

Quare quadragesima diebus ieiunamus
~~fol~~ feria sexta tertie dominice fol
8 in altera parte ubi notatum est

Quadragesimale Leonardi de Utino



sanctificare voluisti:
concede propicius eos qui elec-

quoque precibus defende
subsidiis. Per. Commemo

Alius sca marie:

ua ante p[re]uatione

q[uam] b[ea]te marie semp[er] uir

ginis intercessione ad

am. p[er] qua[m] meruimus

auctore[m] uite suscipere.

Quadragesimale hoc de tempore et de sanctis comparatum per magistrum [illegible] de Tarnowcza pro medio [illegible] floreno Anno domini 1503 in vigilia visitationis Marie in Cracovia [illegible]

[illegible]

Quadragesimale de legibus seu anime fidelis Magistri Leonardi de vtino.

M C

1 gula
2 fidelitas
3 [illegible]
4 [illegible]
7 [illegible]
8 pena
9 [illegible]
10 [illegible]
11 vana gloria
12 observantia diei dominice
13 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
fortuna prospera et adversa
discordia et parcialitas
ira
[illegible]
honor patrum
[illegible] bona et mala
gratia dei
adulterium
[illegible]
rapina
[illegible]
blasfemia
[illegible]
[illegible]
[illegible]

33 observantia [illegible]
34 satisfactio pene
35 [illegible]
36 obedientia
37 [illegible]
38 [illegible]
39 [illegible]
40 [illegible]
41 [illegible]
42 [illegible]
43 [illegible]
44 obligatio legis humane
45 [illegible]
46 passio
48 descensus ad inferos
49 [illegible]
70
71
72
73

In ista collecta sunt duo libri [illegible] de observa-
tionibus [illegible]

Incipit tabula breuis hui⁹ operis ordi-ne alphabetico: iuxta pncipaliores legū cō-siderationes: virtutes ꝛ vitia annotās pul-cherrime. Sūt em̄ plura notatu dignissima q̄ ob confusaȝ vitādā remissionē: in generali tantum huic registro sunt inserta. que si stu-diosus lector singulariter cōspexerit nō mi-norē hui⁹ operis notabit excellentiā: ꝙ cer-te edificationē suiipsius maximaȝ. Est pre-terea id vnū cōsideratione nō modo dignū verum etiā necessariū: ꝙ scȝ quilibet huius opis sermo octo habet leges pulcherrimas vnā cōclusionē ex lectione euāgelij ꝛ episto le seu ꝓphetie iuxta feriā ab anima fideli et deuota cōsideratā deducentes. quarū quideȝ legū quattuor dicūt veteris testamēti testi-monia. Et est prima naturalis. secūda diui-nalis. tertia ꝓphetalis. ꝛ quarta humana-lis. Quattuor vero leges alie ex nouo testa mento ad anime fidelis cōclusionē declaran dam: assumunt elegantissime. Et est prima euāgelica. secūda ap̄lica. tertia Canonica. ꝛ quarta ecclesiastica. Fiūt insuper remissio-nes in hac subsequēti tabula pncipalius ad iam tactas vtriusq̄ testamenti leges: quas per pmas tātūmodo syllabas earundē no-minum annotatas quiuis diligens lector promptissime recteq̄ comperiet ꝛc̄.

Sequit Primo de incipientib⁹ ab. A.

a Bstinentia circa corp⁹ facit quattuor. ser. i. le. naturali. in principio.

Abstinentia est homini ne-cessaria lege eadē in proba tione philosophorum.

Abstinentia fuit valde cōmēdabilis apud gētiles. le. eadē circa exēpla gētiliūȝ.

Abstinentia quattuor bona in nobis facit. sermo. eodē lege diuinali post principium.

Abstinentia quatuor inducit bona spūalia sermone eodem lege prophetali.

Abstinētia domat carnē. ibideȝ lege huma.

Acceptio est quadruplex. sermone. xl. le. Ca nonica. per totum.

Accidia est valde detestabilis. sermo. x. lege naturali in probatione poetarū.

Accidia inducit quattuor malos effectus. sermone eodē. lege diuinali ꝛ canonica.

Accidia est periculosa propter quatuor ibi dem. lege humanali.

Accidia impedit curationē spūalē aīe s̄mo. eodē lege euāgelica post pncipiū ad lōgū.

Accidia opponitur sollicitudini q̄draginta modis ser. eodē. le. eccl'iastica amplissime.

Accidiā detestat quadruplex gen⁹ creatu-rarū. ibidem lege naturali. in pncipio.

Act⁹ factus ex obediētia est magis merito-rius ꝙ̄ qui fit sponte quadrupliciter. ser. xxxiij. lege naturali in pncipio.

Actus matrimonialis pōt fieri sine pecca-to. sermo. xxv. ante le. conclu. prima.

Actus matrimonialis pōt fieri meritorie. sermone eodem. conclusione. ij. ꝛ tertia.

Act⁹ matrimonialis q̄nq̄ est pctm̄ aliq̄le q̄nq̄ mortale. ibidē. coclu. iiij. et. v. Plura de eo require matrimoniū.

Adulteriū q̄tuor mala facit. ser. xxv. le. hūa.

Adulterij inflāmatio quō sit vindicanda ꝛ plura alia de adulterio vide s̄mone eodeȝ le. euang. ad longum.

Amor patrie quant⁹ esse debeat. ser. xix. lege naturali circa exempla gentiliū.

Amorē q̄tuor inducūt. ser. iij. lege naturali. in ꝓbatione philosophorum.

Anima sanctificat deo p ieiuniuȝ. ser. i. lege euāgelica. conclu. iij. per totum.

Anima est ad imaginē dei tripliciter. sermo ne. xxiiij. post pncipiū ante leges.

Ars mercantie q̄ttuor modis fit cum pctō. ser. vij. lege naturali. in pncipio.

Ars mercantie est pctm̄ ꝛ occasio ruine aīe quadrupliciter. le. eadē in ꝓba. philo.

Ars mercātie dissuadet quadrupliciter ibi. in ꝓbatione poetarū.

Ars mercātie reddit vitiosa ꝛ illicita q̄dru pliciter. sermo. eodē. le. dīnali. ꝓphetali et huma. Plura de eodē require mercantia.

Auaricia facit quattuor mala. ser. xvi. lege naturali. in pncipio ad longum.

Auaricia est detestalis q̄druplicíter. ser. eo-dem in ꝓbatiōe poetarū.

Auaricia est vitium pessimuȝ. ibidem circa exempla gentilium.

Auarus quattuor malas habet conditiōes sermone. xvi. lege diuinali.

Auara acquisitio quattuor habet mala. ibi-dem lege humanali.

Auaricia quid sit vide sermone eodē. lege ꝓphetali. in principio.

Auaricia q̄tuor errores inducit. ser. xvi. le. euangelica post principiū.

Auaricia est valde periculosa ibidem lege apostolica ꝛ Canonica.

Auaricia q̄draginta modis aīam infeliceȝ detinet ibidē le. eccl'iastica ad longum.

Tabula

Cōīcās dʒ.xij.obseruare. ser.xlv.le.euā.con clu.iij. plura de cōione require eucharistia.
Correctio est amāda ꝓpter quattuor. ſmone.xxi. lege natu.in pn. ad quā nos quattuor inducūt ibidē.in ꝓbatione philo.
Correctio oībꝰ suadeť le.eadē in.ꝓba poe.
Correctio est necessaria ad mores hoīum reformādos.ibidē.circa exēpla gentilium.
Correctio ꝑcipiť oībꝰ ꝓpter quattuor.ser. xxi.lege.ꝓphetali.
Correctio est actꝰ q̄druplex.ibidē le.huma.
Correctio puerſoꝝ est difficilis.ser.eodē le. apoſto. ꝓpter quattuor.
Correctio est actꝰ maxime necessitatis quadrupliciter.ibidem le.canoni.
Correctio fraterna negligiť a nobis.xl. modis.ibidem.le.eccle.
Corrigēdus est frater vel ꝓximꝰ q̄druplici‑ter.sermo.xxi le.diuinali.
Cōscia quot habeat actus: vn̄ ꝯtingit in ea error: recta quō ligat ⁊ quō erronea.ſ xxiij añ leges.in.iiij vltimis ꝯclu.⁊ modicū añ.
Cōscientia habet actū quadruplicē.ibidem. lege natu.in ꝑncipio.
Cōscia circa opꝰ facit.iiij.ser.eodē le.diuina.
Conscia in iudicio dei est sicut testis: instrumētū: liber sacre scripture: ⁊ sicut bulla papalis ser.xxiij.le.cano.ꝑ totū.
Cōscientia mala peccamꝰ.xl.modis. ibidē. le.eccle. ad longum.
Cōscie rectitudinē debemꝰ seq̄.ser.eo le.na. in ꝓba philo. ⁊ poe.⁊ etiā le. ꝓpheta.
Cōscientie rectitudinē habere debemꝰ quadrupliciter.ibidem.le.humana.
Cōsiliū ē triplex.ser.xxxviij.añ le.post ꝑnci.
Cōsiliū bonū ē necessariū vtile ⁊ cōmēdabile.ser.eo.le.na post ꝑncipiū. vsq3 ad finē.
Consiliū bonū requirit quattuor.ibidem.le. huma.⁊ cano.
Cōsiliū iudeoꝝ cōtra xp̄m fuit ꝑuisum a quattuor ꝓphetis.ibidē le.euang.cōclu i.⁊.ij.
Consiliū semꝑ debet esse fundatū in timore dei.sermo.eodē lege aposto.
Cōsilio q̄ttuor sūt amouēda ⁊ circa quinq3 oportʒ ꝯsiliari ser xxxviij le natu in ꝑinci.
Cōsilio quattuor personarū generū acquiescendū est.ibidē lege diuinali.
Cōsiliarij debēt quattuor habere.ibidē.le. ꝓphetali.post ꝑncipiū vsq3 ad finē.
Cōtra cōsiliū.xl modis peccamꝰ.ibidē.lege ecclesiastica per totum.
Cōtritio vero nō pōt esse de quattuor.ser. xxxvij.lege naturali.in ꝑncipio.
Cōtritio requirit quattuor ibidē. in ꝓbatione philo.⁊ poetarum.
Cōtritio est nobis necessaria.ser.eo.in ꝑn. ante leges.⁊ le.ꝓphetali.ac humanali.
Cōtritio marie magdalene fuit salubris ꝓpter.xij circūstātias ꝑ xij portas signatas ser.xxxvij.le.euā conclu.ij post ꝑncipium.
Contritio facit quattuor.ibidē lege canon̄.
Cōtritionis vere septē debēt eē cōditiōes. ser.eodē le. ꝓphetali post ꝑncipiū.
Cōtritionis dolor est duplex ad quē cōcurrūt septē.ibi.le.euang.cōclu.ꝑma.
Contritionē verā nō facimꝰ.xl.modis. ibidem lege vltima.
Cōtritione volare volēs ad celū ser dʒ habere alas.⁊ q̄libet ala ḣnq3 pēnas.ser.eo. le.euang.cōclu.iij.post principiū.
Crux seu arbor crucis ꝓphetata ē multipliciter.ser.xlvi.lege.ꝓphetali ad longum.

Damnati an aliquando cogitant de deo et an deum odio habeant.⁊ multa pulchra de dānatis vide.ser xvi.lege euang.in.x. questionibus ⁊ dubijs sequentibus.
Desꝑatio venie ⁊ remissionis ꝯstat cām generē ac dānatiōis.ser.iiij.in ꝑn.añ leges.
Desperatio habet q̄ttuor causas.ser.eo.le. naturali.in ꝓbatione philosophoꝝ.
Desperatio fuit causa quare multi gētiliū se occiderūt.le.ea.circa exēpla gentiliū.
Desperatio ꝓuenit ex quattuor.sermo.eo. lege canonica.
Desꝑatio oppoňiť fidei.xl.modis ibi.le.ec.
Desideriū hoīs q̄d ꝑficiť ꝑ veram cōuersionē ad deū ē septuplex.ser.i.le euā.cōclu.ij.
Detractor habet quattuor pessimas conditiones.ser.xxxv.le.diuinali per totū.
Detractorē audiens nō minꝰ peccat q̄ȝ detrahēs.ibidē le.euang.cōclu.iiij.
Detractio est abhoīabilis.detestanda ⁊ abhorrēda ⁊c̄.ser.eo.le.naturali ꝑ totū.
Detractio habet quattuor malos defectus ibidē lege humana.
Detractione .xl. modis peccamus. sermone eo.lege ecclesiastica.
Deus in oī via vtiť iusticia ⁊ mīa.ser.ij.lege euang.conclu.ij.
Dilectio nr̄a ad deū demonstrať.xij. signis. ser.iij.lege euang in ꝑnci.
Dilectio nostra ad deum debet esse quadruplex.ibidem vsq3 ad finem.
Dilectio ad ꝓximum est habenda q̄druplici

Filius aliqñ punit pter pris delictū tpaliter ß viceuersa eternalit. ser. x. le. euā. in með.
Filius tenet honorare parētes pter qttuor ser. xxij. le. natu. in pncipio.
Filius tenet in casu parētes alere. ß. eo. le hu.
Filius in bonis patris nullā habet iurisdictionē ipso viuente solo dempto alimento. ibi le. euāg. cōclu. quarta.
Filij nāli iure maxime obligant parentib⁹. ser. xxij. lege naturali circa exēpla gentiliū
Filij naturales aliquo mō succedūt patri. ibidē lege euang. conclu. pma.
Fornicatio q̄ fit ptra naturā. x. noib⁹ appellat. ⁊ qttuor rōnib⁹ sceleratissimū vitiū ostēdit a plurib⁹ diu. simode ppetratū mltiplici pena est puniēdū. ser. xliij. le. hu. ad longū.
Fornicatio est odibilis deo. placabilis diabolo. flebilis facienti misero ⁊ vitupabilis sapienti viro. ser. eodē le canonica.
Fornicatione peccam⁹. xl. modis. ibidē lege vlt. Plura de fornicatiōe require luxuria.
Fornicatiões ⁊ cōcubinarij in tali vitio pseuerātes cū securitate salut absolui nō sūt existimātes. ser. eo. le. euāg. cōclu. prima.
Fornicatores publici quō ⁊ quō nō possunt cōicare lege eadē. cōclu. ij.
Fornicatores in tali pctō pmanētes debēt carere ecclesiastica sepultura. ibi. cōclu. iiij
Fornicari pseuerātes volētes nō possūt saluari. ibidē cōclu. tertia.
Fortune psperitas magis est fugienda q̄ amplectēda. ser. xviij. le. natu. in pncipio.
Fortune felicitas est multū ptimescēda. lege eadez. in pbatione phoꝝ. etiam nō est appetenda in pbatione poetarum ⁊ circa exempla gentiliū.
Fortune aduersitas magis pficit hoī ad salutē ruendaz q̄ tēporalis eius psperitas. ser. eo. in pncipio ante leges.
Fraterna correctio nō est ptermittēda imo pceptum ei⁹ extendit ad oēs hoies. pter quattuor. ser. xxi in pn. ante leges. Plura de hoc require correctio.

Ula quattuor mala

g inducit. sermo. i. lege naturali. in pbatione phorū. ⁊ lege diuina. per totum.
Gula est maxime nociua hoī pter qttuor lege eadē in pbatione poetarū.
Gula. xl. modis cōmittit. ß. eo. le. ec. p totū.
Gloria dicit vana quadrupliciter. ßmo. xi. lege natu. post pncipiū.
Gloria vana detestatur multipliciter le. eadem vsq; ad finē. ⁊ lege huma. ⁊ canoni.
Gloria vana quattuor mala ingerit menti hominis. ser. eo. lege diuinali.
Glorie nimia cupiditas in homīe maxime nocet. ser. eo. in pncipio ante leges.
Gratia dei pōt haberi tripliciter. sermo. xli. post pncipiū ante leges.
Gratia est necessaria ad ꝟtutū perfectionē sermone. xxiiij. lege natu. in pbatōe philo.
Gratia dei est ab oīb⁹ appetēda q̄druplicīter. ibidē lege humanali.
Gratia dīna post pctm̄ primi hoīs necessaria est ad cōplenda pcepta moralia. ser. eodem. lege euang. cōclu. pma.
Gra est pncipiū merēdi pncipali⁹ ex charitate q̄ ex alijs ꝟtutib⁹. le. ea. cōclu. iiij. plura pulchra de gra habēt lege eadem.
Gratia in nobis acquirit quadruplicit. ser. eodē. lege eccle. in pncipio.
Gratie resistimus. xl. modis. lege eadē post pncipiū ad longum.

Omo sine fide deti

h net diabolica potestate. ser. ij. lege euange. cōclu. quarta.
Hō q̄tūcū q̄ obstinat⁹ in malo pōt ad suā liberationē coopari. ß. xxiij. le. euā. cōclu. ij.
Hō tenet primo pbere formas vite exēplaris. ser. xxxij. lege euang. cōclu. pma.
Hō lachrymat ⁊ plorat ex cōtritione q̄druplicīter. ser. xxxvij. lege dīnali per totū.
Hō in oī statu eget rectore. ser. xliiij. le. na. in pbatione phoꝝ.
Homicide dicūt q̄rū diffinitiōe et consilio hoīes extinguūt. ß. xxxviij. le. euā. cōclu. iij.
Honor mūdan⁹ est detestandus pter. iiij. sermo. xi. le. huma. per totum.
Honor parentū mādat a deo quadruplicit sermo. xxij. lege diuinali.
Honor debit⁹ parentū infringit. xl. modis. sermo. eo. le. eccle. plura de honore parētū require filius pietas ⁊ parentes.

Eiunium necessariū

i ad pctōruz remissionē ⁊ gratie impetrationē valet ad tria. ser. pmo ante leges.
Jeiuniū vt sit nobis fructuosuz exigit septē ser. eodē. lege euang. conclu. pma.
Jeiuniū vt sit deo acceptabile reqrit quinq; le. eadē. cōclu. tertia. post pncipiū.
Jeiuniū exigit qtuor. ser. eo. le. euā. an̄ finē.

Labor infideliũ factus ex puris naturalib⁹ sine gratia nõ meref vitã eternã.ser.xliij. lege natu.ad longum.
Laboris strenuitas est nobis necessaria.s. x le.natu.in pba.philo.
Leges necessarie sũt ad pacẽ hoim.sermo. xliij.le.natu.in pncipio.
Leges humane dicunf iuste tripl'r.ser.codẽ an te leges.post pncipium.
Leges humane obligant cõsciẽtiam ad sui obseruantiã ad quas requirunf quatuor. ser.eo.le.natu.circa exempla gentilium ad longũ.⁊.l.cano.
Leges humanas ſm voluntatẽ dei editas infringimus.xl.modis.sermo.xliij.le.eccl'. ad longum.
Lex obligans in foro cõsciẽtie debet regulari iustitia ad quã concurrũt quatuor.ser. eodem.le.diuina.
Lex xpianorũ est tenẽda pter quatuor.ser ij.le.huma.in pncipio.
Liberũ arbitriũ hois nõ est ↄfirmatũ in bono ex sui natura p statu huius vite.ſmõe. xxiij.le.euan.conclu.pma.
Liberi arbitrij naturali ↄtute põt hõ singl'a pctã mortalia particulariter vitare.ſmõe eo.le.eadẽ.conclu.iij.
Libertate arbitrij sine grã homo nõ potest resurgere a pctõ.ibidẽ.conclu.iij.
Lucis quatuor sunt pprietates.ser.xxxij.le. euan.conclu.i.in fine.
Lumen quadruplex est qd̃ inuidus sustinere nõ põt.ser xiij le.euã ante mediũ.
Luxuria est grauissimũ pctũ pter tria.ſmo xliij.post pncipiũ ante leges.
Luxuria est detestabilis quadrupliciter sermone.xliij lege natu.in principio ⁊ in pbatione philo.
Luxuria damnaf quadruplici exẽplo.le.eadem circa exempla gentiliũ.
Luxuria phibetur quadrupliciter.ibidẽ.le. diuinali.
Luxuria picitati sũt.xxv.magni viri le. ea. a medio vsq3 ad fnẽ.
Luxurie fomẽta sunt quatuor.ser.eo.le. na. in pba poe.
Luxuriã reprobãt ac detestanf pphete.ser. eodem.le.pphetali. plura de luxuria reqre fornicatio.ad longum.

m Atrimonium dissuadent stoyci dupliciter.ser.xxv.le. natu.in pba.phi.ad longũ.

Matrimoniũ commendaf qdrupliciter.le. eadem in pbatione poetarũ.
Matrimoniũ est laudabile pter quatuor. ibi.circa exem.gen.
Mrimoniũ nõ põt fieri sicut decet sine gratia prima ibidẽ lege diuinali.
Matrimoniũ meritoriũ sex reglis est gubernandũ ser.eodẽ.le.aposto circa medium.
Mendacium est per se prauũ fugiendũ et caritati tripliciter contrariũ.ser.ix.in principio ante leges.
Mendaciũ est vitupabile pter qtuor.ser. eo.le.diuina p totum
Mendacium fit quadrupliciter. ibidem. le. prophetali.
Mercator cõgrue regno dei puatur: qui in acquirẽdis lucris temporalib⁹ iugiter sollicitaf.ser.vij.ante le.
Mercantiã exercẽs qtuor debet facere.ser. eodẽ.le.euã circa mediũ vsq3 ad finẽ.
Mercantia.xl.modis peccam⁹.sermo.eodẽ lege ecclesia.ad longum.Plura de mercantia vide ars.
Mercandi ars an sit licita vel oĩo phibita ser.eodẽ.le.cano.Plura dubia de arte mercandi.vide lege eadẽ.
Mia debet summe a nobis amplecti.ſmo. xxvi.le.na.in pba.philo.
Mia est commẽdabilis.⁊ apud gẽtiles fuit valde honorabilis.ibidem.
Mia in pximos exercẽda quatuor requirit ser.eodem.le huma.ad longum
Mia est tam excellẽtis pfectõnis:ꝙ sine ea nulla est spes saluationis.sermo xxvi.lege euan.conclu.iij.
Misericordia superat quatuor excellentes virtutes.ibidem.
Mia est quadruplex.sermone eodẽ.lege cano.per totum.
Mie exemplũ dedit nobis xps.ser.eodem. le.euan.p quatuor cõclusiones.
Mie magnã spem nobis pstant.xij.cause pctorum in hoie sermo.eodem.le.euange. conclusione quarta.
Miam deus habet pter.xij.rões.sermo. xxvi.le.natu.in pncipio.
Misereri debemus quatuor generib⁹ hoim sermo.eodẽ.le.diuina.p totum.

n Egligentia boni operis ẽ impeditiua regni celestis.ser. x.in pn.ante leges.

Sabbati obseruantia

Satisfactio necessario req̄rit caritatē. s̄mo. xxxiiij. le. na. in p̄ncipio.
Satisfactio debet eē libera τ nō coacta. ser. eodē le. na. circa exē. gen.
Satisfactio h₃ fieri quadrupl̄r. ibidem. lege diuina τ huma.
Satisfactio h₃ duplicē effectū. s̄mo. xxxiiij. le. euan. conclu. i.
Satisfactio cōsistit in septē. le. eadē cōclusio ne tertia.
Satisfactioni quatuor videnť obstare. que non obstant. sermo. eodem. āte leges post principium.
Satisfactionē quatuor impediūt. ibidē. le. natu. in pba. poe.
Satisfactionē. xl. modis infringimus. s̄mo. eodem. le. ecclesi.
Satisfacere deo nō possumus s̄m equitatē ser. eodem. in p̄n. ante leges.
Secretū nō reuelādū est multiplex. ser. xxxi. le. euāge. ꝯclu. p̄ma post p̄ncipiū.
Sepultura tp̄e mortis debet h̄re q̄tuor. ser. xxx. le. diuina.
Sepeliri in locis sacris. xiiij. genera pctōrū ꝓhibenť. ser. eodē. le. cano. post p̄ncipium
Seruus teneť seruire domino suo in operi- bus realibus τ ꝑsonalibus. ser. v. le. huma. ad longum.
Seruitus dei valet ad quatuor. ser. eodē. le. apo. ꝑ totum.
Seruitij dei quatuor sunt gradus. ibidē. le. euan. per totum.
Sinderesis nō pōt extingui nec s̄m se nec ī dānatis nec ī infidelibus nec in pctōri- bus. sermone. xxiij. ante leges ī q̄tuor p̄mis conclusionibus.
Societas inter hoīes inter se τ ad deū octo modis ꝯhiť. ser. xiiij. le. huma. ꝑ totū.
Spes est nobis n̄cc̄aria q̄druplici rōne. ser. iiij. le. na. in p̄ncipio. τ in ꝓba. poetarū. et sermo. eodē ante leges.
Spes de quatuor est habenda. ibidem. le. diuina.
Spes quatuor operať quare est necessaria. sermone eodē. le. hu. τ plura alia req̄re. le. euan. et apo.
Spei opponiť desperatio. xl. modis. sermo. eodem. le. xl.
Sperandū est in domino quadrupl̄r. ibidē. lege. ꝓphetali.
Status dn̄ij acq̄situs ꝑ supbiā est pic'osus ser. xv. le. natura. ante finē.
Suffragia viuorū ꝓsunt defunctis q̄drupl̄r ser. xxx. in p̄n. ante leges.
Suffragia caritatiua hoīm ꝓsunt aīabus de functorū. ser. eodē. le. euā. conclu. iij.
Suffragia sūt. xij. numero ꝑ. xij. dn̄as signa ta. ibidem. ꝯclu. eadem.
Suffragia sciūt anime que purganť per si- gna. ibidem in cōclu. iiij.
Suffragia mortuorū. xl. modis negligēter fi unt. ser. eodē. le. eccle.
Suffragiorū q̄druplex est differētia. sermo. eodē lege natu. in p̄n.
Supbia est ḡuis culpabilitatis. ser. xv. ī p̄n cipio āte leges. τ le. huma.
Supbia est graue pctm̄ ex q̄tuor. ser. eodē le. natura. in p̄ncipio.
Supbia est valde detestāda. le. eadem post p̄ncipiū. τ ꝯdemnať quadrupl̄r. ibidē. in fine. et lege canonica.
Supbia est grauissimū pctm̄ inter alia qua drupliciter. ser. xv. le. ꝓphe. τ apo.
Supbia q̄tuor modis cōsiderari potest. ibi dem. le. euā. post p̄ncipiū vsq₃ ad finē.
Supbia. xl. modis committiť. sermo. eodē lege eccle. ꝑ totum.
Superbi faciūt quatuor mala. sermone. xv. le. diuina.
Supbiā quatuor regū qui pplm̄ dei afflixe rūt. vide ibidē post p̄ncipiū.
Suspitio q̄d sit τ quō ꝓhibeť. s̄. xxviij. le. na tu. in pba. philo.
Suspitio mala facilis est de alijs. lege eadē in pbati. poetarum.
Suspitio amouēda est ab oī iudicio publi- co. ser. eodem. le. huma.
Suspitio est quadruplex. s̄. xxviij. le. cano.
Suspitione falsa iudicamus opa hoīm. xl. modis. ibidē. le. eccle.
Supitiosorū quatuor sunt genera. ibidem. le. diuina.

Temporaliū sollicitu

do tripliciter pōt esse illicita. ser. vij. ante leges.
Testimoniū falsū cū piurio puniť duplici supplicio. ser. xxxij. le. euan
Transgressio iuramēti magis grauatur hu- mano iudicio ꝙ voti derelictio. le. eadem conclu. iij.
Tristitia pōt cōtingere q̄tuor modis. s̄mo. xiij. le. natu. in p̄ncipio.
Triumphos. xl. habuit xp̄us in sua resurre- ctione. ser. xlviij. le. eccle. ad longū.

Xpianus quādo cōicare debeat. vide ibidē post pncipium.

YMago dei plus est i

angelo simplr q̄ in hoīe. ser. xlij. le. diui. cōclu. ij.

Ymago dei sm q̄d plus est in viro q̄ in āgelo et muliere. ibidē in cclu. sequētibus

Ymaginis similitudo requirit. iiij. ser. xlij. le. diuina in pncipio.

Ymaginē dei brutū nō imitat ibidem.

Ypocrisis pctm̄ quod est puatiuū vere bonitatis est inter oīa scelera detestāde puersitatis. ser. xiiij. ante leges.

Ypocrisis quatuor sunt spēs. ser. eo. le. natu. in principio.

Ypocrisis ē detestēda q̄drupl̄r. le. eadē post pn. vsqz ad finē. et le. diui. et cano.

Ypocrisis inficit societatē īter deū et nos. s. eodem. le. huma.

Ypocrisis committit. xl. modis. ibidem. le. eccl. post pncipium.

Ypocrita comparat vipe quadruplicit. ser. xiiij. le. pphetali p totum.

Ypocritarū quatuor sunt arguēda vitia. ser. eodem. le. euan. post pncipium.

Finit registrū operis hui9: virtutes vitiaqz ordine alphabetico breuissime ānotans. In quo si q̄d de virtute prompte reptū nō fuerit de vitio ei opposito et viceuersa aut vtriusqz sinonimi loco recte conspicietur.

Jo. Ba. Ascensius. Religioso patri viroq; p̄stanti Guilhermio Totani ve
nerādi ordīs p̄dicatoꝝ ꝓfessori cōuentusq; lugduneñ priori dignissimo: nec
non et sacre theologie doctori obsuādo, salutē dicit.

Q Uotiēs ordinis istius honorāde pater decora atq; ornamenta peculiaria ꝓpius
contēplor videmini mihi: optimo quodā iure vobis vēdicasse: ꝓfessionis vestre
illā antiquā inscriptionē: q̄ p̄dicatores appellamini. Nā si: salua ceteroꝝ dignitate: vera
ꝓfiteri fas est: nō est in tota xp̄iane religionis immensitate: vbi aut diligētiores: aut plu
res oparios in euāgelica illa vinea desudare conspiciā. Ut etem̄ sanctū Thomā clarissi-
mū illum diuini lumīs in ecclesia nostra solem p̄tereā (illustrior em̄ est: q̄ꝫ qui nr̄o preco-
nio clarificet) Ut etiā dn̄i Hugonis cardinalis domus istius lugdunēsis alūni: admirā
da sapiētie & sanctitudinis monumēta atq; supra totā bibliā elucidamēta: que ꝓpediē
coimpressa videre speramus tangere formidē. Atq; dn̄i petri de palude p̄triarche hiero
solimitani clarissima atq; amplissima opa consultius ducā silētio trāsire q̄ꝫ impfecte lau
dare. Ut p̄terea diui vincentij p̄dicationū & sermonū fulmina: vt discipuli (ita em̄ se ap-
pellatum p sua modestia voluit) sacra cohortamēta: vt de voragine facilē vberēq; doctri
nam. Ut deniq; īnumera aliā egregia & admirāda confratrū tuoꝝ sancte fidei corrobo
ramēta conticeam. vnus est istius ꝓfessionis magister Leonardus de Utino: cui9 egre
giam lucubrationē sanctā exactāq; diligentiā. sapiētie & doctrine integrā dexteritatem:
satis admirari nequeo. Nam si cetera eius documēta mihi nūc pretereūda sunt: at eius
quadragesimales s̄monesvtcūq; potero commēdabo. In eis em̄ nihil p̄termissum ar-
bitror: quod ad bene beateq; viuēdū ptineat. Nam nullū est pctm̄ qd̄ nō sacris vtriusq;
testamēti & vtriusq; iuris legibus expellat atq; exterminet. Contra. nulla est vtus cui p̄-
miū autoramētūq; nō constituat. Si diligentiā eius meminisse velim: quid exactius: q̄ꝫ
q̄ in singulis s̄monibus: thesim seu positionē notabilē bis q̄ternis legibus confirmat et
singularū legum quaterna firmamēta statuit. tandēq; quadragenis modis vitiū quod
ꝓscribit vsuuenire demōstrat. Addamus ad hec: q̄ licꝫ difficillimū sit ad sacre scripture
veritatē: cōformē adducere poetarū phoꝝq; auctoritatē: tñ in nullo p̄termissū id videas
Quis aūt possit dicere quāta diligētia de vbi diuini incarnatōe locutus sit: & sacre virgi
nis Marie supra totū femineum genus laudes collegerit. Admirāda est mediusfidius
istius patris gnauitas atq; peritia. Ideoq; spero paternitatē tuā oīmq; veritatis & san
cte doctrine amatoꝝ humanitatē: operā atq; munificētiā. M. Johānis trechsel lauda-
tum ire: qui vt hoc opus in oīm manibus crebro (vt dignū est) versef. & transportatu fa
cile sit: in hmōi forma cuꝫ summa diligentia imp̄mere curauit: nos q̄ꝫ quāta potuimus
aīaduersione: effecim9 vt castigatius emitteref. hec summa est. Uale dulce & vite et do-
ctrine sancte columen. Ex lugduno nonis Junijs. anno. m. cccc. xciiij.

Sermones Quadragesimales de Legibus eximij sacre theologie doctoris fratris Leonardi de Utino ordinis fratruz predicatorum: incipiunt feliciter.

Sermo prim⁹ in die cinerū de pctō Gule

Qua Math. vi ca. Hodie aīa fidelis simplex et deuota cōsiderās temp⁹ acceptabile deo ꝛ dies salutis sue: vt emendet in meli⁹ qḋ ignorāter peccauit: accessit ad ecclesiā ꝛ audiēs missam aduertit tā ex lectione ꝓphetie Johel. ij. ca. q̄ȝ ex euāgelio vnā cōclusionē valde notabilē scȝ. ad remissionē pctōꝝ ꝛ grē impetrationē necesse est aīam cū carne affligere ꝑ ieiunioꝝ macerationē. Ratio isti⁹ cōclusionis est ista Nā multitudo hoīuȝ cōiter in sumptione cibi aut potus peccat. ꝓpter qḋ homo reddit impotēs ꝛ desidiosus ad debitas operatiōes. Huic ergo cōmuni vitio obuiādū erat ꝑ macerationeȝ carnis vt ꝓmptior fieret ad ꝟtutis opera. Jeiuniū aūt valet ad tria. Primo ad cōcupiscētiā carnis repmēdā. Natura em̄ carnis ſm ordinē rōnis est ꝙ spiritui subijciat ꝛ natura spūs est ꝙ carni dn̄et eā dirigēdo ꝛ ad virtutis exercitiū ea vtēdo. Et hoc expressit de⁹ qui est auctor nature loquens ad Cayn Gen. iiij. Subter te inq̄t erit appetit⁹ tuus ꝛ tu dn̄aberis illius. Qḋ est intelligēdum de dn̄io rōnis ꝛ subiectiōe appetit⁹ sensitiui. Nā ſm ꝙ dicit Tullius lib de offi. Duplex est vis aīe. Una est rō. Altera est appetitus. Rōnis est dn̄ari ꝛ dirigere. Appetit⁹ aūt obtēperare ꝛ dirigi. Et hanc duplicē virtutē ponit phs iij. de aīa cōparādo eā duab⁹ speris celestib⁹, quarū vna scȝ superior ab inferiori mouet ꝛ regulat. licet inferior aliquē ꝓpriū motū habeat ꝓpter qḋ tn̄ ab ordine supioris nō deuiat. Sic etiam in aīa duplex est virt⁹. scȝ inferior puta appetit⁹. ꝛ supior puta mēs seu rō que appetituȝ gubernat ꝛ eius officio siue motu tn̄ vtitur quantū expedire iudicat ad vite corꝑalis gubernationē. Hoc aūt facit rō per ꝟtutē abstinentie q̄ cauet ne q̄d nimis corpi det. vn̄ Macrobi⁹ de somno scipionis ait. Tēperātia est in nullo moderamine rōnis aut moderationis legem excedere sub iugo rōnis cupiditatē domare. ꝛc. Secūdo valet ieiuniū ad eleuationē mētis in spūalia. Quādo em̄ corp⁹ ꝑ crapulā non grauat: mens liberi⁹ ad spūalia cōtēplāda leuat. Un̄ sancti patres volētes a deo illuminari circa aliq̄ spūalia: ieiunijs ꝛ abstinētijs insistebant. Exēplū de daniele qui posuit facieȝ suā ad dn̄m deū suum rogare ꝛ deprecari in ieiunijs sacco ꝛ cinere ꝛ tūc gabriele ad ipsuȝ descendēte magnas ꝑcepit reuelatiōes de xp̄i incarnatiōe ꝛ passione. vt dr̄ Daniel ix. Tertio valet ieiuniū ad satisfacienduȝ ꝓ pctīs. vn̄ Johel. ij. vt dr̄ in ep̄la hodierna. Cōuertimini ad me et in toto corde vestro in ieiunio et fletu et plāctu. Et aug᷑ in ser. de ieiunio dic̄ sic. Jeiuniū purgat mentē. subleuat spm̄: carnē spūi subijcit: cor facit cōtritū ꝛ hūiliatū: cōcupiscētie nebulas dispergit. libidinū ardores extinguit. castitat᷑ vero lumē accēdit. Exēplū. Niniuite ad p̄dicationē ione territi ꝛ de peccatis suis penitētiā agētes per ꝟtutē humilitatis ꝛ ieiunij a dn̄o veniā obtinuerūt. Jone. iij. Et in p̄fatione dr̄. Qui corporali ieiunio vitia cōprimis: mentē eleuas: ꝟtutē largiris ꝛ premia. His intellectis aīa exiuit ab ecclesia vadēs domū cū ꝓposito ieiunādi ꝑ totā istā quadragesimaȝ. Et ecce belial intēdens eā ab hoc sancto ꝓposito reuocare ait. O aīa simplex q̄ȝ facile deciperis tā leniter credendo. Uolo tibi ostendere ꝙ nō est necessariū ieiuniū ad salutē tuā. Primo sic. Ap̄ls dic̄. i. Cor. iiij. Nō est regnū dei in ſmone: ſ; in virtute: ſ; in ieiunio ꝛ abstinentia nō est regnū dei cum ipse dicat Ro. xiiij. Nō est regnū dei esca ꝛ pot⁹ vbi dic̄ glo nec in abstinēdo nec in māducando est iusticia ergo ieiuniū nō est virt⁹. Secūdo sic. Nulla virt⁹ excludit aliā: ſ; abstinentia excludit patientiā ꝛ hūilitatē vn̄ Greg᷑. in pastorali dicit sic. Abstinētia mētes abstinētiū plerūq̄ȝ excutit a sinu trāquillitat᷑ ꝛ cogitationes abstinētiuȝ nōnūq̄ȝ supbie culpa transfigit. ergo abstinētia nō est virt⁹. Tertio sic. Omnis act⁹ ꝟtutis est deo accept⁹. ſ; ieiuniū nō est ſp deo acceptū. Esa lviij. Quare ieiunauim⁹ ꝛ nō aspexisti: hūiliauim⁹ animas nostras ꝛ nescisti: ergo ieiuniū nō est act⁹ virtut᷑. Quarto sic Aug⁹. in omel. de igne purgatorij. vt habet in decretis di. xxv. §. Alias. dicit sic. Quotiēs aliquis in cibo aut potu plus accipit q̄ȝ necesse est ad minima pctā nouerit pertinere. Quotiens cū sit corpe sanus alijs ieiunātib⁹ prādere voluerit. ꝛc. Anima ꝟo abijt tristis querēs ꝛ cō-

sulens legis doctores. Cui mox obuiauit moyses: a q̄ cū cognouisset cās mestitie sue ait. Ego ondā tibi cōclusionē quā audiuisti ex euāgelio eē verā testimonio q̄druplicis legis. cui vt credo plenā adhibebis fidem.

Legis naturalis.
Legis diuinalis.
Legis prophetalis.
Legis humanalis.

Primo testimonio legis

naturalis declaro q̄druplicitꝰ. scʒ p rōnes nāles. per phos. p poetas. p exēpla gētiliū.

Quantū ad rōnes naturales abstinētia circa corp⁹ facit q̄ttuor. Primo causat delectationē. Cib⁹ em̄ moderate sumpt⁹ delectat gustū: q2 delectatio causat ex ꝓportiōe cōuenientis cū cōuenienti. Quādo cib⁹ moderate sumit tā in q̄ntitate q̄ʒ in qualitate tūc cōueniēs cōuenienti cōiungit. Naʒ gust⁹ cui cib⁹ cōiungit cōuenientiā habet ad ipsuʒ in modo τ mensura: τ tūc sequit delectatio. Unde maiorē delectationeʒ sentit tēperat⁹ in cibo q̄ʒ gulosus. Quāto em̄ gustus est ordinatior τ natura purior tanto delectatio q̄ cōsequit est maior. Eccī. xxxi. Somn⁹ sanitatis in homīe parco dormit vsq̄ʒ mane: τ aīa ipsi⁹ cū ipso delectabit. Secūdo causat sanitatis cōseruationē. Cū em̄ stomachus fuerit potēs sup cibū fiūt optime opatiōes τ singulis mēbris ꝓportionate distributiones vn̄ causat sanitas τ ex hoc vita ꝓlōgat. Eccī. xxxvij. Propter crapulā multi perierunt. qui aūt abstinēs est adijciet vitā τ Seneca voluptatib⁹ maior ps corpoꝝ perijt. Tertio causat mēbroꝝ cōsolidationeʒ. Uitium gulositatis ceteros hoīs actus inhonestos facit q̄ʒtū ad corpis mēbra. puta tremorem manuū: effusionē vult⁹. oculoꝝ toruitateʒ: trāsglutiēdi festinatā auiditatē τ mlta alia ex quib⁹ sequit inhonestas in cōuersatione ciuili: que oīa remouet abstinētia τ hoīem ordinatū reddit q̄ʒtū ad p̄dicta. In cui⁹ signū mandauit de⁹ Moysi ꝙ de simila q̄ est flos farine fierēt xij. panes ꝓpositionis τ ꝓponerent sup mēsam purissimā: deputati ad esum Aaron τ filioꝝ ei⁹. Nūe xiiij. Quarto causat honestā cōuersationē. Oīs enim hoīes natura scire desiderāt vt dicit phs in p̄ncipio Metha. Qn̄ ergo huic nature studio τ desiderio q̄s satisfacit p exercitiū litterarū quietat mens ab oī a lia occupatione ꝑpter ꝯformitatē quā habet mēs ad huius modi laborē. Cuʒ v̄o hō a iuuētute incipit ociari: oēs aīe vires in quadā fame nutriūt cupiētes in aliq̄ sensibili satiari. Naʒ aures esuriunt rumores: oculi vanitates/ gula cibos: lingua loq̄citates: que tn̄ oīa si habeāt mentē nō sedāt. q2 talib⁹ nō pascit. sʒ querit cibū nobiliorē: puta sciam vel v̄tutē Prou. xxi. Desideria occidūt pigrū. noluerūt eni quicq̄ʒ man⁹ ei⁹ opari tota die cōcupiscit τ desiderat. In cui⁹ signū dn̄s noster ih̄s xp̄s cū tēptaret de vitio gule vt nobis exemplū daret vacādi studio scripturarū ꝯtra predictū gule vitiū ait. Nō in so. pa. vi. hō sʒ in oī v̄. qd̄ ꝓ. de ore dei. Math. iiij. His rōnib⁹ fugiendū est gule vitiū. Quātū ad phos abstinētia est hoī necessaria: q2 voluptas gule q̄ttuor mala īducit. Primo mētis obnubilationē. vn̄ Tull. li. de padoxis dicit sic. Cuʒ tibi de⁹ vel mr̄ oīum natura dederit animū q̄ nihil est p̄stanti⁹. nihil diuini⁹. sic te ꝓijcies ipse atq̄ʒ ꝓsternes vt nihil inter te τ pecudē interesse putes. Uoluptas q̄ maior ē eo magis aīuʒ a sede sua τ statu dimouet hec ille. Et li. de senec. Impedit cōsiliū voluptas rōnis inimica: ac mētis oculos p̄stringit: nec hʒ vllū cū v̄tute cōmerciū. Secūdo inducit bonoꝝ τ v̄tutū corruptionē. vn̄ archita tarētin⁹ dicit sic. Nulla pestis capitalior q̄ʒ voluptas corpis: cui⁹ auide libidines temere effrenate ad seponendū incitāt. Hinc patrie pditiōes hinc rerūpublicarū euersiōes Nullū deniq̄ʒ scelus: nullū deniq̄ʒ facin⁹ est ad qd̄ suscipiēdū nō libido voluptat impellat. hec ille Et Tull. li. de senec. dicit sic. Archita tarētin⁹ cū ei⁹ smoni plato atheniēsis interesset nullā capitaliorē pestē q̄ʒ voluptatē corpis dicebat hoībus a natura datam. Cūq̄ʒ nihil mēte p̄stabili⁹ deus dedisset hoī huic diuo munerī nihil tam inimicū esse q̄ʒ voluptatē. Qd̄ vt magis intelligi posset fingebat aīo tāta incitatū aliquē corpis voluptate quāta percipi posset maxima. Neminī cēsebat fore dubiū quin q̄ʒdiu ita gauderet nihil agitare mente: nihil rōne: nihil cogitatione ꝯsequi posset hec ille. Tertio inducit vitioꝝ fedationē. vn̄ Macrobi⁹ li. saturnaliuм dicit sic. Ea q̄ ex tactu atq̄ʒ gustu voluptas est oīuʒ rerū fedissima est cosq̄ʒ maxime q̄ se his duab⁹ dederint voluptatib⁹ incōtinētes τ intēpatos dicim⁹. Istas solas duas videm⁹ hoīb⁹ cōes esse cū beluis. τ idcirco in pecudum ferarūq̄ʒ numero habet: quisq̄s voluptatib⁹ his occupat⁹ est. hec ille

⁊ Lactātius li. de falsa sapīa dicit sic. Volu ptas est q̄ a cunctis appetit: ſ₃ honesti vim nō habet ⁊ satietates aufert: ⁊ nimiū nocet ⁊ pcessu etatis minuit ⁊ multis nō ptingit nō ē igit sūmū bonū. h ille. Quarto inducit pudoris grauationē. vn̄ Seneca lib. vij. de bn̄ficijs dicit sic. Voluptas fragilis est ⁊ breuis: fastidio obiecta. quo auidi⁹ hausta est. citi⁹ in cōtrariū recidēs: cui⁹ subinde ne cesse est vt aut peniteat aut pudeat. ⁊ Boetius li. iij. de cōso. dicit sic voluptatū appetētia plena est anxietatis satietas vero penitētie. Et li. ij. dic sic. Paucis minimisq₃ natura cōtenta est cui⁹ satietatē si supfluis vrgere velis: aut iniocundū fiet qd̄ infuderis aut noxiū. Et vegetius renat⁹ li. i de re militari. Morte min⁹ metuit qui min⁹ deliciarū in vita nouit. Qd̄ cōfirmat lactāti⁹ li. de vo cultu dicēs. Illecebre voluptatū arma sunt illius cui⁹ vnū opus est expugnare vtutes. Scit em̄ q2 morꝫ fabricatrix est voluptas. Quantū ad poetas sciendū q͞ vitiū gule est maxime nociuū hoi. Primo rōne insa tiabilitatis. vn̄ Lucan⁹ li. iiij. ait. O pdiga rerū Luxuries nūq₃ paruo cōtenta paratu Et quesitoꝝ terra pelagoq₃ ciboꝝ. Ambitiosa fames ⁊ laute gloria mēse. Discite q͞ paruo liceat pducere vitā. Et quātū natura petat nō erigit egros. Nobilis ignoto dif fusus cōsule: bachus. Non auro gēmaq₃ bibūt: ſ₃ gurgite puro. Vita redit satis est po pulis fluuiusq₃ ceresq₃. Secūdo rōne infi delitatis. vn̄ Ennodi⁹ ait. Libertas semp studijs reserat honestis. Nulla fides letis integra nec dubijs. Amplectoꝛ sctās q̄ dāt bona semina fraudes. Post culpas aie sūt holocausta dei. Tertio rōne grauabilitatꝭ. vnde Gaufredus in poetria inquit. Qn̄ da pem reficis dapibus nō sis ita plen⁹. Vt nihil apponi queat ampli⁹. esto refect⁹. Plus semipleno. pleno minus ingere ventri. Nō quantū possis. ſ₃ quantū profit. Et magister seulo ait. Vis ne coronari vis delitijs saturari. Ista tibi psto dictū breue. sobri⁹ esto. Quarto rōne infelicitatꝭ. vn̄ Galter⁹ i alexandreide ait li. vij. Dū sequit pfugi bona momētanea mūdi: Allicit illecebris animā caro nec sinit esse. Principij memorem vel cui⁹ imaginis instar Facta sit. aut quorsu₃ resoluta carne reuerti Debeat: inde boni subit ignorātia veri. hec ille. Quantū ad exēpla gentiliu₃ sciēdū q͞ apud gētiles abstinētia fuit valde cōmēdabilis. Prio rō ne exēplaritatis. vnde Valeri⁹ ma. i. lib. ij. ait. Fuit antiquoꝝ illa simplicitas in cibo capiendo humanitatꝭ sil' ⁊ cōtinentie index certissima. Nā maximis viris cenare ⁊ prādere in ppatulo nō erat verecundie: q̄a nec vllas epulas habebāt: quas oculis populi subijcere erubesceret. Vini etia₃ vsus olim romanis feminis ignot⁹ fuit ne se₃ in aliqd̄ dedecus prolaberent. qm̄ a libero patre ad incōcessam venerē facilis extat gradus. Et a. gellius. li. i. noctiū atticarū ait. Parsimonia apud veteres romanos et victus atq₃ cenarū tenuitas nō domestica solu₃ obser uatione ac disciplina: ſ₃ publica quoq₃ animaduersione legūq₃ structionib⁹ custodita est ⁊c̄. Secūdo ratiōe sanitatis. Unde didimus ad alexandru₃ ait. Genus bragmanoꝝ pura ⁊ simplici vita viuit nullis reru₃ capit illecebris nihil appetit ampli⁹ q͞ ratio nature flagitat. Facilis nobis alimonia non quā luxurie sagacitas p omnia elemēta perquirit: sed qua₃ tellus ferro inuiolata producit. Mensam epulis oneram⁹ innocuis. Hinc est q͞ nulla genera morboꝝ ⁊ nomina numeram⁹. sed diuturna salute perfruimur. Medicine remediu₃ nobis parsimonia est. q̄ nō solū illapsos pōt curare dolores: ſ₃ etiā pcurare ne veniāt. Tertio rōne libertatꝭ. vn̄ Orati⁹ li. i. eplaꝝ ait. Forte per angustā tenuis vulpecula rimā. Repse rat in cumerā frumēti. pasta q₃ rursus. Ire foras pleno tēdebat corpe frustra. Cui mustela. pcul. si vis ait effugere istinc. Macra cauū repetes arctū quē macra petisti. hec ille. Narrat valeri⁹ q͞ rex Philipp⁹ ex nimietate cibi ac pot⁹ fact⁹ temulent⁹ ex h inmemor iudicij subito ⁊ inaduertēter mulierē iniuste dānauit. Que dixit se appellare ad philippū ſ₃ sobriū. Rex aūt excussa crapula ⁊ cā diligēti⁹ inspecta sententiā reuocauit Quarto rōne hūanitatꝭ. vn̄ Ouidi⁹. li. xv. methamorphoseos ait. Parcite mortales dapib⁹ temerare nephādis Corpa: sūt fruges sunt deducētia ramos Pondere poma suo: tumideq₃ in vitib⁹ vue. Sūt herbe dulces sūt q̄ mitescere flāma Molliriq₃ queāt nec vobis lacteus humoꝛ. Eripit: nec mella thimi redolētia floꝛe Prodiga diuitias alimētaq₃ mitia tellus Suggerit: atq₃ epulas sine cede ⁊ sanguine pbet. Quippe equ⁹ et pecudes armēta q₃ gramine viuūt. At qb⁹ ingeniū est imansuetūq₃ feruq₃, Armenie tygres iracundiq₃ leones. Cūq₃ lupis vrsi

dapibꝰ cū sanguine gaudēt. Heu q̄ntū scelꝰ est in viscere viscera cōdi. Cōgesto q₃ auidū pinguescere corpore corpꝰ. Alteriusq₃ animātē animātis viuere leto. hec ille. In q̄bꝰ v̄bis pithagoras suadebat scholaribꝰ suis abstinētiā: assignādo plures rōnes. Primo qꝛ terra hoc docebat ꝓducendo varias herbas poma ⁊ fructꝰ omni tꝑe anni. Secūdo qꝛ aīalia mitia vt equꝰ ⁊ pecus ⁊ bos ⁊ asellus nō comedūt carnes: aīalia vero ferocia sic. Tertio: qꝛ in p̄ma etate aurea hoīes nō comedebāt carnes: sed solū illud qđ terra ⁊ arbores ꝓducebāt. Quarto qꝛ cetera aīalia nō ledunt bñfactores suos. vt patꝫ de leone btī Hieronymi. homo v̄o facit oppositū: qꝛ oues que lanā lac: caseū: ⁊ fimū: ⁊ boues q̄ coriuꝫ p̄stant: ipse hō mactat ⁊ manducat. Quinto q̄n vnꝰ hō morit̄ aīa eiꝰ corpꝰ alicuius aīalis ingredit̄ f̄m sua demerita: ideo comedēdo carnes illiꝰ aīalis comedit p̄rem aut filiū ⁊c̄. Licet hoc nō sit verum: tn̄ finxit vt hoīes abstinerēt a sup̄fluis cibis aīaliuꝫ sumptuose paratis. Nouerit enim ad quanta mala perducit vitium gule.

Secundo principaliter

testimonio legis dīnalis declaro eādē cōclusionē. Nā pctm̄ gule quattuoꝛ mala inducit. Primo tēptationē: qꝛ cū comedere ⁊ bibere sūt de necessitate nature. diabolꝰ ibi tēptationis laqueū abscondit vbi natura necessitatē ondit. Sic em̄ p̄mo de vitio gule p̄mos parētes in paradiso tēptauit. Gen̄. iij. Secūdo mētis subuersionē. Quia em̄ ppl̄s dei cepit manducare ⁊ bibere postea surrexerūt ludere ⁊ vitulū adorare. Exo. xxxij. Tertio locutiōis inordinationē. Nā sichimite inter epulas ⁊ pocula maledicebāt abimelech. Iudicū. ix. Quarto necis occasionē. Nā qꝛ populus dei flagrauit esu carniū īmisit eis deꝰ coturnices. ⁊ cū adhuc esce eoꝝ forēt in ore ipsoꝝ. ira dei descendit sup eos. sc₃ pestilētia que cōsumpsit magnā partē multitudinis. Nūe. xi. Cū ergo gula tot mala inducat: necessaria est nobis abstinētia q̄ quattuoꝛ bona in nobis facit. Primo ē meriti augmētatiua. Voluit em̄ dn̄s p̄mos parētes nr̄os nō oī cibo vti in paradiso: s₃ ab aliq̄ abstinere vt ex abstinētia ampliꝰ mererent̄. Gen̄. iij. Secūdo est sapiētie acq̄sitiua. Nā moyses ieiunauit ⁊ post abstinētiā accepit legem a dn̄o Exo. xxxiiij. Tertio ē victorie impetratiua. Nā iosaphat rex iuda victoriam habuit qꝛ ieiunauit ipse ⁊ alijs ieiunium indixit. ij. Paral'. xxiiij. Quarto ē orōnis auxiliatiua. Nā filij isrl' timētes potētiā holofernis ieiunauerūt ⁊ postea orauerunt. Judith. iiij.

Tertio principaliter te-

stimonio legis Prophetalis declaro eandē cōclusionē. Nā abstinētia inducit quattuoꝛ bona. Primo carnis subiugationē. vn̄ Esa. xxij. dꝛ. Et vocabit dn̄s deꝰ exercituuꝫ in die illa ad fletū et ad plāctū ⁊ ad caluiciū ⁊ ad cingulū sacci. Et ecce gaudiuꝫ ⁊ leticia occidere vitulos et iugulare arietes: comedere carnes ⁊ bibere vinum. Comedamꝰ ⁊ bibamus: cras em̄ moriemur. Secūdo diuinoꝝ reuelationē. vn̄ Dan̄. ix. dꝛ. Et posui faciem meā ad dn̄m deū meū orare ⁊ dep̄cari in ieiunijs sacco ⁊ cinere ⁊ oraui dn̄m deū meū. Et tūc per gabrielē archāgelū reuelatuꝫ est sibi mysteriū incarnatiōis ⁊ passionis xp̄i. vt patꝫ in si ca. Tertio dei recōciliationē vn̄ Jone. iij. dꝛ. Crediderūt viri niniuite dn̄o ⁊ p̄dicauerūt ieiuniū ⁊ vestiti sūt saccis a maiori vsq₃ ad minorē ⁊ puenit v̄buꝫ vsq₃ ad regē niniue. Et surrexit rex de solio suo ⁊ abiecit vestimētū suū a se ⁊ indutꝰ est sacco ⁊ sedit in cinere ⁊ clamauit ⁊ dixit in Niniue ex ore regis ⁊ p̄ncipū eius dicēs. Hoīes ⁊ iumēta ⁊ boues et pecora nō gustēt quicq̄₃ nec pascant̄ ⁊ aquā nō bibant. ⁊ operiant̄ saccis hoīes ⁊ iumenta clamēt ad dn̄m in fortitudine. ⁊ cōuertat̄ vir a via sua mala ⁊ ab iniquitate sua q̄ est in manibus eoꝝ. Quis scit si conuertat̄ ⁊ ignoscat deꝰ ⁊ reuertat̄ a furore ire sue ⁊ nō peribimꝰ. Et vidit deus opera eoꝝ qꝛ cōuersi sunt de via sua mala ⁊ misertꝰ est deus sup maliciā quā locutꝰ fuerat vt faceret eis ⁊ nō fecit. hec ibi. Quarto mētis sanctificationē. vn̄ Johel. ij. dꝛ. Conuertimini ad me in toto corde vestro in ieiunio ⁊ fletu ⁊ planctu ⁊ scindite corda vestra ⁊ non vestimēta vestra ⁊ cōuertimini ad dn̄m deū vestrū: qꝛ benignꝰ ⁊ misericors est patiens ⁊ multe mīsicordie ⁊ p̄stabilis sup malicia. Quis scit si cōuertat̄ ⁊ ignoscat deꝰ ⁊ relinquat post se bn̄dictionē. Sacrificiū ⁊ libamē dn̄o deo nostro. Canite tuba in syō: sanctificate ieiuniū vocate cetuꝫ cōgregate ppl̄m: sctificate ecclesiā₃: coadunate senes congregate paruulos ⁊ sugentes vbera egrediat̄ sponsus de cubili suo ⁊ sponsa de thalamo suo. hec ibi. vn̄ magna tribulatiōe immīnente in signū p̄nie artioris. His oībꝰ ieiu-

nia iudicāt sicut de iumentis legit Jone.iij.

Quarto testimonio legis hūanalis declaro eandē cōclusionē. Nā aīa est carni pponēda que est cante p abstinentiā domanda ppter quattuor. Primo rōne dānificatiōis. Scdm enī doctrinā legū ff. de dam. infec. l.i. in. ff. nouo. li.i. vbi dānū infectū vocat dampnū nō factū qd futurum veremur. verbi grā. Si edificium alicui⁹ minet ruinā edificio vel predio alteri⁹ dom⁹ vicini edificij pōt petere a dn̄o dom⁹ ruinose q sibi pmittat noīe dāni infecti que stipulatio cōtinebit totū interesse qd postmodū cōtinget ex illo edificio ruinoso. ff. de dā. infec. l. hac stipulatione. τ. l. τ si pditiōe. τ. l. dāni infecti stipulatio. que stipulatio si non interponat mittit ille qui deberet recipe stipulationē in possessionez edificij ruinosi. ff. de dam. infec. l. dies. §. ij. τ. iij. Sic spirit⁹ timens sibi periculū iminere ex carne ruinosa ad vitia quia caro infirma Math. xxvi. Faciat ipsaz satisdare per abstinentiā τ laboret ne per ipsi⁹ ruinā dampnū ei cōtingat. Quod si caro nō vult pmittere: intret aīa possessionē illi⁹ edificij ruinosi tam poteter ei dominādo τ ipsam reficiēdo per ieiuniū q ipsam cadere nō pmittat p aliqd vitiuz.

Secūdo rōne accōmodatiōis nā caro est per abstinentiā castigando: qz corp⁹ tradit aīe ad bonū opus perficiēdū ad modū cōmodati qd differt a precario. qz pcariuz est qd habētes tam diu teneāt q̄ diu is qui cōcessit patit. ff. de pcario. l.i. in. ff. nouo. lib. v. Sed cōmodatū dat ad certū vsuz vt cōmodo tibi scalā vt apponas fenestraz. similit cōmodo tibi equū vt eam ducas ad villaz. quo si vteris ad aliū vsum. ducendo ad bellum et amittis: teneberis de casu fortuito. ff. cōmodati. l. in rebus. Sic aīa habet corpus sibi a deo cōmodatū ad vsum bonorū operū scz vt deo seruiat. Si ergo illud ducit ad pugnā cōtra deū totū perdit. Ideo apostolus τ multi alij carnē suā crucifixerūt cū vitijs τ cōcupiscētijs. Gala. v. Tertio rōne cōmendatiōis. Nā ppter bonā famam cōseruādā semp est abstinēdū ab illicitis τ q̄nq̄ a licitis ne op⁹ qd est mihi licituz fiat in alteri⁹ dānū vel piudiciū: qz dicit lex q si puilegiū alicui a pncipe sit cōcessum q possit edificare in loco publico. h̄ tn̄ facere non debet in alteri⁹ piudiciū: qz nō debet psumi q pnceps puilegiū cōcesserit sic. vt. ff ne qd in loco publico vel in itinere fiat. l. ptor ait. l. merito. l. si qs a principe. in. ff. nouo. lib. v. Huic cōcordat lex diuina in qua btō paulo cōcessum erat priuilegiū a sūmo pncipe deo q carnes comedere poterat sic alij apl̄i Luce. x. Edentes τ bibētes que apud illos sūt: nec tn̄ isto priuilegio voluit vti in alioz preiudiciū vel scandalū. vt patz. i. Cor. viij. Si esca scandalizat fratrē meuz nō mādcabo carnes in eternū. Si autē qui hui⁹ opa facit ignorāter aliquos p hoc scādalizat qn̄ hoc percipit vel debet se sufficiēter excusare vel cessare: sic pz per legē pallegatā. §. Idē. vbi dr q si edificiū meū alteri obstet qd in loco publico edificatū est cessandū ē. Sic in ppo sito. qz teste aplo. ij. Thi. iij. Oportz testimoniū bonū habere ab his q foris sūt vt non in opprobriū incidat τ in laqueum diaboli.

Quarto rōne custoditiōis: qz sicut via publica sic debet custodiri τ cōseruari vt nihil ponat in ea qd aliquē offendat: τ si positus fuerit tollat. ff. ne qd in loco publico fiat. l. ij. §. hoc interdictū. §. ait ptor. Sic sensus q sunt via ad cor. per abstinētiam custodiēdi sunt ne diabol⁹ ponat pctm̄ in eis τ pcipue sensus gust⁹ ne sicut serpēs euā seduxit malicia: ita corrūpant sensus nostri in q tēptatione gule omnes sensus corrupti fuerunt.

Postq̄ vero moyses declarauit predictā cōclusionē ait aīe deuote. Que ego noui fideliter te docui. Sed ecce hic est sanct⁹ thomas de aqno doctor noui testamēti τ lumē ecclesie cui reuelata sūt secreta celestia cui⁹ doctrinā habeto sicut cōsiliū dei q vere pōt dicere illud Joh. vij. Mea doctrina nō est mea: s eius qui misit me patris. de quo dixi Deut. viij. Prophetaz suscitabit vobis de⁹ de fratrib⁹ vestris. pphetā illū sicut me audite. Ad quē astante moyse accessit fidelis aīa p clariori noticia sue conclusionis. Cui sanctus thomas ait. Ego enī accepi a dn̄o qd τ tradidi vobis. i. Cor. ij. Conclusionez quā declarauit dn̄s meus moyses psuadebo tibi testimonio legis quadruplicis scz.

Legis euangelice.
Legis apostolice.
Legis canonice.
Legis ecclesiastice.

Quantū ad legem euangelicam xp̄s illaz probauit quadruplici testimonio. Primo Johā. vi. Jesus dixit. Amē amen dico vobis queritis me nō qa

vidistis signa: sed qꝛ manducastis ex pani-
bus ⁊ saturati estis. Operamini nō cibum
qui perit: sꝫ qui pmanet in vitā eternā quā
vobis filius hoīs dabit. hec ibi. Secundo
Luc. xiij. ait illi q̄daꝫ. Dn̄e si pauci sunt qui
saluant. Ipse aūt dixit ad illos. Contēdite
intrare per angustā portaꝫ quia multi dico
vobis querēt intrare ⁊ nō poterunt. Cū au-
tem intrauerit pr̄familias ⁊ clauserit ostiū
⁊ incipietis foris stare ⁊ pulsare ostiuꝫ di-
centes. Dn̄e aperi nobis. Et rn̄dens dicet
vobis: nescio vos vnde sitis: tūc incipietis
dicere. Mādu cauimꝰ corā te ⁊ bibimꝰ. ⁊ in
plateis nostris docuisti. Et dicet vobis: ne-
scio: vos vnde sitis. Discedite a me oēs ope-
rarij iniq̄tatis. Ibi erit fletꝰ ⁊ stridor dentiū.
hec ibi. Tertio marc. ix. dixit iesus Hoc ge-
nus demonij in nullo pōt exire nisi in ora-
tione ⁊ ieiunio. Quarto math. vi. Cuꝫ ie-
iunatis nolite fieri sic̄ hypocrite tristes. In
quo euāgelio et in epistola notāt quattuor
cōclusiones. Prima cōclusio. Ex dīna mi-
sericordia excecatio ⁊ obduratio ad tempꝰ
ordinat medicinaliter ad cōuersionē et sa-
lutē eoꝝ qui excecant mētaliter. patꝫ qꝛ deꝰ
pmittit aliquos cadere in pctm̄: vt peccatū
suū agnoscētes humilient ⁊ cōuertāt. sicut
Aug. dicit li. de natura ⁊ gr̄a. Vn̄ excecatio
ex sui natura ordinat ad dānationē eiꝰ qui
excecat. Esa. vi. Exceca cor populi huiꝰ ⁊ au-
res eiꝰ aggraua ⁊ oculos eiꝰ claude ne for-
te videat oculis suis ⁊ auribꝰ suis audiat ⁊
corde suo intelligat ⁊ conuertat ⁊ sanē eū.
⁊c. Propter qd̄ excecatio ponit reprobatio-
nis effectꝰ: sed in p̄destinatis non tamē in
pctō obstinatis ex diuina mīsericordia exce-
catio ad tempꝰ ordinat medicinaliter ad sa-
lutē eoꝝ qui excecant. Sap. i. Deus mortē
nō fecit nec letat in perditiōe viuorū. Vide-
ret autē in perditione ipsorū letari si eoruꝫ
excecationē in bonū ipsorū nō cōuerteret.
Sicut medicus videret delectari in afflicti-
one infirmi si medicinā amarā quaꝫ infir-
mo ppinat: ad eius sanitatē nō ordinaret.
Quorundā enim excecationē ordinauit in
eorum salutē. sicut quorūdā iudeorū qui ex-
cecati sunt vt christo nō crederent: ⁊ nō cre-
dentes ipsuꝫ occiderent ⁊ postmodū com-
puncti conuerterent. vt habet Actuū ij. ca.
Excecatio auteꝫ illoꝝ qui obstinati sunt in
peccato sicut pharaonis non fuit ordinata
ad salutē ipsorum: sed in damnationē: pro-
pterea in epistola dicit. Conuertimini, nam

vt habet de peni. dis. i. §. Hoc idem pbat.
Cōuersio dicit quasi cordis vndiq̄ꝫ versio.
Si aūt cor nostrū vndiq̄ꝫ a malo ad deum
cōuertit: mox sue cōuersionis fructū meret
vt deꝰ ab ira ad misericordiā cōuersus pcti
prestet indulgentiaꝫ cui primo p̄parauerat
vindictā. hec ibi. Et sicut homo per vitium
gule a deo auersus est: sic per abstinentiaꝫ
⁊ ieiuniū ad ipsum deuꝫ conuertit. ideo in
euāgelio dicit. Cū ieiunatis. Ad istam cō-
uersionē ⁊ ieiuniuꝫ vt sint nobis fructuosa
exigunt septē. Primo ꝙ sint recta. scilicet
vt fiant ex charitate ⁊ reuerentia dei. ideo
in epistola dicit ad mediū. Apocal. i. Con-
uersus sum vt viderē vocem que loquebat
mecū. Et ps̄. Audiā q̄d loquat in me dn̄s
deus: quoniā loquet pacē in plebem suaꝫ, ⁊
super sanctos suos ⁊ in eos qui cōuertunt
ad cor. Debemꝰ enim attēdere ad precepta
⁊ mādata eius humiliter obediēdo vt euite-
mus penaꝫ trāsgressionis. de qua ps̄. dicit.
Increpasti superbos. maledicti qui declināt
a mādatis tuis. Heu miser peccator sol in
ortu suo vniūsalis ecclesia. in p̄mo diei offi-
cio. scꝫ papa cardinales: archiepi. episcopi:
sacerdotes curati: oīs religio: omnis ordo:
oīs professio: te in illis verbis pphete da-
uid maledicit. vnde non est perseuerādū in
pctō. ideo in euangelio dicit. Nolite. ps̄. Ni-
si conuersi fueritis gladiuꝫ suū vibrauit ar-
cum suū tetendit ⁊c. vsq̄ꝫ sagittas suas ar-
den. effecit. Secūdo ꝙ sint integra. scilicet
vt fiant totali aīo ⁊ totali spiritu ⁊ totis vi-
ribꝰ. ideo in ep̄la dicit in toto. qꝛ omni die
recurrendū est ad deū ⁊ omni tēpore. Ps̄.
Conuertet populꝰ meus hic: ⁊ dies pleni
inuenient in eis. Non em̄ est cessandū a pe-
nitētia ⁊ ieiunio: sed semp actu sunt obser-
uanda ideo in euangelio dicit: fieri. Cum
em̄ sit verbū infinitiui modi caret numeris
⁊ personis: quia oī tēpore omnē personaꝫ
obligat. Tertio ꝙ sint volūtaria scꝫ vt fiāt
nō coacte nō violenter. sed libere ⁊ libenter
ideo in epistola dicit corde. Actus em̄ na-
turales nō sunt meritorij: quia naturalibꝰ
nō meremur nec demeremur. vt d̄r ij. Ethi-
corū. sed actus volūtarij vt pcedunt a vo-
lūtate deliberata. Falco enim auis genero-
sa cū diu volauerit ⁊ se fatigauerit ⁊ predā
suā ceperit: cor prede sue requirit. Xps au-
tem generosus ille falco p hoīe tanq̄ꝫ pro
p̄da sua capiēda volauit de celo in vterum
v̄ginis. volauit ad patibulū crucis: volauit

ad infernū:volauit ad mūdū:volauit ad ce
luꝫ:ꝛ ideo debet sibi coꝛ nostrū. Et sicut coꝛ
ꝑde extrahit:lauat:cōprimit:sanguis exp-
mit: ꝛ in partes scindit: sic coꝛ pctōꝛis ex-
trahit per pctōꝝ recoꝛdationē.ps̄. Effundi
te coꝛā illo coꝛda vestra. Lauat per lachꝛy-
marū effusionē. Jeremi iiij. Laua a malicia
coꝛ tuū vt salua fias. Cōprimit per cōtritio
nē.ps̄. Coꝛ cōtritū ꝛ humiliatū de⁹ non de-
spicies. Exprimit sanguis. id est peccatuꝫ
per ꝯfessionē. Math. xv. De coꝛde exeūt co
gitatiōes male: homicidia: adulteria:foꝛni
catiōes:furta falsa testimonia.blasphemie
ꝛc. Scindit per satisfactionē bonoꝝ operū
ꝛ sic dat ei per deuotionem sine plica vane
intētionis: sine ruga false operationis.sine
rugamēto palliate fictiōis.ps̄. Labia dolo
sa in coꝛde ꝛ coꝛde locuti sūt:ideo in euāge
lio dicit. Sicut hypocrite scꝫ qui pretēdunt
aliud exteri⁹ q̄ꝫ sit interius. Quarto ꝙ sint
ꝓpria scꝫ vt qui peccauerūt ipsi se affligant
ideo in epl'a dicit vestro. Dubitat vtrum
vn⁹ possit satisfacere ꝓ alio. Rn̄det.ꝙ du-
plex est effect⁹ satisfactionis. Vn⁹ est solu-
tio debiti peccatoꝝ p̄cedentiū: ꝛ tūc si quis
est impotēs per se satisfacere:ali⁹ qui est in
charitate pōt ꝓ eo satisfacere sicut ꝛ cōfite
ri puta q̄ est mut⁹ vel alteri⁹ lingue: sufficit
ꝙ per scriptū vel nutum vel interpretē cōfi
teat:quia nō requirit ab hoīe plus q̄ꝫ possit
Si vo sit potens:tūc opoꝛtet ꝙ ipsemet sa
tisfaciat ꝓ seipso. Secūdus effect⁹ est ex-
cisio causarū sequentiū pctōꝛuꝫ: ꝛ tunc si sit
peccatoꝛ potēs ad sustinendaꝫ penam vel
etiam ꝓmptus ad faciendū: nō est permit-
tendū vt alius satisfaciat: nisi aliq̄s defect⁹
in penitente appareat.ideo in euangelio di
cit.tristes vt scilicꝫ tristicia pene sit pꝛopꝛia
vt patꝫ de Nic̄. sene in legēda sancti andree
apl'i ꝓ quo apostol⁹ se diu macerauerat: s
nō pꝛofuit donec Nic̄ seipsū afflixit. Quin
to ꝙ sint ita aspera scilicꝫ vt relinquāt ali-
quā afflictionē in coꝛpoꝛe.i. Coꝛinth.ix. Ca
stigo coꝛp⁹ meū ꝛ in seruitutē redigo. Hec
autē castigatio fit per ieiuniū: ideo in epl'a
dicit. In ieiunio. Adam eñ ꝛ eua q̄ꝫdiu ie-
iunauerūt motus illicitos nō senserunt:q̄a
hostis noster scilicꝫ caro vincit.cuꝫ ieiunio
macerat. Psal. Ego autē cuꝫ mihi molesti
essent induebar cilitio:humiliabā in ieiunio
aīam meā. Et ī alio psal.dicit. Genua mea
infirmata sūt a ieiunio ꝛ caro mea īmutata
est ꝓpter oleuꝫ. Quidā eñ p̄tēdūt exterius
ieiuniū q̄ꝫtū ad apparentiaꝫ qui tñ lasciue
viuūt q̄ꝫtū ad existentiā vt sic laudeꝫ acqui
rant humanā quoꝝ intētio coꝛrupta est. de
quib⁹ dē in euāgelio. Extermināt eñ facies
suas. Sexto ꝙ sint doloꝛosa scꝫ quo ad do
loꝛē interioꝛē. ideo in epl'a dicit fletu. Et q̄
ad doloꝛē exterioꝛē. Unde dicit et planctu
Propterea spūs catholicus volens ista.xl.
pergere ad xp̄m per viā cōuersionis ꝛ peni
tentie debet ingredi flāmā charitatis cū fle
tu ꝛ lachꝛymis. sicut dicit beat⁹ Ambꝛosi⁹
vt habet de peni.dis.i.§.medicina. Maio-
ra eñ crimina maioꝛib⁹ abluunt fletibus.
Fleat ꝓ te mater ecclesia ꝛ culpaꝫ tuam la-
chꝛymis lauet. Videat te xp̄us merentē ꝛ
dicat.beati tristes:qꝛ gaudebitis. Amat vt
ꝓ vno multi rogēt. Deniq̄ꝫ in euāgelio mo
tus lachꝛymis vidue quia plurimi ꝓ ea fle
bant filiuꝫ ei⁹ resuscitauit hec ibi. Vñ ma-
gdalena q̄ꝫcito intrauit flāmā diuini amo-
ris:resoluta fuit in lachꝛymas. Similit pe-
trus mox vt ih̄s ipsuꝫ respexit exiuit foꝛas
ꝛ fleuit amare. Ideo in euangelio dicit vt
pareāt hoīb⁹ scꝫ qui ex charitate simul cum
eo pctā ipsius defleant. Septimo ꝙ sint
vera scꝫ q̄ꝫtū ad cōuersionē interioꝛē. ideo
dicit in epl'a. Scindite coꝛda vesta ꝛ nō ve
stimēta vestra. De qua vitate facti in euan
gelio dꝛ ieiunantes. Caypbas eñ scidit ve
stimēta sua in vera rn̄siōe xp̄i ꝛ nō coꝛ suuꝫ
vt pꝫ Mat.xxvi. Coꝛ durū itaq̄ꝫ scindēdū
est in pn̄ia ꝛ ieiunio. Scd̄a cōclusio. Nāle
desiderīū hoīs nō plene q̄etat nisi ꝓ pn̄iam
ad deū ꝑfecte ꝯuertat. pꝫ ꝑ Aug̃ i.cōfessi.
Fecisti nos dn̄e ad te ꝛ inq̄etū est coꝛ nr̄m
donec req̄escant in te. Et ps̄. Qui replet in
bonis desideriū tuū renouabit vt aquile iu
uētus tua. Sunt eñ sex desideria hoīs que
perficiunt per verā conuersioneꝫ ad deum.

Primū est desideriū cognoscende verita-
tis. Nā omnes hoīes natura scire desiderāt
vt dicit in p̄ncipio Metha. vnde ph̄i vt ac-
quirerēt sapiē veritatē multo tp̄e se occupa
uerūt in studio vite cōtemplatiue. Primo
pythagoꝛas eūdo in egyptū.deinde in per
siam.tandē in italiā. Secūdo plato eun-
do de athenis in egyptū.deinde in italiaꝫ.

Tertio tales ph̄us se occupauit in studio
vsq̄ꝫ ad.lxxviij.ānū. Quarto solō atheniē-
sis vsq̄ꝫ ad. lxxx. Quīto pythac⁹ vsq̄ꝫ ad
lxx. Sexto eliobolus vsq̄ꝫ ad lxx. Septīo
piādes vsq̄ꝫ ad. lxxx. Octauo mellissus vs-
q̄ꝫ ad.xcvij. Nono pmēides vsq̄ꝫ ad.lxxvij

Decimo anaxagoras vsqȝ.lxxij. Undeci
mo symonides vsqȝ.lxx. Duodecimo so-
crates vsqȝ.lxxxiiij. Sed null⁹ istoꝝ fuit ple
ne saturat⁹: qꝛ veritatē q̄ de⁹ est nō q̄sierūt
Ideo in ep̄la d̄r. Cōuertimini ad dn̄m deū
vestrum. Per hāc em̄ cōuersionē cognosci-
mus veritatē. ideo in euāgelio d̄r Amen. i.
in ꝟitate cognoscēda. Secūdū ē desideriū
disponēde sensualitat̄ ſm ꝙ hō per rōnem
inferiora disponere pōt. qȯ quidē hoīes as-
sequunt̄ per studiū vite actiue scȝ vt hō vi-
uat ſm virtutē. Cuiuslibȝ em̄ virtuosi finis
in operando est ꝓprie ꝟtutis bonuȝ: sicut
fortis vt fortiter agat. Sȝ q̄dā nō refrenāt
sensualitatē ꝑ rōnez. ideo nō verent̄ q̄ttidie
offendere deū mortalit̄. Quidā sic refrenāt
ꝙ ab aliquib⁹ pctīs mortalibus abstinēt ⁊
ab aliquib⁹ nō. Quidaȝ vero sic refrenāt ꝙ
mortaliter nū̄q̄ȝ peccāt. sȝ venialia nō vitāt
qꝛ septies in die cadit iust⁹. que t̄n deus in-
dulget. Ideo d̄r in ep̄la. qꝛ benignus. Et de
hoc nos certificat cū dic̄ in euāgelio. dico. i.
purgo totū hoīem: qꝛ totū hoīem sanū feci
ſm aīaȝ ⁊ corp⁹. Tertiū desideriū est adi-
piscēde sublimitat̄. Nā q̄dā bona cōsequūt̄
ciuilē vitam quib⁹ homo indiget ad ciuiles
operatiōes. sicut honoris sublimitas quaȝ
hoīes inordinate appetētes supbi ⁊ ambi-
tiosi fiunt. nō t̄n implet̄ desideriū eoꝝ. Nō
em̄ fuit saturat⁹ p̄mus angelus q̄ voluit di-
gnitatē dei rapere. Non adaȝ q̄ vltra dn̄ium
creaturarū voluit scientiaȝ dei hr̄e. Non rex
assuer⁹ de suo dn̄io. Nō nabugodonosor de
suo imperio q̄ voluit adorari vt de⁹. Nō ale
xander qui audito ꝙ esset ali⁹ mūdus cupie
bat ipsuȝ. Nō troiani de sua excellentia. Nō
Romani de sua magnificētia. Nō moderni
de sua potentia. Sol⁹ deus satiabit tale desi
deriū nostrū nō ex merito nr̄o: sȝ ex sui mise
ricordia. Ideo in ep̄la d̄r. Et misericors scȝ
sup nos. Ideo in euāgelio d̄r. vobis scȝ da-
bit regnū. Quartū desideriū est percipien-
de celebritatis. Cōsequit̄ em̄ ciuilē vitā fa-
me celebritas per cui⁹ inordinatū appetitū
hoīes inanis glorie cupidi ducūt̄. Quidaȝ
em̄ querūt famā in fortitudine. vt Samson
Quidā in sapiētia. vt Salomon. Quidā in
pulchritudine vt Absolon. nec satiant̄. q̄s
tamē deus sustinet patient̄. Ideo in ep̄la di
citur. Et patiēs. Hoc desideriuȝ complebit̄
in illa beatitudine sempiterna. Ps̄. Exulta
bunt sancti in gloria. Ad quaȝ peruenit̄ vel
per innocentiā; vel per penitentiā. Ideo in
euangelio dicit̄. Receperūt. Quintū desi-
deriū est assequēde copiositat̄. Et em̄ in ci-
uili vita aliud appetibile scȝ diuitie. per cui⁹
inordinatū appetitū ⁊ amorē hoīes illibera
les ⁊ iniusti fiunt: nec mentez hoīs satiant.
Aug⁹. Inexplebilis est sola auaricia diui-
tū que nec deū timet nec hoīem reueret̄. nō
patri parcit nec matrē agnoscit. nō fratri ob
tēperat nec amico fidē seruat. viduā oppri-
mit. pupillū inuadit res mortuoruȝ detinet.
⁊c̄. Auarus em̄ est crudelis vt pȝ de diuite
epulone circa lazarū. Per cōuersionē autez
ad deū fit hō mīſicors. Ideo in ep̄la d̄r. Et
multe mīſicordie. Per mīaȝ aūt hō cōseq̄t̄
btītudinē eternā: ideo in euāgelio d̄r. merce
dem scȝ glīe. ps̄. Gloria ⁊ diuitie in domo
ei⁹. Et math̄. v. Btī mīſicordes q̄m̄ ipsi mi
sericordiā cōsequent̄ scȝ a dn̄o ⁊c̄. Sextuȝ
desideriū est ꝑficiēde durabilitat̄: Nā om̄ia
cōseruationē sui esse ⁊ vite desiderāt ſm ꝙ
possibile est per cui⁹ īmoderantiā hoīes ti-
midi reddūt̄ ⁊ nimis a laborib⁹ sibi parcen
tes. Sȝ ꝓpter pctā interdū breuiat̄ vita ho
minū. ps̄. Uiri sāguinū ⁊ dolosi nō dimidia
būt dies suos. Exēplū patet de Ezechia re-
ge iuda cui dictū est. Dispone domui tue qꝛ
morieris. Esa. xxxviij. Sed ꝑ cōuersionem
ad deū ꝓlongat̄ vita: Ideo in ep̄la d̄r. ꝑsta-
bilis sup malicia. que vita est ad cōsolatio-
nē eternaȝ. Ideo in euāgelio d̄r Suā qȯ est
pronomē possessionū. ps̄. Inebriabunt̄ ab
vber. do tue. ⁊c̄. Tertia ꝯclusio. Peccatori
misericors deus ꝓpiciat̄. cū anima per ieiu
niū sanctificat̄. patȝ qꝛ recōpensatio offen-
se importat adequationē quaȝ oportet esse
eius qui offendit ad euȝ in quē cōmissa est
offensa. Adequatio aūt in humana iusticia
attendit̄ per subtractionē ab vno q̄ plus ha
bet iusto ⁊ additionē alteri⁹ cui subtractuȝ
est aliquid. Deo autē q̄uis ex parte sua ni-
hil subtrahi possit. tamē peccator quātum
in ipso est aliq̄d ei subtraxit peccādo. Un-
de oportet ad hoc ꝙ recōpensatio fiat ꝙ ali
quid subtrahat̄ a peccante per satisfactionē
quod in honorez dei cedat. Opus aūt bo-
num nō subtrahit aliquid ab operāte: sȝ ma
gis perficit ipsuȝ. vnde subtractio non pōt
fieri per opus bonū nisi penale sit. Et ideo
ad hoc ꝙ aliqȯ opus sit satisfactoriū opor
tet ꝙ sit bonū ⁊ in honorē dei fit ⁊ sit pena
le vt peccatori aliq̄d subtrahat̄. vnde Gre-
gori⁹ dicit. Iustuȝ est vt pctōr tāto maiora
sibi inferat lamēta; quāto maiora sibi ꝑ cul-

pam intulit dāna. Tale āt op⁹ satisfactoriū
est ieiuniū. Jō in epistola dr̄. Canite tuba in
syon .i. satisfacite deo celi. Quid autē canere
debeam⁹: dicit̄ ibidē. sanctificate ieiunium.
Et ī euāgelio dicit̄ Tu āt cum ieiunas. Sex
genera psonarū dn̄t sanctificare aīas suas
p ieiuniū. Prīo maiores ꝛ nobiles. Ideo
in epl'a dr̄. vocate cetū. s. nobiliū. ꝛ in euāge-
lio dicit̄. vnge caput tuuꝫ. Amos .vi. Opti-
mates capita populorū. Hi debēt vngi p ie-
iunij satisfactionē. Scd̄o minores ꝛ igno-
biles. iō in epl'a dicit̄ ꝯgregate populū. Et ī
euāgelio dicit̄. faciē tuā. Popul⁹ enī ē facies
ciuitatis. Abacuch .i. Facies hoīs quasi pi-
sces maris in q̄bus relucet gloria ciuitatis.
Tertio iusti ꝛ docibiles. iō in epl'a dicitur.
Sāctificate ecclesiā. Et ī euāgelio dr̄ laua.
Eph. v. Xp̄s dilexit ecclesiā vt illā sanctifica
ret. mundās eā lauacro aq̄ in v̄bo vite vt sit
sancta ꝛ īmaculata ꝛc. Quarto seniores ꝛ
debiles iō in epl'a dicit̄ coadunate senes. Et
ī euāgelio dr̄. Ne videaris hoīb⁹. s. senex ꝛ ī-
potēs. ſ; fortis virib⁹ ꝛ iuuenis. psal. Reno
uabit̄ vt aquile iuuētus tua. Quinto puu
li ꝛ indocibiles. iō in epl'a dr̄ ꝯgregate puu-
los ꝛ sugētes vbera. Et in euāgelio dr̄. ieiu-
nās patri tuo. s. tāq̄ꝫ verus fili⁹ ꝛ obediens.
psal. Justitia illi⁹ in filios filiorū ꝛc. Sexto
cō iugati ꝛ reducibiles. iō in epl'a dicit̄. Egre
diat̄ spōsus de cubili suo ꝛc. Et ī euāgelio di
citur. q̄ videt in abscōdito. Ut autē hoc ieiu
niū deo acceptabile fiat quinq̄ꝫ exiguntur.
Prīo sollers cōuersio. Quilibet enī pctōr
a deo auersus dꝫ dicere illud Aug. iiij. ꝯfess.
Scio q̄ male mihi ē p̄ter te dn̄e. nō solū me
extra me: ſ; in meipso ꝛ oīs copia q̄ de⁹ me⁹
nō ē: egestas mihi ē. Ut āt hāc egestatē fu-
giat. dꝫ pctōr cito ꝯuerti ad dn̄m. Eccl'. v.
Fili ne tardes cōuerti ad dn̄m ꝛ ne differas
de die in diē. Un̄ Hugo li. iij. de claustro aīe
c. x. dicit. In illa etate qn̄ flauescūt crines. ca
ro nitescit eburnea. oculorū gēmis facies ro
sea decorat̄. valitudo corpis vires mīstrat.
qn̄ viget ratio: vigēt corpis sensus. visus a-
cutior. auditus promptior. incessus rectior.
vultus iocūdior. hec ille. Quia v̄o vt dicit se
neca tragedia quarta. nūq̄ ē sera ad bonos
mores via. Quē penitet peccasse pene ē in-
nocens. Qd̄ quidē patuit in latrone qui de
cruce trāsijt ad paradisum. ideo in omī etate
debet homo conuerti ad dn̄m. siue in prima
vigilia siue in secūda siue in tertia. siue ī pue
ritia vt beatus Dn̄icus. siue in iuuentute vt
maria Magdalena. siue in senectute vt lon
ginus. ideo in epistola dicit̄. inter vestibulū
ꝛ altare. per vestibulū signat̄ pueritia. p me
diū iuuētus. per altare senectus. Hec autem
cōuersio debet esse ab oībus peccatis q̄ cō-
uersio ē cordis vndiq̄ꝫ versio. de pe. dist. i. §.
hoc idē. ꝛ di. vij. §. ꝙ ꝙuis. Sic enī deū ha-
bebit patrē quē prius habuit iudicē. ideo in
euāgelio dicit̄ ꝛ pater tu⁹. vnde psal. Quō
miseret̄ pater filiorū: misertus ē dn̄s timen
tibus se. qm̄ ꝛc. Scd̄o diligēs cōtritio. Nā
sicut agricola terrā scindit ꝛ fodit vt fructifi
cet sic penitēs cor scindit ꝛ cōterit ītuitu pec
cati deū offendētis ꝛ intuitu dei cōminātis
vnde Greg. li. viij. moral'. dicit. Alia ē contri
tio que p amorē nascit̄: alia q̄ p timorem. q̄
aliud ē vitia fugare: aliud ē premia deside ra
re. In qua cōtritione licet requirat̄ dolor et
displicētia volūtaria de pctō ex necessitate:
tamē requirit̄ dolor sensibilis ex pfectiōe q̄
manifestat̄ p fletū ꝛ lachrymas. ideo in epi
stola dicit̄. plorabāt sacerdotes ꝛ ministri.
Tales autē lachryme cōtritionis ascendūt
ad dn̄m. ideo in euāgelio dicit̄. qui videt ꝛc.
Tertio euellēs ꝯfessio. Nā sicut agricola nō
bene ditat̄ fructib⁹ terre nisi euellat inde spi
nas semē suffocātes: sic penitēs vt deo pla-
ceat ꝛ bene fructificet debet spinas peccato
rū euellere cū rastro cōfessionis. vn̄ Isid. lib.
i. soliloquiorū. xij. c. dicit. Cōfessio sanat. con
fessio iustificat. cōfessio peccatis veniaꝫ do-
nat. nulla tā grauis ē culpa q̄ veniā non ha-
beat. Et Aug. vt habet̄ de pe. di. i. §. quē pe-
nitet. Dīo peniteat ꝛ dolorē lachrimis ostē
dat repn̄tet vitā suā deo p sacerdotē. preue-
niat iudiciū dei p cōfessionē. iō in epl'a dicit̄
pce dn̄e pce populo tuo. s. ꝯfitēti tibi. ꝛ ī euā
gelio dicit̄ in abscōdito. Quarto iugis me-
ditatio. Uer⁹ enī penitēs meditat̄ oēs suas
abhoīationes interi⁹ ꝛ exteri⁹ cogitādo q̄d
fuit in vētre matris. q̄d in vita. q̄d in morte.
Intus cogitabit ꝙ fuerit onustus pctīs: ir-
retitus vitijs pruriēs ꝯcupiscētijs pollut⁹ il
lusionib⁹ pronus ad malū. Un̄ Hugo li. iij.
de aīa dicit. Redi ad cor tuū ꝛ discute teip-
sum. ꝯsidera vnde venis. quo tendis. quō vi
uis. quid es quid fuisti. q̄d eris. quātū quot-
tidie pficis. quantū deficis. quibus cogitati
onibus magis incuruaris. quibus affectio-
nibus frequētius tāgeris. quibus temptati
onū machinis a spū maligno acrius impu-
gnaris. ideo in epistola dicit̄. Ne des heredi
tatē tuā in obprobriū ꝛc. Et in euangelio di

citur. reddet. s. gratiã suaz ad tui subleuatio-
nem ne despaueris sup his ꝛc. Quinto p-
seuerãs lachrymatio. Nã sicut aqua iebriat
terrã vt fructificet: sic aĩa impinguat lachry
mis. vnde Greg. sup Ezech. omel. viij. dicit.
Holocaustũ siccũ ẽ opus bonũ qd amoris
lachryme non infundũt. holocaustũ pingue
est qñ hic bene agitur corde humili ꝛ lachry
mis irrigat. ideo in epistola dicit. Zelatus ẽ
dñs sup terrã. psal. Fuerunt mihi lach. m. p.
d. ac. n. ꝛc. Et in euãgelio dicit. tibi. s. ad salu
tẽ proderũt. Quarta ꝯclusio. Uerus peni-
tẽs thesaurũ sibi acquirit cũ securitate: si per
abstinẽtiã facta carnis subiugauerit cũ saga
citate. Patet qꝛ sicut qñ dñs gubernat sub-
ditos suos in pace: multi ciues habitãt cum
eo. forẽses libẽter transeũt p territoriũ suuz.
pedagia, dacia. gabelle lucrant. ciues nego-
ciant. vnde talis dñs thesaurũ sibi acquirit
sic verus penitẽs dũ seruat regnũ corpis et
aĩe sensus rationi subiugãdo magnũ thesau
rũ sibi acquirit. Prĩo enĩ deus pater trãsit
p ipsum negotiãs ꝛ emẽs cordis cõtritionẽ
ꝛ soluit ei peccatorũ remissionẽ. Scdo trã
sit filius emẽs oris ꝯfessionẽ ꝛ soluit gratie
infusionẽ. Tertio spũssanct⁹ emẽs opis sa
tisfactionẽ ꝛ soluit penaꝝ dilutionẽ. Quar
to tota trinitas emẽs doloris amaricationẽ
ꝛ soluit virtutis consolationẽ ps. Scdm multi-
tudinẽ doloꝝ meorũ in corde meo ꝯso. t. l. a.
m. Quinto transeũt seraphin ꝛ emẽtia a pe
nitẽte diuinũ amorẽ: soluũt ei ignitũ feruorẽ
ꝛc. Sexto transeũt cherubin ꝛ ementia ab
eo diuinã sciãz soluũt ei spũssãctus sapiãz q
ẽ donũ. Septĩo transeũt troni ꝛ ementes
ab eo cordis humiliationẽ soluunt ei cordis
ꝛ opis mãsuetudinẽ. Octauo transeũt do
minatiões ꝛ emẽtes ab eo carnis mũdiciã.
soluũt ei cõuersatiõis pudicitiã. Nono trãs
eunt virtutes ꝛ emẽtes ab eo opatões gra
tiarũ gratuitarũ: soluũt ei gratiã gratũ faciẽ
tem. Decimo transeũt ptãtes ꝛ emẽtes ab
eo impugnatiões diabolicarũ tẽptationuz:
soluũt ei victoriã. Undecimo. transeũt pri
cipatus ꝛ ementes ab eo sollicitã regiminis
presidentiã: soluũt ei subditorũ obedientiã.
Duodecimo transeũt archangeli ꝛ emen-
tes ab eo diuinitatis ꝛ humanitatis cõfessi
onẽ: soluũt ei apud patrẽ filij ꝯmendationẽ.
Decimotertio trãseũt angeli ꝛ emẽtes ab
eo temporaliũ circa proximũ administrati-
onẽ soluũt ei eternaliũ promissionẽ. Super
ueniunt noui negociatores penitentẽ locu-
pletantes magnis ꝛ preciosis diuitijs. Est
enĩ in eo salomon cum thesauro iustitie. Iu
dith cũ thesauro prudẽtie. Iacob cum merci
monijs tempantie. Samson cũ armis forti
tudinis. Abrahã cũ scuto fidei. Hester cũ vi
ctualibus spei. Moises cũ vestibus charita
tis. Dauid cũ aĩalib⁹ mansuetudinis. Tho-
bias cũ auiculis mĩe. Daniel cum pigmẽtis
abstinẽtie. Iob cũ lectisternijs patiẽtie. He-
lias cũ ferro constãtie. Ioseph cuz lanificio
continẽtie. Susanna cũ lino castitatis. An-
na pphetissa cũ coloribus ꝛ tincturis vidui
tatis. Iohes baptista cũ tubis preconisatio
nis. Esaias erigit apothecã solitudinis. Ie-
remias depingit vexilla cõfidẽtie. Martha
firmat hospitiũ vite actiue. Magdalena fũ-
dat templũ contẽplatiue. Prodigus fabri-
cat palatiũ spiritualis iudicij. Publican⁹ fit
cẽsalis in foro. Zacheus prepat banchũ cã-
psoris vbi cõmutat ramũ iniquitatis in au-
rũ salutis. Iohes Lucas. Mathe⁹ ꝛ Mar
cus merces portãt in circuitu euãgelizatõis
Petrus ꝛ Iacob⁹ pisces capiũt in naui gu-
bernationis. Uirgines portãt flores pudici
tie. Cõfessores aromata cõuersatiõis. Mar
tyres rosas dilectionis. Apostoli preciosos
lapides cõuersionis. Prophete argentũ so-
nore veritatis. Patriarche aurũ puritatis.
Moruz oĩm exẽpla quasi preciosas diuitias
verus penitens acquirit. Ideo in epistola di
citur. Ecce ego mittã vobis frumentũ ꝛc. Et
in euangelio dicitur. Nolite thesaurisare vo
bis thesauros i terra ꝛc. vsqꝫ ibi. ẽ ꝛ cor tuuz
hec omĩa habent per ieiuniũ. vbi nota ꝙ ie-
iunium bonũ exigit quatuor. Primo rectã
intentionẽ. s. vt fiat pure propter deũ ꝛ non
propter laudẽ humanã. sicut abbas qui di-
xit se fecisse rethia ieiunãdo ideo dicit. Cum
ieiunatis ꝛc. vsqꝫ. vt pareant hominibus ie-
iunantes. Sunt enĩ vt aranea que se euisce-
rat ad telam faciendã quã ventus glorie de
struit Iob. viij. Sicut tela aranearũ sic fidu-
cia eius. Greg. exponit vt dictũ est. Sũt etiã
vt vinea in aqua quoniã quicquid factum ẽ
multis expẽsis modicũ gelu. i. laudis ardor
exurit Iob xvij. Ledetur quasi vinea in pri-
mo flore botrus eius ꝛ quasi oliua proijciet
florem suum. De diuersis intẽtionibus ieiu-
nantiũ nota versum. Abstinet eger: egens
cupid⁹ gula: simia: virtus. Intellige sic. Ab-
stinet eger. vel quia nõ potest comedere: vl
propter medicinã. Egẽs quia nõ habet qd
comedat, Cupidus ne expendat. Gula id ẽ

gulosus. vt postea auidiu' comedat. Simia id est hypocrita vt laudet'. Virtus. id est virtuosus vt meret'. Secūdo ieiuniū bonū exigit cordis leticiā. ideo dicit. Tu autē cum ieiunas. vnge caput tuū ꝛ faciē tuam laua qd̄ est signum leticie. In tribus enī casibus nō est laudabile ieiuniū nec licitū. Primo quādo per ieiuniū subtrahit' illud qd̄ est necessarium vite. sicut etiā nemini seipsum licet interficere. sed hoc qd̄ est necessariū vite ē modicū. quia natura paucis minimisq; contenta ē. Secūdo quādo per ieiuniū subtrahitur illud qd̄ sibi incumbit ex officio vel ex societate eorū cum quibus cōuiuit. vt si predicator ex ieiunio deficeret a predicatiōe. hoc enī esset de rapina hostiam offerre. Tertio quādo per ieiuniū ab opibus vtilioribꝰ impediretur. s. ab opibus charitatis ꝛ a vigilijs oportunis ad que licet nō teneat' indiscretū est tamē tale ieiuniū. Sed laudabile ieiuniū est quādo per ipsum caro diminuit' a suo robore vt facilius spiritui subdat'. nec tamē ꝑpter hoc mors accelerat' quia ex abundātia plures moriuntur ꝙ̄ ex defectu. Tertio ieiuniū bonum exigit elemosinarū largitionē. vnde dicitur. Vnge caput tuū id est ꝓximuꝫ tuū oleo mīe. In cuius exemplū dicitur Luce. vij. Maria. i. penitens stans per gratiaꝫ. retro per erubescentiaꝫ peccati secus pedes eius. i. prope vestigia eius lachrymis cepit rigare pedes eius per compassionē pauperꝫ ꝛ capillis. id ē superfluis tempalibꝰ suis nō alienis. tergebat. i. subueniebat. ꝛ vnguento boni operis vngebat. i. famā dabat ꝛ osculabatur. i. dulciter erogabat. ieiunans enī tenetur in elemosynā dare qd̄ sibi restat ex consilio christi. Iuxta illud. date elemosynā ꝛ ecce omīa munda sunt vobis. ꝛ precipue diuites cū viderint fratrē suum necessitatē habere. vnde Hiero. Qd̄ manducaturus eras si nō ieiunares da paupibus vt ieiuniū tuum sit saturitas anime non marsupij lucrum.

Quarto ieiuniū bonū exigit peccatorū impermittionē. vnde dicitur. Nolite thesaurizare vobis thesauros in terra. Ieiuniū enī factum in mortali peccato nō prodest ad vitā eternam patet auctoritate salomonis Eccl. xxxiiij. Qui baptisatur a mortuo ꝛ iterū tangit eum quid proficit lauatio eius? sic homo qui ieiunat in peccatis suis ꝛ iteruꝫ faciens quid proficit humiliādo se? Orationē enim illius quis exaudiet? hec ibi. Et Esa. lviij. dixerūt iudei. Quare ieiunauimꝰ ꝛ nō aspexisti? humiliauimꝰ aīas nostras ꝛ nescisti? Et quia in pctō ieiunabant rñdit dñs. Ecce ad lites ꝛ ꝯtētiones ieiunatis q̄si dicat. Jō ieiunatis quia non vacat vobis comedere propter lites ꝛc. ꝛ sequitur. Nolite ieiunare sicut vsq; ad hāc diē. ꝛ Zach. vij. Cū ieiunaretis ꝛ plāgeretis nunquid mihi ieiunastis? quasi dicat nō. vn̄ Grego. Nō deo sed sibi quisq; ieiunat si que sibi subtrahit nō paupibus tribuit: sed ventri postea offerenda custodit. Auis enī sine alis nō volat: sic ieiuniuꝫ sine bonis opibus. Ambro. Ciborū abstinentia nō sufficit nisi bona opera adiūgant'. ꝛ Isid. Qui a cibis abstinet ꝛ praue opatur. demones imitat'. Sed dices. Ad quid ergo ieiunare debeo? Rñdeo ꝑpter tria. Primo ꝑpt' obedientiā mandati ad quod teneris aut ecclesia obligante aut cōfessore penitentiā iniungente. Secūdo ꝑpter castitatē ad quā ieiuniuꝫ disponit. Tertio propter gratie affinitatem ad quā ieiunium multū valet.

Secundo principaliter

declarat' illa cōclusio testimonio legis apostolice. ꝛ hoc quadrupliciter. Primo ꝑpt' mundiciā ꝯseruandaꝫ Roma. xiij. Abijciamus opa tenebrarū ꝛ induamur arma lucis sic, vt in die honeste ambulemꝰ. Nō ī comessationibus ꝛ ebrietatibus. nō in cubilibus ꝛ impudicitijs. nō in contētione ꝛ emulatiōe: sed induimini dñm iesum xp̄m. ꝛ carnis curam ne feceritis in desiderijs. hec ibi. Secūdo ꝑpter seuerā sniam euadēdā Jacobi. v. Epulati estis sup terrā ꝛ in luxurijs enutristis corda vestra. in die occisiōis adduxistis. Ecce iudex ante ianuā assistit. Tertio ꝑpt' victoriā obtinēdā i. Pe iiij. Ambulauerūt in luxurijs: desiderijs: vinolentijs comessationibus. potationibꝰ: ꝛ illicitis idolorū cultibus in q̄bus nūc obstupescūt qui reddēt rationē ei qui paratus ē iudicare viuos ꝛ mortuos. omniū autē finis appropinq̄bit. Estote itaq; prudentes ꝛ vigilate vt in reuelatione glorie christi gaudeatis exultantes hec ibi. Quando enī duo simul pugnant si vnus plus debilitatur: alter magis vigorat'. sic est de corpe ꝛ anima. Judic. xx. Jeiunauerunt filij israel vsq; ad vesperam ꝛ secūdo die deuicerunt bēiaminitas. Quarto ꝑpter veritatem cognoscēdā. Jude. i. Ve his q̄ sunt ī epulis suis maculose ꝯuiuātes. sine timore seipsos pascētes: Nubes sine aq̄ que a vētis circūferunt'. arbores autūnales infructuose

bis mortue.eradicate.fluctus feri maris.de
spumantes suas cōfusiones. sydera errātia
quibus procella tenebrarū in eternū conser⸗
uata est.hec ibi. Deus enī ieiunantibus sua
secreta reuelat.sicut Helyseus oleū infudit
ꝙdiu vasa fuerūt vacua.quēadmodū dicit.
iiij. Reg iiij.c.rc.

Tertio pricipaliter eadē

cōclusio declarat testimonio legis canonice
r hoc quadruplicitur. Primo ꝑpter statuti
determinationē. Nā temp⁹ ieiunādi preter
vigilias sanctorū r alia ieiunia que ecclesia
statuit obseruari. Extra de obseruātia ieiu⸗
niorū per totū. est quadragesima tota exce⸗
ptis dn̄icis diebus.qd̄ ieiuniuꝫ est ita distri⸗
cte obseruandū vt qui vnā diē fregerit totaꝫ
quadragesimā violasse videt.vt habetur de
ꝯse. dist.iij.c. Nō liceat quinta feria fratres
nouissime septimane ieiuniuꝫ soluere r om⸗
nem exhonorare quadragesimā: sed sincere
abstinētes totā quadragesimā ꝑagere.r ca.
nō oportet. Unđ ieiunia statuta ab ecclesia
non possunt redimi nisi causa vel necessitas
subsit vt dicit Inno. Sed ieiunia volūtaria
possunt etiā sine vlla causa redimi r itermit
ti. Ieiunia vero que in penitētia imponunt
redimi possunt auctoritate sup̄ioris.extra đ
voto ca.finali.Et dist.lxxij.c.presbr.in fi.di
citur sic. Sane sciēdū est ꝙ scđam feriā vnū
psalteriū canēdo.aut vnū denariū pau ꝑib⁹
donādo si opus ē:ieiuniū in pane r aqua re
dimere poterit.hec ibi.Si enī cōstat de cau⸗
sa ꝑpter quā ieiuniū soluendū est: nō est ne
cessariū vt petat dispēsatio puta si ꝑpt pau
pertatē mendicās nō inuenit ꝙtuꝫ sufficiat
sibi ꝑ vna refectione aut languēs indiget se
pius refici r hm̄oi. Si vero causa sit dubia
tūc petēda est dispēsatio vel ab episcopo lo⸗
ci.si cōmode pōt haberi vel a ꝑprio sacerdo
te. Scđo ꝑpter subditi obligationē. Nam
statuta cōia ꝑponunt ꝺm ꝙ multitudini cō
ueniūt r iō legislator in eis statuēdis atten⸗
dit id qđ cōiter r in plurib⁹ accidit: si qd aūt
ex spālicā in aliquo inueniat qđ obseruātie
statuti repugnet:nō ītēdit talē legislator ad
statuti obseruantiā obligare. Et hi sunt.xij.

Primi sunt pueri.ꝙdiu enim sunt in statu
augmēti.i.vsqꝫ ad finem tertij septēnij.s.xxi.
āni nō tenet. Cōueniēs tn̄ est vt īfra hoc tē
pus ad ieiunia exerceant plus vel min⁹ ꝺm
modū sue etatis r possibilitatis. Secundi
sunt nouitij religiosorū circa quorū ieiunia
soluēda discretio p̄lati ꝑuidebit. Tertij sūt
oparij quib⁹ si īmineat necessitas multū la⸗
borādi r cū hoc nō possunt ieiunare nō obli
gant ad ieiunia. Recurrāt tn̄ ad superioris
dispēsationē. Quarti sunt ꝑegrināres.quo
rū ꝑegrinatio si cōmode differri pōt aut di⸗
minui absqꝫ detrimēto:nō debēt ieiunia ec⸗
clesie p̄termittere sec⁹ si īmineat necessitas
statim ꝑegrinādi rc. Quinti sunt cursores
quorū vsus ē dn̄is necessari⁹ qui si nō ꝑn̄t si
mul currere r ieiunare excusant:secus quā⸗
do morant vel modicū vadūt. Sexti sūt s̄
uitores nobiliū q̄ si preueniāt ex cā horā cōe
dendi nō peccant.aut si prelibāt modicū ꝑ⸗
pe horā vt ꝑpter ꝯtinuationē tp̄is totum re
putari possit ꝑ vna mēsa.aut si pregustāt ci
bos dn̄orū ad cautelā veneni.aut si surgant
a mēsa vt portēt vinū.enxenia r hm̄oi. Se
ptimi sunt lectores mēse q̄ cū licētia prelato
rū suorū aliqd p̄gustāt. Octaui sunt pau⸗
peres r mēdicātes q̄ nō possunt habere tan
tū simul qđ sufficiat eis ad vnā comestionē
aut ꝑpter inediā p̄cedentē ieiunare nō pos
sunt. Noni sunt infirmi r debiles q̄ ob de⸗
bilitatē ieiunare nō possunt:s̄ ꝑ quāta debi
litate excusent.arbitrio boni viri standū est.

Decimi sunt senes q̄ p̄ senectute graui ex⸗
cusant.ps̄.Dies ānoꝝ nostrorū in ip̄is.lxx.
anni.si āt ī potētatib⁹.lxxx.āni ampli⁹ eorūꝫ
labor r dolor. Undecimi sūt mulieres pre
gnātes r lactātes q̄s nc̄citas corꝑalis debi
litatq̄ aut ꝑiculū aborsus cogit soluē ieiuniū.

Duodecimi sūt vxores q̄ ꝑpter vitādū scā
dalū ꝑpt ꝓhibitionē virorū ex dispēsatione
ꝑprij sacerdotq̄ soluē ꝑn̄t ieiunia. vt dist.lxx.
c.vt ꝯstituerent.i fi.vbi dr̄ detrahēdū ē aliqđ
seueritati vt maiorib⁹ sanādis mal' caritas
sincera subuēiat. Et nota ꝙ si vir ꝓhiberet
vxorē a ieiunio ꝑpt aliqđ malū cōmittēdū:
vterqꝫ peccaret r vir prohibēs r vxor obse⸗
quēs. Tertio ꝑpter tp̄is p̄figurationē. Nā
ꝑ ecc̄iam statutū ē vt semel in die a ieiunāti
b⁹ cōedat r tūc hora nona.vt hr̄ de ꝯse.dist.
i.c.Solēt plures q̄ se ieiunare putāt in q̄dra
gesima mox vt signū audierit ad horā nonā
mādūcare q̄ nullaten⁹ ieiunare credēdi sūt:
si an̄ mādūcāt ꝙ diuinū vesꝑtinū celebret
officiū. Ubi nō ꝙ q̄ volūt ieiunare ī q̄drage
sima p̄cipue q̄tuor obꝺuare dn̄t. p̄mo audir
missaꝫ oī die r vesꝑas.scđo largiri elemosi⸗
nas pauꝑib⁹.đ his duob⁹ hr̄ in predcō ca.so
lent.circa mediū.vbi dr̄.Cōcurrēdū est enim
ad missarū r vesperaruꝫ solennia r auditis

missarũ solẽnibꝰ ⁊ vespertinis officijs largitis elemosynis ad cibũ accedẽdũ est. Si ꝗ̃o aliqs necessitate ꝯstrictꝰ fuerit vt ad missaꝫ venire nõ valeat: extimata vespertina hora cõpleta orõne sua: ieiunium soluat. hec ibi. Tertio debẽt cõuenire ad eccl̃iam. Quarto debẽt cõuenire ad p̃dicationeꝫ. de his duobꝰ habet̃ de ꝯse. dis. iij. c. ne quis. vbi d̾r sic. Nec quadragesimarũ diebꝰ ab ecclesijs desint fideles: nec habitẽt in cubiculoꝝ latibulis ac montiũ: nec qui in suspitionibꝰ ꝑseuerãt: s̃ exẽplũ ac p̃ceptũ custodiãt sacerdotũ et ad alienas villas agendorũ cõuẽtuũ causa nõ cõueniãt. Ab vniuersis ep̃is dictũ est. anathema sit qui hoc cõmiserit. hec ibi. Hec em̃ hora est cõueniẽs ꝓpter duo. Primo q̃ꝛ cõuenit mysterio passionis xp̃i que completa fuit hora nona: qñ inclinato capite tradidit sp̃m. Ieiunãtes em̃ qui carnẽ suã affligunt passioni xp̃i cõformant̃. Gal. v. Qui autẽ sunt xp̃i carnẽ suã crucifixerũt cũ vitijs ⁊ cõcupiscẽtijs. Secũdo q̃ꝛ ieiunãtes in hac hora sentiũt aliquã afflictionẽ ꝓ culpe satisfactione. Nã debita hora comedẽdi extra ieiuniũ est sexta. q̃ꝛ tũc cõpleta est digestio naturali calore tẽpe noct̃ interius reuocato ꝓpter frigus noct̃ circũstãs. tũc etiã diffusio humoris facta est ꝑ mẽbra coop̃ãte ad hoc calore diei vsqꝫ ad sũmũ solis ascensuꝫ: tũc etiã natura corꝑis humani indiget adiuuari cõtra exteriorẽ aeris calorẽ: ne humores interiꝰ adurant̃: vt ergo in ieiunio aliq̃ afflictio sentiat̃: post p̃dictã horã comedẽdi aliqua dilatio est habenda: nõ tñ tanta ꝙ per hoc mlt̃ũ natura grauet̃ ⁊ talis est hora nona cuiꝰ determinationẽ nõ oportꝫ facere s̃m subtilẽ extimationẽ. Sufficit em̃ ꝙ sit circa horã nonã qđ faciliter cognosci põt. Si tñ aliqui ob infirmitatẽ vel etatẽ. seu etiã maiorẽ religiõis aut studij cõmoditatẽ vel ob aliq̃d h̃mõi de tarditate p̃dicta grauarẽtur esset cũ talibꝰ dispẽsandũ vt in ieiunio p̃dictã horã aliquãtuluꝫ p̄uenire possent. debẽt ergo ieiunãtes aliquã afflictionẽ in esuriendo sustinere ad hoc ꝙ eoꝝ ieiunia sint salutaria. Quarto ꝓpter cibi ꝯditionẽ. Ieiuniũ est institutũ ad cõcupiscẽtias reprimẽdas q̃ sunt circa delectatõẽs gustꝰ ⁊ tactꝰ. Illos ergo cibos ecclesia ieiunãtibꝰ interdicit qui gustui multã afferũt delectationẽ ⁊ ad venerea ꝓuocationẽ. sicut carnes aĩaliũ in terra degentiũ ⁊ que ex eis ꝓueniũt vt oua ⁊ lacticinia vt habet̃ di. iiij. ca. deniqꝫ. vbi dicit̃ sic.

Par aũt est vt hi qui diebꝰ quadragesime a carnibꝰ aĩaliuꝫ abstinemꝰ: ab oĩbꝰ q̃ꝫ que sementinã trahũt carnis originẽ ieiunemꝰ a lacte. scꝫ caseo ⁊ ouis. hec ibi. vbi nõ q̃ttuor. Primo ꝙ ieiunãtes nõ ꝓhibent̃ plurics bibere in die: q̃ꝛ potꝰ magis sumit̃ ad alterationẽ corꝑis ⁊ digestioneꝫ ciboꝝ q̃ꝫ ad nutritionẽ. siue potꝰ sumat̃ ante cibũ siue post. Tamẽ imoderate bibẽtes peccãt ⁊ merituꝫ ieiunij perdũt sicut illi qui in vna comestiõe nimiũ cibũ sumũt. Secũdo ꝙ ieiunãtes nõ ꝓhibent̃ cõfectiones ⁊ electuaria ꝑ modũ medicine sumere nisi q̇s in fraudẽ ꝑ modũ mãducatiõis in magna quãtitate sumeret. Tertio ꝙ ieiunantes nõ ꝓhibent̃ sp̃ebꝰ vti ad necessitatẽ ꝓpter cibi digestionẽ. si q̇s tñ ista sumat ad voluptatẽ: priuat̃ fructu ieiunij: q̃ꝛ nõ seruat̃ instituẽtis intentio nec cã ieiunij: cũ inflãment ⁊ delectẽt. Etiã magni pisces cũ sint magni nutrimenti. Et ostree cum sint ad malũ incitatiue ⁊ inflãmatiue: hᵒ tp̃e interdicũt̃. Quarto ꝙ ieiunãtes nõ ꝓhibent̃ modicuꝫ panis de sero sumere ne potꝰ eis noceat vel fructꝰ in parua quãtitatẽ ꝓpter lassitudinẽ laboris ⁊ op̃is diei. ⁊c̃.

Quarto p̃ncipaliter declarat̃ eadẽ cõclusio testimonio legis ecclesiastice .i. doctorum ab eccl̃ia approbatoꝝ.

Primꝰ est btũs Greg̃ in omel. vt habet̃ de ꝯse. dis. v. ca. Quadragesima sũma obs̃uatione est obs̃uãda: vt ieiuniũ p̃ter dies dñicos qui de abstinẽtia subtracti sunt nisi quẽ infirmitas impedierit nullatenꝰ soluat̃: q̇a ipsi dies decime sunt ãni. Iubemur autẽ ab oĩpotẽti deo oĩuꝫ bonoꝝ nostrorũ decimas dare. h̃ ibi. Cũ em̃ pp̃l̃us noue legis ad maiora obliget̃ q̃ꝫ pp̃l̃s veteris legis. s̃m illud Math. v. Nisi abundauerit iusticia vestra plus q̃ꝫ scribarũ ⁊ phariseoꝝ: nõ intrabitis in regnũ celoꝝ. Ex determinatiõe aũt eccl̃ie oẽs fideles obligant̃ ad ieiuniũ quadragesime tãq̃ꝫ ad decimã totius anni. ergo oĩno obligant̃ ad tale ieiuniũ ex p̃cepto nec alit̃ saluant̃ cũ tale ieiuniũ sit solẽniꝰ institutione. Nã actiui obligant̃ cũ fuerint figurati ꝑ moysen qui .xl. diebus ⁊ noctibꝰ ieiunauit. Contẽplatiui obligant̃ q̇ figurant̃ in helya ꝓpheta q̇ totideꝫ diebꝰ ⁊ noctibꝰ ieiunauit Actiui ⁊ cõtẽplatiui sil̃ etiã obligant̃: quia xp̃s per quẽ figurãt̃ ieiunauit totidẽ diebꝰ vt d̾r Math. iiij. Secũdus est btũs Hiero. vt habet̃ de ꝯse. di. v. ca. Nõ dico hebdomas

das.nō dico ieiunia duplicata.sed saltē singulos dies absqꝫ ciborū luxuria trāsigam⁹ Et ca.sint tibi quotidiana ieiunia ⁊ refectio satietatē fugiēs. Nihil enī tibi ꝓdest biduo vel triduo trāsmisso vacuū portare vētrē si pariter obstruat.hec ibi. Hoc enī ieiuniū q̄dragesime ē vniuersali⁹ obseruatiōe cū oēs obliget. Tertius est beatus Ambrosius vt habetur de consecra.distinct.v.cap. Contraria diuine conditionis precepta medicine sunt a ieiunio reuocāt. lucubrare nō sinunt. ab omni intētione meditatiōis abducūt. Ita qui se medicinis dederit seipm̄ sibi abnegat hec ibi Tale ieiuniū quadragesime ē districtius rigore ideo summe obseruādū. Quartus est beat⁹ Aug.vt habet de ꝯse.dist.v.c. Ieiuniū magnū ⁊ generale ē ab iniquitatibus ⁊ ab illicitis voluptatibus seculi qđ est pfectuꝫ ieiuniū in hoc seculo quasi quadragesimā abstinentie obseruam⁹ ⁊ celebram⁹. cū bene viuimus.cū ab iniquitatib⁹ ⁊ ab illicitis voluptatib⁹ abstinemus.Sꝫ qꝛ h̄ abstinētia sine mercede nō erit:expectamus illaꝫ beatā spem ⁊ reuelationē glorie magni dei ⁊ saluatoris nostri Iesu xpi.nā huic tāq̄ salutari labori boni opis q̄ ptinet ad quadragenariū numerū addit quietis ⁊ felicitatis denari⁹ vt quinquagenari⁹ fiat hec ibi Hoc enī ieiuniū est fructuosi⁹ ꝟtute q̄tū ad mercedē q̄ numerus abstinētie ē ꝯtrari⁹ quadragenario numero peccatorū gule. Ideo quia q̄draginta modis peccam⁹ vitio gule q̄draginta dieb⁹ debem⁹ abstinere q̄ modi peccādi sunt isti. Primo comedēdo vel bibēdo cū nimia auiditate gule. vñ Aug.vt habet distinct.xli.c.quisq̄s.dicit sic. Fieri enīꝫ pōt vt sine aliq̄ cupidinis vitio vel voracitatis precio sissimo cibo sapiēs vtat.insipiēs aūt fetidissime gule flāma i vilissimū ardescat cibuꝫ ⁊ sani⁹ quisq̄s maluerit more dñi pisce vesci q̄ lēticula more esau nepotꝭ abrahaꝫ: aut ordeo more iumētorū. Nō enī ꝓpterea ꝯtinētiores nobis sunt plereqꝫ bestie.qꝛ viliorib⁹ vtunt escis. Nā in hmōi omnibus reb⁹ nō ex earū rerū natura q̄bus vtimur.s̄ ex cā vtēdi ⁊ mō appetēdi vel ꝓbandū ē vel improbādū qđ facimus hec ibi. Inordinat⁹ ergo appetit⁹ ꝯtra legē dei grauat. Scđo comedēdo cibos nimis delicatos vltra suā ꝯditionē vel necessitatē.vñ Aug.vt habet dist.xli.ca. Non cogunt diuites pauperum cibis vesci. vtantur ꝯsuetudine infirmitatis sue. sed doleant se aliter sustētari nō posse si consuetudinē mutāt egrotāt.vtant supfluis. dent inopibus necessaria.vtant preciosis.dēt pauperib⁹ vilia.hec ibi.Exemplū de ophin phinees.i.Reg.iiij. Tertio prepando sibi vel prepari faciēdo cibos cū nimia diligētia.vñ Hiero.vt habet de ꝯse.dist.v.c.Ne tales accipiam⁹ cibos quos aut difficulter digerere aut comestos magnope partos ⁊ pditos labores doleam⁹.olerū ⁊ pomoruꝫ ac leguminum ⁊ facilior apparat⁹ est ⁊ arte imperijs qꝫ coquorū nō indiget.sine cura sustētat humanū gen⁹ hec ibi. Quarto multū studiū adhibēo ⁊ multa cogitādo ad delectationeꝫ gule.vñ Hieron.vbi.s̄.dicit. Nemo enī vno aut duob⁹ cibis hisqꝫ vilibus vsqꝫ ad inflāmationē vētris onerat.q̄ diuersitate carniū ⁊ saporis delectatiōe ꝯcipit cū varijs nidorib⁹ fumāt patine ad vsum sui explēda esurie quasi captiuos trahūt hec ibi.supflua enī delectatio ciborū ē pctm̄ gule. Quinto multis risibus ⁊ alijs leuitatib⁹ corpis ⁊ gestis inhonestis se dissoluēdo.vt habet de ꝯse.di.v.c nullus.vbi dicit sic. Nec plausus ⁊ risus incōditos ⁊ fabulas ibi referre aut cātare p̄sumant vel turpia ioca vel vrso vel tornatricibus ante se fieri patiant.nec laruas demonum ante se fieri ꝯsentiant.qꝛ hoc diabolicū est ⁊ sacris canonib⁹ ꝓhibitū hec ibi. Sexto vsqꝫ ad ebrietatē bibēdo cuꝫ tñ cognosceret potentiā vini. Unde Amb.dicit.vt habetur dist.xxxv.c.vi.die.sic. In principio generis humani ignorabat ebrietas. Prim⁹ enī Noe vineā plātauit dedit naturā: sed ignorauit potētiā Itaqꝫ nec vinū suo pepercit auctori sed illi⁹ ebrietas nobis ꝑsuadet sobrietatē.Semel enī inebriatus ē Noe.vbi malū ebrietatis agnouit iumentum suū ad remediū temperauit nō effudit ad viciū hec ibi.Excusat Noe.quia nō nouit vini potētiā. Septimo inebriādo aliū studiose vt derideret illum aut deciperet.vnde eadē dist.⁊.c.dicitur sic.Manebat autē anteq̄ vinū inueniretur oībus incōcussa libertas. Nemo sciebat contra sortē nature sue obsequia seruitutis exigere. Nō esset hodie seruitus si ebrietas non fuisset.Obrepserat quidē iā fraterne ꝓlationis inuidia manebat tamen adhuc paterne pietatis reuerētia. Lesa pietas ē:dū ridetur ebrietas. Nō illis itaqꝫ solū nocent vina q̄s temptāt sed etiā illis amplius quorū oculis temulēta ebriosuꝫ mēbra nudantur.hec ibi.

Octauo frequētando tabernas sine causa necessaria. vnde habetur dist.xliiij.c. Nō oꝫ

clericos seruiētes ordinis ecclesiastici omēs
aut etiā eos qui in pposito ptinēt ie sunt ta-
bernas intrare. Et ca. nulli clerico. ꝛ ca. cleri-
ci edēdi vel bibēdi causa tabernas nō ingre-
diantur. nisi peregrinatiōis necessitate com
pulsi. hec ibi. ꝛc. Nono iebriādo mulierē vt
inde valeret fornicari cū ea. vñ Hiero. vt ha
bet dist. xxxv. c. vēter mero estuans cito de-
spumat in libidines. vbi ebrietas ibi libido
dñat ꝛ furor. hec ibi. Decimo iebriādo viꝝ
vt liberius fornicet cū eo. vñ dist. xxxvij. c. vi.
dicit sic. Legimus etiā ꝙ patrē loth inebria
uerūt filie in mōte, ad quē timētes incendiū
sodomitarū ꝯfugerāt ꝛ habitabat in spelun
ca. Fuit itaqꝫ ebrietas origo incesti. pessime
regnatricis ptus deterior hec ibi. Undeci-
mo comedēdo res furatas ꝛ furtiue cōeden
do alios inculpādo. Nā raptorē vel furē nō
facit necessitas sed volūtas. vt habet de cō-
secra. dist. v. ca. Discipulos cū p segetes trās
eundo euellerēt spicas ꝛ ederent ipsius vox
christi innocētes vocat. quia coacti facti fa-
me hoc fecerint hec ibi. Duodecimo frāgē-
do ieiunia ecclesie sine rationabili causa. vn
de habet de ꝯse. dist. v. c. Jeiunia in ecclesia
a sacerdotib⁹ cōstituta sine necessitate ratio
nabili non soluant. hec ibi. Et precipue ieiu-
niū quadragesime ꝛc. Decimo tertio come
dēdo vel bibēdo ante vel extra horā ꝯsuetaꝫ
sine causa rationabili. vñ Aug dicit vt habe
tur dist. xli. c. qd dicit dñs. Neqꝫ ꝙtū sumas
multū interest: cū videam⁹ aliorū stomacuꝫ
citius saturari ꝛ eos tamen illi ipsi puo quo
satiant ardenter ꝛ intolerabiliter ꝛ oīo tur-
piter inebriare alios autē plus paulo poculo
quidē saturari sed tolerabiliter inopiā ppeti
vel ante horā positas epulas si id in tpe aut
opus sit. aut necesse sit cū tranquillitate aspi
cere. neqꝫ tāgere. hec ibi. Decimoquarto die
bus ieiuniorū nimis notabiliter comedēdo
ante nonā sine causa rationabili. Uñ Aug.
in regula dicit. Qñ autē aliqs nō pōt ieiuna
re nō tamē ante horā prādij aliqd alimētoꝝ
sumat nisi cū egrotat. Decimoqnto diebus
ieiuniorū in sero sumēdo nimis de ꝯfectio-
nibus. aut alijs comestibilib⁹. vñ Jero. dicit
vt habet de ꝯse. dist. c. Sint tibi ieiunia pu-
ra. ꝯtinua. moderataqꝫ. i. quotidie esurire et
quotidie prādere. Deciosexto ex nimia cra
pula incurrēdo in multas infirmitates. vnd
Joh. os auri dicit. vt habet de ꝯse. dist. v. c.
nihil sic iocūdū. Fames qppe in pauc dieb⁹
aufert hoīem ꝛ liberat ex hac vita penali. Ex

cessus ꝟo ciborū ꝯsumit ꝛ ꝯputrescere facit
corp⁹ hūanū ꝛ macerat egritudīe diuturna
ꝛ tūc eū morte crudeli ꝯsumit. h ibi. Decio
septio ipatiēter tolerādo si cibaria nō fuerit
ꝑpata aut ꝯtūeliosa ꝟba dicēdo. vñ di. xliij.
§ i dr sic. Dic etiā nabuzardā pnceps coco
rū muros hierlm destruxisse legit. qꝛ venter
cui cocoꝝ mltitudo deseruit edificia ꝟtutuꝫ
ad solū redigit. h ibi ꝛc. Decioocrauo ppt
multā ebrietatē ꝛ crapulā ꝟba ꝯtumeliosa i
iniuriā alic⁹ dicēdo: nō attendēs qd diceret.
vñ Amb. dicit vt hr. xv. q. i. c. Sane duxim⁹
vitādā ebrietatē p quā crimīa cauere nō pos
sum⁹. Nāqꝫ sobrij cauem⁹ qd p ebrietatē ig-
norāter ꝯmittim⁹. Nesciūt qd loquant q ni-
mio vino indulgēt iacēt sepulti. Jōqꝫ si q p
vinū delīqrint apd sapiētes iudices venia q
dē fcā donant libtati: s leuitati donant acto
res h ibi. Deciono no cōedēdo mltū nutri-
tiualia calida puocātia ad luxuriaꝫ. vñ dist.
xliij. § i. dr sic. Uētris nāqꝫ ingluuies ad lu-
xuriā facile puocat ꝛ oē op⁹ bonū dissoluit.
vñ vēter ꝛ genitalia sibimetipis vicina sūt:
vt ex vicinitate mēbroꝝ ꝯfederatio itelligat
vitioꝝ. h ibi. Uicesimo pp crapulā aut ebri
etatē loqndo i mēsa ꝟba detractoria ꝛ diffa
matoria in pīudiciū cuiusqꝫ. Uñ. di. xliiij. dr
sic. Cōuiuia q ex intētiōe ipendēde charitat
fiūt recte vr̃a fraternitas i suis eplis laudat
s tñ sciendū ē qꝛ tūc ex charitate veracit p-
deunt cū in eis nulla absentiū vita morde-
tur. Uigesimoprimo cōuiuia prepando ex
simbolis. ludis insistēdo. vñ dist. xliiij. c. Nō
oportet ministros altaris vel quoslibet cle-
ricos: aut etiam laycos christianos ex sim-
bolis que vulgus cōmissatia appellat conui
uia celebrare. Uicesimosecūdo de ꝯfert cō
uiuia faciēdo. vnde eadē dist ca. Non liceat
sacerdotes vel clericos sꝫ nec religiosos lay
cos conuiuia facere de ꝯfertio. Uigesimo
tertio ante horā diei tertiā comedendo aut
sine benedictiōe mēse ꝛ gratiarū actione. vn
de eadē dist c non liceat. dr sic. Nec oportet
clericos vel laycos religiosos ante sacrā ho-
ram diei tertiā inire cōuiuia nec aliquādo ni
si hymno dicto comedere panē ꝛ post cibos
gratias auctori deo referre hec ibi. Saltem
orationē dñicā āte epulas debēt pmittere ꝛ
post. Uigesimoqrto ex auiditate gule offi
ciū aut orōnes deuotas negligēdo. vñ eadē
di. c. qñ dr sic. Post pactū diuinuꝫ mysteriū
ad prādiū resideāt. Sepe eniꝫ tarde ad eccle
siam euntes maius damnū de reprehēsione

conseqꝰ qđ de grauedine nimia trahunt
q̄ lucrū ibi faciāt. hec ibi. Vicesimoq̄nto ex
nimia crapula dormiēdo. aut ineptus fuit
ad spūalia scꝫ orādo ꝯsulendo ⁊c̄. vn̄ eadē
dis. §. si ergo laicis. đr sic. venter em̄ pinguis
vt Hiero. ait crassum sensuꝫ generat: cuꝫ sa
cerdotalis sensus ecōtra vigil esse debeat ⁊
tenuis hec ibi. ⁊ de ꝯse. dis. v. ca. ne tales. đr
sic. vnde ⁊ Galienꝰ vir doctissimꝰ hypocra
tis interpres atlethas quoꝝ vita ⁊ ars sagi
na est. dicit in exhortatiōe medicine nec vi
uere posse diu: nec sanas esse aīasqꝫ ita ni-
mio sanguine et adipibꝰ quasi luto inuolu-
tas nihil tenue nihil celeste: ſ͂ semꝑ de carni
bus eructare ⁊ vētris ingluuie cogitare. hec
ibi. ⁊c̄. Vicesimosexto imūde comedēdo ru
ctus ⁊ vomitꝰ in mēsa emittēdo. vn̄ Hiero.
vt habēt de conse. dis. v. ca ne tales. dicit sic.
Unde ⁊ morbi saturitate nimia concitant
multiqꝫ impatiētia gule vomitu remediant
⁊ qđ turpiter ingesserūt turpiꝰ egerūt. Vice
simoseptimo in mēsa multū loquēdo fabu
las recitādo: ⁊ alios irridēdo. vn̄ dis. xliiij. c.
cōia. dicit sic. Nullꝰ ex irrisione in cōuiuijs
reꝑhēdit nec in eis inanes seculariū nego-
tiorū fabule: ſ͂ verba sacre lectiōis audiūt
cū nō plus q̄ necesse est seruit corpori ſꝫ so
la eiꝰ infirmitas reficit vt ad vsus exercēde
ꝟtutꝭ habeat. hec ibi. Vicesimooctauo die-
bus festiuis cōuiuia faciēdo: aut an̄ missaꝫ
auditā comedēdo. vnde dis. xliiij. §. i. đr sic.
Sūt aūt comessatiōes nō solū sacerdotibꝰ:
sed etiā laicis noxie. q̄ festiuos dies nō alit
digne se celebrare putāt nisi comessatiōibꝰ
deseruiāt. hec ibi. Vicesimonono ex delecta-
tione comedēdo cibos sibi noxios. vn̄ de cō
se. dis. v. ca. Legimꝰ quosdā morbo articula
ri ⁊ podagre humoribꝰ laborātes ꝓscriptio
ne bonoꝝ ad simplicē mēsam ⁊ paupes ci-
bos redactos cōualuisse. hec ibi ⁊c̄. Tricesi-
mo comedēdo ea que debuit largiri pauperi
bus cū posset sine suo dāno. vn̄ di. xlij. §. or
dinādus. đr sic ſm̄ Hiero. Aliena rape con
uincit qui vltra necessaria sibi retinere pro-
batur. ac sic se ꝑ opera pietatis instituat vt
etiā p̄sentis vite subsidia ⁊ eterne vite pre-
mia a deo pcipiat. hec ibi. Tricesimop̄mo di
uersos modos p̄parādi cibos excogitando
vn̄ Innocē. de vilitate cōditiōis hūane dic.
Initiū vite hoīs aqua ⁊ panis. gulosis aūt
nō sufficiūt fructꝰ arborū: non genera legu
minū nō radices herbarū: nō pisces maris
nō bestie terre: nō aues celi: ſ͂ q̄rūt pigmen
ta: parant aromata nutriūt altilia: que stu
diose coquūt ⁊ laute parāt officio mīstroꝝ
aliꝰ cōtundit ⁊ colat: aliꝰ cōfundit ⁊ cōficit:
substantiā cōuertit in accidens. naturā mu
tat in aerē vt saturitas trāseat in esuriē: re-
uocet appetitū nō ad sustētandā naturā nō
ad necessitatē supplendā: ſ͂ ad auiditatē ex
plendā. hec ille. Tricesimosecūdo ardenter
cōcupiscēdo cibos et inordinatꝭ gestibꝰ. vn̄
Hugo de claustro aīe dic sic. Quidā ad edē
dū accedūt inq̄eta quadā agitatiōe mēbro
rū intēꝑātiā quasi sui designāt: caput excu
tiūt: brachia erexerūt: manꝰ in altū expan-
dūt: ⁊ nō sine magna turpitudine q̄si totuꝫ
epulū filꝰ sint absorpturi. ingētes quosdam
conatꝰ ⁊ gestꝰ satis indecoros ostendūt in
vno loco sedētes oculis ⁊ manibꝰ q̄ ꝓpe et
longe sunt oīa circūcurrūt filꝰ panes comi-
nuūt: vinū in calices effundūt. discos in gy
rū circūduci anhelāt: ⁊ inspirāt ꝑ angustia.
Tricesimotertio nimis stādo ad mēsam ꝑ
ingluuie. vn̄ dis. xxxv. c. Ecclesie p̄ncipes qui
delitijs affluūt ⁊ inter epulas atqꝫ lasciuias
pudicitiā se seruare credūt ꝓpheticꝰ sermo
describit q̄ eijciēdi sūt de spaciosis domibꝰ
lautisqꝫ cōuiuijs etiā multo labore cōq̄sitis
Et si vis scire q̄ eijciendi sunt ꝓpter malas
cogitatōes ⁊ opa sua: euāgeliū lege: in tene
bras scꝫ exteriores vbi erit fletus ⁊ stridor
dentiuꝫ. hec ille. Tricesimoq̄rto ex nimia cra
pula ꝓuocādo pollutionē in somnis de qua
euigilās delectatꝰ est. vn̄ di. vi. ca. testamētū
dicit sic. Aliq̄n em̄ illusio ex crapula ꝓuenit
cū vltra modū appetitꝰ gule in sumēdis ali
mētis rapit: atqꝫ idcirco humoꝝ receptacu
la grauāt. habet exinde animꝰ aliquē reatū
hec ibi. Tricesimoquinto inducendo alios
ad crapulā ⁊ ebrietatē. Vn̄ dis. xliiij. ca. q̄n.
đr sic. Nā de hmōi cōuētu paulꝰ corinthios
reꝑhendit qui incōueniēter cenā dn̄icā mā
ducare cōueniebāt: sic ⁊ qui ex ingluuietate
ventris causa cōiungūt reꝑhēsibiles coraꝫ
deo ⁊ hoībꝰ habent. hec ibi. Tricesimosexto
in ieiunijs multū comedēdo p̄cipue in vno
prādio. vn̄ Fulgētius ad ꝓbā dicit sic. Ie-
iunijs sic est adhibēda tēꝑātia vt corpus
nostrū nec saturitas excitet nec inedia imo
derata debilitet. hec ille. Tricesimoseptimo
collationē faciendo an̄ prādiū q̄n ieiunat.
Nā adā soluit ieiuniū: q2 an̄ horā statutaꝫ
solū pomū comedit. vn̄ dis. xxxv. c. sexto die.
đr sic. Serpēs gule suadet. dn̄s ieiunare de
ceruit. Itaqꝫ gula a ꝑadiso regnantē expu-

lic:abstinetia ad paradisuꝫ reuocauit erran
tem. hec ibi. Etiā ionathas fili⁹ saul dign⁹
fuit morte: quia ꝑuenit horā comedendi.i.
Reg.xiiij. Tricesimooctauo tꝑe ieiunioꝝ
comedēdo lacticinia scꝫ oua: caseū: butyrū
⁊c.sine necessitate ⁊ vbi non est cōsuetudo
excepto ꝙ ista oīno interdicunt in ieiunio
ꝗdragesimali.secus in alijs ieiunijs. Unde
lxxvi.dis.ca.vtinā. dicit sic. Sed vnaqueqꝫ
ꝓuintia abundet in suo sensu ⁊ ꝑcepta ma
iorum leges apostolicas arbitret. Hec ibi.
Tricesimonono nō abstinēdo a carnib⁹ fe
ria quarta ⁊ sexta.vnde de ꝯse. dis iij.ca.ie-
iunia sane legitima.id est quarta ⁊ sexta fe
ria nō sunt soluēda nisi grādis aliq̄ necessi-
tas fuerit:qꝛ quarta feria iudas traditionē
dn̄i cogitauit: ⁊ feria sexta crucifix⁹ est sal-
uator. Uidebit ergo qui in his dieb⁹ sine ne
cessitate soluerit statuta ieiunia vel cuꝫ tra-
dente tradere saluatorē.vel cū crucifigētib⁹
crucifigē.h ibi.vt pꝫ. Quadragesimo die-
b⁹ ieiunioꝝ aliq̄ illicita ꝓhibita ⁊ pctā pagē
do.vnde de ꝯse.dis.v.ca. Nihil em̄ ꝓdest hoī
ieiunare orare ⁊ alia religiōis bona agere
nisi mēs ab iniq̄tate ⁊ ab obtrectatiōib⁹ lin
gua coerceat.hec ibi. Post hāc declaratio
nē dixit sanct⁹ thomas. O aīa deuota iā po
tes intelligere quāta est vtilitas abstinētie
⁊ ieiunij sine qua saluari nō poteris. Tn̄ vt
belial nō glorieꝶ in argumētis suis docebo
te q̄ pacto ei rn̄deas. Ad ꝑmuꝫ dic ꝙ vsus
ciboꝝ ⁊ eoꝝ abstinentia ſm se considerata
nō ꝑtinēt ad regnū dei: quia tūc ipse belial
esset salu⁹ cū sit abstinēs.dicit i. Coꝛ.viij.
Esca aūt nō cōmendat nos deo.neqꝫ em̄ si
nō māducauerim⁹ deficiem⁹. neqꝫ si mādu
cauerim⁹ abundabim⁹.scꝫ spūaliter.vtrūqꝫ
aūt eoꝝ ſm ꝙ fit rōnabiliter ex fide ⁊ dile-
ctione ꝑtinet ad regnū dei. Ad secūdum
dic ꝙ illa vicia ꝓueniūt ex abstinētia ꝓut
nō est ſm rōnē rectā que facit abstinere cū
hilaritate mentis ⁊ ꝓpter gloriā dei ⁊ non
ꝓpter gloriā suā. Ad tertiū dic ꝙ aliquis
act⁹ ex suo genere est virtuosus q̄ ex circū-
stātia est vitiosus. vn̄ dr ibidē. Ecce in die
ieiunij vestri inuenit volūtas vestra ⁊ sub
dit. Ecce ad lites ⁊ ꝯtētōes ieiunat ⁊ ꝑcuti
tis pugno impie. qd Greg.exponēs in pa
storali dic. Incassuꝫ ꝑ abstinētiā corp⁹ at-
terit:si inordinat motib⁹ mens dimissa vi-
tijs dissipat. Ad q̄rtū dic ꝙ Aug⁹.loq̄t de
gula ꝓut importat inordinationē cōcupiscē
tie ſm ea solū q̄ sūt ad finē vtpote:qꝛ nimis
ꝯcupiscit delectatiōes ciboꝝ:nō tn̄ ꝙ ꝓpter
h faceret aliq̄d ꝯtra legē dei ⁊ sic ē pctm̄ ve-
niale. Si vo paratus esset cōtra ꝑcepta dei
agere:vt hmōi delectatiōes asseq̄ret eēt pec
catū mortale. Nō tn̄ dico ꝙ duob⁹ aut trib⁹
dieb⁹ in abstinētia ⁊ ieiunio sit ꝑmanendū
absqꝫ cibo sicut q̄dā faciūt q̄ a die iouis scā
vsqꝫ ad sabbatū sctm̄ tꝑe quo eccl'ia desistit
a pulsatiōe cāpanarū nihil ꝑenit⁹ gustant.
Aut ꝑ totā vigiliā annūciatiōis fil' cū festo
eiusdē nihil oīno māducāt nec bibūt: quoꝝ
ieiuniū reprobat.de ꝯse.di.v.c. Nō dico heb
domadas:nō dico ieiunia duplicata: s salt-
tem singulos dies absqꝫ ciboꝝ luxuria exi-
gam⁹.hec ibi. Et ca.sequēti dr sic. Sint tibi
quotidiana ieiunia ⁊ refectio satietateꝫ fu-
giēs. Nihil em̄ tibi ꝓdest biduo vel triduo
trāsmisso vacuū portare ventrē si parit ob-
struat.hec ibi.⁊.c. Sint tibi ieiunia pura:cō
tinua:modetataqꝫ id est quotidie esurire ⁊
quotidie prādere.hec ibi. Tunc aīa plene
instructa grās egit deo ꝓ eo qd audiuit a
suis doctorib⁹ ⁊ abijt domū in pace. Amē.

Feria quinta in capite ieiunij. sermo.ij.
de peccato infidelitatis.

Iicieꝶ in tenebras
e exteriores. Mat.viij. Hodie aīa
fidelis simplex ⁊ deuota intenta
saluti sue accessit ad eccl'iam ⁊ audiēs mis
sam:aduṫit tā ex lectiōe ꝓp̄hie Esa.xxxviij.
qꝫ ex euāgelio vnā cōclusionē valde notabi
lē scꝫ. Sine fide formata iesu xp̄i redēpto-
ris:nemo hoīuꝫ saluari potuit cūctis horis.
Rō isti⁹ cōclusionis est ista:qꝛ hō ordinat
a deo ad quendā finē q̄ cōꝑhensionē rōnis
excedit ſm illud Esa.lxiiij. Ocul⁹ non vidit
de⁹ absqꝫ te q̄ ꝑparasti diligētib⁹ te. Finem
aūt oportꝫ esse ꝑcognitū hoīb⁹ q̄ suas intē
tiones ⁊ actiōes in illū debēt ordinare. Un̄
necessariū fuit hoī ad salutē ꝙ ei nota fie-
rent q̄dā ꝑ reuelationē dīnā que rōnē hu-
manā excedūt. int q̄ ꝑcipuū fuit mysteriū
redēptiōis hūane facte per incarnationē ⁊
passionē xp̄i ſm illud Act.iiij. Nō est aliud
nomē datū hoīb⁹ in quo oporteat nos sal-
uos fieri. vn̄ Aug. Ut hō fidenti⁹ ambula-
ret ad veritatē: ipsa veritas dei fili⁹ hodie
corpe assumpto cōstituit fūdauit fideꝫ. hec
aūt fides valet ad tria. Primo vt citi⁹ hō
perueniat ad veritatis diuine cognitionē.
Nā sciētia ad quā ꝑtinet cognoscere secre
ta mysteria dei vltimo addiscēda ꝓponit

hoibus p̄suppositis multis alijs scientijs ⁊ sic hō nō nisi p multū tēp⁹ vite sue ad dei cognitionē pueniret. Secūdo vt cognitio dei sit cōior. Multi em̄ in studio scīe proficere nō possūt vel pꝑter ebetudinez ingenij vel pꝑter alias necessitates ⁊ occupatōes vite tpalis vel etiā pꝑter torporez addiscēdi qui oīno a dei cognitiōe fraudarent̄: nisi pponerent̄ eis dīna p modū fidei. Tertio pꝑter certitudinē. Rō em̄ hūana in reb⁹ dīnis est multū deficiēs. Cui⁹ signū est: qꝛ phi de reb⁹ humanis naturali rōne pscrutātes in mult̄ errauerūt ⁊ sibijpsis cōtraria senserunt. Ut ergo esset indubitata ⁊ certa cognitio apud hoīes de deo oportuit ꝙ dīna eis p modū fidei pponerent̄: q̄si a deo dicta q̄ mētiri nō pōt. His intellect̄ aīa exiuit ab ecclia vadens domū cū pposito firmiter credēdi q̄cūqꝫ sancta ecclia pposuerit credēda ad salutē ei⁹ ⁊ tāta charitate accēdebat̄ ad hanc fidē ꝙ nihil aliud optabat nisi subire martyriū p ista fide. Et ecce belial intendēs eā ab hoc sctō pposito reuocare ait. O aīa simplex q̄ꝫ facile decipis tā leuiter credēdo. Uolo tibi ostēdere ꝙ nō est necessariū ad salutē tuaz credere mysteriū redēptiōis hūane facte p xp̄m. Primo sic. Null⁹ tenet̄ credere ea que angeli ignorāt: qꝛ explicatio fidei fit p reuelationē dīnā que peruenit ad homines mediātib⁹ angelis: s̄ āgeli mysteriū xp̄i ignorauerūt. Un̄ q̄rebāt iter se dicētes illud ps̄. Quis ē iste rex glie? Et Esa. lxiij. Quis est iste q̄ venit de edō. ⁊c. vt diony. exponit. vij. ca. cel. Jerar. ergo hō non tenet̄ credere. Secūdo sic. Multi gētiliū salutez adepti sūt misterio angelor̄. vt diony. dicit ix. ca. cel. Jerar. s̄ gētiles illi nullā habuerūt fidē de xp̄o: qꝛ nulla eis reuelatio facta est: ergo hō nō tenet̄ credere. Tertio sic. Periculose assentit hō illis de quib⁹ nō pōt iudicare vtrū illud qd̄ ei pponit̄ sit verū vl' falsum s̄m illud Job. xij. Nōne auris v̄ba diiudicat? s̄ tale iudiciū nō pōt h̄re hō de his que sūt fidei: cū nō possit ea reducere in prima pncipia per q̄ de oīb⁹ iudicam⁹: ergo periculosuz est talib⁹ fidē adhibere. Quarto sic. Null⁹ tenet̄ ad id qd̄ nō est in hoīs ptāte: s̄ credere ea q̄ sūt fidei nō est in hoīs potestate. Ro. x. Quō credēt ei quē nō audierūt: quō aūt audiēt sine p̄dicāte: quō v̄o p̄dicabūt nisi mittāt̄? g̃ nō ē necessaria ista fides ad salutē. Aīa v̄o abijt tristis: querēs ⁊ cōsulens legis doctores. Cui mox obuiauit moyses. a q̄ cū cognouisset causas mestitie sue ait. Ego ostendā tibi conclusionē quā audiuisti ex euangelio esse veraz testimonio quadruplicis legis. scilicet.

Legis naturalis.
Legis diuinalis.
Legis prophetalis.
Legis humanalis.

Primo ex testimonio legis Naturalis

⁊ hoc q̄druplicitur. scꝫ p rōnes nāles. p phōs. p poetas. p exēpla gentiliū. Quātū ad rōnes naturales sciēdū ꝙ fides est hoī necessaria. Primo rōne supplectionis. Cū em̄ de parētib⁹ carnalib⁹ certā cognitionē habere nō possum⁹. hūc defectū supplet fides: eodē mō cū de deo certitudinē nō habeam⁹ sufficit nobis fides. vn̄ Greg. li. iiij dyalo. dic̄. Audenter dico qꝛ sine fide neqꝫ infidelis viuit. Si eūdē infidelē pcūctari voluero quē p̄rem vel quaz matrē habuit ptin⁹ r̄ndet. illū atqꝫ illā. quez si statim requirā vtrū nouerit q̄n cōcept⁹ sit: vel viderit q̄n natus fuerit: nil vel nouisse vel vidisse fatebit̄ ⁊ tn̄ qd̄ nō vidit credit. Si de ipso suo visibili corpe credūt qd̄ nūme viderūt. cur inuisibilia nō credūt q̄ corpaliter videri nō possūt? Quisqꝫ in credulitate inuisibiliū solidus nō est: dꝫ pculdubio maiorū dictis fidē p̄bere: eisqꝫ per sp̄m sanctū inuisibilium experimētū habentib⁹ credere. Nā stult⁹ est puer si m̄rem ideo estimat de luce mētiri: qꝛ ipse nil aliud q̄ꝫ tenebras nouit hec ibi. Et loq̄t̄ de puero nato in carcere ⁊ ibidē nutrito cui m̄r que granida de eo in carcere posita fuit de luce solis quā ipsa q̄nqꝫ nouit loq̄t̄.

Secūdo rōne glorificatiōis. Gl'iosuz eni est pncipi si simpli v̄bo eius credat̄ absqꝫ cautiōe pignoris vel iuramēti vel fideiussoris. Ignominiosuz v̄o est ei si simplici v̄bo ei⁹ nō credat̄. Etiā cuilibꝫ viro note bonitatis ⁊ sufficiētis facultat̄ molestū est si simplici v̄bo ei⁹ nō credat̄. Quāto magis regi glie q̄ nec falli nec fallere pōt displicet si ei nō credat̄ sine cautiōe rōnū quā gētiles q̄rūt vl' cautiōe signor̄ quaz iudei exposcūt i. Cor̄ i. Judei signa petūt: greci sapiaz q̄rūt: q̄ꝫtū dn̄s offendat̄ de h̄ ondit Math. xij. dicēs. Gn̄atio mala ⁊ adultera signū q̄rit. Et eiusdē. xvij. O gn̄atio incredula ⁊ puersa q̄ usqꝫ ero vobiscū? vsqꝫq̄ patiar vos? Nā hypocras ⁊ pythagoras hāc legē indixerūt discipulis suis vt nō essent ausi i sentētijs suis

interrogare ꝓpter qđ: ħ eēt eis ꝑ rōne dicētis auctoritas. Quātomagꝭ auctoritas diuina ꝑ rōne habēda ē. Tertio rōne subiectiōis. Fides em̄ est virtꝰ ꝑ quā intellectus hūanꝰ deo subijcit̄ q̄ indubitant̄ subiectionē ei dat sic̄ ⁊ affectꝰ. vn̄ nulla rō est q̄re intellectꝰ potiꝰ ab hac subiectiōe exēptꝰ sit q̄ȝ affectus ⁊ cū due sūt ptes legꝭ dei. s. testimonia ⁊ mādata: intellectꝰ dȝ credere testimonia sic̄ affectꝰ implet mādata. Quarto rōne dilectiōis. Sic̄ em̄ ille q̄ multū amat aliquē volūtariꝰ est ad credēdū bona de eo. mala xͦo nō credit. sic ille in q̄ est amor dei intēsus volūtariꝰ est ad credēdū de deo oīa q̄rū credulitatē arbitrat̄ eē placitā deo. vn̄ sine ratione sufficiēti assentit talibꝰ i. Cor. xiij. Caritas oīa credit ꝓpterea infideles nō credunt in xp̄m q2 nō diligūt ip̄m. Et q2 nō credūt nō intelligūt. Quātū ad ph̄os sciēdū ꝙ fidez vniꝰ dei ꝓfiteri debemꝰ ꝓpter q̄ttuor. Primo rōne creatiōis. vn̄ in li. de ꝓprietatibꝰ rerum dr̄ sic. Sūt ⁊ bragmani vltra gangē fluuiuȝ habitātes q̄s religio mirabilis ⁊ innocētia mores ⁊ vita mirifice decorāt. hoꝝ didascalus didimꝰ ab alexādro macedone rogatus mirabilē ad eū scripsit ep̄lam de vita ⁊ sc̄tis moribꝰ ipoꝝ. de cultu q̄ȝ vniꝰ dei ⁊ de eternitate filij cū p̄re dicēs int̄ cetera. Deꝰ xͦbū ē ⁊ illud xͦbū creauit mūdū ⁊ per ħ viuūt oīa Nos aūt hoc xͦbū colimꝰ. hoc adoramꝰ. deꝰ sp̄us ⁊ mēs est iō nō amat aliud nisi mūdā mētē hec ibi. Secūdo rōne assilatiōis. vn̄ mercuriꝰ termigistꝰ ad asclepiū dicit. Solū aīal hō duplex ē: ⁊ eiꝰ illa pars simplex quā vocamꝰ diue silitudinis formaȝ. Hūanitas ergo sp̄ mēor nature ⁊ originis sue i deitatꝭ imitatiōe pseuerat: nos ꝗ agētes grās adoremꝰ. he sūt em̄ sūme incēsiōes dei cū gratie agūt̄ a mortalibꝰ hoīuȝ adoratiōibꝰ ⁊ laudibꝰ ⁊ obsequijs celū celestesq̄ȝ delectāt̄. ħ ibi. Tertio rōne filiatiōis. vn̄ sextꝰ pythagoricus li. sniarū dicit sic. Libertatē arbitrij ꝑmisit hoībꝰ deꝰ vt pure ⁊ sine pctō viuētes filꝭes fiāt deo. Tēplū deo ē mēs pura: ⁊ altare optimū est ei cor mūdū. Uir castꝰ ⁊ sine pctō ptātē accepit a deo esse filiꝰ dei. hec ille.

Quarto rōne pfectiōis. vn̄ Aris. li. i. celi ⁊ mūdi. ca. i. dic̄ sic. Queadmodū em̄ aiunt ⁊ pithagorici totū ⁊ oīa tribꝰ det̄miata st̄. Cōsūmatio em̄ ⁊ mediū ⁊ p̄ncipiū nūeruȝ hn̄t eū q̄ oēs. hic aūt eū q̄ trinitatꝭ. ꝓpt̄ qđ a natura incipiētes tāq̄ȝ leges illiꝰ ⁊ ad sanctificatiōes deoꝝ vtimt̄ numero hoc. hec ille ⁊c̄.

Quātū ad poetas sciendū ꝙ potiꝰ est deo offerēda pura mēs ꝑ fidez q̄ȝ qđcūq̄ȝ aliud donū. Primo rōne simplicitatꝭ. vn̄ Persiꝰ iij. satyra dic̄ sic. O curue in t̄ris aīe ⁊ celestiū inanes. Quid iuuat in tēplis vr̄os imittere mores? Dicite pōtifices in sc̄tō quid facit aurū? Quin damꝰ id supis de magna qđ dare lance Non possit magni messale lippa ꝓpago: Cōpositū ius. fasq̄ȝ animi sc̄ōsq̄ȝ recessus Mētis: ⁊ incoctū generoso pectꝰ honesto. ħ ille. Ubi detestat̄ supstitionē paganoꝝ q̄ multū auri ⁊ cerimonias offerebant tēplis deoꝝ suoꝝ. nos vero deo nr̄o offerimꝰ iusticiā cōpositā i fidē cū charitate. Et fas animi i puritatē ⁊ sc̄ōs recessus mētis a vitijs ⁊ simplex cor nr̄m nobili honestate refertū. Secūdo rōne eternitatꝭ. vn̄ Uirgiliꝰ ait. O pater. o hoīuȝ rerūq̄ȝ eterna ptās da facilem cursuȝ: atq̄ȝ aīs illabere nr̄is. Tuq̄ȝ ades inceptūq̄ȝ vna decurre laboreȝ. Nate patris sūmi vigor ⁊ celestis origo. Quē p̄nmi colimꝰ meritisq̄ȝ nouamꝰ honores. Tertio rōne dignitatꝭ. vn̄ Ouidiꝰ lib. i. Mathamorphoseos de dignitate hoīs ait. Sanctiꝰ his aīal mētisq̄ȝ capaciꝰ alte Deerat adhuc ⁊ qđ dn̄ari in cetera posset Natus hō est. siue hūc diuo semine fecit Ille opifex rerum mūdi melioris origo. Quarto rōne puritatis. vnde Sene. tragedia i. dicit sic Tibi o deoꝝ ductor indomiti ferēt Centena thauri colla. Tibi frugū potēs secreta reddā sacra. Tibi multa fide longa eleusis tacita iactabo faces. Hec ille. sic patet de vnitate dei.

Quantū ad exēpla gentiliū sciēdū ꝙ fides est cōmēdabilis ꝓpter quattuor. Primo ꝓpter miraculoꝝ operationē. Cum em̄ alexander venisset ad mōtes caspios ⁊ petiuissent filij captiuitatis decē tribuū licēti iā egrediendi ab eo: ipse cognita causa inclusionis eorum scȝ ꝙ aperte recessissent a deo israel: vitulis aureis īmolando ⁊ per ꝓphetas dei p̄dictū eis a captiuitate nō redituros respondit ꝙ artiꝰ includeret eos. Cūq̄ȝ angustas vias eoꝝ obstruere vellet molibus bituminatis vidēs laborē humanū nō sufficere orauit deū israel vt opus illud cōpleret ⁊ accesserunt ad seinuicem prerupta montiū ⁊ factꝰ est locꝰ ímeabilis. Quid facturus est deꝰ ꝑ seruis suis fidelibꝰ q̄ tantū fecit ꝓ infidelibꝰ? Secūdo ꝓpter triūphorū adeptionem. Nam vt ait iosephus de bello iudaico apparuit alexādro dominꝰ deus in habitu summi sacerdotis: dum adhuc

ipse alexāder in Licia ciuitate macedonie foret. Cūq₃ cogitaret an Asiam obtineret: iussit eū cōsidere qm̄ exercitū eiꝰ ipse deduceret ⁊ ꝑncipatū persarū ei traderet qui ꝓmissioni eiꝰ credidit ⁊ ſm fidē suā factuȝ est ei. vnde cū ipse alexāder iratꝰ iudeis veniret hierosolymā ⁊ pontifex iudeoꝝ ꝑcepto dn̄i pōtificalibꝰ indutꝰ ⁊ reliqui sacerdotes cū eo leuiticis stolis induti exirēt obuiaȝ ei foras ciuitatē. Alexāder intuēs antistitem pōtificali stola insignitū ⁊ sup cydarim laminā in qua erat scriptū nomē dn̄i descendit de equo ⁊ adijt eū solꝰ ⁊ nomē adorauit ⁊ pontificē veneratꝰ est. ⁊ obstupuerūt ꝑncipes exercitꝰ putātes mētē regis ludificatā. Solus aūt parthemꝰ q̄siuit ab eo cur sacerdotē gentis iudee adorasset: qui r̄ndit. Nō hūc adoraui: sed deū cuiꝰ ꝑncipatum sacerdos ille gessit. Nā in tali habitu per somniū eū cōspexi. Tertio ꝓpter cecoꝝ illumīatione. Cū em̄ diony. ariopagita disputaret cū paulo. fortuitu cecꝰ quidā ptrāsijt per viaȝ corā eis. Et statiȝ ait diony. paulo. Si dixeris huic ceco in noīe dei tui vide ⁊ viderit: ilico credā. sed ne vtaris ꝟbis magicis: q̄a forte nosti ꝟba que habēt huiusmodi efficaciā: ego ꝑscribā tibi formā verboꝝ. s. hāc In noīe iesu xp̄i nati de ꝟgine crucifixi mortui qui resurrexit ⁊ ascēdit in celū: vide. Ut vero oīs tolleret suspicio: ꝑcepit paulꝰ diony. vt ipse eadē verba ꝓferret. Et in ea forma verboꝝ dixit diony. ceco vt videret ⁊ cōfestim vidit ⁊ dyo. credidit. Quarto ꝓpt simulachroꝝ irrisionē. vn̄ Ambro. li. de ꝟginitate dicit. Qđ cū diony. tyrannꝰ sicilie intrasset in tēplū iouis amictū aureū quo eiꝰ opiebat simulachrū detrahi iussit ⁊ imponi laneū dicēs. Aurū hyeme est frigidū: estate ꝟo onerosuȝ. Deū aūt suū sic irrisit vt nec onus ferre posset: nec frigꝰ portare. Itē cuȝ esculapiū vidisset cū barba aurea ⁊ apollinē patrē eiꝰ nōdū barbā habētē: tolli mādauit incōgruū iudicās vt filiꝰ barbā hr̄et qua pr̄ eiꝰ careret. Etiā simulachris tenētibꝰ patheras aureas ademit: allegās se accipe debere qđ alij darēt. Ita ludibrio habiti sūt. vt neq₃ iupit vestē suā defendere potuerit: nec barbā esculapiꝰ. nec oēs q̄ dicunt dij retrahere potuerīt patheras q̄s tenebāt. btūs Augu. li. de ꝟa religiōe dic̄ q̄ socrates fuit a ꝑplo occisus: q₂ noluit idola adorare: dicēs se potius adorare canem qui est opus nature q̄₃ idola que erant opera hominū. In quo apparet maxima cōmendatio fidei.

Secūdo pricipaliter declarat eadē ꝯclusio testimonio legis dīnalis.

Nā fides veri dei on̄dit cōmēdatoꝝ ꝑfectione. Abrahā em̄ credidit deo ⁊ reputatū est ei ad iusticiā. Gen̄. xv. Promiserat nāq₃ sibi deꝰ q̄ ex eo generaret filiꝰ ex q̄ nasceret ille in quo oēs gētes bn̄direrent ⁊ h̄ credidit iuxta illud Joh. viij. Abrahā pr̄ vester exultauit vt videret diē meū: vidit ⁊ gauisus ē. Deinde mādauit ei deꝰ vt īmolaret hūc eundē filiū sup vnū mōtiū quē sibi demōstraret Ne aūt dubitaret de ꝓmissiōe sibi facta credidit filiū suū post mortē resurrecturū ꝟtute dei post cuiꝰ resurrectionē ꝓmissio adimpleret ⁊ h̄ fuit ei reputatū ad iusticiā. Secūdo extēdit miraculoꝝ ꝑcessione. Postq̄₃ em̄ filij isrl' trāsierūt mare diuisuȝ miraculose ⁊ pharaonē in eo submersum: timuerunt deū ⁊ crediderūt ei. Exo. xiiij. Tertio accēdit īimicoꝝ subiectiōe. Nā magna fide dixit ionathas armigero suo nō est deo difficile saluare in pauc̄: q̄ postea victoriā reportauit. i. Reguȝ. xiiij. Magna fide dixit dauid ad goliā: tu venis ad me cū gladio hasta ⁊ clypeo: ego aūt venio in noīe dn̄i ⁊ triūphauit in pugna. i. Regū. xvij. Magna fidei ꝟbū dixit Asa. dn̄e nō ē apud te vlla distantia vtrū i pauc̄ auxilieris aut in pluribꝰ ⁊ bellans victor extitit. i. Paral'. xiiij. Quarto defendit mira signoꝝ ostēsiōe. Facit em̄ hoīeȝ securū postposito timore. Iō dixit iosaphat exercitui suo. credite in dn̄o deo nr̄o ⁊ securi eritis. ij. Paral'. xx. Esdras veniēs hierl'm ꝑ viā ꝑiculosaȝ: noluit petere cōductū a rege: ſ₃ fide magna dixit. Deꝰ nr̄ pugnabit ꝓ nobis ⁊ nosipsi faciamus opa. Neemie. iiij. Magna fidei securitate septē illi fr̄es mortui sūt ꝓ patrijs legibꝰ obſuādis. ij. Mach. vij. Etiā tres illi pueri fornacis incendio se exposuerūt magna fide ⁊ securitate potius q̄₃ idoluȝ adorarēt nabuchodonosor. vt patet Danielis. iij.

Tertio principaliter declarat eadē ꝯclusio testimōio legis ꝓphalis.

Nā ꝑ fidē veri dei obtinemꝰ q̄tuor. Primo eternalē remūerationē. Tob. ij. Filij sctōꝝ sumus ⁊ vitā illā expectamꝰ quā deꝰ daturꝰ est his q̄ fidē suā nūq₃ mutāt ab eo. Secūdo internalē cognitōeȝ. Sap. i. Sētite de dn̄o in bonitate ⁊ i simplicitate cordis q̄rite illū

qui inuenit ab his q nō tēptāt illū: apparet aūt eis q fidē hnt in illū. Tertio fraternalē associationē. Ozee.ij. Sponsabo te mihi in fide τ scies qz ego dn̄s. Quarto supernaturalē gratificationez. Abacuch.ij. Ecce q incredul⁹ est nō erit recta anima ei⁹ in semetipso. Justus autē in fide sua viuet.

Quarto pricipaliter declaraf eadez cōclusio testimonio legis hūanalis. Nā lex xpianoꝝ est tenenda ,pter qttuor. Primo rōne gubernatiōis. Sic eni xpiani acceperūt a deo τ ab aplis legē.xij. arti.fidei.sicut romani acceperūt a grecis legē.xij.tabul.vt.ff.de origi.iur.l.ij.§.exactis. li.i. vbi habef φ romani miserunt.x.viros ad grecos ,p copia legū illarū q vocāf leges xij.tabularū habēda. vbi dicit glo.φ anteq greci vellēt eis cōcedere leges: miserunt ad romanos quēdā sapientē vt exploraret an digni eēnt. Romani vo ordināuerūt vnuz ad disputādū cū eo. Grec⁹ nutu disputare incipiēs eleuauit vnū digitū scz pollicem. vnū deum signās. Roman⁹ vero cū pollice duos digitos eleuauit in q grec⁹ ,psonaruz trinitatē intellexit. Iterū grec⁹ manū aptaz ondit vt demōstraret oīa nuda aperta ante deū. Roman⁹ vero pugnū clausum ondit q grecus intellexit φ de⁹ cūcta clauderet palmo. Talib⁹ signis romanos dignos legib⁹ estimās: eis leges concedi fecit. Sic g istis cōcessa est lex.xij.tabul. qz inuēti fuerūt digni cū disponerēt viuere ſm illā. Sic de⁹ sacramētū baptismi q̄si nutu nobiscū cōferēs initiauit nobis fidē vnitat τ trinitat τ diuine pr̄atis. τ inueniens nos illo tpe dignos tradidit nobis fidē.xij arti.cōtentoꝝ in simbolo aploꝝ vt legē illi⁹ fidei seruem⁹: qz hec est lex dn̄i imaculata cōuertens aīas testi. do.fi.sa.ps.paruul. Et in decretis dis.vij.ca. moyses dicif sic. Cū ppl's seditiosos magistrat⁹ ferre nō posset decē viros legib⁹ scribēdis creauit q leges ex libris solonis in latinū trāslatas xij.tabulis exposuerūt. Fuerūt aūt hi. Appius. Claudi⁹. Genuti⁹. Veterius. Juli⁹. Manili⁹. Sulpitius. Sextius Curatius. Postumi⁹ hi dece viri legū cōscribēdarū causa electi sunt hec ibi. Secundo ratione religiōis. Nā generali edicto fides xpiana est ab oīb⁹ obseruāda. vt.C.de sum. trini.τ fi.ca.l.i.vbi dr sic. Cūctos pplos qs clemētie nostre regit imperium in tali volumus religione v'sari. quā diuū petrū aplm tradidisse romanis religio vsqz adhuc ab ipso insinuata declarat quāqz pontificē damasum seq claret τ petrū alexādrie epm virum aplice sanctitat. hoc est vt ſm aplicaz disciplinā euāgelicāqz doctrinā pr̄is τ filij τ spūssancti vnā deitatē sub pari maiestate τ sub pia trinitate credam⁹. Hac legem sequētes xpianoꝝ catholicoꝝ nomen amplecti iubem⁹. hec ibi. Tertio rōne approbationis. Lex eni imperialis fidē xpianā maxima cura approbat. vt.C.de sum.tri.τ fi.ca.l. null⁹. vbi dr sic. Vni τ sūmi dei nomē vbiqz celebref. Nicene fidei dudū τ a maioribus tradite τ diuine religiōis testimonio atqz assertione firmate obseruantia. sp mansura teneat. Is nicene aūt assertor fidei τ catholice religiōis ver⁹ cultor accipiēdus. est q oīpotentē deū τ xpm filiū dei vno noīe ,fitef. deū de deo lumē ex lumine. q spūmsanctum quē ex sūmo rerū parēte speram⁹ τ accepimus: negādo nō violat apud quē intemerate fidei sensus viget incorrupte trinitat indiuisa suba que greco vocabulo vsya recte credētib⁹ dr. Hec ,fecto nobis mag ,pbata hec venerāda sūt. hec ibi. Quarto rōne defensiōis. Oēs eni xpiani tenef defendere fidē xpi. qz sicut ille q dimittit dn̄m suum in bello mori τ fugit capite punitur. ff. de re mili.l.desertorē.§.vl.li.v. sic illi q fugiunt aduersarios xpi τ fidē nō defendūt ab hostib⁹ ei⁹ a deo punief. ps. Quis ,surget mihi ad aduersus malignātes aut qs stabit mecuz aduersus operātes iniqtatē. Et luc.ix. Qui me erubuerit τ meos ſmones hūc fili⁹ hoīs erubescet cū ve.in ma.s.τ.p.et.s.angeloruz. Postqz vero moyses declarauit pdictā cōclusionem ait aīe deuote. Que ego noui fideliter te docui. Sed hic est sanct⁹ thomas de aquino doctor noui testamēti τ lumē ecclesie. de q scriptū est. ,ppha magn⁹ surrexit in nob. Lu.vij. Cui⁹ ,siliū in eternū manet. pete ab eo vt vias tuas dirigat. Ad quem astāte moyse accessit fidelis aīa ,p clariori noticia sue ,clusiōis. Cui scūs thomas ait Veritatē meditabif guttur meū. Cōclusionē quā declarauit dn̄s me⁹ moyses psuadebo tibi testimonio legis quadruplicis. scz.

Legis euangelice.
Legis apostolice.
Legis canonice.
Legis ecclesiastice.

Quantū ad legem euan-

gelicam xp̄s illā ꝓbauit q̄druplici testimonio. Primo testimonio Job iij. Sicut moyses exaltauit serpentē in deserto: ita exaltari oportz filiū hoīs vt oīs q̄ credit in ipsum nō pereat s3 habeat vitā eternā. Sic enī deꝰ dilexit mūdū vt filiū suū vnigenitū daret vt oīs q̄ credit in eū nō pereat s3 habeat vitaz eternā ꝛc. Secūdo testimonio luc. xvij. dixerūt apl'i dn̄o. Adauge nob̄ fidē. dixit aūt dn̄s. Si habueritis fidem sicut granū sinapis dicetis huic arbori moro· eradicare et trāsplātare in mare ꝛ obediet vobis. Tertio testimonio. Mar. xi. Jesus ait. Habete fidem dei. Amē dico vobis q̄cunq3 dixerit monti huic: tollere ꝛ mittere in mare ꝛ nō hesitauerit in corde s3 crediderit: q2 qd̄ cūq3 dixerit fiat fiet ei. Quarto testimōio matthei. viij. Nō inueni tātā fidē in isrl'. vt patet in euāgelio hodierno. In quo euangelio ꝛ ep'la notant̄ q̄ttuor cōclusiōes. Prima cōclusio. Infirmitas corpalis ꝓuenit ex radice pct̄i mortalis. patz q2 hō torquet̄ a demone p septē pctā mortalia que inducunt. vij. infirmitates. Primo torquetur a lucifero p̄ncipe oīs pct̄i inducēte hoīem ad supbie extollentiā vel p iactātiā in v̄bis: vel per p̄sumptionē nouitatū noua faciēdo vt se excellentiorē oñdat. vel p hypocrisim bonuz spūale manifestādo p inanē gloriā. vel cuz ptinacia ꝓprie sentētie innitēdo. vel p discordiā cū alijs nō cōcordādo: vel p cōtētionē v̄bis clamosis suā sententiā defendēdo vel per inobediētiā p̄ceptis maioꝝ resistendo. Talis supbia inducit infirmitatē corporalē scz morbū caducū ps̄. In cōspectu eiꝰ cadent oēs qui descēdūt in terrā. Magnū casum patit̄ qui de celo in terrā cū lucifero cadit. Inducit etiā morbū regiū quē patiebat̄ ezechias. Ideo in ep'la dicit̄. Egrotauit ezechias vsq3 ad mortē. Est enī infirmitas que corrodit carnē hoīs vsq3 ad ossa ꝛ vocat̄ lupa. Secūdo torquet̄ a māmona inducētis hoīem ad cupiditatis auariciam vel per obdurationē cōtra misericordiā miserie ꝓximi nō subueniēdo cū diuite epulone: vel p inq̄etudinē inordinate ꝛ sine quiete diuitias acquirēdo: vel per violentiā bona tēporalia ꝓximi surripiēdo: vel per fallaciam ꝛ dolū verbis simplicibꝰ decipiendo. vel per fraudē res ipsas falsificādo vel per ꝓditionē cum iuda ꝓditore ꝓximū tradendo vt solēt facere armigeri. Talis auaricia inducit infirmitatē corporalē scz paralysim

ps̄. Trepidauerūt timore vbi nō erat timor Job. xv. Sonitus terroris semp in auribꝰ illius. ꝛ cuz sit pax semp insidias suspicat̄. Hanc infirmitatē patiebat̄ puer centurionis. Ideo in euāgelio dicit̄. Cuz introijsset iesus capharnaū. i. villā pinguedinis accessit ad cuz centurio rogans eū ꝛ dixit. Dn̄e puer meꝰ iacet in domo paralyticꝰ ꝛ male torquet̄ ꝛc. Tertio torquetur a beelzebub inducēte hoīem ad gulositatis imoderantiā: vel per ebetudinē intellectꝰ tm̄ cibi ꝛ potus inordinate sumēdo q̄ p multas fumositates acumē intellectꝰ impediat̄. vel p ineptam leticiā ꝓpter nimietatē cibi ꝛ potus spūs multiplicādo vt regimē rōnis amittatur. vel per loquacitatē multa loquēdo nesciens q̄d dicat: vel per scurrilitatē id est iocularitatē gestus inordinatos faciēdo: vel per imundiciā sup fluitates: vomitꝰ: ructus ꝛ alias inhonestates emittēdo. Talis gulositas inducit infirmitatē corporalē scilicet hydropysim: quia quāto plꝰ bibit tāto amplius sitit. ps̄. Turbati sunt ꝛ moti sūt sicut ebriꝰ ꝛ oīs sapiētia coꝝ deuorata est. Est enī infirmitas pessima. Quarto torquet̄ ab asmodeo inducente hoīem ad lubricitatis impudicitiā: vel p cōcupiscētiā delectationis in viribus inferioribꝰ intellectū turbando. Dan̄. xiij. Species decepit te ꝛ concupiscētia subuertit cor tuū ꝛ vocat̄ cecitas mētis: vel p p̄cipitationē nō bn̄ sibijpsi consulendo de his que sint agēda ꝓpter finem vel p incōsiderationē regulas rōnis inspectas negligēdo. Daniel' xiij. Auerterūt sensum suū vt nō recordarent̄ iudicioꝝ iustoꝝ vel per horrorē ex impetu luxurie id qd̄ decernit fiendū s̄m p̄ceptū rōnis nō exequēdo. Talis luxuria inducit infirmitatē corporalē scz febrē ardentē. Jere. xiij. Cōputruit lūbare in eufrate. Ego nudaui femora tua cōtra faciez tuā ꝛ apparuit ignominia tua ꝛ adulteria tua ꝛc. Quinto torquet̄ a sathan inducente hoīem ad odij iracūdiam. vel per indignationē ostēdendo voluntati se indigne passum ab eo cōtra quez irascit̄. vel per tumorez mentis inducēdo animaz ad excogitandū modos se vindicādi. vel p cōfusam locutionē inducēdo ad exercitium vindicte voce clamosa. vel p cōtumeliā vindicando se cōtra ꝓximū p verba iniuriosa. vel p blasphemiā cōtra deū murmurādo vel p rixā se vindicādo p facta. Talis ira inducit infirmitatē corpalē. s. scabiē per alioꝝ in⸗

tolerantiá ꝛ correctióis impatiétiá ideo dr
Ecci.vij. Ne sis velox ad irascédu͂. Sexto
torquet͛ a leuiathá inducéte hoíem ad liuo-
ris inuidiá: vel p susurratioué gloriá alteri⁹
in occulto diminuédo: vel p detractioné ma
nifeste aliú͂ diffamádo: vel p exultatioué in
malis de aduersitate ꝑximi gaudédo: vel p
afflictioné in ꝓsperis de bono ꝑximi contri
stádo. Talis iuidia inducit infirmitaté cor
poralé. s. cecitaté. Sap. ij. Excecauit eos ma
licia eoꝝ. ps. Fiant vie illoꝝ tenebre ꝛ lubri
cú͂ ꝛ ange. dñi pse. eos. pꝫ de iudeis q̃ tanq̃
ceci ex iuidia tradiderú͂t xp̃m. Math. xxvi.
Sciebat eñ ꝙ p inuidiá tradidissent eú͂ ꝛc.

Septimo torq̃t͛ a beemoth inducente ho
miné ad torporis accidiá: vl' p desperationé
in vanis occupádo delectatióib⁹ ꝛ nihil de
eťnis curádo: vl' p pusillanimitaté de spúali
bus q̃ sub ꝯsilio tradú͂t͛ nó curádo: vl' p tor-
poré pcep͛ta dei negligédo: imo nó obseruá-
do: vel p rancoré delectabilia sensus q̃rédo
ꝛ spúalia abhominádo: vl' p maliciá spúa-
lia bona impugnádo: vl' p euagationé men
tis circa illicita deducédo vt ei sint fastidio
spúales cósolatióes. Talis accidia inducit
īfirmitaté corpalé. s. īsensibilitaté. Job. xxx.
Esse sub sentib⁹ delitias cóputabát. Signifi
cat͛ eñ accidia p bestiá ignotá Sap. xi. que
oía fructifera deuastat. Nó eñ potest piger
agnosci: q2 mó vult vnú͂ mó vult aliō. Pro
uer. xiij. Vult ꝛ nó vult piger. Secú͂da có-
clusio. In vniúsali rerú͂ gubernatióe xp̃s ie
sus vtit͛ iusticia ꝛ mĩa sú͂ma róne. Patꝫ. q2
vt habet͛ de pe. di. i. § taciturnitas. b. Aug.
dicit. De⁹ q̃ mĩsericors ꝛ iust⁹ é sicut cóseruat
mĩam in iusticia: ita iusticiá in mĩa. ꝛ psal.
Oés vie dñi mĩa ꝛ veritas. Qḋ pꝫ in. x. ope
ratióib⁹ dei. Primo in hoĩu͂ꝫ creatióe. Licꝫ
eñ creatiom nó ꝓsupponat͛ aliq̃d in dei co
gnitióe ſm hoc saluat͛ ibi ró iusticie ꝙ res
in esse ꝓducú͂t͛ ſm ꝙ cóuenit diue sapiétie
ꝛ bonitati: ꝛ saluat͛ ratio mĩe inq̃ꝫtú͂ res de
nó esse ad esse mutat͛. Quia eñ de⁹ forma-
uit hoíem de limo terre ꝓ habéda eťna glĩa
ecce mĩa: sꝫ tñ hác glĩam voluit hoíem adi-
pisci p obediétiá ꝛ pugná cú͂ diabolo habi-
ta victoria. ecce iusticia. Secú͂do ī ꝓimoꝝ
paréntú͂ expulsióne. s. de paradiso. Tú͂c eñ iu
sticia dei apparuit in hoc ꝙ subtractuꝫ fuit
eis id qḋ integritatꝭ statui cópetebat. s. loc⁹
paradisi terrestris. Geñ. iij. Emisit eú͂ deus
de ꝓadiso voluptatꝭ. Mĩa dei appuit: q̃a si
hó post pctm̃ de ligno vite comedisset nó ꝓ

pter h° imortalitaté recuperasset: ſꝫ bñficio il
lius cibi vitá ꝓlongasset ꝛ in miserijs hmói
vite diu ꝑmásisset. Tertio in hoĩu͂ꝫ redem
ptióe. Ná iusticia dei appuit inq̃ꝫtú͂ ex pas-
sione sua satisfecit ꝓ pctó hoís Esa. ix. Fa-
ct⁹ est ꝓncipat⁹ sup humerú͂ ei⁹. Sꝫ inq̃ꝫtú͂
de⁹ pr̃ voluit filiú͂ suú͂ ꝓ hoĩe pati: appuit
mĩa. Ro. iij. Justificati gratis grám ipsi⁹ p
redéptioné q̃ est ī xp̃o iesu qué ꝓposuit de⁹
ꝛc. Quarto ī infideliú͂ cóuersióe. Ná iusti
cia ꝛ mĩa dei apparuit in iudeoꝝ ꝛ gétiliu͂ꝫ
cóuersióe. Ro. xv. Dico eñ iesu͂ꝫ xp̃m mini
strú͂ fuisse circú͂cisióis ad cófirmádas pro-
missióes patrú͂. gétes aú͂t sup mĩa honorifi
care deu͂ꝫ. in hoc ꝙ sunt saluati: ecce mĩa. in
hoc ꝙ ꝓmissióes sunt implete: ecce iusticia

Quinto in impioꝝ ꝛ iustoꝝ punitióe. Ex
hoc eñ ꝙ iusti puniú͂t͛ in h° seculo apparet
iusticia inq̃ꝫtú͂ p hmói afflictióes aliq̃ leuia
in eis purgant͛ ꝛ ab affectu terrenoꝝ magꝭ
in deú͂ erigú͂t͛. Greg. Mala q̃ nos hic pre-
mú͂t: ad deú͂ ire cópellú͂t. Apparet aú͂t mĩa
in eťna retributióe. pꝫ de lazaro mendico.

Sexto in tꝑaliú͂ subtractióe. In hoc eniꝫ
ꝙ iustis ꝛ bonis min⁹ dat͛ de reb⁹ tꝑalib⁹
ꝛ qñ plus de malo apparet iusticia. Sꝫ q2
hoc in eoꝝ ꝓfectú͂ cedit quátú͂ ad spúale bo
nú͂ qḋ est simpliciter homis bonú͂ apparet
mĩa. ps. Nó ꝓuabit bonis eos q̃ ambulát
in inocétia dñe. virtu. bea. hó qui spe in te.

Septimo in pctóꝝ iustificatióe. Nam in
ope iustificatióis pctór culpaꝫ recognoscit
ꝛ veniá petit. ecce iusticia. De⁹ aú͂t penam
eterná remittit ꝛ cómutat in tꝑalé ꝛ ꝓstat
ei suú͂ amoré ꝛ gráꝫ: ecce mĩa. ps. Bti q̃ruꝫ
re. sú͂t imi. ꝛ q̃rú͂ te. s. pec. s. a deo. Octauo in
iustoꝝ retributióe. Ná eis dat͛ glĩa ꝓ bonis
opib⁹: ecce iusticia Mat. xx. Voca oparios
ꝛ redde illis mercedé. Sed q2 dat͛ eis eťna
gloria vltra códignú͂: ecce mĩa. Tytum. iij.
Nó ex operib⁹ iusticie que fecim⁹ nos: sed
ſm suá misericordiá saluos nos fecit p la-
uacrú͂ regñationis ꝛc. Nono in reprobоꝝ
dánatione. Ná dánatis dat pená eternam
ecce iusticia. Mat. xxv. Ibú͂t hi in supplicíú͂
eternú͂: ſꝫ quia dat eá citra ꝯdignú͂: q2 min⁹
q̃ꝫ merent͛. Deberét eñ amittere esse ꝓpter
crimé lese maiestatꝭ ꝛ tñ remanét in esse: ec
ce mĩa. Trenoꝝ. iij. Mĩa dñi é ꝙ nó sum⁹
cósumpti. Nó eñ de⁹ totaliter relaxat penaꝫ
ſꝫ aliq̃liter alleuiat puniédo citra códignú͂.
Decimo in pctóꝝ expectatióe: vñ leo eps
vt habet͛ de pe. dis. i. § serpés. dic sic. Mul-

b iiij

tiplex mia dei ita lapsibᷓ hūanis subuenit:
vt nō solū p baptismi grām: ſ etiaȝ p pnīe
medicinā spes vite reparet eťne: vt q̄ rege-
neratiōis dona violassent ꝓprio se iudicio
cōdēnātes ad remissionē criminū ꝑuenirēt
Ex mia eni deᷓ expectat pctōres ad pniam.
Primo eni expectauit caim vsq̄ȝ ad septi-
mā eiᷓ generationē q̄ oēs tandē puniti fue
rūt: qꝛ pniam nō egerunt Gen̄.iiij. In hᵒ ꝙ
expectauit eos ad pniam : ecce mia: in hoc
ꝙ puniuit eos: ecce iusticia. Secūdo expe
ctauit genᷓ hūanū ante diluuiū duobᷓ mili-
bus ānoꝝ. cū tn̄ essent pctā grauia sup.trā.
Gen̄. vi. vt declarat btūs Aug.li.xij.de ciui.
dei.c.xv. Tertio expectauit.cxx. ānis tpe q̄
facta fuit arca ⁊ trūcati fuerūt.xx. vt habet
de pe.di.i.§. Idē p̄dixerat. Quarto expe-
ctauit sodomā. Gen̄.xviij. Quinto expe-
ctauit chananeos donec cōpleta esset mali
tia ppli Gen̄.xv.que cōpleta fuit in introi-
tu iosue. vt pȝ Josue. vi c. vt habet.xxiij.q.
v.§.hinc notādū. Sexto expectauit niniui
tas.xl.diebᷓ. Jone.iij. Septimo expecta-
uit pctōres vniuersos. Jone. iiij. Octauo
expectauit dauid.ij. Reg.xij. Nono expe-
ctauit achab regē israel iij. Reg xxi. Deci
mo expectauit pplm israel vsq̄ȝ ad trāsmi-
gratione babylonis. Jere.p totū. Undeci
mo expectauit ezechiā regē. ideo in epl'a dꝛ
Et introiuit ad eū Esaias filᷓ amos pphe
⁊ dixit ei. Hec dic̄ dn̄s. Dispone domui tue:
qꝛ morieris tu ⁊ nō viues : ecce iusticia q̄a
puniebat p mortē. Quia vo post cōmina-
tionē nō statim perijt: ſ datū est ei tēpᷓ ad
pniam : ecce mia. Duodecimo expectauit
puerū cēturionis. Jō dꝛ in euāgelio. Et ait
illi iesus. Ego veniā ⁊ curabo euȝ ecce q̄ȝta
benignitas Dedignat supbū regē ⁊ ample
xat humilē seruū. Quia eni genᷓ humanū
suituti diaboli subijciebat nō aliter voluit
id sanare q̄ȝ sctissima sui incarnatiōe dicit.
Ego veniā. Tertia ꝯclusio. Reuelatio di-
uina ⁊ pphia a deo reuelata nō imponit ali
quā necessitatē rebᷓ hūanis ex libertate ar-
bitrij donata. Patȝ qꝛ stat valde bn̄ ꝙ deᷓ
reuelet alicui ꝓphete aliqd: ⁊ tn̄ eiᷓ opposi
tū eueniat. qd̄ declarat tripliciter. Primo
qꝛ Jere. viij. c. dicit dn̄s. Repēte loquar ad
uersuȝ gētē ⁊ aduersuȝ regnū vt eradicē et
destruā ⁊ dispergaȝ illud Sȝ si pniam egerit
gēs illa a malo suo qd̄ locutᷓ suȝ adūsus eā
agā ⁊ ego pniam sup malo qd̄ cogitaui vt
facerē ei. hec ibi. Secūdo qꝛ Jone. iij. c. dꝛ
ꝙ ipse expte dei predicare cepit. Adhuc.xl.
dies ⁊ niniue subuertet. et tn̄ misertᷓ ē dn̄s
sup maliciā quā dixit facere eis ⁊ nō fecit.
Tertio qꝛ in epl'a hodierna dꝛ ꝙ Esaias
ex mādato dei dicit ezechie. Dispone domui
tue. qꝛ tu morieris ⁊ nō viues: ⁊ tn̄ ad fletū
decūbētis ⁊ orōnē eiᷓ liberatᷓ ē ⁊ additi sunt
vite ipsiᷓ.xv. anni. Pro clariori hoꝝ noticia
sciēdū ꝙ tribᷓ mōis pōt ista dubitatio solui
Primo sic. Nā pphie vt plurimū sub cōdi
tiōe debēt intelligi ⁊ maxie vbi ꝓphetat de
his q̄ agūt p discursuȝ rōnis ⁊ p libertateȝ
arbitrij q̄ nunq̄ȝ in hac vita auferūt. vn̄ cū di
ctū est ezechie morieris: subintelligēduȝ est
nisi pniam egeris ⁊ p tua salute depcatᷓ fue
ris. Quā ꝯditionē ipse subintellexit ⁊ nō de
sperauit de venia: ſ ad parietem faciē vtit ⁊
lachrymis deū rogauit. iō sanatᷓ ē ⁊ ꝓphia
impleta ē. Sic etiā qn̄ dictū fuit niniue. ad-
huc.xl. dies ⁊c̄ subintelligēdū est. adhuc ex-
pectabo.xl. dies ⁊ si ꝑseuerauerit ī suo erro-
re ⁊ nō egerit pniam subuertet. Hāc aūt cō
ditionē intellexerūt ⁊ fecerūt pniam ⁊ libe-
rati sūt ⁊ ꝓphia impleta est. qd̄ bn̄ declarat
auctoritas Jere. p̄mo īducta. Secūdo sic
vt dic̄ btūs Aug.li xviij. de ci dei. Mētiunt
q̄ dicūt ꝓphas iā dictos falsuȝ dixisse. Naȝ
ezechias mortuᷓ est pctīs ⁊ deo reuixit cui p̄
mo mortuᷓ erat. Niniue etiā subuersa est a
vitijs in qbᷓ stabat ⁊ facta est ab eis aliena
vn̄ ꝓphie hn̄t multas significatōes q̄s hu-
manᷓ intellectus nō cognoscit. Tertio sic.
Dīna ꝓsciētia respicit futura ſm duo. ſ. ſm
ꝙ sūt in seipsis. ſ in q̄ȝtū ipsa p̄ntialiter in-
tuet ⁊ ſm ꝙ sūt in suis causis. ſ. in q̄ȝtū vi-
det ordinē causarū ad effectᷓ. ⁊ q̄ȝuis cōtin
gētia futura ꝓut sūt in seipsis sint determi-
nata ad vnū: tn̄ ꝓut sūt ī suis causis nō sūt
ita determinata ad vnū q̄n possint alit̄ eue
nire. Et q̄ȝuis ista duplex cognitio sp in in
tellectu dīno cōiungat: nō tn̄ sp cōiūgit in
reuelatiōe ꝓphica: qꝛ imp̄ssio agētis nō sp
adequat eiᷓ vtutē. vn̄ qn̄q̄ȝ reuelatio ꝓphi-
ca est q̄dā silitudo imp̄ssa dīne ꝓsciētie ꝓut
respicit futura cōtingētia in seipsis. ⁊ talia
sic eueniūt sicut ꝓphetāt. sic̄ illud Esa. vij. c.
Ecce vgo cōcipiet ⁊c̄. Qn̄q̄ȝ vo reuelatio
ꝓphetica est imp̄ssa silitudo dīne ꝓsciētie
ꝓut cognoscit ordinē causarū ad effectᷓ et
tūc qn̄q̄ȝ aliter euenit q̄ȝ ꝓphetet: nec tn̄ ꝓ
phetia est falsa. nā sensus ꝓphetie ē ꝙ infe-
rioꝝ cāꝝ dispositio siue nalū siue hūanoꝝ
actuū hoc hȝ vt talis effectᷓ eueniat. Et ſm

h̄ intelligit̄ verbū Esa. dicētis. Morieris ⁊
nō viues. i. dispō corpis tui ad mortē ordīa
tur. Et quod dicitur ione. iij. Adhuc. xl. dies
⁊ niniue subuertet̄. i. merita ei⁹ exigūt. vt sb-
uertat̄. ⁊ sic de⁹ mutat sn̄iam h̄ nō mutat cō
siliū. vn̄ si de⁹ reuelaret alicui patri q̄lis dz es
se fili⁹ ei⁹: vel si reuelaret alicui dn̄o q̄lis dz
eē seru⁹ eius nō tn̄ ꝑꝑ h̄ talis pr̄ aut dn̄s est
cert⁹ an sic futurū sit an nō q2 forsitā nō co-
gnoscit sensū quē dicit sb illa reuelatiōe cuz
etiā ꝑꝑ pctā pr̄is aut dn̄i fili⁹ aut seru⁹ puni
atur. Et h̄ pz ī salomōe cui dn̄s dixit. iij. Re
gū. ix. Tu quoq3 si ābulaueris corā me sicut
ābulauit pr̄ tu⁹ ī simplicitate cordis ⁊ in eq̄
tate feceris oīa q̄ ꝓcepi tibi ⁊ iudicia mea ⁊
legitīa mea ꝯuaueris: ponā thronū regni tui
sup israel ī sempiternū ⁊c. Et. xij. c. dicit dn̄s
Q2 nō custodisti pactū meū ⁊ ꝓcepta q̄ mā-
daui tibi: disrūpēs scindā regnū tuū ⁊ dabo
illud ꝯuo tuo. Uerūtn̄ ī dieb⁹ tuis nō faciā.
⁊c. Ecce h̄ apte oñdit̄ ꝙ filius salomonis ꝓ
pter pctā pr̄is regno priuat̄. nō tn̄ ipe Salo
mon: h̄ ī virga hoīm fuit verberat⁹ qn̄ p⁹ pec
catū eius suscitauit de⁹ ꝯ salomonē reges ⁊
hostes iij. Reg. xij De q̄ tn̄ salomone an sit
salu⁹ vel nō dicūt hebrei ꝙ ipe fecit pn̄iam
qn̄ librū ecclesiastes ꝯposuit h̄ nihil vltra o-
stendit̄. vn̄ cū sacra scriptura ponat eius cri
mē ⁊ nō pn̄iam. iō dubitat̄ a doctorib⁹ vt pz
ꝑ glo. Orig. iij. Reg. ij c. ⁊ rabani iiij. Reg.
xxiij. c. Est āt attendēdū ꝙ oēs reges q̄ in ge
nealogia xp̄i ponunt̄ math. i. c. fuerūt pctō-
res h̄ nō fuit eorū ꝯtinua ipietas. Nā vt dr̄ ī
li. q̄stionū veteris ⁊ noui testamēti salomo-
ni merito patris sui remissum ē pctm̄ roboā
merito achab filij sui Tres autē reges exclu
dunt̄ ab ista genealogia. s. Ochezias. Joas
Amasias. q2 eorū ꝯtinuata ē ipietas. vt pz
iiij Reg. viij.. Licet autē centurioni dixisset
xp̄s. Ego veniā ⁊c. nō tn̄ erat certus. iō ait.
Dn̄e nō sum dig. vt in. sub te. m. ⁊c vt dicit̄ ī
euāgelio ꝓpter pctm̄ eni cēturionis puer ei⁹
infirmabat̄. iō petebat ipm̄ curari. Quar-
ta ꝯclusio. Nō habēs oēm actū iusticie sine
fide catholica ptāte detinet̄ diabolica. pz. q2
Beda sup math. vt habet̄. xxiiij q. i. dicit q̄-
cunq3 ab vnitate fidei vl̄ societate petri apo
stoli quolibet mō semetipsos segregāt: tales
nec vincula peccatorū soluē nec ianuaz pn̄t
regni celestis ingredi. Hec ibi. Et Augu. ibi-
dē dicit Ubi sana fides nō est nō potest es-
se iusticia. q2 iustus ex fide viuit. hec ibi Et.
xxviij. q. i. c. Omēs. beat⁹ Aug. dicit, Ubi de

est agnitio eterne ⁊ incōmutabilis veritatis
falsa ꝟtus ē etiā in bonis morib⁹. qd̄ pz ī. x.
ꝟtutibus. Prio falsa fuit virtus abstinen-
tie in euripide ph̄o qui vt ad verā ph̄iam ve
niret abstinuit a carnib⁹ ⁊ ab oībus coctis.
ꝯm ꝙ dicit̄ in lib. de vita ph̄orū. sed vera ꝟ-
tus abstinētie fuit in Daniele ⁊ socijs q̄ re-
nuit regios cibos ⁊ delitias ⁊ crudis legu-
minib⁹ vescebat̄. vn̄ ad iudiciū ferēdū ꝯtra
seniores veritas ei ꝑ spiritūsanctū demōstra
tur. Dan̄. xiij. Scd̄o falsa fuit ꝟtus castita-
tis in tullio q̄ sororem hyrtij pricipis renuit
vxorē accipe dicēs se non posse vxori ⁊ ph̄ie
pariter operā dare. vt dicit̄ in li. de vita ph̄o
rū. Sed vera virtus castitatis fuit ī iohāne
euāgelista qui ꝟgo vocat⁹ a dn̄o ex nuptijs
Jobis. ij. c. virgo ꝑmāsit ⁊ verā ph̄iam obti
nuit duz supra pectus dn̄i ī cena recubuit et
secreta celestia penetrauit. Tertio fl̄a fuit
ꝟtus ꝯtēplatiōis quā habuit Tales milesi⁹
q̄ oculos ita fixos hēbat ad celū ⁊ sidera ꝙ
vbi poneret pedes obliuiscebat̄. vt dicit̄ lib.
de vita ph̄orū. Sed ꝟa virtus ꝯtēplationis
fuit ī dauid q̄ dicit in ps̄. Ad te leuaui. o. m.
q̄. h. in. c. Et iterū. Oculi mei sp ad. d. q. i. e. d.
l. p. m. Quarto falsa fuit ꝟtus patīe ī socra
te q̄ clamores xancipis vxoris iniurias im-
properia cōuitia sustinuit ⁊ aque sup caput
effusionē tolerauit ꝓpter exercitiū patīe. vt
dicit A. gelli⁹ li. ij. ⁊ Laerti⁹. Sz ꝟa ꝟtus pa
tiētie fuit in Job q̄ post oīa mala ⁊ aduersa
tolerata patiētius ceteris sustinuit ꝟba vxo
ris dicētis benedic deo ⁊ morere. Cui rn̄dit
Job. q̄si vna de stultis mulierib⁹ locuta es.
In oībus his nō peccauit Job labijs suis.
Job. ij c. Quīto nō fuit ꝟa ꝟtus pauꝑtat̄
in pithagora ⁊ discipulis ei⁹ qui iussu mgr̄i
sui viuebāt ī cōi nihil ꝓpriū possidētes. inui
cē se amātes. Sz ꝟa ꝟtus pauꝑtatis fuit in
xp̄o. q2 vulpes foueas hn̄t ⁊ volucres celi ni
dos. fili⁹ aūt hoīs non hz vbi caput reclinet.
Lu ix. Et in discipulis ei⁹ q̄ dicūt. Ecce nos
reliquim⁹ oīa ⁊ secuti sum⁹ te. Math. xix. c.
Sexto falsa fuit ꝟtus sapīe in platone qui
ꝑ mundū peregrinabat̄ amore ph̄ie. ꝓ qua
capi ⁊ venūdari a piratis passus est vt dicit
Hiero. in ep̄la ad paulinū. Sed vera virtus
sapīe fuit in paulo apostolo qui amore iesu
xp̄i ꝑ oēs ecclesias circuibat cū maxis peri-
culis etiā latronū. vt dicit̄. ij. Corinth. xij. c.
Septimo falsa fuit virtus pietatis q̄ ꝑsita
ēus interfectorē ꝓprij filij absoluit a morte
dicens ꝙ indulgētia ē potior vindicta. vt di

tit Laertius. Sed vera virtus pietatis fuit in ioseph qui ꝓprios fratres suspiꝰ vēditores nō solū absoluit ⁊ ditauit. sed etiā cū fletu ꝯsolatus ē dicēs. Nolite timere. ꝓ salute enī vestra misit me dn̄s āte vos. gen̄. xlvij.

Octauo falsa fuit virtus ꝯstātie in torquato q̄ amore reipu. ꝓpriū filiū victorē interfecit eo ꝙ sanctius iudicauit esse: patrē forti filio ꝙ patriā militari disciplina carere. vt dicit Valeriꝰ li. ij. Simlr̄ falsa fuit virtus ꝯstātie ī bruto. q̄ ꝯperiēs duos filios suos in cōspiratiōe ꝯ libertatē reipu ipsos in cōspectu suo ad palū ligatos ⁊ nudatos ṽgis mādauit cedi ⁊ postmodū decollari. Cuiꝰ supplicij filiorū ipse pater erat spectator. nulliꝰ doloris signū ostendēs. vt dicit Valeriꝰ lib. v. Et virgiliꝰ. vi. eneidis. Et titus liuiꝰ lib. ij. de origine vrbis. ⁊ Aug. li. v. d̄ ci. dei. c. xv. Sed vera ṽtus ꝯstātie fuit in abrahā. q̄n ex mandato dei filiū suū occidere voluit. Gen̄. xxij. Et in machabea matre. vij. filiorū. q̄n hortabat̄ eos ad moriendū ꝓ obseruātia diuine legis. ij. Mach. vij. Nono falsa fuit virtus religionis Oratij q̄ ꝓpter bonū reipu. sororez suā occidit q̄ mortuo viro suo inimicō romanorū fleuit. vt dicit Titus Liuiꝰ li. i. Sed vera virtus religiōis fuit in Yepte q̄ ex voto ꝓpter habitā victoriā ꝓpriā filiā in holocaustū deo obtulit. Judic. xj. Decio falsa fuit ṽtus fortitudinis ī Codro rege atheniensiuz q̄ habitu trāsmutato ꝓpter liberationez reipub. suā mortē ꝓcurauit. vt dicit Virg. ī bucco egloga. v. Et iustinꝰ lib. ij. Sz vera fortitudo fuit in sampsone q̄ vt philistijm occideret seipsum interemit. Judic. xvi quā mortē spūssanctꝰ ei suggessit. vt dicit Aug. lib. i. de ciui. dei. c. xxi. Vn̄ virtus fidei ē magna. naz mutat cursum sydeꝝ vt patet tp̄e iosue. Josue. x. Ignē de celo vocauit iiij. Reg. i. tēpore helie celū annis tribꝰ cū dimidio non dedit pluuiā. iij. Reg. xvij. Sup aquā iordanis sicco pallio helias ābulauit. iiij. Reg. ij. Ignis suspēdit virtutē ī tribꝰ pueris ī fornace. Dan̄. iij. Feritatē leonū supauit. vt ptz ī daniele in lacu. Mare ꝓbuit siccū iter. Ignea colūna viā in heremo ostēdit nebula ꝑ aera populū ab estu ꝓtexit. celū carnes ⁊ māna porrexit. arida petra aquā eduxit. vt ptz tp̄e moysi. filiū dei ꝓmissuz descēdere iussit. ps̄. Dn̄e inclina celos tuos ⁊ descēde. mortuos suscitauit. vt ptz de Lazaro. morbos curauit vt ptz de Ezechia. iō in epistola dicit̄. Et de manu regis assyriorū eruā te ⁊ ciuitatē istā ⁊ ꝓtegā eā ⁊c. Patet etiā de puero Cēturionis. ideo in euāgelio dicit̄. Amē dico vobis nō inueni tantā fidē in israel ⁊c. vsq; fiat tibi. magna enī est ṽtus fidei catholice q̄ superat vim nature in q̄ fides Cēturionis cōmendat̄ ex quatuor. Prīo ex bonitate. q̄a ꝯseruū paliticū nō abiecit. nō despexit: sz ad xp̄m accedēs studiose ꝓ eo rogauit. vn̄ Lu. vij. dicit̄. Cēturio autē cuiꝰ seruus male hn̄s erat moriturꝰ q̄ illi erat p̄ciosus. cū audisset de iesu misit ad eū seniores iudeorū rogans eū vt veniret ⁊ sanaret seruū eius. At illi cū venissent ad ih̄m: rogabāt eū sollicite dicentes. q2 dignus ē vt illi p̄stes hoc. diligit eniz gentē nostrā ⁊ sinagogā ipse edificauit nob. Jesus autē ibat cū illis. Scd̄o ex humilitate cū dicit. Dn̄e nō sum dignꝰ vt intres sub tectū meū. Et Lu. vij. dicit̄. Et cū iā nō lōge esset a domo misit ad eū Cēturio amicos dicēs. Dn̄e noli vexari non enī dignus sum vt sub tectū meū intres. Tertio ex cōfessione cū dicit. tm̄ dic verbo ⁊ sanabit̄ puer meus. Et Lu. vij. dicit̄. Propter qd̄ ⁊ meipsum nō sum dignꝰ arbitratus vt venirez ad te: s; dic verbo ⁊ sanabit̄ puer meus. Quarto ex cōpatione: cū dicit ꝑ locū a minori. Nā et ego hō sum sub p̄tāte ꝯstitutus hn̄s sub me milites ⁊c. quasi dicat. Potes dicere infirmitati Recede: ⁊ statim recedet. ⁊ sanitati veni et statim veniet. Xp̄us acceptās fidē Cēturionis dixit quatuor ṽba documēto plena.

Primū fuit pietatis cū seruū eius dignatꝰ est visitare dicēs. Ego veniā ⁊ curabo eum.

Scd̄m fuit eq̄tatis in eo ꝙ fidē Centurionis ꝯmēdauit dicēs. Nō inueni tantā fidem in israel. i. tāte fidei ꝯfessionē. Nullꝰ enī adhuc ita apte fuerat ꝯfessus xp̄i maiestatem.

Tertiū fuit acceptabilitatis q̄ ad saluādos dicit. Multi ab oriēte ⁊ occidēte. i. in iuuētute ⁊ senectute. in ꝓsperitate ⁊ aduersitate venient. s. ad salutē ⁊ recūbent cū abrahā ⁊c.

Quartum fuit p̄tātis dicens. vade ⁊ sicut credidisti fiat tibi.

Secundo principaliter

declarat̄ eadē ꝯclusio testimonio legis apostolice. ⁊ h̄ quadruplr̄. Prīo q2 oīa preter deū ꝯtēnit. Valde enī placet viro vxor que omēs preter ip̄m contēnit ⁊ eū sequit̄. sicut facit fides. Heb. xi. Fide moyses grādis effectus negauit se esse filiū filie pharaonis magis eligens affligi cum populo dei. ꝙ tp̄alis peccati habere iocunditatē. maiores diuiti

as estimās thesauro egyptiorū impropeiū xp̄i. ꝛ multa alia dicit aplus ꝑ totū illud ca. Scōo qꝛ sapiam dei ad se trahit. Jacob. i. Si q̇s indiget sapia postulet a deo qui dat omibus affluent ꝛ non impropat ꝛ dabitur ei. Postulet autē in fide nihil hesitās. q̇ enī hesitat similis est fluctui maris qui a vento mouet̄ ꝛ circūfert̄. Non ergo estimet hō ille ꝙ accipiat aliq̇d a dn̄o. h̄ ille. Tertio qꝛ ad salutē eternā deducit. i. Pet̄. i. Jn ꝟtute dei custodimini ꝑ fidē in salutē paratā reuelari in tp̄e nouissimo in q̇ exultabitis modicum nūc si oꝫ ꝯtristari in varijs tēptationibus vt ꝓbatio fidei vestre multo p̄ciosior sit auro qd̄ ꝑ ignē ꝓbat̄. Credētes autē exultabitis leticia inenarrabili ꝛ glorificata reportātes finē fidei vestre salutē aīarū vestrarū. h̄ ille. Quarto qꝛ oratiōes nr̄as exaudire facit. i. Joh̄. v. Hec ē victoria q̄ vincit mundū fides nostra. Et hec ē fiducia quā hēmus ad deuꝫ qꝛ qd̄cūqꝫ petierimꝰ ſm voluntatē eius audit nos. ꝛ scimꝰ qꝛ audit nos quicq̇d petierimus. h̄ ille. Jn huiꝰ exēplū ezechias rex hierusalē qui ꝓ pctō infidelitatꝭ ꝛ ingratitudīs egrotabat ad mortē. vt dicit̄ in epl̄a hodierna qd̄ petiuit ꝑ fidē fletu ꝛ lachrymis a dn̄o īpetrauit. vn̄ Hiero. sup malach. vt habetur de pn̄ia di. i. §. q̄ sanctꝰ dicit. Qui enī pctōr est ꝛ quē remordet ꝓpria ꝯsciā cilicio accingat̄ ꝛ plāgat ꝓpria delicta, ꝛ ingrediat̄ ecclesiā de q̄ ꝑ pctm̄ egressus fuerat ꝛ dormiat in sacco vt p̄teritas delitias ꝑ quas deū offenderat vite austeritate ꝯpēset. Si agamꝰ penitētiā ip̄m q̇qꝫ sue penitebit sn̄ie. exēplo regis ezechie quē Esa. dixit esse moriturū et tn̄ ad p̄ces ezechie dei sn̄ia mutata est. neqꝫ enī deꝰ hoībus irascit̄ ſꝫ vitijs q̄ cuꝫ in hoīe nō fuerint nequaꝙ punit qd̄ mutatuꝫ est. h̄ ibi. ꝛ sic patet.

Tertio principaliter declarat̄

cadē cōclusio testimonio legis canonice ꝛ hoc quadruplicit̄. Prīo qꝛ fides est in corde habēda. nā sine fide opa nostra nō valēt ad vitā eternā vn̄ xlviij. q. i. c. omēs. §. Jtē Aug dicit̄ sic. Omē quod nō est ex fide peccatū est. qꝛ oīs vita infideliū peccatū est. ꝛ nō valet bonū omē qd̄ fit absqꝫ deo. vbi eī deest agnitio eterne ꝛ incōmutabilis veritatis falsa ē virtus etiā in optimis moribus. h̄ ibi. Et sic licet malꝰ xp̄ianus sit numero ītra ecclesiā: non tamē quo ad meritū. vt. i q. i. c. vt euidenter. vbi dicit̄ sic. Proinde sicut is quē sacerdos in ecclesia tolerat est tamē extra ecclesiam cuiꝰ caput ē xp̄s si ei hostiariꝰ nō aperit hec ibi. Et talis peior ē infideli. qꝛ peccata scientiū peccatis ignorātie p̄ponūtur. vt dicit̄. vi. q. i. c. quero. Nā infideles apparēter inimicant̄: isti autē latēter. ꝛ inimicꝰ domesticꝰ peius facit ꝙ aptus. nec deterior amicus ꝙ fictꝰ. nec odiū grauius ꝙ familiaris amor cū sit ignis in sinu ꝛ serpēs in gremio. Fides enī p̄fecta requirit charitatē. de pn̄ia di. ij. §. Cū ergo dicit̄ sic. Jn xp̄m credere est amādo in ip̄ꝫ tēdere. hec ē fides vt tradit aplus que ꝑ dilectionē opatur. huic dūtaxat delictorū ꝓmittitur remissio cūctorū. hec ibi. Scōo qꝛ fides est ope adimplēda. Nā sicut hō nō acquirit magnā hereditateꝫ litigiosam ꝑ cartā bene scriptā sine sigillo vl̄ ecōuerso: sic neqꝫ xp̄ianus celū acquirit carta fidei sine sigillo bonorū operū extra pendentiū. nec paganus sigillo boni opis absqꝫ carta fidei. qꝛ priuilegiū siue instrumentum pōt esse falsum ex sigillo. vt habet̄ extra d̄ fide instrumētorū c. Jnter dilectos. Qui aūt habet hec duo celū acquirit. hic spe alibi re. vn̄. i. q. i. c. Fert̄. dicit̄ sic. Fides ē eligēda cuꝫ vita. si enī vita deest: fides meritū nō habet beato Jacobo testante qui ait. Fides sine operibus nō valet quia mortua est. hec ibi. Et. c. sicut vrgeri dicitur sic. Si cuius manus esset arida verū quidem esset membrum ꝙuis sine sanguine esset inefficax ꝛ mortuuꝫ. sic ꝛ fides cū sit vera: tamē sine operibꝰ mortua est. hec ibi. Et sicut habēs cartā bene loquentē de maxima hereditate in qua nulluꝫ pedē habet plus gaudet in spe illius ꝙ ī possessione aliarū rerum plurimarū: ita habēs cartam fidei de celo plus de hoc letatur ꝙ d̄ omnibus diuitijs delitijs: ꝛ honoribus seculi cum illis de quibꝰ dicit̄ Roma. xij. Spe gaudentes. verū quia peccator magis letat̄ de friuolis in quibus habet delectationem. ideo ostendit se ius nō habere nec cartam illam celi. ꝛ hoc est magnū signū damnationis ꝛ reprobationis sue. Quilibet ergo illd̄ instrumentū habeat paratū qꝛ nescit q̄ die per viā mortis vocet̄ ad iudiciū dei nec confidat de sera pn̄ia. qꝛ hō citatꝰ dꝫ oñdere instrumētū suū anteꝙ in sentētia sit ꝯclusum extra de fi. instru. c. Cū dilectꝰ. Et Jac ij dr̄. Quid ꝓderit fratres mei si fideꝫ q̇s dicat se hr̄e: opa autē nō habeat? Numq̇d poterit fides saluare eū? Si autē frater aut soror nudi sunt ꝛ indigeāt victu quotidiano. dicat āt

aliqs de vob̄ illis. ite in pace. calefacimini ꝛ
saturamini. nō dederitis autē eis necessaria
corpi quid ꝓderit? Sic ꝛ fides si nō habeat
opa mortua ē in semetipsa ꝛc. vsqꝫ. Sicut eñ
corpus sine spū mortuū est: ita ꝛ fides sine
opibus mortua est. hec ille. Tertio qꝛ vni-
tas fidei ē tenēda. vñ dist. xliij c. Sit rector.
dicit̄ sic in exodo. In sacerdotis veste iuxta
vocē diuinā in tintinabulis mala punica cō
iungunt̄. Quid eñ ꝑ mala punica nisi vni-
tas fidei designat̄? Nā sicut in malo punico
vno exterius cortice multa interius grana
vniūt̄. sic inumeros sancte ecclesie populos
fidei vnitas cōtegit q̊s intus diuersitas me
ritorū tenet acsi figurate ꝑ habitū sacerdotꝗ
dicat. Mala punica tintinabulis iūgite vt ꝑ
oē qd̄ dicitis vnitatē fidei cauta obseruatio
ne teneatis. hec ibi. Quarto qꝛ soliditas fi-
dei ē custodiēda. vñ. xxiiij q. i. dicit̄ sic. Quia
ex sola catholica ecclesia veritas cōspicitur
apud se esse locum dñs ꝓhibet q̊ videat̄. In
petra Moises ponit̄ vt dei faciē ꝯtemplet̄.
qꝛ nisi quis fidei soliditatē tenuerit diuinaꝫ
ꝑñtiam nō agnoscit. De qua soliditate dñs
dicit. Sup hāc petrā edificabo ecclesiā meā
Sola q̇ppe est ꝑ quā dñs sacrificiū accipiet
libēter. Sola que ꝓ errātibus intercedat fi-
ducialiter. hec ibi. ꝛc.

Quarto pricipaliter de-
claraf eadē cōclusio testimonio legis eccle-
siastice. Prīo testimonio btī Grego. super
ezech. omel' ix. Nec fides sine opib⁹. nec ope
ra adiuuāt sine fide nisi forte ꝓ fide ꝑcipien
da fiāt. vt Corneli⁹ q̊ bona opa ꝓ fide perci
piēda fecit ab angelo audiuit. Oratiōes tue
ꝛ elemosine ascēderūt in memoriā in cōspe
ctu dei. hec ille. Secundo testimonio beati
Miero vt habet̄. xxiiij. q. i c. qm̄ vet⁹. Mihi
cathedrā petri ꝛ fidē aplico ore laudatā cen
sui ꝯsulendā inde nūc aīe mee postulans ci
bū. vñ olim xp̄i vestimēta suscepi. Ego nu-
lū p̄miū seques cathedre petri cōioneꝫ ꝯsor
tior. Sup illā petrā fundatā ecclesiā scio. h̄ il
le. Tertio testimonio btī Ambro. sup bea-
ti īma. Cito fides iexercitata lāguescit ꝛ cre
bris ociosa tēptat̄ incōmodis. remissas ex-
cubias callid⁹ insidiator īstruit ꝛ irrūpit as-
suetū autē bello virū hesterna fraus īstruit
ꝛ gl'iose ꝓuehit palma victorie. Pax ḡ fidei
corruptele mā ē. h̄ ille Quarto testīonio. b.
Aug. li. d̄ ꝟbis. dñi. Nulle maiores diuitie.
nulli thesauri. nulli honores. nl'la deniqꝫ ma
ior ē mūdi sb̄a q̊ fides catholica q̊ pctōres.
hoīes saluat. cecos illumīat īfirmos curat
cathecūīuos baptisat. fideles iustificat. pe-
nitētes repat iustos augmtat. martyres co
ronat. ꝟgīes ꝛ viduas ꝛ ꝯiugatas casto pu
dore ꝯs̄uat. cl'icos ordīat. sacerdotes ꝯsecrat
ꝛ ī etn̄a hēditate cū sanctꝗ āgelis collocat. h̄
ille. Et ī li. de ꝯcordia euāgelistarū. qd̄ plato
ī thimeo dicit q̊ ortū ad id qd̄ ortū ē eternitas
valꝫ tm̄ vꝫ ad fidē ꝟitas. Duo illa sursū sūt:
etn̄itas ꝛ ꝟitas. duo ista deorsū qd̄ ortū ē ꝛ
fides. Vt ḡ ab imis ad sūma reuocem̄ atqꝫ
id qd̄ ortū ē accipiat etn̄itatē ꝑ fidē venien
dū est ad ꝟitatē. h̄ ille. Et ħ. xxij. dicit. Fides
appellata ē ab eo q̊ fit. due sillabe sonāt cuꝫ
dr̄ fides. prīa sillaba ē a fcō. scd̄a a dicto. In
terrogo ḡ te vtrū credas? diq̇ credo. Fac qd̄
dicis ꝛ fides ē. h̄ ille. Ad fidei ꝑfectionē ex-
igunt̄ septē grad⁹ ꝑ q̊s velut ꝑ scalā ascēda-
mus ad deū. Prim⁹ grad⁹ ē q̊ sit p̄me ꝟi
tati īmixta sicut fides petri. d̄ q̊ dr̄ math. xvi.
Btūs es simon bariona. qꝛ caro ꝛ sanguis
nō re. ti. ſ pr̄. m. q̊ ē in celis. Scd̄us ē vt sit
charitate īformata. sicut fides Magdalene.
Lu vij. Fides tua te saluā fecit vade ī pace.
Terti⁹ est vt sit deuotiōe feruida. sicut fides
chananee. math. xv. O mulier magna est fi-
des tua. fiet tibi sicut vis. Quartus ē vt sit
opibus bonis ampliata. vt fides Cornelij.
Act. x. Quint⁹ ē vt sit fortitudīe roborata.
sic̄ fides stephāi ꝛ apl'oꝝ. act̄. vij. Sext⁹ ē vt
sit obia decorata. vt fides abrahe. geñ. xxij.
Septim⁹ ē vt sit hūilitate sb̄iecta sic̄ fides
btē ꝟgis Lu. i. Mmōi fides ē maxīe fructuo
sa q̊ ad mercedē etn̄am. Eni. xl. mōis error
oppōit̄ ideo. xl. dieb⁹ ī hac sactissīa q̄drage-
sima pēiter̄ dēm⁹. Qui mōi erroris sunt isti.
Primo nō credēdo ī deū ꝛ articl'os fidei q̊
ponūt̄ di. xxiij. c. q̊ ep̄s. Et d̄ ꝯse. di. iiij. c. oēs
Scd̄o nō defēdēdo fidē xp̄i ꝛ articl'os ei⁹.
vñ. xxiij q. viij. c. Oī tiore ac terror̄ deposito
ꝯ iīnicos scē fidei ꝛ adūsarios oīm religio-
nuꝫ viril'r agē studete. Nouit. n. op̄s de⁹ si q̊
libꝫ vr̄m moriet̄ q̊ ꝓ ꝟitate fidei ꝛ saluatio
ne prīe ac defēsiōe xpianorū mortu⁹ ē. ꝛ ido
ab eo celeste p̄miū ꝯseq̄t̄. h̄ ibi. Tertio cre-
dēdo aliquē errorē ab eccīa ꝯdēnatū. vñ di.
xij. c. Nō decet a capite mēbra discedē: ſ iux-
ta scripture testimoniū oīa mēbra caput se-
q̄nt̄. nulli ꝟo dubiū ē q̊ apl'ica eccīa mat̄ sit
oīm eccīaꝝ a cui⁹ vos regulis nullaten⁹ con
uenit deuiare ꝛc. Et ca. ꝑceptis apl'icis. Et.
xi. di. ca. nolite. Quarto derogādo ecclesie

tū cōtra eā loquit᷑. vn̄ dist.xxij.c. omēs dicit᷑
sic. Qui aūt rōane ecclesie priuilegiū ab ipso
sūmo oīm ecclesiarū capite traditū auferre
conat᷑: hic ꝓculdubio in heresim labit᷑ ꝛ cuꝫ
ille notet᷑ iniustus hic ē dicēdus hereticus.
7 Quinto negādo ecclesiā romanā esse ma-
trem ꝛ caput oīm ecclesiarū. vn̄. iij. q. vi. c. du
dū dicit᷑ sic. Sanctā romanā ecclesiā prima
tū esse oīm ecclesiarū volūt. ꝛ sicut. b. Petr᷒
apl'us prim᷒ fuit oīm apostolorū: ita ꝛ hec
ecclesia suo noīe ꝯsecrata instituēte dn̄o pri
ma sit. ꝛ caput ceterarū ꝛ ad eā quasi ad ma
trē atqꝫ apicē oēs maiores ecclesie cause re-
6 currāt. Sexto dubitādo de aliquo articulo
fidei. Extra de hereticis. c. dubi᷒ in fide infi-
delis ē. nec eis oīo credēdū ē qui fidē verita
tis ignorāt. hec ibi. Null᷒ enī dꝫ dubitare de
fide. ſ꜡ firmiter credere articulos fidei. extra
de sum. tri. c. i. in ꝓn. ꝛ. C. de here. l. oēs. dr̄ sic
Latis aduersus eos sanctionib᷒ dn̄t succū-
bere q̄ vel leui argumēto a iudicio catholice
religiōis ꝛ tramite detecti fuerint deuiare.
7 Septīo. dubitādo de alia vita. vn̄. xiij. q. ij.
c. Tēpus qd̄ iter hoīs mortē ꝛ vltimā resur
rectionē interpositū ē aīas abditis recepta-
culis cōtinet. sicut queqꝫ digna ē req̄e vl' erū
8 na. Octauo. dubitādo de īmortalitate aīe
post mortem corpis. vn̄. xiij. q. i. c. Habēt illi
forsitā iustā lōgi doloris excusationē q̄ vitā
alterā nesciūt q̄ de hoc seculo ad melius esse
trāsitū nō ꝯfidūt. Nos autē q̄ hoc credimus
ꝛ docem᷒ ꝯtristari nimiū de obeūtib᷒ nō de
bem᷒. ne qd̄ apud illos pietatis tenet speciē
9 h᷒ magis nobis. ī culpa sit. h᷒ ibi. Nono ma-
le sentiēdo de corpe xp̄i ꝛ de alijs sacramēt̄
ecclesie. vn̄ extra de hereti. c. ad abolendā. dr̄
sic. Uniuersos xp̄ianos q̄ de sacr̄o corpis ꝛ
sanguīs dn̄i nr̄i iesu xp̄i: vel de baptismate
seu pctōrū ꝯfessione: mr̄imonio vel reliq̄s ec
clesiasticis sacr̄is alit᷑ sentire aut docere non
metuūt q̄ sacrosc̄a ecclesia ꝑdicat ꝛ obs᷑uat
vinculo ꝑpetuo anathēatis īnodam᷒. De-
10 cimo falsas ac nouas opiniōes īducēdo vel
sequēdo. vn̄. xxiiij. q. iij. c. heretic᷒ ē q̄ alic᷒ tē-
poral' cōmodi ꝛ maxīe gl'ie ꝑncipatusqꝫ sui
gr̄a falsas ac nouas opiniōes gignit vl' seq̄t᷑.
11 Undecīo scripturā sacrā alit᷑ ītelligēdo q̄
spūssancti sēsus efflagitat. vn̄. xxiiij. q. iij. c. he
resis dr̄ sic. Quicūqꝫ alit᷑ scripturā intelligit
q̄ꝫ sēsus spūsſci flagitat a q̄ scripta ē lꝫ ab ec
clesia nō recesserit: tn̄ heretic᷒ appellari pōt.
12 Duodecīo errorē suū ꝯtūacit᷑ defendēdo.
vn̄. iiij. q. iij. c. Qui ī eccl'ia xp̄i morbiduꝫ ali-
q̄d prauūqꝫ sapiūt si correcti vt sanū rectū-
qꝫ aliq̄d sapiāt resistūt ꝯtūaciter. suaqꝫ pesti
fera ꝛ mortifera dogmata emēdare nolūt: ſ꜡
defensare ꝑsistūt: heretici h᷒ ibi ꝛc. Decio 13
tertio ꝑstādo ꝯsiliū auxiliū ꝛ fauorē heretic̄
vn̄ extra de heretic̄. c. excōicam᷒. §. credētes
ꝑterea. receptatores. defensores ꝛ fautores
hereticorū excōicatōi decernimus subiacere
firmit᷑ statuētes. vt postq̄ q̄libꝫ taliuꝫ fuerit
excōicatiōe īnodat᷒. si satisfacē ꝯtēpserit in-
fra annū: ex tūc ipso iure sit fact᷒ īfamis ne-
qꝫ ad publica officia seu ꝯsilia: neqꝫ ad eligē
dos aliq̄s ꝛc. vsqꝫ accedat. Deciōq̄rto erro 14
res hereticorū laudādo ꝛ defensando: vnd̄.
xxiiij. q. iij. c. Qui aliorū defēdit errorē: mlt̄o
ampli᷒ ē dānabilior ill' q̄ errāt. qꝛ nō solū ille
errat: ſ꜡ etiā alijs offēdicula erroris ꝑpat ꝛ
ꝯfirmat. h᷒ ibi ꝛc. Deciōq̄nto nō destruēdo 15
errores īfideliū ꝛ hereticorū cū posset. Naꝫ
disputare cū talib᷒ ad ꝯfutādos errores vel
ad exercitiū laudabile ē dūmō talis sit īstru-
ctus ꝛ firm᷒ ī fide. alit᷑ nō: vt pꝫ. Deciōsex- 16
to credēdo q̄ a deo sit ꝑdestinatuꝫ q̄ aliq̄s
moriat᷑ in igne vl' aq̄ vel alia casuali morte.
qꝛ lꝫ ꝑdestinatio vel ꝑscīa dei falli nō possit
nō tn̄ ꝑdestīata necessario eueniūt. vn̄. xxiij.
q. iiij. c. Nabugodonosor. §. nō g̃ necessitatē
correctiōis vel obduratiōis diuīa ꝑdestina-
tio seu ꝑscīa facit: cū boni ꝑ gratiā corrigāt᷑
ꝛ mali libero arbitrio pereāt. Neqꝫ enī qꝛ ꝑ-
destinatio siue prescīa dei falli nō pōt neces
sario eueniūt q̄ ꝑdestinant᷑ vel ꝑsciunt᷑ ſ꜡ qꝛ
bona absqꝫ eius gr̄a, mala ꝑter ei᷒ sciāꝫ eue
nire nō pn̄t. h᷒ ibi. ꝛc. Deciōseptīo exp̄sse in- 17
uocādo demones ad aliq̄d ꝯsulēdū vel faciē
dū aut in āpulla clausa ipꝫ tenēdo. vn̄. xxvi.
q. ij. c. Hi q̄ de paginis euāgelicis sortes le-
gūt. ꝛ si optādū ē vt id poti᷒ faciāt q̄ ad de-
monia ꝯsulēda ꝯcurrāt. tn̄ ista mihi displicꝫ
ꝯsuetudo ad negocia secularia ꝛ ad vite h᷒
vanitatē diuīa oracula velle ꝯuertere. h᷒ ibi.
Deciōoctauo reuerētiā exhibēdo planetis 18
ꝛ siderib᷒ celi vt aliquā gratiā ab eis obtine
ret. vn̄. xxvi. q. ij. c. Illos planetarios q̄s ma
thematicos vocāt plane ꝯsulere non desiste
bā q̄ quasi nullū eis sacrificiū ꝛ nulle ꝑces
ad aliquē spūtū ob diuinationē dirigerent᷑
qd̄ tn̄ xp̄iana ꝛ vera pietas ꝯsequent᷑ expel
lit ꝛ dānat. h᷒ ibi. Decimonono ex ꝯstellati- 19
onib᷒ ꝛ cursu siderū iudicādo de actib᷒ ho-
minū. vn̄. xxvi. q. ij. c. Sors. §. His ita. dicit᷑
sic vn̄ q̄busdā ꝯstellatiōes ꝛ futurorū signa
custodiētibus apostol᷒ ait. Dies obseruatis

⁊ mēses ⁊ tpa ⁊ annos. vñ Thimo. inq̄t. ne
forte sine cā laborauerim ī vob. Sic ⁊ astro
nomia seu astrologia apd catholicos in dis
suetudinē abijt. qꝛ dū ꝓpria curiositate his
nimis erāt intēti: minus vacabāt his q̄ pro
salute animarū erāt accōmodata. Uigesi
mo faciēdo pacta cū demonibꝰ q̄ ad incāta
tiones ⁊ diuinatiōes. vñ. xxvi. q. ij. c. Illō dr̄
sic. Omēs igit̄ artes hmōi vel nugatorie vł
noxie supstitionis ex quadā pestifera socie
tate hoīū ⁊ demonū q̄si pacta īfidelis ⁊ do
lose amicicie cōstituta penitꝰ sunt repudian
de ⁊ fugiēde a xpiano hec ibi. Uigesimop
mo. vtēdo arte notoria ad sciam acq̄rendā.
Est eni talis ars notoria oīo illicita ⁊ a xpi
ano fugiēda. h̄ ē ars p quā quidā nitunt̄ sci
entiā acq̄rere. ꝫ oīo inefficax ē. ⁊ fiūt ibi que
dā pacta implicita cuꝫ demone ꝓpter noīa
ignota. ⁊c. Uigesimoscđo exerceri faciēdo
incātatiōes: diuinatiōes: maleficia facturas
breuia ⁊c. vñ. xxvi. q. ij. c. Nō liceat. dr̄ sic. Si
q̄s autē paganorū ꝯsuetudinē sequēs diui
nos ⁊ sortilegos ī domū suā introduxerit q̄
si vt malū foras mittāt aut maleficia inueni
ant aut lustratiōes paganoꝝ faciāt q̄nqꝫ an
nis pniām agāt. Uigesimotertio inuesti
gando occulta ⁊ furta p inspectionē astrola
bij vel p inspectionē ī libris vel p scriptiōes
vñ quidā sacerdos grauit̄ punit̄ ꝓ hmōi ca
su vt notat̄ extra de sortilegijs. c. ex tenore.
Et. xxvi. q. v. c. Nō oꝫ sacris officijs deditos
vel clericos magos aut incātatores existere
aut facere philateria q̄ aīarū suaruꝫ vincula
ꝯprobant̄. Nos autē q̄ talibꝰ rebꝰ vtunt̄ ꝓ
ijci ab ecclesia iussimꝰ. h̄ ibi. Uigesimoq̄rto
somnijs fidē adhibēdo. aut libro q̄ dicit̄ sō
nia Daniel credēdo. Nā talia somnia vt plu
rimū illusione demonū ꝓueniūt. vñ xxvi. q.
iiij. c. Sciendū dr̄ sic. Suadētibꝰ miris ⁊ inui
sibilibꝰ modis p illā subtilitatē corpa hoīm
nō sentientiū penetrādo ⁊ se cogitatiōibus
eorū p quedā imaginaria visa admiscēdo si
ue vigilantiū siue dormiētiū. Et. q. vij c. Nō
obseruent̄. dr̄ sic. Siue q̄ attendūt somnialia
scripta ⁊ falso danielis noīe intitulata. Ui
gesimoq̄nto credēdo ꝙ aliq̄s possit fascina
ri. dicēdo ꝙ talis hꝫ malū oculuꝫ. vñ. xxv. q.
v. c. Nec mirū. dr̄ sic. Malefici magi pmissu
dei elemēta ꝯcutiūt: turbāt mētes hominuꝫ
minus ꝯfidentiū in deo ac sine vllo veneni
haustu: violētia tñ carminis interimunt ho
mines. vñ ⁊ Luca. Mēs hausti nulla sanie
polluta veneni Incātata perit. h̄ ibi. Uigesi
mosexto credēdo ꝙ q̄ tali hora ⁊ die natus
ē hēbit bonū vel malū euentū. vñ. xxvi. q. ij.
c. Illud dicit̄ sic. Nā ⁊ mathematici q̄uis ve
rā stellarū positionē cū quisqꝫ nascit̄ conse
quunt̄ ⁊ aliq̄n ꝓuestigāt. tamē ꝙ inde conā
tur vel actiōes nostras vel actionū euentus
ꝓducere nimis errāt etiā si dixerint vob et
ita euenerit nec credatis eis. h̄ ibi vt satis li
quet. Uigesimoseptīo obuiādo alicui crea
ture credidit inde euenire bonū vel malum.
vñ. xxvi q. iiij. c. Igit̄ dicit̄ sic. Nā ⁊ auspicia
sunt q̄ iter faciētes obseruāt. aliaqꝫ signa re
rū vel obseruatiōes improuisas hoībus oc
currētes ferūt. hec ibi. Et. q. ij. dicit̄ sic. c. Illō
circa mediū. Si iūctim ambulātibꝰ amicis:
lapis aut puer mediꝰ īteruenit. h̄ ibi. Si ho
die ambulāte vulpes mustela: anguis: lupꝰ
aut aliud aīal nociuū sibi occurrerit. Uige
simooctauo credēdo ꝙ cātus auiuꝫ habeat
bonā vel malā significationē. vñ. xxvi. q. iiij.
c. Igit̄ genꝰ dicit̄ sic. Augures sunt q̄ volatꝰ
auiū ⁊ voces intendūt. Dicta sunt autē au
spicia ⁊ auguria quasi auigerū qđ aues ge
rūt. Duo autē sunt genera auspiciorū. vnum
ad oculos alterū ad aures ptinens. ad ocu
los s. volatꝰ. ad aures vox auiū. hec ibi. Si
cut q̄n coruus cātat ꝙ sit malū augurium cre
dit. Uigesimonono credēdo ꝙ aliqua mu
lier fiat maga vel striga ⁊ noceat hoībꝰ vñ.
xxvi. q. v. c. Nec mirū. dicit̄ sic. Fert̄ etiā ī gē
tiliū libris ꝙ quedā maga Circe socios vli
xis mutauit in bestias. Legit̄ etiā de sacrifi
cio ꝙ archadiꝰ deo suo liceo īmolabat. ex q̄
quicūqꝫ sumerēt in bestiarū formas ꝯuerte
rentur. Sed hec oīa magicis pstigijs potiꝰ
fingebant̄: q̄ꝫ rerū veritate ꝯplerent̄. hec ibi.
vt patet Tricesimo. credēdo hystriōibꝰ aut
artē hystrionatꝰ exercēdo que vocat̄ presti
giū. vñ. xxvi q. v. c. Nec mirū dicit̄ sic. Presti
giū vero mercuriꝰ dicit̄ primꝰ inuenisse. Di
ctū autē est prestigiū qđ pstringat aciē ocu
lorū hec ibi. De hmōi histrionibꝰ de ꝯse. di.
ij c. p dilectiōe. dicit̄ sic. Puto nec maiestati
diuine nec euāgelice discipline congruere vt
pudor ⁊ honor ecclesie tā turpi ⁊ infami cō
tagione fedet̄ hec ibi. ⁊c. Tricesimoprimo
credēdo quedā ꝓdesse ad sustētationē natu
re ex vana ⁊ supstitiosa deportatione. vnđ.
xxvi. q. ij. c. Illud dicit̄ sic q̄si nō supstitioneꝫ
implicare: ꝫ nature ꝓdesse videant̄. sicut sūt
inaures ī summo singularū aurium aut de
strutionuꝫ ossibus ansule in digitis. hec ibi. ł
Tricesimosecūdo credēdo aliquid boni vł

mali cõtingere ex quibusdã gestis ꝛ actibus
hominũ. vñ. xxvi. q. ij. c. Illud dicit͛ sic. Cũ ti-
bi dicit͛ singultiẽti vt dextera manu pollicez
teneas. his adiungunt͛ milia inanissimaruz
obseruationũ si mẽbrũ aliqđ salierit hinc eti
am sunt illa. limẽ calcare cũ ante domũ suã
trãsit redire ad lectũ si quis se dũ calciat ster
nutauerit. redire ad domũ si ꝓcedens offen
derit vel si vestis a soricib⁹ rodit͛. hec ibi. ꝛc.
Tricesimotertio faciẽdo ꝑ se vel ꝑ aliũ vel
ꝓ alio incãtationes ad sanitatẽ recuꝑandã
vñ. C. de maleficiis ꝛ mathematicis. l. Eorũ
dicit͛ sic. Nullis vero carminationib⁹ impli-
cãda sunt remedia hũanis quesita corꝑib⁹
aut in agrestib⁹ locis innocẽter adhibita suf
fragia. ne maturis vindemijs metuerent͛ im
bres. aut vẽtis grãdinisq₃ lapidatiõe quate
rent͛. quib⁹ nõ cuiuscũq₃ sal⁹ aut existimatõ
lederet͛: sed quorũ ꝓficerẽt act⁹ ne diuĩa mu
nera ꝛ labores hoĩm sternerent͛. h͛ ibi. Tri
cesimoq̃rto faciẽdo incãtari aĩalia ꝓ sanita
te recuꝑanda vel alicui accidẽti ꝛ euẽtui ob-
uiãdo. vñ. xxvi. q. vij. c. Admoneãt fideles sa
cerdotes populos vt nouerĩt magicas artes
incãtatiões q₃ q̇buslibet infirmitatib⁹ hoĩm
nihil posse remedij ꝯferre. nõ aĩalib⁹ lãguẽ-
tib⁹: claudicãtibusq₃. vel etiã moribũdis q̇c
q̃ mederi ꝭ h͛ esse laq̃os ꝛ insidias diaboli
antiq̇ hostis quib⁹ ille ꝑfid⁹ gen⁹ hũanũ de
ciꝑe nitit͛. Si q̇s h͛ exercuerit cleric⁹: degra-
det͛. laic⁹ anathematiset͛. h͛ ibi. Tricesimo-
q̇nto suꝑstitiosa obſuatiõe artẽ diuinatõis
ꝛ incãtatõis addiscẽdo ꝓut plures faciũt ĩ
nocte ntitatis dñi tꝑe diuini officij mł'ta su-
ꝑstitiosa discẽdo. vñ. C. de maleficiis ꝛ ma-
thematiq̇. l. Artẽ geometrie discere atq₃ ex-
erceri publice ĩtersit. Ars ãt mathica. i. incã
tãdi ꝛ diuinãdi dãnabił' interdcã ẽ oĩmodo
h͛ ibi. Et. xxvi. q. c. ij. Qui sine saluatore salu-
tẽ vult hr͛e ꝛ sine ṽa sapĩa estĩat se pruden-
tẽ fieri posse nõ san⁹ ꝭ eger. nõ prudẽs: ꝭ stul
tus ĩ egritudĩe assidua laborabit ꝛ ĩ cecitate
noxia stult⁹ ꝛ demens ꝑmanebit. h͛ ibi. Tri-
cesimosexto inq̇rẽdo a diuinatorib⁹. de vita
ꝛ morte. ꝓsꝑitate ꝛ aduersitate sui vel alte-
ri⁹. ꝑ figurã pithagoricã vel ꝑ signaturã cor
rigie aut hmõi. vñ. xxvi. q. vij. c. nõ obſuent͛.
dicitur sic. Qui quascunq₃ diuinationes fa-
ta aut auguria obseruant siue per quosdam
numeros litterarum ꝛ lune per pithagori-
cam nigromanciam egrotantium vitam vel
mortem vel ꝓsꝑa. vel aduersa futura inqui
rũt. Et. q. ij. c. q̇ sine. dr͛ sic. Proinđ oĩs inq̇si-
tio. oĩs cura q̄ a diuinis ꝛ magicis vel a de-
monijs ĩ idolorũ cultura expetit͛ mors poti⁹
dicẽda ẽ q̃ vita. Et q̇ ea sectant͛ si se nõ cor-
rexerint ad eternã ꝑditionẽ rẽdũt ꝑ͛. dicẽte
Omẽs dij gẽtiũ demonia sũt. q̇ ꝑ deceptos
hoĩes alios decipe q̇tidie gestiũt. vt ꝑditõis
sue faciant eos esse ꝑticipes. Tricesimose-
ptimo. portãdo breuia ad collũ ꝓ sanitate.
vel ponẽdo breuia ĩ aq̄ scã ad inuestigãduz
furtũ. ꝛc. vñ. xxvi. q. vij. non obseruent͛. dr͛ sic.
Qui ĩ collectionib⁹ herbarũ carmĩa dicunt.
aut pitatiolas ꝓ q̇uis ĩfirmitate scriptas
suꝑ hoĩes aut aĩalia ponũt ꝑter simboluz et
orationẽ dñicã aut magicis falsitatib⁹ gran
dinarijs ꝛ intẽpestatib⁹ credũt magł' ad sui
dãnationẽ q̃ ad suã salutẽ tendũt. h͛ ibi. ꝛc.
Tricesimooctauo dies egiptiacos ad aliq̇d ĩ
choandũ: vel seminãdũ: vel minuendũ san-
guinẽ sicut fecit ille a q̇ cũ repeteret͛ a credi-
tore debitũ dixit se hr͛e ꝓ malo augurio si ta
li die reddẽt cũ esset dies lune q̇ deduct⁹ ad
carceres petijt ab amico sibi cõmodari debi
tũ. Qđ amic⁹ renuit volẽs ipm ab hac suꝑ
stitiosa obseruatiõe reuocare. Consił'r q̇daz
mulieres fatue die veneris nõ faciũt lixiuiũ
nec die iouis lauãt sibi caput ꝛc. vñ. xxvi. q.
v. c. Nõ liceat xp̄ianis tenere traditiões gẽti
lium ꝛ obseruare vel colere elemẽta. aut lu-
ne aut stellarũ cursus. aut inanẽ signorũ fal
laciaꝫ ꝓ domo faciẽda vel propter segetes
vel arbores plantãdas vel cõiugia sociãda.
Scriptũ est enĩ omnia que facitis: aut in ṽ-
bo aut in oꝑe oĩa in noĩe dñi nostri iesu xp̄i
facite. gratias agẽtes deo ꝛ patri. Et. q. vij.
c. Quis existimaret. Tricesimonono ĩ kał'.
Ianuarij suꝑstitiosa q̇dã pagẽdo. vñ. xxvi.
q. vij. c. Si q̇s kalẽdas ianuarij ritu pagano
rũ colere vel aliq̇d plus noui facere ꝓpt͛ an
num nouũ. aut mẽsas cum lampadibus vel
epulis in domibus preꝑare ꝛ ꝑ vicos ꝛ pla
teas. cãtatores ac choreas ducere presũpse
rit anathema sit. h͛ ibi. Consił'r ĩ ꝑ̇ncipio mẽ
sis maij arborib⁹ cingẽdo domos ꝛ epulas
facere ꝛ reginas in stratis instituere. vnde.
xxvi. q. vij. c. Non licet iniq̇tas cogitationes
agere kalendarũ ꝛ ocijs vacare. neq₃ lauro
aut viriditate arborũ domos cingere. omĩs
enĩ hec obseruatio paganorũ ẽ. hec ibi. Dã-
nabiles enim sunt hmõi obseruantie ꝛ con-
tra fidẽ christianã. vñ. xxvi. q. vij c. nõ obser-
uentur. dicit͛ sic. Qui autem talibus credũt
aut ad eorum domum euntes. aut suis do-
mibus itroducunt ꝛ interrogant; sciant se

fidẽ xpianã ⁊ baptiſmũ ꝑuaricaſſe ⁊ paganuȝ apoſtatã.i.retro abeuntẽ ⁊ dei inimicũ irã dei in eternũ grauit incurrẽ niſi eccleſiaſtica pnĩa emẽdatꝰ deo recõciliet.h ibi. Talis autẽ ẽ pnĩa q̃nquẽnis vt dr.xxvi.q.v.ca. Qui diuinatiões.⁊.C.de maleficis ⁊ mathematicis.l. Nullꝰ aruſpex nullꝰ ſacerdos. nullus eoꝝ q̃ huic ritui aſſolẽt miſtrare limen alteriꝰ accedat.nec ob alterã cãm:ſ hmõi hominũ amicitia q̃uis vetꝰ repellat ꝯcremando illũ aruſpicẽ q̃ ad domũ alienã acceſſerit ⁊ illũ ĩ inſulã deportãdo.poſt adẽptionẽ bonorũ q̃ eũ vocauerit ſuaſionibꝰ vel ꝑmijs h ibi.Et.l.nemo.dr ſic. Sileat oĩbus ꝑpetuo diuina curioſitas.Etenĩ ſuppliciũ capitis feret gladio vltore ꝓſtratꝰ quicũq; nr̃is iuſſis obſequiũ denegauerit.h ibi Et.l.vl.quicũq; dr idẽ.⁊c. Quadrageſimo credẽdo q vmbrarij de nocte vadãt cũ diana vel herodiana ⁊ q comedãt ⁊c.vñ.xxvi.q.v.c.epi.dr ſic. Illud etiã nõ ẽ obmittẽdũ q quedã ſceleratẽ mulieres retro pꝰ ſathanã ꝯuerſe demonuȝ illuſionibꝰ ⁊ fantaſmatibus ſeducte credũt ſe ⁊ ꝓfitent cuȝ diana nocturnis horis dea paganoꝝ vel cũ herodiade ⁊ ĩnumera multitudĩe mulierũ eq̃tare ſup quaſdã beſtias ⁊ multarũ terrarũ ſpacia intempeſte noctis ſilẽtio ptrãſire eiꝰ iuſſionibꝰ obedire velut dñe.⁊ certis noctibꝰ ad eiꝰ ſeruitiũ euocari Qui talia credit fidẽ ꝑdit.h nõ ẽ dei: ſȝ diaboli ⁊ infidelis ẽ ac pagano deterior.hec ⁊ multa alia ibi notant diſſuadẽtia hanc fatuitatẽ. Poſt hãc declarationẽ dixit.ſ.Tho. O aĩa deuota iã potes ĩtelligere vtilitatem catholice fidei ſine q̃ ſaluari nõ poteris q2 ſine fide ĩpoſſibile ẽ placere deo.Tñ ne belial glorient in argumẽtiſ ſuis volo rñdere ad ſingula. Ad primũ dic q angelos nõ oĩo latuit myſteriũ incarnatiõis ſicut Aug. dicit ſup Gen̄ ad litterã quaſdã rões hꝰ myſterij ꝑfectiꝰ cognouerũt xpo eis reuelãte. Ad ſcõm dic q ſi qui fideliũ ſaluati ſunt quibꝰ reuelatio nõ fuit facta nõ fuerũt ſaluati abſq; fide mediatoris.q2 ⁊ſi nõ habuerũt fideȝ explicitã:habuerũt tñ fidẽ ĩplicitã in diuina ꝓuidẽtia credẽtes deũ eſſe liberatorẽ hoĩm ſm mõs ſibi placitos ⁊ ſm q aliquibꝰ veritatẽ cognoſcẽtibꝰ ipſe reuelaſſet Iob.xxxv.q̃ docet nos ſup iumẽta terre. Ad tertiuȝ dic q fidelis ꝑ habitũ fidei hȝ rectũ iudiciũ de his q̃ cõueniũt fidei ⁊ ꝑ lumẽ fidei diuinitus infuſum homini,fidelis aſſentit his q̃ ſunt fidei de ieſu xpo. Vñ ĩ ſacramẽto altaris fides credẽtiũ nõ fert ad has ſpẽs panis vl ad illas ſ ad h qđ ẽ verũ corpꝰ xpi qđ fit ſub ſpẽbus panis ſenſibil qñ recte fuerit ꝯſecratũ. vñ ſi nõ ſit recte ꝯſecratũ nõ ꝓpt h errat adorando. Ad quartũ dic q hõ põt credere articulos fidei ꝑ auxiliũ gr̃e diuinitꝰ datũ miſicorditer.q2 ĩ oẽm ter.ex.ſo.eoꝝ.Tunc aĩa gr̃as agens deo ⁊ ſuis doctoribus cõfortata abijt.domũ in pace.Amen.

Feria.vi.ĩ capite ieiunij. Sermo.iij.đ odio

Oderũt vos .math.

v. Hodie aĩa fidelis ſimplex ⁊ deuota ſaluti ſue ĩtẽta acceſſit ad eccleſiã ⁊ audiẽs miſſaȝ aduertit tã ex lectione prophetie Eſa.lviij.c.q ex euangelio vnã ꝯcluſionẽ valde notabilẽ.ſ. Sine charitate ⁊ odij depoſitiõe nemo fruet btĩfica viſione. Rõ iſtiꝰ ꝯcluſionis ẽ iſta. q2 actꝰ ſine charitate põt fieri duplr. Vno mõ in ordĩe ad illđ qđ ẽ ꝯ charitatẽ.⁊ talis actꝰ ſp ẽ malus.ſicut actꝰ infidel inq̃tũ infidel ſp ẽ pctm̄ etiã ſi nudũ opiat vel q̃cq̃d aliud faciat ordinãs ad finẽ ſue infidelitat. Alio mõ in ordine ad aliqđ aliud donũ dei.ſ.fidẽ vel ſpeȝ.q̃ actus lȝ ſit ſine charitate:nõ tñ totalit tollit ꝑ pctm̄ ſicut actꝰ fidelis exñtis in pctõ q̃ lȝ ſine charitate poſſit eẽ bonꝰ.nõ tñ ẽ meritorius. Opa enĩ de genere bonoꝝ ſine charitate facta ſunt q̃ſi plũbea.ſ.ꝑui vel nulliꝰ valoris.fcã vero ĩ charitate ſũt q̃ſi aurea.ſ.valde ꝑcioſa.iij Reg.vi. Nihil erat in tẽplo qđ nõ auro tegeret.Et.i. Corinth.vi. Vigilate ⁊ ſtate in fide.viriliť agite ⁊ ꝯfortamini in dño ⁊ oĩa opa veſtra ĩ charitate fiãt. Eſt n. charitas nobis neceſſaria ꝓpter tria. Primo q2 ſũme placet deo.vñ veſtẽ incõſutilẽ q̃ figurabat charitatẽ noluit diuidi licet corpꝰ ſuũ ꝑmiſerit ꝑforari Ioh.xix. Et Aug. Tunicã homĩs iã iudicati in cruce pendẽtis carnifices Pilati nõ ſunt auſi ꝯſcindere:⁊ tu niteris charitatẽ dei. ĩmo charitatẽ que deus eſt ſepare. Secũdo q2 multũ diſplicet dyabolo.vñ Greg.ſup Ezech. Antiquꝰ inimicꝰ caſtitatẽ in nobis ſi ſine charitate fuerit non timet.q2 ipſe carne nõ premit vt luxuria diſſoluat.abſtinentiã nõ timet q2 ipſe cibo nõ vtitur:qui neceſſitate corporis non vrgetur diſtributionem terrenarũ rerum nõ timet ſi eidem operi charitas deſit.quia diuitiarum ſubſidijs nec ip̃e eget. valde aũt in nob charitatẽ verã.i.amorẽ humilẽ quem nobis viciſſim impendimus timet ⁊ nimis cõcordie

inuidet.q2 hanc nos tenemus in terra ipse tenere nolens amisit in celo. Non curat antiquus hostis vt terrena nobis:sed vt caritatem feriat.hec ille. Tertio qz verã virtutez nobis pcurat. Vñ Aug.li.de morib9 eccl'ie Si virt9 ad beatã vitam nos pducit:nihil oĩno esse ṽtutẽ affirmauerim nisi summuz amorẽ dei. Nãqz illud qđ qdriptita dr virt9 ex ipsi9 amoris vario/quodã affectu quãtũ intelligo dr. Ita qz illas qttuor ṽtutes qrũ vtinã oẽs ita haberent hoĩes in mentibus suis vt noĩa sunt in ore oĩm. Sic etiaz diffinire nõ dubitẽ vt temperãtia sit amor integrũ se prebẽs ei qđ amat. Fortitudo amor facile tolerans oĩa ppt qđ amat. Justicia amor soli amato seruiẽs τ ob hoc bene imperans ceteris q̃ hoĩ subiecta sunt. Prudẽtia amor bñ discernẽs ea quib9 adiuuamur ab his quib9 impedimur. hec ille. His intellectis aĩa exiuit ab ecclĩa vadẽs domuz cuz pposito firmit diligẽdi deũ τ pximũ τ ab oĩni odio τ rãcore se expediendi. Et ecce belial intendens eã ab hoc scõ pposito reuocare ait. O aĩa simplex q facile deciperis tam leuit credẽdo. volo tibi ostẽdere q nõ est necessariũ ad salutẽ tuã habere caritatẽ τ amorẽ ad oẽs. Primo sic. nullũ pctm inuenit in pceptis/vel cõsilijs legis diuine sm illud Prouer.viij. Recti sunt oẽs sermones mei nõ est in eis prauũ aliqđ neqz puersum. Luc.xiiij.dr. Si qs venit ad me τ nõ odit patrẽ suuz τ matrẽ nõ põt me9 esse discipul9. ergo odiũ parentũ nõ est peccatũ Secũdo sic. ad caritatẽ ptinet vt velim9 τ optem9 bona oib9 etiã inimicis vt dr ĩ euãgelio hodierno. dili. ini. vros. sed scti optabant inimicis suis mala. ps. Erubescant τ cõtur. oẽs ini.mei. Etiã ipe xps Jere.ij. Cõfundant q̃ me psequunt τc. ergo odire inimicos nõ est cõtra caritatẽ. Tertio sic. pbatio dilectõis exhibitio ẽ opis sm Greg. ĩ omel. sed iusti nõ debẽt exhibere pctõrib9 bona sed mala. Exod.xxij. Maleficos nõ patieris viuere. τ ps. Jn matutino interficiebam oẽs pctõres tre. hec aũt sunt opa odij ergo odiũ pctõr nõ est pctm. Quarto sic. odiũ stat cuz caritate. sm illud ps. perfecto odio odi il. Et iterũ. Iniqs odio habui. sed dauid hẽbat caritatẽ. g aliqs põt saluari cum odio. Aĩa ṽo abijt tristis qrens τ psulẽs legis doctores. Cui mox obuiauit moyses a quo cũ cognouisset causas mestitie sue ait Ego ostẽdã tibi pclusionẽ quã audiuisti ex euãgelio eẽ verã testimonio qdruplici leg.s.

Legis naturalis.
Legis diuinalis.
Legis prophetalis.
Legis humanalis.

Primo ex testimonio legis naturalis. Et hoc qdruplicit. s. p rõnes naturales. p phos. per poetas. τ p exẽpla gẽtiliũ. Quãtũ ad rõnes naturales. Sciẽdũ q caritas ẽ nobis necessaria. Primo rõne paternitatis put pat naturalit diligit filiũ τ fili9 patrẽ a q̃ hz ptẽ corpis sui. τ sic debem9 amare deũ a q̃ aiam τ corp9 habem9. vñ Eccli.vij. Jn tota aĩa tua dilige eũ q̃ fecit te. τ Aug. Amand9 ẽ gñator:sed pponendus ẽ creator. τ Bern. in smonib9. Paruzne tibi videt hoc? Cogita qlem te fecit. nẽpe sm corp9 egregiã creaturã. sm aĩam mag imaginẽ creatoris insignẽ. rõnis pticipẽ. beatitudinis eterne capacẽ. Porro ambo coherere sibi fecit artificio incõprehẽsibili. sapĩa inuestigabili. nec ante pmeruit q̃ ante non fuit. nec spes retributõis fuit. qm bonor nostrorũ nõ eget. hec ille. τ Ouidi9 li.i. methamor. Pronaqz cũ spectẽt aĩalia cetera terrã Os hoĩ sublime dedit celũqz videre Jussit. τ erectos ad sydera tollere vult9. Secundo rõne affinitat put cõiunx naturalit diligit virũ suũ τ ecõuerso. τ sic debem9 amare deũ qui ẽ spõsus aĩe nre. Cant.ij. Dilect9 meus mihi τ ego illi. τ Aug. ad pbã. Hec ẽ vberior fecũdiorqz fertiliorqz fecũditas nõ ventre grauescere nõ lactescere pectore:sed corde cãdescere: nõ viscerib9 terrã:sed celũ orõnib9 pturire. Tertio rõe societat put ẽ int amicos simul cohabitãtes:colloquentes:cõuersantes. τ sic debem9 amare deuz q̃ est amic9 noster. Joh.xv. Jam nõ dicã vos seruos:sed amicos meos:qr oĩa q̃ audiui a pre meo nota feci vobis. Quarto rõe bonitat put ṽtuosus amat aliũ ṽtuosuz. vñ Tulli9 li. de amicitia. Nihil ẽ virtute amabili9 nihil qđ mag alliciat ad diligẽdũ quippe cũ ppt virtutẽ τ pbitatẽ etiã eos qs nũq vidim9 diligam9. hec ille. Et sic amare debem9 deũ cuz ipse sit fons bonitat. Aug. li.viij. de tri. Cuz ista nõ diligant nisi qr bona sunt:pudeat illis inherẽdo nõ amare illũ a q̃ bona sũt. hec ille. imo nemo bon9 nisi solus de9. scz p essentiam a quo alia sũt bona p participationẽ τc. Quãtũ ad phos sciẽdũ q ad dilectionem τ amorẽ qttuor nos inducunt. Prio

humane nature felicitas. vñ Quintilian⁹. c. viij. dicit. nō reperio qd in rebus hūanis excogitarit natura prestanti⁹ amicitia: qđ cōcordia ꝯtra fortunā mai⁹ auxiliū. Quid eñ foret humano generi felicius si oēs esse possent amici: Non bella: non seditiones non latrocinia non lites ceteraq; mala que hominib⁹ ex seipsis nata sunt fortune accessissent. Hec ille. Secundo nature humane religiositas. vñ Calcidi⁹ in ꝓhemio sup thimeū Platonis dicit. Isocrates in exhortationib⁹ suis virtutē laudās. cū oīm bonorū totius ꝓsperitatꝭ cōsistere causam penes eā diceret: addidit ipam esse solā q̄ res impossibiles ad possibilē redigeret facultatē. Preclare. Quid eñ generosā magnanimitatē vel aggredi pigeat: vel ceptū fatiget vt tāꝙ victa difficultatib⁹ se temperet a labore. Eadem ē vt opinor vis amicitie: parq; impossibiliū pene rerū exercitatio cū alter ex amicis iubēdi religione alter parēdi voto complaciti operis adminiculatꝛ effectui. hec ille. Tertio nature humane societas. vñ Señ. in puerbijs sic dic. Multorꝝ odia sub occulto latēt. oīa tñ pandentꝛ nō dico si cecideris ſ; si titubaueris. priora sunt tecta ꝙ apta ꝓpterea min⁹ te loquax inimic⁹ ꝙ taciturn⁹ offēdit. Principiū aūt discordie ē aliqd ex cōi suum facere. Quietissime nāq; viuerent hoīes si duo demōstratiua de medio tollerētur. meū. s. ⁊ tuū. Quāuis agas vt ne qs tui merito te oderit: erūt tñ semp q̄ te oderint. Reuera memoria bñficiorꝝ fragilis ē: iniurie vero tenax. Ridiculū ē odio nocētis innocentiā perdere. hec ille. Quarto nature hūane tranqllitas quā odium impedit. Vñ Valeri⁹ maxi. li. ix. dic. Ire ⁊ odij affect⁹ magnos in pectorib⁹ hūanis excitāt fluct⁹. Ille ꝓcursu celerior. hic nocēdi cupidine ꝑtinacior. Vterq; cōsternatiōis plen⁹ ac nūꝙ sine sui tormēto violēt⁹: qꝛ dolorē cū inferre vult patiꝛ amara sollicitudine ne vltio non cōtingat an anxius. hec ille. Sic ḡ pꝫ ꝙ sic amicitia ē valde ꝯueniēs ad cōuictū hūane nature: sic odiū est discōueniens. Quantū ad poetas sciendū ꝙ odiū ē oīno deponēdū ꝓpꝛ q̄ttuor. Prīo rōne dissipatōnis. Vñ Seneca tragedia ꝓma dic. Si etna semper odia mortales agent. Nec cept⁹ vnꝙ cedat ex animis furor. Sꝫ arma felix teneat infelix paret. Nil relinquēt bella. tū vastis ager Squalebit aruis subdita tectis face Altus sepultas obruet gentes cinis. Pacē reducē velle victori expedit. Victo necesse ē. hec ille. Secūdo rōne cōfirmatiōis. vñ Ouidi⁹ in ibin dicit. Desinet esse ꝓus ꝯtrari⁹ ignibus humor. Et tepid⁹ gelido flabit ab axe nothus. Et ver autunno brume miscebitur estas. Atq; eadē regio vesper ⁊ ortus erit. Quā mihi sit rerū positꝭ q̄ sumpsim⁹ armis Gratia cōmissis improbe rupta tuis. Pax erit hec nobis semp dū vita manebit. Hec ille. Tertio rōne cōuersatiōis. vñ Galter⁹ in alexandreide. dic. Vindictā differ donec ꝑtrāseat ira. Nec meminisse velis odij post verbera. Disce pius victis vincēdis esse cruentus. Instabile ē regnū qđ nō clemētia firmat. hec ille. Quarto rōne punitiōis. Vñ Claudian⁹ in maiori dic. Qui fruitꝛ pena ferus est legūq; videtꝛ Vindictā ꝓstare sibi. cū viscera felle Canduerint. Quantū ad exempla gentiliū sciendū ꝙ odiū facit q̄ttuor mala. Prīo reddit hoīem obstinatum. vñ Valeri⁹ dic li. ix. c. de ira ⁊ odio. ꝙ Cai⁹ figul⁹ magn⁹ iuris cōsult⁹. dū accessisset ad campū martiū petēs a senatu romano cōsulatū fuit repulsus. Vñ ipe venit domū cū tanta ira ⁊ odio firmato: ꝙ oīb⁹ postea venientib⁹ ad euꝫ grā cōsilij dicebat. Vos bñ scitis ꝯsulere: ſ; nescitꝭ cōsulem agere. Istud dictū fuit graue ⁊ rōnabiliꝛ: ſ; nō fuit prudētie ⁊ moderatiōis: qꝛ meli⁹ fuisset nō dictū Nam qs sapiēs totū pplm romanū odire potest: Et claudebat eis repulsis hostium.

Secūdo reddit hoīem insanū. vñ Valerius ibidē dic ꝙ Silla post certū temp⁹ relicta spōte dictatura se cōtulit ad vitā ꝑuatā vt exerceret reliquū vite sue in ocio ⁊ erat lx. annorꝝ. Accessit ḡ neapoli ⁊ apud putheolanā ciuitatē distātē a neapoli ꝑ. vi. miliaria. tute trāsibat. Interim dū exigeretꝛ collecta a putheolanis ꝑ officialē romanū ad refectionē capitolij. Silla exarsit tanta furia ⁊ cōcitatiōe animi cōtra Caiū ꝓncipē illi⁹ ciuitatꝭ: qꝛ videbatꝛ sibi non obedire sic antea rome ꝙ euomuit simul vitā ⁊ odiū. Tertio parat sibi ⁊ alijs excidiū. vñ Valeri⁹ ibidē dic ꝙ Amulcar pꝛ magni Hānibalis flagitabat tāto odio romanorꝝ ꝙ dicebat se alere q̄ttuor filios tanꝙ leūculos i ꝑniciē ⁊ exterminiū imperij romani. Ex qb⁹ dū Amulcar traduceret exercitū i hyspaniā ꝑus sacricauit vt sui moris erat. Tūc hānibal ꝓmogenit⁹ ei⁹ etatꝭ. ix. ānorꝝ accedēs ad sacrificiū iurauit ꝙ ꝙpmū eēt adulte etatꝭ foret atrocissim⁹ hostis romanorꝝ. Qui dum excitasset

puluetes cū pedibꝰ ait. Tūc erit pax int cartaginēses ⁊ romanos: qm̄ altera harū ciuitatū erit in puluerē redacta. Quod q̄dē ita accidit q: cartago destructa fuit. Quarto fac̄ hoīem impiū. vn̄ Vale. ibidē dic̄ ꝙ alexander obscurauit oīa inclita gesta sua ī furore iracūdie sue. Cū em̄ celebraret post victorias suas cōuiuiū suū ī babylonia Clitꝰ baiulꝰ suus antiquus rep̄hēdebat eū dicēs ꝙ pr̄ suꝰ laudabiliora fecerat. Tūc alexāder aīo ꝯcitatꝰ venabulo trāsfixit eū ⁊ resupinatus cecidit mortuꝰ ī terrā. Ecce quō magnificētia ⁊ clemētia alexādri ꝯūsa ē ī īpietatē.

Secūdo declarat̄ eadē cō

clusio testimonio leg̃ diuinalis. Nā odium gn̄at̄ q̄drupl̄r. Prio iniq̄tate p̄tēdēte. In cuiꝰ signū stati post pctm̄ p̄moꝝ pentū posuit deꝰ inimicitias int̄ serpētē ⁊ mulierē ⁊ semen vtriusq̄. Gen̄. iij. Siml̄r tres inimicos suscitauit dn̄s salomoni post pctm̄ cōmissū scʒ filiū heliada ⁊ abda ⁊ Jeroboā. iij. Regū. ij. Scd̄o cupiditate appetēte. s. rerū tēporaliū. Nā int̄ pastores Abrae ⁊ Loth facte sūt inimicitie ꝑpt̄ multā subām vtriusq̄ Gen̄. xiij. Siml̄r oderat Esau fratrē suū iacob ꝑpt̄ hereditatē. iō dicebat. Venient dies luctꝰ pr̄is mei ⁊ occidā iacob fratrē meum. Gen̄. xxvij. Tertio malignitate inuidēte. Nā vidētes fr̄es Joseph ꝙ a pr̄e plꝰ cūctis fratribꝰ amaret̄: oderāt eum nec poterāt ei q̄cq̄ꝙ pacifice loq̄. Gen̄. xiij. Egyptij oderāt filios israel ⁊ affligebant eos: q: creuerāt ⁊ multiplicati erāt. Exo. i. videns Saul ꝙ dauid prudent̄ ageret ⁊ ppl's eū diligeret oderat euʒ. i. Reg̃. xviij. Quarto sensualitate inuadēte. Nā ꝑpt̄ deflorationē dine facta ē inimicitia int̄ filios Jacob ⁊ Sychē. Gen̄. xxxiiij. Propt̄ vxorē leuite facta ē inimicitia int̄ filios isrl' ⁊ bēiamin. Judic̄. xx. Etiā post carnalē amorē seq̄t̄ odiū. vt pʒ de Amon ⁊ thamar sorore eiꝰ. ij. Reg̃. xiij. Samson factꝰ ē inimicꝰ philisteis ꝑpt̄ vxorē eiꝰ. Jud̄. xiiij

Tertio declarat̄ eadē cō

clusio testimonio leg̃ ꝓphalis. Primꝰ est moyses. Exo. xxij. Si videris asinū odient̄ te iacere sub onere nō ꝑtrāsibis: s̄ subleuabis. ⁊ Nūe. xxxv. Si ꝑ odiū q̄s hoīem impulerit vl' iecerit q̄ppiā in eū ꝑ insidias. aut cū inimicꝰ esset manu ꝑcusserit ⁊ ille mortuꝰ fuerit ꝑcussor homicidij reꝰ erit. et Deut̄. xix. Si q̄s odio hn̄s ꝓximū suū insidiatꝰ fuerit vite illiꝰ surgēsq̄ ꝑcusserit illū ⁊ mortuꝰ fuerit fugeritq̄ ad vnā de supradict̄ vrbibꝰ mittent seniores ciuitat̄ illiꝰ ⁊ arripiēt eū de loco effugij: tradentq̄ ī manu ꝓximi cuiꝰ sanguis effusus ⁊ morie͛t nec misereberis eiꝰ ⁊ auferes noxiū sanguinē de israel vt bn̄ sit tibi. Secūdꝰ est Job. xxxi. Quā ptē hʒ deꝰ ī me desuꝑ ⁊ hereditatē omp̄s de excelsis? Si gauisus suʒ ad ruinā eiꝰ q̄ me oderat ⁊ exultaui ꝙ inuenisset eū malū. Nō ei dedi ad peccādū guttur meū vt expeterē maledicēs aīam eiꝰ. Tertiꝰ ē Ezech. xxxv. Viuo ego dic̄ dn̄s meꝰ qm̄ sanguini tradā te ⁊ sāguis te ꝑseque͛t ⁊ cū sanguinē oderis sanguis ꝑseque͛t te ⁊ faciā iux irā tuā ⁊ b̄m zelū tuū quē fecisti odio hn̄s eos ⁊ notꝰ efficiar per eos cū te iudicauero. ⁊ scies quia ego dn̄s. Quartꝰ est Mich. iij. Odio habet̄ bonū ⁊ diligit̄ malū. clamabit̄ ad dn̄m ⁊ non exaudiet vos. hec ille. Nā vt dic̄ Terētius in andria. Hoc tempe obsequiū amicos veritas odiū parit. Cuiꝰ exēplū habet̄. iij. Reg̃. xxij de Achab q̄ dixit ad Josaphat de michea ꝓpheta. Ego odi eū: q: nō ꝓphetat mihi nisi malū ꝙꝙ diceret v͛itatē. Sedechias incarcerauit Jeremiā: q: arguebat eū in veritate Jeremie. xxx. ⁊ xxxij.

Quarto declarat̄ eadē cō

clusio testimonio legis humanalis. Naʒ caritas q̄ttuor bona facit in aīa. Prio est lucroꝝ collectiua. Qui em̄ habet caritatē habet in se totū deū q̄ est caritas: ⁊ lucrū habʒ cū omi bn̄ opante: siue ille q̄ bn̄ operat̄ sit ī caritate siue nō dūmodo bonuʒ sit illud qd̄ operat̄: q: vt dr̄ Insti. de rerū diuisione. §. thesaurus. Lapis p̄ciosus vel aliꝰ thesaurꝰ a mundi p̄ncipio abscōditꝰ in solo ꝓprio inuentꝰ ē inuētoris. Si v͛o ī loco alieno casu fortuito inuenit̄: medietas ē dn̄i loci ⁊ alia medietas ē inuētoris. sic ī ꝓposito deꝰ de q̄ dr̄ Ecc̄. vi. Qui inuenit illū inuenit thesaurū ī te est totꝰ tuꝰ ꝑ caritatē tuā. Sʒ si illū inuenis ī v͛bo vl' ope alieno quē dilgis ex caritate dicens illō ps̄. Letabor ego sup e. t. sic̄ q̄ inue. spo. mlta. Et illō. Particeps ego suʒ oīm timē. te ⁊ cu. mā. t. tūc comodū diuidit̄ int̄ loquentē ⁊ opantē ⁊ te diligētē. vn̄ Bern̄. O fortis virtus caritatis que neminem spolias ⁊ omnia rapis: omīa facis tua ⁊ nemini auferes sua. Secundo est viatorum directiua. per eam nanq̄ innocentes ducuntur et penitentes ad celum reducuntur et

De fructu pendente in orto alterius

fructus quos ex se nō faciunt ab alijs ꝓdu
ctos pcipiūt.ƀm illud Joh.iiij. Alij labora-
uerunt ⁊ vos in labores eoꝝ introistis. Ad
modū quo q̇s pōt colligere fruct⁹ arboris ī
alteri⁹ orto plantate de licentia legis.ff. de
glande legenda.i.colligēda.in.ff.nouo.li.v.
vbi habeẗ ꝓ si arbor tua sic pendeat sup or
tum alienū ꝙ arboris tue fruct⁹ cadāt in or
tum vicini tui lex dat licentiā vicino tuo col
ligendi fruct⁹ alienos in orto suo. Sic in ꝓ-
posito si arbor tue caritatꝭ sic pendeat super
ortum alienū.i.factū vel verbū alienū ꝙ bo
na ỽba ⁊ opa sua ex caritate diligas ⁊ ma
la ꝗtuz in te est corrigas ⁊ offensas remit-
tas in om̄i parte orti sui.i.in om̄i ỽbo vel fa
cto fructus colligis caritatis.i.Thessal.iiij.
Deus vos multiplicet ⁊ abūdare faciat ca-
ritatē nostrā in inuicē. Tertio ē pctōꝝ re-
missiua. Quilibet enī debet dimittere ran-
corē ⁊ odiū si vult sibi pctā remitti. Lu.xvi.
Dimittite ⁊ dimittemini.qđ pꝫ ex lege ciui-
li que vult ꝙ q̇libet teneẗ res ei depositas
custodire sic ꝓprias.ff.depositi.l. ꝙ verna.
in.ff.veteri.li.xvi.naꝫ si q̇libet optat ꝙ pctā
sua sibi a deo remittanẗ. rō vult ꝙ hoc faci-
at alteri:qꝛ si teneẗ rem vicini ei depositam
custodire maiori rōne obligaẗ ad obserua-
tionem pacis ⁊ dilectiōis ꝓximi. Joh.xiiij.
hoc mando vobis vt diligatis inuicē.⁊ Le
uiti.xix. Ne oderis fratrē tuuꝫ in corde tuo.
non queras vltionē nec memor eris iniurie
ciuiū tuoꝝ. Ego dn̄s leges meas custodite
Quarto ē belloꝝ repressiua.nā odiū ē bel-
lum cōtra deū:qꝛ qn̄ ē facta pax vel treuga
inẗ duos p̄ncipes ille q̇ p̄mo incipit ꝓsequi
aliū vel bellū mouere occidēdo ⁊ comburē-
do vere pacem frangit.ar.ff.de officio p̄fecti
vrbis.l.cū paternis.in.ff.veteri.li.i. Ita vn⁹
hō reputaẗ inimicus alteri⁹ q̇ est cōtra vnū
de suis:⁊ reputaẗ cōtra patrē q̇ ē cōtra filiū
ſ oēs sum⁹ filij dei creatiōe ƀm illud. Estote
ꝑfecti sicut paẗ vester celestis ꝑfect⁹ est. ergo
q̇ odit hoīem odit deū.ƀm illđ Joh.xv. Si
mūdus vos odit:scitote qꝛ me priorē vobis
odio habuit. Postꝙ vero moyses declara-
uit conclusionē p̄dictā ait aīe deuote. Que
ego noui fideliẗ te docui. Sꝫ ecce hic ē san
ctus Thomas d̄ aq̇no doctor noui testamē
ti ⁊ ꝓfessor sacri numinis q̇ de ip̄o sacro do-
minici pectoris fonte potauit cui⁹ doctrina
fulget eccl'ia vt sole ⁊ luna.inquire ab eo vt
facias q̄ placita sunt deo sp̄. Ad quē astāte
moyse accessit fidelis aīa ꝓ clariori noticia
sue cōclusionis. Cui sanct⁹ Thomas ait. A
iudicijs dei nō declinaui:qꝛ ipse legē posuit
mihi. Cōclusionē tuam cōfirmabo testimo
nio q̄druplicis legis scꝫ.

Legis euangelice.
Legis apostolice.
Legis canonice.
Legis ecclesiastice.

Quantū ad legē euāgeli

cam xp̄s illā ꝓbauit q̄druplici testimonio.
Primo testimonio Joh.xiij. Mandatuꝫ
nouū do vobis vt diligatꝭ inuicē sicut dilexi
vos. In hoc cognoscent om̄es qꝛ mei estis
discipuli si dilectionē habueritꝭ ad inuicem.
Secūdo testimonio Luc.vi. Diligite ini-
micos vr̄os ⁊ benefacite ⁊ erit merces ve-
stra multa ⁊ eritis filij altissimi:qꝛ ip̄e beni
gnus est super ingratos ⁊ malos. Si diligi
tis eos q̇ vos diligūt que vobis ē gr̄a: Naꝫ
⁊ pctōres diligentes se diligūt. Et si benefe
ceritis his q̇ vobis benefaciūt q̄ est vobis
gratia: Siq̇dē ⁊ pctōres hoc faciūt.hec ibi.
Tertio testimonio Mar.xij. Interroga-
uit iesuꝫ vnus de scribis qđ p̄mū esset oīm
mandatū. Jesus autē rn̄dit ei ꝙ p̄mū oīm
mādatū ē. Audi israel dn̄s de⁹ tu⁹ vn⁹ ē.⁊ di
liges dn̄m deū tuū ex t.c.t.⁊ ex to.a.t.⁊ ex.t.
m.t.⁊ ex to.ỽtute tua.hoc ē p̄mū mādatuꝫ.
Scđm aūt silẽ ē illi. Diliges ꝓximū tuū tāꝙ
teip̄m. Maius aūt hoꝝ aliud mādatū non
est.hec ibi. Signa ỽo q̇b⁹ demōstraẗ ꝙ deū
diligim⁹ sunt.xij. Pr̄io si de ip̄o libenẗ loq̇-
mur.ps̄. Bn̄dicā.d.in o.tē. Scđo si de ipso
loq̇ libenẗ audim⁹. Joh.viij. Qui ex deo est
ỽba dei audit. Tertio si de eo iugiẗ memo
ramur.ps̄. Memor fui dei ⁊ delectat⁹ sum.
Quarto si mādata ei⁹ implem⁹. Joh.xiiij.
Si q̇s diligit me ſmonē me.ſua. Quinto
si oīa ꝓpẗ ip̄ꝫ facim⁹ vt mulieres ꝓ amasijs
i.Coꝛ.x. Siue māducatꝭ siue bibitꝭ siue aliud
facitꝭ oīa in gl'iam dei facite. Sexto si volū
tatē nr̄aꝫ volūtati diuine ꝯformam⁹. Mat.
xij. Qui facit volūtatē pr̄is mei q̇ in celis ē:
hic me⁹ fraẗ soror ⁊ mr̄ ē. Septio si de ip̄o
amisso dolem⁹. Johel.i. Plāge quasi ỽgo
amicta sacco sup virū pubertatꝭ tue. Octa
uo si amissuꝫ studiose q̄rim⁹. Cāti.iij. Sur-
gam ⁊ circuibo ciuitatē ꝑ vicos ⁊ plateas
querā quē diligit aīa mea. Nono si ꝯtume
lias ei⁹ moleste ferim⁹.ps̄. Quis consurget
mihi aduersus malignātes ⁊c. Decimo si
q̇cq̇d amat amam⁹.i.Joh.iiij. Si q̇s dixerit

qm̄ dū̄ diligit ⁊ fratrē suuꝫ odit: mēdax est.
Undecimo si ꝓpt' ipm̄ oīa terrena ⁊ mū
dialia relinqm̄ꝰ. Math. x. Qui amat prēm
aut mrēm plus ꝙ me nō ē me dignꝰ. ⁊ qui
amat filiū aut filiā sup̄ me nō ē me dignꝰ. ⁊
q̄ nō accipit crucē suā ⁊ seq̄tur me nō ē me
dignꝰ. Duodecimo si ꝑ eo nos morti expo
nimꝰ. Joh. xv. Maiorē hac dilectioneꝫ ne-
mo hꝫ, vt ani. suā po. q̄s ꝑ ami. su. Quarto
testimonio. Math. vi. Ego aūt dico vobis
diligite inimicos vr̄os: bn̄facite his q̄ ode-
runt vos ⁊ orate ꝑ ꝑsequētibꝰ et calūnian-
tibꝰ vos vt sitis filij prīs vr̄i q̄ ī celis ē. vt dr̄
in euāgelio hodierno. In q̄ circa dilectionē
suoꝝ notat xp̄s q̄ttuor q̄ etiā notant̄ in ꝓ-
phetia. Primo dilectio nr̄a dꝫ esse integra
nō diminuta: q2 nō solū amicos: ſꝫ etiā ini-
micos diligere debemꝰ. Un̄ in euāgelio dr̄.
Audistis q2 dictū ē antiq̄s ⁊c̄. inimicos ve
stros. Antiq̄ mirabant̄ q̄re ieiuniū eoꝝ nō
erat acceptū deo dicētes. q̄re ieiunauimꝰ ⁊
nō aspexisti. hūili. aīas nr̄as ⁊ nescisti. Et
dn̄s r̄ndet ꝙ ideo nō acceptat̄ eoꝝ bonum
opꝰ: q2 ē sine caritate ⁊ dilectōe. vn̄ dic̄. Ec-
ce in die ieiunij vr̄i inuenit̄ voluntas vr̄a. q̄
declarat̄ ī euāgelio cū dr̄. Audistis q2 dictū
est antiq̄s. Diliges ꝓximū tuū ⁊ odio habe
bis inimicū tuū. Sequit̄ in ꝓphia ⁊ oēs de-
bitores nr̄os. i. inimicos repetit̄ ꝑsequēdo.
Ecce ad lites ⁊c̄. vsq3 diē acceptabilē dn̄o
Scd̄o dilectio nr̄a dꝫ esse manifesta cum
subuētōe. iō dr̄ bn̄facite his q̄ oderūt vos ⁊
orate ꝑ ꝑse. ⁊ ca. vos. Ista subuētio ⁊ bene
ficentia declarat̄ in ꝓphia cū dr̄. Nōne hoc
est mag̃ ieiuniū qd̄ elegi? Dissolue. i. remit-
te colligatōes impietat̄. i. iniurias q̄s ad vī
dictā in memoria colligasti. Solue fascicu-
los iniuriarū deꝑmētes aīam tuaꝫ dimitte
eos q̄ cōfir. ⁊c̄. vsq3 ne desper̄. Tertio dile-
ctio nr̄a dꝫ esse fructuosa cū retributiōe. ideo
dr̄ in euāgelio. vt sitis filij prīs vr̄i ⁊c̄. Et in
ꝓphia dr̄. Tūc erūpet q̄si mane lumē tuum
⁊ sanitas tua. s. q̄ deꝰ remittet tibi pctā tua
si dimiseris inimico tuo iniurias citiꝰ orie t̄
q2 ꝑ lumē gr̄e diuinitꝰ tibi collatū efficieris
filiꝰ prīs celestis ꝑ quā et'nā retributioneꝫ
habebis: q2 anteibit faciē tuā iusticia tua ⁊
glīa dn̄i colliget te: quā nō ꝯseq̄ris si inimi
cū nō dilexeris. iō dr̄ in euāgelio. Si em̄ di
ligitis eos tm̄ q̄ vos diligūt quā mercedem
habebit̄ ⁊c̄. vsq3 ꝑfectꝰ ē. Quarto dilectio
nr̄a dꝫ ēē cauta sine ostētatiōe. vn̄ dr̄ ī euā-
gelio. Attēdite ne iusticiā vr̄am faciat̄ corā
homibꝰ scꝫ iustificādo vos de inimicis dicē
do. Ille me offendit nō ego illū. Ille retri-
buit mihi multa mala ꝓ bonis q̄ sibi cōtuli
Ille cōtra me gloriabit̄ si voluero secū recō
ciliari. Erit mihi obprobriū ⁊ vilitas apud
mūdū si ꝑuenero eū ad īdulgētiā. iō dr̄ tali
bus in euāgelio. mercedē nō habebit̄ apud
pa. ve. q̄ in celis ē. Debes aūt inimicū ꝑue-
nire beneficijs. iō dr̄. Cū facis elemosynaꝫ
⁊c̄. ⁊ orōnibꝰ. iō dr̄. ⁊ cū orat̄ ⁊c̄. Sic em̄ faci
endo pr̄ tuꝰ q̄ videt ī abscōdito. i. bonā intē
tionē cordis tui ⁊ nō ostētationē v̄boꝝ tuo
rū aut m̄ltitudinē hoīm tuba canētiū ante
te. i. ꝑsuasionibꝰ te inducendo ad recōciliati
onē cū inimico reddet tibi. Et in ꝓphia dr̄.
Tūc inuocabis ⁊ dn̄s exaudiet ⁊c̄. dic̄ dn̄s.

Secūdo declarat̄ eadē cō

clusio testimonio legis apl'ice. Nā diligēdꝰ
est ꝓximꝰ q̄druplici rōne. Primo rōne spūa
lis cognatōnis necessaria ministrādo. sicut
oculꝰ toti corpori videt ⁊ manꝰ oībꝰ mēbris
ꝓuidet: sine caritate nihil ꝑsunt ad vitā eter
nā bona opa q̄ facimꝰ. i. Coꝝ. xiij. Si liguis
hoīm loquar. s. ꝑdicādo ⁊ angeloꝝ. s. ꝓphe
tando caritatē aūt nō habeā. factꝰ suꝫ ve. es
so. aut cim. ti. ⁊c̄. vsq3 nihil mihi ꝓdest. Se
cūdo rōne diuine ꝑceptōis nō se vindican-
do. Os em̄ nō mordet digitum si se ledat.
Eccl̄. xxviij. Qui vindicari vult a dn̄o inue-
niet vindictā ⁊ pctā illiꝰ seruās s̄uabit. iō dr̄
Jac̄. ij. Si legē ꝑficit̄ regalē s̄m scripturas.
diliges ꝓximū tuū sicut teipm̄ benefacitis.
Tertio rōe dīne assimilatiōis aliū suppor
tādo. sic̄ collū portat brachiū fractū. Gal'. vi
Alter alteriꝰ onera portate ⁊ sic adimplebi
tis legē xp̄i. Ideo dr̄. i. Pe. iiij. Ante oīa mu
tuā in vobismetipis caritatē ꝯtinuatā habē
tes: q2 caritas operit m̄ltitudinē pctōꝝ. Sic
em̄ manꝰ tegit turpia corpis: sic debemꝰ inui
cem defectꝰ nr̄os celare. Eccli. xix. Audisti
aduersus ꝓximū tuū v̄buꝫ cōmoret̄ in te.
Quarto rōne diuine dilectōis ꝓximū cor
rigēdo. Sic em̄ mulier diligit amicū viri sui
sic ⁊ nos diligēdo deū diligere debemꝰ ꝓxi-
mū. Joh. i. Qui dic̄ se in luce esse ⁊ fratrē su
um odit: in tenebris ē vsq3 adhuc. Et q̄ dili
git fratrē suū: in lumīe ē ⁊ scādalū in eo nō
est. Qui aūt odit fratrē suū ī tenebris ē ⁊ in
tenebris ābulat ⁊ nescit q̄ vadat: qm̄ tene-
bre obcecauerūt oculos eiꝰ. hec ille. Sic em̄
os reuelat malū pedis vt sanet̄: sic ⁊ nos cor
rigere debemꝰ ꝓximū vt saluet̄. Mat. xviij.

Si peccauerit ĩ te frat̃ tu⁹ vade ⁊ corripe eũ
sc3 p dilectionẽ int̃ te ⁊ ip3 solũ ⁊ nõ ad cõ
fusionem.

Tertio declarat̃ eadẽ cõ

clusio testimonio legꝫ canonice. Nã caritas
q̃ttuor bõa fac̃ ĩ aĩa. Prĩo delicti ↄfessionẽ
vñ.b. Augꝫ.q̃rit. vtrũ inimicꝫ veniã petẽtib⁹
teneam̃ remittẽ. vt hẽt̃.xxiij.q.iiij.ca. Quid
faciet eccl'ie medicina salutẽ oĩm mat̃na ca
ritate conq̃rẽs tanq̃ int̃ freneticos ⁊ litar-
gicos estuãs.nũq̃d ↄtẽnere vl' desistere vl' d3
vl' põt? Et r̃ñdet vt seq̃t̃ ibidẽ dicẽs. Utrisq3
si necesse est sit molesta q̃ ventris est inimi
ca.nã ⁊ frenetici nolũt ligari: ⁊ litargici no-
lunt excitari:ß pseuerat diligentia caritatis
freneticũ ligare: ⁊ litargicũ cõstimulare am
bos amare:ambo offendũt̃:ß ambo diligũ
tur.ambo molestari q̃diu egri sũt indignã
tur:ß ãbo sanati gratulãt̃. h̃ ibi. Ex iniuria
eñ vl' dãno dato alicui ĩ eo cui fit tria solẽt
oriri.s.rãcor ĩ affectu:signa rãcoris ĩ effectu
⁊ actio iuris ↄ̃ iniuriãtẽ. Primum tenet̃ hõ
statĩ remittẽ:imo nũq̃ ĩ corde hr̃e. Secũdũ
tenet̃ hõ remittere veniã veracit̃ petẽti ⁊ pa
rato emẽdare ß̃m facultatẽ suã. Lu.xvij. Si
septies ĩ die peccauerit ĩ te frat̃ tu⁹ ⁊ septies
in die ↄuersus fuerit ad te dicẽs. penitet me
dimitte illi. Tertiũ aũt ñ tenet̃ remittẽ nisi
ille satisfaciat p posse.i. Pe.i. Aĩas vr̃as ca-
stificãtes ĩ obediẽtia caritatꝫ:in frat̃nitatꝫ a-
more:simplici ex corde ĩuicẽ diligite attẽti⁹.
Scd̃o delicti remissionẽ: q2 q̃lib3 d3 dimittẽ
odiũ ⁊ rãcorẽ d̃ corde suo. vt habet̃ di.lxxxx
ca. Si q̃s ↄtristat⁹ noluerit recõciliari fratri
suo satisfaciẽte eo q̃ ↄtristauit acerrimis ma
ceret̃ medijs ⁊ vsq3 dũ gratãti aĩo satisfactio
nẽ recipiat. h̃ ibi. Et ad hãc recõciliatõnẽ fa
ciẽdã studere debẽt epi ⁊ alij p̃lati curã aĩa
rũ hñtes. vt dr̃ eadẽ di.c. p̃cipim⁹. Nemo tñ
cogit̃ dimittẽ actionẽ iniuriarũ. vt p3.xxiij.
q.iiij.c.si illic. vñ bñ agit q̃s agẽdo actiõe in
iuriarũ ne crimĩa remaneãt ĩpunita. vt ha-
bet̃.di.xlv.c. ⁊ q̃ emẽdat. vbi dr̃. Uerũ etiã ĩ
eo q̃ corripit ⁊ aliqua emẽdatoria pena ple
ctit:elemosynã fac:mĩa3 p̃stat. Multa eñ
bona p̃stant̃ inuitꝫ qñ eoꝝ ↄsulit̃ vtilitati nõ
volũtati:q2 ipi ĩueniũt̃ sibi inimici eẽ. h̃ ibi.
Tertio delicti purgationẽ.nã odiũ ⁊ homici
diũ pari culpa iudicãt̃. vt habet̃ de pñia dis.
i. Homicidioꝝ ħo tria gñā dicebat eẽ.b. pe
tr⁹ ⁊ penã eoꝝ parilẽ fore docebat. Sic eñ
homicidas int̃fectores fratrũ ⁊ detractores
eoꝝ eosq3 odiẽtes homicidas esse manife-
stabat: q2 ⁊ q̃ occidit ⁊ q̃ odit fratrẽ suũ ⁊ q̃
ei detrahit pârit̃ homicida eẽ demõstrat̃. hec
ibi. Nemo eñ verã pñiam agere potest nec
grãm dei recipe q̃diu odiũ de corde nõ vult
deponere. vñ de pe.di.v.c. Falsas dr̃. Qui odi
um ĩ corde gerit recog̃scat se verã pñiam ñ
posse p agere p quã ad et̃nã vitã puenire va
leat nisi odiũ ex corde dimittat. h̃ ibi. Quar
to delicti exclusionẽ. q̃ eñ odiũ nõ dimittit:
a cetu fideliũ excludit̃. vñ di.lxxxx.c. Placu
it etiã vt sic pleriũq3 fit q̃cũq3 odio aut lon-
ginqua int̃ se lite dissenserit ⁊ ad pacẽ reuo
cari diuturna estimatõe nequerit: a sacerdo
tib⁹ ciuitatꝫ p̃mit⁹ arguant̃. q̃ si inimicitias
deponere pniciosa intẽtõe noluerit: de eccl'ie
cetu iustissima excõicatõe pellant̃. hec ibi.

Quarto declarat̃ eadẽ cõ

clusio testimonio legꝫ eccl'iastice. nã inimic⁹
ẽ diligẽd⁹ ppt̃ q̃ttuor. Prĩo ppt̃ pene eua
sionẽ. vñ Gregꝫ. ĩ omẽ. dic̃. Qui motũ nocẽ
di h3 ĩ aĩo d3 iudicare se reũ. si aũt p̃deat in
cõtumeliã aduers⁹ frẽm eget recõciliatõe. si
aũt nõ iudicat se reũ nec fratri vult recõcili
ari ex ↄtẽptu pseuerãs ĩ odio re⁹ erit gehen
ne ignis. h̃ ille. Exẽplum Mat.xviij. Serue
neq̃ oẽ debitũ tibi dimisi qm̃ rogasti me. nõ
ne g̃ oportuit ⁊ te miseri ↄserui tui sic̃ ⁊ ego
tui misert⁹ su3? Sup q̃ dic̃ Cri. ne inq̃t dicas
ille mihi nocuit nõ ego illi. ille mihi satisfa-
cere d3 nõ ego illi. ß p gl'ia salutꝫ tue iubet ti
bi de⁹ facere mĩa3. Magꝫ deberes rogare vt
duplicẽ gl'iam ↄseq̃reris q̃ vnã. festina. pri⁹
inimicũ tuũ ad rogãdũ ne ipe te festinet ⁊
rapiat d̃ manib⁹ tuis mercedẽ. h̃ ille. Secũ
do ppt̃ pene grauatõnẽ. vñ Hiero. sup Mi
cheã ppe modũ naturale ẽ vt nur⁹ socrum
⁊ socr⁹ oderit nurũ: ß q̃ occidit ⁊ q̃ odit ⁊ q̃
detrahit pari pena digni eẽ mõstrãt̃. hec ille
Tertio ppt̃ beniuolẽtie miserationẽ. Uñ
Amb. ĩ ß̃mo. Magna elemosyna q̃ ardẽti-
um criminũ globos beniuolẽtie sue fõte re-
frigerat ⁊ irriguo largitatꝫ obruit incẽdia de
lictoꝝ. mĩa largior vbi fides p̃ptior: nihil
tã cõmẽdat xp̃ianũ q̃ miseratio caritatꝫ. h̃ il
le. Quarto ppt̃ diuinã vltionẽ. vñ Augꝫ. ĩ
ß̃mo. sctĩ stephani. Jes⁹ fili⁹ naue. dic̃ sic. Ec
ce q̃re dñs dicat. Diligite inimicos vr̃os: q2
inimicũ facis amicũ. S3 tu q̃s es q̃ nõ dili-
gis inimicũ? Figis genu, collidis fronte3 in
terra ⁊ dic̃. O si moriat̃ inimic⁹ me⁹. De⁹ si
q̃d apõte p̃merui, occide eũ. Et vtiq3 q̃ orās

vt hõ moriat̃ mal⁹: oras cõtra malũ ⁊ facti
estis duo mali. ille male agẽdo: tu vero male
orãdo: incipis eẽ ⁊ dicis. De⁹ occide malũ.
Rñdet tibi de⁹. Si rogas vt occidã malũ
vtiqꝫ rogas vt occidã te. Aduertat sctĩtas
vr̃a frẽs. Judex hõ ꝑ seipm̃ reũ nõ occidit:
ſ᷑ iubet ⁊ spiculator occidit. Judex dic̃ occi-
de ⁊ tortor occidit. Et tu qñ dicis occide ini
micũ meũ facis te iudicẽ ⁊ deũ q̃ris eẽ tor-
torẽ. Rñdet tibi de⁹. Nõ ero prorſ⁹: nõ ero
tortor pctõris: ſ᷑ liberator. q: nolo mortẽ pec
catoris: ſ᷑ vt mag̃ ꝯuertat̃ ⁊ viuat. Nã si vo
lũtatẽ tuã haberẽ te ꝑus occiderẽ anteq̃ꝫ in
uitar⁹ veires. nõne me blasphemasti: nõne
me ĩ tuis malis opib⁹ irritasti: nõne nomẽ
meũ de t̃ra delere voluisti: nõne me ĩ ꝑcept̃
⁊ ĩ b̃uis meis ꝯtẽpsisti: si tũc te occiderẽ ini
micũ quẽ mihi mõ facerem amicũ. Quid ḡ
male orãdo doces me qd̃ nõ feci ĩ te. imo di
cit deus. Doceã te vt imiteris me. Jn cruce
pẽdẽs dixi. Pat̃ ignosce illis: q: nesciũt q̃d
faciũt. h̃ milites meos docui ⁊ martyres pi
os. esto ⁊ tu tyro me⁹ aduerſ⁹ diabolũ. alit̃
ĩuicte nullo mõ pugnabis nisi ꝓ tuis inimi
cis oraueris. h̃ ille ⁊c̃. Hmõi caritas ⁊ re-
missio ĩiuriarũ cũ affectu beniuolẽtie ẽ nob̃
necessaria ⁊ fructuosa ad mercedẽ et̃nã: cui
odiũ. xl. modis opponit̃. iõ. xl. dieb⁹ ĩ hac sa-
cratissima q̃dragesima penitere debem⁹. qui
modi sũt isti. Prĩo deũ odiẽdo inq̃ꝫtũ euꝫ
flagellauit. vl̃ q: ei⁹ mala desideria nõ adim
pleuit. vñ. xxiij. q. v. c. Ad fidẽ null⁹ ẽ cogẽd⁹
ſ᷑ ꝑ s̃itatẽ imo ⁊ ꝑ miãm dei tribulationuꝫ
flagellis solet ꝑfidia castigari. h̃ ibi. Huius
exẽplũ ponit̃. xxiij. q. iiij. c. Displicꝫ. vbi dr̃ sic
Nã q̃s nesciat ĩ eo dãnari hoĩem nisi meri-
to sue male volũtat̃ nec liberari nisi bonaꝫ
habuerit volũtatẽ. Si eñ volũtas mala sp̃
sue ꝑmittẽda ẽ libertati q̃re israelite recusã
tes ⁊ murmurãtes tã duris flagellis a ma-
lo ꝓhibebant̃ ⁊ ad t̃rã ꝓmissiõis cõpellebã
tur. si volũtas mala sue ꝑmittẽda ẽ liberta-
ti q̃re paul⁹ nõ ẽ ꝑmisſ⁹ vti sua pessima vo-
luntate q̃ ꝑseq̃bat̃ eccl̃iam: ſ᷑ ꝓstrat⁹ ẽ vt ce
caret̃: cecat⁹ ẽ vt mutaret̃: mutat⁹ ẽ vt mitte
ret̃: missus ẽ vt q̃lia fecerat ĩ errore talia ꝓ
s̃itate pateret̃. hec ibi. Scd̃o ꝓximũ odiẽ
do ex volũtatũ ꝯrietate puta ille vult bonũ
reipubli. ⁊ iste cõmodũ ꝑticulare. Jlle vult
abstinẽtiã ꝯtinẽtiã hũilitatẽ ⁊c̃. ⁊ iste gulo
sitatẽ voluptatẽ suꝑbiã ⁊c̃. ps̃. Aduersant̃
mihi iniq̃ q̃ oderũt me grat̃. Nã vera ami-
citia est ideꝫ velle. s. in bonũ ⁊ nõ in maluꝫ.

ps̃. Odisti oẽs q̃ opa. iniq̃. vñ dis. xlv. Sꝫ il
lud nõ ociose trãscurrẽdũ est q̃ꝫ vno peccã-
te ira dei suꝑ oẽm ꝑplm venit. Polluit̃ eñ
ex vno pctõre ꝑpl̃s. sic ex vna oue morbida
vniuersus grex inficit̃: sic etiã vno vl̃ forni-
cãte vl̃ aliud q̃dcunqꝫ scel⁹ cõmittẽte plebs
vniuersa polluit̃. h̃ ibi. Et loq̃t̃ de achor qui
rapuit de anathemate. Tertio ꝓximũ odi
endo ex improba locutiõe: q: ꝯ displicẽtia co
ram ip̃o scient̃ loquit̃. ps̃. Sermonib⁹ odij
circũdederunt me ⁊ expug̃. me grat̃. vñ dis.
l. c. Ponderet vnusq̃sqꝫ s̃mones suos ⁊ qd̃
sibi loq̃ nõ vult: alteri nõ loquat̃. vñ bñ sac̃
scriptura ait. Qd̃ tibi nõ vis fieri: alteri ne
facias. hec ibi. Quarto ꝓximũ odiẽdo ex
vana gloriatiõe. Qui eñ de hoc q̃ꝫ alicui in
iuriat⁹ est gloriat̃ ⁊ se iactat ip̃m nec time-
re nec amare demõstrat. ps̃. Gloriati sũt q̃
oderũt te ĩ medio solennitat̃ tue. Et de pe.
di. ij. §. ꝓximos. dr̃ sic. Proinde sic nos ꝓxi
mos nr̃os diligim⁹: qñ ad bonos mores ⁊
ad et̃nã vitã ꝯsequẽdã sic nob̃ eoꝝ saluti cõ
salim⁹ qñ nos in eoꝝ ꝑiculis ac pctĩs cogi
tam⁹. Et sic nob̃ subuenire optarem⁹ ita eis
subuenim⁹. aut si facultas defuerit volũtatẽ
subueniẽdi tenem⁹. hec ibi ⁊c̃. Quĩto ꝓxi
mũ odiendo ex pacis refutatõe. Maximũ
eñ signũ odij est qñ q̃s recõciliari roganti
nullaten⁹ vellet. Jõ habet̃ di. lxxx. ca. Stu
dendũ ẽ ep̃is vt dissidẽtes frẽs siue clericos
siue laicos ad pacẽ mag̃ q̃ꝫ ad iudicium co
hortent̃. Sexto gaudẽdo de malo ꝓximi
tẽporali vel sp̃ũali inq̃ꝫtũ malũ afflictiuũ ẽ.
Taliũ ei oblatiões de⁹ ñ recipit. vñ di. lxxx.
ca. Oblatões dissidẽtiũ fratrũ neqꝫ ĩ sacra
rio. neqꝫ gazophilatio recipiant̃. h̃ ibi. Se
ptimo dolẽdo de bono ꝓximi tꝑali vel sp̃ũa
li. sic caim q̃ doluit de ꝓsperitate fratris sui
abel. vñ dist. lxxx. c. Neqꝫ ad caim neqꝫ ad
munera ei⁹ respexit de⁹. Neqꝫ pacatũ deuꝫ
h̃re poterat q̃ cũ fratre nõ pacẽ ſ᷑ zeli discor
diã hẽbat. Quã sibi igr̃ pacẽ ꝓmittũt inimi
ci fratrũ. h̃ ibi. Octauo detrahẽdo ꝓxĩo cri
mina ei⁹ occulta dicẽdo aut falsa ꝯfingẽdo
ad denig̃tionẽ fame ip̃i⁹. vñ. vi. q. i. c. ex meri
to. dr̃ sic. Deteriores sũt q̃ vitã moresqꝫ bo
noꝝ corrũpũt. his q̃ subas alioꝝ ꝑdiaqꝫ di
ripiũt. Caueatqꝫ vnusq̃sqꝫ ne aut liguã aut
aures hẽat prurientes. i. ne aut ip̃e alijs det̃
hat aut alios det̃hẽtes audiat. Seq̃ns inq̃t
adũs⁹ frẽꝫ tuũ loq̃baris det̃hẽdo. h̃ ibi. No
no addẽdo aliq̃d falsuꝫ ad crimẽ ꝓximi au-
ditũ. Vñ de ꝯse. di. v. ca. Nihil eñ ꝓdest hoĩ

ieiunare ⁊ orare ⁊ alia religionis opa bona
agere: nisi mens ab iniq̄tate ⁊ ab obtrecta-
tionibꝰ lingua coherceat. hec ibi. Decimo
cantilenas ꝓuerbia cedulas ꝯtra ꝓximū di
ctando ad infamiā eiꝰ q̄ dicunt libelli famo
si. Vn̄. v. q. i. c. Hi q̄ inuēti fuerint famosos
libellos in eccl'ia ponere anathematisentur
Et ca. i. dr̄ sic. Qui in alteriꝰ famaʒ publice
scripturā aut v̄ba ꝯtumeliosa cōfixerit rep-
tus scripturā nō ꝓbauerit flagellet. ⁊ q̄ eaʒ
p̄mus īuenerit rūpat si nō vult auctoris fa
cti cām incurrere. hec ibi. Undecimo ꝑcā
ꝓximi occulta reuelādo ⁊ manifestādo alijs
q̄ ea ignorabāt. vn̄. v. q. v. ca. Qui ambulat
fraudulent' reuelat archana: q̄ aūt fidelis ē
celat amici cōmissuʒ. Que viderūt oculi tui
ne feras ī iurgio cito: ne postea emēdare nō
possis cū dehonestaueris amicū tuū. hec ibi
Duodecīo accusando ꝓximū ī iudicio nō
zelo iusticie s; liuore odij. Vn̄ extra de accu.
ca. q̄lit'. ij. dr̄ sic. Cū sup excessibꝰ suis quisq̄
fuerit infamatꝰ nō ex odij fomite s; caritatis
ꝓcedat affectu. hec ibi. Decīotertio liben
ter audiēdo aut leuit' credēdo detractōnes
cōtra ꝓxios. vn̄. xi. q. iij. c. Nō solū ille reus
est q̄ falsuʒ de aliq̄ ꝓfert: s; etiā is q̄ aurē cito
criminibꝰ p̄bet. hec ibi. Decīoq̄rto vitia ali
orū imanifesta q̄uis vera sine causa mani
festādo alijs ⁊ recitādo. Vn̄. v. q. vi. ca. De
latori aut lingua capulet' aut cōuicto caput
amputet'. Delatores aūt sunt q̄ inuidia ꝓ-
dunt alios. hec ibi. Decīoq̄nto nō impedi
endo aut reuocādo male dicētes de ꝓximo
Vn̄ dis. lxxxiij. c. Error cui nō resistit' appro
bat' ⁊ veritas cū mīme defensat' opprimit'
Negligere q̄ppe cū possis ꝑturbare ꝑuer-
sos nihil aliud ē q̄ fouere. nec caret scrupu-
lo societatis occulte q̄ manifesto facinori desi
nit obuiare. hec ibi. Decīosexto dolēdo val
de cū audiuit ꝓximū suū laudari a ꝓbis vi
ris ⁊ maxīe de aliq̄ v̄tute. Vn̄. xxiiij. q. iij. c.
Cuʒ aliq̄s exit a veritate a timore dei a ca
ritate: exit de castris eccl'ie. etiam si per epi-
voceʒ mīme abijciat'. hec ibi. Decīoseptio
dolēdo nimiū q̄ ꝓximꝰ ab aliq̄ amet' ⁊ ꝓcu
rando vt a gradu honoris deijciat'. Vn̄ di.
lxxxx. ca. Perlatuʒ ē ad sedē ap'licam aliq̄s
v̄m nocere fratribꝰ velle ⁊ vt cadāt decerta
re ⁊ ꝯtentiōes ⁊ emulatiōes int' vos fieri a
quibꝰ dissensionibꝰ vos auertere ⁊ oībꝰ cō
cordare ⁊ opē ferre vicissim mādamꝰ. De-
cimooctauo odiēdo corde aliquā ꝑsonam
nō tn̄ verbis aut factis exterioribꝰ demon-
strando s; potiꝰ laudādo vt ei nocere posset

Vn̄. xxij. q. v. ca. Humane aures talia v̄ba no
stra iudicāt q̄lia foris sonāt. diuina v̄o iudi
cia talia foris audiūt q̄lia ex intimis ꝓferū-
tur. Nō dʒ aliq̄s v̄ba ꝯsiderare s; volūtateʒ
alteriꝰ ⁊ intētionē: q2 nō dʒ intētio v̄bis de-
seruire s; v̄ba intētiōi. hec ibi. Decīonono
offendendo amicū cū ip̄m vidit delinquētē
nō corripiēdo. Vn̄. v. q. v. ca. Nō osculat'. dr̄
sic. Habet enī ⁊ amor plagas suas q̄ dulcio-
res sūt cū amare inferunt'. Dulcior ē enī re-
ligiosa castigatio q̄ blāda remissio. Vn̄ ait
ꝓpha. Dulciora sunt v̄bera amici q̄ volū-
taria oscula inimici. hec ibi. Uigesimo de-
spiciēdo ex odio sciētes ⁊ valētes viros. vn̄
Prouerā. dr̄. Usq̄ q̄ paruuli diligitis infātiā
⁊ stulti ea q̄ sibi noxia sūt cupiēt ⁊ imprudē-
tes odibūt sciam. i. sciētes. hec ibi ⁊c̄. Uige
siop̄mo odiēdo ꝓximū apte. s. ei nō loq̄ndo
Nā inimicū dʒ salutare societatē cū q̄ est sa-
lutādo. nō tn̄ tenet' ire ad eū ⁊ loq̄ ei ꝑticu-
larit' nisi cā petēdi veniā cū offēderit. Dʒ tn̄
eē paratꝰ loq̄ sibi cū ille voluerit nisi forsitā
ꝑiꝰ seq̄ret' ex locutiōe: sic m'ti dicūt q̄ ꝓpt'
hoc nolūt loq̄ sibi ne deteriꝰ ꝯtigat. vn̄ Sen̄.
ī ꝓūbijs. Peiora sūt tecta odia q̄ apta. Et
agnosci amat q̄ odiū ondit. ꝓptea loquax
inimicꝰ minꝰ q̄ taciturnꝰ offendit ⁊c̄. Ui-
gesimoscd̄o odiēdo ꝓximū occulte sub habi
tu amicitie. Ecc̄. xij. In labijs suis indulcat
inimicꝰ et ī corde suo insidiat' vt subūrat te
in foueā. In oculis suis lachrymat' inimicꝰ
et si inuenerit tp̄s nō satiabit' sanguīe. Si
incurrerit tibi mala īuenies eū illic p̄orem.
Exēpluʒ de absalon q̄ interfecit frēm suum
Amō ī ꝯuiuio. ij. Reg. xiij. Cri. sup Mat.
dic̄. Si vīdicare vis sile ⁊ funestā ei dedisti
plagā. h̄ ille. Uigesimotertio odiēdo ꝓximū
īsatiabilr̄. sic̄ q̄dā ꝑseq̄ūt' p̄rem offēdetis ⁊ fi
lios eiꝰ ⁊ filios filioꝝ ⁊ totā eiꝰ ꝑentelā. Ecc̄
xij. Nō credas īimico tuo ī et'nū. Sic̄ ei era-
mētū erugīat neq̄cia illiꝰ ⁊ si hūiliatꝰ vadat
curuꝰ abijce aīm tuū ⁊ custodi te ab illo. nō
statuas illū penes te: nec tecū sedeat ad dexte
rā tuā ne ꝯusꝰ stet ī loco tuo: ne forte ꝯusꝰ ī
locū tuū inq̄rat cathedrā tuā ⁊ ī nouissīo co-
gnoscas v̄ba mea ⁊ ī s̄mōibꝰ meis stimule-
ris. h̄ ibi. Uigesimoq̄rto odiēdo ꝓximū ex
supbia. s. nolēdo ab eo corrigi. vn̄ Amos. v
dr̄. Odio hūerūt corripiētē ī porta ⁊ loq̄ntē
ꝑfecte abhoīati sūt. ⁊ dis. lxxxvi. c. Odio ha-
beant' ꝑcā nō hoīes. corripiāt' tumidi tole-
rentur infirmi. ⁊ q̄d seuerius castigare ne-
cesse est non seuientis plectatur animo sed
medentis. Hec ibi. Uigesimoquinto

odiẽdo ꝓximũ ꝓpt̃ ei⁹ſcitatẽ.nã q̇s videt
aliũ honorari et ſe deſpici tãq̃ improbũ et
malũ odit illũ dicẽdo.Iſte nequã vult vide
ri ſanctior alijs.Prouꝰ.xxix.Uiri ſanguinũ
oderũt ſimplicẽ:iuſti autẽ q̃rũt aĩam eius.
Uigeſimoſexto odiẽdo ꝓximũ ꝓpt̃ ei⁹ li-
beralitatẽ.nã aliq̇ odiũt meli⁹ forꝫ facientẽ
de reb⁹ neceſſarijs ad victũ vel veſtituꝫ ⁊c̃.
Et q: ipi nõ pñt vẽdere res ſuas tãto ꝓcio
q̃to voluũt:expedit vt ẽt ipi faciãt bonũ fo-
rũ:ꝓpt̃ea odiũt illos q̇ bonũ forꝫ incepunt
Prouꝰ.xxviij.Uir q̇ feſtinat ditari et alios
odit ignorat ꝙ egeſtas ſupueniet ei. Ui-
geſimoſeptiõ odiẽdo ꝓximũ ꝓpt̃ ei⁹ ꝓſpi-
tatẽ.Quidã eñi odiũt artificẽ forẽſem q̇ de
nouo vẽit ad ciuitatẽ ad lucrãdũ:q: timet
ne ille auferat lucrũ a manib⁹ eorꝫ.Exẽplũ
de iſaac q̇ apõ paleſtĩos(cũ tñ eẽt aduẽa)
valde ditat⁹ ẽ:vñ odio hĩt⁹ ẽ ab eis.Geñ.
xxvi. Uigeſimooctauo odiẽdo ꝓximũ ſua
petẽtẽ.nã q̇dã noluũt ſoluẽ mercedẽ operarijſ
ſuis:et ſi petũt hñt eos odio.Iaco.v.Ecce
merces operiorꝫ vr̃orꝫ q̄ fraudata ẽ a vob
clamat:et clamor eorꝫ ĩ aures dñi ſabaoth
introiuit ⁊c̃. Uigeſimonono odiendo ꝓxi
mũ infligẽtẽ penã vl' ↄdẽnãtẽ ad ſuppliciũ.
ſic aliq̇ odiũt iudicẽ ſentẽtiãtẽ reũ.vñ.xxiij
q.viij.c.Legi ſiromaſtẽ finees auctoritatẽ
helye et zelũ ſimonis chananei.Petri ſeue
ritatẽ ananiã et ſaphirã trucidantẽ.Pauli
ↄſtantiã q̇ elimã magũ vijs dñi reſiſtentẽ
eterna ſeueritate dãnauit.non ẽ crudelitas
crimĩa ꝓ deo punire:ſ; pietas.vñ et in lege
dr̃.Si frat̃ tu⁹ et amic⁹ tu⁹ et vxor q̄ in ſinu
tuo dormit depuare voluerit ꝟitatẽ ſit ma-
nus tua ſup eũ et effundes ſanguinẽ ipoꝝ.
Hec ibi.Siromaſten.i.vindictã qñ interfe
cit iudeũ coeũtẽ cũ madianita.Auctoritatẽ
helye qñ ad ei⁹ vocẽ ignis de celo duos q̇n
q̄genarios ↄſumpſit.Zelũ ſimonis qñ vlt⁹
eſt ſe in zaroen et arphaxat retorq̄ndo ſ'pẽ
tes ſuos ĩ eos. Trigeſimo odiẽdo ꝓximũ
in iudicio ꝟitatẽ dicẽtẽ.Si q̇s ei req̄rat ad
ferẽdũ teſtioniũ ſ'm ꝟitatẽ odiet̃ ab illo ↄ̄
quẽ ꝟitas ẽ teſtata.vñ.iiij.q.iij.c.teſtes.§.
itẽ in criminali cã ⁊c̃.dr̃ ſic.Si ꝟo ex his q̇-
dã eorꝫ aliud dixerint lꝫ impari nũero cre-
dendũ ẽ qȯ nature negocij ↄuenit et qȯ in
inimicicie aut grẽ ſuſpitione caret. Trigeſi-
moprimo odiẽdo ꝓximũ diligẽtẽ inimicũ.
Si q̇s enim hꝫ aliquẽ inimicũ et viderit te
diligere aut loq̇ aut ↄuerſari cũ ĩimico ſuo
ſtatĩ hẽbit te odio.Uñ Ioh.xv.Elegi vos
de mũdo ꝓpterea o.v.m. Trigeſimoſc̃do
odiẽdo ꝓximũ inducẽtẽ aliquẽ ad bñ faciẽ
dũ.nã ſi ſ'u⁹ xp̃i inducit aliq̇s viros ſeu mu
lieres attinẽtes tuos ad relinq̄ndũ mũdũ
mox incitaris odio adũſus eũ.Uñ Amb.
ſup bti ĩmaclati.Si is q̇ nõ relinq̄t paren
tes ꝓpt̃ nomẽ dei nõ ẽ deo dign⁹:q̃to mag̃
q̇ diligit ei⁹ inimicos accept⁹ deo eẽ nõ pote
rit.Ipi eñi g̃uiores ĩimici q̇ ex amiq̇ inimi
ci facti ſunt.hec ille. Trigeſimotr̃tio odien
do ꝓximũ rõne ſeq̄le et fame ſue.Qui eñi
diligit et q̄rit famã mũdi odit famoſũ ſup-
uenienteꝫ:q: timet ne fama ſua minuet̃ ex
hoc.Sic nãq̃ diſcipuli Iohis odiebãt xp̃ꝫ
vidẽtes eũ hr̃e ſeq̄lã.vñ murmurabãt ↄ̄ co.
vt pꝫ Marc̃.ij.Et erãt diſcipli iohis ⁊ pha
riſeorum ieiunãtes:et veniũt et dicũt ieſu.
Quare diſcipuli iohis et phariſeoruꝫ ieiu
nãt:tui aũt nõ ieiunãt ⁊c̃.Etiã iudei ↄ̄ xp̃ꝫ
dicebãt.Quid faciem⁹ q: h' hõ multa ſigna
facit ⁊c̃.Et ex odio cogitauerunt occidere
eũ:vt dr̃ Ioh.xi. Trigeſimoq̄rto odiendo
ꝓximũ ex ingr̃itudĩe.ſ.cũ ꝓ bñficijs recep̃
retribuit ↄtumelias et ↄuitia et impropia.
ps̃.Retribuebãt mihi ma.ꝓ bo.ſic fecerũt
iudei xp̃o.ps̃.Reſpice ini.me.qm̃ mul.ſũt
et odio iniq̇ oderunt me. Trigeſimoq̇nto
odiẽdo ꝓximũ rõne pauptatis.Prouꝰ.xix.
Fratres hoĩs paupis oderunt eũ:inſup et
amici ꝓcul receſſerũt ab eo. Trigeſimoſe-
xto odiẽdo ꝓximũ rõne familiaritat̃ q̄ ꝑit
ↄtẽptũ:ↄtẽpt⁹ diſplicẽtiã:diſplicẽtia odiũ.
Multi enim q̇ fuerũt amici fiũt poſtea ma
gni ĩimici.Prouꝰ.xxv.Subtrahe pedẽ tuũ
a domo ꝓximi ne forte ſatiat⁹ oderit te ⁊c̃.
Trigeſimoſeptiõ odiẽdo ꝓximũ rõne he-
reditat̃.q̇ eñi videt hẽditatẽ ſibi debitã alte
ri delegari odit illũ.ſ.legantem ⁊ legatariũ.
Prouꝰ.xxx.Per tria mouet̃ terra:ꝑ ancillã
cuꝫ heres fuerit dñe ſue. Trigeſimoocta
uo odiẽdo ꝓximũ rõne ↄiugabilitat̃.ſ.cum
vna mulier aſſumit̃ ad ↄiugiũ honorabilio
ris:aut ẽt cũ vir deſpõſat̃ mulieri honorabi
liori.Prouꝰ.xxx.Per tria mouet̃ t̃ra:ꝑ mu-
lierẽ odioſã cũ ĩ mt̃imonio fuerit aſſũpta.
Trigeſimonono odiẽdo ꝓximũ rõne ini
q̇tat̃:q:.ſ.nõ inuenit in ꝓxĩo aliq̇d ꝓpt̃ qȯ
odiat eũ:ſ; ille ſua ꝓp̃a malignitate odit eũ
ps̃.Oderũt me g̃.⁊ ãnu.ocul'.Et Ioh.xvi.
Ut ĩpleat̃ ſ'mo q̇ in lege eorꝫ ſcript⁹ eſt:q:
odio hũerũt me g̃t̃. Quadrageſimo odiẽ
do ꝓximũ obſtinatõe cordiali.Uñ Bern.
li.v.de cõſideratiõe dicit.Quid ẽ cor durũ?

Ipm ē qd nec cōpūctōe scīdit: nec pietate mollit: nec mouet pcib⁹: minis nō cedit: flagellis indurat. Ingtū ad bñficia: infidū ad ↄsilia: deuiū ad iudicia: inuerecūdū ad turpia: ipauidū ad picl'a: inhūanū ad hūana temerariū ad diuina: pñtia negligēs: preterita obliuiscēs: futura nō puidēs. Ipm ē cui preteritoꝝ pter solas iniurias nihil oīno nō perit: futuroꝝ nulla nisi advlciscēdū pspectio est. Hec ille. Et de isto dicit Ecc.iij. Cor durū male hēbit in nouissimo. Post hāc declaratiōem dixit sctūs Tho. O aīa deuota iā potes intelligere necessitatez charitatis sine q̄ saluari nō potes: q2 vniuersa delicta opit charitas. Prou.x. Ne tñ belial glorief in argumentis suis volo rñdere ad singl'a.

Ad primū dic ꝙ parētes q̄ztū ad naturā ꝛ affinitatē q̄ nob ↄiūgunt ꝑm pceptū dei sunt a nob honorādi: vt pꝫ Exo.xx. Odiendi aūt sunt q̄ntū ad h̄ ꝙ ipedimēta nob pstant accedēdi ad pfectionē diuine iusticie. Vñ Hiero. in q̄dā epl'a dic. Licet in collo tuo puul⁹ depēdeat nepos lꝫ sparso crine ꝛ scissis vestib⁹ vbera q̄b⁹ te nutrierat mr̄ ostēdat lꝫ in limine pr̄ iaceat p calcatū pge patrē: p calcatā pge matrē: ꝛ siccis oculis ad crucē xp̄i euola. Solū pietatꝭ gen⁹ est ī hac re te esse crudelē. Ad scdm dic ꝙ imp̄cationes q̄ in sacra scriptura inueniūt tripliciter pñt intelligi. Uno mō p modū pnunciationis ꝛ nō p modū optatiōis. vt sit sensus. Erubescāt. i. erubescēt: ꝛ ↄturbent. i. cōturbabunt. Scdo mō p modū optatiōis vt desideriū optantꝭ referat nō ad penā hominū: ſ ad correptionez culpe. s. vt pctā destruant ꝛ hoīes remaneāt. Tertio mō vt desideriū optantꝭ referat ad iusticiā puniētis. ps. Letabit iust⁹ cū viderit vindictam q2 nec ipe auctor puniēs letat in pditione ipioꝝ. Sap. i. ſ in iusticia sua. ps. Iust⁹ dominus ꝛ iusticias dilexit. Ad tertiū dic ꝙ pph̄a odiebat iniq̄tates eoꝝ diligēdo conuersionē eoꝝ ex charitate. Vñ ipe dicit. perfecto odio oderā illos. Ad quartū dic ꝙ illud non est proprie odium hominis: sed charitas. Tunc anima gratias agens deo ꝛ suis doctoribus vulnerata ꝛ plena charitate: abijt domum in pace. quam nobis donet christus iesus. Amen.

Sabbato in capite ieiunij.
Sermo quartus
De desperatione.

Nolite timere. Mar.vi. Hodie aīa simplex fidelis ꝛ deuota saluti sue valde intenta accessit ad eccl'iam ꝛ audiens missam aduertit tā ex lectiōe pph̄e Esa.lviij. q̄z ex euāgl'io vnā ↄcl'onē valde notabilē. s. Despatio venie ac remissiōis cāꝫ pstat gehēne atq3 dānatōis. Nō illi⁹ ↄcl'onis ē illa: q2 p spē hō reuocat a mal' ꝛ itroducit in bōa psequnda: iō sublata spe ineffrenate hoīes labūt in malū ꝛ a bonis laborib⁹ retrahunt. vñ sup illō Prou. xxiiij. Si despaueris lapsus in die āgustie minuet fortitudo tua. dic gl. Nihil ē execrabili⁹ despatōe. quā q̄ hꝫ ī gñalib⁹ hui⁹ vite laborib⁹: ꝛ qd pei⁹ ē in fidei certamie ↄstātiā pdit. Et Isid. li. de sū. bo. dic. Perpetre flagiciū aliqd mors aīe ē: ſ despare ē descēdē in infernū. Spes eñ est nob nccria ppt tria.

Prīo q2 ipa ē introit⁹ fidei. Nā spes ī possessionē regni celestis aīaꝫ añ tp̄s q̄dāmō introduc. Heb.vi. Spē incedēre vsq3 ad interiora velaminis. sup q̄ dic glo. p spē intrat ad vidēdū id qd credit. spei fit pmissio illa Esa.lviij. Sustollā te sup altitudinē terre ꝛ cibabo te hēditate pr̄is tui iacob. Sine fide non attingim⁹ huiuscemodi pmissionē. Heb.xi. Scti p fidē adepti sunt repromissiōes. Fidei aūt nō assentim⁹ nisi ppt spem salutaris retributōis. Ro.ix. Spe eñ salui facti sum⁹. Scdo q2 ipa ē fundamētū cōtritiōis. Nā sic frumētū nō bñ ↄterit in molēdino nisi int duas molas: sic nec cor nisi int molā spei ꝛ timoris. Est eñ spes mola inferior q̄ cor eleuat ꝛ sustinet. timor vō ē mola supior q̄ totū ↄterit: vt spm̄ cōtritū ꝛ humiliatū de⁹ nō despiciat. Spes ab inferiori nos fulsit ne sub pondere tribulationum deficiamus. timor vero a superiori nos cōprimit ne exsufflemur aut rapiamur vento temptationis. Has duas molas coniūgit Dauid dicens. Ab altitudine diei timebo ego vero in te sperabo. Una istarū nō valet sine reliqua. Deut.xxiiij. Non accipies loco pignoris inferiorē ꝛ superiorē molam id est non subtrahas timorē relicta spe. nec spem relicto timore. Tertio q2 ipa est reditus cōuersionis. Nam desperatio facit vt homo in nullo se inuet: cum sit periculuꝫ a quo nō queritur exit⁹. Prouer.xviij. Impi⁹ cū in profundū venerit peccatoꝝ cōtemnit.

id ē desperās ex toto se negligit. Spes aūt
facit vt naufrag⁹ in medijs aq̄s brachia ia-
ctet. Ecc̄.xiiij. Felix q̄ nō habuit animi sui
tristitiā: ⁊ nō excidit a spe sua. Despatio ve
ro ē abyssus a q̄ vix aut nunq̄ȝ ē redit⁹. ps̄.
Descēdūt vsq̄ȝ ad abyssos: aīa eoꝝ in mal̄
tabescebat. Nulla plaga videt̄ eē maḡ de-
spabilis plaga despatiōis. Jere.xv. Fact⁹ ē
dolor me⁹ ꝑpetu⁹ ⁊ plaga mea despabilis.
Cuȝ cetera pctā sint inflexiones cordis ad
malū: pctm̄ despatōis ē fractura cordis. Je
re.xxx. Jnsanabil̄ fractura tua pessima pla-
ga tua. q̄ȝdiu arbor hȝ radices in terra lȝ vi
deat̄ arida: pōt tn̄ adhuc germīare ⁊ fructi
ficare. si aūt radicit⁹ euulsa fuerit germīare
nō poterit. Desperās ē velut arbor radicit⁹
euulsa. Job.xix. q̄si euulse arbori abstulit
speȝ meā. Motū spei qn̄q̄ȝ p̄cedūt merita
in actu sicut in illo q̄ est in charitate ⁊ bona
opa facit q̄bus sperat se hītur ū vitā eternā
Qn̄q̄ȝ vero merita p̄cedūt motū spei non
in actu: ſ̄ in sola intētiōe. sicut in illo q̄ ē in
mortali pctō q̄ interiȝ facit boni q̄cq̄d pōt:
vt de⁹ cor suū illustret ad pn̄iam q̄ sine pre-
sumptiōe sperat se hīturū btītudinē eternā
Cogitat em̄ p grām dei adhuc se hīturū me
rita q̄b⁹ btītudo debeat̄. His intellect̄ aīa
exiuit ab eccl̄ia vadēs domū cū ꝑposito cō
tinuādi bona opa iā incepta cū spe pn̄ij ⁊
nō desistēdi vsq̄ȝ in finē vite sue. Et ecce be
lial intendēs eā ab hoc sctō ꝑposito reuoca
re ait. O aīa simplex q̄ȝ facile deciperis tam
leuit̄ credēdo volo tibi ōndere q̄ despatio
nō est ita graue pctm̄ sicut tu dicis. Pri̇o
sic. Jllud qd̄ orit̄ ex bona radice nō est pec
catū: q: nō pōt arbor bona fruct⁹ malos fa
cere. Math.vij. ſ̄ despatio ꝑcedit ex bona
radice. s. ex timore dei vel ex horrore magni
tudis pctōꝝ. g̃ despatio nō ē pctm̄. Scd̄o
sic. Si despatio esset pctm̄ g̃ cum dānati de
sperēt nūc īputaret̄ eis ad pctm̄: qd̄ nō ē ve
ruȝ. Tertio sic. Multi sunt dānati q̄ tn̄ in
hac vita habuerunt spem nunq̄ȝ de mīa dei
desperātes: ergo aliqd̄ pctm̄ est despatione
grauī⁹. Quarto sic. sicut aliq̄s ex despatio
ne ꝯtēnit mīam dei ita ex p̄sumptiōe ꝯtē
nit iusticiā dei q̄ pctōres punit: ſ̄ p̄sumptio
nō est pctm̄. Judith.ix. Exaudi me miserā
dep̄cantē ⁊ de tua mīa p̄sumentē. ergo nec
despatio est pctm̄. Aīa vero abijt tristis q̄
rens ⁊ consulens legis doctores. Cui mox
obuiauit moyses a qua cū cognouisset cau
sas mestitie sue ait. Ego ostendā tibi con-
clusionem quā audiuisti ex euangelio esse
veram testimonio quadruplicis legis: scȝ.

Legis naturalis
Legis diuinalis
Legis prophetalis
Legis humanalis.

Primo ex testimonio le
gis naturalis. Et hoc quadrupl̄r. s. p rōnes
naturales: p phos: p poetas: ⁊ p exēpla gē
tiliū. Quantū ad rōnes naturales sciēdū
q̄ spes est nob̄ necessaria. Primo rōne cō-
nexionis. Spes eniȝ innitit̄ omnipotentie
diuine tanq̄ȝ fundamento mansionis cele
stis edificande: ideo firma est ⁊ non timet
ruinā. Jdeo dicit ps̄. Domin⁹ refugiū meū
susceptor meus ⁊ liberator me⁹: protector
meus ⁊ in ip̄o speraui. Ip̄e vero nō est ita
crudelis vt subtrahat se ⁊ sperantē in se ca
dere permittat. Unde Augu. dicit. Quare
dominus totiens nos ad innitendum sibi
moneret si supportare nos nollet. Non est
illusor deus vt se ad supportandū nos offe
rat ⁊ nobis innitentibus sibi in ruinaȝ no
stram se subtrahat. Secundo ratione pro
tectionis. Nam dominus speranti in se pro
muro est vndiq̄ȝ. ps̄. Dominus in circuitu
populi sui. Et Esa.xxvij. Urbs fortitudis
nostre syon saluator ponetur in ea murus
⁊ antemurale. Murus est virtus diuinita-
tis: antemurale est meritum humanitatis
christi. vtraq̄ȝ concurrit ad securitateȝ spei
nostre. ps̄. Dominus protector vite mee: a
quo trepidabo. Tertio ratiōe sustentatio
nis. Nam spes est columna totū spirituale
edificiū sustentans: qua deficiente spiritua
le edificiū corruit: ⁊ in baratrū desperatio
nis concidit. Esa.xl. Qui sperant in domi-
no mutabunt fortitudinē: scȝ propriā in di
uinā. O felix commutatio quā facit qui spe
rat in domino. Dū em̄ de viribus suis dif-
fidit ⁊ de adiutorio dei confidit quasi pro-
pria fortitudine se exuit ⁊ dei fortitudine
se induit. Dei enim adiutorium paratum ē
ei prout de ipso confidit. Bernardus super
cantica. Nil omnipotentiam verbi clariorē
reddit q̄ȝ q̄ omnipotentes facit omnes qui
in se sperant. deniq̄ȝ omīa sunt possibilia cre
denti. Quarto ratione peregrinatōis. Nā
spes est baculus valde necessarius peregri
nantibus in via huius vite. qui huic baclo
innititur nō corruit. ps̄. Non relinquet oēs
q̄ spāt i eo. Fatigatos ei sustētat. Se.xxxij

Jn bacl'o meo trāsiui iordanē istuꝫ.ꝛ Esa.
xl. dr̄ de spātib⁹ ī dn̄o. Assumēt pēnas vt a-
qle: currēt ꝛ nō laborabūt: laborabūt ꝛ nō
deficiēt. ps̄. Jn dn̄o sperans nō infirmabor.
Quātū ad pbos sciēdū ꝙ cāe despatiōis
sūt q̄ttuor. Pria ē v̄itas. Tulli⁹ li. de ami.
Cui⁹ aures v̄itati clause sūt vt ab amico ve
rū audire neq̄at hui⁹ sal⁹ despāda ē. Scitū
ē em̄ illō Catonis ꝓūbiū. Multo meli⁹ de
q̄busdā acerbos īūnicos mereri q̄ꝫ eos iui
micos q̄ dulces videnṫ. Jllos sepe verū di
cere: hos v̄o nūq̄ꝫ. Nulla ē hec amicicia cū
alṫ verū audire nō vult: alṫ ad mētiēdū sp̄
ē pat⁹. h̄ ille. Scd̄a ē adūsitas. Sen̄. ī ꝓū.
Spe bonoꝝ q̄cq̄d īdignitat̄ ī ponit ferre cō
uenit. Remediū maloꝝ futura spes ē: nec ī
nocētē debilitat ꝯsciam: cū ī adūsis solatiū
ē nō meruisse q̄ patiṫ: fortuna īnocētē dese
rit sepe: at bona spes nūq̄ꝫ. h̄ ille. Tertia ē
difficltas. Victorin⁹. Despatio est ad vite
statū vel ad v̄tutū reditū fracta spei guber
natio. Quarta ē aspitas. Quītili. c. xi. Ni-
hil difficili⁹ ē q̄ꝫ differre gaudiū: nihil inq̄ꝫ
g̃ui⁹ q̄ꝫ destituta spes torq̄t. Quātū ad po
etas sciēdū ꝙ spes ē nob̄ ncc̃ria. Prio ꝓpṫ
fortune mutabilitatē. vn̄ Virgi. ī prio enei.
O passi g̃uiora dabit de⁹ his q̄cq̄ꝫ finē. Exp
ti renocate aīos mestūq̄ꝫ timorē. Mittite:
forsan ꝛ h̄ olī meminisse iuuabit. Durate ꝛ
vosmet reb⁹ s̄uate scd̄is. Sepi⁹ eī fortuna
īduc̄ hoīeꝫ ad despationē q̄ nō ē timēda s̄
poti⁹ supportāda. vn̄ idē Virg. ait. Quo fa-
ta t̄hūt ret̄hūtq̄ꝫ seq̄mur. Quicq̄d erit. Su
panda oīs fortuna ferēdo est. Tu ne cede
malṫ: s̄ ꝯ audētior ito. Quaꝫ tua te fortuna
finet. h̄ ille. Scd̄o ꝓpṫ hoīs magnanimi-
tatē. Vn̄ Therē. ī phormione dic̄. Dū ma-
xime hoī scd̄e sunt res: tūc maxīe meditari
eū oꝫ: q̄ pacto adūsā erūnā ferat ne q̄d aīo
sit nouū. Et sic q̄cq̄d p̄ter spē euenerit ī lu
cro deputare. h̄ ille. Magnūn⁹ eī sp̄ in ꝓspi
tate fortune cogitat q̄ꝫadmoduꝫ adūsātia
sibi eq̄nimiṫ ferat. Qr̄ vt dic̄ Valeri⁹ li. ix.
Hūane vite cursus mō aspo: mō trāquillo
motu pagiṫ spe sp̄ mīor. dū ꝛ cupide vot̄ ex
cēdiṫ ꝛ fere sine rōne ꝯsumiṫ. Et Sene. de
n̄ālib⁹ q̄ōnib⁹ li. vij. dic̄. Nescit fortūa q̄escē
led gaudet tristia miscē. Jtaq̄ꝫ scd̄is nemo
ꝯfidat: adūsis nemo deficiat. Alṫne sūt vi-
ces rerū. hec ille. Tertio ꝓpṫ dei bonitatē.
Vn̄ Ouidi⁹ li. eplaꝝ dic̄. Quecūq̄ꝫ ex meri
to spes venit eq̄ venit. Spes bōa dat vires
spes bona sollicito victa timore cadit. Fal
liṫ augurio spes bona sepe suo. Cui⁹ rōneꝫ
assig̃t li. i. de fast. Cōscia mēs vt cuiq̄ꝫ sua ē
ita ꝯcipit intra Pectora: ꝓfecto speq̄ꝫ me-
tūq̄ꝫ sua. Et ꝯcludit in li. de pōto dicēs. Q̄ꝫ-
uis sit sp̄ merit̄ indebita n̄ris: mag̃ tn̄ spes
ē in bonitate dei. h̄ ille. Quarto ꝓpṫ meri
ti eq̄tatē. Vn̄ Galter⁹ in alexādreide li. vi.
dic̄. Eger ī adūsis anim⁹ sapiēt̄: ꝛ egre Cō
sulit ip̄e sibi q̄ duro in t̄pe p̄mis Diffidit re
bus: ꝛ spes lāguescit inermis. Spes quam
meritū nō ꝓuenit a spe Deuiat. ꝛ verū dat
ei ꝓsumptio nomē. Est spes ī dubijs sp̄ co
mes optima reb⁹. Hec ille. Certe q̄ hūanū
trāscēdūt gaudia votū. Hec facile ē ꝓstare
deo. Cui mūeris vsus. Hic potior quē nēo
putat. vt arator dicit. Quantū ad exēpla
gētiliū sciēdū ꝙ multi gentiliū ex despatōe
seipos occiderūt: q̄ꝝ v̄ba ponit Sene. tra-
dia. i. dicēs sub siītudīe Herculṫ furēt̄. Cur
aīam ī ista luce detineā ampli⁹? Moreꝛq̄ꝫ
nihil ē cūcta iā amisi bona: mentē: arma: fa
mā: ꝯiugē: natos: man⁹. Etiā furorē: nemo
polluto q̄at aīo mederi: morte sanādū est
scelus. Veniā dabit sibi ipse q̄ nulli dedit.
Vincaṫ mea fortuna dextera. Et. iij. trage-
dia dicit sic. dextera nūc toto impetu. Toto
dolore. viribus totis veni. Nō destino vnū
vulneri nostro locuꝫ. Totus nocens sum:
quā voles mortem exige. Effringe corpus
corq̄ꝫ tot scelerū capax. Euelle. totos visce
rū nuda sinus. Hac extrahe animā duram
inexpugnabilē. Non ego hoc tantū scelus
Vlla expiari credidi pena satis. Debitū tā
dem exige. Hec ibi. Occidūt quidā seipos
propter quattuor. Primo propter condi
tionē: scꝫ quando a statu dominij quis de-
scendit in seruitutem. Nā tempore quo Sci
pio minor in africa cepit Cartaginem tra-
dente Asdrubale duce Cartaginensiū duꝫ
ciuitas esset accensa: quia pro se tm̄ a Sci
pione salutem postulauerat. vxor eius cuꝫ
ambobus filijs suis precipitauit se in ignē
ꝛ sic extincta est. Secundo propter indi-
gnationem. Nā tempore victorie habite de
Juba rege ac pompeianis: Cato ductor eo
rū non interfuit illi bello: sed remāserat ad
custodiā vtice ciuitatis quando cato audi
uit cesarē victorē indignās īclusit se ī came
ra: ꝛ lecto libro Platonis de īmortalitate
aīe trāsfixit se gladio. ꝛ emissa voce: filij ad
eū accedentes inuenerunt gladio trāsfixū
ꝛ aduocato medico ligauerunt vuln⁹ exul-
so gladio. q̄d tm̄ renouauit exclusis omnib⁹

a camera: ꝛ sic interijt. Hoc factū valerius maxim⁹ li.iij. valde cōmēdat dicēs. Tui q̊ꝫ clarissimi excessus cato vtica monumētū est in qua ex fortissimis vulneribus tuis plus glíe ꝙ̄ sanguis emanauit. Siquidez ꝯstantissime in gladiū incūbendo magnū hoībus documētū dedisti: ꝙ̄to potioꝛ esse debeat ꝓbis dignitas sine vita ꝙ̄ vita sine dignitate. hec ibi. Qd̊ ꝯfirmat Sene. li. epi. dicens. Aspice catonē sacro pectoꝛi durissimas man⁹ admouentē ꝛ vulnera laxantē. Sed beat⁹ Aug. li. i. de ciui. dei hoc factum detestat̃ dicens. Ut facile reperiūt pagani de cui⁹ auctoꝛitate prescribant nisi illū catonem qui se vtice occidit. nō qꝛ solus hoc fecit: ſ; qꝛ vir doct⁹ ꝛ pꝛobus habebat̃ vt merito putetur etiā recte fieri potuisse: vel qd̊ fecit posse. De cui⁹ facto qd dicā potissimuz nisi ꝙ amici ei⁹ ꝛ docti quidē viri qui hoc fieri prudenti⁹ dissuadebant imbecillioꝛis animi ꝙ̄ foꝛtioꝛis facin⁹ esse concesserunt quo nō demōstraret̃ hōestas turpia precauens: sed infirmitas aduersa nō sustinens. Hoc ꝛ ipse cato in suo charissimo filio indicauit. Nā si turpe erat sub victoꝛia cesaris viuere: cur auctoꝛ huius turpitudinis filio fuit quē de cesaris benignitate oīa sperare ꝑcepit. Cur nō ꝛ illū coegit ad moꝛtē. Nullo igit̃ mō turpe iudicauit sub victoꝛe cesare viuere. Alioqn ab hac turpitudine pat̃no ferro filiū liberaret. hec ille. Tertio ꝓpter obsidionē. Nā fimbꝛia ſm Oꝛosiū li. vi. fuit de ꝑte marij in bello ciuili int̃ sillā ꝛ mariū: ꝛ fuit marianoꝝ̄ sceleruz satelles ꝛ hō oīm audacissim⁹: q̄ flaccū cōsulē ad quē legat⁹ missus fuerat apud nicomediā occidit. ꝛ tñ irat⁹ troianis q̄ iliū reedificatā p⁹ ꝑmā subūsionē factā a grec̄ inhītauerūt eo ꝙ ꝓ sillane partis studio poꝛtas ꝯ fimbꝛiā clauserāt ꝛ ipm̄ repulerāt vꝛbē ipam iliuz antiquā rome ꝑentē fundit⁹ cede ꝛ incēdio deleuit. quā tñ silla ꝯtinuo refoꝛmauit. Fimbꝛia ꝟo postmodū exercitu sille obsessus desꝑatiōe mot⁹ seipm̄ occidit. Quarto ꝓpt̃ ꝓfligationē. s. qn̄ qs supat̃ ab amico. Naz marc⁹ antoni⁹ cū soꝛoꝛē octauiani augusti noīe octauiā duxissꝫ in vxoꝛē ꝓ stabiliēda pace int̃ eos: postmodū ea repudiata cleopatrā reginā egypti duxit vxoꝛē. vñ ingēs bellū ciuile cōmouit cogente cleopatra dū cupiditate muliebꝛi optat etiā ī vꝛbe regnare. Uict⁹ ē aūt ab octauiano nauali pugna clara ꝛ illustri apud actiū in epyro: ꝛ tādē fugit ī egyptū. Qui desꝑerās eo ꝙ oēs trāsirent ad octauianū: manu ꝓpꝛia seipm̄ interemit: vt dicit Eutropius ꝛc.

Scd̊o declarat̃ eadē cōclusio testīonio leg̃ dīnalis. Nā hō dꝫ sꝑare qͣttuoꝛ. Pꝛīo petitoꝝ repꝛomissiōes. Nā mult̃ ānis abꝛahā expectauit filiū sibi a deo ꝓmissum. ſ; nō fuit frustrat⁹ a desiderio suo lꝫ eēt cētenari⁹ qꝛ tūc nat⁹ ē ei ysaac. Gen̄. xxi. Scd̊o adūsarioꝝ ꝯsolatiōes. Nā ꝑmisit deus flagellari ppl'm suū isrl' lōgo tꝑe in egypto ꝛ in deserto anꝙ̄ venirēt ad terraz ꝓmissiōis q̄ erat patrib⁹ repꝛomissa. vt pꝫ Exo. ij. ꝛ Nume. ꝑ totū. Tertio oppꝛ̄ssoꝝ̄ subleuatiōes. Nā susanna cū eēt moꝛti adiudicata erat coꝛ eius fiduciā hn̄s in dn̄o quā de⁹ ꝑ danielē ꝓphām ab hmōi oppꝛ̄ssione subleuauit. Dan̄. xiij. Quarto triūphorū coꝛonatōnes. Nā dixit dauid philisteo. Tu venis ad me cū gladio ꝛ hasta: ego āt venio ad te in noīe dn̄i. Sꝑabat em̄ victoriam obtinere: ꝛ sic factum est. i. Reg̃. xv.

Tertio declarat̃ eadē cōclusio testīonio leg̃ ꝓphālis. Sꝑandū em̄ est in dn̄o qͣdrupl'r ꝓpt̃ ea ꝑ q̄b⁹ hoīes desꝑare solēt. Pꝛīo ꝓpt̃ pctōꝝ magnitudinē: vt latro ꝛ homicida. sic caim dic̃ Gen̄. iiij. Maioꝛ ē iniq̄tas mea ꝙ̄ vt veniā merear. vñ sic nauis desꝑata oī vēto exponit̃: ꝛ infirm⁹ desꝑat⁹ oī cibo: sic tales oī pctō. Jere. ij. Dixisti desꝑaui nequaꝙ̄ faciā. Tñ in dn̄o sꝑandū est vt foꝛnicaria de recōciliatiōe cū viro ardētissime ipsam diligente. Job. xiij. Quare lacero carnes meas dētib⁹ meis ꝛ aīam meā poꝛto in manib⁹ meis. Etiā si occiderit me ī ipō sꝑabo. Uerūtñ vias meas in ꝯspectu ei⁹ arguā ꝛ ipē erit saluatoꝛ me⁹. Hec ille. Et Jere. iij. vulgo dr̃. Si dimiserit vir vxoꝛē suā: ꝛ recedēs ab eo duxerit virū alterū: nūq̄d reuertet̃ ad eū vltra? Tu aūt foꝛnicata es cū amatoꝛib⁹ mult̄: tñ reuerte re ad me dicit dn̄s. Scd̊o ꝓpt̃ hostiū multitudinē: vt faciūt obsessi ꝛ rēptati. i. Reg̃. xxiij. Saul ꝛ viri ei⁹ cingebāt dauid ī modū coꝛone: poꝛro dauid desꝑabat se posse euadere a facie saul. Tñ sꝑandū est in dn̄o sicut miles cui rex sapiēs bonus ꝛ potēs castrū suū cōmisit. ps̄. De tribulatōe īuocaui dn̄m: ꝛ exaudiuit me ī latitudīe dn̄s. Dn̄s mihi adiutoꝛ nō ti. q̄d fa. mi. hō. Bonū est sꝑare in dn̄o: ꝙ̄ sꝑa. in ꝑn. Tertio ꝓpter

tp̄aliū paupꝑtatē. Sepe em̄ mala ꝑpt̄ h̄ cō-
mittūt. Prouͤ.xxiij. Si desꝑaueris ī die an
gustie minuet̄ fortitudo tua. Tn̄ sꝑandū ē
ī dn̄o vt h̄uꝰin dn̄o diuite ꝛ largo. ps̄. Ocl'i
suꝑ metuētes eū ꝛ in eis q̄ sꝑant suꝑ mīa
eiꝰ vt eruat a morte aīas eoꝝ ꝛ alat eos in
fame. Si em̄ dabit brutꝭ sꝑandū ē q̄ꝛ ēt da
bit hoībꝰ. ps̄. Ocl'i oīm in te sꝑāt dn̄e: ꝛ tu
das escā illoꝝ in tp̄e optuno. Ape. tu ma-
nū: ꝛ īples oē aīal bn̄di. Quarto ꝑpt̄ in-
firmitatꝭ diuturnitatē. vt q̄ diu ꝯsuluit me-
dicos ꝛ dietā tenuit ꝛ nō ꝯualuit. sic q̄ diu
in pctō fuit. Michee. i. Desꝑata ē plaga eiꝰ
q̄ꝛ venit vsq̄ ad iudā. i. ꝯfessionē. Tn̄ sꝑan
dū ē ī dn̄o vt ī medico sanāte oēs dolores
ps̄. Sꝑerās ī dn̄o nō infirmabor. Osee. ij.
Dabo ei vallez achor ad aperiendā spem.

Quarto declarat̄ eadē

ꝯcl'o testimonio legꝭ hūanal'. Naz spes ē nobꝭ
nc̄cria ꝑpt̄ q̄ttuor. Pr̄io q̄ꝛ ē lucratiua. ē ei
sil'itudo int̄ fiscū ꝛ spē: q̄ꝛ sic fiscꝰ lucrat̄ ex
his de q̄bꝰ alij subditi ꝑdūt. vtputa d̄ homi
cidijs: furtꝭ: ꝟberibꝰ: iniurijs eoꝝ ipe suū lu
crū fac̄. s. merciamētoꝝ ꝛ forestoꝝ ꝛ hmōi.
sic pꝫ. C. de iure fisci. ꝛ in ff. nouo. eodē ti. ꝑ
totū. Ita bonꝰ hō dū oīa sꝑat ꝑ spē ꝛ chari
tatē lucrat̄: q̄ꝛ de ꝑsecutōe vel etiā occisiōe
ꝑ iusticia ꝛ oī alio tedio sibi a mal' illato ꝛ
ꝑ mltas tribulatiōes iustoꝝ: certꝰ sꝑat ꝑue
nire ad gaudiū beatoꝝ. De oībꝰ talibꝰ detri
mētis spes lucrū suū fac̄. i. Coꝝ. i. Nos pati
mur vt spes nr̄a sit firma. Et Gre. li. x. mo-
ral'. dic̄. Bonoꝝ mēs q̄ duriora ꝑ ꝟitate to
lerat eo eternitatꝭ p̄mia certiꝰ sꝑerat. Et ps̄.
Si exurgat adū. me p̄li. ī h̄ ego spe. Scd̄o
q̄ꝛ ē letificatiua. Spes em̄ ē gaudiū xp̄iani
dū h̄ viuit: q̄ꝛ sic ille q̄ nō possidet in re nisi
ꝑuā domūculā: tn̄ sꝑat h̄r̄e maiorē magis
gaudet de illa in spe q̄ꝫ de ista in re: sic vir iu-
stus q̄cq̄d in h̄ secl'o possidet parū estimat
respectu vite celestis ad quā anhelat. Ro-
ma. xiiij. Gloriamur ī spe filioꝝ dei. Et isto
gaudio dꝫ carere q̄ vtroq̄ꝫ vult gaudere. ff.
de interro. ac. l. ꝯfessionibꝰ. Et. ff. de reg. iu. l.
ī poliū. Prouͤ. xiiij. In gaudio illiꝰ nō imple
bit̄ alienꝰ. Ro. xij. Spe gaudētes. Tertio
q̄ꝛ ē directiua. q̄dā em̄ credūt posse obtine-
re celū sine meritꝭ bn̄ viuēdi. Stultꝰ aūt eēt
miles q̄ a rege vocatꝰ ad bellū remaneret ī
taberna vel in alijs illicitꝭ sꝑaret honorari
cū alio strēnue bellāte a rege q̄ p̄nouit ꝯdi
tionē vtriusq̄ꝫ: vl' q̄ crederet metere bonas
messes vbi malū semē seminauit. Ecc̄. xxv.
Que in iuuētute tua nō ꝯgregasti: quō iue
nies ea in senectute tua. Dyabolꝰ ꝑmittit
sepe aīe mīaz: lōgā vitā et et̄nā gl'iaz absq̄ꝫ
vlla punitōne pctōꝝ: ꝛ hō istud credēs au
daciꝰ peccat. cōtra illud Ecc̄. xij. Ne credas
inimico tuo ineternū: q̄ꝛ ꝑiculū magnū est
sic credētibꝰ. Nā si q̄s nostrū citaret̄ ꝑ ma-
xima cā: puta exheredatiōis. si nō cōꝑeret
ad certū diē inimico sub amici spē obuiāti
sibi ꝛ dicēti q̄ nō oꝫ ipm die illo sollicitari
nec instr̄ꝫ suū sibi on̄dere nec vlteriꝰ labora
re: q̄ꝛ iudiciuꝫ non sedebit si tale q̄d credat
nihilominꝰ iudiciū ꝯ eū dabit̄: q̄ꝛ ꝯtumax
est. vt. ff. de eo ꝑ quē factū ē quo minꝰ q̄s i̇̄
stat iudicio. Ubi dicit glo. Nimis credulꝰ
est in culpa. Ip̄e ꝟo q̄ eū seducit ē in dolo
Sic oēs vocati sumus ad iudiciū dei ꝛ nisi
on̄damꝰ instr̄m meritoriū bone vite: posses-
sionē ꝛ hereditatez celestis gl'ie ꝑdemus ꝛ
dyabolꝰ nobis suadere conat̄ q̄ absq̄ꝫ illis
obtinebimꝰ: s̄ hec ē deceptiua spes. Prouͤ.
xxvi. Si īmiserit vocē suā ne credas ei: q̄m̄
septē neq̄cie sunt in corde eius. Spes aūt
de q̄ loq̄mur ē in obseruantia mādatoꝝ dei.
ps̄. Sꝑera in dn̄o ꝛ fac bonitatē. Et iterū.
Nolite sꝑare in iniq̄tate ꝛc̄. Sap. iij. Infe-
lix ꝛ vana spes illiꝰ. Quarto: q̄ꝛ est ꝯsilia-
tiua. Qn̄q̄ꝫ em̄ ꝯtingit q̄ verecūda cogita
tio q̄ est inimica aīe a dyabolo cordi pctō-
ris īmissa īpedit pn̄iam ꝛ deducit ad desꝑa
tionē. s̄m illud Iob. vij. Quāobrē elegit sus
ꝑendiū aīa mea ꝛ mortē ossa mea. desꝑaui
nequaq̄ꝫ vltra iā viuā. Allegat em̄ dyabo-
lus dicēs. Turpe est q̄ aliq̄s alleget ꝑpriā
turpitudinē: iō ne cōfitearis ne forte q̄sq̄ꝫ
sciat q̄ꝫ turpe pctm̄ ꝯmisisti: q̄ꝫ falsus fuisti
Spes aūt melius ꝯsulit dicēs. Licet tibi ꝑ
priā fraudē ꝛ iniusticiaz allegare. vt. C. de
trāsac. l. de trāsgressiōe. ꝛ. C. de h̄uo pig. da.
l. si creditor. Multo em̄ turpiꝰ est q̄ totus
mūdus sciat pctā tua in iudicio ad tui dā-
nationē. Replicat dyabolꝰ dicēs. Allegās
ꝑpriā turpitudinē ꝛ falsitatē nō est audiē
dus. vt. C. de non nume. pecu. l. generaliter.
Respondet spes. verū est in foro ꝯtētioso:
nō aūt in iudicio ꝯfessionis ꝛ ꝯsciē. Tales
itaq̄ꝫ desꝑati dicūt illud Iere. xviij. Desꝑa-
uimꝰ: post cogitationes nostras ibimꝰ. At
spes dicit illud. ij. Reg. ij. Periculosa res
est desperatio. Et sic pꝫ q̄ sane ꝯsulit spes
pctōri. Postq̄ꝫ vero moyses declarauit con
clusionē p̄dictā ait aīe deuote. Que ego no

tui fideliter te docui. Sꝫ ecce hic est sanctꝰ Thō. de aq̄no doctor noui testamēti cuius scīa mirabilis a deo facta ꝯfortabit te si q̊ mō attingere poteris ad eā. Ad quē astāte moyse accessit aīa deuota ꝑ clariori noticia sue ꝯclusiōis. Cui sctūs Thō. ait. Os meū apui ꝛ attraxi spm̄: q2 mādata dei desiderabā. Conclusionē tuā ꝯfirmabo testimonio quadruplicis legis: scꝫ

Legis euangelice
Legis apostolice
Legis canonice
Legis ecclesiastice.

Quantū ad legē euāgelicā xp̄s ꝓbauit illā q̄druplici testimonio. Prīo testīonio Joh. xx. vbi xp̄s dixit discipulis suis post resurrectionē. Accipite spm̄ sctm̄ quoꝝ remiseritis pctā remittunt eis: ꝛ quorū retinueritis retenta sunt. Vn̄ non est desperādū de vlla graui aduersitate. qm̄ ille hō q̄. xxxviij. annis erat in infirmitate a xp̄o sanatꝰ est: vt pꝫ Joh. v. Scd̄o testimonio Luc. xxiiij. Oportebat xp̄m pati et resurgere a mortuis die tertia et p̄dicari ī noīe eiꝰ remissionē pctōꝝ in oēs gētes. vn̄ nō est ab vlla gēte desꝑandū de sua salute. qm̄ ille ꝑalyticꝰ qui se mouere nō poterat ꝑ tegulas submissus ante iesum ꝑfecte sanatus ē: vt pꝫ Luc. v. Tertio testīonio Mathei. xij. Ecce puer meꝰ dilectꝰ quē elegi in quo bn̄ cōplacuit aīe mee: ponā spm̄ meū sup eū et iudiciū gentibꝰ nunciabit. nō contendet neq3 clamabit neq3 audiet aliquis in plateis vocē eiꝰ. Arūdinē quassatā non ꝯfringet: et linū fumigans nō extinguet donec eijciat ad victoriā iudiciū et in nomīe eiꝰ gentes sꝑabūt. Hec ibi. Vn̄ nō est desꝑandū de salute cuiusq3. qm̄ illa mulier q̄ sanguinis fluxū patiebat. xij. annis ꝑfecte a christo sanata est: vt patet Mathei. ix. c. Quarto testimonio Marci. vi. Confidite ego sū nolite timere: vt dicit in euangelio hodierno. In quo circa cōfidentiā quā debemꝰ habere sperando in deo notantur quattuor que etiā notantur in prophetia. Primo cordis libertas. Sicut enim homo sine luce corporali non potest bene ambulare corporaliter: ita sine luce spirituali: scilꝫ diuine gratie nō potest bene ambulare spiritualiter: precipue per mare huius mundi. ps̄. Hoc mare magnū et spaciosum quod non possumus transfretare vt perueniamꝰ ad portū celestis glorie nisi cū naui pnīe. ps̄. Illic naues pertransibūt. Ad hoc ergo vt cor nostrū libere et cōfidenter nauiget ꝑ obscuritatē huiꝰ vite cū naui pnīe mediante lumine diuine gr̄e oportet soluere de medio cordis nostri cathenā pctōꝝ. ideo dr̄ in prima parte euāgelij. Cū sero esset erat nauis in medio mari et iesus solꝰ in terra ꝛc̄. Fructuosa enī pnīa fit in vita pn̄ti. vbi est iesus. i. spes firma salutis. Et q2 ventꝰ temptationū ex parte dyaboli: mūdi: ꝛ carnis: insurgit ab exteriori: ideo dr̄. erat em̄ ventꝰ cōtrariꝰ illis. ꝛ cathena peccatoꝝ quibꝰ cor nr̄m ligat ab interiori. ideo dr̄. Si abstuleris de medio tui cathenā. propterea laboramus in remigando. i. cū difficultate pnīā peragimꝰ: q̄ difficultas est in q̄ttuor. vn̄ dr̄ in euāgelio. Et circa q̄rtā vigiliā noctis. ꝛ in ꝑphia dr̄. Si abstuleris cathenam q̄ est q̄ttuor anuloꝝ. Pria vigilia noctis ꝛ pmꝰ anulꝰ cathene peccati cordis est cogitatio curiosa. s. qn̄ mēs incaute vagat cogitādo que ad se non ptinēt: puta inutilia ꝛ vana et tūc dyabolus īmittit malā suggestionē que mentē corrūpit. Scd̄a vigilia noctis et secūdus anulus cathene est cogitatio libidinosa et morosa. s. qn̄ mens delectat cū multa mora. Tertia vigilia et anulꝰ cathene est cogitatio pernitiosa: scilicet quando mens venit ad consensum peccati. Sap. i. Peruse cogitatiōes seꝑant a deo. Quarta vigilia et anulꝰ cathene ē cogitatio malitiosa: qn̄. s. culpa tegit vel defendit. Scd̄o notatur opis bonitas. s. auferēdo prauitatē opis q̄ ē desꝑare de salute. vn̄ dr̄ in euāglio. At illi vt viderūt eū ambulantē sup mare scꝫ ꝑ inspirationē mētalē: ad derelinq̄ndas delitias et ꝯcupiscētias huiꝰ mūdi: putauerunt fantasma esse. i. nō veritatē: sed fictionē ad exterrendā mentē. ideo dr̄ in ꝑphia. et desieris digitū extendere. i. dereliqueris vanitates seculi vt operibus penitentie insistas. Tertio notatur lingue honestas. s. ne homo vana et inutilia loquatur. Unde dr̄ in euāgelio. et clamauerūt. oēs em̄ ꝯturbati sunt. et in ꝑphia dr̄. et loq̄ qd̄ nō ꝓdest Locutio em̄ penitētis dꝫ esse de his q̄ ad salutē aīe ptinēt: et nō clamare ꝯ austeritatē pnīe murmurādo. Quarto notatur compassiōis pietas subueniēdo ꝓximo. vn̄ dr̄ ī ꝑphia. Cū effuderis esurienti aīam tuā et aīam afflictā repleueris. Et in euāgelio dr̄. percurrentes vniuersā regionē illā ꝛc̄. vsq3.

salui fiebāt. Ad talē pn̄iam ꝯsequit̃ certitudo salutis eterne mediante anchora spei q̄ aīam seruat ne a ꝓcellis tēptationū abrūpatur. Heb. vi. Quā sic anchorā habem⁹ tutā ac firmā. Sup quo dicit Aug. Si videris fluctuari in mari isto noli abrūpi ab anchora anteq̄ intres in portuz. Fluctuat nauis in anchoris ſ; nō lōge a terra ꝓijcit̃ nec ineternū fluctuabit. Hec ille. Deducit aūt verū penitentē ad clarā visionē dei. vn̄ dr̃ in euāge. Cūq̄ egressi essent de naui ꝯtinuo cognouerūt eū. Et in ꝓphia cōcludit̃. Et requiem tibi dabit domin⁹ de⁹ ꝛc̄. vsq̄. hereditate iacob patris tui.

Scd̄o declarat̃ eadē cōclusio

testimonio leg̃ aplice. Prīo testimonio pauli. i. Thimo. iiij. Fidelis sermo ꝛ oī acceptione dign⁹. In hoc em̄ laboram⁹ ꝛ maledicimur: q2 speram⁹ in deū viuū q̄ est saluator oīm hoīm. maxime fideliū. Et. vi. c. dic̄. Diuitib⁹ hui⁹ seculi p̄cipe non sublime sapere neq̄ sp̄are in incerto diuitiarū: ſ; in deo viuo q̄ p̄stat nobis oīa abūde ad fruēdū: bn̄ agere: diuites fieri in opib⁹ bonis: facile tribuere: cōicare: thesaurizare sibi fundamentū bonū in futurū vt apphendāt verā vitā. Hec ibi. Scd̄o testimonio petri apl̄i. i. canoni. i. c. Succincti lūbos mētis vestre sobrij: pfecti: sp̄ate in eā q̄ offert̃ in vobis grām ī reuelatiōe iesu xp̄i q̄si filij obediētie. Tertio testimonio ioh. i. canoni. iij. c. Charissimi nūc filij dei sum⁹ ꝛ nondū appuit q̄d erim⁹. Scim⁹ q̄m cū appuerit siles ei erim⁹ ꝛ videbim⁹ eū sicuti est. Et oīs q̄ h3 hāc spem ī ipo sc̄tificat se sicut ille sanct⁹ est. Quarto testimonio Jaco. vij. Ecce agricola expectat p̄ciosum fructuz terre patiēter ferēs donec accipiat tp̄aneū ꝛ serotinū. Patiētes estote ꝛ vos ꝛ cōfirmate corda vestra: quoniā aduentus domini appropinquabit.

Tertio declarat̃ eadē cōclusio

testimonio leg̃ canonice. Sciendū est ꝙ desp̄atio ꝓuenit ex q̄ttuor. Prīo ex austeritate correptōis. vn̄ dist. xlvij. c. Recedite inquiunt polluti recedite abite: nos tāgere nolite: nobiscuz nolite cōicare. Talis loq̄la nō illuminat cecū: non sanat egrotū: nō curat infirmū: ſ; magis occidit atq̄ in desp̄atione piclitātē mittit. Boni et enī rectores ex sua infirmitate alioꝝ infirmitates pensantes magis p humilitatis ꝛ māsuetudis leuamentū studēt peccantes ab erroris laqueo eripere q̄z p austeritatē in foueā pditionis nutātes ppellere. vn̄ doctor gētiū factus sū inq̄t infirm⁹ infirmis. Hec ibi. Secūdo ex asp̄itate abiectōis. vn̄. xxiiij. q. iij. c. corripiant̃. dr̃ sic. Neq̄ em̄ scim⁹ q̄d ꝯtingat seq̄nti die: aut an̄ finē vite hui⁹: nec de aliq̄ tali desp̄andū est: aut ꝯtradici deo pōt ne se respiciat ꝛ det pn̄iam: ꝛ accepto sacrificio sp̄ūs cordis ꝯtribulati cordisq̄ ꝯtriti: a reatu q̄zuis iuste dānatiōis absoluat dānatū quē ip̄e nō dānet. Nesciētes em̄ q̄s ptineat ad p̄destinatoꝝ numerū q̄s nō pertineat sic effici debem⁹ charitatis affectu vt oēs velim⁹ saluos fieri. hec ibi. Tertio ex īpietate extimatiōis. vn̄. xxvi. q. vi. c. agnouim⁹. dr̃ sic. Horrem⁹ tante fateor īpietatis aliquē repiri vt de dei pietate desperet quasi nō possit ad se q̄uis tp̄e ꝯcurrēti succurrere ꝛ piclitantē sub onere pctōꝝ hoīez redimere quo se velle expediri desiderat ꝛ saluari. Quid g̃ hoc rogo aliud est q̄z moriēti mortē addere eiusq̄ aīa sua crudelitate ne absoluta possit esse occidē. cū dn̄s ad subueniendū patissim⁹ inuitat ad pn̄iam sic ꝓmittit pctōri. In q̄cunq̄ hora ꝛc̄. ꝛ iterū. Nolo mortē pctōris: ſ; vt mag̃ cōuertat̃ ꝛ viuat. hec ibi. Quarto ex tarditate cōuersionis. vn̄. xxxij. q. ij. c. ancillā. dr̃ sic. Nemo ei desperand⁹ est dū in hoc corpe ꝯstitut⁹ est: q2 nō nunq̄ q̄d diffidētia etat̃ differt̃: ꝯsilio maturiore pficit̃. hec ibi. Idē habet̃ de pe. dist. vij. c. nemo. ꝛ sic patet ꝛc̄.

Quarto declarat̃ eadē ꝯcl'o

testimonio leg̃ eccl'iastice. Prīo testimonio Greg. in quadam omel'. dicētis. Cū in graui pctō miser hō labit̃ suadet ei dyabolus ne peniteat nec ꝯfiteatur. Pctm̄ leue ꝛ modicū in corde affirmat: m̄iam p̄dicat: lōginquū spaciū vite ꝓmittit: pmanere ī peccato suggerit: vt sic in ꝯtēptū dei ꝛ desp̄ationē sui inducat ꝛ pdat. hec ille. Scd̄o testimonio Hiero. in q̄dā epl'a dicētis. Omne op⁹ leue fieri solet cū ei⁹ p̄ciū cogito ꝛ spes p̄mij solaciū fit laboris. Amaritudinez radicis dulcedo pomi cōpensat: picula maris spes lucri delectat: dolorē medicīe spes salutis mitigat. Qui desiderat nucleū frāgit nucē. Pn̄iam agat ꝛ nō desperet q̄ vult eterno adherere bono. Preconia xp̄i narrare p̄ūt q̄ ad palmā indulgētie ꝓuenire meruerūt. hec ille. Tertio testimonio Amb. sup Luc.

dicẽtis. Nemo diffidat nemo veterũ cõsci⁹
petõꝝ p̄mia diuina desperet. Nouit dñs mu
tare sñiam si tu noueris emẽdare delictum
hec ille. Quarto testimonio Aug. in li de
simbolo dicens. Latro agnouit. Petr⁹ ne-
gauit. In petro mõstrat̃ queq̇ iustũ nõ de
se debere p̄sumere. in latrone nullũ impiuz
debere diffidere. Timeat ergo bon⁹ ne pereat
p supbiã: ꝛ mal⁹ ne desperet p multã mali-
ciã. hec ille ꝛc. Hmõi spes cũ pfectu caritatꝫ
ꝛ fundamẽto fidei ẽ nobis necessaria. Vñ
Bern. sup Cãti. ser. xlviij. dic̃ sic. Dicit fides
parata sunt magna ꝛ inexcogitabilia bona
fidelib⁹ suis a deo. Dicit spes. mihi illa ser-
uant̃. Nã tertia quidẽ dic̃ caritas curro ego
ad illa. hec ille. Hec eñ est dom⁹ dñi in aĩa
nr̃a firmit̃ edificata cui⁹ fundamẽtũ est fi-
des. paries spes. tectũ caritas. ad quã venit
sanctissima trinitas. Joh. xiiij. Ad eũ venie
mus ꝛ mã. a. eũ fa. Cui desp̄atio. xl. modis
opponit̃. iõ. xl. dieb⁹ penitem⁹ ĩ q̃dragesima

Pr̃io desperãdo de boni opis inchoatõe
vñ dr̃. i. q. i. ca. cũ paul⁹ dicat. Fundamentũ
aliud nemo põt ponere pret̃ id qḋ positũ ẽ
qḋ ẽ xp̄s iesus. cõseq̄nt̃ pbat̃ q: vbi xp̄s nõ
est fundamentũ nulli⁹ boni opis est supedi
ficiũ. hec ibi. ppterea dr̃. i. Coꝝ. iij. Nõ sum⁹
sufficientes cogitare aliq̇d a nob̃ q̄si ex no-
2 bis: ſꝫ suffi. n. ex deo ẽst. Secũdo desperan
do de boni opis inchoati pseueratiõe. Vñ
dr̃ de pe. dis. ij. §. q̄rendũ sic. Nemo mittens
manũ suã ad aratrũ ꝛc. Manũ quippe in
aratrũ mittere est q̄si p quendã cõpũctiõis
vomerez ad pferendos fruct⁹ terrã sui cor-
dis apire: ſꝫ retro post aratrũ respicit q̇ post
exordia boni opis ad mala reuertit̃ q̇ dere
3 liquit. hec ibi. Tertio desperando de boni
opis pfectiõe. vñ. xxij. q. ij. c. Ne q̇s arbitret̃
pfectũ ꝛ spũalẽ hoiem p ista tpali vita in
cui⁹ morte nõ occidit̃ aĩa siue sua siue alte-
rius debere metiri. Falsuz eñ dicere nõ in-
uenit̃ sctis ꝯcessum. hec ibi. Et q: difficile ẽ
nõ errare in vbo iõ desperat. Quarto de-
sperando se posse ꝯuersationẽ amicoꝝ reli-
quere. vñ dr̃. xxviij. q. i. ca. Sepe maloꝝ con
sortia etiã bonos corrũpũt q̄tomagis eos
q̇ ad vicia proni sunt. hec ibi. Et. xxiij. q. iiij.
ca. quisq̇s dr̃. Quõ incorrupt⁹ poteris pma
nere q̇ corruptꝭ sociaris. hec ibi. Exemplũ de
iuuene q̇ dixit xp̄o. Sine sepeliã pr̃em meũ
quẽ xp̄s rephendit. Math. viij. Quinto
desp̄ando se posse diuitijs ꝛ alijs reb⁹ tem-
poralib⁹ abrenũciare. vñ dr̃ di. xlvij. c. Qẽs

hui⁹ seculi dilectores ĩ terrenis reb⁹ fortes
sunt: ĩ celestib⁹ debiles. Nã p tpali gl̃ia vsq̄
ad mortẽ desudare appetũt ꝛ p spe ppetua
nec parũ in labore subsistunt. p terrenis lu
cris q̄slibet iniurias tolerãt ꝛ p celesti mer-
cede vel saltẽ tenuissimi vbi ferre cõtume-
lias recusant. terreno etiã iudici toto etiam
die assistere fortes sũt. ĩ orõne vo corã dño
vel vni⁹ hore momẽto lassant̃. Sepe nudi-
tatẽ: deiectionẽ: famẽ p acq̇rendis diuitijs
atq̄ honorib⁹ tolerãt ꝛ earũ rerũ se p absti
nentiã cruciãt ad q̄s adipiscẽdas festinãt.
Supna aũt laboriose q̄rere tãtomagꝭ dissi-
mulãt q̄tomagis ea retribui tardi⁹ putãt.
hec ibi. Exẽplũ ḋ illo diuite cui q̄renti a xp̄o
q̇d faceret vt haberet vitã et̃nã. Rñdit ie-
sus. Si vis pfect⁹ eẽ va. ꝛ ven. o. q̇ habes. Il
le aũt abijt tristis. erat eñ hñs multas pos
sessiones. Mat. xix. desperabat eñ de salute
sua ppt̃ affectũ ad tpalia. Sexto desperã
do de diuina bonitate ꝛ puidẽtia ei⁹. vñ di.
lxxxiij. c. diaconi sunt q̇s. dr̃ sic. Modera-
tio eñ dei ac pietas solũ nr̃m reditũ req̇rit
ac nos cupit lõga bonitate saluari. si nõ cõ
uertimur. si duri colli sumus. si in pctĩs vsq̄
ad mortẽ illicite pduram⁹. assidue peccãtiũ
nõ miseret̃ de⁹. hec ibi. Septio desperãdo
posse a deo exaudiri: q: orãs deũ nõ subito
impetrauit qḋ intẽdebat. vñ dr̃. iij. q. vij. In
grauib⁹ pctĩs q̇s posit⁹ dũ suis p̄mit̃ aliena
non diluit. Cũctis eñ liquet: q: cũ is displi
cet q̇ ad intercedendũ mittit̃: irati anim⁹ p
culdubio ad deteriora puocat̃. Scriptũ q̇p
pe est. Victime impioꝝ abhoĩabiles sũt deo
vota iustoꝝ placabilia. Neq̄ eñ in oĩpotẽtꝭ
dei iudicio q̇d: ſꝫ a q̇ dat̃ inspicit̃. Hinc ẽ qḋ
scriptũ est. Respexit de⁹ ad abel ꝛ ad mu-
nera ei⁹. ad caim vo ꝛ ad munera ei⁹ nõ re
spexit. Dictur⁹ q̇ppe q: dñs respexit ad mu
nera p̄misit sollicite q: respexit ad abel. Ex
q̄ re patent̃ oñdit̃ q: nõ offerẽs a muneri-
bus: ſꝫ munera ab offerente placuerũt. Do-
na quippe iniquoꝝ nõ pbat altissim⁹ nec re
spicit in oblatõnes coꝝ nec in multitudine
sacrificioꝝ coꝝ ppiciabit̃ pctĩs. Itẽ lõge ẽ
dñs ab impijs ꝛ orõnes iustorũ exaudiet.
hec ibi. Octauo desperãdo de venia pctõꝝ 8
ppt̃ diuinã iusticiã. vñ de pniã. dis. i. §. taci
turnitas. dr̃ sic. De⁹ eñ q̇ misericors est ꝛ iu-
stus sic ꝯseruat miãm ĩ iusticia: ita ꝛ iustici
am in miã. hec ibi. Nono desperãdo de sua 9
salute ppt̃ infallibilitatẽ diuine p̄scientie.
vñ. xxiij. q. iiij. c. nabuchodonosor. dr̃ sic. Nõ

ergo necessitatē facit correptōis vel obdurationis diuina p̄destinatio seu p̄sciētia. cū boni p grāz corrigant᷑ et libero arbitrio mali pereāt. Neqꝫ em̄ q2 p̄destinatio siue p̄sciētia dei falli nō pōt: necessario eueniūt q̄ p̄destinant᷑ vel p̄sciunt᷑: sic nec necessario eueniunt q̄ p̄destinant᷑ vel p̄sciunt᷑ q̄ futura sunt ſꝫ q2 bona absqꝫ eiꝰ grā. mala pret᷑ eiꝰ sciam euenire nō p̄nt. hec ibi. Decimo desp̄ando saluari posse fato seu dispositione celoꝝ. Dicūt em̄ plurimi: libent᷑ a pctīs desisterē: bona facerē: ſꝫ nō valeo: q2 sub tali fato sub tali planeta: sub tali cōstellatiōe celi natꝰ sum ꝙ alit᷑ agere nō possū: ſꝫ fatue ac ignorant᷑ dr̄. qm̄. xxiij. q. iiij. c. displicet. habet᷑ sic. Nā q̊s nesciat in eo dānari hoīem nisi merito male volūtat᷑: nec liberari nisi bonā habuerit volūtātē. hec ibi. Celū aūt licꝫ influat in corpꝰ hoīs nō tn̄ volūtati dn̄ari p̄mittit᷑ cū sui natura sit libera. Undecīo desp̄ando de auxilio diuine grē. dicūt multi. Cū sine grā dei nihil boni agere possūmꝰ: q2 sine me nihil potestis facere. Joh. xv. Et. i. Coꝝ. xv. dr̄. Grā dei sū id qd̄ sum. Hāc aūt grām ex nob̄ p̄mereri nō possūmꝰ nisi ipe deꝰ hāc nobis largiat᷑ iō tanꝙ desp̄ati nil boni agimꝰ Sꝫ de 9se. di. iiij. c. nec quēꝙ dr̄ sic. Nā si dies oīb9 eq̄liter nascit᷑ et si sol sup oēs pari et equali luce diffundit᷑. q̄tomagis xp̄s sol et dies verꝰ in eccl'ia sua lumē vite et̄ne pari eq̄litate largit᷑. Cuiꝰ eq̄litat᷑ sacr̄m videmꝰ in exodo esse celebratū cū de celo māna deflueret et futuroꝝ p̄figuratōe alimentū panis celestis et cibū vel cultū xp̄i venient᷑ ondere. Illic em̄ sine discrimīe vel sexꝰ vel etat᷑ gomor singuli equalit᷑ colligebāt. vn̄ apparebat xp̄i indulgentiā et celestē grām postmodū secuturā equalit᷑ oībꝰ diuidi sine sexꝰ varietate sine annoꝝ discrimīe sine acceptione p̄sone sup omnē dei pplm̄ sp̄ualis grē dei munꝰ infundi. hec ibi. Duodecīo desperādo posse obtinere vitā et̄nā ex bonis operibꝰ. Dicūt em̄ pleriqꝫ. Cū nō sint cōdigne passiones huiꝰ tp̄is ad futurā gloriā q̄ reuelabit᷑ in nob̄: vt dic̄ apl's. q̄d p̄ficit bn̄ opari Sꝫ de pe. di. iij. §. quāꝙ memoria. dr̄ sic. Cauendū nob̄ est vt si forte aliq̄d boni agimꝰ in p̄senti seculo remunerationē accipiamꝰ. ne forte dicat᷑ nob̄. Receperūt mercedē suam. nō est hic retributio malignitat᷑ vel virtutis. hec ibi. et Heb. x. dr̄ sic. Habentes fiduciā in introitu sctōꝝ in sanguīe xp̄i quē initiauit nob̄. accedamꝰ cū vero corde i plenitudine fidei. aspersi corda a consciētia mala et abluti corpꝰ aqua mūda teneamꝰ spei nr̄e cōfessionē indeclinabilē. Fidelis em̄ est qui repromisit. hec ibi. Decimotertio desperādo ex aduersitate bonoꝝ quā deo seruiēdo fidelis patit᷑ ſm illud Eccl'i. viij. Sunt iusti quibꝰ multa p̄ueniūt mala quasi opera egerint impioꝝ. Qui em̄ vult seruire deo infinitis angustijs vexat᷑ que cū superent animū viri fidelis nō pōt homo intēdere totaliter saluti sue. Vn̄ dr̄. vij. q. i. Aduersitas q̄ bonis votis obijcit᷑ p̄batio v̄tut᷑ ē nō iudicium reprobatiōs. Quis em̄ nesciat ꝙ p̄sperū fuerit ꝙ beatꝰ paulꝰ apl's p̄dicaturꝰ ad italiā veniebat et tn̄ veniēs naufragiū p̄tulit: ſꝫ tn̄ nauis cordis in maris fluctibꝰ integra stetit. hec ibi. Decimoq̄rto desp̄ando ex p̄speritate maloꝝ q̄ bonos assidue persequunt᷑. ſm illud Ecc̄. viij. Sunt impij quibꝰ bona p̄ueniunt et ita securi sunt q̄si facta iustorū habeāt. vn̄. xxiij. q. i. c. Paratꝰ dꝫ esse hō iustꝰ et piꝰ patient᷑ eoꝝ maliciā sustinere q̊s fieri bonos q̄rit: vt potiꝰ numerꝰ crescat bonoꝝ nō vt pari malicia se q̊s numero addat maloꝝ. Nā cui licētia iniq̄tat᷑ eripit᷑ vtilius vincit᷑. qm̄ nihil ē infeliciꝰ felicitate peccantiū: q̄ penalis nutrit᷑ impunitas et mala volūtas velut interior hostis roborat᷑. hec ibi. Talis em̄ maloꝝ p̄sp̄itas ē in p̄nti coꝝ felicitas. Decimoq̄nto desperādo de venia p̄pt᷑ magnitudinē vel multitudinē pctōꝝ. sic fecit caim di. Gen̄. iiij. Maior ē iniq̄tas mea ꝙ vt veniā merear. Sꝫ tn̄ de pe. di. i. §. serpēs. dr̄ sic. Multiplex mīa dei ita lapsibꝰ hūanis subuenit vt nō solū p baptismi gratiam ſꝫ etiā p p̄nīe medicinā spes vite repararetur et̄ne vt q̄ regn̄ationis dona violassent p̄prio se iudicio 9demnātes ad remissionē criminū p̄uenirēt. hec ibi. Decimosexto desperando de absolutione a pctīs aut a deo aut ab homīe p̄pt᷑ habituationē pctōꝝ. vn̄ xxiiij. q. ij. c. legat᷑. dr̄ sic. Auditū aūt sub isto celo nō legit᷑ oīo nec dr̄ ꝙ ex eoꝝ ore deprom̄it᷑. date nob̄ veniā vt tn̄ nos in errore durem9. hec ibi. et c. Dānatiōis sn̄iam q̄cunqꝫ meret᷑ excipere si in suo sensu voluerit p̄manere nullꝰ poterit relaxare. hec ibi. Venia ꝗ̄ nisi se corrigentibꝰ nō 9cedit᷑. Deciōseptimo desp̄ando p̄pt᷑ multitudinē tēptationū sicꝰ de paulo legit᷑ q̄ stimulabat᷑ a sp̄ū fornicationis: ſꝫ tn̄ impugnatio castitat᷑ erat i eo defensio humilitat᷑. ij. Coꝝ. xij. Ne magnitudo reuelationū extollat me datꝰ est mihi sti

imulus carnis mee angel⁹ sathane qui me collaphizet. Tū.iij.q.i.c.nulli dubiū est. dr̄ sic. Diabol⁹ nō cessat circuire querēs quē deuoret ꝛ querere q̊s ex fidelib⁹ perdat ꝛ maxime illos q̊s ardētiores in s̄uitio saluatoris eiqꝫ familiares inuenerit. hec ibi. Sꝫ noluit deus pios de temptatōe eripere: qm̄ nō patit̄ temptari hoīem sup̄ id qd̄ pōt ꝟ facit cū temptatōe ꝓuētū. Decimooctauo desperando ꝓpt̄ recidiuationē. Videt̄ em̄ eē irrisor dei q̄ sepius egit pn̄iam ꝑ pctīs ꝛ tn̄ peccare nō desistit. vn̄ de pe.di.iij.§. Frequent̄ peccās ꝛ lugēs veniā vix meret̄. Nihil prosunt lamenta si replicant̄ pctā. Nihil valet a malis veniā poscere ꝛ mala denuo iterare. hec ibi. Decimonono despando ex affectu delectationū carnaliū. Qd̄ em̄ bona spiritualia nō sapiāt nobis quasi bona vel nō videant̄ nobis magna bona p̄cipue ꝑducimur ꝑ hoc ꝙ affect⁹ noster instat amori delectationū corꝑaliū. int̄ q̄s sunt p̄cipue delectatiōes veneree. Vn̄ ex affectu harū delectationū ꝯtingit ꝙ hō fastidit sp̄ualia ꝛ nō sperat ea q̄si bona ardua ꝛ ꝟm hoc desperatio causat̄ ex luxuria. vt dic̄ Greg.xxxi.moral. Vigesimo despando ex nimia tristicia vel accidia. Nā ꝙ aliqd̄ bonū arduū hō nō estimet possibile sibi adipisci ꝓuenit ex nimia deiectōe que qn̄ in affectu hoīs dn̄at̄: videt̄ ei ꝙ nūq̄ possit ad aliqd̄ bonū releuari: ꝛ qꝛ accidia ē tristitia quedā deiectiua sp̄us: ideo desperatio ex accidia gn̄at̄. Sic em̄ dic̄ ph̄s.ij.rheto. Queadmodū spes facit delectationē ita hō in desperatiōe exn̄s efficit̄ minoris spei: ꝓpterea hō in tristitia existēs facili⁹ in desperationē incidit. ꝟm illud.ij.Cor.ij. Ne maiori tristicia absorbeatur q̄ eiusmodi ē ꝛ sic pꝫ. Vigesimop̄mo despando ex grauitate pene sibi ꝑ pctīs debite. Timēt em̄ multi ꝙ nō possent ꝑagere pn̄iam sibi ꝑ culpis debite iniungendā. ps̄ Illic trepidauerūt timore: vbi nō e.ti. vn̄ de pe.di.i.§.medicinā. dr̄ sic. Sed ꝓculdubio dn̄s delictū sine vltione nō deserit. Aut em̄ ipse hō in se hoc penit⁹ punit. aut em̄ de⁹ hoc cū hoīe vindicās ꝑcutit. Nequaq̄ igr̄ pctm̄ parcit̄ qꝛ nullaten⁹ sine pena laxat̄. Sic ei̅ dauid audire post cōfessionem meruit. dn̄s trāstulit pctm̄ tuū ꝛ tn̄ multis post cruciatibus afflict⁹ ac fugiens reatū culpe quā ꝑpetrauerat exoluit. hec ibi. Vigesimosecūdo desperando ex pcti cōfusione. Tanta ē em̄ dulcedo fame ꝛ boni noīs ꝙ ꝑ illa manutenenda om̄e graue homo sustineret. iux̄ illud. Melius ē nomen bonū q̄ diuitie multe. Ideo ne ꝑdat famā desperat ꝯfiteri. vn̄ de pe.di.i.§.mensuraꝫ. dr̄ sic. Non tibi dico vt te prodas in publicū. neqꝫ vt apud alios te accuses sed obedire te volo ꝓphetie dicēti. Reuela dn̄o viā tuā. Ante deū ḡ tua cōfitere pctā apud verū iudicē cuꝫ orōne tua delicta pn̄ūcia: nō lingua: ꝟ ꝯsciētie tue memoria. hec ibi. Vigesimotertio despando ex pcti difficili curatiōe. vn̄ dr̄ de pe.di.i.§. Potest etiā alit̄ itelligi ꝟm Aug. illd̄ Ioh. Est pctm̄ ad mortē nō dico vt q̊s oret ꝑ eo hec est blasphemia in sp̄m sanctū quā neqꝫ in hoc seculo neqꝫ in futuro remittēdā esse in euangelio dn̄s asseruit. Siue aūt delectatione pecti siue desperatōne venie vsqꝫ ad mortē quis i pctō perseueret iustū est vt sine fine puniat̄ qui sine fine peccauit. hec ibi

Vigesimoq̄rto desperādo de pn̄ie salubri actione. vn̄ de pe.di.i.§.nō nulli. dicitur sic. Facilius inuenis qui innocētiā seruauerit: q̄ qui congrue pn̄iam egerit pctī. Vbi acq̄rende ambitio dignitatis. vbi vini effusio. vbi ipsius copule coniugalis vsus: Renūciandū seculo est ꝛ ipi somno minus indulgendū est q̄ natura postulet. Interpellandū est gemitib⁹ interrūpenduꝫ est suspirijs sequestrandū orōnib⁹: viuendū ita vt vitali huic moriat̄ vsui: seip̄m hō abneget ꝛ totus imutetur. hec ibi. Ecce difficultas. Vigesimoq̄nto desperādo de in p̄stinū gradū restitutiōe. Credūt em̄ quidā ꝙ post lapsū qualitercūqꝫ pn̄iam egerit: nunq̄ in pristinum gradū restituātur. Sed dist.l.ca.ponderet. dicit̄ sic. Nos vero indubitanter tam dn̄i sacerdotes q̄ reliq̊s fideles post dignā satisfactionem posse redire ad honores credimus. Testante dn̄o ꝑ ꝓpham. Nunq̄d qui dormit non adijciet vt resurgat: Et ꝓpheta dauid penitentiā agens dixit. Redde mihi leticiā salutaris tui ꝛ sp̄u p̄n. cōfirme. hec ibi. Ecce restitutio honoris. Vigesimosexto despando ꝓpt̄ pctm̄ murmurationis grauit̄ contra homīes mūdi murmurādo etiā aliquādo cōtra deū. Sed dist.l.ca.si post ordinationeꝫ. dicitur sic. Maria enim soror Aaron postq̄ lepra percussa est quia in Moysen murmurauerat accepta pn̄ia mūdata ē ꝛ p̄stinā grāꝫ ꝓphetādi accepit. ꝟ ibi. Vigesimoseptio despando ꝓpt̄ pctm̄

homicidij. Sed dis. l. c. si post ordinationem dr̄ sic. David post adulteriū ⁊ homicidium spm̄ pphetie recepit ⁊ in pprio gradu pmā sit. Achab post mortē nabuthe viri sanctissimi p pniam hūiliat⁹ in regia sede remāsit hec ibi. Ecce homicidiū a deo indultū vt pz

Uigesimooctauo desperando ppt̄ peccatū idolatrie. Sz eadē di. ⁊ c. vrs. dr̄ sic. Aaron post cōflatū vitulū in summū sacerdotē est ꝯsecrat⁹. Et de pe. di. iij. §. Niniuite quoqz quos i euāgelio cōmēdat pniam egerūt in pdicatōe Jone ⁊ ex mīa dn̄i indulgētiā cōsecuti subuersiōis interitū subterfugere meruerūt. Uigesimonono desperando ppt̄ peccatū rebellionis ⁊ inobediētie: ſ Jonas ppheta fuit inobēdiēs deo ipm̄ mittēti in ciuitatē niniue ppt̄ qd̄ a cete submersus per acta pnīa illesus exiuit. Jone. ij. Trigesimo desperando ppt̄ pctm̄ auaricie ⁊ vsure. Sz mathe⁹ ex theloneario fact⁹ ē apl̄s ⁊ euāgelista. vn̄ Greg. super Ezech. dic̄. Implet nāqz spūsscti grā publicanū ⁊ pmū euāgelistā fac̄. Trigesiōpmo desperando ppt̄ pctm̄ pdigalitat̄ oīa sua ianit̄ ⁊ pdige dissipādoq̄ meli⁹ fuissz paupib⁹ erogasse. Tn̄ filius pdig⁹ clement̄ a pr̄e suscept⁹ ē. ⁊ stola pma indut⁹. vt dr̄ Luc. xv. Trigesimosecundo desperando ppt̄ pctm̄ adulterij qd̄ int̄ cetera grauissimū reputat̄. Sz mulier adultera in crimīe rephensa ⁊ coraz iesu adducta libera ab eo soluta ē ne deiceps simile committeret. vt dr̄ Joh. viij. Trigesimotertio desperando ppt̄ pctm̄ infidelitat̄: quia fidei xp̄iane semp oppositus fuit nec illā dilexit imo impugnauit. Sz mulier chananea licz fuisset infidelis meruit tn̄ a xp̄o indulgentiā oīm pctōꝝ. Math. xv. Trigesimoqrto desperādo ppt̄ pctm̄ publicatōis: qꝛ in officijs publiciꝭ cōitat̄ oēs oppressit. Sz publicanus hūiliat⁹ corā deo nec ausus oculos ad celū leuare: ſ pcutiēs pect⁹ suū descēdit iustificat⁹. Luc. xviij. Trigesimoqnto desperando ppt̄ pctm̄ defraudatiōis: qꝛ oēs iniuste defraudauit ⁊ bona eoꝝ surripuit. Sed zacheus pnceps publicanoꝝ q̄ si qd aliquē defraudauit reddidit qdruplū ⁊ dimidium bonoꝝ suoꝝ dedit paupib⁹ a deo meruit audire. Hodie sal⁹ huic domui a deo facta est Luc. xix. Trigesimosexto desperando ppter scandalū alijs de se datū. vn̄ Mat. xviij. dr̄ Qui scandalizauerit vnū de pusill̄ istis q̄ i me credūt: expedit ei vt suspendat̄ mola asinaria in collo ei⁹ ⁊ demergat̄ in pfundum maris ⁊c̄. Sz magdalene q̄ omī genere vitiorū scandalisauerat suos cōciues oīa pctā remisit. vt dr̄ Luc. vij. c. Trigesimoseptio desperando ppt̄ malū exēplū alijs datū qs i errorē induxit. vn̄. xi. q. iij. c. precipue dr̄ sic. Scire plati debēt qꝛ si puersa vnq̄ ppetrāt tot mortib⁹ digni sunt quot ad subditos suos pdiciōis exēpla trāsmittūt. Trigesimo octauo desperando ppt̄ pctm̄ negatiōis xp̄i aut blasphemie. Sed dis. l. c. pōderet dr̄ sic. Beat⁹ qqz petr⁹ amarissimas lachrymas fudit qn̄ deū negasse penituit: ſ tn̄ apl̄s pmansit. hec ibi. Trigesimonono desperando ppt̄ pctm̄ psecutōis iustoꝝ. Sz di. l. c. si post ordinationē dr̄ sic. Paul⁹ stephanū lapidauit ⁊ tn̄ a deo in aplm̄ elect⁹ est. hec ibi. Et xxiij. q. v. c. si nō licet. dr̄ sic. Jude factū merito detestamur: eūqz veritas iudicat cum laqueo se suspendit. scelerate illi⁹ traditionis auxit poti⁹ q̄ expiauit comissum qn̄ de dei mīa desperādo exitiabilit̄ penitēs nullū sibi salubris pnīe locū reliqt. hec ibi. Et de pe. di. iij. § in salicib⁹. dr̄ sic. Int̄ oīa sceleratiorib⁹ o iuda ⁊ infelicior extitisti quē nō penitentia reuocauit ad dn̄m: ſ desperatio traxit ad laqueū. expectasses ꝯsumationē criminis tui ⁊ donec sanguis xp̄i p pctōrib⁹ funderetur informis leti suspēdiū distulisses. h̄ ibi.

Quadragesimo desperando ppt̄ pctm̄ iniuste detentiōis. Nā a plurib⁹ multa surripuisti q̄ aut restituere nō vis ppt̄ familiā tuaz ne deueniat ad pauptatē seu ad euitandā infamiā seculi. aut oīa cōsumpsisti ⁊ restituere nō potes. Sz. xiiij. q. vi. dr̄ sic. Si res aliena ppt̄ quā pctm̄ ē reddi possit ⁊ nō redditur pnīa nō agit̄: ſ simulat̄. hec ibi. ⁊ sic pz ⁊c̄.

Post hāc declarationē dic̄ sctūs Tho. O aīa deuota iā potes intelligere necessitatez spei q̄ est fundamētū oīs boni opis tui. Ne tn̄ belial gloriet̄ in argutijs suis docebo te ad singula rn̄dere. Ad pmū dic q̄ nihil phibet aliqd̄ pctm̄ ex aliq̄ vtute occasionalit̄ pcedere. sic̄ interdū aliq̄ supbiūt de vtutib⁹. Aug. Supbia etiā bonis opib⁹ insidiat̄ vt pereāt. ⁊ sic ex timore dei vel ex horrore ppoꝝ pctōꝝ ꝯtingit desperatio. inq̄tū his bonis aliqs male vtit̄ occasionē accipiēs ab eis desperādi. Ad secūdū dic q̄ dānati nō sunt in statu sperādi ppt̄ impossibilitatē pueniendi ad beatitudinē. Et iō si nō sperāt nō imputat̄ eis ad culpā: ſ ē ps dānatiōis ipoꝝ. sic̄ etiā i statu vie si qs desparet de eo qd̄ nō ē nat⁹ adipisci: vel qd̄ nō est debitūz

adipisci nõ esset pctm̃. puta si medic⁹ despe rat de curatiõe alicuius infirmi. vel si forte aliqs desperat se diuitias adepturũ. Ad ter tiũ dic ꝙ si aliq̃ hoĩes deficiũt a cõsecutiõe beatitudinis hoc ɔtigit ex defectu liberi ar bitrij ponenđ obstaculũ pctĩ ⁊ nõ ex defectu diuine omipotẽtie vel mĩe cui spes innitit. Ad q̃rtũ dic ꝙ ɔsumere aliq̃n ponit pro sperare: qꝛ ipa spes recta q̃ habet de deo ꝑ sumptio videt si mẽsuret ẜm cõditionẽ hu manã: ẜ nõ est ꝑsumptio si attendat imen sitas diuine bonitatꝫ. Tũc aĩa grãs agens deo ⁊ suis doctorib⁹ cõfirmata in spe. ẜm illud ps. Quoniã tu dñe sin. in spe cõsti. me abijt domũ in pace. quã nobis cõcedat Je sus xp̃s q̃ in et̃nũ, viuit ⁊ regnat Amen.

Dñica ꝑma q̃dragesime. Sermo q̃ntus de adoratione dei.

Adorabis. Math. a iiij. Hodie aĩa simplex fidelis ⁊ deuota saluti sue intenta ac cessit ad ecclesiam ⁊ audiens missaꝫ aduertit tam ex lectiõe ep̃le. ij. Cor. vi. ꝙ ex euãgelio vnã cõclusionẽ valde no tabilẽ scꝫ. Perfectõ hũane saluatiõis habe tur ex sanctitate diuine religionis. Rõ isti⁹ ɔclusionis ẽ ista: qꝛ religio ꝓprie importat ordinẽ ad deũ. Ipe eñ est cui ꝑncipalit al ligari debem⁹ tanq̃ indeficiẽti ꝑncipio ad quẽ etiã nostra electio dirigi debet sic in vl timũ finẽ ⁊ etiã id qđ negligent peccando amisim⁹ credendo ⁊ fidẽ ɔtestando recupe rare debem⁹. vñ Aug. li. de vera religione dic. Religet vos religio vni omĩpotẽti deo Est eñ religio nobis necessaria ꝓpter tria. Primo rõne subiectiõis. deo eñ reueren tiam exhibem⁹ ⁊ honorẽ nõ ꝓpt ipm̃ q̃ in seipo ẽ gloria plen⁹ cui nihil a creatura ad di põt. ẜ ꝓpt nos. qꝛ scꝫ ꝑ hoc ꝙ deũ reue remur ⁊ honoram⁹ mens nr̃a ei subdit ⁊ i hoc ei⁹ ꝑfectio ɔsistit. Omĩs eñ res ꝑficit ꝑ hoc ꝙ suo supiori subdit sic corp⁹ ꝑ hoc ꝙ viuificat ab aĩa. Et aer ꝑ hoc ꝙ illumi natur a sole. ita etiã mens hũana ꝑficit per hoc ꝙ deo ꝑ religionẽ cõiũgit. ps. Cor meũ ⁊ ca. m. exul. in. d. viuũ. Secũdo rõne san ctificatiõis. Hoĩes eñ scĩficari dicũt ex h̃ ꝙ diuino cultui applicant. mũdicia eñ est necessaria ad h̃ ꝙ mẽs deo applicet. qꝛ mẽs hũana inq̃nat ex h̃ ꝙ inferiorib⁹ reb⁹ con iungit. sic q̃lib3 res ex cõmixtiõe peioris sor descit: vt argẽtũ ex inmixtione plũbi. Oportꝫ autẽ ꝙ mens ab inferiorib⁹ abstrahat ad h̃ ꝙ summe rei cõiungat. ⁊ iõ mẽs sine mũdi cia deo applicari nõ põt. vñ Heb. vlti c. dr̃. Pacẽ seq̃mini ⁊ scĩmoniã sine q̃ nemo vi debit deũ. Tertio rõe ɔfirmatõis. vñ apõ antiq̃s scĩã dicebant q̃ legib⁹ erãt munita ne violari deberẽt nã dr̃ aliq̃d eẽ scĩm̃ qꝛ est lege firmatũ. ꝑ legẽ eñ dei mẽs hoĩs seipaꝫ ⁊ suos act⁹ deo applicat ẜm ꝙ exhibet deo debituꝫ famulatũ in his q̃ specialit ꝑtinent ad cultũ diuinũ. sic in sacrificijs: oblatõib⁹: ⁊ alijs hmõi. Lu. i. Seruiam⁹ illi in scĩtate ⁊ iusticia co. ip. o. di. n. His intellectꝫ aĩa exi uit ab eccl'ia vadẽs domũ cũ ꝓposito firmi ter seruiẽdi deo in religione xp̃iana. Et ec ce belial intẽdẽs eã ab hoc scĩõ ꝓposito re uocare ait. O aĩa simplex ꝙ facile deciperis tam leuit credẽdo volo tibi ostẽdere ꝙ nõ est necessaria religio xp̃iana ad seruiẽdum deo. Primo sic. perfectio virtutꝫ moralis cõsistit in hoc ꝙ accedit ad mediũ. vt dr̃. ij. Ethi. ẜ religio xp̃iana deficit in attingendo mediũ iusticie: qꝛ nõ reddit deo oĩno eq̃le: ẜm illđ ps. Quid retribuã. d. ꝑ om. q̃ re. m. Secũdo sic in his q̃ omĩb⁹ exhibent: tãto videt aliq̃d esse laudabili⁹: q̃ro magis indi genti exhibet. vñ dr̃ Esa. lviij. Frange esuri enti panẽ tuũ ⁊c. ẜ de⁹ nõ indiget aliq̃ qđ ei a nob̃ exhibet. ps. Bonoꝝ meoꝝ non eges ergo religio xp̃iana min⁹ videt esse lauda bilis int virtutes quib⁹ ab hoĩb⁹ deo seruit Tertio sic. quãto aliq̃d fit ex maiori neces sitate: tanto illud ẽ min⁹ laudabile. ẜm illđ i. Cor. ix. Si euãgelizauero nõ ẽ mihi g̃lia. necessitas eñ mihi incumbit. vbi aũt mai⁹ est debitũ ibi ẽ maior necessitas. cũ ergo deo maxime sit debitũ ꝙ ei ab hoĩe seruiat. g̃ re ligio xp̃iana ẽ min⁹ laudabilis int v̄tutes hoĩ collatas. Quarto sic. Aptitudo v̄tutũ inest nob̃ a natura. vt dr̃. ij. Ethi. Unđ ea q̃ ꝑtinẽt ad virtutes sunt de dictamine rõnis naturalis: ẜ religio xp̃iana nõ inest nob̃ a natura: cũ fere ab omĩb⁹ ɔtradicat ei g̃ ⁊c. Aĩa v̄o abijt tristis q̃rens ⁊ ɔsulẽs legꝫ do ctores. Cui mox obuiauit Moyses. a qua cũ cognouisset causas mestitie sue ait. Ego ostẽdã tibi ɔclusionẽ quã audiuisti ex euan gelio eẽ verã testimonio q̃druplici legis. scꝫ

Legis naturalis.
Legis diuinalis.
Legis prophetalis.
Legis humanalis.

Primo ex testimonio le

gis naturalis.⁊ hoc q̃drupl'r.ſ.ꝑ rõnes naturales.ꝑ pħos.ꝑ poetas.ꝑ exẽpla gentiliũ

Quãtũ ad rõnes naturales ſciẽdũ ꝙ religio diuina ẽ nob̃ neceſſaria ꝓpt̃ quattuor.

Primo rõne ſeruitutꝭ.Cũ em̃ ſeruꝰ dicat̃ ad dñm:neceſſe ẽ ꝙ vbi ẽ ꝓpria ⁊ ſpãlis rõ dominij:ibi ſit ſpãlis ⁊ ꝓpria rõ ſuitutꝭ.dominiũ aũt cõuenit deo ſm quãdã ſingularẽ excellẽtiã q2 ſcȝ oĩa fecit ⁊ q2 ſummũ ĩ oĩbꝰ rebꝰ obtinet ꝑncipatũ iõ ſpãlis rõ ſeruitutꝭ ei debet̃ qd̊ fit ꝑ religionẽ. Vñ Tulliꝰ.ij.retho.dic̃.Religio ẽ ꝑ quã reuerẽti famulatu cerimonie diuini cultꝰ exercent̃. Tertio ratione virtutꝭ.Nam virtꝰ eſt q̃ bonũ facit habentẽ ⁊ opꝰ eiꝰ bonũ reddit. iõ neceſſe ẽ dicere oẽm actũ bonũ ad ꝟtutẽ ꝑtinere.Reddere aũt debitũ alicui hȝ rõnẽ boni: q2 ꝑ h̊ ꝙ aliq̃s alteri debitũ reddit cõſtituit̃ in ꝓportione cõueniẽti reſpectu ipſiꝰ q̃ſi cõuenienter ordinatꝰ ad ip̃m.ordo aũt ad rõnem boni ꝑtinet ꝑ Aug.li.de natura boni. Cuȝ igit̃ ad religionẽ ꝑtineat reddere honorem debitũ deo inq̃tũ ẽ ꝑmũ ꝑncipiũ creatõis ⁊ gubernationis rerũ ſm ꝙ ipe dic̃ Malachie.i .Si ego pr̃ vbi ẽ honor meꝰ:ergo ⁊c̃.

Tertio rõe ꝓpinq̃tatis . Ea em̃ q̃ ſunt ad finẽ ſortiunt̃ bonitatẽ ex ordine ĩ finẽ. ideo quãto ſunt fini ꝓpinq̃ora:tanto ſunt meliora religio aut magis deo appropinquat q̃ alie virtutes morales inq̃tũ operat̃ ea que directe ⁊ ĩmediate ordinant̃ in honorẽ diuinũ.ĝ ⁊c̃. Quarto rõne libertatꝭ. Seruus em̃ põt dño ſuo volũtarie exhibere qd̊ debȝ ⁊ ſic facit de neceſſitate virtutẽ debitũ volũtarie reddẽs.Cõſimilit̃ reddere deo debitã ſeruitutẽ põt eẽ actꝰ virtutꝭ ſm ꝙ hõ h̊ volũtarie facit ꝑ habitũ religionis diuine.ſm illud pš. Volũtarie ſacrificabo tibi ⁊ ꝯfi.n.t.do.qm̃ bo.ẽ. Quãtũ ad pħos ſciẽdũ ꝙ religio veri dei q̃ttuor facit. Pr̃o vitat ſupſtitionẽ.vñ Didimꝰ ad alexãdrũ dic̃. In honorẽ diuinũ pecudes ĩnocuas nõ mactamꝰ nec delubra metallis argẽteis incruſtata fũdamꝰ.nec auro altaria ⁊ gẽmis ſplẽdentia dedicamꝰ q̃ ſi vt nõ habẽti deo largiaris.ſuperiorẽ te aſſeris:ſi vt habẽti parẽ. Quorũ vtriuſis feceris cõtumelia ẽ. Nõ ſuſcipit deꝰ ſacra ſanguinea.cultum diligit incruentuȝ. Quapropt̃ nimiũ vecordes ⁊ miſerabiles iudicamꝰ q̃ originẽ veſtrã eẽ celeſtẽ nõ ſuſpicitis magnãq; cuȝ deo hr̃e cognationẽ:ſ ſplẽdorẽ gñis vr̃i rebꝰ viliſſimis obfuſcatꝭ. Quippe quibꝰ maxima ĩ carne voluptas ẽ hanc fouetis ⁊ colitꝭ ⁊ amatꝭ:cuiꝰ ⁊ ꝯtractio viuentꝭ horrẽda ẽ ⁊ ꝯtagio morientꝭ inceſta In cuiꝰ vſibꝰ elemẽta vexant̃ ⁊ mũdꝰ in exhibẽdis laborat obſequijs.⁊ qd̊ ẽ vehemẽtius audetꝭ deũ ceſis carnibꝰ expiare ⁊ in h̊ ſcȝ a carne decepti.Re em̃ vera nõ opitulãtes deos:ſ carnifices teterrimos inuocatꝭ q̊ viſcera vr̃a ſuppliciorum diuerſitate diſcrepãt O vos infeliciſſimos quorum religio crimẽ ẽ ⁊ vita ſuppliciũ.hec ille. Secũdo auget dominationẽ.vñ Valeriꝰ maxi.li.i.rubri.de religione dic̃ ſic. Omnia nãq; poſt religioneȝ ponẽda nr̃a ciuitas ſemꝑ duxit.etiã in q̊bꝰ ſumme maieſtatꝭ conſpici decꝰ voluit. Quapropt̃ nõ dubitauerũt ſacris imperia ſuire ita ſe hũanarũ rerũ futura regimẽ exiſtimãtia ſi diuine potẽtie bñ atq; cõſtant̃ fuiſſent famulata. Qd̊ animi iudiciũ ĩ ꝑncipatorum q̃q; pectoribꝰ verſatũ ẽ. Noluerũt em̃ priſci viri quicq̃ in hac ciuitate adſeruari q̊ animi hominũ a deorum cultu auocarent̃. Nõ mirũ igr̃ ſi ꝓ eo impio augẽdo cuſtodiẽdoq; ꝑtinax indulgentia deorum ſemꝑ excubuit:ꝙ tã ſcrupuloſa cura paruula quoq; momẽta religionis examinari vident̃. Quia nũq̃ remotos ab exactiſſimo cerimoniarum cultu oculos habuiſſe nr̃a ciuitas extimãda eſt. hec ille.

Tertio ſctificat imitationẽ.vñ Porphiriꝰ dic̃. Deꝰ vtpote oĩm pat̃ nulliꝰ indiget:ſ nobiſcũ bñ eſt cũ ꝑ iuſticiã ⁊ caſtitatẽ eũ adoramꝰ.ip̃am vitã precẽ ad euȝ fundẽtes per imitationẽ ⁊ inq̃ſitionẽ de ipſo. Inquiſitio ei purgat.imitatio deificat affectõnẽ ad ip̃ȝ operando.hec ille. Quarto felicitatꝭ ꝑguſtationẽ.vñ Policratꝰ li.vij.de veſtigijs pħorum dic̃.Cũ em̃ Plato ſapientẽ dicat eſſe cultorem dei q̊s aliꝰ habendꝰ ẽ ſapiẽs q̃ ille qui morat̃ in dñi iuſtificationibꝰ ⁊ mulcẽre ſe cõſciẽtia bonorum operũ vere felicitatꝭ ſaporẽ tota mentꝭ auiditate iam ꝑguſtat ⁊ ſentit. Proculdubio nequaq̃ illius expers eſt cui agnita btĩtudo dulceſcit.cui expectabilium cumulꝰ adeſt q̊ in vita guſtat ⁊ videt q̃ ſuauis ẽ dñs.hec ille. Quãtũ ad poetas ſciendũ ẽ ꝙ religio xpiana ẽ nob̃ neceſſaria ꝓpt̃ q̃ttuor. Pr̃o ꝓpt̃ ſcelerũ deteſtationẽ.vñ Ouidiꝰ li.epl'arũ dic̃. Pone deos ⁊ q̊ tãgẽdo ſacra ꝓphanas. Non bñ celeſtes impia dextra colit. Scd̊o ꝓpt̃ voluptatũ diſtractionẽ.vñ Tibullus li.ij. Vos quoq; abeſſe procul iubeo.diſcedat ab aris. Cui tulit heſterna gaudia nocte venꝰ. Tertio ꝓpt̃ virtutũ adeptõnẽ.vñ Berñ.ſilueſter in micro

cosmo dicit. Bruta patenter habent tardos aialia sensus: Cornua deiectis vultib⁹ ora ferunt. Sz maiestatem mentis testante figura. Tollit hō sctm sol⁹ ad astra caput. Ut celi leges indeflexosqz meat⁹ Exemplar vite pos sit hre sue. Quarto ppt celestium visionem vn̄ Quidā. Felices reputo q̄ celū corde tuē tur. Uisibilis de⁹. ijs per secula cuncta manebit. Quātū ad exempla gentiliū sciendū q̄ apud antiqs circa religionē deoꝝ vacabat sacrificijs eoꝝ q̄druplicit. Pmo cā grē impetrāde. vn̄ Ualeri⁹ maxi. li. i. rubrica de religione dic̄ q̄ Metellus q̄ erat de domo p̄clarissima metelloꝝ ꝛ sacerdos maxim⁹ veste ꝛ marti pcepit sub certa pena postumio psuli eunti in africā ad bellū gerendū ne recederet de ciuitate romana nisi pus sacrificia martis celebraret cui⁹ festum in pmo erat: qz bellū ē op⁹ martis q̄ ptector romanorū dicebat. Huic aūt mādato paruit postumi⁹ qz videbat sibi se nō posse cōmittere secure bello nisi celebrat sacrificijs martis. Scdo causa grāꝝ actōis pstande. vn̄ Ualeri⁹ vbi s. dicit q̄ Marcellus victoriosissimus pnceps roman⁹ post expugnationez Clascidij. i. Castilionis oppidi ī territorio papiensi ꝛ siracusarū in sicilia volēs reddere grās dijs ppsuit edificare vnū templū honori ꝛ virtuti. Cūqz phiberet a collegio pontificū edificare vnū templū duob⁹ dijs qz si appareret aliqd pdigiū in tēplo nesciretur cui deoꝝ deberet ascribi vel sacrificari tūc Marcell⁹ paruit ꝛ duo tēpla cōstruxit. Tertio causa rei future inuestigande. Vn̄ Ualeri⁹ ibidē rubrica de pdigijs dic̄ q̄ Julius cesar impator anteq̄ accederet ad curiā vbi erat reqsit sacrificauit pus ꝛ mactato boue inuenit intestina sine corde. q̄ viso spurina aruspex suus dixit q̄ hoc pdigium erat malū qz significabat sup vita ꝛ psilio cesaris cū vtrūqz. s. vita ꝛ psiliū sint in corde. Cesar tn̄ nō curauit: s ad curiaz accessit ꝛ ibi trucidat⁹ fuit. Quarto causa rei vitāde. vn̄ Ualeri⁹ li. allegato rubrica de religione dic̄ q̄ Emilia vgo vestalis. nocte quadā cū esset ad custodiā ignis ī templo de veste ne extinqueret. accidit vt ignis extinct⁹ eēt subito velū suū albū ꝛ purū qd capiti ei⁹ superpositū erat apphendit ꝛ supposuit cinerib⁹. Cūqz sacrificās oraret insufflauit in velū ꝛ ignis subito accensus ē. Ecce quāta fuit scrupulositas ꝛ diligētia gentilium circa deos.

Secūdo declarat eadē cōclusio testimonio legis diuinalis.

Naz religiosa obseruatiōe adorād⁹ ē de⁹ q̄druplicit. Primo cū donoꝝ oblatōe. Ideo duobus pmis fratrib⁹ adorātib⁹ deū ꝛ sacrificantib⁹ ei respexit de⁹ ad abel ꝛ ad munera ei⁹: qz obtulerat seipm p obedientiā ꝛ obtulerat meliora. ad caim vero nō respexit: sed ipm cū munerib⁹ suis despexit. vt pz Gen. iiij. Similit postq̄ pcepit dn̄s moysi q̄ ipe ꝛ aaron ꝛ leuite ascenderēt ꝛ orarēt duodecim vitulos obtulerūt. Exo. xxiiij. Etiam abraam propt⁹ fuit vnicū filiū suū dn̄o offerre in holocaustū sup montē. vt pz Gen. xxiij. Que aūt fuit maior caritas ꝛ obediētia vel abrae sacrificantis. vel Isaac vltro se offerentis nō apparet. nisi forte dicat q̄ caritas abrae fuerit maior ex duob⁹. tum ex pmissione qua sibi dictū est. in Isaac vocabitur tibi semen. tum ex naturali dilectōne q̄ pater magis amat filiū q̄ fili⁹ patrē. vn̄ ꝛ patres thesaurizant filijs. Secūdo cū tēploꝝ edificatōe fabricādo ecclesias ꝛ altaria in quib⁹ venerat dn̄s. Vn̄ Noe edificauit altare dn̄o: ꝛ de mundis aīalib⁹ ꝛ volucrib⁹ obtulit holocaustū dn̄o. Gen̄. x. Fecit Jacob altare dn̄o vt adoraret eū q̄ apparuit ei ī via qn̄ fugiebat ab esau fratre suo Gen̄. xxxvi. Precepit dn̄s moysi ad sui cultum fieri tabernaculū ꝛ ornari miro opere Exo. xxiiij. Tertio cū credendoꝝ ordinatione fide recte credendo. Vn̄ Abraam videns tres viros descendentes vnū adorauit vt rectā fidē ondēret trinitatis. Gen̄. xviij Rex dauid fidelit cultū dei in sacerdotib⁹ ꝛ cantorib⁹ ampliauit. ij. Paral. iij. Quarto cū idoloꝝ detestatione. Vn̄. dn̄s ꝛ non alia creatura cultu latrie dz adorari. Ideo pmū pceptū decalogi ē. Non adorabis deos alienos ꝛ n̄ facies tibi sculptile. Exo. xx. Perierūt eīn. xxiij. milia hoīm ī deserto pp̄ter idolatriā vituli pflatilis. vt hr̄. xl v. dis. ca. disciplina circa mediū. Etiā manue volēti sacrificare angelo. dixit ei angel⁹. Si vis offerre sacrificiū offer illd deo. Judic. xiij. Cū irēt filij isrl ad vitulos aureos thobias fugiebat eoꝝ psortia ꝛ ibat ī hierlz ad tēplū dn̄i ꝛ ibi adorabat ad dn̄z deū isrl. Thob. i.

Tertio declarat eadē cōclusio testimonio legis prophetalis.

Primo dauid in ps. Tollite hostias ꝛ introite

in atria ei⁹.ado.d.in au.s.ei⁹. Scdo Eze.
viij. Et ecce in ostio tépli dñi int̃ vestibulũ
⁊ altare viri hñtes facies ad oriẽtẽ ⁊ adora
bant ad ortũ solis. Tertio Sophonie.ij.
Horribilis dñs ⁊ sup̃ eos attenuabit oẽs
deos terre ⁊ adorabũt eum viri de loco suo
omes insule gentiũ. Quarto Malach.i.
Ab ortu solis vsq₃ ad occasuꝫ magnũ ẽ no
men meũ in gentib⁹;⁊ in omi loco sacrifica
tur ⁊ offert̃ noĩ meo oblatio mũda: q̃ ma-
gnũ ẽ nomẽ meuꝫ in gentib⁹ dicit dñs.hec
ibi. Ratio enĩ naturalis dictat ꝙ hõ alicui
sup̃iori subdat̃ ꝓpt̃ defect⁹ q̃s in seipso sen
tit in quib⁹ ab aliq̃ sup̃iori indiget adiuuari
⁊ dirigi.q̃cq̃d aũt sit illud ab oĩb⁹ dr̃ de⁹.sic
aũt in rebus naturalib⁹ inferiora naturalit̃
subdunt̃ sup̃iorib⁹:ita etiã naturalis ratio
dictat homĩ ẜm naturalẽ inclinationẽ vt ei
qd̃ ẽ sup̃ hoĩem subiectionẽ ⁊ honorẽ exhi-
beat ẜm suũ modũ.mod⁹ aũt cõueniẽs est
vt sensibilib⁹ signis vtat̃ ad affectũ mentis
exp̃mendũ:q̃ ex sensibilib⁹ cognitionẽ ac-
cipit.iõ ex naturali rõne ꝓcedit ꝙ hõ q̃bus-
dam reb⁹ sensibilib⁹ vtat̃ offerẽs eas deo in
signũ debite subiectiõis ⁊ honoris.hoc aũt
ꝑtinet ad rõnẽ sacrificij.vñ Adã ⁊ Ysaac ⁊
alij iusti deo sacrificiũ obtulerũt ẜm sui tem
poris cõgruentiã.vt dic̃ Greg. ꝙ apud an
tiquos ꝑ sacrificiorꝫ oblatõnes remittebat̃
pueris originale pctm̃:nõ tñ de omib⁹ iusto-
rũ sacrificijs fit mẽtio in scriptura:ẜ solũ de
illis circa q̃ aliq̃d speciale accidit. De sacrifi
cio tñ ade nihil legit̃.vt q̃ in ip̃o notat̃ ori
go pctĩ nõ simul in eo scetificatiõis origo si-
gnificaret̃. Da sacrificio aũt Ysaac nihil le-
gitur:q̃ significabat xp̃ꝫ incp̃tũ ipse oblat⁹
est in sacrificiũ.vñ nõ oportebat vt signifca
retur q̃si offerẽs sacrificium.

Quarto declarat̃ eadẽ cõ

clusio testimonio leg̃ hũanalis. Sciẽdũ ꝙ
seruus tenet̃ seruire dño suo in op̃ib⁹ reali
bus ⁊ p̃sonalib⁹.vt.ff.de op̃ib⁹ seruorꝫ ꝑ to
tũ.in ff.veteri.li.vij. Sic nos tenemur serui
re deo q̃ pl⁹ ab eo accepim⁹ q̃ seru⁹ q̃cunq₃
q̃ ille terrã colendã:aut cibũ a dño suo ca-
pit:nos vero corp⁹ ⁊ aĩam.ille parũ merce
dis sperat se a dño suo habiturũ in fine ser
uitij:nos aũt speram⁹ a deo celũ. Ideo dicit
ps̃. Seruite dño ĩ leti.intro.in cõ.ei⁹ ĩ exul.
Sꝫ multi sunt q̃ relicto deo seruiũt diabolo
iõ circa hoc vidẽda sunt q̃ttuor. Primo quõ
diabol⁹ seruũ lucrat̃. Scdo quõ ꝓbat̃. Ter-
tio quõ in ẜuitio suo grauat̃. Quarto quõ
liberat̃ ⁊ ad q̃d liberatori obligat̃. Circa
p̃mũ sciẽdũ ꝙ serui aut fiũt aut nascũt̃. vñ
ff.de statu hoim in.ff.ve.li.i.ꝑ totũ. Et insti.
de iure p̃sonarũ li.i.dr̃ sic. Serui aut nascũt̃
aut fiũt. Nascunt̃ aũt ex ancillis nr̃is. Fiũt
aut iure gẽtiũ.i.ex captiuitate.aut iure ciui-
li.cũ hõ liber maior.xx.annis ad p̃ciũ ꝑtici-
pandũ sese venũdari passus ẽ. hec ibi. Sic
serui pctĩ facti sunt p̃mi parẽtes nr̃i q̃ñ a di
abolo victi a terra sua.s.ꝑadiso terrestri ca-
ptiui ducti sunt.serui ẜo nascunt̃ oẽs ꝑ ꝓ-
pagationẽ ab eis descẽdẽtes cum originali
pctõ de hũana natura ancilla orti.ps̃. Ser-
uus tuus ego suꝫ ⁊ fi.an.t. Et sic hõ liber ac
cipiẽdo terrã seruilẽ seip̃m seruũ facit illius
dñi a q̃ terrã capit ⁊ ad illã seruitutẽ se obli
gat quã t̃ra ista req̃rit:q̃ res trãsit cũ onere
suo etiã suos filios q̃ postea ei nascũt̃ ẜuos
fac̃.vt.C.de libert̃ ⁊ corꝫ liberis.l.ij.ẜ nõ illos
q̃ p̃us nati erãt.q̃ nõ ẽ rõnabile ꝙ ille q̃ se-
mel est in possessione libertat̃:illã ꝑdat sine
facto vel delicto ꝓprio:sic q̃ accipit terram
mortuã cũ ẜuitute pctĩ. sic facit oĩs iniust⁹
terre ꝑq̃sitor.vel viuã sic facit luxuriosus.
vel quãcũq₃ aliã rem vel delectationẽ cum
onere seruitut̃ pctĩ facit se seruũ diaboli a q̃
illa capit.illo ei dicẽte Mat.iiij. Hec oĩa ti-
bi dabo si cadẽs adoraueris me. Circa se
cũdũ sciẽdũ ꝙ sic dñs terren⁹ põt ꝓbare ꝙ
aliq̃s ẽ seru⁹ suus ꝓbãdo ꝙ fuit nat⁹ de an
cilla sua.ꝑ legẽ insti.de ingenuis.aut ꝙ pas
sus ẽ se ei venũdari ad p̃ciũ ꝑticipandũ. vt
insti.de iure p̃sonarũ.⁊.ff.de legat̃.l.i.ita est
de diabolo ⁊ op̃ib⁹ nat̃ ex volũtate carnis
⁊ ex aĩa dũ seruilis ꝯditõis ẽ.ps̃. In seruuꝫ
venũdat⁹ ẽ. Circa tertiũ sciẽdũ ꝙ seru⁹ di-
aboli grauat̃ ⁊ dãnificat̃ in plurib⁹:q̃ sicut
seru⁹ corp̃e nõ põt eẽ iudex aliorꝫ.C.de iudi
cijs.l.seru⁹.ita nec diabol⁹ ꝑmittit seruũ suũ
bñ iudicare seip̃ꝫ ĩ ꝯfessione:ẜ q̃ptũ põt im-
pedit. Etiã seru⁹ diaboli ẽ ineligibilis ad p̃
latũ ⁊ ad celũ. Iere.xvi. Seruiet̃ dijs q̃ nõ
dabũt vob̃ requiẽ. Circa q̃rtũ sciẽdũ ꝙ cre
atura liberat̃ a seruitute pctĩ iudicio ꝯfessio
nis:q̃ sicut dñs solebat manumittere ser-
uum ter virga ip̃m percutiendo ⁊ dicendo.
Aio te liberum. ⁊ vocabatur manumissio
vindicta.vt institu.de libertinis.§.multis
aũt modis. Sic de manumissione spiritua-
li que sic vocari potest.q̃ ẽ de manu diabo
li missio que fit quasi cum triplici actu vir-
ge.i.cum tribus partibus pnie percutiendo

seruũ vt sit liber dño suo: ⁊ tũc manumissus tenet reddere debitũ reuerentie ⁊ honoris ⁊ gratitudinis suo manumittẽti q̃ ad quatuor.
1 Primo q̃ manumissus nũq̃ sit aduocatus ꝯ manumittẽtẽ. ff. de dolo. l. nõ dz. Sic nec nos ꝯ deũ: vt faciũt iurãtes: ad pctm̃ sollicitantes: ꝯ veritatẽ loquẽtes: ꝯ̃trio detrahẽtes
2 Scdo manumissus dz manumittentẽ in bello iuuare ꝯ hostes. ff. ad sena. ꝯsul. selle. l. si qs in qui. Tertio manumissus dz ꝑstare vitã suã vite manumittentis. Hinc ẽ q̃ si dñs suus dz facere duellũ põt ei ꝑcipe q̃ incat certamẽ. ff. ad sena. ꝯsul. selle. l. ij. Cõtra h faciũt nolẽtes ꝑ deo in opibus vtilibus laborare: nec corpus suũ vexare tẽptatõibus resistẽdo ⁊ opibus pñie castigando. Quarto manumissus tenet manumittẽti egẽti ꝑstare alimẽta: ⁊ nudo opimẽta: ⁊ alia charitatis obseq̃a. ff. de libe. agno. l. necare. Sic nos debemus ꝯsilia obseq̃a paupibus iesu xp̃i aliter in ſuitutẽ redigem. Postq̃ vero moyses cõclusionẽ predictã declarauit ait aĩe deuote. Que ego noui fideliter te docui. Sz ecce hic est sctũs Tho. de aquino doctor noui testi ab eo reqre veritatẽ ꝓfundiorẽ: ⁊ ipe intellectũ clariorẽ tibi reddet. Ad quẽ astante moyse accessit fidelis aĩa. Cui sctũs Tho. ait. Cõclusionem tuam ꝯfirmabo testimonio quadruplis legis: scz

Legis euangelice
Legis apostolice
Legis canonice
Legis ecclesiastice.

Quantũ ad legẽ euãgelicã sciẽdũ q̃ xp̃s illã ꝓbauit q̃druplici testimonio.
1 Primo testiõio Joh. iiij. Ueri adoratores adorabũt prem in spũ ⁊ veritate. seruus em̃ dei dz eẽ fidelis ⁊ rectus. Eccl. xxxiij. Si ẽ tibi suus fidelis: sit tibi q̃si aĩa tua. Fidelis est q̃ bona sibi cõmissa iuxta volũtatẽ ⁊ honorẽ dñi sui dispẽsat. Infidelis est q̃ in superfluis ⁊ nociuis expẽdit ⁊ vastat bona nature: fortũe: vel gr̃e.
2 Scdo testiõio Mar. v. Hõ in spũ imũdo q̃ domiciliũ hẽbat in monumentis vidẽs iesũ alõge cucurrit ⁊ adorauit eũ. nã suus dei dz eẽ pmptus ⁊ obediẽs. Cuilibz em̃ pncipi placet vt suus ad nutũ faciat qd sibi iniũgit: ⁊ sibi displicz si eũ oporteat sepius excitare. i. Reg. iij. Loq̃re dñe q: audit suus tuus. i. paratus sũ facẽ q̃cq̃d iubes. Nõ est em̃ equus cõmendabilis q̃ sepius calcaribus ꝓssus nõ ãbulat. ps. Ppl's quẽ n. cog.
ser. m. in au. auris obe. mihi.
3 Tertio testimonio Luc. xxiiij. Adorãtes regressi sunt in hierl'm cũ gaudio magno: ⁊ erãt semp in tẽplo laudãtes ⁊ bñdicẽtes deũ. nã suus dei dz esse sensatus ⁊ prudẽs. Eccl. vij. Seruus sensatus sit tibi dilectus q̃si aĩa tua. Prudẽs em̃ ẽ dispensator q̃ viliora ponit in dispẽsa. s. carnẽ ⁊ pecuniã. cariora vero. i. aĩam dño suo integre reseruat. Mat. x. Estote prudẽtes sicut serpẽtes. Exponit em̃ ſpens viliora. s. corpus vt caput illesuz custodiat.
4 Quarto testiõnio Math. iiij. dñm deũ tuũ adorabis ⁊ illi soli ſuies. nã seruus dei dz eẽ singularis ⁊ ꝓprius vt soli deo ſuiat: q: sic suus duoꝝ dñoꝝ eligẽ põt cui ſuire voluerit cũ nõ possit vtriq: ⁊ vni ſuiẽdo nõ ĩputat ei si alteri nõ seruit. ff. ad sille. l. sic ingtũ. §. cũ oẽs. Cũ g̃ hõ q̃cq̃d hz a deo hz: iõ ꝑpate cor da vr̃a dño ⁊ ſuite illi soli. i. Reg. vij. Cuius ſuitij q̃tuor gdus notant in ep̃la ⁊ euãg'io hodierno: q̃ signant ꝑ ascensum Helye in celũ: vt pz iiij. Reg. ij.
1 Primus est mũdare cõsciam a pctis ꝑ cordis ꝯtritiõem: ⁊ oris ꝯfessionẽ. Vñ helyas ascẽsurus in celũ pmo venit bethel: qd interptat domus dei: q̃ domus est cor hoĩs in q̃ desiderat deus hĩtare. Prouer. viij. Delitie mee eẽ cũ filijs hoĩm. Deus autez nõ habitat in loco immũdo. ps. Domũ tuam dñe decet scti. Ad hanc domũ puenit. s. ad mũdiciã cordis ꝑ gr̃am dei ꝑuenientẽ. ps. Mia eius ꝑueniet me. iõ dr̃ in ep̃la. Hortamur vos ne inuacuũ gr̃am dei recipiatis. Ille aũt inuacuuz gr̃am dei recipit q̃ tẽptationi dyaboli succũbit. Post hanc gr̃am iustificantẽ acceptã ducit a spũscto cuz iesu i desertũ. s. pñie vt tẽptet a dyabolo. Eccl. ij. Fili accedẽs ad ſuitutẽ dei sta in iusticia. s. pñie: ⁊ timore amittẽdi gr̃am dei: ⁊ ꝑpara aĩam tuaz ad tẽptatiõem. De iusticia pñie dr̃ in euangelio. Et cũ ieiunasset q̃draginta diebus ⁊ q̃draginta noctibus. De timore gr̃e dr̃: postea esurijt ꝯ̃uari. s. in gr̃a. de ꝑpatione ad tẽptatiõem dr̃. Et accedẽs tẽptator.
2 Scdus gdus ẽ cauere a futuris pctis ꝑ infirmitatẽ ⁊ defectus munitiõem. vñ helyas de bethel descẽdit in hierico. i. in defectũ. Infirmiora em̃ castroꝝ ꝑ q̃ aliq̃n capta sunt vel capi pñt sepius visitant ⁊ diligẽtius muniunt. Sic dz facẽ seruus dei ex ea pte q̃ scit se pniorẽ ad pctm̃ dz se diligẽtius custodire. Apoca. iij. Esto vigilans ⁊ ꝯfirma cetera q̃ moritura sunt. Hec aũt diligẽtia hr̃ ꝑ tpis oportunitatẽ. s. vt nihil de tpe ociosum relinq̃mus

Vñ dr̃ in epl'a. Ait enim tp̄e accepto exaudiui te: in die salutꝭ adiuui te. Ecce nũc tp̄s acceptabile: ecce nũc dies salutꝭ. s. pn̄ie pagẽde. qm̄ Ecc̨. xiiij. dr̃. Ne defrauderis a die bona: ꝛ ꝑticl'a diei bõe nõ te ꝑtereat. Tp̄s em̄ vite hui⁹ est modicũ ꝛ incertũ ac ꝑicl'osum: iõ si vexamur angustijs ꝛ aduersitatibus bñ opantes nõ murmurem⁹ ꝯ xp̄m dicentes. Dic vt lapides isti adũsitatꝭ fiãt panes ꝓspitatꝭ mũdane. Iux̃ illõ Luc. xvi. Fili recordare qꝛ recepisti bona ĩ vita tua: nũc ꝟo tu cruciaris. h̊ tp̄e nõ ꝑetam⁹ panes delitiarũ: diuitiarũ honoꝝ ꝛc̄. qꝛ nõ in solo h̊ pane viuit hõ: ꝫ solũ ꝑetam⁹ remissiõem ꝑeccatoꝝ quã asseq̄mur ꝑ ꝟbũ dei. iõ dr̃. Viuit hõ in oĩ ꝟbo qd̊ ꝓcedit de ore dei. vñ de pe. dist. i. §. Verbũ dei dimittit pctã sacerdos ẽ iudex ꝛc̄. Terti⁹ grad⁹ est iudicare seip̄z ꝑ punitiõis satisfactiõem. vñ helyas venit de hierico ad iordanẽ: q̄ interꝑ̄tat̃ riu⁹ iudicij. i. Coꝝ. xi. Si nosmetip̄os iudicaremus nõ vtiq̃ꝫ a dño iudicarem̄. Qd̊ q̄dẽ iudiciũ fit ꝑ sacr̃z pn̄ie. vñ de pe. dist. i. §. Alij econt̃ dr̃ sic. Ecce nũc tp̄s acceptabile adest in q̊ ꝯfessio aĩam a morte liberat: ꝯfessio aꝑerit ꝑadisum: spem saluãdi tribuit queãdmodũ scriptura dic̃. Dic tu iniq̄tates tuas vt iustificeris. hec ibi. Nõ em̄ sufficit occulte agere pn̄iaꝫ nisi fiat ꝭm modũ eccl'ie. iõ dr̃ ĩ epl'a. Nemini dãtes vllã offensiõem vt nõ vituꝑetur misteriũ nr̄m. Et de pe. dist. i. §. Alij ecõtra dr̃ sic. Agite pn̄iam q̄lis agit̃ in ecclesia vt oret ꝓ vob̄ eccl'a. nemo sibi dicat occulte ago: apud deũ ago: nouit deus q̄ mihi ignoscit q̄a in corde ago. Alioq̄n g̊ sine cã dictũ ẽ: q̄ solueritꝭ in terra soluta erunt ꝛ in celo. g̊ sine cã claues date sunt ecclesie dei. Frustram⁹ euãgeliũ dei: frustram⁹ ꝟbũ xp̄i ꝓmittim⁹ vob̄ ꝟbis qd̊ ille negat: nõne vos decepim⁹? Iob q̊q̃ꝫ dic̃. Si erubui ĩ ꝯspectu ppl'i pctã mea ꝯfiteri. hec ibi. Hec est em̄ teꝑtatio dyabolica. s. ꝙ sufficiat hoĩ penitere occulte ꝛ nolle subijci clauib⁹ eccl'ie. Iõ dr̃ in euãgelio. Tunc assumpsit eũ dyabol⁹ in sctãm ciuitatẽ: qꝛ associat hoĩem vsq̃ꝫ in ecclesiã: ꝛ statuit eũ suꝑ pinnaculũ tẽpli. i. in loco honorabiliori: dic̃. Mitte te deorsuꝫ. i. sta ĩ simplicitate tua ꝛ nõ q̄ras excellẽtias mĩstroꝝ eccl'ie q̄ ꝑeius te faciũt. dicũt em̄ ꝛ nõ faciũt. hec tua simplicitas saluabit te: qꝛ scriptũ est. Angel' suis de⁹ mã. de te ꝛc̄. Sꝫ hõ simplex adũtat: qꝛ h̊ est tẽptare deũ cuꝫ ꝑ pn̄iam eccl'iasticã possit saluari: putare se ꝯsequi salutẽ absq̃ꝫ illa. Et nota ꝙ ly assũpsit nõ est idẽ ꝙ in brachijs portauit: aut ꝑ manuꝫ cũ duxit: vt q̄dã false ꝑ̄dicãt: qd̊ pꝫ rõne ꝛ auct̃e. Rõne sic: qꝛ corp⁹ formatum ex aere nũq̃ꝫ sic ꝯdẽsari põt vt habeat duriciẽ ꝛ resistentiaꝫ veri corꝑis qd̊ ex carne ꝛ ossib⁹ ꝯstat. ꝛ hoc est qd̊ voluit dicere dñs Luce. vlti. Palpate ꝛ videte qm̄ spũs carnẽ ꝛ ossa nõ hꝫ ꝛc̄. Iõ si dyabol⁹ xp̄m ĩ brachijs aut in humeris portasset seu ꝑ manũ duxisset: statiꝫ inq̃ꝫtũ hõ cognouisset ꝙ nõ habuisset corp⁹ hũanũ: ꝫ fantasticũ. Auct̃e sic: qꝛ Math. vij dr̃. Assumpsit iesus ꝑetrũ iacobũ ꝛ iohãnẽ ꝛc̄. Et xx. c. dr̃. Assumpsit iesus. xij. discipulos suos ꝛc̄. ꝫ nõ põt intelligi ꝙ iesus eos in brachijs portauerit vel eos ad manũ duxerit. Intelligit̃ g̊ ꝙ assũpsit. i. in societatẽ suã secũ sumpsit vel accepit. Quart⁹ grad⁹ est ardere charitate ꝑer dei ꝛ ꝓximi dilectiõem. vñ helyas in curru igneo ascẽdit in celũ. i. cũ feruore charitatꝭ. ps̄. Cõcaluit cor meũ intra me ꝛ in meditatione mea exardescet ignis. ꝓpterea dr̃ in epl'a. In oĩb⁹ exhibeam⁹ nosmetip̄os sicut dei mĩstros. s. ꝑ charitatꝭ dilectiõem. Cuius charitatꝭ effect⁹ sunt. xxviij. enũerati ibidẽ. Iste est mons excelsus valde in quẽ ascendit xp̄s ꝯtẽplans suꝑiora. ps̄. Ascẽsiões in corde suo disposuit. Ab hoc mõte descẽdit dyabol⁹ ꝑ ꝯtemplatiõem inferioꝝ ꝛ mũdanoꝝ. ps̄. Valle lachrymarũ in loco quẽ posuit. in q̄ valle oñdit ei oĩa regna mũdi qui honorat dyabolũ attẽdit ad vallẽ: qꝛ cadit a mõte charitatꝭ. q̄ honorat deũ ꝑ sctĩtateꝫ religiõis attẽdit ad mõtẽ: qꝛ dñm deũ tuuꝫ adorabis ꝛ illi soli seruies. In qua ꝭuiture dyabolus tandem te relinquit ꝛ angeli tibi assistunt atq̃ꝫ ministrant.

Scḋo declarat̃ eadẽ cõclusio ꝑ legẽ apl'icã: ꝛ hoc q̄drupl'r.

Primo seruit⁹ dei valet ad aĩe sctificatiõem. Unde Paul⁹ Roma. vi. dic̃. Sic exhibuistis mẽbra vr̃a ꝭuire ĩmũdicie ꝛ iniq̄tati ad iniq̄tatẽ: ita nũc exhibete mẽbra vr̃a ꝭuire iusticie in sctĩficatiõem. Nũc ꝟo liberati a pctõ serui aũt facti deo habetꝭ fructũ vr̃m in sanctificatiõeꝫ. finẽ ꝟo vitã eternã. Scḋo seruitus dei valet ad dyaboli suꝑatõem. Iac. iiij. De⁹ suꝑbis resistit: hũilib⁹ aũt dat gr̃aꝫ. Subditi g̊ estote deo: resistite aũt dyabolo ꝛ fugiet a vob̄. Appropinq̄te deo ꝛ approping̃bit a vob̄. Tertio seruit⁹ dei valet ad

gr̃e adeptiōem. Vñ. i. Pet. ij. Sic serui dei oēs honorate: fraternitatē diligite: deū timete: regē honorificate: hec ē em̄ gr̃a. Quarto suiꝰ dei valet ad gl̄ie possessiōez. Apoc. xiiij. Et vidi alterū angelū volātē p mediū celi hn̄tē euāgeliū eternū vt euāgelizaret sedentibꝰ sup terrā: ꝛ sup oēm gētē ꝛ tribū ꝛ linguā ꝛ ppl̄m: dicēs voce magna. Timete deū ꝛ date illi honorē: q2 venit hora iudicij eius: ꝛ adorate eū qui fecit celum ꝛ terrā ꝛ omnia que in eis sunt.

Tertio declarat̄ eadem

ꝯcl̄o per legē canonicā: ꝛ h̄ q̄drupl̄r. Prio dist. viij. c. q̄ cōtra mores dr̄ sic. Gn̄ale q̄ppe pactū ē societat̄ hūane obtēpare regibꝰ suis. q̄to mag̃ deo regnatori vniūse creature sue ad ea q̄ iusserit sine dubitatōe suiendū ē. Sic em̄ in ptātibꝰ societat̄ hūane maior ptās minori ad obediendū pponit̄: ita deꝰ oibꝰ. h̄ ibi. Scdo xi. q. i. c. Nulli dubiuz est q2 boni a malis semp psequunt̄ ꝛ tribulant̄. ppt̄ qd̄ nos oz hūiliari sub potēti manu dei vt liberet nos in tpe tribulatōis. Nā dyabolꝰ nō cessat circuire q̄rēs quē deuoret ꝛ q̄rere q̄s ex fidelibꝰ pdat: ꝛ maxime illos q̄s ardētiores in suitio saluatoris eiq3 familiares inuenerit. hec ibi. Tertio xp̄s sub ymagīe crucifixi vl̄ agni si depingit̄ gr̃a nobis pteriti bn̄ficij repn̄tat̄. vñ de ꝯse. di. iij. c. Sextā scām synodū recipio cū oibꝰ canonibꝰ suis ī q̄bꝰ dr̄. In q̄bꝰ scpturis scāꝝ ymaginū agnꝰ pcursoris digito ōn̄sus depingit̄ q̄ in figurā gr̃e trāsit: verū nob̄ p legē moysi pmōstrās agnū dn̄m nr̄m iesum xp̄m. Antiq̄s ꝗ figuris ꝛ vmbris ad v̄itat̄ pfiguratōem eccl̄ie scē tradit̄ valedicētes grām ꝛ v̄itatē pferimꝰ sic plenitudinē leg̃ recipimꝰ. Verū igit̄ agnū dn̄m iesum xp̄z sm̄ hūanā ymaginē āmodo ymaginibꝰ p veteri agno depingi iubemꝰ. h̄ ibi. Quarto ymaginū pictura non ē adorāda nec venerāda: s3 res p ipām repn̄tata. vñ de cōse. di. iij. c. Perlatū ad nos fuerat q̄ incōsiderato zelo succēsus sub hac q̄si excusatōe ne adorari debuissent ꝯfregeris. Et q̄dē q2 eas adorari vetuisses oīno laudauimꝰ fregisse v̄o rephendimꝰ. Dic tu frat̄ a q̄ factū sacerdotū ē aliq̄n auditū qd̄ fecisti. Aliud ē em̄ picturā adorare: aliud p picture hystoriam qd̄ sit adorandū addiscere. Nā qd̄ legētibꝰ scriptura: hoc ꝛ idiotis pstat pictura cernētibꝰ: q2 in ipa ignorātes vidēt qd̄ seq̄ debeant. ī ipa legūt q̄ l̄ras nesciūt: vñ ꝛ pcipue gentibꝰ p lectōe pictura ē. hec ibi. Et eadē dist. c. Venerabiles ymagines xp̄iani non deos appellāt: nec seruiūt eis vt dijs: neq3 spem salutis ponūt in eis: neq3 ab eis expectant futurū iudiciū: s3 ad memoriā ꝛ recordatiōem pmitiuoꝝ venerant̄ eas ꝛ adorāt s3 nō seruiūt eis cultu diuino nec alicui creature. hec ibi. ꝛ. C. nemini licere signum saluatoris xp̄i ꝛc. l. Cū sit nobis cura diligēs supni numinis religionē tueri. signū saluatoris xp̄i nemini licere vel ī solo: vel ī silice: vel in marmoribꝰ humi positis insculpe vl̄ pingere: ꝛ quocunq3 repit̄ tolli grauissima pena mulctādo eos si q̄s cōtrariū statutis nr̄is temptauerit special̄r impanꝰ. hec ibi. Ecce quanta vigilantia curandum est adorare deum ꝛ seruire illi sincere.

Quarto declarat̄ eadez

ꝯcl̄o p legē eccl̄iasticā: ꝛ h̄ q̄drupl̄r. Prio btūs Greg̃. li. mora. dic̄ sic. Qui accingi in diuino suitio pperat q̄d aliud q̄3 se ꝯ antiqui adūsarij certamen parat vt liber in certamine ictꝰ suscipiat. qui quietꝰ sub tyranni de in captiuitate seruiebat. Vñ q̄n cū deo pax robustior oritur: nobis ab aduersarijs durior pugna seruatur. hec ille. Scdo beatus Hiero. in quadā ep̄l̄a dicit sic. Si vis p fectꝰ esse vende oīa: nec hoc sufficit ad pfectionē nisi post ꝯtemptas diuitias saluatorē sequatur. i. relict̄ malis faciat bona. Facilius eni sacculus contemnitur q̄3 volūtas. Multi diuitias relinq̄ntes dn̄m nō sequūtur. Sequit̄ aūt dn̄m qui imitator eius est ꝛ p vestigia illiꝰ gradit̄. h̄ ille. Tertio beatus Ambro. sup ep̄l̄a ad Thimo. dicit sic. Prudenter sibi deꝰ seruiri vult: nō vt nimietate sua debiles faciat ꝛ postea medicoꝝ suffragia requirant. Tempandū est em̄ vt si fieri pōt ceptū obsequiū puehatur q̄3 per inconsiderantiā minuat̄. Intempantia em̄ ipsam animam inquietā facit: vt cū de infirmitate sollicita est nō tm̄ dedita sit diuinis seruitijs. Dānū ꝗ affert imprudētia: aīa eī in tranquillitate posita totū cor extollit ad deū: integro consilio obsecrans q̄ petenda sunt. Hec ille. Quarto beatus Aug̃. li. de vita christiana dicit sic. Xp̄iani nomen ille frustra sortitur: qui xp̄m minime imitatur. Quid em̄ tibi pdest vocari qd̄ nō es: ꝛ nomē vsurpare alienū. Sed si christianū te eē delectat q̄ xp̄ianitatis sunt gere; ꝛ merito

tibi nomē xp̄iani assume. Hec ille. Seruire itaq deo ⁊ ip̄m venerari queadmodū veri xp̄iani faciūt est de ꝑfectōe hūane saluationis. ps̄. Seruite dño in ti. ⁊ exul. ei cū tre. Huic religiōi diuine irreligiositas opponit̄ xl. modis: iō q̄draginta diebꝰ penitere debemus. Pri° in cultu veri dei aliq̄d ꝑnitiosū significādo. vñ si ꝑ cultū exteriorē aliq̄d falsū signat̄: ē cultꝰ ꝑnitiosus: puta cū ex ꝑte rei signate discordat significatio cultꝰ. Sic t̄pe leg̃ noue pact̃ iā mysterijs xp̄i ꝑnitiosū ē vti cerimonijs veteris leg̃ q̄bꝰ xp̄i mysteria significabant̄. Nā Aug̃. dic̄ in ep̄la ad Hiero. ⁊ h̄r in glo. Galat. iij. ꝙ legalia obſuata post v̄itatē euāgelij diuulgatā sūt mortifera. Scd̄o ī cultu veri dei aliq̄d exhibēdo ꝯ modū a xp̄o institutū. Sic ei falsariꝰ esset q̄ aliq̄ ꝓponeret ex ꝑte alicuiꝰ ꝯ modū sibi traditum: ita falsitatē incurrit q̄ cultū exhibet deo ꝯ modū diuina auc̄te cōstitutum. vñ q̄ eleuant corpꝰ xp̄i seu hostiā nō ꝯsecratā ad altare vt adoret̄ a pp̄lo: peccant pc̄tō ydolatrie. Tertio in cultu veri dei aliq̄d sibi vsurpādo ꝯ modū eccl̄ie ꝯsuetū. Sic em̄ falsus est q̄ aliq̄ ꝓponit vel sibi vsurpat q̄ nō sunt ei ex misterij officio commissa: ita vitiū falsitat̃ incurrit q̄ ex ꝑte ecclesie cultū exhibet deo ꝯ modū in eccl̄ia cōsuetū. vñ Amb. dic̄. Indignꝰ est q̄ alit̄ celebrat mysteriū q̄ xp̄s tradidit. ⁊ glo. col. ij. dic̄ ꝙ supstitio ē q̄n traditiōi hūane nomē religiōis applicat̄. p3 de Ozia rege q̄ more sacerdotū voluit adolere incēsum dño nō exhibēs reuerētiā sacrificio: ⁊ leprosus factus ē. ij. Paral. xxvi. Quarto in cultu veri dei exteriori mūdicie ꝑncipalē curā īpendendo ⁊ nō interiori iustificatiōi. Si enim fiat aliq̄d q̄d q̄tū ē de se nō ꝑtineat ad dei gl̄iam: neq ad h° ꝙ mēs hoīs ferat̄ in deū aut ꝙ carnis ꝯcupiscētie moderate refrenētur: totū ē supstitiosū: q2 in exterioribꝰ solū ꝯsistēs ad interiorē dei cultū nō ꝑtinet. vñ Aug̃. li. de vera religiōe induc̄ q̄d dr̄ Luce xvij. Regnū dei intra vos ē. ꝯ supstitiosos q̄ exterioribꝰ principalē curā impendunt.

Quinto fidē veri dei corde tenēdo: s̄ exterioribꝰ signis oppositū ꝓtestando. Si q̄s em̄ t̄pe ꝑsecutiōis dep̄hensus exteriꝰ ydola colat l3 fidē s̄uet in mēte ꝑiculosum est: q2 cū exterior cultꝰ sit signū cultꝰ interioris: sic est ꝑniciosum mēdaciu3 si q̄s v̄bis asserat aliq̄d ꝯ v̄itatē eiꝰ q̄d per verā fidē tenet in corde: ita etiā ꝑniciosa falsitas est si q̄s exteriorē cultū exhibeat alicui ꝯtra id q̄d sentit in mēte. vñ Aug̃. vi. de ciui. dei dicit ꝯtra Socratē ꝙ eo dānabiliꝰ colebat ydola q̄ illa q̄ mendacit̄ agebat sic ageret vt cū pp̄lo mēdacit̄ agere videret̄. Exo. xx. Nō adorabis ea neq coles. s. exteriꝰ: vt glo. exponit.

Sexto pure ment̃ officia deo offerēdo ⁊ visibilia sacrificia creaturis exhibēdo. q̄dā em̄ putāt h̄ sacrificia visibilia creaturis cōgruere: illi v̄o sūmo deo tāq meliori meliora. s. pure mētis officia deberi. S3 Aug̃. li. x. de ciui. dei dic̄ ꝙ exteriora sacrificia ita sūt signa interioꝝ sic v̄ba sonantia signa sunt reru3. Quocirca sic orātes atq laudantes ad eū dirigimꝰ significantes voces cui res ip̄as in corde q̄si signa offerimꝰ: ita sacrificantes nō alteri visibile sacrificiū esse offerendū nouerimꝰ q̄ ei cuiꝰ in cordibꝰ nr̄is inuisibile sacrificiū nosip̄i esse debemꝰ. Septimo an̄ orōem nō ꝑ̄pando aīam suā. nā ille q̄ an̄ orōem aīam suā nō ꝑ̄pat dimittēdo si q̄d aduersus aliqué h3: vel alit̄ se ad deuotionē nō ꝑ̄pando seu disponendo non facit q̄d in se est vt exaudiat̄ a deo. ⁊ h° ad irreuerētiā dei ꝑtinet: vt hō ex ꝑ̄sumptione ⁊ indebita diligētia seu indiscretiōe in his q̄ ad deū ꝑtinēt se habeat. vñ sup illud ps̄. Tēptauerūt deū in cordibꝰ suis: dic̄ glo. Tēptare deū est dolose postulare vt in v̄bis sit simplicitas cum sit in corde malicia. Et. ij. Thimo. ij. Sollicite cura teip̄m ꝓbabilem exhibere deo ⁊c̄. Octauo hoīes ꝑ̄ponendo deo in reuerētia. nā plures maiorē reuerentiā exhibēt hoībꝰ mūdi vel ex timore vl̄ ex cōplacētia vel ex vtilitate quā ꝯsequuntur q̄bꝰ assurgūt: genu flectūt: caputiū detegūt: q̄ nullā reuerentiā faciūt deo vel corpi xp̄i: aut in eccl̄ia: aut in missa: aut in officio diuino: q̄d t̄n est in cordibꝰ fideliū adorandu3 capitis inclinatione: genuflexione ⁊c̄. ex̄ de cele. missa. c. vno. Nono superstitiose diuinationi se ingerendo. nam ad superstitionem pertinet cum quis assumit auxiliū demonū ad aliq̄d faciendū vel cognoscēdū. Oīs aūt diuinatio ex opatōe demonū ꝓuenit. vel q2 expresse demones inuocantur ad futura manifestanda: vel quia demones se ingerunt nouis inquisitionibus futuroꝝ vt mentes hoīm implicentur vanitate. de qua dr̄ in ps̄. Nō respexit in vanita. ⁊ insa. fal. ⁊ ideo hoc videtur esse superstitiosum. Decimo sacrificiu3 demonibus offerendo. nā quidā ineunt expresse pactū cū demone per

ipam demonis inuocatiōem cui inuocato sa-
crificiū τ reuerētiam exhibēt. ꝯ q̄s dr̄ Esa.
xxviij. Dixistis pcussim⁹ fed⁹ cū morte τ cū
inferno fecim⁹ pactū. τ h̄ faciūt vt ab eo i-
petrēt tpalia: vt auari. vel libidinosa: vt phi
locapti. Undecio arte nefaria ymagines
q̄sdā ꝯstruēdo. Quidā eī p quādā nefariā
artē ymagies q̄sdā ꝯstruūtq̄ v̄tute demo
nū aliq̄s certos effect⁹ habebāt. vn̄ in ipis
ymaginib⁹ eē aliq̄d diuitat̄ credūt τ cultū
diuinū eis exhibēt. τ h̄ fuit opio hermetis
termegisti: vt dic̄ Aug. viij. de ciuitate dei.
Duodecio obſuātijs q̄busdā vtēdo ad co
gnitionē v̄itat̄. nā ars notoria est phibita:
q2 vtit̄ q̄busdā supstitiosis ad sciam acq̄rē
dā q̄ nō hn̄t ſm se v̄tutē creandi sciam. sic
ex ispectōe q̄rūdā figurarū τ platōe q̄rūdā
ignotoꝝ v̄boꝝ. vn̄ sunt supuacua signa p-
tinētia ad pacta q̄dā cū demonib⁹ federata
vt dic̄ Aug. ij. de doctri. xp̄ia. τ Deut. xviij.
Nō inueniat̄ in te q̄ q̄rat v̄itatē a mortuis
q2 tal̄ inq̄sitio innitit̄ auxilio demonis. lʒ ei
obseruat q̄dā ieiunia τ orōnes ad deū: nō
tn̄ indebito ista obſuat τc̄. Decimotertio
supstitiosa q̄dā obſuādo ad sanitatē adi-
piscēdā. nā in oīb⁹ incātatiōib⁹ τ scripturis
suspēsis si fint noīa ignota aut cū v̄bis sa-
cris aliq̄ vana: puta caracteres inscripti p̄
ter signū cruc̄ aut mod⁹ van⁹ scribendi vel
ligādi cū tali filo vel in tali carta q̄ ad diui
nā reuerentiā nō ptineāt supstitio iudicat̄
vt dic̄ Aug. vbi. s. Deciōq̄rto honorē deo
debitū p ydolatriā creaturis exhibēdo. q̄ꝫ-
uis em̄ pctm̄ tēptatiōis dei ḡuiter fuit pu-
nitū apd̄ iudeos: q2 vniūsal̄r oēs in deſto
pierūt terrā pmissiōis nō intrātes. ps̄. vbi
tēptauerūt me p̄res vr̄i. Et seq̄t̄. Quib⁹ iu-
raui in ira mea si. i. nō introibunt in requiē
meā. Pro pctō aūt ydolatrie inf̄fecti sunt
xxiij. milia hoīm. Exo. xxxij. Tn̄ pctm̄ ydo-
latrie nō fuit punitū illa pena q̄si sufficiēti
ſ in posterū p illo pctō ḡuior pena reserua-
bat̄. Exo. xxxij. Ego aūt in die vltiōis visita
bo h̄ pctm̄ eoꝝ τc̄. Decimoq̄nto tēptādo
potētiā dei: sic pharisei q̄ xp̄m tēptantes si
gnū de celo q̄rebāt ab eo. Sil̄r qn̄ q̄s infir-
matur τ nō vult aliq̄d remediū naturale ac
cipe vt expiat̄ an de⁹ miraculose sanet ipm
sicut fecit beate agathe. Etiā si q̄s nō pcu-
raret sibi cibū volēs expiri an de⁹ mittat si-
bi cibū sicut Helie τ beate Katherine. Et
vniuersaliter si q̄s pōt se adiuuare i aliquo
casu occurrēte p remedia naturalia aut au
xilia humana τ nō facit: ſ solū expectat dei
adiutoriū: dr̄ tēptare deū. sicut fecit pplus
bethulie q̄ volebat se dare dn̄o holofernis
nisi infra q̄nq̄ dies exaudiret eos deus: vt
habet̄ Judith. viij. vt patet τc̄. Decimose
xto tēptando sapientiā dei: sicut ille doctor
legis q̄ xp̄m temptās q̄siuit ab eo q̄d esset
mādatū magnū in lege. Sic quidā ponunt
se ad docendū scientiā vel p̄dicandū alijs
sine cōpetenti scientia expectātes a deo sibi
infundi scientiā: q̄ anteq̄ꝫ efficiant̄ discipl̄i
veritatis docentes efficiunt̄ magistri erro
ris: vt dicit Leo papa. Decimoseptio tē
ptando patientiā dei: sicut fecerunt illi de q̄
bus dr̄ Sap. ij. Cōtumelijs τ tormēto int̄
rogem⁹ eū vt sciam⁹ reuerentiā ipius τ pro
bem⁹ patientiā illi⁹. Sic pseuerātes in pec
catis τ expectantes a deo vt eis mittat an-
gelū suuʒ ad hoc q̄ desistant a pctīs: tem-
ptant deū. Hiero. Si nō ꝯuertimur si duri
colli sum⁹: assidue peccantib⁹ nō miseretur
de⁹: vt habet̄. xciij. dist. c. dyaconi. Un̄ noli
eē q̄si tēptās deū. Ecc̄. xviij. Decimoocta
uo tēptādo maiestatē dei: sic fec̄ hodie dya
bolus q̄ voluit expiri an xp̄s esset ver⁹ fili⁹
dei: dicit sic. Si fili⁹ dei es dic vt la. isti pa. fi.
Et iudei dicebāt: Si fili⁹ dei ē desc̄e. de cru. τ
cre. ei. Decimonono blasphemando deū
affirmatiue aut negatiue: sic fecerūt iudei
dicētes. Nōne bn̄ dicim⁹ nos q2 samarita-
nus es tu τ demoniū hēs. Jo. viij. Et iterū
Nō est hic hō a deo q̄ sabbatū nō custodit.
Joh. ix. Sil̄r multi attribuūt deo q̄d est in-
decens sue maiestati: aut remouent dicen-
tes. De⁹ non posset facere. Esa. i. Ve genti
peccatrici ppl̄o graui iniq̄tate: filijs scelera
tis dereliquerūt deū: blasphemauerūt sctm̄
isrl̄. Uigesimo corpus xp̄i suscipiendo in
digne. Un̄ sic indigne cōicare est q̄si ydola
triā cōmittere: vt dist. xxxij. §. porro. dr̄ sic.
A gētib⁹ τ suscipiētib⁹ eadē sacr̄a ꝯtra pon
tificuʒ instituta nisi forte sola morte inter-
ueniēte: vtpote ne sine baptismate vel cōio
ne q̄libet humanis reb⁹ excedat: eis inq̄ꝫ in
tantū obsunt vt veri ydolatre sint: cū tali-
bus τ ordinationū τ sacramentoꝝ ꝯfectio
τ aliter q̄ꝫ p̄missuʒ est scienter susceptio ve
hementer a sacris canonib⁹ prohibeantur.
Ait em̄ samuel propheta. qm̄ pctm̄ ariolā
di est repugnare τ q̄si scelus ydolatrie nol
le acquiescere. Hec ibi. Uigesimoprimo
in locis sacris: τ p̄cipue in eccl̄ia ꝯfabulan
do. Plures em̄ in eccl̄ia ꝯfabulant̄: τ hui⁹

gratia illuc ꝯueniũt: cũ tñ apl's dicat .i. Co
rinth. xiiij. Mulieres in eccl'ia taceãt ⁊ ma
xime debent abstinere a verbis ociosis. Iu
xta illud Math. xij. De oĩ verbo ocioso qđ
locuti fuerint hoĩes reddẽt rõnem in die iu
dicij: ⁊ precipue de verbis ociosis in eccl'ia
dictis in qua laudes dei persoluende sunt.
Ephes. vj Implemini spiritu sctõ loq̃ntes
vobismetipsis in hymnis ⁊ can. spũalibꝰ.
22 Uigesimoscđo in locis sacris ꝯueniendo
ad ꝯsiliandũ. plures em̃ ꝯueniũt ad eccl'iaꝫ
ex ꝯdicto ad faciẽdũ mala ꝯsilia: ⁊ p̃cipue
de rebꝰ mũdialibꝰ. Geñ. xlix. In ꝯsiliũ eorũ
nõ veniat aĩa mea: ⁊ in cetu eoꝝ nõ sit glo
23 ria mea. Uigesimotertio in eccl'ia litigia
⁊ secularia iudicia exercẽdo. plures em̃ ad
eccl'iam cõueniũt velut ad theatrũ vbi cãs
audiũt ⁊ arengas suas faciũt. ꝯtra quos .i.
Reg. ij. dr̃. Nolite multiplicare loqui subli
mia: scꝫ in tẽplo dei gloriantes: recedant ab
eccl'ia vetera .s. litigia mũdialiũ de ore vr̃o:
24 qꝛ deꝰ scientiarũ .s. spũaliũ .d.ẽ. Uigesimo
q̃rto in eccl'ia emulatiões ⁊ ꝯtẽtiões intẽ
dendo. plures em̃ in eccl'ia ꝯtẽdũt de hono
rabiliori sede aut loco. Math. xxiiij. Amãt
primos recubitꝰ in cenis: ⁊ primas cathe
dras in synagogis. Et .i. Coꝝ. xi. Conueniẽ
tibus vob in eccl'ia audio int' vos scissuras
esse .s. circa honores mũdi: s̃ non dei q̃ ista
27 detestat' ⁊c̃. Uigesimoq̃nto in eccl'ia cõui
uia ⁊ epulatiões faciẽdo. plures em̃ sub p̃
textu cõfraternitatis aut pietatis in eccl'ia
manducant ⁊ bibũt vsqꝫ ad ingurgitatio
nẽ .i. Coꝝ. xi. Nũq̃d domos nõ habetis ad
manducandũ ⁊ bibenduꝫ: aut eccl'iam dei
ꝯtemnitis. Et dist. xlij. c. Non oportet in ba
silicis aut ĩ ecclesijs agopen facere ⁊ intus
manducare vel accubitꝰ sternere. Et c. nul
li epi vel layci vel clerici ꝯuiuent': nisi for
te transeũtes hospitioꝝ necessitate illic re
ficiantur ppl'i ab hmõi ꝯuiuijs inquantuꝫ
26 põt p̃hibeant'. Hec ibi. Uigesimosexto in
eccl'ia negociatiões rerũ tpaliũ vel spũaliũ
exercendo: vt Ioh. ij. dr̃ ꝙ xp̃s eiecit de tẽ
plo oẽs vendentes oues ⁊ boues ⁊ colum
bas ⁊ nũmularios sedentes. Oues sunt q̃
de appentia bone ꝯuersatiõis laudẽ q̃rũt.
Boues sunt q̃ de v̾bo p̃dicatiõis p̃ciũ acci
piũt. Colũbe sunt q̃ de collatõe sacramento
rũ remuneratiõnẽ exigũt. Nũmularij sedẽ
tes sunt q̃ recipiunt p̃ciũ p̱ bñficijs ꝯferen
dis. Hi oẽs eijciunt' de tẽplo: cũ dñs subdit
Nolite facere domuꝫ p̃ris mei q̃ scꝫ gratis
oĩa tribuit: domũ negociatiõis. Uigesi 27
moseptimo in eccl'ia sine necessitate res se
culares locãdo. plures em̃ de eccl'ia faciunt
horreũ aut celariũ reponẽtes in archis bla
dũ: vinũ: oleũ: linũ ⁊c. ij. Mach. vi. Sacris
edibus mulieres vltro se ingerebant: intro
ferẽtes ea q̃ non licebant. Ideo dr̃ Ioh. ij.
Auferte ista hinc. ps̃. Dñe dil. de. do. tue ⁊
lo. h. gl. t. Uigesimooctauo in eccl'ia leno 28
cinia ⁊ lasciua ptractãdo. plures em̃ in ec
clesia p̱cant': choreas ducũt: ⁊ mulierculaꝝ
amorẽ sibi ꝯciliare satagũt .i. Coꝝ. xi. Ois
mulier orans nõ velato capite deturpat ca
put suũ. Ideo dꝫ mulier velamen h̃re super
caput p̱pter angelos .i. p̱pter alios orãtes
in eccl'ia q̃ sunt sicut angeli dei. Uigesimo 29
nono in eccl'ia pollutionibꝰ ⁊ ꝯstuprationi
bus se ꝯtaminando. Uñ .ij. Mach. vij. Tẽ
plũ luxurijs ⁊ comessationibꝰ erat plenum
⁊ scortantiũ cũ meretricibꝰ. Eze. viij. Egre
dere ⁊ vide abominatiões pessimas quas
isti faciũt hic ⁊c̃. Trigesimo in eccl'a ostẽ 30
tationes corpales ⁊ spũales faciẽdo. Cor
porales: sic q̃rũdã platoꝝ ⁊ p̃ncipũ: de q̃bꝰ
dr̃ Amos. vi. Optimates capita pploꝝ in
grediẽtes põpatice domũ dei isr'l. Quedaꝫ
domicelle ⁊ dñe ad eccl'iam p̱cedũt extẽso
collo ⁊ nutibꝰ oculoꝝ: plaudẽtes manibꝰ ⁊
composito gradu incedẽtes. Esa. iiij. Spũa
les: sicut quorũdã hypocritarũ q̃ oĩa opera
sua faciũt vt videant'. Math. xxiiij. Tri 31
gesimoprimo diebꝰ dñicis ⁊ in solennitati
bus nõ audiẽdo missam. Nã de ꝯse. dist. i. c.
Missas die dñico a secularibꝰ totas audi
re spũali ordine p̃cipimꝰ: ita vt ante bñdi
ctionẽ sacerdotis egredi ppl's nõ p̃sumat.
Trigesimoscđo in missa nihil offerẽdo. 32
Nã de ꝯse. dist. i. c. Ois xp̃ianus p̱curet ad
missarũ solẽnia aliq̃d deo offerre ⁊ ducere
ad mẽoriã qđ deꝰ p̱ moysen dixit. Nõ appe
bis in ꝯspectu meo vacuꝰ. In collectis san
ctoꝝ patrũ liq̃do appet ꝙ oẽs xp̃iani offer
re aliq̃d deo ex vsu sctõꝝ patrũ debent. Ad
ipm em̃ priꝰ est fugiendũ q̃ n̄re curare pos
sit aĩe passiones. Uerũ hoĩes p̱postero or
dine ante sibi ouem ab hoĩbꝰ accersũt. vbi
aũt hũana subsidia defecerint: tũc opinant'
diuini postulandaꝫ fauoris grãm. Hec ibi.
Trigesimotertio in diebꝰ solennibꝰ xp̃i 33
ad villã ex̃tando aut ibi stando. Nã de ꝯse.
di. iij. c. nulli ciuiũ vnqꝫ pasche: natalis dñi:
vel q̃dragesime solẽnitatẽ in villa liceat ce
lebrare: nisi quẽ ĩfirmitas p̱babit' tenuisse

e Trigesimoqrto ligna ⁊ lapides ecclie cōsecrate ĩ opa laycoꝝ admittēdo. Nā de ꝯse. di.i.c. Ligna ecclie dedicate ñ debēt ad aliō op⁹ iūgi: nisi ad aliā ecclīam vel igni cōburenda: vl' ad ꝑfectū in monasterio fratrib⁹. In laycoꝝ opa nō debēt admitti. hec ibi. ⁊ c. altaris palla ⁊c. Idē ꝑ oīa dr ⁊c. Trigesimoqnto vtēsilia ecclie dedicate alijs vsib⁹ applicādo. Nā de ꝯse. di.i.c. vestimēta eccle qb⁹ dño mīstrat ⁊ sacrata debēt eē ⁊ honesta qb⁹ in alijs vsib⁹ nō debēt frui ꝑterq̄ ecclesiastiq ⁊ deo dignis officijs que nec ab alijs debēt ꝯtingi aut offerri nisi a sacratis hoib⁹: ne vltio q Balthasar regē ꝑcussit super h' trāsgredietes veniat ⁊ corruere faciat eos ad ima. hec ibi. ⁊ c. ad nuptiarū ⁊c.

Trigesimosexto in die dñica illicita opa pagendo. vñ ex de fe.c. Oēs dies dñicos a vespa in vesperā cū oī veneratione decernimus obſuari: ⁊ ab oī illicito ope abstinere vt mercatū in eis minime fiat ⁊c. Trigesimoseptimo die dñica torneamētis insistēdo. vñ ex de tornea.c. Felicis memorie Innocentij ⁊ Eugenij ꝑdecessoꝝ nostroꝝ vestigijs inherētes illas detestabiles nūdias vel ferias q̄s vulgo torneamēta vocant in qbus milites ex ꝯdicto ꝯuenire solēt ⁊ ad ostentationē viriū suarū ⁊ audacie temere ꝯgrediunt. vñ mortes hoim ⁊ aīarū pericula sepe ꝓueniūt fieri ꝓhibem⁹. Qd si quis eoꝝ ibi mortu⁹ fuerit q̄uis ei poscēti pnia nō negeť: ecclīastica tñ careat sepultura. h' ibi. Trigesimooctauo in die festo choreas ducendo. Vñ Hiero. in quadā omel. dicit. Nō credo viro si dicit se illesum euasisse a spectacul' taliū: cū dauid ex eo q vidit bersabe lauantē se ad libidinē ꝓuocat⁹ sit. hec ille. Trigesimonono vsuris ⁊ lucris tpalibus insistendo. vñ Inno. li. de vilitate humane ꝯditiōis dicit sic. Auaricia ƀm aplm est ydoloꝝ ƀuit⁹: qr sic ydolatra ƀuit simulacro: sic auar⁹ ƀuit thesauro. Nā ille cultū ydolatrie diligent' ampliat: ⁊ iste cumulū pecunie libent' augmētat. ille cū oī diligentia colit simulacrū: ⁊ iste cum oī cura custodit thesaurū. ille spem ponit in ydolatria: ⁊ iste spē ꝯstituit in pecunia. ille timet mutilare simulacrū: ⁊ iste timet minuere thesaurū. hec ille. Quadragesimo dieb⁹ festiuis postpositis diuinis officijs ⁊ ꝑdicationib⁹ gulositati ⁊ ebrietati deseruiendo: vñ tales deificāt ventrē suū. Phil'. iij. Quoꝝ de⁹ venter est. quēadmodū hugo in suo claustrali dicit. Solēt dijs tēpla ꝯstrui: altaria erigi: ministri ad seruiēdū ordinari: pecudes immolari: thura ꝯcremari. Deo sigdē vētri tēplū est coqna: altare mēsa: ministri coci: immolate pecudes cocte carnes: fum⁹ incēsorū odor sapoꝝ. hec ille. Cōuiuia magna die festo pant: qd est oīno idecēs. Post hāc declaratiōem dixit sctūs Tho. O aīa deuota iā potes intelligere necessitatē diuine religionis sine q̄ nemo saluatur. Ne tñ belial glorieť in argutijs suis docebo te ad singula rñdere. Ad pmū dic q laus ꝟtutū ī volūtate ꝯsistit: non aūt in ꝑtāte. ⁊ iō deficere ab eqlitate q̄ est mediū iusticie ꝑpt defectū ꝑtātis nō diminuit laudē ꝟtutis si nō fuerit defect⁹ ex pte volūtač. Ad scdm dic q in his q̄ exhibent alijs ꝑpt eoꝝ vtilitatem exhibitio est laudabilior q̄ fit mag indigēti qr est vtilior. deo aūt nō exhibet aliqd ꝑpter ei⁹ vtilitatē: ꝟ ꝑpt ei⁹ gl'iam: nr̄am aūt vtilitatē. Ad tertiū dic q vbi est necessitas tollit gl'ia superogatiōis: nō aūt excludit meritū ꝟtut si assit volūtas. Ad qrtū dic q de dictamie rōnis nālis ē vt hō aliq faciat ad reuerentiā diuinā: ꝟ q ista determinate faciat vel illa nō est de dictamie rōnis nālis: ꝟ de institutōe iuris diuini vl' humani. Tūc aīa grās agens deo ⁊ suis doctoribus ꝯfirmata in religiōe xpiana abijt domū ī pace. Quā nob ꝯcedat ihs xps ⁊c.

Feria secunda prime dñice q̄dragesime Sermo sextus de iudicio vniũsali

r Egnū patū est vobis. Mat. xxv. Hodie aīa simplex fidel' ⁊ deuota saluti sue itērata accessit ad ecclīam ⁊ audiēs missā adūtit tā ex lectiōe ꝓphie Eze. xxxiiij. q̄ ex euāglio vnā ꝯclōne valde notabilē. s. Pret iudiciū pticlare q̄ aīa iudicatur erit iudiciū vniũsale q̄ tot⁹ hō examinatur. Rō isti⁹ ꝯclōnis est ista. Nā qlibet hō ⁊ est singl'aris psona ⁊ ē ps tot⁹ gn̄is humani. vñ duplex iudiciū ei debet. Vnū singulare qd de deo fit post mortem qñ recipit iuxta ea que gessit: quāuis non totaliter: ꝟ quo ad animam tm̄: quia interdū de vno disponitur ad vtilitatē alioꝝ aliter q̄ manifesta opera eius exigere videantur: vt dicitur Heb. xi. Non acceperunt repromissionē deo pro nobis aliquid melius prouidente vt nō sine nob ꝯsūmarent. Aliō iudiciū dr esse de eo ƀm q est ps tot⁹ gn̄is hūani.

sicut q̄s iudicari dꝫ ſm̄ iusticiā hūanā. q̄n etiā daṫ iudiciū de cōitate cuiꝰ ipe est ps. vn̄ ⁊ tūc q̄n fiet vniuersale iudiciū totiꝰ generis hūani ꝑ vl'em sepatōeꝫ bonoꝝ a malis etiā q̄libet iudicabiṫ: q̄ꝛ pena q̄ an̄ iudiciū cōplete inflicta non fuerat in vltimo iudicio cōplebiṫ ꝑ quā impij cruciabunṫ quo ad aīam ⁊ corpꝰ simul. cōpleto in penis numero dānatoꝝ q̄ q̄ꝫto cū pluribꝰ ardebunt mag̃ ardebūt: ⁊ boni ampliꝰ p̄miabunṫ. tū ex glīa corpis adiuncta. tū ex nūero sctōꝝ cōpleto. Tale iudiciū est sepiꝰ recogitandū ꝑpṫ tria. Pⁱo ꝑpṫ cāe iniq̄tatē. sic̄ citatus nō hn̄s iustā cām valde cogitat de iudicio q̄d expectat. Corā deo aūt nemo iustificaṫ. ps. Nō intres ī iudiciū cū s̄uo tuo dn̄e q̄ꝛ nō iustificabiṫ in ꝯspectu tuo oīs viuēs. Tū ꝑpṫ ꝟitat̃ manifestatiōeꝫ: q̄ꝛ oīa erūt apta. Dan̄. vij. Judiciū sedit ⁊ libri. i. ꝯsciē apti sunt. Tū ꝑpṫ snīe determīatiōem. ps. Judicia dei abyssus multa. Scdo ꝑpṫ iudicis eq̄tatē: q̄ꝛ eq̄liter oēs iudicabit. Sap. vi. Judiciū durissimū in his q̄ p̄sunt fiet. Nō em̄ subtraheṫ ꝑsonaꝫ cuiusq̄ꝫ dn̄s qui ē dn̄ator oīm: nec verebiṫ magtudinē cuiusq̄ꝫ. q̄m pusillū ⁊ magnū ipe fecit: ⁊ equaliṫ cura est illi de oībꝰ. Tū ꝑpter ipius inflexibilitatē: q̄ꝛ nec p̄ce nec p̄cio nec aliquo alio flectiṫ. Prou. vi. Zelꝰ ⁊ furoꝛ viri nō parcet in die vindicte: nec acq̄escet cuiusq̄ꝫ p̄cibꝰ: nec suscipiet ꝑ redēptiōe dona plīma. Tū propṫ ipius rigiditatē: q̄ꝛ de oībꝰ magnis ⁊ ꝑuis iudicabit. Eccēs. vlti. Cūcta q̄ fiūt adducet deꝰ in iudiciū pro oī errato siue bonū siue malū sit. Tertio propter iudicij firmitatē: q̄ꝛ non poterit ab eiꝰ iudicio appellari cū nō habeat superiorē in iudicio. Osee. v. Audite sacerdotes ⁊ attendite domꝰ isrl' ⁊ domꝰ regis auscultate: q̄ꝛ vobiscū iudiciuꝫ est. Et ps. Confige timore tuo carnes meas: a iudicijs em̄ tuis timui. Et Job. v. Pater omne iudiciū dedit filio: pater non iudicat quenq̄ꝫ: ita q̄ ad ipm̄ non poterit appellari. His intellectis anima exiuit ab ecclesia vadens domū cum proposito taliter emendandi vitā suā ⁊ immaculatā se custodire q̄ in die vniuersalis iudicij statuatur ī parte dextera bonoꝝ ⁊ nihil inueniatur in ea dānabiliter iudicandū. Et ecce belial intendēs eā ab hoc sancto proposito reuocare ait. O aīa simplex q̄ꝫ facile decipis tā leuiter credēdo: volo tibi on̄dere q̄ tale iudiciū vniuersale non erit. Pⁱo sic. io aliqua in iudiciū oportet adduci: q̄ꝛ dubiū est q̄d de illis sit diffiniendū: s̄ ante finē mūdi determīata est vnicuiq̄ꝫ sua beatitudo vel dānatio: ergo tale iudiciū nō erit. Scdo sic. Post vltimā retributionē p̄mioꝝ ⁊ penaꝝ frustra adhibeṫ iudiciū: s̄ nūc fit talis retributio. dixit em̄ dn̄s latroni: hodie me. e. ī p. Luc̄. xxiij. ⁊ Luc̄. xvi. mortuꝰ est diues ⁊ sepultus est in inferno. Tertio sic. Naū. i. dī. Nō iudicat deꝰ bis in idipm̄: s̄ hoc t̄pe exercetur iudiciū dei q̄ꝫtū ad t̄palia ⁊ spūalia. g̃

Quarto sic. Premiū ⁊ pena r̄ndent merito ⁊ demerito: s̄ ista ꝑtinēt ad corpꝰ vt est instr̄m aīe: g̃ corpi ista nō debenṫ nisi ꝑpṫ aīam. Aīa vero abijt tristis q̄rens ⁊ cōsulens leg̃ doctores. Cui mox obuiauit moyses: a qua cum cognouisset cās mestitie sue ait. Ego ostendā tibi ꝯclusionē quā audiuisti testimonio quadruplicis legis: scꝫ

Legis naturalis
Legis diuinalis
Legis prophetalis
Legis humanalis.

Primo ex testimonio legis naturalis.

Et h̊ q̄drupl'r. s. ꝑ rōnes naturales: ꝑ phōs: ꝑ poetas: ꝑ exēpla gētiliū. Quātū ad rōnes naturales sciēdū q̄ iudiciū de aliq̄ re mutabili dari nō p̄ot an̄ eius ꝯsūmationē: sic̄ iudiciū de aliq̄ actōe ꝑfecte dari nō p̄ot q̄lis sit an̄q̄ꝫ fuerit ꝯsūmata ⁊ in se ⁊ in suis effectibꝰ q̄ꝛ mlt'e actōes vidēṫ eē vtiles q̄ ex effectibꝰ demōstranṫ nociue. Cōsil'r de aliq̄ hoīe iudiciuꝫ dari nō p̄ot q̄ꝫdiu eiꝰ vita termīeṫ eo q̄ mlṫipl'r p̄t mutari de bono in malū aut ecōuso. vl' de bono ī meliꝰ aut de malo ī peiꝰ. vn̄ apl's dic̄ Heb. ix. q̄ hoībꝰ statutū ē sel' mori: post h̊ aūt iudiciū. Et lꝫ ꝑ mortē vita hoīs termīeṫ ſm̄ se: remanet tn̄ ex futuris ſm̄ aliq̄d depēdēs q̄drupl'r. Pⁱmo ſm̄ q̄ adhuc viuit in memorijs hoīꝫ in q̄bꝰ q̄n̄q̄ꝫ remanet ꝯ ꝟitatē bone fame vel male: ⁊ p̄cipue ꝑpṫ filios q̄ sunt aliq̄d p̄ris. ſm̄ illō Ecc̄. xxx. Mortuꝰ e p̄r illiꝰ ⁊ q̄si nō est mortuꝰ. sil'em em̄ sibi relinq̄t post se. Scdo quātū ad effectꝰ suoꝝ operū. sic̄ ex deceptōe Arrij ⁊ alioꝝ hereticoꝝ pullulat infidelitas vsq̄ꝫ ad finē mundi ⁊ vsq̄ꝫ tūc ꝑficit fides ex p̄dicatiōe apl'orū. Tertio q̄ꝫtū ad corpꝰ q̄d q̄n̄q̄ꝫ honorifice traditur sepulture: quandoq̄ꝫ vero relinquitur insepultum: ⁊ tandeꝫ incineratū resoluitur omnino. Quarto quātū ad ea

in quibꝰ hō suū affectū defixit puta in q̇buſ
cunq̃ tēporalibꝰ rebꝰ quarū q̇dā citiꝰ finiū
tur ⁊ q̇dā diutiꝰ durāt. Oīa aūt hec subdū
tur extimationi diuini iudicij. Et iō de his
oībꝰ ꝑfectū ⁊ manifestū iudiciū haberi nō
pōt q̄diu huiꝰ tꝑis cursus durat. ⁊ ꝓpt̄ hᵒ
oportet esse finale iudiciū ī nouissimo die ī
quo ꝑfecte id qḋ ad vnūquēq̃ hoīem perti
net q̇cūq̃ modo ꝑfecte ⁊ manifeste diiudi⸗
cetur vt totalis retributio q̄ ad aīam ⁊ cor⸗
pus simul fiat. Et sic pꝫ ⁊c̄. Quātum ad
pħos morales sciendū q̄ oīni hoī naturali
ter inest desideriū vite ꝑpetue ⁊ īmortalis
quā cōplete ⁊ ꝑfecte post diē vniuersalis iu
dicij cōsequent̄. Qḋ declarat̄ q̄druplici te
stimonio. Pᵒ tullij philippica. xiiij. dicē⸗
tis. Breuis a natura nob̄ data ē vita ſ̄ me⸗
moria bn̄ acte vite sempiterna q̄ si nō esset
lōgior q̄ hec vita q̇s esset tam amēs q̇ ma
ximis laboribꝰ ⁊ ꝑiculis ad summā laudeꝫ
gloriāq̃ contēderet. Secūdo mercurij ter⸗
megisti ad asclepiū dicēt̄. Nos pijssimis vo
tis optamꝰ si diuine placeret pietati vt mū
dana custodia absolutos suꝑioris part̄ na
ture restituat. Et hec ē merces pie sub deo
diligent̄ cū mūdo viuētibꝰ. Tertio Quin⸗
tiliani. c. iiij. dicent̄. Si q̇s sciat q̇s sit finis
bonoꝝ q̄ vera felicitas nūq̄ sibi videbit̄ p⸗
matura morte moriturꝰ. Quarto Sene.
ad Lucillū ep̄la. xx. dicent̄. O q̄n̄ ille veni⸗
et dies q̄n̄ nemo in honorē tuū mentiatur.
Huc ergo cogitatiōes tue tendāt. hec cura
hec op̄ta. hec ille. Ista vere fient per aduē⸗
tū vniuersalis iudicij in nouissimo die. de qᵒ
iudicio Sibilla erythrea ſm Aug. li. xviij.
de ciui. dei. licet tiburtinā quidā dicāt dicit
Iudicij signū tellꝰ sudore madescet. E celo
rex adueniet ꝑ secla futurꝰ. Scilicet in car⸗
nem p̄n̄s vt iudicet orbē. Vn̄ deū cernēt in⸗
credulꝰ atq̃ fidelis. Celsuꝫ cū sc̄tis eui iam
termīo in ip̄o. Sic aīe cū carne aderunt q̄s
iudicat ip̄e. Cū iacet incultꝰ densis in vepri
bus orbis. Reijciēt simulachra viri cunctā
quoq̃ gazā. Exuret terras ignis pōtūq̃ po
lumq̃. Inq̄rēs tetri portas effriget auerni
Sanctoꝝ ſ̄ eīn cuncte lux libera carni. Tra
det̄. sontes eťna flāma cremabit. Occultos
actꝰ retegēs tūc q̇sq̃ loquet̄ Secreta. atq̃
deꝰ reserabit pectora luci ⁊c̄. Et Sibilla Ti
burtina vł ſm q̇sdā erithrea dic̄ sic. Et veni
ent ī ꝯspectū agni abhoīatiō petōꝝ ⁊ vltōis
appetitꝰ ⁊ descēdet ignis terribilis q̄ vniūsa
creata vsq̃ ad ethera cōcremabit ⁊ nō erit
vltra solare lunare ve iubar. nō montes aut
colles. nec hoīm habitatio erit ī terris: ⁊ nō
abūdabit vltra iniq̄tas ⁊ pctīn. ſ̄ veniet e ce
lo vox tube terribilis aduocās vniuersos vt
veniāt ī examē. Fiet aūt ineffabilit̄ corꝑis
⁊ aīe reintegratio vt vtrūq̃ simul retributi
onē recipiat siue penā. Tūc apparebūt cun
cti reges ⁊ p̄ncipes ⁊ videbūt agnū in tro⸗
no terribili vt retribuat vniuersis. nec erit
inopis diuitisq̃ discretio: ſ̄ examinatio me
ritoꝝ. Iudicabit autē bonos ⁊ malos vt il
los sursuꝫ leuet: hos aūt in sortē demonum
voret auernꝰ. hec illa. Quātum ad poetas
sciēdū q̄ ī vltimo iudicio erūt q̄ttuor. Pri
mo ꝯflagratio ignis. q̇z sic in p̄ncipio mūdi
deꝰ destruxit seculū ꝑ diluuiū aquarū. remā
serūt tn̄ paucissimi hoīes ex q̇bꝰ ꝓcreatuꝫ ē
genꝰ hūanū. sic tandē mūdꝰ dꝫ finiri ꝑ ignē
nullo homīe suꝑstite. vn̄ Ouidiꝰ li. i. metha
mor. dic̄ sic. Iāq̃ erat ī totas sparsurꝰ fulmi
na terras. Sed timuit ne forte sacer tot ab
ignibꝰ ether Cōciperet flāmas. lōgusq̃ ar⸗
desceret axis. Esse quoq̃ ī fatis reminiscit̄
affore tempꝰ. Quo mare q̄ tellꝰ correptaq̃
regia celi Ardeat. ⁊ mūdi ꝑles obsessa labo
ret. Scd̄o ruina mūdi. vn̄ Virgiliꝰ ī varijs
locis dic̄ sic. Iudiciū canit ⁊ tristes denūci
at irat. Venturū excidiū. ⁊ vasta cōuulsa rui
na. Oīa tūc parit̄ rutilo miscerier igni Pal
lentesq̃ polo stellas. celiq̃ ruinā. Tum vo
tremefacta nouis ꝑ pectora cunct̄ Insinuat
pauor ⁊ taciti vētura videbāt. Vn̄ Lucanꝰ
li. i. Sic cōpage soluta Secula tot mūdi su⸗
prema coegerit hora. Antiquū repetēs ite⸗
rū chaos. oīa mixtis Sydera syderibꝰ con⸗
currēt. ignea pontū Astra petēt tellꝰ extēde
re littora nolet. Excutietq̃ fretū. fratri ꝯtria
plebe Ibit ⁊ obliquū bigas agitare ꝑ orbē
Indignata diem poscet sibi totaq̃ discors
Machīa diuulsi turbabit sidera mūdi. h̄ ille

Tertio retributio meritoꝝ. vn̄ Sen̄. trage
dia. x. dic̄ sic. Leges ī superos datas. ⁊ q̄ tē⸗
pora digerēs Quattuor p̄cipit̄ deus Anni
disposuit vices. nulli nō auidas polo Par⸗
cas stamīa nectere. Qḋ natū ē poterit mo⸗
ri. Vati credere traicio deuictꝰ iubet hercu⸗
les Iam iā legibꝰ obrut̄ Mundo cū veniet
dies Australis polꝰ obruet. Quicq̇d ꝑ libi
am iacet Et sparsus garamas tenet Artho
us polꝰ obruet. Quicq̇d subiacet axibꝰ Et
siccus boreas ferit Amissum trepidꝰ polo
Tytā excutiet diē. Celi regia concidet. Cer
tos atq̃ obitꝰ trahet. Perdet mors aliqua.

pēsate merita. Mors erit p̄ciū oīm. Quarto felicitas iustoꝝ. vn̄ Galterꝰ ī alexādreide lib. viij. dic̄ sic. O felix mortale genꝰ si sp̄ haberet ethereū p̄ mente bonū fineꝗ͂ȝ timeret. In his v̄bis ponit duo q̄ si hō in vita cogitaret nūꝙ͂ peccaret. Pri͂o si felicitatē suam vltimā pēsaret. Scd̄o si finē mūdi ꝓ vniuersale iudiciū ruminaret. q̄ duo īminēt humano generi ad sui ꝑpetuā retributionem.

Quātū ad exēpla gētiliū sciendū ꝙ circa iudiciū vniuersale ꝯsideranda sunt q̄ttuor. Pri͂o t͂pis incertitudo. Nā q̄dā paṫfamilias recedēs de domo ⁊ s̄uos suos relinq̄ns nihil eis dixit qn̄ esset reuersurꝰ. mouet̄ igr̄ q̄stio int̄ seruos de reditu dn̄i. vnꝰ dic̄ ꝙ cito. aliꝰ dic̄ ꝙ tarde. tertiꝰ dic̄ nescio. Cōstat ꝙ tertiꝰ est verius locutꝰ. Eodē modo post ascensionē xp̄i in celū q̄dā dixerūt ꝙ xp̄us erat vēturꝰ ad iudiciū ī ꝓximo. q̄dā ꝙ diutius tardaret. q̄dā v̄o dixerūt ꝙ nesciebāt. ⁊ hi veriꝰ locuti sunt: q2 nō ē vr̄m nosse tp̄a vel momēta q̄ paṫ posuit in sua ptāte. Secūdo iudicij formido. nā ex hystoria barlaā rex q̄dā magnꝰ in curru aureo ꝓcedēs cuȝ quibusdā attritis vestibꝰ indutꝪ ⁊ macie attenuatis obuiasset ꝯtinuo ad coꝝ pedes ꝓcidens ip̄os adorauit ⁊ surgēs in coꝝ oscula ruit. Proceres aūt eiꝰ indigne hoc ferentes: s̄ regē sup̄ hoc arguere formidātes fratri retulerūt quō rex magnificētia regali indigna fecisset. Fraṫ aūt sup̄ hoc regē redarguit. Erat autē regi ꝯsuetudo ꝙ͂ cum aliq̄s morti tradēdus erat. rex ante eiꝰ ianuā preconē cū tuba ad hoc deputata mittebat. vespere igr̄ veniēte ante fratris ianuā tubam sonare fecit. qd̄ ille audiēs ⁊ de sua salute desp̄rās totā noctē insomnē duxit ⁊ testamētū fecit. Mane aūt facto indutꝰ nigris vestibꝰ cū vxore ⁊ filijs ad fores palacij lugēs accessit. Quē rex ad se ingredi faciēs dixit. O stulte si p̄conē fratris tui cui nihil te deliquisse cognoscis tātū timuisti. quō p̄cones dn̄i mei in quē tātum ꝑeccaui timere nō debeo: qui sonabili tuba mortem mihi significant ⁊ terribilē iudicis aduētū denunciant. Tertio iudicij redditio. nā q̄dā comes trāsformās se ī status varios volebat oīa officia experiri. q̄bꝰ exp̄tis dixit ꝙ vita mercatorū in nūdinis q̄bus tradunt̄ oīa q̄ volūt esset melior oībꝰ nisi esset vnū. s. cōputatio ⁊ solutio in fine. Computant̄ int̄ eos oīa q̄ receperūt ⁊ expēderūt q̄tūcūq̄ȝ parua. ⁊ nisi soluāt detinēt̄ captiui. Eodē mō ī iudicio reddemꝰ rōnē de oībꝰ q̄ in nūdinis huiꝰ mūdi ꝑegimꝰ. Quarto iudicij retributio. nam rex q̄dā licȝ multa ei festa fierēt nunꝙ͂ ridebat. Rep̄hensus aūt sup̄ hoc a quodā amico suo tūc dissimulauit. Postmodū aūt parari fecit cathedrā nobilē cū pedibꝰ putridis ⁊ collocari eā sup̄ quādā fornacē ardētem ⁊ desup̄ gladiū pēdere fragili cordula: sup̄ q̄ cathedra iussit illū rep̄hensorē poni ⁊ q̄ttuor hoīes cū gladijs euaginatꝪ stare iuxͣ eū ī circuitu. ⁊ p̄cepit afferri cibaria ⁊ oīa delectabilia ⁊ gaudiosa. tūc rex inuitauit eū ad ridēdū. Et ille. quō inq̄t possuȝ ridere cū oīa ista incōmoda videā ante me? Rex ait quō possuȝ ⁊ ego ridere q̄tūcūq̄ȝ magna festa fiant corā me q̄ amaritudinē p̄ctōꝝ meorū video post me: incertitudinē futurorū ante me. vexatōes aduersitatū p̄sentiū a sinistris nocumēta ꝓsp̄itatū a dextris tanꝙ͂ gladios acutos districtionē snīe diuine supra me: voraginē inferni infra me. Et inter hec ꝯstitutꝰ sum in hac fragili sede de q̄ q̄tti die p̄cipitari expecto.

Secūdo declarat̄ eadē cōclusio testimonio legis diuinalis.

Primo Deut̄. xxxij. dr̄. Si acuero vt fulgur gladiuȝ meū ⁊ arripuerit iudiciū manꝰ mea reddaȝ vltionē hostibꝰ meis ⁊ his q̄ oderūt me retribuā. Judicabit dn̄s ppl'm suū ⁊ in seruis suis miserebit̄. Scd̄o. i. Reg. ij. dr̄. Dn̄s iudicabit fines terre ⁊ dabit imperium regi suo ⁊ sublimabit cornu xp̄i sui. Tertio dauid in ps̄. Deꝰ nr̄ manifeste veniet. deꝰ noster ⁊ nō silebit. Ignis in cōspectu eiꝰ exardescet ⁊ in circuitu eiꝰ tēpestas valida. Aduocauit celū de sursuȝ ⁊ terrā discernere populū suū. Quarto Eccl's. iij. dr̄. Justū ⁊ impiū iudicabit deꝰ ⁊ tp̄s oīs rei tūc erit. Sciendū ꝙ ignis: vehemētia p̄cedet faciē iudicis. quē ignē dn̄s emittet ꝓpṫ q̄ttuor. Primo ꝓpṫ mūdi innouationē. purgabit enī ⁊ renouabit oīa elementa. vn̄ ad instar aque diluuij. xv. cubitꝪ mōtibꝰ altior erit. sic dr̄ in hystoria scholastica: q2 opa hoīm tm̄ ascendit. Secūdo ꝓpṫ hoīm purgationē: quia tunc illis q̄ viui rep̄ient̄ erit loco purgatorij. Tertio ꝓpṫ maiorē dānatoꝝ cruciationem. Quarto ꝓpṫ maiorē s̄coꝝ illuminationē. Nā s̄m basiliū deꝰ facta mūdi purgatione diuidet calorē a splēdore: ⁊ totū calorē mittit ad regionē dānatoꝝ vt ap̄liꝰ crucient̄: ⁊ totū splendorē ad regionē beatoꝝ vt

amplius iocundentur.⁊c.

Tertio declarat̃ eadẽ cõ
clusio te.le.pphalis. Primo Esa.iij. Popule
meꝰ q̃ btĩ te dicũt ipi te decipiũt.⁊ viã gres
suũ tuoꝝ dissipãt.stat ad iudicãdũ.d.⁊ stat
ad iudicãdos po.dñs ad iudiciũ veniet cuꝫ
senatoribꝰ ppli sui ⁊ pncipibꝰ eiꝰ. Secũdo
Dañ.vij. Aspiciebã donec throni positi sũt
⁊ antiquꝰ dierũ sedit.thronꝰ eiꝰ flãma ignis
rote eiꝰ ignis accẽsꝰ. Fluuiꝰ igneꝰ rapidusq̄
egrediebat̃ a facie eiꝰ.milia miliũ ministra
bant ei ⁊ decies mi.cẽtena mi.assiste.ei. Iu
diciũ sedit ⁊ libri apti sunt. Tertio Iohel
ij. Cõturbent̃ oẽs habitatores terre: q2 ve
nit dies dñi.q2 ppe ẽ dies:dies tenebraruꝫ
⁊ caliginis.dies nubis ⁊ turbinis.ante fa
ciem eiꝰ ignis vorãs ⁊ post eũ exurẽs flam
ma.a facie eiꝰ ꝯtremuit terra.moti sunt celi
⁊ sol ⁊ luna obtenebrati sunt ⁊ stelle retra
xerunt splendorẽ suũ.⁊.dñs dedit vocẽ suã
ante faciẽ exercitꝰ sui. Magnꝰ eñi dies dñi
⁊ terribilis valde ⁊ q̃s sustinebit eũ: Nũc g̃
dic̃ dñs. Cõgregabo oẽs gẽtes ⁊ deducã il
las in vallẽ Iosaphat ⁊ disceptabo cuꝫ eis
Cõsurgãt ⁊ ascẽdẽt gẽtes in vallẽ iosaphat
q2 ibi sedebo vt iudicẽ oẽs gẽtes in circuitu
Quarto Sophoñ.i. Iuxta ẽ dies dñi ma
gnꝰ.iuxͣ ⁊ velox nimis. Vox diei dñi ama
ra.tribulabit̃ ibi fortꝭ. Dies ire dies illa di
es tribulatõis ⁊ angustie.dies calamitatis
⁊ miserie.dies tenebraruꝫ ⁊ caliginis:dies
nebule ⁊ turbinis:dies tube ⁊ clãgoris.sup
ciuitates munitas ⁊ sup angulos excelsos
⁊ tribulabo hoĩes. Sꝫ argẽtũ coꝝ ⁊ aurum
coꝝ non poterit liberare eos in die ire dñi.
In igne celi eiꝰ deuorabit̃ oĩs terra:q2 con
summationẽ cũ festinatiõe faciet cũctis ha
bitantibus terram.

Quarto declarat̃ eadẽ cõ
clusio testimonio legꝭ hũanalis. Nã vltimũ
⁊ vniuersale iudiciũ dei oẽs hñt timere ⁊ p̃
cipue pctõres ppt̃ q̃ttuor. Primo ppt̃ vniuer
salẽ p̃sentatõnẽ.hoc eñi iudiciũ erit clariꝰ q̃
iudicia hũana:q2 hũana iudicia volũt q̃ si
appellatꝰ die fatali ad quã ẽ citatꝰ nõ cõpa
reat suã ofisurꝰ defensionẽ iudex de appelati
onis negocio cog̃scere p̃t altera pte absen
te.vt.ff.de tpi.⁊ repatio.appellatõnũ.l.vl.li.
vij. Sꝫ deꝰ nõ vult q̃ vltimũ iudiciũ det̃ nisi
ptibꝰ appellãtibꝰ appellatõi p̃ñtibꝰ. Et in h̃
lex dei ꝯcordat cũ lege ciuili tenorẽ seq̃ntem
cõtinẽte. De vnoq̃q̄ negocio p̃ñtibꝰ oĩbus
q̃s cã tãgit iudicare oportꝫ.ff.d̃ re iu.l.d̃ vno
q̃q̄. Sic ĩ vltĩo iudicio oẽs stabimꝰ añ tri
bunal xpi iudicꝭ. Scd̃o ppt̃ criminalẽ perpe
trationẽ:q2 ibi rñdebimꝰ de oĩs pctĩ pretra
tione vt pꝫ p legẽ.ff.de his q̃ effuderĩt vl' deie
cerũt.l.i.vbi dr̃.q̃ ĩ iudicio hũano rñdebit ⁊
tenet̃ ad recõpẽsationẽ dãni q̃ aliq̃ eiecto d̃
domo versus viã aliquã deturpauerit vl' le
serit:sic sp̃alit̃ q̃ deũ ab aĩa sua eiecerit ⁊ lu
to pctĩ seipꝫ inq̃nauerit ĩ iudicio dei rñdebit
ij. Pe.ij. Cõtiget ei illis illd̃ veri pu̾erbij. Ca
nis reũsus ad vomitũ suũ:⁊ sus lota ĩ volu
tabro luti. Neq̄ eñi aĩa ppͣa q̃s abuti dꝫ:q2
expedit reipu.ne re sua q̃s male vtat̃. vt in
sti.de his q̃ sui vl' alieni iuris sũt.§.s; h̃ tpe.
Tertio ppt̃ exẽplarẽ seductionẽ:q2 de oĩs
mali exẽpli ofisione satisfacere nos oportꝫ.
vt pꝫ p rõnẽ legꝭ.ff.de his q̃ effuderĩt vl' deie
cerũt.l.vl.vbi hr̃ q̃ cũ liberi corpꝰ hoĩs ex eo
q̃ deiectũ fusũue aut lesũ fuerit: iudex cõpu
tat mercedes medico p̃stitas ceteraq̄ im
pendia q̃ ĩ curatõe facta sũt ⁊ opas q̃bꝰ ca
ruit ⁊ ob q̃ inutilis factꝰ ẽ. Cicatricũ aũt aut
deformitatꝭ nulla fit estimatio:q2 liberũ cor
pus nullã recipit estimationẽ.hec ibi. Cũ g̃
aĩa melior ⁊ nobilior sit corpe: cogitate q̃
difficile erit satisfacẽ corã deo q̃ aĩaꝫ cuiusq̄
malo exẽplo coinq̃nat ⁊ pctõ mortali occi
dit. Quarto ppt̃ sublimalẽ attẽptationeꝫ
Nã piculũ magnũ erit his q̃ indigne vl' im
portune ingerũt se ad ordines sacros vl' ad
bñficia eccl'iastica vl' ad quẽcũq̄ statũ ho
noris.pꝫ p rõnẽ legꝭ ff.d̃ pcura.l.q̃ oĩa.⁊.ff.
de officio p̃toris.l.p̃tor.vbi hr̃ q̃ nullꝰ inge
rat se ad tutelã mũdialẽ.⁊ talis tanq̃ suspe
ctꝰ abijciat̃. Quãto magꝭ p̃dicti repellent̃ in
iudicio dei. Primo q2 indigne se ingerũt ĩ pa
trimoniũ crucifixi. Scd̃o q2 nõ intrãt p por
tã.i.p xpi imitatiõeꝫ q̃ꝝ piculũ pꝫ p rõnẽ le
gis.ff.d̃ rerũ diuisiõe.l.vl.vbi hr̃ q̃ romã ali
ter intrans q̃ p portã capite puniebat̃. Ibi
nãq̄ sic dr̃ in textu. Romuli frater remꝰ ob
id tradit̃ q̃ murũ trãscẽdere voluerit.sup q̃
dic̃ glo. Duo inq̃t fuerũt frẽs q̃ romã fecerĩt
⁊ cũ eẽt ꝯtẽtio cuiꝰ noĩe vocaret̃ roma a re
mo vl' romulo:sorte obtinuit romulꝰ ⁊ dñs
remãsit q̃ postea fratrem suum occidi fecit
quia contra dictum suum fecerat muros
trãscẽdendo vt ibi. Unde Lucanꝰ. Frater
no primi manarunt sanguine muri. Ergo
maiori ratione pena eterna est dignus qui
statum ecclesie sibi vsurpat et non intrat

per xp̄m. Tertio qꝛ plures sūt sicut miles
q̄ se dat militie vt on⁹ euitet. Et sicut talis
nō excusaꝛ ab onere operū quib⁹ p̄us tene
baꝛ nec a s̄uitute. vt. C. de re militari. l. i. ⁊. ij
Ita nec isti a seruitio pc̄ti ⁊ diaboli: qꝛ ꝯue-
nerūt in vnū aduersus dn̄m ⁊ aduer. xp̄z e.
vt dr̄ ī ps̄: ⁊ sic pȝ v̄itas ꝯclusiōis. Postq̄
vero moyses declarauit ꝯclusionē p̄dictaȝ.
ait aīe deuote. Que ego noui fideliꝛ te do-
cui. Sȝ ecce hic ē sc̄tūs tho. de aq̄no doctoꝛ
noui testamēti. cui⁹ v̄bū erit lucerna pedib⁹
tuis ⁊ lumē semitꝭ tuis. Ad quē astāte moy
se accessit aīa deuota p̄ clarioꝛi sue ꝯclusio-
nis noticia. Cui sc̄tūs Tho. inq̄t. ꝯclusionē
tuā ꝯfirmabo testimonio q̄drupliq̄ legꝭ scȝ.

Legis euangelice.
Legis apostolice.
Legis canonice.
Legis ecclesiastice.

Quantū ad legē euāgeli

cam xp̄s illā p̄bauit testimonio q̄druplici.
Prio testimonio Ioh. v. Neqȝ em̄ paꝛ iu
dicat quēq̄: ſ; iudiciū oē dedit filio vt om̄s
honorificēt filiū sic honorificāt p̄rem. Amē
amē dico vobis qꝛ venit hora ⁊ nunc ē qn̄
mortui audiēt vocē filij dei ⁊ q̄ audierint vi
uent. Sic em̄ paꝛ hȝ vitā in semetipo sic de-
dit ⁊ filio hr̄e vitā in semetipso. Et p̄tātem
dedit ei iudiciū facere: qꝛ fili⁹ hoīs ē. Nolite
mirari hoc: qꝛ venit hora in q̄ oēs q̄ in mo-
numentꝭ sunt audiēt vocē ei⁹ ⁊ p̄cedēt q̄ bo
na fecerūt in resurrectionē vite. q̄ vero ma
la egerūt in resurrectionem iudicij. hec ibi.
Q̄uis em̄ credam⁹ vniuersale iudiciuȝ futu
rū nō tn̄ de tp̄e possum⁹ hr̄e certitudinē nisi
in gn̄ali vt dictū fuit secūda dn̄ica aduētus
nō aūt in sp̄ali. Math. xxiiij. De die aūt il-
la ⁊ hora nemo scit neqȝ angeli celoꝝ nisi
paꝛ solus. Secūdo testimonio Luc. xviij
Iudex quidā erat in quadā ciuitate q̄ deuȝ
nō timebat ⁊ hoīem non reuerebaꝛ. vidua
aūt quedaȝ erat in illa ciuitate ⁊ veniebat
ad eū dicēs. Vidica me de aduersario meo
⁊ nolebat p̄ multū tp̄s. post hoc aūt dixit in
tra se. Et si deū nō timeo nec hoīem vereoꝛ
tn̄ qꝛ molesta ē mihi hec vidua vindicabo
illā ne in nouissimo veniēs sugillet me. Ait
aūt dn̄s. Audite quid iudex iniq̄tatis dic̄.
Deus aūt nō faciet vindictaȝ electoꝝ suoꝝ
clamātiū ad se die ac nocte. hec ibi. Et xxi.
ca. ponit q̄ erūt signa in sole: luna: ⁊ stellis.
⁊ in terris p̄ssura gētiū ⁊c̄. Tertio Mar.
xiij. In illis dieb⁹ post tribulationē illaȝ sol
ꝯtenebrabiꝛ ⁊ luna nō dabit splēdoꝛē suuȝ
⁊ stelle de celo decidēt ⁊ v̄tutes q̄ sunt ī ce
lo mouebunꝛ: ⁊ tūc videbūt filiū hoīs veni
entē ī nubib⁹ celi cū v̄tute magna ⁊ gl̄ia: ⁊
tunc mittet angelos suos ⁊ cōgregabit ele
ctos suos a q̄ttuoꝛ vētis a sūmo terre vsqȝ
ad sūmū celi ⁊c̄. Quarto testimonio Ma
thei. xxv. Cū aūt venerit fili⁹ hoīs ī maiesta
te sua ⁊ oēs sc̄ti ei⁹ cū eo ⁊c̄. vt dr̄ in euāge-
lio hodierno. In q̄ circa vniuersale iudiciū
notanꝛ q̄ttuoꝛ q̄ etiā notāꝛ in p̄phia hodi-
erna. Primū ē iudicꝭ p̄paratio q̄ declaraꝛ
in singulari adoratōe. s. hūanitatꝭ xp̄i cū dr̄
in euāgelio. Cū venerit fili⁹ hoīs. Et ī ep̄la
dr̄. Ecce qd̄ est aduerbiū demōstrādi. Sola
aūt hūanitas xp̄i ē demonstrabilis. Ioh. i.
Vidim⁹ gl̄iam ei⁹. ⁊ diuinitatꝭ xp̄i cū dr̄ in
euāgelio. In maiestate sua. Et in ep̄la dr̄.
Ego ip̄e. qd̄ ē nomē diuinitatꝭ. Eius em̄ ad-
uēt⁹ erit visibil' ⁊ ita ī forma hūana vt pos-
sit videri a bonis ad gl̄iaȝ ⁊ a mal' ad penā
Secundo obsequentiū colligatio cū dr̄ in
euāgelio. Et oēs angeli ei⁹ cū eo. ⁊ in ep̄la
dr̄. Requirā oues meas q̄ oues sunt ange
li s̄m illud Luc. xv. Nōne dimittit nonagin
ta nouē oues ī deserto. Tertio iudicꝭ recti-
ficatio. vn̄ dr̄ in euāgelio. Tūc sedebit super
sedē maiestatꝭ sue. ⁊ in ep̄la dr̄. Et visitabo
eas. q̄ visitatio ē rectitudo ⁊ eq̄tas iudicij.
Quarto iudicādoꝝ ꝯgregatio. vn̄ dr̄ ī euā
gelio. Et ꝯgregabunꝛ ante eū om̄es gētes.
Quilibȝ ī suo sexu. s. viri ī suo ⁊ mulieres ī
suo: ſ; boni in gl̄ia ⁊ mali ī pena ⁊ defoꝛmi
tatib⁹ ⁊ vterqȝ ī etate plenitudinis xp̄i scilȝ
xxxiij. ānoꝝ. vt dic̄ Augꝭ. xxij. de ciui. dei. ca.
xxv. Et ī ep̄la dr̄. Sic visitat pastoꝛ gregeȝ
suū in die qn̄ fuerit ī medio ouiū suarū dissi
patarū. Sc̄do notaꝛ iudicādoꝝ dispositio
vn̄ dr̄ ī euāgelio. Et sep̄abit eos ab inuiceȝ
sic sep̄at pastoꝛ oues ab hedis. ⁊ statuet q̄-
dem oues a dextris. hedos autē a sinistris.
Ecce q̄ta disparitas: qꝛ boni stabūt ī aere
⁊ mali ī terra. Qd̄ ꝯfirmat ep̄la dicēs sicvi
sitabo oues meas. i. bonos ⁊ liberabo eas
de oīb⁹ locꝭ ⁊c̄. Tertio notaꝛ cū iudicādis
disceptatio ⁊ ista erit mētalis. qꝛ v̄tute di-
uina ꝯscīe singuloꝝ patebūt. Erit etiā voca
lis: qꝛ xp̄s iudicabit nō solū vt de⁹: ſ; etiā vt
hō. De q̄b⁹ aūt op̄ib⁹ iudicabit: dr̄ q̄ iudi-
cabit de op̄ib⁹ m̄ie. Iudicabūꝛ aūt mētaliꝛ
qꝛ cuilibȝ oīa facta dicta ⁊ cogitata erūt ap
ta. De op̄ib⁹ aūt m̄ie vocaliꝛ disceptabit: qꝛ

cũ nũc sit tẽpꝰ mĩe. iõo de opibꝰ mĩſicordie examinabit. sic dr̃ i euãgelio. Tũc dicet rex his ꝛc̃. Et in epl'a dr̃. Qđ perierat reqram. qđ abiectũ erat reducã ꝛc̃. Quarto notat̃ snĩe ꝑlatio dicẽs. electis cũ summa iocũditate. Uenite bñdicti prĩs mei ꝛc̃. vt dr̃ in euãgelio. ꝛ in epl'a dr̃. Et educã eas de populis ꝛ inducã eas in terrã suã ꝛc̃. vsq3 Ac cubare faciã ꝛc̃. Reprobis aũt dicet cũ sũma terribilitate. Ite maledicti in ignẽ etnũ ꝛc̃. vt habet̃ in euãgelio. ꝛ i epl'a dr̃. Et pascam illas i iudicio ꝛ iusticia. s. ꝑpetue damnatõis a q̃ nũq̃ liberabunt̃ nec redĩmẽt̃ ꝛc̃

Secũdo declarat̃ eadẽ cõ

clusio testimonio leg̃ aplice. Prĩo testimonio Pauli. i. Thessa. iiij. Ipse dñs in iussu ꝛ voce archãgeli ꝛ in tuba dei descẽdet de celo ꝛ mortui q̃ in xp̃o sunt resurgẽt ꝑmi. deĩde nos q̃ viuĩmꝰ q̃ relĩqmur simul rapiemur cũ illis i nubibꝰ obuiã xp̃o in aerea ꝛ sic sꝑ cũ dño erĩmꝰ. Secũdo testimonio. ij. Pe. iij Adueniet aũt dies dñi vt fur in q̃ celi magno impetu trãsient. elemẽta ꝟo calore soluent̃. Terra aũt ꝛ q̃ in ipa sũt exurent̃. Cũ ergo hec omĩa dissoluẽda sint q̃les oportet vos eẽ in sctis cõuersatiõibꝰ ꝛ pietatibus expectãtes ꝛ ꝑperãtes in aduentũ diei per quẽ celi ardẽtes dissoluẽt̃ ꝛ elemẽta ignis ardore tabescẽt. nouos ꝟo celos ꝛ nouam terrã ꝛ ꝑmissa ipiꝰ expectamꝰ in q̃bꝰ iusticia habitat. Tertio testimonio Iude. ij. Prophetauit aũt de his septimꝰ ab Adam enoch dicẽs. Ecce veniet dñs in sctis milibus suis facere iudiciũ ꝯtra oẽs ꝛ arguere oẽs impios de oĩbꝰ opibꝰ impietat̃ eorum quibꝰ impie egerũt: ꝛ de oĩbꝰ duris ꝟbis q̃ locuti sunt ꝯtra eũ pctõres impij. Quarto testimonio Ioh. Apoc̃. xx. Et vidi thronu3 magnũ ꝛ cãdidũ ꝛ sedentẽ sup̃ eũ a cuiꝰ cõspectu fugit celũ ꝛ terra ꝛ locꝰ nõ ẽ inuẽtꝰ. Et vidi mortuos magnos ꝛ pusillos i cõspectu throni ꝛ libri apti sũt. Et alius liber aptꝰ ẽ q̃ ẽ vite ꝛ iudicati sũt mortui ex his q̃ scripta erãt in libris ẜm opa ipoꝝ ꝛc̃.

Tertio declarat̃ eadẽ cõ

clusio testimonio leg̃ canonice. Circa iudiciũ vltimũ ꝯsiderãda sũt q̃ttuor. Prĩo q̃ erit malis terribile: q2 i illo iudicio ipe deꝰ ẽ testis ꝛ iudex. vñ. ix. q. iij. c. alioꝝ dr̃ sic. Nolite existimare eas aĩas inq̃sitoris non hr̃e formidine3 q̃s deꝰ ꝑ ceteris suo reseruauit examini. nõ apud illũ h3 reus de allegatõis nitore subsidiũ q̃n ipoꝝ factoꝝ vtit̃ teste q̃ ꝛ iudice. Dũn ei aĩarũ talis i illa erit discepratiõe cõditio. h ibi. i. Rõ ẽ: q2 ipe deꝰ ẽ secretoꝝ cordiũ cognitor. vñ. xv. q. vi. c. si sacerdotibꝰ. dr̃ sic. Mag̃ inspector ẽ dñs cordis q̃ opis. Nõ aũt pot hũano ꝯdẽnari examine quẽ dñs suo reseruauit iudicio. Si oĩa nãq3 in hoc seculo vĩdicata essent: locũ diuina iudicia nõ haberẽt. h ibi. Scđo q̃ erit bonis delectabile: q2 cũ hic in p̃nti tribulẽt̃ in futuro iudicio ꝯsolabũt̃. ps̃. Iudica me deꝰ ẜm iusticiã meã. vñ. xxiij. q. v. c. q̃d g̃. dr̃ sic. Scitote dñm iõ ad p̃ns reddidisse supplicia ne i etnũ puniret: q2 nõ iudicat deus bis i idipm i tribulatõe. h ibi. Qualit̃ autẽ istud intelligat̃ declarat̃ de pe. di. iij. §. auctoritas. vbi dr̃ sic. De his tñ intelligi oportet q̃s p̃ntia supplicia cõmutãt sup̃ q̃s nõ ꝯsurget duplex tribulatio q̃ cũ int̃ flagella duriores ꝛ deteriores fiũt. sic pharao q̃ flagellatus a dño durior ẽ factꝰ p̃ntibꝰ etna cõnectunt vt tꝑale suppliciũ sit eis etne dãnationis initiũ. h ibi. Tertio q̃ erit oĩbꝰ rõnabile maxĩe q̃ ad dubioꝝ declarationẽ. vñ. ij. q. i. c. sacerdotibꝰ dr̃ sic. Nescimꝰ q̃s in terr. bili iudicio q̃lis futurꝰ sit. Etenĩ paulꝰ egregiꝰ ꝑdicator dic̃. Nolite añ tp̃s iudicare q̃adusq3 veniat dñs ꝛc̃. Nã sũt m'lta q̃ de iudicio illiꝰ hoĩes ignorãt: q2 fortasse q̃ vos laudat̃ ille reprehendit. ꝛ q̃ vos reprehẽdit̃ ille ista laudabit. h ibi. Cõgruũ ẽ ig̃r vt oĩbꝰ ad iudiciũ ꝯcurrẽtibꝰ oĩa declarent̃. ps̃. Educet q̃si lumẽ iusticiã tuã ꝛ iudiciũ tuũ tanq̃ meridiẽ
Quarto q̃ erit singulis remunerabile. vñ de pe. di. v. §. nũq̃d caim. dr̃ sic. Qualẽ te inuenerit dñs cu3 vocat: talẽ parit̃ ꝛ iudicat. q̃m ipe testat̃ ꝛ dic̃. Et sciẽt oẽs eccl'ie: quia ego su3 scrutator renũ ꝛ cordis. h ibi. Et di. xxv. dr̃. Qualis q̃sq3 hinc egredit̃ talis in iudicio presentatur.

Quarto declarat̃ eadẽ cõ

clusio te. le. eccl'iastice. Primꝰ ẽ bea. Greg̃. in omel' dic̃ sic. In extremo iudicij die cum apert̃ celis mĩstrãtibꝰ angel' ꝯsedẽtibꝰ apl'is in sede ma. s. xp̃s apparuerit oẽs hũc electi parit̃ ꝛ reprobi videbũt vt ꝛ iusti de nũero retributõis sine fine gaudeãt ꝛ iniusti de vltione supplicij i ꝑpetuũ gemãt. O q̃ angu ste tũc erũt vie reprobis. Superiꝰ erit iudex iratꝰ. Inferiꝰ horrẽdũ chaos. A dextris peccata accusãtia. a sinistris infinita demonia

ad suppliciū trahētia. Int⁹ ꝯsciā vrēs. Foris mūdus ardēs. Miser pctōr sic dephensus quo fugiet? Latere erit impossibile. apparere intolerabile. hec ille. Secūd⁹ ē bea. Hiero. in epl'a dicēs sic. Judicatuto dño lugubre mūdus imugiet ⁊ trib⁹ ad tribū pectora feriēt. potētissimi quondā reges nudo latere palpitabūt. adducet̄ stult⁹ cū suis plato discipl'is. tūc Aristotel' argumēta nō pderūt: qn̄ veniet ille fili⁹ paupcule q̄stuarie iudicatur⁹ fines t're. Quāti illic eligues ⁊ muti feliciores loq̄cib⁹ erūt. quāti pastores pħis quāti rustici oratorib⁹. quanti ebetes argumentꝭ ꝑferēdi sunt ciceronis. q̄tiēs diē illū ꝯsidero toto corpe ꝯtremisco. Siue eñ cōedo siue bibo siue aliq̄d aliud facio: semper videt̄ illa tuba terribilis sonare in auribus meis: surgite mortui venite ad iudiciū hec ille. Terti⁹ ē beat⁹ Amb. li. de offi. dicens sic. Nihil ē qd̄ mag ꝓficiat ad vitā honestā q̄ꝫ vt credam⁹ eū iudicē futurū quē ⁊ occulta nō fallāt ⁊ indecora offendāt ⁊ honesta delectēt. Quart⁹ ē btūs Aug in q̄dā epl'a dic̄ sic. Expectat̄ dies iudicij vbi aderit ille eq̄ssim⁹ iudex q̄ nulli⁹ potentꝭ ꝑsonā accipiet. cui⁹ palaciū auro argētoq̄ꝫ null⁹ eps vl' abbas vel comes corrūpere pōt. Astabunt oēs aīe vt referat vnaq̄ueq̄ꝫ ħm q̄ꝫ gessit in corpe siue bonū siue malū. Presto erit aduersari⁹ noster diabol⁹ cū recitabunt̄ verba ꝓfessionis nr̄e ⁊ obijciet nob̄ q̄cūq̄ꝫ fecerimus ⁊ in q̄ loco peccauim⁹ ⁊ q̄ hora ⁊ q̄d boni tunc tp̄is facere debuim⁹ ⁊ si tales inuenti fuerim⁹ exultabit ille neq̄ssim⁹ agens talē causam apud talē iudicē. Dictur⁹ ē eñ ipe diabol⁹. Eq̄ssime iudex iudica istuꝫ esse meū ob culpā q̄ tu⁹ noluit eē ꝑ grāꝫ. Tuus ꝑ naturā me⁹ ob miseriam. Tuus ob passionē. me⁹ ob suasionē. Tibi inobediēs mihi obediēs. A te accepit immortalitatꝭ stolā a me pānosaꝫ hāc q̄ indut⁹ ē tunicā. Tuā vestē dimisit: cū mea veste huc aduenit. Mea q̄ huc attulit mea eē video: mea ꝯcupiuit meus eē voluit: ⁊ iō mecuꝫ puniri dꝫ. Heu heu poterit ne talis apire os q̄ talis inuenict̄ vt iuste cū diabolo dānet̄. h̄ ille ⁊c̄. Ad h̄ vl'e iudicium. xl. gn̄a personarū vocabūt̄ vt reddant rationē de singulis ab eis ꝑpetratꝭ. ħm ipoꝝ generū q̄litates. Et ne inueniamur in vllo istoꝝ generū. xl. dieb⁹ merito ieiunam⁹ ⁊c̄. Pm̄o vocabit̄ lucifer cū suis sequacib⁹ Et xp̄s eū iudicās dicet illud Ep̄h. xxviij. ⁊ allegat̄ illō de pe. di. ij. §. qd̄ vo reprobi. sic. Tu signaculū similitudinis plen⁹ sapiā ꝑfect⁹ decore: in delitijs ꝑadisi dei fuisti. Ois lapis ꝑciosus operimētū tuū. sardi⁹: topatius: iaspis: crisolit⁹: ⁊ onix: berill⁹: saphirus: carbūcul⁹: ⁊ smaragd⁹. Aurū q̄ꝫ op⁹ decoris tui ⁊ foramīa tua in die q̄ cōdit⁹ es parata sunt. Tu cherub extētus ⁊ ꝓtegēs posui te in mōte scō dei: in medio lapidū ignitoꝝ ambulasti. ꝑfectus ī oībus vijs tuis a die cōditōis tue donec iuēta ē iniq̄tas ī te in multitudine negociatōis tue. Repleta sunt interiora tua iniq̄tate ⁊ peccasti ⁊ ieci te de mōte dei ⁊ ꝑdidi te o cherub ⁊ eleuatū ē cor tuū ī decore tuo ⁊ ꝑdidisti sapiam tuā: ⁊ in terrā ꝓieci te. ante faciē regū dedi te vt cernerēt te ī multitudine iniq̄tatū tuarū. Producā ḡ ignē de medio tui q̄ comedat te ⁊ dabo te in cinerē sup terrā ī ꝯspectu oīm vidētiū te. Oēs q̄ viderit te obs[t]upescēt sup te. hec ille. Scd̄o vocabit̄ ppl's iudeoꝝ: q̄ueꝫ xp̄s iudicās alloquet̄ dicēs illud Esa. v. sic. Nūc ḡ habitatores hierl'm ⁊ viri iuda. i. patriarche ⁊ ꝓphe iudicate int̄ me ⁊ vineā meam. q̄d ē qd̄ vltra debui facere vinee ⁊ non feci? An expectaui vt faceret vuas ⁊ fec̄ labruscas. Vinea dñi exercituū dom⁹ israel ē ⁊ viri iuda delectabile germē ei⁹. Et expectaui vt faceret iudiciū ⁊ ecce iniq̄tas: ⁊ iusticiam ⁊ ecce clamor. Propterea captiu⁹ duct⁹ est ppl's me⁹ q2 nō habuit sciam. Dilatauit infern⁹ aīam suā ⁊ aperuit os suū absq̄ꝫ vllo termīo ⁊ descēdēt fortes ei⁹ ⁊ ppl's ei⁹ ⁊ sublimes gloriosiq̄ꝫ ei⁹ ad eū. Tertio vocabit̄ ppl's paganoꝝ. cui xp̄s iudicās dicet illud Roma. i. Reuelabit̄ ira dei de celo sup oēm impietatē ⁊ iniusticiā coꝝ hoīm q̄ veritatē dei ī iniusticia detinēt: q2 qd̄ notuꝫ est dei manifestū ē in illis. De⁹ eñ illis reuelauit ita vt sint inexcusabiles: q2 cū cognouissent deū nō sic̄ deū glorificauerūt: ꝫ euanuerūt ī cogitatiōib⁹ suis ⁊ obscuratū ē insipiēs cor eoꝝ ⁊ mutauerūt gloriā dei incorruptibilis ī similitudinē imaginis corruptibilis hoīs ⁊ volucrū ⁊ q̄drupedū ⁊ serpentū q̄ cōmutauerūt ꝟitatē dei in mēdaciū ⁊ coluerūt ⁊ seruierūt poti⁹ creature q̄ꝫ creatori. Qui cū iusticiā dei cognouissent nō intellexerūt. qm̄ q̄ talia agūt digni sunt morte nō solū q̄ faciūt eaꝫ ꝫ q̄ ꝯsentiūt facientib⁹.

Quarto vocabit̄ multitudo pastoꝝ ⁊ sacerdotū curā aīarū habētiū. quos xp̄s iudicans arguet de auaricia ⁊ negligētia circa subditos ⁊ de simonia erga spiritualia ⁊ de

omissione diuini officij ⁊ de sacrilega cele-
bratione. dicens illud Ezech. xxxiiij. Ue pa
storib⁹ israel q̄ pascebāt semetipsos. Nōne
greges pascūtur a pastorib⁹? Lac cōedebatis ⁊
lanis operiebamini ⁊ qd̄ crassū erat occidebatis
gregē aūt meū nō pascebatis. Qd̄ infirmum
fuit nō cōsolidastis. qd̄ egrotū nō sanastis
qd̄ fractū nō alligastis. qd̄ abiectū nō redu
xistis. ⁊ qd̄ perierat nō q̄siuistis. Propterea
pastores audite ꝟbū dn̄i. Ecce egoipse req̄
rā gregē meū de manu pastoꝝ ⁊c. Quinto
vocabitur multitudo religiosoꝝ .s. monachoꝝ
mēdicātiū ⁊ anachoritarū. q̄s xp̄s iudicās
arguet grauiter ⁊ aspere de fractiōe voti qd̄ ꝓ
fessi sūt. dic sic illd̄ ps. Quare tu enarras iu
sticias meas ꝑdicādo bona q̄ tu nō facis:
⁊ assumis testimoniū meū ꝑ os tuum indi
gne cōicādo. tu ꝟo odisti disciplinā n̄ obser
uando regulā tuā ⁊ ꝓiecisti sermones me-
os retrorsū ꝯtumaciter inobediēdo. Si uide
bas furē currebas cū eo: bona cōia tibi ap-
ꝓpriando ⁊ cū adulteris portionē tuā pone
bas: votū ꝯtinētie ⁊ castitatis violādo. Os
tuū abūdauit malicia discordias seminādo
⁊ ligua tua ꝯcinabat dolos officia ⁊ digni-
tates vsurpādo. Sedēs aduersus fratrē tu
um loq̄baris murmurādo ⁊ aduersus filiū
matris tue ponebas scādalū detrahendo ⁊
bonū in malū ꝑuertēdo: hec fecisti ⁊ tacui.
Existimasti inique sub velo religiōis ꝙ ero
tui similis: ꝯsentiēs malis q̄ perpetrasti: ar
guā te iudicādo. ⁊ statuā cōtra faciē tuā te
ad inferna ꝯdēnando. Sexto vocabitur
multitudo monialiū monasterijs ad seruiē
dū deo inclusarū q̄bus in furore xp̄us iudi
cans dicet illd̄ Ezech. xvi. sic. Multiplicatā
q̄si germen agri dedi te ⁊ multiplicata es ⁊
grādis effecta ⁊ ingressa es ⁊ peruenisti ad
mūdum muliebrē. vbera tua intumuerūt ⁊
pilus tuus germinauit ⁊ trāsiui ꝑ te ⁊ vidi
te ⁊ ecce tp̄s tuū tp̄s amātiū ⁊ h̄ns fiduciā
in pulchritudine tua fornicata es in nomie
tuo ⁊ exposuisti fornicationē tuā oī trāseū-
ti vt ei⁹ fieres. Et tulisti filios tuos ⁊ filias
tuas quas generasti ⁊ imolasti eos ad de-
uorandū nec facta es q̄si meretrix fastidio-
sa augēs preciū: sꝫ q̄si mulier adultera q̄ su-
per virū suū inducit alienos. Omnib⁹ mere
tricib⁹ dantur mercedes. tu aūt dedisti merce
des cunctis amatorib⁹ tuis ⁊ dona dona-
bas eis vt intrarent ad te vndiq̄ ad forni-
candū tecū. Ecce ego cōgregabo oēs ama
tores tuos quibus commixta es ⁊ nudabo
ignominiā tuā corā eis ⁊ videbūt oēm tur
pitudinē tuā ⁊ dabo te in sanguinē furoris
⁊ zeli: ⁊ requiescet indignatio mea in te ⁊ fa-
ciā tibi sicut aspexisti iuramētū vt irritū fa-
ceres pactū meū ⁊ nō sit tibi vltra aperire
os pre cōfusione tua. hec ille. Septimo vo
cabitur multitudo begutarū: fraternitatū ⁊ ca
merarioꝝ atq̄ hospitalarioꝝ q̄s xp̄s iudi-
cans arguet de periurio quo statuta sua cō
fregerūt ⁊ de impietate sua qua elemosy-
nas legatas pauperibus nō erogauerunt di
cens illud Jere. ix. sic. Quia dereliquerūt le
gem meā quā dedi eis ⁊ nō audierūt vocē
meā ⁊ nō ambulauerūt i ea: sꝫ abierūt post
prauitatē cordis sui. idcirco ego cibabo po-
pulū istū absintheo ⁊ potū dabo eis aquā
fellis ⁊ mittā post eos gladiū donec ꝯsumā
tur. hec ille. Nā me offendistis multipliciter
Primo vbi debebatis tenere. xx. pauperes
in hospitali tenuistis. x. ⁊ sic minuistis nu-
merū ita minuistis victū: q2 debuistis dare
carnes quater in hebdomada ⁊ dedistis so
lum bis ⁊ taliter paratas ꝙ canes nō come-
dissent. Secūdo fuistis acceptores perso-
narum: quia nō egentē preposuistis indigē
ti. Tertio de redditibus hospitalis fecistis
lauta cōuiuia amicis nō indigentib⁹: cū tn̄
dixerim vobis. Cū facis prandiū voca pau
peres ⁊ sicut laute fecistis istis ita strinxi-
stis corrigiā ceteris pauperib⁹. Quarto vi
sitastis infirmos facie turbata cū iniurijs
⁊ blasphemijs ⁊ si qui se excusabant expuli
stis eos de hospitali adinuenientes causas
ꝑ causa. Quinto non reedificastis edifi-
cia imo permisistis ruere ne haberetis cau-
sam tenendi infirmos vt possetis pascere
equos: canes: ⁊ indui pompatice. Sexto
a pauperibus exegistis seruitia ⁊ tanq̄ ser
uos occupastis eos ad vestram vtilitatē ⁊
nō hospitalis. Septio in morte vestra di-
tastis parentes vestros familiā ⁊ amicos
nō indigentes de bonis hospitalis. Octa
uo pmisistis possessiones hospitalis rema
nere incultas vt bono ⁊ modico precio eas
ꝑ vobis emeretis. An nesciebatis ꝙ totū pon
dus ciuitatis vos grauabat: q2 eni de opib⁹
mie iudicādi sūt oēs i vos reflectūt suā ex-
cusationē. Dicūt eni. dn̄e ⁊ si negligētes fui
m⁹ i opib⁹ mie isti fuerūt dispēsatores bono
rū nr̄oꝝ q̄b⁹ cōmisim⁹ vices nr̄as. Ipi red-
dāt rōnē ꝑ nob. Dico āt vob q̄m iudiciū sine
mia erit vob q̄ fuistis sine mia. Ja. ij. Octauo
vocabitur multitudo ipatoꝝ regū ⁊ pncipū mūdi

quos xp̄s iudicās arguet ꝙ nō obseruauerūt clemētiā ⁊ moderationē neq̄ veritatē neq̄ iusticiā ⁊ eq̄tatē neq̄ ꝯtinētiā ⁊ castitatē dicēs illō Ezech. xxij. Ecce p̄ncipes singuli in brachio suo fuerūt ad effundendum sanguinē. p̄rem ⁊ matrē ꝯtumelijs affecerūt aduenā calūniati sunt pupillū ⁊ viduā contristauerūt sanctuaria mea spreuistis. ⁊ sabbata mea polluistis viri detractores fuerūt in vob̄ ad effundendū sanguinē. verecūdiora p̄ris discooperuerūt īmūdiciā mēstruate hūiliauerūt. Ecce succendā vos ī igne furoris mei. hec ille ⁊c̄. Nono vocabit̄ multitudo vicarioꝝ q̄ rep̄ntant ꝑsonas imꝑatorū regū ⁊ p̄ncipū. ⁊ istos xp̄s arguet ī iudicio ꝙ nō obseruauerīt iusticiā: pietatē: hūilitatem: patiētiā nec voluntariā pauꝑtatē. dicēs illō Iere. v. Circuite vias hierusalē aspicite ⁊ ꝯsiderate: ⁊ q̄rite ī plateis eiꝰ an īueniatis virū q̄rentē fidē ⁊ facientē iudiciū ⁊ ꝓpiciꝰ ero eis. Ibo ad optimates ⁊ loquar eis. ipi vero cognouerūt viā dñi ⁊ iudiciū dei sui. ⁊ ecce magis hi simul ꝯfregerūt iugū. ruꝑerunt vincula. nūq̄d suꝑ his nō visitabo ⁊ in gēte tali nō vlciscet̄ aīa mea? Sic reliq̄stis me ⁊ seruistis deo alieno ī terra vr̄a. sic seruietis dijs alienis ī terra nō vr̄a. suꝑ gentē hm̄ōi vlciscet̄ aīa mea ⁊c̄. Decimo vocabit̄ multitudo iudicū quoꝝ officiū ē regi ꝯsulere. leges de p̄ncipis mādato ꝯtēdere. totūq̄ regnū moribꝰ informare causas iustas fouere. s̄m allegata ⁊ ꝓbata sentētias diffinire q̄s xp̄s iudicās dicet illō Esa. i. Quō facta est meretrix ciuitas fidelis: plena iudicij iusticia habitauit in ea: nūc aūt homicide. p̄ncipes tui infideles socij furū. oēs diligūt munera. sequunt̄ retributiōes. pupillo nō iudicant: ⁊ cā vidue nō ingredit̄ ad eos. heu cōsolabor suꝑ hostibꝰ meis. Undecimo vocabit̄ mł̄titudo iuriscōsultoꝝ ad q̄s spectat ꝯsilia equa ⁊ recta sine ꝑsonarū acceptōne postulātibꝰ s̄m viā iuris ostēdere ⁊ cōtēplationi sapie intēdere. q̄bꝰ xp̄s iudicās dicet illud Esa. x. Ueh q̄ cōdunt leges iniquas ⁊ scribētes iniusticiā scripserūt vt opp̄merēt in iudicio paupes ⁊ vim facerent cause humiliū ppl'i mei vt essent vidue p̄da eoꝝ ⁊ pupillos diriperēt. Quid facietis in die visitationis ⁊ calamitatis: ad cuiꝰ fugietis auxilium? Et vbi nūc derelinquetis gloriā vr̄am? Suꝑ his oīnibꝰ nō ē auersus furor meꝰ: s̄ adhuc manꝰ mea extēta. hec ille. Duodecimo vocabit̄ mł̄titudo militū ⁊ stipēdiarioꝝ quoꝝ officiū ē sapiā: fidelitas liberalitas: fortitudo: mīa: custodia ppl'i: legū zelus: quibꝰ xp̄s iudicās dicet illud Esa. xxxiiij. Accedite gentes ⁊ audite ⁊ ppl'i attēdite. audiat terra orbis ⁊ oē germē eiꝰ: q: indignatio dñi super omēs gētes ⁊ furor suꝑ oēm maliciā eoꝝ. Interfecit eos ⁊ dedit eos in occisionē. Interfecti eoꝝ ꝓijcient̄ ⁊ de cadaueribꝰ eorū ascendet fetor. Tabescent mōtes a sanguine eoꝝ ⁊ tabescet oīnis milicia eoꝝ: q: dies vltionis dñi ⁊ annus retributiōis iudicij ē. Et occurrent demonia ⁊ possidebunt eos. Et erit terra eoꝝ in picem ardentē nocte ⁊ die ⁊ nō extinguet̄ in sempiternū. ascēdet fumꝰ eius a generatione in generationem in secula seculoꝝ. Decimotertio vocabitur multitudo medicoꝝ in q̄bus debet esse maturitas morū: verboꝝ facetia: corꝑis castitas: ad infirmos multa sanitatis ꝓmissio: freq̄ns visitatio curarū causarū signoꝝ egritudinis diligens inuestigatio. ad salutē aīe infirmi sollicita animatio. quos xp̄us iudicans dicet illud Sapie. xij. Quoniā odibilia opa faciebāt ꝑ medicamina ⁊ sacrificia iniusta ⁊ filioꝝ necatores sine mīa ⁊ comestores viscerū hoīm ⁊ deuoratores sanguinis. ꝓpterea finis ꝯdēnatōis illoꝝ venit suꝑ illos. hec ille ⁊c̄. Decimoq̄rto vocabit̄ multitudo notarioꝝ quoꝝ officiū est instrumenta ꝑ que ꝯtractꝰ fiunt in autēticis scripturis ponere: iudicibꝰ assistere: ꝯdēnatōes recitare: statuta ciuitatū cōtinue ꝑlegere: q̄ cōmunitatis sunt sibi nō vsurpare. q̄s xp̄s iudicās dicet illud Esa. xxxiij. Ubi ē litteratꝰ vbi ē v̄ba legis pōderās? vbi doctor paruuloꝝ. Ignis vorabit eos ⁊ erit q̄si de incēdio cinis. q̄s poterit habitare de vob̄ cū ardoribus sempit̄nis. Decīoq̄nto vocabit̄ multitudo officialiū ciuitatis q̄ debēt esse discreti quādo ponunt̄ super mensuras ⁊ pondera ne vltra ꝙ ratio postulat extorqueant ab ementibus ⁊ vendentibus personā cōmunem gerentes: diuturna in eis debet esse patiētia: p̄cipue q̄n int̄ emptores ⁊ venditores procax lingua se immiscet. quos xp̄s iudicans dicet illud Michee. vi. Audite tribꝰ Adhuc ignis in domo impij: thesauri iniq̄tatis ⁊ mensura minor ire plena. Nunquid iustificabo stateram impiam ⁊ sacelli pondera dolosa in quibus diuites eius repleti sunt iniquitate ⁊ habitantes in ea loquebātur mendacium ⁊ lingua eorum fraudulenta in ore ipsoꝝ. Et ego ergo cepi te ꝑcutere

ꝑditione sup ꝑctis tuis ⁊c̄. Decimosexto vocabit̃ multitudo tabellarioꝝ seu pedagioꝝ q̄ alit̃ vocant̃ publicani ad q̊s ꝑtinet vt nulla pedagia seu cabellas extorq̄ant: nisi q̄ aut impator aut legis ꝯditor instituit ne videant̃ potiꝰ raptores q̄ꝫ axactores pecunie ad dubios viarũ trāsitꝰ inueniēdos q̄ eis ex officio ꝯtingit ⁊ a q̊bꝰ exigere debent sine iniuria aut ꝯtumelia postulēt nec affectare debēt intantũ vtilitatē reipu. q̄ incurrant dānũ ꝯsciē: q̊bꝰ xp̄s iudicās dicet illō Ezech. xxvij. Nunq̄d ad sumenda spolia tu venisti: Ecce ad diripiendā p̄dā ꝯgregasti multitudinē tuā vt tollas argentũ ⁊ aurũ ⁊ auferas supellectilem ⁊ substantiā ⁊ diripias manubias īfinitas. ꝓpterea ascēdet indignatio mea ī furore meo ⁊ in zelo meo. In igne ire mee locutus suz: q2 in die ista pluā ignē ⁊ sulphur sup eos. Hec ille.

Decimoseptimo vocabit̃ multitudo agricolaꝝ quoꝝ princeps ⁊ caput est caym ade p̄mogenitꝰ ad q̊s ꝑtinet deũ cognoscere: decimas soluere: legalitatē h̄re: mortē ꝯtēnē: labori insistere: q̊s xp̄us iudicās dicet illud Amos. v. In oībꝰ plateis plāctꝰ ⁊ in cunctis q̄ foris sunt dicet̃ veve. Et vocabũt agricolā ad luctũ ⁊ ad planctũ: ⁊ in oībꝰ vijs erit plāctꝰ. Nũq̄d nō tenebre dies dn̄i: ⁊ nō lux ⁊ caligo ⁊ nō splēdor in ea ⁊c̄. Decimooctauo vocabit̃ multitudo fabroꝝ ⁊ aurificũ ī q̊bꝰ dꝫ esse fidelitas: sapiā: ⁊ fortitudo: q̊s xp̄s iudicans dicet illud Eccl. xxxviij. Oīs faber q̄ noctē tanq̄ꝫ diē transijt: q̄ sculpit signacula: sculptilia: ⁊ assiduitas eiꝰ variat picturā: cor suũ dedit in similitudinē picture. Faber ferrariꝰ sedēs iuxta incudē ⁊ ꝯsiderans opꝰ ferri vapor ignis vret carnes eius ⁊ ī calore fornacis ꝯteret̃. H̄ ibi. Decimonono vocabit̃ multitudo cemētarioꝝ: domos: muros: turresq̄ꝫ edificātiũ: q̊s xp̄s iudicās dicet illud Amos. vij. Ecce ego ponā trullā cemētarij in medio ppl̄i huiꝰ ⁊ vocabit iudiciũ eiꝰ ad ignē dn̄s deꝰ ⁊ deuorabit eũ ⁊ cōedet ⁊c̄. Uigesimo vocabit̃ multitudo carpentarioꝝ ligna cedentiũ: ⁊ munitiōes ac ꝓpugnacula cōponentiũ: q̊s xp̄s iudicans dicet illud Iere. xlvij. Uox eiꝰ q̄si eris sonabit: ⁊ cũ exercitu ꝓꝑabũt ⁊ cũ securibꝰ venient ei q̄si ligna cedētes nec stare poterũt q2 dies interfectionis eoꝝ venit sup eos ⁊ tp̄s visitationis eoꝝ ⁊ vltiōis ⁊c̄. Uigesimop̄mo vocabit̃ multitudo nautarũ ⁊ naucleroꝝ: q̊s xp̄s iudicās dicet illud Ezech. xxvij. Repleta es ⁊ glorificata es nimis in corde maris in aq̄s multis adduxerũt te remiges tui. Uentꝰ auster ꝯtriuit te in corde maris. Naute tui ⁊ gubnatores tui q̄ erant in te cadēt in corde maris in die ruine. A sonitu clamoris ꝯturbabunt̃ naues ⁊ classes: ⁊ descendēt de manibꝰ suis oēs q̄ tenebant remũ naute ⁊ vniuersi gubernatores maris in terra stabũt ⁊ eiulabũt voce magna ⁊ clamabũt amare ⁊ supiaciēt puluerē capitibꝰ suis ⁊ plorabũt in amaritudine aīe ploratu amarissimo. H̄ ille. Uigesimo sc̄do vocabit̃ multitudo figuloꝝ q̄ vasa terrea ⁊ fictilia opant̃: q̊s xp̄us iudicās dicet illud Eccl. xxxviij. Figulꝰ sedēs ad opꝰ suum ꝯuertēs pedibꝰ suis rotā q̄ in solitudine positus ē semp ꝓpt̃ opꝰ suũ ⁊ innumera eius oīs opatio. In brachio suo formauit lutuꝫ ⁊ añ pedes suos curuauit v̄tutē suā: cor suum dedit vt cōsumeret linitionē. In manibus suis sperauit ⁊ in eccl̄iam non trāsiliet ⁊ testimoniũ iudicij nō intelliget. Uigesimotertio vocabit̃ multitudo sartoꝝ. s. incidentiũ pānos: tondētiũ: colorantiũ: ⁊ recamantiũ: ⁊ frapātiũ: q̊s xp̄s iudicās dicet illud Esa. iij. In die illa auferet dn̄s ornatuꝫ calciamentoꝝ ⁊ lunulas ⁊ torques ⁊ monilia ⁊ armillas ⁊ mitras: discriminalia ⁊ periscelides ⁊ murenulas ⁊ olfactoriola ⁊ inaures ⁊ anulos ⁊ gēmas in fronte pendētes ⁊ mutatoria ⁊ palliola ⁊ lintheamina ⁊ acus ⁊ specula ⁊ syndones ⁊ vittas ⁊ theristra. Et erit p̄ suaui odore fetor. ꝓ zona funiculꝰ. ⁊ ꝓ crispanti crine caluitiũ. ⁊ ꝓ fascia pectorali ciliciuꝫ. Et viri. s. q̄ ista fecerunt merebũt atq̄ꝫ lugebũt ⁊ desolati in terra sedebũt. hec ibi. Uigesimoq̄rto vocabitur multitudo textoꝝ. s. texentiũ ⁊ filantiuꝫ q̊s xp̄s iudicās dicet illud Esa. xix. Cōfundent̃ q̄ opant̃ linũ: plectētes ⁊ texētes subtilia. In die illa mulieres stupebũt ⁊ timebunt a facie cōmotōis manꝰ dn̄i exercituũ quā ip̄e mouet sup terrā. hec ibi ⁊c̄. Uigesimoq̄nto vocabit̃ multitudo macellatorũ in q̊bꝰ dꝫ esse social̃ amicicia: honestas: ꝯtinentia ⁊ v̄itas: q̊s xp̄s iudicās dicet illud Esa. xxij. Et vocabit dn̄s deꝰ exercituũ ī die illa ad fletũ ⁊ ad planctũ ⁊ ad caluicium ⁊ ad cingulũ sacci. Et ecce gaudiuꝫ ⁊ letitia occidere vitulos ⁊ iugulare arietes. comedere carnes ⁊ bibere vinũ: comedamꝰ ⁊ bibamꝰ cras eñi moriemur. Et reuelata est ī auribꝰ meis vox hec. Si dimittet̃ iniq̄tas h̄

vob donec moriamini dicit dñs exercituū
26 Hec ibi. Uigesimosexto vocabit multitu
do cerdonū ꝛ coriarioꝝ: q̊s xp̄s iudicabit
dicēs illud Amos.viij. Uenit finis sup po
pulū istū ꝛ stridebūt ꝛ morient in die illa.
Audire h̄ qui cōteritꝭ pauperē ꝛ deficere fa
citis egenos terre dicentes. Qn̄ transibit
mēsis ꝛ venūdabimus merces vt possidea
mus in argēto egenos ꝛ paupes ꝓ calcia
mentis. Iuraui (dicit dñs) si oblit⁹ fuero vsq̄
ad finē oīa opa hec nunq̄d sup isto nō
cōmouebit terra ꝛ lugebit omis habitator
ei⁹. Inducā sup oē dorsum vr̄m saccū ꝛ su
27 per oē caput caluiciū. Uigesimoseptimo
vocabit multitudo barbitōsoꝝ ꝛ pilos ra
dentiū: q̊s xp̄s iudicās dicet illud Esa.vij.
In die illa radet dñs in nouacula ꝯducta
his caput ꝛ pilos pedū ꝛ barbā vniūsam.
Cū sagittis ꝛ arcu ingrediet terrā: vepres
28 em̄ ꝛ spine erūt illic. hec ibi ꝛc̄. Uigesimo
octauo vocabit multitudo pelliparioꝝ: q̊s
xp̄s iudicās dicet illud Iere.l. Pelles eoꝝ
ꝛ oīa vasa eorū tollent: ꝛ vocabūt sup eos
formidinē in circuitu: ꝛ erunt in direptionē
ꝛ in predā: ꝛ dispergā eos in oēm ventum
ꝛ ex oī ꝯfinio eoꝝ adducam interitū super
29 eos ꝛc̄. Uigesimonono vocabit multitu
do mercatoꝝ: scʒ ementiū ꝛ vendentiū pā
nos: telas: segetes: frumēta: vinū: ferramē
ta: ꝛ quecūq̄ alia in q̄b⁹ dʒ eē iusticia ꝛ eq̄
tas fugiēdo auariciā: cauēdo debita: seruā
do ꝓmissa: restituēdo integraliter deposita:
quos xp̄s iudicans dicet illud Apoc.xviij.
Negociatores terre flebūt ꝛ lugebunt q̄m
merces eorū nemo emet ampli⁹: ꝛ diuites
longe stabūt ꝓpter timorē tormētoꝝ flen
tes ac lugētes. Ueh veh nobis: q̄m vna ho
ra destructe sunt tāte diuitie ꝛ oīs guberna
30 tor earū. Trigesimo vocabit m̄ltitudo cā
psoꝝ q̄ pecuniā vni⁹ generis cōmutāt in pe
cuniā alteri⁹ generis: q̊s xp̄s iudicās dicet
illud Iac.v. Agite nūc diuites: plorate vlu
lantes in miserijs q̄ aduenient vob: diuitie
vr̄e putrefacte sunt: aurū ꝛ argentū vestrū
eruginauit ꝛ erugo eoꝝ in testimoniū vob
erit: ꝛ mādueabit carnes vr̄as sicut ignis:
thesaurizastis vobis irā in nouissimis die
31 bus. Hec ibi ꝛc̄. Trigesimoꝑmo vocabit
multitudo armamētarioꝝ: id est faciētium
arma: gladios: enses: calcaria: faleras eq̄ꝝ:
habenas: sellas: arc⁹: balistas: lāceas: bom
bardas ꝛc̄. q̊s xp̄s iudicās dicet illud Esa.
xxij. Recedite a me amare flebiq̄: nolite in
cūbere vt ꝯsolemī: dies em̄ interfectiōis ꝛ
ꝯculcatōis ꝛ fletuū ē: ꝛ reuelabit opimētū
eoꝝ ꝛ videbit in illa die armamētariū ꝛ ex
pellā eū de statiōe sua ꝛ de ministerio suo de
ponā eū ꝛ franget ꝛ cadet ꝛ ꝑibit. Hec ibi.
Trigesimoscd̄o vocabit multitudo pig 32
mentarioꝝ: scʒ q̄ pigmenta ꝯficiūt: q̊s xp̄s
iudicās dicet illud Esa.lvij. Nunq̄d nō vos
filij scelesti semē mēdax: Ornasti te regio
vnguento ꝛ multiplicasti pigmenta tua: in
multitudine vie tue laborasti: viā man⁹ tue
inuenisti ꝛ humiliat⁹ es vsq̄ ad inferos. h̄
ibi ꝛc̄. Trigesimotertio vocabit m̄ltitudo 33
molēdinarioꝝ: q̊s xp̄s iudicans dicet illud
Esa.xlvij. Tolle molam ꝛ mole farinā: reue
labit ignominia tua ꝛ videbit opprobrium
tuū: vltionē capiā ꝛ non resistet mihi hō. h̄
ibi. Cū his ꝑiter vocabit multitudo pisto
rū: q̊s xp̄s iudicans dicet illud ps̄. Pones
eos vt clibanū ignis in tp̄e suo: dñs in ira
sua cōturbabit eos ꝛ deuorabit eos ignis:
fructū eoꝝ de terra ꝑdes: ꝛ semē e. a fi. hoīʒ
Trigesimoq̄rto vocabit multitudo taber 34
narioꝝ ꝛ hospitalariorū q̄ hospitia tenent
ad viatores hospitio recipiēdos: q̊s xp̄s iu
dicās dicet illud Ecc̄.xxvi. Due spēs diffi
ciles appuerūt mihi ꝛ periculose. Difficile
exuit negociās a negligētia sua ꝛ nō iusti
ficabit caupo a pctis labioꝝ: de⁹ pauit eū ad
rōpheā. Trigesimoq̄nto vocabit multitu 35
do chorizantiū: q̊s xp̄s iudicās dicet illud
Esa.iij. Pro eo q̄ eleuate sunt filie syon ꝛ
ambulauerūt collo extēto ꝛ nutib⁹ oculorū
ibāt ꝛ plaudebāt manib⁹ ꝛ pedib⁹ suis cō
posito gradu incedebāt: decaluabit dñs ver
ticem filiarū syon ꝛ crinem earū nudabit.
Trigesimosexto vocabit m̄ltitudo canto 36
rū ꝛ pulsantiū: q̊s xp̄s iudicans dicet illud
Apoc.xviij. Et sustulit forti angel⁹ vnū la
pidē q̄si molarē magnū ꝛ misit in mare di
cens. Hoc impetu mittemi in stagnū ꝛ am
pli⁹ iā nō inueniemi. Et vox cytharedoꝝ ꝛ
musicoꝝ ꝛ tibia canētiū ꝛ tuba nō audiet
ampli⁹. Et oīs artifex ꝛ oīs ars nō inueni
etur āpli⁹. Et vox mole non audiet āpli⁹. h̄
ibi. Trigesimoseptīo vocabit multitudo 37
cursoꝝ: q̊s xp̄s iudicās dicet illud Esa.lvi.
Opa eoꝝ opa inutilia: ꝛ op⁹ iniq̄tatꝭ in ma
nib⁹ eoꝝ. Pedes eoꝝ ad malū cucurrerunt
ꝛ festinabāt vt effunderēt sanguinē innocē
tem. semite eorū incuruate sunt eis: ꝓpter
hoc elōgatū est iudiciū a vob. Expectastis
lucē: ꝛ ecce tenebre. splēdorē ꝛ in tenebris

ambulabiꝗ ⁊ in caliginosis q̃si mortui. hec ibi. Trigesimooctauo vocabit̃ mltitudo ludētiū atq̃ blasphemātiū q̊s xp̃s iudicās dicet illud ps̃. Fiat mensa eoꝝ corā ipis in laqueū ⁊ in retributiões ⁊ in scandalū obscurent̃ oculi eoꝝ ne videāt: ⁊ dorsum eoꝝ semꝑ incurua. Effunde super eos irā tuā: ⁊ furor ire tue cōprehēdat eos. Fiat habitatio eoꝝ deserta: ⁊ in tabernaculis eorū non sit q̇ inhabitet: qm̃ quē tu ꝑcussisti ꝑsecuti sunt. ⁊ super dolorē vulnerū meoꝝ addiderunt. appone iniq̃tatē super iniq̃tatē eoꝝ: ⁊ nō intrēt in iusticiā tuā. Deleant̃ de libro viuentiū: ⁊ cū iustis nō sin ⁊c̃. Trigesimonono vocabit̃ multitudo mētricatoꝝ ⁊ lenonū: q̊s xp̃s iudicās dicet illud Johel. iij. Miserūt suꝑ pplm̄ meū sortez: ⁊ posuerūt puerū in ꝓstibulo: ⁊ puellā vendiderūt ꝓ vino vt biberēt. cito velocit̃ reddā vicissitudinē vob̃ suꝑ caput vestrū: ⁊ ꝯuertā retributionē vestrā in caput vestrū. hec ibi. Quadragesimo vocabit̃ multitudo p̄donū ⁊ dilapidatoꝝ q̇ aut ꝑ terrā trāseūtes aut per mare nauigātes spoliauerūt: vt sunt malādrini ⁊ pirrhate: q̊s xp̃s iudicās dicet illō̊ Esa. xxxiij. Veh q̇ p̄daris: nōne ⁊ ip̄e p̄daberis? Et q̇ ſꝑnis: nonne ⁊ ip̄e ſꝑneris? Cū ꝯsummaueris dep̄dationē dep̄daberis. Cū fatigatꝰ desieris ꝯtēnere ꝯtenneris. A voce angeli fugieꝗ ⁊ ꝯgregabunt̃ spolia vestra sicut colligit̃ brucꝰ. Cōcipieꝗ ardorē ⁊ parieꝗ stipulā ⁊ ignis vorabit vos. hec ibi. Ec cū his vocabit̃ multitudo oīm pctōꝝ de q̊bꝰ dic̃ Paulꝰ. ij. Thimo. iij. Hoīes seip̄os amātes cupidi: inflati. suꝑbi: blasphemi: parentibꝰ non obediētes: ingrati: scelesti: sine affectiōe: sine pace: criminatores: incōtinētes: immites: sine benignitate: ꝓditores: ꝓterui: ceci: tumidi: voluptatū amatores magis q̄ꝫ dei habētes speciē q̇dē pietat: virtutē aūt eiꝰ abnegātes q̇ penetrāt domos ⁊ captiuas ducūt mulierculas oneratas peccatis q̄ ducunt̃ varijs desiderijs. hec ibi. quos xp̃s iudicās dicet illud Crisost. sup Mat. Ego ꝓpt̃ vos hō factꝰ sū: ꝓpt̃ vos alligatꝰ: delusus ⁊ cesus: ⁊ crucifixꝰ. vbi ē tātaꝝ mearū iniuriarū fructꝰ? Ecce p̄ciū sanguīs mei quē dedi ꝓ redēptiōe aīarū vestrarū. vbi est fuitꝰ vr̃a quā mihi ꝓ p̄cio sanguīs mei dedistis? Ego suꝑ gl'iam meaꝫ vos habui cū essem deꝰ apparēs hō ⁊ viliorē me o ībꝰ rebus vestris fecistis. Nā oēm rem vilissimā terre ampliꝰ dilexistis q̄ꝫ iusticiā meā ⁊ fidem. hec ille. Ite ergo maledicti in ignē eternū q̇ paratꝰ est dyabolo ⁊ angelis eiꝰ. Justis vero dicet. Venite bn̄dicti p̄ris mei ꝑcipite regnū q̇ͦ paratū est vobis ab origine mūdi ⁊c̃. Post hanc declarationem dixit sanctus Thomas. O aīa deuota iā potes intelligere rigiditatē diuini ⁊ vniuersalis iudicij in quo pater sepabit̃ a filio: mat̃ a filia: frater a fratre: soror a sorore: amicꝰ ab amico: ꝯsanguineꝰ a ꝯsanguineo sine vlla spe ꝯsolatiōis. Et ne belial glorīet̃ in argutijs suis attende quō respondeas. Ad primū dic q̄ vniuersale iudiciū directꝰ respicit vniuersalitatem hoīm q̄ singulos iudicandorū. Quis ergo cuilibet hoī sit certa noticia de sua dānatiōe vel p̄mio: nō tamē oībꝰ dānatio oīm vel p̄miū inotescit: iō ⁊c̃.

Ad secundū dic q̄ quantuꝫ ad aīam hō post mortē sortit̃ quēdā statū imutabilē: ⁊ sic quo ad p̄miū aīe nō oportet vlteriꝰ differri iudiciū. quedā aūt alia sunt ad hoīem ꝑtinētia q̄ toto tp̄is cursu agunt̃ q̄ nō sunt aliena a diuino iudicio que in fine tp̄is ī iudicio adducent̃. Ad tertiū dic q̄ deꝰ non iudicat bis in idip̄m ꝫm idē: ꝫ ꝫm diuersa.

Ad quartū dic q̄ aīa sepata a corꝑe statiꝫ hꝫ statū imutabilē ⁊ accipit suū iudiciū ꝫ corpꝰ remanet mutabilitati subiectū vsq̄ꝫ ad fineꝫ tp̄is: ideo in finali iudicio recipiet ꝑenā vel p̄miū. Tūc aīa gr̃as agens deo ⁊ suis doctoribꝰ ꝯsolata abijt domū in pace.

Feria tertia prime dn̄ice q̄dragesime Sermo septimus de arte mercantie.

Docebat eos de regno dei. Mathei. xxi. Hodie anima simplex fidelis ⁊ deuota saluti sue intēta accessit ad ecclesiā ⁊ audiens missam tā ex lectione ꝓphetie Esa. lv. q̄ ex euangelio aduertit vnā conclusionē valde notabilē: scꝫ. Mercator congrue regno dei priuat̃ qui acquirendis lucris temporalibꝰ iugiter sollicitatur. Ratio istius conclusionis est ista: quia ad negociatores pertinet commutationibꝰ rerū insistere. Vt autē dicit philosophꝰ. i. politicorū. duplex est rerū cōmutatio. vna quidē quasi naturalis ⁊ necc̃ria per quā. s. fit cōmutatio rei ad rem vel rerum ⁊ denariorum propter necessitatem vite: ⁊ talis commutatio non proprie pertinet ad negociatores: sed magis ad yconomicos vel politicos qui habent prouidere vel domui vel

ciuitati de necessarijs ad vitã. Alia vero cõmutatiõis spẽs ẽ vl' denarioꝝ ad denarios vel q̃rũcũq; rerũ ad denarios non ꝑp̃t res necc̃rias vite: sꝫ ꝑp̃t lucrũ q̃rendũ. Et hec q̃dẽ negocia videnẽ ad negociatores ꝑtinẽ. Scd̃m ph̃m aũt ꝑma cõmutatio laudabil' est: q2 deſeruit naturali necessitati. secũdaria vero iuste vitupat: q2 q̃tũ est de se deseruit cupiditati lucri q̃ terminũ nescit: sꝫ in infinitũ tendit: ⁊ talia negocia ſm se cõsiderata habẽt quandã turpitudinẽ inq̃tũ vero importãt de sui rõne finẽ honestũ vel necessariũ lucrũ q̃si finẽ negociatiõis q̃uis in sui rõne nõ importet aliq̃d honestũ vel necessariũ: nihil tñ ĩportat in sui rõne vitiosũ vel virtuti ↄ̃riũ. vñ nihil ꝓhibet lucrũ ordinari ad aliquẽ finẽ honestũ vel necessariũ: ⁊ sic negociatio licita reddet: sic cũ aliq̃s lucruꝫ ĩmoderatuꝫ q̃d negociãdo q̃rit ordinat ad domꝰ sue sustẽtationẽ vel ad pauperũ sublevationẽ vel etiã negociatiõi intẽdit ꝑp̃t publicã vtilitatẽ: ne scꝫ res necessarie ad vitã patrie deficiãt ⁊ lucrũ expetit nõ q̃si finẽ sꝫ q̃si stipendiũ laboris. Si vo finẽ in lucro ponat talis eñ mercator regno dei priuat. Sollicitudo tẽporaliũ triplr̃ põt eẽ illicita. Uno mõ ex pte eiꝰ de quo sollicitamur si scꝫ tpalia tãq; finẽ q̃ramꝰ. Uñ Aug. dicit li. de opibꝰ monachoꝝ. Cũ dñs dic. Ne solliciti sitis ⁊c. sꝫ dic vt nõ ista intueant ⁊ ꝑp̃t ista faciãt q̃cq̃d in euãgelij ꝑdicatõe facere iubent. Alio mõ põt eẽ sollicitudo tpaliũ illicita ꝑp̃t illicitũ studiũ ⁊ supfluũ q̃d apponit ad tpalia ꝑcurãda ꝑp̃t q̃d hõ a spũalibꝰ quibꝰ principaliꝰ inseruire dꝫ retraheret. Ideo dr̃ Math. x. q̃ sollicitudo seculi suffocat vbũ. Tertio mõ ex pte tiõris supfluitatis. s. aliq̃s timet ne faciẽdo q̃d dꝫ necc̃ria sibi deficiãt. Q̃d dñs triplr̃ excludit. Pmo ꝑp̃t maiora bñficia hoĩ pstita diuinitꝰ preter suã sollicitudineꝫ. s. aĩam ⁊ corpꝰ. Secũdo ꝑp̃t subuẽtionẽ qua deꝰ subuenit animalibꝰ ⁊ plãtis absq; hũano ope ſm ꝓportionẽ sue nature. Tertio ex diuina ꝓuidẽtia ꝑp̃t cuiꝰ ignorantiã gẽtiles circa tpalia bona q̃rẽda pncipaliꝰ sollicitant. Et iõ concludit dñs Math. vi. q̃ pncipalr̃ nr̃a sollicitudo dꝫ esse de spũalibꝰ bonis sperantes q̃ etiã tpalia nobꝰ ꝓueniẽt ad necessitateꝫ si fecerimꝰ q̃d debemꝰ. cũ dicit. Querite primũ regnũ dei ⁊ iusticiã eiꝰ: ⁊ hec oĩa adijcient vob. Et in vbis ꝓpositis dr̃. docebat eos de regno dei: scꝫ priꝰ querẽdo. His intellectꝭ aĩa exiuit ab eccl'ia vadẽs domũ cũ ꝓposito derelinq̃ndi artẽ mercãtie ⁊ adherendi deo. Et ecce belial intẽdens eã ab h̃ ꝓposito reuocare ait. O aĩa simplex q̃ facile decipis sic leuit credẽdo: volo tibi ostẽdere q̃ ars mercãtie circa sollicitudinẽ reꝝ tpaliũ sit licita. Pmo sic. Ad ꝓsidẽtẽ ptinet sollicitũ eẽ de his q̃bꝰ pest: ſm illõ Ro. xij. Qui pest in sollicitudine. sed hõ pest ex diuina dispensatiõe rebꝰ tpalibꝰ: ſm illud ps. Oĩa subiecisti sub pedibꝰ eiꝰ. ergo hõ p artẽ mercantie licite põt ⁊ dꝫ sollicitari circa tpalia. Scd̃o sic. Unusquisq; sollicitꝰ ẽ de fine ꝑp̃ter quẽ opatur: sꝫ licitũ est hoiem opari ꝑp̃ter tpalia quibꝰ vita sustentet ſm illud. ij. Thessal. iij. Si quis nõ vult opari nõ mãducet. ergo licitũ est sollicitari de rebus tpalibus p artẽ mercãtie. Tertio sic Sollicitudo de opibus misericordie laudabilis est: ſm illud. ij. Thimo. i. Cũ romam venisset sollicite me quesiuit. sꝫ sollicitudo rerũ tpaliũ q̃nq; ptinet ad opa misericordie: puta cũ quis sollicitudineꝫ adhibet ad ꝓcuranda negocia pupilloꝝ ⁊ pauperũ: ergo sollicitudo tpaliũ per artẽ mercantie est licita. Quarto sic. Prou. vi dicit. Uade ad formicã o piger ⁊ ↄ̃sidera vias eiꝰ ⁊c. ⁊ cõgregat in messe q̃d comedat. sed hãc sollicitudinẽ hꝫ hõ per artẽ mercantie: ergo talis ars est licita. Alia vero abijt tristis q̃rens ⁊ consulens legis doctores. Cuꝰ mox obuiauit moyses: a qua cũ cognouisset causas mesticie sue ↄ̃fortans eam inquit. Ego ostendam tibi conclusionem quam audiui sti testimonio quadruplicis legis: scꝫ

Legis naturalis
Legis diuinalis
Legis prophetalis
Legis humanalis.

Primo ex testimonio legis naturalis: ⁊ h̃ q̃druplicit. s. p rões naturales: p ph̃os: p poetas: p exẽpla gẽtiliũ.

Quantũ ad rões naturales sciẽduꝫ q̃ ars mercãtie est quedã dña cuiꝰ maritꝰ fuit dominus iustus: ⁊ filius eius fuit dominꝰ rectus. Tantus fuit amor ⁊ colligatio istorum inter se q̃ tota ciuitas gubernabatur ↄ̃silio ⁊ auxilio istoꝝ. Accidit aũt vt ꝑp̃ter inuidiã malignantiũ dñs iustus ⁊ filiꝰ eiꝰ dñs rectꝰ exularent a ciuitate: ⁊ sic domina mercantia sola remãsit sine iusticia ⁊ sine rectitudine: ꝑp̃ter q̃d ciuitas subuersa ẽ ⁊

facta est spelūca latronū: q̄ꝛ remota iusticia q̄d sunt regna nisi mala latrocinia vt Augusti. dicit li. iiij. de ciui. dei. Oīs enī arc certā hꝫ pꝛogatiuā. Nā pꝛogatiua iudicꝫ ē veritas. pꝛogatiua theologi ē defensio fidei. pꝛogatiua militꝫ ē pugnare p̄ iusticia. pꝛogatiua stipēdiarij ē pugnare p̄ defensiōe stat⁹ dn̄i sui. pꝛogatiua medici ē mederi fidelr̄. pꝛogatiua mercatoꝛis ē iuste ꝛ recte negociari, p̄ vtilitate publica. Circa quā arte contingit q̄drupl̄r ee pcm̄. Pꝛīo ,ppr̄ carnis prudētiā q̄ ,ppꝛie dr̄ ſm q̄ aliq̄s bona carnis hꝫ vt vltimū finē vite sue: ꝛ hoc ē pcm̄ q̄ꝛ p̄ talē prudentiā deoꝛdinat̄ ab vltimo fine q̄ nō ꝯsistit in bonis carnis: ſꝫ p̄ negociationē hoīes mūdi tp̄alia lucra appetūt, ,ppter carnē. Luc. xvij. Filij hui⁹ seculi prudētioꝛes sunt filijs luc̄ in gn̄atiōe sua. Et Roma. viij. dr̄. Prudētia carnis inimica ē deo: ergo ꝛc. Scđo ppr̄ astutiā inquātū negociatoꝛ mūdialis ad lucrū ꝯsequēdū vtitur nō veris vijs: ſꝫ simulat̄ ꝛ apparētib⁹. Un̄ Greg. li. v. moꝛal. super illud Job. xij. Deridet̄ iusti simplicitas: dic̄ sic. Sapiētia huius mūdi est coꝛ machinatiōib⁹ tegere: sensum verbis velare: q̄ falsa sunt vera ōn̄dere q̄ vera sunt falsa demōstrare. hec prudentia vsu a iuuenib⁹ scit̄: a pueris p̄cio discit̄. hec ille. Et. ij. Coꝛ. iiij. dr̄. Abdicam⁹ occulta decoꝛis non ambulātes in astutia: ſꝫ in manifestatiōe ṽitat̄. Tertio ppr̄ doli neq̄ciā. Sic enī ad astutiā ptinet excogitare nō veras vias: ſꝫ simlatas ꝛ appentes ad aliquē finē bonū vel malū ꝯseq̄ndū: sic assumptio taliū viarū p̄ locutiōe ad dolū ptiet. Quicūq̄ enī excogitat aliq̄d malū facere necesse est q̄ excogitēt aliq̄s vias dolosas q̄bus facili⁹ ,ppositū ,psequant̄: ſm illō Pꝛou. xij. Dolus in coꝛde cogitātiū mala. Tal̄ autē executio ad decipiendū p̄mo quidē ꝛ principalr̄ fit p̄ ṽba q̄ pcipuū locū tenēt inter signa q̄bus hō aliq̄d alteri signat: vt pꝫ per Aug. li. de doctrina xp̄iana. Et h̄ deceptio p̄ ṽba maxime inuenit̄ in mercatoꝛib⁹: cōtra quos dicit apl's. Neq̄ circumueniat q̄s in negocio fratreꝫ suū: hoc enim est pcm̄. Quarto ,ppr̄ fraudulentiā q̄ videt̄ ptinere ad illicitā receptionē exterioꝝ rerū. Dicitur enī Act. v. q̄ ananias vir quidā cū vxore sua Saphira vendidit agrū ꝛ defraudauit de p̄cio agri: ꝛ sic fraus ptinet ad opat̄onē ꝛ ad facta. Talis aūt fraus p̄maxime viget in mercatoꝛib⁹: ſm illud Job. xiij. Decipitur hō vestris fraudulētijs: ergo est peccatū. Quantū ad pħos sciēdū q̄ ars mercantie est pcm̄ ꝛ occasio ruine aīe quadrupliciter. Pꝛimo rōne cupiditatis. Un̄ Didimus ad Alexandrū dicit. Oīa possidem⁹ quecūq̄ nō cupim⁹. Est enī ferocissima pestis cupiditas: que solꝫ egenos quos capit efficere dū finē inquirēdi nō inuenit: sed ꝛ magis que fuerit locupleta mēdicat. hec ille. Scđo rōne rapacitatis. Unde Tullius de offi. li. iij. dicit. Detrahere aliq̄d alteri ꝛ hoīem hoīs incōmodo suū agere cōmodū magis est ꝯtra naturā q̄ moꝛs. Sic enim si vnūquodq̄ coꝛpis mēbrū haberet sensū vt putare posset se valere si ,pximi mēbri valitudinē retraxisset debilitari ꝛ interire totū coꝛp⁹ necesse esset: sic vnusquisq̄ nostrum si ad se rapiat commoda alioꝝ detrahatq̄ cui possit emolumēti sui gr̄a societas hoīꝫ ꝛ cōmunitas euertat̄ necesse ē. Societatis artissimū vinculū est arbitrari magis ꝯtra naturā esse hoīem hoī aliq̄d detrahere sui cōmodi cā q̄ oīa incōmoda subire. Uir bonus ꝛ iust⁹ nihil cuiq̄ q̄d in se trāsferat detrahet. hec ille. Tertio rōne vanitat̄. Un̄ Ualeri⁹ maxim⁹ li. vi. in fi. dicit sic. Caduca nimiū ꝛ fragilia puerilibusq̄ ꝯsentanea tripudijs sunt ista q̄ vires atq̄ opes humane vocant̄. Affluūt subito: repēte dilabuntur: nullo ī loco nulla in p̄sona stabilib⁹ innixa radicib⁹ cōsistūt: ſꝫ incertissimo flatu foꝛtune huc atq̄ illuc acta quos in sublime extulerūt improuiso recessu destitutos ,pfundo cladiū miserabiliter imergūt. Itaq̄ nec existimari neq̄ dici debēt bōa q̄ inflictoꝝ maloꝝ amaritudinē desideriū sui duplicant. h̄ ille. Quarto rōne incōmoditat̄. Un̄ Boetius de ꝯsola. li. ij. dicit sic. O angustas īnopesq̄ diuitias quas nō habere totas pluribus licet ꝛ ad quēlibet sine ceteroꝝ pauptate nō veniūt. Fugare indigentiā copia q̄rimus. At h̄ nobis in ꝯtrariū cedit. Quippe plurib⁹ adminiculis op⁹ est ad tuendam p̄ciose supellectilis varietatē verūq̄ est illū p̄multis indigere q̄ p̄multa possidet. Quātū ad poetas sciēdū q̄ ars mercātie diffindetur q̄druplicīter. Pꝛīo rōne puersitatis. Un̄ oꝛati⁹ li. i. epl'arū dicit sic. Impiger extremos currit mercatoꝛ ad yndos. per mare paupꝛiē fugiēs p̄ saxa p̄ ignes. O ciues ciues q̄renda pecunia primū est. Uirt⁹ post nūmos. Scđo rōne dubietatis. Un̄ martialis cocus dic̄ sic. Callid⁹ afflata nūmos

fur auferet archa. Prosternet primos impia flāma lares. Debitor vsurā pariter cuȝ sorte negabit. Nō reddet sterilis semīa iacta seges. Dispēsatorē fallax spoliabit amica. Mercib⁹ obstructas obruet vnda rates Extra fortunā ē quicquid donat amicꝭ. Quas dederis solas semp̱ habebis opes. Tertio rōne timiditatꝭ. Vñ tibullus lib. ij. dicit sic. Quid ꝓdesse pōt pondus graue diuitꝭ auri. Aruaqȝ si fundant pinguia mille boues. Quidue dom⁹ ꝓdest frigijs īnixa colūnis Aurateqȝ trabes marmoreūqȝ soluȝ. Non me regna iuuāt nō lidi⁹ aurifer amnis. Nec quas terrarū sustinet orbis opes. Hec alij cupiāt. liceat mihi paupe cultu: Securo vite munere posse frui. Sōnia fallaci ludunt temeraria nocte. Et pauidas mentes falsa timere iubēt. Hec ille. Quarto rōne piculositatis. Vñ Juuenalis dicit sic. Quantū quisqȝ sua nūmorꝝ seruat in archa Tantum habet ⁊ fidei. Prima pegrinos obscena pecunia mores Intulit. ⁊ turpi fregerūt secula luxu Diuitie molles. Complures nimia ꝯgesta pecunia cura strāgulat. Cātabit vacuus corā latrone viator. Pauca lȝ portes argenti vascula puri. Nocte iter aggressus gladiū contūqȝ timebis. Et nocte ad lunā trepidabis arundinis vmbrā. Magnis pta malis cura maiore metuqȝ Seruantꝭ. misera est magni custodia census. hec ille. ⁊ sic pȝ ⁊c̄. Quantū ad exēpla gentiliū sciēduȝ ꝙ diuitie seculi magnā incōmoditatē afferunt hoī quadruplicirer. Primo famis. vñ Galter⁹ in alexādreide li. viij. dic̄ sic. Quid tibi diuitijs op⁹ ē que semp̱ auaris Esuriē pariūt quāto tibi plura parasti: Tanto plura petis ⁊ habēdis acri⁹ ardes. Sicqȝ famē faciēs defectū copia nutrit. hec ille. Exēplū ponit helynand⁹ dicēs. In obsidione hanibalis cassumatib⁹ clausis cū trecenti p̄nestini pmanerēt quādā vrū captū ducentꝭ potius denarijs vēdere maluit q̄ȝ famē lenire Qui auar⁹ postea fame ꝯsumpt⁹ ē ⁊ q̄ emit vixit dei puidētia vtriqȝ b̄m meritū puidente. ppterea Therentius in adelphis dicit. Pecuniā in loco negligere maximū interdū est lucrū. Scd̄o turpitudis. Vñ Señ. epl̄a. lxxxviij. dicit sic. Qd̄ ꝯtēptissimo cuiqȝ ꝯtingere ac turpissimo pōt bonū nō est. Opes aūt ⁊ lenoni ⁊ laniste ꝯtingūt. ergo bona nō sunt. Exēplū ponit Fulgenti⁹ li. mithologiarꝝ. iij. dicēs sic. Fine⁹ a fenerādo dictus est ideo cec⁹ ꝙ oīs auaricia ceca sit q̄ sua nō videt huic arpie cibos rapiūt: q̄ȝ rapina aliquid ei de suo comedere nō pmittit. Qd̄ aūt ei⁹ prādia stercorib⁹ fedāt ostēdit feneratoris vitā rapine illuuie esse fordidā.

Tertio alietatꝭ. Vñ varro in sentētijs dic̄ sic. Nemo suū putet qd̄ extra ipm est. Vir bon⁹ patriā suā quocunqȝ it secū fert ⁊ oīa sua custodit. Exēplū ponit Valeri⁹ dicens ꝙ bias priene⁹ cū patriā ei⁹ prienē hostes inuaderēt oīb⁹ preciosarū rerū pōdere onustis fugiētib⁹ īterrogat⁹ quid ita. nū ex suis bonis secum ferret. ego certe inquit oīa mea bona mecū porto. Pectore enim illa gestabat nō humeris nec oclis vidēda: sȝ animo estimāda q̄ domicilio mētis inclusa manibus mortaliū labefieri nequeūt ⁊ vt manētibus presto sunt ita fugientes nō deserūt.

Quarto iniquitatis. Vñ scd̄s ph̄s dicit. quid sunt diuitie: Auri pōdus: curarū minister: Secūda delectatio: īsatiabil' inuidia: desideriū īexplebile: os excelsū īuisa ꝯcupiscētia. Et possidoni⁹ dicit. Diuitie sunt cāe malorꝝ nō quasi ipē quippiā mali faciāt: sȝ q̄ȝ facturos irritāt. Exēplū ponit lactātius li. de falsa sapiētia dicens. Laudatꝭ democritus ꝙ agros suos reliquerit eosqȝ pascua publica fieri passus sit. Quid ille q̄ patrimoniuȝ in nūmos redactū effudit in mare. Abite inquit in pfundū mare cupiditates. Ego vos mergaȝ ne ipse mergar a vobis. Et iste fuit crates ph̄s theban⁹ vt cōiter dr̄. ⁊ sic pȝ ⁊c̄.

Scd̄o principaliter de

claratꝭ eadē ꝯclusio testīonio legis diuinalis. Ars eñi mercātie q̄ vtitꝭ numero pondere ⁊ mēsura in suis ꝯtractib⁹ oīmodā seruare dȝ iusticiā ⁊ equitatē aliter ista falsificando redditꝭ illicita ⁊ vitiosa: ⁊ hoc q̄druplíciter. Primo Leuitꝭ. xix. dr̄. Nolite facere iniquū aliquid in iudicio: in regula in pondere: in mensura: statera iusta ⁊ equa sint pōdera: iustus modius: equusqȝ sextari⁹. Ego dñs de⁹ vester ⁊c̄. scȝ p̄cipio vobis. Secundo Deutꝭ. xxv. dr̄. Nō habebis in sacculo diuersa pōdera maius ⁊ minus: nec erit in domo tua modius maior aut mīor. Pōdus habebis iustū ⁊ verū ⁊ modius equalis erit tibi ⁊ ver⁹ vt multo viuas tpe. Abominatur eñi dñs eū qui facit hec: ⁊ aduersatur oēm iniusticiā. Tertio in ps̄. dicitꝭ. Veruntamen vani filij hoīm mendaces in stateris vt decipiant ipi de vanitate in idipm. nolite sperare in iniquitate ⁊ rapinas

nolite cõcupiscere: diuitie si affluant nolite cor apponere. Semel locutus est duo hec. Audiui qꝛ prãs dei est ⁊ tibi dñe mia: quia tu reddes vnicuiqꝫ iuxta opa sua. Quarto Prouerb. xx. dr̄. Põdus ⁊ pondꝰ: mẽsura ⁊ mẽsura vtrũqꝫ abominabile ẽ apud deum abominatio est apud dominum. pondus ⁊ pondus statera dolosa nõ est bona scꝫ ad salutem anime.

Tertio principaliter de

claraꝛ eadẽ ꝯclõ testĩonio legis ꝓpheталis. Ars enĩ mercantie ex defectu rerũ venaliũ reddiꝛ iniusta falsificãdo substãtiã quantitatẽ aut qualitatẽ: qd̃ pꝫ q̃druplr̄. Primo Esa. i. dr̄ sic. Argentũ tuũ versum est in scoriã: vinũ tuũ mixtũ est aqua. Et conuertaꝫ manũ meã ad te: ⁊ excoquã ad purũ scoriã tuã: ⁊ auferã oẽ stagnũ tuũ. Et erit fortitudo vr̄a vt fauilla stuppe: ⁊ opꝰ vestrũ quasi scintilla: ⁊ succendeꝛ vtrũqꝫ simul ⁊ nõ erit qui extinguat. Scd̃o Ezech. xxij. dr̄ sic. In medio eiꝰ quasi lupi rapientes predã ad effundendũ sanguinẽ ⁊ ad ꝑdendas aĩas ⁊ auare sectantes lucra: ꝑpli terre calumniabantur calũnia ⁊ rapiebãt violẽter: egenuꝫ ⁊ pauperẽ affligebant ⁊ aduenã opprimebant calũnia. Et effudi sup eos indignationẽ meã ⁊ in igne ire mee consumpsi eos. viã eoꝝ in caput eoꝝ reddidi ait dñs deꝰ. Tertio Amos. viij. dr̄. Audite hoc q̃ conteritis pauperẽ ⁊ deficere faciꝛ egenos terre dicentes. Quãdo transibit messis ⁊ venundabimꝰ merces ⁊ aperiemꝰ frumentuꝫ vt iminuamꝰ mensurã ⁊ augeamus siclũ, ⁊ supponamꝰ stateras dolosas vt possideamus in argẽto egenos: ⁊ paupes ꝑ calciamentis: ⁊ quisquilias frumẽti vẽdamꝰ. Iurauit dñs si oblitus fuero vsqꝫ ad finẽ oĩa opa eoꝝ. Quarto Michee. vi. dr̄ sic. Uox dñi ad ciuitatẽ clamat: ⁊ salꝰ erit timẽtibꝰ nomẽ eiꝰ. Audite tribꝰ: adhuc ignis in domo impij thesauri iniq̃tatis ⁊ mẽsura minoꝛ ire plena. Nũq̃d iustificabo staterã impiã ⁊ sacelli pondera dolosa: in quibꝰ diuites eiꝰ repleti sunt iniq̃tate ⁊ habitãtes in ea loquebanꝛ mendaciũ ⁊ lingua eoꝝ fraudulenta in ore eoꝝ. Et ego ergo cepi ꝑcutere te ꝑditione sup peccatis tuis. Tu comedes ⁊ nõ saturaberis: apprehendes ⁊ nõ saluabis. Tu seminabis ⁊ nõ metes: tu calcabis oliuã ⁊ nõ vngeris oleo. ⁊ mustũ: ⁊ non bibes vinum. ⁊ sic patet ⁊c.

Quarto principaliꝛ de

claratur eadẽ ꝯclõ testĩonio legꝭ hũanalis. Sciẽdũ ꝙ ars mercãtie est vitiosa ⁊ dãnabilis ex ꝑcogitata malicia mercãtiũ q̃druplicíꝛ. Prio: qꝛ vẽdũt res vitiosas ⁊ defectiuas defectꝰ illarũ ignorãtibꝰ sic equũ caruũ vel aliꝛ morbosũ tãqꝫ sanũ ⁊ nõ hñtẽ talẽ defectũ: ⁊ oues squalidas ꝑ sanis: ⁊ vestes veteres ꝑ nouis: ⁊ aurũ alchimicũ ꝓ vero ⁊ naturali auro: ⁊ falsã monetã ꝑ bõa. Dẽs isti ⁊ eis siles ꝑ tanto peccãt: qꝛ defectũ rei venalis nõ oñdũt emptori ꝯ rões ⁊ leges iustas. ff. de act. emp. ⁊ ven. l. i. §. venditorũ. li. xix. ti. i. vbi hr̄ ꝙ si vẽditoꝛ scit suitutẽ deberi a ꝑdio vẽdito ẽptore h̊ ignorãte: teneꝛ emptori ad interesse. i. ad oĩa dãna q̃ occurrũt ex tali celatiõe. Itẽ. ff. de edili. edi. l. i. §. nũc. ⁊. §. si intelligaꝛ in. ff. veteri. li. xxi. vbi hr̄ ꝙ q̃ mãcipia vẽdit dꝫ certiorare emptorẽ de moribꝰ de vitijs eiꝰ. ⁊. l. q̄riꝛ de ea. §. si vẽditoꝛ. hr̄ ꝙ si vẽditoꝛ dicat rẽ venalẽ talẽ defectũ hr̄e: tũc emptoꝛ nõ hꝫ actionẽ ꝯ eũ de dolo. Ad idẽ ẽ. ff. de pac. l. veteribꝰ placꝫ. ff. veteri. li. ij. supra quã legẽ ponit glo. casũ de vẽdẽte equũ: ⁊ asserẽte ip̃m nõ hr̄e defectũ nisi ꝙ nõ vult ascẽdere arbores. Postmodũ detecta deceptiõe deceptoꝛ teneaꝛ recipe equũ suũ: qꝛ ṽbis obscuris decepit innocentẽ. Prouꝰ. xiiij. Innocens credit oĩ verbo. vñ vẽditoꝛ teneꝛ oñdere emptori defectũ rei venalis vbi ẽ ita occultꝰ ꝙ latet eũ vt. ff. de act. emp. ⁊ vẽdi. l. quero. qꝛ deceptꝰ a falso vẽditore sciẽte defectũ hꝫ actõnẽ ꝯ eũ q̃m in tradẽdo deliq̃t. vt. ff. de act. emp. ⁊ vẽ. l. iulianꝰ. Sꝫ seductꝰ in emptiõe rei vitiose põt ꝑdere ius petẽdi remediũ nimis diu expectando: si videlicet transit annus vtilis a tempore venditõnis ⁊ morbi cogniti: vt ff. de edilitio edicto. l. sciendum. ⁊. l. cum sex.

Secũdo quando vendunt per falsas mẽsuras quorum aliqui tñ vendunt: aliqui vero ⁊ emunt ⁊ vendunt: quia vtuntur maiori in emptõe ⁊ minori in vẽditõe: qd̃ ẽ ꝓhibitũ: vt. ff. de extraor. cri. l. ãnonã. i. ff. nouo. li. ix. vbi Adrianꝰ impatoꝛ eũ q̃ falsas hñit mensuras in insulam relegauit. Et in eodẽ ff. nouo lib. x. titulo ad legem corneliam de falsis. l. penulti. vbi dicitur sic. Si venditoꝛ mensuras publicas probatas frumenti vini vel cuiuslibet rei: aut ẽptoꝛ corrupit dolo venalẽ fraudẽ fecerit q̄nti ea res ẽ eiꝰ dupli ꝯdẽnatur: decretoqꝫ dñi Adriani ꝑceptũ ẽ

venditor debet dicere deffectum rei quod scit

casus de equo qui non vult ascendere arbores

Innocens credit omni verbo

eos ī insulā relegari q̄ pōdera falsa fecerint aut mēsuras.hec ibi. Tertio qꝛ vendētes faciūt pactū inter se vt vno p̄cio vendāt:q̄d est p̄hibitū:vt.ff.de monopo.li.iiij.l.i.que tales bonis spoliatis ad p̄petuū exiliū damnat.⁊.C.de monopo.l.iubemꝰ.dicit̄ sic. Si quis aūt monopoliū ausus fuerit exercere bonis p̄p̄ijs expoliatꝰ p̄petuitate dānetur exilij ⁊c. Dicitur aūt monopoliū singularis negociatio in ciuitate vno ⁊ certo modo facienda:vel qui solꝰ vult esse venditor ⁊ emptor in ciuitate. Quarto qꝛ venditor non est bonefidei possessor rei venalis emptore hoc ignorāte. Ad cuiꝰ euidentiā ponat̄ tal̄ casus. Filiꝰ cuiusdā p̄ncipis pegre p̄fectus est:qui nō rediēs interim quidā illi filis redijt:quē princeps credens esse filiū suū heredē reliquit:qui multa monasteria cōstruxit:multa etiā vendidit ⁊ multa donauit. Post hoc redijt verus filius ⁊ repetit bona paterna cū omnibus datis ⁊ venditis. Arguitur q̄ non possit:qꝛ barbareus philippꝰ putabatur liber cū esset seruꝰ.tñ quecū q̄ fecit cū putabat̄ liber firma sunt ⁊ valent: vt.ff.de offi.p̄to.l.barbareꝰ.in.ff. veteri.li.i. Casus est iste. Ille barbareꝰ philippꝰ cū esset seruꝰ fugitiuꝰ romā adijt:vbi pretor designatus est a romanis cōditionē suā ignorantibus. Postea eius conditione detecta oīa que fecit pretor existens rata habent̄. Itē si aliquis t̄p̄e quo putabatur verus patronus aliquē instituit:valet institutio.ex̄ de iure pa.c.consultationibus. Preterea filij nati eo t̄p̄e quo verū putatur esse matrimonium sunt legitimi.ex̄ qui filij sint legitimi.c.cū inter iohānē.⁊.c.ex tenore. Adhuc si solutio fuit facta alicui qui putabatur verus procurator valet quod factū est: vt.ff. de procurato.l.solutioībꝰ. Arguitur q̄ nō possit. Nam pro non dato vel non vendito habetur quod ab eo datur vel venditur q̄ de iure hoc facere non potuit.ex̄ de donati. inter vi.⁊ vxo.c.nuper. Itē pro non facto habet̄ quod fit ab eo qui de iure facere nō potest.ex̄ de sponsa duoꝝ.c.ad dissoluendū Preterea veritas gestoꝝ erroribus non viciatur: vt.ff.de offi.presidis.l.illicitas. Adhuc casus legis est expresse in contrariū. C.de heredi.insti.l. Si pater tuus eū quasi filiū suū heredē instituit quē falsa opiniōe ductꝰ suū esse credebat:non instituturus si alienū nosset:isq̄ postea subditꝰ esse ostensus est auferēdā ei successionē.diui seueri ⁊ antonini placitis ꝯtinet̄. Hec ibi. Nec in h̄ casu currit p̄scriptio:vt.C. de p̄scrip. longi t̄p̄is.l.si is ꝯtra quē. Ad istū casum respondetur.ff.de inoffi.testa.l.si pater.q̄ vero filio sunt restituēda omīa. Si tñ aliqua sint deo ꝯsecrata preciū ei restituat̄.xiij.q.vi.c. cōperimꝰ. Et filiꝰ putatiuꝰ tenebit̄ monasterio de dolo.ff.de dona.l.aristo. Sic dicitur de oī venditione iniusta. Idē iudiciū ē vbi est mala fides tā ex parte vendētis q̄ ementis:cum vterq̄ sit particeps fraudis:qꝛ ibi nil plus iuris habet emptor q̄ raptor vel inuentor.ff.de his que in frau.cre.fi.l.ait p̄tor.§.ita demū.in.ff.nouo.li.iiij.⁊ ibidē ponit lex exemplū de eo qui emit oīa bona alicuius debitis obligati si sciuit eū debit̄ obligatū p̄ticeps est fraudis ⁊ reuocabit̄ contractus. Si vero emptor fuit bōe fidei t̄p̄e emptionis:⁊ postea desinat habere bonā fidem in illa re:tūc tenet̄ rem illā reddere vero dño si illā h̄z. Nec pōt ab illo p̄ciū petere:sed ab illo q̄ ei vendidit. Si aūt illā non h̄z:non tenet̄ nisi p̄ tanto p̄ quāto locupletior factꝰ est:qꝛ non tenet̄ de cōsumptis:vt dicit glo.ff.de peti.here.l.si possessor.§.restituere.⁊.l.si in rem.⁊.l.vtrū ⁊c. Postq̄ vero moyses declarauit predictā ꝯclusionem ait anime deuote. Quō mihi deꝰ suggessit tibi manifestaui. Hic autē est sctūs Tho. de aquino doctor noui testamenti cuius doctrina fulget eccl'ia vt sole luna. Ad quem astante moyse accessit anima deuota p̄ clariori sue ꝯclusiōis noticia. Cui sanctꝰ Tho. inquit. Conclusionem tuā confirmabo testimonio quadruplicis legis:scꝫ

Legis euangelice
Legis apostolice
Legis canonice
Legis ecclesiastice.

Quantū ad legē euāgelicā xp̄s illā p̄bauit testīonio q̄druplici. Primo testīonio Io.ij. Ascēdit iesus hierozolymā ⁊ īuenit ī tēplo vēdētes ⁊ emētes boues ⁊ oues ⁊ columbas:⁊ nūmularios sedentes Et cū fecisset flagellū d̄ funiculis oēs eiecit de tēplo.oues q̄q̄ ⁊ boues ⁊ nūmulariorū effudit es ⁊ mēsas subuertit. Et his q̄ colūbas vēdebāt dixit: Auferte ista hīc ⁊ nolite facē domū p̄ris mei domū negociationis. Scd̄o testīonio lu.xij.ait āt iesu q̄dā de t̄ba Magr̄ dic fr̄i meo vt diuidat mecū hēditatē At ille dixit. Hō q̄s me ꝯstituit iudicē aut

diuisorẽ sup vos? Dixitq3 ad illos. Uidete
ꝛ cauete ab oĩ auaricia: qꝛ nõ in abũdãtia
cuiusq3 ei⁹ vita ẽ ex his que possidet. Dixit
aũt silitudinẽ ad illos. Hoĩs cuiusdã diuitꝫ
vberes fructus ager attulit ꝛ cogitabat in
tra se dicẽs. Quid faciam: qꝛ non habeo q̊
cõgregem fruct⁹ meos? Et dixit. hoc faciã.
Destruã horrea mea ꝛ maiora faciã ꝛ illuc
cõgregabo oĩa q̄ nata sũt mihi ꝛ bona mea
ꝛ dicam aĩe mee. Aĩa habes multa bona
posita in annos plurimos: requiesce: comede
ꝛ epulare. Dixit aũt illi de⁹. Stulte hac no-
cte diaboli aĩam tuã repetẽt a te. que autẽ
parasti cui⁹ erũt? Sic ẽ qui sibi thesaurizat
ꝛ nõ est in deũ diues. Tertio testimonio.
Mar. x. Precurrẽs q̃dam genu flexo añ ie
sum rogabat eũ dicẽs. Mgr̃ bone q̃d faciã
vt vitã eternã possideã. Jesus aũt dixit ei.
Quid me dicis bonũ? nemo bon⁹ nisi vnus
de⁹. p̄cepta nosti ne adulteres: nõ occidas:
ne fureris: ne falsum testimonium dixeris
ne fraudẽ feceris: honora patrẽ tuũ ꝛ ma-
trem. Et ille r̄ndens. ait illi. Magister hec
oĩa obseruaui a iuuẽtute mea. Jesus autẽ
intuit⁹ eũ dilexit eũ ꝛ dixit illi. Unũ tibi de-
est. vade quecũq3 habes vẽde ꝛ da paupe-
rib⁹ ꝛ veni ꝛ sequere me ꝛ habebis thesau-
rũ in celo: qui cõtristat⁹ in v̊bo abijt merẽs
erat eñ hñs possessiones multas. Et circũ
spiciẽs iesus ait discipulis suis. Quã diffi-
cile q̄ pecunias hñt in regnũ dei introibunt
Discipuli aũt stupebãt in verbis ei⁹. At ie-
sus rursus r̄ndẽs ait illis. Filioli mei q̃3 dif-
ficile est cõfidẽtes in pecunijs regnũ dei in
troire. Facili⁹ est eñ per foramẽ acus trãs-
ire camelũ q̃3 diuitẽ intrare in regnũ dei
Quidã aũt magis mirabant̃ dicẽtes ad se
metipsos. Et q̃s põt salu⁹ fieri? Et intuẽs
in illos iesus ait. Apud hoĩes impossibile
est: s3 non apud deũ. Quarto testimonio.
Math. xxi. Intrauit iesus in tẽplũ dei ꝛ eij-
ciebat oẽs vendẽtes ꝛ emẽtes in templo ꝛ
mẽsas nũmulariorꝫ ꝛ cathedras vendẽtiũ
colũbas euertit vt d̊r in euãgelio hodierno
in quo notãt̃ q̄ttuor circa artẽ mercãtie q̄
etiã notãt̃ in ꝑphia hodierna. Primũ est
ꝙ mercator siue negociator aduẽtũ dñi ad
aĩam sũme optare debet diligẽter h̊ q̄rẽdo
vñ in euãgelio d̊r. Cũ intrasset iesus hiero-
solymã cõmota est vniũsa ciuitas ꝛc̃. Jhs
aũt venit ad aĩam q̄ ipsũ q̄rit. ideo d̊r in ꝑ
phetia. Querite dñm dũ inueniri põt inuo
cate eũ dũ ꝓpe est. In suo eñ aduẽtu libe-
rat aĩam a vitijs ꝛ replet eã benedictiõib⁹.
Scd̃m est ꝙ mercator p̊mo de mane deb3
ecclesiã visitare ad deũ orandũ: venerandũ
ꝛ grãs agendũ ꝛ se cõmẽdandũ exẽplo xp̄i
qui sic faciebat. vñ d̊r in euãgelio. Et intra-
uit iesus in tẽplũ ꝛc̃. Et in ꝑphia d̊r. Dere-
linquat impi⁹. s. mercator viã suã ꝛ vir ini-
quus. s. diues negociator cogitatiões suas
ꝛ reuertat̃ ad dñz ꝛc̃. Tertiũ est ꝙ merca
tor nõ d3 negociari in ecclia nec in loco sa-
cro. vnde d̊r in euãgelio. Eijciebat oẽs ven
dẽtes ꝛ emẽtes in tẽplo ꝛc̃. Et in ꝑphia d̊r
Nõ eñ cogitatiões mee cogitatiões vestre
neq3 vie mee vie vr̃e ꝛc̃. Quartũ est ꝙ bo
nus mercator d3 fugere cõsortiũ malorum
mercatorꝫ q̄ fraudib⁹ ꝛ astutijs ꝛ dolis ali-
os seducũt. vñ d̊r in euãgelio. Et relictis il
lis abijt foras extra ciuitatẽ ꝛc̃ Et in ꝑphe
tia dicit̃. Et quomõ descendit imber ꝛ nix
de celo ꝛ illuc vltra nõ reuertit̃ ꝛc̃.

Secundo declaratur ea

dẽ ꝯclusio testimonio legꝫ aplice. ꝛ hoc qua
druplicit̃. Primo testimonio pauli ij Thi
mot. ij. Nemo militãs deo implicat se nego
cijs secularib⁹ vt ei placeat cui se probauit.
Secũdo testimonio Jac. iiij. Ecce nũc q̄-
dẽ dicitꝫ hodie aut crastino ibim⁹ in illã ciui
tatẽ ꝛ faciem⁹ ibi annũ ꝛ mercabimur ꝛ lu
crũ faciem⁹. q̄ ignoratis q̃d sit vobis in cra
stinũ. q̄ eñ ẽ vita vestra? Uapor est ad mo
dicũ parens ꝛ deinceps exterminabit̃ ꝑ eo
vt dicatꝫ. Si dñs voluerit ꝛ si vixerim⁹ facie
mus h̊ aut illud nũc aũt exultatꝫ in substã-
tijs vr̃is. Oĩs exultatio talis maligna est.
Tertio testimonio Pet. i ij. ca. Deponen
tes oẽm maliciã ꝛ oẽm dolũ ꝛ simlationes ꝛ
inuidias ꝛ oẽs detractiões: sicut mõ geniti
infantes rõnabiles sine dolo lac ꝯcupiscite
vt ĩ eo crescatꝫ in salutẽ. si tñ gustatꝫ qm̃ dul
cis ẽ dñs. Quarto testimonio ioh. apoc.
xviij Et negociatores t̃re flebũt ꝛ lugebũt
qm̃ vna hora destructe sũt tãte diuitie ꝛ oĩs
gubernator earũ. Et clamauerũt flẽtes ꝛ lu
gẽtes oẽs q̄ hẽbãt naues in mari qm̃ vna
hora desolate sũt ꝛc̃. Et sic patet de hoc.

Tertio declaratur eadẽ

cõclusio testimonio legꝫ canonice. Sciendũ
ꝙ circa artẽ mercãtie q̄tuor dubia occurrũt
Primũ dubiũ ẽ vtrũ ars mercãdi ꝛ nego
ciãdi sit licita vel oĩno ꝓhibita. Ad h̊ r̄ndet
scũs Leo pa. vt hẽt̃ de pe. di. v. c. Qualitas.

dicens sic. Qualitas lucri negociantez aut
accusat aut arguit: qꝛ ⁊ est honestꝰ questꝰ et
turpis. Verūtñ penitēti vtiliꝰ est dispēdia
pati q̄ꝫ piculis negociatiōis impendi. quia
difficile est inter emētis vendētisq̄ꝫ cōmer-
ciū nō interuenire pctm̄. hec ibi. Unde ars
mercādi ꝼm se est licita quēadmodū augꝰ.
sup illud ps̄ qm̄ nō cognoui negociationez
dicit. Negociatoꝛ auidus acq̄rendi p dāno
blasphemat. p precijs rerū mētit ⁊ peierat.
ſ ꝫ hec vitia hoīs sunt nō artis. hec ille. Sic
em̄ habet extra de iureiurādo ca. ⁊ si xp̄us.
circa finē. Quedā phibent qꝛ p se mala sūt
vt furtū: adulteriū: ⁊ hmōi q̄ nō sūt aliq̄tenꝰ
faciēda. Quedā vero phibent ex cā nō qꝛ
p se mala sint: ſ ꝫ qꝛ si fiant frequēter ⁊ mul-
tū ex his mala sequūt. vt vinū p se malum
nō est. ⁊ illud tñ phibet apl's dicēs. Nolite
inebriari vino in quo est luxuria. qm̄ ex fre-
quenti ⁊ īmoderata potatione vini luxuria
generat. hec ibi. Negociatio de se nō ē ma-
la: ſ ꝫ pōt esse illicita ppter sex causas. Pri-
mo ex psona ⁊ sic religiosis ⁊ clericis phibi-
tū est negociari. vt Aug. in li. q̄stionū vete-
ris ⁊ noui testamēti dic. ⁊ habet dis. lxxxviij
ca. Fornicari hoībꝰ sp nō licz. i. nūq̄ꝫ nego-
ciari vero aliq̄n licz aliq̄n nō licet. Anteq̄ꝫ
em̄ ecclesiasticus q̄s sit. licet ei negociari fa-
cto iā nō licet. hec ibi. Secūdo ex cā. scz p-
pter auariciā vel improbā cupiditatē diui-
tiarū nō ad necessitatē: ſ ꝫ ad aliū finē malū
vñ. xlvij. dis. ca. Sicut hi q̄ p insaniā mente
trāslati sunt nō iā res ip̄as: ſ ꝫ fantasias pas-
sionis sue vident. ita etiā mens auari semel
vinculis cupiditat astricta semp aurū: sem-
per argētū videt semp redditꝰ cōputat. gra-
tius intuit aurū q̄ꝫ solē ip̄a eiꝰ oratio ⁊ sup-
plicatio ad deū auruz q̄rit. hec ibi. Si q̄s se-
nex ⁊ diues nō habēs familiā nec sperans
se habiturū negociaret nō ad publicaz aut
pauperū vtilitatē: ſ ꝫ ad improbā cupidita-
tē peccaret mortalit. Eccs. iiij. Cōsiderans
repperi aliā vanitatē sub sole. vnꝰ est ⁊ secū-
dū nō habet. nō filiū. nō frēm. ⁊ tñ labora-
re nō cessat: nec satiant oculi eius diuitijs:
nec recogitat dicens. Cui laboro ⁊ fraudo
aīam meā bonis. In hoc q̄ꝫ vanitas est et
afflictio pessima hec ibi. Tertio ex mō scz
tū mēdacijs ⁊ piurijs. vnde Ioh. Chry. su-
per Math. vt habet di. lxxxviij. dicit sic. Ei-
ciens dn̄s vēdentes ⁊ ementes de tēplo si-
gnificauit: qꝛ mercatoꝛ nūq̄ꝫ pōt deo place-
re: ⁊ ideo nullꝰ xp̄ianꝰ debet esse mercatoꝛ
aut si voluerit esse pijciat de eccl'ia dicente
ppheta. Qm̄ nō cognoui negociatiōes: in-
troibo in potētias dn̄i. Quēadmodū em̄ q̄
ambulat inter duos inimicos volēs ambobꝰ
placere sine alloq̄o mali esse nō pōt. neces-
se est vt isti male loquāt de illo: ⁊ illi male
de isto. sic mercatoꝛ sine mēdacio ⁊ piurio
esse nō pōt. sed suba taliū stabilis esse non
pōt: nec ad bonū pficit q̄d de malo congre-
gat. Quēadmodū em̄ si triticū aut aliq̄d ta-
le cernas in cribro dū huc ⁊ illuc iactat oīa
grauia paulatim deorsuz cadūt ⁊ tandez in
cribro nil remanet nisi stercꝰ. sic de suba ne-
gociatoꝝ nouissime nil remanet nisi pctm̄.
hec ibi. Quarto ex tpe. Nā die festo mer-
cari nō licz. vñ extra de ferijs ca. i. dicit sic.
Oēs dies dn̄icos a vespa in vesperā cū oī
veneratione decernimꝰ obſuari ⁊ ab oī illici-
to ope abstinere vt mercatū in eis minime
fiat. neq̄ꝫ placitū nec aliq̄s ad mortem nec
ad penā iudicet: nec sacra. i. iuramenta nisi
p pace vel alia necessitate pstent. hec ibi.
Et nō solū die festo: ſ ꝫ diebꝰ q̄dragesimali-
bus an̄ missas ⁊ pdicationē mercari non li-
cet: nec aliud opꝰ seculare facere. vt de ꝯsec.
dis iij. c. Rogatiōes vbi dꝛ. Per q̄d triduū
serui ⁊ ancille ab ope relaxent quo magis
plebs vniuersa cōueniat. hec ibi. Quinto
ex loco scz ppt loci excellētiā: qꝛ nec eccl'ia
aut in loco sacro mercari nō licet. vñ. xvi. q.
vij. c. Et h̄ dixīmꝰ dꝛ sic. Xp̄s eiecit vēdētes
⁊ emētes de tēplo. et mēsas nūmulariorūz
euertit. et cathedras vendētiū: colūbas ad
correptionē ppl'i vt non p mūdanis festiui-
tates in noīe dn̄i celebrēt: nec emptiōibꝰ et
venditionibꝰ vacēt in loco non cōpetenti in
quo nō deberēt emere et vēdere: ſ ꝫ orōnibꝰ
tm̄ vacare atq̄ꝫ cōgregari q̄si in domo orō-
nis. hec ibi. Sexto ex ꝯsortio. Nō em̄ licet
carius vēdere forēsi q̄ꝫ ciui Extra de empt.
⁊ ven. dꝛ sic ca. Placuit. vt p̄sbyteri plebes
suas āmoneāt vt ipsi hospitales sint ⁊ non
cariꝰ vendat trāseūtibꝰ q̄ꝫ in mercato vēde-
re pn̄t. Alioq̄n ad p̄sbyterū trāseūtes hoc
referāt vt illiꝰ iussu cū hūanitate sibi vēdāt
hec ibi. Duplices ergo mercatores oportet
esse. Quosdā q̄ de loco ad locū merces trās-
ferant. alios firmos in ciuitatibꝰ cū debitis
cōditionibꝰ vendētes. Cū ergo vtriq̄ꝫ expe-
diant p vtilitate reipublice. ptꝫ q̄ ars mer-
cantie est licita ꝼm se q̄uis vitio mercato-
ris reddat illicita. Secūdū dubiū est vtrū
sint aliq̄ negocia oīno illicita que vix absq̄ꝫ

petó fieri possint. Ad istud rñdet sanctus
Greg. omel. xxiiij. vt habet de pe. dis. v. ca.
Negociū. vbi dr sic. Sūt em̄ plura negocia
que sine petis exerceri aut vix aut nullate-
nus possūt. Que ergo ad pctm̄ implicāt ad
hec necesse est vt post cōuersionē anim᷒ nō
recurrat. hec ibi. Sunt aūt septē genera ta-
lium negocioꝝ scz cura rei familiaris: mili-
tia: mercatio: pcuratio: ⁊ administratio. de
quib᷒ habet de pe. dis. v. ca. falsas. vbi dr sic.
Ideoqꝫ miles vel negociator vel alicui offi
cio dedit᷒ qd sine peto exercere nō possit re-
cognoscat se verā piām non posse pagere
p quā ad eternam vitā puenire valeat: nisi
negociuz relinqt vel officiū deserat. hec ibi.
Etiaz aduocatio q̄ est piculosior ceteris. vt
Hostiē. dicit in sūma. Et officiuz epat᷒ quo
nihil miseri᷒ ⁊ piculosius si pfunctorie agat
vñ dis. xl. ca. Ante oīa peto vt cogitet reli-
giosa tua prudentia nihil esse in hac vita ⁊
maxime in hoc tpe facili᷒ ⁊ leui᷒ ⁊ hoībus
acceptabili᷒ epi officio: sed nihil apud deū
miserabili᷒ ⁊ tristius ⁊ dānabilius est si per
functorie atqꝫ adulatorie res agat. hec ibi.
Sūt etiaz quedā artes mechanice nō oīno
licite puta ars faciēdi gladios sagittas: ba-
listas: lanceas: bombardas ⁊c. qr si fiāt ad
abusum: tūc artifex mortaliter peccat ⁊ oīa
pctā que inde sequūt imputant sibi etiam
ad pctm̄. nā extra de iniurijs ⁊ dāno dato.
ca. si culpa. dicit. Qui occasionē damni dat
dānū dedisse videt. Et tūc nō licet mercari
emendo aut vendendo ista. Si vo possunt
cōuerti ad aliquā vtilitatē publicā puta ad
defensionē in bello iusto: tunc licet sup his
mercari. Etiā sup venenis q̄ nō conuertūt
nisi ad malū vsum nō licz mercari. Nam ff.
de contractib᷒ emptionū l. qꝫ sepe. §. vene-
ni mali dr. qꝫ flagitiose rei nec emptio: nec
mandatū nec societas valere pōt. Et super
his licz mercari vendēdo vel emēdo si con-
uertant ad aliqd medicinale vel contra ani
malia nociua vñ. xxiij. q. v. ca. de occidendis
dicit sic. Ab sit vt ea que ppter bonū ac lici
tum facim᷒ aut habem᷒ si quid p hoc pter
nostrā volūtatē cuiqꝫ mali acciderit nobis
imputet. alioquin nec ferramenta domesti
ca sunt habēda ne quis ex eis vel se vel al-
terū interimat: nec arbores sunt plantāde
ne quis ex eis se inde suspēdat: nec fenestra
faciēda ne per hanc se quisqꝫ precipitet. Et
quid plura cōmemorē: cū ea cōmemorādo
finire nō possum. Quid est in vsu hominuz
bono ac licito vñ nō possit pernicies irroga
ri: hec ibi. Etiam ars faciēdi aurifrisia non
est oīno phibita: qr talia possūt cōuerti ad
ornamēta ecclesie. Etiā ars faciendi orna-
menta mulierū aut sotulares depictos aut
vestes cū nimietate sumptuositatis consu-
tas: scz p rechamū vt cōiter vulgo dr: nō est
oīno phibita: tū quia mulieres licite possūt
se ornare sm cōdecentiā status sui. tum qa
aliqd possūt supaddere vt placeāt viris suis
Quia vero excessus facit recedere a medio
vtutis: ideo adiueniēdo aliq̄ supflua ⁊ cu-
riosa reddit talis ars vitiosa. vnde Chry.
sup Math. dic qꝫ ab arte calceoꝝ ⁊ textoꝝ
multa abscindere oportz. Etem̄ ad luxuriā
deduxerūt necessitatē eius corrūpentes ar
tem mali arti cōmiscētes. hec ille. Sed ars
faciendi taxillos: aleas: cartas: ad ludendū
aut frapandi pānos est oīno illicita ⁊ phi-
bita: qr ibi occurrūt deceptiōes ⁊ falsitates
piuria blasphemie: mendacia ⁊ inhonesta-
tes. Nō aūt sic est de arte faciendi scacos:
qr cū his ludit ad subleuationē tedij ⁊ labo
ris. Vñ generaliter circa honestatē talium
artiū ⁊ negocioꝝ qttuor attendere oportet.

Primo qꝫ sint ad vtilitatē publicā. Se-
cūdo qꝫ possint cōuerti ad ornamēta eccle-
siastica. Tertio qꝫ sint ad decētiā stat᷒ per
sone cōseruādā. Quarto qꝫ sint ad suble-
uationē psone absqꝫ offensione dei ⁊ iniu-
ria vel damno pximi. Ars frapandi ad nul
lum istoꝝ reduci pōt: ideo est oīno phibita.

Tertiū dubiū est: vtrū negociatores pos-
sint licite lucrari de eo qd vendūt vel emūt.
Respondet qꝫ circa hoc attendenda sunt
quattuor. Primo qꝫ lex diuina in emptio-
ne ⁊ venditiōe vult equalitatē iusticie om-
nino obseruari. Ratio est: quia lex diuina
nihil impunitū relinqt. ps. Lex dñi imma-
culata cōuertens aīas testimoniū dñi fidele
vnde sm eā illicitū est si in emptiōe ⁊ ven-
ditione non seruet equalitas iusticie. Et te-
net ille qui plus habet recōpensare ei q̄ dā
nificatus est si sit notabile damnū. Secū-
do qꝫ lex hūana nō seruat oīmodā equali-
tatem in emptione ⁊ venditiōe. Rō est qr
lex hūana multa pmittit impunita. vñ pu-
nit solū vbi est magnus excessus: puta si ali
qs sit decept᷒ vltra medietatez iusti precij.
tūc enim cogit ad restitutionē. vt. C. de re-
scindenda vēditione. l. rem maioris pcij. in
fine dr sic. Minus autē preciū esse videt si
nec dimidia pars fuerit iusti precij soluta.

Tertio ꝙ iustũ p̄ciũ rerũ nõ ē pũctaliter determĩatũ: ſ; ĩn eſtimatiõe bonoꝝ viroruʒ cõſiſtit. Rõ eſt: qꝛ res põt eſtimari ſm valorẽ naturalẽ: ꝛ ſic muſca eſt maioris valoris naturalis cũ ſit aĩata q̃ȝ aurũ. Põt etiã eſtimari ſm raritatẽ: ꝛ ſic aurũ eſt maioris valoris q̃ȝ aqua vel frumẽtũ. põt etiã eſtimari ſm vſum q̇ tũc currit: ſicut frumentũ qñq; eſt maioris precij qñq; minoris: ꝛ ſic res venales ſumũt p̄ciũ. Quarto ꝙ eccleſia in emptiõe ꝛ venditiõe nõ dʒ recip̄e pl⁹ q̃ȝ res valeat etiã ſi illud offerat̃: ſ; ſoluʒ iuſtũ preciũ. Rõ eſt. qꝛ extra de donationib⁹ ca. p̄ tuas dꝛ ſic. Eccl̃ia in actib⁹ ſuis fraudẽ nõ dʒ aliquã adhibere. Dico igit̃ ad dubiũ ꝙ iuxta p̄mũ nõ põt q̇s negociãdo aliq̇d lucrari ſine pctõ. Rõ eſt: qꝛ forma diui iudicij attendit̃ ſm rõnẽ cõmutatiue iuſticie put. ſ. recõpenſat p̄mia meritis ꝛ ſupplicia pctĩs. ſm illud Math. vij. In q̃ mẽſura mẽſi fueritis remetiet̃ ꝛ vobis: ſ; in cõmutationib⁹ reddit̃ aliq̇d alicui pſone ſingulari ꝓpter rem ei⁹ q̃ accepta ē. vt maxime ptʒ in emptiõe ꝛ venditiõe. in q̇b⁹ p̄mo iuenit̃ rõ cõmutatiõis. ꝛ ideo opoꝛtʒ adeq̃re rẽ rei vt q̃ȝto iſte plus hʒ q̃ȝ ſuũ ſit de eo q̇ȯ eſt alterius: tantũdẽ reſtituat ei cui⁹ eſt. ꝛ ſic ſit eq̃litas ſm arithmeticã ꝓpoꝛtionẽ ſeu medietatẽ que attẽdit ad exceſſuʒ: ſic q̇nq; eſt mediũ inter ſex ꝛ q̃ttuoꝛ. In vnitate eñ excedit̃ ꝛ excedit. Si g̃ a principio vterq; habeat q̇nq; ꝛ vn⁹ eoꝝ accipit vnũ de eo q̇ȯ ē alteri⁹ tũc accipiẽs habebit ſex ꝛ ali⁹ habebit q̃ttuoꝛ. erit g̃ iuſticia ſi vterq; reducat̃ ad mediũ ſcʒ vt accipiat̃ vnũ ab eo q̇ hʒ ſex ꝛ det̃ ei qui hʒ q̃ttuoꝛ. ſic eñ vterq; habebit q̇nq; q̇ȯ ē mediũ. Ex quo ptʒ ꝙ nõ lʒ aliq̇d lucrari ſine pctõ. vñ Math. vij dꝛ. Oĩa q̃cũq; vultis vt faciãt vobis hoĩes ꝛ vos facite illis: ſ; null⁹ vult ſibi rem cari⁹ vendi q̃ȝ valeat g̃ ꝛc̃. Iux̃ ſcȯm dico ꝙ lʒ negociando aliq̇d lucrari. ſ; vſq; ad q̃ȝtũ nõ determinat lex ciuilis affirmatiue: ſ; negatiue: quia nõ vltra medietatẽ iuſti precij ſ; infra. Qñ eñ emptoꝛ eſt decept⁹ vltra medietatẽ iuſti p̄cij reſcindit̃ emptio. vt. C. de reſci. ven. l. i. qꝛ vbi emptoꝛ poſt vẽditionẽ iuenit ꝙ res ꝓ qua dedit. xxi nõ valet niſi. x. põt preciuʒ repetere ꝛ emptionem reſcindere. vt. ff. de actõe empti. ꝛ vendi. l. iulian⁹. §. ſi vẽditoꝛ. infra. §. p̄ cõtrariũ. Põt eñ quis cari⁹ vẽdere hoc modo q̃druplicitur. Primo cuʒ q̇s negociationi intendit ꝓpter publicã vtilitatẽ ne. ſ. res neceſſarie ad vitã: p̄rie deſint ꝛ lucrũ expedit nõ q̃ſi finẽ: ſ; q̃ſi ſtipendiuʒ ſui laboris: ita ꝙ p̄ ſua op̄a recipit lucrum.

Secũdo ſi q̇s rem in aliq̊ melioꝛauit: ꝛ lucrũ melioꝛatiõis exigit: qꝛ nemo militat ſtipendijs ſuis. Tertio ſi q̇s rem fieri fecerit ꝛ cari⁹ ſibi cõſtitit q̃ȝ in ſe valeat: tũc moderatũ lucrũ põt expetere. Quarto ꝓpter p̄iculũ cui ſe expoſuit trãfferẽdo rem de loco ad locũ cõputãdo expẽſas pedagioꝝ: gabellarũ: vectuarũ: ꝛ penſiões domoꝝ aut apothecarũ licite põt aliq̇d lucrari cari⁹ vẽdendo. Iuxta tertiũ dico ꝙ difficile eſt in arte mercãdi ſic recte incedere ꝙ a medio nõ declinet̃. Exẽplũ. pone vnã peciã pãni añ tres vel plures extimatores ꝛ ſeoꝛſuʒ ita ꝙ vn⁹ neſciat de arbitrio alteri⁹: licʒ ſint bone conſciẽtie raro videbis eos in arbitrio cõcoꝛdare. Iuxta quartũ dico ꝙ licitũ eſt cõtrahẽtib⁹ inuicẽ ſe decip̄e vbi nec dol⁹ dat cauſam cõtractui nec tẽdit in cõtractũ. vt dic̃ glo. ſuper. c. Cũ dilecti. extra de emptiõe ꝛ venditione. Hoſtiẽ. exponẽs iſtos termĩos dic̃ ſic Si vis ꝙ ego vendã tibi decretales meas. Rñdeo ſ; me nolle facere: qꝛ nõ ſuʒ eas vẽditur⁹. tu replicas dicẽs. Si ſcires aliã compilationẽ vẽturã ſicut ego ſcio libẽter vẽderes. Ego credẽs hoc vendo tibi eas: non valet cõtract⁹: qꝛ dol⁹ dat cãm contractui ꝛ reſtituẽdus ē mihi liber ꝛ tibi preciuʒ. vt. ff. de dolo. l. elegãter. Si ṽo dol⁹ incidit ĩ ꝯtractũ qꝛ eram venditur⁹ libꝛũ ſ; p̄ dolũ ꝛ cõuẽtionẽ induxiſti me vt min⁹ venderẽ. vł p̄ dolũ plus emeres tenet q̇dẽ cõtract⁹: ſ; agit̃ ad ſupplemẽtũ reſidui. Si vero nec dolus dat cauſam cõtractui nec incidit in cõtractũ: locũ habet lex predicta. vñ exp̄ſſe dicit glo. ꝙ lex p̄dicta locũ hʒ in cõtractibus bone fidei qñ vẽditoꝛ neſcit emptoꝛẽ eſſe deceptũ nec ecõuerſo: tũc neuter põt agere cõtra alium niſi ſit decept⁹ vltra medietateʒ iuſti precij

Quartũ dubiũ eſt vtrũ vendere ad terminũ ſit licitũ: Rñdeo ꝙ in tali vẽditiõe duo cõſiderãt̃. ſ. vendens ꝛ emens. Ex p̄te vendẽtis cõſiderãt̃ duo. Primo ꝙ nũc ſit vénditur⁹. Et ad hoc vt talis venditio ſit licita requirũt̃ q̃ttuoꝛ. Primo incertitudo t̄pis qꝛ ſcʒ nõ eſt certũ an in t̃mino ſolutiõis res valeat plus vel minus. Secũdo certitudo equalitatis: qꝛ ſcʒ eſt certũ ꝙ in termino ſolutionis res nõ min⁹ valebit q̃ȝ mõ valcat ꝛ vendat̃. Tertio certitudo firmitatis: q̇a ſcʒ eſt certũ ꝙ in termino ſolutiõis res pl⁹

valebit non tñ excedit iustũ preciũ. licet ali
quid plus ꝑcipiat ꝗ̃ si modo sibi solueret.
Quarto certitudo variabilitatis: qꝛ scȝ licȝ
sit apposita dilatio solutõis: si tñ ẽptor ve⸗
lit nũc soluere ⁊ aliq̃d de precio diminuere:
venditor debet esse paratꝰ hoc acceptare ni
si forte talis diminutio precij cedat vẽdito⸗
ri ad aliqͦd interesse. Secũdo ex ꝑte vẽdẽ
tis cõsideratur ꝙ nũc nõ sit vẽditurꝰ: qꝛ ꝓpo⸗
nit seruare vsq̃ ad certũ tẽpꝰ. si tñ aliꝰ em⸗
ptor veniat qui oĩo velit emere ad certuȝ
terminũ soluturꝰ: tũc vendens aut dubitat
an tꝑe solutionis res vendita plꝰ vel minꝰ
valeat tũc nõ est illicitꝰ contractꝰ. aut ẽ cer⸗
tus ꝙ tꝑe solutionis res vendita plꝰ vale⸗
bit. tũc licite põt vendi ꝗ̃tũ estimatur ꝙ tẽ⸗
pore solutionis valebit. Si aũt est certꝰ ꝙ
tꝑe solutionis res vẽdita minꝰ valebit: tũc
nõ licet. Ex ꝑte vero emẽtis ad terminũ cõ
siderãda sunt duo. Primo si emptor põt
statim dare pecuniã vẽditori ⁊ nõ vult: tũc
vẽditor licite põt petere aliq̃d ꝓpter dilati⸗
onẽ dũmõ nõ excedat medietatẽ iusti p̃cij.
Secũdo si emptor nõ põt statim dare pe⸗
cuniã ⁊ vẽditor det sibi ꝑ p̃cio qͦd nũc cur⸗
rit siue in termino solutiõis valeat plus vel
minꝰ sic ꝯtractꝰ est licitꝰ. Aliq̃n enĩ vẽditor
est melioris ꝯditõis ꝗ̃ emptor ⁊ ecõuerso.

Quarto pricipaliter de

claratur eadẽ cõclusio testimonio legis eccle⸗
siastice. Primo btũs Greg. li. xxij. moral.
sup illud Job. Si expaui ad multitudinem
nimiã dicit sic. Magna ẽ securitas cordis
nil habere cõcupiscẽtie secularis. Naȝ si ad
terrena adipiscenda cor inhiat securũ tran
quillũq̃ esse nullatenꝰ põt: qꝛ aut nõ habi⸗
ta cõcupiscit vt habeat: aut adepta metuit
ne amittat: ⁊ dũ in adũsis sperat ꝓspera in
ꝓsperis formidat adũsa. huc illucq̃ q̃si qui
busdã fluctibꝰ voluitur ac ꝑ modos varios re
rũ alternãtiũ mutabilitate versatur. Si ꝟo se
mel in appetitiõe sup̃ne p̃rie forti stabilita
te animꝰ figitur minus rerũ tꝑaliũ ꝑturbatio
ne vexatur. hec ille. Secũdꝰ est btũs hieroꝰ.
in quadã ep̃la dicẽs sic Vacuꝰ viator ⁊ nu
dus nõ timet latronis insidias. securꝰ a no⸗
cturnis furibꝰ dormit paup etiaȝ si eũ clau
stra nõ muniãt. diuiti vero sue opes latro⸗
nis imaginãtur incursuȝ ⁊ iugi sollicitudine
somnũ adimũt. Tu q̃ nunc contũ gladium
sollicitꝰ ptimescis si vite huiꝰ callem vacuꝰ
intrares viator coraȝ latrone cantares. O
preclara opũ mortaliũ btĩtudo quã cuȝ ad⸗
eptus fueris securus esse desistis. Heu p̃mꝰ
q̃s fuit ille auri q̃ põdera tecti. gẽmasq̃ la⸗
tere volẽtes preciosa picula fodit. hec ille. ⁊
boetiꝰ. Tertius est btũs Ambro. li. iij. de
officijs dicẽs sic. Regula iusticie ẽ ꝙ a ꝟo
nõ declinare virũ bonũ deceat nec dãno in
iusto afficere quemq̃ nec aliq̃d dolo anne
ctere rei sue. In cõtractibꝰ enĩ vitia eoꝝ que
veniũt ꝑdi iubentur: ac nisi intimauerit vẽdi
tor ꝗ̃uis in ius emptoris transierint doli
actione vacuantur. hec ille. Quartꝰ est beatꝰ
Aug. sup ps̃. dicẽs sic Desiderio tuo locuȝ
facis diabolo. Ecce enĩ diabolꝰ ꝓposuit lu⸗
crũ ⁊ inuitauit ad fraudẽ. lucrũ habere non
poteris nisi fraudẽ feceris. ꝟ lucruȝ esca est
fraus laqueꝰ. Sic attẽde escã vt videas pa⸗
riter ⁊ laqueũ. qꝛ lucrũ hr̃e non poteris nisi
fraudẽ feceris. fraudẽ aũt si feceris capieris
hec ille. De rectitudine obseruãda in arte
mercãdi a negociatoribꝰ dicit Cassiodorus
in ep̃lis. Aurũ siquidẽ ꝑ bella q̃rere nefas ẽ
per maria periculũ ꝑ falsitates opprobriuȝ:
ꝑ agriculturã vero licitũ est. Honestũ vero
lucrũ per qͦd nemo ledit iuste acq̃rit ⁊ nul⸗
li ꝑiudicat. hec ille. Sȝ qꝛ. xl modis in arte
mercãtie peccamꝰ. ideo. xl. diebꝰ hoc tẽpore
ieiunamꝰ ⁊ corpꝰ nostrũ maceramꝰ. Pri⸗
mo negociãdo ꝑ cõmutationẽ denarioꝝ ad
denarios vel quarũcũq̃ reruȝ ad denarios
nõ ꝓpter res necessarias vite: sed ꝓpter lu
crũ cõsequẽdũ vnde Cassiodorꝰ sup ps̃. vt
habetur dis. lxxxviij. ca. eijciẽtes in fi. dicit sic.
Quid est aliud negociatio nisi viliꝰ cõpare
⁊ carius velle distrahere. hec ibi ⁊ sic est pec
catuȝ. Secũdo negociãdo cũ quibusdã vi⸗
tijs quibꝰ decipitur ꝓximꝰ in dannũ ipsiꝰ. vñ
Tull. li. de officijs dicit sic. Tollendũ est ex
rebꝰ cõtrahẽdis omne mẽdaciũ nõ licitato⸗
rem venditor nõ qui se licitetur emptor appo
net. Tertio negociãdo cũ periurijs ⁊ frau
dibꝰ asserẽdo rem tãti valere. vñ Cassiodo⸗
rus sup ps̃. vt habetur dis. lxxxviij. ca. eijciens
in fi dicit sic. Negociatores q̃ illi abhoĩabi⸗
les estimantur q̃ iusticiã dei minime conside
rantes ꝑ ĩmoderatũ pecunie ambitum pol⸗
luũtur merces suas plꝰ p̃iurijs onerãdo ꝗ̃ p̃
cijs. Tales eiecit dñs de tẽplo dicẽs. Noli⸗
te facere domũ p̃ris mei domũ negociatio⸗
nis. Quarto negociãdo vt rẽ ĩmutatã ca
rius vẽdat ⁊ lucretur. vñ Chry. sup Matth.
vt habetur dis. lxxxviij. ca. eijciẽs dic sic. Qui⸗
cũq̃ rem cõꝑat nõ vt ita integrã ⁊ ĩmacu⸗

latā vendat. sed vt materia sit sibi inde ali-
quid operādi ille nō est negociator. Qui ve
ro rē cōparat vt integrā ꝛ inmutatā venden
do lucret. ille ē mercator q̄ de tēplo eijcit. ħ
ille. Quinto negociādo animū suuz curis
secularib⁹ nimis implicando ita vt nec mis-
sam nec dīna officia die statuta audiuerit.
vñ. ij. Thymo. ij. dr. Nemo militās deo im
pli. se nego. secu. Sexto negociādo aut ad
mercata eūdo die festo. vñ si q̄s ducat ħ in
cōsuetudinē aut lucrādi cupiditate nō pro
victualib⁹ necessarijs ꝛ subtrahat se a diui-
nis: peccat mortalit: ꝛ de tēplo dei eijcit a
Jesu xpo. Septimo die festo reluendo lu
cra mercātie sue cuz alia die hoc possit face-
re. vnde cū hoc fiat ex cupiditate lucri. talis
peccat mortaliter cū debeat solū intendere
reb⁹ spūalib⁹. vt de ꝯse. dis. iij. ca. ieiunia ꝛc.
Octauo. die festo quaternos suos reuidē-
do ꝛ rōcinia cōputādo vñ si nō licet scripto
rib⁹ die festo quisq̄ȝ scribere: qꝛ tunc locarēt
operas suas. a fortiori ergo nec negociato-
rib⁹ licet rōcinia sua cōputare et in q̄ternis
scribere. Nono cōmittēdo fraudē in nego
ciatione q̄ztū ad spēm ꝛ subam rei quā vē
didit. vñ ꝯtra quosdā dr. Esa. i. Argētū tuū
versuz est ī scoriā: vinū tuū mixtū est aqua
Qd̄ enī ꝑmixtum est patit defectū q̄ztū ad
spēm ꝛ subāz rei. Decimo cōmittēdo frau
dem in negociatiōe q̄ztū ad mensurā. Naz
mēsuras rerū venaliū necesse est in diūsis
locis esse diuersas ꝓpter diuersitatē copie
ꝛ inopie rerū: qꝛ vbi res magis abūdāt: cō-
sueuerūt esse maiores mēsure. In vnoq̄q̄ȝ
tñ loco ad rectores ciuitat̄ pertinet determi
nare q̄ sint iuste mēsure rerū venaliū pensa
tis cōditiōib⁹ locoꝝ ꝛ rerū. ꝛ ideo has men
suras publica auctoritate vel consuetudine
institutas p̄terire nō licȝ. ideo negociator q̄
scienter vtit deficienti mēsura in vendēdo
fraudē cōmittit ꝛ peccat mortalit. Unde-
cimo cōmittēdo fraudē in negociatōe quā-
tū ad q̄litatē. vñ Aug. dicit. xi. de ci. dei. ꝙ ꝓ
ciū rerū venaliū nō ꝯsiderat ſm graduȝ na
ture cū q̄nq̄ȝ pl⁹ vendat vnus equ⁹ q̄ȝ vn⁹
seru⁹: sed ꝯsiderat ſm ꝙ res in vsum hois
veniūt: ideo nō oportȝ ꝙ vēditor vl' emptor
cognoscat occultas rei vēdite q̄litates: ſȝ so
lū illas ꝑ quas reddit hūanis vsibus apta:
puta ꝙ equ⁹ sit fortis ꝛ bñ currat. Si quis
aūt sciēter vēderet aīal infirmū ꝓ sano: pec
caret mortalit. Duodecimo nō manifestā
do vitiū rei vēdite ex quo sequit dānuz vel
periculū emptori. Un̄ venditor qui rez ve
nalē ꝓponit vitiosaȝ ex q̄ sequit damnū vl'
periculū emptori dat occasionē dāni vel pe
riculi. Dānū q̄dē si ꝓpter hmōi vitiuz vsus
rei impedit vel reddit noxi⁹. puta si q̄s ali-
cui vendat equū claudicantē ꝓ veloci: vel
domū ruinosam ꝓ firma: vel cibū veneno-
sum ꝓ bono si hmōi vitia sint occulta ꝛ ip̄e
non detegat. erit illicita ꝛ dolosa venditio.
Tredecimo emēdo prediuȝ de pecunia ec-
clesie ꝛ ꝓ se retinēdo. vñ. xij. q. iij. c. Placuit
vt epi vel p̄sbyteri vel diaconi vel quicūq̄ȝ
clerici q̄ nihil habētes ordināt: ꝛ tp̄e ep̄at⁹
vel clericat⁹ sui agros vel q̄cūq̄ȝ p̄dia noīe
suo cōpant tāq̄ȝ rerū dñicarū inuasiōis cri
mine teneant nisi āmoniti ecclie eadē cōtu
lerint hec ibi. vñ quicq̄d emit de pecunia ec-
clesie. ipsi⁹ ecclie est ꝛ nō ementis. qꝛ statim
est acq̄situ ecclie. vt ex̄ de peculio clericoruȝ.
ca. i. ꝛ ca. inquirēdū. Et ꝓpter hoc nō potest
cleric⁹ talia vllo modo alienare aut alteri le-
gare. Quartodecimo emēdo possessioneȝ
de pecunia quā habuit furto: rapina: seu de
posito. Un̄ camerarij ecclesiarū seu hospi-
taliū aut fraternitatū q̄ in ecclesijs congre-
gant penes quos pecunie cōes depositant
quicq̄d ex eis emerint acq̄rūt ecclie aut ho-
spitali aut fraternitati ꝛ non sibi alit peccāt
mortaliter. vt patȝ. ꝛc. Decimoq̄nto emē-
do p̄diū de pecunia aut bonis pupilli. Un̄
si tutor vel curator de pecunia minoris eme-
rit prediū minor vendicare illud poterit. ff.
Qñ ex officio tutoris. l. ij. Et sic de tali pe-
cunia nō potest negociari. Sextodecimo
emēdo aliq̄d de pecunia quā alter cōiuguȝ
ei donauit. Un̄ si alter coniugū aliq̄d eme
rit de pecunia quā alter ei donauit poterit il
le cui⁹ fuit pecunia illud vtiliter vendicare.
ff. de donat inter vi. ꝛ vxo. l. vxor. l. marit⁹.
Decimoseptimo vendendo carius ꝓpter
dilationē solutiōis intendēs nūc vendere.
Un̄ extra de vsuris ca. Nauigāti. §. ij. dr sic
Rōne dubij hui⁹ excusat qui pānos granū
vinū: oleū. vl' alias merces vēdit vt ampli⁹
q̄ȝ tūc valeāt in certo tmīno recipiat ꝓ eis-
dem si tñ ea tp̄e cōtractus nō erat venditu
rus. hec ibi. Decimooctauo vendēdo res
ꝓ precio qd̄ nunc currit hoc addito si plus
valebūt in tali termino vult illud plus. si ve
ro minus valebūt non vult min⁹. vnde pa-
cto ꝓhibito paciscit. ar. C. de solutionib⁹. l.
penult. Decimonono vendēdo prediū ta
li cōditione ꝙ si vsq̄ȝ ad tot annos reddaȝ

preciū ⁊ aliquid vltra: rehabeā prediuʒ.vñ
hic cōsiderant tria. Primo si pciū est mo
dicū respectu valoris rei.extra de emptiōe
⁊ ven.c.ad nr̃am. Secūdo si sit in pacto
ꝙ restituat aliquid plꝰ ꝙ̃ fuerit preciuʒ. ex
de pignoribus.ca.Illo nos. Tertio si em
ptor cōsueuit vsuras exercere. ibideʒ. Ista
tria reddūt vēditionē iniustā. Opposita q̃rū
reddūt vēditionē licitā ⁊ honestā ⁊c. Vice
simo emēdo fructꝰ siue segetes ꝓuēturas h̃
anno vel pluribꝰ ānis de agro seminato.vñ
si verisimile sit ꝙ fructꝰ colligendi etiā cōpu
tato ꝙ possūt impediri: tūc plus valebunt
ꝙ̃ illud qđ nūc dat: est illicitꝰ cōtractꝰ. Vi
cesimoprimo emēdo frumētū vinuʒ ⁊ hmōi
tēpore quo colligūt vt postea vendāt cariꝰ
vnde.xiiij.q.iiij.ca. Quicūq̄ tpe messis vel
vindemie nō necessitate: s; ꝓpter cupidita
tem cōpat annonā vel vinū. verbi grā. De
duobꝰ denarijs cōpat modiū vnū ⁊ seruat
vsq̄ dū vendat denarijs.iiij.aut ampliꝰ hoc
turpe lucrū dicimꝰ. Vicesimosecūdo cōue
niendo cū alijs mercatoribus vt certo pcio
vendāt: vel ꝙ vnꝰ solus tales merces ven
dat. Tale eñ pactū illicitū est: q̃ꝛ ſm leges
ciuiles talis debet ꝑpetuo exilio dānari ⁊ si
militer cōcedētes puniri debēt.vt.C.de mo
nopolijs.l.vna.⁊c. Vicesimotertio locādo
aīalia ꝓ frumēto vel alia re certa annua pa
ciscendo ꝙ dānuʒ solū sit cōductoris.vnde
licitū est pacisci ꝙ dānū ⁊ lucruʒ de re loca
ta sit vtriq̄ cōmune ⁊ nō alteri tm̄ nisi eēt
ex culpa sua. Vicesimoq̄rto tradēdo certa
capita ouiū aut alioꝝ aīaliū alicui custodiē
da ⁊ pascēda sub certa mercede vel sub cer
ta participatiōe ꝓuentuū gregis imputan
do periculū cōditori: vnde nō vult in se peri
culū. Vicesimoquinto tradendo certa ca
pita ouiū estimata certo pcio paciscēdo cuʒ
cōductore ꝙ nō accipiat aliquā vtilitatem
donec qui dedit acceperit totā sortē.vnde in
similibꝰ casibus q̃n cōis est cōditio licitꝰ est
cōtractꝰ: secus vbi est melior cōditio vnius
ꝙ̃ alterius. In casu aūt posito est quasi tra
dere oues immortales qđ est contra natu
ram. Vicesimosexto emendo iura alicuiꝰ
creditoris contra aliquē debitorē qui in cer
to termino debet soluere centū ⁊ hoc ꝓ mi
nori precio puta nonaginta.vnde talis em
ptio iuriū dupliciter fit iniusta. Primo q̃n
diminuit preciū solū: quia nūc soluit ⁊ in fu
turo plus habebit. Secūdo q̃n ex tali em
ptione imīneret litigiuʒ.tūc eñ emptor nō
pōt plus petere ab illo debitore ꝙ̃ in verita
te soluerit.etiā si residuū fuerit ei donatuʒ.
vt.C.de mādato.l.per diuersas et.l.ab ana
stasio.vbi dicit sic. Si qs aūt occulte aliud
quidē agere conat ⁊ pecunias ꝓ parte ac
cepit ⁊ vendidit ꝑticulatim actiōes partim
aūt donare simulat: vel ipsi qdē q emptiōe
actionis partez subijt: vel forsitan alij s per
suppositā personā quia ⁊ hoc sepiꝰ ꝑpetra
tū esse didicimꝰ huiusmōi machinationē pe
nitus amputamꝰ vt nihil amplius accipiat
ꝙ̃ ipse vero cōtractu persoluit ⁊c. hec ibi. vt
satis patet. Vicesimoseptimo deponēdo
apud depositariū certam pecunie quātita
tem ad discretionē.vnde licet depositū in se
sit licitū.tamē intētio recipiēdo aliqd ex de
posito est actꝰ astutie ⁊ facit cōtractū illici
tū Luc.xi. Si oculus tuus nequā fuerit ⁊c.
Vicesimooctauo suadēdo alicui ꝙ vēdat
vel emat plus vel minus ꝙ̃ res valeat qui
alias nō erat venditurus vel empturꝰ. Exē
plū. Quidā mercatores audiati ꝙ erit cha
ristia quarūdā merciū dabūt vocē opposi
tam scʒ ꝙ tales galee veniūt onuste talibꝰ
mercibꝰ ⁊ cum ista astutia emunt quantuʒ
possunt ⁊ inducūt alios ad vendēdū nō vē
dituros siles merces: ⁊ sic ꝑ illicitas vias ⁊
excogitata malicia dānificant alios ⁊ sedu
cunt. Vicesimonono emēdo pecuniā im
ꝑstitoꝝ aut montis. Nā pecunie rōne mate
rie sue est res inuēdibilis ⁊ pciuʒ aliorum.
Quātitas eñ rerū q in vsuʒ hoīuʒ venerūt
mēsurat ſm pciū datū ad qđ est inuētū nu
misma. vt dr.v.Ethicoꝝ.iō non pōt venire
sub vēditiōe. Qđ eñ ciues aliq̄n aliqd ꝑ
cipiāt ē q: coacti mutuauerūt. Tricesimo
emēdo ius qđ qs hʒ sup pecunia impstito
rū aut mōtis. vñ nō licet emere tale ius tri
plici rōne. Prīo q: spōtanee emis ⁊ nō co
acte.ille aūt pmꝰ q hʒ hoc ius grauatꝰ a cōi
tate vltra id qđ tenebat cōitati nō rōne mu
tui s; rōne damni accepti pōt vltra capitale
aliqd accipe a cōitate cū petrꝰ hoc possit re
cipere a quocūq̄ eū dānificāte: ergo etiā a
cōitate. Secūdo q: nō in recōpensationeʒ
dāni aut interesse hoc recipis: sed loco lucri
Tertio quia nō est certitudo in emptione
eius qđ vendit aut emit. Nā petrꝰ dʒ recipe
re a cōitate ſm cursuʒ mercantiarū illo tpe
occurrētiū.vñ si cōitas grauat petrū in.x.vl
tra illud qđ tenet cōitati tūc q̃tū valēt cōi
ter.x. floreni hoc āno scʒ tria vel q̃ttuor tan
tūdē pōt recipere. Sʒ ipse nescit qđ habeat

recipere de interesse sequendo cursum mercantiarũ: q₂ aliqñ valent plus aliqñ minus ꝓpter talẽ incertitudinẽ nõ lꝫ emere h̕ ius.

Tricesimoꝑmo assecurãdo aliquẽ qui accipit mutuo pecuniã ab aliq̃ ꝓ qua securitate ⁊ fideiussione iste accipit vnũ vel duo ꝓ centenario. Nã ille qui sic assecurat est loco mutuãtis: ⁊ est ac si mutuãdo pecuniã suã illã rehaberet cum additione illꝰ vnius aut duoꝝ: etiã nullũ ꝑiculũ in se suscipit cum sit securatꝰ ab eo q̃ mutuũ accepit. Tricesimo secũdo cõsignãdo campsori. x. libras grossorũ venetoꝝ cũ h̕ ꝙ hinc ad mẽsem assignabis mihi tm̃ de valore q̃tuꝫ valebũt iste. x. libre infra. x. dies incipiẽdo a die celebrati cõtractꝰ: vnde fit mutuũ de pecunia cuꝫ intentione plꝰ recipiẽdi hinc vsq̃ ad mẽsem licꝫ qñq̃ minꝰ valeãt: etiã pecunia de se nõ facit lucrũ ꝑsone: ſꝫ industria ⁊ opa hoĩs de qua vis lucrari. Tricesimotertio emendo furta sciẽter ꝓ. v. que valẽt. x. vt inde lucret̃. Nã tũc furtũ cõmittit̃ cõtrectãdo rem alienã inuito dño. ff. de furt̃. l. i. Et q₂ nõ facit sibi de hoc ꝯsciẽtiã iõ mortaliter peccat. vt pꝫ

Tricesimoquarto ponderãdo pecuniã ad cambiũ cuꝫ fraudulẽtia. Nã cãpsores sepiꝰ habẽt diuersa pondera aut diuersimode ⁊ fraudulẽter pecuniã põderãt. et id qͦd ẽ ponderis demonstrãt minꝰ valere ⁊c̃. Tricesimoq̇nto ꝑ lr̃as cambij vltra salariũ qͦd recipit̃ dant. x. florenos ꝓ. x. ducat̃. vñ cũ plus valeat ſm cõem cursuꝫ ducatꝰ q̃ꝫ florenus attendũt vt illud plꝰ ꝓ se lucrent̃ qͦd est illicitũ. Tricesimosexto faciẽdo pecuniã alchimicã aut circũcidẽdo eã aut in aquã ponẽdo certã quãtitatẽ pecunie vt inde auferãt argẽtum aut aliter falsificando monetã seu res alias quascũq̃ ⁊c̃. Tricesimoseptimo accõmodãdo sub iniq̃ cõditione certã pecunie quãtitateꝫ puta cõmodãdo. xl. ducatos auri cõputãt ducatũ ꝓ. xl. solidis ⁊ in restitutiõe volũt habere. xli. ⁊ nullũ suscipiũt periculũ ⁊c̃. Tricesimooctauo nõ dãdo computũ in cambio q̃ ad numerũ. Nã festinant̃ maliciose numerãt ⁊ ꝑcipue in pecunia minuta qñ est in magna q̃ꝫtitate aut qñ pluribus sil̕ cõmutãt pecuniã. vt pꝫ. Tricesimo nono a ꝑegrinis accipiẽdo viẽnariũ vel alteriꝰ generis monetã ꝓ q̃trino q̃ valet duos vl̕ tres q̃trinos vel dãdo q̃trinũ argẽtatũ ꝓ solido ⁊ ille nõ aduertẽs decipit̃ qͦd sepe cõtingit. Quadragesimo maliciose numerãdo ꝓijciũt ad terrã vnũ solidũ vt ille incurret̃ ⁊ recipiat q̃ inclinato cãpsor surripit clã iiij. aut v. solidos de pecunia nũerata. Alijs modis innũeris ꝓximũ decipiẽdo vt ꝯstat.

Post hãc declarationẽ dixit scũs thomas aĩe deuote. O aĩa simplex iaꝫ potes intelligere rectitudinem iusticie que req̃rit̃ in arte mercãtie. Sꝫ ne Belial gloriet̃ in argutijs suis attẽde queãdmodũ r̃ndeas. Ad primũ dic ꝙ tꝑalia bona subiecta sunt hoĩ vt eis vtat̃ ad necessitatẽ ⁊ nõ vt in eis finem constituat ⁊ suꝑflue circa ea sollicitet̃. Ad secũdũ dic ꝙ sollicitudo eiꝰ q̃ paneꝫ acq̇rit nõ est suꝑflua ſꝫ moderata. ideo Isiď. dicit ꝙ labor exercẽdus ẽ. sollicitudo tollẽda. scꝫ animũ inq̇etãs. Ad tertiũ dic ꝙ sollicitudo tꝑaliũ in opibꝰ mĩe ordinat̃ ad finẽ charitatis: ⁊ iõ nõ est illicita nisi sit superflua.

Ad q̃rtũ dic ꝙ formica hꝫ sollicitudinẽ cõgruã tẽpori ⁊ h̕ solũ nobis imitãdũ ꝓponit̃.

Tũc aĩa grãs agens deo ⁊ suis doctoribꝰ ꝯfortata iuit domũ in pace. Quã nobis cõcedat Iesus xp̃s qui est pax nostra. Amẽ.

Feria quarta prime dominice quadragesime. Sermo octauus de Penitentia.

Olumꝰ signũ videre

v

Math. xij. Hodie aĩa simplex fidelis ⁊ deuota saluti sue intẽta accessit ad ecclesiã ⁊ audiẽs missam taꝫ ex lectiõe ꝓphie. iij. Reg. xviij. q̃ꝫ ex euãgelio aduertit vnã ꝯclusionẽ valde notabileꝫ. scꝫ Nullũ est tam graue pctm̃ mẽtis obstinate qͦd ꝑ pniam nõ ꝯfluat̃: a deo grate. Rõ istiꝰ cõclusionis est ista. Qͦd eñ aliqͦd peccatuꝫ per pniam deleri nõ possit põt cotingere duplr̃. Uno mõ ꝑ hoc ꝙ aliq̃d de pctõ penitere nõ possit. ⁊ sic pctã demonum: et etiã dãnatoꝝ deleri nõ possũt. q₂ affectꝰ eorũ sunt cõfirmati in malo ita ꝙ nõ põt eis displicere pctm̃ inq̃ꝫtũ est culpa: licet displicet eis inquãtũ penã aliquã ꝓ eo patiũt̃ rõne cuiꝰ aliquã pniam ſꝫ infructuosaꝫ habẽt ſm illud Sap̃. v. Pniam agẽtes ⁊ ꝑ angustia spũs gemẽtes. vñ talis pnia nõ est sub spe venie: sed cũ desperatione. Tale auteꝫ nõ potest esse peccatũ alicuius hoĩs viatoris in hac vita. vnde dicere ꝙ aliquod peccatuꝫ sit in hac vita ꝓ q̃uo homo penitere nõ possit est hereticũ duplici ratione. Primo q₂ per hoc tolleret̃ libertas arbitrij qͦd flexibile est ad bonum ⁊ ad malũ. Ecclesiastici. xv. Deus fecit hominẽ rectum et reliquit eum in manu consilij sui. Secundo

quia derogaret virtuti gratie per quam moueri pōt cor cuiuscūq3 petōris ad pniam. Sm illud Prouer. xxi. Cor regis in manu dñi q̄cūq3 voluerit vertet illud. Scđo pōt cōtingere q̄ p pniam aliqđ peccatū deleri nō possit. q2 pnia nō est tāte v̄tutis vt possit delere peccatū. et h̄ est hereticū duplici ratione. Prio q2 repugnat diuine mie. de qua dicitur Johel. ij. Benign⁹ et misericors ē et p̄stabilis sup malicia. Vinceret enim quodāmō deus ab hoīe si hō vellet sibi petm̄ deleri qđ de⁹ delere nō vellet. Cū tamē dicat Ezech. xviij. Oīm iniquitatū q̄s opatus ē nō recordabor amplius. Scđo q2 h̄ derogat v̄tuti passionis xp̄i p quā pnia opatur sicut et cetera sacramēta. cū scriptū sit. i. Johs. ij. Ipse est ppiciatio p petīs nostris. nō solū p nostris. sed etiā toti⁹ mūdi. vñ omē peccatū in hac vita pōt p pniam deleri. Remoueat ergo a nobis obduratio et obstinatio cordis et mala cōsuetudo peccādi. His intellectis aīa exiuit ab ecclesia vadēs domū cū pposito faciēdi pfectā pniam vt deus ei misereat. Et ecce Belial intendēs eā ab hoc sancto pposito reuocare ait. O anima simplex q̄ facile decipis tam leuiter credendo. volo tibi ostēdere q̄ nō est verum q̄ omnia peccata p penitentiā deleantur. Primo sic math. xij. dicitur: Qui dixerit verbū contra spiritumsanctum non remittetur ei neq3 in hoc seculo neq3 in futuro. Scđo sic. Ad Heb. xij. dicitur. Scitote quoniā Esau cupiēs hereditare benedictionē reprobatus est. non enim inuenit penitentie locū quanq̄ cum lachrymis inquisiuisset eam. super quo dicit glo. Nō inuenit locum venie et benedictionis per penitentiam. Tertio sic. ij. Macha nono. dicit de antiocho. Orabat scelestus ille dominum a quo non erat miam cōsecuturus. Quarto sic. Augu. in lib de sermone domini ī mōte dicit sic. Tanta est labes illius peccati. scilicet cum post agnitionē dei per gratiā christi oppugnat aliquis fraternitatem et aduersus ipsam gratiā inuidie facibus agitur vt deprecandi humilitatē subire non possit. etiam si peccatū suum mala conscientia agnoscere et annunciare cogatur. Hec ille. Anima vero abijt tristis querens et consulens legis doctores. Cui mox obuiauit moyses. a quo cū cognouisset causas mesticie sue ait. Ego ostendam tibi conclusionem quam audiuisti ex euangelio esse veram et catholicam testimonio quadruplicis legis. scilicet.

Legis naturalis.
Legis diuinalis.
Legis prophetalis.
Legis humanalis.

Primo ex testimonio legis naturalis et hoc quadrupliciter. s. p rationes naturales. p phos. per poetas. p exēpla gentiliū. Quātū ad ratiōes naturales. Sciēdū q̄ quattuor impediūt pniam. Primo generis nobilitas. Plures enī gloriant in meritis antecessorū. Chrys. Quid pdest ei quē mores sordidant generatio clara? qd pfuit Cham q̄ fuit filius noe? Nā de fonte claro riuus q̄nq3 lutosus deriuat. Alij gloriātur ī diuitijs. Osee. ix. Gloria eorū a ptu et ab vtero et a cōceptu. oēs hi peccāt obstinate quasi deus ppter petā eorū nō puniat ipsos sicut alios. cū tamē sapiētie. vi. dicat. Nō subtrahet psonā cuiusq3 dñs qui ē dñator oīm. nec verebit magnitudinē cuiusq3. q̄m pusillum et magnū ipse fecit. fortioribus autē fortior instat cruciatio. etc. Scđo odiēdi petm̄ desperabilitas. Plures enim obstinate peccāt q2 desperāt posse relinquere petm̄ ppter habitū et malā in eo ɔsuetudinē. cū tñ deus qui ē ignis ɔsumens possit talia corda dura mollire. Ezech. xi. Auferā cor lapideū de carne eorū et dabo eis cor carneū. Et ps. Sicut fluit cera a facie ignis: sic fluāt petōres ante faciē dei. s. p lachrymas sicut magdalena.

Tertio diuine iusticie seueritas ɔsiderādo infallibilitatē iusticie dei. q̄ nil inultū relinq̄t ps. Cōuertant petōres in infernū oēs gentes q̄ obliuiscunt deū. cū tñ dicat ī ps. Quātas ostēdisti mihi tribulatiōes multas et malas et ɔuersus viuificabis me et de abissis terre iterū reduxisti me. Obligat⁹ enī ad vsurā quāto magis tardat se eximere a debito tāto magis grauat. sic petōr quāto ampli⁹ morat in culpa: tāto ab eo plus exigeret in pena. Roma. ij. Scđm duriciā tuam et impenitēs cor tuū thesaurisas tibi irā. Quarto diuine mie affabilitas. Plures enī dicūt. De⁹ nō fecit me vt dānaret. qđ quidē verū ē. Sicut agricola extirpat arborē nō fructificantē licet nō ppter h̄ plātauerit. sic facit deus reprobis et obstinate peccātibus Math. xxv. Discedite a me: ecce abscisio: in ignē eternū. ecce cōbustio. Ista quatuor notant Math. iij. vbi dicit. Facite fruct⁹ dignos pnie. Et remouēs excusatiōes supradcās. Quātū ad p̄mā dicit. Et ne velitis dicere intra vos. pa

trē habemꝰ abrahā qm̄ potēs est deus de la
pidibꝰ istis suscitare filios abrahe. Quātuȝ
ad scđam dicit. Iā enī securis ad radicē ar⸗
boris posita ē. Quātū ad tertiā dicit. Omīs
arbor q̄ nō facit fructū bonū excidet ⁊ ī ignē
mittet. Quātū ad quartā dicit. Cuiꝰ vētila⸗
brū in manu sua ⁊ ꝑmūdabit areā suā ⁊ con
gregabit triticū in horreū suū. paleas aūt cō
buret igne inextinguibili ⁊c. Quātum ad
phos. Sciendū ꝙ pnīa ē nobis necessaria q̄
drupliciter. Prīo vt vitia fugiamꝰ. vn̄ Se
neca epistola l. dicit sic. Initiū eūdi ad ꝟtu⸗
tes arduū est. qr h̄ pctm̄ imbecille atꝫ egre
mētis ē formidare inexpta. Itaꝫ cogēda ē
vt incipiat deniꝫ nō ē acerba medicina. ꝑti
nus enī delectat dum sanat. Id agere debe⸗
mus vt irritamēta vitiorū ꝙ lōgissime fugia
mus. īdurādus ē animꝰ. debellāde volupta⸗
tes q̄ sceua quoꝫ ingenia ad se rapuerunt.
Vitia sine modo: sine fine ꝑsequere. Nā illis
quoꝫ nec finis nec modꝰ ē. Proijce quecū⸗
ꝫ cor tuū dilamāt. q̄ si aliter extrahi neq̄rēt:
cor ipm̄ cū illis euellendū erit. Voluptates
ꝑcipue extirpa q̄ latronū more in h̄ nos am
plectunt vt strangulēt. Nihil faciliꝰ ꝙ amor
recrudescit. Itaꝫ q̄ deponere vult desideria
reruȝ oīm quarū cupiditate flagrauit ⁊ ocu⸗
los ⁊ aures ab his q̄ reliquit auertat. Cito
enī affectus quocūꝫ se ꝟterit rebellat. Nul
lū enī sine auctoramēto malū est. Auaricia
enī pecuniā ꝓmittit. luxuria voluptatē am⸗
bitio potētiā. mercede te vitia sollicitāt. Vix
igit effici toto seculo pōt vt vitia lōga licen⸗
tia tumida subiungent ⁊ iugū accipiāt. Sȝ
multos vitā differētes mors incerta preue⸗
nit. Oīs itaꝫ dies velut vltimꝰ ordinādus
est. hec ille. Scđo vt virtutes accipiamꝰ. vn̄
Lactātius li. de vero cultu dicit sic. Siue ꝟ⸗
tutes inferas vitia spōte decident. siue vitia
eximas ꝟtutes vltro subibunt Sic enī bo⸗
norū ⁊ malorū cōstituta est natura vt se ꝑ
oppugnēt ⁊ expellāt. Agere penitētiā nihil
aliud ē ꝙ ꝓfiteri ⁊ affirmare se vlterius nō
peccaturū. hec ille Tertio vt mores reficia
mus. vn̄ Tul. philippica .xij dicit sic. Cuius⸗
uis homīs est errare nullius autē nisi insipi
entis in errato ꝑseuerare. Posteriores enīȝ
cogitatiōes solēt esse sapiētiores. Optimꝰ
portus ꝑeunti est mutatio cōsilij. Et in ora⸗
tione de Catilina dicit sic. Multos audiui
⁊ vidi qui cum totā adolescentiaȝ volupta⸗
tibus dedissent se ad frugē bonam recepisse
grauesꝫ homines atꝫ illustres fuisse. hec
ille. Quarto vt virtuosam vitā incipiamꝰ.
vnde Quintilianꝰ lib. ij. declamationuȝ di⸗
cit sic. Qui recta via depulsus est ad eam re
duci nisi alio flexu nō potest. Neꝫ sine mor
su aliquo resilitur ab his que voluptate ani⸗
mum tenuerūt. hec ille. Ecce necessitas peni
tentie. Quantū ad poetas. Sciendū ꝙ peni
tentia est necessaria ꝓpter quatuor. Pri⸗
mo quia delet peccata. vnde Seneca trage⸗
dia .i dicit. O lucis alme rector ⁊ celi decus.
Qui alterna curru spacia flāmiuero ambiēs
Illustre letis exeris terris caput. Da phebe
veniā si quid illicitū tui Videre vultus. In
penas meas Atꝫ in labores nō satis terre
patent. Votū secundet qui potest nostrum
deus, Rebusꝫ lassis assit Pectora tantis
obsessa malis Non sunt ictu ferienda leui.
Vno planctu tria regna sonent Et tu collo
decus ac telū Suspensa diu fortis harundo
Faretreꝫ leues date fera fero Verbera ter
go. Cedant humeros Robora fortes. Sti⸗
pes potēs duris oneret pectora nodis. Plā
gant tantos arma dolores. Hec ille. Scđo
sanat confracta. vnde Oui. li. i. de remedijs
amoris dicit. Terra salutiferas herbas eadē
ꝫ nocētes. Nutrit ⁊ vrtice ꝓxima sepe rosa
est Vtile ꝓpositū est seuas extinguere flam
mas. Nec seruū vitijs pectus habere tuum.
Cum licet ⁊ modici tangūt precordia morꝰ.
Si sapis in primo limine siste pedē. Oppri⸗
me dū noua sunt subiti mala semina mor⸗
bi Nam mora dat vires teneras mora per⸗
coquit vuas Et validas segetes qđ fuit her
ba facit. Quas ꝑbet latas arbor spaciātibꝰ
vmbras Quo posita est primū tpe ꝟga fuit
Tunc poterat manibus sūma tellure reuelli
Nūc stat ī īmēsuȝ viribus aucta suis. Prici⸗
pijs obsta sero medicina ꝑatur. Cū mala ꝑ
longas conualuere moras. Sed ꝓpera nec
te venturas differ in horas. Qui nō est ho
die cras minus aptus erit. Vidi ego qđ pri
mum fuerat sanabile vulnus. Dilatū longe
dāna tulisse more. hec ille. Tertio emendat
retroacta. vnde prosper lib. epigrāmatū di⸗
cit. Ma ꝓperēt sontes pctī abrumpe nodos.
Ante diē mortis dū locus ē venie. Quid iu
uat in longū causas producere morbi: Cur
dubium expectat cras hodierna salus: Sci⸗
mus correctis veniā non esse negandā. Sȝ
nulli nostrū est vltima nota dies. hec ille.

Quarto certificat futura. vnde Martialis
cocus dicit Cras te victurum cras dicis po
sthume semp. Dic mihi cras istđ posthume

quãdo venit. q̃ longe eras istud. vbi esset et vnde petendũ. Nũquid apud parthos armeniosq; latet. Jã cras istud habet priami vel nestoris annos. Cras istud quanti dic mihi possit emi. Cras viues hodie iam viues posthume serũ est. Ille sapit quisq; post thume vixit heri. Non est crede mihi sapientis dicere viuã. hec ille. Longissima cras in obstinatione peccati est nihil respectu vni9 momenti penitẽtie quã deus acceptat ad vitã si de corde puro procedat. ⁊c. Quantũ ad exempla gentiliũ sciendũ q̃ vt dicit valerius. lib. vi. rubrica. ix. Stultũ est perpetue infelicitatis se predãnare spemq; que incerta recte fouetur interdũ certam in desperationez cõuertere. vnde melius est mores prauos a mentibus abijcere ⁊ virtutib9 intendere qd̃ patet quadruplici exẽplo. Primo valerius flacc9 tẽpore secũdi belli punici habuit adolescentiã perditissimam in luxuria ⁊ alijs vitijs. Paulus autẽ licinius vt eũ facilius a vitijs dimoueret fecit eũ flaminẽ. i. sacerdotez vt seruiret in tẽplo deorũ. qui floruit tãta religione vt quantũ prius fuerat exemplũ vitiorum: tantũ postea fuerit modestie ⁊ sanctitatis speculũ. Secũdo Polemon iuuenis atheniensis ebrietati gule atq; luxurie deditus cũ vino grauis vnguentis delibut9 corona florũ in capite ⁊ plucida veste amictus post ortũ solis scholas xenocratis phĩ repletas phĩssimis viris introijsset valde fatue ⁊ dissolute vt irrideret astãtes ⁊ lectionẽ pturbaret. phũs de modestia ⁊ tpantia loq̃ cepit. cui9 s̃mo intm̃ valuit. vt mox ille discipul9 eius fieret ⁊ mutatis prauis moribus maxim9 phũs euasit. Tertio viri niniuite q̃s dñs in euãgelio cõmẽdat pniam egerunt in pdicatione Jone ⁊ ex mĩa dñi indulgẽtiã cõsecuti subuersiõis interitũ subterfugere meruerũt. Quarto regina saba audita sapĩa salomonis circa cerimonias ⁊ cultum veri dei mutauit pstinos mores ⁊ ydolatria ac ceteris vitijs derelictis ĩ cultu veri dei pseuerauit. Ecce quõ isti mutauerũt vitã suã in melius quorũ exempla sequamur.

Secundo declaratur eadẽ conclusio testimonio legis diuinalis.

vbi sciendũ q̃ pnĩa vt sit salubris d3 fieri q̃druplicitur. Primo cũ acceleratione oĩ tarditate postposita. Nõ ei d3 differri vsq; ad senectutẽ q: nõ ẽ tutũ ire p desertũ hui9 mundi sine amaritudie pnĩe. In cui9 exẽplũ q̃ diu mansit maria extra castra nõ pcesserũt filij israel p desertũ Nume. xij. Scd̃o pnĩa d3 fieri cũ vera ɔtritiõe lachrymositate supposita cui9 signũ sunt lachrymie fluctes ab oculis. iõ audiẽs pplus dñm iratũ pter murmur eorũ luxit nimis ⁊ in mane plusq̃ deus preceperat facere voluerũt. Nume. xiiij. Simil'r ad vocẽ angeli populũ increpãtis leuauerũt vocẽ pariter ⁊ fleuerũt Judic. ij. Lamẽtãte esdra p pctĩs populi dicũt ẽ ei. Si est pnĩa in israel Esdre. x. Tertio pnĩa d3 fieri cũ pura ɔfessione nuditate apposita. pter qd̃ transtulit dñs pctm̃ a dauid. q: ad reprehensionẽ nathan hũiliatus sese accusauit. ij. Reg. xij. Etiam post pctm̃ numeratiõis populi cõfessus est dicẽs. Ego sum qui male egi. ij. Regum. xxiiij. c. Quarto pnĩa debet fieri cũ satisfactione ⁊ austeritate imposita q̃ ɔsistit in ieiuniorũ maceratõe. oratiõis deuotiõe ⁊ elemosinarũ largitiõe. Ideo Achab sceleratissim9 operuit carnẽ suã cilicio ieiunauit ⁊ dormiuit in sacco demisso capite ⁊ dñs tempauit penã quã ei inflixerat p pctõ. iij. Reg. xxi. Sacerdotes induerũt se cilicio ⁊ ieiunauerunt audita potẽtia holofernis Judith. iiij. ⁊. viij. capitulis. ⁊c.

Tertio declaratur eadẽ

ɔclusio testimonio legis pphalis vbi sciendũ q̃ pniam iducũt q̃tuor. Primo vtilitas ɔueniẽs. vñ moyses Leui. v. dic. Aia q̃ itellexit pctm̃ agat pniam ⁊ offerat agnũ d̃ gregib9. Scd̃o breuitas vite ɔueniẽs. vñ Job x. paucitas dierũ meorũ finiet breui. dimitte g̃ me vt plangã paululũ dolorẽ meũ anteqũ vadã ⁊ nõ reuertar ad terrã tenebrarũ. Et. xlij. ca dicit. Audiui te. nũc aũt ocul9 meus videt te. idcirco ipe me reprehẽdo ⁊ ago pniaz in fauilla ⁊ cinere. Tertio ipossibilitas subsequẽs. vñ Salomon Ecci. v. dicit. Ne dixeris peccaui ⁊ quicq̃d accidit mihi triste: Altissim9 ẽ eni patiẽs ⁊ redditor. De ppiciatu pctõꝝ noli esse sine metu neq; adijcias peccatũ sup pctm̃. Et ne dicas mi̾atio dei magna ẽ. m'titudĩs pctõꝝ meoꝝ miserebit. Misericordia eni ⁊ ira ab illo cito pximat. ⁊ in pctõres respicit ira illi9. Nõ tardas ɔuti ad dñm ⁊ ne differas d̃ die in diẽ. Subito enĩ veniet ira illi9 ⁊ ĩ tpe vindicte disperdet te. Quarto gratia obsequẽs. vñ Ezech. xviij. c. dicit. Ait dñs deus ɔuertimini ⁊ agite penitentiã ab omnibus iniquitatibus vr̃is. ⁊ nõ erit vobis in ruinam iniquitas. Proijcite a

vobis oẽs preuaricatiões vestras in quib⁹ ꝑuaricati estis ⁊ facite vobis cor nouum ⁊ spiritũ nouũ q: nolo mortem moriẽtis dicit dñs de⁹. reuertimini ⁊ viuite. hec ille. Et sic patet. ⁊c.

Quarto declaratur eadẽ ꝯclusio testimonio legis hũanalis. vbi sciendũ ꝙ obstinatio in malo ⁊ cõsuetudo mala est tollẽda ꝑ pniam quadruplr. Primo est remedio preueniẽda. Nã ꝯsuetudo mala et obstinatio ad quã diabol⁹ nitit̃ nos ducere oĩno ẽ abijciẽda ⁊ oportuno interdicto impediẽda ꝑ noui opis nuntiationẽ. Cõtingit enĩ qñq; ꝙ aliquis incipit edificare in solo alieno. sed ne opus illud ꝑficiat ⁊ possideat lex inuẽta ẽ. ff. de noui opis nuntiatiõe. l. p̃tor ait. ꝑ quã potes opus illud duplr, impedire. s. ꝑ iactũ lapilli eũdo cũ tabellione vel testibus ad edificatorẽ ⁊ ꝓijciẽdo lapillũ dicere. Nuncio vobis nouũ opus. etiã eundo ad pretorẽ ⁊ dicẽdo. dñe ad vestrũ officiũ ꝑtinet mala extinguere ⁊ ad ꝯcordiã homĩes reuocare ff. de vsufructu legato. l. equissimũ Mittatis ergo illi q̃ edificat nouũ opus in solo meo ei denũciando ꝙ nõ edificet. Probant̃ hec oĩa. ff. de noui opis nunciatiõe. l. d̃ pupillo. §. Si quis ipi ꝑtori. ⁊. §. Meminisse. Spũaliter his duob⁹ modis debem⁹ impedire opus diaboli ne edificet in aĩab⁹ nostris. Prĩo ꝓijciendo ei lapillũ dure resistẽtie ⁊ respõsionis. s. qñ tẽptat nos ⁊ hoc viriliter ad modũ cuiusdã monachi in monasterio sancti Pauli Rome q̃ missus ꝑ abbatẽ suũ ad denũciandũ opus nouũ ꝑ iactũ lapilli lapidẽ magnũ ita dur̃ ꝓiecit ꝙ caput vni⁹ de magistris ꝑcussit ꝙ fere ipm ĩterfecit vt recitat Bonifred⁹ in sũma sua. Sic igit̃ resistite diabolo ⁊ mẽbris eius ⁊ fugiet a vob̃.

2 Scd̃o recurrẽdo ad pretorẽ. i. ad iudicẽ nostrũ deũ in oratiõe ad modũ cuiusdam religiosi q̃ multũ tẽptatus de quodã peccato corã imagine crucifixi genuflex⁹ dixit. Dñe qñ aliq̃s subdit⁹ custodie alicui⁹ castri obsessi timet ipm ꝑdere auxiliũ petit a dño suo. sic ⁊ ego ps. Quoniã inimici mei animã meã circũdederũt. adipẽ suũ concluserũt. os eorum locutũ est supbiã. susceperũt me sicut leo paratus ad predã. exurge dñe preueni eũ ⁊ supplanta eũ eripe animã meã ab inimicis. Secũdo ẽ cito destruẽda. Nã cui debet̃ seruit⁹ vie vel itineris ꝑ domũ aliquã si edificio alterius impediat̃ in via illa poterit illũ ꝓhibere ꝑ indictũ noui opis. ff. de noui opis nũciatiõe l. si seruit⁹ vẽdicet̃. §. si fecerit. §. sciẽdũ. ⁊. l. si loco. § i. ⁊. ij Sic oẽs xp̃iani hñt s̃uitutẽ. i. ius eũdi ꝑ viã mãdatorũ dei ꝟsus celũ sed ꝑ malã ꝯsuetudinẽ ⁊ obstinationez diabol⁹ vult eã impedire edificãdo domum vitiorũ iõ ꝓhibẽdus ẽ. ps̃. In via hac q̃ ambulabã abscõderũt supbi laqueũ mihi Sed lex p̃dicta adiuuat denũciantẽ dũ opus ẽ nouũ ff. de noui opis nunciatiõe. l. i. §. hoc interdictũ. q: aliter diabolus posset allegar̃ ꝙ op⁹ illud ẽ antiquũ ⁊ iõ destrui nõ debet ꝓuerb̃. xxij. Adolescẽs iuxta viã suã etiã cũ senuerit nõ recedet ab ea. nã cõsuetudo inducit seruitiũ. extra de foro competẽti. c. Cũ cõtingat. ergo qui nõ ꝑuenit primũ actũ peccati mortalis nõ expectet scd̃m. q: binus act⁹ ꝯsuetudo dicit̃ xxv. q. vi. c ita vos. Licet enĩ primus actus peccati nõ dicat̃ mortalis: tñ consuetudo facit mortale qd̃ prius fuit veniale. sicut patet de ebrietate dist. xxv. c. vnum. §. alias Et sic nisi principijs resistat̃ vel nisi opus diaboli cito destruat̃. fiũt nouissima hominis illius peiora priorib⁹ Lu. xi.

3 Tertio est plurimũ metuẽda. Nam cui seruitus luminis debebat̃ ⁊ tu aliquid facias q̊ impediatur. potest te prohibere per noui operis nunciationẽ ff. de seruitutibus vrbanorum prediorũ. l. inter seruitutes. Sic ĩpedias hostes anime qui nitunt̃ a te excludere lumen gratie ⁊ glorie dicẽtes illud. ps̃. Usq; in eternum nõ videbit lumen. Peccata enim tanto sunt grauiora. quanto diutius animaz detinent infeliciter alligatam. Extra de consuetudine Cum tanto. Et consuetudo peruersa ex diuturnitate non leuigat crimen: sed auget. xxiiij. q. i. c. Scisma. ⁊ extra de simonia. c. Non satis. Unde ille male se excusat qui dicit ꝙ consuetudo mala facit euz iurare. blasphemare. inebriari ⁊c. quemadmodum dicitur distinctione. viij. capitulo. Mala consuetudo non minus ꝙ̃ perniciosa corruptela est abijcienda. quia nisi citius radicitus euellatur in priuilegiorum ius ab impijs assumitur ⁊ incipiunt preuaricationes ⁊ varie presumptiones ꝙ̃ celerrime non compresse pro legibus passim venerari ⁊ priuilegiorum more perpetuo celebrari. Hec ibi.

Quarto vera penitentia non est negligenda. Nam sicut ille qui habet ius ducendi aquam oportet quod vtatur iure suo. si enim potest ostendi ꝙ duobus annis nõ fuerit vsus vel duabus estatibus. tunc ille

qui habebat ius aque estiue amittit ius suū ff. de aqua quotidiana ⁊ estiua. l. i. §. Nō āt diximꝰ. vbi etiā dicit estatē incipe ab eqno ctio vernali. ⁊ ꝯfiniri in equinoctio autūnali. Sic perdiderūt ꝟgines ille ius ducēdi seip sas ad celū. de qbus dicit Math. xxv. No uissime veniūt ⁊ relique ꝟgines. Multi etiā expectāt haurire aquā gratie vsq₃ ad noctē mortis qn̄ nemo pōt opari Joh. ix. ⁊ iō totū ius gratie ⁊ glorie ꝑdunt. ⁊c. Postꝙ vero moyses declarauit ꝑdictā ꝯclusionē ait anie deuote Que ego noui fidelit̄ te docui. Sed ecce hic ē. s. Tho. de aqno doctor noui testa mēti qui erit lumē semitis tuis inqre ab eo vt vias tuas dirigat ⁊ ꝯsilia eius in oī tpe ī te ꝑmaneāt. Ad quē astante moyse accessit aīa. Cui sanctꝰ Tho. Ego inqt ostendā tibi cōclusionē testimonio legꝭ quadruplicis. sc₃.

Legis euangelice.
Legis apostolice.
Legis canonice.
Legis ecclesiastice.

Quantū ad legem euan gelicā sciendū ꝙ xp̄s ꝯmēdauit pnīam exē plo Johānis baptiste quadruplici testimo nio. Prio testimonio Johis. xij. dixit eis iesus. Adhuc modicū lumē in vobis ē. Am bulate dū lucē habetis vt nō tenebre vos cō prehendāt. ⁊ qui ambulat in tenebris nescit quo vadit. Dum lucē habetis credite in lucē vt filij lucis sitis. sed nō possunt credere ī eū q2 Esa. dixit. Excecauit dn̄s oculos eorū ⁊ indurauit cor eorū vt nō videāt oculis ⁊ nō intelligāt corde ⁊ ꝯuertant̄ ⁊ sanē eos. Dile xerūt enī gloriā hoīm magꝭ ꝙ̄ dei h̄ ibi. For mā pnīe docuit nos Johs baptista exēplo suo qn̄ desertū petijt ⁊ hoīes fugit vt ⁊ nos fugiamꝰ ꝯsortia malorum. Amos. iiij. Facti estis q̄si turris raptꝰ de incēdio. vn̄ petrꝰ in consortio malorū peccauit q̄ egressus foras fleuit amare. Scd̄o testimonio Lu. xiij. Di co vobis nisi pnīam habueritis oēs simlr̄ ꝑ ibitis. sicut illi. xviij. supra quos cecidit turris in silloam ⁊ occidit eos. putatis q2 ⁊ ipsi de bitores fuerūt ꝑter oēs hoīes habitātes in hierusalem? Nō dico vobis: sed si nō pnīam egeritis oēs similiter ꝑibitis. h̄ ibi. Formā pnīe docuit nos Johs baptista exēplo suo qn̄ pilis camelorū indutꝰ fuit vt ⁊ nos īdua mur vestibus asperis. ps̄. Cū mihi molesti essent induebar cilicio. vnde Job testa sani em radebat Job. xvi. Saccū ꝯsui sup cutem meā. Tertio testimonio Mar. i. Uenit ih̄s in galileā predicās euāgeliū regni dei ⁊ di cēs. Qm̄ impletū est tēpus ⁊ appropinqua bit regnū dei. Penitemini ḡ ⁊ credite euan gelio. hec ibi. Formā pnīe docuit nos iohes baptista. exēplo suo qn̄ zona pellicea cīctus est vt ⁊ nos restringamur a vitijs precipue luxurie. vnde precepit dn̄s filijs israel vt itra turi terrā ꝓmissionis ꝑ desertū. s. pnīe essent succincti lūbos. Exo. xi. Quarto testimōio Math. iij. Pnīam agite appropinq̄bit enī regnū celorū. Formā pnīe docuit nos iohs bap. qn̄ cibo vili pauco ⁊ insipido vescebat̄ vt ⁊ nos abstinentiā ⁊ ieiuniū obseruaremꝰ ps̄. Humiliabā in ieiunio animā meā. vn̄ et viri niniuite pnīam egerūt in ꝑdicatiōe Jo ne vt dr̄ in euāgelio hodierno in q̊ notātur. iiij. circa pnīā q̄ etiā notat̄ in ꝓphia. Pri mo notat̄ pcti derelictio. In pctō enī scriba rū ⁊ phariseorū erāt tria. s. maliciosa intētio. ps̄. Qui inquirebāt mala mihi locuti sūt va nitates ⁊ dolos tota die meditabant̄. Mali gna adulatio. Esa. iij. Qui beatū te dicūt ipi te decipiūt. Curiosa petitio. Eccl. iiij. Altio ra te ne q̄sieris. ⁊ fortiora te ne scrutatus fue ris. Ista tria notant̄ in pria pte euāgelij cū dicit̄. Accesserūt ad iesum scribe ⁊ pharisei dicētes. quo ad primū. Magister q̊ ad scd̄m volumꝰ a te signū videre q̊ ad tertiū. Ab his tribꝰ debemꝰ recedere sicut fecit helias q̄ fu git a facie Jezabel vxoris Achab q̄ cōmina batur sibi mortē ꝑ eo ꝙ occiderat ꝓphetas ydoli Baal vt habet̄ in ꝓphetia. Scd̄o no tat̄ lachrymosa contritio Esa. i. Lauamini. mūdi estote. auferte malū cogitationū vr̄aꝝ. Ad hāc cōtritionē īuitat nos xp̄s ī euange lio dicēs Generatio mala ⁊ adultera signū q̄rit ⁊ si. nō da. ei. nisi si. Jo. prophete. sic fuit Jonas in vētre ceti ⁊c. vbi xp̄s ponit tria ex empla vere ꝯtritiōis. s. cōtritionē ione de in obediētia. cōtritionē niniue de ydolatria. et cōtritionē regine Saba de supbia. Hāc con tritionē dēmus habere ꝑscrutādo interiora cordis nostri cū amaritudīe ⁊ dolore. sic he lias q̄ venit ī bersabee iuda. Bersabee autē interpretat̄ puteꝰ. Est autē cor humanū pu teus ꝓfundus. vnde sicut aqua ꝓfunda: sic consiliū in corde viri. Tertio notat̄ rigoro sa cōfessio ꝑ quā spūs īmūdus exit ab hoīe ⁊ tūc aīa que priꝰ erat tenebrosa ꝑ pctm̄ illu minat̄ a deo ꝑ gratiā. sicut qn̄ fulgur exit de nube aer illuminat̄. ps̄. Fulgura choruscati ones ⁊ dissipabis eos. ⁊c. Culpat̄ enī homo

qui nõ surgit ad aperiendũ ostiũ.i.liberũ arbitriũ ad suscipiendã gratiã. sicut sedẽs ĩ tenebris qui surgere nõ vult ad aperiendũ fenestrã soli intrãti Apoc.iij. Ego sto ad ostium ꝛ pulso si q̃s aperuerit mihi intrabo ad illũ ꝛ cenabo cũ illo. In cuius signũ angel⁹ dñi tetigit heliã dormientẽ sub vmbra iuniperi offerẽs ei subcineritiũ panez ꝛ vas aq̄ vt dicit̃ in ꝓphetia. Quarto notat̃ fructuosa satisfactio ꝑ adimpletionẽ volũtatis dei ꝛ mandatorũ eius renouando mores ꝑ sanctificationẽ bone volũtatis. volũtas enĩ nostra ẽ mater nostra cui⁹ filij sunt opa voluntaria. ꝛ hec sunt fratres nostri. hec itaqꝫ mat̃ ꝛ hi fratres q̄ sunt contra legẽ dei sunt oĩo derelinquẽdi. sicut dixit xp̄s cuidã nuntiãti ei. Ecce mater tua ꝛ fratres tui foris stant. ꝛc. Quicũqꝫ fecerit volũtatẽ patris mei. ꝛc. vt dicit̃ in euãgelio. In cui⁹ exemplũ helias dereliquit puerũ suũ ꝛ preiit in desertũ. Nã ꝑ puerũ signat̃ stulta ꝯuersatio q̄ dꝫ derelinqui. i. Corinth xiij. Cũ fact⁹ sum vir euacuaui que erãt paruuli. Et Prouer. i. Usqꝫ quo paruuli diligitis infantiã. ꝛc.

Secundo declaratur eadẽ cõclusio testimonio legis apostolice. ꝛ hoc quadrupl̃r.

Prĩo paul⁹ Roma. ij. dic̃. An diuitias bonitatis ꝛ patiẽtie ꝛ lõganimitatis dei cõtẽnis. Ignoras q꞉ benignitas dei ad pñiam te adducet. scd̃m duritiã autẽ tuã et cor impenitẽs thesaurizas tibi irã in die ire ꝛ reuelationis iusti iudicij dei q̄ reddet vnicuiqꝫ scd̃m opa sua. Scd̃o Petrus ij. canonica. iij. c. dicit. Nõ tardat dñs ꝓmissis: s; patiẽter agit ꝓpter vos. nolẽs aliquos perire: sed omẽs ad pñiam reuerti. Tertio iudas. ij. c. Hos quidẽ animales nõ habẽtes spiritũ arguite iudicãtes. illos vero saluate ... igne rapiẽtes. alijs autẽ miseremini in timore dei odiẽtes eã que carnalis est maculatã vitam. Quarto Johẽs Apoc. ij. Dedi illi tẽpus vt pñiam ageret ꝛ non vult penitere a fornicatione sua. Ecce mittã eã in lectuz ꝛ q̄ mechant̃ cũ ea in tribulatiõe maxĩa erũt nisi pñiam egerint ab opibus suis. In mẽte ergo habe qualiter acceperis ꝛ audieris ꝛ serua ꝛ penitentiam age. ꝛc.

Tertio declaratur eadẽ ꝯclusio testimonio legis canonice

sciendũ ꝙ vera pñia facit iiij. vere penitenti. Prĩo mortificata viuificat ꝑ pniãz enĩ necessariũ est ꝙ oĩs culpa puniat̃ ꝛ corrigat̃ nõ solum mala opatio: sed eiusdẽ opationis mala voluntas ꝛ attẽtatio vt patet ꝑ iura canonica. xxv. q. i. c. nuptiarũ. vbi dicit̃ sic. Uolũtas q̄ a ꝓposito cecidit apparet esse dãnanda. Et ꝑ iura ciuilia. C. de episco. ꝛ cle. l. si quis. non dicã rapere sed attẽtare tm̃ matrimonij iungendi causa sanctissimas ꝟgines ausus fuerit: capitalis pene feriat̃ sentẽtia. Hec lex habetur. xxxvi. q. ij. Sed ꝑ pñiam voluntas ad deũ ꝯuertit̃ vt habet̃ de pñia dist. i. §. hoc idẽ ꝓbatur. vbi dicit̃ sic. Cõuertimini ad me in toto corde vestro ꝛ ego ꝯuertar ad vos. Cõuersio autẽ dicit̃ quasi cordis vndiqꝫ versio Si autẽ cor nostrũ vndiqꝫ a malo ad deum ꝯuertit̃ mox sue cõuersionis fructũ meretur vt deus ab ira ad misericordiã versus peccati prestet indulgentiaz cui primo parauerat vindictã. hec ibi. Propterea pñia sera ẽ periculosa cũctis illã expectãtibus quintuplicit̃

Primo q꞉ nõ vident̃ ꝑfecte renũciare societati diaboli. Naz sicut iusticia ciuilis vult ꝙ societas iure possit dissolui ꝑ renũciationem contra eũ qui nõ fide sed callide renuntiat vt sol⁹ habeat hereditatẽ quã sperat sibi primo affuturã vt instit. ꝺ societate. §. actũ est. Sic lex dei que statuit ꝙ quilibet renunciet societati diaboli erit contra illũ qui non ex amore dei sed ꝓpter ꝓpriũ cõmodum vt celi habeat hereditatẽ. ita tarde sicut potest renunciat societati diaboli. Scd̃o q꞉ nimis tarde volũt animã manumittere ꝛ sunt ĩ casu illius q̄ manumittit seruũ suũ causa mortis sub ista cõditione ꝙ si cõualuerit liber esse desinat qui quidẽ manumittẽdi modus licet valeat apud leges ciuiles. vt ff. de manumissionib⁹. l. mortis causa. Tamẽ ꝙ q̄s animã suã manumittat apud deũ nõ valet̃ q̄a ẽ in casu illius epi de quo habetur. vij. q. i. In positione casus in principio. qui longa infirmitate grauatus aliũ episcopũ sibi substitui rogauit cui⁹ precib⁹ summ⁹ põtifex annuit. Postea vero idẽ ep̄s cõualuit ꝛ qđ fecerat cupit rescindi. aduersus eũ qui sibi successerat causam mouet suã cathedram tanq̄ sibi debitã reposcit. Et q. ij. §. multorũ auctoritatibus dicit̃ sic. Qđ autẽ iste valitudine recepta suã repetet cathedram nulla auctoritate ratũ habet̃. Ubi sciendũ ꝙ aliud ẽ quando ius suũ ipso postulãte epus alteri traderet. q꞉ tũc repetere nõ valet. vt hic dicitur. Aliud est q̄n id alius nõdũ accepit. q꞉ tũc repetere põt vt ptꝫ de ꝯsaldo ꝑ̄sbytero, vt habet̃.

xvij.q.i.c.ꝯsaldus. Timendū est enī ne talis
moriēs sit in casu legis.ff. arborū fructū ce-
sarū l.si plures.in.ff.nouo li ix. In qua iudi
ciū daꝛ ꝙ arbor sit illi⁹ in cuius sorto viuit τ
radices habet τ nō illius versus cui⁹ terraꝫ
declinat qn̄ scindiꝛ. Sic ē de illo qui viuens
vult esse in dominio diaboli τ moriēs vellet
caput suū declinare ad deū. Tertio q2 cer-
tū est eos interim multa bona ꝑdere. quia si
cut cū q̄s ē excōicatus nihil ꝑcipiet de ꝓuē-
tibus suorū beneficiorū. Extra de appellati
onib⁹.c.pastoralis.in fi. vbi diciꝛ sic. Illi ꝓ-
uētus ecclesiastici merito subtrahunꝛ cui ec
clesie cōmunio denegaꝛ. Sic nec pctōr ð bo
nis opibus suis τ de bn̄ficijs dei τ ecclesie
suffragijs quicꝙ ꝑcipit. Quarto q2 videnꝛ
iudicia dei ꝯtēnere. Nā sicut sn̄ia excōicatio
nis ecclesie militāt̄ pōt multiplr̄ ꝯtēni scḋm
Hostieñ. τ glo. extra de sn̄ia excōicationis ī
nouella innocētij sup.c.dilecto filio. Primo
qn̄ excōicatus nitiꝛ culpā culpis cumulare.
Itē qn̄ intrat ecclesiā etiā si nō dicanꝛ diui-
na.i.q.i Nō liceat. nisi forte causa predicati
onis qua audita statim exeat. extra de sentē
tia excōicatiōis c.respōso. Itē qn̄ cōioni ali
oruꝫ se ingerit. extra de clerico excōicato.c il
lud. Itē qn̄ nimis dormit.i. expectat sic liga
tus. Sic multi pctōres ꝯtēnunt excōicatōeꝫ
dei in qua sunt oībus istis modis dū sunt in
pctō mortali de quib⁹ diciꝛ Ezech.v. Iudi-
tia mea ꝓiecerūt τ ī ꝑcept̄ meis nō ambu-
lauerūt. Quinto q2 securitatē ꝑiculosam si
bi ꝓmittūt. vn̄ Aug. vt habeꝛ de pn̄ia dist.
vij.i priñ. dicit sic. Si q̄s posit⁹ in vltīa neces
sitate sue egritudinis voluerit accipe pn̄iam
τ accipit τ mox recōciliaꝛ τ vadit hinc. fate-
or vobis qḋ petit nō negam⁹ illi sed nō pre-
sumim⁹ ꝙ bn̄ hic exit. Si secur⁹ hinc exierit
ego nescio. pn̄iam dare possum⁹. securitateꝫ
autē dare nō possum⁹. Numq̄d dico dānabi
tur: ſ nec dico saluabiꝛ. Uis ḡ a dubio libe-
rari: vis qḋ incertū ē euadere: age pn̄iaꝫ dū
san⁹ es. Si sic agis dico tibi q2 secur⁹ es. q̄a
pn̄iam egisti eo tp̄e q̄ peccare potuisti. Si āt
vis agere pn̄iaꝫ qn̄ iā peccare nō potes. pec
cata te dimiserūt nō tu illa. hꝛ ibi. Scḋo ꝑ-
dita pn̄ia restaurat. q2 pctōr penitēdo restī-
tuiꝛ ad dignitatē τ honorē mūdialē vt hꝛ di.
l.ca. q2 tua vbi diciꝛ. Post dignā itaqꝫ satis-
factionē credim⁹ posse redire ad honoreꝫ et
ad fontē mīe recurrētes euāgelicā sn̄iam ꝓ
feram⁹. Gau deo inq̄t sup vno pctōre pn̄iaꝫ
agēte ꝙ sup nonagintanouē iustis q̄ nō in-
digent penitētia. Et ouē perditā nonaginta
nouem iustis nō errantibus relictis. hume-
ro pij pastoris ad ouile portandaꝫ dn̄s ipse
testaꝛ. Si ouis ꝑdita errās post inuētioneꝫ
ad ouile hūero deportaꝛ ꝑdictis nonaginta
nouē nō errātibus ī deserto relictis. cur post
pn̄iam ad ecclesie ministeriū lapsus non re-
uocaꝛ: sicut ī Apocal. diciꝛ de ministerio ec
clesie. Memēto vnde excideris τ age peni-
tentiā τ prima opera fac. In quo ṽbo bea-
tū petrū apostolorū principē lapsum eē co-
gnouim⁹. Sed post negationē pn̄ia secuta
est τ post pn̄iam mīa data est quia ab apo-
stolatu eum nō distulit qui ante ipsum se ne
gare predixit hec ibi. τ ca. si post ordinatio-
nem. §. ecōtra exemplis. vbi ponunꝛ exem-
pla marie sororis aaron que postꝙ lepra ꝑ
cussa est quia in moysen murmurauerat ac-
cepta penitētia mundata ē τ pristinā gratiā
ꝓphetādi accepit. Et aaron qui post confla
tū vitulū in summū sacerdotē ē ꝯsecrat⁹. Et
dauid q̄ post adulteriū τ homicidiū spiritū
ꝓphetādi accepit. Et achab qui post mortē
nabuthe viri sanctissimi ꝑ pn̄iam humiliat⁹
ī regia sede ꝑmansit. Et petri q̄ postꝙ nega
nit xp̄ꝫ princeps apostolorū fact⁹ ē. Et pau
li q̄ stephanū lapidauit τ tn̄ in apl̄m electuſ
est vt patet ibi. Hoc pꝫ testāte ps̄. Nūquid
q̄ dormit nō adijciet vt resurgat: Et ipse da
uid pn̄iam agēs dixit. Redde mihi leticiaꝫ
salutaris tui τ spū prīcipali ꝯfirma me. Est
enim de peccatore in hoc casu sicut de illegi-
timo legitimato. q2 sic restituiꝛ ad spiritua
lia. Extra qui filij sūt legitimi. ca. per vene-
rabilem. ita ad temporalem hereditatem.

Recuperat etiam peccator penitens omīa
merita bonorum operū τ virtutum que per
didit peccando. vt patet. ff. de legibus. l. Ex
his in ff. veteri. lib. i. vbi glo. querit vtrum re
suscitatus sicut Lazarus debeat habere pos
sessiones quas prius tenuit. an filius q̄ sta-
tim intrat patre mortuo: Et videtur ma-
gis tenere cum patre τ bene. quia princeps
qui concessit ei principale. scilicet vitam in-
telligitur concessisse etiam accessoria. extra
de officijs delegatis cap. prudentiam. §. sex
ta. Et ff de iurisditione omnium iudicum. l.
x. sic quem deus resuscitat ad vitam gratie
reddit ei omnia bona spiritualia que habuit
antecꝙ peccaret. Tunc nanqꝫ illa reuiuiscūt
que mortificata fuerunt. Huic concordat
lex dei Leuit. vigesimoquinto cap. vbi ha-
betur ꝙ in anno iubileo .i. tēpore penitētie τ

remissionis pctōꝝ reuertet̄ hō ad possessio
nē suā ⁊ vnusquisq̄ȝ ad familiā suā redibit.
⁊ Leuit.xij.dicit̄ ꝙ in iubileo redibit ad p̄o
rem domū. ⁊ Deut.xv.habet̄ ꝙ anno septi-
mo.i.tp̄e remissionis pn̄ie oē debitū debȝ re
mitti amico. ⁊.iiij. Reg.viij.mandat̄ ꝙ mu-
lieri ostendēti filiū resuscitatū om̄ia que ha-
buit reddāt̄.vt pȝ ibi ⁊c. Gratiose itaq̄ȝ agi-
tur cū eo qui in extremis verā pn̄iam agit ⁊
saluat̄.q̄ȝ deus dat ei priuilegiū gr̄e sp̄alis:
sed tn̄ nō est securū ꝙ q̄s cōfidat de tali pri
uilegio ꝓpter quatuor. Prīo q̄ȝ securius ē
habere remediū ꝑ viā iuris cōis.vt.ff.ð mi-
no.l minor.in.ff.veteri li iiij.in qua contine
tur ꝙ si minor appellauerit a sn̄ia ꝯtra ip̄m
lata infra tēpus a iure statutū.i.infra.x.dies
habet remediū cōtra illud iudiciū ꝑ viaȝ iu-
ris cōis.s.ꝑ appellationē. Si vero ex negli-
gētia nō appellauerit ad hᵒ ꝙ restituat̄ opor
tet ꝙ ꝓbet se minorē.xxv.ānis ⁊ etiā se fuis-
se lesum ꝑ sn̄iam illā qᵭ ē difficilius. Se-
cūdo idē patet extra de deci.c.ad decimas.
lib.vi.vbi habet̄ ꝙ ad occupanteȝ decimas
sufficit ꝙ ꝓbet se iuste possidere per hoc ꝙ
sunt infra limites ⁊ fines p̄rochie sue. Sȝ il-
le qui eas occupat p̄scriptione in parrochia
aliena oportet ꝙ ꝓbet prescriptionē posses
sionē ⁊ spoliationē. quod ē multo difficiliꝰ.
Qui ergo in alijs negotijs elegit viā securi-
oreȝ ⁊ leuiorē idē faciat circa aīam suā saluā
dā: nō expectādo qn̄ in nouissimo aggraua-
ta ē via maris Esa.ix. Tertio q̄ȝ videt̄ esse
cōtra prescriptionē iuris ꝙ tūc q̄s bn̄ peni-
teat: qm̄ sicut cōfessio existētis in carcere et
in penis nō valet.ff.de questionibꝰ.l.i. diuꝰ
seuerus. Nec testamentuȝ .ff. de testa.l. qui
a latronibꝰ. Ratio ē q̄ȝ lex p̄sumit ꝙ fassio
quā vinculatꝰ facit magis fit ꝓpter timoreȝ
mortis aut penarū.s.vt aliqᵭ alleuiamē ha-
beat de penis q̄̄ ꝓpter veritatē. Et ꝙ illis
legaret multa in quoꝝ custodia ē metu du-
ctus.ideo iura volūt ꝙ nullus cōtractus va
leat quē incarceratus facit inter ip̄m ⁊ deti-
nentē seu p̄ncipes detrudētis.ff.de eo q̄ me
tus cā.l qui in carcerē. Ita sepe contingit ꝙ
quicq̄d tarde penitēs facit in carcere īfirmi
tatis sue ꝯfitēdo siue testamētum condēdo
magis facit timore pene eterne q̄̄ amore iu
stitie. Eccl.xvij. Ante mortē cōfitere a mor-
tuo q̄si nihil parit cōfessio. Quarto q̄ȝ cogi
tatio pctōris cogitātis ꝙ in senectute aget
pn̄iam de delictis sue iuuētutis ē ꝑiculosa.
qm̄ ē de eo sicut de hoīe q̄ habēs vnā manū
paraliticā ⁊ aliā sanā.si ꝯdēnat̄ ad vniꝰ ma-
nus amissionē ꝓpter delictū qᵭ fecit. iudex
vult ꝙ in manu vtili puniat̄. vn̄ iste ꝯtēdit.
Querit̄ in q̄ puniri debeat. Et arguit̄ ꝙ ī pa
ralitica q̄ȝ pene sūt potiꝰ emolliēde q̄̄ exasp
ande.vt hr̄ de pn̄ia di.i pene. ⁊ ff. ð penis.l.
vlti. Cōtra. manꝰ arida nō ē manꝰ. sicut nec
reproba pecunia dicit̄ pecunia.ff. de pigno.
actiōe.l.elegāter. ⁊ hoc ē verū. Ad ꝓpositū si
cut ille habuit duas manꝰ ita multi habent
duo vite tp̄a.s.iuuētutis ⁊ senectutis: iuuen-
tus ē manus valida ⁊ in re. senectus est ma
nus inualida ⁊ in spe. Et q̄ȝ delinquūt neces
se ē ꝙ puniant̄. iustus iudex vult ꝙ punian
tur in iuuētute in qua deliquerūt.extra ð tē-
po.ordīa c.lr̄as. ⁊ di.xxiij.c.q̄rūdā. Qm̄ iniu
sta est misericordia parcere delinquēti xxiij.
q.iiij.c.ē iniusta. ⁊.c.nimiū. ⁊ malach.i. Ma-
ledictus qui hȝ in grege forte ⁊ īmolat debi-
le.ps̄. Cogitauerūt cōsilia que nō potuerūt
stabilire. Tertio pn̄ia recuꝑata cōseruat q̄ȝ
illa nunq̄̄ perdunt̄ nisi ꝑ peccatum mortale
sequēs Qui auteȝ vere penitet nunq̄̄ redit
ad cōsimilia crimina.quoniā penitētia scd̄m
Greg de penitētia dist.iij. §.i.est ꝑpetrata
mala plāgere ⁊ plangēda iterū nō ꝑpetrare
Itē pn̄ia est dolētis quedā vindicta semper
penitere in se qᵭ dolet cōmisisse de pn̄ia.di.
v.§.hac. Itē penitere ē semꝑ quasi penā te-
nere.de pn̄ia dist.iij.circa prin. Et ī ps̄. Pec
catū meū cōtra me est semꝑ.vnᵭ necessariū
puto ⁊ vtile vt cōfessor oneret confitentē ꝙ
ꝓponat ⁊ ꝓmittat nō redire ad ꝯsimilia pec
cata ⁊ penitēs debet ꝓmittere vlterius ta-
lia nō se facturū.xij.q.ij.c de viro.in fine dici
tur sic. Totaq̄ȝ mentis intētione spondētes
talia se vlterius nō facturos corpꝰ ⁊ sangui
nem dn̄i mereant̄ suscipere.hec ibi. ⁊ ꝙ pa-
ctum teneat.quia quādocūq̄ȝ redit ad pec-
catū vendit dn̄m deū suū quem accipit in sa
cramento penitētie ⁊ eucharistie pro lucro
vel pro delectatione quaȝ habet in peccato.
Serui autē vendētes dn̄m suū sunt capita-
li pena puniēdi. C.si seruus exportādus ve
niat.l.moueor.lib.iiij. quā penaȝ sicut iudas
meruisset si turpiorē nō habuisset. Et etiam
dyabolꝰ si caput habuisset. Cū inquit iohs.
xiij.dyabolus misisset in cor iude. Et q̄ȝ non
habuit alias penas meruit.s.vt nō haberet ī
posterū ꝑtātem in genus humanuȝ nisi suꝑ
illos qui volūt gratis esse serui sui.quia cum
nō haberet potentiā nisi suꝑ seruos peccati
abusus est sua ꝑtāte eā extendendo in dn̄m

suum ideo debuit illā amittere. Sic illi qui
iudā ꝛ diabolū in hoc sequūť dn̄m suū ven
dentes. ac etiā seipsos caput, id est statum
gratie perdūt ꝑ rōnē legis insti. de diminu,
capitis per totū. lib. ij. vbi habeť ꝙ diminu-
tio capitis est triplex scʒ maxima: minor: et
minima. Maxima est cū aliq̄s perdit simul
libertatē ꝛ ciuitatez sicut accidit his q̇ serui
pene efficiunť ꝛ ingrati sūt liberis ꝛ cōtra
patronos suos ꝛ q̇ se ad preciū ꝑcipiendūʒ
venūdari passi sunt. Hāc penā habet homo
qui ad pctm̄ redit: qꝛ caput suū ꝑdit. i. deum
qui est caput xp̄ianoꝝ ꝛ statū grē q̇ pōt ca-
put vocari ꝯm ꝙ glo. sup legē prefatā dicit
nō accipiť hic ad litterā capitis diminutio
qn̄ caput abscindiť: sed qn̄ statꝰ mutať vt
caput statꝰ dicať: ꝑdit etiā libertatē gratie ꝛ
efficiť seruꝰ diaboli. ij. Peť. ij. A quo q̇s su
peratꝰ est eius ꝛ seruꝰ est. Minor capitis di
minutio est cū q̄dā ciuitas diminuiť ꝫ liber-
tas retineť sicut accidit illi q̇ fuit in insulaʒ
deportatꝰ. Hāc spūaliter hʒ q̇ est in purgo
torio: qꝛ libertatē grē retinēdo deportatꝰ est
de ciuitate eccl'ie militātis ad insulā purga
torij. Minimā vero capitꝫ diminutionē ha-
bet q̇ ciuitatē ꝛ libertatē retinet: sed statꝰ in
aliquo mutať sicut ille qui est in peccatꝫ ve-
nialibus ꝛ minꝰ curat de talibꝰ q̄ʒ deberet:
qꝛ statꝰ suus per illa deteriorať ꝛ faciliter in
mortale mutať. Sicut ergo medicus curaʒ
agēs conualescentis nō pōt vtiliꝰ ipsuʒ sana
re nec in sanitate cōſuare q̄ʒ ꝑcipiēdo sibi
ꝙ retrahat se ab his que ipsuʒ egrotare fe-
cerūt. Ita nec medici aīarū q̄ʒ ꝙ illi quorū
curā habēt dimittāt oīa pctā quibꝰ an̄ infir
mabanť in aīa. Exēplo optimi medici iesu
xp̄i qui talē medicinā cōseruatiuā sanitatis
imposuit. Joh. viij. Uade ꝛ ampliꝰ noli pec
care. Tale pactū faciamꝰ ꝛ teneamꝰ cuʒ deo
iuxta illud. ij. Esdre. i. Si est pn̄ia in isrl' per
cutiamꝰ fedus corā dn̄o. Et ideo pn̄ia sera
est dānosa deficientibꝰ: qꝛ ꝑdūt celū ꝓpter
q̄ttuor. Primo qꝛ pacta cuʒ deo facta sub
cōditiōe celi habēdi nō tenēt ꝓpter qꝺ deꝰ
aget cōtra eos actiōe ex stipulatu. Stipula
tus em̄ in lege cōtinet dictū q̄rētis ꝛ rn̄den
tis. Querētis vt ꝓmittis hoc: Respōdētis
vt ꝓmitto. vt instiť. de verbo. obli. l. vbi aūt.
Talis stipulatio est inter deū ꝛ hoīeʒ in ba
ptismo ꝛ in cōfessione ꝛ potest dici pactio
seu stipulatio penalis. C. de pactis. l. Cum
ꝓponas. quia pactū nō tenens pena puniť
eterna: sic ꝛ vos nisi pn̄iam egeritis oēs
simul peribitis. Luc. xiij. Secūdo qꝛ cōpul
si penitēt ꝛ ideo celi bn̄ficiū perdūt sicut il-
le perdit beneficiū iuris qui cōpulsus facit
qꝺ sponte facere deberet. ff. ad legis cōsul-
tum trebellianū. l. qꝺ poterat. in infortiato
lib. xij. vbi habeť ꝙ si instituas aliquē here
dem tuū in fide sua vt ipse post morteʒ in
stituat filiū tuū in eadē hereditate cū vene
rit ad pubertatē. si hoc sponte faciat ipe ha
bebit pro fidelitate ꝛ diligentia ꝛ custodia
quartā partē illiꝰ hereditatis ꝑ legē trebel
lianam. Si aūt a pretore seu ab alio iudice
cōpulsus hoc faciat ipse ꝑdit portionē illā.
Sic est in ꝓposito de eo q̇ cōpulsus infirmi
tate aut morte aīam suaʒ in hereditate celi
ponit ꝛc̄. Tertio qꝛ sic surdus a natiuita-
te nō pōt manumittere seruū suū: ff. de q̇bꝰ
manumissi liberi nō sunt. l. i. ff. nouo. lib. ij.
Sic qui facit se surdū in his que ad deum
ꝑtinent nō pōt aīam suā manumittere. Et
qꝛ surdus ꝛ mutꝰ non possunt facere testa
mentū de alijs rebꝰ Instiť. quibꝰ nō ꝑmit-
titur facere testamētū. §. Iteʒ mutus. Ita
nec ille qui vsq̄ʒ ad finē vite sue fuit surdus
ne audiret legē dei vt pn̄iam ageret ꝛ mu-
tus ne cōfiteretť. Prouer. xxviij. Qui obtu-
rat aurē suam ne audiat legē oratio eiꝰ erit
execrabilis. Quarto qꝛ multa eos impe-
diunt ꝯm Aug. de pn̄ia dis. vij. §. Timen-
dū est peniten̄ sero. quē enim morbꝰ vrget
ꝛ pena terret ad verā vix veniet satisfactio
neʒ. maxime cū filij quos illicite dilexit sint
ꝑsentes. vxor ꝛ mūdus ad se vocet. Mul-
tos solet serotina penitētia decipere. hec ibi.
Quarto penitētia ꝑseuerante remunerat
qꝛ sicut iacob seruiuit perseuerāter septem
annis ꝓ rachele. Gen̄. xxvij. Sic pctōr peni
nitens debet seruire pro gloria celesti deo.
Luce. i. Seruiamꝰ illi in sancti. ꝛ iu. co. ipso
omni. di. nostris. Quia sicut stipendiū qꝺ
ꝓmittiť militibus in fine militie nō debet
eis solui nisi finita militia. C. de his qui nō
expletis stipendijs. l. ij. lib. x. qm̄ nihil credi
tur esse actū dum aliquid supest agenduʒ.
C. de his qui. vt indignis. l. penul. lib. vi. Et
plus delinquit qui publicā causaʒ dimittit
q̄ʒ qui nunq̄ʒ ad illā peruenit. In auten. de
litigantibꝰ. §. oīe. collatiōe viij. Quia a tē
pore quo quis renunciat alicui societati ex
tunc nō erit socius lucri. ff. ꝓ socio. l. ꝛ si so-
cius. Itaq̄ʒ perseuerādū est in penitētia iā
incepta: quia bonū facientes nō deficiamꝰ
tempore enim suo metemus. Gal. vi.

Quarto declaratur eadē cōclusio testimonio legꝫ ecclīastice ꝛ hoc q̄druplicit. Primo btūs Gregꝫ in q̄dā omel' dicit sic. Cū in graui pctō miser hō labitur suadet ei diabolꝰ ne peniteat, ne confiteat̄. pctm̄ leue ꝛ modicū in corde affirmat misericordiā p̄dicat longinquū spaciū vite ꝓmittit pmanere in pctō suggerit: vt sic in cōtēptū dei ꝛ desperationem sui inducat ꝛ pdat. hec ille. Secūdo btūs Ambro. epl'a iij. ad simplicianū dicit sic. Nihil peccare solius dei est: emendare sapiētis: ꝛ corrigere erratū ꝛ pniam agere pcti. Illud tm̄ difficile est in hac vita hoī. Quid enī tam rarū q̄ȝ vt inuenias virū q̄ seipsuȝ coarguat ꝛ factū cōdēnet suum? Rara itaqꝫ cōfessio de pctō suo: rara pnīa: rara verbi huiꝰ in hoībꝰ assertio. Repugnat enī natura: repugnat verecūdia. Natura quia oēs sub pctō. Qui carnem gerit culpe obnoxiꝰ est ergo repugnat natura carni ꝛ illecebra seculi innocētie integritatiqꝫ. Repugnat etiam verecundia quia erubescit vnusquisqꝫ ꝓpriā culpaȝ fateri dū p̄sentia magis q̄ȝ futura cogitat. hec ille. Tertio beatꝰ hieroꝰ. sup illud penitētiā agite. dicit sic. Amaritudinē radicis dulcedo pomi cōpensat: pericula maris spes lucri delectat. dolorē medicine spes salutꝭ mitigat. Qui desiderat nucleū frangat nucem pniam agat q̄ vult eterno adherere bono. Preconia xp̄i narrare possūt qui ad palmā indulgentie peruenire meruerunt. hec ille.

Quarto beatꝰ Augꝰ. sup ps̄. l. Sunt multi quos peccare nō pudet: agere pniam pudet O incredibilis insania: de vulnere ipso nō erubescis ꝛ de ligatura vulneris erubescis. Nōne vulnus fediꝰ ꝛ putridius est? Confuge ergo ad medicū: age pniam dic. Iniquitatē meā ego agnosco ꝛ pctm̄ meū contra me est semp. Tibi soli peccaui q2 tu solꝰ sine pctō. hec ille. Quia vero obstinatio cordis repugnat vere penitētie petūt scribe ꝛ pharisei signa huiꝰ obstinatiōis dicētes xp̄o. volumꝰ signū vidē: q̄bꝰ demōstrabimꝰ xl. signa obstinatiōis impediētia verā pniam ꝓ q̄bꝰ xl. diebꝰ in hac q̄dragesima debemꝰ penitere quia pniam egerūt vt dicit xp̄s in euangelio. Primo sensus visus ad vana incitando. vn̄ de pe. dis. i. §. alij ecōtra. dicit sic. Oīa que faciūt scti in ꝯspectu dei faciūt peccatores aūt a ꝯspectu dei fugiūt. Deniqꝫ scriptū est ꝙ adā postq̄ȝ peccauit fugit a cōspectu dei ꝛ interrogatꝰ rn̄dit. Audiui inq̄t vocem tuā ꝛ abscōdi me: q2 erā nudus hec ibi. Cū enī deꝰ p̄cepisset ade vt de oī ligno paradisi comederet p̄terq̄ȝ de ligno sciētie boni ꝛ mali. Eua vidēs lignū ꝙ esset pulchrū visu ꝛ ad vescendū suaue cōcupiuit ꝛ manducauit deditqꝫ ade viro suo qui etiā comedit. Gen̄. iij. Qui tm̄ noluit facere pniam de pctō suo pmanēs obstinatꝰ vsqꝫ ad morteȝ filij sui abel vt patȝ. Secūdo sensus auditus correctionē recusando. vn̄ Prou. xviij. Nō recipit stultꝰ verba prudētie nisi ea dixeris que v̄sant̄ in corde suo. In cuiꝰ exēpluȝ hebreꝰ ille qui iniuriabat̄ alteri hebreo duȝ corriperet̄ a moyse obstinatꝰ ait. Nūq̄d occidere me vis sicut heri occidisti egyptiuȝ? Exo. ij. Sic herodes nō audiuit correptionē Johānis baptiste dicētis. Nō licet ti. habere vxo. fra. tui: sed decollari eū fecit. Mar. vi. c.

Tertio sensus gustus ad rixas inducēdo vnde Ecci. xxxi. Vinū multū potatū irritationē ꝛ irā ꝛ ruinas multas facit. vn̄ nō ꝑmittit hoīeȝ agere pniam nisi cū venerit ad calamitatē ꝛ inopiā. Exēplū de filio ꝓdigo qui cōsumpsit substātiā suā cuȝ meretricibꝰ viuēdo luxuriose ꝛ p̄ valitudine famis egit pniam. Lu. xv. Quarto sensus lingue malos cōmendādo. Cū enī hoīes cōmendant̄ de pctīs ꝛ maleficijs suis p̄bet̄ eis causa ꝑmanēdi ꝛ obstinatiꝰ ꝑseuerādi in illis. ps̄. Laudat̄ pctōr in desiderijs aīe sue ꝛ ini. benedicit̄. Quinto sensus tactꝰ ad ꝓhibita inclinādo. s. ad ꝑcussiōes ad lasciuiā mulierū ad negocia secularia. ad falsificatōes artiū ad furta: ad ludū: de quibꝰ hoīes nō faciunt sibi consciētiaȝ vsqꝫ ad finē vite. vn̄. xxiij. q. iiij. ca. ecce inquiūt. dicit̄ sic. Ergo frēs mei quotquot habetis inter vos q̄ adhuc amore seculi p̄grauant̄ auaros: ꝑiuros: adulteros: aspectatores nugarū: ebriosos: luxuriosos: quicq̄d inter vos malorum esse nostis quātū potestis improbate vt corde recedatis ꝛ arguite vt exeatis inde ꝛ nolite cōsentire ꝛ inmūdū nō tangitꝭ. hec ibi. Sexto affectꝰ potētie anxia acq̄rēdo. vn̄ potētia ꝛ dominatio mūdana mltū allicit mētē: que tm̄ multꝭ laboribꝰ ꝛ anxietatibꝰ acq̄rit̄ ꝛ tenet̄ Ber. li. ij. de ꝯsideratiōe dic̄. O ambitio ambientiū crux quō oēs torques? oībꝰ places nil acriꝰ cruciat: nil molestiꝰ inq̄etat: nil tm̄ apud miseros mortales celebriꝰ. Septio appetitū honoris inhumaniter persequendo, Oīs enī homo est appetitiuꝰ honoris

⁊ excellētie: ideo multipliciter laborat vt ea
assequat̄ quocūq̄ mō ⁊ sic sequūt̄ diuisiões
⁊ crudeles ꝑsecutiões. Exēplū de absalon
filio dauid qui ꝑsecutꝰ est patrē suū ⁊ posuit
eū in odiū ciuitatꝭ hierusalē ⁊ expulit euȝ. ij.
8 Reg. ⁊c̄. Octauo affectu exterioris pōpe
seipsuȝ dānabiliter illaqueādo. Plures enī
studēt apparētie mūdane vt videant̄ singu
lares inter alios aut sumptuosas vestes ꝓ
curādo: aut palatia magna edificando: aut
capillos alienos deferēdo: aut suos compo
nēdo: aut equos retinēdo: aut cōuiuia ꝑcio
sa celebrādo: aut lectos eburneos instruen
do ⁊c̄. ps̄. Defecerūt in vanitate dies eoꝝ ⁊
9 anni eoꝝ cū festinatione ⁊c̄. Nono carnis
nobilitate incōmoda sustinendo. Nobiles
eīm mūdi q᷑ cupiūt gloriā mūdi spernūt vi-
tam spūalē: fugiunt cōsortia deuotoꝝ non
visitant: ecclesias nec cōfitent̄: ⁊ sic de alijs
operibꝰ spūalibꝰ: cū tamē dicat̄. i. Coꝛ. i. Vi
dete vocationē vestrā frēs: q᷑ nō multi sa-
piētes s̄m carnē: nō multi potētes: nō mul-
ti nobiles. s̄ que stulta sūt mundi elegit deꝰ
vt cōfundat sapientes. Et que infirma sunt
mūdi elegit deꝰ vt cōfundat fortia. Et igno
bilia mūdi ⁊ cōtēptibilia elegit deus. Et ea
que nō sūt vt ea q̄ sunt destrueret vt nō glriet̄
10 oīs caro in cōspectu eius. Decimo amissa
fama desperādo. Hoīes eīm valde amantes
famā mūdi si illā amittunt incōsolabilit̄ do
lent ita q̄ in desperationē incidūt. vn̄ maxi
mū odiū ꝯcipiūt aduersos eos q̄ eos diffa
mauerūt q̄d est difficile deponere. Etiam
dicūt ex quo perdidi famā quam recupare
nūq̄ȝ potero etiā si facerē miracula nec re-
cuperabo amplius honorē meū: faciam q̄
infamatores dicent verū ⁊ tūc laxant habe
nas ad cūcta mala perpetrāda. Aplus. Si
hominibꝰ placerē scȝ per famā seruꝰ xp̄i nō
11 essem. Undecimo affectu diuitiarū aīam
vinculādo. Plures diuitijs acq̄rēdis infun
dunt finē beatitudinis sue in eis ponētes.
vnde cū diuite epulone fiūt crudeles ⁊ imi-
sericordes. ps̄. Diuitie si affluant nolite coꝛ
12 apponere. Duodecimo amoꝛeilioꝝ deuȝ
offendēdo. Plures eīm patres docēt filios
suos artes falsificare: ꝓximū decipe: ꝯtractꝰ
dolosos facere vt lucret̄: imo multa sollici-
tudine ⁊ cupiditate laborāt, vt filijs diuiti-
as acq̄rāt. de q̄bꝰ dr̄ Ecc̄. xvi. Ne iocunderis
in filijs impijs si multiplicet̄: nec oblecteris
sup ip̄os si nō est timoꝛ dei cū illis. Melioꝛ
est eīm vnꝰ timēs deū q̄ȝ mille filij impij. Et

vtile est moꝛi sine filijs q̄ȝ relinq̄re filios im-
pios. hec ibi. Et ps̄. Immolauerūt filios su
os ⁊ filias suas demonijs vt patȝ. ⁊c̄. Tre 13
decimo amoꝛe parētū exēpla mala sequen
do. Sepiꝰ eīm filij imitant̄ moꝛes parentuȝ
q̄s nō possūt relinq̄re. Oratiꝰ. Quo semel
est imbuta recēs s̄uauabit odoꝛē testa diu:
ideo cū vidēt parentes inhoneste viuere q̄
ad luxuriā gulā: ⁊ auariciā ⁊ alia pc̄tā attra
hunt̄ ad similia perpetrāda vt plurimum.
Quartodecimo amoꝛe ꝯiugij abusiua cō 14
mittēdo. Data est eīm vxoꝛ ad ꝓcreationē fi
lioꝝ sub diuina religiōe ⁊ ad vitationē foꝛ
nicationis. Eph. v. Uiri diligite vxoꝛes ve-
stras sicut xp̄s dilexit eccl̄iam. Sed plures
diligūt vxoꝛes suas nō casto ⁊ pudico amo-
re: s̄ lasciuo et brutali. ps̄. Nolite fieri sicut
equꝰ ⁊ mulꝰ ⁊c̄. Quintodecimo amoꝛe ꝓ- 17
ꝓrio mētē ꝑuertēdo. Nā ex amoꝛe quā ha-
bet hō ad seipsuȝ vult sibi oīa bona acquire
re. vnde totaliter fit sine quiete mētis dedi-
tus terrenis acquirēdis. ꝓpterea Origeñ.
in omel. dicit sic. Amatoꝛ sui sp̄ de terra co
gitat: sp̄ terrenos habet actꝰ: de terrenis liti
gat. de terra loq̄t̄: terrā desiderat: oēm spem
suaȝ in terra collocat: ad celum nō respicit.
futura nō cogitat: iudiciū dei nō metuit: nec
beata eiꝰ ꝓmissa desiderat: s̄ sp̄ de p̄sentibꝰ
cogitat: ⁊ ad eterna non suspirat. Hec ille.
Sextodecimo pudoꝛ dignꝰ cōfusiōe. Ve- 16
recūdia eīm plurimos retrahit a pn̄ia ⁊ p̄ci-
pue superbos ⁊ hypocritas qui deforis vo-
lunt apparere boni ⁊ sancti: cū tn̄ intus sint
oī spurcitia pleni. Naȝ de pe. dis. iij. §. inter
hoc yreuȝ dicit̄ sic. Pigra ⁊ verecūda est pe
nitentia: q᷑ p̄sentiū pudoꝛe ꝓmit̄. Solum
eīm intēdit futuris q̄rū spes sera tardioꝛ fru
ctꝰ interim ꝑcurrit impudētia ⁊ spe p̄sentiū
pn̄ia excludit̄ ⁊ affectꝰ eiꝰ abolet̄. Deciosep 17
timo timoꝛ ꝓ delictoꝝ satisfactiōe. Timēt eīm
multi q̄ nō possint agere pn̄iam ꝓ pc̄tis q̄
eis imponeret̄: iō desistunt. ps̄. Illic trepida
uerūt timoꝛe vbi nō erat timoꝛ. Sed pena
ista t̄palis ē modica breuis ⁊ leuis respectu
pene future q̄ est grādis: ꝑpetua ⁊ acerbis-
sima. Ebꝛy. O hō pn̄iam times: nihil in ea
durum est que etiā nunc delectationeȝ ha-
bet. Cū gustaueris tūc persenties q̄ȝ suauis
sit odoꝛ eius naribus ⁊ sapoꝛ eius faucibꝰ:
ꝓpterea christus dicit. Tollite iugū meum
scȝ penitētie super vos ⁊ inuenietꝭ remissio.
aīa. vr̄e. scȝ pc̄toꝝ remissionē. Decimoocta 18
uo spes vana cū p̄sūptiōe Nā aliq̄ aut sperāt

diu viuere ⁊ dicunt. Ego sum iuuenis volo
habere bonū tēp⁹: in senectute mea faciam
pniam. Aliqui sperāt meli⁹ ꝓsperari ⁊ di-
cunt: ego spero bñ lucrari ⁊ sic aliena cōmo-
diūs potero reddere ⁊ tandē cōuerti vt aua
ri ⁊ vsurarij ⁊ falsi mercatores. Aliqui spe-
rant sine merit̄ saluari ⁊ dicūt de⁹ est ita mi
sericors ꝙ nō pmittet me dānari ⁊ sic per-
manēt in pctīs. Sed btūs Aug̃ li. de pnīa
vt habet̄ de pe. dis. vij. § hoc autem. dicit sic.
Null⁹ expectet q̄n peccare nō pōt. Arbitrij
eñi q̄rat libertatē vt delere possit cōmissa: nō
necessitatez. Qui pri⁹ itaq̧ a pctīs relinq̄t
q̄ȝ ipse relinquat ea nō libere ꝟ q̄si necessita
19 te ꝯdēnat. hec ibi. Decimonono venie dif-
ficili impetratiōe. Plures eñi desperant de
venia. aut ꝓpter grauē enormitatez pcti vt
caim dicit. Maior ē iniq̄tas mea q̄ȝ vt ve-
niā merear. Geñ. iiij. Aut ꝓpter multitudi-
nē pctōꝝ cōmissoꝝ. ps̄. Iniq̄tates mee sup
gresse sūt caput meū ⁊ sic on⁹ graue graua-
te sūt sup me. Aut ꝓpter cōtinuā pseueran
tiā in pctō vsq̧ ad finē vite. Esa. xlix. c. De-
reliq̄t me dñs. ⁊ dñs oblit⁹ ē mei. ⁊ ps̄. De-
reliq̄t me virt⁹ mea ⁊ lumē ocu. me. ⁊ ipsuz
nō est mecū. Sȝ. xxvi. q. vi. ca. agnouim⁹. dr
sic. Morrem⁹ tāte fateor iniq̄tat̄ aliquē repe
riri vt de dei pietate desperet q̄si nō posset ad
se quouis tpe cōcurrēti succurrere ⁊ pericli-
tantē sub onere pctōꝝ hoīem redimere q̄ se
velle expediri desiderat ⁊ liberari cū dñs ad
subueniēdū paratissim⁹ inuitat ad pniam ⁊
sic pmittit pctōri In quacūq̧ hora ⁊c̄. Itē
nolo mortē pctōris ꝟ vt cōuertat̄ ⁊ viuat.
hec ibi. Et ponit exēplū de latrone q̄ in fine
vite penituit ⁊c̄. Vicesimo turpi lapsus re
20 cidiuatiōe. Cū eñi recidiuatio in lapsū pctī
grauis ingratitudo iudicet̄ ꝟm illō ij. Pet.
ij. Meli⁹ erat illis nō cognoscere viaz iusti
cie q̄ȝ post agnitionez retrorsum cōuerti ab
eo q̄ illis traditū ē scō mādato. plures ob
hoc negligūt pniam pagere. Sed hiero. ad
rusticū. vt habet̄ de pe. dis. iij. § q̄ aūt per
pniam. dicit sic. Septies cadit iustus ⁊ re-
surgit si cadit quō iust⁹: si iust⁹ quō cadit:
Sed iusti vocabulū nō amittit q̄ per pniam
sp resurgit. Et nō solū septies ꝟ etiā septua
gies septies delinquēti si ꝯuertat̄ ad pniaz
21 pctā donant̄. hec ibi. Vicesimoprimo alie-
ne trāsgressionis cōsideratione. Multi eñi
quia vidēt alios grauiter delinq̄re aut suos
superiores legem dei transgredi aut cōside
rant multitudinē peccātiū audaciores fiūt

ad peccata cōmittēda et cōtinuāda. Sȝ Au
gu. in omel. de pnīa. vt habet̄. ij. q. i. ca. mul-
ti. dicit sic. Nō ergo illi quos monem⁹ agere
pniam q̄rant sibi comites ad supplicia nec
gaudeāt quia plures inueniāt sibi siles. nā
nō ꝓpterea min⁹ ardebūt: q̄ cum mult̄ ar-
debūt. hec ibi. Vicesimosecūdo falsa de se 22
extimatione. Plures eñi dicūt cū phariseo.
nō suz sic ceteri hoīuz: raptores: iniusti. adul
teri: sed ieiuno bis in sabbato: decimas do
oīuz que possideo. Luc. xviij. Ego nō inter-
feci xpm nec cōmisi homicidiū nec surripui
alienum: qualia pctā habeo: quid malefeci:
ad q̄d debeo facere pniam: vnde Ambro.
vt habet̄. vi. q. i. c. imitare. dicit sic. Sciam⁹
neminē se iactare debere. Nam ⁊ si petr⁹ la
psus est quia dixit. Et si alij scādalizati fue-
rint: sed nō ego: quis ali⁹ iure de se psumat:
Deniq̧ ⁊ dauid q̄ dixerat. Ego dixi in abū
dantia mea nō mouebor in eternū: eaȝ sibi
iactantiā obfuisse cōfitet̄ dicens. Auertisti
faciē tuā a me ⁊ fact⁹ suz cōturbat⁹. hec ibi.
Nemo ergo de sui firmitate psumat. Vi- 23
cesimotertio penitētia onerosa actiōe. Con
siderāt plures ꝙ si agerēt penitentiā opor-
teret eos refrenare sensum ⁊ appetitū a cor
poralib⁹ delitijs ⁊ plurimis delectationib⁹.
scȝ gustus: veneris chorearum ludoꝝ: sola-
tioꝝ mundi ⁊ hoc est eis onerosuz ⁊ graue
q̄ñ dicūt illud Sap. ij. Venite ergo ⁊ frua
mur bonis que sūt ⁊ vtamur creatura tāq̄ȝ
in iuuentute celeriter. Nullū pratū sit ꝙ nō
pertrāseat luxuria nostra. Vbiq̧ relinqua-
mus signa leticie ⁊c̄. Vnde aug⁹. in ꝟmone
ad heremitas dicit. O mūde immūde cun-
cta bona pmittis sed cuncta mala tribuis.
Van⁹ qui tibi credit: btūs qui a te recedit.
Promittis eñi vitā ⁊ donas mortē: pmit-
tis stare sed cito recedis: pmittis florere ꝟ
cito vanescis. pmittis gaudium ⁊ largiris
merorē: pmittis pacē ⁊ ecce turbatio. hec il
le. vt patȝ. Vicesimoquarto odij maligna 24
retentiōe. Plurimi eñi dicūt. Ego volo fa-
cere omne bonū ⁊ p̄cauere mihi a peccatis
sed cū inimico meo nō possez recōciliari in
eternū. omne aliud facerē sed hoc nullomō
facere possum: q̄ ego nō offendi eū sed ipe
gratis me offendit auferēdo famaȝ meam
spoliādo me bonis meis: interfecit patrem
vel filiū meū: ideo nō possum sibi indulgere
Sed beatus Greg̃. vt habet̄ de peni. dis. v.
ca. falsas. dicit sic. Qui odiuȝ in corde gerit
sciat se verā penitentiaȝ nō posse peragere

per quã ad eternã vitam peruenire valeat
nisi odiũ ex corde dimittat. hec ibi. Et de cõ
sec. dis. iiij. ca. quõ. d2 sic. Naȝ redire dimissa
pctã vbi fraterna charitas nõ est. apertissi
me dñs in euangelio docet in illo seruo a q̃
dñs dimissum debitũ petiuit eo ꝙ ille con
seruo suo debitum nollet dimittere. hec ille
ꝛc. Vicesimoqnto mẽtis vana seductiõe.
Penitẽtia eñi in fine vite multos solet deci
pere qui dicũt. Exquo de⁹ est ita misericors
ꝙ vt dicit ꝓpheta. In quacũqȝ hora inge
muerit pctõr ꝛ cõuersus fuerit ad me oĩuȝ
iniqtatũ ei⁹ quas operat⁹ est nõ recordabor:
sufficit ꝙ in fine vite peniteam⁹. Sȝ pericu
losa est illa serotina pnĩa. vnde de peni. dis.
iij. § vlti. dicit̃ sic. Penitẽtia nulli in pctõ ꝑ
seuerãti vtilis est. nõ tñ alicui denegãda est
q2 sentiet fructũ eius cũ alteri⁹ criminis pe
nitentiã egerit. Sic itaqȝ negat̃ eũ agere pe
nitentiã q̃ ꝑseuerat in crimine vtilem sibi ꝛ
fructuosam. Vicesimosexto p̄destinatõis
infallibili executiõe. Sũt eñi multi q̃ dicunt
Ad qd̃ est vtilis pnĩa? si sum p̄destinatus
vel reprobat⁹ quicq̃d boni aut mali fecero
vanũ erit: q2 nõ eueniet aliter si debeo sal
uari saluabor si debeo dãnari damnabor.
Sed aug⁹ vt habet̃. xxiij. q. iiij. ca. nabucho
donosor. § itẽ q̃ p ꝓphetam dicit sic. Sicut
ergo q̃uis certissime sciam⁹ neminẽ vltra
terminũ sibi a deo p̄fixũ esse victurũ: oĩbus
tñ languẽtib⁹ nõ incõgrue medemur: sic q̃
uis nemo saluet̃ nisi p̄destinat⁹ ad vitã. oĩ
tñ delinquẽti ẽ adhibẽda correctio nec ma
lorũ est negligẽda disciplina. hec ille. Vi
cesimoseptimo corporũ celestiũ fatali dispo
sitiõe. Dicit eñi ignorãs ꝛ fatu⁹. libẽter face
rem bonũ sȝ nõ possum: quia nat⁹ sum sub
tali planeta: stella mea ad hoc me inducit:
celũ hoc mihi influit. Sed si homo cogeret̃
ꝑ planetã ad operãdũ tũc naturaliter ꝛ ne
cessario opet̃: ꝛ sic oẽs hoĩes eodem mõ eli
gerẽt sicut oẽs irũdines eq̃liter nidificãt. cũ
tñ iacob ꝛ esau ex eodẽ p̄re ꝛ m̄re nati sint
eadẽ hora ꝛ actu ꝛ vn⁹ fuit bon⁹ ꝛ alter ma
lus. vn⁹ eligit viam dei alter v̓o peccati ex li
bertate arbitrij. Vicesimooctauo gr̃e sub
tractiõe. Plures eñi audiẽtes illud Johã.
xvi. Sine me nihil potestis facere. ꝛ illud.
Gr̃a dei suȝ id qd̃ suȝ: dicũt Cuȝ nõ possim
sine gr̃a bonũ agere ꝛ hãc a meipso nõ ha
beã nec merear iõ pnĩam agere nõ possum
Sȝ hãc grãm ꝓmereri possum⁹ ꝑ hũilitatẽ
q2 supbis de⁹ resistit. hũilib⁹ aũt dat grãm.

sicut patȝ de publicano. de q̃ dicit glo super
Luc. xviij. Hũilis publican⁹ non audet ap
propinq̃re deo vt de⁹ sibi appropinquet nõ
aspicit. vt de⁹ aspiciat. ꝯsciã p̄mit s̄ spũs sub
leuat pect⁹ tũdit ac de se penas exigit vt de⁹
parcat: cõfitet̃ vt de⁹ ignoscat. ideo iustifica
tus descendit q2 hũilitatẽ tenuit. hec ibi vt
patȝ. Vicesimonono operum bonoꝝ de
fraudatiõe. Plures eñi audiẽtes aplm̃ di
centẽ. Nõ sũt cõdigne passiões hui⁹ tpis ad
futurã gl̃iam que reuelabit̃ in nobis. dicũt.
Exquo opa nr̃a nõ sũt meritoria vite et̃ne
quid ergo valet nos affligere in pnĩa? Sed
Greg̃ sup Ezech. vt habet̃ de pe. di. iij. § fi
nis hui⁹ auctoritat̃ ꝛc. dicit sic. Hoc nobis
maxime cõsiderãdũ est q2 cũ mala cõmitti
mus sine cã bona nr̃a trãsacta reuocamus:
qm̃ in ꝑpetratiõe maloꝝ nulla dȝ esse fidu
cia bonoꝝ p̄teritoꝝ. De ꝑtuso q̃ppe sacculo
aliũde exit qd̃ aliunde imittit̃: q2 indiscrete
mẽtes mercedẽ q̃ de bono acq̃rit̃ nõ aspi
ciũt quõ ex malo ope ꝑdat̃. Priora v̓o bo
na opa sic peccãdo fiũt irrita ita ꝑ pnĩaȝ re
uiuiscũt ꝛ ad meritũ et̃ne btitudinis singu
la ꝓdesse incipiũt. hec ibi. Tricesimo iusto
rũ bñ operãtiũ ꝑsecutiõe. Cũ eñi quidã au
diũt Salomonẽ eccl̃iastes. viij. dicẽtẽ. Sũt
iusti q̃b⁹ mala ꝓueniũt q̃si facta egerint im
pioꝝ. statiȝ dicũt. Cur debeo pnĩam agere?
mox eñi vt incepo bñ agere mltas incurrã
tribulatões: attẽdũt nãqȝ ad illud malach.
iij. Van⁹ est q̃ seruit deo ꝛ qd̃ emolumentũ
q2 custodiuim⁹ p̄cepta ei⁹ ꝛ q2 ambulauim⁹
tristes corã dño exercituũ? Sȝ greg̃. dic̃ vt
hr̃. vij. q. i. c. Aduẽsitas q̃ bonis votis obijcit̃
ꝓbatio v̓tutis est nõ indiciũ reprobatiõis
Quis eñi nesciat q̃ ꝓsperũ fuerit ꝙ b. pau.
apl̃s p̄dicatur⁹ ad italiã veniebat ꝛ tamen
veniẽs naufragiũ ꝑtulit s̄ tñ nauis cordis
in maris fluctib⁹ integra stetit. hec ibi. Tri
cesimop̄mo maiorũ indigna ꝓsperatione.
Audiũt eñi q̃dã salomonẽ eccl̃iastes. viij.
dicẽtẽ. Sũt impij q̃b⁹ bona ꝓueniũt q̃si fa
cta iustoꝝ habeãt: iõ ꝑsistũt in pctĩs ne ꝓ
speritate careãt. Sȝ Joh. Chry. vt habeat̃
de pe. di. iij. § quãq̃ dicit sic. Quid ḡ turba
mur? nemo vidẽs malignos ꝓsperitatẽ ha
bere turbet̃. Nõ ẽ hic retributio malignita
tis neqȝ v̓tut̃. At si aliq̃n cõtigerit vt aliq̃
sit retributio vel malicie vel v̓tut̃ nõ tñ s̄m
ꝙ dignũ ẽ: s̄ simpl̃r veluti q̃dã gust⁹ iudicij
vt q̃ resurrectioni nõ credũt talib⁹ doceant̃.
Qñ itaqȝ videm⁹ malignum ditescere non

subruamur ꝛ qñ videm⁹ bonũ mala pati nõ turbemur. Illic corona illic supplicia. Est ꝛ alia rõ: qꝛ non põt malus in oĩb⁹ mal⁹ esse sed aliqua bona habet: neqꝫ bon⁹ in oĩbus bon⁹ esse. sꝫ hꝫ aliqua pctã. Qñ ergo ꝓsperitatẽ habet mal⁹ malo capiti sui est. Cũ eniꝫ ꝓ illis paucis bonis retributioneꝫ hic accipit illic iam pleni⁹ puniet̃ hec ibi. Tricesimosecũdo alienoꝝ difficili restitutiõe. Plures eñ dicunt quecũqꝫ habeo male lucrat⁹ sum scꝫ ꝑ furta: ꝑ rapinas: per fraudes ꝛc̃ si debeo agere pñiam oportet me oĩa restituere. Sꝫ aug⁹. vt habet̃. xiiij. q. vi. dicit. Si res aliena ꝓpter quã pctm̃ est reddi possit ꝛ nõ reddit̃ pñia nõ agit̃ sed simulat̃. Si aũt veraciter agit̃ nõ remittit̃ pctm̃ nisi restituat̃ ablatũ si vt dixi restitui põt. Tricesimotertio dolere de pñie actiõe sicut fecit pharao q̃ ex signis que moyses faciebat in ꝯspectu eius dolebat. at vero cũ cessasset plaga displicebat sibi penituisse nec populũ dimittebat. Sꝫ btũs Ambro. xvij. q iij. dic̃ sic. Sũt qui opes suas tumultuario mẽtis impulsu nõ iudicio ꝑpetuo vbi eccl'ie cõtulerũt postea reuocandas putauerunt, quib⁹ nec pma merces grata est nec secũda. qꝛ nec pma iudiciũ habuit ꝛ secũda quidẽ habuit sacrilegiũ. Sũt quos penituit opes suas diuisisse pauperib⁹. sic eos qui pñiam agunt hoc solum timere oportet ne ipsi⁹ penitẽtie agant pñiam. hec ibi. Tricesimoq̃rto si q̃s penitet sine vera cõtritiõe. vñ Augꝰ. vt habet̃ de pe. dis. i. §. quecũqꝫ ergo. dicit sic. Est enim pñia dolor cordis quo q̃sqꝫ in se punit qđ deliquit. Sic de⁹ misericordiaꝫ dat vt seruet veritatẽ ꝛ iusticiã vt nec pctã ei⁹ sint impunita cui ignoscit. Ignoscit eñ seipsuꝫ puniẽti homini mĩsicordia est qꝫ homo liberat̃. veritas qꝫ pctm̃ punit̃. hec ibi. Tricesimoquinto penitere de q̃busdaꝫ cũ alioꝝ pctõꝝ retẽtione. vñ Aug⁹. vt habet̃ de pe dis. iij. §. Item opponit̃ de hieronymo. dic̃ sic. Sũt plures quos penitet peccasse sꝫ nõ oĩno reseruãtes sibi quedã in quib⁹ delectent̃ non aĩaduertẽtes dñm simul mutũ ꝛ surdum a demonio liberasse ꝑ hoc docẽs nos nunq̃ nisi de oĩb⁹ sanari. Si eñ vellet pctã ex parte reseruari habentẽ. vij. demonia perficere potuit. vi. expulsis. Expulit auteꝫ. vij. vt oĩa crimina simul eijciẽda doceret: quedã enim impietas infidelitatis est ab illo qui iust⁹ et iusticia est dimidiã sperare veniam. hec ibi. Tricesimosexto penitere sine confidentia de pctõꝝ emẽdatiõe. vñ Hiero. sup Math. vt habet̃ de pe. dis. iij. §. in salicib⁹ dicit sic. Nihil iude ꝓfuit egisse pñiam ꝑ quã scelus corrigere nõ potuit. Si qñ frater peccat in fratrẽ vt emendare valeat qđ peccauit põt ei diuinit⁹ dimitti. sin autẽ permanẽt opera: frustra voce assumit̃ pñia. hoc est qđ de eo dicit̃. Et oratio ei⁹ fiat in pctm̃ vt nõ solum emẽdare nequerit ꝓditionis nephas: sꝫ pro prij homicidij scel⁹ addiderit. hec ibi. Fuit ergo pñia iude falsa: qꝛ nõ emẽdauit. Tricesimoseptimo dolere de pctõ sine sacramẽtali cõfessiõe. vñ Ioh. chry. vt habet̃ de pe. dis. i. §. alij ecõtra. dicit sic. Perfecta penitẽtia cogit peccatoreꝫ oĩa libenter sufferre: in corde ei⁹ sit cõtritio: in ore cõfessio: in opere tota humilitas. hec est fructifera penitẽtia. Nõ põt quis grãm vite celestis accipe nisi purgat⁹ fuerit ab omni labe pctĩ per penitẽtie cõfessionẽ ꝛc̃. Tricesimooctauo penitere de pctõ absqꝫ reali satisfactione. vñ Augu. vt habet̃ de pe dis. iij. §. i dicit. Satisfactio penitẽtie est pctõꝝ causas excidere nec earum suggestionib⁹ aditum indulgere. Et de pñia dis. i. §. sufficiat. dicit sic. Non sufficit mores in melius cõmutare ꝛ a ꝓteritis malis recedere nisi etiã de his q̃ facta sunt satisfaciat dño ꝑ penitẽtie dolorẽ: ꝑ humilitatis gemitũ ꝑ cõtriti cordis sacrificiuꝫ cooperãtib⁹ elemosynis ꝛ ieiunijs ꝛc̃. Tricesimonono abstinẽdo a sacramẽtali cõione. Unde de pñia dis. i. §. nõnulli poscũt dicit̃ sic. Sunt qui arbitrent̃ hanc pñiam esse si abstineat̃ a sacramẽtis celestib⁹. Hi seniores in se iudices sunt qui penã ꝓscribũt. si remediũ declinãt quos ob penã pctĩ cõueniebat dolere qui a celesti fraudarent̃ grã. hec ibi. vt constat. Quadragesimo penitere sine criminũ aggrauatiõe. vñ Greg. dicit vt habet̃ de pe. dis. v. ca. falsas pñias dicim⁹ que nõ ꝫm auctoritatẽ scõꝝ patrũ ꝓ q̃litate criminũ imponũt̃. hec ibi. Tñ hodie pñie sũt arbitrarie. vt habet̃. xxvi. q. vij ca. Tpa plenitudinis habita moderatione cõstituenda sũt tuo iudicio ꝓut ꝯuersoꝝ aĩos ꝓspexeris esse deuotos. pariter etiaꝫ habentes etatis senilis intuituꝫ ꝛ periculoꝝ quorũcũqꝫ aut egritudinũ respiciẽtes necessitates in q̃b⁹ si quis ita grauiter vrgeat̃ vt dũ adhuc penitet de salute ipsi⁹ desperet̃ oportꝫ ꝑ sacerdotalẽ sollicitudinẽ cõionis gratia subueniri. hec ibi. Et qꝛ obstinatis in malicia deus nũq̃ misert⁹ fuit. vt habet̃ xxiiij. q. ij. c. lego

tur.vbi dicit͛ sic. Ab ipso deniq3 saluatore
veniā nisi se corrigētib⁹ fuisse indultā. Au
ditū aūt sub isto celo non legit͛ oīno nec dr
ꝙ ex eoꝝ voce depromit͛ date nobis veniā
vt tn̄ nos in errore duremus.hec ibi. Pro
pterea hmōi obstinatio ꝓrsus abijcienda ꝛ
vera penitētia peragēda. Post hanc decla
ratione dixit sanct⁹ Thomas. O aīa deuo-
ta iā potes intelligere necessitatē pnīe sine
qua saluari nō potes: quia vt habet͛ de pe.
dis.i.§.serpens. Leo eps dicit. Multiplex
mīa dei ita lapsib⁹ hūanis subuenit vt non
solū p baptismi grām: s; etiā p pnīe medici-
nā spes vite reparet͛ eterne vt q̄ regenera-
tionis dona violassent ꝓprio se iudicio con
dēnātes ad remissionē criminū peruenirēt
hec ibi. Ad verā aūt pnīam cōcurrunt vi-
ginti cōditiones seu signa. Primo de⁹ ope
rator. Requirit͛ eni opatio dei mouētis mē
tem hoīs cōuertēdo ad seipsu3 ꝛ liberu3 ar
bitriū ei⁹ ꝛ bonū reducēdo.ps̄. De⁹ tu cōuer
tens viuificabis nos. ꝛ Threnoꝝ.iiij. Con
uerte nos dn̄e ad te ꝛ cōuertemur. Secun
do fidei fulgor sicut apl's dicit Ro.iiij. Cre
denti in eū qui impiū iustificat reputatur fi
des ei⁹ ad iusticiā ſm ꝓpositū gratie dei vn̄
in iustificatiōe impij requirit͛ act⁹ fidei q̄tū
ad hoc ꝙ homo credat deū esse iustificato-
rē hoīu3 per mysteriū xpi sc3 passionis ei⁹.
Roma.v. Iustificati ex fide pacem habea-
mus ad dn̄m: per dn̄m nostrū iesum xp̄m
per que3 ꝛc̄. Tertio seruilis terror quo q̄s
timore suppliciorū a pctō retrahit͛.ps̄. Con
fige timore tuo car me.a iu.e t.ti. Quarto
spei valor quo quis sperat se misericordia3
adepturū. Ecc̄ xxxiiij. Qui timet dn̄m nihil
trepidabit ꝛ nō pauebit: quoniā ipse ē spes
eius. Quinto charitatis ardor quo q̄s ꝓ-
pter reuerentiā dei emēdā volūtari⁹ deo of-
fert ꝛ se in amorē dei firmat.ps̄. Volūtarie
sacrificabo tibi ꝛ cōfitebor noī tuo dn̄e: qm̄
bonu3 est: qm̄ ex oī tri.eri.me. Sexto filia-
lis timor quo alicui pctm̄ displicet ꝓpter se-
ipsum ꝛ ꝓpter eius turpitudinē ꝛ nō ia3 ꝓ
pter supplicia. Esa.xxvi A timore tuo dn̄e
concepim⁹ ꝛ parturiuim⁹ spm̄ salutis id est
pnīe salutaris ꝛc̄. Septimo ꝯ pctm̄ zeli fu
ror sc3 ne regnet in aīa.ps̄. Afflict⁹ su3 ꝛ hu
miliat⁹ sum nimis ru.a ge.cor mei. Octa-
uo diaboli ꝛ tēptationū horror ne deinceps
mens illis cōsentiat: sed acerrime resistat.
Ecci.xxxiij. In tēptatione de⁹ illū cōserua-
bit ꝛ liberabit a malis ps̄. Qm̄ in te eripiar
a tēptatione ꝛ in deo meo trās. murū. No-
no memorie pctōꝝ abhomiabilis fetor.ps̄.
Iniq̄tatē odio habui ꝛ abhoīat⁹ sum lege3
aūt tuā dilexi. Decimo lachrymarū rigor.
ps̄. Fuerūt mihi lachryme mee panes die
ac nocte. ꝛ iterū Lachrymis meis stratum
meū rigabo. Undecimo cōtritiōis repeti
tus dolor ps̄. Obmutui ꝛ hūiliat⁹ sum ꝛ si-
lui a bonis ꝛ dolor me⁹ renouat⁹ est. Duo
decimo pudoris rubor ps̄. Tota die vere-
cūdia mea cōtra me est ꝛ ꝯfusio faciei mee
cooperuit me ꝛc̄. Tredecimo insatiabilis sa
tisfactiōis labor ps̄. Ego autē in iusticia ap
parebo cōspectui tuo: satiabor cu3 appa.g.
tua. Quartodecimo ad mādata dei volū-
tatis feruor ps̄. Viā mādatoꝝ tuoꝝ cucur-
ri cū dilatasti cor meū. Quintodecimo de
siderabilis intrīnsec⁹ decor sc3 ꝟtutum.ps̄.
Omnis gloria ei⁹ filie regis ab int⁹ in vesti
tu deaurato. Sextodecimo deuotiōis vi-
gor.ps̄. Iuraui ꝛ statui custodire iudicia iu
sticie tue: hūiliat⁹ sum vsquaq3 ꝛc̄. Decimo
septimo cōtēplatiōis sopor ps̄. Ego aūt di
xi in excessu mentis mee: ꝓiect⁹ sum a facie
oculoꝝ tuoꝝ. Decimooctauo dīne allocu-
tionis dulcor ps̄. Quā dulcia faucib⁹ meis
eloquia tua sup mel ori meo ꝛc̄. Decimo-
nono sacre testificatiōis dīne p̄sentie cruor
Exēplū susanne p̄eligentis mori q̄3 peccare
Daniel'.xiij. Vicesimo gloriosus fame re
mittētis ꝛ penitētis odor. Exēplū de maria
magdalena cui⁹ odore domus impleta est.
Io.xij. Ne tn̄ belial gloriet͛ in argutijs suis
docebo te qualiter ei r̄ndeas. Ad primu3
dic ꝙ verbū vel blasphemia in spm̄sanctu3
est finalis impenitētia: vt Aug. dicit libro
de verbis dn̄i que penit⁹ irremissibilis est:
quia post finem huius vite nō est remissio
pctōꝝ. Ad secūdū dic ꝙ esau iō nō īuenit
locū pnīe q2 dixit. veniēt dies luct⁹ p̄ris mei
ꝛ occidā iacob fratrē meū. vn̄ Io.cry.vt ha
bet͛ de pe.di.iij.§. Itē iohes os aureū. dic͛ sic
Penituit esau s; magis iste nūq3 penituit.
Lachryme quippe ei⁹ nō erāt pnīe: s; animi
violēti ꝛ indignatiōis interne qd̄ ei⁹ opib⁹
opiet͛.h ibi. Ad tertiū dic ꝙ antioch⁹ non
vere penituit. Dolebat eni de culpa p̄terita
nō ꝓpter offensa3 dei: s; ꝓpt͛ infirmitatē cor
poralē quā patiebat͛. Ad q̄rtū dic ꝙ illud
ꝟbū Aug. tāta est labes illi⁹ pctī vt depcan
di hūilitatē subire nō possit: intelligēdū ē.s.
de facili sicut aliq̄s morb⁹ dicit͛ incurabilis
ſm naturā suam per quam tollit͛ id ex quo

morbus potest curari: puta cū morb⁹ tollit ꝟtutē nature vel inducit fastidiū cibi ⁊ medicine: licꝫ etiā talē morbū medic⁹ possit curare. Ita pctm̄ in spm̄sanctū dr̄ irremissibile ẜm suā naturā inquātū excludit ea ꝑ que fit remissio pctōꝝ. Per hoc tn̄ nō precludit via remittēdi ⁊ sanādi oīpotentie ⁊ misericordie dei ꝑ quā tales q̄si miraculose spāliter sanant̃ que interdū in ꝓfundū maris cōuertit. vt dicit̃ in ps̄. Tūc aīa plene instructa gratias agens deo ⁊ suis doctorib⁹: leta rediit domū in pace quaꝫ nobis cōcedat Jesus xp̄s dn̄s noster in scl'a scl'oꝝ. Amē.

Feria quinta dn̄ice ꝑme quadragesime Sermo nonus de mendacio.

Sermo meus nō capit in vobis. Johā. viij. Hodie aīa simplex fidelis ⁊ deuota salutis sue intēta accessit ad ecclesiā ⁊ audiens missam taꝫ ex lectiōe ꝓphie Ezech. xviij q̄ꝫ ex euāgelio aduertit ⁊ intellexit vnaꝫ cōclusionē valde notabilē. scꝫ Mendaciū est per se prauū fugiēdū ⁊ vitupabile: ⁊ verum est ꝑ se bonū ꝓsequēdū ⁊ laudabile. Rō istius ꝯclusionis est ista: qr̄ illud qd̄ est ẜm se malū ex suo genere nullo mō pōt esse bonum neqꝫ licitū. Ad hoc em̄ ꝙ aliqd̄ sit bonū requirit̃ ꝙ oīa recte cōcurrāt qm̄ bonū est ex integra causa: malū aūt ex singularib⁹ defectibus. vt dicit Dio⁹. iiij. ca. de di. noīb⁹. Sꝫ mēdaciū ē malū ex suo genere. ē em̄ act⁹ cadens sup indebita materia. Cuꝫ em̄ voces sint signa intellectuū innaturale est ⁊ indebitū ꝙ aliqs voce significet qd̄ nō habet in mēte. vnde oē mēdaciū est pctm̄. ꝓpterea Ecc̄. vij. dr̄. Noli velle mētiri oē mendaciuꝫ Et ps̄. Perdes oēs qui loquūt̃ mēdaciuꝫ. Et sap̄. i. Os qd̄ mentit̃ occidit aīam. nam pctm̄ mortale cū repugnet charitati ꝑ quaꝫ aīa viuit deo cōiuncta mendaciū pōt cōtrariari charitati tripliciter. Primo ẜm sē scꝫ ex ipsa falsa significatiōe que qdē si sit circa res diuinas cōtrariat̃ charitati dei. vt mendaciū diuinoꝝ cui⁹ veritatē aliquis tali mēdacio occultat vt diuini: aut corrūpit vt heretici. vn̄ hmōi mēdaciū nō solum opponit̃ ꝟtuti veritatis: sꝫ etiā ꝟtuti fidei ⁊ religionis: ideo hoc mēdaciū grauissimū est ⁊ peccatū mortale. Si ꝟo significatio falsa sit circa aliquid cui⁹ cognitio pertineat ad hoīs bonū puta que ꝑtinet ad ꝑfectionē sciētie ⁊ informationē moꝝ: tale mēdaciū inq̄ꝫtū infert dānū false opinionis ꝓximo contrariat̃ charitati q̄ꝫtuꝫ ad dilectionē ꝓximi. vn̄ est pctm̄ mortale. Si ꝟo sit falsa opinio ex mēdacio generata circa aliqd de quo nō refert vtrū sic vel aliter cognoscat̃: tūc ex tali mendacio non dānificat̃ ꝓximus: sicut si quis fallat̃ in aliquib⁹ particularib⁹ cōtingentib⁹ ad se nō petinētib⁹. vnde tale mendaciū ẜm se nō est pctm̄ mortale. Secundo aliqd̄ mēdaciū cōtrariat̃ charitati rōne finis intenti scꝫ qd̄ dicit̃ in iniuriā dei: ⁊ sic est pctm̄ mortale. vtpote religioni cōtrariū aut in nocumentū ꝓximi. q̄ꝫtū ad personaꝫ diuitias vel famā: ⁊ sic etiā est pctm̄ mortale. cū nocere ꝓximo sit pctm̄ mortale: ex sola aūt intentiōe pctī mortalis aliqs mortalit̃ peccat. Tertio mō ꝑ accidēs scꝫ si finis intētus nō cōtrarietur charitati sic mēdacium nō erit pctm̄ mortale. sicut apparet in mendacio iocoso in quo intendit̃ aliq̄ leuis delectatio: etiam in mēdacio officioso in quo intendit̃ aliqua vtilitas ꝓximi ꝑ accidens em̄ pōt cōtrariari charitati rōne scādali vel cuiuscūqꝫ dāni cōsequētis ⁊ sic erit etiā peccatū mortale scꝫ dū aliqs non veret̃ ꝓpter scandalū publice mētiri ⁊c̄. His intellectis aīa exiuit ab ecclesia vadens domū cū ꝓposito emēdandi vitā ⁊ nūq̄ꝫ fallere quēpiaꝫ suis mendaciis: sed semper veracē se cunctis prebere. Et ecce Belial intendēs eam ab hoc sancto ꝓposito reuocari ait. O aīa simplex ꝙ facile deciperis tam leuiter credendo. volo tibi ostendere ꝙ mendacium nō est peccatū. Primo sic. Nullus remuneratur a deo ꝑ peccato: sed obstetrices egypti remunerati sunt a deo ꝓpter mēdaciuꝫ Dicit̃ em̄ Exo. i. ꝙ edificauit deus illis domos ꝓpter mendaciū ergo mēdaciū nō est pctm̄. Secūdo sic. Gesta sanctoꝝ narrant̃ in sacra scriptura ad informationē vite humane: sed de quibusdaꝫ sanctissimis viris legit̃ ꝙ sunt mentiti. sicut Gen̄. xij. et. xx. ꝙ abraham dixit de vxore sua ꝙ soror sua esset. Jacob etiam mentit⁹ est dicens se esse esau: ⁊ tamē benedictionē adept⁹ est. Gen̄. xxvij. Judith etiam cōmendatur que holoferni mētita est: ergo mēdaciū nō est pctm̄. Tertio sic. Minus malū est eligēdū vt vitet̃ mai⁹ malū. sicut medic⁹ ꝑcidit mēbrū putridū ne corrumpat̃ totum corp⁹: sed min⁹ nocumētū est ꝙ aliquis generet falsaꝫ opinionē in aīo alicui⁹ q̄ꝫ ꝙ aliqs occidat vel occidat̃: ergo licite pōt homo mētiri vt vnū

ꝓduct ab homicidio ⁊ aliū a morte. Quarto sic. Mendacium ē si aliq̄s nō impleat qđ ꝓmisit. ſ nō oīa ꝓmissa sunt implēda. Dicit eni Isid. vt habet. xxij q. iiij. In malis ꝓmissis rescinde fidē. in turpi voto muta decretū. ergo mēdaciū nō est pctm̄. Alia. vero abijt tristis querēs ⁊ ꝯsulens legis doctores. Cui mox obuiauit moyses a quo cū cognouisset causas mestitie sue ꝯfortās eā in sancto ꝓposito veritatis ait. Ego ostendā tibi ꝯclusionē quā audiuisti ex euāgelio testimonio legis quadruplicis. scꝫ.

Legis Naturalis.
Legis Diuinalis.
Legis Prophetalis.
Legis Humanalis.

Primo ex testimonio legis naturalis ⁊ hoc quadruplr. s. ꝑ ratiões naturales. ꝑ phos morales. ꝑ poetas. ꝑ exēpla gentiliū. Quantū ad ratiōes naturales sciendū ꝙ veritas scđm ꝙ est virtus moralis ē per quā aliquis dicit verax q2 hoc ipm qđ est dicere verū est actus ⁊ sic ꝓprie noīatur veracitas. Ad quā ꝯcurrunt quattuor.

Prīo honestas. Nā habitus cuiuslibet virtutis manifestat per actū suū. Actus autē veritatis ē manifestatio ad alterū inq̄ntum scꝫ ea que circa ipm sunt vnus hō alteri manifestat. vnde ex honestate vnus alteri debꝫ veritatis manifestationē. Est eni ordo quidaꝫ determīatus ſm ꝙ exteriora nostra vel verba vel facta debite ordinant ad aliq̄d sicut signa ad signatū ⁊ ad h̄ ꝑficit hō per virtutē veritatis. Scđo equitas. Cū enim hō sit aīal sociale naturaliter vnus hō dꝫ alteri id sine quo societas hūana cōseruari nō posset. nō autē possent homīes cōuiuere nisi inuicē sibi crederēt tanq̄ sibi inuicē veritatem manifestātibus ⁊ iō virtus veritatis attendit rationē debiti ⁊ equitatis. Tertio volūtas. Nā veritas scđm qđ est cognita ꝑtinet ad intellectū: sed hō ꝑ ꝓpriā volūtatē ꝑ quā vtit habitib⁹ ⁊ mēbris ꝓfert exteriora signa ad veritatē manifestandā q2 ille q̄ dicit verꝫ ꝓfert aliqua signa ꝯformia reb⁹. s. verba vel aliqua facta exteriora vel quascūqꝫ res exteriores. Circa hmōi autē res sunt sole virtutes morales ad quas etiā ꝑtinet vsus exteriorū membrorū scđm ꝙ fit ꝑ imperiū volūtatis ⁊ sic manifestatio veritatis ē actus volūtatis. Quarto īfallibilitas. Est eni veritas q̄ aliq̄s in vita ⁊ ī ſmone talē se demonstrat q̄lis ē ⁊ non alia q̄ꝫ ea q̄ circa ipm sunt nec maiora nec mīora. In q̄ntū autē manifestatio ē actus moral' oꝫ ꝙ sit volūtaria ⁊ ex intētiōe volūtatꝭ dependētis. Propriū vero māifestatiōis obiectū ē verū vel falsum. Intētio volūtatꝭ pōt inordīate ferri ad duo q̄rū vnū ē vt falsuꝫ enunciet. aliud ē vt aliq̄s fallat. Qū ḡ ista tria ꝯcurrūt. s. ꝙ falsum enunciet ⁊ ꝙ assit volūtas falsum enūciādi, ⁊ intētio aliquē fallēdi tūc ē mēdaciū sicut aug. dicit li. ꝯ mēdaciū. Nemo dubitet eū mētiri q̄ falsum enūciat cā fallēdi. Sicut ḡ mendaciū ꝯsistit in fallēdo aliū. sic ꝟitas ꝯsistit ī intētione nullū fallēdi. vn̄ magis peccat q̄ dic̄ verū intēdēs dicere falsum q̄ q̄ dicit falsum intēdēs dicere verū. Quātū ad phos morales. sciēdū ꝙ ꝟitas ꝯmēdat q̄druplici testimonio. Prīo pycthagore. vn̄ hiero. ꝯ ruffinū dicit sic. Pycthagore p̄ceptū fuit p⁹ deū ꝟitatē colendā q̄ sola hoīes deo ꝓximos facit. h̄ ille. Rō ē q2 ꝟitas ē adeq̄tio toti⁹ vite hoīs q̄. s. intētio ⁊ ſmo ⁊ act⁹ hoīs inuicē in bono ꝯcordāt nec ī vllo īter se dissentiūt. vn̄ verissime dr̄ ꝙ veritas nō hꝫ angulos. Secūdo demosthenis oratoris ī quadā oratione sic dicētis. Liberi seruiqꝫ ꝑsonā veritas separat serui liberiqꝫ mendaciū miscet. Tertio tullij in inuectiua ꝯ Salustiū dicētis sic. O magna vis veritatis q̄ ꝯ oīm ingenia calliditatē. solertiaꝫ. cōtraqꝫ fictas oīm insidias facile ꝑ se ipsa defendit. Quarto lactātij li. de vero cultu dicētis sic. Uir iustus nō solū homini amico ⁊ familiari: sed etiā inimico ⁊ ignoto existīabit mētiri non esse suū. nec aliq̄n cōmittet vt lingua interpres aīe sensu et cogitatōe discordet. h̄ ille. Nā veritas ē odiosa his q̄ vitā suā voluptatib⁹ ⁊ illecebris dedit. Quātū ad poetas. sciēdū ꝙ veritas ꝯmēdat quadruplici testimonio. Prīo terentij in andria dicētis. Obsequiuꝫ amicos veritas odiū parit. Scđo Boetij li. i. de cōsola. dicētis sic. Nubib⁹ atris ꝯdita Nullum fundē possunt sydera lumē. Tu quoqꝫ si vis lumīe claro cernere verū. Tramite recto carpere callē. Gaudia pelle spēqꝫ fugato. Pelle timorē. nec dolor assit. Nubila mēs ē vincta qꝫ frenis. Hec vbi regnāt. Tertio galteri in alexandreide li. viij. dicētis sic. min⁹ ē preciosus ⁊ absqꝫ Pōdere sermo grauis. quē non grauis edidit auctor. Rumoresqꝫ facit leuitas auctoris inanes. Quarto ꝓsperi libro epigrāmatū dicētis sic. Nō ꝓdest cuiq̄ sol' bona dicere verbis. Impia mens habeat ꝙ

bene lingua sonat. Nã fari recte miserũ est ⁊ viuere praue. Dãnat nota malũ regula iusticie. hec ille. Quãtũ ad exempla gentilium. sciendũ ꝙ vt recitat fulgẽtius. Apollo fuit principalis proles iouis ꝑ quẽ iupiter omĩa fecit. Sic verbũ dei ẽ filius per quẽ deus pater omĩa creauit scd̃m illud Joh. i. Omĩa ꝑ ipsum facta sunt. Et sub ꝓprietate apollinis depinxerunt antiqui poete imaginẽ veritatis. Apollo enĩ pingebat iuuenis armatus. crinibus deauratus. quadriga delatus. eqͥs agitatus. gẽmis coronatus. litteris arat⁹. a musis ministratus. in lauro locatus. ⁊ a coruo tutatus. Omẽs iste ꝓprietates conueniunt veritati. Primo enĩ veritas est iuuenis. q͛ nunꝙ̃ marcescit vel deficit ps. Veritas dñi manet in eternũ. vñ Aug. ĩ epistola ad Hiero. Incompabiliter ẽ veritas xp̄ianorum ꝙ̃ Helena grecorũ. Scd̃o veritas ẽ armata sicut apollo qui arcu ⁊ sagittis phitonẽ serpẽtem interfecit. ideo cognominat apollo phitonicus. Sic veritas interficit falsitatẽ. quia phiton interpretat fidẽ tollens ⁊ hoc trib⁹ sagittis. s. veritate vite. doctrĩe. ⁊ iusticie. ps. Scuto circũdabit te veritas ei⁹. Tertio veritas est crinibus deaurata. quia sicut aurũ affert cordi leticiã: sic veritas prestat aĩe iocũditatẽ. Vñ Aug. sup Joh. dicit. Veritas panis ẽ mẽtẽ reficit. nec deficit mutat vescẽtem. nec in vescentẽ mutat. Quarto veritas sedet in quadriga ⁊ in medio eius que a quatuor equis vehit. quia veritas diligit ⁊ defensatur ꝓpter quatuor. s. ꝓpter excellẽtiam honestatis. ꝓpter carentiam vilitatis. Quid enĩ vili⁹ reputat falsitate? Nã si ꝓbet ꝙ hõ sit falsus ꝯfundit. ꝓpter preciositatẽ felicitatis. q͛ veritas ducit ad summã felicitatẽ. ⁊ ꝓpter supplicij seueritatẽ. q͛ falsitas occiditur vt veritas inueniat. Quinto veritas a quatuor equis vehitur quorũ prim⁹ est Pyrous. id est rubens ad modũ ignis ꝑ quẽ notat veritatis puritas. Secũdus vocatur Eous. id est lucens ꝑ quẽ notatur veritatis venustas. Tertius vocat Ethon. id ẽ ardens ꝑ quẽ notatur veritatis felicitas. Quartus vocat phlegon i. captus ꝑ quẽ notatur supplicij calamitas. Istis quatuor eqͥs vehitur currus solis. i. veritatis. Sexto veritas gẽmis coronat. s. xij. lapidũ preciosorũ aut. xij. stellarũ. Prouerb. viij. Per me reges regnãt ⁊ legũ cõditores iusta decernũt. Septimo veritas litteris arat. Apollo enĩ habuit diuersa nomĩa quorũ littere fuerũt scripte in circuitu imaginis eius. sic veritas est diuersorũ nominũ. s. dulcis odiosa. amara. amabilis. Vnde Aug. ad christinũ dicit sic. Veritas ẽ dulcis est ⁊ amara. qñ dulcis est parcit ⁊ quãdo amara tũc curat. hec ille. Est odiosa quãdo corrigit. est amabilis quando ignoscit. q͛ oculis egris odiosa ẽ lux que puris est amabilis. Octauo veritati a musis ministrat. Apollo habuit nouẽ musas sibi ministrãtes. sic ⁊ veritas ad quẽ nouẽ muse requirunt. Primo diligẽtia que est prima musa. s. Clio id ẽ dans cogitationẽ. Scd̃o ꝑseuerãtia que est secũda musa. s. melpomene. id est dans ꝑseuerãtiã. Tertio cogitationis ꝯplacentia q̄ est tertia musa. s. euterpe. id est bene delectãs. Quarto intelligentia que ẽ quarta musa. s. Thalia. id est dans capacitatẽ. Quinto memorie tenacitas que est quinta musa. s. polĩnnia. i. multa memorans. Sexto subtilitatis adinuẽtio que est sexta musa. s. eratho. i. inueniẽs similitudinẽ.

Septimo deliberatio que est septima musa. s. Terpsicore. i. inuẽtionẽ iudicãs. Octauo electio que ẽ octaua musa. s. vrania. i. bonum eligẽs. Nono debita ꝑmutatio ⁊ sermonis cõueniens expressio que ẽ nona musa. s. calliope. i. optima tribuẽs. Nono veritas in lauro situatur. q͛ si laurus fuerit apposita capiti hominis nocte. somniaret vera somnia ⁊ nõ falsa. Decimo veritas coruo tutatur q͛ coruus ꝙ̃diu caret nigredine pascitur rore celi ita nos pascimur veritate que est christus: ꝙ̃diu caremus nigredine falsitatis. Joh. x. Ingredietur ⁊ egredietur ⁊ pascua inueniet. s. per contẽplationẽ diuinitatis ⁊ humanitatis plenã grẽ ⁊ veritatis.

Secũdo declaratur eadẽ

cõclusio testimonio legis diuinalis. Nã mẽdaciũ est vitupabile ꝓpter quatuor. Prĩo propter grauẽ transgressionẽ. Judas enim filius iacob estimabat grauius peccatũ mẽtiri ꝙ̃ fornicari iõ dicit de Thamar cũ q̄ fornicatus fuerat mittẽs ei hedũ dixit mendacij nõ põt nos arguere. Geñ. xxxviij. Etiam pharao ꝓpt mẽdacia multa q̄ dixerat moysi nõ dimittẽdo populũ. punitus ẽ decẽ plagis. ⁊ tandẽ submersus. Exod. viij. ⁊. x. Secũdo ꝓpter mortis occasionẽ. Primũ enĩ mendacium fuit a dyabolo per serpentem. scꝫ nequaꝙ̃ moriemini. vt hominẽ decipiendo traheret ad pcm̃. Geñ. iij. Etiã vir dei q̄ predixerat Jeroboã destructionẽ altaris a

falso ꝓpheta mẽdacio est deceptus ⁊ a leone occisus. iij. Reg. xiij. Tertio ꝓpter mẽtis deceptionẽ Gabaonithe callide cogitãtes Josue mẽdacio voluerũt decipe: ſ; ille bono ꝯsilio vſus pactũ initũ nõ fregit ſed eos vt meruerũt in ſeruitutẽ redegit. Joſue ix. Quarto ꝓpter culpe excuſationẽ Sic enĩ mentita ẽ Sara vxor Abrahe q̃ timoꝛe ꝑterrita ſe nõ riſiſſe mendaciter excuſauit. Gen̄. xxviij. In deteſtationẽ mẽdacij dicit Salomon Prouerb. vi. Sex ſunt que odit de⁹. Oculos ſublimes. linguã mendacẽ. man⁹ effundẽtes innoxiũ ſanguinẽ. coꝛ machinãs. cogitatiões peſſimas ⁊c. Et Eſa. xxviij. dicit Dixiſtis eñ ꝑcuſſim⁹ fedus cũ moꝛte ⁊ cum inferno fecimus pactũ. q2 poſuim⁹ mẽdaciũ ſpẽ noſtrã. ⁊ ꝓtecti mendacio ſumus. Idcirco hec dicit dñs deus. ſubuertet grãdo ſpẽ mẽdacij. ⁊ delebit̃ fedus veſtrũ cũ moꝛte. ⁊ pactũ veſtrũ cũ inferno non ſtabit. Jere. ix. dicit. Derelinquã populũ meũ ⁊ recedã ab eis. q2 extẽderũt linguã ſuã quaſi arcũ mẽdacij. ⁊ nõ veritatis. Cõfoꝛtati ſunt in terra. q2 de malo ad malũ egreſſi ſunt ⁊ me nõ cognouerũt dicit dñs. vnuſquiſq; a ꝓximo ſuo ſe cuſtodiat ⁊ in oĩ fratre ſuo nõ habeat fiduciã q2 oĩs frater ſupplantãs ſupplãtabit. ⁊ oĩs amic⁹ fraudulẽter incedet. ⁊ vir fratrẽ ſuũ deridebit ⁊ veritatẽ nõ loquent̃. Docuerũt enĩ linguã ſuã loqui mendaciũ. vt iniqua agerẽt laborauerũt. Nunq̇d ſup his non viſitabo dicit dñs? aut ĩ gentẽ huiuſcemõi nõ vlciſcet̃ aĩa mea? Et Naũ. iij. dicit. Veh ciuitas ſanguinũ vniuerſa mendacij dilaceratione plena. ⁊ ſic pz.

Tertio declaratur eadẽ

cõcluſio teſtimonio legis ꝓphetalis. Sciendũ ꝙ hõ mentit̃ q̇druplr̃. Primo mentit̃ deo q̃ dei ſunt vſurpãdo. Ezech. xiij. veh prophetis inſipiẽtib⁹ q̇ ſequunt̃ ſpiritũ ſuũ. ⁊ vidẽt vana. ⁊ diuinãt mẽdacium. dicẽtes. Ait dñs de⁹. cũ dñs nõ miſerit eos. ⁊ ꝑſeuerauerũt ꝯfirmare ſermões dñi. Nunq̇d nõ viſionẽ caſſam vidiſtis. ⁊ diuinationẽ mẽdacij locuti eſtis? ⁊ dicitis ait dñs. cũ ego nõ ſim locutus. ꝓpterea h̄ dicit dñs de⁹. q2 locuti eſtĩ vana. ⁊ vidiſtis mẽdaciũ. iõ erit man⁹ mea ſup vos ⁊c. Scd̃o mẽtit̃ ſibiipi ĩ mũdanis pl⁹ debito ꝯfidẽdo. pſ. Filij hoĩm vſq; q̃ graui coꝛde. vt q̇d diligit̃ vanitatẽ ⁊ q̄rit̃ mẽdaciũ? Et puer. xxi. Qui ꝯgregat theſauros lingua mẽdacij. van⁹ eſt ⁊ excoꝛs. ⁊ ĩpingit̃ ad laqos moꝛt̃. Tertio mẽtit̃ ꝓximo fallacit̃ lo-

quẽdo. Oſee iiij. Nõ ẽ v̄itas ⁊ nõ ẽ mĩa. ⁊ nõ ẽ ſcĩa dei ĩ terra. Maledictũ ⁊ mẽdaciũ ⁊ homicidiũ ⁊ furtũ ⁊ adulteriũ inundauerũt ⁊ ſanguis ſãguinẽ tetigit. pp̄ h̄ lugebit t̃ra ⁊ infirmabit̃ oĩs q̇ h̄itat ĩ ea. Quarto mẽtit̃ ſcĩs bonitatẽ fingẽdo. Eſa. lix. Confidũt ĩ nihili ⁊ loquũt̃ vãitates. ꝯceperũt laborẽ ⁊ peperũt iniquitatẽ. oua aſpidũ rupert̃ ⁊ telas aranearũ texuerũt. Opa eoꝝ opa inutilia ⁊c.

Quarto declaratur eadẽ

ꝯcluſio teſtĩonio leg̃ hũanal̃. Falſitas ei q̃tuoꝛ mala fac̃. Primo ẽ d̃o iniurioſa. Nã oĩs falſi dic⁹ ẽ d̃o obnoxi⁹. rõ ẽ q2 ex q̃ de⁹ eſt v̄itas. Ioh. xiiij. ⁊ hõ fact⁹ ẽ ad imaginẽ dei. Gen̄. ij. Sic ille q̇ deſtruit imaginẽ dei ĩ eccl̃ia fac̃ iniuriã d̃o ſic ille q̇ deſtruit imaginẽ dei q̇ ẽ in aĩa. imo ipm̄ deũ q̇ ẽ v̄itas deſtruit p⁹ falſitatẽ ⁊ mẽdaciũ. aut q̇ malo fc̃o negat ſeruũ dei ſe eẽ. iõ diuio honoꝛe meret̃ ꝑuari. Et h̄ ẽ cõſonũ legib⁹. vñ ff. de aq̃ pluuiali arcenda. l. ſi cui aq̃. §. ap̄ d̃ labeonẽ. ĩ ff. nouo. li. i. vbi h̄t ꝙ ager inferioꝛ d3 ſeruire ſupioꝛi aqnas ab ipſo deſcẽdẽtes recipiẽdo. Et hoc cõmodum debet compẽſare cõmodo pinguedĩnis in ipſum ab agro ſupioꝛi decurrẽtis. Sic quelibz anima debet ſeruire dño celi mandata eius ſeruando ⁊ per modũ aque abluentis verba ſua retinendo. Joh. xiij. Jam vos mundi eſtis propter ſermonẽ quem locutus ſum vobis. Et ſic repletur pinguedĩne veritatiſ. pſ. Sicut adipe ⁊ pinguidĩne repleatur anima mea. Debet ergo anima ſeruire deo in ſanctitate vite ⁊ iuſticia ⁊ veritate doctrine q̇d ſeruitiũ ſi non facit eſt contra rationẽ legis ⁊ meretur amittere dominiuz rerum ſuaruz. Quia ſicut captus ab hoſtibus deſinit eſſe dominus rerum ſuarũ cum ſit ſeruus capiẽtis. ff. de regulis iuris. l. ſeruitutem. Sic ille qui propter ingratitudinẽ vel iniuriã quam facit deo per falſitatẽ ⁊ mendaciũ captus a diabolo perdit libertatẽ ſuam. quia veritas liberabit vos. Joh. viij. Secundo falſitas eſt ipſi falſo damnoſa. Nam aliqui ſunt falſi ſpe vel re habentes paruũ cõmodũ tempo rale ⁊ perdentes eternũ. ſicut illi Azoni de quo. C. de quadriennij preſcriptione. l. bene a zenone. vbi dicitur. Cum omnia principis eſſe intelligantur ſuper quo dicit gloſa Azonis quo ad proprietatẽ. Sed Bulgarus dicit contra. ſcz quo ad protectionẽ ⁊ nõ q̃ ad proprietatem. quia tunc nulli cõpeteret rei vẽdicatio niſi impatoꝛi. Hoc dictum licet

quo ad deū ⁊ veritatē sit melius dictū. tamē
moderni legispiti vidētes ꝙ sequaces Azo
nis magr̄ honorant̄ ⁊ premiant̄. ipm̄ sequū
tur. Sic multi vidētes ꝙ falsidici ⁊ mēdaces
plus lucrant̄ iō falsitatē ⁊ mēdaciū sequunt̄
Inimici dn̄i mētiti sunt ei ⁊ erit tēpus eorū
scʒ dānationis i secula. qꝛ seipsos ꝑdūt ⁊ dā
nant ps̄. Imaginē ipsorū ad nihilū rediges
qꝛ locuti sunt falsa. Tertio falsitas ē ꝓximo
periculosa. Patet ꝑ casum q̇ ponit̄. s. ꝙ Ti-
tius vēdidit Gayo equū retrogradū affir-
mās ipm̄ nō esse defectuosū sed sanū. Gayꝰ
fiducia cōductus bellū cōtra hostes ingredi
tur. tandē volēs fugere equo retrogradiente
capit̄ ⁊ oībus fortunis suis spoliatꝰ cū titio
sumēs arma ciuilia ꝯgredit̄ petēs ab eo q̇c-
q̇d circa suā redēptionē expēdit. Querit̄ an
possit. videt̄ ꝙ sic qꝛ aut vēditor sciuit vitiū
equi aut nō. si sic. tenet̄ ad omē detrimētuʒ.
qꝛ mentiēdo delīq̄t. ff. de actionibꝰ ēpti. ⁊ vē
di. l. Julianꝰ. ⁊ l. iter eū. Si vo ignorauit: te-
merarius fuit. qꝛ tandē asseruit eū sine vitio
eodē ti. l. i. Legiste videnť tenere ꝙ Titiꝰ re
cipiat rē quā vēdidit. ⁊ Gayꝰ preciū qđ de-
dit. ⁊ sic qui emit nō ledet̄. Sic illi qui emūt
res tꝑales retrogradas. qꝛ in morte abeūt.
ps̄. Nihil inuenerūt oēs viri diuitiarū in ma
nibus suis ⁊ hō ꝑ falsitates ⁊ mēdacia capi-
untur a diabolo q̊s tandē occidit. qꝛ ille ho-
micida erat ab initio ⁊ in veritate non stetit
Joh. viij. Quarto falsitas ē cuilibet onero-
sa. Nā seruitia libertoꝝ indiuisibilia sicut ob
sequiū gratitudinis vitatio ingratitudinis.
malicie. ⁊ falsitatis. quilibet tenet̄ integre ꝑ-
soluere sine diminutiōe. ar. ff. de operis liber
torū. l. i. Sic quilibet tenet̄ integre ꝑsoluere
seruitia sua deo sine diminutione veritatis.
ꝺm illud Thobie. xiiij. Audite filij mei patrē
vestrū seruite deo in veritate ⁊ inquirite vt
faciatis que placita sunt illi. Et filijs vestris
mādate vt faciāt iustitias ⁊ elemosinas vt
sint memores dei ⁊ benedicāt deum in om-
ni tēpore in veritate ⁊ in tota virtute sua di
rigite gressus vestros vt exeatis hinc scilicet
a falsitatibus ⁊ mēdacijs. video enim quia
iniquitas eius. s. fallacis ⁊ mendacis finem
dabit ei. Et ps̄. Saluū me fac dn̄e quoniam
defecit sanctus. qm̄ diminute sunt veritates
a filijs hominū. Uana locuti sunt vnusq̇sq̇ʒ
ad ꝓximū suū. labia dolosa in corde ⁊ corde
locuti sūt. Disperdat dn̄s vniuersa labia do-
losa ⁊c. Postq̄ vero moyses declarauit cō-
clusionem predictā ait anime deuote. Que
ego noui fideliter te docui. Sed ecce hic est
sanctus Thomas de aquino doctor noui te
stamenti qui super senes itellexit. accede ad
eū ⁊ illuminabit te. Ad quē astante Moyse
accessit anima deuota pro clariori noticia
Cui sanctus Thomas ait. Conclusionē tuā
confirmabo testimonio quadruplicis legis.

Legis euangelice.
Legis apostolice.
Legis canonice.
Legis ecclesiastice.

Quantuʒ ad legē euāge

licam christus illā probauit quadruplici te-
stimonio. Primo Math. xxij. quando di-
xerunt ei pharisei Magister scimus qꝛ ve-
rax es. ⁊ viā dei in veritate doces. ⁊ non est
tibi cura de aliquo. non enim respicis perso-
nas hoīm. In q̇bus v̄bis apparet solutio il
liꝰ antiq̄ dubitatiōis. s. q̄ ē fortior res mūdi?
Rn̄det̄ ꝙ ē veritas vt pʒ Neemie. iij. c. For
te ē vinū. fortꝰ ē rex. fortꝰ ē mulier sup oīa vin
cit veritas. Jō dr̄. Magister scimꝰ qꝛ verax.
Scd̄o testiōnio mar. xij. qn̄ pharisei dixerūt
xp̄o. Magr̄ scimꝰ qꝛ verax es ⁊ n̄ curas quē
q̄ʒ. nec eni vides i faciē hoīs. ſʒ i v̄itate viaʒ
dei doces. In q̇bus v̄bis apparet solutio il-
liꝰ antiq̄ dubitatiōis. s. q̄ ē illa res q̄ non pōt
stare in mundo? Rn̄detur ꝙ est veritas. vt
pʒ Esa. lix. Corruit veritas in plateis ⁊ eq̇-
tas non potuit ingredi. Et Daniel. viij. Pro
sternet̄ veritas in terra. Et Osee. iiij. Non ē
veritas in terra. Tertio testimonio Luce.
xx. quādo pharisei dixerūt xp̄o. Magister sci-
mus quia recte dicis ⁊ doces ⁊ nō accipis ꝑ
sonā: sed in veritate viā dei doces. In q̇bus
verbis apparet solutio illius antique dubi-
tationis. s. que est illa res que inuenit̄ ab ini
micis suis? Rn̄det̄ ꝙ ē veritas vt pʒ Pro-
uerb. xvi. Misericordia ⁊ veritate redimit̄
iniquitas ⁊ in timore dn̄i declinat̄ a malo.
Cū placuerint dn̄o vie homīs inimicos q̇q̇ʒ
eius conuertet ad veritatē ⁊ pacem. Quar
to testimonio ioh. viij. qn̄ xp̄us dixit iudeis.
Cognosceťis veritatē ⁊ veritas liberabit vos
In quibus verbis apparet solutio illius an
tique dubitationis. s. que est illa res que ho-
minē pōt liberare a pc̄tō? Rn̄detur ꝙ ē ve-
ritas vt pʒ ps̄. Et veritas mea ⁊ mīa mea
cum ipso ⁊ in nomīe meo exaltabitur cornu
eius. Hāc autē veritatē dixit xp̄s circa quat
tuor q̄ notant̄ i euāgelio ⁊ in ꝓphia. Pri-
mo circa diuitiarū locupletationē. Sūt enī

laboriose in acquiredo. fallaces in habēdo. ⁊
dānose in retinēdo Luc. xviij. Facilius ē ca=
melū ꝑ foramē acus trāsire ꝙ diuitē intrare
in regnū celorū. ⁊ Eccl. xxxiiij. Uana spes ⁊
mendaciū insensato viro ⁊ somnia extollūt
imprudētes. Quasi q̄ apprehēdit vmbrā et
ꝑsequit̄ ventū: sic ⁊ qui attēdit ad visa men
dacia. In his verbis diuitie assimilant̄ vana
tati et mēdacio. vmbre ⁊ vēto in q̄bus nulli
ē firmitas. Qd̄ aūt nō sit confidendū in diui
tijs declarat̄ duplici ratiōe. Prio q2 dedu=
cūt hominē in seruitutē ⁊ auferūt libertatē.
Ideo dicit̄. Si māseritis in sermone meo. s.
quo dixi. Nisi q̄s renūciauerit oībus q̄ possi=
det nō pōt meus esse discipul9. vere discipu
li mei eritis ⁊ cognoscetis veritatē. s. ꝯsilio=
rū meorū ⁊ veritas liberabit vos. Omīs ei
qui facit pctm̄ seruus ē peccati. Licet abra=
hā fuerit diues. nō tn̄ inordinato affectu mo
uebat̄ ad eas. s. ꝑiculo mēdacij. doli. ⁊ furti.
sicut nos facim9. Eccl. xi. Si diues fueris: nō
eris īmunis a delicto. Scd̄o q2 inferūt pena
litatē. Quia enī tpalia ⁊ diuitias plerūq3 a
parētib9 suscipim9 ⁊ scelera eorū imitamur.
ideo pena corꝑali ⁊ tēporali punimur ꝑ eis.
Ideo dicit̄ in ꝓphetia. Patres comederūt
vuā acerbā ⁊ dētes filiorū obstupuerūt. Se
cūdo xp̄s dixit veritatē circa iudicij discussi=
onē. q2 ex insperato veniet nemini ꝑcet. oīa
ostēdet nihil ei resistet non arma. nec nobili
tas. nec dona. Prouer. vi. Zelus ⁊ furor viri
nō ꝑcet in die vindicte nec acquiescet cuius=
ꝙ ꝑcibus nec suscipiet ꝓ redēptione dona
plurima. Et Math. xxiiij. Sic fulgor exit ab
oriēte ⁊ apparet vsq3 in occidētē sic erit ad=
uētus filij homīs ⁊c. De isto iudicio dicitur
in euāgelio. Ego qd̄ vidi apud patrē meum
loquor ⁊ vos q̄ vidistis apd̄ patrē vestrū fa
citis. Si filij abrahe estis opa abrahe facite.
Abrahā enī prim9 credidit resurrectionē ad
quā sequit̄ vniuersale iudiciū in nouissimo
die. Et hoc fuit q̄n īmolato ysaac iussu dn̄i
credidit eū resurrecturū. ⁊ ex semīe ipsi9 mes
siā nasciturū. Simlr̄ abrahā īmolabat filiū
suū solū ex obīa mādati. vn̄ nō erat iudican
dus ī nouissimo. Iudei āt querebāt occidere
xp̄m ex malicia ⁊ inuidētia. iō erūt iudicādi
Ideo dicit̄. Nūc q̄ritis me interficere hoīe3
q̄ veritatē vobis locut9 sum quam audiui a
deo. h̄ abrahā nō fecit. ⁊c. Et in ꝓphia dicit̄.
Ecce oēs aīe mee sunt vt aīa patris ita aīa
filij mea ē. s. ad iudicandū. Tertio xp̄s dixit
veritatē circa inferni punitionē: q2 pena in=
ferni est intolerabilis. ineuitabilis. intermīa
bilis. Esa. lxvi. vermis eorū non morief̄ ⁊ ig
nis eorū nō extinguet̄. Et math. xviij. Liga=
tis manibus eius ⁊ pedib9 mittite eū in te=
nebras exteriores ⁊c. Ideo dicit̄ in euange=
lio. vos ex patre diabolo estis ⁊c. vsq3 men=
dax ē ⁊ pater ei9. s. mēdacis. Et sicut ille pu=
nitur ī inferno; sic mēdaces ibidē cū eo puni
entur. ⁊ in ꝓphetia dicit̄. Anīa q̄ peccauerit
sc3 pctō falsitatis ⁊ mēdacij ipsa morief̄. id ē
dānabit̄ ad penā inferni q̄ est mors secūda.
vt dicit̄ Apoc. xx. Quarto xp̄s dixit verita
tē circa paradisi remunerationē. q2 ꝑpetua
hereditate possidet̄ math. vi. Thesaurizate
vobis thesauros ī celo ⁊c. Ideo dicit̄ in euā
gelio. Ego autē q2 veritatē dico nō creditis
mihi. Qui autē ꝑueniant ad gloriā paradi=
si declarat̄ in ꝓphetia cū dicit̄. Et vir si fue=
rit iustus ⁊c. vsq3 hic. Iust9 est ⁊ vita viuet.
vbi ponit. xv. ꝯditiones viri iusti si debet re
munerari gloria paradisi. Cōtra has verita
tes a xp̄o dictas faciūt quatuor genera ho=
minū. Primā veritatē nō credūt auari. Se=
cundā nō credūt obstinati ad penitendū tar
di. Tertiā nō credūt ꝓni ad peccādū. Quar
tā nō credūt pigri ⁊ ociosi. iō dicit̄. Ego aūt
q2 veritatē dico non creditis mihi. q2. s. sunt
seducti fallacia ⁊ mendacio. Ueritas ergo ē
amplectēda in salutē.

Secūdo declaratur eadē

cōclusio testimonio legis apostolice. ⁊ hoc q̄
drupliciter. Prio testimonio Pauli Eph.
iiij. Renouamini spiritu mētis vestre ⁊ in=
duite nouū hominē q̄ scd̄m deū creat9 est in
iusticia ⁊ sanctitate veritatis. Propt̄ qd̄ de
ponētes mendaciū loquimini veritatē vnus
quisq3 cū ꝓximo suo q̄si sumus inuicē mē=
bra. Scd̄o testimonio bt̄i Petri ij. canoni=
ca iij. c. Custodite vosmetipsos ne insipien=
tiū errore traducti excidatis a ꝓpria firmi=
tate. Crescite x̄o in gr̄a ⁊ cognitiōe dn̄i no=
stri iesu xp̄i ⁊ saluatoris. Tertio testimōio
Jacobi iij. ꝙ si zelū aīarū hētis ⁊ ꝯtētiones
sunt in cordib9 vestris nolite gloriari ⁊ mē=
daces esse aduersus veritatē. nō est enī ista
sapīa de sursum descendēs. s3 terrena aīalis
⁊ diabolica. Quarto testimonio iohis A=
poc. xxij. Nec intrabit ī ea aliquid coīnq̄natū
⁊ faciēs abhominationē ⁊ mēdaciū nisi qui
scripti sūt ī libro vite ⁊ agni. ⁊ sic p3. ⁊c.

Tertio declaratur eadē

ↄclusio testimonio legis canonice. Sciēduȝ ꝙ veritas ē quadruplex. Pria ē originalis τ in corde radicata. qꝛ ē fons τ radix ↄ̄ qua dicit̄ Esa. xxxviij. Ambulaui corā te in veritate τ corde pfecto τ quod bonū ē in oculis tuis feci. sine hac alia opa τ veritates paruȝ valēt. qꝛ nō satis ē bene dicere vel facere nisi hoc de bono fonte τ voluntate ꝓcedat. ff. mādata. l. i. Ab hac veritate ꝗs exit cū exit a fide τ caritate. xxiiij. q. iij. c. Cū aliꝗs exit a veritate τ a timore dei a fide τ a caritate exit de castris ecclesie. hec ibi. Scđa ē veritas verbalis τ ab ore ꝓlata Malach. ij. Lex veritatis fuit in ore eius τ iniquitas nō ē inuēta in labijs eius. in pace τ equitate ambulauit mecū. Qui enī alios docēt viam pacis τ veritatis debēt in eisdē ambulare τ veritatē libere p̄dicare. vñ. xi. q. iij. c. Nolite timere dicit̄ sic. Nō solū ille ꝓditor ē veritatis ꝗ̄ transgrediēs veritatē ꝓ veritate palā mēdacium loquit̄: sed etiā ille ꝗ̄ nō libere veritatē ꝓnūciat quā libere ꝓnunciare oȝ. aut non libere veritatē defendit quā libere defendē conuenit ꝓditor ē veritatis. Nā sicut sacerdos debitor ē vt veritatē quā audiuit libere predicet. sic laicus debitor ē vt veritatē quā audiuit a sacerdotibꝯ ꝓlatā quidē in scripturis defendat fiducialiter qđ si nō fecerit: prodidit veritatē corde enī credit̄ ad iusticiā. ore aūt cōfessio fit ad salutē. hec ibi. Tertia est veritas realis τ ī ope demōstrata. i Joh. iij. Nō diligamꝯ verbo neq̄ȝ lingua: ſ ope τ veritate. vñ. xxxij. q. v. c. Ita ne. dicit̄ sic. Cū pudicicia virtus sit animi comitēq̄ȝ habeat fortitudinē potius q̄libet mala tolerare q̄ȝ malo cōsentire decernit. Hec ibi. Ex quo ptȝ ꝙ veritas bone vite nō ē ꝓpter scandalū dimittēda. sicut extra de regulis iuris. c. qui scādalizauerit. dicit̄ sic. Utiliꝯ scandalū nasci pmittitur ꝙ veritas relinquat̄. Quarta est veritas legalis ↄsuetudini prelata. veritas eniȝ est ↄsuetudini preferēda. vt in Canone. di. viij. c. veritati. manifeste cedat ↄsuetudo veritati. Plane quis dubitet veritati māifeste ↄsuetudinē cedere? Nemo ↄsuetudinē veritati τ ratiōi p̄ponat. qꝛ ↄsuetudinē v̄itas et rō semp excludit. hec ibi. τ c. Si ↄsuetudinē fortassis opponas mihi aduertendum ē qđ dñs ait Ego sum veritas. nō dixit. Ego suȝ ↄsuetudo: ſ v̄itas. Et certe vt btī Cipriani vtamur sñia. Quelibet ↄsuetudo q̄ȝtūuis vetusta. q̄ȝtūuis vulgata v̄itati oīo ē postponēda τ vsus ꝗ̄ v̄itati ē ↄrius ē abolēdus. h̄ ibi. Nā ↄ legē diuinā vl' naturalē nulla p̄ualȝ ↄsuetudo. ex ↄ̄ ↄsuetudīe. c. Cū tāto. τ sic ptȝ.

Quarto declaratur eadē

ↄclusio testimonio legis ecclesiastice τ h̄ q̄druplicit̄. Prio btūs Greg. li. xviij. moral. dicit sic. Nōnunq̄ȝ peiꝯ ē mēdaciū meditari q̄ȝ loq̄. nā loqui plerūq̄ȝ p̄cipitationis ē. meditari vero studiose prauitatis. Mēdacij q̄ȝ genꝯ pfecti viri summope fugiunt vt nec vita alicuiꝯ ꝑ eoꝝ fallaciā defendat̄ nec sue aīe noceāt dū prestari nitunt̄ carni alieni q̄ȝ ꝙ hoc pcti genꝯ facile credimꝯ relaxari. Naȝ si q̄libet culpa sequēti solet pia opatiōe purgari: q̄ȝto magis hec facile abstergit̄ quā mater boni opis pietas ipsa cōmittit. hec ille. Scđo beatꝯ Hiero. sup illđ Gal. iiij. Inimicus vobis factꝯ sum veritatē dicēs. τc. dicit sic. Hec ē ↄditio veritatis vt eā semp inimicicie ꝑsequāt̄. sicut adulationē ꝑniciose amicicie ↄsequunt̄. Libēter enī qđ delectat audimus τ offendit oē qđ nolumꝯ. hec ille. Tertio beatꝯ Amb. sup illud. i. Corinth. iiij. vos nobiles τc. dicit sic. Libere enī τ sine adulatione veritatē predicātes τ gesta praue vite arguētes gratiā nō habēt apđ hoīes. Quarto beatꝯ Aug. in encheridion dicit sic. Mihi nō absurdū videt̄ oē mendaciū esse peccatū sed multū interest ꝗ̄ aīo τ de quibus rebus quisq̄ȝ mentiat̄. Nō enī ita peccat ꝗ̄ ↄsulēdi vel ↄsolādi sicut ꝗ̄ nocendi volūtate mentitur. nec tā ille nocet ꝗ̄ viatorē mētiēdo in aduersum iter mittit q̄ȝ is ꝗ̄ viā vite mendacio fallēte deprauat. hec ille. Quia vero ꝑ mendacium. xl. modis peccamus contra veritatem. ideo. xl. diebus ieiunamus τ corpus nostruȝ affligimꝯ. Primo in doctrina fidei errādo. vñ xxij. q. ij. c. primū ē capitale mēdaciū longe fugiendū qđ fit in doctrina religionis ad qđ mēdaciū nulla ↄditione quis debet adduci hec ibi. sup quo dicit glo. sicut Jesum nō esse passum vel natuȝ de virgine. Cui multū approximat ꝗ̄ deo vel dei presciētie vel nature quā deus creauit in bonum defectus vel pctā sua imponit. qꝛ presciētia vel p̄destinatio nullā necessitatē īfert. xxiij. q. iiij. Nabugodonosor. Scđo mādata dei spernēdo. vñ. xi. q. iij. c. Abijt dicitur sic. Qui caritatis τ veritatis iussa spernūt. deū vtiq̄ȝ ꝗ̄ caritas τ veritas ē ꝓdūt. maxīe cū non in firmitate vel ignorātia peccāt. sed ī similitudine iude querūt oportunitatē qualiter arbitris absentibꝯ τ mēdacio veritatē τ virtuteȝ

ctrimine mutēt.hec ibi. Tertio christianum
se esse negādo.vn̄ xi.q.iij.c.Nō solū abnegat
xp̄m q̇ dicit eū nō esse xp̄m ſ; ille etiā q̇ cum
sit:negat se esse xp̄ianū. Dn̄s enī nō ait pe-
tro discipulū meū te esse negabis. Negauit
ḡ ip̄m cū se negauit ei⁹ esse discipulū. Quid
autē aliud isto mō ꝙ se negauit esse xp̄ianū
ꝛc.hec ibi. Quarto falsum testimoniū dicē
do.vn̄.xi.q.iij.c.Abijt iudas ad summos sa-
cerdotes ꝛ ꝯstituerūt ei pecuniā se daturos.
Multi hodie inde scel⁹.q꞉ dn̄m ac mgr̄m de
umq; suū pecunia vēdidit velut imane ꝛ ne
phariū exhorrēt nec tn̄ cauēt. Nā cū ꝑ mu-
nerib⁹ falsum ꝯ quēlibet testimoniū dicunt
ꝑfecto q꞉ veritatē ꝑ pecunia negāt deū pro
pecunia vendūt ħ ibi. Quinto id qd̄ non ē
asserēdo.vn̄.xxij.q.ij.c.Cū humilitatis cā mē
tiris si nō eras petōr añꝙ mētireris mētien
do efficeris qd̄ deuitaueras. Veritas in te
nō est nisi ita te dixeris peccatorē vt etiā eē
cognoscas. Veritas aūt ipsa ē vt qd̄ ē dicas
nā quō ē humilitas vbi regnat falsitas:ꝛc.
Sexto arrogātiā vitādo.vn̄.xxij.q.ij.c.Nō
ita caueat arrogātia vt veritas relinquatur.
ħ ibi. Septīo metu ptātis veritatē occultā
do.vn̄.xi.q.iij.c.Quisq̇s metu cuiuslibet po
testatis veritatē occultat.irā dei sup se ꝓuo
cat.q꞉ magis timet hominē ꝙ deum.vterq;
reus ē ꝛ q̇ veritatē occultat:ꝛ q̇ mēdaciū di-
cit. Ille q꞉ ꝓdesse nō vult.iste q꞉ nocere desi
derat ħ ibi vt cōstat ꝛc. Octauo ꝑ adulati
one beneficiū assequēdo vn̄.xi.q.iij.c.Nemo
peritorū aut prudentiū putet ꝙ min⁹ sit pe-
riculū in verbis lingua mētiendo ꝙ manib⁹
sanguinē fundēdo. Meli⁹ āt ē ꝑ veritate pa
ti suppliciū ꝙ ꝑ adulatiōe bn̄ficiū.hec ibi.
Nono veritatē nō defendēdo. vn̄.di.lxxxiij.
c.Error cui non resistit approbat ꝛ veritas
cū mīe defensat opprimit Et c.Quid enim
ꝓdest illi suo errore nō pollui q̇ ꝯsensum p̄-
stat errāti:ꝛc. Decīo ad salutē eternā men
dacio aliquē ducēdo.vn̄.xxij q.ij c. Primuz
dicit sic. Ad sempiternā vero salutē null⁹ de
ducēdus ē opitulāte mēdacio. hec ibi.q꞉ nō
sūt faciēda mala vt veniāt bona vt p;. Un
decimo dicēs verū falsum putando.vn̄.xxij.
q.ij.c.Is autē dicit sic. Quantū in ip̄o ē ille
mentit q̇ dicit verū qd̄ putat falsum. Quan
tū enī ad animū ei⁹ attinet.q꞉ nō qd̄ sentit
hoc dicit.nō verū dicit ꝙuis verū inueniat
esse qd̄ dicit ꝛc. Duodecimo cōtra intentio
nē verū loquēdo.vnde.xxij.q.ij.c.Is autem
dicitur sic. Nec vllo modo liber est a menda-

cio q̇ ore nesciēs verū loquit. sciēs autē vo-
lūtate mentit. Nō ꝯsideratis itaq; reb⁹ ipsis
de q̇bus aliq̇d dr̄.ſ; sola intētiōe dicētis me-
lior ē qui nesciēs falsum dicit qm̄ id verū pu-
tat:ꝙ q̇ mētiēdi animū sciēs gerat nesciens
verū esse qd̄ dicit. hec ibi.vt p;. Decīoter-
tio ꝓximū iniuste ledēdo. vt cū q̇s detrahit
alicui sancto viro ꝛ detractio nulli ꝓdest.q꞉
nullū h; inimicū.vn̄.xxij q.ij c. Primū dicit
sic. Scd̄m gen⁹ mēdacij ē vt aliquē ledat in-
iuste qd̄ tale est vt nulli ꝓsit ꝛ obsit alicui.ħ
ibi.vt si quis diceret alterū esse adulterū ꝛ ta
lis nō est sustinendus qui vult obesse ꝛ nulli
prodesse.vt.ff.de rei vendicatione.l.In fun-
do.hoc enim est pessimū mendaciū. Deci-
moquarto cum vtilitate vnius alteri nocen-
do vt mendaciū testis in causa pecuniaria.
puta si quis dicat aliquē debere alicui decez
denarios.damnū esset danti ꝛ proficuū ac-
cipienti.sed nō est tale mendaciuz vt ex hoc
corpus mulieris vel viri corrūpat. vn̄.xxij.
q.ij.c.Primū dicit sic. Tertiū genus menda
cij est ꝙ prodest alteri ita vt obsit alteri ꝙ-
uis non ad immundiciā obsit corpalem hec
ibi. Et hoc etiā graue existit. Decimoquin-
to sola mentiēdi libidine aliquem fallēdo.vt
histriones ꝛ linguosi faciunt.vn̄.xxij.q.ij.ca.
Primū.dicitur sic. Quartū genus menda-
cij est qd̄ sola mentiendi fallendiq; libidine
constat.qd̄ mirū mendacium est ꝛc. Deci-
mosexto suaui eloquio placendo. vnde dist.
xlvi.c.Sunt nōnulli qui dū male facta hoīm
laudib⁹ efferūt.augēt que increpare debue-
rant.hec ibi.ps̄.Laudat petōr in desiderijs
aīe sue ꝛ iniquus bn̄dicit. Et.xxij q.ij.c.Pri
mū dicit sic. Quintū mendacij genus est qd̄
fit placendi cupiditate de suaui eloquio.

Decimoseptimo sine damno alterius cui
ꝙ proficiendo.vnde.xxij.q.ij c. primuz dicit
sic. Sextū est qd̄ nulli obest ꝛ alicui prodest.
velut si quispiā pecuniā alicuius iniuste tol-
lendā sciens vbi sit nescire se mentiat. ħ ibi.

Decimo octauo a morte hominē eruendo.
vn̄ xxij.q.ij.c.Primū dr̄ sic. Septimū est qd̄
nulli obest ꝛ ꝓdest alicui velut si nolēs ho-
minē ad mortez q̇situ ꝓdere mētiat.hec ibi.
neq; enī recte testimonij veritas ꝑ cuiusq;
temporali cōmodo ac salute corrūpitur. q̇a
nō debet esse testis mēdax.ꝛc. Decīonono
ab imundicia corpali aliquam tuēdo. vnde
xxij.q.ij.c.Primū dicitur sic. Octauū genus
mēdacij est quod nulli obest.sed prodest.ꝛ
ad hoc prodest vt ab immundicia corporali

aliquā tueat̄. hec ibi. Secūdo p̄ verecūdia
criminis se excusando. Sepius accidit q̄ hō
ppter euitandā verecundiā de aliquo pctō
excusat se ⁊ dicit se nō fecisse. aut ex leuitate
fecisse. aut qꝛ credebat hoc nō esse malū. con
tra qd ps. dicit. Nō declines cor meū in ver-
ba malicie ad excusandas excusatiões i pec-
21 catis. cū hominibus ⁊c. Uicesimoprio sb spe
cie amicicie aliquē decipiēdo. sicut dicendo
alicui. Retineas granū tuū vel aliqd ꝯsimi
le vsqꝫ ad sex mēses. qꝛ scio certissime q̄ de
eo lucraberis cū sit futura caristia vt intelle-
xi. ⁊ tū mētiris qꝛ scis oppositū. sed iō facis
vt granū illius marcescat aut vt nihil inde
lucret̄. vn̄. xxij. q. ij. ca. Is autē q̄ mentit̄: con
tra id qd aio sentit loquit̄ volūtate fallendi
Et vtiqꝫ verba ppterea sunt instituta nō vt
p ea se inuicē hoies fallāt: s vt eis quisqꝫ in
alterius noticiā cogitatiões suas proferat.
Uerbis ergo vti ad fallaciā non ad qd sunt
instituta peccatū ē. hec ibi ⁊c. Uicesimose-
22 cūdo vtilitatē ppriā cū dāno alterius querē
do sicut dicēdo false alicui. vēde nūc granū
tuū. qꝛ magna ē futura abundātia grani. sed
hoc iō dicis vt melius forū habeas ⁊ ille p-
dat lucrū qd esset habitur⁹ si tpe caristie vē-
deret. vn̄. xiiij q. v. Deniqꝫ si nō pōt alteri sb
ueniri nisi alter ledat̄ cōmodius ē neutrū iu
uari q̄ grauari alterū. Uicesimotertio ar-
23 bitrarie cōtra ꝯsciam iudicando. sicut si esset
vn⁹ q̄ haberet occasionē ꝯtra aliū. qꝛ ali⁹ te-
net p pignore terrā suā vel domū vel pecu-
niam tūc iste debet rehabere ab illo domū
vel terrā ⁊ reddere pecuniā quā mutuo ab
illo habuit. qui tandē veniūt in cōpromissū
se in aliqbus cōpromittēdo de iure ⁊ de fcō.
tūc isti arbitri electi nō debēt iudicare sm iu
ra ciuilia q̄ cuilibet suū restituūt: s sm ꝯsciē-
tiā ⁊ veritatē. sic q̄ ille q̄ recipit sub pignore
restituat pignus. s. domū vel agrū ⁊c. ⁊ quic
quid inde lucratus ē: ⁊ alter pecuniā mutua
tā. aliter iudicāt ꝯtra ꝯsciam ⁊ obligant̄ sa-
tisfacere leso si ille non satisfaciat. qꝛ h̄ videt̄
24 esse vsura. Uicesimoquarto iniquā sniam
nō reuocando Sicut si aliq iudices arbitra-
rie iudicātes cognoscāt aliquā sniam iniuste
latā p alios arbitros sup eadē causa ꝯstitu-
tos obligant̄ illā sniam reuocare ex consciē-
tia. licet sit verecūdia illorū q̄ primo sentētia
uerūt. Et si esset ꝯsules alicui⁹ artis q̄ amor
odio timore. vel precio sentētiassent inique
cōtra ꝯsciam successores debēt illā reuocare
⁊ peccāt mortaliter si nō reuocauerint ⁊ te-
nentur ad restitutionē dāni. quia Cassiodo-
rus dicit q̄ iniustū nō reuocare iniustitia ē.
Ideo dicit̄ de fraternitatibus que assumūt
aliquas causas decidēdas: seu in factis cōi-
bus aut ppriis. Extra de arbitris ca. nō sine
Uicesimoquinto falsa dicere iocādo. vnd. 27
xxij. q. ij. c. Omne genus mēdacij summope
re fuge. nec casu. nec studio loquaris falsum
nec vt solatiū prestes mētiri studeas. nec q̄-
libet fallacia vitā alicui⁹ defendas. caue mē
daciū in oibus. hec ibi. vnde falsitas q̄ dicit̄
iocose nō est sine peccato. Et si diceret̄ aliqd
cōtra deū aut cōtra bonos mores esset pec-
catū mortale. sicut patet de illo puero quin-
qꝫ annorū qui ioco blasphemauit deū vt di
cit beat⁹ Greg. in li. dialogorū. Ideo nō sūt
pmittendi pueri iurare. blasphemare. turpia
verba ⁊ obprobriosa dicere. qꝛ licet nō impu
tent̄ eis talia ad pctm̄ ante septēniū. tamen
imputant̄ parētibus. ⁊ isti portabūt iniqui-
tates filiorū in alio seculo. Uicesimosexto 26
pmissum nō seruādo. pmissio eni potest re-
spicere duo. s. animū pmittētis. ⁊ rem pmis
sam. Anim⁹ pmittētis si ē sincerus dꝫ serua
ri pmissum. Si autē anim⁹ nō fuit sincerus:
sed cū intētione fallēdi tūc mentit̄. Res p-
missa debet habere duo. s. bonitatē. vn̄. xxij.
q. iiij c. In malis pmissis rescinde fidē. i tur
pi voto muta decretū. Impia est pmissio q̄
scelere adimplet̄. hec ibi. Etiā pmissio debꝫ
habere imutabilitatē. sic q̄ oia imutata p-
maneāt. vt habetur. xi. q. iij. c. antecessor. ⁊. c.
qd pdecessor. Uicesimoseptimo scandalū 27
vitādo. sicut vxores viris ⁊ filij patrib⁹ ⁊ sco
lares magistris dicūt mēdaciū ad vitandū
scandalū vel verba. vel rumores q̄ sequeren
tur si dicerēt veritatē. veritas tamē occultari
potest. vnde. ij. q. i. c. Si peccauerit. dicit̄ sic.
Nam si solus nosti quia peccauit in te ⁊ eū
vis corā omibus arguere nō eris correctꝛ
erroris. sed pditor. hec ibi. Uicesimoocta- 28
uo falsitati nō resistēdo. Exemplū. tu es i cō-
silio ⁊ pponit̄ vnū quid iniustū. sup q̄ vt de
liberetur fiendū multi multa mēdacia dicūt
Alij vero ne displiceāt pcurātibus aut p il
lo loquētibus tacēt veritatē. quā si dicerent
publice ⁊ defenderēt. nō sequeret̄ intentū il-
lorū. vn̄ nō resistēdo illi falsitati non minus
peccat tacēs veritatē q̄ defendēs falsitatē
q̄ si te excusas p hoc q̄ faba vel lupino vel
pallota nō ꝯsentis hoc nō valet. qꝛ faba vel
pallota nō loquit̄. ⁊ multi non informati de
veritate sequunt̄ mendaciū. vt di. lxxxiij. ca.

Consentire videt erranti qui ad resecanda que corrigi debent nō occurrit. hec ibi. Nullꝰ em̄ placere pōt lupis ⁊ gregibꝰ ouiū. Vicesimonono negociationi mēdacia inserendo vn̄ dis. lxxxviij ca. eiiciēs dꝛ. Negociatio em̄ nō me facit malū: sed iniquitas meas mendaciū meum. hec ibi. Et hoc fit ꝓpter auariciam ⁊ cupiditatē lucri ⁊c̄. Tricesimo false amicū cōmendādo. Sicut dicētes mendaciū cōtra vnū officialē scȝ ꝙ sit inhabilis vl' infidelis ⁊c̄. cōmendādo amicū vt dn̄s vel rectoꝛ his auditis expellat illū ⁊ substituat istū. vnde. xxv. q. ij. c. dicenti dꝛ sic. Ea vero que subreptiōe vel falsis precibꝰ forsitan impetrant nullū supplicantibꝰ respōdumꝰ ferre remediū. Mēdax em̄ p̄catoꝛ debet carere impetrat. hec ibi. Tricesimop̄mo accusatus ꝟitatē in iudicio negādo. Nā accusatus iudici tenet ꝟitatē simplicit' exponere quā ab eo s̄m formaȝ iuris exigit. ⁊ ideo si cōfiteri noluerit vel mendaciter negauerit: peccat mortaliter. Si vero iudex exq̄rat qꝺ nō potest s̄m ordinē iuris nō tenet ei accusatus r̄ndere: s̄ pōt per appellationē vel aliter licite subterfugere: mēdacium tn̄ dicere nullo mō licȝ ⁊c̄. Tricesimosecūdo se meliorē q̄ȝ sit simulādo vn̄. xxij. q. v. ca. Cauete fratres mēdaciū: qꝛ oēs qui amāt mēdaciū filij sunt diaboli nō solū in falsis verbis sȝ etiā in simulatis opibꝰ mēdaciū est. Mendaciū nāqȝ est xp̄ianū se dicere: ⁊ opa xp̄i nō facere. hec ibi. Eadē sententia habet. xi. q. iij. ca. Existimāt ⁊c̄. Tricesimotertio cōtraria suo ordini opando. vnde. xxij q. v. ca. Cauete. dicit sic. Mēdacium em̄ est episcopū sacerdotē: vel clericū se ꝓfiteri ⁊ cōtraria huic ordini opari. hec ibi. Eodē mō de religioso ⁊c̄. Tricesimoq̄rto se lasciue ornando. Nā mulieres q̄ volūt appere pulchre cū tn̄ sint turpes vt ad lasciuiā ꝓuocent hoīes peccāt mēdaciter. vn̄ de ꝯse. di. v. ca. Fucare figmētis quo vel rubicūdioꝛ vel candidioꝛ vel verecundioꝛ appareat adulterina fallacia est nō ad placēdū hoībꝰ: s̄ ad seruiēduȝ demonibus adhibent. hec ibi. Tricesimo q̄nto infirmitatē ex cupiditate p̄tendendo sicut gayoffi q̄ fingūt se pati varias infirmitates vt lucrent pecunias. q̄ faciūt cōtra illud qꝺ ponit. vij. q. i. ca. dū ꝑcussio in fi. vbi dꝛ. Et iō nō dȝ a nobis addi flagellat a deo afflictio ne nos culpe qꝺ absit offensa respiciat hec ibi. ⁊c̄. Tricesimosexto pauptateȝ fingēdo. sic plures diuites fingūt se paupes ne grauamina cōitat subeant cū ceteris ciuibꝰ. Ille em̄ paup dꝛ q̄ se amore pauptat in nūero pauperū ꝯstituit vt ibi tāq̄ȝ paup volūtariꝰ viuat. vt habet. i. q. ij ca. sacerdos. ⁊c̄ Tricesimoseptimo ex volūtate subdola decipiēdo sicut Chinelli q̄ stant in hospitijs fingētes se ꝑegrinos esse ⁊ simplices vt ad hospitiū declinātes decipiāt in ludis cum suis cautelis. vn̄. xxij. q. ij ca. btūs. §. ille ergo. dꝛ sic Grauiꝰ fit qꝺ ex voluntate q̄ȝ qꝺ ex temeritate vl' infirmitate ꝓcedit ⁊c̄. Tricesimooctauo sub p̄textu diuitiarū fallēdo. sic multi fingūt se esse diuites cū sint pauperes vt habeāt creditū ⁊ inde pecuniam ad mutuū petētes vt p̄mū decipiāt vel vt filiā vniꝰ magni ciuis in vxorē accipiāt. vnde xxix. q. i. c. Cōsensus. §. Itē si q̄s hereticoꝝ. dꝛ sic. Erroꝛ q̄litat nō excludit ꝯsensū. veluti si q̄s emerit agrū vel vineā quaȝ putaret esse vberrimā q̄uis iste erraret q̄litate rerū rē minꝰ fertilē emēdo nō tn̄ vēditionē pōt rescindere ⁊c̄ h̄ ibi. vt ꝯstat. Tricesimonono sub spē pacis aliū ꝓdēdo. sic fecit iudas xp̄o. vn̄ de pe. di. i c. Periculose se decipiūt q̄ existimāt eos tn̄ homicidas esse q̄ manibus hoīeȝ occidūt ⁊ nō potiꝰ eos p̄ quoꝝ cōsiliū ⁊ fraudē ⁊ exhortationem hoīes extinguūt. hec ibi. Et ponit exēplū de iudeis q̄ꝝ auxilio xp̄s crucifixꝰ fuit. Quadragesimo mercedē alteriꝰ ꝓrogādo. sic multi fingunt se nō videre nec audire opaꝛios suos petētes mercedē sui laboris aut paupes petentes elemosynā. Jacobi. v. Ecce merces opariorum vestroꝝ q̄ messuerūt segetes vr̄as q̄ fraudata ē a vobis clamat ⁊ clamoꝛ eoꝝ in aures dn̄i Sabaoth introiuit. Salomō Prouer. xxi dicit. Qui obturat aurē suam ad clamorē paupis ⁊ ipse clamabit ⁊ nō exaudiet. Post hāc declarationē dixit scūs thomas aīe deuote. O aīa simplex iā potes intelligere necessitatē ꝟitat sine q̄ nemo pōt saluari. Sic em̄ ex q̄cūqȝ mēdacio hō demeret: quia de oī ꝟbo ocioso qꝺ locuti fuerint hoīes reddēt rōnē in die iudicij. Math. xij. sic de oī ꝟitate hō maxīe meret. vn̄ Greg. x. moral. Bonoꝝ mēs q̄ duriora ꝓ ꝟitate tolerat: eo eternitat p̄mia certiꝰ sperat. Et bern̄. li. s̄monuȝ. Veritas sola liberat: sola saluat sola lauat. Ne tn̄ Belial glīet in argutijs suis docebo te q̄ pacto ei respōdeas.

Ad p̄mū dic ꝙ mēdaciuȝ obstetricū pōt dupliciter cōsiderari. Uno mō q̄tū ad affectū beniuolētie in iudeos: ⁊ q̄tuȝ ad reue-

rentiā diuini timoris ex quib⁹ cōmendat̄ in
doles v̄tutis. ꝛ sic debetur eis remuneratio
eterna. vn̄ Hiero⁹. exponit ꝙ de⁹ edificauit
illis domos sp̄uales. Alio mō pōt cōsidera
ri q̄ꝫtū ad actū exteriorē mendacij. q̄ quidez
nō potuerūt eternā remunerationē mereri:
sꝫ forte aliquā remunerationē tp̄alez cuius
merito nō repugnat deformitas illi⁹ mēda-
cij sicut repugnabat merito remūerationis
eterne. Et sic intelligēda sūt v̄ba Grego. q̄
ponūt̄. xxij. q. ij. ca. Si q̄libet culpa. vbi dr̄ sic
Nā benignitas earum merces q̄ eis in eter
na potuit vita retribui: p̄missa culpa mēda-
cij in terrena est recōpensatiōe declinata. h̄
ibi. nō ꝙ per illud mēdaciū merent̄ amitte
re remūerationē eternā quā iam ex p̄cedēti
affectu meruerāt. Ad secūdū dic ꝙ i sacra
scriptura sicut Aug⁹ dicit inducūt̄ aliquoꝝ
gesta quasi exēpla p̄fecte veritat̄. de q̄b⁹ nō
est estimandū eos esse mētitos. Si qua tn̄
in eoꝝ dict̄ appareāt que mēdacia videāt̄
intelligēdū est ea figuralit̄ ꝛ p̄phetice dicta
esse. vnde Aug⁹. in li. cōtra mendaciū dicit
Credendū est illos hoīes q̄ p̄pheticis tēpo
rib⁹ digni auctoritate fuisse cōmemorātur
oīa q̄ scripta sunt de illis p̄phetice gessisse
atq̄ꝫ dixisse. Nā abrahā vt dicit Aug⁹. in q̄-
stionib⁹ Gen̄. dicens. Sarā esse suā sororē
veritatē voluit celari nō mēdaciū dici. So-
ror em̄ dicit̄ quia filia fratris erat. vnde ꝛ
ipse abrahā dicit Gen̄ xx. Vere soror mea
est filia fratris mei: q̄ꝛ scꝫ ex p̄te p̄ris ei debe
bat̄. Jacob aūt dixit se esse Esau p̄mogeni-
tū Jsaac mystice: q̄ꝛ videlicet primogenita
illi⁹ ei de iure debebant̄. Usus est aūt h̄ mō
loquēdi p̄pter sp̄m̄ p̄phetie ad designādū
mysteriuꝫ. Quia videlicet minor pp̄lus scꝫ
gētilis substituēdus erat in locū p̄mogeni-
ti scꝫ in locū iudeoꝝ. Quidā vero cōmēdāt̄
in scriptura nō p̄pter p̄fectā v̄tutē s̄ p̄pter
quādā v̄tutis indolē: q̄ꝛ scꝫ apparebat i eis
aliquis laudabilis affect⁹ ex quo mouebāt̄
ad quedā indebita faciēda. Et hoc modo iu
dith laudat̄ nō q̄ꝛ mētita est holoferni: sed
p̄pter affectū quē habuit intēdēs ad salutē
populi p̄pter quā p̄iculo se exposuit. q̄ꝫuis
etiā dici possit ꝙ verba ei⁹ veritatē habent
s̄m quedā mysticū intellectū. Jsta habent̄
xxij. q. ij. ca. Querit̄ cur patriarcha. Ad ter
tiū dic ꝙ mendaciū nō solū habet rōnē pec
cati ex dāno qd̄ infert primo: sed ex sua in-
ordinatione. Nō licꝫ aūt aliqua illicita inor
dinatiōe vti ad impediēda nocumēta ꝛ de-
fectus alioꝝ: sicut non licꝫ furari ad elemosi
nā faciendā nisi forte in casu necessitatis in
quo oīa sunt cōia. Et ideo nō est licitū dice
re mēdaciū vt aliq̄s aliū a quocūq̄ꝫ pericu-
lo liberet. licet tn̄ veritatē occultare prudē-
ter sub aliq̄ dissilātione. vt Aug⁹. dicit li. cō
tra mēdacium. Jsta habent̄. xxij. q. ij. ca. Js
aūt. ꝛ ca. Ne quis. Ad quartū dic ꝙ ille q̄
aliq̄d p̄mittit aut habet animuꝫ faciēdi qd̄
p̄mittit. ꝛ sic nō mētit̄: q̄ꝛ nō loq̄t̄ nisi id qd̄
gerit in mēte. Si v̄o nō faciat qd̄ p̄misit in
fideliter agit per hoc ꝙ animū mutat. Pōt
tn̄ excusari ex duob⁹. Uno mō si p̄misit id
qd̄ est manifeste illicitū: q̄ꝛ p̄mittēdo pecca
uit ꝛ mutando p̄positū bn̄facit. Alio mō si
sint mutate cōditiones p̄sonarū ꝛ negocio
rū. vt em̄ Seneca dicit in li. de bn̄ficijs. Ad
hoc ꝙ hō tenet̄ facere qd̄ p̄misit: req̄rit̄ ꝙ
oīa īmutata p̄maneāt: alioq̄n nec fuit men-
dax in p̄mittendo ꝙ p̄misit qd̄ habebat in
mēte subintellect̄ debitis cōditionibus. nec
etiaꝫ infidelis nō implēdo qd̄ p̄misit: quia
eedē cōditiones nō extāt. vn̄ ap̄lus non est
mentit⁹ q̄ nō iuit Corinthū quo se iturū p̄-
misit. ij. Coꝝ. i et hoc p̄pter impedimēta q̄
supuenerūt. vt habet̄. xxij. q. ij. ca. Beatus.
Aliq̄d pōt dici pctm̄ duobus modis. Uno
mō ex p̄te opis operātis. Alio mō ex parte
opis opati. Omne mēdaciū est pctm̄ alte-
ro istoꝝ modoꝝ. Mendaciū em̄ iocosuꝫ ex
ipso genere opis opati habet rōnem fallen
di: q̄ꝫuis ex intētiōe dicētis nō dicat̄ ad fal-
lendū: nec fallat ex mō dicendi. Tunc aīa
gratias agēs deo ꝛ suis doctoribus de tam
singulari exhortatione ꝛ declaratione abijt
domum in pace Amen.

Feria sexta dn̄ice p̄me quadragesime.
Sermo decimus de pctō Accidie.

Js sanus fieri Jo.

v. ca. Hodie aīa simplex fidelis
ꝛ deuota saluti sue intēta accēs-
sit ad ecclīam ꝛ audiēs missam tā ex lectio
ne p̄phie Ezech. xviij q̄ꝫ ex euāgelio aduer
tit vnā cōclusionē valde notabilē. scꝫ Negli
gentia boni opis perficiēdi est impeditiua
regni celestis p̄cipiēdi. Ratio isti⁹ cōclusio
nis est ista. Nā Apoc. iij. dicit̄. Utinam ca
lidus esses aut frigidus: sed q̄ꝛ tepidus es
incipiā te euomere ex ore meo. Calidus est
qui est feruēs ad bonū. Frigidus est q̄ sim
pliciter desistit a bono. Tepidus vero est q̄
medio mō se habet. Glo. interlinialis dicit.

ꝙ maior est spes de frigidis q̄ȝ de tepidis:
qꝛ tepidi quandā̄ fiduciā accipiūt de hoc ꝙ
aliquid boni agūt. ⁊ ideo se nō corrigūt. Te
pidus vero tūc euomit̄ qn̄ in deteriora pre
cipitat̄: vel qn̄ impenitēs morit̄. Hiero. Te
piditas sola est que solet deo vomitū ꝓuo
care. Etiā Luc. xv. dicit̄. Maiꝰ gaudiū erit
super vno pctō̄re pniam agente: q̄ȝ sup no
nagintanouē iustis. Greg. exponit de iustis
qui se desidiose habēt. ⁊ de pctō̄re feruente
ad pniam. vnde dn̄s feruentē pctō̄rē peni
tentē. xcix. iustis accidiosis preponit. Sicut
dux in prelio plus eū militē diligit q̄ post fu
gam reuersus hostē fortiter pmit: q̄ȝ euȝ q̄
nū̄q̄ȝ fugit: nec vnq̄ȝ aliq̄d fortiter egit. Plꝰ
amat̄ ager q̄ post spinas ⁊ tribulos vberes
fructꝰ reddit: q̄ȝ ille q̄ spinas ⁊ tribulos nū̄q̄ȝ
tulit ⁊ semp sterilis fuit. Ideo dꝛ de ficulnea
Luc. xiij. Succide illam. vt q̄d terram occu
pat. Et Matth. xxv. dꝛ de seruo pigro. Tol
lite ab eo talentū. Inutilē seruū eijcite in te
nebras exteriores: ibi erit fletꝰ ⁊c. et Mat.
iij. dicit̄. Ois ergo arbor q̄ nō facit fructuȝ
bonū excidet̄ ⁊ in igneȝ mittet̄. Tria mala
pene sequūt̄ accidiā seu negligentiā. Pri
mo paupertas. vn̄ Prouer. xx. dꝛ. ꝓpter frigꝰ
piger arare noluit: mēdicabit ergo estate et
nō dabit̄ ei. Et eiusdē. xxiiij. dicit̄. Usq̄ȝquo
piger dormis: vsq̄ȝquo de somno cōsurges
parū inquaȝ dormies: modicū dormitabis
paruillū manꝰ cōseres vt quiescas; ⁊ veniet
quasi cursor egestas tua ⁊ mēdicitas quasi
vir armatus. hec ibi. paupertas modo q̄si in
ermis est: ⁊ quasi lente incedit. ideo mlt̄i fu
giunt eam vel resistūt ei. ſ; in futuro armabi
tur ne possit resisti ei: et veniet quasi cursor
vt hō nō possit eam fugere. Secundo vili
tas. vn̄ Eccī. xxi. dꝛ. In lapide luteo lapida
tus est piger ⁊ oēs loquent̄ sup aspernatio
nē illiꝰ. De stercore boū lapidatꝰ est piger ⁊
oīs qui tetigerit eū excutiet manus. hec ibi.
Tūc lapide luteo lapidat̄ piger qn̄ increpa
tione dura cōuitijs plena increpat̄. Ois q̄
euȝ tangit excutit manꝰ: quia onerosus est
omnibꝰ ⁊ libēter hoīes expediunt se ab eo.
Tertio cruciabilitas accidiosus eñ est q̄si
totus famelicus. Esuriūt quidē oēs sensus
eius. Aures rumores: visus vanitates: gu
stus ⁊ tactus carnis voluptates. Prouer.
xxi. Desideria occidunt pigruȝ. Noluerunt
eñ manꝰ eius quicq̄ȝ opari tota die concu
piscit ⁊ desiderat. hec ibi. Qui eñȝ torquet̄
laborādo bene torquet̄: qꝛ vtiliter; sed q̄ tor
quet̄ quiescendo male torquet̄: qꝛ inutiliter
Accidiosus est in tedio vite. vn̄ habet quā
dā tristiciā que sicut vermis corrodit cor eiꝰ
Prou. xxv. Sicut tinea vestimēto ⁊ vermis
ligno: sic tristicia nocet cordi. Seneca. Tra
ctatione bonarū artium occupādi sumus.
quotiens male se habet inertia impatiens
sui. His intellectis aīa exiuit ab eccl'ia va
dens domuȝ cum ꝓposito emendādi vitaȝ
suam ⁊ nō negligere: facere: ⁊ operari ea q̄
necessaria sunt saluti sue. Et ecce belial inte
dens eam ab hoc sancto ꝓposito reuocare
ait. O aīa simplex q̄ȝ cito ⁊ facile deciperis
tam leuiter credēdo singula que dicunt̄ tibi
volo tibi ostendere ꝙ nō est pctm̄ mortale
accidia. Primo sic. Damascenus. li. ij. sen
tentiaruȝ. ca. xiiij. dicit. Accidia est tristicia
aggrauans animā sed talis tristicia potest
esse bona. qꝛ. ij. Corinth. i. dicit apl'us. Gra
uati sumꝰ sup vtutē ita vt tederet nos etiā
vite. Cōstat ꝙ apl's nō peccabat: ⁊ tn̄ habe
bat tristiciā aggrauātē. Scd̄o sic. Aug. li.
xiiij. de ci. dei. c. viij. dic̄. quēdā cū sibi btn̄s vi
deret̄ socrate disputātē ⁊ ei q̄ȝ miser eēt ⁊ q̄ȝ
stultꝰ demōstrāte: fleuisse. hic stulticia cā fuit
huiꝰ vtilis optādeq̄ȝ tristicie ⁊c. Tertio sic.
Aliq̄s vouit castitatē ⁊ dolet se vouisse: tn̄
qꝛ vouit īplet votū. ī tali extiguit̄ iocūditas
spūalis circa ea q̄ sr̄ necessitatꝫ ⁊ tn̄ nō pec
cat mortalit̄: qꝛ nō fac̄ ꝯ votū nec ꝯ p̄ceptū
dīnū. Quarto sic. Illō q̄ ex bōa radice ꝓ
cedit nō ē pctm̄: ſ; accidia ex bōa radice ꝓce
dit. dic̄ eñ Cassianꝰ li. x. de īstitutꝫ mōachoꝝ
ꝙ accidia ꝓuenit ex hᵒ ꝙ aliq̄s ingemiscit se
fructū spūalē nō hr̄e: ⁊ absentia lōgeq̄ȝ posi
ta magnificat mōasteria: ḡ accidia nō ē pec
catū: qꝛ istō videt̄ ad hūilitatē ptinē. Aīa
ᵹo abijt tristis q̄rēs ⁊ ꝯsulēs legꝫ doctores
Cui mox obuiauit moyses: a q̄ cū cognouis
set causas mestitie sue ait. Ego ostēdā tibi
ꝯclusionē quā audiuisti ex euāgelio eē verā
⁊ catholicā testimonio q̄druplicis legꝫ. scȝ.

Legis Naturalis.
Legis Diuinalis.
Legis Prophetalis.
Legis Humanalis.

Primo ex testimonio le
gis naturalis. ⁊ hoc q̄druplicitur scȝ per rō
nis nāles. ꝑ phos morales. ꝑ poetas. ⁊ per
exēpla gētiliū. Quantum ad rōnes nāles
sciēdū ꝙ q̄druplex genꝰ creaturarū detestat̄
accidiā. Primo creature hn̄tes eē. Sic sol

cui p̄cepit dn̄s vt singulis dieb⁹ ab oriente
veniat in occidentē: ⁊ singulis noctibus re⸗
deat ab occidēte in orientē: ⁊ nunꝗ̄ sol pte
rit istud p̄ceptū nūꝗ̄ negligit licꝫ em̄ mul
tū laboret in vno die: tn̄ surgit sūmo mane
sequēti die ⁊ tn̄ nō expectat talē remunera
tionem sui laboris a deo qualē expectat hō.
Eccs.i. Orit sol ⁊ occidit ⁊ ad locū suū re⸗
uertit ibiqꝫ renascēs gyrat p meridiē ⁊ fle⸗
ctit ad aquilonē: lustrās vniuersa in circui⸗
tu pgit spūs ⁊ in circulos suos reuertit. hec
ibi Aug. Indecēs est xp̄iano si radi⁹ solis
eū in lecto inueniat. Posset em̄ dicere sol si
posset loq̄. Ampli⁹ laboraui heri ꝗ̄ tu: ⁊ tn̄
cū iaꝫ surrexerim adhuc dormis? Secūdo
creature habētes viuere. Nā plante ⁊ arbo⸗
res ex paruo initio nitūt crescēdo ad quā⸗
titatē magnā puenire sustinēt tn̄ mlta adū
santia sibi vt hyemē ⁊ alias intēpies aeris:
īmo singulis āns aufert ab eis labor. s. flo⸗
rum ⁊ fructuuꝫ nec ob hoc desistūt q̄n habi
ta oportunitate laborādi operēt. Math.vi.
Cōsiderate lilia agri quō crescūt. Nō ergo
dꝫ pigritari hō nec deficere, licet defectū bo
ni ex se habeat: vel si alia sibi resistāt. Plus
em̄ pōt homo ꝗ̄ credat. Tertio creature
hn̄tes sentire. vn̄ Prou.vi. vade ad formi⸗
cam o piger ⁊ cōsidera vias ei⁹ ⁊ disce sapiē
tiam. que cū nō habeat ducē nec p̄ceptoreꝫ
nec p̄ncipē: parat estate cibū sibi ⁊ congre⸗
gat in messe qd̄ comedat. hec ibi. Erubescē⸗
re debet hō tā paruū aīal sibi p̄poni in labo
re ⁊ sollicitudine. Quarto creature hn̄tes
intelligere. Nā amatores mūdi q̄tidianis
laborib⁹ ⁊ cruciatib⁹ insudāt vt aliq̄d tēpo
rale inquirant qd̄ mox deficit: ꝗ̄to magis
debet hō cōfundi ꝙ vix vel parū laborat p
adipiscēda mercede ppetua. Aug. O si pos
sem⁹ hoīes excitare ⁊ cū illis pariter excitari
vt tales essem⁹ amatores vite pmanētis: q̄⸗
les sūt hoīes amatores vite fugiētis. Quis
nō vt viueret eligeret vitā durātē ꝗ̄ celereꝫ
mortē? Leuia iubet de⁹ vt ineternū viuam⁹

Quātū ad ph̄os morales sciendū ꝙ strē
nuitas laboris ē nobis necessaria vt pꝫ q̄⸗
druplici testimonio. Primo Quintiliani
ca.vi. dicētis. Labori oportꝫ insistere vbi ef
fect⁹ pmittit. Naꝫ stulta est cura que spem
nō habet. Naturalis est fauor p laborātib⁹
Ad omne votū fluēte fortuna lasciuit ociū.
Necesse est in facin⁹ ardor ociosus erūpat.
Secūdo Valerij lib.viij rubrica.vij. dicen
tis. Ociū qd̄ industrie ⁊ studio maxime cō⸗
trariū videt p̄cipue subnecti debet nō quo
euanescit virt⁹, sꝫ quo recreat. Alterum em̄
etiā inertib⁹ vitandū alterum strēnuis q̄ꝗ̄
interdū appetendū est. Illis ne pprie vite
inertiā exigant his vt tēpestiua laboris in⸗
termissione ad laborandū fiant vegetiores

Tertio Cassiodori ep̄la.xxiij dicētis. La⸗
tet sub ocio laudabilis fortitudo: ⁊ dū se p⸗
bandi nō hꝫ spaciū occulta est lux tota me⸗
ritoꝝ. Quarto Simachi in ep̄lari dicētis.
Bonis familiare est studia bona accumu⸗
lare quoꝝ grām sentiūt nō perire. ppterea
Sene. ep̄la.lxviij. dicit. Demetri⁹ vitā ocio⸗
sam ⁊ sine vllis fortune occursionib⁹ mare
mortuū reputat. In ocio ⁊ inconcusse iace⸗
re nō est tranquillitas sꝫ malicia. Malo vt
me fortuna in castris suis ꝗ̄ in delitijs ha⸗
beat cui⁹ rōneꝫ assignat petrus blesensis in
quadā ep̄la dicens sic. Ociositas est q̄ virū
forte fortissime p̄cipitat in reatuꝫ. Ea enim
mediāte honestas impudicie arma sua red
dit. degenerat sanctioris vite propositum ⁊
odorifere opinionis glīa dānabiliter euane
scit. hec ille. Ecce ꝗ̄ fugiēda est accidia ⁊ ne
gligentia. Quātū ad poetas sciēdū ꝙ ac⸗
cidia est valde detestabilis qd̄ pꝫ q̄druplici
ter. Primo Virgili⁹ in georgicis li.i. dicit
sic. Labor oīa vincit Improbus: ⁊ duris vr
gens in reb⁹ egestas. Secūdo Ouidi⁹ lib.
iij. de arte dicit Dū vires animiqꝫ sinūt to⸗
lerate labores. Iā veniet tacito curua sene
cta pede Veture memores iā nūc estote se
necte Sic nullū vobis tēpus abibit iners.
Tpe difficiles veniūt ad aratra iuuēci. Tē⸗
pore lenta pati frena docent equi Ferreus
assiduo ↄsumit anulus vsu. Interit assidua
vomer aduncus humo. Quid magis ē du⸗
rum saxo? quid molli⁹ vnda? Dura tn̄ molli
saxa cauant aq̄. Itē Capta vides sero per⸗
g[illegible]ma capta tn̄. hec ille. Et li. q̄nto. tristium
dicit. Adde ꝙ ingeniū lōga rubigine lesuꝫ.
Torpet. ⁊ est multo ꝗ̄ fuit ante min⁹. Fer⸗
tilis assiduo si nō renouetur aratro: Nil nisi
cū spinis gramē habebit ager. Cōcutit inge
niū patiētia longa maloꝝ. Tertio gaufre⸗
dus in poetria dicit. Gaudia q̄d facimus:
torpem⁹ imagine pigri. Scis ne morā pigri
si mane citet: obaudit. Si citet adhuc itera
ta voce sonora. Mane vigil stertit: tādēqꝫ
timore coactus. Ore tn̄ lentus linguaꝫ mo
uet: ⁊ mihi q̄d vis? Inquit: surge veni nox
est: permitte quiescā. Immo dies est surge.
deus me⁹ en ego surgo. Vade sequar, nec

enim sequit quez decipit. τ tu Non venies?
dudu3 venissem sȝ mihi vestes Quero nec
inuenio. nihil est te bírrea noui. Surge cito
dñe su3 p̄sto. nec est. tñ imo Vel caput huc
illuc vertit vel brachia scalpit. Membra vel
in longū distendit. sic sibi quasdā Vndeli‑
bet morulas querit. semp venit ore Non pe
de sic veniēs nunq̄ȝ venit. ipse coact⁹ For‑
te mouēs gressum trahit a testudine motū
hec ille. Quarto galterus in alexādreide.
li. vi dicit. Fortis animi est cōtēnere vitam
Nō odisse tñ vitā sȝ amare viroꝝ est. Dege
neres τ quos cōstat tedere laboris. Cōpel‑
lunt ad hoc vt vitā ducere vile Quid repu‑
tent. q: mirū ignaue viuere. ppterea magi‑
ster Seilo dicit. Insta ne cesses aderūt post
semina messes. Post lachrymas risus post
exiliū paradisus. Fle si solari ieiuna si satu‑
ri. Da si ditari serui si vis dñari τc̄. Quan
tū ad exempla gētiliū sciēdū q̄ generosos
aīos labor nutrit. nō est viri timere sudorē.
ptȝ q̄druplíciter. Primo legit q̄ Cato di‑
cebat militib⁹ suis. Cogitate cū animis ve‑
stris. si q̄d per laborez recte feceritis: labor
iste cito recedet a vobis: bñficium a vobis
dū viuitis nō recedet: sȝ si qua p voluptatem
nequiter feceritis voluptas cito abibit neq̄‑
ter factū apud vos semp manebit. Secū
do narrat btūs Aug⁹ li. i. de ciui dei. c. xxx.
q̄ cū romani babuissent de Carthaginensi
bus summū triūphū fecerūt solēne cōsiliū3
an scȝ ipsa ciuitas esset a fūdamētis diruen
da. Cato boīu3 sapientissim⁹ romanoꝝ di
xit q̄ sic. qm̄ vt sibi videbat ad pacez cede‑
bat romanā τ vbiq̄ȝ romani pace fruebāt.
Ab ea vero sola incōmoda passi erāt Hoc
est inq̄t Cato brachiu3 validū arma porri‑
gens fortia omni hosti vrbis romane. De‑
leat ergo τ pace fruemur sempiterna τ se‑
cura. Multa pulchra dixit. Scipio aūt sub‑
tilius ꝓspectās quāq̄ȝ ad sui gloriā cederet
destructio ciuitatis p̄dicte: resistebat Cato‑
ni. τ sua solida motiua hec erāt. Ciuitas no
stra ab initio armis vacauit τ vsq̄ȝ nūc con
tinue romani bella gesserūt. vnde hui⁹ no‑
stre vrbis edificatores primos martis dei
belli filios fuisse fingim⁹. Et cu3 bella exter‑
na gessim⁹ romana dominatio creuit. At si
Cartago ꝓsternenda putat ꝓ pace haben
da: video ciues ad arma creatos ocio vaca‑
turos. hinc luxuria. hinc seditiones. hinc di‑
uisiones ciuium τ nostre cōcordie robur fir
missimū fractum τ varia mala ventura co‑
gnosco. Nō eñ poterūt arma romana i ex‑
teros suos exercere furores: ergo in seipsa
impetu3 sunt factura. Preualuit sententia
Catonis τ deletus fuit timor roman⁹. quo
sublato secutū est q̄d dixerat Scipio. Nam
ex ocio creuit luxuria: ambicio augmentum
īuenit: τ auaricia pri⁹ ignota ad romanos
patētes habuit introitus inde oīs ꝯcordia
fracta est: amor expulsus et fraude ciuitas
repleta ē. Nā Scilla ꝯ mariū insurrexit vbi
facta est romanoꝝ strages pmaxima. In‑
de Catilina aduersus Sertoriū dñari vole
bat cum dāno non paruo vtriusq̄ȝ ptis. In
de ꝓcessit languidū Lepidi τ Catulli bellū
Inde Cesaris τ Pompei facta mortifera
exorta sunt. Quid plura? Roma dña mun
di facta est spelūca latronū vt cōstat. Ter
tio oēs poete volūt ostendere q̄ null⁹ ascē‑
dit in celū nisi prius supabundāter laboret
si hoc sub silitudine herculis cui⁹ labores ꝑ
sequit Boetius. iiij. de cōsola. metro vlti. et
Seneca tragedia. i. Actu i. τ vlti tragedia
dicit. Non est gemēdus nec graui vrgēdus
nece. Uirtute quisquis abstulit fatis iter.
Eterna virt⁹ herculē fleri vetat. Fortes ve‑
tat: degeneres merere iubet. Et cōcludit sic.
Nūq̄ȝ stigias fert ad vmbras. Inclita virt⁹
viuite fortes: nec letheos seua per amnes
Vos fata trahēt sȝ cū summas Exiget ho
ras cōsūpta dies. Iter ad supos glīa pan‑
dit. hec ille τc̄. Quarto Valeri⁹ li. viij. ca.
de studio τ industria refert q̄ Solon athe‑
niensis magna industria flagrauit se quoti
die aliq̄d addiscērē senescere. vnde vltimo
die vite sue assidentib⁹ amicis τ de quada3
re inter se cōferētib⁹ satis iam p̄ssu3 caput
erexit interrogatusq̄ȝ cur id fecisset respōdit
vt cū istud quicq̄d est de quo disputatis per‑
cepero moriar. Et subdit valerius. Migras‑
setq̄ȝ ꝓfecto ex hoīb⁹ inertia si eo aīo vita3
ingrederent quo eam Solon egressus est.
Multa exēpla recitat ibidē super hoc.

Secundo declaratur ea

dē ꝯclusio testimonio legis diuinalis. Scien‑
du3 q̄ accidia inducit. iiij malos effectus.
Primo inducit reprehensionē. Nam Ia‑
cob accidiosos filios suos increpauit τ sol‑
licitauit dicens. Quid negligitis τc̄. Geñ.
xlij. Propter hanc causam precepit Iohas
leuitis vt essent solliciti quia negligēter ege
rant. ij. Paral. xxv. Secūdo inducit trans‑
gressionē. Accidia eñ est causa oīu3 petōꝝ.

vnde filij israel mãducãtes panẽ angelorũ attediati ⁊ fastiditi murmurantes desiderabãt viles cibos egypti. Nũe.xi. vbi accidia fuit eis causa murmuris: impatiẽtie: ⁊ carnalis desiderij: ⁊ mẽdacij. Etiã tpe belli dauid manẽs ociosus cõmisit adulteriũ ⁊ homicidiũ. ij Reg. xi. ⁊c. Tertio inducit occisionẽ. nã Sisara iacens operto pallio clausus in domo confossus est in terra a Jael vxore aber ydumei Judic. iiij. Samson dormiẽs sup genua dalide fuit capt⁹: cathenatus: ⁊ mortuus. Judic. xvi. Quia abner negligẽter custodiuerat saul dauid si voluisset poterat eum occidere. i. Reg. xxvi. Isboset dormiẽs sup lectũ a latronũ pncipib⁹ occisus ẽ ij. Reg. iiij. ⁊c. Quarto ĩducit punitionẽ. Nã ppl's dei descendẽs de monte ad quãdã villã cepit habere tediũ ⁊ cũ quadã accidia ⁊ labore itineris dixerunt. Aĩa nr̃a nauseat sup cibo isto leuissimo. Propt̃ qd de⁹ in eos misit ignitos serpẽtes qui ppl'in aggressi sunt ⁊ multos occiderũt. alijsq; flagellis multipliciter vexauerũt q̊usq; p orõnez moysi dñs ordinauit vt erigeret̃ super quodã palo serpẽs eneus ad quẽ cũ aspicerent sanarent̃. Nũe. xxi. Nemo accidiosus vllibi habet locuz p̃terq; in inferno non in ce'o: q2 ibi est merces opariorũ. Matth. xx. Voca oparios ⁊ redde illis mercedẽ. nõ in paradiso terrestri: q2 de⁹ posuit hoiez in paradiso voluptatis vt oparet̃ ⁊ custodiret illum. Gen. ij. nõ in mũdo isto: q2 ẽ ficulnea sterilis. de qua d2 Luc. xiij. Succide illaz. vt quid etiã terrã occupat: nõ in purgatorio. ps. Jn labore hoĩuz nõ sunt ⁊ cũ hoĩb⁹ non flagellabũt̃. scz in purgatorio: ergo cuz diabolo flagellabit̃ in inferno. Jbi eniz locus est eius ⁊ habitatio eius.

Tertio declaratur eadẽ

cõclusio testimonio legis pphalis: ⁊ h̃ quadruplicit̃. Primo deut̃. viij. d2. Obserua ⁊ caue ne qñ obliuiscaris dñi dei tui. ⁊ ne negliges mãdata ei⁹ atq; iudicia. Si eñi oblitus fueris dñi dei tui ecce nũc p̃dico tibi q2 oĩno dispeas ⁊c. Scd̃o ezech. xvi. d2. Ecce hec fuit iniq̃tas Sodome supbia: saturitas panis: abundãtia: ⁊ ociũ. Tertio Eccs. iiij. d2. Stult⁹ complicat manus suas vt comedat carnes suas dicẽs. Melior est pugillus cũ requie q̃z plena vtraq; man⁹ cũ labore ⁊ afflictiõe animi. Quarto Sophonie. ij. d2. Vox cãtãtis in fenestra coru⁹ in suplimina ri: dñs stat ad ostiũ ɔsciẽtie pctõris ⁊ pulsat vt ingrediat̃. vt habet̃ Apoc. iij. Sz duo sũt q̃ impediunt ne dñs intret ad pctõrẽ. Primũ est vana cogitatio p quaz pctõr h3 oculũ ad leta ⁊ pspera cũ potius deberet hr̃e ad tristia scz ad picula que sibi iminent. Eccs. vij. Cor sapiẽtũ vbi tristicia ẽ ⁊ cor stultorũ vbi leticia. Jsta cogitatio ponit̃ cuz d2. vox cãtãtis in fenestra q̃ impedit ne dñs intret ad pctõrẽ. Exẽplũ de ciuitate hierl'm q̃ oculũ hẽbat apertũ ex leticia. vñ gaudebat cũ tñ dñs fleret p ea Luc. xix. Scd̃m ẽ pcrastinatio q̃ puenit ad hoc q2 pctõr lõgã vitã sibiipsi pmittit. ꝫ decipit̃ Ecc. xxix. Repromissio nequissima multos perdidit. hec pcrastinatio est velut coruus in suplimimari dicens dño pulsanti cras cras ⁊c.

Quarto declaratur eadem

cõclusio testĩonio leg. hũanalis. Sciẽdũ q2 accidia ẽ piculosa pp̃ter q̃tuor. Primo pp̃ter abusionẽ. nã in hoc mũdo quilibet est liberi arbitrij ad dãdũ se deo vel diabolo: qua libertate mũdi abutũt̃ dantes se deo totaliter vt dicũt tñ volũtatẽ suã ⁊ opera sua volũt habere libera ad dandũ se diabolo ⁊ pctõ. Sicut aũt per leges mũdi incõueniens est ⁊ abusio magna q2 aliq̃s det pprietatẽ alicui pprie terre simpliciter ⁊ sine cõditione ⁊ vsufructũ illi⁹ terre alteri: quia talis proprietas esset inutilis. vt Jnstit̃. de vsufructu. §. sine testõ. Sic de illo qui in baptismo ⁊ in morte dat terrã quã gerit deo: sed v̄ba ⁊ opera medij tẽporis diabolo qui dicit q2 est totaliter dei sicut bon⁹ xpian⁹ nõ aduertẽs q2 nõ est arbor bona q̃ fruct⁹ bonos nõ facit Luc. vi. Jdeo puer. xiiij. dicit̃. Est via que videtur hoĩ recta ⁊ nouissima eius ducũt ad mortem: q2 volunt q2 de⁹ habeat terrã corpis sui dũ moriũt̃: ꝫ ipsi volũt habere eiusdẽ corpis vsuz malũ dũ viuunt: ꝫ hec via illorũ scandalũ ipsis: q2 sicut oues in inferno positi sũt: mors depascet eos. ps.

Secũdo pp̃ter obligationẽ. Nã sum⁹ obligati deo oĩb⁹ modis q̃b⁹ põt quis alteri obligari: q2 ẽm iura. ff. de obligatioĩb⁹. ⁊ Jnstit̃. q̃b⁹ modis ɔtrahit̃ obligatio. §. i. vn⁹ põt alteri esse obligat⁹ iiij modis. scz re: lr̃is: v̄bo: ⁊ cõsensu. Primo de re accepta obligat̃ recipiẽs cõmodatũ ad reddẽdũ illud in tã bono statu sicut recepit puta equũ: ⁊ hmõi. Jta nos obligamur deo ad reddẽdũ vitã gratie quotiẽs illũ req̃rit. ⁊ hoc est semp ⁊ pcipue

in morte: quã grãm nobis cõmodauit in ba
ptismo. Et sic iustũ est ꝙ cõmodatari⁹ emẽ
det sibi rem accõmodatã quã deteriorauit
anteq̃ sibi reddat: sic ꝛ nos grãm quaꝫ de⁹
nobis cõmodauit in baptismo. Et sicut hõ
põt obligari litteris ab alio factis: ſ a se re-
ceptis: ita nos sum⁹ obligati deo lr̃is legis
nature ad faciẽdũ alijs sicut volum⁹ ꝙ alij
faciãt nobis. dis. i ca humanũ gen⁹. ꝛ lr̃is le
gis moysi ad obseruãda mãdata dei. Exo.
xx. Uerbis etiã ꝓprijs hõ obligatur qñ ali
q̃d ꝑmittit: sic pctõr obligat ad deserendũ
pctã sua quotiẽs confitet illa. Etiã cõsensu
hõ obligat ad deserendũ pctã: q: ꝑ mediã
personã obligauit se ad renũciãdũ diabolo
ꝛ pompis ei⁹ scꝫ mediãte patre spũali. His
vinculis astringit hõ ad fortitudineꝫ boni
operis ꝛ ad resistẽdũ diabolo. Ecc. vi. Uin
cula illi⁹ alligatura salutaris. Et ps̃. Uide
qm̃ mãdata tua dilexi dñe in misericordia
tua viuifica me. Tertio ꝓpter deceptionẽ
nã deceptio diaboli debꝫ nos mouere ad fu
giendã accidiã. Si vn⁹ qui decepisset mltos
vellet tractare cũ quocũq̃ vestrũ de q̃cũq̃
emptione ꝛ venditiõe: q̃to plures audiuis-
setis ab ipso esse deceptos: tãto magis pa-
ueretis: ꝛ tanto diligenti⁹ inspiceretis res
suas venales anteq̃ illas emeretis. Quia
si falsus vẽditor vellet tibi vẽdere rẽ aliquã
ꝛ inueniret tibi fideiussores de ꝓcio restituẽ
do si inuenires illaꝫ vitiosam meli⁹ esset vi
tium cõsiderare ante ꝓciũ solutũ ꝛ illaꝫ re-
cusare q̃ illud soluere ꝛ postea placitãdo ꝓ
ciũ datuꝫ recuperare ar. instit. de suspectis
tutorib⁹. § nouissime. vbi habet ꝙ fraudu-
lent⁹ tutor est amouẽdus etiã si velit dare
fideiussores vel aliam cautioneꝫ. Sic meli⁹
eẽt tẽptatũ de delitijs vl' diuitijs iniusẽ vl' ho
norib⁹ vanis ꝙ cogitare diabol⁹ a ꝑncipio
mũdi decepit hoĩeꝫ ꝑ talẽ mercationẽ dãdo
ei talia ꝑ aĩa sua ꝛ illa recusare q̃ ea eme-
re ꝛ postea placitando aĩam suaꝫ recupare
ꝛc. ps̃. Uidi iniq̃tatẽ ꝛ cõtradictionẽ in ciui
tate tota die circũdabit eã sup muros iniq̃-
tas ꝛ labor in medio ei⁹ ꝛ iniusticia. Quar
to ꝓpter punitionẽ. Nã qui ꝑdit arma ỽtu
tũ in bello vitiorꝫ grauissime punit. vt patꝫ
ff. de re militari l deserto reꝫ. § miles. in ff.
nouo. lib. ij. vbi habet ꝙ qui in bello arma
amisit vel aliter illicite alienauit capite pu-
niat. Sic maiori pena dign⁹ est q̃ ꝑdit ĩmo
q̃ gratis a se ꝓijcit arma meliora ꝓpter ma
lũ lucrũ vel delectationẽ ꝛ tradit se hostib⁹
qui ligatis manib⁹ ei⁹ ꝛ pedib⁹ ꝓijciũt euꝫ
ĩ tenebras exteriores ꝛc. Postq̃ ỽo moy
ses declarauit cõclusionẽ ꝑdictã ait aĩe de-
uote. Que ego noui fideliter te docui: sꝫ ec-
ce hic est sanct⁹ Tho. de aq̃no doctor noui
testamẽti cui⁹ os meditat sapiam ꝛ lingua
eius loquit iusticiam. Ad quẽ astante moy
se accessit anima deuota. Cui sanct⁹ Tho.
inquit. Conclusionẽ tuam cõfirmabo testi-
monio quadruplicis legis. scꝫ.

Legis euangelice.
Legis apostolice.
Legis canonice.
Legis ecclesiastice.

Quantũ ad legem euan-
gelicã xp̃us em̃ ꝓbauit illã cõclusionẽ testi
monio quadruplici. Primo testimonio.
Math. xx. vbi paterfamilias postq̃ condu
xerat oparios in vineã suam circa vndeci-
mã horã exijt ꝛ inuenit alios stãtes ꝛ dixit
illis. Quid hic statis tota die ociosi? Dicũt
ei: quia nemo nos cõduxit. Ite ergo ꝛ vos
in vineã meã ꝛc. Sed merces regni celoruꝫ
dat oparijs cũ dicit. Uoca oparios ꝛ red-
de illis mercedẽ: q: regnũ celorũ vim patit
ꝛ violẽti rapiũt illud Mat. xi. Solis ḡ strẽ-
nuis ꝛ laborãtib⁹ dat ꝛ ab accidiosis ꝛ pi-
gris auferṫ. vñ Greg. dic. Grãdis violẽtia
est in ṫra nasci ꝛ celũ cape ꝛ hr̃e ꝑ ỽtutem
q̃d ꝑ naturã nõ possum⁹. Nemo in hui⁹ vite
itienere torpeat ne in celo locuꝫ ꝑdat. h̃ ille
Scd̃o testimõio Mar. v. vbi habet ꝙ hõ
q̃dã in spũ ĩmũdo q̃ domiciliũ hẽbat in mo
numẽt̃ occurrit iesu xp̃o quẽ sanauit dicẽs.
Exi spũs ĩmũde ab hoĩe q̃ petiuit a dño vt
ipm cũ socijs mitteret ĩ porcos q̃d ꝛ factũ ẽ
Porci sṫ q̃ nihil boĩ faciunt nisi ꝙ volupta
ti corpis deseruiũt vt ociosi q̃ sṫ q̃si ꝓpũ hospi
tiũ demonũ. vñ Job xl. d̃r ꝙ dormit ĩ secre-
to calami. Calam⁹ q̃ vacu⁹ ẽ signat hoĩeꝫ va
cantẽ ꝛ ociosũ in q̃ diabol⁹ q̃escit ꝛ dormit.
Tertio testimõio Lu. xix. vbi habet de ser
uo pigro de q̃ d̃r. Auferte ab illo mnã ꝛ da-
te illi q̃ decẽ mnas hꝫ. Dico em̃ vob ꝙ oĩ ha
bẽti dabit ꝛ abũdabit: ab eo aũt q̃ nõ hꝫ. s.
volũtatẽ bñ opãdi. ꝛ q̃d hꝫ. s. facultas aufe
ret ab eo. Quarto testimõio Jo. ĩ euãg. ho
dierno vbi d̃r ꝙ ĩ porticib⁹ tẽpli salomonis
iacebat mltitudo lãguẽtiũ. cecorꝫ: claudorꝫ:
aridorꝫ expectãtiũ aq̃ motũ ꝛc. In q̃ euãge
lio sil' cũ ꝓphia notat ꝙ pctm̃ accidie impe
dit curationẽ spũalẽ aĩe q̃tũ ad quattuor.

Primo rõne insensibilitatis scʒ qꝛ accidiosus credit se esse sanũ. Qui enĩ credit se bñ ire nõ q̃rit de via. sicut q̃ credit se esse sanuʒ licet infirmet᷑ ad morte͂ nõ q̃rit auxiliũ nec currit ad medicũ: ſʒ se oĩbꝰ exponẽs a nullo cauet sibi. ideo dixit quidã. Nullũ amplius timeo nisi morbũ que͂ nõ sentio. Et eccĩ. v. De ꝓpiciatu pctõꝝ noli esse sine metu. precipue aũt die festo debemus intẽdere saluti aiarũ ⁊ ire ad ecclesiã vbi deꝰ colit᷑. vbi eucharistia ꝯficit᷑ vbi veritas docet᷑. vbi indulgẽtia pctõꝝ obtinet᷑. vbi sacr̃a cõferũt᷑. vbi oꝛ̃ones exaudiũt᷑. vbi hõ cũ deo loquit᷑. vbi hõ a diña gratia ꝓtegit᷑. In cuiꝰ signũ erat dies festꝰ iudeoꝝ scʒ pẽthecostes: ⁊ ascẽdit iesus hierosolymã. Sʒ heu hodie solẽnitates ⁊ festa in dissolutione͂ ⁊ derisione͂ versa sũt. ꝓpterea deo facta sũt odiosa Esa. i. Solẽnitates vestras ⁊ sabbata vr̃a odiuit aĩa mea. Plures enĩ dissolutõẽs ⁊ ludi ⁊ comessationes ⁊ fornicationes fiũt in festis q̃ʒ in tota septimana Et tales trãsgressiõẽs inducunt oĩa aduersa q̃ patimur Baruch. iij. Si in via dei ambulasses habitasses vtiq̃ʒ ĩ pace sempiterna. Et in epl̃a dr̃. Aĩa q̃ peccauerit ipsa morie᷑t. Prou. xiiij dr̃. Est via q̃ videt᷑ hoĩ scʒ ocioso: recta ⁊ nouissima eius ducũt ad morte͂: qꝛ stipẽdiuʒ pcti mors ⁊c̃.

Scdo rõne erubescibilitat̃ ꝑ quã morbuʒ reuelare nõ vult: ⁊ potiꝰ eligit ꝑire in aĩa et corpe q̃ʒ reuelãdo curari. vñ Eccĩ xviij. In tpe infirmitat̃ ostẽde cõuersatione͂ tuam. ⁊ Luc̃. xvij. Ite ostendite vos sacerdotibus. Quattuoꝛ enĩ pctã detinẽt aĩam ociosaʒ scʒ mala ꝯsuetudo. ⁊ hi sũt lãguidi. Ignorãtia ⁊ hi sũt ceci. Fragilitas ⁊ impotẽtia hũana ⁊ hi sunt claudi. Propa malicia. ⁊ hi sũt aridi De q̃bus dr̃ in euãgelio. In his iacebat multitudo magna languẽtiũ: cecoꝝ: claudorũ: ⁊ aridoꝝ ⁊c̃ Mala ꝯsuetudo impedit bonũ opꝰ. vnde Aug. in ſmone q̃rte dñice de aduentu dicit sic. Nolite frẽs mei cõtẽnere pctã in q̃bꝰ forte ꝯsuetudine͂ iã fecistis De pctĩ cõsuetudine vilescit ⁊ fit hoĩ q̃ñ nullũ fit: obdurnit: iã dolore͂ ꝑdidit ⁊ valde putre est nec dolet: qð nõ dolet: nõ ꝓ sano habẽdũ est: ẜ ꝓ mortuo cõputãdũ est q̃ñ aliq̃d pũgit᷑. calcat᷑: nec dolet Qñ aũt tãgit᷑. pũgitur: calcat᷑: ⁊ dolet. aut sanũ est. aut ẽ in illo aliq̃ spes sanitat̃. hec ille. Ignorãtia impedit bonũ opus. vñ Ber. sup cant̃. dicit sic. Utraq̃ʒ cognitio scʒ dei ⁊ tui est necessaria tibi ad saluteʒ: ita vt neutra carere valeas cũ salute: qꝛ sicut ex noticia tui venit in te timoꝛ dei: atq̃ʒ ex dei noticia itideʒ dei amoꝛ: sic ecõtra de tui ignorãtia supbia. de dei ignorantia venit desperatio. hec ille. Fragilitas hũana impedit bonũ opꝰ. vñ Ber. in ſmõe xxxiij. dic̃ sic. Primũ impedimẽtũ nr̃m ⁊ occupatio grauis ipsa ẽ necessitas miseri huiꝰ corpis. qð dũ mõ somnũ mõ cibuʒ mõ vestem ceteraq̃ʒ sil̃ia q̃rit haud dubiũ q̃n frequẽter impediat nos ab exercitio spũali. h̃ ille. Malicia impedit bonũ opꝰ. vñ Cassiodorꝰ sup illud ps̃. Anni nr̃i sicut aranea ⁊c̃. dicit sic. Malignitate͂ vite nr̃e sil̃itudo declarat Aranea est aĩal debile ac tenuissimũ qð trãseũtibꝰ muscis q̃dã rethia dolosa cõtexit Sic animi eoꝝ q̃ sceleratis opibꝰ dediti sũt: inanibꝰ ⁊ subdolis machinationibꝰ occupãtur. hec ille Pro his pctĩs q̃sq̃ʒ punie᷑t ẜm qð gessit qꝛ vt dr̃ ĩ epl̃a. Filiꝰ nõ portabit iniquitate͂ pr̃is nec pr̃ portabit iniq̃tateʒ filij. Justicia iusti sup euʒ erit ⁊ impietas impij erit sup eũ ⁊c̃. Sciẽdũ ꝙ aliq̃ñ filiꝰ punit᷑ ꝓ pctõ patris tpaliter. vt patʒ de filijs sodomoꝛũ ⁊ de filijs Chore dathan ⁊ abiron et de filijs iudeoꝝ. vñ dr̃ Exo. xx. Ego sum deꝰ zelotes visitãs pctã parẽtũ in filios vsq̃ʒ in tertiã ⁊ q̃rtã gñationeʒ. vt habet᷑ i. q. iiij. §. ecõtra. Aliq̃ñ punit᷑ pr̃ eternaliter pro pctõ filioꝝ. Nã pctã filioꝝ vsq̃ʒ ad septimũ ãnũ nõ imputant᷑ eis: ẜ parẽtibꝰ q̃ nõ corripiũt eos ⁊ parẽtes punie᷑t in alio seculo ꝓ delict̃ pueroꝝ: qꝛ debẽt esse solliciti de salute ipsorũ. vñ sanctꝰ Thomas. ij. q̃libʒ. dic̃ sic. Prouidere pueris infideliũ de sacr̃is salut̃ ptinet ad parẽtes eoꝝ. Nã eis iminet periculum ꝓpter subtractione͂ sacr̃oꝝ si eoꝝ paruuli detrimẽtũ salutis patiant᷑. hec ille. Aliq̃ñ prelatꝰ punit᷑ eternaliter ꝓpter negligẽtiaʒ cure ⁊ regiminis subditoꝝ. vñ. xxv. q. i. ca. nulli dicit᷑ sic. Meminimꝰ ꝙ timere debemꝰ qualiter cõmĩnet᷑ deꝰ negligẽtie sacerdotum. Si quide͂ maiori reatu delinquit q̃ potiori honore fruitur ⁊ grauiora facit iudicia peccatorũ sublimitas peccantiuʒ hec ibi. Aliquãdo punit᷑ eternaliter q̃s ꝓ pctõ alteriꝰ q̃ñ est sibi causa peccandi. vñ diues epulo sepultꝰ in inferno grauius puniebat᷑ ꝓ eo ꝙ frẽs eiꝰ grauius peccabãt in seculo occasione ipsiꝰ. vnde dicebat Luc̃. xvi. Habeo enĩ q̃nq̃ʒ fratres. mitte Lazarum vt testet᷑ illis ne ⁊ illi veniãt in locũ hũc tormentorũ qꝛ pena eius ꝯtinue augebat᷑ eo ꝙ q̃ꝛ toplurium maloꝛũ fuerat cã: tãto grauiꝰ torq̃

baẜ. Intelligiẜ ꝙ̃ sic illa auctoritas ꝓphe ꝙ
pater nō portabit iniquitatē filij cōmissaꝫ li-
bero arbitrio filij. nō neglīgētia nec occasio-
ne patris aut ꝓximi. Tertio ratiōe tardita
tis. q̄ꝛ. s. nimis tarde reuelat. ps̄. Qm̄ tacui
īueterauerūt ossa mea. Multe infirmitates
in principio faciliter pn̄t curari s̄ in vetusta
te nequaqm̄ Jere. xiij. Sicut mutare potest
ethiops pellē suā aut ꝑdus varietates suas
ita ⁊ vos poteritis bn̄facere cuꝫ didiceritis
malū. Eccl'. v. Ne tardes ꝯuerti ad dn̄m deū
tuū ⁊ ne differas de die in diē. Hec tarditas
notaẜ in euāgelio in homīe lāguido. de quo
diciẜ. Erat autem quidam homo ibi xxxviij
annos habēs in infirmitate sua q̄ dixit iesu
Dominē non habeo vt cū turbata fuerit aq̄
mittat me in piscinā ⁊c. Nam hō accidiosus
hꝫ. xxxviij. annos. i. modos peccandi in infir
mitate accidie. Pmo ꝯ deū nō s̄uādo legeꝫ
nature cū gētibꝰ. legē scripture cū iudeis. le-
gē grē cū xp̄iāis. Scd̄o dubitat ī fid̄. Ter
tio hesitat ī spe. Quarto claudicat ī charita
te. Quīto blasphemat deū. Sexto scīs ex-
ꝓbrat. Septīo ī celo nūeꝝ electoꝝ minuit
Octauo diabolū honorat eiꝰ vestigia sectā-
do. Nono regnū īferni augmentat. Decīo
aīas in purgatorio retardat suffragia ꝓ eis
negligēdo. Undecīo ꝯ ꝓximū peccat n̄ sb-
ueniēdo. n̄ corripiēdo ⁊c. Duodecīo pfcōs
ꝯtristādo eorū monitꝗ nō acq̄escēdo. Decīo
tertio pusillos scādalizādo. Decioq̄rto pctō
res ꝯfirmādo. Deciosepīo peccātibꝰ se so
ciādo. Deciosexto tēptātibꝰ ꝯsētiēdo. De
cimoseptīo alios tēptādo ⁊ ad malū ꝓuocā
do. Decioctauo nō ꝯuersando cuꝫ ꝟitate
cordis oris ⁊ opis. Decionono int̄ hoīem
⁊ hoīeꝫ vnionē ⁊ ꝯcordiā negligent̄ ptractā
do. Uicesimo vnionē totalit̄ negligendo.
Uicesimoprīo vnionē ꝑ discordiā remouen
do. Uicesimoscd̄o n̄ diligēdo inimicos nec
amicos nec parētes. Uicesimotertio n̄ dili
gēdo salutē aīe ꝓpe. Uicesimoq̄rto vitā ꝓ
priā negligēdo. Uicesimoq̄nto bōa opa ne
gligēt̄ opādo. Uicesimosexto ꝓhibita exer
cēdo. Uicesimoseptīo nō ꝓficiēdo cū pfecꝗ
Uicesimooctauo ī pctīs reclinādo. Uicesi
mo nono pctā ī ꝯsuetudinē trahēdo. Trice-
simo ī pctīs se necessitādo. Tricesimoprīo
tēptatiōes ꝑueniēdo. Tricesimoscd̄o īpos-
sibilitatē coercēdo. q̄ꝛ īpotēs conaẜ peccare.
Tricesimotertio n̄ ꝟe: s̄ ficte pēitēdo. Tri
cesimoq̄rto nō apte ꝯfitēdo. Tricesimoq̄n-
to nō ꝑfcē satisfaciēdo. Tricesimosexto de
pctīs ī seipō gloriādo. Tricesimoseptīo cū
ꝓxīo d̄ malo se iactādo. Tricesimooctauo
sup̄ ꝓximū se de malo extollēdo. Si tal' infir
mꝰ dꝫ sanari oꝫ ꝙ hēat. xij comites sine q̄bꝰ
nō saluabiẜ q̄ ꝑ piscinā ⁊ circūstātias eiꝰ de
signanẜ. Hec eī piscina ē ꝟtus pn̄ie cuiꝰ sūt
q̄nqꝫ porticꝰ. Pmo req̄riẜ ꝯtritio. ⁊ hāc ha-
buit Magdalena. Scd̄o ꝯfessio ⁊ hāc h̄uit
publicanꝰ. Tertio satisfactio. ⁊ hāc habuit
zacheꝰ. Quarto ieiuniū. ⁊ h̄ habuit ciuitas
Niniue. Quīto oratio. ⁊ hāc h̄uit ezechias.
Sexto elemosina. ⁊ hāc habuit Corneliꝰ cē
turio. Septīo scōꝝ īttercessio q̄ ē angelus
descēdēs. ⁊ hāc habuit chananea. Octauo
tribulatio q̄ ē aq̄ turbatio ꝑ lachrymarū flu
uiū. ⁊ hāc h̄uit petrꝰ. Nono fidei ꝓfessio q̄
sanabaẜ vnꝰ. ⁊ hāc habuit latro ī cruce. De
cimo libertatꝗ arbitrij inclinatio. q̄ꝛ vis sanꝰ
fieri. ⁊ hāc habuit paulꝰ. Undecīo mortali
tatis ꝓprie memoratio q̊ ad culpā ⁊ penam.
q̄ꝛ tolle grabatū tuū. ⁊ hāc habuit Dauid.
Duodecīo bonorū opeꝝ mlt̄iplicatio q̄ꝛ am
bula. ⁊ hāc habuit matheꝰ. De hmōi pn̄ia di
ciẜ in ep̄l'a. Si aūtē īpius egerit pn̄iaꝫ ab oī-
bus pctīs suis q̄ opatus ē ⁊ custodierit vni-
uersa p̄cepta mea ⁊ fecerit iudiciū ⁊ iusticiā.
vita viuet ⁊ nō moriet̄ ⁊c. Quarto ratione
ꝯtēptibilitatis. q̄ꝛ. s. nō vult dietā assignataꝫ
a medico obseruare queadmodū adā q̄ꝛ no
luit obseruare dietaꝫ sibi assignatā a deo ne
comedēt de ligno sciētie boni ⁊ mali incurrit
mortē corpis ⁊ aīe. In q̄cūqꝫ die cōederitis
et eo morte moriemini Gen. ij. Et Prouer.
xix. diciẜ. Qui custodit mādatū custodit ani
mā suā. q̄ autē negligit vitā suā mortificabiẜ
Sꝫ ociosus dicit. Socij ⁊ vicini mei me irri-
debūt si non facio sicut ipsi faciūt. O amice
tristis dic mihi si patereris ī oculo ⁊ medicꝰ
mādaret tibi nō bibere vinū si vis ꝯseruare
oculū vtiqꝫ relictis amicis dietā medici ob-
seruares. Eodē mō in dieta spūali. iiij Reg.
v. Si rē grandē dixisset tibi ꝓpheta vtiqꝫ fa
cere debuisses. Obseruāda ē ꝙ̃ dieta medici
nr̄i iesu xp̄i dicētis ī euāgelio. Iā noli pecca
re. Cuiꝰ diete quinqꝫ rōnes sunt. Pmā ꝓpẜ
ꝑiculū murmuratiōis. pharisei debebāt ma
gnificare xp̄m ī curatōe infirmi ⁊ tm̄ murmu
rabāt ꝯ eū. q̄ꝛ excecauit eos malicia eorum.
Sap. ij. vn̄ dicebāt. Quis ē hō ille q̄ dixit ti
bi. Tolle grabatū tuū ⁊ ambula. Scd̄a ꝓpẜ
periculū obduratiōis. Ignorātiā eni dei ad-
ducit obduratio vt patuit de pharaone cuiꝰ
duritia impediuit eū a cognitiōe dei. Exo. ij.

ideo dicit. Is autē qui sanus fuerat effect⁹
nesciebat quis esset Jesus.i.salus. Tertia p̄
pter periculū associationis. Pctōres eni as-
sociant iustis vt seducāt eos. Prouer.i. Fili
mi si te lactauerint pctōres ne acq̄escas eis.
ꝛc iō dicit. Jesus autē declinauit a turba.s.
maloꝝ ꝯstituta ī loco. Quarta ꝑpter pericu
lū offensionis. Ingratitudo eni ē vitiū ma-
xime offensiōis p̄cipue erga bn̄factorē ꝛ li-
beratorē suū. ꝑpterea bn̄ficiatus dꝫ se dare
totū p̄ dilectionē. Luce.vij. Cui pl⁹ dimittit
plus eū diligit. iō dicit. Inuenit eū iesus ī tē
plo ꝛ dixit illi. Ecce sanus fact⁹ es. Quinta
ꝑpter piculū recidiuatiōis que ē valde peri
culosa Math.xij.c. Fiūt nouissima hoīs illi⁹
peiora priorib⁹. iō dicit. Ne deteri⁹ aliq̄d ti-
bi ꝯtingat. Et in ep̄la dicit. Nunq̄d volūtatis
mee ē mors impij dicit dn̄s: ꝛ nō vt conuer-
tatur a vijs suis ꝛ viuat ꝛc. vbi ponit diete
obseruationem.

Secundo declaratur ea-

dēz ꝯclusio testimonio legis ap̄lice ꝛ h̄ qua
druplicit. Prio paul⁹ Roma.xij. dicit. Sol
licitudine nō pigri. sp̄u feruētes. dn̄o seruiē-
tes. Scdo Petr⁹.ij. canonica.i dicit. Uos
autē curā omnē subinferētes mīstrate ī fide
vestra virtutē. In x̄tute autēz sciam. in scia
autē abstinētiā. in abstinētia aūt patiam in
patia autē pietatē. in pietate autē amorē fra
ternitatis in amore autē fraternitatis chari
tatē. Hec eni si vobiscū assint ꝛ supent non
vacuos nec sine fructu vos constituēt in dn̄i
nr̄i iesu x̄pi cognitione. Cui eni nō p̄sto sunt
hec cecus ē ꝛ manu temptās obliuionē acci
piēs veterū suorum delictorū purgationis.
Qua ꝑpter magis satagite vt p̄ bona opa
certā vestrā vocationē ꝛ electionē faciatis.
Hoc eni faciētes non peccabitis aliqn̄. Sic
eni abundāter mīstrabit vobis introitus in
eternū regnū dei nostri ꝛ saluatoris iesu x̄pi
hec ille. Tertio iacobus ī canonica.ij c. dicit
Uis aūt scire o hō inanis qm̄ fides sine opi
bus ociosa ē. Abrahā pat nr̄ nōne ex opib⁹
iustificat⁹ ē offerēs isaac filiū suū sup altare
vides qm̄ fides coopabat illi⁹ ꝛ ex opibus
fides ꝯsūmata ē. vides qm̄ ex opibus iusti-
ficat hō ꝛ nō ex fide tm̄. h̄ ibi. Quarto ioh.
i. canonica i c. dicit De⁹ lux ē ꝛ tenebre in eo
nō sunt vlle. Si dixerim⁹ qm̄ societatē habe-
mus cū eo ꝛ ī tenebris ambulam⁹ mētimur
ꝛ x̄itatē nō facim⁹. Si ambulam⁹ in luce si-
cut ipē ē in luce societatē hēmus ad inuicē ꝛ
sanguis iesu x̄pi filij eius emūdat nos ab oī
peccato hec ille. Nullū autē est peccatuꝫ qd̄
nos in tenebris ita detineat sicut accidia.

Tertio declaratur eadēz

ꝯclusio testimonio legis canonice. Sciēduꝫ
ꝙ accidia q̄tuor mala facit. Prio hospitiū
deturpat ꝛ deuastat. Qꝛ sicut aq̄ sua statiōe
ī lacu vel fouea facit locū in q̄ stat turpē ꝛ lu
tosum ita accidia sua mora ī hoīe facit aīaꝫ
sordidā. qꝛ inducit malas bestias turpiū co-
gitationū ꝛ demoniorū. Un̄ Johs cassian⁹
ī collationib⁹ patrū dicit. Apd̄ egiptū ab an
tiq̄s patrib⁹ fcā ē sn̄ia opātē monachū vno
demone pulsari. ociosum x̄o īnumeris spiri-
tib⁹ deuastari. qꝛ sicut milites anq̄ ad bella
vadāt in camera se armāt. ita pugil diaboli
ociosus ī lecto iacēs diuersis malis cogitati
onib⁹ se armat vt mala q̄ ibi ꝯcipit possit ad
implere ad aīe sue deturpationē ꝛ destructi
onē. Extra de renūciationib⁹. c. nisi cū pridē
.§. verū. dr̄ sic. Ociositas ꝛ voluptas arma
sunt hostis antiq̄ ad miseras aīas capiēdas
Sicut eni aq̄ diu stās corrūpit ꝛ vestis ocio
sa a tineis comedit sic aīa ociosa corrūpitur
diuersis corruptiōib⁹ vitiorū ꝛ comedit a de
monib⁹. Un̄ Hiero ad rusticū monachū vt
habet de ꝯse. di. v. c. nunq̄. dicit sic. Nunq̄ de
manib⁹ tuis aut oculis tuis lib psalterij dis-
cedat. dicat ad verbū orō. sine itermissiōe vi
gilet sensus. nec vagis cogitationib⁹ patens
corp⁹. pitercꝫ anim⁹ tendat ad dn̄m. nec va
cet mēs tua varijs p̄turbationib⁹. q̄ si pecto
ri tuo insederint dn̄abunt tui ꝛ deducent ad
delictū maximū. Facito aliq̄d boni opis vt
semp diabol⁹ te inueniat occupatum. h̄ ille.
Scdo accidia beneficiū ꝑlōgat qꝛ facit ho
minē ociosum ꝛ a suo cōmodo distare pluri
muꝫ. Sic eni inquilinus q̄ ꝯduxit ab aliq̄ do
muꝫ vel agrū ad suū magnum cōmodū. pōt
expelli ꝛ auātagiū istō p̄dere ꝑpt certas oc-
casiones culpe. sic ociosus multa bona p̄dit
ꝑpter occasionē accidie. Cause āt quare cō-
ductor p̄dit qd̄ dictū ē ponunt extra de loca
to ꝛ ꝯducto. Pria ē si sit nimis negligēs in
repando domū. sic multi p̄dūt domū aīe qꝛ
sunt nimis ociosi circa eius sp̄ualem repatio
nē. Scda ē si ꝯductor puerse morat in do-
mo puta si tenet ptes ī solario sic accidiosus
tenet ptes. qꝛ diabolū cū vitijs ī mēte. Ter
tia ē si cēsum p̄ bienniū nō soluerit. sic q̄ non
reddit deo bone vite debitū. Quarta est si
nō operetur tpe debito terrā ne itepestiua cul

tura fundū reddat deteriorē. sic deus malos
cultores aīe quā gerūt male ꝑdet subtrahen
do ab eis gratiā suā ⁊ vineā gratie sue loca
bit aliis agricolis q̄ reddāt ei fructū tꝑibus
suis. Math. xxi. Quinta ē si ꝓpter inimici-
cias causa coloni exortas dannū dat. puta
si inimicus ei⁹ exciderit arborē. sic qꝛ diabo-
lus multa dāna facit aīe peccatoris propter
maliciā eiusdē ipse aīam ꝑdit. Sexta ē si se
cū teneat publicas meretrices vel alios pub
licos pctōres. Ar. in autēti. de lenonib⁹ san-
cimus. Sic seru⁹ piger q̄ secū tenet multas
occasiones luxurie ⁊ aliorū pctōrū ex diuino
iudicio ꝑdit talentū Math. xxv. ⁊ Luce xix.

Tertio accidia desiderium frustrat. qꝛ ocio
sus frustra optat mercedē cū oparijs. Cū ei
aliq̄d ꝓmittit alicui ob certā causam ⁊ ꝯditi
one illa cōditione nō stāte ob illi⁹ culpā cui
ꝓmittit ꝓmissum reuocat. vt. C. de ꝯditi. ob
causam data. l. si liber. Sic de mercede celi q̄
ꝓmittit oparijs Math. xx. Uoca oparios
⁊ redde illis mercedē. Et ps̄. Dn̄e q̄s habi-
tabit in tabernaculo tuo ⁊c. ⁊ rn̄det. Qui in-
greditur sine macula ⁊ opatur iusticiā. Recte
dicit iusticiā. qꝛ iustū ē totū genus humanū
opari. primis eni parētibus dictū est. In su
dore vult⁹ tui vesceris pane tuo. Gen̄. iij. iō
bonū est opari. qꝛ multā maliciā docuit ocio
sitas. Eccl. xxxiij. Nā vigilātibus ⁊ non dor-
mientib⁹ iura subueniūt. ff. ex quibus causis
maiores. l. ab hostib⁹. finali. Et extra de ele-
ctionib⁹. c. vlti. Quarto accidia ociosuꝫ dā
nat qꝛ nō solū peccator damnatur ex pecca-
to cōmissionis: sed etiā omissionis. Nec mi-
rū quoniā operarius positus ad certum op⁹
faciendū perdit mercedē si nulluꝫ aliud ma-
lum faciat nisi quia nō operatur q̄d debebat
qꝛ quādo substātiale dimittit nihil valet q̄d
agit. de ꝯse. di. iiij. c. in sinodo. vbi habet. ꝙ
si quis in aqua mersus fuerit sine inuocatio
ne trinitatis nō est ꝑfectus xp̄ianus. Ociū
ergo ⁊ ociosa q̄ ociū sequunt sunt fugienda
⁊ bona opa diligēter faciēda vt habet dist.
lxxxvi c. Fratrū nostrū marianū epm̄ v̄bis
q̄bus potes excita. qꝛ cū obdormiuisse suspi
cor. dic ḡ illi vt cū loco mutet ⁊ mentē. nec si-
bi credat solā lectionē ⁊ orationeꝫ sufficē vt
remot⁹ nihil studeat de manu fructificare. h̄
ibi. Et. xxij. q. v. c q̄tiēs. i fi. dr̄ sic. Cōsiderem⁹
itaq̄ q̄d loq̄mur. qꝛ ꝓ oī ocioso v̄bo reddi-
turi sum⁹ rōem ī die iudicij. h̄. ibi. Et sic pꝫ.

Quarto declaratur eadē

ꝯclusio testimonio legis Ecclesiastice ⁊ hoc
quadrupliciter. Primo beat⁹ Grego. li. de
ꝯflictu vitiorū ⁊ virtutū dicit sic. Accidia est
de virtutū laudabili exercitio vtriusq̄ hoīs
languida deiectio Torpor ⁊ ignauia dicunt.
Si lectioni continuato studio semꝑ insistis
oculorum caliginē incurris. si indesinēter la-
chrymas fuderis ipsos etiā oculos amittis.
si protelatis vigilijs psalmorū censum ꝑsol-
ueris insaniā capitis acquiris. si quotidiano
labore te conficis ad opus spirituale nō cō-
surgis. hec ille. Secūdo beatus Hieron. ad
demetriadē dicit sic. Nihil in sancto ꝓposi-
to ocio deterius est. q̄d nō solū modo nō ac-
quirit noua sed etiā parta cōsumit. Sancte
vite ratio ꝓcessu gaudet ⁊ crescit. cessatione
torpet ⁊ deficit. Quotidianis ac recētib⁹ v̄-
tutū incremētis instaurāda mens est. Et vi
uendi habitus non de transacto sed de reli-
quo metiendus. Hec ille. Tertio beatus
Ambrosius in quadā epistola ad versellen
ses dicit sic. Nullus fructus ocij imo magis
dispendiū. Ociosus esau amisit primat⁹ be-
nedictionem. quia maluit cibum accipere q̄
querere. hec ille. Quarto beatus Aug. sup
ps̄. lx. dicit sic. Uita nostra in peregrinatiōe
hac non potest esse sine peccato. sine tēptati
one. qꝛ ꝓfectus noster ꝑ tēptationē nostraꝫ
fit. nec sibi quisq̄ innotescit nisi temptatus.
nec potest coronari nisi vicerit. nec pōt vin-
cere nisi certauerit. nec potest certare nisi in-
imicū ⁊ tēptationes habuerit h̄ ille. Abijciē
da est ḡ accidia ⁊ viriliter pugnandū est ꝓ-
ut Augu. declarat sup ps̄. xxxij dicēs sic. Iu
stus ex fide viuit. fides tua iusticia tua. quia
vtiq̄ si credis caues: si auteꝫ caues conaris
⁊ conatū tuū nouit deus ⁊ voluntatē tuam
inspicit ⁊ luctam cū carne considerat ⁊ hor-
tatur vt pugnes ⁊ adiuuat ⁊ vincas ⁊ certā
tem spectat ⁊ deficientē subleuat ⁊ vincen-
tem coronat. Sollicitudo itaq̄ boni ope-
ris est plurimū amplectenda cui per accidiā
contra imus. xl. modis propter quos. xl. die-
bus ieiunamus. Ideo vt hos modos faci-
lius euitemus sigillatim eos numerabim⁹
⁊ sunt isti. Primo ex tristicia bonum opan
do. Nam plures habent tristiciam ⁊ tedium
operandi bona ad que tenentur scd̄m ratio-
nem vel sensualitatē. Unde Ambro. super
epl'a Thimoth. dicit sic. Prudēter sibi deus
seruiri vult non vt nimietate sua debiles fa
ciat ⁊ postea medicorū suffragia req̄rāt. Tē
perandū est enim vt si fieri pōt ceptum ob-

sequiũ poti⁹ puebaṫ ꝙ p incõsiderãtiaꝫ mi-
nuaṫ. Intempantia enĩ ipam aĩam inquie-
tã facit vt cũ de infirmitate sollicita ẽ nõ tã-
tũ dedita sit diuinis seruitijs. dãnũ ꝙ affert
ĩprudẽtia. Aĩa enĩ in trãquillitate posita to-
tũ cor extollit ad deũ integro ꝯsilio obsecrãs
q̃ petẽda sunt. h̃ ille. Scḋo dona sibi data a
deo vilipẽdẽdo. Nã ex bonis tpalib⁹ vl̃ spi-
ritualib⁹ ꝯsideratis in ꝑtĩo vel ĩ se q̃ tribu-
laṫ. q̃s vilipẽdit dona a deo sibi collata. vñ
Greg in moral. dicit. Qui accingi in diuino
seruitio ꝑperat: q̃d aliud ꝙ se ꝯtra antiq̃ ad-
uersarij certamẽ paraṫ: vt liber in certamine
ictus suscipiat q̃ quiet⁹ sub tyrãnide ĩ capti-
uitate seruiebat. vñ quãto cũ deo pax robu-
stior oriṫ. nob̃ ab aduersarijs durior pugna
seruaṫ ꝛc. Tertio nimiã tristiciã ex aduersi-
tate sumẽdo. Nã ex morte sui cari vel ex dã-
nis ꝓprijs vel aduersitatib⁹ q̃s nimiũ trista-
tur ꝛ dolet. vñ. xiij. q. ij. c. vbicũq̃ dr̃ sic. Qđ
oꝫ fieri efficiaṫ. lugere ãt ꝛ deplorare ꝛ lamẽ-
tari eos q̃ ab hac vita decedũt ex pusillani-
mitate ꝯtingit. h̃ ibi. ꝛ. vij. q. i. c. aduersitas. dr̃
sic. Aduersitas q̃ bonis votis obijcitur ꝓba-
tio ṽtutis ẽ nõ indiciũ reprobatiõis. q̃s eniꝫ
nesciat ꝙ ꝓsperũ fuerit ꝙ beat⁹ Pau. apl̃s
p̃dicatur⁹ ad italiã vẽiebat. ꝛ tñ veniẽs nau-
fragiũ ꝑtulit. s; tñ nauis cordis ĩ maris flucti-
bus ĩtegra stetit. h̃ ibi. Exẽplo hui⁹ integri ĩ
bono ꝑseuerem⁹ vt coronemur. Quarto ex
aduersitatib⁹ aĩe salutẽ postponẽdo. Nã ꝓ-
pter aduersitates occurrentes hõ postponit
nccãria saluti sue vt ire ad ecclesiã. audire of-
ficiũ ꝛ missam. p̃dicatiões ꝛ monita salutis.
imo penitet se bñ fecisse ꝛ ꝓponit nũꝙ am-
pli⁹ bñ facẽ. nec alicui ĩ bonũ seruire. s; Cas-
siodor⁹ sup ps̃. Cij. dic̃. De⁹ sustinet vt cor-
rigat. flagellat vt erudiat. ꝓbat vt p̃stet. Si
fas ẽ vt celũ terrã nõ coopiat põt fieri vt de-
us nõ ꝓtegat sibi purissime seruientẽ h̃ ille.
Nõ ẽ ꝙ diuinis regul̃ repugnãdũ. Quinto
ex relapsu ĩ pctm̃ diffidẽdo. Nã si q̃s labitur
in pctm̃ ita tristaṫ ꝙ hꝫ tediũ bñ opãdi. vñ
ꝯtẽnit bona sp̃ũalia ꝛ diuiña vñ Isiḋ. li. iij de
sũmo bono dicit. Plerũq̃ vtile ẽ arrogãtib⁹
deseri a deo quaten⁹ sue infirmitaṫ ꝯscij ad
hũilitatẽ redeãt. vt humiles post casum exi-
stãt ꝛc. Sexto de pctĩs inordinate ꝛ culpa-
biliter dolẽdo. Nã pleriq̃ dolẽt de pctĩs suis
magis ꝓpter hũanaꝫ verecũdiã quã ꝓpter
diuinã offensam. imo ita absorbenṫ tristicia
ꝙ vellẽt non esse nati ꝛ maledicũt diem sue
natiuitatis. vnde Sene. in Prouerb. dicit.

Pleriq̃ metu peccare cessant non innocen-
tia. Profecto tales timidi non innocentes
sunt dicendi. hec ille. Et Isiḋ. lib. iij. de sum-
mo bono dicit. Discat non murmurare qui
male patitur etiã si ignoret cur mala patitur.
Per hoc enĩ se iuste pati arbitreṫ. quia ab il-
lo iudicatur cuius nunꝙ iniusta iudicia sũt.
hec ille. Septimo ex malicia monita salu-
tis contẽnendo. Plures enĩ habent displicẽ-
tiam ꝛ tediũ si quis persuadeat eis aut indu-
cat ad bene viuendũ ꝛ operanduꝫ. imo ex h̃
optant eis mala ꝛ mortem. prout fecit hero-
des sancto iohanni baptiste ꝛ iesu Christo.
Unde Chrys. sup math. dicit. Coerceri om-
nino nequit animus praua semel volũtate
viciatus. quia zelus sapere nescit ꝛ ira consi-
liũ non habet. Ideo herodes non suo ꝯsilio
gubernabaṫ. sed vinculo diaboli trahebatur
ligatus. Et sicut ignis quanto ampli⁹ ligna
suscepit in maiorẽ flammã erigiṫ. sic aĩa ma-
la q̃to magis veritatem audierit eo ampli⁹
in malicia excitatur ꝛc. Octauo ex tepedi-
tate bona opera remittẽdo. Plures enĩ sunt
tepidi ꝛ remissi circa bona opera inchoãda
aut perficienda. quoniã tepiditas est paru⁹
amor boni vt patet in illis qui cũ valde for-
tes sint non tamẽ possunt sextaꝫ ꝑtem pnĩe
facere quam vna vetula facit. Et hoc accidit
quia ꝑuum habent desideriũ faciendi peni-
tentiam. Forte ideo nõ possumus quia non
multũ volumus. Unde Bern̄. sup cantica
dicit. Si incipis incipe perfecte. si in profe-
ctu es hoc ipsum iam perfecte age. si perfe-
ctionis aliquid attigisti teipm̃ in temetipso
metire. h̃ ille. Talis enĩ ẽ impotẽs ad bñ ope-
randũ ꝛ fortis ad male faciendũ qđ ẽ eius
culpa. Nono ex mollicie duris succũbendo
Mollis enim est qui cedit duris. i. tribulati-
onibus succũbit. vñ q̃n in ope inchoato ali-
quid durũ ꝛ aduersum occurrit ipse ab ope
desistit ideo Prouer. xviij. dicit. Qui mollis
est ꝛ dissolutus in ope suo frater ẽ sua opa
dissipãtis. Propterea assuescendũ est aspis
ꝛ duris laborib⁹ q̃ntũ potest. Uñ Bern̄. in
sermone oĩm sanctorũ dicit. Fratres si mõ p̃-
sentẽ videremus adã in eo articulo posituꝫ
ascendẽtibus cogitationib⁹ in cor eius ꝛ co-
artari inter precem vxoris ꝛ preceptuꝫ crea-
toris. nõne clamarem⁹ aduersus eũ dicẽtes
Caue tibi miser vide ne feceris. seducta est
mulier nõ acquiescas ei. Ut quid ergo quo-
tiens apprehendit nos temptatio similis.
non persuademus similiter nobisipsis. Nec

ille. Forti aĩo resistendũ est tẽptatiõi ⁊ non molliter obsequẽdũ. Decio ex somnolẽtia bona ꝑtermittẽdo. Plures eniꝫ tristanť si a somno excitanť ⁊ dormiũt qñ nõ est dormiẽdũ. s. tpe orationis. ꝑdicatiõis. lectiõis. Prouerb. xxvi. Sicut ostiũ vertiť in cardine suo ita piger in lecto suo. Abscõdit piger manꝰ sub ascellas suas ⁊ laborat si ad os suũ eas ꝯuerterit. vñ Berñ. Caue serue dei q̃tũ potes ne sit somnꝰ tuus nõ requies lassi. sed sepultura corpis suffocati h̄ ille. ⁊ sic patet.

11 Undecio ex ociositate vanitatibꝰ se ĩmergẽdo. Nã ociosus nihil boni agit: ſ tempus suũ in vanitatibꝰ ꝯsumit. vitã suã negligit sibi necessaria nõ ꝓcurãdo. vitã sua indefensam hostibꝰ exponẽdo hostes q̃ ipm ꝑimãt pascẽdo. locũ in se diabolo faciendo. Unde Berñ. i quodã s̄mõe dicit. Ociositas ẽ mater nugarũ. nouerca virtutũ. Ipsa enĩ ẽ que virũ fortẽ fortissime ꝑcipitat in reatũ. Facit enĩ suffocare virtutẽ nutrire supbiã. ⁊ viã cõstruere ad gehennã. Subito ꝓcedendũ ẽ de vmbra ad solẽ. d ocio ad laborẽ. Graue cernitur oẽ qd̄ incipit: ſ cũ ab his dissuescere ⁊ ad illa se paulisp assuescere cepit vsus tollit difficultatẽ inuenitq̧ facile esse qd̄ impossibile ante putauit. h̄ ille. Regnũ enĩ celorũ nõ ꝑuenit ocio ⁊ desidia torpẽtibus. Duodecimo ex dilatiõe ad deũ nõ redeũdo. Plures enĩ ex mala ꝯsuetudine aut nõ ꝯuertuntur aut cõuerti differũt. Et h̄ vitio multũ laborat genus humanũ. Sene. Nemo quicq̃ h̄ꝫ ꝑfecti. in futurũ enĩ nostra distẽdimus.

Hec enĩ mala ꝯsuetudo valde nos premit. vñ Aug. sup ioh̄. dicit. Moles ĩposita sepulchro ipa ẽ vis dura ꝯsuetudĩs qua premiť aĩa. nec resurgere nec respirare ꝑmittiť. Dictũ ẽ autẽ q̃driduanꝰ ẽ. Reuera ad istã ꝯsuetudinẽ de qua loquor quodã ꝓgressu peruenit aĩa. Pria ẽ quasi titillatio delectatiõis ĩ corde. Scd̄a ꝯsensio. Tertia factũ. Quarta ꝯsuetudo. h̄ ille. Et li. ꝯfessionũ dicit loquẽs de seipso ad dñm. Nõ erat qd̄ tibi rñderem dicẽti mihi. Surge q̃ dormis. nisi verba somnolẽta ⁊ lẽta. mõ. ecce mõ. sine paululũ. sed illud mõ nõ habebat modũ ⁊ illud paululum ibat in longũ. Et Lucanꝰ dicit. Tolle moras semp nocuit differre patis.

13 Deciotertio ex tarditate in bono ope deficiẽdo. Deus eniꝫ molestať nimia tarditate corũ q̃ sibi seruiũt cũ videat eos q̃ strẽnui erãt anteq̃ ad seruitiũ eius veniret tũc tardos ⁊ pigros fieri cũ volare deberẽt. tarde enĩ ꝓcedũt in ope iam inchoato. Naꝫ plures in has quadragesima cũ magna deuotiõe a principio ceperũt ieiunare. predicatiões audire. elemosinas facere ⁊ oratiões dicere: ⁊ alia multa bona que iã fiunt cũ tristitia. vñ Prouer. x. dicitur. Sicut acetũ dẽtibus ⁊ fumꝰ oculis sic piger hiſ qui miserũt eũ. hec ibi. Simus ergo feruidi.

Decioquarto ex ignauia in miseria permanẽdo. Potest enĩ ignauus pedẽ intellectus in ꝯsideratione salutis sue ꝓponẽdi amplecti viã dei. qui pedẽ affectꝰ vel opis retrahit ⁊ stat ĩmobilis. Postq̃ enĩ iudicauerit bonum esse inchoare nouã vitã. Differt tñ hoc exequi. Eccl. xv. Ante hominẽ vita ⁊ mors bonũ ⁊ malũ. qd̄ placuerit ei dabiť illi h̄ ibi. ⁊c. Decimoq̃nto ex indeuotiõe ad impia flectẽdo. Nã ex indeuotiõe pleriq̧ fiũt duri ad ea q̃ sunt pietatis ⁊ inflexibiles ad ea q̃ sunt obediẽtie. vñ Berñ. dicit. Ab heri ⁊ nudiustertius inuasit me languor aĩe ⁊ inde ebetudo insolita quedã inertia spũs ⁊ deus declinauit a seruo suo. in ira tua dñe nõ ꝯpũgi ad lachrymas. que tãta est duricia cordis Nõ sapit psallere. nõ legere libet non orare delectat. Ideoq̧ ad opus manuũ piger. ad vigilias somnolẽtus. ad irã precepſ. ad odiũ ꝑtinax. lingue ⁊ gule indulgẽtior. Heu omnes montes in circuitu meo visitat dñs. ad me autẽ nõ appropinquat ⁊c. Deciosexto 16

ex tedio vite deo seruiẽdo. Postq̧ enim aliquis tristiciã patitur in dei seruitio paulatiꝫ corrumpiť vt nõ solũ displiceat ei deo seruire sed etiã viuere qñq̧ ex cõsideratione malorũ quibꝰ plenus ẽ mũdus iste. Eccs. ij. Taeduit me vite mee videntẽ mala esse vniuersa sub sole ⁊ cũcta vanitatẽ ⁊ afflictionẽ spiritꝰ. Qñq̧ ex vehemẽtia tribulatiõis Job. x. Tedet. a. m. v. mee. ⁊. ij. Corinth. i. grauati sumꝰ supra virtutẽ ita vt etiã tederet nos viuere. Et Helyas petiuit aĩe sue vt moreref. iij. Regũ. xix. Decimoseptio ex desꝑatiõe spm̃ eijciẽdo. Et h̄ ẽ desꝑare posse facere qd̄ tibi debitũ ẽ rõne obligatiõis indissolubilis sicut sunt obligatiões spũales respectu pñie de pctĩs siue obligatões tpales respectu difficultatis. vñ sacramẽtũ pñie cõiter inducit accidiã ⁊ tediũ qñ occurrit mẽti indisposite. iõ multi detrahunť a ꝯfessione. q2 despẽrãt posse facere qd̄ cõfessor ab eis requirit. ſ ne amplius peccẽt. ꝓpterea Caim noluit ꝯfiteri deo peccatũ fratricidij: q2 putabat nõ posse dño satisfacere ꝓ illo. vt dicit Origeñ. super Geñ. Sed si cõfessus fuisset tunc pena eter-

nalis fuisset cōmutata in tpalem. Eccl. vi.
Inijce pedē tuū in compedes illius.i. pnie.
Subijce humerū tuū τ porta illā τ ne accidie
ris in vinculis ei⁹. Est etiā difficultas i satis
factione tpali ex accidia qñ quis desperat il
lā posse adimplere sicut ɔtingit in obligatio
ne restitutiōis aut solutiōis ꝓmisse. Quia si
obligaris alicui in centum ducatis eo ꝙ tibi
mutuauit aut eo ꝙ emisti ab eo tantū mer
cātie ad illorū valorē τ vides non posse sibi
restituere sine difficultate accidiaris quādo
h̄ tibi occurrit in mēte τ despas h̄ posse face
re q2 illa restitutio ē tibi odibilis τ si sequat
effect⁹ est pctm̄ mortale. Similiter si ꝓmit
tis vni sub fide mutuare certā pecunie sum
mā ɔfortans eū vt faciat certas expēsas q̄s
ipse facit sub illa spe τ ꝓcessu tēporis despe
ras posse facere obligaris ei ad dānū. Pro
uerb. xv In merore animi deijcit spūs scili
18 cet in profundū desparationis τc. Decimo
octauo ex dissolutione de auxilio diuino dif
fidendo. Plures enī vidētes fragilitatē suā
diffidūt posse regere seipsos. q2 in auxilio dei
nō confidūt. Tales enī animū suū nō recol
ligūt. dispsus enī est τ diuisus a deo ꝙ non
tenet se de illo vnū frustū cum alio. Eccl. ij.
Veh dissolutis corde q̄ nō credūt deo. ideo
nō ꝓteguntur ab eo. Et eiusdē. xxij. Qui docet
fatuū quasi qui cōglutinat testā. Testa enī
in minutas ptes confracta nō facile ɔgluti
natur: sic nec anim⁹ dissoluti homis de faci
li recolligitur. ideo nihil boni retinet pōt. De
19 cimonono ex euagatione mētis vanis intē
dēdo. Est enī euagatio mētis occupatio τ ꝑ
uersio mētis sup illicita in q̄bus querit quie
tem. vñ oppositū audiēs magis ex tedio il
lius boni adherebit sue puersitati ꝙ si ei op
positū diceretur. sicut ɔtingit qñ predicator re
prehēdit peccatū alicuius vbi magis mens
eius quiescit tristatur ꝙ de hoc reprehēditur.
vt patet de his qui vadūt ad predicatiōes
vt aspiciant mulieres. quorū mens vagatur
circa turpitudines τ pctā. quorū mens cum
fastidio audit illa reprobari a predicatore.
Aug. Vincere cōsuetudinē dura est pugna.
20 Vicesimo ex ociositate vana loquēdo. Si
enī occupare mentē circa vana τ inutilia τ il
licita ad euitandū tristiciā mētis graue pec
catū est. quāto grauius ē si ꝓpter hoc vana
τ inutilia loquitur. Vñ Hiero. sup math. dicit
Ociosum verbū est qđ sine vtilitate loquen
tis τ audiētis dicitur. Sed qui de rebus fri
nolis loquitur τ fabulas antiquas narrat. ce
terū qui scurrilia replicat τ cachinnis ora dis
soluit τ aliquid turpitudinis ꝓfert hic non
ociosis verbis sed criminosis tenebitur. Ocio
sum enī est qđ nullā habet vtilitatē τc. Vi 21
cesimoprimo ex curiositate aliena facta per
quirēdo. Curiosus enī foras egreditur exterio
ra cōsiderat. τ q2 interna despicit presentia
nō inspicit. futura non prospicit. semp noua
scire cupit. Unde Grego. omel. xxxvi. dicit.
Graue curiositatis est vitiū qui dū cuiuslibet
mentē ad inuestigandū vitā ꝓximi exterius
ducit. semp enī intima sua abscondit vt alie
na sciens se nesciēs fit τ curiosi anim⁹ quā
to peritus fuerit meriti alieni. tāto fiat igna
rus sui. hec ille. Vicesimosecūdo ex torpo 22
re diuina negligēdo puta celebrādo festa in
stituta ab ecclesia licet abstinuerit ab exerci
tijs manualib⁹. nō tamē vacauit diuinis sed
lasciuijs ludis. choreis. cōuiuijs. tabernis se
dedit nō audiuit missam integraliter vt de
buit. Vñ Greg. lib. xvij moral. dicit. Cessati
onē dñs a mūdi laboribus imꝑat. sancte q̄e
tis dulcedinē ꝑsuadet. Et tamē vesana iniq
rū mēs plus se assequi aspa carnaliter ꝙ te
nere blāda spūaliter gaudet. plus acerbita
te fatigatiōis ꝙ quiete dulcedinis pascitur.
hec ille. Vicesimotertio ex incuria sacramē 23
tis ecclesie resistēdo. Nā ex incuria sua negle
xit ꝓcurare ꝑli sue sacramētū baptismi aut
ɔfirmatiōis. imo resistit ꝓpter aliquā vani
tatē. puta q2 expectauit cōpatres magne di
gnitatis τ diuites τ interim ꝓles mortua ē.
vñ q̄dā. Nō minor ē ꝟtus ꝙ q̄rē pta tueri.
Vicesimoquarto ex dilatione ɔfessionē di 24
mittēdo. q2 distulit ɔfiteri donec infirmaretur
ad mortē. aut donec tota q̄dragesima finie
rit qđ ē magna fatuitas ps. Delictū me. cog.
t. fe. τ iniust. meā nō abscōdi. Dixi. i. ꝓposui
Cōfitebor aduer. me iniustitiā meam dño τ
tu re. impi. pec mei. Glo. Cū hō detegit de⁹
tegit cū hō tegit deus nudat. cum hō agno
scit de⁹ ignoscit τc. Vicesimoquinto ex fa 25
stidio satisfactionē relinquēdo. Nā ex fasti
dio nō obseruauit pniām τ satisfactionē sibi
iniunctā a sacerdote. puta oratiōes. ieiunia.
vigilias. disciplinas τc. Vñ Aug li. de pnīa
dicit. Ad agendā pniām nō sufficit mores i
melī⁹ cōmutare τ a malefactis recedere nisi
etiā de his q̄ facta sunt satisfaciat dño ꝑ pe
nitētie dolorē. ꝑ humilitatis gemitū. ꝑ cōtri
ti cordis sacrificiū. coopantibus elemosinis
τc. Vicesimosexto ex incōsideratiōe de pec 26
catis nō ꝓterēdo. Fuit enī negligēs in ɔfide

ratione peccatorũ suorũ ꝑ quorũ indebitam
examinationē dimisit aliqđ qđ nō fuit ꝯfes-
sus aut nō ꝯquisiuit circũstātias eorundeꝫ.
Vñ Greg lib. viij moral. dicit. Sepe qđ tor
pētes latuit flētibus innotescit ⁊ afflicta mēs
certi⁹ inuenit malũ qđ fecerat ⁊ reatũ suum
cui⁹ secura nō meminit hinc in se cōmota de
prehēdit. hec ille. Uicesimoseptio ex fasti-
27 dio ab oratiōe desistēdo. Homo eni feruenꝭ
deberet orare qꝛ tūc cuꝫ deo loquiꝭ vt ab eo
aliquā gratiā obtineat. Sꝫ Aug. sup ps. lxv.
dicit. Multi languescūt in orādo ⁊ in noui-
tate ꝯuersionis sue feruēter orāt postea lan
guide post frigide. postea negligenter quasi
securi sint. hostis vigilat ⁊ tu dormis ⁊c.
8 Uicesimooctauo ex auersiōe mētis ad va-
na se ꝯuertēdo. Nam corp⁹ xpi nō adorauit
cũ reuerētia nec verbũ dei audiuit cũ diligē-
tia. Vñ. i. q. i c. interrogo dicit Augu. Inter-
rogo vos fratres ⁊ sorores dicite mihi quid
plus vobis esse videꝭ corpus xpi an verbuꝫ
xpi. Si vultis vere respondere dicere debetꝭ
ꝙ nō sit minus verbum dei ꝙ̄ corpus xpi. ⁊
ideo quāta sollicitudine obseruam⁹ quando
nobis corpus xpi ministraꝭ vt nihil ex ipso
de manib⁹ nostris in terrā cadat. tāta sollici
tudine obseruem⁹ ne verbũ dei qđ nob ero-
gatur dũ aliud cogitam⁹ ⁊ loquimur de cor-
de puro depereat. qꝛ nō minus reus erit qui
verbũ dei negligēter audierit ꝙ̄ ille q̄ corp⁹
xpi sua negligētia in terrā cadere ꝑmiserit.
hec ille. Uicesimonono ex debilitate tēpta
9 tioni succũbēdo. Pusillanimitas eni homis
adeo vires eius debilitat ꝙ tēptationi dya-
boli nō resistit. sed mox in primo ꝯgressu cō-
sentit. Et hoc qꝛ multos nocēdi modos ad-
inuenit. Vñ Leo papa in quodā sermōe di
cit. Nō desinit antiqu⁹ hostis tēptationũ la
queos vbiqꝫ pretēdere vt quoq̄ mō fidē cre
dentiũ valeat corrũpere. Nouit eni cui illece
bras carnis ingerat. cui virus inuidie infun-
dat. cui incitamenta luxurie apponat. nouit
quē merore cōturbet. quē gaudio fallat. quē
metu opprimat. quē admiratiōe seducat. oīm
discutit mores. oīm vētilat causas oīm seru
tatur affect⁹. Et ibi q̄rit causas nocendi vbi
viderit quenq̄ ꝙ diligētius occupari hec ille.
Precipue tēptat q̄s debiles nouerit. Tri-
30 cesimo ex infirmitate in tribulationibus de-
ficiendo. In hoc eni mũdo q̄si in cāpo certa
minis positi sum⁹ ⁊ qui ibi dolores aut pla-
gas aut tribulatiōes nō susceperit in futuro
in celo gloriosus nō apparebit. Vñ Chryſ.
sup math. dicit Si quis viaꝫ laboriosam nō
estimat sue desidie ē accusatio. Si eni mina
ces nautis pelagi fluctus. si tēpestates atqꝫ
hyemes agricolis. si vulnera cedesqꝫ militi-
bus. si grauissimi ictus plageqꝫ pugilibus le
ues videnꝭ ⁊ tolerabiles sunt ꝑpter speꝫ tē-
poraliũ ac percuntiũ cōmodorũ. multo ma-
gis cũ celũ prepetur in ꝑmio. Vñ ⁊ presen-
tibus asperitatib⁹ debet sentiri ⁊ maxie la-
bores mitigat in benignũ finē viuere. Ne a-
spicias ꝙ via ē aspera ſꝫ quo ducit nec aliaꝫ
qꝛ lata est sed vbi desinit ⁊c. Tricesimopri- 31
mo ex inertia bona deserēdo. Tātum q̄s ab
sorbeꝭ accidia vt deserat curā bonorũ suorũ
tēporaliũ ⁊ curā rerũ sibi cōmissarum. Vñ
Sene. epistola. lxxij. dicit. Luxurioso frugali
tas pena ē pigro supplicij loco labor ē. desi-
dioso studere torqueri ē. Nō putāt desidiosi
posse fieri quicq̄ qđ facere nō possunt. et in-
firmitate sua de virtute ferũt sententiā. Naꝫ
hec ad que imbecilli sumus dura atqꝫ into-
leranda credimus. tormēta reputātes vino
carere. aut prima luce excitari nō ista diffici-
lia sunt. sed nos fluidi ⁊ enerues sumus. hec
ille. Nam mollis effeminatur animus ⁊ in-
ertia sua soluitur. Tricesimosecũdo ex neq̄ 32
cia vindictā expetēdo. Accidiosus hō ex ne
quitia semp rogat deum vt sibi faciat vindi-
ctā đ inimico vt qđ ꝑ se nō valet potētia dei
suppleat qđ est magnũ peccatũ vnde Tulli⁹
lib. de amicicia dicit. Turpe ē maxie homini
virtuoso recitare iniurias ⁊ odiorũ sopitos
cineres denuo suscitare. hec ille. Tricesimo 33
tertio ex iniquitate testamēta non adimplē
do. Sic eni anime defunctoruꝫ priuanꝭ suf-
fragiorũ beneficio. Volũtas nāqꝫ defuncti
decedētis in grā ē regulata caritate. qñ ergo
talis volũtas non sortitur effectum suũ sed
impeditur non habet illud gaudium nec pre
mium qđ haberet si opere adimpleret ⁊ hoc
cedit ei ad penaꝫ. vnde si est in paradiso nō
percipit fructum sue caritatis si est in purga
torio non percipit fructũ absolutionis a pe
na. Math. xviij. Tradidit eum tortoribus q̄
adusqꝫ redderet vniuersum debitum. si est ī
inferno licet nō absolueret a pena ex dispen
satione testamenti. tamen tolerabilior fieret
ei illa pena ⁊ mitior. Iniquitas ergo ⁊ cru-
delitas magna est non soluere ⁊ non satis-
facere voluntati defuncti. vnde Aug. vt ha-
betur. xiij. q. ij c. tempus. dicit sic. Neqꝫ ne-
gandum est animas defunctorũ pietati suo
rũ viuentium releuari. cũ pro illis sacrificiuꝫ

mediatoris offert vel elemosine fiūt in eccle
sia. hec ille. Ista autē ordinauerūt defuncti ī
suis vltimis volūtatibus. Tricesimoquar-
to in oratiōe fabulosis intēdēdo. vn̄ Augu.
vt habet di. xxv. §. alias. in fine dicit. Si se ī
ecclesia aut extra ecclesiā fabulis ociosis de
quibus in die iudicij ratio reddēda ē occupa
uerit. h̄ ibi. &c. Tricesimoquinto de alieno
labore victū querēdo. vn̄. xiij. q. i. c. ecclias. in
fi. dicit sic. Vos autem q̄si ociosi alieno cibo
pasci gaudetis videte ne in vobis vertat il-
lud. videte q̄d faciat ociū & alien9 cib9. h̄ ibi.
Tricesimosexto ex negligētia puersos nō
corripiēdo. vn̄. ij. q. vij. c. Sicut inq̄t laudabi-
le discretūq3 ē reuerentiā & honorē exhibere
priorib9 ita rectitudinis & dei timoris est si
q̄ in eis indigēt correctione nulla dissimula-
tiōe postponere. ne totū qd̄ absit corp9 mor-
bus inuadat si languor nō fuerit curatus in
capite. Tricesimoseptimo inordinate pro-
ximū corrigēdo puta q2 sine causa rationa-
bili peccatū occultū alicui9 manifestauit ex
quo infamis effect9 est. vn̄. vi. q. i. c. ex meri-
to. dicit sic. Deteriores sunt qui vitā mores
q3 bonorū corrūpunt his q̄ substātias alio-
rū prediaq3 diripiūt &c. Et c. deteriores. idē
dicit vt satis ꝯstat. Tricesimooctauo salu-
ti familie sue non ꝓuidēdo puta q2 nec ipse
cōfessus ē nec cōicauit oī anno semel. nec fa
miliā suā ad hoc induxit. sed neglexit ꝯtra il
lud capitulū. Omnis vtriusq3 sexus. extra de
pnīa & re. &c. Tricesimonono malos florē-
re conspiciēdo. vn̄ Beda in glo. sup illud ia-
co. i. oē gaudiū existimate &c. dicit sic. Nō in-
dignemini si mali ī hoc mūdo floreāt & vos
patimini q2 nō ē xp̄iane religionis in mū-
do exaltari: sed deprimi. Mali nihil habent ī
celo. vos nihil in hoc mūdo: sed spe illius bo
ni ad qd̄ tēditis. quicquid ī via ꝯtigerit gau
dere debetis. hec ille. Accidiosi dicant illud.
Mal. iij. Vanus ē qui seruit deo & qd̄ emo-
lumentū. &c. Quadragesimo nimis in mise
ricordia dei cōfidēdo. Magna presumptio
est pseuerare ī peccatis & ex accidia nihil bo
ni facere & sperare ꝙ tandē deus misereat
ei. h̄ enī ē pctm̄ in spm̄sanctū vt habet de pe
nitētia. dist. iij. §. Inter hic hircum &c. Post
hāc declarationē dixit sanct9 Tho. aīe deuo
te. O anīa simplex iam potes intelligere ne-
cessitatē gaudij spūalis in seruitio diuīo qd̄
qui neglexerit regni dei pticeps nō erit. Ne
tamē belial glorieт in argutijs suis docebo
te q̄ pacto ei respōdeas. Ad primū dic ꝙ ī
viris pfectis. pōt esse impfectio motus acci
die saltē in sensualitate eo ꝙ null9 est ita p-
fectus ī quo nō remaneat aliqua ꝯtrarietas
carnis ad spiritū. vn̄ in apostolo nō erat tri-
sticia boni spūalis q̄ est accidia sed poti9 tri-
stia q̄ est de malis tpalibus. Ad scd̄m dic
ꝙ ille tristabat q2 deficiebat ab illa felicita-
te quā socrates pdicabat. Ad tertiū dic ꝙ
nihil ꝓhibet aliqd̄ opus scd̄m se ꝯsideratū
esse tristabile qd̄ tamē est delectabile scd̄m
ꝙ refert ad seruitiū dei. vnde etiā martyres
dicunt in lachrymis seminasse vt Augu. ex
ponit. nec illa tristicia passiōis ē accidia. q̄a
nō est de interiori bono s3 de exteriori malo.
De interiori eī bono martyres gaudebāt et
tāto illud gaudiū erat magis meritoriū q̄to
exterius malū erat magis ꝯtristās. Et simlr
si q̄s volūtarie implēs obediētie votū vel p̄
ceptū tristet de aliq̄ ope afflictiuo vel labo-
rioso tristicia talis nō ē accidia. q2 nō est de
iteriori bono sed de exteriori malo. Ad q̄r
tū dic ꝙ ad humilitatē ptinet ꝙ hō defect9
ꝓprios ꝯsiderās seipsum nō extollat: s3 hoc
nō ptinet ad humilitatē ꝙ bona q̄ quis pos
sidet ꝯtēnet: s3 potius ad ingratitudinē. Et
ex tali ꝯtēptu sequit accidia. De his eni3 tri-
stamur q̄ quasi mala vl' vilia reputam9. Sic
igit necesse ē vt aliquis aliorū bona extollat
q̄ tamē bona sibi diuinit9 ꝓmissa nō ꝯtēnat
q2 sic ei tristicia redderet. Tūc aīa grās agēs
deo & suis doctoribus de tā singulari exhor-
tatiōe & declaratiōe iuit domū ī pace. Amē.

Sabbato prime dn̄ice quadragesime
Sermo vndecimus de vana gloria.

TRansfiguratus ē
ante eos. Math. xvij. c. Ho-
die aīa fidelis simplex & de-
uota sue saluti intēta accessit
ad ecclesiā & audiēs missam
tā ex lectione epistole. i. Thess. v. q̄ ex euāge
lio aduertit vnā conclusionē valde notabilē
sc3. Maxime inimicu3 pie fidei est humane
laudis amor. si maior sit in corde homīs cu-
piditas glorie q̄ dei timor. Ratio istius cō
clusionis ē illa. q2 qui intentionē suā refert
ad gloriā tanq̄ ad vltimū finē ad quē. s. ordi
net etiā virtutis opa & ꝓ quo ꝯsequēdo non
pretermittat etiā facere ea q̄ sunt cōtra deū
mortaliter peccat. vn̄ dn̄s dicit Joh. v. Quo
modo potestis vos credere qui gloriā ab in
uicē accipitis & gloriā que a solo deo est nō
queritis: Nam inanis gloria tria mala facit

Primo infert deo iniuriaꝫ. Quicūqꝫ enim sumpit sibi qđ est dei ꝓpriū iniuriat deo: sed per appetitū inanis glīe aliqs attribuit sibi qđ est dei ꝓpriū. Dicit em̄ Esa. xlix. Gloriā meā alteri non dabo. i. Thymo. i. Soli deo honor ꝛ gloria. In bono ope nr̄o de⁹ appo-nit grām suā. hō vero vsum liberi arbitrij. ꝓpterea de⁹ reseruat sibi gloriā. hoī ṽo dat cōmodū ꝛ vtilitatē. Secūdo qꝛ est hoī no-ciuū ꝛ periculosuꝫ laudi hūane intendere. vñ Aug⁹. sup illud. Soli deo honor ꝛ glīa. dicit. deo qui ꝓbat corda nr̄a qs vires nocē-di habeat hūane glīe amor nō sentit nisi q̄ bellū ei indixerit: qꝛ ꝛ si cuiqꝫ facile ē laudē nō cupere dū negat difficile est tñ ea nō de-lectari dū offert. Et Chry. super math. dicit Inanis glīa occulte ingredit ꝛ oīa q̄ intus sūt insensibiliter aufert. Tertio mercedeꝫ eternam aufert. vnde op⁹ ṽtuosum amittit vim merēdi vitā eternā si ꝓpter inanē glo-riā fiat. etiā si illa inanis gloria nō sit pctm̄ mortale: qꝛ p inanē gloriā reddit hō ꝓsum-ptuosus ꝛ nimis de seipso ꝯfidēs: ꝛ sic etiā paulatim disponit ad hoc ꝙ hō priuet inte-riorib⁹ bonis. Augꝰ v. de ciui. dei dicit. Sa-nius videt q̄ amorē laudis vitiū cognoscit.

His intellectis aīa exiuit ab ecclīa vadēs domū cū ꝓposito fugiēdi laudē humanā ꝛ opib⁹ bonis intēdere secrete ꝛ occulte vt ne-mo facta ei⁹ cognoscat. Et ecce belial inten-dēs eā ab hoc sancto ꝓposito reuocare ait. O aīa simplex q̄ꝫ facile decepis taꝫ leuiter credēdo singula q̄ dicūt tibi. volo tibi osten-dere ꝙ inanis glīa: imo meli⁹ ꝙ appetit⁹ glo-rie nō est pctm̄. Primo sic. Null⁹ peccat in hoc ꝙ deo assimilat ꝓm illud Eph. v. Esto-te imitatores dei sic filij charissimi: ſ in hoc ꝙ hō querit glīam videt deuꝫ imitari. q̄ ab oib⁹ q̄rit glīam Esa. xliij. Oēm q̄ inuocat nomē meū in glīam meā creaui eū. g̊ appe-titus glīe nō est pctm̄. Secundo sic. Illud per qđ aliqs ꝓuocat ad bonū nō est pctm̄: sꝫ per appetituꝫ glīe hoīes ꝓuocant ad bo-nū. dicit em̄ Tulli⁹ in ꝓlogo tusculanarum q̄stionuꝫ. ꝙ hoīes ad studia impellūt glīa. In sacra em̄ scriptura ꝓmittit glīa pro bo-nis opib⁹. Ro. ij. His q̄ sunt ꝓm patientiā boni opis glīaꝫ ꝛ honorē. ergo ꝛc. Tertio sic. Tull'. in sua rhetorica dicit ꝙ glīa est fre-quēs de aliquo fama cū laude. Et ambrosi⁹ dicit. ꝙ gloria est cū laude noticia: ſ appete-re laudabilē famā nō est pctm̄ q̄nimo vide-tur esse laudabile ꝓm illud Ecc. xli. Curā ha-be de bono noīe. Et Rom. xij. Prouidētes bona nō solū corā deo sed etiā corā hoībus.

Quarto sic. btūs Aug. v. de ciui dei dicit. Qui verā licet hūanarū laudū glīam cōcu-piscūt dāt operā bñ iudicātib⁹ nō displicere ergo in hūana laude est vera glīa: sed taleꝫ appetere nō est malū: qꝛ dare operā bñ iu-dicātib⁹ nō displicere est bonū. Vñ aug. ibi-deꝫ subdit. Gloria cui⁹ illi scꝫ romani: cupi-ditate flagrabāt est iudiciū hoīuꝫ bñ de hoī-bus iudicātiū. ergo ꝛc. Aīa vero abijt tri-stis querēs ꝛ cōsulens legis doctores. Cui mox obuiauit moyses a q̄ cum cognouisset causas mesticie sue ait. Ego ostēdā tibi cō-clusionem tuā esse veram testimonio qua-druplicis legis. scilicet.

Legis naturalis.
Legis diuinalis.
Legis prophetalis.
Legis humanalis.

Primo testimonio legis

naturalis ꝛ hoc q̄druplicitér. scꝫ per rōnes naturales. p phos morales. p poetas. ꝛ per exēpla gentiliū. Quātuꝫ ad rōnes nāles sciendū ꝙ glīa quādā claritateꝫ signat. vñ glorificari idē est ꝙ clarificari. vt dic Aug. sup Joh. Claritas aūt decorē habet ꝛ ma-nifestationē. ꝛ ideo nomē glīe importat ma-nifestationē alicui⁹ de hoc qđ añ hoīes deco-rū videt siue sit aliqđ bonū corꝑale siue spi-rituale. Quia ṽo id qđ simpliciť claruꝫ est a multꝭ cōspici pōt et a remotꝭ ideo p nomē glīe designat ꝙ bonū alicuius deueniat in multoꝝ noticiā ꝛ approbationē. ꝓm ꝙ dic Tyt⁹ liuius. ꝙ gloriari ad vnū nō est. Lar-giꝰ tñ accepto noīe glīe nō solū cōsistit in mltitudinis cognitiōe: ſ etiā paucoruꝫ vel vni⁹ vel sui solius. dū scꝫ ꝓpriū bonū aliqs cōsiderat vt dignū laude. ꝙ aūt aliqs bonū suū cognoscat ꝛ approbet non est pctm̄. dꝛ em̄ i. Cor. ij. Nos aūt nō spūm hui⁹ mundi accepim⁹: ſ spm̄ qui ex deo ē vt sciam⁹ que ex deo donata sunt nobis. Siīliter etiaꝫ nō est pctm̄ ꝙ aliquis velit ab alijs approbari Mat. v. Sic luceat lux vr̄a ꝛc. Et iō appeti-tus glīe de se nō noīat aliqđ vitiosuꝫ: sꝫ ap-petit⁹ inanis vel vane glīe vitiuꝫ importat. Nam q̄libet vana appetere vitiosuꝫ est ꝑs. Ut qd diligitꝭ va. ꝛ q̄ri. mē. Pōt aūt glīa di-ci vana q̄druplicitér. Primo ex pte rei de qua q̄s glīat: puta cuꝫ q̄s q̄rit glīam de eo qđ nō est vel nō est gloria dignū sicut de re.

fragili ⁊ caduca. Secūdo cū qs gloriat̄ de
aliq̄ falso qḋ cōtrariat̄ diuine reuerētie. scḋm
illud Ezech. xxviij. Eleuatū est cor tuum ⁊
dixisti. Deus ego sum. ⁊ .i. Cor. iiij. Quid ha-
bes qḋ nō accepisti? qḋ si accepisti vt quid
gl'iaris q̄si nō accepis? vel etiā cū qs bonū
tp̄ale de quo gloriat̄ prefert deo qḋ phibet̄
Jere. ix. Nō gloriet̄ sapiēs in sapīa sua nec
fortis in fortitudine sua: neq̃ diues in diui
tijs suis: sʒ in hoc gl'iet̄ q̄ gl'iat̄ scire ⁊ nosse
me. Tertio ex pte eius a quo qs gloriā q̄rit
puta hoīs cuius iudiciū nō est certū. Hieron.
Si vitā tuā in ore hoīuʒ posueris. mō paruus
mō magnus. mō nullus habeberis. Quarto
ex pte ipsius q̄ gloriā appetit. q2 appetitū gl'ie
sue nō refert in debitū finē: puta ad honorē
dei ⁊ pximi salutē. vñ nō est vere v̄tuosus q̄
ppter gl'iaʒ hūanā opa v̄tutis opat̄. Quā-
tū ad phos morales: sciendū q̄ inanis glo
ria reprobat̄ q̄druplicitér. Primo Tull' li.
iij. de tuscul'. q̄stionibus dicit sic. Hō q̄ in sum-
ma vanitate versat̄ nullā effigiē eminentē
v̄tutis ſ; adumbratā imaginē gl'ie cōsectat̄
Est eñi gloria solida q̄dā res ⁊ expssa non
adumbrata. Illa cōsentiēs laus bonorum.
vox incorrupta. bñ iudicātiū de excellēte vir
tute. hec v̄tuti resonat tanq̃ imago glorie.
Que q2 recte factoꝝ comes est. nō ē bonis
viris repudiāda Illa aūt q̄ se imitatricem
eius esse vult temeraria atq̃ inconsiderata ⁊
plerūq̃ vitioꝝ laudatrix fama popularis si
mulatōe honestat̄ formā eius corrūpit. Et li.
de amicicia dicit sic. Nec vero negligēda ē
fama. nec mediocre teluʒ ad res gerendas
oportʒ existimare beniuolētiā ciuiū quā blā
dicijs ⁊ assentādo colligere turpe est. Ideo
cōcludit in orōne p celio dicēs sic. Illud te
esse admonitū volo pmū ⁊ qualis es taleʒ
te hoīes existimēt. Secūdo valerius maxi
mus. li. vij. dicit sic. Socrates hūane sapien
tie quasi terrestre quoddā oraculuʒ cōpen-
diaria via eos ad gl'iam puenire dicebat q̄
id agerēt vt q̄les videri vellēt tales etiā es-
sent. Cōsciētiā plusq̃ famā intēde. Fallere
eñi poteris famā. ɔsciam v̄o nūq̃ ⁊c. Et li.
viij. dicit sic. Nulla ē tāta hūilitas q̄ dulcedi
ne glorie nō tāgat̄. Hāc alexādri pectus insa-
tiabile laudis accepit: q̄ anaxarti comiti suo
ex auctoritate democriti peceptoris innūera
biles mūdos esse referenti. heu me inq̄t mi-
serū qui ne vno quidē potitus sum. Gl'ia nec
ab his qui eius cōtemptū introducere conāt̄
negligit̄. hec ille. Tertio quintus curtius dicit
sic. Dixit quidā ex maximis natu alexādro
Si dij habitum corpis tui auiditati animi
tui parē esse voluissent orbis te nō caperet
altera manu orientē altera cōtingeres occi
dentē. Quid tu ignoras arbores magnas
crescere diu vna extirpari hora? Stultus est
qui fructus earū spectat altitudinē metiēdo.
Uide ne dū ad cacumē puenire ɔtendis in
ipsis ramis quos cōphēderis decidas Leo
q̄nq̃ minimarū auiū pabulū fuit. Nihil taʒ
firmū est cui periculum nō sit ab inualido.
Deniq̃ si deus es tribuere mortalibus bñficia
debes. nō sua eis eripe. Si hō es id qḋ es
semp eē te cogita. Stultū est eoꝝ meminis-
se ppter que tui obliuiscaris. h̄ ille. Quar-
to seneca in puerbijs dicit sic. Bona homi-
ni opinio tutior est pecunia. Dānū ē appel
landū cū mala fama lucrum. Heu q̃ diffici
lis est glorie custodia. Opinent̄ hoīes de te
si mali. Malis eñi displicere laudabile est.
Pleriq̃ famā pauci verent̄ ɔsciam. Quid
sis interest nō q̄d habearis. Uis oībus esse
notus effice prius vt neminē noueris. h̄ ille.

Quantū ad poetas sciēdum q̄ gloria ina
nis ⁊ fama mūdi detestat̄ q̄druplicit̄. Pri
mo ouidius. li. xij. methamorphoseos dic̄ sic.
Orbe locus medio est inter terrasq̃ fretūq̃
Celestesq̃ plagas triplicis confinia mūdi
Unde qḋ est vsquā q̄uis regionibus absit
Inspicit̄ penetratq̃ cauas vox oīs ad au-
res. Fama tenet sūmaq̃ locū sibi fec̄ i arce
Innumerosq̃ aditus ac mille foramina te-
ctis Addidit. ⁊ nullis inclusit limina portis
Nocte dieq̃ ptʒ tota ē ex ere sonanti Tota
fremit: vocesq̃ refert. iteratq̃ quod audit.
Nulla quies intus. nullaq̃ silentia pte. Nec
tñ est clamor. ſ; pue murmura vocis. Qua-
lia de pelagi si qs peul audiat vndis Esse
solent: qualēue sonū cū iupiter altas Incre
puit nubes extrema tonitrua reddūt Atria
turba tenet. veniūt leue vulgus euntq̃. Mi-
xtaq̃ cū veris passim cōmenta vagantur.
Milia rumoꝝ: confusaq̃ v̄ba volutant. E
quibus hi vacuas implēt sermonibus aures Hi
narrata ferunt alio. mensuraq̃ ficti Crescit
⁊ auditis aliq̄d nouus adijcit auctor. Illic
credulitas. illic temerarius error. Uanaq̃ le-
ticia est. consternatiq̃ timores. Seditioq̃
recens. dubioq̃ auctore susurri. Ipsa q̄d in
celo rerū: pelagoq̃ gerat̄. Et tellure videt.
totūq̃ inquirit in orbē. hec ille. In his ver-
bis describit̄ domus fame ⁊ cōditio eius. Se-
cūdo Persius satiricus dicit sic. Nec te q̄su-

ueris extra. Scire tuuꝫ nihil est nisi te scire hoc sciat alter. O curue in terris aīe ꝛ celestiū inanes. Tertio seneca tregedia.i.dicit sic. Aliū multis gloria terris Tradat. ꝛ oēs fama per vrbes Garrula laudet. celoqꝫ parem Tollat ꝛ astris Aliꝰ curru sublimis eat Me mea tellus lare secreto Tutoqꝫ tegat. Venit ad pigros cana senectus Humiliqꝫ loco. ſ certa sedet Sordida parue fortuna domꝰ. Alte virtꝰ animosa cadit. Quarto galterꝰ in alexandreide dicit sic. Quā friuola gloria mūdi: q̄ꝫ rerū fugitiuus honor: q̄ꝫ nomē inane. Prelatꝰ qui p̄esse cupit: ꝓdesse recusat. Magnꝰ in exemplo est cui nō suf fecerat orbis. Sufficit exciso defossa marmore terra. Quinqꝫ pedū fabricata domus tam nobile corpꝰ Exigua requieuit humo. Parcite mortales aīos extollere fastu. Collatis opibꝰ aspernariqꝫ minores. Parcite victores ingrati viuere summo Victori vires sceptruꝫ. dyadema triūphos. Diuitias dare qui potuit auferre valebit Culpā. hec ille. Et versificator ait. Vir bone q̄d curas res viles res perituras. Nil ꝓfecturas. dānoqꝫ futuras. Nemo diu mansit in culmine: sed cito transit. Est breuis atqꝫ leuis in mūdo gloria queuis Qui fuit hic ymus illic erit ordine primꝰ. Quid lucri referet q̄ mūdo totus inheret: sic ergo patꝫ. Quantū ad exēpla gentiliū sciendū ꝙ inanis gloria detestabaꝛ a multis q̄drupliciter. Primo valeriꝰ maximus. li. iiij. dicit sic. Fabius maximꝰ cū a se ꝛ a patre: auo ꝛ pauo: maioribusqꝫ suis sepe cōsulatū gestū animaduerteret cū populo cōstāter egit q̄ꝫtum potuit vt aliq̄n vacationē huiꝰ honoris fabie genti darēt nō quidē virtutibꝰ filij diffidēs erat enim illustris sed ne maximū imperiuꝫ in vna familia cōtinuaret. Quid hac moderatione valentiꝰ: que etiam patrios affectꝰ qui potētissimi habenꝛ sup̄auit. hec ille. Iō ouidius. lib. iij. de tristibus dicit. Viue tibi ꝛ lōge nomina magna fuge. Tu quoqꝫ formida nimiū sublimia semper. Propositiqꝫ tui cōtrahe vela precor. Secūdo valerius lib. vi dicit. Maniliꝰ cum ei cōsulatus omniū cōsensu deferreꝛ ꝛ ille sub excusatione diuerse valitudinis oculorum eū recusaret instantibus cunctis. aliū inquit quirites querite ad quem hunc honorē trāsferatis. nam si eū me agere coegeritis nec ego mores vestros ferre nec vos meū imperiū ferre poteritis. Et lib. xij. dicit. Rex ille subtilis iudicij quē ferunt traditum sibi dyadema priusq̄ꝫ capiti imponeret retentum diu cōsiderasse ac dixisse. O nobilem magis q̄ꝫ felicē pannū quē si quis penitus q̄ꝫ multis sollicitudinibꝰ periculis ac miserijs sis refertus cognosceret. nec humi quideꝫ iacentem tollere vellet. Ideo Salustiꝰ in ingurtino dicit. Post gloriā inuidiā sequi memineris. Itaqꝫ quo clarior eris eo magis anxium ꝛ sollicitū te esse oportꝫ. hec ille. Tertio Tullius libro q̄nto tuscul. questionū. dicit. Leuiculus sane noster demosthenes q̄ illo susurro delectari se dicebat consitētis mulercule vt mos est in grecia. hic est ille demosthenes. Quid hoc leuius: Sed orator ille tantus apud alios loqui didicerat. non multū secum. Ideo Plinius in epistola ad armanū dic̄. Necesse est vt laudis sue spatio ꝛ cursu ꝛ peregrinatione quisqꝫ letetur. Etenim nescio quo pacto vl̄ magis homines iuuat gloria lata q̄ꝫ magna. hec ille.

Quarto Valerius libro. ix. dicit. Sophocles iam senex tragediā quandā in certamē miserat. Cūqꝫ suspensus ancipitis certaminis expectaret sententiā: audiuit se vna sententia vicisse ꝛ pre gaudio expirauit. Ideo Oratius lib. sermonū dicit. Gaudent prenomine molles auricule. Et Ouidius libro. xij. methamorphoseos dicit. Et obest sua gloria multis. ꝛ sic patꝫ ꝛc̄.

Secundo declaratur eadem conclusio testimonio legis diuinalis.

Vbi sciendū ꝙ inanis gloria q̄tuor mala ingerit menti hoīs. Primo alios despicit detrahendo. Nam vanegloriosi aliorum facta ꝛ personas despiciūt ꝛ seipsos extollūt. sic gaal dicebat. Quis est iste abimelech ꝛ que est sichem vt seruiamꝰ ei: Vtinam daret aliquis populū istū sub manu mea vt auferrē de medio abimelech qui gaal turpiter corruit. Iudic. ix. Grandia v̄ba dixit rapsaces ex parte regis assyrioꝝ ad regē egypti extollens dn̄m suū ꝛ seipsuꝫ. iiij. Reg. xviij.

Secūdo pompis se p̄ficit extollēdo. Stultū est enī gl'iari de futuris. nā adonias eleuabaꝛ dicēs. Ego regnabo. qđ tn̄ nō euenit iij. Reg. i. Berodat rex syrie misit nūcios ad ezechiā regē iuda cū mūere. q̄bꝰ ezechias osidit oēs thesauros tēpli dn̄i q̄s postea ꝑdidit. iiij. Reg. xx. Nabuchodonosor deambulās in aula regia gloriabaꝛ dicēs. Nōne hec est babylon ciuitas quam edificaui

in robore fortitudinis mee ⁊c. q̃ tñ postmo dũ fenũ vt bos comedit. Dañ.viij. Tertio deũ abijcit obloquẽdo. vñ nabuchodonosor dicebat in corde suo quis est deꝰ magnꝰ sup oẽm terrã sicut ego sum. Dañ.viij. qui etiã dixit danieli ⁊ socijs eiꝰ. Quis est deꝰ vt eripiat vos de manu mea? Dañ.iij. dicentibꝰ iudeis. Est deꝰ potens in celo qui iussit celebrari sanctũ diẽ sabbati. Rñdit nichanor. Et ego sum potẽs in terra qui iubeo sumi arma ij. Mach.xv. Quarto in factꝭ deficit desistendo. Nã sepe minus faciũt hoĩes q̃ magna minant̃ vt dicit Esopꝰ. imo vt plurimũ ꝯfũdunt̃ ⁊ minꝰ faciẽtes deficiũt. Sicut goliath se gloriãdo inuitabat alios ad singulare certamẽ q̃ nullũ dãs ictũ fuit a puo puero supatꝰ.i. Regꝭ xvij. Holofernes gloriabat̃ corã achior ꝙ occideret ipm̃ ⁊ filios israel superet: qui tandem viliter fuit a femina interfectꝰ. Judith.vi. Nichanor gl'iabatur ꝙ daret.xc. mancipia iudeoꝝ ꝓ talento sed ipse victus fuit.ij. Mach.viij.ca.

Tertio declaratur eadẽ

ꝯclusio testimonio legis ꝓphetalis. Ubi sciendũ ꝙ Fulgẽtius li. de cõtẽptu mũdi describit vanitatem sic. Puella pulchra: vultu placabilis: induta rethe. Super cuiꝰ caput erat scriptũ. Mecũ fortitudo ⁊ agilitas. In pectore. Mecũ pulchritudo ⁊ speciositas. In manu dextera. Mecũ diuitie ⁊ ꝓsperitas: sub pedibꝰ. Hec oĩa vanitas. Primo describit̃ puella: q2 hic mũdus muliebri fragilitate tabescit continue tendens ad sui ꝑniciem. Esaias.v. Veh q̃ trahitis iniq̃tatez in funiculis vanitatꝭ qui dicitꝭ. Festinet ⁊ cito veniat opꝰ eius vt videamꝰ. ps̃. Hõ vanitati sil'is factꝰ est: dies eiꝰ sicut vmbra p̃tereũt. Induit̃ hec vanitas rethe: q2 sic rethe factũ est ad capiẽdũ ⁊ ad finem mortis: sic mũdus est vt rethe capiẽs pctõres. ps̃. Cadent in retiaculuz eiꝰ pctõres. In eiꝰ capite scribit̃: mecũ fortitudo ⁊ agilitas. Multos em̃ genuit fortes: vt samsonẽ: hectorẽ: herculẽ: sed respice finẽ. hec oĩa vanitas. Nam samson seipsum occidit. Judicꝭ. xvi. Hector gladio hostis occubuit: tragedia.vi. Hercules nimio dolore vite flãmis se iniecit. Isidorus.v. Ethi.ca.iiij. ⁊ tragedia vltima. Et ps̃. Vidi impiũ superexaltatũ ⁊ eleuatũ sicut cedros libani ⁊ trãsiui ⁊ ecce nõ erat: q̃siui eũ ⁊ nõ est inuẽtꝰ locus eiꝰ: q̃m vniũsa vanitas oĩs hõ viuẽs. In pectore scribit̃: mecũ pulchritudo ⁊ speciositas. Multos em̃ genuit pulchros vt Absalonẽ. Helenã. Thisben. sꝫ respice finẽ. hec oĩa vanitas Nã absalon suis capillis suspẽdit̃.ij. Regꝭ. Helena causa fuit destructionis troie. tragedia. viij. Thisbe amãtis ꝑforat̃ gladio.iiij. Methamorphoseos. Esa.xl. Oĩs caro fenũ et oĩs gloria eiꝰ q̃si flos agri. Exsiccatũ est fenum ⁊ cecidit flos. vñ in quodã epitaphio d2 sic ꝙ caro sit fenũ: ꝙ mũdi gl'ia flore Vanior ecce ꝓbat hic tumulata caro. In manu scribit̃: mecũ diuitie ⁊ ꝓsperitas. Multos em̃ genuit diuites. Nã ditauit Job. fecundauit Crassum Policratẽ sua fallacia btĩficauit muneribꝰ: sꝫ respice finez. hec oĩa vanitas. Quia iob reliq̃t in sterq̃linio. Job.iij. Crassum auro colato in ore misso occidit. Lucanus in ꝑmo Policratẽ suspendit ⁊ dimisit auibꝰ deuorãdũ. Eccs.ij. Magnificaui opa mea: edificaui mihi domos: plãtaui vineas feci hortos ⁊ pomeria ⁊ cõseui ea cũcti generis arboribꝰ. Extruxi mihi piscinas aquarũ vt irrigarẽ siluã lignoꝝ germinãtiũ. Possedi suos ⁊ ancillas multãq3 familiã habui: armẽta q̊3 ⁊ magnos ouiũ greges. Coaceruaui mihi argẽtũ ⁊ aurũ ⁊ supgressus sum opibꝰ oẽs q̃ añ fuerũt in hierl'm. Oĩa q̃ desiderauerũt oculi mei nõ negaui eis: nec ꝓhibui cor meũ q̃n oĩ voluptate frueret̃ ⁊ oblectaret se in his q̃ paraueram. Cunq3 me conuertissez ad vniũsa q̃ parauerã ⁊ opa q̃ fecerãt manꝰ mee vidi in oibꝰ vanitatẽ ⁊ afflictionẽ animi et nihil ꝑmanere sub sole ⁊c.

Quarto declaratur eadẽ

ꝯclusio testimonio legꝭ hũanalis. vbi sciẽdũ ꝙ inanis gl'ia est detestabilis q̃druplicit̃ Primo q2 honor mũdanus est ꝑiculosus pꝫ. ff. de re mili. l. nõ oẽs. §. a barbaris. in ff. nouo. li ij. vbi casus illiꝰ legꝭ sic cõcipit̃. Exercitu imꝑatoris romani ꝑato ad pugnã ꝯ exercitiũ alioꝝ miles q̃dã volẽs q̃si notabiliter agere exit ꝯ hostes pugnaturꝰ. quo capto ⁊ accusato ꝓ ꝓditore ꝓpter ꝯfederationẽ quã cũ hostibꝰ habuit se capi ꝑmisit: legꝭ iudiciũ est ꝙ si sp añ bñ se habuit nec ꝓditio sit in eo inuẽta ẽ: ꝓsumẽdũ ẽ ꝙ captꝰ est sic bonꝰ miles. Si v̾o añ inuentꝰ fuerat in aliq̃ sit'i falsitate oportꝫ ꝙ ꝓbet se captuz inuite q2 q̃nq3 fama ꝑdit̃ ꝑ vnũ factũ malũ sic ꝙ nũq3 recupabit̃. Si em̃ miles q̃nq3 ꝓditorie se habeat in malitia nõ est ampliꝰ de eo cõfidẽdũ ex quo pꝫ ꝙ honor mũdanus est

valde periculosus. Secūdo honor mūdanus est infructuosus. Si em̄ op⁹ q̄d facim⁹ sit bonum deo attribuat̄. ps. Nō nobis dn̄e nō n. sed n. t. da gloriā. qꝛ totū est dei. per legem que vult ꝙ quicq̄d seruus vtilis acq̄rit dn̄o suo acq̄siuit. Et ꝑ quas personas nobis acquirit̄. l. i. vbi dicit̄ sic. Seruis aūt res tradite dn̄o acquirunt̄. Et. ff. de opib⁹ publicis. l. pecuniā si quis. in. ff. nouo. libro. ij. In illa nāqꝫ lege senatus censuit ꝙ de alieno opere null⁹ sibi nomen asscribat. z. ij. Cor. x. Ois in gloriā dei facite. Tertio mūdan⁹ est dānosus. Cōtingit em̄ plurimū ꝙ vn⁹ famā alteri⁹ denigrat cōtra legē. ff. de aqua pluuiali arcenda. l. treban⁹. vbi habet̄ ꝙ si q̄s agrū suū vult meliorē facere nec vicini deteriorē faciat. ꝓdesse em̄ sibi vnusq̄sqꝫ dū alteri nō nocet nō ꝓhibet̄. ratio est: qꝛ nullus debet cū alteri⁹ iactura locupletari. extra de reg. iuris in. vi. Qui em̄ calūniat⁹ est in prima accusatōe calūniabit̄ etiā in secūda. ff. de accusationib⁹. l. si cui. §. his demū. Hoc em̄ ꝓpriū est mundani honoris vt inuidia ac infamia ipsū cōcomitet̄. Seneca tragedia. i. Inuidia fastū ac s̄mo popularis premet. Quarto honor mūdan⁹ est malitiosus. Nā velle laudari et dare histrionib⁹ vt laudet̄ vitiū est īmane: qꝛ histriones sunt infames. vt. ff. de his qui notāt̄ infamia. l. ij. §. ait pretor. Est em̄ valde detestandum aliquē laudare de malo. vt. ff. de seruo corrupto. l. i. §. persuadere. vbi dicit̄. Nō licet laudādo augere maliciā serui. ps. Laudat̄ pctōr in desiderijs aīe sue z iniqu⁹ benedicit̄ z sic patz. Postq̄ꝫ vero moyses declarauit cōclusionē ꝑdictā ait aīe deuote. Que ego noui fideliter te docui: s̄ ecce hic scūs thomas de aq̄no doctor noui testamēti cui⁹ os meditatur sapiām z lingua ei⁹ loq̄t̄ iudiciū accede ad eū: qꝛ lex dei ei⁹ in corde ipsi⁹. Ad quem astāte moyse accessit aīa deuota ꝑ sue cōclusionis clariori noticia Cui scūs thomas inquit. Ego ostēdā ꝯclusionē tuā eē catholicā et verā testimonio legis quadruplicis. scꝫ.

Legis euangelice.
Legis apostolice.
Legis canonice.
Legis ecclesiastice.

Primo testimonio legis euāgelice. Vn̄ sciēdū ꝙ xp̄us illā ꝓbauit q̄druplicit̄. Pri̇o testīonio Io. vi. vbi dicit̄. Iesus cū cognouisset: qꝛ vēturi erāt vt raperēt eū z facerēt eū regē. fugit iterū in mōtē ipse sol⁹. et. xij. ca. dicit̄ sic. Verūtñ ex p̄ncipib⁹ multi crediderūt in eū: s̄ ꝓpt̄ phariseos nō ꝯfitebāt̄ vt nō de synagoga eijcerēt̄. dilexerūt em̄ gl̄iam hoīuz magis q̄ꝫ gl̄iam dei. Secūdo testīonio luce. xxij. vbi dicit̄. Facta ē contentio inter discipulos q̄s eoꝝ videret̄ esse maior. Dixit aūt eis ihs. Reges gētiū domināt̄ eoꝝ z q̄ ꝑtātē habent sup eos bn̄fici vocāt̄. vos aūt nō sic: s̄ q̄ maior ē in vobis fiat sic iunior z q̄ ꝑcessor est sicut mīstrator. Nā q̄s maior est q̄ recūbit an q̄ ministrat? Nōne q̄ recūbit? Ego aūt in medio vestrū sū sic q̄ mīstrat. Tertio testīonio Mar. iij. vbi dicit̄. Multos em̄ sanabat ita vt irruerēt in eū vt illū tāgerēt. Quotq̄t aūt habebāt plagas z sp̄us imūdos cū illū videbāt ꝓcidebāt ei z exclamabāt dicētes. Tu es fili⁹ dei z vehemēter cōminabat̄ eis ne manifestarēt illū. Et. viij. ca. Postq̄ꝫ sanauit cecū misit illum in domū suā dicēs. Vade in domū tuā et si in vicum introieris nemini dixeris zc̄.

Quarto testīonio Mat. vi. Attēdite ne iusticiā vestrā faciat̄ corā hoīb⁹ vt videamini ab eis. alioq̄n mercedem nō habebit̄ apud patrē vestrū q̄ in celis ē. Ubi docet fugere inanē gl̄iam vt possim⁹ h̄re eternā gloriā. Ad quā habēdā duo sūt nobis necessaria.

Primo vt ostiū cordis nr̄i claudam⁹ vanitati mūdāe vn̄ dicit̄ ibidē. Sit elemosyna tua in abscōdito z pater tu⁹ q̄ videt in abscōdito reddet tibi. Et iterū. Tu aūt cū oraueris itra in cubiculū tuū z clauso ostio ora p̄rē tuū in abscōdito z p̄r tu⁹ q̄ videt in absconditu reddet tibi. Secūdo vt ostiū cordis nr̄i apiam⁹ maiestati diue. vn̄ dicit̄ Cant. v. Vox dilecti mei pulsant̄. aperi mihi soror mea: amica mea columba mea: īmaculata mea. vbi nota q̄ttuor bn̄ficia q̄ de⁹ exhibet aīe aperiēti sibi ostiū ꝯscie q̄ notāt̄ in euangelio z in ep̄la hodierna. Primū ē hereditatis eterne manifestatio. io dicit̄ soror scꝫ coassūpta ad ꝑticipationē eiusdē hereditatis. Ad hanc hereditatē assumimur nono die. Quia dicit̄ Lu. ix. Factū ē post dies octo z assumpsit petrū z iohānē z iacobū z ascendit in mōtē. Isti nonē dies sūt nouem v̄tutes q̄s debem⁹ h̄re si gloriā eternā volum⁹ hereditare q̄ notāt̄ in ep̄la hodierna. vbi dicit̄ sic. Rogam⁹ vos fratres corripite inq̄etos: cōsolamini pusillanimes suscipite infirmos: patiētes estote ad oēs. videte ne q̄s malū ꝑ malo reddat alicui: sꝫ semp q̄d bonū est

sectamini in inuicez ⁊ in oēs semp gaudete in dño. sine intermissiōe orate in oibꝰ grās agite. vbi declarat ꝙ ꝑ opa misericordie corporalis q̄ colligūt simul ꝑ hoc ꝙ dr̄. suscipite infirmos ⁊ sp qd̄ bonuz est sectamini in inuicē ⁊ in oēs. Ac ꝑ opa mīe spūalis q̄ colligūt ꝑ alia. vij. ꝑuenit ad vitā ad quā assumunt egrediētes de pctō signati per petrū. Veri penitētes signati ꝑ Jacobū. In bono ꝑficiētes signati ꝑ Johannē. Actiui bonis adherētes signati ꝑ Moysen. Cōtēplatiui dīnis intendētes signati ꝑ Helyā. Secundū bn̄ficiū ē dīnoꝝ secretoꝝ reuelatio. ideo dr̄ amica mea. Joh. xv. Vos aūt dixi amicos: q̄a oīa q̄ audiui a patre meo nota feci vobis. Et qr̄ talis reuelatio eleuat mentem supra facultatē nature ꝑ grām: ideo dr̄. Duxit illos in montē excelsuz seorsuz ⁊ trāsfiguratus est añ eos: qr̄ ꝑ lumē dīnū cognoscūtur secreta mysteria dei. Esa. lxiiij. Oculꝰ nō vidit deꝰ absq̨ te que ꝑparasti expectātibꝰ te. Hec aūt secreta mysteria sūt aut de diuinitate xp̄i. ideo dr̄ in euangelio. Et resplenduit facies eiꝰ sicꝫ sol: aut de hūanitate ipsiꝰ quo ad incarnationē: passionē: resurrectionē: ascēsionē ⁊c̄. iō dr̄. Et vestimēta eius facta sūt alba sicut nix. ps̄. In lumīe tuo videbimꝰ lumē. Hec em̄ ē vita eterna vt cognoscant te solū verū deū ⁊ quez misisti Jesum xp̄m. Qd̄ aīaduertēs petrꝰ dixit Dñe bonū est nos hic eē: faciamꝰ hic tria tabernacula tibi vnū. Moysi vnū ⁊ Helye vnū ps̄. Inebriabūt ab vbertate domꝰ tue ⁊ torrente voluptat̄ tue potabis eos Finis em̄ gloriosus hoīs ē in ꝑfecta fruitiōe triū dīnarū ꝑsonarū q̄ significāt ꝑ tria tabernacula. Naz tabernaculū moysi signat ꝑsonā prīs: quia moyses a deo prē accepit legē ⁊ hoc signat ps̄. dicēs. Ab vbertate domꝰ tue: qr̄ pat̄ est fons dīnitat̄ vt dicit dioꝰ. Tabernaculū xp̄i signat ꝑsonā filij ⁊ hoc signat ps̄. dicēs. In lumīe tuo videbimꝰ lumē. i. filiuz q̄ dic̄ Joh. viij. Ego suz lux mūdi Tabernaculuz helye signat ꝑsonā spūsctī ⁊ h̄ signat ps̄. dicens Torrente voluptat̄ tue potabis eos. qr̄ torrēs est spūsctūs a prē ⁊ filio ꝑcedens sicut torrēs a fonte ⁊ riuulo. Ad hāc glīaz nemo vnq̄ꝫ ꝑuenire potuit nisi ꝑ mysteriū xp̄i vt declarat̄. iij sn̄iarū. di. xxi. ideo dicit̄ in ep̄la Hec est em̄ volūtas dei in Jesu xp̄o in oibꝰ vobis. qr̄ vult oēs homies saluos fieri ⁊ ad agnitionē veritat̄ ꝑuenire. i. Thy. ij. Tertiū bn̄ficiū est spūsctī grē collatio. ideo dr̄.

colūba mea ps̄. Quis dabit mihi pēnas sic colūbe ⁊ volabo ⁊ reqescaz. Ecce elongaui fugiēs ⁊ māsi in solitudine. Grā spūssancti est quedā vnctio qua vlcera. i. pctā mentis nr̄e sanant̄. i. Joh. ij. Vnctio eiꝰ docet nos de oibꝰ. Huiꝰ vnctiōis q̄tuor sūt signa q̄ notant̄ in euāgelio. Primū ē. si lucide de rebꝰ iudicet ⁊ videat. Res em̄ vncta lucidior ē: sic aīa vncta grā clare lucide ⁊ vere iudicat de mūdanis q̄ꝫ sint friuola ⁊ vana. ideo dr̄. Et ecce nubes lucida obumbrauit eos. Secūdū est. si manꝰ diaboli. i. tēptatiōes facilit̄ euadat. Pugil em̄ bn̄ vnctꝰ nō diu a socio detinet̄. Ecc̄. xlviij. Vngis reges ad penitētiā. ideo dr̄. Et ecce vox de nube. i. confessio ⁊ pnīa de nube pctōꝝ. Tertiū est. si onera xp̄i sine murmure portat. scꝫ pauptates aduersitates: infirmitates. Quadriga em̄ bn̄ vncta currit sine stridore. Eccle. xxxviij. In his curās mitigabis dolorē ⁊ vnguētariꝰ pigmēta faciet suauitat̄. ideo de tali vere penitēte dicet̄ a deo prē. hic est filiꝰ meꝰ dilectꝰ in q̄ mihi bn̄ cōplacui. Quartū est. si mandata dei impleat. Ignis em̄ facilit̄ succēdit ligna oleo vncta: sic corda spūsctō inflāmata accēdūt ad mādata dei audienda ⁊ implēda. i. Joh. ij. Vnctio quā recepistis a deo maneat in vobis. ideo dr̄. Ipsuz audite. Et qr̄ mādata dei sunt de dilectiōe ipsiꝰ dei ⁊ ꝑximi. Math. xxij. In his duobꝰ mādat̄ vniuersa lex pendet ⁊ ꝑphete. ideo dr̄ in ep̄la. Spūitū nolite extinguere. ꝑphias nolite spernere. Quartū bn̄ficiū est amoris tēꝑaliū subtractio. ideo dr̄. imaculata mea ps̄ Deꝰ qui p̄cinxit me v̄tute ⁊ posuit imaculatā viā meā. Quattuor em̄ genera hoīuz inquinatoꝝ nō possidebūt regnū celoꝝ. Primo voluptuosi q̄ asperitatē vie que ad vitā ducit respuunt. i. Coꝝ. xvij Caro ⁊ sanguis regnū dei nō possidebunt. qr̄ timēt incōmoda tribulationū ⁊ pnīe. ideo dr̄ in euāgelio Audiētes discipuli ceciderūt in facies suas ⁊ timuerūt valde. Quia vt dr̄ act̄. xiiij. Per multas tribulatiōes oportꝫ itrare in regnū celoꝝ. ideo dr̄ in ep̄la. Oīa scꝫ incōmoda ꝑbate. Secūdo cupidi ⁊ auari qm̄ porta angusta est Math. vij. Intrate ꝑ angustā portam. Asinꝰ em̄ nō intrat ꝑ strictā portā nisi exoneret̄. Auari aūt nolūt exonerari ab illicite acquisitis. Lu. xviij. Faciliꝰ est camelū trāsire per foramē acus q̄ꝫ diuitem intrare in regnū celoꝝ. ideo dr̄ in euāgelio Accessit iesus ⁊ tetigit eos scꝫ ꝑ internā inspiratio-

nem vt zacheũ publicanũ ⁊ matheũ dixitq̈ʒ eis. Surgite ⁊ nolite timere: qꝛ que vos magna estimatis nihil sunt respectu eternoꝛuʒ bonoꝝ ideo dꝛ in ep̄la. Q̄ bonũ ē tenere Tertio negligētes opariȷ. Math. viij Nō oı̄s qui dic̄ mihi dñe dñe intrabit in regnũ celoꝝ. sed q̄ facit volũtatē patris mei qui in celis est. Mens eñ nr̄a dʒ esse intenta ad seruiendũ xp̄o. ideo dꝛ in euāgelio. Leuantes aũt oculos suos nemīnē viderũt nisi solum Jesuʒ. cui seruiendũ est vigilāter. innocenter ⁊ pure abdicādo vniuersaliter omnē spē mali ideo dꝛ in ep̄la. Ab oı̄ spe mali sustinete vos. Quarto vane glorioſi ⁊ elati Xp̄s eñ est ostium per qd̄ intrat̄. vt habet̄ Joh x. Sed ostiũ est bassuʒ. ideo nō potest q̄s intrare nisi demisso capite. scʒ mente humiliata. Math. xviij Nisi cōuersi fueritis ⁊ efficiamini sicut puuli nō intrabitiṡ in regnũ celoꝝ. ideo dꝛ in euāgelio Descēdētib⁹ illis de mōte scʒ per hũilitatē. p̄cepit iesus dicēs Nemini dixeritis visionē ⁊c̄. et in ep̄la dicit̄ Ipse aũt de⁹ pacis sctificet vos per oı̄a ⁊c̄. Propterea legim⁹. iiij. hoı̄es regnũ hierl'm amisisse scʒ salomonē qui ob luxuriā meruit filio suo roboam diuisionē regni. Ecc̄. xlvij. Habuisti ptātez in coꝛpe tuo ⁊c̄. vt faceres imperiũ bipartitũ. Absalon q̄ ponderabat capillos suos pōdere publico. ij. Reg̃ xiiij. Saul qui neglexit mādatũ dei. i Regũ. xv. Adonias qui supbiuit dicens. Ego regnabo sʒ turpiter eiect⁹ fuit ⁊ occisus. iij. Reg̃. i. ca. Et sic patet. ⁊c̄.

Secundo declaratur eadem cōclusio testimonio legis aplice. ⁊ hoc q̄drupliciter.

Primo petr⁹. ij. canonica. i c. dicit. Notā facim⁹ vobis dñi nostri iesu xp̄i p̄sentiā ⁊ v̄tutē speculatores facti illi⁹ magnitudinis. Accipiēs eñ a deo patre gl'iam ⁊ honoꝛē voce delapsa ad euʒ huiuscemodi a magnifica gloria. Hic est fili⁹ me⁹ dilect⁹ in q̄ mihi bñ cōplacui ipsuʒ audite. Et hāc vocē nos audiuim⁹ de celo allatā cum essemus cũ ipso in mōte sctō. Secũdo Paulus. Gal'. vi. ca. dicit. Si spũ viuim⁹ spiritu ⁊ ambulem⁹. nō efficiamur inanis gl'ie cupidi inuicē p̄uocātes: inuicē inuidētes. Tertio btũs Jaco. in ep̄la iij. ca. dicit. Q̄ si zelũ aı̄aruʒ habetis ⁊ cōtētiones sũt in coꝛdibus v̄ris nolite gl'iari ⁊ mēdaces eē aduersus v̄itatē. nō est eñ ista sapı̄a desursuʒ descendēs: s̄ terrena aı̄alis ⁊ diabolica. Quarto btũs Joh. Apoc. vlti. dicit. Ego Jo̅hes postq̄ʒ audissem ⁊ vidissem cecidi vt adorarem an̄ pedes angeli qui mihi hec ostendebat ⁊ dixit mihi Uide ne feceris conseru⁹ tuus ego sum ⁊c̄.

Tertio declaratur eadē cōclusio testimonio legis canonice.

vbi sciēdũ ꝙ inanis gloria est detestāda q̄druplici ter. Primo qꝛ ruinosa. vñ Ambro. dic̄. vi. q. i. ca. Imitare petrũ tertio dicētez. Dñe tu scis qꝛ amo te Etenim qꝛ tertio negauerat: tertio confitet̄. Sʒ negauit in nocte tertio cōfitet̄ in die. Hec aũt dicta sũt vt sciam⁹ neminē se iactare debere. nam ⁊ si petrus lapsus ē qꝛ dixit. Et si aliȷ scādalizati fuerint sed nō ego. q̄s ali⁹ iure de se p̄sumat. Deniq̄ʒ ⁊ dauid qꝛ dixerat. Ego dixi in abũdantia mea nō mouebor in eternũ. cā sibi iactātiam obfuisse cōfitet̄ dicēs Auertisti faciez tuā a me ⁊ fact⁹ sum cōturbat⁹. hec ibi Secũdo qꝛ p̄iculosa cũ ponat hoı̄eʒ in periculo p̄ditionis oı̄uʒ q̄ per vanaʒ gl'iam lucratur. Exēplo illi⁹ de q̄ ponit̄ casus ꝙ cleric⁹ q̄daʒ a studio reuersus dicebat se iuris peritum. ep̄s aũt talem desiderās p negocijs eccl'ie sue ei p̄bendā assignauit tandē ignarus in iure apparuit. Ep̄s vult ei p̄bendā auferre Querit̄ an possit: Arguit̄ ꝙ nō. Prīo q̄a p̄benda simpliciter fuit ei collata ergo nullam postea recipit cōditionē. C. de donationib⁹ q̄ sub mō. l. perfecta donatio. et xvij q. iiij. Sũt q̄ opes. Secũdo qꝛ p̄pter simplicitatē nō dʒ. q̄s a bñficio amoueri s̄ dʒ ei dari coadiutoꝛ. extra de clerico egrotāte. ca. de rectorib⁹. xvij. q. i. Sũt Tertio qꝛ cōditio p qua datũ fuit bñficiũ nō fuit ei exp̄ssa s̄ ea cessante nulla dat̄ repetitio. C. de ꝯditiōib⁹ ob cāʒ datoꝝ l. si repetēti. Quarto qꝛ ep̄s ipsũ instruere dʒ. v. q. i. Placuit. xxv. q. v. galloꝝ. Ad oppositũ arguit̄ p̄mo qꝛ fuit vitio sus. Sic eñ cleric⁹ si tp̄e excōicatiōis vitiuʒ suũ nō detexerit. s̄ postea appuerit vitiosus dʒ a p̄batione repelli imo debʒ deponi dis. lxxxi c. q̄cũq̄ʒ. ⁊ ca. Si q̄s sine examinatiōe Et sic talis nullā absolutionē repoꝛtat: qꝛ si q̄s p falsam suggestionē impetrat dʒ impetratis carere ex de rescriptis. ca. sup litteris Secũdo qꝛ falsuʒ rumoꝛē de se seminauit q̄ ei p̄desse nō dʒ. C. de heredib⁹ instituēdis l. si pr̄. Tertio qꝛ inutilis inuenit̄ s̄ ē ab eccl'ia amouēdus. iij q. vi. c. Aliud xviij q. ij. c Si quis abbas. C. de officio prefecti illirici et

orientis.l.si qs. Quarto qꝛ causa collatio
nis cessat: ergo dꝫ cessare effectꝰ.xvi.q.i.ca.
gnaliter. Etiã conditio subintelligit̃ si inue⸗
niat̃ idoneꝰ.ex̃ de rescriptis cū adeo. Amo⸗
ueri ergo dꝫ ab eccl'ia ne de dolo seu malicia
cōmodū reportet.ex̃ de eo q̃ duxit in mr̃imo
niū quã polluit p adulteriū.c.i.in fi. Dicen⸗
dū est ꝙ licet talis sit tolerãdus q̊ ad eccle⸗
siam militãtẽ in qua ꝓmouent̃ digni ꝛ indi
gni: tñ quo ad ecclesiã triūphantẽ in q̃ non
ꝓmouet̃ nisi digni oẽs q̃ per dolū vel simo⸗
niã vel q̃buscūqꝫ malis vijs bñficia vel offi
cia eccl'iastica assequūt̃ sunt repellẽdi: quia
fures sūt ꝛ nõ intrãt p ostiū. Jo.x. Tertio
qꝛ pniciosa. Nã gloria ꝓphana est duplex.

Prima cū q̃s inuidet alieno bono vel ho⸗
nori ꝛ nitit̃ destruere vt honor suꝰ augmen⸗
tet̃ vel cū de hoc letat̃. Qñ em̃ pctõr laudat̃
talis laudatio est gl'iatio pniciosa: qꝛ pctõrẽ
ad peccãdū audaciorẽ facit. vñ dist.xlvi ca.
Sūt nõnulli. dr̃ sic. Quisq̃s male agẽtibus
adulat̃: puluillũ vel ceruical sub capite vel
sub cubito iacentis ponit. vt q̃ corripi ex cul⸗
pa debuerat in ea fultꝰ laudibꝰ molliter quie
scat. hec ibi. Nã honor oblatꝰ est penitus re
spuẽdus. vt habet̃ dis.xcix.c nullꝰ. a fortiori
nec est appetẽdꝰ. Scd'a gl'ia ꝓphana ẽ cū
quis q̃rit honorẽ p supbiã. Nemo em̃ debꝫ
plꝰ affectare tp̃alẽ honorẽ q̃ȝ eternã salutẽ.
vt habet̃ extra de renūciatiõe ca. Nisi cum.

Quarto qꝛ p̃sūptuosa. Licꝫ em̃ status ho
noris q̃ alicui offert̃ sit licitꝰ ꝛ meritoriꝰ bñ
se habẽti: tñ est fugiẽdꝰ ꝓpter piculū vel in⸗
uite suscipiẽdus. qꝛ vt dr̃.viij.q.i. In scriptu
ris. Sicut locꝰ regiminis desiderãtibꝰ negã⸗
dus est: ita fugiẽtibꝰ offerendus. Et sic scri
ptū est: nec quisq̃ȝ sumat sibi honorẽ s̃ q̃ vo
cat̃ a dño tanq̃ȝ Aaron. hec ibi. Quia repu
tans se dignū p statu honoris ẽ p̃sumptuo
sus ꝛ indignꝰ. sicut ille canonicꝰ de q̃ ponit̃
casus q̃ȝ fuit ei data ptãs eligẽdi epm̃ q̃ iu⸗
rauit eligere meliorẽ: ꝛ cū reputaret se taleꝫ
elegit seipsum. Querit̃ an possit: arguit̃ ꝙ
sic: qꝛ aliter fuisset piurus q̃ð est ꝓhibitum.
Exo.xx. ꝛ extra de iureiurãdo ca. Si ṽo. Et
fecisset cõtra ꝯsciam q̃ð est pctm̃ mortale.
xxviij.q.i.c.ex his. Scd'o qꝛ nõ est recedẽ⸗
dū a recta significatiõe ṽboꝝ. ff. de legat̃.l.
si aliter. Arguit̃ ꝙ electio nõ valeat. Pri
mo qꝛ nullꝰ põt seipsuꝫ p̃ntare. extra de iure
patronatꝰ. ca. per nr̃as. Scd'o qꝛ sicut int̃
dantẽ ꝛ accipientem dꝫ esse distinctio. extra
de cõstitutionibꝰ. c. cū ad nr̃m. sic inter eligẽ⸗
tem ꝛ electū. Tertio qꝛ nullꝰ põt seipsū ba
ptizare. extra de baptismo. c. debitū. Nec p̃⸗
tor se tutorẽ dare. ff. de tutoribꝰ ꝛ curatoribꝰ
datis ab his. l. p̃tor. Etiã nullꝰ debet gerere
vicẽ duarū p̃sonarū. C. de assessoribus. l. ne
mo. Rñdet̃ ꝙ electio talis nõ valet. qꝛ pre⸗
sumptuosa. preexigit̃ em̃ charitas ad prela
tionẽ. vt habet̃.viij.q.i. In scripturis. quam
p̃sumẽs se habere vehementer errat: qꝛ ne⸗
scit homo vtrū odio vel amore dignꝰ sit. vt
dicit̃ Eccs.ix. Et sic patet ꝛc̃.

Quarto declaratur ea⸗

dẽ cõclusio testimonio leg̃ eccl'iastice ꝛ hoc
q̃drupliciter. Primo b. Greg̃. li.xx. moral.
dicit sic. Quia añ oculos hoīuꝫ sequẽdo eã
app̃hẽdere nõ possūt: student plerūq̃ȝ glo⸗
riã tenere fugiẽdo nõnulli: qꝛ p̃sentẽ gloriã
amãtes assequi nõ possūt: q̃si despicientes
assequūt̃ ꝛ tãto ad volãdū latius pꝫ fouea
q̃ȝto de semetipso elatiꝰ gloriat̃ vita. h̃ ille.

Secūdo btūs Hiero. in quadã ep̃l'a dicit
sic. Gl'ia inanis est inordinatꝰ animi motꝰ
quo aliq̃s ꝓpriã desiderat excellẽtiã vt alios
honore p̃cellat. Tertio b. Ambrosiꝰ in suo
pastorali dicit sic. Nõ est tãti gaudij excelsa
tenere: q̃ȝti meroris est de excelsis corruere
nec tãtã gl'iam seq̃ post victoriã: q̃ȝtã igno⸗
miniã post ruinã. Quarto b. Aug̃. li. de cõ⸗
flictu vitioꝝ dicit sic. Inanis gl'ia dic. Age
bonū q̃ð vales. ostẽde bonū cūctis q̃ð agis
vt bonꝰ a cūctis dicaris. vt scūs ꝛ venerabi
lis ab hoibꝰ p̃diceris. vt dei electꝰ voceris.
vt nemo te cõtẽnat. nemo te despiciat: sed
vniuersi debitū tibi honorẽ p̃soluãt. hec ille.
Quia ṽo vt dicit Aug̃. super p̃s.cxlvi. Ina
nis gloria huiꝰ seculi fallax est suauitas ꝛ in
fructuosus labor: ꝛ perpetuꝰ timor: ꝛ pericu
losa sublimitas: initiū sine ꝓuidentia. finis
cū penitẽtia. hec ille. Ideo fugiẽda est ꝛ ve⸗
ra gl'ia est appetẽda. q̃ ṽtuti debet̃. vñ ber.
in s̃mone scti vincẽtij dicit. Uirtꝰ mat̃ glo⸗
rie est. Sola em̃ est cui gl'ia iure debet̃ ꝛ se⸗
cure impendit̃. Que aūt est sine ṽtute glo
ria: p̃fecto indebite venit. ꝓperã affectat̃. pe
riculose captat̃. hec ille. Cõtra hãc verã glo
riã p vanitatẽ peccamꝰ.xl. modis: iõ totideꝫ
diebus ieiunamꝰ. qui modi sigillatim sunt
hi. Primo in gl'ia tẽporali finẽ cõstituẽdo
quia magis quesiuit gloriã mundi in factis
suis q̃ȝ salutem ꝓpriã. vnde Hugo. lib.i. de
anima dicit sic. Dic mihi vbi sūt amatores
mūdi q̃ ante pauca tp̃a nobiscum erant. ni⸗

hil ex cis remãſit niſi vermes ⁊ cineres. Attende diligẽter q̇d ſunt vel q̇d fuerũt. homines fuerũt ſicut tu. comederũt: biberũt: riſerũt: duxerũt ĩ bonis dies ſuos ⁊ in pũcto ad inferna deſcẽderũt. hic caro eorũ vermib⁹: et illic aĩa ignibus deputat̃. donec rurſus infelici ꝯiugio colligati ſempiternis inuoluãtur incẽdijs. ⁊ qui ſocij fuerũt in vitijs. ſocij erũt in penis. vna nãq̧ pena implicat: q̊s vnus amor in crimĩe ligat. hec ille. Iſte fuit finis vane glorie illorũ mũdanorũ. Scd̃o d̉ donis fortune ſe vane gloriando. puta habuit vanã gloriã de dominio: de potẽtia: de ſcientia. de diuitijs: de eloquentia: de fortitudine corpis ⁊c. vñ Hugo vbi ſ̃. dicit ſic. Quid ꝑ fuit illis inanis gloria: breuis leticia: mundi potentia: carnis voluptas: falſe diuitie: magna familia: ⁊ mala concupiſcẽtia. vbi riſus: vbi iocus: vbi iactãtia: vbi arrogãtia? De tãta leticia quãta triſticia. Poſt tantã voluptatẽ tã grauis miſeria. de illa exultatiõe ceciderunt in magnam ruinã ⁊ magna tormenta. Quicq̇d illis accidit tibi accidere põt. q2 homo es. homo de humo. lymus de limo. de terra es: de terra viuis: ⁊ in terrã reuerteris. qñ veniet dies vltima q̄ ſubito veniet ⁊ forſitã hodie erit. Certũ eſt q2 morieris: ſ̈ incertum eſt qñ aut quõ: vel vbi. qm̃ mors te vbiq̧ expectat. tu q̊q̧ ſi ſapiẽs fueris vbiq̧ eã expectabis. h̃ ille. Sic g̃ patet. Tertio apparatũ mundialẽ expetẽdo. puta famulos eq̄s pulchre faleratos. mẽſas cũ vaſis argẽteis ⁊ aureis ⁊c. vñ Chryß. ſup math. dicit ſic. nihil eĩ ita pecunias ꝯcupiſcere facit vt glorie cupido. ꝓpter h̊ nanq̧ famulorũ greges: equos auro optos: ⁊ argẽteas mẽſas expetunt homines. nõ vt vtilitatẽ aut voluptatẽ impleant: ſ̈ vt multis oſtendant̃. hec ille. Et hec ẽ magna vanitas. Quarto bonis tp̃alibus afflũẽdo. Deſiderauit enĩ affluentiã bonorũ tp̃aliũ vt inde gloriaret̃ ab hoĩbus. vñ Chriſo. ome. vi. dicit ſic. Uanitas vanitatũ ⁊ oĩa vanitas. Hũc verſiculũ ſi ſaperẽt q̄ in potentia verſant̃. in pietib⁹ oĩbus ⁊ ĩ veſtib⁹ ſuis ſcriberẽt. in foro: ĩ. domo: in ianuis: in greſſibus: ⁊ añ oĩa ĩ ꝯſciẽtijs ſuis vt ſemꝑ eũ oculis cernerẽt ⁊ corde ſentirẽt. h̃ ille. Tp̃alia eĩ facile defluũt ⁊ abeũt. Quinto edificia pregrãdia ꝯſtruẽdo puta. palacia. domos. picta ornata. ⁊c. vñ Chryß. ſup math. dicit ſic. Dicebãt apud ſe. Si bñfecerimus paupib⁹ q̊s illud videt: ⁊ ſi viderint: nõ multi videt. ⁊ ſi multi videt: ꝑ tẽpore videt. tranſit tẽpus et cũ tẽpore beneficij memoria. Melius eſt g̊ edificia facere que aſpiciãt oẽs nõ in h̊ tẽpore ſolũ: ſed etiã ĩ poſterũ. O inſipiẽs q̇d tibi ꝓdeſt poſt mortẽ iſta memoria ſi vbi es torqueris ⁊ vbi nõ es lauderis. h̃ ille. Sexto ꝓpter fauorẽ populi multis ſeruiẽdo. Poſtponit enĩ ſeruire deo vt ſollicitet̃ circa ſeruitia aliorũ. vñ Petr⁹ rauẽnas in quadã epiſtola dicit ſic. Diuitias ſiquidez ⁊ honores ſollicitudo inſepabiliter comitat̃. mũdi põpa ⁊ fauor populi fum⁹ ẽ ⁊ aura ſubito euaneſcẽs. q̄ ſi plerũq̧ placeãt: penitudinẽ inducũt. ⁊ ſi delectãt. ad modicũ ꝓductiore ſpacio diſplicebũt. h̃ ille. Septĩo ſumptuoſitates inanes adinueniẽdo vltra cõem vſum ⁊ conſuetudinẽ patrie laudabilẽ. adinuẽit nouos modos veſtiũ. cũ caudis longis ⁊ latis. manicis amplis. cũ planellis eleuatis: depictis: deaurat̃ cũ capillis alienis: fucatis: colorib⁹ faciẽ ornando ⁊c. cũ racemis: frappis ⁊c. ad vanitatem glorie. vñ Innocẽtius de vilitate humane cõditionis dicit ſic. Abſit vt adulterinus color compabilis ſit natiuo. quinĩmo cuz facies adulterino colore fucat̃. os abhominabili fetore corrũpitur. vniuerſa vanitas oĩs homo viuẽs. Quid enĩ vanius q̄ crines pectere: planare ceſariẽ: tingere genas: vngere faciẽ: ꝓducere ſupcilia quãdo quidem vana ſit gloria ⁊ vana ſit pulchritudo. Omnis caro fenũ ⁊ omis gloria eius tanq̧ flos agri. hec ille. Et Bern. in apologia dicit ſic. vanũ cor vanitatis noticiã ingerit corpi. Exterior ſupfluitas interioris vanitatis indiciuz eſt. Mollia indumẽta animi molliciẽ indicant. Nõ tñ curaret corpis cultus: niſi prius neglecta fuiſſet mens inculta virtutibus. hec ille. Deteſtãdus itaq̧ error eſt iſte. Octauo curias magnorũ ſequendo vt glorioſus appareat corã alijs. vel vt inde aliquod beneficiũ aſſequat̃. quo pcepto ſupra ſuũ frõtẽ eleuetur. vñ Seneca tragedia. i. dicit ſic. Ille ſuperbos aditus regum duraſq̧ fores expers ſomni Colit ac nullo fine beatas Compõit opes gazis inhians. Et cõgeſto paup in auro. Et de ſentẽtijs oratorũ dicit ſic. Nunq̄ ĩ ſolido ſtetit ſuperba felicitas. ⁊ ingentiũ imperiorũ magna faſtigia oblinione fragilitatis humane collapſa ſunt. hec ille. ⁊c. Nono ſe de nobilitate progeniei extollẽdo. q2 ſcilicet progenitores nobiles habuit. vnde Seneca tragedia. i. dicit. Qui genus iactat ſuũ aliena laudat. Et Hiero. in epiſtola ad Cellantiam dicit ſic. Nũq̄ te vlli de generis no

bilitate preponas nec obscuriores quaslibet
⁊ humili loco natas te inferiores putes. Ne
scit religio nostras psonas nec cōditiones
hominū sed aīas inspicit. Jlle apud deū p⸗
est potior non quē nobilitas generis: nec di
gnitas seculi sed quē deuotio fidei ⁊ sancta
vita ꝯmendat. hec ille. sic ergo pꝫ. Decimo
parētes paupes despiciēdo. vn̄ Bern̄. super
missus est. in fine dicit sic. Uideas plerosqꝫ
in ecclesia de ignobilibus nobiles. de paupi⸗
bus diuites factos subito intumescere. pristi
ne obliuisci abiectiōis. genus quoqꝫ suū eru
bescere: ⁊ infimos dedignari parētes. h̄ ille.
Maxima cecitas ē seipsum nō cognoscere.
Undecimo ꝑpter laudē humanā bona ex
ercēdo. naꝫ bona opa fecit. s. ieiunare: orare:
elemosinas dare ⁊c. ꝑpter laudē humanaꝫ
vt bonus reputaret. vn̄ Chryß. sup illud ma
thei. v. noli tuba canere ⁊c. dicit sic. Tuba est
oīs actus vel sermo p quē ipsa opis iactan⸗
tia designat. Tuba ergo canere ē pompā va
ne laudis de bono ope appetere. Duode⸗
cimo in laude humana sibi ꝯplacēdo pura ⁊
simplici intētione aliqḋ bonū opus fecisti ⁊
tu putās vel audiēs exinde te laudari cōpla
centiā habuisti. vn̄ Chryß. sup Job. dicit sic.
Qui oīm pecuniarū ꝯtemptum habuerūt ⁊
nulli imaginationi totius mūdi se immiscue
runt ⁊ tyrānicas ꝯcupiscētias corporū susti
nuerūt. hi multotiēs capti a vana gloria om
nia perdiderūt. hec ille. Cauendū est ergo ab
ea. Decimotertio cōtra honorē dei loquen
do. Sunt q̄ taliter laudibus se extollunt aut
ab alijs laudant̄ q̄ nō verent̄ dicere aut face
re aliquid cōtra honorē dei. vnde Hiero. ad
Nepotianū dicit sic. Caue ne hominū rumu
sculos accepis Caue ne offensam dei popu
lorū laude cōmutes. Hec ille. Sicut fecit na⸗
bugodonosor dicēs se esse deū. Decimoq̄r
to successus suos magnificiēdo. vnde Uale
rius maximus dicit sic. Nihil est qḋ magis
diminuat laudis sue preconium q̄ suos assi
due iactitare successus ⁊ singulis diebus an
ni vendere diē vnum. Legitur de Mario q̄
cum plurima fecisset egregie vna sui iactati
one gloriā fame perdidit. Et q̄r sibi presum
psit ascribere qḋ ex ore alieno captare debue
rat publice commēdationis vota demeruit.
Decimoq̄nto a prauis laudes suscipiendo
vn̄ Sene. li. de quattuor ꝟtutibus dicit sic.
Sit tibi tā triste laudari a turpibus q̄ȝ si lau
deris ob turpia. Letior esto quotiēs displi⸗
cēs malis. ⁊ malorū de te estimationes pra

uas verā tibi laudationē ascribe. Sectator
enī epularū nō de bene viuente: sed de be⸗
ne pascente laudabilē ꝓfert sententiam ⁊c.
Decimosexto aliena dicta vel facta arguē⸗
do. vn̄ Hiero. in quadā epistola dicit sic. Ui
lium sane hominū est ⁊ suā laudē querētiuꝫ
alios viles facere. quia alterius vitupatiōe
se laudari putāt. ⁊ si suo merito placere non
possunt: placere volūt in compatione peioꝝ.
Hec ille. Hec enī ē magna iniquitas. Deci
moseptimo exteriorē bonitatē fingendo. vn̄
Tullius dicit. Gloriā adeo īmoderato que⸗
rimus affectu q̄ boni magis videri q̄ esse.
mali autē esse q̄ videri volumus. vnde poe⸗
ta. Falsus honor iuuat. ⁊ mēdax infamia ter
ret ⁊c. Decimooctauo ex diuitijs honorari
satagendo. vn̄ Seneca epistola. lxxvij. dicit
sic. Cū velis verā hominis estimationē ha⸗
bere ⁊ scire qualis sit nudū inspice. depōat
patrimoniū deponat honores ⁊ alia fortu⸗
ne mendacia. corpus ipsum exuat. animum
intuere qualis quantusqꝫ sit alieno aut suo
magnus. Pecunia ex quo in honore esse ce⸗
pit verus rerū honor cecidit. hec ille. Hic ho⸗
nor est anceps ⁊ formidādus. Decimono
no de contēptu honoris se gloriando. vnde
Aug. li. cōfess. dicit. Sepe homo de ipso va⸗
ne glorie ꝯtemptu vanius gloriat̄. non eniꝫ
eā contēnit dū gloriatur intus de gloria quā
amplexat̄. hec ille. Fugiēda ē ergo. Uicesi⸗
mo vitiorū tēptamēta supando. vn̄ Aug. su
per ps̄. vij. dicit. Qui bn̄ didicit vel expertus
est vitiorū supandorū grad⁹ intelligit vitiū
inanis glorie vel solū vel maxime cauenduꝫ
esse pfectis. quo enī primo vicio lapsa ē ani⸗
ma. hoc vltimū vincit. hec ille. Ad hoc semp
aperiēdus est oculus ne inaniter vicerimus
Uicesimoprīo de meliori vita confidēdo.
Gloriant̄ enī plures de h̄ q̄ ad meliorē vi⸗
tā ex deteriori transierint q̄si in ptāte eorum
fuerit exuisse de petō. vnde Jsiḋ. li. de sum⸗
mo bono. dicit. Quisq̄s ex deteriore iā meli⸗
or esse cepit caueat de acceptis extolli virtu⸗
tibus ne grauius p vanā gloriam corruat q̄
prius post lapsum viciorū iacebat ⁊c. Ui⸗
cesimosecūdo supellectilē ⁊ vtensilia ornata
exigēdo. vnde Seneca dicit. Queris quali
mensa quali argēto. q̄ paribus ministerijs
⁊ leuibus afferat̄ cibus. nil preter cibū natu
ra desiderat. Nunquid tibi cū fauces vrit si⸗
tis aurea q̄ris pocula? Ambitiosa non ē fa⸗
mes contēta ē desinere q̄ si desinat nō nimis
curat. h̄ ille. Uicesimotertio alios despiciēdo

vñ Grego.li.vi.moral.dicit sic. Cū bñ viuit
valde timēdū ē ne mens despectis ceteris sō
gloria singularitatis eleuet. h̄ ille. qꝛ falsum
iudiciū ē. Vicesimoquarto moribꝰ ꝺficiē-
do. puta qꝛ letant de scoeleribus q̄ perpetrāt.
ꝑcipue si ab alijs laudent. Sūt eī qui laudē
sibi ascribūt cū dolis ⁊ fraudibꝰ alios decipi
unt ⁊c. vñ Greg. ī registro dicit sic. Deiecisti
eos dū alleuarent. cū alleuat deijcit qui ho-
noribꝰ ꝓficit ⁊ moribus cadit. hec ille. Vice
simoquinto cōtra veritatē sciēter ꝯtēdendo
vñ Amb. in lib. de patriarchis dicit. Cōten-
tio ē impugnatio veritatis cū ꝯfidentia cla-
moris. hec ille. Qd rōne nequeūt clamoribꝰ
vincere ꝯtendūt. Vicesimosexto iudicium
suū aliorū iudicijs preferēdo puta cū q̄s ni-
miū se firmat in opinione sua in agēdis. vñ
Bern. in sermone dicit. Que maior supbia
ꝙ vt vnꝰ hō toti ꝯgregationi iudiciū suū ꝓ
ferat tanꝙ ipse solus spm̄ dei habeat. h̄ ille.
Vicesimoseptio supiorū ꝑceptis non obe
diēdo. puta qꝛ ꝯtēnit mādata dei vel prelato
rū ecclesie aut parentū suorū vñ Tullius di-
cit. Inobediētia ē ex duricia mētis obstina-
te cui debeas impanti nolle obtempare hec
ille. Ignominiā sibi reputat si maioribꝰ pa-
reat. Vicesimooctauo semp in ꝯria intēdē-
do. vñ Greg. li. xxxiiij. moral. dicit. Supbor-
mēs sp est ad irrogādas ꝯtumelias valida
ad tolerādas īfirma ad obediēdū pigra. ad
lacessēdos alios īportuna. ad ea q̄ facere dꝫ
⁊ preualet ignaua. ad ea āt q̄ nō facere debꝫ
nec preualet parata. Hec ī eo qd spōte non
appetit nullis exhortationibꝰ flectit. ad hoc
autē ꝙ latēter desiderat, querit vt cogat q̄a
dū metuit ex desiderio suo vilescere optat vī
in sua volūtate tolerare. hec ille. Sic ergo pꝫ
Vicesimonono correptionē nō suscipiēdo
vñ Bern. sup cantica dicit. Mira puersitas
medicāti irasci qui nō irascit sagittāti i. adu
lanti vel ad pctm̄ incitanti qui sagittāt in ob
scuro rectos corde. hec ille ⁊c. Tricesimo su
pra vires presumēdo. puta presumit aliquid
anꝙ incipiat. vt hr̄e victoriā an̄ pugnaꝫ. vel
ꝓsumit aliqd an̄ tēpus. vt se esse ꝑfectū ante
tēpus. vñ greg. li. xxviij. moral. dicit. In ꝑci-
piti pedē porrigit q̄ mēsurarū suarū limiteꝫ
nō attēdit ⁊ plerūqꝫ amittit qd petit q̄ auda
citer ea ad q̄ ptingere nō valet arripe festiat
hec ille. Tricesimoprio ꝑmatꝰ expetendo.
vñ Bern. li. de. xij. gradibꝰ hūilitatis dic. Pre-
sumptuosus ꝑmus residet ī ꝯuētibꝰ. primꝰ
rn̄det ī ꝯsilijs. nō vocatꝰ accedit. non missus
se ītromittit. reordīat ordīata. reficit facta.
Quicqd ipe nō fecit aut ordīauit nō recte fa
ctū nec pulchre estimat ordinatū. Judicat iu
dicātes. ꝑiudicat iudicaturis. si cū tēpus ad
uenerit nō ꝓmoueat ad prioratū siue in ab
batē aut inuidū iudicat aut deceptū. hec ille
Eodē mō de officijs ⁊ dignitatibꝰ laicorūꝫ.
Tricesimoscdo īfirmiores detestādo puta
dedit lixiuiū ꝓ aq̄ acetū ꝓ vino. alumē ro-
ꝫe ꝓ sale. cecū errantē in via deridēdo. ex af-
fluētia tpaliū paupes ꝯtēnendo. ex abūdan
tia virtutū ignaros subsannādo. ex elegātia
naturaliū deformes vitupando ⁊ īproperia
eis dicēdo. vñ greg. li. xxv. moral. dic. Quid
enī sumꝰ hodie nouimus. qd autē post pau
lulū esse possimus nescimus. Hi vero q̄s for
tasse despicimꝰ ⁊ tarde ꝑnt incipe ⁊ tm̄ vitaꝫ
nostrā ferrētioribus studijs anteire. Timē-
dū itaqꝫ ne nobis cadētibus surgat q̄ nobis
stātibus irridet. ꝙuis stare iam nō nouit q̄
nō stantē nouit irridere. hec ille. Tricesimo
tertio iniuste bellādo. vñ Aug. cōtra faustuꝫ
dicit. Nocēdi cupiditas. vlciscēdi crudelitas
implacatus ⁊ implacabilis animus. feritas
rebellādi libido dn̄andi. ⁊ si qua sunt similia
hec sunt que in bellis iure culpant ⁊c. Tri-
cesimoquarto ab alijs inaniter discordādo.
ꝑcipue ī his q̄ ad honorē dei vel vtilitatē ꝓ-
ximi attinēt. vñ Greg. li. vi. moral. in princi-
pio dicit. Peruerse mētes si semel ad studiū
ꝯtrarietatis eruperint siue rectū siue prauū
quid a contradicentibus audiant aduersus
hoc respōsionibus impugnant quia cuꝫ per
sona per cōtrarietatē displicet nec recta que
protulerit placent. At cōtra bonorū corda q̄
bus in odiū non venit ꝑsona sed culpa sic ꝑ
uersa diiudicant vt recta que dicuntur assu-
mant. ⁊ sic male prolata respuunt vt inde ap
probent que ex veritate cognoscūt ⁊c. Tri-
cesimoquinto torneamētis insistēdo. vñ ex-
tra de torneamētis. c. i. dicit sic. Torneamen
ta in quibus milites ex condicto ꝯuenire so
lent ⁊ ad. ostentationē virium suarū ⁊ auda
cie temere congrediunt vñ mortes hoīm et
pericula aīarūꝫ sepe ꝓueniunt fieri prohibe
mus. ꝙ si quis ibi mortuꝰ fuerit ꝙuis ei po
scenti veniam penitentia nō negetur. ecclesia
stica tm̄ careat sepultura. Tricesimosexto
ꝺ bono qd nō fecit mēdacit se ꝯmēdādo. vñ
Isid. li. ethimol. dicit. Arrogantia est animi
motus quo quis mouet ad iactandū se ha-
bere qd nō hꝫ. Tricesimoseptio ꝺ bn̄ficijs
dei se eleuādo. vñ Greg. li. viij. moral. Cum

per accepta bona reprobi in sua laude se ele
uant ipsis muneribus cōtra largitorem pu⸗
gnant. Inde quippe cōtra dantē supbiunt.
vñ ei amplius humiles esse debuerūt. Trice
simooctauo multis inaniter ꝓmittēdo. vnde
Seneca lib. ij. de beneficijs dicit. Differūt ꝓ
missa ne minor sit turba rogantiū quales re
gie potētie ministri sunt quos delectat potē
tie sue longū spectaculū. minusqȝ se iudicāt
posse nisi diu multūqȝ singulis quid possint
ostēderint. hec ille. Tricesimonono ꝓdige
sua expendēdo. vñ Seneca. li. de beneficijs
dicit. Dissipatores sunt q̄ epulis ⁊ muneri⸗
bus hystrionū ⁊ lenonū pecunias ꝓfundūt
quorū memoriā breuē aut nullā sunt relictu
ri. hec ille. Prodigalitas enim est fumus pa
lee qui totū cōsumit ⁊ parū vtilitatis habet.
Quadragesimo de malorū societate gau⸗
dēdo. Sūt qui gloriant̄ se eē capita ⁊ ducto⸗
res alicuius male societatis. vnde Sene. in
Prouer. dicit. Parua laude dignus est qui
tm̄ miseris antefert̄. Lascivia ⁊ laus nunꝙ̄
habēt cōcordiā. ꝙ̄ magnū est nolle laudari
⁊ esse laudabilē. hec ille. sic igit̄ patet inanis
gloria. Post hāc declarationē dixit sanctus
Tho. anime deuote. O aīa simplex iā potes
intelligere vanitatē mūdane glorie. Bonuȝ
est laudari: sed prestātius est esse laudabilē.
Neminē cito laudaueris. neminē cito accu
saueris. vitiū est oīa credere. vitium est nulli
credere. Ne tm̄ Belial glorieť ī argutijs suis
ad eas rn̄de sic. Ad primū dic ꝙ sicut Au⸗
gust. dicit sup illud Ioh. xiij. Uos vocatis
me magister ⁊ dn̄e ⁊c. Periculosuȝ ē sibi pla
cere cui cauendū ē supbire. Ille autē q̄ super
oīa ē ꝙ̄tūcūqȝ se laudet se nō extollit. Nob
nāqȝ expediat laudare deū. nō illi. Nec enim
quisqȝ cognoscit si nō se iudicet ipse qui no⸗
uit. vñ patet ꝙ deus suā gloriā nō querit ꝓ⸗
pter se: sed ꝓpter nos. Et simr̄ etiaȝ hō pōt
laudabiliter ad aliorū vtilitatē gloriā suam
appetere. math. v. Uideāt opa vestra bona.
⁊c. Ad scōm dic ꝙ gloria q̄ habet̄ a deo nō
est gloria vana: sed vera. Et talis gloria bo⸗
nis opibus repromittit̄. ij. Corinth. xij. Qui
gloriat̄ in dn̄o glorieť. Nō enī qui seipsuȝ cō
mēdat ⁊c. Prouocant̄ etiā aliq̄ ad opa vir⸗
tutū ex appetitu hūane glorie: sicut etiam ex
appetitu aliorū terrenorū bonorū. nō tn̄ est
vere ꝟtuosus q̄ ꝓpter humanā gloriaȝ opa
ꝟtutis opatur vt ꝓbat Aug. v. de ciui dei.
Ad tertiū dic ꝙ ad ꝑfectionē hoīs ꝑtinet
ꝙ ipe cognoscat se. ſ ꝙ ipse ab alijs cogno⸗
scatur nō ꝑtinet ad eius ꝑfectionē. ⁊ iō nō ē
ꝑ se appetendū. pōt tn̄ appeti inꝙ̄tū ē vtile
ad aliq̄d. Prīo ad hoc ꝙ deus ab hoīb⁹ glo⸗
rificet̄. Scdo ad hoc ꝙ hoīes ꝓficiāt ex bono
qd̄ in alijs cognoscūt. Tertio ex hoc ꝙ ipe hō
ex bonis q̄ in se cognoscit ꝑ testimoniū lau⸗
dis aliene studeat ī eis ꝑseuerare ⁊ ad meli
ora ꝓficere. Et ſm hoc laudabile ē ꝙ curā ha⸗
beat aliq̄s de bono noīe ⁊ ꝙ ꝓuideat bona
corā hoībus. nō tn̄ ꝙ in hominū laude inani
ter delecteť. Quarto aliq̄ querūt gloriā nō
ꝓpter seipsos: sed vt vitēt scādalū aliorū. Ali
q̄s enī religiosus putabit̄ malus ⁊ iniquus
⁊ hoc erit ad scandalū nō solū ipsius: sed eti⸗
am oīm. iō vt euitet malū nomē ad qd̄ sequi
tur tale scandalū. ꝟtutes suas manifestabit
⁊ suā bonitatē ostēdet vt gloriā acquirat seu
famā. nō ꝓpter ipsam gloriā: sed ad scanda
lū vitandū. Quinto aliq̄ querūt gloriā pro
pter vitandū malū rerū aut ꝑsone. Nam ali
quis accusabit̄ velut ꝓditor ⁊ sceleratus et
vitiosus ⁊ nō erit verū. ex quo īminet sibi pe
riculū ⁊ damnū rerū seu ꝑsone. talis vt eui⸗
tet hoc malū manifestabit suam fidelitatem
bonitatē ⁊ virtutē. ⁊ sic gloriari in hac mani
festatione queret. Sexto aliqui gloriantur
in miserationib⁹ dn̄i quas multipliciter erga
peccatores facit. vt patet in Matheo. publi
cano. Zacheo. Latrone. Magdalena ⁊c. Et
ex hoc hoc gloriantur cū quadā exultatione.
Eccl. xvij. Gloriaberis in miserationibus il
lius ⁊ dices. ꝙ̄ magna misericordia domini
⁊ propiciatio illius conuertentibus ad se.
Septimo aliqui gloriantur in deo per iesum
Roma. v. Gloriamur in deo per iesum per
quem reconciliationē accepimus. nō gloria⸗
mur in nobis. q̄r nō ex opibus iusticie q̄ feci
mus nos ⁊c. Octauo aliq̄ gloriant̄ in opi⸗
bus bonis aliorū. ij. Cor. ix. Glorior de vob
q̄r vestra emulatio plurimos ꝓuocauit. s. ad
bn̄ faciendū. Nono aliq̄ gloriant̄ in vilipē⸗
sionib⁹. ij. Cor. xi. Que infirmitatis mee sūt ī
his gloriabor. i. in abiectionibus sicut facie⸗
bat dauid dicens. Ludā ⁊ vilior fiam. De⸗
cimo aliqui gloriantur in cruce. Gal. vi. Mi
hi autē absit gloriari nisi in cruce. glosa. in q̄
mundi phus erubuit. christianus thesauruȝ
inuenit. s. in cruce dn̄i nostri iesu xp̄i. non la⸗
tronis dextri vel sinistri. q̄r pro culpa vterqȝ
patiebatur. sed in cruce xp̄i ꝓ iusticia patiē⸗
tis. vnde Hugo dicit. In cruce latronis sini⸗
stri ꝯfusio. in cruce dextri consolatio. in cru⸗
ce xp̄i gloriatio. Ad quartum dic ꝙ velle

nō displicere bñ iudicātibus absolute bonū
ē. ꝟ ꝙ hic ꝯstituat finis boni opis ē inanis
gloria. ps. Qm̄ deus dissipauit ossa eorū q̄
hoibus placēt. Cōfusi sunt qm̄ deus spreuit
eos. Et Gal. i. Si hoibus placerē. xpi seruꝰ
nō essez ⁊c. Tūc aīa gratias agēs deo ⁊ suis
doctoribus de tam singulari exhortatione
abijt domū in pace. Amen.

Dominica secunda quadragesime.
Sermo. xij. de obseruantia diei dñice.

Iesus secessit. Ma
thei. xv. Hodie aīa fidelis sim
plex ⁊ deuota sue saluti intēta
accessit ad ecclesiam ⁊ audiēs
missam tā ex lectione eple. i. Thess. iiij. ꝙ ex
euāgelio aduertit vnā ꝯclusionē valde nota
bilē scz. Dies dñica ē celebrāda q̄ est liberta
tis spūalis ⁊ nō sabbatū qḋ ē seruitutꝭ carna
lis. Ratio istiꝰ ꝯclusiōis ē: qꝛ lex ⁊ statutum
om̄e dz ꝯuenire pplo cui daṫ. In pplo anti
quo cōcurrebāt tria. Prīo instinctꝰ nature
cōis. scz rōnalis. Scḋo cursus praue cōsue
tudinis ⁊ carnalis. Tertio statꝰ tpis nōdū
implete ꝟitatꝭ. Hinc ē ꝙ tria gn̄a statutoꝝ ꝓ
cipue data sūt eis. Queda cerimonialia ad
iuuādū instinctū legꝭ naturalis. q̄dā iudicia
lia seu disciplinalia ad corrigēdū cursuz pra
ue ꝯsuetudinis. q̄dā cerimonialia ⁊ figuralia
ad signādū tps plenitudis. In tpe grē man
sit totaliṫ instinctꝰ legꝭ naturalis. iḋo manse
runt oīa moralia. scz. Nō adorabis deos alie
nos. Nō assumes nomē dei ī vanum ⁊c. In
parte sublatꝰ ē ⁊ in pte manet cursus praue
cōsuetudinis: qꝛ minꝰ carnalis est nūc ppls
xpianꝰ ⁊ magꝭ spūalis ꝙ tūc iudaicꝰ. iḋo iu
dicialia in parte mā serūt ⁊ ī parte nō. Man
sit em̄ qḋ erat rōnabilis equitatꝭ vt nō fura
beris. nō occides ⁊c. Sublatū ē qḋ erat rigi
de seueritatꝭ. vt qui furatꝰ fuerit vnā ouē red
det q̄ttuor ⁊ oculū ꝓ oculo: dentē ꝓ dēte ⁊c.
Totaliṫ euacuatꝰ ē statꝰ nondū implete ve
ritatis. iō totaliṫ cessant cerimonialia. vt cir
cūcisio ⁊ imolatio agni paschalis ⁊c. In sta
tuto ꝟo sabbati aliq̄d erat morale. s. sanctifi
catio ⁊ hoc manet. aliq̄d iudiciale. s. modus
sctificatōis tā districtꝰ puta cessatio ab om̄i
ope seruili. iḋo in pte manet ⁊ in pte nō. ali
quid ꝟo cerimoniale. s. tps determinatū. iō
nō manet: ꝟ alterū tps ordinatū ē. s. dies do
minica vt ptz. Sciēdū ꝙ ꝯgruenṫ loco sab
bati dñica substituta ē ppṫ tria. Prīo rōe
signati melioris: qꝛ melior ē req̄es ꝑfecta tā
aīarū ꝙ corpoꝝ in octaua etate futura quā
signat dies dñica ꝙ req̄es aīarū tm̄ in septi
ma etate quā signat sabbatuz. Ideo paulus
Gal. reprehendit: qꝛ dies ꝟm legē veterē ob
seruabāt ⁊ mēses ⁊ annos. Gal. iiij. Scḋo
rōne signi nobilioris: qꝛ nobiliora opa facta
sunt die dñica. s. creatio celi ⁊ terre: angeloꝝ
⁊ gloriose resurrectōnis iesu xpi ⁊ datio legꝭ
⁊ eductio ppli israel de egypto: ꝙ in sabba
to. s. cessatio a creatiōe ⁊ q̄es xpi ī sepulchro.
vñ dṙ Exo. xx. Sabbata mea dedi eis ī signū
ꝟ adueniēte signato dz cessare signū. Cuz ḡ
hoc signatū aduenerit dz cessare sabbatum
Tertio rōne modi signādi ꝑfectioris: quia
sabbatuz significabat quietē aīarū vt adhuc
futurā ⁊ nōdū exhibitā: ꝟ dñica signat quie
tem tā aīaruz ꝙ corpoꝝ vt iā in xpo capite
exēplariṫ inchoatā. iḋo tpe grē obseruari dz
dñica dies ⁊ nō sabbatū. vñ Hugo li. de sa
cramētis diċ. Tempe legꝭ naturaƚ paruulos
ꝯsilio nutriuit. tpe legꝭ moysi ꝓuectos prece
pto tēptauit. tpe euāgelij ꝑfectos in liberta
tem ire pmisit ⁊c. His intellectꝭ aīa exiuit ab
eccƚia vadēs domū cū ꝓposito obseruādi ⁊
sanctificādi diē dñicā ⁊ nō diē sabbati ne vi
deaṫ iudaisare. Et ecce belial intendēs eam
ab hoc ꝓposito reuocare ait. O aīa simplex
ꝙ facile deciperis tā leuiṫ credēdo. Volo ti
bi oñdere ꝙ necesse ē celebrare diē sabbati ⁊
nō dñicā diē. Prīo sic. Precepta q̄ nō reci
piūt dispēsationē nec a deo nec ab hoīe non
recipiūt mutatōnē: ꝟ ꝑcepta pme tabule nō
recipiūt dispēsationē ꝟm Bern̄. li. de ꝑcepto
⁊ dispēsatioē. ḡ cū ꝑceptū de sabbato sit ter
tium ꝑceptū pme tabule nō recipit mutatio
nē. ḡ adhuc ē obseruandū. Secūdo sic ꝟm
Augꝭ. Sicut si aliud iubeat ꝓcōsul aliud im
perator. Impatori nō ꝓconsuli ē obediēdū
Ita si aliud iubeat homo aliud deꝰ: deo ⁊ nō
homī est obediēdū. Cū ergo obseruātia do
minice sit ex mandato hoīs: obseruātia vero
sabbati ex mādato dei sabbatū ⁊ nō dñica ē
obseruandū. Tertio sic. Preceptū diuinuz
nō pōt reuocare nisi deꝰ: cū ergo preceptum
de sabbato lege diuina sit traditū nec inueni
atur lege diuina reuocatū adhuc ē obseruā
dum. Confirmaṫ: qꝛ xps reꝑhendit iudeos.
Math. xv. ꝙ relinquebāt mandatū diuinuz
ꝓpter traditōnes suas. Cum ergo sabbatuz
sit ex traditione dei. Exoḋ. xx. dñica vero ex
traditione ecclesie non est sabbatum ꝓpter
dominicā reliquendū. Quarto sic. Prece
ptum de decimis dandis ꝙuis in parte fue

rit morale ꝛ in pte cerimoniale.s. ꝙtum ad
taxationem certe ptis:tamen adhuc manet
obseruandū.ergo similiter sabbatū quāuis ī
pte fuerit morale ꝛ ī pte cerimoniale adhuc
manet obseruandum. Anima vero abijt tri
stis querēs ꝛ consulens legis doctores. Cui
mox obuiauit Moyses a qua cū cognouis-
set causas mesticie sue ait. Ego ostendam ti
bi ꝯclusionē tuā eē verā testimonio quadru-
plicis legis.s.

Legis naturalis.
Legis diuinalis.
Legis prophetalis.
Legis humanalis.

Primo testimonio legis

naturalis.ꝛ hoc quadrupliciter.s.p rationes
naturales.p phos morales.p poetas. p ex-
empla gentiliū. Quantū ad ratiōes natura-
les. Sciendū ꝙ de obseruātia sabbati dupli
citer loqui possumus.vel in sensu spūali vel
in sensu litterali. In sensu spūali.cum esset si
gnū tria precipiebant.vnū ptinens ad fidez
scʒ credere requiez xpi in sepulchro septimo
die futurā. Scōm ad spem s.requiē animaꝝ
in gloria septia etate futurā expectare. Ter-
tiū ad caritatē s.a pctis que sunt oīa opera
seruilia cessare. Cum ergo hec tria sint pure
moralia ideo preceptū de obseruātia sabba
ti in hoc sensu erat pure morale. In sensu ve
ro litterali tria cōtinebant.s.vacationis act⁹
qui appellat sanctificatio que ē intēdere cul
tui diuino. Itē vacationis mod⁹ vt ipse do-
minus ꝛ serui ꝛ iumēta quiescerēt ab opib⁹
impedictibus a cultu diuino. Itē vacatiōis
determinatū tempus.s.diei septime assigna
tio. Primū habebat rationē naturalē q̄ fun-
datur sup rationē naturalē oīm hominū. Di
ctat eñi ratio vt hō aliqñ intēdat vite ꝯtem-
platiue ꝛc. Scōm hēbat rationē ꝯsuetudina
lem ꝛ p hoc iudicialē que fundat sup iudeo
rū carnalē consuetudinē. Quia eñi carnales
erāt difficile poterāt cōuerti ad spūalia idō
sepationē ab oībus impedimentis oportuit
eis iuberi districte. Tertiū habebat rationez
figuralē solū qꝛ in re nō pl⁹ valet colere deū
septima die ꝙ sexta. Ex q̄bus declarant q̄t-
tuor ꝯclusiones. Prima ꝯclusio. Preceptū
de obseruātia sabbati positū est in prima ta
bula legis ꝑpter sui maiorē reuerentiā ꝛ au
ctoritatē.ptʒ qꝛ litteraliter acceptū ptiʒ erat
morale s.quo ad vacationis actū.iō ꝯnume
ratur iter p̄cepta moralia Exod.xx.c.ptim iu
diciale q̊ ad vacatiōis modū ita rigide.iō cō
numerat inter iudicialia. Exo.xxiij ptim ceri
moniale q̊ ad vacatiōis tēpus determinatū
iō ꝯnumerat inter cerimonialia Exo.xxxiiij.
Quia vero iter omīa iudicialia ꝛ cerimonia
lia magis erat vtile ꝛ celebrius .iō in prima
tabula fuit positū. Scda cōclusio ꝙuis di
es sabbati ab initio sanctificata fuerit.nō ta
mē mō est obseruāda . patet qꝛ fuit sanctifi-
cata sanctificatiōe signi ꝛ nō rei quasi electa
ad significandū quietē futurā aīarum in se-
ptima etate.vñ ante legis dationem nō fuit
sabbati institutio:s; instituēdi īsinuatio. Ob
seruabat eñi dies septima etiā ante legez.si
cut tpe Ade:noe:abrahe ꝛc tāꝙ siropus p̄-
patiuus ante medicine sumptionē. Nā ante
legē fuerūt data plura p̄cepta cerimonialia
scʒ circūcisio. Geñ.xviij.pascalis agni ritus.
Exo.xij.sabbati obseruātia. Exo.xvi.hec eñi
erāt dispositiua ad receptionez legis. Ter-
tia cōclusio. Cōfirmatio credulitatis de no-
uitate mūdi nō fuit principalis cā determiā
tionis septime diei: sed significatio quietis
animarū.ptʒ qꝛ preceptū de obseruātia sab-
bati erat figurale Exo.xx. Sabbata mea de-
di eis in signū.liij.c.dicit. Sabbata mea cu-
stodite.qꝛ signū est inter me ꝛ vos. Et ibidē
Dies septima erit sabbatū.i.requies dñi.su-
per q̊ dicit glosa. Preceptū de sabbato vela-
tū ꝛ in mysterio traditū fuit vt iam non ob-
seruetur a nobis sed signatū intueatur.s.qui
es animarū in gloria. Quarta ꝯclusio. Ob
seruantia sabbati si fiebat ex caritate mere-
batur vitam eternā.patet qꝛ sicut se hʒ trans
gressio ad suppliciū sic obseruātia ad p̄miuʒ
sed transgressio sabbati inducebat suppliciū
eternū.inducebat eñi mortē.ergo eius obser
uatio inducebat premiū eternuʒ precipue si
fiebat ex caritate . Nā in cerimonialib⁹ duo
erāt.s.opus operatū qd̄ nihil ꝯferebat ꝛ op⁹
operās qd̄ ꝯferebat si fieret ex caritate ꝛ in
gratia. Et sic patet primū ꝛc. Quantuʒ ad
phos morales. Sciendū ꝙ sacri dies maxi-
ma veneratiōe colebant a gētilibus.ꝛ hoc q̄
druplicter. Prīo Seneca epl̄a.xviij. dicit
sic. Festis maxime diebus aīo impandū est
vt tūc voluptatib⁹ solus abstineat cum in il
las oīs turba ꝓcubuit. Tertio diuersis dijs
gētiles diuersa festa dedicauerant que sum-
ma diligētia venerabant. Janus eñi fuit q̄-
dam qui regnauit in ptibus illis vbi est ro-
ma a q̊ mons ianiculi dictus ē cui⁹ festū ce-
lebrāt romani primo die ianuarij a q̊ mēsis

a Ille ianuarius dictus est vt dicit varro in vl
timo volumine rerū diuinarū. Similiter bel
lone .i. minerue que erat dea bellorū. festum
colebat̄ in ianuario apud romanos vt dicit
Ouidius lib. vi. de fastis. Romani coluerūt
deā felicitatē quā vocauerūt mutā eo ꝙ nō
loqueret̄. et hoc in mēse februarij vt dic̄ Oui
dius. li. ij. de fastis. Faunus fuit filius pici fi
lij Saturni qui fuit deus montiū cuiꝰ festuꝫ
colebat̄ in februario vt dicit Ouidiꝰ. li. ij. de
fastis. Februariꝰ deo termino ꝯsecratꝰ erat
cuiꝰ festū celebrabat̄. xx. die eiusdē mēsis vt
dicit Ouidiꝰ. lib. ij de fastis. Qui sequit̄ ia-
num. veteris fuit vltimꝰ anni. Tu quoqꝫ sa-
crorū termine finis eras etc. Festū egregie ce
lebrauerūt romani de mēse Martij et festuꝫ
martis dei bellorū. vt dicit Ouidius. lib. iij.
de fastis. Titus liuius lib. i. de vrbis orig. di
b cit. ꝙ Numa scd̄us rex romanorū instructꝰ
disciplina tetrica. i. nigromācia nimphaꝫ cu-
iusdā aque que egeria vocabat̄ solebat de re
bus ad diuina ꝑtinentibus ꝯsulere. vn̄ simu
lauit se cū dea egeria nocturnos ꝯcursus ha-
bere vt q̄ de sacris dixit a populo acceptarē-
tur. Festū berecinthie apud romanos fiebat
et celebrabat̄ pridie nonis aprilis v ꝑatet ī
kalēdario Ouidij. Hec dea habuit mlt̄a no-
mina. Nā ida fuit silua quedā iuxta Troiaꝫ
in frigia in qua silua fuit quidā locus dictus
pessumiū. et alius locus dictꝰ berecinthū. vn̄
illa dea qn̄qꝫ dicebat̄ idea qn̄qꝫ pessimūcia
qn̄qꝫ berecithia. quādoqꝫ cibeles. alma opis
rhea: mater deorū etc. Romani coluerūt mul-
tas fortunas. s. fortunā publicā. q. s. rempu-
blicā faceret fortunatā. et huic sacrificabāt in
aprili. scd̄m Ouidiū de fastis. li. iiij. Similit̄
fortunā virilē. i. virorū. cui etiā sacrificabant
in aprili. et fortunā muliebrē cui etiāꝫ sacrifi-
cabāt in aprili vt narrat Titꝰ liuius lib. ij de
vrbis origine. et valeriꝰ. li. i. c. vi. Festuꝫ dee
flore q̄ fuit ministra veneris et habebat pote
statē sup floritionibꝰ celebrabat̄ Rome. iij.
die maij vt pꝫ ꝑ ouidiū li. v. de fastis. Sum
manꝰ fuit Pluto deus inferni frater Jouis
maximi dictus Sūmanus id est summus in-
ter manes. id est deos inferorū cuiꝰ festum
scd̄m Ouidiū. lib. vi. de fastis celebrabat̄ in
Junio. Adon fuit iuuenis pulcherrimꝰ ama
sius veneris cui anniuersariā Romani cele
brabāt solēnitatē in iulio vt dicit Hiero su-
per illud Ezech. viij. Ecce mulieres plāgētes
adonidē etc. Plurimos deos ꝑtereo q̄s gen
tiles coluerūt. Tertio fuit ꝯsuetudo gētiliū
ꝙ sicut sacrificabāt in honorē deorum ita lu
dos celebrabāt et determiāti ludi determiā-
tis dijs fuerūt ꝯsecrati. Nā ludi circenses ro-
me a Romulo instituti sunt. et vocati sūt cō
sualia in q̄bus rapte sūt sabine. vt dicit Va-
lerius li. ij. Et ꝯm Titū liuiū celebrabant̄ in
honorē neptūni. De istis ludis circēsibus di
cit Jsid. li. xviij. ethimol. ꝙ dicebant̄ circen-
ses. i. circa enses. q. ponebant̄ gladij q̄s qua
drige circuibāt et erat artis equos circa peri
cula torquere. De his ludis facit virgiliꝰ mē
tionē li. v. Eneid. Ludi scenici instituti fue-
rūt a Romanis ad placandū deos suos et
deas in q̄bus fiebāt et dicebantur multa tur
pia. q. representabant̄ fc̄a turpissima deorū.
Ut enī dicit Titus liuiꝰ lib. de vrbis origīe.
Lucio genucio et Quinto seruio ꝯsulibꝰ pe-
stis ingens rome orta ē qua multi romāi et
maximi ꝯsumpti sunt. et cū sequēti anno du-
raret pestis ita vt vis morbi nec hūanis cō-
silijs nec ope diuina leuaret̄: ludi scenici īter
alia celestis ire placamina instituti dicuntur
iussū Jouis festa bachanalia. i. sacra bachi
maxima veneratione colebantur in quibus
addita ē copia vini et mulierū que sic inebrie
bantur vino vt omnino insanirent ꝑut reci-
tat beatus Aug. de ciuitate dei. lib. vi. c. ix.

Quarto solebāt romani in honorē deorꝫ
ipsos quasi ad epulas et ꝯuiuia inuitare et ꝑ
pter hoc lectos sternere quibus dij recumbe
rent. Narrat enim Titus liuius. li. v. de vrb
origine ꝙ cum rome orta esset pestis infana
bilis que durauit circiter duos ānos pro ea
depellenda consilio duorum virorum qui sa
cris preerant id est rebus diuinis duodecim
lectisternia ordinauerunt. Primū fuit apol
lini Secundū latone. Tertiū dyane. Quar
tuꝫ herculi. Quintū mercurio. Sextū neptu
no. Septimū ioui et iunoni. Octauū miner-
ue. Nonū marti et veneri. Decimū apollini et
dyane. Undecimū vulcano et veste. Duode
cimū mercurio et cereri. Ecce reuerētia ad de
os etc. Quantum ad poetas Secundūꝫ ꝙ
festa magna veneratione sunt celebranda.
qd̄ patet quadrupliciter. Primo Ouidius
lib. de fastis dicit sic. Prospera lux orit̄ lin-
guis animisqꝫ fauete. Nūc dicenda bono sūt
bona verba die. Lite vacent aures insanaꝫ
qꝫ protinus absint Jurgia. differ opus liui-
da turba tuum. Secūdo Tibullus lib. ij. di
cit sic. Luce sacra requiescat humus. requie-
scat arator. Et graue suspenso vomere ces-
set opus. Soluite vincla iugis nunc ad pre-

scripta debēt. Plena coronato vertice stare bones. Omnia sunt operata deo. non audeat vlla Lanificā pēsis īposuisse manū. Vos quoqꝫ abesse procul iubeo. discedat ab aris. Cui tulit hesterna gaudia nocte venus. Vina diez celebrant nec festa luce madere. Est rubor errantes ꝛ male ferre pedes. Hec ille. Tertio Cato dicit sic. Si deus ē anim⁹ nobis vt carmina dicūt. Hic tibi pcipue sit pura mēte colēdus. Fuerūt enī poete qui dixerūt ꝙ deus est aīa mūdi. ꝛ si hoc ē verū ꝙ deus sit rector ꝛ gubernator mūdi sicut aīa regit ꝛ gubernat corpus. ergo colēdus ē deus pura mēte.

Quarto Prosp li. epigrāmatū dicit sic. Nō recto seruat legalia sabbata cultu. Qui pietatis opus credit in his vetitum. Nulla dies actus hominū nō dānat iniquos. Omnia cōueniunt tpa iusticie. Nec corrumpunt virtutibus ocia sancta. Tantū a pctīs libera corda vacēt. hec ille. Sacri ergo dies maxīa obseruatione colēdi sunt a nobis. Quātū ad exempla gentiliū Sciendū ꝙ neqꝫ dijs placebat si qd negligebatur circa ipsorū veneratione. qd patꝫ quodrupliciter. Primo rōe deuotionis. vn̄ Valeri⁹ maxim⁹ lib. i. c. de religiōe dicit. ꝙ maiores. i. antiq romāi voluerunt. i. statuerūt celebrari statas. i. festiuitates que fiebāt ioui. solēnesqꝫ cerimonias. tū scientia pōtificū. tū auctoritate bn̄ gerēdarū rerū. tū obseruatiōe augurū. tū pdicatiōe vatū apollinis. etiā antiq īstituto reb⁹ diuinis opa dabatur cū aliqd cōmēdandū erat pcib⁹. cū exposcendū voto. cū psoluendū gratulatiōe. s. gratias agēdū dijs de bn̄ficijs receptis. Scdo rōe vacatiōis. nā ī festiuitatib⁹ deorū abstinendū erat a foro iudiciali. vn̄ Valerius eodē li. c. de somnijs dicit. ꝙ ī quadā festiuitate iouis in q fiebāt ludi circēses in q priusqꝫ multitudo cōueniret ludētiū primo intrabat locū illū in q fiebāt ludi pdicti q locus dicebatur circūflaminū. vn⁹ psultor q bn̄ saltabat quidā homo paterfamilias habēs seruū suū verberauit eū ꝛ p istū locū duxit eū ad supplicīū. s. ad suspendiū. ppter qd iupiter apparuit cuidā viro romano in somnijs precipiēs ei vt dicēt cōsulib⁹ ludos ea festiuitate actos sibi nō placuisse ꝛ ꝙ alia die restaurarēt aliter magnū periculū īmineret vrbi. Tertio ratione honorationis. Precipuo enī honore venerabantur dij queadmodū valeri⁹. li. ij. c. de institutis antiquis dicit. ꝙ Remus et Romulus audientes ꝙ a pastore faustulo educati essent licet forent de stirpe regia. qr Numitor rex albanorū erat eorū auus q pmiserat predicto faustulo se condere vrbem eo loco vbi educati fuerāt sub mōte palatino in honorē dei Pan. s. dei siluarū ordinauerūt fieri sacrificia ꝛ festiuitatē eius omni anno celebrari quam vocauerūt lupercalia.

Quarto ratiōe dissolutiōis. Nihil enī dissolutū debet fieri die festo. vnde Titus liui⁹ lib. de vrbis origine. xlviij. ꝛ Valerius lib. ij. c. i. dicit ꝙ ad vidēdū ludos scenicos in dieb⁹ festis rome fuerūt inchoata theatra lapidea a Messala ꝛ Cassio censoribus. Scipio autem nasica videns ꝙ dissolutiōes multe fiebant auctor fuit ꝙ omnis apparatus eorum vēditus fuit ꝛ senatus consulto cautum fuit ne quis infra vrbem vel prope ad mille passus subsellia poneret ad hmōi ludos spectādos. Ecce quāta veneratione colebantur festiuitates deorū ad ipsos placandos.

Secundo declaratur eadem cōclusio testimonio legis diuinalis. et

hoc quadrupliciter. Primo diebus festiuis debent quiescētes in nihil opari vanitatis. qa debet hō quiescere ob omni seruili ope ꝛ festa custodire. quoniā deus requieuit ab omni opere suo die septimo. Gen̄. ij. Ob hanc causam filij israhel colligebāt māna die sexta in duplo vt die septīa festarent Exod. xv. vn̄ inter precepta decalogi redditur ratio solū de obseruātia sabbati Exo. xx. propterea iudei tanta diligētia obseruabāt sabbatum vt ea die nollent se defendere ab impugnātib⁹ i. Mach. ij. c. Scdo diebus festiuis debent delinquētes maxime vindicari p peccatis. Nā colligens ligna fuit lapidatus a populo iussu dn̄i. qr violauerat sabbatuꝫ Nume. xv. Arguit neemias calcātes torcularia ꝛ portantes onera die sabbati Neemie. iiij. Tertio dieb⁹ festiuis debēt ad credētes predicari verba veritatis. iō pceptū d obseruātia sabbati frequēter repetitur Exo. xx. Nichanorem volentē pliari die sabbati iudei instruxerūt obseruare sabbatū. ij. Machab. xv. Ob hāc cām dixit petr⁹ apls iudeis. Ignorātes voces pphetarū q p oē sabbatū leguntur. Act. xiij. Quarto dieb⁹ festiuis debēt oēs gentes occupari rebus sanctitatis. qr plura bona debet hō facere his diebus ꝙ alijs. Nāꝫ die sabbati offerebantur duo agni: alijs vero diebus vn⁹ tm̄. Nume. xx. Popul⁹ israhel vidēs ꝙ hostes eos sabbato īpugnarent meli⁹ cogitauerunt se defendē. i. Mach. ij. vt ostēdatur

ꝙ in festis magis resistendū est tēptationi
b⁹ ꝛ nō debem⁹ implicari curis sclarib⁹ neqꝫ
lasciuijs carnalib⁹ ne ī et̃nū cruciemur ꝛc.

Tertio declaratur eadē

cōclusio testimonio legis ꝓphetalis, et hoc
q̄drupliciter. Primo Esa.lvi. dicit Beat⁹
vir facit hoc ꝛ fili⁹ hoīs qui apphēdet istud
custodiēs sabbatū ne polluat illud. custodi-
ens man⁹ suas ne faciat oē malū. hec ille. ꝓ
pterea de polluentib⁹ festiuitates dicit dñs
Esa.i. Ne offeratis vltra sacrificiū frustra.
incensuꝫ abhoīatio est mihi Neomeniaꝫ et
sabbatū ꝛ festiuitates alias nō ferā. Iniqui
sūt cet⁹ vestri kalendas vestras ꝛ solēnita-
tes vestras odiuit aīa mea. facta sūt mole-
sta. laboraui sustinēs. hec ille. Secūdo Je
re.xviij. dicit. Hec dicit dñs. custodite aīas
vestras ꝛ nolite portare pōdera in die sab-
bati. nec inferatis p portas hierusalē. ꝛ no-
lite eijcere onera de domibus vestris in die
sabbati ꝛ oē op⁹ nō facietꝭ. Sanctificate diē
sabbati sicut p̄cepi patrib⁹ vestris. ꝛ nō au-
dierūt ꝛ nō inclinauerūt aurē suā; ſ; indura
uerūt ceruicē suā ne audirent me ꝛ ne acci-
perent disciplinaꝫ. et erit. Si audieritꝭ dicit
dñs vt nō inferatꝭ onera p portas ciuitatis
hui⁹ in die sabbati. Et si sanctificaueritꝭ dieꝫ
sabbati: ne faciatis in eo oē op⁹. habitabit
ciuitas hec in sempiternū. Si aūt nō audie
ritis me vt sctificetꝭ diē sabbati ꝛ ne porte
tis on⁹ ꝛ ne inferatis per portas hierusalē
in die sabbati: succendā ignem in portis ei⁹
ꝛ deuorabit domos hierusalē ꝛ nō extingue
tur. hec ille. Tertio Ezech.xx.ca. dicit. Ego
dñs deus vester. sabbata mea dedi eis vt
esset signū inter me ꝛ eos ꝛ scirēt q̄ꝛ ego do
min⁹ sanctificās eos ꝛ irritauerunt me do-
mus israel in deserto. In p̄ceptis meis nō
ambulauerūt ꝛ iudicia mea piecerūt que fa
ciens homo viuet in eis ꝛ sabbata mea vio
lauerūt vehemēter. Audite verbuꝫ dñi hec
dicit dñs de⁹. Ecce ego succendā in te ignē
ꝛ cōburā in te oē lignū. Nō extinguet flam
ma succensionis ꝛ cōburet in ea oīs facies
hec ille. Quarto Amos.v. dicit. Hec dicit
dñs domui Juda ꝛ domui isrl. Odi ꝛ pieci
festiuitates vr̃as ꝛ nō capiā odorē cetuum
vr̃oꝝ. q̄ si attuleritꝭ mihi holocaustomata
ꝛ mūera vr̃a nō suscipiā ꝛ vota pinguiū ve
stroꝝ nō respiciā. Et.viij c. dic. Et cōuertaꝫ
festiuitates vr̃as in luctū ꝛ oīa cantica vr̃a
in plāctū. ꝛ ponā eā q̄si luctū vnigeniti ꝛ no
uissima ei⁹ q̄si diē amarū. h̄ ille. Sic ergo pꝫ.

Quarto declaratur ea-

dē cōclusio testimonio legꝭ hūanalis. ꝛ h̊ q̄-
druplicitur. Primo q̄ꝛ si amic⁹ dedisset tibi
sex denarios ꝛ retinuisset sibi septimū queꝫ
ad nutū voluisset sibi reddi. si nō redderes
ſ; ab eo auferres esset turpe furtū ꝛ ingrati
tudo maxima in q̊ casu dator posset hoc do
nū reuocare. Nā ꝓpter ingratitudinē dona
tiones reuocāt. vn̄. C. de reuocādis donati-
onib⁹. l. vlti. d̄r sic. Generaliter sanxim⁹ oēs
donatiōes lege cōfectas firmas illibatasqꝫ
manere. si nō donatiōis acceptor ingratus
circa donatorē extiterit aut inueniat. ita vt
vel quasdā cōuentiōes quas donatiōis ac-
ceptor spopōderit mīme implere voluerit.
hec ibi. Sic de⁹ sex dies nobis ꝯcessit ad ope
rādū ad vtilitatē nostrā ꝛ septimū dieꝫ sibi
reseruauit ad h̊ vt ei seruiat. quē si ab eo au
ferim⁹ vel corpaliter laborādo vel mortalit
peccādo iuste reuocat dies nobis cōcessos
ad laborādū ꝓ nobis mittēdo totalē indis-
positionē aeris vt tūc laborare nō possim⁹
ꝛ sic ꝓ vno die cētū pdim⁹. q̄ꝛ q̊ in vno delin
quit. fact⁹ est oīuꝫ re⁹ Jac.ij. Secūdo q̄ꝛ si
quis velit soluere ptē pensiōis sue ꝛ nō to-
tam. tūc totū q̄d tenet aufert ab eo. Nā so-
lutio ptis nō p̄stat liberationē. vt. C. de sub-
tractione pignoꝝ. l. q̄ꝫdiu nō ē integra pecu
nia creditori nūerata etiā si ꝓ parte maiore
eam cōsecut⁹ sit distrahēdi rem obligatā nō
amittit facultatē. hec ibi. ꝛ. ff. de verbo. ob.
l. in executiōe. vbi d̄r. ꝙ non pōt aliq̄d solui
nisi totū soluat scꝫ p̄ter volūtatē recipiētis
Sic de eo q̊ tenet reddere deo totū seruitiū
diei festi ꝛ nō vult soluere nisi vnā ptē. scꝫ
dū audit missaꝫ ꝛ residuū diei festi expēdit
in comessatiōib⁹ ꝛ lasciuijs ꝛ dissolutiōib⁹.
Tertio q̄ꝛ sicut lex punit filiūfamilias qui
vult poti⁹ obedire prī q̄ꝫ mgr̃o ciuitatꝭ. ff. ad
nuptiales. l. luci⁹. titi⁹. sic de⁹ puniet illū qui
magꝭ obedit alteri q̄ꝫ sibi. q̊ dicit Deut.viij.
Oēs pibitis si obediētes non fueritꝭ: iō ad
nulli⁹ mādatū obſuātia festi dꝫ p̄termitti.
Quarto q̄ꝛ lex ciuilis districte iubet cele-
brari festa. vn̄. C. de ferijs. l. Oēs dies. d̄r sic
Sacros q̄ꝫ dies pasche qui septeno vl̄ p̄ce
dūt nūero vl̄ sequūt. dies etiā natalis atqꝫ
epiphanioꝝ xp̄i. ꝛ q̊ tpe cōmēoratio aplice
passiōis toti⁹ xp̄ianitatꝭ mgr̃e. i. apl̄oꝝ a cū-
ctis iure celebrat. In q̄b⁹ etiā p̄dictꝭ sctissi-
mis dieb⁹ neqꝫ spectaculoꝝ copiā reseram⁹

in eadẽ obseruatione numeram⁹ ⁊ dies solis quos dñicos rite dixere maiores q̄ repetito in se calculo reuoluũt. hos parẽ necesse est hr̄e reuerẽtiã. hec ibi. ⁊ l. vlt̄. dr̄ sic. Dies festos. dies maiestati altissime dedicatos nullis volum⁹ voluptatib⁹ occupari nec vllis exactionũ vexatiõib⁹ ꝓphanari. dñicum itaq3 diẽ sp̄ honorabilẽ ita decernim⁹ venerãdũ vt a cũctis executiõib⁹ excuset̃. Nulla queq3 vrgeat admonitio. id est citatio. nulla fideiussiõis flagitet̃ exactio. taceat apparitio: aduocatio delitescat. sit idez dies a cognitionib⁹ alienus. p̄conis horrida vox silescat. respirẽt a cõtrouersijs litigãtes et habeãt federis interuallũ. Nec tñ hec religiose diei ocia relaxam⁹. Obscenis id est turpibus queq3 patimur voluptatibus detineri. Nihil eo die sibi vendicet scena theatralis vl̄ circẽse certamen aut ferarũ lachrymosa spectacula: amissionẽ ꝓuincie: ꝓscriptionez p̄rimonij sustinebit. si quis vnq3 h̄ die festo spectaculis interesse. vel cuiuscũq3 iudic̄ apparitor p̄textu negocij publici seu p̄uati: h̄ que lege hac statuta sũt crederit temerãda hec ibi. Ponũt̃ aũt deut. xxviij. c. sigillatim ⁊ distincte. xxx. maledictiões ꝯtra nõ obseruãtes mãdata dei ⁊ p̄cipue ꝯtra nõ celebrãtes diẽ festũ: q2 p̱ hoc ppl̄s dei distinguit̃ ab idolatris ⁊ gẽtilib⁹ q̄ honorabãt idola ⁊ colebãt ea. Postq3 ṽo moyses declarauit cõclusionẽ p̄dictã ait aĩe deuote. Que ego noui fideliter te docui: s̄ ecce hic est sanct⁹ thomas de aq̄no doctor noui testamẽti cui⁹ aĩa scrutata est mirabilia testĩonia dei ⁊ declaratio s̄monũ ei⁹ illumĩat ⁊ dat intellectuz paruulis. sciscitare ab eo ⁊ doctior euades. Ad quẽ astãte moyse accessit aĩa deuota ꝓ sue ꝯclusiõis clariori noticia. Cui scũs thomas ait. Ego ostendam conclusionez tuam esse catholicam ⁊ veram testimonio quadruplicis legis scilicet.

- Legis euangelice.
- Legis apostolice.
- Legis canonice.
- Legis ecclesiastice.

Primo testimonio legis

euãgelice. Ubi sciẽdũ q̄ xp̄s ꝓbauit diẽ sabbati nõ eẽ tã districte obs̄uãdũ vt pharisei interp̄tabãt̃ cũ ip̄e eẽt dñs sabbati qđ voluit mutari ĩ diẽ dñicã: s̄ ab opibus s̄uilib⁹ erat abstinẽdũ ⁊ nõ a salute aĩarũ ⁊ corporũ vt p3 q̄drupl̄r. Pri̇o testĩonio Joh. vij. Unũ op⁹ feci ⁊ oẽs miramĩ ꝓpterea moyses dedit vobis circũcisionẽ nõ q2 ex moyse est: s̄ ex patrib⁹. ⁊ in sabbato circũcidit̄ hominẽ. Si circũcisionẽ accipit hõ in sabbato vt nõ soluat̃ lex moysi. mihi indignamĩ: q̄a totũ hoĩez sanũ feci in sabbato. Nolite iudicare s̄m faciẽ s̄ iustũ iudiciũ iudicate. hec ille. Sanauit enĩ hoĩez xxxviij. ãnos h̄ñtez in infirmitate. etiã cecũ natũ ⁊ alios in sabbato. ⁊ tñ obseruauit festiuitates leg̃ veteris vt p3 ibidẽ. Scđo testĩonio Luce. xiij. Archisynagog⁹ indignãs q2 sabbato curasset iesus dicebat turbe. Sex dies sũt in q̄b⁹ opari opor3. in his ḡ venite ⁊ curamini et nõ in die sabbati. Rñdit aũt ad illos dñs ⁊ dixit. hypocrite. vnusq̄sq3 vestrum sabbato nõ soluit bouẽ suũ aut asinũ a p̄sepio ⁊ ducit adaquare. Hãc aũt filiã abrahe quã alligauit sathanas. ecce. xviij. ãnis nõ oportuit solui a vinculo isto die sabbati. Et cũ h̄ diceret erubescebant oẽs aduersarij eius. ⁊ oĩs ppl̄s gaudebat in vniuersis q̄ gl̄iose fiebãt ab eo. hec ibi. Et xiiij. ca. dr̄. Jesus dixit ad legisperitos ⁊ phariseos. Si lic3 sabbato curare? At illi tacuerũt. Ipse ṽo app̄hensuz hydropicũ sanauit. ac dimisit. Et r̄ndẽs ad illos dixit. Cui⁹ vestrũ asinus aut bos in puteũ cadit ⁊ nõ cõtinuo extrahet illũ die sabbati? Et nõ poterãt ad hoc r̄ndere illi. h̄ ille.

Tertio testĩonio Mar. ij. Factũ est cũ sabbato iesus ambularet p̱ sata discipuli ei⁹ ceperũt ꝓgredi ⁊ vellere spicas. Pharisei aũt dicebãt ei. Ecce q̄d faciũt discipuli tui sabbatis qđ nõ licet. Et ait illis. Nũq3 legistis q̄d fecerit dauid qñ necessitatẽ habuit ⁊ esurijt. ipse ⁊ qui cũ eo erãt. Quõ introijt ĩ domũ dei sub abiathar sacerdote ⁊ panes ꝓpositionis mãducauit quos nõ licebat mãducare nisi sacerdotib⁹. ⁊ dedit eis q̄ cu3 eo erãt. ⁊ dicebat illis. Sabbatũ ꝓpter hoĩem factũ est ⁊ nõ hõ ꝓpter sabbatũ. Itaq3 dñs est fili⁹ hoĩs etiã sabbati. Et introijt in synagogã ⁊ erat ibi hõ h̄ñs manũ aridã ⁊ obseruabãt eũ. si sabbatis curaret vt accusarẽt illum. Et ait hoĩ h̄ñti manũ aridã. Surge in medium ⁊ dic eis. Licet sabbatis bñ facere an male? aĩam saluam facere an p̱dere? Et cõtristat⁹ sup̱ cecitatez cordis eoꝝ dic̄ hoĩ. Extende manũ tuã. ⁊ extendit ⁊ restituta ẽ man⁹ illius illi. hec ille. Quarto testĩonio. Math. xij. Dixit aũt iesus phariseis. Non legistis in lege q2 sabbatis sacerdotes in tẽplo sabbatũ violant ⁊ sine crimine sũt. Di-

cõ aũt vobis q: tẽplo maio: est hic. Quis
erit ex vobis hõ q̃ habet vnã ouẽ ⁊ si cecide-
rit hec sabbatis in foueã nõne tenebit ⁊ le-
uabit eã: q̃to magis melio: est homo oue.
Itaq3 lic3 sabbatis bñ facere. hec ille. Quã-
uis autẽ in lege veteri fuerit instituta dies
sabbati ad honorẽ dei. nos tñ xp̃iani hono
ram⁹ deũ p̃cipue obseruãdo diẽ dñicam p-
pter q̃ttuo: q̃ notant̃ in euãgelio ⁊ in ep̃la.
Primo rõne institutiõis. Nã sicut de⁹ pre
ceptũ de sabbato dedit. ita etia3 reuocauit.
vñ Joh. v. dicit̃. Propterea volebãt eũ iu-
dei occidere nõ solũ: q: soluebat sabbatũ: s3
quia patrẽ suũ dicebat deũ. Dixit em̃ para-
litico. Tolle grabatũ tuũ cũ tñ iudei dicerẽt
ei. Sabbatũ est nõ lic3 tibi tollere grabatu3
tuũ. Joh. v. Obseruantiã em̃ sabbati q̃uis
de⁹ iusserit: nõ tñ in perpetuũ sed ad temp⁹
Si aũt dicat̃ qd̃ Exo xxi. habet̃. Pactũ sem-
piternu3 erit inter me ⁊ vos ⁊c̃. Rñdet̃ q̃
tale pactũ nõ. ideo d: sempiternũ q: oĩ tp̃e
obseruãdũ: s3 q: nõ exprimit̃ tẽp⁹ vsq3 q̃ ob-
seruandũ. erat em̃ obseruãdu3 vsq3 ad tẽp⁹
diuulgati euãgelij ⁊ tũc cõmutatũ fuit sab-
batũ in dñicam cui⁹ obseruãtia ipse dñs p
se facto ⁊ per ap̃los statuto iussit. Nam ex
tunc obseruari cepit. Apoc. i. Fui in spũ in
dñica die. Cui⁹ ratio assignat̃ dist. lxxv. c. q̃
die dñico. vbi dicitur sic. Que sc3 dies dñica
tantis diuinarũ dispensationu3 ministerijs
est cõsecrata vt quicq̃d a dño est insigne cõ-
stitutũ in hui⁹ diei dignitate sit gestum. In
hac die mũdus sumpsit exordiũ. in hac per
resurrectionẽ ⁊ mors interitum ⁊ vita acce-
pit p̃ncipiũ. hec ibi. Hanc cõmutationẽ sab-
bati in dñicam declarat p̃ma pars euãgelij
dicẽs. Egressus iesus sc3 ab obseruãtia sab-
bati iudeo⁊ venit in p̃tes tyri ⁊ sydonis. i.
ad gentiles q̃ angustias ⁊ cõmotiones pa-
tiebant̃ a demonib⁹ p̃pter idolatriã ⁊ ve-
rum deũ nõ adorabãt. Et ecce mulier cha-
nanea. i. ecclesia collecta a xp̃o ex gentibus
a finib⁹ illis. i. ritib⁹ ⁊ cultibus paganorum
egressa. Cui xp̃s dedit obseruantiã diei do-
minice. clamabat erubescens de idolatria
cui implicita erat dicẽs ei. Miserere mei fi-
li dauid. filia mea male a demonio vexatur
id est pp̃ls me⁹ xp̃ianus die dñica vexat̃ ⁊
occupat̃ diuersis generib⁹ vitio⁊ mortaliũ
Septẽ em̃ fuerunt male a demonio vexati.
Prim⁹ fuit saul. i. Reg. xviij. Et hic demon
est pc̃m̃ inuidie ⁊ odij. Secũdus fuit luna-
ticus qui sepe cadebat in aquam et ignem,
⁊ arefiebat ⁊ spumabat. Math. xvij. ⁊ hic
demon est pc̃m̃ sup̃bie. Terti⁹ fuit legio qui
vestimẽto nõ induebat̃ neq3 in domo ma-
nebat: s3 in monumẽtis. Et si vinciebat̃ ca-
thenis et cõpedib⁹ ruptis vinculis agebat̃
in deserto Luce. viij. ⁊ hic demon est pc̃m̃
iracũdie. Quart⁹ fuit mut⁹: cecus: ⁊ surdus
Lu. xi. ⁊ hic demon est pc̃m̃ accidie. Quin-
tus fuit hõ habẽs sp̃m̃ imũdũ Lu. iiij. ⁊ hic
demon est pc̃m̃ gule. Sext⁹ fuit mulier cur-
ua que. xviij. ãnis habebat sp̃m̃ infirmitatis
⁊ allisa nõ poterat sursu3 respicere. Lu. xiij.
Et hic demon est pc̃m̃ auaricie. Septim⁹
fuerũt septẽ viri Sare occisi ab asmodeo.
Tob. iij. ⁊ hic demon ẽ pc̃m̃ luxurie. Sicut
ergo mulier chananea p̃curauit liberatio-
nẽ filie sue a iesu xp̃o: ita nos diem dñicam
debemus celebrare ⁊ colere vt liberemur ab
his demonib⁹ q̃ multũ nos hac die infestãt
Propterea d: in p̃ma p̃te ep̃le. Rogam⁹
vos ⁊ obsecram⁹ in dño iesu vt quẽadmo-
dum accepistis a nobis quõ vos oporteat
ambulare ⁊ placere deo. sc3 diẽ dñicã obser-
uãdo sicut ⁊ ambulatis sc3 in lege iesu xp̃i vt
abũdetis sc3 op̃ib⁹ spũalib⁹ in hac die. ma-
gis. sc3 q̃3 alijs dieb⁹. Scitis em̃ que p̃cepta
dederim vobis sc3 bñ op̃andi p̃ iesum xp̃m
dñm nostrũ sc3 instituẽtẽ hũc diẽ. Secun-
do rõne deuotiõis. nã die dñica plus solito
solẽt hoĩes carnis delitijs intẽdere. vñ dist.
v. ca. deniq3 d: sic De ipsa xp̃o die dñica he-
sitam⁹ quidnã dicẽdũ sit cũ oẽs laici ⁊ secu-
lares illa die plus solito q̃3 ceteris dieb⁹ ac-
curatius cibos carniũ appetant ⁊ nisi noua
quadã auiditate vsq3 ad mediã nocte3 sese
ingurgitent nõ aliter hui⁹ sancti tp̃is obser-
uãtiã suscipere putant qd̃ vtiq3 nõ rationi:
sed voluptati: imo cuidam cecitati mentis
asscribendũ est. hec ibi ⁊ quia a tali consue-
tudine auerti non possũt: ideo modicã aut
nullam habent ad deu3 deuotionẽ. Et si ta-
li die ad ecclesiam vadant ad orandũ. non
exaudiũtur. sicut docet secunda pars euan-
gelij dicẽs Qui non respõdit ei verbũ. Sa-
cerdotes autem ⁊ discipuli christi continue
intercedentes p̃ populo rogant deum di-
centes. Dimitte eam. id est exaudi preces
populi hui⁹: quia clamat post nos. Ipse au-
tem respondens ait. Nõ sum missus scilic3
ad exaudiendũ istos discolos ⁊ voluptuo-
sos: s3 ad oues dom⁹ israel. i. veros peniten-
tes q̃ perierãt. s. ex peccatis. Et hec est volũ-
tas mea vt hi exaudiãt̃ qui mentibus san-

ctificanť. ideo dr̄ in secūda ꝑte ep̄le. Hec est em̄ volūtas dei sctificatio vr̄a scʒ mentalis deuotiōis ⁊ cōuersiōis ad deū. vnūquodqʒ em̄ ꝑ quas causas nasciť: ꝑ easdeʒ dissoluiť. Extra de reg. iur. c. i. Cū ergo pctm̄ sufficiēter ꝑ actū volūtatis possit nasci sufficienter etiā ꝑ actū volūtatis scʒ ꝑ displicētiā ⁊ dolorē q̄trū est ex ꝑte nr̄a pōt tolli: quē dolorē mentaleʒ p̄cipue debem̄ꝰ hr̄e die dn̄ica. per quē acquirimꝰ grām a deo vt sctificet aīas nostras. Tertio rōne ořonis. nā die dn̄ica solertiores circa ořones esse debemꝰ. vn̄ de ꝯse. dis. ij. ca. ieiunia. dr̄ sic. Die aūt dn̄ica nihil aliud agendū est nisi deo vacandū. nulla opatio in illa die scā agať nisi tm̄ hymnis ⁊ psalmis ⁊ canticis spiritualibus dies illa transigať. hec ibi. A licitis em̄ abstinēdū ē vt faciliꝰ impetrari possit qd̄ postulať. ideo dr̄ in tertia ꝑte euāgelij. At illa venit ⁊ adorauit eū dicens. Dn̄e adiuua me. qui rn̄dēs ait. Nō est bonū sumere panē filioꝝ ⁊ mittere canibꝰ. i. luxuriosi ⁊ fornicatores die festo non mereneť a deo exaudiri. qꝛ vt habeť xxxiij. q. iiij. c. Quotiēscūqʒ aut dies natalis dn̄i aut reliq̄ festiuitates aduenerint nō solum ab infideliū cōcubinarū cōsortio: s; etiā a ꝓprijs vxoribꝰ abstinere debemꝰ. vn̄ apostolus ex cōsensu ait abstinēdū ē ad tēpꝰ vt vacetis ořoni. hec ibi. Et in tertia ꝑte ep̄le dicit. Abstineat̄ vos a fornicatione vt sciat vnusq̄sqʒ vestrū suū vas possidere in sctificatiōe ⁊ honore. nō in passiōe desiderij. s. voluptuosi sicut gētes q̄ ignorāt deū ⁊c̄. vnde a p̄ma hora noct̄ diei festi vsqʒ ad mediaʒ noctē sequētis diei abstinendū est a debito cōiugali ne canes inueniamur apud deum.

Quarto rōne religiōis. Nā i festiuitatibꝰ ꝓhibēdi sūt laici ꝑ sacerdotes a corearū saltationibꝰ. vn̄ de ꝯse. dis. iij. c. Irreligiosa consuetudo ē quā vulgꝰ ꝑ scōꝝ solēnitates agere cōsueuit ꝑpli q̄ deberēt diūa officia attēdere saltatiōibꝰ turpibꝰ inuigilāt. cātica nō solū mala canētes: s; religiosoꝝ officijs perstrepūt. Hoc etem̄ vt ab oībꝰ ꝓuincijs depellať sacerdotū ⁊ iudicū a ꝯcilio scē curie cōmittiť. hec ibi. Abstinēdū est em̄ a cantibus secularibꝰ die festo. ⁊ a ludis ⁊ ab inspectione ludoꝝ ⁊ spectaculoꝝ. Licʒ nāqʒ ista sint licita secularibꝰ: qꝛ ꝯtra hūanā rōneʒ ē vt aliq̄s se onerosuʒ alijs exhibeat puta dū nil delectabile exhibet ⁊ delectatiōes alioꝝ impedit. quēadmodū Seneca dicit. Sic te geras sapiēter vt nullus te derideat tanq̄ asperuʒ: nec cōdēnat quasi vilē. tamē in his oportʒ attendere circūstātias opis scʒ ꝑsone vt nō sit clericꝰ aut religiosus: loci vt nō in loco sacro. scʒ ecclesia: cimiterio: cōuētibꝰ religiosoꝝ fiant tp̄is: vt non diebꝰ festiuis: ieiunioꝝ: ⁊ p̄nīe fiant: cause. vt nō ad vehementiā affectꝰ vel ꝓnitatis ad vitia attendať. puta ad ꝓuocādū libidinē vel ineptam leticiā. vn̄ Hiero. dicit. Nō credo viro dicēti se illesum euasisse a spectaculis taliū. cū dauid ex eo q̄ vidit Bersabee se lauantē ad libidinē ꝓuocatꝰ sit. ꝓpterea q̄ ab his irreligiositatibꝰ abstinēt grām dei ꝓmereť. quēadmodū in quarta ꝑte euāgelij dr̄. Nā ⁊ catelli edunt de micis que cadūt de mēsa dominoꝝ suoꝝ. q̄bꝰ xp̄s dicit. Magna ē fides tua. i. religiositas tua. Fiat tibi scʒ gr̄a quaʒ petis sicut vis. Et in quarta ꝑte ep̄le dicit. Nō em̄ vocauit nos deꝰ in īmūdiciā: sed in sanctificationē scʒ religiositatis obseruāde diebus dn̄icis ⁊ festis.

Secūdo declaratur eadē

cōclusio testimonio legis ap̄lice. Sciendūʒ q̄ dies dn̄ica est ab oībꝰ fidelibꝰ obseruāda ⁊ hoc q̄druplicciter. Primo rōne significationis. Vacare em̄ diuino cultui nō erat principalis finis obseruatiōis sabbati: s; significatio quietis aīarū. A p̄ncipali vero fine debet fieri denoīatio. Et qꝛ hec requies signatur ⁊ terminať ꝑ quieteʒ xp̄i in sepulchro q̄ diē dn̄icā instituit in signū octaue etatis in qua erit q̄es tā corpoꝝ q̄ʒ aīarū in vniūsali resurrectōe. ideo dies dn̄ica ē obseruāda. iuxta illud pauli. i. Thymo. vi. Precipio tibi corā deo qui viuificat oīa ⁊ xp̄o iesu qui testimoniuʒ reddidit sub pontio Pilato bonam cōfessionē vt serues mādatū sine macula irrep̄hēsibile. in aduentū dn̄i nostri iesu xp̄i quē suis tēporibꝰ ondet btūs ⁊ solꝰ potēs rex regū ⁊ dn̄s dn̄antiū. hec ille. Secūdo rōne sctificationis. Cessare em̄ ab opibꝰ seruilibꝰ diebꝰ festis ideo p̄cipiť vt spūs liberiꝰ possit intēdere spūalibꝰ per q̄ sctificať aīa. ꝓpterea dicit Iac. i. ca. Qui aūt perspexerit in lege ꝑfecte libertat̄ scʒ legis gr̄e ⁊ ꝑmāserit in ea nō auditor obliuiosus factꝰ: s; factor opis scʒ diuini die dn̄ica. hic btūs in facto suo erit. h ille. Tertio rōne perfectiōis. Nā sin. plr̄ ꝑfectiꝰ vacať deo i noua lege q̄ʒ in veteri sic officijs canonicis eccl̄ie. p̄dicationibꝰ. ꝯfessiōibꝰ ⁊c̄. ⁊ in h abūdat iusticia nostra plus q̄ʒ scribaruʒ ⁊ phariseoꝝ scʒ q̄ ad

perfectionē operū interiorꝝ ⁊ non quo ad ri-
gorē exteriorū. ideo dicit btūs Pet. i cano.
iiij. ca. Qd est honoris ⁊ glorie ⁊ ỽtutis dei
⁊ qui est eiꝰ spūs sup vos requescit. xpianus
aūt nō erubescat ſ; glificet deū in isto noīe
scꝫ xpianitatꝭ q̄ diē dñicā obſuat ⁊c. Quar
to rōne reuelatiōis. Nā vacantes ab operi
bus exterioribꝰ die dñica et diuino cultui at-
tendētes magnas reuelatiões die dñica p-
cipiūt a deo. vt pꝫ de btō iohāne Apoc i. ca.
vbi dr. Ego iohānes frater vester ⁊ pticeps
in tribulatiōe ⁊ regno ⁊ patiētia in iesu. fui
in insula q̄ vocat pathmos ppter ỽbū dei
⁊ testimoniū iesu. fui in spū in dñica die. h
ibi. vnde apli repleti sunt spūscto dñica die
etiā angeli nunciauerūt xpi natiuitatē ⁊ re
surrectionē dñicā dñica die. Thomas apo
stolus certificatꝰ est de resurrectione christi
dñica die. Saulus a xpo illuminatꝰ est dñi-
ca die. Et sic secreta celestia semp reuelata
sunt seruis dei dñica die. vt patet ⁊c.

Tertio declaratur eadē

dēo lege testionio canonice. Sciēdū q̄ cir-
ca festiuitates attēdēda sūt q̄tuor. Prio q̄
dies sunt feriādi. Nā dies feriādi sūt natiui
tatis dñi sancti stephani: sancti iohis euan
geliste: sanctorꝝ innocentū: scti siluestri. Cir-
cisionis: epiphanie: feria sexta in parascēue
resurrectio dñi cū duobꝰ diebus sequētibꝰ.
ascensio dñi penthecostes cū duobꝰ diebus
sequētibꝰ. oēs festiuitates gloriose virginis
marie. festiuitates pncipales oiū. xij. apo-
stolorꝝ natiuitas sancti iohis baptiste: san-
laurentij dedicatio: scti michaelis: oīū scti
orꝝ: scti martini. vtrūqꝫ festū scte crucis:
oēs dies dñici. vt habet de ꝯse. dis. iij. ca. pro
nūciandū. ⁊. ca. crucis. Extra de ferijs. c. om
nes. ⁊. c. cōquestus. festū corpis xpi. vt ha-
bet in clemē. de reliquijs ⁊ vene. scōꝝ. c. do-
minū. Sūt alie festiuitates de cōsuetudine
ecclīe introducte vt scti nicolai scti antonij
abbatis: scte katherine scte lucie ⁊c. Et alie
festiuitates quas singuli epi in suis diocesi
bus cū clero ⁊ pplo duxerūt solēniter cele-
brandas vt festū scti dñici. scti petri marty-
ris. scti francisci ⁊c. ⁊ festū scti thome de aq
no vbi curia romana residet q̄ tale festū iu-
bet celebrari. Scdo qñ debemꝰ incipe festū
q̄ ad feriatiōnē. Nā debemꝰ incipe festū quo
ad feriatiōnē a vespera in vesperā. vt ex de
ferijs. c. Oēs dies dñicos a vespa in vespe
rā cū oī veneratiōe decernimꝰ obseruari ⁊c.
.i. sero. Tñ festorꝝ initiū ⁊ finis iuxta corū
qualitatē ⁊ regionū cōsuetudinē seruari dꝫ.
Et sicut magnitudo ipsorꝝ exigit priꝰ incipe
⁊ tardiꝰ terminare. Extra de ferijs. ca. qm in
parte Vñ quidā incipiūt feriare a pma ho
ra noctis. qdā a secūda. qdā a media nocte
diei festi sequētis. Cōiter aūt oēs termināt
feriationē in media nocte alteriꝰ diei seque-
tis festū. Tertio qd agendū sit diebꝰ festi-
uis. Nā oīs xpianꝰ tenet audire missas die
dñica. vt habet de ꝯse. di. i. c. Missas die do-
minica secularibꝰ totas audire spūali ordie
pcipimꝰ. ita vt ante bñdictionē sacerdotis
egredi pplus non psumat. qd si fecerint ab
epo publice cōfundant. hec ibi ⁊. c. cū ad ce
lebrādas Aduertēdū q̄ circa missas audiē
das laici debēt obseruare quedā. Primo vt
qlibet ad capellā seu parrochiā ppriam va
dat. extra de parrochijs. ca. Ut dñicis ⁊ fe-
stiuis diebus psbyteri anteqꝫ missam cele-
brēt plebē interrogēt si alteriꝰ parrochianꝰ
in ecclesia sit qui pprio contēpto psbytero
ibi missam velit audire quē si inuenerit sta-
tim ab ecclesia abijciat. hec ibi. Non tñ phi
bent accedere ad ecclias religiosorꝝ ad au-
diēdū missas. qm fratres ordinis pdicato-
rū p platos vel rectores ecclesiarū impedi-
ri vel limitari nō possunt. qn omni tpe mis-
sam ⁊ diuina officia celebrare possunt. vt pꝫ
ex indulto alexādri tertij qd incipit. Nimis
iniqua. Secūdo laici debēt aliqd deo in mis
sa offerre. vñ de ꝯse dis. i ca. Oīs xpianꝰ p-
curet ad missarū solēnia aliqd deo offerre ⁊
ducere ad memoriā qd deꝰ p moysen dixit
Nō apparebis in cōspectu meo vacuus. Et
in collectis scōꝝ patrū liquido apparet q̄
oēs xpiani offerre aliqd deo ex vsu sanctorꝝ
patrū debēt. Ad ipsū eni priꝰ est cōfugien-
dū qui nrē curare possit aīe passiões. hec ibi
Nō solū viri sed etiā femine debēt aliqd of-
ferre vt patꝫ de vidua paupcula que obtulit
duo era minuta in gazophilatiū quā xpus
cōmēdauit sup oēs Lu xxi. Quāuis dicat
extra de cohabitatiōe clericorꝝ ⁊ mulierum.
ca i. Prohibendū qꝫ est vt nulla femina ad
altare psumat accedere aut psbytero mini-
strare aut infra cācellos stare siue sedere. h
ibi. qd intelligit ad orādū vel psallēdū ⁊ nō
ad offerēdū. Recipe aūt oblatiões in mis-
sis possunt frēs pdicatores p ipsorꝝ vtilita
te nec possūt de hoc ecclīarū plati vel recto-
res aliqd ab eis extorquere cuiuscūqꝫ ipso-
rū ordinatiōe vel ꝯstitutiōe cōtraria nō ob-

quid agendum sit die festo

stante. vt patet ex indulto alexãdri qͦ inci-
pit nimis iniqua. vbi etiam cõtinet ꝙ noui
sacerdotes coꝝ cõtradictione aliq̃ non ob-
stante possint in locis suis missas ꝑmas so
lẽniter celebrare ⁊ oblationẽ recipe Preter
ea vbicũq; possũt cũ altari viatico celebra-
re sine parrochialis iuris ꝑiudicio. vt habet
de ꝑuilegijs. c. in his. Tertio laici debẽt ꝑdi
cationibꝰ interesse. vt habet de ↄsec. dis. i. ca.
Eps nullũ ꝓhibeat ingredi ecclesiã ⁊ audi-
re vbũ dei. siue gentilez siue hereticũ: siue iu
deũ. hec ibi. Et extra de statu monachoꝝ. c.
cũ ad monasterium. §. prior aũt. Quarto
nõ ꝓhibet q̇s facere opa que ꝑtinẽt ad pro
uisionẽ necessarioꝝ tã sibi q̃ ꝓximis. puta
ꝑparationẽ ciboꝝ ⁊c̃. cũ etiã liceat ob neces
sitatẽ bellare die festo vt fecerũt machabei
xxiij. q. viij. ca. si nulla. Quarto a q̇bꝰ absti-
nendũ est die festo. Nã vt hoies melius et
cõmodiꝰ possint vacare diuis debẽt abstine
re ab oĩ tpe seruili. id est nõ solũ a pctõ: sed
etiã a mechanicis ⁊ ab agricultura ⁊ hmõi
vt nec mercatum fiat nec placitum nec ali-
quis ad mortẽ vel penã iudicet: nec iuramẽ
ta fiant nisi ꝓ pace. vt habet de ↄse. dis. iij. c.
rogatiões. et. xv. q. iiij. c. i ij iij extra de ferijs
ca. omnes. Nec debet quis die festo peccatũ
cõmittere q̇a magis grauatur q̃ alijs die-
bus vt patet ⁊c̃.

Quarto declaratur ea-

dẽ cõclusio testimonio leg̃ Eccl'iastice et h̊
q̃drupliciter. Primo btũs Grego. omel.
xxiij sup euãgelia dicit sic. Quid ꝓdest in-
teresse festis hoĩuz si contingit deesse festis
angeloꝝ? Pensate q̃ nulla sũt que tpaliter
currũt; ⁊ ad eos de q̇bꝰ loq̇mur toto corde tẽ
damus vt cũ ipis ꝑiter gaudere mereamur
hec ille. Et in registro dicit sic. die dñico a la
bore terreno cessandũ est atq; oĩnõ orõni-
bus insistendũ vt si q̇d negligẽtie ꝑ sex dies
agit: ꝑ diẽ resurrectiõis dñice ꝑcibꝰ expiet.
hec ille. Secundo btũs hiero. in q̃dã epl'a
ad eustochiũ dic̃ sic. Valde absurdũ est ni-
mia saturitate velle honorare martyrẽ quẽ
sciamꝰ deo placuisse ieiunijs. Ab oĩ neq̇cia
mũdũ necesse est esse ⁊ dolo q̇ cupit regna-
re cũ xp̄o. Si vis h̄re ꝑtẽ cũ xp̄o ipsiꝰ exem
plo tibi viuẽdũ est. Si scõꝝ cupis h̄re cõsor
tiũ a malicie ⁊ neq̇cie cogitatu pectꝰ emũda
q: nõ nisi scõs. iustos simplices: innocẽtes:
⁊ pueros. celestis aula suscipiet. h̄ ille. Ter
tio btũs Ambro. li. de ioseph dicit sic. Disca
mus ergo ⁊ scõꝝ inuidiã ⁊ imitemur patiẽ-
tiam ⁊ cognoscamꝰ illos nõ nature ꝑstãtio
ris fuisse s̄ obseruãtie maioris: nec vitia ne
scisse s̄ emẽdasse. hec ille. Quarto btũs au
gu. in quodã s̄mone dicit sic. Totiẽs enim
dies natalitios scõꝝ celebramus: quotiens
v̄tutes eoꝝ recolimꝰ q̇bꝰ claruerũt in t̄ris
vt ad gloriã illiꝰ a quo totũ habuimꝰ refera-
mus. hec ille. Sic ergo pꝫ ꝙ dies festos ma
ximo celebritate obseruare debemꝰ. Cũ aũt
ꝑ inobseruantiã dñice et festiuitatũ. xl. mo-
dis peccamꝰ ideo. xl. diebꝰ ieiunamꝰ. vt pꝫ.

Primo diẽ dñicã ⁊ alias festiuitates non
obseruãdo. vñ Orig. omel. lxix. sup Exod.
dicit sic Si desinas ab oĩbꝰ opibꝰ secularibꝰ
⁊ nihil mũdanũ geras vel q̄ras: s̄ spũalibꝰ
operibꝰ vaces ad eccl'iam cõuenias lectiõi-
bus diuis aurẽ ꝑbeas de celestibꝰ cogites.
de futura spe sollicitudinẽ geras. veterũ iu-
diciũ pre oculis habeas. nõ respicias ad ꝑ
sentia ⁊ visibilia. sꝫ ad inuisibilia ⁊ futura.
hec est obseruatio sabbati in xp̄iano. h̄ ille.

Secũdo in festiuitatibꝰ nosipsos non san
ctificãdo. vñ Chry. sup Math. dic̃ sic Que
est ista iusticia sctõs colere ⁊ sctitatẽ contẽ-
nere? Primꝰ gradus pietatis est sanctitatẽ
diligere deinde sctõs: q: nõ scti añ sctitatez
fuerũt. sꝫ sanctitas añ eos. Sine cã ergo iu-
stos honorat q̇ iusticiã spernit. h̄ ille. Ter
tio in festiuitatibꝰ sctõꝝ vitã ipsoꝝ nõ imi-
tando. vñ Chry. in sermone de ↄfes. dicit sic
Qui scõꝝ merita religiosa charitate mirat
quicũq; sanctoꝝ glorias frequẽti laude col
loquit eorũ mores sanctos atq; iusticiam
imitetur. Qm̃ quẽ delectat alicuiꝰ sancti me
ritũ delectari dꝫ par circa cultũ dei obsequiũ
Quare aut imitari dꝫ si laudet aut laudare
nõ debet si imitari detractat vt qui scõꝝ mo-
rita admirat ipse vite sctitati reddat. hec il
le. Digne ergo festiuitates scõꝝ colimus si
eoꝝ actꝰ imitemur. Quarto in festiuitati-
bus sanctoꝝ de mala vita nr̄a nõ erubescen
do. Vñ ber in quodã s̄mone dic̃ sic. In san
ctoꝝ festiuitatibꝰ ⁊ gaudere ⁊ cõfũdi debe-
mus Gaudere: q: ꝑ eos ꝑmisimꝰ cõfũdi
q: eos seq̇ nõ possumꝰ. h̄ ille. Valde eñ eru
bescere debemꝰ: q: festa illoꝝ celebramꝰ q̊rũ
vitã contẽnimꝰ. Quinto die festo missam
nõ audiẽdo vt faciũt vidue q̄ stãt incluse ĩ
domũ ꝑ ãnũ post mortẽ viroꝝ suoꝝ. vñ de
ↄse. di. i. c. oẽs. dr sic. Qui aũt nõ cõuenerit ĩ
solẽnitatibꝰ sacris ad eccl'iam ⁊ nõ ꝑseuera
uerit in orõne vsq; dũ missa pagat nec san-

etiam cōionē percipiunt velut inq̄etudines ecclie cōmouētes cōuenit cōione ꝑuari. hec ibi id est debēt excōicari nisi forte aliq̄ rōnabilis cā detineret aliquem puta infirmitas corpalis: aut q: fuit infirmis: aut q: lactat infantes: aut aliq̄d hmōi. Sexto die festo familiā ab accessu ad ecclīam ꝓhibēdo: puta parētes q̄ nō ꝑmittūt filias suas aut viri qui nō ꝑmittūt vxores suas ire ad ecclesiā. vn̄ de ɔse. dis i. ca. i. §. In libro regū legitur. Fecit ergo salomon in tpe illo festiuitatē celebrē ⁊ oīs isrl' cū eo. Iudei ḡ loca in q̄b⁹ dn̄o sacrificabāt dīnis habebāt supplicationib⁹ cōsecrata: nec in alijs q̄ȝ in deo dicatis locis mūera dn̄o offerebāt. Si enī iudei q̄ vmbre legis deseruiebāt hoc faciebāt: multo magis q̄b⁹ veritas patefacta est ⁊ gr̄a ⁊ veritas ꝑ Iesum data est sacrificia deuote ⁊ solēniter dn̄o offerre debem⁹. hec ibi. vnde tales peccant grauiter. Septimo die festo aliquē ab accessu ad ecclīam deuiādo: puta ipsuȝ occupādo circa aliq̄d scȝ circa apparatū dom⁹ vel ꝑparationē cōuiuioꝝ aut ad tabernas ducēdo vn̄ illa die non audiuit missam q̄d valde reph̄edit Aug. vt habet dis. xxiiij. ca. Comessatiōes ⁊ ebrietates ita cōcesse ⁊ licite putant vt in honore btīssimoꝝ martyrū nō solū per dies solēnes q̄d vnusq̄sq; nō lugendū videat q̄ hoc non carneis oculis inspicit. s; etiā quotidie celebrāt. hec ibi. Monendi sunt ergo vt a tabernis oīno abstineāt vt ptȝ. ⁊c̄. Octauo die dn̄ica ex aliqua supstitione ieiunādo. sicut q̄dā q̄ die pasche q̄dragesimali vescūt cibo ꝓpter dolorē capitis aut alioꝝ ⁊c̄. vn̄ de ɔse. dis. iij. ca. Ieiuniuȝ dn̄ice diei nemo celebrare dȝ. Inter ieiuniū vero xp̄ianoꝝ ⁊ gentiliū ⁊ veraciter credētiū ⁊ infideliū atq; hereticoꝝ vera ⁊ nō falsa habeat discretio. h ibi. Et dist. xxx. ca. si quis hoc tāq̄ȝ cōtinentie cōuenire iudicās dn̄ico die ieiunauerit in eiusdē diei cōtēptū anathema sit. hec ibi. Cessandū est ergo ab illa supstitione. Nono p̄cipuis solēnitatib⁹ in villa ꝑmanēdo. vn de ɔse. di iij. ca. Nulli ciuiū vnq̄ȝ pasche vel natalis dn̄i vel quadragesime solēnitatem in villa celebrare liceat nisi queȝ infirmitas ꝓbabit tenuisse. hec ibi. Decimo ad missaȝ integraȝ nō persistēdo vn̄ de ɔse. di. i. ca. Cū ad celebrādas missas in dei noīe cōuenerit pplus: an̄ nō discedat q̄ȝ misse solēnitas cōpleat ⁊ b̄ndictionē accipiat sacerdotis. hec ibi. Quidā putāt satis esse si fuerint ad eleuationeȝ corpis xp̄i ⁊c̄. Undecimo irreuerēter missam auscultādo. vn̄ de ɔse. di. i. c. Aplica auctoritate mādam⁹ dū scā euāgelia in ecclesia legūt vt sacerdotes ⁊ ceteri oēs nō sedētes: sȝ venerabiliter curui ⁊ in cōspectu euāgelij stātes dn̄ica v̄ba intēte audiāt ⁊ fidelit adorēt in corde. hec ibi ⁊c̄. Duodecimo in ecclīa ɔfabulationib⁹ ꝑstrependo. vn̄ extra de cele. mis. ca. dolentes. d: sic. Cū missarum solēnia celebrant chori silētiū fugiētes intēdunt exteri⁹ collocutiōib⁹ laicoꝝ. dūq; auditū ad indebitos s̄mones effundunt aures intētas nō porrigūt ad dīna. hec igit ⁊ sil'ia inhibem⁹ districte ⁊c̄. Tertiodecimo die festo p̄dicationi nō intendēdo. vn̄ de ɔse. di. i. ca. Oēs fideles cōueniāt in solēnitatib⁹ sacris ad ecclesiā vt scripturas aploꝝ ⁊ euangeliū audiāt. hec ibi. Qd̄ quidē intelligit de p̄dicatione. Quartodecimo sacris mysterijs ꝓpter facta reipublice nō assistendo. sic dn̄i ⁊ nobiles q̄ nō audiūt missam nec p̄dicationē se excusando q̄ ɔsilio ꝓ facto reipublice oportet eos interesse: aut erubescūt cū popularib⁹ in eccl'ia esse. aut dicētes q̄ hoc tpe nō oportȝ audire v̄bū dei nec missaȝ scȝ extra q̄dragesimā ⁊ ferialib⁹ diebus etiā in q̄dragesima: aut q: talis sacerdos ⁊ talis p̄dicator non placet eis q̄d est magne reprehensionis Exemplū de duob⁹ regib⁹ ⁊ duobus p̄dicatoribus. Primus fuit pharao ad quem missus fuit moyses. Et q: noluit euȝ audire nec verba dei licet esset impeditionis lingue: ideo submersus est. Exod. xliiij. ca. Secūdus fuit rex niniue qui audita predicatione ione conuersus est ⁊ egit penitentiam Ione iij ⁊ de pe. di iij. §. niniuite. ⁊c̄. ~~Decimoseptimo~~ ante fineȝ predicationis ab ecclesia recedēdo. vnde de ɔsec. dist. i. ca. Sacerdote verbū in ecclesia faciēte q̄ egressus de auditorio fuerit excōmunicet. hec ibi Et nō solum intelligit de sacerdote curam animarū habente. sed etiā de fratrib⁹ predicatoribus ⁊ minorib⁹ quib⁹ indultum est vt publice coraȝ populis p̄dicent. vt habet in clemen. de sepulturis. c. dudū. §. nos. vbi dicit sic. Statuim⁹ ⁊ ordinamus vt predicatorū ordinū fratres in eccelsijs ⁊ locis eoꝝ ac etiā in plateis cōib⁹ clero ⁊ pplo p̄dicare ⁊ verbū dei ꝓponere valeāt. hec ibi. Sextodecimo verbū dei negligēter intēdendo. vn̄ i. q. i. ca. Interrogo vos fratres vel sorores dicite mihi q̄d plus vobis eē videt corpus xp̄i an v̄bū xp̄i: Si vultis vere r̄ndere

re hoc dicere debetis ꝙ nō min⁹ sit vbū dei ꝗ̄ corp⁹ xp̄i. Et ideo q̄ta sollicitudine obseruiam⁹ qn̄ nobis corpus xp̄i ministraṫ vt nihil ex ipo de manib⁹ nostris in terraꝫ cadat tāta sollicitudine obseruem⁹ ne vbū dei qd̄ nobis erogaṫ dū aliud cogitam⁹ aut loquimur de corde puro depereat. qꝛ nō minus reus erit qui vbū dei negligēter audierit. ꝗ̄ ille qui corp⁹ xp̄i sua negligētia in terrā cadere pmiserit. hec ibi. Verbū dei mul totiens deuote auditū ꝓmereṫ grām spiritussancti: qꝛ spūssanct⁹ cecidit sup oēs q̄ audierūt verbū xp̄i. Act. ij. ca. ⁊c̄. Decimoseptimo in missa min⁹ deuote se habendo. vn̄ in clemen. de cele. mis. ca. grani. dꝛ sic. Aues etiā interduꝫ portādo seu portari faciendo canesq̄ꝫ venaticos secū ducēdo: diuinis interesse min⁹ deuote p̄sumūt tā clerici ꝗ̄ laici. Sancim⁹ p̄missa reformāda ⁊ oīno corrigēda ⁊c̄. Decimooctauo in festiuitatib⁹ scrōꝝ irreligiose se dissoluēdo. vn̄ in clemē. de cele. mis. ca. grani. diciṫ sic. Nōnulli etiaꝫ tā clerici ꝗ̄ laici in sanctoꝝ festorūq̄ꝫ vigilijs dum in ecclesijs orōni deberēt insistere nō vereṅṫ in ipsis corūq̄ꝫ cimiterijs choreas facere dissolutas. etiā interdū canere cātilenas ⁊ multas insolētias perpetrare. Ex q̄b⁹ ecclesiarū ⁊ cimiterioꝝ violatiōes ⁊ inhonesta variaq̄ꝫ delicta q̄nq̄ꝫ sequūṫ. ac ecclesiasticū etiā plerūq̄ꝫ ꝑturbaṫ officium in diuine maiestatis offensam ⁊ astātiū scandalū pp̄loꝝ. Ne igiṫ trāsgressiōes hmōi inualescāt alijsq̄ꝫ veniāt in exēplū sacri cōsilij approbatione hec ꝓhibētes sancim⁹ vt illi ad quos ꝑtinet si dei ⁊ ap̄lice sedis indignationē euitare voluerint sollicitā curā ⁊ diligētiā adhibeant. cōtradictores ꝑ censuraꝫ eccl̄iasticā alijsq̄ꝫ oportunis remedijs cōpescēdo. hec ibi. Magna insolentia est ista vt patꝫ ⁊c̄. Decimonono. die festo ad spectacula accedēdo. vn̄ de ꝯse. dis. i. c. Qui die solēni p̄termisso eccl̄ie cōuentu ad spectacula vadit excōiceṫ. hec ibi. Nā inspectio spectaculoꝝ vitiosa reddiṫ inquātū per hec hō fit ꝓmptus ad vitia lasciuie vel credulitatē per ea que ibi rep̄sentanṫ. Vn̄ hiero. in quadā omel̄ dicit. Nō credo viro si dicit se illesum euasisse a spectaculis taliū cuꝫ dauid ex eo ꝙ vidit bersabeā lauātē se ad libidinē ꝓuocatus sit ⁊c̄. Vicesimo die festo cuꝫ multa pompa ecclesiā ingrediēdo. vn̄ Amos. vi. diciṫ. Ve qui opulenti estis in syon ⁊ confiditis in monte samarie, optimates capita

populoꝝ ingredientes pōpatice domū israel Iurauit dn̄s de⁹: detestor ego supbiā iacob ⁊ domos ei⁹ odi ⁊c̄. Vicesimop̄mo die festo lasciuie carnali attendēdo. vn̄ a cōiugali cōcubitu diebus festis est abstinendū. vt xxxiij. q. iiij. ca. si causa. vbi diciṫ sic. Quia et dies festi ⁊ dies ꝓcessionis ⁊ ipsa rō conceptus ⁊ part⁹ iuxta legē cessare vsum carnis his debere tēporib⁹ demōstrat. hec ibi. Null⁹ ergo vxori sue his dieb⁹ cōiūgaṫ ⁊c̄.

Vicesimosecūdo die festo ad lenocinia et ꝓcacitates discurrēdo. Nā proci discurrūt ꝑ ecclesias. ꝑ vicos. per plateas vt videant ⁊ ꝓcenṫ amasias suas. non attendētes ad corp⁹ xp̄i qd̄ eleuaṫ in ecclesia: nec ad p̄dicationē nec ad officiū diuinū. vn̄ de pe. dis. v. § i. diciṫ sic. Oportꝫ em̄ penitere fornicātem sm̄ excellentiaꝫ sui stat⁹ aut officij. aut sm̄ modū meretricis ⁊ in mō opis sui ⁊ q̄liter turpitudinē ꝑegit. si in loco sacrato aut cui debuit excellētiā fidei vt sūt dom⁹ dn̄oꝝ ⁊ alioꝝ multoꝝ. si in tēpore orationi constituto vt festiuitates sanctoꝝ ⁊ tēpora ieiunij cōsideret q̄tū ꝑseuerauerit ⁊ defleat ꝙ perseuerāter peccauit. Aīaduertere etiā oportet ⁊ aīaduertēdo deflere aīam ꝓximi quaꝫ fornicator deo eripuit vel ereptam in malo confirmauit. etiaꝫ ꝙ exēpluꝫ extitit mali in operatiōe sui criminis cū magis ꝓfuisset si alijs cā cōuersionis fuisset hec ibi. Vicesimotertio die festo serta de floribus ad lasciuiā faciēdo. Nā ꝓpter ꝑiculū qd̄ de facili potest cōtingere ex abusu hmōi que sūt incitamēta venereitatꝫ ⁊ lasciuie violaṫ obseruantia dici sacre in operādo. licꝫ posset eē labor tam modic⁹ ⁊ sine p̄cio nec ad lasciuā intētionē ꝙ non esset pctm̄ mortale sꝫ veniale. Ab oī em̄ spē mali abstinendū p̄cepit apostol⁹ ⁊c̄. Vicesimoq̄rto die festo impudice saltādo. Unde Aug. de decē chordis dic̄ sic. Melius faceret iude⁹ in agro suo aliq̄d vtile ꝗ̄ in theatro seditiosus existeret. Et melius femine eoꝝ die sabbati lanā facerēt ꝗ̄ tota die in neomenijs suis impudice saltarent. hec ibi. Herodes decollauit iohānēꝫ qꝛ saltauit puella ⁊c̄. Vicesimoseptimo die festo ludēdo aut instrumentis musicis vane vtēdo. Sic em̄ hō indiget corpali refocillatiōe cū nō possit ꝯtinue laborare: ita ex ꝑte aīe indiget q̄ete ⁊ solatio qd̄ fit ꝑ ludicra ⁊ iocosa. Circa q̄ tria videṫ esse cauēda. Primo ꝙ p̄dicta delectatio nō q̄raṫ in aliq̄bus opib⁹ seu vbis turpib⁹ vel nociuis. Scd̄o

ne totaliter grauitas anime resoluat. Tertio
vt ludus sit conueniens scdm congruitatē perso
ne.s.vt nō sit clericus nec religiosus.ij.q.vij.
c.laicos. Et tēporis vt nō fiat die festo. Et lo
ci:vt nō fiat in ecclesia aut cimiterio. Licz pos
sint in eis fieri aliq̄ repñsentationes ad deuo
tionem excitandā. Uicesimosexto die festo
torneamēta τ hastiludia exercēdo. Et hoc si
ue faciēdo siue vidēdo. vñ extra de torneamē
tis.c. Felicis memorie Innocētij. τ Eugenij
pdecessorū nostrorū vestigia inherētes illas
detestabiles nundinas vel ferias quas vul-
go torneamēta vocāt in q̄bus milites ex cō
dicto cōuenire solēt τ ad ostētationē virium
suarū τ audacie temere congrediunt. vñ mor-
tes hoim τ aiarū picula sepe puenīūt: fieri
phibem⁹. q̄ si q̄s eorū ibi mortuus fuerit q̄
uis ei poscēti pnīa nō neget: ecclesiastica tñ
careat sepultura. h ibi. De accedētib⁹ ad vi-
dendū hmōi idē dr ibidē.c.ad audiētiam τc.
Uicesimoseptīo die festo mercatis impro
be insistēdo. Nolūt enī alijs dieb⁹ opas suas
amittere: sz lucris intēdere. idō die festo aut
mercata faciūt aut ad illa vadūt lucrādi cu-
piditate. vñ extra de ferijs.c.oēs. dr sic. Om
nes dies dñicos a vespa in vesperā cū oī ve
neratiōe decernim⁹ obseruari τ ab oī illicito
ope abstinere vt mercatū in eis mīe fiat. hec
ibi. Mercata tñ q̄ fiūt de victualib⁹ τ neces-
sarijs ad victū puta emere panē aut vinum
τc. p illa die si cōmode añ nō potuit sibi pro
uidere. nō reputant illicita vt ptz. Uicesi-
mooctauo die festo tabernis aptis vinū vē
dendo. vñ Esa.v. dr sic. Ue hīq̄ consurgitis ma
ne ad ebrietatē sectandā τ potandū vsq3 ad
vesperā vt vino estuetis. Cithara τ lira τ tym
panū τ tibia τ vinū in conuiuijs vestris τ op⁹
dñi nō respicitis. Propterea dilatauit infer-
nus animā suā τ aperuit os suuz absq3 vllo
termīo. Et descendēt fortes eius τ populus
eius ad eū. ppterea captiuus duct⁹ est popu
lus me⁹ q2 nō habuit scientiā. Et nobiles ei⁹
interierūt fame τ multitudo eius siti exaruit
h ibi. Ecce pena spūalis τ tpalis. Uicesimo
sexto die festo victualia sine necessitate pre-
pando. Nā carnifices τ pincerne qui prepa-
rāt victualia vt sequēti die vendāt cū prius
possent cōmode prepare aut prepata serua
re vel in sequentē diē tardare, grauiter pec-
cāt. aliter excusantur dūmodo ex hoc ab offi
cio diuino nō retrahunt ad qđ obligantur.
Tricesimo die festo artē mechanicā operā
do vt sutores faciunt qui die festo aut tota
nocte precedēte suūt vt perficiāt vestē alicu-
ius. Et calcifices pelliparij τ alij mechanici
vnde extra de ferijs.c. Licet tā veteris q̄ no
ui testamēti pagina septimū diem ad huma
nam quietē spāliter deputauerit τ tā euz q̄
alios dies maiestati altissime nouerim⁹ de-
putatos necnō natalicia sanctorū martyrū
ecclesia decreuerit obseruāda τ in his ab oī
opere seruili cessandū ē hec ibi. Tricesimo-
primo in die festo in agris laborādo τ hoc si
ne necessitate aut lucri cupiditate. Si enī se-
getes aut fenū esset in agro τ tēpestas deua
stans imineat. possunt absq3 periculo aīe in
de remoueri. imo etiā si bellū imineat ita q̄
alio die nō possent commode asportari sine
peccato amouent. Tricesimosecūdo die fe
sto radēdo. minuendo. ferrādo. Nā barbarij
qui radūt die festo ad lasciuiā quorundā gra
uiter peccāt. Etiā minutores τ equorū ferra
tores nisi grādis exposceret necessitas τ nō
lucri cupiditas. Tricesimotertio die festo a
molēdinis nō quiescēdo. Nā molēdina cum
iumētis debēt quiescere q2 iumēta etiā vaca
re iussa sunt sabbato. Exod.xx. De molendi-
nis ad vētū siue ad aquā licet absq3 magna
opa hominis exerceant cessandū ē ob reue-
rentiā festi. in quo diuinis ē intēdendū. si ta-
men grauis necessitas nō vrgeat τc. Trice-
simoquarto die festo opi seruili iussu dñi tē-
poralis inseruiēdo. Nā licet dñs temporalis
cōpellat aliquos ad laborandum die festo. si
tñ nō sit licitū nec honestū mādatū eius nō
est sibi obediēdū. q2 vt actuū.v. dicit. Magl
oz obedire deo q̄ hoibus τc. Tricesimoq̄n
to die festo absq3 necessitate quadrigando.
Sicut q̄ debētes dñis vecturaz bladi affert
diebus festis q̄ nō excusant a pctō nisi alie-
na necessitas ad h eos compellat. Uectores āt
mercīū τ alimētorū τ psonarū ad loca remo
ta cū aliter nō possunt sine graui incōmodo
excusant. Etiā viatores τ cursores pñt excu
sari si imineat necessitas. ita q̄ nō possunt cō
mode in aliuz diē differre. Tricesimosexto
die festo scribendo sicut scolares q̄ lectiones
suas scribūt aut libros corrigūt qđ nō licet.
q2 debēt spūalibus τ diuinis intēdere Scri-
ptores autē nō debēt locare opas suas nec
pcio scribere. Etiā notarij nō debēt cōficere
instrumēta nisi in causis pijs.s.testamētis τ
vltimis volūtatibus q̄ ad originales notas
τ nō aliter. Etiā pcuratores τ aduocati τ iu
ris cōsulti nō debēt pcessus forensiū causaz
reuidere. aut examinare. vñ.h. Greg.lib.xv.

moral. dicit sic. Cessationē dñs a mūdi laboribus impat: sancte qetis dulcedinē persuadet et tñ vesana iniquorū mēs plus se asseq̄ aspera carnalit ꝙ tenere blāda spūalit gaudet. plus acerbitate fatigatiōis ꝙ qetis dulcedines pascit. h ille. Tricesimoseptio die festo cās iudiciales ꝓsequēdo. vñ extra de ferijs c. oēs. dicit sic. In eis. s. festiuitatib⁹ neq̄ placidū nec aliqs ad mortē vel ad penaz iudicet neq̄ sacramenta nisi ꝑ pace vel alia necessitate pstent. h ibi. et c. ꝯqstus. dicit sic. Quis nō ꝓrogari h expediri deceat qstiones dz tñ iudicialis strepit⁹ dieb⁹ ꝯquiescere feriatis. q ob reuerentiā dei noscunt esse statuti qbus vtiq̄ solēnibus ferijs nisi nccitas vrgeat vel pietas suadeat: vsq̄adeo conuenit ab hmōi abstinere vt ꝯsentiētibus etiā partibus nec ꝓcessus habit⁹ teneat nec snīa quā cōtingit dieb⁹ hmōi ꝓmulgari. h ibi. In hoc grauissime peccāt dñi castrorū et villarū qui nō habēt ꝓcessus iudiciales cū rusticis nisi diebus dñicis et festiuis. Tricesimooctauo die festo agros pauperū arādo. Plures enī ꝑ elemosina tñ arāt agros pauperū qd nō licet dieb⁹ dñicis aut maiorib⁹ festiuitatib⁹. In minorib⁹ āt excusant. puta secūda vl' tertia die pasce &c. Ita tñ ꝙ ꝓpter h nō subtrahāt se a diuinis et ꝙ talia nō faciāt spe remunerationis sed ꝓpter deū et ꝙ pauptas illi⁹ hoc exigat. Tricesimonono die festo circa ecclesias oratoria. et monasteria edificādo. Si enī esset tāta pauptas istorū locorū licite possit id fieri auditis diuinis. ita tñ ꝙ hmōi labor n̄ esset vsq̄ ad vltimā fatigationē vt pz Quadragesimo die festo audita missa opimanū adhibēdo. Multi eī audita missa post prandiū ad aliqd opus manuale se ꝯuertūt puta ratiocinia cū debitorib⁹ ꝯputando aut opa sequētis diei paciscēdo aut aliud opus exercēdo. Sec⁹ est de eo q ī vinea vel ī agro vel in viridario aliqd purget vl' colligat. modicū tñ. vel reparet fracturā in sepe vel mensam erigat &c. In talib⁹ enī modicis nō grauatur ɔsciā peccato mortali &c. Post hāc declarationē dixit sanct⁹ Tho. anīe deuote. O aīa simplex iam potes intelligere necessitatē obseruātie diei dñice quā qui preterierit saluus esse nō poterit. Ne tamē belial glorietur in argutijs suis docebo te modū quo ei rñdeas. Ad primū dic ꝙ Bern. ibi loqtur de preceptis pure moralibus q nullo mō recipiūt dispensationē nec mutationez. s; vt dicit glo. Exo. xxxi. et Leuiti. xxv. Quāuis preceptū de sabbato esset in numero preceptorū prime tabule. nō tamē erat ex eis q: non erat pure morale. Ad scdm dic ꝙ deus iussit obseruantiā diei sabbati nō in perpetuuz sed ad tēpus. quo pacto ipse deus iussit obsuātiā dñice facto et ꝑ apostolos statuto. vnde apostoli nō aliud statuerūt ꝙ ipse deus.

Ad tertiū dic ꝙ obseruātia dñice nō est pncipaliter traditio humana s; diuina. q: xps sua resurrectione ꝯsecrauit istū diē et ꝑ apostolos instituit ꝑ spm̄sanctū. Et sicut de⁹ sabbatū instituit ita etiā reuocauit. q: non erat statutū dei ꝑpetuuz sed ad tēpus. quia in signū Exo xxxi. Ad quartū dic ꝙ preceptuz de decimis qztū ad taxationē certe ptis nō manet. sed soluunt scdm ecclesie determinationē. sic preceptū de sabbato quo ad determinationē diei non manet. Tūc anima gratias agens deo et suis doctorib⁹ abijt domū in pace. Amen.

Feria secūda secūde dñice quadragesime. Sermo tredecimus de peccato inuidie.

Non potestis venire. Joh. viij. Hodie anīa simplex fidelis et deuota saluti sue intēta accessit ad ecclesiā et audiens missam aduertit tam ex lectione ꝓphetie Danielis. ix ꝙ ex euangelio vnā conclusionem valde notabilē. s. Peccatū inuidie ē maxime culpabilitatis que obstinate insidet spiritibus dānatis. Ratio istius conclusionis est ista quia inuidus vellet omēs eē miseros sicut dānati vellent omēs esse dānatos. Nā vitia spiritualia in dānatis cōseruātur. scdm illud Ezech. xxxij. vbi de impijs dicitur Descenderūt ad infernum cum armis suis id est prauis affectionibus. Ideo in eis perfecta inuidia ē ad quā ptinere videt dolere de bono alterius qd ipse nō habet et sic etiā vellet oēs pati malū qd ipse patit. Liberari enī a malo quoddā bonū est. q quidē inuidia in aliquibus etiā in hac vita tñ inualescit vt suis ꝓpinquissimis inuideāt d bonis q nō habent ipsi. Vñ etiā dānati inuidia stimulāte vellēt suos ꝓpinquos cū omnibus alijs esse dānatos. sup illud Esa. xiiij Omēs pncipes terre surrexerunt de solijs suis. dicit glo. Hiero. Solatiū est malis et dānatis inimicos suos socios habere sue miserie atq̄ penarū. Est enī inuidia grauis culpabilitat ꝓpter tria. Prio ratiōe maioris afflictiōis

ipsum ꝯcomitātis. Vn̄ Isid. li. iij. d̄ sum. bo.
dicit Hoīes praue viuētes sicut de bonoꝝ
lapsib⁹ gratulanť ita de eoꝝ recte factis bo
niq; ꝑseuerātia ꝯfunduntur. Et Chrys. super
math. dicit Emulatiōe nō est malicia alia de
terior. Adulter enī ꝯplet in breui pctm̄ suū.
emulatio vero nūq̄ quiescit. q2 ex omibus bo
nis quib⁹ inuidet torqueť. Scd̄o rōne ma
ioris dānificationis. q2 inuidus priuať ꝑtici
patione bonoꝝ ꝓximoꝝ cū afflictione sua
quoꝝ esset ꝑticeps si ea diligeret. vn̄ Greg.
in pastorali dicit. Dicendū inuidis. q2 dū se
intrinsec⁹ hac peste ꝯsumūt etiā quicq̄d ī se
alij boni habere videnť interimūt. Quid ist
infelicius q̄s dū aspecta felicitas afficit pe
na nequiores reddit. Tertio rōne minoris
releuatiōis. q2 inuid⁹ alioꝝ bonis q̄bus in
uidet min⁹ aptus ē releuari q̄ alij pctōres.
vn̄ Grego. li. v. moral. dicit. Quāuis p oē vi
tiū qd̄ ꝑpetrať vir⁹ antiq̄ hostis cordi hūa
no infundať. In hac tn̄ neq̄cia serpens tota
viscera sua concutit ⁊ imprimēde malitie pe
stē vomit. Et Ciprian⁹ dicit. Calamitas si
ne remedio ē odisse felicē. Hoc enī vitiū ma
xime assimulať statui gehēne. vn̄ Basilius
dicit. Fugiam⁹ inuidiā obicē pietatis. obsta
culū regni celestis. viā gehēne. pign⁹ ⁊ ꝑmi
tias pene ꝑpetue. id̄ est grauis culpe. His in
tellectis aīa exiuit ab ecclesia vadēs domū
cū ꝓposito cauēdi ab inuidia ⁊ cōpati affli
ctionibus miseroꝝ ⁊ cōgaudere de felicita
te iustoꝝ. Et ecce belial intendēs eā ab hoc
sancto ꝓposito reuocare ait. O anīa simplex
q̄ facile decipis tā leuiter credēdo. Volo ti
bi ostēdere q̄ inuidia non ē pctm̄. Prīo sic.
Inuidia quendā zelū noīat: sed quidā zelus
ē bonus scd̄m illud. ps̄. Zel⁹ dom⁹ tue come
dit me. Et iterū. Zelaui sup iniq̄s pacē pctō
rū videns. Scd̄o sic Inuidia ē tristicia d̄ alie
nis bonis scd̄m Damas. s3 hoc q̄nq; laudabi
liter fit. Diciť enī Prouer. xxix. Cū impij su
pserit ꝑncipatū gemet ppls̄. g̃ inuidia nō ē tā
graue pctm̄. Tertio sic Hiero. dicit ad Ale
thā de instructiōe filie. Habeat socias cū q̄
bus addiscat quib⁹ inuideat. quarū laudib⁹
mordeať. s3 null⁹ est sollicitād⁹ ad peccandū
ergo inuidia nō ē pctm̄. Quarto sic In īfan
tibus nō pōt esse peccatū mortale: sed in eis
pōt esse inuidia. Dicit enī Aug. li. ꝯfess. Vidi
ego ⁊ exptus sum zelantē puerū ꝑuū. nōdū
loq̄bať ⁊ intuebať amaro aspectu collacta
neū suū. g̃ ⁊c. Aīa vero abijt tristis querens
⁊ ꝯsulens legis doctores. Cui mox obuiauit
moyses a qua cognita cā mesticie ait. Ego
ostēdā tibi cōclusionē tuā esse verā testimo
nio legis quadruplicis s.

Legis Naturalis.
Legis Diuinalis.
Legis Prophetalis.
Legis Humanalis.

Primo testimonio legis

naturalis ⁊ h̄ quadruplr̄ s. p rōnes natura
les. p ph̄os morales. p poetas p exēpla gen
tiliū. Quantū ad rōnes sciendū q̄ inuidia
est tristicia ī alienis bonis q̄ tristicia pōt cō
tingē q̄ttuor mōis. Vno mō q̄n dolz d̄ bonis
alic⁹ inq̄ntū ex eo timeť nocumētū vl' sibi ipi
vl' alijs bōis sic cū hō tristať de exaltatione
inimici sui timēs ne eū ledat. Et tal' tristicia
nō ē inuidia s3 timoris effect⁹ vt dicit ph̄s. ij.
rhetorice. vn̄ Greg. li. xiij. moral. dic̄ sic. Eue
nire plerūq; solet vt nō amissa charitate ini
mici nos ruina letificet ⁊ rursū ei⁹ glīa sine
inuidie culpa ꝯtristet. cū ⁊ ruēte eo q̄sdā eri
gi bn̄ credim⁹ ⁊ ꝓficiēte illo plerosq; iniuste
oppmi formidam⁹. Scd̄o pōt q̄s tristari d̄
bono alteri⁹ nō ex eo q̄ ip̄e h3 bonū: s3 ex eo
q̄ nob̄ bonū id deest qd̄ ip̄e h3. Et h̄ ꝓp̄e ē
zel⁹ vt dic̄ ph̄s. ij. rhetoř. Et si tal' zel⁹ ē circa
bona hōesta laudabil' ē. s̄m illd̄. i. Cor. xiiij.
Emulamini spūalia. Si āt de bonis tpalib⁹
pōt esse sine pctō ⁊ cū pctō. Tertio aliq̄s tri
stať de bono alteri⁹ inq̄ntū ille cui accidit bo
nū ē eo īdign⁹. q̄ q̄dē tristicia nō pōt oriri ex
bonis hōestis ex q̄bus aliq̄s iust⁹ efficiť: s3
ex bonis tpalib⁹. sic ph̄s dicit. ij. rhetoř. vt de
diuitijs ⁊ talib⁹ q̄ pn̄t dignis ⁊ īdignis ꝓue
nire. S3 illa bōa tpalia q̄ indignis ꝓueniūt
ex iusta dei ordīatiōe disponūť: vl' ad eoꝝ
correctionē. vl' q̄si ad eoꝝ dānationē. ⁊ hmōi
bōa q̄si nihil sūt ī ꝯpatione ab bona futura.
q̄ s̄uanť bonis. Et id̄ hmōi tristicia ꝓhibeť
in sacra scriptura scd̄m illd̄ ps̄. Noli emulari
ī malignātib⁹ ⁊c. Quarto aliq̄s tristať d̄ bo
nis alteri⁹ inq̄ntū alť excedit ip̄3 ī bonis ⁊ h̄
ꝑcipue ē inuidia ⁊ ē sp̄ peccatū. q2 illud ē pra
uū vt dicit ph̄s. ij rhetoř. q2 dolet de eo d̄ q̄
gaudēdū ē. s. de bono ꝓximi. Gal' v. Nō effi
ciamur inanis. g. c. in inuidentes. Quantū
ad philosophos morales. sciendū q̄ inuidia
est detestabilis ꝓpter quattuor. Prīo di
dimus ad Alexandrum dicit sic Locus iter
nos inuidie nō ꝑbeť vbi null⁹ supior ē. Om
nes enī diuites facit pauptas eq̄litas hec il
le. Scd̄o Salusti⁹ in Iugurtio dic̄ sic. Post

gloriā inuidiā sequi memineris. Inter mortales itaqꝫ genus difficillimū est gloria inuidiā vincere. hec ille. Tertio Tullius in oratione ꝓ cornelio balbo. dicit sic. Est hec seculi malicia quedā atqꝫ labes. virtuti velle inuidere ipsumqꝫ florē dignitatis infringere. h̄ ille. Quarto Seneca ī ꝓuerbijs dicit sic. Si nulli inuideris maior eris. Qui eniꝫ inuidet minor ē. Inuidia siqdē ē animi dolor ex alienis cōmodis. Nulli ḡ inuidet vir bonitate p̄ditus. Scias enī multis abūdare virtutibus in se q̄ alienas amat. h̄ ille. Prauū eniꝫ atqꝫ malignū est nō venerari hoīem veneratiōe dignissimū. Quantū ad poetas. sciendū ꝙ valde detestati sunt inuidiā q̄druplr̄. Primo oratiꝰ li. epistolarū dicit sic. Inuidꝰ alterius rebꝰ marcescit opimis. Addidit quidā. Et videt illiꝰ ꝓspera cū lachrymis. Inuidia syculi nō inuenere tyranni. Maiꝰ tormētū. Scd̄o Claudianꝰ in minori dicit sic. Rabiē liuoris acerbi Nulla quies placat pōt. Tertio Martialis cocus dicit sic. Rumpit inuidia ꝙ turba semꝑ ī oī. Monstramur digito rumpit inuidia. Rūpit inuidia ꝙ sum iocūdus amicis. Qd̄ cōuiua frequēs rumpit inuidia. Rumpit inuidia qd̄ amamur. qd̄qꝫ ꝓbamur. Rūpat q̄sq̄s rūpit inuidia. Quarto Ouid. li. ij methamorph̄. dicit sic. Pallor in ore sedet. macies in corꝑe toto. Nusq̄ recta acies. liuēt rubigine dētes. Pectora felle virēt. lingua ē suffusa veneno. Risus abest nisi quē visi fecere dolores. Nec fruit sono vigilātibꝰ excita curis. Sꝫ videt īgratos intabescitqꝫ vidēdo Successus hominū. carpitqꝫ ⁊ carpit vna. Suppliciūqꝫ suum ē h̄ ille. Ecce malos effectꝰ īuidie. Quātū ad exēpla gētiliū sciēdū ꝙ ad detestationē inuidie q̄tuor exēpla valēt. Prio Uale. maximꝰ lib. vij dicit. ꝙ fabiꝰ labeo cū a rege antiocho quē bello supauerat ex inito federe dimidiā ꝑtē nauiū accipe deberet medias oēs vt fert secuit vt eū tota classe ꝑuaret. Scd̄o A. geliꝰ lib. xix. atticarū noctiū dicit. ꝙ cū alexāder orientē ꝑlijs ⁊ victorijs vrgeret ī illis tñ negocijs lrās ad Aristo. misit. nō cū recte fecisse ꝙ disciplinas q̄ ad nature ꝯtēplationē spectāt q̄bus ab ipso erudiꝰ foret litteris foras editis īuulgasset. Nā q̄ inq̄t re ceteris oībus p̄stare poterimꝰ. si ea q̄ abs te accepimꝰ oīm ꝓrsus fiēt cōia. Quippe ego doctrina anteire malim q̄ copijs atqꝫ opulētijs. Rn̄dit Aristo. libros illos neqꝫ editos esse neqꝫ nō editos q2 solis scis cognoscibiles q̄ eos intelligerēt.

Tertio Lactātius li. ij. c. v. dicit ꝙ archimenides syculꝰ inuidēs deo ꝙ tā pulchrū celū cū tāto ordine fecerat conatꝰ ē imitari q̄tuꝫ valuit ī terra. Fecit igit ex ere cōcauo similitudinē mūdi ac figurā in q̄ ita solē lunāqꝫ cōposuit vt inequales motꝰ ⁊ celestibꝰ similes ꝯmēsurationibꝰ singulis q̄si diebꝰ efficerent. Et nō solū accessus solis ⁊ recessus ac etiaꝫ lune. verū etiā stellarū errātiū ac fixarū cursus dispares ac regulares ꝑut apparet ī celo sollerter ꝯposuit. Itaqꝫ dū orbis suus voluebat similes motꝰ motibus celi apparebāt sed nō potuit facere incorruptibile cū eneuꝫ foret ⁊ corruptibile faciliter. Quarto Petrus comestor in hystoria scolastica dicit. ꝙ cū herodes agrippa esset a tiberio Cesare incarceratus. soror sua herodias ⁊ herodes tetrarcha vir eiusdē herodiadis sūme ꝯpatiebant eidē ⁊ ꝓ sua liberatiōe instabāt. Tandē mortuo Tiberio Gaius eidē successit qui amicus agrippe extractuꝫ de carcere liberauit. sublimauitqꝫ in regē dās ei duas tetrarchias. s. tetrarchiā philippi ⁊ tetrarchiā lisanie. Tunc soror sua que primo ꝯpatiebat infelici. cepit īuidere felici ⁊ suggerere viro suo cum esset filius magni herodis ⁊ maior natu ipso agrippa ꝙ iret ad Gaiū ⁊ nomē cuꝫ dignitate regia ꝓcuraret. Qui tandē victus precibus ⁊ infestationibus vxoris sue iuit ⁊ agrippa cōtra eū scribente priuatus fuit sua tetrarchia ⁊ data fuit regi agrippe ⁊c. Ecce quāta mala facit peccatū inuidie ⁊c.

Secūdo declaratur eadē

cōclusio testimonio legis diuinalis. Sciendum ꝙ inuidia est peccatū grauis culpabilitatis ꝓpter quattuor mala que facit. Primo mortis doloribus dat occasionē. Inuidia enim est occasio spiritualis ⁊ corporalis mortis scd̄m illud Sap. ij. c. Inuidia diaboli mors introiuit in orbem terrarū. quia videns diabolus hominē esse in statu felici et ad illū locum posse ascendere. vnde ipse ceciderat doluit. tēptauit ⁊ vicit. ⁊ hō vtriusqꝫ mortis sniām accepit. Gen̄ iij. Caim motus inuidia occidit fratrē suū abel. q2 vidit eius munera a dn̄o acceptari gen̄. iiij. Scd̄o sūmis honoribus dat minorationē. Sola eniꝫ miseria caret inuidia: sed positis in diuitijs ⁊ honoribus inuidia cupit minorare ipsoruꝫ diuitias ⁊ honores. Nam dominus benedixerat Isaac ⁊ multiplicatus est ob hoc inuidebant ei palestini. Gen̄. xxvi. Propter ho-

norem quē dabāt mulieres dauid cantātes. Saul ꝑcuſſit mille ⁊ dauid decem milia. Cepit ſaul inuidere dauid ⁊ ꝑſequi innocentē. i. Reg. xviij. Tertio ꝓpinquioribꝰ dat ꝑturbationē. Nā rachel ſterilis lye ſorori ſue fecū de inuidit. Gen. xxx. Fratres ioſeph inuidebāt ei vidētes ꝙ a parētibꝰ plꝰ cūctis fratribꝰ amaret. gen. xxxvij. c. Maria ſoror moyſi ⁊ aarō frat eiꝰ ꝯ moyſen inuidia moti ſūt. Nume. xij. c. Quarto opatoribꝰ dat retroceſſionē. qꝛ nitit̄ īpedire bona q̄ ab alijs fieri videt. Nā filijs iſrahel edificātibus tēplū poſt reditū de babilone gētes inuidētes eis multipliciter eos vexauerūt. i. Eſdre. iij. ⁊ iiij. c.

Tertio declaratur eadē

ꝯcluſio teſtimonio leg̃ ꝓphetalis ⁊ hoc quadruplicit̄. Prio iob. xxxi. dicit ſic. Quā ptē haberet ī me deus deſup ⁊ hereditatē oīpotens de excelſis. Si gauiſus ſum ad ruinā eiꝰ q̄ me oderat ⁊ exultaui ꝙ inueniſſet eū malū. Nō enī dedi ad peccandū guttur meū vt expeterē maledicēs animā eiꝰ. h̄ ille. Secūdo dauid in pſ. Noli emulari ī malignātibus neq; zelaueris faciētes iniq̄tatē. qm̄ tā ꝙ fenū velocit̄ areſcēt ⁊ queādmodū olera herbarū cito decidēt. Tertio ſalomō Prouerb. xxiij. dicit ſic. Ne cōedas cū hoīe inuido ⁊ ne deſideres cibos eiꝰ qm̄ in ſimilitudine arioli ⁊ ꝯiectoris eſtimat qd̄ ignorat. Comede ⁊ bibe dicet tibi ⁊ mēs eius nō ē tecū. Cibos q̄s cōederas euomes ⁊ ꝑdes pulchros ſmones tuos. h̄ ille. Quarto Ezech. viij. c. dicit ſic. Manꝰ apprehēdit me ī cincino capitis mei ⁊ eleuauit me ſpūs īter terrā ⁊ celū ⁊ adduxit me ī iheruſalē ī viſiōe dei iuxta oſtiū īteriꝰ qd̄ reſpiciebat ad aq̄lonē vbi erat ſtatutū ydolū zeli ad ꝓuocandā emulatōem Et ecce ibi gloria dei iſrahel ⁊ dixit ad me. Fili hoīs leua oculos tuos ad viā aq̄lonis ⁊ leuaui oculos meos ad viā aq̄lonis. ⁊ ecce ab aq̄lone porte altaris ydolū zeli in ipſo introitu. Et dixit ad me. Fili hoīs putas ne vides tu q̄d iſti faciūt. abhoīationes magnas quas domus iſrahel facit hic vt procul recedam a ſanctuario meo. hec ille. Et loquitur de ydolo inuidie vt patet.

Quarto declaratur eadē

ꝯcluſio teſtimonio leg̃ hūanalis. Sciendū ꝙ īuidia ē grauis culpabilitat̃ q̄druplicit̄er. Prio qꝛ ē ꝑiculoſa. Nā ſicut arbor q̄ dr̄ taxus ſua vmbra venenoſa ea q̄ ſubſunt impedit ne fructificēt: ſic volūtas ⁊ conatꝰ ⁊ factū inuidi ſe h̄ ad vicinos ⁊ ad eos q̄ circa ipm ſunt q̄bus nocet. vn̄ inuidꝰ ē in caſu legis de arboribꝰ cedēdis l. ait ꝑtor. in. ff. nouo. l. v. Cuiꝰ caſus talis ē. Arbor vicini ita impēdet ſup ortū alterius ꝙ ex illa dependētia imminet ruina domibꝰ vicini vel eiꝰ vmbra nocet agro. Lex ait. Cui nocet pōt illā radicitus extirpare. §. h̄ interdictū. ī iſto caſu ſi poſſeſſor arboris nō vult precidere ramos. lex dat cui nocet licentiā ꝑcidēdi ſi vltra tres pedes aſſcendāt ſicut p̄z ibidē. §. ꝙ ait ꝑtor. Et rōem aſſignat dicēs. Ne vmbra arboris vicino ꝑdio nocere poſſit glo. Licet vſq; ad celū ſit tuū: tn̄ ne illa arbor vel edificiū fiat in meū damnum potero amouere. Sicut ḡ a tali arbore rami auferunt̄ ⁊ in ignē ꝓijciunt̄ ſic deus ab inuido ſepe amouet ramos lingue ꝑ infortunia diuerſa ⁊ ipm finaliter cū ſecuri mortis deijcit pſ. In ſecuri ⁊ aſcia deiecerūt eā. dilexiſti oīa verba precipitatiōis lingua doloſa. ꝓpterea deus deſtruet te in finē euellet te ⁊ emigrabit te d̄ tabernaculo tuo. Secūdo qꝛ ē malicioſa. Nā inuidia ꝑſeuerans h̄z radicē in interioribꝰ medullis reconditā ꝑ quā meditat̄ iniquitatē in cubili ſuo bene geſta calūniādo q̄ ipm īmundū facit. vt inſtituta de lege fuſia canina In qua ponitur caſus ꝙ q̄ h̄z ꝓpriū fundū quē ſuo fonte non pōt irrigare nec indiget nec h̄z inde aliquā vtilitatē: pōt tamē alteri valere ſine ſuo damno ipſe tamen impedit ne alteri ꝓſit qd̄ ſibi ꝓdeſſe nō pōt ad modū canis q̄ ſatietatem panis vel os ſibi ꝓdeſſe nō curat. tn̄ grauat̄ ꝙ alteri dat̄. Sic plures habēt multa bona vt pecuniā. opes ⁊c. que nunꝙ eis valebūt. nolunt tn̄ ꝙ ꝓſint alijs. Ideo lex fuſia canina poſita in inſtitutis aufert legē fuſiā caninā poſitā inter leges xij. tabularū. A fortiori d̄z tolli a cordibꝰ fideliū. Sap. viij. Sine inuidia cōico ⁊ honeſtatē illius nō abſcondo.

Tertio qꝛ eſt dānoſa. Nā inuidia roborata ⁊ dilatata ꝑ potentiā nocet multis. qꝛ ſicut ille q̄ ſcindit venas aq̄ que currit ad multorū incōmodū vel impedit ſuo dolo illorū cōmodū nocet eis ⁊ incidit in penā legis. ff. de aq̄ pluuiali arcēda. in. ff. nouo. li. i. Sic q̄ ſua inuidia potētia vel attractatiōe vel alio mō impedit riuulos. i. actus bonos ne currāt ad alios vel ne recipiāt bona priuant̄ hereditate celeſti. Quarto qꝛ ē ꝑnicioſa. Nā inuidꝰ iuſte pena eterna punit̄ ꝑ rationē legis. de penis. l. vlti. in. ff. nouo. li. x. in qua continet̄ ꝙ

vnusquisq3 illo priuet cōtra qđ agit vtpote
cōtra rempublicā peccat vtilitate reipublice
careat ꝑ mortē vel exiliū. Sic inuidus q̇ agit
cōtra societatē ꝛ caritatē alioꝝ ꝛ p̄cipue san
ctorū eorū vtilitatē ꝛ beatitudinē impedien
do merito priuat auxilio ꝛ suffragio ipsorū.
Ecce quāta mala facit inuidia. Post ꝙ ve
ro moyses declarauit ꝯclusionē p̄dictā anīe
deuote ait. Que ego noui fidelit̄ te docui. s3
ecce hic ē sanct⁹ Tho. de aquino doctor no
ui testamēti cuius lux nō extinguet sed splē
debit flāma doctrine eius. Ad que3 astante
moyse accessit aīa deuota ꝓ sue ꝯclusionis
clariori notitia. Cui sanctus Tho. inq̄t. Ego
ostendā tibi ꝯclusionē quā audiuisti esse ve
rissimā ꝛ catholicā testimonio quadruplicis
legis. scilicet.

Legis euangelice.
Legis apostolice.
Legis canonice.
Legis ecclesiastice.

Primo testimonio legis

euāgelice. vbi sciendū ꝙ xp̄us illā ꝓbauit te
stimonio q̄druplici. Prio testimonio Ma
thei. xx. c. vbi de opatoribus ī vinea dicitur.
Accipiētes murmurabāt aduersus patrēfa
milias dicētes hi nouissimi vna hora fecerūt
ꝛ pares illos nobis fecisti q̇ portauim⁹ pon
dus diei ꝛ estus. At ille respondēs vni eorū
dixit. Amice nō facio tibi iniuriā. Nonne ex
denario diurno ꝯuenisti mecū. Tolle qđ tuū
est ꝛ vade. an non licet mihi qđ volo facere:
an ocul⁹ tuus nequā ē. q2 ego bonus sum: h̄
ibi. Ondit̄ eni hic ꝙ īuidia ē vitiū maxīe ꝑ
uersitatis. Cū enī bonū in cōe deductū cla
rius elucescat scđm Boetiū ꝛ fm Senecā.
nulli⁹ rei sine socio ē iocūda possessio. Inui
dus tñ poti⁹ vult carere bono ꝙ sociū habe
re ī eo. imo poti⁹ vult sociū in miseria ꝙ ī fe
licitate. sicut p3 de inuido q̇ petiuit a rege ꝓ
mittēte mur⁹ duplicatū posteriori petēti vt
erueret̄ sibi vn⁹ ocul⁹ ad h̄ vt socio suo aua
ro eruerent̄ duo. Noluit enī petere aliq̄đ bo
nu3 ne ꝓximus ei⁹ acciperet duplicatū. Se
cūdo testimonio Mar. iij. dicētis. Qui āt blas
phemauerit ī spūsanctū nō h3 remissionē ī
eternū s3 reus erit eterni delicti. h̄ ibi. Ondit̄
enī hic ꝙ inuidia ē pctm̄ maxīe culpabilitat̄
cū sit pctm̄ in spūsanctū. Nā oē pctm̄ qđ est
ex certa malicia ē pctm̄ in spūsanctū cū sit ꝯ
bonitatē q̄ spūisc̄ō ꝯuenit. vñ inuidia cu3 sit
ex certa malicia ē pctm̄ ī spūsanctū. Diuidi
tur autē pctm̄ istud ī pctm̄ obstinatiōis ꝛ ī
pugnationis. Obstinat⁹ peccat ī spūsanctū
q2 ī bonitatē dei q̄ hoīe3 expectat ad pniā3.
qui eū vestit. pascit. ꝛ a demonib⁹ defendit
q̄ eū iugularēt ꝛ ipse ingrat⁹ bonitatē dei im
pugnat ꝛ h̄ īpugnatio ē duplex. s. v̄itatis ag
nite ꝑ apostasiā a fide. ꝛ grē q̄ est inuidētia
fraterne gratie. Tertio testimonio Lu. iij. di
cētis. Genimina viparū q̄s ondit vobis fuge
re a vētura ira: h̄ ibi. Ostēdit̄ enī hic ꝙ inui
dia ē pctm̄ maxīe prauitatis. Inuid⁹ enī est
sicut ciconia q̄ pascit̄ serpētibus ꝛ aīalibus
venenosis. vñ Oui. describit inuidiā come
dentē vipeas carnes īmo ē peior serpētib⁹
q̄ nō ꝑsequunt̄ seipos. hō vero inuid⁹ alios
hoīes ꝑsequit̄. Vñ vocat̄ fera pessima. de q̄
dr̄ Gen. xxxvij. Fera pessima deuorauit filiū
meū ioseph. Quarto testimonio ioh. iij. dicē
tis. Lux venit ī mundū ꝛ dilexerūt hoīes ma
gis tenebras ꝙ lucē. Erāt eī eorū mala opa
h̄ ibi. Ostēditur enī hic ꝙ pctm̄ īuidie ē ma
xime īfelicitatis. q2 hō excecat̄ vñ illumiari
debuit Job. v. Per diē incurrēt tenebras et
q̄si ī nocte sic palpabūt ī meridie. Bona ope
ra ꝓximi sunt sicut cādele lucē boni exempli
prebētes. s3 inuidi de istis cādelis oculos si
bi eruūt. Ipsi sunt sicut hely q̇ nō poterat vi
dere lucernā dñi donec extingueret̄. i. Reg.
iiij Greg. Inuidi debēt ꝑpēdere quāte sint
cecitatis q̇ alieno ꝓfectu deficiūt. aliena leti
cia ꝯtabescūt de sanitate aliorū infirmant̄ d̄
vita moriunt̄. Et sicut diligentibus deū oīa
coopantur in bonū: sic inuidis oīa coopant̄
in malū. Sūt autē quatuor genera lucis q̄ in
uidus nō pōt sustinere q̄ notant̄ in quatuor
ptibus euāgelij ꝛ epistole. Primū ē lumen
diuine veritatis q̄ est ipse deus. Joh. i. Erat
lux vera q̄ illuminat oēm hominē venientē3
in hūc mundū. Et hoc lumē videre possum⁹
ꝑ fidē. i. Cor. xiij. Videm⁹ nūc ꝑ speculu3 in
enigmate tūc autē facie ad faciē. Fideles āt
qui credūt ꝙ xp̄s sit ver⁹ deus ꝛ ver⁹ hō vi
dent lumē diuine veritatis. hoc autē lumen
nō sustinēt inuidi infideles sicut noctua lu
men diei videre nō pōt. Infideles eni3 non
credūt ꝙ xp̄s sit verus de⁹ ꝛ verus hō. iust⁹
iudex viuorū ꝛ mortuorū. remunerator bo
norū. ꝛ punitor malorū. vnde nō abstinēt a
malis nec curāt bene agere. ideo moriunt̄ in
peccato suo. q2 nō querūt xp̄m ad vita3 sed
ad mortē ꝓpter qđ dicit prima ps euāgelij:
Ego vado sc3 ad illuminationē hominū. q2
ego sum lux mūdi. Et queritis me. s. ꝑ inui

diā occidere. Sciebat enī Pilatus ꝙ ꝑ inuidiaȝ tradidissent eū Math. xxvi. Et in pctō vestro moriemini. s. inuidie ⁊ cecitatis. qꝛ excecauit eos malicia eorū ⁊ nescierūt sacramēta dei. neqȝ mercedē sperauerūt iusticie Sapien. ij. Ideo iherusalē ⁊ oīs populꝰ eiꝰ data est in direptionē ⁊ opprobriū ꝑ circuituȝ. ꝓ q̊ populo orauit daniel in pria pte epistole dicēs. Obsecro dn̄e deus magne ⁊ terribil. ⁊c. peccauimꝰ. iniqtatē fecimꝰ. impie egimꝰ. ⁊ recessimꝰ ⁊ declinauimꝰ a mādatis tuis ⁊ iudicijs. Scdm̄ est lumē gratuite affabilitatis. Job. v. Ille erat lucerna ardēs ⁊ lucēs qꝛ gratia lauat a peccatis ⁊ accēdit ad amorem caritatis ⁊ illuminat oculum mētis. Hoc autē lumē nō sustinēt inuidi. nā inuidia est vermis q̄ arefecit hederā ione. Jonas interpretaꝛ donū colūbe ⁊ signat hominē gratiosum: sed inuidia destruit gratiā. qꝛ nō parcit innocēti sed mortē eius ꝓcurat. vt fecit saul cōtra dauid: iō dicit in secūda pte euāgelij. Vos. s. inuidi de deorsum estis ego de supnis sum. vos de mūdo h̊ estis. ego nō suȝ de h̊ mūdo. dixi vobis qꝛ moriemini ī pctis vestris. Nā serui obediētes ⁊ mādata dn̄i facientes ꝓmerent gratiā. Prouerb. i. Audi fili mi disciplinā patris tui ⁊ ne dimittas legem matris tue vt addat grā capiti tuo. Inuidi āt inobediētes deo penā eternā sibi thesaurisant. ꝓ quorū saluatiōe orat daniel in scda pte epistole dicens. Non obediuimꝰ seruis tuis ꝓphetis qui locuti sunt in noīe tuo. ⁊c.

Tertiū est lumē splendide ꝯuersabilitatis. Math. v. Sic luceat lux vestra corā hoībus vt videāt opa vr̄a bona ⁊ glo. pa. ve. q̊ in celꝭ ē. Hoc autē lumē nō sustinēt inuidi sicut lippos oculos hn̄s non sustinet respicē lumen. vn̄ inuidꝰ sic corruptꝰ ē vt redolētia ei fetēt ⁊ fetorē infamie libēter odoret Prouerbio. xiiij. Putredo ossium inuidia. Et socrates. Quāta sūt feliciū hoīm gaudia tāti sūt inuidorū hoīm gemitꝰ. Et Isid. Inuidꝰ medullitus aīo estuans a semetipo liuoris ꝓprij supplicia exigit penas. Et qꝛ xp̄us erat bone fame in vulgo. scribe ⁊ pharisei h̊ nō sustinētes dicebant ei. Tu q̄s es? Dicit eis iesus. Pricipiū qui ⁊ loquor vobis. Multa habeo de vobis iudicare ⁊c. Ista autē fama bona de christo erat eis mors. iō dicit eis. Dixi ergo vob. Si nō credideritis qꝛ ego sum. moriemini ī peccato vestro. vt dicit tertia ps euāgelij. Hanc inuidiā remouebat daniel a populo suo confitēs bonā famā xp̄i in tertia pte ep̄le dicēs. Tibi dn̄e iusticia. nobis autē cōfusio faciei. sicut ē hodie viro iuda ⁊ habitatoribus ierusalē. Quartū est lumen lucide bonitatis. s. ꝑ puritatē ꝯsciētie ps. Signatū est su n lu. vu. t. dn̄e quoniā gloria nostra h̊ ē testimoniuȝ ꝯsciētie nostre. Hoc autē lumē nō sustinent inuidi ī malicia obstinati sed extinguūt ⁊ remouere nitunt Job. xxiiij. Ipsi fuerūt rebelles lumini. Puritas autē ꝯsciētie ē in cōformitate diuine volūtatis ꝑ quā deus nō derelinquit nos. ideo dicit in quarta pte euangelij. Qui misit me mecū est ⁊ nō relīqt me solū quia ego que placita sunt ei facio semꝑ Et qꝛ hanc puritatē consciētie non habebat populus iudeorū sed obnoxiā peccato ꝓpterea orabat daniel in quarta pte epistole pro illa emundatione dicens. Nobis autē cōfusio faciei ⁊ patribus nostris qui in te peccauerunt. tibi autē dn̄o deo nostro mīa ⁊ ꝓpiciatio. ⁊c. Ecce quāta est grauitas peccati inuidie que omne bonuȝ spirituale aufert a nobis vt patet.

Secūdo declaratur eadē

ꝯclusio testimonio leg̃ aplice ⁊ h̊ q̄druplicit

Prīo testīonio pauli i. Thimo. vi. dicētis. Tu āt hō dei fuge pugnas v̄borū ex quibus oriunt inuidie. ꝯtētiones. blasphemie. suspitiones male. ꝯflictatiōes hoīm mēte corruptorū ⁊ q̄ a veritate ꝓuati sunt h̊ ille. Nā inter q̄tuor questiones ab angelo ꝓpositas esdre. Pria fuit ista. Pōdera in statera pondus ignis Est enī duplex ignis. s. amoris et beniuolētie. doloris ⁊ inuidie. Ignis amoris dei erga hominē fuit maximꝰ in eiꝰ creatione ⁊ redēptiōe ꝑ quē ad vitā eternā ꝑdestinatꝰ erat. Ignis inuidie diaboli aduersus hominē fuit maximꝰ ꝑ quē a tāta celsitudie deiectus fuit ad ignē inferni. Pōdera ergo vtrūqȝ ignē in corde tuo ⁊ vide pōdus vtriusqȝ. primi ignis pōdus si deū sup oīa dilexeris te in celū sursuȝ leuat. Scdi ignis pondus q̊ inuidie facibus accenderis te in infernum deorsuȝ iactat. g̊ pugnas v̄borū ⁊ inuidiā fuge. Scdo testimonio iacobi iiij. dicētis. An putatis qꝛ inaniter scriptura dicat. Ad inuidiā ꝯcupiscit spūs q̄ habitat in vob h̊ ille. Scda questio fuit ista. Flatuȝ venti mēsura. Est enī vita homīs vētus scdm̄ illō Job. vij. Memento quia ventus est vita mea. Consideret igitur homo vitā suaȝ per quatuor vētos. s. orientalem in suo ortu ⁊ inueniet impotentiā mendicitatē ⁊ lachrimas

Australem in suo ꝑfectu adolescētie ⁊ inueniet ꝯcupiām carnis. ꝯcupiām oculoꝝ ⁊ superbiā vite. vernalē in suo defectu senecte ⁊ inueniet detractionē irā ⁊ odiū. occidētalem in suo interitu decrepitatis ⁊ inueniet putredinē fetorē escā vermiū. Cū er go talia mensurauerit hō ad quid spūs eius ꝯcupiscit ad inuidiā: cū sit plenꝰ miseria. Tertio testimonio petri .i. canonica .ij. dicētis. Deponentes igit̄ oēm maliciā ⁊ omnē dolū. ⁊ simulationes ⁊ inuidias ⁊ oēs detractiões in deo crescatis ĩ salutē. si tm̄ gustatis qm̄ dulcis ē dñs. hec ille. Tertia q̄stio fuit ista. Diē preteritā reuoca .i. singula momēta dierū ⁊ noctiū cōsidera ꝑ reformationē vite deponēdo veterē hominē cū actibꝰ suis ⁊ induēdo nouum hominē q̄ scdm̄ deū creatꝰ est ĩ iusticia sanctitate ⁊ veritate ⁊c. Quarto testimonio Joh. i. canonica .iij. c. dicētis. Hec ē annūciatio quā audistis ab initio vt diligatis alterutrū. ⁊ nō sicut caim q̄ ex maligno erat ⁊ occidit fratrē suū. Sꝫ ꝑpter q̄d occidit eū? Qꝛ opa eius maligna erāt: fratris autē iusta. h̄ ille. Quarta q̄stio fuit ista. Aquā fac ascendere .i. aquā cōtritionis fac ascēdere a corde ad oculos ꝑ quā mundat̄ aīa a pctō inuidie ne desperes sicut caim post fratricidiū ex inuidia ꝑpter quod damnatus es ⁊c.

Tertio declaratur eadē

ꝯclusio test. le. canonice. Sciendū ꝙ inuidia est maxīe culpabilitat̄ ꝑpter quatuor. Primo ratiōe dānationis. Est enī vitiū capitale ⁊ mortale. vñ dist. xxv. § alias. dicit̄ sic. Quicunqꝫ enī inuidiā in se dñari cognouerit nisi digne emēdauerit ⁊ si habuerit lōgo tpe spaciū ⁊ penitentiā nō egerit ⁊ largas elemosynas nō erogauerit ⁊ a pctō ipso nō abstinuerit illo trāsitorio igne de q̄ aplˡus ait purgari nō poterit: sed eterna illū flāma sine vllo remedio trucidabit. hec ibi. Scđo rōe radicationis. Inuidia enī ꝑseuerās hꝫ radicē in interioribꝰ medullis recōditā. Vñ de pnīa dist. ij. c. Si quis semel notatꝰ fuerit inuidie vel ꝯtētionis vitio ⁊ rursus in h̄ ipsum inciderit: sciat se primā cām ex qua inuidia vel ꝯtētio nascit̄ in interioribꝰ medullis habere recōditā. Oportet ergo eū ꝑ ꝯtraria atqꝫ aduersa curari .i. ꝑ hūilitatis exercitiū. Exercitia xͦo hūilitatis sunt si se vilioribꝰ officijs sb̄dat ⁊ misterijs ĩdigniorib̄ꝰ tradat. Hec ille.

Tertio rōe exclusiōis. Nā extra eccīe cōionez esse ꝓbat̄ q̄ ꝑ inuidiā pacē cū xp̄o nō hꝫ vñ di. xc. c. Neqꝫ ad caim neqꝫ ad munera eius respexit deꝰ. Neqꝫ pacatū deū hr̄e poterat q̄ cū fratre nō pacē s̄ zeli discordiā habebat. Quā sibi ergo pacē ꝓmittūt inimici fratrū. h̄ ibi. Quarto rōe accusatiōis. Nā qui bonos ex leui suspitiōe accusat hūc nō caritatis s̄ inuidie stimulꝰ exagitat. vñ. vi. q. i. ca. si oīa. dicit̄ sic. Jdō si aliq̄s putat se deo placere in h̄ ꝙ seruos suos accusat ⁊ vt meliores fiant dicit se h̄ agere in vanū laborat ⁊ plꝰ inuidie stimulo agitat̄ ꝙ̄ caritatis. qm̄ gr̄e plenitudo adiectiōe non indiget nec vlla req̄rit ꝯmēdationis augmēta. hec ibi. Sic ergo omnino abijciēda est inuidia ⁊c.

Quarto declaratur eadē

ꝯclusio testimonio legis ecclesiastice ⁊ h̄ q̄druplicit̄. Prīo. b. Greg. in quadā omel. dicit sic. Inuidi color pallore afficit̄. oculi dep̄munt̄. mens accēdit̄. mēbra frigescūt. fit ĩ cogitatione rabies. in dētibꝰ stridor. Nā cū inuidi mētē liuor excruciat bonū q̄d appetit sibi adimi ab alio aut restringi metuit. Qui ḡ liuoris peste carere desiderat illā hēditatem diligat quā coheredis numerꝰ nō angustat. h̄ ille. Scđo. b. Hiero. ĩ epl̄a ad demetriadē dicit sic. Oro te q̄d inuido delectatōis p̄stat ĩuidia quē secretis q̄busdā ꝯscie vngulis liuor ipse discerpit ⁊ alienā felicitatē tormētū eius facit. h̄ ille. Tertio. b. Amb. lib. de officijs dicit sic. Int̄ improbū ⁊ inuidū h̄ interest. Improbꝰ suo delectat̄ bono. Inuidꝰ torquet̄ alieno. Ille diligit mala. hic odit bona vt ꝑpe tolerabilior sit q̄ vult bñ ꝙ̄ q̄ vult male oībus. hec ille. Quarto. b. Aug. lib. i. đ. doctrina christiana dicit sic. Inuidia vitiū diabolicum est quo solo diabolus reus est ⁊ inexpiabiliter reus. Non enim diabolo dicitur vt dammet̄. Adulterium cōmisisti. furtum fecisti. villam alienā rapuisti sed homini stanti inuidisti. hec ille. Quia vero inuidia ē peccatum diabolicū generans in pectore inuidi ignem inferni circa quā. xl. modis peccamꝰ. ideo totidem diebus ieiunamus vt ieiunio hunc ignē extinguamus. Quia hoc genꝰ demoniorum nō eijcitur nisi in oratione ⁊ ieiunio. vt dicitur Mar. nono cap. Qui modi inuidie patēt ꝑ ea que sequunt̄. s. Primo est inuidia repationis. s. regni celestis. Nam qn̄ diabolus homini inuidiā suggerit ad hoc eū inducit quod ipse principaliter ĩ corde habꝫ cū doleat de augmēto gratie dei ĩ seculo per quā sedes regni celestis ꝑ homines repan-

tur.vñ.xvi.q.ij.ca.visis.dr sic. Conat náqȝ
versut⁹ hostis a pncipio ruine sue vnitaté
ecclie rescidere:caritaté vulnerare:sancto-
rũ operuȝ dulcediné inuidie felle inficere ꝛ
oib⁹ modis hũanũ gen⁹ euertere ꝛ pturba
re.dolet eñ satis ꝛ erubescit caritaté quá i
celo nequit hr̄e ꝯstantes ex lutea materia i
terra tenere.hec ibi.Sic aũt diabol⁹ iuidet
ſi q̄ hoies saluant:ita hõ inuid⁹ nõ sustinet
ſi q̄s ad regnũ celoꝝ puenerit. Scd̄o é in-
uidia acceptatõis.Nam si q̄s a deo accepta
tur inuidiá patit ab his quos de⁹ nõ acce-
ptat.vñ de pe.di.v.§.i.dr sic. Respexit eñ
dñs ad abel ꝛ munera eius:ſ pus dixit ad
abel ꝙ ad munera ei⁹. Sumés eñ mentez
qué cognouit humilé ꝛ purá: remunerauit
ei⁹ largitatꝫ munera.Ad caim xo nõ respe
xit neqȝ ad ei⁹ munera.Menté eñ ei⁹ quá
viderat qm̄ nõ cognouit ei⁹ munera nõ re
cepit.hec ibi.ꝛc. Tertio é iuidia multipli-
cationis.Dũ scȝ aliq̄s nõ solũ iuidet ꝑsone
pticulari:ſ etiá iuidet gr̄e dei cresceti i mũ
do.Sicut fecerũt iudei ꝯtra xp̄m in resusci
tatione lazari.Joh.xi.Sacerdotes ꝛ magi-
strat⁹ ppl'i iudeoꝝ dolentiũ ꝙ petr⁹ ꝛ iohá
nes docerét pplm.Act.iiij.Pricipes sacer
dotũ incarcerátes apl'os ppt signa q̄ facie
bat petrus. Act.v.Principes ꝛ iudei non
valentes resistere stephano. Act.vi.ca.ꝛc.
Quarto é inuidia donatiõis.dũ scȝ q̄s in-
uidet ꝙ spũsctũs dona sua plurib⁹ distri-
buit ꝛ dispésat.Sicut iosue dolebat ex inui
dia ꝙ ali⁹ pret moysen pphetaret.Nũe.xi.
Et discipuli iohánis baptiste dũ oés irent
ad xp̄m.Joh.xij. Quinto é inuidia remis-
sionis.dum scȝ aliq̄s a deo remissioné obti
net pctõꝝ.sic iudei iuidebát xp̄o q̄ magda-
lene oia pctá dimisit.Luce.vij. Et pharisei
ac legis doctores inuidebát xp̄o remittéti
pctá paralitico.Luc.v.ꝛc. Sexto é inuidia
restitutõis.dũ scȝ q̄s restituit ad p̄má gr̄aȝ.
sic patfamilias q̄ filiũ pdigũ restituit ad p̄
má hereditaté ꝛ stolá ꝛc.cui frat senioꝛ in-
uidebat.vt dr Luc.xv.vt pȝ ꝛc. Septimo
est iuidia fecũdatõis.dũ scȝ mulier sterilis
inuidet mulieri fecũde vt rachel inuidebat
lye sorori sue.Geñ.xxx.Et anna inuidebat
phenene vxori hely.vt patȝ.i.Reg.i.qꝛ cre
dit se despici a viro suo. Octauo é inuidia
gubernatiõis.dũ scȝ q̄s inuidet rectori ali-
cui⁹ multitudinis vt maria soror aaron in-
uidebat moysi. Nũe.xij.Et chore.dathan.
ꝛ abiron.qui seditioné cõcitauerũt aduers⁹
moysen ex inuidia.Nũe.xvi. Nono est in-
uidia glorificatiõis.dũ scȝ q̄s tristat de glo
ria triumphatoris ꝛ virtuosi.sicut saul inui
debat dauid de quo canebant mulieres in
choro dicétes.Saul percussit mille ꝛ dauid
decé milia ꝛc.i.Reg.xviij. Principes sacer
dotũ indignabant cõtra iesum qꝛ populus
vniuersus glorificabat eũ dicens.Osanna
filio dauid ꝛc.Math.xxi. vñ Aug.in quo-
dam sermone ait.Inuidia é odiũ aliene fe-
licitatꝫ respectu iferioꝝ ne sibi equent.respe
ctu pariuȝ qꝛ sibi equant. Vñ caim inuidit
abel ꝓspitati.Rachel lye fecũditati.Saul
dauid felicitati.Per inuidiá patrat⁹ est la-
psus mũdi ꝛ mors xp̄i.hec ille. Caim pro-
pterea inuidit fratri suo abel:timés ne abel
sibi preficeret cũ esset posterioꝛ natu.vñ di.
xxxv.c.sexto die.dicit sic.Obrepserat q̄daȝ
iam fraterne ꝑlatiõis inuidia.hec ibi. Quia
munera abel accepta erant corá deo.vt pȝ
Geñ.iiij. Decimo é inuidia ꝯsultationis.
dũ scȝ q̄s ꝑualet alteri in ꝯsilijs dádis vt pȝ
de achitofel cui⁹ ꝯsiliũ nõ fuit acceptũ:ſ cõ-
siliũ chusi.ij.Reg.x.Etiá achioꝛ fuit ligat⁹
ad arboré.Judith.vi. Undecimo é inui-
dia possessionis.dũ scȝ q̄s plura possidet ꝛ
ꝓsperat in diuitijs vt pȝ de palestinis q̄ in-
uidebant isaac ꝓ eo ꝙ ditat⁹ esset nimis in
terra eoꝝ.Geñ.xxvi.Etiá idé ꝯtingit nunc
in ciuitatib⁹ ꝛ oppidis.vñ Alan⁹ li.de com
planctu nature dic sic. Inuidis aliena ꝓspe
ritas aduersa.aliena aduersitas ꝓspera iu
dicat.Hi in aliena gratulatiõe tristant.i ali
ena tristicia gratulant. Isti suas in aliena
paupertate diuitias.suá paupertaté in alienis
diuitijs metiunt.hec ille. Grauis maligni-
tas é sic torqueri ꝛc. Duodecio é inuidia
ambitiõis.dũ scȝ q̄s tristat de bono alteri⁹
in ꝙtũ estimat vt diminutiuũ ꝓprie glorie
ꝛ excellentie:ideo precipue hoies de bonis
illis inuident in quib⁹ é gloria ꝛ in quibus
amát hoies honorari ꝛ in opinione esse.vt
dic ph̄s in.ij.rhetorice pȝ de aman inuidé-
te mardocheo.Hester.v.ꝛc. Deciotertio
est inuidia equatiõis.dũ scȝ q̄s appetitu⁹
honoris vult se equare vel ꝑferre in gloria
suis equalib⁹.Null⁹ eñ nisi insan⁹ studet se
equare vel preferre in gloria his q̄ sunt mul
to maiores eo:puta plebei⁹ hõ regi.vel etiá
rex plebeio qué multũ excedit.Et ideo his
q̄ multũ distát vel loco vel tempore vel sta
tu hõ nõ inuidet:ſ his q̄ sunt ꝓpinq̄ quib⁹
conatur se equare vel ꝑferre vt dic ph̄s .ij.

rhetorice. Inuidebūt tales quibꝰ sunt aliq̄ similes aut ɓm genꝰ aut ɓm cognationem aut ɓm staturā aut ɓm habitū aut ɓm opinionē aut ɓm intelligentiā. hec ille. Et sic similitudo ⁊ ꝓpinq̄tas causant inuidiaꝫ ⁊c̄.

Decimoq̄rto ē inuidia desolatōis. dū scilꝫ bona amissa inq̄ꝓtū ab alijs habēt causant inuidiā: qꝛ hoc maxime videt̄ ꝓprie glorie derogare. ideo dic̄ ph̄s. ij. rhetorice. ꝙ senes inuidēt iunioribꝰ. Et illi q̄ multa expēderūt ad aliq̄d cōsequendū inuidēt his q̄ paruis expēsis id sunt ꝯsecuti. Dolēt eīm de amissione suoꝝ bonoꝝ ⁊ de hoc ꝙ alij ꝯsecuti sūt bona. vn̄ qꝛ sunt in magno defectu: iō sunt ad tristiciā ꝓni vt pꝫ. Decimoq̄nto ē inuidia zelatōis. dū scꝫ q̄s tristat̄ de bonis que aliꝰ hꝫ ⁊ ip̄e nō hꝫ p̄cipue si sint bona temporalia. vn̄ Aug. sup Iob. dic̄ sic. Tolle inuidiā ⁊ tuū ē qd̄ habeo. tollam inuidiam ⁊ meū ē qd̄ habes. hec ille. Decimosexto est inuidia emulatiōis. dū scꝫ q̄s tristat̄ de bonis alteriꝰ q̄ estimat magna bona quibꝰ ille est indignꝰ. vn̄ Alanꝰ de cōplanctu nature dic̄ sic. si q̄s in torrēte diuitiarū natat cū cresso. opes spargit cū tito. in specie disputat cū narcisso. cū turno tonat animositatē herculis ꝯcludit in robore cū platone. ph̄iam facie ad faciē speculat̄. cū hypolito castitat̄ speculo sigillat̄: in hūc oēs suarū detractionuꝫ aceruos expendit inuidia. hec ille. Decio septimo ē inuidia superatiōis. dū scꝫ q̄s pusillanimis oīa reputat magna ⁊ q̄cq̄d boni accidit alicui reputat se in magno superatū esse. Vn̄ Iob. v. dr̄. Paruulū occidit inuidia vbi Greg. dic̄. paruulꝰ est q̄ inuidia occidit qꝛ nisi ipse inferior existeret de bono alteriꝰ nō doleret. hec ille ⁊c̄. Decimooctauo ē inuidia cōuersionis. dū scꝫ q̄s tristat̄ de ꝯuersione pctōꝝ sic pharisei dicētes. Quare cū publicanis ⁊ pctōribꝰ mādūcat magister vester. Mat. ix. de q̄ cōuersione gaudēt angeli vt dr̄ Luc. xv. ⁊c̄. Decimonono ē inuidia religionis. dū scilꝫ q̄s tristat̄ de sanctitate ⁊ bonitate alteriꝰ vidēs ex hoc ip̄m honorari ⁊ se despici tanꝙ ribaldū. vn̄ Tulliꝰ. ij. rhetorice dic̄ sic. Africano iusticia ꝯture: virtꝰ gloriaꝫ: gloria emulos comparauit. hec ille.

Vigesimo ē inuidia acq̄sitiōis. dū scꝫ q̄s tristat̄ de bono tēporali aliciꝰ forēsis artificis q̄ nouiter veniēs ad ciuitatē ad se trahit emptores q̄ priꝰ ad alios ire solebāt. vn̄ Seneca li. de moribꝰ dic̄ sic. Et si nullos inimicos tibi faciet iniuria: m̄ltos tn̄ facietinuidia. hec ille. Iniuste hoc fit. Vigesimop̄mo ē inuidia susurratōis. dū scꝫ q̄s diminuit gloriā alteriꝰ in occulto. vn̄ Alanꝰ li. de cōplanctu nature dic̄ sic. Inuidi aut purā aliene ꝓbitat̄ sinceritatē fermentāt aut veris falsitat̄ fermēta maritant. Sapiē gloriā degloriat liuor inglorīꝰ. hec ille. Patet de p̄ncipibꝰ ppl̄i inuidētibꝰ ieremie. Iere. xxxviij.

Vigesimosecūdo ē inuidia detractōis. dū scꝫ q̄s diminuit famā alteriꝰ publice. Unde Alanꝰ de cōplāctu nature dicit sic. Inuidi aliene fame serenitatē detractionis nubilo nubilare conāt̄. aut eiusdē gloriā sola taciturnitate furari. hec ille. Patet de satrapis darij qui inuidētes felicitati danielis ei coraꝫ dario detraxerūt. Dan̄. vi. Vigesimotertio ē inuidia ꝑuersionis. dū scꝫ q̄s ꝑuertit̄ ex sana doctrina sapient̄. vn̄ Chrys. super illud Mat. xxi. Indignati sunt. dic̄ sic. Quēadmodū colūna si recta fuerit accepto pondere ap̄liꝰ ꝯfirmat̄. si aūt modice obliquata fuerit nō soluꝫ nō cōfirmat̄: ſ ampliꝰ vadit ad latꝰ. Sic ⁊ cor hoīs si fuerit rectū vidēs opera viri iusti ⁊ audiēs doctrinā sapientie eiꝰ ampliꝰ ꝯfirmat̄. Sꝫ si cor ꝑuersuꝫ fuerit nō solū nō ꝯfirmat̄: ſ mag̃ ad inuidiā excitatur ⁊ mag̃ ꝑuertit̄. hec ille. Vigesimo quarto ē inuidia exultatiōis. dū scꝫ q̄s intēdens diminuere gloriā alteriꝰ exultat ī aduersis q̄ illi accidūt. vn̄ Alanꝰ li. de cōplanctu nature dic̄ sic. Si q̄s ergo liuoris rubiginem inuidie tineā a ment̄ thesauro velit ꝓscribere ī alieno dolore suū dolorē inueniat cōdolendo. alienū gaudiū suū faciat cōgaudēdo. in alienis opibꝰ suas faciat diuitias p̄ēsando alienā paupertatē tanꝙ suā lugeat. hec ille. Vigesimoq̄nto ē inuidia afflictōnis. dū scꝫ q̄s affligit̄ in ꝓsperitatibꝰ alteriꝰ. vn̄ Alanꝰ li. de complāctu nature dic̄ sic. Inuidia q̄d mōstruosiꝰ monstrū. q̄d dānosiꝰ dānum. que culpabilior culpa. q̄ penalior pena. Hec ē erronee cecitat̄ abyssus. hūane mentis infernꝰ. cōtentōis stimulꝰ. corrixatiōis aculeꝰ. Qui sunt inuidie motꝰ nisi humane tranq̄llitat̄ hostes. mūdane dānatōis satellites animi laborant̄ vigilie hostiles aliene felicitat̄ excubie. hec ille. Et sic pꝫ ⁊c̄. Vigesimosexto ē inuidia assimilatōis q̄ cōtingit circa ea q̄ sunt vtilitat̄. sicut assimilatio inter mercatores: vel circa ea q̄ sunt glorie ⁊ honoris: puta sapiētia: prudētia: scientia. sicut int̄ doctores scientificos notarios. Et ista assimilatio vt plurimū ē causa inuidie

q: mercatores inuident sibi inuicē: ⁊ artifi-
ces eiusdē artis. vñ Seneca. li. de morib9 di-
cit sic. Homo sum quō deuitabo secūdariz
rerū inuidiā? Facili9 est pauperi cōtemptū
effugere: ꝙ diuiti īuidiā. hec ille ⁊c. Uige
27 simoseptimo ē inuidia malignatiōs. dū scʒ
q̇s īuidet ex malignitate ꝙ ali9 ꝟtuti ⁊ ꝓbi
tati intēdat. vñ Sene. epl'a. ci. dic sic. Nūꝙ
meli9 torq̄bis inuidos ꝙ ꝟtuti ⁊ glorie ser
uiendo. hec ille. Sustinēda ē igit poti9 inui-
dia de bono: ꝙ cōpassio de malo. Uigesi
28 mooctauo ē inuidia bone actōis. dū scʒ q̇s
inuidet bene gestis alteri9. vñ Ualeri9 ma-
xim9 li. iiij. dic sic. Nulla tā modesta felicitas
est q̄ malignitatꝭ dētes vitare possit. diuites
enī sunt alienis iacturis: locupletes calami
tatibus: īmortales funerib9. Uñ quidā in-
terrogat9 quō inuidos nō haberet? Rñdit
Si nihil inq̇t ex magnis reb9 habueris aut
nihil felicit gesseris. nā sola miseria caret in
29 uidia. hec ille. Uigesimonono est inuidia
nobilitatōis. dū scʒ ignobilis inuidet nobi-
liori. Uñ Sene. tragedia. i. dic sic. Nō vete-
ra patrie iura possideo dom9. Ignau9 he-
res nobiles nō sunt mihi aui. nec altis incli
tū tytulis gen9. Sed clara virtus q̇ gen9 ia
ctat suum aliena laudat. hec ille. Aliquādo
30 opprimit nobilitas. Trigesimo ē inuidia
exornatiōis dū scʒ inuidet pulchritudini vł
ornatui alteri9. sicut faciunt mulieres ⁊ alij
plures. Nam aliq̇s content9 vestib9 griseis
videt ꝓximū indutū panno colorato putat
se infelicē: q: ꝓxim9 eius meli9 vestit eo ꝙ
nō videt sibi posse viuere sine panno fino.
ali9 videt eū indutū pāno optimo vult exce
dere ⁊ sic in infinitū. vñ Sene. tragedia. iiij.
dic sic. Anceps forma bonuz mortalib9 exi
gui donuz breue tp̄is. Et velox celeri pede
laberis. Res ē forma fugax. Quis sapiēs
bono confidit fragili? hec ille. Trigesimo
31 ꝓmo ē inuidia dotatōis. Nam due sorores
inuidēt inuicē si alterā earū ꝯtingat melius
nubere ⁊ maiori dote dotari. vñ Sene. in ꝓ
uer. dic sic. Si nō inuideris maior eris. naz
qui inuidet minor est. Scito q̇d est inuidia?
Dolor ē animi ex alienis cōmodis. hec ille.
Plerūqʒ etiā illa que religioni dedicat in-
uidet ei q̄ nubit in seculo vt pʒ. Trigesimo
32 secūdo ē īuidia hereditatōis. dū. s. de duob9
fratrib9 alter hereditabit ⁊ alter non. etiā si
minor parificet maiori in hereditate. aut si
q̇s positus in religione paupercula inuidet

fratri diuitijs affluenti in seculo. vñ Greg.
in quadā omel. dicit sic. Cum inuidi mentē
liuor excruciat bonū qđ appetit sibi ab alio
adimi ⁊ restringi metuit. Qui ergo liuoris
peste plene carere desiderat: illam heredita
tem diligat quā coheredum numerus non
angustat. hec ille. Trigesimotertio ē inui- 33
dia estimationis. Duz enī querit. vnde tan
ta cupiditas est in mundo? Respondetur
ꝙ ex inuidia estimatōnis. Nam aliquis est
contentus griseis vestibus videt ꝓximum
indutum panno colorato putat se infelicē
quia ꝓximus eius melius eo vestitur. ⁊ nō
videt sibi posse viuere sine panno fino. Ali
us videt eum indutū pāno optimo estimat
se infelicem nisi ⁊ ipse consimilit induatur.
⁊ sic in infinitū. Quilibʒ appetit esse miles
in pannis: comes in domo: rex in famulis:
expense crescunt: viuere oportet: necessario
cupiditas crescit in tantū ꝙ homo estimat
se non posse viuere cū minori pecunia. deci
pitur tñ q: ita bene viuebat ante cū vno fa
mulo sicut nunc cū tribus. Eccl's. iiij. Rur-
sus contemplat9 sum omēs labores hoīm
⁊ industrias ⁊ animaduerti patere inuidie
ꝓximi. In hoc ḡ vanitas ⁊ cura supflua ē.
hec ibi. Ecce graue tormentū ⁊c. Trigesi- 34
moquarto ē inuidia opinionis. dū enī q̇rit
vñ ꝓcedit pluralitas tot opinionū? Rñde
tur ꝙ ex inuidia. vñ Lactanti9 li. iij. p mlta
ca. loq̄ns de erroribus9 ph'oꝝ ondit plerūqʒ ex
inuidia suos ꝓcessisse errores. dum scʒ vn9
volebat famā alteri9 ⁊ nomē extinguere cō
tra ei9 doctrinā opinionē oppositaz quere-
bat. quā ⁊ si nō sentiret conabat tñ ꝑsuasi-
onib9 verā ondere. Sic fecit aristoteles cō-
tra platonem. sic heretici contra origenem.
de quo haymo lib. de xp̄ianarū rerum me-
moria dicit. Ego sane de origene viro tam
illustri abstinentissime vite ⁊ castissime. ꝓ-
clare doctrine puri ⁊ lucidi sermonis salua
fide patrum dixerim ꝙ hec omīno vel non
scripserit: sed ab hereticis ob preclarum no
men eius obfuscandum maligne conficta
sunt ⁊ conscripta ⁊ nomini suo pretytula-
ta ⁊c. Sic detractores calūniabantur trans
lationem Hieronymi. contra quos dicit in
prologo biblie. Quid liuore torqueris?
Quid imperitoꝝ aīos ꝯ me ꝯcitas? Sic inq̄t
sniarū i ꝓlogo ⁊c. Trigesimoq̄nto ē īuidia 35
iactatiōis. dū scʒ q̇s iactat se habere qđ nō
habet. aut ampliat supra modum etiā illud

qd habet. vñ Sene. epl'a. xvij. dicit sic. Inui
diã effugies si te nõ ingesseris oculis. si bo
na tua non iactaueris. si scieris in sinu gau
dere. hec ille. Trigesimosexto ẽ inuidia ac-
ceptationis. dũ scȝ duo seruiunt vni dño ⁊
seruitiũ vnꝰ acceptat ⁊ seruitiũ alterꝰ re-
probat aut dissimulat. tũc iste vidẽs se nõ
ita gratũ dño suo inuidet cõseruo. vñ Sene.
de sentẽtijs oratoꝝ dicit sic. Hec ẽ ꝯsuetu-
do vr̃a o diuites. tãdiu cordi vobis sumus
ꝙdiu ad iniuriã vocet̃ sine seruitut̃. hec ille
sed hoc valde miserũ ẽ vt pȝ. Trigesimose
ptimo ẽ inuidia elocutiõis. dũ scȝ duoꝝ ad-
uocatoꝝ in eadẽ causa interueniẽtiũ q̃ suc-
cumbit inuidet vincẽti. vñ Aug. in ſmone
dic̃. Nihil impudentiꝰ arrogãtia aduocato
rum q̃ garrulitatẽ auctoritatẽ putãt ⁊ ad li
tes in subiectos tumide intonãt ⁊c̃. Trige
simooctauo ẽ inuidia ꝓmotiõis. dũ scȝ duo
querũt eandẽ dignitatẽ ⁊ vnꝰ ꝓmouet ⁊ al
ter nõ. tũc q̃ amittit inuidet possidẽti. vñ Se
neca. in q̃dã epl'a dic̃ sic. Simul ista mũdi
rector deꝰ posuit odiũ atqȝ regnũ. Qui ergo
odia nimium timet regnare nescit. hec ille.
Trigesimonono ẽ inuidia obtentiõis. dũ
scȝ duo petũt gr̃am a deo vel ab hoĩe ⁊ vnꝰ
obtinet gr̃am: alter ꝟo nõ. tũc q̃ nõ obtinet
gr̃am inuidet obtinenti. vñ Aug. de baptis
mo paruuloꝝ dic̃ sic. Dei gr̃a cur ad istũ ve
niat ad illũ nõ veniat: occulta esse causa po
test: iniusta eẽ nõ põt. hec ille. Eodẽ modo
de gr̃a hoĩs. Quadragesimo ẽ inuidia ꝓ-
cationis. dũ scȝ duo ꝓcantes eandẽ mulie-
rem tanꝗ̃ corriuales. vnꝰ impetrat amorẽ
amasie: alter ꝟo non ex q̃ ꝯsurgit inuidia ⁊
mortalis inimicitia. Mat. xxiiij. Erunt duo
in lecto vno: vnꝰ assumet ⁊ alter relinquet
duo erũt in agro: vnꝰ assumet ⁊ alter relin-
quetur ⁊c̃. Et sic pȝ. Post hãc declaratõnẽ
dixit sctũs Tho. aĩe deuote. O aĩa simplex
iam potes intelligere grauitatẽ pcĩ inuidie
Ne tñ belial gloriet̃ i argutijs suis docebo
te quo pacto ei r̃ndeas. Ad primũ dic̃ ꝙ
inuidia differt a zelo ꝑcipue q̃ est circa bo-
na honesta vt dic̃ ibi ps̃. Talis eñ zelꝰ ẽ bo
nus: s̃ inuidia semꝑ ẽ mala. Ad secũdũ dic̃
ꝙ talis tristicia alienoꝝ bonoꝝ inꝙ̃tum ex
eis timet̃ nocumentuȝ vel sibiipsi vel alijs
bonis nõ est inuidia. imo põt esse sine pctõ.
ps̃. Letabit̃ iustus cũ viderit vindictã ⁊c̃.
Ad tertiũ dic̃ ꝙ Hiero. sumit ibi inuidiã ꝓ
zelo quo q̃s dȝ incitari ad ꝓficiendũ cũ me
lioribꝰ. ⁊ hec ẽ virtꝰ. Ad q̃rtũ dic̃ ꝙ morꝰ
inuidie ſm ꝙ ẽ passio sensualitat̃ ẽ q̃ddam
impfectũ cũ in eo nõ sit vsus rõnis. vt pȝ i
infantibꝰ. idõ nõ ẽ pctm̃ mortale. Tũc aĩa
gratias agens deo ⁊ suis doctoribus abijt
domũ in pace Amen.

Feria tertia dñice secũde q̃dragesime
Sermo. xiiij. de peccato hypocrisis.

Rit minister vester
e Mat. xxiij. Hodie aĩa simplex
fidelis ⁊ deuota saluti sue intẽ
ta accessit ad ecclesiã ⁊ audiẽs missam tam
ex lectõe ꝓpħie. iij. Reg. xvij. ꝙ ex euãgelio
aduertit vnã ꝯclusionẽ valde notabilẽ. scilȝ
Peccatũ hypocrisis qd est priuatiuũ vere
bonitat̃ est int̃ oĩa scelera detestãde ꝑuersi
tatis. Rõ istiꝰ ꝯclusionis ẽ ista. Hypocrita
eñ ẽ q̃ hȝ occultã iniq̃tatẽ ⁊ illã palliat ꝟbo
vel exteriori habitu ad h̃ vt appareat bonꝰ
nõ vt deꝰ laudet̃ vel ꝓximꝰ edificet̃ vel aliq̃
alia bona causa. Talẽ aũt hypocrisim ꝯtin
git cõparari ad alia pctã dupl'r. Uno mõ
ad oĩa gñalit̃ ⁊ sic nõ excedit pctã cũ m̃lta
possint fieri ex maiori libidĩe ꝙ̃ hypocrisis
Secũdo põt cõparari spãlit̃ ad aliqd aptũ
pctm̃. ita videlicȝ vt in duobꝰ oĩa sint paria
excepto ꝙ pctm̃ vniꝰ ẽ ꝑ hypocrisim pallia
tum ⁊ aliud manifestũ. tũc i tali casu pctm̃
palliatũ ꝑ simulationẽ ⁊ hypocrisim ẽ gra-
uius ꝙ̃ manifestũ ⁊ aptũ: q: illa simulatio
cũ fiat ex praua ⁊ ꝑuersa intentõe plus ag
grauat hoc pctm̃ ꝙ publicatio aggrauet ali
ud pctm̃. vñ glo. Hieroñ. suꝑ illud Esa. xvi.
In tribꝰ annis q̃si mercenarij dic̃ sic. In cõ
paratiõe duoꝝ maloꝝ leuiꝰ ẽ apte peccare
ꝙ̃ simulare ⁊c̃. Huiꝰ aũt assignant̃ tres ra-
tiones. Prima ẽ seductõnis. nã hypocrita
spẽm boni quã pretẽdit ꝯuertit ad malum
auertẽdo a bono fine ⁊ cõuertẽdo ad malũ
finẽ. s. ad apparẽtiaȝ sctĩtat̃ vt inde seducat
alios. Secũda est subuersionis. hypocrite
eñ mag̃ nocẽt simplicibꝰ ꝑcipue qñ hypo
crisis ẽ in heretic̃: q: rõne sctĩtat̃ palliate de
facili credit̃ eis. iõ Mat. viij. dic̃ xp̃s. Attẽ
dite a falsis ꝓphis q̃ veniũt ad vos in vesti
ment̃ ouiũ: intrĩsecꝰ aũt sunt lupi rapaces.
Tertia ẽ deliberatõis: q: ex maiori studio
⁊ deliberatõe peccat hypocrita ꝙ̃ ille q̃ ap-
te peccat. Uñ Isido. li. iij. de sum. bo. dic̃ sic
quedã vitia spẽs ꝟtutũ ꝓferũt. iõ ꝑniciosiꝰ
suos sectatores decipiũt: q: se sub velamen
to ꝟtutũ tegũt. Oĩa possunt a simplicibꝰ ꝑ
petrari vitia. simulatio ꝟo ⁊ hypocrisis nõ

cōmittunt̄ nisi a male astutis per callidita
tem: volentib⁹ vitia sub specie virtutū zelare
⁊ nō iam sanctitati obijcere. hec ille. His
intellectis aīa exiuit ab ecclīa vadēs domū
cū pposito seruiēdi deo veracit̄ ⁊ nō simula
te p hypocrisim ōndēdo se esse illud qd̄ nō
est. Et ecce belial intendēs eā ab hoc pposi
to reuocare ait. O aīa simplex q̄ facile deci
peris tā leuiter credēdo volo tibi ōndere q̄
min⁹ malū ē occulte peccare q̄ apte ⁊ ma-
nifeste. Primo sic. Sic licz fallere aliquē
in duplicitate verboꝝ ppt̄ aliquā sui vel p-
ximi vtilitatē. vt pz cū aliqs querit̄ ab offici
alib⁹ iudicis ad mortē. ita licz p op⁹ intētio
ne vtilitatꝫ cōsequētis fallere aliquē p simu
lationē. vt pz de dauid q̄ mutauit faciē suā
corā rege Geth. i. Reg. xxi. Secundo sic.
Aliqs bon⁹ religiosus maiorē cōpositionez
ōndit corā extraneis vt ipi magꝫ edificent̄
sed ex hoc meret̄ ppt̄ bonū exēplū ergo ⁊c̄.
Tertio sic. Aliqs pōt pctm̄ suū occultare
vel ad vitādū infamiā vel ad vitandū scan
dalū alioꝝ: s̄ hoc licz ergo ⁊c̄. Quarto sic.
Simulatio q̄ Iheu rex isrl̄ simulauit se ido
la colere velle se īterficere sacerdotes baal
fuit vtilis ⁊ cōmēdabilis. vt pz. iiij Reg. x.
ergo hypocrisis nō est ita magnū pctm̄ vt
dicit̄. Aīa vo abijt tristis querēs ⁊ consu
lens legꝫ doctores. Cui mox obuiauit moy
ses. A qua cognita causa mestitie ait. Ego
declarabo conclusionem tuam testimonio
quadruplicis legis. scilz.

Legis naturalis.
Legis diuinalis.
Legis prophetalis.
Legis humanalis.

Primo ex testimonio le

gis naturalis. ⁊ hoc q̄druplicit̄. s. per rōnes
naturales. per phōs morales. p poetas. per
exēpla gētiliū. Quantū ad rōnes natura
les sciendū q̄ s̄m Isido. li. ethimol. Hypo
crita greco sermone. latine simulator inter-
pretat̄. q̄ dū vitijs mal⁹ sit bonū se palā ostē
dit. hypo em̄ falsuz. crisum iudiciū interp̄ta
tur. vn̄ nomē hypocrite tractū ē a specie eoꝝ
q̄ in spectaculis ɔtēpta facie ppria incedūt.
velātes vultū vario colore vt ad psone quā
simulāt similitudinē pueniāt: mō in spē vi-
ri: mō in spē femine vt fit in ludis etiā vt po
pulus fallant. vn̄ Aug. dic̄ li. de s̄mo. dn̄i in
mōte. q̄ sic hypocrite ⁊ simulatores aliarū
psonarū agūt partes illi⁹ qd̄ nō sunt. Non
em̄ q̄ agit ptes agamēnonis vere ipe ē. s̄ si
mulat. Sic i ecclesijs ⁊ in oī vita huana q̄s
q̄s vult videri esse qd̄ non ē: hypocrita ē. si-
mulat em̄ se eē iustū ⁊ nō ē. Spēs aūt hypo
crisis sūt q̄ttuor. Pria ē qn̄ intētio fertur
ad defectū sanctitatꝫ ⁊ simulationē ei⁹. s. vt
q̄s curet non vt sanctitatē habeat: s̄ solū vt
sctūs appareat. sic ɔsueuit accipi in sac̄ scri
ptura ⁊ sic ē pctm̄ mortale. Null⁹ em̄ puat̄
totalit̄ sctitate nisi p pctm̄ mortale. ptēdūt
em̄ istā apparētiā vt liber⁹ vacēt pctō. vn̄
Greg. li. xxxi. moral. dicit sic. Simulatores
callidi puocāt irā dei. q: simulator aliud si
mulat: aliud agit: castitatē pfert. luxuriā se-
quit̄: bn̄dicit pauptatē ⁊ marsupiuz replet.
Secūda ē qn̄ intētio fert̄ ad simulationē
sctitatꝫ a q̄ deficit p pctm̄ mortale. puta cū si
mulat sctitatē vt falsaz doctrinā dissemineт
vel vt adipiscat̄ ecclesiasticā dignitatē indi
gn⁹ vel q̄cūqz alia bona tpalia in qb⁹ finez
ɔstituit. Tertia ē qn̄ intētio fert̄ ad simula
tionē pnīe ⁊ austeritatꝫ vite ⁊ ōndit eā: non
tn̄ facere pponit: ⁊ sic deducit̄ ad finalē impe
nitētiā: ⁊ talis hypocrisis dr̄ blasphemia in
spm̄sctm̄: q: maxie psequit̄ grām spūsctī q̄
remittit pctā ī vera pnīa. vn̄ glo. sup Leui.
ca. x. dic̄ sic. Sic vera pnīa veniā pmeret̄: ita
simulatio deū irritat. hoc aūt sctī pr̄es irre-
mediabile pctm̄ ⁊ blasphemiā in spm̄sctm̄
dixerūt. Quarta est qn̄ intētio hypocrite
fert̄ ad ipam spōtaneā bonitatē ita q̄ ī ipa
fictiōe delectat̄. de q̄ dr̄. iiij. ethicoꝝ. Qd̄ ma
gis dicēd⁹ ē van⁹ q̄ mal⁹. Quātū ad phōs
morales sciēdū q̄ hypocrisis est valde dete
standa q̄druplr̄. Prio Tull. li. i de offi. dic̄
sic Toti⁹ iniusticie nulla capitalior q̄ eorū
q̄ cū maxīe fallāt id agūt vt boni viri vide-
ant̄. Et li. ij. dic̄ sic. Oīa ficta celerit̄ tāq̄ flo
sculi decidūt nec simulatū q̄cq̄ pt eē diutur-
nū. Et li. iij. dic̄ sic. Oēs aliud agētes ⁊ ali-
ud simulātes pfidi sūt: improbi ⁊ maliciosi
Nullū igr̄ eoꝝ factū vtile eē pōt cū tot sit vi
tijs inq̄natū. Et li de amicitia dic̄ sic. Oīm
rerū simulatio vitiosa ē. tollit em̄ iudiciū ve
ri. Scdo Sene. li i. de clemētia ad Nerone
dic̄ sic. Nemo pōt diu psonā ferre fictā. Ci
to ī naturā suā recidūt qb⁹ vitas nō subest
Que aūt ex solido nascunt̄: tpe ī meli⁹ pfi
ciūt. Tertio Plini⁹ ī epl̄a ad Catullū dic̄
sic. Magnitudo animi nihil ad ostētationē
oīa ad ɔsciaz refert recteqz facti nō ex ppl̄i
s̄mone mercedē: s̄ ex facto petit. Quarto
Quintilian⁹ li. ij. de oratoria institutōe dic̄

sic. Est enī quedā ꝟtutum vitiorūq; vicina q̄ temerariꝰ ꝓ forti. effusus ꝓ copioso accipitur. Quantū ad poetas sciēdū ꝙ hypocrisis ē valde detestāda q̄druplicit̄. Prīo Oratiꝰ in poetria dic̄ sic. Nūq̄ te fallāt animi sub vulpe latētes. Secūdo Iuuenalis li. v. dic̄ sic. Fallit enī vitiū spēs ꝟtutꝭ ⁊ vmbra. Tertio Persius dic̄ sic. Pelliculā veterē retines si fronte politꝰ. Astutā vapido seruas sub pectore vulpē. Quarto Prudētius dic̄ sic. Latitat lupꝰ ore cruēto. Luteo lam mētitꝰ ouē sub vellere molli. Et Sene. tragedia. iiij. dic̄ sic. O fallax vita abditos sensus geris. Animisq; pulchrā turbidis faciem induis. Pudor impudētē celat: audacem quies. Pietas nephādū vera fallaces ꝓbant. Simulantq; molles dura. hec ille.

Quantū ad exēpla gentiliū sciendū ꝙ hypocrisis ē valde detestāda q̄druplicit̄. Primo Boe. li. ij. de ꝯsolati. dic̄ sic. Nos nisi ad populares auras inanesq; rumores recte facere nescimꝰ ⁊ relicta ꝯsciā virtutꝭ prestātiam de alienis sermūculis captamꝰ. Quidam cū adoratꝰ esset ꝯtumelijs quendā q̄ nō ad vere virtutꝭ vsū: s; ad supbā gloriam falsum sibi nomē phi induerat: adiecit se iā sciturū an ille phs esset videlȝ si illatas iniurias patient̄ toleraret. Tū ille patientiā parum ꝑ assumpsit acceptaq; ꝯtumelia velut insultās iam tandē inq̄t phm me eē intelligis. At alter nimiū mordacit̄. Intellexerā inquit si tacuisses. hec ille. Scd̄o Tull. de Catilina dic̄ sic. Habuit ille ꝑmulta maximarū nō expssa: s; adumbrata signa ꝟtutū. Utebat̄ hoībꝰ improbis ⁊ quidē optimis viris se debitū eē simulabat. Nūq̄ tale mōstrū in terris vllū fuisse puto cū ꝯtrarijs diuersisq; ⁊ int̄ se pugnātibꝰ nature studijs ⁊ cupiditatibꝰ afflatū. Quis enī clarioribꝰ viris q̄nq; iocūdior? Quis turpioribꝰ ꝯiūctior? Quis ciuis aliq̄n melior? Quis hostis ciuitati tetrior? Quis in voluptatibꝰ inq̄natior? quis in laboribus patiētior? quis in rapacitate auarior? quis largitione effusior? Illud quoq; in eo erat mirabile naturā suā versare ⁊ regere ad tēpꝰ atq; huc ⁊ illuc torq̄re. flectere cū tristibꝰ seuere: cū remissis iocūde: cū senibꝰ grauit̄: cū iuuenibꝰ comit̄ cū facinorosis audacter: cū luxuriosis luxuriose viuere. hec ille. Tertio Sidoniꝰ i epistolari li. iij. dic̄ sic de quodā. Est hic loquax nec dicax. ridiculꝰ nec letꝰ: arrogās nec constans: curiosus nec ꝑspicax: tēpora ꝑ̄ntia colenda colens: preterita carpēs: futura fastidiens: beneficij si rogaturꝰ ē importunꝰ petendi: derogator negati: emulator accepti. callidus reformādi: querulꝰ flagitati: garrulus restituti. at si rogādus simulator parati dissimulator petiti: vēditor ꝑstiti: publicator occulti: calūniator morati: inficiator soluti: osor ieiuniorū: sectator epularū: laudabilē ꝓferens nō de bene viuēte s; de bn̄ pascente snīam. Inter hec tn̄ ip̄e auarissimꝰ quē nō tam pascit panis bonꝰ q̄ alienꝰ: auidus bibendi: auidior detrahendi: rapido parit̄ ore spirans scenū: spumās vinū: loq̄ns venenū ita viuēs paucis ē voluptati: nullis amori: omībꝰ risui. hec ille. Quarto Valeriꝰ li. ix. dic̄ sic. Alexādri regꝭ felicitas tribꝰ insolētie gradibꝰ exultauit. Fastidio nāq; philippi iouē āmonē patrē asciuit. Tedio morū ⁊ cultus macedonici. vestē ⁊ instituta ꝑsica assūpsit. Spreto mortali habitu diuinū caput emulatꝰ ē. Nec fuit ei pudori filiū āmonis se hoīem dissimulare. hec ille. ⁊ sic pȝ ⁊c̄.

Secūdo declarat̄ eadē cōclusio testimonio legis diuinalis.

Sciēdū ꝙ hypocrisis ⁊ simulatio ē valde detestanda q̄druplicit̄. Prīo q̄r decipit. Naȝ amam simulauit languere vt sororē suā thamar ad se venire faceret ⁊ sic eā decipiēdo vi opp̄meret. ij. Reg. xiij. Scd̄o inficit. nā Giezi simulauit dn̄m suū vestibꝰ indigere quas a Naaman impetrauit: s; ip̄e lepra ꝑpetua infectꝰ ē. iiij. Reg. v. Tertio interficit. naȝ apolloniꝰ pacē simulauit iudeis solēnizantibus sabbatū q̄s nequiter trucidauit. i. Machab. v. Quarto maledicit. nā vxori Ieroboam q̄ de ꝯsilio viri mutato habitu se aliam simulauit. Achias ꝓpha de mādato dn̄i multas maledictiōes nūciauit. i. Reg. xiiij.

Tertio declarat̄ eadē cōclusio testimonio legis ꝓphalis.

Sciēdū ꝙ hypocrita cōparat̄ vipere q̄druplicit̄. Primo q̄r incuruādo gradit̄: sic hypocrita falsam hūilitatē pretēdit exteriꝰ. Eccl. i. Ne fueris hypocrita in ꝯspectu hoīm: ⁊ ne scādalizeris labijs tuis. Attēde in illis ne forte cadas ⁊ adducas aīe tue inhonoratōnē ⁊ reuelet deꝰ abscōdita tua ⁊ ī medio sinagoge elidat te: q̄m accessisti maligne ad deū ⁊ cor tuū plenū ē dolo ⁊ fallacia. hec ibi. Scd̄o q̄r terra pascit̄: sic hypocrita de labore suo ꝓmiū terrenū q̄rit. Job. xx. Hoc scio a ꝓnci

ꝑio ex quo poſit⁹ ē hō ſuꝑ terrā ꝙ laus im
pioꝝ breuis ſit ⁊ gaudiuꝫ hypocrite ad in⸗
ſtar puncti panis ei⁹ in vtero illi⁹ vertet̃ in
fel aſpidū intrinſec⁹: caput aſpiduꝫ ſuget ⁊
occidet eū lingua vipere. Tertio q꞉ patiē
do morit̃: ſic hypocrita bona agēdo ex ma
la intētiōe ꝑuertit̃. Eſa. ix. Oīs hypocrita
eſt neq̄ ⁊ vniuerſuꝫ os ei⁹ locutū ē ſtulticiā
Succēſa ē q̄ſi ignis impietas ⁊ ſuccendet̃
⁊ ꝯuoluet̃: ſuꝑbia fumi ⁊ erit q̄ſi eſca ignis
Quarto q꞉ paf̃ ei⁹ ab ea occidit̃: ſic hypo
crita corripienteꝫ ſe occidit. Dan̄. xi. Impij
in teſtamēto ſimulabūt fraudulent̃. i. hypo
crite fingent ſe ſeruare teſtamētū dei ne cor
ripiant̃. ꝙ ſi deꝓhenſi fuerint in fraudulen
tia ſua ꝑſeq̄nt̃ eos q̄ ad veritatē ipos redu
cere ſatagūt. ꝓpt̃ea hypocriſis ē ḡue pctm̄.

Quarto declarat̃ eadē cō

cluſio teſtimonio legis hūanalis. Sciendū
ꝙ ſocietas int̃ deū ⁊ nos virtutib⁹ efficit̃ q̄
hypocriſi inficit̃. Nam ſicut ſocietas int̃ ho
mines ꝯtrahit̃ octo modis: ita int̃ deum ⁊
nos. Pͥo ꝯditiōe: vt erim⁹ ſocij q̄diu ha
buerim⁹ talē cōditionē. vel in diē. i. vſqꝫ ad
certū diē. vel imꝑpetuū. ff. ꝑ ſocio. l. i. in. ff.
veteri. li. xvij. Sic de⁹ facit nobiſcū ſocieta⸗
tem vſqꝫ in diē mortꝭ. demū in eternū ⁊ vl⸗
tra ſi ſum⁹ bone ꝯditōis: q꞉ ſic ē ſocietas ⁊
amor int̃ aliq̄s dū inuenerint lucrū ⁊ dele⸗
ctationē ⁊ nō vltra: ſic int̃ deū ⁊ nos dū in⸗
uenerit ſpūalit̃ lucrū in nobis: ſ; hypocriſis
diſſoluit hanc ſocietatem. ſm̄ illud Job. xv.
Congregatio hypocrite ſterilis. Secūdo
ꝯtrahit̃ ſocietas oīm bonoꝝ cōicatione ſic
ꝙ oīa ſint cōia. ff. ꝑ ſocio. l. in ſocietate. Sic
facit de⁹ nobiſcū ſocietatē dū vult ꝙ opera
nr̃a bōa ſint ſua ad laudē ⁊ gloriā: ⁊ nr̃a ad
cōmodū: q꞉ bona gr̃e ſue vult eſſe nr̃a ī ter⸗
ra ⁊ glͥe ī celo. Sꝫ hypocriſis diſſoluit hāc
ſocietatem q꞉ vult hr̃e bona dei in celo. pſ.
Credo videre bona dn̄i in terra viuentiū ⁊
nō vult ꝙ de⁹ habeat bona ſua in terra. ſm̄
illud Job. viij. Spes hypocrite peribit: non
placebit deo vecordia ſua. ⁊ ſicut tela ara⸗
nearū fiducia ei⁹. hec ille. Talē ſocietatē hꝫ
hypocrita cum deo qualē habuerūt ille due
mulieres. iiij. Reg̃. vi. q̄rū vna libent̃ come
dit partē alteri⁹ cū ea: ſ; noluit ꝙ altera cō
ederet de parte ſua. Tertio ꝯtrahit̃ ſocie⸗
tas ī vna re tm̄. ff. ꝑ ſocio. l. ſocietas. talē ſo
cietatē vult hr̃e hypocrita cū deo: q꞉ vult eē
ſoci⁹ ꝯſolatōis ⁊ lucri quietꝭ ⁊ honoris: ſed
nō laboris: tedij: ⁊ tribulatiōis: qͦd nō eſt iu
ſtum. Job. xiij. Nō veniet ī cōſpectu ei⁹ oīs
hypocrita. Quarto ꝯtrahit̃ ſocietas ī equiſ
partib⁹ bonorū. vn̄ inſti. de ſocietate. §. i. li.
iij. puta ī lucro ⁊ dāno. talē ſocietatē diſſol⸗
uit hypocriſis dū peiorē ꝑtē bonoꝝ tā na⸗
turaliū q̄ mūdialiū dat deo ſimilis caim q̄
ſpicas corroſas obtulit. Geneſ. iiij. vn̄ Job
xvij dr̃. Innocēs ꝯtra hypocritā ſuſcitabit̃
⁊ tenebit iuſt⁹ viā ſuā ⁊ mūdis manib⁹ ad⸗
det fortitudinē. hec ille. De⁹ eñ optat ſocie
tatē fortiū. i. Reg̃. xiiij. Cū videret Saul vi
rū fortē ⁊ aptū ⁊ pulchrū ſociabat euꝫ ſibi.
Quīto ꝯtrahit̃ ſocietas ī partib⁹ ineq̄lib⁹
vt inſti. de ſocietate ī ꝑncipio. vbi dr̃ ſic. Et ſi
duo int̃ ſe pacti ſunt vt ad vnū q̄dē due par
tes ⁊ dāni ⁊ lucri ꝑtineant ⁊ ad aliū tertia:
ita coire poſſe ſocietatē nō dubitat̃. hec ibi.
Talē ſocietatē habem⁹ cū deo q̄ oēm fructū
⁊ mercedē boni oꝑis nob̄ indulſit. ſolā glo
riam ⁊ laudē ſibi reſeruādo. Sed hanc ſoci
etatē diſſoluit hypocriſis dū id qͦd dei ē ſibi
vſurpat. Job. xv. Tetēdit aduerſus deū ma
num ſuā ⁊ ꝯtra oīpotentē roborat⁹ ē. Cu
currit aduerſus eū erecto collo ⁊ pingui cer
uice armat⁹ ē. Habitabit ī ciuitatib⁹ deſolatꝭ
⁊ in domib⁹ deſertꝭ nec recedet de tenebris
hec ille. Sexto ꝯtrahit̃ ſocietas ṽbis inter
pn̄tes. ff. ꝑ ſocio. l. ſocietatē. Sic nos cū deo
orādo vt ſocietas nr̃a ſit cum pr̃e ⁊ filio ei⁹
ieſu xp̄o. i. Job. i. Talem ſocietatē diſſoluit
hypocriſis: q꞉ mala intētio impedit ſocieta
tē lꝫ ṽba ſint recta. vt pꝫ ī mr̄imonio ꝓuer.
xi. Simulator ore decipit amicū ſuū. Septi
mo ꝯtrahit̃ ſocietas ꝑ lr̃as vel ꝑ nūciū int̃
abſentes. ff. ꝑ ſocio. l. ſocietatē. Talē ſocieta
tē fec̄ de⁹ nobiſcū ꝑ legē nature ſcriptā ī cor
dib⁹ nr̃is. pſ. Signatū ē ſuꝑ nos lumē vult⁹
tui dn̄e. Per legē moyſi in q̄ dedit nob̄ decē
p̄cepta q̄ obſ̃uādo vocat nos ſocios ⁊ ami
cos. Joh. xiij. Vos autē dixi amicos ⁊c̄. Et
per legē gr̃e. Joh. xv. Vos amici mei eſtis
⁊c̄. Et per nunciū quādo verbū caro factuꝫ
eſt ⁊ habitauit in nobis. Sed hanc ſocieta⸗
tem hypocriſis diſſoluit tranſgrediendo le
gem dei. Job. xxxvi. Simulatores ⁊ callidi
ꝓuocant iram dei: morietur in tempeſtate
anima eorum. Octauo contrahitur ſocie⸗
tas ſolo conſenſu. ff. pro ſocio. l. qui admit⸗
titur ⁊c̄. verbi gratia. Aliqui ſunt inter ſe ſo
cij. vnus venit ad vnū iſtorum ⁊ facit cū eo
ſocietatē ſic ꝙ ſit vnus de ſocietate ipſoruꝫ
qn̄ alter hoc audit ⁊ conſentit tunc ille ſolo

consensu soci⁹ coꝝ efficiť. Sic homo iust⁹
ꝛ bon⁹ cõsensu facit societatẽ cũ deo ꝛ cum
oib⁹ bonis qb⁹ ꝑ caritatẽ vnit⁹ ẽ. ps. Par
ticeps ego sum oĩm timẽtiũ te. ꝛ cust. man.
tua. Sȝ hypocrisis dissoluit hãc societateȝ
qꝛ fac̃ societatẽ diaboli ꝛ maloꝝ qm̃ malis
consentit. Esa. xxxiij. Contriti sunt in syon
pctõres possedit tremoꝛ hypocritas. Et sic
pȝ. Postq̃ ꝟo moyses declarauit cõclu-
sionẽ ꝑdictã ait aĩe deuote. Que ego noui
fideliť te docui. Sed ecce hic ẽ sctũs Tho.
de aq̃no doctoꝛ noui testamẽti cui⁹ ꝑncipi
um ꝟboꝝ veritas. sciscitare ab eo ꝛ doctioꝛ
euades. Ad quẽ astante moyse accessit aĩa
deuota. Cui sctũs Tho. ait. Ego ostendã cõ
clusionẽ tuaȝ esse verã testimonio quadru
plicis legis. scilȝ.

Legis euangelice.
Legis apostolice.
Legis canonice.
Legis ecclesiastice.

Primo testimonio legis

euãgelice sciendũ q̃ xp̃s ꝑbauit illam testi
monio q̃druplici. Pꝛĩo testimonio Joh.
v. Ego claritatẽ ab homĩb⁹ nõ accipio: ſ; co
gnoui vos: qꝛ dilectionẽ nõ habet̨ in vobis.
Scd̃o testimonio Luc. xij. Cepit iesus di-
cere ad discipulos suos. Attendite a fermẽ
to phariseoꝝ qd̃ ẽ hypocrisis. Nihil aũt op-
tum ẽ qd̃ nõ reueleť: neq; abscõditũ qd̃ nõ
sciať ꝛc̃. Tertio testimonio Mar. xij. Dice
bat iesus in doctrina sua. Cauete a scribis
hypocritis q̃ volũt in stolis suis ambulare
ꝛ salutari in foro ꝛ in ꝑmis cathedris sede
re in sinagogis ꝛ ꝑmos discubit⁹ in cenis q̃
deuorãt domos viduarũ sub obtentu ꝓlixe
orõnis: hi accipiũt ꝓlixi⁹ iudiciũ. Quarto
testimonio Mat. v. Attendite ne iusticiaȝ
vr̃am faciatis corã hoĩb⁹ vt videamĩ ab eis
alioq̃n mercedẽ nõ habebit̨ apd̃ patrẽ vr̃m
q̃ in celis ẽ. Cũ ergo facis elemosinã noli tu
ba canere ante te sic̃ hypocrite faciũt ĩ sina
gogis ꝛ in vicis vt honorificenť ab hoĩbus
Amen dico vob̃ receperũt mercedẽ suã. Et
cũ orat̨ nõ eritis sic̃ hypocrite q̃ amãt in si-
nagogis ꝛ ĩ angulis platearũ stãtes orare
vt videanť ab hoĩb⁹. Amen dico vobis re-
ceperũt mercedẽ suã. Cũ aũt ieiunat̨ nõ eri
tis sic̃ hypocrite tristes. exterminãt eñ fa-
cies suas vt pareãt hoĩb⁹ ieiunãtes. amen
dico vob̃ rece. mer. suã. hec ibi. Licȝ aũt vita
ꝑlati mali ꝛ hypocrite sit fugiẽda: tñ ei⁹ bo
na doctrina nõ ẽ ob h̃ respuẽda ſ; poti⁹ acci-
piẽda. vñ di. lxxxiij. §. vl. dr̃ sic. Quã q̃ sacer
dotẽ tã a suis q̃ ab alienis crimib⁹ oporteat
eẽ imunẽ: tñ si aliorsuȝ sese habuerit nõ ido
ꝟba sue ꝑdicatõis debẽt ꝯtẽni. Sic̃ eñ Hie
ro. ait. Ut lixiuia ꝑ cinerẽ humidũ fluẽs la-
uat ꝛ nõ lauať: ita bona doctrina ꝑ maluȝ
doctorẽ aĩas credẽtiũ lauat a sordib⁹ pctõꝝ.
h̃ ibi. Et h̃ figurať ĩ ep̃la hodierna vbi dr̃ q̃
helyas recepit alimẽtũ a coruo q̃ ob nigre
dinẽ ꝛ crocitatẽ signat malũ ꝑlatũ ꝛ hypo-
critã de q̃ dr̃ ĩ euãgelio. Sup cathedrã moy
si sederũt scribe ꝛ pharisei. Oĩa g̃ q̃cũq; di
xerint vob̃. s. ꝑtinẽtia ad salutẽ aĩe seruate
ꝛ facite. ſm ꝟo opa coꝝ nolite facere. In q̃
euãgelio ꝛ ep̃la q̃tuoꝛ vitia maloꝝ ꝑlatoꝝ
ꝛ hypocritarũ arguũť. Pꝛĩo falsitas vite.
vñ dr̃. Dicũt eñ ꝛ nõ faciũt qd̃ ẽ ꝯtra illud
ap̃li Rom. xv. Nihil audeo loq̃ coꝝ q̃ ꝑ me
nõ efficit xp̃s. Ponũt eñ doctores istã cõ
clusionẽ. Si ꝑlat⁹ ex officio publice doceat
exñs ĩ mortali pctõ mortaliť peccat. pȝ dis.
xl. ca. multi sacerdotes. vbi Johes Criso. dic̃
sic. Uidete quõ sedeat̨ sup cathedraȝ. Qui
bñ sederit sup cathedrã honorẽ accipit: qui
male insederit cathedre iniuriã facit cathe
dre. Ideoq; malus sacerdos de sacerdotio
suo crimẽ acq̃rit nõ dignitatẽ. In iudicio ei
sedes. Si q̃dẽ bñ vixeris ꝛ bñ docueris po
pulũ instruis. Si bñ docueris ꝛ male vixe-
ris tui soli⁹ ꝯdẽnatoꝛ es. h̃ ibi. Et de pe. di. ij.
§. Opponiť. dr̃ sic. Petr⁹ q̃q; inq̃t de falsis
doctorib⁹. Hi sũt fontes sine aqua ꝛ nebule
turbinib⁹ exagitate. qb⁹ caligo tenebrarũ re
seruať. Supbia eĩ vanitat̨ loq̃ntes pellicẽt
in desiderijs carnis luxurie eos q̃ paululũ a
pctõ fugerãt ꝛ ad errorẽ ꝯuersi sũt. Nõne ti
bi videť ꝑinxisse ſmo ap̃lic⁹ nouã impitie
factõnẽ: Aperiũt eñ q̃si fontes sciẽ q̃ aquã
nõ hñt. doctrinarũ ꝓmittũt imbrẽ velut nu
bes ꝓphie ad q̃s ꝑueniat ꝟitas dei ꝛ turbi
nib⁹ exagitãť demonũ atq; vitioꝝ. Grãdia
loquũť ꝛ tot⁹ ſmo coꝝ supbia ẽ. h̃ ille. Se
cũda ꝯclusio. Predicatoꝛ ꝟbi dei pur⁹ dȝ eẽ
a pctõ. vñ di. xxxv. c. sexto dic. dr̃ sic. Deniq;
annũciauit dñȝ iohes nõ mãducãs neq; bi
bẽs. Qui eĩ xp̃ȝ ãnũciat ab oĩ vitioꝝ incẽti
uo ꝑstare se dȝ alienũ. Tertia ꝯclusio. Qui
arroganť ꝛ cũ fastu predicat: mortaliť pec-
cat. Unde distin. xlvi. ca. Hoc hȝ ꝓpriũ dici
tar sic. Caueat ergo ne eum elatis morib⁹
predicet: quẽ in cordib⁹ audientiũ sacris ser
monib⁹ insectať, hec ibi. Quarta ꝯclusio

Predicator ꝓpriā vtilitatē attēdēs morta
liter peccat. Eīn. viij. q. i. c. In scripturis. dr̄
sic. Si em̄ vnigenitꝰ p̄ris ꝓ explēda vtilita
te oīm de secreto p̄ris ad publicū nostrum
egressus est nos q̄d dicturi sumꝰ si secretū
nostrū p̄ponimꝰ vtilitati ꝓximoꝝ ⁊c. puⁱ
dendū est tm̄ p̄dicatori in necessarijs. Eīn.
xvi. q. i. c. Aplicis viris ⁊ euangelizatoribꝰ
xp̄i necessarijs vsibꝰ nolle tribuere seipsum
ꝯdēnare est. hec ibi. In cuiꝰ figurā dr̄ in pri
ma pte ep̄le. Factꝰ est sermo dn̄i ad helyā
id est p̄dicatorē dicēs. Surge ⁊ vade in sa
reptā sydonioꝝ ⁊ manebis ibi s. ad p̄dicā
dū. p̄cepi em̄ ibi mulieri vidue vt pascat te

Scd̄o arguit maloꝝ p̄latoꝝ ⁊ hypocrita
rū impositio asp̄re pnīe. Asp̄re em̄ puniūt
subditos dū delinquūt. io dr̄ in scd̄a parte
euāgelij. Alligāt em̄ onera grauia ⁊ iporta
bilia: ⁊ iponūt ea sup hūeros hoīm ⁊c. sup
quo Joh. Criso. vt hr̄. xxvi. q. vij. c. alligant
dicit sic. Tales sunt sacerdotes etiā nūc q̄
oēm iusticiā pplo mandāt ⁊ ipi nec modi
cā seruāt: videlz nō vt faciēdo sint: s3 vt di
cendo appareant iusti. Tales sunt q̄ graue
pondꝰ venientibꝰ ad pnīam imponūt: q2 di
cunt ⁊ nō faciūt. ⁊ sic dū pena pnīe p̄send
fugit: cōtēnit pcti futura pena. Sicut em̄ si
fascē sup humeros adolescētis quē nō pōt
baiulare posueris: necesse h3 vt aut fascem
reijciat: aut sub pōdere ꝯfringat. Sic ⁊ hō
cui g̃ue pōdus pnīe iponis aut pnīam reij
ciet: aut suscipiēs dū sufferre nō pōt scāda
lizatꝰ amplꝰ peccat. hec ibi. Ponūt aūt do
ctores circa hoc q̄ttuor cōcl'ones. Prima
ꝯcl'o. Confessor cū pio gaudio ⁊ affectu d3
suscipe penitētes. Eīn. xxvi. q. vij. c. Penitē
tem ex corde ita o3 suscipi sicut dn̄s osten
dit cū dixit. q2 ꝯuocaui amicos meos ⁊ vi
cinos dicens. Cōgratulamini mihi: q2 in
ueni ouē meā quā p̄diderā. hec ibi. Scd̄a
ꝯcl'o. Nulli penitenti venia d3 negari. Eīn.
ij. q. v. c. quāto. dr̄ sic. Sicut in ꝯtumacia p
sistentibꝰ seueros nos esse ꝯuenit: sic humi
liatis ⁊ penitētibꝰ locū venie negare nō de
bemꝰ. hec ibi. Tertia ꝯcl'o. Pena est miti
ganda ne pctōr desp̄atꝰ recedat. Sepiꝰ em̄
pctōr dicit se tenerum ⁊ nō posse abstinere
a pctō aut non vult subire onꝰ pnīe: tūc sa
cerdos d3 eū inducere sicut pōt vt paratꝰ
sit pnīam adimplere ostēdendo magnitu
dinē pctōꝝ ⁊ quāta bona amisit ꝓpter illa
que oīa recupabit p pnīam. tandē cū volū
tate sua talē imponat ei pnīam qualē veri
militer possit portare: puta imponat ei vnū
pr̄ nr̄: vel aliud leue. ⁊ q alia bona q̄ fecerit
⁊ mala que patienter tolerauerit sint ei in
pnīam: vt dicit Hosti. vñ. xxvi. q. vij. c. Alli
gant. dr̄ sic. Deinde ⁊ si erramꝰ modicā pe
nitentiā imponētes: nonne meliꝰ est ꝓpter
miam rōnē reddere: q̄3 ꝓpter crudelitatē?
vbi em̄ pr̄familias largꝰ est: dispēsator nō
d3 eē tenax. Si deꝰ benignꝰ: vt q̄d sacerdos
eiꝰ austerꝰ vult apparere. hec ibi. Quarta
ꝯclusio. Uere penitēs oīa que imponunt li
benter d3 sustinere. Si em̄ ꝯfessor credit q
ꝯfessus nō faciet pnīam aut illud qd̄ ꝓmit
tit: non d3 ꝓpter hoc exigere ꝓmissionē seu
votū vel iuramentū: s3 sufficit si dicat se ha
bere ꝓpositū faciendi. ⁊ sic d3 eū absoluere
simpl'r ⁊ sine ꝯditōe. si tm̄ haberet eū suspe
ctū absoluat ꝓtestatiōe facta q si nō resti
tuet qd̄ abstulit: aut si nō fecerit illud qd̄ in
iungit: fructu ꝯfessiōis carebit. excipiuntur
tm̄ excōicati. Hec ꝯclusio declarat in scd̄a p
te ep̄le: vbi mulier sareptana adīpleuit mā
datū helye dicent. Da mihi paululū aque
in vase vt bibā. affer mihi obsecro ⁊ buccel
lā panis ⁊c. In quibꝰ verbis cōp̄hendun
tur tres p̄tes satisfactiōis: sc3 ieiuniū p vas
aque. oratio p hoc verbū obsecro. ⁊ elemo
syna p buccellā panis. Tertio arguit ma
loꝝ p̄latoꝝ ⁊ hypocritarū vanitas appa
rentie. io dr̄ in tertia p̄te euangelij. Oīa ve
ro sua op̄a faciunt vt videant ab hoībꝰ ⁊c.
hec em̄ vanitas facit q hypocrita vix ꝯuer
titur. Cuiꝰ rō est quadruplex. Prima est:
q2 hypocrita vix petit veniam a deo. Job.
xxxvi. Nō clamabūt cū vincti fuerint. glo.
Humane laudis auiditate supati. scōs se mi
seri etiā cū in pctīs moriunt putāt. Scd̄a
est: q2 sp̄ussctūs sine quo ꝯuerti nō p̄nt fu
git eos. Sap. i. Sp̄ussctūs discipline effu
giet fictū. i. hypocritā q̄ fingit se amicū dei
cū sit inimicꝰ. Tertia est: q2 dyabolꝰ nesci
tur eē in eis. vñ nō inquietat ibi: s3 dormit.
Job. xl. Sub vmbra dormit. Quarta est:
q2 hypocrite defēdūt se cū arguūt. Judic. i.
Fuitq3 dn̄s cum iuda ⁊ mōtana possedit:
nec potuit delere habitatores vallis: q2 fal
catis curribꝰ abūdabāt. i. in curribꝰ eoꝝ fal
ces erāt q̄ sibi obuiantia secabāt. Habita
tores vallis sunt hypocrite: q̄ rep̄hensores
suos ꝯuitijs scindūt: aut aliter se excusant.
Contra quos dicit helyas in figurā vidue
sareptane. Noli timere: s3 vade ⁊ fac mihi
primū de ipsa farinula subcinericiū panem

paruulus ⁊ affer ad me ⁊c̄. vt dr̄ tertia ꝑte ep̄le. Quarto arguit maloꝝ ꝑlatoꝝ ⁊ hypocritarū suꝑbia excellētie: vn̄ dr̄ in q̄rta ꝑte euāgelij. Amāt em̄ primos recubitꝰ in cenis ⁊ primas cathedras in synagogis ⁊c̄. Ponūt aūt doctores q̄ttuor conclusiones.

Prima ꝯclō. Prelatꝰ querens honorari ꝓpter gradū dignitatꝪ in quo est ⁊ nō rōne ꝓprie ꝑsone aut vane glīe non peccat: sed meret. Vn̄ beatꝰ Ambrosiꝰ Theodosiū imperatorē nō ꝑmisit stare in choro cū clericꝪ seruās dignitatē cleri. Quia vt habet ex de vi. ⁊ hone. cle. c. i. Ut layci secꝰ altare qn̄ sacra mysteria celebrant stare vel sedere int clericos nō p̄sumāt: s pars illa que cancellis ab altari diuidit tm̄ psallentibꝰ pateat clericꝪ. hec ibi. Scd̄a ꝯclō. Honor exhibitꝰ malo ꝑlato cedit ei ad culpā ⁊ ad penam. vij. i. q. i. c. Principatꝰ quē aut seditio extorsit aut ambitꝰ occupauit. etiā si moribꝰ aut actibꝰ nō offendit: ipsiꝰ tn̄ initij sui est ꝑniciosus exēplo. Et difficile est vt bono ꝑagantur exitu que malo sunt inchoata principio. Hec ibi. Et dist. xl. c. multi. dicitur sic. Quicūqȝ desiderat primatū in terra: inueniet ꝯfusionē in celo. nec inter suos xp̄i cōputabit qui de p̄matu tractauerit ⁊c̄. Tertia cōclusio. Nihil apud deū gratiꝰ q̄ȝ bonū prelatū esse. Vn̄ dist. xl. c. ante omia. dr̄ sic. Nihil est in hac vita ⁊ maxime in hoc tp̄e difficiliꝰ laboriosiꝰ ꝑiculosiꝰ ep̄i aut presbyteri aut dyachoni officio: s apud deū nihil beatiꝰ si eo modo militet quo noster imperator iubet. Hec ibi. Quarta ꝯclō. Prelati suos subditos nō debēt in necessitatibꝰ deserere. Vn̄ vij. q. i. c. sciscitaris. dicit sic Tādiu super coꝝ cautela oȝ nos esse sollicitos vt si dei iudicio p̄sentis tp̄is cōmoda amittunt future vite sperēt se gaudia absq̄ȝ ambiguitate percipere sempiterna hec ibi. In cuiꝰ figurā Helyas ꝓuidit vidue sareptane tp̄e sterilitatꝪ tr̄e q̄ nō defecit ei farina ⁊c̄. vt dicitur quarta parte epistole ⁊c̄.

Scd̄o declarat eadē cōclō testīonio legꝪ ap̄lice: ⁊ h̄ q̄druplr̄.

Prīo Paulꝰ. i. Thimo. iiij. dic̄ sic. Sp̄us aūt manifeste dic̄ q̄ in nouissimis tp̄ibꝰ discedent q̄dā a fide attēdētes spiritibꝰ erroris ⁊ doctrinis demonioꝝ in hypocrisi loq̄ntiū mendaciū ⁊ cauteriatā h̄ntes ꝯsciam suā ⁊ ꝓhibentiuȝ nubere: abstinere a cibis quos deꝰ creauit ad ꝑcipiendū cū grāꝝ actiōe fidelibus. hec ille. Scd̄o Jaco. iiij. dr̄ sic. Emūdate manꝰ pctōres ⁊ purificate corda duplices aīo. Miseri estote ⁊ lugete. Risus vester in luctū ꝯuertet: ⁊ gaudiū in merorem. Tertio Petrꝰ. ij. canonica. ij. c. dic̄ sic. Fuerūt vero ⁊ pseudo ꝓphete in ꝑplō sicut ⁊ in vob̄ erūt magistri mēdaces q̄ introducent sectas ꝑditionis ⁊ eū q̄ emitꝪ eos deū negēt suꝑducētes sibi celerē ꝑditioneȝ. Et multi sequent eoꝝ luxurias ꝑ quos via veritatis blasphemabitur ⁊ in auaricia fictis verbis de vob̄ negociabunt. Quarto Johannes. i. canonica. iiij. c. dicit sic. Charissimi nolite oī sp̄ui credere: s ꝓbate sp̄us si ex deo sunt: quoniam multi pseudo prophete exierunt in mundum ⁊c̄.

Tertio declarat eadem ꝯclō testīonio legꝪ canonice.

Sciēdū q̄ hypocrisis est valde detestāda q̄druplr̄. Prīo q̄ꝛ lȝ hypocrita viuat corꝑalr̄. tn̄ est mortuꝰ sp̄ualr̄. Vn̄. xxi. q. i. c. Nolo. dr̄ sic. Malui eī mecū h̄re vel claudos q̄ȝ plāgere mortuos Quicūqȝ em̄ hypocrita est: mortuꝰ est. quisq̄s cū hypocrisi vixerit: delebo eū de tabula clericoꝝ ⁊ videat vtrū h̄re possit felicitatis hereditatē. hec ibi. Scd̄o: q̄ꝛ hypocrita est pessimꝰ apostata. Vn̄. xij. q. i. c. Certe. dr̄ sic. Nolo mecū h̄re hypocritas. Malū esse q̄s nesciat: malū est cadere a ꝓposito: s peius est simulare ꝓpositū. Si nō seruat sc̄titatē dimidiꝰ cecidit. si intꝰ habuerit simulationē totꝰ cecidit. Nolo vt habeat necessitatem simulādi. h ibi. Tertio: q̄ꝛ hypocrita lȝ sit mixtus in eccl̄ia bonis corporalr̄. est tn̄ ab eis sepatꝰ ꝓpter pessimā vitā. Vn̄. xxiiij. q. iij. c. De illis. dr̄ sic. Nec ille dicēdꝰ est esse in ecclesia ⁊ ad societateȝ sp̄us ꝑtinere q̄ oībꝰ xp̄i ficto corde miscet. Sāctꝰ em̄ sp̄us discipline effugiet fictū: neqȝ em̄ ad eccl̄iam nō ꝑtinēt q̄ sepatiōis apto sacrilegio manifesti sunt: s etiā illi q̄ in eiꝰ vnitate corꝑaliter admixti per pessimā vitā separant. hec ibi.

Quarto: q̄ꝛ vbi hypocrisis regnat: locū nō hȝ hūilitas. Vn̄ de pe. dist. i. §. taciturnitas dr̄ sic. Spēs eniȝ suꝑbie est se velle iustum videri qui peccator est atq̄ȝ hypocrita conuincitur qui ad imitationē primoꝝ parentū vel tergiuersatione verborū peccata sua leuigare contendit: vel sicut caym peccatū suū reticendo penitus supprimere querit. vbi aūt suꝑbia regnat vel hypocrisis: humilitas locum habere non valet. Hec ibi.

Quarto declarat̃ eadẽ

ʒel'o testĩonio leg̃ eccl'iastice: ⁊ h̃ q̃drupl'r.
Prĩo beat⁹ Greg̃.li.x.moral'.dic̃ sic. Hy⸗
pocrita vt sine fine crucief̃ viuere sine fine
ↄpellit̃.vt cui⁹ vita hic mortua fuit ĩ culpa:
illic ei⁹ mors viuat in pena. Dicat̃ g̃. Luet
q̃ fecit oĩa nec tñ ↄsumet̃:q2 cruciat̃ morit̃
⁊ viuit:deficit ⁊ subsistit:finit̃ semper ⁊ sine
fine est.hec ille. Scd̃o beat⁹ Hiero. super
Esa.dicit sic. Si castũ me simulo ⁊ aliud ẽ
in ↄsciã:habeo gl'iam mercẽnarij: ß suppli⸗
cia petõris. Et in cõpatiõe duoꝝ maloꝝ le
uius est malũ aperte peccare: q̃ꝑ simulare ⁊
fingere sanctitatẽ. Hypocrita est int⁹ Nero
foris Cato.tot⁹ambigu⁹ monstrũ est velut
q̃dã bestia cõpacta:ẽm illud poeticũ. Par⸗
te leo ꝑma: draco sub media ipsa chimera.
hec ille. Tertio beat⁹ Ambrosi⁹ in sermo
ne dicit sic. Latet plerũq3 sub tristi amictu
lasciua ⁊ deformis horror vili veste obtexi
tur vt secreta petulantiũ tegant̃ aĩoꝝ. Hec
ille. Quarto beat⁹ Aug̃.lib.de morib⁹ mo
nachoꝝ dicit sic. q̃ꝑ multos hypocritas sub
habitu monachorũ vsq3q̃q3 dispersit calli
dissim⁹ hostis circũeũtes ꝑuĩcias: oẽs pe
tunt: oẽs exigũt: aut sumpt⁹ lucrose egesta
tis: aut simulate preciũ sanctitat̃. Hec ille.

Quia vero serpit hodie putrida tabes hy
pocrisis ꝑ oĩe corp⁹ eccl'ie ⁊ q̃ tolerati⁹ co
desperati⁹: coq3 ꝑiculosi⁹ quo cõmuni⁹. Cir
ca quã quadraginta modis peccam⁹: iõ q̃⸗
draginta dieb⁹ ꝑ his ieiunam⁹: q̃ modi sũt
isti.s. Primũ gen⁹ hypocritarũ dicunt̃ an⸗
gelici: q̃ fingũt se amare deũ ⁊ celestia ⁊ si⸗
mulant magno zelo cõuersionẽ peccantiũ
Contra quos Greg̃.li.xxi.moral'.dicit sic.
Hypocrite ꝑ causas dei intẽtioni deseruiũt
seculi: q2 ꝑ ipa q̃q3 q̃ se agere sancta osten⸗
dũt nõ ↄuersionẽ querũt hoĩm: ß auras fa⸗
uoꝝ. Cognoscũt legẽ dei quã obseruare mi⸗
nime intendũt. Secũdũ gen⁹ dicunt̃ apl'i
ci q̃ fingunt se vitã apl'oꝝ obseruare tanq̃3
oues incedẽtes ⁊ iusticiã leg̃ xp̃i se abũda
re simulãtes. Vñ Criso. sup illud Mat.v.
Nisi abundauerit iusticia vr̃a ⁊c̃ dicit sic.
Phariseoꝝ iusticia erat in ostẽtatiõe ope
ris nõ in rectitudĩe intẽriõis: in locutõe nõ
in ope: in corpis afflictiõe nõ in mãdatoꝝ
obseruatiõe: in minorib⁹ obseruãtijs relict̃
grauiorib⁹ leg̃. hec ille. Talis est iusticia hy
pocritarũ. Tertiũ gen⁹ dicunt̃ aĩe simpli⸗
ces: q̃ dicũt hoĩem posse venire ad statũ in
nocẽtie in q̃ fuit adã creat⁹ ⁊ ꝑ simplicita⸗
tẽ illã oĩa eis licent: nec aliq̃d imputat̃ eis
ad pctm̃. Vñ Greg̃.li.xij moral'.dic̃ sic. Ni
hil simplici corde felici⁹ quo innocẽtiã erga
alios exhibet. Nihil est qd̃ pati ab alijs for
midet. Hʒ eñ q̃si quãdã artẽ simplicitatẽ
suã: nec suspect⁹ est pati qd̃ fecisse nõ memi
nit. At ↄ mens praua hypocrite semꝑ in la
borib⁹ est: q2 aut molit̃ mala q̃ inferat: aut
metuit ne sibi hec ab alijs inferant̃. h̃ ille.

Quartũ genus dicunt̃ balla in xp̃o: q̃ lau
des cantãdo vel eas audiendo etiã in p̄di
cationib⁹ q̃si iubilãdo saltãt ⁊ sepe sedẽdo
ad terrã conantur ꝑut possunt chorizare vt
magna de deo sentire videant̃. Vñ Greg̃.
lib.viij.moral'.dic̃ sic. Nõ indues vestẽ ex li
no lanaq3 ↄtextã. Per lanã simplicitas: ꝑ
linũ subtilitas designat̃. Et nimirũ. Vestis
q̃ ex lana linoq3 ↄtexit̃: linũ interi⁹ celat: la
nã exteri⁹ demõstrat. Vestẽ g̃ ex lino lanaq3
ↄtextã induit q̃ in locutiõe vel actiõe q̃ vtit̃
int⁹ subtilitatẽ malicie coopit ⁊ simplicita⸗
tem foris innocẽtie oñdit. hec ille. Ista est
magna dissolutio. Quĩtũ gen⁹ dicuntur
bocca sutta: q̃ volentes videri taciturni ad
sibi dicta non respondent: sed labijs protẽ⸗
sis spatulas contrahunt ⁊ gestu loquunt̃.
Unde Seneca epl'a. xi. dicit sic. Artifices
scenici hoc indicio imitantur verecundiam
deijciunt vultum: submittunt verba: figunt
ĩ terrã ocl'os ⁊ depmũt: ruborẽ sibi exp̃mẽ
nõ p̃ñt: nec ꝓhibent̃: h̃ nec adducit̃: nil adũ
sus hũc sapit ꝓfic̃: sui iuris ẽ: iussus venit:
ĩiussus discedit ⁊c̃. Sextũ gen⁹ dicunt̃ be
guardi: de q̃b⁹ ex̃ in cle. de hereti.c.ad nostrũ
dr̃ sic. Secta q̃daʒ abomĩabil' q̃rũdã hoĩm
malignoꝝ q̃ beguardi: ⁊ q̃rũdã mulierũ in
fideliũ q̃ beguine vulgarit̃ nũcupant̃ ꝑcu⸗
rante satore maloꝝ operũ damnabilit̃ in⸗
surrexit: tenens ⁊ asserẽs octo errores. Pri
mo q̃ꝑ homo in vita presenti tantũ ⁊ taleʒ
perfectiõis gradũ põt acquirere q̃ꝑ reddet̃
penit⁹ impeccabilis ⁊ ampli⁹ in gr̃a ꝓficere
nõ valebit. aliter posset aliq̃s ꝑfectior xp̃o
inueniri. Scd̃o q̃ꝑ nõ oʒ hoĩem ieiunare vl'
orare postq̃3 gradũ perfectionis hui⁹ fue⸗
rit assecut⁹: quia tunc sensualitas est tã ꝑfe
cte spũi ⁊ rõni subiecta q̃ꝑ hõ põt libere cor
pori suo cõcedere q̃cq̃d ei placet. Tertio q̃ꝑ
illi q̃ sunt in p̄dicto gradu ꝑfectõis ⁊ spũ li
bertat̃ nõ sunt subiecti alicui obediẽtie hũa
ne: nec tenent̃ ad aliq̃ p̄cepta eccl'ie: q2 vbi
spũs dñi: ibi libtas. Q̃rto q̃ꝑ hõ ĩ vita p̃ñti

tantā beatitudinē pōt assequi ꝑm oēm gra
dū ꝑfectiōis sicut eā obtinebit in vita btā.
Quinto ꝙ q̄libꝫ intellectualis natura in se
est ita btā ꝙ nō indiget lumine glīe ipsam
eleuante ad deū videndū ꝛ eo beate fruēdū
Sexto ꝙ exercere se in actibꝰ virtutū ē ho-
minis imꝑfecti ꝛ ꝙ ꝑfecta vita licētiat a se
ꝟtutes. Septimo ꝙ mulieris osculū cū ad
hoc nō inclinet natura est mortale peccatū
Actꝰ autē carnalis cū ad h̄ natura inclinet
nullū peccatū est: maxime cū talē actū exer
cens de hoc tēptat. Octauo ꝙ in eleuatiōe
corꝑis dñi nostri iesu xp̄i nō dꝫ aliq̄s assur
gere nec ei reuerentiaꝫ exhibere: qꝛ esset q̄d
imꝑfectiōis si q̄s a puritate ꝛ altitudīe sue
ꝯtemplatiōis tantū descēderet ꝙ circa my
steriū seu sacr̄m eucharistie aut circa passi
onē hūanitat̄ xp̄i aliq̄ cogitarꝫ. Nos sacro
approbāte ꝯcilio sectā predictā cū predict̄
erroribꝰ oīno dānamꝰ ꝛ reprobamꝰ: inhibē
tes districtiꝰ ne q̄s istos decetero teneat: ap
probet: vel defendat ꝛc̄. Septimū genus
dicunt̄ capitorti: q̄ totū studiū ponūt vt por
tent collū tortū ꝛ caput ꝓcliue vt appeant
hoibꝰ humiles. Un̄ Greg. in omel. dic̄ sic.
Quid est vita hypocrite nisi quedā visio fā
tasmatis q̄ hoc ostēdit in ymagine qd̄ non
hꝫ ex veritate. Hypocrisis est ꝟtutū simu-
latiōe clausum vitiū abscōdere ꝛ arte pal-
liare ꝛc̄. Octauuꝫ genꝰ dicunt̄ capuceti: q̄
vtunt̄ capuceis ꝓtensis vsqꝫ ad summita-
teꝫ nasi vt fingāt se mortuos mūdo ꝛ nihil
mūdi velle aspicere: cū tn̄ ad ea vehement̄
aspirēt. Un̄ Petrꝰ rauēnas in quodā ꝟmo
ne dicit sic. Hypocrisis iusticia nō est: men
titur oculꝰ: fallit aspectꝰ: vidētibꝰ illudit: de
cipit audiētes: seduc̄ turbas: trahit ppl̄os:
famā vendit: emit clamorē: mercedē rapit
p̄senteꝫ: p̄miū nō querit futurū. hec ille ꝛc̄.
Nonū genꝰ dicunt̄ ꝯscientiati: q̄ strictam
alijs faciūt ꝯsciam de oī minimo: cū ipi de
maximo scelere nullaꝫ habeāt ꝯsciam. Un̄
Hugo li. i. de aīa dicit sic. Sub ouina pelle
vulpinā cōsciam abscōdebā. vulpina plane
ꝯscīa ē tepida cōuersatio: aīalis cogitatio:
ficta ꝯfessio: breuis ꝛ rara cōpūctio: obediē
tia sine deuotiōe: orō sine intētiōe: lectio si-
ne edificatione: ꝟmo sine circūscriptiōe. O
q̄ꝫ dura sunt mihi ista q̄ loq̄r: qm̄ meip̄m lo
quēdo ferio. verūtn̄ qꝛ nō me pctōrē nego:
sꝫ peccatū meū cognosco: erit fortasse apud
deū piū iudicē ip̄etratio venie ip̄a cognitio
culpe. h̄ ille. Decimū genꝰ dicunt̄ chiuelli:

q̄ sub spē charitat̄ ꝛ amicitie alios decipiūt
ꝛ aliq̄d mali p̄tēdūt. Un̄ Criso. sup Mat.
dicit sic. Herodes deuotionē ꝓmittit: sꝫ gla
diū acuit ꝛ maliciā cordis depingit colore
hūilitat̄. Hmōi ꝑsonā rep̄sentāt hypocrite
q̄ cū ficte deū querūt: illū nunq̄ merent̄ in-
uenire. Nulla res sic exterminat bonuꝫ sicut
simulatio. Nā malū sub specie boni celatū
dū nō cognoscit̄: nō cauet̄. hec ille. Unde
cimū genꝰ dicunt̄ deuoti: q̄ fingūt se deuote
orare ꝛ indulgētias multas ꝛ magnas pos
se ꝯcedere: vt faciūt ceretani: q̄stores sancti
anthonij: ꝛ alij falsi religiosi ad h̄ vt habe-
ant elemosynas ām̄plas. Cōtra q̄s Math.
xxiij. dr̄. Ve vobis hypocrite q̄ comedit̄ do
mos viduarū orōnes lōgas orātes. ꝓpter
hoc ampliꝰ accipiet̄ iudiciū ꝛc̄. vn̄ ex in cle
men. de peni. ꝛ remi. c. abusionibꝰ. dr̄ sic. Cū
aliq̄ ex hmōi q̄storibꝰ nō sine multa teme-
ritat̄ audacia ꝛ deceptiōe multiplici aīaruꝫ
indulgētias ppl̄o motu suo ꝓprio de facto
ꝯcedāt: sup vot̄ dispensent: a piurijs ꝛ ho
micidijs ac etiā alijs pctīs sibi ꝯfitētes ab
soluant: male ablata incerta data sibi aliq̄
pecunie q̄ꝫtitate remittāt. tertiā aut quartā
partē de penitētijs iniūct̄ relaxēt. tres aīas
aut plures vel etiā pauciores parentū vel
amicoꝝ illoꝝ. s. q̄ eis elemosynas ꝯferūt de
purgatorio vt asserūt mēdacit̄ extrahāt: ꝛ
ad gaudia paradisi ꝑducāt. bn̄factoribꝰ loco
rū quoꝝ questores existunt remissionē ple
nariā peccatoꝝ indulgeant ꝛ aliqui ex ipis
eos a pena ꝛ a culpa vt eorum verbis vta
mur absoluant. Nos abusus huiusmodi ꝑ
quos censura vilescit ecclesiastica ꝛ aucto-
ritas clauium ecclesie deducitur in contem
ptū: omnimode aboleri volentes oīa ꝛ sin
gula ꝑuilegia si qua sup p̄missis vel coruꝫ
aliq̄d sunt aliquibꝰ loc̄: ordinibꝰ: vel perso-
nis q̄stoꝝ hmōi q̄modocūqꝫ ꝯcessa ne ipo
rū pretextu sit eis materia talia vlteriꝰ pre
sumendi auctoritate ap̄lica quantū ad pre
missa penitꝰ reuocantes. hec ibi. ꝛ sic pꝫ ꝛc̄.
Duodecimū genꝰ dicunt̄ discreti: qui sua
dent quibusdam ne multū se affligant ieiu
nio: abstinentijs: vigilijs ꝛc̄. cū quibꝰ etiaꝫ
absqꝫ necessitate dispensant. Un̄ Greg. vt
habet̄. xli. dist. c. Sepe vitia se ingerunt esse
virtutes: sed mentiuntur vt tenacia parsi-
monia effusio largitas: crudelitas zelus iu
sticie: remissio pietas velit videri. h̄ ibi ꝛc̄.
Decimūtertiū genus dicitur gabadei: q̄
gemendo ꝛ suspirando pcutiūt pectꝰ suū vt

videant̄ ab hoīb⁹:ꝛ dū hoc agunt in corde
suo trufant̄. Vñ Greg.li.viij mora.dic̄ sic.
Quid in cūctꝫ suis opib⁹ hypocrita spat ni-
si reuerētiā honoris: glīam laudis: a melio
rib⁹ metui: sanct⁹ ab hoīb⁹ vocari. Ecce quō
adulterat̄ liquor balsami ꝛc̄. Decimūq̄r
tū gen⁹ dicunt̄ gyrouagi de q̄b⁹ dicit beat⁹
Bñdict⁹ in pncipio regule sic. Totā vitam
suā p diūsas puincias aut terras q̄ternis
dieb⁹ p diuersoꝝ cellas hospitant̄: sempva
gi ꝛ nunq̄ stabiles: proprijs voluptatib⁹ ꝛ
gule seruiētes illecebris. De quoꝝ miserri-
ma ꝯuersatiōe meli⁹ est silere q̄ loq̄. h̄ ibi.
Grauis culpa ē vt pꝫ. Decimūq̄ntū gen⁹
dicunt̄ gratacelli.q̄ se deuotos volētes ostē
dere qñ audiūt aliq̄d de deo man⁹ q̄si gau-
dendo erigūt ad celū ita vt videant̄ deū de
celo velle rape. Vñ Criso. sup Math.vi.di
cit sic. Nō voce clamosa pulsand⁹ est de⁹: ꝫ
ꝯsciā vera placādus: qꝛ nō est voc̄ ꝫ cordis
auditor. Orans nihil nouū faciat qd̄ aspi-
ciant hoīes: nec voce clamet nec manus ex
pandat nec oculos tollat vt hypocrita fiat.
hec ille. ꝛ sic pꝫ. Decimūsextū gen⁹ dicūt̄
humilitosi: q̄ semp humilia de se loquunt̄.
Vñ Aug. vt hr̄.xxij.q.ij.dicit sic. Cū hūili-
tatis cā mentiris si non eras pctōr anteq̄ꝫ
mētireris: mentiēdo efficieris qd̄ deuitaue
ras. Veritas in te nō est nisi te ita dixeris
pctōrē vt etiā esse cognoscas. Veritas aūt
ipa est vt qd̄ est dicas. Nā quō est humili-
tas vbi regnat falsitas. hec ibi. Nihil simu-
latio pficit: ṽitas in oēm partē sui eadē dꝫ
psistere ꝛc̄. Decimūseptimū gen⁹ dicunt̄
iubilate: q̄ in ꝯuiuijs postq̄ ipleti sunt iubi
lant ꝛ cantāt q̄sdā cātilenas vulgares q̄s
vētre vacuo nō dicebāt. Vñ Hugo de clau
stro aīe dicit. Norūt multi q̄ saturitatē vē-
tris sequit̄ leuitas corpis ꝛ vanitas mentꝫ
Scriptū est eñ. Sedit ppl's manducare ꝛ
bibere ꝛ surrexerūt ludere non inq̄t legere.
Sūt q̄ post delicati cibi fercula cū ī claustro
sedeāt nō lectioni ꝛ silētio: ꝫ curiositati va
cant ꝛc̄. Decimūoctauū gen⁹ dicuntur ca
tholici: q̄ oñdūt se bonos vt decipiāt alios
circa tpalia. sicut faciūt quidā q̄ vt habeāt
creditū freq̄ntāt eccl'ias: audiūt missas: in-
tersunt pdicationib⁹ vt habeāt filiā alicui⁹
diuitꝫ viri: vel vt fiāt heredes aut fideicom-
missarij seu tutores pupilloꝝ p aliqd̄ lega-
tū cū videant̄ fideles. Vnd̄ Aug. in omel.
dicit sic. Cū ceperint aliq̄b⁹ tēptationib⁹ ea
ipsa vel subtrahi vel negari q̄ isto velamīe
ꝯsecuti sunt vel ꝯsequi cupierūt: tūc necesse
est vt appeat vtrū lup⁹ sit in pelle ouina an
ouis in sua. hec ille. Decimūnonū gen⁹ di
cunt̄ laudate xp̄o: q̄ ad oīa dicta: audita vł
facta sua vt videant̄ corde gestare deū: di-
cunt laudate xp̄o. cū tñ corde blasphemēt
sicut fecit ille q̄ fracto flascone ꝛ effuso vi-
no dixit. laudate xp̄o. ꝫ nō de isto. Vñ Hie
ro. dicit. Hypocrite sunt q̄ strepitu labioꝝ
dño bñdicūt: ꝫ nuda mēte ṽitati ꝯdicūt ꝛc̄

Vigesimū gen⁹ dicunt̄ mangasceti: q̄ fre
quent̄ osculant̄ ymagines sctōꝝ q̄si videā
tur eas velle comedere. Vñ Hiero. in q̄dā
ep'la dicit sic. Si vis hr̄e ptē cū xp̄o xp̄i exē
plo tibi viuendū est. Si sctōꝝ cupis hr̄e cō
sortium a malicie ꝛ nequicie cogitatu pect⁹
emūda: qꝛ nō nisi sctōs: iustos: simplices:
innocētes ꝛ puros celestis aula suscipiet.
hec ille. Vigesimūprimū gen⁹ dicunt̄ mā
gaterra: q̄ curuant̄ ad terrā illā deosculan-
do sepi⁹. sic quidā faciūt in ecclesijs vt ma
gis humiles videant̄: nō aūt id faciunt ex
puritate deuotionis. Vñ Hiero. in ep'la ad
Celantiā dicit sic. Nihil est qd̄ nos ita deo
ꝛ hoīb⁹ gratos faciat q̄ꝫ si vite merito ma-
gni: ꝫ humilitate infimi sim⁹. Humilitatē
seq̄re non q̄ oñdit̄ atq̄ꝫ simulat̄ gestu cor-
poris aut ficta voce ṽboꝝ: ꝫ q̄ puro cordis
affectu exprimit̄. Aliud eñ est virtutē hr̄e
aliud ṽtutꝫ sil'itudinē: multo illa deformior
est supbia q̄ sub q̄busdā hūilitatꝫ signis la-
tet. Nescio eñ quō turpiora sunt vitia cum
ṽtutū specie celant̄. hec ille. Vigesimūse
cundū gen⁹ dicunt̄ mel in bocca: q̄ vt ange
li videant̄ ꝛ dicant̄ vtunt̄ verbis dulcib⁹ ꝛ
māsuetꝫ: ꝛ tñ seruāt venenū in corde. Job
xx. Cū eñ dulce fuerit in ore hypocrite ma
lū abscōdet illd̄ sub lingua sua: pcet illi ꝛ nō
derelinq̄t illd̄ ꝛ celabit in gutture suo. Pa-
nis ei⁹ ī vtero illi⁹ ṽtet̄ in fel aspidū intrin
sec⁹. hec ibi. Et Sene. ep'la.iij. dicit sic. Bar
barism⁹ est moꝝ sermo iocūd⁹ ꝛ anim⁹ do
losus. q̄dā se domi ꝯhūt: foris dilatāt ꝛ ex-
tendūt. Vitiū est hec diūsitas ꝛ signū va-
cillantꝫ animi ꝛ nondū hñtis tenorē suū. h̄
ille. hoc est venenum aspidū ꝛ insanabile.

Vigesimūtertiū gen⁹ dicunt̄ obediētes: q̄
ex obediētia oīa faciūt: osculant̄ se mutuo
ex obedientia: ꝛ alia turpissima faciūt q̄ cā
honestatꝫ omitto. vt patuit de societate Ba
rillotri bononie qua oīa habebāt cōia vxo
res: filias: diuitias ꝛc̄. Apoc̄ ij. Hoc ynū bo
nū habes: qꝛ odisti facta nicolaitarū q̄ ego

odi ⁊c̄. Uñ Criso sup Mat. dicit sic. Sexꝰ
muliebris incautꝰ est: q̄ non oīa que videt
⁊ audit cū rōne cōsiderat. Mollis etiā est
qm̄ facile flectitur: vel de malo ad bonū: vel
de bono ad malū. Uirilis aūt sexꝰ ⁊ cautior
est ⁊ durior. ꝓpterea simulatores sanctita
tis circa mulieres maxime negociantur: q̄
nec intelligere coꝝ simulatōes possunt ⁊ fa
cile ad eoꝝ dilectionē inclinant religionis
cā. Precipue tñ circa viduas negociantur.
Primo quidē: q̄ mulier nō facile decipitur
habēs ꝯsiliariū virū. deinde nō facile de fa-
cultatibꝰ suis aliq̄d dat cū sit sub alteriꝰ po-
testate. ꝓpterea dñs iudaycos sacerdotes
ꝯfundit ⁊ monet ne viduis amplꝰ cōmo-
rentur q̄ȝ ceteris: q̄ etiam si volūtas mala
nō fuerit: tamē suspitio mala est. Hec ille.
Uigesimūquartū genꝰ dicunt obseruan-
tiales quasi cerimoniales sue religionis ad
vnguē obseruantes. de quibꝰ Ber. dicit. hy-
pocrite volūt esse humiles sine despectu: pau
peres sine defectu: bene vestiri sine sollicitu
dine: delicate pasci sine labore: alijs adulā-
tes: alijs detrahentes: mordaces vt canes:
dolosi, vt vulpes: superbi vt leones. Intrin
secus aūt sunt lupi rapaces: mellis dulcedi
nem: id est inanis glorie ⁊ latentis lasciuie
vt vrsi querētes. Uolūt esse sine auctorita-
te iudices: sine visu testes: postremo falsi ac
cusatores ⁊ oī ꝟtute carētes. Hec ille. ver-
sutia culpabilis est quā p̄tendūt. Uigesi-
mūquintū genꝰ dicunt patiētes: q̄ ꝯtume-
lias sustinēt iudiciū dei laudātes: egritudi
nes tolerāt dei iudicia dep̄cantes: inopiā ⁊
aduersa queq̄ȝ amplectant dei iusticiā com
mendātes. Uñ Aug. in epl'a ad ꝓbā dicit
Perfacile est vestē ꝯtēptā hr̄e: inclinato ca
pite incedere: velū sup oculos dimittere: ſ
verū humilē patiētia oñdit iniurie. hec ille.
Uigesimūsextū genꝰ dicunt pacifici: qui
fingūt se pacē diligere quā abijciūt. Unde
Hugo li iij. de claustro aīe dicit sic. False pa
cis tres sunt sp̄es. Est ei pax estimata: pax
simulata: pax impata. Dū eñi inter secula-
res pacē querimꝰ dū discordes ad ꝯcordiā
reuocamꝰ estimant seculares q̄ inter nos
pacē habeamꝰ dū in vestimētis ouiū foras
eximꝰ ⁊ intꝰ quasi lupi rapaces gregem sim
plicē fratrū lacerādo dispergimꝰ: pacē simu
lamꝰ: ſ nō habemꝰ. duȝ vero p̄lati subditis
imperāt ⁊ eos discipline legibꝰ nō coartāt
solūmodo pacē docēt ⁊ nō tenēt. estimant
pacē seculares. simulāt puersi claustrales.

imperāt ⁊ non tenent tepidi pastores. Sic
ergo estimant a nescientibꝰ. simulant a non
habentibꝰ. impant a nō tenentibꝰ. Hec ille.
Uigesimūseptimū genꝰ dicunt penitētes
qui fingūt austeritatē pn̄ie exteriꝰ cuiꝰ nec
scintillā corde gestiūt. Uñ Greg. sup euā-
gelia dicit sic. Per simonē qui signant nisi
abstinentes qui foris carnē afficiūt: interiꝰ
tñ fructū pn̄ie nō acquirūt. Crucē ergo dñi
simon in angaria portat qui cū ad bonum
opꝰ sine volūtate ducit: rem bonā sine fru-
ctu opatur. Simon crucē portans nequaq̄
morit: q̄ oīs hypocrita corpꝰ quidē ꝓ absti
nentiā afficit: ſ tñ ꝑ amorē glorie mūdo vi
uit. hec ille. Uigesimūoctauū genꝰ dicunt
placidi: q̄ affabilitatē magnā ostendunt in
conuersatione alioꝝ. Uñ Hiero. in epl'a di
cit. Fictā humilitatē fugiens illā sectare q̄
vera est quā xp̄s docuit humilitatē: in qua
non sit supbia inclusa. Multi eñi huiꝰ vir-
tutis vmbrā: veritatē pauci sequunt. Per-
facile eñi est aliquā vestē hr̄e ꝯtemptā: sa-
lutare submissiꝰ: oculisq̄ȝ deiectis humilita
tē ac mansuetudinē polliceri: leta voce te-
nuiq̄ȝ sermone respōdere: suspirare crebriꝰ
⁊ ad oē verbū peccatorē ac miserū se clamare.
Sȝ si vel leui sermone offensus fuerit con
tinuo videbis attollere supciliū. leuare cer-
uicē. ⁊ delicatū illū oris sonū insano clamo
re repēte mutare. hec ille. Uigesimūnonū
genꝰ dicunt pizzochari q̄ ante oculos hoīȝ
oēm modū sanctitatꝭ ostendūt. Uñ Greg.
in registro dicit sic. Quid dicturi sumꝰ qui
iniqua opibꝰ docemꝰ ⁊ sola voce ea q̄ sunt
iusta p̄tendimꝰ. Ossa ieiunijs atteruntur
⁊ mente turgemꝰ: corpꝰ despectꝭ vestibꝰ tegit
⁊ elatione cordis purpurā supamꝰ. iacemꝰ
in cinere ⁊ excelsa non despicimꝰ. doctores
humiliū. duces supbie. ouina facie lupinos
dentes abscondimꝰ ⁊c̄. Trigesimū genus
dicunt pouerelli: q̄ maximā paupertatē pre
tendūt in vestitu: cū tñ nullā indigentiam
patiant. oīa vident ꝯtemnere vt oīa habe
ant. alios hortant ad ꝯtemptū rerū vt eis
dispensent. Uñ in collationibꝰ patrū colla
tione. vi abbatis piamonis dr̄ sic. Sunt q̄
euangelicā ꝑfectionē simulare potiꝰ q̄ȝ in
veritate arripere volūt coꝝ. s. laudibꝰ ꝓuo-
cati: q̄ vniūsis diuitijs mūdi ꝑfectā xp̄i pre
ferūt nuditatē ⁊c̄. Trigesimūprimū genꝰ
vocantur querulosi: q̄ alioꝝ vitia grauāt ⁊
sua leuigant. Uñ Greg. in omel'. dicit sic.
Multi dū plus vitā sacerdotū q̄ȝ suā discu

tiunt in erroris foueā dilabunt̄ min⁹ ꝯfide
rantes ꝙ nō eos vita sacerdotū lederet: ſ;
ipi humiliter bonis sacerdotū admonitio-
nibus aurē accomodarent. sed hypocritarū
more magna trabe vulneratos habentes
oculos eāq; negligentes: festucā tenuē in
alioꝝ oculis ꝯspiciūt ꝛc. Trigesimūsecun
dū gen⁹ vocant̄ sanctarelli: qui magnā ab-
stinentiā ostendūt coram alijs vt ieiunātes
ꝛ sancti appareāt: cū tñ deuorent pauperes
in abscōdito. Vñ Jsido. li. iij. de summo bo
no dicit. Qui ad ostensionem sanctitat̄ pre
tendit vt alijs qñq; precesse desideret: iste
nō est discipul⁹ xpi: ſ; prauitat̄ sectator exi-
stit. q: non pro deo: ſ; seculi honore studet
portare crucis honorē. Hec ille. Math. vi.
Cū ieiunatis nolite fieri sicut hypocrite tri
stes ꝛc. Trigesimūtertiū gen⁹ dicunt̄ sa-
rabayte: de quib⁹ beat⁹ Bñdict⁹ in pncipio
regule dicit sic. Hi sunt gen⁹ teterrimū qui
nulla regula approbati: expientia magistri
adhuc opib⁹ seculo seruantes fidē: mentiri
se deo p tonsurā noscunt̄ qui bini aut certe
singuli sine pastore. nō dñicis: ſ; suis inclu
sionib⁹ p lege eis est desiderioꝝ voluptas
cū qcq̄d putauerint vel elegerint hoc dicūt
sanctū ꝛ qd̄ noluerint h̄ dicūt nō licere ꝛc.
Trigesimūquartū gen⁹ dicuntur spiritelli
q̄ nolūt nisi de spū loq̄ ꝛ cū quodā stupore
ꝛ admiratōne vt magni spūales videant̄.
Vñ Greg. li. xv. moral. dicit. Vult hypo-
crita scire diuina eloq̄a: nec tñ vult facere.
vult docte loq̄: nec tñ viuere. hec ille. Tri-
gesimūq̄ntū gen⁹ dicunt̄ supstitiosi: de q̄b⁹
Prosper li. i. de vita ꝯtēplatiua dicit sic. Sūt
q̄dā q̄ velut cōuersi ex pstinis morib⁹ nihil
abijciūt. nō mēte mutant̄: ſ; veste. nō actu:
ſ; habitu. Hi sunt q̄ ſmone tñ nō ope secu
lo renūciasse ꝯtenti secularit̄ viuūt ꝛ vitia
sua inani pfessione vite melioris abscōdūt
ac religionis ymaginarie noīe palliati. opi
nionē virtut̄ p v̄tute suscipiūt. pdicant ma
gna: nec faciūt. accusāt vitia: nec deponunt.
publice sibi displicere simulant qd̄ occulte
cōmittūt. magni studēt videri nō fieri. hec
ille. Tales sunt q̄ nō obseruāt regulā suā.
Trigesimūsextū gen⁹ dicunt̄ scrupulosi. q̄
oēm pūctum regule stricte ꝛ ardue pōderāt
Vñ Ber. li. de pcepto ꝛ dispēsatiōe dic̄ sic.
Qui ſm regulā viuere statuūt ꝛ si nō adun
guē vt d̄r totā custodiūt ꝛ si q̄ p sui claustri
ritu vel mutāt vel ꝑtermittūt: a regulari tñ
pfessione nō discedūt. dū tñ sobrie ꝛ pie ꝛ
iuste p morib⁹ viuere nō desistūt ꝛc. Tri-
gesimūseptimū gen⁹ dicunt̄ solitarij: q̄ vitā
cōem fugiētes solitudinē appetūt. Vñ Ce
sari⁹ dicit sic. Videte vocationē vestrā fra-
tres charissimi: venire ad heremum summa
pfectio est: nō pfecte in heremo viuere sum
ma dānatio ē. Quid pdest si in loco q̄es te
neat̄ ꝛ inq̄etudo in corde seruet̄? Si in ha
bitatiōe sit silētiū ꝛ in habitatorib⁹ vitioꝝ
sit tumult⁹ ꝛ colluctatio passionū. Si exte
riora nr̄a serenitas teneat: ꝛ interiora tēpe
stas ꝛc. Trigesimūoctauū gen⁹ dicunt̄ ti
morosi: q̄ fingūt se timere deū in oī facto: cū
tñ mag̃ timeāt mūdū. Esa. xxxiij. Contriti
sunt in syon pctōres: possedit tremor hypo
critas. Vñ Bern. sup cantica dicit. Attēde
diligēter q̄d diligas: q̄d metuas: vñ gaude
as vel ꝯtristeris. Sub habitu religiōis ani
mū secularē ꝛ sub pānis ꝯuersiōis inueni
es cor peruersum. sub ꝑtextu cōis vtilitatis
v̄ba vēdere diuitib⁹ ꝛ matronis salutatio
nes. hec ille. Trigesimūnonū gen⁹ dicūt̄
singlares: de q̄b⁹ dic̄ Ber. sup cāt. ca. sic. Nō
vult̄ esse ꝯtēti vita cōi: nō sufficit vob̄ regu
lare ieiuniū: nō solennes vigilie: nō impost
ta disciplina nec mēsura quam vob̄ ꝑtimur
in vestiment̄ vel aliment̄. Priuata pferris
q̄b⁹ vr̄i curam semel nob̄ tradidistis. Quid
rursum de nob̄ intromittit̄? Nā illā qua no
bis totiēs deū ꝯsciētijs vr̄is testib⁹ offendi
stis ppriā. s. volūtatē vestrā. ecce nūc iterū
magistrā habet̄ nō me. Jlla vos docet na-
turā nō pcere roni: nō acq̄esce seniorꝝ cōsi
lio vel exēplo nō obtēpare: nob̄ nō obedi-
re. An ignorat̄ q: melior ē obediētia q̄; vi-
ctime? Nōne legistis in regl̄a vr̄a ꝙ q̄cq̄d
fit sine volūtate vel ꝯsensu spūalis pr̄is va
ne gl̄ie deputabit̄ nō mercedi. h̄ ille. Qua
dragesimū gen⁹ dicunt̄ iusti. Luc. xviij. Di
xit iesus ad quosdā qui in se ꝯfidebāt tan
q̄; iusti: ꝛ aspernabant̄ ceteros ꝛc. q̄ nō pfi
cere: ſ; ꝯspici cupiūt: q̄ in habitu aut genere
vite aliqua faciunt que ad laudē humanā
tendunt puta asperū cultū: vitiosum caput
negligentiorem prolixam: ꝛ impexam bar-
bam indictum argento odium ꝛ cubile hu
mi positum: torquere corpus faciles odisse
mundicias: squalorem appetere: cibis non
tñ vilibus: sed etiam horridis vti Unde
Prosper libro primo de vita contemplati-
ua dicit sic. Laudāt quoꝝ cupiūt pdicatio
ne laudari: ieiunant vt vultus sui pallorē p
niciosis laudib⁹ vendant: ad rephendēdos

alios pmptī: sʒ non patiunť a q̄buslibet vel leuiť rephendi. Ad faciē publicā patiētiā singūt: ꝛ in aīo iracūdie virꝰ abscōdūt. Ad nocendū parati cū nocēdi tp̄s inuenerint. Suoꝝ actuū negligentes fiūt: alioꝝ pcaci libertate censores. q̄ se associant virginibꝰ sacris: ꝛ viduis quibꝰ ꝯglutinanť affectu vt faciliꝰ ab ecclesie qđ dictū quoqʒ nefas est ꝙ ab earuʒ cōmunione discedant q̄ ꝛ si cū illis forte nō peccāt: tn̄ male suspitionis de se prebendo materiā: vitā maculis sinistre opinionis infamant. Hec ille. Ecce grauitas hypocrisis. Post hanc declarationem dixit sanctꝰ Tho. anime deuote. O aīa simplex iā potes intelligere quid sit hypocrisis quā diffinitiue Petrꝰ rauennas in quodā sermone declarat dicens. Hypocrisis ē subtile malū: secretū virꝰ: latens venenū: ꝟtutū fucꝰ: tinea sanctitatꝭ: hypocrisis secreta simulat: ꝓspera fallit: curiose mentiť: ꝛ crudeli arte ꝟtutes truncat mucrone ꝟtutū: ieiunū ieiunio perimit: oratione orationē vacuat: misericordiā miseratiōe ꝓsternit. Hec ille. Ne tn̄ belial gloriet ī argutijs suis docebo te quo pacto illi respondeas. Ad primū dic ꝙ mutatio faciei dauid fuit fictio figuralis: sicut glosa exponit in titulo illiꝰ ps̄. Benedicā dn̄m in oī tp̄e. Ad secundum dic ꝙ finis ꝓximꝰ simulationis est ostendere se aliud qʒ sit. Lucrū aūt vel glīa vel edificatio ꝓximi aut dignitas tp̄alis est finis remotꝰ que ꝑ accidēs ꝯcomitať simulationem. Ad tertiū dic ꝙ licet peccatū suū occultare absqʒ simulatiōe: ne scʒ scandalum exinde alijs genereť. sʒ illa nō est principaľ intentio hypocrite. Vn̄ Crisost. sup Mat. dicit sic. Tolle hoc vitiū de clero vt non velint hoībꝰ apparere ꝛ sine labore oīa vitia resecanť. Ex hoc em̄ vitio nasciť vt ne velint inter se meliorē hr̄e. hec ille. Ad quartum dic ꝙ simulationē iheu nō est necesse excusari a pctō ꝛ mēdacio: qꝛ malꝰ fuit. vtpote ab ydolatria hieroboā nō recedens. Cōmendať tn̄ ꝛ tp̄aliter remunerať a deo nō ꝑ simulatiōe: sʒ ꝑ zelo quo destruxit cultum baal vt pʒ. Tūc aīa consolata ex tali exhortatione ad veritatē vite gr̄as agens deo ꝛ suis doctoribꝰ abijt domū in pace ꝓponens seruire deo in sanctitate ꝛ iusticia ꝛ veritate Amen.

Feria quarta secunde dominice quadragesime. Sermo decimus quintus de peccato superbie.

Non venit ministrari.

Math. xx. Hodie aīa simplex fidelis ꝛ deuota saluti sue intēta accessit ad ecclesiam ꝛ audiens missam tā ex lectiōe ꝓphetie Hester. vi. ꝙ ex euāgelio aduertit vnā ꝯclusionē valde notabilē: scʒ. Supbia q̄ deo ꝛ regule ipsiꝰ nō subijciť grauissimū pctōꝝ esse cōuinciť. Rō istiꝰ ꝯclusiōis est illa. Quia in quolibet pctō duo attenduntť: scʒ cōuersio ad cōmutabile bonū que materialiter se hʒ in pctō: ꝛ auersio a bono incōmutabili que est formalis ꝛ cōpletiua cā pcti. Ex parte ꝯuersiōis nō hʒ supbia ꝙ sit maximū peccatoꝝ: qꝛ celsitudo quā superbꝰ inordinate appetit ꝫm suā rōnem nō hʒ maximā repugnantiā ad bonū ꝟtutꝭ. Sʒ ex pte auersionis supbia hʒ maximā grauitatē. Quia in alijs pctīs hō a deo aueritť vel ꝓpter ignorantiā vel ꝓpter infirmitatē vel fragilitatē vel ꝓpter ꝯcupiscibilitatē ꝛ desideriū cuiuscūqʒ alteriꝰ boni. Supbia aūt hʒ auersiōeʒ a deo ex eo ꝙ nō vult deo ꝛ eiꝰ regule subijci. Vn̄ Boetiꝰ dicit ꝙ cū omīa vitia fugiāt a deo: sola supbia deo se opponit. Et iō sic aūti a deo ꝛ eiꝰ ꝑcepti ꝑ se ad supbiā ꝑtinet cuiꝰ actꝰ est dei ꝯtēptꝰ. Sciendū ꝙ grauitas superbie ꝯtingit ex tribꝰ. Primo rōne motiui. Quāto em̄ aliq̄s minoris tēptatōis impetu cadit: tanto grauiꝰ peccat vt dic̄ Aug. In alijs aūt peccatꝭ est vehemētior īpugnatio: sicut ira vehemēter īpugnat ꝓpter suū īpetū. silr ꝛ ꝯcupiscētia ꝓpť eiꝰ ꝯnaturalitatē. vt dť. ij. ethicoꝝ. Difficile aūt ē ista euitare: iō minoris grauitatꝭ iudicanť. Motiuuʒ aūt in supbia ē ꝓpria excellētia q̄ nullo alio existēte posset appeti a spū hūano cuiꝰ obiectū cū sit honestū apparens magꝭ hʒ silitudinē cū fine ꝛ auertit ab vltimo fine. Cū ei motiuū eiꝰ magꝭ habeat apparentiā boni: iō error circa ipm est magꝭ nociuꝰ. Scd̄o rōne originis. Est em̄ origo oīm alioꝝ peccatorū. Vn̄ sup illud ps̄. Supbi iniq̄ agebant. dicit glo. Supbia est maximuʒ pctm̄ in homīe: qꝛ inde manauit nostri origo delicti. Nā oīa pctā vel actꝰ vel obiecta eorum intendit vt frequenter ordinare in finē suū intentū: puta iste vult habere pecuniā vt inde excellētior appareat. Unde Aug. xi. super Gene. xxi. dicit. Neqʒ essent homines amatores pecunie nisi eo putarenť excellētiores quo ditiores. Tertio ratione adhe

fionis. Difficile enim est vitare aliquod pctm̄ propter eius latentiam et sic difficile est euitare superbiam quia etiam ex ipsis bonis occasionem sumit. Unde Aug. in regula dicit. Cetera pctā in malis operibus exercentur vt fiant: superbia vero bonis operibus insidiatur vt pereant. Et ps. In via hac qua ambulabam absconderunt superbi laqueum mihi. Unde motus superbie occulte subrepens postquam deprehensus fuerit per rationem facile euitatur. tum ex consideratione proprie infirmitatis. Eccl. x. Quid superbis puluis et cinis. tum ex consideratione diuine magnitudinis. Job. xv. Quid tumet contra deum spūs tuus. tum ex imperfectione bonorum de quibus homo superbit. Esa. xl. Omnis caro fenum et omnis gloria eius quasi flos agri. Et. lxiiij. Quasi pannus menstruate vniuerse iusticie vestre. His intellectis aīa exiuit ab ecclesia vadens domum cum proposito seruiendi deo humiliter: Et ecce belial intendens eam ab hoc proposito reuocare ait. O aīa simplex quam facile deciperis tam leuiter credendo volo tibi ostendere quod superbia non est maximum peccatorum. Primo sic. Nullum pctm̄ est repromissum a deo: quia illud quod ipse permittit etiam facit: sed superbia connumeratur inter permissiones diuinas. Dicitur enim Esa. lx. Ponam te in superbiam seculorum: gaudium in generatione et generationem. ergo superbia non est pctm̄.

Secundo sic. Illud per quod homo deo assimilatur appetere et velle non est pctm̄: quia quelibet creatura naturaliter hoc appetit et in hoc optima eius perfectio consistit: et precipue hoc conuenit creature rationabili que facta est ad imaginem et similitudinem dei. Gen. ij. sed per superbiam homo deo assimilatur: quia vt dicit Prosper li. sniarum. Superbia est amor proprie excellentie per quam homo deo assimilatur qui est excellentissimus. ps. Excelsus super omnes gentes dñs et super celos gloria eius ergo etc. Tertio sic. Omne pctm̄ contrariatur caritati: sed pctm̄ superbie non contrariatur caritati neque quantum ad dilectionem dei neque quantum ad dilectionem proximi: quia excellentia quam quis inordinate appetit per superbiam non semper contrariatur honori dei aut vtilitati proximi. ergo superbia non est pctm̄ mortale. Quarto sic. Multa sunt vitia que contrariantur maioribus virtutibus: puta infidelitas: desperatio: odium dei: homicidium. superbia vero contrariatur humilitati que non est maxima virtutum. i. Cor. xiij. Maior autem horum est caritas. ergo superbia non est maximum peccatorum. Anima vero abijt tristis querens et consules legis doctores. Cui mox obuiauit moyses a quo cognita causa mestitie ait. Ego declarabo conclusionem tuam testimonio legis quadruplicis. scilz.

Legis naturalis.
Legis diuinalis.
Legis prophetalis.
Legis humanalis.

Primo testimonio legis

naturalis. et hoc quadrupliciter. s. per rationes naturales. per phos morales. per poetas. per exempla gentilium. Quantum ad primum sciendum quod grauitas pcti superbie consideratur ex quattuor. Primo ex parte diffinitionis. Nam superbia nominatur ex hoc quod aliquis per voluntatem tendit supra id quod est. vnde Isido. li. ethimol. dicit quod superbus dicitur quia vult supra videri quam est. qui enim vult supergredi quod est superbus est. Habet autem hoc ratio recta vt voluntas vniuscuiusque feratur in id quod est proportionatum sibi. quando autem voluntas imperat aliquid quod aduersatur rationi recte hoc facit rationem pcti quia secundum Dyo. iiij. ca. de diui. no. Malum aīe est preter rationem esse: ideo superbia est graue pctm̄. Secundo ratione originationis. Superbia enim consideratur dupliciter. Uno modo quantum ad obiectum. et sic est speciale pctm̄ cum habeat speciale obiectum. Est enim superbia inordinatus appetitus proprie excellentie. Alio modo quantum ad redundantiam perfectum. et sic a superbia originantur alia pctā dupliciter. Uno modo inquantum alia pctā ordinantur ad finem superbie que est propria excellentia ad quam potest referri omne id quod inordinate appetit. Nam vsurarij et raptores ab vsuris et rapinis ideo non cessant: quia inter vicinos suos honorifice viuere non possent si ab eis cessarent. Unde Greg. xxxiij. moral. dicit quod alter intumescit eloquio: alter infimis et terrenis rebus: alter summis celestibusque virtutibus. Alio modo inquantum homo per superbiam contemnit diuinam legem per quam prohibetur a peccando. secundum illud Iere. ij. Confregisti iugum: rupisti vincula: dixisti non seruiam.

Tertio ratione corruptionis. Nam aliquod pctm̄ potest corrumpere virtutem dupliciter. Uno modo per directam contrarietatem ad virtutem: et hoc modo superbia corrumpit humilitatem ad quam pertinet retrahere aīm ab inordinato appetitu magnorum: quia superbia subiectionem aspernatur. Alio modo abutendo ipsa virtute: et sic superbia corrumpit quamlibet virtutem inquantum ex ipsis virtutibus sumit occasionem superbiendi sicut et quibuslibet alijs rebus ad excellentiam pertinentibus. vnde Greg. li. xxxiij. moral. dicit quod superbia nequaquam est vnius virtutis extinctione contenta. Per cuncta aīe membra se ingerit et quasi generalis ac pestifer morbus omne corpus corrumpit. Et Isi. dicit quod superbia est ruina omnium virtutum. Quarto ratione aggrauationis.

Nam supbia ē grauissimū pctm̄ dupliciter. Primo ex se rōne auersionis a deo. Vn̄ su per illō Job xxxiij. vt auertat hoīem ab ini quitate. dic̄ glo. ꝙ ꝯtra cōditorē supbire est ei⁹ ꝑcepta peccādo trāscendere. Secūdo ꝙ supbia causat grauitatē alioꝝ pctōꝝ. Cō tingit enī ante supbiā esse aliq̄ pctā leuiora q̄ ex ignorātia vel infirmitate cōmittunt: ꝫ int grauia pctā ꝑmū ē supbia sicut causa ꝑ quā alia pctā aggrauāt. Et qꝛ id qđ ē ꝑmū in causando ē vltimū in recedēdo: idō super illō ps. Emūdabor a delicto maxio. dic̄ glo. hoc ē a delicto supbie: qđ ē vltimū redeūti bus ad deū ꝛ ꝑmū recedētib⁹. Nā alijs vi tijs in fugā cōuersis sola supbia in cāpo re manet nō cessans īpugnare hoīem dū ipse viuit. vn̄ quidā. Cū bn̄ pugnabis cū cuncta subacta putabis. Que mag̃ infestat vincē da supbia restat. Et sup illō ps. Si mei nō fuerint dn̄ati tūc īmaculat⁹ ero. dic̄ glo. Su perbia ē initiū ꝛ cā oīs pcti: quā q̄ caret ve re ē īmaculat⁹. ꝛ sic patꝫ grauitas superbie.

Quātū ad secūdū sciēdū ꝙ supbia ē val de detestanda. qm̄ licꝫ magnā felicitatē ꝑ mittat s. potētie: dominij: ꝛ tpalis honoris: nō tn̄ ꝑmittit stabilitatē. qđ pꝫ q̄druplicit. Prio Tull. li. i de offi dic̄ sic. Jn reb⁹ etiā ꝓsperis supbia fugiēda ē ꝛ arrogātia. Naꝫ vt aduersas res sic secūdas īmoderate fer re leuitat̄ ē. hec ille. Secūdo Seneca epl̄a xlvij. dic̄ sic. Jn hoīes nr̄i similes supbia nō agim⁹ imperiū nec quicꝙ vel minima hui⁹ tute exigim⁹. pret corp⁹ qđ solū aīo famula ri debere censem⁹. Alioqn̄ seruitia ē in obse quiū cogere quos nobis fratres eadē natu ra ꝓpagauit ꝛ qb⁹ a deo pr̄e cōmuniū bono rū spondet̄ hereditas. hec ille. Tertio Sa lustius ī iugurtino dic̄ sic Popul⁹ ꝛ senat⁹ roman⁹ ante cartaginē deletā placide mo destecꝫ rēpublicā tractabat: necꝫ gl̄ie necꝫ honoris certamē erat: ꝫ vbi illa formido mē tis discessit: ilico ea q̄ secūdas res amāt lasci uia atꝫ supbia incessere: ꝫ met⁹ hostilis in bonis artib⁹ ciuitatē detinebat. Jtaqꝫ ī re bus aduersis optauerūt ociū qđ postꝙ adepti sunt: asperi⁹ acerbiusqꝫ sic nempe ce pere nobilitas dignitatē. popul⁹ libertatē ī libidinē vertere: sibi q̄sqꝫ ducere: rapere: tra here hec ille. Quarto Sydoni⁹ in epl̄ari li. ij. dic̄ sic. Quidā ius fasqꝫ cōmune super gressi sūmā btitudinē summā p̄tatē putāt. Hoc ipō satis miseriores ꝙ parū intelligūt se inq̄etissimo famulatui subiacere. Naꝫ sic homib⁹ reges ita regib⁹ dominādi desideria dominant̄. hec ille. Fugiēda ē ḡ supbia q̄ mores bonos puertit ꝛc. Quātū ad ter tiū sciēdū ꝙ stat⁹ dominij ꝛ potētie ꝑ sup biā acq̄sit⁹ ē valde piculosus ꝛ inq̄et⁹. pꝫ q̄ druplicit. Prio Plaut⁹ ī aulularia dic̄ sic. Res nimiū singularis ē hō. parē ferre non patiēs. Minores despicim⁹: maiorib⁹ inui dem⁹ ab equalib⁹ dissentim⁹. hec ille. Se cundo Juuenalis li. iiij. dic̄ sic. Quia tu gal line fili⁹ albe. Nos vilis ppl̄s nati infelicib⁹ ouis. hec ille. Tertio Ouidi⁹ li. i. de fastis dic̄ sic. Fast⁹ inest pulchris: seqturqꝫ supbia formā. hec ille. Et claudian⁹ in maiori dicit sic. Jnquinat egregios adiūcta supbia mores. Et Primas dic̄ sic. Si tibi gr̄a: si sapientia: formaqꝫ desit. Destruit oīa sola supbia si co mitet̄. Quarto Sene. tragedia. ij. dicit sic. Vos quib⁹ rector maris atꝫ terre ius de dit magnū necis atqꝫ vite. Ponite inflatos tumidosqꝫ vult⁹. Quicq̄d a vob minor extī mescit. Maior hoc vob dn̄s mināt̄. Omne sub regno grauiore regnū ē. Quē dies vidit veniēs supbū. Hūc dies vidit fugiēs iacen tem. Nemo ꝯfidat nimiū secūdis. Nemo de speret meliora lapsis. Miscet hec illis ꝑhi betqꝫ cloto. Stare fortunā. rotat oē̄ fatū. Nemo tā diuos habuit fauētes. Crastinuꝫ vt possit sibi polliceri. Res de⁹ nr̄as celeri ci tatas Turbine versat. hec ille. Sic ḡ patꝫ ꝙ supbia apud poetas ē grauit̄ reprobata ꝛc.

Quātū ad exēpla gētiliū sciēdū ꝙ supbia ꝯdenāt̄ q̄druplicit. Prio Marcus drusus tribun⁹ plebis rome dū cōtionaret̄ in sena tu sup quodā facto valde arduo ꝛ q̄dā no bilis roman⁹ dict⁹ luci⁹ philipp⁹ q̄ erat cō sul roman⁹ ipm̄ interrupisset ꝙ nō recte lo queret nec ꝯsuleret. iste drusus cepit eū per collū ꝛ ꝑ clientulū suū ꝛ nō ꝑ pūblicū mini strū iussit eū duci ad carcerē q̄ tanta violē tia cū cepit ꝙ mult⁹ sanguis de narrib⁹ ei⁹ fluxit. Cūqꝫ senat⁹ misisset ꝑ druso vt ad cu riā veniret: renuit dicēs. Cur nō poti⁹ sena tus ad ipm̄ in curia hostili veniret vbi ipse reddebat iura plebi. Vn̄ tribun⁹ maxia su perbia senat⁹ imperiū despexit: ꝫ sibi male successit. vt dic̄ Valeri⁹ li. ix. ca. v. Secūdo Marc⁹ antoni⁹ dū esset ī cōuiuio cū pluri bus nobilib⁹ romanis ꝛ allatuꝫ esset caput Casserij ruffi senatoris alijs diuertētib⁹ fa ciē dixit. Adducite hoc caput ꝓpius: q̄ dili genter inspecto ait. hūc nō noui. O superbo de senatore. O imptēs de occiso confessio.

Valeri⁹ ibidē. Tercio Xerxes ꝓponēs bel
lum iniicere ꝯtra grecos cōuocatꝭ baronib⁹
suis superbe ⁊ arrogant̄ dixit eis. Parate
vos obedire ⁊ nō ꝯsulere. q̄ cū bellaret ma-
ximo exercitu cōtra grecos turpiter deuict⁹
fuit. Quarto hānibal cū staret elat⁹ ⁊ su-
perbus in castris post victoriā habitā de ro
manis apud cannas nemini dabat respon
sum nisi ꝑ famulū internūciū: imo etiā fra-
trem suū hasdrubalē contēpsit. q̄ tandez fu
gat⁹ ꝑ scipionē deuict⁹ ē. Ecce fiuis supbie.

Secūdo declarat̄ eadē cō

clusio testimonio legis diuinalis. Sciendū
ꝙ supbi faciūt q̄ttuor mala. Primo sunt su
is maiorib⁹ inobediētes. Nam adā ꝓpt̄ ex
cellentiā quā appetiit cū audisset. Eritis sic̄
dii ⁊c̄. De ligno vetito comedit ⁊ deo inobe
diens fuit. Gen̄. iii. Agar ancilla abrae vi-
dens se cōcepisse despexit sarā dn̄am suam
Gen̄. xvi. Pharao supbus nolens obedire
deo dixit. dn̄m nescio ⁊ israel nō dimittam
Exo. v. Rebellio ⁊ inobediētia Chore. Da
than ⁊ abiron: ex superbia magna ꝓcessit.
Nume. xvi. Secūdo sunt a supiorib⁹ cito
discedētes. Nā volētes supbe edificare tur
rim deuenerūt ad ꝯfusionē linguarū. Gen̄.
xi. Dauid supbe numerās ppl'm deuenit ad
pestilētiā ii. Reg. xxiiii. Aman q̄ supbe vo
lebat ab om̄ib⁹ adorari deuenit ad patibu
li suspēsionē. Hester. iii. ca. ⁊. v. Balthasar q̄
supbe abusus ē in cōuiuio sacris vasis tem
pli dn̄i interfect⁹ est a dario. Dan̄. v. Antio
chus supbe ꝯtra iudeos ⁊ ciuitatē sanctam
locut⁹ ē ⁊ deuenit ad maximā miseriā ⁊ hor
ribilē egritudinē. i. Mach. ix. Tertio sunt
multis facinorib⁹ causaz ꝓbentes. Nam li-
bido dominādi quā habuit ieroboā timēs
ne ppl's rediret ad domū dauid fec̄ eū ido-
latrare. iii. Reg. xii. Post victoriā habitaz
de arphaxat nabuchodonosor multas ciui-
tates ⁊ regna destruxit. Judith. iii. Antio-
chus superbe intrauit sanctificationē ⁊ ac-
cepit altare aureū. i. Machab. i. Quarto
sunt morib⁹ bonis resistētes. Naz amalech
percussus a muliere vocauit armigerū suuz
dicēs ei. Percute me ne dicat̄ ꝙ a muliere
sim occisus. Judic. ix. Dubitat̄ cuz q̄ttuor
fuerit reges q̄ ppl'm dei afflixerint scz Pha
rao. Nabuchodonosor. Senacherib. ⁊ An
tiochus. velut ministri diuine iusticie ⁊ sup
bierint cōtra deū cui⁹ istoꝝ fuit supbia gra-
uior. Nā pharao ꝓ pctō iudeoꝝ quo vendi
derunt sanguinē ioseph innocentꝭ tanꝙ mi
nister diuine iusticie afflixit grauissime po-
pulū dei ſm ꝙ. xxiii. q. iiii. c. nabuchodono-
sor. dr̄ sic. Pharao hō erat ꝙtū ad naturā.
rex ꝙtū ad dignitatē. captiuū dei ppl'm pos
sidebat ꝙtuz ad cām: flagellis clement̄ ad-
monit⁹ ꝙtū ad penā. hec ibi. De nabucho-
donosor. xxiii. q. v. ca. remittunt̄. §. hinc no-
tandū. dr̄ sic. Vn̄ cū dn̄s diceret ad ꝓphaꝫ
de nabuchodonosor. Quid dabo ei ꝓ labo
re quo seruiuit mihi apud tirū: statim subiū
xit da. hoc ē datā ꝓuinciā egyptū ⁊ ethio-
piam. Cū aūt in corpe suo supbiens postea
diceret. Nonne ē hec babylon quā ego con
didi in robore regni mei: Et statim inmuta-
uit de⁹ mentē ei⁹ rōnabilē ⁊ induit eū feri-
na bestialitate ꝟt ab hoīb⁹ fugiēs cū bestiis
viueret. hec ibi. De senacherib ibidez dr̄ sic.
Vn̄ ip̄e dn̄s ait ꝑ ꝓphetaꝫ. Virga furoris
mei assur ip̄e aūt non cognouit. Assur erat
virga furoris dn̄i: q2 ꝑ eū innumeras gētes
diuina iusticia flagellare disposuit. Ip̄e ve
ro nō cognouit: q2 in supbia elat⁹ victoriaꝫ
quā assecut⁹ fuerat nō diuine potētie: ꝫ suis
virib⁹ attribuit. Vn̄ ip̄e dn̄s sic cōtra eius
supbiā loquit̄ dicēs. Numq̄d gloriabit̄ serra
cōtra eū q̄ secat in ea: Aut numq̄d exaltabi-
tur securis cōtra eū q̄ cedit in ea: Quib⁹ si-
militudinib⁹ satis ꝑspicue ostēdit̄: ꝙ sicut
serra ⁊ securis nec secare nec cedere ligna
possunt nisi ab alio regant̄. ac ideo cōtra re
gentē se supbire nō debēt. sic illi ꝑ quos de⁹
punit absqꝫ nutu diuine dispositionis nihil
agere valēt. ac iō ꝯtra regētē se supbire eis
non licꝫ. hec ibi. De antiocho ibidē dicit̄ sic
Per antiochum quoqꝫ cum idolatriam iu-
daice plebis dn̄s puniret ⁊ pacem quaz ex
lege dei abiectam ex sacris nationū assum
ptis querebant: illis in perniciem verteret:
quia dei dispositionē ignorans sue facultati
deuastationē illius plebis attribuit: inpre-
catur in eū ꝓpheta dicens. Effunde irā tuā
in gentes que te non nouerunt ⁊ in regna
que nomen tuuz nō inuocauerunt: ne forte
dicant in gētibus. vbi est deus eorum: hec
ibi. Om̄es isti deuastationē iudeoꝝ intēde
bant. Et in supbiā elati grauissime sunt fla-
gellati. Nam pharao submersus est in mari
vnde de ꝑse. di. iiii. c. nec quē ꝙ. dr̄ sic. Cerni
mus in rege pharaone qui diu reluctatus
⁊ in sua perfidia demoratus. tam diu resi-
stere potuit ⁊ preualere donec ad aquā ve-
niret: quo cū venisset victus est ⁊ extinctus

hec ibi. Nabuchodonosor mutatꝰ ē in besti am. vñ. xvij. q. iij. c. miror. dić sic. Si de ꝑtāte ꝓsumit Nabuchodonosor regē intēde qui causa supbie in bouē ē ex homīe cōmutatꝰ. hec ille. Sicut aūt ī hystoria scholastica dr. Ista nō fuit passus ꝺm corpis īmutationē ſ ꝺm mentꝫ alienationē ⁊ ablatꝰ ē ei sensus ⁊ vsus lingue ⁊ videbat sibi ꝙ esset bos vl thaurꝰ in anterioribꝰ: leo aūt in posterioribꝰ. Daniel ꝟo ꝓ eo orauit ⁊ septē tpa. i. septē anni ad suas pces in septē menses mutati sunt in ꝗbus septē mēsibus dies. xl. insaniā patiebat. per alios aūt. xl. ad corrediens fle bat ⁊ orabat ita ꝙ ex magnis fletibꝰ oculi eiꝰ vt caro facti sunt. Cōpletis aūt septē mē sibus reuocatꝰ ē: ſ regere noluit donec com pleuit pniām septē annoꝝ ī ꝗbꝰ nō comedit carnes nec bibit vinū. Senacherib cū vel let deuastare hierlm ⁊ iudeā ⁊ tumore sup bie blasphemaret dñm deū israel: eadē no cte misit dñs angelum suū q̄ percussit oēm virū robustū ⁊ bellatorē ⁊ pncipē exercitꝰ regis assirioꝝ. centūoctogintaquinqꝫ milia viroꝝ. Reuersusqꝫ ē cū ignominia in terra sua. Cūqꝫ ingressus esset in domū dei sui: fi lij q̄ egressi fuerāt de vtero eiꝰ interfecerūt eū gladio. vt habet. iiij. Regꝫ. xix. Et. ij. pa ralipo. xxxi. Ubi rabi salomō dić ꝙ oīa cor pora interfectoꝝ igne cremata sunt infernali vindicta ꝓpt regis supbiā ⁊ blasphemiā cōtra deū qḋ patuit: qꝛ spoliātes eos iudei nō inuenerūt nisi vestes ⁊ arma illesa. cor pora ꝟo in cineres redacta. Anthiocus aūt supbe locutꝰ ē: vēturū se hierosolymā ⁊ cō genē sepulchri iudeoꝝ eā facturū. Deꝰ aūt ꝑcussit eū insanabili ⁊ inuisibili plaga. Naꝫ apprehēdit eū dolor dirus viscerū ⁊ amara internoꝝ tormēta. ita vt de corpore eiꝰ ver mes scaturirent. odore etiā illiꝰ ⁊ fetore ex ercitus grauabat: ita vt nec ipe fetorē suū ferre posset: ꝑegre in mōtibꝰ miserabili obi tu vita defunctꝰ ē. Ecce grauē punitionem istoꝝ regū pre supbia ipoꝝ. Dubitat cuius eorum supbia fuerit grauior ⁊ culpabilior. Rñdeo. In pharaone fuit supbia cū obdu ratione cordis. Exo. x. Induratū ē cor pha raonis: nō vult dimittere pplm in q̄ defuit sanctoꝝ oratio ⁊ ppria ꝯtritio. In nabucho donosor fuit supbia cū idolatria: qꝛ fecit sta tuam aureā ⁊ iussit vt q̄cunqꝫ nō adoraret eam iactaret in fornacē ardētē. Daniel. iij. Sꝫ nō fuit obduratio cordis qꝛ daniel ꝓ eo orauit ⁊ ipse pniām verā egit. In senache rib fuit supbia cū obstinatione ⁊ idolatria: qꝛ fugiēs cadauera sui exercitꝰ cū esset in tē plo dei sui vouit se sacrificare duos filios su os si ꝓspere rediret in regnū suū qḋ illi au dientes occiderūt patrē suum. Etiā adiecit blasphemias cōtra deū israel. ꝓpt q̄s oraue runt Ezechias rex ⁊ Esaias ppha cōtra se nacherib ac vociferati sunt vsqꝫ in celū. ij. Paralipo. xxxi. Uñ nec penituit etiā viso flagello diuine iusticie. In antiocho fuit su perbia cū obduratōe: qꝛ supbia repletꝰ igne spirās animo in iudeos ⁊ pcipiēs accelera ri negociū. quippe q̄ nullo modo a sua mali cia cessaret. ij. Mach. ix. fuit idolatria cū sa crilegio: qꝛ tēplū spoliauit ⁊ vasa scā abstu lit ⁊c. vt patꝫ. i. Mach. i. Fuit blasphemia ⁊ homicidiū ⁊ succensio ciuitatꝫ hierlm. vt dr ibidē. Fuit fictio ⁊ mendacium in epla quā scripsit iudeis vnde nō merebat scōꝝ dep cationē. Fuit pnīa eiꝰ more dānatoꝝ q̄ do lent de pena ⁊ nō de culpa. Sap. v. ideo ora bat scelestus dñm a quo nō esset misericor diā cōsecuturꝰ. ij. Mach. ix. Propterea sup bia antiochi fuit grauior: qꝛ pluribꝰ ⁊ maio ribꝰ obnoxia pctīs ⁊ grauioribꝰ penis vt pꝫ

Tertio declarat eadē cōclusio testimonio legis ꝓphalis. Sciendū ꝙ supbia ē grauissima int pctā q̄druplicit.

Prio rōne derelictiōis. Nam ꝓpt supbiā hō derelinquit a deo. vñ Leuit. xxvi. dr sic. Si nō audieritꝫ me nec feceritꝫ oīa mādata mea visitabo vos velocit ī egestate ⁊ ardo re qui cōficiat oculos vr̄os ⁊ cōsumet aīas vestras. frustra seretis sementē que ab ho stibus deuorabit. ponā faciē meā ꝯtra vos ⁊ corruetis corā hostibꝰ vestris ⁊ subijcie mini his q̄ oderunt vos. fugietisqꝫ nemine ꝑsequente. Sin autē nec si obedieritis mihi addā ad corruptiōes vr̄as septuplū ꝓpter pctā vr̄a ⁊ cōterā supbiā duricie vr̄e ⁊c. Et Nume. xv. dr sic. Aīa q̄ per supbiā aliq̄d cō miserit siue ciuis sit ille siue peregrinus: qm̄ aduersus dñm rebellis fuit peribit de pplo suo. Uerbū em̄ dñi ꝯtēpsit ⁊ pceptū illiꝰ fe cit irritū: idcirco delebit ⁊ portabit iniq̄tatē suā. Et Deut. i. dr sic. Cūqꝫ instructi armis pergeretꝫ in montē ait mihi dñs. dic ad eos Nolite ascēdere neqꝫ pugnetꝫ. Nō em̄ sum vobiscū ne forte cadatꝫ corā inimicis. Locu tus sum ⁊ nō audistis: ſ aduersantes impe rio dñi ⁊ tumētes supbia ascēdistis in mō tem ⁊c. Scḋo rōne dānatōis. vñ Tob. iiij.

dicit᷑. Suꝑbiaꝫ nūꝙ̄ in tuo sensu aut in tuo
verbo dn̄ari ꝑmittas. In ipsa em̄ sumpsit
initiū oīs ꝑditio. ⁊ Job. xx. dicit᷑. Si ascēde
rit in celū suꝑbia eiꝰ ⁊ caput eiꝰ nubes teti
gerit q̄si sterquiliniū in fine perdet᷑. Tertio
rōne detestatōis. vn̄ Prouer. xviij dr̄. Arro
gantiā ⁊ suꝑbiā ⁊ viā prauā ⁊ os bilingue
detestor. ⁊ xi. ca. Ubi fuerit suꝑbia ibi erit ⁊
ꝯtumelia. ⁊ Ecc̄. x. Odibilis corā deo ⁊ ho
minibꝰ ē suꝑbia. Initiū suꝑie hoīs aposta-
tare a deo: qm̄ ab eo q̄ fecit illuꝫ recessit cor
eius: qm̄ initiū pcti oīs ē suꝑbia. q̄ tenuerit
illā adimplebit᷑ maledictis ⁊ subuertet euꝫ
in finē. radices gentiū suꝑbarū arefecit deꝰ
⁊c̄. Quarto rōne vilipēsionis. Nam ꝓpter
suꝑbiā q̄ se exaltat hūiliabit᷑ ꝑ vilipēsioneꝫ
vt pꝫ de lucifero. vn̄ Esa. xiiij. ponunt᷑ decē
cause suꝑbie eiꝰ q̄bus correspōdēt decē vili
pensiones. Prima causa fuit pulchritudo
nature. vnde dicit᷑ dicebas in corde tuo. In
celū conscendā. De illa pulchritudine dicit᷑
Ezech. xviij. Eleuatū ē cor tuū ī decore tuo
Ecce suꝑbia. cui dicit᷑. Quō cecidisti de celo
lucifer qui mane oriebaris. Ecce vilipensio
Secūda causa fuit virtꝰ seu fortitudo. Nā
de sua v̄tute suꝑbiēs exprobrabat ceteros
angelos dicēs. Suꝑ astra celi. Ecce suꝑbia
cui dicit᷑. Corruisti ī terrā q̄ vulnerabas gē
tes. i. despiciebas alios angelos. Ecce vilipē
sio. Tertia causa fuit sciā: q2 fuit plenꝰ sapi
entia de q̄ suꝑbiens dic̄. Exaltabo soliū me
um. i. intellectū plenuꝫ sciā. Ecce suꝑbia cui
dicit᷑. Infernꝰ subtus cōturbatꝰ ē in occur-
sum aduētꝰ tui. i. intellectꝰ tuus obtenebra-
tus cui infernus dominat᷑. Ecce vilipensio.
Quarta causa fuit ptās. Erat em̄ ꝑnceps
oīm angeloꝝ ꝑ quē illuminatiōes dei ꝑue-
niebāt ad alios angelos. Nā angelꝰ suꝑior
illuminat. purgat: ⁊ ꝑficit inferiorē de q̄ po
testate suꝑbiēs dic̄. Sedebo in monte testa
menti. Ecce superbia. cui dr̄. Suscitabit tibi
gigātes: i. alij angeli velut gigātes domina
buntur tibi. Ecce vilipensio. Quīta causa
fuit astutia. Erat em̄ prudēs ꝓm naturā in
consilijs ⁊ agendis: ꝫ hanc prudētiā cōuer
tit in astutiā male agendoꝝ. vn̄ suꝑbiēs di-
cit. In lateribꝰ aquilonis. Cogitauit em̄ ⁊
si nō ero ꝑnceps equalis deo respectu bo-
noruꝫ: saltē ero ꝑnceps ei equalis respectu
maloꝝ. ps̄. Quid gloriaris in malicia q̄ po
tens es in iniq̄tate? Ecce suꝑbia cui dicitur
Om̄es ꝑncipes terre surrexerunt de solijs
suis. oēs ꝑncipes nationū ⁊ vniuersi respō
debunt ⁊ dicēt tibi. Et tu vulneratꝰ es sicut
⁊ nos: nostri similis effectꝰ es. Nam cū sint
tres ierarchie angeloꝝ de qualibꝫ ierarchia
cecidit tertia pars. Apo. xviij. Draco traxit
tertiā partē stellarū. De ꝑma ierarchia dr̄.
Om̄es ꝑncipes terre. de secūda dr̄. Om̄es
principes nationū. de tertia dr̄. Et vniuersi
⁊c̄. Qui em̄ volebat esse eq̄lis creatori deue
nit ad hāc vilitatē vt esset eq̄lis infimis an
gelis q̄bus ante ruinā preerat. Ecce vilipen
sio. Sexta causa fuit diuitie. de quibꝰ Eze
chiel. xviij. dr̄. Om̄is lapis preciosus operi
mentū tuū: aurū opus decoris tui. Nā alios
angelos ad ornamentū suū quasi vestē ha
buit quoꝝ dū claritatē trāscēderet ex eoruꝫ
cōparatione clarior fuit. quā claritatē suꝑ
biens amisit dicēs. Ascendā. cui dr̄. Detra-
cta ē ad inferos suꝑbia tua. Ecce vilipēsio.
Septima causa fuit elatio. i. falsa extima-
tio de se. Naꝫ volūtas cuiuslibꝫ creature re
ctitudinē in suo actu nō hꝫ nisi a diuina vo-
luntate reguleт᷑ ad quā ꝑtinet vltimꝰ finis.
sicut q̄libet voluntas inferioris dꝫ regulari
ꝓm volūtatē suꝑioris. vt volūtas milit̄ ꝓm
ducis exercitꝰ. Et hoc mō angelꝰ peccauit
cōuertēdo se ꝑ liberuꝫ arbitriū ad ꝓpriuм
bonū absq̄ ordine ad regulā diuine volun
tatis. Ideo suꝑbiēs dic̄. Suꝑ altitudinē. s.
diuine volūtat̄. cui dr̄. Cōcidit cadauer tuū
id ē ista inordinatio volūtat̄ obstinata ē in
malo cuꝫ adhuc maneat in diabolo pctm̄ q̄
peccauit q̄tū ad appetitū. sicut si aliq̄s cre
dat se posse facere homicidiū ⁊ velit facere
⁊ postea ei adimat᷑ potestas nihilominꝰ vo
luntas homicidij pōt in eo manere vt velit
fecisse aut velit facere si posset. Ecce vilipen
sio. Octaua causa fuit ꝓsperitas q̄ maiorē
grām a deo accepit ꝓm q̄titatē suoꝝ natu
raliū q̄ȝ alij angeli. Vn̄. ij. sniarū magr̄ dic̄.
ꝙ angeli qui natura mag̃ subtiles ⁊ sapiā
ampliꝰ ꝑspicaces creati sunt. hi etiā maiori
bus grē muneribꝰ prediti sunt. vn̄ alij ange
li cōparati lucifero q̄tū ad hoc erant velut
nubes lucide respectu lucis pure. Ideo suꝑ
biēs dic̄. Nubiū. cui dicit᷑. Subter te sterne
tur tinea ⁊ opimētū tuū erūt vermes: quia
magno dolore torquet᷑ dū multa vellet nō
esse q̄ sunt ⁊ esse q̄ nō sunt. Vellet em̄ ex in
uidia dānari eos q̄ saluant᷑. Ecce vilipēsio.
Nona causa fuit bona oꝑatio. vn̄ oēs an-
geli in grā creati in ꝑmo instanti sue creati-
onis meruerūt: ꝫ q̄dam eoꝝ impedimentū
statim prestiterūt sue beatitudinis ꝓcedēs

meritũ mortificãtes. ideo beatitudine quã
meruerũt sunt ꝓuati. Attẽdẽs itaqȝ lucifer
ad tale meritũ beatitudinis ꝑ quã deo debe
bat assimilari: q꞉ cum apparuerit similes ei
erimꝰ. i. Joh. iij. statim supbiuit dicens. Si
milis ero. cui dicit. Verũtamẽ ad infernum
detraheris in ꝓfundũ laci. s. ne diuinã simi
litudinẽ beatifice assequaris. Ecce vilipen
sio. Decima causa fuit associatio. Nã luci
fer appetijt velut finẽ vltimũ beatitudinis
id ad qḋ virtute sue nature poterat ꝑuenire
auertẽs appetitũ a beatitudine supnatura
li que ẽ ex grã dei. vel si appetijt vt vltimuȝ
finẽ illã dei similitudinẽ q̃ dat ex grã. tñ vo
luit eã hr̃e virtute sue nature non ex diuino
auxilio ẜm dei dispositionez. Et in hoc fuit
causa peccãdi alijs angelis quadã quasi ex
hortatiõe inducẽs eos q̇ in eiꝰ ꝓncipatũ cõ
sentiẽtes ad hoc eũ ꝓncipẽ ⁊ ducẽ hr̃e volu
erunt vt virtute naturali suã vltimã beati
tudinẽ cõsequeret qḋ ẽ ꝓpriũ dei. ꝓpterea
supbiens dicit. Altissimo. cui dicit. Qui te
viderint scȝ angeli tibi cõsentiẽtes inclina
bunt ad te scȝ in casu ⁊ ruina tecũ. teqȝ ꝓspi
cient. i. aspicient te esse ꝓcul ab altissimo ⁊
dicent. Nunq̇d iste ẽ vir q̇ cõturbauit terrã
scȝ paradisi: q̇ ꝯcussit regna. s. ierarchias an
geloꝝ diminuendo. q̇ posuit orbẽ desertũ. i.
ordines angeloꝝ deseruit ⁊ vrbes eiꝰ destru
xit. i. ãgelos sibi ꝯsentiẽtes dãnauit. Quasi
cadauer putridũ nõ hẽbis ꝯsortiũ cũ eis. s.
angel' bonis i glĩa et̃na. Ecce vilipẽsio. Et
sic pȝ ꝗuitas supbie i ꝓrio ãgelo ⁊ socijs eiꝰ

Quarto declarat eadẽ cõ
clusio testimonio legis humanalis. Sciẽdũ
ꝙ supbia grauis ẽ culpabilitatꝫ q̃druplicit.
Prĩo rõne exẽplaritat. Nam q̇libȝ debet
esse bone vite quo ad deũ ⁊ boni exẽpli quo
ad ꝓximũ ꝓcipue supiores sicut lex dic. C.
de ꝓuatis carceribꝰ. l. i. vbi dr̃ sic. Jubemus
viris clarissimis oĩm ꝓuinciarũ rectoribus
daturis operã semperqȝ futuris in speculis
vt nephãdissimoꝝ hoĩm arrogãtia modis
oĩbus opprimat. hec ibi. Exẽpla mala sunt
occasio scandali ⁊ ꝑiculi: ideo q̇libet caueat
ne venenũ mortiferũ mali exempli cuiq̃ ꝓ
pinet. q꞉ vt habet. ff. si seruitꝰ vendicet. l. si
cuti. habitãtes in supiori domo nõ imittãt
aliq̇d vile in inferiori. nec illi de inferiori fa
ciant fumũ ascendere vsqȝ ad supiorẽ. Con
simil'r lex dei nõ vult ꝙ maiores imittãt ve
nenũ mali exempli i inferioribꝰ: q꞉ vt dr̃. xi.
q. iij. c. ꝓcipue. Tot mortibꝰ digni sunt quot
ad subditos ꝑditõis exẽpla trãsmittũt. Po
no istũ casum ꝙ in vna ciuitate sit talis lex
scȝ ꝙ occidẽs vnũ habeat vnã penã ⁊ duos
duplicẽ ⁊c. vnꝰ in vna patria dat potũ vene
nosum vni: de quo etiã prebet supueniẽti
vterqȝ morit haustu veneni. Quero an ve
neficus cõuictꝰ debeat penã vnã pati vl' du
as: Respondet ꝙ duas: q꞉ vterqȝ veneno
vitã finiuit. Et qñ q̇s ẽ in culpa totuȝ qḋ ex
culpa ꝑuenit imputat ei. extra de homi. ca.
de cetero. Et q꞉ nihil differt vtrũ malũ faci
as an causam mali prestes. ff. ad. l. acquil'. q̇
occidit. ⁊. ff. ad. l. corneliã. de siccarijs. l. nihil
interest. Sic de illo q̇ veneno sue superbie ⁊
male suggestionis vnũ inficit ⁊ ille aliũ ⁊c.
ꝓmus est reus oĩm. Scḋo rõne dãnabili
tatis. Nam sepe ꝯtingit ꝙ ignẽ supbie quẽ
quis per vanũ habitũ ⁊ lasciuũ ornatũ q̃ꝫ
gerẽdo in se oñdit in alijs accẽdit ⁊ de dã
no corã deo rñdebit. per. l. acquil'. ff. ad. l. ac
quil'. l. qui occidit. vbi dr̃ ꝙ si q̇s tꝑe vẽtoso
ignẽ ponit in stipula ꝓpria ⁊ ille ignis vine
as accendit de dãno rñdebit: q꞉ q̇ dat occa
sionẽ damni dãnũ dedisse videt culpa int
ueniente: sic q̇ aĩam cuiuscũqȝ cõburit igne
supbie vel mali exẽpli vel praue suggestiõis
quẽ ꝓmo accẽdit in aĩa ꝓpria de dãno tene
tur. vñ Exo. xxij. dr̃. Si quidẽ egressus ignis
inuenerit spicas ⁊ cõbusserit aceruos frugũ
siue segetes stantes i agro reddat damnũ
qui ignẽ accendit. Tertio rõne vituperabi
litatis. Sicut enĩ adam ꝓmꝰ parẽs noster
nobilitate sua ⁊ dñio ꝑ supbiam abutendo
ipam totã ꝑdidit. di. xl. adam. Vbi Grego.
dic ꝙ primꝰ hõ ꝑ pctõ supbie de paradiso
eiectꝰ ẽ: q꞉ nobilitatẽ dei a se deiecit nobili
tate loci ꝓuat. sic nabuchodonosor ḋ regno
suo expulsus ẽ ⁊ in formã bestie ꝑut sibi vi
debat licȝ nõ corporalit mutatꝰ ẽ. Dañ. iiij.
⁊. xxiij. q. iij. remittũt. Sic angeli de celo eie
cti ⁊ demones effecti ⁊ i et̃nũ dãnati. di. xl.
quelibet. Ezech. xxvi. Nobilitas eiꝰ in terrã
id ẽ in infernum qm̃ infra terrã corruerunt
Nullus enĩ efficit dignꝰ aliq̃ dignitate nisi
ex electõe dei: q꞉ quẽ elegerit dñs ille sctũs
est. Nũe. xvi. Si ergo hoĩm errore indignꝰ
ponat in loco dignitatꝭ corã deo deponetur
vnde. ff. de iurisditiõe oĩm iudicũ. l. si ꝑ erro
rem. habet ꝙ si indignꝰ ꝓponat nõ sibi va
lebit. ꝓpter periculũ enĩ ꝓsidentie ex supbia
perdit hõ vituperabilit nobilitatem ⁊ digni
tatem suã. vt pȝ de Saul. i. Reg. xv. Et de

adonia.iij.Reg.ij. Quarto rōne breuita
tis. Sicut em̄ iustus iudex suspendendo la-
trones ꝛ homicidas ꝛ alios malefactores il
lorū abbreuiat vitā ꝓpt illoꝝ maliciā ꝛ be
ne facit: q2 interest reipublice ne maleficia
remaneant impunita ff. de iudicijs.l. si lon-
gius ꝛ. ff. depositi.l. bōa fides. ꝛ ꝙ suspēdā
tur est ad reipublice vtilitatē que ē vtilitati
ꝑuate preferenda. ff. ꝓ socio.l actione. Sic
deus iustus iudex abbreuiat vitā tyrannoꝝ
ꝛ supboꝝ ꝛ suspēdit eos in patibulū infer-
ni. vt pȝ de pharaone. Exo.xiiij. ꝛ de aman
superbo. Hester.vij. Ecc.xvi. Propter sup-
biam verbi illoꝝ nō est misertus illis: gentē
totā perdēs extollentē se. Sic ergo pȝ gra-
uitas culpabilitatis supbie ꝛc̄. Postꝙ vo
moyses declarauit cōclusionē predictā ait
anime deuote. Que ego noui fideliter te do
cuit: ecce hic est sctūs Thomas de aquino
doctor noui testamēti cuiꝰ ꝑncipiū verboꝝ
veritas: sciscitare ab eo ꝛ doctior euades.
Ad quē astante moyse accessit aīa deuota
ꝓ sue ꝯclusionis clariori noticia. Cui sctūs
Thomas ait. Ego ostendā tibi ꝯclusionem
tuā esse verā ꝛ catholicā testimonio q̄dru-
plicis legis quas intende. scȝ

Legis euangelice.
Legis apostolice.
Legis canonice.
Legis ecclesiastice.

Primo testimonio legis

euangelice. Sciendū ꝙ xp̄s illā ꝓbauit te-
stimonio q̄druplici. Prio testimonio Jo
hannis.xij. Qui amat aīam suā perdet eaȝ
ꝛ qui odit aīam suā in hoc mūdo in vitam
eternā custodit eam. Si q̄s mihi ministra-
uerit me sequatur. Et vbi suȝ ego illic ꝛ mi-
nister meꝰ erit. Si q̄s mihi ministrauerit ho
norificabit eū pat meꝰ. hec ibi. Secūdo te
stimonio Luc.ij. Fecit potentiā in brachio
suo dispersit supbos mente cordis sui. De-
posuit potētes de sede ꝛ exaltauit humiles
Tertio testimonio Mar.ix. Et venerūt di
scipuli capharnaū. Et iesus cum esset domi
interrogabat eos. Quid in via tractabatis?
At illi tacebāt. Siquidem in via disputaue
rant q̄s eoꝝ esset maior. Et residens voca-
uit duodecim ꝛ ait illis. Si quis vult ꝑmus
esse erit oīm nouissimꝰ ꝛ oīm minister. Et
accipiēs puerū statuit eū in medio: quē cuȝ
cōplexus esset ait illis. Quisq̄s vnū ex hm̄oi
pueris receperit in noīe meo me recipit. hec
ibi. Quarto testimonio Mat.vij. Intrate
per angustā portā. i. hūilitatis: q2 lata porta ꝛ
spaciosa ē scilȝ supbie q̄ ducit ad ꝑditionē ꝛ
multi sunt q̄ intrāt per eā: ꝙ angusta porta
ꝛ arta via que ducit ad vitā ꝛ pauci sunt q̄
inueniūt eaȝ. Hanc aūt supbiā exterminat
a mūdo q̄druplicit dn̄s iesus vt pȝ ꝑ quat
tuor partes euāgelij ꝛ ep̄le iuxta q̄ttuor cō
sideratiōes. Primo supbia ꝯsiderat ꝙtū
ad corporis dispositionē. Nā supbus ē velut
quidā hō ꝑ singula mēbra distinctus. Cuiꝰ
caput ē malꝰ ꝑlatus. Dan̄.xiij. A seniozibꝰ
egressa ē iniq̄tas. Et mali ꝑncipes. ps̄. Asti
terūt reges terre ꝛ ꝑncipes cōuenerunt in
vnū aduersus dn̄m. Oculi eius sunt sapiē-
tes mundi q̄ seculi vana sequunt. Jere.iiij.
Sapientes sunt vt faciant mala: bene autē
facere nesciunt. ꝛ Prouer.iiij. Non em̄ dor
miunt nisi male fecerint. nec ab eis capitur
somnus nisi supplātauerit. Comedunt pa-
nem impietatis ꝛ vinū bibūt iniquitatis. Au
res eiꝰ sunt voluptuosi q̄ seculi voluptates
aut seculares sciētias cū auiditate audiunt
Esa.iij. Ecce ego auferā a vobis om̄e robur
panis ꝛ om̄e robur aque: sapientē quoq3 ꝛ
prudentē eloquij mistici. Nares eius sunt
falsi religiosi. Job.xli. De naribꝰ eiꝰ ꝑcedit
fumus sicut olle succense aque feruentis. Et
Mat.xxiiij. Surgent pseudo xp̄i ꝛ pseudo
ꝓphete ꝛ dabūt signa magna ꝛ ꝓdigia: ita
vt in errorē inducant si fieri pōt etiā electi.
Os eius sunt cupidi ꝛ auari. Esa.v. Dilata
uit infernꝰ aīam suā ꝛ aperuit os suū absq3
vllo termino. Lingua eiꝰ adulator. ps̄. Ole
um pctōris nō impinguet caput meuȝ. La-
bia eiꝰ dolosus ꝛ deceptor. ps̄. Vana locu-
ti sunt vnusq̄sq3 ad ꝓximū suū. labia dolo-
sa in corde ꝛ corde locuti sunt ꝛc̄. Dentes
eius detractor. Job.xli. Per gyrū dentium
eius fortitudo scȝ potētū qui eos protegūt
dentes deuoratores. Guttur eius suspicio-
sus ꝛ malus iudicator. ps̄. Sepulchrum pa
tens est guttur eoꝝ. Cor eius obstinatus ꝛ
in malo ꝑseuerator. Job.xli. Cor eius indu
ratū est quasi lapis ꝛ stringetur q̄si mallea
toris vitijs. Manus eius ꝑditor. ps̄. Etem̄
in corde iniq̄tates operamini in terra iniu-
sticias manus vestre concinnāt. Facies eiꝰ
hypocrita. Mat.vi. Om̄ia opa sua faciunt
vt videant ab homībꝰ. Collum eius ꝑsum
ptuosus. Job.xli. In collo eiꝰ morabit forti
tudo. Venter eius ambitiosus. ps̄. Erraue
rūt ab vtero locuti sūt falsa. Ossa eiꝰ despectꝰ

Job.xl.Ossa eius velut fistule eris. Corpꝰ
eius impenitēs. Job.xli.Corpꝰ eiꝰ q̄si scuta
fusilia. Pes eiꝰ crudelitas.ps̄.Ueloces pe
des eoꝝ ad effundendū sanguinē.⁊ Prou.
i. Pedes eoꝝ ad malū currūt ⁊ festināt vt
effūdāt sanguinē.Nerui eiꝰ lasciuꝰ. Job.xl.
Nerui testiculoꝝ eiꝰ ꝑplexi sunt.Cartilago
eiꝰ collateralis incitās ad malum. Job.xl.
Cartilago illiꝰ q̄si lamine ferree.Habitꝰ eiꝰ
gloria mūdi. Job.xli.Habitꝰ eiꝰ prunas ar
dere facit.Ecce corpꝰ supbie quo ad.xx.con
ditiones q̄ꝺ destruit̄ p.xij.gladios positos
in p̄ma parte euāgelij. Primꝰ gladiꝰ est de
mūdi cupiditatibus nil hr̄e.Gal.vi. Mihi
mūdus crucifixus ē ⁊ ego mūdo. Phil.iij.
Oīa detrimētū feci ⁊ arbitror vt stercora
vt xp̄m lucrifaciā.ideo dr̄ in euāgelio.Ascē
dens iesus hierosolymā assumpsit.xij.disci
pulos suos secreto .i. abstractos ab illece-
bris mūdi.Et ī ep̄la dr̄. Orauit mardoche
us ad dn̄m.ofo aūt ē ascēsus mentꝫ in deū.
Secūdꝰ gladiꝰ ē aliena nō appetere.Exo.
xx.Non ꝯcupisces rem ꝓximi tui.iꝺo dr̄ in
euāgelio.Ecce ascēdimꝰ.s.celestia appeten
do:⁊ relinquēdo terrena tanq̄ aliena.Se-
neca ep̄la.i.Reliqua oīa uobis aliena sunt
tempꝰ tm̄ nr̄m est.Et in ep̄la dr̄.Dn̄e deus
rex oīpotēs in ditione tua,cuncta sunt po
sita.i.nō in nr̄a volūtate. Tertiꝰ gladius ē
ꝓpria nō tenere ſ; distribuere.Mat.xix.Si
vis ꝑfectus esse vade ⁊ vende oīa q̄ habes
⁊ da paupibꝰ ⁊c̄.ideo dr̄ in euāgelio hiero
solymā.i.visionē pacis quā adipiscimur per
talē distributionē.ps̄. Dispersit dedit pau-
peribꝰ iust e.ma.in secl'm seculi ⁊c̄. Et ī epi
stola dr̄.Non ē q̄ possit resistere tue volūta-
ti scꝫ si velit saluari. Quartꝰ gladiꝰ est lau
des mūdi despicere.ps̄.Laudat̄ pctōr ī de-
siderijs aīe sue ⁊ iniquus benedicit̄.Non ē
deꝰ in cōspectu eiꝰ.inq̄nate sunt vie illiꝰ in
oī tp̄e.iꝺo dr̄ in euāgelio.Filiꝰ hoīs trade
tur.i.vituperabit̄.Et in ep̄la dr̄.Si decreue
ris saluare israel.i.sic decreuisti saluare isr̄l
Quintus gladius ē obprobria sustinere.
Paulꝰ.Maledicimur ⁊ bn̄dicimꝰ: blasphe
mamur ⁊ obsecramꝰ.ideo dr̄.Principibus
sacerdotū ⁊ scribis q̄ cōtumelijs affecerūt
xp̄m.ps̄.Ego aūt sum vermis ⁊ nō hō ob-
probriū hoīm ⁊ abiectio plebis.Et in ep̄la
dicit̄.continuo liberabimur.s.ab his obpro
brijs. Sextꝰ gladiꝰ est gloriā nō querere ſ;
fugere.Paulꝰ.Non efficiamur inanis gl'ie
cupidi.ideo dicit̄ in euangelio.Et condēna

bunt eum morte:quā tm̄ voluntarie sustinu
it ⁊ gloriā mūdi aufugit vt pꝫ qn̄ voluerūt
eum facere regem.Job.vi.Et in ep̄la dicit̄
Tu em̄ fecisti celū ⁊ terrā ⁊ quicq̄d celi am
bitu ꝯtinet̄.Nō tm̄ quesiuit in terris gloriā
ab his q̄r in eiꝰ morte sol obscuratꝰ ē ⁊ ter-
ra suscepit sanguinē eiꝰ. Septimꝰ gladiꝰ ē
despiciētes diligere.ps̄.Elegi abiectꝰ esse ī
domo dei mei magis q̄ habitare ī taberna
culis pctōꝝ.ideo dr̄ in euāgelio.Et tradent
eum gentibꝰ q̄ ab eis despiciebat̄:cū tamē
esset dn̄s earū.ideo dr̄ in ep̄la.Dn̄s oīm tu
es ⁊ nō est q̄ resistat maiestati tue. Octa-
uus gladiꝰ ē adulatōes respuere. verba em̄
adulatoꝝ sunt fistule aucupis:cantus syre-
ne:oscula ꝓditoꝝ:blādimēta p̄donuꝫ:talia
xp̄s spreuit.ideo dr̄ in euāgelio. Ad illudē-
duꝫ:quasi esset fatuus illudebāt ei.vt pꝫ de
herode Luce.xxiij.non tm̄ ꝓpt̄ hoc turbatꝰ
est iesus:q̄r sciebat oīa q̄ ventura erāt sup
eū.ideo dr̄ in ep̄la.Cuncta nosti ⁊ scis quia
nō ꝑ supbia ⁊ ꝯtumelia ⁊ gl'ie cupiditate fe
cerim hoc vt nō adorarē aman supbissimū.
Nonus gladiꝰ est ꝑsecutores honorare.i.
Pe.ij.Subiecti estote oī hūane creature
ꝓpt̄ deū.hec ē em̄ volūtas dei oēs hono
rate.iꝺo dr̄ in euāgelio.Et flagellandū.ps̄.
Qm̄ ego in flagella paratꝰ sum.Et in ep̄la
dr̄.Libent̄ em̄ ꝑ salute israel vestigia pedū
eius deosculari paratꝰ essem. Decimꝰ gla-
dius ē offensas ex corde dimittere.Luc.vi.
Dimittite ⁊ dimittet̄ vobis.ideo dr̄ in euā-
gelio. Et conspuendū.Licet em̄ xp̄us esset
consputꝰ:indulsit tm̄ his q̄ in eū cōspuebāt.
Esa.l.Faciē meaꝫ nō auerti ab increpātibꝰ
⁊ conspuentibus in me.per facieꝫ intelligit
misericordiā.iuxta illud Hester.vi. Facies
tua domine plena est gratiarum.Et in epi-
stola dicit̄.Timui honorem dei mei:quia il
le assequitur misericordiā dei qui timet eiꝰ
honorem quē derisit. Undecimus gladiꝰ
est inimicos diligere.Math.v.Diligite ini
micos vestros.iꝺo dicitur in euangelio.Et
crucifigenduꝫ.Nam christus pro crucifixo-
ribꝰ ex caritate orauit ī cruce dicēs.Pr̄ igno
sce illis ⁊c̄.Et in ep̄la dicit̄.Ne transferrem
ad hoīem.s.liuorem vindicte. Duodecimꝰ
gladius est de suis meritis non presumere
Luce.xvij.Cum oīa benefeceritis dicite
serui inutiles sumus q̄ꝺ debuimus facere
fecimus.iꝺo dicitur in euangelio. Et tertia
die resurget. Prima dies ē recognitio sui
ipsius.Secūda ē cognitio dei ⁊ beneficioꝝ

ei⁹. tertia ē impetratio grē ad exeqñda mā
data ei⁹. in quo die hō resurget a statu cul
pe ad vitā glie. iō dr̄ in epl'a. Ne quēq̄ ado
rarē excepto deo meo: qm̄ in hac die oīa ter
rena ꝯtēnit. Scdo ꝯsiderat̃ supbia q̄ntū
ad humanā affectionē. vn̄ Amb. sup Luc.
dicit sic. Hoc ipo pniciosior est ambitio ꝙ
blanda est ꝯciliatrix dignitatū: ⁊ sepe qs
vitia nulla delectant quos nulla potuit mo
uere luxuria: nulla auaricia subruere: facit
ambitio criminosos. hꝫ em̄ forensem grām
domesticū periculuꝫ: ⁊ vt dn̄etur pri⁹ alijs
seruit. curuat̃ obseq̄o vt honore dn̄etur. Et
dū vult esse sublimior fit remissior. hec ille.
Ambitio induxit iacobū ⁊ iohannē filios
zebedei vt submitterēt matrē suā ad peten
dum ꝓ eis regnū. iō dr̄ in euāgelio. Tūc ac
cessit ad iesum mater filiorum zebedei ado
rans eū ⁊ petens aliq̄d ab eo. Dubitat̃ qd̄
fuit maius pctm̄: an pctm̄ negatiōis petri:
an pctm̄ ambitiōis filioꝝ zebedei. Respō
detur ꝙ maius fuit pctm̄ ambitiōis q̄ȝ ne
gationis. Ratio est: qꝛ pctm̄ negatiōis pe
tri fuit ex timore humano quo timuit amis
sionē vite corpalis. ⁊ licet talis timor non
excuset totaliter a pctō: qꝛ mala aīe sūt ma
gis timenda q̄ȝ mala corporis: diminuit tn̄
pctm̄ tale qꝛ min⁹ volūtariū est qd̄ ex timo
re agit̃. Et imponit̃ hoī quedaꝫ necessitas
ꝓpter iminentē timorē. Vn̄ phs dicit ꝙ q̄
ex timore fiūt nō sunt simpliciter volunta
ria: ſ mixta ex volūtario ⁊ īuolūtario. Pec
catū aūt filioꝝ zebedei fuit ex amore inor
dinato exterioꝝ rerū: scꝫ regni ⁊ dominij q̄
sunt min⁹ amanda q̄ȝ vita: ideo min⁹ moti
uum habuerunt ad peccandū q̄ȝ petr⁹. Ubi
aūt est minor occasio peccādi aggrauatur
pctm̄ inde seq̄ns. ꝓpterea pctm̄ petri fuit
min⁹ pctō filioꝝ zebedei: quoꝝ pctm̄ aggra
uatur ꝓpter q̄ttuor. Primo: qꝛ cupiebant q̄
etē tpalem vt ab oīb⁹ laborib⁹ quiescerent.
vn̄ dr̄ in euangelio. dic vt sedeāt. Scdo: qꝛ
cupiebāt excellētiā spālē vt oīb⁹ alijs pfer
rent̃: iō dr̄ in euāgelio. Hi duo filij mei: scꝫ
ꝯsanguinei tui. Tertio: qꝛ cupiebāt honorē
situalē quo ad locū honorabiliorē: iō dr̄ in
euangelio. Vn⁹ ad dexterā tuā ⁊ ali⁹ ad sini
strā tuā. Quarto: qꝛ cupiebāt affluētiā tpa
lem vt oīb⁹ bonis abūdarēt. iō dr̄ in euan
gelio. in regno tuo. Regnū em̄ dicit abun
dantiā oīm bonoꝝ. Talis em̄ appetit⁹ erat
īordinat⁹ ⁊ erat ex tēptatiōe dyabolica a
qua petunt liberari serui dei. vn̄ dr̄ in epl'a.
Et nūc dn̄e rex deus abrahā miserere ppl'i
tui: qꝛ volūt nos inimici nr̄i pdere ⁊ here
ditatē tuā delere. s. ꝑ supbiā ⁊ ambitionem.
Tertio ꝯsiderat̃ supbia q̄ȝtū ad petitio
nis repulsionē. Nā supb⁹ ⁊ ambitiosus assi
milatur phetonti: de q̄ dicit Ouidi⁹ li. ij. me
thamorphoseos. ꝙ fuit a sole generat⁹: cur
ru inflāmat⁹: situ sublimat⁹: litteris arat⁹:
loris occupat⁹: mole minorat⁹: timore tur
batus: morti cōdēnat⁹: ꝟsib⁹ ornat⁹: fletib⁹
rigat⁹. Primo supb⁹ ⁊ ambitiosus est fili⁹
solis: qꝛ appetit parentuꝫ apparentiā eo ꝙ
nat⁹ sub dn̄io solis naturalr̄ appetit tpaleꝫ
excellentiā vt dicūt astronomi. Scdo sup
bus ⁊ ambitiosus sublimat̃ quo ad situm:
qꝛ pheton petiuit a patre suo vt regeret cur
rū solis: ſ sol dissuasit sibi ꝓpter periculum.
Sic ambitiosus appetit esse cū magnis q̄s
postea vult regere. Sꝫ sol vidēs phetontis
obstinationē in petēdo duxit eū in altuꝫ vt
videret currū ⁊ periculū. Et qꝛ currus erat
igne⁹ credidit ipm esse aureū ⁊ ꝯsiderauit
ornamēta pciosa q̄ vulcan⁹ artificiose ꝯdi
dit ⁊ nō ꝯsiderauit piculū. Sic ambitios⁹.
Vn̄ Bern̄. omel'. xxxiij. sup cantica dic sic.
Serpit hodie tabes turbida p oē corp⁹ ec
clesie. Sūt em̄ oēs amici in apparētia: ſ fe
re oēs sunt inimici in existētia. oēs volunt
vocari intranei: ſ oēs sunt extranei ⁊ adū
sarij. oēs domestici ⁊ nulli pacifici. oēs ꝓ
ximi: tn̄ oēs sua querūt. nō que iesu xpi. mi
nistros se dicūt xpi: nō tn̄ seruiunt xpo. de
bonis xpi incedūt honorati: nō tn̄ honorē
impendūt xpo. Tertio supb⁹ ⁊ ambitiosus
est in curru locat⁹: qꝛ cū sol nō posset pheto
ti dissuadere: posuit eū in curru suo vngens
eū vnguēto ꝯseruatiuo a nimio calore. Sic
ambitiosus appetēs currū dignitatis vngi
tur vnguēto adulatiōis. Vn̄ Hugo de clau
stro aīe dicit sic. Quatuor sunt q̄ trahūt cur
rū elatiōis. s. amor dn̄andi: appetit⁹ ꝓprie
laudis: ꝯtempt⁹: ⁊ inobediētia. Rote vero
sūt iactātia mētis ⁊ arrogātia: verbositas
⁊ leuitas. Auriga in hoc curru est sp̄us su
perbie. Amatores mūdi ferunt̃ in hoc cur
ru. Effrenes sunt equi. volubiles rote. auri
ga ꝑuersus. ⁊ q̄ portatur infirmus. hec ille.
Quarto ambitiosus est litteris arat⁹. Nā
sup ymagineꝫ phetontis scripti erāt ꝟsus
q̄b⁹ sol docuit eū regere currū suū: scꝫ. Utqꝫ
ferant equos ⁊ celum ⁊ terra calores. Nec
p̄me nec summuꝫ molire pethera currum.
Altius egressus celestia signa cremabis.

Inferi⁹ tras medio tutissim⁹ ibis. Per hos
v̄sus informabaꝛ pheto͞ ducere curru͞ solis
nec nimis alte nec nimis ꝓfunde: ſ; medio
criter. Sic ambitiosus asce͞dit gradu͞ hono
ris ꝑ hypocrisim ⁊ simulata͞ sanctitate͞. ali
q̄ſi ꝑ reru͞ oblato͞ne͞. Et q2 no͞ tenet mediu͞
virtutis: io͞ vt pheton corruit. Quinto est
loris occupat⁹. Na͞ apollo tradidit filio suo
lora quib⁹ equos regeret. Sic lora q̄bus p̄
fidentes regu͞t sunt austeritas ad malos ⁊
benignitas ad bonos: q͞d no͞ facit ambitio
sus. Sexto ambitiosus est mole minora-
tus. No͞ pheton no͞ fuit ita po͞derosus vt de
buit: q͞d ꝑcipie͞tes equi ceꝑu͞t deuiare. Sic
ambitiosi sunt leues: q2 no͞ intendu͞t cure si
bi tradite: nec cura͞t de grege: ſ; solu͞ vt p̄sint
Septimo ambitiosus timore turbaꝛ. Na͞
pheton valde timuit vide͞s sic equos exor-
bitare ⁊ se in ꝑiculo ꝯstitutu͞. Sic ambitio-
sus turbaꝛ remorsu ꝯscie͞. Octauo ambiti
osus morte ꝯdemnaꝛ. Na͞ pheton cecidit d͞
curru sicut assub: id est imp̄ssio q̄ appet in
stella cadendo. ⁊ a fulmine ꝑcussus cecidit
in flumen ⁊ mulier sepeliuit eu͞. Sic ambi-
tiosus inopinate rapiꝛ ⁊ in flumine terre-
noꝝ mergiꝛ que p̄tereu͞t more flue͞tis aq̄ ⁊
obstinatio sepelit eu͞. Nono ambitiosus e͞
versib⁹ ornat⁹. Na͞ iuxta sepulchru͞ phetonꝗ
sunt descripti versus ꝯtinentes audacia͞ ei⁹
q̄liter voluit regere curru͞ solis. Sic i͞ mor-
te ambitiosoꝝ ad iactantia͞ non ad valore͞
deferunꝛ equi: arma: ⁊ alia ornamēta secu
laria. Decimo ambitiosus est fletib⁹ riga
tus. Na͞ sorores phetontis plangebant ei⁹
morte͞. Sic mors ambitiosi plangiꝛ solu͞ a
ꝯsanguineis. Alij au͞t gaude͞t de ei⁹ morte.
Sicut ergo pheto͞ nesciuit q̄d peteret a pa-
tre suo: q2 no͞ cognoscebat periculu͞ suu͞: ita
filij zebedei petebāt damnu͞ suu͞. Ideo xp̄s
dixit eis vt habeꝛ in euāgelio. Nescitꝭ q̄d pe
tatis: q2. s. tp̄alia petitis. Magis āt petere
debetis vt regnu͞ celeste mecu͞ possideatꝭ per
aduersitates mu͞di: ꝓpterea dic̄. Potestis
bibere calice͞ passio͞is inꝙ que͞ ego bibitu-
rus sum ⁊c̄. Poti⁹ em͞ debem⁹ petere gl̄iam
⁊ regnu͞ celi ⁊ indulgentia͞ peccaminu͞ sicut
dr̄ in ep̄la. Ne despicias parte͞ tua͞ qua͞ rede
misti de egypto. Exaudi dep̄catione͞ meam
⁊ ꝓpiti⁹ esto sorti ⁊ funiculo tuo. Q2 vero
sanguine͞ suu͞ xp̄s fudit ꝓ nobis in redem-
ptione͞ aīaru͞ nostraru͞: sic ⁊ nos debem⁹ ꝓ
ip̄ius fide sanguine͞ nostru͞ fundere. io͞ dr̄ i͞
euangelio. Calicem quide͞ meu͞ bibetis ⁊c̄.

Quarto ꝯsideraꝛ sup̄bia ꝙtu͞ ad affect⁹
indignatione͞: q2 ceteri discipuli audientes
petitione͞ ambitiosam duoꝝ co͞discipuloru͞
indignati sunt: vt dr̄ in euangelio. quos tm͞
xp̄s ad humilitate͞ instruxit suo exe͞plo: per
qua͞ luctus noster in gaudium conuertitur
vt dicitur in epistola prout patet.

Sc͞do declaraꝛ eade͞ co͞-

clusio testi͞onio legꝭ ap̄lice. Scie͞du͞ ꝙ super
bia est grauissimu͞ pcto͞ꝝ q̄druplr̄. P2io
Iac. iiij. dr̄ sic. Propꝛ q͞d scriptura dic̄. Su
ꝑbis de⁹ resistit: hu͞ilib⁹ au͞t dat gr̄am. Sub
diti ḡ estote deo. Nu͞c au͞t exultatis in sub-
stantijs v̄ris. O͞is exultatio talis maligna
est. h̄ ille. Sc͞do. i. Peꝛ. v. dr̄ sic. Seniores
pascite q̄ in vobis est grege͞ dei ſm̄ deu͞: no͞
vt dn̄antes in cleris. silr̄ adolesce͞tes subdi
ti estote seniorib⁹. O͞es em͞ inuice͞ hu͞ilita-
te͞ insinuate: q2 de⁹ sup̄bis resistit: hu͞ilibus
au͞t dat gr̄am. Hu͞iliamini ḡ sub pote͞ti ma
nu dei vt vos exaltet i͞ tp̄e visitatio͞is. h̄ ille
Tertio. i. Ioh̄. ij. dr̄ sic. O͞me q͞d in mun-
do est ꝯcupisce͞tia carnis est ⁊ ꝯcupisce͞tia
oculoꝝ ⁊ sup̄bia vite q̄ no͞ ex patre ſ; ex mu͞
do est. Quarto Iude. i. dr̄ sic. Angelos q̄
no͞ ſuauerūt suu͞ p̄ncipatu͞ ſ; dereliq̄ru͞t suu͞
domiciliu͞: in iudiciu͞ magni dei vincul̄ eter-
nis sub caligine reſuauit: sic eos q̄ ſm̄ desi
deria sua a͞bula͞tes os eoru͞ loquiꝛ sup̄bia͞.

Tertio declaraꝛ eadem

ꝯcl̄o testi͞onio legꝭ canonice. Scie͞du͞ ꝙ sup
bia e͞ detestabilis ꝓpter q̄ttuor. P2io ꝓpꝛ
iniqua͞ despo͞satione͞. Na͞ inter luciferu͞ ⁊ do
mina͞ superbia͞ fuit matrimoniu͞ ꝯtractu͞ in
celo ꝑ verba de p̄n̄ti. Ezech̄. xxviij. Eleuatu͞
est cor tuu͞ in decore tuo. Cu͞ ista spo͞sa sua
genuit multos filios. s. oe͞s superbos. Ioh̄.
viij. Vos ex p̄re diabolo estis. Si ḡ aliqua͞
gl̄iam habea͞t sup̄bi de hoc inaniter glorīaꝛ
ꝙ sunt filij dyaboli de p̄ma vxore ip̄i⁹ cui⁹
matrimoniu͞ est maledictum eo ꝙ sit ꝯtra
oe͞ ius matrimonij bn̄dicti a deo in. xij. ꝯdi-
tionib⁹. P2ia ꝯditio est: q2 vno ꝯiugu͞ vi-
uente alter alteri no͞ d; ꝯiugi post desponsa
tione͞ ꝑ v̄ba de p̄n̄ti. xxvij. q. ij. c. Despo͞sata͞
puella͞ no͞ licet pare͞tib⁹ alij viro tradere. h̄
ibi. nisi velint intrare religione͞ ante carna
le͞ copula͞. xx. q. ij. c. puella. dr̄ sic. Si vero in
fortiori etate post. xiij. annos adolesce͞tula
vel adolesce͞s seruire deo elegerit no͞ est po
testas parentib⁹ ꝓhibe͞di. hec ibi. ⁊. xxvij. q

ij.c.scripsit. vbi habet̃ ꝙ teiberga regina ⁊
lothari⁹ rex cũ ꝯsensu vtriusq̃ inuicẽ pote⸗
rant matrimoniũ dissoluere ⁊ alter aut vt⸗
q̃ religionẽ intrare. In matrimonio autẽ
cũ superbia ipa multis coniungit̃ ⁊ multo
tiens intrat religionẽ: q᷑ transfigurat se in
angelũ lucis. etiã exit religionẽ nõ habens
vllã stabilitatẽ. ¶ Scõa ꝯditio est: q᷑ spõsa
nõ d3 statim dari. xxvij. q. ij. c. Institutũ est
vt iã pacte spõse nõ statim tradant̃ ne vilẽ
habeat marit⁹ datã quã nõ suspirauit spõ
sus dilatã. In matrimonio aũt cũ superbia
statim dat̃ cuicũq̃ volenti. Tertia condi
tio est: q᷑ neuter d3 cũ alteri⁹ ꝯsanguineis
copulari nec in vita nec in morte ꝓpter pu
blice honestatis iusticiã. xxvij. q. ij. c. Si q̃s
aliquã sibi despõsauerit ⁊ ꝑueniẽte articu⸗
lo mortis eã cognoscere nõ potuerit frater
ei⁹ nõ põt eã ducere in vxorẽ. h̃ ibi. Hic aũt
eque accipit matrẽ ⁊ filiã. Ezech. xvi. Qua
lis mater: talis ⁊ filia ei⁹ est. Quarta ꝯdi⸗
tio est: q᷑ fornicatio supueniẽs ĩpedit spon
salia. xxvij. q. ij. c. raptor. dr̃ sic. Raptã si spõ
sus accipe noluerit ⁊ ipa eidẽ crimini con⸗
sentiens nõ fuerit licẽtia nubẽdi alij nõ ne
getur. h̃ ibi. Hic aũt fortificat̃ ⁊ nõ dissolui
tur. Quinta ꝯditio est: q᷑ spõsalia soluun
tur ꝓpt̃ leprã vel aliã infirmitatẽ supueniẽ
tem. ex̃ de iureiurã. c. queadmodũ. Sic ma⸗
trimoniũ inter hoiem ⁊ supbiã nũq̃ solui
tur egrotatione. ps̃. Cõuersus sum in erũ⸗
na mea. Nũq̃ vero non. ps̃. Dissipati sunt
nec cõpũcti. Sexta ꝯditio est: q᷑ dyabol⁹
sponsam suam supbiã vult oib⁹ esse cõem
⁊ q̃to plures ipam accipiũt: tãto magis le
tatur. Etiã q᷑ nõ sepatã ab eo tradit alteri
Vñ supbia est in titulo ex̃ de spõsa duorũ.
Septima ꝯditio est: q᷑ ꝯtrahit cũ vno ꝑ
verba de p̃nti: ⁊ cũ alio ꝑ verba de futuro.
Sic supbia fuit despõsata dyabolo ꝑ v̓ba
de p̃nti in celo. vñ vno momẽto fuit totum
factũ. Et cũ hoie in padiso ꝑ v̓ba de futuro
dicẽs. Eritis sicut dij sciẽtes bonũ ⁊ malum.
Geñ. iij. Octaua ꝯditio ẽ: q᷑ spõsa duorũ
lite pendẽte neutri d3 adherere q̊usq̃ q̃stio
decidat̃. ex̃ d̓ spõsa duorũ. c. tua fraterni. Hic
aũt supbia plurib⁹ supbis ꝯiungit̃ q̃uis ri
xa sit int̃ eos: q̃m int̃ superbos iurgia sunt.
Nona cõditio ẽ: q᷑ spõsalia nõ ꝯhunt̃ añ
septẽniũ. xxx. q. ij. §. i. vbi dr̃. Spõsalia ante
septẽniũ ꝯhi nõ p̃nt. Hic aũt ꝯhunt̃ spõsa⸗
lia cũ supbia etiã ante septẽniũ vt coit̃ p3.
Decima ꝯditio est: q᷑ vir multa dat vxori
sue que vocant̃ donatiões ꝓpter nuptias.
ex̃ de dote ꝓpter diuortiũ restituẽda. c. nup.
vbi habet̃ ꝙ mulier dat viro dotẽ: s̃ vir dat
vxori donationẽ. sed illa donatio cedit in ꝑ
fectũ vxoris. Supbia aũt accipit tot dona
tiones a sponsis suis quot expendit in sup
bia sua ⁊ ipa dat eis dotẽ inferni. ps̃. Ascẽ
dũt vsq̃ ad celos: ⁊ descẽdũt vsq̃ ad abys
sos. Undecima cõditio est. q᷑ euidens si⸗
gnũ spõsaliu3 est anuli subarratio. xxx. q. v.
c. nostrates. vbi dr̃. Arris spõsam sibi spon
sus per digitũ fidei anulo insignitã despon⸗
derit ⁊c. Ita desponsatio inter superbũ ⁊ su
perbiã ostenditur signis anulorũ: vestimen
torũ: calciamentorũ ⁊c. ps̃. Posuerũt signa
sua signa: ⁊ nõ cognouerũt. Duodecima
cõditio est: q᷑ prime nuptie b̃ndicunt̃: non
aũt secũde. ex̃ de secũdis nuptijs. c. i. Hic ãt
nec prime nec secunde b̃ndicunt̃ s̃ totũ est
maledictu3. ps̃. Confundant̃ superbi: quia
iniuste iniquitatẽ fecerũt. ⁊ Esa. xviij. Ve
corone supbie ⁊c. Scõo superbia h3 ma
gnã ostentationẽ. s. in signis ostẽsiuis. Qr
sicut fum⁹ extra domu3 ⁊ supra ⁊ ex oĩ ꝑte
est signũ ĩterioris fumi: sic fum⁹ exterioris
supbie est signũ interioris. Et signũ vini v̓l
alteri⁹ rei venalis facit bonã iuris p̃suptio
nẽ ꝙ talia sint venalia ⁊ talis cogit̃ ad ven
dendũ hmõi si inueniant̃ in domo sua. ff.
de emp. ⁊ vendi. l. nec emere. Ubi lex presu
mit ꝙ vbi est signũ: ibi est ⁊ signatum. Ita
signa superbie exterioris faciunt presum⸗
ptionẽ superbie interioris. Que signa sunt
quindecim. Primũ est clamor in locutio
ne. Mathei. xxvij. At illi magis clamabãt
dicentes. Crucifigatur. Secundum est
amaritudo in silentio. Job. xxxij. Plenus
sum sermonibus ⁊ coartat me spiritus vẽ⸗
tris mei. Venter meus quasi mustum abs⸗
q̃ spiraculo quod lagunculas nouas dis
rumpit. Tertium est dissolutio in hilari⸗
tate. Ecc̃. xxi. Risus in ore stultorum abũ⸗
dat. Quartũ est furor in tristicia sicut iu⸗
das qui abiẽs laqueo se suspendit. Eccs. ij.
Ve his q̃ ꝑdiderũt sustinentiã. Quintũ ẽ
inhonestas in actione: q᷑ irreuerenter ⁊ in
deuote agũt. i. Cor. xiiij. Oĩa hõeste ⁊ s̃m
ordinem fiant. Sextum est honestas in
ymagine: vt in hypocritis qui dilatant fila
teria sua ⁊ magnificant fimbrias. Septi
mũ est erectio in recessu. Job. xv. Cucurrit
adũsus eos extẽto collo. Octauũ ẽ rãcor
in rñsiõe; vt caym qui interrogat⁹ de fratre

trādit.nescio. Nonū est ad irrogādas cōtu-
melias valid⁹ ps̄. Quia ecce ceperūt aīam
meā irruerūt in me fortes. Decimuȝ est ad
tolerādas iniurias infirm⁹. vn̄ fatu⁹ statiȝ
indicat irā suā. Prou̇.xix. Qui impatiēs ē
sustinebit dānū. Undecimū est ad obediē
dū piger. Prou̇.xxi. Desideria occidunt pi-
grū. Noluerūt ei q̄cq̄ȝ man⁹ ei⁹ opari. Duo
decimū est ad malefaciendum velox. Jere.
xxiij. Non mittebam eos ⁊ ipsi currebant.
Amos.ij. Et peribit fuga a veloce ⁊ fortis
nō obtinebit v̄tutē suā. Tredecimū est ad
faciēda ignau⁹. Jere.iiij. Sapiētes sunt vt
faciāt mala bn̄ aūt facere nescierunt. Deci
mūquartū est ad qd̄ nō vult exhortationi-
bus nō flectit̄. Jere.xv. Insanabilis fractu
ra tua: pessima plaga tua. pȝ de Pharaone
cui⁹ cor induruit exhortatiōib⁹ moysi. Deci
mūq̄ntū est qd̄ optat latēter querit nisi co
gatur. Jere.ix. Docuerūt linguā suā loq̄ mē
daciū ⁊ vt iniq̄ agerent laborauerūt. Ter
tio supbia hȝ malā excusationē. Quidā em̄
de superbo apparatu excusant se dicētes q̄
possunt vti re propria vt volūt. veruȝ est: s̄
in dānū p̄ximi nō lȝ. vt.ff. de serui. vrba. p̄d.
l. si arborē. §. interdū. vbi h̄r q̄ in aliquo ca
su edificare vel plātare in solo proprio vel
aliud facere non licet: puta si lumē a domo
vicini impediret̄. Sȝ p̄ vsuȝ rerū in supbia
impeditur lux gr̄e in illo de quo dr̄ Ecc.xiij.
Qui cōicat superbo induet supbiā. iō talis
vsus est illicit⁹. vn̄ dist.xli.c. p̄ symoniaȝ. dr̄
sic. Sicut ornatū preter corpis indigentiā
infucatū laudam⁹: dissolutos aūt ⁊ fractos
vestib⁹ ⁊ incessu nō recepim⁹. Et.xxi.q.iiij.
c. oīs iactātia. dr̄ sic. Omne q̄ppe qd̄ non p̄-
pter necessitatē suā s̄ p̄pter venustatē acci
pitur elatiōis hȝ calūniā. queādmodū ma
gnus ait basili⁹. Sȝ neq̄ȝ ex seric̄ texturis
vestē q̄s variatā īduebat neq̄ȝ apponebat
varioꝝ coloꝝ ornamenta in summitate ve
stimētoꝝ. Audierāt em̄ q̄ q̄ mollib⁹ vesti-
untur in domib⁹ regū sunt. hec ibi. Quar
to supbia hȝ vanā termīatiōnē. q̄ q̄nto al-
tius ascēdit: tāto p̄fundi⁹ cadit. vn̄.i.q.vi.c.
sic is. dr̄ sic. Nā q̄ sic nitit̄ ad altiora ɔscēdē
q̄d aliō agit nisi vt crescēdo decrescat ⁊ ascē
dendo exteri⁹ interi⁹ in p̄fundū descēdat. h̄
ibi. Et dist.xl.c. multi. §. Quicūq̄ȝ desiderat
p̄matū in terra inueniet cōfusionē in celo.
nec int̄ s̄uos xp̄i cōputabit̄ q̄ de p̄matu tra
ctauerit. nec vnusquisq̄ȝ eoruȝ festinet quō
alijs maior appeat: s̄ quō oīb⁹ inferior vi-
deat̄. q̄m̄ nō q̄ maior fuerit in honore ille ē
iustior: sed qui fuerit iustior ille est maior.
Hec ibi. Et sic patet ⁊c̄.

Quarto declarat̄ eadē

ɔcl'o testīonio leg̃ eccl'iastice. Sciēdū q̄ su
pbia ē g̃uissimū pctōꝝ q̄druplr̄. Prio bea
tus Greg̃ li.xxxi. moral'. dic̄ sic. Radix q̄p-
pe cūcti mali ⁊ regina oīm vitioꝝ supbia ē
De q̄ scriptura testante dr̄. Initiū oīs pctī
supbia. Septē p̄ncipalia vitia de supbie vi
rulēta radice p̄ferunt̄. s. inanis glīa: inuidia:
ira: tristicia: auaricia: vētris ingluuies: ⁊ lu
xuria. Nā q̄ his septē supbie vitijs nos ca
ptos dyabol⁹ tenuit: idcircō redēptor nr̄ ad
spūale liberatōis bellū septiformis gr̄e ple
nus venit. hec ille. Scd̄o beat⁹ Hiero. in
epl'is dic̄ sic. Supbia natiōe celestis subli-
miū appetit mētes ⁊ q̄si ad p̄pos reuolās
ort⁹ appetit glīam ⁊ puritatē hoīm irrūpe
q̄ de glīa ⁊ puritate angeloꝝ irrupit vt q̄s
īuenit p̄ticipes nature faciat ɔsortes ruine
h̄ ille. Tertio beat⁹ Amb. sup Luc̄. dic̄ sic
Erugo mētis ē appetētia dignitatū si ī his
sūma spes vite p̄ntis letet̄. Resipiscat vnus
q̄sq̄ȝ a furore secl'ariū cupiditatū q̄ ita mētē
aīmq̄ȝ pturbāt vt cōpos sui eē nō possit. h̄
ille. Quarto beat⁹ Aug̃. i epl'a ad quēdā
comiteȝ dic̄ sic. Vūilitas hoīes scīs angel'
sil'es fac: supbia et angel' demones fac. Et
vt euidēter ondā ipa est pctōꝝ oīm initiū.
finis ⁊ cā. q̄m̄ nō solū pctm̄ ē ipsa supbia: s̄
ēt nullū pctm̄ potuit aut pōt aut poterit eē
sine supbia. h̄ ille. Q̄r v̄o pctm̄ superbie.xl.
mōis a nob̄ cōmittit̄: iō.xl. dieb⁹ ieiunam⁹.

Primo bona a se h̄re credēdo. ps̄. Labia
nr̄a a nob̄ sūt. q̄s nr̄ dn̄s ē. Et Job.xi. Uir
van⁹ in supbiā erigit̄ ⁊ tanq̄ pullū onagri
se liberū natum putat. Superbus enim ni-
hil credit se tenere ab aliquo: maxime qui
nec terretur cōminatōnibus: nec attrahi
tur promissionibus: nec preceptis obtēpat
nec ɔsilijs acq̄escit. Exēplū de nichanore q̄
summa supbia erect⁹ cogitauit tropheū sta
tuere de iuda ⁊ infelix interrogauit si est po
tens in seculo q̄ imperauit agi diē sabbati.
Et iudeis respōdentib⁹. Est de⁹ viu⁹ ⁊ ipse
in celo potens qui iussit agi septimā diem.
At ille ait. Et ego potens sum in terra qui
īpero sumere arma.ij. Mach.xv. Scd̄o de
bonis suis vane gl'iando.i. Coꝝ.iiij. Quid
habes qd̄ nō accepisti: Si aūt accepisti q̄d
gloriaris quasi nō accepis: Exēplū de luci

fero: q̄ cū esset summꝰ int̄ angelos ꝓpt̄ suā sūpbiā de celo p̄cipitatꝰ est in ꝓfundū abyssi. Luc. x. Videbā sathanā q̄si fulgur d̄ celo cadentē: scʒ in infernū ⁊c̄. Tertio de bonis suis inaniter iactādo. Job. xxxi. Si osculatus sum manū meā. In manu intelligitur opatio. In osculo qd̄ est ꝯtactꝰ oris intelligit̄ laudatio ꝓprij opis. Exēplū de phariseo: q̄ iactādo se dicebat illd̄ Luc. xviij. Jeiuno bis in sabbato: decimas do oīm q̄ possideo: s̄ nō fuit iustificatꝰ a deo vt pʒ. Quarto de bonis suis grās deo nō agēdo. vn̄ hō ingratꝰ nō recognoscit bn̄ficiū acceptū qd̄ est valde nociuū. Bern̄. Ingratitudo est vētus vrēs desiccās fontē pietat̄: rorē mīe: fluenta grē. Et Greg. dic̄. Nō est dignꝰ dandis q̄ nō agit grās de datis. Hec ingratitudo pcedit ex sūpbia. Quinto nō hn̄tē opa bona cōtēnendo. Vn̄ dist. xlv. c. vera iusticia. dr̄ sic. Hi q̄ de falsa iusticia sūpbire solēt ceteros quosqʒ despiciūt: nulla infirmātibꝰ mīa ꝯdescendūt. Et quo se pctōres esse nō credūt eo deteriꝰ pctōres fiūt. hec ibi. Exēplū de pharisco despiciēte magdalenā peccatricē. Luc. vij. vt pʒ. Sexto sibi ⁊ nō deo viuēdo. Vera em̄ cognitio dei est redditio census vl̄ seruitij. vn̄ cū sūpbꝰ deo seruire renuit ⁊ ip̄e bōa sua a deo recognoscit hʒ cognitionē rediculosam. sicut ridiculū est aliquē dn̄m in aliqua arbore sua folia hr̄e: sic ꝯtumeliosum est ꝙ aliq̄s fateatur eū dn̄m cui s̄uire dedignat̄. Nam Marci. vij. dr̄. Hypocrite bn̄ ꝓphetauit de vob̄ ysaias dicens Pplus hic labijs me honorat: cor aūt eoꝝ lōge est a me. Septimo de bonis suis deo nō tribuēdo. s. qn̄ paup reqrit: s̄ mag̃ ip̄m obiurgat dicēdo paupi. Tu a me reqris q̄si mihi accōmodasses non attendēs ꝙ deꝰ illi bona dedit q̄ p pauperē ea reqrit. Gre. Gratuitū puto qd̄ impēdis ꝓximo: velis nolis debitor es. Aug. dic̄ tibi xp̄s. Da mihi ex eo qd̄ dedi tibi: de meo q̄ro ⁊ nō mihi donas ⁊c̄. Octauo bona q̄ hʒ suis merit̄ ꝓmereri estimādo. Nā hō bn̄ opando fac̄ suā vtilitatē ⁊ nō dei. ps̄. Bonoꝝ meorum non eges. Quid aūt debet̄ hoi ex hoc ꝙ ꝓpriā vtilitatē fac̄? Certe nihil dat deo. Job xli. Quis dedit mihi ⁊ ego reddā ei? Oīa q̄ sub celo sunt mea sūt. Nemo ꝯfidat de suis merit̄: q̄ vt dr̄ Esa. lxiiij. Facti sumꝰ vt immūdi oēs nos. Gre. Sepe iusticia nr̄a ad examen iusticie diuine deducta iniusticia ē ⁊ sordes in ꝯspectu iudicis quod fulget in extimatiōe opantis. Exemplū de operarijs vinee q̄ estimabāt ꝙ plus essent accepturi ideo murmurabant: vt habetur Math. xx.

Nono bona que non hʒ se habere reputādo. Magnū em̄ vitiū est te miserabilē apparere ⁊ laudabilē reputare. Ber. Magna ⁊ rara profecto virtꝰ est mirabilē te apparere ⁊ contemptibilē reputare. ego ceteris virtutibꝰ hoc mirabiliꝰ iudico. hec ille. Nihil est qd̄ ita impediat gratiā dei sicut hoc vitiū q̄ non petit eā cū reputet se habere. ⁊ ideo nō accipit. Prouer. xxvi. Vidisti hoiem sapientē sibi videri magis illo spem habebit stultꝰ. Sene. Ideo mutari nolumꝰ q̄ nos optimos credimꝰ. Exēplū de illo ep̄o Apocal. ij. Dicis q̄ diues sum ⁊c̄. Decimo in cogitatiōe sua alijs se p̄ferendo. Tales em̄ credūt solē iusticie nō lucere clare nisi ī domo ꝯsciētie ipoꝝ. Bern̄. Nolo vt nunq̄ arbitreris lucere solē cōeʒ lucē diei nisi in cella tua. nusq̄ esse serenū nisi penes te. nusq̄ʒ opari grām dei nisi in ꝯscientia tua. nolo te cogitare verū esse serenū nisi apud te. volo peius de te q̄ de alio extimare. h̄ ille. Quanto em̄ q̄s magis se prefert alijs apprecian do: tanto magis abijcit̄ a deo. Exemplū de saule: q̄ cū esset paruulꝰ in oculis suis factꝰ est rex. cū aūt magnꝰ sibi videret̄ priuatꝰ est regno: i. Reg. xv. Licet modo sis bonꝰ: finaliter tn̄ s̄m dei p̄scientiā eris in inferno. Eccs. viij. Vidi impios sepultos. s. in inferno. q̄ etiā cū adhuc viuerent in loco sancto erant ⁊ laudabant̄ in ciuitate quasi iustoꝝ operū ⁊c̄. Undecimo bona que non hʒ se habere fingēdo: sicut hypocrite faciunt qui extermināt facies suas vt appareant hoibus ieiunantes. Math. vi. Vn̄. xi. q. iij. c. Si q̄s vero nō obediat ep̄o sese extollere atqʒ exaltare desiderās: querens etiā obūbrare merita ep̄i simulata sua affectiōe doctrine aut hūilitat̄ aut mīe. Is a vero deuiꝰ sūpbit qm̄ veritatis ea regula est vt nihil faciat cōmendandi causa sui quo minor aliꝰ fiat. neqʒ si quid boni opis habes: id ad deformationē alteriꝰ ⁊ vituperationē exerceas ⁊c̄.

Duodecimo nouas opiniones ex scripturis sacris ⁊ canonibꝰ adinueniendo. vnde xxx. di. c. hec scripsimꝰ nō abscindētes eos q̄ in ecclīa dei s̄m scripturas ꝓpositū sanctū continentie eligunt: sed eos qui suscipiunt habitū eiꝰ ⁊ in superbiā efferunt̄ aduersus eos qui simpliciꝰ viuūt. Sed hos condemnamus qui se extollunt aduersus scriptu-

ras τ eccl'iasticos canones τ noua ītrodu
cunt p̄cepta. Nos aūt virginitatē cū humi
litate admiramur τ ↄtinentiā cū castitate
τ religione deo acceptissimā dicim⁹ τ renū
tiatōnes seculariū negocioꝝ atqꝫ actuū cū
humilitate approbādo laudam⁹ τ nuptia⸗
rū vinculū qđ bm̄ castitatē perdurat hono
ramus τ diuites cū iusticia τ opib⁹ bonis
nō abominamur τc̄. Decimotertio subdi
tos nō cū beniuolentia:ſ cū aspitate corri
gendo. vn̄ dist. xlv. c. Licet nōnunqꝫ. dr̄ sic.
Plus erga corrigēdos agat beniuolētia q̄ꝫ
seueritas. pl⁹ cohortatio q̄ꝫ cōmotio. plus
charitas q̄ꝫ potestas. Sꝫ ab his q̄ que sua
sunt q̄runt: nō q̄ iesu xp̄i facile ab hac lege
discedit. τ dū dn̄ari magis q̄ꝫ ↄsulere sub⸗
ditis placet: honor inflat supbiā τ qđ ꝓui⸗
sum est ad ↄcordiā tendit ad noxā. hec ibi.

Decimoq̄rto alios arrogāter instruendo
Vn̄ dist. xlvi. c. hoc hꝫ ꝓpriū doctrina arro
gantiū vt humiliter nesciāt inferre qđ do⸗
cent τ ea que sapiūt recte: etiā recte neque
unt ministrare. In verbis eorū ꝑpenditur
qđ cū docēt q̄si quodā sibi videnť summi⸗
tatis culmine residere: eosqꝫ quos docēt vt
longe infra se positos velut in imo respici⸗
unt quib⁹ nō ↄsulēdo loqui: ſ vix dn̄ando
dignanť. hec ibi. Et hoc est ex supbia. De
cimoq̄nto sine meritꝭ preficí cupiēdo. vnde
dist. xlviij. §. Prohibentur aūt neophiti in
ep̄os ordinari vt q̄ heri erat cathecumin⁹:
hodie nō fiat ep̄s. τ q̄ heri erat in theatro:
hodie nō sedeat in eccl'ia. τ q̄ vespe erat in
circo: hodie nō ministret altario. q̄ dudū fu
erat fautor histrionū: hodie nō sit consecra
tor virginū. Causa aūt hui⁹ ꝓhibitiōis est
bm̄ apl'm ne elat⁹ in superbiā tanq̄ꝫ religio
xp̄iana plurimū eo egeret incidat in ruinā
dyaboli. hec ibi. Ista em̄ est cā q̄re moder⸗
no tp̄e sacerdotes τ ep̄i τ curati sunt vitio
si τ pessimi τ mala exēpla dāt ppl'is: qꝛ se⸗
quiť in textu supiori eodē. §. Momētane⁹
nāqꝫ sacerdos nescit ꝑ humilitatē ꝑsonaꝝ
modos: vel se ↄtēnere: nō ieiunauit: nō fle⸗
uit: nō se correxit: nō paupib⁹ erogauit. In
arrogantiaꝫ q̄ est ruina dyaboli incidūt q̄
in pūcto hore necdū discipl'i fiūt magistri
Et sicut Inno. ait. Miserū est eū fieri ma
gistrū q̄ necduꝫ didicit esse discipul⁹. h ibi.
τ. c. sicut dicit Gregori⁹ sic. Sicut neophi⸗
tus dicebať q̄ in initio scte fidei erat erudi
tione plantat⁹: sic mō neophit⁹ habendus
est q̄ repente in religionis habitu plantat⁹
ad habendos sacros ordines irrepserit. or
dinate ergo ad ordines ascendēdū est. Nā
casuꝫ appetit q̄ ad summi loci fastigia post
positis gradib⁹ per abrupta q̄rit ascensum.
Scim⁹ aūt ꝙ edificati parietes nō pri⁹ ti⸗
gnorū pond⁹ accipiunt nisi a nouitatis sue
humore siccenť ne si ante pondera q̄ꝫ soli⸗
dentur accipiāt cunctā simul ad terrā depo
nant fabricā. hec ille. Decimosexto alijs
ↄueniētia sibi vsurpādo. vn̄ dist. xciij. c. dia
coni sunt. dr̄ sic. Singuli q̄qꝫ ꝓpter potētiā
ep̄alis nois quā sibi illicite absqꝫ eccl'ia vē
dicauerūt totū qđ leuitarū est etiā in suos
vsus redigūt. Sine his sacerdos nomē ha
bet nō officiū: Hic mīster dei dr̄: qꝛ scriptuꝫ
est. Maior est qui ministrat q̄ꝫ is cui mini
strať. Et sicut est in sacerdote ministratio:
ita in ministro dispēsatio sacramēti. Sacer
dotib⁹ etiam ꝓpter p̄sumptionē nō licet de
mensa dn̄i calicē tollere nisi eis tradit⁹ fue
rit a dyaconib⁹. Ita em̄ deus nr̄ omp̄s vni
uersa disposuit vt q̄ maiorē se crediderit mi
nor eēt. τ q̄ minor videreť: maior existeret.
hec ibi. Decimoseptimo pctm̄ suū in con
fessione nō manifestādo. vn̄ de pe. dist. i. §.
Taciturnitas pcti ex supbia nasciť cordis.
Ideo em̄ pctm̄ suuꝫ quisqꝫ celare desiderat
ne iniq̄tas sua alijs manifesta fiat: ne talis
reputeť apud hoīes foris: qualē se iā dudū
diuino exhibuit ↄspectui qđ ex fonte super
bie nasci nulli dubiū est. hec ibi. Decimo
octauo eccl'ie officia ꝓpinquis min⁹ dignis
aut ꝑsonis fauore ↄiūctis cōmittēdo. Vn̄
di. lxxxix. c. decēter. dr̄ sic. Quicūqꝫ ergo pō⸗
tificū deinceps aut sanguīe ꝓpinq̄s aut fa⸗
uore ꝑsone q̄buscūqꝫ deuīctis talia lucra cō
mendare attēptauerit ad suū nefande pre
sumptionis excidiū τ qđ iussum fuerit de⸗
uoceť in irritū. τ q̄ ordīauerit annue excōi
cationi subiaceat. q̄ vero ablata fortasse fu
erint ab eo q̄ tulit reddanť in duplū. h ibi.
Illi dicunť fauore mihi ↄiūcti q̄ sunt amici
aut q̄ me laudāt: iō ip̄os diligo τc̄. Deci⸗
monono de crimīe suo rep̄hēdi nō patiēdo
Vn̄. ij. q. vij. c. Presumūt p̄lati nō debere se
rep̄hendi vel accusari ꝑ eo ꝙ canones nō
eos passim ↄstituūt accusandos. qđ tn̄ ne
gatur solis criminosis cū de rep̄hendendo
veritas ip̄a ↄstituit. Si male locut⁹ sum te
stimoniū perhibe de malo. hec ibi. Vigesi
mo de suis virib⁹ presumēdo. Vn̄ Aug. li.
xij. de ciui. dei dicit sic. Audeo dicere supbis
vtile esse cadere in aliquod apertū manife⸗

stimacꝫ pctm̄ vnde sibi displiceāt q̄ iā pla-
cendo ceciderāt. Salubri⁹ em̄ sibi petr⁹ qn̄
fleuit displicuit q̄ꝑ placuit qn̄ p̄sumpsit. hec
ille. Ideo em̄ vili⁹ ceteris corruit: qꝛ pre ce-
teris p̄sumpsit. Aug. loquens petro dicit.
Ubi dixisti sufficio: ibi defecisti. vbi tibi pla
cuisti: ibi peristi ꝛc̄. Uigesimoprimo hono-
res terrenos ꝛ gloriam mūdi inordinate ꝛ
ambitiose appetēdo. vn̄ Innoc. li. de vilitate
conditionis humane dicit sic. Ambitiosus
statim vt est ad honorē pmot⁹ in superbiā
extollit: in iactantiā effrenat: nō curat pro
desse: s̄ gloriat preesse. p̄sumit se meliorem
qꝛ cernit se supiorē. priores dedignat ami-
cos: notos ignorat hesternos: comites cō
temnit antiquos: vultū auertit: ceruicē eri-
git: fastū ostendit: grandia loquit: sublimia
meditat: subesse nō patit: preesse molitur.
subditis onerosus: oib⁹ infest⁹: p̄ceps: mo-
lestus: arrogans: grauis ꝛ importun⁹. h̄ ille
Exemplū de roboā filio salomonis q̄ super
be locut⁹ est filijs israel: ideo recesserunt ab
eo decē trib⁹ israel. iij. Reg. xij. Uigesimo
scd̄o aliq̄d supra facultatē suā attentando.
Nemo em̄ attentat aliq̄d supra facultatem
suā nisi inquantū facultatē suā estimat ma
iorē q̄ꝫ sit. Circa qd̄ pōt esse error duplicit.
Uno mō s̄m solā quātitatē: puta cū aliq̄s
estimat se habere maiorē virtutē vel aliq̄d
hmōi q̄ꝫ habeat. Scd̄o mō s̄m gen⁹ rei: pu
ta cū aliq̄s ex hoc estimat se magnū ꝛ ma-
gis dignū ppter diuitias vel ppter alia bo
na fortune. vt em̄ dr̄. iiij. Eth. Qui sine vir
tute talia bona habent neqꝫ iuste magnis
seipos dignificant neqꝫ recte magnanimi
dicunt. Exēplū de eo q̄ p̄fert se antecessori-
bus suis: vel p̄sumit de virib⁹ suis vl' de ami
cis: vel p̄sumit de victoria anteq̄ꝫ sit in pu-
gna. Esa. xxxvi. Que est illa fiducia q̄ cōfi-
dis: aut quo ꝯsilio vel fortitudine ꝛc̄. Ui-
gesimotertio ptinaciter in malo p̄sistendo.
Aliq̄ em̄ sunt ptinaces: qꝛ nolūt hūiliari. q̄
dicūt. Ego nolo loq̄ tali nisi pri⁹ ip̄e loqua-
tur mihi: nec dimittā iniuriaꝫ nisi a me pe-
tat veniā. ego vincere ꝛ tenere meā opini-
onē sic ille suā ppono. vn̄ Greg. li. iiij. dya-
logoꝝ dicit sic. Sciēdū est q̄ꝑ ille recte deli-
cti sui veniā postulat q̄ pri⁹ hoc qd̄ in ip̄o de
linquit relaxat. Mun⁹ em̄ non accipit nisi
ante discordia ab aīo pellat dicēte veritate
Si offers mun⁹ tuū ꝛc̄. qꝛ pensandū est cū
oīs culpa munere soluat: q̄ꝑ grauis est cul-
pa discordie qua nec mun⁹ accipitur. Debe

mus igit ad p̄ximū q̄ꝫuis longe positū lon
geqꝫ disiūctū cū mēte ire: eiqꝫ animū subij-
cere cuꝫ humilitate ac beniuolētia placare.
h̄ ille. Uigesimoq̄rto ptinacit erratū suū
defendēdo. Multi em̄ dū aliq̄d male faciūt
vel aliq̄d male loquunt: si rep̄hendunt de-
fendūt se bn̄ fecisse vel dixisse nolētes cor-
rigi. ꝛ si q̄d male dixerūt: ope p̄ficiūt ne ma
le dixisse videant. imo qn̄qꝫ in cōfessione
volūt firmiter tenere q̄ꝑ nō peccauerūt cō-
mittēdo aliqd̄ enorme. vn̄ Tull. dic̄. Perti
nacia ē ex irrōnabili ꝛ inflexibili mētis ob-
stinatōe melioribus nolle credere. h̄ ille. Ui
gesimoq̄nto p̄terue ab alijs discordando.
Plures em̄ nolētes cū aliq̄ ꝯcordare vt ca
ptent cām turbatiōis: rixe ꝛ discordie: oē
dictū factū ordinatū: verū vel falsuꝫ bonū
malū: sumūt in ꝯtrariū. vn̄ Greg. li. ix. moral.
in p̄ncipio dic̄ sic. Peruerse mētes si semel
ad studiū ꝯtrarietatis eruperint: siue prauū: si
ue rectū q̄d a ꝯdicētib⁹ audiāt: aduersis h̄
rēsionib⁹ ip̄ugnāt: qꝛ cū p̄sona p ꝯtrarietateꝫ
displicet: nec recta q̄ p̄tulerit placent. At ꝯ.
bonoꝝ corda q̄b⁹ in odiū venit nō p̄sona: s̄
culpa: sic p̄p̄sa dijudicant vt recta q̄ dicunt
assumāt. ꝛ sic male p̄lata respuunt vt inde
approbēt q̄ ex v̄itate cognoscūt. h̄ ille. Ui
gesimosexto ꝯtētiose veritatē impugnādo
Aliq̄ em̄ ꝯtētiosi impugnāt veritatē scient
vt iudices sophistice allegātes leges vt im-
pugnēt veritatē ꝯtra petentē ius suū. Aliq̄
ꝯtendūt defendēdo falsitatē sciētes se ma-
le dixisse ne videant errasse. ꝛ cū deficiūt p
batiōe: ꝯfidūt in clamore. ac etiam si defen
dunt veritatē nō moderate: s̄ clamorose lo
quunt v̄bis despectiuis opprobriosis ꝛ in-
iuriosis vtunt. vn̄ Amb. dic̄. Cōtētio ē im-
pugnatio v̄itatis cū ꝯfidētia clamoris. Ui
gesimoseptio irreuerent ad supiores se ha
bendo. vn̄ Ecc̄. xxiij. Aīo irreuerēti ꝛ infru
nito ne tradas me dn̄e. Aliq̄ em̄ ip̄udice ꝛ
vitup̄ose noīant deū verbis turpib⁹ ꝛ inho
nestis. Aliq̄ absqꝫ reuerētia missam audi-
unt: ad eleuationē corp̄is xp̄i vix capuciuꝫ
extrahūt: maiorē reuerentiā hominib⁹ ex-
hibent q̄ꝑ deo. filij nō faciūt reuerētiā parenti
bus suis: immo deridēt eos ꝛ blasphemāt.
discipul⁹ ꝯtemnit magistrū: iuuenis subsan
nat senē. vn̄ Glo. sup illd̄ Ecc̄. iij. Honora
patrem tuuꝫ ꝛc̄. dicit sic. Caym nuditatem
patris irrisit ꝛ semen suum in seruiturē per
petuā dampnauit. Absalon quoqꝫ dauid de
regno expulit ꝛ concubinas ei⁹ incestauit.

sed morte ꝯdignas penas luit. helisei calui
tũ pueri in bethel irriserũt ⁊ duo vrsi de sal
tu ex eis .xlij. lacerauerũt: q̄ puerilis stulti-
tia iudeoꝝ in caluarie loco xp̄m crucifixuꝫ
irrisit. ideo .xlij. anno post ascēsionē eiꝰ duo
vrsi vespasianꝰ ⁊ titus de saltu gentiũ egres
si illusores seuissime laniauerũt. h̄ ibi. Gra
28 uis est culpa ⁊c̄. Uigesimooctauo ꝑ ela-
tionē meliores se despiciēdo. sicut vnꝰ arti-
fex despicit aliũ doctiorē se: ⁊ vnꝰ mercator
aliũ nitēdo illũ deijcē siue directe siue obli
que: ꝟbo: signo: vel facto. Uñ Aug. lib. de
ꝯflictu vitiorũ ⁊ ꝟtutũ dic̄ sic. Supbia dic̄
tibi multis īmo pene oībꝰ melior es verbo
sciētia diuitijs honoribꝰ cũctisq̄ꝫ carnalibꝰ
vel spũalibꝰ supas carismatibꝰ. Cũctos ꝗ
despice: cũctis temetipꝫ superiorē attende.
29 hec ille. Uigesimonono ꝑ inobedientiaꝫ
in sua opinione ꝑsistendo. Multi em̄ sunt
ita dure ceruicis ꝙ nolunt facere nisi ea q̄
cadũt in sua opiniōe: qui nec ꝓpter minas
nec ꝓpter penas p̄ceptis superioꝝ obedire
volũt. queādmodũ fec̄ holofernes. Judith
.xvij. Uñ Tull. dicit. Jnobediētia est ex duri
cia mentis obstinate cui debeas imperanti
nolle obtēperare. Et hugo de .xij. abusioni-
bus dicit sic. Jnobediētie morbꝰ ex supbie
tumore ꝓcedēs sicut sanies ex vlcere: sic ex
30 supbia ꝯtemptꝰ manat. hec ille ⁊c̄. Trige-
simo ꝑ ꝯtumaciā supioribꝰ suis nō acq̄escē
do. sicut multi monitis parentũ ⁊ supiorũ
nō acquiescũt obstinati in sua volũtate per
manētes. vñ Deut. xxi. dr̄. Si genuerit hō
filiũ ꝯtumacē ⁊ ꝓteruũ qui nō audiat p̄ris
aut matris imperiũ ⁊ coercitꝰ obedire ꝯtē
pserit apprehendent eũ ⁊ ducent ad senio
res ciuitatis illiꝰ ad iudiciũ ⁊ dicent. Filiꝰ
iste noster monita nr̄a ꝯtemnit. comessatio
nibus vacat ⁊ luxurie atq̄ꝫ ꝯuiuijs. lapidi-
bus obruet eũ ppl's ciuitatis ⁊ morieť ⁊c̄.
31 Et sic pꝫ ⁊c̄. Trigesimoprimo ꝑ supbiaꝫ
bona facere erubescēdo. sicut mlťi nobiles
⁊ magni reputāt sibi ad verecundiā ire ad
eccl'iam: ad missam: ad p̄dicationeꝫ. Unde
Greg. omel. x. sup Ezech. dicit sic. Sic ve-
recũdia laudabilis est in malo: ita rephen
sibilis est in bono. Erubescere em̄ malum
sapiētie est: bonũ vero erubescere fatuitatꝭ
est. Qui erubescit mala penitēdo q̄ fecit ad
vite libertatē ꝑuēit. Qui ꝟo erubescit bōa
facē a statu rectitudīs cadit atq̄ꝫ ad dāna-
tionē tēdit. sic̄ ꝑ redēptorē dr̄. Qui me eru
32 buerit ⁊ meos s̄mones ⁊c̄. h̄ ille. Trigesi
mo scd̄o ꝑ supbiā gradũ magisterij acq̄rē-
do. s. ꝑsumendo ex dignitate magisterij do
cere qḋ nō didicit neq̄ꝫ nouit. Jac. iij. Noli-
te plures fieri mg̃ri fres mei sciētes q̄m ma
ius iudiciũ sumis. Glo. nisi tm̄ discreti ⁊ in
scripturis edocti. Salustiꝰ. Postq̄ꝫ hono-
res adepti sunt: tũc p̄mũ acta ⁊ precepta
maioꝝ legere incipiũt ꝑposteri hoīes. h̄ ille
Trigesimotertio ꝑ curiositatē vanis ⁊ in 33
utilibꝰ insistendo. s. postpositis diuinis elo-
quijs sctōꝝ. scripť p̄hoꝝ ⁊ poetarũ rōne va
nitatis ⁊ delectatiōis intēdendo. Uñ dist.
.xxxvij. c. Sacerdotes dei omissis euāgelijs
⁊ ꝓphetijs videmꝰ comedias legere ama-
torias buccolicoꝝ versuũ ꝟba cātare: tene
re virgiliũ ⁊ id qḋ in pueris est cā necessi-
tatis crimen in se facere voluptatis. h̄ ibi.
Et tribꝰ capl'is seq̄ntibꝰ. Trigesimoq̄rto 34
exteriꝰ vane se ornādo. vñ .i. Pet. iij. dr̄ sic.
mulieres subdite sint viris suis ꝯsideran-
tes in timore sanctā cōuersationē vestram
quarũ sit nō extrinsecꝰ capillatura: aut cir-
cundatio auri: aut indumēti vestimētoruꝫ
cultꝰ: s̄ q̄ abscōditꝰ est cordis hō in incorru
ptibilitate quieti ⁊ modesti spũs q̄ est in cō
spectu dei locuples ⁊c̄. Euidētissimũ signũ
reprobatiōis est supbia ornatꝰ. Trigesi- 35
moq̄nto multitudinē equoꝝ nutriēdo. sic̄ il
li q̄ nittũt xp̄m nudũ in paupibꝰ ⁊ equos
suos auro ⁊ argēto falerant. Unde Deut.
.xvij. Cũq̄ꝫ fuerit rex ꝯstitutꝰ nō multiplica-
bit sibi eq̄s. ⁊ Zach. xij. dr̄ sic. Percutiā oēꝫ
equũ in stuporē ⁊ ascēsorē eiꝰ in amentia ⁊
sup domũ iuda aperiā oculos ⁊ oēm equũ
ppl'oꝝ ꝑcutiā in ciuitate ⁊ ꝯfundenť asses-
sores equoꝝ. hec ille. Grauis est em̄ culpa.
Trigesimosexto sũptuose domos ⁊ edifi 36
cia fabricādo. s. ad vanitatē ⁊ nō ad necessi
tatē. vñ Jere. xxij. Ue q̄ edificat domũ suā
in iniusticia ⁊ cenacula sua non in iudicio.
Amicũ suũ opprimet frustra ⁊ mercedem
eiꝰ nō reddet ei. Qui dicit. Edificabo mihi
domũ lataꝫ ⁊ cenacula spaciosa q̄ apit sibi
fenestras ⁊ facit laquearia cedrina: pingit
q̄ꝫ sinopide. h̄ ibi. Supfluitas vana ē. Tri 37
gesimoseptio de bonis nature in supbiā se
erigēdo. puta de sanitate corpis: fortitudīe
agilitate: pulchritudīe ⁊c̄. Mō ei sanꝰ corpe
⁊ infirmꝰ mēte: silis ē pomo exteriꝰ sano ⁊
interiꝰ putrido. Sap. v. Quid nobis ꝓfuit
superbia: aut quid diuitiarum iactantia cō
tulit nobis: transierunt oīa illa tanq̄ꝫ vm-
bra. Trigesimooctauo de nobilitate car- 38

nis supbe sibi blandiendo. Nam ex eadem
radice pdeũt nobile ⁊ ignobile sicut flos fa
rine q̄ est cibus hoīs ⁊ furfur qḋ est cib⁹ por
ci. Similit̄ ex eadē radice pcedunt rosa no
bilis ⁊ spina vilis. Seneca. Nobilitas ad h̄
tm̄ memineris vt cũ nobilitate generis mo
rum sanctitate ꝯtendas ⁊ cũ nobilitate cor
poris animi nobilitate pficias. Laudat̄ in
quibusdaꝫ ꝙ nobiles sunt geniti in alijs ꝙ
virtute nobilitatē sunt assecuti. Pulchrum
est respōdisse nobilitati. Pulchrius etiā hu
mile gen⁹ factis illustrasse. hec ille. Hiero⁹.
Nihil aliud video in nobilitate appetendũ
nisi ꝙ nobiles quadā necessitate astringun
tur ne ab antiquoꝝ pbitate degenerēt. hec
ille. Trigesimonono alios supbe deridēdo
scꝫ ponendo verba dicta vel facta parentũ
in iocũ derisoriũ: prelatos ecl'ie: religiosos:
sacerdotes: predicatores deridēdo pctōres
volentes abstinere a malo ⁊ cōuerti ad deũ
⁊ relinq̄re seculũ. Simplices corpe vel mē-
te defectuosos: paupes ⁊ mēdicos subsan-
nādo. vñ Greg. li. xxv. moral'. dic̄ sic. Quid
enī sum⁹ hodie nouim⁹. Quid aũt post pau
lulũ esse possimus: nescimus. Hi vero quos
fortasse despicim⁹ ⁊ tarde pñt incipere ⁊ tm̄
vitā nostrā feruētiorib⁹ studijs anteire. Ti
mendũ itaq̄ʒ est ne etiā nobis cadentib⁹ sur
gat q̄ nob̄ stantibus irridet̄. Quis stare iam
nō nouit q̄ nō stantē nouit irridere. hec ille.
Quadragesimo bōa fortune ad supbiā cō
uertendo. s. de diuitijs: delitijs: honorib⁹: di
gnitatib⁹ fauore humano: de sciā: de liberta
te: de libroꝝ copia ⁊ pulchritudine: de melo
dia vocis in cantu: de cōuiuioꝝ splēdore ⁊c̄
supbiendo. vñ Greg. in omel'. dic̄ sic. Ple-
runq̄ʒ mali eo magis cōtra dñm supbiunt
quo ab eius largitate ⁊ cōtra meritũ ditan
tur ⁊ q̄ puocari donis ad meliora debuer̄t
donis peiores fiunt. hec ille. Et in moral'. di
cit sic. vicina esse potētib⁹ solet ⁊ pene semp
rebus affluentib⁹ elatio sociat̄: qr ⁊ sepe ho
noris abũdātia duriciā dat tumoris. hec il-
le. Facili⁹ enī hō relinq̄t pctm̄ luxurie q̄ su-
perbie cũ ambo sint ex natura: s̄ alteruꝫ ex
carne: alterũ ex mēte: ppterea supbia ē gra
uior luxuria. vñ Greg. xxxiij. li moral'. dicit
sic. Aliq̄n min⁹ ē in corruptioneꝫ cadere q̄
cogitatione tacita deliberata elatione pec-
care. Sed cũ min⁹ turpis supbia credit̄: mi
nus vitat̄. Luxuriā xo eo magis erubescũt
hoīes quo simul oēs turpē nouerũt. vñ fit
plerũq̄ʒ vt nōnulli post supbiā in luxuriam
corruentes ex aperto casu malũ culpe latē-
tis erubescant: ⁊ tũc etiā maiora corrigant
cũ pstrati in minimis graui⁹ cōfunduntur
hec ille. Ex q̄bus pꝫ ꝙ int̄ pctā mortalia su
perbia ē grauissimũ ⁊ difficult̄ curat̄. Post
hanc declarationē dixit sctũs Thomas ani
me deuote. O aīa simplex iam potes intel
ligere grauitatē supbie que turrim euertit:
linguaꝫ confudit: prostrauit goliam: aman
suspēdit: nichanorē interfecit: antiochũ pere
mit: pharaonē submersit. senacherib intere-
mit: sedes ducũ supboꝝ destruxit: ⁊ radices
gentiũ supbarũ arefecit. Ne gloriet̄ tm̄ beli
al in argutijs suis docebo te modũ quo pa
cto respōdeas. Ad p̄mũ dic ꝙ supbia cō-
siderat̄ duplicit̄. vnomodo materialit̄. s. p
abundantia rerũ de quib⁹ pñt hoīes supbi
re. ⁊ sic oē supexcedēs pōt noīari supbia. iō
talis repromittit̄ a deo q̄si q̄dā excessus bo
norũ. vt dr̄ in argumēto ⁊ ista nō est pctm̄.
Aliomodo formalit̄ put talis excessus sup
gredit̄ regulā rōnis. ⁊ illa est pctm̄. vñ Hie
rony. in glo. ibidē dicit ꝙ est supbia bona ⁊
mala. Ad secũdũ dic q̄ coꝝ q̄ homo natu
raliter appetit ratio ē ordinatrix a qua regu
la rōnis si hō recedit vel in plus vel in min⁹
erit talis appetit⁹ vitiosus. Exemplũ de ci
bo quē hō naturalit̄ desiderat. Supbia aũt
appetit excellentiā in excessu ad rōnem re-
ctam. vñ Aug. dic̄. xiiij. de ciui. dei. Supbia
peruerse imitat̄ deũ. Odit nāq̄ʒ cum socijs
equalitatem sub illo: s̄ imponere vult socijs
dñationē suā p illo. Ad tertiũ dic ꝙ super
bia ꝯtrariat̄ diuine dilectioni. s. inq̄tũ sup-
bus nō vult subijci diuine regule put debet
etiā ꝯtrariat̄ dilectiōi pximi. s. inq̄tũ aliq̄s
inordinate se prefert pximo aut ab ei⁹ sub-
iectione se subtrahit in quo derogat̄ diuine
regule ex qua sunt hoīes ordinate constitu
ti put vn⁹ coꝝ sub altero esse debet. Ad
quartũ dic ꝙ supbia ex parte conuersionis
nō est maximũ pctōꝝ sicut nec humilitas ē
maxima virtutũ: sed ex parte auersionis est
maximũ: vtpote alijs pctis magnitudineꝫ
prestans. Nam infidelitas ⁊ desperatio ⁊c̄.
est graui⁹ pctm̄ si ex supbie cōtēptu pcedat
q̄ si ex ignorantia, ⁊ infirmitate pueniat.
Tunc anima consolata ex tali declaratōne
gratias agens deo ⁊ suis doctoribus abijt
domũ in pace sciens q̄m qui hũiliat⁹ fuerit
erit in gloria Amen.

Feria q̄nta secũde dñice quadragesime
Sermo. xvi. de peccato auaricie.

Epultus est in inferno. Luce.xvi. Hodie aĩa simplex fidelis ⁊ deuota saluti sue intẽta accessit ad ecclesiam ⁊ audiẽs missam tam ex lectiõe ꝓphetie. Jere.xviij. ꝙ ex euãgelio aduertit vnaꝫ ꝯclusionẽ valde notabilẽ.scꝫ. Peccatũ auaricie est eque insanabile sui ꝑiculositate sicꝫ pctm̃ in spm̃sanctũ est insanabile sui grauitate. Ratio istiꝰ ꝯclusionis ẽ ista. Nam peccatũ in spm̃sanctũ ẽ insanabile ex parte cõtemptꝰ.puta qꝛ hõ cõtẽnit vel mĩsericordiaꝫ diuinã vel iusticiã vel aliqͩ hoꝝ per q̄ hoĩs pctã sananť. ⁊ talis insanabilitas facit maiorem grauitatẽ pcti. auaricia ỽo hꝫ insanabilitatẽ ex parte defectꝰ hũani in quẽ ꝓcedit semꝑ natura hũana. qꝛ quo aliqͥs ẽ magis deficiens: eo magis indiget ãminiculo exterioꝝ rerũ: ⁊ iõo magꝭ in auariciã labiť vñ ꝓpť talẽ insanabilitatẽ auaricia ẽ ꝑiculosius pctm̃. Sciendũ ꝙ periculũ auaricie est qͩdruplex. Primũ est remotio caritatis Nam vt diċ Hugo de sancto victore li.ij.de sacr̃is. Auaricia ẽ ĩmoderatꝰ appetitꝰ hñdi q̄ appetitꝰ licꝫ sit respectu cuiuslibꝫ boni desiderabilis: siue sit respectu boni aĩe. vt inordinate appetere sciam: vel sapẽ plꝰ q̄ͦ oportet sapere. vel sit respectu corpis. vt plꝰ hr̃e pulchritudinis fortitudĩs agilitatꝭ q̄ͦ oportet. vel respectu bonoꝝ tẽporaliũ vt ꝑossessionũ: domoꝝ: pecuniarũ ⁊c̃. qꝛ oĩs appetitꝰ quo qͥs appetit plꝰ q̄ͦ oportet ẽ auaricia. ꝓprie tñ loquẽdo auaricia ẽ inordinatꝰ appetitus pecunie. Et dr̃ auaricia ẜm Jsido. q̄si auiditas eris. Grece autẽ dr̃ philargiria a philos qͦ ẽ amor ⁊ yrios qͦ ẽ es q̄si amor eris. Jdeo Augꝰ li.x.de ciui dei.ca.vij. dicit Non auri vitiũ ẽ auaricia: ꝫ hoĩs ꝑuerse amantꝭ aurũ iusticia derelicta q̄ incõparabiliter dꝫ auro anteponi. Et Salustiꝰ in Catilinario diċ. Auaricia pecunie studiũ habet quã nemo sctũs vnq̄ͦ cõcupiuit. Auaricia enĩ ẜm ꝙ importat inordinatũ ⁊ ĩmoderatum amorẽ diuitiarũ q̄ intãtũ crescit ꝙ preferť caritati: puta cũ qͥs amore diuitiaꝝ nõ vereť facere ꝯtra honorẽ dei ⁊ legẽ diuinã sic ẽ pctm̃ mortale. Eph.v. Auaricia ẽ idoloꝝ seruitꝰ. qꝛ sicut idolatra subijcit se creature exteriori vt exhibeat ei cultũ ⁊ honorem: ita auarꝰ subijcit se creature exteriori inordinate ipam cõcupiscẽdo ⁊ amãdo: ⁊ sic facit cõtra legẽ etnã q̄ est oĩbꝰ rebꝰ ꝓuidere ẜm suas cõditiones auarꝰ aũt oĩbus subtrahit.

Secũdũ ẽ remotio libertatꝭ. Nam ad liberalẽ spectat expẽdere q̄ͦtũ oportet ⁊ vbi oportet ⁊ qñ oportet ⁊ nõ deficere in necessarijs. auaro aũt ⁊ tenaci qꝛ nihil sufficit desũt oĩa q̄ sibi ⁊ familie sue expediũt. Jdõ Sene. in epl'a diċ. Desunt inopie multa: auaricie oĩa auari aũt tenaces nõ tenẽt diuitias: ꝫ tenẽtur ab eis. ps̃. Viri diuitiarũ nihil hñt ĩ manibꝰ suis. Jteꝫ crescit hoc desideriũ suꝑ oĩa desideria naturalia. qñ habitꝭ desiderijs naturalibꝰ q̄cescit desiderãs pecunia ỽo nõ dicit sufficit. ꝫ vt Juuenal' dicit. Crescit amor nũmi q̄ͦtũ ipsa pecunia crescit. Jdõ.ij. Coꝝ ix. dr̃ sic. Preparẽt repromissaꝫ bñdictionẽ hãc paratã eẽ sic q̄si bñdictionẽ nõ q̄si auariciã. glo. vt scꝫ doleãt ꝓ dato ⁊ paruꝫ sit qͦd dent. Liberalitas enĩ moderať affectiões interiores diuitiarũ. s. ne qͥs nimis amet vl' desideret diuitias: aut nimis delecteť ĩ eis etiã si nolit rapẽ aliena. Tertiũ ẽ remotio equitatꝭ. Nam auaricia importat quãdã immoderantiã circa ipam acceptionẽ ⁊ ꝯseruationẽ diuitiarũ inq̄ͦtũ. s. aliqͥs acqͥrit pecuniã vltra debitũ aliena vsurpãdo vel retinẽdo: ⁊ sic auaricia remouet iusticiã. vñ Ezechiel'.xxij. dr̃. Principes eiꝰ in medio illiꝰ q̄si lupi rapiẽtes predã ad effundẽdũ sanguinẽ ⁊ ad ꝑdendas aĩas ⁊ auare lucra sectãtes.

Quartũ ẽ remotio amicabilitatꝭ. nam cuꝫ amico oĩa debẽt esse coĩa: qꝛ amicoꝝ omnia cõia clamãt stoici. Auarꝰ aũt nõ vult taleꝫ regulã cũ sit amicꝰ sociꝰ mẽse ⁊ nõ ꝑmanet ĩ tpe necessitatꝭ. facit enĩ ꝯtra legẽ nature q̄ diċ Luċ.vi. Oĩa q̄cũqꝫ vultꝭ vt faciãt vob̃ hoĩes ⁊ vos eadẽ facite illis: qñ auarꝰ potius res apͦd se putrescere sinit q̄ͦ vtiliť alijs dispẽset. ꝓpterea pctm̃ auaricie ẽ magni periculi. His intellectꝭ aĩa exiuit ab eccl'ia vadẽs domũ cũ ꝓposito seruiẽdi deo ꝑ m̃iam ⁊ liberalitatem. Et ecce belial intẽdẽs eam ab hoc ꝓposito reuocare ait. O aĩa simplex q̄ͦ facile deciperis tã leuiť credẽdo volo tibi oñdere ꝙ auaricia nõ ẽ pctm̃ mortale. Primo sic. glo. suꝑ illud.i. Coꝝ.iij. Si qͥs suꝑedificat suꝑ fundamẽtũ ⁊c̃. diċ ꝙ lignũ: fenum stipulã: suꝑedificat ille q̄ cogitat q̄ mũdi sũt quõ placeat mũdo: qͦd ꝑtinet ad pctm̃ auaricie ꝫ q̄ edificat lignũ: fenũ: stipulã nõ peccat mortaliť: ꝫ venialiť. dr̃ enĩ ibi ꝙ saluus erit q̄si ꝑ ignẽ. s. purgatorij. g̃ ⁊c̃. Scd̃o sic. Auaricia opponiť ꝓdigalitati: ꝫ ꝓdigalitas nõ est ex genere suo pctm̃ mortale, ergo nec

auaricia que suũ ꝯseruat est pctm̃ mortale.
Tertio sic. Ad auariciã ꝓprie ptinet sup⸗
flue tpalia ꝯgregare: ꝫ hoc non ẽ pctm̃ mor
tale cũ nõ ꝯtrariet alicui diuino ꝑcepto. er
go ꝛc. Quarto sic. Non accipere aliena vi
detur laudabile: ꝫ q̃nqꝫ auari nõ accipiunt
aliena vt phs dic̃. iiij. ethicoꝝ. ergo auaricia
nõ ẽ pctm̃ mortale. Cõfirmat̃ qꝛ ea q̃ natu
ralit̃ eueniũt nõ sunt pctã mortalia: cũ natu
ralib⁹ neqꝫ mereamur neqꝫ demereamur: ꝫ
auaricia naturalit̃ aduenit qꝛ ꝯsequit̃ sene⸗
ctutẽ ꝛ quẽlibet defectũ. vt hꝫ. iiij. ethicoꝝ
ergo ꝛc. Alia ṽo abijt tristis q̃rens ꝛ cõsu
lens leg̃ doctores. Cui mox obuiauit moy
ses a qua cum cognouisset causas mestitie
sue ꝯfortans eã inq̃t. Ego declarabo tibi cõ
clusionẽ quã intellexisti esse veram testimo
nio quadruplicis legis. scꝫ.

Legis naturalis.
Legis diuinalis.
Legis prophetalis.
Legis humanalis.

Primo testimonio legis

naturalis: ꝛ hoc q̃druplicit̃. s. ꝑ rões natu
rales. ꝑ phos morales. ꝑ poetas. ꝑ exẽpla
gentiliũ. Quantũ ad rões naturales sci⸗
endũ ꝙ auaricia facit q̃ttuor mala. s. Pri
mum ẽ labor ꝯtinuus ꝛ irrefragabilis. Nã
res hui⁹ mũdi sunt ꝑ se bone ꝛ recte ac con
formes nr̃e nature licꝫ sint nob̃ ꝑiculose ꝙ
sint bone pꝫ ꝑ illud Geñ. ij. Viditqꝫ deus
cũcta q̃ fecerat ꝛ erãt valde bona. qꝛ. s. ĩ spe⸗
cie sua nõ poterãt esse meliora. iõ possum⁹
eis vti bñ ꝛ sine pctõ. Nõ eñ pctm̃ ẽ diuiti⸗
as possidere: ꝫ pctm̃ est diuitias male possi
dere. Adã eñ fuit diues cui⁹ imperio oĩa
subiecta fuerũt in paradiso ꝛ extra paradi⸗
sum. ps. Oĩa subiecisti sub pedib⁹ ei⁹ ꝛc.
Abraam fuit diues ꝓpt̃ cui⁹ opes neq̃bant
pastores ei⁹ habitare cũ pastoribus Loth.
Geñ. xiij. Joseph q̃qꝫ fuit dñs egypti. Da⸗
uid fuit ditissim⁹. Salomon ꝑcessit oẽs ĩ di
uitijs. Job in mult̃ possessionib⁹ ꝛ gregib⁹
abũdauit. Greg̃. papa ꝛ scũs Ludouicus
rex francie fuerũt ditissimi. Nichodem⁹ ꝑn
ceps iudeoꝝ. Joseph ab arimathia. Zache
us ꝑnceps publicanoꝝ fuerũt diuites: ꝛ tñ
fuer̃t scti. Jtaqꝫ diuitie nõ sũt male nec te fa
ciũt peccare: ꝫ si tu eas male acq̃ris aut ma
le possides: pctõrem te ꝯstituis. vñ Greg̃. li.
x. moral̃. dic̃ sic. Nõ est g̃ cẽsus ĩ crimĩe: sed
affect⁹. Cũcta eñ q̃ dedit de⁹ bona sunt: ꝫ q̃
bonis male vtit̃: ꝑfecto agit vt q̃si ꝑ edaci⸗
tatis ingluuiẽ eo ꝑ quẽ viuere potuit pane
moriat̃. hec ille. Accidit eñ de bonis tpali⸗
bus q̃bus vti possum⁹ bñ ꝛ male: sic de esca
posita sup hamũ q̊ pisces capiunt̃. naꝫ esca
est bona pisci: ꝫ ham⁹ ẽ malus. Si g̊ piscis
esset sapiẽs cuꝫ videt escã sub q̃ latet ham⁹
caperet quãtũ indigeret. s. paulatĩ corrodẽ⸗
do escã ꝛ nõ pl⁹ tũc nõ caperet̃. ꝫ qꝛ totũ si⸗
mul deglutit ꝛ vorat: iõ capit̃. Nõ eñ ẽ cul
pa esce q̃ ẽ bõa nec hami q̃ latet ꝛ q̃escit: ꝫ
est culpa piscis q̃ voracit̃ capit qd̃ nõ indi⸗
get. Sic diuitie mũdi bone sunt: ꝫ tua mali
cia facis eas tibi nociuas. Seneca epl̃a. c.
dic̃. Jlla bona fortune ex nob̃ ꝑndẽt: nõ ex
illis nos. valẽtior eñ oĩ fortuna ẽ anim⁹
ꝛ ĩ vtrãqꝫ partẽ ip̃e res suas ducit. beateqꝫ
ac misere vite ip̃e sibi cã est. Mal⁹ eñ oĩa ĩ
malũ vertit. rect⁹ atqꝫ integer corrigit pra⸗
ua fortune. hec ille. Sub diuitijs latet ham⁹
id ẽ amor inordinat⁹: ꝛ iste ẽ tibi nociu⁹ scꝫ
ĩmoderate diligere. vis bñ possidere diuiti⸗
as: vade circũquaqꝫ ne capiaris ab hamo.
vis esse diues secure: eme: vende: nauiga:
operare manib⁹ tuis. Sed caue ab hamo: si
eñ decipis sociũ emptorẽ vel venditorẽ ni
mis intras intus: tu non es contentus nisi
capias totũ simul. ergo sicut piscis capieris
ab hamo. habes in domo diuitias multas
quando indiges emere tibi clamidẽ cape
ex eis quãtũ est tibi necessariũ ꝛ noli intra
re profundius: quia reperies hamũ. Si vi⸗
deris mendicũ da sibi necessariũ: ꝛ sic di⸗
uitias tuas bene cõsumis. si clauseris eas ꝛ
indigentibus non subuenis nimis stringis
escaꝫ cito venies ad hamũ ꝛ capieris ab eo
ver⁹ ergo diues bñ vtit̃ diuitijs. Greg̃. vbi
supra. Sunt nonnulli quos census ꝑ tumo
rem nõ eleuat: ꝫ ꝑ opa mĩe exaltat. Et sunt
nõnulli q̃ dũ se terrenis opib⁹ abũdare con
spiciũt: veras dei diuitias nõ acq̃runt atqꝫ
ad eternã vitã nõ tendũt: qꝛ hoc sibi suffice
re ꝑ tpalib⁹ reb⁹ felicit̃ putãt. hec ille. Aua
ricia aũt ẽ pl⁹ q̃ꝫ sibi sufficit aliq̃d appetere.
trãsire signũ necessitat̃ nõ hꝫ finẽ: qꝛ si indi
ges centũ ducat̃ ꝛ sis auar⁹ tu cupis vltra
istos centũ: ꝫ vltra centũ sunt. cc. ccc. ꝛ sic in
infinitũ ꝛ ita inopia crescit cũ auro ꝛ cupidi
tas cũ acq̃sitiõe diuitiarũ crescit. iõ sequit̃
labor ĩmensus ꝛ irreuocabilis. Oĩa eñ
laboriosa cupiditas ꝛ auaricia adinuenit.
Nã sagax ꝛ prouida natura aurũ cetera qꝫ
que multo precio extimantur abscondit in

viscerибꝰ terre ⁊ multiplicauit vilia. precio-
sa vero sub exigua q̄ntitate generauit. Aua
ricia vero docuit fodere mōtes: terre visce-
ra querere: sulcare mare terrarū ampla dis-
currere spacia: montiū ꝑtransire cacumina
inuia peragrare: ⁊ int̄ multa se exponere pe
ricula. hec totū hoīem ꝑmit ⁊ oīe mēbꝛuꝫ
ad laborē deducit. vt pꝫ de his q̄ artes labo
riosas adinuenerūt nō ꝓ necessitate: ſ ꝓ
lucro sup̄fluo. vñ Valeriꝰ li. ix. dicit. Auari
cia latētiū indagatrix lucroꝝ manifeste pre
devorago auidissima in habēdi fructu felix
⁊ querendi cupiditate miserrima. hec ille.
Secūdū est error p̄cipuus ⁊ detestabilis
Est em̄ error pessimꝰ adorare aurū vt deū
⁊ eū etiā nō credere esse deū. Col. iij. Aua-
ricia qđ est idoloꝝ seruitꝰ. Naꝫ templū aua
ri est bursa: altare volūtas: sacrificiū est aīa
deꝰ est aurū: sicq̄ꝫ nulla idolatria fuit vnq̄
grauior. Et vt vtar imaginatiōe. Chryſ. su
per Job. omel. lxv. Sacra nō debēt tangi: ſ
tm̄ seruari occulte ⁊ interdū reuerenter vi-
deri. Auarus abscōdit pecunias. seruat ī tē
plo. nec audet eas tangere ad expendendū
ſ solū interdū intuet̄. Simulachra claudū-
tur templis: pecunia cōseruat̄ bursa. Circa
idoluꝫ oīs cura impendebat̄ a gentibꝰ: hic
oēm sollicitudinē ꝓijcit in diuitias: idoloꝝ
mandatꝗ obediebat̄: hic seruus efficit̄ opis
hec em̄ mādat vt ꝯtra oēs vadat ad preliū
nemini parcat: rapiat cuncta: hic obsequit̄
statim: illi īmolabāt super ignē ⁊ lapidē: hic
īmolat sup̄ volūtatē quo accenso desiderio
lucris totꝰ inhiat. illi īmolabant oues ⁊ bo
ues: hic ne amittat pecuniaꝫ nō vult emere
oues ⁊ boues: ſ aīam eidē sacrificat ⁊ cor-
pus. vñ Hiero. ep̄la. xxxiij. ait. Neget auari
ciā: idolatriā q̄ pōt. Triginta argēteis dñm
vēditū legimꝰ. O quāti sunt iude q̄ pro au-
ro omi die vendūt saluatorē. Quotiēscūq̄ꝫ
em̄ ꝓ pecunia acq̄renda mortaliter peccas
q̄ntū in te est dñm vēdis. Cui? diabolo. Et
q: ille nō pōt euꝫ recipere teip̄m vēdis loco
eiꝰ: vt em̄ lucreris vnū florenū tota die festi
nas ⁊ diuinis omissis officijs laboras: plꝰ
pecuniam appreciās q̄ grām dei. ꝓpterea
antiqui velut capitale vitiū auariciā fugie-
bant. Senec. li. vij. de bñficijs refert q̄ pita-
goricꝰ quidā emerat a sutore pheta siairem
nō magnā nō presentibꝰ nūmis. post aliq̄t
dies venit ad tabernā reddituꝛꝰ: ⁊ cū clau-
sam diu pulsaret fuit q̄ diceret illū sutorem
mortuū. Jlle v̄o p̄bs recessit cū pecunia q̄si
letus q̄ soluere nō oporteret. Deīde redar
guens suā auariciā reuersus ē ad eandem
domū apud se dicens. Jlle tibi viuit. redde
qđ debes. ⁊ ꝑ rimulas ostij misit q̄ttuor de-
narios plus q̄ esset obligatꝰ ꝓ pena sue cu
pide volūtatis. Hic pitagore discipulꝰ fuit.
nos aūt xp̄i sumꝰ q̄ ad detestationē auari-
cie nō habuit quo declinaret. Tertiū ē so-
por assiduus ⁊ incōsiderabilis. Nam auari
cia euellit totalit̄ mentē a deo. dic̄ em̄ p̄hs
iij. de aīa q̄ intellectꝰ est q̄si oīa q̄ intelligit:
q: ꝑ intellectōnē speciei spūalis rep̄sentate
in itellectu ip̄e intellectꝰ reformat̄ cōmixtꝰ
eidē ⁊ ipsa forma ē que dat esse rei. vt dr̄. ij.
p̄hicoꝝ. vñ intellectꝰ quodāmodo pōt dici
illud qđ itelligit: ⁊ sic cū intellectꝰ noster in
telligit deuꝫ q̄si in deū totalit̄ transformat̄.
vt dicat illud ap̄li. Viuo ego: iam nō ego: ſ
viuit in me xp̄s. Et ex opposito cū hō dede
rit se auaricie sua intētio fert̄ ad aurū ⁊ aīa
sua trāsformat̄ quodāmodo in aurū. Et h̄
voluit dicere Ouidiꝰ li. methamor. q̄ mida
rex frigie hanc grām a dijs suis petiuit vt
quicq̄d tangeret efficeret̄ aurū: qđ ⁊ impe-
trauit qui cupiditate auri totaliter inhians
quicq̄d faciebat de auro cogitabat. sic ⁊ q̄-
dammodo erat ipse aurū. Sed cū aurū sit
terrenū ⁊ de visceribꝰ terre trahat̄: iō fit to
tus terrenꝰ q̄ auri inq̄sitioni insistit ⁊ a ce-
lo totaliter segregatꝰ. Narrat pliniꝰ li. de na
turali hystoria q̄ barbētace aurū odiūt in-
tantū vt quātū p̄nt hr̄e in visceribꝰ terre ab-
scondant ne cui mortalium venire possit in
vsum. fugiendū est ergo. Quartū est hor-
ror fatuus inferno cōparabilis. Nā ex aua
ricia oē pctm̄ ꝓcedit. vñ Chryſ. sup̄ Mat.
omel. xxviij. describit hoc pctm̄ vt hoīem cu
ius oculi emittūt ignē. cuiꝰ brachia sūt duo
dracones ab humeris depēdētes. os habꝫ
apertū. dētes sunt gladij acuti. lingua ema
nat fontē veneni. vent̄ est inflatꝰ oīa deuo-
rans. pedes alati ⁊ velociores omi flāma.
facies semilupina ⁊ semicanina. vox eius
crudelis nihil detestabile gerēs. ⁊ in mani-
bus flāmas gerit. per oculos signat̄ ira que
pugnā ⁊ litigia excitat. per dracones signat̄
sup̄bia: qm̄ primꝰ sup̄bus in serpentꝭ specie
p̄mos parētes temptauit. ꝑ os: dētes: ⁊ lin
guam signat̄ inuidia ex qua sequunt̄ blas-
phemie: mendacia in vēditiōibꝰ: obprobria
in altricatiōe mercatoꝝ: infamatiōes: piu-
rationes: falsa testimonia. ꝑ ventrē signat̄
cōtinuꝰ dolor ⁊ inq̄etatio ꝑ vsuras ⁊ alios

cõtractus.per pedes signať sollicitudo aua
ricie sine mensura. Videte amatores auri
quãta patiunť aduersa. sic feruet auaricia
vt nulla formidenť frigora.per faciẽ lupinã
signať gulositas.s.infernalis que nunꝙ di
cit sufficit:sed semp faucib⁹ apertꝭ inhiat ad
lucra.per partẽ caninã signať crudelitas.p
flãmã signať luxuria. vñ Ouidi⁹ li.iiij.me
thamor.dič ꝙ dane acrisij recepit ex tecto
guttã auri que in Iouẽ cõuersa crimẽ luxu
rie cõmisit vt denoret pudicitiã mulierũ au
ro corrumpi. Idẽ dič beat⁹ Aug.li.xviij.de
ciui.dei.ca.xiij. Et li sermonũ dič sic. Aspe
ctas o auare amplectẽs on⁹ tuũ ⁊ cathenis
cupiditatꝭ alligas malã sarcinã tuã sup hu
meros tuos q̇d expectas q̇d laboras:quid
inhias.q̇d concupiscis.expectas te satiare:
auaricia ista te põt ꝑmere tu illaꝫ nõ potes
satiare nõ est grauis auaricia. Quare ğ te
somno excitat q̃ etiã aliqñ te dormire non
sinit ⁊ fortasse habes cũ illa alterũ onus pi
gricie. Et ista duo nequissima onera secũqꝫ
repugnãtia premunt ⁊ dilamãt te. hec ille.
Ecce pericula auaricie. Quantũ ad ph̃os
morales sciendũ ꝙ dubitať cõiter.posito ca
su ꝙ sit vn⁹ hõ in seculo inť mundi delitias
quib⁹ abũdat:nõ tñ sentit vllã delectationẽ
imo in vsu earũ torqueť. Ali⁹ aũt vitã habꝫ
religiosam ⁊ ẽ magne austeritatꝭ ⁊ peniten
tie.imo mulꝭ vigilijs ⁊ disciplinis affligitur
Quis horũ ẽ ꝑfectior: Rñdeť ꝙ ꝑfectior
est ille q̇ in delitijs ꝙ̃ ille q̇ est in abstinẽtia
Exemplũ fortior ꝟtute morali iudicať q̇ de
maiorib⁹ periculis euasit victoriosus ꝙ̃ il
le q̇ de paucꝭ exiuit vulnerat⁹. Magna eñi
ꝑfectio ẽ stare in igne ⁊ nõ cõburi.vt pꝫ de
tribus pueris.Dañ.iij. Laurenti⁹ fuit ꝑfe
ctissim⁹ q̇ sup ignitos carbones extẽsus di
xit. Has epulas semp optaui ⁊ ad suũ mar
tyriũ animabat tyrannũ. Sic stare in secu
lo vbi sunt mľta ꝑicula ⁊ esse illesus ab his
vitijs quib⁹ mũdus implicat eũ sequẽtes ẽ
maxime ꝑfectionis. Ita mirabať ille here
mita q̇ petẽs a deo ꝙ̃tũ eẽt gloriosus in ce
lo:audiuit ꝙ quantum esset gloriosus Gre
gori⁹ papa. At ipe cepit existimare iusticiã
dei nõ esse equã eo ꝙ ipse fuit in ꝑniã:ieiu
nijs:⁊ austeritate vite. Gregori⁹ ꝟo in deli
tijs ⁊ honorib⁹ ⁊c̃.sed corrept⁹ fuit:qꝛ min⁹
delectabať Gregori⁹ de illis ꝙ̃ heremita de
catta sua ⁊c̃. Est ergo maioris ꝑfectõis.vñ
pono istã ꝯclusionẽ ꝙ esse in austeritate vi
te:in penitẽtia ⁊ vigilijs est status maioris
securitatꝭ.⁊ esse in diuitijs:delitijs: ⁊ hono
ribus in seculo vt dictũ est:est stat⁹ maioris
periculositatꝭ.pꝫ qꝛ securi⁹ ẽ esse ĩ domo pa
cis inermis ꝙ̃ in graui bello armat⁹. Vñ
Salomon q̇ ad tantã ꝑfectionẽ venerat ꝙ
in delitijs nõ est auersus a deo tandẽ corru
it. Qd̃ ꝑiculũ declarať q̃druplicit̃. Primo
rõne subuersionis. vñ Salusti⁹ in Catilina
rio dič sic. Multos pessima ad diuersa inť
se mala luxuria atqꝫ auaricia vexant. aua
ricia fidem ⁊ ꝓbitatem ceterasqꝫ bonas ar
tes subuertit. ⁊ ꝓ his supbiã:crudelitatem
deũ negligere omniaqꝫ venalia hr̃e edocuit
Auaricia pecunie studiũ habet quã nemo
sapiẽs amauit vel cõcupiuit. hec q̃si malis
venenis ĩbuta corp⁹ animũqꝫ virilẽ effemi
nat.semp infinita sp insatiabilis ẽ neqꝫ co
pia neqꝫ inopia minuiť. Scd̃o rõe impul
sionis. vñ Tullˀ in rhetorica dič sic. Auari
cia oẽm hoĩeꝫ ad quoduis maleficiũ impel
lit. Et de offi.li.ij. Nullũ vitiũ deteri⁹ est aua
ricia ꝑsertim in ꝑncipib⁹ ⁊ rẽpublicã guber
nantib⁹.hr̃e eñi questui rempublicã nõ mõ
turpe ẽ:ꝫ etiam sceleratũ ⁊ nefariũ hec ille.
Et li.de senectute dič sic. Auaricia senis q̇d
sibi velit nõ intelligo. Quid eñi absurdi⁹ eẽ
põt ꝙ̃ quo minus restat vie eo plus viatici
querere: hec ibi. Tertio rõne ꝓuocatiõis.
vñ ex Prouerb.sapientũ dr̃ sic. Auar⁹ nisi
cũ moriť nihil recte facit.auaro quid optes
malũ nisi vt viuat diu: Inopie parua desũt
auaricie oĩa. Nulli auar⁹ bon⁹ est:sibi pessi
mus. Negandi causa nunꝙ̃ auaro deficit.
Pecunie oportet imperare nõ seruire. Pe
cunia si vti scias ancilla ẽ. si nescis domina
Pecunia ñ satiat auarũ:ꝫ irritat. Recteqꝫ
putand⁹ ẽ fortior q̇ vincit cupiditates ꝙ̃ q̇
hostes. hec ibi. Quarto rõne estimatiõis.
vñ Señ.epľa.lxxiij.dič sic. Stulta auaricia
mortaliũ possessionẽ ꝓprietatẽqꝫ discernit
nec quicꝙ̃ suũ eẽ credit qd̃ publicũ ẽ. At sa
piens nihil magis suũ iudicat ꝙ̃ cui⁹ illi cũ
hũano genere cõsortiũ ẽ. Nec eñi essent ita
cõia nisi pars illoꝝ pertineret ad singulos.
Auaricia irrupit ĩ res optime positas.⁊ dũ
seducere aliq̇d cupit atqꝫ in suũ vertere oĩa
fecit aliena ⁊ in angustũ ex ĩmenso ⁊ ĩmen
sa redacta. Auaricia paupertatem intulit ⁊
multa cõcupiscẽdo oĩa amisit hec ille. Et fi
doni⁹ in epľari dič sic. Quidã superbissime
opinãť solo se censu esse censendos q̇ sic vi
tijs et diuitijs incumbant. Iuste sub iusto
ꝑncipe iacet q̇ vt per se minim⁹ ⁊ tamẽ per

sua maximꝰ.aīo exiguus viuit ⁊ p̄rimonio
plurimus.hec ille. Quantū ad poetas sci
endū ꝙ auaricia est detestabilis ⁊ ꝑiculosa
1 quadruplicit᷑. Primo rōne crudelitatꝭ.vn̄
Prudētiꝰ dicit sic. Fertur auaricia gremio
precincta capaci.Quicq̄d luxus edax ꝑcio⸗
sum liq̄rat: vnca Corripuisse manu gaudet
nec sufficit āplos Impleuisse sinus.iuuat
infarcire crumenis Turpe lucrū.⁊ grauidos
furti distendere fiscos.Filius extinctū belli
sub forte cadauer Aspexit si forte p̄ris ful⸗
gentia bulli Cingula.⁊ exuuias gaudet ra⸗
puisse cruentas.Nec parcit ꝓprijs amor in
satiatꝰ habēdi Pignoribꝰ.spoliatq̄ʒ suos fi⸗
tis improba natos.Oē hoīm illa genꝰ (scʒ
auaricia)nō est violētius vllū Terrarū vitiū
q̄d tantis cladibꝰ euū Mundani inuoluat
ppl'i.dānetq̄ʒ gehēne.vn̄ dic̄.Sola quidem
rapui.q̄cq̄d styx abdit auaris Gurgitibꝰ no
bis ditissima tartara debēt.Quos retinent
ppl'os.q̄d voluūt secl'a nostrū ē.Quod mi⸗
scet mūdū vesana negocia nostrū est. hec il
2 le. Secūdo rōne iniq̄tatꝭ.vn̄ Ouidiꝰ lib.i.
methamor.dic̄ sic.Effodiuntur opes irrita
menta maloꝝ. Jamq̄ʒ nocēs ferrū ferroq̄ʒ
nocentiꝰ aurū Prodiderat.prodit bellū q̄d
pugnat vtroq̄ʒ.Sāguineaq̄ʒ manu crepitā
tia cōcutit arma.Viuit᷑ ex rapto.nō hospes
ab hospite tutꝰ.Non socer a genero.fratruʒ
quoq̄ʒ gr̄a rara est.Imminet exitio vir cō⸗
iugis.illa mariti.Lurida terribiles miscent
achonita nouerce.Filiꝰ ante diē patrios in
quirit in annos.Victa iacet pietas.⁊ virgo
cede madētes Vltia celestū terras astrea
3 reliq̄t.hec ille. Tertio rōne insatiabilitatꝭ.
vn̄ Galterus in alexandreide li.viij.dic̄ sic.
Quid tibi diuitijs opus ē que semꝑ auaris
Esuriē pariūt:q̄ꝛto tibi plura parasti:Tāto
plura petis ⁊ habēdis actius ardes.Sicq̄ʒ
famē faciens defectū copia nutrit.Itē citiꝰ
torquent᷑ auari.Amissi memores q̄ꝫ delectē
tur habēdo.Cū semel obtinuit vitioꝝ mat᷑
in aula.Pestis auaricie que sola incarcerat
oēs Virtutū species spreto moderamīe iu
ris.Currit᷑ in facinꝰ.nec leges curia curat.
4 hec ille. Quarto rōne egestatꝭ.vn̄ Juuena
lis li.v.dic̄ sic.Seruoꝝ ventres modio ser⸗
uant᷑ iniquo.Ipse q̄q̄ʒ esuriens nec eni oīa
sustinet vnq̄ꝫ Mucida cerulei panis ꝯsume
re frusta.Hesternū medio solitꝰ seruare mi
nutal Septembri.necnon differre in tpa ce
ne.Cū furor haud dubius cū sit manifesta
freuesis.Vt locuples moriaris egētivīuere
fato.Interea pleno cū turget sacculus ore.
Crescit amor nūmi.quātū ipa pecunia cre
scit.Magnis parta malis cura maiore me
tuq̄ʒ Seruāt᷑.misera ē magni custodia cen
sus.hec ille.Et Oratius lib.epl'aꝝ.Semꝑ
auarꝰ eget.Et li.sermonū.Hic nūmos au⸗
rumq̄ʒ recōdit nesciꝰ vti Cōposit̄ꝭ.metuēsq̄ʒ
velut ꝯtingere sacrū.⁊ Seneca tragedia.i.
Ille superbos aditꝰ regū.durasq̄ʒ fores ex⸗
pers somni Colit.ac nullo fine beatas Cō⸗
ponit opes gazis inhians.Et cōgesto pau⸗
per in auro.hec ille.Ecce pericula auaricie.
Quantū ad exempla gentiliuʒ sciendū ꝙ
auaricia ē vitiū pessimū q̄druplicit᷑. Prio
1 q2 magnos excecat.Nā valeriꝰ li.ix.c.de aua
ricia dic̄ ꝙ q̄dā romanꝰ ditissimꝰ noīe luciꝰ
minutiꝰ ba filiꝰ mortuus ē in grecia.Quidā
notariꝰ cōfecit falsuʒ testamētū in q̄ consti
tuit heredes Marcū crassum potētissimuʒ
⁊ Quintū hortensiū eloquētissimū vt lucra
retur aliq̄d ab ipsis.Isti duo ꝓncipes licet
nunq̄ꝫ vidissent ipm mortuū ⁊ viderēt aꝑ
tam fraudeʒ:tn̄ ipam hereditatē adierunt.
O scelꝰ execrabile.lumina reipublice roma
ne:ornamenta ciuitatis:scelus ⁊ auariciaʒ
quā debebāt punire:inhonesti lucri accepta
tione sua auctoritate cooperuerūt. Scd̄o 2
q2 seipm venūdat. Nam q̄ntus cassius cuʒ
esset officialis in hispania cepit duos satel⸗
lites q̄ illuc venerāt ad eū iugulandū:⁊ isti
fuerūt Silius ⁊ Calphurnꝰ q̄s dimisit cer⸗
ta quātitate pecunie ab eis accepta.O in⸗
dignū facinꝰ si isti dedissent certā pecuniaʒ
ipse cōuenisset cū eis ꝙ trucidassent eū ⁊c̄.
Tertio q2 fidelitatē impugnat.nā Septi⸗ 3
mulus seruus Caij gracchi audito ꝙ in se
ditione eiꝰ opimiꝰ ꝑ tp̄e ꝯsul fecit ꝓclamari
ꝙ q̄cunq̄ʒ sibi caput Caij gracchi p̄ntaret
haberet tātū auri q̄ꝛtū pōderaret caput.ab⸗
scidit caput dn̄i sui ⁊ suꝑ q̄dā lancea porta⸗
uit ꝑ totā vrbē.O infidelissimū seruū q̄ eli⸗
quato plūbo in craneū capitꝭ illiꝰ infudit vt
ampliꝰ pōderaret. Quarto seipm vitupe 4
rat.Nā ptolomeꝰ rex cipri h̄ns maximū the
saurū quē satis inhoneste cōpauerat timēs
mortē intrauit pelagꝰ assumpta pecunia cuʒ
aliq̄bꝰ magnatibꝰ:q̄m sentiebat auariciam
emuloꝝ ⁊ auaroꝝ romanoꝝ q̄ iā illas ꝑtes
occupabāt vt totā illā pecuniam submerge
ret ne ad emulos ꝑueniret vbi aliq̄ꝫdiu se⸗
cum disputās dicebat.Debeo ne tantā pe⸗
cuniā proijcere quā tanto labore acquisiui.
Rursus ex altera parte dicebat.Debeo ne

ſeruare pecuniā vt ꝑ ipſa moriar. Tandem vicit eū auaricia ⁊ rediit ciprū cū pecunia. Romani tandē ceperūt inſulam illā ⁊ occiſo rege pecuniā illā erario romano ꝯfiſcauerunt. ad quā portādā miſſus fuit cato. vñ lucanꝰ li. iij. dic. Cato longīquauexit ſup equora cipro. Hec oīa Valeriꝰ vbi ſup. Et ſic pꝫ.

Secūdo declarat eadē cōcluſio teſtimonio legꝭ diuinalis

nam auari habēt q̄ttuor malas ꝯditiōes. Primo iurgiorꝝ materias exq̄runt. vñ Caim q̄ interꝑtatur poſſeſſio Abel fratrē ſuū neq̄ter occidit. Geñ iiij. Propt̄ nimiā ſubſtātiā abrae ⁊ loth nō potuerūt habitare inſimul, ppt̄ iurgia paſtorꝝ vtriuſqꝫ. Geñ. xxvi. Scd̄o theſaurū ⁊ pecuniā appetūt. vñ obtenta victoria de arphaxat nabuchodonoſor mox alia dona ꝯcupiuit. Judith. i. Tertio iudiciorū veritatē ꝑuertūt. vñ Balaam seductꝰ auaricia bñdictionē ppl̄i dei in maledictionem ꝑuertit. Nume. xxij. Filij ſamuelis ſequētes auariciā iudiciū ꝑuerterūt. i. Regꝭ. viij. ppt̄ auariciā achab cupientꝭ vineā naboth ꝓducti fuerūt falſi teſtes ad cōdemnādū eum. iij. Regꝭ. ij. Quarto ſacrilegia ⁊ ſimonias cōmittūt. vñ giezi vēdidit curatōnē naamā leproſi quā eliſeꝰ gratꝭ fecerat. iiij. Regꝭ. v. Menelaus ppt̄ pecuniā quā ꝓmiſit andronico ſummū ſacerdotē cōparauit. ij. Machab iiij. Etiā ppt̄ auariciā multi incurrūt penaꝫ mortis. ſicut Achior tollens de anathemate ierico lapidatꝰ ē Joſue. vij. Nabal vir auariſſimꝰ q̄ nūcijs dauid nihil obtulerat ꝑdidit oēm ſubſtantiā ⁊ turpit̄ mortuus eſt. i. Regꝭ. xxv. Semey ex auaricia currēs poſt ſeruos ſuos occiſus ē a Salomone. iij. Regum. ij. Et ſic patet.

Tertio declarat eadē cōcluſio teſtimonio legis ꝓphalis.

Sciendūꝫ ꝙ auaricia ē vitiū quo q̄s auidꝰ eſt in habēdo: importunꝰ in acq̄rendo. tenax in retinēdo. vermis enī falſe opinionis eſt auaricia. fraus vite: inſatiabilis ſitis ac ſtimulꝰ indeficiens. qd̄ vitiū oēs occupauit q̄druplici teſtimonio. Primꝰ teſtis ē Eſaias. lvi. dicēs Omēs in viā ſuā declinauerūt. vnuſquiſqꝫ ad auariciā ſuam: a ſummo vſqꝫ ad nouiſſimum. Secūdus teſtis ē Jeremias. vi. dicens. Extendā manū meam ſup habitātes terrā dic̄ dñs. A minore quippe vſqꝫ ad maiorem oēs auaricie ſtudēt. ⁊ a ꝓpheta vſqꝫ ad ſacerdotē cuncti faciunt dolū. Tertius teſtis eſt Ezechiel. xxxiij. dicēs. Fili hoīs filij populi tui q̄ loquunt̄ de te iuxta muros ⁊ in oſtijs domorꝝ ⁊ dicūt vnꝰ ad alterū. vir ad ꝓximū ſuū loquētes. Venite ⁊ audiamꝰ q̄s ſit ſermo egrediēs a dño ⁊ veniūt ad te q̄ſi ſi egrediat̄ ppl̄s ⁊ ſedet corā te populꝰ meꝰ ⁊ audiūt ſermones tuos ⁊ nō faciunt eos q̄ꝛ ī canticū oris ſui vertūt illos ⁊ auariciā ſuā ſequit̄ cor ipſorꝝ. Quartꝰ teſtis ē Amos. ix. dicēs. Vidi dñm ſtantē ſup altare ⁊ dixit. Percute cardineꝫ ⁊ cōmoueant̄ ſupliminaria. Auaricia enī in capite oīm ⁊ nouiſſimū eorꝝ gladio interficiā. Nō erit fuga eis. fugiet ⁊ nō ſaluabit̄ q̄ fugerit ex eis hec ille. Auaricia enī facit. xij. mala. Prīo in domo turbationē generat. Prouerb. xv. Conturbat domū ſuā q̄ ſectat̄ auariciam. Secūdo hoīem vero bono priuat. pſ̄. Dormierunt ſomniū ſuū ⁊ nihil inuenerūt. oēs viri diuitiarū in manibꝰ ſuis. Tertio facit iniuſte poſſidere. Ecc̄. xiiij. Viro cupido ⁊ tenaci ſine rōne eſt ſubſtātia. ⁊ homī liuido ad quid aurū. Quarto caritatē dei aufert vt Prouer. xi. dr̄. Qui abſcondit frumentū maledicet̄ in populis. bñdictio dñi ſup caput vendentiū. Quīto inſatiabilitatē affert. vt Prouer. xxx. dr̄. Tria ſunt inſatiabilia ⁊ quartū qd̄ nūq̄ dic̄ ſufficit infernꝰ. os vulue. ⁊ terra ſitiēs q̄ nō ſatiat̄ aqua. ꝑ que ſignat̄ auaricia q̄ nunq̄ ſatiat̄. Sexto de eccleſia expellit. Leuit̄. xxi. Homo q̄ habuit maculā nō offerat panes deo ſuo: nec accedat ad miniſteriū eiꝰ ⁊ q̄ impetiginē habꝫ ī corpe. i. auariciā. Septīo ciuitates deſtruit Prou. xxix. Vir iuſtꝰ erigit trā. vir auarꝰ deſtruit eam. Octauo vitā poſſidētiū ꝑimit. Naū. ij. State ſtate ⁊ nō eſt q̄ reuertat̄. Diripite argētū. diripite aurū ⁊ nō ē finis diuitiarū ex oībꝰ vaſis deſiderabilibꝰ. Diſſipata ⁊ ſciſſa ⁊ dilacerata ⁊ cor tabeſcēs ⁊ diſſolutio geniculorꝝ ⁊ defectio in cunctꝭ renibus ⁊ facies oīm nigredo olle hec ille. Nono vtilitatē nullā efficit. Eccl̄i. v. Auarꝰ nō implebit̄ pecunia ⁊ q̄ amat diuitias fructū nō capiet ex eis. Quid enī ꝓdeſt homī niſi ꝙ cernit diuitias oculis. Decīo hoīem inq̄etat. Ecc̄. v. Saturitas diuitꝭ nō ſinit eū dormire. Vndecīo hoīeꝫ affligit. Job. Cūctꝭ diebꝰ vite ſue cōedetꝰ ī tenebris ⁊ ī curis mltꝭ ⁊ ī erūna atqꝫ triſticia. Duodecīo hoīeꝫ īficit Ecc̄. x. Auaro nihil ſceleſtiꝰ nihil ē iniquꝰ q̄ amare pecuniā. hic ei aīaꝫ ſuā venalē hꝫ: q̄m

in vita sua proiicit intima sua. ⁊ Zach. v. dr̄ sic. Uidi ⁊ ecce angelus q̄ loquebat᷑ in me ⁊ dixit mihi. Leua oculos tuos ⁊ vide q̄d ē hoc qđ egredit᷑. ⁊ dixi. Quid nam est? ⁊ ait Hec est amphora egrediens. Et dixi. Hic ē oculus eoꝝ in vniuersa terra. Et ecce mulier vna sedens in medio amphore ⁊ dixit. hec est impietas. hec ille. volēs em̄ de⁹ ostēdere ob quā culpā hūanū genus elongat᷑ a deo descripsit eā sub imagine amphore que auariciā designat suo aperto ore. Auaricia em̄ velut amphora os cordis suo appetitu tenet apertū. cui⁹ ocul⁹. i. sensus est astut⁹ ⁊ vigilans ad mala ⁊ obtusus ad bona: q̄ꝛ in his q̄ appetit auaricie stimul᷑ excitat᷑. Cupiditas em̄ ⁊ ꝑuersa volūtas ē mulier sedēs id ē ꝓuocans ad auariciā que ē impietas q̄ꝛ radix oīm maloꝝ ē cupiditas. In ꝓphetꝭ ponunt᷑ octo maledictiōes contra auaros.

Prima ē solitudinis. Esa. v. Ue q̄ cōiungitis domū ad domū ⁊ agrū ad agrū copulatis vsq̄ ad terminū loci. Nunq̄d habitabitis soli in medio terre? In auribus meis sunt hec dic̄ dn̄s exercituū. dom⁹ multe deserte erūt grandes ⁊ pulchre absq̄ habitatore. decē em̄ iugera vinearū faciūt langunculam vnā. ⁊ triginta modii sementꝭ faciēt modios tres hec ille. Secūda ē depdationis. Esa. xxxiii. Ue q̄ predaris nōne ⁊ ipē predaberis? Cū cōsummaueris depredationē depredaberis. Tertia ē dānationis. Amos. vi. Ue q̄ opulenti estis in syon ⁊ cōfiditis in monte samarie. Separati estis in diem malū ⁊ appropinquatꝭ solio iniq̄tatis id ē inferno. Quarta ē exulatiōis. Amos vi. Ue q̄ dormitꝭ in lectis eburneis ⁊ lasciuitis in stratis vestris quapropter nūc migrabūt in capite trāsmigrantiū ⁊ auferetur factio lasciuientiū. Quinta ē debellatiōis Amos vi. Ue q̄ comeditꝭ agnū de grege ⁊ vitulos de medio armenti. Ecce em̄ suscitabo suꝑ vos dic̄ dn̄s exercituū gentē que cōteret vos. Sexta ē spoliatōis. Abacuch. ii. Ue ei q̄ multiplicat nō sua vsq̄quo aggrauat cōtra se densum lutū: q̄ꝛ tu spoliasti gētes multas spoliabūt te oēs q̄ reliqui fuerit de populis ꝓpt᷑ sanguinē hoīs ⁊ iniq̄tatē ciuitatis ⁊ oīm habitantiū in ea. Septima est cōfusionis. Abacuch. ii. Ue q̄ cōgregat auariciā malā domui sue vt sit in excelso nidus eius. Cogitasti confusionē domui tue.

Octaua ē pestilentꝭ morbatōis. Abacuch ii. Ue q̄ edificat ciuitatē in sanguinib⁹ ⁊ preparat vrbem in iniq̄tate. Laborabūt em̄ populi in multo igni ⁊ gentes in vacuū ⁊ deficient. hec ille. Ecce ꝙ periculosa est auaricia ergo fugienda est.

Quarto declarat᷑ eadē cōclusio testimonio legis hūanalis. Sciendū ꝙ acq̄sitio iniusta ꝑ auariciā h̄ꝫ q̄ttuor mala. Prīo h̄ꝫ ingressum maliciosuꝫ: q̄ꝛ multi de iniustis acq̄sitionib⁹ se habēt ad illos a quib⁹ acq̄runt. sicut ille medic⁹ se habuit ad sanādos oculos infirmos. de q̄ habet᷑. ff. de variis ⁊ extraordinariis cognitionib⁹. l. medicus. in ff. nouo li. xi. vbi dr̄ sic. Medic⁹ cui curādos oculos q̄ eis laborabat cōmiserat ꝑiculū amittēdoꝝ eoꝝ aduersa medicamēta inferēdo ꝯtulit: vt ei possessiones suas cōtra bonā fidē vēderet. hec ibi. Sicut ille posuit eū in tam malo statu vt ei daret vel venundaret possessiones suas ꝓ sanitate habenda. sic etiā cupidi acq̄sitores vidētes vicinū h̄re possessionē quā optant: vel ꝓpria accusatiōe vel ꝓcuratiōe ponūt eū in briga ⁊ tedio ⁊ vexatōne vt necessitate cōpulsus det eis vel vendat ꝯtra voluntatē suam vel obliget ad vsuras qđ tn̄ optant ꝯtra deum Luce. iii. Neminē cōcutiatis. nemini calūniam faciatꝭ. Et contra regulā iuris in sexto q̄ dicit ꝙ cū aliena iactura nemo debet locupletari. Secūdo h̄ꝫ ꝓgressum ruinosuꝫ: q̄ꝛ lex dic̄. ff. de regulis iuris. l. Nihil tam naturale ꝙ ꝙ vnūq̄dq̄ eo gn̄e soluat᷑ q̄ erat ligatū. h᷑ ibi. Cuꝫ g̊ talia sint male acq̄sita: q̄ꝛ illi dolēt a quib⁹ auferunt᷑ nihil ē naturali⁹ ꝙ ꝙ eodē modo ꝑdant᷑. Recte g̊ sic narranti ꝙ op⁹ q̄dcūq̄ ceciderit qđ fuit factū male pōt r̄nderi ꝙ hoc nō ē mirū. sic narrātib⁹ ꝙ bona cōgregata ex vsuris vel alia iniq̄tate vel fraude vł malo dn̄io auferunt᷑ vel ꝙ dom⁹ ex talib⁹ edificata vł in q̄ sunt ꝯgregata ē cōbusta vel ꝙ talis iniust⁹ possessor morit᷑ sine herede. vel ꝙ stultū h̄ꝫ heredē q̄ oīa dissipabit. pōt r̄nderi ꝙ nō ē mirū: q̄m illđ qđ ex diabolo venit ad eūdē reūtit᷑. Ecc̄ i. Ad locū vn̄ exeūt flumīa reūtunt᷑. Nā vt h̄r. C. ad. l. iuliā repetēdarū. l. oēs. Quicūq̄ minis vel fraude vel potētia aliq̄d extorquet: presdo dr̄. nā in talib⁹ casib⁹ q̄n non gratis dat᷑: sed timore maioris mali iubem⁹ ait imperator vt ipsis quoq̄ prebentibus impunitum esse non patiantur: scilꝫ receptoreꝫ. Et C. de salgaīo hospitibus non prebendo. l. vnica. ꝑcipit᷑ ne q̄s comitū vel tyrānoꝝ vel

militū salganiū.i.culturā:ligna:oleū: a suis
hospitib⁹ extorqueāt:s; nec a volētib⁹ aliqd
capiāt.glo.qꝛ p̄sumit̄ ꝯcussio Si ḡ isti ma-
le recipiūt a volētib⁹ ꝯditionalr̄:ille multo
pei⁹ facit q̄ recipit a nolentib⁹.Excusant se
dn̄i dicētes ꝙ bona s̄uoꝝ ꝛ rusticoꝝ ꝛ sub
ditoꝝ sunt dn̄oꝝ ad libitū eoꝝ.Quib⁹ rn̄de
tur ꝙ nō oīa sunt impatoris:qꝛ nemo pōt
rē suā emere:vt.ff.de ꝯhenda emptiōe.l.rei
sue.qꝛ qd̄ meū est: nō pōt ampli⁹ esse meū
vt.ff.de exceptiōib⁹ rei iudicate.l ꝛ an eadē
§.actiōes.Nec dn̄i terrarū debēt grauare
eccl'ias:qꝛ ptās secularis nō h; ius in spiri
tualib⁹.vn̄.xxiij q.viij.c.tributū.§.q̄uis.di
citur sic.Nā cū ioseph tp̄e famis cūctorum
egyptioꝝ terrā sibi emeret pharao atq; sub
eadem fame sue seruituti cūctos subijceret
sacerdotib⁹ ita necessaria subministrauit vt
nec possessionibus nec libertate nudarent̄.
dn̄o extūc pn̄ūciāte sacerdotes in oī gente
liberos esse oportere.vn̄ Constātin⁹ ꝛ Cō
stans hāc imunitatē dederūt eccl'ie dicētes
In q̄libet ciuitate: in q̄libet oppido vel vi-
co vel castello:municipio: q̄cūq; voto xp̄ia
ne religiōis meritū eximie singularisq; vir-
tutis oīb⁹ intimauerit securitate ꝑpetua po
tiatur.Gaudere eū ꝛ gloriari ex fide volu-
mus semp sciētes magis religionib⁹ q̄; of-
ficijs ꝛ labore corpis vel sudore nostrā rē;
publicā ꝯtineri.Ualētinian⁹ q̄q; ꝛ valens
idē decreuerūt.Impator iustinian⁹ idē san
xit:vt p; p totū illud.c. Excusant se etiā do
mini dicētes ꝙ multa expēdūt in ecclesijs
in religiosis in elemosynis in filijs educā-
dis ꝛ filiab⁹ nubēdis.Quib⁹ rn̄det̄ ꝙ non
d; alteri per alterū iniqua ꝯditio afferri:vt
dr̄.ff.de regulis iuris.l nō d;. Et Amb.li.de
officijs:vt habet̄.xiiij.q.v.c.deniq;. vbi dici
tur sic. Si nō pōt alteri subueniri nisi alter
ledat̄:cōmodi⁹ est neutrū iuuari q̄; alteru;
grauari.Glo.argumentū ꝙ nemini subue
niendū est cū iniuria alteri⁹:vt.xxij.q.ij.per
totū. Tertio h; egressum dānosum: qꝛ si
cut testamētū qd̄ filiusfamilias facit dū est
in ptāte p̄ris de peculio ꝑfecticio.i de rebus
p̄ris:nil valet.nec iuuat eū:qꝛ est ꝯ iura.vt
institu.qb⁹ nō permittit̄ facere testamētū.
p̄terea ꝛ instit̄.de testō militari.c.vlti.Sic
nec testm̄ qd̄ mal⁹ acq̄sitor vel auar⁹ deten-
tor facit moriēs dū est fili⁹ in ptāte illi⁹ pa-
tris de quo Joh.viij. Vos ex patre dyabo
lo estis.qꝛ aīa sua ꝛ oīa male acquisita que
h; sunt bona illi⁹ patris dū illa tenet in ser
uitio existēs dyaboli.institu.p quas perso
nas nobis acquirit̄.c.i. Quarto h; ꝯgres-
sum iniuriosum.Pono casum ꝙ quidā lō-
go tp̄e habuit molēdinū in flumine publi-
co:deinde venit ali⁹ qui edificat aliud mo-
lendinū ꝓpe illud:quo cōstructo cursus aq̄
prioris molendini impedit̄. Querit̄ an ille
q̄ sentit hoc dānū possit agere ꝯtra aliū int̄
dicto ꝙ vi aut clam.videt̄ ꝙ nō.Cū em̄ flu
men sit publicu; eque licet vni sicut alteri ī
eo edificare.Rn̄det̄ ꝙ pōt agere ꝯtra ip̄m
qꝛ q̄ aque cursum nō ꝑmittit ad molendi-
nū vicini sui accedere:vsum ipsi⁹ molendi-
ni videt̄ auferre ꝛ sic violentiā inferre.ff.de
vi ꝛ vi armata.l.vnū facit.Et null⁹ d; in lo
co publico edificare in alteri⁹ preiudicium.
ff.ne q̄d in loco publico vel itinere fiat.l. p̄
tor ait.§.merito.§. si q̄s a principe. Certe
talē iniuriā facit auar⁹ pauperib⁹ bona deti
nendo que de⁹ creauit ad cōem vtilitatem
ne paupes veniāt ad necessitatē.Et ꝑ tali
violentia de⁹ dicit in ps̄. Propter miseriam
inopū ꝛ gemitū pauperū nūc exurgā.s.aua
ros dure iudicando.ꝛ Esa.lvij. Propt̄ ini-
quitatē auaricie ei⁹ irat⁹ sum ꝛ ꝑcussi eum
sc; auarū. Exemplū de diuite epulone ꝛ la-
zaro in euāgalio hodierno.ꝛ sicut ignis ac
census in vno loco accendit ignē in alio lo
co:sic auaricia quā q̄s ꝯgregat multā inflā
mat cupiditatē in alijs q̄ cupiūt vijs ꝛ mo
dis malis de bonis illis ꝑticipare.Est etiā
de tali auaro sicut de inclusore pascue cōis
cui⁹ clausure fracturā multi optant ꝛ frāge
re audent. Est etiā de tali auaro sicut de re-
stagnante ꝛ opturante aquā cōem cui⁹ re-
stagnatiōis aggeres frangunt q̄ possunt.ꝛ
oīm istorū pctōꝝ auar⁹ est ꝑticeps: qꝛ dat
occasione; dāni culpa interueniēte.ff.ad.l.
aquiliā.l.q̄ occidit. Ad cui⁹ legis declaratio
nē pono casum de riuulo ꝑ multa tp̄a trans
euntē ꝑ cuiusda; stagnū ad multoꝝ vtili-
tatē:cui⁹ stagni dn̄s clausura; facit ob cui⁹
ꝯstrictionē cepit aqua supeffluere intantū
ꝙ ripam suā fregit:terrisq; vicinoꝝ nocuit.
Isti vicini q̄ damnū sentiūt volūt agere cō
tra stagni dn̄m. Querit̄ an iuste possint.vi-
detur ꝙ non:qꝛ q̄libet in loco suo pōt licite
opari qd̄ voluerit.Rn̄det̄ ꝙ possunt:qꝛ ff.
ne q̄d in loco publico vel itinere fiat.l. ide;
dicit̄ ꝙ si edificiū meū alteri obstet qd̄ ī lo
co publico edificatū est cessandū est.Sicut
em̄ ille est culpabilis de dāno sequēti aque
restagnationē.sic auar⁹ de pecuniarū ꝛ diui

narũ ꝯgregatiõe que sicut aqua ad alia lo-
ca cito currit. lꝫ ad tp̄s in vno loco obture
tur est culpabilis cuꝫ illis q̄ eius bona post
mortẽ iniuste occupant: cũ nullꝰ debeat alie
na iactura locupletari. ff. de ꝯdictiõe indebi
ti. l. nã hoc. Auarꝰ eñi defraudat aĩam suã ⁊
ꝑdit: sicut aqua nimia frangit fossata ipaꝫ
includẽtia. etiã sicut ignis cõburit domũ in
qua sue dimittit̃ volũtati. Prou. i. Prospi
tas stultoꝝ. i. auaroꝝ ꝑdet eos. ecce piculo
sitas auaricie. Postꝙ̄ vero moyses decla
rauit ꝯclusionẽ ꝑdictã ait aĩe deuote. Que
ego noui fideliter te docui: sed ecce hic est
sanctꝰ Thomas de aquino doctor noui te-
stamenti q̄ deducet te in semitã mandatoꝝ
dei si inclinaueris aurẽ ⁊ cor tuũ in testimo
nia dei ⁊ nõ ĩ auariciã. Ad quẽ astãte moy
se accessit aĩa deuota ꝓ sue ꝯclusionis clari-
ori noticia. Cui sãctꝰ thomas ait. Ego ostẽ
dã tibi ꝯclusionẽ tuã esse verã: fidelẽ: ⁊ ca-
tholicã testimonio quadruplicis legis quas
obsecro diligenter aduerte: scꝫ.

Legis euangelice
Legis apostolice
Legis canonice
Legis ecclesiastice.

Primo ex testimonio le-
gis euãgelice. Sciendũ ꝙ xp̄s illaꝫ ꝓbauit
testimonio quadruplici. Primo Math. vi.
Nolite thesaurizare vobis thesauros in ter
ra vbi erugo ⁊ tinea demolitur ⁊ vbi fures
effodiũt ⁊ furant̃. h̃ ibi. Dubitat̃ vtrũ hõ
de tp̄alibꝰ habẽdis in futurũ debeat esse sol
licitꝰ: R̄ndetur ꝙ cũ in hoĩe sint duo. s. cor
pus ⁊ aĩa ⁊ vtrũqꝫ cibũ suũ reqrat: oꝫ ꝙ ĩ
oĩ loco sint aliq̄ deputati ꝓ necessitatibus
vtriusqꝫ. Jdõ sunt aliq̄ deputati ad laboran
dũ pro necessarijs corꝑi. s. q̄ꝫtuꝫ ad cibũ: vt
agricultores. Et quãtũ ad bñ esse: vt artifi
ces mechanici. Silr̃ aliq̄ sũt deputati ad la
borãdũ ꝓ necessarijs aĩe: vt ꝯditores legũ
⁊ statutoꝝ ꝑ que aĩa bonis moribꝰ robora
tur. sicut sunt doctores ⁊ sapientes q̄ cõsi-
lijs suis aĩam in bono ꝯfirmãt. Oẽs auteꝫ
debent esse solliciti in his ad q̄ sunt deputa-
ti. sicut ꝯditores legũ ⁊ statutoꝝ debẽt sol-
licitari circa leges ⁊ statuta cõitatis. Etiaꝫ
doctores ⁊ sapiẽtes debẽt sollicitari circa
ꝯsilia salubria ⁊ bonis moribꝰ expedientia
Et cũ sic laborant excusant̃ ab alijs labori
bus. Vñ Aristo. i. methaph. ponit exẽpluꝫ
de sacerdotibꝰ egypti q̄bꝰ ppl̃s de oĩbꝰ neces
sarijs ꝓuidebat vt liberiꝰ ꝯtẽplatõi vacarẽt
vt sic meliꝰ ppl̃m bonis moribꝰ informarẽt
⁊ toti ciuitati salubria ꝯsilia darẽt. Agrico
le aũt ⁊ alij artifices debẽt laborare circa ne
cessaria ad ꝯseruationẽ corꝑis. Sollicitudo
aũt nimia est oĩno abijciẽda circa ꝯgrega-
tionẽ diuitiarũ. Auis eñi triplici ex cã capi
tur. Primo ex defectu oculoꝝ: qꝛ videns escã
volat ad eã ⁊ intra rethe qđ nõ videt com
ꝓhendit̃. Scđo ex defectu pedũ: qꝛ dũ vult
accipere escã cũ pede impingit in laqueuꝫ.
Tertio: qꝛ penne eiꝰ visco ꝑfuse ꝯglutinan
tur adeo vt volare non possit: ⁊ sic capitur.
Jsta facit nimia ⁊ sup̃flua sollicitudo ipsi
auaro. Primo ipsuꝫ excecat vt sic a dyabolo
facilit̃ capiat̃. Figuraꝫ habemꝰ Jere. xxxix.
de Sedechia rege q̄ captiuꝰ ductꝰ in rebla-
ta fuit excecatꝰ. Reblata interp̄tat̃ multi-
tudo: ⁊ signat nimiã sollicitudinẽ in ꝯgre-
gandis diuitijs: q̄ sollicitudo excecat oculũ
mẽtis. ps̄. Oculos suos statuerũt declinare
in terrã. Scđo hoĩem illaq̄at. Sic eñi auis
q̄ laq̄o capit̃ q̄ꝫto ampliꝰ volitat: tãto plurĩ
bus laqueis inuoluit̃. sic auarꝰ primo diuiti-
as ꝯgregat. Scđo detinet ⁊ ꝯseruat. Tertio
sollicitat̃ quõ expẽdat ⁊c̄. ps̄. Laqueũ para
uerũt pedibꝰ meis. Tertio pẽne ṽtutũ q̄bꝰ
ad deũ volare dꝫ totalit̃ destruunt̃ Scđo
testimonio Marc. iiij. Ecce exijt seminãs ad
seminãdũ ⁊ dũ seminat aliud cecidit in spi
nas ⁊ ascẽderũt spine ⁊ suffocauerũt illud
⁊ fructũ nõ dedit. Qui in spinis seminant
hi sunt q̄ ṽbũ dei audiũt ⁊ erũne seculi ⁊ de
ceptio diuitiarũ ⁊ circa reliq̄ ꝯcupiscẽtie in
troeũtes suffocãt ṽbũ ⁊ sine fructu efficit̃.
h̃ ille. Tertio testimonio Joh. ij. Nolite fa-
cere domũ p̄ris mei domũ negociatõis: qꝛ
scriptũ ẽ. Zelꝰ domꝰ tue comedit me. h̃ ille.
Hec domꝰ ẽ ꝯsciã q̄ dꝫ eẽ mũda ab oĩ aua
ricia: qꝛ dic̃ ps̄. Dñe dilexi decorẽ domꝰ tue
⁊ lo. ha. gl. tue. Quarto testimonio Luc. vi.
Ve vob̃ diuitibꝰ q̄ habet̃ hic ꝯsolationẽ ve
stram. ve vob̃ q̄ saturati estis: qꝛ esurieť: ve
vob̃ q̄ rideť nũc: qꝛ lugebiť ⁊ flebiť. Hec ãt
auaricia q̄ttuor errores induc̃ circa vitam
hũanã: q̄ diuine ꝓuidẽtie adũsant̃ q̄ exclu-
dũt̃ ꝑ q̄ttuor ꝑtes euãgelij hodierni ⁊ etiã
ep̃le. Primꝰ error est eoꝝ q̄ dicũt ꝙ sic hõ
ꝓspat̃ in mũdo isto: sic ꝓspabit̃ ĩ alio. Ad
cuius erroris fulcimẽtũ dic̃ eustrachiꝰ in cõ
mẽto ethicoꝝ. Qꝛ sardanapalꝰ rex assyrioꝝ
diues ⁊ voluptuosus fuit cuiꝰ sepulchro su
ꝑposuerũt q̄dã epycuri statuã tenẽtẽ in ma

nibꝰ tabellā in q̄ scriptū erat. Tāta nūc in
ueni. s. post morte q̄nta p̄mo recepi. s. in vi-
ta. Ergo comede bibe ⁊ epulare. Sꝫ hic er-
ror reprobat̄ in p̄ma pte euāgelij ꝑ exēplū
diuit̄ q̄ in hac vita fuit in magna ꝯsolatiōe
⁊ in alia fuit in maxima afflictiōe. Eiꝰ ꝯso
latio fuit circa. xij. Pri̇̄o in generis nobili-
tatione: q̄ designat̄ ꝑ h. Nā hec lr̄a hꝫ silitu
dinē mulieris ꝑgnantis cuiꝰ ptes sunt due
scꝫ linea longa. ecce nobilitas. ⁊ corpulen-
tia inferior. ecce generatio. q̄si nobilitatē a
generatiōe traxerit. Scd̄o in diuitiarum
multiplicatiōe: q̄ designat̄ ꝑ o. nā hec lr̄a cū
sit figure sperice signat infinitatē quandaꝫ
scꝫ in diuitijs. Tertio in pulchritudiṡ cō-
formatiōe designat̄ per m. nā hec lr̄a cū sit
triū pedū signat pulchritudinē: q̄ꝛ oē ⁊ totū
ponimꝰ sup tria: vt dr̄. i. celi ⁊ mūdi. Quar
to famosa reputatiōe: q̄ signat̄ per o. nā hec
lr̄a cū sit figure circl'aris ⁊ facile mobilis si-
gnat famā mūdi ꝯtinue volubilē. Quin
to in singulari assecutione: q̄ꝛ hūc solū oēs
venerabant̄ ⁊ sequebant̄ iō dr̄. quidā. s. su-
pra oēs alios. Sexto in negocioꝝ succes-
sione. Fortuna eniꝫ ⁊ industria in oibꝰ sibi
fauebant adeo vt nihil aduersi vnq̄ꝫ sibi cō
tigerit in oī suo exercitio ⁊ negocio. iō dr̄.
erat diues. Septimo ī famuloꝝ circūual-
latione. Nā non solū ad vnū seruitiū habe
bat famulos: s̄ ꝑ diuersitate officioꝝ habe
bat varietatē famuloꝝ. iō dr̄. Et induebat̄
scꝫ a famulis ita vt aliꝰ ignē in camera suc-
cēderet: aliꝰ camisiā calefaceret: aliꝰ vestes
appararet: aliꝰ caligas ipm̄ caligaret: alius
ipm̄ pectinaret aliꝰ manꝰ eiꝰ lauaret: aliꝰ de
tergeret: aliꝰ ipm̄ cingeret ⁊c̄. Octauo in
vestiū coaptatiōe. Adeo eñ stricte incise ⁊
ꝯsute erāt vt potiꝰ innate q̄ȝ supaddite vide
rent̄ ⁊ magis vēter picturatꝰ q̄ꝫ supuestitꝰ iu
dicaret̄. iō dr̄. purpura. Nono in vana glo
riatione. s. ex p̄ciositate. iō dr̄. Et erat bysso
q̄ erat vestis sacdotū: vt hr̄ Exo. xxviij. De
cimo in epularū repletiōe: q̄ꝛ cibo ⁊ potu ni
mio ⁊ lascino replebat̄. iō dr̄. ⁊ epulabatur
Undecimo in ꝯuiuioꝝ ꝯtinuatiōe: q̄ꝛ no
biles ciuitatis ⁊ diuites ad ꝯuiuia oī die ī
uitabat. iō dr̄ q̄tidie. Duodecimo in dele-
ctabiliū ꝓuocatiōe. Nā escas multas para
ri ⁊ apponi faciebat: vt si nō vna saltē alia
oblectaret ⁊ ꝓuocaret appetitū: picturis va
rijs: tapetibꝰ: cortinis: vasis aureis ⁊ argē-
teis oc'los alliciebat: floribꝰ ⁊ pigmentꝭ: aro
matibꝰ ⁊ alijs odoribꝰ nares ꝑflabat. sonis
⁊ cātilenis aures demulcebat. Et sic map-
pis ⁊ lintheol' lenibꝰ ac mollibꝰ tactū lenie
bat: ⁊ sic ꝑ oēs sensus ad īgurgitationē in
ducebat iō dr̄. splēdide. ecce quō iste diues
ꝓsꝑabat̄ in h̄ mūdo. s̄ audi successum eiꝰ ī
alio secl'o. Mortuꝰ ē diues ⁊ sepultꝰ ē in in
ferno: vt dr̄ in euāgelio. Quare aūt sepultꝰ
sit in inferno. Sciēdū q̄ vt dr̄ Jac. ij. Judi-
ciū sine mīa erit illi q̄ ē sine mīa: s̄ ille diues
fuit ī h̄ mūdo sine mīa: cuiꝰ īpietas oñdit̄
ꝑ h̄ q̄ domū suā ingrediēs ⁊ egrediēs pau
perē añ ianuā suā viribꝰ destitutū iacētē vi-
debat. vlceribꝰ a plāta pedis vsq̄ꝫ ad v̄ticē
putrescentē ⁊ hyantē cernebat. fame rabie
vociferātē ⁊ mīam postulātē audiebat. rau
cis faucibꝰ ad micas canū aspirātē aspicie
bat: nulla tñ pietate motꝰ canes ꝯ pauperē
ꝯcitabat: s̄ illi vlcera eiꝰ lingebāt. Neglexit
eñ illō Ecc̄. iiij. Fili elemosynā paupis ne
defraudes: ⁊ oculos tuos ne transuertas a
paupe. Aīam esurientē ne despexeris ⁊ nō
exaspes pauperē ī īopia sua. Cor īopis ne
afflixeris ⁊ nō ꝓtrhas datū āgustiāti. Ro-
gationē ꝯtribulati ne abijcias ⁊ nō auītas
faciē tuā ab egeno. Ab īope nō auītas ocu-
los tuos ꝑpt irā: ⁊ nō relinq̄s q̄rentibꝰ tibi
retro maledicē. Maledicētꝭ eñ tibi in ama
ritudīe aīe exaudiet̄ p̄catio illiꝰ. Exaudiet
aūt eū q̄ fec̄ illū. h̄ ibi. Nullā eñ excusatōeꝫ
hēbat nō subueniendi paupi. Octo modis
pōt quis se excusare si paup nō succurrat.
Pri̇̄o pōt dicē. Ego non hēo aliquā legē
cogētē me ad subueniēdū paupi nec iustā
cām. s̄ hoc non valet: q̄ꝛ lex naturalis eū in
ducebat: vt hr̄ Luc. vi. Omīa q̄cūq̄ꝫ vultis
vt faciāt vobis homīes: ⁊ vos eadē facite
illis. Etiaꝫ lex humanitatis: ideo dicit̄. hō.
Scd̄o potest dicere. Tempore illo erant
plures diuites in ciuitate ⁊ ditiores me q̄
poterant subuenire huic pauperi. debebat de
clinare ad eos. sed hoc non valet: q̄ꝛ iste su
perabat oēs in diuitijs. iō dr̄. quidā. Ter-
tio pōt dicere. Tanta erat fames ꝑ totā pa
triā q̄ vix poterāt hoīes sibijpis ꝓuidere.
ꝓpterea vnus nō poterat alteri subuenire.
aut caristia erat magna ꝓpter multiplicita
tē guerrarū. sed hoc nō valet: quia erat ma
gna pax ⁊ maxima abundantia victualiū.
ideo dicitur erat. Quarto pōt dicere. Ego
deueni ad magnā pauptatē ꝓpter oppressi
ones tyrannoꝝ angurias: exactiōes: colle-
ctas q̄s exegerunt a me tyranni ⁊ rectores
ciuitatis. sed hoc non valet: q̄ꝛ vltra ista ha

bebat maximas diuitias. ꝓuidebat eñ si-
bi de aliquo officio publico vt dāna sua re-
ficeret. ideo dr̄. diues. Quinto pōt dicere.
Ego subuenio cōitati q̄ est ꝑponēda pau-
peri ꝑticulari. Meliꝰ erat subuenire patrie
q̄ꝫ vni paupi indigēti. ſ; hoc nō valet: quia
vltra hoc multa sibi superāt que pōposse su
perflue ⁊ vane expēdebat. iō dr̄. q̄ induebat
Sexto pōt dicere. Ego multum laboro in
subueniendo familie mee q̄ est ꝑponenda
extraneo ſm ordinem charitatis. ſm illud
i. Thimo. v. Qui suoꝝ ⁊ maxime domesti
coꝝ curā nō h;: fidē negauit ⁊ est infideli de
terior. S; hoc nō valet: q: vltra subuentio-
nē familie multa habebat q̄ in delitijs cor-
poris expendebat: iō dr̄. Purpura ⁊ bysso.
Septimo pōt dicere. Ego reddo decimas
deo oīm que possideo: oblationes ⁊ sacrifi-
cia ſm precepta legis q̊d est meliꝰ q̄ꝫ sub-
uenire pauperibꝰ. Sed hoc non valet: quia
vtrunq̄ꝫ facere poterat sine dispendio: ideo
dr̄. ⁊ epulabat quotidie. Octauo pōt dicē
Ego habeo multos oparios in ciuitate ⁊
extra q̄bꝰ do mercedē: ſm illud. Nō mane-
bit opꝰ mercenarij tui apud te vsq̄ꝫ mane.
S; hoc nō valet q: vltra mercedē opario-
rū viuebat lautissime. vñ mercenarij non
exhauriebāt diuitias eiꝰ: iō dr̄ splēdide. Qr
vero impiꝰ fuit in pauperē iō impietas im-
pij diuitis in caput eiꝰ redūdabit. nā sepul
tus est in inferno. Et in epl'a dr̄. Maledi-
ctus hō qui ꝯfidit in hoīe ⁊ ponit carnē bra
chiū suū ⁊ a dño recedit cor eiꝰ. Erit enim
q̄si mirice in deserto ⁊ nō videbit cū venerit
bonū: ſ; habitabit in siccitate in deserto: in
terra salsuginis ⁊ inhabitabili. hec ibi. Q̊d
recte conuenit huic diuiti qui ꝯfisus fuit in
seipo ⁊ in suis diuitijs: nūc vero habitat ī
deserto inferni vbi desertꝰ est ab oībꝰ. Se-
cundꝰ error est coꝝ q̄ dicunt ꝙ oīs pena in
fligitur a deo ꝓpter aliquā culpā: ſm illud
Job. iv. Quis vnq̄ꝫ innocēs perijt: Cuiꝰ opi
niōis erāt apl'i dicētes xp̄o. Rabbi q̄s pec
cauit hic aut parētes eiꝰ vt cecꝰ nasceretur:
Joh. ix. Hic error ꝯfutat in scd̄a pte euan
gelij per exēplū lazari paupis q̄ erat bonꝰ ⁊
tñ afflictꝰ. vñ dr̄. Et erat q̄dā mendicꝰ noīe
lazarꝰ ⁊c̄. vbi pauptas eiꝰ mōstrat circa q̄n
q̄ꝫ. Primo fuit paup diuitijs: q: erat q̄dā
mēdicꝰ. i. penitꝰ nihil hn̄s. Scd̄o fuit paup
honoribꝰ: q: iacebat ad ianuā eiꝰ. s. in terra
tanq̄ꝫ vilis ⁊ despectꝰ. Tertio fuit pauper
nature viribꝰ: q: vlceribꝰ plenꝰ. nō eñ ābu-
lare nec sedere nec stare nec iacere poterat.
Quarto fuit pauper delitijs: q: cupiebat
saturari de micis q̄ cadebāt de mēsa diuitis
Quinto fuit paup creature suffragijs: q:
nemo illi dabat. nō pentes: nō ꝯsanguinei:
nō noti: nō vicini: nō hospitalarij ⁊c̄. O se-
uitia hoīm. O duricia diuitū. Fere hō in fe
rā ꝯuersus est: ⁊ canes hūanitatē oñdebāt
q: canes veniebāt ⁊ lingebāt vlcera eius.
Ex q̄bꝰ vbis remouent octo excusationes
quas poterat hr̄e diues. Prīo pōt dicere.
T pe quo fui in ciuitate tanta erat vbertas
⁊ abūdātia victualiū ꝙ nemo egebat: nul
lus paup tūc erat. S; hoc nō valet: q: abū
dantia illa erat ꝑ diuitibꝰ ⁊ nō ꝑ paupibꝰ
⁊ mēdicis. iō dr̄. Et erat. Scd̄o pōt dicere
Tot erāt paupes in ciuitate ꝙ nō poteraꝫ
oībꝰ subuenire. S; hoc nō valet: q: erat vnꝰ
solꝰ pauprimꝰ sup oēs in ciuitate: iō dr̄ q̄dā
Tertio pōt dicere. Iste paup habebat bo
na patrimonialia ex quibꝰ poterat sustētari
S; hoc nō valet: q: nihil habebat: ſ; de mē
dicitate viuebat. Nō de ꝓprio: nō de cōi: nō
de alieno: nō de patrimonio q̄cq̄ꝫ possidebat
iō dr̄ mendicꝰ. Quarto pōt dicere. Licet
iste paup esset in ciuitate: non tñ erat notꝰ
nec cognita eiꝰ pauptas a ciuibꝰ. S; h̊ non
valet: q: oēs habebāt noticiā pauptatis ⁊
ꝑsone sue: iō dr̄ noīe lazarꝰ. Quinto pōt
dicere. Iste paup nimis distabat a domo
mea ⁊ nō erat decēs ꝙ ego ip̄m ꝑquirerē.
si ad me accessisset vtiq̄ꝫ sibi succurrissem.
S; hoc nō valet: q: paup ꝯtinue stabat ad
domū diuitꝭ: iō dr̄. Qui iacebat ad ianuam
eiꝰ. Sexto pōt dicere. Quāuis esset pau-
per: tñ erat iuuenis ⁊ poterat laborare pro
mercede ⁊ victū sibi acq̄rere. S; hoc nō va
let: q: infirmitas sua tāte grauitatis erat ꝙ
oēm vim nature ab eo abstulerat: ideo dr̄.
vlceribꝰ plenꝰ. Septimo pōt dicere. Quā
q̄ꝫ viueret de mēdicitate: tñ erat nimis deli
catꝰ: q: nolebat nisi valde delicata. S; hoc
non valet: quia petebat minima ⁊ vilia. iō
dicitur. Cupiens saturari de micis que ca-
debant de mensa diuitis. Octauo potest
dicere. Ego eram in maioribus factis ciui
tatis occupatus vnde subito oportebat me
eē in arduis negocijs: ita vt vix possem sta
re domi dimidia hora: sed relinquebam fa-
milie mee vt pauperibus subueniret. Sed
hoc non valet: q: mandauerat familie sue
vt nihil cuiq̄ꝫ ꝯferrent: eo ꝙ magno labore
expēsas suas acquireret. ideo dr̄. Et nemo

illi dabat. Qr aūt ista afflictio paupertatis
nō puenerit lazaro ex culpa sua ptꝫ p illud
qḋ sequit. Factū est aūt vt moreret̄ mēdi
cus ⁊ portaret̄ ab angelis in sinuz abrahe
Et in epl̄a dr̄ sic. Bn̄dict⁹ vir. s. lazar⁹ q̇ cō
fidit in dn̄o: ⁊ erit dn̄s fiducia ei⁹ ⁊c. vsqꝫ
non desinet facere fructū. Terti⁹ error est
eoꝝ. q̇ dicūt ꝙ de⁹ nō hꝫ puidentiā de huma
nis ſm illḋ Job. xxij. Circa cardines celi p
ambulat: nec nr̄a ꝯsiderat. Hic error repro
batur in tertia pte euāgelij vbi dr̄. Eleuās
aūt oculos suos diues cū esset in tormen-
tis ⁊c. Ubi soluunt̄ decē q̄stiones. Pria
q̄stio est: vtrū dānati aliq̄n cogitēt de deo?
Rn̄det̄ ꝙ deus pōt ꝯsiderari dupl̄r. Uno
mō ſm se. s. ſm illud qḋ est ppriū sibi vt ē
pncipiū toti⁹ bonitat̄: ⁊ sic nō pōt cogitari
de deo nisi cū delectatiōe. ⁊ hoc mō non pōt
cogitari a dānat̄: q̄r eoꝝ nullo mō miserebi
tur. q̄ꝛ in inferno nulla est redēptio. Alio
mō ſm aliq̇d qḋ est ei accidētale in effecti-
bus ei⁹: vtpote punire: dānare: ⁊c. ⁊ sic non
pōt cogitari nisi cū tristicia. quo mō dāna
ti de eo cogitāt. iō dr̄. Eleuās oculos suos
scꝫ ad cogitandū iusticiā dei punientē eū in
inferno: quā nō cogitauit in seculo ppter ce
citatē. Scḋa q̄stio est: vtrū dānati hēant
deū odio? Rn̄det̄ ꝙ affect⁹ mouet̄ ex bono
vel malo apprehenso. De⁹ aūt apphendit̄
dupl̄r. Uno mō in se: sicut a beatis q̇ deū p
essentiā vident. Et cū sit essentialiter boni-
tas: nō pōt alicui volūtati displicere. vn̄ q̇-
cūqꝫ ipm p essentiā vidēt: eū odio habere
nō possunt. Alio mō p effect⁹: sicut a nob̄
⁊ a dānatis. Et cū aliq̇ effect⁹ ei⁹ sint volū
tati repugnātes inq̄ātuꝫ ꝯriant̄ volūtati
alicuius ſm hoc pōt odio haberi. Dānati ḡ
deū pcipiētes in effectu iusticie q̇ est pena
eū odio habēt sicut penas quas sustinent.
ps̄. Supbia eoꝝ q̇ te oderūt ascēdit semp.
ideo dr̄. Cū esset in tormētis deū odiebat.
Tertia q̄stio est: vtrū dānati videāt gl̄iaꝫ
beatoꝝ? Rn̄det̄ ꝙ dānati vidēt bonos in
gl̄ia ante diē iudicij. nō sic ꝙ gloriā eorum
hoc mō cognoscāt q̄lis sit intuitiue: s̄ soluꝫ
cognoscūt eos esse in gl̄ia q̄dā inextingui-
bili argutiue. Tum ppter inuidiā dolētes
de felicitate eoꝝ. Tū: q̄r ipi amiserūt talem
gl̄iam. de q̄b⁹ dr̄ Sap̄. i. Uidētes turbabūt̄
timore horribili: s̄ post diē iudicij oīno bea
toꝝ visiōe puabunt̄: ex q̄ puatiōe augebit̄
pena eoꝝ: q̄r mēoriā habebūt gl̄ie beatorū
quā in iudicio vel an̄ iudiciū viderunt. ⁊ hᵒ
erit eis in tormētū. vlteri⁹ etiā affligent̄: q̄r
videbūt se indignos illa gl̄ia quā poterant
in hᵒ secl̄o mereri: iō dr̄. vidit abrahā alōge.
Quarta q̄stio est. vtrū hoīes cognoscant
se mutuo in alia vita? Rn̄det̄ ꝙ sic: Prio
boni cognoscēt bonos. Nā abrahā cogno-
uit lazarū ⁊ econuerso. Scḋo boni cogno
scent malos. nā abrahā cognouit diuitem.
Tertio mali cognoscēt bonos. nā diues co
gnouit abrahā. Quarto tā boni q̄ꝫ mali co
gnoscēt eos q̄s nūq̄ꝫ viderūt in hᵒ secl̄o. nā
lazar⁹ ⁊ diues cognouerūt abrahā ⁊ econ-
uerso quē in hac vita nūq̄ꝫ viderāt. ⁊ abra-
hā cognouit ambos q̄s nunq̄ꝫ mortalis vi-
derat. iō dr̄. ⁊ lazarū in sinu eius. Quinta
qḋ est: vtrū oīs volūtas dānatoꝝ sit mala
Rn̄det̄ ꝙ ī dānat̄ pōt duplex volūtas cō
siderari. s. volūtas n̄alis ⁊ delibatiua. Uo-
lūtas n̄alis ē in eis ex auctore nature q̇ in
natura inclinationē hāc posuit. s. inclinatio
nem nature in aliqḋ bonū. vn̄ cū natura in
eis remaneat ſm hᵒ pōt in eis eē voluntas
bona. Uolūtas deliberata ē in eis ex seipis
ſm ꝙ in ptāte eorū est inclinari p affectuꝫ
in hoc vel ī illud: ⁊ talis volūtas est in eis
solū mala: q̄r sunt auersi a fine vltimo volū
tate obstinata. vn̄ malicia corrūpit bonita
tē volūtatis naturalis inq̄ꝫtū bonū qḋ na
turaliter desiderāt sub q̇busdā malis circū-
stantijs appetūt. ⁊ talis fuit volūtas diuit̄.
iō dr̄. Et ipe clamās dixit: q̄r orōnem quaꝫ
petebat nō bn̄ faciebat lꝫ esset bona. Se-
xta qḋ est: vtrū dānati aliq̄n peniteāt de ma
lis q̇ fecerūt. Rn̄r ꝙ penitere ꝯtigit dupl̄r.
vno mō p se: sic̄ q̇ pctm̄ in eo ꝙ pctm̄ ē abo
minat̄: ⁊ sic dānati nō p se penitēt de pctīs:
q̄r volūtas malicie pctī in eis remanet. vn̄
Ber. sup cātica dic̄ sic. ꝙ dānat⁹ semp vult
iniq̇tatē quā fec̄. Alio mō p accidens rōne
alicui⁹ adiūcti odiēdo pctm̄. vtpote pene: mi
serie: vel hmōi. ⁊ sic dānati penitēt p accn̄s
inq̄ntū affligunt̄ de pena quā p pctīs susti-
nent. Sap̄. v. Intra se pniam agētes. Sic̄
etiā videm⁹ ferocissimas bestias dolore pe
narū a maximis voluptatib⁹ abstinere. Et
sic penitebat iste diues cū diceret. Pr̄ abra
hā miserere mei. Septia qḋ est: vtrū dā-
nati velint oēs beatos esse dānatos. Rn̄r
ꝙ sic̄ in beat̄ in patria erit pfectissima cha
ritas: ita in dānatis pfectissimū odiū. Un̄
sic̄ scti gaudebunt de oīb⁹ bonis. ita dānati
de oīb⁹ bonis dolebūt. vn̄ felicitas beatoꝝ
ab eis ꝯsiderata maxime eos affligit. Esa.

xxvi. Videāt ⁊ ꝯfundenť ppl'i:⁊ ignis ho-
stes tuos deuoret. Nā solaciū est miseris so
cios multos hr̄e penarū:vt dicit glo. super
illō Esa.xiiij. Surrexerūt ꝑncipes de solijs
suis.vn̄ vellēt oēs beatos esse dānatos:vt
pꝫ de diuite cū dixit:mitte lazarū. Octaua
q̄ō est:vtrū beati suis orōnibꝰ possint iuua-
re dānatos inferno deputatos vt aliqualiť
subleuenť a pena: Rn̄deť ꝙ nō.vn̄ Dyo-
nisiꝰ.vij.c.celestis hierarchie dic̄ sic. Sum-
mus sacerdos ꝓ īmūdis nō orat:q2 in hoc
auerteref a suo ordine Sup quo dicit glo.
ꝙ pctōribꝰ nō orat remissionē:q2 nō audi-
retur ꝓ illis.Et Greg.li.xxiiij.mora.dic̄ sic
Eadē cā est cur nō oreť tūc.s.post diē iudi-
cij ꝓ hoībꝰ eterno igne dānatis:q nūc cā ē
q̄re nō oreť ꝓ dyabolo ⁊ angelis eiꝰ eterno
supplicio deputatis. Que etiā nūc cā est q̄-
re scti nō orēt ꝓ hoībꝰ infidelibꝰ impijsqꝫ de
functis:q2 de eis vtiqꝫ q̊s eterno dānatos
supplicio iā nouerūt añ illū iudicis iusti cō
spectū orōnis sue meritū cessari refugiunt
Hec ille.iō cū diceret diues vt.s.lazarꝰ mit
tat extremū digiti sui in aquā.i.oret ꝓ me.
optinere nō potuit. Nona q̄ō est:vtrū dā-
nati aliquo mō possint subleuari ab excessu
penaruꝫ inferni: Rn̄deť ꝙ nō nec q̄ꝫtū ad
diminutionē pene nec q̄ꝫtū ad interruptio
nē.Vn̄ Aug.li.de cura ꝓ mortuis agenda
dicit sic. Precipue de dānatis hoc verū est
ꝙ ibi sunt spūs defunctoꝝ vbi nō vidēt q̄-
cunqꝫ aguntur aut eueniūt in vita ista hoībꝰ
Et sic nō cognoscūt si q̊d boni ꝓ eis fit in
vita ista.ꝙ si cognoscerent saltē diuinitꝰ ꝓ
eis subleuandis aliq̊d boni ꝓ eis fieri aliq̄
materia doloris eis subtraheref:q2 nō ita
se abiectos ꝯspicerēt ꝙ ꝓ eis nullā curā vi
ui haberēt.Et hoc refrigeriū petebat diues
cū diceret:vt refrigeret linguā meaꝫ.q̊d t̄n
nō obtinuit. Decia q̄ō est:vtrū aīe dāna
toꝝ crucienť igne corpeo in inferno ⁊ quō
Rn̄deť ꝙ ignis corporeꝰ ex natura sua hꝫ
ꝙ spūs incorporeꝰ ei ꝯiūgi possit vt locatū
loco ⁊ inq̄ꝫtū est instrumētū diuine iusticie
hꝫ ꝙ ipm teneat alligatū: ⁊ in hoc veraciť
ignis ille est spūi nociuꝰ vt sicut aīa ignem
hmōi sibi nociuū apprehendēs ab igne cru
ciatur ⁊ ita efficiť ei penalis retardās ipm
ab executione ꝓprie volūtatis:ne scꝫ possit
opari vbi vult ⁊ ꝰm ꝙ vult. Vn̄ Greg.li.
iiij.dyalogoꝝ dicit sic.Dū veritas peccato-
rē diuitē dānatū in igne ꝓhibet q̊s nā sapi
ens reproboꝝ aīas teneri ignibꝰ negeť:ꝓ-
pterea dicit diues.Crucior in hac flamma.
Et in ep'la dr̄. Ego dn̄s scrutās cor ⁊ pro-
bans renes ⁊c̄.que probatio fit ꝑ ignē.ps̄.
Proba me dn̄e ⁊ tempta me:vre renes me
os ⁊ cor meū. Pro isto Seneca trage.ij.di
cit.Magne diuoꝝ parēs. Nosterqꝫ.s.abra
hā q̄ꝫuis pudeat.s.te hr̄e me in filiū: ingēti
licet.Taxata pena.s.iuste.lingua.s.mea cru
cietur loquar.Nec hoc tacebo: flagrat incē-
sum siti Cor:⁊ perustis flāma visceribꝰ mi
cat.h̄ ille.Ecce q̄ꝫ apte loquiť de illo diuite.
Quartꝰ error est eoꝝ q̊ dicūt ꝙ ea solum
fugiēda sunt q̄ carnis pacē ꝑturbāt. Eccs.
ij. Quid eī ꝓderit hoī de vniuerso labore
suo ⁊ afflictiōe spūs qua sub sole cruciatus
est: Cūcti dies eiꝰ doloribꝰ ⁊ erūnis pleni
sunt:nec ꝑ noctē mēte requiescit.Et h̄ non
ne vanitas est: Nōne meliꝰ est comedere ⁊
bibere ⁊ ostēdere aīe sue bona de laboribꝰ
suis: Et hoc de manu dei est.hec ibi.Sꝫ hic
error reprobať in q̄rta ꝑte euāgelij vbi dr̄.
Et dixit illi abrahā. Ex qua soluunť sex du
bia. Primū dubiū est:vtrū aīe sepate a
corpibꝰ memorabunť coꝝ que in hoc mun
do gesserūt. Respondeť ꝙ memoria sumi
tur dupl'r:vt habeť li. de memoria ⁊ remini
scentia.vno mō vt est potētia sensitiue par-
tis que concernit preteritū tp̄s:⁊ sic actus
memorie nō est in aīa sepata.vn̄ ph̄us di-
cit i.de aīa ꝙ corrupto corpe aīa nō remi-
niscitur. Alio mō vt ꝑtinet ad intellectiuā
partē.vn̄ ph̄s.iij.de aīa dicit ꝙ aīa est locꝰ
specierū nō tota:ꝫ intellectiua.⁊ sic abstra
hit ab oī differētia tp̄is:cū sit ꝑncipiū ꝑter
itoꝝ ⁊ futuroꝝ. ⁊ sic aīa sepata memorabi
tur.iō dr̄. Fili recordare q2 recepisti bona
in vita tua:⁊ lazarꝰ sil'r mala ⁊c̄. Secun-
dū dubiū est:vtrū pene dānatoꝝ ꝯtinue au
geantur: Rn̄deť ꝙ vsqꝫ ad diē iudicij bea
ti crescūt in gl'ia ⁊ dānati in pena.nō respe-
ctu p̄mij essentialis vl' pene principalis:cū
vtriqꝫ ad terminū iā ꝑuenerint:ꝫ respectu
p̄mij accidētalis:q2 gaudiū est angelis dei
sup vno pctōre pn̄iam agēte.vel pene secū
darie:iō dr̄. Nūc aūt hic ꝯsolať:tu vero cru
ciaris. Tertiū dubiū est:vtrū beati cōpa-
tiantur miserijs dānatoꝝ: Rn̄deť ꝙ non:
q2 cōpassio vel mīa sequēs electionē rōnis
nasciť ꝓut aliq̊s vult malū alteriꝰ repelli.vn̄
in illis que ꝰm rōnē repelli nolumꝰ cōpassi-
onē ⁊ mīam nō habemꝰ. Peccatores autē
in hac vita sine p̄iudicio diuine iusticie pos
sunt a statu miserie ⁊ peccati in beatitudi-

nem transferri: ideo beati eis cōpatiunt̄ eorū salutē volendo. Beati aūt nullā cōpassionē habēt ad dānatos: q̄ȝ nō possunt trāsferri a sua miseria. Et ista elōgatio cōpassionis notat̄ cū dicit̄. Inter nos ꝛ vos magnū chaos: scȝ distātia ɔfirmatiōis beatorū ꝛ obstinatiōis dānatoꝝ firmatum est. Quartū dubiū est: vtrū beati letent̄ de penis dānatoꝝ: Rn̄det̄ ꝙ nō letant̄ per se: ſ; p accidens rōne adiūcti. puta ſm ꝙ in illis penis ɔsiderāt rectitudinē diuine iusticie ꝛ liberationē suā ab eis. ps̄. Letabit̄ iust⁹ cū viderit vindictā. ideo dr̄. vt hi q̄ volūt hinc trāsire ad vos nō possunt ꝛc̄. Quintū dubiū est: vtrū dānati vellēt ꝓpīnquos suos esse dānatos sicut oēs alios: Rn̄det̄ ꝙ tāta ē inuidia in dānat̄ ꝙ etiā ꝓpinquoꝝ glīe inuident: cū ipi sint in summa miseria. qd̄ etiā accidit in hac vita crescente inuidia. ſ; tū min⁹ inuident ꝓpinquis q̄ȝ alijs. Et maior est eorū pena si ꝓpinqui coꝝ dānant̄ ꝛ alij saluant̄: q̄ȝ si aliq̄ de coꝝ ꝓpinquis saluantur. ꝓpterea diues fratres suos petijt a dānatiōe eripi. Sciebat em̄ ꝙ aliqui eriperent̄: maluisset tū cū fratrib⁹ suis oēs alios dānari. iō dr̄. Rogo te pr̄ vt mittas euȝ in domū pr̄s mei: habeo em̄ q̄nq̄ȝ fratres vt testet̄ illis ne ꝛ ipi veniant in locū hūc tormentoꝝ. Sextū dubiū est: vtrū aīe defunctoꝝ possint viuētib⁹ apparere: Rn̄det̄ ꝙ q̄ȝuis aīe defunctoꝝ p̄sentialit̄ assint vt apparent sicut aīe scōꝝ ɔspectib⁹ hoīm p̄sentantur. quēadmodū Aug̃. li. de cura p mortuis agēda dicit de Felice martyre q̄ ciuib⁹ nolanis visibiliter apparuit cū a barbaris oppugnarent̄. Sicut etiā aīe ī purgatorio detēte q̄ȝtū ad suffragia expetēda apparēt. Sic aīe dānatoꝝ ad eruditionē hoīm ꝛ terrorē pmittunt̄ viuentib⁹ appere: vt Greg̃. dicit li. iiij. dyalogoꝝ. Nō tū semp hoc accidit Aliq̄n enim hmōi apparitiōes fiūt vel dormiēdo vel vigilādo: opatiōe bonoꝝ angeloꝝ ad instructionē. aliq̄n opatiōe malorū spirituū ad deceptionē viuentiū. Vñ q̄ȝ sancti cōformant̄ diuine volūtati nō lȝ eis nisi qd̄ diuina ꝓuidētia disponit. Alij vero ita sunt penis opp̄ssi vt de sua miseria magis doleant q̄ȝ curent alijs apparere. Et ne demones decipiant viuentes non apparēt sepi⁹ aīe defunctoꝝ. iō dr̄. Habēt moysen ꝛ ꝓphetas: id est scripturas: audiāt illos ꝛc̄. Et in epistola dicitur. Soluȝ glorie a principio altitudinis ꝛc̄.

Scd̄o declarat̄ eadē cōclō testimonio leg̃ aplīce.

Sciēdū ꝙ auaricia est pic̄losa q̄druplr̄. Prīo ꝓpt̄ miseriā in affectu. Jaco. v. Agite nūc diuites ꝛ plorate vlulātes in miserijs vr̄is q̄ aduenient vobis: diuitie vr̄e putrefacte sunt: ꝛ vestimēta vr̄a a tineis comesta sunt. Aurū ꝛ argentū vr̄m eruginauit: ꝛ erugo coꝝ in testimoniū erit vob: ꝛ mādu cabit carnes vr̄as sic ignis. Thesaurizastis vob irā in nouissimis dieb⁹. h̄ ille. Scd̄o ꝓpt̄ cecitatē in intellectu. ij. Petri. ij. Exercitatū cor auaricia h̄ntes ꝛ maledictiōis filij derelinq̄ntes rectā viā errauerūt: secuti viā balaā ex bosor q̄ mercedē iniq̄tatis amauit: correptioneȝ vero habuit sue vesanie subiugale mutum in hoīs voce loquēs ꝓhibuit ꝓphete insipientiā. h̄ ille. Tertio ꝓpt̄ inopiā in defectu. i. Joh. iij. Qui habuerit substātiā mūdi huius ꝛ viderit fratrē suū necessitatem hr̄e ꝛ clauserit viscera sua ab eo: quō charitas dei manet in eo: h̄ ille. Quarto ꝓpter curā in effectu. Jude. ij. Ve his q̄ in via caym abierunt ꝛ errore balaaȝ mercede effusi sunt: ꝛ ɔdictiōe chore pierūt. h̄ ille. Pro cui⁹ intellectu sciēdū ꝙ auaricia est radix duoꝝ maximoꝝ pctōꝝ: scȝ infidelitat̄ ꝛ desꝑationis. Qȝ infidelitas ꝓueniat ex auaricia ptȝ triplr̄. Prīo iudei nō ɔuertūt̄ ad fidē xp̄i eo ꝙ nolūt deponere vsuras: q̄ si ɔsentirent̄ eis fidē xp̄i susciperēt. Scd̄o gētiles seq̄ntes legē machometi q̄ ɔcedit diuitias q̄lescūq̄ȝ non efficiunt̄ xp̄iani. Tertio xp̄iani abnegāt fidē xp̄i ꝓpt̄ cupiditatē ꝛ auariciā Eph. v. Auaricia est ydoloꝝ seruit⁹. Qȝ desꝑatio ꝓcedat ex auaricia pȝ triplr̄. Prīo caym ex auaricia ꝑpetrauit homicidiū vñ postea desꝑauit. Geñ. iiij. Scd̄o achitofel vidēs se ꝑdidisse grām reg̃ cui⁹ erat ɔsiliarius ꝛ se ꝑdidisse lucrū desꝑauit: ꝛ seipm̄ occidit. ij. Reg̃. ꝛc̄. Tertio iudas cōsiderās se vēdidisse xp̄m ex auaricia desꝑat⁹ laq̄o se suspēdit. Math. xxvi. ꝓpt̄ qd̄ exclamat Virgili⁹ li. iij. eneydos. Quid nō mortalia pectora cogis Auri sacra fames: ergo ꝛc̄.

Tertio declarat̄ eadem

conclusio testimonio legis canonice. Sciēdum ꝙ auaricia est periculosa quadrupliciter. Prīo q̄ȝ ē inchoatiua maloꝝ. i. Thimo. vi. Radix oīm maloꝝ ē cupiditas. Et dist. xlvij. c. Bonorū auctori inherere aliter

nō valem⁹ nisi cupiditatem a nobis q̄ oīm
maloꝝ radix est abscindam⁹. hec ibi. Licet
em̄ cupid⁹ cōpungat̄ ꝛ ꝯfiteat̄: nō tm̄ mlto
tpe deo adheret cupiditate ip̄m reuocāte.
Exemplū pono: ꝙ quidā inuita vxore sua
se ꝛ sua cuidā tradidit monasterio: postea
vxor ip̄m reuocat. Querit̄ vtrū bona q̄ cō-
tulit monasterio sint ei reddēda. Videt̄ ꝙ
nō: qꝛ ipsius ingressu acq̇situ est monaste-
rio dominiū earū rerū: ergo sine culpa sua
illis priuari nō dꝫ. xvi. q. vij. c. inuentū. imo
puniri dꝫ: qꝛ res ecclesie donatas reuocare
voluit. xvij. q. iij. c. sunt q̄ opes. Hoc em̄ est
sacrilegiū. Scd̄o hoc idē videt̄: qꝛ cū plu
res fuerint donatiōes: vna. s. ꝑsone alia re
rū: videt̄ ꝙ vna possit reuocari sine altera.
xij. q. ij. c. Si q̊s de his. Oppositū videt̄: qꝛ
si principale nō tenuit nec accessoriū. ex̄ de
fide instrumētoꝝ. c. inter. in fine. Sꝫ princi
pale. s. ingressus nō tenuit: ergo nec bonoꝝ
traditio. Nihil em̄ refert vtrū ab initio sine
cā datū sit: an cā ꝓ qua datū est nō sit secu
ta. ff. de ꝯditionib⁹ sine cā. l. nihil refert. Re
spondetur ꝙ si ita dictuꝫ sit. do me ꝛ mea.
tūc plures sunt donatiōes ꝛ vtraqꝫ princi
palis: quarū vna reuocata remanet altera
Sec⁹ si dixit: tm̄ me do: qꝛ hec donatio est
principalis: qua reuocata etiā accessoria re
uocabit̄: qꝛ nō esset aliter datur⁹ nisi ingres
sus teneret ꝛ ita in egressu omīa reuocat.
ff. de donationib⁹. l. ij. §. vlti. Casus similis ha
betur xvij. q. ij. c. si q̇s incognit⁹. vbi habet̄
ꝙ seru⁹ infra mōasteriū recept⁹ a dn̄o suo
īfra trienniū req̇ sit⁹ ei cū oīb⁹ que attulit red
datur: sic predict⁹ vxori vt notat glo. ibideꝫ
Ad ꝓpositū sicut ille venit ad religionē cō-
tra vxoris sue volūtatē que postea ip̄m re-
uocauit: sic multi veniūt ad religionē ꝓfes-
sionis ꝛ ad charitatis vota ꝯtra voluntatē
tp̄alis auaricie ꝛ cupiditatis: q̇ mox ab eis
reuocāt̄. ꝛ ita donū suū fuit inutile ꝛ inualidū
qꝛ nō dedit cū stabili ꝓposito se ꝛ sua: nec re
liquit desideriū plus hn̄di. Prou̇. i. Stulti
ea que sibi sunt noxia cupiūt. Scd̄o: quia
est inuasiua alienoꝝ. Hic occurrūt q̄ttuor
dubia. Primū est: quare de⁹ vni ꝯfert diui-
tias alteri paupertatē. Rn̄det̄. xlvij. dist. c.
sicut hi. vbi dr̄ sic. Nunq̇d iniqu⁹ est deus vt
nobis nō equaliter distribuat vite subsidia
vt tu quidē esses affluens ꝛ abūdās: alijs
vero deesset ꝛ egerēt? An idcirco maġ: qꝛ
ꝛ tibi voluit benignitatis sue experimenta
conferre: ꝛ aliū per virtutē patientie coro-
nare. hec ibi. Secundū dubiū est: vtrū nō
conferre alteri vite subsidia est graue pec-
catū? Respondet̄ dist. xlvij. c. sicut hi. ꝙ sic.
vbi dicit̄. Tu vero susceptis dei muneribus
ꝛ in sinū tuū redactis nihil te putas agere
iniquū si tā multoꝝ vite subsidia solus ob-
tineas. Quis em̄ tā iniust⁹ tā auar⁹ q̄ꝫ qui
multoꝝ alimenta nō suū vsum: sed abūdā
tias ꝛ delitias facit? hec ille. Tertiū dubiū
est: vtrū sit maius peccatū denegare alimē-
ta indigentib⁹ q̄ꝫ rapere aliena? Respōdet̄
ꝙ equalis reat⁹ criminis est vtrobiqꝫ. Vn̄
dist. xlvij. c. sicut hi dr̄ sic. Neqꝫ em̄ mun⁹ est
criminis habenti tollere q̄ꝫ cū possis ꝛ abū
das indigentib⁹ denegare. Esuriētiū panis
est quē tu detines: nudoꝝ indumentū est
qd̊ tu recludis: miseroꝝ redēptio est ꝛ ab-
solutio pecunia quā tu in terrā defodis. hec
ibi. Quartū dubiuꝫ est: vtrū nō subuenire
pau̇pi necessitatē habēti sit rapina. Rn̄de
tur ꝙ sic. Vn̄ dist. xlvij. c. sicut hi. dr̄ sic. Tā
toꝝ ergo te scias inuadere bona q̄ntis pos-
sis p̄stare qd̊ velis. hec ibi. Tertio: qꝛ est
exclusiua a regno celoꝝ. Math. vi. Nō po-
testis deo seruire ꝛ mām̄one. Nam cupidi
tas est quedā palisis aīe. sicut em̄ habens
man⁹ paliticas tremētes tāgit oculū q̄n dꝫ
tangere nasum cū habeat motū incertū: ita
habens cupiditatē in corde ꝛ mun⁹ in ma
nu. s. iudex cupid⁹ dimittit reos ꝛ punit in-
noxios. De quo dr̄ Dan̄. xiij. Judicans iu-
dicia iniusta: īnocētes opprimēs ꝛ noxios
dimittens. ꝓpterea ꝑdit celū. Nā vt habet̄
ff. de iure īmunitatis. l. semp. §. Negociato-
res publici nō grauentur pedagijs ꝛ alijs
hm̄oi exactionib⁹ dū occupant̄ circa nego-
cia rei publice: sic de⁹ vult oēs hoīes saluari
ꝛ ꝙ null⁹ soluat vectigal aīe diabolo q̄ꝫdiu
occupat̄ circa negocia dei. cui em̄ dat̄ pos-
sessio sub ꝯditione illa cessante cessat ꝛ do
natio. ex̄ de donationib⁹. c. ceterū. ita cessan
te seruitio dei cessat possessio ꝑadisi. Quar-
to: qꝛ est cōpletiua infernaliū tormentoꝝ.
vn̄. i. q. i. c. cito turpē. dr̄ sic. Omnes cupidi:
oēs auari: giezi leprā cū diuitijs suis possi
dent: ꝛ male quesita mercede nō tam patri
monij facultatē q̄ꝫ thesaurū criminū ꝯgre-
gauerūt eterno supplicio ꝛ breui fructu. h̄
ibi. ꝛ. c. Cum omnis auaricia ydolorum sit
seruitus quisquis hanc vigilanter non pre
cauet infidelitatis perditiōi subijcitur. etiā
si tenere fidem quaꝫ negligit videatur. hec
ibi. Et. xij. q. i. c. duo sunt. dicitur sic. Nihil ei

miserius est ꝙ ꝓpt̄ nummū deū contemne
re. hec ibi. Et sic patet.

Quarto declaraṫ eadē cō
clusio testimonio leg̃ ecclesiastice: ⁊ hoc q̄
drupliciṫ Pri̇o. beat⁹ Greg̃. li. xv. moral̄
dic̄ sic. Auaricia desideratꝭ reb⁹ nō extingui
tur ꝟ augeṫ nam more ignis cū ligna q̄ con
sumit acceperit excrescit ⁊ vn̄ videṫ ad mo⸗
mentū flāma cōprimi inde paulo post cerni
tur dilatari. Auarus ṗus anhelat cōcupita
cōgregare. ⁊ cū q̄si in quodā vētre auaricie
multa cōgesserit: satiat⁹ artaṫ qꝛ dū anxia⸗
tur qualiṫ acq̇sita custodiat: ip̄a eū sua sati⸗
etas angustat. Mēs auari que ṗus ex abū
dantia requiē quesierat postea ad custodi⸗
am graui⁹ laborat. hec ille. Secūdo beat⁹
Hiero. in epl'a ad rusticū dic̄ sic. Nos arde⸗
mus auaricia ⁊ cōtra pecunias disputātes
auro sinū expandim⁹ ⁊ illud qđ de megarē
sibus diciṫ iure nobis miseris coaptari po
test. edificant q̄si semꝑ victuri. viuūt q̄si al⸗
tera die morituri. Et cū cetera vitia hoīe se⸗
nescente senescāt sola auaricia iuuenescit.
ꝟ ille. Tertio bea. Ambrosi⁹ li. de nabuthe
dic̄ sic. Inflāmaṫ lucro auaricia nō restrin⸗
gitur. Quasi gradus quosdā auaricia habꝫ
⁊ q̊ plures ascenderit eo ad altiora festinat
vnde fit grauis ruina lapsuro. Pauperiorē
se iudicat oīs abūdās: qꝛ sibi deesse arbitra
tur q̇cq̇d ab alijs possideṫ. Toto mūdo eget
cui⁹ nō capit mūdus cupiditates Ei aūt q̇
fidelis ē tot⁹ mūd⁹ diuitiarū est. Toto mū⸗
do fugit q̇ cōsiderās ꝯsciam suā timet dep̄
hendi. hec ille. Quarto beatus Aug̃. li. de
verbis dn̄i dicit sic. Que ē ista auiditas cō
cupiscētie cū ⁊ ip̄e belue habeāt modū. Tūc
em̄ rapiūt q̄n esuriūt. parcūt ꝟo prede cum
senserint satietatē. Insatiabilis ē sola aua⸗
ricia diuitū q̄ semꝑ rapit ⁊ nūq̄ȝ satiaṫ. Nec
deū timet: nec hoīem reuereṫ: nec pr̄i par⸗
cit. nec matrē agnoscit: nec fratri obtēperat
nec amico fidē seruat. viduā opp̊mit. pupil
lum inuadit. liberos in seruitiū reuocat. testi
moniū falsuꝫ ꝓfert. res mortui occupat: q̄si
nō moriant̄ etiā ip̄i. Que est ista animarū
insania: amittere vitā appetere mortē: acq̇
rere aurū ⁊ perdere celuꝫ. hec ille ⁊c̄. Quia
vero pcc̄m auaricie. xl. modis aīam infelicē
detinet: ideo. xl. dieb⁹ ieiunam⁹. Pri̇o alie
na cōcupiscēdo. s. appetitu cōpleto ⁊ ꝓcede
ret in opus si adesset possibilitas. Et sic est
pcc̄m mortale: q̄m volūtas ꝓ facto reputaṫ

⁊ est cōtra illud preceptū. Nō cōcupisces rē
ꝓximi tui. Exoḋ. xx. Unde Aug̃. li. xij. de ci
ui. dei dic̄ sic. Auaricia nō est vitiū auri sed
aīe ꝑuerse amantꝭ aurū derelicta iusticia q̄
debuit ꝑponi auro. hec ille. Secūdo supꝑ⸗
flua appetēdo. s. appetitu suffocāte menteꝫ
a cura sui ⁊ cōsideratiōe diuinoꝝ ⁊ sic ē pec
catū mortale. vn̄ Innocē. li. de vilitate con
ditionis hūane dic̄ sic. O ignis inextingui⸗
bilis cupiditas insatiabilis. Quis vnq̄ȝ pri
mo voto fuit cōtent⁹? Cū adipisciṫ qđ opta
uerat desiderat ampliora: semꝑ in habēdis
⁊ nūq̄ȝ in habitꝭ finē cōstituit. Sanguisuge
due sunt filie dicētes. affer affer. Nā crescit
amor nūmi q̄ȝtū ip̄a pecunia crescit. Ter⸗
tio rem ꝓximi occulte auferēdo scꝫ nolens
laborare ⁊ lucrari: ꝟ de bonis volēs ducere
latā vitā. bene indui ⁊ ducere caudā: cū diui
tibus ⁊ magnatib⁹ cōuersando: furantibus
cōsulēdo vel eos adiuuādo: aut de furtꝭ ali
orū acceptādo. vn̄ Fulgenti⁹ tractās illud.
Omīs arbor q̄ nō facit fructū ⁊c̄ dic̄ sic. Si
sterilitas in ignē mittiṫ rapacitas q̇d mere
tur? Aut q̇d recipiet q̇ alienū tulerit si sem⸗
per ardebit q̇ de suo nō dederit? Et si iudi⸗
ciū sine mīa erit illi q̇ nō fecerit mīaꝫ: quale
iudiciū erit illi q̇ fecerit ⁊ rapinam? hec ille.
Quarto rem ꝓximi rapiēdo scꝫ bona alio
rum deposita asportādo ꝑ fugā de ciuitate ī
ciuitatē vt accidit ī societate mercatoꝝ qui
dant alicui pecunias ex quib⁹ negocieṫ fide
liter ⁊ de lucro det socio partē suā: ip̄e autē
prauos ⁊ nequā fugiet ⁊ asportabit pecuni
as ad aliā ciuitatē. vn̄ Tull'. in rhetorica dic̄
sic. Rapina ē ex auide mentꝭ impetu violē⸗
ta alienarū rerū distractio. Quīto rem ꝓxi
mi ꝑ depredationē surripiēdo. sicut armige
ri q̄n nō habēt stipēdiū vel aliqđ lucrū ag⸗
grediunṫ villas: castra: ciuitates: capiūt ho
mines: aīalia ⁊ quecūq̧ bona. vn̄. xxiij. q. i.
ca. militare nō ē delictū: ꝟ ꝓpt̄ predā milita
re pcc̄m est. Propterea em̄ quadā ꝓuiden⸗
tia militantib⁹ sunt stipēdia ꝯstituta. ne dū
sumpt⁹ queriṫ predo grasseṫ. Interrogaue
runt em̄ iohānē milites dicētes. Quid faci⸗
emus ⁊ nos? ait illis. Neminē ꝯcutiatꝭ neq̧
calūniā faciatꝭ: ꝟ estote cōtenti stipēdijs ve
stris. Quicūq̧ sibi stipēdia publice decreta
cōsequiṫ si ampli⁹ querit tāq̄ȝ calūniator ⁊
ꝯcussor cōdemnaṫ ⁊c̄. Sexto bona ꝓximi
per vim inuadendo scꝫ ꝓpter cupiditatem
homicidia ꝑpetrando seu ꝓpter lucrū duo⸗
rum aut triū ducatoꝝ hoīes occidendo. vt

assassini ⁊ maladrini. de quibꝰ habeẗ extra li. vi. de homici. ca. ꝓ hũani. Uñ rabanꝰ sup Math. dič sic. O pestis maligna auaricie: semp bonis animis detestanda. qd illesum qd incõcussum dimittis: Tu genꝰ hoim cõfudisti. tu discipulũ comitē christi ab apostolatu ꝑcipitasti tu milites custodiētes sepulchrum captiuasti. Nõne bene dictũ est: Pecunia obediũt omĩa. Septimo simoniã cõmittendo scz spũalia ⁊ spũalibꝰ annexa precedente pacto ꝓmissione ꝯditõne modi vel seruitij ⁊ precij exꝑsse vel sophistice tractãdo. Sacramenta eccl'ie: terrã eccl'ie: terrã cimiterij: calices: paramēta: vasa sacra vendēdo aut emēdo: decimas: primitias: oblationes: officia: bñficia: dignitates: personatus emendo aut vendendo. Obsequiũ a manu puta pecuniã vel aliqđ tꝑale: obsequiũ a lingua puta laudē humanã: munꝰ ab obsequio puta aliqd seruile reqrendo. vñ Hugo li. ij. de sacramentis dič sic. Simonie heresis cõtagiũ iam olim ĩ balaam pullulauit q diuinationis precio ꝓposito ad maledicēdũ populum dei perrexit. Dehinc huiꝰ duo leguntur auctores emersisse: alter sub ꝓphetica: alter sub ap'lica doctrina. Primꝰ giezi magr̃ esse vendentiũ deinde simon videẗ ementium. Horũ autē sectatores sicut nõ sunt in errore diuersi ita nec in dãnatiõe diuisi. hec ille. Simonia enĩ ē species heresis vt constat.

Octauo illicito operi se submittēdo. dum scz mulieres reqsite ab hoibꝰ adulteria cõmittunt ꝓpẗ pecuniã. Uñ leo papa in qdã sermone dicit sic. Amori pecunie vilis ē oĩs affectio ⁊ aĩa lucri cupida. etiam ꝓ exiguo perire nõ metuit. Nullũq3 est iusticie in illo corde vestigiũ in quo auaricia fecit sibi habitaculu3. hec ille. Nono vltra sortē aliqd accipiēdo. dũ scz qs feneraẗ ad vsurã pacto tacito vel expresso. Aut emit possessionem alicuiꝰ coacti ad vēdendũ ꝓpter debita sua soluēda ꝓ minori precio ꝙ valeat adiecto ꝙ si eam reluere voluerit det sibi duplum. vñ Chrys. sup Mat. dič sic. Sup oēs inqt mercatores maledictꝰ ē vsurariꝰ: q2 mercator dat nõ vt illa repetat: iste aũt postꝙ fenerauerit ⁊ suũ iterũ repetit ⁊ alienũ cũ suo tollit. hec ille. Decimo pactũ initũ dissoluēdo. dũ scz aliqs artifex facit pactũ cũ aliquo emente rem suã. supuenit aliꝰ ꝓmittēs plꝰ artifex vt hoc lucreẗ dissoluit pactũ cũ primo. vñ Cassiodorꝰ in ep'lis dič sic. Aurum siquidē ꝑ bella querere nephas ē. ꝑ maria periculũ: per falsitates obꝓbriũ: ꝑ agriculturã vero licitũ est. Honestũ vero lucrũ est per qđ nemo lediẗ: iuste acqriẗ ⁊ nulli preiudicaẗ ⁊c. Undecimo iuramentũ licitũ frãgendo. dũ scil3 aliqs artifex iurat se tali die daturũ artificiũ suũ accedēti ad ipm. si superuenit aliꝰ eodēmodo artificē illũ exigēs ne hoc lucru3 amittat ꝓmittit ad eandē diē se exhibiturũ: ⁊ sic neutrũ ꝑficiēdo violat iuramentu3. Uñ glo. sup illud Ecc. xx. Mores hoim mendaciu3 sine honore. dič sic. Sunt q plura ꝓmittũt ⁊ pauca reddũt ⁊ eos qbꝰ mentiendo ꝓmittunt inimicos sibi faciunt hec ibi. Duodecimo iudicia ꝑuertēdo. dum scz iudex ꝓpẗ cupiditatē munerũ sibi oblatorũ ꝑuertit iustũ iudiciũ ⁊ hoc scienẗ. Uñ Innocentiꝰ li. de vilitate cõditiõis hũane. dič sic. Radix oĩm maloꝝ ē cupiditas. Hec sacrilegia cõmittit ⁊ furta: rapinas exercet ⁊ ꝑdas: bella gerit ⁊ homicidia: simoniace vendit ⁊ emit: inique petit ⁊ recipit: iniuste negociaẗ ⁊ feneraẗ: instat dolis ⁊ imminet fraudibꝰ: dissoluit pactũ: violat iuramentũ corrumpit testimoniũ: peruertit iudiciũ ⁊c.

Decimotertio falsum testimoniũ ferēdo. dũ scz qs false testificaẗ cõtra ꝓximũ pecunia corruptꝰ. vñ Isido. li. iij. de summo bo. dič sic. Testis falsidicꝰ tribꝰ personis ē obnoxius. Primũ deo quē ꝑiurando cõtemnit. cõsequenẗ iudici quem mentiēdo fallit. postremo innocenti quē falso testimonio ledit. hec ille. Procedit autē hoc ex auaricia.

Decimoqrto ꝓditionē exercendo. dũ scz aliqs ꝓpẗ improbã cupiditatē dat ꝓditorie ciuitates: castra: ⁊ fortilitia inimicis dñoꝝ quoꝝ hec sunt. vñ Valeriꝰ li. vij. dič sic. Cũ socrati rex ꝑsarũ magnã pecuniã temptãs eiꝰ animũ in ꝓditione dirigeret. admitti legatos iussit. ⁊ cũ forte olera comederet. admissus audite inqt. hoc prãdiũ ꝓditorē nõ facit. hec ille. Judas auaricia ductus iesum xp̃m tradidit. Decimoqnto militiã infideliter gerendo. dũ scz multi capitanei ⁊ armigeri nõ faciũt guerrã sollicite ⁊ studiose. sicꝰ pñt ⁊ debēt: ſ3 ꝓditiões multas faciũt. Uñ Petrꝰ blesensis in quodã sermone dič sic. Nihil detestabiliꝰ ē nota ꝓditõis in milite Licet Joab oĩa fortiter vicerit: nõ cõputaẗ tñ in numero fortiũ dauid. q2 fortitudine3 eius in abner ⁊ amasan ꝓditio denigrauit. Sola fidelitas est que gloriã ppl'i dilatat. q pacē firmat: que terrorē incutit inimicis. hec ille. ⁊ sic pat3. Decimosexto fraudulenter

vendendo. dum scilꝫ q̇s rem viciatã vendit ꝓ bona ꝛ sana ei⁹ maliciã arte palliando. defraudãdo ꝓximũ in numero: pondere ꝛ mensura seu aliq̇d faciẽdo vt ad mensuraꝫ veniãt merces. vñ Aug. sup ps̃. dic̃ sic. Desiderio tuo locũ facis diabolo. Ecce em̃ diabolus ꝓposuit lucruꝫ ꝛ inuitauit ad fraudẽ. Lucrũ habere nõ poteris nisi fraudẽ feceris. Sed lucrũ esca est: fraus laqueus. Sic attende escã vt videas ꝛ laqueũ: quia lucrũ habere nõ potes nisi fraudẽ feceris. Fraudem autẽ si feceris capieris. hec ille. Damno enim iniusto nemo affici debet. Decimoseptimo fallaciter aliena detinẽdo: dum scꝫ q̇s negat ꝓximo suo q̄ de iure sibi debent. ostendẽtes se impotẽtes ad restituendũ ea quib⁹ obligant. vñ. xxiij. q. ij. ca. dñs de⁹ nr̃. dicit sic. Sic gens ꝛ ciuitas perẽda ẽ: que vl' vindicare neglexerit qđ a suis improbe factũ ẽ. vel reddere qđ ꝑ iniurias ablatuꝫ est. hec ibi. Ex quo pꝫ ꝙ cõmune ciuitatis tenetur cogere ad restituendũ aliena ꝛc. Decimooctauo periurijs mẽtiendo. dũ scꝫ q̇s ꝑiurat alienũ esse suũ. aut rem nõ tantũ valere. vel plus precij se potuisse habere. vel pro minori precio se potuisse emere. vel ꝙ maiori precio emit ꝙ̃ sibi ꝓmittat mentientes. Unde. xxij. q. i. c. habemus. dicit sic. Ideoqꝫ admonẽdi sunt om̃es: vt diligent caueant ꝑiuriũ. nõ solũ in altari seu in sanctoꝝ reliquijs: sꝫ etiaꝫ in cõmuni loquela. hec ibi. Et precipue in mẽdacijs. Decimonono in acquisitione tẽporaliũ nunꝙ̃ quiescẽdo. dum scꝫ q̇s excessiue sollicitat acq̇rere pecuniaꝫ aut acquisitã custodire postponẽdo deum ꝛ salutẽ ꝓpriã. Iere. xliij. Fames ꝓ qua sollicitus es adherebit tibi: ꝛ gladi⁹ eius deuorabit te. Et basili⁹ dic̃. Quis nõ hui⁹ misereatur? quis nõ infelicitatem ei⁹ doleat? Angustiat: affligit: constringit ex opulẽtia: infelix in presentib⁹ bonis. infelicior ĩ futuris.

Uigesimo bona ꝓximi vi auferẽdo. dum scꝫ potẽtes ꝛ magni in curijs dñoꝝ accipiunt vi possessiones domos ꝛ reddit⁹ ꝛ quecunqꝫ alia bona a viduis: pupillis: orphanis: ꝛ pauperculis q̇ nõ audẽt aliq̇d dicere. Sciunt em̃ ꝙ ꝑderẽt laborẽ ꝛ verba. Unđ Seneca tragedia. x. dic̃ sic. Colit hic reges. calcet vt om̃es. Perdatqꝫ aliquos. nulliũqꝫ leuet. Tantũ vt noceat cupit esse potẽs. Et dist. xxxvij. dicit sic. Qui adulat regib⁹ hereditates captat alienas. ꝛ opes cõgregat q̄s in momẽto cui sit relicturus ignorat. hec ibi.

Uigesimoprimo miseris nõ subueniendo: dum scꝫ q̇s obduratus corde pauperib⁹ indigentib⁹ nõ subuenit cuꝫ possit ꝛ debeat ẜm legẽ caritatis: sꝫ eos a se repellit: obprobrijs ꝛ vituperijs: sicut diues epulo. Uñ Cassiodor⁹ sup illđ ps̃. Persecut⁹ est hoĩem inopẽ ꝛ mendicũ dic̃ sic. Persequi facit hoĩes aut diuitiarũ ambit⁹ aut supbie odiosa iactãtia pauperẽ ꝛ mendicũ. Sola seuicia ẽ vel crudelitas: cui⁹ nec honor querit nec abũdantia facultatꝫ ambitur. hec ille. Et est graue pctm̃. Uigesimosecũdo alienũ inuẽtũ nõ reddendo. dum scꝫ q̇s rem alienã inuenit: ꝛ reddere negligit. vñ Origeñ. sup leuiti. dic̃ sic. Multi sine peccato putãt esse si alienuꝫ qđ inuenerint teneãt ꝛ dicũt. deus mihi dedit. Cui habeo reddere? Discant ergo pctm̃ hoc esse simile rapine: si quid inuentũ non reddant. hec ille. Uigesimotertio re deposita vtendo. dum scꝫ quis vtitur re cõsistente in numero: pondere: ꝛ mensura: obsignata vel clausa apud eum deposita. Sic enim cõmittit furtum. vt ff. de cõditõnib⁹ furti. l. qui furtũ. Precipue quãdo expresse sibi ꝓhibet. Et si dicat depositari⁹ sibi sublatũ depositũ ꝑsumit cõtra ipm̃: si res suas saluas hꝫ.

Uigesimoq̄rto depositum clam recipiendo. dum scilꝫ quis furtim accipit rem suam apud aliũ iniuste detentã peccat em̃ non q2 grauet eum qui detinet: nec tenet ad restitutionem: sed quia agit cõtra cõmunem iusticiam. dum ipse sibi vsurpat rei sue iudicium iuris ordine ꝑtermisso. Ideo tenetur sedare scandalum inde exortum. Uigesimoquinto paterna non repetendo. dum scꝫ pater facit pactum cum filia dũ nubit ꝙ dote contenta nullũ ad bona paterna regressum habebit. Hoc enim multum improbat lex ciuilis. Si tamen iuramento non vi nec dolo prestito firmatum fuerit: seruari debꝫ vt notatur. lib. vi. de pactis. ca. ꝙuis. vt satis constat. Uigesimosexto per donationes coniugũ acquirendo. dum scꝫ cõiuges sibijnuicem donant. qđ prohibetur iure canonico. extra de donationibus inter virum ꝛ vxorem ca. donatio. Et iure ciuili ff. de donationibus. l. i. immo nec valet inter eos alicuius debiti remissio aut cuiuscunqꝫ debitoris assignatio: quia hec om̃ia donatiões sunt: possent tñ valere hmõi donatões. si is q̇ donauit ꝑmãsit ĩ eadẽ volũtate vsqꝫ ad mortẽ q2 tũc donatio cõualescit. Uigesimoseptio volũtarie ludẽdo, dũ scꝫ q̇s volũ

tarius cū voluntario lusit: qꝛ cum ludus sit
quedā expoliatio nō pōt q̇s ꝑ ipm̄ licite ali
quid acqrere. ⁊ sic nō pōt tenere. Nec ꝑdito
ri debet reddi: q̇ conabaꝛ ꝓximū expoliare
q̄tū in se fuit. vn̄ Tull. li. i. de officijs dic̄ sic
Non ita generati a natura sumꝰ vt ad ludū
⁊ iocū facti esse videamur: ſꝫ ad seueritatē
potius ⁊ ad studia quedā grauiora ⁊ matu
riora. hec ille. Et. xiiij. q. v. ca. nō sane dr̄ sic.
Multo sceleratius vtiqꝫ pecunia sumiꝛ: qꝛ
scelerate etiā q̄uis a volentibꝰ daꝛ. hec ibi.
Uigesimooctauo lucrū in electiōe prelati
exigendo dū scꝫ q̇s in electiōe prelati lucrū
potius q̄ cōmune bonū ꝓspicit. vn̄. viij. q.
ij. ca. dilectissimi dr̄ sic. Suademꝰ vt in susci
piendi antistitis causa. nullus vestrū negle
cta vtilitate cōmuni suo lucro ꝓspiciat. ne si
quisq̄ ꝓpria cōmoda appetit friuola existi
matiōe fallaꝛ ⁊c̄. hec ibi. Uigesimonono.
mercedē operarioꝝ nō soluēdo. dū scꝫ quis
nō soluit mercēnario suo stipendiū operis
sui. Unō Jacobi. v. diciꝛ. Ecce merces ope⸗
rarioꝝ q̇ messuerunt regiones vr̄as q̄ frau
data ē a vobis clamat ⁊ clamor eoꝝ in au⸗
res dn̄i sabaoth introiuit. hec ille. Idē est iu
diciū de seruis dn̄oꝝ ⁊ famulis stipēdiari⸗
orum q̇ licꝫ aliq̇d ꝓ eis exponāt: tn̄ in ratio
cinio cōputāt multo plus q̄ expēderint: vt
illud plus lucrenꝛ sibiipsis. Trigesimo pu
pillos decipiēdo: dū scꝫ q̇s tutor aut curator
lucraꝛ de bonis pupilloꝝ ad sui vtilitatē ⁊ ꝓ
expensis victus aut vestitꝰ eoꝝ cōputat. xx.
pro. x. Unde. i. Coꝝ. iiij. Hic iam queriꝛ inꝛ
dispensatores vt fidelis q̇s inueniaꝛ. Tri
gesimoꝑmo. instrumēta false scribēdo duꝫ
scꝫ tabellio occultat testamēta ꝑ tēpꝰ ⁊ tꝑa
exhibita sibi certa quātitate pecunie. aut fal
sificat testamēta ⁊ instrumēta publica. aut
destruit inuētariū ⁊c̄. Un̄ tales dicunꝛ fal⸗
sarij. vt. ff. de falsa. l. i. §. qui rōnis. Et. l. nullꝰ
extra de fide instru. ca. inꝛ ⁊c̄. Trigesimose
cundo secreta cause aperiēdo: dū scꝫ aduo⸗
catꝰ ⁊ ꝓcurator secreta cause aperit aduer⸗
sario ⁊ q̇ ꝓdit instrumēta ⁊ talis dr̄ falsariꝰ
vt. ff. de falsarijs. l. i. §. is q̇ deposito. Et. ff. de
penis. l. si q̇s aliq̇d. ⁊. l. si q̇s instrumēta. §.
instrumēta. Talis etiā dici pōt ꝓditor. vt hr̄
xlvi. dis. c. clericꝰ. Cū sub specie amicitie pro⸗
dat ⁊c̄. Trigesimotertio naufragoꝝ bona
capiēdo. Talia em̄ capere cū ad terrā perue
nerint in se transferēdo ē cōtra legē canoni
cam. i. q. vlti. dispēsantes. vbi dic̄ glo. Male
faciunt reges hispanie q̇ naues fractas oc⸗
cupant. hi em̄ excōicati sunt ipso iure. vt ex
de rapto. excōicati. Est etiā cōtra legē ciuilē
vt. C. de naufragijs. l. i. vbi dr̄ sic. Si q̄n nau
fragio nauis expulsa fuerit ad littus. Et in⸗
fra fiscus nō inꝛponat. Q̇d em̄ ius hꝫ fiscꝰ
in aliena calamitate vt de re lutosa compē⸗
diū secteꝛ. hec ibi. qꝛ nemo debet locupletā⸗
ri cuꝫ aliena iactura. ff. de incendio ruina ⁊
naufragio. l. i. in autentica. nauigia diciꝛ sic.
Si quocūqꝫ loco ꝑuenerint aut casu cōtin⸗
gente rupta fuerint vel aliꝛ ad terrā ꝑuene
rint: tam nauigia q̄ bona nauigantiū ipsis
integre seruenꝛ ad q̇s spectāt anteq̄ naui⸗
gij periculū incurrissent. sublata penitꝰ loco
rū cōsuetudine q̄ huic aduersa ē sanctioni.
Trangressores huiꝰ ꝯstitutiōis nr̄e bonoꝝ
publicatiōe emulcteꝛ. ⁊ si res exegerit iuxͣ
mandatū nr̄m om̄ibꝰ bonis cōpescanꝛ. hec
ibi. Trigesimoquarto lucrū pignoris sibi
obligati in se transferendo. dū scꝫ q̇s ꝯuer⸗
tit lucrū pignoris ad sui vtilitatē. Si em̄ sit
res cuiꝰ vsus precio estimari pōt: debꝫ ille q̇
mutuauit cōputare vsum illiꝰ rei in estima⸗
tione eiꝰ q̇d mutuauit. alias idē est ac si pe
cuniā acciperet ꝓ mutuo q̇d est vsurariū ⁊
ꝓcedit ex auaricicia. Trigesimoq̇nto sibi
cōmodatū ad aliū vsum ꝯuertendo. dū scꝫ
cōmodaui tibi equū vsqꝫ ad certū locū ⁊ tu
ꝓcedis vlteriꝰ. vel cōmodaui eū vt duceres
ad villā ⁊ tu duxisti ad bellū vel rē quā tibi
cōmodaui alteri cōmodasti: in his cōmittiꝛ
furtū si sit ꝯtra volūtatem dn̄i. vt. ff. de fur⸗
tis. l. qui re ⁊c̄. pꝫ ibi. Trigesimosexto iuue
nis decrepitā in cōiugē ducēdo. dū scꝫ attē
dit solū ad diuitias eius. vn̄ Hugo de san⸗
cto victore in libello ad sociū volentē nube
re dic̄ sic. Ducunꝛ hodie vxores non causa
prolis ꝓcreande: ſꝫ causa pecunie cōgregan
de. Nam martia catonis filia minor cuꝫ ab
ea quereret cur post amissum virū denuo
nō nuberet: respōdit se nō inuenire viruꝫ q̇
se magis vellet q̄ sua. Quo dicto elegāter
ostēdit diuitias magis in vxoribꝰ eligi sole⸗
re q̄ pudicitiā ⁊ multos non oculis ſꝫ digitꝭ
vxores ducere. Optīa itaqꝫ ⁊ sana res quā
nō auaricia cōciliat: nō cupiditas copulat.
hec ille. Trigesimoseptimo ꝓ rebꝰ necessa
rijs cabellā exigēdo. dū scꝫ q̇s facit portari
bladuꝫ ⁊ vinū ꝓ vsu familie sue ⁊ sui nō te⸗
netur soluere cabellā si etiā ꝯsuetudo sit in
cōtrariū. qꝛ ſm Hostien. talis ꝯsuetudo est
irrationabilis ⁊ nō tenēda. Nā cabella seu
pedagiū nō ē dandū nisi de rebꝰ que causa

negociationis deferunt᷑. vt habet᷑. C. de vectigalibꝰ. l. vniuersi. Et q̇ exigit obligat᷑ ad restitutionē. Trigesimooctauo pedagium a clericis reluēdo. dum scꝫ laicꝰ a clerico exigit cabellā seu pedagiū: qm̄ ecclesiastice persone ad cabellas nō tenent᷑. maxime ꝑ rebꝰ suis q̄s nō causa negociatōnis deferūt aut deferri faciūt. Et inhibet᷑ ne ab eis talia exigant᷑ ꝯtraria cōsuetudine nō obstante. Aliter q̇ talia exigūt si sunt persone singulares sunt excōicati siue noīe suo siue alieno exigant. Si collegiū vel vniuersitas: castrū: vel ciuitas: ipso facto subijciunt᷑ interdicto: nec pn̄t absolui nisi restituāt. Extra de censi. ca. quāꝗ̄. li. vi. ⁊c̄. Trigesimonono peregrinos inuadendo. dū scꝫ q̇s peregrinos ī via expoliat. Nā eccl̄ia dꝫ eos defendere vt q̇cunqꝫ ipos in personis, vel in rebꝰ offenderit nisi satisfecerit excōicet᷑. xxiiij. q. iij. c. si q̇s romipetas ⁊ duobꝰ capl̄is seqn̄tibꝰ. Extra de treuga ⁊ pace. c. innouamꝰ. Quadragesimo bona ecclesiarū non custodiēdo. dum scꝫ q̇s occupat bona ecclesiarū vacātiū. Nā fructꝰ bn̄ficioꝝ tp̄e vacatiōis debēt in vtilitate ecclesiarū expendi vel futuris successoribꝰ fideliť reseruari. Extra de elect. c. qꝛ sepe li. vi. Etiā iminēte ꝑsecutiōe hostili si hoīes cū familijs ⁊ rebꝰ suis se in eccl̄ia recipiant nō debet q̇s eos inuadere nec ecclesiā expugnare. vnde raptores hoꝝ tenent᷑ ad restitutionē. vt notat᷑ ex̄ de custodia eucaristie. c. relinq̇. vbi dr̄ sic. Quia vero zelꝰ nos cōedit domꝰ firmiť ꝓhibemꝰ. ne supellectilia in ecclesijs admittāt᷑ nisi ꝓpt᷑ hostiles incursus aut incēdia repētina seu alias necessitates vrgentes ad eas oportet haberi refugiū ⁊c̄. hec ibi. ⁊ sic pꝫ ⁊c̄. Post hanc declarationē dixit sctūs thomas aīe deuote. O aīa simplex iam potes intelligere grauitatē peccati auaricie que rotis vehit᷑ q̄ttuor vicioꝝ q̇ sūt pusillanimitas: inhumanitas: cōtemptꝰ dei mortis obliuio. Porro iumēta trahētia sūt tenacitas ⁊ rapacitas. In his virꝰ auriga ambobꝰ presidet scꝫ habēdi ardor. Complures perdidit auaricia. Balaam asella redarguit ⁊ pedē sedent̄ attriuit: qꝛ captꝰ cupidine ꝓmissoꝝ disposuerat maledicere israeli. Achor populꝰ lapidauit: qꝛ tulit argentū ⁊ aurū de anathemate ierico. Naboth interēemptus est vt achab vineā eiꝰ possideret. Giezi lepra ꝑfudit: qꝛ petijt ⁊ recepit argētum ⁊ vestes sub noīe helysei. Iudas laqueo se suspēdit: qꝛ vendidit ⁊ tradidit xp̄ꝫ Ananiā ⁊ saphirā subita mors extinxit: qꝛ de precio agri defraudauerūt apl̄m. Edificauit tirus munitōnē suā ⁊ coaceruauit aurum ⁊ argentū q̄si lutū platearū ⁊ dn̄s possedit eā ⁊ ꝑcussit fortitudine eius. Ne tamē glorietur belial in argutijs suis docebo te q̄ pacto ei respōdeas. Ad p̄miū dic ꝙ si auaricia dicat᷑ amor ⁊ desideriū temporaliū bonorū: ita ꝙ in eis finis ꝯstituat᷑ sic est pctm̄ mortale. Si vero auaricia dicat᷑ inordinatꝰ amor vel desideriū rerū huiꝰ mūdi: sic auaricia nō semꝑ ē pctm̄ mortale: qꝛ vt dr̄ ī glo. suꝑ illō. i. Coꝝ. iij. si q̇s supedificat ⁊c̄. Quidam adhuc amant secularia: ⁊ terrenis negocijs implicati sunt ita tm̄ vt cor eoꝝ non recedat a xp̄o: ⁊ nihil xp̄o p̄ponāt. Ad secundū dic ꝙ auaricia siue illiberalitas magis opponit᷑ ꝟtuti liberalitatis ꝙ̄ ꝓdigalitas. vt ph̄s dic̄. iiij. ethicoꝝ. ⁊ sic ꝓdigalitas nō est ita de facili pctm̄ mortale sic̄ auaricia vel illiberalitas ⁊c̄. Ad tertiū dic ꝙ cōgregare bona temporalia cōtra iusticiā sꝑ est pctm̄ mortale. vn̄ dr̄ Abacuch. ij. Ve ei qui multiplicat nō sua. Similiť etiā cōgregare tp̄alia bona ⁊ si nō ꝯtra iusticiā cōstituēdo tm̄ in eis finē: ⁊ est pctm̄ mortale. Ad quartum dic ꝙ nō accipere aliena ſm se cōsideratū nō hꝫ rōnē pcti: ſꝫ nō accipe ea que ab alijs dant᷑ sub hac intentiōe ne ipi alijs dare cogant᷑ est vituperabile. Tunc aīa cōsolata ex tali declaratiōe grās agens deo ⁊ suis doctoribꝰ: abijt domuꝫ in pace. sciens ꝙ auarus sepultꝰ ē in inferno q̇ pauperi lazaro nō subuenit. Pauper vero portatꝰ est ab angelis in vitā eternam Amen.

Feria sexta secunde dn̄ice q̄dragesime. Sermo decimusseptimꝰ. de pctō vsure.

Stud est mirabile in oculis nr̄is. Mat. xxi. Hodie aīa simplex fidelis ⁊ deuota accessit ad eccl̄iam ⁊ audiens missaꝫ tā ex lectōe ꝓph̄ie. Gen̄. xxxvij. ꝙ̄ ex euāgelio aduertit vnā ꝯclusionē valde notabilē scilꝫ. Ad vsurā accōmodare ē tam grauis culpabilitat̄ ꝙ vsurariuꝫ saluare est grandis difficultat̄. Ratio huiꝰ ꝯclusionis est illa. qꝛ vt dr̄. v. ethicoꝝ. Iusticia hꝫ duas partes. vna dr̄ iusticia distributiua. ꝑ quam distribuunt᷑ pene ⁊ premia. De q̄ dic̄ Tull̄. li. i. de officijs. ꝙ est virtꝰ q̇ cōmuni vtilitate seruata suā vnicuiqꝫ tribuit dignitatem. Alia dr̄ iusticia cōmutatiua: q̇ cōsistit ī hoc

q̄ѻ est iuste dare: ⁊ iuste recipere cũ quadã equalitate. Sed hec iusticia vt dr̄. i. politicoꝝ pōt fieri tripliciť. Quia pōt cōmutari res ĩ rem: res in pecuniã: ⁊ pecunia in pecuniaʒ. Sup ꝑmo fuit fundata mercantia in ꝑncipio: q2 qñ vna ciuitas vel patria abũdabat in vno ⁊ deficiebat in alio: mittebat illud in quo abundabat ad aliã ciuitatem: ⁊ recipiebat illud in quo deficiebat. Quia vero quedam ciuitates ob nimiã distãtiã hoc obseruare nequibãt: ideo inuentꝰ fuit secũdꝰ modus scʒ vt res mutareť in pecuniã. Tandẽ ꝓpť discrimina viarũ q2 nõ poterãt res sine periculo deportari. ꝓpterea inuentꝰ fuit tertius modus vt fieret cōmutatio pecunie in pecuniaʒ nõ rõne pecunie. ita ꝙ pecunia sit finis talis cōmutatiõis: ꝫ vt ex illa pecunia cōmutata emanť res ad quã finẽ cambia que fiunt ꝑ litteras licite habenť. Vsurarius aũt cũ recedat ab eq̄litate iusticie plus exigens ꝙ̄ cōmodauerit: oẽm viã paradisi sibi obstruit. Primo viã mĩe cũ a paupere petente mutuũ potiꝰ vult ab eo sibi dari: cui debuit dare. vñ nõ facit ei mĩam. Secũdo viam veritatꝭ cũ dic̃ se amore facere cuij cōmodat pecuniã: q̄ѻ tñ ad cōmodũ sui facit. vult em̃ ꝙ pecunia quaʒ cōmodat pauperi ad cōmodũ suuʒ apud pauperẽ opereť. Et sic cũ accōmodare sit alicui pecuniã ad eius cōmodũ dare: ip̄e simul vult cōmodũ pecunie cũ paupe hr̄e: q̄ѻ ẽ cōtra rõnẽ. Tertio viã iusticie. Nã cũ gaudio ⁊ risu comedit ⁊ bibit lachrymas ⁊ sudoreʒ pauperis. ⁊ ipso bñficio paupis ad eiꝰ destructionẽ vtiť. dũ de hoc q̄ѻ dedit ei paup vltra sortẽ etiã inde vsuras accipit. ⁊ q2 de hoc nõ facit sibi conscientiã. ideo dr̄ Ecc̄. xxvi. Parauit eam ad rumpheã. Sciendũ ꝙ vsura ẽ lucrũ mutuo pacto debitũ vel exactũ. si presto tibi c. ducatos ad annũ: ⁊ post annũ reddas mihi summam capitalẽ: ⁊ addas decẽ ducatos. istud lucrũ ex tali pacto dr̄ vsura. q̄si vsus rapine. Et nõ solũ fit pacto explicito ꝫ etiã implicito. vt q2 scio ꝙ is cui mutuauero ẽ ꝑsõa discreta idѻ bñ scio ꝙ nõ dimittet qn recōpẽset mihi ĩ aliq̊ beneficio: q2 bñ scit ista persona ꝙ nõ seruirẽ sibi gratis. Quanq̄ hic nõ interueniat pactũ expressuʒ: tñ ille cōtribuit aliq̄d vltra sortẽ. vñ ex illa intẽtiõe accipiendi aliq̄d vltra sortẽ est vsura. Potest aũt accidere tripliciť. Priõ a manu. qñ manualiter aliq̄d recipiť causa mutui. siue sit pecunia, siue quodcũq3 q̄ѻ possit pecunia appreciari. Secũdo ab obsequio. qñ mutuares vni pecuniã q̄ possit tibi seruire in ꝑsona ⁊ gratis tibi seruiret. cuiꝰ seruitiũ etiã pecunia estimari posset. Sicut ꝯtingit de istis q̄ mutuant rusticis ⁊ colonis suis: vt seruiãt eis in agro: arando: ferẽdo ligna. ⁊ hmõi gratꝭ. Tertio a lingua qñ mutuares iudici vel ꝓcuratori vt sine ꝑcio ꝓ te aduocaret: vel ꝓcuraret in causis tuis. Vñ qualitercũq3 varietur modus dũ modo intẽtio sit praua q̄cq̄d recipiť vltra sortẽ q̄ѻ sit pecunia: vel pecunia appreciabile: est vsura. Si autẽ recta ⁊ bona intentiõe seruis. ⁊ ip̄e ex seruitio talis mutui aliq̄d donet vel recōpenset: potes acceptare. q2 ꝓpť bñficiũ q̄ѻ ipse recipit dʒ esse gratꝰ. His intellectis aĩa exiuit ab ecclesia vadens domũ cũ ꝓposito abijciẽdi lucra fenebria ⁊ oẽs ꝯtractꝰ vsurarios: ⁊ seruiendi deo ꝑ rectã iusticiã cōmutatiuã. Et ecce belial intendẽs eã ab hoc ꝓposito reuocare ait. O aĩa simplex ꝙ̄ facile deciperis tã leuiť credendo. volo tibi ostẽdere ꝙ vsura nõ ẽ pctm̃. Primo ꝑ legẽ nature sic. Illud nõ videť esse pactũ illicitũ ad q̄ѻ hõ ex iure naturali teneť: sed ex iure naturali teneť hõ vt aliq̄d recōpẽset ei q̄ sibi beneficiũ ꝯtulit. Ille aũt q̄ mutuat: aliq̄ѻ beneficiũ confert: subuenit em̃ necessitati indigentꝭ: ergo si ꝓ hoc bñficio aliquo certo pacto obliget euʒ cui mutuat ad hoc ꝙ aliquid sibi retribuat nõ videť esse pactũ illicitũ. Secũdo ꝑ legẽ ciuilẽ sic. Ius positiuũ a iure naturali deriuatur. vt dic̃ Tulliꝰ in sua rhetorica: ꝫ ius ciuile ꝑmittit vsuras. C. de vsuris. l. In bone fidei iudicijs quale ẽ etiã negocioꝝ gestoruʒ vsurarũ rõnẽ haberi certũ est. ⁊ l. Pro auro vel argẽto ⁊ veste facto cirographo: licitas solui vel ꝑmitti vsuras iussimꝰ. ꝫ vsura ⁊c̃.

Tertio sic per legem scriptã. Nulluʒ pctm̃ mortale conceditť in lege diuina: ꝫ dare mutuũ ad vsuraʒ cōcediť in lege diuina. dr̄ em̃ Deuť. xxiij. Non fenerabis fratri tuo ad vsuram: pecuniã: nec fruges: nec quãlibet aliaʒ rem: ꝫ alieno. Et. xxviij. dr̄ sic. Fenerabis gẽtibus multis ⁊ ipse a nullo fenꝰ accipies. ꝫ dare mutuũ ad vsurã nõ est pctm̃ mortale.

Quarto ꝑ legẽ gr̄e sic. Facta xp̄i nob̄ ꝓponuntur in euãgelio vt ea imitemur. ꝫm illѻ Joh. xiij. Exemplũ dedi vobis vt queãdmodum ego feci vobis ita ⁊ vos faciatis. Sed dñs dic̃ de seip̄o Lũc. xix. Ego veniẽs vtiq3 cũ vsuris exegissem illã scʒ pecuniã mutuatam, ergo exigere vsuras non est peccatum

mortale ꝛc. Anima vero abijt tristis querens ꝛ consulens legis doctores. Cui mox obuiauit moyses a q̄ cū cognouisset causas mestitie sue confortans eā ait. Ego ostēdā tibi cōclusionē tuā esse verā testimonio legis quadruplicis. scilꝫ.

Legis naturalis.
Legis diuinalis.
Legis prophetalis.
Legis humanalis.

Primo testimonio legis

naturalis: ꝛ hoc q̄druplicit᷑. s. ꝑ rōnes naturales. ꝑ ph̄os morales. ꝑ poetas. ꝑ exēpla gentiliū. Primo ꝑ rōnes naturales: ꝛ hoc quadruplicit᷑. Prio sic. Iniquū ē de re aliena captare lucrū vt est in mutuo: q꞉ mutuū dicit᷑ qꝺ de meo fit tuū. Cuꝫ em̄ vehement᷑ cupias fenerari cur nō feneraris deo: qꝺ ē magnū lucruꝫ ꝛ sine petō. Aug. Miser hō cur feneraris homi: Fenerare deo ꝛ centuplū accipies ꝛ vitā eternā possidebis. Secundo sic. Iniquū est ex industria alteriꝰ lucrū capere. Usus aūt pecunie mutuate non fit vtilis ex sui natura: ꝟ ex industria operātis. Sic em̄ fluuiꝰ inueniēs vacuitatē fouee nō transit donec eam repleat. sic diues debꝫ mutuare pauperi iuxta illud mādatū. Quecunq̄ꝫ vultis vt faciant vobis hoīes ꝛ vos eadē facite illis. Tertio sic. Iniquū est ex alteriꝰ periculo emolumētū hr̄e: q꞉ cuiꝰ ē periculū eiꝰ dꝫ esse emolumentū: vsurariꝰ aūt vendit tēpꝰ qꝺ maxime deus voluit oībus esse cōmune: iꝺo in tempis indigētia puniᵗur. ps. Uiri san. ꝛ dolosi nō dimi. di. suos. Quarto sic. Iniquū est vt bn̄ficiū redundet in damnū. Mutuū aūt est quoddā bn̄ficiū ꝑ qꝺ subuenit᷑ indigētie ꝓximi. Et licꝫ recipiēs bn̄ficiū naturalit᷑ obliget᷑ ad recōpensandū nō tn̄ licꝫ illā naturalē obligationem in pactū deducere: q꞉ sic nō solū naturaliter: ꝟ etiaꝫ ciuilit᷑ obligaret᷑ vt posset agi contra eū. Un̄ esset supabūdantia q̄ in hoc casu ꝓhibet᷑. Nunq̄ꝫ em̄ faceret sibi ꝯsciam q̄si licitā obligationē estimās. Quātū ad ph̄os morales: sciendū q̄ vsura ꝓhibet᷑ quadruplicit᷑. Prio q꞉ cōtrariat᷑ liberalitati. vn̄ didimꝰ ad alexādrū dic̄ sic. Libera em̄ ē res cōicata ꝛ nescia pati dispēdiū cū in alterum participata trāsfundit᷑. Sic ex vna facesi lumina plura succēderis: nullū dānū ꝓncipali materie generabit q̄ q̄dē facultatē accipit plꝰ lucēdi: q̄tiēs causas accipit plꝰ ꝓstādi. ꝟ ille. Patꝫ q̄ animꝰ liberalis ī largitōe possessoꝝ nulla tenacitate aut cupiditate coartat᷑. Scđo q꞉ īimicat᷑ hūane societati. vn̄ Tull. li. iij. de offi. dic̄ sic. Detrahere aliq̄d alteri ꝛ hoīeꝫ homīs incōmodo suū agere cōmodū magꝭ ē ꝯtra naturā q̄ mors. Sic em̄ si vnū q̄dq̄ꝫ corpis mēbrū hr̄et sensū: vt putare posset se valere si ꝓximi mēbri valitudinē detraxisset: debilitari ꝛ interire totū corpꝰ necesse eēt: sic vnusq̄sq̄ꝫ nr̄m si ad se rapiat cōmoda alioꝝ. detrhatq̄ꝫ cui possit emolumēti sui gr̄a cōitas hoīm ꝛ societas euertat᷑ necesse est. Societas arctissimū vīculū ē: arbitrari magis ꝯ naturā esse. hoīeꝫ hoī aliq̄d detrahere sui cōmodi cā: q̄ oīa incōmoda subire. Uir bonꝰ ꝛ iustꝰ nihil cuiq̄ꝫ qꝺ ī se trāsferat detrahet. ꝟ ille. Et li. ij. offi. dic̄ sic. Illud ē catonis senis ꝓcipuū a q̄ cū q̄reret᷑ q̄d maxīe ī re familiari expediret: Rn̄dit bene pascere. Qꝺ scđm: Satꝭ bn̄ pascere. Qꝺ tertiū: bn̄ vestire. Qꝺ q̄rtū: arare. Et cū ille q̄ q̄sierat dixisset. q̄d fenerari: Tū cato. q̄d hoīes occidere ꝟ ille. Tertio q꞉ inimicat᷑ libertati. vn̄ Sen̄ epl'a. xiiij. dic̄ sic. Nemo sollicito bono fruit᷑ Adijcere diues aliq̄d diuitijs studet. Dū de icremēto cogitat oblitꝰ ē vsus. rōes accipit foꝝ. ꝯterit. fit ex dn̄o ꝓcurator. Multa tibi posseꝫ on̄dere q̄ acq̄sita acceptaq̄ꝫ libertatē nob extorquēt. Nostri ei essemꝰ si ista nr̄a n̄ essent. ꝟ ille. Quarto q꞉ cōparat᷑ furie ifernali. vn̄ Lactātiꝰ li. de ꝟo cultu dic̄ sic. Poete tres furias eē dixerūt q̄ mentē homīs exagitant. Ira vltionem desiderat. Cupiditas opes. libido voluptates. Sꝫ deꝰ his omnibꝰ certos limites statuit q̄s trāscēdere nō licꝫ. Cupiditas ei ad ea cōparāda nob data ē q̄ sūt ad vitā necessaria. Libido ad sobolē ꝓpagādā. ire ꝟo affectꝰ ad coercēda pctā subditoꝝ ne licētia audaciā pariat q̄ ad oē flagitiū ꝛ facinꝰ euadat ꝛc. Quātū ad poetas sciēdū q̄ vsura ē detestabil' q̄drupl'r. Prio rōe insatiabilitatꝭ. vn̄ Ouidi. li. i. de fastis dic̄ sic Jupit᷑ arce sua totū cū spectat ī orbē. Nil nisi romanū qꝺ tueat᷑ hꝫ. Itē ī eodē. tpe creuit amor q̄ nūc ē sūmꝰ hn̄di. Uix vltra qꝺ iā ꝓgrediat᷑ hꝫ. Pluris opes nūc sūt q̄ ꝓsci tpis annis. Dū ppl's paup. dū noua roma fuit. Itē At postq̄ fortūa loci caput extulit huiꝰ Et tetigit sūmos ꝟtice roma deos. Creuerūt ꝛ opes ꝛ opū furiosa libido. Et cū possideāt plima pl'a petūt. ꝛ ifra. q̄ plꝰ sūt pote plꝰ sitiūt aq̄. in ꝓcio ꝓciū nūc ē dat cēsꝰ honores. cēsꝰ amicitias paup vbiq̄ꝫ iacꝫ ꝛc. Scđo rōe maligtatꝭ

Nam ex vsura pcedit om̄e maluꝫ. Vñ ara⸗
tor li.i. dic̄ sic. Auri cesset amor q̄ pectora sp
adurit. Quo capit̄ mortale gen⁹. qua pullu
lat om̄e De radice malũ. cui⁹ violẽti⁹ ardet
ambitio crescẽte modo. stimulãtqꝫ rapinis
Addita lucra famẽ. hec ille. Virgilius li.iij.
eneydos dic̄ sic. Quid nõ mortalia pecto⸗
ra cogis Auri sacra fames? Lucan⁹. lib iij.
dic̄ sic. Ferrum mortẽqꝫ timere Auri nescit
amor. Tertio rõne damnabilitatꝭ. Unde
Prosper li. epigrãmatũ dic̄ sic. Terrenoruꝫ
auidos infima suscipiẽt. Magnũ pctm̄ est
amor ĩmoderat⁹ habẽdi. Et plus ꝙ̄ vite suf
ficiat cupiẽs. Si qua igit̄ superãt quorum
nõ indiget vsus. Debilib⁹ prosint atqꝫ iu⸗
uent inopes. Quisquis em̄ cupide nõ expẽ
denda recondit. Que nulli tribuit pauperi⸗
bus rapuit. Nec pax sollicitis ẽ: nec mod⁹ ẽ
cupiẽdis. hec ille. Quarto rõne puersitatꝭ.
vñ Martialis cocus dic̄ sic. Titule viue sp
rape: coge. Aufer: preside: relinquendũ est.
Supba depressis archa pullulet nũmis. Iu
rabit heres te nihil reliquisse. hec ille. ⁊ sic
patꝫ ⁊c̄. Quantũ ad exempla gentiliũ sci
endũ ꝙ vsura ẽ detestabilis quadruplicit̄.
Prĩo rõne simulatõis. vñ Valeri⁹ li. viij.
ca Qui que in alijs iudicauerũt ⁊c̄. dicit ꝙ
C. licinius stolo fecerat legẽ ne q̄s roman⁹
posset hr̄e vltra q̄ngenta iugera terre. Ipse
tñ post legẽ a se statutã habuit circa mille iu
gera terre. ⁊ aduertẽs se facere cõtra legem
emãcipauit filiũ suũ ⁊ dedit sibi q̄ngenta vt
nõ videret̄ hr̄e tot. Quare hac fraude vsus
accusat⁹ a marco põpilio lenate damnat⁹ ẽ
hoc em̄ factũ est ne sua copia vsuras in ciui
tate exerceret. vtinã talis lex esset in ciuitati
bus: absciderent̄ em̄ vsure. Secũdo rõne
oppressionis. Cũ em̄ q̄s opprimit̄ infortu⸗
nio aliq̄ cogitur adire subuentorẽ copiosuꝫ.
Sed grandis crudelitas est inopi ⁊ misero
in necessitate nõ succurrere nisi vsuris etiaꝫ
oppmat̄. Longe dissimiles ab illa muliere
noĩe busa regionis apulee ditissima q̄ decẽ
milia ciuiũ romanoꝝ cõflictoꝝ ab hãnibale
apud cãnas intra menia canusina benignis
sime absqꝫ vlla spe lucri alimentꝭ ꝑ plura tẽ
pora sustentauit. vt Valeri⁹ dic̄ li.iiij. ca. de
liberalitate. Tertio rõne vsurpationis. Nã
cũ ciuitas romana furore Catiline oppme
retur ⁊ cogerent̄ ciues vendere possessiões
⁊ domos suas ,ppt̄ tumultũ creditoꝝ lon⸗
ge minori precio ꝙ̄ valebant. tunc Quint⁹
cõsidius cõcessit trecẽtas septuagintaq̄nqꝫ
libras auri vt illi satisfacerent creditoribus
suis. q̄ neqꝫ de sorte neqꝫ de vsura queq̄ꝫ de⸗
bitoꝝ suoꝝ grauauit: ſ ꝙ̄tũ ĩ ipso fuit ama
ritudinẽ publice ꝯfusionis ꝑuata tranquil⸗
litate mitigauit. s. debitores suos expectan
do ne ciuilis sanguinis fenerator videret̄.
Quarto rõne detentionis: qr vsurari⁹ in⸗
utilit̄ detinet q̄ male acq̄siuit: q̄s adiuuare
põt inhumaniter necat. Non sic fecit Gilli⸗
as dñs ciuitatꝭ agrigentine in Sicilia q̄ opi
bus excellens semꝑ in subuentionib⁹ alioꝝ
animo occupabat̄. vt dom⁹ ei⁹ q̄si officina
munificentie videret̄. faciebat em̄ corpora
mortuoꝝ sepeliri sumptib⁹ suis. Conuiuia
sumptuosa ciuib⁹ suis apparabat. annone
subsidia paupib⁹ tribuebat. dotes virgini⸗
bus pauptate pressis submĩstrabat. hospiti
bus ad se cõcurrentib⁹ domos q̄s habebat
in ciuitate aut rure donabat: ſm cõditiões
⁊ stat⁹ eoꝝ vt dic̄ Valeri⁹ ibidem.

Secũdo declarat̄ eadẽ cõ

clusio testimonio legis diuinalis. Sciendũ
ꝙ de⁹ detestat⁹ est vsurã q̄druplicit̄. Pri⸗
mo Exo xxij. vbi dr̄ sic. Si pecuniã mutuo
dederis pplo meo pauperi qui habitat te⸗
cum non vrgebis eũ quasi exactor nec vsu⸗
ris opprimes. Si pign⁹ a ꝓximo tuo accepe
ris vestimentũ ante solis occasum reddes
ei. Ipsum em̄ est solũ quo operit̄ indumẽtũ
carnis eius: nec habꝫ aliud in quo dormiat
Si clamauerit ad me exaudiã eum. hec ibi.
Secũdo Leuit̄. xxv. dicit̄ sic. Si attenua⸗
tus fuerit frat̄ tuus ⁊ infirm⁹ manu ⁊ susce
peris eũ quasi aduenã ⁊ peregrinũ ⁊ vixe⸗
rit tecum ne accipias vsuras ab eo nec am
plius ꝙ̄ dedisti. Time dñm deũ tuũ vt pos
sit viuere frater tuus apud te. Pecuniã tu⸗
am non dabis ei ad vsurã ⁊ frugũ supabun
dantiam nõ exiges. hec ibi. Tertio Deut̄.
xxiij. dr̄ sic. Non fenerabis fratri tuo ad vsu
ram pecuniã nec fruges nec quãlibet aliam
rẽ: ſ alieno. Fratri aũt tuo absqꝫ vsura id q̄
ĩdiget cõmodab̄ vt bñdicat tibi dñs de⁹ tu⁹
in oĩ ope tuo in t̄ra ad quã ingrederis possi
dẽdã. Sciẽdũ ꝙ ꝓhibitũ fuit iudeis accipe
vsurã a fr̄ib⁹ suis iudeis. Per q̄ꝺ dat̄ ĩtelli
gi ꝙ accipe vsurã a q̄cũqꝫ hoĩe ẽ simplr̄ ma
lũ. debem⁹ ei hoĩeꝫ hr̄e q̄si ꝓximũ ⁊ q̄si frẽm
⁊ ꝑcipue ĩ statu euãgelij ad q̄ꝺ oẽs vocant̄
Q̄ꝺ aũt ab extraneis vsurã acciperẽt nõ fu
it eis ꝯcessum q̄si licitũ: ſ ꝑmissum ad mai⁹
malũ vitãdũ: ne. s. a iudeis deũ colẽtib⁹ vsu⸗

ras acciperēt ꝓpter auariciā cui dediti erāt. Esa.lvi. Oēs in viaʒ suā declinauerūt vnusq̄sqꝫ ad auariciā suā a summo vsqꝫ ad nouissimū. Quarto Exo.viij.dr̄. Venit musca grauissima in domū pharaonis ⁊ suoꝝ eiꝰ. hec aūt musca fuit vsura q̄ a pharaone incepit. Cū em̄ ppl's isrl' tp̄e ioseph multa bn̄ficia gratis accepisset a Pharaone rege egypti: supuenit nouus rex q̄ ignorabat ioseph ⁊ afflixit ppl'm dei vehement̄. a quo repetijt quicq̄d habuerāt ꝑ extorsionē vsurarū ab eis affligēs eos laboribꝰ duris luti ⁊ lateris. quibꝰ nihil dedit ꝓ mercede laborū. ꝓptea musca ḡuissima punitꝰ ē pharao

Tertio declarat̄ eadē cōclusio testīonio legi ꝓphetalis: ⁊ h̄ q̄druplr̄

Prīo nāqꝫ.ij.Esdre.v. dr̄ ꝙ cū maiores iudeoꝝ opprimerēt minores vsuris grauissimis: Esdras audito clamore ppl'i increpauit optimates ⁊ magistratꝰ dicēs. Vsuras ne singuli a fratribꝰ vestris exigatis. Non est bona res quā vos facitis. Quare nō in timore dn̄i dei nr̄i ambulatis? Reddite eis hodie agros ⁊ vineas suas: olineta sua ⁊ domos suas q̄n potiꝰ pecuniā quā solet̄ exigere ab eis date illis. ⁊ dixerūt. Reddemꝰ ⁊ ab eis nihil querimꝰ: sicqꝫ faciemꝰ vt loqueris. Et excussit sinū suū esdras dicens. Sic excutiet deꝰ oēm virū qui nō cōpleuerit verbuʒ hoc de domo sua ⁊ laboribꝰ suis sic excutiat̄ ⁊ vacuꝰ fiat. ⁊ dixit vniuersa multitudo Amē. h̄ ibi. Scd̄o ps̄. dicit. Tota die circūdabit eaʒ sup muros eiꝰ iniq̄tas. ⁊ labor in medio eiꝰ ⁊ iniusticia: ⁊ nō defecit de plateis eiꝰ vsura ⁊ dolꝰ. vsurariꝰ em̄ non pōt intrare in gl'iam eternā. ps̄. Dn̄e quis habitabit in tabernaculo tuo: aut q̄s req̄escet in mōte scō tuo? Et r̄nsum est ei. Qui pecuniā suā nō dedit ad vsurā. Tertio Ezechiel.xviij. dr̄ sic. vir si fuerit iustꝰ ⁊ pignꝰ debitori reddiderit: ꝑ vim nihil rapuerit ⁊ ad vsurā nō cōmodauerit ⁊ ampliꝰ nō acceperit: ⁊ ab iniq̄tate auerterit manū suā: hic iustus ē. vita viuet ait dn̄s deꝰ. h̄ ibi. Quarto Prou.xxviij. dicit̄. Qui coaceruat diuitias vsuris ⁊ fenore liberali ī pauperes eas cōgregat. Et sic patet.

Quarto declarat̄ eadē cōcl'o testīonio legi hūanal': ⁊ h̄ q̄druplicit̄.

Prīo: qr̄ vsurarū ꝯctꝰ est ꝯ legē ciuilē. vnde C. de vsuris. l.i. dic̄ glo. ꝙ vsure pessimo iure debent̄. Quidā em̄ nolūt facere ꝯ legē: s̄ faciūt fraudē legi. sic ille q̄ obseruat v̄ba legis: s̄ mentē eiꝰ circūuenit: vt. ff. de legibꝰ. l. fraus. Fit aūt fraus legi q̄druplr̄. Prīo de re ad rē. i. q̄n ī fraudē dat̄ aliq̄ res. vn̄. i. q. i. c. Sūt nōnulli q̄ q̄dē nūmoꝝ p̄mia ex ordinatione non accipiūt ⁊ tn̄ sacros ordines ꝓ hūana gratia largiūtur: atqꝫ de ip̄a largitate laudis solūmō retributōnē querūt. Nimirū q̄d gratis accipiūt: gratis nō retribuunt. qr̄ de impēso officio sanctitat̄ nūmū expetūt fauoris. vn̄ bn̄ cū virū iustū ꝓpheta describeret: ait. Beatꝰ qui excutit manus suas ab oī munere. nō solū dixit a munere: s̄ ab oī munere: qr̄ aliud est munꝰ ab obsequio: aliud a manu: aliud a lingua. Munꝰ ab obseq̄o est seruitꝰ indebite impēsa. Munus a manu pecunia est: munꝰ a lingua fauor. Qui ḡ sacros ordines tribuit: tunc ab oī munere manꝰ excutit q̄n in diuinis rebꝰ nō solū pecuniā nullā: s̄ nec etiā hūanā gratiā requirit. h̄ ibi. Talis est fraus macedoniani. ff. ad macedonianū. l. iulianꝰ. Scd̄o de ꝑsona ad ꝑsonā. puta cū q̄s exercet vsurā sub ꝑsona alteriꝰ. vn̄. xlvi. di. c. Sicut nō suo. ita nec alieno noīe aliq̄s exercere fenꝰ attēptet. Indecēs est em̄ crimē suū cōmodis alienis impendere ⁊ exercere. h̄ ibi. Et cū maritꝰ nō pōt aliq̄d dare vxori: supponit aliā ꝑsonā cui det. ff. de donationibꝰ inter virū ⁊ vxorē. l. h̄ rō. §. vlti. Tertio de vno contractu ad aliū ꝯtcū. vt cū mulier nō possit dare viro: fingit se ei vēdere. vt. ff. de dona. īter virū ⁊ vxorē. l. si spōsus. §. circa. Q̄rto de vno ꝯtcu ad aliū ꝯtcū. vt cū mulier non possit fideiubere: ꝯstituit se principalē debitricē. vt. ff. ad velleyanū. l. ꝙuis. Scd̄o: qr̄ in iure ciuili approbant̄ q̄ttuor ꝯcilia in q̄bus vsure ꝓhibent̄: vt pʒ. C. de vsuris. l. i. in glo. vbi dr̄ ꝙ nouo iure tollunt̄ ex toto vsure. vt in autētica de eccl'iastic̄. §. i. qr̄ nicenū ꝯciliū ꝓhibet vsuras. vt dist. xlvij. c. qm̄. vbi dr̄ sic. Si q̄s inuētꝰ fuerit post hāc diffinitionē vsuras accipiēs aut aliquā adinuētionem. vel quolibet mō negocia trāsigēs: aut emiolia. i. sexcupla. vel aliq̄d tale ꝓrsus excogitans turpis lucri gr̄a: deijciat̄ a clero ⁊ alienus existat a regula. hec ibi. ergo nec pignus: nec ꝓmissio: nec iuramentū de vsuris prestandis tenet. C. de legibꝰ ⁊ ꝯstitutionibus. l. nō est dubiū. vbi dr̄ sic. Nullū pactū: nullā ꝯuentionē: nullū ꝯtractū inter vos videre volumus subsecutū quē ꝯtrahent lege

ꝯtrahere ꝓhibente: nec sacr̄m dʒ admitti. h̄
ibi. Tertio: qꝛ vsurari⁹ obligat̄ reddere q̄c
q̄d emit de pecunia vsuraria. Nā sicut res i-
mobilis empta de pecunia eccl̄iastica non
pōt dari alteri q̄ȝ eccl̄ie cui acq̄rit̄: vt. xij. q.
iij. c. i. ⁊. q. v. c. fixū. ⁊ ex̄ de peculio cl̄icoꝝ. c. i.
⁊. c. inquirendū. Sic de re empta ex vsuris
⁊ iniq̄tate debes reddere illi de cui⁹ pecunia
rem illam emisti: qꝛ malefidei possessoꝛ nul
lo tp̄e p̄scribit: vt pʒ in autētica de p̄scripti-
onib⁹. xxx. vel. xl. annoꝝ. §. Item possessoꝛ.
vn̄ illi ad quoꝝ man⁹ talia bona ꝑueniunt:
etiā ꝑ multas medias ꝑsonas inuoluunt̄:
qꝛ sicut vbi sunt plures occisores oēs obli
gantur ad penā homicidij. ff. ad legē aqui-
liā. l. inter mala. §. si plures. ⁊ vno euadēte
ali⁹ puniri dʒ. Sic dicendū est de predictis.
Nā oēs tā principales q̄ȝ alij cōsentiūt illi
sp̄uali homicidio. De quo Ecc̄. xxxiiij. Qui
aufert i sudore panē quasi q̄ occidit ꝓximū
suū. Quarto: qꝛ iferioꝛ nō pōt tollere legē
supioris vt. ff. ad trebellianā. l. ille a quo. §.
tēpestiuū. ⁊. ff. de arbitris. l. magnificatus.
nec seru⁹ legē dn̄i sui. C. de pactis. l. seruus.
Sʒ vsura est cōtra legē dei: ergo lex hūana
nō pōt vsuras ꝯcedere. Postq̄ȝ vero moy
ses declarauit ꝯclusionē p̄dictā: ait aīe deuo
te. Que ego noui fideliter te docui: sed ecce
hic est sanct⁹ Thomas de aq̄no doctoꝛ no-
ui testamenti q̄ dabit tibi intellectū vt seru
teris legē dei ⁊ custodias illā in toto corde
tuo. Ad quē astante moyse accessit aīa de
uota ꝑ sue ꝯcl̄onis clarioꝛi noticia. Cui san
ctus Thomas ait. Ego ondā tibi cōclusio
nē tuā esseueram ⁊ catholicam testimonio
quadruplicis legis scʒ.

Legis euangelice
Legis apostolice
Legis canonice
Legis ecclesiastice.

Primo ex testimonio le-
gis euāgelice. Sciēdū q̄ xp̄s in lege euan-
gelica reprobauit vsurā testīonio q̄drupli
ci. Pīo Joh̄. ij. dr̄. Ipe aūt iesus nō crede-
bat semetip̄m iudeis eo q̄ ip̄e nosset oēs.
⁊ qꝛ op⁹ ei nō erat vt q̄s testīoniū ꝑhiberꝫ
de hoīe: ip̄e em̄ sciebat q̄d esset in hoīe. hec
ibi. Et loquit̄ de mercatorib⁹ ⁊ vsurarijs vt
pʒ ꝑ ea q̄ paulo an̄ dicunt̄. s. quō eiecit ven
dentes ⁊ emētes de tēplo ⁊c̄. Scd̄o Luc̄.
vi. dr̄. Si mutuū dederit̄ his a q̄b⁹ sp̄atis re
cipere: q̄ gr̄a ē vob̄. Naʒ ⁊ pc̄tōres pc̄tōrib⁹
fenerāt̄ vt recipiāt eq̄lia. verūtamē mutuū
date nihil inde sp̄antes: ⁊ erit merces vr̄a
multa: ⁊ erit̄ filij altissimi. Hec ibi. Tertio
Marc̄. x. Amē dico vobis: nemo ē q̄ reliq̄
rit domū: aut fr̄es: aut sororꝫ: aut patrꝫ:
aut matrꝫ: aut filios: aut agros ꝓpt̄ me q̄
nō accipiat centies tantū nūc in tp̄e hoc ⁊
in secl̄o futuro vitā eternā. Quarto Ma
thei. vij. dr̄. Oīs q̄ audit me ꝟba mea hec ⁊
nō fac̄ ea: filis erit viro stulto q̄ edificat do
mū suā sup arenā ⁊ descēdit pluuia ⁊ vene
runt flumina ⁊ flauerūt venti ⁊ irruerunt ī
domū illā ⁊ cecidit: ⁊ fuit ruina ei⁹ magna.
h̄ ibi. Et loquit̄ de domo vsurarij q̄ ꝯstruit̄
vsuris velut arena: ⁊ tandē ruit cū possesso
re suo vt declarat̄ in euāgelio hodierno in q̄
soluūt̄ q̄ttuoꝛ dubia circa vsuras. Primū
dubiū est: vtrū accipe vsurā ꝓ pecunia mu
tuata sit pc̄tm̄: R̄ndet̄ q̄ res q̄ veniunt in
vsum hoīs sunt duplices. Quedā sunt q̄ꝝ
vsus ē ip̄arū rerū ꝯsumptio. sic vinū ꝯsumi-
tur eo vtēdo ad potū. ⁊ triticū eo vtēdo ad
cibū. vn̄ in talib⁹ nō dʒ computari seorsum
vsus rei a re ip̄a: qꝛ cuicūq̄ȝ cōcedit̄ res: ex
hoc ip̄o etiā ꝯcedit̄ vsus rei ⁊ econuerso. ⁊
ꝓpt̄ h̄ in talib⁹ reb⁹ mutuat̄ trāsfert̄ dn̄ium
rei. Iō ponit̄ ista ꝯcl̄o. q̄ si q̄s vellet vēdere
seorsum vinū ⁊ seorsum vēderet vsum vini
peccaret mortal̄r. R̄ō est: qꝛ vēderet eandē
rem bis: seu venderet id q̄d nō est. vn̄ qꝛ fa
ceret ꝯ iusticiā: manifeste peccaret. Scd̄a
ꝯcl̄o. Qui mutuat vinū aut triticū petēs si
bi duas recōpēsatiōes fieri. vnā q̄dē resti-
tutionē eq̄lis rei. aliā vero p̄ciū vsus: com-
mittit vsurā ⁊ peccat mortal̄r. R̄ō est: qꝛ cō
putat id q̄d est vnū velut duo q̄d ē iiustū.
Quedā vero sunt res quarum vsus nō est
ip̄a rei ꝯsumptio. Sic vsus dom⁹ est inha-
bitatio: nō aūt dissipatio. ⁊ iō in talib⁹ pōt
vtrūq̄ȝ seorsum ꝯcedi. Tertia ꝯcl̄o. Cū ali
quis tradit alteri dn̄ium dom⁹ reseruato si
bi vsu ad aliq̄d tp̄s: nō cōmittit vsurā. R̄ō
est: qꝛ ista de sui natura sunt duo distincta.
Quarta ꝯcl̄o. Cū q̄s cōcedit alicui vsum
dom⁹ reseruato sibi dn̄io: nō est vsurarius
R̄ō est: qꝛ licite pōt hō accipere p̄ciū ꝓ vsu
dom⁹ ⁊ p̄ter hoc petere domū cōmodatā.
sicut fit in locatiōe ⁊ ꝯductione dom⁹. Pe
cunia aūt s̄m ph̄m. v. ethicoꝝ. ⁊. i. politicoꝝ
p̄ncipal̄r est inuēta ad cōmutatiōes faciē-
das. ⁊ iō ꝓpri⁹ ⁊ p̄ncipalis vsus pecunie ē
ip̄ius ꝯsumptio siue distractio s̄m q̄ in cō
mutatōes expēdit̄. Et ꝓpt̄ hoc ponit̄ q̄nta

ꝯclusio. ꝙ ſm ſe ē illicitū ꝓ vſu pecunie mu
tuate accipere p̄ciū qḋ dr̄ vſura. Et ſic alia
iniuſte acq̇ſita tenet hō reſtituere: puta pe
cuniā quā ꝓ vſura accepit. Rō eſt: q2 vēdit
id qḋ nō eſt. Sexta ꝯcluſio. Quicūq3 p
tinaciter aſſerit ꝙ exercere vſuras nō ē pec
catū: eſt hereticꝰ. p3: q2 vt dr̄ ex̄ de vſuris. in
cleme. c. ex graui. §. Sane ſi q̇s inciderit in
illū errorē vt ptinaciter affirmare p̄ſumat
ꝙ exercere vſuras non eſt pctm̄: decernimꝰ
eū velut hereticū puniendū ⁊c̄. Sicut ergo
pr̄familias nō exigit vſuras a familia ſua:
ita nemo d3 cū ꝓximo ſuo exercere vſuras
Jō dr̄ in euāgelio. hō erat pr̄familias. Re
cipere aūt aliq̇d vltra ſortē nō ſemꝑ ē vſu
ra: vt p3 in ſex caſibꝰ. Primꝰ caſus ē. Po
ne ꝙ laycꝰ tenet iniuſte aliquā poſſeſſionē
eccl'ie ⁊ impignorauit ip̄am poſſeſſionē re
ctori illiꝰ eccl'ie: numq̇d iſte rector poterit re
cipere fructꝰ huiꝰ poſſeſſiōis vltra ſortē? Re
ſpondet Inno. ⁊ Raymū. ꝙ ſic. q2 iſte re
ctor in hoc caſu nō recipit vſuras: ſ3 recipit
id qḋ ſibi debet. ex̄ de vſuris. c. plures cleri
coꝝ. in fine dr̄ ſic. Niſi forte bn̄ficium eccl'ie
fuerit ei redimendū hoc mō de manu layco
rū. hec ibi. Eodē mō q̇libet laycꝰ poſſet reci
pere fructꝰ rei ſue ſi alius qui iniuſte teneret
eā pignoraret ſibi: vt p3 ibidē. iō dr̄ in euā
gelio. q̇ plātauit vineā. i. ſi iuſte ſit ſua. Se
cundus caſus eſt. Pone ꝙ fideiuſſor ſoluit
vſuras in termino q̊ debitor ꝓmiſit ſoluere
numq̇d pōt eas petere a debitore? Rn̄det
Ray. ꝙ ſic: q2 non ſunt vſure: ſ3 intereſſe. i.
nō lucrū: ſed vitatio dāni. Vn̄ ſanctꝰ Tho.
ſcḋa ſcḋe. q. lxxviij. arti. ij. dic̄. Jlle q̇ mutuū
dat pōt abſq3 pctō in pactū deducere cū eo
q̇ mutuū accipit recōpenſationē dāni ꝓ qḋ
ſubtrahit ſibi aliq̇d qḋ d3 hr̄e. hoc em̄ non
eſt vēdere vſum pecunie: ſ3 dānū vitare. Et
pōt eſſe ꝙ accipiēs maius dānū euitet q̄
dans incurrat. vn̄ accipiens mutuū cū ſua
vtilitate: dānū alteriꝰ recōpēſet. Recōpen
ſationē vero dāni qḋ ꝯſiderat in hoc ꝙ de
pecunia nō lucrat nō pōt in pactū deducē:
q2 nō d3 vēdere id qḋ nondū h3 ⁊ pōt ipe
diri multipl'r ab hn̄do. ſ3 Tho. Jō dr̄ in euā
gelio. ⁊ ſepē circūdedit ei. i. fideiuſſor circū
dedit debitori ſepē. i. ſuū intereſſe. Tertiꝰ
caſus eſt. Pone ꝙ q̇dā gener h3 recipe do
tē a ſocero ſuo: mō ſocer dat ei in pignꝰ ali
quas poſſeſſiōes de quibꝰ gener recipit fru
ctus: nūq̇d hoc pōt ſine vſura vel an tenea
tur fructꝰ cōputare in ſortē? Rn̄det ꝙ nō
q2 qn̄ maritꝰ ſuſtinet onera matrimonij nō
tenet fructꝰ cōputare in ſortē. aliter ſic. ex̄ de
vſuris. c. ſalubriter. vbi dr̄ ſic. Sane gener
ad fructꝰ poſſeſſionu3 q̄ ſibi a ſocero ſunt ꝓ
numerata dote pignori obligate cōputan
dis in ſortē nō credimus cōpellendū: cū fre
quenter dotis fructꝰ nō ſufficiūt ad onera
matrimonij ſupportāda. hec ibi ⁊c̄. ideo dr̄
in euāgelio. ⁊ fodit in ea torcular. i. dotē ꝓ
matrimonio. Quartꝰ caſus eſt emphiteo
ta. i. liuellariꝰ nō ſoluit canonē ſeu liuellum
qḋ d3 dn̄o ſuo: numq̇d ius ſuū amittit? Re
ſpondet prenotādo q̄ttuor. Primo ꝙ li
uellū ſeu emphiteoſis pōt dupl'r ꝯſiderari
Vno mō vt eſt melioratio. Nā ab initio vi
les quedā terre cōcedebant quas recipiēs
meliorabat ⁊ meliorationes ſue erāt. Alio
mō vt eſt fertilitas ⁊ fructificatio q̄ ꝯſiſtit
in fertilibus ⁊ fructuoſis: puta agris: domi
bus q̄ ꝯſiſtūt ſoli tm̄. Jn primo dn̄s aliq̇d
ꝓ re pōt accipe ſm ꝙ inter eos ꝯuenerit ⁊
de cetero ſingulis annis canone3 ſoluat. vt
inſtitu. locati. §. adeo. Jn ſecūdo dn̄s nihil
ꝓ re accipit: ſed emphiteota. puta obligat
ſe ſoluturū vnū ducatū ānuatim pro vigin
ti ducatis receptis a dn̄o. Scḋo iſte ꝯtra
ctus aliqn̄ eſt ꝑpetuꝰ ⁊ ſic nō aufert emphi
teote vel eiꝰ heredibꝰ q̄3diu ſoluerit canonē
Aliqn̄ eſt tꝑalis. ſ. vſq3 ad decē vel viginti
annos in quo etiā ſuccedit heres vſq3 ad il
lud tp̄s. Tertio ꝙ ꝑ eccl'aſticos ⁊ laycos
pōt fieri iſte ꝯtractꝰ: excepto ꝙ poſſeſſio ec
cleſie nō pōt de nouo dari in emphiteoſim
ꝑpetuo. ex̄ de rebꝰ eccl'ie nō alienādis. c. nul
li. Si tamen poſſeſſio ip̄a prius fuit emphi
teotica ⁊ ꝑuenit libere ad eccl'iam: pōt da
ri in emphiteoſim perpetuo. Quarto ꝙ
emphiteota obligatur ad quedā que ſi pre
terierit ius ſuū amittit: ſc3 vt ſoluat penſio
nē. niſi forte res pro medietate perierit. ff.
de vſufructu. l. que partis. Et ſi per trienniū
in ſecularibꝰ: aut ꝑ bienniu3 in eccl'iaſticis
nō ſoluerit penſionē: pōt repelli a dn̄o q̄tū
ad primum modum liuelli. Jn ſecundo ve
ro modo poteſt vendi ſolum illud ſuꝑ quo
eſt liuellum pro ea quota tm̄ tangente do
minū ⁊ nō vltra. ⁊ hoc auctoritate iudicis
Etiā emphiteota pōt ius ſuū alteri vēdere
perſonis ſc3 nō prohibitis. vt ſunt perſone
potentiores aut alie que ſc3 ſunt ſoluendo
vt. ff. qui ſatiſdare. l. ij. ſi dominus p̄mo re
quiſitus elapſis duobꝰ mēſibus a denūcia
tione. Jdeo de liuello p̄mo mō dr̄ in euāge

lio. Et edificauit in ea turrim. s. meliorando vineā. Quint⁹ casus est. Pone ꝙ quidam vendat pdīū tali ꝯditiōe ꝙ vsq₃ ad tot annos si habuerit pciū reddat prediū. Rñdetur ſm Ray. ꝙ hoc nō est mutuū: ſ; libera venditio ꝓ iusto precio ⁊ nihil fraudis interuenit in redēptiōe: ideo nō est vsura. ⁊ emptor facit fruct⁹ suos. ꝓpterea dr̄ in euāgelio. ⁊ locauit eā agricolis suis. Sextus casus est. Pone ꝙ qs gratis aliqd offert ꝓ pecunia mutuata sine pacto ⁊ intētione pcedente. Nunqd mutuās pōt recipere sine periculo vsure? Rñdet sanct⁹ Thomas scda scđe. q. lxxviij. arti. ij. Si mutuās aliqd accipiat nō quasi exigēs: nec quasi ex aliq obligatiōe tacita vel expssa: ſ; sicut gratuitū donū nō peccat: q₂ etiā añꝙ pecuniā mutuasset: licite poterat aliqd donū gratis recipere nec peioris ꝯditiōis efficit q₂ mutuauit: cū ei⁹ intētio sit recta. ideo dr̄ in euāgelio. ⁊ pegre ꝓfect⁹ est. i. recta intētione. Septim⁹ casus est. Pone ꝙ aliqs emat fruct⁹ vel segetes ꝓuēturas hoc āno vel vsq₃ ad tertiū vel quartū vel plures annos sequētes de agro seminato vel vinea vel viridario. Nūquid vsuram cōmittit? Rñdet Hostieñ. ꝙ nō est vsura ex forma ꝯtract⁹. pōt tñ fieri i fraudē vsurarū: puta si verisile sit ꝙ fruct⁹ colligēdi etiā cōputato hoc ꝙ pñt impediri valebūt tūc plusq₃ illud qd nūc dat. Si āt ꝓbabilr dubitat vtrū pl⁹ vel min⁹ debeant valere nō est vsura. iō dr̄ in epl̄a. Putabā nos manipulos ligare in agro. qd fit ꝑ anticipatā vēditionē ⁊ qsi ꝯsurgere manipulū meū ⁊ stare. s. ꝑ anticipatā emptionē. vestrosq₃ manipulos. i. fruct⁹. adorare manipulū meū. i. fieri meos ꝑ manipulū pecunie mee ⁊c. Secundū dubiū est: vtrū liceat pecuniā accipe mutuo sub vsura? puta ego indigeo pecunia ⁊ necessitas me cogit vt vadā ad aliquē q mutuet mihi hāc pecuniam quā nō possum hr̄e nisi pro ea soluā vsurā. querit nunqd pecco? Rñdet sanct⁹ Tho. xxij. q. lxxviij. articu. iiij. ꝙ nullo mō licet inducere aliquē ad mutuandū sub vsura. Et tñ ab eo q hoc facere par⁹ est ⁊ vsuras exercet mutuū accipe sub vsura ꝓpt aliqd bonū qd est subuētio necessitat. sue vl alteri⁹. Sic ēt lz ei q incidit in latrones manifestare bona q hz ad hoc vt nō occidat q latrones diripiēdo peccāt. Sic etiā inducē hoīes ad peccādū nullo mō licz. vti tñ pctō alteri⁹ ad bonū licitū ē: q₂ etiā de⁹ vtit hoib⁹ pctōrib⁹ ad bonū. Ex qlib₃ eñ malo elicit aliqd bonū vt dic Aug. in encheridio. Iō dr̄ i euāgelio. Cū aūt tpus fructuū appropinqsset: misit suos suos ad agricolas vt acciperēt fruct⁹ ei⁹. q agricole velut vsurarij intendebant defraudare dn̄m. Ex q pꝫ rñsio ad qttuor casus. Prim⁹ casus ē: vtrū cōmittere pecuniā suā vsurario sit pctm̄? Rñdet sanctus Tho. ibidē ꝙ si qs vsurario alias hñti vñ vsuras exerceat pecuniā suā cōmittat vt tuti⁹ seruaret non peccat: ſ; vtit hoīe pctōre ad bonū sic prfamilias: vt dr̄ in euāgelio. cōmisit ⁊ locauit vineā suā agricolis. i. vsurarijs q tñ apprehensis suis ei⁹ aliū ceciderūt ⁊c. Scđs casus ē. Pone ꝙ qs nūc det granum aut alia blada vetusta vt recipiat postea noua: nūqd cōmittit vsurā? Rñdet Ray. ꝙ si h facit ne sua messis peat vel vt accipiēti grām faciat: nō cōmittit vsuram. pcipue aūt excusat qñ psumit ꝙ noua minus valebūt. sec⁹ si psumit ꝙ pl⁹ valebunt. ex de vsuris. c. nauigāti. §. ille qq₃. Hoc fec prfamilias q mutuauit pecuniā agricolis vt tot mēsure vini redderent tpe collectionis ⁊ vindemie: q tñ (vt dr̄ in euāgelio) misit alios suos ꝓ fructib⁹ ⁊ agricole fecerūt illis silr sicut priorib⁹. Terti⁹ casus ē. Pone ꝙ tutor vel curator vel ꝓcurator accipit vsuras noīe heredis vel pupilli: nunqd isti peccāt ⁊ obligant ad restitutionē? Rñdet Ray. ꝙ sicut ꝓhibet qs accipe vsuras nomine suo: ita ⁊ alieno. vt habet. xlvi. dist. c. sicut nō suo. Et si accipit nomine alieno ⁊ ille cuius noīe accipit non est soluendo. aut nō vult restituere: tūc ille qui accepit tenet restituere. Hostieñ. dicit ꝙ ille in cuius vtilitatē fit vel versum est primo ⁊ principaliter tenetur. alius aūt in subsidiū: vt. ff. de co per quē factū est. l. ex hoc edicto. propterea vt dicitur in euangelio. Agricole viso herede dubitantes ne ipos grauaret: occiderūt eum. Sicut plures tutores aut curatores spoliant heredes ⁊ pupillos eis creditos vt habeant hereditatē illoꝝ. Quart⁹ casus ē Pone ꝙ debitor non gratis vsuras soluit: postea ad manus huius debitoris venerūt aliqua de bonis creditoris: nunquid de eis potest satisfacere sibi pro vsura quam ei soluit? Rñdetur ꝙ pōt dūmodo non sequat scandalū alioꝝ: q₂ tunc peccaret. Ideo frēs ioseph peccauerunt: quia ipsum occidere ꝓcurabant reputantes se damnificādos ab eo: vt dr̄ in epl̄a. Qui tamen ab eis vendit⁹

fuit eis ad subleuamen. Tertiū dubiū est: vtrū ꝯductor teneat̃ locatori de dāno qḋ ī re locata ꝯtigerit: Rn̄det Hostien. ꝙ tenetur si ꝯtingat culpa sua vel illoꝝ quoꝝ opa vtit̃: vt institu. qb' modis. iō dr̃ in euāgelio Malos male pdet. Ex quo pꝫ solutio quorūdā casuū. Primꝰ casus est. Nūqd ꝯductor opis alicuiꝰ: puta agri vel vinee: excusetur a solutione: Rn̄det̃ ꝙ si īpediat̃ ꝑpt vim maiorē cui resisti nō pōt. s. quia cōitas aut rector ciuitat̃ ꝓhibēt: excusat̃ a solutione. etiā ꝑpter id qḋ ṗter ꝯsuetudinē euenit vt. ff. de locato ꝛ ꝯducto. l. ex ꝯducto. §. ij. ꝛ iij. puta ꝑpter sterilitatē afficientē ꝯductores magno incōmodo nisi valeat sterilitas cōpensari cū vbertate p̄cedētis vel sequentis anni: excusat̃ a solutiōe ꝓ rata sterilitatis. vt ex̃ de locato ꝛ ꝯducto. c. ꝑpter sterilitatē. Sꝫ q2 coloni vinee nihil hoꝝ passi sūt iō nō excusant̃ a malicia sua: īmo digne repellunt̃. sic dr̃ in euāgelio. Vineā suā locabit alijs agricolis ꝛc̃. Scḋs casus est. Nūqd p̄latꝰ religiosus possit ꝯcedere possessiones monasterij sui ad vitā alicui: Rn̄det̃ ex̃ de rebꝰ ecclīe nō alienādis. in clementi. c. Monasterioꝝ ꝛ aliarū administrationuꝫ regularīū dispēdijs occurrere cupiētes perpetuo ꝓhibemꝰ edicto. ne q̇s religiosus monasterio: prioratui ecclesieqꝫ seu admīstrationi eiꝰ presidēs iura: redditꝰ. aut possessiones eiusdē alicui ad vitā eiꝰ seu ad aliḋ certū tp̄s: pecunia etiaꝫ inde recepta q̊uis mō cōcedat: nisi necessitas aut vtilitas monasterij: prioratꝰ: ecclīe: aut administrationis hmōi hoc exposcat ꝯuentꝰ. aut si ꝯuentum nō hēat p̄lati ꝓprij assensu ad h̃ nihilominus accedente. Si q̇s aūt ꝯ hoc fecerit penā suspēsionis ab officio eo ipso incurrat. nec etiā ex emptōe tali recipienti ius aliqḋ acq̇rat̃. Verūtamē p̄missa ad locatiōes vl̃ etiā reddituū aut fructuū vēditiōes ad tēpus modicū faciēdas: declaramꝰ vllatenus nō extēdi. h̃ ibi. ꝑpterea dr̃ ī epl̃a. Vidi solē adorare me: q2 p̄latꝰ qui est sol adorat. i. obedit huic statuto. Tertiꝰ casus ē. Quo tp̄e dꝫ merces solui locatori: Rn̄det̃ ꝙ debet seruari id qḋ inter eos actū est: ꝛ si hoc nō apparet seruet̃ mos regiōis. q̇ si varius est seruet̃ qḋ minimū est. s. vt soluat̃ in fine anni. ex̃ de regulis iuris. li. vi. in obscuris Ideo dr̃ in epl̃a. Vidi lunā. i. legē adorare me. i. ꝓuidentē mihi. Quartus casus est. Nūqd dn̄s locans domū pōt inquilinuꝫ siue ꝯductorē expellere: Rn̄detur ꝙ si domus locata facta est necessaria sue habitationi: puta q2 domꝰ quā inhabitat cōbusta est aut destructa: vel si postea duxit vxorem vel alia silīs necessitas superuenit que tp̄e locationis nō īminebat pōt eū expellere. iō dr̃ ī epl̃a. vidi stellas vndecim adorare me Ista est prima stella. Quintꝰ casus est domus hꝫ necessitatē reparatiōis. Nunquid ꝯductor pōt expelli: Respondetur ꝙ sic ita ꝙ necessitas sit exorta post locatōnē remittendo pensionē ꝓ rata tp̄is. Ista est secunda stella. Sextꝰ casus est. Nunquid cōductor ꝑuerse ꝯuersans in domo pōt expelli: Respondet̃ ꝙ sic puta si tenet porcos in solario vel nō est in ea sm̃ pactū locationis vel si deteriorē faciat vel malas femīas seu peruersos hoīes ibi teneat. vt ex̃ de locato. c. propter. §. verū inuito. Ista est tertia stella. Septimꝰ casus est. Nūquid conductor nō soluens pensionē possit expelli: Respondetur ꝙ si ꝑ bienniū non soluit canonē seu pensionē pōt expelli etiā si ad quinqueniū vel vltra cōduxit: vt ibidē dicit̃. Ista est q̄rta stella. Octauꝰ casus est. Nunquid auriga ceteros curru suo pertransire ꝯtendens currū euertat ꝛ eū quē ꝯducit quassans vl̃ occidens teneat̃ de dāno: Rn̄det̃ ꝙ sic: q2 debuit se tēperare ꝛ diligētiꝰ se hr̃e. ff. de locato. l. itē querit̃. Sꝫ de dāno dato ab alio cui obuiare nō potuit nō tenet̃ ibidē. l. si de damno. Similiter nec de casu fortuito. Ista est quinta stella. Nonꝰ casus est. Nunquid ille q̇ locat operas suas in re aliqua faciendas teneat̃ de damno illiꝰ rei: Rn̄det̃ ꝙ si damnū ꝯtingit culpa sua: tenet̃. aliter nō. vn̄ si colūnā transferendā accepit vl̃ dolia ꝛ hmōi: ꝛ fracta sunt culpa sua vel illorum quoꝝ opa vtit̃: tenet̃ etiā de leui culpa. secꝰ si diligentiaꝫ adhibuit. ff. de locato. l. si merces. §. qui columnā. sed de damno ab alio dato non tenetur. Ista est sexta stella. Decimus casus est. Nunquid custodiens bona alterius teneatur de damno: Respondetur ꝙ qui mercedē pro sola custodia accipit: tenetur etiā de leuissima culpa. vt. ff. de locato. l. qui mercedē. ꝛ ex̃ de deposito. bona fides. Sed de casu fortuito non tenet̃ nisi ex pacto. Ista est septima stella. Undecimus casus est. Nunquid sutor puerū queꝫ conduxerat forma calcei vehementer percutiens vt ei oculꝰ effodiat̃ de dāno teneat̃: Rn̄det̃ ꝙ sic: q2 leuis tm̄ castigatio ei per

missa est.vt.ff.de locato.l.itē querit. ⁊ ex̄ de
homicidio.c.ad audiētiā. Ista ē octaua stel
la. Duodecim⁹ casus est. Nūqd recipiens
palliū meū ⁊ p errorē dās alteri teneat de
dāno? Rñdet ꝙ sic: q₂ nō tolerat error in
facto ꝓprio.ff.de locato.l.itē si palliū. Ista
est nona stella. Tredecim⁹ casus est. Nū-
qd accipiēs vestimēta poliēda vel aliqd sar
ciendū vel gēmā sculpēdā seu includēdā te
neatur de dāno? Rñdet ꝙ tenet etiā de cul
pa.puta si mures roserūt vestimenta.ff.de
locato.l.itē querit.§.si falso.excepto etiam
si res ꝓprio vitio frangat.nā tūc nō tenet
nisi p speciale pactū. Ista est decima stella
Decimusquart⁹ casus est. Nūqd accipiēs
vitulos pascēdos: aut nauta me inuito po
nat res meas in alia naui q̄₃ ego posuerim
teneat de dāno? Rñdet ꝙ tenet.ff.de loca
to.l.si gēma.⁊.l.itē querit. Idē dico de cu-
stode carceris. Ista est vndecima stella.

Quartū dubiū est: vtrū₃ vsurari⁹ teneat
restituere qcqd lucrat⁹ est de pecunia vsura
ria? Rñdet sctūs Tho.scđa scđe.q.lxxviij.
arti.iij.ꝙ quedā sunt res quarū vsus ē ipa
earū ꝯsumptio que non hn̄t vsufructū ꝫm
iura: ⁊ ideo si talia fuerint p vsurā extorta
puta denarij: triticū: vinū: aut aliquid hmōi
nō tenet hō ad restituendū nisi id qđ acce
pit: q₂ id qđ de tali re acquisitū est non est
fruct⁹ hui⁹ rei: ꝫ humane industrie. nisi for-
te p detentionē talis rei alter sit dānificat⁹
amittēdo aliqd de bonis suis. Tūc enī te-
net ad recōpēsationē nocumēti. Quedam
vero sunt res quarū vsus nō est earū ꝯsum
ptio.⁊ talia habēt vsufructū. sicut domus:
ager: ⁊ alia hmōi.⁊ ideo si qs domū alteri⁹
vel agrū p vsurā extorsisset: nō solū₃ tenet
restituere domū vel agrū: ꝫ etiā fruct⁹ inde
pceptos: q₂ sunt fruct⁹ rerū quarū alius est
dn̄s: ⁊ ideo debent ei. Hec Tho. Ideo dr̄
in euangelio. Auferet a vobis.s. vsurarijs
regnū dei ⁊c̄. Sed occurrit casus iste. Po-
ne ꝙ A.p suis necessitatib⁹ accepit mille a
B.xp̄iano. ⁊ a.C. hebreo tandē soluit vsu
ras: querit an A.de eqtate canonica possit
repetere vsuras a dictis feneratorib⁹ vel eo
rū heredib⁹. videt ꝙ A. nō possit repetere:
q₂ nunq̄₃ fuit obseruatū ꝙ vsure solute re-
peterent. Preterea dicti feneratores alle-
gant ꝙ statuta ⁊ pacta ciuitatis seu priui-
legiū a dn̄o dictis feneratorib⁹ ꝯcessum cō
tinent ꝙ possint mutuare sub vsuris. ergo
vsure nō possunt ab eis repeti. Respondet
ponēdo qnq̄₃ ꝯclōnes. Pria ꝯclo. vsura ē
ꝓhibita iure diuino tā₃ veteris q̄₃ noui te-
stamenti. pbat ex̄ de vsuris.c.sup eo. vbi dr̄
Usurarū crimē vtriusq̄₃ testamēti pagina
detestat. ⁊ ex̄ de vsuris.c.ex graui.in clemē.
vbi dr̄. Cōtra iura diuina pariter ⁊ humana
vsurariā quodāmō approbātes prauitatē.

Scđa ꝯclo. Usura ē ꝓhibita iure canoni-
co.p₃ dist.xlvij.c.sic hi.vbi dr̄.vsure arte ne
quissima ex ipo auro aurū nascit. nec satie
tas vnq̄₃ nec finis adheret cupiditati. Et
xiiij.q.iij.⁊.iiij.p totū.ex̄ de vsuris.c. Quī nō
solū viris ecclīasticis: ꝫ etiā₃ qbuslibet alijs
piculosum est vsurarū lucris intendere ⁊c̄.

Tertia ꝯclo. Usura est ꝓhibita iure ciuili.
p₃ p glo.C.de vsuris.l.vt aūt. Autētica etiā
dic̄ eā eē ꝓhibitā.l₃ aūt pmitterent iure ci-
uili: tn̄ in h standū ē iuri canonico: cū i his
in qb⁹ agit de pctō iudiciū spectet ad ecclā₃
etiā inter laycos.ex̄ de iudicijs.c.nouit.vbi
dr̄ Sed decernere de pctō ad nos ptinet sine
dubitatiōe cēsura quā in quēlibet exercere
possum⁹ ⁊ debem⁹. Quarta ꝯclo. Usura-
rū repetitio ꝯuenit de iure canonico. p₃ ex̄ de
iureiurando.c.debitores ad soluendas vsu
ras qb⁹ se obligauerāt cogi nō debēt. Si ve
ro de ipsarū solutiōe iurauerint: cogēdi sunt
dn̄o reddere iuramētū₃. Et cū vsure solute
fuerint: creditores ad eas restituēdas sunt
ecclīastica seueritate si necesse fuerit com-
pellendi. h ibi.⁊.c.ad nr̄am.idē dr̄. Quin
ta ꝯclo. Licet vsure sint pmisse de iure ciui-
li: tn̄ in repetitiōe ipsarū suanda est canoni
ca ꝯstitutio.p₃ ex̄ de appellationib⁹.c.si duo
bus.vbi dr̄. Si a ciuili iudice ad nr̄ā₃ audi
entiā fuerit appellatū₃ hmōi appellatio t₃
qdē in his q sunt nr̄e tpali iurisdictiōi sub-
iecti ⁊c̄. Ad primū dr̄ ꝙ nihil ꝓdest vsu-
rario etiā si nō fuerit obseruatū: q₂ ꝯsuetu-
do affirmatiua pmittēs vsuras nō valet. ex̄
de ꝯsuetudīe.c. Cū tāto sint grauiora pctā: q̄
to diuti⁹ infelicē aīam detinēt alligatā ⁊c̄.

Ad scđm dr̄ ꝙ statuta nō valēt. ex̄ de vsu
ris.c.ex graui.in clemē. vbi dr̄. Quorūdam
cōitates locoꝝ vsurariā approbātes praui
tatē₃: p statuta sua qnq̄₃ iuramēto firmata
vsuras exigi ⁊ solui nedū ꝯcedūt: ꝫ etiā ad
soluēdas eas debitores sciēter cōpellunt ac
iuxta ipoꝝ ꝯtinentiā statutorū grauia ple-
rūq̄₃ imponēdo onera vsuras repetētibus.
alijsq̄₃ vtēdo sup his diuersis colorib⁹ ⁊ frau
dibus exqsitis repetitionē₃ impediūt earū-
dē. Nos igit pniciosis his ausib⁹ obuiare

volētes sacro approbāte ꝯcilio statuim' vt
q̄cūq3 cōitatū iparū ptās: capitanei: recto
res: ꝯsules: iudices: cōsiliarij: aut etiā alij q̄-
nis officiales statuta hm̄ōi decetero facere
scribere vel dictare: aut ꝙ soluant̄ vsure: vl'
etiā ꝙ solute cū repetunt̄ nō restituant̄ ple
ne ac libere scienter iudicare p̄sumpserint
sn̄iam excōicatiōis incurrāt. Eandē etiam
sn̄iam incursuri nisi statuta hm̄ōi hacten'
edita de libris cōitatū iparū si sup hoc po-
testatē habuerint infra tres mēses deleue-
rint: aut si ip̄a statuta siue ꝯsuetudines ef-
fectū coꝝ statutoꝝ predictoꝝ h̄ntes quoq̄
mō p̄sumpserint obseruare. Ceterū q2 fene
ratores sicut plurimū ꝯtract' vsurarios oc
culte ineūt ⁊ dolose ꝙ vix ꝯuinci p̄nt de vsu
raria prauitate ad exhibendū cū de vsuris
agit̄ suarū codices rōnū censura ipsos ec-
clesiastica decernim' cōpellēdos. h̄ ibi. Idē
intellige de iudeis: vt tenet Joh.an. in glo.
Idē dr̄ de priuilegio. nā tale priuilegiū cuꝫ
sit sup eo qđ nō est in ptāte cōcedētis: non
valet. cū crimen vsurarū sit eccl'iasticuꝫ. ex̄
de foro cōpetēti. c. cū sit. vt habet̄ in glo. Jō
nō hꝫ ciuitas seu dn̄s tpalis sup hoc pote-
statē: ⁊ maxime si ciuitas sit de tpali iurisdi
ctione eccl'ie. Propterea ꝯclusiue ad casuꝫ
dr̄ ꝙ A. dꝫ in foro eccl'iastico vsuras quas
soluit repetere. ex̄ de in integrū restitutōe. c.
dispēdiosam. in clemē. vbi dr̄. Sup matri-
monijs vel vsuris ⁊ eas quoquo mō tāgē
tibus ventilādis pcedi valeat decetero sim
plicit̄ ac de plano ⁊ sine strepitu iudicij ⁊ fi
gura. h̄ ibi. Et nota qđ habet̄ in glo. Tales
em̄ vsurarij sunt de illis de q̄b' dr̄ in euāgl'io
Qui ceciderit sup lapidē istū. s. exigēdo vsu
ras: ꝯfringet̄. Sup quē v̄o ceciderit. s. non
restituēs vsuras cū repetunt̄: ꝯteret eū. Et
in ep'la ꝯcludit̄. Nitebat̄ liberare eū. s. debi
torē de manib' coꝝ. s. vsurarioꝝ. ⁊ reddere
pr̄i suo. s. vsuras quas iniuste extorserūt re
stituere domino suo. Et sic patet ⁊c̄.

Scd̄o declarat̄ eadē cō-

clusio testīonio leg̃ ap'lice: ⁊ h̄ q̄druppliciter
Prio beat' Jacob' in ep'la. i. c. dicit sic. Glo
rietur aūt frater hūilis in exaltatōe sua: di-
ues aūt in hūilitate sua. qm̄ sicut flos feni
transibit. Exort' est em̄ sol cū ardore ⁊ are
fecit fenū ⁊ flos ei' decidit ⁊ decor vult' ei'
deperijt. ita ⁊ diues in itinerib' suis marces
cet. hec ille. Scd̄o beat' Petr'. ij. ep'la. ij. c.
dicit sic. Fuerunt vero ⁊ pseudo pphete in
pp'lo: sicut ⁊ in vobis erūt magistri menda
ces q̄ introducēt sectas pditiōis ⁊ euꝫ qui
emit eos deū negāt. supducētes sibi celerē
pditionē. Et m'lti sequent̄ eos p quos via
veritatis blasphematur ⁊ in auaricia fictis
verbis de vobis negociabunt̄. Quib' iudi-
ciū iā olim nō cessat ⁊ pditio coꝝ non dor-
mitat. h̄ ille. Tertio beatus Paul'. i. Thi
mothei. vi. dic̄. Qui volūt diuites fieri. s. p
vsuras: incidūt in tēptatōes ⁊ laqueū dya
boli ⁊ desideria multa inutilia ⁊ nociua q̄
mergūt hoīes in interitū ⁊ pditionē. Diui
tibus hui' seculi p̄cipe nō sublime sapere ne
q3 spare in incerto diuitiarū. s3 in deo viuo
q̄ prestat nobis oīa abūde ad fruendū bn̄
agere. diuites fieri in opib' bonis. facile tri
buere: cōicare: thesaurizare sibi fundamētū
bonū in futurū vt apprehendāt verā vitā.
h̄ ille. Quarto beat' Joh. apoc̄. xviij. dicit.
Qui diuites facti sunt ab ea. s. vsura. longe
stabūt ppt̄ timorē tormētoꝝ ei'. quoniam
vna hora destructe sunt tante diuitie ⁊ om
nis gubernator earum. Hec ille.

Tertio declarat̄ eadem

ꝯclusio testīonio leg̃ canonice. Sciendū ꝙ
vsura est detestabilis q̄druppl'r. Prio: q2 est
ꝯtra dei prohibitionē. Est em̄ mandatū dei
negatiuū cū dr̄ Luc. vi. Nihil inde sperātes
ps. Tu mandasti mādata tua: custodiri ni-
mis. Istud aūt mandatū de vsuris hꝫ vim
p̄cepti: vt pꝫ. ff. mādati. l. i. vbi hr̄ ꝙ siue vo
lo siue rogo siue oro siue intendo siue alio
quocūq3 verbo scripserit: mādati actio est.
hec ibi. Istud ergo mandatū de vsuris est
inuiolabilit̄ obseruandū: cū traditio eccl'ie
obliget ad p̄ceptū. vn̄. i. q. vij. c. Si q̄s oēm
traditionē eccl'iasticā scriptā vel nō scriptā
violat: anathema sit. Usura autem est om
nino prohibita ab ecclesia. Unde dist. xxiij.
c. his igitur. Lege patrum cauetur vt a vul-
gari vita seclusi a mundi voluptatibus se
abstineant. vsuris nequaq̄ incumbāt. neq3
turpiū occupatōnibus lucroꝝ. neq3 fraudi
bus cuiusq3 studium appetant. amorem pe
cunie quasi materiam cunctorum criminū
fugiant. Hec ibi. Secundo: quia inducit
dei maledictionē. Nā vsurarius est in pun-
cto legis filij regis vngarie. ex̄ de voto ⁊ vo
ti redemptione. c. licet. vbi dicitur ꝙ rex mo
riens obligauit filium suum ad eundꝫ ad
terram sanctam pro eo dans ei maledictio
nem nisi hoc faceret ⁊ priuans eū paterna

heredidate. Sic in ꝓposito de⁹ vult ꝙ ꝗlibet
vadat ad terrā viuentiū ꝑ viā mandatoꝝ
vt dr̄ Math. xix. Si vis ad vitā ingredi: ser
ua mandata. ⁊ precipue mandatū de non
exercendis vsuris. q̇d si q̇s nō seruauerit: in
cidet in illud. ps̄. Maledicti q̇ declinant a
mādatis tuis. Tertio: qꝛ ducit ad eternā
dānationē. Nā ex̄ de vsuris. c. qꝛ frustra leg̃
auxiliū inuocat: q̇ cōmittit in legē. Statui-
mus vt si q̇s vsurari⁹ a nobis impetrauerit
litteras super restituendis vsuris vel fructi
bus cōputatis in sortē. nisi ip̄e pri⁹ restitue
rit vsuras quas ab alijs nosciť recepisse: au
ctoritate litterarū ip̄arū nullaten⁹ audiať.
hec ibi. Eodē mō nec in curia dei aliq̇d im-
petrabit q̇d ei valeat nisi pri⁹ restitutis vsu
ris ⁊ alijs male ablatis ⁊ acq̇sitis: qꝛ vsura
ri⁹ nō vere penitet nisi vsuras restituat. vñ
xiiij. q. iiij. c. Quid dicā de vsuris quas etiā
ip̄e leges ⁊ iudices reddi iubēt ⁊c̄. Licet ei
q̇ nihil hꝫ nō teneať ad restitutionē ꝺm fo-
rū mūdi: vt. xiiij. q. vi. c. si res aliena. vbi dr̄.
Nō remitteť pctm̄: nisi restituať ablatū. si
vt dixi restitui pōt. hec ibi. tm̄ ꝺm iudiciū dei
nunq̄ꝫ intrabit in vitā eternā donec ꝑfecte
fuerit satisfactū. si nō in bonis ťpalib⁹ saltē
in bonis sp̄ualib⁹. Pꝫ rōne: auctē: ⁊ exēplo
Rōne sic: qꝛ merces eterna dať oparijs ex
ꝓprio ⁊ iusto labore. ꝟ vsura ē op⁹ iniustū
⁊ laboꝛ infect⁹ ergo ⁊c̄. Auctē sic. xiiij. q. vi.
c. si res aliena. dr̄ sic. Quia si nō est vñ red-
dat ablatā pecuniā: tm̄ dū eā per molestias
corpales reddere cōpelliť pctī quo male ab
lata est penas luit. h̄ ibi. s. aut ꝑ verā pniāꝫ
in hoc mūdo: aut ꝑ penas purgatorij. Ma
thei. xviij. Nō exibis inde donec reddas vs-
q̄ꝫ ad nouissimū quadrantē. Exemplo sic.
Legiť in vitis fratrū nostroꝝ p̄dicatoꝝ ꝙ
quidā frater p̄dicatoꝛ antiqu⁹ magne repu
tatiōis ⁊ opiniōis in vulgo: ad multas mis
sas se obligauerat accepta elemosyna ꝓ q̇
bus nō satisfecerat duꝫ hic viueret. Morti
aūt appropinquās de licētia prioris obliga
uit quendā fratrē ad orandū ꝓ eo: cui ꝓmi-
sit in breui apparere ⁊ statū suū ei reuela-
re. Quo mortuo tardauit frater ille mortu⁹
per annum anteq̄ꝫ huic viuenti appareret.
Elapso itaq̄ꝫ anno apꝑuit frater iste mor-
tuus ei: q̇ quotidie ꝓ eo missam celebraue
rat: a quo sciscitat⁹ cur tādiu tardasset. Rñ
dit. Charissime frater scio quoniā omī die
pro me celebrasti: ꝟ misse tue applicate sūt
eis pro quib⁹ obligabar. gratias deo: quia
vice mei pro creditoribus meis satisfecisti.
Amodo pro me ora: quia exaudieris ⁊ li-
berabor a penis purgatorij. Quod cū fecis-
set: apparuit ei ille frater mortu⁹ cū magno
lumine angelis comitantib⁹ gratias agēs
fratri viuēti. ⁊ sic disparuit. Quarto: quia
habet multiplicē falsam excusationeꝫ. vna
est legis commissorie: tali pacto. Obligo ti
bi pign⁹ tale. i. rē mobilē vel hypothecā. i. i-
mobilē ꝓ tanta pecunia ad talē diē hoc pa-
cto: ꝙ nisi soluā tibi tali die res tibi obliga-
ta sit semper tua. Ista est pactio illicita: ⁊ ē
frequenter inter vsurarios ⁊ indigentes in
quo non solū delinquunt in spe vsurarum
qꝛ sperant ꝙ res illa eis remanebit: ꝟ etiaꝫ
faciunt se similes ⁊ socios dyabolo qui spe
rat ꝙ anime remanebunt sibi in morte ho
minū. vult autē lex. C. de pactis pignoꝝ. l. vl.
ꝙ pign⁹ in die vendať ⁊ creditoꝛ tantū ac-
cipiat quantū mutuauit cōputando fruct⁹
ꝑceptos ⁊ residuū reddat debitori. Alia ex
cusatio ē locatiōis. Sūt em̄ q̇ bouē vel aliō
animal realiter vendūt: sed qꝛ emptoꝛ sta-
tim soluere nō pōt: cari⁹ vendunt bestiam
vel bladū vel quodcūq̄ꝫ aliud rōne dilatio
nis solutionis ponentes certū terminū so-
lutionis dicentes ꝙ tantū recipere possunt
pro locatione illi⁹ bestie ad talē diē quantū
accipiūt vltra verū valorē eiusdē. Cōcedo
ꝙ licitū esset si bos esset illoꝝ ⁊ esset tradi
tus ꝑ modū locati ⁊ conducti: ita ꝙ si casu
fortuito moreret in custodia conductoris
ꝙ esset mortuus locatori ⁊ non conducto
ri. ff. locati. l. ex ꝯducto. §. vltimo. Sed in ca
su isto moriť illi cui tradiť: ideo nō est con
ductio ꝟ emptio. Et quicquid recipiť vltra
verū valorē recipiť rōne dilatiōis solutio-
nis. ⁊ est vsura in omni tali dilatione cuius
cūq̄ꝫ emptionis ⁊ venditiōis. ex̄ de vsuris.
c. ꝯsuluit. vbi dr̄ sic. Huiusmodi hoīes ꝓ in
tentione lucri quā hn̄t: cū oīs vsura ⁊ sup-
abundantia ꝓhibeať in lege iudicandi sūt
male agere: ⁊ ad ea que taliť sunt accepta
restituēda in aīarū iudicio efficaciť inducē
di. h̄ ibi. Nā expectatio p̄cij soluēdi hꝫ rōnē
mutui. vñ q̇cq̇d vltra verū p̄ciū ꝓ hui⁹ expe
ctatione exigitur: est quasi preciū mutui q̇d
pertinet ad naturam vsure ⁊c̄.

Quarto declarať eadeꝫ
ꝯclo testimonio leg̃ eccl'iastice: ⁊ h̄ q̄drupl'r.
Primo beat⁹ Greg̃. vt hr̄ dist. xlvij. c. de petro
insuper ad nos ꝑuenisse cognoscite: qꝛ sole

dos dedit ad vsuras qȯ vos oportet cum
om̄i subtilitate perq̄rere. ⁊ si ita constiterit:
aliū eligite ⁊ ab hmōi vos p̄sona sine mora
suspēdite. Nā amatorib⁹ vsurarū nulla rōe
man⁹ imponim⁹. hec ibi. Scḋo btūs Hie
rony. sup Ezech. dic̄. vt hr̄. xiiij. q. iij. ca. Pu
tant q̇dā vsuras tm̄ esse ī pecunia qȯ preui
dens diuina scriptura om̄is rei aufert; sup-
abūdantiā vt plus non recipias q̄ȝ dedisti.
Itē alij p̄ pecunia fenerata solēt munuscu-
la diuersi generis accipe ⁊ nō intelligūt scri
pturā vsurā appellare. supabūdantiā q̇cq̇d
illud est si ab eo qȯ dederint plus receperīt
hec ibi. Tertio btūs Ambrosi⁹ de nabuthe
dic̄ sic. vt habet. xiiij. q. iij. ca. Plerīqȝ fugiē-
tes p̄cepta legis cū dederint pecuniā nego
ciatorib⁹ nō in pecunia vsuras exigunt: s̄ de
mercib⁹ eoꝝ tanq̄ȝ vsurarū emolumēta per
cipiūt. Ideo audiāt q̇d lex dicat. Neqȝ inq̇t
vsurā escarū accipies neqȝ oīm rerū. Item
esca vsura est ⁊ vestis vsura est ⁊ qȯcunqȝ
sorti accedit vsura est. ⁊ qȯ velis ei nomen
imponas vsura ē. hec ibi. Quarto beatus
Aug. sup ps̄. xxxvij. dic̄ vt habet. xiiij. q. iij.
ca. Si feneraueris hoī. i. si tu mutuū dede-
ris pecuniā tuā a quo plus q̄ȝ dedisti expe-
ctes nō pecuniā solā sed aliq̇d plus q̄ȝ dedi
sti. siue illud triticū sit siue vinū siue oleum
siue qȯlibet aliud si plus q̄ȝ dedisti expectes
accipe fenerator es ⁊ ī hoc reprobādus nō
laudādus. hec ibi ⁊c̄. Quia vero pctm̄ vsure
xl. modis aīam infelicē detinet. ideo. xl. die-
bus ieiunam⁹. scȝ. Prīo cōiter ad vsuram
prestando. Nam cōitas alicui⁹ ciuitat̄ que
dat pecuniā ad vsurā ⁊ om̄es ciues quoꝝ
auctoritate ⁊ cōsilio fit vsurarij sunt. Eodē
modo si recipit pignora ⁊ fruct⁹ eoꝝ nō cō
putat in sorte. ex̄ de vsuris. ca. cōquest⁹. Idē
est de his q̇ prohibere p̄nt ⁊ nō p̄hibent q̄
nolūt alijs displicere. extra de snīa excōi. ca.
quāte. Secundo in lucro sp̄ando. Cuȝ em̄
sub spe lucri accipiēdi mutuat pecuniā alias
nō mutuatur⁹: quicq̇d postea etiā gratis ac
cipiat vsura ē siue sit pecunia siue aliud. ex̄
de vsuris. c. cōsuluit in p̄ncipio. Tertio pe
cuniā suā vsurario cōmodādo. Nā si q̇s cō
mittit pecuniā suā vsurario nō habēti alias
vn̄ vsuras exerceat est causa culpe illi⁹. Sic̄
q̇ deponit gladiū apud furiosuȝ vel virginē
cōmittit luxurioso peccat. Quarto de vsura
occulte participādo. sicut q̇ hac intentiōe
cōmittit pecuniā suā vsurario vt inde p̄ vsu
ram aliq̇d lucret cum det materiā peccādi
ipse etiā existit particeps culpe ⁊ sic nō eua
dit penā ⁊c̄. Quinto aliq̇d lucri expectan-
do. Si em̄ aliq̇s carius velit vendere res su
as q̄ȝ sit iustum precium vt de pecunia sol-
uēda emptorem expectet: manifeste vsura
cōmittit: q̄ hmōi expectatio precij soluēdi
habet rōne mutui. vnde q̇cq̇d vltra iustū p̄-
ciūm p̄ huiusmodi expectatōe exigit: est q̄si
preciū mutui qȯ p̄tinet ad rationem vsure
Sexto solutionē anticipando. Si em̄ ali-
quis emptor velit rem vili⁹ emere q̄ȝ sit iu-
stum preciū eo q̄ pecuniā ante soluit q̄ȝ res
possit ei tradi: est pctm̄ vsure: q̄ etiā ista an
ticipatio solutōis pecunie hȝ mutui rōnē cu
ius quoddā preciū est qȯ diminuit de iusto
precio rei empte. Si vero aliq̇s de iusto pre
cio velit diminuere q̄ pri⁹ habȝ pecuniā: nō
peccat vsurarie: eo q̄ pōt de suo facere q̇cq̇d
vult. Septimo p̄ pecunia mutuata aliq̇d
pignorādo. Nam si q̇s p̄ pecunia mutuata
obliget rem aliquā cui⁹ vsus precio estima
ri pōt. debet vsum illi⁹ rei ille q̇ mutuauit cō
putare in restitutōnē ei⁹ qȯ mutuauit. alio
q̇n si vsum illi⁹ rei sibi supaddi velit: idem ē
ac si acciperet pecuniā p̄ mutuo qȯ ē vsura
riūm: nisi forte esset talis res cui⁹ vsus sine
precio soleat cōcedi inter amicos. sicut p̄ȝ
de libro accōmodato alicui. Octauo aliū
ad mutuū obligādo. Sic̄ aliq̇s mutuat ali-
cui eo pacto vt ille sibi renūciet: qȯ est vsu-
rariū nā p̄ pecunia mutuata nihil ē exigen
dum vel expectandū nisi beniuolētie affect⁹
qui sub extimatōe pecunie nō cadit. Ex isto
aūt pōt p̄cedere spontanea mutuatio. Re
pugnat aūt ei obligatio ad mutuū faciēdū ī
posterū: q̄ etiā talis obligatio pecunia exti-
mari pōt. ⁊ iō licitū ē q̄ mutuāti vnū: simul
renūciet sibi aliud: s̄ nō licet eū obligare ad
mutuū in posterū faciēdū. Nono solutio-
nem fraudulent̄ nō p̄rogādo. Sic̄ credito-
res q̇ veniēte termīo solutōis nolūt ꝯcede-
re prorogatōnē termini: nisi data sibi pecunia
vel alio sibi eq̇pollenti: tales em̄ etiā si non
expresse exigant vsurarij sunt. ex̄ de vsuris
ca. cōsuluit. In iudicio em̄ aīe vsurarij cen-
sendi sunt ⁊c̄. Decio penā appositā nō re-
laxando. Contigit em̄ in ꝯtractu mutui ap
poni penā a iudice p̄p̄t ꝯtumaciā debitoris
puniendā: q̄ nō soluit in termīo. ⁊ iō si debi
tor pōt soluere ⁊ creditor nō est praue intē
tionis. s. vt faciat in fraudē vsurarū: pōt cre
ditor exigere penā. Si aūt debitor sine cul-
pa sua fact⁹ ē impotēs ad soluēdū: nō ē lici-

ces patrono suo:ita vsurari⁹ deo.vñ vsura-
rius est equus diaboli nõ credẽs aliũ mun
dum ꝙ sibi in hoc mũdo pecuniã deũ institu
it. Insup sic̃ pallor ẽ color auri:sic cor vsura
rij est auro coloratũ. Est eñ carnifex euisce
rando eũ cui prestat.ipe eñ ditatur ⁊ debi
tor depauperat̃. Est etiã barbitonsor:qꝛ ne-
dum radit:ſ; totũ depilat. Est latro dome-
sticus:qꝛ semp furat̃ ⁊ nõ fugit ad clamo-
rem eũ dr̃.ad latronẽ. Est ꝓditor:qꝛ tecũ cõ
uersat̃.mãducat:bibit:loquit̃:⁊ tui destru-
ctionẽ ⁊ dissipationẽ ꝓcurat. Preterea eq̃-
tatur a diabolo cui cũ calcarib⁹ multas dat
puncturas q̃ penetrãt vsq; ad interiora cor
dis ⁊ fiunt insanabiles. Prĩo ipm̃ excecat.
Sophonie.i.ambulabũt vt ceci: qꝛ dño pec
cauerunt ꝑ vsurã. Exemplũ. Quidã vsura-
rius intantũ insaniuit in vsuris vt prestaret
ducatũ volẽs prestare solidũ ⁊ scribebat in
quaterno decẽ volens scribere centũ. Vnõ
multũ ille ꝑdidit.ꝓpter qd̃ vocato filio ait.
Fili mi amodo ꝑ isto misterio nõ valeo.tu
onus hoc assume quo sumpto venit q̃dã sa
cerdos ad istũ vsurariũ vt sup cruce argen
tea mutuaret ei pecuniã. Rñdit vsurarius
Abi hinc furcifer.nõ presto ampli⁹ ad vsu-
ram ⁊ p̃cipue nõ prestarẽ sup cruce in q̃ pe
pendit saluator mũdi. Tũc presbyter abiẽs
aliũ q̃rebat.vsurari⁹ autẽ intra se dolẽs qꝛ
aliq̃d poterat lucrari:vocauit ad se sacerdo
tem ⁊ dixit. Intendo seruire deo ⁊ eccl̃ie ꝓ
salute aĩe mee.licet ego nõ ampli⁹ prestem
ad vsurã.tñ habeo quendã amicũ q̃ seruiet
vobis. Et misit sacerdotẽ ad filiũ suum ⁊c̃.
Secũdo ipm̃ fatigat.s.negocijs ⁊ laborib⁹.
paruz dormit:denarios somniat:spoliari ⁊
occidi se estimat: ꝓpt̃ vsuras timet ne cito
reluat̃ pign⁹ ab eo:osculat̃ pedes sc̃ti xp̃ofo
ri in die festo vt bene lucret̃. Tertio ipm̃ tri
bulat:videndo comestibilia nihil mãducat:
nihil bibit:nũq̃ꝫ in corde pacẽ habet:nec eti
am cũ familia. Quarto ipm̃ siti afficit:qꝛ to
tale suũ desideriũ ẽ lucrari denarios ⁊ non
põt satiari:nec ista sitis extingui. Quinto
cor ei⁹ cõstringit: qꝛ nũq̃ꝫ cõsentit reddere
etiã si stimul⁹ vxoris inclinet̃ intantũ:vt cũ
notari⁹ notat restitutionẽ ⁊ in presentia te-
stiũ petit an sit ꝯtent⁹ de annotatiõe.respõ
det cũ labore ita si moriar. Sexto sine arte
licita viuit.imo sic̃ poltrones seu lenones ⁊
galioffi volũt sine labore ⁊ sudore viuere.
Septimo abhominabilẽ reddit. Nã pueri
ad occursuz ei⁹ pauẽt ⁊ ipm̃ digito ostẽdũt
ac si esset diabolus. Octauo desperatum
facit:qꝛ nemo tam facile desperat sicut vsu-
rarius dicens poti⁹ velle stare ad mĩam dei
q̃ꝫ hoĩm. Nono obstinatũ inficit:qꝛ vsura
rius est peior iuda qui penituit se tradidisse
xp̃m ⁊ retulit denarios sacerdotib⁹ templi
vsurari⁹ ñō dolet qꝛ nimis cito morit̃ cũ vi
deant̃ ei dies pauci fuisse ad vsurã. Deci̇o
sceleratũ ꝯfirmat:in furtis:rapinis:ꝑdimẽ
tis adeo vt nihil boni faciat.nõ vadit ad ec
clesiam:nõ ad p̃dicationez:nõ ieiunat:festa
nõ celebrat:elemosynã paupib⁹ nõ dat:cuz
ꝓbis viris nõ ꝯuersat̃. Vndeci̇o ipm̃ ob-
uoluit ⁊ implicat tot curis:fantasijs ⁊ occu
pationib⁹ vt tandẽ moriens obliuiscat̃ sui.
Duodecimo p̃uilegiatũ onerat.tot eñ hꝫ
p̃uilegia penarũ inferni quot hꝫ q̃ternos ⁊
cedulas vsurarũ. Decimotertio gaudiũ in
morte ei⁹ tribuit.s.homib⁹.sicut ĩ morte por
ci,quilibet puer gaudet petendo portionẽ
eius ita in morte vsurarij vn⁹ dic̃.puniat̃ ĩ
inferno.ali⁹ dicit.diabol⁹ habeat aĩam ei⁹.
qm̃ multa depredat⁹ est mihi ⁊c̃. Decimo
quarto ab omĩb⁹ sanctis ipm̃ separat:quia
null⁹ sanct⁹ ꝑ ipõ intercedit vt aĩa ei⁹ salue
tur:ſ; eternis ignib⁹ cruciet̃. Decimoq̃nto
ab omĩ creatura ꝓpulsum in stabulũ infer-
ni collocat,qꝛ pugnabit orbis terrarũ cõtra
insensatũ. Ne tñ belial in argutijs suis glo
rietur docebo te quo pacto rñdeas. Ad p̃
mum dic q̃ꝫ recõpẽsatio alicui⁹ beneficij põt
fieri dupliciť. Vno modo ex debito iusticie
ad qd̃ aliq̃s ex certo pacto obligari põt.⁊ h̃
debitũ attendit̃ ſm quãtitatẽ bñficij qd̃ q̃s
accepit. Et ido ille q̃ accepit mutuũ pecunie
vel cuiuscũq; similis rei cui⁹ vsus ẽ ei⁹ con-
sumptio non tenet̃ ad pl⁹ recõpensandũ q̃ꝫ
mutuo accepit.vnde ꝯtra iusticiã ẽ si ad pl⁹
reddendũ obliget̃. Alio modo tenet̃ q̃s ad
recõpensandũ bñficiũ amicitie in quo mag̃
cõsiderat̃ affect⁹ ex quo aliq̃s bñficiũ cõtu
lit q̃ꝫ etiã quãtitas ei⁹ qd̃ fecit.⁊ tali debito
non cõpetit ciuilis obligatio ꝑ quã inducit̃
quedã necessitas vt nõ spõtanea recõpensa
tio fiat. Ad secundũ dic q̃ꝫ leges hũane di
mittunt aliq̃ p̃ctã impunita ꝓpt̃ cõditõnes
hoĩm impfectorũ in quib⁹ multe vtilitates
impedirent̃ si oĩa p̃ctã districte ꝓhiberent̃
penis adhibitis. Et ideo lex hũana vsuras
cõcessit nõ q̃si estimans eas esse ſm iustici-
am:ſ; ne impedirent̃ vtilitates multoꝝ. vñ
in ipõ iure ciuili dr̃ q̃ꝫ res que vsu cõsumun
tur:neq; rõne naturali:neq; ciuili recipiunt

vsumfructū: neqȝ em̄ portat: ſ q̄ſi vſumfru-
ctū cōſtituit ꝯcedēs. ſ. vſuras. Et pħs natu
rali rōne ductus dic̄. i. politicoꝝ ꝙ vſuraria
acq̄ſitio pecuniarū eſt maxime pꝛet̄ naturā
Ad tertiū dic ꝙ iudeis ab extraneis vſu-
ram accipe fuit nō cōceſſum q̄ſi licitū: ſ per-
miſſum ad maiꝰ malū vitandū. ne ſcȝ a iu-
deis deū colētibꝰ vſuras acciperēt ꝓpt̄ aua
riciā cui dediti erāt. vt dr̄ Eſa. lvi. i fine. Qō
aūt in premiū ꝑmittit̄ fenerabis gentibus
multis ⁊c̄. Fenꝰ large accipitur ibi ꝓ mutuo.
Ecc̄. xxix. Multi nō cauſa neq̄tie nō fenera
ti ſunt. i. nō mutuauerūt. Promittit̄ ḡ in ꝓ-
miū iudeis abūdantia diuitiarū ex q̄ cōtin-
git ꝙ alijs mutuare poſſint. Ad q̄rtū dic
ꝙ vſura ibi metaphorice accipit̄ ꝓ ſuperexcre
ſcentia bonoꝝ ſpūaliū q̄ exigit deꝰ a nob̄ vt
in bonis acceptis ab eo ſemꝑ ꝓficiamꝰ qd
eſt ad vtilitatē nr̄am ⁊ nō eiꝰ. Tūc aīa gra
tias agēs deo ⁊ ſuis doctoribꝰ de tā notabi
li declaratōe: abijt domū in pace Amen

Sabbato ſecunde dn̄ice quadrageſime
Ser. xviij. de fortuna ꝓſpera ⁊ aduerſa.

Urgens venit ad
patrē ſuū. Luc̄. vi. Hodie aīa
ſimplex fidelis ⁊ deuota ac-
ceſſit ad eccl'iam ⁊ audiens
miſſam tam ex lectiōe ꝓphie Gen̄. xxvij. q̄
ex euāgelio aduertit vnam ꝯcluſionē valde
notabilē. ſcȝ. Magis ꝓficit hoī ad ſalutem
tuendā fortune aduerſitas: q̄ tꝑalis eiꝰ ꝓ-
ſperitas. Ratio iſtiꝰ cōcluſionis eſt iſta: qꝛ
fortuna ꝓſpera fallit hoīem ⁊ a vero bono
ſeducit. aduerſa aūt ſemper veritatē manife
ſtat ⁊ ad deū reducit. vn̄ Boetiꝰ li. ij. de con
ſola. dic̄. Ego plꝰ homībꝰ reoꝛ aduerſam q̄
ꝓſperā ꝓdeſſe fortunā. Illa ſemꝑ ſpecie fe
licitatis blanda mentit̄. hec ſemꝑ vera ē: illa
fallit. hec inſtruit. poſtremo felix a vero bo-
no blandimentis deuios ducit aduerſa ple
rumqȝ ad vera bona reducēs ilico retrahit.
hec ille. Sciēdū ꝙ ꝓſperitas ſeculi ē tāq̄
memoria vniꝰ diei ꝑtereuntis. vt dr̄ Sap̄. v.
Nā hoſpes q̄ tm̄ vno die manet in domo ⁊
ſtatim recedit: cito tradit̄ obliuioni ab eis q̄
illū receperūt ⁊ alios cōtinue nouos recipi
unt. Sic mūdus eſt q̄ſi hoſpes q̄ nouos ho
ſpites receptat ⁊ receptos emittit a domo
Eccl'ſ. i. Generatio preterit ⁊ generatio ad
uenit: terra aūt in eternū ſtat. Talis hoſpes
multa agit. Primo vſum domꝰ ⁊ vtenſiliū
ſuoꝝ concedit hoſpitibus ⁊ nō dominium,
Sic mūdus homī vſum rerū mūdialiū con
cedit non dominiū. vnde nihil ſecū ꝑmittit
aſportari: ſ cū illis cū q̄bus intrauit etiam
exibit. Eccl'ſ. v. Sicut egreſſus eſt nudꝰ de
vtero mr̄is ſue: ſic reuertet̄ ⁊ nihil ſecū affe
ret de labore ſuo. Et. i. Thimo. vi. Nihil intu
limus i hunc mūdū. haud dubiū. qꝛ nec au-
ferre q̄d poſſumꝰ. Secūdo hoſpes ſucceſ-
ſiue vendit diuerſis idē. Mundat em̄ came
ram ⁊ denudat vt hoſpes emat paleā: ⁊ cū
receſſerit iterato camerā denudat vt eaſdeȝ
paleas aliꝰ de nouo emat. Sic mūdus ideȝ
ſucceſſiue vendit diuerſis. Tertio hoſpes
nō ꝑmittit hoſpitē ſuū meliora emere extra
hoſpitiū ſuū. vn̄ licȝ panis aut vinū ſint me
liora apud vicinū non tm̄ ꝑmittit illa cōpa-
rare: ſ poſtq̄ hoſpitiū ſuū acceptauit q̄cq̄d
neceſſariū eſt ab ipſo emet. Sic mūdꝰ non
ꝑmittit gaudiū celi emere nec delitias extra
mūdū exiſtētes licȝ ſint meliora: qꝛ nō vult
lex mūdi ꝙ hō largiat̄ elemoſynas: ſ ꝙ ex
pendat circa delitias ⁊ circa pōpas. Greg
li. xiiij. mora. c. xiij. dic̄. Deſideriū celeſtiū ne
ſciunt q̄ coꝛ in voluptatibꝰ terrenis defigūt
Quarto hoſpes pulchrū vultū facit ⁊ obe
dit ꝓ oīa ⁊ ſeruit: ſ in fine ſtrictiſſimū com
putū exigit. Sic mūdus facit homī vultum
placidū. vt fecit iudas xp̄o. vn̄ Augꝰ. i epl'a
ad dioſcoꝝ dic̄. Mūdus iſte periculoſioꝛ ē
cū eſt blandus q̄ cū moleſtꝰ: ⁊ magis cauen
dus ē cū ſe diligi q̄ cū ſe admonet cogitqȝ
cōtemni. Quinto hoſpitē abeuntē ⁊ nō re
uerſurū obliuioni perpetue tradit. Eccl'i. xi.
Malicia obliuionē faciet luxurie. et Sap̄.
ij. Nomē noſtrū obliuionē accipiet ꝑ tēpus
⁊ nemo habebit memoriā operū noſtroꝝ
Proſperitas itaqȝ mūdi ē valde fallax. vn̄
ex ꝓuerbijs ſapiētū dr̄. Fortuna vitrea ē q̄
cū ſplendet frangit̄. Fortunā citiꝰ reperies
q̄ retineas. Male itaqȝ gerit̄ q̄cq̄d ſub for-
tune fide gerit̄ hec ibi. His intellectis aīa
exiuit ab eccl'ia vadens domū cuȝ ꝓpoſito
cauēdi a felicitate ⁊ proſperitate fortune ⁊
ſuſtinēdi aduerſitates ⁊ tribulatōes huius
ſeculi cū magna patiētia ob remiſſionē pec
catoꝝ ſuoꝝ. Et ecce belial intēdens eā ab h̄
ꝓpoſito reuocare ait. O aīa ſimplex q̄ faci
le deciperis tā leuit̄ credēdo. Uolo tibi oſtē
dere ꝙ meliꝰ ꝓficit ad ſalutē tuā ꝓſperitas
fortune q̄ aduerſitas. Primo ſic. Inter ea
que plurimū ꝯferūt ad ſalutē tuā eſt elemo
ſyna q̄ fit de bonis temporalibꝰ. vt dicitur
Tobie. iiij. Ex tua ſubſtātia fac elemoſynaȝ

ꝛ noli auertere faciẽ tuã ab vllo paupe. Ita
eñi fiet vt nec a te auertat̃ facies dñi. ß hõ
nõ põt abũdant̃ facere elemosynã nisi for-
tuna ꝓspere succedat. qꝛ ex aduersitate cõ-
tingunt guerre: fames: ꝛ tpa aduersantia q̃
oĩa bona auferũt. ergo ꝛc̃. Secũdo sic. Edifi
care ecclesias: cõstruere altaria: ꝛ capellas
facere paramẽta: calices: ꝛ missalia: est opꝰ
religionis ꝛ cultꝰ diuini qd̃ maxime ptinet
ad salutẽ aĩe. i. Esdre. i. c. Surrexerunt pnci
pes patruʒ de iuda ꝛ loĩs cuiꝰ deꝰ suscitauit
spm̃ vt ascenderẽt ad edificandũ templum
dñi in hierl'm ꝛc̃ sed illa nõ pñt fieri aduer
sante fortuna ß ꝓspere succedẽte: qꝛ in ad-
uersitate ista destruunt̃. vt pʒ de nabuch. q̃
ciuitatẽ hierl'm subuertit ꝛ templũ destru-
xit. vt dr̃. iiij. Reg. vlti. ergo ꝛc̃. Tertio sic
In ꝓsperitate succreuit fides xpiana. ps̃.
Prosperũ iter faciet nobis deꝰ salutarium
nostroꝝ. q̃ in aduersitate deficiebat. Etiaʒ
nunc stat que tpe ꝑsecutiõis antichristi de-
ficiet. Matth. xxiiij. ergo ꝛc̃. Quarto sic.
Obligatꝰ restituere alienũ restituere põt ĩ
ꝓsperitate ꝛ nõ in aduersitate: ß talis resti-
tutio ẽ necessaria ad salutẽ. xiiij. q. vi. c. si res
aliena: ergo ꝛc̃. Aĩa vero abijt tristis que-
rens ꝛ consulens legis doctores. Cui mox
obuiauit moyses a qua cũ cognouisset cau
sas mestitie sue ꝯfortãs eã ait. Ego ostẽdã
tibi ꝯclusionẽ tuã esse verã testimonio legꝭ
quadruplicis. scʒ.

Legis naturalis.
Legis diuinalis.
Legis prophetalis.
Legis humanalis.

Primo testimonio legis

naturalis. ꝛ hoc q̃druplicit̃. s. per rõnes na-
turales. ꝑ phos morales ꝑ poetas. ꝑ exem
pla gẽtiliũ. Primo ꝑ rõnes naturales sciẽ
dum ꝙ ꝓsperitas mũdana magis est fugi-
enda ꝙ amplectẽda q̃druplicit̃. Primo qꝛ
amicitiaʒ hoĩm occultat. In ꝓsperitate eñi
nescit̃ q̃s sit amicꝰ. Sen̄. Prosperitas ami
cũ inuenit: aduersitas ꝓbat. Exẽplũ canis
homĩ bñ vestito applaudit ꝛ nudum ledit.
Etiã hoĩem sibi necessaria tribuentẽ inseq̃-
tur quẽ alias persequit̃: sic hõ in ꝓsperitate.
Prouerb. xx. Multi colunt ꝑsonã potentꝭ ꝛ
amici sunt dona tribuentꝭ. ps̃. Confitebitur
tibi cũ bñfeceris ei. Et Boe. li. ij. de ꝯsola. di
cit. An hoc etiã int̃ minima existimãdũ pu
tas ꝙ amicoꝝ tibi fideliũ mẽtes hec aspera

hec horribilis detegit. hec tibi certos soda-
liũ vultꝰ ambiguosq; secernit. Illa discedẽs
suos aufert. tuos relinq̃t. Scd̃o pestilentiã 2
criminũ excitat. Homo eñi q̃ est in ꝓsperita
te facilit̃ hʒ cor inclinatũ ad pctã. Nã ꝑ sup
biã eleuat̃ similis aranee q̃ tpe sereno facit
alte telas suas, ꝛ in tẽpore turbido submisse
Ouidiꝰ li. ix. methamorpho. dic̃ ꝙ ĩ hyꝑbo
rea regione ẽ aqua cuiusdã lacꝰ in q̃ balnea
ti cõuertunt̃ in volucres. Sic hoĩes q̃ sunt
in serenitate ꝓsperitatis faciũt telã vitioꝝ
in altũ ꝑ supbiam. Et q̃ in lacu ꝓsperitatꝭ se
balneãt. mutant̃ in volucres. i. in viros sup
bos dimittentes hũilitatẽ. Dan. iiij. Cor eiꝰ
ab hũano mutet̃ ꝛ cor fere detur ei. vñ Pe
trus rauẽnas dic̃. Res inq̃eta ẽ felicitas q̃
alios in supbiã erigit. alios ꝑ luxuriã dissol
uit: hos inflãmat: hos dissoluit: oẽs destru-
it ꝛ eleuat. hec ille. Prosperitas cor ꝑ auari
ciã inflãmat. Nã, estas qd̃ ẽ tempꝰ abũdãs
fructibꝰ ẽ feruẽtissimũ. Pliniꝰ dic̃ ꝙ formice
q̃ obseruãt illud tp̃s pre calore cauernas su
uas introeũt. Sic tpe ꝓsperitatꝭ vbi diuitia
rũ abũdat ardor: auaricia ampliꝰ calefacit
cauernã terrenoꝝ. Apoc. xvi. Angelꝰ effu-
dit phiolã suã in sole ꝛ datũ ẽ ei estu affige
re hoĩes. Sol signat splẽdorẽ terrene ꝓspe
ritatis in quo angelꝰ sathane phiolã auari
cie effudit ꝛ hoĩes estu maloꝝ desideriorũ
affligit. Iudi. viij. Venit estꝰ sup ca. e. ꝛ mor
tuus est ꝛc̃. Prosperitas etiã ꝑ carnis imũ
diciã cor coinq̃nat. Sic aer infectꝰ corrũpit
aĩalia ꝛ equus impinguatus recalcitrat: sic
caro in ꝓsperitate. vñ Dauid in ꝓsperitate
adulteriũ cõmisit. ij. Reg. xij. Aug. Prospe
ritas mũdi hʒ asperitatẽ: iocũditas nudam
volũtatẽ. Prosperitas ꝑ mentꝭ incõstantiã
cor diuariat ꝛ eneruat. Est eñi ille fons qui
in eo se balneãtes cõuertit in feminas: quia
fortes effeminat. Prouerb. i. Prosperitas
stultoꝝ perdet illos. Salustiꝰ ĩ Catilinario.
Fortuna simul cũ moribꝰ ĩmutat̃. Tertio 3
debilẽ existentiã declarat. Est eñi similis te
le aranee q̃ cuʒ difficultate cõponit̃ ꝛ facile
dissoluit̃. Et sicut nubes q̃ hoĩeʒ refrigerat:
ꝛ tñ modico calore fugat̃. sic potentiores ꝛ
feliciores infortunijs subijcit ꝛ miseriores
facit. vñ Sen̄. de tranq̃llitate animi dic̃. No
li tranq̃llitati cõfidere. In momẽto eñi ma
re euertit̃ ꝛ eodẽ die quo nauigia luctantur
absorbent̃. Et Boe. li. i. de cõsol' dic̃. Quã-
tas rerũ lubrica versat fortuna vices. Pre-
mit insontes debita sceleri noxia pena. At

peruersi residēt celso mores solio. sanctaqꝫ
calcant. Latet obscuris cōdita virtꝰ clara te
nebris. Quarto animi sapiām obfuscat.
Est enī ꝓsperitas similis fonti ethiopie qui
potantibꝰ ex eo obliuionē inducit. sic ꝓspe-
ritas semel potata obliuionem dei ⁊ ꝓximi
adducit. vñ Claudianꝰ in mīori dic̄. Dissua
sor honesti Luxus ⁊ hūanas oblimat co-
pia mētes. ⁊ sic pꝫ de ꝓsperitate. Quātuꝫ
ad phos morales sciēdū ꝙ valde ꝑtimescē
da est felicitas ⁊ ꝓsperitas fortune. ⁊ hoc q̄
druplicit̄. Prīo rōne falsitatis. vñ Boe. li.
ij. de cōsola. dic̄. sic. An p̄ciosam q̄s extimet
felicitatē abiturā. An cara sit fortuna p̄ñs
nec manendi fida ⁊ cuꝫ discesserit allatura
merorē. Non q̄ȯ ante oculos situꝫ ē sufficit
intueri. rerū exitꝰ prudētia metit̄ ꝙ multis
amaritudinibꝰ humane felicitatis dulcedo
respersa ē que ⁊ si fruenti iocūda videat̄: tñ
quo minꝰ abeat cū velit retineri nō pōt. hec
ille. Scdȯ rōne ambiguitat̄. vñ Señ. ep̄la
viij. dic̄ sic. Vitate ꝗ quecūqꝫ vulgo placēt.
Ad oīe fortuitū bonū suspiciosi pauidiqꝫ
subsistite. Nam ⁊ fera ⁊ piscis aliq̄ spe oble
ctante decipit̄. Munera illa fortune putat̄
Insidie sunt. Quisq̄s ꝗ agere vitā tutā vo-
let viscata ista beneficia deuitet. In p̄cipiti
cursus iste deducit. Huiꝰ eminent̄ vite exitꝰ
cadere ē. Scitote tā bñ hoīeꝫ culmo tegi ꝙ
auro. Cogitate nil p̄ret̄ animū eē mirabile
cui magno nihil magnū ē. Nō ē tuū fortūa
q̄ȯ fecerit eē tuū. Et li. vij. de naturalibꝰ q̄sti
onibꝰ di. sic. Nescit fortuna q̇escere. let̄ gau
det tristia miscere. Itaqꝫ secūdis nemo con
fidat. aduersis nemo deficiat. Alterne sunt
vices rerū. hec ille. Tertio rōne mutabilita
tis. vñ Tull. li. i. de officijs dic̄ sic. Panetiꝰ
auditorē suū ⁊ familiarē Africanū solitum
ait dicere. vt equos ꝓpt̄ crebras ꝯtētōes p̄
lioꝝ ferocitate exultātes. domitoribꝰ trade-
re solēt vt his faciliorībꝰ possint vti: sic hoīes
secūdis rebꝰ efferatos sibiqꝫ p̄sidētes tāꝙ
in gyrū rōis ⁊ doctrine duci oportet. vt ꝓspi
ciant rerū hūanarū imbecillitatē varietatē
fortune. In rebꝰ aūt ꝓsperis supbia fugien
da ē ⁊ arrogantia. Nā vt aduersas res sic ⁊
secūdas īmoderate ferre leuitat̄ ē. hec ille.
Quarto rōne aduersitat̄. vñ Juliꝰ celsus
li. i. dic̄ sic. Cōsueuit deꝰ īmortalis q̊ grauiꝰ
hoīes excōicatione reoꝝ doleāt quos ꝑ
scelere eoꝝ vlcisci noluit. his secūdiores in-
terdū res ⁊ diuturniorē impunitatē ꝯcede-
re. Fortuna plerūqꝫ eos q̄s plurimis bñfi-
cijs ornauit: ad duriorē casū reseruat. Quā
tū ad poetas sciēdū ꝙ felicitas ⁊ ꝓsperitas
fortune nō ē appetēda ꝓpt̄ q̄ttuor. Prīo
rōne breuitat̄. vñ Ouidi. li. de ponto dic̄ sic.
Oīa sūt hoīm tenui pēdētia filo. Et subito
casu q̄ valuere ruūt. Ludit ī hūanis diuina
potētia rebꝰ. Et certā p̄ñs vix hꝫ hora fideꝫ
Itē. Fortuna miserrima tuta est. Nā timor
euētꝰ deterioris abest. Et li. iiij. tristiū dic̄ sic
Passibꝰ ambiguis fortuna volubilis errat
Permanet ī nullo certa tenaxqꝫ loco. Sꝫ
mō leta manet. mō vultꝰ sumit acerbos. Et
tñ cōstās ī leuitate sua ē. Largit̄ q̊dcūqꝫ li
bet fortuna rapitqꝫ. Est gracilis subito qui
mō grossus erat. Scdȯ rōe grauitat̄. Vñ
Señ. tragedia. ij. dic̄ sic. Nulla sors longa ē
dolor ac voluptas Inuicē cedūt. breuior vo
luptas Ima ꝑmutat. leuis hora sūmis. Il-
le q̄ donat diadema fronti Quē genu nixe
tremuere gētes Anxiꝰ sceptrū tenet ⁊ mo-
uētes Cūcta diuitias metuitqꝫ casus. Mo
biles rerū dubiūqꝫ tp̄s. Ex q̊ pꝫ ꝙ fortuna
eleuat miseros ad ꝓspera ⁊ fortunatos dep̄
mit ī aduersa. Et tragedia. iiij. dic̄ sic. Quāti
casus hūana rotāt: Minor ī paruis fortūa
furit. Leniusqꝫ ferit leuiora deꝰ. Seruat pla
cida obscuros q̇es. Prebetqꝫ senes casa se
curos Admota ethereis culmīa duros sedi
bus excipiūt nothos. Insani boree minas
ymbri ferūqꝫ choꝝ. Raros patit̄ fulminis
ictꝰ Humida vallis. Nō capit vnqꝫ magnos
metꝰ Hūilis tecti plebeia domus. Circa re
gna tonat Volat ābiguis mobil̄ alis Hora
nec vlli p̄stat velox Fortūa fidē. Res hūa-
nas ordine nullo Fortuna regit. spargitqꝫ
manu Munera ceca peiora fouēs. Vincit
sctōs dira libido. Fraus sublimi regnat in
aula. Tradere turpi fasces pp̄lus Gaudet.
eosdē colit atqꝫ odit. Tristis virtꝰ ꝑuersa tu
lit Premia recti. Castos sequit̄ mala paup
tas vitioqꝫ potēs regnat adulter. O vane
pudor falsumqꝫ decꝰ. Ex q̊ pꝫ instabilitas
fortune q̄ actꝰ hoīm nō premiat̄ iuxta meri
ta. Tertio rōne desperabilitatis. Nam fortuna ꝓspera cū hominē relinquit eū ad de-
sperationē inducit. Vñ Therentiꝰ in phor
mione dicit. Dum maxime homī secunde
sunt res. Tunc maxime eum meditari opor
tet quo pacto aduersaꝫ erumnam ferat. ne
quid animo sit nouum. Et sic quicquid pre
ter spem eueniet in lucro deputare. Et in a-
delphis dic̄ sic. Ita vita est hominuꝫ quasi
cū ludat tesseris. Illȯ q̄ȯ maxīe iactu ē opꝰ

non cadit forte. Ut illud qđ cecidit corrigas arte. Quarto rōne penalitatꝭ. maxima eñ pena est fuisse felicē ⁊ post deuenisse ad miseriā. vñ Gaufredus in poetria noua dicit sic. Nulla fides rerū: sequit̄ post mella venenū. Et claudit nox atra diē. nebuleqꝫ serenū. Omnibꝰ ne crede tuis si tpe paruo Illuxere tibi. mox sūt clausura serenū. Turbida fata diem ducētqꝫ crepuscula noctem Quo magis optat̄ magis effluit. oīa lapsū Spondēt ⁊ citiꝰ sunt ꝓspera prompta ruine. Insidias semꝑ ponit sors aspera blāde Anticipatqꝫ fugā melior fortuna repente. Syrenas exemplar habe docearis in illis Casibꝰ in letis semper peiora cauere. Item Res fortuna secūdas Imperat eē breues breuis ē distātia leti Ominis ⁊ mesti. nox est vicina diei. hec ille. Quantū ad exempla gentiliū sciendū ꝙ vt Valeriꝰ dic̄ li. ix. Humane vite cursus. ꝓut fortuna gubernaculū rexit modo aspero. modo tranqllo. motu ꝑagit̄: spe semꝑ minor. duz ⁊ cupide votis extendit̄ ⁊ fere sine rōne ꝯsumit̄. Et suꝑ hoc ponit q̄ttuor exēpla li. vi. ca. ix. Primū exemplū ē de alcibiade q̄ fuit atheniensis ⁊ filiꝰ themistodis: ſ; nō fuit ita benignꝰ patrie sicut themistodes pat̄ eiꝰ. Fecit eñ mirabilia ꝓ ciuitate ⁊ tandē inimicꝰ patrie ⁊ habuit ingeniū valde variū ⁊ subtile ⁊ similit̄ fortunā variā. Naz ꝑmo fuit nobilis sanguine: speciosus corꝑe: pollens ingenio: opulentꝰ diuitijs: dux potentissimꝰ: amator patrie. Sed post factꝰ ē inops: q2 oīa bona sua vendita fuerunt: relegatꝰ in exiliū: oībꝰ odiosus: cōtrariꝰ patrie. tandē violent̄ mortuus est. q2 pena ignis extinctꝰ est. Secundum exemplū de policrate samiorꝫ duce q̄ ꝑus habuit fortunā sibi placidissimā adeo vt quicq̄d cuperet cito haberet. velle ⁊ posse equalia in eo erant. Et ne omīs incōmodi expers esset anulū suuz grauissimū in mare ꝓiecit quē tñ ꝯtinue recuꝑauit capto pisce qui eū deglutiuerat. Sed hūc cuiꝰ felicitas semper plenis velis ꝓsperum cursuz tenuit Orontes darij regis prefectꝰ in excellentissimo vertice mōtis vocati michalēsis iuxta samos insulā cruce affixit. vñ Señ. in thieste dic̄. Res deꝰ nr̄as celeri citatas turbine versat. Tertiū exēplū ē de Dionysio q̄ cū hereditatꝭ noīe accepisset a p̄re siracusanorū ac plene totiꝰ scicilie tyrāndē. maximarumqꝫ opū dn̄s exercituū dux: rector classiū eq̄tatuū potēs. tādē pulsus de sicilia trāsiuit in greciā corinthū. vbi ꝓpt̄ inopiā puerorꝫ pedagogꝰ fieri coactꝰ est. ꝓpterea Oratius li. epl'arū dic̄. Quē res plꝰ nimio delectauere secūde: Mutate quatiēt. Itē. Tu ꝙcūqꝫ deꝰ tibi fortunauerit horā Grata sume manu. Quartū exemplū est de syphace rege numidarū q̄ tpe scipionis africani maioris adeo fuit felix vt scipio transiret cū paucis ad ip̄m ad faciendā secū cōfederationē cōtra carthaginē. postea hānibal dedit sibi filiam in vxorē ꝓpt̄ qđ factꝰ ē amicꝰ carthaginensiū relicto scipione. Syphax tandē debellatꝰ a scipione cathenatus a lelio legato romā deductꝰ in carcere miserabilit̄ mortuꝰ est. Etiā hildebertꝰ de exilio suo dic̄ sic. Nuper erā lucuples multisqꝫ beatꝰ amicis. Et risere diu ꝓpria fata mihi. Sepe mihi dixi. q̄s nā tam ꝓspera rerū. Quid sibi vult tantus tācitus agger opum: Heu mihi nulla fides. nulla est constātia rebus. Res ip̄e q̄d sint mobilitate docent. Res hoīm atqꝫ homines leuis alea versat in horas. Et venit a summo summa ruina gradu. Cuncti iam ancipiti pendent mortalia casu. Et spondēt ꝓpria mobilitate fugā. Quicq̄d habes hodie cras te fortasse relinquet. Aut modo dū loqueris desinet esse tuum. Has ludit fortuna vices. regesqꝫ superbos: Aut seruos humiles non sinit esse diu. Illa dolosa comes sola leuitate fidelis. Non impune fauet aut sine fine premit. Illa mihi quondam vultu blandita sereno. Mutuauit vultus nubila facta suos. hec ille. Sciendum ꝙ in viro virtuoso omīs fortuna est bona. In vitioso omīs fortuna est mala. Primū patet per Boe. li. iiij. de cōsola. vbi dic̄. Eorum qui in ꝓcessione vel profectu vel adeptione ꝟtutis sunt omnē fortunaz quecūqꝫ sit bonā iudico. In improbitate vero manentibus omnē pessimā esse fortunā. hec ille. Nam virtuosus in ꝓsperitate fortune cōtrahit se infra seip̄z. formidās ne alicui malo in posterū reseruet̄. vñ Tull. li ij. rhetorice dicit sic. Sola virtus in sua potestate est Oīa pret̄ eā sub fortitudīe subiecta sūt dn̄atione. Errāt aūt q̄ in ꝓsperis rebꝰ oēs īpetꝰ fortūe fugisse se putāt. Sapient̄ ꝟo cogitāt q̄ in tꝑibꝰ secūdis adūsos casꝰ formidāt. h' ille. In adūsitate fortūe n̄ egredit̄ a iudicio rōis ꝑ angustiam aut dolorē. vñ Vale. li. vij dic̄. Solon aiebat. si in vnū locū cūcti mala sua ꝯtulissēt futurꝫ vt ꝓpa deportare domū ꝙ ex cōi miſiarꝫ aceruo portōez suā ferre mala

lent. Quo colligebat nō oportere nos q̄ for tuito patim̄ pcipue et intolerabil' amaritu dinis iudicare. h ille. Secūdū p3 p Tull'. li. de padoxis dicētē. O q̄ te btm̄ q̄ te florētē putas: te miserie: te erūne pmūt: te tue libi dines torquēt: tu die noctuq3 cruciaris: cui nec sat est qd̄ est: et idipm ne nō diu futurū sit times. te pscientie stimulāt maleficiorū3 tuorū: te met' examināt iudiciorū atq3 legū. h ille. Et Ouidi' li. ij. de arte amādi dic̄ sic. Luxuriāt animi reb' plerūq3 secūdis. Nec facile est equa cōmoda mēte pati. Et Prosper dicit. Qui se pctis gaudet feliciter vti: Infelix nimis ē pspitate sua. Et sic patet q prosperitas est fallax.

Scd̄o declarat̄ eadē cō

clo testimonio leg̃ diuinalis. Sciendū q pspitas mūdana q̄ttuor mala facit. Primo in delitijs est cā delictorū male termina bilis. Exēplū i sodomit' quorū culpe cā fuit abūdantia: saturitas: supbia et ociū: et deli tie corporis: ppter q̄ oīa in nefanda scelera inciderūt. Gen. xiij. et xix. Sil'r filijs et filia bus iob vescentib' et bibentib' vinū in do mo pmogeniti: dom' sup ipos cecidit com primens singulos et occidens eos. Job. i. Filijs zambri facientib' nuptias supuene runt iudei cū ionatha multitudinē occidē tes: vnde nuptie puerse sunt in lamentū. ij. Machab. ix. Et Neemie. ix. dr̄. Comederūt et saturati sunt et impinguati et abūdauerūt delitijs in bonitate tua magna: puocaue runt aūt te ad iracundiam et recesserūt a te de' meus et piecerūt legē tuā post terga sua. Et dedisti eos in manu hostiū suorū et affli xerūt eos. Scd̄o in diuitijs est laque' stul torū: vltio dānabilis. Nā argentū tpe salo monis nō erat alicui' precij reputatū: quia tanta erat in hierl'm copia argēti q̄ta et la pidū. iij. Regū. ix. s magi nocuit salomoni tanta rerū abūdantia q̄3 sibi pfuerit sapiē tia iij. Reg. xi. Tertio in vitijs est vincu lū honorū parū durabiliū. Nā Saul anteq̄3 esset in regia dignitate fuit bonitate dota tus: q̄ accepto regno cūcta mādata dn̄i p teriuit. i. Reg. xv. Dauid ppter ml'titudinē subditorū superbiendo ppl'm numerauit. ij. Reg. xxiiij. Jeroboā anteq̄3 esset rex puer bone indolis fuit: q̄ sumpto regno vitulos adorauit et ppl'm ydolatrare fec. iij. Reg. xij. Quarto in leticijs triūphorū est breui ter morabilis. Nā gedeon excutiēs frumē tū in area fuit bon' cui angel' appuit q̄ ob tenta magna victoria fuit mal'. Judic. viij. Amasias rex iuda debellauit edon: cui i su perbiā eleuato male successit: q2 cū ioas re ge bellare voluit. iiij. Reg. xiiij. Ptholome us debellato alexandro et habito ei' capite trib' tm̄ dieb' supuixit. i. Machab. xi.

Tertio declarat̄ eadē cō

clusio testimonio leg̃ pphetalis. Sciendū q pspitas mūdana finē h3 miserabilē: quod p3 q̄drupl'r. Primo Job. xxi. dic̄ sic. Tenent tympanū et cytharā et gaudēt ad sonitum organi: ducūt in bonis dies suos: et in pun cto ad inferna descendūt. Scd̄o salomon Sap. v. dic̄ sic. Quid pfuit nob' supbia aut q̄d diuitiarū iactantia ptulit nob': trāsierūt oīa illa tanq̄ vmbra et tanq̄ nūci' precur rens et tanq̄ nauis q̄ ptransit fluctuantem aquā. Et Dauid in ps. dic̄. Vidi impiū sup exaltatū et eleuatū3 sicut cedros libani. Et trāsiui et ecce nō erat. q̄siui eū et nō est inuē tus loc' ei'. Noli emulari in eo q̄ pspat̄ in via sua: et in hoīe faciēte iniusticias. Ter tio Esaias. lxv. dic̄ sic. Et vos qui reliq̄stis dn̄m et obliti estis nomē sanctū meū q̄ po nitis fortune mensam et libatis sup eā: nu merabo vos in gladio et oēs in cede corru etis. Quarto Baruch. iij. dic̄ sic. Ubi sunt principes gētiū et q̄ dn̄ant̄ sup bestias que sunt sup terrā: q̄ in auib' celi ludūt: q̄ argen tum thesaurizāt et aurū in q̄ pfidūt hoīes et nō est finis acq̄sitiōis eorū: q̄ argentū fabri cant et solliciti sunt: nec est inuētio operum illorū. Exterminati sunt et ad inferos descē derūt et alij loco eorum surrexerūt. hec ille.

Quarto declarat̄ eadē

cōclo testimonio leg̃ hūanalis. Sciēdū q q̄dā ascēdūt cū mūdo q̄druplicit̄. Primo p viā iniusticie et iniq̄tat': et iō cito cadūt p in fortunia et adūsitates: et hoc ē iustū dei iudi ciū. vt sic q̄s p aliorū infortunia q̄s g̃uauit et a q̄b' iniuste lucrat' est: in q̄rū piudiciū ad diuitias vel ad honores ascēdit: ita p infor tunia ab his cadat p regulā iuris. ff. de reg. iur. l. Nihil tā naturale ē q̄3 q vnūq̄dq3 eo g̃ne soluat̄ q̄ erat ligatū. Et Numeri. ij. Sic eriget̄: sic deponet̄. Tal' pōt dicē illō Judi. i. Sic feci: ita reddidit mihi dn̄s. Scd̄o per viā neq̄cie et malignitat'. De' em̄ oīb' bn̄fa cit nisi sit defect' ex pte hoīs: diuitias spūa les ei largiēdo et victū mūdialē et q̄tidianū

Sic aūt q̈tidiane distributiões nõ debent
dari canonicis in ipis eccl'ijs cathedralibus
nisi eis q̇ int'sunt diuinis officijs.ex̃ de cle.
nõ resi.c.i.li vi. Sic q̇ recipit q̈tidianū victū
⁊ vestitū a deo ⁊ fuit dyabolo:hȝ istā tāꝙ
mercedem laboꝝ suoꝝ. Luc.xvi. Recepisti
bona in vita tua.Uñ nõ est mai⁹ signū eter
ne dãnatõis ⁊ reprobatiõis ꝙ ꝙ hõ male
viuat ⁊ sibi bñ ꝯtingat:qꝛ nõ dat de⁹ ꝓspi-
tatē pñtem ⁊ futurā.ff.ad municipales.l.li
bert⁹.§.ꝓscriptio. dr̃ ꝙ nõ põt q̇s hr̃e plu-
res honores. Tertio p viā ꝯtumacie ⁊ fal
sitatis. Nā.ff.de publi.iudi.l.int'.hr̃ ꝙ citat⁹ in
cā criminali si nõ cõpeat bona sua debēt an-
notari.i.taxari ⁊ sub seq̄stro poni: vt sic in-
terim in bonis suis puniat'.post annū vero
dȝ oĩa bona sua amittere ⁊ in corpe si capi
possit sic meruerit puniri. Cui ꝯcordat alia
lex.ff.de iudicijs.l.post edictū pemptoriū.⁊
C.quõ ⁊ qñ iudex.l.ꝯsentaneū.⁊.l.tres de
nūciatiões in q̇b⁹ ꝯtinet' ꝙ ꝯtumax ē mul
ctand⁹ ⁊ puniend⁹ in bonis ⁊ etiā in corpe
pena quaȝ meruit. Prosꝑitas mūdi reddit
hoĩem ꝯtumacē ne ad deū accedat qñ voca
tur: iõ diu'sis flagellis ab ipso punit'. Jere.
xxxv. Ecce ego adducā sup iudaȝ vniu'sam
afflictionē eo ꝙ locut⁹ sum ad eos ⁊ nõ au
dierūt:vocaui eos ⁊ nõ responderūt mihi.
Quarto per viā auaricie ⁊ cupiditatis. Nā
ff.de actio.emp.⁊ vēdi.l.rõ.§.si par.hr̃ ꝙ si
ex defectu titij mihi in frumēto obligati:ser
ui mei fame morerent':tūc titi⁹ tenet' mihi
de dãno qd̃ ex defectu suo accidit ⁊ in iudi-
cio r̄ndebit. Itaq; sic iudex põt iuste illuȝ
titiū punire:sic de⁹ quecūq; felicē fm ꝓspi-
tatē mūdialē ⁊ auarū q̇ ꝑmittit fame affli-
gi paupes quē obligauit ad illos inuãdos
quē iuste adu'sitatib⁹ affligit. Uñ in ꝓspita
te fortune nõ est ꝯfidēdū sic Hecuba dixit
vt Sene.refert traged.vi. Quisq̇s regno fi
dit ⁊ magna potēs dñat' aula:nec leues me
tuit deos. Animūq; rebus credulū dedit.
Me videat ⁊ te troia. Nõ vnq̃ tulit Docu
menta fors maiora q̃ ꝗlli loco starēt sup
bi. Postq̃ v̾o moyses declarauit ꝯcl'onē
ꝑdictā ait aĩe deuote. Que ego noui fidel'r
te docui. Sȝ ecce hic ē sanct⁹ Thomas de
aq̇no doctor noui testamēti q̇ loquet' testi-
monia dei in ꝯspectu regū ⁊ nõ ꝯfundetur.
Ad quē astante moyse accessit aĩa deuota
p sue ꝯcl'onis clariori notitia. Cui sanctus
Thomas inq̇t. Ego ostēdā tibi ꝯcl'onē tuā
esse verā fidelē ⁊ catholicā testimonio qua

druplicis legis:scilicet.

Legis euangelice
Legis apostolice
Legis canonice
Legis ecclesiastice.

Primo ex testimonio le-

gis euãgelice. Sciēdū ꝙ xp̃s illā ꝓbauit q̈
druplici testĩonio. Prĩo testĩonio Math.
vij. Oĩs q̇ audit v̾ba mea ⁊ non facit ea:si
milis est viro stulto q̇ edificauit domū suā
sup arenā ⁊ descendit pluuia ⁊ venerūt flu
mina ⁊ flauerūt vēti ⁊ irruerūt in domū il
lã ⁊ cecidit ⁊ fuit ruina ei⁹ magna.hec ibi.
Per arenā intelligit' ꝓsꝑitas fortune.per
pluuiā:flumĩa:⁊ vētos:intelligit' adu'sitas
fortune.p domū intelligit' spes ⁊ cõfidētia
quā hȝ fatu⁹ hõ in ꝓsꝑis. In q̇b⁹ nõ ē ꝯfidē
dū. Math.xxiiij. In dieb⁹ noe añ diluuiū
erãt hoĩes comedētes ⁊ bibētes: nubētes
⁊ nuptui tradētes vsq; ad eū diem q̇ intra
uit in archā ⁊ nõ cognouerunt donec venit
diluuiū ⁊ tulit oẽs. Scd̃o testĩonio Mar
ci.xiij. Ait vn⁹ ex discipulis iesu. Magister
aspice q̈les lapides ⁊ q̈les structure. Re-
spondens iesus ait illi. Uides has oẽs ma
gnas edificatiões. Nõ relinquet' lapis sup
lapidē q̇ nõ destruat'. Tertio testĩonio Jo
hãnis.xij. Cū audisset turba qꝛ venit iesus
hierosolymā acceꝑerūt ramos palmarū ⁊
ꝓcesserūt obuiā ei ⁊ clamabãt. Osanna bñ
dict⁹ q̇ venit in noĩe dñi rex isrl'. Pharisei
v̾o dixerūt ad semetipsos. Uidetis qꝛ nihil ꝓ-
ficim⁹. Ecce tot⁹ mūd⁹ post eū abijt. Dede-
rūt aūt mãdatū vt si q̇s cognouerit vbi sit:
indicet vt apphendãt eū. Quarto testĩo-
nio Luce.xij. Si dixerit seru⁹ in corde suo
morã fac dñs me⁹ venire: ⁊ cepit ꝑcutere
pueros ⁊ ancillas ⁊ edere ⁊ bibere ⁊ ine-
briari:veniet dñs fui illi⁹ in die q̄ nõ spat
⁊ hora quā nescit ⁊ diuidet eū:ptēq; ei⁹ cū
ĩfidelib⁹ ponet. Ex q̊ pȝ ꝙ nõ ē ponēda spes
in ꝓsꝑitate mūdi:⁊ h̊ declarat' in euãgelio
hodierno in q̊ ponunt' q̈ttuor. Prĩo ꝙ ꝓsꝑe
ritas in iuuene ē occasio pcti. Nã in filio ꝓ
digo fuerūt q̈ttuor occasiões peccãdi. Pri
ma fuit etas.s.adolescētia q̄ hȝ multa vitia
secū ãnexa.s.ociositatē:qꝛ nollēt adolescen
tes laborare ⁊ fatigari:sed ludis ⁊ solatijs
occupari.hȝ malã societatē. Geñ.viij. Sen
sus ⁊ cogitatio cordis hūani ꝓna sunt ad
malū ab adolescētia sua hȝ ꝑsūptuositatē:
qꝛ nõdū sūt passi difficultates ⁊ resistētiã

factis suis: iō sunt audaces ad tēptādū ar
dua ⁊ difficilia. ꝓpterea Eccl.xiij. dr̄. In bo
no sit cor tuū in dieb⁹ iuuentutis tue. hꝫ etiā
īobediētiā. Job.xxix. Uidebāt me iuuenes
⁊ abscōdebant. hꝫ etiā ꝑuā ꝯsciam. s. pctō-
rū. Eccl.vi. Fili a iuuētute tua excipe doctri
nam: ⁊ vsqꝫ ad canos inuenies sapiētiā. hꝫ
etiā annexā icōtinētiā: qꝛ cōtinētes eē nō
ꝑnt sine magna custodia vite eoꝝ. ꝓpt̄ gra
ues īpugnatiōes. ps. Sepe expugnauerūt
me a iuuētute mea. Hec oīa fuerunt in isto
iuuene ꝓdigo q̄ notant in euāgelio. Ocio-
sitas notat ꝑ signū indeterminatū. s. q̄dā.
qꝛ ociū non ꝑmittit hoīem determinari ad
aliqͦd bonū. Societas notatur ibi hō. q̄ est
aīal sociale. Presūptuositas notat ibi: ha-
buit. s. vigorē naturalē. Inobediētia notat
ibi: duos. qꝛ vn⁹ expectabat vt alt̄ impleret
iussa pr̄is. Praua ꝯscia notat ibi: filios. qꝛ
fili⁹ regit a pr̄e ꝑncipatu politico. in q̄ fili⁹
hꝫ libertatē quādā ex q̄ nō sequit bonā cō
sciētiā. Incōtinētia notat ibi: adolescētior.
ꝓpt̄ quā icōtinētiā dixit pr̄i. Pr̄ da mihi
portionē substātie q̄ me ꝯtingit. Scđa oc
casio peccādi in filio ꝓdigo fuit libertas: q̄
sic hoī bn̄ disposito ē ꝓficua: sic male dispo
sito ē nociua. ⁊ qꝛ iste erat male dispositus
iō libertate sua male vsus est dicēs. Pater
da mihi portōnē substātie ⁊c. Ubi assignat
sex cās sue libertat̄ ꝓpter q̄s volebat eximi
a iurisdictōe pr̄is sui. Pria est generositas
ꝓpagatiōis. iō dicit pater. s. a quo nobilita
tē traxi. Scđa ē celebritas opiniōis: qꝛ bo-
nū nomē ⁊ fama celebris de ipo habebat.
iō dicit da. Tertia est curialitas educatōis
qꝛ diligent̄ nutrit⁹ fuerat. iō dic̄. mihi. Quar
ta est copiositas possessiōis: qꝛ pr̄ ei⁹ opulē
tissim⁹ erat diuitijs. iō dic̄ portionē. Quin-
ta est ꝓbitas opatiōis: qꝛ ipe hēbat expiē
tiā in mult̄ artib⁹. iō dic̄: sube. Sexta ē sin-
ceritas ꝯuersatiōis: qꝛ ipe hēbat magnam
sinceritatē ⁊ honestatē in morib⁹. iō dicit:
q̄ me ꝯtigit. Iste adolescēs gerit typū pctō
rū filioꝝ dyaboli. Jo.viij. Uos ex pr̄e dya
bolo estis: q̄ accedūt ad ipm dicētes. Pat̄
da nob̄ portionē sube que nos ꝯtingit. ⁊ hi
sunt numero.xxv. Prio accedunt reges ⁊
principes. his dedit dn̄ia terrarū dicens.
Reges gentiū dn̄ant eoꝝ. Principes esto
te infideles socij furū: oēs diligite munera:
sequimini retributiōes: pupillo nō iudicet:
causa vidue non ingrediat̄ ad vos. Esa.i.
Scđo accedunt duces ⁊ milites exercit⁹.
his dedit ciuitates: villas: ⁊ castra: dicens.
Nēm hoīem ꝯcutiatis: nullibet calūniā fa-
ciatis: q̄ nō ꝯtentamini stipēdijs vestris
Luc.iij. Tertio accedunt pastores ecclie.
his dedit eccl̄ias: ꝓchias: epatus: ⁊ bn̄fi-
cia dicens. Ecce ego suscitabo pastorem in
terra q̄ derelicta nō visitabit: dispersum nō
queret: ⁊ contritū nō sanabit: ⁊ id qͦd ꝯstat
nō nutriet: ⁊ carnes pinguiū comedet ⁊ vn
gulas eoꝝ dissoluet. Zach.xi. Quarto ac-
cedunt symoniaci. his dedit ꝓbendas ⁊ be
neficia ⁊ canonicat⁹ dicēs. Caueatis ab of
ficio ne vobis officiat bn̄ficium vero qͦd ꝓ
vobis bn̄facit accipite: acqrite vob̄ bonos
reddit⁹ ⁊ ꝓbendas quas si nō habetis vili
ores vendite ⁊ meliores emite: qꝛ silis est
stat⁹ tempoꝝ vestroꝝ hoī negociatori que-
renti bonas margaritas. i. dignitates vel ꝓ
bendas. Inuenta aūt vna ꝑciosa margari
ta: vadit ⁊ vendit ac obligat omnia que ha
bet ⁊ emit eam. Math.xiij. Quinto acce
dunt iudices ⁊ iurisconsulti. his dedit pre-
toriū dicēs. Oēs venietes ad curiā detine-
te: diripite argentū: diripite aurū: ⁊ non sit
finis diuitiarū vestrarū ex oīb⁹ vasis desi-
deralibus. Nau.ij. Scribite leges iniqs vt
opprimatis in iudicio pauperes ⁊ vim fa-
ciatis cause humiliū populi: vt sint vidue ꝑ
da vestra ⁊ pupillos diripite. Esa.x. Se-
xto accedunt procuratores ⁊ notarij ⁊ om
nes litigantes. his dedit forū ⁊ logias di-
cens. Contēdite ⁊ litigate. ⁊ si nō iure po-
testis: saltē verbis supate ⁊ vincite. qꝛ qui
vicerit sic: non ledet a morte scđa. Apoc.ij.
Septimo accedunt cabellarij ⁊ daciarij.
his dedit officia publica terrarum dicens.
Appendite argentū vestrū non in panib⁹
⁊ laborem vestrum non in saturitate. Esa.
lv. Scriptuꝫ est eīn qꝛ publicani precedent
iustos in regno celoꝝ. Math.xxi. Nā mul-
ti publicani ⁊ peccatores simul discumbe-
bant cū iesu. Marc.ij. Publicani eīn iusti-
ficauerūt deū. Luce.vij. Octauo accedunt
ꝯsiliarij cōitatū. his dedit palacia ꝯsilioꝝ
dicēs. Quecūqꝫ audierit̄ māifestate. Scri
ptū est eīn. qͦd dico in tenebris dicite in lu-
mine: ⁊ qͦd in aure audit̄ pdicate sup tecta
Math.x. Nono accedūt mercatores. his
dedit nundinas ⁊ mercata dicens. Negocia
mini dum venio: ⁊ date pecuniā meā num
mularijs vt ego veniens candē accipiam
cum vsuris. Luce.xix. Decimo accedūt tu
tores ⁊ cōmissarij. his dedit patrimonia pu

pillorꝝ dicēs. Venite occidite pupillū hic ē
heres: ⁊ sic vestra erit hereditas. Mat. xxi.
Undecimo accedūt lusores: his dedit the
atra ⁊ baraterias dicēs. Gaudete ⁊ ludite
Sapiētia enī dei inqͣt. Qñ appēdebat fun-
damēta terre delectabar ꝑ singulos dies lu
dens corā eo oī tpe. Prou. viij. Duodeci
mo accedūt agricole ⁊ raptores. his dedit
agros ⁊ vineas dicens. In gladio viuatis
⁊ qcūqꝫ inueneritꝭ bona diripite: qꝛ scriptū
est. Ab eo q̄ aufert tibi vestimentū etiā tu
nicā noli ꝓhibere ⁊ q̄ aufert q̄ tua sūt ne re
petas. Luc. vi. Decimotertio accedūt ho-
micide ⁊ vindicatiui. his dedit iurgia dicēs
Oēs inimicos vr̄os ꝑcutite. Nō pcat ocu-
lus vester nec misereamini. senē: adolescē-
tem: virginē: puulos: ⁊ mulierē interficite.
Ezech. ix. Nā ip̄e de⁹ vna die inimicorꝝ suo
rū occidit. xxiij. milia. Exo. xxxij. Scriptum
est enī in ps̄. Persequar inimicos meos ⁊
cōprehendā illos ⁊ nō cōuertar donec de
ficiant. Decimoqrto accedunt fures ⁊ la-
trones. his dedit siluas dicēs. Ibi latete si
paup trāsierit ne tāgatis eū: qꝛ dr̄. Canta
bit vacu⁹ corā latrone viator. Si aūt diues
transierit ecce vniūsa q̄ hꝫ in manu vestra
sunt. Scriptū est enī. Pellē ꝓ pelle ⁊ cūcta
q̄ hꝫ hō dabit ꝓ aīa sua. Job. ij. Decimo-
qnto accedūt testes falsi ⁊ ꝑiuri. his dedit
loca iudiciorꝝ dicēs. In nullo ꝑiuria timea
tis vt libereꝭ pauꝑē. Scriptū ē enī. Erue
eos q̄ ducunt ad mortē. Prou. xxiiij. Pius
est de⁹ qui oē pcm̄ ad vnā solā dimittit cō-
fessionē. Larga ē eccl'ia q̄ a tota pena ab-
soluit ad vni⁹ obuli vel duorꝝ oblationem.
Decimosexto accedūt mechanici ⁊ opa-
rij. his dedit apothecas ⁊ statiōes dicēs il-
lud ps̄. Etenim iniqͣtates opamini in terra:
iniusticias man⁹ vr̄e ꝯcinnāt loqmini falsa
Decimoseptio accedūt vsurarij. his dedit
oēm supellectilē ⁊ possessionē aliorꝝ dicēs.
Ex vsuris ⁊ iniqͣtate redimite aīas vr̄as ⁊
honorabile nomē vestrū in ciuitate: ⁊ dabi
tur vob̄ de auro ⁊ erit firmamētū vestrū in
terra. Decimooctauo accedūt caupones ⁊
tabnarij. his dedit hospitia ⁊ tabnas dicēs
Nō iustificemī in labijs vr̄is recta loqntes
ꝫ argētū vestrū vertat in scoriā: vinū vr̄m
mixtū sit aq̄. Esa. i. Decimonono accedūt
pirate. i. raptores maris. his dedit pelagus
maris dicēs. Quascūqꝫ naues inueneritis
in mari spoliate. Scriptū ē. Piraterīū est vi
ta hoīs sup terrā. Job. v. Uigesimo acce-
dunt gulosi ⁊ ebriosi. his dedit tabernas di
cens. Comedite filij ⁊ inebriamini charissi-
mi. Cant. v. Consurgite mane ad ebrietatē
sectandā ⁊ potandū vsqꝫ ad vesperā ⁊ vino
estueꝭ. Esa. v. Uigesimoꝑmo accedūt for
nicatores ⁊ luxuriosi. his dedit oīa ꝓstibu-
la dicens. Coronate vos rosis anteqꝫ mar
cescant: fruimini bonis vob̄ placētib⁹ ⁊ vti
mini creatura tanqꝫ in iuuentute celeriter.
Nō ꝑtereat vos flos tpis. Nullū pratū. i. ꝓ
stibulū sit qd̄ nō pertrāseat luxuria vestra.
Ubiqꝫ relinqͣtis signa leticie: qm̄ hec ē ps
vr̄a. Sap. ij. Uigesimoscd̄o accedūt adul
teri. his dedit thoros ꝯiugatorꝝ dicēs. Iure
naturali oīa sunt cōia. Scriptū est enī. Nō
dicatis aliqd ꝓpriū: ꝫ sint vobis oīa cōia.
Accedite ergo ad vxores fratrū vestrorū
⁊ suscitate illis semen: generate filios ⁊ fi-
lias. Crescite ⁊ multiplicamī ⁊ replete ter-
ram ⁊ nolite esse pauci numero: ne forte ꝑ
ualeant vobis inimici vestri. Uigesimo-
tertio accedunt venefici. his dedit mensas
⁊ cibos ⁊ pot⁹ dicēs. Quos nō potestis ex-
tinguere ferro attētate veneno: vt sic null⁹
effugiat ex inimicis vestris. Scriptū ē enī.
Si mortiferum quid biberint nō eis noce
bit. Marc. xvi. Uigesimoqrto accedūt fe
mine adolescētule. his dedit oēm ornatum
dicens. Lento gradu ⁊ molli incedite: deli
tijs affluite: composite: circūornate vt filitu
do templi. ps̄. In tortis crinib⁹ auro ⁊ mar
garitis in vestib⁹ deauratis ⁊ ꝑciosis: circū
amicta varietate: facie preclara: vagis ocu-
lis ⁊ vultibus roseis; ardenti studio deco-
rate. Uigesimoquinto accedunt hypocri
te ⁊ simulatores. his dedit sinagogas ⁊ an
gulos platearū dicens. Amate in synago-
gis ⁊ in angulis platearū stantes orare vt
videamini ab hoīb⁹. Sic luceat lux vestra
corā hoīb⁹. Math. v. Tertia occasio pec
candi filio ꝓdigo fuit felicitas patris in cō
descendēdo sensualitati filij. ideo dicit. Et
diuisit illis substantiā. Dicit enim Amb.
vt habetur. v. q. v. c. Non osculatur semper
pater filiū: sed aliquando castigat. ergo qñ
castigatur qui diligitur: tunc circa eum pie
tas exercetur. Habꝫ enim amor plagas su
as que dulciores sunt cuꝫ amarissime infe
runtur. Dulcior est religiosa castigatio q̄
blanda remissio. Unde ait ꝓpha. Dulciora
sunt verbera amici q̄ voluntaria oscula ini
mici. ħ ibi. Et Sene. trage. iij. dic̄ sic. Quid
optem: quidue decernam: haud scio: Nihil

poſſum pie pietate ſalua facere. Sꝫ vtrūqꝫ
q̄uis diligā affectu pari. Inclinat animus
ſemꝑ infirmo fauēs. Quo trahit melioꝛ cā
ſoꝛſqꝫ deterioꝛ. Miſeros magis ꝯciliat foꝛ
tuna ſuis. hec ille ⁊c̄. Quarto occaſio ꝑec
candi filio ꝓdigo fuit vbertas .i. copia bono
rū que acceꝑat. ideo dr̄. Et nō poſt multos
dies ꝯgregatis oīb⁹. Hoīes eñ interdū ac
cipiūt multa bona in dānū ſui: puta pulcri
tudinē: vt pꝫ de abſalon q̄ ꝑ capillos in qui
bus erat pulchritudo ei⁹ fuit ſuſpenſus ⁊ a
ioab occiſus. ij. Reg. xviij. Patꝫ de foꝛtitu
dine ſanſonis. Iudic. xvi. Pꝫ de ſapientia
achitofel: cui⁹ cōſiliū erat quaſi q̄s ꝯſuleret
deū: ⁊ tñ ſuſpēdit ſeipm̄: qꝛ preuidit ꝙ ma
gnū malū debebat ſequi ex ꝯſilio ſuo nō ac
cepto. ij. Reg. xvi. Iſte occaſiones notan-
tur in epiſtola in pꝛima parte vbi habet̄ ꝙ
yſaac voluit dare bn̄dictionē paternā filio
ſuo eſau quā ſepi⁹ petiuit. ſicut iſte ꝓdigus
poꝛtionē hereditatis a p̄re ſuo petiuit. Se
cundo ponit̄ in euāgelio ꝙ ꝓſꝑitas cauſet
multiplicē effectū pctī q̄ ſunt decē. Prim⁹ ē
a deo elōgatio. ideo dr̄. Adoleſcētioꝛ filius
ꝑegre ꝓfectus eſt in regionē lōginquā. Et
Prou. xv. Lōge eſt dn̄s ab impijs: ſcꝫ ſub
trahendo gr̄am. pſ̄. Longe a pctōꝛib⁹ ſal⁹.
Scd̄s eſt oīum bonoꝝ diſſipatio. ideo dr̄.
Et ibi diſſipauit ſubſtantiā ſuā viuēdo lu-
xurioſe. Diſſipat eñ luxuria ſubſtantiā coꝛ
poralē. i. Coꝛ. vi. Qui foꝛnicat̄ in coꝛp⁹ ſuū
peccat. i. in coꝛpis ſui cōſumptionē diſſipat
bona tꝑalia: qꝛ deducit hoīem ad pauꝑta-
tē. Prou. xxix. Qui nutrit ſcoꝛtuꝫ ꝑdit ſub-
ſtantiā ſuā. Diſſipat bona naturalia: quia
memoꝛiā ebetat: intellectū obſcurat: volun
tatē depꝛauat. Diſſipat bona gratuita: ſcꝫ
virtutes. i. Coꝛ. ij. Aīalis hō nō ꝑcipit que
ſunt ſpūs dei. Terti⁹ eſt in naturalib⁹ vulne
ratio. ideo dr̄. ⁊ poſtq̄ꝫ ꝯſummaſſet oīa ſcꝫ
intellectū ꝑ ignoꝛantiā: volūtatē ꝑ iniuſti-
tiā: iraſcibilē ꝑ infirmitatē: ꝯcupiſcibilē ꝑer
fragilitatē vt dicit Beda. Quart⁹ eſt gratui
toꝝ ſpoliatio ideo dr̄. Facta eſt fames vali
da in regiōe illa. qꝛ pꝛima merita ⁊ ꝓmiſſio
vite eterne cū ſint ꝑdita ꝑ pctm̄ moꝛtale ſe
quens in nullo pctōꝛi ꝓſunt. Quint⁹ eſt ad
oīa pctā ruina ⁊ inclinatio. ideo dr̄. ⁊ abijt
ſcꝫ de pctō in pctm̄. Greg. Peccatū qd̄ ꝑer
pn̄iam nō diluit̄ mox ſuo pōdere ad aliud
trahit. Sext⁹ eſt dyaboli ſubiectio. ideo dr̄.
Adheſit vni ciuiū regionis illius. i. dyabo-
lo ciui infernali. Io. viij. Qui facit peccatū
ſeruus eſt peccati. Septimus eſt nociua ⁊
bꝛutalis occupatio. ideo dicitur. ⁊ miſit illū
in villā ſuā vt paſceret poꝛcos. i. vt ſatiaret
mot⁹ bꝛutales ⁊ deſideria voluptuoſa. Oc-
tauus eſt erroꝝ multiplicatio. ideo dicitur.
Et cupiebat implere ventrē ſuū de ſiliquis
ſcꝫ qꝛ nō pōt audire verba dei. Eccl. xxi. Au
diet luxurioſus ⁊ diſplicebit ei Non⁹ eſt ad
ꝑenā eternaꝫ obligatio. ideo dicit̄. quas ſcꝫ
ꝑenas. poꝛci. i. dānati. manducabāt. i. inuite
ſuſtinebāt. Decim⁹ eſt eterne gloꝛie pꝛiua-
tio. ideo dicit̄. ⁊ nemo. ſ. angeloꝝ ⁊ ſpirituū
beatoꝝ illi dabat. i. pꝛo eo oꝛabat aut inter
cedebat ita vt oī bono deficeret. Pꝛo iſtis
effectib⁹ dr̄ in ſcd̄a ꝑte epl̄e. Si attrectaue
rit me pater me⁹ ⁊ ſenſerit. i. cognouerit ꝑec
catū meū: timeo ne putet me ſibi voluiſſe il
ludere ⁊ inducat ſuꝑ me maledictionē. ſ. in
fernalē ꝓ bn̄dictione. ſ. eternali. Tertio po
nitur in euāgelio ꝙ ꝓſꝑitas mūdi impe-
dit ꝯuerſionē pctōꝛis. Nā ꝓſꝑitas ponit
hoīem extra ſe: aduerſitas aūt reducit ho-
minē a ſe. ideo dicit̄. In ſe aūt reuerſus eſt
id eſt in cognitionē dei quē habebat iratuꝫ
ſupꝛa ſe in cognitionē inferni quē habebat
reſeratū ſub ſe in cognitionē pctī qd̄ habe
bat accuſans. in cognitionē dyaboli quem
habebat flagellantē. in cognitioneꝫ angeli
ſibi ad cuſtodiā deputati quē videbat plo-
rantē. in cognitionē ſui ſtat⁹ quē habebat ſi
bi aduerſantē. dixit. Quāti mercenarij: ſcꝫ
q̄ laboꝛāt ſpe mercedis in domo p̄ris mei:
ſcꝫ vltra ſtipendiū ſuū abūdant panib⁹. ego
aūt ſcꝫ die noctuqꝫ ſeruio ⁊ nō habeo ſala
riū imo etiā fame pereo. Ex hac cognitiōe
pctōꝛ redit ad coꝛ. cognoſcit pctm̄. hꝫ diſ-
plicentiā de pctō: ⁊ hoc fit ꝑpter gr̄am dei ꝓ
uenientē q̄ intellectū ⁊ volūtatē ꝓuenit vt
talia cognoſcat ⁊ ꝯtēnat vt dicit magiſter
ſentētiarū li. ij. diſt. xv. c. vlti. pſ̄. Ex gr̄a ei⁹
ꝓueniet me: ſcꝫ que mentē inſpiret vt ꝓua
ricatoꝛ ad deū redeat: vt patet in petro quē
dn̄s reſpexit: ⁊ in latrone quē vmbꝛa cruci-
fixi tetigit: vñ pn̄iam egerūt. Nō ſolū req̄ri
tur gr̄a preueniens: ſ; etiā ſubſequens. pſ̄.
Et mīa tua ſubſequatur me. q̄ facit q̄ttuoꝛ.
Pꝛimo imittit ꝯtritionē. ideo dr̄. ſurgaꝫ.
Scd̄o ſpūalē affectionē. ideo dr̄. ⁊ ibo. ſ.
paſſib⁹ mentis ad patrē meū. Tertio ge-
neralē ꝯfeſſionē. ideo dicit̄. dicā illi. pat̄ ꝑec
caui in celū ⁊ coꝛā te: ideo nō ſum dign⁹ vo
cari fili⁹ tu⁹. Quarto vniuerſalē ſatiſfactio
nem. ideo dicit̄. fac me ſicut vnū de mercē-

narijs tuis. Et qđ mēte ꝯceperat ⁊ volūtate ꝓposuerat effectu adimplet. ideo dicit̃. ⁊ surgēs venit ad patrē suū. Ad hāc pniam ꝯcurrunt decē. Prīo diuina miseratio. vñ dr̃. vidit illū pater illi⁹ ⁊ mīa mot⁹ est. Secundo grẽ infusio: q: pr̃ occurrit ei per grẽ benignitatē. vñ dr̃. ⁊ occurrēs. Tertio dilectionis ostensio: q: iā ex dilectiōe indulserat ei. vñ dr̃. cecidit supra collū ei⁹. Quarto fiducie ꝯceptio in h̄ ꝙ recipit eū ad osculū pacis. vñ dr̃. ⁊ osculat⁹ est eū. Quinto pctī ꝯfessio. vñ dr̃. pr̃ peccaui in celū ⁊ corā te. Sexto bonoꝝ operū ⁊ meritoꝝ añ peccatū factoꝝ plena redditio. vñ dr̃. dixit aūt paẗ ad s̃uos suos. i. angelos. Cito ꝓferte stolā primā ⁊ induite illū. Septimo de vita hn̄da speratio. vñ dr̃. date anulū. i. vitaꝫ eternā. in manu ei⁹. i. ꝑ opib⁹ ei⁹ meritorijs. Octauo volūtatꝫ ⁊ desiderioꝝ rectificatio vñ dr̃. ⁊ calciamēta in pedes ei⁹. Nono laboris recreatio. vñ dr̃. occidite vitulū saginatū vt māducem⁹ ⁊ epulemur. Decimo leta ꝯgratulatio. vñ dr̃. q: hic fili⁹ me⁹. s. ꝑ penitentiā. mortu⁹ erat. s. ꝑ pctm̄. ⁊ reuixit. s. ꝑ grām. Pro istis dr̃ in tertia parte eplẽ vbi hr̃ quō iacob abijt ad gregē ⁊ attulit matri sue duos hedos optimos q̄s pauit ⁊ iacob tulit ysaac. q̄ postq̄ȝ comedit dedit ei paternalē bn̄dictionē. Dubitaẗ quō ysaac bn̄dixit iacob ꝯtra intētionē suā: q: dicēs verba ꝯsecratiōis ⁊ nō intendēs cōsecrare nō ꝯsecrat. R̄ndeẗ ꝙ iacob ꝯsecut⁹ est bn̄ficiū bn̄dictiōis nō qñ ṗmo bn̄dixit eū ysaac putans bn̄dixisse esau: s̄ postea qñ esau venit ⁊ īmotuit sibi de bn̄dictiōe iacob approbauit ⁊ ratā habuit bn̄dictionē datā iacob dicens. Bn̄dixiq̄ȝ ei ⁊ erit bn̄dict⁹. Quarto poniẗ in euāgelio ꝙ ꝓspitas mūdi impedit felicitatē iustoꝝ ⁊ indignaẗ de ꝓspero successu fratris sui. iō dr̃ ꝙ fili⁹ senioꝛ audiēs festiuitatē factā fratri suo indignat⁹ nolebat ingredi domū. Et in eplã hr̃ quō esau filius senioꝛ indignabatur cōtra iacob fratrem suum pro benedictione.

Scđo declaraẗ eadē cōclusio testīonio leg̃ aplice.

Sciēdū ꝙ ꝓspitas seculi multū nocet hoī vt pꝫ q̄druplicit̃. Prīo beat⁹ Petr⁹. ij. eplã. i. c. dic̄ sic. Nob̄ oīa diuine v̄tutꝫ sue q̄ ad vitā ⁊ pietatē donata sunt ꝑ cognitionē ei⁹ q̄ vocauit nos ꝓpria glīa ⁊ v̄tute ꝑ quē maxima ⁊ p̄ciosa nob̄ ꝓmissa donauit vt ꝑ h̄ efficiamur diui ne insortes nature fugiētes ei⁹ q̄ in mūdo est ꝯcupiscentie corruptionē. h̄ ille. Scđo beat⁹ Paul⁹ Roma. xij. dicit sic. Obsecro vos frēs ꝑ mīam dei vt exhibeat̃ corpa vestra hostiā viuentē sanctā deo placentē rōnabile obsequiū vestrū. Et nolite ꝯformari huic seculo: sed reformamini in nouitate sensus vñ vt ꝓbet̃ q̄ sit voluntas dei bona bn̄placēs ⁊ ꝑfecta. Tertio beat⁹ Jacob⁹ iiij. c. dic̄ sic. Amicitia hui⁹ mundi inimica ē dei. Quicūq̄ȝ voluerit amic⁹ esse seculi hui⁹ inimic⁹ dei ꝯstituet̃. Emūdate man⁹ pctōres ⁊ purificate corda. Miseri estote ⁊ lugete: risus vester in luctū conuerteẗ ⁊ gaudiū in merorē. Nūc aūt exultatis in subsidijs vestris. Oīs exultatio taľ maligna ē. Quarto beat⁹ Johēs. i. eplã. ij. c. dic̄ sic. Charissimi nolite diligere mūdū neq̄ȝ ea q̄ in mundo sunt. Si q̄s diligit mūdū nō ē charitas pr̄is in eo. qm̄ oē qđ in mūdo ē: ꝯcupiscentia carnis ē: ⁊ ꝯcupiscētia oculoꝝ: ⁊ supbia vite q̄ nō ē ex pr̃e: s̄ ex mūdo ē. Et mūdus trāsibit ⁊ ꝯcupiscētia ei⁹. h̄ ille. Contēnēda est ergo prosperitas huius seculi.

Tertio declaraẗ eadem

ꝯclusio testīonio leg̃ canonice. Sciendū ꝙ ꝓspitas mūdi ē picl'osa q̄druplr̃. Prīo rōne infelicitat̃. Vñ Aug̃. vt hr̃. xxiij. q. i. c. paratus. in fine dic̄ sic. Nihil est infelici⁹ felicitate peccātiū q̄ penalis nutriẗ impunitas ⁊ mala volūtas velut hostis īterioꝛ roboraẗ. h̄ ibi. Quāuis aūt layci iuste possideāt tpalia dūmō eis liciteṽtant̃: vt hr̃. xij q. i. c duo in fine. vbi dr̃. Mis lꝫ tpalia possidere: s̄ nō nisi ad vsum. Nihil em̄ ē miseri⁹ q̄ȝ deū ꝓpẗ nūmū ꝯtēnere. his ꝯcessum ē vxorē ducere terrā colere: inter virū ⁊ virūꝫ iudicare: cāsagē: oblatiōes sup altaria ponere: decimas reddere. Et ita saluari poterūt: si vitia tn̄ benefaciendo euitauerint. h̄ ibi. Nā iure dīno bona tpalia sunt iustoꝝ cū ꝯcedant̃ ad bonum vsum ⁊ nō ad abusum. vñ. xxiij. q. v. c. quēadmodū. dicit Aug̃. sic. In xp̄i ĝ cōpagē corpis veniāt ⁊ labores suos nō dn̄andi cupiditate: s̄ bn̄ vtēdi pietate possideāt. h̄ ibi. Ergo pctōꝛ nō bn̄ possidet vitā ꝓpriā nec corp⁹ nec corpis mēbra q̄b⁹ male vtit̃. Scđo rōne ṗniabilitat̃. Naꝫ mali ꝓpter bona q̄ faciūt p̄sentē ꝓspitatē recipiūt pro retributiōe. vñ de pe. di. iij. §. q̄ȝq̄ȝ. dic̄ Gre. sic. Cauendū nob̄ est vt si forte aliq̄d boni agim⁹ in p̄nti seclo remuneratione accipia

mus ne forte dicať nob. Receperunt mer
cedē suā. Nisi enī diues epulo aliq̄d bonuz
egisset vn̄ in p̄nti seculo remunerationē ac
cepisset: nequaq̄ȝ abrahaȝ ei diceret. Rece
pisti bona in vita tua. ħ ibi. Tertio rōne
penalitať. Nō enī debēt boni ꝑturbari de ꝓ
speritate maloꝝ nec de aduersitate bonoꝝ.
vn̄ de pe. di. iij. §. q̄ȝq̄ȝ dic̄ iohēs crisost. sic.
Quid ꝗ turbamī. Nemo videns malignos
ꝓspitatē hr̄e turbeť. Nō est hic retributio
malignitať: neq̄ȝ virtuť. At si aliq̄n contin
gat vt aliq̄ fit retributio vel malicie vel vir
tutis. nō tn̄ ſm ꝙ dignū est: ſ ſimplr̄ velu
ti q̄dā gust⁹ iudicij. vt q̄ resurrectionez non
credūt talib⁹ doceanť. Qn̄ itaq̄ȝ videmus
malignū ditescere nō subruamur. ⁊ qn̄ vi
demus bonuȝ mala pati nō turbemur. hic
corona: illic supplicia. ħ ibi. Quarto rōne
breuitatis. Nā mali ꝓpter pauca bona que
agūt: breuē remunerationē merenť. Vn̄ de
pe. di. iij. §. q̄ȝq̄ȝ. dr̄ sic. Est ⁊ alia rō: q2 non
pōt malus in oīb⁹ mal⁹ esse: ſ hȝ aliq̄ bona
Neq̄ȝ bon⁹ in oīb⁹ bon⁹ esse: ſ hȝ aliq̄ pctā.
Qn̄ ꝗ ꝓspitatē hȝ mal⁹ malo capitis sui ē.
Cū enī ꝓ illis paucis bonis retributionez
hic accipit: illic iā plen⁹ puniet. Hec ibi ⁊c̄.

Quarto declarať eadeȝ

ꝯclō testiōnio leg̃ eccl'iastice. Sciēdū ꝙ vt
dicit Tit⁹ liui⁹ ⁊ Quintilian⁹ matrone ro
manoꝝ dedicauerūt tēplū dee fortune cui⁹
ymago fuit talis. Mulier habens binā fa
ciē: vnā splendidā aliā obscurā: ⁊ vtraq̄ȝ fa
cie erat ceca: ⁊ erat reclinata in curru queȝ
tres dextrarij trahebāt: ⁊ in q̄ttuor ꝑtib⁹ ha
bebat ꝟsus descriptos. Ante scribebať sic.
Amor mūdi excecat mentē hoīs: q2 nō co
gitat diē mortē nec extremi examinis. Re
tro scribebať sic. Fortuna mūdi fluit ⁊ re
fluit: ⁊ nisi precaueať finaliter hoīem deci
pit. A dextris vero scribebať sic. Fortuna
mūdi est aura sufflās ⁊ arridēs oī hoī pau
peri ⁊ viro nobili. A sinistris scribebať sic.
Fortuna mūdi fallax dinosciť: q2 ꝑmittit
leticiā ⁊ inducit tristiciam. Pro p̄io versu
Greg. li. v. moral. dic̄ sic. Sācti viri cū sibi
suppetere ꝓspa hui⁹ mūdi ꝯspiciūt: pauida
suspitiōe turbanť. Timēt enī ne hic laboꝝ
suoꝝ fruct⁹ recipiāt. Timēt ne q̄ȯ diuina iu
sticia latēs in eis vuln⁹ aspiciat ⁊ exteriori
bus eos munerib⁹ cumulans ab intimis re
pellat. Hec ille. Pro sc̄ȯo versu Hiero. sup
illo Math. xvij. Quid ꝓdest hoī si mūdū
vniuersuȝ lucreť. dicit sic. Si haberes sapiē
tiā salomonis: si pulchritudinē absalonis:
si fortitudinē sansonis: si lōgeuitatē enoch:
si diuitias cresi: si potentiā octauiani: q̄d ꝓ
sunt hec cū tandē caro datur vermib⁹ ⁊ aīa
demonib⁹ cū diuite sine fine cruciāda. Nul
la res longa mortaliū est: oīsq̄ȝ felicitas se
culi dū teneť amittiť. Cū enī tribulatōnis
tp̄s aduenit oē q̄ȯ preteritū est nihil adiu
uat habentē. hec ille. Pro tertio ꝟsu Amb.
sup ps̄. dicit sic. q̄ȝ rar⁹ in terris q̄ possit di
cere portio mea in terra viuentiū. q̄ȝ alien⁹
a vitijs ⁊ q̄ȝ segregat⁹ a labe pctī qui nihil
habeat cōe cū seculo: nihil sibi mūdi huius
vendicet: nō fit corporaliū possessor cupidi
tatū quē nō inflammet libido: nō stimulet
auaricia: nō lasciuia effeminet: nō luxuria
decoloret: nō sternat ambitio: nō maceret ī
uidia: nō aliqua negocioꝝ secularium cura
sollicitet. Hec ille. Pro quarto versu Aug.
li. sup ps̄. dicit sic. Nemo gratuleť hoī q̄ ꝓ
spať in via sua cui⁹ pctīs deest vltor ⁊ adest
laudator maior hic ira dn̄i est. Irritauit ei
dn̄m pctōr vt ista patiať. i. vt correctionis
flagella nō patiať. Ideo de⁹ felicitatib⁹ ter
renis amaritudines miscet: vt alia quaerať
felicitas cui⁹ dulcedo nō est fallax. hec ille
vt pȝ. Quia vero ꝓspitas mūdi. xl. mōis
infelicē detinet animā nostrā: ideo. xl. dieb⁹
ieiunamus. s. Primo florentissima etate:
quia iuuenū etas est securior ⁊ a senectu
te ⁊ a morte remotior. Sed ista etas est fal
lax. Unde Petrarcha libro. i. de remedijs
vtriusq̄ȝ fortune dic̄ sic. Ad summā paruo
temporis in spacio non stat magna felici
tas ⁊ ingentibus animis breue nihil opta
bile est. Mentiunť qui hanc etatē stabileȝ
dicūt. Nil volubilius tempore. tempus ve
ro vehiculū est etatū oīum. Et Sene. epl'a
lxvij. dicit sic. Fluunt omnia ⁊ in assidua di
minutione sunt. Corpora nostra rapiuntur
fluminū more. Quicquid vides currit cuȝ
tpe: hō fluida est materia ⁊ caduca ⁊ oīb⁹
obnoxia causis. hec ille. Non est ergo fidē
dū in iuuentute ⁊c̄. Sc̄ȯo corpis formosi
tate: scȝ pulchritudine corporis eleganti ⁊
magna. Sed ista formositas est vanitas.
Vn̄ Boeti⁹ li. iij. de ꝯsol. dicit sic. Forme ni
tor rapidus est ⁊ velox ⁊ vernaliū floꝝ mu
tabilitate fugacior: ꝙ (vt ait Aristo.) si lin
ceis oculis homines vterentur vt eoꝝ vi
sus obstantia penetraret: nōne introspect
viscerib⁹ illud alcibiadis supficie corp⁹ pul.

cherrimū:turpissimuz videret. Igit te pul-
chrū videri nō tua natura:ꝫ oculoꝝ spectā
tiū reddit infirmitas. hec ille. Istud exper
tus erat roman⁹ ille princeps ⁊ formosus
q̇ amico scribēs inq̇t. Nec grati⁹ q̇cq̄ deco
re nec breui⁹. Tertio valitudis firmitate.
scȝ q2 san⁹ est corpe. Sȝ hoc est leue bonuȝ
⁊ graue malū. Vn̄ Hugo li.iiij. de aīa dicit
sic. Quosdā presciēs de⁹ multa peccare pos-
se:flagellat eos infirmitate corpis ne pec-
cent:vt eis vtili⁹ sit frangi languorib⁹ ad sa
lutē:q̄ȝ remanere incolumes ad dānationē.
Hec ille. Quarto viriū īmensitate. s. quia
vires corpis sunt pualide. Sȝ ista fiducia
est imbecillitas. Vn̄ petrarcha li.i. de reme
dijs dicit sic. In magnaȝ viriū fiduciā ma
gnis virib⁹ accingit fortuna:⁊ interduȝ ex
equo ꝯgredi indignās vt ostēdat q̄ fragi-
le aīal hō sit:dū sibi etiā robustissim⁹ videt
gygāteas vires leui plio ꝯfec. Herculē ab
oib⁹ inuictū vis latentis mali vicit. Milo-
nē ipȝ cūctis celebratū ⁊ cognitū palestris
arbor vna detinuit lacerandūq̄ȝ feris obtu
lit. Sic robur illud eximiū sine exēplo fisse
querc⁹ robori impar inuentuȝ est. tu virib⁹
tuis fidis. hec ille. Quinto ingenij subtili-
tate. s. q2 ingeniū est acutissimū ⁊ ꝓmptū.
Sȝ ista subtilitas est pniciosa. Vn̄ petrar-
cha vbi. s. dicit sic Hoc marco cathoni cen
sorino tributū est: q̄ litteris simul atq̄ȝ ar-
mis bellicisq̄ȝ oib⁹ ⁊ vrbanis ac rusticis ar
tibus eque foret ydone⁹. Qd̄ ex pte greci
suo tribuūt epaminūde. pse aūt ciro. Ma-
lo igit ingeniū bonū q̄ȝ excellēs:q2 illud in
maluȝ flecti nequit hoc in diuersa volubile
est. Nā ⁊ crisippus luciū catilinā magni ani
mi fuisse ait:ꝫ ingenio malo prauoq̄ȝ. sepe
magnū īgeniū magnoꝝ initiū maloꝝ fuit.
raro aūt magni errores nisi ex magnis in-
genijs pdiere. h̄ ille. Sexto eloq̄ntie copi-
ositate. s. q2 copia eloquij ingēs est. Sȝ hoc
vanissimū est. vn̄ petrarcha vbi. s. dicit sic.
Satis eloquētie parū sapiētie fuisse in illo
hoīe scelestissimo apd̄ crisippū legis. Neq̄ȝ
is quidē glīam eloquentie q̄ fuit vllā. q̄ȝq̄ȝ
altiore iudicio tulliano nō eloquētia ꝫ loq̄
citas illa fuit. Verus em̄ orator:hoc est elo
quentie magister nisi vir bon⁹ esse nō pōt.
Qd̄ si bon⁹ ⁊ sapiēs. Memineris duaruȝ
de qua loquor diffinitionū. quarū altera ca
tonis:ciceronis est altera. Ille ait. Orator
est vir bon⁹ dicēdi perit⁹. Iste aūt. Nihil est
aliud inquit eloquētia nisi copiose loquēs

sapientia. hec ille. Septimo fame celebri-
tate. s. q2 bene loquunt de eo ppl'i ⁊ ciues.
Sȝ hoc est vanissimū. Vn̄ Petr⁹ rauēnas
in quadā ep'la dicit sic. Quidā laudes hoīȝ
vilipendūt ⁊ in hoc sunt laudabiles. Qui-
dā oī tpe venant famā seculi ⁊ oī tpe sunt
infames. Quidaȝ apud alios venerabiles
sunt ⁊ apud se vilescūt. Quidaȝ plus de se
lingue adulatrici q̄ ꝯscientie sue credunt.
hec ille. Plures sepe nomē magnū falsi vul
gi opinionib⁹ abstulerūt qd̄ turpe ē. Octa
uo sapientie dignitate:scȝ q2 doctor alicui⁹
artis vel scientie factus est. Sed hoc est va
nissimū. Vn̄ Greg. li.x. moral. dicit sic. Hu
ius mundi sapientia est cor machinationi
bus tegere:sensum verbis velare:que falsa
sunt vera ostendere: que vera sunt falsa de
monstrare. Hanc qui sciunt ceteros super
biendo despiciunt. hanc qui nesciūt subiecti
⁊ timidi in alijs ipam mirātur hec sibi ob-
sequentib⁹ precipit honoꝝ culmina quere-
re. adepta tpalis glorie vanitate gaudere.
irrogata ab alijs mala multiplici⁹ reddere
cū vires suppetūt. nullis resistentib⁹ cedere
cū viribus possibilitas deest q̇cquid p ma-
liciā explere nō valet hoc in pacifica boni-
tate simulare. Iustoꝝ aūt sapientia est nil
p ostentationē fingere. sensum verbis ape
rire. vera vt sunt diligere. falsa deuitare. bo
na gratis exhibere. mala libēti⁹ tolerare q̄
facere. nullā iniurie vltionē querere. pveri-
tate ꝯtumeliā pati:lucrū putare. hec iusto-
rū simplicitas deridet ⁊ a mūdi sapientib⁹
fatuitas reputat. Quid em̄ in hoc mundo
stulti⁹ q̄ȝ amissa nō querere. possessa capien
tibus relaxare. nullā p acceptis iniurijs in
iuriā reddere. imo adiūctis alijs patientiā
pbere. h̄ ille. Sapiētia em̄ hui⁹ mūdi stulti-
tia est apud deū vt ꝯstat ⁊c̄. Nono patrie
libertate. s. q2 in patria libera nat⁹ est. Sed
hoc ē miserrimū. Vn̄ petrar. vbi. s. dicit sic.
Idcirco te vt reor liberū dicis q2 dn̄m nul
lū habes ꝫ amicū. Audi Senecā. Bona in
q̇t etas est fortasse habebis. Nescis q̄ etate
hecuba suire cepit:q̄ cresus:q̄ darij mat:q̄
plato:q̄ dyogenes:his ille te admonet exe
plis. Nūq̇d n̄ attiliū regulū meministi In-
dignuȝ psus h̄ ludibrio: passum tn̄. Quid
macedonie numidieq̄ȝ reges. hic psen. hic
siphacē memorē ac iugurtā regni oēs e cul
mine romana lapsos ī vincl'a. Noli ḡ liber-
tate tumescē qn̄ nō ex liberis mō ꝫ ex regi
bus tā subdito serui fiūt. Mutant assidue

res hūane nihil sub celo stabile q̄s ac firmū speret. Decimo patrie nobilitate.s.q2 ī nobili patria ortus ciuis est. Sed hoc ē miserrimū. Un̄ petrarcha vbi supra dic̄ sic. Fuit q̄ themistodis gloriā athenis ascribere niteretur. Qui plane p̄ grauit' ⁊ vt talē virum decuit r̄ndit. Cum enī sibi scriphi anguste ⁊ ignobilis insule quidā incola int' iurgia obiecisset: nō eū sua s3 patrie gloria clarū esse. neq3 hercle ait. aut ego obscurꝰ si scriphius aut tu si athenienfis clarꝰ esses. Non splendore patrie: s3 v̄tuti p̄pe fidebat. An atheniensem nasci clarū adeo ē: vt nō eque clarū esse posset alibi thebis etiā natū esse. An nō homerꝰ ⁊ pictagoras ipe ⁊ democritꝰ ⁊ anaxagoras ⁊ Aristoteles ⁊ mille alij: alibi q̄ athenis nati clariq3 habiti nō minꝰ q̄ q̄ nati sunt athenis. Ac ne a thebis abeā q̄s spernere greci solent. an nō si ingeniū q̄rit' thebis natus ē pindarꝰ quē imitatiōe prorsus inaccessibilē flaccꝰ ait. Si rerū claritas stellarū. liber pater atq3 hercules tam famosi. vt alexāder macedo cōtemptor oīm ferme mortaliū illos duos vt altissimū signū gl'ie sibi p̄poneret imitādos. hec ille. Undecio originis generositate. s3 q2 magna est nobilitas suoz antiquoz parentū. S3 hoc vanissimū. Un̄ petrarcha vbi sup̄ dic̄ sic. Corpus semp̄ ⁊ patrimoniū sepe a parentibus accipitis. claritatē ⁊ q̄ habet raro in filium transfert. ⁊ q̄ nō h3 aliq̄tiens in filio videt. Quanto patre clarior cesar q̄nto obscurior africani filiꝰ que si p̄ manꝰ tradi claritas posset: q̄ clarus futurꝰ esset intelligis. Ex oibꝰ duo paria hoīm expedisse sufficiat. Altera igit' in lancē mariū ac tulliū in altera. hoz3 aduersarios aulū ⁊ clodiū cōstitue quo examen vergat ⁊ q̄ntū roma cedat arpino quis nō videat ⁊c̄. Duodecio fortunata natiuitate. s. quia ī magno ⁊ alto statu natꝰ ē. S3 hoc vanissimū est. Un̄ petrarcha vbi supra dicit sic. Turbinibꝰ rerū pates latitandi spe prerepta. Scitū est illud Lirici poete. Sepius ventis agitat' ingens pinꝰ ⁊ celse grauiore casu decidūt turres. feriūtq3 summos fulgura mōtes: vt clarū fatear in alto nasci nec tranquillū certe nec tutū est. Altitudo quātalibet humana p̄ seipam inq̄eta ē. Nil preterea tam altū q̄ nō ⁊ sollicitudini ⁊ labori ⁊ inuidie ⁊ pauori ⁊ merori peruiū sit Et seruoz filios in solio vidimꝰ ⁊ filios regum in ergasculis. hec ille. Sepe p̄mordio dissimilis finis est. Decimotertio educationis delectabilitate. s. quia in lautissima familia ab infantia educat' ē. Sed hoc ē miserū. Un̄ petrarcha vbi supra dic̄ sic. O pessima pueritie rudimēta neglectis bonis artibus: exquisitis cibis ⁊ peregrinis poculis assuefactꝰ a puero p̄clarissimā in speciē adoleuisti. sapores atq3 odores mirariq3 doctꝰ eximie ⁊ opiparas mēsas ⁊ vasa aurea venerari. Neq3 sero vt virorū fortiū mos fuit. famē sitimq3 cōmunibꝰ lenire: s3 ambitiosa semper nausea ⁊ dānosis stomachi sarcinis mane illis occurrit': cū tot in heremo sancti viri esurierit. tot ī castris gl'iosi duces parce sobrie atq3 aspere vixerint. Hinc curiꝰ fabricius. coruncanꝰ. lecta suis manibꝰ olera cenātes fictilibꝰ: atq3 arantes ad vesperā ieiuni Quintꝰ ac seranus. aut post hos cato censorinꝰ cōsul in hispaniā nauigās. vn̄ triūphator rediit. oēs notissimi hostes voluptatū occurrēt. hec ille ⁊c̄. Decioquarto seruorū multiplicitate. scil3 q2 famulos ⁊ seruos multos sibi obsequētes h3. S3 h ē vanissimū. Un̄ petrarcha vbi sup̄ dic̄ sic. Multi serui. multe lites: m̄lte discordie: multa deniq3 bella domestica quoz vel spectator secūdꝰ vel laboriosus cōpositor sis oportet. int'q3 reos ⁊ accusatores mediꝰ seruis tuis seruias iudex factꝰ ex dn̄o. Ubi serui multi multus strepitꝰ. pauca seruitia. secretū nullū: p̄fundos ⁊ capaces ventres. lubrica guttura pestem penu. dedecus thalamo. voraginēq3 perpetuā. hec ille. Decimoq̄nto ediū sublimitate s3 q2 domibꝰ amplissimis habitat. Sed hoc ē vanissimū. Un̄ petrarcha vbi supra dic̄ sic. Quid hic dicā nisi tullianū illud ornāda ē dignitas domo nō ex domo tota querēda nec domo dn̄s: s3 dn̄o domꝰ honestanda est. Nōne in regia tullus hostiliꝰ habitabat q̄n ictus ē fulmie. In regia quoq3 tarquinꝰ priscꝰ q̄n p̄cussus ē ferro. In regia deniq3 supbꝰ q̄n pulsus ē regno. Nullꝰ locꝰ periculis ē inacessus ⁊c̄. Deciosexto artiū inexpugnabilitate. s. q2 munitissimis arcibꝰ ⁊ fortissimis seipm̄ tuet' vt nil timeat. Sed hoc est vanissimū. Un̄ petrarcha vbi supra dic̄ sic. An ⁊ illud vetꝰ puerbiū nō audisti. Nullū inexpugnabilē locū esse in quē asellꝰ onustus auro possit ascēdere. Trahit oppugnationē arx munita nō impedit. Restitit aliquātulū senonū insultibꝰ arx tarpeia. penorū tarētina donec vtriq3 oportuno remedio succursum est. Illi camillus affuit huic fabius. Sed an gemina arx locrēsis ab ipo

defendi quiuit hānibale: profecto nec ylion ipm̄ nec birsa defendi potuit, nec corinthus que vna puetustā inexpugnabilis famā habuerat: sed hanc mumꝰ victor eripuit. Ois magna securitas nisi de deo oriat̄ stulta est ⁊c̄. Decimoseptimo supellectilis īmēsitate scꝫ q2 multa varij generis supellex domi est Sed hoc ē miserrimū. Vñ petrarcha vbi supra dic̄ sic. Iuge bellū nō cū furibꝰ modo ſ cum muribꝰ tineisqꝫ. Et aranee ⁊ rubigo: fumusqꝫ ⁊ puluis ⁊ imber in vos dimicāt o diuites delicati quibꝰ armis hos hostes arcebitis. Decimooctauo diuitiarū vbertate. s. q2 diuitias īmēsas habet. Sed hoc ē vanissimū. Vñ petrarcha vbi supra dic̄ sic. Bonis moribus rem aduersam habes. Nimie opes nō modo singuloꝝ hoīm ſ populi romani corruperūt mores. miraqꝫ illam ⁊ eximiā fregere virtutē q̄ tam diu clarꝰ ⁊ tā diu iustꝰ ⁊ integer q̄diu paup̄ fuit. In egestate victor gentiū ⁊ qd̄ ē gloriosiꝰ victor sui. Domitor vitioꝝ a diuitijs victꝰ ē. hec ille. Decimonono viridarioꝝ amenitate. s. q2 in viridarijs amenissimis versat̄. Sed hoc ē vanissimū. Vñ petrarcha vbi sup̄ dicit sic. Quis nō nouit caietani littoris flexū illū quo nullus sub celo pulchrior, nullꝰ amenior illic iussu temulēti ⁊ crudelis antonij occisus ē cicero. Et poterat vtcunqꝫ tanto viro locꝰ conuenire vt postq̄ ſi rome mori fato vetitum erat. florido in rure florentissimꝰ oratorum virqꝫ optimꝰ. Igit̄ loca delectabilia sepe insidijs opportuna sunt, dū licētiꝰ ibi laxiusqꝫ degitur auersisqꝫ magis sensibꝰ a circūspectione periculi. Nam ⁊ laqueo densis in siluis fere ⁊ visco volucres faciliꝰ in ramis viridibꝰ capiunt̄. hec ille. Sic adā in paradiso ⁊ xp̄s in orto perierūt. vt patet. Uigesimo gregū ⁊ armentoꝝ numerositate. scꝫ q2 gregibꝰ ⁊ armētis diues gaudet. ſ hoc ē vanissimū. vñ petrarcha vbi sup̄ dic̄ sic. Gaudes semel doliturꝰ millies. Nullus dies sine rumoribꝰ mestis ibit. Nunc irruerūt sabei tuleruntqꝫ oīa necnō pueros gladio pcusserūt vt pecuoso illi nūciatū ē seni. Nunc bos cornu fregerit: nunc crus equus. nunc vagantē lupus agnū. nūc infectū gregē mors inuaserit. Nota pestis quā lucretiꝰ quāqꝫ illuꝫ sequens maro descripserit. hec ille. Uigesimoprimo piscinarū voluptate. scilꝫ q2 pisces inclusos in piscinis quas extruxit habet. ſ hoc est vanissimū. Vñ petrarcha vbi supra dic̄ sic. Non puto felicius extruxeris q̄ salomon. Cum te ergo cōuerteris ad vniuersa opera que fecerunt manus tue ⁊ ad labores in quibꝰ frustra sudaueris videbis in oībꝰ vanitatē ⁊ afflictionē animi. vt vñ gauisus fueras: fortasse doleas, iacturā estimās temporis ⁊ impēse. hec ille. Uigesimosecūdo coniugis claritate q2 formosissimā vxorem duxit. ſ hoc est vanissimuꝫ. Vñ petrarcha vbi sup̄ dic̄ sic. Accessit dña sponso: carnifex priuignis. emula socrui. familie iugum. assiduus labor. anus penui sumptꝰ arcule. ornamentū aule. diurnū spectaculuꝫ fenestre. lis nocturna cubiculo. zelus suspitiōes ⁊ querele subeūt īmortale duellum domi habes. splendidā seruitutē. hec ille. Uigesimotertio dotis infinitate. s. q2 vxor maximā dotē intulit domi. sed hoc est vanissimū. Vñ petrarcha vbi sup̄ dic̄ sic. Multū dotata vxore nihil importuniꝰ nihil intractabiliꝰ. nil sibi non licitū arbitrat̄ que suas opes mariti comparat egestati que virū pascit dominā se putat esse nō sociā. vnde dos ingreditur inde libertas egredit̄. Quod bene preuiderat ligurgus cuius lege cautuꝫ fuit vt indotate nuberēt vt vxores eligerent̄ nō pecunie seueriusqꝫ matrimonia sua viri coercerent cū nullis frenis dotis tenerent̄. vtiqꝫ sapiēter. Nam ⁊ vere multis in domibꝰ nō viro vxor: ſ pecunia nubit auaricie. Et est vtiqꝫ magna dos cōiugis frenum viri. hec ille ⁊c̄.

Uigesimoq̄rto filioꝝ a natiuitate, scꝫ quia filios bonos genuit. sed hoc est vanissimuꝫ Unde petrarcha vbi sup̄ dic̄ sic. Quāto meliores filij: tanto periculosior cōditio tua est Nescis quā dolēdi materiā gignēdo quesieris quos lachrymis aditꝰ in tuā domū patefeceris q̄tū in te ius morti miserieqꝫ prebueris. O misere matres ait statiꝰ. O miseri patres. Nec timere nec sperare: nec vota facere noueras. en disces tuo piculo. disces in breui vita longas curas texere ⁊c̄. hec ille vt patet. Uigesimoq̄nto filioꝝ speciositate. scꝫ q2 formosos ⁊ pulchros filios ⁊ filias habet. Sꝫ hoc est vanissimū. Unde petrarcha vbi supra ait. Magnū maribꝰ discrimē feminisqꝫ pmaximū. Iam pmū pulchritudo ⁊ castitas raro cohabitant. Forma multos temptauit ac temptādos prebuit quosdam strauit ⁊ vel in crimen impulit vel in mortē. Fuit apud hebreos exēplū temptationis acerrime ioseph. sed discrimē puidentia celestis in gloriam vertit. Apud graios ipolitꝰ aut bellorophon. Apud nos spurina

ne temptaret ꝓprijs se manibꝰ deformauit
Non apud ṗmos virgo thamar. Non apō
secūdos penelope. Non apud tertios roma
na lucretia tuta fuit. Hi sunt forme labilis
ꝛ caduce fructꝰ q̇ nō opulētas tātū domos
sed ingentes vrbes ꝛ magna imperia fun⸗
ditus euerterūt. Certe nisi formosa esset he
lena Troia mansisset incolumis. Nisi tam
formosa lucretia: romanū regnū nō tam ve
lociter corruisset. Nisi tam pulchra virginea
nō tā cito illud decēvirale imperiū defecisset
hec ille. Uigesimosexto filioꝝ magnanimi
tate. s. q2 filiū fortē ꝛ magnanimū genuit. ß
hoc est vanissimuz. Uñ petrarcha vbi sup̄
dicit sic. Ad q̇d aliud interfecto filio Creon
genuit nisi magnanimū bellice laudis ardo
rem? Quid euander in pallante suo nisi no
uam gloriā armoꝝ ꝛ predulce decus primi
certaminis? Quid aliud ṗamꝰ hectorē mo⸗
net pauens: nisi ne achillem solus expectet
Quid postremo genitrix achillis timida dū
diceret. Jam pelago terrisqȝ meus queret
achilles ꝛc̄. hec ille. Uigesimoseptio gene
ri vnanimitate. scȝ q2 generū vnanimē ꝛ cō
cordē inuenit cui filiaȝ tradat nuptui. Sed
hoc est vanissimū. Uñ petrarcha vbi supra
dicit sic. Quantū sane inter generū ac soce⸗
rum possit esse discordie vt sileam antiquā
danay fabellam. insup stilliconē cupiditate
imperij ꝛ defuncti soceri ꝛ generi oblitū vi⸗
uentis abunde Cesaris atqȝ pompei notis
simū exēplū est. hec ille ꝛc̄. Uigesimoocta
uo filioꝝ cōiugabilitate. scilȝ q2 filio genero
sam cōiugem diuitē ꝛ formosam quesiuit.
Sed hoc ē vanissimū. Uñ petrarcha vbi su
pra dic̄ sic. Quid scis an īmortale illi tediuȝ
tibiqȝ dederis. an vtriqȝ clandestinuȝ forte
discrimen. Multe viros socerosqȝ perenni
cōfecere fastidio: quedam veneno. ferroqȝ
alie peremerūt. Quot habebat filios egistꝰ
si nurū nullā habuisset? Inuenta ē que pre
cipiti libidine dominādi ꝛ secūde sortis im
patiēs. quo maturiꝰ virū seqȝ regnantē cer
neret: genitori ꝓprio causa mortꝭ cū fuisset:
supra cesi corpus currū ageret. Sed hec pa
trum merces q̇d sperare debēt ceteri. hec il
le. O res stupēda vt pȝ. Uigesimonono
parentē bonitate. scilȝ q2 patrē ꝛ matrē hȝ
bonos ꝛ sibi amātissimos. Sȝ hoc ē pericu
losum. Unde petrarcha vbi sup̄ dic̄ sic. Se
pe em̄ vt dolor mortis filioꝝ: sic gaudiū vi⸗
te miseras matres mori compulit. Patuit
hoc clariꝰ eo die q̇ reliquie cladis ad trāsime

nū accepte: romā sparso agmine repetebāt
due matres filijs quos in aciē cecidisse re⸗
ferētibꝰ crediderāt cōspectis insperati gau
dij nō capaces efflarūt spiritꝰ. hec ille. Tri
gesimo fratrū equitate. s. q2 fratres gratio⸗
sos ꝛ pios habet. Sed hoc est vanissimum
Uñ petrarcha vbi sup̄ dic̄ sic. Parētes sem
per amant. fratres sepe inuidēt sepe despi⸗
ciunt. raramqȝ fratrum grām Nasonis ore
veritas clamat. Quātus sit amor fratrum
michenei thebaniqȝ fratres ac romani indi
cant. Primos mūdi fratres aspice. alter al
teriꝰ oppetijt manu. siquidē ꝑthes rex ꝑtho
rū preter parricidia in patrē. simul ac filiuȝ
admissa. triginta insup ꝓprios fratres tru
cidasse legit̄. hec ille. Trigesimoṗmo statꝰ
tranquillitate. scȝ q2 ꝓspere rebꝰ euntibus
quieto ꝛ tranquillo statu conq̇escit. sed hoc
est vanissimū. Uñ petrarcha vbi sup̄ dicit
sic. Meministi ꝙ apud ciceronē Jacō ille
ait seni rodio dyagore leto. Morere dyago
ra inq̇t. Non em̄ in celū ascensurꝰ es. Quid
ampliꝰ expectet animꝰ letus in hac rerum
tanta vertigine nisi vt letus esse desinat. tri
stis esse incipiat. Jtaqȝ oportune dyagoras
cōsilio paruit amici. spectante quidē ꝛ plau
dente ppl'o inter filioꝝ victoꝝ amplexus ꝛ
oscula expirauit. Scriptū est em̄ in libro no
ctiū atticarū. Ad summā plures gaudio ꝙ̄
tristicia periere. Dei vero ē illa vox. Stulte
hac nocte repetēt aīam tuā a te. que aūt cō
gregasti cuiꝰ erunt? hec ille ꝛc̄. Trigesimo
secūdo multarū rerū potestate. scȝ quia ar⸗
mis atqȝ opibus potens est. Sed hoc ē va
nissimū. Unde petrarcha vbi supra dicit sic
Quo potentie magis. minus in illā imperi
um fortūe tepide se exercet. Jn paruis vbe⸗
rem elegit materiā. Jn magna lignoꝝ mo⸗
le crepitantiꝰ seuit incendiū. magna ꝓsperi
tas magne viā facit aduersitati. Nec facile
queꝙ̄ plane miserū videbis qui non valde
felix habitꝰ sit ꝛc̄. Trigesimotertio populi
affabilitate. scȝ q2 populꝰ ip̄m amat ꝛ bene
de eo extimat. ß hoc est vanissimū. Uñ pe⸗
trarcha vbi sup̄ dic̄ sic. Quis illis scipionibꝰ
carior? q̇s camillo? q̇s rutilo ac metello? q̇d
themistodem loquar aut miciadem? quid
ammonem aut aristidem? quid thesea? q̇d
solonem? quid hannibalem? quid ligurguȝ
qui ꝙ̄breuiter populo fuerint cari. omniuȝ
est motus finis ꝛ vel in contemptū vel ī odi
um versus amor atqȝ indigna rebꝰ ṗmia.
labor; accusatio; mors; exilium, cathene;

vanitas est gaudere flatu tenui ꝛ incerto.
Non hec laus:ſ fortuna ē tua.populi mos
est vt ſepe amet indignos.hec ille. Trigeſi
moquarto ꝑncipatꝰ ſingularitate.ſ.q꞉ dñs
ꝛ ꝑnceps in patria ſua creatꝰ eſt:aut etiam
aliena.ſed hoc ē vaniſſimū. Vñ petrarcha
vbi ſupra dic̄ ſic.Statū certi laboris euentꝰ
ambiguꝰ:ſ vt plurimū infelicis cōſecutꝰ es
Quis alexādri euentꝰ q̄s dionyſij ſiracuſa
ni.q̄s agrigētini phalaridis.q̄s āmonis pe
ni.q̄s clearci heraclienſis.quis epirenſis ari
ſtotinij.q̄s hiſparci athenienſis fuerit mit-
to quos occidiſſe īmortalis gloria interfe-
ctoribꝰ fuit.vſitatū ꝛ cōem tyrānoꝝ exituȝ
aut gladiū aut venenū.vereq꞉ a ſatyrico di
ctum dices. Ad generū cereris ſine cede ꝛ
vulnere pauci deſcendūt reges ꝛ ſicca mor
te tyranni.hec ille: Trigeſimoq̄nto exerci-
tus ꝑncipalitate.ſ. q꞉ dñs ac rector magni
exercitꝰ extat.ſ hoc ē periculoſiſſimū.vñ pe
trarcha vbi ſupra dic̄ ſic.Horū tedia nemo
facile atq꞉ moleſtias inſolētiaſq꞉ dinume-
ret ſed tu experiendo nō diſces. q̄to ſit ſa-
tius ſolū viuere q̄ cū multis legionibꝰ.ꝑfe
cto nulle iniurie:nulla perfidia.nulla crude
litas caſtrenſiū moribꝰ cōparāde ſunt. In-
telliges ꝑ teipſum.q̄ ſit verꝰ pueris quoq꞉
notiſſimꝰ ille verſiculꝰ. Nulla fides pietaſq꞉
viris qui caſtra ſequunt̄.Heu q̄ paruo pre
cio venale genꝰ ꝛ inſtabile.q̄ leuibꝰ ex cau
ſis mutabunt̄ ꝛ ex militibꝰ fient hoſtes ꝛc̄.
Trigeſimoſexto claſſis inſtructibilitate.ſ.
q꞉ claſſem magnā in mari habet.ſ hoc ē pe
riculoſiſſimū. Vñ petrarcha vbi ſup̄ dic̄ ſic
Fortaſſis vtiliꝰ tutiuſq꞉ vel breui ſcāno vel
ſicco littore inſidias piſcibꝰ tetendiſſes:q̄
claſſe armata vim gentibꝰ intuliſſes. Mul
tis quidē claſſis eximia noxiā dedit audaci
am.eo q̄ impulit vt optarēt domi eſſe.Hoc
ꝛ graij Troia reduces caphareū ad montē
Siracuſio athenieſes in littore ꝛ carthagi-
nenſes ad egades inſulas didicere. multa
ſunt claſſibꝰ pericula.hec ille. Trigeſimoſe
ptimo machinarū exq̄ſibilitate.ſ. q꞉ machi-
nas oīs generis habet. puta baliſtas:bom
bardas:turres ligneas q̄s vulgarit̄ dicunt
mangana.ſed hoc ē vaniſſimū. Vñ petrar-
cha vbi ſup̄ dic̄ ſic. Tu fortaſſe glorioſꝰ pu
tas euertere vrbes ꝛ videri in annis tui tē-
poris policertes:ſ nō ſemper vrbes machi
nis euertunt̄. Ceſar quidē bello gallico cuȝ
aduerſus aduaticos turres maximas ere-
xiſſet.ꝑmū contemptui hoſtibꝰ fuit q̄ſi rem
impoſſibilē hūanis viribꝰ moliret̄. vbi aūt
moueri ꝛ menibꝰ applicari illas viderūt:e
cōtemptu in ſtuporē ac pauorē verſi obmiſ
ſa defenſione ad deditionē cōfugere. At cū
librillis ipſius Ceſaris dux brutꝰ ad maſſi-
liam eque erect atq꞉ admotis parē ſtuporē
obſeſſis iniecerat ſ nō parē metum. Itaq꞉
nocte egreſſi turres ꝛ machinas incēderūt
hec ille. Trigeſimooctauo hoſtiū vindica-
bilitate.ſ.q꞉ hoſtes habet in manibꝰ de q̄bꝰ
vlciſci pōt.ſed hoc eſt vaniſſimū.vñ petrar
cha vbi ſup̄ dic̄ ſic. Multo ē ſanctiꝰ:mlroq꞉
deiformiꝰ obliuiſci iniuriarū q̄ vlciſci.gene
roſior nulla ē obliuio q̄ offenſe.Hanc ſum
mus orator ſummo duci ſumme laudi attri
buit:q̄ ſcꝫ nil ſoleret niſi iniurias obliuiſci.
Sume igit̄ ꝛ tu tibi hanc nobiliſſimā obli-
uionē ceſareā.hec ille. Trigeſimonono ini
micoꝝ mortalitate.ſ. q꞉ inimicꝰ mortuꝰ eſt:
ideo gaudet.ſed hoc ē vaniſſimū.vñ petrar
cha vbi ſup̄ dic̄ ſic. An cōtemnis cōſiliū no
tiſſimū ſapiētis: Noli inq̄t de mortuo inimi
co tuo gaudere ſciens q̄ oēs morimur ꝛ in
gaudiū volumꝰ venire.hec ille ꝛc̄. Quadra
geſimo pontificatꝰ honorabilitate.ſ.q꞉ pon
tifex creatꝰ eſt.ſed hoc ē vaniſſimū. Vñ pe
trarcha vbi ſup̄ dic̄ ſic. Qui aſcendiſſe dice
ris deſcendiſti. Iuxta illud ꝓpheticū. Qui
deſcendūt in mare nauibꝰ facientes opera-
tionē in aquis multis q̄ aſcēdūt vſq꞉ ad ce
los ꝛ deſcendūt vſq꞉ ad abyſſos quoꝝ aīa
in eis tabeſcēte ꝓpt̄ negocioꝝ multiplicium
ꝓcellā.turbati ſunt ꝛ moti ſunt ſicut ebriꝰ.
ꝛ oīs ſapīa eoꝝ deuorata ē.hec ille. Poſt
hanc declarationē dixit ſctūs Thomas aīe
deuote. O aīa ſimplex iam potes intellige-
re vanitatē ꝓſperitatū huiꝰ ſeculi. Ne tñ beli
al gloriet̄ ī argutijs ſuis docebo te quo pa-
cto illi r̄ndeas. Ad ꝑmū dic q̄ bona tem-
poralia ido dant̄ hoī vt ſubueniat paupibꝰ
nō vt cōſumat in voluptatibꝰ. Vñ.xvi.q.i.
ca.reuertimini dr̄ ſic. Si q̄n fames ꝛ penu-
ria ꝛ rerū oīm egeſtas opp̄mit mūdū.ſcia-
mus hoc ex ira dei deſcendere q̄ ſe in paupe
ribꝰ ſi nō accipiāt elemoſynā fraudari loq̄t
hec ibi. Vti ḡ ꝓſperitate bonoꝝ temporaliū
ad dilectionē dei ꝛ ꝓximi mercedē eternaȝ
ꝓmeret̄:ſ hoc nō facit ꝓdigus. Ad ſecun
dum dic q̄ illa opa fienda ſunt de iuſte ꝛ li
cite acq̄ſitis:aliter nō ꝓſunt facienti. vñ Gre
goriꝰ li.xij.moral.dic̄. Elemoſyna ſupbi di-
uitis cū redimere nō valet quē ꝑpetrata ſi-
mul rapina paupis ante dei oculos aſcēdē-

re nō ꝑmittit τc. Ad tertiū dic ꝙ ecclesia
τ fides xp̄iana magis crescit aduersitate ꝙ̄
ꝓsperitate. vn̄ Hylari⁹ li. vij. de trinitate di
cit sic. Hoc habet ꝓpriū eccl'ia dū ꝑsequitur
floret. dū opprimit crescit. dū cōtemnit ꝓfi
cit. dū ledit vincit. dū arguit intelligit. tunc
stat cū superari videt τc. Ad quartū dic
ꝙ optare tēporalia vt hō ſm legē dei viuat
fideliť ea dispensando meritoriū est. aliter
non. Juxta illud. Dispensatores ministerio
rum dei. Sed cauēdū est ne deroget qđ seq̄
tur. Hic iam querit inter dispēsatores vt fi-
delis q̄s inueniat. Tunc aīa grās agens
deo τ suis doctorib⁹ de tali exhortatiōe cir
ca ꝯtēptū ꝓsperitatꝫ τ felicitatꝫ rerū fluxibi-
liū hui⁹ mūdi ꝯsolata abijt domū ī pace amē

Dn̄ica tertia q̄dragesime. Sermo. xix.
de peccato discordie τ partialitatis.

OMne regnū in se-
ipsum diuisū desolabit. Luc.
xi. Hodie aīa simplex fidelis τ
deuota accessit ad ecclesiam τ
audiens missam tam ex lectōne ep̄le Eph.
v. ꝙ̄ ex lectiōe euāgelij aduertit vnā conclu
sionē valde notabilē. scz. Petm̄ discordie τ
diuisionis est causa oīs regni desolationis.
Ratio hui⁹ ꝯclusionis ē ista. Nā discordia
opponit cōcordie. ſ ꝯcordia ex caritate cau
satur. s. inꝙ̄tū caritas multoꝝ corda ꝯiūgit
in aliqđ vnū. qđ quidē ꝑncipaliť ē bonū di
uinū. secūdario aūt bonū ꝓximi. discordia
ergo ea rōne est petm̄ inꝙ̄tū huic cōcordie
ꝯtrariat. Sciendū ꝙ discordia tollit cōcor-
diā tripliciť. Uno mō ꝑ se. qđ quidē in hūa
nis reb⁹ τ motib⁹ dr̄ esse id qđ est ſm inten
tionē. vn̄ per se discordat aliq̄s a ꝓximo qn̄
scienter τ ex intentiōe dissentit a bono diui
no τ a ꝓximi bono in quo debet consentire
τ hoc ē petm̄ mortale ex suo genere ꝓpť cō
trarietatē ad caritatē. licet ꝑmi mot⁹ hui⁹
discordie ꝓpť imꝑfectionē act⁹ sint petā ve
nialia. Alio modo ꝑ accidēs. qđ quidē ī hu
manis actib⁹ cōsideraf ex hoc ꝙ aliq̄d est
preter intēsionē. vn̄ cū intentio aliquoꝝ est
ad aliqđ bonū qđ ꝑtinet ad honorē dei vel
vtilitatē ꝓximi. ſ vn⁹ estimat hoc esse bonū
ali⁹ aūt hꝫ cōtrariā opinionē. discordia tūc
est ꝑ accidēs ꝯtra bonū diuinū vel ꝓximi.
τ talis discordia nō est petm̄ nec repugnat
caritati nisi hmōi discordia sit vel cū errore
circa ea q̄ sunt de necessitate salutis vel ꝑti-
nacia indebite adhibeat. qꝛ ꝯcordia que est
caritatꝫ effect⁹ est vnio volūtatum: nō vnio
opinionū. vn̄ discordia qn̄qꝫ ē ex pctō vni⁹
tm̄. puta cū vn⁹ vult bonū cui ali⁹ scient re-
sistit. Qn̄qꝫ aūt est cum pctō vtriusqꝫ. puta
cū vterqꝫ discedit a bono alteri⁹ τ vterqꝫ di
ligit bonū ꝓpriū. Tertio modo ex ꝯsequēti
Nam discordia importat disgregationē vo
luntatū. inquātū scz volūtas vni⁹ stat ī vno
τ volūtas alteri⁹ stat in altero. ꝙ aūt volū
tas alicui⁹ ꝯsistat in ꝓprio ꝓuenit ex hoc ꝙ
aliq̄s ea q̄ sua sūt ꝑfert his q̄ sūt aliorū. Et
quō ꝯcordia parue res crescūt: sic discordia
maxime dilabunť. qꝛ quāto est magꝭ vnita:
tanto est fortior τ ꝑ separationē diuidiť. vt
dr̄ in libro de causis. His intellectis aīa
exiuit ab eccl'ia vadens domū cū ꝓposito
cauēdi deinceps a pctō discordie τ cōcordi
ter amodo viuere cum om̄ib⁹. Et ecce beli-
al intendēs eā ab hoc ꝓposito reuocare ait
O aīa simplex ꝙ̄ facile deciperis tam leuiť
credendo volo tibi ōn̄dere ꝙ discordia nō
est petm̄. Primo sic. Discordare ab aliquo
est recedere ab alteri⁹ volūtate ſ hoc nō est
petm̄: qꝛ volūtas ꝓximi nō est regula volū-
tatis alteri⁹ hoīs: ſ sola volūtas diuina. er-
go discordia nō ē petm̄. Secūdo sic. Qui-
cunqꝫ inducit aliquē ad peccādū etiam ip̄e
peccat: ſ inducere inť aliq̄s discordiā nō vi-
detur esse petm̄. Diciť em̄ Acť. xxiij. ꝙ sciēs
Paul⁹ ꝙ vna pars saduceoꝝ τ altera pha
riseoꝝ esset exclamauit in cōcilio. Uiri frēs
ego pharise⁹ sū. fili⁹ phariseoꝝ τc. τ cū hoc
dixisset facta ē dissensio inť phariscos τ sa-
duceos. ergo τc. Tertio sic. Petm̄ ꝑcipue
mortale in sanctis viris non inuenitur: sed
in sanctis viris īuenitur discordia. Dicitur
em̄ Acť. xv. Facta est dissensio inť paulū
τ barnabā. ita vt discordarēt ad īuicē. ergo
τc. Quarto sic. Nulli bene disposito debꝫ
placere petm̄ mortale in ꝓximo. ſ ap̄ls dic̄
Phil. i. Quidā ex cōtētōe xp̄m annūciāt. τ
postea subdit. Et ī h̄ gaudeo ſ τ gaudebo. ꝗ
τc Aīa vero abijt tristis q̄rēs τ cōsulens
legū doctores. Cui mox obuiauit moyses
A qua cū cognouisset causas mestitie sue
eo ꝙ ꝑ hec argumenta videbať ꝙ etiā scti
viri discordias amabāt: ait ꝯfortās eā sup
his. Ego inq̄t ostēdā tibi ꝯclusionē quā au-
diuisti esse verā testimonio q̄druplicꝭ legꝭ. s.

Legis naturalis.
Legis diuinalis.
Legis prophetalis.
Legis humanalis.

Primo testimonio legis naturalis. ⁊ hoc q̄druplicitᷣ. s. per rōnes naturales. ꝑ ph̄os morales ꝑ poetas. ꝑ exempla gentiliū. Quātū ad rōnes naturales sciendū ꝙ vnitas cōcordie ꝯstat ex q̄ttuor. Prīo ex patris singularitate. Filij em̄ eiusdem p̄ris paruuli ⁊ innocētes solent simul in vnū cōmorari: sic nos cū simus filij eiusdem patris celestis debemꝰ simul cōuiuere ⁊ ꝑ amorē esse vniti ⁊ ꝑ cōcordiā iuncti: qꝛ sicut mēbra q̄ sunt sub vno capite vnū corpꝰ cōstituūt: sic filij sub eodē patre vnā domū efficiūt. Ita ⁊ nos q̄ vnū deū habemꝰ in celis: vnū prelatū in terris: vnā fidē in cordibus: vnā legē in moribꝰ: vnū regē in tēporalibus. debemꝰ esse vnū ꝑ cōcordie vnitatem. Mat. xxiij. Unus est patᷣ vester q̄ in celis ē. Hec vnitas figuratᷣ. i. Reg. x. vbi dᷓ Sauli Inuenient te tres viri ascēdētes. vnꝰ portās tres panes. vnꝰ portās tres hedos. ⁊ vnus portās lagenā vini. Tres isti viri sunt patᷣ: filiꝰ: ⁊ spūssanctꝰ. Pr̄ em̄ cui attribuitᷣ potētia habet tres panes. i. tria q̄ in creatiōe rerum inueniuntᷣ. s. numerꝰ pondus: ⁊ mensura. vt dᷓ Sap. xi. ⁊ Esa. xl. dᷓ. Appendit tribus digitis molē terre. Filiꝰ cui attribuitᷣ sapientia habet tres hedos. i. tres naturas in vnitate ꝑsone. s. diuinitatē: aīam: ⁊ carnem. Gen̄. xl. Uidebā corā me vitē in qua erant tres ꝓpagines. Spūssctūs cui attribuitᷣ clementia habꝫ lagenā vini. i. ꝯsolatiōis ⁊ gr̄e. Isti tres vnū sunt: qꝛ vnꝰ deꝰ: sic nos debemus esse vnū. Ioh xvij. Pater volo vt ipsi sint vnū ī nob̄: sicut nos vnū sumꝰ. Scdo ex animi vnitate: qꝛ animꝰ noster debꝫ esse vnꝰ: vt q̄cq̄d vnꝰ vult: aliꝰ simul velit. Multa em̄ mēbra sunt in vno corꝑe: ⁊ tamē non habēt nisi vnū cor. sic ⁊ nos licet multi simꝰ vnū cor ⁊ vnū animū habere debemꝰ. Act. iiij. Multitudinis credentiū erat aīa vna ⁊ cor vnuꝫ in deo. Fingūt poete ⁊ Ouidiꝰ ꝙ gorgones fuerūt tres sorores pulchre q̄ simul nō habebāt nisi vnuꝫ oculū quē altera commodabat alteri, cuꝫ indigebat. Sic nos ꝙuis sumꝰ corꝑe plures. vnū tm̄ cordis oculū hr̄e debemꝰ quē inuicē cōicemꝰ. Ezech. xi. Dabo eis cor vnū ⁊ spm̄ vnū. Tertio ppl'i cōformitate. qꝛ debemus esse vniformes ⁊ cōes. Exēplo colūbarū q̄ sub vno tecto manent ⁊ cōem vitā simul tenēt. Cāt. vi. Una est colūba mea. Sꝫ multi vt hypocrite hn̄t nō vnitatē: sed duplicitatē similes animalibus: quoꝝ p̄mū desuꝑ habebat faciē aq̄le: secundū subtꝰ habebat facieꝫ hoīs. tertiū a dextris habebat faciem leonis. quartum a sinistris habebat faciē bouis. vt dᷓ Ezech. i. Sic isti anteriꝰ in p̄ntia sunt homīes benigni applaudēdo. desuꝑ v̄o q̄n sunt ī dignitate positi sunt aq̄le ꝑ suꝑbiam volādo. In dextra ꝓsperitatꝭ sunt leones alios ꝯtemnēdo ⁊ depmendo. In sinistra vero aduersitatis ⁊ indigētie sūt boues hūilitᷣ cōuersando ⁊ obsequendo. Nō sic variati esse debemus: ſꝫ sicut dᷓ ibidē. Una erat similitudo ipsoꝝ q̄ttuor. Talis em̄ vnitas ē v̄tuosa. ij. Reg. xvij. virū vnū tu queris oīs ppl's erit in pace. Hec vnitas a deo diligitᷣ: ⁊ duplicitas abijcitᷣ. Math. xxiiij. Erūt duo in lecto vno vnꝰ assumetᷣ ⁊ alter relinquetᷣ. Quarto amoris integritate: qꝛ q̄n simul plura miscentᷣ: cōponuntᷣ: ⁊ cōficiuntᷣ: sic se habēt ad inuicē ꝙ q̄litates vniꝰ ab altero ꝑticipantᷣ sicut ex pluribꝰ elemētis fit vnū mixtū ⁊ de pluribꝰ granis fit vnꝰ panis: sic nos ꝑ amorem diuersa corda inuicem debemꝰ vnire. Gal. iiij. Om̄es vos vnū estis. Caritas em̄ est sicut cementū qᷓ facit de pluribꝰ lapidibus vnū murū inexpugnabilē: sic amor varia corda ligat ⁊ integrat ⁊ de pluribꝰ diuersis vnum parietē ⁊ nobile edificiū format. Eph. ij. Ipsa ē q̄ facit vtraqꝫ vnū ⁊c. Quātū ad ph̄os morales sciendū ꝙ ꝯcordia est de iure morali ⁊ politico apud oēs gentes qᷓ pꝫ q̄druplicitᷣ. Prīo didimꝰ ad alexandrū dic̄ sic. Nos bella nō gerimꝰ ſꝫ pacē moribꝰ nō viribꝰ cōfirmamꝰ. Sola fortuna est aduersus quā sepe pugnamꝰ ⁊ semꝑ vincimus. hec ille. ꝓpterea dic̄ Sen̄. li. de moribꝰ. Pacē habeto cū homībꝰ: cū vitijs bellū. Et Fulgentiꝰ li. mitologiarū. ij. dic̄ sic. Sapientes viri maiorē cū vitijs ꝙ cū inimicis pugnā gerunt. Secūdo Tull'. li. i de officijs dic̄ sic. Quare suscipiēda sūt bella: Ut sine iniuria in pace viuatᷣ. Itaqꝫ in pace que nihil sit habitura iniuriarū aut insidiarū. semper ē cōsulendū belluꝫ ita suscipiatᷣ vt nihil aliud nisi pax quesita videatᷣ. Et philippica. ij. dic̄ sic. Nullū ē armatoꝝ presidiū: caritate ⁊ beniuolentia ciuiū ciuitatē oportet esse septā nō armis. Nomen certe pacis dulce ē ⁊ ip̄a res salutaris nec ē aliud ꝙ tranq̄lla libertas hec ille. Tertio Iuliꝰ celsus li. iij. de bello gallico cesaris dic̄ sic. Inter duos bellātes hoc vnū tēpus agendi de pace est dum sibi vterqꝫ cōfidit ⁊ pares ambo vidē

tur. Qd si alteri paululū modo fortuna tri/
buerit vix vtet cōditionib⁹ pacis q̄ superior
videt. nec equa parte ɔtentus erit q̄ oīa se
habiturū sꝑerat. h ille. Quarto ex ꝓbiis
sapientū dr sic. Principiū aūt discordie est
aliqd ex cōi suū facere. Quietissime nāq3 vi
uerent hoīes si duo verba de medio tollerē
tur. meū sc3 τ tuū. Ab alio itaq3 semꝑ inci/
piat dissensio. a te aūt reconciliatio. hec ibi.
Et varro in sentētijs dic. Alit aūt cōcordia
mores. ad cohabitantiū animos formare.
hec ille. Quātū ad poetas sciendū ꝙ con
cordia est maxime necessaria ad vitā hoīs.
qd p3 q̄druplicit. Primo prudenti⁹ dic sic
Pax plenū virtutꝫ opus. pax summa labor
Pax belli exacti preciū. preciūq3 pericli. Nil
placitū est sine pace deo. nec mun⁹ ad arā
Cum cupiens offerre ꝓbat. si turbida fra/
trem Mens impacati sub pectoris oderit
antro. Itē. Meritor clausula pax est. Non
inflata tumet. nō inuidet emula fratri. Oia
perpetit patiēs atq3 oīa credit. Nunꝙ lesa
dolet. cūcta offensacula donat. Occasu3 lu
cis venia ꝑcurrere gestit. hec ille. Secūdo
Prosper dic sic. Morib⁹ in sanctis pulchra
est cōcordia pacis. Spernunt mūdi prelia
pace dei. hec ille. Tertio Lucan⁹ li. ij. dicit
sic. Minima rerū discordia turbat. pacē sū/
ma tenet. Et li. x. dic sic. Nulla fides pietasq3
viris q̄ castra sequunt. Uenalesq3 manus
ibi fas vbi maxīa merces. Quarto Ouidi
us. li. iij. de arte dic sic. Candida pax hoīes.
trux decet ira feras Et Cato ait. Ira odiū
generat. ɔcordia nutrit amorē τc. Concor/
dia eīn ē animor indirupta quedā τ vnita
cōplexio τc. Quātū ad exempla gentiliū
sciendū ꝙ tant⁹ ē amor patrie ꝙ oē pericu
lum est sustinēdū ꝓ illi⁹ salute. τ hoc q̄dru/
plicit. Pmo rōne maiestatꝫ. vn̄ Ualeri⁹ li.
v. ca. vi. dic sic. Pietas patrie exhibeat cui⁹
maiestati etiā illa q̄ deor numinib⁹ equat
auctoritas parentū vires suas subiecit. fra/
terna quoq3 caritas equo animo ac libent
cedit. summa quidē cū rōe: qr euersa domo
interdū reipublice stat⁹ manere pōt. vrbis
ruina penates oīm secū trahat necesse est.
hec ille. Exemplū ponit Aug. li. iij. de ciui.
dei. xx. c. Tarquin⁹ supb⁹ vltim⁹ rex roma/
nor cū expulsus esset ab vrbe contulit se ad
prosennā regē elusine ciuitatꝫ famosum vi/
rum τ potentē petēs ab eo auxiliū. Porsen
na igit veniens cū exercitu valido. vrbē gra
uissima τ diutina affligebat obsidiōe. Mu
tius sceuola licētiā petijt a senatu vt castra
porsenne adire posset. qua obtenta ꝑuenit
vsq3 ad sedē regiā vbi scribā regi assidentē
occidit. Cōprehēsus vero τ ad regis tribu/
nal duct⁹. fassus ē se ciuē esse romanū τ cau
sa interficiēdi regē venisse τ se ꝓ equali ha
bere occidere τ occidi dicēs τ pati τ facere
oīa romanū esse. Cū aūt rex iuberet eū igni
bus torreri vt ab eo plus negocij extorque/
ret. muti⁹ extendēs manū sponte in ignem
imobilit tenuit. donec rex ipe horrore ꝑcus/
sus iuberet eum ab igne amoueri dicens ei
Abi. magis in teipsum ꝙ in me hostilia au
sus. liberū hinc te dimitto. Tūc mutius q̄si
volens vicē regi repēdere τ meritū ait. Qd
minis extorquere nō potuisti: nūc a me spō
te accipe. Scito inquit ꝙ trecenti coniurati
sumus ꝑncipes iuuentutꝫ romane vt te hoc
modo inuaderem⁹ mea sors ꝑma fuit. cete
ri eodē modo vnusquisq3 ꝓ suo tempore cū
opportunitas fuerit cōsimile attemptabūt.
Qd audiens rex τ considerās magnitudi/
nem periculi si trecenti iuuenes qui tanꝙ
nihil haberent mori vite sue insidiarent as/
sidue. legatos mittit q̄ romanis vltro cōdi/
tiones pacis ferant τ firmata pace ab ob/
sidione discessit. Secūdo rōne cōmodita
tis. vn̄ Tullius in rhetorica. ij. dicit sic. Om
omnia cōmoda ꝑuenerūt ex patria. nullū in/
cōmodū ꝓ patria tolerare ē graue putādū
Exemplū ponit beat⁹ Aug. li. iij. de ci. dei.
xx. ca. Cumq3 anno. ccc. xc. ab vrbe cōdita ro
me in medio fori terra dehiscens τ se aperi
ens specum fecisset ꝓfunditatis horribilis
responsum ē a vatibus ꝙ si romani vellent
suā rempubicam perpetuā esse: illud in quo
plus possent τ excellerent illi hiatui deuoue
rent τ eo ipsum implerent. Curtius igitur
interpretat⁹ romanos viris τ armis preci/
pue excellere se in illud antrum armatus τ
equo insidens immisit. Sup quē ciues oēs
certatim honoris gratia frumēta iniecerūt.
Unde Ualeri⁹ li. v. ca. vi. dicit sic. Magna
postea decora in foro romano fulserūt. Nul
lum tamen hodie est qd pietate Curtij er/
ga patriam clarius obseruetur exemplum.
principatum glorie obtinens. propterea ho
ratius. li. i. carminū dic sic. Dulce τ decor ē
ꝓ patria mori. Tertio rōne obligatōnis τ
imortalitatꝫ. vn̄ Tulli⁹ de tusculanis questi
onib⁹. li. i. dic sic. Nemo vnꝙ sine mag spe
imortalitatis se ꝓ patria offert ad mortē τ
nescio quō inheret in animis hoim q̄si se/

culoꝝ quoddā augurioꝝ futuroꝝ. Idq̄ʒ in maximis ingenijs ⁊ excellētissimis animis ⁊ existit maxime ⁊ apparet facillime. Quo quidē dempto q̄s tā amens esset q̄ semper in laborib⁹ ⁊ periculis viueret. Exemplū ponit beat⁹ Aug. li. iiij. de ciui. dei. xx. c. Publio decio dū consul esset cū manlio torquato in bello cōtra latinos nocte ꝑ visionē apparuit decio q̄dā augusti habit⁹ dicēs ꝙ ex vna parte caderet imperator in illo bello. ex alia exercit⁹ ⁊ cui⁹ exercit⁹ imꝑator se cū exercitu aduerso morti ⁊ dijs infernalib⁹ deuoueret: illi⁹ exercit⁹ vinceret. Cum ergo in p̄lio postmodū cōmisso sinistruʒ cornu cui deci⁹ preerat cederet hostib⁹ deuouit se decius ⁊ exercitū hostiū morti ⁊ dijs infernalib⁹ his verbis. Jupiter: mars: pat̄ q̄rine. i. romule. bellona. i. dea belli. lares. i. dij patrij. diui iouensiles. i. saltatores iouis. dij indigites. i. de hoib⁹ facti. dij quoꝝ ē p̄tās nr̄oꝝ hostiumq̄ʒ. dijq̄ʒ manes. i. dij mortuoꝝ. vos precor: veneror: veniāq̄ʒ peto. feroq̄ʒ. i. cupio vt vim. i. potentiā: victoriāq̄ʒ populo romano quiritu. i. q̄ appellant̄ q̄rites ꝓsperetis. hostesq̄ʒ quiritū terrore: formidine: morteq̄ʒ afficiat᷑. Et sicut v̄bis nūcupaui. i. palam ⁊ q̄si ī p̄ntia testiū dixi: ita ꝓ republica q̄ritū ⁊ exercitu: legionib⁹: ⁊ auxiliarijs populi romani q̄ritū mecū deuoueo. dijs manib⁹. telluriq̄ʒ. legiones, auxiliaq̄ʒ hostiū. Deci⁹ v̄o statim hoc facto armat⁹ in equū exiliens se in medios hostes īmisit. Uisus est aūt ipse vtriq̄ʒ exercitui eo t̄pe aliquantulū nobilior ⁊ excellētior q̄̄ quisq̄̄ ab hoib⁹ videri soleat. Statimq̄ʒ terror q̄ pri⁹ romanos inuaserat: latinos īuasit ⁊ decio interfecto cecidit exercit⁹ latinoꝝ. Consimilit̄ decius fili⁹ ei⁹ cū bellū gereret̄ ꝯtra tuscos in quoꝝ auxilium galli venerāt. ⁊ ip̄e iam q̄rto consul existens viderat exercitū cui preerat gallis cedere reducēs ad memoriā factuʒ sui patris modo simili se inferis deuouit ⁊ ip̄o interfecto vicit exercit⁹ romanoꝝ. vn̄ Ualeri⁹ vbi sup̄ dic̄. Itaq̄ʒ dinoscere arduū ē, vtrum romana ciuitas decios vtilius habuit duces. an amiserit q̄m vita eoꝝ ne vinceret̄ obstitit mors fecit vt vinceret. Et tit⁹ liuius li. viij. de vrbis origine dicit ꝙ ꝯsul aut pretor dux exercit⁹ potuit si volebat nō seip̄m ſ; alium militē quēcunq̄ʒ de legione romanoꝝ scripta, ꝓ salute sui exercit⁹ deuouere. Sciendū ꝙ in p̄tāte hoīm sunt aliq̄ mō pax ⁊ belluʒ ſ; demones p̄nt ꝓ seruitio eis impēso ꝯcedē illud qd̄ ē in p̄tāte alteri⁹ hoīs velle aut nolle. Nā ipi p̄nt t̄rere hoīes nē bellēt ⁊ excitare hoīes ad bellādū si ꝑmittāt̄ nō tn̄ ꝙ possint ip̄am volūtatē necessitare. ꝑmittunt̄ a deo terrere vel excitare mētes hoīm ſm q̄litatē vitioꝝ q̄b⁹ succūbūt. Nā ſm h̄ sepe demones accipiūt p̄tātē sup̄ hoīes. iō p̄nt si ꝑmittāt̄ causare passiōes ⁊ mot⁹ ipi⁹ appetitus sensitiui q̄s seq̄tur cōitas hoīm p̄cipue maloꝝ: ⁊ sic causare bellū ⁊ pacē. tn̄ volūtas hoīs semꝑ ē cā: q̄ sibi ꝑmittit̄ mag̃ vel minus posse. nō tn̄ diabol⁹ eā pōt necessitare

Quarto rōne benignitat᷑. vn̄ Galter⁹ ī alexandreide. li. i. dic̄ sic. O patrie natal̄ amor sic allicis oēs. Exēplū ponit Uale. li. v. c. vi. dicēs ꝙ themistodes dux atheniēsiū ex ingratitudīe ciuiū suoꝝ ab ahenis pulsus: adhesit regi xersi ꝑsaruʒ cui⁹ fact⁹ dux belli vt veniret ꝯ patriā suā: tn̄ sua benignitate abstinuit. Et dū sacrificaret thaurū ne ꝯ patriam veniret īmiscēs q̄d mortiferū thaurinū sanguinē positū in patera. i. cuppa. hausit ⁊ mortu⁹ ē q̄si videret̄ hoc ī deuotionē deorū facere. Sua eñi morte id effecit ꝙ grecia n̄ habuit indigentiā alteri⁹ themistodis: q̄ si themistodes voluisset ire ꝯ greciā: oportuisset ꝙ grecia h̄ret aliū themistodē notabileʒ p̄ncipē q̄ defēdēt eā. h̄ ibi. ecce q̄̄ta benig̃tas

Secūdo declarat̄ eadē cōclusio

testimonio leg̃ diuinalis. Sciēdū ꝙ discordia oritur ex q̄druplici causa. Prio eñi ex eminētia sublimitat᷑. Nā grauis ⁊ ꝑuersa discordia facta ē int̄ absalon ⁊ dauid ꝓpt̄ ambitionē dn̄andi. ij. Reg̃. xvi. Propter sup̄biā ⁊ durā r̄n̄sionē quā fecit roboā pp̄lo diuisū ē regnū iij. Reg̃. xij. Scd̄o ex nocētia cupiditat᷑. Nam ꝓpt̄ multā subam quā habebat abraā ⁊ loth facta ē discordia int̄ pastores eos. Gen̄. xiij. Quia iacob decepit esau ī h̄ēditate ⁊ b̄n̄dictōe pat̄na facta ē discordia maxīa int̄ eos. Gen̄. xxvi. Tertio ex īuidētia fraternitat᷑. p̄ʒ ex p̄ma discordia q̄ fuit int̄ caim ⁊ abel quā mouit sola inuidia caim. q̄ munera abel dn̄o placuerūt. Gen̄. iiij. Occiso philisteo ex v̄tute dauid ⁊ audit᷑ cātātib⁹ Saul ꝑcussit mille ⁊ dd̄ decē milia. Saul mot⁹ īuidia ꝑsecut⁹ ē dd̄. i. Reg̃. xviij. Quarto ex fraudulētia carnalitat᷑. nā occasiōe dyne quā sychē opp̄ssit fc̄tā ē discordia int̄ ip̄ʒ ⁊ filios iacob ⁊ m̄lta homicidia s̄t secuta Gen̄. xxxiiij. ꝓpt̄ vxorē leuite fc̄tā ē dissēsio ⁊ discordia maxīa int̄ filios bēiamī

⁊ filios isrl'. ⁊ homicidia mlt'a sᷓ secuta. Judi. xx. Propt' vxorē sansonis alteri traditā facta ē discordia it' ipz ⁊ philisteos. Judi. xv.

Tertio declarat' eadē cōclusio

testīonio leg̃ ꝓphetalis. Sciendū ꝙ discordia est detestabil' q̄druplr. Primo rōne punitiōis. vn̄ Hester. xiij. dr̄ sic. Indicatū est mihi in toto orbe terrarū ppl'm eē dispsum q̄ nouis vteret' legib⁹ ⁊ ꝯtra oīm gentiū faciens ꝯsuetudinē: regū iussa ꝯtemneret ⁊ vniuersarū concordiā nationū sua dissensione violaret. qđ cū didicissemus videntes vnā gentē rebellē aduersum omne hoīm gen⁹ ꝑuersis vti legib⁹: nostrisq̄z iussionib⁹ ꝯtraire ⁊ turbare subiectarū nobis ꝓuinciarū pacē atq̄z ꝯcordiā: iussim⁹ vt q̄cūq̄z tales inuenti fuerint cū ꝯiugib⁹ eorū ac liberis deleant' ab inimicis suis: nullusq̄z eorū misereat'. hec ibi. Scđo rōne abominationis. Prou. vi. Sex sunt q̄ odit deus: ⁊ septimū detestat' aīa ei⁹. Oculos sublimes: linguā mendacē: man⁹ effundentes sanguinē innoxiū: cor machinās cogitationes pessimas: pedes veloces ad currendū in malū. ꝓferentē mendacia: testē fallacē: ⁊ eū q̄ seminat inter fratres discordias. h̄ ibi. Tertio rōne abiectiōis. Jere. xv. Ve mihi mat' mea: q̄re genuisti me virū rixe: virū discordie in vniuersa terra: nō feneraui nec fenerauit mihi q̄sq̄: oēs maledicūt mihi. Quarto rōne cōminationis. Zach. viij. Hec sunt ꝟba q̄ facietis. Loq̄mini ꝟitatē vnusq̄sq̄z cū ꝓximo suo: ⁊ vnusq̄sq̄z malū ꝯtra amicuz suū ne cogitet' in cordib⁹ vestris. Oīa eīm hec odi dic̄ dn̄s: veritatē tm̄ ⁊ pacē diligite dic̄ dn̄s. h̄ ibi. Ex q̄ pz ꝙ falsitas ⁊ discordia sunt ḡuissima pctā q̄ possint fieri ꝯ ꝓximū: ⁊ destruentia oēm honestatē viuendi.

Quarto declarat' eadē

cōcl'o testimonio leg̃ hūanalis. Sciēdū ꝙ circa ciuitatē vt ꝯseruet' in bona pace ⁊ cōcordia sunt obseruāda q̄ttuor. Prīo integra est diligent' custodiēda ne destruatur. Nā duplici custode gubernat'. vno intrinseco. s. rōne ad quā oīa ꝑtiet gubernare. alio extrīseco cui⁹ interest subditos gubernare. de cui⁹ officio hr̄. ff. de offi. ꝑfec. vigi. l. nā salutē. in. ff. veteri. li. i. vbi lex oñdit ꝙ ad officiū isti⁹ ꝑfecti ꝑtinet ꝑ totā noctē vigilare ⁊ armat⁹ ciuitatē circuire ⁊ āmonere vt q̄libet in cenaculo aquaz habeat ꝓ igne nociuo extinguēdo ⁊ ꝙ null⁹ ignē nocere ꝑmittat ⁊ incendiarios puniat. Sic rō se dz hr̄e q̄ntū ad securā custodiā oīm sensuū ⁊ mēbrorū corpis ⁊ potentiarū aīe. Jere. i. Dedi te in ciuitatē munitā. ⁊ Ecc̄. xiiij. Ciuitas ꝑua ⁊ pauci viri in ea. venit ꝯtra eā rex magnus. i. dyabol⁹. ⁊ vallauit eā. ⁊ inuent⁹ est in ea vir paup ⁊ sapiens: ⁊ liberauit eū sapientia sua. q2 si ciuitas regat' sapiētia ⁊ ratione: optime in cōcordia gubernat'. Ait eīm Boeti⁹ Platonē dixisse beatas fore respublicas si eas aut sapiētes regerēt: aut earū rectores sapiētie studerent. Platonis quoq̄z dicta sunt hec. Si sapiētie forma oculis videri possz maxime ad amorē sui oēs excitaret. Scđo diruta est viril'r reꝑanda ne defect⁹ videat'. ⁊ ad hoc debēt subditi per custodes cōpelli: vt habet'. ff. de dāno infecto. l. ad curatoris. i. ff. nouo. li. i. Ad curatoris inq̄t reipublice officiū spectat vt dirute domus a dn̄o reficiant'. Glo. ordinaria ibidē dicit ꝙ sic potes ponere casum. Dom⁹ alicuius diruta erat: curator reipublice curare dz ꝙ dom⁹ illa reficiat': cū forte deformat ciuitatem q2 ad ipm ꝑtinet ne ciuitas ruinis deformet'. ꝙ si dn̄s noluerit eā reficere: ipse reficiat ⁊ nō restituat dn̄o nisi ipse reddat expēsas. ⁊. ff. de ꝯtrahēda emptiōe. l. senat⁹ in. ff. veteri. li. xviij. Dicit' ꝙ nullus destruat edificia sua iam facta ne vrbs ruinis deformetur. Quanto mag̃ curandū est vt ꝑtialitates ⁊ discordie ab vrbib⁹: cōitatib⁹: ⁊ societatib⁹ amoueant'. Tertio reꝑata est in bono statu specialr' tenēda ne defectū patiatur. Ciuitas eīm nō recipit qđ est ei legatū nisi dū est ciuitas: vt pz. ff. q̄b⁹ modis vsusfruct⁹ amittit'. l. vsusfruct⁹. vbi dr̄. Si vsusfruct⁹ ciuitati leget' ⁊ aratrū in ea ducat': ciuitas esse desinit vt passa est cartago. Jō q̄z q̄si in morte desinit hr̄e vsumfructū. hec ibi. Eodē mō ciuitas plena ꝑtialitatib⁹ ⁊ discordijs nō ꝑcipit bōa nature ꝑ homicidia: nec bona fortune ꝑ deuastationē agrorū: vinearū: domorū: q̄ ꝯsumunt' diuisionib⁹ hominū ⁊c̄. Quarto reformata est ab hostibus fortit' defendēda ne opprimat'. Nā sic̄ tꝑe pacis iusticia legib⁹ obseruat': ita tꝑe iusti belli iniuria armis vindicat'. vn̄ lex ista duo ꝯnectit: vt habet' instituta in ꝓhemio vbi dr̄. Imperatoriā maiestatē nō solū armis ornatā: s̄ etiā legib⁹ oz esse armatā vt vtrūq̄z tꝑs: belli videlz ⁊ pacis possit recte gubernari. q2 s̄m glo. Arma cōnectit cū le-

gibus: cū nec leges sine armis nec ecōuer⸗
so recte gubernant. Lex em̄ ꝓhibet ne mili
tes agrū emāt in terra seu ꝓuincia in qua
debēt opa bellica pagere ne studio culture
a militia reuocēt. ff. de re militari. l. milites.
qꝛ sūma laus militie est cōi vtilitati inten⸗
dere. Postq̄ vero moyses declarauit con
clusionē p̄dictā ait aīe deuote. Que ego no
ui fideliter te docui. Sȝ ecce hic est sanctus
Thomas de aq̄no doctoꝛ noui testamenti
q̄ diriget vias tuas ad custodiendū legem
dei. Ad quē astante moyse accessit aīa de⸗
uota p sue cōclusionis clarioꝛi noticia. Cui
sanctꝰ Thomas ait. Ego ostendā tibi con⸗
clusionē tuā esse verā ꝛ catholicā testimo⸗
nio quadruplicis legis: scȝ.

Legis euangelice
Legis apostolice
Legis canonice
Legis ecclesiastice.

Primo testimonio legis

euāgelice. Sciendū q̄ xp̄s illā ꝓbauit qua
druplici testīonio. Prīo Math. xiij. dicit
Dn̄e nōne bonū semen seminasti in agro
tuo. i. in mūdo. vn̄ ergo hȝ zizania. i. discoꝛ⸗
dias. Ait illis. Inimicꝰ hō. i. dyabolꝰ hoc fe
cit. Alligate ergo zizania in fasciculos ad
comburendū. i. hoīes seditiosos: pturbato
res pacis: reipublice: de ciuitatibꝰ expellite.
Scd̄o Marc. xiij. dr̄. Exurget gens sup
gentē ꝛ regnū sup regnū. Tradet aūt frat
fratrē in moꝛtē ꝛ pater filiū: ꝛ cōsurgēt filij
in pentes ꝛ moꝛte afficiēt eos. vos aūt vi
dete. i. cauete ab his dissensionibꝰ ꝛ seditio
nibꝰ. Tertio Joh. x. dr̄. Dissensio facta est
inter iudeos ꝓpter ꝯmones iesu. Dicebāt
aūt multi ex ipis. demoniū hȝ ꝛ insanit: q̄d
eū auditis: Alij dicebāt. hec verba nō sunt
demoniū hn̄tis. Nūq̄d demoniū pōt cecoꝝ
oculos aperire: Querebant ergo eū appꝛe
hendere: ꝛ ipe exiuit de manibꝰ eoꝝ. hec ibi
Qꝛ ab hoībꝰ seditionibꝰ deditis fugiendū
est. Sicut fecit iesus. Quarto Luc. vi. dr̄.
Bonꝰ hō de bono thesauro coꝛdis sui ꝓfert
bonū: ꝛ malꝰ homo de malo thezauro ꝓfert
malū. Ex abūdantia em̄ coꝛdis os loquit.
scȝ qꝛ ex praua ꝛ pu̾ersa volūtate ꝓcedunt
dissensiōes ꝛ discoꝛdie que oīno abijciēde
sunt ꝛ exterminād̄e a ciuitatibꝰ. Sup quo
ponunt quattuoꝛ ꝯcl'ones in euāgelio ꝛ in
ep̄la. Pria ꝯcl'o. Quicūq̄ solū consentit
coꝛde ꝛ volūtate alicui diuisioni: discoꝛdie:
ptialitati in aliq̄ republica suboꝛte: peccat
moꝛtal'r. probatur octupl'r. Prīo rōne dei.
Nā deꝰ est charitas: diuina aūt charitas hȝ
effectū triplicē. Primꝰ ē viuificare: qꝛ moꝛ⸗
tuos p culpā viuificat p grām. vn̄ de pe. di.
vij. in fine. dr̄ sic. Sine charitate nō est ve⸗
ra salꝰ. Et. i. Pet. iiij. Charitas opit multi⸗
tudinē pctōꝝ: s̄ partialitas coꝛdis moꝛtifi
cat viuos cū ab eis auferat grām. nā sicut
ex sepatiōe aīe a coꝛpe sequit moꝛs coꝛpo
ralis: sic ex diuisiōe ptiali sequit separatio
charitat̄ q̄ est vita spūal'. Scd̄s ē ꝯgregare
vt pȝ in p̄mitiua eccl'a. vn̄ dr̄. Inuenit eos
cōcoꝛdes charitate ꝛ illustrauit eos inun⸗
dās diuinitas deitat̄. Sȝ ptialitas ꝯgrega
ta sepat cū coꝛda moꝛtua fuerint p absen⸗
tiā charitat̄ ad i. Collo. iij. Sup oīa charita⸗
tē habete q̄ est vinculū ꝑfectiōis ꝛ pax xp̄i
exultet in coꝛdibus vr̄is: in q̄ ꝛ vocati estis
in vno coꝛpe ꝛ grati estote. Tertiꝰ ē multi
plicare. i. Coꝝ. viij. Charitas edificat. s̄ pti
alitas coꝛdis sepata dissipat vt pȝ. Respu
blica vt habeat charitatē dei dȝ oꝛdinari le
gū rectitudine. Vn̄ Amb. in examerō dic̄
sic. Hic reipublice vsus est: leges oībꝰ esse
cōes atq̄ obseruari eas deuotiōe cōi: vno
oēs teneri vinculo nō alij ius eē q̄d aliꝰ sibi
intelligat nō licere: s̄ q̄d liceat vni licere oī
bus. eē etiā cōem reuerētiā patrū q̄ꝝ ꝯsilio
respublica gubernet. Cōe oībꝰ vrbis domi
ciliū cōis ꝯseruatiōis officiū. vnū p̄scriptū
oībꝰ vnū eē ꝯsiliū. h̄ ille. iō nisi rect̄ legibus
respublica gubernet nō diu stabit: qꝛ duo⸗
decimꝰ abusiōis gd̄ꝰ ē ppl's sine lege. quaꝫ
dū ꝯtēnit p diūsas erroꝝ vias laqueū pdi⸗
tiōis incurrit. Sȝ oīm legū inanis ē cēsura
nisi dīne leg̃ ymaginez gerat. ꝓpterea oēs
leges debēt emanare a lege dīna. vn̄ Aug.
in li. de ci. dei dic̄ sic. In ciuitate dei rex ē veri
tas: lex charitas: dignitas eq̄tas: pax felici
tas: vita eternitas. Sȝ in ciuitate dyaboli
ecōtra: rex falsitas: lex cupiditas: dignitas
iniq̄tas: lis felicitas: vita tp̄alitas. Ista re⸗
ctitudo legū notat in p̄ma pte euāgelij vbi
dr̄: erat. Scd̄o pbat ꝯcl'o rōne xp̄i q̄ vt hō
ē caput nr̄m. Et sic deꝰ dedit nob̄ p̄ceptū d̄
dilectiōe dīna: sic xp̄s de dilectōe fraterna.
Joh. xiiij. Hoc ē p̄ceptū meū vt diligat̄ in⸗
uicē. Seq̄ aūt p̄ceptū xp̄i sequunt tria bo
na. Prīo cū xp̄o cōfoꝛmitas. qm̄ fraternal'
dilectio fac̄ mēbꝛū xp̄i. Eph. iiij. Oēs sumꝰ
inuicē mēbꝛa. Sȝ ptial' diuisio facit hoīem
mēbꝛū dyaboli. Joh. xij. Vos ex p̄re dya

bolo estis ꝛc. Scdo cū xpo vnitas: qꝛ frat
nalis dilectio ꝑ trāsformatōez cū xpo vnit
cōgaudēs se esse mēbrū cū mēbris xpi. ps.
Ecce ꝙ̄ bonū ꝛ ꝙ̄ io. ha. fr. in vnū. Sꝫ ꝑtia
lis diuisio ꝑ neqssimā trāsformationē cum
diabolo corda subiugat impio suo. Tertio
cū xpo eterna hereditas. qm̄ fraternal' dile
ctio duc̄ nos in vitā eternā. i. Joh. iij. Sci
mus qm̄ trāslati sum⁹ de morte ad vitā: qm̄
diligim⁹ frēs. Sꝫ ꝑtial' diuisio ꝑ discordiā
duc̄ nos ad eternā dānationē. Ibidē. Qui
nō diligit manet in morte. Respublica vt
hēat charitatē xpi oꝫ vt ordinet̄ iusticie so
lidantis eqtate. Amb. li. de offi. dic̄ sic. Ju
sticia ē q̄ suū cuiqꝫ reddit: alienū nō vendi
cat: vtilitatē ꝓpriam negligit vt suet cōem
eqtatē. Justicie ps p̄ma ē in deū: scda in pa
triā: tertia in ꝑentes: qrta in oēs. In ea em̄
ciuitate iusticia ē in q̄ xps ductor ꝛ rector
est. Sap. i. Diligite iusticiā q̄ iudicat̄ terrā
Jdeo dr̄ in euāgelio. Jesus q̄ ē sol iusticie.
Malach. i. Tertio ꝓbat̄ ꝯcl'o rōne ꝓximi
cui⁹ dilectio est approbata apud deū. Ecc.
xxv. In trib⁹ bn̄placitū ē spūi meo q̄ sunt ꝓ
bata corā deo ꝛ hoib⁹. Cōcordia fratrū. ec
ce exēplaritas. amor ꝓximoꝝ. ecce ꝯformi
tas. vir ꝛ mulier bn̄ sibi ꝯsentiētes. ecce vni
tas. Respublica vt hēat charitatez ꝓximi
oꝫ vt ordinet̄. Cōcordia vnitatē ꝯnectente
Unde Salusti⁹ recitās ꝟba Scipiōis ait.
Ego inquit trado vob̄ regnū firmū si boni
eritis: imbecille si mali. Concordia ꝑue res
crescūt: discordia vero maxime dilabuntur
Duas em̄ res natura dedit hoī que validū
ip̄m fecerūt. rōnem. s. ꝑ quā seip̄m regeret
ꝛ societatē ꝑ quā dn̄ium oīm creaturarum
ei dedit. ps. Oīa subiecisti sub pedib⁹ eius.
iō in oī republica dꝫ vnitas p̄ncipari ne fi
at diuisio. ꝓpt̄ qd̄ rectores reipublice anti
quit⁹ si pri⁹ erant discordes: postq̄ꝫ assume
bant̄ ad regimē mutuo int̄ se ꝯcordabant.
vt pꝫ de Marco emilio lepido ꝛ de Fuluio
flacco q̄ existimabāt eos nō oportere ꝑuadꝫ
inimicicijs dissidere q̄ publice summa iun
cti essent ꝑtāte: vt dic̄ Valeri⁹ li. iiij. c. ij. Sꝫ
nō est vera cōcordia nisi vbi regit charitas
q̄ oēm ꝑtialitatē ꝛ diuisionē expellit. iō dr̄
in euāgelio. eijciēs. Quarto ꝓbat̄ eadez
ꝯcl'o rōne hit⁹ vitiosi. Dicunt em̄ q̄dā ꝑtia
les ꝛ seditiosi excusantes se ꝙ taliter ꝯsen
tientes ꝑtialitati ꝙ si nō intēdūt nocere cō
trarie ꝑti: nō peccāt mortal'r cuꝫ illa diuisio
cordial' nō noceat ꝓxio. Sꝫ vt dic̄ ps. Ad
excusandas excusatiōes in pctis cū hoib⁹
oꝑantib⁹ iniqtatē. lꝫ em̄ tales nō intēdant
nocere actu: tn̄ intēdūt hitu. Res ei publi
ca ordinat̄ fidelitate mutua adiuuāte. nisi
em̄ in ꝑtib⁹ ei⁹ ꝛ mēbris sit vera fidelitas. s.
absqꝫ cordis maliuola ꝯuersatiōe ꝛ absqꝫ
gest⁹ dolosa dissimulatiōe ꝛ absqꝫ oꝑis ꝑ
uersa defraudatiōe nō poterit regi nec diu
durare. h̄ fidelitas fuit in magna reuerētia
apud antiqs. vn̄ Catho dixit eā hr̄e tēpluꝫ
cū ioue in capitolio: vt narrat Tull'. li. iij. de
offi. ꝫm illud Ennij. O fides apta p̄inis. i.
fastigio tēpli. Sꝫ hodie nulla scīā societas
nec fides regni. qꝛ vt dic̄ Egisipp⁹ li. i. Qui
dā mutauit fidē cū tpe. Jere. v. Circuite vi
as hierl'm aspicite ꝛ ꝯsiderate ꝛ qrite ī pla
teis ei⁹ an inueniatꝫ virū qrentē fidē ꝛ faciē
tē iudiciū ꝛ ꝓpici⁹ ero eis. Et qꝛ nō est vera
amicitia nec vera ꝟtus vbi nō est vera cha
ritas: iō nō ē vera fidelitas nisi quaꝫ efficit
diuina charitas. ꝓpterea in euāgelio dr̄. de
moniū. s. qd̄ aufert verā fidelitatē. Quin
to ꝓbat̄ ꝯcl'o rōne praue intētiōis. dicunt
em̄ ꝑtiales ꝙ iō sequunt̄ ꝑtialitates quia
in aliq̄ casu intēdūt ꝓdesse vl' sibi ꝛ familie
sue: vel etiā amicꝫ. h̄ tale bonū ē accidētale.
malū aūt cui ꝯsentiūt est essentiale. ps. Ab
occult̄ meis mūda me dn̄e ꝛ ab alienis ꝑ
ce ꝟuo tuo. Si m. nō fu. do. tūc ima. ero ꝛc.
Res em̄ publica ordinat̄ ꝯsilio salubri di
rigente. Prou. xxiiij. Ibi sal⁹ vbi multa ꝯsi
lia. nā sunt foris arma vbi ꝯsiliū est domi.
vt pꝫ de solone q̄ pl⁹ ꝓfuit ciuitati atheniē
siū suis cōsilijs q̄ꝫ victoria themistodis: qꝛ
bellū fuit gestū ꝯsilio senat⁹ q̄ a solone fuit
constitut⁹. Vn̄ Tull'. li. de senectute dic̄ sic.
Nō virib⁹ aut velocitate corꝑis res magne
gerunt̄ h̄ ꝯsilio aucte ꝛ snīa. Roboam qui
derelicto senū consilio acquieuit consilio iu
uenū: amisit regnū. iij. Reg. xij. Bonū aūt
consiliū a diuina charitate proficiscitur qd̄
nō habet̄ a ꝑtialib⁹. ideo dr̄ in euangelio. ꝛ
illud erat mutū. s. a bono ꝯsilio. Sexto ꝓ
bat̄ ꝯclusio rōne antiquitatis. dicunt enim
ꝑtiales ꝙ ideo tenēt partialitates qꝛ anti
qui sui fuerunt partiales. puta guelfi ꝛ gue
bellini. dicti em̄ sūt guelfi. antiqt⁹ guelite. i.
propinqui dei vel redempti dei a ciuitate di
cta guel. Sed guebellini dicti sunt pagani
quidam sic vocati a ciuitate guebel: vt di
cit rabbi salomon super illud. iij. Regū. v.
Porro biblij. Unde ciuitas illa erat bino
mia: ꝛ gens illa erat de regno yram vt reci

tat Nicola⁹ de lyra ibidē. Res em̄ publica
ordinaẗ moꝝ honestate decorāte: ꝓut reci-
tat Aug. li. ij. de ciui. dei. c. xx. inducēs ꝟsum
Ennij poete dicenꝗ. Moribus antiq̄s stat
res romana virisq̄ꝫ. Quales aūt erant mo
res antiquoꝝ Salusti⁹ delarat in Catilina
rio dicens. Nolite existimare maiores no
stros armis rempublicā ex ꝑua magnā fe-
cisse. si ita esset multo pulcherrimā nos ha-
berem⁹. Quippe sociorū atq̄ꝫ ciuiuꝫ p̄terea
armoꝝ ꝛ equoꝝ maioꝛ copia nobis ꝙ illis
est. Sꝫ alia fuere q̄ illos magnos fecerunt
q̄ nobis nulla sunt: domi industria: foris iu
stū imperiū: anim⁹ in ꝯsulēdo liber neq̄ꝫ de
licto neq̄ꝫ libidini obnoxius. Pro his nos
habem⁹ luxuriā atq̄ꝫ auariciā: publice ege-
statē: priuatim opulētiā: laudam⁹ diuitias
seq̄mur inertiā. Inter bonos ꝛ malos dis-
crimen nullū: om̄ia virtutis p̄mia ambitio
possidet. Nimirū vbi vos sepatim sibi q̄sq̄ꝫ
ꝯsiliū capitis vbi domi voluptatib⁹: h̄ pe-
cunie seruitis ꝛ gr̄e: eo fit vt imper⁹ fiat in
rempublicā vacuā. h̄ ille. Sic ergo cadētes
in prauis morib⁹ alios attrahunt ꝛ cadere
faciūt q̄ mali mores tanq̄ꝫ a demone im̄issi
eijciēdi sunt: iō dr̄ in euāgelio. ꝛ cū eiecissꝫ
demoniū. s. a ciuitate viroꝝ ꝑtialiū ꝛc̄. Licꝫ
em̄ corꝑaliter a ꝑentib⁹ traxerint originem
tm̄ a deo creāte ꝛ xp̄o redimente traxerunt
originē spūalē. s. in baptismo in q̄ abrenun
ciauerūt huic ꝑtialitati. Ecc̄. xxx. Ne glorie-
ris in cōtumelia p̄ris tui. Ex q̄ fit ꝙ isti nū-
q̄ꝫ ꝑceperūt effectū baptismi: q2 ficte acces
serunt. aut ipi aut parētes ipoꝝ ideo dānā
tur. Septimo ꝓbaẗ ꝯclusio rōne iuramē
ti. Dicūt em̄ hi ꝑtiales. Tota patria vel ci-
uitas vel dn̄ium hoc seruat: ꝛ ad iuranduꝫ
cogit cū sit antiq̄ ꝯsuetudo. Sed cū h̄ ꝯsue
tudo sit ꝯtra charitatē dei ꝛ ꝓximi non est
seruāda. Ecc̄. vij. Noli peccare in multitudi
ne ciuitatis. Et. xxij. q. iiij. dr̄. In malis ꝓ-
missis rescinde fidē: in turpi voto muta de-
cretū: qd̄ incaute vouisti ne facias. Impia
est ꝓmissio que scelere adimpleẗ. h̄ ibi. Et
xxxij. q. vij. c. flagitia. dr̄. Flagitia q̄ oēs gē-
tes faciūt eodē criminis reatu diuina lege
teneñ. Respublica ordinaẗ intētiōe ordi
nata oīa ꝯsummante. De q̄ dic̄ Tull. li. iij.
Oib⁹ vnū dꝫ eē ꝓpositū vt eadē sit vtilitas
vniuscuiusq̄ꝫ ꝛ vniūsoꝝ: quaꝫ si ad se q̄sq̄ꝫ
rapiat: dissolueẗ oīs hūana ꝯsociatio. Qn̄
ḡ oēs intēdūt cōeꝫ vtilitatē reipublice: nec
aliq̄s vult nocere alteri ꝓpter ꝓpriū cōmo
dū: stabilis erit respublica. Un̄ ait ibidem.
Hoc em̄ nō solū natura. i. iure gētiū: ꝫ etiā
legib⁹ ppl'oꝝ q̄b⁹ in singulis ciuitatib⁹ q̄b⁹
respublica ꝯtineẗ eodē mō cōstitutū est vt
nō liceat sui cōmodi cā nocere alteri. h̄ em̄
spectāt leges: hoc volūt incolumē esse ciuiū
ꝯiunctionē quā q̄ demūt: eos morte: exilio:
vinculis: dāno coercent. Propterea Therē
tian⁹ Chremes ait. Homo sum: humani a
me nihil alienū puto. Ad hāc intētionē de
bent oēs attendere. iō dr̄ in euangelio. Lo
cutus est mut⁹. Et q2 talis intētio raro in-
uenitur in ciuitatib⁹. iō dr̄. Et admirate sūt
turbe. nā charitas non querit que sua sunt
Octauo ꝓbaẗ cōclusio rōne tutionis. Di
cunt em̄ ꝑtiales ꝙ in ꝑtialitate tueñ ꝛ de
fendūt se ꝯtra impietatē tyrānoꝝ: ꝛ sic suū
statū seruāt. Sꝫ Roma. iij. dr̄. Nō sunt fa-
cienda mala vt veniant bona. lꝫ em̄ vellent
ꝙ nulla esset diuisio in ciuitate: tm̄ hanc vo
luntatē nō implent oꝑe: ꝫ ꝑtialitatib⁹ se im
plicant. Iō dic̄ Aug. Sic diligēdi sunt ho-
mines vt eoꝝ nō diligant errores. In hoc
em̄ videñ nō esse diuisi in ciuitate cuꝫ sint
eiusdē volūtatis. Sꝫ vt dr̄ Ecc̄ iij. Syna-
goge peccantiū nō erit sal⁹: respublica ordi
natur prudēti sollicitudīe in ciuitate. Fuit
em̄ in antiq̄s ꝓ republica augēda ꝛ ꝯseruā
da pia sollicitudo vehemēs dilectio. ꝓ salu
te ipius feruida emulatio: terrenorū oīum
despectio terribiliū ac arduoꝝ aggressio: ꝑi-
culoꝝ ꝛ laboꝝ perpessio: mortis libēs susce
ptio: necis caroꝝ suoꝝ ꝛ ꝓpinquoꝝ pro re-
publica nulla lamētatio moriēdi ꝓ illi⁹ sa-
lute affectio. Un̄ Tull. li. i. de officijs dicit.
Oīum societatū nulla grauioꝛ: nulla carioꝛ
q̄ ea que cū republica est vnicuiq̄ꝫ nostruꝫ
cari sunt ꝑentes: cari sunt liberi: ꝓpinq̄: fa-
miliares. Sꝫ omēs oīm charitates patria
vna cōplexa est: ꝓ qua q̄s bonus dubitat
mortē oppetere si ei sit ꝓfectur⁹. Et Virgil.
loquiẗ de eo qui occidit filios dicens. Uin-
cit amoꝛ patrie laudūq̄ꝫ immensa cupido.
Sed per diuisiones secuti sunt mores pes-
simi ꝛ destructio reipublice. Unde Iuuena
lis dicit sic. Nunc patimur longe pacis ma
la. Senioꝛ armis luxuria incubuit: victāq̄ꝫ
vlciscitur vrbē. Nullū crimē abest: facinusq̄ꝫ
libidinis. ex q̄ Pauꝑtas romana perit ꝛc̄.
Ideo dicitur in euāgelio. In belzebub p̄n-
cipe demoniorum: id est partialitatis poten
tium. eijcit demonia. i. partē minus potētiū
vt patet de bellis intestinis. s. inter Syllā ꝛ

marīū.inter Stertoriū ⁊ pōpeyū. Inter catilinā ⁊ marcū antoniū.inter Lepidū ⁊ catulū.inter Cesarē ⁊ pōpeiū.⁊ hoc fuit ꝓpt ꝑtialitates eorū. Jō dr̄ in prima ꝑte epl'e. Jmitatores dei estote sic̄ filij charissimi ⁊ ambulate in dilectione ⁊c̄.vsq₃ suauitatis.

Scd̄a ꝯclusio Si quis ꝯfitet̄ verbo firmato deliberatiōe volūtaria se esse alicui⁹ secte per discordiā ⁊ ꝑtialitatē in aliq̄ republica: peccat mortal'r.ꝓbat̄ sic. Talis sic ꝯfitens aut dicit verū aut falsum. Si verū:tūc peccat mortal'r. Si dic̄ mendaciū:q̄ vel h̄ dicit ex timore: puta cū sonat rumor q̄s viuat. vna ꝑte clamāte viuat talis ꝑs:puta pars guelfa vl' ꝑs guebellina.tūc q̄ timore mortis vel alteri⁹ ꝑiculi ore mentit̄ se ꝯfitēdo ꝑtialē:mortal'r peccat.q₂ dic̄ mēdaciū ꝑniciosum cōtra p̄ceptū dei ⁊ charitatē ꝓximi. xxij.q.i.c.primū. Jō dr̄ in euangelio. Si sathanas in seipm̄ diuisus est:quō stabit regnū ei⁹? Ciuitas plena discordijs ē regnū sathane:iō diuti⁹ stare nō pōt. Uel dic̄ mēdaciū ex adulatōe:⁊ sic mortal'r peccat.xxij q.i.c.primū.iō dr̄ in euāgelio. Filij vr̄i in q̄ eijciūt.i.illi q̄ sunt de secta vr̄a q̄s vocat̄ filios vr̄os: in q̄ ꝑsequunt̄ aliā ꝑtē ciuitatis? Nūq̄d ꝓpt̄ charitatē dei vel cupiditatē bonoꝝ mūdi? Nō primū:q₂ charitas nō emulatur:nō agit ꝑperā:nō cogitat malū. vel dicit mēdaciū ex iocatiōe:cū ex h̄ sequat̄ periculū scandali:mortal'r peccat. Math.xviij. Qui scandalizauerit vnū de pusillis ⁊c̄. Et ps̄. Ecce loquent̄ in ore suo ⁊ gladi⁹ in labijs eorum:qm̄ q̄s audiuit. Et tu dn̄e deri. eos ad nihi.de.oēs gētes. Jō dr̄ in euāg'lio Porro si in digito dei eijcio demonia.i.discordias ⁊ ꝑtialitates a ciuitatib⁹:ꝑfecto ꝑuenit in vos regnū dei. Et in epl'a dr̄. Fornicatio autē ⁊ oīs īmūdicia ⁊c̄.vsq₃ nolite effici ꝑticipes eoꝝ.ista em̄ pc̄tā regnant in ciuitatib⁹ sediciosis. Tertia ꝯcl'o. sequēs ꝑtialitat̄ opa in q̄libet discordie oꝑe: mortaliter peccat.ꝓbat̄:q₂ arbor mala nō pōt fruct⁹ bonos facere.nūq̄d colligūt de spinis vuas:aut de tribul'fic⁹? Math.vij.iō dr̄ in euāgelio. Dū fort̄ armat⁹.i.dyabol⁹ ꝑtialitatū neq̄cijs custodit atriū suū.i.ciuitatē sediciosam.in pace sunt ea q̄ possidet:q₂ non emollit̄ p̄dicatōe:ꝯfessiōe:ꝯsciē stimulatione:gladio v̄bi dei scrā cōpunctiōe: nisi assit magna mīa dei. Et in epl'a dicit̄. Eratis aliquando tenebre ⁊c̄.vsq₃ ambulate. Quarta ꝯclusio. Ciuitas mūdanorū abusiōibus
plena:fit oīno deo odiosa ⁊ causat fletū cōpassionis. Ezech.ix. Iniq̄tas domus israel ⁊ iuda magna est nimis valde ⁊ repleta ē terra sanguinib⁹ ⁊ ciuitas repleta ē aduersione.i.discordijs ⁊ ꝑtialitatib⁹. Et ps̄. Uidi iniq̄tatē ⁊ ꝯtradictionē in ciuitate. Tota die circūdabit eā sup̄ muros ei⁹ iniq̄tas ⁊ labor in medio ei⁹ ⁊ iniusticia. Et Tren̄.i. Quō sedet sola ciuitas plena ppl'o: facta ē q̄si vidua dn̄a gentiū:princeps ꝓuinciarū: facta est sub tributo. Nā in ea oēs declinauerunt simul inutiles facti sunt: nō est qui faciat bonū: non est vsq₃ ad vnū vt patet.
Prīo principes. Jere.vi. Oēs isti p̄ncipes 1
declinauerūt ābulātes fraudulēter vniuersi corrupti sunt. Malicie em̄ eoꝝ non sunt cōsumpte:argentū reprobū vocate eos:q₂ dn̄s ꝓiecit illos.hec ille.s. ꝓpter iniq̄tates
eoꝝ. Scd̄o pastores. Ezech.xxxiiij. Neq₃ 2
em̄ quesierūt pastores gregē meū:s₃ pasce-
bant semetipos. hec ille ⁊c̄. Tertio sacer- 3
dotes. Jere.vi. A minore q̄ ꝑpe vsq₃ ad maiorē oēs auaricie studēt. A ꝓpheta vsq₃ ad sacerdotē cuncti faciūt dolū. Quāobrē cadent inter ruentes in tp̄e visitatōis sue cor-
ruent dicit dn̄s. hec ille ⁊c̄. Quarto reli- 4
giosi.ps̄. Cōmixti sunt inter gentes ⁊ didicerunt opa eoꝝ ⁊ seruierūt sculptilib⁹ eorū
⁊ factū est illis in scandalū. Quinto iudi- 5
ces. Esa.i. Oēs diligūt munera:sequuntur retributiōes:pupillo nō iudicāt:⁊ cā vidue
nō ingredit̄ ad eos. Sexto negociatores 6
Esa.xlvij. Negociatores tui ab adolescentia sua vnusquisq₃ in via sua errauerūt ⁊c̄.
Septimo artifices mechanici.ps̄. Uerū- 7
tn̄ mendaces filij hoīm in stateris vt deci-
piant ipi de vanitate in idipm̄. Octauo 8
doctores.ps̄. Saluū me fac dn̄e qm̄ def.sa. dimi.sunt veri.a fil.hoīm ⁊c̄.vsq₃ locuti sūt
Disperdat ⁊c̄. Nono diuites. Jac.ij. Non- 9
ne diuites ꝑ potentiā opprimūt vos ⁊ ipsi
trahūt vos ad iudicia.hec ille ⁊c̄. Decimo 10
sapientes. Jere.iiij. Filii insipientes sunt ⁊ vecordes. Sapiētes sunt vt faciant mala:
bene aūt facere nescierūt. Undecimo pa- 11
tres ꝯtra filios ⁊ ecōuerso. ⁊ frater contra fratrē. Math.x. Tradet aūt frater fratrem in mortē ⁊ pater filium:⁊ insurgent filij in
parentes ⁊c̄. Duodecimo amic⁹ ꝯtra ami- 12
cū. Jere.ix. Unusq̄sq₃ a ꝓximo suo se custodiat ⁊ in oī fratre suo nō habeat fiduciam: q₂ omīs frater supplantās supplantabit:⁊ oīs amic⁹ fraudulenter incedet:⁊ vir fratrē

suũ deridebit ꝛ veritatẽ non loquet̃. Decimotertio impletores testamẽtorũ q̃ rebus distribuẽdis vtunt̃ ꝛ eas accipiũt quasi ꝓ proprijs laborib⁹ eas acq̃siuissent. Vñ .i. Cor. iiij. Hic iã querit̃ inter dispensatores vt fidelis q̃s inueniat̃. quasi dicat iã null⁹ inuenitur. Decimoq̃rto viri ꝛ vxores non seruant fidẽ sibijnuicẽ. Mathei. xiiij. Generatio mala ꝛ adultera. Et hanc omnino reprobat de⁹. Decimoquinto spirituales pleni hypocrisi simulãtes scitatẽ: q̃ volũt vocari rabbi cum sint falsi ꝓphete in vestimentis ouiũ. Math. vij. Decimosexto cõpatres ꝛ commatres q̃ se odiũt. Titũ. iij. Odibiles odientes inuicẽ in malicia ꝛ inuidia agentes. Decimoseptimo vicin⁹ cũ vicino non recte loquitur. ps. Loquẽtes dolos cogitabant ꝛ aduersum me lerati sunt ꝛc̃. Decimooctauo vidue in delitijs dissolute. i. Thimot. v. Vidua in delitijs viuẽs mortua est q̃ non ꝑsrat in timore dei. Decimonono virgĩes discũt vanitates ꝛ turpia: choreas: cant⁹: lasciuias ꝛ dissolutiões ꝛ mala peragere. Vigesimo adolescẽtes sequunt̃ impetus iuuẽtut̃. Geñ. vij. Cogitatio cordis hũani ꝓna est ad malũ ab adolescẽtia sua. De tali ciuitate abusiue dr̃ ĩ euãgelio. Qui nõ est mecũ ꝯ me est. i. talis ciuitas ꝓpter prauã volũtatẽ suã est ꝯtra me. ꝛ q̃ nõ colligit mecũ dispgit: q̃ ego colligo ad cõcordie ꝛ pacis vnitatẽ. ꝛ talis ciuitas dispgit ꝑ discordiarũ ꝑtialitatẽ. Et in ep̃la dr̃. Fruct⁹ ei luc̃ ẽ ĩ oĩ bonitate iusticia ꝛ ṽitate ꝛc̃.

Scd̃o declarat̃ eadẽ cõclusio testimonio legis ap̃lice.

Sciẽdum ꝙ discordia est grauissimũ pctm̃ q̃druplici testĩonio. P̃mo beat⁹ Petr⁹ .i. canonica. iij. c. dicit sic. Oẽs vnanimes estote cõpatientes fraternitat̃ amatores: mĩsicordes: modesti: hũiles. Nõ reddẽtes malũ ꝓ malo vl' maledictũ ꝓ maledicto: s̃ ecõtrario bñdicẽtes. q̃ in hoc vocati estis vt bñdictionẽ hereditate possideat̃. Qui em̃ vult vitã diligẽ ꝛ dies videre bonos coerceat linguã suã a malo ꝛ labia ei⁹ ne loquant̃ dolũ declinet a malo ꝛ faciat bonũ. inq̃rat pacẽ ꝛ sequat̃ eã. hec ille. Scd̃o beat⁹ Paul⁹ Gal'. v. dic̃ sic. Manifesta sunt opa carnis q̃ sũt venefica. i. inimicitie: ꝯtẽtiões: emulatiões: rixe: dissensiões: secte: inuidie: homicidia: ꝛ his silia. q̃ talia agũt regnũ dei nõ possidebunt. Tertio beat⁹ Jacob⁹. iiij. c. dicit sic. Vñ bella ꝛ lites in vobis: nõne ex ꝯcupiscẽtijs vr̃is q̃ militãt in mẽbris vr̃is. Concupiscit̃ ꝛ nõ hẽt̃. occidit̃ ꝛ celat̃ ꝛ nõ potestis adipisci. litigat̃ ꝛ belligerat̃ ꝛ nõ habet̃. Q̃rto beat⁹ Jo̅hes apoc̃. ix. dic̃ sic. Vidi equos in visiõe: ꝛ q̃ sedebãt sup eos habebãt loricas igneas ꝛ hiacinctinas ꝛ sulphureas: ꝛ capita equoꝝ erãt tanq̃ capita leonũ: ꝛ de ore eoꝝ ꝓcedit ignis ꝛ fum⁹ ꝛ sulphur: ꝛ ab his trib⁹ plagis occisa est tertia ps hoĩm: ꝑtãs eq̃ꝝ in ore ipoꝝ erat: ꝛ in caudis eoꝝ. Ve ve ve habitãtib⁹ in terra. hec ille. Et loquitur de ciuitate partialium hominum.

Tertio declarat̃ eadem ꝯclusio testĩonio leg̃ canonice.

Sciendũ ꝙ cõcordia facit in hoĩe q̃ttuor fruct⁹ bonos.

P̃mo est fugitiua prauitat. Nã q̃ bñ ꝯcordat cũ deo ꝛ hoĩb⁹ p̃mo fugat pctã a seipo: q̃ dimittit oĩa pctã q̃ in eis displicẽt ꝛ libẽter facit q̃ de⁹ p̃cipit. Si em̃ deũ bñ amam⁹ oĩa difficilia ꝛ aspa toleram⁹. de pe. di. ij. c. si q̃s semel. vbi dr̃ sic. Si charitatẽ deo exhibeam⁹ ꝛ ꝓximo de corde puro ꝛ ꝯsciã bona ꝛ fide nõ ficta facile pctõ resistimus bonis oĩb⁹ abũdam⁹: seculi blãdimẽta ꝯtẽnim⁹: ꝛ oĩa q̃ difficilia sunt humane fragilitati vel aspa etiã cũ dilectiõe ꝑficim⁹. si tñ deũ charitate ꝑfecta q̃ nobis ab illo est ex toto corde ꝛ ex tota aĩa ꝛ ex totis virib⁹ diligam⁹: nihil erit in nobis vñ pctĩ desiderijs seruiamus. hec ibi. Secũdo fugat pctã ab alijs. Nã q̃ amat deũ ꝛ ꝓximũ nitit̃ q̃tũ põt vt ipm̃ ad deũ deducat. Vñ. xxiij. q. iiij. c. Debꝫ hõ diligere ꝓximũ tanq̃ seipm̃ vt quẽ potuerit hoĩem bñficij ꝯsolatiõe vel doctrine informatiõe vel discipline correctiõe adducat ad colendũ deũ. hec ibi. Et de pe. di. ij. c. si q̃s semel. dr̃ sic. Proinde sicut nos ꝓximos diligim⁹ q̃n ad mores bonos ꝛ ad eternaꝫ vitã ꝯsequẽdã sicut nobis eoꝝ saluti ꝯsulimus q̃n nos in eoꝝ pctĩs ac periculis cogitamus. ꝛ sic nobis subueniri optarem⁹: ita eis subueniam⁹. aut si facultas defuerit: voluntatẽ subueniendi teneam⁹. hec ibi propterea mandat̃ episcopis dist. xc. c. Studẽdũ est ep̃is vt dissidẽtes fratres siue clericos siue laycos ad pacẽ magis ꝙ ad iudiciũ cohortent̃. Sup quo dicit glo. hoc intẽdit in cã ciuili ꝛ nõ criminali: q̃ expedit ꝙ pctã nocentiũ sint ad iudiciũ deducta. ff. de iniurijs. l. eũ q̃. ꝛ ex̃ de collatione. c. i. Et hoc ꝑtinet ad iudicẽ: q̃ iudex dꝫ ad ꝯcordiã ni

ti.v.q.x.c.si primates. Et ꝯsiliares litigan-
tes.ff.de vsufructu.l.si oīs.§. equissimum.
ꝛ.ff.de officio ꝑsidis.l.illicitū.§.ne potētio
res. Quia hoc faciēdo summū imitant̄ iu-
dicē:q̄ vt dr̄ Job.xxv.facit ꝯcordiā in subli-
mib⁹. Scđo est placatiua diuinitatis. sic
eñ bona cōcordia subditoꝝ plꝫ bono regi
ꝛ dño ꝛ mēbrorū ꝛ humoꝝ corpis hoī:ita
ꝯcordia mēbroꝝ eccl'ie placet deo.ix.q.iij.c.
archieps̄.vbi dr̄. Gaudet concordia altissi
mus ꝛ gloriat̄ in mēbris suis.nā sine ꝯcor
dia spernit de⁹ cūcta:nec recipit oblationes
discordantiū.dist.xc.c.oblatiōes dissidētiū
fratrū neqꝫ in sacrario neqꝫ ī gazophilacio
recipiant̄. Et.c.neqꝫ ad caym neqꝫ ad mu-
nera ei⁹ de⁹ respexit:neqꝫ eñ deū placatū ha
bere poterat q̄ cū fratre non pacē:ꝫ zeli dis-
cordiā habebat. Quā sibi ergo pacē ꝓmit-
tunt inimici fratrū q̄ sacrificia celebrare se
credūt emuli sacerdotiꝫ hi q̄ extra eccl'iam
xp̄i colligunt̄:secū esse xp̄m opinant̄ cū col
lecti fuerint. Tales etiā si occisi in ꝯfessiōe
noīs xp̄i fuerint:macula ista nec sanguine
abluit̄. Inexpiabilis ꝛ grauis culpa discor
die nec passiōe purgat̄. hec ibi ꝛc̄. Tertio
est ꝯseruatiua sanitatis. Sicut eñ ꝯcordia
humoꝝ in corpe causat ꝛ ꝯseruat corpalēꝫ
sanitatē:ita ꝯcordia ꝓximoꝝ mentalē tran
quillitatē.ps̄. Ecce ꝙ bonū ꝛ q̄ꝫ iocūdū ha
bitare fratres in vnuꝫ. Vñ.vij.q.i. In api
bus princeps vn⁹ est. Grues vnā sequunt̄
ordine litterato. Impator vnus est. Iudex
vn⁹ vni⁹ ꝓuincie. Roma cōdita duos frēs
reges simul hr̄e nō potuit ꝛ parricidio dedi
catur. In rebecce vtero esau ꝛ iacob bella
gesserūt.hec ibi. Nā discordia mentiū tam
inter fratres carnales q̄ꝫ spūales freq̄nter
sepatōeꝫ corpoꝝ induc̄.vñ di.lvi.c. Ismael
vt separet̄ a ppl'o dei nō obfuit ancilla ma
ter:ꝫ obfuit fratna discordia. h̄ ibi. Quar
to est acq̄sitiua eterne hereditat̄. Nā heres
nō seruās testamētū defuncti est exheredā
dus:vt habet̄.xi.q.i.c.siluester.ꝛ.C. de fidei
cōmissis.l.ampli⁹. xp̄s aūt legauit heredi-
tatē celestē obseruātib⁹ pacē. Ecc̄.xlv. Sta
tuit illi testamētū pac̄.legatuꝫ aūt amittit̄
ꝑ inimicitiā supuenientē. Exemplū. Titi⁹
legat Seyo centū libras:quo mortuo sey⁹
petit legatū.executores opponūt ꝯtra eum
ꝙ post testamentū fecit iniuriā ꝯtra titiuꝫ
quo ꝓbato ꝑdit legatū.ff. de adimētis lega
torū.l.xi.§.vlti.infortiato.li.xix. Sic illi qui
post testamentū xp̄i sequunt̄ ꝑtialitates ꝛ
discordias ꝛ inimicitias.

Quarto declarat̄ eadeꝫ
ꝯcl'o testīonio leg̃ eccl'iastice:ꝛ h̄ q̄druplr̄.
Primo beat⁹ Greg̃.in pastorali dicit. Si
cut nihil est preciosi⁹ deo virtute dilectiōis:
ita nihil est desiderabili⁹ dyabolo extinctio
ne charitatis. Quisquis eñ seminādo iur-
gia dilectionē ꝓximoꝝ ꝑimit:hosti dei fami
liari⁹ seruit. Hec ille. Scđo beat⁹ Hiero.
super illud ps̄. Laudate deū in tympano ꝛ
choro:dicit sic. Quisquis corp⁹ affligit sed
ꝯcordiā deserit:deū quidē laudat in tympa
no:sed non laudat in choro.laudent nomē
eius in choro. Ubi dissensio est vbi inuidia
est:ibi chorus non est hec ille. Tertio bea
tus Ambrosius li.de patriarchis dicit sic.
Meli⁹ est emigrare cū gratia:q̄ꝫ cohabita-
re cū discordia.meli⁹ est sine lite abire:q̄ꝫ cū
iurgio residere. Nulla spacia sat̄ possunt eē
discordib⁹:quietis ꝛ pacificis etiaꝫ angusta
abūdāt.dissonis morib⁹ etiā spaciosa artā-
tur.h̄ ille. Quarto beat⁹ Aug̃.ep'la.clvij.
dic̄ sic. Dissensiōes nūq̄ꝫ debēt amari:ꝫ ali-
q̄n tñ aut a charitate nascunt̄:aut charita
tē ꝓbāt. Quis eñ facile inuenit̄ q̄ velit rep
hendi? Et vbi est ille sapiēs de quo scriptū
est. Corripe sapientē ꝛ amabit te.nunquid
tñ ideo nō debem⁹ rephendere ꝛ corripere
fratrē ne secur⁹ tendat in morteꝫ.hec ille.ꝛ
sic pateꝫ de malo discordie. Quia vero.xl.
modis peccam⁹ vitio discordie ideo xl.die-
bus ieiunamus ꝛ abstinemus. Primo su
perbia dñante. Ex hoc eñ ꝙ aliq̄s ea que
sunt sua prefert his q̄ sunt alioꝝ ꝛ inordia
te voluntas eius in proprio consistit:ideo
discordia ꝑ quam vnusquisqꝫ sequit̄ quod
suū est ꝛ recedit ab eo qđ est alteri⁹ ꝓuenit
ex sup̄bia. Scđo inuidia regnāte. Nā dis-
cordia ꝯsiderata vt termin⁹ a quo recessus
a volūtate alteri⁹ causat̄ ex inuidia. Unde
Aug̃.exponens illud Job.vij. Nōdū erat
spirit⁹ datus:dicit. Liuor separat:charitas
iūgit. Cū ergo discordia fit separatio volū
tatū:sequitur ꝙ discordia procedit ex inui
dia in aīo alicuius regnante. Tertio ira ꝓ
uocāte.nā ira cōmouet animū ad nocendū
ꝓximo:ꝫ discordia ꝓuocat iraꝫ. Prou.xv.
Uir iracūd⁹ ꝓuocat rixas.q̄ aūt ꝓuocat ri-
xas ꝓducit discordias. Sup q̄ dic̄ Hiero.
Qui modeste alloquit̄ ꝓximū:gratū acci-
pit risum ꝛ q̄si de vberib⁹ in q̄b⁹ lac q̄rebat
butirū exprimit.ꝫ q̄ incepto verbo rixam ꝛ

discordiā ex fratˀno corde ꝓuocat q̄si vltra
modū emūgēs: sanguinē elicit. h̄ ille. Qr-
to locutiōe obiurgāte. Vn̄ Greg. li. iiij. mo
ral. dicit sic. per salomonē dr̄. Qui dimittit
aquā caput est iurgioꝝ. Aqua ꝓprie dimit
titur: cuꝫ lingue fluxꝰ effrenat̄. Sꝫ dimissoꝝ
aque iurgioꝝ caput efficit̄: q꞉ ꝑ lingue incō
tinentiā discordie origo ꝓpinat̄. h̄ ille. Iur
gia ꝙ plurimū causant discordiā. Quinto
ꝑuersitate impugnāte. vn̄ Greg. li. ix. mo-
ra. in p̄ncipio dic̄ sic. ꝑuerse mētes si semel
ad studiū ꝯtrarietatꝭ eruperint: siue prauuꝫ
siue rectū q̄d a ꝯtradicētibꝰ audiāt: aduſus
hoc r̄n̄sionibꝰ impugnāt: q꞉ cū ꝑsona ꝑ cō-
trarietatē displicet: nec recta q̄ ꝓtulerit pla
cent. At ꝯtra bonoꝝ corda q̄bꝰ in odiū nō
venit ꝑsona: s̄ culpa sic ꝑuersa dijudicant
vt recta q̄ dicunt̄ assumāt: ⁊ sic male ꝓlata
respuūt vt inde approbent q̄ ex veritate co
gnoscunt. hec ille. hec ꝑūsitas cordis ꝓue-
nit ex ꝓpria malicia. Sexto ꝓprietate mo
lestante. vn̄ Sene. in ꝓuer. dicit sic. Princi
piū discordie est aliquid ex cōi suuꝫ facere.
Turpiꝰ nihil est q̄ꝫ cū eo belluꝫ gerere cū q̄
familiarit̄ vixeris. h̄ ille. Nociua est em̄ hu-
mane societati ꝓprietas. Septimo ꝑtiali
tate stimulāte. Vn̄ Tulliꝰ li. de amicitia dic̄
sic. Si ex rerū natura amicitie ꝯiūctionem
dēpseris: nec domꝰ vlla nec vrbs stare po-
terit: nec agricultura ꝑmanebit. Quāta etiā
vis eiꝰ sit ex dissensionibꝰ atq̄ꝫ discordijs ꝑ
cipi pōt. Que em̄ domꝰ tā stabilis: q̄ tā fir-
ma est ciuitas q̄ nō dissidijs fundit̄ euerta
tur ⁊c̄. Octauo verbo testificante: q꞉ testi
moniū verū inducit discordiā apud reum.
etiā falsum testimoniū ꝓuocat discordiam
Vn̄. xi. q. iij. c. Abijt iudas ad summos sa-
cerdotes ⁊ ꝯstituerūt ei pecuniā se daturos.
Multi hodie iude scelꝰ q̄ dn̄m ⁊ mgr̄m suū
deūq̄ꝫ pecunia vēdidit: velut imane ⁊ nefa-
riū exhorrēt: nec tn̄ cauēt. Nā cū ꝓ muneri
bus falsū ꝯ quēlibꝫ testioniū dicūt ꝑfecto
q꞉ ꝟitatē ꝓ pecunia negāt: deū ꝓ pecunia vē
dūt. Ipe em̄ dixit. Ego sū ꝟitas. Cū ꝟo so
cietatē fratˀnitatꝭ aliq̄ discordie peste cōma
culāt: deū ꝑdūt q̄ ē charitas: q꞉ ꝟitatꝭ ⁊ cha
ritatꝭ iussa sp̄nunt ⁊c̄. Nono cupiditate in
uestigāte. Nā in palacio sepe ꝯtingit ꝙ vnꝰ
iudex vellet determīare cām litigiosā: s̄ alt̄
aduˀsariꝰ nō vult vt cliētulus suꝰ porrigat ei
mūera. ⁊ ex h̄ ꝓcedit int̄ eos discordia. vn̄
nō dꝫ ꝓbris: s̄ rōne litigare. miti rōne ⁊ nō
tumultuosa ꝯtētiose dꝫ factum ꝓponere. vt
hr̄. iij. q. vij. c. īfamis. vbi dr̄ sic. Si q̄s adeo
ꝓcax fuerit vt nō rōne s̄ ꝓbris putat eē cer
tandū opīonis sue īminutioneꝫ patiet̄. hec
ibi. Et. v. q. iiij. c. In loco. dr̄ sic. Nullꝰ obsti
natis disceptationibꝰ tumultuosas voces
effundere ⁊c̄. Decimo sensu abūdātie. Nā
abūdantia sensus interdū est cā discordie.
Greg. Sepe dū quosdaꝫ maior sciā erigit
a ceteroꝝ societate disiūgit ⁊ q̄si q̄ plus sa
piūt: eo magꝭ a ꝟtute cōcordie desipiscūt. h̄
ille. Apud ꝓhos demonstratū ē ꝙ spherica
corpa q̄ q̄si tumida sunt nō p̄nt se ꝯtingere
nisi in solo pūcto. pūgere se inuicē p̄nt: s̄ nō
recte aut plane sibijnuicē applicari. Sic est
de cordibꝰ suꝑboꝝ tumētibꝰ. Corpꝰ ꝯcauuꝫ
sphericū infra ꝯcauitatē suā aliq̄d pōt reci
pere: sic ⁊ hūilis cū suꝑbo pacē pōt habere
suꝑbꝰ dū se dilatat ⁊ alios ꝯp̄mit atq̄ꝫ ꝯtur
bat ⁊ scissure occasio existit. Prou. xxviij.
Qui se iactat ⁊ dilatat: iurgia ꝯcitat. Ber.
Dilatatio solet habere scissurā. Sꝫ sapien-
tia inflat: charitas aūt edificat vt pꝫ. Vn
decimo volūtate ꝯtrariante. Nā obediētia
q̄ affectat alienā facere volūtatē est cā vni
tatis ⁊ concordie cui obstinatio proprie vo
luntatis multū contrariatur. Unde Bern̄.
super illud Luce. ij. Descendit cū eis ⁊ ve-
nit nazareth ⁊ erat subditus illis. dicit sic.
Quis nō erubescat obstinatus esse in cōsi
lio suo qn̄ sapiētia ip̄a suū deseruit. Ideo di
citur Iac. iij. Sapiētia que desursum est pa
cifica est: modesta: suadibilis: bonis cōsen
tiens. Duodecīo īpatiētia calcitrāte. Nā
hō impatiens occasio est discordiarū. nam
ad ꝑfectā ꝯcordiā ꝑtinet maloꝝ tolerātia
Greg. Quisquis malos nō tolerat: ip̄e si-
bi ꝑ intolerantiā testis est: q꞉ bonꝰ nō est.
Abel em̄ esse renuit quem Caym malicia
non exercet. Et Prouer. xv. Qui patiens ē
mitigat rixas suscitatas. Decimotertio
lege declinante. Si em̄ lex posita grauet mi
nores ⁊ toleret atq̄ꝫ absoluat maiores trās
gredientes: causa est discordie. Unde Va-
lerius libro. vij. c. ij. dicit. q̄ꝫ subtiliter ana-
charsis leges aranearū telis cōꝑabat. Nā
vt illas infirmiora animalia retinere valē
tiora transmittere: ita his humiles ⁊ pau-
peres constringi: diuites ⁊ prepotentes nō
alligari dicebat. hec ille. Saul auteꝫ noluit
parcere filio suo trāsgredienti. i. Reg. xiiij.

Decimoq̄rto iniq̄tate grauāte. In defen-
siōe reipublice ḡuare inferiores ⁊ tolerare
superiores iniquū est ⁊ cā discordie. Nā vt

ait Aug.li.ij.de ciui.dei.c.xviij. Expulsis re
gib⁹ a roma post creationē consulū. milites
seu armigeri qui eligebant̄ ad bellū milita-
bant ꝓprijs stipendijs. Cunqꝫ ciuitas nūꝙ̄
cessaret a bellis cogebant̄ pecuniā mutuari
a potentib⁹. Quia vero nō poterāt satisfa-
cere nec quo ad ꝑncipale nec quo ad vsuras
que ꝓ mutuo petebant̄ tūc vinciebant̄. in-
carcerabant̄ ⁊ male tractabant̄. Propter q̄
orta est seditio inter patres ⁊ plebeios. con
querēte plebe de tā dura oppressione a ma
iorib⁹ ⁊ recessit plebs ex vrbe ad tria milia-
ria ⁊ occupauit sacrū montē scꝫ auentinuꝫ.
Tandē vero pacificata est plebs hac cōdi-
tione ꝙ de suis haberet aliquos magistra-
tus. qui tuerēt̄ plebeios q̄ dicti sunt tribuni
plebis cōtra iniurias maiorū. Decimoqn
to officio gubernāte. Nam appetit⁹ officio
rū ⁊ dignitatū sepius est causa ruine ⁊ dis-
cordie in re publica. vñ Aug.li.ij.de ciui.dei
ca.xxij. dic̄ ꝙ Cayus mari⁹ senior q̄ sexies
consul ante fuerat. cū sylla q̄ eo tempore cō
sul erat cōtra mitridatē qui asiam ⁊ achaiā
occupauerat mitteret̄. affectauit septimuꝫ
cōsulatū. i. vt septio cōsul fieret vt ipe mitte
retur cōtra mitridatē. Quare sylla cōmot⁹
cū exercitu ad vrbē venit ⁊ cōtra mariū di-
micans ipm fugauit. Propt̄ qd̄ ꝑmū ciuile
bellū in vrbe motū fuit ⁊ gestū ⁊c̄. Decio-
sexto beneficio dispēsante. Nā beneficia ci-
uitatis aut alteri⁹ cōmunitatꝭ dispensantur
quibusdā indignis: reiectꝭ digniorib⁹ ⁊ pru-
dentiorib⁹ ⁊ hoc ē causa discordie. vñ Aug.
li.iij.de ciui dei.ca.xxiiij. dic̄. ꝙ captis hosti
um ciuitatib⁹ ⁊ expulsis aut interfectis ciui
bus vel agris ⁊ possessionib⁹ alio mō ꝑua-
tis. nobiles sepe agros illos sibi retinuerūt
qd̄ videbat̄ plebi iniquū ⁊ iniustū quia san
guine ⁊ labore militū q̄ pro maiori parte de
plebe erāt: fuerāt agri tales acq̄siti. ꝓpt̄ qd̄
volebat plebs agros tales inter se diuidi ⁊
distribui. nobiles vero hoc nolebant vnde
orta ē magna dissensio int̄ patres ⁊ plebeꝫ
ꝓpt̄ qd̄ tiberi⁹ graccus ⁊ Cayus gracc⁹ fra
tres vindicātes plebē in libertatē ⁊ patefa
cientes nobiliū scelera q̄ noxij erant a nobi
libus ferro occisi sunt. Iniusti tñ fuerūt: qꝛ
seditōne ⁊ tumultu ppl̄i creati fuerūt tribu
ni ⁊c̄. Deciōseptio cōtentione detestante.
Licet em̄ in discipulis xp̄i nō esset ꝯtentio
cū intentiōe impugnādi veritatem: qꝛ vnus-
quisqꝫ defendebat qd̄ sibi rectū ⁊ iustū vi-
debatur. erat tñ in eoꝝ cōtentiōe inordina-
tio: qꝛ cōtendebāt de quo nō erat cōtenden
dum scꝫ de primatu honoris. ꝛm illud Luc̄
xxij. Facta est cōtentio int̄ discipulos quis
eoꝝ esset maior. nondū em̄ erāt spūales vt
dic̄ glo. ibidē. Vñ dn̄s cōsequent̄ eos com
pescuit: qꝛ incitabant̄ ad discordiā. Deciō
octauo veritate impugnāte. Nam q̄ intēdit
impugnare veritatē doctrine peccat morta
liter sic faciūt heretici ꝯtra catholicos ⁊ sic
contētio ē impugnatio veritatꝭ cū cōfidētia
clamoris. vt dic̄ Amb. Et ex hoc grauis dis
cordia ⁊ scissura secuta ē in xp̄ianitate. Vñ
xv. dist. ca. canones dicit̄ sic. In ꝑcedentib⁹
nanqꝫ annis cōstantini imperatoris ꝑsecu
tione feruēte: docēdarū plebiū minime da-
batur facultas. Inde xp̄ianitas in diuersas
hereses scissa est. qꝛ nō erat ep̄is licētia con
ueniendi in vnū nisi tp̄e ꝑdicti imꝑatoris
⁊c̄. Decimonono scismate separāte. Nam
pctm̄ scismatꝭ est spūale pctm̄ eo ꝙ intendit
se ab vnitate separare quaꝫ caritas facit q̄
nō solū vnā ꝑsonā alteri vnit spūali dilecti
onis vinculo: sed etiā totā ecclesiā in vnita-
te spūs. ideo scismatici dicunt̄ q̄ ꝓpria spon
te ⁊ intentētiōe se ab vnitate eccl̄ie separāt
qui subesse renuūt summo pontifici ⁊ mem
bris eccl̄ie sibi subiectis cōicare recusant. de
quib⁹ Col.ij. dr̄. Inflatos sensu carnis sue
⁊c̄. Vigesimo more difformāte. Nam cō-
formare se debet q̄libet illis int̄ quos viuit.
in his q̄ nec cōtra fidē sunt: nec ꝯtra bonos
mores. Vñ dist. xij. c. illa autē. dicit̄ sic. Qd̄
em̄ neqꝫ cōtra fidē neqꝫ ꝯtra bonos mores
esse cōuincit̄ indifferent̄ habendū ē ⁊ ꝓ eo
rū int̄ quos viuit̄ societate seruandū ē. Ma
ter mea mediolanū me secuta inuenit eccle
siam sabbato nō ieiunantē. Cepit fluctuare
q̄d ageret. Tunc ego cōsului de hac re bea-
tissime memorie ambrosiū ep̄m. At ille ait
Cū romā venio sabbato ieiuno. Cū medio
lani sum: non ieiuno. Sic ⁊ tu ad quā forte
veneris ecclesiā ei⁹ morē serua si cuiꝙ̄ non
vis esse scandalo nec quenꝙ̄ tibi. Hoc cum
matri renūciassem: libent̄ amplexa est ⁊c̄.
Vigesimo ꝑmo vtilitate ꝑuātē. Naꝫ vti
litas ꝑuata ⁊ nō reipublice causa est discor
die. vñ Tull. li. i. officioꝝ dic̄ sic. Oēs q̄ rei
publice ꝓfuturi sunt duo platonis ꝑcepta
teneāt. Vnū vt vtilitatē ciuiū sic tueant̄: vt
quecūqꝫ faciāt ad eā referāt obliti comodo
rū suoꝝ. Alterū vt totū corp⁹ reipublice ꝓ-
curent: ne duꝫ partē aliquā tuent̄ reliquas
deserāt. Vt em̄ tutela sic ꝓcuratio reipublice

ad eoꝝ q̄ cōmissi sᷓt s̄ ad eoꝝ q̄bꝰ ꝯmissa ē: ge
rēda ē. q̄ āt ꝑti ciuiū ꝯsulūt: ꝑtē negligūt: ꝑni
ciosissimā īducūt ī ciuitate seditiōes atꝫ dis
cordiā. Ex q̄ euenit vt alij pplares. alij studi
osi atqꝫ optimi ciuiscūqꝫ videāt pauci vniū
soꝝ. Hic apō atheniēses magne discordie. ī
nostra aūt republica nō solū seditiones: sed
etiā pestifera bella ciuilia suborta sunt q̄ gra
uis ⁊ fortis ciuis in republica dignꝰ ꝑncipa
tu fugiet atqꝫ oderit tradetqꝫ se totū reipu
blice. neqꝫ opes aut potentiā cōsectabit. to
tamqꝫ eam sic tuebit vt omibꝰ ꝯsultet. Nec
vero criminibꝰ falsis in odiū aut inuidiam
quenq̄ vocabit. Omnino itaqꝫ iusticie ho
nestatiqꝫ adherebit. vt dū eā ꝯseruet q̄uis
grauit offendat: mortē appetat potiꝰ q̄ dese
22 rat que dixi. Vigesimosecūdo iuramento
conspirāte scꝫ q̄n plures sub iuramēto con
spirāt aduersus aliquez vel aliquos. vñ. xi.
q. i. c. Cōiurationū ⁊ cōspirationū crimē q̄ᵭ
apud grecos dicit fraterĩa. publicis etiā le
gibꝰ certū eit inhiberi penitꝰ. Hoc multo ma
gis in sancta eccl'ia dei ne fiat cōuenit abdi
cari. Si qui vero clerici seu monachi inuen
ti fuerint cōiurātes. aut cōspirātes. aut fra
terias vel factōnes cōponētes aliq̄s suis
epis aut alijs om̄ino cadāt de ꝓprio gradu
hec ibi. ⁊. ca. cōspirationū. dicit sic. Huiꝰ cri
minis astutia nō solū int christianos abho
minabilis est: s̄ etiā leges seculi damnāt in
ter ethnicos ⁊ ab extraneis legibꝰ ꝓhibita
Idcirco huiꝰ criminis reos: nō solū ecclesiasti
ce discipline: sed etiā leges seculi damnant
⁊ nō solū conspirātes s̄ etiā cōsentiētes eis
23 hec ibi. Vigesimotertio ꝯsuetudine ligan
te. Vñ dist. viij. ca. Mala cōsuetudo nō mi
nus q̄ ꝑniciosa corruptela abijciēda est q̄
nisi citiꝰ radicitꝰ. euellat in ꝓuilegiorū ius
ab impijs assumit ⁊ incipiūt ꝓuaricatiōes
⁊ varie ꝓsumptiones celerrime nō cōpresse
ꝓ legibꝰ passim venerari ⁊ ꝓuilegioꝝ more
24 ꝑpetuo celebrari. hec ibi. Vigesimoq̄rto
ꝑsonarū acceptatōne. Nam ꝑsonarū acce
ptio opponit iusticie distributiue cuiꝰ equa
litas est q̄ diuersis ꝑsonis diuersa officia
aut beneficia tribuunt s̄m ꝓportionē ad di
gnitates ꝑsonarū. Hic p̄nt ꝯsiderari duo. s.
causa ⁊ ꝑsona. Causa puta si q̄s ꝓmoueat
aliquē ad magisteriū ꝓpt sufficiētiā sciētie
vel ꝓmoueat aliquē ad officia cōmunitatis
q̄ habꝫ magnā industriā secularē ⁊ prudē
tiam seculi vel facultatē ad subueniendū cō
munitati ⁊c. ⁊ sic nō ē acceptio ꝑsone: s̄ cau
se. Unde glo. sup illud Eph. vi. Non ē perso
narū acceptio apō deū. dic. Non ē persona
rū acceptio apud deū. q̄ iustꝰ iudex causas
discernit nō ꝑsonas. Secundo ꝯsiderat per
sona. puta q̄ est iste homo vt si q̄s ꝓmoue
at aliquē ad officia cōmunitatis. q̄ est amicꝰ
vel partialis suus vel cōsanguineꝰ ⁊c. ⁊ sic
est acceptio ꝑsonarū ⁊ causat discordiam.
Vigesimoq̄nto. seditōne incitante. Sedi 25
tio em̄ est int partes vniꝰ multitudinis int
se dissentientis. puta cū vna pars ciuitatis exci
tat tumultū ꝯtra aliā. Vñ seditio opponit
vnitati multitudinis. i. populi ciuitatis vel
regni. Dicit em̄ Aug. xxi. de ciui. dei. q̄ po
pulū determināt sapientes. nō oēm cetum
multitudinis: s̄ cetū iuris cōsensu ⁊ vtilita
te cōmuni sociatū. ideo vnitas cui opponit
seditio est iuris ⁊ cōis vtilitatis vnitas. Sedi
tio itaqꝫ opponit iusticie ⁊ bono cōi ex suo
genere ē pctm̄ mortale ⁊ tanto graviꝰ q̄to
bonū cōe q̄ᵭ impugnat ꝑ seditionē est ma
ius q̄ bonū ꝓuatū q̄ᵭ impugnat ꝑ rixam.
Pctm̄ seditōis ꝓmo q̄dē ⁊ ꝑncipalit perti
net ad eos q̄ seditionē ꝓcurāt q̄ grauissime
peccāt. Scōo ad eos q̄ eos ꝯsequunt ꝑtur
bantes bonū cōe. Illi v̄o q̄ bonū cōe defen
dunt eis resistentes: nō sunt dicendi sediti
osi. ꝓmo ⁊ secūdo modo causat discordiam
Vigesimosexto correctōe dissimulāte. Nā 26
dissimulare pctā delinquentiū ⁊ nō corrige
re: est cā discordie in vna familia ⁊ in ciuita
te: q̄ nō ē caritas: s̄ languor vbi mali ⁊ pec
catores nō corrigunt. Vñ. xxiij. q. v. c. Non
putes te tunc amare seruū tuū q̄n eū nō ce
dis. aut tūc amare filiū tuum q̄n ei nō das
disciplinā. aut tūc amare vicinū tuū q̄n eū
nō corrigis. Nō ē ista caritas: s̄ lāguor. Fer
ueat caritas ad emēdandū ad corrigendū
Si sunt boni mores delectent. si sunt mali
emendent. hec ibi. ⁊ ca. q̄ vitijs ⁊c. Vigesi 27
moseptimo fideiussione obligāte. Si em̄ de
bitor soluerit tibi debitum ⁊ tu illud neges
Aut fideiussor soluerit pro te debitore ⁊ tu
nolis satisfacere: es causa discordie: q̄ debi
tor tenet liberare fideiussorē ab obligatiōe
vt habet extra de fideiussoribꝰ. ca. cōstitutis.
Vigesimooctauo oblatōe fraudante. Nā 28
retinere legata morientiū causat discordiā
Vñ. xiij. q. ij. c. Qui oblatiōes defunctorū
retinent ⁊ ecclesijs tradere demorant: vt in
fideles sunt ab ecclesia eijciendi. Quia vsqꝫ
ad examinationē fidei ꝑuenire certū ē hāc
pietatis diuine exacerbationē: q̄ ⁊ fideles de

corpore recedētes votoꝝ plenitudine ⁊ pau
peres ꝯsolatiȷ alimonie necessaria sustētati
one fraudant̄. Hi⁹ g̊ tales q̄si egentiū neca
tores nec credētes iudiciū dei habēdi sunt.
Vñ ⁊ quidā patruꝫ ĩ scriptis suis inseruit
cōgruēte sentētia q̄ ait. Amico quippiā ra
pere furtū est. ecclesiam ꝟo fraudare sacrile
giū est. hec ibi ⁊c̄. Vigesimonono oppressi
one spoliāte. Nā paup̄ ꝯtra veritatē ⁊ iusti
ciā nō solū ꝯtemnit̄: ſ etiā opp̄mit̄. Vñ. xi.
q. iij. c. Paup̄ dū nō habet q̄d offerat. nō so
lum audire cōtemnit̄: ſ etiā ꝯtra veritatem
opp̄mit̄. Cito violat̄ auro iusticia. nullāq̄ꝫ
reus p̄timescit culpaꝫ quā redimere nūmis
existimat. hec ibi ⁊c̄. Trigesimo ꝓditione
osculāte. Nā hoīes mali ex cupiditate nitū
tur cōitatē crucifigere q̄ ē velut pupillus in
orto cōsolatiōis cū pace ⁊ cōcordia ciuium
suoꝝ: ſ mali auaricia inflammati cuꝫ iuda
ip̄am ꝓdunt osculādo dū verbis fingūt cō
munitatē diligere: ſ amplexant̄. q̄n affectu
⁊ effectu sumūt officiū p̄ particulari vtilita
te. ꝓpterea Tull. li. offi. dic̄ sic. est igit̄ ꝓpriū
mun⁹ magistrat⁹. intelligere se gerere ꝑso
nam ciuitat̄. debereq̄ꝫ ei⁹ dignitatē ⁊ decus
obseruare. leges describere. ⁊ fidei sue com
missa meminisse. hec ille. Trigesimop̄mo
pusillanimitate sup̄ante. Nā post ꝓditoriā
deosculationē boni cōis eo solo relicto oēs
fugiūt dū viri boni ex pusillanimitate verū
dicere timēt ⁊ quidā petro negāt ne statuꝫ
in cōmunitate p̄dant. aliȷ ꝟo cū iohāne reli
cta sindone fugiunt dū officia publica dese
rūt. Jesus vero solus a peccatorib⁹ trahit̄
dū cōe bonū in manib⁹ prauoꝝ relinquit̄ q̄
duris ꝑcussionib⁹ ip̄m flagellāt dū varijs
extorsionib⁹ ⁊ rapinis ac fraudib⁹ eū spoli
ant ⁊ multis debit̄ obligāt. Propterea Tul
lius. li. i. officioꝝ dic̄ sic. Scire debem⁹ q̄ in
terris gignunt̄ ad vsum hoīm creari om̄ia.
hoīes aūt hoīm cā fuisse genitos vt ipsi int̄
se aliȷ alijs ꝓdesse possint. In hoc ergo debe
mus naturā ducē sequi ⁊ cōmunes vtilita
tes in mediū afferre. Fundamētū em̄ p̄mū
iusticie est ne cui noceat̄. deinde vt cōmuni
vtilitati seruiat̄. hec ille. Alit̄ sequit̄ discor
dia. Trigesimosecūdo iniuria flagellante.
Nā iesus in domo anne p̄ veritate alapaꝫ
suscipit ab eo cui cōtulit beneficiū: sic p̄ veri
tate amās cōmune bonuꝫ iniuriā accipit ⁊
maligna falsitas eidē ꝯtradicit q̄ hꝫ adhuc
aurē abscisam nolens vt dicant̄ q̄ ad bonū
cōe expediūt: quia nō p̄t audire. ps̄. Eripe
me de ꝯtradictiōib⁹ populi ꝯstitue me in ca
put gentiū. A viro iniquo eripe me. q̄r cogi
tauerūt iniq̄tates in corde. Trigesimoter
tio cōsilio malignāte. Naꝫ iesus ad cayphā
ducit̄ dū q̄d maligni in vno ꝯsilio nō obti
nent. in alio h̄re nitunt̄ conuocat̄ solū amic̄
ꝓpitijs. Hi in faciē xp̄i spuūt dū inuicē sibi
ipsis ad ꝓpriā vtilitatē ꝯsentiūt. Faciē ꝟo ⁊
oculos ligāt q̄n false persuadēt ne aliȷ de ꝓ
prietate ꝑpendāt. Colaphisant q̄n cōe bo
nū hūiliāt ⁊ dissipāt. deridēt aūt cū inuiceꝫ
glorian̄t cū male fecerīt ⁊ exultāt in reb⁹ pes
simis. lucris. fraudib⁹: deceptōnib⁹: muneri
bus. ps̄. Quare fremuerūt gētes ⁊ ppl̄i me
ditati sunt inania. Principes cōuenerūt in
vnū aduersus dn̄ꝫ ⁊ aduersus xp̄ꝫ ei⁹. i. cōe
bonuꝫ. Ne tradas me dn̄e a desiderio meo
petōri cogitauert̄ ꝯtra me ne derelinq̄s me
ne forte exaltent̄. Trigesimoq̄rto malicia
relaxante. Nā iesus. i. cōe bonū. a pilato ad
herodē mittit̄ ⁊ spernit̄ duꝫ officiales: p̄nci
pales: ⁊ rectores officia negligūt ⁊ de gestis
cōtra cōitatē se īuicē absoluūt. ps̄. Corrupti
sunt ⁊ abhoīabiles facti sunt ī studijs suis
nō ē q̄ faciat bonū nō ē vsq̄ꝫ ad vnū. Custo
di me a laqueo quē statuerūt mihi ⁊c̄. Tri
gesimoq̄nto sciētia reprobāte. Nā pilat⁹ nō
vult iesum. i. cōe bonū ꝯdēnare. dū q̄sq̄ꝫ scit
se ꝯtra sciam facere. Magis aūt timet duꝫ
vxor officialis. i. rō p̄ visuꝫ iusticie ip̄m rep̄
hendit ps̄. Ecce p̄turit iniusticiā cōcepit do
lorē ⁊ peperit iniq̄tatē. cōuertet̄ dolor ei⁹ in
caput ei⁹ ⁊ in verti. ip. ini. e. descē. Trigesi
mosexto extorsione obliquāte nam iesus. i.
cōmune bonū in domo pilati coronatur ⁊
ligatus flagellatur. dum fiunt extorsiones
a sp̄uali dignitate: a cōmunitate: a ciuitate.
Extorquentur bona ecclesiarū spiritualia.
vt calices: paramenta: tabernacula sancto
rum ⁊ venduntur. Etiam bona temporalia
vt redditus ⁊ fructus ecclesiarum de qui
bus seruientes ecclesie viuere ⁊ sustentari
debent. Contra q̄d habetur. xij. q. ij. c. Qui
xp̄i pecunias ⁊ ecclesie aufert fraudat: ⁊ ra
pit: vt homicida ī cōspectu iudic̄ iudicabit̄
⁊. c. nulli liceat. dr̄ sic. Inexcusabilis erit oīs
hō q̄ aīal siue agrū dn̄o ⁊ eccl̄ie cui cōpetūt
aufert: vastat: īuadit vl̄ eripit ⁊ vsq̄ꝫ ad emē
dationē. eccl̄ieq̄ꝫ satisfactōeꝫ vt sacrileg⁹ iu
dicet̄. ⁊ si emēdare noluerit: excōicet̄. ĩ ibi.
Xxvij. iniusticia ꝯdēnāte. nā acclamāte decep
to ppl̄o barrabas dimitit̄ dū p̄ corruptū iudi
ciūre⁹ amic̄ fult⁹ absoluit̄ ⁊ xp̄s ꝯdēnat̄. i. cōe

bonũ depravaꝭ: dũ innocẽs cõdemnaꝭ ⁊ q̃
erat vtilis reipublice ⁊ defendebat bonũ cõ
mune tanq̃ rebellis exilio in ꝑpetuum reli
gatur. ꝓpterea Tull'.li.i.de offi.dic̃. Si em̃
sic erim⁹ effecti vt ꝓpꝭ suum quisq̃ʒ emolu
mentũ spoliet aut violet alterum: disrumpi
necesse ẽ eam q̃ maxĩe est ẜm naturã hũani
generis societatẽ. Hoc em̃ spectãt leges. h̊
volũt: icolumẽ esse ciuiũ cõiunctionẽ quã q̃
dirimũt eos morte. exilio. dãno coerceãt. h̃
38 ille ⁊c̃. Trigesimooctauo grauamĩe anga-
riante. Nã xp̃s extra portã duciꝭ: qñ cũ dã-
no cõmunitatꝭ ꝑ inuidiã vel odiũ optimus
⁊ vtilis ciuis expelliꝭ ex quo aliena patria
impinguaꝭ ⁊ ꝓpria cõmunitas depaupera
tur. vñ filie cõmunitatꝭ plorant: dũ pauꝑcu
le familie nec operanꝭ nec laborant: q̃ʒ ne-
mo eas cõducit. Si em̃ sic fit in ligno viridi
innocẽtie. q̃d fiet in iudicio dei in arido ma
licie. Etiã simon cananeꝰ angariaꝭ dũ alie
subdite terre grauanꝭ angarijs exactiõib⁹.
impositionib⁹: factionib⁹ ⁊ ville ⁊ castra ⁊
39 ciues q̃ remanẽt. Trigesimonono inimici
tia circũdante. Nam xp̃s crucifix⁹: circũdaꝭ
ꝑplo ꝓmiscuo. q̃ʒ cõe est in medio centurio
nis ⁊ hoĩm armoꝝ: scribarũ ⁊ phariseorũ. i.
iuris peritoꝝ. p̃ncipũ ⁊ pastoꝝ. sacerdotũ ⁊
curatoꝝ p̃tereũtium religiosoꝝ. seculariũ ⁊
clericoꝝ. hoĩm ⁊ mulierũ ip̃m cõe spoliãtiũ
blasphemãtiũ inuicẽ congratulantiũ ⁊ cõe
stat vt nud⁹ ⁊ spoliat⁹ ac debitꝭ magnis obli
40 gatus in medio latronũ vt satis pʒ. Qua-
dragesimo impietate cõtristãte. Nã stat mꝭ
scʒ iusticia. ⁊ discipul⁹. i. beniuolẽtia. ⁊ amor
boni cõis inuicẽ se suscipiũt: flent: contristã
tur. quia iusticia ⁊ amor boni cõis sunt ab
oĩb⁹ derelicti. ps̃. Dñe ante te oẽ desideriũ
meũ ⁊ gemit⁹ meus a te nõ ẽ absconditus.
Amici mei ⁊ ꝓximi mei aduersũ me appro
pinquauerũt ⁊c̃. Post hanc declarationẽ
dixit sctũs thomas aĩe deuote. O aĩo sim-
plex iam potes intelligere q̃ sit graue pctm̃
ꝑtialitatꝭ: diuisio ⁊ discordia in aliq̃ cõitate.
Ne tñ belial gl'ieꝭ ĩ argutijs suis docebo te
modũ q̊ illi rñdeas. Ad p̃mũ dic̃ q̃ volũ
tas vni⁹ hoĩs ẜm se ꝯsiderata nõ ẽ regula
volũtatis alteri⁹: ẜ inq̃tũ voluntas ꝓximi
inheret volũtati dei fit ꝑ ꝯsequẽs regula re
gulata ẜm p̃mã regulã. ⁊ ideo discordare a
tali volũtate est pctm̃. q̃ʒ ꝑ hoc discordaꝭ a
regula diuina. Ad secũdũ dic̃ q̃ sicut volũ
tas hoĩs adherẽtis deo est quedã regula re
cta a qua pctm̃ est discordare. ita etiã volũ
tas hoĩs deo cõtraria est quedã ꝑuersa re-
gula a qua bonũ ẽ discordare. Facere ergo
discordiã ꝑ quã tolliꝭ bona cõcordia quam
caritas facit ẽ graue pctm̃. vñ dꝭ Prouerb
vi. Sex sunt que odit dñs ⁊ septimũ detesta
tur aĩa ei⁹ ⁊ hoc septimũ ponit eum q̃ semi
nat inꝭ frẽs discordiã: ẜ causare discordiã
ꝑ quã tolliꝭ mala cõcordia scʒ in mala vo-
luntate ẽ laudabile. Et sic fuit laudabile q̃
paul⁹ dissensionẽ posuit inꝭ eos q̃ erãt con
cordes in malo. Nam ⁊ dñs dixit Mat. x.
Non veni pacẽ mittere ẜ gladiũ. Ad ter-
tium dic̃ q̃ discordia que fuit inꝭ paulum ⁊
barnabã fuit ꝑ accidens ⁊ nõ ꝑ se. Vterq̃ʒ
em̃ intendebat bonũ. ẜ vni videbaꝭ hoc ẽẽ
bonũ. alij aliud q̃d ad defectũ hũanũ ꝑtine
bat. Non em̃ erat talis cõtrouersia in his q̃
sunt de necessitate salutis: q̃uis hoc ip̃m fu
erit ex diuina ꝓuidẽtia ordinatũ ꝓpꝭ vtili-
tatẽ inde ꝯsequentẽ. Ad quartũ dic̃ q̃ illi
q̃ ex ꝯtentione xp̃m p̃dicant rep̃hensibiles
erãt: q̃ʒ q̃uis nõ impugnarẽt veritatẽ fidei
ẜ eã p̃dicarẽt. impugnabãt tñ veritatẽ q̃tũ
ad hoc q̃ʒ putabãt se suscitare pressurã apo
stolo veritatẽ fidei p̃dicanti. Vñ apl's non
gaudebat de eoꝝ ꝯtentõne ẜ de fructu q̃ ꝓ-
ueniebat ex hoc scʒ q̃ xp̃us annũciabaꝭ. q̃ʒ
ex malis occasionaliꝭ subsequiꝭ bonũ. Tũc
aĩa gr̃as agẽs deo ⁊ suis doctorib⁹ de tam
nobili declaratiõe consolata abijt domum
in pace. Amen.

Feria secũda tertie dñice q̃dragesime
Sermo vigesimus. de peccato ire.

Repleti sunt oẽs in
synagoga ira. Luc. iiij. Hodie
aĩa simplex fidelis ⁊ deuota
accessit ad eccl'iam ⁊ audiens
missam. tam ex lectõe ꝓphetie. iiij. Reg. v.
q̃ ex euangelio aduertit vnã ꝯclusionẽ val
de notabilẽ. scʒ. Janua oĩm vitioꝝ ẽ iracun
dia ruitura: qua clausa virtutib⁹ intrinsecus
dabiꝭ q̃es secura. Ratio isti⁹ ꝯclusiõis ẽ illa
Scd̃m stoicos ira ⁊ oẽs alie aĩe passiones
dicũt affect⁹ quosdã preꝭ ordinẽ rõnis exi-
stentes ⁊ sic oẽs aĩe passiones etiã ira erãt
male: q̃ʒ ira ẽ passio appetit⁹ sensitiui q̃ ali-
quis irasciꝭ ꝯtra ꝓximũ q̃si malũ ei⁹ inten-
dens. vñ Greg. li. v. moral'. dic̃ sic. Per iraʒ
spũssancti splendor excutiꝭ q̃ super humilẽ
⁊ quietũ reqescere dꝭ: q̃ʒ cũ ira quietẽ men-
ti subtrahit suã sancto spiritui habitationeʒ
claudit cuius recessione animus vacuus ad

apertā morū insaniā ducit̄ ⁊ vsq̀ꝫ ad sup̄fi-
ciem ab intimo cogitationū fundamēto dis
sipat̄.hec ille. Sed ꝫm peripateticos quoꝝ
sententiā magis approbat Aug. li. xix. de ci.
dei. Ira ⁊ alie passiones aīe dicunt̄ motus
appetitꝰ sensitiui siue sint moderati ꝫm rati
onē siue nō. ⁊ ꝫm hoc ira nō semꝑ ē mala.
vñ Chrys. sup Math. dic̄. Quādo sine cau
sa irascit̄ q̄s erit reꝰ. q̄ vero cū causa nō erit
reus. Nam si ira nō fuerit nec doctrina ꝓfi
cit nec iudicia stant. nec crimina cōpescunt̄
Ad tollendā hanc varietatē. Sciēdū ꝙ pas
sio appetitꝰ sensitiui intantū ē bona inq̄ꝫtū
rōne regulat̄. si aūt ordinē rōnis excludat ē
mala. Vñ in ea inuenit̄ bonū vel malū qua
druplicit̄. Prio ex ipa specie passionis q̄
quidē ꝯsiderat̄ ꝫm obiectū passionis. sicut
inuidia ꝫm speciē suā importat quoddā ma
lum. Est em̄ tristicia de bono alioꝝ qd̄ ꝫm
se rōni repugnat ⁊ idō inuidia mox noīata
sonat aliq̄d mali. vt dr̄. ij. ethicoꝝ. Hoc aūt
nō cōuenit ire q̄ est appetitꝰ vindicte. potest
em̄ vindicta ⁊ bene ⁊ male appeti. Appetē
em̄ vindictā ꝓpt̄ maluꝫ eiꝰ q̄ puniendꝰ est
ꝫm hoc est illicitū ꝫ ꝓpt̄ bonū iusticie cōser
uandū laudabile est. Secūdo ex ꝓuenien
tia rōnis. inq̄ꝫtū scꝫ trahit rōnē a sua recti-
tudīne: ⁊ sic hꝫ rōnē mali. puta si q̄s appe-
tit punire eū q̄ nō meruit vel vltra ꝙ meru
it vel nō ꝫm ordinē legitimū. vel nō ꝓpt̄ de-
bitū finē q̄ est ꝯseruatio iusticie ⁊ correctio
culpe ⁊ vocat̄ ira ꝑ vitiū. vñ Greg. li. v. mo
ral̄. dic̄. Tranquillitatē mentis ira disturbat.
dilaniatā scissamq̀ꝫ ꝑturbat. Tertio ex in-
missione deliberatiōis. put scꝫ appetitꝰ sen
sitiuus mouet̄ ꝯtra vitia ꝫm ordinē rōnis.
Et hec vocat̄ ira ꝑ zelū. vñ Greg. li. v. mo-
ral̄. dic̄. Curandū summopere est ne ira que
instrumentū virtutis sumit̄ ne menti domi-
netur. ne q̄si dñā preeat ꝫ velut ancilla ad
obsequiū parata a rōnis tergo nunq̄ꝫ rece-
dat. Hec aūt ira ⁊ si in ipsa executione actꝰ
iudiciū rōnis aliq̄liter impediat nō tñ recti
tudinē rōnis tollit. vt Greg. ibidē dic̄ ꝙ ira
ꝑ zelū turbat rōnis oculū ꝫ ira ꝑ vitiū exce
cat. Nō est aūt ꝯtra rōnē virtutis vt intermit
tatur deliberatio rōnis in executōe eiꝰ qd̄ ē
a rōne deliberatuꝫ. q꞉ etiā ars impediret̄ in
suo actu. si dū agere dꝫ deliberaret de agen
dis. vñ Greg. ibidē dic̄ ꝙ tunc robustiꝰ ra
tio contra vitia erigit̄ cū ira subdita rōni fa
mulat̄. Quarto ex modo excessionis. Si
em̄ motꝰ ire nō immoderate feruescat. nec
interiꝰ nec exteriꝰ. seruabit̄ ordo rōnis. cir-
ca irā q̄ꝫtū ad modū irascēdi. q̄ quidē si pre
termittat̄ nō erit absq̀ꝫ pctō etiā si apperat
iustā vindictā. Ex his sequunt̄ q̄ttuor ꝯclu
siones. Prima conclusio Ira ē minꝰ pctm̄
ꝙ odiū. Probat̄ q꞉ ira appetit malū alicu-
ius pene sub rōne boni qd̄ est vindicta sed
odiū absolute appetit malū alicuiꝰ inq̄ꝫtuꝫ
hmōi: ꝫ peius ē appetere malū sub rōne ma
li ꝙ sub rōne boni vñ ira cōparat̄ ad odiū
sicut festuca ad trabē. Dicit em̄ Aug. in re-
gula. Ne ira crescat in odium ⁊ trabē faciat
de festuca ergo ⁊c̄. Secūda ꝯclusio. Ira ē
minꝰ pctm̄ ꝙ inuidia. Probat̄: q꞉ inuidus
appetit malū alteriꝰ ꝓpt̄ appetitum ꝓprie
glorie: ꝫ iratꝰ appetit malū alteriꝰ sub rōne
iuste vindicte. Sed peiꝰ est appetere malū
sub rōe boni exterioris qd̄ ē honor vel glo-
ria ꝙ sub rōne rectitudinis iusticie. ergo ⁊c̄
Tertia ꝯclusio. Ira ē minꝰ pctm̄ ꝙ cōcupi
scentia. Probat̄: q꞉ q̄ꝫto meliꝰ est bonū iu-
sticie qd̄ appetit iratꝰ ꝙ bonuꝫ delectabile
vel vtile qd̄ appetit cōcupiscēs. Vñ dr̄. vij.
ethicoꝝ. ꝙ incōtinēs cōcupiscētie ē turpior
ꝙ incōtinens ire tanto absolute loquendo
pctm̄ ire videt̄ esse minꝰ ꝙ pctm̄ cōcupiscē
tie. Quarta ꝯclusio. Ira ē minꝰ pctm̄ ꝙ ho
micidiū. Probat̄ q꞉ homicidiū ita ꝓuenit
ex odio vel inuidia sicut ex ira. ꝫ ira ē leuior
inq̄ꝫtū intēdit rōnē iusticie. Sꝫ q̄ꝫtū ad mo
dū irascendi q̄ est ꝫm inordinatōnē quādā
ira habet excessum ꝓpt̄ vehementiā ⁊ velo
citatē sui motꝰ. Prouer. xxviij. Ira nō habꝫ
miām nec erumpēs furor ⁊ impetū cōcita
ti spūs ferre q̄s poterit: ⁊ Greg. li. v. mora.
dicit sic. Ire sue stimulꝰ accensum cor palpi
tat. corpꝰ tremit lingua sese prepedit. facies
ignescit. exasperant̄ oculi. ⁊ nequaq̄ꝫ reco-
gnoscunt̄ noti. ore quidē clamorē format: ꝫ
intꝰ q̄d loq̄tur sensus ignorat. In quo itaq̀ꝫ
iste ab arreptitijs longe est q̄ actiōis sue cō
scius nō ē: hec ille. His intellectis aīa exi
uit ab ecclesia vadens domū cū ꝓposito ca
uendi a pctō ire. Et ecce belial intendēs eā
ab hoc ꝓposito reuocare ait. O aīa simplex
ꝙ facile deciperis tam leuit̄ credēdo. Volo
tibi ostendere ꝙ ira non est pctm̄ mortale.
Prio sic. Peccādo em̄ demeremur. ꝫ passi
onibꝰ nō meremur sicut nec demeremur. vt
dr̄. ij. ethi. ḡ nulla passio ē pctm̄: ꝫ ira ē q̄daꝫ
passio. ḡ ira nō ē pctm̄. Secūdo sic. In oī
pctō est cōuersio ad aliquod bonū cōmuta
le. ꝫ ꝑ iram nō conuertit̄ homo ad aliquod

bonū cōmutabile sed ad aliqđ malū alicui⁹
ergo ⁊c̄. Tertio sic. Null⁹ peccat in eo qđ
vitari nō pōt. vt dic̄ Aug. ſ; irā nemo vita-
re pōt. q̄; sup illud ps̄. Irascimini ⁊ nolite
peccare dic̄ glo. ꝙ mot⁹ ire nō ē in nr̄a pote
state. ⁊ in. vij. ethicoꝝ. dr̄. ꝙ irat⁹ cū tristicia
operat̄. tristicia aūt ē ꝯtraria volūtati. ḡ ⁊c̄
Quarto sic. Pctm̄ ē cōtra naturā vt dicit
Damasce. li. ij. ſ; ira nō ē cōtra naturā hoīs
cū sit act⁹ naturalis potētie irascibilis. Vn̄
Hiero. dic̄ in q̄dā ep̄la. ꝙ irasci ē hoīs. ḡ ⁊c̄
Alia ꝟo abijt tristis q̄rens ⁊ ꝯsulēs leg̃ do
ctores. Cui mox obuiauit moyses a quo cū
cognouisset causas mestitie sue ait ꝯfortās
eā. Ego ostēdā tibi ꝯclusionē tuā esse catho
licā ⁊ ꝟitate plenā testīonio q̄druplici leg̃. s.

Legis naturalis.
Legis diuinalis.
Legis prophetalis.
Legis humanalis.

Primo testimonio legis

naturalis. ⁊ hoc q̄druplicit̄. s. per rōnes na-
turales. ꝑ ph̄os morales. ꝑ poetas. ꝑ exem
pla gentiliū. Quātu; ad rōnes naturales
sciendū ꝙ ira nascit̄ ex q̄ttuoꝛ causis. Pm̄o
ex malo ⁊ nociuo apprehenso. Sicut eñ ca
nis qn̄ videt extraneū ingredientē curiā vl̄
domū dn̄i sui estimās eū furē vel inimicu;
statim ad irā accendit̄ que; aggredit̄ cōtra
eū latrat ⁊ ipm̄ mordet. Sic hō qn̄ apph̄ē-
dit aliquē fore sibi inimicū statim mouetur
ad irā ⁊ cōtra eū clamat ⁊ mordet ꝑ detra-
ctionē. Nā ex falso apph̄enso qn̄q; cōmitti
tur maximū malū ꝓpt̄ irā inordinatā. Exē-
plū dicit Sen̄. li. de ira. ꝙ q̄dā iudex cōdem
nauit quēdā militē accusatū de morte cōmi
litonis eo ꝙ essent duo in via ⁊ sol⁹ vn⁹ re-
dijsset. vn̄ putabat̄ ꝙ vn⁹ occidisset alteru;
⁊ cū centurio post latā sn̄iam duceret mili-
tem ad suspēdiū: vidēs illū militē ꝓ quo iste
adiudicat⁹ erat morti ambos reduxit ad iu
dicē. Iudex ꝟo irat⁹ dixit p̄mo. Iubeo te in
terfici q̄; iā dānat⁹ es. ⁊ secūdo ait ⁊ te sil'r.
q̄; cā mort̄ cōmilitonis fuisti. tertio centuri
oni dixit ⁊ te similit̄. q̄; iussus occidere mili
tem noluisti. Ecce ꝙ solers ē iracundia ad
fingendu; causas furoris. tres punit iudex
irat⁹ ob vni⁹ innocētiā. Greg. dic̄. Quicq̄d
furoꝛ suggerit rectū putat. Scđo nascitur
ira ex ꝟbo pūgitiuo ⁊ accenso. Quāto eñ
pars nobilioꝛ corꝑis pūgit̄ tanto hō citi⁹ ꝑ
turbat̄ ⁊ ad iracūdiā ꝓcitat. Sic dauid qui

fuit mitissim⁹ audito verbo nabal carmeli
dicent̄. q̄s ē dauid ⁊ q̄ sunt pueri ei⁹: hodie
creuer̄t hoīes fugitiui q̄ fugiūt dn̄os suos.
Irat⁹ est vehement̄ dauid ⁊ ait. Accingat̄
vnusq̄sq; gladio suo hoc faciat mihi de⁹ ⁊ h̄
addat si remanebit hodie de nabal mingēs
ad parietē. Sic sunt aliq̄ hoīes naturalit̄ ꝓ
ni ad iracūdiā q̄ si minimo ꝟbo pūgantur
mox inflāmant̄ ⁊ ꝯtra tales loquētes sćui-
unt. sicut aper ꝯtra venatorē se pūgentē fe-
rocissime seuit. Tertio nascit̄ ira ex facto le
siuo impenso. Aristo. li. de aīalib⁹ dic̄ ꝙ oīa
aīalia q̄tūcūq; mitia si ledunt̄ ad irā cōci-
tant̄. Ratio ē. Ille q̄ h; custodire ciuitate;
qn̄ sentit aliquē ip; infestātē subito clamat
⁊ ciues ad defensionem excitat. sic potētia
irascibilis h; hoīem custodire: ideo qn̄ videt
ꝙ hō vel aīal infestat̄: mox alias vires exci
tat vt a lesiuo se defendat. Dicit̄ ꝙ impatoꝛ
frideric⁹ est in quadā porta q̄ est capue scul
ptus sup pōtē ⁊ duo iudices assessores cu;
eo vn⁹ a dextris ⁊ alt̄ a sinistris. Super ca-
put iudicis a dextris scribit̄ sic. Intrent secu-
ri q̄ querūt viuere puri. Sup caput iudicis a
sinistris scribit̄ sic. Perfid⁹ excludi timeat
vel carcere trudi. In semicirculo toti⁹ porte
scribit̄ sic. Cesaris imperio magni custodia
fio. Sup caput īpatoris scribit̄ sic. Quā mi
seros facio q̄s variare scio. Ecce solers cu-
stodia ciuitat̄. Quarto nascit̄ ira ex signo
indignatiuo ostēso. Signa ire sunt locutio
nem subtrahere: faciē auertere: nō loq̄ cum
eo ꝯtra quē irat⁹ es: declinare seorsu; a via
qn̄ videris eū ⁊ hm̄oi. Qn̄ vexillū alicui⁹ ty
ranni occulte habet̄ in castro l; iā captū sit
castrū. nō tn̄ p; captio nisi qn̄ erigit̄. Sic eti
am qn̄ ira ē in aīo capt⁹ est hō a diabolo ſ;
tn̄ ei⁹ captio non videt̄ nisi qn̄ signa odij ⁊
ire manifestant̄ exteri⁹ qđ ē valde ꝑiculosū
Quantū ad ph̄os morales sciendū ꝙ ira
nocet hoī q̄druplicit̄. Pm̄o induc̄ inordina-
tionē. Dicit eñ Aristo. iiij. ethi. ꝙ iracūdo-
rū q̄dā sunt acuti. q̄dā amari: q̄dā difficiles
siue graues. Acuti dicunt̄ q̄ nimis cito ira-
scunt̄ ⁊ ex q̄libet leui causa ⁊ h̄ inordinatio
ire ꝓcedit ex ipa origine ire. Amari dicunt̄
quoꝝ ira difficile soluit̄ ⁊ m'lto tp̄e manet:
q̄; cā ire se; iniuria illata nimis manet ī me
moria hoīs. Vn̄ ex hoc diutinā tristitiā cō-
cipit quā interi⁹ tenet clausa;. ⁊ q̄; nō ꝓrūpit
ad exteriora iracūdie signa: nō pōt sibi per-
suaderi ab alio. Et q̄; ex seipo hō non rece
dit ab ira nisi ꝓut diuturnitate tp̄is tristi

eia abolef ⁊ ſic deficit ira idō ſibiꝫpi amar⁹
eſt. Difficiles ſiue graues dicunf quoꝝ ira
nō cōmutaf ſine cruciatu vel punitōe in q̄=
bus eſt ira diuturna ꝓpt̄ vehemēs deſide=
riū vindicte ⁊ iō tp̄e nō digerit: ſ꒻ p ſolā pu
nitionē q̄eſcit. Scōo tollit cōpaſſionē. vn̄
Tull'. in ꝓlogo rhetorice dic̄ ſic. Nā ab iraꝗ
ſi pſpicue pax ⁊ beniuolētia appetit: n̄ mō
nō iuenit: ſ꒻ auget odiū atq꒫ inflāmat. hec
ille. Iracūd⁹ ē fugiēd⁹ ſic canis rabid⁹ q̄ va
dit ore apto a cui⁹ ore ſaliue defluūt ⁊ om̄e
aīal qd̄ mordet rabidū efficit: ſic iracūd⁹ in
furiā facilit̄ vertit ⁊ h꒫ os apertū ad male=
dicendū ⁊ maledictōes tanq̄ ſaliue ab ore
ei⁹ defluūt ⁊ cui maledixerit ad irā ꝓuocat.
ideo Tull' de tuſculanis q̄ſtionib⁹. li. iiij. dic̄
Ira ē libido puniēdi ei⁹ q̄ leſiſſe videt iniu
riā. Et ī orōne ꝓ marcello dic̄ Iracūdia q̄q꒫
ꝯſilio inimica ē ⁊ victoria inſolēs ac ſupba
eſt. Tertio obnubilat rōnē. vn̄ Sen̄. in pro
uerbijs dic̄ ſic. Grauiſſima ē ꝓbi hoīs iracū
dia. Nā hō extra corp⁹ ſuū ē cū iraſcit. Ira=
cūdiā aūt q̄ vicit hoſtē ſupat maximū. Ira=
tus etiā facin⁹ ꝯſiliū putat. Leſo remediū ē
inimici dolor. Nūq̄ ſcel⁹ ſcelere vīdicādū ē
ira crude itaꝗ mat̄ eſt. Ingenia recta debili
tat iracūdia. praua ꝯfirmat audacia. Si q̄s
iraſcitur ⁊ ab alio penas expetit a ſe exigit.
Itaq꒫ ſp̄ ab alio incipiat diſſenſio. a te ꝟo
recōciliatio. hec ibi. Sic em̄ obnubilato ocu
lo corꝑali hō facile impingit ī oē qd̄ obuiat
ſibi. ſic obnubilato oculo mētali ꝑ irā hō fa
cilit̄ impingit ī oē iniuſtū. q꒢ ira ē ebullitio
ſanguīs circa cor. ex illa aūt ebullitōe fumo
ſitates aſcendūt q̄ menꝗ oculū obnubilant.
Quarto ſuggerit maledictōnē. Vn̄ eimo
dius dic̄. Ira iuſto liberior ſuū pl⁹ q̄ alios
laceſſit actorē. hec ille. Vn̄ equ⁹ currit īpe=
tuoſe modicū impedimētū obeſt ſibi ⁊ facit
eū ruere ad oēꝫ partē. ſic hō irat⁹ agitat̄ ab
ira ⁊ currit impetuoſe. idō q̄cq̄d obuiat ſibi
ſcādaliſat eū ſi ſit amic⁹ ei⁹ ſic ruſtic⁹ q̄ rixa
tur cuꝫ alio ⁊ vxor ei⁹ velit ſe interponere ꝓ
pace fiēda: dimiſſo eo q̊ rixabat̄ appᵱhendit
vxorē ⁊ ꝟberat eā acerrime vt pꝫ. Quātū
ad poetas ſciēdū q̄ ira ē deteſtabilis q̄dru
plicit̄. Pͥo rōne ꝑcipitatōis. vn̄ Virgili⁹
li. ij eneydos dic̄. Furor iraq꒫ mētē ꝑcipitāt
⁊ Lucan⁹. li. iij Inuenit arma furor. Se=
cūdo rōe ſubiectiōis: q꒢ ira dꝫ ſubijci rōni ⁊
nō dn̄ari. Vn̄ orati⁹ li. ep̄laꝝ. dic̄. Ira fu=
ror breuis eſt. animū rege. q̄ niſi paret. Im
perat hūc frenis. illū cōpeſce cathenis. Ter

tio rōne vituꝑatiōis. vn̄ Ouidi. li. iij. de ar
te amādi dic̄. Candida pax hoīes trux decet
ira feraſ. Itē alibi. Ora tumēt ira nigreſcūt
ſanguīe vene. Lūlibet extīctos iniuria ſuſci=
tat ignes. Et Prudēti⁹ dic̄. Ira tumēs ſpu
manti feruida rictu. Sanguinea itorq̄t ſuf
fuſo lumīa felle. Impatiēſq꒫ more ē. Quar
to rōne cōmotōis. vn̄ Galter⁹ in alexādrei
de li. v. dic̄. Comes indiuiſa furoris Preci=
pites capit ira grad⁹ ⁊ fellea torquet Lumi
na. contēnitq꒫ hūiles rōnis habenas. Ecce
quāta mala facit ira tā aīe q̄ corꝑi ꝓpt̄ qd̄
eſt abijciēda ⁊c̄. Quātū ad exēpla gētiliū
ſciendū q̄ gētiles maxīe fugiebāt irā velut
inimicā bonis morib⁹. vn̄ Vale. li. ix. c. iij. di
ſic. Ira quoq꒫ ⁊ odiuꝫ in pectorib⁹ hūanis
magnos fluct⁹ excitāt: ꝓcurſu celerior illa. ſ.
ira nocēdi cupidīne h꒫ ꝑtinaci⁹. ſ. odiū. Vtri
q꒫ cōſternatiōis plen⁹ affect⁹ ac nūq̄ ſine
tormēto ſui violent⁹. q꒢ dolorē cum inferre
vult: patit̄ amara ſollicitudīe ne ꝯtingat vl=
tio anxi⁹. hec ille. vbi ponit q̄ttuor exempla
Primū de archita li. iiij. c. i. dicēs. Tarētin⁹
architas dū ſe pictagore ꝑceptis methapō
ti ciuitate apulie penit⁹ imergit magno la=
bore longoq꒫ tēpore ſolidū op⁹ doctrine cō
plex⁹ poſtq̄ ī patriā reuertit̄ ac rura ſua reui
ſere cepere: aīaduītit negligētia villici corru
pta ⁊ ꝑdita. intuēſq꒫ male meritū ſūpſiſſeꝫ
inq̄t a te ſuppliciū niſi tibi irat⁹ eſſem. Ma
luit em̄ impunitū dimittere q̄ ꝓpt̄ irā iuſto
grani⁹ punire. Secūdū exēplū ē de platone
dicens. Nimis liberalis archite moderatio
fuit: ſ꒻ temperatior platonis. Naꝫ cū aduer
ſus delictū ſerui vehementius exarſiſſet ve
rit⁹ ne ipē modū vindicte diſpicere. i. diſcer
nere non poſſet. Pſeuſipo amico caſtigati
onis arbitriū mandauit deforme ſibi futu=
rum exiſtimās ſi cōmiſiſſet vt parē reᵱhen
ſionē culpa ſerui ⁊ animaduerſio. i. punitio
platonis mereret̄. Tertium exemplū eſt de
eodem platone dicēs. Audierat em̄ plato
ſenocratē ſuū diſcipulū multa de ſe impie lo
cutū q̄ ſine vlla cōtatiōe. i. dubitatione cri=
minationē reſpuit. inſtabat certo vultu iu=
dex accuſator. cauſaꝫ q̄rēs cur ſibi fides nō
haberet̄. Adiecit plato nō eſſe credibile vt
quē tantopere amaret ab eo inuicē non di=
ligeret̄. Nā moderatio mentes noſtras im
potētie ⁊ temeritaꝗ incurſu trāſuerſas ferri
nō patit̄. Quo euenit vt reᵱhēſiōis morſu
ſit vacua. ⁊ laudis queſtu ſit opulētiſſima.
Quartū exēplū ē de theodoſio iꝑatore q̄ dū

irasceretur iussa seuera nimis p̄cipitabat. Philosophus quidā admonuit eū vt cū se iratū sentiret anteq̄ sententiaȝ ferret.xxiij. litteras alphabeti intra seipm̄ morose diceret vt interim aliqualiť refrigerat⁹ q̄d faciē dum esset maturi⁹ videret. Qui p̄cepit ministris suis vt nihil ponderis q̄d sero p̄cepisset executioni mandarēt nisi mane cōfirmaret ꝛ econuerso. Timebat em̄ ne ꝑ iraȝ aliquid iniustū mandaret ꝛc̄.

Secūdo declarať eadē cōclusio testimonio leg̃ diuinalis.

Sciēdū q̄ ira nascit ex q̄ttuoꝛ causis. P̄rio ex inuidentia felicitat̄. Sic irat⁹ est caim ꝯtra fratrem suum abel vehementᷓ ꝛ cōcidit vult⁹ eius. Geñ.iiij. Audiēs saul cōmēdari dauid iratus est ꝛ displicuit ei sermo.i. Reg.xviij.c. Cū ionathas excusaret dauid irat⁹ est saul in iurgio cōtra eū.i. Reg.xx. Ad significandū q̄ inuidi irascunť ꝯtra excusantes illos quib⁹ inuidēt. Similiť audiens antiochus prelia ꝛ victorias iude machabei irat⁹ est. i. Mach.iij. Secūdo ex impatientia iniq̃tatis. Nam mali cōtra bonos irascunť q̄ñ non p̄nt eos ad malū ducere vel a bono retrahere. Sic irat⁹ est balac contra balaā: q̄ noluit maledicere pp̄lo dei. Numeri.xxiiij. Irat⁹ ē magistrat⁹ holofernis cōtra achioꝛ q̄ eū a laude dei hebreoꝝ retrahere nō valebat. Judith.v. Tortores eleazari audiētes eius cōstantiā in iracūdiā ꝯtra eū versi sūt ij. Mach.vi. Tertio ex extollētia rapacitatis. Nam tyranni sup̄bi ꝯ subditos inueniētes nō cām ꝓ cā spoliāt ꝛ occidūt. Sic irat⁹ est achab ꝯ nabothvineā ei⁹ auferret quē iniuste fec̄ lapidari.iij. Reg.xxij. Senacherib fugiēs plagā quā intulerat ei de⁹. iratus multos iudeos occidit. Tobie.i. Iratus est aman ꝯtra iudeos q̄s fecit occidi ꝑpť mardocheū q̄ ei honoreȝ impendere recusabat. Hester.iij. Nabuchodonosoꝛ iussit proijci tres pueros in fornacē in ira ꝛ furoꝛe suo: q̄ idolū adorare nolebāt. Dañ.iij. Quarto ex negligētia vtilitat̄. Naȝ mali irascunť ꝯtra instruētes eos ꝛ cōsulentes ꝛ rephendentes recte. Sic ꝑost salubre cōsiliū helisei naaman irat⁹ recedebat. iiij. Reg.v. Asa irat⁹ est cōtra ananiā ꝓphetā rephendentem eū.ij. Paralipo.xvi. Ozias rex irat⁹ est cōtra sacerdotes ꝛ iniuriabať eis. q̄ reprehendebāt eū q̄ adoleret incensuȝ.ij. Paralipo.xxvi. Principes iuda irati sunt ꝯtra ieremiā p̄dicantē veritatē quē detruderūt in carcere. Jere.xxvij. Ecce q̄ntū nocet peccatum ire. vt satis patet.

Tertio declarať eadē cōclusio testimonio legis ꝓphetalis.

Sciēdū q̄ ira ꝑ vitiū est valde fugienda ꝑpť q̄ttuoꝛ. P̄rio ꝑ irā imago dei in hoīe inq̄nať. Nō em̄ ē hospitādus q̄ hospites suos excecat. Sed ira hospitē suū scȝ rōnē ꝛ intellectum excecat. p̄s. Conturbat⁹ est in ira ocul⁹ me⁹ aīa mea ꝛ venter me⁹. Et Job.xxxvi. Non ergo te superet ira vt aliquē opprimas: nec multitudo donoꝝ inclinet te. Secūdo per iram sapiētia p̄diť. vn̄ Job.v.c. dr̄. Uirum stultū interfecit iracūdia. Utiq̄ stultū q̄ se necat vt aliū in fama vel in carne vel in possessione parū ledat. p̄s. Circūdederūt me sicut apes q̄ vim mellificandi perdūt q̄ñ pūgunt quā non recuperāt. Et exarserūt sicut ignis in spinis: q̄ spinis succēdunť vt ligna cetera succēdanť. ideo dr̄ Eccl̄s.vij. Ne sis velox ad irascendū. q̄ ira in sinu stulti reqescit. Tertio ꝑ irā vita amittiť. Est em̄ amouenda vt ignis de aceruo vel de domo. Ira p̄mo accendit domū suā.i. possessorē suū. deīnde p̄ximos suos. Prouerb.xxvij. Scd̄m ligna silue succendeť ignis ꝛ s̄m v̄tutē hoīs sic iracūdia illi⁹. ꝛ Ecc̄.xxiij. Duo gn̄a abundant ī pctīs ꝛ terciū adducit irā ꝛ ꝑditionē. Aīa calida q̄si ignis ardēs ñ extingueť donec aliquid glutiat ꝛ hō nequā ī oꝛe carnis sue nō desinet donec incēdat ignem. hec ibi. Duo ista pctā sunt. odiū ꝛ inuidia. terciū ē ira vt p̄ȝ ibidē. Quarto ꝑ irā gr̄a vite socialis amittiť: q̄ ē gladi⁹ quo societas diuidiť. Proū.xxij. Noli eē amic⁹ hoī iracūdo neq̄ ambules cū viro furioso. Quia vir iracūd⁹ ꝓuocat rixas. Hō aūt ab his abstinere debet q̄ntum potest. ideo ꝛc̄.

Quarto declarať eadē cōclusio testimonio leg̃ hūanalis.

Sciēdū q̄ ira q̄ttuoꝛ mala fac̄. P̄rio festināte cōmotionē. Ira ei induc̄ delictū. vt. C. de adulterijs l. gracc⁹. Licȝ illa lex excuset illū graccū q̄ ex ira occidit quēdā quē īuenit turpiť agēte cū vxoꝛe sua: tñ re⁹ ē homicidij ī foro ꝯscie. Secūdo ꝑseuerātē deliberatōeȝ. Ira ei fac̄ aliq̄ñ talia cōmittē de q̄b⁹ oȝ hoīeȝ diu ꝑnitē. vn̄ executō s̄nie dȝ differri q̄ñ p̄nceps ex iracūdia seueri⁹ tulit s̄niaȝ. vt. C. de ꝑenis.l. vidimus. Tertio malignātē executōeȝ. Ira ei cō

motõis tpe iustũ putat oẽ qd̃ facit. ⁊ q2 i. h̃
errat: iõ nõ dz sñia ꝑcipitari donec mẽs cõ
citata p irã ad trãqllitatẽ redeat. iõ sñia la
ta cõtra mulierẽ ꝑgnantẽ differt vsqz post
tp̃s ꝑtus. ff. de penis. l. ꝑgnantes. Silr sñia
lata ꝯtra seruũ differt quousqz dño suo ra
tiocinia reddiderit. vt. C. de bonis p̃sbyte-
rorũ. l. i. Quarto iniuriantẽ offensionem
Ira eñi aufert inocẽtis defensionẽ cũ subi
to ꝯdemnat: vt patuit de pylato q̃ adiudi-
cauit fieri petitionẽ iudeoꝝ ex ꝯcitata ira ĩ
xp̃m cũ tñ differri debeat ꝯdẽnatio dũ q̃s
est ꝯfessus de crimine donec appeat si post
modũ ĩ ꝯfessiõe ꝑseueret: vt. C. de custodia
reoꝝ. l. v. ⁊ sic pz ⁊c̃. Postq̃ȝ vero moyses
declarauit ꝯclusionẽ ꝑdictã: ait aĩe deuote.
Que ego noui fidelr̃ te docui. Sz ecce hic
est sanct⁹ Thomas de aq̃no doctor noui te
stamenti q̃ cogitauit vias tuas vt ꝯuertat
pedes tuos ĩ testimonia dei: ⁊ docebit te iu
stificatiões dei. Ad quẽ astante moyse ac-
cessit aĩa deuota p sue ꝯclõnis clariori noti
tia. Cui sanct⁹ Thomas ait. Ego ostendaz
tibi ꝯclusionẽ tuã esse verã testimonio qua
druplicis legis: scz.

Legis euangelice
Legis apostolice
Legis canonice
Legis ecclesiastice.

Primo testimonio legis

euangelice. Sciendũ q̃ xp̃s illã ꝓbauit q̃-
druplici testimonio. Pͥo Math. v. dicẽs
Ego aũt dico vob̃ q2 oĩs q̃ irascit fratri suo
re⁹ erit iudicio. q̃ ãt dixerit fratri suo racha:
re⁹ erit ꝯsilio. q̃ aũt dixerit fatue: re⁹ erit ge-
henne ignis. Ubi dñs ponit grad⁹ ire ẜm ꝓ
cessum act⁹ hũani q̃ primo aliq̃d in corde
accipit ⁊ q̃ntũ ad h̃ dic̃. oĩs q̃ irascit fratri
suo. secũdũ ẽ cũ p aliq̃ signa exteriora ma-
nifestat exteri⁹ etiã anteq̃ȝ ꝓrũpat in effe-
ctũ. ⁊ q̃ȝtũ ad h̃ dicit. q̃ dixerit fratri suo ra
cha: qd̃ est interiectio irascẽtis. Terti⁹ gra-
dus est q̃ñ pctm̃ interi⁹ cõceptũ ad effectũ
ꝑducit. Est aũt ire effect⁹ nocumentũ alte
rius sub rõne vindicte. Minimũ aũt nocu
mentoꝝ est qd̃ fit solo ṽbo: ⁊ q̃ȝtũ ad hoc
dicit. q̃ dixerit fratri suo fatue. ⁊ sic pz q̃ se
cũdũ addit sup̃ primũ ⁊ tertiũ sup̃ vtrũqz
Uñ si primũ ẽ pctm̃ mortale multomagis
alia. iõ singulis coꝝ ponunt correspõdẽtia
aliq̃ ꝑtinẽtia ad ꝯdẽnationẽ coꝝ. Sz in ꝑ-
mo ponit iudiciũ qd̃ min⁹ ẽ: q2 vt dic̃ Aug.
in iudicio defensiõi dat loc⁹. In scd̃o vero
ponit ꝯsiliũ in q̃ iudices int̃ se ꝯferũt q̃ sup-
plicio eũ dãnari opteat. In tertio ponit ge
hẽnã ignis q̃ ẽ certa dãnatio. Scd̃o testi-
monio Marc. iij. vbi de phariseis irat̃ ꝯ ie-
sum dr̃. Exeũtes aũt statim pharisei cũ he
rodianis ꝯsiliũ faciebãt adũsus iesum quõ
eũ ꝑderẽt. Et iesus cũ discipul' secessit ad
mare. h̃ ibi. dãs exẽplũ nob̃ vt iratos fugia
mus ne mag̃ accẽdant. Tertio testĩonio
Joh. v. vbi dr̃. Propterea mag̃ q̃rebãt iu-
dei xp̃m interficẽ: q2 non solũ soluebat sab
batũ: ẜ ⁊ patrẽ suũ dicebat deũ eq̃lẽ se faci-
ens deo. Et. viij. c. dr̃. Tulerũt lapides iudei
vt iacerẽt in iesum. Jesus aũt abscõdit se ⁊
exiuit de tẽplo. Q̃rto testĩonio Luc. ix. vbi
dr̃. Jesus faciẽ suã firmauit vt iret ĩ hierl'm
Et misit nũcios ãn ꝯspectũ suũ: ⁊ eũtes in
trauerũt in ciuitatẽ samaritanorũ vt parẽt
illi ⁊ nõ receperũt eũ q2 eũtis in hierl'm fa-
cies ei⁹ erat. Cũ vidissent aũt discipuli ei⁹
Jacob⁹ ⁊ Johẽs dixerũt. Dñe vis dicim⁹
vt ignis descẽdat de celo ⁊ consumat illos?
Et ꝯũsus increpauit illos ⁊ dixit. Nescitis
cui⁹ spũs estis. Fili⁹ eñi hoĩs nõ venit aĩas
ꝑdere: ẜ saluare. h̃ ibi. Tã samaritani q̃ȝ hi
duo discipuli cõmoti erãt spũ iracũdie que
sũme fugiẽda ẽ: vt pz in euãgelio. in q̃ circa
irã notant q̃ttuor ⁊ etiã in ep̃la. Primo
iuste de⁹ irascit hoĩ ꝓpt̃ pctm̃ qd̃ nõ patit.
pz p ps̃. dicẽtẽ. Odisti oẽs q̃ opant iniq̃ta
tẽ. maxime cũ post pactũ baptismi vel pñie
peccat. ps̃. Apposuerũt adhuc peccare ei in
ira ꝯcitauerũt excelsum in inaq̃so. Hec aũt
ira dei ꝯ pctm̃ ẽ q̃druplex. Pͥa derelictio
nis. s. q̃ñ nõ punit: ẜ differt ad excecationẽ
De q̃ ira dic̃ dñs Esa. xxvi. Misereamur im
pio vt discat facere miam: in terra eñi sctã
iniq̃ gessit. Et ps̃. In labore hoĩm nõ sunt
⁊ cũ hoĩb⁹ nõ flagellabunt ⁊c̃. Ualeri⁹ li. i.
dic̃. Lento q̃dẽ g̃du ad vindictã sui diña ꝓ
cedit ira: tarditatẽqz supplicij g̃uitate com
pẽsat iõ dr̃ in euãgelio: q̃nta. Scd̃a ẽ ira
ꝯdẽnatiõis. de q̃ Sophonie. i. dr̃. Juxta est
dies dñi magnus iuxta ⁊ velox nimis vox
diei dñi amara tribulabit ibi fort̃. Dies ire
dies illa: dies tribulatiõis ⁊ angustie: dies
calamitat̃ ⁊ mi̾ie: dies tenebrarũ ⁊ caligi
nis: dies nebule ⁊ turbĩs: in igne zeli ei⁹ de
uorabit oĩs terra. h̃ ibi. Et in euãgelio dr̃:
audiuim⁹. Tertia ẽ ira obduratiõis. s. q̃ñ
punit ad obdurationẽ. hec ira dãnificat ho
minẽ ad aĩe dãnationẽ; ad corꝑis afflictio

nem⁹:ad sui eiectionē:ad honoꝝ amissionē.
ps̄. Pones eos vt clibanū ignis in tpe vul
tus tui. q̄ztū ad primū. dn̄s in ira sua cōtur
babit eos ⁊ deuorabit eos ignis. q̄ztū ad se
cundū fructū coꝝ d̄ terra ꝑdes. q̄ztū ad ter
tiū. ⁊ semē coꝝ a filijs hoīm. q̄ztū ad quar⸗
tū. Jō in euāgelio dr̄: facta. Quarta ē ira
correctōis. de qua ps̄. dicit. Jn me trāsierūt
ire tue ⁊ terrores tui ꝯturbauerunt me. De
hac ira est gaudenduz. Michee. vij. Jram
dn̄i portabo: qm̄ peccaui ei donec iudicet
cām meā ⁊ faciat iudiciū meū. i. donec cau
sam pctī mei sufficiēti pena vindicet ⁊ pro
dolorib⁹ patiēter toleratis dignuz sanitate
iudicet. iō dr̄ in euangelio. in capharnaū. i.
villa pinguedis. ꝑ irā plenā pinguedis mi
sericordie ⁊ gr̄e. ps̄. Sicut adipe ⁊ pingue
dine repleat̄ aīa mea. Hec est optanda per
pn̄e actionē. Ecc̄. v. Ne tardes cōuerti ad
dn̄m ⁊ ne differas de die in diē. Subito eī
veniet ira illi⁹. iō dr̄ in euāgelio. fac hic. i. in
p̄senti. Jtē ꝑ carnis mortificationez. vn̄ ad
Collo. iij. Mortificate membra vr̄a q̄ sunt
suꝑ terrā: fornicationē: imūdiciā: auariciā
ꝓpter hec enī venit ira dei in filios diffidē⸗
tie iō dr̄ in euāgelio. in patria. Jtē ꝑ elemo
synarū largitionē. Prou̇. xxi. Mun⁹ abscō⸗
ditū extinguit irā: ⁊ donū in sinū indigna⸗
tionē maximā. iō dr̄ in euāgelio: tua. Jsta
eadē declarant̄ in ep̄la exemplo naamā le⸗
prosi q̄ ꝓcurabat sanitatē suā ⁊c̄. Scd̄o ira
hoīs vitiosa sibi ip̄i ⁊ alijs est dānosa. Pz
Eccs̄ xij. Aufer iraz a corde tuo: ⁊ amoue
maliciā a carne tua. Memorare timorem
dn̄i ⁊ nō irasceris ꝓximo. Nā dn̄ante ira sa
crificia nr̄a non acceptant̄ a deo. Math. v.
Si offers mun⁹ tuū ad altare ⁊ ibi recorda
tus fueris q2 frater tu⁹ hz aliq̄d aduersū te
relinq̄ ibi mun⁹ tuū an̄ altare ⁊ vade pri⁹
recōciliari fratri tuo: ⁊ tūc veniens offeres
mun⁹ tuū. Suꝑ quo dicit Joh. Criso. Ecce
a discordantibus nō vult accipe sacrificiū.
Hinc ḡ ꝑpēdite q̄ttū malū sic discordie: ꝓ⸗
pter qd̄ ⁊ illud abijcit̄ ꝓpter qd̄ culpa rela⸗
xatur. vide aūt miām dei quō hoīm vtilita
tē ampli⁹ aspicit q̄ꝫ suos honores. Plus eī
diligit ꝯcordiā fideliū q̄ꝫ munera. q̄zdiu eī
fideles hoīes aliquā discordiaz habuerint
mun⁹ eoꝝ nō suscipit̄: orō eoꝝ nō exaudit̄
Nemo q̄ppe int̄ duos inimicos pōt esse fi⸗
delis amic⁹ amboꝝ. Jdeo ⁊ de⁹ nō vult esse
amic⁹ fideliū q̄zdiu inter se fuerint inimici.
Et nos ergo fidē deo non seruam⁹ si inimi⸗
cos eius diligamus ⁊ amicos eius odim⁹.
Qualis aūt ꝓcessit offensio: talis dz sequi
recōciliatio. Si cogitatu offendisti: cogita⸗
tu recōciliare. Si verbis offendisti: verbis
recōciliare. Si opib⁹ offendisti: opib⁹ recō⸗
ciliare. Om̄e em̄ pctm̄ quo mō committitur:
eo mō ⁊ de ip̄o pn̄ia agit̄. h̄ ille. Hec ira mi
tiganda est in nobis septez modis. Prīo
ꝑ ꝯtēplationē. s. iiuriarū ⁊ opprobrioꝝ xp̄i
Cant. i. Fasciculus mirre dilect⁹ me⁹ mihi in
ter vbera mea cōmorabitur. Greg. Si pas
sio xp̄i ad memoriā reuocet̄: nihil adeo du
rū est qd̄ nō equo aīo toleret̄ Et q2 nemo
impetū ire frenat tali ꝯtēplatiōe: ideo dr̄ in
euāgelio: nemo. Scd̄o ꝑ recordatōnē oīz
offensionū q̄b⁹ deuz ⁊ ꝓximū offendimus.
Jere. ij. Uide vias tuas ⁊ scito q̄d feceris.
ps̄. Qm̄ iniq̄tatē meā ego cognosco: ⁊ pec
catū meuz ꝯ me ē semꝑ. Jō dr̄ in euāgelio.
ꝓpheta. i. ꝓcul vidēs. Tertio ꝑ beniuolē
tiā. i. Coꝝ. xiij. Charitas oīa suffert: oīa cre
dit oīa sperat. iō dr̄ in euāgelio accept⁹. s. ꝑ
charitatē. Quarto ꝑ patientiā. Math. v.
Beati q̄ ꝑsecutionē patiūt̄ ꝓpt̄ iusticiā ⁊c̄.
iō dr̄ in euangelio: est. s. patiēs. Quinto ꝑ
ꝯtemptū mūdi. Gal. vi. Mihi mūd⁹ cruci⸗
fixus ē ⁊ ego mūdo iō dr̄ in euāgelio: cum
honore. s. despiciēdo. Sexto ꝑ vigilantiaz
scz vt credat se q̄tidie ab h̊ seculo emigrare
Math. xxiiij. Uigilate: q2 nesci. q̄ hora do
min⁹ vester venturus sit. iō dr̄ in euāgelio: in
patria. s. celesti tēdēdo. Septīo ꝑ ꝯtēptū
sui. ps̄. Elegi abiectus esse in domo dei mei
mag̃ q̄ꝫ hitare in tabernacl̄is pctōrū. iō dr̄
in euāgelio: sua. Hec omnia notant̄ in ep̄la
vbi naamā ꝯtēplat⁹ est deū isrl̄ ad vocē pu
elle. i. ꝯsciē quā latrūculi. i. demones capti⸗
uā duxerāt ⁊c̄. Tertio ꝟtuose irascendū
est pctīs q̄ sunt cā dānabilitat̄. ps̄. Jrasci⸗
mini ⁊ nolite peccare. i. irascimini vobismet
ip̄is de vr̄is pctīs ⁊ vlterius nolite peccare
vel irascimini primis motib⁹ eis resistēdo
⁊ nolite peccare. i. ne ducatis in ꝯsensum ⁊
affectū. Alienis quoq3 irascendū est pecca
tis. Amb. Jrascimini vbi culpa est: cui ira⸗
sci debeatis. Nō em̄ pōt fieri vt nō rerū indi
gnitate moueamur. Alioq̄n nō virt⁹ h̄ leni
tudo ⁊ remissio iudicat̄. Exemplo xp̄i q̄ ait
Joh. ij. Zel⁹ dom⁹ tue comedit me. iō dr̄ in
euāgelio. Jn veritate dico vobis: q2 nō sūt
laudādi pctōres cū falsitate: h̄ arguēdi cuz
veritate. Et si irascunt̄ cōtra nos mitigādi
sunt septē modis. Primo ꝑ beneficentiā.

Prouer.xxv. Si esurierit inimic⁹ tu⁹ ciba illum: si sitit potū da illi. hoc eñi faciēs carbones ignis ꝯgeres sup caput ei⁹. iō dr̄ ī euāgelio. multe vidue erāt in dieb⁹ helye in isrl̄. Uidue aūt multū cōpatiunt̄ ⁊ subueniūt indigentib⁹. Scđo p patientiā. Prouer.xxvi. Ne r̄ndeas stulto .i. irato iuxta stultitiā suā. ideo dr̄ in euāgelio. qñ clausum est celū. Tertio p humilitatē. Prou̇.xv. Responsio mollis frangit irā. ideo dr̄ in euangelio. ānis trib⁹. Qñ olla circa ignez nimis ebullit trib⁹ remedijs subuenit̄. aut p vasis ab igne depositionē: aut p aque frigide infusionē: aut p lignorum subtractionē. Sic etiā qñ aliquis ꝯtra aliū per irā nimis ebullit: ille ꝯtra quē irascit̄ aut dz se totaliter ab illo diuidere. Prou̇.xx. Honor est hoī qui sepat se a ꝯtētionib⁹. oēs aūt stulti miscentur ꝯtumelijs. Aut dz verba refrigerantia ⁊ dulcia r̄ndere ⁊ nō dura. Prou̇.xv. Sermo durus suscitat furores. Aut dz tacere ⁊ nihil r̄ndere. Prou̇.xxvi. Cum defecerint ligna extinguetur ignis. Isti sunt tres anni. Quarto p silentij impositionē. Qui enim imponit silentiū stulto iras mitigat. ideo dicitur in euangelio: ⁊ mēsib⁹ sex. Nā senari⁹ est numer⁹ pfect⁹. mensis aūt designat numerū impfectū. Perfect⁹ aūt dz coercere imperfectos. Quinto p subtractionē. Prou̇.xxij. Eijce derisorē ⁊ exibit cū eo iurgiuz. iō dr̄ in euāgelio. Cū facta eēt fames magna id est desideriū pacis in oī terra. Sexto p declinationē a malis. Prou̇.xxij. Noli amicus ēsse hoī iracūdo nec ambules cū viro furioso. iō dr̄ in euāgelio. Et ad nullā illarū missus est helyas. Septimo p dilectionē vt aduersum se iracūdiā fratris etiam sine rōne ꝯceptaz eodē mō quo suā curare desideret sciens eq̄liter sibi pniciosam esse tristitiā alteri⁹ ac si aduersus aliū ipe moueatur nisi eā qn̄tū in se est etiā de fratris mēte abstulerit. iō dr̄ in euāgelio. Nisi in sarepta sydonie ad mulierē viduaz. Isti sunt modi de qb⁹ dicit helyse⁹ Naamā leproso .i. iracūdo. Uade ⁊ lauare septies in iordane ⁊c̄. Quarto iraz dyaboli caute fugiam⁹ ne in ei⁹ seruitutē deueniam⁹. Uñ Apoc.xij. Ue terre ⁊ mari: q2 descēdit dyabol⁹ ad vos habens irā magnā: sciens q2 modicū hz tp̄s. Et.xij.c. Irat⁹ est aūt draco in mulierem ⁊ abijt facere bellū cū reliquis de semine ei⁹ qui custodiunt mandata dei ⁊ habent testimoniū iesu. ideo dr̄ in euangelio. Repleti sunt oēs in synagoga ira ⁊c̄. Quē voluerīt precipitare de supcilio montis que fuit ira dyaboli. ⁊ in epl̄a. Iratusq3 naamā ⁊c̄. Cōtra hanc irā op⁹ est tēperantia ⁊ vigilantia i. Petri.v. Sobrij estote ⁊ vigilate: q2 aduersari⁹ vester dyabol⁹ tanq̄ leo circuit q̄rens quē deuoret. iō dr̄ in euangelio. Jesus aūt transiens p mediū illoꝝ ibat. ⁊ in epl̄a dr̄. Accesserūt ad eū serui sui dicētes. Pater ⁊ si rē gr. dix. tibi pphēta vtiq3 facere debuisses ⁊c̄. Et sic patet.

Scđo declarat̄ eadē cōclusio testimonio legis aplīce: ⁊ h̄ q̄druplr

Prīo beat⁹ Petr⁹ .i. epl̄a.ij.c. dicit sic. Hec est eñi gratia si propter cōscientiā dei sustinet quis tristitiā patiens iniuste. Que eñi gratia est si peccantes colaphisati suffertis: sed si bñ facientes patient̄ sustinetis. Hec est gratia apud deum. In hoc enim vocati estis: quia ⁊ christus passus est pro nobis vobis relinquens exempluz vt sequamini vestigia eius qui peccatū non fecit nec inuentus est dol⁹ in ore ei⁹. Qui cū maledice retur nō maledicebat: cū pateret̄ nō cōminabat̄: tradidit aūt iudicanti se iniuste. h̄ ille. Scđo beat⁹ Paul⁹ Eph̄.iiij. dic̄ sic. Irascimini ⁊ nolite peccare. Sol nō occidat super iracūdiā v̄rām. Nolite locū dare dyabolo. Omīs amaritudo ⁊ ira ⁊ indignatio ⁊ clamor ⁊ blasphemia tollatur a vobis cum omni malicia. Estote aūt inuicem benigni: misericordes: donantes inuicē sicut ⁊ deus in xp̄o donauit vobis. hec ille. Tertio beatus Jacobus .i.c. dicit sic. Sit aūt oīs homo velox ad audiendū tard⁹ āt ad loquendū ⁊ tardus ad irā. Ira enim viri iustitiaz dei non operatur. Quarto beatus Iudas epl̄e sue.ij.c. dicit sic. Ue his q̇ in via cayin abierunt ⁊ errore balaā mercede effusi sūt ⁊ contradictione chore perierunt. Hec ille. Omnes isti peccauerunt peccato ire: vt pz Geñ.iiij. Numeri.xvi. ⁊ .xxiij.c.

Tertio declarat̄ eadem

ꝯclusio testīonio leg̃ canonice: ⁊ hoc q̄druplíciter. Prīo Greg̃. Mauritio impatori dic̄ vt hr̄.xi.q.iij.c. Illa p̄positoꝝ sollicitudo vtil' illa ē cautela laudabil' ī q̄ totū rō agit ⁊ furor sibi nihil vēdicat. Restringenda sub rōne ꝑtās est nec q̄d agendū priusq3 cōcitata ad tranquillitatē mens redeat. Nā cōmotionis tp̄e iustū putat omne qd̄ fecerit

hec ibi. Scđo Amb. de scto ioseph dic̄ vt
habet̄ xi. q. iij. c. Ira etiā sepe innocētes in
crimē adducit: q2 dū iusto ampli9 irascimur
⁊ volum9 aliena pctā coercere: grauiora cō
mittim9. Jō apl's ait. Nō vos vindicantes
charissimi ſ; date locū ire. hec ibi. Tertio
ex libro eccl'iastice hystorie dr̄: vt habet̄. xi.
q. iij. c. Cū apud thessalonicā seditiōe exor
ta quidā ex militarib9 vir impetu fuisset po
puli furētis extict9. Theodosi9 repētini nū-
cij atrocitate succensus ad ludos circenses
inuitari ppl'm eicꝫ ex improuiso circūfundi
milites atqꝫ obtruncare passim vt q̄sqꝫ oc
currisset gladio iubet ⁊ vindictaꝫ dare non
crimini: ſ; furori. Ob hoc cū a sacerdotibus
ytalie argueret̄: agnouit delictū. culpāqꝫ cū
lachrymis ꝓfessus publicā pniam in ꝯspe
ctu toti9 eccl'ie exegit: ⁊ in hoc sibi ascriptū
tp̄s absqꝫ regali fastigio patiēter impleuit
Hec ibi. Quarto Greg. dic̄: vt habet̄. xi.
q. iij. c. Sūmope p̄cauendū est vt rectores
eccl'ie ⁊ q̄ publica iudicia exercēt in dictan
dis sentētijs: nullaten9 leuitate aut fauore
ducti sint p̄cipites: ſ; causis pri9 diligenter
ventilat̄; cū res que ignorabat̄ pleniter ad
notitiā venerit: tūc diuina ⁊ humana lex re
uoluatur ⁊ s̄m q̄ ibi cōstitutū est ꝑsonarū
acceptiōe remota: diffinitiua sniā ꝓferatur
Hinc est q̄ moyses q̄relas ppl'i semper ad
dñm in tabernaculū ingressus referebat ⁊
iuxta qđ dñs impabat: iudicia ꝓponebat.
Nimirū nos instruens vt nō ex corde nr̄o:
ſ; ex p̄cepto diuino ꝯdēnationis vel iustifi
cationis sniā ꝓferam9. hec ibi. Abijcien-
da est ergo a nobis ira ⁊c̄.

Quarto declarat̄ eadeꝫ
ꝯcl'o testiōio leg̃ eccl'iastice. Prīo beat9
Greg. li. v. moral̄. dic̄. Quāta sit iracundie
culpa pēsare possum9 ꝑ quā patientia ꝑdit̄
vt q̄d quo ve ordine sit agēdū oīno nescia-
tur: q2 nimirū intelligētie lucē ira subtrahit
cū mentē ꝑmouēdo ꝯfundit. Per irā iusti
cia relinquit̄: q2 dū ꝑturbata mens iudiciū
sine rōne exasperat oē qđ furor suggerit re
ctū putat. Per irā grā vite socialis amittit̄
q2 q̄ se ex hūana rōne nō tēpat: necesse est
vt bestial'r viuat. Per irā māsuetudo amit
titur. Per irā ꝯcordia rūpit̄. Per irā lux ve
ritatis amittit̄: q2 cū mēti iracūdia ꝯfusio-
nis tenebras incutit. huic de9 radiū sue co-
gnitionis abscōdit. hec ille. Scđo beatus
Hiero. sup Johel' ꝓphetā dic̄ sic. Est ira q̄
iusticiā dei nō opat̄ ⁊ furori ꝓxima mentis
sue impotē facit intantū vt labia tremant:
dētes ꝯcrepēt: vult9 pallore mutet̄: recteqꝫ
illud laudatur archite tarētini q̄ cū villico
suo irat9 esset iā te inq̄t occiderē nisi iratus
essem. h̄ ille. Tertio beat9 Amb. li. i. de ia-
cob ⁊ vita beata dic̄ sic. Est ire passio gra-
uissima culpa ꝯscie quā rō emollit ⁊ cōpri-
mit. Emollire eīm pōt: eradicari non pōt. q2
anim9 q̄ est rōnis capax nō est suarū passi-
onū dñs: ſ; rep̄hensor. Neqꝫ eīm fieri pōt vt
facilis ad iracundiaꝫ nō irascat̄: ſ; vt rōne
se tēperet: indignationē cohibeat: a punien
do se reuocet: sicut ⁊ ꝓpheta nos docet di-
cens. Irascimi ⁊ nolite peccare. cōcessit qđ
nature est: negauit qđ culpe ē. h̄ ille. Quar
to beatus Aug. ad Dyoscoꝝ dic̄ sic. Nulli
irascēti ira sua videt̄ esse iniusta. Ira enim
inueterascēs fit odiū: dū q̄si multi doloris
admixta dulcedo diuti9 eaꝫ in vase detinet
donec accrescat: vasqꝫ corrūpat h̄ ille. Qr
vero hoc vitio ire multipl'r gen9 hūanū la-
borat ⁊. xl. modis ꝑ irā offendim9 deū ⁊ ꝓ
ximū: ideo. xl. dieb9 abstinem9 ⁊ ieiunam9.

Prīo supbie p̄sumptiōe. Nō eniꝫ supbus
patit̄ vt corrigat̄: īmo irascit̄ q2 nō recipit
stult9 v̄ba prudentie. Est eīm silis infirmo
q̄ irascit̄ medico sanāti eū cui ꝯuitiat̄. Vñ
Greg. li. xvij. mora. dic̄ sic. Supboꝝ mens
semꝑ est ad irrogandas contumelias vali
da: ad tolerandas infirma: ad obediendūꝫ
pigra. ad lacessēdos importuna: ad ea que
facere debet ⁊ preualet ignaua: ad ea autē
q̄ nō facere debet nec p̄ualet ꝑata ⁊c̄. Se-
cundo inuidie commotiōe. Vñ Sen. li. de
morib9 dicit. Inuidia tacite sed inimice ira
scitur: inuidiā ferre aut fortis aut felix pōt.
hec ille. Et Alan9 li. de cōplanctu nature di
cit sic. Inuidia est erronee cecitat̄; abyssus:
hūane mentis infern9: contentionis stimu
lus: corrixatiōis aculeus. Qui sunt inuidie
mot9 nisi hūane tranquillitatis hostes ⁊c̄.

Tertio honoris ambitione. Nā ambitio
sus q2 ceteros despicit a nullo amatur. Vñ
Hiero. in epl'a dicit sic. Ubi amor non est:
ibi ꝯtempt9 est. Ubi ꝯtemptus: ibi frequēs
iniuria. Ubi aūt frequēs iniuria: ibi ⁊ indi
gnatio. Ubi indignatio: ibi q̄es nulla ⁊c̄.

Quarto arrogātie īpugnatiōe. Nā arro-
gans trāsibit ꝑ viā ⁊ audiet petrū ꝯq̄rentē
iuste de Martino ⁊ dicentē ius suū. Arro-
gans cui nihil dicitur r̄ndet dicens. Si tu
diceres mihi ista verba ego taliter te tracta

rem ꝙ deinceps taceres aut te corrigeres ⁊
ambo accēduntur ira ⁊ veniūt ad manꝰ ⁊
verbera: ⁊ sic cōmouēt totā ciuitatē. Sicut
fecit ille malcꝰ q̄ dedit alapā iesu: vt dr̄ Ma
1 thei. xxvi. Quinto furiosa ꝯditiōe. Nā cū
furioso nō est hn̄da amicitia. Prouer. xxij.
Noli esse amicꝰ hoī iracūdo: neq; ambules
cū hoīe furioso ne forte discas semitas eiꝰ
⁊ sumas scandalū aīe tue ⁊c. ꝑdit em̄ secre
6 ta. Sexto rerū amissiōe. Sic irascit̄ lusor
ꝑdēs pecuniā blasphemādo maledicendo
ps̄. Cōturbatꝰ est in ira oculꝰ meꝰ aīa mea ⁊
venter meꝰ. Nullū em̄ vitiū sic ꝯtēnit deū
sicut ira que apte se erigit ꝯtra deū. Job. xv.
Tetendit em̄ adūsus deū manū suā ⁊ ꝯtra
oīpotentē roboratꝰ est. Cucurrit adūsus eū
erecto collo ⁊ pingui ceruice armatꝰ ē ⁊c.
Hō iratꝰ nitit̄ spuere in faciē xp̄i. sicut fece-
runt iudei ꝯspuētes in eū ex ira. Septīo
1 opis imꝑfectiōe. Sic artifices opa sua cū
furia destruūt: qꝛ nō veniūt ad ꝑfectionem
quā sperabant. Vn̄ Aug. in ep̄la ad nebri
diū dic̄ sic. Ira est ꝙtū mea fert opinio: tur
bulētꝰ appetitꝰ auferēdi ea q̄ facultatē actio
nis impediūt. Idcirco plerūq; nō hoībꝰ tm̄
s; calamo irascimur in scribēdo eūq; allidi
mus atq; frāgimꝰ. ⁊ aleatores tesseris ⁊ pi
ctores penicello ⁊ cuiq; instrumēto q̄libet
ex q̊ difficultatē se pati arbitrat̄. Hac aūt as
siduitate irascēdi fel crescere etiā medici af
firmāt. cremēto aūt fellis rursus ⁊ facile ⁊
ꝓpe nullis causis existentibꝰ irascimur. hec
ille. Signū est modice prudētie ⁊ tꝑantie.
8 Octauo mendacio ⁊ deceptiōe. Sic hero
des videns ꝙ illusus esset a magis: mittēs
occidit oēs pueros ⁊c. Math. ij. Vn̄ Criso.
dic̄. Coerceri oīno neq̄t animꝰ praua semel
voluntate vitiatꝰ: qꝛ zelꝰ sapere nescit ⁊ ira
consiliū nō h;. iō herodes nō suo ꝯsilio gu-
bernabat̄: s; vinculo dyaboli trahebat̄ liga
9 tus. h̄ ille. ⁊ sic p;. Nono cupiditat̄ detētio
ne. Sic q̄ nolūt rē sibi accōmodatā restitue
re: turbant̄ cū ab eis repetit̄ ⁊ sic tandē ꝑ-
ditur amicꝰ ⁊ pecunia. Vn̄ Sen̄. in ꝓūbijs
dic̄. Alienū nob̄ nr̄m plꝰ alijs placet. Effu-
gere cupiditatē: regnū est vincere. h̄ ille. Et
qꝛ aliena nob̄ placēt: iō nō reddimꝰ nisi cū
10 difficultate ⁊ ira. Decimo impatiētie ve-
xatione. Deꝰ em̄ multa flagella imittit hoī
bus ꝓpt̄ q̄ hoīes irascunt̄. Vn̄ Aug. super
ps̄. dic̄ sic. Fili si ploras: sub pr̄e plora. noli
cū indignatiōe: noli cū typo supbie pati qd̄
pateris. vn̄ plāgis medicina ē nō pena; ca-
stigatio nō dānatio. Noli repellere flagellū
si nō vis repelli ab hereditate. Noli attēde
re quā penā habeas in flagello: s; quē locū
in testamēto. hec ille. Undecimo pene il- 11
latiōe. Multi irascunt̄ si de malo suo puniū
tur. Vn̄ Origen̄ sup Ezech. omel. x. dic̄ sic
O tu q̄ reꝰ es noli exiliū tuū cū merore sus
cipere. Nō em̄ mereberis mīam si irasceris
ad penā q̇n potiꝰ intelliges digne te pati q̄
pateris ⁊ cū te hūiliaueris atq; dixeris iu-
stū de te factū iudiciū: forsitan mīam ꝯseq̄-
ris ab eo q̄ pōt post dānationē ad pristinū
te statū reuocare. hec ille. Duodecīo for- 12
tune oppressiōe. Multi ꝯtra aduersitatem
fortune irascunt̄ cuius impetꝰ sustinere ne
queūt dū mala patiunt̄. Vn̄ Sen̄. ad Pau
lū dic̄ sic. Feramꝰ equo aīo ⁊ vtamur foro
qd̄ sors ꝯcessit donec inuicta felicitas finē
malis īponat. hec ille. Mūdana q̄ppe felici
tas multis amaritudinibꝰ est respersa vt cō
stat. Decimotertio verbali vitupatione. 13
Plures em̄ irascunt̄ ex vituperijs ꝯtra eos
dictis. Vn̄ Sen̄. in puer. dic̄. Dyogenes cū
illi dixisset quidā vituperant te multi oꝫ in-
quit sapientiā ab insipiētibꝰ feriri. esse enī
meliorē indicat mala lingua quē carpit h̄
ille. Respuit em̄ vitupia improboꝝ parui-
faciēs illa ⁊c. Decimoq̄rto veritatis ꝑte- 16
statione. Sicut pharisei amplꝰ accēdebāt̄
ira ꝯtra xp̄m: q̄tomagis veritatem eis ꝑte
stabat̄. Vn̄ Criso. super Math. xxij. dic̄ sic.
Sicut ignis q̄to amplꝰ ligna susceperit in
maiorē flāmā erigit̄: sic aīa mala quanto
magis veritatē audierit eo amplꝰ in mali
cia excitat̄. hec ille. Decimoq̄nto studiosa 17
malignatiōe. Sicut q̄ occasionē q̄rit volēs
recedere ab amico ne ei subueniat cū vide
at ruinā eiꝰ. Vn̄ Sen̄. in puer. dic̄. Malefa
cere q̄ vult nusq̄ nō cām inuenit: maliuolꝰ
sp̄ sua natura vtit̄ ⁊c. Decīosexto malicio 15
sa suspitiōe. Sicut q̄ vidit aliū se respicientē
statim suspicat̄ malū ⁊ irascit̄ aduersus il
lū: tandē facit verba cū illo. Vn̄ Hugo de
sctō victore dic̄. Ira ē subita animi tempe-
stas q̄ dū inordiate se ꝯcutit: cor hoīs ad
insaniā ꝑtrahit. h̄ ille. Et h̊ est valde stultū
vt p;. Decimoseptimo curiosa inuestiga- 1^
tione. Quidā em̄ curiose inuestigāt facta
alioꝝ vt suppeditēt ⁊ deprauēt: petūt istum
⁊ illū ⁊ si nō p̄nt scire irascunt̄. Vn̄ Amb.
in examerō dic̄. Malicia ē mētis atq; ani-
mi deprauatio: a tramite vitat̄ deuia q̄ in cu
riosorū animis freq̄nt̄ obrepit. Et Aug. li.

r.ꝯfef.dicit.Curiosuz genꝰ hoim ad cogno
scendū vitā alienā:desidiosum ad corrigen
18 dū suā ⁊c̃.⁊ sic pz. Decimooctauo ꝯcupi-
scentie oblectatione.Quidā ducti ⁊ illecti
a ꝯcupiscentia sua si nō assequanť qȯ volūt
irascunť vt senes illi ꝯtra susannā fecerunt
Dan̄.xiij.Etiā irascunť cōtra eos q̇ ꝯsimili
19 ꝯcupiscentia laborāt. Decimonono boni
tatis opiniōe:sicut quidā hypocrite q̇ mul-
ta ꝯuitia ꝯtra se yronice ⁊ simulate dicunt
ex appetitu fame mūdane q̄ tñ ab alijs di-
ci nō sustinent.⁊ si q̇s ꝯuitieť eis: irascunť
aduersus illos:qꝛ videť eis qȯ ex hoc dimi
nuať fama ipsoꝝ. Vn̄ Amb.suꝑ ps̄.dicit.
Qui pauꝑtate ꝯtentus est:nō est ꝯtentꝰ in
iuria.⁊ q̇ pōt ferre verboꝝ penas exagitať
verbo ꝯtumelie. ⁊ q̇ pōt admīstratiōes cō
tenere:dolet sibi aliquē honorificentia esse
prelatuz.grande est in oībꝰ tenere hūilitatꝭ
20 mēsuras.hec ille. Vigesimo seruitij priua
tione.Aliq̇s petat a te aliqȯ seruitiuz quo
indiget:tu vero aut nō seruis aut non tā ci
to vt ille exposcit:aut forte te excusas:ille q̄z
maxime irasciť aduersum te.Vn̄ Sene.li.
de moribꝰ dic̄.Qui in seruos suos irascitur
⁊ crudelis est satis ostēdit potestatē aduer
sus alienos sibi defuisse.h̄ ille. Vigesimo
21 ꝓmo ingratitudīs actiōe.Quidā iuuāt ali
quos in suis necessitatibꝰ subueniēdo eis ī
pecunia ⁊ de ꝑsona sua exponēdo se morti
⁊ alia bn̄ficia eis ꝯferendo: q̇s cū cognoue
rint esse ingratos vehemenť irascunť.Vn̄
Aug.in epl'a dicit.Malignitas ē mala vo
luntas hoīs cū vltra nō possit de beneficijs
gratias referre.Et Petrꝰ rauēnas in epl'a
dicit.Nihil est qȯ adeo indignationē ꝓuo-
cet altissimi sicut ingratitudo: ipsa est ma-
22 loꝝ ꝓuocatio ⁊c̃. Vigesimoscd̃o amici re
latione.Aliq̇s amicꝰ tertiꝰ venit ad te ⁊ re
fert q̄liter amicꝰ tuꝰ multa mala dixit de te
lz hoc nō sit veruz:tu leuiť credis ⁊ adūsus
amicū tuū irasceris:cui locutōez subtrahis
Vn̄ Greg. li.v.moral.dic̄.Aliqn̄ ita ꝑtur-
batio aīe q̄si ex iudicio silentiū dicit vt que
se foris ꝑ linguaz nō exprimit:intꝰ deterius
igniescit vt iratꝰ q̇s collocutionē suā ꝓmo
subtrahat ⁊ nihil dicēdo q̄ꝫ sit aduersus di
cat.hec ille.Qui cito credit leuis est corde.
23 Ecc.xix. Vigesimotertio turbe derisiōe.
Vehementes quis irascitur cū videt se ab
ignobilioribus ⁊ vulgaribus derideri.Vn-
de Sene.li.de moribꝰ dicit.Nondū felix es
si nō te turba derisit.Si beatꝰ vis esse cogi
tabis primū ꝯtēnere ab alijs ꝯtēni.hec ille
De xp̄o em̄ diciť Esa.liij.Faciez meā non
auerti ab increpātibꝰ ⁊ ꝯspuētibꝰ in me.Et
de apl'is dr̄ Act.v.Ibant apl'i gaudētes a
ꝯspe.ꝯci.qm̄ di.hi.sunt pro no.ihu cō.pati.
Vigesimoq̄rto bonoꝝ surreptiōe.Nemi- 24
ni em̄ placet q̄ꝫtūcūqꝫ sit diues vt eiꝰ bona
surripianť ab eo.qȯ si fiat irasciť.Vn̄ Tul
lius in rethorica dic̄ sic. Si em̄ affectio no
bis insit vt q̇sqꝫ ꝓpter suū emolumentum
spoliet aut violet alterū necesse est disrum-
pi societatē hūani generis q̄ est s̄m naturā
sicut ꝯcessum est vt q̇sqꝫ malit sibi acq̇rere
qȯ ad vsum vite ꝑtineat q̄ꝫ alteri.⁊ hoc na
tura nō repugnāte: ita nō patiť natura vt
alioꝝ spolijs nr̄as facultates augeamꝰ.hec
ille.ꝓpterea q̇ cōtra hāc legē nature agunt
ꝓximū ad iracundiā ꝓuocāt. Vigesimo 25
q̄nto inuentoꝝ detentione. Si q̇s em̄ inue
nerit rē alienaz ⁊ nō restituerit:tūc ille cuiꝰ
est vehementer irasciť.Vn̄ Origenes suꝑ
Leuit.dic̄ sic. Multi sine pctō putant esse
si alienū quod inuenerint teneāt ⁊ dicunt.
Deꝰ mihi dedit:cui habeo reddere? Discāt
ꝙ pctm̄ hoc sil'e esse rapine si q̇d inuētū nō
reddāt.hec ille. Vigesimosexto mercedis 26
fraudatiōe.Opariꝰ em̄ q̇ sudore vultꝰ sui ⁊
labore manuū suarū acq̇rit sibi victū si de-
fraudať maxime irascitur.Iō dr̄ Leuit.ix.
Nō manebit opus mercēnarij tui apud te
vsqꝫ mane.Et Luc̄.x.Dignꝰ est em̄ opariꝰ
mercede sua.q̇ ab eo subtrahit mercedem:
est reꝰ mortis eiꝰ. Vigesimoseptimo arti- 27
ficij deprauatione.sicut qn̄ aliq̇s artifex vi
det aliū deprauantē artificiū suū valde ira-
scitur.Vn̄ Hiero.suꝑ Osee dic̄.Nihil tam
facile q̄ꝫ ociosum ⁊ dormientē de alioꝝ la-
bore ⁊ vigilijs disputare. Vigesimoocta- 28
uo lucri subtractiōe.Quidā em̄ irascunť ꝯ
alios qꝛ vidēt sibi lucrū subtrahi ꝑ illos:⁊
hoc est ꝓpter cupiditatē.Amb.li.de ꝟgini-
tate.Qui moderari nescit cupiditatibꝰ: ijs
q̄si eq̇s raptꝰ indomitis voluiť laniať affligi
tur ⁊c̃. Vigesimonono caroꝝ violatione 29
Patres em̄ irascunť aduersus eos q̇ vio-
lant filias suas aut eas seducūt ꝓmissione
matrimonij:aut clandestine despōsant eas
ꝯtra eorū intentionē.Vn̄ Tull.ij.rethori-
ce dicit.Nulla faciliꝰ ad maleficiū causa q̄ꝫ
turpis amor ⁊ intemperans libido cōmo-
uere potuit. Trigesimo familie ꝑcussione 30
Vehementer em̄ quis irascitur contra euz
qui ꝑcutit quēpiā de familia sua. Vn̄ Se-

neca in ꝑuer. dicit. Interrogatꝰ Caius cum plures filios haberet q̄s eorū nequior eēt. Qui tibi inquit primꝰ obuiꝰ fuerit ⁊c̄. Trigesimoprimo falsa accusatiōe. Accusatus falso apud aliū siue superiorē siue parē maxime irascit̄ ꝯtra accusantē. Vn̄ Isidorꝰ li. iij. de summo bono dicit. Non solū ille reus est qui falsum de alio ꝓfert: ſ; ⁊ is q̄ cito aurem criminibꝰ prebet. Trigesimoscd̄o testimonij ꝑuersione. Ille em̄ ꝯtra quē ꝑuersum testimoniū ꝓfert: valde irascit̄ contra eū q̄ testificat̄. Vn̄ Cassiodorꝰ sup Beati īmaculati: dicit. Sepe em̄ ꝓ malis bonum testimoniū damꝰ ⁊ de bonis mala dicimus nescientes: ⁊ necesse est vt verecūdiā incurrat q̄ ignorat qd̄ asseruerat. Sepe em̄ ꝓbat̄ incerta suspicio qd̄ viro nō ꝯuenit xp̄iano. hec ille. Trigesimotertio ioci ꝓgressione. Sepiꝰ em̄ ex ioco ⁊ risu ꝓgredit̄ ira ⁊ furor. Vn̄ Sene. li. de ira dicit. Ira nō minꝰ inter seria ꝙ̄ inter risus ⁊ iocos nascit̄: nec interest ex ꝙ̄ magna cā nascat̄: ſ; in qualē perueniat animū. sic ignis nō refert ꝙ̄ magnꝰ: ſ; quo incidat. Ingētis ire exitꝰ furor est. hec ille. Trigesimoq̄rto ebrietatis ꝓuocatōe. Nā ebrietas irā ⁊ rixas ꝓuocat. Prou. xx. Luxuriosa res est vinū ⁊ tumultuosa ebrietas: quicū q; his delectat̄ non erit sapiens. Et Ecc̄. xxxi. Vinū multū potatū irritationē ⁊ irā ⁊ ruinas m̄ltas facit. Amaritudo aīe vinū m̄ltū potatū. Et Aug̃. Ad sacras virgines dicit. Ebrius assumit inter pocula iniusta certamina: ⁊ nullis existentibꝰ causis asperā excitat rixā: q; interponendo verba vana aliorꝝ sana dicta nō patit̄ audire: ſ; in ꝯtumeliā erigit̄ ꝯuiuarū ⁊ ꝓximorꝝ crimina. Hec ille. Obruit̄ vino q̄ nō vincitur ferro. Trigesimoq̄nto beniuola inuitatione. Cum em̄ dn̄s misisset seruos vt ad nuptias vocarēt inuitatos. illi neglexerūt venire ⁊ abierūt: aliꝰ in villā suā aliꝰ ad negotiationē suā. reliqui vero tenuerunt seruos eiꝰ ⁊ ꝯtumelijs affectos occiderūt. Rex āt cū audisset iratꝰ est: ⁊ missis exercitibꝰ suis ꝑdidit homicidas illos ⁊ ciuitatē illorꝝ succendit. Math. xxij. Pro beniuolentia retribuebant mala. Trigesimosexto crudelitatis exercitatiōe. Sic̄ p; de ſuo illo cui dn̄s dimiserat oē debitū: q̄ inueniēs vnū de ꝯseruis suis tenens suffocabat eū: qd̄ audiens dn̄s iratꝰ tradidit eū tortoribꝰ ⁊c̄. vt dr̄ Mathei. xviij. Trigesimoseptimo sublimationis indignatōe. Irascit̄ em̄ q̄s ꝯtra eū quē videt sublimari: laudari: ⁊ cōmendari. Genes. xlix. Symeon ⁊ Leui fratres vasa iniquitatis bellantia: maledictꝰ furor eorꝝ q; ꝑtinax: ⁊ indignatio eorꝝ q; dura ⁊c̄. Trigesimooctauo negligenti ꝑparatiōe. ꝑcipue qn̄ hora optata nō sunt cibaria ꝑpata: aut non taliter aut tanta condita vt volebat: ⁊ tūc irascit̄ ⁊ tota domꝰ euertit̄. Ecc̄s. x. Ve terre cuiꝰ rex puer est: ⁊ cuius principes mane comedūt ⁊c̄. nō est em̄ regimē eiꝰ bonū q̄ gule deseruit. Trigesimonono officij administratiōe. Si q̄s em̄ impediat̄ ab administratiōe officij sui: aut si in eo administrando nō obediat̄ sibi: vehement̄ indignat̄ ⁊ irascit̄. ps̄. Pctōr videbit ⁊ irascet̄ dentibꝰ suis fremet. Vn̄ Sene. in ꝓuer. dic̄. Fulmē est vbi cū ꝑtāte habitat iracūdia. Grauissima est vbi hoīs iracūdia ⁊c̄. Quadragesimo fidelitat̄ ꝑuaricatione. Irascit̄ em̄ q̄s vehement̄ ꝯtra eū q̄ obligat̄ seruare fidelitatē quā ꝑuaricat̄. vn̄ di. xciij. c. si inimicꝰ dr̄ sic. Licet corpe videat̄ esse nobiscū: mēte tn̄ ⁊ aīo ꝯtra nos est: ⁊ est multo neq̄or hostis hic ꝙ̄ illi q̄ foris sunt ⁊ euident̄ inimicant̄. Hic enim ꝑ amicitiarū speciē q̄ inimica sunt gerit ⁊ eccl̄iam dispgit ⁊ vastat hec ibi. Cautiꝰ ergo cū talibꝰ ambulandū ē.

Post hanc declarationē dixit sctūs Thomas aīe deuote. O aīa simplex iā potes intelligere ꝙ̄ sit graue pctm̄ ira q̄ ymaginem dei in tēplo eiꝰ dissipat: ⁊ ymaginē dyaboli ibi ponit. vn̄ Greg̃. li. v. moral. dic̄. Mansuetudo ymaginē dei in nob̄ seruat q̄ dū quietē ment̄ tollit: sp̄us ibi nō reqescit. Ac plerūq; ꝑ silētiū clausa ira intra mentē vehementiꝰ estuat ⁊ clamosas tacita voces format ꝟba q̄bꝰ. s. exasperet̄ abijcit ⁊ q̄si in cā examinis posita duriꝰ exaspata rn̄det. h̄ ille. Talē ymaginē destruet deꝰ. ps̄. In ciuitate tua ymaginem ipoꝝ ad nihilū rediges. Ne tn̄ belial gloriet̄ in argutijs suis docebo te q̄ pacto illi rn̄deas. Ad primū dic ꝙ q; passio pōt eē regulata rōne ⁊ nō regulata iō ſm passionē absolute ꝯsideratā nō īportat̄ rō meriti vel demeriti: ſ; laudis vel vituperij. ſm aūt ꝙ est regulata rōne: pōt habere rationē meriti ⁊ laudabilis: ⁊ ecōtrario ſm ꝙ non est regulata ratione pōt habere rōnem demeriti ⁊ vitupabilis. vn̄ ph̄s ibidem dicit ꝙ laudatur vel vituperat̄ q̄ aliq̄liter irascit̄. Ad secūdū dic ꝙ iratꝰ nō appetit malū alicuiꝰ ꝓpter se: sed propter vindictā in quā cōuertit̄ appetitꝰ eius sicut ad

quoddā bonū cōmutabile. Ad tertiū dic' ꝙ hō est dn̄s suoꝝ actuū p arbitriū rōnis ꝛ iō mot' qui ꝑueniūt iudiciū rōnis nō sūt in ptāte nr̄a in gn̄ali.s. vt null' eoꝝ surgat. ꝗuis rō possit quēlibet īpedire singl'ariter ne insurgat. ꝛ ſm h̄ dr̄ ꝙ mot' ire nō est in ptāte hoīs: ita scʒ ꝙ null' insurgat. q: tn̄ aliqualiter est in hoīs ptāte nō totalr̄ perdit rōnem pcti si sit inordinat'. ꝙ aūt dic' phs iratū cū tristicia opari: nō sic est intelligēdū q̄si tristet' de eo ꝙ irascit': ſʒ q: tristat' de iniuria quā estimat sibi illataʒ: ꝛ ex hac tristicia mouet' ad appetendū vindictā. Ad quartuʒ dic' ꝙ irascibilis in hoīe naturalr̄ subijcit' rōni: ꝛ iō act' ei' intantū est hoī naturalis inq̄ʒtū est ſm rōnem. Inq̄ʒtū vero est ꝑter ordinē rōnis ꝯtra naturā hoīs est

Tūc aīa grās agēs deo ꝛ suis doctorib' de tam notabili declaratione: cōsolata abijt domum in pace Amen.

Feria tertia tertie dn̄ice q̄dragesime.
Sermo.xxi. De correptione fraterna.

Dic ecclesie. Mathei.xviij. Hodie aīa simplex fidelis ꝛ deuota accessit ad ecclesiaʒ ꝛ audiēs missam tā ex lectōe ꝓphetie.iiij. Reg.iiij. ꝙ ex euāgelio aduertit vnā ꝯclusionē valde notabilē: scʒ. Nō ꝓmeret' fructū eternalis ꝑdestinationis q̄ ꝑtermittit mādatū fraternalis correctionis. Rō istī' ꝯclusiōis ē ista. Nā correctio delinquētis est quoddā remediū qd̄ dʒ adhiberi citra pctm̄ alicuius. Pctm̄ aūt alicui' pōt dupl'r ꝯsiderari. Uno mō inq̄ʒtū ē nociuū ei q̄ peccat. Alio mō inq̄ʒtū vergit in nocumētū alioꝝ q̄ ex ei' pctō ledunt' vel scandalizant': ꝛ etiā inq̄ntū est in nocumētū boni cōis cui' iusticia p pctm̄ hoīs perturbat'. Duplex ḡ est correctio delinquētis. Una q̄dē q̄ adhibet remedium peccato inquātū ē malū ipsius peccātis. ꝛ ista ē ꝓprie fraterna correctio q̄ ordinat' ad emēdationē delinq̄ntis. remouere aūt malū alicuius ꝛ bonū ei' ꝓcurare est eiusdē rōnis. ꝓcurare aūt bonū frīs ad charitatē ꝑtinet p quā volum' ꝛ opamur bonū amico. vn̄ etiā fraterna correctio ē act' charitat': q: p eā repellim' malū frīs.s. pctm̄ cui' remotio magis pertinet ad charitatē q̄ʒ remotio exterioris dāni vel etiā corpal' nocumēti eo ꝙ bonuʒ aīe magis est affine charitati q̄ʒ bonū corporis vel exterioꝝ rerū. vn̄ correctio fraterna magis est act' charitatis q̄ʒ curatio infirmitatis corpalis vel subuētio qua excluditur externa egestas: ꝓpterea talis correctio est sub ꝑcepto p verbū impatiui modi tradita: cū dr̄. dic ecclie. Iō Aug. dicit. Si neglexeris corrigere peior eo fact' es q̄ peccauit. Qui hāc charitatē sine cā ꝑtermittit abijcit charitatē q̄ est fundamētum meriti: ḡ ꝛc. Alia est correctio q̄ adhibet remediū pctō delinquētis ſm ꝙ est in malū alioruʒ ꝛ ꝑcipue in nocumētū cōis boni. Et talis correctio est act' iusticie cui' est ꝯseruare rectitudinē iusticie vni' ad alterū q̄ ptinet ad ꝑlatos. De q̄ dr̄: dic ecclie.i. ꝑlato. ꝛ si ꝑlatus hāc obmiserit: laqueū dānatiōis incurrit. Sciendū ꝙ ꝑceptū de correctiōe fraterna extendit' ad oēs hoīes charitatē h̄ntes siue sint subditi siue ꝑlati ꝓpt' q̄ttuor. Primo ꝓpt' talēti traditi dispēsationē. Prou. xx. Aurē audienteʒ ꝛ oculū videntē vtrūq̄ʒ fecit dn̄s.i. de' dedit tibi sciam vt alios doceas Infidelis em̄ est qui bona sibi data ad dispensandū sibi soli reseruat. Sicut em̄ ille q̄ hʒ vn̄ corpal'r alteri subuenire possit q̄ʒtū ad hoc ꝙ diues est obligat' tanq̄ʒ supior alteri succurrere. Ita ille q̄ hʒ rectū rōnis iudiciū ex quo pōt alterius delictū corrigere: q̄ʒtū ad hoc est supior ꝛ tenet' ad fraternā correctionē. Scd̄o ꝓpter dei dilectionem, qui em̄ videt dānū alterius si eum diligit adiuuat. Deut.xxij. Cum videris asinū vel bouē fratris tui cecidisse ī via nō despicies ſʒ subleuabis cū eo. Tertio ꝓpter lucri acq̄sitionē. Particeps ei est bonoꝝ q̄ faciet correct': sicut q̄ ponit partē suaʒ in mercib' alienis. Exo.xxi. Si dn̄s seruo dederit vxorem.i. bonam voluntatem ꝛ peperit filios ꝛ filias.i. bona opera. mulier ꝛ liberi domini erunt.i. cōputabunt' inter bona corrigentis. Quarto propter dānificationeʒ ne similiter fit maloꝝ particeps. vnde qui vidit homicidā ꝛ nō clamauit alicubi re' h̄r. Leuit.xix. Non oderis fratrē tuū in corde tuo: sed publice argue eū: nec habebis sup eo peccatū. Un̄ sup illud Roma.i. Qui talia agūt ꝛc. dicit glo. Consentire est tacere cū possis arguere. His intellectis aīa exiuit ab ecclesia vadens domū cū ꝓposito obseruandi ꝑceptū de correctione fraterna Et ecce belial intendens eā ab hoc proposito reuocare ait. O aīa simplex q̄ʒ facile decipieris tā leuiter credendo: volo tibi ostendere ꝙ correctio fraterna nō est in ꝑcepto

Primo sic. Nihil qd̄ est impossibile cadit sub p̄cepto. vñ hiero⁹. dicit. Maledict⁹ oīs qui dicit deū aliq̄d impossibile p̄cepisse. Sʒ ecclesiastes. vij. ca. dr̄. Considera opa dei ꝙ nemo possit corrigere quē ille despexerit. ergo correctio fraterna nō ē in p̄cepto. Secūdo sic. Oīa p̄cepta legis diuine ad p̄cepta decalogi reducūt: ſʒ correctio fraterna nō cadit sub aliquo preceptoꝝ decalogi. ergo ꝛc̄.

Tertio sic. Omissio p̄cepti diuini est pctm̄ mortale qd̄ in sanctis viris nō inuenit: sed omissio fraterne correctiōis inuenit in sanctis ꝛ spūalib⁹ viris. Dicit em̄ Aug. j. de ci. dei ꝙ nō solū inferiores: verū etiā hi q̄ superiore vite gradū tenent ab alioꝝ rep̄hensionib⁹ se abstinēt ꝑpter quedā cupiditatꝫ vincula non ꝑpter charitatis officia. ergo ꝛc̄.

Quarto sic. Illud qd̄ est in p̄cepto habet rōnē debiti. si ergo fraterna correctio caderet sub p̄cepto hoc fratrib⁹ deberem⁹ vt eos peccātes corrigerem⁹. ſʒ ille qui debet alicui debitū corꝑale: puta pecuniā nō debet esse cōtent⁹ vt ei debitor occurrat: ſʒ debet eum q̄rere vt debitū reddat. oportʒ ergo ꝙ hō q̄rat correctiōe indigētes ad hoc ꝙ eos corrigat. qd̄ videt̄ incōueniēs: tū ꝑpter multitudinē peccātiū. ad quoꝝ correctionē vn⁹ hō nō posset sufficere: tum etiā q꞉ oporteret ꝙ monachi de claustris suis exirent ad hoīes corrigēdos. qd̄ videt̄ incōueniēs. Alia vo abijt tristis querēs ꝛ cōsulēs legū doctores Cui mox obuiauit moyses. A q̄ cū cognouisset causas mestitie sue cōfortans eā ait. Ego ostendā tibi cōclusionē tuā esse catholicā ꝛ verā testimonio q̄druplicis legis. ſcʒ.

Legis naturalis.
Legis diuinalis.
Legis prophetalis.
Legis humanalis.

Primo testimonio legis

naturalis. ꝛ hoc q̄druplicitet ſcʒ per rōnes nāles. per phos morales. ꝑ poetas. ꝑ exempla gētiliū. Quātū ad rōnes nāles. Sciēdū ꝙ correctio est amāda ꝑpter quattuor.

Primo rōne ꝑfectionis. Nā correctio valde cōgruit loco in q̄ sum⁹. in celo nō hʒ locū correctio: cū nulla sit ibi pcti corruptio. in inferno non est possibilis correctio licet ibi sit maxīa pcti corruptio Sʒ in hac valle miserie est pcti corruptio ꝛ possibilis correctio ꝑpterea posuit de⁹ hoīez in h̄ loco vt sub v͛ga diuine discipline viueret ꝛ mala sua ibi corrigeret. Corrigibilitas est de maximis bonis p̄ntis vite q̄ amoto meli⁹ eēt hoī si nat⁹ non fuisset. Mat. xxvi. Cur tot pctōres dānati ſt̄ nisi q꞉ defuit eis disciplina correctionis. ps. Et disciplina tua correxit me in finē. ꝛ disciplina tua suscepit me. Secūdo rōne distinctiōis. Nā corrigibilitas distinguit moralit̄ hoīez malū a diabolo: q꞉ hō mal⁹ duʒ est in hac vita mortali susceptibilis ē correctiōis: diabol⁹ nō. vñ incorrigibilitas valde assimilat hoīez diabolo. Ecci. xxi. Qui odit correctionē: vestigiū ē pctōris. Sic em̄ vestigiuʒ pedis assilat̄ pedi: sic q̄ odit correctionē valde assilat̄ diabolo q̄ anthonomatice dr̄ peccator. Tertio rōne fructificatōis. Nā v͛ga correctiōis fructifera ē signata ꝑ illā v͛gā q̄ ꝑtulit flores ꝛ amigdala. Nūe. xvi. vñ ꝓuer. xxvij. c. dr̄. Melior ē manifesta correctio q̄ʒ amor absconditꝰ. eiusdē. xxix. c. Uirga atq̄ʒ correctio tribuit sapiām. Quarto rōne dānatiōis. Nā defect⁹ correctōis ē valde noxi⁹ ꝛ ꝑiculosus. vbi em̄ deest correctio: abūdat pcti corruptio. vñ q̄ odit correctionē: amare videt̄ corruptionē. iō q̄ hic nō corrigit̄ in inferno dānat̄. Exo. iiij c. Proiecit moyses v͛gā ꝛ v͛sa est in colubrū. Coluber occidit: v͛ga nō. ꝓuer. xxiij. c. Si ꝑcusseris eū virga nō morief: v͛ga correctiōis vertit̄ in colubrū: q꞉ qui hic nō corrigit̄ a serpētib⁹ infernalib⁹ in futuro cruciabit̄. ꝓuer. xv. Qui increpatiōes odit morief. Ecci. xix. Qui odit correctionē minuet̄ vita ei⁹. Et ꝓuer. xxix. Uiro qui corripientē se dura ceruice cōtēnit. repentin⁹ sup̄ueniet interit⁹. Amor correctiōis signū est sapiē. ꝓuer. xx. Argue sapientē ꝛ diliget te. Ecci. x. Uir prudēs ꝛ disciplinat⁹ nō murmurabit correct⁹. Ecōtrario odiū correctiōis signū est insipiētie. ꝓuer. xij Qui odit increpatiōes insipiēs est. nā insipiēs correctiōis grām reputat iiuriā ꝛ cōtumeliā: iō volēs ei vicē reddere si pōt diffamat eū. ꝓuer. ix. Qui arguit impiū sibi maculā generat ꝛc̄. Quātū ad phos morales. Sciendū ꝙ ad correctionem inducit nos zelus. Nā zel⁹ est feruor animi q̄ mens hūano timore abiecto ꝑ defensione veritatꝫ accēdit̄. eoq̄ʒ comedit̄. ꝛ q̄libet praua q̄ viderit corrigere satagit. qd̄ si neq̄t tolerat et gemit: q꞉ correctio ē ex zelo iusticie ꝓcedēs emēdatiōis cā delinquētis rep̄hēsio vl̄ coertio. Ad hāc correctionē faciēdā īducit nos q̄tuor. Prīo fidelitas. vñ seneca epl̄a xxv. dic̄ sic. Ad vos amicos nr̄os qd̄ ꝑtinet di⸗

uersa vis eūdū ē. Alteriꝰ em̄ vitia emēdāda
sunt. alteriꝰ frāgēda. vtar libertate tota. nō
amo illū nisi offendero: an ꝑfecturꝰ sim ne-
scio. malo mihi successuꝫ q̄ꝫ fidē deesse. h̄ ille
Secūdo veritas. vñ Tull. li. de amicicia di-
cit sic. Et monēdi sepe amici sūt ⁊ obiurgan-
di: sic tñ vt ⁊ monitio acerbitate ⁊ obiurga
tio cōtumelia careat ⁊ tūc amice suscipien-
da sūt cū beniuole fiūt. Sꝫ nescio quō verū
est qd̄ in andria familiaris meꝰ ait Terētiꝰ
Obsequiū amicos. ꝟitas odiū parit. Mo-
lesta est ꝟitas si q̄dē ex ea nascit̄ odiū qd̄ ē
venenū amicis. ß obsequiū multo molestiꝰ
qd̄ petis indulgēs ꝑcipitē amicū ferri sinit.
maxima aūt in eo culpa ē q̄ ⁊ ꝟitatē asper-
nat̄ ⁊ in fraudē obsequio impellit̄. Cuiꝰ aūt
aures ꝟitati clause sūt vt ab amico verum
audire neq̄āt. huiꝰ salꝰ despāda ē Et monere
igit̄ ⁊ moneri ꝓpriū ē ꝟe amicicie et alterū
libere facere nō aspe. alterū patiēter recipe.
h̄ ille. Tertio seueritas. vñ A. gelliꝰ lib. vij.
noctiū atticarū dic̄ sic. Puniēdis petis tres
esse cās existimatū ē. vna ē cū adhibet̄ pe
na castigādi atq̄ꝫ emēdādi grā. vt is q̄ deli
quit attētior fiat correctiorq̄ꝫ. Alia ē cū di-
gnitas eiꝰ auctoritasq̄ꝫ in queꝫ peccat̄ tuet̄.
ne ꝑtermissa aīaduersio cōtemptuꝫ pariat.
Tertia ꝓpter exēplū vt ceteri metu pene ter
reant̄. h̄ ille. Quarto ꝓbitas vñ pythago-
ras in sentētijs dic̄ Qui breui tpe ꝓ pudore
disciplinā nō patit̄ oī tpe in pudore insipiē
tie ꝑmanebit. h̄ ille. ergo ille q̄ recipit corre
ctionē sapiēs ⁊ ꝓbꝰ efficiet̄. Ad hoc em̄ tē-
dere dꝫ q̄libet iure naturali vt alij faciat qd̄
sibi in salutē fieri vult. Quantū ad poetas
opꝰ correctionis oībꝰ suadet̄. Prio Plau
tus in aulularia dic̄ Nemo sibimet arbitret̄
dici qd̄ nos ꝑplo dicimꝰ nisi sibimet cāꝫ cō
stituat cōi ex loco. Secūdo Terētiꝰ in heau
tont̄. dicit. Ut q̄d aliena cures q̄ ad te nō ꝑ
tinēt: hō inquit suꝫ: ⁊ iō humani a me nihil
alienū puto. Tertio Horatiꝰ li. eplārū dic̄
Nā tua res agit̄. paries cū ꝓximꝰ ardet. Et
neglecta solēt incendia sumere vires. Et ca
to dic̄. Cūq̄ꝫ mones aliquē nec se vult ipse
moneri Si tibi sit carus noli desistere ceptis
Qd̄ nosti factū ñ recte noli silere. Ne videa
re malos imitari velle tacēdo. Uulnera dū
sanas dolor ē medicina doloris. Quarto
Ouidiꝰ li. i. de remedio amoris dic̄ sic. Dum
furor ī cursu ē currēti cede furori Difficiles
aditꝰ impetꝰ oīs hꝫ. Stultꝰ ab obliquo q̄ cuꝫ
discedere possit Pugnat. in adūsas ire na-
tator aquas. Impatiēs animus nec adhuc
tractabilis arte Respuit: atq̄ꝫ odio verba
monētis hꝫ. Aggrediar meliꝰ: tūc cum sua
vulnera tangi Iaꝫ finet: ⁊ veris vocibꝰ aptꝰ
erit. Quis matrē nisi mētis inops in fune-
re nati Flere vetat, nō hoc illa monēda loco
est. Cū dederit lachrymas animūq̄ꝫ imple-
uerit egrū: Ille dolor ꝟbis emoderādꝰ erit.
Tpibꝰ medicina valet data tpe ꝓsūt. Et da
ta nō apto tpe vina nocēt. hec ille. Et sic ptꝫ
vtilitas correctiōis. Quātū ad exēpla gē
tiliū Sciendū ꝙ correctio est necessaria ad
mores hoīuꝫ reformādos. vñ Ualeriꝰ ma-
ximꝰ. li. ij. c. iiij. dic̄ sic. Quid em̄ ꝓdest foris
esse strēnuū si domi male viuit̄. expugnent̄
licet vrbes. corripiāt̄. i. subijciant̄ gētes: re-
gnis manꝰ inijciant̄. nisi foro ⁊ curie officiū
ac verecūdia sua cōstiterit. partarū rerū ce-
lo cumulꝰ equatꝰ sedē stabilē nō habebit hec
ille. Correctiōis em̄ exēpla sūt q̄tuor. Pri
mū ponit valeriꝰ li. v. c. viij. de Bruto q̄ fili-
os ꝟgis cesos ⁊ ad palum religatos securi
percussit q̄r volebant dñationē Tarquini a
se expulsam introducere. Patrē exuit vt cō
sulē ageret: orbusq̄ꝫ viuere q̄ꝫ publice vindi
cte deesse maluit. Secūdū exēplū ē de Cas-
sio. q̄ filiū suū ob crimē affectati regni dāna
uit ⁊ ꝟberibꝰ affectū necari iussit. peculiūq̄ꝫ
eiꝰ cereri cōsecrauit. Tertiū exēplū ē de ma
nilio torquato q̄ filiū suū eo ꝙ ꝓbatū esset
ipsuꝫ accepisse pecuniā a socijs indignū do
mo suo indicauit. q̄ filiꝰ scꝫ deciꝰ syllanꝰ noīe
se suspēdit cuiꝰ exequijs nec pater īterfuit.
Quartū exēplū ē de Aulo fuluio q̄ filium
suū amiciciā catiline secutū ad se reuocauit
⁊ ꝓpria manu īterfecit. Dixit em̄ nō se cati-
line illum aduersus patriam: sed patrie ad-
uersus catilinam genuisse Corrigendi ergo
sunt filij ⁊c̄.

Secūdo declaratur eadē

ꝯclusio testimonio legꝭ dīnalis. Sciēduꝫ ꝙ
corrigēdi sūt frēs ⁊ ꝓximi q̄drupl'r. Primo
cū intētiōe miserēdi. Nā correctio fraterna
est opꝰ mīe ⁊ pietatꝭ spūalis ⁊ opꝰ magꝭ me
ritoriū q̄ꝫ mīa corpalis q̄r mīa corpalis lu-
crat̄ vitā hoīs corpalē. ß ꝑ istā lucrat̄ vitaꝫ
aīe spūalē. ideo Abrahā postq̄ꝫ iurauit abi-
melech facere secū mīam statim increpauit
eū. Gēn. xxi. Magnā mīam fecerūt ruben
⁊ iudas arguētes frēs suos volētes īterfice
re ioseph q̄ retraxerūt frēs suos ab homici
dio ⁊ vitā ioseph cōseruauerūt. Gēn. xxxvij.

Mediam duplicē fecit ionathas rephendēdo patrē q̄ patrē tēperauit et dauid saluauit. i. Reg. xix. ⁊c. Secūdo cū discretiōe arguēdi: q꞉ talis correctio reducit errātes ad viaꝫ veritatꝭ ⁊ pacis. Sic benigne ⁊ discrete abrahā arguēdo cōpescuit iurgiū qd̓ erat inter pastores Loth ⁊ suos. Gen. xiij. Nō cū furore arguit nathan dauid dicēs. Pessime fecisti q꞉ adulteriū ⁊ homicidiū cōmisisti: ſ cū discretiōe assūpta silitudine congrua irretiuit eū ſmonib⁹ oris ei⁹ ⁊ ꝯuertit eū. ij. Reg. xij Siliter vir de filijs ꝓphetarū reprehēsurus achab regē israel discretā silitudinē ꝓposuit q꞉ dimiserat benadad regē syrie. iij. Regū xx. Tertio cū minatiōe puniendi. Nā duri cū zelo ⁊ furore dure ⁊ acriter puniēdi sūt ⁊ increpādi: iō cū magno zelo helias arguebat durū ppl'm dicēs. Si de⁹ est dn̄s seq̄mini eū ⁊c. iij. Reg. xviij. Grādi feruore ⁊ zelo repꝛehēdit heliseus regē isrl' circūstāte exercitu. iiij. Reg. iiij. Sꝫ nō ꝓdest obstinatis resistētib⁹ correctiōib⁹: imo deteriores fiūt. Nā benigne ⁊ dulciter rephendebat loth sodomitas: ſ ipi obstinati nō audierūt eū. Gen. xix. Hebreus cū rephēderet a moyse iniuriosa v̓ba ꝓtulit ꝯtra eū. Exo. ij. Quarto cū affectione diligēdi. Nā boni diligūt ⁊ honorāt corrigētes se ⁊ correcti meliores efficiunt. Moyses em̄ rephensus ab yetro q̄ stulto labore fatigaret q̄uis tant⁹ hō eēt v̓ba gētilis hoīs nō despexit: ſ oīa implens dilexit eū ⁊ ampli⁹ honorauit. Exo. xviij. Dan. Discrete arguit balthasar regē exemplo patris quē patienter audiuit atqꝫ magis dilexit ⁊ postea magnifice honorauit. Dan. v. Libēter ergo suscipienda est correctio.

Tertio declaratur eadē

ꝯclusio testimonio legꝭ ꝓphetalis. Sciendū q̄ correctio fr̄na ꝑcipit oīb⁹ ꝓpter q̄ttuor. Primo ꝓpter aīe sanationē. Qui em̄ non suscipit correctionē ē signū mortꝭ. vn̄ Job. v. dꝛ. Btūs hō q̄ corripit a dn̄o. Increpationē ergo dn̄i ne reprobes: q꞉ ipse vulnerat ⁊ medet. ꝑcutit ⁊ man⁹ eius sanabūt. sic em̄ putride carnes ferro ⁊ cauterio curant: sic pctā austeritate et dolore expellūtur. Job. xxxvi. Reuelabit aurē eoꝝ. s. pctōꝝ vt corripiat ⁊ loq̄t vt reuertāt ab iniq̄tate. Scd̓o ꝓpter macule cognitionē. Nā ſmo corrigētis q̄si speculū pctōri ꝓponit. sꝫ mulier habēs speculū an̄ se qd̓ tortū viderit corrigit ⁊ nō frāgit speculū: ita iustū est q̄ pctōꝛ ad correctionē fratris se emēdet. ꝓuer. xxvij. c. Quō in aq̄s resplendēt vult⁹ ꝓspiciētiū: sic corda hoīuꝫ manifesta sunt prudētibus. Et xxviij. c. dꝛ. Qui corripit hoīeꝫ postea grām inueniet apud euꝫ. magꝭ q̄ꝫ ille q̄ per lingue blādimēta decipit. Sꝫ eccī. xxxij. c. dꝛ. Pctōꝛ hō vitabit correptionē ⁊ ſm volūtate suaꝫ inueniet cōpationē. Tertio ꝓpter malicie absconsionē. vellet em̄ pctōꝛ delicta sua abscondi vt liberi⁹ peccaret. ſ murmurādo cōtra corripiētē se ondit vacuitatē suā sicut doliū vini. Eccī. x. Uir prudēs ⁊ disciplinatus nō murmurabit correpti⁹. Sꝫ amos. v. c. dꝛ. Odio habuerūt corripientē. ⁊ loquētē ꝑfecte abhoīati sūt. Quarto ꝓpter malorum colligationē. Sicut em̄ in sepe vna spina aliaꝫ defendit ⁊ sic squame sibinuicē colligant vt nec spiraculū q̄deꝫ ꝑ eas trāseat: sic mali et pctōres sepandi sūt abinuicē ꝑ correctionē Ozee. v. c. In desolatiōe erit in die correptionis. in tribus israel ostendi fidem. ⁊ vidit languorem suū ⁊ vinculū suū. ⁊c. Ecce vtilitas correctionis.

Quarto declaratur eadē

ꝯclusio testimonio legꝭ hūanalis. Sciendūꝫ q̄ correctio est act⁹ q̄druplex. Primo amoris ⁊ charitatꝭ. Nā ex charitate multa bona ꝑstāt inuitꝭ. sic frenetic⁹ inuit⁹ est ligād⁹ ⁊ inuit⁹ de domo ruinosa ē extrahēd⁹. vt. ff. de nego. gest. l. soluēdo. ⁊. ff. de liberali cā. l. i. et. ij. Bn̄ficiū em̄ confert inuito. vt. ff. de tutelis. l. nō est. i. i fortiato. li. xij. vbi glosa dic̄ q̄ tutoꝛ datur pupillo inuito. Nā societas quecūqꝫ ⁊ ciuitas ē diligēter custodiēda dū est integra: ⁊ repāda si sit destructa: ⁊ ad hoc debēt subditi ꝑ curatores cōpelli vt pꝫ ꝑ rōnē legꝭ. ff. de dāno infecto. l. ad curatoris. in. ff. nouo. li. i. Ad curatoris inq̄t reipublice officiū spectat vt dirute dom⁹ a dn̄o reficiant. Glo. ordinaria ibidē dic̄ q̄ sic potes ponere casum. Dom⁹ alicuius diruta erat. curatoꝛ reipublice curare debet q̄ domus illa reficiatur cuꝫ deformet ciuitatē quia ad ipsum pertinet ne ciuitas ruinis deformetur. q̄ si dn̄s noluerit reficere eā. ipse reficiat ⁊ nō restituat nisi reddat expēsas. Eodē mō si ruina pctī deformat ciuitatē spūalē. i. animaꝫ. tūc iste in cui⁹ anima talis inuenit ruina. si sponte noluerit. dꝫ per correctionē fraternā compelli q̄ ipsam reficiat. q̄uis enim nemo saluetur nisi predestinatus: omni tamē delinquēti adhibenda est correctio: q꞉ tenet

de damno qd phibere potuit τ non fecit. vt
C. de cōmercijs τ mercatorib⁹. l. nō solū. lib.
iiij. Secūdo rigoris τ asperitatꝭ. Nā pena
quā pl⁹ timēt est pctōrib⁹ imponēda. Extra
de penis. c. licet. et. xxiij. q. iiij. ca. ea vindicta.
Et. q. v. ca. pdest. Rō est: qꝛ vulnera feten
tia cū difficultate sanant. vñ ferro est neces
se vt abscindāt vulnera q fomētoꝝ nō sen-
serūt medicinā. vt dis. lxxxij. c. qꝛ i fine. Cui⁹
cōtrariū sit quotiens pena corpalis mutat
in penā pecuniariaꝫ in q cōmutatiōe iudex
facit cōtra legē q dicit ꝙ res nō sūt punien-
de p delictis psonarū. vt in autētica de man
datis pncipū. coll. iij qꝛ sol⁹ fustiū ictus gra
uior est oī pecuniaria. ff de penis. l. dum ser
uoꝝ in fine. Nullā enī culpā ptimescit reus
quā nūmis redimere potest. xi. q. iij c. pau-
per. Tertio valoris et pietatis. Nā iusta
cā manumissiōis est si a piculo vite vl' infa
mie su⁹ dñm suū liberauerit. ff. de suis ma-
numittēdis. l. vindicta τ. l. iusta. in ff. nouo.
li. xi. Sic ꝯgruū ē ꝙ de⁹ faciat illos liberos ī
libertatē glie filioꝝ dei q ipsuꝫ liberāt a sui-
tute τ infamia quā ei inferūt pctōres. Esa.
xxxiiij. Seruire me fecistis in pctis tuis. id
est pretulisti te añ me tāq̄ dñs τ mandata
mea cōtēpsisti τ me q̄si ego su⁹ tuus essem.
Qui ergo deū ab hac suitute liberauerit per
correctionē pctōris liberabit sm illud puer.
xi. c. Iusti liberabūt: Quarto dulcoris τ p
miabilitatꝭ. Correctio enī est magni meriti
quā q negligit magnū piculū incurrit qꝛ sic
heres nō accusans vel nō vindicans iustis
vijs mortem prīs vel patroni sui hereditate
puabit. ff ad silleyanū. l. i. § ipuberes. in in
fortiato. li. v. Et vasall⁹ feudū pdit si in bel-
lo mortali fugiēs dñm suū derelinqt. τ ppt
alias ingratitudines vt in autētica qb⁹ mo
dis feudū nō amittit. coll. x. § i. cū sequenti
bus Sic nō corrigētes nec deo prī suo iniu-
rias factas vindicātes: s ipsum in hoc plio
derelinquētes ad qd hoīes vocat in ps. di
cēs. Quis ꝯsurget mihi aduersus malignā-
tes: aut qs stabit mecū aduersus opantes
iniqtatē in q vocatiōe est deo obediēduꝫ in
quo bello nulli est parcēdū: quia de⁹ pcipit.
Deut. xiij ꝙ ille accuset filiū vel fratrē vl' so
rorē vel amicū q ipsuꝫ nitit retrahere a ser-
uitio dei ad suitiū diaboli qd si non fecerit:
de toto dāno rñdebit qꝛ qñ ppter defectuꝫ
gubernatoris peccat qs qui gubernare de-
beret de delicto tenet ff de his q deiecerūt vl'
effuderūt. l. i. § sūma. Et. ff. de extraordina-
rijs criminib⁹. l. annonaꝫ. in fine. Cui cōcor
dat lex dīna. Nūe. xxv. c. vbi de⁹ mādauit sus
pendi pncipes in patibulis: qꝛ pplm pec-
canteꝫ corrigere neglexerūt. Postq̄ vero
moyses declarauit ꝯclusionē pdictā ait aīe
deuote. Que ego noui fideliter te docui. Sꝫ
ecce hic ē scūs thomas de aqno doctor noui
testamēti cui⁹ doctrina ambulabis in latitu
dine charitatꝭ vt mādata dei q̄ras ad pficiē
dū. Ad quē astāte moyse accessit aīa deuo-
ta p sue cōclusiōis clariori noticia. Cui san
ctus thomas ait. Ego ostendā tibi conclu-
sionem tuā esse veraꝫ τ catholicam testimo
nio quadruplicis legis scilicet.

Legis euangelice.
Legis apostolice.
Legis canonice.
Legis ecclesiastice.

Primo testimonio legis

euāgelice. Sciendū ꝙ xps illā pbauit testi
monio q̄druplici. Primo testimōio Iob.
iij. Lux venit in mūdū τ dilexerūt hoīes ma
gis tenebras q̄ luceꝫ. Erant enī eoꝝ mala
opa. Oīs enī qui male agit odit lucē τ non
venit ad lucē vt nō arguant opa eius. Qui
aūt facit veritatē: venit ad lucem vt manife
stent opa eius: qꝛ in deo sunt facta. hec ibi.
Secūdo testimonio Luc. x. Dixit ihs dis-
cipulis suis. Qui vos audit: me audit. τ qui
vos spernit me spernit. q aūt spernit me sper
nit eum qui q me misit. Tertio testimonio
Mar. iiij. Oīa fiūt vt vidētes nō videāt et
audiētes audiāt τ nō intelligāt ne qñ con-
uertāt τ dimittāt eis pctā. scꝫ ppt obstinati
onē ipsoꝝ in malū q nō audiunt correctio-
nē cū pposito emēdādi. Quarto testimo-
nio Matth. v. Esto cōsentiens aduersario
tuo scꝫ correctori dū es in via cū eo. i. in hoc
seculo. ne forte tradat te aduersari⁹ iudici τ
iudex tradat te ministro τ in carcerē mitta-
ris. Amē dico tibi nō exies inde donec red-
das nouissimū q̄drantē. Circa fraternaꝫ
correctionē ponūt q̄tuor ꝯclusiōes in euan
gelio τ in epl'a. Prima ꝯclusio. Ad peccan-
tes sūmo charitatꝭ affectu puocamur. si ordi
nata correctiōe ad eoꝝ saluteꝫ inducamur.
pꝫ qꝛ in tali correctiōe circa corrigētē requi
rūt q̄tuor. Primo ꝙ cuꝫ mīa τ iusticia et
hūilitate corrigat. iō dr in euāgl. Si. Nā il-
la lr̄a s. aliqñ scribit p regulā rectā. vbi no-
tat rectitudo iusticie. τ sup illā pducit regu
la reflexa q designat flexibilitatē mie: hec lr̄a I

cũ sit minima inter ceteras designat humi-
litaté. Scđo ꝙ pctm̃ agnoscat nec se me-
lioré reputet. iō đr. Si. nā h̃ lr̃a s. pōt scribi
cũ trib' ꝟgulis. s. supiori: media: ꝛ inferiori:
qꝛ in peccāte sunt tria. s. dina p̄destinatio. ꝛ
hec est ꝟgula supior: qꝛ multi videnꝫ a deo
reprobati ſm p̄senté iusticiá. q̄ tñ sunt p̄de
stinati ſm dinā p̄scientiam. Scđo natura
rōnalis q̄ est ꝟgula media p quaꝫ naturā é
adhuc capax btitudinis ꝛ correctiōis. Ter
tio peti deformitas. ꝛ hec est ꝟgula infima.
qꝛ pctm̃ pōt abiici p libertateꝫ arbitrij me-
diāte gr̄a gratū faciēte. s. pctm̃ suū cognoscé
do ꝛ de ipso erubescendo: reformare cōcupi
scédo pctm̃ suū ꝛ se sibi displicédo. etiá cor-
rigés dꝫ esse J. hoc est pua de se sentiédo vt
sic cũ hũilitate corrigat. Scđo ꝙ pctm̃ sit
mortale. iō đr peccauerit. Tertio ꝙ credat
pbabiliter ꝙ ille qué corrigit recipiet corre-
ctioné. ideo đr in te. i. te sciēte vel cōtra te vł
malo exéplo te corrūpéte. Quarto ꝙ loc'
ꝛ tép' opportune se offerāt ad correctioné
ideo đr. frater tuus. Cũ em̃ li tu' sit pnomé
possessiuū designat ꝙ frater qué corrigē in-
tendis sit in ptāte tua q̊ ad locū ꝛ tép' corre
ctionis. Ista notaꝫ in epl'a. Primū notaꝫ
ibi. mulier q̄dā. s. misericors iusta ꝛ hũilis.
p mu. designaꝫ mun' gratie et benignitat̃. p
li. designaꝫ limes hũilitatis. p er. designatur
erectio iusticie. Secūdū notaꝫ ibi de vxori-
bus pphetarū: qꝛ pphete arguebāt pecca
ta mortalia. Tertiū notaꝫ ibi. clamabat scꝫ
sperās correctioné pctōris. Quartū notaꝫ
ibi. ad heliseum. s. p loco ꝛ tpe. Circa corri
gédos est q̄druplex differentia. Primi sunt
corripiédi cũ amore. sicut hũiles ꝛ māsueti.
qui si aliq̄n offendūt ꝯtinuo recognoscūt et
emédāꝫ leui admonitiōe. vñ Aug'. Prudé
té virū ꝛ corrigi paratū breuiter āmonuisse
sufficiat. imo aliq̄n supioris respectōe Am
brosi' sup ps. Iusti aspect' pfectiorib' leti-
cia est. plerūq̧ ꝟbo correctiōis admonitio.
ideo đr in euágelio Vade ꝛ corripe eũ inter
te ꝛ ipsuꝫ solū. i. dulciter ꝛ secrete. Et i epl'a
đr. Vir me' mortu' est ꝛ tu nosti: qꝛ ſu' tu'
fuit timés deū. Secūdi corripiédi sūt rigore
scꝫ rōnis. sicut astuti q̄ pctā sua abscōdūt et
defendūt nec se corrigere volūt. Tales cor-
rigédi sūt cũ rigore ꝛ astutia. vt fecit daniel
ꝯtra senes aduersus susannā. Dañ. xiij. Jō
đr in euágelio. Si te nō audierit adhibe te
cũ duos vel tres testes ꝛc. Et in epl'a dicitꝫ.
Creditor venit. s. cum rigore iuris vt tollat
duos filios meos. Tertij corripiédi sūt cuꝫ
timore. sicut supbi ꝛ p̄sūptuosi q̄ penis ꝛ fla
gellis sūt coercédi. iō đr in euágelio. Si eos
nō audierit: dic eccl'ie. i. p̄lato. Et in epl'a đr
Dic mihi quid habes in domo tua. Quarti
sūt corripiédi cũ rubore. sicut obstinati q̄ de
bent p̄cidi ꝛ excōicari ab eccl'ia. iō đr in euá
gelio. Si eccl'iam nō audierit: sit tibi sic eth-
nicus ꝛ publican'. Cũ istis duob' generib'
hoīm nō cōicabāt pharisei. s. cũ gētilib' Jo.
iiij. Nō coutūꝫ iudei samaritanis. Et math.
vi. Quare cũ publicanis ꝛ pctōrib' mandu-
cat mgr̄ vester. iō đr i epl'a. Nō habeo q̄cq̧
in domo mea. s. qꝛ oīa pdidi ppter p̄cisioné
ab eccl'ia nisi parū olei quo vngar. i. vt eccle
sie recōcilier ꝛ fiam pticeps donoꝝ spūsscti
q̄ est vnctio nr̄a spiritalis. Secūda ꝯclusio
Qui correptioné hũiliter nō acceptat. iuris-
ditioné eccl'ie ꝯtra se puocat. ptꝫ nā iuridi-
tio eccl'ie p̄latoꝝ cōsistit in q̄tuor. Prio in
celi reseratione. Nā p̄lati pctōri penitēti ce-
lum aperiūt. Math. xvi. Tibi dabo claues
regni celoꝝ. ideo đr in euágelio. Amé dico
vobis q̄cūq̧ solueritꝭ sup terrā: erūt soluta
ꝛ in celis. Et in epl'a đr. Vade pete mutuo
ab oib' vicinis tuis. i. sacerdotib'. vasa. i. sa
craméta eccl'ie vacua. i. q̄ euacuāt animā a
pctis. nō pauca. i. oīa sacr̃a necessaria ad sa
luté tuā. Scđo in inferni clausiōe. Math.
xvi. Porte inferi nō p̄ualebūt aduersus eā
glo. porte inferi sūt pctā q̄ infernū aperiunt
pctōri. q̄n auté sacerdos pctā dimittit tunc
portas inferni claudit. ideo đr in euágelio.
Quecūq̧ alligaueritꝭ sup terrā: erūt ligata
ꝛ in celis. Et in epl'a đr. Ingredere. s. ad ec-
clesiā ꝛ claude ostiū. i. claudeꝫ ostiū inferni
Ingredimur aūt in eccl'iaꝫ p opa meritoria
que facim' in vita. Tertio in indulgētiarū
largitiōe. p̄lat' em̃ pōt merita sctōꝝ cōicare
ꝛ inde indulgētias facere p quas satissfit p
penis debitꝭ in purgatorio. iō đr in euange-
lio. Si duo. i. p̄lat' ꝛ pctōr cōsenserint. q̊ ad
indulgētias. s. vt pctōr faciat iuxta tenorem
indulgētie. sup terrā. i. vel in h̃ mūdo vł in
purgatorio. Et in epl'a đr. Mitte oleū. s. in-
dulgētie. in oīa vasa. i. in oēs pctōres: cōtri-
tos: cōfessos: ꝛ corrigētes vitā suā. Quar-
to in sctōꝝ viroꝝ ōrone. Qñ em̃ sancti viri
cōueniūt ad rogādū deū p aliquo. aut q̧tū
ad votū si expedit ad saluté. aut q̧tum ad
meritū etiā si non expedit de' exaudit. ideo
dicitꝫ in euangelio. De oī re quācūq̧ petie-
rint fiet illis a patre meo. Et in epl'a dicitꝫ.

Cuȝ plena fuerint, tolles.i. sancti viri pleni gratia dei impetrant tibi qd̄ petis. Tertia cōclusio. Qui grām dei vult pcipe in cōgregatiōe iustoꝝ debet viuere. pȝ per illud ps̄. Cōfitebor tibi dñe in toto corde meo in cōsilio iustoꝝ ⁊ cōgregatiōe. Cōuenientissim⁹ modus acq̄rēdi bonoꝝ abundātiā est p societatē iustoꝝ ⁊ hoc contingit multipliciter ¶ Primū bonū est dei indulgētia. Parcitur eñi aliqñ pena vel mors quā meruit gr̄a societatis. Geñ.xviij.dicit dñs abrahe. Si inuenero sodomis decē iustos in medio ciuitatis dimittā oī loco ,ppter eos. Quare de⁹ nūc tolerat pctōres quos pri⁹ mortificauit? Rñdet ,ppter societatē nature humane cū diuinitate in vna ꝑsona xp̄i. Secūdū bonū est gr̄e susceptio. Carbo mortu⁹ cū viuis viuificat. ⁊ pctōr in societate iustoꝝ iustificat ps̄. Cū sancto sanct⁹ eris. Tertiū est ad ꝑficiendū ,puocatio. Qui eñi tepidus est: ex bona societate exēplo alioꝝ accendit ⁊ feruens efficit. si sol⁹ est remanet in simplicitate sua. Eccs̄.iiij. Unus quō calefiet? Quartū est sustētatio. si eñi vn⁹ ex nimia debilitate vel oneris magnitudine: vel cōtinua hostis impulsiōe casui appropinquat ab alijs sustentat. Eccs̄.iiij. si vnus ceciderit ab alio fulciet. Quintuȝ est subleuatio. si cōtingat eū oīno cadere: sȝ ille q̄ sol⁹ est si cadat non habet subleuantē. Ecclesiastes.iiij.ca. ve soli. Sextū est custodia. Qui est in bona societate quasi plen⁹ est oculis ante ⁊ retro. et si aliqd̄ malū in eo apparet ostēdit ei. Augu. De⁹ eñi qui est in vobis etiā isto mō custodiet vos ex vobis. Septimū est eruditio. Qui eñi est in societate: cōsiliū habet et doctrinā ab alijs ,puer.xxij. Bona doctrina dabit grāȝ. Octauū est exhortatio que pigris ē necessaria vt ad bonū stimulet. Ecci. vlti.ca. Uerba sapiētū quasi stimuli. Nonū est sp̄ualis cōsolatio q̄ multū necessaria est his q̄ carnales cōsolatiōes renuūt ⁊ cōsolatiōe diuina nōdū sunt digni. Ecci.x.ca. Ardorē refrigerabit ros: sic et verbū meli⁹ q̄ȝ datū. Decimū est hostis ꝓstratio. prouer.xviij. Frater qui adiuuat a fratre quasi ciuitas firma. Ecclesiastes.iiij.ca. Si quispiam pugnauerit cōtra vnū: duo resistent, ei. Undecimū est congratulatio. ps̄. Ecce q̄ȝ bonuȝ et q̄ȝ iocundū habitare fratres in vnum. Duodecimū est oratiōis exauditio Deus multotiēs exaudit in multitudine q̄ vnū exaudiret. Jō dicit in euangelio. Ubi fuerint duo vel tres cōgregati in noīe meo ibi sum in medio eoꝝ. Et in ep̄la dr̄. Juit q̄ mulier ⁊ clausit ostiū sup se ⁊ sup filios suos. Ecce sancta ꝯgregatio illi offerebāt vasa scȝ deuotionis. ⁊ illa scȝ diuinitas dei ⁊ misericordia infundebāt grām. Quarta conclusio. Qui grām dei vult pcipere omnē iniuriā debet ,pximo ex corde remittere. Sciēdū q̄ iniurias debem⁹ remittere multiplici rōne tam ex veteri q̄ȝ ex nouo testō. Pri̇o rōne diuini bñplaciti. Ozee.v. Misericordiā volo ⁊ nō sacrificiū. Et math.v. Ego aūt dico vobis. diligite inimicos vestros ⁊c̄. Secūdo rōne diuini p̄cepti. Mich.vi. Indicabo tibi o homo q̄d sit bonū ⁊ q̄d dñs requirat a te. vtiq̄ȝ facere iudiciū: diligere m̄iam: ⁊ sollicitū te ambulare cū deo tuo. Et Luc̄. vi. Dimittite ⁊ dimittet vobis. Tertio rōne diuini statuti. Ecci.xxviij. Nō in similem sibi q̄rit vindictā ⁊ ,p delictis suis q̄rit misericordiā? Math.v. Uade prius recōciliari fratri tuo. Quarto rōne ,pmissi. Ecci.iiij.c. Esto pupillis misericors vt pr̄ ⁊ eris velut fili⁹ altissimi. Et math.v. Beati misericordes qm̄ ipsi misericordiā cōsequent. Quinto rōne diuini iudicij. ps̄. Si reddidi retribuentib⁹ mihi mala decidā merito ab inimicis meis inanis. persequat ⁊c̄. vsq̄ȝ inimicorū meoꝝ. ⁊ Jac.ij.ca. Judicium sine misericordia erit q̄ nō fecerit misericordiā. Sexto rōne alieni supplicij. Job.xix. Miseremini mei saltē vos amici mei: q2 man⁹ dñi tetigit me ⁊c̄. vsq̄ȝ saturamini. Et luc̄.xviij. de samaritano q̄ fecit m̄iam hoī qui incidit in latrones. Septimo rōne cōmissi delicti. Dañ. iiij. Pctā tua elemosynis redime. ⁊ math. xviij. de seruo nequaȝ. Sic faciet vobis pat̄ celestis si nō remi. vn. fr. suo de cor. vestris.

Octauo rōne diuini exēpli. puerb̄.xxij.ca. Qui pron⁹ est ad m̄iam bñdicet ⁊c̄. Et luc̄. vi. Estote misericordes sicut pr̄ vester celestis misericors est. Exēplū de xp̄o in cruce. Luc̄.xxiij. Pater ignosce illis q2 nesciūt q̄d faciūt. Jdeo dr̄ in euāgelio. Tūc accedens petr⁹ ad iesum dixit. Dñe quotiēs peccabit in me frater me⁹ ⁊ dimittā ei. vsq̄ȝ septies? Rñdit ei iesus. Nō dico tibi vsq̄ȝ septies: sȝ vsq̄ȝ septuagies septies. Et ponit hic numerus determinat⁹ p indeterminato. q̄si dicat Quotiens peccabit. totiēs dimitte. etiā iste numer⁹ ideo ponit, q2 sicut xp̄us totius humani generis deleuit culpas in.lxxvij. generatiōib⁹ que fluxerūt ab adā vsq̄ȝ ad xp̄m:

sic homo debet oēs suas iniurias dimittere similiter iste nūer⁹ cōstat ex nūero vniuersitatis, scȝ, vij, et nūero trāsgressiōis, scȝ, xi, qꝛ septies, xi, faciūt, lxxvij, quasi dicat. Dimitte oēs iniurias ⁊ vniuersas trāsgressiones cōtra te factas. Et in ep̄la dꝛ. Stetitqȝ oleuȝ scȝ remissiōis iniuriarū in vtroqȝ scȝ in iniuriato ⁊ in iniuriāte. Cūqȝ indicasset hoī dei ait. Uade vende oleuȝ bone intētiōis q̄ ad dimissionē iniuriarū p qua recipies denariū vite eterne ⁊c. Iniuria cōmittit̄ q̄ttuoꝛ modis. Primo reali pcussiōe, et ista ex corde dȝ remitti quo ad forū ꝯsciētie. Math. v. c. Qui te pcusserit in vna maxilla p̄be ei ⁊ alterā. Beati q̄ psecutionē patiūt̄ ppter iusticiam scȝ fidei vel innocētie vel pene debite, qm̄ ipsoꝝ est regnū celoꝝ. Secūdo contumelie illatiōe scȝ in psonaȝ hoīs ⁊ illa dȝ remitti ex corde. Exēplo xp̄i quē iudei vocabant potatorē: demoniacū: pctōrē ⁊c. math. v. Beati estis cū maledixerint vobis hoīes ⁊ dixerint oē malū aduersuȝ vos mētiētes. remittite eis ppter me, gaudete ⁊ exultate. ecce enim merces vestra multa est in celis.
Tertio dīnali criminatiōe, qm̄ iniuria redūdat in deū. Et talis est vlciscēda sicͣ fecit helias qui imprecat⁹ est vt ignis descēderet de celo ad deuorandū eos q̄ venerāt ad ipsum capiēdū, iiij. Reg. i. Siīīter helise⁹ q̄ maledixit pueris ipsuȝ irridentib⁹, iiij. Reg. ij. c.
Quarto libelli famosi cōpositiōe scȝ ad infamiā psone. Et talis est dimittenda ex corde ita tm̄ vt fama oīno restituat̄. pcipue si sit religiosus ppter fauorē religiōis scȝ ne religio cōtēnat̄ in persona illi⁹. Aut si est persona in dignitate vel officio solēni constituta ne alij scandalizent̄ de eo. Sicut diacon⁹ infamat⁹ de adulterio tēpore iohānis elemosynarij nūqȝ voluit rogare deū vt parceret infamanti nisi crimen quod falso imposuerat reuocaret. sed sinceri⁹ est cōmittere deo. Luce. xxi. In patientia. v. p. a. v. ⁊c.

Secūdo declaratur eadē

cōclusio testimonio leg̅ ap̄lice. Sciēdū q̄ puersi difficile corrigūt̄ ppter q̄tuoꝛ. Prio ppter facultatē ⁊ puicaciā mentalē. Est em̄ differētia inter pctm̄ veniale ⁊ mortale: q̄a quilibet act⁹ human⁹ cōtra dictamen recte indeliberate elicit⁹ est veniale pctm̄. si autē deliberatio accedat. iā efficit̄ mortale. vn̄ nō est aliqd̄ pctm̄ ita veniale qd̄ p cōplacentiā nō fiat mortale. vn̄ altisiodorēsis, li, ij, q, lxx in fine dicit sic, q̄ oīs ꝯsensus cū deliberatione ⁊ ꝯtra dictamē rōnis est pctm̄ mortale. ⁊ si sit absqȝ deliberatione: fit veniale. Hoc idē dicit mgr̄ sniarū. li. ij. di. xxiiij Duo sūt q̄ faciūt pctm̄. scȝ agere ꝯtra rectā rōnē. ⁊ hoc est cū mortali ⁊ veniali pctō ⁊ agere deliberate. ⁊ h̄ est cū mortali pctō solū. quia velle deū offendere ē pctm̄ mortale. pl⁹ em̄ intuet̄ de⁹ coꝛ q̄ȝ opus. iō si putares eē mortale peccatū de terra colligere festucā. peccares colligēdo: qꝛ conaris facere qd̄ putas deo displicere. vn̄ nunqȝ potes peccare venialiter sciēter: qꝛ si facis malū qd̄ scis eē malū. ibi ē deliberatio q̄ facit mortale pctm̄. Nā ber. li. de dispēsatiōe ⁊ p̄cepto dic. Si iubēte supiore vt sileā: v̄bū mihi forte p obliuionē labit̄ reū me fateoꝛ inobediētie: s; venialit̄. Si āt ex cōtēptu sciēs ⁊ deliberās: p̄uaricatorē me ꝯstituo ⁊ crimīaliter. Sȝ deliberatio est duplex. s. facti ⁊ criminis. secūda ⁊ nō p̄ma facit pctm̄ mortale. pȝ in exēplo ber. Si prioꝛ me⁹ p̄cipit m̄ q̄ sileā. ego nō reminiscēs p̄cepti cū deliberatōe loquoꝛ: nō pecco mortaliter: qꝛ nō deliberate pecco, licȝ deliberate loquar. Si aūt reminiscēs p̄cepti loquoꝛ: pecco mortalit̄. qꝛ deliberate pecco. ergo nunqȝ potes sciēter peccare venialit̄. qꝛ velle peccare venialit̄: ⁊ sic opari est pctm̄ mortale. Ponit̄ etiā ꝯtra dictamē recte rationis. qꝛ rō potest eē decepta. ⁊ sic agere ꝯtra eā nō ē pctm̄ sȝ agere s̄m eā est pctm̄. Exemplū. Si rō dictat tibi q̄ comedere carnes die sabbati nō est pctm̄ mortale, in h̄ casu facere s̄m tuam rōnē mortalit̄ peccas, qꝛ facis s̄m deceptaȝ rōnē. vn̄ q̄ncūqȝ tu facis aliq̄d qd̄ de se est pctm̄ mortale cū circūstātijs q̄ faciūt actus esse pctā, licȝ facias s̄m tuā rōnē malā quaȝ putas bonam peccas mortalit̄. Processus pcti in nobis fit hoc mō. In p̄mo em̄ pctō tria ꝯcurrerūt. s. serpēs: mulier: et vir. serpēs tēptauit mulierē ⁊ mulier virū. Ген. ij. ca. Sensualitas in nobis est serpēs. Rō sensualitatis que nō discernit inter bonū ⁊ malū q̄ vocat̄ ratio inferioꝛ est mulier. rō superioꝛ q̄ debet dn̄ari ē vir. Cū ergo sola sensualitas mouet ad pctm̄ ⁊ rō inferioꝛ nō ꝯsentit nec cogitat: im̄o illos mot⁹ expellit: tunc mulier fugat serpētē ⁊ hoc est virt⁹. Si aūt sensualem inclinationē ratio sensitiua acceptet qꝛ est ī aliquali mora ⁊ cogitatiōe ⁊ inclinatione ad malū: tūc mulier. i. rō inferioꝛ comedit et est veniale. Si vero vlterius p̄gredit̄; ita q̄ ratio supioꝛ ⁊ volūtas cōcur-

rat ⁊ delectet̃ in cogitatiõe ⁊ ope cũ aliquali
mora iã vir comedit ⁊ ipse cũ vxore dãnat̃:
qꝛ totꝰ hõ pctõ mortali inficit̃. ⁊ si deliberat
agere qd̃ cõcepit cũ posse aderit et facultas
ꝑmiserit iã se discooꝑit ⁊ nudus apte effici
tur. Cũ aũt facultate aueniẽte ipsũ cõmit-
tit a deo increpat̃ ⁊ seipsuꝫ abscõdit ⁊ timet
qꝛ pctm̃ causat timorẽ. Si vero in ꝯsuetudi
nẽ peccare adduxerit de ꝑadiso eijcit̃: sed si
obstinatꝰ efficit̃: porta ꝑadisi ex toto claudit̃
⁊ custodia cherubin cõmittit̃ cum flãmeo ⁊
versatili gladio. ⁊ qꝛ obstinatꝰ ⁊ desperatꝰ est:
ideo de ipso ꝑua spes habet̃ cũ nõ suscipiat
correctionẽ. vñ. ij. Pet. ij. c. dꝛ. Qui post car
nẽ ambulãt maledictõis filij derelinquẽtes
rectã viã errauerũt secuti viã balaam ex bo
sor q̃ mercedẽ iniq̃tatis amauit. correptio-
nẽ vero habuit sue vesanie subiugale mutum
in hoĩs vocẽ loquens ꝓhibuit ꝓphete insi-
pientiã. Scd̃o ꝓpter cecitatẽ ⁊ tenebram in
ternalẽ. Pctm̃ eñ cũ sit tenebra expellit lu-
mẽ gr̃e. Nemo aũt põt bñ oꝑari sine gr̃a il-
luminãte. iõ nec pctã expellere. vñ Ro. vij.
dꝛ in ꝑsona hoĩs pctõris. Velle adiacet mihi
ꝑficere aũt nõ inuenio. i. habeo libertatem
nature: s; nõ gr̃e: ideo nõ est perfectio apud
me alicuiꝰ boni. vt dicit mgr̃ sñiarũ. li. ij. dis.
xxv. c. vlt̃. ⁊ Jere. xxxi. Cõuerte me ⁊ cõuer-
tar. qꝛ tu es dñs deꝰ meꝰ. Postq̃ꝫ eñ cõuer-
tisti me egi pñiam. ⁊ postq̃ꝫ oñdisti mihi ꝑ
cussi femur meũ. Gr̃a eñ est necessaria ad
resurgendũ a pctõ. ꝓpterea cecitas pcti est
cã magne difficultat̃ vt hõ a pctõ resurgat
vt dicit Sene. Initiũ salut̃ est cognitio pec
cati. nã q̃ peccare se nescit corrigi non vult.
Accidit eniꝫ ceco pctõri sicut ceco edippo q̃
dicebat anthigone filie sue ducẽti eũ. vt ha-
bet̃ tragedia. iij. In recta q̃d deflectis erran
tẽ gradũ. Permitte labi meliꝰ inueniã viã.
Quã q̃ro solus q̃ me ab hac vita extrahat.
Hinc iã solue inherẽtẽ manũ. Et pñi cecũ q̃
volet ferri pedẽ. Mitte genitoris manũ ani
mosa virgo. Funꝰ extẽdis meũ lõgasq̃ꝫ Vi-
ui ducis exeq̃as patris. desiste cepto virgo.
Vis vite atq̃ꝫ necis mee penes me ẽ. Flã-
mas ⁊ vastũ aggerẽ cõpone. In altos me
mittã rogos. vbi seuuꝫ est mare duc. vbi sit
altis ꝑruptũ saxis iugum. duc vbi fere sint.
vbi fretũ. vbi ꝑceps locus ⁊c. Iste miser ce
cus oĩno vult in suã perniciẽ ⁊ mortem ire.
Sic mortale pctm̃ adeo mentẽ obtenebrat
vt pctõr seipsuꝫ nõ cognoscat. imo si q̃s eũ
arguat ⁊ corripiat ac salutem suã sibi ꝑsua
deat trufat̃. non credit. cõtẽnit. ideo dicit̃. i.
Thessal᷑. v. Rogamꝰ vos fr̃es. corripite in-
quietos cõsolamini pusillanimes. suscipite
infirmos: patientes estote ad oẽs. Tertio
ꝓpter libertatẽ ⁊ potẽtiã naturaleꝫ. Pctm̃
eñ aufert libertatẽ redeundi ad deũ ⁊ indu
cit diabolicã ſuitutẽ. In nostra ptãte ẽ de-
ijcere nos de turri: s; nõ resurgere. vñ Chry.
sup Matth. dicit. Oẽs nos añq̃ꝫ peccemꝰ
liberũ habemꝰ arbitriũ si volumꝰ sequi vo-
lũtateꝫ diaboli. an nõ. ꝙ si semel peccantes
obligauerimꝰ nos opibꝰ eius. iam oĩno nr̃a
virtute euadere nõ possumꝰ: s; sic nauis fra-
cto gubernaculo illo ducit̃ quo tẽpestas vo
luerit. sic ⁊ hõ diuine gratie auxilio ꝑdito ꝑ
pctm̃ nõ qd̃ vult agit. sed qd̃ diabolꝰ. hec il
le. ꝓpterea difficile est correctio. ideo Jaco
bi. v. ca. dꝛ. Fr̃es mei si q̃s ex vobis errauer-
rit a veritate ⁊ cõuerterit eũ: q̃s scire d; q̃m
qui cõuerti fecerit pctõreꝫ ab errore vie sue
saluabit aĩam eiꝰ a morte ⁊ operit multitudi
nẽ pctõrũ. Quarto ꝓpter grauitatẽ ⁊ sar-
cinã infernalẽ. Pctm̃ eñ aggrauat animã.
ps. Iniq̃tates mee supgresse sũt caput meũ
⁊ sicut onꝰ graue grauate sunt sup me. Gre
go. li. xxv. moral᷑. dicit. Pctm̃ qd̃ per pñiam
nõ diluit̃ mox suo pondere ad aliud trahit.
Hoc declarat seneca tragedia. viij. de Clite
mestra que peccauerat cum egisto filio pa-
trui sui viri ex quo pctõ ducit̃ ad occidendũ
virũ suũ dicẽs. Fluctibꝰ varijs agor: q̃cũq̃ꝫ
me ira. quo dolor. q̃ spes feret. huc ire pgã
fluctibꝰ dedã ratẽ. vbi animꝰ errat: optimuꝫ
est casuꝫ seq̃. Cui nutrix sua dicit. Ceca ẽ te-
meritas que casuꝫ petit ducẽ. Tũc Cliteme
stra inq̃t. Cui vltima est fortuna q̃d dubiũ
timet? Res est ꝑfecto stulta neq̃cie modꝰ
Capiẽda rebꝰ in malis ꝑceps est via. Et sic
fecit: qꝛ virũ suũ reuertentẽ cũ victoria mise
rabiliter interfecit. Sic dauid adulteriũ cũ
bersabee cõmisit ⁊ vriã virũ eiꝰ occidi iussit
Sicut eñ graue cũ incipit descẽdere nõ põt
se retinere q̃n vult donec perueniat ad vlti-
mã ꝓfũditatẽ. imo motꝰ eius cõtinue inten
dit̃ ⁊ velocitat̃ quousq̃ꝫ ꝑueniat ad vltimũ
terminũ motus. sic facit peccatũ. iõ dꝛ Jo.
iij. Filioli mei in hoc cognouimꝰ. quoniã ex
veritate sumꝰ ⁊ in cõspectu eius suademus
corda nostra. quoniã si cor nostrũ reprehen
derit nos: maior est deus corde nostro ⁊ no
uit omnia Si aũt cor nostrũ nõ repħẽderit
nos: fiduciã habemꝰ ad deũ. Et sic pꝫ diffi
cultas correctionis.

Tertio declaratur eadē

cõclusio testimonio legis canonice. Sciendū ꝙ correctio ē actus maxīe necessitatis q̄druplíciter. Prīo q̄tū ad prelatos. Necessariū enī est vt p̄latus corrigat subditos suos q2 ep̄us qui crimina nō corrigit nō dicit̄ ep̄us: sed canis impudic9. vt habet̄ dist. lxxxiij. ca. nemo. vbi dicit̄. Ep̄us itaq3 q̄ crimīa nō corrigit. magis dicēdus ē canis impudic9 ꝙ episcop9. hec ibi. Etiā dicit̄ canis mut9 vt habetur dist. xliij. c. sit rector. vbi dicit̄. Sepe nāq3 rectores improuidi humanā gratiā amittere formidātes loqui libere recta ꝑtimescunt ⁊ iuxta veritatis vocē neq̄ꝙ iā gregis custodie pastorū studio: sed mercenariorum vice deseruiūt. q2 venienti lupo fugiūt dū se sub silētio abscondūt. Hinc nāq3 eos ꝑ ꝓphetam dn̄s increpat dicēs ī Ysaia. Canes muti nō valētes latrare. h ibi. Propterea dist. xlvij. c. Qd̄ ad nos attinet. ꝯsciētie nostre ꝯuenit spdare operā ne q̄s culpa nostra de ecclesia pereat. Si autē quis vltro ⁊ crimine suo perierit ⁊ pn̄iam agere ⁊ ad ecclesiā redire noluerit nos in die iudicij inculpatos futuros credim9 qui eorū ꝯsuluerim9 sanitati illos solos in penis remāsuros qui noluerūt consilij nostri salubritate sanari. nec mouere nos debēt ꝯuitia perditorū q̄ minus a via recta ⁊ a certa regula nō recedam9. quā ⁊ apl's instituit dicēs. Si hominibus placerē. xp̄i seru9 non essem ⁊c. Sc̄do q̄tū ad parētes. Necessariū est enī vt parētes corrigāt filios. q2 parēs tenetur proli nō solū in educatione corp̄ali: s3 etiā in disciplina morū. vn̄ dist. xlvij. c. sicut hi. § necesse. dicitur sic. Qui in laicali habitu vxorē habuit vel filios a vitijs ad virtutum studia ⁊ verbo ⁊ exemplo ꝓuocet. vn̄ apl's ad eph. scribit vt vxores suas sicut corpora sua diligāt ⁊ filios suos nō ad iracundiā ꝓuocent. sed enutriāt illos in oī disciplina et correctione dn̄i. vn̄ de beato Job legitur qui ꝑ filijs suis quotidiana offerebat sacrificia deo offerēs holocausta ꝑ singulos dies q̄s tanta charitatis ꝑfectione ꝯstrinxit in vnu3 vt quisq̄s eorū suo die ꝯuiuiū faceret fratribus ⁊ ad epulādū secū tres sorores suas pariter inuitaret. Qd̄ q2 heli facere dissimulauit ac falsa pietate sup̄atus filios delinquentes ferire noluit. sicut ī lib. Regū legit̄ apud districtū iudicē semetip̄m cū filijs crudeli dānatione ꝑcussit. vn̄ ei diuina voce dicit̄. Honorasti filios tuos plus ꝙ me. Hinc etiā dauid erga filios suos benignitatē nō disciplīne seueritatē exercēs eorū iuuētutē expimento didicit ꝑniciosam. quorū puericiā larga licētia ꝑmisit esse voluptuosam. Vn9 quippe eorū sororē suā stupro corrūpens a fratre ei9 absolone vic3 īter epulas quas fratrib9 suis fraudulēter ꝑauerat obtrūcatus ē. Absolon vero post ꝙ a patre veniā obtinuerat: de regno illū expulit ⁊ ad ꝯcubinas ei9 ingressus ē. Demū ꝑ inuia deserti patrē ꝑsequēs quercui inhesit atq3 ita suspēsus interijt. hec ibi.

Tertio q̄tū ad dn̄os. Necessariū est enī vt qui preest in domo corrigat familiā suā. q̄a familia ꝑ dn̄m corrigi d3. ad bonūq3 incitari ne descēdāt in infernū viuētes. qm̄ nequicie in habitaculis eorū vt dicit ps̄. Et sicut dicit̄ p̄mo Thimo. v. c. Qui suorū ⁊ maxīe domesticorū curā nō habet: fidē negauit ⁊ est infideli deterior. Quarto q̄tū ad vniuersos. Necesse enī ē vt quilibet corrigat aliū. quia sicut q̄libet tenet̄ aliū liberare a morte corporis. vt habet̄ dist. lxxxvij. c. nō satis. vbi dicit̄ Si tp̄e afflictōis sue ꝓximus nihil a te impetret si tp̄e ꝑiculi q̄ rapit̄ ad mortē plus apud te pecunia tua valeat q̄3 vita morituri. n̄ ē leue pctm̄. hec ibi. Sic quilibet d3 aliu3 corrigere. quia vnicuiq3 mandauit deus de ꝓximo suo. Eccle. xvij. c.

Quarto declaratur eadē

conclusio testimonio legis Ecclesiastice. ⁊ h̊ quadruplici testimonio. Primo. b. Greg. in pastorali dicit sic. Si q̄s est dn̄i iungatur mihi. si ille dei dicit̄ qui ad feriēda vitia zelo diuini amoris excitat̄: ꝑfecto se esse denegat q̄ inquantū sufficit vitā carnalium corrigere recusat. Fit plerūq3 deo gratior amore ardēs vita post culpā: ꝙ securitate torpēs innocētia. hec ille. Sc̄do. b. Hiero. ad Ripariū p̄sbyterū dicit sic. Phinees austeritatē Helie zelū. petri seueritatē ananiā ⁊ saphirā trucidātis. Pauliq3 ꝯstantiā qui elimaz magum vijs dn̄i resistentē eterna cecitate damnauit nō ē crudelitas: sed ꝑ deo pietas. vn̄ ⁊ in lege dicit̄. Si frater tu9 ⁊ amic9 ⁊ vxor q̄ est in sinu tuo deprauare te voluerit: sit man9 tua sup eos ⁊ effunde sanguinē eoru3 ⁊ auferes malū de medio israel. hec ille. Tertio beat9 Amb. sup ep̄l'a Corꝝ. dicit sic. Pctm̄ vnius qd̄ cognitū nō arguit̄: multos ꝯtaminat. immo oēs q̄ norūt ⁊ nō deuitāt. aut cū possint arguere dissimulāt. Nō enī sibi videt̄ peccare qm̄ a nullo corripit̄ vel vitatur. hec ille.

Quarto.b. Aug. sup ep'la Gal. dicit sic. Nihil sic pbat spūalem virum sicut pctī alieni tractatio cū liberatione eius potiꝰ ꝙ insultatione, potiusqꝫ auxilia ꝙ ꝯuitia meditat̄ ꝛ ꝙtū facultas tribuit suscipit. hec ille. Or ꝟo humanū genꝰ negligētissime se hꝫ circa hoc mādatū de correctione fraterna. ꝛ. xl. modis cōtra ipsum peccamus. iō. xl. diebus abstinemus ꝛ ieiunamꝰ. Prio p maiorationē. nā ex pctō precedēti indignꝰ reddit̄ q̄s vt aliūꝫ corrigat p̄cipue si maius pctm̄ cōmisit non est dignꝰ vt corrigat aliū de minori pctō. vn̄ sup illud math. vij. Quid vides festucaꝫ ꝛc. Hiero. dicit sic. De his loquit̄ qui cū mortali crimine detineantur obnoxij. minora pctā fratribꝰ nō ꝯcedūt. Scdo p manifestationē. Nā scandalū sequit̄ ex correctiōe si pctm̄ corripictis sit manifestū. qꝛ videt̄ ꝙ ille qui corrigit nō corrigat ex charitate: ꝫ magis ad ostētationē. vn̄ sup illud Math. vij. Quō dicis fratri tuo ꝛc. exponit Chryß. In q̊ ꝓposito: putes ex charitate vt salues ꝓximū tuū nō qꝛ teipsum duceꝫ saluares. vis ergo nos alios saluare: ꝫ p bonā doctrinā malos actꝰ ꝫelare ꝛ sciētie laudē ab hoībus querere ꝛc.

Tertio p p̄sumptionē, inꝙtū. s. q̄s p superbiā corripiēs ꝓpria pctā ꝑuipendit ꝛ seipm ꝓximo prefert in corde suo. pctā eius austera seueritate diiudicās ac si ipse foret iustus vn̄ Aug. dicit lib. de sermone dn̄i in monte. Accusare vitia officiū est bonū. qō cuꝫ mali faciūt alienas ꝑtes agūt. Cogitemꝰ ergo cū aliquē reprehēdere nos necessitas cogit vtꝝ tale sit vitiū qō nunꝙ habuimꝰ ꝛ tūc cogitemus nos hoīes esse ꝛ habere potuisse. vel ē tale qō habuimꝰ ꝛ iā nō habemus ꝛ tūc tangat memoriā cōis fragilitas. vt illā correctionē nō odiū: sed mīa precedat. Si autē inuenimꝰ nos in eodē vitio esse: nō obiurgemus ꝫ ꝯgemiscamꝰ ꝛ equaliter puniēdū putemꝰ.

Quarto p ꝯdēnationē. Si eni pctōr cū humilitate corripiat delinquētē: nō peccat nec sibi nouā dānationē acquirit. licet per h̊ vel ī ꝯsciētia fratris vel saltē in sua p pctō ꝓprio ꝯdēnabilē se esse ostēdat. vn̄ Isid. li. de summo bono dicit. Nō dꝫ aliorū vitia corrigere qui ē vitijs subiectus. ꝛ Ro. ij. In quo aliūꝫ iudicas. teipm ꝯdēnas. eadē eni agis q̄ condēnas. Quinto p ꝯfusionē. Aliqui eniꝫ vident̄ corrigere ꝓximū nō ad saluationē: sed potius ad ꝯfusionē. vn̄ Aug. sup epistola ad Gal. dicit sic. Nūꝙ alieni pctī obiurgādi suscipiendū est negociū nisi cū interius cogitationibus examinātibus nostrā ꝯsciam liq̄do nobis corā deo respōderimus dilectiōe nos facere. Sexto p ostētationeꝫ. aliqui eni corrigūt vitia aliorū nō vt corrigāt. sed vt inimici vitiorū tanꝙ iusti appareāt. qui tamē prius seipsos corrigere deberēt. vn̄. iij. q. vij. c. Qui sine pctō est vestrū: prius in illā lapidem mittat. ad aliena quippe pctā puniēda ibāt ꝛ sua reliquerāt. reuocent̄ itaqꝫ intꝰ ad ꝯsciam vt prius ꝓpria corrigāt ꝛ tūc aliena reprehendāt. hec ibi. Iste fuit mos phariseorū qui in se ꝯfidebāt tanꝙ iusti. Septio p turbationē. Quidā eni corrigūt aliorū vitia nō vt corrigāt: sed vt ꝓuocent eos ad turbationē ꝛ despationē qui vtunt̄ verbis iniuriosis. vn̄ Aug. sup epistola gal. dicit sic. Quicquid lacerato aīo dixeris puniētis ē impetꝰ. nō charitas corrigentis. Dilige ꝛ dic quicq̄d voles. hec ille. Charitas eni edificat non vituperat. Octauo p deteriorationē. Nam finis fraterne correctionis ē emēdatio delinquētis nō habēs coactionē: sed simplicē ammonitionē. ꝛ iō vbi ꝓbabiliter estimetur ꝙ pctōr ammonitionē nō recipiat: sed ad peiora labat̄ est ab ea abstinendū. qꝛ ea q̄ sūt ad finē debēt regulari ꝫm ꝙ exigit ratio finis. vn̄ Prouer. ix. c. Noli arguere derisorē ne te oderit. vbi glo. dicit. Nō ē timendum ne tibi derisor cū arguit̄ ꝯtumelias inferat: sed potiꝰ hoc ꝓuidendū ne tractus ad odium inde fiat peior. hec ibi. nō est ergo talis ex charitate corrigēdus. Nono p passionem. s. qn̄ formidat̄ iudicium vulgi ꝛ carnis excrutiatio vel ꝑemptio dū tn̄ hec ita dominent̄ in aīo ꝙ fraterne charitati preponant̄. ꝛ hoc ꝯtingit qn̄ aliquis p̄sumit de aliq̊ delinquēte ꝓbabiliter ꝙ posset eum a pctō retrahere ꝛ tn̄ ꝓpter timorē vel cupiditatē pretermittit. vt dicit Aug. li. i. de ciui. dei. Decio p attractionem. quidā eni nō solū p̄termittūt correctionē: sed inducūt alios ad peccandū qui ratione amicicie seducūt innocētes ꝛ simplices socios suos ad ꝑpetrandū mala secū. vñ Prouerb. i. ca. dicit̄. Fili mi si te lactauerint pctōrēs ne acq̄escas eis. Si dixerint veni nobiscū insidiemur sanguini. abscōdamus tēdiculas cōtra insontē omnē preciosam substantiā repiemus ꝛc. vsqꝫ festināt vt effundant sanguinē. Undecimo p seductionē. Quidā eni seducūt alios ad peccandū ratiōe lucri sicut vetule maledicte ꝛ lenones rōne lucri seducūt mētes innocularū ad ꝯsentiendū carnalitati luxuriosorū. vn̄ Johel. iij. c. dicitur.

Posuerūt puerū in ꝓstibulo ⁊ puellā vendi
derūt ꝓ vino vt biberēt ⁊c. Hoc ē maximum
pctm̄. Duodecīo ꝑ approbationē. quidā eī
approbāt mala aliorū dicēdo. tu bn̄ fecisti fa
cere illi hoc malū. imo ipse merebat̄ pei⁹. ps.
Laudat̄ pctōr in desiderijs aīe sue ⁊ iniquus
benedicit̄. Nō ē deus ī ɔspectu eius ⁊c. De
cimotertio ꝑ ꝑsecutionē. Quidā eī sub ꝑtex
tu correctiōis seuiūt in pctōres aut delinqn
tes ꝑsequēdo eos. vn̄ dist. lxxxvi. c. Odio ha
beant̄ pctā nō hoīes corripiant̄ tumidi. tole
rent̄ infirmi ⁊ qđ seueri⁹ castigare necesse ē.
nō seuiētis plectat̄ aīo. ſ medentis. Et. xxiij.
q. iiij. c. ita plane dicit̄ sic. Corā oībus peccā
tes arguat vt ceteri timeāt. remoueant̄ etiaꝫ
ab aliquo gradu honoris vel ab ipsa cōione
sacramentorū. ⁊ h̄ oīa cū dilectiōe corrigēdi
nō cū odio ꝑsequēdi faciat. h̄ ibi. nō enī ē cor
rectio. ſ vindicatio. Decīoquarto per indi
gnationē. Quidā enī tāto furore ⁊ vesania
mētis corrigūt vt diaboli effigiē demōstrāt.
vn̄ xij. q. ij. c. fraternitatis dicit̄ sic. Necesse ē
vt quidā dānis quidā vero ꝟberibus corri
gant̄. Et cū paulo districti⁹ agit̄ ex charitate
agendū ē nō ex furore q: ipsi hoc prestat̄ q̄
corrigit̄ ne gehēne ignibus tradat̄ ⁊c. Deci
moquinto ꝑ cōmotionē. Quidā enī presum
ptione verborū ⁊ oppressione factorū subito
in delinquētes insiliūt absq; diligenti exami
natione causarū. vnde dist. xlv. c. licet dicitur
sic. Plus erga corrigēdos amat beniuolētia.
q̄ȝ seueritas. plus cohortatio. q̄ȝ cōmotio. pl⁹
charitas q̄ȝ ptās cū nemo nostrū sine repre
hēsione sine pctō viuat. Nā si dn̄s post trinā
negationē statim beatū petrū preceptorem
nostrū apostolū iudicasset: nō tm̄ ex eo fru
ctū sicut cepit recepisset. Expectādi ergo at
q; corrigendi sunt mag̃ delinquentes q̄ȝ sta
tim iudicandi. quatinus per spiritū charita
tis ⁊ pacis omīs materia scandalorū ⁊ pre
sumptio verborū atq; oppressio simplicium
fratrū auferant̄. ⁊ sicut nō vult quisq̄ȝ fratrū
se aliorū iudicio pregrauari. ita nō audeat a
lijs inferre quod sibi nō vult fieri ⁊c. Decīo
sexto ꝑ offensionē. Quidā enī nō corrigunt
delinquētes ne ɔtristēt vel ne offendāt eos.
Vn̄. xxiij. q. v. c. Nō putes tūc amare seruum
tuū qn̄ eū nō cedis. Aut tūc amare filiū tuū
quādo eī nō das disciplinā. Aut tunc ama
re viciniū tuū qn̄ eū nō corrigis. Non est ista
charitas sed languor. Ferueat charitas ad
emendandū ad corrigendū. Si sūt boni mo
res delectēt. si sunt mali emendentur. h̄ ibi

Decimoseptimo ꝑ quietationē. Quidā eniꝫ
cū vocati sunt a dn̄o ad religionē vt in ea tā
q̄ȝ in vinea laborēt sic se habēt ac si iā dixissꝫ
eis spūssanct⁹ vt requiescāt a laborib⁹ suis.
Talis somnus pigritie reprehenditur in eo
qui preest. Math. xxvi. c. Symon dormis?
Dormitio ista sibi ⁊ alijs ē ꝑiculosa. Corre
ctio enī est sicut vigil in vrbe obsessa. Cant.
iij. c. Inuenerūt me vigiles q̄ custodiūt ciuita
tē. Et ps. Ecce nō dormitabit neq; dormiet
qui custodit israel. Et. i. Thimo. iiij. c. Tu ve
ro vigila in oībus labora. Decīooctauo ꝑ
reꝑhensionē. Quidā enī alios nō corrigunt
q: ipsi reprehēsibiliter viuūt. Bern̄. Nemo
fideliter reprehēdit in quo se esse irreprehen
sibilē non cōfidit. Si quidē humanitatis est
omniū in quo sibi quisq; indulget alijs non
vehemēter irasci ⁊c. Decīonono ꝑ sollicita
tionē. Quidā enī alios delinquētes non cor
rigūt. quia in rebus tēporalibus sollicitudinē
suā ⁊ amorē ponunt nihil de spūalibus curā
tes subditorū culpas nec agnoscūt nec puni
unt: sed mala que non puniuntur sine timo
re perpetrantur. Vnde Bern̄. lib. iij de consi
dera. dicit sic. Impunitas est incurie soboles
insolētie mater. radix impudētie. transgressi
onum nutrix ⁊c. Vicesimo per dn̄ationem.
Quidā enī nō corrigūt dn̄os nec ꝑlatos. nec
suꝑiores ratiōe scādali vel tꝑalis incōmodi
cū tamē veritas nō sit dimittēda ꝑpter scan
dalū. q: debet deus timeri magis q̄ȝ ꝓximus.
Vnde math. xv. c. Cum diceretur xp̄o. Scis
quia pharisei audito hoc verbo scandalisati
sunt. ait. Omnis plantatio quā non planta
uit pater meus celestis eradicabit̄. Sinite il
los scilicet scandalisari. Ceci sūt duces ceco
rum. Nam de helya legitur Eccl̄. xliij. c. q̄ȝ nō
pertimuit principem. nec superauit eum ver
bum aliquod. nec Johānes baptista timuit
herodem. Luc. iij. Vicesimotertio ꝑ remis
sionē. Quidā enim non corrigūt delinquen
tes ꝓpter quādā falsam benignitatē. vn̄ di.
lxxxvi. c. Facientis ꝓculdubio culpā hꝫ qui qđ
potest corrigere negligit emēdare ⁊ libat do
mino ꝓspera qui ab afflictis pellit aduersa
⁊ negligere cū possit perturbare peruersos.
nihil aliud est q̄ȝ fouere. nec caret scrupulo
societatis occulte qui manifesto facinori de
sinit obuiare. Primus innocentie gradus
est odisse nephanda. Latum pandit delin
quentibus aditum qui iungit cum prauita
te consensum. Et nihil prodest alicui nō pu
niri ꝓprio qui puniendus est alieno pecca

22 lo ₇c. Uicesimoscd̃o p pmissionē. Quidaꝫ
enī alios nō corrigūt q₂ maliciā tantū cresce
re pmiserūt ꝙ nō possunt ei resistere. Unde
beat⁹ Benedict⁹ in regula dicit. Nō dissimu
let abbas peccata delinquētiū: ſ mox vt ce-
perint oriri radicit⁹ ea vt preualet amputet.
Oui. Pricipijs obsta. sero medicina paraꝶ.
Cū mala p lōgas cōualuere moras. Qui nō
23 est hodie. cras min⁹ aptus erit. Uicesimo-
tertio p simulationē. Quidā enī multa ma-
la dicūt de seipsis q̄si videanꝶ seipsos corri-
gere q̄ correctionē ab alio nō recipiūt. Unđ
Greg. li. xxij. moraꝶ. dicit sic. Multi hoīes et
culpā ꝯfitenꝶ ₇ humiles nō sunt. Nā mltos
nouimus q̄ arguēte nullo pctōres se ꝯfitenꝶ
cū vero de culpa sua fuerint fortasse correpti
patrociniū defensionis querunt ne peccato-
res esse videanꝶ. Judicia autē vere cōfessio-
nis sunt vt sicut quisq₃ peccatorē se dicit ita
id de se dicēti alteri nō cōtradicit ₇ supbie vi
tiū est vt qđ fateri de se quisq₃ sponte sua di
gnaꝶ hoc sibi ab alijs dici dedignaꝶ. hec ille.
24 Uicesimoquarto p occultationē. Quidaꝫ
enī pctā publica delinquentiū corrigunt oc-
culte qđ nō est faciendū. q₂ qn̄ pctā sunt pu
blica nō solū est adhibendū remediū ei qui
peccauit vt melior fiat: sed etiā alijs in quo-
rū noticiā deuenit vt nō scandaliſenꝶ. talia
enī pctā sunt publice arguēda. scđm illud. i.
Thimo. v. c. Peccantē corā oībus argue vt
ceteri timorē habeant. qđ intelligiꝶ de pctīs
publicis. vt dicit Aug. lib. de verbis dñi. vn
de Joseph accusauit fratres suos apud pa-
trē suū crimine pessimo. Gen̄. xxxvij. c. quia
pctm̄ publicū erat inter fratres. Un̄ dicitur
pluraliter apud patrē suū accusauit fratres
25 suos. Ecce ꝙ nō occultauit. Uicesimoquin
to p cōplicationē. Quidā enī nō corrigūt de
linquētes q₂ sunt cōplices in delicto. Unde
Hiero. sup epistola. titū. dicit sic. Quomodo
pōt preses ecclesie auferre maluꝫ de medio
eius qui in delictū simile corruerit. Aut qua
libertate corripe peccantē potest cū tacitus
ipse sibi respōdeat eadē se cōmisisse que cor-
ripit. hec ille. Et Greg. lib. vi. moraꝶ. dicit sic
Mund⁹ esse a vitijs debet qui aliena corri-
gere curat quibus tāto pspicaci⁹ alijs fugiē-
da videat quāto hec ipse p ꝯscientiā ₇ vitaꝫ
viri declinat. q₂ nequāꝙ pure in mēbro ma
culā cōsiderat ocul⁹ quē puluis grauat ₇ su-
periectas sordes tergere nō valēt man⁹ que
26 lutū tenēt. hec ille ₇c. Uicesimosexto p de-
nunciationē. Quedā enī pctā sunt occulta q̄
tn̄ sunt in nocumentū pximorum vel corpis
vel aīe puta si q̄s occulte ciuitatē hostib⁹ tra
dat vel si heretic⁹ puatim hoīes a fide auer
tat tūc ille q̄ sic occulte peccat nō soluꝫ in te
peccat: ſ etiā in alios. iō oꝫ statim ad denun
ciationē pcedere vt hmōi nocumentū impe
diaꝶ. Nisi forte aliquis firmiter existimaret
ꝙ statim p secretā ammonitionē posset hu-
iusmodi mala impedire. Si autē nō pōt nec
denunciat grauissime peccat. q₂ delicto illi⁹
videꝶ ꝯsentire. nec oꝫ ꝙ secrete corrigat. vn̄
Hugo de sancto victore ī libro de instructio
ne nouitiorū. dicit sic. Difficile ē cor malicia
induratū ad formā discipline ₇ speciē hone-
statis incuruare. Sed necesse ē vt dura ma-
teria cū facile ad formā non flectiꝶ ei vt acri-
oris flāme incēdiū ₇ mallei grauioris tūsio
adhibeatur. hec ille. Ecce denunciatio. Ui- 27
cesimoseptimo per ponderationē. Quidam
enī corrigūt minima pctā in alijs ₇ sua ma-
iora pretermittūt. vt pharisei arguētes disci
pulos xpi ꝙ non lauabāt manus cū panem
manducabāt ₇ ipsi precepta dei nō obserua
bant. vt diciꝶ Math. xv. c. Unđ Bern̄. tra-
ctans illud Math. xxiij. colant culicem ₇c. di
cit sic. Prelati nostri culicem liquant ₇ came
lum deglutiūt dū maiora ptermittētes mi-
nima discutiūt optimi rerum estimatores q̄
magnā in minimis ₇ puam aut nullā in ma
ximis adhibēt diligentiā. hec ille. O statera
dolosa ₇ falsa. Uicesimooctauo p suppor- 28
tationē. Si sciāt ꝙ aliq̄s sacerdos ē excōica
tus aut aliquē occidit ₇ celebrat vel ꝙ aliq̄s
nō ordinat⁹ celebrat vel aliq̄s habēs vxorēꝫ
quā nō pōt habere. oīo tenet. vel aliquis ha
bet ecclesiā p simoniā ₇ tolero nec dico pre-
lato vt tales corripiat ex quo ego corrigere
nequeo. grauiter pecco. Unde vbi immine-
ret periculū fidei vel scādali etiā publice es-
sent prelati a subditis arguēdi. Naꝫ paulus
q̄ erat subditus petro pter imminēs peri-
culū scādali petrū publice arguit. Gal. ij. ca.
Ego autem in faciem restiti ei. vbi dicit glo-
sa. Aug. Ipse Petrus exemplū maioribus
tribuit. vt sicubi forte rectum tramitē reliq̄s-
sent. non dedignenꝶ etiā a posteriorib⁹ cor-
rigi ₇c. Uicesimonono per pclamationeꝫ. 29
Nam in fraterna correctione maxime fama
fratris conseruari debet quia est vtilis ipsi
peccanti non solum in temporalibus in qui-
bus q̄tū ad multa hō patiꝶ detrimētū amis
sa fama: sed etiā q̄tū ad spūalia. q₂ p timo-
re infamie multi retrahunꝶ a pctō ₇ quādo

se infamatos ꝯspiciūt:infrunite pecc ãt. Uñ
Hiero. dicit. Corripiēdus ē seorsum frat̄ ne
si semel pudorē aut verecundiā amiserit:per
maneat in pctō. Et Aug. ii. de verbis dñi. ex
ponēs illud. corripe eum inter te ⁊c. dicit sic.
Studēs correctioni pce pudo ri. Forte enim
p̄ verecūdia icipit defendere pctm̄ suū ⁊ quē
vis facere meliorē facis peiorē. Tricesimo
p̄ p̄ceptionē. Sicut p̄lati qñq꞉ precipiūt vel
cōiter oībus vel sp̄aliter aliquib⁹ vel alicui.
vt q̄d sit corrigendū ei dicat̄. Prelato enī nō
est obediendū ꝯ preceptū diuinū scd̄m illud
Act. iiij. c. Obedire oꝫ deo magis ꝙ hoībus
⁊ iō qñ prelat⁹ precipit vt sibi dicat̄ qd̄ quis
sciuerit corrigendū: itelligendū ē p̄ceptū sa-
ne. s. saluo ordine correctiōis fraterne. siue p̄
ceptū fiat cōiter ad oēs. siue ad aliquē sp̄ali-
ter. Sꝫ si p̄latus exp̄sse preciperet ꝯ hunc ordi
nē a dño ꝯstitutū: tūc ipse peccaret p̄cipiēs
⁊ ali⁹ ei obediēs q̄si ꝯ p̄ceptū dñi agēs. Uñ
nō esset ei obediendū. q꞉ p̄latus non ē iudex
occultorū: s̄ sol⁹ deus hꝫ ptātem precipiēdi
sup̄ occultis. nisi incp̄tū p̄ aliq̄ indicia mani-
festarent̄. puta p̄ infamiā vel p̄ aliquas sus-
pitiones ī quib⁹ casibus pōt p̄latus precipe
eodē mō quo iudex secularis vel ecclesiasti-
ca p̄sona pōt exigere iuramentū de veritate
dicēda. Tricesimoprīo p̄ retractionē. Si q̄s
enī induxerit aliquā mulierē ad fornicādū lꝫ
ip̄m peniteat pcti sui. non tñ pōt saluari nisi
corrigat illā conādo iuxta posse suū retrahe-
re illā a pctō. vñ Sene epistola xl dicit. Au
debo peccāti mala sua ostēdere q̄ si excidere
nō potero. inhibebo. si nō desinet itermitter.
Fortasse autē desinet si intermittēdi ꝯsuetu-
dinē fecerit ⁊c. Tricesimoscd̄o p̄ detētionē.
Si q̄s enī induxerit aliquē ad faciēdū vsurā
vel ad furandū. nō sufficit sibi penitere. s̄ iu-
xta posse suū dꝫ laborare vt idebite acceptū
restituat̄. vñ raban⁹ sup̄ illud. si peccauerit ī
te frater tuus. dicit sic. Ita peccat q̄ videt fra
trē peccare ⁊ tacet. sicut q̄ penitēti nō indul-
get. Nā q̄ dixit si peccauerit dimitte p̄misit.
si peccauerit increpa ne difficilis venia ⁊ re
missa indulgētia ⁊c. Tricesimotertio p̄ ex
asperationē. Quidā enī tāta exasp̄atiōe cor-
rigūt vt ī desperationē delinquētes inducāt
Uñ greg. in pastorali dicit sic. Nonnunꝙ q̄
inter flagellorū duritiā manēt incorrecti. dul
ci sunt āmonitiōe mulcēdi. Nā pleruq꞉ quos
cruciamēta nō corrigūt ab iniquis actib⁹ le-
nia blādimēta ꝯpescūt. q꞉ ⁊ egros quos for-
tis pigmētorū potio curare nō valuit: ad sa

lutē pristinā tepēs aqua reuocauit. Hec ille.

Tricesimoq̄rto p̄ grauationē. Nā doctoris
seuitia in nimis corrigēdo culpe imputat̄. q꞉
leuis castigatio ei p̄missa ē. ff. de mgr̄o. l. loca
ti. Et si h̄ mō corrigeret clericū esset excōica-
tus. q꞉ dꝫ p̄cutere leuiter ⁊ cā discipline. Ex
tra de sentētia excōicatiōis. c. cū volūtate. §.
si. Tricesimoq̄nto p̄ explorationē. Naꝫ illa
beneficia q̄ nō debent̄ certe p̄sone: s̄ vniuer
saliter oībus siue sint t̄palia siue sp̄ūalia nō
oportet nos querere q̄bus impēdamus: sed
sufficit ꝙ impēdamus eis qui nobis occur-
runt. alioquin efficeremur exploratores vite
aliene cōtra illud Prouer. xxiiij c. Ne q̄ras
impietatē in domo iusti. Uñ nec religiosos
oportet exire claustrū ad corrigendū delin-
quētes nisi forte secrete corrigerēt ⁊ ex cha-
ritate inducti ab alijs ,p̄pter iustā cām. Tri
cesimosexto p̄ predestinationē. Quidā eniꝫ
nō corrigūt delinquētes. q꞉ dicūt esse inutile
cū sint presciti. Sed xxiij. q. iiij. c. nabuchodo
nosor. in fine dicit̄ sic. Sicut ꝙuis certissime
sciamus neminē vltra terminū sibi a deo p̄fi
xum esse victurū oībus tamē languētib⁹ nō
incōgrue medemur: sic ꝙuis nemo saluetur
nisi predestinatus ad vitā. omni tñ delinquē
ti est adhibēda correctio nec malorū est ne-
gligēda disciplina. hec ibi. ⁊ sic p̄ꝫ. Tricesi-
moseptīo per defensionē. Uñ. xi. q. iij c Qui
ꝯsentit peccātibus ⁊ defendit delinquenteꝫ.
maledict⁹ erit apud deū ⁊ hoīes ⁊ corripiet̄
increpatiōe seuerissima. Hinc etiā quidā san
ctissimus pater ait. Si quis peccantē defen-
dit acrius ꝙ ille q̄ peccauit coherceat̄. Hinc
etiā alius pater ait. Si q̄s alteri⁹ errori con-
sentit sciat se cū illo simili mō culpabilē iudi
candū ⁊c. Tricesimooctauo p̄ estimationē
Quidā enī nō corrigūt delinquentes q꞉ eos
bene ⁊ recta intētione fecisse estimāt aut eti
am ipsi delinquētes sic opinant̄. Uñ Greg.
in pastorali dicit sic. Tūc proteruos melius
corrigimus cū ea que bene egisse credūt ma
le acta monstramus. vt vnde adepta gloria
credit̄ inde vtilis cōfusio cōsequat̄ ⁊c. Tri-
cesimonono p̄ assuefactionē. Quidā enī nō
corrigunt delinquētes. q꞉ vidēt eos assuetos
ad malū. Sed cassiodorus in quadā episto-
la dicit. Occurrendū est ne tractu tēporis ī-
punita malicia cōualescat ⁊ vires iniquitati
dissimulatio vel indulgētior gratia submini-
stret. sed clarius audita correctio reuocet im-
peritiā ⁊ cōpescat audaciā. Culpā indulgen-
tia p̄uenire nō debet ne securitas audaciam

clat ꝛ ad delinquēdū fiducia remissionis innitet. Quadragesimo ꝑ occupationē. Quidā enī nō corrigūt delinquētes. q2 dicunt se circa meliora occupari. Sꝫ origeñ sup exod. sermone. xix. dicit sic. Si docēs mysteria legꝭ aperias. secretorū archana discutias. peccātē vero nō arguas. negligentē cū corripis seueritatē discipline nō teneas. obtulisti qdem coctū. ſ; nō duplicatū. Ignis enī tuus tantū illuminat. nō accēdit. Qui ğ recte offert ꝛ recte diuidit. coctū offert duplicatū. vt ꝯscientie igniculū lumine seueritatis admoneat ħ ille. Ecce ꝙ multipliciter deficim⁹ circa fraternā correctionē ꝛc. Post hāc declarationē dixit sanct⁹ Tho. aīe deuote. O aīa simplex iā potes intelligere ꝙ necessaria sit correctio fraterna. Nemo enī ab ea eximiť precipue in q̄ iudiciū ratiōis viget. vñ diciť in ꝟbo ꝓposito. Dic ecclesie. i. fratri delinqnti vt fiat mēbrū ecclesie se a malo corrigēdo ꝛ si noluerit ꝑ te corrigi dic ecclesie. i. dic coraꝫ testib⁹ qui sunt fidelia mēbra ecclesie. ꝙ si adhuc noluerit corrigi dic ecclesie. i. dic plato ecclesie. Triplex enī monitio hic occurrit. s. fraternalis testimonialis. ꝛ iudicialis. quas si ꝯtempserit eijciť ab ecclesia militāte ꝑ excōicationē. q̄a sit tibi sicut ethnic⁹ ꝛ publican⁹. Et triūphāte. q2 quecūqꝫ alligaueritis sup terram erūt ligata ꝛ in celis. Ne tñ Belial gloriet in argutijs suis: docebo te q̊ pacto illi rñdeas.

Ad primū dic ꝙ ī oībus bonis agēdis opatio nō est efficax alicui⁹ homīs nisi assit auxiliū diuinū ꝛ tūc homo dꝫ facere qđ in se est. Vñ Aug. lib. de correctione ꝛ gratia dič sic. Nesciētes q̄s ptineat ad ꝑdestinorū numerū ꝛ q̄s nō ptineat sic affici debem⁹ caritatꝭ affectu vt oēs velim⁹ saluos fieri ꝛ iō oībus debemus fraterne correctionis officiū impēdere sub spe diuini auxilij. Ad scđm dic ꝙ oīa ꝑcepta q̄ ptinēt ad impēdendū aliqđ beneficiū ꝓprimo reducunť ad preceptū de honoratiōe parentū. Ad tertiū dic ꝙ sancti viri obmittūt aliqñ correctionē fraternā meritorie. Vñ Aug. i. de ciui. dei. dicit sic. Si propterea quisqꝫ obiurgādis ꝛ corripiēdis male agētibus pcit q2 oportuni⁹ tēpus inquirit vel eisdē ipsis metuit ne deteriores fiant vel ad bonā vitā ꝛ piā erudiēdos impediāt alios infirmos ꝛ premāt atqꝫ auertant a fide nō videť esse tepiditatis occasio: ſ; charitatꝭ ꝯsiliū. Ad quartū dic ꝙ illud qđ debeť alicui determīate ꝛ certe ꝑsone siue sit bonum corpale siue spūale oꝫ ꝙ ei impēdamus nō expectātes ꝙ nobis occurrat. ſ; debitā sollicitudinē habētes vt eū inquiram⁹. vñ sicut ille q̄ debet pecuniā creditori dꝫ eū inquirere cū tēpus fuerit: vt debitū reddat. ita q̄ habet spālem curā alicui⁹ dꝫ eū querere ad h̊ ꝙ corrigat de pctō. Cōmunia autē beneficia debemus impēdere his q̄ nobis occurrūt. h̊ enim ꝓ quadā sorte habendū ē. vt dicit Aug. Vñ nec religiosos oportet exire claustrū ad corrigendū delinquētes. Tūc aīa gratias agens deo ꝛ suis doctorib⁹ pro tā notabili declaratiōe. tota ꝯsolata abijt domū in pace. Amē.

Feria quarta tertie dñice quadragesime. Sermo. xxij. đ obseruātia honoris pentū.

Irritū fecistis mādatuꝫ dei. Math. xv. Hodie aīa simplex fidelis ꝛ deuota saluti sue intēta accessit ad ecclesiā ꝛ audiēs missam. tā ex lectione epistole. Exod. xx. c. ꝙ ex euāgelio aduertit vnā cōclusionē valde notabilē. s. Nō implet quisꝙ ex charitate mādata diuine equitatis qui negligit circa parētes in eorū necessitate beneficia humane pietatis. Ratio hui⁹ ꝯclusiōis est illa. Naꝫ hō diuersimode ē alicui debitor scđm diuersam ei⁹ excellentiā ꝛ diuersa beneficia ab eo suscepta. in vtroqꝫ autē deus optinet summū locū qui excellētissimus est ꝛ ē essendi ꝛ gubernationis principiū primum. scđm vero principiū nostri esse ꝛ gubernationis sunt parētes ꝛ patria quibus ꝛ in qua nati ꝛ nutriti sumus ꝛ ideo post deū homo est maxīe debitor parētibus ꝛ patrie. vnđ sicut ad religionē ptinet cultuꝫ exhibere deo. ita secūdo gradu ad pietatē ptinet exhibere cultū parētibus ꝛ patrie. In cultu autē parētum est cultus oīm cōsanguineorū qui etiaꝫ cōsanguinei dicunť. quia ex eisdē parētibus processerūt vt patet. viij. ethicorū. Et Tulli⁹ in rhetorica sua dicit. Pietas est per quā sanguini patrieqꝫ beniuolis officiuꝫ ꝛ diligens tribuiť cultus. Sciendū ꝙ nō recte coliť de⁹ sine cultu parētū ꝓpter quatuor. Primo ꝓpter affinitatē. Nā ꝑcepta decalogi ordināntur ad dilectionē dei ꝛ proximi. Inter proximos autē maxime obligamur parentib⁹ iđo īmediate post precepta ordinantia nos ī deū ponitur preceptū ordinās nos ad parentes qui sunt pticulare principiū nostri esse sicut deus vniuersale principiū ꝛ sic est quedā affinitas huius precepti de honore parentum ad primū preceptū prime tabule. Scđo ꝓ-

pter equitatē. Nā precepta decalogi sunt pre
cepta legis quibus statim ratio naturalis as
sentit sicut manifestissimis. manifestissima
autē ratio debiti que requirit ad preceptum
apparet in iusticia que ad alterū est quia in
his que spectāt ad seipm videt primo aspe-
ctu ꝙ hō sit sui dn̄s ⁊ ꝙ liceat ei facere quod
vult: sed in his q̄ sūt ad alterū. manifeste ap-
paret ꝙ homo est alteri obligat⁹ ad redden
dū ei qd̄ debet. ideo precepta decalogi perti
nent ad iusticiā. Unde tria prima precepta
sunt de actibus religiōis que ē potissima ps
iusticie. quartū preceptū. est de actibus pie-
tatis q̄ est ps iusticie secūda. Tertio ꝓpter
vniuersalitatē. Nā in maiori semp includit
minus ⁊ ideo cultus q̄ debet includit in se si
cut vniuersale pticularē cultū qui debet pa-
rentib⁹. vn̄ dicit malach. i. c. Si ego pat vbi
honor meus. Quarto ꝓpter charitatē. Nā
sicut Aug. dicit. x. de ciui. dei. More vulgi no
men pietatis etiā in opibus mīe frequētat
qd̄ ideo arbitror euenisse. qꝛ hec fieri p̄cipue
mādat deus inter ea q̄ sibi in sacrificijs pla-
cere testat ex qua ꝯsuetudine factū est vt de
us ipse pius dicat. Et Greg. li. i. moral. dicit
Pietas in die suo cōuiuiū exhibet. qa cordis
viscera mīe opibus replet. Opera autē mīe
sunt omnibus adhibēda ⁊ precipue parenti
bus. ergo ⁊c. His intellectis anima exiuit
ab ecclesia vadens domū cū proposito ob-
seruandi preceptū de honore parentum Et
ecce belial intendēs eam ab hoc ꝓposito re-
uocare ait. O anima simplex q̄ꝫ facile decipe
ris tam leuiter credēdo. Uolo tibi ostende-
re ꝙ nō est necesse honorare parētes ita ar-
due vt dicis. Primo sic ex lege veteri. Ma-
gis obligat preceptum affirmatiuum in de-
um quā preceptum affirmatiuum in proxi-
mum ⁊ maior est vtilitas spiritualis q̄ꝫ cor-
poralis sed ab obseruantia sabbati absolue-
bantur quādoqꝫ iudei ꝓpter aliquā vtilita-
tē corpalem. Un̄ extrahebāt aīalia d̄ puteo
vel ducebāt ad aquā die sabbati. Luce. xiij. c.
Etiā ꝓpter vtilitatē spūalem. vnde circūci-
debāt pueros die sabbati. Jobis. vij. c. ergo
multo fortius ab honore parentum absoluit
quis ꝓpter aliquod op⁹ spūale. Secūdo sic
ex lege xp̄i Omīs eni xp̄i actio nr̄a ē instru-
ctio qꝛ i. Pet. ij. c. dr̄. Xp̄s passus ē ꝓ nobis
vob relinquēs exēplū vt sequamini vestigia
ei⁹. s xp̄us ꝓpter quātācūqꝫ angustiā vel in
digentiā matris non p̄termisit opa spūalia.
Un̄ glo. sup illud marc. iij. c. Ecce mater tua
⁊ fratres tui ⁊c. dicit sic. On̄dit se pl⁹ debere
paternis misterijs q̄ꝫ affectib⁹ matris. Etiā
nō p̄termisit crucē ascendē ꝓpter eā. g etiā
nec nos dēmus spūalia opa p̄termittē ꝓpt
honorē parentū. Tertio sic ex lege aplica.
Dicit eni Aug. ꝯ manicheū. Parētes si ho-
norare dēmus tn̄ ꝓpter annūciationē v̄bi
dei sine impietate ꝯtēnimus. pꝫ de iacobo ⁊
iohāne fratrib⁹ q̄ relictis retib⁹ ⁊ patre. secu-
ti sunt redēptorē. math. iiij. c. g ꝓ officiū p̄di-
catōis q̄s absoluit ab isto p̄cepto. Quarto
sic ex lege euāgelica. Sicut eī tenemur hono
rare parētes ita ⁊ sepelire cum sepultura sit
op⁹ pietatis. vt habet Tobie. i. c. s lꝫ dimitte
re sepulturā patris. Un̄ Luc. ix. c. dicit d̄ illo
q̄ dixit iesu. Dn̄e pmitte mihi primū sepelire
patrē meū Dixitqꝫ ei iesus. Sine vt mortui
sepeliāt mortuos suos. tu aūt vade ⁊ annun
cia regnū dei g licet p̄termittere honorē pa-
rentū. Anima vero abijt tristis querens ⁊
consulēs legis doctores. Cui mox obuiauit
moyses a qua cū cognouisset causas mesti-
cie sue ꝯfortās eā ait. Ego ostendā tibi ꝯclu-
sionē tuā eē verā testimōio leḡ q̄drupliq. s.

Legis Naturalis.
Legis Diuinalis.
Legis Prophetalis.
Legis Humanalis.

Primo testimonio legis
naturalis ⁊ h quadrupl̄r. s. ꝓ rōnes nāles ꝓ
ph̄os morales. ꝓ poetas. ꝓ exēpla gētilium.
Quātū ad primū sciēdū ꝙ fili⁹ tenet hono-
rare parentes propter quatuor. Primo ra-
tione precepti. Prius eni debet aliquid pa-
rētibus q̄ꝫ patrie ⁊ cōsanguineis qꝛ per hoc
ꝙ sum⁹ a parētib⁹ nati ptinēt ad nos ꝯsan-
guinei ⁊ patria ⁊ ideo cum precepta decalo
gi sint prima precepta legis magis per ea or
dinatur hō ad parētes q̄ꝫ ad patriam vel ad
alios consanguineos. Nos eni recipimus a
parētibus esse. iō dēmus eis magnā reuerē-
tiam. Eccl. vij. c. Honora patrem tuū ⁊ gemi
tus matris tue ne obliuiscaris memento q̄-
niam nisi per illos natus non fuisses. Quia
ab eis recepimus nutrimentū. ideo debem⁹
ipsis magnam diligentiā vt sicut nos ī pue-
ritia ⁊ adolescentia nutrierunt. sic ⁊ nos cū
diligentia nutriamus eos in senio ipsorum.
Eccl. iij. c. Fili suscipe senectā p̄ris tui Quia
ab eis recepim⁹ documentū. debemus ipsis
obedientiā Eph. vi. c. Filij obedite parētib⁹
vestris in domino. hoc eni iustū est. Unde

pentib⁹ inq̄tū hmõi debet reuerētie honor ꝭ sustētatio debet eis rõne alic⁹ indigētie ⁊ paupṫatꝭ ⁊ q2 qđ ē p se pri⁹ ē eo qđ ē p accidēs. iō int̃ pria p̄cepta legꝭ q̄ sunt p̄cepta decalogi spāliter p̄cipit̃ honoratio pentū in q̄ sicut ī quodā p̄ncipali ītelligit̃ mādari ⁊ sustētatio ⁊ q̄cq̄d aliud debet̃ pentib⁹. Scđo rõe debiti. Nā pentib⁹ debet̃ aliq̄d dupliciť vno mō p se. alio mō p accidēs. Per se q̄dez debet̃ ei id qđ decet patrē inq̄tū ē pat̃ q̄ cū sit supior q̄si p̄ncipiuz filij e vnis debet̃ ei a filio reuerētia ⁊ obsequiū. vn̄ in p̄cepto decalogi. honora patrē tuū ⁊ matrē tuā. n̄ ō p̄cipitur nisi honoris exhibitio. Per accidēs autē aliq̄d debet̃ patri qđ decet eū accipe ꝺm aliq̄d qđ ei accidit. puta si sit infirm⁹ ꝙ visitet̃ ⁊ ei⁹ curatiōi intēdat̃ ⁊ si sit paup ꝙ sustentet̃ ⁊ sic de alijs hmõi q̄ oīa sub debito obsequij ꝯtinent̃. Jō Tulli⁹ dicit. ꝙ pietas exhibet cultū ⁊ officiū. vt officiū referat̃ ad obsequiū. cult⁹ vero ad reuerētiā siue honorē. q2 vt Aug. dicit. x. de ciui. dei. Dicimur colē homīes q̄s honorificatiōe vel recordatiōe vel p̄ñtia frequētamus. Jn honore aūt pentū ītelligit̃ oīs subuētio q̄ dꝫ parētib⁹ exhiberi. vt dñs iesus īterpretat̃ in euāgelio hodierno ⁊ h̄ iō. q2 subuētio fit patri tāq̄ꝫ maiori ⁊ ex debito. Tertio rõe bñplaciti. Q2 enī pat̃ hꝫ rõem p̄ncipij. fili⁹ autē hꝫ rõem existētis a p̄ncipio iō p se patri ꝯuenit vt subueniat filio ⁊ ꝑpter h̄ nō solū ad horā dꝫ ei subuenire: ꝭ ad totā suā vitā qđ ē thesaurisare filio. ꝙ autē fili⁹ aliq̄d conferat patri h̄ est p accidēs rõne alicui⁹ accidētis puta necessitatis instātis in q̄ tenet̃ ei subuenire nō autē thesaurisare q̄si in lōginquū. q2 nō nāliter parētes filiorū: ꝭ filij parentū sūt successores. iō filij maxīe debēt diligē parētes ex charitate. q2 illi q̄ sūt nob̄ magꝭ ꝯiūcti magꝭ diligēdi sūt tū q2 intēsi⁹ diligunt̃ tū etiā q2 plurib⁹ rõnibus diligunt̃. Jntēsio āt dilectiōis ē ex ꝯiunctiōe dilecti ad diligētē. Dilectio āt parētuꝫ fundat̃ in ꝯiūctiōe nālis originis. vn̄ fili⁹ sūme tenet̃ diligē patrē. vt assimilet̃ filio dei q̄ maxīe diligit patrē. ioh̄. xiiij. c. Ut cognoscat mūdus q2 diligo patrē. sicut mandatū dedit mihi pr̄ sic facio Ecce bñplacituꝫ. Quarto rõe meriti. Nā lōgeuitas vite ꝓmittit̃ honorātibus pentes nō solū q̄tū ad futurā vitā sed etiā q̄tū ad p̄ñtem. i. Thimo iiij. c. Pietas ad oīa vtilis ē ꝓmissionē hñs vite q̄ nūc est ⁊ future ⁊ h̄ rationabiliť. Qui enī grat⁹ ē bñficio meret̃ ꝺm quādā ꝯgruētiā vt sibi bñficiū ꝯseruet̃. ꝑpter ingratitudinē autē meret̃ bñficiū pdere: Bñficiū autē vite corpalis post deū a parētib⁹ habuim⁹. iō ille q̄ honorat parētes tāq̄ grat⁹ meret̃ vite lōgeuitatē. Nihil autē cadit sub merito vel demerito nisi inq̄tū ordinat̃ ad futurā remunerationē. iō ꝺm occultā rõem diuinorū iudiciorū q̄ maxīe futurā remunerationē respiciunt aliq̄ q̄ sunt pij in parētes citi⁹ vita priuātur. alij vo q̄ sunt impij in parētes diuti⁹ viuūt. vt ptꝫ. Quātū ad scđm. s. ph̄os morales sciendū ꝙ pietas ē virt⁹ qua debitū honorem parētibus exhibem⁹. Ad quā inducūt nos quattuor. Prīo societas. Unde Tulli⁹ lib. pmo officiorū dicit sic. Artior vo colligatio ē societatis ꝓpinquorū. Ab illa enī immēsa societate generis hūani in exiguū angustūq̄ꝫ ꝯcludit̃. Nā cū sit h̄ natura cōe oīm animātiū vt habeāt libidinē ꝓcreādi. prima societas in ipso ē ꝯiugio. ꝓxima ī liberis. deinde vna dom⁹ oīa cōia. Jd autē principiū ē vrbis ⁊ quasi seminariū reipublice. Sequūtur fratrū ꝯiunctiones post cōsobrinorū consobrinarūq̄ꝫ q̄ cū vna domo capi nō possint in alias domos tanq̄ in colonias exeunt. Sequunt̃ cōnubia ⁊ affinitates ex quib⁹ ⁊ plures ꝓpinqui ⁊ ꝓpagatio ⁊ soboles origo ē rerū publicarū. Sanguine autē ꝯiūctis ⁊ beniuolētia ꝯiungit homīes caritate. Magnū est enī habere monumēta maiorū eisdeꝫ vti sacris sepulchra habere cōmunia. Hec ille.

Secūdo humanitas. Unde Ualerius lib. v. dicit sic. Humanitatis dulcedo ⁊ inefferata barbarorū īgenia penetrat orbosq̄ꝫ ⁊ truces hostiū oculos mollit ⁊ īter districtos mucrones placidū iter repperit. Nulla acerbitate fortune. nullis sordibus preciū acre pietatis euilescit quin etiā eo certius quo miseri⁹ experimētū habet. hec ille. Propterea libro primo cōcludit dicēs. Justissime quidē pari vindicta parentū ac deorū violatio expediēda est. Tertio ꝓximitas. Unde Cassiodorus libro primo epistolarū. dicit sic. Quibus fuerit exosa societas parentū ciuiū nō merētur habere consortium ne puri corporis serena iocūditas nebulosis maculis polluatur. Gratificante quippe natura illis amplius debemus qui nobis aliqua proximitate iunguntur. hec ille. Quarto equitas. Nā equuꝫ est repēdere vicē p munere accepto. parētes autē plura beneficia filijs ꝯtulerunt ꝑpter q̄ filij nō possunt paria dis ⁊ parētibus reddere. Solū ergo honorē eis debent. Et quia h̄

non faciūt: ꝓpterea in ꝓuerbijs phoꝝ dicit̃
Interrogatꝰ Caius cuȝ plures filios habe-
ret: quis coꝝ nequior esset. qui tibi inq̄t pri-
mus obuiꝰ fuerit. Quātū ad poetas. Sciē-
duȝ ꝙ pietas ⁊ reuerētia paterna est valde
cōmēdabilis q̄druplicíter. Primo sene. in
thieste dicit sic. Nulla vis maior pietate ve
ra est. Quousqȝ verus amor tenuit tenebit
Ubi non est pudor. Nec cura viris sctitas
scȝ quo ad deū: pietas scȝ quo ad parētes: fi-
des scȝ quo ad oēs. Instabile regnū est Et
tragedia. vi. dic. Inclitas laudes iuuat. Et
clara magni facta genitoris sequi. Sȝ mlta
⁊ magna impietas hodie regnat in cōsan
guineis. Uñ tragedia. iiij. dic. A fratre fra-
ter. dextera nati parēs. Cecidit: maritus cō
iugis ferro iacet. Perimuntqȝ fetus impie
matres suos. Taceo nouercas mitius nihil
est feris. Secūdo ouidiꝰ libro ꝑmo de tristi
bus dicit. Pietas etiā in hoste ꝓbat̃. Nam
filij licet aliq̄n fuerint hostes patrie tamen
vsi sunt pietate erga parētes. Tertio statiꝰ
in thebaide dicit. Prolis amor crudelia vin
cit pectora. Quarto petroniꝰ dicit. O ma-
xima rerū ⁊ merito pietas tutissima virtus
Et sic pȝ cōmēdatio pietatis. Quantū ad
exēpla gentiliū. Sciēdū ꝙ naturali iure fi
lij maxime obligant̃ parētibꝰ q̄druplici exē
plo. Primū exēplū ponit valerius li. v. di-
cens. Pectꝰ dolore accepte iniurie spe potiē
de victorie. verecūdia nō detractandi. id est
dimittēdi ministerij: metu mortis refertuȝ.
totum sibi pietas vacuefecit. vnusqȝ paren
tis aspectus bellū atrox salutari pace muta
uit. hec ille. Patȝ de coriolano nobili ciue ro
mano q̇ fuit maximi cōsilij in republica: ini
que dānatꝰ a romanis exiuit ciuitatē ⁊ trāſ
iuit ad volscos inimicos romanoꝝ a quibꝰ fa
ctus est dux belli ꝯtra romanos. q̄r magno
vbiqȝ p̄cio virtꝰ estimabat̃. Qui virilit̃ di-
micans coegit romanos supplicare sibi ꝓ
pace. ꝑmo miserūt legatos. deinde sacerdo-
tes cū infulis ad ipsuȝ qui nihil ꝓfecerunt.
Stupebat senatꝰ. trepidabat ꝑplus viri et
mulieres exitiū pariter lamētabāt̃. Tūc ve
cturia mater coriolani ducēs secū volumiā
vxorē p̄dicti coriolani ⁊ filios eiꝰ: peruenit
in castra volscoꝝ quā cū coriolanus filiꝰ eiꝰ
vellet amplecti illa renitēs ait. Sine vt sciā
an ad hostē venerim. an ad filiū. an captiua
mater sim an nō. O infelix senectꝰ mea qua
te exulē. deinde hostē patrie vidi quō potes
populari hāc patriaȝ q̄ te genuit atqȝ aluit:
Nisi te genuissem roma nō oppugnaretur.
Cūqȝ fletibꝰ ⁊ eiulatibꝰ terrā impleret cum
suis coriolanꝰ cōmotꝰ atqȝ cōplexus matrē
ait. Expugnasti ⁊ vicisti iraȝ meā. patriam
tuis p̄cibꝰ libertati dono. cōtinuoqȝ cum oī
exercitu discessit. Secūdū exēplū ponit idē
valerius dicēs. Nobilis q̄daȝ mulier roma-
na capitali crimine a p̄tore dānata in car-
cerē trudit̃ quā non subito custos carceris
necauit mīa motus sed filie ipsiꝰ cōcessit vt
ad eā iret. diligēter tn̄ inq̄rēs ne q̇d cibi si-
bi afferret: extimans futurū vt fame tandē
cōsumeret̃. Cūqȝ pluribꝰ diebus superuiue
ret obseruauit filiā que suo lacte matrem su
stentabat. Que nouitas remissionem pene
matri eiꝰ impetrauit. Quo nō penetrat aut
quid nō excogitat pietas que in carcere ser
uāde genitricis nouā rationē īuenit: Quid
enī tam inusitatū. q̇d tam inauditū q̄ȝ ma-
trem vberibꝰ nate alitā. Putauerit hoc ali-
quis ꝯtra naturā factū nisi diligere parētes
ꝑma nature lex esset. hec ille. Tertiū exem
plū ponit idē valeriꝰ dicens. Filia cimonis
qui dānatꝰ fuerat ad carcerē ꝓ patre consi-
mili fortuna vt fame deficeret iam vltime
senectutis velut infantē pectori suo adium
ctū aluit. Cetere enī v̄tutes admirationis
tantūmodo multū. pietas v̄o etiaȝ amoris
plurimū meret̃. hec ille. Quartū exemplū
ponit idē valeriꝰ dicens. ꝙ scithe q̇ sūt popu
li septētrionales oīa sua vtensilia vehiculis
secū portātes. artes suas in locis solitarijs
exercētes. tum hic tū illic viuūt agresti mo-
re atqȝ ferino se tegūt ⁊ cibant. sepeliuntqȝ
mortuos suos in locis altissimis vt aptius
defendere possint sepulchra suoꝝ. Ad quos
cū venisset darius magno exercitu pugna-
turus paulatim fugiētes ad vltimas iā so-
litudines peruenerāt. Interrogati ab eo ꝑ
legatos quē finē fugiēdi aut q̇d initiuȝ pu-
gnandi facturi essent. Rn̄derunt nec se vr-
bes vllas nec agros cultos ꝓ q̇bꝰ dimica-
rent habere. Sȝ cū ad parētū suoꝝ monu-
mēta venisset sciturū quēadmodū scithe p̄-
liari solerēt. Quo audito dariꝰ ab eis disces-
sit. Prima igit̃ ⁊ optima rerū natura pietat
est magistra q̄ nullo vocis ministerio. nul-
lo vsu lr̄arū indigēs: ꝓprijs ac tacitis viri-
bus charitatē parētū liberoꝝ pectoribꝰ infu
dit. Ecce immanis ac barbara gens q̄ȝtum
pietatis suis exhibet parentibus.

Secundo declaratur ea

dem ꝯclusio testimonio legis diuinalis. Sciē
dū ꝙ honor parētū mandat a deo quadru
1 pliciter. Primo exod. xx. dr. Honora pſem
tuū ⁊ matrē tuā: vt sis longeuꝰ sup terram
quā dñs deꝰ tuus dabit tibi. Eiusdē. xxi. ca.
dr. Qui pcusserit patrē aut matrem morte
moriat. Qui maledixerit prī aut mrī morte
2 moriat. Secūdo Leuit. xx. c. dr. Qui ma-
ledixerit prī suo ⁊ matri morte moriat. san-
3 guis eiꝰ sit sup eū. Tertio Deut. xxvij. dicit
Maledictꝰ qui nō honorat patrē suū ⁊ ma
trē ⁊ dicet oīs ppls amen. Quarto Tob.
iiij. ca. dicit. Audi fili mi vba oris mei ⁊ ea
in corde tuo quasi ꝑ fundamēto construe.
Cū accepit deꝰ aīam meā corpꝰ meū sepeli
⁊ honorē habebis matri tue oībꝰ diebꝰ vite
eiꝰ. Memor enī eē debes que ⁊ q̄ta pericu
la passa sit ꝓpter te in vtero suo. Cū autē
⁊ ipsa cōpleuerit tempꝰ vite sue sepelies eā
circa me. hec ibi. Ecce testamētū thobie.

Tertio declaratur eadē

conclusio testimonio legis ꝓphetalis ⁊ hoc
1 q̄drupliciter. Primo salomō. puer. xx. ca.
dicit. Qui maledicit prī suo ⁊ mrī extingue
tur lucerna eiꝰ in medijs tenebris. Et. xxviij
c. dr. Qui subtrahit aliq̄d a prē suo ⁊ a mrē
⁊ dicit hoc nō ē pctm̄ pticeps homicide est
Et eccl. vij. dicit. Honora patrē tuū ⁊ gemi
tus mrīs tue ne obliuiscaris. Memēto qm̄
nisi p illos nō fuisses ⁊ retribue illis q̄ mō ⁊
2 illi tibi. Scḋo ezechiel. xxij. dicit. Judica ci
uitatē sanguinū ⁊ ostēde ei oēs abhoīatio-
nes suas. Patrē ⁊ matrē cōtumelijs affece
rūt. aduenā calūniati sūt. pupillū ⁊ viduam
cōtristauerunt. Propterea dedi eos oppro-
briū in gētibꝰ ⁊ irrisionē vniuersis terris.
3 Tertio mich. vij. dicit. Cōtumeliā facit fi-
lius prī. filia cōsurgit aduersus matrē suam
nurus cōtra socrū suā. Jnimici hoīs dome
stici eius. Nūc erit vastitas eorū. Quarto
malach. i. dicit. Oculi vestri videbūt et vos
dicetis Magnificet dominꝰ super terminū
israel. quia filius honorat ⁊ seruꝰ dñm suū
timet. Et sic patet ⁊c.

Quarto declaratur ea-

dē ꝯclusio testimonio legis hūanalis ⁊ h̄ qua
1 druplicit. Prīo q2 filiꝰ tenet patrē in casu
alere. ff. de alēdis liberis. l. supius. §. si nihil
pſnis. vbi dr sic. Si ipubes sit mācipatꝰ pa-
trē inopē alere cogit. Hec lex est ꝯ ptētes p
mittētes prēs suos fame cruciari q̄s tenet
alere. ff. de alen. libe. l. si quis a liberis. §. si li
bertū. Sz noīe alimētorū cōtinet victꝰ. vesti
tus: calciamenta: habitatio. ⁊ hmōi. vt. ff. de
alimētis. l. alimēta. Si aūt noluerit eos ale
re: aduertat ne ⁊ ipe īueniat filios ingratos
incidens in illud. Quisq̄ iure in alterū sta
tuit: eoipso vtat. ff. veteri. li. xi. Scḋo q2 si 2
nō pōt vtrūq3 parētē filiꝰ alere: saltē alterū
illorū tenet. Si enī pr̄ ⁊ mater indigeāt et fi-
lius nō possit nisi vnū alere. Cui dz potius
succurrere? Sene. hāc q̄stionē mouēs ponit
talē casū. Quidā pr̄ a piratis captꝰ filio mit
tit ꝑ auxilio habēdo corpali. Mater vo ce
ca domi iacet non hn̄s aliud auxiliū pcepit
ꝙ remaneat secū. vtrūq3 iuuare nō pōt. Fa
cit argumēta ad vtrāq3 ptē: sz nō soluit. ius
vo ciuile in casu rn̄det cōsili. sic pz instit. de
patria ptāte in glo. tenēdo ꝙ potiꝰ prī tenet
succurrere. q2 lex ꝑsumit ꝙ filiꝰ cōiter plus
sperat hrē a patre cū iure hereditario succe-
dat patri in oībꝰ bonis nō aūt mrī. Tertio 3
q2 filiꝰ in casu pōt pdere hereditatē prīs. vt
habet in auctētica de appellatiōe. §. cogno-
scitur. et. §. causas. coll. viij. ⁊ habet in glo.
extra de iurciurādo. ca. q̄ntauallis. Ubi assi-
gnant cause huiꝰ amissiōis pmo si parētes
vberauerit. Si inhonestā iniuriam ingessit.
Si in fama eos lesit. Si cū malis cōuersatꝰ
fuit. Si maleficꝰ efficit. Si vite eorū insidiet
Si cū cōcubina prīs vel cū nouerca se copu
lauerit. Si delator cōtra eos fuerit. Si pro
prē fidē dare noluit. Si testm̄ facere prohi-
buit. Si ꝯtra volūtatē eorū cū arenarijs vel
mimis cōuersatꝰ fuerit nisi forte sint huiꝰ cō
ditionis. Si filia virā luxuriosā duxerit. ꝓ
pter qḋ a mr̄imonio impediat. Si parētibꝰ
furiosis remediū nō adhibuerit. Si parētē
captiuū cito non liberauerit p posse. hec ibi
Quarto q2 filiꝰ nō seruās testm̄ prīs de-
fūcti est exhereditādꝰ. xi. q. i. c. siluester. Ca-
ueāt ergo filij q̄ patrū testamēta nō soluūt
dicēdo ꝙ nō fuerūt sane mētis. ff. de inoffi-
cioso testō. l. papinianꝰ. §. meminisse. Ecce
quō lex ciuilis ordinat filios ad honorē pa
rētū ⁊ q̄tū ad reuerētiā ⁊ subuētionē ⁊ obe
dietiā. Postq̄ vo moyses declarauit ꝯclu
sionē ꝑdictā ait aīe deuote. Que ego noui
fideliter te docui Sz ecce hic ē scrūs thomas
de aq̄no doctor noui testamēti cuiꝰ mirabi-
lis facta ē scia ex deo ⁊ nemo pōt ad illā: eiꝰ
ope ad intellectū clarū deduceris vitat quā
q̄ris. Ad quē astāte moyse accessit aīa de-
uota p sue cōclusionis clariori noticia. Cui

sanctus thomas ait. Ego ostendā tibi conclusionem tuā esse veram testimonio quadruplicis legis scȝ.

Legis euangelice.
Legis apostolice.
Legis canonice.
Legis ecclesiastice.

Primo testimonio legis

euāgelice. Sciēdū ꝙ xp̄s illā ꝓbauit q̄druplici testimonio.
1 Primo testimonio Joh. viij. dixit iesus. Ego demoniū nō habeo sed honorifico patrē meū ꝛ vos inhonorastis me. Ego nō q̄ro gl'iam meā: est q̄ q̄rat ꝛ iudicet Si ego gl'ifico meipsuȝ gl'ia mea nihil est. Est p̄r meꝰ q̄ glorificat me quē vos dicit̄ q꞉ deꝰ vester est ꝛ nō cognouist̄ eū Ego aūt cognoui eū ꝛ si dixero. q꞉ non scio eū. ero similis vobis mēdax. Sȝ scio eū ꝛ ꝯmonem
2 eiꝰ ꝯuo. hec ibi. Scd̄o testimonio Lu. viij. Interrogauit iesū q̄dā p̄nceps dicēs Magister bone q̄d faciēs vitā eternā possidebo? Dixit aūt ei ih̄s. Mādata nosti. nō occides nō mechaberis. nō furtū facies: nō falsum testimoniū dices. honora patrem tuū ꝛ ma
3 trē. hec ibi. Tertio testimonio Mar. vij. c. Dicebat iesus pharisei. Irritū facit̄ p̄ceptū dn̄i vt traditionē vestrā seruet̄. Moyses em̄ dixit. Honora patrē tuuȝ ꝛ matrem tuā q̄ maledixerit p̄ri vel m̄ri morte moriaᵗ Uos aūt dicit̄. Si dixerit hō p̄ri aut matri corban. qd̄ est donū qd̄cūqȝ ex me tibi ꝓfuerit ꝛ vltra nō dimittit̄ eū q̄cq̄ȝ facere p̄ri aut m̄ri. Rescīdētes ꝟbū dei ꝑ traditionē ve
4 strā. hec ibi. Quarto testiōio math. xix. c. Unꝰ accedēs ad iesuȝ ait illi Mg̃r bone q̄d boni faciā vt habeā vitā et̃nā: q̄ dixit ei. Si vis vitā ingredi ꝯua mādata. Honora patrē tuū ꝛ matrē ꝛ diliges ꝓximū tuū sicut te ipsuȝ vt declaraᵗ in euangelio hodierno. In q̄ notaᵗ q̄ttuor ꝯclusiōes ꝛ etiā in epistola.
1a Pr̄a ꝯclusio Filij nāles aliq̄ mō succedūt p̄ri. ꝓ euidētia huiꝰ ꝯclusiōis sciēdū ꝙ q̄druplex est ꝯditio filioꝝ. q̄dā sunt nāles ꝛ legitimi. scȝ q̄ de honesto m̄rimonio ꝓcreanᵗ ꝛ de his d̄r in euāgelio. Accesserūt ad iesuȝ. i. per m̄rimoniū legitimū fundatū ꝑ iesum accesserūt filij legitimi. extra q̄ fi. sint legi. c. cū inᵗ iohānē. si tn̄ vir ꝛ vxor in facie eccl'ie coniuncti sūt bona fide: credētes se legitime copulatos. vl' si alter tm̄ credebat. q꞉ sic legitimꝰ est filiꝰ ꝛ vtriqȝ parēti succedit. Ibidē. ca. ex tenore. Secꝰ si clādestine ꝯtraxerūt. q꞉ videtur fuisse ignorātia affectata. Aut etiam si ambo impedimētū sciētes publice contraxerūt. Extra de clādest. despon. c. cū inhibitio. Quid ꝓdest filios eē legitimos. R̄ndeᵗ ꝙ
1 ad duo. Prīo q̄ ad bn̄dictionē dei si sint boni. vt pȝ de ysaac ꝛ iacob. Nā ysaac fuit bn̄dictꝰ a deo. ysmahel aūt eiectus. Jacob fuit bn̄dictꝰ ꝛ dilectꝰ. esau ꝟo reprobatꝰ ꝛ eiectꝰ
Scd̄o q̄ ad successionē in bonis parentū. 2
vt in autētica q̄bꝰ modis natu. effi. legit. §. qm̄. ꝛ de ysmahele d̄r. Geñ. xvij. Eijce ancillam ꝛ filiū eiꝰ. Nō em̄ erit heres filiꝰ ancille cū filio libere. Quidā sūt filij adoptiui q̄ sūt legitimi. Adoptari aūt pōt tā masculꝰ q̄ȝ femina dūmō sit intātū mior p̄re adoptāte ꝙ eius filiꝰ nālis esse possit. ff. de filijs adop. l. adoptio. Effectꝰ adoptiōis est ꝙ filiꝰ adoptiuus ꝑ oīa vt filiꝰ adoptantis habeaᵗ. ita ꝙ etiā ab intestato succedat. C. de filijs adopti. l. vlti. Ideo d̄r in euāgelio. Ab hierosolymis q̄ ciuitas dicebaᵗ ꝟgo filia dei ꝑ adoptionē. Quidā sūt nāles filij tātū. vt filij cōcupiscētie q̄ de soluto ꝛ de soluta q̄ vxor esse possit nascūᵗ. ideo d̄r in euāgelio. scribe De vno scribarū d̄r. Mar. xij. Nō es longe a regno dei. Ad significādū ꝙ filij nāles possūt legitimari. scȝ per seq̄ns m̄rimoniuȝ inter solutū ꝛ solutā. Et per specialē indulgentiā pape. Extra qui filij sint legitimi. c. venerabilis. Etiam si pater offerat filiū naturaleȝ curie imparatoris fiatqȝ curialis. vt in autentica quibꝰ modis natu. effici. legit. §. si quid igiᵗ. collatione. vij. Adhuc si pater decedēs nominet in testamēto naturalē filiū heredē legitimū. ꝛ ipse postea offerat p̄ncipi testamentū. fiet legitimus. Et si pater nō habet descendentes nec ascendētes. tūc potest instituere naturales in solidum sibi heredes. C. de naturalibus liberis. licet autem. Debent tamen naturales pasci arbitrio boni viri: etiam si legitimi extent et succedant: aut si ex coniugio alij sunt heredes ꝛ ipsi p̄stant eidem patri si opus sit. vt in dicta. l. licet autem. Quidam sunt filij spurij qui de adulterio ꝛ incestu. aut aliter per leges dānato coitu nascunᵗ. ideo diciᵗ in euangelio et pharisei. De quibꝰ dicitur Math. xij. ca. Generatio mala et adultera. Alio nomine dicunᵗ spurij qui ꝯm leges ab oī bn̄ficio excludūᵗ. vt. C. de naturalibꝰ liberis. l. aut licet Interest tn̄ epi facere ꝙ vterqȝ parētū talibꝰ filijs necessaria submīstret ꝯm ꝙ facultates suppetūt. Extra de eo qui duxit ī matri

moniũ quã polluit p adulteriũ.ca.cũ haberet. Et in hoc miti⁹ se habet ius canonicum ꝙ ciuile. Cuicũqȝ ꝯditioni filioꝝ dꝛ in ep̄la Honora patrẽ tuũ ⁊ matrẽ tuã. Bonis aũt ⁊ p̄destinatis dꝛ. vt sis longeu⁹ sup terram scȝ celestem. ps̄. Credo videre bona dñi in terra viuẽtiũ. Exo.xv.c. Introduces eos ⁊ plãtabis in mõte hereditat̄ tue firmissimo habitaculo tuo qd̄ opat⁹es dñe: sanctuariũ tuũ quod firmauerũt man⁹ tue. ps̄. Portio mea dñe sit in terra viuẽtiũ. Malis aũt et p̄scitis dꝛ. vt sis longeu⁹ sup terrã scȝ huius mũdi. Esa.i. Si audierit̄ me bona terre cõedetis. Qualiscũqȝ longeuitas ꝓmittatur honorãdi sũt parẽtes vt alteraȝ cõseq̄mur. Secũdo ꝯclusio. Occasione religiõis nõ sunt p̄termittẽda pietatis officia in parentes. Sciẽdũ ꝙ circa pietatẽ exhibẽdã parẽtibus q̄tuoꝛ considerare opoꝛtȝ. Primo si cult⁹ parẽtũ retrahit nos a dĩno cultu. Unde religio ⁊ pietas sũt due ꝟtutes. quaruȝ vna nõ repugnat alteri. qꝛ bonũ nõ ꝯtrariatur bono. vt ph̄s dicit in p̄dicamẽtis Unde nõ põt esse ꝙ religio ⁊ pietas se mutuo impediãt vt ꝓpter actũ vni⁹ excludat̄ act⁹ alterius. Cuiuslibet aũt ꝟtutis act⁹ certis ⁊ debitis circũstantijs limitat̄ quas si p̄terierit iã nõ erit ꝟtutis act⁹ sȝ vitij. vñ ad pietatẽ ptinet officiũ ⁊ cultũ parẽtib⁹ exhibere ƀm debitũ modũ. Nõ est aũt debitus modus vt plus hõ intendit ad colẽdũ patrẽ ꝙ̄ deum. Si ergo cult⁹ parentũ abstrahat nos a cultu dei iam nõ esset pietas parẽtũ cultui insistere ꝯtra deũ. Uñ hiero. in ep̄la ad heliodorũ dicit. Licet in collo tuo paruul⁹ depẽdeat nepos. licet sparso crine ⁊ scissis vestib⁹ vbera qb⁹ te lactauit mater ostẽdat. licet in limine pater iaceat. p calcatũ perge patrẽ. p calcatã perge matrẽ. siccis occulis ad vexilluȝ crucis euola. Solũ pietatis gen⁹ est in hac re te esse crudelẽ. hec ille. Jõ in tali casu dimittẽda sũt officia in parẽtes ꝓpter religionis dĩnũ cultũ. Jdeo dꝛ in euãgelio. Quare discipuli tui trãsgrediũt̄ mãdata senioꝝ: scȝ qui dicũt deo esse seruiẽdũ et eius cultui intendẽdũ. Si ꝟo exhibẽdo debita obseq̄a parentib⁹ nõ retrahamur a dĩno cultu hoc iam ptinebit ad pietatẽ ⁊ sic opoꝛtebit propter religionẽ pietatẽ deserere. ideo dicit̄ in euãgelio. Nõ em̄ lauãt man⁹ suas. i. non retrahunt̄ a cultu dei cũ panẽ mãducãt. i. cuȝ pietatis opa parẽtib⁹ exhibẽt. Secũdo cõsiderare opoꝛtȝ si parẽtib⁹ carnal ib⁹ nostra obsequia adeo sunt necessaria vt sine eis sustentari nõ possint nec nos ad aliq̄d cõtra deũ inducũt. Ea em̄ que parẽtib⁹ exhibem⁹ ex pietate sic̄ et alia mĩe opa que q̄buscũqȝ ꝓximis impẽdim⁹ deo exhibita vident̄. ƀm illud Math. xxv. Qd̄ vni ex minimis meis fecistis mihi fecistis: ideo si parẽtib⁹ nostris obsequia nostra sunt necessaria: ita vt sine eis sustẽtari nõ possint nec nos ad aliq̄d cõtra deũ inducũt nõ debem⁹ intuitu religiõis eos deserere. Propterea dꝛ in euãgelio. q̄re vos trãsgredimini mandatũ dei ꝓpter traditionẽ vestram. Si ꝟo sine pctõ eoꝝ obsequijs vacare nõ possum⁹. vel etiaȝ si absqȝ nostro obseq̄o possũt sustẽtari licitũ ẽ eoꝝ obseq̄a p̄termittere vt ampli⁹ religioni vacemus. ideo dꝛ in euãgelio. Nã de⁹ dixit scȝ illud ps̄. Seruite dño in timore ⁊ exul. ei cũ tremore in religiõe. apph̄ẽdite disciplinam. scȝ religionis. Tertio cõsiderare opoꝛtet si fili⁹ est in seculo intraturus tñ religionẽ. Si em̄ est in seculo ⁊ hic parentes q̄ sine eo sustẽtari nõ possũt non dȝ eis relictis religionẽ intrare. qꝛ trãsgrederet̄ p̄ceptũ de honore parẽtũ. ideo dꝛ in euãgelio. honoꝛa p̄reȝ tuũ ⁊ matrẽ tuã. Ubi dñs redarguit pharisεos q̄ intuitu religiõis honorẽ parẽtib⁹ debitũ subtrahere docebãt. ideo in euangelio dꝛ. vos aũt dicitis q̄cũqȝ dixerit p̄ri vel matri mun⁹ qd̄cũqȝ est ex me tibi ꝓderit ⁊ nõ honoꝛificabit patrẽ suũ aut matrẽ. Quidaȝ tñ dicũt ꝙ etiã in hoc casu licite posset eos deserere coꝝ curã deo cõmittẽs. Sȝ hoc est falsuȝ. qꝛ hoc est tẽptare deũ cum habeat ex hũano ꝯsilio q̄d agat. Uñ p̄iculo parentes exponeret sub spe dĩni auxilij. iõ dꝛ in euãg. Jrritũ fecistis mãdatũ dei ꝓpter traditionẽ vestrã. Si ꝟo sine eo parẽtes vitã trãsigere possent licitũ ẽ ei desert̄ parẽtib⁹ religionẽ ĩtrare. qꝛ filij nõ tenẽt̄ ad sustẽtationẽ parẽtũ nisi ĩ casu necessitat̄. Quarto ꝯsiderare opoꝛtȝ si fili⁹ est iã in religiõe ꝓfessus: ⁊ sic reputat̄ iã q̄si moꝛtu⁹ mũdo. vñ nõ dȝ occasione sustẽtatiõis parẽtũ exire claustrũ in q̄ xp̄o ꝯsepelit̄ ⁊ se iterũ scl'arib⁹ negocijs implicare. Tenet̄ tñ salua sui oꝛdinis obediẽtia ⁊ sue religiõis statu ꝓuidere q̄liter parẽtib⁹ subueniat̄. Et qꝛ pharisei h̄ ꝓhibebant. ideo dꝛ in euangelio. hypocrite bñ ꝓph̄auit de vobis esaias dicẽs Popul⁹ hic labijs me honoꝛat. coꝛ aũt eoꝝ lõge ẽ a me. sine cã colũt me docẽtes doctrinas ⁊ mãdata hoĩuȝ ⁊ in ep̄la dꝛ. Cũct⁹ aũt ppl's videbat voces

scz quo ad p̄mā cōsideratione͂ et lāpades q̄ ad secūdā ⁊ sonitū buccine q̄ ad tertiā montemqȝ firmante͂ quo ad q̄rtā. Et preniti ac timore cōcussi ⁊c. vsqȝ ne forte moriamur.
Tertia cōclusio. Pater infidelis q̄tuȝ ad sustētatione͂ est p̄ferendus extraneo fideli. Nā in exhibitiōe nutrimēti p̄ferēdus est pater, licet in dilectiōe sit p̄ponēdꝰ extraneus. ar. xxx. dis. ca. i. p̄ceptū em̄ dn̄i est. Exo. xx. Honora patre͂ tuū ⁊ matre͂ tuā Nullū nāqȝ bn̄ficiū tm̄ est sic͂ parētū. iō parētes in recō pēsandis bn̄ficijs sūt oībꝰ alijs p̄ferēdi nisi necessitas ex alia p̄te p̄ponderet vel aliqua alia cōditio, puta cōis vtilitas eccl'ie vl' rei publice. Vn̄ etiā in extrema necessitate magis sūt filij deserēdi q̄ȝ parētes. q͛ parentes cū sint sup̄iores: amor parentū est ad bn̄faciēdū. Amor aūt filioꝝ e͂ ad honorādū parētes. Jō in necessitat͛ extreme articulo licȝ potiꝰ deserere filios q̄ȝ parētes q̄s nullo mō licȝ deserere p̄pt͛ obligatione͂ bn̄ficioꝝ susceptoꝝ. vt pȝ p̱ p̄hm. viij. Ethi. Qui aūt h̄ nō facit. est illa plātatio de q̄ d͛r in euāge. Ois plātatio quā non plantauit p͛r meꝰ celestis: eradicabit͛. ⁊ in ep̄l'a d͛r. Vt em̄ p̄baret vos scz in sustētatiōe parentū venit deꝰ ⁊ vt terror illiꝰ esset in vobis ⁊ nō peccaret͛.
Quarta cōclusio. Filiꝰ in bonis p̄ris nullā hȝ iurisditione͂ ipso viuente nisi alimentū ⁊ si quid p̄ter volūtatem eiꝰ accipit furtuȝ cōmittit. Sciēdū q̄ peculiū est q̄druplex. Nā filiusfamilias hȝ aliq̄n aliq̄d suū p̄priū ⁊ istud vo
1 cat͛ peculiū. Primū vocat͛ castrēse scz q̄ͦ filiofamilias cā militie a parētibꝰ donat͛. vel ab alijs puta amicis. vl' a capitaneis exerci
2 tus. vel ipse in militia acq̄siuit. Secūdū vocat͛ q̄si castrēse scz q̄ͦ ip̄e filiusfamilias acq̄siuit ex aduocatione vel alio officio publico ⁊ in istis pater nihil hȝ iuris q̄n potius ipse filiꝰ censet͛ paterfamilias in eis. vt. ff. ad macedonianū. l. i. § vlti. ⁊. l. ij. Et. C. de inoffi.
3 testā. l. vlti. Tertiū vocat͛ p̄uectitiuȝ scz q̄ͦ ex rebꝰ p̄ris vel occasione patris p̄uenit vt fructꝰ siue lucrū ⁊ in hoc nihil iuris hȝ filiꝰ: s̄ pater plenā p̄prietate͂ hȝ. vt instit͛. p̱ quas p̱sonas nobis acq̄rit͛. § i. Quartū vocat͛ aduētitiū scz q̄ͦ ex alia q̄cūqȝ cā filio aduenit siue ab extranea persona. siue ex alijs opibꝰ vel laboribꝰ suis vt in hoc seruat͛ filio p̄prietas ⁊ si pater p̄moriat͛ est filij. s̄ viuēte p͛re hȝ pater in eo plenū vsufructuȝ. ita q̄ de eo nō p̄ōt filiꝰ testari. ex͛ de peculio. c. de sepulturis. ⁊. c. licet filiꝰ. Et ex͛ de pecul'. c. licet p͛r. li. vi. De duobus p̄mis d͛r in euāg͛. Nō q̄ͦ intrat in os coinquinat hoīeȝ. q͛ in vētre͂. i. in p̄prietate͂ filij vadit ⁊ in secessuȝ. i. in expensam filij emittit͛. Nō em̄ obligatur dare vel reddere p͛ri. vn̄ nō coinq̄nat͛. ⁊ nō peccat filius. De duobꝰ secūdis d͛r in euāg͛. Que āt p̄cedūt de ore. de corde exeūt scz peculiū p̄ouectitiū ⁊ aduētitiū si p̄ter volūtate͂ p̄ris filius ꝯcrat. hec sūt q̄ coinq̄nāt hoīeȝ. i. furtuȝ cōmittit. et in ep̄l'a dicit͛. altare de terra facietis mihi. id est de primo ⁊ secūdo peculio vestro ⁊ offeretis super eo. ⁊c.

Secūdo declaratur eade͂

ꝯclusio testiōnio legis ap̄lice ⁊ h̄ q̄druplicit͛
Primo btūs petrꝰ. ij. canonica. i. c. dic͂ sic. 1
Vos aūt curā oēm subinferētes: miñstrate in fide vestra v͛tuteȝ. in v͛tute aūt sciam. in sciā aūt abstinētiā. in abstinētia aūt patiētiā. in patiētia aūt pietate͂. in pietate autem amore͂ fraternitat͛. in amore aūt fraternitatis charitate͂. Hec em̄ si vobiscū assint ⁊ superēt nō vacuos: nec sine fructu vos constituēt in dn̄i nr̄i iesu xp̄i cognitiōe. h̄ ille. Vbi ponit octo gradꝰ v͛tutū q̄bꝰ ascēdit͛ ad beatitudine͂. q͛ octo erāt gradꝰ q̄bꝰ ascēdebat͛ ad tēplū. vt d͛r Ezech. xl. Et ps̄. Ascēsiōes in corde suo disposuit. in valle lachry. in loque͂ po. ⁊ em̄ bn̄. da. le. la. ibunt de vir. in vir. vi. deus de. in syon. Vltimꝰ gradꝰ huiꝰ ascensus est charitas. scz filioꝝ ad parentes tres em̄ p̄mi gradus sūt ad deū. tres secūdi gradus sūt ad seipsū. septimꝰ e͂ ad p̄ximū. octauus est ad parētes. Secūdo btūs paulus 2
Eph. vi. dicit. Filij obedite parētibꝰ v͛ris in dn̄o. hoc em̄ iustū est. honora patreȝ tuuȝ ⁊ matre͂ tuā q̄ͦ est mādatū p̄mū in p̄missiōe vt bn̄ sit tibi ⁊ sis longeuꝰ sup̱ terrā. Et vos patres nolite ad iracūdiā p̄uocare filios vestros s̄ educate illos in disciplina ⁊ correptione dn̄i. hec ille. Tertio btūs iacobꝰ in ca 3
nonica. ij. c. dicit. Quicūqȝ totā lege͂ s͛uauerit. offendat aūt in vno factꝰ est oīuȝ reꝰ. Si aūt frater aut soror nudi sūt ⁊ indigeāt victu q̄tidiano. dicat aūt aliq̄s de vobis illis. Jte in pace. calefacimī ⁊ saturamini nō dederitis aūt eis q̄ necessaria sūt corpi q̄d p̄derit. h̄ ille. Si tenemur his subuenire a fortiori parētibꝰ. Quarto Joh. i. cano. ij. dic͂. Scribo vobis iuuenes q̄m fortes estis et verbum dei manet in vobis ⁊ vicistis malignū. Nō scribo vobis q̄si ignorātibus veritatem; sed quasi scientibꝰ eam. hec ille. Jsta

autem est veritas preceptorũ dei ⁊ p̄cipue de honore parentum. vt constat.

Tertio declaratur eadē ɔclusio testĩonio legꝭ canonice ⁊ hᵒ q̄druplr. Primo qꝛ boni parētes sũt a filijs honorādi. vñ di. xxx. c. Si q̄ filij parētes maxime fideles deseruerint occasiōe dei cultꝰ hᵒ iustuz esse iudicātes ⁊ nō potiꝰ debitũ honorē parētibꝰ reddiderint. vt hᵒ ipsũ in eis venereť ꝙ fideles sũt anathema sint. ⁊ dis. lxxxvi. c. singulis. in fi. dꝛ sic. Ceteruz traditio dei est vt priꝰ pascas parētes. Nā si iuxta dñũ oraculũ cōtumelia parētis morte luiť q̄ztomagis fames q̄ multo grauior ē. Quo loco insolētē dñs infrenat iactātiā. hᵒ ibi. Secũdo boni parētes sũt p̄ ceteris in necessitate iuuādi. Naz despiciētes parētes tp̄e necessitatis mereť mortē tp̄alē ⁊ eternā. Vñ di. lxxxvi. c. singulis. dꝛ sic Pasce fame moriētē. quos enĩ pascēdo hoīes suare poteris si nō paueris occidisti. Qui clemētiā nō hꝫ. nec indutus est viscera mīe ⁊ lachrymarũ q̄zuis spiritualis sit. nō adimplet legē xp̄i. hᵒ ibi. Tertio mali parētes sũt deserēdi. Nā parētes q̄ a xp̄o auertũť sũt oīno dimittēdi. vñ. xxviij. q. i. c. Si infidelis dicit apl's discedit: discedat. Nō est suituti subiectꝰ frať aut soror in hm̄ōi. hoc de filiabꝰ atq3 parentibꝰ intelligiť ꝑpter xp̄m dimittēdos si illi xp̄m dimittāt hᵒ ibi. Vocāť enĩ filij abhoīationũ q̄ sequũť vitia parētũ. Vñ. lvi. dis. c. cenomanēsez. dꝛ sic. Illi dicũť eē abhoīatio dño ad q̄s p̄rna flagitia hereditaria successiōe descēdũt. hec ibi. Quarto parētibꝰ crudeles sũt ꝑsequēdi. vñ. vi. q. i. c. infames. dꝛ sic. Oēs q̄ aduersus parētes armāť in oī mũdo infamia notanť. hec ibi. Hoc enĩ est graue.

Quarto declaratur eadē ɔclusio testĩonio legꝭ eccl'iastice. ⁊ hᵒ q̄druplicit. Primo btũs Gregꝭ. in omel. dic̄ sic Diligamꝰ illos q̄ nobˢ cognatiōe cōiũcti sũt ⁊ q̄s ꝓximos nouimꝰ diligamꝰ ⁊ q̄s adūsarios ī via dei patimur: odiēdo ⁊ fugiēdo nesciamꝰ. Scd̄o btũs hiero. sup illō. Honora p̄rez tuũ. dic̄ sic. Mereť cecitatꝭ sue subire suppliciũ q̄ parētũ vultꝰ toruo visu respexerit ⁊ elatꝭ oculis leserit pietatē. hᵒ il. Tertio btũs amb. sup illō. Honora p̄rez tuũ. dicit sic. Primꝰ gradꝰ pietatꝭ ē iste vt q̄s actores tibi voluit eē deꝰ. honora obsequijs. abstineas cōtumelijs: nec vultu ledēda ē pietas parētũ. hᵒ ille. Quarto btũs augꝭ. in q̄dā s̄mone dic̄. Amādꝰ ē gn̄ator: s̄ p̄ponēdꝰ est creator. hᵒ il. Iste ē ordo charitatꝭ. Quia nō circa p̄ceptũ de honore parētũ. xl modis peccamꝰ. ideo. xl. diebus ieiunamꝰ ⁊ abstinemus. Primo ꝑ dīnā impugnationē. Voluit enĩ deꝰ vt diligeremꝰ ꝓximos sicut nosipsos in q̄bꝰ rep̄sentať imago trinitatꝭ q̄ est p̄ncipiũ ⁊ cā dilectiōis. Nā ī pctōre sũt duo scꝫ natura ⁊ culpa. s̄m nām q̄dē quā a deo hꝫ capax est btītudinis. sup cuiꝰ cōicatione charitas fũdať: iō s̄m nām suā est ex charitate diligēdꝰ. Sꝫ culpa eiꝰ deo ɔ̄riať ⁊ ē btītudinis impedimētũ. Vñ s̄m culpaz q̄ deo aduersať ē odiēdꝰ. imo etiā p̄r ⁊ m̄r ⁊ ꝓpinq̄. vt habeť Lu. xiiij. nisi forte eis auxiliaremur ⁊ subueniremꝰ ad recupationē v̄tutis eoꝝ ⁊ ꝓpter spem sanatiōis eoꝝ. Cōuiuere aũt parētibꝰ pctōribꝰ q̄tũ ad ɔsortiuz pctĩ: vitādũ ē filijs. ij. Coꝝ. vij. Recedite de medio eoꝝ ⁊ imũdũ ne tetigeritꝭ. scꝫ s̄m pctĩ cōsensuz. Cōuenire aũt eis vt faciamꝰ eos velle bonũ q̄ꝺ volumꝰ ⁊ gaudere de his de q̄bꝰ gaudemꝰ. laudabile ē. Iere. xv. Ipsi ɔuertētur ad te ⁊ tu nō cōuerteris ad eos. Scd̄o ꝑ legis nature obscurationē. Cũ enĩ precepta moralia sint de his q̄ pertinēt ad bonos mores. hec aũt sũt q̄ rōni cōgruũt. oē autez rōnis hũane iudiciũ aliq̄liter a rōne deriuatur necesse est ꝙ oīa p̄cepta moralia pertineāt ad legē nature. p̄cipue illa q̄ statim ꝑ se rō nālis cuiuslibet hoīs iudicat eē facienda vel nō faciēda: sic̄ honora patrē tuum ⁊ matrē tuā ⁊c̄. Sꝫ qꝛ lex nālis q̄ztũ ad dilectionē dei ⁊ ꝓximi p̄cipue parentũ obscurať ꝑ pctĩ in aliq̄bꝰ q̄ attēdũt p̄cise ad sui dilectionē ⁊ nō alteriꝰ: iō p̄termittũt subuentionē ⁊ honorē parētũ. vt ptꝫ. Tertio ꝑ legis decalogi deprauationez. Sic̄ enĩ p̄cepta legꝭ hũane ordināt hoīez ad cōitatē hũanā: ita p̄cepta legꝭ dīne ordināt hoīez ad q̄uādam cōitatē siue rē publicā hoīuz sub deo. Ad hᵒ ꝙ aliq̄s in aliq̄ cōitate bñ cōmoreť. req̄riť vt hō bñ se habeat ad p̄ncipē cōitatꝭ ⁊ vt bñ se habeat ad alios cōitatꝭ cōsocios ⁊ cōparticipes. iō in lege dīna ordinať hō p̄mo ad deũ deinde ad alios cōuiuētes sub deo ⁊ gn̄aliť ⁊ sp̄aliter ad illos quoꝝ est debitor vt eis debitũ reddat. vt honoratio parētũ. Quidaz aũt sui deprauatiōe hoc nō obseruāt vt pꝫ.

Quarto ꝑ p̄cepti iudicialis cōminationē. Lex enĩ ꝑmittebat ꝙ pauptate cogēte aliquis filiũ vel filiā venderet. imo etiā seipsũ

nō quasi ꝭuū. ſ; quasi mercēnariū, ſm illud
Leuit. xxv. ſi paupꝛtate cōpulſus vēdiderit
ſe frater tuꝰ nō eū opprimes ꝭuitute famu-
loꝝ: ſ; quaſi mercēnariꝰ ⁊ colonꝰ erit. Qui
ergo honorat patrē ſuū ab hac ꝭuitute ⁊ ve-
xatione ſe redimit ꝓpter fidelitatē quā dꝫ
filiꝰ patri cuiꝰ infidelitas ꝓcedit ex malicia.
7 Quito p exēpli xp̄i deuiationē. Lꝫ em̄ xp̄s
eſſet verꝰ deꝰ: nō tamē dedignabat̄ ſubijci ⁊
obedire parētibꝰ vſqꝫ ad triceſimū ānū. Lu
ce. ij. Deſcēdit cū eis ieſus ⁊ venit nazareth
⁊ erat ſubditꝰ illis. Quidā aūt timore ſup-
bie inflati dedignant̄ ſubeſſe parētibꝰ. Qui
bus col. iij. dꝛ. Filij obedite parētibꝰ veſtris
6 per oīa. Sexto p longitudinis vite ſubtra
ctionē. Promiſit em̄ deꝰ filijs honorātibus
parētes vite longeuitatē. Exo. xx. Quidam
aūt attendētes ſolū ad vitā tpalē q̄ ſubtra-
hitur aliqbꝰ honorātibꝰ parētes longe ſiūt
ab honore ipſoꝝ: ſ; nō aduertunt ꝙ cupidi-
tas qua hō ↄſtituit finē in tpalibꝰ bonis eſt
charitatꝭ venenū. Cōſecutio aūt tpaliū bo-
noꝝ que hō deſiderat in ordine ad deū eſt q̄-
dā via ducēs ipfectos ad dei amorē. pſ. Cō
1 fitebit̄ tibi cū bñ. ei. Septimo p filioꝝ con
triſtationē. Qui em̄ obſeruat p̄ceptū de ho-
nore parentū dꝫ habere iocūditatē in filijs.
Ecc. iij. Qui honorificat patrē ſuū iocūda-
bit̄ in filijs. S; aliqñ cōtingit oppoſitū. qm̄
aut talis nō hꝫ filios. aut ſi habꝫ ſūt ad ma-
gnā afflictionē eiꝰ. Eccs. ij. Rurſuꝫ deteſta-
tus ſum oēm induſtriā meā q̄ ſub ſole ſtu-
dioſiſſime laboraui habiturus heredē poſt
me quē ignoro vtrū ſapiens an ſtultꝰ futu
rus ſit. Et eſt q̄cq̄ꝫ tā vanū: hec ibi. Octa-
8 uo per ꝓlis aduerſationē. Aliqñ enim me
lius eſt nō hr̄e filios ꝓpter impietatē ⁊ cru-
delitatē ipſoꝝ. Ecc. xvi. Ne iocūderis in fi-
lijs impijs ſi mlꝭtiplicēt̄ nec oblecteris ſup
ipſos ſi nō eſt timor dei cū illis. Nō credas
vite illoꝝ ⁊ ne reſpexeris in labores illoꝝ.
Melior eſt em̄ vnꝰ timēs deuꝫ q̄ꝫ mille filij
impij. ⁊ vtile eſt mori ſine filijs q̄ꝫ relinque-
re filios impios. hec ibi. Sepiꝰ em̄ accidit vt
filij ꝓpter cupiditatē fiāt impij in parentes
9 ⁊c̄. Nono p heredū ꝓcurationē. Filij eniꝫ
qui habent alios filios naturaliter magis
amant eos q̄ꝫ parentes. qꝛ filij non debent
theſaurizare parentibꝰ: ſ; parentes filijs. ij.
Corinth. xiij. ca. Sed in articulo neceſſita-
tis filius obligat̄ ex beneficijs ſuſceptis vt
parentibus maxime ꝓuideat. Ambro. pri-
mo diligendus eſt deus. ſecūdo parētes. ter
tio filij. quarto domeſtici. Ecc̄i. iij. ca. Qui
honorat patrē ſuum in die orōnis ſue exau
diet̄. Nā pater habet rōnē maioris boni ⁊
deo ſimilioris. qꝛ p̄ncipij. Decimo per ge- 10
nitricis letificationē. Quidā em̄ ſubueniūt
matri relicto patre: qꝛ mater plꝰ laborauit
in generatiōe ⁊ eductiōe q̄ꝫ pater. Ecc̄. iij.
Gemitū matris tue ne obliuiſcaris: qꝛ eſt
maledictꝰ a deo q̄ exaſpat matrē. h̄ ibi. S;
pater eſt magis amādus q̄ꝫ mater. Amāt̄
eniꝫ vtriqꝫ vt p̄ncipia naturalis originis ſ;
pater habet excellentiorē rōnem p̄ncipij q̄ꝫ
mater. qꝛ pater eſt p̄ncipiū p modū agētis
mater aūt p modū patiētis. Ideo dꝛ Ecc̄i.
iij. c. Qui obedit patri refrigerabit matreꝫ.
Undecimo p diuini timoris impfectionē 11
Quidam em̄ magis diligūt vxores ſuas q̄ꝫ
parētes. Geñ. ij. Relinquet homo patrē ⁊
matrē ⁊ adherebit vxori ſue. Qḋ verum eſt
q̄ꝫtū ad cohabitationē ⁊ vnioneꝫ carnalis
copule. S; q̄ꝫtū ad reuerentiā ⁊ ſubuentio-
nē in neceſſitatis articulo p̄ponendi ſūt pa
rētes. Ecc̄. iij. Qui timet dñm honorat pa-
rētes ⁊ quaſi dñis ſeruiet his q̄ ſe genuerūt
in opere ⁊ ſmone ⁊ oī patientia. Quia dili-
gūt̄ ſub rōne p̄ncipij ⁊ eminentioris cuiuſ-
dā boni ⁊ ſimilioris ipſi deo vt ↄſtat. Duo 12
decimo p bñficioꝝ collationē. Quidam em̄
magis diligūt bñficiatos ab eis. vt dīc phs
ix. Ethicoꝝ. qꝛ bñficiatꝰ eſt quaſi qḋdā opꝰ
bñfactoris. Unde cōſueuit dici de aliq̊. iſte
eſt factura illiꝰ. Naturale eſt aūt ꝙ quilibet
diligat opus ſuum. ſicut videmus ꝙ poete
diligunt poemata ſua: qꝛ vnūqḋqꝫ diligit
ſuū eſſe ⁊ viuere. quod maxime manifeſtat̄
in ſuo agere. Simpliciter tamē benefactor
eſt magis diligēdus qui cū ſit p̄ncipiū boni
in beneficiato habet rōnē excellētioris bo-
ni. Nā amor beneficiati ad bñfactorē ē ma
gis debitus. ⁊ ideo cōtrariū habet rōnē ma
ioris pcti. bñfactores em̄ a q̄bꝰ maxima be
neficia accepimus ſcꝫ deum ⁊ parētes pre-
ferimus his quibꝰ aliqua minora beneficia
impendimꝰ. Ideo dꝛ Ecc̄. iij. c. Honora pa
trem tuum vt ſupueniat tibi bñdictio a deo
⁊ benedictio illius in nouiſſimo manet. hec
ibi. Ecce gratū bñficiū. Tertiodecimo per 13
pctōꝝ cōmiſſionē. Quidā em̄ magꝭ diligunt
ſocios quos ꝓpria ſponte elegerūt. cum illi
magis cōſentiāt in agēdis. puer. xviij. Uir
amicabilis ad ſocietateꝫ magꝭ erit amicꝰ q̄ꝫ
frater. S; amor parentū ⁊ conſanguineoꝝ
eſt ſtabilior. vtpote naturaliter exiſtens et

preualet in his q̄ ad naturaꝫ spectāt. Unde
magis tenemur eis in ꝓuisiōe necessarioꝝ.
Ecci.iij. Fili suscipe senectā pr̄is tui ꝛ ne cō
tristes euꝫ in vita illiꝰ ꝛ si defecerit sensu ve-
niā da ꝛ ne spernas eum in tua ꝟtute. Ele-
mosyna enī patris tui nō erit in obliuioneꝫ
scꝫ coram deo ad remissionē pctōꝝ tuorum.
Quartodecimo ꝑ tribulationū oppssionē
Quidā enī magis diligūt illos q̄ subleuaue
rūt eos a graui ꝑiculo ꝛ magno periculo ꝛ
magna tribulatiōe q̄ꝫ parētes: sꝫ magis tene-
mur diligere illos q̄ sūt nobis ꝓpinquiores
sm nālē originē a qua discedere nō possūt.
qꝛ sm eā sūt id qd̄ sunt. i. Thy. v. c. Si quis
suoꝝ ꝛ maxime domesticoꝝ curā nō hꝫ: fidē
negauit ꝛ est infideli deterior. Jō dr̄ Ecc. iij.
Nā ꝑ pctō matris restituet tibi bonuꝫ ꝛ in
iusticia edificabit tibi ꝛ in die tribulationis
cōmeorabit tui ꝛ sicut in sereno glacies sol-
uent pctā tua. hec ibi. id est ꝑ defectu ꝛ indi
gentia corpali m̄ris tue sustētādo eā: deꝰ re
stituet tibi bonū ꝛ ꝓ iusticia elemosyne tue
edificabit tibi domꝰ in celis et in die iudicij
memorabit deꝰ bñficioꝝ tuoꝝ ꝛ vniuersaleꝫ
indulgētiā pctōꝝ tuoꝝ obtinebis. vt in glo-
riā eternā deducaris. Decimoquīto per infa
mie acq̄sitionē. licꝫ enī in his q̄ ꝑtinēt ad ci
uilē ꝯuersationē plus debeamꝰ diligere cōci-
ues ꝛ in bellicis plꝰ cōmilitones. tn̄ in his q̄
ꝑtinēt ad naturā plꝰ debemꝰ diligere cōsan-
guineos. vñ phs dic. ix. Ethi. ꝙ singulis ꝓ-
pria cōgruētia est attribuēda. sic aūt facere
quidē q̄ vocāt ad nuptias cognatos. vide-
bit vtiqꝫ ꝛ nutrimētū parētibus apponere
maxime sufficere ꝛ honorē paternū ꝛ sil'e in
alijs. Quis enī duci exercitꝰ magis obediat
in rebꝰ bellicis q̄ꝫ patri. nō tn̄ seq̄t ꝙ pater
simplr̄ minꝰ obediat aut diligat: sꝫ ꝙ minꝰ
diligat sm q̄d. i. sm dilectionē bellice cōica-
tiōis. Jdeo dr̄ Ecc. iij. Ne glieris in ꝯtume
lia patris tui. Nō est enī tibi glia sꝫ cōfusio.
Glia enī hoīs ex honore pr̄is sui ꝛ dedecꝰ fi
lij pr̄ sine honore. q̄ꝫ male fame est q̄ relinq̄t
patrē. Sextodecimo ꝑ ꝯtumacie rebellio
nē. Sic dicit phs. x. Ethi. ꝓncipatꝰ paternꝰ
hꝫ solā āmonēdi ꝑtātē. Nō enī hꝫ vim coa-
ctiuā ꝑ quā rebelles ꝛ cōtumaces cōprimi
possint. Et ideo in hō casu lex mādabat vt fi
lius cōtumax a ꝓncipibꝰ ciuitatis puniretur.
Deut. xxi. Si genuerit hō filiū cōtumaceꝫ ꝛ
ꝓteruū qui nō audiat patris ꝛ m̄ris impe-
riū ꝛ coercitꝰ obedire cōtēpserit: apphēdēt
eū ꝛ ducēt ad seniores ciuitatis illius ad iu

diciū ꝛ dicent. filius iste noster monita nr̄a
cōtēnit. comessatiōibꝰ vacat ꝛ luxurie atqꝫ
cōuiuijs: lapidibꝰ eū obruet ppl's ciuitatis et
morietur. vt vniuersus isrl' audiēs ꝑtimescat.
hō ibi. Propterea nō honorāt parētes. De-
cimoseptimo ꝑ tꝑaliū ꝓmissionē. Quidam
enī honorāt parētes ꝓpter ꝓmissiōes bono
rū tꝑaliū. Esa. i. Si volueritis ꝛ audieritis me
bona terre comedetis ꝛc. Cōis enī statꝰ ppl'i
iudaici sub obseruātia legis semꝑ in ꝓsperita
te fuit ꝛ statim declinantes a p̄ceptis legis in
multas aduersitates incidebāt. Sꝫ alique
ꝑsone ꝑticulares etiā iusticiā legis obsuā-
tes in aliquas aduersitates incidebāt. Uel
qꝛ erāt iam spūales effecti vt ꝑ hoc magis
ab affectu tꝑaliū retraherent ꝛ eoꝝ virtꝰ ꝓ
bata redderet. vel qꝛ opera legis exteriꝰ im
plētes: cor habebant in tꝑalibꝰ defixum ꝛ a
deo elongatū. scdm ꝙ dr̄ Esa. xxix. Populꝰ
hic labijs me honorat. cor aūt eoꝝ longe ē
a me. Sꝫ filij dolosi priuant bonis tꝑalibꝰ.
ꝓuer. xvi. Filio doloso nihil erit boni. De-
cimooctauo ꝑ pr̄is dissimulationē. Quidā
enī nō honorāt parētes. qꝛ parentes nimis
dissimulāt cū eis nec ipsos instruūt ī bonis
moribꝰ. Ecc. vij. Filij tibi sunt. erudi illos ꝛ
incurua illos a pueritia illoꝝ. Filie tibi sunt
sua corpꝰ illarū ꝛ n̄ ondas hylarē faciē tuā
ad illas. hec ibi. Si enī timuerit deum susci-
piet disciplinā. ꝓuer. xv. Filiꝰ sapiens letifi
cat patrē ꝛ stultꝰ hō despicit matrē suā. hō ibi
īmo iniuriat q̄ꝫtū pōt. Decimonono ꝑ pa
rentū irrisionē. Quidā enī deridēt patreꝫ et
matrē aut ꝟbis aut factis detestando q̄ ipsi
fecerūt aut faciūt demonstrādo ꝙ fecerunt
peius q̄ꝫ ipsi filij ꝛ ꝙ sunt mēte capti. q̄a ne
sciūt se regere. ꝓuerb. xiij. Filiꝰ sapiēs doctri
na pr̄is. q̄ aūt illusor est nō audit cū arguit.
hec ibi. ꝛ hoc est malū signū. Uicesimo ꝑ
ambitiōis impugnationē. Quidā enim ad
tantā deueniūt ambitionē vt regimē domꝰ
assumant. sicut fecit absolon persequēs da-
uid patrē suū volens eū expellere de domi-
nio ꝛ ꝓ se sumere. ij. Reg. xviij. ca. Propte
rea dicit Ecci. xxxiij. Audite me magnati ꝛ
oēs ppl'i ꝛ rectores eccl'ie auribus ꝑcipite.
Filio ꝛ mulieri ꝛ fratri ꝛ amico nō des pote
statē suꝑ te in vita tua ꝛ nō dederis alij pos
sessionē tuā ne forte peniteat te ꝛ depreces-
ris ꝓ illis. Dū adhuc superes ꝛ aspiras: nō
īmutabit te oīs caro. Melius est enī vt filij
tui te rogent: q̄ꝫ te respicere in manꝰ filioꝝ
tuoꝝ. Jn die cōsūmatiōis vite tue et in die

exitus tui distribue hereditatẽ tuã ⁊c. Uice
21 simoprĩo ꝑ flagitiorũ delectationẽ. Patres
enĩ nõ debẽt gaudere in flagitijs filiorũ: faci
endo eos dicere ṽba turpia cõtra matrẽ et
ↄ alios de familia domꝰ iurando ⁊ blasphe-
mãdo, vñ Leuit. xxiiij. c. dr̃. Egressus ẽ autẽ
filius mulieris israelitis quem pepat de viro
egyptio, iurgatusq; ĩ castris cũ viro israelita
blasphemauit nomẽ dñi ⁊ maledixit ei. Mi
serũtq; eũ in carcerẽ donec nossent qd iube-
ret dñs, qui locutꝰ ẽ ad moysen dicẽs. Educ
blasphemũ extra castra ⁊ lapidet eũ vniuer
sus populus. Et Greg. li. dialogorũ recitat
de illo puero quinquẽni q̃ blasphemauit deũ
quẽ mox demones in aera deportauerunt ⁊
ad infernũ asportauerũt puniendũ ⁊c. Ui-
22 cesimosecũdo ꝑ nimiã remissionẽ. Patres
enĩ debẽt verberare ⁊ corrigere filios suos.
Eccl. xxx. c. Equus indomitꝰ euadit durus ⁊
filius emissus euadit preceps. Lacta filiũ et
pauentẽ te faciet. lude cũ eo ⁊ ↄtristabit te.
nõ corrideas illi ne doleas ⁊ ĩ nouissimo ob
stupescãt dẽtes tui. nõ des illi ptãtem in iu-
uẽtute. ⁊ ne despicias cogitatꝰ illius. curua
ceruicẽ eius in iuuentute ⁊ tunde latera eiꝰ
dũ infans ẽ ne forte induret ⁊ nõ credat tibi
⁊ erit tibi dolor aĩe. hec ibi. vñ Boetiꝰ lib. de
disciplina scolariũ recitat de sanguineo filio
lucretij qui absq; disciplina nutritus in aleis
⁊ meretricibꝰ sua ↄsumpsit. a patre autẽ plu-
ries de carceribꝰ redẽptus. tandẽ parẽtis pe
nuria redimi nõ potuit: q̃ cũ lachrymis que-
rula voce petijt osculũ a patre dũ ad suppli-
ciũ traheret. Cũq; pater accessisset: nasum il
lius morsu acutissimo secuit qꝛ nõ correxissꝫ
23 eũ. Uicesimotertio ꝑ necessariorũ defrau-
dationẽ. Multi enĩ parẽtes oĩa ↄsumũt in
tabernis cũ meretricibꝰ, in ludis, q̃ dicunt se
nõ posse filijs expẽsas facere, aut eis subue-
nire, emittũt eos de domo dãt stipẽdiarijs
vel alijs corruptis hominibus, tandẽ fiũt pes-
simi. Sed iudicia dei abissus multa. vnꝰ sic
fecit vidẽs ꝙ pater noluit eũ nutrire adhesit
caladrinis ⁊ tandẽ nesciẽs occidit patrem.
Prouerb. xxiij. c. Cui ve? Cuius patri ve? cui
rixe? cui fouee? cui sine causa vulnera? cui suf
fossio oculorũ? Nõne his qui morant̃ in vi-
no ⁊ studẽt calicibus epotãdis? oculi tui vi-
debũt extranea ⁊ os tuũ loquet̃ ꝑuersa. hec
24 ibi. hoc filij nõ patiunt̃. Uicesimoquarto ꝑ
mali exempli prestationẽ. Pater eniꝫ ẽ tãꝙ
speculuꝫ ⁊ exemplar his qui sunt in familia
quos debet edificare. vñ filij talia faciunt q̃-
lia vident fieri a patribus. ⁊ sic mala arbor
malos fructus facit. Ex quo patet ꝙ pr̃ ma
iorẽ penã sustinet in inferno ꝙ filius. Pro-
uerb. xv. ca. Infernus ⁊ ꝑditio corã dño q̃-
to magis corda filiorũ hominũ. Uicesimo 25
quinto ꝑ dolosam acq̃sitionẽ. Pater eniꝫ vt
plurimũ dolo ⁊ fraude tp̃alia acquirit ꝓpter
filios. cũ tñ potius deberet aĩam ꝓpriã dili
gere ꝙ corpus filij ⁊ maxime. qꝛ dicet in alia
miseremini mei saltẽ vos filij mei. qꝛ manꝰ
dñi tetigit me Job. xix. c. Sed nihil facient.
qꝛ vt dicit Quintilianꝰ. Quas male collegit
opes. ⁊c. Uicesimosexto ꝑ hereditariã suc 26
cessionẽ. Sepiꝰ parẽtes iurãt ꝓ filijs ꝙ hñt
tẽpus possidẽdi suã hereditatẽ cũ tamẽ nõ
habeãt. Sicut fecit vna ad instantiã filij sui
qui multa matri ꝓmiserat. ⁊ factus dominꝰ
suorũ taliter tractauit matrẽ ꝙ suspendit se.
Prouer. x. c. Filius sapiẽs. i. bonꝰ letificat pa
trẽ. filius stultus. i. malus mesticia ẽ matris
⁊c. Uicesimoseptĩo ꝑ filiorũ abusiuam dile 27
ctionẽ. Parẽtes enĩ magis diligũt corpa fi-
liorũ ꝙ aĩas. qꝛ ꝓ pulchritudine ⁊ sanitate
⁊ solatio corpis filiorũ oĩa possibilia faciunt
⁊ ꝓ aĩa nihil. Nõ docent eos timere deũ. ne-
q; mãdata eius obseruare. neq; ad ecclesiã
ire. ad missas. ad predicationes. cõfessiones
⁊c. Aug. Sunt ne in te o xp̃iane viscera pie-
tatis qui plãgis corpus a q̃ recessit aĩa ⁊ nõ
plãgis animã a qua recessit deus. Hec ille.
Quid dicemꝰ de machabea q̃ animabat fili
os suos ad moriendũ ꝓ lege dei. ij. Mach.
vij. c. Uicesimooctauo ꝑ excessiuã ↄdescen 28
sionẽ. Nõ enĩ debẽt parẽtes in oĩbus ↄdescẽ
dere filijs ne ipsis accidat sicut filio ꝓdigo q̃
de maximis diuitijs venit ad extremã pauꝑ
tatẽ recedẽs a patre suo Luce. xv. c. Uice- 29
simonono ꝑ sue ꝓprietatis amationẽ. homi
nes enĩ diligũt seipsos ⁊ sua ꝓpria. Omẽs
querũt que sua sunt. vñ. ij. Thimo. iij. ca. In
nouissimis diebꝰ instabũt tẽpora ꝑiculosa ⁊
erũt homĩes seipsos amãtes. cupidi. elati su
perbi. parẽtibus nõ obediẽtes sine affectiõe
sine benignitate. Insipiẽtia enĩ eorũ mani-
festa erit oĩbus ⁊c. Tricesimo per carnalis 30
amoris occupationẽ. Nã amor carnalis est
radix ⁊ occasio multorũ peccõruꝫ. vñ in iuda
fuit initium malicie eius. qñ amore carnali
quẽ habebat ad vxorẽ ⁊ filios murmurauit
de effusione vnguẽti. Joh. xij. c. Neq; timuit
deũ tradere vt acquireret ijs quos carnalit̃
amabat. Sic filij relinquũt parẽtes vt satisfa
ciant eis quos carnaliter amãt qui nõ vxori

ſed cõcubine ⁊ meretrici dãt ꝓpter laſciuiaꝫ.
⁊c. Triceſimoprimo ꝑ beneficiorũ abuſio-
31 nẽ. Parẽtes enĩ ꝓcurant multa beneficia ꝓ
filijs lactãtibus qđ eſt maxima abuſio quo-
niã ille habet premiũ qui nullũ habet laborẽ
⁊ ſic nõ ſatiſfit aĩabus defunctorũ. deberet
omĩ die dici in illis beneficijs miſſa ⁊ vix di-
citur ſemel in ebdomada. deberet tenere tres
clericos ⁊ vix tenet vnus. vnde Bern. i. epi-
ſtola ad Henricũ Senonẽſem archiepiſco-
pum dicit ſic. Scolares pueri ⁊ impuberes
adoleſcentuli ob ſanguinis carnalitateꝫ ad
eccleſiaſticas ꝓmouent dignitates ⁊ de ſb-
ferula transferunt ad principandũ preſbyte
ris letiores interim ꝙ virgas euaſerũt q̄ ꝙ
32 principatũ meruerũt ⁊c. Triceſimoſecũdo
ꝑ ſimoniacã deprauationẽ. Parẽtes enĩ vt
obtineãt ꝓ filijs eccleſiaſticũ beneficiũ vl' di
gnitatẽ pecuniã multã exponũt ⁊ offerunt ⁊
qđ ex virtute vel ſufficiẽtia obtinere neque-
unt conant ex pecunia. vnde Alanus de cõ-
planctu nature dicit. Auaricia eſt ꝑ quã in
animis hominũ deificat pecunia. nũmo diui
ne veneratiõis exhibet auctoritas. prochpu
dor metallorũ munera largiuntur honores
ad metalli pondera põderatos. iã nõ ceſar:
ſed nũmus eſt oĩa qui ab indiuidualibus vſ
q; ad generaliſſima honores ſingulos tãq̄
mediator excurrit. Jam nũmus patriarcha
noſter efficit q̄ quoſdã intronizat ad archi-
epiſcopatus apicẽ. quoſdã epiſcopalis faſti-
gij erigit in honorẽ. hos archidiaconalibus
adaptãs officijs. aliarũ pedeſtriũ dignitatũ
coequans negocijs. hec ille. Magna enĩ cõ-
tumelia ꝑ talẽ ſimoniã fit ſpũiſcõ ⁊c. Trice
33 ſimotertio ꝑ vitiorũ ꝓmotionẽ. Parentes
enĩ ꝓcurant dignitates ꝓ filijs vitioſis con-
tra regulã honoris que dicit ꝙ honor ẽ pre-
miũ virtutis. vñ Saluſtius in Catilinario
dicit. Gloriã ⁊ honorẽ ⁊ imperiũ. bonus et
ignauus eque ſibi exoptat. Sed bonus vera
via nitit huic. ſed ignauo quia bone artes de
ſunt. dolis atq; fallacijs ꝯtẽdit. hec ille. Et h̊
eſt magni ꝑiculi. Greg. li. ij. moral. dicit. Cũ
maiores voluptati deſeruiũt: minoribus laſ
ciuie frena laxant. ⁊ tanto licẽtius hoſtis ad
feriendũ occupat quãto hi qui ꝓ culpis in-
tercedere poterãt voluptati vacãt. hec ille.
34 Triceſimoquarto ꝑ ineptitudinis exaltatio
nẽ. Procurãt enĩ parẽtes ꝓ filijs ineptis et
nõ idoneis eccleſiaſtica beneficia. vñ Hiero.
in quadã epiſtola dicit. Quidã nõ querunt
eos in eccleſia colũnas erigere quos pl' cõ-

noſcunt eccleſie ꝓdeſſe. ſed q̊s vel ipſi amãt
vel quorũ ſunt obſequijs deliniti vel ꝓ qui-
bus maiorũ quiſpiã rogauerit ⁊ vt deterio-
ra taceã qui vt clerici fierẽt muneribus impe
trauerũt. hec ille. Procurãt enĩ vt filij habe-
ant curã mille animarũ qui nõ ſufficerẽt ad
cuſtodiã decẽ pecudũ. ideo edificia eccleſia-
rum ⁊ monaſteriorũ ruunt q: ſuas domos
ampliare ⁊ ornare ſatagũt. Triceſimoq̄n- 35
to per prauã intentionẽ. Procurãt enĩ q̄daꝫ
ꝓ filijs beneficia eccleſiaſtica cũ intentione
vt qñ erũt magni ⁊ incraſſati dent eis vxo-
res ⁊ ſic renũcient bñficijs. ⁊ ideo non adiu-
uant paupes nec conſeruãt bona beneficio-
rũ. vnde Ezech. xxxiiij. c. Ve paſtorib' iſrael
qui paſcebãt ſemetipſos lac comedebatis. la-
nis operiebamini. qđ craſſum erat occideba
tis. gregẽ autẽ meũ nõ paſcebatis. Triceſi- 36
moſexto ꝑ falſam eſtimationẽ. Non ſufficit
parẽtibus ꝓcuraſſe vnũ beneficiũ; ſed ꝓcu-
rant quatuor aut quinq; eſtimãtes ꝙ eis li-
ceat. q: bene expendũt. aut q: ponũt vicariũ
aut q: nobiles ſunt. vñ Greg. omel. xvij. di-
cit ſic. Quid nos o paſtores agim' q̄ ⁊ mer-
cedẽ ꝯſequimur ⁊ tamen oꝑarij nequaq̄ ſu
mus. fructus quippe ſancte eccleſie in ſtipen
dio quotidiano ꝑcepimus: ſed tamẽ ꝓ eter-
na eccleſia minime in predicatiõe laboram'.
Penſemus cuius dãnationis ſit ſine labore
hic percipe mercedẽ laboris. Ecce ex oblati
one fideliũ viuim'. ſed q̄d ꝓ animabus fide
liũ laboram'? Jlla in noſtrũ ſtipendiũ ſumi
mus q̄ pro redimẽdis peccatis ſuis fideles
obtulerunt. nec tamen contra pctã eadem vl'
orationis ſtudio vel predicationis vt dignũ
eſt inſudamus ⁊c. Triceſimoſeptimo per 37
mendacem teſtificationẽ ꝓcurant parẽtes
pro filijs beneficia per falſam cõmendatio-
nem. ſ. ꝙ habent tempus ⁊ etatem ſufficien
tem iurando ⁊ teſtificando mẽdaciter pro-
pter qđ vnus garcio preponitur multis ve-
nerabilibus antiquis quos deridebit ⁊ tra-
ctabit tanq̄ ſeruos ⁊ tandẽ expellet eos vt
liberius faciat quod velit. vnde Chryſ. li. ij.
de ordine ſacerdotali dicit. Ei qui vult alter
ad officiũ ſacerdotale ꝑtrahere ſufficere nõ
iudico teſtimoniũ qđ opinione collegerit: ſꝫ
cũ fauore illius bone opinionis etiã ipe ani
mus eius qui eligit noſcatur diligẽter. Tri- 38
ceſimooctauo ꝑ aduerſam execrationẽ. Pa-
rẽtes imprecant aliq̄n filijs mala que eueni-
unt vnde Sene. epl'a. lx. ad Lucillũ dicit. Jã
nõ admiror ſi oĩa nos a pĩa puericia mala

sequunt. Inter execratiões parētū creuim⁹. Exaudiāt q̄ꝫ dij nostrā ꝓ nobis vocē gratuitā. h ille. Et Eccl̄ iij. c dicit. Bñdictio patris firmat domū filioꝝ. maledictio āt matris eradicat fundamēta. honora patrē tuū ꝫ vt supueniat tibi bñdictio. Tricesimonono ꝓ voti exauditionē. Parētes enī plerūqꝫ optāt filijs qḋ meli⁹ foret nō impetrasse. vnde Sene. epl̄a. xxxi. dicit. Surdū te ꝑētib⁹ tuis p̄sta. bono aīo. male precant. Et si vis eē felix ora deos ne quid tibi ex his q̄ optant veniat. nō sunt bona q̄ in te voluīt ꝓgeri. h ille. vt p̄speritas mūdi ₇c. Quadragesimo per erroꝝ assuefactionē. vñ Tull. li. iij. ḋ tuscul. q̄stionib⁹ dicit. Sūt enī ingenijs nostris semina ināta ꝟtutū q̄ si adolescere liceret. etiam ip̄a nos ad beatā vitā natura ꝑduceret. Nūc autē vt editi i lucē ₇ suscepti sum⁹ in oī ꝯtinuo prauitate ₇ erroꝝ ꝑuersitate versati sumus. vt pene cū lacte nutricis errorē suxisse videamur. h ille. Maxim⁹ error ē spoliare parētes. expellere eos de domo. mittere eos ad hospitale. verberare ipsos. impropare ipsis bñficia exilia ₇ minima. Sed hec omnia ꝯtingūt aut ꝓpter maliciā filioꝝ: aut ꝓpt ꝑuersum amorē ꝑentū ad filios. quā ꝑuersitatē deus i hac vita sic punit. vt cū Caim deridēte maledicunt. Geñ. ix. c. Cū iacob ꝯtristato ꝑsonalit affliguntur. Geñ. xxxvij. Post hāc declarationē dixit sanct⁹ Tho. aīe deuote. O aīa simplex iā potes itelligere ꝙ necessaria sit ꝯseruatio honoris parentū quā de⁹ sic districte p̄cepit. Ne tamē belial glorieť in argutijs suis docebo te q̄ pacto illi respōdeas. Ad p̄imū dic ꝙ hō ideo ab alijs operibus abstinet die sabbati vt vacet opibus ad dei seruitutē ꝑtinētib⁹. Inde ē ꝙ Iohis. vij. dicit. Circūcisionē accipit hō in sabbato vt nō soluat lex moysi. Et math. xij. Intrāt sacerdotes sabbatis in templū ₇ non violant sabbatū. id est corpaliter sabbato opantur ₇ sine crimine sunt. Etiā sacerdotes circūferētes archā nō trāsgrediebant preceptū de obseruatiōe sabbati. Simlr op⁹ corpale qḋ ꝑtinet ad ꝯseruandū salutē ꝓprij corpis nō violat sabbatū. Nō enī est ꝯtra obseruantiā sabbati ꝙ aliqs comedat vel aliqḋ hmōi faciat q̄ salus corpis ꝯseruat. Simlr op⁹ corpale qḋ ordinat ad salutē corpalē alteri⁹. nō ē ꝯtra obseruātiā sabbati. vñ Ioh. vij. dic dñs. Mihi indignamī q: totū hoīem sanū feci in sabbato. Simlr etiā op⁹ corpale qḋ ordinat ad iminēs dānū rei exterioris vitandū non violat sabbatū Math. xij. Quis ex vobis q̄ habet vnā ouē ₇c. vñ nunꝙ absoluebant iudei ab obseruātia sabbati sed erāt aliqui casus ꝑticulares in quibus ad obseruantiā nō tenebant. Ita ē etiā de honore parentuꝫ vt dictū est. Ad scḋm dic ꝙ in casu dñice passionis instabat necessitas maior. s. vl̄is mūdi redēptio ꝙ ꝑticularis necessitas matris. etiā ministerium xp̄i erat necessitatis vl̄is ₇ iō p̄ferendū erat oī affectioni parentū. ß ministeriū priuate p̄sone religionē intrare volētis nō est necessitatis: ß superogatiōis. Ad tertiū dic ꝙ Greg. expones illud verbū dñi. Luce. xiiij. Si qs venit ad me ₇ nō odit p̄rēꝫ suū ₇c. nō pōt esse me⁹ discipul⁹. dicit sic. Parētes quos aduersarios in via dei patimur: odiēdo ₇ fugiēdo nescire debemus. Si g̊ parentes nostri nos ꝓuocāt ad peccandum ₇ abstrahāt nos a cultu diuino. dēmus ꝙtuꝫ ad h eos deserere ₇ odire. ₇ hoc mō dicitur leuite suos consanguineos ignorasse. Deut. xxxiij. q: ydola ꝫm mādatū dñi nō recepert vt habet Exod. xxij. Iacobus ₇ Iohes laudant ex hoc ꝙ secuti sunt dñm dimisso pente. nō q: eoꝝ pater ꝓuocaret eos ad maluꝫ. sed q: aliter estimabāt ip̄m posse vitā transigere: ip̄is sequētibus xp̄m. Ad quartū dic ꝙ dñs iō ꝓhibuit discipulū a sepultura patris. quia sicut Chryß. dicit. per hoc eū a multis malis dominus eripuit. puta luctibus et motibus ₇ alijs hmōi que expectātur post sepulturā mortui necesse erat testamentum scrutari ₇ hereditatis diuisionē ₇ alia huiusmodi ₇ precipue quia alij erant qui complere poterant huius funeris sepulturam. vel sicut Ambro. exponit sup Luc. Discipulus ille non petijt ꝙ patrē iam defunctum sepeliret sed adhuc viuentem in senectute sustentaret vsqꝫ dum sepeliret. quod dominus nō concessit. quia erant alij qui eius curam habere poterant linea parentele astricti. Tunc anima gratias agens deo ₇ suis doctoribus de tam celebri declaratione: consolata abijt domum in pace. Amen.

Feria quinta tertie dñice quadragesime. Sermo. xxiiij. de Consciētia bona ₇ mala.

On sinebat ea loq̄

Luce. iiij. c. Hodie anima simplex fidelis ₇ deuota saluti sue intenta accessit ad ecclesiam et audiens missam tam ex lectione prophetie. Iere. vij. ca. ꝙ ex euangelio aduertit vnam

cōclusionē valde notabilē.s. Consciā recta ꝯ̄
preceptū p̄lati ⁊ sup̄ioris obligat simplicit̄
⁊ p̄fecte licet consciā erronea obliget in indif
ferētib⁹ ꝯ̄ preceptū p̄lati ſm quid ⁊ imp̄fcē.
Ratio isti⁹ cōclusionis ē ista. Nā ꝯsciā obli-
gat ad aliquid faciendū vel nō faciēduȝ, nō
virtute ꝓpria.s. hac ratiōe q2 sibi videt̄: ẜ vir
tute p̄cepti diuini.s. hac rōne q2 p̄ceptuȝ dei
est vel scd̄m legē nature, vel ſm legē scriptaȝ
vñ ex ꝟtute p̄cepti diuini obligat inq̄ntuȝ di
ctat h̄ vt preceptū a deo. ⁊ iō dictamē ꝯscien
tie plus obligat q̄ꝫ preceptū p̄lati, sicut prece
ptū diuinū in cui⁹ ꝟtute obligat. Exempluȝ
si preceptū regis nō ꝑueniret ad populū nisi
mediāte aliq̄ principe, si princeps diceret h̄ ē
preceptū a rege q̄uis nō esset verū dictū suū
obligaret tamē tanq̄ꝫ preceptū regis. ita ꝙ
cōtēptores penā mererent̄. vñ cū p̄ceptuȝ
diuinū magis obliget q̄ꝫ preceptū p̄lati. imo
etiā ꝯ̄ preceptū prelati sequit̄ ꝙ consciā ma
gis obligat q̄ꝫ preceptū prelati. eo ꝙ ipsa est
tanq̄ꝫ nuncius ⁊ testis diuini p̄cepti. sed con
tra preceptū p̄lati consciā recta obligat sim-
pliciter ⁊ p̄fecte. simpliciter quidē, q2 eius ob
ligatio auferri nō potest, cū sine pctō depo-
ni nō possit talis consciā. Nā consciā ē quod
dā dictamē rationis. Illud ergo quod ē ꝑ ip
sam dictatū si est in se bonū ⁊ ex iudicio rati
onis apparet bonū si fiat bonū est. si ꝟo nō
fiat malū est. Perfecte autē q2 consciā recta
nō solū h̄ mō obligat vt ille qui eā nō sequit̄
pctm̄ incurrat ẜ etiā vt ille qui eā consequit̄
immunis sit a pctō q̄ntūcūq3 preceptū prelati
⁊ sup̄ioris sit in cōtrariū. Consciā autē erro
nea obligat in idifferētibus ꝯ̄ preceptū p̄la
ti ſm quid ⁊ imp̄fecte. Scd̄m q̄d, q2 nō obli
gat in omnē euentū ẜ sub cōditione.s. durā-
te tali consciā. Si eñ consciā dictet aliq̄d es
se faciendū qđ in se ꝯsideratū nō est bonuȝ
necessariū ad salutē. ẜ apprehēdit̄ vt bonuȝ
puta si q̄s habeat consciam furādi vt pascat
patrē suū. ⁊ cū nō obliget nisi scd̄m ꝙ est bo
nuȝ nō obligat ꝑ se volūtas ad h̄: ẜ scd̄m q̄d
sc3 rōne apprehēsionis q̄ iudicat̄ bonū. quia
piū videt̄ ⁊ iustū. iō si fiat qđ ē scd̄m se malū
qđ ratio ⁊ consciā errās iudicat bonū. pctm̄
nō euitat̄. q2 pōt aliq̄s ⁊ d3 talē consciam de
ponere, aduertēs ꝙ nō sunt faciēda mala vt
veniāt bona. vñ. xiiij. q. v. c. Forte aliq̄s cogi
tat ⁊ dicit. Multi sunt xp̄iani diuites auari
⁊ cupidi. nō habeo pctm̄ si suū illis abstulero
⁊ paup̄ibus dedero. vñ eñ illi nil bōi agunt
mercedē habere potero. Sed hmōi excogita

tio ex diaboli calliditate suggerit̄. Nā si totū
tribuat qđ abstulerat, addit potius peccatū
q̄ꝫ minuat. hec ibi. Si autē nō fiat malū qđ
consciā errās dictat pctm̄ incurrit̄. q2 nō seq̄
tur illud quod apprehendit̄ sub ratione boni
imperfecte autē q2 consciā errans obligat q̄ꝫ
tum ad hoc ꝙ ille qui eā nō sequitur pctm̄ i-
currat. non autē q̄ntū ad hoc ꝙ ille qui eā se-
quitur pctm̄ euitet. precipue cū preceptū pre
lati sit in contrariū. ita tñ ꝙ ad illud indiffe
rens preceptū prelati obliget. puta si prelat⁹
preciperet tibi ieiunare in casu quo aliter nō
obligaris ⁊ conscientia errās dictaret tibi h̄
non esse faciendū. tunc in tali casu peccas. si
ue facis. quia contra conscientiam agis siue
non facis. quia prelato inobediens es. mag̃
autē peccas si contra conscientiā agis. durā
te quod conscientia dictat. cum plus obliget
q̄ꝫ preceptū prelati. Nam vinculū spirituale
fortius est q̄ꝫ corporale. ⁊ intrinsecū q̄ꝫ extrin-
secum. sed cōsciētia est vinculū spirituale in
trinsecum. prelatio autem est vinculū corpo
rale extrinsecum. quia prelatio geritur ſm tē
poralem administrationē. vnde cuȝ ad eter
nitatem ventū fuerit: euacuabitur. vt habe-
tur ex glo. i. Corinth. ij. Ideo magis obediē-
dum est conscientie q̄ꝫ prelato. Sciendu3
ꝙ ad perfectionē operabilium ab homine
concurrunt quattuor. Primo sinderesis.

Nam inter creaturas talis est ordo. vt pri
mo sit angel⁹. secūdo rationalis anima. An
gelus simpliciter incorporeus est nec corpo
ri vnitur. ideo cognitio debita sue nature est
vt simpliciter sine inquisitione veritateȝ ap-
prehendat. propter quod natura intellectua
lis nominat̄. Anima vero rationalis corpo
ri cōiuncta est. ideo cognitio debita sibi ſm
ordinē sue nature est vt a sensibilibus in in-
telligibilia procedat ⁊ ad cognitionē verita-
tis perueniat inquisitione precedēte. Est ta
men in ipsa aliqualis p̄ticipatio virtutis in
tellectualis ſm quā aliquā veritatē sine inq̄-
sitione apprehendit quia angelo in ordine
creaturarū contiguat̄. Inuenit̄ autē in ange
lo duplex cognitio.s. cognitio speculatiua q̄
ipsam rerū veritatē simpliciter ⁊ absolute in
tuetur. ⁊ practica tam ſm ph̄os nālēs q̄ po-
suerūt angelos motores orbiū ⁊ omnes for
mas naturales preexistere in eorum cogniti
one q̄ꝫ ſm theologos qui ponunt angelos
deo in officijs spūalibus ministrare ſm que
officia ordines distinguuntur. vñ etiā in nā
humana inq̄ntum attingit angelicam opor-

tet esse cognitionē veritatis subito ⁊ sine in-
quisitione ⁊ ī speculatiuis ⁊ ī practicis. Sic
ergo aīe hūane inest quidā habitus natura-
lis q̄ pricipia speculatiuarū sciētiarū cogno-
scit quē vocam⁹ intellectū primorū pricipio-
rū. vt cū intelligim⁹ ꝙ impossibile ē idē simł
esse ⁊ nō esse. ⁊ de quolibet dicit̄ alterū ꝯdi
ctoriorū incōplexorū ⁊ de nullo eorū ambo.
⁊ oē totū est maius sua pte. ⁊ si ab equalib⁹
equalia demas q̄ remanēt sunt equalia. Sic
in ipsa aīa est quidā habitus naturalis pri-
morū pricipiorū opabiliū q̄ sunt vlīa princi-
pia iuris naturalis quē vocam⁹ sinderesim.
Dicit enī Aug. lib. de libero arbitrio. In na-
turali iudicatorio qd̄ nos sinderesim dicim⁹
assunt quedā regule ⁊ lumina virtutū vera
⁊ incōmutabilia. In hac enī synderesi cōti-
nent̄ quedā q̄ ptinent ad rōnes eternas, vt
hoc qd̄ ē deo esse obediendū. quedaꝫ vero q̄
ptinēt ad rōnes inferiores. vtpote ſm rōem
esse viuendū. ⁊ hec sinderesis vocat̄ scintilla
q̄ sicut scintilla est modicū quid ex igne euo
lans. ita sinderesis ē quedā modica pticipa-
tio ītellectualitatis respectu intellectualitat̄
angeli. pptērea supior scintilla dicit̄ q̄ ī na-
tura rationali supremū ē. vn̄ Hieron. super
Ezech. dicit. ꝙ p aquilā signat̄ q̄ cetera aīa-
lia in volādo transcēdit. ita sinderesis trāscē
dit vim rationalē q̄ p hominē designat̄. ⁊ cō
cupiscibilē q̄ p vitulū. ⁊ irascibilē q̄ p leoneꝫ.
Ex h̄ sequunt̄ quatuor cōclusiones. Pria
ꝯclusio. Sinderesis simpl'r ⁊ ſm se extingui
nō pōt nec peccare. pꝫ q̄ nā in omibus suis
opibus bonū intēdit ⁊ ꝯseruationē eorūꝫ q̄
p opationē nature fiūt. ⁊ iō in oībus nature
opibus semp pncipia sunt pmanētia ⁊ im-
mutabilia ⁊ rectitudinē ꝯseruantia pncipia
enī manere oꝫ. vt dicit̄. i. phicorū. nō enī pos
set esse aliq̄ firmitas vel certitudo ī his q̄ sūt
a pricipijs. nisi ipsa pricipia essent firmit̄ sta
bilita. ⁊ inde ē ꝙ oīa mutabilia reducunt̄ ad
aliqd̄ primū imobile. etiā oīs speculatiua co
gnitio deriuat̄ ab aliqua certissima cogniti
one circa quā error esse nō pōt q̄ ē cognitio
primorū pncipiorꝫ vlīuꝫ ad q̄ oīa alia cogni
ta examināt̄ ⁊ ex q̄bus oē verū approbat̄ et
oē falsum respuit̄ in q̄bus si aliq̄s error pos
set accidē nulla certitudo ī tota sequenti co-
gnitione īueniret̄. Ita etiā in opibus huma
nis ad h̄ ꝙ ī eis aliq̄ rectitudo esse possit oꝫ
esse aliqd̄ pncipiū pmanēs qd̄ rectitudineꝫ
īmut. bilē habeat ad qd̄ oīa opa examinant̄
ita ꝙ illud pncipiū pmanēs omī malo resi-
stat ⁊ oī bono assentiat. ⁊ h̄ ē sinderesis cui⁹
officiū ē remurmurare malo ⁊ inclinare ad
bonū. h̄ enī lumē ē de nā ipsi⁹ aīe. cū p h̄ sit
ītellectualis. de q̄ lumie dr̄ in ps. Signatū ē
sup. n. lu. vul. t. d. Qd̄. s. nobis bona ōndit. h̄
enī ē respōsio ad id qd̄ dixerat. q̄s ōndit no-
bis bona. Scd̄a ꝯclusio. Sinderesis in dā-
natis extingui nō pōt. pꝫ q̄ malū ē pter na-
turā. iō nihil phibet iclinationē ad maluꝫ a
btis remoueri. ſꝫ bonū ⁊ iclinatio ad bonum
ꝯsequit̄ ipam naturā. vn̄ ipa nā manēte nō
pōt iclinatio ad bonū tolli etiā a dānat̄. In
pctis enī pfundissimū locū tenet despatio q̄
ē pctm̄ ī spm̄scm̄. ſꝫ ī despatis sinderesis nō
extinguit̄. vt pꝫ p hiero. ī glo. Ezech. i. vbi di
cit ꝙ nec ī Caiꝫ ē extīcta quē tn̄ ꝯstat despe
ratū fuisse. p h̄ ꝙ dicit Gen. iiij. Maior ē ini
quitas mea q̄ꝫ vt veniā merear. vn̄ ī dānat̄
manet nālis iclinatio q̄ hō nāliter vult bo-
nuꝫ ſꝫ h̄ inclinatio nō dicit actū aliquē ſꝫ so-
lū ordinē nature ad actū. h̄ āt ordo ⁊ habili-
tas ī eis nūq̄ꝫ in actū exit vt bonū actualiter
velint pꝑter ppetuū īpedimētū obstinatio-
nis volūtatē ligātis nālis tn̄ cognitio manꝫ
iō sp manet murmur rōis ꝯ volūtatē q̄ volū
tas nūq̄ꝫ rōni obedit. Esa. vl. Vermis eorūꝫ
nō moriet̄. ⁊ exponit̄ de vme ꝯsciētie ſꝫ Au
gu. q̄ ē remorsus ꝯscie. Sꝫ remorsus ꝯscien-
tie causat̄ ex h̄ ꝙ sinderesis remurmurat ma
lo iō sequit̄. ⁊ ignis eorū nō extinguet̄. pꝫ de
diuite epulone dicēte. Habeo enī q̄nqꝫ fr̄es
mitte Lazarū ad eos vt testet̄ illis ne ⁊ ipsi
veniāt in hūc locū tormētorū. In q̄ sindere-
sis q̄tū ad instinctū boni ⁊ displicētiā mali
culpe absolute ꝯsiderate erat extincta. sicut
in diabolo ⁊ ī alijs dānatis. scd̄m q̄ ꝙ cul
pa ordinat̄ ad penā. sic sinderesis nō erat in
eo extincta. q̄ hēbat displicētiā mali in col-
latiōe ad penā. Tertia ꝯclusio. Sinderesis
in infidelib⁹ extingui nō pōt. pꝫ q̄ sicut lu-
mē nāle intellect⁹ nō sufficit ī cognoscendo
ea q̄ sunt fidei. ita etiā nō sufficit ī remurmu
rādo his q̄ ꝯ fidē sunt nisi lumine fidei adiū
cto. ⁊ iō sinderesis manet in infidelib⁹ vt re-
gula q̄tū ad lumē naturale. Sꝫ q̄ lumie fi-
dei excecati sunt. nō remurmurat eorū sinde
resis his q̄ cōtra fidē sunt. Qn̄ enī in aliquo
sillogismo ꝯclusio falsa inducit̄ ex duab⁹ p-
positionib⁹ quarū vna ē vera alia falsa. pec-
catū ꝯclusionis nō attribuit̄ ppositioni ve-
re ſꝫ ppositiōi false. Iō in illo arbitrio q̄ oc-
cisores apostolorū arbitrabant̄ se obsequiū
pstare deo Job. xvi. c. Petn̄ nō puenıebat

ex vl'i iudicio sinderesis.s.ꝙ ē deo obsequen
dū:ß ex falso iudicio rōis supioris q̄ arbitra
baꝛ occisionē apostolorū esse bn̄placitā deo
vn̄ ꝑ actū sinderesis nō inclinabanꝛ ad pec-
catū.etiā in hereticis nō remurmurat ꝯscien
tia eorū infidelitati ꝓpter errorē q̄ est in rōe
supiori eorū.ex q̊ ꝯtingit ꝙ iudiciū sindere-
sis h' hic ꝑticulari opi nō applicetꝛ.In vl'i enī
iudiciū sinderesis ī eis manet.qm̄ iudicāt ma
lū esse nō credere his q̄ a deo dicunꝛ.in hoc
autē errāt ꝺm supiorē rōem.q2 non credūt h̊
esse a deo dictū.ergo ꝛc. Quarta cōclusio.
Sinderesis in peccatorib' nō pōt extingui.
ptꝫ q2 ille qui hꝫ habitū alicuius vitij est qui
dē corrupt' circa ꝑncipia opabiliū nō q̄dem
in vl'i ß in ꝑticulari opabili.s.inq̄ꝫtū ꝑ habi-
tū vitij deprimiꝛ ratio ne vl'e iudiciū ad pti-
culare opabile applicet in eligendo.ps.Cor-
rupti sunt ꝛ abhominabiles facti sunt.Glo.
corrupti.s.oī lumine rōnis priuati ꝛ ꝑ hunc
modū ipsi' in ꝓfundū peccatorū veniēs ꝯtē
nere dicitꝛ.Prouer.xviij.c.Si enī a pctōre q̄
rereꝛ.vtrū bonū esset fornicari.diceret ꝙ nō
ß ꝓpter inclinationē habit' contrarij deficit
ab vniuersali iudicio.Judicat enī hoc esse ꝑ
se bonū.vt cū muliere delecteꝛ.iō ꝓpter icli
nationē habit' ꝛ impetū passiōis nō ꝑcipiꝛ
mēte sinderesiꝛ murmur.q2 aīa est q̄si īebria
ta passione.vn̄ etiā si exteri' ꝯtrariū ꝓferat.
nō tamē mēs sua interi' ita tenet.Sic ebrij
dicūt verba sapientū exteri' q̄ tamē interi'
nō intelligūt.Et ē exemplū phi.vij.Ethico.
Scd̄o ad ꝑfectionē opabiliū ab homīe cō-
currit ratio inferior ꝛ supior.Sciendū ꝙ rō
est vis ītellectiua ꝑ quā inuestigādo ꝛ cōfe-
rēdo apprehēdimus aliq̄d sub rōne boni vl'
mali cōuenietis vel nociui.Duplex ē actus
ratiōis.Vn' qui est īmediate ab ipsa ratiōe
elicit'.sicut cōferre de agēdis vel scibilibus.
Exemplū.cū aliquis deliberat de agēdis ex
hoc ꝙ aliquid ē deo acceptū vel diuina lege
preceptū.ꝛ iste actus ꝑtinet ad rationē supe
riorē.q2 ꝯsiliū sumit ex rōnibus eternis ꝛ di
uinis q̄ sunt supra mentē ꝛ quasi exēplaria
opandi.Alius actus ē eius cū deliberat de
agēdis ꝑ causas inferiores vtpote ꝯsideran
do turpitudinē actus.dignitatē honoris.ho
minū scādalū ꝛ offensam ꝛ hm̄oi.ꝛ iste act'
ꝑtinet ad rationē inferiorē.q2 rō inferior cō-
siliatur ad electionē ex rationib' tpalibus.s.
ꝙ est suꝑfluū ꝛ diminutū.vtile ꝛ honestū.et
sic de alijs cōditionib' moralib'.Ex quo se-
quunꝛ quatuor ꝯclusiones. Pria cōclusio.
Peccatū pōt esse in ratione supiori ꝛ inferi-
ori.patet.q2 iudiciū ratiōis in opabilibus ꝑ-
ficiꝛ qn̄ fit reductio in vltimū finē.tūc enim
solūmodo ratio vltimā sn̄iaꝫ de opando da
bit.ꝛ hec sententia ē cōsensus in opus ꝛ inde
est ꝙ cōsensus in actū attribuiꝛ rationi supi
ori que finē vltimū respicit.sed delectatio si-
ue delectatiōis cōplacentia ꝛ cōsensus attri
buiꝛ ratiōi inferiori.Quādo g̊ peccat aliq̄s
in actū malū ꝯsentiendo est pctm̄ in supiori
ratiōe.qn̄ vero ꝑ solā delectationē cū aliqua
deliberatiōe.ē pctm̄ in inferiori ratiōe. Se-
cūda cōclusio.Ratio ad pctm̄ deduciꝛ inq̄ꝫ-
tū per ꝯcupiām ligaꝛ.patet nā socrates phi
losoph' moralis volēs ostēdere ꝙ nullus sa
piens pōt peccare arguebat sic.Fortius nō
vinciꝛ ab infirmiori sed rō est fortissimū eorꝫ
que in nobis inueniunꝛ.ergo nō pōt vinci ꝑ
ꝯcupiam ꝛc.Ad hoc rn̄det phus.vij.Ethic.
distinguēs scientiā in vniuersalē ꝛ ꝑticula-
rem.ꝛ in scientiā in habitu ꝛ in actu.ꝛ scien-
tiā in habitu distinguit ꝑ h̊ ꝙ habitus pōt es
se solut'.vt in sobrijs.ꝛ ligatus.vt in ebrio-
sis.Cōtingit ergo aliquē habentē scientiam
vniuersalē in actu in ꝑticulari circa qd̄ ē op'
nō habere scientiā nisi in habitu ligato ꝑ cō
cupiscentiā vel aliā passionē.ꝛ sic iudiciū ra-
tionis in ꝑticulari opabili nō posse informa
ri.scd̄m vniuersalē scientiā ꝛ ita ꝯtingit erra
re rationē in electiōe.ꝛ a tali errore electiōis
omīs malus erit ignorās.quantūcūqꝫ hēat
in vniuersali scientiā.ꝛ ꝑ hūc modum ratio
ad peccatū deduciꝛ inquantū ꝑ ꝯcupiam li-
gatur. Tertia ꝯclusio.Jn ratiōe supiori po-
test esse pctm̄ mortale ꝛ veniale.patet q2 cir
ca ratiōes eternas hꝫ duplicē actū.s.subituꝫ
ꝛ deliberatū.Cū autē peccatū mortale nō ꝑ
ficiatur nisi ꝑ actū deliberationis tunc pote
rit esse in superiori rōne peccatū veniale qn̄
est motus subitus.mortale autē qn̄ est mo-
tus deliberat'.sicut in pctō infidelitatis ap-
paret.Potest enī aliq̄d eorū q̄ ad fidē perti-
nent sub quadā alia ratione subito rationi
occurrere anteq̄ꝫ sup hoc consulaꝛ vel possit
consuli lex dei q̄ est rō eterna.puta cū q̄s re-
surrectionē mortuorū subito apprehēdit vt
impossibilē scd̄m naturā ꝛ simul apprehēdē
do renitiꝛ anteq̄ꝫ tēpus habeat deliberandi
ꝙ hoc ē nobis traditū vt credendū scd̄m le-
gem diuinā.talis motus ē peccatū veniale.
Si vero post hanc deliberationē motus in-
fidelitatis maneat erit peccatū mortale.Sꝫ
circa rationes tēporales non habet ratio su

perior nisi actū deliberatū. q2 nō fertur ad tē
poralia nisi conferēs ad ea ratiōes eternas.
vnde q̄tū ad ista si sunt in genere pctī morta
lis semp actus supioris ratiōis erit peccatū
mortale. Si autē sint i genere peccati venia
lis erit pctm̄ veniale. vt patet cū quis cōsen
tit in verbū ociosum. Quarta ꝯclusio. Pec
cata mortalia delent̄ p oratiōnē dn̄icam: et
tunsionē pectoris. patet p sanctū Tho. in q̄
stionibus de veritate. q. xvij. ar. iiij. Ad p̄mū
dicendū ꝙ sicut Aug. dicit in encheridion.
Oratio dn̄ica tunsio pectoris. ꝛ alia hmōi
n̄ solū ad delēda peccata venialia valēt: s; eti
am ad remissionē mortaliū. ꝙuis nō ita suf
ficiant ad deletionē mortaliū sicut sufficiunt
ad deletionē venialiū. Et prima. ij. q. lxxiiij.
ar. viij. Ad sextū dicendū ꝙ oratio dn̄ica nō
solū dicenda ē contra venialia pctā: sed etiā
cōtra mortalia. Dicit enī Aug. lib. xij. de tri.
De talibus quoq3 cogitatiōibus. s. ꝯsensus
in delectationē venia petēda est. pectusq3 ꝑ
cutiendū ꝛ dicendū. Dimitte nobis debita
nostra. aliter enī cōsensus in delectationē es
set solū pctm̄ veniale ꝛ nō mortale qd̄ non ē
verū. Tertio ad pfectionē operabilium ab
homīe cōcurrit ꝯsciētia que ē applicatio cu
iuscūq3 habitus vel cuiuscūq3 noticie ad ali
quē actū pticularē. Applicat̄ autē aliqua no
ticia ad aliquē actū dupliciter. Uno modo
scd̄m ꝙ ꝯsideraf an actus sit vel fuerit scd̄m
ꝙ dicimur habere ꝯscientiā alicui⁹ actus in
q̄tū scimus illū actū esse factū vel nō esse fa
ctū. sicut est in cōi vsu loquēdi. qn̄ dicit̄ hoc
nō esse factū cū ꝯsciētia mea. i. nescio vel ne
sciui an hoc factū sit vl̄ fieret. ꝛ scd̄m hūc mo
dū loquēdi intelligit̄ qd̄ dicit̄ Gen̄. xlij. ca.
Nō ē in ꝯsciētijs nostris q̄s pecuniā posue
rit in saccis. Et Eccl̄. vij. c. dicit̄. Scit ꝯscien
tia tua quia tu crebro maledixisti alijs. Alio
mō noticia applicat̄ ad actū vt sciat̄ an act⁹
sit rect⁹ vel nō. Conscia enī habet sex actus.
Primus ē testificari. Cū enī applicat̄ sciē
tia vel noticia ad actum vt sciatur an factuz
sit est applicatio ad actum pticularem noti
cie sensitiue et memorie p quā recordamur
eius quod factū est vel sensus per quē hunc
actū pticularem quem nunc agimus percipi
mus. Roma. ix. c. Testimoniū mihi perhibē
te conscia mea in spūsancto quoniā tristicia
est mihi magna ꝛ cōtinuus dolor cordi meo
Scd̄us act⁹ est instigare vel inducere. Se
cundū enī ꝙ applicat̄ sciētia ad actū vt diri
gens in ipsum. sic dr̄ ꝯsciētia instigare. vnde
Origen̄. dicit ꝙ ꝯsciētia ē spūs correctoꝛ et
pedagogus aīe sociatus quo sepatur a ma
lis ꝛ adheret bonis. Tertius actus est liga
re sicut enī ex impio regis vel dn̄i nō ligatur
aliq̄s nisi imperiū attingat ipm cui imꝑatur
quē attigit p sciam. vn̄ null⁹ ligat̄ p p̄ceptū
aliqd̄ nisi mediāte sciētia illi⁹ p̄cepti. iō ille q̄
nō ē capax noticie p̄cepti. sicut pueri amen
tes ꝛ ignorātes. nō ligat̄ nisi q̄ten⁹ tenet̄ sci
re p̄ceptū. Si āt n̄ teneat̄ scire nec sciat. nul
lo mō ex p̄cepto ligat̄. Eadē autē v̄tus est q̄
p̄ceptū ligat ꝛ q̄ ꝯscia ligat. cū p̄ceptū nō li
get nisi p v̄tutē scīe. nec scia nisi p v̄tutē p̄ce
pti. vn̄ cū ꝯscia nihil aliud sit ꝙ applicatio no
ticie ad actū. ꝯstat ꝙ conscia dr̄ ligare vi p̄ce
pti diuini. Orige. sup illud Roma. ix. Omē
qd̄ nō ē ex fide. dicit. vult apl's vt nihil dicaz.
nihil cogitē. nihil agā nisi s̄m ꝯsciaz. Quar
tus act⁹ ē accusare scd̄m ꝙ scia applicat̄ ad
actū p modū examinatiōis eoꝝ q̄ iam acta
sunt. vtpote qn̄ illud qd̄ factū ē inuenit̄ dis
cordare a scia a q̄ examinat̄. Conscia eniz ē
naturale iudicatoriū vt Basili⁹ dicit. Qui
tus actus est defendere vel excusare. s. illud
qd̄ factū ē ꝓcessisse s̄m formā scie. Sext⁹
actus ē remordere s̄m ꝙ p ꝯsciam iudicam⁹
ꝙ illud qd̄ factū est nō sit bn̄ factū. vn̄ ꝯscia
tūc reprehendit nos ꝛ ista reprehensio est re
morsus cōsciētie. tūc enī ꝯscia ē iudex demō
strās ꝙ penas quas patimur iuste ꝛ digne
p pctīs nostris patimur. Ex q̄ infero quatu
or conclusiones. Prima cōclusio. Erroꝛ cō
tingit i ꝯscia ꝓpter errorē rationis supioris
vel inferioris. patet nā phus. vi ethico. dicit.
ꝙ ratio in eligēdis ꝛ fugiēdis quibusdā sillo
gismis vtit̄. In sillogismo autē ē triplex con
sideratio scd̄m tres ꝓpositiōes. et q̄rū duā
bus tertia cōcludit̄. vn̄ ratio ex vl'ibus p̄nci
pijs circa pticularia iudiciū assumit ꝛ q2 vni
uersalia p̄ncipia iuris ad sinderesim ptinent
rōnes autē magis appropriate ad op⁹ perti
nēt ad habitus q̄bus ratio supioꝛ ꝛ inferioꝛ
distinguuntur. sinderesis in hoc sillogismo ꝓ
ponit maiorē. ratio superioꝛ ꝛ inferioꝛ ꝓpo
nit minorē. ꝛ conscientia ꝓponit conclusio
nem elicitā. Exemplū. sinderesis ꝓponit hāc
ꝓpositionē. Omē malū est vitādū. Rō supioꝛ
hanc assumit. adulteriū est malū. q2 lege dei
prohibitum. Ratio inferioꝛ istā eandē assu
mit. quia ē malū cū sit iniustum ꝛ inhonestū
cōclusio autē que ē. Adulteriū esse vitanduz
ad ꝯsciam pertinet. sed ꝯsciētia pōt errare. ꝓ
pter errorē rationis. Exemplū si dicat̄. mul

la fornicatio ē ꝯmittēda, in h̄ iudiciū rōnis ꝑfectū ē, deinde ꝓponat̄ ista. Omis fornicatio ē delectabilis. sub q̄bus duabꝰ assumat̄ ista ꝑticularis. s. accedere ad hāc mulierē est fornicatio. si rō sit fortis vt nec etiā ꝑticulari passione vincat̄. ꝯsciētia cōcludet ꝯclusionez negatiuā. s. fornicationē nō ꝯmittere si autē passione vincat̄: ꝯsciā eliciet ꝯclusionē affirmatiuā. s. in fornicatione delectari. Jō error accidit in ꝯsciētia ꝓpter falsitatē q̄ est ī rōe.

Scd̄a cōclusio. Consciā recta simpl'r ⁊ ꝑ se ligat. patet q2 ligat in oēm euentū. Si enim aliq̄s consciam habeat de vitādo adulterio: istā consciam sine pctō nō pōt deponere. q̄a in h̄ ipso ꝙ eā deponeret: errādo grauit̄ peccaret. ipsa autē manēte nō pōt actu preteriri sine pctō. Tertia cōclusio. Consciā erronea s̄m quid ⁊ ꝑ accidēs ligat. pȝ q2 ad p̄cepta ligari dicimur, q2 si ea nō seruamꝰ: pctm̄ icurrimꝰ, vn̄ nō ꝓpter h̄ conscia dicit̄ ad aliquid faciendū ligare, q2 si illud fiat ex tali cōsciētia bonū sit: s3 q2 si nō fiat: pctm̄ incurrit̄. nō videt̄ autem possibile ꝙ aliq̄s pctm̄ euadat si conscia q̄tūcūq3 errās dictet aliq̄d eē p̄ceptū dei siue sit indifferēs: siue ꝑ se malū si cōtrariū tali consciā manēte agere disponat: q2 q̄tū in se ē hȝ voluntatē legē dei non obseruare vn̄ mortaliter peccat. Q̄uis g̊ talis conscia erronea deponi possit. tm̄ dū manet obligatoria ē. Jlle enī cui dictat consciā ꝙ teneat̄ ad fornicandū: nō ē obligatꝰ vt fornicationē sine pctō dimittere nō possit. nisi sub hac cōditione si talis consciā duret. h̄ āt consciā remoueri pōt absq3 pctō. vn̄ tal' consciētia nō obligat in oēm euentū. pōt enī deponi talis consciā ꝑ cuiꝰ depositionē vlteriꝰ nō ligat̄. Qui enī vult vel amat vnū ꝓpter alterū illud ꝓpt' qd̄ amat reliquū ꝑ se amat qd̄ vero ꝓpter aliud q̄si ꝑ accidens. Sicut q̄ amat vinū ꝓpter dulce amat dulce ꝑ se, vinum āt ꝑ accidēs. Jlle autē q̄ hȝ consciam erroneā credēs eā esse rectā: inheret consciētie erronee ꝓpter rectitudinē quā in ea credit esse ex h̄ sequit̄ talē consciam. s. nō ꝓpter errorē sed ꝓpter rectitudinē quā in ea credit esse. Pctm̄ enī ꝑncipaliter in volūtate cōsistit quicūq3 autē vult trāsgredi p̄ceptū diuinuȝ hȝ malā voluntatē. g̊ peccat. S3 quicūq3 credit aliquid esse p̄ceptū ⁊ vult trāsgredi habȝ voluntatē nō seruādi legē ergo peccat. Qui autē hȝ erroneā consciam siue in his q̄ sunt ꝑ se mala. siue in q̄buscūq3 indifferētibꝰ: credit id qd̄ est contrariū sue conscie esse cōtra legē dei g̊ si vult facere illud vult facere ꝯtra legez dei ⁊ ita peccat. ergo consciā q̄tūcūq3 erronea obligat ad pctm̄. vnde consciā d̄ circūcisione obseruāda etiā post tēpus gratie reuelate obligabat. Gal. v. c. Testificor omī circūcidēti se. q̄m debitor ē vniuerse legis faciēde. sed talis consciā erat erronea. vn̄ ibidē dicit̄. Si circūcidimini nihil vobis xp̄us ꝓdest. ergo ⁊c. Quarta cōclusio. Consciam erroneā in ꝑ se malis seq̄ns mortaliter peccat. nō tamē est ꝑplexus. patet. Naȝ consciā erronea errās in his q̄ sunt ꝑ se mala dictat ꝯtraria legi dei, ⁊ talis consciā q̄ dictat dicit esse legē dei, ⁊ ideo trāsgressor illius conscie q̄si trāsgressor efficit̄ legis dei. Q̄uis etiā cōscientiā talē seq̄ns ⁊ eā ope implēs contra legē dei faciēs mortaliter peccat. q2 in ip̄o errore pctm̄ est cū cōtingat ex ignorātia eius qd̄ scire tenet̄. Jlle enī qui hȝ consciam erroneā fornicādi nō est simpliciter ꝑplexus. q̄a pōt aliquid facere q̊ facto nō incidet in peccatū. s. consciam erroneā deponere sed ē ꝑplexus s̄m quid. s. consciā erronea manente ⁊ h̄ nō est incōueniēs. s. aliq̊ supposito homo pctm̄ vitare nō possit. Exemplū supposita intētiōe inanis glorie, ille qui tenet̄ elemosinā dare pctm̄ euitare nō pōt. Si eniȝ dat ex tali intētione peccat. si vero nō dat trāsgressor debiti est. vn̄ stāte erronea consciā pctm̄ nō vitat̄ s3 pōt hō consciam erroneā sicut ⁊ intentionē prauā deponere. iō tyrāni q̄ sanctos occiderūt: nō excusantur a pctō, lȝ arbitrarent̄ erronee obsequiū se p̄stare deo. ioh. xvi. Quarto ad ꝑfectionē opabilis ab homine ꝯcurrit liberū arbitriū. Nā iudiciū ꝯsciētie ⁊ liberi arbitrij ꝯueniūt ⁊ differūt. Cōueniunt in h̄. q2 vtrūq3 est de actu ꝑticulari. Differūt in h̄ q2 iudiciū conscie ꝯsistit in pura cognitiōe iudiciū autē liberi arbitrij consistit in applicatiōe cognitionis ad affectionē qd̄ quidē iudiciū est iudiciū electionis. vnde consciā ē de ꝯclusiōe ꝑticulari cognitiua tm̄. liberū arbitriū ē electio affectiua ꝯclusionis ꝑticularis. tales enī sunt cōclusiones in opatiuis vt dicit̄. vij. Ethi. ideo ꝯtingit q̄nq3 ꝙ iudiciū liberi arbitrij ꝑuertit̄ nō aūt conscientie. Exemplū cū aliq̄s examinat aliq̄d quod est faciendū ⁊ iudicat quasi adhuc speculādo ꝑ principia h̄ esse malū. vtpote te fornicari cum hac muliere. ⁊ sic iudiciū consciētie est rectū. sed quādo incipit iudicare ad agēdum ⁊ applicare. tūc occurrūt vndiq3 multe circūstantie circa actum ipsum vtpote forni-

tationis delectatio, ex cuiꝰ cōcupiſcētia ligatur rō ne eiꝰ dictamen in electiōe prūpat ⁊ ſic liberū arbitriū errat in eligēdo: nō aūt in cōſcientia imo cōtra ɔſciam facit, ⁊ dicit hoc mala ɔſcientia facere inq̄ʒtū factū iudicio ɔſcie nō cōcordat, ꝑpterea dr̄ ꝙ liberuꝫ arbitrium nō ſinebat ɔſciam loqui, id eſt in ſua rectitudine pmanere. His intellectis aīa exiuit ab eccleſia vadēs domū cū ꝓpoſito ſequēdi rectā ɔſciam ⁊ deponēdi erroneā Et ecce belial intēdēs eam ab hoc ꝓpoſito reuocare ait. O aīa ſimplex q̄ʒ facile decipe ris tam leuiter credēdo volo tibi oſtendere ꝙ ɔſcia erronea in indifferētibꝰ minus obligat q̄ʒ p̄ceptū prelati. Primo ſic. Subditus religioſus vouit obedire p̄lato ſuo, ſed tenet votuꝫ reddere. pſ. Vouete ⁊ reddite ergo tenet p̄lato obedire ɔtra ɔſciam, ⁊ ita magis p̄lato q̄ʒ ɔſcietie. Secūdo ſic. Prelato ſemp eſt obediēdū in his q̄ nō ſunt cōtra deū, ſʒ indifferētia nō ſunt ɔtra deū ergo in eis tenet obedire p̄lato. Tertio ſic. Poteſtati ſupiori magis eſt obediēdū q̄ʒ inferiori, vt habet in glo. Ro. ix. ſʒ aīa p̄lati eſt ſupior aīa ſubditi, ergo magis ligat ſubditus ex impio p̄lati q̄ʒ ex ɔſcia ꝓpa. Quarto ſic. Subditꝰ nō dʒ iudicare de p̄cepto prelati: ſʒ magis prelatꝰ de ſubditi actibꝰ: ſʒ ſubditus iudicaret de p̄cepto p̄lati ſi ꝓpter ſuā ɔſciam ab eiꝰ p̄cepto recederet, ḡ q̄ʒtūcūqʒ ɔſcia cōtrariū dictet in indifferētibꝰ: magis eſt ſtādū p̄cepto prelati. Anima vero abijt triſtis querēs ⁊ ɔſulēs legis doctores. Cui mox obuiauit moyſes. A qua cū cognouiſſet cauſas meſtitie ſue eo ꝙ cognoſceret ꝙ rectitudo opis nō ſemp ſequit rectitudineꝫ cōſciētie ait cōfortans eā. Ego oſtendā tibi rectitudinē cōſciētie ſimpliciter eſſe tenēdā teſtimonio quadruplicis legis, ſcʒ.

Legis naturalis.
Legis diuinalis.
Legis prophetalis.
Legis humanalis.

Primo teſtimonio legis

naturalis, ⁊ hō q̄druplr̄ ſcʒ p rōnes nāles. p phōs morales. p poetas. p exēpla gentiliū.

Quātū ad p̄mū Sciēduꝫ ꝙ ɔſcia habet q̄druplicē actū. Primo ē accuſatrix praue trāſgreſſionis. Si q̇d em̄ prauum dicat vel fiat in ea oēs defectꝰ ſcribūt vt poſtea reuelent ⁊ ſm̄ eā in iudicio cōdēnent. vn̄ Seneca li. de moribꝰ dicit ſic. Nullū pctōꝝ tuoruꝫ conſciū magis timueris q̄ʒ teipſuꝫ, aliū em̄ effugere potes, te aūt nūq̄ʒ. Nequicia enim ipſa eſt ſui pena. Cōſcientiā magis q̄ʒ famā intēde Falli nāqʒ ſepe poteris fama, ɔſcientia nūq̄ʒ, hec ille. Sicut aūt charitatiuꝰ accuſator p̄mo monet pſonā ad partē ⁊ corripit ſi ſe correxerit culpā celat, ſi vero cōtempſerit publice pclamat in iudicio. Sic ɔſciētia noſtra in pſenti nos corrigit occulte. ſi nō correxerimꝰ nos: in futuro iudicio aduerſū nos pclamabit. Leuit. v. Si aīa peccauerit, teſtiſqʒ fuerit qd̄ aut vidit aut cōſcius fuit niſi iudicauerit portabit iniq̄tatē ſuā. Secūdo eſt reuelatrix noſtre depſſionis. In omni em̄ depſſione vel turbatiōe terrena cōſolat nos ɔſciētia bona Sene. li. de moribꝰ. ſuperet cōſcientia quicq̄d finxerit lingua. Et augꝰ. vt habet. xi. q. iij. c. Quid obeſt hoī ꝙ ex illa tabula vult eū delere hūana ignorantia, ſi de libro viuētiū nō eū deleat iniq̄ ɔſcia hec ille. Tertio cōſciētia bona eſt cōſeruatrix bone poſſeſſiōis, vnde Ber. Sanū vas cōſciētia ⁊ ſeruādis ſecretis idoneū, nullis patēs inſidijs, nullis violentijs cedēs, vtpote nec manu nec oculis acceſſibilis quicq̄d poſuero ſecurꝰ ſum, ſeruabit viuo, reſtituet defūcto q̇cūqʒ iero mecū erit. ſemp ſecuꝫ ferens depoſitū qd̄ cōſeruādū accepit, ſiue gloriā ſiue cōfuſionē p q̄litate depoſiti, hec ille. Habēs em̄ bonā cartam p quā occupaturus eſt magnā hereditatē diligēter cōſuat ⁊ p̄cauet ne a tineis vel vermibꝰ cōſumat, ſic ɔſciam cōſeruare illeſam tenemur, q2 eſt carta p quā poſſeſſionē regni celeſtis vendicamus ne a tineis vel vermibꝰ cōſumat. hō aūt fit dupliciter. Primo ſi frequēter reſpiciat ⁊ tergat. Diſcutiamꝰ ergo ɔſciam diligenter cogitatiōes, dicta ⁊ facta examinando. Exēplo pauli apl̄i dicentis. Act. xviij. Studeo ſine offendiculo ɔſciam habere ad deum. Secūdo ſi perliniat cedria q̄ eſt gūma cedri. Dic̄ em̄ Iſid. li. xix. ethimol. ꝙ cedria eſt reſina vel gūma cedri q̄ in cōſeruādis libris adeo ē vtilis vt perliniti ex ea nec tineā patiant, nec tpe cōſeneſcāt. Perliniamus ergo ɔſciam cedria, id ē ſanguine xp̄i in cruce pfuſi q̄ fuit ex cedro. Heb. ix. Sanguis ieſu xp̄i emundauit ɔſciētias noſtras ab operibꝰ mortuis. Idē aūt eſt perdere hereditateꝫ ⁊ cartam hereditatis ita idem eſt perdere regnū celoruꝫ ⁊ bonā cōſcientiam. Ideo Sene. epl̄a. xli. dicit Sacer intra nos ſpūs ſedet, maloruūqʒ ac bonoꝝ noſtroruꝫ

obseruator ⁊ custos hic ꝓut a nobis tractatus est. ita nos tractat. h̄ ille. Quarto ꝯsciã bona ẽ vindicatrix fracte ꝓfessiõis Oēs eñ eiusdẽ ꝓfessionis sumꝰ. q2 ꝯsciã nr̃a est imago dei ꝑ ꝓfessionẽ baptismalẽ ꝓpter ꝟtutẽ ⁊ grãm que tũc nobis infūdit puulis vsu rõnis carẽtibꝰ. ideo q̃tiẽs istã ꝓfessionẽ cõfringimꝰ ꝯsciã nr̃a vindicat ⁊ remordet ac pungit nos. vñ Chry. sup illud. Reddite q̃ sũt cesaris ⁊c̃. dic̃ sic. Numisma cesaris ẽ aurũ numisma dei hõ est. In solidis cesar videt̃. ĩ hoibꝰ aũt deꝰ cognoscit̃. Iõ diuitias vestras cesari date. deo aũt ꝯsciẽ vestre solã ĩnocentiã reſuare. h̄ ille. Et Sene. epl̃a. x. dicit sic. Sic viue cũ hoibꝰ tanq̃ deus videat. sic loq̃re cũ deo tanq̃ hoĩes audiãt. h̄ ille. Sequẽda ẽ ergo bona ꝯsciã. Quantũ ad phos morales debemꝰ seq̃ rectitudinẽ ꝯsciẽ pʒ q̃druplr̃.

Primo sene. epl̃a. xlvij. dic̃ sic. Rem dicã ex q̃ mores estimes vr̃os. vix quẽpiã inuenies q̃ possit aꝑto ostio viuere. Janitores ꝯsciã nr̃a nõ supbia opposuit. Sic viuimꝰ vt depheñdi sit subito aspici. Quid aũt ꝓdest recõdere se ⁊ oculos hoĩuʒ auresq̃ vitare? Bona ꝯsciã turbã aduocat. mala etiã in solitudine anxia ẽ atq̃ sollicita. si honesta sũt que facis oẽs sciãt. Si turpia. q̃d refert neminẽ scire cũ tu scias; o te miserũ si cõtẽnis hmõi testẽ. h̄ ille. Secũdo Tulliꝰ in or̃one ꝓ marcello dicit sic. Nulla corpis tanta vis est. q̃ nõ ferro: ⁊ viribꝰ debilitari frãgiq̃ possit. Animũ ꝟo vincere iracundiã cohibere: victoriã tẽpare aduersariũ excellere. nõ mõ iacentẽ: ſ3 etiã ampliare eiꝰ dignitatẽ. hoc q̃ fecerit nõ mõ ego eũ sũmis viris cõparo: ſ3 simillimũ deo iudico. h̄ il. hoc aũt fit regimĩe animi ꝑ rõnẽ ⁊ ꝯsciãm. ꝓpterea li. v. tuscul. q̃stionũ dicit. Stoici finẽ bonoꝝ censuerũt cõgruere nature ⁊ cũ ea cõuenĩẽter viuere.

Tertio valeriꝰ maxi. li. vij. dicit sic. Thales interrogatꝰ an hoĩuʒ facta deos fallerẽt. nec cogitata inq̃t vt nõ solũ manꝰ: ſ3 etiã mẽtes puras h̃re vellemꝰ cũ secretis cogitatiõibꝰ nostris celeste numen adesse crederemus.

Quarto boetiꝰ li. v. de cõso. dicit. Magna vobis si dissimulare nõ vultis indicta ẽ necessitas ꝓbitatis. cũ añ oculos agit̃ iudicis cũcta cernẽtis. hec ille. Oĩa fienda sũt ꝯsciẽtia recta. Quãtũ ad poetas recta ꝯsciã viuendũ est q̃druplicit̃er. Primo ꝑmoꝝ motuũ repssione. vñ Ouidius. li. i. de remedio amoris dicit sic. Terra salutiferas herbas eadẽq̃ nocẽtes Nutrit. ⁊ vrtice ꝓxima sepe rosa est. Utile ꝓpositũ est seuas extinguere flãmas. Nec seruũ vitijs pectus habere tuũ. Dũ licʒ ⁊ modici tangũt p̃cordia motꝰ Si sapis in p̃mo limine siste pedẽ. Opprime dũ noua sunt subiti mala semina morbi Et tuꝰ incipiens ire resistat equꝰ. Nã mora dat vires. teneras mora ꝑcoquit vuas. Et validas segetes quod fuit herba facit. Que p̃bet latas arbor spaciãtibꝰ vmbras. Quo posita est p̃muʒ tpe ꝟga fuit. Tũc poterat manibꝰ sũma tellure reuelli. Nũc stat ĩ ĩmensum viribꝰ aucta suis. Principijs obsta sero medicina parat̃. Cũ mala ꝑ longas conualuere moras Sʒ ꝓpera. nec te venturas differ in horas. Qui nõ est hodie cras minus aptꝰ erit. Uidi ego qd̃ p̃mũ fuerat sanabile vulnꝰ Dilatũ longe dãna tulisse more. hec ille. Secũdo vite moderatione. vñ Lucanꝰ. li. ij. dicit sic. Immota catonis sentẽtia fuit ſuare modũ. Fineq̃ tenere naturãq̃ sequi. patrieq̃ impẽdere vitã. Nõ sibi ſ3 toti genitũ se credere mundo. Hinc epule vicisse famẽ magnisq̃ penates submouisse hiemẽ tecto. hec ille. Tertio concordi vite vnione. vñ ꝓsper li. epigrãmatũ dic̃ sic. Nõ ꝓdest cuiq̃ solis bona dicere ꝟbis. Ni pia mens habeat qd̃ bñ lingua sonat. Naʒ fari recta miserũ est ⁊ viuere praue. Dãnat nota malũ regula iusticie. hec ille. Quarto testiũ interiꝰ obseruatiõe. vñ Tibullꝰ li. i. dicit sic. Ne tibi celãdi spes sit peccare paranti. Est deꝰ occultos q̃ vetat eẽ dolos ⁊c̃. Et ouidiꝰ de arte. li. i. dicit. Innocue viuite numẽ adest. Et horatiꝰ li. ſmonũ dicit. Optimꝰ ille est q̃ minimis vrget̃ hõ factꝰ ad vnguẽ. i. debʒ p̃cauere ab omĩ pc̃tõ ⁊ grandi ⁊ minimo ⁊c̃.

Quãtũ ad exẽpla gentiliũ sciẽdũ ꝙ multi ꝯvicti rectitudine lumĩs naturalis ⁊ ꝯsciẽ mutauerũt mores suos a malo in bonum. vnde in ps̃. d̃r Multi dicũt q̃s ostendet nobis bona. Signatũ est sup nos lumẽ vultus tui dñe. q̃si dicat. Lumẽ rõnis qd̃ in nobis est. intantũ põt nobis bona ostẽdere ⁊ etiã volũtatẽ nostrã regulare inq̃ntũ est lumen vultꝰ tui. i. a vultu tuo deriuatũ. Et valerius lib. vi. ca. ix. dicit sic. Multũ animis hoĩum ⁊ fiducie adijcere ⁊ sollicitudinis detrahere põt. moꝝ ac fortune in claris viris recognita mutatio. nã cũ alioꝝ fortunas spectãdo ⁊ ex cõditiõe abiecta atq̃ ꝯtẽpta: emersisse claritatẽ videamꝰ. Quid aberit quin ⁊ ipsi meliora de nobis sp̃ cogitemus. Memores stultũ eẽ ꝑpetue infelicitatꝭ se ꝓdãnare. spẽ

vero que incerta q̃q̃z fouet recte.certã in de ſperationẽ cõuertere. vbi ponit q̃tuor exempla. Primũ eſt de manlio torq̃to qui in iuuentute fuit hebet atq̃z obtuſi cordis vt domeſticis τ reipublice vſib⁹ inutilis oĩno videret.in ꝓceſſu ꝟo etatis ad tãtã ꝟtutẽ deuenit vt patrẽ ſuũ reũ a ſñia ferẽda τ ꝑiculo ſubeũdo liberauerit. Jn hoc credo fortune nubilo adoleſcẽtie cõtẽptu ꝑfuſum.quo ſenectutꝫ decus lucidi⁹ eniteſceret Nã p̃riam a bello latino p̃ſſam ſpecioſiſſimo triũpho recreauit. Secũdũ exẽplũ ẽ de ſcipiõe affricano qui diſſolutiſſime vite in ꝓmis adoleſcentie ãnis fuit: puta laſciuie τ furori deditus:ſ3 morib⁹ in meli⁹ mutatus deuicit Cartaginẽ τ cõtinẽtiſſime vixit. Quẽ dij imortales naſci voluerũt vt eſſet in q̃ virtus ꝑ oẽs nũeros hoĩb⁹ efficaciter oñderet. Tertiuz exẽplũ eſt de Quinto fabio maximo qui in adoleſcẽtia fuit ita vitioſus τ ĩfamis vt omnes vitarẽt ei⁹ cõſortiũ.ſ3 poſtea in tãtã gratiã τ ꝟtutũ deuenit vt nihil eodẽ ſene ornatius aut ſpecioſius illo tꝑe ciuitas romana habuerit. Quartũ exẽplũ ẽ de q̃nto catulo q̃ in adoleſcẽtia ſua fuit effeminat⁹ eneruis τ dedit⁹ oĩb⁹ delitijs τ ludis τ oĩ generi voluptatũ. S3 ꝓcedẽte etate in maximo clariſſimoꝝ viroꝝ ꝓcectu excelſuz gradũ obtinuit fact⁹ ſenator τ dux belli maximas victorias obtinuit. ꝓpterea Solon ph̃us prudẽtiſſime dixit. Neminẽ dũ adhuc viueret dici debere miſerũ aut btũ.q2 ad vltimũ vſq̃z fati diẽ ancipiti fortune ſubiecti eſſem⁹ τ morũ aſſidue mutationi.ergo ratione τ conſcientia viuendum eſt.

Secũdo declaratur eadẽ

ꝯcluſio teſtimonio leg̃ diuinalis. Sciendũ ꝙ ꝯſcia τ intẽtio circa opus facit q̃tuor. Primo facit exterminari qð ꝑfuerit. Nã vna τ eadẽ opatio facta ſc̃m variã ꝯſciam τ intentionẽ ſortit effectũ vitij vel ꝟtutꝫ.vñ Caim occidit abel τ peccauit:q2 ex inuidia τ mala intẽtione ꝓceſſit. Dauid occidit goliã τ meruit.q2 ex iuſticia τ cõſciẽtia legis dei ppl'm defendit. Gen.iiij.et.i. Reg̃.xvij. Similit abrahã τ ſara riſerũt in ꝓmiſſione dei de filio. Sed riſus abrahe fuit cõmẽdabilis: q̃a ex leticia et ſecuritate ꝓceſſit. Et riſus ſare fuit vitupabilis.q2 ex incredulitate. Gene. xvij.et.xviij.ca. Pharao dixit peccaui.etiaz Judas.nec tñ veniã meruerũt. Exod. viij. Matth.xxvij.c. Dauid dixit peccaui τ dñs perpercit ſibi quia rectaz intentionẽ τ conſcientiã habuit.ij. Reg̃.xij. Etiã op⁹ factuz ab eodẽ ſortit diuerſos effect⁹. Nã moyſes idẽ dixit qð dauid τ nõ heſitauit τ tunc meruit. Exod.xvij. Jdẽ dixit poſtea heſitans τ penã habuit. Nũe.xx. Secũdo facit op⁹ acceptari ſi defuerit. Nã intẽtio τ ꝯſcia reputatur ꝓ facto ſi poſſibilitas opandi non affuerit.vñ cõmẽdauit dñs bonã intentionẽ dauid de tẽplo edificãdo lic3 ipſe nõ edificauerit.ij. Reg̃.vij. Tertio h3 occultari ſi latuerit. Dauid eñ miſit ad vriã vt veniret τ q̃eſceret.nõ vt quieſceret hoc fecit:ſ3 vt peccatũ ſuũ occultaret.ij. Reg̃.xi. Ornauit ſe iudith vt ſolent laſciue mulieres. ſ3 nõ ex libidine.ſed ꝟtuoſa intẽtione ſc3 defendẽdi patriam. Judith.x. Quarto neq̃t iudicari q̃d voluerit. Jn his eñ que agunt nõ d3 facile iudicari bonũ vl' malũ ꝑcipue in ambiguis Nã filij ruben τ gad edificauerũt altare bona intentiõe qð filij iſrl' in oppoſitũ cõuertebant. Joſue.xxij.ca. Quia mardocheus nõ adorabat naamã credebat ꝙ contemneret ipſum: ſed nolebat reuerentiam creatoris creature exhibere. Heſter.iij.ca.

Tertio declaratur eadẽ

cõcluſio teſtimonio legis ꝓphetalis. Sciendũ ꝙ ꝯſciam rectã ſeq̃ debem⁹ ꝓpter q̃tuor. Primo vt gr̃e liquorẽ a dño recipiamus. ps. Cor mũdũ crea in me de⁹ τ ſpm̃ rectum innoua in viſcerib⁹ meis. Et Ecci.xiij. Bona eſt ſubſtãtia cui nõ eſt pctm̃ in ꝯſcia.i.ille cui⁹ ꝯſcientia eſt munda a peccato meret ſubſtantiã ſc3 gratiã gratũ facientẽ τ grãꝫ datã. Secũdo vt ſuitiũ gratũ dño reddamus. ps. Perambulabã in inocẽtia cordis mei.in medio dom⁹ mee.i.in rectitudine cõſcientie mee. Ambulans in via imaculata hic m̃ miſtrabat. Cõtra hãc inocẽtiã facit erronea ꝯſciẽtia. Sap.xvij. Semp eñ p̃ſumit ſeua ꝯturbata cõſcia. Tertio vt a dño vitã eternaz obtineam⁹. ps. Dñe q̃s habi. in ta.t.r̃ndet. Jnnocẽs ma. τ mũ.cor.q̃.nõ ac.in va.a.ſuã. Jlle in vano accipit animaz ſuã qui in actionib⁹ ſuis nõ ſequit rectã conſciẽtiã. ideo dicit ꝓuer.xij. Eſt q̃ ꝓmittit τ q̃ſi gladio pungit ꝯſcie. Quarto vt deum clare videam⁹. Deut.xxiij. Sint caſtra tua ſancta.i.ꝯſcia ſit recta τ nihil appareat feditatis in eis ne derelinquam te. Et ps. Jbũt de virtute in virtutem videbit de⁹ deoꝝ in ſyon. Et ſic patet.

Quarto declaratur eadē ꝯclusio testimonio leg̃ hūanalis Sciendū ꝙ rectitudinē ꝯscie hr̄e debemꝰ q̄druplr̄. Primo sensus diligēter custodiēdo: q̄a sic̄ via publica dꝫ sic conseruari vt nihil ponat̄ in ea qḋ aliquē offendat, ⁊ si positum fuerit tollat̄. Ex quo em̄ q̇libet hō se offert ad custodiā bone vite ꝑ lumē nāl̄is rōnis ⁊ ꝯscie a deo acceptū. q̄ꝫto ꝑiculo se exponit nisi pactū custodiat, patꝫ per casuꝫ talē. Quibusdā scholaribꝰ remanētibꝰ in scholis cū libris: dixit vnꝰ ex illis socijs. Ite ꝑ ꝟuis vestris ego interim custodiā libros. Ante reditū sociorū libri ꝑdūt̄. Querit̄ an ille q̇ obtulit se ad custodiā libroꝝ teneat̄ de damno r̄ndere. videt̄ ꝙ nō. qꝛ bonitas sua nō dꝫ ei esse dānosa. ff. quēadmodū testamēta aperiant̄. l. si q̄s. ⁊. ff. de furtis. l. si ꝟuꝰ cōis. Videt̄ ꝙ sic qꝛ deposito se obtulit. ergo de culpa ⁊ de negligētia ⁊ ꝑiculo tenet̄. ff. depositi. l. i. §. sepe euenit. et. ff. de ꝓcurationibꝰ. l. planctꝰ. Dicūt iuriste ꝙ est in culpa, qꝛ nō diligētiꝰ custodiuit illud ad qḋ se obtulit. ⁊ ideo tenet̄. Etiā societas q̄ ē int̄ ꝓtētias aīe ⁊ sensus ⁊ mēbra corꝑis est diligēter custodiēda rōne ⁊ ꝯscīa ad quā ꝑtinet diligēter ea custodire. vn̄. ff. de officio p̄fecti vigilū. l. nā salutē. dꝛ ꝙ ad officiū istiꝰ prefecti ꝑtinet ꝑ totam nocte vigilare ⁊ armatꝰ ciuitatē circuire ⁊ āmonere vt q̇libet aquam in cenaculo habeat ꝓ igne nociuo extinguēdo ⁊ ꝙ nullus ignē nocere permittat. incēdiarios etiā puniat. Sic est de rōne ⁊ ꝯscīa q̄ꝫtū ad securaꝫ custodiā potētiarū aīe sensuum ⁊ mēbroꝝ corꝑis q̄ꝫtū ad informationē de igne pcti̅ extiguēdo ⁊ pctis ī hac vita puniēdis Sꝫ nūc verificat̄ illud Eccī. xiiij. Ciuitas ꝑua ⁊ pauci viri in ea. Scḋo hostes aīe fugiendo. sic̄ lasciuiā carnis. tēptationē demonis ⁊ blādimēta mūdi noxia. Sic̄ em̄ latro p̄cedēs hominē ipsuꝫ sequētē cū lumīe de nocte cū peruenerit ad socios q̇ ipsuꝫ in passu ꝑiculoso expectāt lumīe extincto ipsū spoliāt. sic mala ꝯscīa p̄cedēs ⁊ ducēs hoīeꝫ eā sequētē cum lumīe delectatōis sensualis ad passuꝫ ꝑiculosum inferni eū deducit vbi vterqꝫ puniet̄. qꝛ ille q̇ mādat īiuriā fieri ⁊ ille q̇ mādatum suscipit ad penā īiurie obligāt̄. ff. de īiurijs ⁊ famosis libellis. l. nō solum si mādato. in. ff. nouo. li. ix. sic mala ꝯscīa q̄ ducit ⁊ hō q̇ eaꝫ seq̇t̄. Et talis hō ē nimis mobilis per pctm̄ Treñ. i. Pctm̄ peccauit hierl̄m ꝓpterea instabilis facta est. iō oꝑa sua sunt mobilia ⁊ nō valēt ad vitā et̄nā. Job. xiij. Nūq̄ꝫ in eodē statu ꝑmanet. vn̄. ff. de acq̇rēdo rerū dominio. l. ticiꝰ. habet̄ ꝙ domꝰ mobilis ex tabulis facta in p̄dio Seij nō sit ipsiꝰ seij: sed edificiū īmobile ī solo suo factū eēt ipiꝰ iure nāli ⁊ ciuili. ff. de suꝑficialibꝰ. l. suꝑficiarias edes. in. ff. nouo. li. xi. sic opꝰ bonū factū cuꝫ ratione ⁊ bona ꝯscīa valet ad vitā et̄nā. sed ex mala ꝯscīa nō est faciētis ad meritū gl̄ie et̄ne. Tertio minima pctā magnifaciēdo. sūt em̄ q̇dā q̄s seducit p̄sūptuosa ꝯscīa dicētes ꝙ nō cōmittūt grauiora pctā. puta blasphemias: ꝑiuria: furta: homicidia ⁊c̄. ſꝫ gulā: fornicationē. ebrietatē ⁊c̄. q̄ ipsi ꝑua reputāt: ſꝫ ꝓ modico vitio totū instrumētū reddit̄ vitiosuꝫ. ff. quēadmodū testamēta aperiāt̄. l. i. in fi. Silr̄ in vno malo tractu totꝰ ludus ⁊ lucrū ꝑdit̄. sic ē in his Eccī. xxxi. Beatus vir q̇ inuētꝰ ē sine macula. ps̄. Habitabit ī tabernaculo tuo q̇ īgredit̄ sine macula

Quarto intētionē rectā sequēdo. Nā loq̄la ⁊ oꝑa honesta nō sufficiūt ad saluteꝫ nisi assit recta intētio ⁊ ꝯscīa bona. vn̄. ff. de furtis. l. q̇ saccū. dꝛ ꝙ q̇ saccū hn̄tē pecuniā surripit. furti actiōe sacci noīe tenet̄. q̄ꝫuis non intēdat saccū surripe. sic m̄lti eūtes ad oꝑa vestita sacco pctōꝝ. dicūt ꝙ nullū malū intēdūt ſꝫ hoc nō sufficit corā deo. de culpa em̄ cōcomitāte tale factū r̄ndebūt. sic̄ fur de sacculo. nisi intētio mutet̄ an̄q̄ꝫ pctm̄ ꝯtingat qꝛ in h̊ casu sic̄ ancilla tp̄e cōceptꝰ facta libera an̄q̄ꝫ pariat: parit filiū liberuꝫ. Instituta de ingenuis. §. sufficit. li. i. sic est de oꝑe mala intētiōe facto ⁊ de mutatiōe eiusdē. ps̄. Exurge ⁊ intēde iudicio. Postq̄ꝫ v̊o moyses declarauit ꝯclusionē p̄dictaꝫ ait aīe deuote. Que ego noui fidelit̄ te docui: ſꝫ ecce hic est scūs thomas de aq̇no doctor noui testamēti q̇ te leuabit ad mandata dei q̄ dilexisti nimis vt exercearis ī iustificatiōibꝰ tuis. Ad quē astāte moyse accessit aīa deuota ꝓ sue ꝯclusiōis clariori noticia. Cui scūs thomas ait. Ego ostendā tibi ꝯclusionē tuam esse veram testimonio quadruplicis legis.

- Legis euangelice.
- Legis apostolice.
- Legis canonice.
- Legis ecclesiastice.

Primo testimonio legis

euāgelice. Sciēdū ꝙ xp̄s illā ꝓbauit q̄druplici testīonio. Pr̄io math. xv. ca. di. Que

ꝓcedūt de ore: de corde.i.ꝯſcia exeūt ⁊ ea co
inq̄nāt hoīez. De corde em̄ exeūt cogitatio
nes male homicidia. adulteria: fornicatōes
furta: falſa teſtīonia. blaſphemie. h̄ ſūt q̄ co
inq̄nāt hoīez. Scđo teſtīonio mar. ix. c. di.
Bonū ē tibi vnū oculū hn̄tē.i.ꝯſciam bonā
introire in regnū dei. q̄z duos hn̄tē.ſ. vim cō
cupiſcibilē ⁊ iraſcibilē mitti in gehēnā ignis
vbi v̄mis eoꝝ nō morit̄ ⁊ ignis eoꝝ nō ex
tinguit̄. Tertio teſtīonio Joh. ij. c. di. Ipſe
aūt ieſus nō credebat ſemetipſū iudeis. eo
ꝙ ipe noſſet oēs ⁊ q: ei opꝰ nō erat vt q̄s te
ſtimoniū perhiberet de hoīe. ipe em̄ ſciebat
q̄d eēt in hoīe.ſ. q̄ztū ad ꝯſciaz eiꝰ. Quar
to teſtīonio luc. vi. Bonꝰ hō de bono theſau
ro cordis ſui ꝓfert bonū ⁊ malꝰ hō de malo
theſauro ꝓfert malū. vt pz in euāgł. hodier-
no. In q̄ ⁊ in epła notāt̄. iiij. ꝯlones. Pri-
ma ꝯclo Liberū arbitriū hoīs nō ē ꝯfirma
tū ī bono ex ſui nā ꝓ ſtatu huiꝰ vite Sciēdū
ꝙ aliq̄ dicūt̄ ꝯfirmari ī bono ꝑ h̄ ꝙ eis dat̄
aliq̄d munꝰ grē q̄ ita īclināt̄ ī bonū ꝙ n̄ de fa
cili pn̄t a bono deflecti. n̄ tn̄ ꝑ h̄ ita retrahūt̄ a
malo ꝙ oīno peccare n̄ poſſint. niſi dīna ꝓui
dētia cuſtodiēte. Exēplū. Adā ī ſtatu īnocē
tie ponit̄ fuiſſe īmortalꝭ nō ꝙ oīno ab aliq̄ ſi
bi itrinſeco ꝓtegi poſſz ab oī exteriori morti-
fero vtpote ab īciſiōe gladij ⁊ alijs hmōi. a q̄
bus tn̄ dīna ꝓuidētia cōſeruabat̄. ⁊ ſic aliq̄
pn̄t cōfirmari ī bono. ſicut pz de btā virgīe
q̄ in ſtatu vie ꝯfirmata fuit ī bono. Nā de ea
vt dic. augꝰ. cū de peccatis agit̄ mentio fie
ri nō dz. qm̄ mater erāt dīne ſapīe in q̄ nihil
coinq̄natū incurrit. Sap. vij. Silr̄ etiā aplī
ꝑ aduētū ſpūſcī ꝯfirmati fuerūt ī bono. pš
Ego ꝯfirmaui colūnas eiꝰ Qđ glo. de aplīs
exponit q: erāt quaſi fūdamētū ⁊ baſis totiꝰ
ecclīaſtici edificij. vnde eos firmos eē opor
tuit. ſz nō pōt aliq̄s ꝓ ſtatu huiꝰ vite ita cō
firmari ī bono vt oīno īpeccabilis fiat Rō
eſt q: nō poteſt aliquis oīno īpeccabilꝭ red-
di niſi oīs origo peccati auferat̄. Origo aūt
pctī ē ex tribꝰ. ſcz. ex errore rōnis q̄ in ꝑticu
lari decipit̄ circa finē boni. etiā ē circa vtilia
q̄ in vlī homo naturalit̄ appetit. etiā eſt ex
hoc ꝙ iudiciū rōis itercipit̄ ꝓpt̄ aliquā paſ
ſionē inferiorē virīū. alicui hoī ꝓ ſtatu huiꝰ
vite ꝯcedi poteſt vt rō nullatenꝰ erret circa
finē boni ⁊ circa vtilia ī ꝑticulari ꝑ donū ſa
piētie ⁊ ꝯſilij. ſ; nō tn̄o mō. ſ. ꝙ nō poſſit int̄
cipi iudiciū rōnis ꝓpt̄ duo. Prio ⁊ p̄ncipa
liter q: h̄ nō pōt eē niſi rō ſit ſp̄ in actu recte
ꝯtēplatōis. ita ꝙ deꝰ ſit rō oīuz operuz hoīs

qđ cōuenit ſolū btīs ꝓpt̄ lumē glīe. Scđo
q: ī ſtatu vie nō ꝯtingit īferiores vires. ſ. cō
cupiſcibilē ⁊ iraſcibilez ita rōni eē ſubditas
vt actꝰ rōnis nullo mō īpediat̄ ꝓpt̄ eas niſi
in dn̄o Jeſu xp̄o q̄ fuit ſilꝭ viator ⁊ cōphēſor
Totū h̄ pz in ſocru ſimonis q̄ tenebat̄ ma-
gnis febribꝰ. Socrꝰ ſimonis eſt liberū arbi-
triū qđ itercipit̄ ⁊ īpedit̄ a viribꝰ inferioribꝰ
Tū ꝑ grām hō ita pōt bono aſtringi ꝙ nō
niſi d̄ difficili peccare poſſit ꝓpt̄ q̄tuor. Prio
q: ex grā ⁊ donis ſpūſctī ⁊ v̄tutibꝰ infuſis
īferiores vires refrenāt̄. Scđo q: ꝑ grāz vo
lūtas ī deū fortꝰ īclinat̄. Tertio q: rō ꝑficit̄
in ꝯtēplatōe v̄itatꝫ dīne. Quarto q: ꝯtinua
tio huiꝰ ꝯtēplatōis ꝓueniēs ex feruore amo
ris retrahit hoīez a pctō. De iſtꝫ d̄r in euāgł.
Et rogauerūt illū ꝓ ea. q: iſta ꝯfirmāt libe-
rū arbitriū ī bono. ſ; totū qđ deficit ad cōfir
mationē: cōplet̄ ꝑ cuſtodiā dīne ꝓuidētie ī
illis q̄ ꝯfirmati dicunt̄. ſ. vt q̄ncūqꝫ occaſio
pctī ſe ingerit eoꝝ mēs dīnitꝰ excitet̄ ad re-
ſiſtēdū. Jō d̄r in euāgł. Et ibs ſtās ſuꝑ illaz
īꝑauit febri ⁊c. Et ī epła d̄r. Sta in porta do
mꝰ dn̄i. ſ. ꝑ ꝯfirmatiōez liberi arbitrij ī bonū
nihilominꝰ nō ē aliq̄s ī ſtatu vie oīno cōfir-
matꝰ ſic nec oīno ꝑfectꝰ: q: q̄zdiu aliq̄d eſt
impfectū pōt deficē. ſ; impfectio ab hoībꝰ nō
tollit̄ q̄zdiu ſt̄ in ſtatu vie. Videmꝰ nūc per
ſpeculū ī enigmate. vt d̄r. i. Cor. xiij. ğ q̄zdiu
hō ē in ſtatu vie pōt deficē ꝑ pctm̄. Jō d̄r in
epła Audite v̄bū dn̄i q̄ ingredimī ꝑ portas
has. ſ. ꝑ talē ꝯfirmatōez. Aliq̄ tn̄ nō pōt di
ci ꝯfirmatꝰ ſic ⁊ ꝑfectꝰ. iō d̄r in euāgł. ⁊ cōti-
nuo ſurgēs miſtrabat illis. Scđa ꝯclo. In
ſtatu huiꝰ vite nēo pōt ita eē obſtinatꝰ ī ma
lo q̄n ad ſuā liberatōez coopari poſſit. pz q:
obſtinatio īportat q̄ndā firmitatē ī malo ⁊
pctō ꝑ quaz aliq̄s a pctō reūti nō pōt ita ꝙ
nō de facili pōt coopari ad h̄ ꝙ exeat d̄ pctō
ita ꝙ h̄ eſt obſtinatio impfecta q̄ aliq̄s pōt
eē obſtinatꝰ ī ſtatu vie. ſ. dū aliq̄s hz ita fir-
matā volūtatē ī pctō ꝙ nō ſurgūt ī eo motꝰ
ad bonū niſi debiles: q: tn̄ aliq̄ ſurgūt ex eis
dat̄ via vt ꝑparet̄ ad grāz ꝓpt̄ q̄tuor. Pri
mo q: paſſio ſoluit̄ ⁊ repmit̄. Cū em̄ nālit̄
inſit cuilibz creature appetitus boni nullꝰ ad
peccādū īducit̄ niſi ſub ſpē apparētꝫ boni. q̄z
uis em̄ fornicator ſciat ī vlī fornicatiōez eē
malū: tn̄ cū in fornicatiōez ꝯſentit: eſtimat
fornicationē eē ſibi bonū vt nūc ad agēduz
ꝓpter īpetū paſſiōis ꝯcupiſcētie ꝑ quā iter-
cipit̄ iudiciū rōnis ne actu iudicet ī ꝑticula-
ri qđ in vlī habitu tenet. ſ; ſeq̄t̄ paſſionis im-

clinationē vt cōsentiat in illud in qđ passio tendit q̄si p se bonū: ꝫ ista passio pōt repmi ps̄. Cōuertar in pfū. ma. i. eos q̄ erāt obstinatissimi q̄nq3 de⁹ ad se cōuertit. Scđo q2 habit⁹ nō totalit̄ aīam corrūpit. nā habitus vitij q̄si nā q̄dā inclinat in id qđ ē sibi cōueniēs. cu3 habit⁹ sit q̄si q̄dā nā hn̄tis. sic phs dic̄. li. de mēoria ⁊ remiscētia. ꝙ ɔsuetudo ē altera nā. Et Tu'l. i rheto. ꝙ ꝟt⁹ ɔsentit rōnī modū nāe. vn̄ fit vt hn̄ti habitū luxurie bonū videat̄ illđ qđ luxurie ɔueīt q̄si sibi cōnāle. Et h̄ est qđ dic̄ phus. iij. Ethi. ꝙ q̄lis vnusq̄sq3 ē talis finis ei videt̄ s3 talis habitus nō totalit̄ aīam corrūpit q̄n possit agē pn̄iaz Dicit eñ aug⁹. li. de ꝟbis dn̄i ⁊ habet̄ in glo. Ro. ij. Ista inpn̄ia vel cor īpenitēs q̄3diu q̄sq3 in hac carne viuit nō pōt iudicari. de nullo eñ desperādū ē q̄3diu patiētia dei eū ad pn̄iam adducit. iđ null⁹ in statu hui⁹ vite pōt esse simpl'r obstinat⁹ in malo. Tertio q2 rō nō ita ptinaciter falso adheret: q̄n per ɔ̄riā rōnē possit adduci. Nā falsa estimatio rōnis in pticulari eligibili ꝓuenit aliq̄n ex iā dict̄ ⁊ aliq̄n ex ignorantia vl'i. sic cū q̄s est in h̄ errore ꝙ fornicatio nō sit pctm̄. pōt tn̄ tolli iste error ex ɔ̄ria rōcinatiōe. vn̄ sup illud ps̄. Mittit cristallū suum ⁊c̄. dic̄ glo. Cristallū dicit obstinatos. de q̄b⁹ tn̄ ⁊ alios pascit. i. tales facit vt pascāt alios ꝟbo dei.

Quarto q2 morb⁹ aliq̄s pōt eē incurabilis vel ꝓpter nām morbi vl' ꝓpter impitiā medici vel ꝓpter indispōnē subiecti. S3 morb⁹ spūalis sc3 pctī hoīs ꝓ statu hui⁹ vite nō ē incurabilis ex nā morbi. Nō eñ ꝓuenit ad terminū malicie nec iterū ex impitia medici q2 de⁹ ⁊ scit ⁊ pōt curare: nec iterū ex indispositiōe hoīs. q2 sic p aliū cecidit: ita p aliū resurgere pōt. ps̄. Nūq̄d q̄ dormit nō adijciet vt resurgat. ergo hō ꝓ statu hui⁹ vite nō pōt esse simpl'r obstinat⁹ in malo iđ d2 in euāg⁹. Cū sol occidisset. oēs q̄ habebant infirmos varijs languorib⁹. i. pctōres ducebant illos ad iesu3. At ille singulis man⁹ impōnēs. s. p grā3 curabat eos. s. deducēdo eos ad pn̄ia3 Et in epl'a d2. Bonas facite vias vestras. sc3 p grām quā dedi vobis ⁊ habitabo vobiscū in loco isto. Tertia ɔcl'o. Hō p libertatē arbitrij sine grā nō pōt resurgere a peccato qđ iā cōmisit. Patet q2 hō incurrit triplex nocumētū peccādo. s. maculā. corruptiōnē nālis boni ⁊ reatū pene. maculā quidē incurrit inq̄3tū priuat̄ decore grē ex deformitate pctī. Bonū aūt nature corrūpit̄ inquātū nā hoīs deordinat̄ volūtate hoīs deo nō subiecta. Hoc eñ ordine sublato cōsequēs est vt tota natura hoīs peccātis inordinata remaneat. Reat⁹ vero pene est p quē hō peccādo mortalit̄ meret̄ dānationē eternā. S3 ista nō pn̄t tolli nisi p deū. Primo macula nō pōt tolli nisi p decorē gratie qui ꝓuenit ex illustratiōe dīni lumīs gratia3 influētis. Joh. i. Erat lux vera q̄ illuminat oēm hoīem venientē in hūc mūdū. Secūdo nō pōt ordo nāe repari. vt volūtas hoīs deo subijciat̄. nisi deo volūtatē hoīs ad se trahēte. Jo. vi. Nemo pōt venire ad me nisi pr̄ q̄ misit me traxerit eū. Tertio reat⁹ pene eterne nō pōt remitti nisi a deo ɔ̄ quē3 est offensa cōmissa q̄ est hoīu3 iudex. Esa. xliij. Ego su3 q̄ deleo iniq̄tatē tua3 ꝓpter me. vnde demonia nō possūt eijci ab hoīe nisi p grām iesu xpī. ideo d2 in euāg⁹. Exibāt aūt demonia a multis. ⁊c̄. Et in epl'a d2. Nolite cōfidere in ꝟbis mēdacij. i. in libertate arbitrij dicentes tēplū dn̄i ⁊c̄. Trib⁹ vicib⁹ d2 tēplū dn̄i ꝓpter tria exēpla in q̄b⁹ hō cōfidit. Primo in elementis. q2 q̄libet res nālis pōt redire ad actū cōueniētē sue nature sic aqua calefacta pōt redire ad suā frigiditatē p seipsa3. Secūdo in mixtis vt lapis sursu3 ꝓiect⁹ redit p seipsu3 ad suū locū nālē. Tertio in aīalibus que p ꝟtutē nature possunt redire ab egritudīe ad sanitatē sine auxilio exterioris medicine. S3 illa exēpla nō sūt cōueniētia q2 pctm̄ cōpat̄ ad aīam sicut mors. hō autē mortu⁹ nō pōt suscitare seipsu3: ꝫ a deo pōt suscitari: denuo infusa sibi aīa.

Quarta cōclusio. Hō ex nāli virtute liberi arbitrij pōt singula pctā mortalia vitare pticularit̄: q̄3uis nō oīa vl'iter sine auxilio dīne grē. Pt3 q2 liberū arbitriū hoc pōt si ad hoc suā attētionē vel vigilātiā vel conatū vel actionem dirigat si ɔtra pctm̄ conari voluerit. S3 nō est possibile hoīe3 diu esse vigilē ad hoc ꝙ sufficiētē sollicitudinē adhibeat ad vitandū oīa pctā mortalia sine grā ꝓpter quattuor.

Prīo ꝓpter m'lta in q̄b⁹ mēs hoīs occupatur. vn̄ īpossibile est hoīe3 sp̄ vel diu in tāta vigilātia esse q̄3ta ad h̄ req̄rit̄. Scđo ꝓpt̄ impetū passiōis ɔcupiscētie vel ire cui⁹ motus īterdū deliberationē rōis ꝓueīt: q2 inferiores vires nō sunt totaliter rōni subiecte. Ro. vij. Nō eñ qđ volo bonū h̄ ago: s3 qđ odi malū illud facio. Tertio ꝓpter inclinationē habit⁹ vitiosi q̄ facit volūtatē hoīs adherere fini inordinato. vn̄ Aug⁹. li. de grā ⁊

libero arbitrio dic̄. In orone dn̄ica cuȝ dixi-mus dimitte nobis debita nr̄a. mox addim⁹ ⁊ ne nos inferas in tēptationē. Illud enim dicim⁹ vt pctā dimittāt̄. hoc aūt vt caueāt̄.

Quarto ꝓpter fomitꝫ corruptionē que ad pctm̄ inducit. vn̄ Augꝫ. li. de ꝑfectione iuſti-cie dicit. ꝙ malicia ſe hꝫ ad aīam ſic̄ curui-tas ad tibiā. Et ſi dicat̄ ex q̄ hō non pōt oīa pctā mortalia vitare. ḡ nō eſt liberi arbitrij. Rn̄det̄ ꝙ hō dr̄ liberi aribitrij. qꝛ pōt vita-re pctm̄ ſi in ꝯtrariū conet̄. ſꝫ ꝙ hō ſit in cōti-nua ſollicitudine reſiſtēdi pctā nō ē ex libe-ro arbitrio: ſꝫ ex dīna gr̄a ꝑ quā ſolaȝ efficit̄ vt mēs hūana ipſi deo ꝑ caritatē tāq̄ſ fini i-hereat q̄ caritas nō eſt ex libero arbitrio: ſꝫ in cordib⁹ ſcōꝝ ꝑ ſpm̄ſanctū diffūdit̄. Ro. v. vn̄ Augꝫ. in glo. roma. vij. nō aūt qđ volo ⁊c̄. dicit. Tūc hō pctis vincit̄ dū virib⁹ ſuis iuſte viuere conat̄ ſine adiutorio gr̄e liberā-tis q̄ liberū arbitriū liberat vt liberatori cre-dat atq̄ ita ꝯ legē nō peccet. iō dr̄ in euāgꝫ. qꝛ ⁊ alijs ciuitatib⁹ oportȝ me euāgelizare. ſcꝫ grām infundendo vt a pctis ꝑcaucant et bona agant que bona notant̄ in ep̄la vbi dicitur. ſi feceritis iudicium inter virum ⁊c̄. vſq̄ in ſeculum.

Secūdo declaratur eadē

cōcluſio teſtīonio legꝫ ap̄lice ⁊ h̄ q̄druplicit̄.

Primo petr⁹. i. canon̄. c. iij. dic̄ ſic. In die-b⁹ noe cū fabricaret̄ archa. pauci. i. octo aīe ſalue facte ſūt ꝑ aquā. quod ⁊ nos nūc ſil'is forme ſaluos facit baptiſma nō carnis depo-ſitio ſordiū: ſꝫ ꝯſcīe bone īterrogatio in deū vt vite et̄ne heredes efficiamur. h̄ il. Secū-do paul⁹. i. Thy i. dicit ſic. Finis ꝑcepti eſt caritas de corde puro ⁊ ꝯſcīa bona ⁊ fide nō ficta. Hoc ꝑceptū cōmēdo tibi vt milites bo-nā militiā. hn̄s bonā fidē ⁊ bonā ꝯſcīam. h̄ ille. Tertio b. iacob⁹ in canon̄. ſua. c. iij. dic̄ ſic. Nūq̄d fons de eodē foramie emanat dul-cē ⁊ amarā aquā? Nūq̄d pōt fic⁹ vuas facē aut vitis ficus? ſic neq̄ſ ſal pōt dulcē facere aquā. q̄s ſapiēs ⁊ diſciplinat⁹ int̄ vos? oſtē-dat ex bona ꝯuerſatiōe opationē ſuā in mā-ſuetudine ſapīe. h̄ il. hāc ſapīam vocat bonā ⁊ rectā ꝯſcīaȝ. Quarto b. Jo. i. can̄. c. v. dic̄ ſic. Scim⁹ q̄m oīs q̄ nat⁹ ē ex deo nō peccat: ſꝫ generatio dei cōſeruat eum ⁊ malign⁹ nō tangit eū. Scim⁹ q̄m ex deo ſum⁹ ſcꝫ ſm̄ bo-nam ꝯſcīam viuēdo ⁊ mūdus tot⁹ in mali-gno poſitus eſt. ſcꝫ malā conſcientiā ſequē-do. Et ſic patet.

Tertio declaratur eadē

ꝯcluſio teſtīonio legꝫ canonice. Sciēdum ꝙ mlt̄i ſūt in h̄ ꝑiculo q̄ hn̄t ꝯſcīaȝ de aliq̄ pctō ⁊ tn̄ nolūt illud deſerē. qꝛ ꝑſumūt ꝑ alia bo-na opa vl' ꝑ alioꝝ orones ſaluari ⁊ tales po-nūt ſe ī magno ꝑiculo q̄drupl'r. Primo qꝛ ꝯſcīa ſe habebit ī iudicio dei ꝑ modū teſtꝫ. xi. q. iij. ca. Cuſtodi īnocētiā tuā vbi nēo oppri-mit cām tuā. Preualebit ī te falſū teſtioniū ſꝫ apud hoīes. Nūq̄d apud deū valebit vbi de cā tua dicēdū eſt? Qn̄ de⁹ iudex erit ali⁹ teſtis q̄ſ ꝯſcīa tua nō erit. Inter iuſtū iudi-cem ⁊ ꝯſcīam tuā noli timere niſi cām tuam hec ibi. Recte ḡ ſicut in teſtīonio ſi inuenit̄ aliq̄d falſitatꝫ totū teſtimoniū decolorat̄ ⁊ ni-hil valet. ij. q. ix. c. pura ⁊ ſimplex teſtimonij ſeries intimāda ē. Plerūq̄ȝ teſtꝫ dū ad ſeriē geſtoꝝ aliq̄d de ſuo adijcit: totā teſtionij fi-dē ptis mēdacio decolorat. Nihil ḡ ꝙ bonū videt̄ addēdū eſt. h̄ ibi. Sic nihil valebit cō-ſciētie nr̄e teſtioniū in iudicio dei ſi ī eo ali-qua falſitas inueniat̄ mortalis pctī. Jac. ij. Qui offendit in vno fact⁹ eſt oīuȝ re⁹. Se-cūdo qꝛ ꝯſcīa erit in curia dei ſic̄ inſtrumētū porrectū ꝑ celeſti hereditate petēda. Sȝ ſi inſtr̄m inueniat̄ falſuȝ in aliq̄ ſui pte: totum reprobat̄ niſi ꝓbet̄. vt. C. de ꝓbatiōib⁹. l. pe-nul. Et. ff. de fide inſtroꝝ. l. xi. Vn̄. xxviij. q. i. ca. oēs. § ex his. dr̄ ſic. Oē qđ ꝯtra ꝯſcīam fit: edificat ad gehēnā. Tertio qꝛ ꝯſcīa eſt ſic̄ liber ſacre ſcripture. in q̄ ſūt ſcripta man-data obſuāda. Apoc̄. xx. Libri apti ſūt. id ē ꝯſcīe ſinguloꝝ ī iudicio dei apiet̄ et iudicati ſunt mortui ex his q̄ ſcripta erāt. In ſacris ſcripturis ſi quid falſitatis inuenit̄. nihil ve-ritatis remanebit. Vnde diſ. ix. c. Si ad ſa-cras ſcripturas admiſſa fuerint vel officio-ſa mēdacia quid in eis remanebit auctori-tatꝫ? q̄ tandeȝ de ſcripturis illis ꝓferet̄ ſen-tentia cuius pondere contentione falſita-tis obtereretur improbitas. Hec ibi. Sic eſt de conſcientijs illorum. de quib⁹. ij. Thymo-the. iiij. dicit̄. Cauteriatam habentes con-ſcientiam. id eſt cauterio inferni ſignatam. Cauteriū eſt ferrum calidū quo infirmi vl' malefactores vrūtur. Quos aūt cōſcientia excuſat atq̄ſ iuſtificat: alioꝝ maledicta non timeāt: qꝛ ſi ſola ꝯſcīa accuſat. liber ſine ac-cuſatione eſſe non poteſt. Vnde. xi. q. iij. ca. In cunctis que in hac vita aduerſa perue-nerint. ſola eſt oīpotētis dei diſtrictio pen-ſanda. atq̄ſ ſemꝑ recurrēdū ad cor ꝓpriū vt

nulli⁹ ibi lingua implicet vbi ꝯſcia non accu
ſat. Quē eñ ꝯſcia defendit liber ē inf accuſa
tiōes ⁊ liber ſine accuſatoꝛe cē nō pōt. ſi ſo-
la q̄ iterī⁹ adiacet ꝯſcia accuſet. h̄ ibi. Quar
to ꝯſcia eſt ſic̄ bulla papalis quā q̇s īpetrat
ad bn̄ficiū eccl'iaſticū vt ꝓmoueaf: q꜡ ſic̄ il
le ſperat tali bulla ꝓmouerī ī t̄ra ita nos bo
na ꝯſcīa in celo. Sic̄ ḡ tallis bulla oñſa re-
pꝛobaf ſi q̄ falſitas in ea repiaf. ex̄ de crimīe
falſi. ſic ē de ꝯſcīa nr̄a. Licet aūt ſanguis xp̄i
ad redēptionē ⁊ emūdationē penitētiū va-
leat. vt d꜡ heb. ix. tñ nō peccātiū. q꜡ ꝓpter vi-
tiū rei empte tota vēditio reſcindif. quāqꜫ
res illa nō h̄eat niſi vnū vitiū ī vna ſui pte
vt puta equ⁹ nō h꜡ oīa q̄ in oīb⁹ eq̇s moꝛbo
ſis īueniūf. h꜡ tñ moꝛbū vnū in tibia vna q̇
ip̄ſū reddit īutilē cuꝫ vtile p īutile vitiaf. vt
habef di. xvi. c. canōes. ⁊ ſic tota vēditio re-
ſcindif. ff. de edili. edic. l. cū eiuſdē. Sic eſt de
mercatiōe dei ꝗ̄tū ad illū q̇ ē in vno peccato
moꝛtali. Vñ ꝯſcia bona ē nob̄ neceſſaria ꝓ
pter deū ⁊ nos. ſic fama ꝓpt̄ ꝓximū. vñ. xi. q.
iij. c. nō ſūt. d꜡ ſic. Nobis eñ ē neceſſaria vi-
ta nr̄a. alijs fama nr̄a. ⁊ xij. q. i. c. nolo. d꜡ ſic
Propter nos ꝯſcīa nr̄a nobis neceſſaria eſt
ꝓpter vos fama nr̄a. due res ſūt ꝯſcīa ⁊ fa-
ma. Cōſciētia eſt neceſſaria tibi fama ꝓxi
mo tuo. Qui fidēs ꝯſciētie famaꝫ negligit:
crudelis eſt. hec ibi. Et ſic patet.

Quarto declaratur ea-
dē ꝯcluſio teſtīonio leg̃ eccl'iaſtice ⁊ h̄ q̄dru
plicif. Pꝛīo b. greg̃. ſup ezech. omel. ix. dic̄
ſic. In oē q̄d d꜡ ſp tacite recurrē debem⁹ ad
mētē ⁊ iterioꝛē teſtē ī iudicē req̇rere. Quid
eñ ꝓdeſt ſi oēs laudent ⁊ ꝯſcia accuſet aut
q̇d potīt obeſſe ſi oēs derogēt ⁊ ſola ꝯſcia de
fendat. h̄ il. Scd̄o b. hiero. ſup. xij. ꝓphas
dic̄ ſic. Pꝛo ſigno ſt̄ iterioꝛis hoīs v̄ba cru
pētia q̇ mō libidinoſū q̄ ſua v̄ba celat ⁊ vi
tia callide interdū turpis ſmo demonſtrat.
Minoꝛib⁹ eñ maioꝛa demōſtrāf. vultuqꜫ ⁊
ocul' diſſil'ari nō pōt ꝯſcia. dū luxurioſa ⁊ la
ſciua mēs lucꝫ ī facie ⁊ ſecreta coꝛdis motu
coꝛꝑis ⁊ geſtib⁹ indicat. h̄ il. Tertio b. am-
bꝛo. in ep̄l'a ad ꝯſtātiū dic̄ ſic. Vnuſq̇ſqꜫ nō
iētermittat op⁹ ꝓbabile. ſiue a pluribꝰ videaf
ſiue ſine arbitro ſit. Abūdat. n. ſibi locuples
teſtē ꝯſcia. fugit etiā mala ⁊ oppꝛobꝛia. etiā ſi
ſe credat nō poſſe couīci. Nā ⁊ ſi clauſ⁹ ꝑieti
b⁹ ſit ⁊ coopt⁹ tenebꝛis ſine teſte. ſine cōſcio.
h꜡ tñ facti arbitrū quē nihil fallat ad quē fa
cta clamāt oīa. Deniqꜫ clamauit ⁊ vox ſan-
guinis. Seipſū vnuſq̇ſqꜫ ⁊ aīuꝫ ſuū ſeuerū
iudicē ſui vltoꝛē ſceleris ⁊ iudicē criminīs h꜡.
h̄ il. Quarto btūs aug̃. ſup Jobeꝫ dic̄ ſic.
Seru⁹ hō pctī q̇ fugit. ſe ſecum trahit q̇cūqꜫ
fugerit. nō fugit ſeipſā mala ꝯſcia. nō ē q̄ eat
ſeq̇f ſe īmo nō recedit a ſe. Pctm̄ eñ q̄d fa
cit int⁹ ē. vis audire ꝯſiliū: Si vis a deo fugē
ipſū fuge cōfitēdo nō ab ip̄o latēdo. cōfiteri
eñ potes. latē aūt nō potes. h̄ il. Quia v̄o
ꝯ rectitudinē ꝯſcīe p malā ꝯſciam peccam⁹.
xl. mōis. iō. xl. dieb⁹ abſtinem⁹ ⁊ ieiunamus.

Pꝛīo ignoꝛātia ſcīēdoꝝ. q̄ ē vituꝑabilis ⁊
nullū excuſat in his q̇ hō ſcire tenef ⁊ poſſet
ſcire ſi vellet ⁊ vocaf ignoꝛātia iuris. vñ di.
xxxvij. c. ideo. § itaqꜫ d꜡ ſic. Vt eñ ait apl's
q̇ ignoꝛat ignoꝛabif q̄d de eo intelligēdū ē q̇
noluit intelligē vt bñ ageret. vñ aug̃. ait li.
q̄ōnū. nō oīs ignoꝛās īmunis ē a pena q̇ q̄d
diſceret nō īuenit. Illis aūt h̄ ignoſci nō po
terit q̇ h̄ñtes a q̊ diſcerēt operā nō dederīt. h̄
ibi. Ignoꝛātia eñ leg̃ nāe neminē excuſat.
vñ di. i. c. hūanū. d꜡ ſic. Jus nāle ē q̄d ī lege
⁊ in euāgelio ꝯtinef q̊ q̇ſqꜫ iubef alij facere
q̄d ſibi vult fieri ⁊ ꝓhibef alteri inferre q̄d
ſibi nolit fieri. Vñ xp̄s ait ī euāg̃. Oīa que
cūqꜫ vultis vt faciāt vob̄ hoīes ⁊ vos eadeꝫ
facite illis. Hec. n. eſt lex ⁊ ꝓphe. h̄ ibi. Oēs
eñ tenēf ſcire vl'ia iuris p̄cepta ⁊ ea q̄ ſūt fi
dei. ſinguli aūt ea q̄ ad ſtatū ⁊ offm̄ coꝝ ꝑti
nēt ⁊ cognoſcē q̄ ſūt pctā ⁊ v̄tutes vt ſciāt
q̇d acceptū ſit coꝛā deo ⁊c̄. Scd̄o negligen-
tia noſcēdoꝝ. Inter ignoꝛātes q̇ tenēf ſcire
ea q̄ ſūt neceſſaria ad ſalutē ſūt ſeptē grad⁹
p̄mo ſūt aliq̇ ignoꝛātes q̇ ſine culpa ſua ſci
re nō pñt. ſic̄ infātes ⁊ amētes a natiuitate
⁊ iſti nō peccāt ex h̄ ſ; excuſanf a toto. Se-
cūdo ſūt aliq̇ ignoꝛātes q̇ ꝯſulūt ꝑitos a q̇-
b⁹ nō h̄ūt v̄itatē coꝝ q̄ tenēf ſcire ⁊ iſti excu
ſanf: q꜡ fecerūt q̄d potuerūt. Tertio ſt̄ aliq̇
ignoꝛātes q̇ p op⁹ licitū. ſ. p vigilias ⁊ abſti
nētias deuenerūt in amētiā. iō nō pñt ſcire
ea q̄ tenēf ⁊ tales excuſanf. Quarto ſt̄ ali-
q̇ ignoꝛātes q̇ p op⁹ illicitū deuenerūt ī amē
tiā ⁊ ꝑdiderūt vſuꝫ rōnis ⁊ ſic pctā ſequētia
excuſanf. xv. q. i. c. Aliq̇s ſcim⁹ demētes ſubi
to factos ferro ſiſte lapidib⁹: moꝛſib⁹ mul-
tos nocuiſſe. q̇ſdā etiā occidiſſe. Captos au
tē induſtria ⁊ iudicijs oblatos mīme reos
factos eo ꝙ nō volūtate. ſ; impellēte vi ne
ſcio qua hoc geſſerūt neſciētes. Quō enim
reus cōſtituif q̇ neſcit q̄d fecerit: Ex q̊ patꝫ
reſponſio ad dubiū quo querif. vtrū amen-
tes dānēf ⁊c̄. Quinto ſūt aliq̇ ignoꝛantes

qui noluerũt ſcire imo affectauerũt neſcire
ea que tenent ⁊ tales ĩ nullo excuſant imo
eſt ſpãle pctm̃. Sexto ſũt aliqui ignorãtes
nõ q: hanc ignorãtiã affectauerint ſed ſoluꝫ
neglexerũt addiſcere et tales nõ excuſant a
toto: ſed a tanto. Septimo ſunt aliq̃ igno-
rantes q̃ multa ſcire poſſunt nõ tñ̄ tenent,
ſicut theoreumata geometrie, aut quedã cõ-
tingẽtia particularia ⁊ iſti ſunt modi ignorã-
tie iuris ſalubris. Tertio irreuerẽtia pctõꝝ
ſicut iudei q̃ xp̄m veniſſe adhuc ignorãt, i. q.
quarta. eccl'. § notandũ quoqꝫ eſt. dr. Igno
rantia iudeorũ ⁊ reliquorũ infideliũ q̃ ea q̃ a
ꝓphetꝭ de xp̄o fuerãt p̄nũciata adhuc igno-
rãt eſſe cõpleta. vñ a iudeis adhuc expectant
vẽtur⁹ hec neminẽꝫ excuſat h̃ ibi. ⁊ C. de in
ius vocãdo. l. venia. vbi habet ꝙ indulgẽtia
nõ dat liberto nõ honorãti patronũ ſuuꝫ. q̃
ip̄ꝫ de nihilo fecit aliq̃d. qñ ip̄m manumiſit:
lꝫ dicat ſe iura ignorare q̃ p̄cipiũt patronuꝫ
honorare. q: naturali iure honor patrono ẽ
exhibẽdus, ꝯtra qd̄ faciũt iudei ⁊ gentiles q̃
filiũ dei inhonorãt q̃ liberauit nos de ſuitu-
te diaboli ĩ libertatẽ glĩe filiorũ dei. Roma
norũ. viij. ca. Quarto iſcitia doctorũ. Igno
rantia iuris naturalis eſt oĩbus dãnabilis,
ſilr ⁊ diuine legis. multo forti⁹ ſacerdotibus
⁊ p̄latis q̃ alijs exẽpla vite et doctrine p̄be-
re debẽt. di. xxxviij. ca. i. vbi dr. Ignorãtia cũ
ctorũ errorũ mr̃ maxie in ſacerdotib⁹ dei vi-
tãda eſt q̃ docẽdi officiũ ĩ pplo dei ſuſcipiũt
ſacerdotes eñ ſacras ſcripturas legẽ ãmo-
nent. Paulo ap'lo dicẽte ad thimo. Attẽde
lectioni ⁊ exortationi. doctrine quoqꝫ ⁊ ſem
per p̄mane in his. hec ibi. ꝓpter ignorantiã
ſacerdotũ ppl's ſubdit⁹ errat ⁊ de multis nõ
facit ſibi ꝯſciam ideo peccat. Quĩto p̄uica
cia auditorũ. Multi eñ libẽter ingrũt diſpo
ſitionẽ infirmitatis corporalis vt ſe a morte
cuſtodiãt medicũ ꝯſulẽdo q̃ nolũt ſcire p̄icu
la aĩarũ ſuarũ. pſ. Noluit intelligere vt bene
ageret. Iniq̃tatẽ ⁊c. nõ odiuit. Et di. xxxviij.
ca. q̃ ea que dei ſunt ſapiũt a dño ſapiunt. ⁊
q̃ ea q̃ dei ſũt neſciũt a dño neſciũtur. Pau
lo atteſtãte, q̃ ait. Si q̃s ignorat ignorabit.
Et quicũqꝫ ſtultus eſt in culpa. ſapiẽs erit ĩ
pena. h̃ ibi. Sicut eñ ignorãtia repellit cleri-
cos a ꝓmotõe terrena. di. xxxix. ca. petrus. et
di. xlv. ca. archidiaconũ. et di. xxxviij. ca. oẽs.
Sic defect⁹ lectõis bone vite ⁊ ſciẽtie repel-
lit tam laicos ꝙ̃ clericos a ꝓmotõe celi. Deo
eis dicẽte oſee. iiij. q: tu ſciam repuliſti ego
repellã te ne officio fungaris mihi in eternũ

q: ſine tali lr̃atura nõ recipiet p ſilr̃itudine le
gis. C. de mã p̄ncipũ. l. vnica. vbi dr. Si quis
aſſerat ſe cũ mãdatis veniſſe ſecretis oẽs ſci
ant nemini q̃cꝙ̃ niſi ſcriptis probauerit eſſe
credẽdũ: ſic nec p̄dictis credet alicui qd̄ pro
eis faciat. qñ clamauerint dicẽtes. mat. xxv.
ca. Dñe dñe aperi nobis. q̃b⁹ r̃ndebit. Amẽ
dico vobis neſcio vos, q: nõ eſt ſciã dei ĩ ẽra
Oſee iiij. quorũ q̃libꝫ repulſus a deo põt di
cere dãnatus ſum, q: nõ cognoui lr̃aturam,
Sexto ſup̄bia fiendorũ. vt cũ q̃s nõ hũiliat ĩ
tellectũ ſuũ vt melioꝛib⁹ ⁊ ſapiẽtioꝛib⁹ ſe ve-
lit credere, ꝯ qd̄ dr. ij. corin. xij. Captiuãtes
oẽm intellectũ in obſequiũ xp̄i. In credẽdis
eñ q̃libet debet magis ꝯſentire fidei ꝙ̃ ſibi:
ſꝫ heretici oppoſitum faciũt. Etiã in agẽdis
plus dꝫ alijs credere ꝙ̃ ſibi ſꝫ ſup̄bi nolũt ab
alijs addiſcere pſ. Sup̄bi iniq̃ agebãt vſqꝫ q̃
qꝫ a lege aũt tua nõ declinaui. ſ. ab alijs hũi
liter diſcẽdo q̃d faciẽdũ eſt. Septimo reſi-
ſtẽtia bonorũ. Ex ſingularitate q̃ hõ ſenſuꝫ
ſequẽs ꝓpriũ non ꝯformat ſe alijs nec vias
cões ſeq̃ dignat bonoruꝫ vt hypocrite. Nu-
meri. xi. ca. Extrema caſtroꝝ ꝯſumpſit ignis
vñ di. viij. ca. q̃ ꝯ mores hoĩm ſunt flagitia p
moꝝ diuerſitate ſunt vitãda vt pactuꝫ inter
ſe gẽtis ac ciuitatis ꝯſuetudĩe vel lege firma
tũ nulla ciuis aut p̄egrini libidĩe violet. Tur
pis eñ eſt oĩs ps vniuerſo ſuo nõ ꝯgruens.
h̃ ibi. Octauo appetẽtia noxiorũ. Affect⁹
eñ inordinat⁹ ſepe inclinat ꝯſciam ad illud
qd̄ hõ tũc appetit ⁊ facit eã a ſua rectitudĩe
deuiare. Seneca. Perit oĩe iudiciuꝫ cũ res
tranſiret in affectũ. q̃ eñ deo p̄fecte ſuire de
ſiderat oportet ꝙ oẽm carnalẽ affectionem
poſtponat. Vñ. xij. q. i. ca. q̃ portio dei eſt ni
hil dꝫ curare niſi deũ ne alterius nc̃citatis ĩ-
pediat munere. Suis itaqꝫ ſe abneget q̃ ſer
uire deo geſtit. h̃ ibi. Malus ẽ affect⁹. No
no fraudulẽtia p̄uerſoꝝ. vñ hugo li. i. de aĩa
dic ſit. Sub ouina pelle vulpinã ꝯſciam ab-
ſcõdebã. vulpina plane ꝯſcia ẽ: tepida ꝯuer-
ſatio aĩalis cogitatio ficta ꝯfeſſio. rara ꝯpũ-
ctio atqꝫ breuis. obediẽtia ſine deuotõe. orõ
ſine intẽtõne. lectio ſine edificatõe. ſmõ ſine
circũſpectõe. O ꝙ̃ dura ſũt mihi iſta que lo
quor qñ meip̄ꝫ loquẽdo ferio. verũtñ q: nõ
me pctõrẽ nego: ſꝫ pctm̃ meũ cognoſco. erit
fortaſſe apd̄ deũ piũ iudiceꝫ ĩpetratio venie
ip̄a cognitio culpe. h̃ ille. Talis eñ vulpina
ꝯſciã eſt fraudulẽta. Decimo maliuolẽtia
p̄rimoꝝ. vñ hugo li. ij. de aĩa dic ſic. Trãq̃lla
ꝯſciã eſt q̃ oĩb⁹ ẽ dulcis; nulli grauis vtens

amico ad gratiam ⁊ inimico ad patiētiā: cū
ctis ad beniuolētiā. q̄bus pōt ad beneficētiā
cui dn̄s nec sua pctā imputat qꝛ nō fecit. nec
aliena qꝛ nō approbauit. nec negligentiā qꝛ
nō tacuit. nec supbiā. qꝛ in vnitate pmāsit. h̄
ille. Undecimo diffidētia opandoꝝ. Mul
ti eñ ex pusillanimitate timēt nō timēda: s̄ꝫ
rectū iudiciū rōnis. Esa. xxxv ca. Discite pu
sillanimes ꝯfortamini ⁊ nolite timere p̄s. Le
uaui ocu. m. ad mō. ⁊c. vsqꝫ ⁊ terrā. Hec dif
fidētia ꝓuenit ex timore mūdano quo quis
timet ledi vel offendi vel occidi vel spoliari.
vn̄ petrus rauēnas in s̄mone. Paup sensus
q̄ ꝑuis incūbēs ꝑdit magna ⁊ inhiās tpali
bus ꝑdit sempiterna ⁊c. Duodecimo despi
ciētia meritoꝝ. Un̄ bern̄. sup cāti dic̄. Sēsū
ex integro scias te recupasse si tuā ꝯsciam q̄
druplici sentis ꝯpunctone morderi. pudore
gemino ⁊ gemino metu. Nāviā ad ꝑficiēdū
septenariū triplex cōfessionis spēs attestat.
Deū cogita factorē tuū. Cogita ⁊ bn̄factorē
cogita p̄rem. cogita dn̄m. Ad oīa reus es:
plange ꝑ singula. Ad primū ⁊ vltimū ī n̄de
at timor tuus: ad duo media pudor. Ido oē
qd̄ remordet ꝯsciam. ꝯfitere hūiliter. pure. fi
deliter. ⁊ has septē vices adīplesti ⁊c. De
cimotertio displicētia rectoꝝ. Un̄ bern̄. sup
cantica dic̄. Sit igit̄ btē aīe culcitra conscie
puritas. capitale tranq̄llitas. opertoriū secu
ritas. vt in h̄ interim stratu dormiat delecta
biliter ⁊ felicit̄ reqescat. h̄ est aīe suauissima
et saluberrima reqes. ꝯscia mūda. qes secu
ra. hec ille. Istis fouet̄ rectitudo ꝯscie. De
cimoq̄rto amicitias celestoꝝ quā habet qui
pctōres supportat vel nō repҺēdit. vel non
subtrahit se ab eis vt ꝯfusi resipiscāt. qꝛ sicut
cōicās cū excōicato est in crimine excōicati
⁊ eadē snīa ligatus. extra de sen. excōi. ca. nu
per. ⁊ si ꝯcubine. Et ꝓuer. xiij. Amicus stul
torū efficiet̄ eis silis. Grauius eñ peccat q̄
pctōri amicitia copulat̄: q̄ꝫ q̄ ei nō ꝯdicit. q̄a
ille peccat cōmissione ⁊ iste obmissione: sed
q̄ nō resistit grauiter peccat. ex̄ de sen. excō.
ca. quāte. dꝛ sic. Nō sine scrupulo societatꝭ oc
culte dinoscit̄ esse q̄ manifesto facinori desi
nit obuiare. Et dist. xiij. ca. si inimicꝰ. dꝛ. Cō
sentire videt̄ q̄ peccāti amabilē se p̄bet. ido
sicut receptatores malefactoꝝ debēt puniri
sicut malefactores. ff. de rapto. l. i. ī. ff. nouo
li ix. qꝛ sine receptoribꝰ malefactores diu la
tere nō pn̄t. Sic est de amicis pctōrum. qꝛ si
oēs amici retraherent se ab eis. ipsi retrahe
rent se a pctō: sicut ergo p̄r pōt exheredare fi

liū habitātē cū aduersario ip̄ius p̄ris ⁊ ami
citiā ei p̄bentē. C. de inoffi. test. l. liberi ꝓpt
ingratitudinē. ⁊. l. p̄res. Sic deus exhereda
bit fauētes pctōribꝰ. p̄s. Neqꝫ ha. iux̄ te ma.
i. ꝓncipaliter peccās. neqꝫ ꝑma. iniu. i. con
sentiētes añ ocu. tu. ⁊c. Decimoquīto abū
dantia bonoꝝ. Cā eñ q̄re multi nō audiunt
deū eterna p̄mia pmittentē nec sequunt̄ re
ctitudinē ꝯscie est abūdātia bonoꝝ tpaliuꝫ
quā hn̄t in h̄ seculo. Iere. xxij. ca. Locutꝰ sū
ad te in abūdātia tua dixisti nō audiā. Et ꝓ
uer. i. ca. ꝓsperitas stultorū ꝑdet illos. Sicut
ergo hn̄s ventū ꝯtriū melius audit vocē eius
q̄ p̄terit. sic ille q̄ est in aduersitate meliꝰ au
dit vocē dei. ideo deus subtrahit ꝓsperitatē
vt ei obediat̄. Decimosexto apparētia ex
terioꝝ. Uita eñ nr̄a dꝫ eē mūda vt sit digna
bn̄dictōe dei. qꝛ nō sufficit q̄ bn̄dictio ⁊ san
ctificatio on̄dat̄ ex̄ in crucibꝰ pictis in ꝑiete
sꝫ opꝫ q̄ eccl̄ia sit sctā ⁊ benedicta interius.
Ita etiā nō est satis q̄ q̄s on̄dat se xp̄ianuꝫ
ꝑ cruces quas sibi facit in fronte qn̄ seipsuꝫ
bn̄dicit ⁊ ꝑ nomē ⁊ hītum. aliaqꝫ exteriora.
nisi hēat bn̄dictionē dei ⁊ scitatē interiꝰ al̄r
est vas vacuū: sꝫ signatū. p̄s. Bn̄dic aīa m.
do. ⁊ oīa q̄ intra me sūt ⁊c. Decimoseptio
incōstātia aīoꝝ. Magna eñ ps hoīm bene
viuere ⁊ bona facere deliberat ⁊ ad effectuꝫ
nō mācipat ⁊ tales vocant̄ incōstātes. Un̄
xvij. q. i. ca. Qui bona agūt si meliora facere
deliberāt ⁊ post deliberata nō faciūt. lꝫ ī bo
nis ꝑoribꝰ ꝑseuerēt. in ꝯspectu tn̄ dei cecide
rūt ex deliberatōne. Sūt q̄ cūcta relinq̄re et
dei s̄uitio subdere ⁊ freno castitatꝭ se restrin
gere deliberāt sꝫ cū post castitatē alios ceci
disse ꝯspiciūt: se retrahēdo meritū ꝑdūt. hec
ibi. Et in multis cā est qꝛ adolescētia ꝓna ē
ad malū. Gen̄. viij. ca. Sꝫ ꝓpter h̄ nullꝰ excu
sat̄. qꝛ deus dic̄. Gen̄. iiij. subter te erit appe
titꝰ tuꝰ ⁊ tu dn̄aberis illius. Etiaꝫ deus fecit
hoīem rectū ⁊ reliq̄t eū in manu ꝯsilij sui ⁊c.
Ecc̄. xv. ca. Sꝫ hō cū in honore eēt nō intel.
Decimooctauo insipiētia vanoꝝ. hoīes va
ni potiꝰ attēdūt solatijs ⁊ ludis ⁊ iocis. spe
ctaculis ⁊ cātatōibꝰ scl̄i q̄ audiāt verbū dei
cū ꝑdicatio verbi dei sit reuerent̄ audiēda.
qꝛ nō minꝰ reus ē q̄ verbū dei negligēter au
dierit q̄ q̄ corpꝰ xp̄i ī terrā cadere ꝑmiserit.
Un̄. i. q. i. ca. Interrogo vos f̄res vel sorores
dicite mihi qd̄ vobis plꝰ eē videt̄ corpus xp̄i
an verbū dei: si vultis vere r̄ndere. h̄ dicere
debetꝭ q̄ nō sit minꝰ verbū dei q̄ corpꝰ xp̄i.
Et ideo quāta sollicitudine obs̄uatis qn̄ vo

bis corpus xp̄i miſtrať.vt nihil ex ip̄o ꝺ̄ ma
nib⁹ vr̄is in terrã cadat.tãta ſollicitudine ob
ſeruem⁹ ne xbũ dei qꝺ̄ nobis erogať: dũ ali
ud cogitam⁹ aut loquimur de corde puro de
peat. Nõ min⁹ reus erit q̇ verbũ dei negli
gẽter audierit q̄ꝫ ille q̇ corpus xp̄i ſua negli
gẽtia in terraꝫ cadere pmiſerit.h̄ ibi. Et glo.
reddit rõeꝫ.qꝛ p̄dicatio plures ꝯuertit ⁊ pl⁹
facit ꝯpũgi hoĩes.ita vt oĩa pctã p eã tollan
tur:ſed p corpus xp̄i venialia tm̄ mũdantur
de ꝯſe.diſ.ij.ca.iterať. Decimonono extol
lẽtia maloꝝ. Boni ſepius ꝑturbanť in ꝯſcĩa
vidẽtes q̄ꝫ mali pſpanť.pſ̄. Zelaui ſup iniq̇ſ
pacẽ pctõꝝ vidẽs ⁊c.vſq̇ꝫ diuitias. Et iere.
xij.ca. Quare via impioꝝ pſperať ⁊c. Sꝫ at
tendãt qꝺ̄ dr̄.xxij q.i.ca.paratus.in fi. Nihil
infelicius pſperitate peccantiũ. Nã mali pro
pter bona q̇ faciũt pn̄tẽ remuneratiõnẽ reci
piũt.de pn̄ia diſ.iij.§.quãq̄ꝫ. Proſpitas em̄
malorũ redũdat in caput eoꝝ cũ nõ ſit meli⁹
ſignũ dãnatõis q̄ꝫ q̄ꝫ homo male viuat ⁊ bñ
ſibi ꝯtingat. Exemplũ pꝫ de diuite ⁊ lazaro.
Luc.xvi. Nõ eſt ergo aliq̄ cauſa turbatõis.
Uiceſimo aduerſantia iuſtoꝝ. Grãdis tri
bulatio pbat hoĩem iuſtũ ⁊ ſtabilẽ qꝛ aduer
ſitas q̇ bonis votis obijciť.xtutis eſt indici
um nõ indiciũ reprobatõis.vij.q.i.ca.aduer
ſitas. Permittit deus bonis mala vt pbet.
vtrũ eũ vere diligãt. Unñ pſ̄. turbatus dixit.
Ergo ſine cã iuſtificaui coꝛ meũ ⁊ laui inter
ĩnocẽtes ⁊c.vſq̇ꝫ in matutinis. Et zach.xiij.
Uram eos ſicut vriť argentũ ⁊ pbabo ſicut
pbať auꝝ. Et danie.xij. Eligenť ⁊ dealbabũ
tur ⁊ q̄ſi ignis pbabunť multi. Deus em̄ bo
norũ pſumptiõnẽ repmit p aduerſitatẽ.vi.
q.i.§.ip̄a. Uiceſimoprimo xſutia reprobo
rum.quidã em̄ hn̄t ꝯſciam nimis dilatatam
q̇ nunq̄ꝫ põderãt niſi groſſiora pctã quoruꝫ
ꝯſcia eſt ſicut rethe hn̄s magna foramina ĩ
quo nõ cõprehẽdunť niſi maiores piſceſ.mi
nores aũt euadũt. Sic tales nõ ponderant
ocioſa iuramẽta.nec mũdana piuria niſi for
te corã iudice ponẽdo manũ ſup libꝝ. Dicũt
em̄ q̄ꝫ mẽdacia nõ ſũt extimãda. niſi ea que
ſũt in diffamationẽ pximi. Etiã furtũ nõ eſt
magni põderis:niſi fuerit de bonis alicuius
magni pncipis.ſi aũt ſit de bonis cõitať vel
ciuitatis nõ eſt magnũ pctm̄ ⁊ ſic dilatãt cõ
ſciam ſuã dicẽtes.gen̄.xlvij. Nõ eſt in ꝯſciẽ
tijs nr̄is q̇s poſuerit pecuniaꝫ in marſupijs
nr̄is. Uiceſimoſcꝺ̄o affluẽtia ſtiulmorum.
Quidã em̄ hn̄t ꝯſciam nimis ſtrictã qui nõ
ſolũ magna pctã:ſꝫ quecũq̇ꝫ mĩma põderãt
plus iuſto ⁊ q̇ nõ ſunt pctã iudicãt eẽ pctã ⁊
venialia iudicãt eẽ moꝛtalia.⁊ h̄ ꝯſcĩa freq̄n
ter eſt a tẽptatiõe diabolica q̇ inducit hoĩes
ad pplexitatẽ.i.Cor.x.ca. Omẽ qꝺ̄ ĩ macel
lo venit mãducate nihil interrogãtes ppť con
ſciãꝫ.dñi eſt terra ⁊ plenitudo eius. Si quis
vocat vos infidelium ad cenã ⁊ vultis ire oẽ
quod vobis apponiť mãducate nihil interro
gantes ppter ꝯſciam. Si q̇s aũt dixerit hoc
immolatũ eſt idolis nolite mãducare ppter
illũ q̇ indicauit ⁊ ppter ꝯſcĩam. Conſciaꝫ au
tem dico nõ tuã ſꝫ alterius.hec ibi. Uiceſi
motertio neq̄tia deſperatoꝝ. Quidã em̄ in
tantũ ꝑturbanť in conſcĩa vt ppter cõmiſſa
deſperẽt de vẽia ſicut caim ⁊ iudas ſcarioth
Contingit q̄nq̇ꝫ q̄ꝫ verecũda cogitatio que
eſt inimica anĩe a diabolo cordi pctõris im
miſſa ducit ad deſperationẽ. ſimiliter multi
tudo temptationũ.tedioꝝ ⁊ occaſionũ pctĩ.
turpitudo pctĩ.infamia.auferũt ſpẽ peniten
di.etiã difficultas pſeuerandi ⁊c. Sed bern̄.
ſuper cãtica dicit. Quid edificat ad curuãdũ
vela conſcĩe necnõ ad purgandũ aciẽ men
tis.niſi q̄ꝫ xp̄i vulnera ſedule meditaboꝛ ⁊ in
de turbaboꝛ.ſed nõ ꝑturbaboꝛ quia vulnerũ
dñi recordaboꝛ.hec ille.pſ̄. Mihi aũt adhe
rere deo bonũ eſt:ponere in dño deo ſpeꝫ
meã ⁊c. Uiceſimoquarto aſtutia ſimulato
rum. Quidã em̄ habẽt conſcĩam cauteriataꝫ
ſeu bullatã qui ponderãt parua ⁊ de magniſ
nihil curãt.ſicut phariſei dicẽtes xp̄o. Qua
re diſcipl'i tui tranſgrediũť mãdata ſenioꝝ:
nõ em̄ lauãt manus ſuas cũ panẽ mãducãt
Quibus xp̄s r̄ndit math.xxiij.ca. Ue vobis
ſcribe ⁊ phariſei hypocrite q̇ decimatis mẽ
tã et anetũ ⁊ címinũ ⁊ reliquiſtis que graui
oꝛa ſunt legis iudicium et miſericordiam et
fidem que opoꝛtuit non omittere ⁊c. Ui
ceſimoquĩto imprudentia voluptuoſorum.
Philoſophus.vij.lib.ethicorũ.x.ca.querit.
Utrum prudẽtia que eſt recta ratio agibili
um poſſit ſimul ſtare cum incõtinẽtia. Et re
citat opinionẽ quorũdam dicentiũ q̄ꝫ ſic q̄a
ingenioſi ſunt quãdoq̇ꝫ incõtinẽtes. Cui r̄n
det ph̄s.q̄ꝫ nõ oĩs ingenioſus eſt prudens:
quia licet bene videat q̄d ſit agendum quid
fugiendũ nõ tamen ſequitur ſcĩam ſuam.ſꝫ
voluntatẽ et paſſionem ſuã. Unde talis aſſi
milať ciuitati habẽti bonas leges:ſꝫ nõ ob
ſeruanti eas.prudentes vero vtrũq̇ꝫ habent
ſcilicet ſcientiam ⁊ vſum et hoc oſtenderun.

ꝟgines prudētes. Math. xxv. c. Multi sunt qui potius volūt furari ⁊ iniuste acquirere. delectari voluptatibꝰ seculi ⁊ tandē dānari ꝙ paupertatē ⁊ asperitatē vite in breui tpe sustinere. ps. Utinā saperēt ⁊ intelligerēt ac nouissima ꝓuiderēt. Extra de seruis nō ordinādis. c. i. precaueri dꝫ qđ vitupari potest. ⁊c. Uicesimosexto amētia prauorū. Multi sperāt habere celū sine vita bona ⁊ virtuosa. Stultus miles eēt q̄ a rege vocatꝰ ad bellū. remanēs in taberna vel in alijs illicitis speraret honorari cū alio strēnue bellāte a rege qui agnouit conditionē vtriusqꝫ. Eccl. xxv. c. Que in iuuētute tua nō ꝯgregasti quō inuenies ea in senectute tua? Et Math. x. c. Qui nō accipit crucē suā ⁊ sequit̄ me nō ē me dignus. Nā. C. de sacrosanctis eccle. l. iubemꝰ dicit̄. ꝙ imꝑatore transeūte ꝯtra sarracenos nulla nauis ei negabit̄ ⁊ si ꝑsona ecclesiastica nauē ei negare vel occultare ꝑsumpserit. publicabit̄ ⁊ nauē amittet. Sic q̄ nauēs vite sue nō exponunt laboribꝰ bonis. penitētieqꝫ opibus cōtra vitia ꝯdēnabitur ī districto examine vniuersalis iudicij Math. xxv. ca. vt patet ⁊c. Uicesimoseptio violētia raptorū. scꝫ qui habēt aliena ⁊ restituere nolūt. sed in alias pias causas exponūt qđ non licet. qm̄ nō remittit̄ pctm̄ nisi restituat̄ ablatū. xiiij. q. vi. c. si res. Extra de reg. iur. lib. vi. regula. peccatū. Raptor enī deū offendit. qꝛ cōtra ipm̄ bellū mouet subditos suos depredādo ⁊ spoliando. Si igit̄ deus dicet illi in morte. ps. Propter miseriā inopū ⁊ gemitū pauperū. nūc exurgā dicit dominus scꝫ ad iudicandū ꝓ eis. Que tūc erit spes hypocrite si auare rapiat Job. xxvij. c. Ergo nūc est restituendū. Uicesimooctauo incōtinētia lesorum. Quidā enī in iniurijs suis ⁊ suorū vehemēter irascunt̄ ⁊ ꝑturbantur. Sed vt habetur. xxiiij. q. i. §. Nostras ⁊ nostrorū iniurias debemus exēplo sanctorū tolerare. qꝛ patiēter tolerādo meremur vitā eternā. xi. q. iij. c. ⁊ si. ⁊. c. q̄ iustus. Bonis enī q̄nqꝫ infert̄ iniuria ex dispēsatione diuina vt purgent̄. vi. q. i ca. sunt plurimi. Quidā attēdentes iustificationibꝰ suis credūt se iniuste pati iniurias. nec ꝓpter pctā sua. Uicesimonono honorificētia vindicatiuorū. Quidā enī querūt vindicari de iniurijs sibi illatis ꝓpter honorē mūdi. Cū tamen species elemosyne sit ex corde iniuriā dimittere. vt habet̄ dist. xlv. c. Et qui emēdat verbere in quē ptās datur vel coercet disciplina ⁊ tn̄ pctm̄ eiꝰ quo ab illo lesus aut offensus est dimittit ex corde. vel orat vt ei dimittatur. nō solum in eo ꝙ dimittit aut orat. verū etiā in eo ꝙ corripit ⁊ aliq̄ emēdatoria pena plectit aut elemosinā facit. misericordiā prestat ⁊c. Tricesimo intempātia verborū. Nam moderatū silentiū est custos consciētie. quoniā in multiloquio non deest peccatū. Unde qui promptus ē ad loquendum eius cito leditur consciētia. qui dicit ꝟba que ipsum penitet dixisse. Thesaurꝰ non ponitur in capsa que non habet serā: sic nec virtutes diu manēt in consciētia homīs immoderati ad loquendū. Tēpore belli homines libētius manent in ciuitatibus munitis ꝙ extra cū in eis maior sit fortitudo. Ita cōscientia est securior in anima munita silētio Unde dicitur Esa xxx. c. In silentio ⁊ in spe erit fortitudo vestra. Tricesimoprimo petulantia oculorū qui vanitates seculi libēter aspiciunt. Talis fuit dyna filia Lye q̄ egressa est vt videret ornamēta mulierū regionis sichem. Geñ. xxxiiij. c. Talis fuit ille inuitatꝰ ad cenam domini qui dixit. Uillā emi ⁊ necesse habeo exire ⁊ videre illam. Propterea psal. orabat dicens. Auerte oculos meos ne videant vanitatem. in via tua viuifica me. Et Seneca de remedijs fortuitorum. dicit cuidam conquerenti ꝙ oculos amiserat. O ꝙ multis voluptatibus via tibi preclusa est. ꝙ multis rebꝰ carebis. ne quas videres eruendi erant oculi. Nonne intelligis quia pars innocentie est cecitas. Hec ille. Oret ergo homo ⁊ dicat. Illumina oculos meos ne vn̄ꝙ obdormiam in morte. ⁊c. Tricesimosecundo vesania curiosorum. Appetitus enī vel studium cognoscende veritatis: potest habere peruersitatē dupliciter. Primo ratione finis mali. sicut illi qui student scientiam veritatis vt exinde superbiant. Unde Augu. libro de moribus ecclesie dicit. Sunt qui desertis virtutibus nescientes q̄d sit deus ⁊ quanta sit maiestas semper eodē modo manentis nature. magnū aliquid se agere putant si vniuersam istā corporis molem quam mūdū nuncupamus curiosissime intētissimeqꝫ perquirant. vnde etiam tanta supbia gignit̄ vt in ipso celo de quo sepe dispu tāt: sibimet habitare videant̄. Scđo ratiōe vsus. inꝗtum homo vtitur cognitione veritatis ad peccandū quorū studiū est vitiosū. Jere. ix. c. Docuerunt linguam suam loqui mendacium. vt iniqua agerent laborauerūt. Licet cognitio veritatis sit bona. tamē circa

eam pōt eſſe abuſus malus ⁊ inordinatus.
Triceſimotertio diſſonātia officiorū qui ꝑ
ſtudiū minus vtile retrahunť a ſtudio quod
eis ex neceſſitate officij ꝯgruit. Vñ Hieron.
dicit. vt habeť diſt. xxxvij. c. Sacerdotes dei
dimiſſis euāgelijs ⁊ ꝓpheticis libris: vide-
mus comedias legere ⁊ amatoria buccoli
corū verſuū verba cātare. tenere virgiliū et
id qđ in pueris ē cauſa neceſſitatis. crimē in
ſe facere voluptatis. hec ibi. Hi enī cōtra cō-
ſcientiā faciūt ⁊ merenť puniri. Vñ ibidem
dicit. c. Legim⁹ de btō Hiero. ꝙ cū legeret li
brū Ciceronis ab angelo correpť⁹ eſt. eo ꝙ
vir xpianus intēderet figmētis paganorū.
⁊c. Triceſimoquarto ꝯueniētia demoniorū
Sūt qui ſtudēt addiſcere a demonib⁹ a qui-
bus nō licet. ſicut hi q̄ aliqua futura ab eis ꝑ
quirūt pacto ⁊ ꝯueniētia quadā cū eis inita
⁊ hec ē ſupſtitioſa curioſitas ⁊ cōtra ꝯſcien-
tiā. Vñ Aug. li. de vera religione dicit. Ne-
ſcio an phi impedirenť a fide vitio curioſita
tis in ꝑcunctādis demonib⁹ ⁊c. Triceſimo
quinto deficiētia ingeniorū. ſunt q̄ ſtudent
ad cognoſcēdū veritatē ſupra ꝓprij ingenij
facultatē qđ eſt magna ꝑſumptio. q2 ꝑ hoc
homīes de facili ī errorē labunť. Vñ dicitur
Eccľ. iij c. Altiora te ne q̄ſieris ⁊ fortiora te
ne ſcrutať⁹ fueris ⁊ in plurib⁹ opibus ei⁹ ne
fueris curioſus. Multos enī ſupplātauit ſu
ſpicio eorū ⁊c. Triceſimoſexto īſipiētia pho
rū. Licet enī ſtudiū phie ſit licitū ⁊ laudabi-
le ſcđm ſe ꝓpť ỽitatē quā phi ꝑceperūt deo
illis reuelante. vt dicit Roma. i. c. tñ q̄ phia
abutunť ad fidei īpugnationē. ꝯ ꝯſciaꝫ agūt
Jō dr̄ Colľ. ij. videte ne q̄s vos ſeducat per
phiam ⁊ inanē fallaciā ſcđm traditionē ho-
minū ⁊ nō ſcđm xpm. Et Diony. dicit ī epľa
ad policarpū. de q̄buſdā phis. ꝙ diuinis nō
ſancte ꝯ diuina vtunť ꝑ ſapiam dei tēptan-
tes expellere diuinā venerationē. Et diſt in.
xxxvij. c. turbat. ⁊ c q̄ de mēſa ideꝫ fere dicit
vt ꝯſtat. Triceſimoſeptīo diligētia ſenſato
rū. Nā apponeť ſtudia circa ſenſitiuā cogni-
tionē. ē cōtra ꝯſciam ⁊ vitioſum q̄druplicit.
Prīo inq̄tū auertit hominē ab aliq̄ vtili cō-
ſideratiōe. ſicut lib. x. ꝯfeſ. Aug. dicit. ꝙ canē
poſt leporē currentē magna delectatiōe pro
ſpectabat. vñ a meliori cōtēplatione animū
diuertebāt. Scđo inq̄tum ordinať ad aliqđ
noxiū. ſicut inſpectio mulierū ordinať ad cō
cupiſcendū. Tertio inq̄tū diligēs inquiſitio
eorū q̄ ab alijs fiūt ordinať ad detrahendū.
Prouer. xxiiij. c. Ne inſidieris. nec q̄ras iniq̄
tatē in domo iuſti. neqꝫ vaſtes requiē eius.
Quarto inq̄tū ꝑ inſpectionē ludorū. fit hō
ꝓnus ad vitia vel laſciuie vel crudelitatis ꝑ
ea que ibi repreſentanť. Vñ Chryſ. dicit ꝙ
adulteros ⁊ inuerecūdos cōſtituūt tales in
ſpectiones. Vñ Aug. lib. vi cōfeſ. arguit ali
piū. qui quodā pugne caſu. vrgēs populi cla
mor ipm pulſauit vt quadā curioſitate vict⁹
aperuerit oculos ad ſpectaculū videndū ⁊c.
Triceſimooctauo inſania regulandorum.
Regula enī humanorū actuū debet eſſe rō
hominis q̄ debet ordinare voluntatē noſtrā
vt dei volūtatē tanq̄ regulā habeat ⁊ ei con
formare ſe ſtudeat ⁊ ꝙ illi placuerit ſibi pla
ceat. Vñ glo. ſup illud pſ. gloriamini oēs re
cti corde. dicit. Recti corde ſunt qui dirigūt
cor ſuū ſcđm voluntatē dei. Sene. Vir bon⁹
q̄cq̄d ei acciderit equo aīo ſuſtinebit. Sciet
enī hoc accidiſſe lege diuina ex qua vniuer-
ſa ꝓcedunt. hec ille. Aliter erit ꝑuerſa ꝯſcien
tia. Triceſimonono ꝯcupīa noxiorū que in
ordinationē ⁊ ꝑuerſitatē generat in ꝯſciētia
Sed ad ordinationē ꝯcupiſcibilis ꝑtinet vt
faſtidiū boni ſpūalis caueať. precipue in do
ctrina ſacra ⁊ diuino officio ⁊ vana ꝯſolatio
reſpuať. Aug. Palato ñ ſano pena ē panis
qui ſano eſt ſuauis ⁊ oculis egris odioſa eſt
lux q̄ puris eſt amabiľ. Quadrageſimo cō-
fidētia ꝓpriorū que cauſať ex vi iraſcibili q̄
cauſat ſeuā ꝯſcientiā. Ad bonā ꝯſciam per-
tinet ordinatio iraſcibilis. ſ. vt hō de dei vir-
tute ꝯfidat. de virib⁹ ſuis diffidat. vt dei ad
iutoriū ipm fortē efficiat. Eſa. xl. c. Qui ſpe-
rant in dño mutabūt fortitudinē. Fortitudi
nē inq̄ ꝓpriā in fortitudinē diuinā. Felix cō
mutatio cū aliquis de ſuis virib⁹ diffidens
ꝓpria fortitudine ſe exuit ⁊ dei fortitudineꝫ
in qua cōfidit: gratuite aſſumit. Vñ Bern.
ſup cantica dicit. Nil omnipotētiā verbi cla-
riorē reddit. q̄ ꝙ oīpotentes facit qui in ſe
ſperāt. deniqꝫ oīa poſſibilia ſunt credēti ⁊c.
Poſt hāc declarationē dixit ſanct⁹ Tho. ani
me deuote. O aīa ſimplex iam potes intelli
gere q̄ neceſſaria ſit rectitudo ⁊ puritas con
ſcientie. Ne tamen glorieť belial in argutijs
ſuis docebo te quo pacto illi reſpōdeas. Ad
primū dic ꝙ ille qui vouit obedientiā teneť
obedire in his ad que bonū obediētie ſe ex-
tendit. Nec ab illa obligatione abſoluitur ꝑ
errorē ꝯſcientie. nec iterū a ꝯſciētie ligamine
abſoluiť per illā obligationē ⁊ ita manet in
eo duplex cōtraria obligatio. quarū vna que
eſt ex ꝯſciētia eſt maior quia intēſior. minor

bo quia solubilioꝛ.alia vero ecõtrario. Obligatio enĩ illa que ẽ ad prelatũ solui poteſt. ſicut ꝯſciẽtia erronea deponi põt. Ad ſcõꝫ dic ꝙ q̃uis opus illud ꝑ ſe ſit indifferẽs: tamen ex dictamine ꝯſciẽtie fit nõ indifferens. Ad tertiũ dic ꝙ q̃uis p̃latus ſit ſupioꝛ ſbdito: tñ deus ſub cuiꝰ precepti ſpecie ꝯſcientia ligat: eſt maioꝛ ꝙ̃ prelatus. Ad quartũ dic ꝙ ſubditus nõ hꝫ iudicare de p̃cepto p̃lati: ſed de impletiõe precepti q̃ ad ipſuꝫ ſpectat. Unuſquiſqꝫ enĩ tenet actus ſuos examinare ad ſcientiã quã a deo habet. ſiue ſit naturalis. ſiue ſit acquiſita. ſiue infuſa. Oĩs enĩ hõ debet ſcõm rationẽ agere. Tũc anima gratias agẽs deo ⁊ ſuis doctoribꝰ de tã nobili declaratiõe: abijt domũ in pace. Amẽ

Feria ſexta tertie dñice quadrageſime.

Sermo vigeſimuſquartꝰ de gratia dei.

Eſus ven t i ciuitateꝫ. Johis. iiij. Hodie aĩa ſimplex fidelis ⁊ deuota acceſſit ad eccleſiã ⁊ audiẽs miſſam. tã ex lectione ꝓphetie. Numeri. xx. c. ꝙ̃ ex euãgelio aduertit vnam concluſionẽ ſcilicet. Plura bona opera poteſt homo facere ſola arbitrij libertate: ſed nõ meritoꝛia vite eterne ſine gratie largitate. Ratio iſtius cõcluſionis eſt illa. Nulla enĩ res agit vltra ſuam ſpeciẽ: ſed ſcõm exigẽtiã ſue ſpeciei vnaqueqꝫ res agere poteſt. Cũ nulla res ꝓpꝛia actione deſtituat. Eſt autẽ duplex bonum. Quoddã eſt humane nature ꝓpoꝛtionatuꝫ quoddã vero excedit humane nature facultatẽ. Et hec duo bona differũt ſcõm moduꝫ agẽdi. vtputa iſte actus qui eſt dare elemoſinã: eſt bonũ ꝓpoꝛtionatũ viribus humãis ſcõm ꝙ ex quadã naturali dilectione vel benignitate homo ad hoc mouet. Excedit autem humane nature facultatẽ ſcõm ꝙ ad hoc homo inducitur ex charitate que mentẽ hominis deo vnit. Ad hoc ergo bonũ quod eſt ſupꝛa naturã humanã liberũ arbitriũ nõ poteſt ſine gratia ⁊ quia per huiuſmodi bonuꝫ homo meretur vitam eternam. ideo ſine gratia homo mereri nõ poteſt. Unde apoſtolꝰ dicit Roma. vi. c. Gr̃a dei vita eterna. Quõ ideo dicit: ſicut glo. ibidẽ exponit. vt intelligeremus deũ ad vitã eternã ꝓ ſua miſeratiõe nos perducere. Et pſ. Gratiã ⁊ gloriam dabit dominus. Aliud autẽ bonũ qđ eſt nature humane proportionatũ poteſt homo per liberũ arbitriũ exp ere. Unde dicit Augu. ꝙ homo per liberũ arbitriũ poteſt agros colere. domos edificare. ⁊ alia plura bona facere ſine gratia gratũ faciente. mãducare. bibere. ieiunare. amicos diligere ⁊c. ſcõm ꝙ dicit Aug. in tertia reſponſione cõtra pelagianos.

Sciendũ ꝙ cũ diuerſarũ naturarũ diuerſi ſint fines ad ꝯſecutionẽ alicuius finis in rebus naturalibus tria preexigunt. Pꝛĩo natura ꝓpoꝛtionata ad finem illũ. Scđo inclinatio in finem illũ que eſt naturalis appetitus. Tertio finis ⁊ motus in finem. Exemplum in terra eſt natura quedã per quaꝫ ſibi competit eſſe in medio ⁊ hanc naturam ſequtur inclinatio in locũ mediũ ſcõm quam naturaliter appetit talẽ locum etiaꝫ cum extra ipſum per violentiã detinetur ⁊ ideo remoto prohibente. deoꝛſum mouetur. Homo autem ſcõm naturã ſuam propoꝛtionatus eſt ad quendã finem cuius habet naturaleꝫ appetitum ⁊ ſcõm naturales vires operari poteſt ad conſecutionẽ illius finis. qui finis eſt aliqua contemplatio diuinoꝛũ qualis eſt homini poſſibilis ſcõm facultatẽ nature. ĩ qua etiam philoſophi vltimã hominis felicitatẽ poſuerunt. Sed eſt alius finis ad quem homo a deo ꝑparatur excedens propoꝛtionem nature humane ſcꝫ vita eterna que conſiſtit in viſione dei per eſſentiã. Job. xvij. c. Hec ẽ vita eterna vt cognoſcant te ſolum verũ deum ⁊c. que excedit propoꝛtionẽ ⁊ facultateꝫ cuiuſlibet nature create ſoli deo connaturalis exiſtens. Unde opoꝛtet ꝙ primo det homini aliquid per quod operetur ad finem. Scđo per quod inclinetur eius appetitus ĩ finẽ illum. Tertio per qđ ipſa natura hominis eleuetur ad quandã dignitatẽ ſcõm quã talis finis ſit ei cõpetens. Quantũ ad hanc dignitatẽ datur ei gratia. Quantũ ad inclinationẽ affectus in hunc finẽ datur caritas. Quantũ ad executionẽ operũ quibus predictus finis acquiritur dantur alie virtutes. Et ideo Dony. lib. de celeſti ierarchia. c. ij. dicit. ꝙ nõ poteſt aliquis habere ſpũalem operationem niſi prius eſſe ſpũalis incipiat. ſicut nec operationem alicuius nature niſi priꝰ habeat eſſe in natura illa. His intellectis anima exiuit ab eccleſia vadens domũ cum ꝓpoſito bene operandi ⁊ meritoꝛie mediante diuina gratia. Et ecce belial intendens eam ab hoc ꝓpoſito reuocare ait. O aĩa ſimplex ꝙ̃ facile deciperis tam leuiter credẽdo. Uolo tibi oſtẽdere ꝙ nõ eſt neſſaria iſta gratia ad opus meritoꝛiũ. Primo ſic. Preceptuꝫ

non datur homini a deo de aliquo impossibili. Unde Hiero. dicit. Maledictus qui dicit deū homini aliquid impossibile precepisse sed homini precipitur vt bonū faciat. Iere. vij. c. Bonas facite vias vestras et studia vestra. ergo homo potest p liberū arbitrium facere bonū absq3 gratia. Si autē ex hoc bono nihil meretur. ergo frustra facit bonū.
Scdo sic. Homo p liberū arbitriū potest aliquo mō vitare peccatū: sed vitare peccatū est bonū. ergo p liberū arbitriū potest homo facere bonū. sed hō demeretur faciendo malum. ergo ex opposito meret faciēdo bonū.
Confirmat quia gratia ē fortior q̄ peccatū: sed gratia nō ita ligat liberū arbitriū q̄n hō possit facere peccatū. ergo nec peccatum ita ligat liberū arbitrium quin hō existēs in peccato absq3 gratia possit facere bonū.
Tertio sic. Christus dicit Math. xix. ca. Si vis ad vitā ingredi serua mādata. Ubi apparet q̄ ingredi ad vitā eternā fit constitutū in hominis volūtate sed illud quod est ↄstitutū in hominis volūtate p arbitrij sui libertatē potest. ergo homo p libertatem arbitrij pōt facere bonū meritoriū. Quarto sic. Hō existens in pctō mortali plura bona facit de genere bonorū meritoriorū p libertatē arbitrij absq3 gratia. Nā merces vel premiū reddit homini a deo scdm opa eius. ps. Tu reddes vnicuiq3 iuxta opa eius. s3 talis merces est premiū vite eterne. Math. v. c. Merces vrā multa ē in celo. Aliter nūq̄ aliqs bonū faceret. ꝫ ic. Alia hō abijt tristis querēs et ↄsulēs legū doctores. Cui mox obuiauit moyses a quo cū cognouisset causas sue mesticie ↄfortās eā ait. Forti aīo esto. Ego ostendā tibi ↄclusionē tuā esse verā et catholicā testimonio q̄druplicis legis. put etiā sup'ius feci. s.

Legis Naturalis.
Legis Diuinalis.
Legis Prophetalis.
Legis Humanalis.

Primo testimonio legis

naturalis et h' quadrupl'r. s. p rōes nāles. per phos morales. p poetas. p exēpla gentiliū.
Quātū ad ratiōes nāles. Sciendū q̄ magna dubitatio ē. Utrū labor paganorū et iudeorū factus ex puris nālibus sine quacūq3 gratia gratū faciēte infusa. mereat vitā eternā. Circa quā dubitationē sunt quatuor opiniones. Prima ē pelagij monachi dicētis. q̄ ex puris naturalibus absq3 gratia pōt hō mereri vitā eternā. Ratio ē. q2 vnūqd'q3 ex sui natura pōt adipisci suū finē ppter quem factū est si est pfectū. Aliter frustra esset factū. Sed finis creationis hoīs est vt habeat vitā eternā. vt dicit lib. ij. sententiarū dist. ij. c. vi. Fecit deus rationalē creaturā que summū bonū intelligeret. intelligēdo amaret. amādo possideret. et possidēdo frueret. Si ergo finis hominis ē frui deo qd' est vita eterna. ergo homo p sui libertatē arbitrij meret vitā eternā. Sed ista opinio est falsa. q2 si hō faciat q̄tū in se est et oīa bona sua ponat ad inueniendū summū bonū qd' est deus. tunc ipse deus miserator et misericors infundet sibi gratiā. vt labor suus fact' in gratia mereatur vitā eternā. sicut patet de sancto Job qui non fuit sub lege circūcisionis et tamen saluatus est p gratiā a deo sibi infusā. vt dicit Isid. lib. de obitu patriarcharū. Unū illa opinio reprobat tanq̄ heretica. xxiiij. q. iij. c. quidā heretici. §. Pelagiani a pelagio monacho exorti. hi liberū arbitrium diuine gratie anteponentes: dicūt sufficere voluntatē ad implendū diuina iussa. et c. Secūda opinio est quorundā autorum paganorū q̄ infideles habeant veras virtutes. ita q̄ ex illis virtutibus perueniant ad summū bonū qui verū deum non cognoscētes scdm mentem suam falsos sibi fabricāt deos quos veros predicant et ad istos putant homies virtuosos peruenire. Sed non intelligentes verum dicunt. Nam demones quos colūt credunt esse veros deos ad quos hi descendūt. ps. Simulacra gentiū argentū et aurum et c. vsq3 et omēs qui cōfidūt in eis. Tertia opinio est iuliani heretici scdm q̄ recitat Aug. li. iij. et iiij. ↄ Julianū dicens. q̄ in infidelib' sunt vere virtutes morales licet ex eis non assequantur vltimum finē qui est summum bonum. Uidetur q̄ illa opinio habeat colorem. primo q2 Augu. lib. de vera innocentia dicit. Dilectio dei et proximi propria et specialis virtus est piorum atq3 sanctorum cum cetere virtutes et bonis et malis possint esse cōmunes. Et Hieronimus dicit. q̄ virtutibus Romani infidelium meruerunt imperium. Nam multi infidelium sub sole laborauerunt. pro patria fortiter dimicauerunt. diuitias abiecerunt. castitati se dederunt. abstinentie se mancipauerunt. et alijs virtutibus se inseruierunt. Sed illa opinio reprobatur. Unde Ualerius libro. v. capitulo. vi. i fine dicit sic. Ubi sunt supbe Cartaginis alta menia. vbi

maritima gloria incliti portus. vbi cũctis lit
toribus terribilis classis. vbi tot exercit⁹. vbi
tantus eqtatus. vbi imense africe spacio nõ
conteri spũs? Nihil ẽ excepta ꝟtute qd̃ mor
tali aĩo ac manu imortale queri possit. hec il
le. Nihil enĩ preter vanitatẽ reportauerunt.
Quarta opinio ẽ Aug. li. iij. ⁊. iiij. cõtra iulia
num dicẽtis. ꝙ oĩs actus infideliũ est pctm̃
siue sit moraliter bon⁹ siue mal⁹. Vñ. xxviij.
q. i. c. oẽs. §. ex his. dicit sic. vñ Aug. ait. Ois
vita infideliũ pctm̃ ẽ nec valet esse bonũ qd̃
fit absq3 deo. Vbi enĩ deest agnitio eterne ⁊
incõmutabilis veritatis. falsa virtus ẽ etia3
in optimis morib⁹. Virtutes negant esse ve
re apud infideles: nõ quin vere in eis sint. iu
xta illud Hiero. ꝟtutibus romani ꝓmerue-
rũt imperiũ. sed q3 effectu carẽt eterne salutis
hec ibi. Pro intellectu opinionis Aug. sup-
pono duo fundamẽta. primo ꝙ oẽ qd̃ non ẽ
factũ scd̃m rectã intentionẽ ⁊ scd̃m debitu3
finẽ est pctm̃. Sed omĩs actus infideliũ ẽ fa
ctus cõtra rectã rationẽ ⁊ cõtra debitũ fine3
Vñ Aug. lib. iiij. cõtra Julianum. c. xiij. ait.
Noueris nõ officijs sed finib⁹ a vitijs discer
nẽdas esse ꝟtutes. Officiũ autẽ est qd̃ faciẽ
dũ est. finis vero ꝓpter qd̃ faciendũ ẽ. Cu3
igit facit hõ aliquid vbi peccare nõ videt si
nõ ꝓpter hoc facit ꝓpter qd̃ facere d3: pecca
re ꝯuincit. Quicquid fit ab homĩe ⁊ nõ pro-
pter hoc fit ꝓpter qd̃ fieri vera sapiẽtia pre-
cipit ⁊ si officio videat bonũ. ipso nõ recto fi
ne peccatũ est. hec ille. Finis enĩ virtutis est
ꝯiungere mentẽ rationalẽ cu3 summo bono
qd̃ ẽ deus. Ab hoc fine defecerũt infideles.
Omĩa enĩ q̃ faciebãt in honorẽ demonũ fa-
ciebãt. vt patet ex Valerio lib. i. Scd̃m fun-
damentũ ẽ ꝙ oĩs infidelis ẽ mortu⁹ quo ad
act⁹ vitales eterne vite. patet. Roma. iij ca.
Justus autẽ ex fide viuit. ſ3 nullus act⁹ vita-
lis põt ꝓcedere a nõ habẽte fidẽ. Vñ Aug.
lib. xiij. de trini. in fine dicit sic. Just⁹ ex fide
viuit q̃ quidẽ fides ꝑ dilectione3 opatur. ita
vt ꝟtutes quoq3 ipe q̃bus prudẽter. fortiter
tempanter. iusteq3 viuit oẽs ad eandẽ refe-
rant fidẽ. Nõ enĩ aliter vere poterũt esse vir-
tutes. hec ille. Et sic actus morales infideliũ
sunt vmbra siue imago verarũ virtutũ. sicut
pictura ẽ imago homĩs. Infidelitas enĩ est
mors viri virtuosi. Vñ Chrys. sup Math.
omel. xv. ait. Ablata prima iusticia. s. fidei.
oĩs actus q̃ sequitur dãnabilis est. Roma.
xiiij. c. Omne qd̃ nõ est ex fide: peccatũ est id
est omẽ qd̃ fit cõtra ꝯsciam. s. rectã: edificat

ad gehennã. Et sic patet de virtute infideliũ
Quantũ ad phos morales sciendu3 ꝙ ad
perfectionẽ virtutũ necessaria ẽ gratia quod
patet quadrupliciter. Primo macrobi⁹ lib.
i. de somno scipionis dicit sic. Plotinus phi
losoph⁹ dicit quatuor esse quaternarũ gene-
ra virtutũ. Primas vocat politicas quarũ
prudẽtie est ad rationis normã que cogitat
queq3 agit vniuersa dirigere. ac nihil ꝑter re
ctũ velle facere. humanisq3 actibus tanq̃ di
uinis actibus ꝓuidere. Fortitudinis animũ
supra periculi metum agere. nihilq3 nisi tur
pia timere. aduersa vel ꝓspera fortiter tolera
re. Tempantie nihil penitendũ appetere. in
nullo legẽ moderationis excedere. sub iugo
cupiditatẽ ratiõis domare. Justicie vnicui-
q3 seruare qd̃ suũ est. His vti bonus. primũ
sui. deinde reipublice rector efficit. Secũde
quas purgatorias vocat homĩs sunt qui di-
uini capax est. soluũq3 eius animũ expediunt
qui decreuit se a corpis ꝯtagione purgare ⁊
quada3 humanorũ fuga solis se diuinis in-
serere. He sunt ociosorũ qui a rerũpublicarũ
actib⁹ se sequestrãt. Tertie sunt purgati ia3
defecatiq3 animi ⁊ ab oĩ huius mũdi asper-
gine presse pureq3 détersi. Illic prudẽtie ẽ di
uina nõ quasi in electione ꝑferre: s3 sola nos
se ⁊ hec tanq3 nihil aliud intueri. Tempan-
tie terrenas cupiditates nõ reprimere: ſ3 pe-
nitus obliuisci. Fortitudinis passiones igno
rare nõ vincere vt irasci nesciat: nihil cupiat.
Justicie ita cũ superna ⁊ diuina mẽte socia-
ri vt seruet cũ ea ꝑpetuũ fedus imitando.
Quarte sunt q̃ in ipsa diuina mẽte ꝯsistunt
que vocant Noys a quarũ exẽplo reliq̃ oẽs
ꝑ ordinẽ defluũt. Nã si rerũ aliarũ multoma
gis ꝟtutes ydeas esse in mẽte diuina credẽ
dũ est. Illic prudẽtia est mẽs diuina. Tẽpe-
rantia ꝙ in se ꝑpetua intẽtiõe ꝯuersa ẽ. For
titudo ꝙ semꝑ idẽ ẽ nec aliq̃n mutat. Justi
cia ꝙ ꝑhẽni lege a sempiterna opis sui cõti
nuatione nõ flectit. hec ille. Virtutes aute3
purgati animi nõ possunt esse in nobis nisi
ꝑ gratiã gratũ facientẽ. Scd̃o Sene. lib. v.
de nãlibus questionib⁹ dicit sic. O q̃ ꝯtem-
pta res est hõ nisi supra humana surrexerit.
q̃diu cũ affectib⁹ colluctamur quid magni-
fici facimus? Quid est cur nosmetipsos in-
spiciamus? quia deterrimis dissimiles sum⁹
Virtus enĩ quã affectamus magnifica est.
nõ quia per se beatũ est malo caruisse. s3 d̃a
larat animũ ⁊ prepat ad cogitationem cele-
stiũ. dignũq3 efficit qui in ꝯsortium deo ve-

niat. Tunc omni malo calcato iuuat inter
ipsa sydera vagantē. hec ille. Hec aũt vnio
sit per grãm ꝛc. Tertio Tulli⁹. li. ij. de natu
ra deoꝝ. dicit. Quid tam perspicuũ cũ cele-
stia cõtēplamur ꝙ esse aliqđ numen pstan
tissime mētis. quo hec regant. Ad cõsiderã
dũ aũt qualis sit natura deoꝝ nihil diffici-
lius ꝙ a cõsuetudine oculoꝝ aciem mentis
abducere. hec ille. Tale aũt numē est gratia
dei que notificat hoĩ quid sit de⁹. Un libro
pmo de diuinatiõe dicit sic. Si qs mortalis
colligatiões oĩuʒ causarũ aĩo pspicere pos-
set: nihil eũ pfecto falleret. Et libro de crea-
tione mũdi. dicit sic. Parentē vniuersitatis
hui⁹ inuenire difficile est ꝛ cũ iam qs euʒ in-
uenerit: indicare in vulg⁹ nefas est. Quar
to Didim⁹ ad alexãdrũ dicit sic. Nullũ vir-
tutis initiũ est id nãcisci qđ mutari nõ pos-
sit. Sʒ nec gloria dicēda est quã sibi quisqʒ
nõ dederit. ergo nõ in angustijs ꝛ egestate:
ſʒ in opulētia tēperãter vixisse laudãdũ est.
Alioqñ cecitas ꝛ pauptas sole ꝟtutũ glo-
riam sortiũt. Illa qꝛ nõ videt vt cupiat. ista
qꝛ nõ habet vt cupiat. Nos aũt qꝛ nulli⁹ ĩne
die lege pstringimur ad bñ viuendũ libero
incitamur arbitrio vt volũtariã cõtinentiã
digna remũeratio cõsequat. Dedit eñ no-
bis multas natura blãditias. quas plerũqʒ
virt⁹ cohibet. hec ille. Sʒ virt⁹ nõ dignã asse
quit remunerationē sine grã gratuʒ faciēte
vt satis cõstat. Quãtũ ad poetas patʒ q̃-
drupliciter. Primo psper libro epigrãma
tũ. dicit sic. ergo Ad patriam vite de noctis
valle vocati. Uirtutũ gradib⁹ scandite lucis
iter. Oĩs virtutũ semp substãtia salua est.
Iuuit⁹ xpi munera nemo rapit. Secundo
arator. li. ij. dicit sic. O q̃tũ p inania currit
Mens ignara boni Certe q̃ humanũ trãs-
cendũt gaudia votũ. Hoc facile est pstare
deo cui numinis vsus Hic potior. quem ne-
mo putat. Tertio iuuenalis li. iiij. dicit sic.
Null⁹ virtutē cõplectit ipsaʒ Premia si tol
las. Quarto horati⁹ lib. i. sermonũ. dic̃ sic
Est modus in rebus sunt certi deniqʒ fines
Quos vltra citraqʒ neq̃t ꝯsistere rectũ ꝛc.
Quãtũ ad exēpla gētiliũ dicit btũs aug.
li. lxxxiij. q̃stionũ sic. Sentētia est cuiusdam
sapientis Frontei noĩe de mēte mũdanda
ad videndũ deũ. quã pagan⁹ quidē scripsit:
sed christian⁹ baptizat⁹ ꝛ mortu⁹ est Agite
o inquit miseri. hoc agite ne vnq̃ polluat h°
domiciliũ spirit⁹ malign⁹: ne sensib⁹ ĩmixt⁹
incestet aĩe sanctitatē. lucēqʒ mētis obnubi
let. Serpit hic malũ per oẽs adit⁹ sensuales
dat sese figuris: accõmodat colorib⁹. adhe-
ret: latet ĩ sõnis ira: in fallacia ꝑmõis. odori
b⁹ se subijcit. ĩfũdit saporib⁹ ac turbidi mot⁹
illuuie tenebrosis affectionib⁹ tenebrati sen
sus. quibusdã nebulis implet oẽs meat⁹ in-
telligentie per quos pãdere solet lumē rõ-
nis: radi⁹ mentis. In hoc recti facti meritũ
relucet. De⁹ vbiqʒ psens ē. tũc aũt vnicuiqʒ
nostrũ simul est: cum mētis nostre illibata
puritas in ei⁹ psentia patuit. Ut eniʒ visus
oculoꝝ si fuerit vitiat⁹ quicq̃d videre nõ po
test adesse non putat. ita frustra circumstat
oculos imago rerũ psens si oculis integri-
tas desit. Ita etiam de⁹ qui nunq̃ deest. fru
stra pollutis animis psens est queʒ videre
mentis cecitas nõ potest. hec ille. Sciēdũ
ꝙ anim⁹ rõnalis est tãq̃ paterfamilias in
domo aĩe intellectiue: cui⁹ est magna fami-
lia scʒ cogitationes: appetit⁹. sensus interio
res ꝛ exteriores que familia est nimis lasci
ua ꝛ petulans nisi eiusdē patrisfamilias ri-
gore cõstringat ꝛ custodiat per regimē vir
tutũ. Unde in pmo aditu aĩe seu cõscientie
cõstituit prudentiã que discernit quid sit vi
tandũ. quid appetēdũ. quid a domo reijciē
dum. q̃d in domo recipiēdũ. Iuxta hanc po
suit fortitudinē vt hostes quos prudētia ve
nire nunciauerit. fortitudo repellat. Post
hanc tēperantiã familie pposuit vt ei⁹ coer
ceat turpes appetit⁹. Iusticiã ꝟo in medio
collocauit vt sua cuiqʒ distribuat. Ut diligē
ter ista domus deo mũda seruet: venerunt
duo nuncij narrãtes que ad bonũ exercitiũ
dom⁹ valeant. Prim⁹ nũcius scʒ timor mor
tis. ingressum postulãs admittit. rogat vt
dicat quis sit. vnde veniat ꝛ q̃d viderit. Nũ
cius rñdet se nõ locuturũ: nisi summo facto
silentio. Quo impetrato ait. Ego suʒ timor
mortis: memoria mortis ꝛ mortē vobis nũ
ciare veni. ps. Formido mortis cecidit sup
me. Prudentia dicit. Ubi est mors vel qñ
aderit? Memoria mortis rñdet. Scito q̃a
veniens veniet ꝛ nõ tardabit. prope est vt
veniat temp⁹ eius ꝛ dies ei⁹ nõ elongabũt.
Prudētia dicit. Qui veniũt cũ ea? Memo
ria mortis rñdet. Demones veniũt cum ea
ferētes secũ libros grãdes ꝛ vncos igneos
ꝛ cathenas igneas In libris sũt scripta om
nia peccata hoĩuʒ ꝛ eos ad hoc portant vt
ex ipsis cõuincant hoĩes quorũ ibi peccata
scribunt. Uncos vero portant vt animas
de corporib⁹ extrahant violenter ꝛ ligatas

cathenis igneis ad infernũ trahãt. Prudẽ-
tia dicit. vnde venis modo? Timor mortis
rñdet. De inferno. Prudentia. Qualis est
infernꝰ ⁊ qualia vidisti in inferno? Memo-
ria mortis. Nostis ꝗd seneca tragedia. i. di
cit. Hic ora soluit ditis inuicti domꝰ. Hyat-
q; rupes alta. ⁊ inmenso specu Ingẽs vo-
rago faucibus vastis patz. Latũq; pandit
oibꝰ populis iter. Hinc ampla vacuis spa
cia laxantur locis. In q̃ oẽ mersum pereat
humanũ genꝰ. Nec ire labor est ipsa dedu-
cit via. vt sepe puppes estus inuitas rapit.
Sic pronus aer vrget atq; auidum chaos.
Gradumq; retro flectere haud vnq̃ sinunt
vmbre tenaces. Cultu ⁊ aspectu horridus.
Pauidosq; manes squalidus gestat senex
Impexa pẽdet barba. deformẽ sinuz. Nodꝰ
coercet cõcaue lucent gene. Regit ipse con
to portitor longo ratem. Certꝰ inclusos te-
net Locꝰ nocẽtes. Utq; fert fama impios
Supplicia vinclis seua perpetuis domant
Qd̃ quisq; fecit patit. Auctorẽ scelus repe
tit. suoq; premit exẽplo nocẽs. Scelera ta-
xant mõ maiora nostra. hec ille. Talia vidi
in inferno ⁊ veni nũciare vobis. Prudẽtia.
Quid ergo faciemꝰ? Audite cõsiliũ meum
Estote prudẽtes ⁊ vigilate in orõnibꝰ: pui
dentes bona nõ tm̃ corã deo sed etiã coram
hoibꝰ. Tẽperãtia. Sobrij estote. pꝛeoccupe-
mus faciẽ dñi in cõfessione. Fortitudo. Vi
gilate q2 aduersariꝰ vester diabolꝰ tãq̃ leo
ru. cir. que. quẽ. deuoret cui resistite fortiter
in fide. Cõfortamini in dño ⁊ in potẽtia vir
tutis eiꝰ. Induite vos armaturã dei ⁊c̃. vsq;
gladiũ spũs qd̃ est ꝟbũ dei. Eph. vi. Iusti-
cia. Sobrie. iuste. ⁊ pie viuamꝰ in hoc secu-
lo expectãtes btãm spem ⁊ aduentũ glorie
magni dei. Inter hec ꝟba: ecce aliꝰ nuncius
pre foribꝰ pulsans. pulcher hylaris et leta
ferẽs noua Iusticia h̊ audiẽs ait. Ingredia
tur qm̃ dies boni nũcij est hodie. Prudẽtia
ad illũ egredit quẽ modeste introducẽs ait
Quis sis et vnde venis nobis edicito. Fa-
ctoq; magno silẽtio in cõuentu oĩuz respon
dit dicẽs. Ego sum desideriũ vite eterne q̃
venio de celo in quo vidi ⁊ audiui archana
que nõ licet hoĩ loqui. Dicã tm̃ aliqd. Intui
tus sum celũ nõ solum ex hoĩbꝰ: ſ ex ange-
lis atq; archãgelis: p̃ncipatibꝰ. ⁊ thronis:
⁊ dñationibꝰ: ⁊ potestatibꝰ cõuocatum. De
rege aũt qui horũ mediꝰ residet dicere vox
nulla sufficit. In illa domo mãsiones mul-
te sũt q̊bꝰ distincti btõꝝ ordines ꝓpter me-
ritoꝝ cõsortiũ cõiter letant. Patriã vestraz
paradisum cõputate: parentes: p̃riarchas:
ꝓphetas. ⁊ ceteros spũs btõs iã habere ce
pistis. qd nõ ꝓperatis ⁊ curritis vt patriaz
vestrã videre vt parẽtes salutare possitis.
Magnꝰ illic vos caroꝝ numerus expectat
parẽtũ. fratrũ. filioꝝ: frequẽs vos ⁊ copio-
sa turba desiderat. iã de sua incolumitate se
cura. adhuc de vestra salute sollicita: ad ho-
rũ cõplexũ ⁊ cõsortiũ satagite peruenire ⁊c̃.
Prudẽtia. Curramꝰ. seq̃mur xp̃m. nõ sunt
hec vera solacia: ſ ibi ponũt vbi vera vita.
Greg̃ in moral. Tẽperãtia. Regnũ celoꝝ
rapi vult nostris fletibꝰ qd̃ nostris meritis
nõ debet. Gregꝰ. in omel. Fortitudo. Nullꝰ
labor durus nullũ tẽpꝰ longũ videri debet q̃
gloria eternitatis acquirit. Hiero. in ep̃la.
Iusticia. Nõ sumꝰ sufficientes cogitare ali
q̃d a nobis q̃si ex nobis: ſ sufficiẽtia nr̃a ex
deo est. Talis enĩ est gr̃a spũssancti vt si in
corde tristiciã inuenit cõsumit ⁊ dissoluit. si
desideriũ vite eterne ꝑmãsurũ facit. si trepi
dationẽ etiã abijcit. Augꝰ. in ſmone. Orã-
dus est ergo deꝰ vt angelũ gr̃e ad nos mit-
tat. Dicit enĩ orig̃. sup ep̃la roma. Scriptũ
est in quodã secreto libello eẽ angelũ quen
dã gr̃e qui etiam vocabulũ ex gr̃a traheret.
ananchel enĩ interp̃tat gr̃a dei. Hec ergo
scriptura continebat ꝙ iste angelꝰ missus ẽ
a dño ad hester vt ei grãm daret apud re-
gem. hec ille. Tali angelo gr̃e indigemꝰ qui
nos p̃terita mala plãgere: p̃sentia bona cõ-
tẽnere: eterna desiderare cõmonefaciat: ac
deo gratos offerat. Quibꝰ orantibꝰ angelꝰ
gratie descẽdit de celo in domũ ꝯscie: addu
cens secũ fidẽ: spẽ: charitatẽ: atq; humilita-
tẽ. fidẽ associauit prudẽtie: spem tẽperãtie:
charitatẽ fortitudini: humilitatẽ iusticie: vt
istis ꝟtutibus opera mẽtis fierẽt meritoria
⁊ grata apud deum.

Secũdo declaratur eadẽ

cõclusio testĩonio legis diuinalis. Sciẽduz
ꝙ opatio bona facta in gr̃a facit quattuor
Primo hoĩez amplificat magnis documẽ
tis. Nã opꝰ bonũ magnificat hoĩez in quo-
libet statu. ꝓpterea deꝰ posuit hoĩem in pa-
radiso vt oparet ⁊ custodiret illũ. Geñ. ij.
In statu enĩ innocẽtie habuit hõ grãm per
quã opa sua erãt meritoria vite eterne. Nã
efficaciora fuissent opa hoĩs ad merẽdũ in
statu innocentie q̃z post pctm̃ si attendatur
q̃ntitas meriti ex p̃te gr̃e que tũc copiosior

fuit nullo obstaculo in natura hūana inuē-
to si etiā cōsideref absoluta q̄titas operis
cū hō esset maioris ꝟtutis maiora opera fe
cisset. Unde in illo statu hō indigebat grā
ad vitā eternā cōseq̄ndā q̄ est pncipalis
necessitas grē. Sȝ post pctm̄ sup hoc indi
get grā etiaȝ ad pcti remissionē ꝛ infirmita
tis sustētationē. Sic ergo hō merebatur ex
duob⁹. s. ex radice charitatꝫ ꝛ grē q̄ rn̄det ꝓ
mio essentiali qd̄ cōsistit in dei fruitione. Et
ex q̄titate opis qd̄ rn̄det pmio accidētali.
Scd̄o edificat locū sacris. Ualde em̄ deū
acceptū est edificare tēpla: eccl'ias: ꝛ orato
ria deo. Sicut salomon fuit valde acceptus
deo qn̄ edificauit tēplū dn̄o in hierl'm. tunc
em̄ erat in grā gratū faciēte. iij. Reg. vi. et
vij. Filij israel edificātes secūdo tēplū dn̄i:
obtinuerūt grām a dn̄o. Esdre. iiij. Tertio
malos vilificat suis impedimētis. Nā opera
que filij trāsmigratiōis faciebant in reditu
babylonis fuerūt sepe ab impedimētib⁹ mole
stata. Esdre. vi. Et neemie ꝑ totū. Propter
grām tn̄ dei quā in se habebāt pcepit dari⁹
vt edificaref dom⁹ dn̄i in hierl'm et darenf
sumptus de archa regis. Esdre. vi. Quar-
to hominē viuificat suis incrementis. ideo
ezechias qui fecit bonū corā dn̄o ꝓsperat⁹
est. ij. Paral'. xxxi. ca. ꝛc.

Tertio declaratur eadē

cōclusio testimonio legis ꝓphetalis. Scien:
dū ꝙ op⁹ bonū cū gratia est meritoriū vite
eterne q̄druplicit. Primo misericordia
ꝛ veritate pueniēte. Prouer. iij. Misericor-
dia ꝛ veritas nō te deserant. Circūda eas
gutturi tuo ꝛ describe in tabulis cordis tui
ꝛ inuenies grām ꝛ disciplinā bonā corā deo
ꝛ hoib⁹. hec ibi. Secūdo iusticia ꝛ bonita
te cōcomitāte. Sap. iiij. Gratia dei ꝛ mise-
ricordia in sanctos illi⁹ ꝛ respectus sup ele-
ctos illius. Tertio sapiētia et humilitate.
Hec em̄ fuerūt data hoi i dotez in statu in-
nocentie Eccle. xl c. Gratia sicut paradisus
in bn̄dictionib⁹: gratiam ꝛ speciē desidera
bit ocul⁹ tuus. hec ibi. Plures bn̄dictiones
ex gratia gratū faciente in paradiso habuit
homo quātū ad quattuor. Primo quantuȝ
ad intellectū habuit quattuor bn̄dictiōes.
Prima est q2 multo eminēti⁹ cognoscebat
deū q̄ȝ nos modo. Un̄ aug. xi. sup Gen. ad
lr̄am dicit. Fortassis de⁹ pmis hoib⁹ loq̄baf
antea sic cū angelis loq̄f ipsa imutabili ve
ritate illustrās mētes eoꝝ ꝛ si nō tāta parti
cipatione diuine essentie q̄ta capiūt angeli
hec il. Nā prim⁹ hō nō īpediebaf ꝑ res exte
riores a clara ꝛ firma cōtēplatione intelli-
gibiliū effectuū quos ex irradiatione prime
veritatis percipiebat siue naturali cognitio
ne siue gratuita. Secūda est. quia excellen-
tiorē cognitionē habebat de angelis q̄ȝ nos
eo ꝙ cognitio magis certa ꝛ fixa erat circa
interiora itelligibilia q̄ȝ cognitio nostra. Et
ꝓpter tantā eminentiā dicit gregori⁹ ꝙ in-
tererat angeloꝝ spiritib⁹. Unde libro q̄rto
dialogoꝝ dicit. In paradiso quidē assueue-
rat homo verbis dei perfrui btōꝝ angeloꝝ
spiritib⁹ cordis mundicia ꝛ celsitudine visio
nis interesse. Tertia est quia excellentē sciē
tiam omniū rerum habuit: non solū eorū q̄
naturaliter sciri possūt. sed etiaȝ eorum que
naturalē cognitionez excedūt. vnde de su-
pernaturalib⁹ tantā cognitionem accepit a
deo per spēs infusas quāta erat necessaria
ad gubernationē vite humane ƀm illuȝ sta-
tum. Quarta est. q2 nō poterat vllo mō deci
pi circa intellectū. vnde aug. libro. xij. de ci-
ui. dei. dicit. ꝙ in illo statu erat deuitatio trā
quilla peccati. qua manēte nullū omniū ma
lū esse poterat. vnde nō poterat esse ꝙ inno
centia manente intellect⁹ hoīs alicui falso
acquiesceret quasi vero. Nā approbare ve-
ra ꝓ falsis non erat natura hoīs instituti. sȝ
poti⁹ iam dānati. Secūdo q̄tū ad volūta
tem habuit q̄ttuor bn̄dictiones. Prima: q2
fuit in gratia creat⁹. Nā illa pma subiectio
qua ratio deo subdebaf non erat solū scd̄m
naturam. sed supnaturalis gratie donū. vn
de Aug. xiij. de ciui. dei dicit ꝙ postq̄ȝ pce-
pti facta est trāgressio cōfestim grā deserē
te dīna de corpoꝝ suoꝝ nuditate cōfusi sunt
Senserūt em̄ motū inobediētis carnis sue
tāq̄ȝ reciprocā penā inobediētie sue. Secū-
da est: q2 nō erant in adā passiones aīe nisi
ex rationis iudicio cōsequentes. Nā passio
nes anime sunt in triplici genere Quedaȝ
ordināf ad malū. vt timor ꝛ dolor. et iste nō
fuerūt in statu innocētie. vt dicit Aug. xiiij.
de ciui. dei. Quedā ordinanf ad bonū pre
sens. vt amor ꝛ gaudiū. ꝛ iste fuerūt in adā
ꝓ statu illo. vnde Aug. xiiij. de ciui. dei dicit
ꝙ erat in eis amor imperturbat⁹ in deū. Que
dā ordinanf ad bonū futurū suo tpe habē-
dum. vt desideriū ꝛ spes nō affligēs. et iste
fuerūt pro tūc in adā nō pueniētes iudiciuȝ
rōnis. quia sensualis appetitus erat totalif
rationi subiectus. Tertia est ꝙ adam in illo

statu habebat oẽs virtutes. Nã ꝟtutes sũt in triplici genere. Quedã nullã ĩpfectionẽ dicunt: vt charitas est iusticia. ⁊ iste fuerũt in eo q̃ꝫtum ad habitũ ⁊ quãtũ ad actũ Quedã dicunt imperfectionẽ q̃ꝫtũ ad actũ que tñ imperfectio nõ repugnabat illi statui ⁊ iste fuerũt in eo quãtũ ad habitũ ⁊ q̃ꝫtuꝫ ad actum. vt fides respectu eoꝝ que nõ videnť. ⁊ spes respectu eoꝝ que nondũ habẽtur: puta finalem beatitudinẽ ⁊ visionẽ diuine essentie. Quedã dicũt imperfectioneꝫ respectu materie. vt penitẽtia que est de culpa ꝓpria ⁊ misericordia que est dolor de miseria aliena. et iste erant in eo ẜm habitum ⁊ nõ ẜm actum. Erat enim primꝰ homo sic dispositꝰ vt si peccaret doleret. Et similiter si miseriã in alio videret: eam ꝑ posse repelleret. sicut dicit phus. iij. Ethicoꝝ. ꝙ verecũdia que est de turpi facto conuenit studioso solũ sub ꝯditiõe. Est eñi sic dispositꝰ ꝙ verecundareť si turpe aliquid cõmitteret. Et Aug. in omel. vt habeť de peni. dis. ij. §. romanos. dicit sic. Princeps oĩuꝫ vitioꝝ duꝫ vidit adam de limo terre ad imaginẽ dei factum: pudicitia ornatũ: tẽperantia cõpositũ charitate splẽdidũ, illis donis ac tantis expoliauit. pariterq̃ꝫ peremit. hec ibi. Quarta est: quia in illo statu adaꝫ habuit virtutem perseuerãtie. Nã perseuerantia vt est virtꝰ qua q̃s eligit perseuerare in bono fuit in eo quia ita statuit licet nõ cõtinuauerit. Unde etiam fuit in eo tẽperantia vt est moderatiua delectationũ ⁊ nõ vt est moderatiua tristiciarũ. similiter fortitudo vt est moderatiua audacie ⁊ spei: non vt est moderatiua timoris. Tertio quãtũ ad corpꝰ habuit quattuor bñdictiones. Prima est q: in statu innocẽtie homo erat ĩmortalis. Nam vis illa perseuerãdi corpus a corruptione non erat anime humane nãlis: sed per donũ gratie. Aug. libro de questiõibꝰ veteris ⁊ noui testamẽti dicit. Deus hoĩeꝫ fecit qui q̃ꝫdiu nõ peccaret ĩmortalitate vigeret vt ipse sibi auctor esset aut ad vitã aut ad mortẽ. Secunda est. quia in statu innocẽtie hõ fuisset impassibilis. Corpus enim hoĩs in statu innocentie ꝓseruabať ne patereť lesionẽ ab aliq̊ duro puta gladio: lapide: ligno: ferro ⁊c. partim quidẽ per ꝓpriam rõnẽ per quã nociua vitasset. partim etiã per diuinã ꝓuidentiaꝫ que sic ipsuꝫ tuebať vt nihil ei occurreret ex improuiso a quo lederet. Et q̃ñ fuit ab eo sepata illa costa ex qua formata fuit mulier nullã passionẽ habuit: sꝫ delectationẽ Sicut decisio seminis inquãtũ est ꝑncipiũ ꝑ generationẽ nõ est cũ aliqua passione. sic illa costa fuit in adã tanq̃ꝫ ꝑncipiũ humani generis. Siliter sine passione sensisset caloreꝫ et frigus: sed in maxima tẽperantia sine vlla lesione. vnde non habuisset infirmitates et morbos quos mõ ꝓpter pctm̃ patitur. Tertia ẽ. q: in sumẽdo cibuꝫ nõ fuisset passus q̊ad digestionẽ in stomacho. in capite ⁊c. Nã per actioneꝫ caloris nãlis aliq̃d de humido radicali illiꝰ corporis poterat deperdi ⁊ ne totaliter corrũpereť necesse erat ꝙ ꝑ sumptionẽ cibi hoĩ subueniret. Geñ. ij. De oĩ ligno q̊d est in paradiso comede. Si eñi hõ non subuenisset sibi de cibo peccasset sicut peccauit sumẽdo cibũ vetituꝫ. Simul eñi fuit sibi ꝑceptuꝫ vt a ligno sciẽtie boni ⁊ mali abstineret. et vt de oĩ alio ligno paradisi vesceretur. Sciẽdũ ꝙ in cibo assumpta fuisset aliq̃ feculentia ⁊ impuritas que nõ fuisset cõuersa in nutrimẽtũ hoĩs vñ supfluitateś emisisset. tñ fuisset diuinitꝰ ꝓuisum ne aliq̃ turpitudo aut indecẽtia seu fetor ex hoc resultaret. Quarta est: q̃a dormiuisset absq̃ꝫ vlla brutali turpitudine. Naꝫ dormire nõ remouet hoĩeꝫ a naturali dispõne: ẜ ad bonũ nature ordinať. Geñ. ij. Immisit deꝰ soporem in adã. Quarto q̃ꝫtũ ad gubernationẽ status sui habuit q̃ttuor bñdictiões. ꝑma est. q: in statu innocẽtie fuisset generatio nõ ꝓpter cõseruationẽ spẽi: ẜ ꝓpter multiplicationẽ indiuiduoꝝ. Nã Geñ. ij. dr. Crescite ⁊ multiplicamini ⁊ replete terraꝫ. Sed hec multiplicatio absq̃ꝫ noua generatione non fuisset cuꝫ duo tñ primitꝰ instituti fuerint. Secũda est: q: illa cõiũctio maris ⁊ femine ad gñationẽ fuisset sine deformitate ĩmoderate cõcupiscẽtie. Nã naturalia membra ad hunc vsum deputata sicut inferiores vires oĩno subdita fuissent rõni Aug. xiiij. de ciui. dei dicit. Absit vt suspicemur nõ potuisse ꝓlẽ fieri sine libidinis morbo: ẜ eo volũtatis nutu mouerenť illa mẽbra quo certe sine ardore ⁊ illecebroso stimulo cũ trãq̃llitate aĩe ⁊ corpis hec ille. Tertia est. quia in illo statu mãsisset integritas ꝟginitatis cũ illa generatiõe Aug. xiiij. de ciui. dei. dicit. In illo statu nulla corruptiõe integritatis infunderet gremio maritꝰ vxoris. Ita eniꝫ poterat vtero cõiugis salua integritate feminei genitalis virile semẽ infundi et imitti. sic nũc põt eadẽ integritate salua ex vtero ꝟginis

fluxus mēstrui cruoris emitti. vt em̄ ad pa-
riendū nō doloris gemit⁹: ſ maturitatꝫ im-
pulsus feminea viscera relaxaret. Sic ad cō
cupiscendū nō libidinis appetit⁹: ſ volūta
rius vsu ſ naturā vtrāqꝫ cōiūgeret. hec ille.
Quarta est: qꝛ ꝓpter multiplicationem hu
mani generis ꝑ generationem nulla secuta
fuisset diuisio dominij aut possessionū. Naꝫ
in statu isto multiplicatis dn̄is necesse est
fieri diuisionē possessionū: qꝛ cōitas posses-
sionis est occasio discordie. vt dr̄. ij. politico-
rū. Sꝫ in statu innocētie fuissent volūtates
hoīum sic ordinate ꝙ absqꝫ oī periculo dis-
cordie cōiter vsi fuissent ſm ꝙ vnicuiqꝫ cō-
peteret reb⁹ que coꝝ dn̄io subdebant̄. cum
etiam hoc apud multos bonos viros mō
obseruet̄ ꝛc̄. Quarto ꝯsciētia ꝛ honestate
vnde Jere. xxxij. ca. dr̄. Jn deserto inuenit
grām ppl's qui remāserat. vadat ad requiē
suā. Jn charitate perpetua dilexi te: ideo at
traxi te miserans. Adhuc ornaberis tim-
panis ꝛ egredieris in choro ludētiū. Surgi
te ꝛ ascendite ad dominū ꝛc̄.

Quarto declaratur ea-
dem cōclusio testimonio legis humanalis.
Sciēdū ꝙ gratia dei est ab oīb⁹ appetēda
q̄druplicirer. Primo qꝛ est donuꝫ magne
largitatis in deo tribuēte. Sicut em̄ rex po-
nens aliquē hoīem ad custodiaꝫ castri dat
ei victualia sine diminutiōe bonoꝝ suoꝝ et
necessaria militib⁹ suis quib⁹ imperator iu-
bet ꝓuidere in legib⁹ suis. ff. de erogatione
militaris annone vbi ordinat imperator ꝙ
milites dūꝫ sunt in castro habeant necessa-
ria scꝫ panē: vinum acetū: ꝛ lardum. sic de⁹
qui posuit nos custodes castroꝝ suorum. i.
aīarū quas creauit dat gratiā suā ꝑ custo-
dia earū sine diminutiōe. Jacobi. i. Dat oī-
bus affluenter ꝛ nō improperat. ꝛ Luc. xi.
Si ergo vos cū sitis mali nostis bona da-
ta dare filijs vestris: q̄̄to magis pr̄ vester
de celo dabit spm̄ bonū petentib⁹ se. Sꝫ si
cut impātor nō dat annonā illā nisi militi
bus pugnantibus cōtra hostes imperij: sic
neqꝫ de⁹ dat gratiā nisi certātib⁹ cū hostib⁹.
Phil. ij. Nō est nobis collucratio aduersus
carnē ꝛ sanguinē ꝛc̄. Si ergo grā tibi defue
rit: imputa tibi ꝛ nō deo: qꝛ sicut ille q̄ mittit
nauē suā ad mare mittit cū illa tā custodes
q̄̄ instrā q̄ꝫ victualia necessaria: q̄a si sine
gubernatore nauis dimissa piclitaret̄ vecto
res eiusdē haberēt ꝯtra eū ex locato actio-
nē. ff. de locato ꝛ cōducto. l. Jtē querit̄. §. si
magr̄. in. ff. veteri. li. xix. Sic de deo mittēte
nos ad mare huius mūdi dicens vnicuiqꝫ.
Sufficit tibi grā mea. ij. Coꝝ. xi. Scd̄o qꝛ
est maxime vtilitatꝫ in recipiēte. Plures em̄
se excusant si nō bn̄ faciūt dicētes ꝙ nō hn̄t
grām meli⁹ faciēdi: ſ hoc nō valet. qꝛ possent
habere si vellēt. ff. de reg. iur. dic̄ lex ꝙ q̄ pōt
facere vt possit cōditiōi parere iaꝫ posse vi-
det̄. vbi glosa tāgit casum de illo quē q̄s in-
stituit heredē et legauit aliq̄d seruo qd̄ non
possit recipe nisi fact⁹ sit liber. qd̄ cōmisit fi-
dei heredis sui rogādo ipsum ꝙ eū manu-
mitteret ꝛ sic daret legatum. Postea heres
se excusat ꝙ tale q̄d ſuo dare nō dꝫ: qꝛ non
capax nisi sit liber. Sꝫ excusatio nō valet. qꝛ
per eū stetit ꝛ stat ꝙ nō hꝫ libertatē. et ideo
ei imputat̄. ff. de legatꝫ. l. si q̄s seruus. ꝛ. ff. de
cōditiōe indebiti. l. si cui legatū. §. cum nec.
Sic de illis q̄ dicūt ꝙ nō possūt corp⁹ xp̄i re-
cipere ꝓpter officia in q̄b⁹ sūt. vel missas di
cere. qꝛ in vno pctō sūt qd̄ ad aliud trahit.
Sꝫ hoc totū eis imputat̄: qꝛ possent gratiā
alijs oblatā recipe que facit bonū opari. de
cōse. dis. iiij. c. Placuit vt q̄cūqꝫ dixerit gra-
tiam dei qua iustificamur ꝑ iesuꝫ xp̄m dn̄m
nostrū ad solā remissionē pctōꝝ valere que
iā cōmissa sūt. nō aūt ad adiutoriū venie vt
nō cōmittant̄ anathema sit. hec il. Tertio
qꝛ est signū eterne penalitatꝫ in pctōre recu-
sante. Nā qui recusant grām dei ꝑ finalē im
penitentiā iuste penā eternā patient̄ ꝑ ra-
tionē legis. ff. de penis. l. vltima. in. ff. nouo.
li. xxn qua cōtinet̄ ꝙ vnusq̄sqꝫ illo priuetur
cōtra qd̄ agit. vtpote q̄ cōtra rēpublicā pec-
cat: vtilitate reipublice careat ꝑ mortē vel ꝑ
exiliū. Sic de pctōre qui agit cōtra gratiam
dei ipsaꝫ impediēdo meret̄ penā eternā ꝛ ſ
iuste. Nā. ff. de penis. l. si q̄s forte. habet̄ ꝙ ē
triplex gen⁹ penarū. Aliq̄ ꝓ delictis v̄berā-
tur. aliq̄ releganf q̄ cū recōciliati fuerint sua
rehabebūt aliq̄ vero in mortē vel in exiliuꝫ
mittūt̄ sine spe remeādi. Jlli puniūt̄ prima
pena q̄ inter flagella corrigūt̄. Scd̄a pena
q̄ post correctionē recidiuāt. Tertia pena q̄
oīno grē cōtradicūt. vnde cuꝫ hoīb⁹ nō fla-
gellabūt̄. ps̄. sed cum demonib⁹ in inferno.
Sap. xviij. Simili pena seru⁹ cuꝫ dn̄o afflī-
ctus est: ꝛ popularis hō regi silia passus est
Quarto q̄a est merces eterne libertatꝫ in
hoīe ꝑseuerāte. Nā cōseruator grē est pos-
sessor glorie. qꝛ nō solū est possessor qui rem
habet: sed etiā ille cui de iure debet̄. ff. de ac-

q̄rēdo re. do. l. clā possidere. §. ad nūdinas.
Et eodē mō pōt agere nō solū petitorie: sed
etiā possessorie ad habendū terrā aliquā: q̄r
pater su⁹ mortu⁹ fuit in possessione illius. ff. C
quoꝝ bonoꝝ. l. i. que q̄dē vendicatio vocat̄
vēdicatio per breue de morte antecessoris.
Sic habētes ius ad celū per cartā grē illud
poterūt post mortē vēdicare. ps̄. Hereditate
te possideam⁹ sanctuariū dei. puer. xi. Mulier
lier gratiosa inueniet gloriam. i. anima ꝛc̄.
Postq̄ ꝟo moyses declarauit cōclusionē
p̄dictā ait aīe deuote. Que ego noui fidelit̄
te docui. Sꝫ ecce hic est sanctus thomas de
aq̄no doctor noui testamēti cui⁹ doctrina p
nūciat oīa iudicia oris dei: in eius doctrina
delectare sicut in oīb⁹ diuitijs. Ad quē astā-
te moyse accessit aīa deuota ꝓ sue cōclusio-
nis clariori noticia. Cui sanctus Thomas
ait. Ego ostendam tibi cōclusionem tuam
esse veram testimonio legis q̄druplicis scꝫ

Legis euangelice.
Legis apostolice.
Legis canonice.
Legis ecclesiastice.

Primo testimonio legis

euāgelice. Sciēdū ꝙ xp̄s illaꝫ ꝓbauit q̄dru-
plici testimonio. Primo testionio Math.
xxi. dicētis. Hō q̄dā habuit duos filios ꝛ ac
cedēs ad p̄mū dixit. Fili vade hodie opare
ī vineā meā. Ille aūt r̄ndēs. ait nolo. Post
ea aūt penitentia mot⁹ abijt. Accedēs autē
ad alterum dixit silr̄. At ille r̄ndens ait. Eo
dn̄e ꝛ nō iuit. Quis ex duob⁹ fecit volūtatē
patris. Dicūt ei. Prim⁹. hec ibi. vn̄ operari
fructuose ꝛ meritorie nō ē ex libertate arbi-
trij sꝫ ex grā. Secūdo testimonio Mar. x.
dicētis. Sedere ad dexterā vel ad sinistraꝫ
meā nō est meū dare vobis: sꝫ quib⁹ paratū
est a prē meo. hec ibi. quia habere vitā eter
nam est ex grā p̄destiatiōis ꝛ nō ex liberta-
te arbitrij. Tertio testimonio Luce. xix. di
centis. Omni habēti. id est se ad grām pre-
parāti dabit̄. s. gratia. ꝛ abūdabit. scꝫ opib⁹
meritorijs. ab eo aūt q̄ nō habet. s. gratiā ꝛ
q̄ͦ videt̄ habere. s. libertatē arbitrij auferet̄
ab eo. scꝫ nihil merendo ꝛc̄. Quarto testi-
monio Joh. i. De plenitudine ei⁹ oēs nos
accepimus gratiā ꝓ gratia: q̄r lex per moy-
sen data est. gratia ꝛ veritas per iesuꝫ xp̄m
facta est. hec ibi. Circa quā gratiā tā in euā
gelio q̄ȝ in ep̄la notant̄ quattuor cōclusio-
nes. Prima ꝯclusio. Post pcṁ primi ho

minis nō potest hō per sua naturalia absq̄ȝ
diuina gratia implere legis precepta mora
lia. patet. q̄r implere mādata legis cōtingit
dupliciter. Uno mō q̄ȝtum ad substantiaꝫ
operū. scꝫ ꝓut homo operat̄ iusta et fortia
ꝛ alia ꝟtutis opera. ꝛ sic nō potest implere
oīa diuina mādata sine gratia sanante. Si-
cut eñi homo infirm⁹ pōt per seipsuꝫ aliquē
motū habere. nō tamē perfecte pōt moueri
motu hoīs sani: nisi sanet̄ auxilio medicine
Sic hō cum sit in naturalib⁹ infirmus: pu-
ta ignorās quo ad intellectuꝫ. mal⁹ quo ad
volūtatem ꝛc̄. indiget gratia que sanet ista
naturalia ad volendū ꝛ operādū bonum ꝛ
cognoscendū verū. ps̄. Cor mundū crea in
me de⁹ ꝛ spiritū rectū innoua in visceribus
meis. ꝛ Rom̄. ix. Non est volētis. scꝫ velle.
neq̄ȝ currētis. scꝫ currere: sꝫ dei miserentis.
Alio modo possunt impleri mandata legis
q̄ȝtum ad modū agendi. scꝫ vt ex charitate
fiant. ꝛ sic non potest hō implere diuina mā
data sine gratia. vnde Aug. libro de corre-
ctione ꝛ grā dicit sic. Sine grā nullū p̄rsus
siue cogitādo siue loquendo. volendo ꝛ am
bulando: hoīes faciūt bonū nō solū vt mon
strante ipsa q̄d faciendūꝫ sit sciāt. verum vt
prestāte ipsa faciāt cuꝫ dilectione q̄ͦ sciunt
ꝛc̄. In cuius signū ciues samarie nō implē-
tes p̄cepta legis que lex erat prediū Jacob
necessario indigebāt gratia signata per fon
tem quā cōtulit eis iesus veniēs ad eos. vt
dicit̄ in euangelio. Et in epistola dicit̄ ꝙ fi-
lij israel quib⁹ data erat lex quaꝫ sine aqua
gratie implere nō poterant coierūt aduer-
sum moysen dicētes. Cur eduxisti ecclesiaꝫ
dn̄i in solitudinem scꝫ libertatis arbitrij vbi
nō est aqua ad bibendū. Est eñi grā in aīa
tanq̄ȝ lux manifestās. Sicut eñi immundicie
domus non vident̄ in obscuro: ita macule
peccatoꝝ nō cognoscūt̄ in aīa nisi ꝑ lumen
gratie quā infudit iesus. Ideo dicit̄ in euan
gelio Jesus. Etiā gratia in anima est tāq̄ȝ
vestimentum honestans. Puella nobilis
nō debet ꝓdire in publicū p̄cipue virorum
solēnium nisi decenter sit induta. sic nec aīa
ad cōsortiū angeloꝝ sine indumēto gratie.
Apoc. xix. Datū est sponse agni. id est aīe
vt cooperiat se bysso cādida. i. splēdida. Ista
byssus est gratia. ideo d̄r in euāgelio. venit
scꝫ induta gratia. De aīa in peccatis dicit̄
Ezech. xix. Transiui per te ꝛ vidi te et eras
nuda ꝛ cōfusione plena. Insuper gratia in
aīa est tanq̄ȝ pulchritudo decorās. In pec-

tatis eñ est ceca Soph.i. Ambulabunt vt
ceci: quia dño peccauerũt Est surda ꝛ muta
ps. Ego aũt tanq̃ surd⁹ nõ audiebã ꝛ sicut
mutus nõ aperiẽs os suũ, et Esa. xlvij. De-
nudasti turpitudinẽ tuã. ꝛ Trenoꝝ. iiij. De
nigrata est suꝑ carbones facies eoꝝ et non
sunt agniti in plateis. per gratiã aũt est pul
chra. Cãt. iiij. Tota pulchra es amica mea
et macula nõ est in te. Ideo in euãgelio. in
ciuitatẽ. Adhuc gratia in aĩa est tanq̃ sani
tas quietãs. Passiones anime vt concupi-
scentia ꝛ ira. gaudiuꝫ ꝛ dolor. spes ꝛ timor
multũ vexant ꝛ cõturbant Seneca trage-
dia. i. dic̃. Turbine magno spes sollicite. Ur
bibus errant. trepidiq̃ metus. ps. Misere-
re mei dñe qm̃ in. s. s. m. d. q. c. s. ossa. id est vi
res mee ꝛ aĩa mea. gr̃a autẽ dei sanat istas
passiones. vnde Paulo. ij. Coꝝ. xij. dictum
est. Sufficit tibi gratia mea. Ideo dr̃ in euã
gelio. samarie. Nam samaritan⁹ sanauit ho
minẽ descendentẽ a hierusalẽ in hiericho.
Luce. xviij. Propter tã mirabiles effectus
gratie in aĩa est plurimũ desiderãda. Sap.
vij. Uenerũt mihi oĩa bona pariter cũ illa
scꝫ pulchritudo: vestimẽta: sapiẽtia: ꝛ sani-
tas. vt dictũ est. Quattuor sunt que cupiũt
hoĩes in hoc mũdo, ꝛ gratia supexcedit illa
Primo diuitie: amicicie: potẽtie: honores ꝛ
alia tẽporalia. Sed gr̃a excedit ꝑ qua obti-
nenda apl̃i reliquerũt omnia. Matth. xix.
Ecce nos reliquim⁹ omnia ꝛ secuti sum⁹ te
Et paulus. Oĩa hec arbitrat⁹ sum vt sterco
ra. vt christũ lucrifacerẽ. ideo dicit̃ in euan-
gelio. que dr̃ sichar vel sichen. Secũdo cor
pus ꝛ anima ꝛ alia naturalia. sed gratia ex
cedit. ꝑ qua obtinẽda sancti martyres tra-
diderũt corpa sua ad supplicia. Mat. x. No
lite timere eos qui occidunt corpus ꝛc̃. Si-
militer iustus potius vellet perdere animã
q̃ diuinã gratiã. Math. x. Qui amat aĩam
suam in hoc mũdo perdet eam. Et paulus.
Non facio animã meaꝫ meliorẽ me. Ideo
dicit̃ in euãgelio. iuxta prediũ. Tertio vir-
tutes theologice dona spũssancti ꝛ alia suꝑ
naturalia. sꝫ gratia excedit: q2 illa bona et
dona sine gratia sunt inutilia vt deducit apo
stolus. i. Coꝝ. xiij. Si linguis hoĩuꝫ loquar
ꝛ angeloꝝ ꝛc̃. Io. xvi. Sine me nihil potestis
facere. Ideo dr̃ in euãgelio. q̃ dedit ioseph
filio suo. Quarto visio diua: fruitio: felici-
tas: ꝛ alia eternalia: sed gratia excedit: quia
sancti in gloria poti⁹ vellent esse in inferno
cum gratia dei q̃ꝫ in celo sine gr̃a, vt dic̃ An

selmus. Unde eleazarus in lege doctissim⁹
potius volebat descẽdere in infernuꝫ q̃ꝫ le-
gem dei trãsgrediendo gratiã dei amittere
ij. Mach. vi. Ideo dr̃ in euãgelio. Erat au
tem ibi fons Iacob. i. gratia cõsũmata. Se
cunda cõclusio. Preparatio volũtatis hũa-
ne ad cõsequendũ donũ gratie gratũ faciẽ-
tis: est ex auxilio dei gratuito interi⁹ aĩam
mouẽtis. patꝫ quia cũ oẽ agens agat ꝑpter
finem necesse est q̃ omnis causa conuertat
suos effect⁹ ad suum finẽ. Cuꝫ autem ordo
finium sit ₰m ordinẽ mouentiũ ꝛ agentiuꝫ:
necesse est q̃ ad vltimũ finẽ cõuertat̃ hõ ꝑ
motionẽ primi mouentis. ad finem aũt ꝑxi
mũ per motionẽ alicuius inferiorũ mouen-
tium. sicut anim⁹ militis conuertit̃ ad que-
rendũ victoriã ex motione ducis exercitus.
ad sequendũ aũt vexillũ alicui⁹ aciei ex mo
tione tribuni. Cum itaq̃ꝫ de⁹ sit primũ mo-
uẽs simpliciter: ex ei⁹ motione est q̃ omnia
in ipsum cõuertant̃. vnde Dionysi⁹ li. de di-
uinis no. dicit q̃ de⁹ cõuertit oĩa ad seipsuꝫ
scꝫ ₰m cõmunẽ rõneꝫ boni. sꝫ hoĩes iustos
cõuertit ad seipsuꝫ ₰m specialẽ rationẽ bo-
nitatis ꝑut cupiunt ei adherere sicut ꝑprio
bono. ps. Mihi aũt adherere deo bonũ est
ꝛ ideo q̃ hõ cõuertat̃ ad deũ est ex ipso deo
eũ cõuertente. ꝑparare aũt se ad gratiã est
ad deũ conuerti. sicut ille qui hꝫ oculũ auer
sum a lumĩe solis per hoc se ꝑparat ad reci
piẽdũ lumen solis q̃ oculos suos conuertit
versus solẽ. vnde patꝫ q̃ hõ nõ põt se pre-
parare ad lumẽ gr̃e suscipiẽdũ nisi per auxi
lium gratuitũ dei interius animã mouẽtis.
vnde dicit̃ Ioh. vi. Nemo potest venire ad
me nisi pat̃ q̃ misit me traxerit eũ. Sciẽduꝫ
q̃ ꝑparatio ad grãm est triplex. s. efficiens
formalis: ꝛ mãlis. Efficiẽs est a deo: forma
lis est a gr̃a gratis data. mãlis ẽ a libero ar
bitrio nr̃o. q̃ sit a deo pꝫ. q2 cõuersio nostra
ad deũ ꝑuenit̃ auxilio dei nos cõuertentis.
Iere. xxxiij. Cõuerte me ꝛ ꝯuertar: q2 tu dñs
de⁹ me⁹. et Trenoꝝ vlti. Conuerte nos dñe
ad te ꝛ cõuertemur. ps. Emitte lucẽ tuaꝫ et
veritatẽ tuã. ipsa me deduxerũt et adduxe-
rũt in mõtẽ sanctũ tuũ ꝛ ĩ tabernacula tua.
Et in euãgelio dicit̃. Iesus aũt fatigat⁹ ex
itinere sedebat sic super fontẽ. Et in ep̃la dr̃
Dñe deus exaudi clamorẽ populi huius et
aperi eis thesaurum tuum fontẽ aque viue
vt satiati cesset murmuratio eorum ꝛ appa
ruit gloria dñi suꝑ eos ꝛc̃. Preparat auteꝫ
nos de⁹ sex modis. ideo dicit̃ in euangelio.

Feria sexta tertie dñice in quadragesima

Hora erat quasi sexta. Hi sex modi declarā tur. Prouerb. i. Sapiā foris ꝑdicat. in plateis dat vocē suā. vocaui ⁊ renuistis: extēdi manū meā ⁊ non fuit qui aspiceret. despexistis omne cōsiliū meū ⁊ increpatiōes meas neglexistis ⁊c. vocaui dupliciter. Primo interi⁹ inspirādo bonas cogitatiōes īmittendo. Secūdo exteri⁹ ꝑdicando. per ꝓphās. ꝑ aplós ⁊c. ps̄. Audiaꝫ q̄d loquat̄ in me dn̄s deus. ⁊ Esa. l. Dn̄s de⁹ aperuit mihi aurem ego aūt nō cōtradico ⁊c. Extēdi manū meā dupliciter. Primo per bn̄ficioꝝ collationeꝫ ps̄. Quid retribuā dn̄o pro oībus que retribuit mihi. Secūdo ꝑ flagelloꝝ allationē. ps̄ Qm̄ ego in flagella parat⁹ sum ⁊c. ⁊ sic sunt quattuor. Quinto ꝑ legis declarationē. Sexto per pctōꝝ correptionē. Orādus est ergo de⁹ vt hanc ꝑparationē gratie in nobis operet̄. Primo petēdo vt nos a malo conuertat. ps̄. Cōuerte nos de⁹ salutaris noster ⁊ auerte iram tuā a nobis. Secūdo vt nos ad bonū dirigat. Dirige me in veritate tua ⁊ doce me q̄ tu es deus saluator meus. ꝙ aūt sit a gratia gratis data patꝫ. Naꝫ in natura hūana est quedaꝫ corruptio ⁊ infectio quantū ad carnē per quā seruit legi peccati vt dicit̄ Ro. vij. Et etiā quedā ignorantie obscuritas in intellectu sm̄ quā dicit̄ Ro. viij. Nam quid orem⁹ sicut oportꝫ nescim⁹. ꝓpter varios em̄ rerum euētus. ⁊ q̄ etiam nosipsos nō perfecte cognoscim⁹: nō possumus ad plenū scire q̄d nobis expediat. sm̄ illud Sap. ix. Cogitatiōes mortaliū timide ⁊ incerte ꝓuidētie nostre. ⁊ ideo necesse est nobis vt a deo dirigamur et ꝓtegamur qui omnia nouit ⁊ oīa pōt. vnde etiā renati per baptismū orāt pro ista gratia impetranda dicētes. Fiat volūtas tua sicut in celo et in terra. Et iterū. Et ne nos inducas in tēptationē. Ista est gratia gratis data. s. donū dei quo se homo preparat ad suscipiendū gratiam gratū facientē. ideo dicit̄ in euāgelio. Discipuli aūt ei⁹ abierant in ciuitateꝫ vt cibos emerēt. i. gratia gratis data venerat ad aīam vt cōuerteret ipsam ad dei voluntatē. Huius aūt gratie sunt sex effect⁹. sicut erat hora sexta. Primus est reuocare liberuꝫ arbitriū a malo. Secūdus est excitare ipsū ad bonū. Terti⁹ est deserere actū pctī. Quart⁹ est deponere volūtatē peccādi. Quint⁹ est sequi legē nature scriptā in corde hominis quo ad ꝑceptū affirmatiuuꝫ. s. oīa q̄ vultis vt faciāt vobis hoīes ⁊c. et q̄ꝫtū ad ꝑceptū negatiuuꝫ. s. Q̄ꝺ tibi nō vis fieri: alteri ne feceris. Sext⁹ est rōnē rectā sequi. que dicit seruiendū esse deo. ps̄. Seruite dn̄o in timore. Ideo dr̄ in eplā. Tolle virgā ⁊ cōgrega populū. per virgā fiebāt signa ⁊ ꝓdigia per grām. ꝙ aūt sit a libero arbitrio cōsentiēte. patꝫ q̄ liberū arbitriū q̄uis nō possit gratiam efficere in hoīe: pōt tn̄ se ad hoc habilitare ⁊ ꝑparare ꝙ habeat. Sicut q̄s nō potest domū illumiare: pōt tn̄ aperire fenestrā quo facto sol illumiat domū. vn̄ Zach. i. dicit dn̄s. Cōuertimini ad me ⁊ ego cōuertar ad vos. nō quin dei opatio nostrā cōuersionē preueniat vt dictū est: s. q̄ cōuersionē nostram qua ad ipsū cōuertimur adiuuat subsequēter eam roborādo vt ad effectū perueniat ⁊ stabiliendo vt finē debitū cōsequat̄. Nā gratia gratis data semꝑ ꝑsto est liberū arbitriū excitare ⁊ cōmouere cuius est huic admonitioni cōsentire. ⁊ hoc q̄ꝺ in se est facere. Amos. iiij. Preparare in occursuꝫ dei tui israel. Et. i. Regū. vij. Preparate corda vestra dn̄o. Et Esa. i. Si volueritis ⁊ audieritis me bona terre comedetis. ⁊ Apoc. iij. Ego sto ad ostium ⁊ pulso. si q̄s aperuerit mihi intrabo ad illū ⁊c. nos em̄ cor nostruꝫ deo apire possum⁹: licet non sine diuino auxilio. Orādus est ḡ de⁹ sm̄ illud. ij. Mach. i. Adaperiat dn̄s cor nostruꝫ in lege sua. ⁊c. Et sic bon⁹ mot⁹ liberi arbitrij quo q̄s preparat̄ ad donū gratie suscipienduꝫ est act⁹ liberi arbitrij moti a deo: sm̄ queꝫ dicit̄ hō se preparare. Prouer. xvi. Hoīs est preparare animū. ⁊ sm̄ hoc dicit̄ voluntas hoīs preparari. ps̄. Apud dn̄m gressus hominis dirigēt̄: ⁊ viam eius volet ⁊c. vsq̄ꝫ manum suam. Supponit aūt de⁹ manū suaꝫ ad hāc preparationē dupliciter. Uno modo paulatiue ꝑ quanto deus mouit hoīem ad aliq̄ꝺ bonū non tamē perfectuꝫ ⁊ talis ꝑparatio ꝑcedit grām. Ideo dicit̄ in euangelio. venit mulier haurire aquā de samaria. Et in epistola dicit̄. Loq̄mini ad petraꝫ ⁊ illa dabit aquas. Qualiter aūt fit in libertate arbitrij nostri sequi deū ⁊ facere bonuꝫ q̄ꝫq̄ꝫ oē bonū ꝓcedat ꝑmo a deo mouēte: pꝫ ꝑ exēplū Augu. sup illud Ioh. vi. Nemo pōt venire ad me ⁊c. de piscatore ⁊ pisce. Nā si piscator hamo velit cape piscē tria requirūt̄ ex pte piscatoris ꝑmo ꝙ aptet hamū inuolutum esca. Secūdo ꝙ mittat ipsum in aquā. Tertio ꝙ trahat sursum piscē. Ex pte piscis req̄rūt̄ tria. Primo ꝙ piscis sponte veniat ad

hamū. Scđo ꝙ capiat hamū sub esca. Tertio ꝙ ꝑmittat se trahi, qꝛ forte reluctādo frāgeret filum quo trahit. Piscatoꝛ est xp̄s, piscis est samaritana. xp̄s volēs piscari samaritanā. p̄mo aptat hamū.i. fidei integritatē heb. xi. Accedētē ad deū opoꝛtet credere qꝛ est ꝛc. Ideo dꝛ in euangelio. dicit ei Jesus. da mihi bibere. Per hoc nō trahit samaritana qꝛ nō credit xp̄m. ideo dꝛ. Quomodo tu iudeus cum sis ꝛc. Scđo xp̄s mittit hamuꝫ sub aquis.i. coꝛdis caritatē. Cantic. viij. Aq̄ multe nō potuerūt in me extinguere caritatem. ideo dr̄. Si scires donū dei.i. amorē supernoꝛum qui est spūssanctus tanꝙ̄ p̄imū donū. Per hoc nō trahitur samaritana q̄ nō cognoscit. nec accendit isto amoꝛe. ideo dꝛ. Domine neq̄ꝫ in quo haurias habes ꝛc. q̄a hauritoꝛiū est appetitus supioꝛ scꝫ volūtas quo carebat mulier. Tertio xp̄s trahit sursum hamū.i. spei firmitateꝫ. ps̄. Sperate in deo oīs cōgregatio populi. effundite coꝛam illo coꝛda vestra: qꝛ deus adiutoꝛ nr̄ in eternū; ideo dꝛ. Omnis qui biberit ex hac aqua ꝛc. vsq̄ꝫ in vitam eternā. Per hoc incipit trahi samaritana. ideo dꝛ. Domīe da mihi hāc aquā ꝛc. Sap. i. ca. Sentite quo ad p̄imuꝫ de domino quo ad scđꝫ. in bonitate quo ad tertiū. Samaritana ꝑparauit tria. p̄imo rectitudinē rationis q̄ꝫtum ad honestatē conuersationis. ideo dꝛ. Uade ꝛ voca virū tuuꝫ ꝛc. vir aīe est intellectus ꝛ ratio. scđm cuius dictamen honeste debemus cōuersari. sꝫ samaritana nō hūc habebat. qꝛ q̄nq̄ꝫ viros.i. q̄nq̄ꝫ sensus coꝛpoꝛis habuit quoꝝ illecebꝛa vixerat. et sic cognoscēs ꝙ rōne caruit incipit venire ad hamū. Scđo sollicitudinem discrete inq̄sitionis q̄ꝫtum ad veritatē actionis. ideo dꝛ. Domine video qꝛ ꝑpheta es tu patres nostri ꝛc. Deus em̄ nō debet queri ī monte nec in templo. sed in aīa. Math. vi. Tu auteꝫ cum oꝛaueris intra in cubiculū tuum et clauso ostio oꝛa p̄rem tuū in abscōdito ꝛc. ꝛ sic samaritana capit hamū sub esca: qꝛ inflammat amoꝛe xp̄i credēs ip̄m esse ꝑphetam. Tertio gratitudinē pie deuotōis q̄ꝫtum ad sanctitatē affectiōis dando totuꝫ coꝛ suū deo. Joelis. ij. Cōuertimini ad me ī toto coꝛde vestro. ideo dꝛ. Scio qꝛ messias vēit ꝛc. ꝛ sic samaritana ꝑmisit se trahi omnem affectionē suā ponēs in deū. ps̄. Mihi adherere deo bonum est. ponere in domino deo spem meā. In cuius signū reliq̄t ydriaꝫ suā mulier ꝛc. ps̄. Ut annūciē oīs p̄dicatōnes eius in poꝛtis filie sion. In cui⁹ signum samaritana abijt in ciuitatē ꝛ dicit illis hoībus venite ꝛ videte ꝛc. Ecce quō paulatim cōuersa est. Alio modo supponit de⁹ manū suā subito ꝑ quāto deus statim ꝑfecte mouet hoīem ad aliquod bonū ꝛ subito homo grām accipit ƀm illud. Joh. vi. Omnis qui audit a patre ꝛ didicit venit ad me ꝛ ita cōtigit paulo. ꝙ cum esset in ꝑgressu pctī. scilꝫ spirans minarū ꝛ cedis in discipulos domini. act. ix. ca. Perfecte motū est coꝛ ei⁹ a deo audiēdo ꝛ addiscēdo ꝛ veniēdo. et ideo subito est grām cōsecutus. Ecc. xi. Facile ē ī oculis dn̄i subito honestare pauperē. ideo dꝛ in epl̄a. Cūq̄ꝫ eleuasset moyses manū ꝑcutiēs virga bis silicē egresse sunt aque largissime. ꝛc. Tertia conclusio plus est de rōe meriti ex cōgruo qn̄ quis meret alteri p̄imā grāꝫ ꝙ̄ qn̄ eam sibi meret. Patet qꝛ q̄uis plus ꝑsint alicui opera sua ꝙ aliena dum modo sit equalitas in vtroq̄ꝫ tamen opus alienum informatū grā plus accedit ad meritū condigni inquātum ex radice gratie procedit ꝙ̄ opus ꝑpriū quod ex puris naturalibus causatur. Quatuoꝛ modis potest quis mereri p̄imā grāꝫ alteri. P̄imo ex auctoꝛitate. nā meritis condigni nullus potest mereri alteri p̄imā grām nisi solus xp̄us. qꝛ vnūsquisq̄ꝫ nostrū mouet a deo per grām vt ip̄e ad vitam eternā ꝑueniat. ꝛ ideo meritū cōdigni vltra hāc monitionē nō se extēdit: sꝫ aīa xp̄i mota est a deo ꝑ grām nō solum vt ip̄e perueniat ad glīaꝫ vite eterne: sed etiā vt alios in eā adduceret inq̄ꝫtum est caput ecclesie et auctoꝛ salutis humane. ƀm illud hebꝛe. ij. Decebat eum qui multos filios ad gloꝛiam adduxerat auctoꝛē salutis eoꝛū ꝑ passioneꝫ cōsummare. Ideo dꝛ in euangelio. Interea rogabāt eum discipuli eius ꝛc. vsq̄ꝫ ꝑficiam opus eius. Scđo ex fidelitate. Nam merito cōgrui potest quis alteri mereri p̄imā grām vt quia homo in gratia constitutus implet dei volūtatē. cōgruū est ƀm amicitie ꝑpoꝛtionē vt deus impleat hoīs volūtatē in saluatione alterius. vnde fides alioꝛū valet alteri ad salutē merito ꝯgrui nō merito condigni ꝑpterea Math. ix. sup illud. Uidēs iesus fidem illoꝛū ꝛc dic glo. Quātū valet apud deum fides ꝑpꝛia apud quem sic valuit aliena vt int⁹ ꝛ extra sanaret hoīem. sed interioꝛ sanatio hoīs est ꝑ p̄imā grām. Ideo dicit in euāgelio. Nōne vos dicitis ꝙ quatuoꝛ adhuc mēses sunt ꝛ messis venit.i. fidei predi

cande p vos. Tertio ex sanctitate. Nam frequēter cōtingit φ p orōes sanctoꝝ offerunt occasiones hoībus vt se ad deū conuertāt et ad grām recipiendā pparēt: qua pparatōne facta grā eis infundit. Quāuis aūt sctīs nō orantibus hoīes saluarent si se prepararent ad grām. nō tamē sequit φ etiā pparatis suffragia sanctoꝝ nō conferāt: qꝛ deus hoc moda puidit ꝛ ordinauit vt p sanctoꝝ merita illi grām accipiāt. ſm illud. Jaco. v. Multū valet depcatio iusti assidua. qꝛ ipetratio orōnis innititur mīe dei. ideo multa orando impetrat homo ex diuina mīa. ido pmittit ibi. Orate p inuicē vt saluemini. Et in euāgelio dꝛ. Ecce dico vobis. leuate oculos vestros. s. p orōnes ꝛ videte regiones. i. populos. qꝛ albe sunt. i. pparate ad messem i. ad grām recipiendam ꝛc. vsqꝫ ꝛ qui metit. Nūqꝫ tamen orō posset impediri ex pte eius cuius aliqs sanctus desiderat iustificatōem ſm illud. Jere. v. ca. Si steterint moyses et samuel coram me nō ē aīa mea ad populū istum. qui tamē fuerūt maximi meriti apud deum. Quarto ex liberalitate. Nā paupe res elemosynas recipiētes dicunt recipere alios in eterna tabernacula. vel impetrādo eis veniā orādo vel merēdo p alia bona ex congruo. vel p ipa opa mīe que qs in alios exercet. puta in paupes meret recipi in eterna tabernacula. Luc. xvi. Facite vobis amicos de māmona iniqtatis vt cū defeceritis recipiāt vos in eterna tabernacula. sed nullus meretur hoc nisi p grām. ideo dꝛ in euāgelio. In hoc est enī verbū verum. qꝛ alius est qui seminat ꝛ aliꝰ ē q metit ꝛc. vsqꝫ itroistis. Qui aūt in fide deficiūt: nō possunt aliis pmereri primā grām. ideo dꝛ in epistola. Quia nō credidistis mihi vt sanctificaretis me coram filijs israel non introducetis hos populos in terrā quā dabo eis. Quarta cōclusio. Gratia est pncipium merēdi pncipalius ex caritate φ ex alijs virtutibus. ptꝫ qꝛ in martyribus q p fide patiēter ꝛ fortiter vsqꝫ ad mortē certauerunt. actus fidei nō fuit meritorius nisi fides illa p dilectionē opata fuisset vt dꝛ. Gal. v. Similiter actus patientie ꝛ fortitudinis non fuisset meritorius nisi hoc ex caritate pcessisset. i. Cor. xiij. Si tradidero corpus meū ita vt ardeā caritatē autē nō habuero nihil mihi pdest. Ad actū meritorium concurrūt duo. Primo gratia gratū faciēs que est quedā forma ꝛ pfectio ꝛ pro gatiua spālis p quā homo reddit deo gratꝰ eph. ij. Predestinauit nos in adoptionem filioꝝ ſꝫ ppositū volūtatis sue in laudē glie gratie sue in qua gratificauit nos in dilecto filio suo. Huius gratie effectus sunt decem. Primo liberū arbitriū excitat ad bonū cogitandū. quia gratia cooperat ad liberū arbitriū sicut sessor ad equū. Sessor enī equuꝫ dirigit sic gratia liberū arbitriū in executiōe virtutū. p nos enī malū facere possumꝰ: bonū aūt ex gratia. Osee. xiij. Perditō tua ex te israel. tmmodo ex me auxiliū tuū. ideo dꝛ in euāgelio. Ex ciuitate aūt illa. s. celesti a q pcedit gratia. Scda sanat ipm ad affectum mutandū vt. s. in deū credat. quia motꝰ quo p grām in deum dirigimur est volūtariꝰ. sed hoc nō potest esse nisi deus a nobis p fideꝫ cognoscat. eph. v. Gratia saluati estis p fidē et hoc nō ex vobis dei enī donū est. ideo dꝛ. multi crediderūt in eū samaritanoꝝ. Tertio ipm corroborāt ad actū pducendū. s. per spem. Nullus enī mouet ad finē ad quē estimat ipossibile posse puenire. Ad hō ergo φ aliquis pgat in finē btitudinis: necesse est vt p grām impmatur humano affectui spes de beatitudine ꝯsequēda. i. pet. i. Regenerauit nos in spem viuā in hereditatē imarcessibilem conseruatam in celis. Roma. viij. Spe salui facti sumus. ideo dꝛ. Propter verbum mulieris. i. spei nos incitātis ad bene operādum. Quarto gratia deum homini recōciliat ad iustificandū. Homo enī peccādo deū offendit. sed offensa non remittit alicui nisi p hoc φ animus offensi pacat offendēti. et ideo nobis pctm̄ dimittit: quia deus nobis pacat p grām. Roma iij. Justificati gratis p grām ipius. Ideo dꝛ. Testimoniū phibētis qꝛ talis gratia phibet testimoniū φ deꝰ sit nobiscū pacificatus. Quito a pctō liberat ad donū gratie acceptādū. deus enī mouet hoīem ad iustitiā scdm consuetudinē nature hūane habētis vsū liberi arbitrij. vñ mouet hō a dō ad iustitiā p motū liberi arbitrij. idō osil infundit donū gratie iustificātis ꝛ mouet liberū arbitriū ad donū gratie acceptandum quod nō potest fieri nisi remittēdo peccata. Esa. xxvij. ca. Iste est fructus omīs vt auferat pctm̄ eius. ideo dicit dixit i. indulsit mihi oīa quecūqꝫ feci. Sexto penā eternaꝫ in temporalē cōmutat ad satisfaciendū. s. p pctō p quā satisfactionē pctōr redit ad deū. ideo dꝛ. Cum venissent ergo ad eū samaritani Septimo opa nostra meritoria facit. nā meritū homīs apud deū esse nō potest nisi

scdm psuppositionē diuine ordinatōis.s. vt homo illud consequat a deo p suam opatio nem quasi mercedē: ad quod deus cū virtute operandi deputauit. Jere. xxi. Est merces ope ri tuo. Jdeo dr. Rogauerūt eum vt ibi ma naret.s. p grām ad operandū. Octauo bōa p pctm̄ amissa restituit: quia si opa merito ria p pctm̄ sequēs mortificant p aduentuz gratie redeūt ad pfectum eius qui fecit. ps. Tu es qui restitues hereditatem meā mihi Jdeo dr. Et māsit ibi duos dies. i. opera fa cta in die gratie manēt in acceptatōe diuina vsqz ad scdam grē diem qua restituunt faci enti. Nono mentē ad supna cōtemplanda eleuat que p solam rōem naturalē cognosce re nō poterat. Ecc. iij. Plurima supra sensuz hoīs ostensa sunt tibi. Jdeo dr. Multo plu res crediderūt pper sermonē eius. Deci mo aīam purgat. illuminat τ pficit. Nā pur gat ignorantiā. corruptas fantasias. falsas opiniones τ rōnes phorum. illuminat intel lectū excitando: disponēdo: lumē diuinū īfū dendo. ps. Jllumina oculos meos ne vnq̄ obdormiā in morte τc. pficit ad amorē diui nū accendēdo. ps. Perfice gressus meos in semitis tuis vt nō mo. ve. mea. ideo dr. Jaz nō pper tuā loquelā credimus. s. naturalis rōnis. Jpi em̄ audiuimus ex gratia τ scim̄ lumine diuine inspiratōnis. Scdo ad actū meritoriū cōcurrit efficacia merēdi pficiens Jn merito em̄ ex parte hoīs attendunt tria s subiectū. i anima cui rn̄det ex pte dei gra tia que reddit aīam deo gratā. sine qua nul lus motus eius est meritorius q̄ opa diffici lia reddit suauia. vt patet de martyrio. ideo dr in euāgelio hic. Nam ista nota aspiratio nis. h. que hz silitudinē mulieris pgnantis cum virgula recta signat aīam innixā diuine regule concupiscentē grām. Jsta littera J q̄ est minima vocaliū τ media signat grām q̄ est in medio inter deū τ aīam. τ sicut hr voca lis J qn̄qz transit in ɔsonātē: sic grā facit vt aīa ɔsonet deo p ɔformitatē volūtatꝫ. Pau lus q̄ adheret deo vnus spūs est cū eo: Jsta consonās C signat colligationē in pn̄ti cum deo p grām τ in futuro p glīam. Scdo at tendit liberū arbitriū cui rn̄det ex parte dei virtus q̄ habilitat liberū arbitriū ex q̄ pcedit motus elicitus a pmptitudine volūtatis. ij. Corin. ix. Hilarē em̄ datorē diligit de9. Jdo dr in euāgelio est. Tertio attēditur intētio siue finis. Cui rn̄det ex parte dei caritas que intētionē dirigit ad finē debitū. Jpsa em̄ est

pondus sanctuarij sm̄ quod oīa que in tem plo erant ponderabant. ideo dr in euāgelio Saluator mūdi. qr caritas saluat opa meri toria nr̄a ad finē τ pmiū vite eterne. Et i epl'a dr. Dn̄s scificat9 ē i eis. s. hn̄tib9 caritatē τc.

Secūdo declaratur eadē

cōclusio testimonio legis apl'ice. τ hoc q̄dru pliciter. Primo btūs petrus. i. epl'a. i. dic sic Succincti lumbo mentis vestre: sobrij: pfe cti sperate in eā que offert in vobis grāz in reuelatōe iesu xp̄i quasi filij obediētie nō cō figurati prioribus ignorātie vestre desiderijs sed sm̄ eū qui vocauit vos sanctū vt τ ipi sā cti in oī ɔuersatōe sitis qm̄ scriptū est. Sctī eratis qm̄ ego sanct9 sum. hec ille. Secūdo btūs paulus ad Tituz. ij. dicit sic. Apparuit gratia saluatoris nostri dei erudiens nos vt abnegātes īpietatē τ secl'aria desideria: so brie: iuste: τ pie viuamus in hoc seculo expe ctantes beatā spem τ aduētum gl'ie magni dei τ saluatoris nostri iesu xp̄i. hec ille. Ter tio btūs Jacob9 in epl'a. iiij ca. dicit sic. Qui inhabitat in vobis spūs maiorē dat grām. Deus em̄ supbis resistit: humilibus aūt dat grāz. subditi ergo estote deo. hec ille. Quar to btūs Johēs. ij. epl'a. i. ca. dicit sic. Propt veritatē que pmanet in vobis τ nobiscum erit in eternū. sit vobiscū grā τ mīa et pax a deo patre τ a iesu xp̄o filio patris in carita te et veritate. Hec em̄ est caritas dei vt am bulemus sm̄ mādata eius. hec ille. Ad hoc em̄ vt opus nr̄z sit meritoriū requirunt tria Primo q fiat in caritate. qr opa que fiūt ex tra caritatē mortua sunt. vnde. xxiiij. q. i. ca. odi. dr sic. Nō sacrificioꝝ magnitudinē. sz of ferētiū merita causasqz dn̄s dijudicat. vnde et vidua q̄ in corbanaz duo minuta miserat oībus a saluatore pfert. q̄a dn̄s nō ea que offeruntur: sed volūtatē respicit offerentiuz hec ibi. Scdo q fiat ex caritate. Multa em̄ fiūt in charitate q̄ tn̄ nō sunt meritoria: q̄a nō fiūt ex caritate. i. nō referunt ad finē debi tū. Tertio q opus sit referibile ad bonum qr mala nō pn̄t bona intētiōe fieri tn̄ opera bona an̄ donū gratie facta: pmio sibi ppor tionato nō caret. Nam secum quandā hone statē iocūditatē τ pulchritudinez habent in quibus pcipue eorū premiū cōsistit. valent em̄ ad. xx. effectus valde necessarios p nr̄a subleuatione spirituali. Primo ad peccati obuiationem seu resistentiam: qr peccatum suo pondere ad aliud trahit. vnde gregori9.

Peccatũ quod ꝑ pniam nõ diluit᷑: mox suo pondere ad aliud trahit. ps. Iniq̃tates mee supgresse sunt caput meũ et sicut onus graue grauate sunt super me. De elemosyna facta in mortali pctõ dr̃ ecc. iij. Ignem ardẽtẽ extinguit aquã: ⁊ elemosyna resistit peccatꝭ Scdo ad pctĩ repssionẽ. Nam contra libidinis ⁊ contẽptus intensionez valẽt talia opa quia nõ ex tanta libidine peccat q̃ aliqñ bona opera facit. Sicut ignis extinguit᷑ per lignorũ subtractionẽ: sicut incendit᷑ ꝑ ipoꝝ appositionẽ. Tertio ad pctĩ diminutionez. i. ad circũstantiã tpis ne pctm̃ crescat ĩ mora. q̃diu em̃ homo insistit bonis opibus nõ est in mora cogitatõis: ꝯsensus ⁊ delectationis: ⁊ si nõ augmẽtat᷑ ĩ eo pctm̃ ex tali mora ⁊c. Quarto ad omissionis expulsionẽ. q꞉ ꝑ hmõi opa homo euadit reatuz omissionis. pctã em̃ nostra ꝓcedũt aut ex maloꝝ commissione: aut ex bonorũ omissione quorum vtrũqꝫ est contra iustitiã dei qui dicit in ps. Quis est homo qui vult vitã: diligit dies videre bonos. Diuerte a malo ⁊ fac bonũ. cõtra omissionẽ. Quĩto ad ptãtis diabolice refrenationẽ q꞉ diabolus nõ hꝫ tantã ptãtem sup tali pctõre quantaz haberet si continue mala exerceret. pꝫ de iudeo q̃ muniuit se signo crucis in templo. Apollinis. grego. lib. iij. dialogoꝝ. Sexto ad pene tpalis dilationem. Deus em̃ differt ꝓpter talia bona penã inferre: sicut fecit tpe. Noe. q꞉ ꝑ centũ annos distulit penã diluuij. geñ. ix. vt habetur de pnĩa. dist. i. §. Deniqꝫ. ⁊ in genesi legim⁹ ⁊c. Septimo ad pene tpalis remissionem. Sicut habet᷑. iij. reg. xxi. ca. de achab rege israel vbi dr̃. Nõne vidisti Achab humiliatuz coram me: idcirco nõ inducã maluz in dieb⁹ suis: sed in diebus filij eius ⁊c. Octauo ad pene eternalis mitigationẽ. q꞉ dum homo bona opa exercet in pctõ: nõ peccat. ⁊ sic nõ augmẽtat penam suã infernalẽ. vꝫ de pnĩa dist. iij. §. si quis nõ habẽs caritatẽ ⁊c. Loq̃tur de illo q̃ in pctõ existẽs patitur graues ꝑsecutõẽs ne abneget xp̃m: qui lꝫ nõ mereat᷑ regnũ celoꝝ: tñ tolerabilius fit ei futurum iudicium in inferno. Nono ad temporaliũ multiplicationẽ sicut patet de iudeis. Esa. i. Si volueritis et audieritis me bõa terre comedetis. Deus enim aliqñ recõpẽsat hoibus ꝑ seruitio sibi facto aliqua bona tempalia. Dicit᷑ em̃ Exo. i. Quia timuerũt obstetrices deum: edificauit illis domos. vbi glosa dicit quia benignitatis earum merces potuit in eterna vita retribui. sed ꝓ culpa mẽdacij terrenam recompensationẽ accepit. Quia lꝫ obstetrices habuerint bonã voluntatẽ q̃tũ ad liberationẽ puerorum: nõ tamen earuz fuit recta volũtas q̃tum ad hoc ꝙ mendacium confinxerũt. Et ezech. xxix. ca. dr. Rex babylonis seruire fecit exercitũ sup seruitute magna aduersus tyrum et merces nondum est reddita ei et subaudit᷑. Erit merces exercitui illius et dedi ei terrã egypti ꝓ eo ꝙ laborauerũt mihi. Iste em̃ retributões dicunt᷑ esse diuinitus facte ẜm comparatõnẽ ad diuinã motionẽ: nõ aũt ẜm respectũ ad malitiã voluntatis. ꝑcipue q꞉ rex babilonis non impugnauit Tyrum quasi volẽs deo ẜuire. sed vt dñium eius sibi vsurparet. vtitur em̃ de⁹ malitia prauorũ ad iustitiã suã exequendam. Decimo ad boni opis assuefactionem. Trenorũ. iij. Bonũ ẽ viro cũ portauerit iugũ ab adolescẽtia sua. Baptismus em̃ iohis assuefaciebat pctõres ⁊ disponebat ad baptismũ xp̃i. vnde de ꝯse. dist. iiij. ca. Nõ regenerabãt᷑ q̃ baptisabant᷑ baptismo iohis. sed quodaz ꝑcursorio illius ministerio qui dicebat. Parate viam dño in quo solo renasci poterant qui baptisabant᷑. Huius em̃ baptisma est nõ ĩ aqua tm̃ vt fuit iohis: verũetiã in spũsãcto vt de illo regenerent᷑. Si quis in xp̃m crediderit: de illo xp̃o generat᷑ qui regeneratõem nõ cognouit. hec ibi. Undecimo ad dei recordationem. Faciũt em̃ talia opa cogitare de deo saltem dum fiũt: quod multum valꝫ ad hoc: vt anima illuminet᷑. ps. Memor fui dei delectatus sum ⁊ exercitatus sum ⁊ defecit spũs meus. q꞉ per aduentũ gratie spirit⁹ animalis deficit in opibus suis. ⁊ spũs rationalis erigit᷑ ⁊ confortat᷑ ab bona pagenda. Duodecimo ad pctõꝝ remissionẽ: Niniuite nãqꝫ impetrauerũt remissionẽ ex pnĩa suoꝝ pctõꝝ. vñ de pnĩa dist. iij. §. Niniuite quoqꝫ quos dñs in euãgelio commẽdat penitentiam egerũt in ꝑdicatione Ione ⁊ ex mĩa dñi indulgentiã consecuti subuersionis interitũ fugere meruerũt. hec ibi. vt patet Ione. iij. ca. Decimotertio ad baptismi regenerationem. patet de Cornelio centurione viro gẽtili qui faciebat elemosynas multas plebi ⁊ deprecabatur deum semper. Cui apparuit angelus dicens. Orationes tue ⁊ elemosyne ascenderunt in memoriam in conspectu dei ⁊ cetera. Cumqꝫ venisset petrus Cesaream cornelius accepit spirituz sanctum ⁊ baptisatus est. Act. x. ca. Et dist. xxvi. capi. de

inde dr sic. Aspicias gentilem hoiem Cornelium orōnibus atqꝫ elemosynis vacantem. angelū audientē p reuelationē quoqꝫ ipsum petrū videntē. Nūquid p baptismuz hec illi oblata sunt: hec ibi. Decimoquarto ad iustificationē. patet de publicano qui ascēdēs in templum vt oraret stabat alonge nolebat oculos ad celum leuare: sed pcutiebat pect⁹ suū dicēs. Deus ppiti⁹ esto mihi pctōri. Cuius humilitatē ꝛ cordis compūctionē vidēs deus: dimisit ipm iustificatū in domū suam Luce. xviij. Decimoqnto ad pnīe acceleratione. patet de petro quē dn̄s respexit ꝛ exiuit foras ꝛ fleuit amare. math. xvi. ca. ꝛ dist. l. ca. pōderet dr sic. Beatus quoqꝫ Petrus amarissimas lachrymas fudit quādo deum negasse penituit ꝛ apl's pmansit qꝛ dn̄s per pphetam pollicet̄ dicēs. Pctōr in quacūqꝫ hora cō. f. ꝛ inge. oīm iniq̄. e. nō re. hec ibi.

Decimosexto ad pnīe satisfactionē: patꝫ de Magdalena que ppter opa mīe meruit remissionē oīm peccatoꝝ. vnde luc. vij. ca. Dimissa sunt ei pctā multa qm̄ dilexit multum. patet ex gestibus deuotis circa xp̄m. Decimoseptimo ad sanctoꝝ depcationē. patꝫ de chananea p qua orauerūt apostoli dicētes. math. xv. ca. Dimitte eā qꝛ clamat post nos Cui dixit xp̄s. O mulier magna ē fides tua ꝛc. pꝫ de socru Simōis p qua orauerūt apostoli. Luc. iiij. Et rogauerūt illum p ea que sanata fuit a febribus nō tam corpore: q̄ ēt mēte. Decimooctauo ad saluationē patet de zacheo pncipe publicanorū qui ppterea q̄ si quid aliquē defraudauerat reddebat q̄druplū. Et dimidiū bonoꝝ suoꝝ dabat pauperib⁹: meruit a xp̄o audire. zachee festinās descēde. qꝛ hodie in domo tua oportet me manere. hodie huic domui salus a deo fctā est. Luc. x. Decimonono ad gr̄e impetrationem. pꝫ de Raab q̄ inuenit gr̄az ppter bona opa que fecit nūcijs isrl'. Josue. vi. ca. et Jacobi. ij. dr. Silr' et raab meretrix nōne ex opibus iustificata est. Suscipiēs nūcios et alia via eos eijciēs: h̄ ille. Necessitate cuiusdam infallibilitatis homini opanti bonum recta intētōe: deus dat gr̄az. Uicesimo ad glīe participationē. patꝫ de latrone in cruce. vn̄ de ꝯse. di. iiij. ca. Baptismi vicē aliqn̄ implere passionē de latrone illo cui nō baptisato dictū est. Hodie mecum eris in paradiso. Btūs Cipanus nō leue documētū assumit neqꝫ em̄ latro ille p noīe xp̄i crucifixus est: sed p meritis facinoꝝ suoꝝ. neqꝫ qꝛ credidit passus est: sed duꝫ patit̄ credidit. h̄ ibi. dixit em̄. Memēto mei dn̄e dū veneris in regnū tuū. Dicit̄ nāqꝫ q̄ xp̄s dū esset puer fugiens in egyptū: descēdit in domū istius latronis qui eū associauit vsqꝫ in egyptū ne ab icursibus latronū: quicq̄ mali pateret̄ quē dn̄s ita remunerauit ꝛc. De talibus opibus dat̄ versus. Aptant: minuūt: dāt: occupāt: assuescunt. Delectant: mitigant: arcent. Aptāt. s. cor ad susceptionē gr̄e. Minuūt. s. penam illam que deberet̄ si nō fierēt opa illa. Dāt. s. bona tēpalia. Occupant. s. ne ille sit ociosus Assuescūt. s. ad bonū opandū. Delectant. s. mentē. Mitigāt. s. fomitē ꝛ inclinationē ꝛ pnitatē ꝛ ꝯcupiscētiam ad malum. Arcent. s. fluxum peccati.

Tertio declaratur eadez

cōclusio testimonio legis canonice quadrupl'r. Primo qꝛ gr̄a nō generis nobilitate: sꝫ ꝟtutibus acquirit̄. vnde ambro. vt habetur dist. xl. ca. Illō aduerte q̄ extra paradisū vir factus est, mulier intra paradisum. vt aduertas q̄ nō loci nec generis nobilitate: sꝫ ꝟtute vnusquisqꝫ gr̄am cōparat sibi. hec ibi. Locus em̄ sine gratia aīam saluare nō potest. vnde disti. xl. ca. Quelibet occulta loca sine gratia aīaz saluare nō possunt. quod aliquādo in ipis quoqꝫ conspicimus erratibus electorum. Naz Loth in ipa puersa ciuitate iustus fuit: in colle peccauit. Sed ista cur dicimus cum maiora nouerimus: Quid em̄ paradiso iocūdius: Quid celo securius: et tamen ex paradiso homo ꝛ angel⁹ de celo peccando cecidit. h̄ ibi. Scdō gratia dei nisi in anima mūda nō recipit̄. vnde de penitētia. dist. i. § alij ecōtra dr sic. Non potest q̄s gratiam dei celestis accipe nisi purgatus fuerit ab oī sorde pcti p pnīe ꝯfessionē per donum baptismi salutaris. hec ibi. Facit enim gratia pctōrum remissionē ꝛ legis impletionez. vn̄ de ꝯse. dist. iiij. ca. Gr̄a q̄ p xp̄m dat̄ non solum remissionē pctōꝝ facit: sed etiā vt lex impleat̄ vt natura liberet̄: nec pctō dn̄etur. Sps etiā gr̄e dat fidē q̄ etiā nō petita a deo concedit̄ vt homini petēti etiā alia ꝯcedant̄ Nam fides nō est liberi arbitrij tm̄: sꝫ donū dei. h̄ ibi. Tertio p gr̄am dei iudiciū mortis eterne euadit̄. ecc. xxij. Ornamētū gr̄e accipiet coronā. Sicut laicus factus clericus de quo querit Guill's in glo. Extra de cēsibus capi. pmo in clemētinis. An ꝯmittēs homicidiū existēs laicus ꝛ anteq̄ conuicat̄ effici

tur clericus: debeat ꝑ seculares an ꝑ ecclesia⸗
sticum iudicē ꝯdemnari. Et an fideiussores
qui sub pena mille librarū ꝓmiserāt ipm̄ co
rā seclari iudice pn̄tare: i penā icidāt. cū ipꝫ
amodo nequeāt vt laicū pn̄tare. Et videtur
ꝙ sic, qꝛ res transit cū onere suo ad quēcun
qꝫ possessorē. extra de decimis. ca. pastora⸗
lis: ita ꝑsona ad oēm statum. Tenet tamen
contrariuꝫ: quia ꝑ alteratione statꝰ ꝑsone
mutauit forum iutm̄ ꝙ nec ꝑncipaliter nec
incidētaliter potest amodo ꝑ iudicē secula⸗
rem corpaliter astringi. Extra de clericis cō⸗
iugatis. ca. i. in sexto. In nullo em̄ casu lꝫ lai⸗
co de spūalibus iudicare. extra de iudicijs.
ca. viij. Et dist. xcvi. ca. bene quidē. i fine dꝛ
sic. Ne exemplū remaneret ꝑsumēdi qbusli⸗
bet laicis ꝙuis religiosis vel potentibus in
qcūqꝫ ciuitate quolibet modo aliqd decer⸗
nere de ecclesiasticis facultatibus: quarū so
lis sacerdotibus disponēdi indiscusse a deo
cura ꝯmissa docet. hec ibi. Et infra ponitur
exemplū. Constātini imꝑatoris ꝛc. Ita aīa
dum est in pctō: est in statu laico. isignita xo
caractere gratie: est in statu clericali in quo
euadit iudiciū mortis eterne ad quod duce⸗
bat dum erat in pctō. ꝓuer. x. ca. Custodi le⸗
gem atqꝫ consilium. ꝛ erit vita anime tue et
gr̄a saluabit te. Quarto, gr̄a si nō bene ex⸗
pendat nobis ꝑdit. Patet. ff. si certū petat
l. rogasti. In qua distinguitur de massa auri
quā tibi trado: qꝛ si illā tibi tradidi vt eā ven
deres ꝛ sine culpa tua ꝑdat. mihi perit. Si
vero illā tibi tradidi vt illa ad libitū vtereris
tibi eaꝫ perisse ꝯstat. Sic est de gr̄a que isto
vltimo modo oībus adest. extra de ꝑbēdis
ca. ꝓ illorum. Et. i. Corin. xv. Gr̄a dei sum id
quod sum. et gratia eius in me vacua nō fu
it. Et sic patet.

Quarto declaratur eadē

conclusio testimonio legis ecclˀiastice. Sciē⸗
dum ꝙ gr̄a nobis acquirit quadrupliciter.
Primo sctōrū āgeloꝝ intercessione q deside
rāt nos ꝑfici donec attigamꝰ ad illū gradū
meriti ad quē sumus ꝑdestinati ꝓpter eorū
reparandā ruinā. Sicut angelus q bn̄dixit
iacob ꝛ claudicabat vt habetur. Gen̄. xxxij.
vn̄ grego. sup ezech. omel. ij. dicit sic. Qis q
vno pede claudicat soli illi pedi innitit quē
sanū habet quia ꝛ cui desideriū terrenū iam
ꝑ gr̄am arefactū fuerit in solo pede amoris
dei tota virtute se sustinet ꝛ in ipo stat: quia
pedem amoris seculi quē ponere in terra cō
sueuerat iam a terra suspensum portat. h il⸗
le. Scd̄o sanctoꝝ virorū impetratione. qui
sicut nobis impetrāt veniā: ita etiā nobis i⸗
petrāt gr̄am. ij. Mach. vlti. pꝫ de hieremia ꝛ
Onia qui orabāt ꝓ pplo dei. vnde Hierony
mus cōtra vigilantiū dicit sic. Hec in iudea
vsqꝫ hodie ꝑseuerat ꝯsuetudo nō solū apud
nos: sed etiā apud hebreos. vt q in lege dn̄i
meditabant die ac nocte. ꝛ p̄rem nō habent
in terra nisi solum deum totius orbis fouea
tur ministerijs. Btūs vir q nō cogitauit nec
fecit nec docuit mala. nō stetit nec ꝑseuera⸗
uit in delicto. sed ꝑ gr̄am ad meliora conuer
sus est. hec ille. Tertio ꝑ diuinoꝝ sacramēto
rum frequētationē. Generaliter em̄ in omi
sacramēto gr̄a confert ꝑ quaꝫ mouemur ad
diligendū deū. vnde Ambrosius libro de of
ficijs dicit sic. Gratia vehemētior est ad di⸗
ligendū deum ꝙ natura. reddēdo vacuat pe
cunia: gratia aūt et habēdo soluit: ꝛ soluēdo
retinet. vberior est gratia ꝙ precatio. Sem
per em̄ plus dn̄s tribuit ꝙ rogat. hec ille.
Quarto bonoꝝ operū exercitatōe. vn̄ Aug.
sup epl'a ad Roma. dicit sic. Homo tūc pec
catis vincit dum virībꝰ suis iuste viuere co⸗
nat sine adiutorio liberatis gratie dei. Lex
dei caritas est. lex data est vt gratia querere
tur: data est gratia vt lex impleret. h ille. Et
sic patet vtilitas gr̄e. Quia vero resistimus
gratie ne ad nos veniat. xl. modis quibus
peccamus: ideo. xl. diebus abstinemꝰ ꝛ ieiu
namus. Primo cogitatōe. vn̄ greg. lib. mo⸗
ral. dicit sic. Si a domo mētis ad momentū
ratio discedat quasi absente dn̄a cogitatio⸗
num se clamor velut garrula ancillaꝝ turba
multiplicat. vt autē ratio ad mentē redierit:
mox ꝯfusio tumultuosa cōpescit: ꝛ quasi an⸗
cille se ad iniūctū opus tacite repmūt dum
cogitationes ꝓtinus se causis ꝓprijs ad vti
litatē subdūt. hec ille. vt em̄ dꝛ in collationi⸗
bus patrum. Mentē nō interpellari cogita
tionibus impossibile est. suscipe vero eas si⸗
ue respuere oī studēti ꝑ gr̄am dei possibile ē
Quemadmodū igitur ortus earum nō omi
mode pendet a nobis: ita reprobatio vel ele
ctō consistit in nobis. hec ibi. Illi eī qui car
nales cogitatōnes suas pnīe ardore consu
mūt gratiam dei ipetrāt. vt habet Job. xvij.
Cogitationes mee dissipate sunt torquen⸗
tes cor meum. Qui vero eas carnali volup⸗
tate dilatari permittūt. gratie dei resistunt.
ps. Comprehenderūt me iniquitates mee ꝛ
nō potui vt viderez. Multiplicate sunt sup

ca.cap.me.et.c.m.de.m. Scdo delectatõe
vnde hiero.in epistola ad demetriadez dicit
sic. In illa cogitatione pctm̄ est que suggesti
oni consensum mẽtis dedit que malū suum
blande fouet que in factum gestat irrūpere.
Huius cogitatio etiaz si aliquo impedita ca
su nõ impleat volūtatem: nihilominus actio
ne criminis condemnat a dño: vt illud ĩ euã
gelio legimus. Qui viderit mulierẽ ad cõcu
piscendū eam ꝛc. Incipiamus ergo bonas
cogitatões diligere et statiz ab illis que ma
le sūt nos dignabit dominus per gratiam li
berare. Oremus itaqꝫ dicẽtes. Purifica do
mine ꝑ infusionem sancti spūs cogitatões
cordis nostri ꝛc. Tertio desideratione.id ẽ
desiderio mali. vnde grego.in omel. dicit sic
Corporales delicie cum nõ habent graue ĩ
se desideriū accendūt. Cum vero habite edū
tur comedẽtem protinus in fastidium vertūt.
At contra spūales delicie cum nõ habentur
in fastidio sunt.cum habentur in desiderio.
In illis appetitus saturitatẽ saturitas fasti
dium generat. In istis aūt saturitatẽ appe
titus: saturitas appetitum parit. Augẽt enī
spūales delicie desiderium in mẽte dum sa
tiant per grām.hec ille. Sicut impossibile ẽ
vt ignis inflammet in aqua: ita impossibile
est compunctionez cordis vigere in delitijs
Sed compūctio cordis fit in nobis ꝑ grām
quam desideriū mali repellit: quia cor con
stringit: gratia dissoluit. Quarto ꝑuersiõe
id est volūtate ꝑuersa. vnde in collõne abba
tis danielis dr sic. Inter has vtrasqꝫ cõcupi
scẽtias anĩe volūtas in meditulio est quodã
vituperabiliore cõsistẽs nec vitioꝝ flagitijs
oblectat: nec ꝟtutum dolorib⁹ acquiescit. sic
querens a passionibus temꝑari carnalibus
vt nequaq̄ velit dolores necessarios sustine
re. sine quibus desideria spūs nequeūt pos
sideri: absqꝫ castigatõe carnis castimoniam
desiderant obtinere. Sine vigiliaruz labore
cordis acquirere puritatẽ. cuz requie carnis
spūalibus exuberare ꝟtutibus absqꝫ nullius
exasperatione cõuitij sapiẽtie grām posside
re humilitatẽ xp̄i sine honoris mundani ex
ercere iactura. religionis simplicitatẽ cū se
cularī ambitione sectari. xp̄o cum hominum
laude ac fauore ꝟuire. Discretionẽ veritatis
sine cuiuspiaz vel tenui offensione proferre.
postremo sic vult futura consequi bona vt p̄
sentia nõ amittat. h̄ ille. Et bern̄ sup cãtica.
Cesset volūtas ꝓpria et infern⁹ nõ erit. In
quem enī deseuiet ignis nisi in ꝓpriam volū
tatem. Nam ꝓpria volūtas deuz impugnat
et aduersus eum extollit. Ip̄a est que pa
radisum spoliat: infernū ditat: sanguinẽ xp̄i
euacuat. ꝛ ditioni diaboli mundū subiugat
hec ille. Quĩto dissolutõe.i. modica aut nul
la deuotione. vnde bern̄. sup cantica dic̄. Nõ
omnibus eodem modo data est gratia ista.
s. deuotio. Porro thomas in latere. iohãnes
in pectore. petrus in sinu patris. paulus in
tertio celo secreti huius grām sunt assecuti.
Prior mulier. s. maria strauit sibi in tuto hu
militatis. posterior. s. magdalena ĩ solio spei
thomas in fundamẽto fidei. Joannes in la
to caritatis. paulus in intimo sapiẽtie. petr⁹
in luce veritatis. Sic apud sponsum mãsio
nes multe sunt. hec. ille. Tempis futuri flos
est deuotio mẽtis. Sexto debilitatõe. s. ti
moris male humiliantis. vnde grego. libro
xviij. moral. dicit vt habet. xlvij. dist. ca. Om
nes huius seculi dilectores in terrenis reb⁹
fortes sunt. in celestibus debiles. Nam pro
temporali gloria vsqꝫ ad mortem desudare
appetunt. et pro spe ꝑpetua nec parum quĩ
dem in labore subsistūt. Pro terrenis lucris
quaslibet iniurias tolerãt et ꝑ celesti merce
de vel saltem tenuissimi ꝟbi ferre ɔtumelias
recusant. Terreno etiã iudici tota die assiste
re fortes sunt. in orõne vero coram domino
vel vnius hore momẽto lassantur. Sepe nu
ditatem: deiectionem famem: pro acquiren
dis diuitijs atqꝫ honoribus tolerãt ꝛ earuz
rerum se per abstinẽtiã cruciãt ad quas adi
piscẽdas festinant. Superna vero laboriose
querere tantomagis dissimulãt: q̄tomagis
ea tribui tardius putant. hec ibi. ps. Trepi
dauerūt timore vbi nõ erat timor. Septio
inflammatione. s. amoris male inflamman
tis. vnde grego. li. i. moral. dicit. Quid per
porros ꝛ cepas que pleruqꝫ qui comedunt
lachrymas emittūt exprimitur: nisi difficul
tas vite presentis que a suis dilectoribus ꝛ
si non sine luctu agit: tamen cuz lachrymis
amatur. Filij israel mãna deserẽtes cum pe
ponibus ac carnibus porros atqꝫ cepas que
fierunt: quia videlicet peruerse mentes. dul
cia per gratiam quietis dona despiciūt ꝛ ꝑ
carnalibus voluptatibus laboriosa hui⁹ mū
di itinera etiam lachrymis plena concupi
scunt. contemnūt habere vbi spiritualit gau
deant et desideranter appetunt vbi carnali
ter gemant. hec ille. Magna fatuitas est
ista ꝛc. Octauo reputatione. vnde Eccl
septimo dicitur. Non te iustifices ante deuz

qm̄ cognitor cordis est, Sup quo dicit aug.
Nulla p̄sumptio pnicio sior q̄ de p̄pa iusti-
tia aut sciētia supbire. Propterea dicit apo
stolus. Nihil mihi conscius sum: sed in hoc
iustificatus nō sum. et Bern̄. sup cātica dic.
In veritate didici nihil eque efficax esse ad
grāz pmerēdā: retinēdā: recupandā q̄ si oī
tempe corā deo inueniaris nō altum sapere
sed timere. Btūs homo qui semp ē pauid⁹.
Time cum abierit. time cum denuo redierit.
hoc em̄ est semp pauidū esse ₇c. Nono ela
tione. i. falsa de se extimatōe p supbiā ₇ iactā
tiam. vnde Criso⁹ sup epl'a hebre. dicit. Alij
pleriq₃ et vitā habētes mundā: nō accipiūt
grām. Quare? Ne in supbiā eleuent. ne in-
flent ventositate iactātie. ne altitudo mune
ris negligētiores efficiat. h̄ ille. Sicut fecerūt
apl'i qui de gratia eis a xp̄o collata supbien
do dixerūt. Dñe etiā demonia subijciunt no
bis in noīe tuo. Quos xp̄s rephēdit. Luce
x. ca. vt patet. Decimo p̄sumptōe. s. de mīa
dei. vnde in pctīs p̄seuerāt dicētes q̄ de⁹ nō
sustinuisset tantā passionē si vellet oēs pec-
catores dānare. Sicut em̄ ille videt tacite p̄
uilegio suo renūciasse qui p. xl. annos nō fu-
it eo vsus. Extra de p̄uilegijs ca. accidētib⁹
Sic qui p totā vel maiorē partē vite sue vsū
nō habuit grē vel mīe quo ad aīam ppriam
quam sine mīa tenuit: videtur p̄uilegio mīe
vel grē tacite renūciasse. Job. xxiiij. ca. De-
dit ei deus locum penitētie et ipe abutit eo
in supbia. i. in p̄sumptione peccādi. Eccl'. v.
ca. Ne dicas peccaui ₇ qd mihi accidit triste
Altissimus em̄ est patiēs ₇ redditor. hec ibi
₇c. Undecimo despectione. s. pauperuz vel
peccatorū. vnde greg. li. xxv. moral'. dicit sic.
Quid em̄ sumus hodie nouimus. quid autē
post paululū ē nescim⁹. Hi vero q̄s fortasse
despicimus ₇ tarde possunt incipe ₇ tamen.
vitam nostrā feruētioribus studijs anteire.
Timendū itaq₃ est ne etiam nobis cadenti
bus surgat: q nobis stantibus irridet. Quis
stare iam nō nouit p grām qui nō stantē no
uit irridere: p miseriam. hec ille. Talis enim
pdit grām. Duodecimo affectōe. s. carnali
parentū. vnde hiero. in epl'a ad demetriadē
Felix illa consciā in cuius corde pter amorē
xp̄i qui est sapiētia: castitas: patiētia: atq₃ iu
sticia nullus alius versatur amor: nec ad re-
cordationē hominis aliqn̄ suspirat, nec vide
re desiderat, quem cum viderit nolit dimitte-
re. hec ille. Et. xij. q. i. ca. Cui portio deus est
nihil debet curare nisi deum ne alterius im-
pellatur necītas munere hec em̄ est vera scl'i
fuga. s. abdicatio domesticor₇ ₇ quedam alie
natio carissimorū vt suis se abneget q̄ s̄uire
deo eligit. hec ibi. Sic em̄ acquirit gratia.
Decimotertio obstinatōne. s. consilijs saluta-
ribus nolle acquiescere. vnde. xlviij. dist. ca.
quod ad nos d₃ sic. Si quis autē vltro crimi-
ne suo perierit ₇ pnīam agere atq₃ ad eccle
siam redire noluerit. nos in die iudicij incul-
patos futuros. credimus qui eorū cōsulim⁹
sanitati. illos solos in penis remāsuros qui
noluerūt consilij nostri salubritate sanari. h̄
ibi. Talis em̄ obstinatio in malum impedit
ne gratia intret in mētem hoīs. Decimoqr-
to letificatione. i. inepta leticia. Unde bern̄.
in quodam s̄mone dicit sic. Illud est verum
ac summū gaudium quod nō de creatura s₃
de creatore concipit. quod cum acceperis ne
mo tollet a te. cui aliūde comparata omnis
iocūditas meror est. omnis suauitas dolor
est. omne dulce amarū est. omne decoruz fe-
dum est. omne postremo quod delectari po
test molestū est. hec ille. Decimoquīto cō-
motione. i. tristitia seculi q̄ cōturbat mentē.
pauptate. labore. aduersitate. Unde hiero. ī
epl'a dicit sic. Paupratez times: sed beatos
pauperes xp̄s appellat. Labore terreris: s₃
nemo athleta sine sudoribus coronat. De ci
bo cogitas: sed fides famē nō timet. Deus
oīm ipe rector ac dñs cum omni angeloruz
militia certamen tuum expectat. tibi contra
diaboluz dimicāti parat eternitatis coronā.
hec ille. In his em̄ p grām tibi prestāt maxi
me consolatōis auxilia ne aduersitate fran-
garis. Decimosexto pturbatōe. i. animi im
patiētia. Unde greg. sup ezech. dic̄ sic. Do-
nis suis deus flagella pmiscet vt nobis om̄e
quod nos delectabat amarescat ₇ illud incē
diū₃ surgat ī aīo quod nos semp ad celeste
desideriū inq̄etet ₇ excitet atq₃ vt ita dicam
delectabiliter mordeat. suauiter cruciet. hila
riter ptristet. hec ille. Qui ergo vult gratiaz
dei obtinere faciat q̄ crisosto. sup math. dic̄
Primus gradus patiētie est nō incipe iniu
stitiā. Scd̄s postq̄ inceptū est equalib⁹ nō
vindicari. Tertius nō facere vexāti ea q̄ pas
sus est sed quiescere. Quartus tribuere seip
sum in patiēdo mala. Quītus ₇ amplius tri
buere q̄ ille vult qui fecit. Sextus non odio
habere qui opatur hec. Septim⁹ est diligere
Octauus benefacere. Nonus p ipo deū de-
precari. hec ille. His gradibus acq̄ritur gra
dei. Decimoseptimo malignatione, id est

ꝑuersitate malicie. Malicia eñ est habitꝰ
generatus ex assuefactione sequẽdi passio-
nes. vnde bona cõsciẽtia corrumpit dum
id esse bonũ iudicat ad qđ appetitus sensi-
tiuus inclinat, talis eniȝ maliciosus non ex
passione: sȝ ex electione peccat ⁊ vocat intẽ
peratus qui est peior q̃ȝ incõtinens qui ex
passione superante peccat. Sene. de copia
verboꝝ. dicit. Tũc est cõsũmata infelicitas
vbi turpia nõ solum delectãt: sed etiã placẽt
Desinit esse remedij locus vbi que fuerant
vitia mores fiũt. ⁊ Iere. xviij. Dixerũt post
cogitationes nostras ibimus ⁊ vnusquisq̄ȝ
post prauitatẽ cordis sui mali facienꝰ. Ve
nite cogitemꝰ cõtra insontem cogitationes
Non eñ peribit lex a sacerdote. neq̄ȝ cõsiliũ
a sapiente: nec sermo a ꝓpheta. Venite per
cutiamꝰ eum lingua nec attẽdamus ad vni
uersos s̃mones eiꝰ. hec ille. Talis malicia
18 expellit gratiã. Decimooctauo cõtristatio
ne. id est tedio boni Unde ber. in ep̃la dicit
Accidia est animi quidã languor cũ legere
nõ libet. orare nõ delectat. meditatiões solli-
cite nõ sentimus. Accidia est animi torpor
quo q̃s negligit aliqua bona inchoare aut
fastidit ꝑficere. O hõ impudens et impru-
dens. milia miliũ ministrãt ei ⁊ decies cen-
tena milia assistunt ei et tu sedere ꝑsumis:
hec ille. Nihil agere semp infelicis est opti-
19 mũ. vt patet. Decimonono euagatione. id
est mẽtis instabilitate. Unde augꝰ. li. de me
ritis ⁊ pctõꝝ remissione dicit sic. Iam q̃sq̄ȝ
nostrũ bonũ suscipe agere implere. nũc scit
nũc nescit. nunc delectat. nunc non delectat
vt nouerit nõ sue facultatis: s̃ diuini mune
ris esse vel ꝙ scit vel ꝙ delectatur. Ac si ab
elatiõis vanitate sanet ⁊ sciat q̃ȝ vere de ter
ra ista sp̃ualiter dictum sit. Dñs dabit beni-
gnitatẽ ⁊ terra nostra dabit fructũ suũ. Tã-
to aũt magis delectat opꝰ bonũ quãto ma-
gis diligit deus: sũmum atq̄ȝ incõmutabile
bonũ. hec ille. Maximũ indiciũ male mentis
est fluctuatio ⁊ inter simulationẽ ṽtutũ ⁊
amorẽ vitioꝝ assidua iactatio ⁊c̃. Vigesi-
20 mo tẽptatiõe. i. diabolica suggestione. Vñ
greg. in quadã omel. dicit sic. Cuȝ in graui
pctõ miser hõ labit: suadet ei diabolꝰ ne pe
niteat: ne cõfiteat. Pctm̃ leue ⁊ modicum
in corde affirmat. miam ꝑdicat. longinquũ
spaciũ vite ꝓmittit ꝑmanere io pctõ sugge
rit vt sic in cõtẽptũ dei ⁊ desperationẽ sui in-
ducat ⁊ perdat. hec ille. Qui de pmĩa dolet:
aut ꝙ nõ fecit ampliꝰ mala: grãȝ dei obtinẽ
nõ põt. Vicesimop̃mo despectione. i. cõtẽ- 21
ptu admonitiõis. vñ Bern. sup cãtica. dic̃
sic. Mira ꝑuersitas medicãti irasci qui non
irascit sagittanti. i. adulanti vl' ad pctm̃ inci
tãti. q̃ sagittat in obscuro rectos corde. h̃ il.
Vicesimosecũdo incõpassiõe. i. nõ cõpati 22
miserijs alioꝝ. vñ Innocẽ. de vilitate cõdi-
tionis hũane dicit sic. Cuiꝰ pectꝰ tã ferreum
cuiꝰ cor tã lapideũ: vt gemitꝰ nõ exp̃mat la-
chrymas nõ effũdat. cum ꝓximi vel amici
morbũ vel interitũ intuet vt patienti nõ cõ
patiat ⁊ dolenti nõ cõdoleat: Ipse iesus cũ
vidisset mariã ⁊ iudeos plorãtes infremuit
spũ. turbauit semetipsuȝ et lachrymatꝰ est.
hec ille. Vigesimotertio repulsione. i. vere- 23
cũdia de paupibꝰ amicis vel parẽtibꝰ. vnde
Ambro. sup illud. increpasti supbos. dic̃ sic
Nihil grauiꝰ q̃ȝ vt fratres nr̃os paupiores
supbo oculo despiciamꝰ cõformes nobis in
tolerabili repellamꝰ fastidio. nr̃a indignos
gr̃a iudicãtes: q2 sũt inopes: cũ pauptas fa
cilius fit deo q̃ȝ thesaurꝰ acceptior. hec ille.
Despiciẽdo pauperes indigni sumꝰ gratiã
dei accipe. Vicesimoq̃rto suspitiõe. vnde 24
Chry. sup Math. dicit sic. Ois hõ vt se esti
mat alterũ. Fornicariꝰ neminẽ putat castũ
castus de fornicario nõ facile suspicat. Su-
perbꝰ neminẽ humilẽ putat. hũilis neminẽ
putat esse supbũ. Sic q̃ nõ est ex deo. nemi
nẽ putat esse ex deo. hec ille. Talis suspicio
mala est. Vigesimoq̃nto supstitiõe. i. ob- 25
seruare tp̃a. in agẽdis. in edificijs inchoan-
dis. in diebꝰ egyptiacis custodiẽdis. vnde
xxvi. q. vlti. c. q̃s estimaret. d2 sic. Plena sũt
cõuenticula nr̃a hoĩbꝰ qui tp̃a rerũ agenda
rũ a mathematicis accipiũt. Iaȝ ṽo ne ali
q̃d inchoet aut edificioꝝ aut hm̃oi q̃rũlibȝ
operũ diebꝰ quos egyptiacos vocant. sepe
etiã nos monere nõ dubitãt. hec ibi. Hi re-
pellunt grãm dei. Vigesimosexto despera 26
tione. Vñ. xxvi. q. vi. c. agnouimꝰ. dicit sic
Horremꝰ tante impietatis aliquẽ reperiri
vt de dei pietate desperet quasi nõ possit ad
se quouis tp̃e cõcurrẽti succurrere ⁊ piclitã
tẽ sub onere pctõꝝ hoĩem redimere. quo se
velle expediri desiderat ⁊ liberari. Hec ibi.
Tollẽda ẽ. Vigesimoseptimo impugna- 27
tiõe scȝ ṽitatis cognite. vñ. i. q. i. c. eos q̃ d2
sic. Hic q̃ hãc iniquã actionẽ opãt scȝ symo
niã detrahũt spiritui sctõ eq̃liter his peccan-
tes q̃ blasphemauerũt dicẽtes xp̃m in beel
zebub eijcere demonia. h̃ il. Qui eñ detrahit
ṽitati fidei ⁊ sacre scripture: grãm dei om-

28 a se repellit. Uigesimooctauo cõtinuatio-
ne.i.cũ qs scienter in pctõ mortali perseue-
rat. vnde de pñia di.iij.§.inter hec hircuz.
dicit᷑ sic. Nã sicut vera pñia deum ꝓmeret᷑:
ita simulata deũ irritat qꝛ spũssanctꝰ disci-
pline fugiet fictũ. hoc aũt sãcti pr̃es irremis-
sibile pctm̃ ⁊ blasphemiã in spm̃sanctũ dixe-
rũt: in scelerib' vsqꝫ ad finẽ vite perseuerare
de potentia ⁊ mĩa dei ⁊ redẽptoris diffide-
re. hec ibi. Uigesimonono deliberatione.i.
29 cũ qs existens in pctõ ꝓponit ⁊ deliberat nũ-
q̃ꝫ penitere. vnde de pe. dis.i.§.põt etiã. vbi
dicit᷑ sic. Sup trib' scelerib' damasci ⁊ super
quartũ nõ cõuertã eũ. Iuxta tropologiam
hoc possumꝰ dicere. Primuz pctm̃ est cogi-
tasse que mala sũt. Secũdũ cogitatiõib' ac-
quieuisse ꝑuersis. Tertiũ qd̃ mẽte decreuis-
set ope cõplesse. Quartũ post pctm̃ nõ age-
re pñiam et suo sibi cõplacere delicto. h̃ ibi.
30 Tricesimo cõtradictione.i.nolle obedire.
Uñ aug. sup ps. dicit sic. Nõ potuit deꝰ per-
fectiꝰ demõstrare quãtũ sit bonũ obediẽtie.
nisi cũ ꝓhibuit ab ea re que non erat mala.
Sola ibi tenuit obediẽtia palmam: sola in-
obediẽtia inuenit penã. hec ille. Obediẽtia
eñ est fructuosa. vt habet᷑ .xi.q.iij.ca. q̃d er-
31 go. Tricesimoꝑmo indispõne.i. nõ se ꝑpa-
rando ad grãm recipiendã. Illud eñ indi-
citur hoĩ quod ꝑtinet ad actũ liberi arbitrij
qui requirit᷑ ad hoc ꝙ hõ a pctõ resurgat.
Dicit᷑ eñ Eph.v. Exurge a mortuis ⁊ illu-
minabit te xp̃s qd̃ intelligit᷑ qꝛ cuz homo ꝑ
liberũ arbitriũ a deo motũ conat᷑ surgere a
pctõ recipit lumẽ gratie iustificãtis. Unde
hoĩs est ꝑparare animũ ꝑ liberũ arbitrium
acceptans diuinã inspirationẽ mouentem.
32 Tricesimosecũdo obliuiõe.i. nõ agere gra-
tias de bñficijs a deo receptis. vñ Ber. sup
cantica dicit sic. Gratiaruz cessat decursus
vbi recursus non fuerit. nec mõ nihil auget᷑
ingrato: s; qd̃ accepit vertit᷑ ei in ꝑniciẽ. Fide-
lis aũt in modico censet᷑ dignꝰ munere am-
pliori. Peruersi cordis ẽ occasiões ingrati-
tudinis inuestigare. Nemo id facit nisi qui
etiã gratis est ingratus. Peremptoria res
est ingratitudo. hostis gratie. inimica salu-
tis. quoniã nihil ita displicet deo. ꝑsertim in
filijs grẽ queadmodũ ingratitudo. hec ille.
33 Tricesimotertio abusiõe.i. gratia recepta
nõ vti nec eã cõseruare: s; secularib' negocijs
ardẽtiꝰ occupari. vñ Ber. in quodã s̃mone
dicit sic. Preoccupatũ q̃ppe secularib' desi-
derijs animũ delectatio sancta declinat. nec

misceri poterũt vana veris. eterna caducis
spũalia corꝑalibꝰ. sũma ymis. vt pariter sa-
pias q̃ sursuz sunt ⁊ que sup terraz. hec ille.
Tricesimoq̃rto declinatiõe.i. nõ cõformã- 34
do volũtatẽ suã volũtati diuine. Uñ super il-
lud ps. Rectos decet collaudatio. glo. dicit
Rectũ cor h; qui vult qd̃ deꝰ vult. Et super
illud Math. xxvi. Nõ sicut ego volo s; sicut
tu vis. Augꝰ in enchiridion dicit. Rectum
vult esse hoĩez ⁊ ad deũ dirigi. Iusticia dei
est aliq̃n vt sanꝰ sis. aliq̃n vt egrotes. Si q̃n
sanꝰ es dulcis est volũtas dei. ⁊ q̃n egrotas
amara est volũtas dei. nõ recto corde es: qꝛ
nõ vis dirigere volũtatẽ dei s; dei vis curua-
re ad tuã. Ille rectꝰ est s; tu curuꝰ. Uolũtas
tua corrigẽda est ad illã. nõ illa curuãda est
ad te ⁊ rectũ habebis cor. hec ille. Bona vo-
lũtas est qua appetimꝰ recte honesteqꝫ vi-
uere ⁊c̃. Tricesimoquinto omissione.i. ad 35
orões diuinas dicẽdas nõ attẽdere ⁊ ora-
tiones debitas omittere. vñ Ambro. super
illud Math. vi. pr̃ nr̃. dicit sic. Uide q̃ꝫ bre-
uis est orõ ⁊ oĩuz plena ꝟtutũ. Primꝰ ser-
mo quãte grẽ. o hõ faciẽ tuã non audebas
ad celũ attollere: s; oculos tuos ĩ terrã diri-
gebas ⁊ subito accepisti ĩ grãm xp̃i oĩa pctã
tibi dimissa sunt ⁊ ex malo factꝰ es bonꝰ fi-
lius ideo ꝑsume nõ de opatione tua sed de
gratia dei. Gratia eñ dei saluati estis. Apo-
stolus dicit. Nõ ergo hec arrogãtia est: s; fi-
des. predicare qd̃ accepis nõ est supbia s;
deuotio. Ergo attolle oculos ad patrẽ q̃ te
per lauacrũ genuit. ad patrẽ qui te ꝑ filium
redemit ⁊ dic pater nr̃. Bona ꝑsumptio s;
moderata. hec ille. ⁊ sic patz. Tricesimose- 36
xto fractiõe.i. negligere illa ad q̃ teneris ex
voto: precepto: consilio: vel officio. Unde
aug. in ep̃la ad armẽtariũ dicit sic. Quia iã
vouisti. iam te obstrinxisti. aliud tibi facere
nõ licet. Nõ talis eris si non feceris qd̃ vo-
uisti: qualis mãsisses si nihil tale vouisses.
Minor eñ tũc esses non peior. mõ aũt qd̃
absit miserior si fidẽ deo fregeris: q̃ꝫto bea-
tior si ꝑsolueris. hec ille. ps. Uouete ⁊ red-
dite ⁊c̃. Tricesimoseptimo dilatiõe.i. con- 37
fessionẽ ⁊ cõmunionẽ vltra annuz differre.
vnde de penitẽtijs ⁊ remissionibꝰ. c. omnis
vtriusqꝫ sexꝰ. ⁊c̃. habet᷑ ꝙ oẽs xp̃iani tenẽt᷑
semel in anno confiteri ⁊ cõicare: aliter sũt
excõmunicãdi. Tricesimooctauo retroces- 38
sione. id est ad ecclesiaz nõ accedere ad au-
diendũ missam ⁊ verbũ dei ⁊ predicatiões
⁊ diuina officia. de consec. distinc.i. ca. oẽs.

τ ca. missas. Ioh. viij. Qui est ex deo verba
dei audit τc. Tricesimonono. i. non resiste
re temptatioib⁹ sed preuenire. aut seipsuz ad
petm̄ puocare. Unde aug. sup ps. dicit sic.
Iustus ex fide viuit. Fides tua est iusticia
tua. quia vtiqꝫ si credis caues. si autē caues
conaris τ conatū tuum nouit de⁹ τ volūta-
tem tuā inspicit τ luctā cuz carne cōsiderat
τ hortat̄ vt pugnes τ adiuuat vt vincas et
certantem expectat τ deficientē subleuat τ
vincentē coronat. hec ille. Quadragesimo
indignatione. id est iniurias nō remittere.
vnde dn̄s sepi⁹ peccanti petro indulsit. Cuz
eniz in mari titubasset. cum deū a passione
carnaliter reuocasset. cū aurem serui gladio
pcidisset. cum ipsum dn̄m etiā negasset. cuz
in simulationē superstitiosam lapsus esset.
semp tamen veniā ei cōcessit de⁹ vt nos dis-
cerem⁹ iniurias nobis factas remittere. sm
q habet̄ Math. xviij. ca. τc. Post hāc de
clarationē dixit sanct⁹ thomas aīe deuote.
O anima simplex iam potes intelligere q̄
necessaria sit lux gratie ad subleuationez li-
beri arbitrij vt operet̄ meritorie. Ne tamen
belial glorietur in argutijs suis docebo te q̄
pacto illi rn̄deas. Ad pmū dic q illud qd
pcipit de⁹ nō est impossibile hoī ad sudū.
quia τ substantiā act⁹ pōt ex libero arbitrio
seruare τ modū quo eleuat̄ supra facultatē
nature. scz prout fit ex charitate potest ser-
uare ex dono gratie: quāuis non ex solo li
bero arbitrio. Ad secundū dic q homo fa
ciendo actum de genere bonoruz vitat pec-
catum quāuis nō mereatur premium. vn
de licet per liberum arbitrium possit vitare
peccatū aliquod: nō tamen per ipsum solū
potest in bonum meritoriū. Non enim libe
rum arbitriū indiget ligatione ad hoc q in
bonum meritoriū non possit. quia eius na
turam excedit. sicut homo etiaz si non liget̄
volare nō potest. Ad tertiū dic q licet ho
mo sua voluntate faciat opera meritoria vi
te eterne: tamen ad hoc exigit̄ q voluntas
hominis preparet̄ a deo per gratiaz. Ad
quartum dic q vita eterna redditur bonis
operibus inquantū informant̄ gratia: quia
quantum ad moduz quo sunt meritoria re-
quirit̄ gratia. Tunc anima gratias agens
deo et suis doctoribus de tam celebri de-
claratione: abijt domum in pace. Amen.

Sabbato tertie dominice quadra-
gesime. Sermo vicesimusquintus.
De adulterio.

Latuerūt eā in me
dio. Ioh. viij. c. Hodie aīa sim-
plex fidelis τ deuota saluti sue
intenta accessit ad ecclesiam τ audiēs mis-
sam: taz ex lectione epistole Daniel. xiij. q̄
ex euāgelio aduertit vnam conclusionē val
de notabilē scz. Actus matrimonialis meri
torius iudicat̄ qui libidine atqꝫ adulterio
nō coinquinat̄. Ratio istius cōclusionis
est illa. Finis eñ potentie generatiue scdm
phm. ij. de anima. est conseruatio speciei in
esse: quia res cū sint naturaliter corruptibi-
les: nō possunt manere perpetuo sm indi-
uiduū: voluit benignitas creatoris reb⁹ ab
eo creatis cōmunicare potentiā pducendi
sibi simile in specie. Ubi cōmen. cōmento
xxxiiij. dicit. Sollicitudo diuina cum nō po-
tuit facere permanētia sm in diuiduū mise-
rata est ei⁹ dando ei virtutē qua pōt perma
nere in specie. Sed hanc potentiā generan
di in hoīe constituit sub duab⁹ legibus ho-
nestatis ipse de⁹: prescribēs homini nume
rum τ sexum: quantū ad numerū vt sit vna
mulier vnius viri. quantū ad sexum vt mu-
lier τ vir matrimonio copulati sine qb⁹ non
posset fieri ppagatio prolis ad cultum dei
ampliandū: ideo dicit̄ q matrimoniuz est
viri τ mulieris eadem fide coiunctio: indi-
uiduā vite ꝯsuetudinē retinēs. Circa qd po
no sex cōclusiōes. Prima cōclusio. Actus
mr̄imonialis pōt fieri sine pctō: pbat̄ q̄dru
pliciter. Primo sic. Act⁹ quo implet̄ pce-
ptū pōt fieri sine pctō: s act⁹ mr̄imonialis
est hmōi. i. Cor. vij. Uxori vir debitum red-
dat τ silr vxor viro. Scdo sic. Quicqd pōt
fieri sine pctō: pōt fieri vtuose: s vir vel mu
lier pōt nubere sine pctō τ p cōsequēs actui
mr̄imōiali se obligare. i. Cor. vij. Uirgo nō
peccat si nubat. Tertio sic. Nihil cadit sub
ꝯsilio dando psone q̄tumcūqꝫ infirme nisi
qd pōt fieri vtuose τ sine pctō: qr dicere ali
qd factū in ecclia autenticuz p sacm̄ cuius
act⁹ nō pōt fieri virtuose: nihil est aliud q̄
sacm̄ ecclesie dānare: s sub cōsilio dicit̄ per
sonis infirmis q̄ vginitatē seruare nō pos-
sūt. i. Thy. v. Iuniores aūt viduas volo in
xpo nubē. filios pcreare. mr̄esfamilias esse
Quarto sic. Inclinatio nālis τ recta rō di-
ctat q faciēda sit hūani generis ppagatio
donec de⁹ reuelauerit oppositū s pceptum
fuit homini Geñ. ij. Crescite τ multiplica-
mini τc. nō p omnib⁹ sub multitudine: s p

aliquib⁹. ergo pōt fieri sine pctō. Secūda cōclusio. Act⁹ mr̄imonialis pōt fieri meritorie. Probat̄ sic. Quicq̄d pōt fieri ꝟtuose pōt fieri meritorie ab existente in gr̄a. q2 nihil plus req̄rit̄ ad actū meritoriū nisi ꝙ hō existēs in gr̄a operet̄ obseruatis debitꝫ circūstantijs ꝟtutis puta ꝙ fiat qn̄ oportz et sic̄ oportz: s̄ act⁹ mr̄imonialis pōt fieri ab existēte in gratia cū his circūstātijs. vn̄. xxxiij. q. v. c si dicat. dicit̄ sic. Redde debitū ꝛ si nō exigis redde ꝑ satisfactiōe ꝑfecta de⁹ tibi cōputabit: si non qd̄ tibi debet̄ exigis sed reddis qd̄ debet̄ vxori. hec ibi. Et mgr̄ sn̄iaruꝫ lib. iiij. dis. xxxiij. dicit sic. ꝙ ꝟo castitas ꝟginalis nō ꝑferat̄ in merito cōiugali castitati abrahe. Aug. ostēdit inquiēs. Sicut hic videt̄ ꝙ etiā in martyrio pari volūtati patiētis ꝛ nō pati par premiū debeat̄. sicut nō est impar meritū patiētie in petro q̄ passus est ꝛ in iohāne qui passus nō est: sic nō est impar meritū cōtinētie in iohāne q̄ nullas expertus est nuptias ꝛ in abrahā q̄ filios genuit. Nā illius celibat⁹ ꝛ isti⁹ cōnubiū ꝑ tēporū distributiōe xp̄o militauerūt. hec ille. Et hiero. vt habet̄ ibidē. Et. xxxij. q. iiij ca. Quis ignoret sub alta dispensatiōe dei oēs retro sctōs eiusdē fuisse meriti cui⁹ nūc christiani sunt. Quō abrahā ante placuit in cōiugio. sic nūc ꝟgines placēt in castitate ꝛc̄.

Tertia cōclusio. Tantū duob⁹ modis act⁹ mr̄imonialis pōt esse meritori⁹. Primo qn̄ causa mouēs ad actū est religio. scꝫ precise ꝛ ꝑcipue fit causa ꝓlis ꝑcreāde ad cultum dei. Unde mgr̄ sn̄iarū lib. iiij. dis. xxxij. c. sed si cōcubit⁹. dicit sic. Indulgētia alia est concessionis. alia ꝑmissionis. Indulgent̄ enim nuptie ſm cōcessionē ꝛ concubit⁹ nuptialis qui fit tantū causa ꝓlis. Cōcubit⁹ vero qui est ꝑter necessitatē generādi ob incōtinentiā indulget̄ ſm ꝑmissionē: q2 ibi culpa est sed leuis: ideoq3 nō iubet̄ nec cōcedit̄: sꝫ permittit̄. q2 non est laudabilis s̄ venialis. hec ille. Secūdo qn̄ iusticia mouet scꝫ cā reddendi debitū ꝛ seruādi fidē ꝑmissam in contractu mr̄imoniali. Tria em̄ sūt q̄ honestāt matrimoniū. scꝫ sacr̄m. intētio fidei seruande ꝛ ꝓlis ꝑcreande. ꝛ sic talis act⁹ est meritorius. Unde mgr̄ sn̄iarū. li. iiij. dis. xxxij. c. sed forte. dicit sic. Semper em̄ delectat̄ vir sanct⁹ ſm carnē in aliqua re vt requiescēdo post laborē. edendo post esuriē nec tn̄ talis delectatio pctm̄ est nisi sit īmoderata. Sic ꝛ delectatio que est in coitu cōiugali cui ad sunt illa tria bona cōiugij a pctō defendit̄. hec ille. Quarta ꝯclusio. Quādo libido est causa mouēs ad actuꝫ matrimonialē. talis act⁹ est pctm̄ aliquale. Patꝫ per magistruꝫ sn̄iarū ibidē. ca. cū ergo hec tria. dicentē sic. Quādo vero deficiēte bono ꝓlis fide tamē seruata cōueniūt causa incōtinētie: nō sic excusat̄ vt nō habeat culpaꝫ sed venialē. Un̄ Aug. Cōiugalis cōcubit⁹ generādi gr̄a nō habet culpā. cōcupiscētie vero satiande. sed tn̄ cū cōiuge ꝑpter thori fidē venialē habet culpā. Ex his ostendit̄ ꝙ cōiuges qui causa ꝓlis tm̄ cōueniūt. aut exigentib⁹ reddunt debitū. defendit a pctō sanctitas cōiugij bonūq3 nuptiale. Si em̄ absq3 pctō nō posset fieri cōcubitus cōiugalis: nō ꝑcepisset dn̄s post diluuiū eos copulari dicēs. Crescite ꝛ multiplicamini ꝛc̄. cum iam sine carnali cōcupiscentia nō possent cōmisceri. Reddere em̄ debitū cōiugale nulli⁹ est criminis: exigere aūt vltra generādi necessitatē est culpe venialis. hec ille. Quinta ꝯclusio. Quādo causa mouens ad actū mr̄imonialē est libibo excedēs est pctm̄ mortale. Uoco libidinē excedentē que tāta est ꝙ nō habet respectum ad limites matrimonij q̄n vxoreꝫ vir cognoscat eo feruore etiā si nō esset ei⁹ vxor. Un̄ magister sentētiarū ibidē. ca. i. dicit sic Ubi aūt hec bona desunt. fides scꝫ ꝛ ꝓles nō videt̄ coitus defendi a crimine. vnde in sentētiolis sexti pythagorici legit̄. Ois ardentior amator ꝓprie vxoris adulter est. et Hiero. Sapiens iudicio amat cōiugē: non affectu. Nō regnat in eo imper⁹ voluntatis nec ꝑceps fertur ad coituꝫ. Nihil est fedius q̄3 vxorem amare quasi adulteram. hec ille.

Sexta cōclusio. Supflua libido in tactib⁹ ꝛ osculis ꝛ abusus in modo delectādi scd̄m ꝙ sunt libidinosa sunt pctā mortalia. Patꝫ quia licet oscula et tactus ſm se non impediant bonū ꝓlis humane: ꝑcedūt tamē ex libidine que est radix huius impedimēti et ex hoc habēt rationē peccati mortalis. vnde cyprianus ad pomponiū de virginitate dicit. Certe ipse cōcubitus. ipse amplexus. ipsa cōfabulatio ꝛ osculatio. turpis ꝛ feda dormitio. quantū dedecoris ꝛ criminis habeant cōfiteant̄ qui agūt ꝛc̄. Si enim aspectus libidinosus est pctm̄ mortale. Math. v. Qui viderit mulierē ad cōcupiscendū ꝛc̄. ergo multomagis osculū libidinosuꝫ ꝛ alia scꝫ amplexus. blanda verba. iocularitas ꝛc̄. sunt pctā mortalia. vnde magister sn̄iaruꝫ

vbi supra dicit sic. In mrīmonio opa liberorū cōcessa sunt. voluptates aūt que de meretricū amplexib⁹ capiūt in vxore dānate τc. Quia vero in adulterio ista libidinosa inueniunt: ꝑpterea dānat. His intellectis anima exiuit ab ecclesia vadēs domū cū ꝑposito seruādi castitatē cōiugalē. Et ecce belial intendens eā ab hoc ꝑposito reuocare ait. O aīa simplex q̄ʒ facile deciperis tam leuiter crēdēdo. volo tibi ostēdere ꝙ actus matrimonialis nō possit fieri sine pctō. Primo sic. Precepit dn̄s populo suo vt per triduū nō appropinq̄rent ad vxores suas qn̄ legē fuerant recepturi. Exo. xix. sed illa ꝓhibitio nō fuit nisi ꝑpter coinquinationē. vn̄ magister sn̄iarū li. iiij. dis. xxxij. c. illud autē. dicit sic. Hiero⁹. ait. Quicūqʒ vxori debitū reddit vacare nō pōt orōni nec carnes edere. Itē si panes ꝓpositiōis ab his qui vxores suas tetigerāt comedi nō poterāt quātomagis panis qui de celo descēdit non pōt ab his qui cōiugalib⁹ paulo ante hesere cōplexibus violari atqʒ cōtingi. hec ibi. Secūdo sic. Magister sn̄iarū vbi supra ca. eodem. Et habet. xxxij. q. ij. ca. Cōnubia legitima carent q̄dē pctō. nō tn̄ tpe illo quo cōiugales actus gerunt p̄sentia sanctispūs dabitur τ si propheta esse videat: quia officio generatiōis obsequit. hec ibi. sed null⁹ act⁹ est meritorius nisi per p̄sentiaʒ spūssancti. ergo τc. Tertio sic. Magister sn̄iarū vbi supra ca. sed forte. Et habet. xxxiij. q. iiij. ca. Vir cūʒ ꝑpria vxore dormiēs nisi lotus aq̄ ecclesiā intrare nō dʒ. Quāuis diuerse hominū nationes de hac re diuersa sentiant τ alia custodire videat. Romanoꝝ tn̄ semꝑ ab antiquiorib⁹ vsus fuit. post āmixtioneʒ ꝑprie cōiugis τ lauacri purificationē querere τ ab ingressu ecclesie paulatim tēperare Nec hoc dicētes culpam deputam⁹ esse coniugiū: sed quia ipsa licita admixtio cōiugis sine voluptate carnis fieri nō pōt a sacri loci ingressu est abstinendū: q2 voluptas ipa sine culpa esse nullaten⁹ potest. hec ibi. sʒ cōcupiscentia siue obedientia carnis est semꝑ turpis. ergo cū in actu matrimoniali interueniat talis cōcupiscētia non pōt fieri sine pctō. Quarto sic. Illud qd̄ corrūpit in homine actū rōnis nō est meritoriū. quia virtus definat a recta ratione. iij. Ethicoꝝ. sed delectatio act⁹ carnalis corrūpit actū rationis cū impossibile sit hoīem in tali actu aliq̄d intelligere vt dr̄. vij. Ethicoꝝ. ergo talis actus nō est meritori⁹. Aīa vero abijt tristis querēs τ cōsulens legis doctores. Cui mox obuiauit moyses. a qua cuʒ cognouisset causas mestitie sue ait. Ego ostēdā tibi ꝯclusionē tuaʒ esse veram testimonio quadruplicis legis scilicet.

Legis naturalis.
Legis diuinalis.
Legis prophetalis.
Legis humanalis.

Primo testimonio legis

naturalis τ hoc quadrupliciter scʒ ꝑ rōnes naturales. per phos morales. per poetas. per exēpla gentiliū. Quātū ad rōnes naturales. Sciēdū ꝙ castitas cōiugalis commēdat q̄drupliciter. Primo necessitate in ꝓpagatione. Naʒ vt castitas cōiugalis debito modo seruet tria exigunt. Primo sacramētalis sanctificatio q̄ fuat speciositatē Secūdo corꝑalis cohabitatio que seruat castitatē. Tertio moralis educatio q̄ affert scitatē Jō dr̄ Sap. iiij. O q̄ʒ pulchra ē casta generatio cū claritate. Hec enī sunt tria bona matrimonij scʒ fides τ fidelitas mutua ex cōicatione mutua corporū. prolis educatio bona filioꝝ vl̄ filiarū ad dei cultū. sacrm̄ id est rep̄sentatio inseꝑabilis cōiunctionis xpi et ecclesie. Naturalis enī appetit⁹ nō est in hoīe cui⁹ effectus impleri nō possit ꝟtuose cum natura instituta sit a deo: ideo si natura ad actū inclinaret qui act⁹ nullo modo posset nisi per pctm̄ exerceri: hō ex tali inclinatione semꝑ esset inculpabilis ꝑpter inclinationē naturalē τ sil' culpabilis ꝑpter act⁹ inordinationē qd̄ nō pōt esse. Nec pōt dici ꝙ natura humana habeat hoc ex pctō originali qd̄ inclinet ad actū generandū: q2 talis inclinatio fuisset in statu inocētie q̄ʒuis nō p̄uenisset rōnē ante actū nec rōnē absorbuisset in actu: τ q2 natura ad hoc inclinat: ideo hec inclinatio est a deo: τ sic potest fieri ꝟtuose si hō velit. Secūdo trinitate in approbatione scilicʒ bonitate fidei. ꝓlis τ sacramēti. Fides enī est quedā virt⁹ moralis cōtenta sub iusticia ꝑ quā hō adimplet efficaciter illud qd̄ ꝓmisit. Unde ad hāc fideʒ inter cōiuges cōseruandū exigit ꝙ neuter alteri eoꝝ deneget suū. nec alieno concedat ad op⁹ carnale iuxta sponsionē quā in facie eccl'ie cōtraxerūt. bonū ꝓlis dr̄ educatio ꝓlis ad cultū dei. Un̄ q̄ hʒ m'tos filios τ male educatos ꝓlē hʒ: s; nō bonū ꝓlis. Intētio

em̄ bone plis honestat mr̄imoniū:qꝛ in pa-
radiso fuit institutū ad tale nature officiū
Vñ.xxxij.q.ij.c.sicut nō oīs.§.his. dicit sic
Prima institutio cōiugij in paradiso facta
est vbi esset imaculatus thorus ꝛ honorabi
les nuptie ex qbꝰ sine ardore cōciperēt ꝛ pa
rerēt sine ardore. Secūda ꝓpter illicitū mo-
tū eliminādū extra paradisuz facta est vt in
firmitas prona in ruina turpitudinis hone
state exciperꝫ cōiugij. hec ibi. Et iō apud deū
statꝰ cōiugalis est sanctꝰ ꝛ approbatus. Jō
dr Sap.iiij. Immortalis est em̄ memoria
illiꝰ qm̄ apud deū nota est ꝛ apud hoīes:qꝛ
de bonis patribꝰ educanꝫ boni filij et sic de-
inceps. Ecc.xxx. Mortuꝰ est pr̄ illiꝰ ꝛ q̄si nō
est mortuꝰ. Reliqt em̄ similem sibi post se.
Bonū sacramēti est insepabilitas ꝑsonarū
matrimonio cōiūctarū:repn̄tās insepabi
lem vnionē xpi ꝛ ecclesie. Tertio dignita-
te in retributione. Honestas em̄ mr̄imonij
nō solum est euidēs in ꝑn̄ti:ꝫ si cōseruetꝫ
vsqꝫ ad mortē:coronatꝫ in celis. Apoc.ij.c.
Esto fidelis vsqꝫ ad mortē ꝛ dabo tibi co-
ronā vite. Unde possibile est bonā cōiugez
obediēdo viro:educādo ꝓlē, disponēdo fa-
miliā tantū mereri ꝙ attinget ad meritum
virginis ꝛ excedet. patet. qꝛ possibile est ꝙ
diues per opa vite actiue excedit pauperez
volūtariū. Licꝫ em̄ statꝰ ꝟginitatꝭ sit altior
statu matrimoniali ꝛ statꝰ paupertatis sit al-
tior statu diuitiarū tm̄ statꝰ altior non facit
ꝑsonā esse altioris meriti. Sap.iiij. Cuz ꝑ-
sens est scꝫ honestas cōiugij illaz imitanꝫ.
scꝫ gentes ꝛ ppl'i ꝛ desiderāt eā cū se addu-
xerit.i.cōtinuata fuerit ꝛ in ꝑpetuū corona
ta triūphat. incoinquinatoꝝ certaminū p̄-
miū vincens. hec ibi. Nā de phariseis dixit
xp̄s. Math.xxi. Amen dico vobis qꝛ publi
cani ꝛ meretrices p̄cedēt vos in regno celo
rum. Quarto ꝓbitate in defensiōe. Deus
em̄ est custos ꝛ defensor matrimonij. vnde
xxxij.q.iiij.ca.nemo.dicitꝫ sic. Cognoscimus
velut ꝑsulē custodēqꝫ esse cōiugij deuz: qui
nō patiaꝫ alienū thorū pollui ꝛ si qs fecerit
peccare cū in deū manifestū est cuiꝰ violet
legē ꝛ grām soluat. Et qꝛ in deū peccat sacra
mēti celestis amittit cōsortiuz. hec ibi. Ecce
cōmēdatio mr̄imonij. vt patet ꝛc̄. Quātū
ad phos morales. Sciendū ꝙ stoici circa
matrimoniū dixerūt duo. Primo ꝙ non
est ducēda vxor ꝓpꝫ q̄ttuor rōnes. Prima
rō est ꝓpter domꝰ dispēsationē. Unde theo
phrastꝰ dicit sic. ꝙ si ꝓpter dispēsationē do
mus ducunꝫ vxores:multo meliꝰ seruꝰ fide-
lis dispēsat:obediēs auctoritati dn̄i ꝛ dispo
sitioni eius obtēperās q̄ꝫ vxor que in eo se
estimat dn̄am si aduersus viri faciat volun
tatē, id est qd̄ placet nō qd̄ iubetur. hec ille.
Sꝫ ista ratio nō valet: qꝛ seruus obsequiꝫ
dn̄o spe mercedis. vxor aūt obseqꝫ viro spe
heredis. Seruꝰ nollet domū dn̄i multiplica
ri. vxor aūt timet domū viri exheredari. Vñ
fulgentiꝰ.li.i.mithologiaruz. dicit sic. Sicut
benigna nihil cōmuniter superoꝰ cōiuge. sic
nihil infesta crudelius muliere. Quantum
em̄ sapiens ꝓ viri salute suam opponit ani
mā pignori:tantū maligna ad mortem viri
etiā suam vitā reputat nihili. Ergo cōiunx
quāto est iure cōiūctior, aut morū dulcedi-
ne mellea, aut felle malicie toxica. Est q̇ppe
aut ꝑpetuale refugiū aut ꝑhēne tormētū. hꝫ
ille. Si fiat cōparatio bone vxoris ad bonū
seruū. melior est bona vxor: q̄ꝫ bonꝰ seruus:
qꝛ bona vxor meliꝰ dispēsat ꝛ gubernat do
mū. Scd̄a rō est ꝓpter egrotātis subleua-
tionē. Vñ theophrastꝰ phs dicit sic. Asside
re aūt egrotāti magis possūt vernule bene
ficijs obligati: q̄ꝫ illa que nobis imputet la-
chrymas suas ꝛ hereditatꝭ spe vēdat inglu
uiem ꝛ sollicitudinē iactās languentis ani-
mū cōturbet. Que si lāguerit coegrotādū ē
ꝛ nūqꝫ ab eiꝰ lectulo recedēdū. Aut si bona
fuerit ꝛ suauis vxor q̄ tm̄ rara auis est:cum
ꝑturiēte geminꝰ cū periclitāte torquemur
hec ille. Sꝫ ista ratio nō valet. qꝛ inter oēs
societates nulla p̄stātior q̄ꝫ viri ꝓbi ꝛ vxoris
bone. vñ Tull'.li.i.de offi. dicit sic. Omium so
cietatū nulla p̄stantior est nulla firmior q̄ꝫ
cū boni viri moribꝰ sil'es familiaritate cōiū
cti sunt. Nihil em̄ amabiliꝰ est nec copulatiꝰ
q̄ꝫ morū silitudo bonoꝝ. In qbꝰ em̄ eadez
studia eedē volūtates sunt in his fit vt alte
ro eque delecteꝫ vt seipso ꝛ sic vnus fiat ex
pluribꝰ. hec ille. Maxime em̄ demētie ē dā-
nare honestissimū cōiugiū ꝓpter quosdaz
abutētes eo qd̄ honestuz est. Nūqd schola
xp̄i est dānāda: qꝛ oēs discipuli in eū pecca
uerunt. Nūquid dānanda est tota ꝓgenies
ade: qꝛ vnus filioꝝ eiꝰ alterū occidit. Sꝫ at-
tendāt deprauantes cōiugiū: qꝛ dn̄s in di-
luuio omnē societatē ac solitudinē submer-
sit preter noe ꝛ tres eiꝰ filios. vxorem eiꝰ et
vxores filioꝝ eiꝰ. Gen̄.ix. Etiaz tpe diluuij
ꝑticularis in egypto. vniuersi submersi sūt
preter q̄ꝫ pirra ꝛ deucalion cōiuges. vt dicꝫ
Ouidiꝰ.li.i.methamorphoseos. Et beatus

Aug⁹.lib.xviij.de ciui.dei. Tertia ratio est ppter solitudinis euasionem. Unde theophrastus phus ait. Sapiēs aūt nūq̄ȝ solus esse pōt. Habet secū oēs qui sūt.q̄cūqȝ fuerunt boni ⁊ animū liberū quocūqȝ vult trāsfert. Quod corpe nō pōt: cogitatione cōplectit.⁊ si hominū inopia fuerit. loquet cū deo Nūq̄ȝ minus sol⁹erit: q̄ȝ cū solus fuerit.hec ille. Sed illa ratio nō valet: q₂ vita socialis magis est b̄m naturā q̄ȝ solitudo. vn̄ Tullius libro de amicicia.dicit sic. Si quidē de⁹ nos ex hominū frequētia tolleret et in solitudine vspiam collocaret.atqȝ ibi suppeditans omniū rerū q̄s natura desiderat abundantiā ⁊ copiā hominis omnino aspiciēdi potestatē eriperet. quis tā ferreus esset qui eam vitā ferre posset: cuiqȝ nō auferret voluptatū omniū fructū solitudo: Natura enī nihil solitariū amat. Unde ergo illud ē qd̄ ab archita tarentino vt opinor dici solitum nostros senes cōmemorare audiui ab alijs senib⁹ auditū. Si q̇s in celū ascēdisset naturamqȝ mūdi ⁊ pulchritudinē syderū perspexisset insuauē illam admiratione fore: que iocūdissima quidē fuisset. si cui narraret habuisset. hec ille. Et Sene. epl'a.ix.dicit. Crates stilbonis auditor cū vidisset adolescentulū secrete ambulantē. interrogauit q̇d illic faceret solus. Mecū inquit loquar. Cui crates. Caue inquit obsecro ⁊ diligenter attende ne cuȝ homine malo loquaris. h̄ ille.

Quarta rō est ppter liberoꝝ ppagationeȝ Unde theophrast⁹ phs ait. Porro liberoꝝ causa vxorē ducere vt vel nomē nostrū nō intereat vel habeamus senectutis p̄sidia ⁊ certis vtamur heredib⁹ stolidissimum est. Quid enī ad nos ptinet recedētes e mūdo si noīe nostro ali⁹ non vocet. cū ⁊ fili⁹ nō statim patris vocabulū referat ⁊ innūerabiles sint q̇ eodē appellāt noīe Aut q̄ senectutis auxilia sūt nutrire domi q̇ aut prior te forte moriat. aut puersis morib⁹ sit. aut certe cuȝ ad maturā etateȝ venerit tarde ei videaris mori. Heredes aūt meliores ⁊ certiores sūt amici ⁊ ppinq̇ q̄s iudicio eligas: q̄ȝ q̄s velis nolis habere cogaris. lȝ certa hereditas sit dū viuis bn̄ abuti substātia tua q̄ȝ tuo labore q̄sita ad incertos vsus relinq̄re. Hec ille. Sȝ illa rō nō valet: q₂ socrates p̄nceps stoicorū voluit vxores esse cōes sicut ⁊ possessiones. Qd̄ reprobat phs.ij. politicoꝝ ratiōe venerationis. Filij enī debēt venerari parentes q̇b⁹ iniuriarēt nō cognoscētes eos rōne educationis. Nobiles enī aliter educāt q̄ȝ ignobiles. Un̄ nō possent discerni nobiles ab ignobilib⁹ ⁊ sic sequeret cōfusio ⁊ discordia in ciuitatibus. rōne dilectionis. Naturaliter patres diligūt filios s̄ q₂ filij nō discernerent. imo esset cōtinua dubitatio de ipis nō diligeret. rōne cōcupiscētie que cōtinue augeret: quemadmodū in canib⁹ ⁊ bestijs. Unde tull'. li.i. offi. dicit sic. Nā cū sit hoc natura cōe oīuȝ animātiū vt habeāt libidineȝ pcreādi causa: q₂ societas est in ꝯiugio hominū. prima in liberis. deinde vna domus cōmunia oīa. Id aūt p̄ncipiū est vrbis ⁊ q̄si semiariū reipublice. Sequūt frīm ꝯiūctōes p⁹ꝯsobrinoꝝ ꝯsobrinarūqȝ q̇ cū vna domo capi nō possūt: in alias dom⁹ tāq̄ȝ in colonias exeūt. Sequūt cōnubia ⁊ affinitates ex quib⁹ plures ppinqui ⁊ ppagatio ⁊ soboles origo est rerū publicarū. Sanguine aūt cōiūctis ⁊ beniuolētia cōiungit hoīes charitate. Magnū est enī habere eadē monumēta maioꝝ. eisdē vti sacris. sepulchra habere cōmunia. hec ille. Un̄ ille rōnes non valent

Secūdo dixerūt stoici q̄ sapienti nō expedit nubere: q₂ per hoc impedit studiū phie. nec pōt quisq̄ȝ libris ⁊ vxori pariter inseruire. Cui⁹ assignāt septē rōnes. Prima ē necessitatū multiplex req̇sitio. Un̄ theophrastus phs dicit. Multa sūt q̄ matronarum vsib⁹ necessaria videt. p̄ciose vestes. auruȝ. gēme. sumpt⁹. ancille. supellex varia lectice: id ē cortine ⁊ exedra deaurata. h̄ ille. Scd̄a est cōquestionū ingemīatio. vn̄ subdit deinde p totas noctes garrule cōquestiōes. Illa ornatior pcedit in publicuȝ. hec honorat ab oīb⁹: ego in cōuētu feminarū misella despicior. Cur aspiciebas vicinā: quid cuȝ ancillula loquebaris De foro veniēs q̇d attulisti: Non amicū habere possum⁹. nō sodalem. alterius amorē sui odiū suspicat. h̄ ille.

Tertia est scientiarū impeditio. vn̄ subdit Si doctissim⁹ p̄ceptor in qualibȝ vrbiū fuerit: nec vxorē relinquere nec cum sarcina ire possum⁹ pauperē alere difficile est. diuitem ferre tormentū est. hec ille. Quarta ē nulla electio. Unde subdit. Adde q̄m nulla est vxoris electio. sed qualiscūq̄ȝ obuenerit habēda est. si iracūda. si fatua. si deformis. si superba. si fetida. qd̄cūqȝ vitij ē post nuptias discim⁹. Equus asinus. bos. canis. ⁊ vilissima mācipia. vestes quoqȝ et lebetes. sedile ligneum. calix. ⁊ vrceolus fictilis pbāt pri⁹ ⁊ sic emuntur sola vxor non ostenditur ne

ante displiceat q̄z ducat. hec ille. Quinta
est assidua laudatio. Vñ subdit Attenden⸗
da est semp eiꝰ facies ⁊ pulchritudo laudā⸗
da. ne si alterā aspexeris se estimet displice
re. Vocāda est dña. celebrādus natalis eiꝰ
iurādū p salutē illiꝰ. vt sit supstes orādum.
honorāda nutrix eiꝰ ⁊ gerula. seruꝰ paternꝰ
⁊ alūnꝰ ⁊ formosus assecla ⁊ pcurator cala
mistratꝰ ⁊ in longā securāq̄z libidinē erectꝰ
spado. Sub quibꝰ noibꝰ adulteri delitescūt
quousq̄z illa dilexerit ingratis amādi. h̄ ille
Sexta rō est zelotipie subiectio. Vñ sub⸗
dit. Si totā ei domū regēdā cōmiseris: ser⸗
uiendū est. Si aliqd tuo arbitrio reseruaue
ris: fidē sibi haberi non putabit ⁊ in odium
vertit ac iurgia ⁊ nisi cito cōsulueris: para⸗
bit venena. hec ille. Septima rō est pudi⸗
citie sollicitatio. vnde subdit. Anꝰ ⁊ ariolos
⁊ aurifices ⁊ institores gēmarū. sericarūq̄z
vestiū. si intromiseris: piculū pudicitie est.
Si phibueris suspitiōis iniuria. Verū qd
pdest etiā diligens custodia cū vxor impu
dica seruari nō possit: pudica nō debet. In⸗
fida enī custos est castitatꝭ necessitas. Illa
vere pudica dicenda est. cui licuit peccare si
voluit. Pulchra cito adamatꝰ: feda nō faci⸗
le concupiscit. Sz difficile custodit qd plu⸗
res amant. molestū est possidere qd nemo
habere dignet. Minore tamē miseria defor
mis habet: q̄z formosa seruet. Nihil tutum
est in quo totiꝰ ppli vota suspirant. Aliꝰ for
ma. alius ingenio. aliꝰ facecijs. aliꝰ liberali⸗
tate sollicitat. Aliquo modo expugnat qd
vndiq̄z lacessit. hec il. Sed iste rōnes non
valent si aduertamꝰ fundamentū earū. Vñ
lactantiꝰ li. iij. diuinarū institutionū. c. xiiij.
dicit sic. Docēte socrate nō fugit platonem
iusticie vim in equitate cōsistere. Si quidez
oēs pari conditione nascunt. Ergo inqt ni
hil priuati atq̄z pprij habeāt: sz vt pares eē
possint qd iusticie ratio desiderat: oīa in cō
mune possideant. Quo igit illū cōmunitas
ista pduxit? Matrimonia quoq̄z inquit cō⸗
munia esse debebūt scz vt ad eandē mulie⸗
rē multi viri tanq̄z canes cōfluant ⁊ is vtiq̄z
obtineat qui viribus vicerit aut si patiētes
sunt vt phi expectent ⁊ vicibus tanq̄z lupa
nar habeant. O miram platonis equitatē.
vbi ē ergo virtꝰ castitatis? vbi fides cōiuga
lis? que si tollas omnis iusticia sublata est.
Quā vero intulit rationem turpissimi huiꝰ
consilij. Sic inqt ciuitas cōcors erit ⁊ amo
ris precipui cōstricta vinculis. si oēs oīum
fuerint ⁊ mariti ⁊ patres ⁊ liberi et vxores.
Que ista cōfusio generis humani est? Quō
seruari charitas poterit. vbi nihil certū est
qd amet? Quis aut vir mulierē aut mulier
virum diligat: nisi habitauerint semp vna
nisi deuota mens ⁊ seruata inuicē fides in⸗
diuiduā fecerit charitatē? que virtꝰ in illa p
miscua voluptate locum nō habet. Item si
omnes oīum liberi sint quis amare filios
tanq̄ suos poterit: cū suos esse ignoret aut
dubitet? Quis honorē tanq̄z patri deferet.
cū vnde natus sit nesciat? Ex quo fit vt nō
etiā alienū p parte habeat. sed etiā patrez
p alieno. Quid ꝙ vxor pōt esse cōis filius
nō potest quē cōcipi nisi ex vno necesse est.
Perit ergo cōitas illi vni ipsa reclamante
natura. Supest vt tm̄modo cōcordie causa
vxores velit esse cōes. At nulla vehemētior
discordiarū causa est q̄z vniꝰ femine a mul
tis maribꝰ appetitio. In quo plato si ratiōe
non potuit: exēplis certe potuit admoneri
⁊ mutoꝝ aīaliū que ob h̄ vl' acerrime repu⸗
gnant et hoīuz qui sepe ab eam rem grauis
sima inter se bella gesserūt. Restat vt cōio
ista nihil aliud habeat pter adulteria ⁊ libi
dines. Item mulieres que a multis habēt
nō vtiq̄z adultere. qr matrimoniū nullū est
certum. sed pstitute ac meretrices sint: ne⸗
cesse est. Redegit ergo humanā vitā ad si⸗
militudinē nō dicam mutoꝝ. sed pecudum
⁊ beluarū. Nam volucres pene oēs matri⸗
monia faciūt ⁊ paria iungūt ⁊ nidos suos
tanq̄z genitales thoros cōcordi mente de⸗
fendūt ⁊ fetus suos: qr certi sunt amāt ⁊ si
alienos adieceris abigūt. At hō sapiēs cō
tra mores hoīuz cōtraq̄z naturaz stultiora
sibi que imitaret elegit. hec ille. Cōtra hanc
cōmunitatē arguit phus li. ij. politicoꝝ plu⸗
ribus rōnibꝰ. vt patz ibidem. Preterea isti
vt defenderēt deos suos quos colebāt ⁊ ex⸗
cusarēt a facinoribꝰ suis ⁊ adulterijs ⁊ luxu
rijs. oīa voluerūt esse cōia. Iupiter enī vitā
suā in stupris et adulterijs cōsumpsit. Da⸗
nem violaturus aureos nūmos in sinū eiꝰ
largiter infudit: hoc stupri merces fuit. In
thauruz se trāstulit cum rapuit ⁊ trāsuexit
europam. Eodē modo cōuertit in vaccam
io ynachi filiā. Amphitrionē ⁊ tindarū pre
terire nō possum quorum domos dedecore
atq̄z īfamia plenissimas reddidit. Illud ve
ro sūme impietatis ac sceleris est ꝙ puerū
regiū scz ganimedē rapuit ad stuprū: q̄ etiā
iunonē eādē habuit ⁊ sororez ⁊ coniugem.

Quid de hercule dicam qui stupris, libidinibus, adulterijs totum mundum inq̄nauit nec mirū cū ipe natus esset adulterio ex alchimena. Suis em̄ vitijs mares et feminas contra om̄s leges infamia flagitio dedecore affecit apollo ob amorē q̊ flagrabat turpissime gregē pauit alienū ꝛ formosū puerꝝ dum amat violauit et dū ludit occidit. Esculapius nō sine flagitio apollinis natus est Castor ꝛ pollux dum alienas spōsas rapuit esse gemini desierūt. Mercurius quid fecit. Quid loquar obscenitatē veneris, oīm libidinibus pstitute: que ex famoso martis stupro genuit hermionē ex mercurio hermofroditum, ex ioue cupidinē, ex anchise eneam. Hec prima artē meretriciā adinuenit atq̄ īstituit ꝛ auctor mulieribus stupro fuit quod idcirco impauit ne sola p̄ter alias mulieres impudica et viroꝝ appetens videret. Vn̄ neq̄ virgines illibatā castitatē suare potuerunt. Ut igitur deos ꝛ deas suas excusarēt ꝛ defenderent ab his probris stolidissimas illas rationes adinuenerunt ignorantes ꝙ ad regimen domus. alia virtus viro, alia inesse debet coniugi, vt declaratur in fine libri p̄mi politicoꝝ. Et sic patz ꝙ rōnes ille parum aut nihil valēt. Quantū ad poetas sciendū ꝙ cōiugiū commēdat q̄druplicīter. Primo rōne equalitatis. Unde Ouidi⁹ libro ep̄larum, dicit sic. Quā male ineq̄les veniūt ad aratra iuuēci. Tam premit magno cōiuge nupta minor. Et li. ij. de remedio aōris dicit sic. Turpe vir ꝛ mulier modo iūcti ꝓtinus hostes. Scd̄o rōe castitatis. Unde tibullus li. i. dicit sic. Casta p̄cor coniūx maneas, sanctiq̄ pudoris. Assideat custos: sedula semp̄ anus. Ne seuo sis casta metu: sed mente fideli. Versatur celeri sors leuis orbe cito. Tertio ratione singularitatis. Vn̄ martialis cocus dicit. Predia solus habes et solus candide nūmos. Et cor sol⁹ habes: solus ꝛ ingeniū. Oia solus habes hoc te puto velle negare. Vxorē sed habes cādide cū populo. Quarto rōne ꝓbitatis. Vn̄ sene. tragedia. ix. dicit sic. Probitas, fidesq̄, cōiugis mores, pudor. Placeāt marito. Sola ꝑpetuo manent. Subiecta nulli mentis atq̄ animi bona. Florē decoris singuli carpunt dies. Volucrē eē amorē fingit immitē deū Mortalis error. armat ꝛ telis manus. Archusq̄ sacros instruit seua face. Genituzq̄ credit. Venere vulcano satū vis magna mētis, blandus atq̄ animi color. Amor ē, iuuēta gignit luxu, ocio. Nutrit īter leta fortune bona. Quez si fouere atq̄ alere desistas, cadit. Breui q̄z vires ꝑdit extinctus suas. hec ille. Et sic pz ꝛc. Quantū ad exempla gentiliū sciendū ꝙ coniugiū est commēdabile ꝓpter quatuor. Primo rōne vnionis. Coniugiū em̄ est causa vnionis aliquorum inter se Unde titus liuius lib. i. de origine vrbis dicit, ꝙ cum romulus cōstruxisset muros ciuitātis amplissime, nec sufficerent qui cum eo erant ad implendū eam, construxit templūz quoddā, s. asylum ꝑmittens impunitatē omni confugiēti ad ip̄m ꝓpterquod congregata est maxima multitudo latronū ꝛ fugitiuorū intra vrbem. videns aūt romulus ꝙ vxores nō habebāt, nec sine vxoribus posset ciuitas diu stare, misit ad vicīas ciuitates postulando filias earꝫ sibi dari vxores. Sz statim in p̄ncipio fuit ciuitas romuli alijs odiosa. Timebāt em̄ illā multitudinē taliū virorum. Insup̄ ꝛ contēptui habebant romul⁹ et sui, q̄r pastores et pauperes erāt s̄m ouidiū dicentē. Spernebat generos inopes vicinia diues. In stabulis habitasse ꝛ oues pauisse nocebat. At que Romano vellet nubere nulla fuit. Igitur vicini remādabāt romulo ꝛ socijs ꝙ sicut aperuerāt asylū viris volētibus ad se confugere ita aperirēt mulieribus ꝛ sic vxores acciperēt, q̄r suas eis filias dare nollēt. romulus vero hoc audiēs dissimulato diu animo quasi negociū animum suū nō tangeret censuit postmodum ludos deo ꝯso. i. ꝯsiliorū celebrādos ꝛ hoc ꝑ vicīas ciuitates ꝓcurauit diuulgari vt multi cōfluerent vicinorū. Instantibus vero ludis p̄cepit suis vt de sabina que terra est ꝓpe romā cum veniret ad ludos spectādos quilibz raperet sibi vxorē quā vellet. Quod ꝛ factū ē. Postmodū vero cū p̄ribus earū q̄ volebāt vlcisci iniuriā et filias suas repetere romani bella habuerūt. Tūc sabine mulieres q̄ rapte fuerāt crinib⁹ sparsis ꝛ scissa veste inter acies ip̄as ꝛ tela volātia medias se posuūt. ex vna ꝑte rogādo parentes, ex alia viros ne sanguine nephādo soceri et generi se respergerēt. sicq̄ mouerunt animos vtrorūq̄z ꝙ facto silentio duces ad fedus faciendum ꝓdierūt, ꝛ nō solū pacē sed etiā vnā ciuitatē fecerūt ex duabus. regnū ꝯsociauerunt et imperiū om̄e romā ꝯtulerūt. hec ille. Silr̄ inter cesarē ꝛ pompeiū fuit magna vnio cū cesar esset socer pompei, q̄ mortua iulia sorore cesaris et vxore pompei habuerunt inter

se fortissima bella. Scđo rõne dilectionis. Unde hiero. cõtra Jouinianum. li. i. dicit ꝙ duellius q̇ primus rome nauali certamine triũphauit. Illiam virginẽ despõsauit vxorẽ rante pudicitie vt illo quoqꝫ seculo ꝓ exemplo fuerit quo impudicitia monstrũ erat nõ vitiũ. Is iam senex et tremẽti corpore ĩ quodaꝫ iurgio audiuit exprobrari sibi os fetidũ et tristis se domũ contulit. Cũqꝫ vxorẽ questus esset quare nũꝙ̃ se monuisset vt huic vitio mederet̃. fecissem inquit illa nisi putasseꝫ oĩbus viris sic os olere. Laudãda in vtroqꝫ pudica et nobilis femina ⁊ si ignorauit vitium viri. et si patiẽter tulit ⁊ ꝙ maritus infelicitatẽ corporis sui nõ vxoris fastidio sꝫ maledicto sensit inimici. Tertio rõne defensionis. Unde Ualerius li. vi. ca. vij. dicit ꝙ turia vxor q̇nti lucretij cum cognouisset ꝙ triũviri. scꝫ antonius. aug. ⁊ lepidus: ꝓscripsissent eum veniẽtibus satellitibus eorũ ad ipsum occidendũ inter celũ ⁊ affixurã camere euꝫ abscõdit. nõ sine magno sui periculo cuiꝯ rei conscia erat vnica ancilla ⁊ sic liberauit eum ab imminẽte exitio. Singularis fides atqꝫ dilectio inter ambos fuit. Quarto ratione ꝓsecutionis. Unde valerius ibideꝫ dicit ꝙ sulpicia cũ a matre sua emilia moneret̃ ⁊ diligẽtissime custodiret̃ ne lentulũ truscilionẽ virum suũ ꝓscriptũ a triũviris p̄dictis ĩ siciliam sequeret̃ nihilominus habitu transmutato ⁊ famulari veste suscepta cũ duabꝯ ancillis ⁊ totidẽ seruis ad ip̄m clandestina fuga ꝑuenit. nec recusauit se ip̄am ꝓscribere vt virũ suũ ꝯstanter sequeret̃.

Secũdo declaratur eadẽ

cõclusio testimonio legis diuinalis. Sciendum ꝙ matrimoniũ nõ potest fieri sicut decet: sine gratia preuia. nec sine magna ꝓuidẽtia circa quod notãda sunt quatuor. Primo vxor est eligẽda ꝑ discretã deliberationẽ: q2 nõ subito nec p̄cipitanter rapiẽda: q2 tal' feruor in p̄ncipio parit penã in futuro. Aristoteles. viij. ethicorũ ponit tres spẽs amicitie scꝫ ꝓpter vtile. ꝓpter delectabile. ꝓpter honestuꝫ. i. ꝓpter bonos mores. Amicitia ꝓpter vtile est in senibus ⁊ mercatoribꝯ et h̃ trãsit cessante vtilitate. Cũ aũt viri ad vxorẽ debeat esse amicitia maxima. quidã firmãt cõiugium sup diuitias et hoc nõ valet. Unũ hiero. cõtra Jouinianũ. li. i. dicit sic. Martia catonis filia minor cũ ab ea quereret̃ cur post maritũ amissum denuo nõ nuberet: Rñdit se nõ inuenire virũ q̇ se magis vellet ꝙ̃ sua. In quo elegãter ostẽdit diuitias magis eligi in vxore ꝙ̃ pudiciciã. Amicitia ꝓpter delectabile est in iuuenibꝯ ⁊ hec cessat velociter delectatiõe trãseunte. Tũ q2 scđm etateꝫ variat̃ delectatio. Nõ ei eadẽ delectatio placet adolescẽti que placet puero. Tũ q2 non amãt perfecto iudicio ratiõis. sed ex passione que cito trãsit. Unde Hiero. vbi supra dicit sic. Tota amoris insectatio apud platonẽ posita est ⁊ oĩa eius incõmoda lysias explicat ꝙ nõ iudicio sed furore ducat̃ ⁊ maxime vxorũ pulchritudini grauissimus custos accubet. Refert preterea Sene. cognouisse se quendã ornatũ hominẽ qui exiturꝯ in publicũ. fascia vxoris pectꝯ colligabat ⁊ ne puncto quidẽ hore presentia eiꝯ carere poterat. potionẽqꝫ nullaꝫ nisi alterius tactaꝫ labris vir ⁊ vxor hauriebãt. Alia nõ minus inepta deinceps faciẽtes inique improuida vis ardentis affectꝯ erũpebat. Origo quidẽ amoris honesta erat. sed magnitudo deformis. Amicitia propter honestũ fundat̃ super bonos mores qui ex virtute ꝓdeunt. Et indiget hec amicicia lõgo tẽpore ⁊ cõuictu ⁊ experiẽtia morũ. Unde Uale. lib. vij. dicit. ꝙ vnice filie pater themistodẽ cõsulebat vtrũ eã paupi sed virtutibus ornato aut locupleti parũ ꝓbato collocaret. Cui ille. Malo inquit virũ pecunia ꝙ̃ pecuniã viro indigentẽ. Quo dicto stultũ monuit vt generũ potius ꝙ̃ pecuniã ⁊ diuitias generi eligeret. Sꝫ in matrimonio vt frequẽtiꝯ diuitie vel pulchritudo querunt̃. Sed Prouer. xix. Domꝯ ⁊ diuitie dant̃ a parẽtibꝯ. a dño ãt ꝓprio vxor prudẽs. Et. xxxi. c. Fallax grã ⁊ vana ẽ pulchritudo. mulier timẽs deũ ip̄a laudabit̃. nã ꝓpter speciẽ mulieris multi perierũt. Exemplum tobie. vi. de sara filia raguelis q̇ septeꝫ viris tradita fuerat quos asmodeus suffocauit virgine manẽte intacta. Sꝫ angelo monẽte vt tobias ip̄aꝫ accipet cõiugẽ: timuit. Cui angelus declarauit cãm necis illorũ ⁊ ostendit quid facturus eẽt. Scđo vxor est regẽda ꝑ mansuetã gubernatõem nõ cũ tyrannide nec cũ asperitate seu austeritate ꝟborũ vel ꝟberũ. nõ timore. sꝫ amore. nõ amaritudine sed dulcedine. Unde mulier nõ fuit formata de capite nec de pede: sed de costa ⁊ latere viri. Geñ. ij. ca. Significãs ꝙ nõ est dña nec ancilla: sed socia viro suo in cõiugio. vt notat magister sententiarũ. libro. iiij. distin. xviij. Eccl. xxv. In tribus bñplacitũ est spũi

meo: que sunt ꝓbata corã deo ⁊ hoībus. cō⸗
cordia fratrū. amor ꝓximorum. vir ⁊ mulier
bene sibi ꝯsentiētes. De quo valerius lib. ij.
ca. i. dicit. ꝙ quotiens inter virum ⁊ vxorem
aliq̄d iurgij intercesserat in sacellū. i. tēplum
dee viriplace id est veneris verticordis qđ
est in palacio veniebāt et ibi inuicē locuti q̄
volucrāt. contētione animorū deposita con
cordes reuertebant᷑. Tertio vxor est corri⸗
genda ꝑ secretā ammonitionē seu informa⸗
tionē. Non cum confusione vel verecundia
aut publice cōtemptibiliter arguēda. Unde
varro in satira que menippea inscribit᷑ dicit
ꝙ vitium cōiugis aut tollendū aut ferendū
est qui tollit vitiū cōmodiorē cōiugem pre⸗
stat. qui fert seipꝫ efficit meliorē. vñ Aulꝰ gel
lius libro. i. atticarū noctiū. Cum socratem
Euripides interrogaret cur xamtipem vxo⸗
rem suam litigiosam ⁊ q̄ die noctuqꝫ mulie⸗
bribus scatebat molestijs domo nō abigerꝫ
Rñdit. Cum talem domi ꝑpetior assuesco
et exercitor vt ceterorū quoqꝫ petulantiā ⁊
iniuriā facilius feram. Propterea merito ar
guitur austeritas quatuor virorū de q̄bꝰ di⸗
cit valerius libro. vi. ca. iij. Primꝰ fuit q̄ntꝰ
antistius verus qui repudiauit vxorē. quia
illam in publico cū quadā libertina vulgari
meretricula: secreto loquentē viderat. Et hͦ
fecit nō vt vindicaret. sed vt caueret culpam
Secūdus fuit publius sempronius sophus
qui cōiugē repudiauit ꝓ eo ꝙ ip̄a iuerat ad
theatrū ad spectādos ludos absqꝫ sua licen
tia. vt sic mēs vxoris a delictis abesset. Ter⸗
tius fuit sulpitius gelidus qui vxorem dimi
sit. quia ip̄am capite discoopreto foris con
uersantē repperit quia lex volebat ꝙ vxor se
ornaret solum vt placeret viro ⁊ nō alteri.
Quartus fuit Cneus metellus qui vxorem
interemit: q2 vinū bibit. Laudatū fuit hͦ fcm̄
Sane quecūqꝫ femina vini vsum immode⸗
rate appetit. virtutibus oībus ianuam clau
dit et delictis aperit. Nō sic fecit sctūs Job.
qui vxorē licꝫ pessimā modeste arguebat di
cens quasi vna de stultis mulieribus locuta
es. Job. ij. ca. Idem fecit tobias senior vxori
sue anne. Tobie. ij ca. Quarto vxor ē dili
genda ꝑ completā cōicationē. Nam vxores
bone sunt gratiose in conuiuēdo: dolendo:
et commorādo. Unde valerius libro. iiij. c.
vi. ponit tria exempla. Primū exemplū ē de
hipsicratea regina vxore mitridatis specio
sissima q̄ intm̄ effusis caritatis habenis virū
amauit ꝙ tonsis capillis habituqꝫ virili as⸗
sumpto: equis et armis se assuefecit vt virū
fugientē ꝑ terras alienas assidue sequeret᷑.
Scđm exemplū est de tiberio gracco. q̄ duo
bus anguibus apprehēsis scꝫ masculo ⁊ fe⸗
mina certifitatus ꝑ aruspicē. ꝙ dimisso ma
sculo vxor sua celeriter moreret᷑. dimissa fe⸗
mina ip̄e moreret᷑. statim feminam dimitti
iussit. sustinuitqꝫ in ꝯspectu suo seip̄m interi
tu serpētis occidi. q2 dū pugnaret ꝯ hānibā
lem. circūuētus insidijs eius trucidatus est.
Itaqꝫ corneliā nescio vtrū feliciorē dixerim
ꝙ talē virū habuerit: an miseriorē ꝙ amise
rit. Tertiū exēplū est de lacedemonijs q̄ cū
essent a spartanis capti in bello publice cu⸗
stodie id est carceribꝰ inclusi capitali serua⸗
bant᷑ supplicio. Cōiuges illorū illustris san⸗
guīs velut allocuture ꝑituros viros īpetra⸗
to a custodibꝰ aditu carcerēītrauer̄t. ꝯmuta
taqꝫ veste ꝑ simulationē doloris velatꝫ capi
tibꝰ eos abire passe sūt. Et ita ipsi ⁊ ip̄e sal⸗
uati sūt. Cōsilr̄ dr̄ de micol filia saul ⁊ vxore
dauid. q̄ nocte illa q̄ saul q̄rebat eū ad occi⸗
dēdū mā̄e dimisit eū ꝑ fenestrā. Porro mi⸗
col posuit statuā sup̄ lectū ⁊ pellē pilosā ca
prarū posuit ad caput eiꝰ ⁊ op̄uit eū vestis.
Sicqꝫ illusus fuit saul ⁊ dauid liberatꝰ ē. vt
habet᷑. i. reg̃. xix. ca. Et sic pꝫ de lege diuiña.

Tertio declarat᷑ eadem

cōclusio testimonio legis ꝓphetalis. q̄ dis⸗
suadet adulteriū quadruplr̄. Primo leuit᷑.
xx. c. dicit᷑ sic. Si mecharꝰ q̄s fuerit cū vxore
alteriꝰ ⁊ adulteriū ꝑpetrauerit cū cōiuge ꝓ⸗
ximi sui. morte moriat᷑ ⁊ mechꝰ ⁊ adultera.
Et Deut᷑. xxij. c. dicit᷑ sic. Si dormierit vir cū
alterius vxore. vterqꝫ moriet᷑ adulter ⁊ ad⸗
ultera ⁊ auferes malū de medio israhel. Et
Numeri. v. c. dicit᷑ sic. Uir cuius vxor errane
rit. maritūqꝫ ꝯtēnēs dormierit cū altero vi⸗
ro ⁊ hoc maritꝰ deprehēdere nō quieuerit.
ſ3 latet adulteriū ⁊ testibꝰ argui nō pōt. quia
nō est inuēta in stupro. adducet eā ad sacer
dotē. Cūqꝫ steterit in cōspectu dñi discoope
riet sacerdos caput eius. ipse autē tenebit
aquas amarissimas in quibus cū execratio
ne maledicta cōgessit. adiurabitqꝫ eā ⁊ dicet
si nō dormiuit vir alienꝰ tecū ⁊ si nō polluta
es deserto mariti thoro. nō tibi nocebūt aq̄
iste amarissime. si āt declinasti a viro tuo et
polluta es ⁊ ꝯcubuisti cū altero viro. his ma
ledictionibꝰ subiacebis. Det te dñs in male
dictionē. exemplūqꝫ cunctorum in popu⸗
lo suo. putrescer̄ faciat femur tuū ⁊ tumens

vterus tuus disrumpat. Et rñdebit mulier.
Amen amen. Scribetqꝫ sacerdos in libello
istam maledictionē ⁊ delebit eā aquis ama
rissimis in quas maledicta ꝯgessit ⁊ dabit ei
bibere. Quas cū biberit si polluta est ptrāsi
bunt eam aque maledictōis ⁊ inflato vētre
computrescet femur ꝙ si polluta nō est erit
innoxia ⁊ faciet liberos: hec ibi. Scđo pro-
uer. vi. ca. dr sic. Qui adulter ē ꝓpter cordis
inopiā ꝑdet aīam suā. Turpitudinē ⁊ igno-
miniā ꝯgregat sibi ⁊ obprobriū illius nō de
lebit. Et ecc. xxiij. ca. dr sic. Mulier oīs relin
quēs virū suū et statuēs hereditatē ex alie-
no matrimonio primo in lege altissimi icre-
dibilis fuit ⁊ scđo virū suū dereliqt. tertio in
adulterio fornicata est ⁊ ex alio viro filios
statuit sibi h in eccl'ia adducet ⁊ in filios ei⁹
respuet. Non tradēt filij eius radices et ra-
mi eius nō dabūt fructū. Derelinqt in ma
ledictum memoriā illius et dedecus illi⁹ nō
delebit. Et sap. iij. ca. dr sic. Filij adulterorū
in cōsummatōe erūt ⁊ ab iniquo thoro semē
exterminabit. Et si quidē longe vite erūt in
nihilū computabunt ⁊ sine honore erit no-
uissima senectus illorū. Et si celerius defun
cti fuerūt nō habebūt spem. nec in die agni-
tionis lucutionē. Nationes eñ inique dire
sunt ꝯsummatōis. hec ibi. Et loquit de illis
qui sunt imitatores scelerum paternorum si
cut sunt cōiter taliter generati. quia hō natu
raliter imitat eos a quibus educationē ⁊ in
structionē accipit. Tertio Esaias. lvij. ca. di
cit sic. Posuisti mēoriale tuū qr discooperui
sti te ⁊ suscepisti adulterū dilatasti cubile tu
um ⁊ pepigisti cū adulteris fedus. Dilexisti
stratū eorū manu apta ⁊ ornasti te regio vn
guēto ⁊ multiplicasti pigmēta tua. Humilia
ta es vsqꝫ ad inferos. Et Jere. iij. ca. dr sic.
Vulgo dr. si dimiserit vir vxorē suaꝫ et rece-
dens ab eo duxerit virū alterū: nūquid reuer
tetur ad eū vltra? Nūquid nō polluta ⁊ con-
taminata erit mulier illa? Tu aūt fornicata
es cū amatorib⁹ multis. Et eiusdē. v. Vnus
quisqꝫ ad vxorē ꝓximi sui hinniebat. Nūqd
sup his nō visitabo dicit dñs et in gente tali
nō vlciscet aīa mea? Quarto ezech. xxiij. c.
dr sic. Fecistis abhominatōes ⁊ vnusquisqꝫ
vxorē ꝓximi sui polluit. nūquid terrā heredi
tate possidebitis. Viuo ego dicit dñs Qui
in ruinosis hītāt gladio cadēt ⁊ qui in agro
est bestijs tradet ad deuorandū. Qui autēꝫ
in ꝑsidijs ⁊ in speluncis sunt peste morient ⁊
dabo terrā i solitudinē ⁊ desertū ⁊c. Et osee. ij.
Auferat fornicatōes suas a facie sua ⁊ adul
teria sua de medio vberū suorūꝫ. ne forte ex
poliem eam nudā et ponā eā quasi solitudi
nem et interficiā ei et filiorū illius nō misere
bor ⁊c. et sic patet.

Quarto declaratur eadē

cōclusio testimonio legis humanalis. Sciē
dum ꝙ adulterium. iiij. mala facit. Primo
adducit penā tēpalē. qr facit perdere bona
tpalia cū sit contra leges mūdanas, in qb⁹
legimus ꝙ ꝓpter delictū cōmissum ꝯtra ho
minē mortalē mulier ꝑdit dotē tpalē. C. de
repudijs. l. ꝯsensu. ⁊. l. iubemus. ⁊ dꝫ oībus
bonis viri priuari nō obstante ꝯtria cōsuetu-
dine. Scđo adducit mortē corporalē. quia
lex ciuilis punit adulterū ⁊ adulterā pena ca
pitis. ff. de adulteris. l. lex iulia. C. de adulte
ris. l. graccus. Iste eñ leges multū ponde-
rant adulteriū quod est matrimonij fractio.
fidei falsificatio: et falsorū heredū occasio.
Tertio adducit cōfusionē mūdialē. nam. ff.
de origine iuris. l. i. in textu ⁊ in glosa habet
ꝙ tarqnus rex romanorū expulsus fuit de re
gno suo ꝓpter pctm̄ adulterij cūꝫ lucrecia. et
eadē. l. § et cū placuisset. habetur quō ꝓpter
culpam incōtinētie quidā occidit filiā suam
docens castitatē filie vite eius esse ꝑferēdaꝫ
Sup quo dicit glo. ꝙ castitas sola pōt ho-
minū aīas saluare ⁊ deo ꝑntare. vt i aut. de
lenonibus § i. In crimīe vero adulterij viri
sunt magis puniēdi ꝙ femine. ff. ad. l. iuliaꝫ
de adulteris. l. si vxor § iudex. in. ff. nouo li.
x. Si ergo vis habere castam mulierem sis
castus. qr maior honestas dꝫ esse in viro ꝙ
i muliere. vnde Aug. li. de. x. cordis ⁊ habet
xij. q. vij. ca. Nō mechaberis. reph̄ēdit vnum
qui castitatē voluit in vxore sua et non in se-
metipo. cū deberet ꝟtute vxorē ꝑcedere: sub
impetu libidis cadit: sicqꝫ vult vxorem fore
victricē. ⁊ ipe vult victus iacere: et cum ipse
vxoris sit caput. ipa eū ꝑcedit ⁊ sic dom⁹ ei⁹
capite deorsum pēdet. Quarto adducit pe
naꝫ etnalē. Deus eñ dure iudicabit adulte-
ros i iudicio suo qđ ē mlto iusti⁹ iudicio hu-
mano i q̄ districte rñdebūt de oīb⁹ dānis: qr
q̄ dat occasionē dāni culpa intueniēte ď dā
no toto rñdebit. ff. ad legē aqliā. l. q̄ occidit.
Et sicut pr terren⁹ pōt iuste exheredare filiū
suū q̄ immūde ⁊ impudice viuit ⁊ etiā filiāꝫ
quo ad hereditatē terrenā. C. de ioffi. testō.
l. si filiā. Ita pr celestis adulteros ꝑuat here
ditate etna. Eph. v. Hoc aūt scitote intelli-

gentes ꝙ oīs fornicator aut immūdus nō
habet hereditatē in regno xp̄i et dei. Et thes
sal. vi. Neqꝫ adulteri regnū dei possidebunt
Postq̄ vero moyses declarauit ꝯclusionē
p̄dictā. ait aīe deuote. Que ego noui fideli
te docui. Sed ecce hic est sanctus Thomas
de aq̄no doctor noui testamēti q̄ viā iustifi-
cationū dei instruet te ⁊ exerceberis in mi-
rabilibus eius. viā iniq̄tatis adulteri amo-
uebit a te scđm legē dei. Ad quē astāte moy
se accessit aīa deuota ꝑ sue ꝯclusionis clari
ori notitia. Cui sctūs thomas ait. Ego ostē-
dam tibi conclusionē tuā esse verā testimo-
nio legis quadruplicis. scꝫ

Legis Euāgelice.
Legis Apastolice.
Legis Canonice.
Legis eccl'iastice.

Primo testimonio legis

euāgelice. Sciendū ꝙ xp̄s illā ꝓbauit q̄dru
plici testimonio. Primo math. xix. ca. Acces
serūt ad iesum pharisei temptātes eū et di-
centes. Si licet homini dimittere vxorē suā
quacūqꝫ ex causa. Qui r̄ndēs ait eis. Nō le-
gistis q̄ qui fecit ab initio masculum ⁊ femi
nā fecit eos et dixit ꝓpter hoc relinq̄t hō pa
trem et matrē ⁊ adherebit vxori sue et erunt
duo in carne vna. Itaqꝫ iam nō sunt duo sꝫ
vna caro. Quos ergo deus coniūxit homo
nō sepet. Dicūt illi. Quid ergo moyses mā-
dauit dare libellum repudij ⁊ dimittere. Et
ait illis. Q̄m moyses ad duritiā cordis vr̄i
ꝑmisit vobis dimittere vxores vr̄as. Ab ini-
tio aūt nō fuit sic. Dico aūt vobis q̄ quicun
qꝫ dimiserit vxorē suā excepta cā fornicatio
nis ⁊ aliā duxerit mechat. ⁊ qui dimissā du-
xerit mechat. hec ibi. Scđo marc. x. ca. Qui
cūqꝫ dimiserit vxorē suā ⁊ aliā feminā duxe
rit adulteriū cōmittit sup eam. Et si vxor di
miserit virum suū ⁊ alij nupserit mechat. h
ibi. Tercio luc. xvi. ca. Ois q̄ dimittit vxo-
rem suā ⁊ ducit alterā: mechat. Et qui dimis
sam a viro duxit mechat. h ibi. Propterea
valeri⁹ li. ij. ca. i. de institutis antiq̄s dicit sic
Mulieres que vno cōtente fuerāt m̄rimo-
nio corona pudicitie. i. honestatis honora-
bant. Existimāt eñ eum p̄cipue matrone
sincera fide incorruptū aīm esse qui post de-
posite virginitatis cubile in publicū egredi
nesciret. i. post primū matrimoniū alteri nō
nubit. Multorū matrimoniū ex̄pientiā q̄si
legitime cuiusdā intēperātie signū eē credē-
tes. Repudiū inter vxorē ⁊ virū a ꝯdita vr
be vsqꝫ ad cētesimū ⁊ q̄nq̄gesimū annū nul
lū intercessit. Primus aūt spurius corbilius
vxorē sterilitatis cā dimisit q̄ quāuis tolera
bili rōe motus videbat. rep̄hēsione tñ nō ca
ruit. Qr nec cupiditatē quidē liberorū cōiu-
gali fidei p̄poni debuisse arbitrabant. Sꝫ q̄
matronale decus verecūdie munimēto tuti
us eēt in ius vocāti matronā corpus ei⁹ atti
gere nō ꝑmiserūt. i. vt honor mulieris vltus
eēt rubore verecūdie. Ut inuiolata manus
aliene tactu stole relinq̄ret. i. ne vetule inqui
rerēt pudicitiā eius. h ibi. Quarto Johis
ij. ca. Nuptie facte sūt ī chana galilee ⁊ erat
mater iesu ibi. Uocatus est aūt iesus ⁊ disci
puli eius ad nuptias. vbi cōuertit aquā in vi
nū miracl'ose. In signū ꝙ xp̄s approbat ma
trimoniū. Circa qđ q̄ttuor sint ꝯclusiōes vt
pꝫ ex euāgelio ⁊ ep̄la. Prima ꝯclusio. Inflā
matio cōcupiscētie in adulteris publico iu-
dicio vindicāda est. Pꝫ q̄ si ꝑ iudiciū publi-
cum iudicis vir ꝓcuret vxorē adulterā occidi
eā accusando nō liuore vindicte sed amore
iustitie: licite facit. Si vero extra iudiciū ce-
cidit vel facit occidi nō lꝫ b̄m legē diuinā. lꝫ ī
aliquo casu ꝑmittat b̄m legē ciuilē. vt q̄n in
uenit vxorē in actu adulterij tūc eñ lex ꝓpt
incitamētū nō punit morte sicut alia homi-
cidia. q̄uis aliter puniat satis acriter. vt. ff.
de adulteris. l. si adulteriū. §. si maritus.
Ex quo sequūt septem correlaria. Primū
correlariū est. Uir nō potest accusare vel di
mittere vxorē adulterā si ipemet cōuincitur
de fornicatōe pꝫ. xxxij. q. vi. ꝑ totū. Extra de
diuortijs. ca. Significasti. Ideo đr in euāge
lio. prexit. Scđm correlariū. Si q̄s infidel'
cōiugē repudiauit q̄ nubit alteri. postea vir
ꝯuertit ad fidē et mulier sil'r: ipa tenet eum
recipe. pꝫ extra de diuortijs ca. gaudem⁹. §.
vlti. Ideo đr in euāgelio Jesus. Tertium
correlariū. Mulier credēs virū suū defūctū
q̄ tamen nō est defunct⁹ si nubat alteri viro
maritus p̄mus rediēs tenet eā recipe. Pꝫ
xxxiiij. q. ij. ca. cū ꝑ bellicā. et ca. cū in captiui
tate. et ca. si virgo. Ideo đr. in mōtē. Quar
tū correlariū. Si mulier fuit latēter cognita
ab eo quē credebat eē virum suū excusat ab
adulterio. pꝫ. xxxiiij. q. ij. ca. in lectū Ideo đr
oliueti. Quītū correlariū Mulier vi ab ali-
quo opp̄ssa excusat ab adulterio. pꝫ. xxxij. q.
v. ca. ꝓposito. Quod intelligit de vi absolu
ta. aliter nō excusant. xxxij. q. vij. ca. omnes
causationes. Ideo đr et diluculo. Sextum

vterus tuus disrumpať. Et rñdebit mulier.
Amen amen. Scribetqꝫ sacerdos in libello
istam maledictioné ⁊ delebit eá aquis ama
rissimis in quas maledicta ꝯgessit ⁊ dabit ei
bibere. Quas cũ biberit si polluta est ptráſi
bunt eam aque maledictóis ⁊ inflato vẽtre
computrescet femur ꝙ si polluta nó est erit
innoxia ⁊ faciet liberos: hec ibi. Scdo pro-
uer. vi. ca. dr sic. Qui adulter é ꝓpter cordis
inopiá ꝑdet aíam suá. Turpitudiné ⁊ igno-
miniá ꝯgregat sibi ⁊ obprobriũ illius nó de
lebiť. Et ecc. xxiij. ca. dr sic. Mulier oís relin
qués virũ suũ et statués hereditaté ex alie-
no matrimonio primo in lege altissimi ĩcre-
dibilis fuit ⁊ scdo virũ suũ dereliqt. tertio in
adulterio fornicata est ⁊ ex alio viro filios
statuit sibi h̃ in eccl'ia adduceť ⁊ in filios ei⁹
respueť. Non tradẽt filij eius radices et ra-
mi eius nó dabũt fructũ. Derelinqt in ma
ledictum memoriá illius et dedecus illi⁹ nó
delebiť. Et sap. iij. ca. dr sic. Filij adulterorũ
in cósummatóe erũt ⁊ ab iniquo thoro semé
exterminabiť. Et si quidé longe vite erũt in
nihilũ computabunť ⁊ sine honore erit no-
uissima senectus illorũ. Et si celerius defun
cti fuerũt nó habebũt spem. nec in die agni-
tionis lucutioné. Nationes eñi iniqne dire
sunt ꝯsummatóis. hec ibi. Et loquiť de illis
qui sunt imitatores scelerum paternorum si
cut sunt cóiter taliter generati. quia hó natu
raliter imitať eos a quibus educationé ⁊ in
structioné accipit. Tertio Esaias. lvij. ca. di
cit sic. Posuisti meóriale tuũ qr discooperui
sti te ⁊ suscepisti adulterũ dilatasti cubile tu
um ⁊ pepigisti cũ adulteris fedus. Dilexisti
stratũ eorũ manu apta ⁊ ornasti te regio vn
guẽto ⁊ multiplicasti pigmẽta tua. Humilia
ta es vsqꝫ ad inferos. Et Jere. iij. ca. dr sic.
Vulgo dr. si dimiserit vir vxoré suaꝫ et rece-
dens ab eo duxerit virũ alterũ: nũquid reuer
tetur ad eũ vltra? Nũquid nó polluta ⁊ con-
taminata erit mulier illa? Tu aũt fornicata
es cũ amatorib⁹ multis. Et eiusdé. v. Vnus
quisqꝫ ad vxoré ꝓximi sui hinniebat. Nũqd
sup his nó visitabo dicit dñs et in gente tali
nó vlcisceť aía mea? Quarto ezech. xxxiij. c.
dr sic. Fecistis abhominatóes ⁊ vnusquisqꝫ
vxoré ꝓximi sui polluit. nũquid terrá heredi
tate possidebitis. Viuo ego dicit dñs. Qui
in ruinosis hitãt gladio cadẽt ⁊ qui in agro
est bestijs tradeť ad deuorandũ. Qui autez
in ꝑsidijs ⁊ in spelũcis sunt peste moriéť ⁊
dabo terrá ĩ solitudiné ⁊ deſtũ ⁊c. Et osee. ij.
Auferat fornicatóes suas a facie sua ⁊ adul
teria sua de medio vberũ suoruꝫ. ne forte ex
poliem eam nudá et poná eá quasi solitudi
nem et interficiá ei et filiorꝫ illius nó misere
bor ⁊c. et sic patet.

Quarto declaratur eadẽ

cóclusio testimonio legis humanalis. Scié
dum ꝙ adulterium. iiij. mala facit. Primo
adducit pená tẽpalé. qr facit perdere bona
tꝑalia cũ sit contra leges mũdanas, in qb⁹
legimus ꝙ ꝓpter delictũ cómissum ꝯtra ho
miné mortalé mulier ꝑdit doté tꝑalé. C. de
repudijs. l. ꝯsensu. ⁊. l. iubemus. ⁊ dꝫ oíbus
bonis viri priuari nó obstante ꝯria cósuetu-
dine. Scdo adducit morté corporalé. quia
lex ciuilis punit adulterũ ⁊ adulterá pena ca
pitis. ff. de adulteris. l. lex iulia. C. de adulte
ris. l. graccus. Iste eñi leges multũ ponde-
rant adulteriũ quod est matrimonij fractio,
fidei falsificatio: et falsorꝫ heredũ occasio.
Tertio adducit cófusioné mũdialé. nam. ff.
de origine iuris. l. i. in textu ⁊ in glosa habeť
ꝙ tarqnus rex romanorꝫ expulsus fuit de re
gno suo ꝓpter pctm̃ adulterij cuꝫ lucrecia. et
eadé. l. § et cũ placuisset habetur quó ꝓpter
culpam incótinẽtie quidá occidit filiá suam
docens castitaté filie vite eius esse ꝑferẽdaꝫ
Sup quo dicit glo. ꝙ castitas sola pót ho-
minũ aías saluare ⁊ deo ꝑntare. vt ĩ auť. de
lenonibus. § i. In crimĩe vero adulterij viri
sunt magis puniẽdi ꝙ̃ femine. ff. ad. l. iuliaꝫ
de adulteris. l. si vxor. § iudex. in. ff. nouo li.
x. Si ergo vis habere castam mulierem sis
castus. qr maior honestas dꝫ esse in viro ꝙ̃
ĩ muliere. vnde Aug. li. de. x. cordis ⁊ habeť
xij. q. vij. ca. Nó mechaberis. repħẽdit vnum
qui castitaté voluit in vxore sua et non in se-
metipo. cũ deberet ꝟtute vxoré ꝑcedere: sub
ĩmpetu libidĩs cadit: sicqꝫ vult vxorem fore
victricé. ⁊ ipe vult victus iacere: et cum ipse
vxoris sit caput. ipa eũ ꝑcedit ⁊ sic dom⁹ ei⁹
capite deorsum pẽdet. Quarto adducit pe
naꝫ etnalé. Deus eñi dure iudicabit adulte-
ros ĩ iudicio suo: qđ é mlto iusti⁹ iudicio hu-
mano ĩ q̊ districte rñdebũt de oíb⁹ dãnis: qr
q̃ dat occasioné dãni culpa intuenięte ꝺ dã
no toto rñdebit. ff. ad legé aqliá. l. q̃ occidit.
Et sicut pr̃ terren⁹ pót iuste exheredare filiũ
suũ q̃ immũde ⁊ impudice viuit ⁊ etiá filiaꝫ
quo ad hereditaté terrená. C. de ĩoffi. testó.
l. si filiá. Ita pr̃ celestis adulteros ꝑuat here
ditate etna. Eph. v. Hoc aũt scitote intelli-

gentes ꝙ oīs fornicator aut immūdus nō habet hereditatē in regno xp̄i et dei. Et thessal. vi. Neqꝫ adulteri regnū dei possidebunt Postꝙ vero moyses declarauit ꝯclusionē ꝑdictā. ait aīe deuote. Que ego noui fideliter te docui. Sed ecce hic est sanctus Thomas de aq̄no doctor noui testamēti q̄ viā iustificationū dei instruet te ⁊ exerceberis in mirabilibus eius. viā iniq̄tatis adulteri amouebit a te scd̄m legē dei. Ad quē astāte moyse accessit aīa deuota ꝑ sue ꝯclusionis clariori notitia. Cui sctūs thomas ait. Ego ostēdam tibi conclusionē tuā esse verā testimonio legis quadruplicis. scꝫ

Legis Euāgelice.
Legis Apastolice.
Legis Canonice.
Legis eccl'iastice.

Primo testimonio legis

euāgelice. Sciendū ꝙ xp̄s illā ꝓbauit q̄druplici testimonio. Primo math. xix. ca. Accesserūt ad iesum pharisei temptātes eū et dicentes. Si licet homini dimittere vxorē suaꝫ quacūqꝫ ex causa. Qui r̄ndēs ait eis. Nō legistis q: qui fecit ab initio masculum ⁊ feminaꝫ fecit eos et dixit ꝓpter hoc relīq̄t hō patrem et matrē ⁊ adherebit vxori sue et erunt duo in carne vna. Itaqꝫ iam nō sunt duo sꝫ vna caro. Quos ergo deus coniūxit homo nō sepet. Dicūt illi. Quid ergo moyses mādauit dare libellum repudij ⁊ dimittere. Et ait illis. Qm̄ moyses ad duritiā cordis vr̄i ꝑmisit vobis dimittere vxores vr̄as. Ab initio aūt nō fuit sic. Dico aūt vobis q: quicunqꝫ dimiserit vxorē suā excepta cā fornicationis ⁊ aliū duxerit: mechatur. ⁊ qui dimissā duxerit mechatur. hec ibi. Scd̄o marc. x. ca. Quicūqꝫ dimiserit vxorē suā ⁊ aliā feminā duxerit adulteriū cōmittit sup eam. Et si vxor dimiserit virum suū ⁊ alij nupserit mechatur. h̄ ibi. Tercio luc. xvi. ca. Oīs q̄ dimittit vxorem suā ⁊ ducit alterā: mechatur. Et qui dimissam a viro duxit mechatur. h̄ ibi. Propterea valeri⁹ li. ij. ca. i. de institutis antiq̄s dicit sic Mulieres que vno cōtente fuerāt m̄rimonio corona pudicitie. i. honestatis honorabantur. Existimāt em̄ eum ꝑcipue matrone sincera fide incorruptū aīm esse qui post depositē virginitatis cubile in publicuꝫ egredi nesciret. i. post primū matrimoniū alteri nō nubit. Multorū matrimoniū exꝑientiā q̄si legitime cuiusdā intēperātie signū ēē credētes. Repudiū inter vxorē ⁊ virū a ꝯdita vrbe vsqꝫ ad cētesimū ⁊ q̄nq̄gesimū annū nullū intercessit. Primus aūt spurius corbilius vxorē sterilitatis cā dimisit q̄ quanqꝫ tolerabili rōe motus videbatur. reprehēsione tm̄ nō caruit. Q: nec cupiditatē quidē liberorū cōiugali fidei ꝑponi debuisse arbitrabantur. Sꝫ q̄ matronale decus verecūdie munimēto tutius eēt in ius vocāti matronā corpus ei⁹ attingere nō ꝑmiserūt i. vt honor mulieris vltus eēt rubore verecūdie. Ut inuiolata manus aliene tactu stole relinq̄retur. i. ne vetule inquireret pudicitiā eius. h̄ ibi. Quarto Johis ij. ca. Nuptie facte sūt ī chana galilee ⁊ erat mater iesu ibi. Vocatus est aūt iesus ⁊ discipuli eius ad nuptias. vbi cōuertit aquā in vinū miracl'ose. In signū ꝙ xp̄s approbat matrimoniū. Circa qd̄ q̄ttuor sunt ꝯclusiōes vt pꝫ ex euāgelio ⁊ ep̄la. Prima ꝯclusio. Inflāmatio cōcupiscētie in adulteris publico iudicio vindicāda est. Pꝫ q: si ꝑ iudiciū publicum iudicis vir ꝓcuret vxorē adulterā occidi eā accusando nō liuore vindicte sed amore iustitie: licite facit. Si vero extra iudiciū cecidit vel facit occidi nō lꝫ s̄m legē diuinā. lꝫ ī aliquo casu ꝑmittatur s̄m legē ciuilē. vt q̄n inuenit vxorē in actu adulterij tūc em̄ lex ꝓpter incitamētū nō punit morte sicut alia homicidia. ꝙuis aliter puniat satis acriter. vt. ff. de adulteris. l. si adulteriū. §. si maritus.

Ex quo sequūtur septem correlaria Primū correlariū est. Uir nō potest accusare vel dimittere vxorē adulterā si ipemet cōuincitur de fornicatōe pꝫ. xxxij. q. vi. ꝑ totū. Extra de diuortijs. ca. Significasti. Ideo d̓r in euāgelio. prexit. Scd̄m correlariū. Si q̄s infidelis cōiugē repudiauit q̄ nubit alteri. postea vir ꝯuertitur ad fidē et mulier similr̄: ipa tenetur eum recipe. pꝫ extra de diuortijs ca. gaudem⁹. §. vlti. Ideo d̓r in euāgelio Jesus. Tertium correlariū. Mulier credēs virū suū defūctū q̄ tamen nō est defunct⁹ si nubat alteri viro maritus ꝑmus rediēs tenetur eā recipe. Ptꝫ xxxiiij. q. ij. ca. cū ꝑ bellicā. et ca. cū in captiuitate. et ca. si virgo. Ideo d̓r. in mōtē. Quartuꝫ correlariū. Si mulier fuit latēter cognita ab eo quē credebat eē virum suū excusatur ab adulterio. pꝫ. xxxiiij. q. ij. ca. in lectū Ideo d̓r oliueti. Quītū correlariū Mulier vi ab aliquo opp̄ssa excusatur ab adulterio. pꝫ. xxxij. q. v. ca. ꝓposito. Quod intelligitur de vi absoluta. aliter nō excusantur. xxxij q. vij. ca. omnes causationes. Ideo d̓r et diluculo. Sextum

correlariũ. Si maritus recōciliat sibi vxorē
suā post adulteriũ vel eam publice adulterā
rē retinet ĩ ꝯsortio maritali excusat ab adul
terio. pꝫ. xxxij. q. ij. c. iij. C. de adulteris. l. cri
men adulterij. Ideo dr. Iterꝫ venit. Septi
mũ correlariũ. Si vir ꝓstituit vxorē suā ipsa
excusatur. pꝫ extra de eo qui cognouit vxorē
ca. discretioni. Ideo dr in templũ. Sed num
quid maritus potest vxorē dimittere ꝓpter
adulteriũ: rñdet ꝙ accusare ⁊ dimittere eaꝫ
potest: non tñ alteri nubere. Et eodē modo
vxor virum adulterantē. pꝫ. xxxij. q. i. c. si qs
vxorē. Et. q. v. c. Precepit. ⁊ ca. xpiana. In
quatuor casibus pōt hoc fieri. Primo ex su
spitione vehemēti et certa. Exemplũ si ꝓba
tur ꝙ fuit solus cũ sola. nudus cum nuda in
eodē lecto. aut simł in multis locis secretis ⁊
latebris accōmodis ⁊ horis electis. tũc libe
re vxor dimittit. pꝫ. xxxij. q. i. ca. dixit dñs ex
tra de ꝓsumptōnibus ca. litteris. Scđo car
nali fornicatōne extra claustra pudoris. siue
cum puero siue cuꝫ ꝓpria vxore. pꝫ. xxxiij. q.
vij. ca. adulterij. et. q. xl. ca. meretrices. Ter
tio fidei abnegatiōe. vt si maritus vel vxor ĩ
cidat in heresim. aut iudaismũ aut gētilitatē
⁊ trahat coniugē ad infidelitatē. poterit tūc
fieri separatio. patꝫ. xxviij. q. i. c. idolatria. extra
de diuortijs. c. quesiuit. ⁊. c. de illa. Quarto
manifesta fornicatiōe de qua nō sperat cor
rectio. pꝫ qꝛ aliter videret ꝯsentire pctō. Iō
dicit in euāgelio. Et oīs popul⁹ venit ad eũ
⁊ sedēs docebat eos. s. de approbatiōe ma
trimonij ⁊ reprobatiōe adulterij. Et in epła
dicitur. Erat vir in babilone noīe Ioachim
⁊ accepit vxorē noīe Susannā ⁊c. vsqꝫ solli
citius videre eā. Scđa cōclusio. Machina
tio malicie magis grauat in vxore adulterā
te ꝙ in viro. patꝫ qꝛ licet vir ⁊ vxor ad paria
iudicent ꝙtũ ad penā nō tamē ꝙtũ ad cām
prima ps ꝓbatur. xxxij. q. v. c. ꝑcipit. vbi dici
tur sic. Quicqd viris precipitur. hoc ꝯnter re
dūdat ad feminas. Neqꝫ eniꝫ adultera vxor
dimittēda ē ⁊ vir mechus retinēdus ē apud
nos. qđ nō licet feminis. eque nō licet viris.
hec ibi. Scđa ps ꝓbatur. qꝛ mulier peccat
cōtra bonũ fidei aliũ cognoscēdo ⁊ cōtra bo
num prolis cũ causet incertitudinē. plis sup
ponit enĩ viro alienum ꝓtum. vir autem pec
cat contra bonũ fidei tantũ. licet auteꝫ in eo
debeat vigere ratio. hoc tamen non pertinet
ad matrimonium. vnde simpliciter loquēdo
mulier adulterādo plus peccat ꝯ statũ ma
trimonij ꝙ vir. Ideo dr in euāgelio ꝙ phari
sei ⁊ scribe adducũt mulierē deprehensaꝫ in
adulterio ad iesum ⁊ statuerũt eā in medio
⁊c. ⁊ de adultero nihil dicũt. Sed in epła dr
de adulteris. Dixerũtqꝫ alter ad alteruꝫ ⁊c.
vsqꝫ nesciebātqꝫ int⁹ senes esse abscōditos.
Tertia ꝯclusio sacerdos fornicādo graui⁹
peccat ꝙ ꝯiugatus adulterādo. ptꝫ. qꝛ sacer
dos vouit solēniter continētiam ab omi mu
liere ⁊ totaliter se deo dedicauit. Coniugat⁹
aũt iurauit mulieri fidelitatē ⁊ ad oppositũ
cōtinētie se obligauit. ergo sacerdos magis se
elongauit ab actu carnis. Preterea votum
sacerdotis est solennizatũ ꝑ sacrũ ordinem.
Iuramentũ aũt ꝯiugati est solennizatũ per
matrimoniũ. sed ordo sacer est dignior ꝙ sa
cramentũ matrimonij. qꝛ directe ⁊ immedi
ate applicat hoīem ad conficiendũ corpus
xpi verum in sacramēto altaris quod ē ma
ximũ quod homini possit cōmunicari ĩ hac
vita. ergo ⁊c. Tertio sic. Graui⁹ peccat mo
nialis fornicādo ꝙ coniugati adulterādo ꝓ
pter votum continētie solennizatũ ꝑ ꝓfessio
nem. sed grauius peccat sacerdos fornican
do ꝙ monialis vel religiosa. ergo graui⁹ pec
cat sacerdos fornicādo ꝙ coniugati adulte
rando. cũ sit magis solēniter obligat⁹ ad cō
tinentiā. Cōfirmat. xxvij. q. i. ca. ꝓposito me
liore lapsas si nupserint feminas a castitate
sanctiori que vouet deo: adulteris esse peio
res manifestũ est. hec ibi. De continētia sa
cerdotum habet. xxxi disti. ꝑ totũ. ideo dr sa
cerdotibus accusantibus adulterā qui eodē
crimine inuoluti erant dr in euāgelio. Iesus
aũt inclinās se deorsum ⁊c. vsqꝫ ⁊ mulier in
medio stans. De adulterio sacerdotũ dr in
epła. Cum aũt egresse essent puelle ⁊c. vsqꝫ
exaudiuit aũt dñs vocē eius. Quarta con
clusio. Si ꝑ sñiam diuortij separatus est vir
ab vxore adultera. ⁊ postea velit eam sibi re
conciliari. ipa ꝯdicēte iustitie ꝑ rectōe potest
compelli ad reditũ. patet quia vir q nō pec
cauit potest petere eam ꝯpelli inuitā: nō ob
stante sñia diuortij. qꝛ quod fauore meo in
troductũ est. in damnũ meũ retorqueri non
debet. C. de legibus. l. quod fauore. ar. xxxij.
q. i ca. non est: ideo maritus huius adultere
petēs a xpo eam sibi recōciliari. Erigens se
iesus dixit. Mulier vbi sunt qui te accusa
bant: nemo te condēnauit: Que dixit. Ne
mo dñe. nam qꝛ vir eius fornicatus fuerat
occulte: lꝫ ista fornicata fuissꝫ manifeste: nō
poterat vir suus eam accusare neqꝫ sine pec
cato dimittere ꝑcipue cũ vtriqꝫ agerēt peni

tentiā de adulterio, ideo dixit ei xp̄us. Nec ego te condēnabo, vade. s. ad virum tuum ⁊ amplius iam noli peccare. s. adulterando. Sicq̄ȝ absoluta fuit adultera a pena mortis sicut susanna absoluta fuit p̄ sui innocētiam et castitatē a sn̄ia necis, vt dr̄ in ep̄la. Cūq̄ȝ duceret ad mortem ⁊c. vsq̄ȝ ad finem. Et restituta fuit viro suo Joachim cum maximo honore ⁊ laude dei.

Secundo declaratur eadem cōclusio testimonio legis ap̄lice. ⁊ hoc quadrupliciter. Primo btūs petrus. i. ep̄la. ca. iij. dicit sic. Mulieres subdite sint viris suis: vt et si qui nō credūt v̄bo p̄ cōuersationem mulierū sine verbo lucrifiant: considerantes in timore scām conuersationē v̄ram quarū sit nō extrinsecus capillatura: aut circūdatio auri aut indumēti, aut vestimētorū cultus. sed qui abscōditus est homo cordis in incorruptibilitate quieti ⁊ modesti sp̄us qui ē in ɔspectu dei locuples. Sic ei ⁊ aliq̄n sancte mulieres sperātes in deū ornabāt se subiecte proprijs viris, sicut sara obediebat abrahe dn̄m eū vocans: cuius estis filie benefacientes ⁊ nō p̄timētes vllā p̄turbatōeȝ hec ille. Sup̄ quo dicit glo. q̄ mulieres eorū qui in tribulatōe erant contēnebant viros ⁊ vt alijs placerēt: se pulchre ornabāt. qd̄ fieri ap̄ls prohibet. Unde circa ornatū mulierum cōsiderāde sunt quatuor cause. Prima est causa materialis. s. vt cultus exterior cōpetat cōditioni p̄sone s̄m consuetudinē cōmunē. ideo si mulier coniugata aut nubere cupiēs ornet se iuxta conditionē ⁊ statū viri sui nō peccat. Si qua vero mulier virū non habeat nec habere intēdat nec sit ī statu habendi: nō potest absq̄ȝ p̄ctō vltra cōditōem sui status ornare se. vnde. i. Thimo. ij. c. dr̄. Silr̄ mulieres in habitu ornato cū verecundia et sobrietate ornātes se nō intortis crinibus aut auro aut margaritis aut veste preciosa: sed quod decet mulieres p̄mittētes pietatem p̄ op̄a bona. hec ibi. Scd̄a causa est formalis. Aliud em̄ est fingere pulchritudinem quā nō h̄ȝ: ⁊ aliud est occultare turpitudinem ex aliqua causa p̄uenientē. puta egritudine. vel aliquo alio accidēte. hoc eniȝ est licitū. q̄ scd̄m ap̄lm. i. Corin. vij. ca. Que putamus ignobiliora mēbra corpis: his abundantiorē honorem circūdamus. Tertia cā est efficiēs. puta vti fucamētis adhibito flauo colore vel nigro puluere. vel rubore vt rubicūdior fiat vel candidior appareat. vnde Aug. in ep̄la ad possidiū dic̄. Fucari figmētis q̄ rubicūdior vel cādidior appareat: adulterina fallacia est qua non dubito ip̄os maritos nolle se decipi. hec ille. Etiam in modo agendi. s. apponēdo nimiā sollicitudinē circa exteriorē ornatum ⁊ hoc nō est licitum.

Quarta causa est finalis q̄ potest eē multiplex. Primo ad vanā gl̄iam. grego. in omel. Si cultus subtiliū p̄ciosarūq̄ȝ vestiuȝ culpa nō esset: nequaq̄ȝ s̄mo dei tam vigilāter exp̄meret q̄ diues q̄ torq̄bat̄ apud inferos bisso ⁊ purpura indutus fuisset. nemo quippe vestimēta p̄cipua statū suum excedētia nisi ad inanē gl̄iaȝ querit. Scd̄o ad delitias corporis s̄m q̄ vestis ordinat̄ ad fomētū corporis. Tertio ad lasciuiā. p̄uer. vij. c. Ecce mulier occurrit illi ornatu meretricio preparata ad capiēdas animas ⁊c. Quarto ad viri sui complacētiam ne p̄ eius contemptum in adulteriū labat̄. i. Corin. vij. ca. Mulier q̄ nupta est cogitat que sunt mūdi quomodo placeat viro suo. Sed hoc solum p̄hibet ap̄ls. scȝ ne capillos nudēt. neq̄ȝ maritate: neq̄ȝ alie quecūq̄ȝ femine si tn̄ hoc fiat ex cōsuetudine: talis consuetudo nō est laudabil̄. Scd̄o paulus. i. corin. vij. ca. dicit. His autē qui matrimonio iūcti sunt p̄cipio nō ego sȝ dn̄s. vxorē a viro nō discedere. q̄ si discesserit manere innuptā aut viro suo recōciliari. et vir vxorē nō dimittat. hec ille. In m̄rimonio sunt sex regule obseruāde si debet eē meritoriū. Prima est Cōiuges debent se inuicem casto amore diligere. Eph. v. Uiri diligite vxores v̄ras sicut xp̄s dilexit eccl̄iam ⁊ seip̄m tradidit p̄ ea vt illā sanctificaret ⁊c. vsq̄ȝ ⁊ sit sancta ⁊ immaculata ⁊c. Scd̄a regula. Cōiuges debent se inuicē frat̄na caritate corrigere. eph. v. Subiecti inuiceȝ in timore xp̄i ⁊c. Tertia regula. ɔiuges dn̄t se inuicem mutuo honore uereri. i. pet̄. iij. Infirmiori vasculo honorē imp̄tiētes. Quarta regula. Coniuges debēt inuicē caritatiue ɔuersari. eph. v. Relinq̄t hō p̄rem ⁊ m̄rem ⁊ adherebit vxo. sue. Quīta regula. Cōiuges dn̄t se inuicē adiuuare. Gen̄. ij. Faciam⁹ ei adiutoriū sil̄e sibi ⁊c. Sexta regl̄a. ɔiuges dn̄t sibi inuiceȝ debitū reddere. i. Cor̄. vij. Uir debitū vxori reddat ⁊ vxor viro ⁊c. Tertio btūs Jacob⁹ in ep̄la c. iiij dicit sic. Adulteri nescitis q̄ amicitia huius mūdi. inimica est dei: Quicūq̄ȝ voluerit amicus esse seculi huius inimic⁹ dei constituetur. hec ille. Dubitatur. Si

vir qui petit vxorē suā adulterā. est suspect⁹ φ velit eā occidere an debeat sibi restitui. Rñdetur φ si mulier dicit se habere suspe-ctū virū ne forte eā ledat ꝛ causam verisimi lem oñdat. ad iudicē spectat caueri sibi face re sufficiēti cautione φ tractabit eā bene si-cut vir dʒ vxorē ꝛ φ nō ledat eā in reb⁹ vel psona ꝛ hmōi. ꝛ hāc cautionē prestabit per iuramētū. xxxij. q. i. c. de benedicto. Si vero mulier nō ɔfidat de iuramēto. dʒ pstare cau tionē pignoratitiā vel fideiussoriā sub certa pena. ar. extra vt lite nō cōtestata. c. qm̄ fre-quēter. Et. xxxiij. q. v. prodest. ꝛ. ij. q. iiij. ca. ea vindicta. Quarto. b. Johā. Apoc. ij. c. dicit sic. Charitatē tuā primā reliquisti. Memor esto itaqꝫ vnde excideris ꝛ age pniam ꝛ pri mā opera fac. Hoc habes bonū qꝛ odisti fa cta nicolaitarū q̄ ꝛ ego odi. hec ille. Iste Ni-colaus fuit ex septē diaconib⁹ ordinatis per apostolos. Act. vi. c. qui dixit φ vxores de-bēt esse cōmunes. Quod de⁹ valde detesta tur imo etiā gētiles. vnde Seneca in trage-dia dicit sic. Nec regna sociū ferre nec thede sciunt. id est nuptie ꝛc.

Tertio declaratur eadē

cōclusio testimonio legis Canonice ꝛ hoc q̄ druppliciter. Primo ratiōe institutiōis. vñ xxxij. q. ij. c. sicut nō omis dicitur sic. Pria i stitutio coniugij in paradiso facta est. vbi es set immaculatus thorus ꝛ honorabiles nu ptie. ex quibus sine ardore concupiscētie cō ciperēt. sine dolore parerent. Secūda pro-pter illicitū motum eliminandū extra para-disum facta est vt infirmitas prona in ruinā turpitudinis honestate exciperetur ɔiugij. vn de apostolus scribēs ad Corith. ait. Propt fornicationē vnusqsqꝫ suā vxorē hēat ꝛ vna queqꝫ virū suū hēat. hec ibi. Scđo rōe de-fensionis. vñ. xxxij. q. iiij. ca. nemo. §. nulli lʒ dr̄ sic. Locus iste docꝫ grauius eē crimē vbi celebrati coniugij iura temerantur et vxoris pudor soluit. Iōqꝫ cū prēderet abimelech φ vxorē alienā eē ignorauerit quā sororem suā vir ipe. i. abrahā eē dixit. Respondit ei dñs. Et ego cognoui qm̄ puro corde h̄ feci-sti: ꝛ ideo pepci tibi vt nō peccares in me. p pter hoc nō sum passus te tangere eam. Co gnoscimus velut presulē custodēqꝫ coniugij deū esse qui nō patiat alienū thorum pollui et si qs fecerit. eū peccare in deū cuius violet legē ꝛ grām soluat. ꝛ quia in deū peccat sa-cramēti celestis amittit ɔsortiū. h ibi. Ter-tio rōne impletōis. vnde dist. xxvi. ca. Dein-de dr̄ sic. Quicqd bene gestū fuerit ꝛ ꝓm p̄-cepta legalia custoditū nō pōt faciētib⁹ de-perire. Nuptiarū ergo copula qꝛ dei mādato pficitur: nō pōt dici pctm̄. ꝛ quod pctm̄ non est. solui inter pctā credi nō debet. h ibi. Ex quo pʒ φ matrimoniū est bonū ꝛ sine pctō exercet: qꝛ dei p̄cepto pficit. Quarto rōne approbationis. Nam damnās matrimoni-um anathemizat. vnde dist. xxx. ca. Si quis nuptias in accusationē duxerit ꝛ mulierē re-ligiosam ac fidelē cum viro suo dormientē abhominandā duxerit: aut etiā accusandā crediderit tanqꝫ nō posse ɔiugatos in regnū dei ingredi anathema sit. hec ibi.

Quarto declaratur eadē

cōclusio testimonio legis ecclīastice. et hoc q̄druppliciter. Primo btūs grego. li. xxij. mo-ral. dicit sic. Bonū est cōiugiū sed mala sunt que circa illud ex hui⁹ mūdi cura succrescūt: Dum ergo tenet quod nō nocet ex reb⁹ iux̄ positis cōmittit plerūqꝫ quod nocet. Sicut sepe rectū mūdūqꝫ iter pgimus et cū ortis iuxta viā vepribus p vestimēta retinemur. i via quidē mūda nō offendimur: sed a latere nascit quo pungamur. hec ille. Scđo beatus hieroni. in epla ad rufinū dicit sic. Sicut bo ni filij adulterorū nulla defensio ē adulterij sic mali filij ɔiugatoꝝ nullū crimē est matri monij: qꝛ nō i seminib⁹ sed in volūtate nascē tis causa vitiorū est atqꝫ virtutū. hec ille. Tertio btūs ambro. li. de paradiso dicit sic. Edificauit dñs costam quā sumpsit de adā in mulierē. bene dicit edificauit. qꝛ in viro et muliere videt esse quedam domus pfectio. qui sine vxore est quasi sine domo se videtur habere. Sicut ei vir publicis officijs: ita mu lier domesticis ministerijs habilior extimat h ille. Quarto btūs Aug. libro de bono cō iugali dicit sic. Sicut bonū erat φ marta fa-ciebat occupata circa ministeriū sanctorum sed melius φ maria audiēs verbū dei. Ita etiā bonū susanne in castitate ɔiugali lauda mus: sʒ bonū vidue Anne ꝛ magis Marie virginis anteponamus. h ille. Quia vo. xl. modis cōtra castitatē matrimonij offendi-mus et peccamus: ideo. xl. diebus abstine-mus ꝛ ieiunamus. Qui modi sunt isti. Pri-mo intētione. puto si q̄ ɔiūt vbo: sed dissen tiūt aīo: aut ambo aut alter eoꝝ tūc non est verū matrimoniū apud deū. Si tn̄ cōstaret de vbis; ecclīa posset eos ɔpellere sil' eē cū

de intentione nō cōstet. Si tñ signis euidētibus cōstaret de fictiōe ꝛ simulatiōe eccl'ia nō iudicabit matrimoniū esse. aliter stabit v̄bis eorū dictis. Secūdo extorsiōe. puta si quis cōtrahit spōsalia vel mr̄imoniū non habēs intētionē ꝯtrahēdi ſ extorquēdi carnalē copulā: deinde cognoscit eā in foro iudiciali iudicať mr̄imoniū: ſ nō in foro penitentiali ꝛ ꝯsciē. vt habeť extra de sponsa. ca. tua. qm̄ ex altera pte dol⁹ affuit. ꝛ defuit oīno cōsensus sine quo nequeunt cetera fed⁹ efficere cōiugale. si tñ vult facere pniām: dꝫ eā ducere vel alteri cōdecenter copulare si sint eque cōditiōis. Tertio cōditiōe. puta si q̄s cōtraxerit cū aliqua vel econuerso sub ꝯditione scꝫ si pr̄i suo placuerit. ſ anteq̄ꝫ pr̄ cōsentiat penitet tñ pater cōsentit. nō est verū mr̄imoniū. q꞉ nō est cōsensus nisi duret quousqꝫ pr̄ cōsentiat ꝛc̄. Quarto inuiolatiōe. puta si q̄s dicat. Accipio te vxorē si inueniā te v̄ginē. postea sequiť coit⁹ ꝛ nō inueniť v̄go. licet in foro iudiciali iudiceť matrimoniū. q꞉ nō possunt haberi alie ꝓbationes: tñ in iudicio aīe nō est mr̄imoniū. ex̄ de cōditione apposita. c. de illis. c. sup eo. c. per tuas. Iustū em̄ ē vt mulier q̄ mētita fuit decepta ꝑmaneat et viro subueniať q̄ forsan intēdit bigamiā vitare ꝛ indēnitati sue consulere. Quinto ꝑmissiōe. puta si q̄s dicat ꝑmitto ꝙ nūq̄ꝫ deficiā tibi in vita mea ꝛ secuta est carnalis copula: nō ꝑsumiť eē mr̄imoniū: cū matrimoniū nō cōtrahať ꝑ promissiōes negatiuas nisi cōstaret de firmitate ꝯtrahēdi. Sexto dimissiōe. puta si q̄s intendit ducere aliā dimissa ista: non est matrimoniū: q꞉ talis videť ꝯtrahere ad temp⁹. xxxij. q. ij. c. solet queri. Nā mr̄imoniū requirit indissolubilitatē ꝓpter alligationē sacri. Septimo fractōe scꝫ fidei. puta si q̄s ꝯtrahit matrimoniū nō hn̄s ꝓpositū seruandi fidē: sed adulterādi vel ꝓstituēdi vxorē deducendo istud in pactū: nō est mr̄imoniū. ex̄ de cōditiōe apposita. c. finali. vt pꝫ. Octauo indiscretiōe. puta si q̄s furiosus. insan⁹. mētecapt⁹. vel fatuus: dicēdo v̄ba mr̄imoniū efficiētia: nō ꝓpter hoc ꝯtrahit. cū aīo ꝯsentire nō possit. xxxij. q. vij. neqꝫ furiosus ꝛ hoc q̄ꝫdiu est in furore. Nono alienatōe puta si q̄s est ita ebri⁹ ꝙ nescit q̄d agat pōt cōtrahere cū non sit compos mētis ꝛ rationis nisi postea ratū habeat qd̄ fecit in ebrietate. q꞉ tūc deest ei cōsensus qui necessario requiriť ad matrimoniū. Decimo occultatione. puta si q̄s occulte ꝛ clādestine sine ꝑsentia testiū ꝛ ꝯsuetis solēnitatib⁹ omissis ꝯtrahit cū aliq̄: non ꝑsumiť cōiugiū: sed fornicatio. xxx. q. v. aliter. Itaqꝫ de nouo ꝛ publice ꝯhāt ꝛ faciant pniām. q꞉ scādalizauerūt eccliam. Nā posset alter alterū dimittere. ꝛ sic in adulterio postea cū alia vel alio ꝑmanere. Undecimo deceptione scꝫ ꝑ errorē ꝑsone. puta si quis dicat se esse petrū ꝛ sit iohanes ꝛ mulier credat ipsum esse petrum: tūc nullū est cōiugiū. cū requiriť certitudo ꝑsonarū. Qui em̄ errat nō ꝯsentit. E. de iur. ꝛ fac. igno. l. cū per testamētū. ꝛ. l. nō idcirco ꝛc̄. Duodecimo ignoratione. s. conditionis ꝛ fortune aut qualitatꝫ quo ad paupertatē vel diuitias. v̄ginitatē vel corruptionē. puta si quis liber cōtrahit ignorāter cū ancilla vel serua. aut libera. cū seruo: nullū est matrimoniū. xxix. q. ij. c. si q̄s ingenuus. ca. si femina. Nisi postq̄ꝫ sciuit cōditionem cōsensit v̄bo vel facto. Tertiodecimo manumissiōe. puta si q̄s liber ignorāter cōtrahit cū ancilla vel serua quā dn̄s viro ignorāte postea manumisit nō est matrimoniū quia ꝙ vir cohabitet mulieri hoc est ex primo cōsensu. qui cū fuerit erroneus: nō facit matrimoniū. Quartodecimo obligatiōe. scꝫ voti. puta si quis vel si qua vouit solēniter susceptionē sacri ordinis. vel ꝑ ꝓfessionē tacitā vel expressam factā in aliq̄ religione approbata si postea cōtrahit: nō est matrimoniū. Si aūt vouit simpliciter obseruare castitatē vel nūq̄ꝫ cōtrahere impediť a cōtrahēdo: nō aūt dirimiť iam cōtractū. Extra de voto ca. qd̄ votū. li. vi. Quintodecimo cognatiōe. s. carnali. Nā cōsanguinitas q̄ꝫtū ad matrimoniū cōtrahēdū terminať in quarto gradu collateraliū ꝑsonarū. Extra de cōsangui. ꝛ affini. c. non debet. Si qui vero attinet sibi ex vna pte in ꝑmo gradu. ij. vel. iij. ex alia pte in q̄nto. bn̄ poterūt cōtrahere. q꞉ in ꝯsanguinitate semꝑ est standū remotiori ꝑsone. Extra de ꝯsangui. ꝛ affi. c. vlti. In linea collateraliū. duo fr̄es sunt in ꝑmo gradu. eoꝝ filij in secūdo. ꝛ sic deinceps. Extra de ꝯsangui. ꝛ affi. c. tua nos ꝛc̄. Sextodecimo regeneratiōe scꝫ spūali in baptismo vel cōfirmatione. puta si qua mulier tenuit filium alterius mulieris ꝛ illa mulier tenens sit vxor tua ꝛ tenuerit filium alteri⁹ anteq̄ꝫ tu cōmisceeris ei. licꝫ sint cōmatres inter se mortua ista poteris habere aliam cōmatrē in vxorē. Si vero tenuit

postq̃ꝫ a te fuit cognita: nõ poteris habere secũdã eo ꝙ cõpater eiꝰ effectꝰ es, que cõpaternitas cõtrahit in sacramẽto baptisimi ⁊ cõfirmatiõis. Decimoseptimo fornicatione puta si tu cognouisti aliquã fornicarie ⁊ postea fias cõpater alicuiꝰ alteriꝰ in baptismo vel cõfirmatiõe, illa mulier fit cõmater eiusdẽ cuiꝰ es tu cõpater: tunc inter illam ⁊ cõpatrẽ tuũ aut filiũ eius nõ põt esse matrimoniũ, qꝛ sicut cõpaternitas trãsit ad vxorem que a viro priꝰ fuerat carnaliter cognita eo ꝙ iaꝫ effecti sunt vna caro. xxx. q. iiij. ca. si quis ex cõiugio. Eadẽ rõne transit ad aliaꝫ mulierẽ carnaliter cognitã q̃uis non sit vxor, vt ibidẽ dicit glo. qꝛ per fornicariũ coitũ acquirit cõpaternitas qꝛ efficiũt vna caro. xxxij. q. iiij. ca. in eo. Nã affinitas acq̃rit per fornicariũ coitũ. xxxv. q. iij. c. de incestis. c. nõ eam. ⁊c. Decimooctauo baptizatione, puta si quis laicus vel in minoribꝰ ordinibus cõstitutꝰ baptizauit aliquã in casu necessitatis: nõ potest ꝯtrahere m̃rimoniũ postea cũ illa, qꝛ filia sua spũalis est. Extra de cognatione spũali. c. ne dum. li. vi. Decimonono trãsitione, puta si q̇s filioꝝ duorũ cõpatrũ siue ante siue post cõpaternitateꝫ velit cõtrahere cũ illa ꝑsona per quã cõtracta est cõpaternitas nullo modo põt copulari. xxx. q. iij. c. sup quibꝰ. ⁊. c. pitaciũ. et c. nõ oportet. Uigesimo adoptiõe, puta si adoptiuus durãte adoptione ꝯtrahit cũ filia legitima adoptãtis, nõ tenet m̃rimoniũ: s; soluitur. vt habet extra de cognatiõe legali q̃ fit per adoptionẽ. c. vnico vt cõstat. Uigesimoprimo machinatiõe scꝫ mortis cum effectu etiã si nõ intercesserit adulterina pollutio, puta si q̃ mulier machinata est in mortem vxoris alicuiꝰ ⁊ ipsam cuꝫ effectu occiderit aĩo habẽdi virũ illius in suuꝫ. Siĺiter si quis machinatꝰ fuerit ⁊ cũ effectu occiderit virũ alicuiꝰ vt habeat eiꝰ vxorem tales si cõtraxerint: sunt penitꝰ separandi. xxxi. q. i. ca. si quis viuentẽ. Et extra de cõuersiõe infideliũ. c. laudabileꝫ. hoc enim est maximuꝫ crimẽ. vt pꝫ. Uigesimosecũdo adulteratiõe puta si adulterãtes ꝓstãt sibiĩuicẽ fideꝫ ꝓmittẽdo seu iurãdo ꝙ ꝯhent ⁊ viuente altero cõiuge fuisset inter eos adulterina pollutio, siue ante ꝓmissionẽ siue post: non valet m̃rimoniuꝫ. Uigesimotertio religione scꝫ disparis cultꝰ, puta si fidelis cõtrahit cũ infideli iudeo vel pagano nullum est m̃rimoniũ. xxviij. q. i. §. ex his. ⁊. c. caue. vñ Exod. xxxiiij. ⁊ Deut. vij. dr. Non accipias vxores filijs tuis de filiabꝰ alienigenarũ ne traducant eos post deos suos, posset tñ esse matrimoniũ si infidelis cõuerteret. xxviij. q. i. ca. nõ oportꝫ. Uigesimoq̃rto coactiõe, puta si pater cogit liberos ad ꝯtrahẽdũ cũ aliqua obligatiõe nõ tenet m̃rimoniũ: quia in m̃rimonio requirit ꝯsensus ꝓpter ꝑpetuaꝫ obligationẽ q̃ ibi ꝯtrahit. extra de sponsalibus. ca. requisiuit. qꝛ sunt liberi ad consentiendũ. Uigesimoq̇nto ordinatiõe, puta si q̇s est in sacris ꝯtrahere nõ põt. ⁊ si contraxerit sepabũt. dis. xxxij. c. si q̇s eoꝝ. Uigesimosexto copulatiõe, puta si q̇s alteri cõiugi est alligatꝰ: ea viuẽte aliã accipe non põt si ꝯsensit priori aliter adulteriũ cõmittit. ex de sponsalibꝰ. c. duo licꝫ. Sꝫ ante carnalẽ copulam põt ad religionẽ trãsire. Uigesimoseptimo dubitatiõe, puta si quis iuit in regionẽ longinquaꝫ ⁊ vxor nescit an sit viuus an mortuꝰ ipsa ꝯtrahere non põt: donec certitudinẽ recipiat de morte viri. Extra de sponsalibus. ca. in presentia. aut verisimiliter de morte ꝓsumat per dilationẽ multã tẽporis aut ꝑ eos q̇ illuc accedentes nihil de eo audierũt. Uigesimooctauo honestatiõe, puta si q̇ inter se spõsalia cõtraxerint: nullꝰ de cõsanguinitate spõsi põt habere illã sponsam in vxorẽ, nec aliq̃ de ꝯsanguinitate spõse põt habere spõsum illũ in virũ. Extra de desponsatione impuberũ. ca. continebat. §. vlti. Et durat hec ꝓhibitio vsq̃ꝫ ad q̃rtũ gradũ ipsoruꝫ ꝯsanguineoꝝ. vt notat ibidem.

Uigesimosexto desponsatiõe, puta si quis ꝓmo ꝯtraxit spõsalia cũ aliqua ⁊ postea cũ alia ipsiꝰ ꝓme ꝯsanguinea idẽ fecit: dꝫ ꝯtrahere cũ ꝓma, nã sponsalia sequẽtia non impediũt ꝓcedẽtia. si aũt essent sub cõditione facta ꝓma sponsalia et pẽdẽte cõditiõe vir cõtrahat cũ alia ꝓme ꝯsanguinea per ṽba de ꝓ̃senti: dꝫ manere cum secũda. Extra de sponsalibꝰ. c. ex sponsalibꝰ. li. vi. qꝛ conditio non arguit publice honestatꝭ iusticiã. Tricesimo ꝓhibitiõe, puta si morit ꝑsona mediãte q̃ ꝯtrahit affinitas scꝫ maritꝰ vł vxor concubina vel concubitor: remanet affinitas q̃ erat ad ꝯsanguineos eiꝰ, nec poterit int eos m̃rimoniũ esse. xxxv. q. iiij. ca. fraternitas. Etiã ꝑ fornicariã copulã ꝯtrahit affinitas. xxxv. q. iij. c. nec eã. ex de eo q̇ cognouit ꝯsanguineã vxoris sue. c. discretionẽ. et ca. tue. Et h̃ ẽ maximũ ꝑiculũ qđ fit in xp̃ianitate, vt pꝫ. Tricesimoprimo indispõne scꝫ

naturali impotētia q̄ est in frigido. si est perpetua impedit matrimoniū ↄtrahēdū ⁊ dirimit iam ↄtractū. xxxiij. q. i. ca. i. et. ij. extra de impotētia coeūdi. c. laudabilē. Idē dicit̄ de artatione mulieris. Tricesimosecūdo procuratiōe scz maleficij. puta impotētia coeundi q̄ est per maleficiū supueniēs m̄rimonio an̄ carnalē copulā impedit m̄rimoniū ⁊ dirimit ↄtractū si sit ꝑpetuū. ita ꝙ celebrato diuortio vterqꝫ pōt alteri copulari. xxxiij. q. i. si per sortiarias. Si xͦo maleficiū sit tp̄ale vel ꝓcuratū m̄rimoniū ꝑmanet. qꝛ tale maleficiū per aliud maleficiū pōt retūdi dūmō non sit inuocatio demonis aut aliq̄ deuoto mō ⁊c̄. Tricesimotertio occultatiōe. puta si q̄ clādestine cōtraxerūt qꝛ ignorātia legitime copulationis fuit affectata filij eoꝝ reputant̄ illegitimi. extra de clādestina despōsatione. ca. cū inhibitio ⁊c̄. Tricesimoq̄rto distractione scz aīoꝝ. Nā tp̄e feriarū possūt cōtrahi sponsalia ⁊ m̄rimonia qd̄ fit solo cōsensu. ſ traductio vxoris ⁊ oīs nuptiarū celebritas ꝓhibet̄. extra de m̄rimonio ↄtra interdictū ecclesie. per totū. xxxiij. q. iiij. ca. non oportꝫ. qꝛ in eis anīmꝰ cōiugū occupat̄ ad carnalia. ⁊ sic distrahūt̄ a sp̄ualibꝰ. Tricesimoq̄nto redditiōe scz debiti. Nā statim cōtracto m̄rimonio nō tenet̄ alter cōiugū debitū reddere: ſ dat̄ tempꝰ duoꝝ mēsium ꝓpter tria. Primo vt possit deliberare de intrādo religionē. Scd̄o vt ꝑperent necessaria ad nuptiarū solēnitatē. Tertio ne vilez habeat maritꝰ datā quā nō suspirauit dilatā. ⁊ hoc cōueniēs est. Tricesimosexto celebratiōe. s. solēnitatū in q̄bꝰ nō debēt coniuges vacare debito ↄiugali. i. Coꝝ. vij. Nolite fraudare inuicē nisi ex ↄsensu ad tēpꝰ vt vacetis orōni nā ꝓpter dies ꝓcessionis ⁊ ieiunioꝝ ↄuenire nō debēt: qꝛ etiā a licitis abstinēdū est vt faciliꝰ impetrari possit qd̄ postulat̄. xxxiij. q. iiij. c. xp̄iano. Tricesimoseptīo veneratiōe. s. loci sacri. Locꝰ em̄ sacer pollui pōt ita vt indigeat recōcilatiōe. debitū eniz reddēdū ē salua sp̄ honestate q̄ in talibꝰ exigit̄. vn̄ etiā nec in publico ē debitū reddēdū vt ↄstat. Tricesimooctauo ꝑtermissione. s. modi n̄alis. vel q̄ꝫtū ad vas a n̄a ad hoc deputatū aut q̄ꝫtū ad situꝫ. Primū em̄ sp̄ est pct̄m mortale. qꝛ ꝓles sequi nō pōt. Secūdū aūt pōt excusari ꝓpter aliquā rōnabilez cām. Tricesimonono dissil'atione. puta si vir exigat debitū ab vxore ꝑmanēte in adulterio siue occulto siue manifesto. qd̄ adulterīū certissime cognoscit peccat mortalit̄. q̄a facit ↄtra cōstitutionē ecclesie que hͦ vetat.

Quadragesimo b̄ndictione. s. omissa. Nā qui an̄ b̄ndictionē nuptialē vxorē cognoscit mortaliter peccat vbi ↄsuetū est b̄ndictionē adhiberi. vnde tres dn̄e in veteri testō ponūt̄ q̄ mortaliter peccauerūt. qꝛ p̄mo dei b̄ndictionē cū orōne nō impetrauerūt. Prima fuit dina filia Iacob p̄riarche q̄ ingressa ciuitatē sichē vt videret mulieres ciuitatꝭ illiꝰ rapta est a sichez filio hemor ⁊ stuprata ab eo. postea voluit eā ducere vxorē. sed qꝛ castitatē suā non deuouit deo ꝑ orōnē: ꝓpterea cū rubore illā amisit. Gen̄. xxxiiij. ca. ideo secuta est magna strages ppl'i illiꝰ. Secunda fuit thamor soror amon filij dauid que ingressa in cubiculū eius vt ministraret ei: violēter ab eo oppressa est. ⁊ qꝛ nec an̄ nec post castitatē suā deo deuouit per orōnē: ꝓpterea exosam habuit eam Amon plus q̄ꝫ an̄ dilexerat eā. ij. Reg. xiij. iam secuta est maxima discordia inter filios dauid ⁊ in toto regno eiꝰ. naꝫ absolon occidit amon ⁊c̄. Tertia fuit bersabee vxor vrie ethei q̄ ascēdens solariū domꝰ sue vt se lauaret: opp̄ssa est a dauid ⁊ adulteriū ꝑpetrauit. ſ qꝛ castitatē suam deo non deuouit ꝑ orōnē; ꝓpterea secutū est homicidiuz vrie. ij. Reg. xi. et filius eiꝰ absolon intrauit ad cōcubinas patris sui expulso eo de ciuitate. Tres alie deuouerūt castitatē suā dn̄o ꝑ orōnez q̄bꝰ b̄n successit. Prima fuit axa filia caleph que dixit patri suo suspirans per orationē. Da mihi benedictionē tuam pater. Cui dedit terram irriguam superiꝰ ⁊ inferius. Iosue. xv. ca. ⁊ Iudic̄. i. ca. Cui cum viro suo prospere successit. Secūda fuit sara filia raguelis que castitatē suam deo deuouit. tribus diebus ⁊ tribus noctibus non manducans neqꝫ bibens. sed lachrymis in oratione persistens deprecabat̄ dominuz. cuius preces exaudiuit deus custodiens eam intactaz a septem viris quibus tradita fuerat coniugio quos asmodeus occidit. sed ad consiliū angeli tandem tradita fuit thobie iuniori. Thobie. iij. et. vi. capi. quibus bene successit. quoniaz per tres dies et noctes continuerunt vacātes orationibꝰ. tertia vero nocte consecuti sunt b̄ndictionez a dn̄o. vnde dixit vxori sue. Filij sanctorū sumus ⁊ non possumus ita cōiugi sicut gentes que ignorant deum. Ibidem. viij. ca. Tertia fuit susanna que se deo ꝑ orōnē cōmēdauit dicēs.

Deus eterne qui absconditorum es cognitor qui nosti oīa anteq̃ꝫ fiant, tu scis qm̃ falsuꝫ cōtra me tulerūt testimoniuꝫ ꝛ ecce morior cum nihil horuꝫ fecerim ꝛc. Parētes enim eius cū essent iusti erudierāt filiam suā ꝓm legem moysi que multū timebat peccare in cōspectu dn̄i. Exaudiuit aūt dn̄s vocē eius ꝛ saluatꝰ ē sanguis innoxiꝰ Dan. xiij. Itaqꝫ in cōiugio semꝑ ꝑcurrendū est ad bn̄dictionē sacerdotalē. vnde. xxx. q. v. c. Aliter non fit. dicit̃ sic. A parentibꝰ ꝓpinquioribꝰ sponsetur ꝛ legibꝰ dotet̃ ꝛ suo tp̄e sacerdotaliter vt mos ē cū precibꝰ ꝛ orōnibꝰ vel oblatiōibꝰ a sacerdote benedicat̃ et solēnter accipiat̃ ꝛ biduo vel triduo orōnibꝰ vacent ꝛ castitatem custodiat: ita pacta scitote legitima eē cōnubia. aliter vero ꝑsumpta nō coiugia ſꝫ adulteria vel cōtubernia vel stupra aut fornicatiōes: potius q̃ꝫ legitima coniugia esse nō dubitat̃. hec ibi. ꝛ pluribꝰ capitul' sequētibꝰ idē dicit̃. Semꝑ em̄ in cōiunctionibꝰ nō solū qd̄ licitū est, sed qd̄ honestū est cōsiderari debet. ff. de ritu nuptiarū. l. semp. Cum enim in oībꝰ sacramētis noui testamēti conferat̃ gratia in mr̄imonio cū bn̄dicūt̃ solēniter spōsus ꝛ spōsa: tūc confert̃ eis grā propter signū vnionis xp̄i ꝛ ecclesie. Post hāc declarationē dixit sanctꝰ thomas aīe deuote. O aīa simplex iam potes intelligere sinceritatē ac necessitateꝫ sacramēti mr̄imonij ꝛ opprobriū adulterij. Ne tn̄ belial gloriet̃ in argutijs suis docebo te quo pacto illi respōdeas. Ad p̄mū dic ꝙ a mīoribꝰ bonis ꝓpter maiora frequēter est abstinendū ꝑ tp̄e. datio aūt legis fuit maiꝰ bonū qꝛ spūale q̃ꝫ actꝰ mr̄imonialis q̄ est corꝑalis. Ad secundū dic ꝙ Canon loq̄t̃ de p̄sentia spūssancti in actu miraculi. sicut est ꝓphare vel mortuum suscitare. vt habet̃ in glosa. Ad tertiuꝫ dic ꝙ cōcupiscētia vel inobediētia q̄ est in mēbris est pena pc̄ti originalis. Un̄ ratio pōt ea vti bene vel male. ſꝫ q̄cq̄d turpitudinis est: bona mr̄imonij illud excusant. Ad quartū dic ꝙ interrūpere actū ratōis ꝑ tp̄e ꝓpter maius bonū nō est pc̄tm̄: sed ꝟtuosuꝫ. sicut homo ꝟtuose ponit se ad dormiendū sic nō est pc̄tm̄ ꝓpter bona matrimonij actū rōnis intermittere. Licet enim hoī dimittere opꝰ magis meritoriuꝫ ad qd̄ nō tenet̃ ꝛ exercere aliud ad quod nō tenetur. sicut licet mihi dimittere orationē propter studiū qn̄ ad neutrū teneor. licet nō sit demeritoriū dimittere; melius est tn̄ minꝰ meritoriū exercere. Tūc anima grās agēs deo ꝛ suis doctoribus de tam notabili declaratione abijt domū in pace. Amen.

Dominica quarta quadragesime.
Sermo. xxvi. de mīa dei ꝛ homis.

Panes distribuit Jo. vi. ca. Hodie aīa simplex fidelis ꝛ deuota saluti sue intēta accessit ad ecclesiā ꝛ audiens missam tā ex lectione ep̄le ad Gal. iiij. q̃ꝫ ex euangelio aduertit vnā cōclusionē valde notabilē scꝫ misericordia qua subuenit̃ alioꝝ necessitatibꝰ est sacrificiū deo acceptiꝰ quāto ꝓximoꝝ vtilitatibus est obsequiū cōuenientiꝰ. Rō istiꝰ conclusionis est ista. Nā aliq̄ virtꝰ pōt dici maxima dupliciter. Uno mō ꝓm se. Alio mō per cōparationē ad hn̄tē. Scd̄m se q̄dē mīa maxima est. ꝑtinet em̄ ad mīam ꝙ alij effundat qd̄ plus est: ꝙ defectꝰ alioꝝ subleuet. ꝛ hec est virtꝰ maxima suꝑioris. vn̄ ꝛ misereri ponit̃ maxime ꝓpriū deo. ꝛ in hoc dr̄ maxime eiꝰ oīpotentia manifestari. Sed quo ad habentē mīa nō est maxima nisi ille q̄ eā habꝫ sit maximꝰ q̄ nullū supra habeat: ſꝫ oēs sub se. ei aūt qui supra se aliquē habꝫ maiꝰ est, ꝛ meliꝰ cōiungi suꝑiori q̃ꝫ supplere defectū inferioris. Et ideo ad hoīeꝫ q̄ habet deū superiorē charitas ꝑ quā deo vnit̃ est potior q̃ꝫ mīa per quā defectꝰ ꝓximoꝝ supplet. Sed inter oēs ꝟtutes que ad ꝓximuꝫ pertinent potissima est mīa sicut etiā potioris ē actꝰ. Nā supplere defectū alteriꝰ inquātū hmōi est suꝑioris ꝛ melioris. vn̄ mīa cultu diuino prefert̃. Ozee. vi. Misericordiā volo ꝛ nō sacrificiū. Non em̄ colimꝰ deū ꝑ exteriora sacrificia vt in mīa ꝓpter ipsum: ſꝫ ꝓpter nos ꝛ ꝓpter ꝓximos. qꝛ non indiget sacrificijs nostris. ſꝫ vult ea sibi offerri ꝓpter deuotionē nostrā ꝛ ꝓximoꝝ vtilitatē. ꝛ ideo mīa q̄ subuenit̃ alioꝝ defectibꝰ est sacrificiū ei magis acceptū. vtpote ꝓpinquius vtilitatē ꝓximoꝝ inducēs. ꝓm illud Heb. vlti. ca. Beneficentie ꝛ cōionis nolite obliuisci. talibꝰ enim hostijs ꝓmeret̃ deꝰ. Sciēdū ꝙ in cōsistorio dei pc̄tōr cōstituitꝰ inter duas dn̄as ponit̃. s. iusticiā ꝛ mīam. ps. Semel locu. est duo h̄ audiui. qꝛ ptās dei est ꝛ tibi dn̄e mīa. qꝛ tu reddes vnicuiqꝫ iuxta opa sua. vbi iusticia cōtra pc̄tōrē petit decē. Primo adnihilationē. Depēdet. em̄ esse cuiuslibet creature a deo. ita ꝙ nec ad momētū subsistere posset sed in nihilū redigeret̃ nisi opatiōe diuine

virtutis conseruaret in esse. vt Greg. dicit Heb. i. Portans oia vbo virtutis sue. Et aug⁹. li. iiij. sup Geñ. ad litterā dicit. ꝙ virtus dei ab eis que creata sunt regēdis si aliq̄ñ cessaret simul ꝛ illoꝝ cessaret spēs oiūsq̃ natura cōcideret. Et sicut p̄sente lumine fit lucidus: sic hō deo sibi p̄sente illuminat. absente aūt cōtinuo tenebrat. Ecōtra mīa dei petit pctōrē in esse cōseruari. de⁹ em̄ est causa rerū vt sint per suaȝ bonitatē: qꝛ vt dicit Aug. i. li. de doctrina xpiana. Inquātū de⁹ bon⁹ est: sum⁹. sed de⁹ nō pōt non esse bon⁹ ꝑ nec debȝ facere vt creature nō sint. Ideo dicit Iere. x. Corripe me dn̄e. verūtn̄ in iudicio ꝛ nō in furore tuo. ne forte ad nihiluȝ redigas me. Secūdo iusticia petit reprobationē. Sicut em̄ ordo cōgru⁹ familie vel cuiuscūq̃ multitudinis gubernate demonstrat iusticiā in gubernāte: ita ordo vniuersi qui apparet tā in reb⁹ naturalib⁹ q̃ voluntarijs demōstrat dei iusticiā. vnde Dionysi⁹ viij de diuinis noib⁹ dicit. Oportet in hoc videre verā dei eē iusticiā ꝙ oib⁹ tribuit ppa ꝑm vniuscuiusq̃ existentiū dignitatem. Et ps̄. Iustus es dn̄e ꝛ rectū iudiciū tuuȝ. Et anselmus dicit. Cū punis malos iustus es dn̄e. quia illoꝝ meritis cōgruit. Nā iusticia est retributio ꝑ meritis. Ecōtra mīa dei petit redēptionē. pma em̄ origo bonitatis diuine in creaturis est vt impleat in reb⁹ id qd̄ eius sapiētia ꝛ volūtas habet. vn̄ Dionysi⁹ vbi supra dicit. Uniuscuiusq̃ naturā in ppio saluat ordine ꝛ virtute. ꝛ sic bonitas ei⁹ ꝛ sapientia manifestat inq̄ztū oēm defectū ꝛ miseriaȝ ab eis expellit. Et anselmus dicit. Cū parcis malis bonitati tue cōdecens est. ps̄. Miseratiōes ei⁹ super oia opera ei⁹. Tertio iusticia petit imꝑfectionem hois regi vt est. Naȝ mali deberēt priuari oibus bonis tpalib⁹ ꝛ iusti deberēt illis bonis affluere. cuȝ malus nō sit dignus pane quo vescit. Math. xv. Non est bonuȝ sumere panē filioꝝ ꝛ mittere canib⁹. Econtra vero mīa petit perfectionē scȝ dei regere hoiem. qꝛ licet iusti puniant in hoc mundo hoc eis cedit ad boñuȝ eo ꝙ per hmōi afflictiones purgant in eis aliq̄ leuia ꝛ ab affectu terrenoꝝ in deū magis erigūt. ꝑm illud Greg. Mala q̄ nos hic pmūt ad deū ire cōpellūt. Quarto iusticia petit excecationeȝ dicēs illud Esa. vi. Exceca cor ppl̄i hui⁹. et aures ei⁹ aggraua ꝛ oculos ei⁹ claude ne forte videat oculis suis ꝛ aurib⁹ suis audiat ꝛ corde suo intelligat ꝛ cōuertat ꝛ sanē eum. Ecōtra vero mīa petit illumīationeȝ q̄ est per pctoꝝ iustificationē dū culpas relaxat de⁹ ꝑ dilectionē quā ipse misericorditer infūdit. sic̄ de magdalena dr̄ Lu. vij. Dimissa st ei pctā multa. qm̄ di. multū. Quinto iusticia petit punitionē iuxta cōdignum. Apoc. xviij. Quātū se glorificauit ꝛ in delitijs fuit tantū date ei tormētū ꝛ luctū. Ecōtra vero petit alleuiationē inq̄ztū in dānatiōe reproboꝝ de⁹ punit eos citra cōdignū nō totaliter penā relaxādo: sed rigorem alleuiādo.

Sexto iusticia petit ꝑuersionē scȝ ꝙ pctōr ruat de vno pctō in aliud ꝑut vnū pctm̄ est causa alteri⁹. ps̄. Iniq̄tates mee supgresse sunt caput meū. ꝛ sicut onus graue grauate sūt sup me. Ecōtra vo mīa petit ꝯuersionē ita ꝙ oia pctā dimittant. ꝛ ꝙ pctōr ad pristinā dignitateȝ restituat. vt patuit in filio ꝓdigo Luc. xv. et ps̄. Redde mihi leticiaȝ salutaris tui: et spū pncipali confirma me.

Septio iusticia petit repulsionē ita ꝙ peccator expellat a facie dei. Mat. xxv. Ite maledicti in ignē eternū ꝛc̄. ps̄. Discedite a me oēs q̄ opamini iniq̄tatē. Iuxta parabolaȝ de expulso a nuptijs q̄ nō habebat vestem nuptialē. Matth. xxij. Ecōtra mīa petit attractioneȝ. ꝑm illud Cant. i. Trahe me post te. currem⁹ in odorē vnguentoꝝ tuoꝝ. iuxta parabolā de hoīe qui fecit magnā cenam ꝛ misit seruum dicēs. Exi cito in vicos ꝛ plateas ciuitatis et paupes ac debiles. cecos ꝛ claudos cōpelle intrare vt impleat dom⁹ mea. Luc. xiiij. Octauo iusticia petit segregationē scȝ maloꝝ a bonis ꝑm parabolam de sagenis missis in mari. Math. xiij. ꝛ ps̄. Disperge illos in virtute tua ꝛ depone eos ꝛc̄. Ecōtra misericordia petit congregationem dispersoꝝ. Ezech. xxxiiij. Ego ipse requiram oues meas ꝛ educā eas de ppl̄is ꝛ cōgregabo eas de terris ꝛ inducā eas in terrā suā. ꝛ Ioh. x. Alias oues habeo que nō sūt ex hoc ouili ꝛc̄. et. xi. ca. Filios dei q̄ erāt dispersi cōgregaret in vnū. Nono iusticia petit expoliationē scȝ gratiarū ꝛ bonoꝝ spiritualium ꝑm parabolam de illo qui reposuit mnam dn̄i sui in sudario. de quo dr̄. Aufer te ab illo mnam ꝛc̄. Luc. xix. Ecōtra misericordia petit superuestitionē. Eph. iiij. Induite nouū hominē qui ꝑm deum creatus est in iusticia. sanctitate. et veritate. Decimo iusticia petit vlcerationē. quia peccatorē descendentē ab hierusalē in Iericho dimittit

vlceratū cū sacerdote ꝛ leuita. ꝛ cum lazaro
vlcerib⁹ pleno relinquit famescentē ꝛ nō per
mittit ꝙ xp̄us tāgat infirmos vt sanet eos
nec pctā relaxet nec cū peccatorib⁹ māducet
Ecōtra misericordia petit ꝙ samaritan⁹ sa
net vlceratū ꝛ ꝙ canes lingant vlcera men
dici. ꝛ ꝙ xp̄s extendat manū suā. ꝛ die sab
bati sanet infirmos. remittat pctā et cū pec
catorib⁹ manducet ꝛ ꝓ pctōribus moriat.
Tūc xp̄s tanq̄ꝫ iudex adiudicat fieri peti-
tionē misericordie. qꝛ misericors ꝛ misera-
tor dn̄s escam dedit timentib⁹ se. qd̄ signat
per hoc ꝙ panes hodie dstribuit. His in-
tellectis aīa exiuit ab ecclesia cū ꝓposito se-
quendi misericordiā cuꝫ ꝓximo: sicut deus
ostendit misericordiam toti mūdo. Et ecce
belial intēdēs eā ab hoc ꝓposito reuocare.
ait. O aīa simplex q̄ꝫ facile deciperis raꝫ le
uiter credendo. volo tibi ostēdere ꝙ nō ex-
pedit ad salutē tuā te sequi mīam. sicut nec
ponit in deo. Primo sic. Misericordia est
relaxatio iusticie: sed de⁹ non potest preter-
mittere id qd̄ ad verā iusticiā ꝑtinet. dicit
enim. ij. Thymo. ij. Si non credim⁹ ille fide
lis permanet et seipsum negare nō potest.
negaret aūt seipsuꝫ vt dicit glosa ibidē si di-
cta sua negaret: ergo misericordia non est
in deo. Secundo sic. Illud quod impedit
consiliū nō est virtus. cum ꝑncipale in vir-
tute sit electio. vt dicit. iij. Ethicoꝝ. electio
aūt est appetit⁹ precōsiliati. vt dicit ibideꝫ.
sed misericordia impedit consiliū. vn̄ Salu
stius dicit. Omnes hoīes qui de rebus du
bijs cōsultant ab ira ꝛ misericordia vacuos
esse oportet. Non eīn anim⁹ facile prouidet
vbi ista officiunt. ergo misericordia non est
virtus. Tertio sic. Elemosyna est species
et actus mīe. sꝫ elemosyna nō est in prece-
pto. qꝛ omne qd̄ cadit sub precepto: aliquo
tēpore obligat transgressores ad peccatuꝫ
mortale. cū precepta affirmatiua obligēt ꝓ
tempore determinato. Si ergo dare elemo
synam caderet sub p̄cepto: esset determina
re aliqd̄ temp⁹ in quo homo peccaret mor-
taliter nisi daret elemosynā. sed non videt.
quia semp ꝓbabiliter estimari pōt ꝙ pau-
peri aliter subueniri pōt: ꝛ ꝙ id qd̄ est in ele
mosynas erogandū possit ei eē necessariuꝫ
vel in p̄senti vel in futuro. ergo ꝛc̄. Preter-
ea homo maxime obligat ad p̄cepta decalo
gi: ſꝫ inter p̄cepta decalogi nō continet mīa
nec elemosyna. ergo ꝛc̄. Aīa vero abijt tri
stis querēs ꝛ cōsulens legis doctores. Cui
mox obuiauit moyses. A qua cum cogno-
uisset causas mestitie sue confortans eā ait
Ego ostendam tibi conclusionem tuā esse
veram testimonio quadruplicis legis scꝫ.

Legis naturalis.
Legis diuinalis.
Legis prophetalis.
Legis humanalis.

Primo testimonio legis

naturalis. ꝛ h̄ q̄druplicitet scꝫ ꝓ rōnes na-
turales. ꝓ ph̄os morales. ꝓ poetas. ꝓ exem
pla gētiliū. Quātū ad rōnes nāles Scien
dū ꝙ de⁹ inclinat ad mīam ꝓpter duodecī
rōnes ad suas ꝑfectiōes intrinsecas nobis
manifestādas. Primo manifestādo suaꝫ
oīpotentiā impium iustificādo gratiose et
ipsuꝫ iustificādo miraculose. dꝛ eīn aliquid
magnū dupl̄r. vno mō ſm quātitatē abso-
lutā. Et sic donū glorie est mai⁹ q̄ꝫ donum
gratie iustificātis impiū ꝛ hoc mō glorifica
tio iustoꝝ est mai⁹ opus q̄ꝫ iustificatio im-
pij. Alio mō dꝛ aliqd magnū ſm quātitatē
ꝓportionis. sicut dꝛ mons paru⁹ ꝛ milium
magnū. Et sic donū gr̄e iustificātis impiuꝫ
est maius q̄ꝫ donū glorie beatificātis iustū
qꝛ donuꝫ gr̄e plus excedit dignitatē impij
q̄ꝫ donū glorie btificantis dignitatē iusti q̄
ex hoc ipso ꝙ est iustificat⁹ dignus est gl'ia
vnde Aug. exponēs illud Joh. xiiij. maio-
ra horū faciet dicit. Mai⁹ op⁹ est vt ex im-
pio iust⁹ fiat q̄ꝫ creare celū ꝛ terraꝫ. Judicet
q̄ pōt vtrū maius sit iustos angelos creare
q̄ꝫ impium iustificare. Certe si equalis est
vtrūq̄ꝫ potētie hoc maioris est gratie. Et in
collecta dꝛ. De⁹ q̄ oīpotētiā tuā parcēdo ma
xime et miserādo manifestas. Scd̄o ma-
nifestādo suā iusticiā ꝑ quā reddit vnicuiq̄ꝫ
ſm suā dignitateꝫ. Debitū eīn est alicui rei
create ꝙ habeat id qd̄ ad ipm ordinat. sic
hoī ꝙ habeat man⁹ ꝛ ꝙ ei alia aīalia ſuiāt
ꝛ sic etiā de⁹ sua iusticia opat q̄n dat vnicuī
q̄ꝫ qd̄ sibi debet ſm rōnē sue nāe ꝛ ꝯditiōis
ꝛ qꝛ hō est liberi arbitrij. Ecci. xv. Deus ab
initio ꝯstituit hoīeꝫ rectū ꝛ reliqt eū in ma-
nu ꝯsilij sui. glo. i. in libertate arbitrij. g̃ de⁹
nō dꝫ deficere hoī in his q̄ sūt necessaria ad
saluteꝫ ei⁹. iō misericorditer dꝫ hoī tribuere
grām. Phil. ij. De⁹ est q̄ opat in nobis vel-
le ꝛ ꝑficere. Tertio manifestādo suā sapiē
tiā cū ꝓuidētia q̄ ex malis scit elicere bona
De⁹ eīn cū sit vl'is ꝓuisor toti⁹ entis: ad ipi⁹
ꝓuidētiā ꝑtinet vt ꝑmittat aliq̄s defect⁹ eē

in pticularib⁹ reb⁹ ne impediať bonū vniūsi perfectū. Si eñ oīa mala impedireť: multa bona deessent vniūso. nō eñ eēt vita leonis ſi nō esset occisio animaliū. nec eēt patiētia martyrū si nō esset psecutio tyrānoꝝ. Un̄ aug⁹. in encheridion dicit. Deus ops nullo mō sineret aliqd mali esse in opib⁹ suis nisi adeo esset ops ⁊ bon⁹ vt bn̄faceret etiaz de malo. Sicut etiā sapiēs medic⁹ in remediū maioris morbi patiť infirmuz in leuiorem morbū incidere. Quarto manifestādo suā bonitatē a qua depēdet oīs bonitas ⁊ quaz nulla supat malicia. Cū eñ de⁹ sit pma causa effectiua oīuz. Joh. i. Oīa p ipsum facta sūt. sua bonitas oīb⁹ reb⁹ cōicať. ideo dr̄ pcipue de rōnali creatura. Trenoꝝ. iij. Bon⁹ est dn̄s sperātib⁹ in eū aīe qrēti illū. Quinto manifestādo suā benignitatez. ſm illud Johel. ij. Cōuertimini ad dn̄m deū vestruz qꝛ benign⁹ ⁊ misericors est. De⁹ eñ misericorditer agit nō qdē ꝯtra suā iusticiā faciendo ſ aliqd supra iusticiā opando. Sic si alicui debenť centū denarij ⁊ aliqs det de suo ducētos: nō ꝯtra iusticiaz facit. ſ liberaliter vel mi͞icorditer opať. Silr̄ si aliquis offensam in se cōmissam dimittit, q eñ aliqd dimittit. quodāmō donat illud. vnde apl's remissionē donationē vocat. Eph. v. Donate inuicē sic ⁊ xp̄s donauit vobis. Sexto manifestādo suā ꝓprietatē. dei eñ ꝓpriū ē misereri sp ⁊ pcere. Sic eñ ignis nāliter hꝫ calorē: sic de⁹ nāliter hꝫ miām ⁊ bonitatē. Un̄ glo. sup Job. ij. dicit sic. De⁹ natura misericors parat⁹ est saluare p clemētiā qs nō potest saluare per iusticiā. Septimo manifestando suā liberalitatē. Ad liberalē eñ ptinet donare gratis. in qꝫtū eñ de⁹ tribuit perfectiōes reb⁹ creať nō ꝓpter suā vtilitatez: ſ solū ꝓpter suā bonitatē ptinet ad liberalitatē. ſ circa hoīem pctā relaxat grať. Ro. viij. Proprio filio suo nō pepcit de⁹: ſꝫ p nobis oīb⁹ tradidit illū: quō nō etiā cū illo oīa nobis donauit? Octauo manifestādo suā charitatē. nā ipē deus nos ad sui amorē trahit cū oēm offensaz a nobis remouet qd fit p charitatē. puer. x. Uniuersa delicta operit charitas. h aūt charitas p spm̄sctm̄ nobis infūdiť. Charitas diffusa ē in cordib⁹ nr̄is p spm̄sctm̄ q dat⁹ ē nobis. Rom. v. Nono manifestādo suā pr̄nitatē. ps̄. Quō miseretur pr̄ filioꝝ: miser. ē do. timē. se. Cui⁹ rōnez triplicez assignat. pmo ex pte pncipij. qꝛ de vili ⁊ fragili materia facti sumus. ideo dicit qm̄ ipse cog. fig. no. secūdo ex pte finis: qꝛ in cinerē redigēdi sum⁹. ideo dicit. Recordat⁹ est qm̄ pul. sum⁹. tertio ex pte medij. qꝛ vitā instabilē habem⁹. ideo dicit. Hō sicut fenū. hō eñ ad instar feni ⁊ floris. mō vires scit in iuuētute. floret in sanitate. arescit in infirmitate. putrescit ī morte. Decimo manifestādo suā maternitatē. vñ Esa. xlix. Nū qd pōt mulier obliuisci infātē suū vt nō misereatur filio vteri sui ⁊ si illa oblita fuerit: ego tñ nō obliuiscar tui: ecce ī manib⁹ meis descripsi te ⁊c̄. Undecimo manifestando suā v̄itatē. s. in ꝓmissis. Nō eñ mutať de⁹ vt nō adimpleat ꝓmissiōes suas. Rom. v. dico eñ iesuz xp̄m ministrū fuisse circūcisionis ad cōfirmādas ꝓmissiōes patrū: ſ ipse ꝓmisit Ezech. xviij. In quacūqꝫ hora ingem. pec. ⁊ cōuer. fue. ad me oīuz iniq. ei⁹ qs operat⁹ est nō recordabor. Duodecimo manifestādo librū vite q nō pōt deleri. Illi eñ q sunt ordinati ad habēdū vitā eternā ex diuina p̄destinatione sūt simplr̄ scripti in libro vite. ps̄. In libro tu. om. scribē. qꝛ sūt ibi scripti vt habituri vitam eternaz in seipsa ⁊c̄.

Quātū ad pħos morales sciēdū q mīa ē clemēs ⁊ eqlis in oēs dignatio ⁊ ī afflictos animi cōpassibilis inclinatio. quā sūme amplecti debem⁹ qdruplciter. Primo tull'. in orōne ꝓ ligario dicit sic. Nulla de v̄tutibus plurimis admirabilior clemētia: nec gratior mīa. hoīes eñ ad deos nulla re ppi⁹ accedūt: qꝫ hoīb⁹ dando. Nihil hꝫ fortuna mai⁹ qꝫ vt possit: nec natura meli⁹: qꝫ vt velit seruare qꝫplurimos. Scd̄o Quintilian⁹ cā. v. dicit sic. Uoluit nos ille īmortalitať artifex de⁹ in cōe succurrere ⁊ p mutuas auxilioꝝ vices quēqꝫ in alterū qd p se timeret ꝯferre In aliena fame quisqꝫ sui misereť. Tertio Seneca in puer. dic̄ sic. Bona p̄sidia cōpat mīa. Ab alio expectes alteri qd feceris. Habet in aduersis auxilia q in secūdis cōmodat. hō qui in homīe calamitoso misericors est: meminit sui qui succurrere pituro pōt. ⁊ cū non succurrit occidit. Quarto lactanti⁹ li. de vero cultu dicit. Nulli⁹ opa indigere se putat qui suam alteri denegat. Qui peritoro succurrere pōt ⁊ nō succurrit occidit. hec ille. Proclinior semper ad miam via bonis mentib⁹ pꝫ ⁊c̄. Quātū ad poetas mīa est cōmendabilis quadruplciter. Primo horatius lib. epl'arū dicit sic. Nemo adeo fer⁹ est qui nō mitescere possit. Scd̄o Ouidi⁹ lib. de ponto dicit sic. Regia crede mihi res

est succurrere lapsis. Tertio Galterus in
alexādreide dic̄ sic Leuiter veniūt leuiterq̄
recedūt. Blādiri dociles lachryme. solasq̄
ꝓpinq̄. Impedūt lachrymas miseris aren
tib⁹ illis. Cum lachrymis arescit amor pie-
tasq̄ tuoꝝ: Uerus amor miserū q̄ nō fasti-
dit amicū. Desperare solēt alios in tp̄e duro
Esse misernturos alijs. hi q̄ misereri Nōvel-
lent si fata darēt ꝯtraria fila. Quarto clau
dian⁹ in maiori dicit sic. Qui fruit̄ pena fer⁹
est. legūq̄ videt̄ Uindictā p̄stare sibi. cum
viscera felle Cāduerint. hec ille. Nō verisi-
mile est alieno ꝑcere cuiq̄. Qui sibi nō ꝑcit
Quis fuit horrēdos p̄mus q̄ ꝓtulit enses.
Q̄ ferus ꝛ vere ferre⁹ ille fuit. ait Tibull⁹. Et
sic patz cōmēdatio mīe. Quātū ad exem-
pla gētiliū Sciēdū ꝙ mīa fuit valde hono-
rabilis q̄drupl̄r. Primo q̄tuz ad alimēta
vn̄ Valeri⁹. li. v. c. ij. dicit. ꝙ cū fului⁹ obsi-
deret capuā exercit⁹ romanoꝝ cōflictus Ca
puā deduct⁹ est. Cūq̄ nō haberēt vn̄ famē
explerēt quedā mulier noīe Cluuia ficula
suis expēsis cōtinue eis alimēta mīstrauit
donec libertati redditi fuerūt Ob q̄d factū
senat⁹ capta Capua: libertatem ꝛ oīa bona
sua ei restituit. Secūdo q̄tū ad hospitiuz
vn̄ Valeri⁹ li. v. c. i. dicit. ꝙ senat⁹ cū audis-
set prusiam regē bithinie venire ꝑsonaliter
romā misit corneliū scipionē q̄storez. i. the-
sarariū obuiā ei vsq̄ capuā ꝛ ordinauit vt
rome dom⁹ nobilis sibi deputaret̄ ꝛ expēse
pro eo ꝛ ꝓ toto comitatu suo atq̄ exercitu.

Tertio q̄tū ad infirmitatē. Nam deuicto
perse a paulo emilio q̄daz fili⁹ Massinisse
regis numidarū cū licētia pauli recedebat.
q̄ fuerat cū Paulo in subsidiū romanoruz.
Orta vero tēpestate. classe dispersa eger de
latus est Brundisiū ciuitatē apulie. Q̄d vt
senat⁹ cognouit subito misit thesaurariuz q̄
de hospitio ꝛ expensis ꝓ illi⁹ recuperāda sa
nitate ꝛ ꝓ toto eius comitatu ꝓuideret. sic
factū est. Quarto quātū ad redemptionē
captiuoꝝ. vnde Valeri⁹ ibidē dicit ꝙ cum
Carthaginenses misissent legatos vsq̄ ro-
mā ꝓ redimēdis captiuis eoꝝ subito sena-
tus libere illos reddidit. nulla accepta pecu
nia. Qui iuuenes erant numero duo milia
septingentiquadragintatres. O munificē-
tiā gentis romane deoꝝ benignitati equan
dam. O legationē felicē que bn̄ficiū quod
nunq̄ dedisset accepit.

Secūdo declaratur eadē

ꝯclusio testimonio leg̃ dīnalis Sciendū ꝙ
miseri debem⁹ q̄tuor generib⁹ hoīuz. Prio
carcerat̃ liberādo. Sic abrahā audiens ca-
ptū eē loth ei cōpatiēs velocit̄ ꝛ viril̄r iuit
ad eū. Gen̄. xiiij. Filij isr̄l ducēta milia mu-
lierū ꝛ pueroꝝ captoꝝ hn̄tes vestierūt ꝛ re
miserūt eos. ij. Paral. xv. Tobias multū cō
patiebat̄ captiuis pascēs eos ꝛ redimens.
Tob. ij. Abimelech cōpatiēs Jeremie mis-
so in lacu ꝓcurauit liberare eū Jere. xxxviij.

Scđo tribulat̃ ꝯfortādo. sic Ruben et iu-
das cōpatiētes tribulato ioseph nitebāt̄ li-
berare eū. Gen̄. xxxvij. Cū Jezabel ꝑseq̄ret̄
ꝓphas dn̄i: abdias compatiēs abscōdit ex
eis cētū. iij. Reg. xviij. Hester audita tribu
latōe ppl̄i sui cōpatiēs eis morti se exposuit
vt liberaret eos. Hest. vij. Tertio fatigat̃
subueniēdo. Sic gedeon cōpatiēs socijs fa
tigat̃ panē postulabat ꝓ eis Judic. viij. Da
uid cōpatiēs lassis socijs nō valētib⁹ ire ad
bellū ꝛ remanētibus ad sarcinas ꝯstituit ꝙ
equa eēt ꝑs illoꝝ sic̄ bellatoꝝ. i. Reg. xxx.

Quarto ꝑegrinis hospitando. Sic com
passus est abrahā angelis q̄s credebat esse
peregrinos. Gen̄. xviij. Loth etiā cōpatiēs
peregrinis angelis quos credebat homīes
hospitio recepit. Gen̄. xix. ca.

Tertio declaratur eadē

ꝯclusio testimonio leg̃ ꝓphalis. Sciēdū ꝙ iu
sticia ꝯ ꝑctōrē facit. iiij. Prio ꝯcludit eū in
iudicio. vn̄ facit tale argumētū ꝯ eū. Sicut
furtū īuētū insinuat furē. sic pctm̄ māifestū
denūciat pctōrē: ſ fur deducit̄ ꝛ ꝯstringit̄ in
iudicio vt recipiat ꝓ merit̃ ꝯdignā penam.
Eccs. vl. Cūcta q̄ fiūt adducet de⁹ in iudiciū
ꝓ oī errato. siue bonū siue maluz sit. ſ mīa
iudiciū suspēdit allegās ꝓ pctōre illd̄ Sap.
xi. Miseris oīuz dn̄e. qm̄ oīa potes ꝛ dissi-
mulas pctā hoīuz ꝓpt̄ pnīaz. Dilig̃ em̄ oīa
q̄ sūt ꝛ nihil odisti eoꝝ q̄ fecisti. nec em̄ odi-
ens aliq̄d ꝯstituisti. Quō aūt posset aliq̄d ꝑ
manere nisi tu voluisses. aut q̄d a te vocatū
nō eēt cōsuaret̄. Parcis aūt oīb⁹. qm̄ tua
sūt dn̄e q̄ aīas amas. h̄ ibi. Scđo excludit
eū a regno: vn̄ facit tale argumētuz. Lepra
excludit hoīem a ꝯsortio sanoꝝ. Nūe. v. sed
pctm̄ ē lepra. ergo ꝛc. Mia aūt allegat pro
pctōre illud Esa. xxx. Expectat dn̄s vt mise
reat̄ vestri. ꝛ iō exaltabit̄ pcēs vobis. q̄ de⁹
iudicij dn̄s. btī oēs q̄ expectāt eū. Ppl̄s em̄
syō habitabit ī hierl̄m. Plorās neq̄q̄ plo-
rabis. miserās miserebit̄ tui. Ad vocē cla-

moris tui statim vt exaudierit respõdebit ti
bi ꝛ erũt ocl'i tui vidẽtes p̃ceptorẽ tuũ. h ibi.
Tertio includit eũ in inferno. vnde facit ta-
le argumentũ. Debitũ nõ solutũ detinet ob
noxiũ in carcere. sed pctõr negat se peccasse
Jere. ij. Ecce ego in iudicio contẽdã tecũ. eo
ꝙ dixeris nõ peccaui. ergo ꝛc. Mia aũt pec
catorem ab hoc debito subleuat dicẽs illud.
Jere. xxxi. Tu ergo ne timeas serue meus
Jacob ait dñs. neq3 paueas israel. q2 ecce
ego saluabo te de terra longinq̃ ꝛ reuertetur
iacob et quiescet ꝛ cũctis affluet bonis ꝛ nõ
erit quẽ formidet. qm̃ tecũ ego suz ait domi
nus vt saluẽ te. hec ibi. Quarto secludit eũ
ab auxilio. Unde iustitia facit tale argumẽ
tũ. Reatu publicato nõ sunt p̃ces exaudiẽ-
de. Jere. xv. Si steterint moyses ꝛ samuel
corã me nõ est aĩa mea ad pplm istũ. eijce il
los a facie mea. sed reatus pctõris est iam
publicatus p sñiaz iusti iudicis. Deut. x. ix.
Deus nõ ignoscet ei ergo ꝛc. Mia aũt au-
xiliat pctõri dicẽs illud. osee. xiiij. Cõuertere
israel ad dñm deũ tuũ. qm̃ corruisti in iniq-
tate tua. Tollite vobiscũ verba ꝛ ↄuertimini
ad dñm ꝛ dicite ei. Om̃ẽ aufer iniqtatem ꝛ
accipe bonũ. q2 eius qui in te ẽ misereberis
populi. h ibi. Sũt em̃. xij. que inclinãt deum
ad miaz ex parte electorũ. Prĩo iustitia cor
reptiua. sicut tpe noe deus misertus est pec-
catoribus dicẽs. Nõ p̃manebit spũs. s. indi-
gnationis meus. i. vĩdicte in eternũ. q2 caro
est. Erũtq3 dies eius centũ viginti annorũ
quod fuit tp̃s expectatõis ad miaz. geñ. vi.
Scd̃o innocẽtia approbatiua. sicut tempe
loth. deus misereri volebat ciuitatibus sodo
morũ si decem iusti ꝛ innocẽtes ab illo vitio
fuissent inuẽti. geñ. xviij. Tertio caritas af
fectiua. sicut tempe moysi deus misertus ẽ
populo israel pro pctõ idolatrie qñ moyses
orauit ad dñm. vnde dist. xlv. ca. disciplina.
d2 sic. Jlle semel et iterũ p populo cui p̃erat
obicẽ se ad impetũ dei irascẽtis opponens
ait. Aut dimitte eis hanc noxam: aut si non
facis dele me de libro tuo quẽ scripsisti. P̃e
sem⁹ g quib⁹ visceribus eundẽ populũ ama
uit p cui⁹ vita deleri de libro vite se petijt. in
t⁹ amãs diuine ire supplicãdo obstitit. foris
seuiẽs culpã feriẽdo ↄsumpsit. hec ibi. Quar
to humilitas punitiua. Sicut fecit dauid q
humiliauit seip̃m p numeratõne populi cui
deus pep̃cit. ij. reg. vl. Quito sanctitas per
fectiua. Sicut deus pep̃cit ciuitatibus sodo
morum ꝙdiu fuit in eis Loth. Geñ. xix.

Sexto multorũ timor. Sicut deus pep̃cit ni
niuitis q pñiaz egerũt ad p̃dicationẽ Jone
ione. iiij. Septimo paucorũ honor. Sicut de
us misertus est tribui bẽiamin p̃pter sacrifi
ciũ leuitarũ. Judic. xxi. Octauo vnius ser-
uor. Sicut deus misertus est populo suo ad
orationẽ helie pphete qñ post annos tres ꝛ
mẽses sex impetrauit pluuiã a dño. iij. regũ
xviij. Nono reuerẽtie decor. Sicut deus pe
percit tertio qnquagenario q reuerẽtiã exhi
buit helie pphete. iiij. reg. i. Decimo lachry
marũ vigor. Sicut deus misertus est ezechie
regi iuda. iiij. reg. xx. et Esa. xxxviij. Cuius vi
te adiecit annos. xv. Undecimo orõ viato
rum. vt deus misertus est populo iudeorũ
p̃pter orationẽ hester ꝛ mardochei. hest. vij
Duodecimo orõ cõprehensorũ ij. mach. vlt.
Hic est fratrũ amator et ppli israel hic est q
multũ orat p populo israel ꝛ ciuitate sancta
Jeremias pp̃heta dei ꝛc.

Quarto declaratur eadẽ

cõclusio testimonio legis humanalis. Sciẽ
dũ ꝙ mĩa ꝛ elemosina quã debemus in pxi
mos exercere reqrit. iiij. Primo vrgentẽ ne-
cessitatem. s. pascẽdo fame moriẽtẽ. q necessi
tas p3 quadrupliciter. Primo q2 q pascere
põt indigentẽ et nõ vult: ip̃m occidit. Nam
ille d2 necare q alimẽta negat q̃ põt p̃stare.
ff. de agnoscẽdis vel alẽdis liberis: parẽtib⁹
vel patronis l. necare. in infortiato. li. ij. Et
q negat miaz miseriã patiẽtibus: negat xp̃3
qui est mĩa. vij. q. i. ca. om̃is qui. vbi d2. Qui
aũt negãt miam faciendã necessitatẽ patiẽ-
tibus ip̃m xp̃m negãt qui est mĩa ꝛ veritas
hec ibi. Et q2 vt d2 dist. xlvij. ca. sicut hi. Ne
q3 em̃ min⁹ est crimĩs habẽti tollere ꝙ cum
possis et abũdãs sis: indigẽtibus denegare
Esurientiũ panis ẽ quẽ tu detines: nudorũ
vestimentũ quod tu recludis miserorum re
dẽptio est ꝛ absolutio pecũnia quã tu in ter
rã defodis. Tantorũ ergo te scias inuadere
bona. quãtis possis p̃stare qd̃ habes. h ibi.
ergo sicut d2. Job. xxix. Auris audiẽs beati-
ficabat me. ꝛ oculus videns testĩoniũ redde
bat mihi eo ꝙ liberassez pauperẽ vociferãtẽ
ꝛ pupillum cui nõ esset adiutor. Oculus fui
ceco et pes claudo ꝛ pater erã pauperũ. hec
ille. Sic nos facere debemus. Scd̃o q2 sicut
liberti ingrati patronis in seruitutẽ redigũt
et fili⁹ emãcipat⁹ patri emãcipãti ingratus
reuocat in p̃riam ptãtẽ p actõnẽ ingrati. C.
de ingratis liberis. l. i. Hanc ingratitudinez

cõmittit libert⁹ qñ idigẽti pr̄ono suo alimẽ-
ta negat. C. de alẽdis liberis. l. alimẽta. Sic
q̇ negat alimẽta xp̄o. i. indigẽtibus qui sunt
mẽbra eius. ps̄. Ego ṽo egenus et paup sũ
q̇ nos liberauit. Gal. v. Nõ solũ in ꝟuitutez
diaboli rediget: sed etiã sicut filius ꝑpter in-
gratudinẽ exheredabit. In autẽtica vt cum
de appellatõe dinoscit̃ causis. collatõe. viij.
Et extra de iureiurãdo. ca. q̇nta vallis. Nec
mirũ q2 amicus nr̄ xp̄s dedit vitã suã ⁊ totũ
sanguinẽ suũ nobis indigẽtibus etiã om̄ia
alia bona q̄ iuste habemus, ideo magna in-
gratitudo est nolle modicũ sibi dare qd̄ q̇dẽ
datũ est potius danti reseruatũ ꝙ deo datũ
talis enĩ facit cõtra legẽ cõi diuidũdo. in. ff.
veteri li. x. Nã diues quẽ deus cõstituit sup
familiã suã vt det illis cibũ in tempe. math.
xxiiij. Habet bona cõia p se et p paupibus
que deus subtrahit nisi pars det egeno. qñ
et dei ira mũdus fame pimit̃ et penuria: cuz
elemosina paupibus subtrahitur. xvi. q. i. re-
uertimini. Nam ad istũ finẽ dedit deus vni
abundãti⁹ vt ip̄e viueret et paupes iuuaret.
math. xx. Da paupibus. Cõqueri ꝗ paup
de male diuidẽte, dicẽs illud. Luc. xij. Dñe
dic fratri meo vt mecũ diuidat hereditatem
q2 habet actõem contra talẽ in testamento
xp̄i q̄ datur legatarijs ꝯ heredes vel execu-
tores legati soluere nolẽtes. ff. de legatis. l.
cũ filius. Certe talis plus facit cõtra seipsuz
ꝙ contra deũ vel cõtra mẽbra eius indigen-
tia. qñ vbi deus dedit portionẽ suã magnã
i. quicq̇d habuit in hereditate celi vt illũ redi-
meret. ip̄e nõ vult dare suã partẽ ⁊ ideo illã
nõ habebit cũ eis qui portionẽ suã dederũt
dicẽtes ei illud. Judic. xi. Heres nobiscũ eẽ
nõ poteris. Si ergo illã vis habere fac illud
thob. iiij. Fac elemosinã cũ ab ea nullus ex-
excuset. dist. lxxxvi. ca. in singlis. Tertio q2
nõ valet oratio nisi assit elemosinarũ largi-
tio. distin. lxxxvi. ca. fratrẽ. dr̄ sic. Nec sibi cre-
dat solã lectionẽ et or̄onẽ sufficere. vt remo-
tus nihil studeat de manu fructificare s3 lar-
gam manũ habeat. necessitatẽ patiẽtib⁹ cõ-
currat. alienã inopiã suaz credat. hec ibi. Et
thob. xij. Bõa est or̄o cuz elemosina q̇a sine
illa nullus potest esse fidelis executor ⁊ ali-
arum rerũ dispensator. vñ. xij. q. ij. ca. Fra-
tres dr̄ sic. Quomodo possum⁹ aliena fidelr̄
dispensare qui nostra timide reseruamus. h
ibi. Spãliter tñ est magis necessaria diuiti-
bus q̇bus dr̄. disti. xli. ca. nõ cogant̃ diuites
cibis pauperũ vesci. vtant̃ cõsuetudine infir-
mitatis sue: sed doleãt se aliter sustẽtari non
posse: si consuetudinẽ vitant egrotant vtant̃
suꝑfluis. dent paupibus necessaria. vtant̃
p̄ciosis. dent paupibus vilia. hec ibi. Diuites
enĩ ieiunia que nõ possunt obseruare: elemo-
sinis debent redimere Daniel. iiij. Pctã tua
elemosinis redime. Quarto q2 si elemosina
nõ fiat: deus facit vindictã. Nã sicut homo
potest facere debitorẽ suũ teneri alteri cui ip-
se voluerit. de hoc ꝙ ip̄e habet de eo. q2 eo
ip̄o ꝙ alteri dat debitũ suũ. facit suũ debito-
rez esse alteri debitorẽ. C. q̄ res pignori obli-
gari pñt. l. nomẽ. et. ff. de pignoribus. l. si cõ-
uenerit. Sic deus cuius debitores sumus ⁊
qui plus hab3 plus tenet̃. Ista bona voluit
paupibus p nos gratis distribui. Math. x.
Grat̃ accepistis. gt̃ date. vt sic possit dicere
in die iudicij. i. corin. xi. Ego enĩ accepi a do-
mine quod ⁊ tradidi vobis. q̄tũ ergo potes
esto misericors thob. iiij. Scd̄o iuuantem
vtilitatẽ. Sicut enĩ ille q̇ mutuat aliq̇d filio
familias, vel ꝟuo alicuius dñi de volũtate
vel ad rogatũ p̄ris. vel ad volũtatẽ dñi siue
sint boni siue mali pr̄ vel dñs obligat̃ mutu-
anti. ff. de in rez ṽso. l. ij. § negocio. ⁊. l. si res
§ quod seruus. ⁊. l. iij. § furtũ. Sic ẽ de deo
dicẽte. Eccl. iiij. Ne auertas faciẽ tuã ab vllo
paupe q̇ obligat̃ nob ad redditionẽ vite et-
ne. thob. xij. Elemosina purgat pctã ⁊ faciet
inuenire vitã eternã. Tertio subleuantẽ acti-
uitatẽ. sicut enĩ ille qui gerit negociũ alicui⁹
et expẽdit aliq̇d in illa negociorũ gestione:
pt̄ illud petere p actionẽ negociorũ gesto-
rum. vt Instit. de obligatiõibus § in p̄mis
et. ff. de negocijs gestis. l. ij. Sic expendẽs in
elemosinis potest illud petere. Job. vi. Veni-
at petitio mea ⁊ qd̄ expecto mihi tribuat de-
us. eccl. xvij. ca. Elemosina viri quasi saccul⁹
cũ ip̄o gr̄az quasi pupillã ꝯseruabit. Quar-
to damnantẽ penalitatẽ sicut enĩ vir q̇ acce-
pit bonã dotẽ cũ vxore p sustẽtatiõe et p lis
sue. qui pt̄ hereditatẽ magnã p illã habere
si eam tenuerit et ratõnabiliter tractauerit si
eam bene gubernauerit cõsequet̃ heredita-
tem illã. si vero ip̄am et p lem eius dimiserit
totũ pdit. ff soluto m̄rĩmonio. l. ij. li. i. vbi ha-
betur ꝙ soluto matrimonio dos quã cũ mu-
liere accepit: eidẽ restituat̃. sic ille q̇ accepit
filiã dei spũalẽ in vxorẽ i. fidẽ xp̄ianaz sicut
quilibet xp̄ianus cũ oĩbus que habet ⁊ cum
hereditate magna celi i spe si habuerit se bñ
ad sponsam illã. Sap. vij. Quesiui eaz mihi
spõsaz assumere ⁊ ad p lẽ ei⁹. i. ad vniuersos.

xpianos ⁊ spāliter ad paupes filios ei⁹ acq̄ret sibi vitā eternā. Si aūt male se habuerit fidē malis opibus repudiādo. q̄r fides sine opibus mortua ē. Jac.ij. Et pueros ei⁹ pauperes nō alendo priuabit habitis ⁊ habendis. Ecce nccītas mīe ⁊c. Postq̄ꝫ vero moyses declarauit cōclusionē pdictā ait aīe deuote. Que ego nouū fideliter te docui. sed ecce hic est sanctus thomas de aq̄no doctor noui testamēti cuius doctrina viā iustificationū dn̄i instruet te ⁊ exerceberis in mādatis eius. Ad quā astante moyse accessit aīa deuota p sue cōclusionis clariori noticia. Cui scūs thomas ait. Ego ostendā tibi ꝯclusionem tuā esse verā testimonio quadruplicis legis. scilicet.

Legis Euāgelice.
Legis Apostolice.
Legis Canonice.
Legis ecclīastice.

Primo testimonio legis

euāgelice. Sciendū q̄ xp̄s illā pbauit q̄druplici testimonio. Primo math.v. vbi dicit. Beati misericordes q̄m ipsi mīam ꝯsequent̄. Estote pfecti sicut pater vester celestis perfectus est. Et.viij.ca.dr̄. Qui vos recipit me recipit. ⁊ q̄ me recipit: recipit eū qui me misit. Qui recipit pphetā in noīe pphete: mercedē pphete accipiet. Et qui recipit iustū in noīe iusti: mercedē iusti accipiet. Et quicūq̄ꝫ potū dederit vni ex mīmis istis calicē aque frigide tm̄ in noīe iusti et discipuli. amē dico vobis nō pdet mercedē suā. Et.xiiij.ca.dr̄. Jesus vidēs turbā multā: misertus est eis et dixit discipulis suis. Date vos illis mādu care. R̄nderūt ei. Nō habem⁹ nisi q̄nq̄ꝫ panes ⁊ duos pisces. Qui ait eis. Afferte illos mihi huc. Et cū iussisset turbā discūbere sup fenū. acceptis q̄nq̄ꝫ panibus et duob⁹ piscibus aspiciēs in celū benedixit ⁊ fregit ⁊ dedit discipulis panes. discipuli aūt turbis. Et māducauerūt oms̄ ⁊ saturati sunt. Et tulerūt reliq̄as.xij.cophinos fragmētorū plēos Manducātiū aūt fuit numerus q̄nq̄ꝫ milia virorū. exceptis mulieribus ⁊ paruulis. hec ibi. Scd̄o testimonio marc.vi. vbi dr̄. Vidit iesus turbā multā ⁊ misert⁹ est sup eos. q̄r erāt sicut oues nō habētes pastorē ⁊ ait discipulis suis. Date illis vos manducare. Et dixerūt ei. Eūtes emam⁹ denarijs ducētis panes et dabim⁹ eis māducare. Et dixit eis. Quot panes hētis? Jte et videte: et cū cognouissent dicūt q̄nq̄ꝫ ⁊ duos pisces. Et pcepit eis vt accūbere facerēt oēs ꝫ ꝯtubernia sup viride fenū ⁊ discubuerūt in ptes p cētenos ⁊ q̄nq̄genos. Et acceptis q̄nq̄ꝫ panibus et duob⁹ piscib⁹. ītuēs in celū b̄ndixit ⁊ fregit panes. deditq̄ꝫ discipulis suis vt ponerēt añ eos ⁊ duos pisces diuisit oībus et māducauerūt oms̄ et saturati sunt. Et sustulerūt reliq̄as fragmētorū.xij.cophinos plenos ⁊ de piscib⁹. Erāt aūt q̄ māducauerūt q̄nq̄ꝫ milia virorū. h̄ ibi. Et.x.ca.dr̄. Vade q̄cūq̄ꝫ habes vende ⁊ da paupib⁹ ⁊ hēbis thesaurū in celo ⁊c. Tertio testimonio. luc.ix. vbi dr̄. Turbe secute sunt iesum q̄b⁹ loq̄bat̄ de regno dei. Et accedentes.xij. dixerunt ei. Dimitte turbas vt eūtes in castella ⁊ villas q̄ circa sūt diuertāt ⁊ inueniāt escas. q̄r h̄ in loco deserto sum⁹. Ait aūt ad illos. Vos date illis māducare. At illi dixerūt. Nō sūt nobis plusq̄ꝫ q̄nq̄ꝫ panes ⁊ duo pisces nisi forte nos emam⁹ in oēm hāc turbā escas. Erāt aūt fere viri q̄nq̄ꝫ milia. Ait aūt ad discipulos suos. Facite illos discūbē p ꝯuiuia q̄nq̄genos. Et ita fecerūt ⁊ oēs discūbere fecert̄. Acceptis aūt q̄nq̄ꝫ panib⁹ ⁊ duob⁹ piscib⁹ respexit i celū et b̄ndixit illis ⁊ fregit ⁊ distribuit discipl'is suis vt ponerēt añ turbas. Et māducauerūt ⁊ saturati sūt oēs. Et sublatū est qd̄ supfluit illis fragmētorū cophini.xij. Jdeo.xvi.ca.dr̄. Facite vob̄ amicos de mamona iniq̄tatis. vt cū defeceritꝭ recipiāt vos in et̄na tabnacula. h̄ ibi. Sic eīm aug. dicit. Jstud v̄bū dn̄i q̄dā mala intelligēdo rapiūt res alienas et aliq̄d inde paupib⁹ largiunt̄ ⁊ putāt se facere qd̄ pceptū ē. Jntellect⁹ iste corrigēd⁹ ē. Pōt eīm dici diuitie iniq̄tatꝭ q̄druplr̄. Primo ꝫm aug.li.de q̄onib⁹ euangelij: oēs diuitie sūt iniq̄tatꝭ. in eis scꝫ q̄ in ill'spē ꝯstituūt. Scd̄o iux̄ ābro. Jniquū mamona dixit. q̄r varijs diuitiarū illecebris n̄ros temptat affect⁹. Tertio ꝫ basil. in plurib⁹ pdecessorib⁹ q̄b⁹ p̄rimonio succedit aliq̄s repit̄ q̄ iniuste vsurpauit aliena q̄uis tu nescias. Quarto oēs diuitie dn̄r iniq̄tatꝭ. i. ieq̄litatꝭ. q̄r nō eq̄liter sūt distribute vno egēte ⁊ alio sup abundāte. Quarto testimonio iob.xiij.ca. amē amē dico vob̄ q̄ accipit si quē mibo: me accipit. Qui aūt me accipit: accipit eū q̄ me misit. Exemplū eīm ded̄ vobis vt quēadmodū ego feci vobis ita ⁊ vos faciatꝭ. h̄ ibi. Dedit aūt xp̄s vobis exemplū mīe. vt patet in euāgelio ⁊ in ep'la. in quibus notant̄.iiij. cōclusiones. Prima conclusio. Sine opere

mīe nemo potest saluari: ẜm quaꝫ motꝰ aīe
debet regulari. Patet qꝛ pfecte amās repu-
tat amicū tanꝙ seipm: ideo malū ipius re-
putat tanꝙ malū suū ꝛ dolet de malo amici
sicut de suo. Unde phs.ix.ethicorum.ponit
inter alia amicabilia hꝰ quod ē cōdolere ami
co. Et roma.xij.dꝛ. Gaudere cū gaudētibus
flere cū flētibus. Talis ergo compassio sup
aliena miseria vocatur mīa. Cuius effectus
sunt.xij. Primo pctō obstat. In multa enim
peccata caderet peccator a qbus elemosi-
ne quas facit eū custodiūt. Eccl.iiij. Ignem
ardentē extinguit aqua ꝛ elemosina resistit
pctis. Ido in euāgelio dꝛ.abijt. Scdo penā
euacuat. Naꝫ pctorē a pena p pctis debita
absoluit. Unde.iiij.reg.iiij ca.habeẜ ꝙ pau-
percula mulier oleo sibi p helyseū multipli-
cato soluit creditori suo. puer.xiij. Redem-
ptio aīe viri diuitie sue.ideo dꝛ iesus.i.redē-
ptio. Math.i. Ipe eī saluū faciet populuꝫ
suū a pctis eorū. Tertio a ẜuitute liberat.s.
qua pctor diabolo seruiebat. Esa.x. Compu
trescet iuguꝫ a facie olei. Oleū dꝛ mīa qꝛ sic
oleū ceteris liquoribus supenatat sic opus
mīe pcellit respectu aliorū operū. Bern.su
per cantica dicit. Bonū est vnguētū cōtritō-
nis quod de recordatōe pctorū cōficiẜ. Me
lius deuotōis quod fit de recordatōe benefi
ciorū dei.porro vtrūqꝫ vincit vnctio pietatꝭ.
Per hanc eī vinciẜ diabolus. Unde sup ilr
lud.ps. Mīa mea et refugiū meū dicit glo.
De nullo sic vincitur inimicus diabolus vt
de mīa. Cū diabolus in multis respectu ho
minis excellat. In hoc tū ꝙ mīam nō habꝫ
homo pcellit. Jere.vi. Sagittā et scutum ar
ripiet crudelis est ꝛ nō miserebiẜ. iō dꝛ trās
mare. Quarto pniāꝫ impetrat. Unde.i.thi-
moꝫ.iiij dꝛ. Pietas ad oīa vtilis est pmissi
onē habēs vite que nūc est et future. super
quo dicẜ glo. Si qs mīam sequiẜ si lubricum
carnis patiaẜ vapulabit quidē.sed nō pibit.
Quod nō est intelligēdū de illo qui ppter fi
duciā quā hꝫ i elemosinis quas facit: peccat
Tali eī dꝛ.roma.ij. An ignoras ꝙ benigni
tas dei ad pniām te adducit.tu aūt ẜm duri
tiā tuā ꝛ cor impenitēs thesaurisas tibi iraꝫ
ideo dꝛ.galilee.i.transmigratōis a statu cul-
pe ad statum gratie. Quīto bona tpalia mlẜ
tiplicat. Ex hoc eī ꝙ bona tpalia distribuū
tur mlẜtiplicanẜ. puer.xi. Alij diuidūt ppria
et ditiores fiūt. Alij rapiūt nō sua ꝛ semper
in egestate sunt. Eiusdē.xviij. Qui dat pau-
peri nō indigebit q̄ despicit deprecationem
sustinebit penuriā.patꝫ.iij.reg.xvij.de illa vi
dua q̄ heliā pauit cui nō defecit farina ꝛ ole
um. Luc.vi. Date ꝛ dabiẜ vobis. Homo eī
multū mīsicors fideliter dispēsat pauca bo-
na sibi ꝯmissa. ideo sup multa constituitur.
Math.xxv. Exemplū de bonifacio epo qui
cū esset puer oīe triticū mr̄is sue distribuit
in vsus pauperū. Quod cū ppēdisset mater
horreū ingressa cepit eū icrepare ꝛ se pugnis
in faciē cedere. Sed orone a bonifacio fctā:
statim horreū plenū inuētum est. Quo viso
mater cepit eū vrgere vt distribueret.qꝛ ita
celeriter posset q̄ petiuisset accipe.iō dꝛ qꝺ ē
tyberiadis. Sexto deū placat.vn̄ Esa.lviij.
Si effuderis esurienti aīam tuā ꝛ aīam affli-
ctam repleueris:orieẜ in tenebris lux tua.i.
lux gratie. Geñ.xxxij. Placabo euꝫ muneri
bus.ideo dꝛ ꝛ sequebaẜ eū.qꝛ gratia dei seq̄
tur misericordē. Septimo adiutores multi
plicat. Mīa eī facit paupes stipēdiarios
suos. puer.xij. Uictoriā et honoreꝫ acq̄ret
qui dat munera. Grego.paupes non sūt cō
temnēdi vt egeni:sed exorādi vt patroni.iō
dꝛ.multitudo maxima scꝫ pauperū pronoꝝ
Octauo diuinā sniam reuocat.vt pꝫ de nini
uitis. Jone vltimo. ptꝫ de achab.iij.reg.xxi.
vnde iudic.x.dꝛ. Addā inq̄t dn̄s vt liberem
vos. Et subdiẜ. Doluit deus sup miserijs eo
rū.ideo dꝛ. Uidebāt signa q̄ faciebat.s.mīa
Nono celū reserat scꝫ breuiādo viā qꝛ breui
or est nūc via in celum ꝙ esse solebat. Adā
eī p multa milia annoruꝫ vix puenit illuc.
mō xo vna hora pueniẜ. pterea mīa fregit
ostium paradisi.i.xpm qui dicit. Joh.x. Ego
sum ostium et fecit volare quasi in duo fru-
sta.s.corpus et aīam.corpus ad sepulchrum
et aīam ad limbū. ꝛ sic peccatoribꝰ infirmis
atqꝫ debilibus viam breuiauit ꝛ paradisum
tanꝙ hospitale aperuit.ideo dꝛ sup his qui
infirmabanẜ. Decimo filium dei adoptat.
Eccl.iiij. Esto pupillis misericors vt pater
et p viro matri eorū ꝛ eris tu velut filiꝰ altis
simi:filius obediens et miserebiẜ tui magis
ꝙ mater. Et math.v. Benefacite his q̄ ode
rūt vos vt sitis filij patris vestri qui in celis
est.ideo dꝛ. Subijt ergo in montē iesus.q̄a
iesus quiescit in mōte.i.in mēte sanctificata
p grām p quā quis ab eo adoptaẜ in filium
Undecimo benedictionē homini applicat.
Deut.xv. Omnino indigēs et mēdicus nō
erit inter vos vt benedicat tibi dominꝰ. Nō
deerūt pauperes in terra habitationis tue.
Idcirco pcipio ego tibi vt aperias manum

fratri tuo ꝛ egeno et pauperi qui tecū̄ versať
in terra vt benedicat tibi dn̄s deus tuus. hec
ibi. Et ij. corin. ix. Domini misericordi bn̄di
cit deus. et. ij. corin. ix. Qui seminat in bn̄di
ctionibꝰ. de bn̄dictōibus ꝛ metet. Misericor
di etiā benedicit paup q̄ ab eo recipit elemo
sinā Job. xxix. Benedictio ꝑituri sup me ve
niebat. ideo dꝛ ibi. scꝫ sup misericordē sede
bat. s. benedicēdo. cū discipulis suis. s. paupi
bus. Duodecio moriētē associat. Ambro.
Non sunt bona hoīs que secū ferre nō pōt.
sola mīa comes est defunctorū. Mīa nō ꝑ
mittit aīaꝫ hoīs misericordis ire ad infernū
Tob. xij. ca. dꝛ. Elemosina a morte liberat ꝛ
nō patieť aīas ire in tenebris: sed facit inue
nire vitā eternū. Ideo dꝛ. Erat aūt ꝓximum
pascha. dies festus iudeorū. i. misericordiuꝫ.
ps. Diē festū agēt tibi. scꝫ scti angeli. Diues
eīn et paup sunt duo filij dei quibus dimisit
hereditatē celi. vni. s. diuiti p mīam. alteri scꝫ
pauperi p patientiā. Unde di. xlvij ca. sicut
hi. dꝛ sic. Nūquid iniquus est deus vt nobis
nō equaliter distribuat vite subsidia. vt tu q̄
dem esses affluēs. ꝛ abundās. alijs vero de
esset ꝛ egerēt. An idcirco magis. qꝛ ꝛ tibi vo
luit benignitatis sue experimēta conferre et
aliū p virtutē patiētie coronare. hec ibi. ideo
dꝛ in epl'a. Scriptū est qm̄ abrahā duos fili
os habuit. i. deus. vnū. s. pauperē de libera ꝛ
vnū scꝫ diuitē de ancilla q̄ fm carnē natus
est. i. in affluētia bonorū tpaliū ꝛ q̄ de libera
p repromissionē. i. p grām. Scd̄a conclusio
Pijssimꝰ deus sui exemplo nos ad pietateꝫ
natos esse ōndit. sed ex iniq̄tate ad crudeli
tatē ꝯ naturā offēdit. Nam videre ipius dei
pietatē circa nos declarat. Exo. iij. Vidēs vi
di afflictionē populi mei q̄ est in egypto. Et
sequiť pietas: et descēdi liberare eum. Et ba
ruch. ij. Aperi oculos tuos ꝛ vide tribulatio
nē nr̄am. Et in euāgelio dꝛ. Cū subleuasset
oculos iesus ꝛ vidisset qꝛ multitudo maxīa
venit ad eū. Statim sequiť pietas. Dixit ad
philippū. Unde ememus ꝛc. De his oculis
dꝛ apoc. v. Vidi ī medio septē cādelabroruꝫ
agnū habentē oculos septē scꝫ qꝛ septē mo
dis pijs vidit septē etates mūdi p opa mīe
sue q̄bus mundū subleuauit et necessitatibꝰ
eius occurrit. Primā etatē aquarū diluuio
deficientē respexit ꝛ mīam intulit dando ar
cham in qua mirabiliter cūctorū aīaliū etiā
ferociū spēs saluate sunt. Sap. x. Cuꝫ aqua
deleret terrā. sanauit sapiētia p ꝯtēptibile li
gnū iustū gubernās. hec sciuit iustū ꝛ serua
uit sine querela deo ꝛ in filijs mīam fortem
custodiuit. Secundā etatē deprehensaꝫ a
chaldeis volētibus fidē dei verā destruere ꝛ
ignē adorare: vidit deus misericorditer ꝛ ex
traxit abrahā de vr. i. de igne caldeoꝝ. Gen̄.
xv. Trahebāt eīn eū caldei nolētē ignē ado
rare p ipm ignē vt saltē pena martyrij eum
adoraret. vel in ipo combureret. Sed deus
eum ꝑseruauit illesum. Ecci. xliiij. Nō est in
uētus silis illi qui cōseruaret legem excelsi.
Tertiā etatē afflictā fame. Gen̄. xlvij. Re
spexit deus mīa faciens ioseph dn̄m egypti
qui pauit iudeos. Eandē etatē subiugatam
seruitute graui respexit liberando in manu
moysi mirabilibus multis. Eandē fame et
siti in deserto laborantē respexit dādo man
na de celo et aquā de petra. Exod. p totum.
Eandē a seruitute varijs tempibus respexit
liberādo sub multis ducibus ꝛ iudicibus vt
constat. Quartā etateꝫ que incepit a dauid
laborantē idolorū cultura. vt in libris reguꝫ
habeť. respexit deus multiplicādo ꝓphetas
sanctos q̄ vnū deū incessanter ꝑdicabāt. vt
in libris regū ꝛ ꝓphetarū continеť. Quītā
etatē a transmigratōe babylonis incipiēteꝫ
gementē in circūcisorū pressura. vt in libris
machabeorū habeť. deus respexit pijssimo
oculo inestimabili caritate et mīa infinita:
dando vnigenitū filiū suū vt nos a misera
bili seruitute redimeret ꝛ ad regna celestia
reduceret. Sextā etatē flagellatā ab impa
toribus mūdi: vt xp̄i nomen extinguerēt: de
us respexit miserādo cū miserabili multitu
dine et cōtinuo augmēto xp̄ianorū: respexit
in sacramētorū multiplicatōe ꝛ eternorum
consolatōe. Non eīn fuit aliq̄n tam grandis
natio que habeat deos appropinquātes si
bi. sicut deus noster adest nobis. Deuť. iiij.
qui in sacramēto altaris eius p̄n̄tiam habe
mus cum reuerēti choro angelorū et beata
vita nobiscū habitat si bene aduertimus.
Septimā etatē iugo antixp̄i domandam et
sua ꝑfidia corrumpendā p suo posse respici
et deus dando enoch et heliam predicato
res veritatis ꝛ fm quosdam etiā iohanneꝫ
euāgelistā. vt sicut de lege nature erit enoch
et de lege scripta heliās: sic de lege euangeli
ca erit iohānes. Respiciet eādem deus mit
tendo angelum suum qui caput antichristi
feriat et ipm occidat. Respiciet eandē igne
conflagrationis purgādo quo facto corpo
ra immortalia suscitabunť et ab omī passio
ne totaliter absoluenť vt amplius nullis mi

ferijs humana natura subiaceat. Octauus oculus nõ ponit, q2 damnatierũt miserrimi mĩsicordia nulla sñia subleuandi, his mõis subleuauit oculos iesus 2c. Specialius autẽ in passione sua in cruce pendẽs. vij. psonas respexit septies clamans p. vij. vba q dixit. Primo respexit pctõres dans eis misericorditer veniã dicẽs. Pater ignosce illis, quia nesciũt qd faciũt. Math. xxvi. Scdo respexit afflictos dans eis requiẽ 2 ꝯsolationem dicẽs latroni. Hodie mecũ eris in paradiso Luc. xxij. Tertio respexit iustos dans eis virtutem 2 grãm dicẽs. Mulier ecce filius tu9. Et discipulo. Ecce mr̃ tua. Job. xix. Quarto respexit pphas dans eis honorẽ 2 veritatez in his que de ipo pphetauerũt, dicẽs. Consummatũ est 2c. Quĩto respexit seipz quãtum ad humanitatẽ habẽs sibi ꝯpassionem et pietatẽ dicẽs. Deus deus meus vt qd dereli.me. Sexto respexit aĩas sanctorũ prm in limbo manẽtes dans eis spẽm et securitatem dicẽs. Sitio. Job. xix. Septimo respexit prẽm dans ei sue aĩe totalitatẽ 2 suos discipulos ei commẽdãs p benignitatẽ dicẽs. Pater in manus tuas commẽdo spm meũ. i. aĩam meã et discipulos meos. Paulus. Qui adheret deo vnus spũs est cũ eo. His modis tam in veteri q̃ in nouo testamento vidit deus nr̃as miserias et defectus. ideo dr in epl'a. Hec em̃ sunt duo testamenta 2c. vsq3 eius que h3 virum. Tertia conclusio Mĩa est tam excellẽtis pfectõis q̃ sine ipa nulla est spẽs humane saluatõis. Nã q̃tuor sunt virtutes excellẽtes quas mĩa superat. Prima est abstinẽtia quã deus in paradiso instituit dicẽs. De ligno sciẽtie boni 2 mali vide ne comedas. Gen. iij. Sed mĩa supat. q2 abstinẽtia deo corpus immolat. Roma. xij. Obsecro vos p miam dei vt exhibeatis corpora vestra hostiã viuentẽ deo. Mĩa vo ĩmolat deo cor. Math. ix. Eũtes discite qd est miam volo et nõ sacrificiũ. Scda ẽ fides de qua dr Hebreo. xi. ca. Sine fide ĩpossibile est placere deo. Sed mĩa superat. q2 vt dr Jaco. ij. Fides sine opibus sc3 mĩe mortua ẽ vt ibidẽ psequit. Tertia est caritas. i. Cor. xiij. Maior horũ est caritas. Sed mĩa superat. q2 caritas est fluuius ripas suas nõ exiens: mĩa aũt est fluuius bonitatis ripas suas exiẽs et late extra inũdãs. Caritas enim inq̃tum hmõi tm̃ bona sua cõicat. mĩa aũt et hoc facit 2 aliud q2 mala aliorũ tanq̃ sua reputat. Quarta est iustitia. Sap. viij. Sobrietatẽ em̃ et sapiam docet. s. deus 2 iustitiam et veritatẽ qbus vtilius nihil est in vita hoibus. Inter ista quatuor iustitia pemiet. vt ibidẽ psequit. S3 mĩa supat. Jac. ij. Sup exaltat mĩa iudicium. Licet em̃ appellare a curia iustitie ad curã mĩe. Unde si vides tibi ĩminere grauamẽ a iustitia quocũq3 mõ contra te etiã iuste iudicet. ꝯfidẽter appella ad curiã mĩe. qm̃ iustitia necessario deferet appelationi tue hoc est solũ pctõrũ refugiuz vbi ferunt sñie absolutõis et remissionis. in Ista curia est signũ crucis. Cuius brachium supius est compassio qua qs compatit xpo passo pnobis. Brachiũ inferius est compassio q̃ quis ꝯpatit his q sunt in purgatorio. Brachiũ sinistrum est ꝯpassio q̃ qs cõpatit his qui sunt in hoc mũdo q̃tum ad penalez miseriã. Brachiũ dextrũ est ꝯpassio qua qs cõpatit aĩabus que peunt in hoc mũdo. nulla virtus saluabit pctõrẽ nisi mĩa. Ideo dr ĩ euãgelio. Ducẽtorũ denariorum panes nõ sufficiũt eis: vt vnusqsq3 modicũ qd accipiat. Na3 ducẽti ducti p denos faciũt duo milia. Denarij aũt ducti p denos faciũt centu3. A pmissione facta abrahe de semine benedicto p miam fluxerũt anni. lxxviij. vsq3 ad mortẽ eius. A morte vero ipius vsq3 ad natiuitatẽ xpi fluxerũt anni duo milia. xij. In his duobus milibus 2 centũ annis nõ comedebat panis mĩe ad sufficientiã saluatõnis vniuersalis nature humane. s3 solũ saluationis particularis huius aut illius psone et hoc erat modicũ qd in tota natura hũana. Hãc miam tribuit nobis xps in cruce. Unde dr in euãgelio. Est puer vnus hic sc3 xps. Cu3 em̃ puer interrogaret a patre dicẽte. Fili q̃tum diligis me oñdẽ mihi. Puer nõ volens verbo amorẽ exprimere: ope oñdit. Nã extẽdẽs brachia 2 inclinato capite in forma crucifixi totũ se sup prẽm piecit: amplexans et osculans quasi dicat. tm̃ vos diligo q̃ me totũ vobis dono. Sic xps puer natus non potuit vobis vbo amorẽ suũ ostendere sed ope declarauit. q2 q̃tum potuit se extendere in oẽm dimensionẽ: tm̃ se extẽdit in cruce: inclinãs nobis caput ad osculũ 2 brachia extẽdens ad amplexũ dicens tm̃ vos diligo q̃ ĩ amore mensurã nõ habui. Cũ em̃ omia xps fecit in numero põdere et mẽsura. Sap. x. Unũ tm̃ fecit sine mẽsura sc3 opus amoris quia nũq̃ potuit satiari sine pena p nostra saluatione. Unde in cruce clamãs. ait sitio id est adhuc plura 2 grauiora p vobis pati

desidero. Iste amor p̱ q̄nq̄ȝ vulnera quasi p̱
q̄nq̄ȝ fontes emanauit. Ideo dr̄ in euāgelio
Habet q̄nq̄ȝ panes ordeaceos. sūt eñ velut
q̄nq̄ȝ horrea ioseph: granū vite conſuantia
in salutē mūdi. Sūt velut q̄nq̄ȝ ciuitates re
fugij in terra p̄missionis ad quas confugiēs
saluabit᷑. Sūt q̄nq̄ȝ ciuitates in terra egypti
loquētes līgua chananea. Esa. xix. Egypt⁹
est caro xp̄i. q̄nq̄ȝ ciuitates sūt q̄nq̄ȝ vulnera
xp̄i. que loquūtur lingua chananea. i. cōmu-
tata. Nam linguis aliorū iustorū clamabat
vindictā. sanguis xp̄i clamat mīaȝ. ps̄. Effū
de iram tuā in gētes que te nō nouerūt. Et
hebre. xij. Accessisti ad sanguīs aspersioneȝ
melius loquētē q̄ꝫ abel. Merito clamās mi
sericordiā. q̄r vt dr̄ in euangelio. habet duos
pisces. Nam piscis albus designat puritateȝ
innocētie in aīa xp̄i: et p̄ciū sufficiēs sāguīs
in carne xp̄i. Sȝ hec q̄d sūt inter tātos? Nō
dubitatiue sed admiratiue interrogat. Qua
si admirās grauitatē pcti hoīs p̱ quo aliter
satisfieri nō poterat: nisi ex p̄cio sanguinis
xp̄i innocētis p̱ quē reductū est humanū ge
nus ad ortū deliciarū. i. paradisum celestem
a quo p̱ pctm̄ eiectū fuerat. Ideo dr̄ in euan
gelio. Erat aūt fenū multū in loco. q̄si dicat
dum homo fuit in paradiso terrestri fuit her
bavirens scilȝ p̱ rorē gratie originalis iusti-
tie. ps̄. Mane sicut herba floreat. sed p̱ pec-
catū aruit et factus est fenū. Esa. xl. Omīs
caro fenū. in loco itaq̄ȝ huius mūdi erat mľ-
tum fenū. i. vniuersitas pctōrū q̄ debebat ri
gari: sanguīe. aqua. lachrymis. ⁊ sudore xp̄i
Hec vniuersitas hoīm distinguit᷑ in quinq̄ȝ
etates scȝ pueritiā. adolescentiā. iuuētutem
senectutē. decrepitā etatē. hi sūt q̄nq̄ȝ milia
hoīm q̄ reficiunt᷑ pane xp̄i in cruce. Ideo dr̄
in euāgelio. Discubuerūt viri numero q̄nq̄ȝ
milia. Quia vero ysaac gessit typū passiōis
xp̄i in cruce. Ideo dr̄ in ep̄la. Nos aūt frēs
s̄m isaac p̄missionis filij sumus. Quarta cō
clusio Ad fidei nostre subleuationē ostēdit
xp̄s multiplicē circa nos miserationē. Sciē
dum q̄ꝫ. xij. sunt cause pctōrū in homīe que
prestāt nobis magnā spem diuine mīe. Pri
ma est ignorātia. pȝ de niniuitis. Ione. iiij.
Scd̄a est fragilitas. Geñ. v. Nō p̱manebit
spūs meus. i. indignatio mea in hoīe. quia
caro est scȝ p̱ fragilitatē. Math. xxvi. Spūs
quidē promptus est caro aūt infirma. Tertia
est p̱uitas. Geñ. viij. Sēsus et cogitatio cor
dis humani p̱na sunt ad malū ab adolescen
tia sua. Quarta est ꝯcupiscētia. i. Io. ij. Oē
quod est in mūdo aut est ꝯcupiscētia carnis
aut cōcupiscētia oculorum. aut sup̱bia vite.
Quīta est rebellio ītus inficiēs. Gal. v. Ca-
ro ꝯcupiscit aduersus spm̄ ⁊ spūs aduersus
carnē. hec eñ sibi inuicē aduersant᷑. Sexta
est cōuersatio ex alliciēs. ps̄. pctōri aūt dixit
deus: quare tu enarras iustitias meas? ⁊c.
vsq̄ȝ et tacui. Et paulus. i. corin. xv. corrum
pūt bonos mores colloq̄a praua. puer. i. Fi
li mi si te lactauerint pctōres ⁊c. Septima
est diabolus vndiq̄ȝ aggrediēs. i. pet. iij. Ad
uersarius vr̄ diabolus tanq̄ꝫ leo rugiens cir
cuit querēs quē deuo. Octaua est onus pec
catorū deijciēs. ps̄. Iniq̄tates mee sup̱ g. sūt
ca. m. et. si. on⁹ gra. gra. sunt sup̱ me. Nona ē
ꝯsuetudo. puer. xviij. Impius cū in p̱fundū
venerit pctōrū ꝯtēnit. Decima est nccītatis
hītudo. Roma. vij. Video aliā legē in mē-
bris meis repugnātē legi mētis mee ⁊ capti
uantē me in lege pcti. Undecima ē blasphe
mia. ps̄. sed p̱pter irā inimicoꝝ distulisti. ne
fo. sup̱. ho. eorū et dice. man⁹ no excel. ⁊ nō
do. fe. hec oīa. pȝ de holoferne. Iudith ij. pȝ
de goliat. i. re. xij. pȝ de antiocho. ij. mach. ix.
Duodecima est sup̱bia pȝ de naamā siro. q̄
indignās abijt ad iordanē iuxta verbū heli
sei. xl. regū. xiiij Ex passiōe quidē colligūtur.
xij. cophini mīe. iiij. modis. Primo fontalis
sanatōis. Quidā eñ medicus obuiauit cui
dā militi valde tristi ⁊ dolēti q̄ intrrogatus
a medico vñ eēt. Rñdit. Ego sum de q̄dam
terra valde corrupta cui⁹ oēs fontes sūt cor
rupti. Interrogatus cur sic esset tristis? Rñ
dit. Ego fuȝ miles talis regis et dedit mihi
filiā suā pulcherrimā in vxorē tali pacto vt
eā seruarē mūdā ⁊ si sub ptāte mea incurre-
ret aliquā maculā ego p̱derē caput: q̄ꝫ p̄mo
aūt illa filia regis intrauit terrā meā facta ē
leprosa ⁊ immūda: iō suȝ tristis timēs sniāȝ
mortis. Medicus ait. Ne timueris dabo ti
bi optimū ꝯsiliū ad sanādū spōsam tuā. Et
duxit eū ad quoddā viridariū ⁊ ostendit ei
herbas medicinales ⁊ fruct⁹ mirabiles. Et
sub q̄dā magna spina oñdit ei vnuȝ fontē a
quo. xij riui p̱cedebāt sūme virtuosi. In isto
inq̄t fonte lauabis spōsam tuā ⁊ de istis her
bis facito electuariū q̄ vtet᷑. de istis fructib⁹
reficiet᷑ ⁊ sic sanata p̄stine pulchritudini re-
stituet᷑. Credidit miles medico ⁊ fecit sic. vñ
sanata est sponsa eius. Spūaliter Medic⁹ ē
spiritussanctus. miles est homo pctōr. rex ē
deus pr̄. filia regis est anima rationalis ad
imaginē dei creata sine macula. terra corru-

pta est corpus nr̃m cuius oĩs fontes sunt corrupti adeo vt nihil ex eis ꝓcedat nisi corruptio ꝑ oculos. ꝑ nares ꝛc. Subito vt anĩa tali corpori ex corrupto semine formato infundit̃ leprosa pctõ originali efficit̃ ꝛ homo morti eterne adiudicat̃. Viridariũ est eccl'ia dei in qua sub spina .i. crucifixo sub corona spinea. latet fons summe medicinalis. de q̊ xij. riui oriunt̃. duo riui sanguĩs de pedibus. duo riui sanguĩs de manibus. duo riui de latere vnus sanguinis. ꝛ alius aque. duo riui de oculis. scʒ lachrymarũ. Nonus riuus de ore. s. dulcia ꝟba. Decimꝰ riuꝰ sãguĩs de capite. Undecimus riuus sanguĩs de dorso flagellato. Duodecimus riuus de toto corpore. s. sudor sanguiẽus. Herbe medicĩales sunt dona spũsscti in sacramẽtis eccl'ie. Fructus sunt opa bona pñie ꝛ mĩe. In isto igit̃ fonte. s. baptismi qui hʒ ꝟtutẽ a passiõe xp̃i. Joh. iij. Nisi q̃s renatꝰ fuerit ex aq̃ ꝛ spũscõ nõ põt introire in regnũ dei. Scõo et̃nalis cõsolatiõis. ex passione xp̃i in cruce colligũt̃ xij fructus. Primꝰ est deo p̃ri recõciliatõ. q꞉ ꝑ eã sumus deo patri recõciliati. Scõs est ianue celi aptio. Ante passionẽ xp̃i porta celi erat clausa ꝛ nos ad ventũ et pluuiã expectabamus ex̃ paradisum. Tertiꝰ est nature humane exaltatio. s. ad gl'iam dei. Quartꝰ ẽ angelice ruine restauratio qm̃ sedes ille vacãtes de hoĩm aĩabus implent̃. Quĩtus est nr̃i p̃cij solutio scʒ sanguĩs xp̃i. Sextꝰ ẽ peccatorũ nostrorũ lauatio. lauit nos a peccat̃ nr̃is in sanguine suo. Apoc̃. i. Septimꝰ est nr̃a defensio in brachiorũ extẽtione. ps̃. Sb vmbra alarũ tuarũ sperabo donec transeat a me iniq̃tas. Octauus est tribulationũ alleuiatio. Istud est signũ missum in aq̃s marath. que in dulcedinẽ ꝟse sunt. Exo. xv. ca. Nonus est temptationũ euasio. Viso signo crucis fugit diabolus q꞉ in eo victꝰ est. Decimꝰ est infirmorũ sanatio. vñ signant̃ per serpentẽ eneũ suspẽsũ in palo quẽ infirmi aspiciẽtes sanabant̃. Joh. iij. Sicut moyses exaltauit serpẽtẽ in deserto ꝛc. Undecimus est scõrũ p̃rm visitatio. s. in limbo ꝛ ab inde ipsorũ eductio. Zach. iij. Tu q̃ʒ ĩ sanguĩe test. t. emisi. v. de la. ĩ q̊ nõ erat aq̃. Duodecimꝰ ẽ diaboli alligatio. Apoc̃. xx. Tertio spũalis in ligno eñ crucis affixus ẽ lib̃ de arte amãdi nõ de turpi amore ꝛ carnali: sʒ de casto ꝛ scõ amore atq꞉ spũali. iõ est salus aĩarũ. In hoc libello sũt. xij ĩcitamẽta amoris spũalis vñ aĩa deuota q̃ in hoc libro studuit amore vulnerata dicebat. Fulcite me floribus stipate me malis q꞉ amore lãgueo. Cantic̃. ij. Sic̃ eñ ꝑsona q̃ amore infirmat̃ multa iudicia amoris p̃ferre ꝯsueuit: sic xp̃us in cruce aõre aĩarũ vulneratꝰ multa indicia amoris in se habuit. Primo ꝑ serto seu capello rosarũ habuit sertũ spinarũ. Scõo habuit ocl'orũ languorẽ ꝛ merorẽ. Tertio faciei speciosissime pallorẽ. amãtes eĩ macie pallescũt. Quarto cãtilenã aõris in septẽ ꝟba distictã. amauit pctõres dicẽs. P̃r ignosce ꝛc. Amauit latronẽ di. Hodie mecũ eris. Amauit m̃reʒ ꝛ discipulu. dic̃. Mulier ecce filiꝰ ꝛc. Amauit p̃rem dicẽs. Deꝰ meꝰ vt q̃d. Amauit p̃res in libo dicẽs. Sitio. Amauit ꝓph̃as dicẽs. Cõsummatũ est. Amauit oẽs credituros in ip̃ʒ dicẽs. P̃r in manꝰ ꝛc. Quĩto in manibꝰ rosas rubeas portauit. i. ruborẽ clauorũ. Sexto habuit latꝰ ꝛ cor aptũ vt oñderet ĩmẽsitatẽ sui amoris. Septĩo brachiorũ extẽsionẽ in modũ choreisans̃ ĩter duos latrones. Octauo caput ĩcl'iatũ ꝛ os porrectũ ad osculũ. Nono habuit cyrothecas ĩ manibꝰ rubeas. s. manuum cruẽtationẽ. ꝛ anulos aureos. i. clauorũ ĩfixionẽ. Decĩo hũit bursã aptã cũ pecũia. i. costarũ aptionẽ ꝛ sanguĩs effusionẽ ꝑ pecunia. Undecĩo ꝑ corrigia frisata habuit lateris aptionẽ ꝛ ꝑcussionũ ac flagellorũ liuorẽ. Duodecĩo ꝑ sotularibꝰ ꝑforatis ꝛ rostratis hũit pedũ ꝑforationẽ ꝛ clauorũ infixionẽ. Decioq̃rto regl'aris ꝑfectõis. Qñ eñ pueri mittunt̃ ad scholas scribit̃ eis libellꝰ ꝛ affigitur ligno ne destruat̃: sic in ligno crucis xp̃i scripsit deꝰ libellũ ad informationẽ vite xp̃ianorũ ꝯtinẽtẽ. xij. regl'as. Prima regl'a ẽ voluptatũ abdicatõis ꝛ h̃ ꝯtinet̃ in capitis xp̃i coronatõe. Nõ eñ decet sub spinato capite mẽbra viuere voluptuose. Scõa regula est obediẽtis ꝑfectõis ꝛ h̃ ꝯtinet̃ in capitis xp̃i inclinatiõe. Cũ eñ deꝰ p̃r iniũxisset filio suo pati mortẽ ꝑ pctõribus: ip̃e vidẽs mortẽ caput ĩcl'iauit ꝛ nobis exẽplũ obediẽtie p̃buit. Tertia regl'a ẽ pie ꝯpassiõis ꝛ h̃ ꝯtinet̃ ĩ lachrymarũ effusiõe ꝑ pctõribꝰ orãs. Heb. v. ca: Cũ clamore valido ꝛ lachrymis orãs exauditꝰ est ꝑ sua reuerẽtia: sic nos ꝑ inimicis cũ lachrymis orare debemꝰ. Quarta regl'a est patiẽt̃ hũiliatõis. ꝛ h̃ ꝯtiet̃ in auriũ obturatione. q꞉ quasi surdus dissimulauit ꝟborũ irrisionẽ et criminũ falsorũ impositioneʒ: sic nos debemus patiẽter tolerare iniurias. Quĩta regula est clemẽtis locutõnis ꝛ h̃ ꝯtinetur in ꝟbis q̃ in cruce ꝓtulit: sic nos debe-

mus semꝑ deū laudare. Sexta regula est
sobrie degustationis ꝛ hec cōtinet in ei⁹ si-
ti cū felle potaret: sic nos sobrietatē habere
debem⁹. Septima regula paupis denuda
tionis ꝛ hec cōtinet in corpis sui nuditate
Fuit enī paup in pecunia: qꝛ non habuit di
dragma quo vitā suā redimeret. paup ī ami
cis qꝛ nullū habuit q̇ ꝓ eo corā iudice aduo
caret. paup in vestib⁹ qꝛ nō habuit quo te-
geret carnē suā. paup in possessione: qꝛ non
habuit vnā palmā de terra vbi pedē figeret
pauper in cibo: qꝛ nō habuit qd̓ comederet
vel biberet. paup in domo ꝛ in lecto: qꝛ nō
habuit vbi caput reclinaret. pauper in sepul
chro: qꝛ ī alieno sepulchro fuit posit⁹. Octa
ua regula ē liberalis erogatiōis ꝛ hec cōti-
netur ī manuū perforatiōe. in manu pfora
ta nihil retineri pōt sed totū effluit: sic xp̄s
oīa nob̄ dedit ꝛ nihil sibi retinuit: vt ꝛ nos
simile faceremus. Nona regula est ardent̄
dilectiōis ꝛ hec cōtinet in brachioꝝ extensi
one ad oēs amplexandū: sic nos oēs debe-
mus cū amore amplexari. Decima regl̓a
est purissime ořonis: ꝛ hec ꝯtinet ī manuū
eleuatōne sicut moyses eleuatis manibus
orans ꝓ israel: impetrauit victoriam cōtra
amalech: sic xp̄s orans ꝓ eccl̓ia eleuat̄ ma-
nib⁹ firmat̄ clauis in cruce ꝑ ea obtinuit vi
ctoriā. Undecima regula est apte ꝯfessio
nis ꝛ hec ꝯtinet in lateris xp̄i apertōe. Sic
enī xp̄s lat⁹ habuit apertū: sic nos in ꝯfessi
one debem⁹ aperire ꝛ nudare cor nostrum
Duodecima regula est pseuerant̄ opera-
tionis ꝛ hec cōtinet in corpis xp̄i in cruce
ꝯfixione. Tātā enī stabilitatē ꝛ pseuerātiā
hūit ꝙ nec rogatu iudeoꝝ: nec lachrymis
matris nec amicoꝝ dolore descēdere voluit
de cruce vt pseuerantiā in tribulatiōib⁹ no
bis demōstraret. Ista sunt signa maxīe mi
sericordie dei circa nos. Ideo dr̄ ī euāgelio
Illi hoīes cū vidissent signū ꝛc. per quam
misericordiā liberauit nos ab impugnatiōe
diaboli. iō dr̄ in epl̓a: Sꝫ quō tūc ꝛc.

Secūdo declarat̄ eadē cō

clusio testimonio legis apl̓ice. ꝛ hoc q̄dru-
plicit̄. Prīo beat⁹ Petr⁹ in canonica. iij. c.
dicit. In fide aūt oēs vnanimes. in ořone
estote compatiētes. fraternitat̄ amatores:
misericordes: modesti: humiles: nō redden
tes malū ꝓ malo. vel maledictū ꝓ maledi-
cto: ſ ecōtrario benedicentes. qꝛ in hoc vo-
catiestis vt benedictionē hereditate possi-
deatis. hec ille. Secūdo beat⁹ paul⁹ Eph.
iiij. dic̄. Estote inuicē benigni misericordes
donātes inuicē: sicut ꝛ de⁹ in xp̄o donauit
vobis. Tertio beat⁹ Jacob⁹ in canonica
ij. ca. dic̄. Judiciū sine misericordia erit illi q̇
nō facit misericordiā. Si frat̄ aut soror nu-
di sunt ꝛ indigeāt victu quottidiano. dicat
aūt aliq̇s de vobis illis. Ite in pace. calefa-
cimini ꝛ saturamini. nō dederitis aūt eis q̇
necessaria sunt corpi. q̇d vobis ꝓderit: hec
ille. Quarto beat⁹ Johānes. i. canonica.
iij. c. dic̄. Qui habuerit substātiā mūdi hui⁹
ꝛ viderit fratrē suū necessitatē hr̄e ꝛ clause
rit viscera sua ab eo. quō caritas dei manet
in eo. Filioli nō diligam⁹ v̓bo neqꝫ lingua
sed opere ꝛ veritate ꝛc.

Tertio declarat̄ eadē cō

clusio testimonio legis canonice sciendū ꝙ
misericordia est q̄druplex. Prima est redē
ptoris aīam emptā expectant̄ q̄ manifesta
tur q̄druplici signo. Prīo qꝛ cadētē in pec
catū misericordit̄ expectat vt resurgat. Un̄
dist. lxxxxiij. c. diaconi sunt quos ī apoc. ꝛc.
dicit̄ sic. Moderatio enī dei ac pietas solū
nostrū reditū req̇rit ac nos cupit longa bo
nitate seruari. Si nō cōuertimur si duri col
li sum⁹. si in peccat̄ vsqꝫ ad mortē pduram⁹
assidue peccantiū nō miseret̄ deus. hec ibi.
Secūdo qꝛ volētes resurgere misericordi
ter iuuat. Un̄ de pnīa. dist. i. §. serpēs dicit̄
sic. Multiplex misericordia dei ita lapsib⁹
hūanis subuenit: vt nō solū ꝑ baptismi gra
tiam: sed etiā ꝑ pnīe medicinā spes vite re-
paret̄ eterne vt q̇ dona regeneratiōis vio-
lassent ꝓprio se iudicio condēnantes ad re
missionē criminū ꝑuenirent. hec ibi. Ter-
tio qꝛ psumētes de mīa dei ꝛ illa peccando
abutentes ꝑ iusticiā ꝯdēnat. Un̄ de pe. di. i.
§. taciturnitas dr̄ sic. Deus q̇ misericors ꝛ
iust⁹ est. sicut cōseruat mīam in iusticia: ita
ꝛ iusticiā in mīa. Opus enī est mīe penitē-
ti pctā dimittere: sed oportet vt iust⁹ misere
atur iuste. Oportet enī vt nō solū q̇d: ſ in q̊
doleat ꝯsideret si dign⁹ est nō dico iusticia
sed mīa. Justicia enī sola dānat ſ dign⁹ est
mīa q̇ spūali labore petit gratiam. hec ibi.
Quarto qꝛ iustos ī iuuētute misericordit̄
ad se vocat. Sap. iiij. Just⁹ si ꝓoccupat⁹ fu
erit morte ī refrigerio erit. Placens deo fa
ctus ē dilect⁹ ꝛ viuēs int̄ pctōres trāslat⁹ ē
Rapt⁹ ē ne malicia mutaret intellectū ei⁹
aut ne fictio decipiat aīam illi⁹. Cōsumma-

tus in breui expleuit tpa multa. placita em̄
erat deo aīa eiꝰ. ꝓpt̄ hoc ꝑperauit educere
illū de medio iniq̄tat̄: qm̄ grā dei ⁊ mīa in
sctōs illiꝰ ⁊ respectꝰ sup electos illiꝰ. hec ibi
Secūda est largitoris indigentē subleuā
tis. Tanta em̄ ē necessitas faciēdi corpalez
elemosynā ꝙ possessio ecclesie debz aliena
ri ꝓ magna indigētia afflictoꝝ Sup q̄ po⸗
natur talis casus. Uir q̄dā ea cōditiōe ter⸗
ram eccl'ie donauit vt nō liceret ei illā alie⸗
nare: ⁊ si fuerit alienata liceat ei vel heredi⸗
bus suis datū reuocare. postea ṽo imminē
te necessitate ꝓ magna fame pauperū. pro
redēptiōe captiuoꝝ ꝓ graui delicto ecclesie
eccl'ia voluit illā alienare nō obstāte tali cō
ditione. Querit̄ an possit ita ꝙ res vendita
nō redeat ad eū q̄ dedit illā. Uidet̄ ꝙ alie⸗
natio sit licita. p̄mo q: nemo paciscendo ef
ficere pōt q̄n liceat ei rem suā alienare. ff. de
pactis. l. penulti. Scd̄o hi clerici spū dei ⁊ le
ge p̄uata ducunt̄. xij. q. i. c. duo sunt. Tertio
q: pactū in p̄dicto casu ē cōtra bonos mo⸗
res ⁊ ꝯtra cōem vtilitatē. g̃ nō est obseruā⸗
dū. ff. de pactis. l. iuris gentiū. §. ⁊ gn̄aliter
Quarto q: p̄uata dispositio donatoris nō
pōt gn̄alē cōstitutōnē immutare. ex̄ d̄ testibꝰ.
c. req̄sisti ꝫ ꝑ ꝯstitutōez eccl'ie illa t̄ra pt̄ alie
nari. Quīto q: maior ē lex dei q̄ p̄cipit ꝙ̄ lex
hūana ⁊ ꝙ̄ pactū hoīs g̃ preponēda. vt hr̄
dist. x. c. lege. vbi dicit̄. Lex impatoꝝ nō est
sup legē dei: ꝫ subest. Sexto q: talis cōditio
erat intelligēda si res p̄māserit in eodē sta
tu. xxij. q. ij. c. ne q̄s arbitret̄. Ea ei q̄ d̄ nouo
emergūt nouo indigēt auxilio. ff. de interro
gatorijs actionibꝰ. l. de etate. Sed ꝙ nō pos
sit alienari ⁊ si aliena fuerit ꝙ possit reuoca
ri. arguit̄ p̄mo. q: q̄dcūq3 pactū appositum
sit in traditiōe rei valere d3. ff. de pac̄. l. tra
ditionibꝰ. Scd̄o q: pacta sunt ab oībꝰ obser
uanda. Extra de pactis. c. i ⁊. iij. Rn̄det̄ ꝙ
in illis casibꝰ pōt alienari. vn̄ Amb. vt habe
tur. xij. q. ij. c. Aurū habz eccl'ia nō vt seruet
sed vt eroget ⁊ subueniat in necessitatibus.
Quid opꝰ ē custodiri qd̄ nihil adiuuat: An
ignoramꝰ ꝙ̄tū auri ꝙ̄tū argēti d̄ tēplo dn̄i
assirij sustulerūt: Nōne meliꝰ cōflat sacer⸗
dos ꝓpt̄ alimoniā pauperū si aliq̄ subsidia
desunt: ꝙ̄ si sacrilegꝰ cōtaminet ⁊ asportet
hostis: Nōne dicturꝰ es dn̄s. cur passus es
tot inopes fame mori ⁊ certe habebas au⸗
rū vn̄ ministrares alimoniā. cur tot captiui
in cōmerciū. i. in captiuitatē ducti nec redē⸗
pti ab hoste occisi sunt: Meliꝰ fuerat vt. va
sa viuētiū ꝯuares ꝙ̄ metalloꝝ. His n̄ posset
respōsuz referri. Quid em̄ diceres timui ne
tēplo dei ornatꝰ deesset. Rn̄det̄ aurū sacra
menta nō q̄runt neq3 auro placēt que auro
nō emūt̄. Ornatꝰ sacroꝝ redēptio captiuo
ruz ē ⁊ vere illa sunt vasa p̄ciosa q̄ redimūt
aīas a morte. Ille verꝰ dn̄i thesaurꝰ ē q: ope
rat̄ qd̄ sanguis eiꝰ opatꝰ ē. Nemo pōt dicē
cur paup viuit. Nemo pōt q̄ri q: captiui re⸗
dempti sunt. Nemo pōt accusare q: tēpluz
dei edificat̄. Nemo pōt indignari q: humā
dis fideliū reliquijs spacia laxata sunt. Ne⸗
mo pōt dolere q: in sepulchris xp̄ianoꝝ re⸗
quies defunctoꝝ ē. In his tribꝰ generibꝰ va
sa eccl'ie etiā initiata ꝯfringere: ꝯflare vēde
re licet. hec ibi. Tertia ē dilectoris mētē or
dinanti. Misericordia em̄ corpalis nō solum
cadit sub ꝯsilio: ꝫ etiā ē in p̄cepto. Cuz em̄
dilectio proximi sit in precepto: necesse est
oīa cadere sub p̄cepto sine q̄bꝰ dilectio ꝓxi
mi nō obseruat̄. Ad dilectionē aūt ꝓximi n̄
solū req̄rit̄ vt ei velimꝰ bonū: ꝫ etiā opemur
i. Ioh. iij. Non diligamꝰ ṽbo neq3 lingua: ꝫ
ope ⁊ ṽitate. Ad h̄ aūt ꝙ velimꝰ ⁊ opemur
ei bonū req̄rit̄ ꝙ eiꝰ necessitati subueniamꝰ
qd̄ fit ꝑ largitionē elemosynarū. Et iō ele⸗
mosynarū largitio est in p̄cepto. Et q: p̄ce⸗
pta dant̄ de actibꝰ ṽtutū: iō sic cadit elemo
syna sub p̄cepto. s̄m ꝙ rō recta req̄rit q̄ est
p̄ncipiū ṽtut̄. Circa quā occurrunt q̄ttuor.
Prīo ꝙ fiat hilarit̄. q: deꝰ ī elemosyna plꝰ
pōderat aīm ꝙ̄ datū. vn̄ dist. xlij. c. q̄escamꝰ
dr̄ sic. Nō em̄ ex vita eoꝝ q̄s accipis merce
dē tibi retributurꝰ ē deꝰ ꝫ ex volūtate ⁊ ho
norificētia multa ex mīa ⁊ bonitate. Scd̄o
ꝙ fiat fidelit̄. s. de bonis ꝓprijs: q: onꝰ pcti
nō dimittit̄ ꝫ auget̄: cū de alienis rebꝰ ele⸗
mosyna īprouide dat̄. Extra de iureiurādo
c. ea te. ex̄ de decimis. c. tua nob. Tertio ꝙ fi
at prudent̄. s. vt id qd̄ in elemosyna erogat̄
sit supfluū. Luc. xi. Qd̄ superest date elemo⸗
synā. Et dr̄ supfluū nō solū respectu sui ꝑpiꝰ
qd̄ ē sup illud qd̄ ē necessariū sibi: ꝫ etiā re⸗
spectu alioꝝ q̄rū cura sibi incūbit: q: p̄us oz
ꝙ vnusq̄sq3 sibi ꝓuideat ⁊ eis q̄ꝝ cura sibi ī
cumbit ⁊ postea de residuo alioꝝ necessita⸗
tibꝰ subueniat. vn̄. di. lxxxvi. c. Est etiā illa ꝓ
banda liberalitas vt ꝓximos seminis tui ne
despicias si egere cognoscas. Meliꝰ ē ei vt
ip̄e subuenias tuis q̄bꝰ pudor ē ab alijs sū⸗
ptū deposcere. aut alicui postulare subsidiuz
necessitati. hec ibi. Quarto ꝙ fiat liberalit̄.
scz vt ille cui fit necessitatē habeat, alioq̄n n̄

esset rō q̄re ei elemosyna dareť. ſ; cū nō pos
sit ab aliquo vno oīb⁹ necessitatē habētib⁹
subueniri. nō oīs necessitas obligat ad p̄ce
ptū ſ; sola illa sine q̄ is q̇ necessitatē hʒ sustē
tari nō pōt. In illo casu hʒ locū qđ dič Am
bro. pasce fame moriētē. si nō pauisti: occi
sti. vt hř dist. xlvij. c. sicut hi. Sic ğ ptʒ φ da
re elemosynā de sup̄fluo ⁊ ei q̇ est ī extrema
necessitate ē in p̄cepto. Alias aūt elemosy
nas dare ē in ꝯsilio: sič etiā de q̄libet melio
ri bono dant ꝯsilia. Quarta est curatoris
errantē reuocant̄ ⁊ ista ē mīa spūalis q̄ p̄n
cipaliť ꝯsistit in q̄ttuoꝛ. Primo delinq̄ntes
corripit. vñ di. xlv. ca. tria sunt. dř sic. Tertia
elemosyna ē delinq̄ntes corrigere ⁊ erran
tes ī viā reducere veritat̄. hec ibi. nec aliq̄s
debet moueri ad parcēduʒ lachrymis q̄rū
cunqʒ. ff. de offi. p̄sidis. l. obseruādū. Scđo
iuste docet ⁊ ꝯsulit. xlv. di. ca. disciplina. vbi
dř. Inesse dʒ rectorib⁹ erga subditos: pie se
uiens disciplina ⁊ iuste ꝯsulēs mīa. Tertio
iniurias ⁊ offensas remittit. vñ di. l. c. Cōsi
derandū nob̄ ē cur oīpotēs de⁹ eū quē cun
cte eccl'ie p̄ferre disposuerat ancille vocē p
timescere ⁊ seip̄m negare pmisit qđ nimirū
magne actū pietat̄ dispēsatiōe cognoscim⁹
vt is q̇ futur⁹ erat pastor eccl'ie ī sua culpa
disceret q̄liť alijs misereri debuisset. Prius
itaqʒ eū ōndit sibi ⁊ tūc p̄posuit ceteris: vt
ex sua infirmitate cognosceret φ̄ mi̇ꝛicordi
ter aliena īfirma toleraret. hec ibi. Quarto
orat atqʒ intercedit poscēdo. s. auxiliū a deo
inq̄ptū p alijs orat. Iač. v. Orate p inuicēʒ
vt saluemini. Qđ fieri dʒ p viuis ⁊ p mor
tuis indigētib⁹. Mat. v. Orate p p̄se. vos.

Quarto declarať eadē cō

clusio testimonio leḡ ecclesiastice. ⁊ hoc q̄
druplicit̄. Prīo btūs Greg̃. omel. v. dič sic
Respicere inopē exaudire precē: largiri sti
pem: p̄bere defensionē. atqʒ p eiusdē defen
sione paupis aduersant̄ cuiuslibet inimici
tias nō timere: magna ment̄ latitudo ē. hec
ille. Scđo btūs Hiero. in q̄dā ep̄l'a ad ne
potianū dič sic. Nō memini me legisse mala
morte mortuū q̇ libenť opa pietat̄ exercuit
Habet em̄ mł'tos intercessores ⁊ impossibi
le ē preces multoꝝ nō exaudiri. hec ille. ptʒ
de q̄ttuoꝛ ī veteri testamēto. Prim⁹ fuit ru
ben q̇ nitebať liberare ioseph de manibus
fratrū suoꝝ. Geñ. xxxvij. Secūd⁹ fuit dauid
ps. In et'nū seruabo illi mīam meā ⁊c̄. Ter
tius fuit sedechias q̇ tādē misert⁹ ē ieremie
⁊ in fine ꝯuersus ē. Iere. xxxiiij. Audi v̄bū
dñi sedechia rex iuda. Non morieris in gla
dio: ſ; in pace morieris ⁊c̄. Quarta fuit raab
meretrix q̄ suscepit nuncios hebreoꝝ ⁊ alia
via eos emisit. Iosue. vi. Et Iač. ij. Patʒ de
q̄ttuoꝛ in nouo testamēto. Prim⁹ fuit mat
theus q̇ p̄m⁹ fecit cōuiuiū xp̄o ⁊ discipulis
suis. Mat. ix. Secūdus fuit zacheus dicēs.
Ecce dimidiū bonoꝝ meoꝝ dñe do paupi
bus. Luč. xix. Terti⁹ fuit corneli⁹ centurio.
Acť. x. Quarta fuit magdalena. Luce. vij.
Tertio beat⁹ Amb̄. sup illud Thimo. iiij.
pietas ad oīa vtilis ē. dič sic. Oīs sūma dis
cipline xp̄iane in mīa ⁊ pietate est quā q̄s
sequēs si lubricū carnis patiť sine dubio va
pulabit: ſ; nō peribit. Misericordia largior
vbi fides promptior. nihil tā cōmēdat xp̄ia
nū φ̄ miseratio caritat̄. hec ille. Quarto. b.
Aug̃. li. de disciplina xp̄iana dič sic. Da ali
q̇d fratri tuo. da aliq̇d p̄ximo tuo. da aliq̇d
comiti tuo. Uita ista via ē simul ambulant̄
Sʒ forte dicis. Ego diues: ille paup. Sarci
nam tuā cōmemoras. pond⁹ tuū laudas ⁊
qđ graui⁹ est: ꝯstrīxisti ad te sarcinā tuaʒ. iā
non potes porrigere manū: onerate: ligate:
q̇d te iactas: q̇d te laudas: solue vincula col
li tui. minue de sarcina tua da comiti ⁊ illū
adiuuas ⁊ te releuas. Reminiscere non so
lum q̇d des: ſ; etiā q̇d accipis. Panis queʒ
das terra est: de terra in terrā: vt reficiať ter
ra. Potest itaqʒ paup dicere. Uide ne plus
tibi prestē accipiēdo φ̄ tu dādo. Si em̄ nō
esset q̇ acciperet a te: nō erogares terram ⁊
acciperes celū̄. Contēne me si nihil petis a
deo q̇ fecit ⁊ te ⁊ me. Si aūt petitur⁹ es q̇r
exaudisti me. tibi p̄stas vt exaudiaris. Age
illi gr̄as q̇ rem tam preciosam tā vili precio
te facit emere. das qđ ī tēpore perit: accipis
qđ manet in eternū. vñ sis socius angeloꝝ
vñ nunq̄ famē sitimqʒ patiaris. Nemo di
cat q̇r prestat pauperi. sibi em̄ plus prestat
φ̄ paupi. hec ille. Quia vero ꝯtra misericor
diam ⁊ elemosynā tam spūalē φ̄ corpaleʒ
xl. modis peccamus. ideo. xl. dieb⁹ abstine
mus ⁊ ieiunamus. Qui modi sunt isti. scilʒ
Primo abdicatione. scʒ rerum temporali
um per religionem. Religiosus em̄ non po
test facere elemosynam: quia nihil habet.
Unde distin. liiij. ca. abbati dicitur sic. Qui
nihil proprium habet libertatem rei aliene
dare non potest. hec ibi nisi forte in casu ex
treme necessitatis. Secūdo dotatōe. Naʒ
vxor de reb⁹ dotalib⁹ q̄ sunt ī administratōe

ꝛ potestate viri: elemosynā facere non pōt
Nam illarū dominiū penes virū est. C. de
rei vendicatōe. l. doce ancillā. In q̄ttuoꝛ tm̄
casib⁹ pōt facere elemosynā sine licētia viri
Primo si hʒ res parafernales .i. ꝑprias p̄⸗
pter dotem que sunt vxoris. C. de pactis. l.
hac lege. Secūdo si vxoꝛ ē lucrosa de arte
sua. s. ita ꝙ exhibita debita gubernatiōe do
mus aliq̄d lucraꝫ. Nec dʒ deducere expen⸗
sas vict⁹ sui. qꝛ vir teneꝫ ad oīa hmōi one⸗
ra ꝓpꝫ dotē ꝛ etiā ꝓpꝫ obsequiū ab vxore
exhibitū. Tertio de pane ꝛ vino ꝛ hmōi q̄
de approbato moꝛe solent ad vxoris dispē
satione ꝑtinere: pōt elemosynā facere mo⸗
derate tm̄ formādo sibi ꝯsciētiā ꝙ nō displi
ceat viro. Quarto cū videt indigentē in ex
trema necessitate ꝛc̄. Tertio transitione.
Nam si vxoꝛ sit in secūdo matrimonio ꝛ fi
lij ei⁹ ex p̄mo m̄rimonio nō habēt aliquam
actionē cōtra matrē nō pōt illa ꝯtra ꝓhibi
tionē mariti aliq̄d eis dare. Si autē habēt
aliquā actionē cōtra matrē: vt qꝛ obligata
est eos alere cū sit matꝫ ꝛ cuʒ hoc onere ad
maritū transiuit. nō pōt eos alere cōtra ꝓ⸗
hibitionē mariti nisi ꝑ iudicē compellatur.
Quarto latitatione. Si em̄ vxoꝛ habeat
virū ꝓdigū ꝛ dissipatoꝛē bonoꝝ cōmuniū.
si celat aliq̄d de reb⁹ cōmunib⁹ cū viro bona
fide. scʒ vt sibi ꝛ viro loco ꝛ tēpoꝛe ꝓuideat
q̄m̄ illa male cōsumeret: nō peccat nec tene
tur obedire viro si ꝓhibeat. aut sibi tradi ꝑe
tat: qꝛ tradendo iuuaret eū ad peccandū ꝛ
sic cū ip̄o etiā peccaret. Quinto ꝓhibitiōe
Nā filiusfamilias si habeat peculiū castren
se vel q̄si potest elemosynā facere: qꝛ q̄ꝑtuʒ
ad ista paterfamilias censeꝫ. ff. ad macedo
nianū. l. i. De peculio vero ꝓfectitio ꝛ aduē
titio nō pōt sine licētia patris. Quicq̄d em̄
ex eo acq̄ritur est patris. Instituta ꝑ quas
ꝑsonas nobis acq̄ritur. §. i. potest tm̄ de li⸗
centia patris. Sexto cōditiōe. Nā seruus
vel ancilla ꝛ famuli: etiā si sint libere cōditi
onis nō p̄nt elemosynas dare de reb⁹ do⸗
minoꝝ suoꝝ sine eoꝝ cōsensu: etiā si essent
dispensatores illoꝝ bonoꝝ: qꝛ debēt ea tra
ctare ad vtilitatē dn̄oꝝ suoꝝ nisi forte panē
ꝛ hmōi q̄ nō inferūt sensibile nocumentum
De precio aūt sui seruitij p̄nt elemosynam
facere ꝛc̄. Septimo obligatiōe. Nā vsura⸗
rius quicq̄d acq̄rit ꝑ vsuras: debeꝫ ei a quo
acq̄situ est cui⁹ erat dominiū ꝛ de talib⁹ cū
obligeꝫ ad restitutionē nō pōt elemosynā
facere. Idē dico de rapina ꝛ furto licʒ non
transferaꝫ dominiū. Octauo fornicatōne.
Licet em̄ meretrix turpe lucrū acq̄rat ꝑ me
retriciū tm̄ de eo q̄d accipit cū licite possit re
tinere: pōt inde elemosynā facē: ꝫ nō obla⸗
tionē publicam ad altare. xiiij. q. v. nō sane.
Sʒ q̄d vxoꝛ acq̄rit ꝑ adulteriū retinere nō
pōt: qꝛ vxoꝛ nō hʒ potestatē sui coꝛꝑis: sed
vir. Secus ē de meretrice soluta ꝛc̄. Nono
actōne. Nam iudex si q̄d accipiat a partib⁹
obligaꝫ ad restitutionē ꝛ nō pōt inde face⸗
re elemosynā: cū ꝓpꝫ iusticiā tenēdā habe⸗
at suā ꝓuisionē ne dū sumpt⁹ querit. predo
crassetur. lxxxvi. dist. nō satis. Etiam spōte
oblata a partib⁹ nō debet recipere ꝓpꝫ sus⸗
pitionē vitandam. Sec⁹ aūt ab alijs spōte
oblata. Decimo lucrifactione. Nā ille q̄ in
ludo alee vicit quādo volūtari⁹ cū volūta⸗
rio lusit nō potest retinere: ꝫ in ciuitatibus
ecclesie dʒ pauꝑib⁹ erogari. ar. xiiij. q. v. non
sane. In ciuitatib⁹ ꝟo imperij teneꝫ redde
re. vt. ff. de ludo alee. l. vltima in fine. C. de
ludo alee. l. in cōstitutiōe greca. Quia talis
ludus ꝓhibit⁹ est. Undecimo indiscretōe.
Nā ꝑsonis magis cōiunctis poti⁹ debem⁹ da⸗
re elemosynā ꝙ his q̄ q̄dā forte nobis ad⸗
ueniūt. Si tm̄ esset aliq̄s sanctioꝛ vel vtilioꝛ
ad cōe bonū q̄ magis indigeret esset ei poti⁹
danda ꝙ ꝑsone cōiunctioꝛi. Duodecīo re
compensatiōe. Si em̄ patꝫ tuus sit infidelis
ꝛ valde indigens. sit aūt ali⁹ extrane⁹ ꝛ fide
lis tecū. eodē gradu indigens poti⁹ subue⸗
niendū est patri infideli in elemosyna. Nā
parentes in recompensandis bn̄ficijs sunt
oīb⁹ alijs p̄ferendi. Nisi forte ex parte fi⸗
delis ꝓueniret cōis vtilitas eccl'ie vel reipu
blice. bonū cōe tunc esset p̄ferēdū. Decīo⸗
tertio debilitatōe. Nā elemosyna ē danda
pauꝑib⁹ q̄ suis manib⁹ laborare nō p̄nt. vt
habeꝫ dist. lxxxij. §. i. qui aūt laborare pōt ꝛ
se īmiscet elemosyne redigeꝫ in seruitutem
imꝑatoris. C. de mēdicātiū valitudine. l. i. ꝛ
l. xi. Cū aūt aliq̄s indiget ꝛ poniꝫ distribu⸗
toꝛ elemosynarū. pōt etiaʒ sibi accipe sicut
alijs ministrat. Decioq̄rto abusione. Si
em̄ cōstaret nobis ꝙ hoīes mali abuteren
tur sibi collato. nō dʒ eis dari nisi extrema
necessitas posceret. Aug. sic diligendi sunt
hoīes vt eoꝝ nō diligant errores. s. fouēdo
eos. Decioq̄nto surreptione. Si q̄s em̄ fu
ratur vsurario aut auaro vt inde elemosy⸗
nam faciat furtū cōmittit. Non em̄ facien⸗
da sunt mala vt veniāt bona. xiiij. q. v. c. foꝛ
te. Ubi talis teneꝫ ad restitutionē: aliꝫ pec⸗

cat. Decimosexto examinatōe. Non enim sunt examinādi petētes elemosynā vel hospitiū. vñ dist. xlij. c. quiescam⁹ dicit̃ sic. Si vero ꝓ nutrimēto postulat ne in his examines quomodo abraā hospitalē se circa oēs ostēdebat. Si scrutator esset circa refugientes ad se nequaꝙ̄ angelos hospitio recepisset. Fortassis eñ nō putasset eos angelos nec hospitio recepisset cū reliquos repelleret ꝟ qm̄ oēs recipiebat: suscepit τ angelos hecibi. Decioseptimo alienatiōe. Nam de rebus alienis que aut inueniunt̃ aut vi detinent̃ nō dꝫ fieri elemosyna ꝟ dñs earū inuenit̃. Extra de homicidio. c. sicut dignū. §. i. in fine. Et de iureiurādo. ca. etate. Decio octauo detentione. Qui eñ detinet elemosynas defunctoꝝ quas in suis testamētis legauerūt pauperib⁹ vel simplici ꝟbo ordinauerūt grauissime peccat τ debet cōpelli ꝑ epm̄. Extra de testament. c. nos quidem. Decimonono distributiōe. Nam non vni oīa ꝟ diuersis ꝟm exigentiā ꝑsonarū distribuenda ē elemosyna. vñ dist. lxxxvi. c. frem. §. In ipa aūt liberalitate mod⁹ adhibēd⁹ est rerū τ ꝑsonarū. Rerū vt non oīa vni: ꝟ singulis quedā prestent̃ vt pluribus ꝓdesse possim⁹. iuxta illud ꝓphe. Dispersit dedit paupib⁹ iusticia ei⁹ manet in seculū seculi. Uigesimo ludificatiōe. Nam histrionib⁹ ꝑpt eoꝝ officiū res suas dare pctm̄ ē imane. vñ dist. lxxxvi. c. Donare res suas histrionib⁹ viciū est imane nō virt⁹. Et scitis de talib⁹ ꝙ̄ sit frequēs fama cum laude. q₂ laudatur pctōr in desiderijs aīe sue τ q̄ iniqua gerit benedicit̃. hec ibi. oēs mimi abusione sermonū τ cōfusione auctoꝝ ioculatores. imoderati garrit⁹ τ rapidi cursus. hodie histriones vocant̃. Uigesimoꝑmo venatōe. Nam donare aliq̄d venatoribus est pctm̄. vñ dist. lxxxvi c. Qui venatorib⁹ donat: q̄re donat: dicāt mihi quare dant venatori: Hoc in illo amāt in q̄ neq̄ssim⁹ est. hoc in illo pascunt. hoc in illo vestiūnt ipam neq̄tiā publicā spectacul̃ oīm. Qui venatorib⁹ donāt ñ hoī donāt ꝟ arti neq̄ssime. nā si hō tm̄ eēt τ venator nō eēt nō ei donares. Honoras ī eo vitiū ñ naturā. ꝟ ibi. Uigesimosecundo cōcubatiōe. Nā fouere cōcubinā aut paupcule mulieri dare vt cōsentiat in pctm̄ carnis ē grauis offensa. vñ dist. lxxxvi. ca. q̄ venatorib⁹. dr̄ sic. Qui donāt meretricib⁹ quare donant: Nunq̄d nō τ ipi hoīb⁹ donant: Non tm̄ naturā ibi attendūt opis dei sed nequitiā operis hūani. hec ibi. Sed hoc est valde detestabile vt pꝫ. Uigesimotertio acq̄sitione. Nam elemosynarū q̄stores nō sūt admittēdi nisi ap̄licas vel epi veras litteras exhibeant. Extra de penitētijs τ remissionib⁹. c. cū ex eo. Nec debēt religionis falsum habitū gestare nec in tabernis nec ī alijs locis inhonestis habitare. Extra de ꝓuilegijs. c. tuarū. Sic faciūt ceretani. Uigesimoq̄rto reputatōe. Sicut supbi nō sūt misericordes q₂ cōtemnūt alios τ reputāt eos malos. Uñ reputant ꝙ digne patiant̃ quicq̄d patiunt̃. Greg. Falsa iusticia scꝫ superboꝝ nō habet cōpassionē ꝟ dedignationem. Uigesimoq̄nto perturbatiōe. Sicut illi q̄ sunt in cōtumeliatiua dispositiōe siue q₂ sunt cōtumeliam passi siue q₂ volūt cōtumeliā inferre ꝓuocant̃ ad iraꝫ τ audaciā q̄ sunt quedā passiones virilitatis extollētes animū hoīs ad arduū. vñ inferūt hoīb⁹ extimationē ꝙ sint aliq̄d in futurū passuri iō tales dū sunt in tali dispositiōe nō miserentur. Prouer. xxvij. Ira nō habet mīīcordiam nec erūpens furor. Ab his nō obtinet̃ elemosyna. Uigesimosexto desperatiōe. Qui eñ sunt in infimis malis nō timent se aliq̄d vlteri⁹ pati τ ideo nō miserentur nec aliorum nec sui. imo seipos occidūt vt fecit achitophel τ iudas. Uñ phs. ij. rhetorice. q̄ ex toto perierūt nō miserent̃. Uigesimoseptimo timoratōne. qui eñ valde timēt non miserent̃: q₂ tm̄ intendūt ꝓprie passioni ꝙ nō intendūt aliene miserie. Timent autē ne eis deficiat. vñ Chryś. sup Mat. dicit. Qui collocat thesauros in terra nō habet q̄d speret in celo. Uñ quid respicit ī celo vbi nihil habet repositū: Quicq̄d ꝑ aīa tua feceris hoc tuū est: q̄ aūt reliqueris ꝑdidisti. Sꝫ q̄ stulticia ē illic relinq̄re vnde exitur⁹ es τ illic nō ꝑmittere q̄ itur⁹ es. Illic ꝟ substātiā tuam colloca vbi patriā habes. ꝟ ille. Pauperes eñ sunt portitores bonoꝝ nr̄oꝝ in celū vt pꝫ. Uigesimooctauo ꝑsumptione. Qui eñ ꝑsumūt se eē felices τ intantū potentes ꝙ nihil mali putāt se posse pati non miseret̃. Jdō phs. ij. rhetorice dic̄ ꝙ hoīes miserent̃ sup eos q̄ sunt eis ꝯiūcti τ similes q₂ ꝑ hoc fit eis estimatio ꝙ ipsi etiā ꝑñt similia pati. Inde ē ꝙ senes τ sapiētes q̄ ꝯsiderant in malum posse incidere τ debiles τ formidolosi mag̃ sūt misericordes. vñ Hugo li. de claustro aīe dic̄. Tria sunt ꝑ que ꝓbat̃ vera cōpassio. s. occulta būficia: paup-

tas: et mors. Beneficium enim si impendatur oc
culte humane laudis extinguit favorem. Qui
autem pauperi miseretur temporalem amovet re
tributionem. Cum proximo non renuit mortem amo
rem mundi non preponit. Hec tria sunt que solent
enervare compassionis membra. scilicet humanus fa
vor: temporalis retributio: et amor mundi. hec ille
29 Vigesimonono emulatione. Invidi enim si
cut, dolent de alterius fama vel honore: quia
putant hoc quodammodo cedere eis indigne
sic letantur de eius infamia vel miseria putan
tes per hoc melius obtinere famam vel gloriam
vel aliud quod appetunt: ideo sunt sine misericor
dia. Unde leo papa in sermone de apparitione
dicit. Misericordie virtus tanta est ut sine illa ce
tere etiam si sint prodesse non possint. Quamvis enim quis
fidelis sit castus et sobrius et aliis moribus orna
tus insignibus si tamen misericors non est: miseri
30 cordiam non meretur. hec ille etc. Trigesimo
obduratione. Qui enim obdurato animo odit ali
quem non dolet de eius miseria: ideo non miseretur
immo letatur. Misericordia aliena mala in bo
num convertit. Due virtutes sunt que omnia que proximi
sunt acquirere videntur. scilicet caritas et pietas
Unde he due virtutes venientes ad iudicium de
nundinis mundi invenientur ditissime in computu
ad meritum: ideo abundantissime remunera
buntur. he due virtutes ale sunt quibus foventur
proximi bona et portantur eius onera. Nam super
illud psalmi. Sub umbra alarum tuarum protege me
dicit glossa. Misericordia et caritas sunt ale pa
tris quibus nos protegit. de quibus dicitur. Quo
ties volui congregare filios tuos quemadmodum
31 gal. cogre. pul. su. sub al. et nolu. Trigesimoprimo
mo retentione. Sunt enim quidam immisericor
des ex avaricia qui et si possent pro uno solido
hominem liberare aut sublevare a maxima ne
cessitate non facerent propter tenacitatem. i. Thim.
vi. Divitibus huius seculi precipe facile tribue
re. communicare thesaurisare sibi fundamen
tum bonum in futurum. Et Eccli. xvi. Omnis mi
sericordia faciet unicuique locum secundum intellectum
peregrinationis illius et secundum meritum operum illius
32 hec ibi etc. Trigesimosecundo interpellati
one. Sunt enim quidam immisericordes sui cor
ruptela qui misericordiam faciunt importunitate
postulantium: non voluntate. Unde glossa super illud
hilarem datorem diligit deus. dicit. Qui dat ut in
terpellantis tedio careat: non ut reficiat visce
ra indigentis. rem perdit et meritum. hec ibi. Deus
enim respicit animum dantis non censum. Tri
33 gesimotertio exprobratione. Sunt quidam qui
asperis et contumeliosis verbis dant elemo
synam que tamen cum mansuetudine et sermonis dul
cedine est facienda. Greg. Sunt non nulli
qui mox ut ab egenis fratribus fuerint neces
saria postulati prius in eos contumeliosa verba
iaculantur qui si rebus ministeria pietatis effici
unt: verbis tamen contumeliosis humanitatis gratiam
perdunt: ita ut plerumque videantur iniurie illate
satisfactionem exsolvisse cum post contumelias
dona largiuntur. hec ille. Eccli. xx. Datus insipi
entis non erit utilis tibi. Exigua dabit et mul
ta improperabit et apertio oris illius inflamma
tio est et odibilis est deo homo huiusmodi. hec ibi.
In omni dato non des tristiciam verbi mali.
Trigesimoquarto simulatione. Quidam enim sum 34
mam religionem simulantes et fingentes pro
priis renunciant ut quesita egestate mendici
tatis rapinam impune celebrent et anxiis cla
moribus et argumentorum strepitu sue fabrica
te paupertati remedium flagitant importune.
unde i. Thimo. vi. Si quis sanis sermonibus non
acquiescit domini nostri iesu christi superbus nihil sci
ens sed languens circa questiones et pugnas ver
borum ex quibus oriuntur invidie: contentiones: blas
phemie: suspitiones male: conflictationes homi
num mente corruptorum et qui veritate privati sunt
existimantium questum esse pietatem. Est autem
questus magnus pietas cum sufficientia. Talis
enim religio est crudelis que solum utilitatem singu
larem cum dispendio proximorum operatur. unde Greg.
Quidam sub spe fidei prave viventes homines
alia appetunt: sed cum ea que appetunt capere non
possunt: blandis utique sermonibus et quasi mol
licie dulcedinis concupita abstrahere conan
tur. hec ille. Fingunt tales sanctitatem ut prepo
nantur ad aliquam dignitatem. Trigesimoquinto 35
mendicatione. Prima enim causa mendicandi
est inevitabilis egestatis pericula evadendi.
Nam si habeat unde sufficiat: inaniter et cum pec
cato mendicat. Facit enim contra preceptum domini.
Non concupisces rem proximi tui. Subtracta
enim egestate opus remanet concupiscentie. dum
aliena sibi cupit appropriare. Hiero ad da
masce. papam dicit sic. Qui sibi sufficiunt et quod
egenis debetur egestatis obtentu fraudulenter
surripiunt. sacrilegium profecto committunt et per
abusionem talium iudicium sibi manducant et bibunt
hec ille. Unde dispensatores bonorum tam vivo
rum quam mortuorum sibiipsis appropriant et pau
perum indigentiam suam faciunt abundantiam ut
sunt commissarii legatorum. officiales hospita
lium: sacerdotes ecclesiarum parrochialium
obligati secundum conscientiam licet non per scri
pturam. Trigesimosexto peregrinatione 36

Sunt enim quidam vouentes peregrinationem longam per mendicationem. quod votum licet videatur durum et magne perfectionis: non tamen caret scelere damnationis. Tales enim sic vouentes si habent domi sufficienter vnde sibi in peregrinatione prouideant tantundem pauperibus de suo distribuant quantum in peregrinatione mendicant. subtrahitur enim quod pauperum mendicantium est. Unde Prosper de vita contemplatiua dicit. Nec illi qui sua possidentes aliquid sibi dari volunt sine grandi peccato suo vnde pauper victurus erat accipiunt. hec ille. Voluntaria enim mendicitas sine causa rationabili et iusta iniqua est. Ideo restitui oportet quicquid hac arte furtiue acquiritur.
37 Trigesimoseptimo deuotione. Dicunt enim quidam deuotum nihil in forma elemosyne oblatum renuere debere. licet etiam aliunde sibi sufficiat ne oblata renuens dantem scandaliset. aut dum recipere recusat dantem sine fructu elemosyne relinquat sua culpa. Et si acceptis non indiget. dantis elemosynas inde facturi sunt. Sed ii. Thessa. iii. dicit apostolus. Denunciamus vobis fratres in nomine domini nostri iesu christi vt subtrahatis vos ab omni fratre ambulante inordinate et non secundum traditionem quam acceperunt a nobis Ipsi enim scitis quemadmodum oporteat vos imitare nos. quoniam non inquieti fuimus inter vos: neque gratis panem manducauimus ab aliquo: sed in omni labore et fatigatione nocte et die operantes. ne quem vestrum grauaremus Non quasi non habuerimus potestatem: sed vt nosmetipsos formam daremus vobis ad imitandum nos. hec ibi. Contra hypocritas etc.
38 Trigesimooctauo dissipatione. Sunt enim multi qui iumenta pascunt: equos: asellos: canes nutriunt: falcones accipitres. et alias bestias sumptuose gubernant. pauperes vero et mendicantes abiiciunt. nec buccellam panis eis contribuunt. sicut fecit ille diues epulo aduersus lazarum. Luce. xvi. Quibus dixit christus Matth. xv. Non est bonum sumere panem filiorum et mittere canibus. Et psalmista. Beatus qui intelligit super egenum et pauperem. in die mala
39 liberabit eum dominus. Trigesimonono retributione. Sunt enim quidam qui pro suo beneficio expectant retributionem temporalem: ideo non distribuunt sua nisi diuitibus. Contra quos dicit christus Luce. xiiii. Cum facis prandium aut cenam noli vocare amicos tuos. aut cognatos: neque vicinos diuites: ne forte ipsi te reinuitent et fiat tibi retributio. sed cum facis conuiuium voca pauperes. debiles: claudos: cecos et beatus eris: quia non habent tibi retribuere. Retribuetur enim tibi in resurrectione iustorum etc. Quadragesimo obduratione. Elemosyna enim non permittit cor obdurari ad penitentiam cum semper astet ante deum vt interpellat pro misericorde. Unde Chrysosto. super Matth. dicit. Elemosyna amica dei consistit et semper ei propinqua est. pro quibuscunque voluerit facile munus gratie impetrat vincula peccatorum ipsa dissoluit fugat tenebras: extinguit ignem. Huic cum fiducia porte celi aperiuntur et veluti regina intrante nullus ianitorum nullus custodum qui assistunt audet dicere. tu quis es. vel vnde. sed omnes eam e regione suscipiunt. virgo est alas habens aureas circumspecta per omnia. venustateque succincta vultum habens candidum atque mansuetum. pennata est et leuis et semper ante solium regale consistit. hec ille. Signum autem damnationis hominis est obduratio cordis ad pauperes. vt patet de pharaone et saule et rege antiocho. Amplexanda est ergo misericordia. Post hanc declarationem dixit sanctus Thomas anime deuote O anima simplex iam potes intelligere excellentiam et necessitatem misericordie tam corporalis que continetur in hoc versu. Visito: poto: cibo: redimo: tego: colligo: condo: quam spiritualis que continetur in hoc versu. Consule castiga: solare remitte: fer: ora. Ne tamen belial glorietur in argutiis suis docebo te quo pacto illi respondeas. Ad primum dic quod deus misericorditer agit non quidem contra iusticiam suam faciendo: sed aliquid supra iusticiam operando. Sicut si alicui debentur centum denarii et aliquis det de suo ducentos. non contra iusticiam facit: sed liberaliter vel misericorditer operatur. Similiter si aliquis offensam in se commissam dimittat. Qui enim aliquid remittit quodammodo donat illud. vnde apostolus remissionem donationem vocat. Ephe. v. Donate inuicem sicut et christus donauit vobis. Unde misericordia non tollit iusticiam: sed est quedam iusticie plenitudo. Jac. ii. Superexaltat misericordia iudicium. Ad secundum dic quod misericordia importat dolorem de miseria aliena qui dolor secundum quod est motus appetitus sensitiui est passio et non virtus. secundum autem quod est motus appetitus intellectiui prout alicui displicet malum alteri qui motus potest regulari ratione. vt sic perbeatur misericordia quod etiam iusticia conseruetur. siue cum indigenti tribuitur. siue cum ignoscitur penitenti et sic misericordia est virtus. Salustius autem loquitur

de misericordia ſm ꝙ est passio nō rōne re
gulata: sic em̄ impedit cōsiliū rōnis dū a iu
sticia discedē facit. Ad tertiū dic ꝙ est da
re aliqd̄ temp⁹ in quo qs mortalit̄ peccat si
elemosynā dare omittat. Ex parte q̄dē reci
pientis cū apparet euidēs ⁊ vrgens necessi
tas nec apparet in prōptu ꝙ ei subueniat.
Ex parte vero dantis cū habet sup̄flua q̄ ſm
statū p̄sentē nō sunt ei necessaria ꝓut ꝓba
bilit̄ extimari pōt. Nec oportet ꝙ ꝯsiderent̄
alij casus q̄ p̄nt cōtingere in futurū. hoc em̄
esset de crastino cogitare qd̄ ꝓhibet̄. Mat.
vi. sed oportet iudicari necessariū ⁊ sup̄fluū
ſm ea q̄ ꝓbabilit̄ ⁊ vt in plurib⁹ occurrūt.

Ad quartū dic ꝙ oīs subuentio ꝓximi re
ducit̄ ad p̄ceptū de honore parentū. Sic ei
ap̄ls interp̄tat̄ i. Thim̄. iiij. dicēs. Pietas
ad oīa vtilis ē ꝓmissionē habēs vite q̄ nūc
est ⁊ future. vn̄ in p̄cepto de honore paren
tum dicit̄. vt sis longeu⁹ sup terrā. Sub pi
etate aūt cōprehendit̄ oīs elemosynarū lar
gitio. Tunc aīa gratias agens deo ⁊ suis
doctoribus: consolata abijt domum in pa
ce Amen.

Feria secūda dñice q̄rte q̄dragesime
Sermo. xxvij. de rapina.

RECordati sūt disci
puli ei⁹. Joh̄. ij. Hodie anima
simplex fidelis ⁊ deuota salu
ti sue intenta accessit ad ecclesi
am ⁊ audiens missam tam ex lectōne ep̄le
iij. Reg̃. iij. q̄ꝫ ex euāgelio aduertit vnā con
clusionē valde notabilē. s. Rapina q̄ deo ꝓ
hibenti est grauit̄ odiosa ipsi rapiēti ē et̄na
liter dānosa. Ratio isti⁹ cōclusionis est ista
Nam cū raptor bellū ꝯtra deū moueat sub
ditos suos depredando ⁊ spoliando ipsum
grauit̄ offendit. ps̄. Dn̄s de celo ꝓspexit su
per filios hoīm vt videat si est intelligens
aut req̄rēs deū. Om̄es declinauerūt simul
inutiles facti sunt q̄ deuorāt plebē meā sic
escam panis. ꝓpterea de⁹ dicet in morte ta
libus raptorib⁹ illud ps̄. Propt̄ miseriam
inopū ⁊ gemitū pauperū nūc exurgā dicit
dn̄s. s. ad iudicandū tales. Que tūc spes hy
pocrite si auare rapiat. Job. xxvij. c. Scien
dum ꝙ ptās ꝓcurādi ⁊ dispēsandi res exte
riores q̄ꝫtū ad ꝓprietatē est hoī cōueniens
qm̄ licitū ē ꝙ hō bona exteriora possideat
q̄si ꝓpria. ⁊ est necessariū ad hūanā vitā ꝓ
pter tria. Prīo rōne sollicitatiōis. Magis
em̄ sollicit⁹ est vnusq̄sq̄ꝫ ad ꝓcurādū aliq̄d
qd̄ sibi soli cōpetit q̄ꝫ ad id qd̄ est cōe mul
torum vel oīm. q̄ꝛ vnusq̄sq̄ꝫ laborē fugiens
relinq̄t alteri qd̄ ꝑtinet ad cōe sicut accidit
in multitudine ministroꝝ. Scd̄o rōne or
dinationis. Res em̄ hūane ordinati⁹ tra
ctant̄ si singulis īmineat ꝓpria cura alicui⁹
rei ꝓcurande. esset aūt ꝯfusio si q̄libet indisti
cte q̄libet ꝓcuraret. Tertio rōne q̄etatiōis.
Ex hoc em̄ magis pacific⁹ hoī stat⁹ ꝯserua
tur dū vnusq̄sq̄ꝫ re sua cōtent⁹ est. vn̄ vide
mus ꝙ int̄ eos q̄ cōiter ⁊ ex indiuiso aliq̄d
possident: frequenti⁹ iurgia oriunt̄. ꝓpterea
erroneū ē dicere ꝙ nō liceat hoī bona exte
riora q̄si ꝓpria possidere. vn̄ Aug̃. li. de he
resibus dic̄ sic. Apostolici dicūt̄ q̄ se hoc no
mine arrogantissimo vocauerūt eo ꝙ in su
am cōmunionē nō acciperēt cōiugib⁹ vtē
tes ⁊ res ꝓprias possidentes q̄les h̄ꝫ catho
lica eccl̄ia ⁊ mōachos ⁊ clericos plurimos
sed id̄o isti heretici sunt. qm̄ illos ab eccl̄ia
sepantes nullā spem putāt eos habere qui
vtunt̄ his reb⁹ quib⁹ ipi carent. hec ille. Et
Isid̄. li. viij ethimolo. vt habet̄. xiiij. q. iiij. c.
Quidā aūt heretici dic̄ sic. Ap̄lici vocati h̄
sibi nomē id̄ sumpserūt ꝙ nihil possidētes
ꝓpriū nequaq̄ꝫ recipiant eos q̄ aliquo in h̄
mūdo vtunt̄. hec ibi. Cōitas aūt rerū exte
riorū attribuit̄ iuri naturali q̄ꝫtuꝫ ad vsum
ipãrū q̄s nō debet hō h̄re vt ꝓprias ſ; vt cō
munes. s. vt aliq̄s de facili eas cōicet ī neces
sitate alioꝝ. vn̄ ap̄ls dicit. i. Thimo. vi. Di
uitib⁹ hui⁹ seculi precipe facile tribuere: cōi
care: ſ; rapina violent̄ aufert q̄ alioꝝ sunt q̄
ad ꝓprietateꝫ qd̄ est valde detestabile. ps̄.
Nolite sperare in iniq̄tate ⁊ rapinas nolite
ꝯcupiscere: id̄ q̄ volūt eē discipuli xp̄i debēt
recordari ⁊ tenere menti: qm̄ de⁹ raptores
eiecit de tēplo. His intellect̄ aīa exiuit ab ec
clesia cū ꝓposito possidendi sua ⁊ nō rapiē
di aliena. Et ecce belial intendēs eā ab hoc
ꝓposito reuocare ait. O aīa simplex q̄ꝫ faci
le deciperis tam leuiter credendo. volo tibi
ostendere ꝙ rapina pōt fieri sine peccato.

Primo sic. Preda em̄ per violentiam acci
pitur qd̄ pertinet ad rationē rapine sed pre
dam accipere ab hostibus licitum est. Dicit
em̄ Ambrosius lib̄ de patriarchis. Cuꝫ pre
da fuerit in potestate victoris decet milita
rem disciplinā vt regi seruet omnia scilicet
ad distribuenduꝫ. ergo rapina in aliquo ca
su est licita. Secundo sic. Licitū est aufer
re ab aliquo id qd̄ non est ei⁹: ſ; res q̄s infi
deles habēt nō sunt eoꝝ. dicit em̄ Aug̃. in

quadā epl'a vt habet.xxiij.q.vij.c. Quicūq3
vos rč. Res falso appellatis vr̄as q̄s nec
iuste possidetis: ⁊ ſm leges terrenoꝝ regū
amittere iussi estis.g̊ ab infidelib⁹ licite pos
sunt rapi q̄ possidēt. Tertio sic. Principes
terrarū multa a subditis suis violent̄ extor-
quent qđ videt̄ ad rōnem rapine ptinere.
ſ; graue est dicere ꝙ in h̊ peccent: q̄ꝛ sic fere
oēs pncipes dānarent̄.g̊ rapina in aliquo
casu est licita. Quarto sic. Amb. vt habet̄
dist.xlvij.c.sic hi.dic̄ sic. Propriū nemo di-
cat qđ cōe ē: ſ; res exteriores appellāt cōes
Vn̄ Basili⁹ exponēs verbū diuitis dicentis
Luc.xij. Cōgregabo oīa q̄ nata sunt mihi
⁊ bona mea dic̄ sic. Dic mihi que sunt tua
vn̄ sumēs ea in vitā tulisti. Et sicut q̄ p̄ue-
niens spectacula ,p̄hiberet aduenietes sibi
appropriādo q̄ ad cōem vsum ordinantur
siles sunt diuites q̄ omia p̄occupauerūt ⁊
estimāt sua esse. h̊ ille. ſ; illicitū est p̄clude-
re viā alijs ad possidendum bona cōia: g̊ ni
hil d3 possideri q̄si p̄priu3. Alia vero abijt
tristis q̄rens ⁊ cōsulēs legū doctores. Cui
mox obuiauit moyses a q̄ cu3 cognouisset
cās mestitie sue ait. Ego oñdā tibi ɔcl'onē
tuā esse vera3 testimonio q̄druplici legis: sc3.

Legis naturalis
Legis diuinalis
Legis prophetalis
Legis humanalis.

Primo testimonio legis

naturalis: ⁊ h̊ q̄drupl'r.s. p rōnes nāles: p
p̄hos morales: p poetas: p exēpla gētiliū.
Quātū ad rōnes nāles sciendū ꝙ rapīa
est detestabil' q̄drupl'r. Prīo q̄ꝛ est ɔ̄ iusti
ciā. Rapina eni naturalē iusticia3 fundit⁹
euertit: cū destruat innocentiā q̄ est funda-
mentū illi⁹. Vn̄ Tull'.li.de officijs dic̄. Fun
damentū primu3 iusticie est ne cui noceat̄
deinde vt cōi vtilitati deseruiat̄. Scđo q̄ꝛ
raptor est peior vsurario. Cuius signū est.
Nā paupes vt man⁹ raptoris euadant po
nunt se in man⁹ vsurarioꝝ que sunt valde
g̃ues. Licet eñ plurib⁹ possit noceri p vsu-
rā q̄3 p rapinā: tn̄ grauiora nocumēta pn̄t
inferri p rapinā ꝙ p vsurā.iō rapina est de
testabilior cū sit cōtra naturā. Vn̄ Tull'.li.
iij.de offi.dic̄ sic. Illđ natura nō patit̄ vt ali
orū spolijs nr̄as facultates: copias: opes:
augeam⁹: neq3 ꝟo iure gētiū: ſ; etiā regib⁹
p̄ploꝝ q̄b⁹ in singulis ciuitatib⁹ respublica
ɔtinet̄ eodē mō ɔstitutū est vt nō liceat sui

cōmodi cā alteri nocere. h̊ ei spectāt leges
hoc volūt incolumē esse ciuiū cōiūctionem
quā q̄ dirimūt: eos morte exilio vīculis dā
no coerceant: atq3 h̊ multo mag̃ efficit ipa
nature rō q̄ est lex diuina ⁊ hūana: cui pa-
rere q̄ velit: oēs aūt p̄ebūt q̄ ſm naturā vo
lunt viuere nūq3 cōmittūt vt aliena appe-
tant ⁊ id qđ alteri detraxerit sibi assumat.
h̊ ille. Tertio: q̄ꝛ rapina ē peior furto. Nā
rapina ⁊ furtū h̄nt rōnē pcti p̄pt̄ inuolūta
riū qđ est ex pte ei⁹ cui aufert̄: cū sint vitia
opposita iusticie inq̄ptū aliq̄s alteri facit in
iustū: null⁹ aūt patit̄ iniustū volēs: vt pro-
batur.v.ethycoꝝ.iō rapina ⁊ furtū habent
rōnē pcti ex h̊ ꝙ acceptio est inuoluntario
ex pte ei⁹ cui aliq̄d subtrahit̄. Inuolūtariu3
aūt dr̄ dupl'r.s. p ignorātiā ⁊ p violētiā: vt
hr̄.iij.eth. In furto est inuolūtariū p igno
rantiā in rapina aūt p violentia3. Magis
aūt est inuolūtariū aliq̄d p violentiā q̄3 p
ignorantiā: q̄ꝛ violētia directi⁹ opponit̄ vo
luntati q̄3 ignorātia: ⁊ iō rapina est graui⁹
pctm̄ q̄3 furtū. Preterea p rapinā nō solu3
infert̄ alicui damnū in reb⁹: ſ; etiā vergit in
quādā ignominiā p̄sone seu iniuriā. ⁊ hoc
p̄ponderat fraudi ⁊ dolo q̄ ptinēt ad furtū
Licet aūt hoīes magis verecundentur de
furto ꝙ de rapīa iō est: q̄ꝛ hoīes sensibilib⁹
inherētes magis gloriant̄ de ꝟtute exterio
ri q̄ manifestat̄ in rapina q̄3 de virtute inte
riori q̄ tollit̄ p furtū. ⁊ iō min⁹ verecūdant̄
de rapina q̄3 de furto. Quarto: q̄ꝛ rapina ē
crudelitas ɔtra naturā. nā multi p̄hi retor-
serunt oēm crudelitatē in naturā quā etiā
accusabāt. Vn̄ Plini⁹ iunior li.vij.de natu
rali hystoria.c.i.dic̄ sic. Hoīs cā videt̄ cun-
cta alia genuisse natura: mag̃ ⁊ sceua mer-
cede ɔtra sua tanta munera vt nō sit satis
estimare an parēs melior homi an tristior
nouerca fuerit. Ante oīa vnū animantiu3
cūctoꝝ aliena velās ope. ceteris varia tegu
menta tribuit testas: cortices. coria: spinas
villos: setas: pilos: plumas: pennas: squa-
mas: vellera: trūcos: arboresq3 cortice etiā
interdū gemino a frigorib⁹ ⁊ calorib⁹ tuta-
ta est. Hoīe3 tn̄ nudū ⁊ in humo nuda na
tali die abijcit ad vagitū statim ⁊ ploratū:
solūq3 tot aīaliū ad lachrymas ⁊ has p̄ti-
nus in vite principio At hercle risus p̄coꝝ
illi⁹ ⁊ celerrim⁹ ante q̄dragesimū diē nulli
dat̄. Adhuc lucis rudimēto nec feras q̄dē
inter nos genitas vincula excipiūt ⁊ oīum
membroꝝ nexus. At homo infeliciter na-

tus iacz manib⁹ pedibusqꝫ deuinct⁹: flēs ani
mal ceteris imperaturū ⁊ a supplicijs vitam
auspicat. vnā tm̄ ob culpā q̄ nat⁹ est. Heu
demētia ab hijs initijs existimātiuz ad sup
biā se genitos. Pria roboris spes. primūqꝫ
tpis mun⁹ quadrupedi silem facit. qn̄ hoīs
incessus. qn̄ vox. qn̄ firmuz cibis os. q̄diu
vertex palpitās summe int̄ cūcta aīalia im
becillitat̄ indiciū iā morbi: totqꝫ medicine
ꝯ mala excogitate. ⁊ he q̄qꝫ subinde noui-
tatib⁹ victe. Cetera sentire naturā suā alia
pnicitatē vsurpare. alia ppetes volat⁹. alia
vires alia nare. hoīez scire pmisit nihil. sine
doctrina. nō fari. nō ingredi. nō vesci. breui
terqꝫ nō aliud nature sponte q̄ꝫ flere. Itaqꝫ
multi extitere q̄ nō nasci optimū censerent
aut q̄ꝫocissime aboleri. vni aīantiū luct⁹ ē
dat⁹. vni luxuria ⁊ q̄dē innūerabilib⁹ mōis
ac p singl'a mēbra. vni ābitio. vni auaricia.
vni imēsa viuēdi cupido. vni supstitio. vni
sepulture cura. atqꝫ etiā posse de futuro. nul
li vita fragilior. nulli rerū oīz libido maior.
nulli pauor ꝯfusior. nulli rabies acrior. deni
qꝫ cetera aīantia pbe degūt in suo gn̄e con
gregari videm⁹ ⁊ stare ꝯ dissilia. leonū feri
tas int̄ se nō dimicat. serpentū morsus nō
petit serpentes. nec maris q̄dē belue ac pis-
ces nisi in adūsa gn̄a seuiūt. At hercle hoī
ex hoīe plurima sunt mala. h̄ ille. Licet bn̄
deploret lachrymas hoīm: in h̄ tn̄ errat q̄
naturā vocat nouercā vbi pijssimā dz eam
noīare parentē. Naz pia pietatē nobiscū p-
duxit. Si eñ cetera aīalia vestiuit ea seua
ꝯstituit q̄ armata creauit: hoīez vero nudū
fecit: vt dicit Isidor⁹ li. ij. ethimologiarū vt
nulli noceret plāgere cepit vt cōpati disce-
ret risum retardat vt se cognoscat int̄ has
miserias pauperē nō letari posse statim na
ti mēbra ligat vt infirmoꝝ discat mēbra li-
gare. de q̄drupede bipedē facit vt se cogno-
scat ex administratione terrenoꝝ egētib⁹ ere
cturū ad supa. mēbroꝝ vsum nō statim cō
cessit vt dū mēbra nr̄a extēdim⁹ ad opa pia
nō statim pmiū: s̄ futurū ⁊ celeste spem⁹.
In h̄ q̄ nihil valem⁹ nisi ab alio discamus
vult q̄ videam⁹ vt sic nos ab alijs: ita alij
a nob̄ depēdeāt in m̄tiplicat̄ medelis mul
ta opa mīe nob̄ esse necessaria demōstrat.
Multe passiones hoīb⁹ date multā debent
nos cōpassionē docere. Ad h̄ aūt ipa na
tura q̄ de⁹ est dedit nobis duas man⁹ aptas
vt abūdant̄ tribuam⁹ auaricia nulla serua
ta. fecit ꝑsus te socialē vt societatē semper
in pietate ꝯserues. natura g̃ nihil ꝯ hoīem
agit: s̄ ꝯtra ei⁹ malas volūtates ⁊ affectio-
nes ⁊c. Quantū ad phos morales scien-
dū q̄ rapina quandā violentiā ⁊ coactio-
nē iportat p quā ꝯtra iusticiā aufert̄ alicui
qd̄ suū est. Vn̄ Tulli⁹ in rethorica dicit q̄
rapina est ex auide mētis ipetu violēta ali-
enarū rerū distractio. in societate aūt hoīz
null⁹ hz coactionē nisi p publicā ptātē. ⁊ iō
q̄cunqꝫ p violentiā aliq̄d alteri aufert si sit
priuata psona nō vtēs publica ptāte: illici
te agit ⁊ rapinā cōmittit. sicut pz in latroni
bus. Principib⁹ vero cōmittit̄ q̄ sint iusti-
cie custodes. ⁊ iō violētia ⁊ coactio vti pos
sunt b̄m iusticie rigorez. ⁊ hoc ꝯtra hostes
pugnādo vel ꝯtra ciues malefactores pu
niendo ⁊ qd̄ p talē violentiā aufert̄ nō hz
rōnem rapine: cū nō fit ꝯtra iusticiā. Sz il-
li q̄ pter publicā ptātē violent̄ aliq̄d abstu
lerint alicui: illicite agūt ⁊ rapinā cōmittūt
q̄ est detestabilis q̄druplr̄. Prio Sen̄. li. iij.
de bn̄ficijs dicit sic. Dicit̄ o stoyci oēs stul-
ti mali sunt: ⁊ q̄ vnū vitiū hz: hz ⁊ oīa. qd̄ si
ita est nōne vndiqꝫ hūano generi ꝯuitium
fit: Nōne publica q̄rela est bn̄ficia pijsse ⁊
paucissimos esse q̄ de bn̄ merentib⁹ nō inui
cē pessime mereant̄. Nō est q̄ hāc tm̄ nr̄am
murmuratōnē putet. Nescio q̄ nā ex phoꝝ
domo clamat ⁊ ex medio ꝯuētu pplos gē
tesqꝫ dānatura vox mittitur. nō hospes ab
hospite tut⁹. Nō socer a genero. fratrū q̄qꝫ
gr̄a rara est Imminet exitio vir ꝯiugis. illa
mariti. Bn̄ficia in scel⁹ versa sunt ⁊ sangui
ni eoꝝ nō parcit̄ p q̄b⁹ sanguis fundēdus
est. Humili se ac depresso loco putat stare
q̄sq̄s nō supra rēpublicā stetit. Quis extre
mo die audeat dicere vixi ⁊ quem dederat
cursum fortuna pegri. h̄ ille. Scdo Salu-
stius in iugurtino dic̄ sic. Popul⁹ ⁊ senat⁹
roman⁹ an̄ cartaginē deletā placide mode-
steqꝫ rēpublicā tractabat. neqꝫ glorie neqꝫ
dn̄ationis certamē erat. Met⁹ hostilis in
bonis artib⁹ ciuitatē detinebat. Sz vbi illa
formido mētis discessit: sola ea q̄ secūdas
res amāt lasciuia atqꝫ supbia icessere. Ita
qꝫ in reb⁹ aduersis optauerūt ociū. qd̄ post
q̄ adepti sunt: asperius acerbiusqꝫ fit. nāqꝫ
cepe nobilitas dignitatē. ppl's libertatē in
libidinē vertere sibi q̄sqꝫ ducere: rape: tra-
here. hec ille. Tertio Tulli⁹ li. ij. de officijs
dicit sic. Nullū vitiū tetri⁹ est auaricia pser-
tim in principib⁹ ⁊ rēpublicā gubernātib⁹
habere eñ questui rēpublicā nō mō turpe

est: ꝫ etiã ſceleratũ ⁊ nefariũ. Nulla aũt re
ↄciliare facilius beniuolentiã multitudis poſ
ſunt hi q̇ reipublice p̄ſunt q̄ꝫ abſtinẽtia ⁊
cõtinẽtia. Qui vero ſe populares volũt ob
eãq̄ꝫ cãm aut agrariã rẽ tentãt vt poſſeſſo-
res ꝑellãt ſuis a ſedibus. aut pecunias debi-
toribus creditas ↄdonãdas putãt. labefa-
ctant fundamẽta reipublice. ↄcordiã p̄mũ
tollũt q̄ eſſe nõ põt cũ alijs adimunt alijs
ↄdonant pecunie. deinde eq̄tatẽ q̄ tollitur
oĩs ſi h̄re ſuũ cuiq̄ꝫ nõ lꝫ. Jd enĩ eſt ꝓpriũ
ciuitatis atq̄ꝫ vrbis vt ſit libera ⁊ nõ ſollici
ta ſue rei cuiuſq̄ꝫ cuſtodia. atq̄ꝫ in hac pni-
cie reipublice. ne illã quidẽ ↄſequant quã
putãt gl'iam. Nã cui res erepta eſt: inimicus
eſt cui data eſt. etiã ſi diſſimulat ſe accipere
voluiſſe ⁊ maxime in pecunijs creditis occul
tat ſuũ gaudiũ ne videat nõ fuiſſe ſoluẽdo
At vero ille q̇ accipit iniuriã ⁊ meminit ⁊ p̄
ſe fert dolorẽ ſuũ. Nec ſi plures ſunt hi q̇bus
ĩprobe datũ eſt q̄ illi q̇bus iniuſte adẽptũ ẽ.
idcirco plus etiã valẽt. nõ enĩ nũero h̄ iudicã
tur. ꝫ põdere. Quã aũt hꝫ eq̇tatẽ vt agrũ
multis annis aut etiã ſeculis an̄ poſſeſſum q̇
nullũ habuit habeat. q̇ aũt habuit amittat.
ac ꝓpter h̄ iniurie genus lacedemonij liſſan-
drũ ephoꝝ expulerũt Agim regẽ (qd̄ nun-
q̄ꝫ antea apud eos acciderat) necauerunt.
Ex quo eo tp̄e tante diſcordie ſecute ſunt
vt ⁊ tyranni exiſterent ⁊ optimates exter-
minarent ⁊ p̄clariſſime cõſtituta reſpubli-
ca delaberet. h̄ ille. Quarto policrates li. i.
c. iij. dicit ſic. Vbi gentiũ iuſticiã q̄ politica
dr̄ p̄ceptis ⁊ moribus informantes cuius meri
to reſpublica hoĩm ſubſiſtit ⁊ viget. vnum
quẽq̄ꝫ ſuis rebus ⁊ ſtudijs voluerũt eſſe ↄtẽ
tũ vrbanis ⁊ ſuburbanis. colonis q̄q̄ꝫ ⁊ ru
ſticis ſua ſingulis loca ⁊ ſtudia p̄ſcribẽtes
Sollicitudo ſinguloꝝ ⁊ oĩum vtilitate pu
blice ſeruiebat nature laboris ⁊ induſtrie
fructũ vnuſq̇ſq̄ꝫ recipiebat ex merito. Ne
mo qd̄ eſſet alterius vſurpabat manẽte ĩ oĩ-
bus indiuiduo charitatis affectu. h̄ ille. Quã
tũ ad poetas ſciẽdũ q̄ rapia eſt deteſtabil'
q̄drupl'r. Pri° Ouidius li. i. methamorph̄.
dic̄ ſic. Protinus irrupit vene perioris in euũ
Oẽ nefas. fugẽ pudor verũq̄ꝫ fideſq̄ꝫ. Jn
q̄ꝝ ſubiere locũ. fraudeſq̄ꝫ doliq̄ꝫ. Jnſidie
q̄ꝫ. ⁊ vis ⁊ amor ſceleratus h̄ñdi. Et li. i. de ar-
te amãdi dic̄ ſic. Fertilior ſeges eſt alienis
ſemꝑ in agris. Vicinũq̄ꝫ pecus grandius vber
hꝫ. Et li. i. ſine titulo dic̄ ſic. Fit cito ꝑ mul-
tas p̄da petita manus, hec ille. Scd̄o The-
rentius in phormione dic̄ ſic. q̄ꝫ inique cõ-
paratũ eſt vt hi q̇ minus h̄ñt ſemꝑ aliq̇d di-
tioribus addãt. Tertio Auianus dic̄ ſic. Ne-
mo nimis cupide ſibi rẽ deſideret vllã. Ne
cũ plus cupiat ꝑdat ⁊ h̄ qd̄ hꝫ. Q̄rto Pro-
ſper li. epigrammatũ dic̄ ſic. Terrenoꝝ aui
dos ĩſima ſuſcipiẽt. Magnũ pctm̄ ẽ amor
inordinatus h̄ñdi. Et plus q̄ vite ſufficiat cu
piẽs. Ei q̄ igit ſuꝑeret q̄ꝝ nõ indiget vſus.
Debilibus ꝓſint atq̄ꝫ iuuẽt inopes. Quiſq̇s
enĩ cupide nõ expẽdẽda recõdit. Que nulli
tribuit pauperibus rapuit. Nec pax ſollicitis eſt
nec modus eſt cupiẽdis ⁊c̄. Quãtũ ad exẽ-
pla gentiliũ ſciẽdũ q̄ rapina deteſtat q̄dru
plici exẽplo. Primũ ponit Sene. ep'la. ij.
dicẽs ſic. Vidiſti aliq̄n canem miſſa a dño
fruſta panis vel carnis apto ore captantẽ.
q̄cq̇d excepit ꝓtinus integrũ deuorat ⁊ ſemꝑ
ad ſpem futuri hiat. Idẽ euenit nob̄ q̄cq̇d
expectãtibus fortuna ꝓiecerit id ſine vlla vo-
luptate dimittimus ſtatim ad rapinã alterius
erecti ⁊ attoniti. hoc ſapiẽti nõ euenit ple-
nus ẽ. ⁊ ſi q̇d obuenit ſecurus excipit ⁊ repo-
nit. Jmperitis aũt ac rudibus nullus p̄cipitatio
nis finis eſt. Jn epycureũ illud chaos deci
dunt. iã ve ſine termino eſt. h̄ ille. Secun-
dũ exemplũ ponit Valerius de rapina ſacrile
ga li. i. c. ij. dicẽs q̄ Quintus fuluius flaccus gra
uiſſime punitus fuit: q2 tegulas marmoreas
ex iunonis locrine templo in edẽ fortune
equeſtris quã rome faciebãt trãſtulit. Nã
effectus eſt fatuus ⁊ pre nimio dolore ⁊ angu
ſtia animi expirauit: audito ĩfortunio duo
rum ſuorum filiorum in illirico: id eſt ſcla-
uonia militantium quorum alter deceſſit:
alter grauiſſime vulneratus eſt. Quo caſu
motus ſenatus iuſſit tegulas locris repor-
tari. Hec ille. Tertiũ exemplũ ponit idẽ
libro. iiij. c. iij. dicens q̄ Scipio africanus ma
ior cũ deuiciſſet Cartaginẽ minorem que
erat in hyſpania ſociam maioris Cartagi
nis multos obſides hyſpanos quos in ea
vrbe peni clauſos tenebant in ſuam pote-
ſtatẽ redegit: inter quos virgo eximie pul
critudinis etatis adulte ſibi allata eſt. At
Scipio cum eſſet vigintiquattuor annorũ
⁊ ſine vxore non eã rapuit: ſed poſt q̄ cõꝑe
rit eam in loco nobiliſſimo celtiberoꝝ: id ẽ
hyſpanorum natã: atq̄ꝫ Jndibili maximo
principi hyſpanoꝝ deſpõſatã aduocat pa
rentibus eius ⁊ ſponſo inuiolatã reddidit. Au-
rũ q̄q̄ꝫ qd̄ ꝓ redẽptiõe puelle allatũ fuerat
in augmentũ dotis adiecit. h̄ ille. Quartũ

exēplū ponit idē li.vi.c.iiij.dicens ꝙ cū drusus brut⁹ in hyspania subiugasset ferme totā lusitaniā preter vrbē Cyrāniā: tēptauit ꝯuenire cū ea vt se redimerēt pecunia: ſ; legatis bruti vno ore rñsum est ferrum sibi a maiorib⁹ quo vrbē tuerent̄ nō aurū q̄ libertatē ab imꝑatore auaro ⁊ rapaci emerent relictū. h̄ ille. Satis ꝯstat gētiles rapinā ⁊ sacrilegia semper exhorruisse. Et sic pȝ ⁊c̄.

Scđo declarat̄ eadē cōclo testimonio leg̃ diuinalis.

Sciendū ꝙ lex dei valde detestat̄ rapinā: qđ pȝ q̄druplr̄. Prīo rōne assilatiōis. Nā pctm̄ rapine multuȝ assilat dyabolo q̄ fuit prīm⁹ raptor dei altitudinē rape volens. Esa.xiiij. Silis ero altissimo. ⁊ adhuc incessant̄ laborat vt bona nr̄a rapiat. nec solū aufert raptor hominib⁹ bona eoꝝ: īmo torq̄t eos vt ea extorq̄re valeat: nec solū raptores demonib⁹ sunt silr̄es: ſ; etiā sunt eis peiores in trib⁹. Primo q̄r dyabol⁹ torquet eos q̄ mala egerūt. raptores vero torquēt ⁊ depredant̄ eos q̄ a malo recedūt. Esa.lix. Qui recedit a malo p̄de patuit. Dyabol⁹ poterit se iustificare in die iudicij respectu raptoꝝ ⁊ dicere deo. Ego illos solos afflixi in inferno q̄ te offenderāt: ſ; raptores isti afflixerūt ⁊ depredati sūt eos q̄ nō meruerūt. Scđo peiores sūt demonib⁹ in h̄ ꝙ demones deferūt angelis ad custodiā hoīm deputatis vt corꝑalē eis violētiā nō inferāt: qđ raptores nō faciūt. Tertio: q̄r dyabol⁹ torq̄t hoīes in inferno q̄ est loc⁹ tormentoꝝ: ſ; raptores torq̄nt hoīes in mūdo isto vbi hoīes deberēt h̄re libertatē faciendi de se ⁊ de suis bonis ſm bn̄placitū eoꝝ. Scđo rōne vsurpationis Nā vsurpare alienū est graue pctm̄: vt pȝ ī adā q̄ rapuit de fructu ligni scīe boni ⁊ mali: ꝓpter qđ eiect⁹ est de ꝑadiso. Geñ.iij. pȝ de Labā q̄ vsurpauit mercedē Jacob decē vicib⁹. Geñ.xxxi. Pȝ de pharaone q̄ opprimebat pplm̄ dei isrl̄ opib⁹ duris luti ⁊ lateris. Exo.i. Tertio rōne ꝓhibitiōis. Unde Exođ.xx.dr̄. Nō furtū facies. in q̄ ꝓhibetur act⁹ rapīe ꝓpt̄ id qđ subdit̄. Nō ꝯcupisces rē ꝓximi tui. ꝓpterea ꝯdēnat̄ achor q̄r tulit de anathemate Hierico: vt h̄r Josue.vij. Etiā ꝯdēnat̄ Jezabel ⁊ achab q̄ occiderūt īiuste naboth vt vineā ei⁹ rapent. iij. Reg̃.xxi. Q̄rto rōne vindicationis. Nā elyodorus ḡuiter a deo punit⁹ est: q̄r rape voluit de tēplo dei deposita ad victualia viduarū ⁊ pupilloꝝ: vt h̄r.ij. Mach.iij. Detestat̄ em̄ de⁹ oēm rapinam ⁊ vsurpationem boni alieni.

Tertio declarat̄ eadē cōclusio testīonio leg̃ ꝓphetalis.

Sciendū ꝙ rapina est detestāda q̄druplr̄. Prīo: quia deū offendit. Raptores em̄ sunt sūme ꝯrij deo. q̄m de⁹ est iust⁹ ⁊ isti iniq̄: de⁹ est misericors ⁊ isti impij: de⁹ dat sua: isti rapiūt aliena. ꝓpterea odiunt̄ a deo tanq̄ȝ inimici ei⁹ Sicut ouis naturalr̄ odit lupū: sic de⁹ q̄ tanq̄ȝ ouis ad occisionē duct⁹ est odit istos q̄ more lupi in rapinis ⁊ extorsionib⁹ delectātur. Math.vij. Intrinsec⁹ aūt sunt lupi rapaces. vñ Esa.lxi.dr̄. Ego dñs diligens iudiciū ⁊ odio habens rapinā in olocausto. Scđo: q̄r hūanitatē trāscēdit. Raptores em̄ magis videt̄ fere q̄ȝ hoīes: cū more leonum ⁊ lupoꝝ viuāt de rapinis innocentū.i. simpliciuȝ hoīm. Isti sunt sicut aues rapaces inter q̄s ille reputant̄ meliores q̄ sunt crudeliores: sic illi q̄ ad munduȝ reputant̄ valētiores q̄ in crudelitate rapine alijs p̄ponunt̄. ⁊ q̄ rapaci⁹ paupes ⁊ eccl'ias dep̄dantur. vñ Ezech.xxij.dr̄. Principes ei⁹ in medio illi⁹ quasi lupi rapiētes p̄dā ad effūdendū sanguinē ⁊ ad p̄dēdas aīas ⁊ auare lucra sectātes. Populi terre calūniabantur calūnia ⁊ rapiebāt violēt̄ egenū ⁊ pauperē affligebāt ⁊ aduenā opprimebāt calūnia absq̄ȝ iudicio. Et effudi super eos indignationē meam: ⁊ in igne ire mee ꝯsumpsi eos: viā eoꝝ in caput eoꝝ reddidi ait dñs. Tertio: q̄r fraternitatē īcēdit. Raptores em̄ frēs ꝓximos ⁊ ꝯuicinos ꝑ rapinas excoriant ⁊ inflammāt ad irā. Leena est animal crudelissimū ⁊ naturalit̄ odit pantherā: ⁊ ideo si pellis panthere iuxta leenā ponatur: pueri ei⁹ ꝑ leene violentiā abradunt̄ vt dicit Plini⁹. Sic cū raptores sunt viris simplicibus vicini si ꝯtingat ꝙ pelles eoꝝ id est possessiones sint eis contigue: statim pellis panthere id est hominis simplicis ꝑ violentiā abradit̄ ⁊ extorquet̄. vñ Michee iij.dr̄. Odio habetis bonū ⁊ diligit̄ maluȝ q̄ violent̄ tollit̄ pelles eoꝝ desuꝑ eis ⁊ carnē eoꝝ de suꝑ ossib⁹ eoꝝ. Qui comederūt carnē ppl'i mei ⁊ pellē eoꝝ desuꝑ excoriauerūt ⁊ ossa eoꝝ ꝯfregerūt. Clamabūt ad dñȝ ⁊ nō exaudiet eos: ⁊ abscondet faciē suā ab eis in tp̄e illo: sicut neq̄ter egerūt ī adinuētionibus suis. hec ille. Quarto: quia malignitatē pretendit. vñ.ij. Reg̃.xij.dr̄ ꝙ cum

nathan ppheta pposuisset dauid pabolam de diuite hñte oues plurimas τ boues qui abstulit paupi hoi ouẽ vnã quaȝ nutrierat vt filiã τ valde carã habebat pcens suis τ parans ex ea ꝯuiuiũ cuidã pegrino q̃ ad illũ diuitẽ venerat: rñdit dauid raptorẽ illũ dignũ morte quasi homicidiuȝ cõmisisset. viuit inq̃t dñs: qȝ fili⁹ mortꝭ vir est q̃ hoc fecit. ppterea dr̃ Sap. v. Tũc stabũt iusti in magna ꝯstantia aduersus eos qui se angustiauerunt τ qui abstulerunt labores eorũ. Unde sicut ipsi abstulerũt violẽter ab his q̃ se defendere nõ potuerũt: sic τ ipsi spoliabuntur. Abacuch. ij. Qȝ tu spoliasti gentes multas: spoliabũt te oẽs q̃ reliqui fuerint de pplis. Et Jere. xxij. dr̃. Ue qui edificat domũ suã in iniustitia τ cenacula sua non in iudicio. amicũ suũ opprimit frustra τ mercedẽ ei⁹ nõ reddet ei. ppterea hec dicit dominu⁹. Nõ planget eũ. ve frater τ ve soror: nõ cõcrepabũt ei. ve dñe τ ve inclite: sepultura asini sepeliet: putrefact⁹ τ piect⁹ extra portas hierl'm. hec ille. Et sic patet.

Quarto declarat eadẽ

cõcl'o testimonio legꝭ hũanalis. Sciẽdũ ꝙ rapina τ vsurpatio rei aliene cõmittit quadrupl'r. Pmõ furti scelleritate. Nã fur ẽ peior dyabolo: qȝ dyabol⁹ nihil furatur si sibi non dat. fur aũt facit totũ oppositũ. qm̃ furtũ est cõtrectatio rei aliene mobilis inuito dño. ff. de furtis. l. i. Qd̃ nõ solũ est verũ de eo q̃ eã accipit total'r: ꝟ etiã quo ad vsum. ff. de furtis. l. q̃ mutãt sibi cõmodata. Et dicitur furtũ vt dicit Labeo a furuo. i. nigro vel obscuro eo ꝙ clam τ obscure fiat. ff. de furtis. l. i. Et nõ solũ furti re⁹ est qui furat: ꝟ etiã sciẽter ab eo emens vel vendens: vt institu. de obligationib⁹ q̃ ex delicto nascũt. §. oblatũ. etiã q̃ accipit equũ vel aliud ad certũ locũ vel vsum sibi cõmodatuȝ: τ vtit eo vltra: τ creditor q̃ pignore sibi obligato vtit. ff. de furt. l. si pignore. Scd̃o naufragij incõmoditate. Naufragoꝝ em̃ bona capere ptextu dominij vl' ꝯsuetudis vel q̃uis pacto ẽ ꝯ legẽ ciuilẽ. C. d̃ naufragijs. l. i. vbi dr̃ sic. Si q̃n naufragio nauis expulsa fuerit ad litt⁹: fisc⁹ nõ interponat. Qd̃ em̃ ius hȝ fisc⁹ in aliena calamitate vt de re lutosa cõpẽdiũ sectet. ꝟ ibi. qȝ nemo dȝ locupletari cum aliena iactura. ff. de incẽdio ruina τ naufragio. l. i. Et. C. de furtis. l. in euȝ. tales em̃ infra annũ tenent in q̃druplũ. Post vero in simplũ ppter actoris negligentiã qui tam diu distulit in repetẽdo: vt. C. de furtis in autẽtica nauigia. vbi dr̃ sic. Si quocũqȝ loco puenerint aut casu ꝯtingẽte rupta fuerint vl' alit ad terrã puenerint tã nauigia ꝙ bona nauigantiũ ipis integre seruit ad quos spectãt anteq̃ȝ nauigij piculũ incurrissent. sublata penit⁹ locoꝝ ꝯsuetudĩe q̃ huic aduersa est sanctioni trãsgressores hui⁹ cõstitutõis nr̃e bonoꝝ publicatiõe mulctent τ si res exegerit iuxta mãdatũ nostrũ oĩb⁹ bonis cõpescant. ꝟ ibi. Nec excusant ignorantes cui⁹ sint ista bona: qȝ p ignorantiaȝ rerũ dñium nõ acq̃rit. eo ꝙ si res sic inuẽta esset inuẽtoris: tũc licitũ esset tibi omnẽ rem occupare cui⁹ dñm ignorares. qd̃ est ꝯ legẽ. C. vñ vi. l. cũ querebat. vbi dr̃ sic. Sãximus inq̃t talẽ possessorẽ p̃donẽ intelligi. Ridiculũ em̃ est dicere τ audire ꝙ alienã rẽ quasi propriã per ignorantiã occupauit. Oĩs ei scire dȝ qd̃ nõ est suũ: hoc ad alios oĩb⁹ modis ptinere. Si q̃s alienã rẽ aduersus dñi volũtatẽ attigerit: furti actiõe tenetur. glo. dicit. Ignorãs nõ excusat qȝ ignorauit cui⁹ esset: qȝ h̃ nõ tenebat scire: ꝟ sciebat ꝙ nõ esset suũ τ sciebat cui⁹ res erat habere aĩam cui illa res possit valere. dicẽtes ꝙ bona ista naufragoꝝ vel medietatẽ vel magnaȝ ptẽ hr̃e volũt lȝ nõ ignorent dñm illoꝝ: qȝ cũ sint infra ptãtẽ eoꝝ ad terrã piecta illa custodiũt ne ab alijs rapiant. h̃ ẽ ꝯ legẽ. ff. de acq̃. re. do. vbi hr̃ ꝙ si porcellus quẽ q̃s eripit de ore lupi nõ dȝ esse eripiẽtꝭ ꝟ pri⁹ possidentꝭ. Et ponit ibi exẽplũ de naufragio ad ostendẽdũ ꝙ sic rerũ dñium nõ pdit p naufragiũ: ita nec porcell⁹ p raptum lupi si de ore ei⁹ poterit liberari. Tertio exactiõis vitupabilitate. Si em̃ aliq̃s dãnificatur sub aliq̃ dño: τ dñs exactionẽ ratificet vterqȝ ad restitutionẽ tenet. ff. de vi τ vi armata. l. i. §. ꝟ τ cũ q̃s. τ. §. q̃tiens. τ. §. deiecisse. τ. ff. de regulis iuris. l. hoc iure. §. deiecit. Sic etiã de ministris q̃ multa rapiunt τ nil tradũt: vt tabellarij τ officiales dñoꝝ τ cõitatũ. Dñi em̃ q̃ in terris suis nõ resistũt malefactorib⁹ crimina ipoꝝ emẽdãdo q̃si ꝯsentire vident. ar. de hoc. ff. de officio p̃fecti vigiluȝ. l. i. p totũ. in. ff. veteri. vbi habet ꝙ p̃fect⁹ ille tenet de incẽdio τ furto τ huiusmodi q̃ in vrbe ꝯtingũt ex sua negligentia. τ magister nauis rñdebit d̃ furto qd̃ in sua naui factũ est. vt institutã de obligationibus q̃ ex quasi delicto τ maleficio nascũ

tur. §. Itē exercitor. Sic tā dn̄i terrarū q̄z
coꝝ officiales q̄ ad hoc hn̄t dn̄ia ꝛ stipen-
dia vt malefactorib⁹ resistant. Quarto sa
crilegij prauitate. Qui em̄ res eccl'ie rapit
ꝛ vsurpat: sacrilegiū cōmittit. q̄z punit̄ pe-
na pecuniaria: vt. ff. ad legē iuliā peculat⁹.
l. sacrilegij. q̄ pena s̄m qualitatez criminis ꝛ
q̄ntitatē ꝛ loci ꝯsuetudinē infligēda est ꝛc̄.
Postq̄z vero moyses declarauit ꝯclusio-
nem p̄dictā ait aīe deuote. Que ego noui fi
deliter te docui: s̄ ecce hic est sanct⁹ Tho-
mas de aquino doctor noui testamenti cu
ius doctrina ambulabis in via immacula
ta vsq̄z quo ad gloriā eternam perueniias.
Ad quē astante moyse accessit aīa deuota
p̄ sue ꝯcl'onis clariori notitia. Cui sanctus
Thomas ait. Ego ostendā tibi ꝯclusionē
tuā esse verā testimonio quadruplic̄ leḡ. s.

Legis euangelice
Legis apostolice
Legis canonice
Legis ecclesiastice.

Primo testimonio legis

euāgelice. Sciendū q̄ xp̄s illā p̄bauit qua
druplici testimonio. Prīo Mathei. xxv.
Tūc dicet rex his q̄ a sinistris ei⁹ erūt. Dis-
cedite a me maledicti in ignē eternū q̄ pa-
tus est dyabolo ꝛ angelis ei⁹. Esuriui em̄
ꝛ non dedistis mihi māducare. i. vos rapto
res abstulistis mihi q̄d debebā māducare
ꝛ dedistis canib⁹ vestris venaticis ꝛ auib⁹
rapacib⁹ quos pauistis de rapinis pauperū
Sitiui ꝛ nō dedistis mihi bibere: imo pos-
sessiones ꝛ vineas pauperū rapuistis. ho-
spes fui ꝛ nō me collegistis: imo domuz in
q̄ collegēd⁹ erā vsurpastis. Nud⁹ erā ꝛ non
me cooperuistis: imo tegumentū quo coope
riend⁹ erā subtraxistis ꝛ vxorib⁹ vestris ad
caudas ducēdas p̄ lutū dedistis. Infirmus
erā ꝛ nō me visitastis: imo sup̄ dolorē vul-
nerū meoꝝ addidistis: ꝛ q̄si vulnere super
vuln⁹ ꝯcidistis. In carcere fui: q̄z rapina ve
stra ibi me cōclusistis vbi me cruciast̄ ꝛ q̄si
iterū crucifixistis ꝛc̄. Secūdo testimonio
Mar. xi. Cū introijsset iesus in tēplū cepit
eijcere vēdētes ꝛ emētes in tēplo ꝛ mēsas
nūmulárioꝝ ꝛ cathedras vēdētiū colūbas
euertit ꝛ nō sinebat vt q̄sq̄ transferret vas
p̄ tēplū ꝛ docebat dicēs eis. Nōne scriptū
est q̄z dom⁹ mea dom⁹ orōnis ē oīb⁹ gētib⁹
vos aūt fecistis eā spelūcā latronū. hec ibi.
3 Tertio testimonio Luc. xvi. Qui fidelis
est in minimo: ꝛ in maiore fidelis est. Si g̃
in iniq̄ māmona fideles nō fuistis q̄d veꝝ
est q̄s credet vob̄: ꝛ si in alieno fideles nō
fuistis: q̄d vr̄m ē q̄s dabit vob̄: h̄ ibi. Q̄r-
to testionio Joh. x. Oues mee vocē meam
audiūt ꝛ ego agnosco eas ꝛ sequunt̄ me ꝛ
ego vitā eternā do eis: ꝛ nō peribūt ineter
nū ꝛ nō rapiet eas q̄sq̄z de manu mea. hec
ibi. q̄z ip̄e non cōmiserūt pctm̄ rapine. Cir
ca q̄d notant̄ q̄ttuor ꝯclusiōes in euāgelio
hodierno ꝛ in ep̄l'a. Prima ꝯcl'o. Licet ra
ptor ab eccl'ie ingressu nō repellat̄: non tn̄
ei⁹ orō a deo acceptat̄. ptz: q̄z raptor si non
reddit ablata vel plenā securitatē de reddē
do faciat si h̄eat vn̄ possit: est excōicādus ꝛ
negat̄ ei pnīa. vi. q. iij. c. Placuit. p̄ cōi vtili-
tate vt null⁹ ep̄oꝝ q̄uiter ferat si ei⁹ p̄rochia
nū p̄ dep̄dationis cā alt̄ ep̄s excōicauerit. h̄
ibi. Q̄d intelligit̄ de raptorib⁹ manifestis ꝛ
nō occult̄. s̄m Inno. ar. ex̄ de raptorib⁹. c. in
litteris. Si vero hz vn̄ possit restituere: sed
differt accipere pnīam vsq̄z ad mortē ꝛ sic
non p̄ot satisfacere: si petit pnīam dabit̄ ei
ꝛ etiā viaticū. Si vero decedat impenitens
tūc viaticū ꝛ sepultura ei negabit̄. ex̄ de ra
ptorib⁹. c. sup̄ eo. ꝛ. c. in lr̄is. Q̄d si non ha
beat vn̄ reddat nec heredes nec p̄pinq̄ ei⁹
volūt satisfacere: ip̄e tn̄ ꝯtrit⁹ facit q̄d p̄ot:
lz tarde nō priuabit̄ pnīa ꝛ viatico: s̄ tn̄ se
pultura negabit̄ ei. vn̄ in euāgelio dr̄. Pro
pe erat pascha iudeoꝝ: q̄z raptor intendēs
satisfacere ꝛ pnīam agere est p̄pe pascha. i.
trāsitū a pctō vsq̄z ad pnīam. iudeoꝝ. i. per
ꝯtritionē ꝛ ꝯfessionē. Et in ep̄l'a dr̄. Uene-
runt due mulieres meretrices ad regez sa
lomonē. i. rō ꝛ sensualitas q̄ sūt meretrices
a deo recedētes p̄ pctm̄ rapine. Uenerunt
autē ad regē salomonē. i. ad pacē cū deo p̄
pnīaz ꝛ satisfactionē. Q̄z aūt orō raptoris
nō acceptet̄ a deo pz: q̄z Esa. i. dr̄. Cū multi
plicaueritis orōnes vr̄as nō exaudiā. Ma
nus em̄ vr̄e sanguie plene sunt. substantia
paup̄is vocat̄ sanguis. Iere. ij. In alis tuis
inuent⁹ est sanguis aīarū pauperū ꝛ inno-
centū. Ale vocant̄ extremitates p̄ciosorū
pallioꝝ in q̄b⁹ alis sanguis inuenit̄ cū de ra
pinis pauperū emunt̄. Cū his alis nō vola
tur in celū: imo visco rapine cōglobate im-
pediūt orōnez raptoris. Lachryme em̄ pu
pilloꝝ ꝛ viduarū impediūt eā ꝛ aduersant̄
illi. Ecc̄l. xxxv. Non despiciet de⁹ preces ppl'i
nec viduā si effundat loquelā gemit⁹. Non
ne lachryme vidue ad maxillā descendūt ꝛ

exclamatio eius sup̄ deducentē eas: A ma
pilla em̄ ascendūt vsq3 ad celū ꝛ dn̄s exau
ditoꝛ ꝯdelectabit̄ in illis. hec ibi. Raptori
bus ḡ vnū restat remediū vt a rapinis cesˀ
sent ꝛ opp̄ssis subueniāt. Esa. i. Subueni⸗
te opp̄sso: iudicate pupillo: defendite viduā
ꝛ venite ꝛ arguite me dicit dn̄s. Si fuerint
pctā vr̄a vt coccinū: q̄si nix dealbabunt̄. Jō
dr̄ in euāgelio. Ascēdit iesus hierosolymā
id ē orō raptoris ascēdit in celū ad iesum si
raptoꝛ formet sibi consciām de rapina. ꝛ in
epl̄a dr̄. Steteruntq3 corā eo. i. corā xp̄o nō
repudiate nec excluse ꝛc̄. Scd̄a ꝯclō. Sa
crilegiū est grauiꝰ pctm̄ q̄3 fornicatio. patz
xvij. q. iiij. c. sicut q. vbi dr̄ sic. Non ḡ grauiꝰ
pctm̄ est fornicatio q̄ sacrilegiū. Et sic ma
ius pctm̄ est qd̄ in deo cōmittit̄ q̄3 qd̄ ī ho⸗
mine: sic grauiꝰ est sacrilegiū agere q̄3 forni
cari. h̄ ibi. Sciēdū q̄ sacrū dr̄ aliq̄d ex eo q̄
ad diuinū cultū ordinat̄. sic aūt ordīatum
aliq̄d in bonū finē sortit̄ rōnē boni: ita etiā
ex h̄ q̄ aliq̄d deputat̄ ad cultū diuinū effici
tur q̄d diuinū. ꝛ sic ei q̄dā reuerētia debet̄
q2 refert̄ in deū. ꝛ iō oē id qd̄ ad irreueren⸗
tiā rerū sacrarū ptinet: ad iniuriā dei ptinet
ꝛ h3 rōnem sacrilegij. i. sacre rei lesui. Est
aūt sacrilegiu3 q̄druplex. Primū violatio
eccl̄ie materialis: circa quā sacrilegiū com⸗
mittit̄ p̄mo p incēdiu3 vel effractionē. xvij.
q. iiij. c. q̄sq̄s. vbi dr̄. Sacrilegiū cōmittit̄ si
q̄s infregerit eccl̄iam: vel. xxx. eccl̄iasticos
passus q̄ in circuitu eccl̄ie sunt vel domos
q̄ infra predictos passus fuerint. h̄ ibi. ꝛ est
pctm̄ mortale ꝛ incurrit̄ excōicatio ep̄alis
an̄q̄ sit denūciatꝰ effractoꝛ. h̄ postq̄3 fuerit
denūciatꝰ est excōicatio papal̄. ex̄ de sn̄ia ex
cōicatiōis. c. tua. ꝛ c. ꝯquestꝰ. Scd̄o p san
guinis vel semīs effusionē. ex̄ de ꝯsan. eccle
sie. c. pposuisti. ex̄ de adulterijs. c. significa⸗
sti. Tertio p emunitat̄ eccl̄ie violatione3
Nullꝰ em̄ ad eccl̄iam ꝯfugiens inde p vim
abstrahi d3: siue ex debito siue ex q̄cūq3 ma
leficio ꝛc̄. Preterq̄ si ille q̄ ꝯfugit ad eam
sit publicꝰ latro q̄ stratas publicas insidijs
ꝛ aggressibꝰ obsidet. etiā nocturnꝰ depopu⸗
latoꝛ q̄ de nocte agros vastat ꝛ incēdit. si ī
ip̄a eccl̄ia maleficiū cōmisit. ex̄ de emunita
te eccl̄iarū. c. int̄ alias. Quarto p negoci⸗
orū secularium ptractationē. Jn eccl̄ia enim
nō debēt dari sn̄ie nec iudicia fieri nec vēdi
nec emi. ex̄ de emunitate eccl̄iarū. c. dec3 do
mū. li. vi. iō dr̄ in euāgelio. Et inuenit in tē
plo. s. sacrilegia. ꝛ in epl̄a dr̄. Ego ꝛ mulier
hec habitabamꝰ in domo vna ꝛ peperi apd̄
eā in cubiculo ꝛc̄. qd̄ nō est fiendū in eccle⸗
sia. Secundū sacrilegiū est lesio persone
clericalis. Aliq̄n em̄ fit iniuria personis sa
cris vel p pcussionē inijciēdo manꝰ violen
tas in clericū vel monachū. xvij. q. iiij. c. Si
q̄s suadente dyabolo huiꝰ sacrilegij vitiu3
incurrerit q̄ in clericū vel monachū violen
tas manꝰ iniecerit: anathematis subiaceat
vinculo ꝛ nullus ep̄orum illū presumat ab
soluere nisi mortis vrgente periculo donec
apl̄ico ꝯspectui p̄ntet̄ ꝛ eiꝰ mādatū suscipi⸗
at. hec ibi: iō dr̄ in euāgelio. vēdentes oues
ꝛ boues. p vēditionē signat̄ pcussio. p bo⸗
ues signant̄ p̄lati maiores. p oues signāt̄
clerici minores ꝛ habētes tm̄ primos ordi
nes minores ꝛ ꝯuersi religiosi. Et in epl̄a
dr̄. Mortuꝰ est aūt filiꝰ mulieris huiꝰ nocte
q2 filij eccl̄ie sunt clerici ꝛc̄. Aliq̄n fit iniu⸗
ria psonis sacris p oppressionē: puta si q̄s
spuat in eos vel in vestibus eoꝝ vel faciat
eos capi rōne maleficij p vim sine licentia
prelati sui. ideo dr̄ in epl̄a. Dormiens quip
pe oppressit eū. Aliq̄n per violationē: puta
clericꝰ cōmittens pctm̄ luxurie: aut secula⸗
ris se cōmiscens cū psonis religiosis mo⸗
nialibꝰ ꝛc̄. ideo dr̄ in epl̄a. Tulit filiū meu3
de latere meo ꝛ collocauit ī sinu suo ꝛc̄. Ali
q̄n p vituperationē. s. iudicādo de factis cleri
coꝝ. xvij. q. iiij. c. Nemini ē de sedis apl̄ice iu
dicio iudicare aut illiꝰ sn̄iam retractare per
missu3 ꝛc̄. Et dist. xl. c. nō nos. dr̄ sic. Quis
em̄ sanctū esse dubitet quē apex tāte digni
tatis attollit. ꝛ c. si papa. dicit̄ sic. Huiꝰ cul
pas redarguere p̄sumat mortaliū nullꝰ: q2
cūctos ip̄e iudicaturꝰ a nemine est iudican
dus ꝛc̄. nō est ḡ obloquēdū de cleric̄ ꝛ reli⸗
giosis. ps̄. Deus stetit in synagoga deoꝝ in
medio aūt deos dijudicat. ꝛ iterū. Nolite tā
gere xp̄os meos ꝛ in pphetis meis nolite
malignari. iō dr̄ in epl̄a. Suū filiū qui erat
mortuꝰ posuit in sinu meo. i. seculares pctā
sua mortalia īponūt viris eccl̄iastic̄. Ter⸗
tiū sacrilegiū est lesio rei sacramētalis: pu
ta ip̄a sacr̄a q̄bꝰ hō sctificat̄ q̄ꝝ p̄cipuū est
eucharistie sacr̄m qd̄ ꝯtinet ip̄m xp̄m. Nā
spūssanctꝰ dat sacramētis efficaciā. i. q. i. c.
multi. dr̄ sic. Unus ꝛ idē spiritussanctus in
ecclesia diffusa per totū orbē terrarū incō⸗
prehensibiliter ea mysteria ꝛ occulte atq3
inuisibilit̄ ꝛ opando sctificat ꝛ bn̄dicendo
bn̄dicit. hec ibi. Spūs aūt sctūs in colūbe
specie sup̄ xp̄m baptisatū apparuit. Mat.

lij. iō dr̄ in euāgelio. Et colūbas. i. sacramē
ta scīficata ꝑ colūbā q̄ ledunt̄ aut fide non
credēdo: aut aliq̄d ꝯtrariū de eis opinando
aut vendēdo q̄ sunt pctā mortalia. ideo in
epl'a dr̄. Cūqꜫ surrexissem mane vt darē lac
scꜫ fidei sacramētoꝝ. filio meo. i. pplo chri⸗
stiano appuit mortu⁹ ⁊c̄. Quartū sacrile⸗
giū est lesio substātie tpalis. vn̄. xvij. q. iiij.
c. si q̄s ꝯtumax. dr̄ sic. Sacrilegiū ergo est quo
tiens q̄s sacrū violat vel auferēdo sacrum
de sacro: vel sacrū de nō sacro: vel nō sacrum
de sacro. Et c. q̄sq̄s idē dr̄. iō in euāgelio in⸗
fert. Et nūmularios sedētes. ⁊ in epl'a sub
ditur. Fili⁹ tu⁹ mortu⁹ est. s. ꝓpter hoc gen⁹
sacrilegij: me⁹ aūt viuit innocēs ab hoc ge⸗
nere. Tertia ꝯclusio. Persone eccl'astice
nō tenent̄ soluere dn̄is tpalib⁹ aut laycis
cabellas: collectas: tallias: guidagia vel pe⸗
dagia. Sciendū ꝙ pedagia dicunt̄ q̄ dant̄
a transeūtib⁹ in loq̄ ꝯstitutis a ṗncipe. Gui
dagia vero q̄ dant̄ ꝓ ꝯductu ꝑ terrā alicu⸗
ius vt securi⁹ vadāt. Ista sol⁹ princeps pu⸗
ta impator: rex: papa: ⁊ nō ciuitas vlla pti⸗
cularis pōt ꝯstituere. iō dr̄ in euāgelio. Et
cū fecisset flagellū de funiculis. ꝑ qđ intelli⸗
gitur auc̄tas principis. iō dr̄ in epl'a. Dixit
ergo rex. Afferte mihi gladiū ⁊c̄. Circa ca⸗
bellā ⁊ datiū sūt q̄ttuor ꝯcl'ones. Prima
ꝯclusio. Cabella antiq̄ ⁊ iusta licite peti po
test. Nā cabellā ⁊ datiū antiquū positū ab
his q̄ rōnabil'r potuerūt vt a principibus ⁊
regib⁹ ṗsertim auc̄te eccl'ie ⁊ ex iustissima
cā: puta ꝓ defensiōe trāseūtiū vel nauigan
tiū vel patrie ⁊ hmōi: ⁊ recipiēs facit illud
ꝓ quo fuit positū: sine scrupulo ꝯscie pōt re
cipe etiā si nescit a q̄b⁹ fuit positū. putat tn̄
ꝙ ab eis q̄ potuerūt ⁊ ex p̄dictis causis iu⸗
ste pōt recipe. Si vero datiū seu cabella sit
noua: nō pōt aliq̄s ab aduenietib⁹ vel trāſ
euntib⁹ q̄cqꜫ recipe nisi certū sit illud a ṗn
cipe vel rege statutū ꝓpter iminentē neces⸗
sitatē. vn̄. xxiiij. q. iij. c. Si q̄s romipetas ⁊
pegrinos ⁊ aploꝝ limina ⁊ alioꝝ sc̄toꝝum
oratoria visitantes cape seu reb⁹ quas fe⸗
rūt spoliare ⁊ mercatores nouis theolone⸗
orū ⁊ pedagioꝝ exactionib⁹ molestare tem
ptauerit: donec satisfecerit cōiōne careat. h'
ibi. Si ꝯtra formā p̄dictā aliq̄d receptum
est: restituendū est illi a q̄ acceptū est. vel si
sciri nō pōt: in pias cās dispēsandū est: vt
dicit Inno. vel in vtilitatē cōem. Si vero
ad dn̄os nō puenit qđ iniuste exactū est: de
bent officiales suos ad restitutionē cōpel⸗
lere ⁊ eos punire. iō dr̄ in euāgelio. Omēs
eiecit de tēplo. Et ī epl'a dr̄. Diuidite infan
tē viuū in duas ptes. i. cōpellite tales ad re
stitutionē ꝑ sn̄iam excōicatōis. Scđa cō⸗
clusio. Licet mercatores ⁊ transeūtes non
soluēdo cabellā furtū cōmittāt: nō tn̄ in fo
ro ꝯscie obligant̄ ad penā ꝓ trāsgressione
satisfacere. Nā tenentur soluere cabellā seu
datiū antiquū ⁊ nouū: ⁊ nō soluēdo furtū
cōmittūt. s' ad penā taxatā nō tenent̄ in fo
ro ꝯscie nisi postq̄ fuissent inde iudicialiter
ꝯdēnati vn̄ si petitor cabelle nō faciat id ꝓ
pter qđ fuit instituta cū necesse sit: tūc trāſ⸗
euntes pn̄t cabellā vel datiū negare. Nam
cā cessante in recipiente: cessat obligatio in
dante. vn̄ dist. lxi. §. his oīb⁹. dr̄ sic. Eccle⸗
siastice ꝓhibitiōes ꝓprias hn̄t cās q̄b⁹ ces⸗
santib⁹ cessant ⁊ ipe. vel tales pn̄t adire iu
dicē sup hoc qđ tuti⁹ videt̄. iō dr̄ in euange
lio. Oues quoqꜫ ⁊ boues ⁊ nūmularioꝝ
effudit es. Et in epl'a dr̄. Date huic infantē
viuū: q2 sepi⁹ transeūtes soluūt pedagiū ⁊
cabellā de ouib⁹ ⁊ bob⁹ suis ⁊ effundūt es
nūmularijs. i. cabellarijs q̄ꝫ velint litigare
cū eis. Tertia cōclusio. Qui faciūt portari
bladū ⁊ vinū ad vsū suū ⁊ familie siue sint
layci siue clerici nō tenent̄ soluere cabellā
siue pedagiū. Pꝫ ꝑ Inno. Hostien. ⁊ Ber.
q̄ dicūt ꝙ pedagiū nō est soluendū nisi de
reb⁹ que cā negociatiōis deferunt̄. C. de ve⸗
ctigalib⁹. l. vniuersi. vn̄ si etiā cōsuetudo sit
in ꝯtrariū: q2 irrōnabilis est nō est tenēda
etiā si exigat̄ a clericis nō obligant̄. Qui ei
talia exigūt suo noīe vel alieno: si sint ꝑso⸗
ne singl'ares: sūt excōicate ipo facto. si sint
collegiū: vniūsitas: castrū: vel ciuitas: ipso
facto subijciunt̄ interdicto: nec a predictis
absolui possunt nisi plene satisfecerint ⁊ re
stituerint. ex̄ de censib⁹. c. q̄ꝫ q̄ꝫ. li. vi. nec etiā
licet exigere a clericis rōne possessionū sua
rū aut prediorū. ex̄ de emunitate ecclesiarū
c. q2 nōnulli. li. vi. Sꝫ christiani nūc sunt pe
iores paganis qui cogunt clericos soluere
cabellā. Unde. xxiij. q. viij. c. tributū. §. quā⸗
uis. dicitur sic. Nā cū ioseph tēpore famis
cunctoꝝ egyptiorum terrā sibi emeret pha
rao: atqꜫ sub eadem fame sue seruituti cun
ctos subijceret sacerdotibus ita necessaria
subministrauit vt nec possessionibus nec li
bertate nudarentur: domino extunc pronū
ciante sacerdotes in omni gente liberos es
se oportere ⁊c̄. Ideo dicitur in euangelio.
Et mēsas subuertit: id est propter exactio⸗

nes huiusmodi deuastat deus possessiones laicoꝝ qui nec decimas soluūt ⁊ eccl'ias sibi tributarias faciūt, vt habet᷑.xvi.q.i.c.reuertimini. Et.xxiij.q.viij.c.ſm canonicā. Et in ep'la dicit᷑. Nolite interficere eū.i.exactōib⁹ astringē clericū. Quarta ꝯclusio. Quāuis liceat dn̄is terrarū vēdere baliuis: cabellas datia: tallias ⁊c. nulli tn̄ est licitū talia officia emere. p₃ q₂ ap'ls dic̄. Multa mihi licēt: sed nō om̄ia expediūt. cū aūt baliuis ⁊ officialib⁹ dn̄oꝝ nihil cōmittat᷑ nisi tempalis officij potestas: licitū est hmōi officia vēdere eis ꝑcipue de quib⁹ ꝑsumi pōt ꝙ sint vtiles ad hmōi officia exercenda, ⁊ tanto precio vendat᷑ officiū vt recupare possint sine grauamine subditoꝝ. S₃ nulli ē licitū talia officia emere. q₂ frequent᷑ ꝯtingit ꝙ illi qui essent mag̃ idonei ad hmōi officia sūt pauperes vt officiū emere nō possint. Insuper ꝙuis tales sint diuites: tn̄ q₂ boni sunt nō ambiūt hmōi officia nec inhiāt ad lucra. Illi ergo qui emū..aut mouent᷑ ambitiōe aut auaricia q̄ peiores ceteris subditos opprimunt atq₃ defraudant. ideo dr̄ in euāgelio Et his q̄ colūbas vendebāt.i. dn̄is q̄ hmōi officia vendebāt dixit. Auferte ista.s. officia hinc, i. ab his emptorib⁹, ⁊ nolite facere domū patris mei domū negociatiōis: q₂ loc⁹ cabelle que debet esse dom⁹ dei eligēdo bonos ⁊ idoneos ad talia officia q̄ e..ā si necesse fuerit cōpellendi sunt ad illa exercēda. ꝑ quoꝝ bonitatē ⁊ industriā magis accrescit dn̄is ⁊ subditis: quēadmodū cognatus moysi dixit. vt habetur Exoð. Prouide inquit de om̄i plebe viros sapiētes ⁊ timētes deū q̄ oderint auariciā ⁊ cōstitue eos tribunos ⁊ cēturiones quinq̄genos ⁊ decanos q̄ iudicent populū om̄i tp̄e ⁊c. Et in ep'la dr̄ Date huic infantē viuū.i. officiū ⁊ nō occidatur.i. nō vendat᷑. hec em̄ ē mat᷑ ei⁹.i. tales non rapient a subditis: sed velut matres se habebūt ad illos. Quinta cōclusio. Subditus mouēs bellū iustū mādante sibi dn̄o suo vel ip̄m sequēdo si qua ab hostibus rapuerit nō tenet᷑ restituere. p₃ q₂ qn̄ bellum est iustū: puta pugnat᷑ ꝓ eccl'ia vel ꝓ defensione patrie ⁊ subditoꝝ vlciscendo iniurias vt bonū ꝓmoueat᷑ ⁊ malū vitet᷑ tūc nō tenetur nisi extra dn̄i sui edictū rapuerit. Qn̄ vero ē iniustū ⁊ ip̄e scit tunc tenet᷑: q₂ mag̃ debuit timere deū ꝙ hoīem. Quando autē dubitat vtrum sit iustū vel iniustū nō tenet᷑ qui₂ excusat᷑ ꝓpter obedientiā dn̄i sui, licet dn̄s peccauerit si male ꝑcepit.xxiij.q.i.ca. quid culpat᷑ in fine. Stipendiarij aūt nō excusant᷑, q₂ nō excusat eos obediētia: neq₃ i dubio debēt se cōmittere discrimini vt iuuēt aliquē i ꝑiudiciū alteri⁹.xxiij.q.iiij.c. deniq₃ Ideo dr̄ in euāgelio Zelus dom⁹ tue comedit me.s. quo ad bellū iustū. Et in ep'la dr̄. Om̄is israel timuerūt regē vidētes sapientiam dei esse in illo ad faciēdū iudiciū ⁊c.

Secūdo declarat᷑ eadē cō

clusio testimonio legis ap'lice. ⁊ hoc q̄druplicit᷑. Prio btūs Petr⁹.i. ep'la.iiij.c. dicit sic. Nemo aūt vestruz patiat᷑ q̄si homicida. aut fur: aut maledic⁹: aut alienoꝝ appetitor

Secūdo btūs Paul⁹.i. Coꝝ.v. dic̄ sic. Ne cōmisceamī fornicarijs hui⁹ mūdi: aut auaris: aut rapacib⁹ alioqn debuerat᷑ de h̄ mūdo exisse. Nūc aūt scripsi vobis nō cōmisceri. si is q̄ frater nomiātur est fornicator: aut auar⁹: aut rapax cū hmōi nec cibū sumere.

Tertio beat⁹ Jacob⁹ in ep'la.v.c. dicit sic. Ecce merces operarioꝝ q̄ messuerūt regiones vr̄as q̄ fraudata ē a vobis clamat ⁊ clamor eorum in aures dn̄i sabaoth introiuit.

Quarto beat⁹ Johēs Apoc̄.vlti. dicit sic Nec intrabit in ea.s. ciuitate celesti aliq̄d coinquinatū ⁊ faciēs abhoīationē.s. vt faciūt raptores. Et sic patet ⁊c.

Tertio declarat᷑ eadē cō

clusio testimonio legis canonice sciendū ꝙ circa rapinā ꝯsiderant᷑ q̄ttuor. Prīo violētia. Nā rapina ē duplex.xxxvi.q.i ca. de raptorib⁹.§. ex hac auctoritate dr̄ sic. ſ rapiā duplicit᷑ fieri dr̄. Aliqn̄ em̄ res ip̄a rapitur. aliqn̄ ip̄i⁹ rei vsus tātūmodo violent᷑ eripitur. Res ipsa tūc rapit᷑ cū violent᷑ dn̄o eripitur vt imꝑpetuū teneat᷑. aliqn̄ ṽo nō res ip̄a affectat᷑: ſ vsus ei⁹ dn̄o ꝓhibēte violent᷑ vsurpat᷑, hec ibi. Scđo ꝓhibitio. Vn̄.xiiij. q.v.c. Penale ē occulte auferre, multo maioris ē pene violent᷑ ⁊ visibilit᷑ eripere. Auferre g̊ nolēti siue occulte siue palā hab₃ ꝑceptuz suū. Furti em̄ noīe bn̄ intelligit᷑ oīs illicita vsurpatio rei aliene. Nō em̄ rapinaz ꝑmisit q̄ furtū ꝓhibuit. ſ vtiq₃ furti noīe in lege veteris testamēti ⁊ rapinā intelligi voluit. a parte em̄ totū significauit q̄cq̄d rerū ꝓximi aufert᷑ hec ibi. Tertio depredatio. Predo em̄ dr̄ q̄cunq₃ alios iniuste predat᷑. ⁊ dr̄ quadruplicit᷑. Prīo dr̄ predo q̄ viatores ⁊ peregrinos spoliat rebus suis. Unde

xxiiij.q.iij.c.illi qui peregrinos vel oratores cuiuscunqꝫ scti siue clericos siue monachos vel feminas aut inermes paupes depdati fuerint vel bona coꝝ rapuerint vel in malũ eis obuiauerĩt anathematis vinculo feriant̃ nisi digne emẽdauerint.hec ibi. Scdo dicit̃ predo miles seu stipẽdiariꝰ qñ accipit ⁊ tollit a psonis vltra stipẽdia sibi ↄstituta.xxiij. q.i.c. Militare nõ ẽ delictũ:ſ ppt̃ predã militare pctm̃ est:nec rẽpublicã gerere criminosum ẽ:ſ iõ gerere rẽpu.vt diuitias augeas videt̃ eẽ dãnabile.pptea ei qdã puidẽtia militantibꝰ sunt stipendia cõstituta ne dum sumptꝰ q̃ritur predo crasset̃.hec ibi. Tertio dr̃ predo plat̃ꝰ q̃ vt pcurationem impẽdat legato vel similes expẽsas faciat plꝰ extorquet a subditis ꝙ soluat.ex̃ de emunitate ecclesiarũ.c.q2 plerũqꝫ. Quarto dr̃ predo iudex siue officialis pecuniaꝫ indebite accipiens.ff.ad legẽ iuliã repetũdarũ. Quarto excõicatio. Nullꝰ eñ excõicari dꝫ nisi p pctõ mortali.⁊ q2 ĩ dãnificãdo aliquẽ etiã corporaliter siue ĩ rebꝰ corpalibꝰ q̃s mortalit̃ peccat.iõ p dãno tpali eccl'ia excõicare põt.vñ q̃ accipit res naufragoꝝ nõ depdantiũ mare est excõmunicatꝰ.extra de rapto.c.ex eo. Et sic patꝫ ⁊c̃.

Quarto declarat̃ eadẽ cõclusio testimonio legis ecclesiastice.

⁊ hoc q̃druplicit̃. Prĩo beatꝰ Greg. in moral'.dic̃ sic. Hostes ad rapinã puocat q̃ suas eorum noticie diuitias denudat. Scdo btũs Hieronỹ.sup' Mat.iij.dic̃ sic. Latro ẽ ⁊ domuꝫ dei cõuertit in spelũcã latronũ q̃ lucra de religione sectat̃.cultusqꝫ eiꝰ nõ tam cultꝰ dei ꝙ negociatiõis occasio ẽ.⁊ in epl'a ad nepotianũ clariꝰ dic̃ sic. Nũmũ addunt nummo marsupia suffocantes matronarũ.opes venant̃ obsequijs.modica esca ĩ hamo ponit̃ vt matronarũ ĩ eo sacculi apportent̃. sic bestie.sic aues.nc capiunt̃ ⁊ pisces. paruũ tribuũt vt ampliꝰ accipiãt q̃ magis venatio est appellãda ꝙ donatio.hec ille. Tertio beatus Amb.li.i.de offi.dic̃ sic. Si adiuues eũ q̃ possessiones alioꝝ eripit aut eripere conatur:nõ pbat̃ largitas nec illa pfecta ẽ liberalitas si iactãtie cã magis ꝙ mĩe largiaris:nõ pbat̃ liberalitas si qd̃ alteri largit̃.alteri q̃dem extorq̃at si iniuste q̃rat ⁊ iniuste dispẽsandũ putat.hec ille. Quarto beatꝰ Aug. li.de ṽbis dñi dic̃ sic. Si in ignẽ mittit̃ q̃ nõ dedit rem ppriã.vbi putas mittẽdꝰ ẽ q̃ inuasit alienã. Si cũ diabolo ardere hꝫ q̃ nudũ nõ vestiuit:vbi putas arsurus est q̃ expoliauit.nõ nocẽt mala pterita si nõ placẽt.hec ille. Quid recipiet q̃ aliena tulit si semp ardebit q̃ sua nõ dedit:⁊c̃. Quia ṽo p rapinam.xl.modis peccamꝰ iõ o.xl.diebꝰ abstinemus ⁊ ieiunamꝰ. Prĩo feneratõne.nã raptor dr̃ vsurarũ fenerator. Vñ.xiiij.q.iiij.c. Si q̃s vsurã accipit:rapinã facit.vita nõ viuit.hec ibi. Sine ferro dimicat q̃ vsuras flagitat q̃ sic alienũ vsurpat. Scdo detẽtiõe nã raptor dr̃ rei aliene detentor. Vñ.xiiij.q. v.c. Si qd̃ inuenisti nõ reddisti.rapuisti q̃ntũ potuisti fecisti.q2 plꝰ nõ inuenisti.q̃ alienum negat si posset tolleret.deꝰ cor interrogat.nõ manũ.hec ibi. Non ergo debes alienum detinere:sed sollicite reddere ne videaris rapere. Tertio inuẽtõne.nã raptor dr̃ alieni inuẽtor suũ faciẽdo. Vñ.xiiij.q.v.ca. multi sine pctõ putãt esse si alienũ qd̃ inuenerint tenẽat ⁊ dicũt.deꝰ mihi dedit cui habeo reddere: Discãt ergo hoc pctm̃ sil'e esse rapine.si q̃s inuẽta nõ reddat.hec ibi. In re inuẽta nõ cõmitto furtũ si eo aĩo accipio vt dño restituã.hoc tñ debeo libello prestari. ff.de furtis.l.falsus.§.q̃ alienũ ⁊c̃. Quarto dilapidatiõe.nã raptor dr̃ prelatꝰ rerũ ecclesiasticarũ dilapidator. Vñ.x.q.ij.ca. Si q̃s eps nulla ecclesiastice rõnis necessitate cõpulsus ĩ suo clero aut vbi forte presbyter nõ ẽ de rebꝰ ecclesiasticis psumpserit aliq̃d vendere:res ipa eccl'ie ppue restaurari cogatur ⁊ ĩ iudicio episcopoꝝ deijciat̃ auditꝰ ⁊ cõuictꝰ ⁊ tanꝙ furti aut latrocinij reꝰ suo priuet̃ honore.hec ibi.nõ eñ dñatur ĩ clero. Quĩto appropatiõe.nã raptor dr̃ q̃ vltra necessitateꝫ retinet tpalia ea sibi auare appropriãdo. Vñ dist.xlvij.c.sicut hi dicit̃ sic. ppriũ nemo dicat qd̃ ẽ cõe ⁊ plus ꝙ sufficiat sumptũ ⁊ violent̃ obtentũ est. Tu vero susceptis dei muneribꝰ ⁊ in sinũ tuũ redactis nihil te putas agere iniquũ si tã multoꝝ vite subsidia solꝰ obtineas. Neqꝫ eñ minꝰ est criminis habẽti tollere ꝙ cũ possis ⁊ abundas indigentibꝰ denegare. Tantoꝝ g̃ te scias bona ĩuadere q̃ntis possis pstare qd̃ velis.hec ibi. Sexto iudicatiõe.nã raptor dr̃ iudex q̃ alienũ iudiciũ reputat pdã suã.ff. ad legẽ iuliã repetũdarũ.l.omẽs. Nõ eñ iudex põt q̃cꝙ recipe a ptibꝰ ne dũ sumptus q̃rit̃ pdo crasset̃.⁊ ex̃ de rescriptis.c.statutuꝫ §.ĩsup li.vi. Si litigãtes sint notabilit̃ pauperes nihil iudex accipiat ab eis. Septio

extorsione. nā raptor dr̄ q̄ minis: fraude: vl' potētia aliq̄d extorq̄t. In talibꝰ em̄ casibus q̄n̄ non grat̄ daẗ: s; timore maioris mali: iubemꝰ ait imparor vt ipis q̄ ꝓbentibꝰ impunitū eē nō patiamur. s. in receptorē. C. de meta. l deuotū. li. xij. ⁊. C. de salganio hospitibꝰ nō ꝓbendo. l. vnica. ꝑcipiẗ ne q̄s comitū vl' tyrannoꝝ vel militū. salganium. i. culturā. ligniū: oleū a suis extorqueat hospitibꝰ: s; nec a volētibꝰ aliq̄d capiāt. glosa q: ꝑsumiẗ cōcussio. Si g̊ isti male accipiūt a volētibꝰ cōditionaliẗ: ille mlt̄o peiꝰ facit q̄ accipit a simpliciẗ nolēte. g̊ ⁊c̄. Octauo vsurpatōe. nā raptor dr̄ dn̄s q̄ bona rusticorū vsurpat ad sui ꝑuersam volūtatē. cū tn̄ pharao rex egypti emerit possessiones egyptioꝝ ꝓ tpe famis. xxiij. q. viij. c. tributū. Idē hr̄ exod̄. Nono excusatiōe. nā raptor dr̄ q̄ bona subditorū rapit ꝑtendēdo excusationē ꝙ multa expendit in ecclesijs: in religiosis: in elemosynis: in filijs educādis ⁊ filiabꝰ maritandis Cōtra quē dr̄. xiiij. q. v. c. deniq; si nō pōt alteri subueniri nisi aliẗ ledaẗ cōmodiꝰ ē neutrū iuuari: ꝙ alteruz grauari. hec ibi. vn̄ nemini ē subueniēdū cū iniuria alteriꝰ. vt. xxij q. ij. ꝑ totū. Nec dz alteri ꝑ alterū iniq̄ cōditio afferri. ff de regulis iuris. l. nō. dz. ⁊ prouer. xi. c. Alij diuidūt sua ⁊ ditiores fiūt. alij rapiūt nō sua ⁊ sp̄ in egestate sunt. nō sunt ergo bona alioꝝ rapiēda ꝓ sup̄fluitatibꝰ ⁊ vanitatibꝰ suis. Decīo mutatiōe. Nam raptor dr̄ q̄ ꝓ eo pacto dn̄o mutuat vt officij alicuiꝰ ꝑtātē accipiat ⁊ tale pactū ē vsurariū q: pro mutuo accipit officij ꝑtātē. vn̄ teneẗ resignare officium taliẗ acq̄situ̅. Si tn̄ dn̄s grat̄ officiū dederit ⁊ postmodū mutuū ab officiali acceperit nō dr̄ ꝓpter hoc raptor.

Undecimo assuefactōe nā raptor dr̄ dn̄s q̄ allegat ꝯsuetudinē accipiēdi a subditis de mobilibꝰ q̄cq̄d vult ⁊ ꝑcipue expoliat eos q̄n̄ suspicaẗ eos velle transire ad aliū. talis em̄ dn̄s peccat ⁊ teneẗ ad restitutionē. nisi forte a ꝑncipio in ꝯcessione terre tale onus fuisset impositū sic tolerari posset. Duodecimo exactione: Nā raptor dr̄ dn̄s tp̄alis q̄ vult ludere vel vltra vires ad vanitatez expendere. vel in bello ex parte sua iniusto cogitur se redimere. Si q̄d em̄ ꝑ ipm̄ vel eius officiales a subdit̄ exactū ē ⁊ ad dn̄m ꝑuenit: teneẗ restituere illis a q̄bꝰ exactū ē si sciuntur. alias in pias causas vel vtilitatē cōmunē dispenseẗ. Si aūt ad ipm̄ nō ꝑuenit nihilominꝰ debet officiales suos ad restitutionem compellere ⁊ punire ne de malo suo vllam vtilitatē videanẗ reportare. aliẗ peccat. Decimotertio aduocatiōe. Nā raptor diciẗ aduocatꝰ q̄ in defendenda causa illoꝝ q̄s in sui patrociniū assumit ꝓpẗ sui infidelitatē ⁊ negligentiā aut ignorantiā defecit aut īmoderatū salariū exegit. Pōt em̄ moderatū salariū petere siue ab initio faciens pactū siue finita cā. cuiꝰ moderamē attēdiẗ s̄m q̄ntitatē cause: laborē aduocatiōis: sciaꝫ ⁊ honestatē aduocant̄ ⁊ ꝯsuetudinē regionis. iij. q. vij. §. apud vrbē. ex̄ de ꝓbendis. c. de multa. §. circa sublimes. ⁊ dis. lxi. miram̄.

Decimoq̄rto cauillatiōe. Nā raptor dr̄ cauillosus aduocatꝰ q̄ suo patrocinio ⁊ cauillatione abstulit aduersario iustā ⁊ bonam causaz vel ipm̄ grauauit petēdo dilationez sup̄fluā vel allegando falsuz ⁊ ꝯtra ꝯsciam etiā faciēdo positionē cauillosam vel instruendo falsum testem. aut instruēdo cliētuluz denegādo ꝟitatē. de q̄bꝰ oībꝰ aduocatꝰ tenentur ad restitutionē ⁊ ē in pctō mortali. Decimoq̄nto subtractiōe. nā raptor dr̄ q̄ decimas q̄ pauperū sunt ecclie subtrahit. Und̄ xvi q. i. c. decime. dr̄ sic. decime em̄ ex debito req̄runẗ ⁊ q̄ eas dare noluerit: res alienas inuadunt. Et q̄nti paupes in loc̄ suis vbi ipē habitat illo decimas nō dāte fame mortui fuerīt tātoꝝ homicidioꝝ reꝰ ante eterni iudic̄ tribunal apparebit q̄ rē a dn̄o paupibus delegatā suis vsibꝰ reseruauit. hec ibi.

Decimosexto vendicatōe. nā raptor diciẗ ep̄s q̄ totū sibi retinēs nil egenis cleric̄ impartitur. Unde. lxxxix. disti̅ c. diaconi sunt quos. dicitur sic. Singuli quiq; per potentiam episcopalis nominis quam sibijp̄i illicite absq; ecclesia vendicauerunt totuz q̄d leuitarum est etiam in suos vsus redigunt nec hoc solum quod sibi ascriptū est vendicant: sed cunctis auferunt vniuersa. Mendicat infelix in plateis clericus ⁊ seruili operi mancipatus. publicam a quolibet poscit elemosynam qui ex vno magis despicitur a cunctis quo miser desolatus iuste putatur ad hanc ignominiam deuenisse. Etem̄ si vnusquisq; ita in hoc visibili mundo aliquid possidere iubetur vt sua tātū sit possessione contentus, ac res non inuadat alienas. non agrum pauperibus tollat non vineam. non subuectorium aliquod: non famulos: non fructum: quantomagis qui ecclesie dei preest debet ita seruare in omnibus iusticiam vt sibi vendicet q̄d sui iuris

esse cognoscit. aliena nō rapiat. aliena non tāgat ⁊c̄. Decimoseptimo alienatiōe. Nā raptor dicit̄ scismaticus vel intrusus ꝗ alienat res eccl'iasticas īmobiles. extra de scismaticis. ca. i. ⁊. xij. q. ij. c. alienatiōes. Tenētur em̄ illi ꝗ habuerūt restituere loca ⁊ res ⁊ fructꝰ ꝑceptos ⁊ ꝗ ꝑcipi potuissent. sicut ⁊ quilibet raptor. extra de restitutiōibꝰ spoliatorū. ca. grauis. Etiā nullꝰ ꝑlatꝰ religiosꝰ pōt vēdere redditꝰ aut possessiones monasterij sui ad vitā seu ad aliud certū tp̄s pecunia etiā inde recepta nisi necessitas vl' vtilitas loci exposcat ⁊ de ꝯsensu cōuentꝰ vel superioris sui si cōuentū nō h̄z. extra de rebꝰ eccl'ie nō alienandis. c. monasterioꝝ. in clement. Decimooctauo recuperatione. Naz raptor dr̄ ꝗ ꝓpria auctoritate violent̄ rapit rem etiā suā iam ablatā vel inuasam. Cadit em̄ a iure suo ⁊ ꝑdit eā nisi forte non posset ꝑ iudicē eā cōsequi. ⁊ hoc fiat in cōtinenti. i. ꝯ̄pcito scit sibi ablatū anteꝗ̄ ad aliū actū diuertat. extra de restitutiōibꝰ spoliatorū. c. olim cām. ⁊c̄. Decimonono cōmodatione. nā raptor dr̄ ꝗ dānificatꝰ absq̄ superioris auctoritate accepit de rebꝰ dānificantis sibi cōmodatꝗ̄. C. de cōmodato. l. ꝑtextu. vel depositatis. C. depositi. l. ꝗs. In his em̄ casibꝰ nō pōt dānificatꝰ cōmodata aut deposita retinere in foro iudiciali. licz nō teneatur restituere nisi forte ista retineret vsq̄ ad valorē dāni. ff. de cōdictiōibꝰ iudicū. l. siue sorte ⁊ tūc nō peccat. Uigesimo furatione. Nā raptor dr̄ ꝗ rem suā apud aliū depositā vel etiā iniuste detentā furtiue accipit. q2 grauat depositariū ꝗ tenet̄ se reddere innoxiū. vn̄ tenet̄ ad releuandū grauamē depositarij. ꝗ ꝯ̄o furti accipit rem suā apud aliū iniuste detentā: peccat ꝗdē nō q2 grauet detinētē nec tenet̄ ad restituēdū aliq̄d: ſʒ peccat ꝯtra cōez iusticiā dū ip̄e sibi vsurpat rei sue iudiciū iuris ordine ꝑtermisso: ⁊ iō tenetur reo satisfacere ⁊ dare operā vt scādaluz ꝓximoꝝ inde exortū sedet̄ ⁊c̄. Uigesimo ꝑmo dānificatiōe. nā raptor dr̄ dn̄s ꝗ h̄ns iniustū belluz aīo crassandi ⁊ maliciose infert dāna ⁊ deuastat bona alioꝝ. ꝗ tenet̄ ꝑmo aduersarijs de oībꝰ dānis illatis. tenet̄ etiā suis ꝓprijs hoībꝰ de dānis ꝗ receperūt ab aduersarijs iuste repugnātibꝰ si ipi ꝓprij hoīes iuuerūt eū bona fide. aut si fuerūt inducti eiꝰ ꝯsilio timore vel coactiōe ⁊ de se n̄ erāt facturi. Secꝰ si mala fide iuuerūt eū ī quo casu nullā habēt cōtra ipm̄ actionē. nā in re turpi nō cōtrahit̄ obligatio. Insti. mādati. §. illud ꝗq̄z. ⁊. ff. mādati. l. si remunerādi. §. rei turpis. Uigesimosecūdo cōpositione. nā raptor dr̄ dn̄s ꝗ iniuste mouēs bellū coponit cū aduersario sup dānis ꝗ ꝓprij subditi passi fuerūt: q2 nō pōt ꝑ suā cōpositionē ꝑiudicare hoībꝰ suis ꝗn ip̄e teneat̄ eis de ꝓꝑo satisfacere nisi ipi fuerit in culpa pariter cū eo. Si tn̄ cōpositio fiat de ꝯsensu dānificatoꝝ: standū ē illi. Si aūt iuste bellauit nō pōt cōponere cū aduersario in ꝑiudiciū hoīm suoꝝ: q2 sic ip̄e teneret̄ eis ⁊c̄. Uigesimotertio dispēsatōe. nā raptor dr̄ clericꝰ ꝗ vadēs cū habētibꝰ iustū vel iniustū bellum rapit aliq̄d ab aduersarijs vn̄ tenet̄ ad restitutionē dānificato ꝗdē si scit. alioq̄n paupeibꝰ. Nā sic dn̄s eiꝰ nō potuit ei dare auctoritatē bellādi: sic neq̄z rapiendi. posset tn̄ tenere aliq̄d de ꝯsensu dn̄i iuste bellantꝗ̄ dū guerra durat. q2 ꝑ idē ē ac si dn̄s illō dedisset ⁊c̄. Uigesimoq̄rto deliberatiōe. nā raptor dr̄ ꝗ rapit de eccl'ia aliq̄d aut de bonis eccl'ie siue clericoꝝ existētiū ī terra illiꝰ ꝯtra quē bellū agit̄ raptores h̄mōi tenent̄ ad restitutōnē nisi auctoritate ꝑlati eccl'iastici h̄ fieret. vel nisi essent victualia ꝗ si rapiunt̄ a iuste bellantibꝰ nō peccāt nec tenent̄. Uigesimoq̄nto distributōe. nā raptor dr̄ canonicꝰ vel clericꝰ b̄n̄ficiatꝰ ꝗ diuinis officijs n̄ interest. tn̄ recipit q̄tidianas distributiōes nō em̄ valet talis ꝯsuetudo vt eas faciant suas: sed tenent̄ ad restitutionē nisi excuset eos infirmitas vel iusta ⁊ rōnabilis corporalis necessitas. aut euidens eccl'ie vtilitas. ex de cle. nō re. ca. i. li. vi. Redditꝰ em̄ eccl'iarū sunt stipēdia seruiētiū ⁊ ꝑsonalit̄ residētiū. Uigesimosexto occupatōe. nā raptor dr̄ ꝗ nō iuste nec rite ꝯsequit̄ b̄n̄ficiū seu dignitatē eccl'iasticā. q2 cū nō itret ꝑ ostiū ē fur ⁊ latro. nec h̄z viā salutꝗ̄ nisi resignādo. vel si ē dispēsabile: petat dispēsationē ab eo ꝗ pōt. ⁊ in vtroq̄z casu agat pn̄iam de cōmisso aliter ē violentꝰ occupator. Uigesimoseptio cōsumptiōe. nā raptor dr̄ clericꝰ vel ꝑlatꝰ ꝗ ꝯsanguineis aut parētibꝰ diuitibꝰ: meretricibꝰ: histrionibꝰ ⁊ turpibꝰ ꝑsonis bona ecclesiastica pauperibus debita tribuūt: quia ꝗcq̄d h̄nt pauperū est. xvi. q. i. c. q2 iuxta sanctoꝝ patrū traditionē nouimꝰ res eccl'ie eē vota fideliū ꝑcia petōꝝ: ⁊ ꝑ̄imonia pauperū. cuiq̄z nō solū habita ꝯseruare: verū etiaz deo opitulāte ꝯferre optamꝰ vt aūt ecclesiasticis de diuidēdis rebꝰ eccl'ie suspitionē du-

dum cōceptā penit⁹ amoueam⁹: statuim⁹
vt neq3 nr̄is neq3 filioꝝ τ deo dispensante
successoꝝ nr̄oꝝ tpib⁹ vllā penit⁹ diuisionē3
aut iacturā patiant̄. hec ibi. vñ tales clerici
tenent̄ ad restitutionē3 oīm paupib⁹ vel in
vtilitatē eccl'ie. xij. q. ij. c. gloria. τ. c. te si illi. τ
peccāt mortalit̄. lxxxvi. dist. c. q̄ venatorib⁹
28 et. ca. donare τc. Uigesimooctauo recepti
one. Naz raptoꝛ dr̄ q̄ male recipit a psonis
ecclesiasticis vt focaria: cōcubina τ alie pso
ne turpes. vñ tenent̄ ipsi restituere ecclesie
nisi forte fuerit eis datū causa elemosyne ī
summa necessitate. q2 tūc fuit debitū. lxxxvi.
dist. c. pasche. Similit̄ diuites τ potentes q̄
recipiūt p fraudē: minas: importunitatē3 τ
hmōi sunt raptores τ tenent̄ ad restitutio
nem. cleric⁹ aūt q̄ dat redimēdo vexationē
suā excusat̄. ex de simo. ca. dilect⁹. aut pp̄ter
honestatē: hospitalitatē τc. nō tenet̄. Ui
29 gesimonono sustētatiōe. nā raptoꝛ dr̄ cleri
cus q̄ pōt sustētari de fructib⁹ eccl'ie seruiē
do in ea tñ nō deseruiēdo: ſ3 in malos vsus
expendēdo: peccat mortalit̄ τ tenet̄ satisfa
cere. Uñ. i. q. ij. c. Clericos aūt illos ꝯuenit
eccl'ie stipēdijs sustētari quib⁹ parentū ac
ꝓpinquoꝝ nulla suffragant̄. Qui aūt ex bo
nis parentū τ opib⁹ sustētari pñt si qd̄ pau
perū ē accipiūt: sacrilegiū ꝓfecto cōmittūt
τ p abusionē taliū iudiciū sibi manducāt τ
bibūt. hec ibi. Eadē. q. ca. Pastoꝛ eccl'ie τc.
30 idē habet̄. Trigesimo concussione. Nā ra
ptoꝛ dr̄ q̄ in officio ꝯstitut⁹ extoꝛquet aliq̄d
a subdit. p metū. aut cū nō vult facere qd̄ te
net̄ nisi data sibi pecunia. Aut cuz aliquis
officialis vltra stipēdia sibi ꝯstituta extoꝛqt
vel cū q̄s accusat vel ab accusatōne desistit
pp̄t pecuniā. talis tenet̄ ad restitutionē ei
q̄ dedit si nō turpit̄ dedit. alias ei in cui⁹ in
iuriā dedit. i. q. i. c. iubem⁹ τc. vsq3 in finem
31 q̄stionis. Trigesimopmo cōsecratiōe. naz
raptoꝛ dr̄ eps̄ q̄ cōsecrat eccl'iam vel altare
sine dote ei⁹ ad quaz dotē tenet̄ fabricatoꝛ
vel ei⁹ heres. vñ. i. q. ij. c. placuit. dr̄ sic. Hoc
tñ vnusq̄sq3 epoꝝ meminerit vt nō pus de
dicet eccl'iam nisi antea dotē basilice τ ob
sequiū ipi⁹ p donationē cartula cōfirmatū
accipiat. Nā nō leuis culpa ē ista temeritas
si sine luminarijs vel sine substātiali sustēta
tione eoꝝ q̄ ibidē seruituri sūt: tanq̄ dom⁹
puata cōsecret̄ eccl'ia. hec ibi. ex de cōse. ec.
32 vel al. c. cū sic̄ τc. Trigesimosecūdo erepti
one. nam raptoꝛ dr̄ q̄ illud qd̄ ē eccl'ie rapit.
vñ. xij. q. ij. c. Nulli liceat ignoꝛare omne qd̄
dn̄o consecrat̄: siue fuerit hō: siue aīal: siue
ager vel quicq̄d semel fuerit cōsecratū. sctm̄
sanctoꝝ erit dn̄o τ ad ius ptinet sacerdotū
pp̄t qd̄ inexcusabilis erit oīs q̄ a dn̄o τ ec
clesia cui cōpetunt aufert: vastat: inuadit
eripit: τ vsq3 ad emēdationē eccl'ieq3 satis
factionē vt sacrileg⁹ iudicet̄. τ si emendare
noluerit. excōicet̄. hec ibi. Trigesimotertio 33
vexatiōe. nā raptoꝛ dicit̄ q̄ pecunias eccl'ie
aufert. Uñ. xij. q. ij. c. Qui abstulerit pr̄i vel
matri aliq̄d dicetq3 hoc pctm̄ nō esse: homi
cidij particeps ē. Pat̄ noster sine dubio de⁹
est q̄ nos creauit. Mater vo nr̄a eccl'ia est
q̄ nos in baptismo regenerauit. Ergo q̄ xp̄i
pecunias τ eccl'ie rapit: aufert τ fraudat ho
micida ē hec ibi. Nō sunt ğ angariande ec
clesie exactiōib⁹ τc. Trigesimoq̄rto testifi 34
catione. nā raptoꝛ dr̄ testis q̄ coꝛrupt⁹ pecu
nia falsuz ꝓtulit testimoniū. Nil eñ d3 reci
pere p ferendo testimonio. vñ. xiiij. q. v. ca.
nō sane dr̄ sic. S3 nō ideo d3 iudex vendere
iustū iudiciū. aut testis verū testimoniū: q2
vendit aduocat⁹ iustū patrociniū τ iuris pe
ritus iustū ꝯsiliū. Cū aūt iudicia τ testimo
nia q̄ nec iusta nec vera vēdēda sunt τ iniq̄
τ falsa vendunt̄. hec ibi. Potest tñ ab eo q̄
ipm ꝓduxit accipere expensas. iiij. q. iij. §.
veturis. Si autē turpit̄ accipit tenet̄ resti
tuere ei a q̄ accepit nisi ille dederit ad coꝛrū
pendū testē. tūc eñ d3 dare ei in cui⁹ iniuri
am accepit vt p3. Trigesimoq̄nto opatiōe 35
nam raptoꝛ dr̄ q̄ mercedē laboꝛis subtrahit
ab opario τ dn̄s a seruo. S3 a iudeo q̄ nihil
h3 pret̄ vsuras nō ē accipiēdū pciū laboꝛis
nisi sic recipiēs certaret de dāno suo vitan
do nec etiā a fure vel raptoꝛe: ita tñ q2 non
recipiat ab eis p dāno suo in specie res alie
nas: ſ3 aliud. Trigesimosexto iocatiōe naz 36
raptoꝛ dr̄ q̄ traxit aliquē ad ludū xbis vl' fa
ctis q̄ alit̄ nō erat lusur⁹: siue in pncipio si
ue in medio ludi. vñ tenet̄ restituere. Etiaz
q̄ fraudulent̄ ludit fingēdo se inscīū de ludo
q̄si eēt hō q̄ decipi posset: intēdēs tñ decipe
vt sunt barri τ chinelli aut submittēdo taxil
los falsos aut maliciose iaciendo veros aut
mēdacit̄ dicēdo q2 obtinuerit aut male pe
cuniā numerādo. Trigesimoseptio sophi 37
sticatiōe. nā raptoꝛ dr̄ q̄ rē sophisticatā aut
alkimicā ꝓ vera aut pura vēdit: puta aurū
vl' argētū vl' q̄dlibet aliud τ tāto pcio ac si
nullū cōmixtū eēt alteri speciei vt faciūt bar
ri vēderes anulos aureos τ coclearia argē
tea pt̄ nr̄ de ambro. τc. oīa sophisticata. Tri 38

gesimo octauo celebratiõe. Nã raptor dr̃ sacerdos q̃ ppt̃ missam peculiarem vel specialem alicui⁹ sancti vł aliã particularẽ dimittit ppriã missam illi⁹ diei. q̃ habet ppriam missaȝ. Qd̃ nullomodo fieri dȝ. extra de celebra. mis. c. ij. Singl'is ei dieb⁹ deputate sũt misse vt in dicto ca. ptinet. Laici hoc faciẽtes peccãt grauit̃. Trigesimonono falsificatione. nã raptor dr̃ q̃ falsificat monetã pncipis vel radit nũmos vel tingit. Talis em̃ si liber ẽ datur ad bestias. si seruus morte punitur. ff ad legẽ corneliã. ⁊ de falsarijs. l qui cunq̃. Quadragesimo fraudatiõe. nã raptor dr̃ q̃ ñ soluit cabellã iustã. Vñ si xp̃iani transeuntes p terras sarracenoꝝ q̃ nõ sunt violẽti possessores terrarũ q̃s tenẽt obligãtur soluere pedagia a q̃b⁹ illi ñ debẽt fraudari: multomagis tenent̃ soluere pedagia dñis xp̃ianoꝝ aut cõitatib⁹ iuste posita ⁊c. Post hanc declarationeȝ dixit sctũs Tho. aĩe deuote. O aĩa simplex iam potes intelligere q̃ grauit̃ ẽ dãnosa rapina q̃ violent̃ hoĩ aufert sua ppria. Ne tñ belial glorieť in argutijs suis docebo te q̃ pacto illi rñdeas. Ad pmũ dic q̃ si illi q̃ depdant̃ hostes habeãt iustũ bellũ. tũc ea q̃ p violentiã in bello acq̃rũtur eoꝝ efficiunt̃ ⁊ hoc nõ habet rõnẽ rapine. Vñ nec ad restitutionẽ tenent̃ q̃uis possint in acceptiõe prede iustũ bellũ habentes peccare p cupiditatẽ ex praua intentiõe si scȝ nõ ppt̃ iusticiã: ſʒ ppt̃ predã pncipaliter pugnẽt. Dicit em̃ Aug. li. de verbis dñi q̃ ppt̃ predã militare pctm̃ ẽ. Si vero illi q̃ predã accipiũt habeãt bellũ iniustũ: rapinã cõmittũt ⁊ ad restitutionẽ tenent̃. Ad secundũ dic q̃ intãtum aliq̃ infideles iniuste res suas possidẽt inq̃tũ eas ſm leges terrenoꝝ pncipũ amittere iussi sunt ⁊ ideo ab eis põt p violẽtiã subtrahi: nõ puata auctoritate ſʒ publica. Ad tertium dic q̃ si pncipes a subdit̃ exigãt qd̃ eis ſm iusticiã debet̃ ppter bonũ cõe pseruãdum etiã si violẽtia adhibeat̃ nõ ẽ rapina. Si vo aliq̃ pncipes indebite extorq̃ant p violẽtiã: rapina ẽ sicẽ ⁊ latrociniũ. Vñ dic̃ Aug. iiij. de ciui. dei. Remota iusticia q̃d sunt regna nisi magna latrocinia: q2 ⁊ latrocinia q̃d sũt nisi praua regna. ⁊ Ezech. xxij. c. dr̃. Principes ei⁹ in medio ei⁹ q̃si lupi rapiẽtes predã. Vñ etiaȝ ad restitutiõnẽ tenent̃ sicut latrones. Et tanto grani⁹ peccãt q̃ latrones q̃to piculosi⁹ ⁊ cõmuni⁹ ptra rempublicã ⁊ iusticiã agũt cui⁹ custodes sunt positi ideo elegant̃ ⁊ veracit̃ alexãdro magno quidã pirrata cõprehẽsus respõdit cũ ab eo introgaret q̃d sibi vt mare haberet infestũ. ille libera voce q̃d tibi inquit vt tu orbẽ terrarũ: ſʒ q2 ego exiguo nauigio facio latro vocor tu. q2 magna classe diceris imperator. ⁊ Vale. li. vij. dic̃. Quesitũ erat a socrate cur rideret. respõdẽs ait. Video magnos latrones ducẽtes paruũ latronem ad suspendiũ q̃ digniores sunt suspendio. Sacrilegia inq̃t minuta puniunt̃: ſʒ magna in triũphis ferunt̃. Ad q̃rtũ dic q̃ vltra ptãtẽ pcurãdi ⁊ dispensandi res exteriores ẽ vsus ipariũ ⁊ q̃tũ ad hoc nõ dȝ eas hõ habere vt pprias: ſʒ vt cões vt scȝ de facili eas cõicet in necessitatib⁹ alioꝝ. Unde apl's dic̃ i. Thim̃. vi. Diuitib⁹ hui⁹ seculi pcipe facile tribuere cõicare. ⁊ sic loq̃t̃ Amb. de ppzietate q̃tũ ad vsuȝ. Vñ subdit. plus q̃ sufficeret sumptui vio'ent̃ obtentũ ẽ. Et cassiodor⁹. lib. v. epl'arũ dic̃. Paupib⁹ nõ dare tulisse est. Merito qñ q̃s põt esurietib⁹ subuenire si non pascit extinguit. Pudeat illis tollere q̃bus iubemur offerre. Ultra omes crudelitates ẽ diuitẽ fieri velle de exiguitate mẽdici. Ament̃ honesta lucra. horreant̃ damnosa cõpẽdia. Null⁹ audeat inde tollere. q̃ debet collecta dispergere. addẽdo perdit q̃ retinẽdo collegerit ⁊ pauptatẽ potius ad se trahit si egentiũ pecunias nõ repellit hec ille. ⁊ Aug. sup illud ps̃. rapinas nolite cõcupiscere. dic̃ sic. O lucra dãnosa acq̃ris pecuniã. pdis iusticiã. pda em̃ quã vis rapere muscipula ẽ. tenes alienũ ⁊ teneris a diabolo. Nemo hȝ iniustuȝ sine iusto dãno vbi lucrũ ibi dãnũ. lucrũ ĩ archa dãnũ ĩ pscia. tulit vestẽ ⁊ pdidit fidẽ. acq̃rit pecuniã ⁊ pdidit iusticiã. lucrũ habet in archa quã cũ lucro redditur⁹ est. dãnũ hȝ in psciẽtia quam cũ dãno delatur⁹ est. hec ille. Tũc aĩa gratias agens deo ⁊ suis doctorib⁹ de tam solenni declaratione: cõsolata abijt domuȝ in pace. Amen.

Feria tertia quarte dñice quadragesime
Sermo. xxviij. De suspitione.

Go scio eũ. Johãnis. vij. Hodie aĩa simplex fidelis ⁊ deuota saluti sue intenta accessit ad ecc'iam ⁊ audiens missaȝ tã ex lectiõe epl'e Exo. xxiij q̃ ex euãgelio. aduertit vnã pclusionẽ valde notabilẽ. s. Dubia nõ sũt ex suspitiõe iudicãda: ſʒ semp in meliorẽ partẽ interpretanda. Ratio

isti⁹ ꝯclusionis est illa. Mandat᷑ em̄ nob vt diligam⁹ ꝓximū tanq̄ nosipos ⁊ hoc ex caritate. Caritas aūt nō cogitat malū. i. Cor. xiij. ꝓpterea si bona de ꝓximo videam⁹: cōtrariū iudicium facere nō debem⁹. Si mala etiā ꝓximū iudicare nō debem⁹: q2 cor eius ⁊ intentionē cernere nō possum⁹ nisi de⁹ ⁊ plerūq3 de⁹ iudicat bona q̄ nos credim⁹ mala: nec ꝑ opa cuiusq̄ possum⁹ in specialē cognitionē mentꝭ ꝑuenire nisi generalit᷑. sicut patz de petro: paulo: magdalena: cananea: mattheo: zacheo: samaritana qui ex malis opib⁹ eoꝝ nō poterāt iudicari mali simplr ⁊ sm diuinā ꝑdestinatōnē. Si vo opa qui dem⁹ nullomodo in partē bonaz reflectere possum⁹ tūc vel es ꝑsona publica ad quam ꝑtinet corrigere ⁊ tunc debes iudicare non sm cōsciētiā tuā ⁊ iudiciū tuū: s3 sm allegata ⁊ ꝓbata. Si vero es ꝑsona particularis ⁊ ꝑuata nō debes. ꝓximū iudicare: q2 ad te nō ꝑtinet: s3 debes ꝓ ipo deuz exorare ⁊ sic cōpati eidē. Cū aūt iudiciū temerariū sit ꝓsumptuosū ⁊ ꝓsumptio sit filia supbie: iō oīs sic temere iudicās vsurpādo sibi qd̄ est alteri⁹ iuris sc3 dei q̄ scrutat᷑ renes ⁊ corda peccat mortalit᷑. Sciēdū q̄ iudicare est ius dicē: dicē aūt ius est facere iusticiā ad quaz exigunt᷑ q̄ttuor. ꝑmo intētio vt hō illud qd̄ agit intentione iusticie faciat. secundo dilectio vt ex caritate faciat. tertio cognio sic q̄ vere cognoscat ⁊ nō ex opinione. vn̄ lic3 hō sit mal⁹ non tn̄ alios debet opinari malos. Eccli. x. Insipiēs oēs stultos estimat. q̄rto ratio vt ꝓferat iudiciū sm rectā rōnē prudētie ad ꝓximū. Temerariū em̄ iudiciū ē de occultis cordis iudicare qd̄ est ꝓpriū dei ⁊ in iniuriā ꝓximi ad quē hō male afficit᷑: ideo ꝓhibet᷑ a xp̄o in euāgelio. His intellectꝭ aīa exiuit ab eccl'ia vadēs domū cū ꝓposito bn̄ iudicādi de vnoquoq3 sm diuinā ꝑordinatione. Et ecce belial intendēs eā ab hoc ꝓposito reuocare ait. O aīa simplex q̄ facile decipieris tam leuit᷑ credēdo. volo tibi ondere q̄ iudiciū ex suspitiōe ꝓcedēs nō sit illicitū. Prīo sic. Suspitio ē opinio incerta de aliquo malo. Vn̄ ph̄us. v. ethicoꝝ ponit q̄ suspitio se habet ad verū ⁊ ad falsum: s3 de singularib⁹ ꝯtingentib⁹ nō pōt haberi opinio nisi incerta. cū ergo iudiciū hūanū sit circa hūanos act⁹ q̄ sunt in singularib⁹ ꝯtingentibus: videt᷑ q̄ nullū iudiciū sit illicitum si ex suspitiōe ꝓcedat. Secūdo sic. Per iudiciū illicitū fit aliq̄ iniuria ꝓximo: s3 suspitio mala in sola opiōne hoīs cōsistit ⁊ sic nō videt᷑ ad iniuriā alteri⁹ ꝑtinere. ergo suspitiōis iudiciū nō ē illicitū. Tertio sic si tale iudiciū esset illicitū reduceret᷑ ad iniustitiā: q2 iudiciū ē act⁹ iusticie: s3 iniusticia ex suo gn̄e sꝑ ē pctm̄ mortale ḡ suspitōis iudiciū sꝑ ē pctm̄ mortale s3 h̄ ē falsū: q2 suspitōnes vitare nō possum⁹. vt dic̄ Aug. Quarto sic Iudiciū d3 eē de eo qd̄ vt in pluribus accidit s3 ī pl'ib⁹ accidit q̄ aliq̄ male agāt. Stultoꝝ em̄ infinitus ē numer⁹. Eccl's. i. q2 proni sunt sensus hoīs in malū ab adolescentia sua. ergo magis debem⁹ dubia interp̄tari in malū q̄ in bonū. Anima vero abijt tristis querēs ⁊ cōsulens legis doctores. Cui mox obuiauit moyses a qua cū cognouisset causas mestitie sue ait. Ego ostendā tibi cōclusionē tuā esse verā testimonio q̄druplici legis sc3.

Legis naturalis.
Legis diuinalis.
Legis prophetalis.
Legis humanalis.

Primo testimonio legis

naturalis. ⁊ hoc q̄druplicit᷑. s. per rōnes naturales. ꝑ ph̄os morales ꝑ poetas. ꝑ exempla gentiliū. Quātū ad rōnes naturales sciendū q̄ iudiciū fundat᷑ sup q̄ttuor. Primo sup iusticia q̄n fit sm legē ex qua iudex semper iudicat sm allegata ⁊ ꝓbata ⁊ non sm cōscientiā cū nō iudicet vt ꝑsona ꝑuata s3 vt publica q̄ nō scit: nec videt nec audit nisi sciētia legis: oculo legis aure legis. Et iō si scit iudex aliquē falsis testib⁹ ꝯuinci vt occidat᷑ ⁊ nō pōt inuenire occasionē liberandi: tūc d3 eū ad supiorē iudicē remittere: s3 si n̄ pōt ⁊ ferat sn̄iam sm allegata ⁊ ꝓbata: ipe nō occidit eū: s3 illi q̄ offerūt eū vt nocērem. vn̄. xxiij q. v. ca. si homicidiū. dr̄ sic. Cū hō iuste occidit᷑. i. sm legē. lex eū occidit. nō tu. h̄ ibi. Scd̄o fūdat᷑ sup ꝯsciā q̄n aliq̄s n̄ exn̄s ꝑsōa publica: s3 ꝑuata dictat aliq̄d sm ꝯsciētiā suā eē veꝝ. q̄uis h̄ ꝓbari n̄ posset ⁊ h̄ iudiciū ꝓꝑe ē ī arbitrio. Exēplū mltotiēs ꝯtīgit q̄ vna mulier soluit creditori bōa fide debitū suū q̄ erat obligata: creditor āt negabit factā sibi solutōez. tu vo audiēs ab hoīe fide digno factā ⁊ illū repetērē coḡscis cupidū ⁊ auarū: debes sm ꝯsciā3 mulierē illā absoluē. Tertio fūdat᷑ sup sciā q̄n aliq̄s coḡscit anteq̄ iudicet si ē sic vl' nō sic de q̄ h3 iudicare ⁊ sic licitū ē iudicare. Quarto fūdat᷑ sup malicia. ex h̄ ei q̄ aliq̄s h3 malā opiōnē de aliq̄

absq; sufficiēti causa iniuriat̃ ei ⁊ cōtemnit
cum. Nullꝰ aūt debet aliū ꝯtemnere vel no
cumentū qđcūq; inferre absq; causa cogē-
te ⁊ iō vbi nō apparēt manifesta indicia de
malicia alicuiꝰ ⁊ iudicamꝰ eū malū ꝓcedit h̄
iudiciū ex malicia nr̃a. Vñ qđ dubiū ē debe
mus potiꝰ bonū iudicare in meliorē partē
interptando. Aliter exponimꝰ nos ꝑiculo
pctī mortalis male iudicādo. Quantū ad
ph̄os morales sciendū ꝙ suspitio ē opinio
sinistra de aliq̊ nōdū rōne firmata. Judiciū
vero temerariū ē qñ rōnis ꝯsensus ad opi
nionē huiuscemodi ꝯfirmādā in rebꝰ incer
tis penitꝰ inclinat̃. Etiā suspitio ē iugis for
mido impēdentꝭ mali faciēs hoīem ad oīa
meticulosum ⁊ suspectū. ꝓhibet̃ autē talis
suspitio q̄druplicit̃. Pr̄io rōne obcecatōis
scʒ q: amor sui ē secus. vñ Tull'. li. i. de offi.
dic̄ sic. Nescio quō fit vt magꝭ in alijs ꝙ in
nobismetipsis cernamꝰ si qd delinquit̃. Et
de tusculanis q̄stionibꝰ. li. iij. Stultitie ꝓpri
um ē alioꝝ vitia cernere: suoꝝ obliuisci. ⁊ in
orōne ꝓ deiotaro. Nemo fere ē q̄ sui pericu
li iudex si sibi se equiorē ꝙ reo ꝓbeat. hec il
le. Scđo rōne affectōnis. vñ Juliꝰ celsus
li. ij. dic̄ sic. Que volumꝰ ⁊ libent̃ credimꝰ ⁊
q̄ ipi sentimꝰ alios q̊q; sentire speramꝰ. Et
quintilianꝰ li. ij. Carendū ē nō solū turpitu-
dine ꝫ etiā suspitiōe. Et Martialis cocus.
Absit a iocoꝝ nr̃oꝝ simplicitate malignꝰ in
terpres. Tertio rōe approbatōis. plerūq;
inuidi male de alio suspicant̃: facta sua ꝓꝑa
approbādo vñ Varro in sententijs dic̄ sic.
Nō tam modeste quis sua mirat̃ ꝙ aliena
hoc aūt fit qm̄ nemo sibi inuidet. Et q̄ntꝰ cur
sius dic̄. Chobarꝰ magicꝰ ad alexādrū ait.
Natura mortaliū hoc noīe praua ⁊ sinistra
dici pōt ꝙ in suo q̊sq; negocio hebetior ē ꝙ
in alieno. Et lactantiꝰ li. de falsa sapiētia di
cit. Nemo pōt de se recta iudicare: ꝫ aliena
iudicat meliꝰ ꝙ sua. Quarto rōne cogita
tionis dū q̊s male cogitat de alijs. vñ Señ.
ep'la. xi. dic̄ sic. Fidelem si putaueris facies.
Quidā fallere docuer̃t dū timēt falli ⁊ illiꝰ
pctī suspicādo fecerūt. Et in li. de moribꝰ di
cit. Hoc habet oīs affectꝰ vt in qđ ipē insa-
nit in idē putet ceteros furere. hec ille. Ta-
lis nāq; suspitio iudicia iniqua facit. Quā
tū ad poetas sciendū ꝙ q: q̄libet hō seipsuʒ
pre ceteris amat in iudicio sui facilꝰ errat.
Nam theophrasti sentētia fuit amātiū ceca
esse iudicia. Alios vero minꝰ amat: iđo sus
picatur de eis mala. pʒ q̄druplicit̃. Primo
Terentius in adelphis dic̄ sic. Omnes qbꝰ
res sunt minꝰ secunde. nescio quō suspitiosi
Ad ꝯtumeliā oīa accipiūt magꝭ ꝓpt suā im
potētiā. Semꝑ se credūt negligi. Jtē. Hoīe
imperito nihil iniustiꝰ q̄ nihil rectū putat ni
si qđ ipse fecerit. Et in heauton. dic̄ sic. Jta
fere cōparata ē oīm hoīm natura vt aliena
meliꝰ iudicēt ꝙ sua. Secūdo Ouidi. li. iiij.
tristiū dic̄ sic. ꝙ miserū ē vitā porta muroq;
tueri. Vixq; sui tutū viribꝰ esse loci. Tertio
Cato dic̄ sic. Ne cures si q̊s tacito sermone
loquat̃. Consciꝰ ipsi sibi de se putat oīa dici
Qđ tibi suspectū ē cōfestī discute quid sit.
Nāq; solent ꝑmo que sunt neglecta nocere
Quarto Oratiꝰ li. ep'larū dic̄ sic. Sūt qui
nil rectū nisi qđ placuit sibi dicūt. Et sic pʒ
ꝙ detestāda sit suspitio ⁊c̄. Quātū ad exē
pla gentiliū ponit Valeriꝰ li. ix. q̄ttuor exem
pla. Pr̄io masinissa rex parū fidei i pecto
ribꝰ hoīm reponēs sciēs se multꝭ odiosuʒ sa
lutē suā custodia canū vallauit. Quid ergo
ei valuit amicitia romanoꝝ qbꝰ cōiunctus
erat. qd filij eiꝰ q̄ erāt nūero. lx. qd tam ma-
gnuʒ dominiū qđ habebat si latratꝰ ⁊ mor
sus canū his preferebatꝰ. Secundo alexā
der tyrannꝰ assirie torquebat̃ amore ⁊ me-
tu continuo ꝓpter suspitionē. Nam ex vna
parte tenebat̃ vehemēti ardore thebes cō-
iugis sue ex alia ꝑte ob timorē post epulas
in cubiculū vxoris veniēs barbarū quendā
euaginato gladio iubebat lectū circuire nec
prius lectū intrabat ꝙ a satipatoribꝰ diligē-
ter scrutatꝰ esset. Tertio dionysius syracu
sanoꝝ tyrannꝰ adeo suspitiosus erat ⁊ me-
ticulosus: sciēs se oībꝰ odiosuʒ ꝙ remotis
amicis in eoꝝ locū ferocissimos barbaros
suos ad sui custodiā posuit ⁊ tonsorū metu
filias suas tondere docuit a qbꝰ tondebat̃:
ꝫ cū iā essent adulte nolebat vt eū raderēt:
ꝫ ignitoꝝ carbonum appositiōe capillos ⁊
barbā ei adurerent. Quarto idē dionysiꝰ
duas vxores eodem tempore habuit. scilicʒ
aristonidē siracusanaʒ ⁊ doridē locrensem.
quarū complexibus non fruebatur nisi pri-
us excussis quarum lectam seu cameram
cinxit magna fossa ⁊ se recipiebat i eam pō
te leuatorio facto de ligno ⁊ portam came-
re claudi faciebat extrinsecus a custodibus
⁊ intus sude ⁊ ferro obserabat. O miseriaʒ
infelicissimam dominoruʒ suspectoꝝ quo-
rum exitus miserabiles cernuntur.

Scđo declarat̃ eadē cō⸗

clo testimonio legꝫ diuinalis. Sciendū ꝙ
suspitiosoꝝ q̄ttuor sunt gn̄a. Primi sunt
vxoꝝ zelatores male cogitātes. Nā postq̄ꝫ
t̄bat⁹ fuit assuer⁹ ꝯ amā ⁊ ip̄e iacēt sr̄ lectū
hester rogās eā ꝑ salute sua suspicat⁹ ē rex
ꝙ reginā vellet opprimere. Hester. vij. Se
cundi sunt falsoꝝ ꝓditores vane credētes.
Nā suspicat⁹ est Laban ꝙ Jacob esset fu⸗
ratus deos suos ⁊ oēm supellectilē suā: ⁊ tm̄
fuerat Rachel. Gene. xxxi. Tertij sunt ru
moꝝ puersoꝝ ꝑua cōmutantes. Nā Hely
vidēs Annā verbū nō ꝓferentē suspicat⁹ ē
ip̄am ebriā esse. i. Regꝫ. i. Quarti sunt iu
dicioꝝ iustoꝝ cām nō examinātes. Nā Ju⸗
das male iudicabat Thamar esse cōburē⸗
dā credēs ꝙ fornicata esset cū alio: nō exa
minans veritatē. Gen̄. xxxviij. Hi oēs deli⸗
querunt praue suspicantes ⁊ leuiter.

Tertio declarat̃ eadē cō

clusio testiōnio legꝫ ꝓphetalis: ⁊ h̄ q̄drupl'r
Primo Nume. v. dr̄. Vir cui⁹ vxor errauē⸗
rit maritūq̄ꝫ cōtēnens dormierit cū altero
viro ⁊ hoc marit⁹ deꝑhēdere nequierit: si spi
rit⁹ zelotipie ꝯcitauerit virū ꝯtra vxorē suā
q̄ polluta est vel falsa suspitione appetit̃ ad
ducet eā ad sacerdotē ⁊c̄. Scđo Job. xv.
dr̄. Cūctis dieb⁹ suis impi⁹ suꝑbit ⁊ cū pax
sit ille semꝑ insidias suspicat̃: terrebit eum
tribulatio ⁊ angustia vallabit euꝫ. Anteq̄ꝫ
dies ei⁹ impleant̃ ꝑibit: ⁊ man⁹ ei⁹ arescēt.
Tertio Ecc̄. iij. dr̄. In supuacuis reb⁹ noli
scrutari multipl'r: ⁊ in plurib⁹ opib⁹ dei non
eris curiosus. Plurimos eñ supplantauit
suspitio illoꝝ ⁊ in vanitate detinuit sensus
eoꝝ. Eiusdē. xxxvij. Noli cōsiliari cū eo q̄ te
suspectū hꝫ: ⁊ a zelantib⁹ te abscōde ꝯsiliuꝫ.
Quarto Dan̄. vi. dr̄. Nullā cām ⁊ suspitio
nē ꝑncipes ⁊ satrape regꝫ darij inuenire po
tuerūt vt amouerēt Danielem ex latere regꝫ,
eo ꝙ fidel' eēt ⁊ oīs culpa ⁊ suspitio nō īue
niret̃ ī eo. h̄ ibi. Ecce q̄ꝫ ē detestāda suspitio

Quarto declarat̃ eadē

cōclo testimonio legꝫ hūanalis. Sciēdū ꝙ
suspitio vel ꝑsumptio amouenda est ab oī
iudicio publico q̄drupl'r. Primo: qꝛ iudex
nō dꝫ exardescere aduersus eos quos ma
los putat. ff. de officio ꝑtoris. l. obseruādū.
imo dꝫ ip̄os ⁊ eoꝝ aduocatos patiēter au
dire ⁊ intelligere ⁊ beniuolā audientiā pre
stare. xxx. q. v. c. iudicātes. ⁊. C. de iudicijs. l.
iudices. Debet eñ gerere ꝑsonā reipubli
ce ⁊ illū putare reū quē lex iudicat malum
Scđo: qꝛ iudex dꝫ vitare suspitionem gr̄e
vel ambitiōis oīb⁹ modis q̄bus pōt. ff. de fi
decōmissis. l. general'r. §. q̄d ergo. Tertio
qꝛ ꝑiculosum est sub suspecto iudice litiga⸗
re. C. de iudicijs. l. aptissimi. Et ex̄ de excepti
onib⁹. c. cū int̃ priorē. Quarto: qꝛ instru⸗
mentū reddit̃ suspectū rōne tabelliōis scri
bentis. C. de susceptiōib⁹ archarū. l. si aliq̄s
Tn̄ suspitōes ⁊ ꝑsumptiōes aliq̄n tolerāt̃
multipl'r. Primo ad ꝑsumptiōes recurrē
dū est cū alit̃ v̄itas sciri nō pōt. ff. de le. iii. l.
nūm⁹. ff. de q̄ōnib⁹. l. ij. ff. si ps her̃. pet̃. l. an⸗
tiq̄. Scđo q̄ semel fuit mal⁹ semꝑ ꝑsumit̃
esse mal⁹. ff. de suspect̄ tutori. l. iij. §. idē erit.
ff. de actio. l. si cui. §. i. Tertio q̄libet ꝑsu⸗
mit̃ amic⁹ nisi ꝯriū doceat̃. ff. de le. iudi. l. cū
q̄dā. C. de iudi. l. penl'. Qui dicunt̃ amici h̄r
ff. de v̄b. sig. l. late culpe. §. amicos. Q̄rto
q̄libet ꝑsumit̃ bon⁹ ⁊ benign⁹ nisi ꝯriū do⸗
ceatur. ff. de re militari l. nō oēs. §. a barba
ris. C. de inoffi. testō. l. oī mō. Quinto q̄li⸗
bet ꝑsumit̃ talis q̄lis habet̃ in opiōne cōi
C. ne de statu defunct. l. si mat̃. ff. de q̄ōnib⁹.
l. de minore. in fine. Sexto q̄libet ꝑsumit̃
talis ꝑma facie qualē ip̄m iudicāt vestes.
ff. de iurisdictione fi. l. si accepto vsu toge.
Septimo q̄libet ꝑsumit̃ ignorans nisi ꝓ
betur sciens. ff. de ꝓbationib⁹. l. veri⁹. C. de
ep̄ali audientia. l. si legib⁹ ꝓhibet̃. Octa
uo q̄libet ꝑsumit̃ soluendo nisi ꝯtrariū do
ceat̃. ff. de priui. cre. l. si creditores. C. de here
ditaria act. l. penul. Postq̄ꝫ vero moyses
declarauit ꝯclusionē ꝑdictā ait aīe deuote.
Que ego noui fidel'r te docui: ſ ecce hic est
sanct⁹ Thomas doctor noui testamenti cu
ius doctrina facies iudiciū ⁊ iusticiā vt nō
tradaris calūniātib⁹ te. Suscipe v̄ba ei⁹ in
bonū. Ad quē astāte moyse accessit aīa de
uota ꝓ sue ꝯclusionis clariori notitia. Cui
sanctus Thomas ait. Ebo ostendā tibi cō
clusionē tuā esse verā testimonio quadru⸗
plicis legis: scilicet.

Legis euangelice
Legis apostolice
Legis canonice
Legis ecclesiastice.

Primo testimonio legis

euāgelice. Sciendū ꝙ xp̄s illā ꝓbauit qua
druplici testimonio. Primo Math. vij. No

lite iudicare τ nō iudicabimi. In q̄ em̄ iudi
cio iudicaueritꝭ iudicabimi. Nā nō debem⁹
iudicare de occultꝭ.s. de intētionib⁹ cordis: qꝛ
hoc est soli⁹ dei i. Reg. xvi. Nō videt ea q̄
foris apparēt: de⁹ aūt intuet̄ cor. Vn̄ apl's
nō curabat de iudicio hūano nec ꝯfidebat
de iudicio ꝑprio: timebat aūt valde de iudi-
cio diuino. i. Cor. iiij. Mihi aūt ꝑ minimo
est vt a vob̄ iudicer aut ab hūano die. q̄ aūt
iudicat me dn̄s ē. Etiā non debem⁹ iudica-
re de futuris: qꝛ hoc est soli⁹ dei. Esa. xli. An-
nunciate nob̄ q̄ ventura sunt τ dicem⁹ ꝙ dij
estis vos. In h̄ peccāt multi vani hoīes τ
mulieres volentes de futuris p̄dicere. Vn̄
refert Aug. li. de vita xp̄iana ꝙ cū q̄dā au-
guria seruaret τ futuri mali magnū indiciū
crederet si mures aliq̄d ī domo comederēt
ille cū semel mures ei⁹ caligas corrosissent
sup h̄ interrogauit catonē q̄ eū deridēs ait.
Nō est mirū si mures caligas corroserūt: s
hoc futuri mali indiciū magnū fuissꝫ si mu
res a caligis corrosi fuissent. Insup nō de-
bem⁹ saltē debem⁹ illud alleuiare ꝑpter gra
uem tēptationē debem⁹ si possum⁹ excusare
op⁹: q̄d si nō possum⁹ saltē excusare debem⁹
intētionē: ꝙ scꝫ illud fecerit ex ignorātia vl'
surreptōe vel casu. ꝙ si neutrū possum⁹ sem
per iudicare de manifestis: qꝛ sic dic̄ Bern̄.
τ dicere. O q̄ꝫ vehemēs nimis fuit illa tē-
ptatio: q̄d de me fecisset si in me accepisset
similr̄ ptātem. Scd̄o testiōnio Mar. iij.
Cū audissent sui venisse iesum dicebāt qm̄
in furorē versus ē. Et scribe q̄ a hierosoly-
mis descēderāt dicebāt: qm̄ beelzebub hꝫ τ
qꝛ in p̄ncipe demonioꝝ eijcit demonia: s ista
dicebāt ex falsa suspitiōe q̄s xp̄us dure ar
guit. Tertio testiōnio Luc̄. vi. Nolite iu-
dicare τ nō iudicabimi. Nolite ꝯdēnare τ
nō ꝯdēnabimi. Glo. interlinearis dic̄. non
tm̄ in largitate bn̄ficioꝝ sitis misericordes
s etiā in nō iudicādo. Ambigua em̄ in me-
liorē ptē debem⁹ ꝯuertere τ in futuro spem
hr̄e. Quarto testiōnio Ioh̄. viij. Vos s̄m
carnē iudicat̄: ego nō iudico quenq̄ꝫ. τ si iu
dico ego: iudiciū meum verū est. Vbi circa
veritatē iudicij ponit q̄ttuor ꝯcl'ones q̄ no-
tant̄ in hodierno euāgelio τ in epl'a. Pri
ma ꝯcl'o. Iudiciū curiosum ex temerario si
gno ꝑcedēs aīam iudicātꝭ eterno igni ē suc
cendēs: vt dic̄ Esa. Et hr̄. xi. q. iij. c. Ve q̄ di
citis bonū malū τ malū bonū: ponentes te
nebras lucē τ lucē tenebras ꝑpterea capti
uus duct⁹ est ppl's me⁹ qꝛ nō habuit sciam

Dilatauit infern⁹ aīam suā τ apuit os suū
absq̄ꝫ vllo termīo τ descēderūt fortes ei⁹ τ
ppl's ei⁹ sublimes: gl'iosiq̄ꝫ ei⁹ ad eū. h̄ ibi.
Op⁹ em̄ ꝓximi aliq̄n est apparēs malū to
talit̄ τ nullo mō bonū. iō dr̄ in epl'a. Vade
descēde: peccauit ppl's tu⁹. Contra q̄d dr̄ in
euāgelio. iā die festo mediante. s. in q̄ ppl's
debebat oīno expiari a pctō. Aliq̄n est ap-
parens bonū totalr̄ τ nullo mō malū. iō dr̄
in epl'a. que eduxisti d̄ terra egypti. τ h̄ fuit
totalr̄ bonū. Et in euāgelio dr̄. Ascēdit ie-
sus. s. ad bn̄ opandū ꝑ salute ppl'oꝝ. Aliq̄n
est appēns parū bonū τ valde malū. iō dr̄
in epl'a. Recesserūt cito de via quā oñdisti
eis eo ꝙ nō videbat̄ eis multū bona. Sic
etiā multi estimāt parū boni esse ire ad ec
clesiā. iō dr̄ in euāgelio. in tēplū ad q̄d pau
ci vadūt. Aliq̄n est apparēs valde bonū
τ parū malū. iō dr̄ in epistola. Feceruntq̄ꝫ
sibi vitulū ꝯflatilē. Cui⁹ adorationē estima
uerūt valde bonā τ religiosam: cuꝫ tm̄ esset
ydolatria queadmodū xp̄us declarauit. iō
dr̄ in euāgelio. Et docebat. s. supstitionem
ydolatrie oīno vitādam. Ad iudicādū s̄m
istas appentias q̄tuor signa p̄nt nos indu
cere. Primū est violētū. Exēplū de q̄tuor
captis ꝑ furto si vnus male fame oñdat si
gna timoris ꝯ̄bis vultu τ gestu: fact⁹ palli
dus: voce tremula: pedibus debilis: tremēs
corpe toto. his naturalib⁹ signis cogit vio-
lenter iudicare ip̄m eē reū. Silr̄ si vulnera
tus ad mortē moriat̄ τ vulnerās tūc sit p̄
sens statim plaga emanabit sanguinē q̄ in
ei⁹ absentia desistet. Hoc em̄ est signū violē
tū inducēs nos ad iudicādū ꝙ iste occidit
illū. Cōsimile signū habuerūt iudei de xp̄o.
vn̄ dr̄ in euāgelio. Mirabant̄ iudei dicen-
tes. Quō hic lr̄as scit cum nō didicerit? Et
tali signo mouebat̄ de⁹ adūsus iudeos. vn̄
in epl'a dr̄. Cerno ꝙ ppl's iste dure ceruicis
sit. ꝑpt̄ q̄d cogebat̄ de⁹ iudicare ip̄os tanq̄
pctōres. Secundū signū est ꝓbabile. Exē
plū si mulier cui⁹ marit⁹ est extra ciuitatem
vane incederet discurrēdo ꝑ ciuitatē: tūc ē
signū ꝓbabile sue vanitatꝭ τ praue volūtatꝭ
atq̄ꝫ lasciuie. Silr̄ senex diues male indu-
tus absq̄ꝫ filijs ꝑce comedēs τ bibēs si ha
biter in domo vili τ fracta τ nō desistat ab
auara cumulatiōe diuitiarū: signū ꝓbabile
est ꝙ talis est in ptāte dyaboli. Eccl's. iiij.
Un⁹ est τ scd̄m nō hꝫ: nō filiū: nō fratrem:
τ tm̄ laborare nō cessat nec satiant̄ oculi ei⁹
diuitijs nec recogitat dicens. Cui laboro τ

fraudo aīam meā bonis? In hoc quoq̈ va
nitas est ꝛ afflictio pessima. Hec ibi. Silr
iuuenis q̄ delectatur rebus lasciuis ꝛ vanis
discurrens ꝑ ciuitatē ꝓcando ꝛ vagando
nō rediēs domū hora cōpetenti facit p̄sum
ptionem ꝓbabilē sue dānationis. Sap. ij.
Ubiq̈ relinquam⁹ signa letitie nullū pra
tū sit qd̄ nō ꝑtranseat luxuria nr̄a. Silr te
nens ɔcubinā dat signū probabile ad iudi
candū fornicationē suā cū ea. Silr doctri
na xp̄i erat signū ꝓbabile sue diuinitatis.
Marci. i. Erat em̄ docens quasi potestatē
habens ꝛ non sicut scribe. Ideo dicitur in
euangelio. Mea doctrina nō est mea: sed
eius qui misit me. s. patris quā ab ip̄o acce
pi per eternalē generationē. quā doctrinā
qui crediderit salu⁹ erit: q̄ vero nō credide
rit ɔdamnabit᷑. vnde dicit᷑ in ep̄la. Dimit
te me vt irascat᷑ furor me⁹ ɔtra eos. s. incre
3 dulos. Tertiū signū est leue. s. qn̄ paruū
malū apparet ꝛ multū bonū. quale fuit si
gnū pharisei de maria magdalena existen
te ad pedes xp̄i. q̄ tn̄ male iudicauit dicēs.
hic si esset ꝓpheta sciret vtiq̈ que ꝛ qualis
est mulier que tangit eum: q2 peccatrix est.
Luc. vij. Qui tn̄ fuit reprehensus a xp̄o ꝑ
similitudinē debitoꝝ. Et ceteri pharisei qui
simul accumbebant cū iesu leui signo male
iudicauerūt de xp̄o dicētes intra se. quis ē
hic q̄ etiā pctā dimittit. Nō attendētes ꝙ
virtute diuinitatis hoc faciebat ex potesta
te ꝛ ex vnione cū hūanitate ministerialit᷑.
iō in euāgelio dr̄. Si qs voluerit volunta
tē patris mei facere cognoscet de doctrina
vtrū ex deo sit: an ego a meipso loq̄r. Et q2
cognoscere noluerūt ꝓpterea deleti sunt ꝛ
4 puniti. vn̄ in ep̄la dr̄. Et deleā eos. Quar
tū signū est temerariū. s. qn̄ illud qd̄ est ab
solute bonū in ꝓximo ꝛ nullo mō apparet
malū: iudicam⁹ in malā ꝑtē. vt cū videm⁹
viros deuotos dicim⁹ eos hypocritas. sicut
pharisei temerarie iudicabant de xp̄o. ɔ qͦs
dr̄ Math. xi. Uenit iohānes nō māducās
neq̈ bibēs: ꝛ dicunt demoniū hꝫ. Uenit fi
lius hoīs māducās ꝛ bibēs: ꝛ dicūt. Ecce
hō vorax ꝛ potator vini: publicanoꝝ ꝛ pec
catorū amic⁹. Et iustificata ē sapiā a filijs
suis. hͦ ibi. Nec tn̄ scādalizat⁹ est xp̄us ex hͦ
iudicio: q2 nō q̄rebat gl̄iam mūdi. iō in euā
gelio dr̄. Qui a semetip̄o loquit᷑ gl̄iam pro
priā q̄rit. q̄ aūt q̄rit gl̄iam ei⁹ q̄ misit illum
hic verax est ꝛ iniusticia in illo non est. Licꝫ
aūt pauci ex iudeis ɔuersi fuerint ad xp̄m
tn̄ ex gentib⁹ multi crediderunt in eū. iō in
ep̄la dr̄. Faciāq̈ te in gentē magnā. Se 2
cunda ɔclo. Iudiciū ruinosum per homici
dij ꝑpetrationē ɔdēnat hoīem ad eternā
dānationē. Tale em̄ iudiciū cōmittit᷑ q̄dru
pliciter. Primo occidēdo hoīem iustū. vn̄ 1
inspecta grauitate pctī magis est ɔsideran
dū id qd̄ est ꝑ se q̄ꝫ id qd̄ est ꝑ accidēs. Il
le em̄ q̄ occidit iustū grauiꝰ peccat q̄ꝫ ille q̄
occidit pctōrē q̄druplici rōne. Prio quia 1
nocꝫ ei quē dꝫ pl⁹ diligere: ꝛ sic magis agit
ɔ charitatē. Scd̄o: q2 iniuriā infert ei q̄ ē 2
min⁹ dign⁹ ꝛ ita magis agit ɔ iusticie eq̄ta
tē. Tertio: q2 maiori bono priuat cōitatē 3
Quarto: q2 mag̃ ɔtēnit diuinā maiesta 4
tē. Luc. x. Qui vos spn̄it me spn̄it. Qr aūt
iust⁹ occisus ꝑducat᷑ ad gl̄iam ꝑ occisionē
hͦ est a deo ꝛ nō ab homicida: ꝓpterea xp̄s
arguit phariseos in euāgelio dicēs. Nōne
moyses dedit vob̄ legē. s. innocētē ꝛ iustū
nō ɔdēnabis. Leuit᷑. xix. Et nemo ex vobis
facit legē. Quid me q̄ritis interficere? Iō
moysi q̄renti a dn̄o in ep̄la. Cur dn̄e irasci
tur furor tu⁹ ɔ ppl̄m tuū ꝛc. Rn̄det᷑ q2 vi
ta iustoꝝ est ɔseruatiua ꝛ ꝓmotiua boni cō
munis: cū ip̄i sint p̄ncipalior ꝑs multitudi
nis nullo modo licet occidere innocentem.
qd̄ tn̄ isti faciebāt ɔ xp̄m. Scd̄o occiden 2
do seip̄m. Plures em̄ occidūt seip̄os iudi
cantes se dignos morte ꝓpt᷑ q̄nq̈. Prīo 1
ꝓpt᷑ felicitatꝭ adeptionē. Licite em̄ pōt hō
disponere de seip̄o ꝑ libertatē arbitrij sui q̄ꝫ
tū ad ea q̄ ꝑtinēt ad hāc vitā q̄ hoīs libero
arbitrio regit᷑. Sꝫ trāsit⁹ de hac vita ad aliā
nō subiacet libero arbitrio hoīs: ſꝫ prātī di
uine: ꝛ iō non licet hoī seip̄m interficere vt
ad feliciorē trāseat vitā. Scd̄o ꝓpt᷑ mise 2
riarū euasionē. Ultimū em̄ maloꝝ hui⁹ vi
te ꝛ maxime terribile est mors: vt patꝫ iij.
ethicoꝝ. ꝛ ita iferre sibi mortē ad alias hu
ius vite miserias euitandas est maius ma
lū assumere ad minoris mali euitationem.
Tertio ꝓpt᷑ pctōꝝ cōmissionē. Non em̄ lꝫ 3
seip̄m occidere ꝓpter aliqd̄ pctm̄ cōmissū
Tum: q2 sibi in hoc maxime nocet cū sibi
adimat necessariū penitentie tempus. Tū
etiā q2 sibi non licet malefactorē occidere
nisi ꝑ iudiciū publice ꝑtātis. Q̄rto ꝓpter 4
castitatis conseruationē. Non enī licet mu
lieri seipsam occidere ne ab alio corrumpa
tur: quia non debet in se cōmittere crimen
maximū qd̄ est sui ip̄ius occisio vt vitet mi
n⁹ crimen alienū cū nō sit crimē mulieris ꝑ

violentiā violate si nō assit ꝯsensus mētis
q꜡ nō coinqnat̄ corpꝰ nisi de ꝯsensu mentis
vt beata lucia dixit. ꝯstat aūt minꝰ esse pec-
catū fornicatiōis vl' adulterij q̄ꝫ homicidiū
ꝑcipue suijp̄iꝰ qd̄ est grauissimū: q꜡ sibi ꝑpi
nocet cui maximā dilectionē dꝫ. est etiā ꝑi
culosum: q꜡ nō restat tp̄s vt per pniam ex
pietur. Quinto ꝓpter delicti inclinatōnē.
Nulli em̄ licet seipm̄ occidere ob timorem
ne ꝯsentiat in pctm̄: q꜡ nō sunt faciēda ma
la vt veniāt bona vel vt vitent̄ mala ꝑser-
tim minora ⁊ minꝰ certa. Incertū est enim
an aliq̄s in futurū consentiat in pctm̄. Po
tens est em̄ deꝰ hoīem a q̄cunqꝫ tēptatione
supueniente liberare a pctō. Qui em̄ vsur
pat sibi iudicium vite ⁊ mortis ꝯtra seip̄m
grauissime tēptat̄ a dyabolo q̄ fuit primꝰ
homicida. iō dr̄ ī euāgelio. demoniū habes
scꝫ q̄ te vita priuari cupit. Qn̄ ergo q̄s supe
ratur vt seipm̄ occidat: roget deū vt manuꝫ
suā apponat. sicut dr̄ in ep̄la. Que eduxisti
de terra egypti in fortitudine magna ⁊ ma
nu robusta. Tertio nō liberando ꝓximuꝫ
Quilibet em̄ tenet̄ liberare ꝓximū de iniu-
sta morte cū pōt: q꜡ ex debito charitat̄ quili
bet tenet̄ repellere iniuriaꝫ ꝓximoꝝ si pōt.
Vn̄. xxiij. q. iij. c. Nō in inferēda ſ; depellen-
da iniuria lex virtutis est. Qui em̄ nō repel
lit a socio iniuriā si pōt: tā est in vitio q̄ꝫ ille
q̄ facit. Vn̄ sanctꝰ moyses hinc priꝰorsus ē
tēptamēta in bellicis fortitudis. Nā cū vi-
disset hebreū ab egyptio iniuriā accipien-
tē defendit: ita vt egyptiū ꝓsterneret atqꝫ
in arena abscōderet. Salomon quoqꝫ ait.
Eripe eū q̄ ducitur ad mortē. hec ibi. Et. c.
Ostendit dauid ꝓpheta nec illos īmunes
esse a scelere q̄ ꝑmiserūt a ꝑncipibꝰ xp̄m in
terficere cū ꝓ multitudine timerent̄ ⁊ pos-
sent illos a facto ⁊ se a ꝯsensu libare. Qui
desinit obuiare cū pōt ꝯsentit. hec ibi. Et q꜡
turba ꝯsentiebat in mortē xp̄i: licet se excu
sarent: vt in euāgelio dr̄. Quis te querit in
terficere. Propterea moyses timens vltio
nē ppl'i ꝑcabat̄ dn̄m in ep̄la dicēs. Ne que
so dicāt egyptij: callide eduxit eos vt inter
ficeret in mōtibꝰ ⁊ deleret de terra ⁊c̄. Qr̄-
to nō sanādo egrotuꝫ. Nā medicꝰ tenet̄ cu-
rā ⁊ ꝯsiliū impēdere paupi lāguido. Mor
tē em̄ languētibꝰ ꝓbat̄ infligere q̄ hanc cū
possit excludere nō excludit vt hr̄ di. lxxxiij.
in ꝑncipio. Vbi glo dicit q̄ medicꝰ dꝫ potiꝰ
grat̄ curare q̄ꝫ ꝑmittere mori nō solū pau-
perē: ſ; etiā diuitē. sic xp̄s faciebat sanando
infirmos gratis. Iō dr̄ in euangelio. Vnū
opꝰ feci ⁊c̄. vsqꝫ: totū hoīeꝫ sanū feci in sab
bato. Et in ep̄la dr̄. Esto placabilis sup ne
q̄cia ppl'i tui. Tertia ꝯclusio. Periculoso
iudicio se disponit q̄ dubia in malā ꝑtē ex-
ponit. Aliud em̄ est iudicare de rebꝰ aliud de
hoībꝰ. In iudicio em̄ quo iudicamꝰ de rebꝰ
nō attendit̄ bonū vel malū ex ꝑte ipsiꝰ rei
de qua iudicamꝰ cui nihil nocet q̄litercunqꝫ
de ip̄a iudicemꝰ: ſ; attendit̄ ibi solū bonum
iudicātis si vere iudicet: vel malū si false iu
dicet: q꜡ verū est bonū intellectꝰ: falsum est
malū ip̄ius. vt dr̄. vi. methaph. Et iō vnus-
q̄sqꝫ dꝫ niti ad hoc vt de rebꝰ iudicet ſm q̄
sunt. Vn̄ Aug. dicit q̄ ille iuste vel pie vi
uit q̄ rerū est estimator in neutrā partē de-
clinando. In iudicio ỽo q̄ iudicamꝰ de hoī-
bus ꝑcipue attendit̄ bonuꝫ ⁊ malū ex ꝑte
eiꝰ de quo iudicat̄: q꜡ in hoc ip̄o honorabi
lis hr̄: q꜡ bonꝰ iudicat̄ ⁊ ꝯtēptibilis si iudi-
cetur malꝰ. Et iō in tali iudicio potiꝰ atten-
dere debemꝰ vt hoīem iudicemꝰ bonuꝫ nisi
manifesta rō in cōtrariū appeat. Vn̄. xxx.
q. v. c. Incerta charissime nullatenꝰ iudice-
mus quousqꝫ veniat dn̄s q̄ latētia ꝓducet
in lucē ⁊ illumiābit abscōdita tenebrarum
⁊ manifestabit ꝯsilia cordiū. Quis em̄ ve-
ra sint. nō tn̄ credēda sunt nisi que manife
stis indicijs cōprobant̄ nisi q̄ manifesto iu
dicio ꝯuincunt̄ nisi q̄ iudiciario ordine pu
blicant̄. hec ibi. Ipi aūt hoī iudicāti falsuꝫ
iudiciū quo bn̄ iudicat de alio nō ꝑtinet ad
malū intellectꝰ eiꝰ sicut nec ad ꝑfectionem
eiꝰ ꝑtinet ſm se cognoscere veritatē singu-
larū ꝯtingentiū: ſ; magis ꝑtinet ad bonū
affectū eiꝰ. Et sic in iudicio rerū dꝫ q̄s niti
ad h̄ vt interptet̄ vnūquodqꝫ ſm q̄ ē. In
iudicio aūt ꝑsonarū vt interptet̄ in meliꝰ.
Roma. xiiij. Qui nō mādu cat māducantē
nō iudicet. Vbi dicit glo. In meliorē ꝑtem
dubia sunt interp̄tanda. Iō dr̄ in euāgelio
Nolite iudicare ſm faciē: ſ; iustū iudiciū iu
dicate: sic fecit abrahaꝫ q̄ iuste iudicauit vt
nō simul habitarēt ip̄e ⁊ loth ꝓpter iurgia
pastoꝝ. Gen̄. xxvi. Et ysaac q̄ iudicauit re
cedendū esse a geraris eo q̄ rixa esset inter
pastores suos ⁊ geraris. Gen̄. xxvi. Et ia-
cob q̄ iuste iudicauit placādū esse esau fra
trē suū muneribus. Gen̄. xxxij. Ideo dr̄ in
ep̄la. Recordare abrahā ysaac ⁊ iacob ser
uorū tuoꝝ quibus ⁊c̄. Quarta ꝯcl'o. Iudi
ciū vsurpatū qd̄ est ex defectu auctoritatis
prestat incendiū grauis penalitatis. Pateꝫ

pillō Roma.xiiij. Tu qs es q̄ iudicas alienū seruū: Suo dño stat aut cadit. Cū enī iudiciū ferendū sm legē scriptā: ille q̄ iudicat quodāmō interptat dictū legi applicādo ipm ad pticulare negociū. Eiusdē autē auctis est legē interptari et legē ↄdere. Lex aūt ↄdi nō pōt sine publica aucte q̄ se extēdit ad eos q̄ cōitati subdunt. ita nec interptari. et iō iniustū est vt aliqs iudicet qui publicā auctem nō hʒ. Propterea peccauerūt iudei iudicātes ↄ legē ipm xpm: dicētes ī euāgelio. Nōne hic est quē querūt interficere etc. Quidā aūt in xpm crediderūt: de quibus dr in epl̄a. Placat⁹ est dñs ne faceret malū aduersus populū suū.

Scdo declarat eadē cōclusio testimonio legis aplīce: et hʒ q̄druplr. Prīo beat⁹ Petr⁹.i.epl̄a.i.c.dic. Si prēm inuocatis eū q̄ sine acceptione psonarū iudicat sm vniuscuiusqʒ op⁹ in timore incolatus vr̄i tpe ↄuersamī.s. alios nō iudicādo. Et.ij.c.dicit. Cōuersationē vr̄am inter gentes hn̄tes bonā: vt in eo q̄ detractāt de vobis tanq̄ de malefactorib⁹.s. sm appentiā iudicādo ex bonis opib⁹ vos ↄsiderantes glorificēt deū in die visitatiōis. Scdo beatus Paul⁹.i.Cor.iiij.dicit. Nolite an̄ tps iudicare donec veniat dñs q̄ illumīabit abscondita tenebrarū et manifestabit cōsilia cordiū. Et.i.Thimot.vi.dicit. Si qs aliter docet languēs circa q̄stiones et pugnas verbor ex q̄b⁹ oriunt suspitiōes male ↄflictationes hoīm mēte corruptor. Tertio beatus Jacob⁹ in epl̄a.ij.c.dicit. Fratres mei nolite in psonarū acceptiōe hr̄e fidē dñi nostri iesu xpi gl̄e. Etenī si introierit in ↄuētu nr̄o vir aureū anulū hn̄s in veste candida: introierit aūt et paup in sordido hītu et intēdatis in eū q̄ indut⁹ est veste pclara et dixeritis ei.tu sede h̄ bn̄.paupi aūt dicat.tu sta istic: aut sede sub scabello pedū meor non ne iudicat apud vosmetipsos et facti estis iudices cogitationū iniquarū. Q̄rto Judas.i.c.dic. Illusores sm sua desideria ambulantes nō in pietate: arguite iudicātes: vocat autem illusores suspitiosos ex suspitione alios praue iudicantes.

Tertio declarat eadem ↄclusio testiōnio legi canonice. Sciendū q̄ hō fidelis nō dʒ de facili in suspitionē venire: q: oīs suspitio poti⁹ repellēda est q̄ recipienda. Vn̄.vi.q.i.c.oues.dr sic. Nemo bonū faciēs alteri vbo aut facto nocere vult q̄to min⁹ in suspitiōe dʒ venire fidelis hō vt dicat aut faciat q̄ pati nō vult: q: oīs suspitio poti⁹ est repellēda q̄ approbanda vel recipiēda. h̄ ibi. Est aūt q̄druplex suspitio. Prima est temeraria: q̄n hō iudicat aliū ex arbitrio suspitiōis. Vn̄.ij.q.i.c. Primo semper oīa diligēter inq̄rite: vt cū iusticia et charitate diffiniat. Neminē ↄdēnet an̄ verū et iustū iudiciū. Nullū iudicet suspitiōis arbitrio: s primū pbate et postea charitatiuam ferte sn̄iam. et q̄d vob nō vult fieri: alteri facere nolite. h̄ ibi. Scd̄a est suspitio violēta: et hec sufficit ad sentētiādū. vt si vxor cū adultero in vno lecto īuenit. Vn̄.xxxij.q.i.c.dixit dn̄s in euāgelio.dr sic. Ubicūqʒ igit est fornicatio vel māifeste fornicatiōis suspitio libere vxor dimittit. h̄ ibi. Tertia ē suspitio p̄sumpta: q̄ surgit ex p̄sumptione iuris vel testiū pductiōe. Vn̄.ij.q.vij.c. Accusatio quoqʒ eor sup q̄ nos ↄsulere voluistis nō nisi ab ydoneis et pbatissimis viris q̄ et suspitiōib⁹ et scelerib⁹ careāt fieri dʒ: q: dn̄s sui sacri corpis tractatores a vilib⁹ ac reprobis et non ydoneis psonis infamari noluit nec calūniari: sed ipe pprio flagello peccātes sacerdotes a tēplo eiecit. Hec ibi. Quarta est suspitio īproba: que surgit ex adu̇sarior ↄflictiōe. Vn̄.xi q.iij.c.in cūctis dr sic. Absit a xp̄ianorū iudicio ea q̄ maledicor hoīm rumorib⁹ ↄficta credim⁹ in q̄licūqʒ modulo suspitionis adduci: q: et sacri eloquij testiōniuʒ tenem⁹ vt mala maiora cū forsitan dicunt nisi pbata credi non debeant: s citi⁹ pbata vlcisci.hec ibi. Et.ij.q.i.c. Deus oīpotēs vt nos a pcipitāde sn̄ie pbatione cōpesceret cū omīa nuda et apta sint oculis eius mala tn̄ sodome noluit audita iudicare priusq̄ māifeste cognosceret que dicebant. Vn̄ ait ipe. Descendā et videbo vtrū clamorē q̄ venit ad me opere cōpleuerint: an nō est ita vt sciā. Si enī de⁹ oīm cognitor sodomorū mala quorū clamor vsqʒ ad celū puenerat oīa sciens pri⁹ nec credere nec iudicare voluit q̄ ipse ea cū fidelib⁹ testib⁹ diligēter inuestigans que audierat ope cōprobaret: nos q̄ sum⁹ hoīes et peccatores quib⁹ incognita sunt occulta iudicia dei hoc precauentes: nullū ante verā iustāqʒ pbationē iudicare aut dānare debemus dicēte veritatis voce. Nolite iudicare et nō iudicabimini. h̄ ibi. Ecce detestatio suspitōis

Quarto declarat̄ cadez
ↄcl'o testiōnio legi ecclīastice: ⁊ h̄ q̄druplr.
Prīo beatꝰ Greg. vt habet̄. xi. q. i. c. facer
dotibꝰ. dicit sic. Adhuc nescimꝰ qs in terri⸗
bili dei iudicio q̄lis sit futurꝰ. Etenī Paulꝰ
egregiꝰ predicator dicit. Nolite ante tp̄s iu
dicare quoadusq̄ʒ veniat dn̄s. Nā sūt mul
ta q̄ de iudicio illiꝰ hoīes ignorāt: ⁊ fortas⸗
se q̄ vos laudatis iste rep̄hēdet: ⁊ q̄ vos re
p̄henditis ille laudabit. hec ille. Scd̄o be⸗
atus Viero. in ep̄la ad Damasuʒ papā di
cit sic. Alienū te a p̄sonis oīm redde: recte
iudica: ac ꝓpter iusticiā in iudicio pauperē
nō defendas: nec ꝓpter grām diuiti indecē
ter assistas: aut si hoc non potes facere co⸗
gnitionē respue ⁊ cām. hec ille. Tertio be
atus Amb. sup Beati īmaculati: dicit. Fe⸗
ci iudiciū ⁊ iusticiā: in iudicio nō cōtempsi
pauperē: nō oppressi viduā: personā diuitis
nō recepi: in coībꝰ opibꝰ iusticiā reseruaui.
hec ille. Quarto beatꝰ Augi li. ij. ↄtra ma
nicheū dicit sic. Nolite iudicare. Hoc loco
nihil aliud nobis p̄cipi existimo nisi vt ea
facta q̄ dubiū est quo aīo fiant in meliorē
partē interpretemur. ꝙ enī scriptū est. a fru
ctibus eoꝝ cognoscetis eos. de manifestis
dictū est q̄ nō possunt bono aīo fieri. Sunt
quedā facta media q̄ ignoramꝰ quo animo
fiant q2 in bono ⁊ malo fieri possunt de q̄⸗
bus temerariū est iudicare maxime vt con
dēnemꝰ. hec ille. Et sic pʒ. Quia vero du
bia ⁊ occulta opa hoīm p suspitionē falsā
iudicamꝰ quadragīnta modis: iō q̄dragin⸗
ta diebꝰ ieiunamꝰ. Prīo ex malicia. Quā
do qs ꝯm pctā ꝓpria iudicat alios ad ↄsi⸗
lia: q2 vidēs se cupidū esse vel aliena habe
re ita iudicabit alios. Cōtingit enī error in
mente sicut error iudicij in organo sensiti⸗
uo. Videmꝰ eī ꝙ organū gustꝰ dū est sanū
⁊ mūdū ab oī sapore recte iudicat de oī sa⸗
pore: q2 dulce iudicat dulce: ⁊ amarū iudi⸗
cat amarū dū vero inficit̄ aliquo accidēte
vel humore iudicat ꝯm illud: vt pʒ de infir
mo cuiꝰ gustus calore febriū iudicat dulce
amarū: ⁊ ecōuerso. Ita cōtingit de aīo infe⸗
cto malicie pcrī iudicat alios ꝯm eandem
maliciā. Vn̄ Crisosto. sup Math. dicit sic.
Oīs hō vt se alterū extimat. Fornicariꝰ ne
minē putat castū: castꝰ de fornicario nō fa⸗
cile suspicat̄. Supbus neminē putat humi
lem: humilis neminē putat esse supbū. hec
ille. Et ita pōt dici de ceteris vitijs. Secū
do ex superbia. Nā tyranni cupientes do⸗
minari semp suspicant̄ alios velle ipsos a
dn̄io deijcere. Tulliꝰ li. de amicitia dic̄. Hec
enī est tyrannoꝝ vita nimirū in qua nulla
fides: nulla charitas: nulla stabilis beniuo
lentie pōt eē fiducia. Et Sen̄. tragedia. v.
dicit. Dubia pro certis solent timere re⸗
ges. i. suspicari. Tertio ex inuidia. Nā qui
inuidet alteri semp suspicat̄ maluʒ de ipso
⁊ male iudicat. Oculus enī purꝰ ⁊ sanꝰ re⸗
cte iudicat de coloribꝰ: eger aūt ⁊ male dis⸗
positus oblique iudicat. Ber. in quodā ser⸗
mone dicit. Obstinatio nō ꝑmittit nos al
terius cor ingredi: nec suspitio patit̄ crede⸗
re nos ab alijs amari. Huic duplici morbo
duplex charitas medet̄. illa. s. que non sua
querit: ⁊ iterū illa que omīa credit. hec ille.
Quarto ex inimicitia. Nā si qs inimicat̄
alicui semper suspicat̄ ꝙ q̄cq̄d ille facit aut
loquit̄ sit ↄtra ip̄m. Vn̄ Criso. li. de cōpun⸗
ctione cordis dicit. Vbi amicitia ꝑmanet
nil facile credit̄ nihil facile recipitur qd̄ dis⸗
fidiū possit opari. Si vero inimicitie semel
occupauerint aīos: oīa que fiūt que dicun
tur ita accipiunt̄ ⁊ intelligunt̄ vt ad maio
res ⁊ longiores ꝓficiant inimicitias. Si q̄d
enī boni dicat̄ de inimico nō credit̄. si quid
aūt mali hoc solū credit̄ ⁊ ↄfirmat̄. hec ille
Hoc aūt ex suspitiōe est. Quinto ex iniu⸗
ria. Nā si qs iniuriatꝰ fuerit alicui semp sus
picatur illū cui se fecisse agnoscit iniuriam
tentare vindictā. Vn̄ postq̄ʒ intulit iniuriā
conat̄ lesum taliter humiliare vt nunq̄ʒ sus
picari possit ꝙ iniuriatꝰ se valeat vindicare
Exemplū de saul q̄ cū multas iniurias in⸗
tulisset dauid ip̄m ꝑsequendo de domo ex
pellendo: occidere tentādo: suspicabat̄ ꝙ si
dauid ad magnū statū veniret: de iniurijs
sibi illatis se vlcisceret̄. Sene. in ꝓuer. dicit
Cōtumeliā nec fortis pōt nec ingenuꝰ pa⸗
ti. Graue crimen etiā leuiter cū est dictum
nocet. Heu q̄ʒ miseruʒ est ab illo ledi de q̄
nō possuʒ credi. Iniuriarū remediū est obli
uio. In calamitoso risus iniuria est. Mulq̄
minat̄ vni facit iniuriā. hec ille. Sexto ex
neq̄cia. Nā hō aliq̄n ex leuibꝰ indicijs iudi⸗
cat de aliquo bono viro dubitare. sicut cōi
ter ↄtingit in sp̄ualibꝰ ꝑsonis que ꝓpt̄ vnā
ↄuersationē cū ꝑsona quā nō reputabit de
uotā: incipiet dubitare de illiꝰ ꝑsone bonita
te. Silr̄ tu existēs in choro vides vnū fra⸗
trē ridere. incipis iudicare illū malū. Licet
enī nō sit honestū ridere in choro: nō tn̄ se⸗

quitur ꝙ ille sit mal⁹ ꝓpter hoc: qꝛ fratres nō sunt angeli. Uñ beat⁹ Greg̃. dicit ꝙ interdū de⁹ ꝑmittit suos suos incidere in aliquod pctm̄ vel defectū vt ↄseruentur in humilitate. Sicut legit̃ de beato ysaac ō syria qui cū esset sanctissim⁹ erat ita let⁹ ꝙ videbatur dissolut⁹. Et hoc ꝓcedit ex nequicia iudicantis. Septimo ex auaricia. Si q̇s em̄ aliqualiter miser intraret domū tuam te absente ꝑ aliquo seruitio ⁊ cōmodo suo ⁊ tu suspicareris ip̄m vt bona tua auferret intrasse: peccas g̃uiter. Uñ Greg̃. in ome. dicit. Auar⁹ hic ardet estu ↄcupiscentie ac multiplici cura custodie ⁊ postmodū ardebit igne gehēne. Si potentiorē videt timet raptorē. Si inferiorē suspicat̃ furē. Infelix tanta patit̃ quanta pati timet. hinc inde insidiatores metuit ⁊c̃. Octauo ex gula. Si quis em̄ dieb⁹ ieiuniorꝝ viderit aliquē comedere panē summo mane ⁊ iudicat illū facere ↄtra ieiuniū eccl̄ie absolute: ꝑeccat mortaliter. Unde totila iudicauit sanctū cassiū ep̄m Narmensem fore ebrium qꝛ habebat faciē naturalr̄ rubicundā q̇ statim a dyabolo est arrept⁹. Bern̄. in apologia dauid dic̄. Paul⁹ thimotheo modico vino vtendū cōsuluit ⁊ dñs ip̄e bibit: ita vt vini potator appellatus sit: ap̄lis quoqꝫ bibendū dedit ⁊c̃.

Nono ex lasciuia. Si q̇s ei videt marē loqui cū femina ⁊ iudicat ipsos loqui ociosa verba aut inhonesta ad malū finē: ꝑeccat mortalr̄: quia iudicat eos de pctō mortali. etiā si ea loquerent̃ que ip̄e cogitat. Unde Amb. li. i. de offi. dicit. Quid necesse est vt dem⁹ secularib⁹ obtrectādi locū. ꝙ si aliqua feminarū forte labit̃. cur alieni lapsus subeas inuidiā. Quanti nō dederūt errori locū ⁊ dederūt suspitioni: hec ille. Hoc enim est pctm̄ Decimo ex zelotipia. Si q̇s em̄ intraret domū tuā qñ non esses ibi ⁊ tu iudicares illum cū vxore tua peccasse. Unde xxvij. q. i. c. nec aliq̃. dr̃ sic. Certe ip̄e ↄcubit⁹ ip̄e ↄplex⁹ ip̄a ↄfabulatio ⁊ oscl̄atio ⁊ ↄiacentiū duorꝝ turpis ⁊ feda dormitio: q̄tuꝫ dedecoris ⁊ criminis ↄfitet̃ si superueniēs marit⁹ spōsam suā cū altero iacentē videat: nōne indignat̃ ⁊ fremit ⁊ ꝑ zeli dolore. i. suspitione portat gladiū in manu sua ⁊c̃. Undecimo ex īpudicitia. Proci em̄ semꝑ suspicant̃ alios velle ab ip̄is surripe amasias suas. Unde abrahā cogitās ꝙ timor dei nō erat in geraris: suspicat⁹ est ꝙ occideret̃ ꝑ vxore sua sara: vt hr̃ Gen̄. xx. ⁊ xxij. q. ij. c. vtilē. §. ecce q̄ mēdacia. Ubi ponit̃ ꝙ abraham noluit dici mēdaciū: s; veritatē taceri.

Duodecīo ex tristitia. Qui em̄ vehemēt tristat̃ de aliq̊ malo facile suspicat̃ q̇cq̇d in mentē ei⁹ venerit. Uñ iacob vidēs tunicaꝫ sanguineā filij sui ioseph: suspicat⁹ est ip̄m fore mortuū. Gen̄. xxxvij. nec poterat cōsolari. Decimotertio ex inscitia. Qui em̄ nō cognoscit affectū alteri⁹ etiā si bonū ei impendat̃ suspicat̃ malū. Nā frēs ioseph ītroducti ad comedēdū cū eo suspicati sunt ꝙ vellet eos subiugare seruituti. Gene. xliij. Uñ Sen̄. trage. i. dic̄. Qō nimis miseri volunt: hoc facile credūt. immo qō metuūt nimis nunq̄ amoueri posse nec tolli putant.

Decīoq̄rto ex pigritia. Qui em̄ libere aliq̇d offert alicui ⁊ ille differt acceptare: fac̄ suspicari illud nō eē g̃tū. Nā cū sanson iuisset in domū p̄ris sui: ꝑentes vxoris ei⁹ suspicati sunt ꝙ odio repudiasset eā: ⁊ tradiderūt eā alteri. Iudic̄. xv. Qō factū sanson egre tulit: sic̄ facto postea demōstrauit. Decimoq̇nto ex diffidentia. Suspitio em̄ ē fomentū ⁊ nutrimentū sectarū ⁊ diuisionū ⁊ ꝑtialitatuꝫ in ciuitatib⁹ ⁊ ꝓp̄lis: qꝛ vna ꝑs nō ↄfidit de alia ꝓpt̃ iniurias inuicē illatas īmo vna ꝑs semꝑ suspicat̃ malū de alia ex quo ꝑpetuat̃ diuisio ⁊ efficit̃ īmortal̄ vt pꝫ de secta guebellinorꝝ ⁊ guelforꝝ. Diuisio em̄ int̃ cesarē ⁊ pōpeiū ꝓcessit ex suspitiōe diffidētie: vt dic̄ eutropi⁹ ⁊ horosi⁹. Uñ Aug. li. ↄfes. dic̄. Caueto oēs suspicatōes ⁊ q̇cq̇d ꝓbabilr̄ fingi pōt: ne fingat̃ an̄ deuita. h̄ ille. Nemo em̄ fidit cuiq̄: vt pꝫ. Decimosexto ex expientia. Quis ei expt⁹ multo tp̄e suos defect⁹ facile iudicat aliorꝝ excessus ⁊ ꝑ ea q̄ vidit in alijs iudicat p̄sentes in filiibus. iō dicit ph̄s. ij. rethorice ꝙ senes sunt maxime suspitiosi tanq̄ aliorꝝ defect⁹ multotiens expti. Decimoseptimo ex fraudulentia. Qui eniꝫ assueuit fraudib⁹: suspicat̃ oēs alios frauduletos. Cū em̄ dauid misisset nūcios ad ↄsolandū amon suꝑ morteꝫ patris ei⁹ principes amon suspicati sunt ꝙ cā explorandi ciuitates ⁊ munitiones eorū venissent. ij. Reg. x. Ex quo malū secutū est. Decimooctauo ex maliuolentia. Qui em̄ nō diligit aliū semꝑ suspicat̃ malū de eo ⁊ false accusat ip̄m. Nā cū ieremias iret ad fras beniamin vt diuideret ibi possessiōes in ↄspectu ciuiū custos porte ciuitat̃ hierl̄m falso īposuit ei ꝙ ad caldeos iret ⁊ accusauit ip̄m apud ꝑncipes: q̇ miserūt eū in car-

terē. Jere.xxxviij. Decimonono ex arro-
gantia. Qui eñ videt se ꝯtēni facile suspi-
cantur illū arrogantē. Nā tortores eleaza-
ri q̄ cōpellebāt ip̄m simulare se mādu care
carnes porcinas ex ſmonib⁹ ei⁹ iudicāt ip̄z
arrogantē.ij. Mach.vi. Uigesimo ex de-
spiciētia. Qui eñ aliū ꝯtēnit facile suspica
tur malū de ip̄o. Nā pharise⁹ vidēs publica
nū orantē extra tēplū ex p̄sumptiōe suspi
cabaẗ ip̄z cū ceteris hoīb⁹ fore malū dicēs
Nō suz sicut ceteri hoīm raptores: iniusti:
adulteri: velut etiā hic publican⁹. Lu.xviij.
q̄ tñ ꝯdēnat⁹ est a deo. Uigesimop̄mo ex
angustia. Qui eñ fuit in magno ꝑiculo ⁊
angustia semꝑ suspicaẗ cūcta sibi aduersa
ri. Nā discipuli xp̄i cū diu laborassent in re
migando putauerūt xp̄m ad eos accedētē
fantasma esse. Math.xiiij. Etiā post angu
stias q̄s passi sunt in passiōe xp̄i suspicati
sunt xp̄m esse sp̄m post resurrectionē. Luce
vlti. Uigesimoscd̄o ex infamia. Qui eniz
est infamis alicui⁹ criminis difficile recuꝑat
bonā famā. Na z q2 Paul⁹ fuerat ꝑsecutor
xp̄ianoꝝ eccl'ie dei: discipuli xp̄i timebāt ei
dē adherere suspicātes eū non esse ꝯuersū
Act.ix. Uigesimotertio ex ꝑteruia. Qui
eñ videt aliquā virtutē in aliquo exceden
tē modū nature: suspicaẗ ex maleficio ꝓce-
dere. Nā barbari vidētes viꝑā ad manuz
Pauli ⁊ nihil mali hn̄tē: suspicati sunt euz
esse magū ⁊ homicidā. Act.xviij. Uigesi
moquarto ex fantasia. Qui eñ sequiẗ ima
ginationē fantasie sepi⁹ suspicaẗ qd̄ nō est
Un̄ Sene.ep̄la.xiij.di. Sepe eñ nullis ap
parentib⁹ signis q̄ mali aliq̄d p̄nunciēt ani
mus sibi falsas ymagines fingit: aut ṽbuz
aliqd̄ dubie significatiōis detorq̄t in peius
aut maiorē sibi offensam ꝓponit alicui⁹ q̄z
est ⁊ cogitat nō q̄ntū ille sit irat⁹: ſʒ q̄ztū li-
ceat irato. h̄ ille. Uigesimoq̄nto ex igna-
uia. Qui eñ deficit rōne ⁊ ꝯsilio sequēs opi
nionē suā: nō acceptās ꝯsiliū alteri⁹ suspica
tur frequēti⁹ qd̄ nō est. Un̄ Señ.lxxviij.
ep̄la dic̄. Noli mala tua tibi facere ḡuiora:
⁊ q̄relis te onerare. Leuis dolor ē si nil il-
li opinio adiecerit. Econtra si te exhortari
cepis ac dicere nihil ē aut certe exiguū est
durem⁹ iā desinet leuē illū dū putas facies
Oīa ex opīone suspensa sunt. Tā miser est
q̄sq̄z q̄z credit: iō dr̄ ꝙ imaginatio fac̄ casū
scz ī timētib⁹. Uigesimosexto ex violētia.
Qui eñ ꝑ violētiā extorq̄t ꝯfessionē alicu
ius ex q̄ ip̄m iudicat grauiter peccat. Und̄

xv.q.vi.c. si sacerdotib⁹. dr̄ sic. Pessimū eñ
est de suspitiōe aut extorta ꝯfessiōe quenq̄z
iudicare: cū magis cordis inspector sit dn̄s
q̄z oꝑis. Nō pōt aūt hūano ꝯdēnari exami
ne quē dn̄s suo ꝯseruauit iudicio. h̄ ibi ⁊c̄.
Uigesimoseptimo ex seuitia. Qui eñ ꝑ
crudelitatē aliqd̄ factū examinat grauissi-
me peccat. Nā pleriq̄z facta secreta inuesti
gabant ꝑ iudiciū ferri candētis q2 suspectū
de crimine suꝑ nouē vomeres candētes nu
dis pedib⁹ incedere faciebāt: qd̄ est oīno ꝓ
hibitū. Un̄.ij.q.v.c. mennaz. dr̄ sic. Deniq̄z
nulla canonica sanctiōe fu'tā legē vulgarē
siue frigide aq̄ feruēt̄ ignitiq̄z ferri cōtactū
aut cui⁹slibet popularis inuētionis: ap̄l'ica
auctē ꝓhibem⁹. Et.c. ꝯsuluisti dr̄ sic. Nā fer
ri candētis vel aq̄ feruētis examīatiōe cō-
fessionē extorqueri a quolibet: sacri censent
canones ꝓhiberi ⁊ qd̄ sctōꝝ patrū documē
to sancitū nō est. suꝑstitiosa adinuentione
nō ē p̄sumēdū. h̄ ibi. Soli deo secreta reser-
uantur. Uigesimooctauo ex latētia. Qui
eñ dānat aliqd̄ vitiū suꝑstitiose vt ip̄e nō
cōprehendaẗ in crimine ſʒ lateat reddit se
suspectū. Nā existēte frumento in caro p̄cio
in q̄dā vrbe vir⁹ latro ꝓponēs furari de fari
na cōitat̄ q̄ in q̄busdā tinis tenebaẗ de no-
cte accedebat ad locū vbi erat farina curu⁹
ad terrā manib⁹ ⁊ pedib⁹ sicut porc⁹ ferens
saccū inter tibias: gruniens vt porc⁹ ne cu-
stodes p̄sentirēt latrocinia ei⁹. Cumq̄z la-
tro q̄dā altera die suspēdereẗ: iste dānabat
vitā ei⁹ dicēs. Heu miser si tuo labore vixis
ses vti ego facio nō duceretis ad furcas. ⁊
his verbis oñdebat man⁹ callosas ⁊c̄. hic
mod⁹ iudicādi erat suspitiosus: q2 credens
dānare vitiū in alio reddidit se suspectum
q2 deinceps fuit obseruata vita ei⁹: ⁊ infra
paucos dies cōprehensus: tandē suspēsus
est in patibulo ⁊c̄. Uigesimonono ex ve
recundia. Qui eñ erubescit dicere vitium
alicui⁹ in p̄sentia ei⁹ ⁊ ī ei⁹ absentia nō vult
dicere reddit se suspectū. Un̄ Bern̄.li. de cō
sideratione dicit. Oēm q̄ palā vereẗ dicere
qd̄ in aure loquiẗ suspectū habeas: ꝙ si co
rā te iudicare ille renuerit: delatorē iudices
nō accusatorē. h̄ ille. q̄rit eñ infamiā. Tri
gesimo ex īprudētia. Qui eñ nō ꝑ vera iu
dicia iudicat ſʒ ex suspitiōe: grauiter peccat.
Unde salomon vera iudicia secutus est in
iudicando inter duas meretrices attento
ꝙ vera mater naturaliter diligit filiū ⁊ nol
let illi q̄cq̄z aduersi accidere. Similiter da-

nel recte iudicauit causam susanne. Dañ.
xiij. In domo cuiusdã paupis qdã fraudu-
lent⁹ mercator depositauerat duodecĩ vasa
olei quoꝝ sex erãt plena oleo: alia sex tñ di
midia que impleuerat aqua. ꝓcessu tẽporis
repetens vasa sua accusauit pauperẽ illum
apud iudicẽ ꝙ sibi furat⁹ eẽt oleũ. Et iudex
cognouit ꝑ amurcã inuẽtã in vasis illis ꝙ
nõ erat verũ vnde mercator dãnat⁹ ẽ iuste
31 a iudice illo. Trigesimoꝑmo ex iniusticia
Qui eñ nõ cõsiderat causaꝫ iuxta meritũ
sed attendit ad verba litigantiũ iudiciũ per
uertit. vñ Isidor⁹ li. iij. de summo bono dic̃.
Grauius lacerant̃ paupes a prauis iudici-
bus: ꝙ̃ a cruẽtissimis hostib⁹. Null⁹ eñ pre
do ẽ tam cupid⁹ in alienis ꝙ̃ iudex iniquus
in suis. Sepe iudices praui cupiditatꝫ causa
aut differũt aut ꝑuertũt iudicium nec fini-
unt cepta partium negocia quousqꝫ marsu
pia eoꝝ q̃ causant̃ exhauriant ꝛc̃. Trigesi
32 mosecũdo ex insipiẽtia. Qui eñ iudicat ex
precib⁹ iniustis supplicantꝫ seipm̃ cõdẽnat.
Naꝫ herodes male ꝛ insipient̃ iudicauit io
hannẽ baptistã debere decollari ad preces
puelle saltantꝫ. Mar. vi. Achab insipient̃ iu
dicauit naboth debere lapidari ad preces
iezabel vxoris sue. iij. Reg. xxi. Judicia hec
33 ꝑuersa sunt. Trigesimotertio ex versutia
Qui eñ cauillatiõib⁹ instat inique iudicat.
Vñ petr⁹ blesensis dic̃. Officiũ officialiuꝫ
hodie est iura cõfundere: lites suscitare. trãs
actões rescĩdere: dilatões ĩnectere supp̃ime
re ꝟitatẽ: fouere mẽdaciũ: q̃stuꝫ seq̃ eq̃tatẽ
vẽdere: inhiare actiõib⁹: ꝟsutias cõciliare
32 hec ille. ꝟsipellis ẽ ille. Trigesimoq̃rto ex
cõplacẽtia. Qui eñ aliquẽ cõdẽnat ex com
placentia alteri⁹ grauit̃ peccat. Vñ Petr⁹
rauẽnas in quadã ep̃la dic̃. Nil adeo glori-
ose lucet in iudice sicut amare ꝛ exhibere iu
sticiã sine oĩ acceptõe ꝑsone. Teste eñ ci
cerone ꝓuerbialit̃ dicit̃. Exuit ꝑsonã iudi-
cis quisq̃s amicũ induit. Equitas cui iudex
obsequit̃ sinistrã odij vel amoris dextram
nescit. Nã talis debet esse minister vt in ei⁹
manu nulli⁹ auctoritate ꝑsone titubet aut
vacillet libra iusticie. hec ille. leges eñ ſuua-
37 re debꝫ ꝛ iura ꝛc̃. Trigesimoq̃nto ex appa
rentia. Qui eñ iudicat cõditionẽ alicui⁹ ex
dispositõib⁹ figurarũ in corpe illi⁹ apparẽ-
tium grauit̃ peccat. Nã ex lineamẽtis man⁹
aut quãtitate vel q̃litate membroꝝ corporis
aliquẽ iudicare ꝑ cyromantiã aut etiã phi-
sonomiã est suspitionib⁹ seipsuꝫ implicare.

Tale eñ iudiciũ ẽ fallax. Dicit̃ eñ ꝓuerbia
liter. Iste est signat⁹ a deo: puta strabus vl̃
claud⁹ ꝛc̃ impossibile ẽ ꝙ sit bon⁹. Trige- 36
mosexto ex credẽtia. Qui eñ iudicat aliq̃d
occultũ ex artib⁹ quas hoĩes seriose faciũt
ꝓhibitis q̃dẽ grauissime peccat. Nam inq̃-
runt occulta ꝑ ꝓtractionẽ punctoꝝ ex arte
geomãtie. ꝑ ꝯsideratiõnẽ figurarũ ꝓueniẽ-
tiũ ex plũbo liquefacto ꝛ in aquã ꝓiecto. ꝑ
quasdã scedulas scriptas vel nõ scriptas ĩ
occulto positas: ꝯsiderãdo q̃s quã accipiat
ꝑ festucas ineq̃les. q̃s maiorẽ vel minoreꝫ
accipiat. ꝑ ꝓiectionẽ taxilloꝝ. q̃s plura pũ-
cta ꝓijciat. ꝑ apertionẽ libri q̃d p̃mo occur
rat. Que oĩa sunt ꝓhibita ex iure ꝛc̃. Tri- 37
gesimoseptimo ex occurrentia. Qui eñ ex
occursu alicui⁹ aĩalis aliq̃d occultũ iudicat
magno errori se implicat. Nã si hoĩ itinerã-
ti occurrat lepus vel vulpes aut anguis ꝛc̃.
iudicat infortuniũ sibi ĩminere. Similiter
ex garritu auium puta crocitatõne corui iu
dicat aliquẽ debere p̃sto mori. ꝛ sic de cete-
ris. Trigesimooctauo ex ꝯsciẽtia. Qui eñ 38
est in grauib⁹ pctĩs ꝛ iudicat eos q̃ sunt in
eisdẽ vel mĩorib⁹ pctĩs seipm̃ ꝯdẽnat. vt di
cit Chryſ. sup illud Math. vij. Nolite iudi
care ꝛ p̃cipue qñ illa pctã sunt publica: q̃r
ex hoc generat̃ scandalũ in cordib⁹ aliorũ.
Si aũt nõ sunt publica ſ; occulta ꝛ necessi-
tas iudicãdi ĩminet ꝓpt̃ officiũ cũ hũilitate
ꝛ timore arguere vel iudicare dꝫ. vñ Aug.
de sermõe dñi in mõte dic̃. Si inuenerim⁹
nos in eodẽ vicio esse congemiscam⁹ ꝛ ad
parit̃ emẽdandũ inuitem⁹. Nec tñ ꝓpt̃ hoc
sic seipm̃ ꝯdẽnet vt nouũ ꝯdẽnatõis meri
tũ acq̃rat: ſ; q̃r ꝯdẽnãs aliũ oñdit se sil̃r con
demnabilẽ eẽ ꝓpt̃ idẽ pctm̃ vel sil̃e. Ro. ij.
Inexcusabilis es o hõ q̃ iudicas. In q̃ eñ
aliũ iudicas teipm̃ ꝯdemnas. Trigesimo 39
nono ex impotẽtia. Judex eñ q̃ inordinate
penã remittit nocumẽtũ infert duob⁹. p̃mo
cõitati cui expedit vt maleficia puniant̃ ad
hoc ꝙ pctã vitent̃. vñ Deut. xiij. post penã
seductoris subdit̃ vt oĩs isrl̃ audiẽs timeat
ꝛ nequaq̃ vltra faciat q̃spiã rei sil̃e. Scdo
nocet ꝑsone cui illata ẽ iniuria q̃ recõpẽsa-
tionẽ accipit ꝑ quãdã restitutionẽ honoris
in penã iniuriantꝫ. Non eñ fert̃ iudicij sñia
ex ꝓpria potestate: ſ; ex publica auctoritate
Si tñ ille q̃ passus est iniuriã velit eam re-
mittere poterit iniuriantẽ licite absoluere si
hoc publice vtilitati viderit nõ esse nociuuꝫ
nec in aliquo p̃iudicare. Quadragesimo

ex exorbitãtia. Judex em̃ laic⁹ tenẽs malefactorẽ q̃ dicit se clericum ⁊ petit remitti ad curiã ecclesiasticã vel ip̃a curia petit euz ⁊ negat valde exorbitat. Nam si notoriũ ẽ ꝙ ille sit cleric⁹: q̃z est fama publica de hoc vel ip̃e cõiter pro clerico habebatᷓ vel p̃us nõ se gerebat ꝓ laico vel dep̃hensus fuit cũ tonsura ⁊ habitu clericali: statim reddi debet sine cause cognitõne de clericatu. Si vero ante dep̃hensionẽ ꝓ laico publice se gerebat ⁊ ꝓ laico cõiter habebatᷓ etiã si tp̃e dep̃hensionis erat in habitu clericali nõ est restituẽd⁹ quousq̃z fidẽ fecerit de clericatu. Interim tñ ꝓcessus iudic̃ ꝯtra eũ q̃escet. Extra de sñia excõi. ca. si iudex. li. vi. ⁊c̃. Post hanc declarationẽ dixit sctũs Thomas aĩe deuote. O aĩa simplex iam potes intelligere grauitatẽ mali iudicij ⁊ p̃cipue suspitiosi. q̃z neminez debes iudicare sine facti cognitiõe dicẽdo. Ego scio eũ vt dic̃ thema. Ne tñ belial glorietur in argutijs suis: docebo te q̃ pacto illi respõdeas. Ad p̃mũ dic ꝙ in hũanis actibus inueniᷓ aliq̃ certitudo: nõ quidẽ sicut ĩ scientijs demõstratiuis: ſ̃ ƀm ꝙ cõuenit tali materie. puta cuz aliq̃d ꝑ idoneos testes ꝓbatur. Ad secundũ dic ꝙ ex hoc ipso ꝙ aliq̃s malã opinionẽ h̃z de aliquo sine causa sufficiẽti indebite ꝯtemnit ip̃m ⁊ ĩdo iniuriatᷓ ei. Ad tertiũ dic ꝙ q̃z iusticia ⁊ iniusticia ẽ circa exteriores operatiões tũc iudiciũ suspitiosuz directe ad iniusticiã pertinet q̃ñ ad actum exteriorẽ ꝓcedit ⁊ tũc ẽ pctm̃ mortale. Judiciũ autẽ interius pertinet ad iniusticiã ƀm ꝙ cõparatᷓ ad exteri⁹ iudiciuz vt act⁹ interior ad exteriorẽ. vt ꝯcupiscẽtia ad fornicationẽ ⁊ ira ad homicidium. Ad quartũ dic ꝙ põt ꝯtingere ꝙ ille q̃ in meliorem partẽ interp̃tatᷓ frequenti⁹ fallatᷓ. Sz meli⁹ ẽ ꝙ aliq̃s fallatᷓ frequenti⁹ habẽs bonam opinionẽ de aliq̃ malo hoĩe: q̃ȝ ꝙ rari⁹ fallatᷓ habẽs malã opinionẽ de bono hoĩe. q̃z ex hoc fit alicui iniuria: non aũt ex p̃mo.

Tunc aĩa deuota gr̃as agẽs deo ⁊ suis doctorib⁹: abijt domũ in pace. Amen.

Feria quarta quarte dñice q̃dragesime Sermo. xxix. De pctõ blasphemie.

Ad gloriã deo. Johannis. ix. Hodie aĩa simplex fidelis ⁊ deuota saluti sue intenta accessit ad ecclesiam ⁊ audiẽs missam tam ex lectiõe ꝓphetie Ezech. xxxvi. q̃ȝ ex euãgelio aduertit vnã cõclusionẽ valde notabilẽ sc̃z. Blasphemia que hab̃z in se grauitatẽ infidelitat̃ est maximũ pctm̃ ꝓpᷓ prauitatẽ voluntat̃. Ratio isti⁹ ꝯclusionis ẽ ista. Nam blasphemia opponitᷓ cõfessioni fidei cũ importat quãdam derogationẽ excellent̃ bonitat̃ ⁊ p̃cipue diuine. De⁹ aũt vt dic̃ Dionysi⁹. i. ca. de diui. no. ẽ ip̃a essentia bonitat̃. Uñ q̃cq̃d deo cõuenit ꝑtinet ad bonitatẽ ipsi⁹. ⁊ quicq̃d ad ip̃m nõ ꝑtinet longe ẽ a rõne ꝑfecte bonitatis. derogatio ergo diuine bonitat̃ siue corde siue ore vocatᷓ blasphemia q̃ h̃z in se grauitatẽ infidelitat̃ cũ repugnet fidei quã confiteri debem⁹. Roma. x. Ore aũt cõfessio fit ad salutẽ ⁊ aggrauatᷓ pctm̃ si sup̃ueniat detestatio voluntat̃ ⁊ adhuc mag̃ si ꝓrũpat in verba. Sicut em̃ laus fidei augetᷓ ꝑ dilectionẽ ⁊ ꝯfessionẽ: sic ⁊ infidelitas ꝑ diuine bonitat̃ derogationẽ. Uñ cũ infidelitas sit maximũ pctm̃ ƀm gen⁹ suum: etiã blasphemia est maximũ pctm̃ ad idẽ gen⁹ ꝑtinẽs ⁊ ip̃m aggrauãs. Uñ sup̃ illud Esa. xviij. ad populũ terribilem ⁊c̃. dicit glo. Omẽ pctm̃ blasphemie cõparatũ leuius est. Sciendũ ꝙ blasphemia grauatᷓ q̃druplicitᷓ. Primo rõne ingratitudinis. Nã blasphem⁹ illo mẽbro deũ inhonorat quo de⁹ euz pre ceteris creaturis decorat sc̃z lingua ⁊ ad ei⁹ ꝯtumeliam cõmemorãt illa mẽbra hũana q̃ deus ꝓ salute nr̃a assumpsit ingrat⁹ de beneficio incarnatõis q̃si de⁹ nõ fuerit a iudeis ꝓ ip̃o satis affect⁹ ꝯtumelijs nisi ip̃e cõtumelias supaddat. Judei pñt excusari ꝓpᷓ ignorantiam. i. Cor. ij. Si cognouissent nũq̃ȝ dñm glorie crucifixissent. Ipi cõtumelias intulerunt mortali ⁊ infirmo. blasphem⁹ vero cõtumelias infert illi quẽ credit deũ ĩmortalẽ ⁊ regnantẽ. Scdo rõne turpitudinis. Nã blasphem⁹ magnã turpitudinẽ oñdit q̃ peiorẽ se ceteris creaturis ꝓ̃tendit. Ille deum laudant. ei⁹ potẽtiã in fortitudine. sapiam ĩ cautela. bonitatẽ ĩ mãsuetudĩe demõstrãdo vt leo: apis: agn⁹. nec solũ ip̃z laudãt: ſ̃ etiã ad eũ laudãdũ ceteras creaturas inuitant. Unõ ps̃. Laudate dñm de celis ⁊c̃. Greg. Mirũ est q̃liter hõ nõ semꝑ deũ laudat cũ oĩs creatura ad eũ laudandũ inuitet. miser est hõ blasphem⁹ q̃ cõtra admonitiões creaturarũ deũ vituperat. Tertio rõne hebetudinis nam blasphem⁹ contumeliã infert deo in ꝓpria persona cũ alij peccatores cõtumeliã inferant deo in rebus suis. Fur em̃ vel raptor cõtumeliã infert deo in possessio-

mibus seruoꝝ eius. homicida in seruis eius
sed blasphem⁹ in ꝓpria ꝑsona. licet multuȝ
displiceat ꝓncipi qn̄ infert̄ ei ꝯtumelia ī sub
ditis ⁊ seruis ⁊ familia ei⁹ magis tn̄ displi-
cet ei qn̄ hoc fit ꝯtra ꝑsonā ei⁹. Et quāto ꝑ-
sona est sublimior: tanto cōtumelia ei illata
est grauior. Prou. xxx. Est generatio q̄ p̄ri
suo maledicit. i. deo: ⁊ matri sue non bn̄dicit
id ē beate ꝟgini ⁊c̄. Quarto rōne magni-
tudinis nam alie peccatores licet contume
liā inferant deo: hoc est preter intentionem
eoruȝ: quia bene vellent abstinere ab illa cō
tumelia si possent habere delectationē ī pec
cato sine ipsa. sed blasphem⁹ contumeliam
dei querit volens vindicare se de ipso: cum
tamen deus sine culpa sit. Peruersitas em̄
magna est in blasphemo: quia si bona agit
ea sibi attribuit que tamē a deo ex gratia re
cipit. mala vero sua deo ascribit cū ex culpe
sue merito sibi eueniāt. ꝓpter pctā em̄ veni
unt aduersa. ergo nō est blasphemand⁹ ⁊c̄.
His intellectis anima exiuit ab eccl'ia cuȝ
ꝓposito laudandi deum. ps̄. Benedicā do
minū in omni tempore semper laus eius in
ore meo: ⁊ continēdi se a blasphemia. sicut
fecit paulus. i. Thimo. i. Prim⁹ fui blasphe
mus persecutor ⁊ contumeliosus: sed mise
ricordiā consecutus sum: quia ignorans fe-
ci in incredulitate. superabundauit autē in
me gratia dn̄i nostri iesu xp̄i ⁊c̄. Et ecce be-
lial intendens eam ab hoc ꝓposito reuoca
re ait. O anima simplex q̄ facile deciperis
tam leuiter credendo. volo tibi ostēdere ꝙ
blasphemia nō est maximū pctm̄. Primo
sic. Peccata q̄ absq; deliberatiōe cōmittūt
non sunt mortalia. ꝓpterea ꝙ ꝓmi motus
non sunt pctā mortalia cū deliberationem
rōnis precedāt. sed blasphemia qn̄q; absq;
deliberatione rōnis ꝓcedit: ergo nō est pec-
catū mortale. vn̄ sup illud Coll. iij. Nūc aūt
deponite vos ⁊c̄. dicit glo. Post maiora ꝓ-
hibet minora: ⁊ tn̄ subdit de blasphemia. g̊
⁊c̄. Secūdo sic. Malū dicit̄ q: nocet ꝺm
Aug. ſ; magis nocet pctm̄ homicidij: qd̊ pi
mit vitā hois q̄ pctm̄ blasphemie qd̊ nul-
lum nocumentū potest deo inferre. ergo pec
catū homicidij ē grauius q̄ pctm̄ blasphe-
mie. Tertio sic Quicūq; periurat inducit
deuȝ testē falsitati ⁊ ita videt̄ eū asserere te
stem falsuȝ: ſ; nō q̄libet blasphem⁹ ad hoc ꝓ
cedit vt asserat deū eē falsuȝ. g̊ ꝑiuriū ē gra
uius pctm̄ q̄ blasphemia. Quarto sic. sup
illud ps̄. Nolite extollere in altū cornu vr̄m
dic̄ glo. Maximū ē vitiū excusatio peccati.
non ergo blasphemia est maximū peccatuȝ
Anima vero abijt tristis querens ⁊ con-
sulens legis doctores. Cui mox obuiauit
moyses a quo cū cognouisset causas mesti
tie sue ait. Ego ostendā tibi cōclusionē tuaȝ
esse verā testimonio q̄druplici legis scȝ.

Legis naturalis.
Legis diuinalis.
Legis prophetalis.
Legis humanalis.

Primo testimonio legis

naturalis. ⁊ hoc q̄druplicit̄. s. per rōnes na-
turales. ꝑ phōs morales ꝑ poetas. ꝑ exem
pla gentiliū. Quātuȝ ad rōnes naturales
sciendū ꝙ pctm̄ blasphemie est grauissimū
propter quattuor. Primo ratione despe-
ctionis. dicunt em̄ blasphemi ꝙ nō possunt
se a blasphemia cohibere. Si aūt quereret̄
ab eis. vtrum aliquando conuitiuȝ dixerint
episcopo vel alicui principi: Responderēt
ꝙ non: imo m̄lti dicerent ꝙ nunq̄ dixerūt
vni garsioni vllum conuitiū nisi ipse prius
dixerit eis ⁊ tamē dicūt ꝙ nō possunt absti
nere q̄n deo contumeliā inferant. O mira
insania nō p̄nt abstinere a cōtumelia regis
glorie qui nunq̄ conuitiū dixit eis ⁊ a cōtu
melia vni⁹ garsionis abstinēt. Semper tali
bus ꝓ penitētia imposui vt post blasphemi
am biberēt aquā ī vno prandio: aut illa die
non biberent vinū. Eis aūt q̄ a natura nō
bibūt vinū vt ieiunarēt illa die. Sic īposui q̄
busdā q̄ꝝ ꝯfessionē audiui ⁊ mox a blasphe
mia ꝯtinuerūt. Scd̄o rōe irremissiōis. blas-
phemia ei ē ꝯuitiū a ꝓpo suo deo dictū. iō n̄
ꝯseq̄t̄ hō de facili remissionē hui⁹ pcti. Eccl'i
xxij. mittēs lapidē ī volatilia deijciet illa: sic
q̄ ꝯuitiat̄ amico dissoluit amicitiā. Ad ami
cū ⁊ si ꝓduxeris gladiū nō desperes. ē em̄ re
gress⁹ ad amicū. Si apuit os triste n̄ timeas
ē ei recordatio excepto ꝯuitio ⁊ īpropio ⁊
supbia ⁊ misterij reuelatōe ⁊ plaga dolosa
ꝺ ibi. ad l'ram. Nobiles p⁹ magnas guerras
postq̄ ī bello se leserūt. amici efficiūt̄. Si q̄s
ꝟo ꝯuitiū dixerit: toto tpe vite sue meorabū
tur illi⁹ ꝯuitij absq; recōciliatōne. q̄ntū g̊ ti-
mere debēt q̄ regi glie totiēs ꝯuitiati sūt ꝙ
eis n̄ remittet̄. Tertio rōe retributōis. blas
phem⁹ ei ē peior cane: q: nō mordet dn̄ȝ suū
neq; dilacerat sic blasphem⁹ fac̄ dn̄ deū su
um blasphemat. Eodē em̄ ore quo vinū dei
bibit: cōfestim eum blasphemādo mordet.

similis cani rabido q̄ manū porrigentis panem mordet: mala ⁊ ꝑuersa retributio. ps̄. Retribuūt mala ꝓ bonis ⁊ odiū ꝓ dilectione mea. Quarto rōe dānatōis. Blasphemia em̄ est locutio infernalis. qꝛ ad rē blasphemie ꝑtinet detestatio diuine bonitatis illi aūt q̄ sunt in inferno retinēt ꝑuersaꝫ voluntatē auersam a iusticia in hoc ꝙ diligūt ea ꝓ quibꝰ puniunt ⁊ vellent eis vti si possent ⁊ odiūt penas q̄ ꝓ hmōi peccatꝭ infligūtur. dolēt tn̄ de pctīs q̄ cōmiserūt: nō qꝛ ipa odiant: ſ qꝛ ꝓ eis puniunt. Sic ergo talis detestatio diuine iusticie ē in eis interioris cordis interior blasphemia ⁊ credibile ē ꝙ post resurrectionē erit etiam in eis vocalis blasphemia sicut in sanctis vocalis laus dei vn̄ blasphemꝰ ex loquela illa ꝓpendit eē de familia diaboli ⁊ ꝑtinere ad infernū. Mat. xxvij. Uere tu ex illis es. naꝫ ⁊ loquela tua manifestuꝫ te facit. ⁊ loquit de blasphemo vt cōstat. Quantū ad phōs morales Sciendū ꝙ blasphemia ē quadā irreligiosa ꝓbrositate cōuiciorꝫ in aliū iaculata maledictio q̄ detestat q̄druplicit. Prīo sidonius in eplari li. iij. dic̄. Garrulo nō respōdere cōuitiū est. ergo garrulus debꝫ vinci nō ipm̄ blasphemando vt plures faciūt: ſ silendo. Magna em̄ iniuria fit ei si dicta eiꝰ ꝯtēnāt nō estimādo nec respōdēdo. Scd̄o xenophon dic̄. Ego ꝯscia teste didici maledicta cōtēnere. Qui em̄ iniurias extimat mox in blasphemias ꝓrumpit ⁊ iō cōtēnende sunt ne pctm̄ alteriꝰ nobis noceat. Tertio ex ꝓuerbijs sapientū dr̄. Plerīqꝫ cū stultis maledicūt: ipi sibi cōuicia faciūt. perturpe em̄ ē qd̄ obijcitur in obijciente cognosci. hec ibi.

Quarto Uarro in sentētijs dic̄. Contēnēdi sunt ineruditorꝫ cōtemptꝰ si vis ad sūma ꝓgredi. g̊ q̄ maledicit in baratrū ꝑditōis se deijcit. Quātū ad poetas sciendū ꝙ maledictio ⁊ blasphemia ē mali alicuiꝰ in alterū odiosa imprecatio q̄ detestat q̄druplicit.

Prīo plautꝰ in aulularia dic̄ sic. Quidnā o stulte mirū est: si te q̄ nouit despicit. q̄ non nouit diligit? Et loq̄t de stulto blasphemo quē si q̄s nouit blasphemantē odit. Scd̄o terentiꝰ in andria dic̄ sic. Desinant maledicere malefacta ne noscant sua. q̄ ꝑgit dicere q̄ vult: audiet ea q̄ nō vult. blasphemi q̄ maledicūt alijs ipi etiā a deo maledicunt. Tertio Ouidiꝰ ī ibim dic̄ exēplarit modos maledicendi sic. Terra tibi fruges amnis tibi deneget vndas. Deneget afflatus ventꝰ ⁊ aura suos. Nec tibi sol calidꝰ. nec sit tibi lucida phebe. Destituāt oculos. sydera clara tuos. Nec tibi vulcanꝰ. nec se tibi ꝓbeat aer. Nec tibi det tellꝰ. nec tibi ponthus iter. Exul inops erres. alienaqꝫ limina lustres. Exiguumqꝫ petas: ore tremente cibū. Nec corpus q̄rulo. nec mens vacet egra dolore. Noxqꝫ die grauior: sit tibi nocte dies. Sisqꝫ miser semꝑ. nec sis miserabilis vlli. Gaudeat aduersis: femina virqꝫ tuis. Qui mala nō tuleris plurima: plura feras. Causaqꝫ nō desit ſ desit copia mortis Optatā fugiat: vita coacta necē. Luctatosqꝫ diu: cruciatꝰ spūs artus. Deserat ⁊ longa torqueat ante mora hec ille. Quarto idē Ouidi. li. i. sine tytulo dic̄. Dij tibi dent nullosqꝫ lares: inopēqꝫ senectā. Et longas hiemes: ꝑpetuāqꝫ sitim ⁊c̄. Quantū ad exēpla gentiliū sciendū ꝙ blasphemia detestat q̄druplicit. Primo Sene. li. i. de ira dic̄. ꝙ Gaius cesar ordinauit fieri solēnissimū festū nobilibꝰ suis. Eodem die ꝯtigit tonitrua: fulmina: choruscationes: tempestates: pluuias plurimas fieri. Rex indignatꝰ maledixit ioui. indicēs bellum cōtra iouē. ⁊ iussit balistarios: sagittarios: ⁊ magistros machinarū suarum iacere tela cōtra iouē. Qui obedientes suo ꝑncipi sagittauerūt tela ⁊ iecerūt lapides versus celū cōtra iouē q̄ oīa ꝯtra eos descenderūt ⁊ magnaꝫ partem populi ꝑemerūt ⁊c̄. Sic est de blasphematoribꝰ q̄ iaciūt verba venenosa ⁊ mortifera cōtra deū q̄ sunt in dānū eorꝫ. Scd̄o Sene. li. vi. declamationū. c. i. dicit ꝙ quidā pat abdicauit filiū suum. Ad quē aliꝰ accessit frat rogans eū ꝙ nullo mō patri dure respōderet: ſ abdicatōnē patris tacite sustineret ꝓmittēs ei sub cirographo se daturū mediā partē hereditatꝭ. Ille tacuit dū pat eū abdicaret. Tūc frater ille gratꝰ dixit germano suo. Oēm fortunā meaꝫ tibi frater iungā comitē si militandū ē. vna militabimꝰ. si peregrinādū est: vna peregrinabimur. Malui vt tacēdo irā patris vinceres ꝙ̄ recentē pr̄is irā exagitares. Mee partis heres sis. ero tuus custos. Spiritualit pat noster ē deus. Deut. xxxij. Nunq̄d nō ipse ē pat tuus q̄ possedit ⁊ fecit ⁊ creauit te. frat noster ē xp̄s. Heb. ij. q̄ cū sit ꝑmogenitus in multis fratribꝰ. Qn̄ ergo deꝰ aliquē ex nobis flagellat: tūc a se abdicat dicit nobis xp̄us. Sustine patienter ⁊ nihil blasphemie ꝯtra deū inferas ⁊ dabo tibi medietatē hereditatis mee ⁊ in omni fortuna tua tecū ero ⁊c̄.

Tertio Elinandꝰ in cronicis vbi loquitur de moribus grecoꝝ dic̄. ꝙ tp̄e alberij regis grecoꝝ quidā seruꝰ regꝭ blasphemator magnus existēs cū rege tenēdo ensem ante eū venerūt quidā hoīes nigri ⁊ ceperūt eum. ipse vero solꝰ videbat eos. Et cū clamaret ad regē. Adiuua me. Ipsi respōdebāt regi. Quiesce rex qꝛ noster ē ⁊ sāꝭ eū dimisimꝰ. Et sic ablatꝰ ē ab oculis regis ⁊ alioꝝ ⁊ viuus descendit in infernū. Quarto beatus Gregꝭ narrat li. iiij. dialogo. dicēs ꝙ q̄dam vir nobilis romanꝰ habuit filiū q̄nqꝫ annorum quē nimis carnalit̄ diligēs remisse nutriebat. Hic puerulꝰ cū eiꝰ animo aliq̄d obstitisset: maiestatē dei blasphemare ꝯsueuerat: hic infirmatꝰ ad mortē cuꝫ esset in sinu patris: malignos spūs ad se venisse tremētibꝰ oculis aspiciens: cepit clamare. Obsta pat̄. obsta pat̄. Et sic clamās declinabat faciē vt se ab eis abscōderet. Cumqꝫ illū pat̄ req̄reret q̄d videret ait. Mauri hoīes venerunt q̄ me tollere volunt. Et post hoc maiestatē dei ꝑtinus blasphemauit ⁊ expirauit.

Dubitat̄ vtrū aīa huiꝰ pueruli sit dānata in inferno: Respōdent q̄daꝫ ꝙ nō. qꝛ ad h̄ vt blasphemꝰ dānet̄ duo exigūt̄. Prīo ꝙ sit doli capax. i. vt determinare sciat q̄d loquatur blasphemando: ⁊ sic excusant̄ pueri: dementes: ⁊ fatui: similit̄ ebrij. qꝛ nō discernūt q̄d dicāt. Scd̄o ꝙ lingua nō violent̄ vel coacte loquat̄ blasphemias ⁊ sic inuasi. vel arrepticij a demone excusant̄. qꝛ sepe demon cui ꝑmissa est potestas suꝑ corpꝰ mouet linguam ad blasphemādū deū ⁊ sanctos. vn̄ talis volūtarie nō mouet̄ ad blasphemiam ⁊ sic aīa huiꝰ pueri nō est dānata: sed ad paradisuꝫ ascēdit. licꝫ corpꝰ pueri q̄d erat res patris fuerit punitū. Sꝫ illa respōsio fatua est. qꝛ Petrꝰ in dialogo petit a beato Gregorio vtrū sedes celestes ꝓ maxima parte debeant cōpleri ex paruulis vel infantibus Ad q̄d beatꝰ Gregꝭ ibidē c. xix. rn̄det dicēs Etsi oēs baptizatos infantes atqꝫ in eadem infantia moriētes ingredi regnū celeste credēdū ē. oēs tn̄ paruulos q̄ scꝫ iam loqui pn̄t regna celestia ingredi credendum nō ē. qꝛ nōnullis paruulis eiusdē regni celestis aditꝰ a parentibꝰ claudit̄ si male nutriant̄. Et hoc ꝯfirmat īmediate ꝑ exēplū p̄cedēs de illo paruulo de q̄ ꝯcludit sic. Ut em̄ oīps deꝰ ōnderet ꝓ q̄ reatu talibꝰ fuisset executoribꝰ traditꝰ. vn̄ viuentē pat̄ suꝰ noluit corrigere: hoc morientē ꝑmisit iterare. vt qui diu ꝑ diuinitatꝭ patiētiā blasphemus vixerat: quandoqꝫ per diuinitatis iudicium blasphemaret ⁊ moreret̄: q̄tenꝰ reatū suum pat̄ agnosceret q̄ paruuli filij aīaꝫ negligēs nō ꝑuulū peccatorē gehēne ignibꝰ nutriuisset. hec ibi. Duo manifeste ponit hic beatꝰ Gregoriꝰ. Prīo ꝙ erat capax discipline ⁊ correctionis. Scd̄o ꝙ dānatꝰ ē ad infernuꝫ ⁊ sic illa ꝑma respōsio nullo modo ē tenēda: sed ista beati Gregorij ⁊c̄.

Secūdo declarat̄ eadē cō

clusio testimonio legꝭ diuinalis. Sciēdū ꝙ blasphemi sunt detestādi q̄druplicit̄. Prīo qꝛ acerbitatē punitiōis admittūt. Nam filiꝰ mulieris spuriꝰ israelite q̄ blasphemauerat deū: iussus ē a dn̄o lapidari. Leuitꝭ. xxiiij. ꝑmus em̄ q̄ cepit blasphemare deū fuit spurius ad significandū ꝙ blasphematores sūt spurij. Uir dei dixit ad regē israel q̄ dixerat. Deꝰ montiū ē ⁊ nō deꝰ valliū. dabo omnē multitudineꝫ hanc regis sirie. s. benedab in manu tua. iij. Regꝭ. xx. Ualde displicuerūt deo blasphemie seruoꝝ Senacherib regis assirioꝝ ꝓpt̄ q̄s ꝑcussit. clxxxxv. milia viroꝝ de exercitu suo. iiij. xix. Scd̄o qꝛ irascibilitatem trāsgressionis cōmittūt. eo ꝙ sua iniq̄tate acrit̄ deū impugnāt. Ideo dixit heli filijs suis. Si peccauerit vir in ꝓximū suū parcet ei deꝰ. si aūt ī deū: q̄s orabit ꝓ eo: i. Regū. ij. Multū aggrauauit nathan pctm̄ dauid q̄ fecerat inimicos blasphemare nomē dei. iij. Regꝭ. ij Maiꝰ pctm̄ nesciuit excogitare impia Iezabel ꝯtra naboth ad eū lapidādū ꝙ blasphemiā. iij. Regꝭ. xxi. Tertio qꝛ benignitatē correctiōis omittūt. qꝛ q̄to magꝭ arguunt̄ aut rn̄det̄ eis: tāto fiūt peiores ⁊ magꝭ blasphemāt ꝓpt̄ quā cām phibuit ezechias ne ppl̄s respōderet aliq̄d blasphemijs senacherib. iiij. Regꝭ. xviij. Cū argueret ieremias ppl̄m qꝛ sacrificabāt dijs alienis: rn̄derūt. Sermonē dn̄i n̄ audiemꝰ s̄ sacrificabimꝰ regine celi. Iere. xliij. Quarto qꝛ sublimitatē ꝑlatiōis ꝑmittūt. eo ꝙ ex magna suꝑbia ⁊ elatiōe trahit originē. Superbi em̄ iō blasphemāt qꝛ maiores se deo reputant. Nabuchonosor dixit tribꝰ pueris q̄s ē deꝰ q̄ eripiat vos de manu mea h̄ aūt dicebat: qꝛ statuā eiꝰ aureā adorare nolebāt Dan̄. iij. Holofernes indignatꝰ ē. qꝛ achior dei potētiā cōmēdauit ⁊ dixit ei qꝛ ꝓpheta sti ꝙ isrl̄ defendet̄ a deo ostēdā tibi ꝙ nō ē deꝰ in terra nisi nabuchodonosor. Iudit. vi.

Dicentib⁹ iudeis nichanori. est de⁹ potens in celo q̄ iubet custodiri sabbatū ait. Et ego potēs sū i t̄ra q̄ iubeo sumere arma: cui tn̄ male successit. ij. Mach. xv. ḡ cauēdū nob̄ ē.

Tertio declarat̄ eadē cōclusio testimonio legis ꝓphetalis. ⁊ hoc q̄druplicit̄. Pr̄io Dauid in ps̄. dicit. Inueniatur man⁹ tua om̄ib⁹ inimicꝭ tuis. i. blasphematorib⁹. dextera tua inueniet oēs qui te oderūt pones eos vt clibanū ignis in tpe vult⁹ tui. i. in iudicio. dn̄s in ira sua cōturbabit eos ⁊ deuorabit eos ignis. Fructū eorū id ē filios de terra perdes ⁊ semen eoꝝ a filijs hoīm. i. oēm cognatōnē eorum. Et assignat causā cū subdit. Qm̄ declinauerūt in te mala. i. blasphemias cōtra te dixerūt. Et in alio ps̄. dic̄. Fiat mensa eoꝝ corā ip̄is in laqueū. i. suffocent̄. ⁊ in retributiōes. s. subitanee mortꝭ. ⁊ in scandalū. i. eterne dānationis. Obscurent̄ oculi eoꝝ ne videāt. i. nūq̄ peniteāt. ⁊ dorsum eoꝝ semp incurua. i. vadant semp de malo i peius. Effunde super eos irā tuā. i. sint in miseria sine subuentōe ⁊ furor ire tue cōprehendat eos. i. sint semp in flagellis infirmitatib⁹ ⁊ aduersitatib⁹ sine subleuatōe. fiat habitatio eoꝝ deserta. i. sine heredib⁹ ⁊ orbati filijs ⁊ in tabernaculis eoꝝ nō sit q̄ inhabitet. i. diruant̄ vt nullū sit vestigiū memorie ipsoꝝ. Appone iniq̄tatem id est penam sensus super iniquitatem eorum. i. sup penā dāni. ⁊ nō intrent in iusticiā tuā. i. sacramēta eccl̄ie nihil ꝓsint eis deleant̄ de libro viuētiū. i. nō pcipiāt grām ꝑdestinatōis. ⁊ cū iustis nō scribant̄. s. quo ad premiū etne glorificatōis. vbi ponit. xij. maledictōes ꝯtra blasphematores. vn̄ subdit. Qm̄ quē tu percussisti. s. xp̄m passioni ⁊ morti tradidisti. ꝑsecuti sunt. s. blasphemando. ⁊ sup dolorē vulnerū eoꝝ addiderūt. scꝫ blasphemias tanq̄ noua ⁊ recentia vulnera. Scd̄o Esa. i. dicit. Ve genti peccatrici populo graui iniquitate: semini nequā filijs sceleratis. Dereliquerunt dn̄m blasphemauerunt sctm̄ israel abalienati sunt retrorsū: sup q̄ pcutiā vos vltra addētes ꝑuaricationē: Terra vr̄a deserta. ciuitates vr̄e succēse igni. Regionē vr̄am corā vob̄ alieni deuorant ⁊ desolabit̄ sic in vastitate hostili ⁊c̄. Tertio Iere. iij. dic̄. Pro verbis pn̄e ꝟbis supbie blasphemasti ⁊ impleuisti malam cogitationē tuā ⁊ ostēdisti ꝯtra virū fortitudinē tuā vt possis facere q̄d sermōe tractasti. ⁊ dixit dn̄s ad me. Nūq̄d vidisti q̄ fecerit aduersatrix israel: Scito iniq̄tatē tuā. q2 in deū tuum preuaricata es. Egredief̄ vt ignis indignatio mea ⁊ succendet̄ ⁊ nō erit q̄ extinquat ꝑpt maliciā cogitationū vestrarū ⁊c̄. Quarto Dan̄. iij. dic̄. Positū ē hoc decretū vt oīs ppl̄s trib⁹ ⁊ lingue q̄cūq3 locut⁹ fuerit blasphemiā ꝯtra deū celi oīpotētem dispereat ⁊ dom⁹ ei⁹ vastet̄. Neq3 em̄ est de⁹ ali⁹ q̄ ita possit saluare ⁊ regnū ei⁹ sempiternū ⁊ ptās ei⁹ i gn̄atiōes ⁊ gn̄atōes ⁊c̄.

Quarto declarat̄ eadē cōclusio testimonio leḡ hūanalis. ⁊ hoc q̄druplicit̄. Pr̄io q2 blasphemie nō remanebūt impunite cū ex his oriant̄ fames: ⁊ tremotus: ⁊ alie pestilētie. vt i autētica vt nō luxurient̄. collatiōe. vi. circa mediū. Si em̄ blasphemie dicte ꝯtra hoīem nō trāseūt impunite: multomagꝭ dicte ꝯtra deū. Scd̄o. q2 blasphemia ē calūnia vel falsitas ꝯtra quēpiā dicta: ꝫ calūnia ⁊ falsitas n̄ debēt remanere impunita. vt i autētica. Quō oporteat epōs ⁊c̄. §. si q̄s. Culpa em̄ cuiuslibꝫ ē coercenda. vt. ff. de officio ꝑsidis. l. diuus. §. vlt̄. ⁊. ff. soluto mr̄imonio. l. si cōstāte. §. si maritus. vbi dr̄ q̄ in ꝓprijs culpa culpanda ⁊c̄. Trib⁹ em̄ modis q̄s ē in culpa. Pr̄io si non fec̄ q̄d q̄libꝫ diligēs faceret. Scd̄o si ꝯ pactiōne venit. Tertio si fuit i mora. vt. ff. locati. l. videam⁹. Ita etiā blasphemator his trib⁹ modis ē in culpa. Pr̄io em̄ nō fecit diligentiā suā vt caueret sibi a blasphemia. Scd̄o facit ꝯtra pactū initū cū deo in baptismo ⁊ in ꝯfessione sacramētali ꝓmittēdo abstinere a blasphemijs. Tertio est in mora cū assidue ꝑseueret in tali pctō. Tertio q2 filij debent exhibere reuerētiā parētib⁹ tā debitā q̄ deuotā. vt. C. de patria ptāte. l. ꝯgruēti⁹. ⁊. ff. de in ius vocādo. l. genera. Cū itaq3 de⁹ sit pat̄ nr̄. Mat. vi. Pat̄ nr̄ q̄ es in celis. ḡ est sctificand⁹ ⁊ honorād⁹ ⁊ nō blasphemād⁹ ex sermōib⁹ em̄ ⁊ loq̄lis credit̄ q̄s sapiēs ⁊ iudicat̄ q̄s insipiēs. vt. ff. de tutorib⁹ ⁊ curatorib⁹ dat̄ ab his. l. ijs q̄. §. finali. vn̄ ex blasphemia hō iudicat̄ insipiens. de q̄ dr̄ in ps̄. Verba oris ei⁹ iniq̄tas noluit intelligere vt bn̄ ageret. Quarto q2 prōptiores ⁊ pciūiores eē debem⁹ ad nō nocēdū q̄ ad cōdemnandū. vt. ff. de piculo ⁊ ꝯdictiōe rei vēdite l. i. ⁊. ff. de seruis exportādis l. seruus. Blasphem⁹ aūt ex ꝓposito intendit nocumētum ei⁹ quē blasphemat, iō ē soci⁹ diaboli ⁊ dā-

natorũ. Sʒ q̃ malũ sociũ sibi eligit de se q̃ri dʒ ⁊ sibi imputare. vt. ff. ꝑ socio. l. cũ duabꝰ. §. i. ⁊ l. socius. ⁊ insti. ꝑ socio. §. vlti. A tali aũt societate oĩno cedẽduʒ ẽ. q2 nemo dʒ eẽ inmemoꝛ ꝓpe salutꝭ. vt. C. ad legẽ iuliã repetundarũ. l. vlti. Etiã eccl'ia nũꝗ claudit gremiũ salutꝭ redeũtibꝰ ad se. vt. C. de sũma trinitate. l. redeũtes. Postꝗ̃ vero moyses declarauit ꝯclusionẽ predicrã ait aĩe deuote. Que ego noui fideliꝭ te docui Sʒ ecce h̄ est sctũs Tho. de aq̃no doctoꝛ noui testamẽti q̃ intellectũ tibi dabit ⁊ instruet te in via hac q̃ gradieris ⁊ diriget gressus tuos in semitꝭ dei. Ad quẽ astãte moyse accessit aĩa deuota ꝓ sue ꝯclusionis clarioꝛi noticia. Cui sanctꝰ Tho. ait. Ego ostẽdã tibi ꝯclusionẽ tuã esse verã testimonio q̃druplicꝭ legis scʒ.

Legis euangelice.
Legis apostolice.
Legis canonice.
Legis ecclesiastice.

Primo testimonio legis euãgelice. Sciẽdũ ꝙ xp̃us ꝓbauit illã q̃druplici testimonio. P̃rio testimonio Math. xij. Oẽ pctm̃ ⁊ blasphemia remittef hoĩbꝰ Sp̃us aũt blasphemie non remittef ei. Et xxvij. dꝭ. Pretereũtes blasphemabãt xp̃m mouẽtes capita sua ⁊ dicẽtes. Alios saluos fecit seipm̃ n̄ põt saluũ facere. Scðo mar. iij. dꝭ. Amẽ dico vob qm̃ oĩa dimittenf filijs hoĩʒ pctã ⁊ blasphemie q̃bꝰ blasphemauerũt. q̃ aũt blasphemauerit in sp̃m sctm̃ nõ hʒ remissionẽ ĩ eternũ: ſʒ reus erit eterni delicti ⁊c. Tertio Luc. xij. dꝭ. Oĩs q̃ dic̃ v̄bũ ĩ filiũ hoĩs remittef ei. q̃ aũt in sp̃m sctm̃ blasphemauerit nõ remittef ei. Quarto Joh. x. dꝭ. De bono ope nõ lapidamꝰ te: ſʒ de blasphemia ⁊c. Est eñ valde detestãda. vt pʒ ĩ euãgelio in q̃ simul cũ ꝓphetia notanf q̃ttuoꝛ ꝯclusiones. P̃rĩa ꝯclusio. Queq3 occurrũt adũsantia: nos accedũt ad v̄ba blasphematĩa. Sciẽdũ ꝙ multi nõ cõmittẽtes pctã tẽpoꝛaliꝭ flagellanf in hac vita. P̃rio rõne cognatõis inq̃tũ vnꝰ ẽ res alteriꝰ ⁊ ĩ penã eiꝰ etiã ipe punif. sic filij ꝭm corpꝰ sunt q̃dã res patrũ. ⁊ serui sũt q̃dã res dñoꝝ. Exo. xx. Ego suʒ deꝰ zelotes visitãs pctã patrũ ĩ filios vsq3 ĩ tertiã ⁊ q̃rtã gñationẽ. Et sic ꝓ peccato Cham filiꝰ eiꝰ chanaã maledictꝰ ẽ. Geneß. ix. Scðo rõne imitatiõis. put vnꝰ imitaf pctm̃ alteriꝰ ⁊ audaciꝰ peccat. vñ seculares audaciꝰ peccãt cũ vidẽt clericos ⁊ religiosos eodẽ genere pcti peccare: ſʒ grauiꝰ puniũtur sic. ꝓ pctõ filioꝝ hely ppl's isr'l coꝛruit in ꝯspectu philistinoꝝ. i. Reg. iiij. Tertio rõne ꝯdẽnatõis, put pctã subditoꝝ merenf pctõrẽ platoꝝ. Job. xxxiiij. Qui fac̃ regnare hoĩeʒ hypocritaʒ ꝓpf pctã populi. Et. vi. q. i. c. Ex merito plebis nõnũꝗ̃ epi depꝛauanf q̃tenꝰ ꝓcliuiꝰ cadãt q̃ sequunf. Capite languescente cetera coꝛpis mẽbꝛa inficiũf. Et. ij. q. vij. c. nullꝰ. dꝭ sic. Pro meritꝭ subditoꝝ disponif a deo vita rectoꝝ. Et. viij. q. i. ca. Audacter foꝛtasse aliq̃d dicimꝰ: tñ q̃ð scriptũ ẽ dicimꝰ nõ sp̄ p̄nceps ppl'i ⁊ iudex eccl'ie ꝓ dei arbitriũ daf: ſʒ vt merita nr̃a deposcũt. Si mali sunt actꝰ nostri ⁊ opamur maligna in cõspectu dei daf nob p̄nceps ꝭm coꝛ nostrũ. ⁊ h̄ tibi de scp̄turis ꝓbabo. Audi nãq3 q̃d dñs dicat. Fecerũt sibi regẽ ⁊ nõ ꝑ me. p̄ncipẽ ⁊ nõ ꝑ ꝯsiliũ meũ. Et hoc dictũ videf de saule illo quẽ vtiq3 ipe dñs elegerat ⁊ regẽ fieri iusserat. Sʒ qm̃ nõ ꝭm dei volũtatẽ: ſʒ ꝭm pctõris ppl'i meritũ fuerat electꝰ negat euʒ cũ sua volũtate vel cõsilio ꝯstitutũ. Tale g̃ aliq̃d intelligamꝰ etiã in ecclesijs fieri ꝙ ꝓ meritꝭ aut in v̄bo aut in ope potẽs a deo tribuif rectoꝛ eccl'ie. aut s'i malignũ faciãt ppl'i in ꝯspectu dñi. ⁊ tales eccl'ie pseuerẽt talis eccl'e index daf sub q̃ famẽ ⁊ sitim ppl's patiatur. nõ famẽ panis: neq3 sitim aque: ſʒ famem audiẽdi v̄bũ dei. hec ibi. Quarto rõne detestatõnis. s. pcti. sicut ꝓ pctõ achoꝛ populus traditꝰ est in manꝰ hostium. Josue. vij. Quinto rõne hũiliatiõis. sicut ꝓ pctõ dauid populũ numerantꝭ populus israel punitus est. ij. Reg. vlti. Un̄. i. q. iiij. §. Contra dñs ad moysen dꝭ sic. Dauid populũ numerauit q̃ pctõ gladiꝰ dñi deseuit in pplm̃: sed in lata gente gloꝛia regẽ in diminutõe plebis ꝯtritio p̄ncipis. Qui g̃ de numerositate sue gentꝭ supbiuit: iure in eiꝰ diminutõne punitꝰ ẽ. Sexto rõne ꝓseruatiõis. Nã paruuli diuino iudicio puniunf simul tẽpoꝛaliter cũ parentibꝰ. tum q2 sunt res parentũ ⁊ in eis etiã parẽtes puniunf. tũ etiã q2 hoc ĩ eoꝝ bonũ cedit. ne si reseruarenf essent imitatoꝛes paterne malicie. ⁊ sic grauioꝛes penas merenf. vt pʒ de filijs sodomitarũ qui simul cuʒ parentibꝰ perierunt. Gen̄. xix. Et paruuli ꝓ peccato dathan ⁊ abiron pariter cum eis absoꝛpti sunt. Numeri. xvi. Et. i. q. iiij. §. Contra ibi. Item paruulos sodomitarum ⁊c. vsq3 viui descenderũt ad inferos Septio rõe ꝓbatiõis. i. q. iiij. §. Pctõ q̃q3

ꝑhebis eoꝝ electi sepe sunt impediti ⁊ tādē
cū eis ꝓphete ducti sunt captiui. Electi q̊qȝ
q̄ murmure suoꝝ ciuiū impediti sunt. nō in
penā criminis: ſ; in expimentū ⁊ exēplū patiē
tie hoc passi sunt. Octauo rōne ꝯsociatio
nis. i. q. iiij. §. Sic ⁊ nauicula Jone ꝑiclitaṫ
vt fugitiuꝰ sorte dep̄hensus fluctibꝰ merge
retur. Nono rōne ꝑticipatōnis. Naȝ giezi
delinquēte lepra trāsmittiṫ ad posteros q̄
ꝑticipassent ī eodē pctō. iiij. Reg. v. Deci
mo rōe purgatōis. i. q. iiij. §. Achab q̊qȝ pec
cante posteri eiꝰ soliū regni amiserūt ⁊ q de
eiꝰ semine in regno Jude nati sunt: vsqȝ ad
purgataȝ labē illiꝰ familie a genealogia dn̄i
sunt exclusi. hec ibi. Naȝ achab coluit Baal
amore vxoris sue Jezabel. Undecimo ra
tione reprobationis. i. q. iiij. §. Odiū quoqȝ
esau vt malachias testaṫ transiuit ad ydu-
meos: ſ; nō teneṅ pctō eiꝰ nisi imitatores
nequitie eiꝰ. Quicūqȝ eīm de semine esau ⁊
ceteroꝝ ad dominū cōuersi paternā malici-
am detestati sunt. nō odiū: ſ; dei clementiaȝ
experti sunt. hec ibi. Duodecīo rōne renū
ciationis. i. q. iiij. §. Jerico eīm luna interpre
tatur. Lapides ergo ⁊ thesauri Jerico ana
thematizanṫ vt signareṫ ꝙ muri vitiorū ⁊
huiꝰ mūdi thesauri q̄ per lapides ⁊ thesau-
ros Jerico designanṫ nō debēt transire in
sortē sctōꝝ. hec ibi. Decīotertio rōne san-
ctificatiōis. i. q. iiij. Amalechite interp̄tanṫ
lingentes sanguinē signāt cupidos ⁊ aua-
ros. etiā demones israelite interp̄tanṫ vidē
tes deuȝ signāt multitudinē sanctoꝝ. aīalia
amalechitarum iubenṫ interfici ad extermi
nandā cupiditatā israelitice plebis irrōna-
biles quoqȝ vitioꝝ motꝰ q̄ ꝑ aīalia amale-
chitarū intelligunṫ nō debēt transire in sor
tem sanctoꝝ. hec ibi. Decīoq̄rto rōne ꝑuer
sionis. i. q. iiij. §. Aīalia ꝟo egyptioꝝ ⁊ pos
sessiones eoꝝ ⁊ ꝓgenita grandine ⁊ morte
cōsumpta sunt vt in illis ꝓunirenṫ quoꝝ fe
licitate letabanṫ. ⁊ dareṫ intelligi ꝙ mūdꝰ
ꝑibit ⁊ cōcupiscentia eiꝰ. hec ibi. Decīoq̄n
to rōne cognitōis. i. q. iiij. §. Sȝ ⁊ terra israe
litarū ī salsuginē versa est. segetibꝰ eoꝝ im-
bres aduersi sunt. aīalia eoꝝ morbo ⁊ steri-
litate cōfecta sunt vt auctorē suū quē ꝑ bn̄-
ficia cognoscere noluerūt: saltē inṫ supplicia
sentirēt. hec ibi. Decīosexto rōne vnionis.
ex q̄ vnꝰ dȝ ꝓ alio sollicitus esse ne peccet. ⁊
hoc mō ꝓ pctō iude ceteri apl'i turbabanṫ.
sic ꝓ pctō vniꝰ puniṫ multitudo ad vnitatē
cōmēdandā. xxiiij. q. i. ca. Nō turbaṫ nauis

que petrū hȝ. turbaṫ illa q̄ iudā hȝ. Et si mul
ta illic discipuloꝝ merita nauigabāt: tn̄ ad-
huc eā ꝓditoris ꝑfidia agitabat. In vtraqȝ
petrꝰ: ſ; q̄ suis meritꝪ firmꝰ ē turbaṫ alienis.
Caueamꝰ ꝗ̃ perfidū. caueamꝰ ꝓditorem ne
ꝑ vnū fluctuemꝰ plurimi. hec ibi. Decīose
ꝑtimo rōne petitiōis. Sanguis eīm xp̄i red-
dit pene obnoxios successores filios iudeo-
rū q̄ dixerūt. Mat. xxvij. Sanguis eiꝰ super
nos ⁊ sup filios nr̄os. Et. i. q. iiij. §. Judeis
clamātibꝰ. Sanguis eiꝰ sup nos ⁊ sup fili-
os nr̄os. reliq̄e eorū pene mortꝪ xp̄i adiecte
sunt. Decīooctauo rōe vsurpatōis. i. q. iiij.
§. In detestatiōem ꝟo pctī pecunia simo
nis dānata est. Cui dictū ē. pecunia tua tecū
sit in ꝓditiōe. q: existimasti domū dei pecu-
nia possideri. Decīonono rōne execratōis
i. q. iiij. §. In detestationē ꝟo eiusdē criminis
altare ⁊ eccl'ia q̄ ꝑ simoniā ꝯsecranṫ mō tm̄
ꝯsecrari ꝙ̄ execrari dicunṫ. q: q̄ ꝓ interuen
tu pecunie oleū ꝯsecratiōis effundit: nō cō-
secrare ſ; execrare credēdꝰ ē. hec ibi. Uige-
simo rōne glorificatiōis. sic cecꝰ natꝰ. de q̊ ī
euāgelio dr̄. Neqȝ hic peccauit, neqȝ paren-
tes eiꝰ vt cecꝰ nasceret: ſ; vt manifesteṫ gl'ia
dei ī illo. Et in ep'la dr̄. Sanctificabo nomē
meū magnū qd̄ pollutū ē inṫ gentes ⁊c. ⁊ b
ꝑ manifestatōnē sue diuinitatꝪ in ceco nato
⁊c. Secūda ꝯclusio. Indecētia hūane ceci
tatis mundaṫ efficiētia baptismalis digni-
tatis. pȝ q: oēs teneṫ ad baptismū etiā san-
ctificatꝰ in vtero. Tum ꝓpṫ caracterē acq̄-
rendū quo annumereṫ ꝓpulo dei ⁊ q̄si de-
puteṫ ad ꝑcipienda diuina sacramēta. Tuȝ
vt per baptismi ꝑceptionē passioni xp̄i etiā
corporaliṫ cōformeṫ. Tum ꝓpter bonū obe
dientie: cū preceptū de baptismo omnibus
datū sit in quo paruuli mundanṫ ab origi-
nali peccato ⁊ dātur eis virtutes in habitu
⁊ nō in vsu. Adultis aūt fit remissio omniū
pctōꝝ nō solū originalis: ſ; etiā alioꝝ ⁊ toti-
us pene. neqȝ alia penitētia req̄riṫ ad ipoꝝ
deletionez. Figuratum autē fuit in diluuio
Genes. viij. in quo fuit cōmixtio terre cum
aqua ad mundandum qd̄ peccatuȝ macu-
lauerat. i. Petri iij. ca. In diebus noe cum
fabricaretur archa in qua pauci. i. octo aui-
me salue facte sunt per aquam. Qd̄ ⁊ nos
nūc similis forme saluos facit baptisma ⁊c̄
Figuratū etiā fuit in mari rubro. Exo. xiiij.
in quo fuit cōmixtio terre rubee cum aqua
ad extinctionem egyptioruȝ. i. omniū vitio-
rum. i. Corinth. x. ca. In moyse omnes ba-

ptisati sumꝰ in nube ⁊ in mari. Figuratum etiā fuit in aq̄ lustrationis. Nume. xix. q̄ aq̄ hēbat ꝟtutē ex cineribꝰ vacce ruffe cōbuste q̄ ponebant̄ in ea: ⁊ sic nō mūdabat̄ aliq̄s nisi illa cōmixtiōe fuissꝫ aspsus: īmo pibat in israel: vt dr̄ Eph. iiij. Unꝰ dn̄s vna fides vnū baptisma. Figuratuꝫ etiā fuit in aqua syloe in q̄ xp̄us lutū fecit ex sputo ⁊ liniuit ocl'os ceci ⁊ dixit ei. Uade ad natatoria syloe, vbi fuit cōmixtio luti cū aq̄ ad mūdandū cecitatē oīm pctōꝝ, est em̄ cecitas superbie. Zach. xij. Oēm equū. i. supbuꝫ pcutiet cecitate. Cecitas auaricie. Deut. xvi. Munera excecant oculos sapientū. Cecitas luxurie. Tren. iiij. Errauerunt ceci in plateis polluti sunt sanguine. vn̄ dn̄s pcussit sodomitas cecitate: vt hr̄ in Gen̄. Cecitas inuidie. Sap̄. ij. Excecauit eos malicia eoꝝ. Cecitas gule. Esa. liij. Speculatores eiꝰ oēs ceci. Cecitas iracundie. Hec est cecitas pauli q̄ excecatꝰ est supno lumine. Cecitas accidie. Hec est cecitas Thobie iacentis in lecto. Thob. ij. vn̄ pctm̄ excecat hoīem. Sopho. i. Ambulabūt vt ceci: qꝛ dn̄o peccauerunt. A q̄ cecitate liberamur p baptismum designatū in aq̄s syloe. in q̄ baptismo opatur virtꝰ passiōis xp̄i vbi fuit vnio diuinitatis in saliua cū hūanitate in luto ad emundationē oīs cecitatis. sicut cecꝰ qui dicit in euangelio. Abij ⁊ laui ⁊ modo video. Hec aq̄ baptismi est illa de q̄ dr̄ in epl'a. Effundā sup vos aquā mūdā ⁊ mūdabimī ab oībus inq̄namētis vr̄is ⁊c̄. Tertia ꝯcl'o. Sicut bn̄dicētes deū in sortē xp̄i ꝯputant̄: sic maledicētes cū dyabolo gehēne deputant̄ Pꝫ: qꝛ differentia est inter blasphemantē seu blasphemū ⁊ blasphematorē. Blasphemans est ille q̄ cā ire vl' alicuiꝰ aduersi quodā impetu relaxat linguā ad blasphemādū deū vel aliquē sctm̄. Blasphemator autē q̄ hꝫ habitū vel ꝯsuetudinē blasphemādi. sic illi q̄ nesciūt loqui sine mēdacijs ⁊ blasphemijs: vt sunt stipēdiarij ⁊ malādrini. Quātum ad blasphemātes quos ilico penitet se blasphemasse ⁊ nō habēt ex vsu maledicere: tales nō sunt tandē de sorte dyaboli nec decedunt cū signo eiꝰ. Quantū ad blasphematores certū est ꝙ habent signū expressum dyaboli sue damnationis in se. Ideo Apocal'. iiij. dicitur. Procedebant viginti quattuor seniores ante sedentē in throno: ⁊ benedicebant viuentē in secula seculorū. Habētes vero caracterē bestie, id est signū demonis: maledicebant nomen sanctū dei. Ibidē. xvi. Ista differentia fuit inter vicinos ⁊ parentes ceci nati qui benedicebāt deū: ⁊ inter phariseos qui maledicebāt xp̄ꝫ dicentes. Nō est hic homo a deo ⁊c̄. ⁊ iterū. Nos scimꝰ qꝛ hic homo pctōꝛ est ⁊c̄. vt dr̄ in euāgelio. Et quia indurati erāt pharisei ꝯtra xp̄m: ideo dicit̄ in epl'a. Et auferā cor lapideū de carne vr̄a ⁊ dabo vobis coꝛ carneū: ⁊ spm̄ meū ponaꝫ in medio vestri ⁊c̄. qd̄ tūc fuit: quia multi crediderunt in xp̄m viso miraculo. Quarta ꝯclusio. Grauius punit̄ blasphemia in sciente q̄ꝫ in ignorante. patet: quia in oībus pctīs in quibꝰ fideles possunt participare cū infidelibꝰ ⁊ que sunt eis cōia pctm̄ est tanto maius quāto est maioꝛ cognitio dei ⁊ eoꝝ per que quis pōt cōsequi vitā eternā: ⁊ tanto est maius pctm̄ quāto minus seruatur pmissum. Cū ergo fideles maiorē notitiā de deo habeant q̄ꝫ iudei ⁊ gentiles: ideo in blasphemia magis offendunt fideles q̄ꝫ infideles. Etiam qꝛ magis sunt ingrati. qm̄ q̄ maiora beneficia recipit magis obligat̄ ad grarū actiones q̄ꝫ q̄ minora recipit. iō peccādo magis offendit ⁊ grauiꝰ punit̄. In cuiꝰ exēplū grauissime peccauerūt pharisei nō credētes in xp̄m q̄ ex malicia maledicebāt ei. Un̄ dr̄ in euāgelio. In iudiciū ego in hūc mundū veni vt qui vident: ceci fiant. Cecus aūt natꝰ licet non crederet pfecte in xp̄m: tm̄ cū audiuit a xp̄o statim credidit ip̄m esse filium dei vt dicit̄ in euangelio. Et pcidens adorauit eū. Ideo dr̄ in epl'a. Et faciaꝫ vt in pceptis meis ambuletis ⁊ iudicia mea custodiatis ⁊ operemini: scꝫ benedicentes deum gratias illi agentes.

Scd̄o declarat̄ eadē cōclusio testimonio legis aplice: ⁊ h̄ q̄druplr. Prīo beatꝰ Petrꝰ. ij. epl'a. ij. c. dic̄ sic. Multi sequūt̄ eoꝝ luxurias p q̄s via ꝟitatꝫ blasphemat̄ sibi placētes ⁊ sectas nō metuūt ītroducē blasphemātes ⁊c̄. Scd̄o Paulꝰ Eph. iiij. dic̄. Oīs amaritudo ⁊ ira ⁊ indignatio ⁊ clamoꝛ ⁊ blasphemia tollat̄ a vob cū oī malicia. Tertio beatꝰ Jacobꝰ. ij. c dicit. Nōne diuites ⁊ paupes blasphemāt bonū nomē qd̄ īuocatū ē sr̄ nos. Q̄rto beatꝰ Judas. i. c. dic̄. Silr' ⁊ hi q̄ carnē q̄dē maculant: dn̄atiōnē aūt ꝯtēnūt: maiestatē autēꝫ blasphemāt ignis eterni penā sustinentes Cū Michael archāgelꝰ cū dyabolo dispu-

tans altercaret de moysi corpe: nõ ē ausus iudiciū inferre blasphemie: ſ dixit. imperet tibi deꝰ. hi aūt q̄cunq̧ ignorāt blasphemant. Hec ibi. Nā maledictio creature inquantū creatura est: redundat in deum. ideo simpliciter prohibetur ꝛc̄.

Tertio declarat̄ eadem

ꝯclusio testionio leg̃ canonice. Sciendū ꝙ blasphemia est detestāda q̄druplr. Prio rōne puritat̄. Nā a maledicto puri esse debemꝰ. vñ. xxiiij. q. iij. c. Aplice auctoritatis exemplo didicimꝰ errantiū ꝛ in errore mittentiū spūs tradēdos esse sathane vt blasphemare didiscāt. h̄ ibi. Scd̄o rōne inq̄nabilitatis. Nā q̄ ꝯsueuit blasphemare nō intendēs vt pr̄es ꝛ matres filijs seipm coinq̄nāt. vñ. xxiiij. q. iij. c. Qui negligit oris maledicti consuetudinē resecare. etiā si nō corde maledicāt: tñ̄ immūdiciā labiorꝫ ſm Esaie ꝟbū ꝛ inq̄namēta oris incurrunt. h̄ ibi. Et dist. xlvi. c. Clericꝰ maledicꝰ maxime q̧ in sacerdotibꝰ cogat̄ ad postulādā veniā si noluerit degradet̄: nec vnq̧ absq̧ satisfactiōe ad officiū reuocet̄. h̄ ibi. Tertio rōne vituꝑabilitat̄. Nā blasphemia non solū in deū: ſ in beatā virginē ꝛ in sctōs cōmittitur cū ipis maledictionibꝰ derogat̄. ex̄ de clerico maledico. c. ij. Quarto rōne dānabilitatis. Nā blasphemās deū ꝛ sctōs publice septē diebꝰ dñicꝭ tp̄e misse ante fores ecclesie dꝫ esse ita ꝙ vltimo die nec palliū nec calciamēta ſ corrigiā circa collū habeat. ꝛ ꝙ septē sextis ferijs p̄cedētibꝰ ieiunet ī pane ꝛ aq̄ nec ingrediat̄ eccliam: ꝛ in q̄libet dictorꝫ dierū tres reficiat pauꝑes. ꝛ si non pōt tres: saltē duos vel vnū. ꝛ si h̄ nō pōt: id in penā aliā cōmutet̄. ꝛ si p̄dicta renuerit. dꝫ ei īterdici ingressus eccl'ie ꝛ in obitu dꝫ carere eccl'iastica sepultura. Insuꝑ talis dꝫ ꝯdēnari pena pecuniaria. ex̄ de cl'ico maledico. c. statuimꝰ. ſm B off. Hec oīa ꝑ tribunali fiūt. Ceterū in iudicio aīe discretus sacerdos molliet hunc rigorē. s. ſm ꝯditionem ꝑsone ꝛ ꝯsuetudinis ꝛ prauitatis ꝛc̄.

Quarto declarat̄ eadē

ꝯcl'o testionio leg̃ eccl'iastice: ꝛ h̄ q̄druplr. Prio beatꝰ Greg̃ li. vij. mora. dic̄ sic ꝙ sup vacuis ꝟbis mens a silētij sui censura dissipat̄: q̄si tot riuis extra se ducit̄: vñ redire interiꝰ ad sui cognitionē nō sufficit: q2 ꝑ multiloquiū exteriꝰ ſpsa vim intime ꝯsideratio nis amittit. ꝑui sic in sensu leues sunt: sic ī locutiōe p̄cipites. q2 q̄ leuis ꝯscia ꝯcipit: leuior ꝑtinꝰ lingua ꝑdit. Isti sunt casus culpe crescēt̄ vt lingua cū nō restringit̄ neq̄ꝙ vbi ceciderit iaceat: ſ semꝑ ad deteriora descēdat. h̄ ille. ~~Tertio~~ beatꝰ Hiero. in ep'la ad Titū dic̄ sic. Si igit̄ michael nō fuit ausus dyabolo ꝛ certe maledictiōis dignissimo iudiciū inferre blasphemie: quāto magis nos ab oī maledicto puri esse debemꝰ. merebat̄ dyabolꝰ maledictū: ſ ꝑ os archāgeli exire nō debuit. hec ille. vt hr̄. xxiiij. q. iij. c. si igit̄. Nā q̄dā ꝓpha vidit ꝙ post. lxx. annos captiuitat̄ hierl'm michael añ deū dicebat. misere pp'lo tuo vt ꝓmisisti. ꝛ dyabolus ꝯ aiebat. ꝓmisit: ſ sub cōditiōe. s. si ipm non offenderet. Ad q̄ michael non ei maledixit: ſ dñs inq̄t īponat tibi silētiū. ꝛ iō dic̄. si igit̄ michael ꝛc̄. Tertio beatꝰ Amb. li. de offi. dic̄ sic. Quis nūeret q̧tas modicū mēbrū lingue attrahat sordes: q̧ multiplex in labijs incircūcisis inuenit̄ insipientia. Est eñ in ſmonibꝰ ociosis lingua dissoluta: in lasciuijs īpudica: in arrogātia magniloq̄: ī mēdacijs detestāda: in detractōe maledica: in blasphemijs execranda. h̄ ille. Quarto beatꝰ Aug̃. suꝑ Iob. vt hr̄. xxiij. q. iiij. c. qñ vult ꝛc̄. dicit sic. Nabugodonosor rex decreuit dicēs. Quicūq̧ dixerint blasphemiā in deū sidrach: misach: ꝛ abdenago in interitu erūt: ꝛ domꝰ eorꝫ in disꝑsiōe. Ecce quō rex alienigena seuit ne blasphemet̄ deꝰ isrl' q̄ potuit tres pueros de igne libare. h̄ ille. eadē q. c. nō inuenit̄ ꝛc̄. idē hr̄. §. tp̄ibꝰ itaq̧ apostolorꝫ ꝛ martyrꝫ ꝛc̄. Orꝟo ꝑ blasphemiā ꝛ maledictionē xl. mōis peccamꝰ: iō. xl. diebus abstinemꝰ ꝛ ieiunamꝰ. Prio opiōne. Nā q̄ alit̄ sentit de deo q̧ credēdū sit ſm solā opiōnē ꝓprij intellectꝰ blasphemat deū. vñ hereticꝰ etiā dr̄. xxiiij. q. iij. c. Hereticꝰ est q̄ alicuiꝰ tp̄alis cōmodi ꝛ maxīe gl'ie p̄ncipatusq̧ sui gr̄a falsas ac nouas opiōnes vel gignit vel seq̄t̄. Et. c. q̄d aūt iniq̄us ē q̧ impia sape ꝛc̄. Idē hr̄ vt ꝯstat. Scd̄o electione. Nā q̄ alit̄ intelligit scp̄turā q̧ spūssanctus suggerit: blasphemat deū ꝛ ē hereticꝰ dicendꝰ. vñ xxiiij. q. iij. c. heresis. dr̄. sic. Quicunq̧ alit̄ scripturā intelligit q̧ sensus spiritusscti flagitat a q̄ scripta ē lꝫ ab eccl'ia nō recesserit: tñ̄ hereticꝰ appellari pōt ꝛ de carnis opibꝰ est eligēs q̄ peiora sunt. h̄ ille. Tertio detestatiōe. Nā ille q̄ ꝯ deū loquit̄ intēdens cōuitiū inferre derogat dīne bonitati

nō solū ſm ꝑuitatē intellect⁹: ſꝫ etiā ſm ꝑui
tatē volūtatꝭ detestantꝭ ⁊ īpedientꝭ ꝓ posse di
uinū honorē qḋ ē blasphemia ꝑfecta. i. Ti⁄
mot. i. Pri⁹ fuit blasphem⁹ ⁊ ꝑsecutor: q2 in
iuriā creatoris intēdebat. Quarto attribu
tione. Nā ille q̄ attribuit deo ꝙ sit corp⁹ hu⁄
manū blasphemat ⁊ ē heretic⁹. vñ. xxiiij. q.
iij. c. q̄dā aūt heretici. §. Antropomorfite di
cti eo ꝙ simplicitate rustica deū hr̄e hūana
mēbra q̄ in diuinis libris scripta sunt arbi
trant̄. Antropos enī grece: latine hō inter⁄
ꝑtat̄ ignorātes vocē dñi q̄ ait. Spūs ē de⁹
Incorpore⁹ est enī. Nec enī mēbris distin⁄
guit̄: nec corpis mole cēset̄. h̄ ibi ⁊c̄. Quī
to passiōe. Nā ille q̄ passiōes hūanas deo
tribuit: ſm ꝟitatē deū blasphemat. vñ. xxiiij
q. i. c. odi. dr̄ sic. Odisse autē ⁊ nō adorari ⁊
ꝑijcere hūana loquit̄ silr̄itudīe vt nos affe⁄
ctū dei nr̄is sermonibus cognoscam⁹. h̄ ibi.
Sexto inductiōe. Nā ille qui dic̄ deū esse
cām pcti deū blasphemat ⁊ ē heretic⁹. vñ
xxiiij. q. iij. c. q̄dā. §. Floriani dicūt deū creaſ
se mala. ꝯ h̄ qḋ scriptū ē. fecit de⁹ bona oīa
Hec ibi. Licꝫ aūt dicat̄. ego dñs creās ma
la. Et iterū. nō est malū qḋ dñs nō faciat ī
ciuitate. intelligit̄ de actu ⁊ nō de deformita
te pcti. etiā intelligit̄ de malo pene ⁊ nō de
malo culpe. Joh. i. Sine ipō factū ē nihil i.
pctm̄. Septīo deprauatiōe. Nā ille q̄ dep⁄
uat fidē trinitatꝭ aut dicēdo pr̄em ⁊ filiuꝫ ⁊
spm̄sctm̄ esse vnā ꝑsonā aut eē tres natu⁄
ras deū blasphemat ⁊ ē heretic⁹. Vñ. xxiiij.
q. iij. c. q̄dā. §. Sabelliani vnā ꝑsonā pr̄em
⁊ filiuꝫ ⁊ spm̄sctm̄ astruūt. Arriani diūsas
in trinitate sub̄as asserūt. ꝯ illud. Ego ⁊ pr̄
vnū sum⁹ ⁊c̄. Octauo negatiōe. s. potentie
dei. Nā ille q̄ iniuriat̄ deo dicēdo. De⁹ nō poſ
set facere ꝙ ego non faciā vindictā: vel ꝙ
talis sit bon⁹ hō: vel ꝙ nō faciā tale opus.
Vñ Bern̄. sup cantica ſmone. lxxij. dic̄ sic.
Dico fiducialr̄ nemī q̄ sit in ꝓpria volūta⁄
te possit vniūsus mūd⁹ sufficere. vtinā ꝓpa
volūtas reb⁹ istis eēt ꝯtēta ne in ipm̄ hor⁄
ribile dictu deseuiret auctorē. Oīno enī vel
let deū pctā sua aut vindicare nō posse: aut
nolle: aut nescire. vult g̃ nō eē deū q̄ q̄ɫtū in
ipō ē aut vult eū īpotētē: aut iniustū: aut in
sipientē esse. Crudelis plane ⁊ oīno extra⁄
nea malicia q̄ dei potentiā. iusticiā: sapīam
pire desiderat. Qui autē vult deum eē iniu⁄
stū: vult nō eē deū. ⁊ q̄ desiderat deū nō esse:
nōne q̄ɫtū in se ē deū occidit: h̄ ille. Ista est
periculosa malicia blasphemie vt ꝯstat ⁊c̄.

Nono remotiōe. s. sapīe. Nā ille q̄ dic̄ ꝙ
de⁹ nō videt pctā nr̄a vt liberi⁹ peccet: deum
blasphemat. ps̄. Dixerūt non videbit dñs
nec intelliget de⁹ iacob. Quō blasphemauit
Auerrois deū dicēs. ij. methaph̄. ꝙ intelle⁄
ctus diuin⁹ vilesceret si minima nature at⁄
tenderet. Ita plures dicūt. de⁹ intēdit maio
ribus ⁊ excellētiorib⁹ factis ⁊ non miserijs
hoīm. cū tñ ps̄. dicat. Intelligite insipiētes
in ppl̄o ⁊ stulti aliqñ sapite. Qui plātauit
aurē nō audiet aut q̄ finxit oculū nō ꝯside⁄
rat. Qui corripit gētes nō arguet. s. pctā ho
minū. Dñs scit cogitatiōes hoīm: qm̄ vane
sunt. Decimo dānatiōe. s. damnādo iusti
ciā dei dū q̄s dicit ꝙ de⁹ nō est iust⁹ immit⁄
tendo tribulatiōes ⁊ aduersitates iustis ⁊
bonis. Ego bñ ⁊ bona facio ⁊ de⁹ dat mihi
tribulationes. Quot sunt fures: homicide:
fornicarij: vsurarij ⁊c̄. q̄ male ⁊ pessime fa⁄
ciunt: ⁊ tñ de⁹ fauet illis ꝑseruādo a malis
Malach. iij. Inualuerunt sup me ꝟba vr̄a
dicit dñs ⁊ dixistis. Van⁹ est q̄ seruit dño
⁊ qḋ emolumētū: q2 custodiuim⁹ precepta
ei⁹: ergo nūc beatos dicim⁹ arrogātes. Si
q̄dē edificati sūt faciētes īpietatē ⁊c̄. Vn
decīo indispositiōe. Nā q̄ dic̄ ꝙ oīa q̄ h̄ eue
niūt nō ex dīna ꝓuidētia: ſꝫ ex fortuna vel
casu eueniūt. iō tāta ē indispositio ⁊ inordi
dinatio rerū naturalium ⁊ ciuiliū blasphe
mat deū. Job. xxij. dicis. Quid eī nouit de⁹
⁊ q̄si ꝑ caligīnē iudicat. Nubes latibulū ei⁹
nec nr̄a ꝯsiderat: circa cardīes celi ꝑambu
lat. Duodecimo creatiōe. Nā q̄ dic̄ ꝙ de⁹
malefecit creādo illos q̄s ꝑsciuit eē dānan
dos blasphemat deū. Roma. ix. An nō hꝫ
ptātē figul⁹ ex eadē massa facere aliud q̄dē
vas in honorē: aliud vero in ꝯtumeliā. vbi
dicit Aug. Ideo nō vtrūqꝫ in honorē ne
hoc meruisse se existiment: ⁊ nec vtrūqꝫ in
ꝯtumeliā vt iudiciū superexaltet mīam ac ꝓ
hoc ne dānat⁹ ex debito de iudicio ꝯquerat̄:
nec liberat⁹ gratis supbe de merito glorief̄.
Vñ Aug. in encheridion dicit. De⁹ cuꝫ sit
summe bon⁹ nō sineret malū esse in opib⁹
suis nisi adeo esset omnipotens ꝙ de malis
posset elicere bona. Exēplū. de malis multi
sancti sunt generati. sicut de Esau malo na
tus est sanctus Job. de Achor malo: nat⁹
est Ezechias bonus. de Amon malo Josi
as sanctus. de hereticis Petrus martyr or
dinis nostri predicatorum. de spinis rosa.
Deciotertio priuatione. Nā q̄ dic̄ deū iniu
stū q2 nō dat sibi filios sicut alteri: blasphe

mat deū. Cōtra hoc dr̄ Eccs.ij. Rursus de
testat⁹ sum oēm industriā meā qua sub so-
le studio sissime laboraui: habitur⁹ heredē
post me quē ignoro vtrū sapiens vel stult⁹
futur⁹ sit ⁊ dñabit̄ in laborib⁹ meis qb⁹ de
sudaui ⁊ sollicit⁹ fui: ⁊ est quicq̄ tā vanū:
vñ cessaui. renūciauitq̄ cor meū vltra labo
rare sub sole. hec ibi. Multo meli⁹ est cōmit
tere deo si diuine maiestati sue placet dare
14 filios vel nō. Decimoquarto subtractiōe.
Nā q̄ arguit deū ꝙ sibi non dat grām sic al
teri blasphemat deū. Sȝ iō nō accipit grāȝ
qꝛ ꝯtemnit. Vñ Greg. in moral. dicit. Filij
israel manna deserētes cū peponib⁹ ⁊ carni
bus porros cepasq̄ quesierūt: qꝛ videlicet
ꝑuerse mentes grē dona despiciūt ⁊ ꝓ car-
nalib⁹ voluptatib⁹ laboriosa hui⁹ vite itine-
ra etiā lachrymis plena ꝯcupiscūt. hec ille.
vel qꝛ in supbiā eleuat̄. Vñ Criso. sup ep̄la
ad Heb. dicit. Alij pleriq̄ ⁊ vitā habentes
mundā nō accipiūt grām ne in supbiā ele
uentur: ne imbuent̄ ventositate iactantie:
ne altitudo muneris negligētiores efficiat
15 Hec ille ⁊c. Decimoquīto destitutiōe. Naȝ
q̄ repr̄hendit deū ⁊ ꝯuitiat̄ ei qꝛ nō dedit si
bi diuitias sicut alteri blasphemat deū. vñ
Inno. li. de vilitate hūane ꝯditiōis dicit. O
miserabilis ꝯditio mēdicātis. si petit pudo
re ꝯfundit̄. si nō petit: egestate ꝯsumit̄. sed
vt mēdicet: necessitate cōpellit̄. Deū causa
tur iniquū ꝙ nō recte diuidit: ꝓximū crimi
natur malignū ꝙ nō plene subueniat: indi
gnatur: murmurat: imꝓcat̄. Vñ Salomō
Meli⁹ est mori ꝙ indigere etiā ꝓximo suo
pauꝑ odiosus erit: frēs hoīs pauꝑis etiaȝ
oderūt eū: insuꝑ ⁊ amici ꝓcul recesserūt ab
eo. h̄ ille. ꝓpt̄ ista pauꝑ blasphemat. Deci
16 mosexto ꝓoccupatiōe. Nā qui tristat̄ ꝙ ni
mis ꝓsto morte ꝓoccupat̄ deū blasphemat
Cōtra qd̄ Aug. li. de vita xp̄iana dicit. vo-
cantur añ tp̄s boni ne diuti⁹ vexent̄ a no-
xijs: mali xo ⁊ impij tollunt̄ ne diutius bo
nos ꝑsequant̄. h̄ ille. Scit em̄ de⁹ q̄d suā de
17 ceat miām: q̄d iusticiaȝ. Decimoseptimo
originatiōe. Nā q̄ detestat̄ deū qꝛ talē pue-
rū in vtero ante baptismū necat: vel natuȝ
ex vtero sine baptismo dānat: deū blasphe
mat: talis eniȝ est stultus. Vñ Sene. ep̄la
lxxv. dicit. Nō affligit̄ sapiēs liberoꝝ amis-
sione nō amicoꝝ: eodē em̄ aīo fert illorum
mortē quo suā expectat. hec ille. Preuidet
em̄ de⁹ ꝙ tales pueri si crescerēt: grauissima
pctā cōmitterēt: ⁊ ita grauissime in inferno
punirentur. sicut de Iuda dr̄ Math. xxvij.
Meli⁹ illi erat si nat⁹ non fuisset hō ille ⁊c.
Decimooctauo derogatiōe. Nā q̄ dic̄ xp̄ȝ 18
fuisse ꝓditorē vt iudei q̄ clamabāt dicētes.
Inuenim⁹ hūc subuertentē gentē nostram
Luc. xxij. Aut q̄ dicit ip̄m fuisse peccatorē
vt pharisei q̄ dicebant. Nos scim⁹ qꝛ hic hō
pctōr est. Ioh. ix. vel demoniacū: vt princi-
pes sacerdotū q̄ dicebāt. Nonne bñdicim⁹
nos qꝛ demoniū habes? Ioh. viij. deū blas-
phemat. Vñ Aug. super illud Math. xxvi.
blasphemauit: dicit sic. Nō min⁹ peccāt qui
xp̄m blasphemāt regnantē in celis: ꝙ qui
eū crucifixerunt regnantē in terris. Deci- 19
monono ꝑmutatiōe. Nā oīs aduersitas ⁊
ꝓspitas hui⁹ vite est s̄m ordinē diuine ꝓ-
uidentie qui respectu hoīm dicit̄ fortuna. s.
q̄n ꝯtingit eis aliqd̄ bonū vel malū impro
uise siue ꝑmutatio de bono in malū vel ecō
tra in bonis tp̄alibus: vt de pauꝑtate ad di
uitias: vel de seruitute ad dñium ⁊ ecōtra.
Iudic. x. Tu fecisti priora ⁊ alia post illa fe
cisti: ⁊ hoc factū est qd̄ ip̄e voluisti. Qui ḡ
maledicit vel blasphemat fortunā: blasphe
mat deū: qꝛ ordinē diuine ꝓuidentie rebus
inditū mediantibus causis secundis. Vi 20
gesimo permissione. Naȝ iudei cū blasphe
ment ꝯtinue xp̄m nō sunt ꝑmittēdi nouas
erigere synagogas s̄ antiquas reficere dū
modo nō ampliores vel preciosiores soli-
to faciant. ex̄ de iudeis. c. iudei. ⁊. c. ꝯsuluit.
Etiā sarraceni in terris xp̄ianorū non sunt
permittendi facere publicā inuocationē de
nomine machometi: neq̄ peregrinationē
ad aliquē ip̄orū tanq̄ ad sanctū. ex̄ in cle-
men. de iudeis ⁊ sarracenis. c. Cedit quidē
in offensam. i. blasphemiā diuini nomīs ⁊
opprobriū fidei xp̄iane ⁊c. vt patȝ ibi. Vi 21
gesimoprimo inuocatione. Nā oīs diuina
tio q̄ fit ꝑ inuocationē demonū est illicita:
cū sit pactū expresse cū demone initū. Esa.
xxviij. Dixistis ꝑcussimus fedus cū morte
⁊ cū inferno fecim⁹ pactū. Et si sacrificiū ⁊
reuerētia demoni inuocato exhibeat̄: cedit
in iniuriā ⁊ blasphemiā dei. Vñ Deut. xviij.
dr̄. Non inueniat̄ in te q̄ ariolos sciscitet̄ ⁊
phitones ꝯsulat ⁊c. vt pȝ ibi. Vigesimose 22
cundo supstitiōe. Nā vti obseruātijs artis
notorie est oīno illicitū ⁊ blasphemia con-
tra deū cui ꝓpriū ē sapiām infundere. i. Cor.
xij. Alij per sp̄m dat̄ sermo sapie: alij sermo
scientie per eundē spiritū. Acquisitio eniȝ
sapie ⁊ scie fit ꝑ illuminationē itellect⁹ q̄ est

ꝭ ſpūſctō. Sʒ ea q̄b⁹ vtit̄ ars notoria ad ſci
entiā acq̄rendā nō hn̄t ſm̄ ſe v̄tutē cauſan
di ſciam nec illuminādi intellectū. ſic in in-
ſpectiōe figurarū ⁊ ꝓlatiōe quorūdā igno
toꝝ verboꝝ ⁊ alijs hmōi. ⁊ iō non vtit̄ his
vt cauſis nec vt ſignis diuinit⁹ inſtitutis.
ſicut ſacr̄a eccl'ie ſunt ſigna diuina: ſꝫ poti⁹
vt ſignis pactoꝝ cū demonib⁹ initoꝝ. Vn̄
Deut̄. xviij. dr̄. Nō inueniat̄ in te q̄ querat
veritateʒ a mortuis: q: talis inq̄ſitio initit̄
auxilio demonū qđ eſt oīno illicitū. Vige
23 motertio obſeruatiōe. Nā in oīb⁹ incanta-
tionib⁹ ⁊ ſcripturis collo appēſis ſi eſt ali-
q̄d ad inuocationē demonū ptinēs: vel igno
ta noīa vel caracteres inſcripti p̄ter ſignuʒ
crucis: aut obſeruātia in mō ſcribēdi vel li
gandi q̄ ad diuinā reuerentiā non ptinent
eſt blaſphemia ꝯ deū. aut etiā in collectioni
bus herbarū medicinaliū: talia enī p demo
nes ſortiunt̄ effectū cū habeat̄ reſpect⁹ ad
aliq̄d vane in his obſeruatuʒ. Vigeſimo-
24 q̄rto gloriatōe. Nā q̄ vſurpat ſibi gl'iam bo
noꝝ operū q̄ ſolius dei eſt: blaſphemat deū.
Remiſſio enī pctōꝝ eſt ſoli⁹ dei. cū aūt xp̄s
remitteret pctā dixerūt phariſei. h̄ blaſphe
mat. Mar. ij. vt ꝯſtat. Vigeſimoq̄nto vin
25 dicatiōe. Nā q̄ oīno ꝓponit ſe vindicare ꝯ
proximū aufert a deo qđ eſt ei ꝓprium: vt h̄r
Deut̄. xxxij. Mea ēvltio ⁊ ego retribuā eis
Apl'us. Mihi vindictā ⁊ ego retribuā. ⁊ h̄
26 eſt blaſphemare deū. Vigeſimoſexto tur-
batiōe. Nā m'lti qn̄ turbant̄ vel ſcandalizā
tur blaſphemāt deū v̄bis inhoneſtis: dicen
do. in deſpectu dei ego faciā h̄ vel illud. vel
maledicēdo nomen dei: cū tn̄ oēs creature
bn̄dicāt deū. Vn̄ Aug. de ſingl'aritate cleri
coꝝ dic̄. Cū etiā laycos deceat ne extrane-
as blaſphemādi occaſiōes oñdāt maxime
tn̄ neceſſitas clericos vehement̄ aſtringit
q̄b⁹ religio blaſphemata duplices penas ir
27 rogabit ⁊c̄. Vigeſimoſeptio maledictione
Nā q̄ maledic̄ dyabolū ꝓpt̄ aliq̄d adūſi ei
ꝯtingēs blaſphemat. Eccl. xxi. Cū maledic̄
ipi⁹ dyabolū: maledic̄ aīam ſuā. In dyabo
lo enī ꝯſiderat̄ natura ⁊ culpa natura q̄dē
ei⁹ bona ē ⁊ a deo: ⁊ ſic nō lʒ ei maledicere.
Culpa aūt ei⁹ maledicēda eſt. Job. iij. Qui
maledicūt ei: maledicūt diei. Cū aūt pctōr
maledic̄ dyabolū ꝓpt̄ culpā: ſeipm̄ ſili rō-
ne indicat maledictiōe dignū. ⁊ ſm̄ hoc dr̄
28 maledicere aīam ſuaʒ. Vigeſimooctauo
aſſuefactiōe. Nā q̄dā ita aſſueſcūt blaſphe
mijs i iuuētute vt neq̄ant diſſueſcē in ſene
ctute. vn̄ maxim⁹ in ſmōe ſcti iohis bapti-
ſte dic̄. Qui nō aſſueſcit virtuti dū iuuene-
ſcit: a vitijs neſcit diſcedē qn̄ ſeneſcit. ⁊ ecō
tra qđ in iuuētute adipiſcit̄: in matura eta
te ſuat̄ h̄ ille. vn̄ cū q̄dā florētie hitās dū
blaſphemijs ex malo vſu delectaret̄ ꝯ deū
die q̄dā cū eēt in ſocietate q̄rūdā amicorū
⁊ ſodaliū ſuoꝝ ⁊ blaſphemaret deū: venerāt
dyaboli vt rapēt eū. Ipe v̄o adheſit ſocijs
q̄ adiuuerūt eū. Sʒ alia die cū eēt in ſocieta
te q̄rūdā alioꝝ cepit g̃uiſſime deū blaſphe-
mare: moxq̄ʒ dyaboli rapuerūt eū in aera
⁊ ſotulares ei⁹ ceciderunt in vno loco. cali
ge in alio: donec totalr̄ fuit ſpoliat⁹ ⁊ nō vi
ſus āpli⁹. Vigeſimonono iocatione. Qui 29
dā enī luſores ad taxillos vel aleas qn̄ nō
hn̄t bonū pūctū vel ꝑdūt blaſphemāt deū:
ſic ille q̄ ludēs ad taxillos dū ꝑdidiſſet blaſ
phemauit deū ⁊ maledixit dicēs. Maledi-
cta ſit mātica ſeu valiſſia ſcti xp̄ofori. ⁊ in-
telligebat de xp̄o quē ſctūs xp̄ofor⁹ trāſfre-
tauit. oculi deberēt mihi erui: q: nō bn̄ vidi
pūctū meū. Et ſtatim ābo ei⁹ oculi corrue-
rūt ſup tabulariū. Cūq̄ʒ multa vota emiſiſ
ſet p illoꝝ miracl'oſa recupatiōe nō ē exau
dit⁹. Trigeſimo tribulatiōe. Nā q̄dā dum 30
adūſitatib⁹ moleſtant̄ ſunt īpatiētes ⁊ prū
pūt in bleſphemiā dei. Cōtra qđ Greg. li.
xxvi. moral. vt h̄r. vij. q. i. c. adūſitas. dicit.
Adūſitas q̄ bonis voꝝ aut viris obijcit̄ p
bono v̄tutis eſt nō indiciuʒ reprobatiōis.
Quis enī neſciat q̄ʒ ꝓſperū fuit q̄ beatus
Paul⁹ apl'us p̄dicatur⁹ ad ytaliā veniebat
⁊ tn̄ vehemēs naufragiū ptulit: ſed nauis
cordis in maris fluctibus integra ſtetit ⁊c̄.
Trigeſimoprimo īꝑfectiōe. Nā q̄dā dū vi- 31
dēt alios opa ſua ad ꝑfectōnē deducē ⁊ bn̄
lucrari blaſphemant deū dicētes. Ego ſum
aſtutior ⁊ prudētior tali ⁊ nō ē mod⁹ q̄ ego
poſſum lucrari. ſi ego feciſſem tale op⁹ ſic ille
fecit nō veniſſet ad perfectionē: maledicat̄
ille q̄ non fauet mihi ſic illi: ⁊ ſimilia dicūt.
Trigeſimoſcđo tardatiōe nā q̄dā audiēt 32
q̄ aliq̄ res vēdunt̄ in platea dicūt. mox vt
cōpleuero iſtud op⁹ ibo ad emēdū: interim
res ille vēdent̄. Cūq̄ʒ illi iuerint ad plateā
inueniēt res vēditas turbabunt̄ ⁊ blaſphe
mant deū dicētes. Maledicat̄ de⁹ q̄re non
veni citi⁹. ⁊ multa ꝯuitiabunt̄ in deū. Tri 33
geſimotertio ꝯfractiōe. Nā q̄dā dū faciunt
aliqđ op⁹ ⁊ negligētia vel ignorātia ſua nō
bn̄ veniet vel factū cōfringit̄: turbati blaſ-
phemant deū multa in iniuriā dei ex furore

dicētes licz nō excusent. Trigesimoq̄rto manifestatiōe. Nā quidā dū dephendūt in aliq̄ facto suo volētes se excusare blasphemant deū. Sic beat⁹ Petr⁹ q̄ dephensus q̄ eēt discipul⁹ iesu cepit iurare ꝛ anathematizare.i. maledicere seips̄ q̄ nō nouisset eū Math.xxvi. Ita si q̄s dephendat in malicia sua statim blasphemat deū ꝛc. Trigesimoq̄nto vituperatiōe. Nā q̄dā vituperant sanctos noiando q̄daz mēbra inhonesta circa illos. ꝛ sic de⁹ in sctis suis laudat. ps. Laudate dn̄m in sctis ei⁹. inq̄ztū de⁹ opa q̄dā in eis efficit. Sic etiā blasphemia q̄ fit in sanctos in deū ex ꝯsequenti redūdat. Eph.iiij. Oīs blasphemia tollat a vob. dic̄ glo. q̄ fit ī deū vel in sctōs ꝛc. Trigesimosexto implicatiōe. Nā q̄dā blasphemāt deū ꝑ iplicationē cuz creatura q̄ maledicūt se vel alios ꝛ q̄ creauit eos ꝛ q̄ ꝯseruat ꝛ q̄ tenet eos ī vita. vel dicēdo q̄ fecit eū nasci sit maledictus cuz eo: ꝛ silia. i. Cor.vi. Neq̄z maledici neq̄ raptores regnū dei possidebunt. q̄m talis maledictio ē pctm̄ mortale. Trigesimoseptimo impcatiōe. Nā si q̄s optet vel imper malū alteri⁹ inq̄ztū est malū: q̄si ips̄ malū intēdēs: sic maledicere ē illicitū. Roma.xij. Bn̄dicite ꝛ nolite maledicē. Aug. li.xxij. de ciui. dei dic̄ q̄ fuit q̄dā mulier q̄ maledixit decē filios suos: q̄ oēs effecti sūt paralitici. Caueāt ḡ matres a maledictiōe filiorū. Trigesimooctauo subuētiōe. Nā q̄dā maledicūt creaturas irrōnales inquātū ex eis subuenit hūane necessitati. ꝛ sic nō licz hoī maledicere creature irrōnabili q̄uis de⁹ dixerit hoi. Maledicta terra in opere tuo. Gen.iij. Hoc fuit vt ꝑ ei⁹ sterilitatē hō puniret. Sic etiā intelligit illud Deut.xxviij. Maledictū horreū tuū. hō nō est iudex peccati: s̄ sol⁹ de⁹: ꝛ h̄ sub rōe iusti. Et sic iudex iuste maledicit illū cui p̄cipit iustā penā inferri. Sic etiā eccl'ia maledicit anathematizando. Sic etiā ꝓphe q̄si imprecant mala pctōrib⁹ vt meliores efficiāt: vel vt ab aliorū nocumēto cessent. ꝛ talis impcatio magis est ad eoꝝ vtilitatē ꝛ correctionez vt satis ꝑz ꝛc. Trigesimonono ꝯseruatiōe. Nam q̄dā maledicūt tp̄s ꝛ horā natiuitat sue vl' alioꝝ ꝛ locū ex q̄ oriundi sunt vel in q̄ ꝯseruantur: ꝛ h̄ est illicitū. Et q̄uis Job.iij. maledixerit diei natiuitat sue: h̄ non fuit vt est tp̄s creatū a deo: s̄ ꝓpter culpā originalem quā nascendo ꝯtraxit: ꝛ ꝓpter seq̄ntes penalitates. Silr dauid maledixit mōtes gelboe ꝓpter cedē ppl'i q̄ ī eis ꝯtigit: vt patet.ij. Reg.i. ergo ꝛc. Quadragesimo defectione. Nā si q̄s maledicit creaturis irrationabilib⁹ s̄m se ꝯsideratis rōne alicuius defect⁹ in eis existētis dicēdo asello. canes te comedāt. ꝑ ssis decoriari. ꝛ silia. ociosuz est ꝛ vanū: ꝛ sic est illicituz. Vn̄ Greg. li. iiij. moral. dicit. Ociosuz est maledicere nō existēti. s. tempori. vitiosum vero si existeret scz corpi ꝑmanēti ꝛc. Post hāc declaratiōnē dixit sctūs Thomas aie deuote. O aia simplex iā potes intelligere grauitatē pcti blasphemie. i. Joh.iiij. Est pctm̄ ad mortē nō dico vt q̄s roget ꝑ eo. tale pctm̄ est blasphemia q̄d de⁹ nō remittit nisi ad p̄ces sanctissimoꝝ viroꝝ. Ne tn̄ belial gloriet in argutijs suis docebo te quo pacto illi respondeas. Ad primum dic̄ q̄ blasphemia pōt absq̄z deliberatiōe ex surreptōe ꝓcedere dupliciter. vno mō nō aduertēdo ad id q̄d ꝑ blasphemiā d̄r. s. cū aliq̄s subito ex aliq̄ passione in verba ymaginata prorūpit: q̄r significationē nō ꝯsiderat: ꝛ tūc est pctm̄ veniale ꝛ nō h̄z ꝓprie rōnē blasphemie. Alio mō q̄n aduertit hāc esse blasphemiā ꝯsiderās significata verboꝝ: ꝛ tūc nō excusat a pctō mortali. sicut nec ille qui ex subito motu ire aliquē occidit iuxta se sedētē. Illa vero glosa nō vult q̄ oīa que subdunt̄ sint pctā venialia: s̄ q̄r cū supra nō expressisset nisi maiora postmodū etiā quedā miora subdidit: inter que etiā quedā de maiorib⁹ ponit. ꝛ h̄ ē blasphemia. Ad scdm̄ dic̄ q̄ homicidiū ꝛ blasphemia si ꝯsiderent̄ s̄m obiecta in q̄ ꝑccat: sic blasphemia q̄ est directe pctm̄ ī deū ꝓponderat homicidio q̄d est pctm̄ in ꝓximū. vn̄ blasphemia reducit ad primū p̄ceptū prime tabule in quo ꝓhibet infidelitas cū d̄r. Ego sum dn̄s de⁹ tu⁹. vel ad secūdū vbi d̄r. Non assumes nomē dei tui in vanū. Magis eīn in vanū assumit nomē dei q̄ ipm̄ blasphemat: q̄z q̄ aliq̄d falsum iuramento ꝯfirmat. Si aūt ꝯsiderent̄ s̄m effectū nocendi: sic homicidiū ꝓponderat. plus eīn nocet homicidiū ꝓximo q̄ blasphemia deo: q̄r vero in grauitate culpe magis attēditur intentio voluntatis ꝑuerse q̄ effect⁹ opis. ideo cū blasphem⁹ intendat nocumētū inferre diuino honori: simpliciter loquēdo graui⁹ peccat q̄z homicida q̄ primū locū tenet in pctīs ꝯtra ꝓximū cōmissis. Ad tertiū dic̄ q̄ sup illud Eph.iiij. blasphemia tollat a vobis. dicit glo. Peius est blasphe

nare ꝙ ꝑiurare. Qui enī ꝑiurat non dicit aut sentit aliqđ falsum de deo sicut blasphe mus: ſ deū adhibet tāꝗ̄ testē falsitatis nō q̄si estimās deū testē falsum esse: ſ tāꝗ̄ spe rans ꝙ deꝰ sup hoc nō testificet̄ ꝑ aliqđ eui dens signū. Ad quartuȝ dic ꝙ excusatio pctī est q̄dā circūstantia pctī aggrauans ⁊ ipam blasphemiā. ⁊ p tanto dr̄ maximū pctm̄: q2 quodlibet facit maius. sicut pondꝰ vnius libre cū additione vniꝰ vncie magis grauat ꝗ̄ sine vncia. Tūc aīa grās agēs deo ⁊ suis doctoribus consolata abijt do-mum in pace. Amen.

Feria q̄nta q̄rte dn̄ice quadragesime. Sermo. xxx. de suffragijs mortuorū.

Bant cū illo disci puli eiꝰ. Luce. vij. Hodie aīa simplex fidelis ⁊ deuota salu ti sue intēta accessit ad eccle-siā: ⁊ audiēs missam tā ex lectiōe ep̄le. iiij. Reg. iiij. ꝙ ex euangelio aduertit vnā ꝯclu sionē valde notabilē. s. Aīe defunctoꝝ abdi tis receptaculis inclusorū suffragijs iuuari p̄nt hoīm viuoꝝ. Rō istiꝰ ꝯclōnis est ista Charitas enī q̄ est vinculū vniens mēbra eccl̄ie nō solū ad viuos se extendit: ſ etiam ad mortuos q̄ in charitate decedūt: q2 cha ritas vita corpis nō finit̄. i. Coꝝ. xiij. Cha-ritas nūꝗ̄ excidit. Silr̄ etiā mortui in me morijs hoīm viuūt: ⁊ iō intētio viuentium ad eos dirigi pōt. Et sic suffragia viuoꝝ ꝓ sunt mortuis dupliciť sicut ⁊ viuis. Tum ꝓ pter charitatis vnionē. Tū ꝓpter directam ad eos intētionē. Sciēdū ꝙ suffragia vi-uoꝝ ꝓsunt defunctis q̄ in grā decedūt q̄dru pliciter. Prīo rōne amicitie. Oēs enī fide-les ꝑ charitatē vniti sunt vniꝰ eccl̄ie mēbrū Cū ergo vnū mēbrū iuuet̄ ꝑ alterū: iō vnꝰ hō p̄t ex alteriꝰ merito iuuari. ps. Particeps ego sum oīm ti. te ⁊c. ꝑ viā enī orōnis opꝰ vniꝰ alteri dū est in via valere pōt. sic vnus hō īpetrat alteri primā grām. Nā īpetratio orōnis est ſm liberalitatē dei q̄ orat̄. vn̄ ad oīa illa impetratio orōnis pōt se extendere q̄ ptāti diuine subsunt ordinate ⁊ nō soluȝ ꝑ viā orōnis opꝰ vniꝰ pōt valere alteri sed etiā ꝑ viā meriti ꝓpter cōicantiā in radice opis q̄ est charitas in operibus meritorijs. ideo omēs q̄ inuicē charitate ꝯnectunt̄ ali quod emolumentū ex mutuis opibꝰ repor tant. Scđo rōne iusticie. Opꝰ enī qđ pro aliquo fit, efficiť eiꝰ ꝓ quo fit. Et silr̄ opus qđ est eius qui est vnū mecū: est quodāmō meū. vn̄ nō est ꝯtra diuinā iusticiā si vnꝰ ꝑcipit fructū de opibꝰ factis ab eo q̄ est vnū secū in charitate vel ab opibꝰ ꝓ se factis. ħ etiā ſm humanā iusticiā ꝯtingit vt satisfa-ctio vniꝰ ꝓ alio accipiat̄. Tertio rōne mi sericordie. Auferre enī aliq̄d alicui qđ sibi debet̄: hoc directe iusticie repugnat. ſ dare aliq̄d alicui qđ sibi nō debet̄ hoc nō est iu-sticie ꝯtrariū: ſ iusticie metas excedit. est ei liberalitatis ⁊ mīe. Non pōt aūt aliq̄s ledi ex malicia alteriꝰ nisi aliq̄d ei de suo subtra-heret̄. vn̄ non ita ꝯuenit ꝙ aliq̄s puniat̄ ꝓ pctīs alteriꝰ sicut ꝙ emolumentū percipiat ex bonis alteriꝰ. Quarto rōne beniuolen tie. Apl's enī. i. Coꝝ. xij. loquit̄ de corpe mi stico ad silitudinē corpis hūani. in corpore vero hūano natura ꝑ vnū mēbruȝ supplet defectū ⁊ indigentiā alteriꝰ. Cū igiť grā sit potentior ꝗ̄ natura: in corpe mistico vnuȝ mēbrū pōt supplere indigētiā alteriꝰ: ⁊ hic est ꝙ suffragia mēbrorū eccl̄ie p̄nt ꝓdesse mēbris indigentibꝰ. Quia vō ꝑ mortē de-cedētes cū grā nō desinūt eē mēbra eiusdē corpis: iō suffragia viuoꝝ p̄nt etiā ꝓdesse defunctis. Vn̄ Aug. dic. Nō ē negādū spem defūctoꝝ pietate suoꝝ viuētiū posse releua ri. His intellectis aīa exiuit ab eccl̄ia cū ꝓpo sito pietatis exercēde circa releuationē defū-ctoꝝ p̄cipue in purgatorio degētiū. Et ecce belial intendens eā ab hō ꝓposito reuocare ait. O aīa simplex ꝗ̄ facile decipis tā leniť credēdo volo tibi ōndere ꝙ mortui nō p̄nt iuuari ex opibꝰ viuoꝝ. Prīo sic. Apl's. ij. Coꝝ. v. dic. Oēs nos manifestari oȝ ante tribunal xp̄i vt recipiat vnusq̄sq3 ꝓpria cor poris q̄ gessit. ḡ ex his q̄ post mortē hoīs ge runt̄ q̄n extra corpꝰ erit: nihil ei accrescere poterit ex opibus alteriꝰ. Scđo sic. Apoc. xiij. dr̄. Btī mortui q̄ in dn̄o moriunt̄: opa enim illoꝝ sequunt̄ illos. ḡ fiet retributio ꝑ q̄litate operū suorū. Tertio sic. Iob. v. dr̄. Qui bona egerūt ibūt in resurrectionē vi-te: q̄ vero mala egerunt in resurrectionē iu dicij. ꝓficere ei in aliq̄ est solū in via existē tis. ſ homīes post mortē nō sunt viatores: q2 de eis hoc intelligit̄ qđ Iob. xix. legitur. Semitā meā circūsepsit ⁊ transire non pos sum: ergo mortui ex suffragijs viuentiū iu-uari nō possunt. Quarto sic. Nullꝰ iuuatur ex opibꝰ alteriꝰ nisi sit aliq̄ vite cōicatio int̄ eos: sed nulla vite cōicatio est viuorum ad mortuos ſm ph̄m. i. ethicorum. ḡ suffragia

viuoꝝ mortuis non ꝓsunt. Aīa ꝟo abijt
tristis querens ⁊ ꝯsulēs legꝫ doctores. Cui
mox obuiauit moyses. A qua cū cognouis
set cās mestitie sue qꝛ suos defunctos iuua
re non poterat confortans eam ait. Ego
ostēdam tibi conclusionem tuam esse verā
⁊ catholicam testimonio quadruplicꝫ legꝫ .s.

Legis naturalis
Legis diuinalis
Legis prophetalis
Legis humanalis.

Primo testimonio legis

naturalis: ⁊ hoc q̄druplr̄ .s. ꝑ rōnes natura
les ꝑ ph̄os morales: ꝑ poetas: ꝑ exēpla gē
tiliū. Quantū ad rōnes naturales sciēdū
ꝙ circa suffragia est q̄druplex dr̄ia. Prīo
suffragia nō ꝓsunt existētib⁹ in inferno de
lege cōi. Nō eñ ꝓsunt dānatꝫ ad diminutio
nē pene vel interruptionē: neqꝫ q̄ꝫtū ad di
minutionē sensus pene: ſ; qꝛ ex hmōi suffra
gijs aliq̄ materia doloris eis subtrahit q̄
eis esse posset si ita se abiectos ꝯspicerēt ꝙ
viui ꝑ eis nullā curā h̄rent. q̄ materia dolo
ris eis subtrahit dū suffragia ꝑ eis fiunt. ſ;
hoc nō est s̄m cōem legē: qꝛ vt Augꝫ. dicit
li. de cura ꝑ mortuis agēda. qḋ precipue de
dānatis verū est. ibi sunt sp̄us defunctorū
vbi nō vidēt q̄cunqꝫ agunt aut eueniūt in
vita ista hoīb⁹. ⁊ ita nō cognoscūt qn̄ ꝑ eis
suffragia fiūt nisi supra cōem legē h̄ reme-
diū diuinit⁹ det aliq̄b⁹ dānatoꝝ. Scḋo suf
fragia nō ꝓsunt pueris nō baptisatꝫ in libo
exn̄tib⁹: qꝛ deficiūt a statu gr̄e. vn̄ cū ꝑ opa
viuoꝝ statū mutare non possint quātū ad
meritū essentialis p̄mij vel pene: iō suffra-
gia viuoꝝ eis ꝓdesse non p̄nt. Augꝫ. vt h̄r
iiij. sniaꝝ dist. xlv. dic̄ ꝙ suffragia nō ꝓsunt
illis qui sine fide opante ꝑ dilectionē hinc
exierūt. Tertio suffragia nō ꝓsunt sanctꝫ
exn̄tib⁹ in patria: qꝛ suffragiū de sui rōne im
portat quādā auxiliationē q̄ nō cōpetit ei q̄
defectū nō patit. nulli eñ iuuari cōpetit nisi
in eo q̄ indigēs est. vn̄ cū sc̄i q̄ sunt in pa-
tria sint ab oī indigētia imunes: inebriati
ab vbertate dom⁹ dei eis iuuari ꝑ suffragia
nō cōpetit. Quarto suffragia ꝓsunt exn̄ti
bus in purgatorio: qꝛ pena purgatorij est ī
supplemētū satisfactiōis q̄ nō fuerat plene
in corpe ꝯsummata: iō opa vni⁹ p̄nt valere
alteri ad satisfactionē siue viuis siue mor-
tuis. Vn̄ Dyonisi⁹. vij. c. celestis hierarchie
dic̄ ꝙ diuin⁹ sacerdos ꝑ mortuis orās ꝓ il
lis orat q̄ sc̄tē vixerunt ⁊ t̄n aliq̄s maculas
h̄uerūt ex h̄uana infirmitate ꝯtras. Tales
aūt in purgatorio detinent q̄ sūt mediocrit
boni vl̄ mali. qm̄ purgatio aīe ꝑ penas pur
gatorij nō ē aliud q̄ꝫ expiatio reat⁹ īpediēt
a ꝑceptōe gl̄ie. ⁊ qꝛ ꝑ penā quā vn⁹ sustinet
ꝓ alio: pōt reat⁹ alteri⁹ expiari. g̃ ⁊c̄. Quā
tū ad secūdū .s. ph̄os morales sciēdū ꝙ an
tiq̄ sapiētes mltū desiderabāt vitā ꝑpetuā
⁊ h̄ q̄druplr̄. Prīe Plato ī phedronte dic̄
sic. Ego eñ nisi me putarē migturū p̄mo q̄
dē ad deos alios sapiētes ⁊ bonos deinde
ad hoīes defunctos meliores q̄ꝫ hi q̄ h̄ sūt:
iniuste facerē nō ꝑmoleste ferēs mortem.
Nūc āt certū habetote spare me ad bonos
viros eē iturū: ſ; h̄ q̄dē nō vehement affir
marē ꝙ t̄n ad deos optimos dn̄os itur⁹ sū
si q̄d aliud eiusmodi ⁊ h̄ certe ausim affir-
mare. Hac ego de cā nō moleste fero mor-
tē: ſ; bono aīo sum. speroqꝫ eē aliq̄d his q̄ e
vita decesserūt atqꝫ vt dudū dr̄. longe meli⁹
bonis q̄ꝫ malis cū ꝑuenerint defuncti in eū
locū q̄ demon vnūquēqꝫ portat. p̄mo illic
iudicant ⁊ q̄ iuste pieqꝫ vixerint ⁊ q̄ secus
Si igitur mediū cōperiant in vita tenuisse
sua q̄sqꝫ vehicl̄a ascēdētes ⁊ sup his dela-
ti ad paludē ꝑueniūt acherusiā ibiqꝫ habi
tant iniuriarū penas dātes ⁊ cū purificati
sunt: absoluunt ⁊ recte factoꝝ digna p̄mia
reportāt. Si q̄ aūt ꝑpt̄ magnitudinē pc̄ōꝝ
insanabiles eē cōpiunt q̄ sacrilegia multa
ac magna q̄ cedes nefarias ꝯ leges q̄ alia
iustoꝝ nepharia affinia perpetrati fuerint.
hos q̄dē oēs ꝯueniēs sors in baratrū tarta
ri abijcit vn̄ nūq̄ꝫ egrediunt. Qui aūt egre
gia pietate vixisse inueniunt hi sūt q̄ ex his
terrenis locꝫ tanq̄ꝫ e carcerib⁹ libati ad alta
ꝯscēdūt: puraqꝫ sup terrā loca ihitāt. Hoꝝ
ꝟo ipoꝝ q̄cūqꝫ philosophia purificati sūt
sine corpib⁹ in eternū viuūt ⁊ domicilia q̄qꝫ
pulchriora q̄ꝫ ceteri nāciscūt q̄ꝝ domicilio
rū pulchritudo nec facil̄ dictu ē nec p̄sens
tp̄s ad dicēdū sufficeret. h̄ ille. Scḋo Tull.
li. de padoxis dic̄. Mors terribil̄ ē his q̄ꝝ
cū vita oīa extingunt nō his q̄ꝝ laus emo
ri nō pōt. Et philippica. xiiij. dic̄. Breuis a
natura nob̄ data est vita: ſ; mēoria bn̄ acte
vite sempit̄na. q̄ si nō eēt lōgior q̄ꝫ h̄ vita:
q̄s eēt tā amēs q̄ sp̄ maximis laborib⁹ ⁊ pi
culis ad summā laudē gl̄iamqꝫ ꝯtēderet. h̄
ille. ergo dānatꝫ mors ē terribil̄: purgandis
aūt minime. Et libro de senectute dic̄. Me
ditatū igitur esse dꝫ ab adolescētia vt mor-

tem negligam⁹ sine qua meditatiōe tranq̄llo animo esse pōt cū certissime moriendum sit ⁊ quo incertū tpe. Sapiētissim⁹ q̄sq3 eq̄ aīo morit̄ nec eum vixisse penitet q̄ ita vixit vt nō frustra se natū existimet ⁊ ex hac vita discedit tanq̄ ex hospitio nō ex domo. Cōmorandi em̄ diuersoriū natura nobis dedit nō habitādi. hec ille. Tertio Sene. ad lucillum epl'a. iiij. dic̄. Plerique int̄ mortis metū ⁊ vite tormēta miseri fluctuāt ⁊ viuere nolunt ⁊ mori nesciūt. Facito tu tibi iocūdam vitā oēm ꝑ illa sollicitudinem deponendo Nullū bonū adiuuat habentem nisi ad cui⁹ amissionē p̄parat⁹ ē anim⁹. hec ille. Quarto Macrobi⁹ li. i. de somno dic̄. Plato in fedronte diffinit hoīem esse sua sponte moriēdum. Sed ī eodē iterū dialogo idē dic̄. mortem philosophantib⁹ appetēdā ⁊ ip̄am phi losophiā esse meditatōnē moriēdi. Hec sibi ꝯtraria esse vident̄: ſ3 nō est ita. Nā Plato duas mortes hoīs nouit quarū vnā natura alterā v̄tutes prestāt. Homo em̄ morit̄ cu3 aīa corp⁹ relinq̄t: solutū lege nature. Mori etiā dr̄ cū aīa adhuc in corpe ꝯstituta corporeas illecebras p̄hia docēte ꝯtēnit ⁊ cupiditatu3 dulces insidias reliquasq3 oēs exuit passiones. Et hanc mortē dic̄ plato sapientib⁹ appetēdā. Illā vero quā oīb⁹ natura cōstituit cogi vel inferri vl' accersi vetat. hec ille. Aliq̄d itaq3 de purgatorio p̄dixerūt ⁊c̄.

Quantū ad poetas sciendū q̄ quedā sunt pene purgatorie ⁊ q̄dā eternales. ⁊ h̄ q̄druplicit̄. Prio q̄dā antiq̄ arbitrati sunt oēs hoīm aīas a p̄ncipio simul creatas ⁊ demū conceptis corꝑib⁹ imissas ⁊ moriētib⁹ nob eas ad infernū descēdere: ibiq3 cruciari donec in vita cōmissa pctā purgarent̄ ⁊ inde transitu3 facere ad elyseos campos ⁊ inde post mille ānos a mercurio deduci ad lethē fluuiū vt eo potato obliuiscerent̄ p̄sentis vite labores ⁊ sic desiderarēt iteru3 redire ad corꝑa. vn̄ Virgi. eneydos li. vi. dic̄. Quisq3 suos patimur manes: exide ꝑ amplū. Mittimur elysiū ⁊ pauci leta arua tenem⁹. Donec longa dies p̄fecto tp̄is orbe. Cōcretam exemit labē purūq3 reliq̄t. Ethereū sensum atq3 aure simplicis ignē. Has oēs vbi mille rotā voluere ꝑ annos. Letheū ad fluuiu3 de⁹ euocat agmine longo Scilicet īmemores supera vt conuexa reuisant. Rursus ⁊ incipiāt in corꝑa velle redire. hec ille. Secundo circa eos qui ad inferna descēdūt est multiplex differētia. s. pueroꝝ. de q̄b⁹ Sen̄. tragedia. i. dic̄. Ite ad stigios vmbre port⁹. Ite innocue quas in p̄mo limine vite scel⁹ oppressit. Patriusq3 furor. ite infaustū genus o pueri noti parit̄ triste laboris Ite iratos visite reges. s. inferni. Quo ad iuuenes ibidē dicit. Pars adhuc currit melioris eui. Virgines nōdu3 talamis iugate. Et comis nondū positis ephebi. Matris ⁊ nomē modo doct⁹ infans. Quo ad senes ibidē dicit. Ducit ad manes via qua remotos. Tristis ⁊ silua metuenda nigra. Pars tarda gradiens senecta. Tristis ⁊ longua satiata vita. Quo ad plebeios ibidē dicit. Ceteri vadūt ꝑ opaca tristes. Qualis ē nobis anim⁹ remota Luce. cū mestus sibi q̄sq3 sensit Obrutū tota caput eē terra. Quo ad artifices. ibidem dic̄. Oīs hec magnis vaga turba terris Ibit ad manes facietq3 inherti Vela cochito. Quo ad nobiles ibide3 dic̄. Quo quisq3 fecit patit̄ auctorē scelus Repetit. suoq3 premit̄ exēplo nocēs. Quo ad dn̄os ibidē dic̄. Vidi cruētos carcere includi duces. Et impotēt terga plebeia manu Scindi tyranni. Quo ad subditos ibidē dic̄. Certus inclusos tenet. Loc⁹ nocētes. vtq3 fert fama impios Supplicia vinculis seua ꝑpetuis domāt. Quo ad purgādos q̄ ad purgatoriū vadūt cū spe ꝑueniēdi ad felicitatem ibidem dicit sic. His datum solis mun⁹ ne timerēt Igne p̄lato releuare noctē. Longa ꝑmēsus diu Felicis eui spacia vel celū petit Vel leta felix nemoris elisij loca. Quo ad virtuosos vltima tragedia dic̄. Nunq̄ stigias fert ad vmbras Inclita virt⁹. viuite fortes. Nec letheos seua per amnes. vos fata trahent. ſ3 cū sūmas Exiget horas ꝯsumpta dies. Iter ad superos gloria pandet. hec ille. Tertio Ouidi. li. x. methamorpho. dicit Oīa debent̄ morti paulūq3 morati. Seri⁹ aut citi⁹ sedē ꝑperam⁹ ad vnā. Tendimus hac oēs. hec ē dom⁹ vltima. Et li. iij. fine titulo dic̄. Scil3 oīe sacrū mors importuna ꝓphanat. Oīb⁹ obscuras. inijcit illa man⁹ Viue pius, moriere pius. cole sacra colentē Mors tn̄ a templis in caua busta trahit. h̄ ille. Quarto claudian⁹ in minori dic̄. Oia mors equas. tu dānatura nocētes. Tu req̄emq3 datura pijs, te iudice sontes Impia cogent̄ vite commissa fateri. id ē puniri ⁊c̄.

Quantū ad exēpla gētiliū sciendū q̄ alia sunt q̄ lege cōi accidūt ⁊ alia q̄ singularit̄ ex ꝑuilegio aliq̄b⁹ ꝯcedūt̄. sic alij sūt hūanarū limites rerum. alij diuina signa virtutu3. vt

Augꝰ.dic̄ li. de cura ꝑ mortuis agenda qḋ
ptꝫ q̄druplici exēplo. Primū ē de facto tra⸗
iani impatoris de q̄ Damascenꝰ in ſmone
de dormiētibꝰ dic̄ ꝙ Gregꝰ.ꝓ traiano ora⸗
tionē fundens audiuit vocē ſibi diuinitꝰ al
latā.vocem tuā audiui ⁊ veniā traiano do.
cui reitestis eſt oriēs oīs ⁊ occidēs. Nā p̄ci
bus beati Gregꝰ ad vitā fuit reuocatꝰ ⁊ ibi
grām baptiſmi cōſecutꝰ eſt ꝑ quā remiſſio
nē obtinuit peccatoꝝ ⁊ ſic emunitatē a pe⸗
na. Secūdū exemplū ē de illis q̄ fuerunt a
mortuis miraculoſe ſuſcitati q̊s idolatras
cōſtat ⁊ dānatos fuiſſe de q̄bꝰ dici dꝫ ꝙ nō
erāt in inferno finalit̄ deputati: ſ₃ ſm p̄ſentē
iuſticiā meritoꝝ ꝓprioꝝ.ſm autē ſupiores
cauſas quibꝰ p̄uidebant̄ ad vitā reuocādi.
erat de eis alit̄ diſponēdū. Tertiū exēplū
eſt: qꝛ macharīꝰ in via inuēta caluaria cuiuſ
dam defuncti oṙone p̄miſſa q̄ſiuit cuius ca
put fuiſſet ⁊ caput dedit reſpōſuꝫ ꝙ fuerat
ſacerdotis gentilis q̄ ī inferno erat dānatꝰ
⁊ tū ꝯfeſſus ē oṙone macharij ſe ⁊ alios iu
uari nō ꝙ pena eoꝝ dīminueret̄: ſ₃ eo orāte
ꝯcedebat̄ vt mutuo ſe viderēt ⁊ ſecū cōgau
derent. Si ergo eis dānatis ꝯceſſa ē aliq̄lis
cōfortatio ⁊ euaſio a pena multomagꝭ pur
gandis. Quartū exēplū ponit Valeriꝰ li.
ij.ca.i. Tracie illa natio merito ſibi laudē ſa
pientie vendicauerit.q̄ natales hoīm flebi⸗
liter ⁊ exequias cuꝫ hilaritate celebrat ſine
vllis doctoꝝ p̄ceptis. Ecce ꝙ diſtās ꝯditio
eoꝝ a nob̄ q̄ ſperant aliq̄n requiē profuturā
ſuis caris ⁊c̄.

Secūdo declarat̄ eadē cō

cluſio teſtimonio legꝭ diuinalis. Sciēdū ꝙ
ſepultura ꝑpe mortꝭ dꝫ hr̄e q̄ttuor. Prīo ē
eligenda volūtate in loco honorabili. Nam
debet eligi in loco ſcrō ⁊ diligent̄ ante mor
tem cogitari de ea. Abraam eñ emit agruꝫ
vbi vxorē ſuā ſepeliret. Geñ.xxiij. Jacob no
luit ſepeliri cū malis: ſ₃ dixit ioſeph filio ſuo
vt eū cū ſuis parētibꝰ ſepeliret. Geñ.xlviij.
Mater ioſeph petiuit inſtanter hoc idē ab
eo q̄ ſollicite hoc adimpleuit. Geñ.xlix. Jo
ſeph hoc ideꝫ petiuit a fratribꝰ ſuis ⁊ filijs.
Geñ.l. Secūdo ē exercēda cū pietate pſal
mo laudabili. Nā Dauid cōmēdauit viros
iabes q̄ fecerūt mīam cū ſaule ⁊ filijs ſepe⸗
liendo eos.i.Regꝭ.xxxi.⁊.ij.Regꝭ ij. Tobi⸗
as cōmendat̄: qꝛ reuerent̄ ſepeliebat occi⸗
ſos. Tobie.i.⁊.ij.ca. Tertio ē negligēda eq̄
tate viro indomabili. Nā vir dei qꝛ fuit in⸗
obediens precepto dei: caruit ſepultura.iij.
Regꝭ.xiij. Jezabel inſepulta manebat ꝓpt̄
ſua ſcelera: ſed iheu fecit eam ſepeliri quia
fuit regina.iij.Regꝭ.xix. Quarto ē exhibē
da caritate parēte laudabili. Nā filij cū ſolli
citudine debēt parētibꝰ ſepulturā exhibere.
inter monita eñ q̄ dedit tobias filio ſuo fu
it hoc dicēs. Cū acceperit deꝰ aīam meā cor
pus meū ſepeli. Tobie.iiij. p̄uidebat eñ fu⸗
turam requiem aīe ſue ⁊c̄.

Tertio declarat̄ eadē cō⸗

cluſio teſtimonio legis ꝓphetalis.⁊ hoc q̄⸗
druplicit̄. Prīo Job xix.dicit̄. Miſeremi
ni mei miſeremini mei ſaltē vos amici mei
qꝛ manꝰ dñi tetigit me. Quare perſeq̄mini
me ſicut deꝰ ⁊ carnibꝰ meis ſaturamini: hec
ille. Jſta eſt vox aīe in purgatorio degent̄ ⁊
ſuffragia viuoꝝ expectāt̄. Scd̄o Ecc.xviij.
dr̄. Ante iudiciū ſcilꝫ ignis purgatorij.para
iuſticiā tibi ſcꝫ ſuffragioꝝ. Ante languoreꝫ
ſcꝫ penā adhibe medicinā.ſ.oṙonū ⁊ elemo
ſynarū ⁊ ante iudiciū interroga teipm̄ ⁊ in
cōſpectu dei inuenies ꝓpiciationē.qm̄ mer
ces dei manet in eternum.hec ibi. Tertio
Eſa.liiij.dr̄.in momēto indignatiōis abſcō
di faciē meā parūper a te ⁊ in mīa ſempiter
na miſertꝰ ſum tui. Miſericordia mea non
recedet a te ⁊ fedꝰ pacis mee nō mouebitur
dixit miſerator tuus dñs.hec ibi. Et loquit̄
dñs aīe exiſtēti in purgatorio. Quarto.ij.
Mach.xij.dr̄. Cōſiderabat ꝙ hi q̄ cū pieta
te dormitionē acceperāt: optimā haberent
repoſitā grām. Sancta ergo ⁊ ſalubris eſt
cogitatio ꝓ defunctis exorare vt a pctīs ſol⸗
uant̄ hec ibi. Non intelligit̄ de aīabꝰ dānatꝭ
in inferno: ſ₃ de aīabꝰ deputatꝭ ī purgatorio.

Quarto declarat̄ eadē cō

cluſio teſtimonio legꝭ hūanalis. Sciēdū ꝙ
de grauibꝰ pctīs de q̄bꝰ nō eſt hic ſatiſfactū
oportet in purgatorio ſatiſfacere q̄druplici
rōne. Primo ꝓpt̄ cōputi generalitatē. Si
eñ de oī ꝟbo ocioſo reddituri ſumꝰ rōnem
corā deo. Mat.xij. ita de oībꝰ alijs rebꝰ ma
le acceptꝭ vel male expēſis: qꝛ vbi res alicui
cōmodat̄ ꝓpt̄ eiꝰ vtilitatē.ſi ſuo defectu cul
pa p̄cedēte pereat.tenet̄ de leuiſſima culpa
reſpōdere.ff.cōmodati.l.in rebꝰ.in.ff.vete⸗
ri.li.xiij. Cū ḡ oīa q̄ ſunt ī mūdo.ſ. bona na
ture: fortune: ⁊ grē ſint a deo nobis cōmo⸗
data ⁊ multa ex eis male expēderimꝰ ⁊ ꝑ⸗
diderimꝰ q̄ꝫtū ad vſuꝫ ꝓ q̄ deꝰ illa creauit:

ideo dure in purgatorio respōdebim⁹. Luc. xij. Omni aūt cui multū datū est: multū q̄ret ab eo. Et cui cōmēdauerūt multū pl⁹ petēt ab eo. Et hoc qn̄ de⁹ dicet illi Luc. xvi. Redde rōnē villicatiōis tue. Et tūc iusticia liberabit eū a morte. Prouer. x. Sicut em̄ seru⁹ pignori dat⁹ nō pōt manumitti ante debiti solutionē. ff. de manumissionib⁹. l. seru⁹. in ff. nouo. li. ij. Sic nec ille cui⁹ aīa impignorata ē in purgatorio nisi satisfaciat. Scd̄o ꝓpter iudicij austeritatē. De nullo em̄ facto nostro poterim⁹ ibi p ꝓcuratorē r̄ndere nisi p nosipos: q2 in publicis iudicijs frustra interuenit ꝓcurator. ff. de publicꝭ iudicijs. l. accusatore. §. ad crimē. in. ff. nouo. li. iij. Et de causa criminali nō p ꝓcuratorē s̄ p seipm̄ debet q̄s r̄ndere. Extra de ꝓcura. c. tue fraternitati. ꝙ speret iust⁹ in morte. Prouerb. xiiij. Sicut em̄ seru⁹ redēpt⁹ parti suis operibus. partim alienis nō h3 libertatē quousq3 soluerit integralit̄. ff. de manumissionib⁹. l. qui suis. Ita nec redēpti xp̄i sanguine liberant̄ a seruitute pene purgatorij: nisi p operas suas vel ꝓpinquorꝝ. Prouer. vi. Fac qd̄ dico ꝛ teipm̄ libera. Tertio ꝓpt̄ venie facilitatē. Non em̄ d3 pena ꝓgredi vltra ꝙ repꝑiatur delictū: s̄ est imponēdū ei q̄ de iq̄t p modo ꝛ q̄litate ꝛ q̄ntitate delicti ꝛ psonarū vt. C. de penis. l. sancim⁹. Et ff. de vulgari ꝛ pupillari sustētatiōe l. ex facto. Cū ꝙ q̄s descendat ad purgatorium ꝓpt̄ veniale pctm̄ erit tūc dignū venia post pactā purgationē. Nā vt habet̄. ff. de statu liberis. si infra quinquēniū steterit quis. vt nec titio. nec heredi ei⁹ ꝓsoluerit debitū qd̄ obligabat̄ post quinquēniū dabit vt ad libertatē ꝓueniat. Eodē modo q̄ nō satisfacit p pctis suis in hac vita satisfaciet in purgatorio. Mat. xviij. Nō exibis inde donec reddas vsq3 ad nouissimū q̄drantē. Quarto ꝓpt̄ recuperādā libertatē. nā vt habet̄. ff. de statu liberis l. seruus q̄ testimonio. i. ff. nouo. li. i. Seruus cū heredi alicui⁹. vij. annorꝝ operas dederit: liber esse iubet̄. Si aūt fugerit ꝛ annū ī fuga fecerit lic3. vij. anni p̄terierint tenet̄ satisfacere. Alit̄ liber esse nō pōt. Nos obligamur deo. vij. annorꝝ. i. totius vite nr̄e operas p libertate glīe. si ergo ab eo p pctm̄ recedam⁹ nō poterim⁹ illam hr̄e nisi p pene purgatorie satisfactionē. Leuit. xij. Nō ingrediet̄ ī sanctuariū donec impleant̄ om̄es dies purgatiōis ei⁹. Et. ff. de statu liberis. l. seruus. ī fine. dicit̄. ꝙ si totidem dn̄o suo operas det. quot fuit fugitiu⁹: erit liber. ꝛ. ff. de manumissionib⁹. l. q̄ pene habet̄ idem. Postq̄ vero moyses declarauit ꝯclusionē predictam ait aīe deuote. Que ego noui fideliter te docui S3 ecce h̄ est sctūs Tho. de aq̄no doctor noui testamēti cui⁹ inspiratio dat intelligentiā Ad quē astāte moyse accessit aīa deuota p sue ꝯclusionis clariori noticia. Cui sanctus Tho. ait. Ego ostēdā tibi cōclusionē tuā eē verā testimonio q̄druplicꝭ legis sc3.

Legis euangelice.
Legis apostolice.
Legis canonice.
Legis ecclesiastice.

Primo testimonio legis

euāgelice. Sciēdū ꝙ xp̄us ꝓbauit illā q̄druplici testimonio. Prīo testimonio Math. iij. c. vbi dicit̄. Cui⁹ ventilabrū in manu sua ꝛ ꝑmūdabit areā suā ꝛ cōgregabit triticū suū in horreū. paleas aūt cōburet igne inextinguibili. Per ventilabrū signat̄ iudicium mortis. per areā intelligit̄ purgatoriū. p horreū regnū celi. p ignē inextīguibilē ignis inferni. Permūdant̄ purgādi cōgregant̄ iam purgati vel in hoc mūdo vel ī alio. cōburūt̄ dānati. Scd̄o testiōnio Mar. xiij. vbi dr̄. Hō peregre ꝓfect⁹. s. ad purgatoriū: reliq̄t domū suā. i. hūc mūdū cū oī sua hēditate ꝛ dedit seruis suis ptāre cuiuscunq3 operis. i. legauit suis heredib⁹ ꝛ commissarijs suffragia p se fieri ꝛ ianitori p̄cepit vt vigilaret. i. eccl̄ie ꝛ sacerdoti legauit vt p se vigilanter oraret. Tertio testimonio Joh. v. vbi dr̄. Amen amen dico vobis q2 q̄ verbū meum audit ꝛ credit ei q̄ misit me h3 vitā eternā ꝛ in iudiciū. s. pene inferni nō venit q̄ ī grā decedit. lic3 debitꝭ obnoxi⁹: s̄ trāseat a morte. i. a pena purgatorij. in vitā. s. glīe. Quarto testimonio Luc. vi. vbi dr̄. Similis. s. purgādus ē hoī edificāti domū. s. in morte. q̄ fodit in altū. i. descedit in altitudine grē ꝛ posuit fundamēta. i. cor suū. sup̄ petrā. s. vere pn̄ie. Inundatione aūt facta. s. penarū purgatorij: illisum ē flumē domui illi. i. sustinuit penas ꝛ nō potuit eā mouere. i. in et̄nū cruciare. Fundata em̄ erat sup̄ petrā. i. supra firmitatem suffragiorꝝ eccl̄ie. Circa que suffragia notātur q̄ttuor conclusiones in euangelio ꝛ in epl̄a hodierna. Prima conclusio. Cultus exequiarū aīab⁹ defūctorꝝ ꝯfert merita gratiarū. Patet q2 null⁹ facit elemosynā circa aliquē nisi ei ꝓficiat: sepelire autē mortuos

est elemosyna quedã. vñ Aug. li. i. de ciui. dei dic. Tobias sepeliẽdo mortuos deũ ꝓmeruisse teste angelo cõmẽdat. Antiquoꝝ eñ funera officiosa pietate curata sũt ⁊ exequie celebrate ⁊ sepulchra ꝓuisa. ipsiq; cum viuerẽt de sepeliẽdis transferẽdisq; corꝑibꝰ filijs mãdauerũt. hec ille. Sed nõ fecissent ista nisi eis ꝓfutura cõspexissent. ideo dr in euãgelio. Ibat iesus. i. fideles viuẽtes in ciuitatẽ q̄ vocat naym. i. in eccl'iam ad sepeliendũ mortuũ ⁊ ibãt cũ illo discipuli eiꝰ. i. cultus exequiarũ in. xij. ptes diuisus sicut erãt xij. discipuli xp̄i q̄ sunt isti ꝑ ordinẽ. Primo sepultura. nã viui cõspiciẽtes sepulchra defunctoꝝ retinẽt memoriã eoꝝ ⁊ ꝓ ipis orãt. Vñ monumẽtũ a memoria nomẽ accepit. Dicit eñ monumẽtum q2 monet mentẽ. vt dicit Aug. li. i. de ciui. dei. Paganoꝝ tamen error fuit q̄ ad hoc sepultura mortuo ꝓsit vt eiꝰ aĩa quietẽ accipiat. Non eñ credebãt priꝰ aĩam quietẽ accipere posse q̄ corpꝰ sepulture traderet. vt Virgi. refert li. vi. eneidos. qđ est erroneũ. Scđo locꝰ sacer. nam sepultura in loco cõsecrato mortuo prodest nõ quidẽ ex ipo ope operato ſ; mag; ex ope operãte. dũ scʒ ipe defunctꝰ vel aliꝰ: corpus eiꝰ in loco sacro tumulari disponẽs patrocinio alicuiꝰ sancti eũ cõmittit cuiꝰ precibꝰ credendus est ꝑ hoc adiuuari. Etiã patrocinio eorũ q̄ loco sacro deseruiũt. q̄ ꝓ apud se tumulat̃ freq̄ntiꝰ ⁊ specialiꝰ orãt. Etiã deuotio sic disponentiũ tumulari eis ꝓdest spũalit. Tertio cera ⁊ oleũ. nã cera ⁊ oleũ defũcto ꝓsunt tripliciter. Primo q2 eccl'ie offerũt ad illuminationẽ corꝑis xp̄i ⁊ alioꝝ sctõꝝ. Scđo q2 pauꝑibꝰ dant ad subleuatõnẽ ipoꝝ qđ ẽ opꝰ pietatꝪ. Tertio q2 in reuerentiã dei fiũt. vñ Damascenꝰ in sermone de dormiẽtibꝰ inducit verba athanasij dicẽtis. Licet in aera q̄ impietate cõsummatꝰ est dispositꝰ fuerit ne renuas ceras ⁊ oleũ deũ inuocãs in sepulchro accẽdere. Accepta eñ ista sũt deo ⁊ multã ab eo recipiẽtia retributõnẽ. Oleũ eñ ⁊ cera holocaustũ dei sunt. hec ille. ergo ꝓsunt eis. Quarto vestes circũdãtes feretrũ incꝑtum ex his eccl'ia decorat: q2 fiũt ex eis paramenta vel alia ad ministeriũ sacramentoꝝ ptinẽtia vel pauꝑes ex eis fructuʒ capiũt. Vñ ad rogãdũ deũ ꝓ defuncto obligant. Quinto pecunie distribute: incꝑtum ex eis vel eccl'ie edificant seu manutenent vel ministri eccl'ie sustentant. vñ ſ; q̄d in decimis neglectũ est ꝑsoluẽdis dũ viuerẽt iaʒ debito satisfaciãt. vt pʒ. Sexto incensum: incꝑtũ ꝑ hoc apparet sacrificiũ defuncti. vt dñs odoret opa eiꝰ odore suauitatꝪ ⁊ orationes ꝓ eo facte sint accepte ĩ cõspectu dñi pñ. Dirigat oro mea sicut incensum in conspectu tuo ⁊c. Septimo aqua bñdicta incꝑtũ ꝑ aspersionẽ eiꝰ aĩa defuncti absoluit. ⁊ purgat a pctis venialibꝰ q̄ ꝯtraxit in hac vita vel ad ꝓhibẽdas illusiones demonum ne assumãt hmõi corpora ad viuoꝝ illusiones. Solẽt nãq; demones deseruire in corporibus mortuoꝝ vt qđ non potuerũt in vita saltẽ faciãt in morte ⁊c. Octauo campana pulsans: vt ppl's audiẽs oret ꝓ defuncto. ꝓ muliere pulsat bis cũ expirauerit. q2 ipa fecit alteritatẽ. Hominẽ eñ pmo a deo alienauit. vñ secũdus dies nõ habuit bñdictionẽ. Pro viro ter pulsat. q2 pmo inuẽta ẽ trinitas in eo scʒ memoria: intelligẽtia: ⁊ voluntas. vt oretur ꝓ eo q2 his tribus peccauit. Nono ppl's associans. Nã q2 caro ẽ pars nature hoĩs: naturalit̃ hõ ad carnẽ suã afficitur. Eph. v. Nemo vnq̄ carnẽ suã odio habuit. vñ ſm istũ naturalẽ affectũ inest viuẽti quedã sollicitudo q̄d post mortẽ de eiꝰ corpore sit futurũ: doleretq; si aliq̄d indignum suo corꝑi euenire ꝑsentiret. ⁊ iõ illi q̄ hoĩeʒ diligũt ex hoc affectui eiꝰ quẽ diligũt cõformant ⁊ circa eiꝰ carnẽ curã hũanitatꝪ impẽdunt. Vñ elemosynã ei facere dicit incꝑtũ affectui hoĩs satisfacit: sepeliendũ associãs eiꝰ corpꝰ cũ ipe in hoc sibi satisfacere nõ possit. Decĩo ꝑdicator ꝑdicãs: incꝑtũ. s. ꝑ ꝑdicationẽ hoĩes excitant ad cõpatiendũ defuncto ⁊ ꝑ ꝯsequẽs ad rogãdũ ꝓ eo. vt cognoscatur q̄m deꝰ ꝓpt multa pctã sua nõ obliuiscitur paucorũ bonoꝝ q̄ fecit in vita. Vndecimo ꝓpinquus plorãs. Ecc. vij. Luctus mortui septẽ dies. Et iterum. modicũ super mortuũ plora. Fit aũt iste fletꝰ ad ostẽdedã vtilitatẽ memorie mortꝪ. vt habet Ecc. memor esto iudicij mei: sic erit ⁊ tuũ hodie mihi. cras tibi. ⁊c. Duodecĩo visitator cõsolans. i. Thessal. iiij. Non cõtristemini sicut ceteri q̄ spem nõ habent. ⁊. xiij. q. ij. c. habent forsitan illi iustã longi doloris excusationẽ q̄ vitã alterã nesciũt q̄ de hoc seculo ad melius esse transitũ nõ confidũt. Nos aũt qui hoc credimꝰ ⁊ docemꝰ contristari nimiũ de obeũtibꝰ nõ debemꝰ. ne qđ apud illos pietatis tenet speciẽ: hoc mag; in culpa nobis sit. Nã diffidẽtie q̄dãmõ geñꝰ ẽ. ꝯtra hoc q̄ quisq; ꝑdicat q̄rere. iusticiaʒ amãs. dicente

eplo. Nolumꝰ vos ignorare de dormientibus: vt nõ ꝯtristemini sicut ⁊ ceteri q̇ spem nõ habẽt. hec ibi. Veniẽdũ ẽ ergo ad ecclesiam. Vñ in epl'a dr̄. Venit mulier sunamitis ad virũ dei. i. ad clericos, in mõte carmeli. i. ad eccl'iam dei. ⁊ Aug. li. de cura ꝓ mortuis agẽda dicit. Cuz rex quidã diis suis in capitolio sacrificaret: nũciat̃ ei ꝙ filiꝰ suus vnicꝰ obiisset. nõ reliq̇t sacra q̄ manibꝰ gerebat. nõ lachrymatꝰ est nec oĩno suspirauit: s; ait. Sepelite eũ: memini me genuisse mortalẽ. Quid diabolꝰ corã xp̄o ĩ iudicio dicet? Ecce hic cultor meꝰ cui nec resurrectionem nec paradisuz ꝓmiserã ꝑ morte vnici nobilis ⁊ sapiẽtis filii sacra mea non reliq̇t nec fleuit. Tui aũt xp̄iani ꝓ q̇bus ið̃o mortuus es vt morte n̄ timerẽt ⁊ essent de resurrectione securi: nõ solũ lugẽt mortuos ⁊ voce ⁊ habitu: s; etiã ad eccl'iam ꝓcedere ꝯfundun tur. Aliquãti etiam clerici ministeriũ suum intermittũt vacãtes luctui. Secunda ꝯclusio. Preter inferni gehẽnale habitaculũ est purgatorii penale receptaculũ. Patet quia receptacula animarũ distinguunt̃ s̃m diuersos statꝰ earũ, aĩa aũt ꝯiũcta mortali corpi est in statu merẽdi: s; exuta corpe ẽ in statu recipiẽdi ꝓ meritis bonũ vl' malũ. Si est in statu recipiendi finalẽ retributionẽ q̄tũ ad bonũ volat ad paradisuz. q̄tũ ad malũ descendit ad infernum ⁊ p̄cipue ꝓpt̃ mortale pctm̃: s; ꝓpt̃ originale tantũ: est limbꝰ puerorũ. Si vero est in statu q̇ impedit̃ a finali retributõe cõsequẽda. vel ẽ ꝓpt̃ defectũ nature. sic est limbꝰ patrũ in q̊ detinebant̃ a cõsecutiõe gl'ie ꝓpt̃ reatũ hũane nature q̄ nõdum erat purgata. vel est ꝓpt̃ defectũ ꝑsone: ⁊ sic ẽ purgatoriũ in quo detinent̃ aĩe ne stati p̄miũ ꝯsequant̃ ꝓpt̃ pctã q̄ cõmiserũt vñ Greg. nisenꝰ dic̃. Si aliq̇s in xp̄o amico ꝯsentiens in hac vita purgare pctã minꝰ poterit. post trãsitũ hinc ꝑ purgatorii ignis cõflationẽ expedit̃. Hoc p̄dicamꝰ dogma veritatis seruãtes. hoc credimꝰ. ⁊ Aug. vt hr̃ dist. xxv. Qui in aliud seculũ distulit fructuz cõuersionis p̄us purgabit̃ igne purgatiõis Hic ignis ⁊ si nõ sit eternꝰ: miro tñ mõ grauis est. Superat em̃ oẽm penã quã hõ vnq̄ passus ẽ in hac vita vel pati põt. hec ibi. De loco aũt purgatorii nõ inuenit̃ aliq̇d expsse determinatũ in scriptura nec rõnes p̄nt ad hoc efficaces induci: tñ s̃m ꝙ ꝯsonat mag sanctoꝝ dict locꝯ purgatorii assignat̃ dupliciter. Uno modo s̃m legem cõmunez ⁊ sic locus purgatorii est locꝰ coniunctꝰ inferno ita ꝙ idẽ est ignis q̇ dãnatos cruciat in inferno ⁊ q̇ purgãdos in purgatorio purgat. vñ Greg. dicit. Sub eodẽ igne aurũ rutilat ⁊ palea fumat: ita sub eodem igne peccator cremat̃ ⁊ electꝰ purgat̃. Aliomodo s̃m dispensationẽ ⁊ sic qñq; in diuersis locis aliq̇ puniti inueniunt̃ ꝓpt̃ q̇nq; causas. Primo ꝓpt̃ eoꝝ leuẽ punitõnẽ. sicut quedã aĩe fuerunt punite in vmbra. Scð̃o ꝓpt̃ eoꝝ celerem liberationẽ vt possint viuis suã indigẽtiam reuelare ⁊ ab eis suffragia petere ⁊ sic celeriꝰ de pena exire vt p; de aĩa q̄ erat ĩ glacie posita sub pedibꝰ sancti theobaldi q̄ petiuit suffragia xxx missarũ. quibꝰ dictis liberata est. Tertio ꝓpt̃ nostrã instructionẽ. s. vt magnã penã, cognoscamꝰ post hãc vitaz infligi peccantibꝰ. Exẽplũ de magistro serlone cui apparuit suus discipulꝰ cuz cappa sophismatibꝰ descripta. flãma ignis cooperta cũq; iste stillasset vnã guttã sui sudoris sup manũ p̄dicti magistri. mox manũ eiꝰ ꝑforauit ⁊c̃. Quarto ꝓpt̃ culpe in loco ꝑpetrationẽ. put aĩe puniunt̃ in locis in quibꝰ deliq̄runt. Exemplũ de illo q̇ ministrabat presbytero in balneo cui locus ille deputatꝰ erat culpis suis exigẽtibꝰ ꝓ q̊ presbyt̃ ꝑ hebdomadã celebrauit ⁊ sic liberatꝰ ẽ. Quinto ꝓpt̃ alicuiꝰ sancti impetratõnẽ. vt p; de purgatorio beati patricii. Descẽdũt aũt ad purgatoriũ q̄ttuor gña hoĩm. Primo illi q̇ nõ habẽt sufficiẽtẽ ꝯtritõnẽ ⁊ añ expletionẽ pñie moriũt̃. Cõtritio ei ẽ maxia pcti satisfactio ⁊ maxia pcti deletio. Hier. Apð̃ deũ n̄ tã valet mẽsura tp̄is q̄ doloris nec tã abstinẽtia ciboꝝ q̄ mortificatio vitioꝝ. Scð̃o illi q̇ n̄ habuerĩt sufficiẽtẽ satisfactionẽ. Licet em̃ satisfactionẽ iniũctã cõpleuerĩt tñ illa sufficiens nõ fuit vel ignorãtia vel negligentia sacerdotis. Tertio illi q̇ ad diuitias suas infra deũ tñ habuerũt carnalẽ affectionẽ sic ꝓpt̃ pctã venialia q̄ designant̃ ꝑ lignũ puta venialia grauissima. ꝑ fenũ puta media. per stipulã puta minima. Quarto illi q̇ habuerũt pñie imꝑfectionẽ q̇ in hac vita non cõpleuerũt penitẽtiaz sibi iniunctã vel q̊ ad ieiunia: vel elemosynas: vel orõnes. vel vota vel peregrinationes: vel disciplinas ⁊c̃. Ið̃o dr̃ in euãgelio. Ecce defunctꝰ. i. aĩa defuncti efferebat̃. s. ab hoc mũdo ad purgatoriũ filiꝰ vnicꝰ. i. electꝰ ⁊ p̄destinatꝰ. matris sue. i. eccl'ie ⁊ eterne gl'ie. In epistola vero dicit̃. Aĩa eiꝰ in amaritudine est. s. penaruz

purgatorij ⁊ dñs celauit a me.s.quãto tpe i illis penis morabit̃. Tertia cõclusio. Suffragia caritatiua hoim viuẽtiũ ꝓsunt aiabꝯ defunctoꝝ in purgatorio degentiũ. Patet: quia Aug. li. de cura ꝓ mortuis agẽda dicit Nõ parua est vniuerse eccl'ie q̃ in hac cõsuetudine claret auctoritas. vt in ꝑcibꝯ sacerdotis q̃ dño deo ad eiꝯ altare fundunt̃. locũ suum habeat etiã cõmẽdatio mortuoꝝ. Que quidẽ ꝯsuetudo ab ipis apl'is inchoauit vt dic̃ Damascenꝯ in quodã sermone de suffragijs mortuoꝝ sic. Misterioꝝ cõscij discipl'i saluatoris ⁊ sacri apl'i in tremẽdis ⁊ viuificis misterijs mẽoriã fieri eoꝝ q̃ fidelit̃ dormierunt sanxerunt. Qđ etiã pꝫ ꝑ Dionysiũ vltimo ca. celestis ierarchie. vbi ritũ commemorat quo in ꝑmitiua eccl'ia ꝓ mortuis orabatur ⁊ asserit suffragia viuoꝝ mortuis ꝓdesse ideo dr̃ in euãgelio. Et hec vidua erat. i. ecclesia filio suo fideli orbata ꝑ decessuꝫ a vita pñti ⁊ turba ciuitatꝭ. i. suffragia fideliũ mlt'a cũ illa. Et in epl'a dr̃. Accinge lumbos tuos ⁊ tolle baculũ meũ in manu tua ⁊ vade. i. ꝑfice suffragia ꝓ suscitatione aie purgande. Sũt aũt suffragia. xij. numero q̃bus iuuantur aie purgãde. designata ꝑ. xij. dñas associantes sanctã matrẽ eccl'iam. Prima est dña caritas offerẽs sacramẽtũ eucharistie Nam suffragia viuoꝝ prosunt defunctꝭ ſm ꝙ vniunt̃ viuẽtibꝯ ꝑ caritatẽ ⁊ ſm ꝙ intentio viuẽtiũ refert̃ in mortuos ⁊ iđo illa opa ꝑcipue nata sunt mortuis suffragari q̃ maxime ad cõmunicationẽ caritatꝭ ꝑtinent vel ad directionẽ intẽtiõis in alterũ. Ad caritatem aũt sacr̃m eucharistie ꝑcipue ꝑtinet cũ sit sacramẽtũ ecclesiastice vnionis cõtinẽs illũ in quo tota eccl'ia vnit̃ ⁊ cõsolidat̃ scilꝫ xpm. Vñ eucharistia est q̃si q̃dã caritatꝭ origo ⁊ vinculũ. Exemplũ ponit beatꝯ Greg. li. iiij. dialogo. de fratre iusto monacho suo ꝓ q̊ iussit celebrari. xxx. missas cõtinuas ⁊c̃.

Secũda est dña sanctitas offerẽs deo orationes sanctoꝝ. Suffragia enĩ eccl'ie ꝓ defũctis sunt quedã satisfactiões viuentiũ vice mortuoꝝ ⁊ sic absoluunt mortuos a pena quã nõ soluerũt. Sancti aũt q̃ sunt ĩ patria nõ sunt in statu satisfaciẽdi. Vñ orões totius celestis curie si aliq̃d impetrare possent efficaciores essent ꝙ oĩa ꝑsentis eccl'ie suffragia. Licet ergo orent ꝓ eis q̃ sunt in purgatorio nõ tñ eos totalit̃ a pena absoluũt. quia nõ sunt satisfactorie orões eoꝝ. Ex q̊ sequitur. ꝙ efficaciora sunt suffragia eccl'ie presentis facta ꝓ aliquo in purgatorio existente: ꝙ orões sanctoꝝ ĩ patria: qꝛ ista totalit̃ absoluũt a pena. ſꝫ sancti ꝓpt̃ vinculuꝫ ⁊ vnionẽ caritatꝭ nobiscũ in hac vita existẽtibus ⁊ purgãdis in purgatorio q̃ sunt ĩ statu grẽ coadiuuãt nos in suffragijs vt sicvbi merita nr̃a nõ sufficiũt eoꝝ merita compensent ⁊ ꝑ intercessionẽ sanctoꝝ quoꝝ suffragia imploramꝯ: faciliꝯ ꝓ caris nr̃is obtineamus vt patꝫ. Tertia ẽ dña religiositas offerens deo orões bonoꝝ viuẽtiũ. Celebrãtur enĩ vigilie mortuoꝝ incipiendo a vesperis ⁊ ꝓsequẽdo matutinas. Vespere enĩ tẽdunt ad occasum ⁊ tenebras sic aie defunctorum tendũt ad penas obscuras purgatorij matutinũ ẽ mixtũ tenebris ⁊ luce: sic aie purgãde ferũt secũ lucẽ grẽ cuꝫ reatu pene. Preterea tales dũ viuerẽt aut ꝓpt̃ hereditatẽ eis legatã. aut ꝓpt̃ elemosynas perceptas obligabant̃ orare pro alijs mortuis ⁊ qđ ipi neglexerũt ꝑ viuẽtes suppleat̃. Adhuc tale officiũ mortuoꝝ valet ad remissionem venialiũ cũ quibꝯ aie decedũt ad purgatoriũ ⁊ cũ ipe nõ possint ꝑsoluere caritas exigit vt a viuẽtibꝯ ꝑsoluat̃. ideo in collecta Remissionẽ cunctoꝝ tribue pctõꝝ vt indulgentiã quã semꝑ optauerũt pijs supplicationibꝯ cõsequant̃. Itẽ tales aie tribꝯ indigẽt scꝫ refrigerio: quiete: ⁊ beatitudine seu lumine. In veteri enĩ lege ꝓhibitũ fuit ne ꝓ peccato offerret̃ oleũ leticie nec thus suauitatꝭ Celebramꝯ ergo vesperas mortuoꝝ q̃si offerentes oleũ leticie deo ꝓ subleuatiõe animarũ purgãdarũ. vt habet̃ Mat. xxv. Prudentes acceperũt oleũ in vasis suis cũ lampadibꝯ. Celebramꝯ ꝑmũ nocturnũ matutinorũ q̃si offerẽtes thus suauitatꝭ deo ꝓ expiatiõe illarũ. Celebramꝯ secũdũ nocturnũ q̃si postulãtes a deo refrigeriũ eaꝝ. Celebramus tertiũ nocturnũ q̃si implorãtes a deo quietẽ ipsarũ. Celebramꝯ laudes q̃si impetrantes ꝓ eis claritatẽ. iđo dr̃ ĩ collecta. Da aiabꝯ refrigerij sedeꝫ: quietis beatitudinẽ ⁊ luminis claritatẽ. Et in alia dr̃. ad perpetue beatitudinis ꝯsortiũ ꝑuenire cõcedas. Et ĩ alia dr̃. nosq꜄ cũ eis in eterne claritatis gaudio fac viuere. Ampliꝯ aie q̃ sunt in purgatorio cõtinue deũ laudãt dicẽtes. Pater nr̃ q̃ es in celis ⁊c̃ vsq꜄ ad illũ locuꝫ exclusiue. Et ne nos inducas in temptationẽ. qꝛ vicerunt temptationẽ: ſꝫ benedicũt. Sed libera nos a malo. s. pene. ꝓpterea celebramꝯ vigilias defunctoꝝ. vt qꝛ orõ eoꝝ nõ est merito

ria cũ sint extra statuꝫ merẽdi: fiat meritoria
ex orõnibꝰ nostris q̃tũ ad remissionẽ culpe
venialis cũ qua decesserũt. Vñ sepulchꝛuꝫ
aspergit̃ aqua benedicta vt sanctitas aque
merito orationuꝫ nostrarũ sanctificet illas
aĩas ab oĩbꝰ pctĩs venialibꝰ ſm beneplaci
tum diuine mĩĩcordie. Quarta est dña li
beralitas offerẽs deo largitionẽ elemosyna
rũ. Nam int̃ caritatis effectꝰ p̃cipuũ est ele
mosynarũ opꝰ. xiij. q. ij. c. tẽpus. dr̃ sic. Neqꝫ
negandũ ẽ defunctoꝝ aĩas pietate suoꝝ vi
uentiũ releuari. cũ ꝓ illis sacrificiũ mediato
ri offert̃ vel elemosyne fiũt in eccl'ia. hec ibi
Nã ex parte intẽtiõis directe in mortuos p̃
cipue valebat orõ. qꝛ orõ ſm suã rõnẽ nõ so
lum dicit respectuꝫ ad orantẽ sicut ⁊ cetera
opera: ꝫ directꝰ ad illud ꝓ quo orat̃. idõ vi
gilie defunctoꝝ plurimũ valẽt ꝓ eis celebra
te. Etiã in pñia iniunctũ fuit eis dũ bic viue
rent vt orõnes ꝓ pctĩs suis dicerẽt: sicut ple
rumqꝫ accidit in cõfessione ⁊ qꝛ nõ satisfece
runt ad plenũ. aut in pctõ mortali adimple
uerũt. aut nõ cũ illa deuotõe ꝑsoluerũt que
reqrebat̃: idõ dant̃ elemosyne. vt tales pci
pientes satisfaciãt ꝓ illis aĩabꝰ vel vigilias
ꝑsoluãt ꝓ eis. Quinta est dña pietas offe
rens deo munera. Nam. ij. Mach. xij. dr̃ ꝙ
inuenerũt sub tunicis interfectoꝝ de dona
rijs idoloꝝ a q̃bꝰ lex ꝓhibebat iudeos ꝓ q̃
bus tñ iudas. xij. milia dragmas argẽti mi
sit ierosolymã offerri eas ibi ꝓ pctĩs mortu
orũ. Donaria eñ idoloꝝ nõ fuerũt inuenta
apud illos mortuos vt ex eis signuꝫ accipi
posset ꝙ in reuerẽtiã idoloꝝ ea deferrent: ꝫ
ea acceperũt vt victores q̃ eis iure belli de
bebant ⁊ ꝑ auariciã venialit̃ peccauerunt.
Unde nõ fuerunt in inferno dampnati ⁊ sic
suffragia eis ꝓdesse potuerunt: ideo ꝓ eis
fuit oblatio facta. quia interdũ per auarici
am venialiter aliqui peccant. vel in periculo
iminenti de peccato penitent. ps. Cum occi
deret eos querebant eũ: idõ est ꝓ illis obla
tio fienda in eccl'ia. Sexta ẽ dña patiẽtia
offerens se ad pñie susceptionẽ ꝓ alio. sicut
fecit ille qui tribus annis penitentiã egit ꝓ
anima cuiusdam qui non perfecerat penitẽ
tiam sibi iniunctã dũ viueret. Qua peracta
mox a penis liberatus est vt reuelauit ei.

Septima est dña abstinentia offerẽs deo
corporis macerationẽ: per ieiunia: per disci
plinas: vigilias ⁊c̃. Jeiuniũ eñ prodest de
functis rõne caritatis ⁊ intentõis ĩ defun
ctos directe. Et hoc plurimũ placꝫ deo ⁊ ac
ceptat. Octaua est dña iusticia restituens
male ablata. Non eñ tollit̃ pctm̃ nisi resti
tuat̃ ablatũ. xiiij. q. vi. si res aliena. Quotq̃t
eñ suffragia fiũt ꝓ istis raptoribꝰ: valẽt eis
q̃bꝰ obligabant̃ ſm ordinẽ diuine iusticie.
Nona ẽ dña benignitas assumẽs ꝑegrinati
onẽ ĩ hierl'z vl' romã vl' ad sctm̃ iacobũ vl' ad
alia pia loca ad q̃ defunctꝰ obligabat̃ dũ vi
ueret vel etiã si nõ obligabat̃: tñ volũtarie
assumit h̃ ad expiationẽ pctõꝝ defuncti ⁊c̃.

Decima est dña gratiosa attribuẽs bona
que facit anime in purgatorio existenti ac si
ipsamet fecisset. Caritas eñ facit vt talis
anima efficiatur particeps illoꝝ bonorũ ⁊
valent ei ad remissionem pene. Undecĩa
est dña prouidentia soluens legata que ta
lis defunctꝰ ordinauit dum adhuc viueret
que legata dum soluunt̃ anima illius a pe
nis purgatorij liberat̃. Prouideat ergo sibi
defunctus de fideli dispensatore suoruꝫ bo
norum. Duodecima est dña magnificẽtia
indulgẽtias applicãs animabꝰ defunctorũ
Non eñ est aliqua ratio quare eccl'ia posset
transferre merita cõmunia quibus indulgẽ
tie innituntur in viuos ⁊ non in mortuos.
Unde ecclesia quandoqꝫ facit predicari cru
cem vt quis habeat indulgentiam pro se ⁊
duobus vel tribus ⁊ quandoqꝫ decem ani
mabus tam viuorum ꝙ mortuorum. Nam
meritum ecclesie est efficacius ꝙ meritum
vnius singularis persone. cum ergo meritũ
personale suffragetur defunctis multoma
gis indulgentia que innitit̃ merito vniuer
salis ecclesie: Si eñ indulgentie prosunt il
lis qui sunt de foro ecclesie in via etiam ꝓ
derunt animabus in purgatorio. que sunt
de eodem foro. Que oñia christus conside
rans misericordia motꝰ super anima in pur
gatorio detenta liberãs eam ab illis penis
dicit postea ecclesie. Noli flere super anima
fideli iam purgata quia euasit penas. Et ĩ
epl'a dicitur. Accinge lumbos tuos scꝫ per
caritatem. tolle baculum meũ. scꝫ sanctitatẽ
in [illegible] tua. Et vade scꝫ per religiositatem
Si occurrerit tibi homo. sciꝫ impediens te
ab elemosynis: non salutes eum. id est non
acceptes verba eius: ꝫ esto liberalis. Et si
salutauerit te quispiam scilicet retrahens te
a pietate: non respondeas illi. scilicꝫ acquie
scendo dictis eius. ⁊ pones baculum meuꝫ
scilicet patientie. super faciem pueri. scꝫ assu
mendo penitentiam pro aĩa defuncti. Sur
rexit ergo ⁊ secutꝰ est eam. s. ꝓ abstinentiaꝫ

Ingressusqꝫ clausit ostiū scꝫ ꝑ iusticiam. Et adorauit ad dñm. s. ꝑ benignitatē. Et ascendit ⁊ incubuit sup pueꝝ. s. ꝑ gratiositatem Posuitq; os suū sup os ei⁹. s. ꝑ ꝓuidentiaꝫ Deambulauit semel in domo. huc atqꝫ illuc scꝫ ꝑ magnificentiā q̄ denotat ꝑ deambulationē. huc scꝫ q̄ ad indulgentiā ꝓ viuis. Illuc scꝫ ꝓ mortuis. Quarta ꝯclusio. Euidentibus signis aīe que purgant noscūt suffragia q̄ ꝓ eis celebrant. Patet q꞉ sex signis. Pmo diuina reuelatiōe. s. qñ de⁹ hoc eis reuelat ꝑ internalē inspiratōnē. Unde in euāgelio dr̄. Tunc accessit ⁊ tetigit loculū. Iste tract⁹ est diuina reuelatio. Et in epl'a dr̄. Et calefacta ē caro pueri. s. ꝑ cōsolationē diuinam. Scd̄o penarū mitigatiōe. Cuꝫ eīm a penis se releuari sentiūt suffragia ꝓ se fieri cognoscūt. id̄o dr̄ in euāgelio. hi aūt. i. pene q̄ portabāt. i. affligebant steterūt. i. cessauerūt Et ī epl'a dr̄. Et oscitauit puer septies. i. aīa defuncti respirauit a penis sibi debitis pro vniuersis trāsgressionib⁹ ⁊ delictis suis ⁊c̄. Tertio a penis plena euasiōe. Cū eīm exeūt a purgatorio citius ꝙ credebāt cognoscūt q̄d circa eos actū sit. ideo dr̄ in euāgelio. Adolescēs tibi dico surge. i. a penis recede. ⁊ in epl'a dīj. Aperuitqꝫ oculos scꝫ sue liberatiōis. Quarto ad gloriā introductōe ideo dr̄ in euāgelio. ⁊ resedit. i. in vita celesti q̄euit q̄ erat mortu⁹. i. afflict⁹ in penis. ⁊ in epl'a dr̄. Uoca sunamitē hāc. i. aīam purgatam introduc ad ꝯsolationē eternā in vita beata ⁊ gloriosa. Quīto aīarū hinc exeuntium intimatiōe. Aīe eīm que ex hoc mūdo transeunt hec ⁊ alia eis nūciare ꝓñt. id̄o in euāgelio dr̄. ⁊ cepit loq̄. ⁊ in epl'a dr̄. q̄ vocata. i. aīa hinc egrediēs ingressa ē ad eū. s. intimādo q̄ acta sunt. Sexto sctōꝝ angeloꝝ associatōe. Angeli eīm q̄ semꝑ hic nobiscū sunt ⁊ oēs act⁹ nostros ꝯsiderāt. in instanti ad eos descēdūt ⁊ eis ꝓtin⁹ nūciāt. tandeꝫ ad gloriā associāt. Sola eīm diuina iusticia electi post hāc vitā purgant nō ministerio demonū quoꝝ victores extiterūt nec ministerio angeloꝝ q̄ cōciues suos nō tam vehementer affligerēt. Licet eos ad loca penarū deducūt ⁊ cōfortāt. Demones aūt q̄ de penis hoīm letantur eos comitant. ⁊ assistūt purgādis. tum vt de eoꝝ penis satient. tuꝫ vt in exitu a corpore aliquid suū in eis reperiant. Peracta vero purgatiōe angeli associant eos ad gloriā id̄ dr̄ in euāgelio. Et dedit illū mr̄i sue. s. hierusalē celesti. vt habet Gal'. iiij. Illa q̄ sursū ē hierl'm libera ē q̄ est mat̄ nostra. Et in epl'a dr̄. Tolle filiū tuum. Quo facto oīs plebs scꝫ sctōꝝ ī patria: laudant deū ⁊ magnificāt. Et illa corruit ad pedes dei ⁊ adorauit sup terrā dicēs. Quia ꝓpheta magn⁹ surrexit in nobis ꝑ incarnationem: natiuitatē: ꝑdicationē: passionē: resurrectionē: ascensionē. ⁊ q꞉ de⁹ visitauit plebē sanctoꝝ numerū ipoꝝ augēdo ꝑ hoc ꝙ ciuitas celestis tulit filiū suū a purgatorio in celū ⁊ sic elect⁹ purgat⁹. reuersus ē in galgala id ē ad societatē sanctoꝝ cū iubilo maximo atqꝫ gaudio ⁊c̄.

Secūdo declarat̄ eadē cōclusio testimonio legis apl'ice.

⁊ hoc q̄druplicit̄. Pmo beat⁹ petr⁹ epl'a. i. c. ij. dic̄. Uirtutes ei⁹ annūcietis q̄ de tenebris s. purgatorij vos vocauit ī admirabile lumē suū. Qui aliq̄n nō ppl's: nūc aūt ppl's dei. Qui nō cōsecuti mīicordiā: nūc aūt miaꝫ ꝯsecuti. hec ille. Scd̄o Paul⁹. i. Coꝝ. iij. dic̄. Supedificat sup fundamētū hoc: ligna: fenū: stipulā. vniuscuiusqꝫ opus manifestū erit. Dies eīm dñi declarabit. q꞉ in igne reuelabit̄ ⁊ vniuscuiusqꝫ op⁹ q̄le sit ignis ꝓbabit. Si cui⁹ op⁹ transierit q̄d supedificauit. mercedē accipiet. Si cui⁹ op⁹ arserit detrimētū patiet̄. ipse aūt salu⁹ erit: sic tñ q̄si per ignē. hec ille. Iste ignis vel ē tribulatio ꝑsens vel pena seq̄ns ⁊ ꝑ vtrāqꝫ venialia purgari possunt. Tertio beat⁹ Iacob⁹ in epl'a. v. dic̄. Infirmatur q̄s ī vobis inducat ꝑsbyteros eccl'ie ⁊ orēt sup eū. vngentes eū oleo in noīe dñi. ⁊ orō fidei saluabit infirmuꝫ ⁊ alleuiabit eū dñs. ⁊ si ī pctīs sit remittent̄ ei. hec ille. Purgabitur tñ igne purgatorij. Quarto beat⁹ Iudas in epl'a. ij. c. dicit. Alijs aūt. i. purgādis miseremini ī timore: odiētes eā q̄ carnalis est maculatā tunicā scꝫ damnatoꝝ.

Tertio declarat̄ eadē cōclusio testimonio legis canonice

sciendū ꝙ circa defūctos attēdēda sūt q̄ttuor. Pmo sepulture diligētia. Prodest ei hoī int̄ sctōs ⁊ iustos sepeliri. Uñ. dr̄. xiiij. q. ij. c. Cū grauia pctā nō deꝑmūt tūc ꝓdest mortuis si ī eccl'a sepeliāt̄. Quia coꝝ ꝓximi q̄tiēs ad eadē sac̄ loca veniūt suoꝝ q̄qꝫ sepulturā aspiciūt: recordāt̄ ⁊ ꝓ eis ꝑces dño fūdūt. Nā q̄s pctā grauia deꝑmūt ad maiorē cumulū dānationis poti⁹ ꝙ ad solutōeꝫ eoꝝ corpa ī ecclesijs ponūt̄. h̄ ibi. Sꝫ h̄ intelligit̄ de illis q̄ sine cō

ſcientia pctī mortalis obeũt. Alijs em̄ pl⁹
obeſt ſepeliri in loq̇ ſacris q̄ꝫ ꝑdeſt. Vñ dr̄
xiij.q.ij.c. Quib⁹ pctā dimiſſa non ſunt a ſa
cris locis poſt mortē adiuuari nō pñt: quia
q̇s pctā grauiora deprimũt: ſi ſe in ſacris lo
cis ſepelire faciũt: reſtat vt de ſua p̄ſumptio
ne iudicenť q̄tin⁹ eos ſacra loca nō liberāt
ſ culpa temeritatis accuſat. hec ibi. Prohi
bentur autē ſepeliri in locis ſacris. xiiij. gñā
pctōꝝ. Pri̇o heretici. ex̄ de hereticis. c. ſicut
Et. xxiiij.q.ij.c. ſane ꝓfert. Scd̄o iudei ⁊
pagani. vt de ꝯſe. di. i. c. eccl̄iam. Tertio ex
cōicati ex̄ de priuilegijs epōꝝ. c. qd̄ ſuper. li.
vi. Quarto excōicati minori excōicatiōe
ſi notoriũ ſit. xxx.q.ij.c. ſane. Quinto iniu
ſti excōicati ex̄ de reſtitutionib⁹ ſpoliatorũ.
c. lr̄as. in glo. circa finē. Sexto q̇ in tornea
mentis moriunť. ex̄ de torneamētis. c. i. Si
q̇s em̄ letale vuln⁹ ibi accepit lꝫ poſtea ſup
uixerit ⁊ peniteat ⁊ cōicet: carebit tñ eccle
ſiaſtica ſepultura: vt Hoſtieñ. exponit. Et
milites ⁊ armigeri eoꝝ q̇ ibidē in armis ſe
exercēt ⁊ eis ſeruiũt: vt dicit Guill̄. Septi
mo ſeip̄os occidētes ex deſpatiōe vel iracũ
dia. xxiij.q.v.c. placuit. Sec⁹ de his q̇ furore
id eſt amentia vel ſtultitia vel caſu ſe occi
dunt puta ſi q̇s ꝓpter fugā p̄cipitaret ſe in
aquā credēs ſe euadere. xxiij.q.v.c. de occi
dendis. Octauo interdicti xxiiij.q.iij.c. ſi
heres xvij.q.iiij.c. miror. ex̄ de peni. c. qd̄ in
te. Nono vſurarij manifeſti. ex̄ de vſuris.
c. qr. ⁊. c. q̄ꝫq̄ꝫ. li. vi. Decimo q̇ preſbyteruꝫ
in tutoreꝫ reliq̄rit in teſtamēto. lxxxviij. di.
c. neqꝫ apud. Et. xxi.q.iij.c. cyprian⁹. Vn
decimo blaſphemator dei. ex̄ de clerico ma
ledico. c. vno. in fine. Duodecimo mona
chus hñs ꝓpriũ ex̄ de ſtatu monachoꝝ. c.
ſup quoddā. Decīotertio notori⁹ de mor
tali pctō nō recōciliat⁹ eccl̄ie. xiij.q.ij.c. non
eſtimem⁹. Decimoq̄rto ꝯtemnens ꝯfiteri
ſemel in anno. ex̄ de pe. ⁊ re. c. oīs vtriuſqꝫ
ſexus. Scd̄o ſuffragioꝝ exigētia. Cũ em̄
neſciať qui moriunť in pctō mortali ⁊ qui
nō ⁊ q̇b⁹ ꝓſunt ⁊ q̇b⁹ nō ꝓſunt: iō ꝑ oīb⁹ fa
cienda ſunt ſuffragia. xiij.q.ij.c. nō eſtime
mus. dr̄ ſic. Sed qr nō diſcernim⁹ qui ſunt
oportet ea ꝑ regeneratis oīb⁹ facere vt nul
lus eoꝝ p̄termittať ad quos bñficia pñt ⁊
debent ꝑuenire. Meli⁹ em̄ ſuperũt iſta q̇b⁹
nō obſunt nec ꝓſunt q̄ꝫ eis deerũt q̇b⁹ ꝓſũt
diligenti⁹ tñ facit quiſqꝫ ꝑ neceſſarijs ſuis
id eſt amicis quo ꝑ illo fiat ſimiliter a ſuis
Hec ibi. Tertio cerimoniaꝝ obſeq̇a. Que
em̄ faciũt ad ꝓteſtationē fidei caroꝝ nr̄oꝝ
ſunt obſeruāda. ſicut miſſe: orōnes: cande
le accenſe: oblatiōes: ⁊ alia deuotionis offi
cia. cũ em̄ fuerint aliq̄ñ templũ ſpũſſancti
tum in baptiſmo: tũ in ꝯfirmatiōe: tũ in pe
nitentia: tũ in cōione ⁊c̄. honorandũ eſt ta
le tēplũ. xiij.q.ij.c. nō eſtimem⁹. dr̄ ſic. Cor
pori humano q̇cq̇d impendiť non eſt preſi
diũ ſalutis ſ hũanitatis officiũ ſm affectũ
quo nemo vnq̄ꝫ carnē ſuā odio habuit. vñ
oportet vt q̄ꝫtũ pōt ꝑ carne ꝓximi curā ge
rat cũ ſpũs inde receſſerit q̇ gerebat. Et ſi
hoc faciũt q̇ carnis reſurrectōnē nō credũt
q̄ꝫto magis debent facere q̇ credũt. vt corpo
ri. ſ tñ vt reſurrecturo ⁊ in eternitate man
ſuro. Impenſum eiuſmodi officiũ fit etiam
quodāmō fidei teſtimoniũ eiuſdē. hec ille.
Quarto obſequioꝝ vigilantia. Qd̄ enim
fit ꝑ oīb⁹ mortuis tantũ valet cuilibet ac ſi
ꝑ vno ſolo fieret. Vñ de ꝯſe. di. v. c. nō me
diocriter. dr̄ ſic. Cũ igiť ꝑ centũ aīab⁹ pſal
mus vel miſſa diciť: nil min⁹ q̄ꝫ ſi ꝑ vno ſo
lo quolibet illoꝝ diceret accipiť. hec ibi. Et
iō nemo dꝫ triſtari de morte caroꝝ ſuoruꝫ
cũ ip̄os nō amittam⁹ ſ p̄mittam⁹. xiij.q.ij.
c. q̄ꝫ p̄poſterũ eſt q̄ꝫqꝫ ꝑuerſum vt cũ dei vo
luntatē fieri poſtulemus qñ euocat nos ⁊
accerſit de hoc mũdo. nō ſtatim volũtati ei⁹
imperio paream⁹: ſ obnitimur ⁊ reluctam̄
⁊ ꝑuicaciũ more ſeruoꝝ ad ꝯſpectũ dñi cũ
triſtitia ⁊ merore ꝑducimur: exeũtes iſtinc
neceſſitati vinculo: non volũtatis obſeq̇o ⁊
volum⁹ ab eo p̄mijs celeſtib⁹ honorari ad
quē venimus inuiti. hec ibi. ⁊ ſic patet ⁊c̄.

Quarto declarať eadeꝫ

ꝯcl̄o teſtiōnio leg̃ eccl̄iaſtice: ⁊ h̄ q̄druplr̄.
Primo Greg̃. vt hr̄. xiij.q.ij.c. Aīe defun
ctoꝝ q̄ttuor modis ſoluunť: aut oblationi
bus ſacerdotũ: aut p̄cib⁹ ſctōꝝ: aut carorũ
elemoſynis: aut ieiunio cognatoꝝ. hec ille.
Scd̄o Hiero. vt hr̄. xiij.q.ij.c. In p̄ſenti ſe
culo ſcim⁹ ſiue orōnib⁹ ſiue ꝯſilijs inuicem
poſſe nos adiuuari. Cũ āt añ tribunal chri
ſti venerim⁹ nec iob nec daniel nec noe ro
gare poſſe ꝑ quoq̄ꝫ: ſ vnũquenqꝫ portare
on⁹ ſuũ. hec ille. Sꝫ hoc de impenitētib⁹ ac
cipiendũ eſt de q̇bus ꝓpheta. nō dabit deo
placationē ſuā: nec p̄ciũ redēptōis aīe ſue.
Et iō frater nō redimet eũ: ſ laborabit ine
ternũ ⁊ viuet in finem. de alijs añt intelligi
nō pōt. hec ibi. Tertio beat⁹ Amb̄. lib. de
exceſſu fratris: dicit ſic. Nihil intereſt vtruꝫ

adiutes depositum an dolcas restitutū. in
vtroq; fidei ambiguuz vite piculū ē. Quid
tā ƀm naturaz q̄ꝫ referre grām auctori. Nō
amitti ꝫ pmitti vident quos nō absumptu
ra mors: ꝫ eternitas receptura est. hec ille.
Et in li. de obitu theodosij imperatoris dicit
vt habeť. xiij. q. ij. c. Quia alij tertiū diē alij
septimū alij tricesimū alij q̄dragesimū ob-
seruare ꝯsueuerunt in officijs mortuoꝝ: q̄d
doceat lectio ꝯsiderem⁹. Defuncto quidez
iacob precepit ioseph pueris suis sepultori
bus vt sepelirent eū: ⁊ sepelierūt eū sepulto
res israel ⁊ completi sunt q̄draginta dies.
Sic em̄ dinumerabāt dies sepulture ⁊ lu-
xit eū septē dieb⁹. Hec ergo sequēda est so
lennitas quā p̄scribit lectio. Sꝫ etiā in deu
tronomio scriptū est. q: plāxerūt filij israel
moysen triginta dieb⁹ ⁊ ꝯsummati sunt di
es luct⁹. vtraq; ergo obseruatio hꝫ auctori
tatē qua necessariū pietatis impleť officiū
Hec ibi. vbi aūt illi plāxerūt nos suffragia
impendim⁹. Quarto beat⁹ Aug. in enche
ridion: vt hř. xiij. q. ij. c. tps. dicit. Cū sacrifi-
cia altaris siue quarūcūq; elemosynarum
p baptisatis oib⁹ offerunť p valde bonis
gratiarū actiōes sunt: p non valde malis
ppiciatiōes sunt: p valde malis etiā si nul
la sint adiumenta mortuoꝝ: tn̄ viuoꝝ ꝯso
lationes sunt. Quib⁹ aūt psunt aut ad hoc
psunt vt sit plena remissio aut certe vt tole
rabilior fiat ipa dānatio. Hec ibi. Noscunt
aūt q̄ p eis fiūt. ibidē. c. fatendū. Quia ve
ro circa suffragia mortuoꝝ q̄draginta mo-
dis peccam⁹: iō q̄draginta dieb⁹ abstinem⁹
⁊ ieiunam⁹. Primo tumulādo. Naz terra q̄
fuit vel est cymiterij vbi aliq̄s fuit sepult⁹
vendi nō pōt. ff. de rei vē. l. q̄ religiosis. Si-
militer tūba si in ea aliq̄s sepult⁹ est. xiij. q.
ij. c. questa. ⁊ c. q̄ꝫq̄ꝫ. Sec⁹ est de terra pura.

Scd̄o elōgādo. Nā cymiteriū vel q̄cūq;
sepulture debēt esse circa ecclām. xvij. q. iiij.
c. sicut. Sꝫ bn̄ pōt cymiteriū aliquantū eē
remotū ab eccl̄a: nō tn̄ cū alicui loco religio
so vel hospitali possit accedere sepultura ni
si habeat ecclīam vt declarat Inno. Si sec⁹
fiat grandis est iniuria defuncto sine culpa
sua. Tertio molestādo. Nā q̄ moriētē mo
lestat ad domū moribūdi accedēdo ⁊ reb⁹
ei⁹ signa ponit p̄textu debiti vel obligatio-
nis aut sepulturā impedit iniuriať ei. C. de
sepul. viola. l. cū sit. Qr̄to spoliādo. Nā nō
licet spoliare mortuos: imo tales ƀm leges
grauissime puniunť. C. de sepulture violatōe.
l. iij. §. aduersus eos. Vn̄ phs. iiij. ethicoꝝ
violatores mortuoꝝ latronib⁹ annumerat

Quinto mandādo. Nā si q̄s mandet cor
pus suū nō sepeliri: nō est admittēdū vel i-
plendū. Vn̄ dist. xxi. c. nūc aūt. dř. Collige i
sinu tuo cām tuā: tuo ore iudica cām tuaz:
non nr̄o iudicio noli audiri in nr̄o iudicio:
qm̄ ex te iustificaberis aut ex ore tuo ꝯdē-
naberis. Hec ibi. ⁊ sic pꝫ ⁊c. Sexto mini-
strando. Nā sacerdos q̄ celebrat missam vl
exeq̄as mortuoꝝ in ecclīa lꝫ sit malus ⁊ i
pctō mortali: q: est minister public⁹ dei vel
toti⁹ ecclīe: nō derogat aīe defuncti. qm̄ ille
intelligiť facere cui⁹ noī vel vice fit: vt dic
Dyonisi⁹. xiij. c. celestis hierarchie. Magis
tn̄ pdessent si ille mīster esset in charitate.

Septimo celebrādo. Nā missa p defunct
magis valet defuncto q̄ꝫ alia: q: in officio
misse sunt duo. s. sacrificium ⁊ quantū ad h̄
quelibet missa siue de sctō siue de feria dica
tur equaliť pdest defuncto. Scd̄o in missa
sunt orōnes ⁊ quātū ad hoc magis pdest
missa in qua sunt orōnes determinate ad h̄
Tn̄ iste pfect⁹ pōt recōpēsari tripl'r. s. p ma
iorē deuotionē ei⁹ qui dicit missam vel ei⁹ q̄
facit dici: vel p intercessionē sctī cui⁹ suffra-
giū implorať ⁊c. Octauo satisfaciēdo. Nā
suffragia facta p vno speciał'r p modū satis
factiōis translate in illū p intentionē faciē
tis magis valēt ei q̄ꝫ alijs: q: effect⁹ suffra-
gij diuidiť ex diuina iusticia inter eos p q̄-
bus fiunt. Quantū vero ad gaudiū ⁊ ꝯgra
tulationē tn̄ psunt singl'is in charitate exi
stentib⁹ ac si p vno tn̄ fierēt: q: charitas nō
minuiť si distribuať affect⁹ in mł'tos. No
no multiplicando. Nā suffragia sunt q̄daz
satisfactiōes p modū solutiōis debiti p in-
tentionē faciētis translate in alterū: iō non
pōt dici missa satisfactoria nisi p vno. Vn̄
q̄ꝫuis diuine virtuti non sit magis difficile
absoluere multos q̄ꝫ vnū: oratio tn̄ orātis
nō est ita satisfactoria p multis sicut p vno.

Decio negligēdo. s. p alijs orare. Nā suf-
fragia p vno facta etiā alijs psunt ƀm quā
dā interiorē ꝯsolationē put vn⁹ delectať de
bonis alteri⁹ existens in charitate: ⁊ iō cuꝫ
missa p vno diciť: ꝯueniēs ē vt etiā p alijs
orōnes fiāt. Nō em̄ ppterea dicunť vt satis
factio vnius suffragij determineť ad alios
principał'r: ꝫ vt illis etiā oratio p eis specia
liter fusa psit ex q̄ valde iuuanť ad impetra
tionē. Undecimo applicādo. Nā missa cō
uentualis est missa ppli: tā viuoꝝ q̄ꝫ defun

ctoꝝ que nulli in speciali applicari pōt. Vn̄ ecclia ꝑmisit vt in casu sacerdos possit duas missas celebrare in die. vnā de die: aliaꝫ ꝑ defunctis. siue defunct⁹ sit p̄sens siue nō. vt dicit Raymūdus in summa sua. In cuius signū noluit beat⁹ Greg. ꝙ missa ꝯuētualis applicaret̄ fratri iusto defuncto: sed ordinauit alteri. Duodecimo locādo. Nā cleric⁹ hn̄s bn̄ficiū sufficiens nō pōt locare opas suas ad diē vel ad annū celebrando exeqas: missas: vel alia officia ꝓ pecunia. ex̄ de p̄bendis. c. significauit ꝛc̄. Decimotertio liberando. Nā licet virt⁹ xp̄i q̄ ꝯtinet̄ sub sacramēto eucharistie sit infinita: tn̄ determinat⁹ est effect⁹ ad quē illud sacr̄m ordinat̄. Vn̄ nō oꝫ ꝙ ꝑ vnū sacrificiū tota pena coꝝ q̄ sunt in purgatorio expiet̄: q̄ missa valet ꝑ modū solutiōis debiti. Per vnū em̄ sacrificiū qd̄ aliq̄s hō offert nō liberatur a tota satisfactiōe debita ꝓ pctīs. vn̄ qn̄ ꝙꝫ plures misse in satisfactiōe vni⁹ pcti iniungunt̄. Ita etiā plures misse satisfactorie ꝑ defuncto celebrant̄ vt a penis debitis liberetur. Decimoq̄rto specificādo. Nā ꝑ diuinā miām si aliq̄d de spūalib⁹ suffragijs supsit his ꝓ q̄b⁹ fiūt. s. vt eis nō indigeāt: alijs dispenset̄ ꝓ quib⁹ specialr̄ nō fiūt si eis indigeant: satis credibile est: ꝑcipue si hoc meruerint vt eis ꝓdessent dū hic viuerent. s. ꝓ eis orando. Vn̄ Damascen⁹ in sermone de dormiētib⁹ dicit. De⁹ tanq̄ꝫ iust⁹ cōmentiet̄ impotenti possibilitatē tanq̄ꝫ suscipiēs defectuū cōmutationē negociabit. Que quidē negociatio attendit̄ vt id qd̄ deest vni: alt̄ supplicat. Decimoq̄nto determinādo. Nā suffragia cū [illegible] satisfactiōes ꝑ intentionē vni⁹ alteri applicate q[illegible] ad dimissionē pene nō min⁹ valēt si ꝑ plures [illegible] ꝑ vnū. determinate ergo ista suffragia ꝑ vn[illegible] est p̄sumptuosum. Si em̄ q̄s esset in carceribus ꝓpter debita nō min⁹ ꝓ eo satisfieret si ꝑ plures id cōtingeret fieri q̄ꝫ si ꝑ vnum. Ita etiā si ꝑ plures sacerdotes celebrentur misse satisfactorie ꝓ defuncto ī purgatorio ꝑ debitis detento nō min⁹ imo citi⁹ valebūt ei q̄ꝫ si ꝑ vnū tm̄ celebrarent̄ ꝛc̄. Decimosexto ꝯtinuando. Nā misse satisfactorie debent ꝯtinuari ad designandā ꝯtinuationeꝫ passionis xp̄i in triduo cui⁹ missa est representatiua. Vn̄ beat⁹ Greg. statuit. xxx. missas ꝯtinuas ꝓ frē iusto. Et scūs ille ep̄s de quo dicit̄ in legēdis sepi⁹ recitauit triginta missas ne peccaret nō cōtinuādo: vt pꝫ ibi.

Decimoseptimo hereditando. Nā pr̄ moriens pōt iniūgere filio quē ꝯstituit heredē vt vota ei⁹ adimpleat: ꝛ ille tenet̄. imo q̄cū q̄ꝫ hereditatē adierit: obligat̄. ex̄ de solutionibus. c. i. ex̄ de vsuris. c. tua. vt pꝫ. Decimooctauo tardādo. Nā defunct⁹ quātū ad meritū elemosyne nullū detrimentuꝫ patit̄: q̄ tardant̄ elemosyne quas legauit maxime si quātū in ip̄o fuit cām adhibuit vt hmōi elemosyne cito darent̄: q̄ meritū principaliter ex volūtate ꝛ intentione dependet. Sꝫ quantū ad effectū elemosyne patitur detrimentū: nō quidē vt ꝑ hmōi tarditate puniatur: sꝫ q̄ remediū ei nō adhibet̄ dū suffragia differunt̄ q̄b⁹ plurimū iuuaret̄. Sic pꝫ de illo milite q̄ in campo Karoli magni vulnerat⁹ ad mortē: legauit equū suū vendendū ꝛ preciū in paupes distribuendū: qd̄ tn̄ amic⁹ ei⁹ facere distulit: cui in fine anni male successit. In legend. Decimonono restituendo. Nā defunct⁹ non patit̄ detrimentū si differat̄ restitutio quā ip̄e mādauit fieri lꝫ tarde ꝛ in morte: q̄ fecit qd̄ potuit. Sed suffragia q̄ ꝓ eo fiūt valēt creditorib⁹. Vigesimo exequendo. Nā si executor ꝑ modicū tp̄s dare elemosynas differat vt reb⁹ defuncti meli⁹ venditis ampliores elemosynas dare possit: laudabilit̄ hoc facit. Si vero per multū tempus differat elemosynas distribuere vt in modico ampliores elemosynas faciat nō est absq̄ꝫ culpa: quia defunctus interim a purgatorio liberaretur in q̄ dū esset remediū istorum suffragioꝝ maxime necessariū fuit: qd̄ sine causa dilatū fuit. Vigesimoꝑmo lucrādo. Nā heredes ꝛ cōmissarij lucrant̄ de bonis testatoris ad ꝓpriā vtilitatē ꝛ nō pauperū dicēres: ꝑmo ditemur ꝛ postea dispensabimus cū tn̄ ſm ꝯscientiā nō possint retinere. Vigesimosecundo fraudādo. Nā ꝯmissarij alicui⁹ testatē vel cōm̄t ꝓ expēsis factis circa hereditā domoꝝ refectiōis aut opas possessionū aut nisi. xxv. ꝛc̄. Vigesimoter[illegible] nō exposuerint [illegible]redes ꝛ cōmissarij ꝑmittunt do[illegible]. Nā he ꝛ possessiōes fieri [illegible] vt illō qd̄ vꝫ. xx. dēt ꝑ. vi. alicui amico vl̄ attinēti suo vl̄ sibi emat. Vigesimoq̄rto ꝑūtēdo. Nā ꝯmissarij dispensant legata nō pauperib⁹ iuxta intentionē testatoris: sed filijs ꝛ nepotib⁹ nō indigentib⁹ ꝛ soluūt dotē filie fratris nō indigentis credēres satisfecisse legato. Vigesimoq̄nto occultādo. Nā hēdes ꝛ ꝯmis

sarij occultant testamenta p tp̄s ⁊ tp̄a ne ipsa impleāt ⁊ gaudēt bonis legatis eccl'ie vel hospitali. Et interim defunct⁹ patit̄ defectū suffragiorꝝ. Uigesimosexto falsificādo. Nam heredes ⁊ cōmissarij falsificāt testamenta: ꝯueniūt cū notario: mutāt puncta: vel totalr̄ mutāt ⁊ inter se diuidūt bōa testatoris ⁊ legatarij defraudant̄ vt patet.

Uigesimoseptimo mutādo. Nā heredes ⁊ cōmissarij destruūt inuētariū ne de bonis assignatꝭ petat̄ ab eis ratiociniū vt sic possint furari ad libitū: ⁊ ne in integrū vendātur ꝓ paupib⁹. Uigesimooctauo q̄rādo. Nā heredes ⁊ cōmissarij diu tardantes solutionē legatorꝝ faciūt sibi fieri q̄tationem ab isto paupculo vel monasterio vel hospitali de q̄nq̄ginta ꝓ vigintiq̄nqꝫ ⁊c̄. Uigesimonono litigando. Nā heredes ⁊ cōmissarij mouēt cauillationes dyabolicas ꝯ͂ legatarios ⁊ faciūt vt legatarij sint in ꝯtinua lite ⁊ expēdāt ꝓpria ꝓ suffragijs reluēdis legantiū. Trigesimo fidēdo. Nā defunctus legat oretenꝰ vnā vestē vel stariū frumenti vel tantā pecuniā distribuendā in redēptionē aīe sue ⁊ tu ꝓmittis: ꝫ nō adimples ꝓpt̄ ꝯsciam tm̄ obligaris ⁊c̄. Trigesimoprimo obligādo. Nā defunct⁹ morte ꝑuent⁹ nō adimpleuit pn̄iam sibi iniūctā: tu vero aut illi cōpatiens aut illū ꝯfortans sponte ꝓmitt̄ ꝓ illo satisfacere ꝫ tardas aut negligis: peccas. Trigesimoscd̄o obliuiscēdo Naꝫ heredes ⁊ cōmissarij statim vt corp⁹ est traditū sepulture obliuiscunt̄ ei⁹. ps̄. Obliuioni dat⁹ sum tanq̄ꝫ mortu⁹ a corde. Qui tamē clamat: educ de carcere aīam meā. Trigesimotertio iudicādo. Nā heredes ⁊ cōmissarij arguūt contra suffragia defunctorꝝ sic. Aut talis est in celo: ⁊ sic nihil ei ꝓsunt cū sit in termino vie. Aut est in inferno: ⁊ iterū ei nihil ꝓsunt: q2 in inferno nulla est redemptio. Aut est in purgatorio: ⁊ tandē libe statu salutis ⁊ nō est. Rm̄ est ꝑuersum: q2 rabitur. g. Sed dimitte de suo vt citi⁹ euadat de has penis ⁊c̄. Trigesimoq̄rto rapiēdo Nā hēdes ⁊ cōmissarij vellēt satisfacē legatis defuncti: ꝫ tyrāni aut raptores alij surripiūt ⁊ ꝑoccupāt bona ei⁹ vt suffragia neq̄ant adipleri ⁊c̄. Trigesimoq̄nto cōmutando. Nā testm̄ per mortē testatoris ꝯfirmat̄. Heb. iiij. ⁊ h̄ vocat̄ vltia volūtas q̄ ī plēda ē. Sūt aūt pl'es q̄ cōmutationē aut dispositionē testi īpetrāt. aut absolutōnē ⁊c̄

Trigesimosexto vetādo. Nā q̄dā ꝓhibēt suos attinētes: ꝑentes: ꝯsanguineos testari aut minis aut terrorib⁹ aut fraudibus vt bona illorꝝ ad ip̄os ꝑueniāt q̄ ab hēditate illorꝝ excludēdi sūt. vt. C. si q̄s ali. te. ꝓhi. l. i. Volūt em̄ intereē testō: aut nolūt ꝙ notari⁹ accedat ⁊c̄. Trigesimoseptio cōmittēdo. Nā sepi⁹ defunct⁹ ad cautelā nō facit testamētū in scripꝭ: ꝫ volūtatē suā in gn̄e cōmittit alicui iuxta dispositionē illi⁹ vt dispēset q̄ꝫtū ⁊ q̄b⁹ sibi videbit̄. Iste aūt dīa ꝓ se retinet ⁊ parū aut nihil de aīa defuncti cogitat. Apl's. Hic iā q̄rit̄ int̄ dispēs. vt fide. q̄s īueniat̄. Trigesimooctauo opinādo. Naꝫ hēdes ⁊ commissarij opinant̄ ꝙ aīe in purgatorio nesciāt q̄d ꝓ eis agat̄ in h̄ seclo. ꝫ oīno sciūt aliq̄n ꝑ ꝯcessionē vt viuis appeant. sic beat⁹ Greg. ꝑ mlt̄a exēpla ondit li. iiij. dyalo. De⁹ em̄ q̄ nullū ingr̄tū vult hr̄e in celo: vult ꝙ hoīes sint gr̄ti suis bn̄factoribus cū ꝑuenerint ad celū q̄d eē nō possꝫ nisi scirēt cui ⁊ ꝓ q̄b⁹ deberēt gr̄itudinē ondē etiā in spāli. Trigesimonono orādo. Nā nō solū ꝓ purgādis orādū ē ꝫ etiā ꝓ pueris baptisatꝭ missarū solēnia celebrant̄ non q2 eis ꝓsint ad remissionē alicui⁹ culpe vel ad augmētū glie: ꝫ ad cōmēdādū redēptiōis mysteriū q̄d in h̄ sacro cōmemorat̄ per q̄d ꝑuuli sine ꝓprio merito eternā cōsequunt̄ vitā. Quadragesimo ꝑegrinādo. Nemo em̄ pōt alteri indulgentiā ꝓmereri nisi ꝓcedat ex intētiōe dātis. Tn̄ possꝫ si fieret nō solū ꝓ viuis: ꝫ etiā ꝓ mortuis existētib⁹ in purgatorio. Nihilomin⁹ ꝑegrinatio ⁊ scrōꝝ locorꝝ visitatio eis ꝓdest ꝓpt̄ vinculū charitatis q̄ vniunt̄ nob̄ n... ad meritū: ꝫ ad satisfactionē p.... Post hāc declaratōnē dixit s... Thomas aīe deuote. O aīa sim... ia potes intelligē grauitatē fraudatiōis suffragiorꝝ ⁊ vtilitatē atqꝫ necessitatē ip̄orꝝ erga defunctos. Ne tn̄ belial glriet̄ in argutijs suis docebo te q̄ pacto illi r̄n̄deas. Ad ꝑmuꝫ dic ꝙ hō dū in corꝑe vixit meruit vt ista suffragia ei valerēt post mortē: ⁊ ideo si post hanc vitā eis iuuat̄ hoc ꝓcedit ex his que in corpore gessit. Auctoritas aūt apostoli intelligitur quantū ad retributionem que fiet in finali iudicio que erit eterne glorie vel eterne miserie in qua quilibet recipiet solum ꝫm ꝙ ipse in corpore gessit. Interim autem iuuari possunt viuorum suffragijs: vt Damascen⁹ dicit in sermone de dormiētib⁹. Ad secūdū dic ꝙ opa ꝓ eis facta

sunt etiā eoꝝ. Ad tertiū dic ꝙ quāuis aīe post mortē nō sint simpliciť in statu vie: tñ qñtū ad aliq̇d adhuc sunt in via .s. inquātū eoꝝ ꝓgressus adhuc retardať ab vltima retributoē. ⁊ iō simplr̄ eoꝝ via est circūsepta vt nō possunt vlteriꝰ ꝑ aliqua opa transmutari ſm statū felicitatꝭ ⁊ miserie. Sꝫ quātū ad hoc nō est circūsepta: qn q̄ꝫtū ad hoc ꝙ detinenť ab vltima retributione: possint ab alijs iuuari: quia ſm hoc adhuc sunt in via.

Ad quartū dic ꝙ q̄ꝫuis cōicatio ciuiliū operū de q̄ pħs loquiť nō possit eē mortuorū ad viuos: q2 mortui extra vitā ciuilē sūt pōt tñ eē eoꝝ cōicatio q̄ꝫtū ad opa spūalis vite q̄ est ꝑ charitatē ad deū cui mortuoꝝ spūs viuūt. Tūc aīa grās agēs deo ⁊ suis doctoribus de tam consolatoria declaratione abijt domum in pace. Amen.

Feria sexta quarte dn̄ice q̄dragesime Sermo .xxxi. de confessione.

c Lamauit lazare veni foras. Joh. xi. Hodie anīa simplex fidelis ⁊ deuota saluti sue intēta accessit ad ecclesiā: ⁊ audiēs missam tā ex lectione eplē .iij. Reg. xvij. q̄ꝫ ex euāgelio aduertit vnā cōclusionē valde notabilē: scꝫ. Cōfessio pctōrū in adultis est actꝰ tante virtutis ꝙ ea neglecta nō est spes eterne salutis. Rō est: q2 passio xp̄i sine cuius virtute nec originale nec actuale pctm̄ dimittiť in nobis operať ꝑ sacramentoꝝ susceptionē q̄ ex ipā efficaciā hn̄t: iō ad culpe originalis ⁊ actualis remissionē requiriť sacr̄m eccl̄ie vel actu susceptū vel saltē voto qñ articulꝰ necessitatis non ꝯtēptꝰ sacr̄m excludit. ⁊ sic illa sacrā q̄ ordinanť ꝯtra culpā cū qua salus esse non pōt: sunt de necessitate salutis. Vñ sicut baptismus quo deleť pctm̄ originale est de necessitate salutis: ita sacr̄m pnīe. Sicut autē aliq̇s ꝑ hoc ꝙ baptismuꝫ petit se ministris eccl̄ie subijcit ad quos ꝑtinet dispēsatio sacramenti: ita etiā ꝑ hoc ꝙ ꝯfiteť pctm̄ suuꝫ se ministro eccl̄ie subijcit: vt ꝑ sacr̄m pnīe ab eo dispēsatū remissionē ꝯsequať q̄ congruū remediū adhibere non pōt nisi pctm̄ cognoscat q̇d fit ꝑ confessionē peccātis. Et iō ꝯfessio pctōꝝ est de necessitate salutis in eo q̇ in mortale pctm̄ cecidit. Sciēdū ꝙ ad ꝯfessionē pctōꝝ omēs rei obligant quadrupliciter. Primo rōne institutionis. Nā preceptū de ꝯfessione nō est ab hoīe puro institutū: q̄ꝫuis sit a beato Jacobo aplō ꝓmulgatū. ſꝫ a deo institutionē habuit: q̄ꝫuis expressa eiꝰ institutio nō legať: tñ q̇dā prefiguratio ipius inueniť in hoc ꝙ Johanni ꝯfitebanť pctā q̇ baptismo ipius ad grām xp̄i p̄parabanť: ⁊ in hoc etiā ꝙ dn̄s sacerdotibꝰ leprosos trāsmisit. q̇ q̄ꝫuis nō essent noui testamēti: sacerdotiū tñ eccl̄ie figurabatur. Scđo rōne ordinatōis. Nā in iudicio seculari nō est idē iudex ⁊ reꝰ: iudicium aūt spūale a quo exemplatur est ordinatiꝰ. ideo pctōr q̇ est reꝰ nō dꝫ esse iudex suijpiꝰ ſꝫ ab alio iudicari ⁊ ita oportet ꝙ ei ꝯfiteať Nullꝰ eñ est q̇ nō habeat iudicē xp̄m. Act. x. Hic est q̇ ꝯstitutꝰ est a deo iudex viuoꝝ ⁊ mortuorū cui ꝑ suū vicariū pctōr ꝯfiteri dꝫ. Tertio rōne obligatiōis. Nā ex precepto iuris positiui tenenť oēs ex institutiōe eccl̄ie edita in ꝯcilio generali sub Innocentio tertio. Tū vt q̇libꝫ se pctōrē recognosceret: q2 oēs peccauerūt ⁊ egēt grā dei. Tū vt cū maiori reuerētia ad eucharistiā accedat Tū vt eccl̄iarū rectoribꝰ sui subditi innotescant: ne lupꝰ inter gregeꝫ lateat. Quarto rōne ꝯformatiōis. Nā pnīa vt est sacr̄m ecclesie hꝫ efficaciaꝫ ex passiōe xp̄i ⁊ meretur q̇s ꝑ pnīam ſm ꝙ ꝯformať merito passionis xp̄i. Contritio eñ est meritoria ſm ꝙ conformať dolori mētali quē xp̄s in cruce sustinuit. Esa. liij. Uere languores nostros ip̄e tulit ⁊ dolores nr̄os ip̄e portauit. Et sicut xp̄s volūtarie passus est ꝓ pctīs singuloꝝ: sic nos in ꝯtritiōe pati debemꝰ volūtarie ꝓ pctīs nostris: cū ꝯtritio sit dolor ꝓ peccatis volūtarie assumptus. Heb. v. Cū clamore valido ⁊ lachrymis exauditꝰ est pro sua reuerētia. ⁊ Tren̄ i. O vos oēs q̇ trāsitis ꝑ viā attēdite ⁊ videte si est dolor silis sicut dolor meꝰ. Cōfessio est meritoria ſm ꝙ ꝯformať ꝯfessioni pctōꝝ quā xp̄us fecit in cruce. Dixit eñ totū illū ps. Deꝰ deꝰ meꝰ respice in me ⁊c. vsq̄ꝫ. In manus tuas dn̄e cōmendo spm̄ meū. qui sunt nouē. vbi confessus est singula pctā oīm hoīm. ꝓpterea cōfessio nostra dꝫ esse vocalis ⁊ integra vt sit meritoria: al's faceremꝰ xp̄m mendacē. In cuius signū angelus cōfortans xp̄m in horto p̄sentauit ei duas cartas. In manu sinistra habebat cartā in qua erant scripta pctā hoīm cū pena pro eis portanda in inferno. In manu dextra erat meritū passionis xp̄i ad delenda illa peccata ⁊ satisfaciēdū ꝓ pena eis debita; ⁊ vtraq̄ꝫ fuit posita

in statera. Job.vi. Utinā appenderent̄ pec
cata mea qb⁹ irā merui ꝛ calamitas quam
patior in statera. Et ait angel⁹ xp̄o. Si cō-
fitearis hec hoīm delicta in cruce penā por
tando ꝑ eis passio tua delebit hanc cartam
pctōꝝ. Si aūt nō feceris: ecce passio tua ꝛ
aduent⁹ in mūdū erit van⁹ ꝛ inutilis: ꝫ q̄si
arena maris hec.s. passio grauior apparet.
Satisfactio est meritoria ɓm ꝙ cōformat̄
satisfactiōi xp̄i ꝑ nobis. Coll' ij. Donās no
bis om̄ia delicta delens qd̄ aduersum nos
erat cyrographū decreti qd̄ erat cōtrarium
nobis ꝛ ip̄m tulit de medio affigens illud
cruci. Tres ptes satisfactiōis ꝓmeruit nob
xp̄s.s. orōnem. Luc.xxiij. qn̄ dixit in cruce.
Pater ignosce illis: qꝛ nesciunt q̇d faciunt.
Elemosynā qn̄ effudit sanguinē suū ꝑ no
bis. i. Pet.i. Nō corruptibilib⁹ auro: argen
to: vel lapidib⁹ preciosis redempti estis de
vana vr̄a ꝯuersatōe: ꝫ p̄cioso sanguīe agni
incōtaminati ꝛ īmaculati iesu xp̄i. Jeiuniū
in emissione aque ex latere ip̄ius. Joh.xix.
Cōtinuo exiuit sanguis ꝛ aq. Jstas tres p
tes pnīe oñdit latro dexter in cruce. Primo
ꝯtritionē dicēs illud Luc.xxiij. Memento
mei dn̄e dū veneris in regnū tuū. Scd̄o cō
fessionē dicēs. Nos q̇dē digna factis reci-
pim⁹. Tertio satisfactiōe. Jn hoc ꝙ ei⁹ cru-
ra quib⁹ offendit ꝯfracta sunt. Jo.xix. ideo
meruit audire. Hodie mecū eris in ꝑadiso

His intellectis aīa exiuit ab ecclīa cum
ꝓposito ꝯfitendi sacr̄aliter: p̄cipue ista san
ctissima q̄dragesima: ꝛ ecce belial intēdēs
eā ab hoc ꝓposito reuocare ait. O aīa sim
plex q̄ꝫ facile decipis tā leuit̄ credēdo: volo
tibi ostendere ꝙ nō est necessariū cōfiteri.
Prīo sic. Aliquib⁹ est pctm̄ remissum sine
hoc ꝙ ꝯfessi legant̄. sic pꝫ de Petro ꝛ Pau
lo ꝛ Magdalena. ꝫ nō est minoris effica-
cie gr̄a remittēs pctm̄ nūc q̄ꝫ tūc fuit: ergo
nec nunc est necessariū ꝯfiteri. Scd̄o sic.
Cōfessio desiderat̄ ad hoc in iudicio vt ɓm
q̄ntitatē culpe pena infligat̄. ꝫ hō pōt sibi
ip̄i penā infligere maiorem q̄ꝫ etiā ab alio
sibi infligat̄: g̊ non est necessaria confessio.
Tertio sic. Aliq̇s est q̇ nō hꝫ nisi pctā ve
nialia ꝫ de illis nō tenet̄ hō ꝯfiteri: ergo cō
fessio nō est necessaria ad salutē. Quarto
sic. Jn eo quod est necessariū ad salutē nō
sunt hoīes artādi ne impediant̄ a via salut̄
ꝫ magna artatio videt̄ si oportet hoīem cō
fiteri de necessitate: qꝛ ꝑ hoc multi retrahun
tur a ꝯfessiōe vel timore vel verecūdia vel

aliquo hmōi. ergo hoīes nō debent ad hoc
artari: vt pꝫ ꝛc. Aīa vero abijt tristis q̄-
rens ꝛ consulens legis doctores. Cui mox
obuiauit moyses. Et q̇ cū cognouisset cās
mestitie sue ait. Ego ostendā tibi cōclusio-
nem tuā esse verā testīonio q̄druplici leg̃.s.

Legis naturalis
Legis diuinalis
Legis prophetalis
Legis humanalis.

Primo testimonio legis

naturalis: ꝛ hoc q̄druplr̄.s. ꝑ rōnes natura
les: ꝑ p̄hos morales: ꝑ poetas: ꝑ exēpla gē
tiliū. Quantū ad rōnes naturales sciēdū
ꝙ vltra ꝯtritionē necesse est pctā ꝯfiteri ꝓ
pter q̄ttuor. Prīo ꝓpter morbi pleniorē
curationē. Naꝫ pctm̄ duo facit hoī. Primo
priuat eū bonis naturalib⁹ ꝛ gratuitis scꝫ
gr̄a ꝛ virtutib⁹. ꝛ hoc est febris vel telū infi
xū aīe. Luc.x. Samaritan⁹ incidit in latro-
nes q̇ despoliauerūt eū.s. gr̄a ꝛ virtutib⁹ ꝛ
plagis impositis abierūt. Scd̄o pctm̄ indu
cit magnā promptitudinē ad malū ꝛ diffi
cultatē ad bonū: ꝛ ē vuln⁹ naturaliū. Aliud
aūt est infixū telū de corꝑe extrahere ꝛ aliud
est infixū vuln⁹ ex telo curare. Sic alia cura
tio est cām remouere languoris qd̄ fit per
indulgentiā pctōꝝ in cōtritiōe. alia curatio
ē sanare lāguorē qd̄ fit ꝑ ꝯfessionē. Greg.
in omel'. de diuite ꝛ lazaro dic̄. Quid est pec
catoꝝ ꝯfessio nisi quedā vulnerū ruptio: ꝛ
ꝯfitēdo pctā q̇d agim⁹ nisi malū qd̄ int⁹ la-
tebat aperim⁹: Scd̄o ꝓpter toti⁹ offense
remissionē. Nā pctōr totū corp⁹ eccl'e offen
dit ꝛ q̄ꝫtū in se est destruit: qꝛ se ꝛ alios q̇s
inficit tollit a corꝑe mistico xp̄i ꝛ facit mē
bra dyaboli: ꝛ sic a deo meret̄ puniri ꝯtra
cui⁹ legē facit ꝛ ab ecclīa etiā iudice cuius
subditū spiritualiter ledit. Si quis enī ma
le dispositus priuet proximū aliquo mēbro
non solū offendit deū: sed etiā iudicē terre-
nū legis ministrū: qꝛ ledit rem quā sub me
tu legis custodiebat: licet de⁹ huic remittit
offensam: remanet tn̄ obnoxius iudicio le
gis ciuilis. Sic pctōr vt plene ꝛ totalit̄ sa-
tisfaciat deo ꝛ eccl'ie quos offendit: dꝫ vltra
ꝯtritōnē ꝑ quā satisfacit deo ꝯfiteri peccata
sua ꝛ pn̄iam accipe vt satisfaciat eccl'ie. vn̄
Aug. in sermone de ꝯfessione dicit. Secu-
rus ad deū iudicē venies si a iudice absol-
ueris humano in cui⁹ iudiciū offendēdo in
cidisti. Tertio ꝓpter necessariā affect⁹ exci

tationē. nihil em̄ sic inflammat animū ho-
minis in deū sicut ꝯsiderare mīas suas cir
ca petōres. s. faciliter donādo. longanimit᷑
expectādo. liberaliter ⁊ gratiose suscipiēdo
⁊ acceptādo. Un̄ Aug. li. ꝯfessi. dicit. Cur
tot rerū narrationes digero. i. cur distincte
singula pctā mea explico nisi qꝛ affectū me
um excito in te cōfitēdo tibi miſias meas
⁊ mīas tuas. Quarto ꝓpter multorū bo-
norū ꝯsecutionē. Nā ex ꝯfessiōe dyabolus
nō libent᷑ tēptat eū q̄ secreta eius reuelat.
Ecc. xxvij. Qui denudat archana amici fi-
dē ꝑdit. Etiā nō hꝫ tantā ꝑtātē in hoīe qꝛ
latrones timentes deprehendi fugiūt. Hie
ronymꝰ. Ꝑtās traditoris adnihilat᷑ reuela
ta traditiōe. etiā erubescētia quā patit᷑ pec
catū ei exosum reddit. etiā sacerdotis pro
dest ꝯsiliū eiusqꝫ suffragiū cum ꝓ eo orare
teneat᷑. etiā magna pars pene cuiꝰ pctō de-
bitor erat ei ex vi clauiū dimittit᷑. etiā debi-
te ꝯfitenti gratia ꝯfert᷑ si nō habebat. auge
tur aūt si priꝰ habebat. Ostiū em̄ ꝯsciē tūc
deo aperitur. Quantū ad phōs morales
sciendū ꝙ multa impediūt cōfessionē pctī
Primo noxia licētia peccādi. Un̄ Salustiꝰ
in Catilinario dicit. Sepe alijs alia licētia
est. Qui em̄ demissi in obscuro vitā agūt si
q̄d deliquerunt pauci sciūt. nā fama ⁊ for-
tuna eoꝝ pares sūt. Qui vero magnis im-
perijs ꝑditi ī excelso etatē agūt: facta eorū
cūcti mortales nouerūt. Itaqꝫ in maxima
fortuna minima licentia ⁊ que apud alios
iracundia dicit᷑: hec imperio suꝑba crudeli
tas appellat᷑. hec ille. Scdo excusatio de-
linquendi. Unde Fulgentiꝰ libro mitholo
giarū. iij. dicit. Insciētie formidolosa suspi-
tio semꝑ excusandi suffragia querit q̄ quic
quid ignorantie mater incursionū peccaue
rit. id venie absoluat petitio que culpas ve
stire ꝯsueuit. Tertio versutia simulandi.
Sunt em̄ quidā qui vitia sequunt᷑ speciem
virtutū pretendentia. Unde Seneca epl'a
xlv. dicit. Uitia nobis sub virtutū noīe irre
punt: temeritas sub titulo fortitudīs latet.
Moderatio vocatur ignauia. pro cauto ti-
midus accipitur. in his magno periculo er
ramus. Et epl'a. xxviij. dicit. Initiū salutis
est notitia peccati. Nā qui peccare se nescit
corrigi non vult. ideo quantū potes teipm̄
coargue: inquire in te accusatoris primuꝫ:
partibus fungere: deinde iudicis: nouissime
deprecatoris. Quare vitia sua nemo confi
tetur? quia etiā nunc in illis est. Somniū
narrare vigilantis est: ⁊ vitia sua ꝯfiteri sa-
nitatis indiciū est. Expergiscamur ergo vt
mores nostros coarguere possimꝰ. hec ille.
Quarto difficultas seipm̄ cognoscendi.
Un̄ Macrobiꝰ li. i. de somnio scipionis di
cit. De celo vt ait quidā descendit. gnoti se
auton. i. scito teipm̄. Nā ⁊ delphici vox hec
fert᷑ oraculi ꝯsulenti ad beatitudinē quo iti
nere ꝑueniret. Si te inq̄t agnoueris: ⁊ ī
ipsiꝰ fronte tēpli hec inscripta snīa est. Ho
mini aūt vna est cognitio sui si originis sue
exordia prima respexerit: nec se extra quesi
erit. Sic em̄ aīa virtutes ipsas conscientia
nobilitatis induitur quibꝰ post corpus eue
cta eo vnde descenderat reportat᷑. Hec ille.
Quantū ad poetas sciendū ꝙ quattuor
impediūt ꝯfessionē. Primo multiplicatio
iniquitatis. Un̄ Seneca in agamēnone di
cit. Periere mores: ius pietas fides. Et q̄
redire cū perit. nescit pudor. Per scelera sꝑ
sceleribus tutū est iter. hec ille. Scdo mi-
noratio culpabilitatis. Unde Ouidiꝰ li. de
ponto dicit. Ne factū defende tuū: mala cā
silenda est. Nil nisi sollicite sint tua verba ꝑ
ces. Nec tua si fletu scindātur verba noce-
bit. Interdū lachryme pondera vocis hn̄t.
Itē. Quod fec̄ quisqꝫ tuetur opus. hec ille
Tertio exultatio malignitatis. Un̄ Pro-
sper libro epigrammatū dicit. Qui se pctīs
gaudet felicit᷑ vti Infelix nimis est ꝓspita
te sua. Cū dat᷑ iniusto peccādi optata pote
stas. Ut mala mens praue qd̄ cupit effici-
at. Ira ē magna dei q̄ multos sic q̄qꝫ punit
Ut q̄bꝰ exultāt crimībꝰ ꝑeāt. Et mag' errā
ti votū patrare timēduꝫ ē q̄ꝫ ne nō fiat qd̄
voluisse nocꝫ. Havetitoꝝ auidis ꝑuior tūc
ira timēda ē. Cū sese remouēt vbera iusti-
cie. Nā q̄d erit morbi qd̄ nō dn̄abit᷑ illi Cui
supa auxiliū iā medicia negat: h̄ ille. Qr-
to delectatio vanitat᷑. Un̄ Galterꝰ in alexā
dreide li. vij. dic̄. Dū seq̄tur ꝓfugi bona mo
mentanea mūdi. Allicit illecebris aīam ca
ro. nec sinit eē Pricipij mēorē vl' cuiꝰ yma
ginis istar Facta sit. aut q̄rsuꝫ resoluta car
ne reuti Debeat. inde boni subit ignorātia
veri. h̄ ille. Et martial' cocꝰ ait. Simpl'r pa-
teat vitiū. fortasse pusillū Qd̄ tegit᷑. mag'
id credit᷑ eē nefas. Et Horatiꝰ li. ꝯmonū di
cit sic. Naꝫ vitijs nemo sine nascit᷑. optimꝰ
ille est Qui minimis vrgetur. hec ille. ⁊ sic
patet. Quantū ad exempla gentiliū sciē
dum ꝙ sacerdotes dee veste depinxerunt
penitentiā ⁊ confessionē ad modū hominis

rint. si quidē rõnes separatim iecerint: suffi-
cere debet ad libertatē adipiscendā ei ꝗ ra-
tiones reddiderit. vt seruꝰ ꝑ rõnē redditio-
nis expensarū censeat̄ libertatē. vbi aliꝰ qui
nõ reddidit: in seruitute ꝑmaneat. Roma.
viij. Creatura liberabit̄ a seruitute corrupti
onis in libertatē glorie filioꝝ dei ⁊ hoc ꝑ cõ
fessionē in qua peccator reddit rõnē omniū
2 que a deo accepit. Quarto qꝛ cirographū
reijcit. Cõfessio em̄ malū testamentū ⁊ ciro
graphum ꝗ erat obligata delet ⁊ reuocat:
qꝛ que ex certa sciētia testatoris deleta sunt
a legatario vendicari non p̄nt. ff. de his ꝗ in
testamēto delent̄. l. i. in infortiato. li. iiij. Sꝫ
licꝫ littere testamēti videant̄ manu testato
ris in aliq̄ deformate: ꝟ non sunt ita delete
quin legi possunt: valet testamentū. Sic de
generali cõfessione ⁊ supficiali in q̄ singula
ꝑ confessionē distincta nõ delent̄. Quia sic̄
dicit̄ ibidē licet testamētū sit in aliq̄ sui par
te vitiatū: nõ tn̄ totū vitiat̄. ita ꝗ vellet vnū
vitiū sine alio cancellare: nõ destruit testa-
mentuꝫ in quo oīa sua diabolo legat. vnde
aut oīa delent̄. aut nulla. vt pꝫ de penitētia
dist. iij. §. auctoritatibus ⁊c̄. Postq̄ꝫ vero
moyses declarauit ꝯclusionē predictam ait
aīe deuote. Que ego noui fideliter te docui
Sꝫ ecce h̄ est sctūs Tho. de aq̄no doctor no-
ui testamēti cuiꝰ doctrina ⁊ cõsilio cõfitere
deo in directõne cordis in eo ꝙ per eam di
sces oīa iudicia iusticie dei. Ad queꝫ astāte
moyse accessit aīa deuota ꝓsue ꝯclusionis
clariori noticia. Cui sanctus Tho. ait. Ego
ostēdā tibi cõclusionē tuā eē verā ⁊ catholi
cam testimonio q̄druplicꝫ legis scꝫ.

Legis euangelice.
Legis apostolice.
Legis canonice.
Legis ecclesiastice.

Primo testimonio legis

euāgelice. Sciēdū ꝙ xp̄us ꝓbauit illā q̄dru
1 plici testimonio. Prīo testimonio Math.
iij. dicenꝯ. Exibat ad Johānē hierosolyma
⁊ oīs iudea ⁊ oīs regio circa iordanē ⁊ ba
ptisabant̄ ab eo in iordane confitētes pctā
sua. hec ibi. Absolutio em̄ a pctīs ꝑtinet ad
sacerdotes. Mat. xvi. Tibi dabo claues re
gni celoꝝ. Et quodcūq̄ꝫ ligaueris sup terrā
erit ligatū ⁊ in celis. ⁊ quodcūq̄ꝫ solueris su
per terrā erit solutū ⁊ in celis. hec ibi. Se-
2 cundo testimonio Mar. i. dicenꝯ. Fuit iohā
nes in deserto baptizans ⁊ predicās baptis
mum penitētie in remissionē pctõꝝ ⁊ egre-
diebantur ad illū hierosolymite vniuersi ⁊
oīs regio iudee ⁊ baptizabant̄ ab eo in ior-
dane flumine confitentes pctā sua. hec ibi.
3 Tertio testimonio Luc. xvij. Cuꝫ ingrede-
retur iesus quoddā castellū occurrerunt ei
decē viri leprosi ꝗ steterūt a longe ⁊ leuaue
runt vocē dicētes. Jesu p̄ceptor miserere no-
stri. Quos vt vidit dixit. Ite ostēdite vos sa
cerdotibꝰ. ⁊ factum ē dū irent mūdati sunt.
4 Quarto testimonio iohānis. xx. Stetit ie
sus in medio discipuloꝝ suoꝝ ⁊ insufflauit
⁊ dixit eis. Accipite spm̄sctm̄ quoꝝ remise-
ritis pctā remittunt̄ eis: ⁊ quoꝝ retinueritꝭ
retenta sunt. In quo apparet potestas col-
lata sacerdotibꝰ ad absoluēdū pctā coꝝ qui
sacramentalit̄ eis cõfitent̄. Circa quā ꝯfes-
sionē notant̄ q̄ttuor cõclusiones in euāge-
lio ⁊ in epl'a. Prima cõclusio. Cõfessio sa 1
cramentalis exigit manifestari pctā ꝑ exte- 9°
riorem locutionē ⁊ nõ ꝑ nuncij aut scriptu-
re denūciationē. Patꝫ qꝛ q̄uis ad cõfessio
nem s̄m ꝙ ē actꝰ virtutꝭ sufficeret q̄litercūq̄ꝫ
fieret. ⁊ sic nõ esset tanta difficultas in vno
modo siue in alio. sicut etiā in eo ꝗ vsuꝫ lin-
gue nõ habꝫ: vt mutꝰ vel alteriꝰ ideomatis
põt per scripturā vel ꝑ nutū vel ꝑ interpre-
tem cõfiteri cū nõ exigat̄ ab eo plusq̄ꝫ possit
vnde sorores lazari egrotātꝭ. i. pctõris mise
runt ad xp̄m nunciuꝫ quendā dicētes. Dñe
ecce quē amas infirmat̄. vt dr̄ in euāgelio.
Scdm̄ aūt ꝙ est pars sacramēti pn̄ie: cõfes
sio habet determiatū actū sicut ⁊ alia sacra
menta habēt determinatā materiā. sicut in
baptismo ad significandū interiorē ablutio
nem assumit̄ illud elemētū cuiꝰ est maximꝰ
vsus in abluendo. ita in actu sacramētalis
cõfessionis ad manifestandū ordinate pec-
catū assumit̄ ille actꝰ ꝗ maxime ꝯsueuimus
manifestare. s. ꝓpriū verbuꝫ. Alij em̄ modi
sunt inducti in supplemētū istiꝰ. Qui em̄ ꝑ
seipm̄ peccauit: debet per seipsum penitere
ꝟ cõfessio ē pars pn̄ie. ergo debet penitens
confiteri ꝓpria voce. Sed in absentia ꝓprij
sacerdotꝭ põt etiaꝫ laico fieri cõfessio. vn̄ nõ
oportet ꝙ ꝑ scriptū fiat. qꝛ plꝰ ꝑtinet ad ne-
cessitatē ꝯfessionis actꝰ q̄ꝫ ille cui fit ꝯfessio
Si em̄ q̄s nõ habet copiaꝫ sacerdotꝭ in loco
vbi est: nec põt alio accedere vbi ē sacerdos
nõ debet tn̄ ꝑ scripturā cõfiteri eidē ꝓpter
duo. Prīo rõne periculi litterarū: qꝛ ꝑ nun-
cium vel ꝑ aliū possent maliciose apiri. aut
ꝑ nunciū ignotum dari alteri. aut sacerdos

posset litteras retinere, in preiudiciū ⁊ dam num mittent̄. ideo ad vitandū scandaluꝫ ⁊ infamiā ꝓpriā nō tenet̄ pctōꝛ ꝑ litteras cō fiteri nō habita copia sacerdotis. Secūdo rōne secreti. Nam ꝯfessio debet esse secreta ⁊ talis vt sacerdos possit examinare circum stantias pctōꝝ qȯ in tali absentia fieri non pōt. vñ nullo iure obligat̄ cōfiteri ꝑ scriptu ram ꝓpt̄ periculū reuelatōis. ſꝫ posset scribe re cōiter sic. Peccatoꝛ suꝫ ⁊ velle ꝯfiteri tibi ſꝫ per interpretē vel nūciū debet si ipē nō po test vel nescit ideoma. idō in ep̄l'a dr̄. Egro tauit filiꝰ. i. aīa mulieris. i. pctōꝛis. ⁊ erat lan goꝛ fortissimꝰ. i. pctm̄ grauissimū Dixit. id ē oꝛe ꝓprio cōfessus ē ad heliā. i. sacerdotem Ingressus es ad me vt rememoꝛarent̄ ini quitates mee. s. ꝑ sacramētalē cōfessionem Secretū nō reuelādū est multiplex. Primū sacramētalis cōfessionis. In sacramentis em̄ ea q̄ exteriꝰ gerunt̄ sunt signa rerū q̄ in terius ꝯtingūt. idō cōfessio qua ꝗs sacerdo ti se subijcit: signū est interioꝛis cōfessionis qua ꝗs deo subijcit̄. deꝰ autē pctm̄ illiꝰ q̄ se sibi subijcit ꝑ pniam tegit. ps̄. Beati quoꝛū remisse sunt iniꝗtates ⁊ quoꝝ tecta sūt pec cata. vñ ⁊ hoc opoꝛtet in sacramēto pnīe si gnari. ideo de necessitate sacramēti ē ꝙ ꝗs cōfessionē celet ⁊ tanꝙ violatoꝛ sacramēti peccat q̄ reuelat. ex hoc em̄ hoīes ad confes sionē faciliꝰ attrahunt̄ ⁊ simpliciꝰ cōfitent̄ Secūdū sigilli cōfessionis. Licet em̄ sigil lum ꝯfessionis directe nō se extēdat nisi ad illa q̄ cadūt sub sacramētali ꝯfessione: tamē indirecte etiā illud qȯ nō cadit sub sacramē tali cōfessione ad cōfessionis sigillū ꝑtinet. sicut illa ꝑ que posset pctōꝛ vel pctm̄ depre hendi ⁊ talia summo studio sunt celāda. tū ꝓpter scandalū. tū ꝓpter pronitatē q̄ ex cō suetudine accidere posset. Tertiū secretuꝫ cōmissuꝫ. Ea em̄ q̄ sub secreto cōmissa sunt hoī: distinguēda sunt. Qñqꝫ em̄ sunt talia q̄ statim cū ad noticiā homīs venerint: homo ea manifestare tenet̄. puta si ꝑtinent ad coꝛ ruptionē multitudinis coꝛpoꝛalē vel spūalē vel in graue dānū aliculꝰ ꝑsone vel si ꝗd est hmōi qȯ ꝗs reuelare tenet̄: vel testificando vel denūciādo. Et ꝯtra hoc debitū obligari nō pōt ꝑ secreti cōmissuꝫ: qꝛ in hoc frāgeret fidē quā alteri debet. Qñqꝫ vero sunt talia que quis prodere nō tenet̄. vñ pōt obligari ex hoc ꝙ sibi sub secreto cōmittant̄ ⁊ tunc nullo modo tenet̄ ea ꝓdere: etiaꝫ ex p̄cepto supioꝛis. qꝛ seruare fidē est de iure naturali nihil aūt pōt p̄cipi hoī cōtra id qȯ est de iu re naturali. Prouer. xi. Qui ambulat frau dulent̄: reuelat archana. qui aūt fidelis ē: ce lat amici cōmissuꝫ. Quartū causa clientuli Nam aduocatꝰ si in p̄ncipio credidit causā clientuli sui esse iustā ⁊ postea in ꝓcessu ap pareat eā esse iniustā nō debet eā ꝓdere. s. vt aliā partē iuuet vel secreta sue cause alte ri parti reueler. Potest tm̄ ⁊ debet causaꝫ de serere vel clientulū cuiꝰ causaꝫ agit ad cedē dum inducere siue ad cōponēdū sine aduer sarij damno. Quintū pctm̄ ꝓximi tibi oc cultū. Licet em̄ peiꝰ sit peccatori occulto pec care moꝛtalit̄ sumēdo coꝛpꝰ xp̄i. tm̄ peius ē peccare moꝛtalit̄ peccatoꝛē iniuste infamā do occultū negando ei coꝛpꝰ xp̄i. licet scias pctm̄ eiꝰ: ꝙ̄ ꝙ ille moꝛtalit̄ peccet: qꝛ nullus debet pctm̄ moꝛtale cōmittere vt aliū libe ret a pctō. vñ Aug. dic̄ li. q̄stionū sup Gen̄. Periculosissime admittit̄ hec cōpensatio vt nos faciliꝰ aliq̄d mali faciamꝰ ne aliꝰ grauiꝰ malū faciat. Sextū ꝓprium pctm̄. Plures reuelāt pctā sua q̄si in eis laudent̄. ps̄. Lau datur pctōꝛ ī desiderijs anime sue ⁊ iniquꝰ benedicit̄ vñ alij vel scandalizant̄ vel exem plum peccādi sumūt. Septimū secretū ab inimicantibꝰ inuicē tibi cōmissuꝫ qȯ ē cau sa maioꝛis inimicitie. Octauū reipublice cōsiliū qȯ nullo modo est reuelanduꝫ: qꝛ sic frangerent̄ vires gubernatiōis ⁊ regiminis.

Nonū verbū veritat̄ fidei scandalosū. Nā si turbatio infideliū oꝛiatur ex confessione fi dei manifesta absqꝫ vtilitate fidei vel fide lium non est laudabile in tali casu fideꝫ pu blice confiteri. Unde dominꝰ dicit Math. vij. Nolite sanctuꝫ dare canibus: neqꝫ mar garitas vestras ponatis ante poꝛcos ne foꝛ te conculcent eas pedibus suis ⁊ conuersi disrumpāt vos. Sed si vtilitas aliqua fidei pꝛoponatur: aut necessitas adsit cōtempta turbatione infidelium debet homo fidē pu blice confiteri. Unde Math. xv. dicitur ꝙ cum discipuli dixissent dn̄o ꝙ pharisei audi to hoc verbo scandalizati sunt. respōdit do minꝰ. Sinite illos. sciꝫ turbari. ceci sunt du ces cecoꝛum. Et. i. Coꝝ. x. dicitur. Sine offē sione estote iudeis ⁊ gentibus ⁊ ecclesie dei sicut ⁊ ego per omnia omnibus placeo non querens qȯ mihi vtile est: sed qȯ multis vt salui fiant. hec ibi. Bonum em̄ cōmune pꝛe ponderat bono particulari ⁊c̄. Secunda conclusio. Confessio sacramentalis sine caritate non est salutaris ex infirmitate.

Feria sexta quarte dñice in quadragesima

Sciendū ꝙ cōfessio est actꝰ virtutꝪ:qꝛ in sui rōne aliquā cōditionē implicat q̄ ad virtutē ptinet. Importat em̄ ex suo noīe manifestationē alicuiꝰ qđ in consciētia tenet aliqs:sic simul os ⁊ cor in vnū cōueniūt. Si em̄ quis aliqđ ꝓferat ore qđ corde nō teneat nō confessio ſʒ fictio dr̄. Hec aūt cōditio ad ꝟtutez pn̄ie ptinet vt ordinat̄ ad remissionē peccatorū.vt.s.qs ore ꝯfiteat̄ qđ corde tenet. Et sic cōfessio vt est actꝰ virtutꝪ est actꝰ meritorius ꝓprie ⁊ nō valet sine caritate q̄ est pn̄cipiuʒ merēdi.sicut nec alia opa facta extra caritatē. Confessio aūt ſm qđ ē pars sacramenti ordinat ꝯfitentē ad sacerdotē q̄ habʒ claues eccl'ie q̄ ꝑ ꝯfessionē cōscientiā cōfitentis agnoscit.⁊ sic confessio pōt esse in eo qui nō est ꝯtritꝰ: qꝛ pōt pctā sacerdoti innotescere ⁊ clauibꝰ eccl'ie se subijcere. Et ꝙuis tūc nō ꝑcipiat absolutōis fructū tn̄ recedēte fictione ꝑcipere incipiet.sicut est etiaʒ in alijs sacramētis.nec q̄ fictus accedit tenet̄ postmodū fictionē suā cōfiteri. De cōfessione facta in caritate dr̄ in euāgelio. Infirmitas hec.s.peccatoꝝ q̄ dicunt̄ in cōfessiōe nō est ad mortē.s.eterne dānatōnis ſʒ ꝓ gloria dei.s.cōferenda vere cōfitēti vt glorificet̄ filius dei ꝑ eū.s.conuersum ab errore vie sue. In epl'a aūt dr̄. Et ait helias.i.sacerdos ad eam.s.aīam peccatricē. Da mihi.i.confitere mihi.filiū tuū.i.animū ⁊ cōscientiā tuā. Talis em̄ cōfessio facta in caritate.xij.effectus in aīa facit.de quibꝰ dr̄ in euāgelio.xij.hore sunt diei. Isti autē effectꝰ sunt. Prīo ē celi aperitiua. Nam a paradisi introitu ꝓhibet̄ aliqs ꝑ culpā mortalē ⁊ reatū pene. ⁊ quia hec impedimēta cōfessio amouet:idō paradisum aperit. Ante votū em̄ cōfessionis paradisus clausus ē peccāti mortalit̄.postea ꝑ cōtritionē votū cōfessionis importantē aperitur. Non tn̄ obstaculuʒ reatꝰ amouet̄ nisi post cōfessionē ⁊ satisfactionē.ps̄. Cōfitebūtur tibi mirabilia tua dn̄e. Scđo ē diaboli cōfusiua. Nimis em̄ diabolꝰ cōfundit̄:dum pctā sua pctōr cōfitet̄.ps̄. Confitebor tibi ī eccl'ia magna.ne supgaudeāt mihi q̄ aduersant̄ mihi iniq̄. Tertio ē culpe euasiua. Votum em̄ cōfitendi qđ precedit in penitēte:a culpa liberat in actu cōfessionis ⁊ absolutionis dat̄ remissio pctōꝝ ⁊ gr̄a auget̄ si dolor p̄cedēs nō suffecisset ad cōtritionē dummodo tūc obicem gratie nō ponat satisfacit pro illo dolore.ps̄. Dixi.i.ꝓposui.cōfitebor aduersum me iniusticiā meā dn̄o,⁊ tu remisisti impietatē pcti mei. Quarto ē anime illuminatiua. Per hanc em̄ mens illuminatur ad cognitionē dei ⁊ sui.ps̄. Accedite ad deū.s.ꝑ cōfessionē ⁊ illuminamini. ⁊ facies vestre nō cōfundent̄. Et iterū. Introite portas eiꝰ in ꝯfessione. Quinto ē impetratiua gr̄e. Cum em̄ homo pctōr ꝯfitet̄:in medio angeloꝝ laudat deū.ps̄. In cōspectu angeloꝝ psallam tibi:adorabo ad templū sanctū tuū ⁊ cōfitebor ⁊c̄. Sexto ē letificatiua ꝯsciētie.vn̄ Amb. Cōfessio a morte liberat cofessio aperit paradisuʒ.cōfessio spem salutis tribuit:qꝛ non meret̄ iustificari q̄ in vita sua nō vult cōfiteri. Exonerat̄ em̄ cōsciētia pondere grauissimo pctōꝝ quo dolens premebat̄. Septimo ē mentis mundatiua:qꝛ est initiū bonoꝝ oīm. Esa.liij. Dic tu iniq̄tates tuas vt iustificeris. Cōfessio em̄ ē velut scopa mūdans sordes vitioꝝ. Luc.xi. Inuenit eā scopis mūdatam. Octauo ē iudicij placatiua. In iudicio em̄ ꝯfessionis sunt q̄tuor plena misericordie. Prīo qꝛ credit̄ peccatori sine iuramento ⁊ sine teste. Scđo qꝛ iudex ē ei familiaris. Tertio qꝛ cōtra reuʒ nō fertur aliud iudiciū nisi absolutiōis. Quarto qꝛ veniēs ad hoc iudiciū cū p̄us esset dignus patibulo:remuneratur regno eterno. Nono ē pene purgatiua. Minuit̄ em̄ pena ex vi clauiū ⁊ absolutōis. Nā cōfessio in voto existēs liberat a pena eterna que ē pena cōdemnās ⁊ ex toto exterminās. a qua homo liberatꝰ adhuc manet obligatꝰ ad penam temporalē ſm ꝙ pena ē medicina purgans ⁊ ꝓmouēs.⁊ hec pena remanet ī purgatorio patienda etiaʒ his q̄ a pena inferni liberati sunt.que quidē pena ē ꝓportionata viribꝰ penitentꝪ in hoc mūdo viuētis.⁊ per vim clauiū etiā intantū diminuit̄ ꝙ remanet ꝓportionata viribꝰ penitentꝪ.ita ꝙ satisfaciendo pōt se purgare in hac vita. Etiā diminuit penā ex ipa natura actus confitentꝪ q̄ habʒ penā erubescētie annexā.idō quanto aliqs pluries de eisdē pctis cōfitet̄:tāto magꝪ pena diminuit̄. Nam cōfessus ⁊ absolutus minꝰ in purgatorio punief ꝙ cōtritꝰ tantū. Decimo ē cū deo pacificatiua. Sicut em̄ peccati confessio est dei glorificatio. Josue.vij. Confitere ⁊ da gloriā deo. Undecimo est venie reductiua.vn̄ glo.super illud iij.RegꝪ vi.dic̄. Qui humilit̄ confitet̄:veniam cōsequet̄. Duodecimo est ab inimico retractiua. Retrahit em̄ peccatoris aīam a manu diaboli. Si quis fluctuat ad casuʒ cō-

fiteatur pronitates suas ⁊ firmabit̃. Aug͠.
Si fluctuas confitere motū ne ruinā defle-
as. Et sic patz ⁊c̃. Tertia conclusio. Quā-
do ex articulo tempis necessitas confessio-
nis inducitur: periculo pc̃ti mortalis oblata
oportunitas negligit̃. Sciendū ꝙ eadem
ratio est de baptismo ⁊ cōfessione differen-
da. ⁊ vtrūqꝫ est sacramentū necessitatꝫ. Ad
baptismū aūt ꝑcipiendū nō tenet̃ aliqs sta
tim postꝙ̄ habet ꝓpositū baptismi ita ꝙ pec
cet mortalit̃ si nō statim baptiset̃. nec ē ali-
quod tēpꝰ determiatū vltra qd̄ si baptismū
differat peccet mortalit̃: ſ pōt cōtingere ꝙ
in dilatione baptismi erit pc̄tm̄ mortale. vel
nō erit ex causa dilatiōis. q̄r sicut dic̃ phꝰs
viij. phicoꝝ. Voluntas nō retardat facere
opꝰ volitū nisi ꝓpt̃ aliquā causam rōnabilē
Vn̄ si causa dilatiōis baptismi habet pc̄tm̄
mortale annexū vtpote si ꝓpt̃ cōtemptum
vel aliqd hmōi baptismum differat: dilatio
erit pc̄tm̄ mortale alias nō. Et idē ē de con
fessione q̄ nō est minoris necessitatꝫ ꝙ̄ bap
tismꝰ. ⁊ q̄r ea q̄ sūt de necessitate salutꝫ tenet̃
hō ī hac vita implere: ideo si periculū mortꝫ
īmineat: obligat̃ ad confessionē faciendā ⁊
ad baptismū suscipiēdū. ꝓpterea dr̃ in euā-
gelio. Venit itaqꝫ iesus .i. sacerdos: ⁊ inue-
nit eū .i. pc̄tōrem. q̄ttuor dies iam in monu-
mento habentē .i. pc̄tā ꝯfiteri differentē. Et
in ep̄la dr̃. Tulitqꝫ eū .i. pc̄tm̄. de sinu illiꝰ .i.
de cōsciētia sua. ⁊ portauit .i. adduxit pecca
torem in cenaculū .i. ad eccl̄iam vbi ip̄e ma-
nebat. ⁊ posuit sup lectum suū .i. cōfessionis
pc̄tōꝝ. Tenet̃ em̄ pc̄tōr statim ꝯfiteri in .xv.
casibꝰ. q̄r dr̃ in euāgelio Erat aūt bethania
iuxta hierosolymā quasi stadijs .xv. q̄r pec-
cator debet statim cōfiteri ꝑ obedientiā gra
tificā ⁊ appropinquare ad hierl̄m celestem
in .xv. casibꝰ. Pmo cū hō est in pc̄tō morta
li: statim debet cōfiteri. Ratio est: q̄r pc̄tm̄ ē
offensiuū dei ⁊ animā occidit: ideo hō tene
tur velle nō esse in odio dei: ſ ī amicitia. nec
mortuus: ſ viuens. ⁊ sic nō sufficit hr̄e ꝓpo
situ confitendi: ſ oportet vt cōfiteat̃. vn̄ Lu
canus in pmo. Tolle moras. semper nocuit
differre paratꝫ. Scd̄o in pc̄tō veniali ꝑue-
niente ex surreptiōe tenet̃ homo confiteri ī
generali. similit̃ de pc̄tō veniali ex cogitati-
one sine cōsensu. de veniali aūt cū cōsensu.
puta de mendacio iocoso: tenet̃ cōfiteri in
speciali. Tertio si dubitat̃ de peccato an sit
mortale vel veniale ⁊ credit̃ ꝙ sit mortale
debet statim cōfiteri rōne pc̄ti. Quarto se-
cularis in pc̄tō mortali existēs tenet̃ statim
cōfiteri ⁊ habere ꝓpositū cōfitendi: q̄r cū ꝓ
positū cōfitendi sit annexū contritioni: tunc
tenet̃ pc̄tōr ad hoc ꝓpositū qn̄ ad cōtritio-
nē tenet̃. s. qn̄ pc̄tā memorie occurrūt. Qui
to si cōsciētia dictet statim ꝯfitēdū habita
copia sacerdotis statim tenet̃. q̄r consciētia
stante obligat̃ ad sic faciendū alias pecca-
ret mortalit̃. Sexto si ē in mortꝫ articulo ha
bita oportunitate sacerdotꝫ tenet̃ statim cō
fiteri. Esa. xxxviij. Viuēs viuēs ipse cōfite-
bitur tibi sicut ⁊ ego hodie. Septimo qn̄ qs
exponit se mortꝫ periculo. vt nauigatiōi: du-
ello: certamini: statim tenet̃ cōfiteri: q̄r vari
us est ⁊ incertꝰ exitꝰ horū negocioꝝ. Octa-
uo si offerat̃ copia sacerdotꝫ alicui ⁊ verisi-
milit̃ credat ꝙ talis copia isto anno sibi nō
offerat̃: statim tenet̃ ꝯfiteri. Nono si qs est
in aliq casu arduo ⁊ verisimiliter credit ꝙ si
nūc nō cōfiteat̃ nō poterit alias cōfiteri: sta
tim tenet̃ cōfiteri. puta ē in peregrinatōe vl̄
alio cōsimili. Decimo si dz eucharistiā ꝑcipe
re tenet̃ cōfiteri. q̄r nullꝰ debet ad eā accede
re post pc̄tm̄ mortale nisi ꝯfessus: oblata co
pia sacerdotꝫ. Undecimo ꝓpt̃ eccl̄ie obliga
tionē qua oēs obligant̃ ad semel ī anno cō
fitenduꝫ: q̄r instituit vt oēs fideles semel in
anno. s. in pascha sacrā cōmunionē accipiāt
⁊ ideo ante tempꝰ illud cōfiteri tenent̃. Du
odecimo cū sacerdos vadit ad celebranduꝫ
alias sine pc̄ti cōfessione ⁊ remissione opor
tet eū pc̄tm̄ incurrere. Si vero desit copia sa
cerdotis saltē ꝯteri tenet̃ ⁊ habere ꝓpositū
cōfitendi. Decimotertio si in statuto alicuiꝰ
religionis ponit̃ dies determinata ad cōfes
sionē. puta dies lune vel veneris ⁊c̃. tunc te
net̃ talis religiosus cōfiteri illa die si q̄ ipm
cōtingat mortalit̃ peccare. Decimoq̄rto cle
ricus vel religiosus siue sacerdos siue dia-
conus celebrans vl̄ ad altare ministrās sol
lennit̃ in ordine suo habita copia sacerdotꝫ
tenet̃ statim cōfiteri. q̄r indignꝰ talia facere
nō debet. Et si sacerdos in missa nō posset
sumere corpꝰ xp̄i: diaconꝰ ministrās tenet̃
illud sumere. Decimoq̄nto infirmus graui
morbo. tenet̃ statim cōfiteri. q̄r mandatur
medicis vt cū eos ad infirmos vocari cōti-
gerit: ip̄os ante oīa moneant ⁊ inducant ꝙ
vocent medicos aīarū. Extra de pn̄ia. c. cū
infirmitas. in his em̄ casibꝰ tenet̃ qs stati
cōfiteri cū offert̃ copia sacerdotis vt patet.
Quarta cōclusio. Licet deus interiꝰ absol
uendo peccatorē iustificet: tamen peccator

exterius confitendo cõgruit vt se diiudicet
Sciendũ ꝙ cõfessor circa sacramẽtalẽ con-
fessionẽ debet habere .xij. ꝯditiões iuxta nu
merũ .xij aploꝝ ꝑsentiũ in suscitatiõe laza-
1 ri. Primo debet esse dulcis ĩ sustinẽdo pec
catorẽ ⁊ ad ipm veniẽdo idõ ĩ euãgelio dr
Jesus venit ⁊ occurrit illi. ⁊ in epl'a dr. Ex-
2 pandit se. Scdõ affabilis in loqndo dome
sticũ se pbendo. idõ in euãgelio dr. Resur-
get frater tuus. Et in epl'a dr. Mensus est
3 super puerũ. Tertio suauis in exhortando
pctõrẽ ad tres ptes pñie. s. ꝯtritõnẽ: ꝯfessio
nẽ ⁊ satisfactionẽ. Jdõ ĩ euãgelio dr. Ego suꝫ
resurrectio ⁊ vita. Et in epl'a dr tribꝰ vicibꝰ
4 Quarto prudẽs inqrendo nõ descẽdendo
ad particularia. Jdõ ĩ euãgelio dr. Abijt ⁊
vocauit mariã sororẽ suã silentio. Et in epi
stola dr. Clamauit ad dñm. s. vt illuminaret
mentẽ pctõris ad verã pñiam. Quĩto piꝰ
5 in cõpatiẽdo pctõri. Jdõ in euãgelio dr. Je
sus vt vidit eã plorantẽ infremuit spiritu. ⁊
in epl'a dr. Dñe deꝰ etiã ne viduã apud quã
6 vtcũqꝫ sustentor afflixisti. Sexto mĩsicors
interueniẽdo p pctõre apud deũ. idõ in euã
gelio dr. Lachrymatꝰ est iesus. ⁊ in epl'a dr
vt interficeres filiũ eiꝰ. i. q2 aĩa pctõris erat
a demonibꝰ occisa ⁊ penis eternis deputa-
ta: deuotis lachrymis debet cõfessor orare
7 deũ vt illã resuscitet. Septimo discretꝰ ĩ di
scernendo pctm̃ a pctõ: idõ in euãgelio dr.
Ait iesus. tollite lapidẽ. i. discernite pctã. ⁊
in epl'a dr. Reuertatr aĩa pueri huiꝰ. i. ꝯfite-
atur ĩ viscera eiꝰ p discretõnẽ pctõꝝ. Octa
8 uo mitis in audiẽdo pctõrẽ. q2 nõ debet tur
bari aut scãdalizari eiꝰ pctã audiẽdo. idõ in
euãgelio dr. Dñe iam fetet. quatriduanꝰ eñi
est. Dicit ei iesus. Nõne dixi tibi. qm̃ si credi
deris videbis mirabilia. Et ĩ epl'a dr. Exau
diuit dñs vocẽ helie. i. sacerdos mãsuete au
diuit cõfessionẽ pctõris. Nono iustꝰ seipm
9 examinãdo. q2 ꝯfessor in pctõ mortali audi-
ens cõfessionẽ peccat nõ dolẽs de pctõ a se
cõmisso. idõ ĩ euãgelio dr. Pater grãs ago
tibi: q2 exaudisti me. s. me pus absoluẽdo a
pctis. Et in epl'a dr. Et reuersus ẽ aĩa pueri
intra eũ ⁊ reuixit. s. examinãdo cõsciẽtiã p-
10 priã. Decĩo exẽplaris in ꝯuersando. s. vt eiꝰ
exemplo pctõres reuocentr a malo ⁊ puocẽ
tur ad bonũ. idõ ĩ euãgelio dr. voce magna
clamauit. Lazare veni foras. ⁊ in epl'a dr.
Tulitqꝫ helias puerũ ⁊ posuit eũ de cenacu
lo. s. presumptõnis ⁊ cõtinuatiõis pctõꝝ. in
inferiorẽ domũ. s. humilitatꝭ ⁊ pñie ⁊ tradi-
dit mr̃i sue. i. ecclesie. Undecimo benignꝰ in 11
puniendo. q2 cũ pñie sint arbitrarie in sentẽ
tiando se debet habere benigne. idõ in euã
gelio dr. Soluite eũ ⁊ sinite abire. ⁊ in epl'a
dr. En viuit filiꝰ tuus. s. p absolutionẽ factã
a sacerdote. Duodecimo pñiam meritoriã. 12
imponẽdo: qñ in absoluẽdo dič. Quicqd bo
ni feceris ⁊ qcqd mali patientr toleraueris:
sit in remissionẽ pctõꝝ tuoꝝ. Tanta ẽ virtꝰ
horum verboꝝ ex vi clauiũ vt pñia peracta
etiã in mortali pctõ sit satisfactoria. nec te-
netur pctõr eam reiterare. ideo in euãgelio
dr. Multi crediderũt in eũ. ⁊ in epl'a dr. Jn
isto cognoui quoniã vir dei es ⁊ verbum in
ore tuo verum est.

Secũdo declaratr eadẽ cõ

clusio testimonio legis aplice. ⁊ hoc qdru-
1 pliciter. Prĩo beatꝰ Petrꝰ. ij. epl'a. iij. c. dič
Satagite ĩmaculati ⁊ inuiolati xpõ inueni-
ri in pace. s. p cõfessionẽ emũdantẽ ꝯsciẽtiã
Et dñi nostri iesu xpi lõganimitatẽ. s. ad pe
nitentiã vos expectantẽ salutẽ arbitramini
Uos igitr hoc presciẽtes custodite vosmet-
ipsos ne insipiẽtiũ errore trãsducti. s. coꝝ q
nolũt cõfiteri excidatis a ppria firmitate. s.
salutis vestre. Crescite vero in grã ⁊ cogni-
tione dñi nr̃i iesu xpi ⁊ saluatoris. hec autẽ
grã crescit in nobis p ꝯfessionẽ. q2 qnto plu
ries cõfitetr qs: tanto plus de pena ei remit
titur. tum ex erubescẽtia ꝯfessiõis q in penã
satisfactoriã cõputatr. tum ex vi clauiũ. vnde
totiens posset aliqs cõfiteri ꝙ ab omĩ pena
liberaretr. q2 p actũ cõfessionis ⁊ absolutio-
2 nis ꝯtinue grã augetr. Scdõ beatꝰ Paulꝰ
i. Thimo. vi. dič. Apprehende vitã eternaꝫ
in q vocatꝰ es ⁊ cõfessus bonã cõfessionem
vt serues mandatũ sine macula irrephensi
bile vsqꝫ in aduẽtũ dñi nr̃i iesu xpi. s. quo te
iudicabit p mortẽ vt in vita tua confitearis
tam sincere ⁊ integre vt ĩmaculatꝰ ⁊ irrep-
3 hensibilis in cõspectu eiꝰ appareas. Ter-
tio beatꝰ Jacobꝰ in epl'a. v. dič. Jnfirmatur
qs in vobis inducat presbyteros eccl'ie et
orent sup eũ vngẽtes eũ oleo in noĩe dñi ⁊
orõ fidei saluabit infirmũ ⁊ alleuiabit eum
dñs. ⁊ si in pctis sit: remittentr ei. s. veniali-
bus. De pctis aũt mortalibꝰ subdit. Confi-
temini alterutrũ pctã vestra ⁊ orate p inui
cem vt saluemini. s. p absolutionẽ sacerdotꝭ
4 Quarto beatꝰ Johes. i. epl'a. i. c. dič. Si di
xerimꝰ qm̃ pctm̃ nõ habemꝰ: ipsi nos sedu-
cimꝰ ⁊ veritas in nobis nõ est, si aũt cõfitea

mur pctā nr̄a: fidelis est ⁊ iustꝰ vt remittat nobis pctā nostra ⁊ emundet nos ab omni iniquitate. hec ille.

Tertio declarat̄ eadē cō

clusio testimonio legis canonice sciendū ꝙ circa ꝯfessionē attendunt̄ q̄ttuor. Primo necessitas. qꝛ vbi ē taciturnitas cōfessionis nō est sperāda venia crimis. vn̄ de pn̄ia dis. i. §. Taciturnitas pcti ex supbia nascit̄ cordis. Jdō em̄ quisqꝫ pctm̄ suū celare desiderat: ne iniq̄tas sua alijs manifesta fiat. ne talis reputet̄ apud hoīes foris: qualez se iam dudū exhibuit diuino cōspectui: qđ ex fonte supbie nasci nulli dubiū est. Species em̄ superbie est se velle iustū videri q̄ pctōr ē atqꝫ hypocrita cōuincit̄ q̄ ad imitationē ꝑmoꝝ parentū vel tergiuersatiōe verboꝝ pctā sua leuigare. i. diminuere ꝯtendit. vel sicut caim pctm̄ suū reticēdo penitꝰ suppmere querit. vbi aūt supbia regnat vel hypocrisis: hūilitas locū habere nō valet. sine hūilitate ꝟo alicui veniā sperare nō licet. Nec ergo vbi ē taciturnitas cōfessionis: venia sperāda ē criminis. hec ibi. Scđo salubritas: qꝛ illud qđ fuit mortale: ꝑ cōfessionē fit veniale. Vn̄ de pn̄ia dist. i. §. Quē penitet oīno peniteat ⁊ dolorē lachrymis ostēdat. repn̄sentat vitam suā deo ꝑ sacerdotē. ꝓueniat iudiciū dei per confessionē. Precepit em̄ dn̄s mundandis vt ostenderēt ora sacerdotibꝰ. docens corporali pn̄tia cōfitēda pctā nō ꝑ nunciū. nō per scriptum manifestanda. dixit em̄. Jte ⁊ ora mōstrate ⁊ oēs. nō vnꝰ ꝑ om̄ibꝰ. nō aliū statuatis nūciū q̄ ꝓ vobis offerat munꝰa moyse statutū: s; qui ꝑ vos peccastis: ꝑ vos erubescatis. Erubescētia em̄ ipsa partē habꝫ remissionis. Ex mīa em̄ hoc ꝑcepit dn̄s vt nemīnē peniteret in occulto: in hoc ꝙ ꝑ seipm̄ dic̄ sacerdoti ⁊ erubescentiaꝫ vincit timore offensi fit venia crimis. Fit em̄ veniale ꝑ cōfessionē: qđ criminale erat in opatione. ⁊ si nō statim purgat̄. fit tn̄ veniale qđ cōmiserat mortale. hec ibi. Tertio vtilitas. s. quaꝫ pctōr cōsequit̄ ex cōfessione. vn̄ de pn̄ia dis. i. §. Jtē quō. s̄m Amb. dr̄ sic. Filiā nāqꝫ archisinagogi turbis eiectis dn̄s resuscitauit: non tn̄ nisi pn̄tibꝰ patre ⁊ m̄re puelle. petro q̄qꝫ iacobo ⁊ iohē vita reddita ē. Jn q̄ moralit̄ instruimur vt secreta pctā q̄ ꝑ mortem puelle intelligūt̄. nō nisi supplicatōibꝰ ecclie q̄ ꝑ pr̄em ⁊ m̄rez puelle designant̄. ⁊ sacerdotū ministerio q̄ per petrū ⁊ ceteros intelligunt̄ a dn̄o existiment̄ dimitti. Jtē in leuitico q̄ domū suā vel agrū dn̄o vouēdo cōsecrauerit: n̄ pōt eā redimere nisi siclo sanctuarij. sacordote q̄qꝫ ip̄o supputāte. i. numerāte ānoꝝ numerū vsqꝫ ad iubileū. in q̄ siłr docemur ꝙ q̄cūqꝫ domū ꝯsciē vel agrū ꝯuersationis ꝑ pn̄iaꝫ dn̄o offerre atqꝫ ꝑcio bonorū operū de vana vite ꝯuersatiōe seip̄m redimere voluerit: nō pōt h̄ facere nisi siclo sāctuarij. i. opibꝰ pn̄ie sacra scriptura ꝑfixis. ī iubileo plena remissio ꝑstabat̄. vn̄ ꝑ eū perfecta remissio pcti figurat̄. Sacerdos g̃ numerū ānoꝝ vsqꝫ ad iubileū supputat cū eiꝰ arbitrio pn̄ie tp̄a diffiniunt̄ q̄bꝰ q̄sqꝫ plenā pcti remissionē inueniat. Lazarū em̄ de monumento resuscitatū obtulit dn̄s discipulis soluēdū ꝑ hoc ōn̄dēs ptātē soluēdi cōcessā sacerdoti. hec ibi. Quarto vniuersalitas. Nā oīs xp̄ianꝰ obligat̄ semel ī anno ꝯfiteri ⁊ cōicare. vn̄ ex̄ de pe. ⁊ re. c. Ois vtriusqꝫ sexus fidelis cū ad annos discretiōis ꝑuenerit: oīa sua solꝰ pctā saltē semel ī anno ꝯfiteatur ꝓp̄o sacerdoti ⁊ iniūctā sibi pn̄iaꝫ ꝓprijs viribꝰ studeat adiplere. suscipiēs reuerent̄ ad minꝰ in pascha eucharistie sacr̄m. nisi forte de ꝓprij sacerdot̄ ꝯsilio ob aliquā rōnabilem cām ad tp̄s ab eiꝰ ꝑceptiōe duxerit abstinendū. alioq̄n ⁊ viuēs ab ingressu ecclie arceat̄ ⁊ moriēs ecclīastica careat sepultura. h̄ ibi. Ex q̄ sequūt̄ q̄ttuor ꝯclusiōes. Prima ꝯclusio. Nullꝰ adultꝰ pōt saluari q̄ habita oportunitate nō vult ꝯfiteri. pꝫ qꝛ ꝑceptū affirmatiuū obligat sp̄: s; nō ad sp̄ s; ꝓ tp̄e ⁊ loco. Scđa ꝯclusio. Licꝫ aliq̄s sit imunis a pctō mortali: tn̄ ex vi huiꝰ ꝑcepti obligat̄ ad ꝯfessionē venialiū q̄ mēti eiꝰ occurrūt. pꝫ qꝛ q̄uis hō in hac mortali vita post baptismū euadē possit naufragiuꝫ mortaliū pctōꝝ: nō tn̄ pōt euadē venialia q̄bꝰ ad naufragiū disponit̄ ꝯ q̄ etiā pn̄ia ordinat̄. ⁊ iō manet locꝰ pn̄ie etiā in eis q̄ nō mortalit̄ peccāt ⁊ ꝑ cōsequēs ꝯfessionis. Tertia ꝯclusio. Gubernator familie obligat̄ inducere familiā suā adultā ad ꝯfessionē semel in anno faciēdā. patꝫ qꝛ tenet̄ diligere ꝓximū sicut seip̄m ⁊ magis ꝙ bouē vel asinū suū vel ꝓximi quē tenet̄ iuuare extrahi de fouea. Quarta cōclusio. Contēnens ānuā ꝯfessionē excludit̄ a regno celoꝝ lꝫ alia bono faciat. pꝫ qꝛ excōmunicat̄ ab ecclie cōione. s; q̄ ligant̄ in terris: ligant̄ ⁊ in celis. Math. xvi. ⁊c.

Quarto declarat eadē cō
clusio testimonio legꝭ ecclesiastice. ⁊ hoc q̄-
druplicit. Prīo beatꝰ Gregꝭ.li.viij. mora.
dic̄ sic. qui ꝓmereri vult qđ expedit: dꝫ ma-
lū cōfiteri qđ fecit. valde em̄ est facile vt pec
catorē se q̄sqꝫ fateat: cū nihil ꝓ pctō suo pa
tiatur. hec sunt vere humilitatꝭ insignia iniq̄
tatē suā queqꝫ cognoscere ⁊ cognitaꝫ voce
cōfessionis aperire. Peccatores nos esse in
tranq̄llitate loq̄mur: ſꝫ cum de pctis ipis fla
gello interueniēte corripimur murmuramꝰ
Pena ergo nos interrogat si culpā veracit
agnoscimꝰ. Plerūqꝫ grauioris certamīs ē
pctā cōmissa ꝑdere ꝙ non admissa vitare.
hec ille. Scđo beatꝰ Hiero. vt habet de pe
nitētia di.i.§. vidi benignū dn̄m miām cuꝫ
seueritate miscentē ⁊ ipiꝰ pene modū iusta
⁊ clemēti libratiōe pensantē. ⁊ iđo nō imp-
petuū tradit delinquētes: ſꝫ quāto inq̄t tpe
seruierūt cursarsaton hoc ē. vij āmis. Disce
⁊ hoc o tu auditor quisq̄s es q̄ cōsciꝰ tibi es
alicuiꝰ erroris ⁊ quāto tpe errasse te nosti
q̄nto tpe deliq̄sti. tanto tpe nihilominꝰ hu-
milia teipm̄ deo ⁊ satisfacito ei in cōfessiōe
pnīe. Non expectes vt humiliet te cursarsa-
ton. ⁊ inuito necessitas extorqueat pniam.
ſꝫ ipe ꝓueni tortoris istiꝰ duriciā: qꝛ si teipꝫ
emēdaueris si teipse correxeris pius ē dn̄s
⁊ mi̅ficors q̄ vindictā temperet ab eo q̄ illā
penitēdo preuenit. hec ille. Tertio beatus
Amb. sup beati immaculati dic̄ sic. Qui se ac
cusat ⁊ si pctōr sit: iustꝰ esse incipit. qꝛ nec si-
bi parcit ⁊ dei iusticias confitet. Cessat em̄
vindicta diuina si confessio ꝓcurrat hūana
hec ille. Quarto beatꝰ Augꝰ. sup illud ps̄.
Arguā te ⁊ statuā cōtra faciem tuā. dic̄ sic.
Quid em̄ tibi faciā arguendo te? Modo te
nō vides: faciā vt videas te: qꝛ si videres te
displiceres tibi ⁊ placeres mihi. qꝛ vo te nō
videns placuisti tibi: displicebis mihi ⁊ tibi
mihi: cū iudicaberis. tibi cū ardebis. Qđ tu
post dorsuꝫ posuisti ego ante faciē tuā ponā
videbis nuditatē tuam nō vt corrigas: ſꝫ vt
erubescas. Tu ergo q̄sq̄s es fac qđ tibi mi-
natur facere deꝰ. Ascende tribunal mentis
esto tibi iudex. torqueat te timor. erūpat cō-
fessio. Dic deo tuo. q̄m iniq̄tatē meā ego co
gnosco ⁊ pctm̄ meū ꝯtra me ē semp ⁊c̄. Qđ
ergo erat post te: fiat ante. puniat a te vt nō
sit q̄ fugias a te. hec ille. ⁊ sic pꝫ. Quia vo
ꝯtra ꝯfessionē. xl. modis peccamꝰ: iō. xl. die-
bus abstinemꝰ ⁊ ieiunamꝰ. Prīo accelerā
do. Si em̄ vni aliq̄d ex cognatꝭ meis q̄ ꝓus
ascēdit capitoliū legatū sit. ⁊ duo simul ascē
dant: nec apparet q̄s priꝰ ascēdit: neut habe
bit legatū. ff. de rebꝰ dubijs. l. si sint. In h̄ ca
su q̄libꝫ conaret ꝓ magno lucro eē ꝓor. Sic
q̄ festinat ad ꝯfessionē ꝓus hꝫ sanitatē spūa
lem. Joh. v. Qui ꝓus descēdebat in piscinā
post motionē aque sanꝰ fiebat qꝛ q̄ ꝓor ē tē
pore: potior ē iure. ex̄ de regulis iuris in. vi.
Priuilegiū em̄ ꝑdit ꝑ negligētiā. ff. de nūdi
nis. l. i. vbi h̄r ꝙ q̄dā ꝑdiderūt ꝓuilegiū eis
cōcessuꝫ de nūdinis habēdis in villa sua. qꝛ
illo ꝑ decēniū mīme vtebant. Sic ille q̄ ē ne
gligēs facere forū pctōꝝ suoꝝ ī ꝯfessione ea
ondēdo ⁊ grē solutionē ꝓ eis recipiēdo mo
re mercatoꝝ sepiꝰ ꝓtātē cōfitēdi amittit. Et
sic oportet ꝙ appellatio ⁊ ꝓsecutio eiꝰ fiat
cito. qꝛ sentiēs se lesuꝫ nō dꝫ expectare vsqꝫ
ad q̄dragesimā vel ad senectutē vl ad aliud
magnū tp̄s vt appellet ⁊ appellationē noti
ficet. qꝛ sic totū ꝑderet: ſꝫ infra decē dies. ex̄
de appellatiōibꝰ. c. ꝯcertatiōi. li. vi. ⁊ eodē ti
tulo. c. causa. in clemē. sic pctōr nō expectet
ꝓdicta tpa ne totū ꝑdat ad appellādū corā
sacerdote suo iudice ordinario. Ecc̄. v. Ne
tardes cōuerti ad dn̄m ⁊ ne differas de die
in diē. Scđo accusando. Confessio em̄ dꝫ
esse accusatoria ⁊ nō excusatoria. Sicut fec̄
eua que dixit. serpēs decepit me. Confessio
em̄ debet esse accusans. Prouer. xviij. Justꝰ
in ꝓncipio accusator ē sui. qꝛ hō magꝭ tenet
sibijpi ꝙ alteri. Et sicut in accusatōe iudici-
ali triplex error ꝯtingit: ita in ꝯfessiōe sacra
mentali. Prīo q̄n q̄s imponit falsuꝫ crimē
alteri. ⁊ talis vocat calūniator. ij. q. iij. c. Si
quis epm̄. Ita in confessione plures calum
niantur deū vel fatum vel fortunā vel socie
tatem vel temptatōnē ⁊c̄. Secūdo quādo
quis crimina sua nō veracit detegit: sed ab-
scondit. ⁊ talis vocatur preuaricator qꝛ pre
uaricari est crimina vera abscondere. v. q. x.
c. calūniator. Sic q̄ in confessione abscōdit
scelera sua non diriget. Si quis em̄ fecisset
plura damna cuiꝙ ⁊ offerret ei emendam
de aliquibꝰ nō absolueretur tn̄ ab obligati-
one: sic est de deo. Tertio quando quis ab
accusatione desistit ante debitum finem. ⁊
talis vocatur tergiuersator. Sic qui cessat
seipsum accusare in confessione anteꝙ to-
tum ostendat non percipit fructum absolu
tionis. Tertio discernendo. Confessio
enim debet esse discreta vt distincte ⁊ sigil-
latim peccator singula peccata confiteatur.

Non em̄ sufficit generalis confessio pctōꝝ
qua q̄s dicit oīa pctā se cōmisisse: qꝛ intelli
gitur de generibꝰ singuloꝝ ⁊ nō de singulis
generū. q̄si dicat. Peccaui cogitatiōe: locu-
tione: ope: ⁊ omissiōe. req̄rit̄ em̄ special' cō-
fessio de mortalibꝰ. Quarto fidēdo. Con-
fessio em̄ dꝫ esse fidelis. i. vera sine vlla fal
sitate. Ecc̄. xxxviij. Ante oīa v̄bū verax p̄-
cedat te. Multi em̄ ex hypocrisi dicūt. Ma
ximus pctōꝛ sum. aliter sentiētes in corde.
Nō licet ꝯfiteri pctā q̄ q̄s nō cōmisit: qꝛ ta
lis si nō erat pctōꝛ: mentiēdo pctōꝛ efficit̄.
xxij. q. ij. c. Cū hūilitatꝭ cā mētiris ⁊c. Etiaꝫ
pctōꝛ dꝫ ꝯfidere in mīa dei. ꝯ qd̄ fecit caym
q̄ mentitꝰ est ⁊ de mīa dei desꝑauit: vt patet
Gen̄. iiij. Quinto frequētando. Cōfessio
em̄ dꝫ esse frequens. vt quotiēs morbū rei
terat: medicinā recipiat ⁊ ꝯfessionē reiteret
qꝛ si ꝯfitēs sciēter tacet aliqd̄ pctm̄ morta-
le: tūc si mutat ꝯfessorē tenet̄ iterare priorē
ꝯfessionē. Si vero nō: tūc nō dꝫ ꝟ sufficit si
dicat tale pctm̄ scīēt̄ omisi dicē. aut si n̄ fec̄
pn̄iam sibi iniūctaꝫ ⁊ oblitꝰ est eā: tūc si hꝫ
copiā sui ꝯfessoris nō tenet̄ reiterare. si nō
hꝫ: tenet̄ reiterare ꝯfessionē. Sexto forti-
ficando. Cōfessio em̄ dꝫ esse fortis: qꝛ sicut
pctōꝛ fuit magni animi pctm̄ cōmittendo
sic dꝫ ꝯstanti aīo manifestare ꝯfitēdo vin-
cendo pudorē ⁊ verecūdiā exēplo magda
lene. Debet em̄ attendere primo ꝙ nō pu-
duit eū peccare: ergo nec cōfiteri. Scd̄o: qꝛ
deo pctm̄ suū notū est. Iurauerūt em̄ celuꝫ
⁊ terrā maximā fidelitatē inuicē vt nihil fie
ret in terra qd̄ nō manifestaretur in celo: ⁊
nihil fieret in celo qd̄ non manifestaret̄ in
terra. Job. xxi. Reuelabūt celi iniq̄tatē eiꝰ
⁊ terra aduersus eū ꝯsurget: ⁊ manifestuꝫ
erit pctm̄ illiꝰ. Tertio: qꝛ ꝓuocat deū ꝯtra se
dicentē Naū. i. Reuelabo pudenda tua in
facie tua: ⁊ ondā gētibꝰ nuditatē tuā. Se
ptimo hūiliādo. Cōfessio em̄ dꝫ esse humi
lis: qꝛ si q̄s ab aliquo dn̄o cōdemnaret̄ ad
mortē corporalē: cū maxima hūilitate ince-
deret ad ipm̄ dn̄m ꝓ venia obtinēda. q̄to
magis in mortali existēs obnoxiꝰ gehenne
infernalis dꝫ hūiliter ꝯfiteri. Ecc̄. iiij. Ante
sacerdotē hūilia aīam tuā exēplo publica-
ni. Luc̄. xviij. Octauo integrando. Cōfes
sio em̄ dꝫ esse integra vt oīa pctā vni sacer
doti cōfiteatur ⁊ non vnā partē vni ⁊ aliā
alteri. precipue si peccatoꝛ habet suoꝝ pec-
catorū memoriā. Sicut em̄ excōicatus pro
pluribus causis vadens ad papā ⁊ impe-
trans absolutionē de vna excōicatiōe ⁊ nō
de alia: dꝫ excōicatus denūciari cū redierit ī
patriā suā ꝓ alia causa a qua non fuit abso
lutus. ex̄ de sn̄ia excōicationis. c. ꝑ cā. Sic
est de illo q̄ ꝯfitet̄ de vno pctō ⁊ nō de alio
non est absolutꝰ. sicut Ananias ⁊ saphira
qui fraudauerūt de precio agri. Act̄. v. No
no lachrymando. Confessio em̄ esse debet
lachrymosa ⁊ cū amaritudine cordis. quia
q̄to cū maiori dolore pctōꝛ ꝯfitet̄ peccata
sua: tanto magis gaudet post ꝯfessionē. ps̄.
Lachrymis meis stratū meū rigabo. Sic
em̄ magnā delectationē habuit in cōmittē-
do pctm̄: sic magnū dolorē dꝫ habere in cō
fitendo ipm̄ ⁊ deflere. Decimo volendo.
Confessio em̄ dꝫ esse libens ⁊ volūtaria ⁊
non coacta: vt fuit confessio achor qui per
sortē deprehensus: confessus est pctm̄ suū.
Josue. vij. ps̄. Ex volūtate mea confitebor
illi. Sunt quidā qui potiꝰ dimitterent confi
teri q̄ȝ ore proprio dicerent pctm̄ suum. ⁊ h̄
ꝓcedit ex supbia. de pe. di. v. c. i. versus finē.
Undecimo nudādo. Confessio em̄ debet
esse nuda ⁊ aperta: qꝛ non verbis fictis vel
palliatis: ꝟ apertis. honestis tn̄ fieri debet.
In confessione debet fama alterius custo-
diri quantū pōt ⁊ ꝯscientia peccatoris pur
gari: ideo si circumstantia que ducit in co-
gnitionē persone sit de necessitate cōfessio-
nis: vt qꝛ trahit in aliā speciē pctī mortalis
dꝫ illā ꝯfiteri: semꝑ tn̄ occultando ꝑsonaꝫ.
Si aūt non sit de necessitate ꝯfessionis: dꝫ
dimittere ne alteriꝰ pctm̄ ꝑdat. vel petita li
centia ꝯfiteat̄ alteri aut supiori q̄ ꝑsonam
ignorat. si tn̄ exprimat eā bona intentione
nō vt ꝑdat. ꝟ vt penitētiariꝰ oret ꝓ ea aut se
creto emēdet nō peccat: ꝟ meret̄. xxij. q. v. c.
hoc videt̄. Duodecimo obediēdo. Cōfes-
sio em̄ dꝫ esse ꝑata obedire. Sicut medico
corpali obedimꝰ ꝓ salute corpis: ita medi-
co spūali obediēduꝫ est ꝓ salute aīe. Aliq̄n
medicꝰ precipit mulieri egrotāti vt nō ferat
capillos ꝓprios: ꝟ tondeat̄ ꝓpter sanitatē
corporalē: q̄to magis est obediendū ꝯfesso
ri vt non ferat alienos. Nunq̄ tn̄ sacerdos
ꝑmittat peccatorē recedere desperatū. xxvi.
q. vi. c. Si presbyter. Sed si dicit se penite-
re ⁊ nō vult subire onus pn̄ie qꝛ dicit se te
nerū aut debilē: aut timet ne peccatū suum
publicetur ex penitentia: vt dicunt vxores.
aut dubitatur ne faciat quod promittit: po
tius imponat ei vnū pater noster vel aliud
leue; vel ꝙ oīa bona q̄ libens fecerit ⁊ ma-

la q̄ patient̄ tolerauerit: sint ei in pn̄iam. ⁊
nunq̄ȝ exigat ab eo iuramentū vel ꝓmissio
nē: ſ; sufficit si dicat se hr̄e ꝓpositū faciēdi.
sic em̄ dȝ ipm̄ absoluere sine ꝯditiōe. facta
tn̄ prestatōe ꝙ si nō satisfecerit: carebit fru
13 ctu absolutōis. Decimotertio purgādo. Cō
fessio ei dȝ eē pura nō vt ꝯfites appeat bo
ne ꝯscie: nō ꝓpt̄ ꝯsuetudinē: nec fiat timo
re seruili ꝓpt̄ timorē penarū inferni: ſ; ꝓpt̄
timorē filialē. s. q2 sibi displicet pctm̄. Si qs
enim ꝯfitet̄ sine ꝓposito dimittēdi pctm̄ vt
multi luxuriosi q̄ tenēt cōcubinas ⁊ vsura
rij nō valet sibi ꝯfessio ad remediū ⁊ ad sa
lutē aīe: q2 si moreret̄ foret dānat⁹. valet tn̄
sibi ad hūiliationē ⁊ ad euitādū vnū pctm̄
mortale in qd̄ incideret si nō ꝯfiteretur: scȝ
14 in ꝯtēptū eccl'ie Decimoq̄rto detegendo.
Cōfessio em̄ dȝ eē simplex vt fiat recta intē
tione: q2 sic in baptisato adulto req̄rit̄ in
tentio deserēdi antiquā infidelitatē amore
dei: ita in ꝯfitēte req̄rit̄ intētio deserēdi pec
catū. Nō dȝ inuolui ꝯfessio multꝭ ṽbis ocio
sis ⁊ inutilib⁹ ne a memoria excidāt pctā ⁊
inferat̄ tediū cōfessori. Sic mulieres sepi⁹
narrāt hystoriaȝ galline aut alicui⁹ leuitatꝭ
anteq̄ veniāt ad ꝯfessionē pcti. Decimo
15 q̄nto celādo. Cōfessio em̄ dȝ esse secreta ex
ꝑte ꝯfessoris vt nulli dicat aperte nec occul
te vt ex h̄ aliqd̄ scādalū ꝓueniat. Etiā ex ꝑ
te ꝯfitētis q̄ ad ꝯsilia sibi data ex q̄b⁹ scan
dalū oriat̄: alit̄ peccat mortal'r. vn̄ ꝯcubina
reuelās ꝓco suo ⁊ ꝯcubinario ꝙ talis ꝯfes
sor nō vult eā absoluere nisi ab eo discedat
peccat mortal'r: q2 ex h̄ sequit̄ scādalū vtri
16 usq̄ ꝑti cū ꝑicl'o aīe ⁊ corꝑis. Decimosexto
erubescēdo. Cōfessio em̄ dȝ eē ṽecūda cuȝ
rubore pcti nō cū risu. Sȝ q̄dā sic erubescūt
vt ꝯfessionē diuidāt. ꝯtra q̄s dr̄ de pe. dist. i.
c. i. circa finē. Caut⁹ sit penitēs ne ṽecūdia
duct⁹ diuidat apud se ꝯfessionē: vt diu̇sa di
uersis velit sacerdotib⁹ manifestare. Que
dā em̄ vni celat q̄ alij manifestāda ꝯseruat
qd̄ est se laudare ⁊ ad hypocrisim tēdere ⁊
semꝑ venia carere: ad quā per frusta putat
totā ꝑuenire. h̄ ibi. Quāuis erubescētia fit
multiplicior q̄n ꝯfitens diuidit diu̇sa pctā
diu̇sis: tn̄ oēs simul nō ita magne sunt sicut
illa vna q̄ q̄s omia pctā sua simul ꝯfitet̄: q2
vnū pctm̄ ꝑ se ꝯsideratū non ita demōstrat
malā dispositionē peccātis: sicut q̄n cū pluri
bus alijs ꝯsideratur: q2 in vnū pctm̄ aliq̄s
q̄nq̄ȝ ex ignorantia vel infirmitate labit̄. ſ;
multitudo pctōꝝ demōstrat maliciā peccā

17 tis vel magnā corruptionē ei⁹. Decimose
ptimo stabiliēdo. Cōfessio em̄ req̄rit stabi
litatē bone vite: q2 in religiōe q̄ nō est ꝑ ꝓ
fessionē ligat⁹: est ineligibilis ad ꝑlationē.
ex̄ de electionib⁹. c. cū cā. ⁊ c. cū in magistrū
⁊ c. officij. Et xvi. q. i. c. ꝑsbyteros. Ita ille
nō eligit̄ a deo vt sit ꝑlat⁹ in celo q̄ non ele
git se stabili ꝓposito sctōꝝ. s. iusticie ⁊ mun
dicie. ps̄. Confitebor dn̄o nimis in ore ⁊c̄.
18 Decimooctauo restituēdo. Cōfessio eniȝ
req̄rit restitutionē rei aliene: q2 sic seru⁹ spe
cialit̄ impignorat⁹ a dn̄o suo nō pōt manu
mitti anteq̄ȝ satisfactū sit creditori cui im
pignorat̄. vt. C. de seruo pignori dato. l. ab
eo. li. vij. q2 sic creditor posset defraudari in
pignore suo: eo ꝙ liber hō nō pōt impigno
rari in speciali. Sic hō q̄ iniuste detinet rem
alteri⁹ vel peccat efficit̄ seru⁹ dyaboli. ij. Pe
tri. ij. A quo q̄s superat⁹ est: ei⁹ ⁊ seru⁹ est ⁊
dyabolo impignorat̄ quousq̄ȝ ablatū resti
tuatur. Thob. xiij. Confitere dn̄o in bonis
scȝ restituēdis. Decimonono reiterando. 19
Cōfessio em̄ rōne dubij est reiterāda. si em̄
dubitat̄ de duob⁹ quib⁹ libertas ꝯpetat: neu
ter erit liber nisi exp̄sse iterū manumittat̄.
ff. de manumissis ex testamēto. l. cū ex plu
ribus. Sic q̄n hō dubitat an ꝑ ꝯfessionē sit
fact⁹ liber a pctō mortali ⁊ a seruitute dya
boli: dȝ iterū ꝯfiteri. ps̄. Adhuc ꝯfitebor illi
Uigesimo recidiuādo. Quotiēs enim hō 20
recidiuat ī culpā dȝ accedere ad ꝯfessionē:
q2 sicut appellatio nō iuuat eū q̄ recedit ab
eo a q̄ appellauit. ex̄ de offi. ⁊ pote. iudi. dele.
c. gratuȝ. Sic qui subijcit se iudicio dyaboli
post ꝯfessionē recedit a ꝑma ꝯfessiōe: iō te
netur iterū appellare ꝑ ꝯfessionē. Uigesi 21
moꝑmo differēdo. Confessio em̄ dȝ fieri in
ꝑncipio q̄dragesime: q2 plus valet ieiuniū
vni⁹ diei post verā ꝯfessionē q̄ȝ valeat ieiu
niū toti⁹ q̄dragesime remanēti ī pctō mor
tali. Et lȝ pctā remittant̄ in ꝯtritiōe cū ꝓpo
sito ꝯfitēdi: tn̄ hoīes q̄ nō sunt instructi ne
sciunt pctō renūciare donec instruant̄ a sa
cerdote cui ꝯfitentur. Tales sic differētes
tūc primo man⁹ lauāt cū iā cibū sumpserit.
ps̄. De⁹ vitaȝ me. an. t. ⁊c̄. Uigesimoscd̄o 22
moriēdo. Confessio em̄ nō dȝ tardari vsq̄ȝ
ad mortē: sicut q̄dā fatui dicūt. Nō expedit
annuatim occupare vnuȝ vel plures sacer
dotes ꝓ recitādis miserijs nr̄is q̄ tp̄s illud
in aliqd̄ bonū op⁹ officij ⁊ orōnis occupa
rent: sufficit si in fine vite nr̄e confiteamur
Nō attendūt ꝙ talis est ꝯfessio latronū vl

tuperosa q̄ nō confitent᷑ nisi vi tormētoꝝ.
etiā pudet ꝯfiteri in senectute q̄ hō fecit in
iuuentute: ꝑterea tales grauitate infirmita
tis amittūt loquelā aut occupant᷑ in dispo
23 sitione dom᷒ sue. Uigesimotertio inq̄rēdo.
Sicut eñ in alijs iudicijs oportet iudicātē
cūcta rimari ⁊ ordinē plena inq̄sitione dis-
cutere.xxviij.q.vlti.c.vlti. Sic in iudicio cō-
fessionis ꝯfessor dꝫ esse diligēs inq̄sitor de
loco ⁊ tpe ⁊ alijs circumstantijs.de pe.di.vi.
c.i.§. Diligens ergo inq̄sitor subtilis inue-
stigator sapiēter ⁊ quasi astute interroget
a pctōre q̄d forsitan ignoret vel verecūdia
velit occultare. Cognito itaqꝫ crimine: va-
rietates ei᷒ nō dubitet inuestigare ⁊ locū ⁊
tps ⁊c. hec ibi. Et sic de alijs circūstantijs.
24 Uigesimoq̄rto dubitādo. Cū eñ q̄s du-
bitat de aliquo pctō an sit mortale tenetur
illud cōfiteri: al's piculo se cōmittit si negli
git ꝯfiteri ⁊ mortal'r peccat. sicut q̄ aliq̄d cō
mittit vel obmittit q̄d dubitat esse morta-
le pctm̄ tm̄ talit᷑ dubitās nō dꝫ asserere illō
esse mortale: ſ factū narret ⁊ iudiciū sacer-
doti relinquat q̄ subtili᷒ ſm iudiciū legis di
uine examīabit ⁊ pctōrē certificabit. Ui
25 gesimoq̄nto obliuiscēdo. De᷒ eñ nō req̄rit
ab hoīe nisi illud q̄d pōt. Cū aūt pctā obli
ta ꝯfiteri special'r non sit in ptāte hoīs ſ ge
neral'r tm̄: tūc hmōi ꝯfessio generalis cū cō
tritione generali delet hmōi pctā oblita. Si
q̄s in generali nō confiteret᷑ ea: nec doleret
saltē de hoc ꝙ est oblit᷒ grauiter peccaret vt
26 ꝯstat ⁊c. Uigesimosexto ꝯdolēdo. In cō-
fessiōe sacramētali non solū mortalia pctā
sacerdoti sunt dicēda: ſ etiā venialia quoꝝ
meminit ⁊ alia venialia in gñali ⁊ de his oī
bus est ꝯdolendū. Tūc illa gñalis cōfessio
valet ex q̄ttuor. Pꝛīo ex ꝯtritione ꝯfitētis.
Scdō ex hūilitate ꝯfessiōis. Tertio ex orō
ne sacerdotis. Quarto ex vi clauiū eccl'ie. ſ
pauci sunt q̄ cōfitent᷑ pctā venialia siue in
speciali siue in gñali: q2 credūt se nō obliga
27 ri ⁊c. Uigesimoseptio licētiādo. Sūt eñ
q̄dā sacerdotes q̄ nolūt dare licētiā parro-
chianis suis vt alteri cōfiteant᷑ nisi pri᷒ eis
data pecunia: q̄s symoniā ꝯstat cōmittere.
Sufficit talib᷒ licētiā petiuisse etiā si nō ob
tineāt. Nec debēt tales a cōfessiōe desistere:
q2 nemo dꝫ ꝑtermittē salutē suā ꝓpt᷑ aliū.
28 Uigesimooctauo iudicādo. Nō eñ suffic̄
aliq̄d esse notū iudici nisi sit ei notū in for
ma iudicij: ⁊ iō q̄uis pctā manifesta sint
nota sacerdoti: q2 tm̄ nō in forma iudicij, p-
pterea dꝫ illa ꝯfiteri: alit᷑ nō saluaret᷑ pctō. ⁊
sic gñaliter: q2 expedit examinari circūstan
tias pctōꝝ q̄ illi note nō sunt sigillatim ⁊c.
Uigesimonono delinq̄ndo. In ꝯfessione 29
eñ sacerdos non dꝫ audire illā cū q̄ pecca
uit: puta focariā suam: q2 tollit ab ea erube
scentiā q̄ est maxima ps satisfactiōis. Uñ
debꝫ eā mittere ad aliū sacerdotē: vt notat
Hugo.xxx.q.i.sup.c.oēs. Idē dr̄ de oī pecca
to in quo p̄sbyter fuit ꝯsentiēs vel coopa-
tor: nihilomin᷒ tm̄ in casu necessitat̄ posset
audire. Si tm̄ in hmōi casib᷒ absoluat: vale
bit vtiqꝫ absolutio ⁊c. Trigesimo remēo- 30
rando. Si eñ sacerdos scit vel hꝫ ꝓbabilē
opinionē de aliq̄ pctō cōmisso a cōfitēte dꝫ
ei ad mēoriā reducere: q2 timere pōt ne cō
fitens hēat sup h̄ crassam ignorātiā: vel ꝙ
nō adhibeat debitā diligētiā: tūc eñ nō ex
cusaret᷑: neqꝫ sacerdos obmittēs neqꝫ igno
rans cōfitēs. Trigesimoprimo situādo. In 31
cōfessiōe eñ pctōr nō dꝫ sedere iuxta sacer
dotē q̄tecūqꝫ dignitat̄ fuerit: q2 re᷒ añ iu-
dicē ꝯstituit᷑: ſ dꝫ stare genib᷒ flexis tanq̄
miam iploratur᷒ ꝓ criminib᷒ ꝑpetrat̄. hoc
eñ ex supbia ꝓcederet: sicut pharise᷒ stās
appodiat᷒ sup altare orabat: q̄ fuit reproba
tus. Luc.xviij. Trigesimoscdō significā- 32
do. In ꝯfessione eñ q̄libet dꝫ manifestare
gradū ⁊ dignitatē suā ⁊ defect᷒ q̄s circa ta-
lia cōmittit: sic dñi ciuitatū. Sꝫ p'les faciūt
sic Saul q̄ ꝯfessus ē vt saltē honoraret᷑ co-
rā pplō.i.Reg.xv. Peccaui: ſ honora me
corā seniorib᷒. Cui᷒ cōfessio fuit iniusta: q2
nō ad correctionē. Trigesimotertio violan 33
do. In ꝯfessiōe eñ dꝫ non solū dici pctm̄: ſ
etiam manifestari locus in quo cōmissum
est pctm̄: q2 fornicatio aut homicidiū in lo-
co sacro violāt illū ita vt oīno oporteat re-
cōciliari talē locū. Trigesimoq̄rto ꝑseue- 34
rando. Si eñ q̄s diu traxit morā in pecca
to ex aliqua occasione: illa occasio cōfiteri
debet vt precidat᷑: al's non recta intentione
confiteret᷑. sicut fecit Pharao q̄ confitebat᷑
peccatū: sed recedēte plaga nō dimisit pec
care. Exod.ix. ps. Confitebor domino ſm
iusticiam eius: scilicet suscipiendā vt patet.
Trigesimoq̄nto sciēdo. In ꝯfessiōe eī dꝫ 35
dici motiuū ad peccādū: an fragilitate: an
ignorantia: an ex malicia q̄s peccauerit: q2
tales ꝯditiōes aggrauāt vel alleuiāt pctm̄
⁊ pniam iniungendam. Trigesimosexto 36
celebrādo. In ꝯfessiōe eñ dꝫ hō manifesta
re tps in quo peccauit: q2 in dieb᷒ solemnib᷒

celebrādis a xp̄ianis grauant̄ pctā si com
mittant̄: qꝛ nullū est opꝰ tā grauis seruitutꝭ
37 sicut opꝰ pcti. Trigesimoseptimo ꝓfitēdo
In ↄfessiōe eīm dꝫ pctōꝛ dicere an sit ꝓfes-
sus alicuiꝰ religionis vel nō: qꝛ ꝓfessus gra
uius peccat eodem genere pcti ꝙ laycꝰ. Et
dꝫ dicere negligētias suas circa cerimoni-
38 as religionis. Trigesimooctauo dissimu
lando. Sacerdos eīm ꝓpriꝰ pōt vbiqꝫ subdi
tū suū audire ꝛ absoluere siue intra territo
riū sue ꝓchie siue extra. Pn̄ia nanqꝫ est
de volūtaria iurisdictiōe. ff. de officio ꝓcon-
sulis. l. ij. Vn̄ de loco nihil exprimit̄. ex de pe
ni. ꝛ remis. c. oīs vtriusqꝫ sexus. iō nō dissi-
mulet sacerdos audire suum parrochianū.
39 Trigesimonono ꝑegrinādo. Romipete
eīm ꝛ peregrini si acceperūt ꝑā ꝛ baculū a
ꝓprijs sacerdotibꝰ siue aliter de eoꝝ licētia
iter arripiant: p̄sumendū est datā eis licen
tiā ↄfitendi alieno sacerdoti. Si aūt sine li
centia ꝓprij sacerdotis ꝑegrinant̄: nō pn̄t
absolui nisi in necessitate. Jō dr̄ de alijs via
toribꝰ ꝛ negociatoribus qui ab alijs nō pos
sunt absolui nisi priꝰ ꝓprio sacerdoti signi-
40 ficauerint. Quadragesimo participādo.
Penitēs eīm ad ↄfessionē accedens primo
dꝫ dicere si est excōicatꝰ ꝛ ꝓ qua cā: a qua
excōicatiōe nisi p̄mo absoluat̄: nō erit par
ticeps sacroꝝ eccl̄ie. Sacerdos nullū excō
municatū pōt absoluere a culpa: nisi prius
absolutꝰ sit ab excōicatione. iō in principio
debꝫ absolui ab excōicatiōe vel remitti ad
aliū. Post illā declarationē dixit sanctus
Thomas aīe deuote. O aīa simplex iā po-
tes intelligere necessitatē ↄfessionis. Ne tm̄
Belial gloriet̄ in argutijs suis docebo te q̄
1 pacto illi rn̄deas. Ad primuꝫ dic ꝙ lꝫ nō
legat̄ eoꝝ ↄfessio: potuit tm̄ fieri. Multa eīm
sunt facta q̄ non sunt scripta. Et qꝛ xp̄s hꝫ
ptātē excellentie in sacramētis: iō sine his
q̄ ad sacr̄m ꝑtinent pōt rem sacramēti con
2 ferre. Ad secundū dic ꝙ satisfactio nō suf
ficit ad expiandā penā pcti ex q̄ntitate pe-
ne q̄ in satisfactiōe imponit̄: ꝫ sufficit inquā
tū est pars sacramēti virtutē sacramētaleꝫ
hn̄s. ꝛ iō oꝫ ꝙ ꝑ dispēsatores sacroꝝ īpo-
3 natur qḋ fit in ↄfessione. Ad tertiū dic ꝙ
tanta est vis p̄cepti eccl̄ie vt q̄ nō hꝫ pecca
ta mortalia ↄfiteat̄ venialia: vel saltē ostē-
dat se sacerdoti ꝛ ostendat se sine ↄsciētia
mortalis esse: ꝛ hoc ꝓ ↄfessione sibi impu-
4 tatur. Ad quartū dic ꝙ ex hoc ꝙ oportet
ꝓprio sacerdoti cōfiteri nō artat̄ via salutꝭ:
ꝫ sufficiens via statuit̄ ad salutē. Peccaret
aūt sacerdos si nō esset facilis ad p̄bendū
licentiā cōfitendi alteri: qꝛ multi sunt adeo
infirmi ꝙ potiꝰ sine ↄfessiōe morerent̄ q̄ꝫ ta
li sacerdoti ↄfiterent̄. Vn̄ illi q̄ sunt nimis
solliciti vt ↄsciētias subditoꝝ ꝑ ↄfessioneꝫ
sciāt: multis laqueū dānatiōis inijciūt: ꝛ ꝑ
ↄsequēs sibijp̄is. Nā si ↄfitēs sciat sacerdo
tem suū hereticū: aut sollicitatorē ad malū
aut fragilem ad pctm̄ qḋ q̄s ei ↄfitet̄: vel si
reuelator ↄfessionis ꝓbabil̄r estimat̄: vel si
pctm̄ cū eo cōmissum sit de quo cōfiteri dꝫ
petat ab eo licentiā alteri ↄfitēdi. Qḋ si li-
cētiā ab eo habere nō possit: idē est iudiciū
sicut de illo q̄ nō hꝫ copiā sacerdotis: nec in
hoc fit iniuria sacerdoti qꝛ priuilegiū mere
tur amittere q̄ ↄcessa sibi abutit̄ potestate.
Tunc anima gratias agēs deo ꝛ suis do
ctoribus de tā notabili declaratione: abijt
domum in pace. Amen.

Sabbato quarte dn̄ice q̄dragesime.
Sermo. xxxij. de iuramento ꝛ ꝑiurio.

Ambulat in tene-
a bris. Joh. viij. Hodie aīa sim
plex fidel' ꝛ deuota saluti sue
intenta accessit ad eccl̄iam ꝛ
audiēs missaꝫ tā ex lectiōe ꝓphie Esa. xlix.
ꝙ ex euāgelio adūtit vnā ↄclōnē valde no
tabilē. s. Juramēto qḋ ē actꝰ reuerētie diūe
maiestat̄ nō lꝫ vti ꝓpt̄ ꝑiculū ꝑiurij ꝛ falsi
tatis. Rō est: qꝛ iurare ē deū testē inuocare
ad ↄfirmationē alicuiꝰ dicti: nihil aūt cōfir-
mat̄ nisi ꝑ aliq̄d qḋ est certiꝰ ꝛ potiꝰ. vt po-
te cuiꝰ veritas est indefectibilis ꝛ cognitio
vniuersalis: ꝛ sic aliquo mō deo reuerētiaꝫ
exhibet. Heb. vi. Hoīes ꝑ maiores se iurāt
Et Hiero. dic̄ ꝙ q̄ iurat aut venerat̄ aut di
ligit eū ꝑ quē iurat. exhibere aūt reuerētiā
deo pertinet ad religionē diuinā. Ad irreue
rentiā aūt dei ꝑtinet ꝙ aliq̄s vocet eū in te
stem falsitatꝭ: qꝛ ꝑ hoc dat intelligere vel ꝙ
deus veritatē nō recognoscat vel ꝙ falsita
tem testificari velit. ꝛ ideo ꝑiuriū est pctm̄
religioni diuine contrariū. Sciendū ꝙ ni
hil prohibet aliquid esse ꝫm se bonū quod
tm̄ cedit in malū eiꝰ qui non vtit̄ eo ↄueniē
ter. Sumere eīm eucharistiā est bonū: ꝛ tm̄
qui indigne sumit: iudiciū sibi manducat ꝛ
bibit. i. Coꝝ. xi. Sic iuramentū est ꝫm se li-
citū ꝛ honestū ꝓpter duo. Primo ex origi
ne. Juramentū eīm est introductū ex fide q̄
credūt hoīes deū habere infallibilē verita

tem ꝛ vniuersalē oīm cognitionē ꝛ ꝓuisio nē. Scđo ex fine: qꝛ iuramentū inducitur ad iustificandū hoīes ꝛ ad finiendū ↄtrouersias. Heb. vi. Oīs ↄtrouersie eoꝝ finis ad ↄfirmationē est iuramentū. Sꝫ iuramētū cedit in magnū malū alicui ex eo ꝙ male vtitur eo. i. sine necessitate ꝛ cautela vlla adhibita ꝓpter duo. Prīo qꝛ videt̄ ꝑuam reuerentiā hr̄e ad deū q̄ eū ex leui cā testez inducit qđ nō ꝓ̄sumeret etiā de aliquo viro honesto. Scđo īminet etiaꝫ ꝑiculū ꝑiurij qꝛ de facili hō in verbo delinq̄t. Jac. iij. Si q̄s in verbo nō offendit: hic ꝑfect⁹ est vir. Et Ecc̄. xxiij. Juratiōi nō assuescat os tuū multi eniꝫ casus in illa ꝛc̄. His intellectis aīa exiuit ab eccl̄ia vadens domū cū ꝓposito cauēdi a iuramēto ne cadat in pctm̄ ꝑiurij. Et ecce belial intendēs eā ab hoc ꝓposito reuocare ait. O aīa simplex q̄ꝫ facile deciperis tā leuiter credēdo. Volo tibi ōndere ꝙ ꝑiuriū nō est mortale pctm̄. Primo sic. Quicūqꝫ nō implet qđ iuramēto firmauit est ꝑiur⁹: ſ; qn̄qꝫ aliq̄s iurat se facturuꝫ aliq̄d illicitū: puta homicidiū vel adulteriū qđ si faciat peccat. Si ergo nō faciēdo peccaret pctō ꝑiurij sequeret̄ ꝙ hō esset ꝑplexus. Scđo sic. Null⁹ peccat faciēdo qđ ē meli⁹: ſ; qn̄qꝫ aliq̄s ꝑiurādo facit qđ ē melius sicut aliq̄s se nō intraturū religionē iurauit. vel q̄cūqꝫ opa virtuosa nō facturū. ğ nō oē ꝑiuriū est pctm̄. Tertio sic. Jlle q̄ iurat facere alteri⁹ voluntatē nisi faciat eā videtur incurrere ꝑiuriū. sed qn̄qꝫ ↄtingit ꝙ nō peccat si nō facit ei⁹ volūtatē puta cū ꝓ̄cipit ei aliq̄d nimis durū ꝛ īportabile. ergo. Quarto sic. Juramētū ꝓmissoriū se extēdit ad futura. sicut assertoriū ad ꝑterita ꝛ ꝓ̄sentia. Sꝫ pōt ↄtingere ꝙ tollat̄ obligatio iuramēti ꝑ aliq̄d qđ in futurū emergat sic cū ciuitas iurat se aliq̄d seruaturā ꝛ postea supueniūt noui ciues q̄ id nō iurauerīt. Vl' cū aliq̄s canonic⁹ iurat statuta alicui⁹ ecclesie se seruaturū ꝛ postea aliqua fiunt de nouo. ğ ꝛc̄. Aīa vero abijt tristis q̄rens ꝛ cōsulēs leg̃ doctores Cui mox obuiauit moyses: a q̄ cū cognouisset cās mestitie sue ait. Ego ostendam tibi conclusionem tuā esse veram ꝛ catholicam testimonio legis quadruplicis: scilꝫ.

Legis naturalis
Legis diuinalis
Legis prophetalis
Legis humanalis.

Primo testimonio legis naturalis: ꝛ hoc q̄druplr̄. s. ꝑ rōnes naturales: ꝑ ph̄os morales: ꝑ poetas: ꝑ exēpla gētiliū. Quantū ad rōnes naturales sciendū ꝙ ꝑiuriū est pctm̄ mortale q̄druplíciter Prīo rōne despectiōis. Nā ſm doctrinam ph̄i ꝓpter vnūquodqꝫ tale ꝛ ipsuꝫ magis. Videm⁹ aūt ꝙ ea q̄ de se sunt pctā venialia vel etiā bona ex genere suo si in ↄtemptuꝫ dei fiāt: sunt pctā mortalia. Vn̄ multo mag̃ q̄cq̄d est qđ de sui rōne importat ↄtēptū dei est pctm̄ mortale. Periuriū aūt de sui rōne importat ↄtēptū dei: qꝛ ad irreuerentiā dei ꝑtinet. ex hoc em̄ hꝫ rōnem culpe: iō ꝑiuriū ex suo gn̄e est pctm̄ mortale. Scđo rōne obligatiōis. Dicit̄ em̄ ex̄ de iureiurādo ī ea q̄ōne q̄ ponit̄ an a sacramēti vinculo absoluantur q̄ illud inuiti ꝛ ꝑ reb⁹ ꝛ ꝑ vita saluādis fecerūt nihil aliō arbitramur q̄ꝫ qđ antecessores nr̄i romani pontifices arbitrati fuisse noscunt̄ q̄ tales a iuramēti nexibus absoluerūt. Ceterū vt agat̄ ↄsulti⁹ ꝛ auferatur materia deierādi: nō eis ita exꝓ̄sse dicatur vt iuramēta nō seruēt: sed si nō in ea attēderint nō ob hoc sunt ꝑ mortali crimine puniēdi. h̄ ibi. Coactio em̄ nō aufert iuramēto ꝓmissorio vim obligādi respectu ei⁹ qđ licite fieri pōt. ꝛ iō si aliq̄s nō ipleat qđ coact⁹ iurauit: nihilomin⁹ ꝑiuriū incurrit ꝛ mortalr̄ peccat. Pōt em̄ ꝑ auctoritatē summi pontific̄ ab obligatiōe iuramēti absolui presertim si coact⁹ fuerit tali metu q̄ cadere posset in ↄstātē virū. Cū aūt dr̄ ꝙ tales nō sunt puniēdi tāq̄ꝫ ꝑ mortali crimīe: nō h̄ iō dr̄ ꝙ nō peccēt mortalr̄: ſ; qꝛ pena eis minor infligit̄. Tertio rōne infamatiōis. Nō em̄ ꝓpt̄ q̄dlibꝫ pctm̄ mortale aliq̄s infamis efficit̄ ip̄o iure. Vn̄ nō sequit̄. Si ille q̄ iurat falsum iuramēto assertorio nō est infamis ip̄o iure: ſ; solū ꝑ sniaꝫ diffinitiuā latā ↄ eū ī cā accusatiōis ꝙ ꝓpt̄ h̄ nō peccet mortalr̄ Qui aūt frāgit iuramētū ꝓmissoriū solēniter factū: reputat̄ mag̃ īfamis ip̄o iure. vi. q. i. c. īfames. qꝛ in ei⁹ ꝑtāte remanet postq̄ꝫ iurauit vt det suo iuramēto ꝟitatē qđ nō cōtingit in iuramēto assertorio. Q̄rto rōne assuefactionis. Nā ille q̄ iocose ꝑiurat non euitat diuinā irreuerentiā: ſ; q̄ꝫtū ad aliq̄d mag̃ auget: ꝛ iō nō excusat̄ a pctō mortali. Jlle aūt q̄ ex lapsu lingue falsum iurat si q̄dē aduītat se iurare ꝛ falsum eē qđ iurat: nō excusat̄ a pctō mortali. sic nec a ↄtēptu

dei. Si aūt h᷒ nō adūtat nō videt̄ h̄re inten
tionē iurādi: ⁊ iō a crimīe periurij excusat̄.
Est aūt grauiꝰ pctm̄ si q̄s solēniter iuret p
euāgeliū q̄ȝ si p deū in cōi s̄mone iuret. Tū
ppt̄ scādalū. tū ppt̄ maiorē deliberationē
q̄bꝰ equalit̄ hinc inde positi grauiꝰ est si q̄s
p deū iurās piuret q̄ si piuret iurās p euā
geliū. Quātū ad phos morales sciēdū q̄
iuramētū est obseruādū q̄druplr. Primo
rōne necessitatis. Vn̄ q̄ntilianꝰ li. viij. dicit
Iurare q̄q̄ȝ nisi vbi necesse est g̃ui viro pa-
rū ꝯuenit. h̄ ille. Scđo rōne eq̄tatis. Unde
Tulliꝰ li iij. de officijs dic̄ sic. Est ius belli-
cū: fidesq̄ȝ iurisiurādi ⁊ cū hoste sepe s̄uan
da: s̄ nō semp. Qđ em̄ ita iuratū ē vt mēs
fieri oportere ꝯcipet id s̄uādū est. Qđ aūt
alit̄ si nō feceris: nullū est piuriū. vt si pre-
donibꝰ vel pirratis pactū p capite p̄cium
non attuleris: nulla fraus ē etiā si iuratꝰ id
q̄dē nō feceris. Nā cū pirrata sit cōis oīm
hostis nec fides nec iuramētuȝ cū eo dȝ eē
cōe: nō falsum iurare periurare est: s̄ qđ ex
animi tui s̄nīa iuraueris sicut v̄bis cōcipit̄
id nō facere: piuriū est. Nec illa q̄dē pmissa
seruāda sunt q̄ his ipis inutilia sunt q̄bus
ipsa pmiseris. In iureiurādo nō q̄s sit me
tus: s̄ qđ sit ius dȝ intelligi. Est em̄ iusiurā
dū affirmatio religiosa. Qđ ḡ affirmatiue
⁊ q̄si deo teste pmiseris: id tenendū est. hec
ille. Et eodē li. dicit sic. At neq̄ȝ ꝯ rēpublicā
neq̄ȝ ꝯtra iusiurādū, ac fidē: amici cā vir bo
nus faciet: etiā si iudex fuerit de ipo amico.
Ponit em̄ psonā amici cū induit iudicis: s̄
tm̄ dabit amicitie vt amici cām malit esse
verā ⁊ vt morande litis tp̄s quo ad leges
pmiserit accōmodet. Cū aūt iuramēto sen
tentia dicēda sit: meminerit se testē deū ad
3 hibere. h̄ ille. Tertio rōne imutabilitatis.
Vn̄ Sene. li iiij. de bn̄ficijs dic̄ sic. Si pmi
seris alicui te daturū bn̄ficiū ⁊ postea scies
eū esse malū: dabis an nō? Si facies sciēs:
peccas. Das em̄ cui nō debes. si negas: etiā
hoc mō peccas. pmisisti enim, solutio, s̄nīa
nr̄a hoc loco titubat ⁊ illđ supbū stoyci p-
missum: nūq̄ȝ sapientē consilij sui penitere:
nec vnq̄ emendare qđ fecerit: nec mutare
ꝯsiliū. Nō mutat sapiēs ꝯsiliū: oībꝰ his ma
nentibꝰ que erāt cū sumeret. Ceterū ad oīa
cū exceptiōe venit si nihil. s. inciderit qđ im
pediat. Imprudentiū em̄ ista fiducia ē for-
tunā sibi spondere: sapiens vtrāq̄ȝ eiꝰ par-
tem cogitat. Tūc fidē fallam: tūc incōstan
tie crimē audiā si cū oīa eadē sint que erāt

pmittere me non p̄stitero pmissum. Oīa
esse debent que fuerūt cū pmitterē ad hoc
vt p̄stare tenear. Aut certe vt postea consi
deratius loquar licet non oīa sint: tn̄ qđ di
cere solemꝰ linguariū dabo: v̄ba mea redi-
mā aut mihi puellā. Nō est turpe cū re mu
tare ꝯsiliū. hec ille. Quarto rōne veritatis.
Vn̄ sydoniꝰ in eplr̄ari li. ij. dicit sic. Hoc ipȝ
q̄ copiā tui iurgantibꝰ difficile ꝯcedas: iu-
diciū est bn̄ iudicaturi. Quis em̄ se nō am
bigat arbitrū legi aut p̄cio aliq̄d indulturꝰ
aut gratie. S̄nīam tuā non victꝰ accusat vt
stolidus: nec victor irridet vt argutꝰ: verita
tisq̄ȝ respectu impendūt tibi addicti reuerē-
tiā: g̃ram liberati. hec ille. Et sic iuramentū
licitū seruari dȝ. Quantū ad poetas scien
dū q̄ iusiurandū nullo mō coinq̄nari debȝ
quadruplr. Primo Ouidiꝰ li. i. sine titulo
dicit. Non bn̄ ꝯducti vendūt piuria testes.
Nec bene selecti iudicis archa patȝ. Culpa
nec ex facili q̄uis manifesta pbat̄. hec ille.
Scđo Galterꝰ in alexādreide li. i. dic̄ sic.
Si lis inciderit te iudice. dirige librā Iudi
cij. non flectat amor nec munera palpent.
Nec moueat stabilē psone acceptio mētē.
Muneris arguit̄ accepti censor iniquus.
Munus em̄ a norma recti distorquet acu
men Iudicis: ⁊ tetra inuoluit caligine mē
tem. Cū semel obtinuit vitioꝝ mater in au
la Pestis auaricie. que sola incarcerat oēs.
Virtutū species spreto moderamine iuris
Currit̄ in facinꝰ. nec leges curia curat. In-
iuste q̄nq̄ȝ ligatur. Iustus ⁊ iniustos absol
uit curia mendax. hec ille. Tertio Petro- 3
nius dicit sic. Quid faciūt leges vbi sola pe
cunia regnat? Aut vbi paupertas vincere
nulla pōt. Iā nūc iudiciū nihil ē: nisi publi-
ca merces. Tutiꝰ est paruo ere pdita recu-
perare: q̄ȝ ambiguā litē descendere. Ad pre
dā strepituq̄ȝ lucri suffragia vertit. Venal̄
ppl̄s. venal̄ curia primū. Ipaq̄ȝ maiestas
auro corrupta iacebit. h̄ ille. Quarto mar
tialis cocus dicit sic. Qđ si me tonsor cum
stricta nouacula subsit. Tūc libertatē diui
tiasq̄ȝ petit Promittā. nec em̄ rogat illo tē-
pore tonsor. Latro rogat: res est imperiosa
timor. Sȝ fuerit curua cū tuta nouacula te
cha. Frangā tonsori crura manusq̄ȝ simul.
Hec ille. Ista enim sunt que iuramēta vio
lant. periuria concitant. leges ligāt. iudices
dānant. pmissa adnihilāt. Quātū ad exē
pla gentiliū sciendū q̄ iusiurandū obserua
tissimū fuit quadruplr. Primo Valerius

li.vij.c.iiij. dicit ꝙ cū alexander ad diruēdā lapsacū ciuitatē helespōti vbi colebaᷣ pria pus cū impetu ferreᷣ ꝑgressuꝫ extra menia obuiū habuit anaximenē preceptorē suum sciensqꝫ ꝙ p̄ces ire ei⁹ opponeret: iurauit se nō facturū quicq̄d petisset. Peto ergo inq̄t vt lapsacuꝫ diruas. Et ita salus vrbis vni⁹ iuramēti bn̄ficio obtēta est. Scd̄o idē valerius li.viij.c.v. dicit ꝙ vxor cesaris deprehēsa est in adulterio cū quodā publio claudio senatore tp̄e cuiusdam celebritatis ad quā transiuerat in habitu femine in tēplo qua in re accusat⁹ dānat⁹ est nō obstante testimonio Ciceronis quo iurauerat illuꝫ ea die secū fuisse ⁊ inde ip̄e Cicero diffamat⁹ est quasi piurus. Tertio idē Valeri⁹ lib.i. dicit ꝙ Marc⁹ attilius regulus missus ad senatū populūqꝫ romanuꝫ legatus vt ex se vno ⁊ sene cōplures penoꝝ iuuenes pensarentur. in ꝯtrariū dato ꝯsilio Cartaginē petijt: nō q̄si ignar⁹ ad q̄s crudeles q̄sqꝫ merito etiā infestos sibi reuerteretᷣ: verū q: his iurauerat si captiui eoꝝ redditi nō forent: ad eos sese reditumū. Quarto Helinandus in cronica li.xi. dicit ꝙ Demosthenes cū aristidimū auctorē fabularū interrogasset quantū mercedis vt ageret accepisset ⁊ respōdisset talentū: at ego ait demosthenes pl⁹ accepi vt tacerē. Ita causidicoꝝ lingua dānifica est. nisi eā vt dici solet funib⁹ argēteis vincas. Apud aduocatos igiᷣ ⁊ ip̄m silentiū venale est. hec ille. Licet aūt. C. de aduocat. diuersoꝝ iudicioꝝ. dicaᷣ sic. Aduocati q̄ dirimūt ambigua facta causaruꝫ sueqꝫ defensionis virib⁹ in reb⁹ sepe publicis ac priuatis lapsa erigūt: fatigata reparant nō min⁹ ꝓuident humano generi q̄ si prelijs atqꝫ vulnerib⁹ patriā parentesqꝫ saluarent. Nec em̄ solos nr̄o impio militare credimus illos q̄ gladijs clipeis ⁊ thoracibus nituntᷣ: s; ⁊ aduocatos. Militāt nāqꝫ causarū patroni q̄ gloriose vocis ꝯfisi munimine laborantiū spem vitam ⁊ posteros defendunt. hec ibi. Tn̄ Plaut⁹ in aulularia dicit sic. Da mihi aduocati grām. lar. vēde vocē. vende linguā. Iras atqꝫ odiū loca. in summa paup̄ esto. Et reporta penatib⁹ pecuniarū aliq̄d: s; plus criminū. hec ille. Et Sene. tragedia.i. dicit sic. Hic clamosi rabiosa fori. Iurgia vendens improbus iras Et verba locat. Hec ille. Et sic patet.

Scd̄o declaraᷣ eadē conclusio testimonio leg̃ diuinalis.

Sciendū ꝙ hoīes iurant q̄druplr̄. Pmo ꝓmissiōes fidelitatis. Sic Abrahā iurauit abimelech ad req̄sitionēꝫ suā ꝙ non noceret ei. Gen̄. xxvi. Cū dauid fleret mortem absalon filij sui dixit ad eū ioab ⁊ iurauit ꝙ si non desisteret a fletu ip̄e ⁊ oēs alij derelinquerēt eū Hoc promisit vt ad ꝯsolationem reduceret eū. ij. Reg̃. xix. Dauid iurauit bersabee matri salomonis ꝙ salomon regnaret post eū iij. Reg̃. i. Scd̄o ꝯuentiōes societatis. s. matrimonioꝝ: amicitiarū. Sic iacob ⁊ laban iurauerūt fedus simlr̄. Gen̄. xxxi. Moyses iurauit ꝙ habitaret cū hietro ⁊ acciperet filiā ei⁹ in vxorē. Exo. iij. Hic iurauit helyse⁹ nō derelinquere helyā q̄diu esse posset cū eo. iiij. Reg̃. ij. Pepigit fedus amicitie ionathas cū dauid ⁊ iurauerūt ābo. i. Reg̃. xx. Tertio punitiōes iniq̄tatis. Sic rex salomon audita petitione adonie: sc; ꝙ volebat vxorē patris ducere: iurauit ꝙ occideretur. iij. Reg̃. ij. Dauid audita parabola de hoīe q̄ tulerat ouē paupis: iurauit ꝙ ouem in quadruplo redderet ⁊ fili⁹ mortis esset. ij. Reg̃. xij. Dixit helyas thesbytes achab pessime operanti. Viuit dn̄s in cui⁹ ꝯspectu sto: si erit his annis ros ⁊ pluuia nisi verbū meū ⁊c̄. iij. Reg̃. xvij. Quarto assertiones ꝑuersitatis. Sic dauid iurauit destruere nabal ⁊ oīa q̄ ip̄ius erāt. i. Reg̃. xxv. Benadab rex syrie indignat⁹ ad responsionem Achab: iurauit si sufficeret puluis samarie pugillis oīs ppl̄i q̄ sequebaᷣ eū. iij. Reg̃. xx. Nabuchodonosor rex iurauit p̄ thronū suū ꝙ vindicaret se de filijs israel. Iudith. i. Mendaciter ⁊ cū fraude iurauit Anthyoch⁹ fideꝫ tenē vt crederetᷣ ei. i. Machab. vi.

Tertio declaraᷣ eadē conclusio testimonio leg̃ ꝓphetalis: ⁊ h̄ q̄druplr̄

Primo Leuit. v. dicitur. Anima que iurauerit ⁊ protulerit labijs suis vt vel male quid faceret ⁊ idip̄ꝫ iuramento ⁊ sermone firmauerit oblitaqꝫ postea intellexerit delictum suū: agat penitentiā pro peccato ⁊c̄.

Secundo Ecc. xxiij. dicitᷣ. Nominatio dei non sit assidua in ore tuo: ⁊ noīb⁹ sanctoꝝ nō admiscearis: quoniā nō eris immunis ab eis. Sicut enim seruus interrogatus assidue a liuore non minuitur: sic omnis iurans ⁊ nominans in toto a pctō nō purgabitur. Vir multū iurans implebiᷣ iniq̄tate ⁊ non discedet a domo illi⁹ plaga: ⁊ si iuna

cuū iurauerit nõ iustificabit. Replebit em̄ retributione pessima dom⁹ illi⁹. h ibi. Tertio Esa.xlv.dr̄. Mihi curuabūt oīa genua ⁊ iurabit oīs lingua in dño. Et. lxv.dr̄. Et dimittetis nomen vestrū in iuramentū electis meis: ⁊ interficiet te dñs de⁹. Et dauid in ps̄. Dñe q̇s hītabit in tabernaculo tuo: aut q̇s requiescet in monte scṫo tuo? Qui iurat ꝓximo suo ⁊ nõ decipit. Et Zach.v.dic̄. Hec est maledictio q̄ egredit̄ sup faciē oīs terre: q̄ȝ oīs iurās iudicabit̄ ⁊ veniet ad domū iurantis in noīe meo mēdacit̄ ⁊ cōmorabitur in medio dom⁹ ei⁹ ⁊ ꝯsumet eā ⁊ ligna ei⁹ ⁊ lapides ei⁹. Et.viij.c.dicit. Iuramentū mendax ne diligatis: hoc em̄ odit de⁹.

Quarto Iere.iiij.dic̄. Et iurabis dic̄ dñs in veritate ⁊ in iudicio ⁊ in iusticia ⁊ benedicent euȝ gētes: ipmq̄ȝ laudabūt. ꝑmo ad iuramentū req̇rit̄ iusticia.i.vt iuret̄ qd̄ iustū est: q̄ȝ iuramentū factū de malo non est obseruandū: puta facere furtū vel homicidiū. Scd̄o requiritur iudiciū.i.discreta examinatio ei⁹ qd̄ ꝓmitti dȝ vt sit vtile. si autē vergat in dānū ꝓximi tp̄ale vel spūale nõ est obseruandū: puta nõ intrare religionē. Tertio requirit̄ veritas.i. vt iuret̄ veruȝ ⁊ nõ falsum: q̄ȝ iurare falsum scienter est ꝑiurium. Et sic patet ⁊c̄.

Quarto declarat̄ eadē

cōcl'o testimonio legis hūanalis. Sciēdū ꝙ ꝑiuriū est vituperabile q̄drupl'r. Prio rōne repulsiōis. Periur⁹ em̄ nõ repellit̄ a testionio tanq̄ȝ infamis: s̄ tanq̄ȝ malus: vt.ff.de his qui notant̄ infamia.l.luci⁹. Nā q̄ semel fuit mal⁹: semꝑ ꝓsumit̄ mal⁹. Et q̇ semel deierat in vno negocio: ꝓsumit̄ in ceteris sic factur⁹: vt.ff.de accusatōib⁹.l.si cui.§.i.⁊.ff. de suspectis.l.iij. Scd̄o rōne coactiōis. Nā testes sunt cogēdi ferre testimoniuȝ. vt.C. de testib⁹.l.si qñ. Sȝ nõ in q̄ōne falsi: vt.ff. de petitione hereditatis.l.si q̇s libertatē.§. vlti. Silr̄ cogendi sunt testes iurare ꝓsentibus ꝑtib⁹: vt.C.de fide instrumētoꝝ.l.iudices.⁊.C.de testib⁹.l.si qñ.⁊ in autentica de testib⁹.§.s̄ hoc.collatione.viij. Etiā testes debēt deponere corā iudice: vt notat̄ in autētica vt defuncti seu funera eoꝝ.§.illud. Insuꝑ testes debēt deponere in secreto: vt.C.de testib⁹.l.nullū penit⁹.circa finē. Tertio rōne verificatiōis. Testes em̄ debēt iurare dicere veritatē ꝓ vtraq̄ȝ ꝑte: vt in autētica de scṫissimis ep̄is.§.nulli. Sȝ iudex mittat ad eos vnū ex instrumētis suis: vt.C.de testi. l.si qñ. Q̄rto rōne testificationis. Testis eniȝ dȝ reddere cām ⁊ rōnem dicti sui: al's nõ valet: vt.C.de testi.l.solā. Et h̄ est veruȝ si ab eo q̄rat̄: al's non: s̄ stabit̄ dicto suo: q̄ȝ corā iudice seu tabellis nõ dȝ esse v̇bosus vt.C.de appella.l.ampliorē.§.refutatoris. Etiā testes nõ debēt interrogari neq̄ȝ testificari: nisi de eo tm̄ de quo est ꝯtrouersia ꝑ̇ncipaliter int̄ ꝑtes.ff.de iureiurādo.l.si duo patroni.§.idē iul'. Et si verū est id qd̄ vltra dixerūt ⁊ negocio ꝑ̇ncipali sit annexuȝ ⁊ ē de appēditijs ip̄ius negocij ꝑ̇ncipal': tūc illud qd̄ vltra dixerūt valet.ff.de admini.tu. l.tutorē.⁊.l.tres tutores.⁊ sic pȝ. Postq̄ȝ vero moyses declarauit ꝯcl'onē ꝓ̄dictā ait aīe deuote. Que ego noui fideliter te docui Sȝ ecce hic est scṫūs Thomas de aq̇no doctor noui testamēti cui⁹ doctrina atq̄ȝ cōsilio iura ⁊ statue custodire iudicia iusticie dei. Ad quē astante moyse accessit aīa deuota ꝓ sue ꝯcl'onis clariori notitia. Cui scṫūs Thomas ait. Ego ostendā tibi ꝯclusionē tuā esse verā testimonio q̄druplici legis: scȝ.

Legis euangelice
Legis apostolice
Legis canonice
Legis ecclesiastice.

Primo testimonio legis

euāgelice. Sciēdū ꝙ xp̄s illā ꝓbauit q̄druplici testionio. Prio Math.v. Audistis q̄ȝ dictuȝ est antiq̇s: nõ ꝑiurabis. Reddes aūt dño iuramenta tua. Ego aūt dico vob̄ nolite iurare oīno. neq̄ȝ ꝑ celū: q̄ȝ thron⁹ dei est. neq̄ȝ ꝑ terrā: q̄ȝ scabellū est pedū ei⁹. neq̄ȝ ꝑ hierosolymā: q̄ȝ est ciuitas magni regis neq̄ȝ ꝑ caput tuū iurabis: q̄ȝ nõ potes vnū capillū albū facere aut nigrū. Sit aūt s̄mo vr̄ est ē: nõ nõ. qd̄ aūt his abūdāti⁹ ē: a malo est. h ibi. Scd̄o Mar.vi. Rex ait puelle: pete a me qd̄ vis ⁊ dabo tibi: lȝ dimidiū regni mei. At illa petiuit dicēs. Volo vt ꝓtinus des mihi in disco caput iohis baptiste. Et ꝯtristatus est rex ꝓpt̄ iusiurādū ⁊c̄.

Tertio Luc.i. Iusiurandū qd̄ iurauit ad abrahā p̄rem nr̄m daturū se nob̄. Q̄rto Iob.v. Ego nõ ab hoīe testionīū accipio: q̄m opa q̄ ego facio testimoniū ꝑhibēt de me: q̄ȝ pr̄ me misit ⁊ q̇ misit me pr̄ ip̄e testimōiū ꝑhibuit de me ⁊c̄. Circa qd̄ testioniū qd̄ in iuramēto assumit̄ notant̄ q̄ttuor cōcl'ones in euāgelio ⁊ in ep̄l'a. Pria ꝯcl'o.

benti. Nam pena periurij est grauissima quam si quis timens ad confessionem venire noluerit: a fidelium consortio est abijciendus. Unde. xxij q. i. ca. Predicandum est vt periurium fideles caueant ⁊ ab hoc summopere abstineãt. sciẽtes hoc grãde scelus esse ⁊ in lege ⁊ in pphetis ⁊ in euãgelio phibitũ. Audiuimus aut quosdã paruipẽdere hoc scelus ⁊ leuẽ quodãmodo piuris pnie modũ imponere. Qui etiã nosse debẽt talez de piurio pniam debere imponi qualem de adulterio: de fornicatõe ⁊ de homicidio spõte cõmisso ⁊ de ceteris criminalibus vitijs. Si qs vero perpetrato piurio aut quolibet criminali pctõ: timẽs pniam longã ad confessionẽ venire noluerit: ab ecclesia repellẽdus est siue a cõmunione ⁊ cõsortio fideliũ vt nullus cum eo comedat neqꝫ bibat neqꝫ in sua domo eũ recipiat. hec ibi. Scdo qꝛ est periculosũ ipsi iurãti. Est enĩ culpe repletio ⁊ inundatio. Nam fenerator non tantũ mutuat ad vsuras. nec fur tantũ furatur sicut isti iurãt ⁊ p cõsequẽs pluries peccãt q̃ alij. Dũ enĩ vsus iurãdi habetur: facilius piuriũ incurritur. Unde dicitur. xxij. q i. c. Non est contra preceptum dei iurare: sed dum iurandi vsum facimus piurij crimẽ incurrimus. hec ibi. Quia si nõ iurat p deũ: tñ piurus est q falsum iurat p lapidẽ. vnde dr. xxij. q. v. c. Ecce dico caritati vestre q per lapidẽ iurat falsum: piurus est. vñ hoc dico qꝛ multi in hoc falluntur ⁊ putãt qꝛ nihil est p qd iurãt nõ se crimĩe teneri piurij. Prorsus piurus est qꝛ per id qd sanctũ nõ putat: falsum iurat. Si tamen illud sanctum nõ putas: scitũ putat cui iuras. Non enĩ qñ iuras tibi aut lapidi: sed pximo iuras. Homĩ iuras ante lapidẽ: sed nunqd nõ ante deũ: nõ te audit lapis loquentẽ: sed punit deus te fallẽtem. hec ibi. Etiã qꝛ est celestis hereditatis priuatio. p legẽ. ff. de his quibus vt indignis auferuntur. l. si inimicitie. in q̃ dr. q̃ ppter inimicitias capitales supueniẽtes int legatariũ ⁊ testatorẽ: legatarius pdit legatũ suũ. Sic peccator testamentũ de quo dr in ps. Disposui testamentũ electis meis. Et ad hoc est lex. ff. de leg. adimẽ. l. ex parte. Sz qd sequitur in pdicta. l. inimicitie. maxie est cõtra illos q imprecantur maledictões testatori ⁊ infamiã ipo fuerũt. Tertio qꝛ est scãdalosum primo audienti. In sex enĩ casibus licitũ est iuramentũ. Primo p pacis ⁊ amoris cõnexione. Vñ dr. xxij. q. i. c Omne qd in federa pacis venit tunc solidius subsistit cũ iuramẽti hec interpositio roborat. Sed ⁊ omne qd amicorum aĩos conciliat: tunc fidelius durat cũ eos sacramẽti vincula ligant. hec ibi. Scdo p infamie expurgatione. vñ dr. ij. q. v. ca presbyter vel quilibet sacerdos si a pplo accusatus fit ⁊ certi testes inuenti nõ fuerit q criminis illati veritatẽ dicant: iusiurandum in medio faciat ⁊ illũ testẽ pferat de innocẽtie sue veritate cui nuda ⁊ aperta sunt oĩa. hec ibi. Tertio p fide ⁊ fidelitate. Vñ dr. xv. q. iiij. c. Alius itez romanus pontifex zacharias scz regẽ francorum nõ tam p suis iniqtatibus q̃ p eo q̃ tante potestati erat inutilis a regno deposuit ⁊ pipinum karoli imperatoris patrẽ in eius loco substituit. omnesqꝫ francigenas a vinculo fidelitatis absoluit ⁊ iuramẽto. Qd ex frequenti etiã auctoritate agit sancta ecclia. cũ milites absoluit a vinculo iuramẽti qd factũ est his epis q apostolica auctoritate põtificali gradu deponunt. hec ibi. Quarto p obedientia siue reuerẽtia. Vñ dr. xxiij. dist. ca. Quis. circa mediũ. sic placuit sancto cõcilio vt vnusquisqꝫ qui ad ecclesiasticos gradus est accessurus nõ ante honoris cõsecrationẽ accipiat: q̃ placiti sui annotatõne pmittat vt fidẽ catholicã sincera cordis deuotione custodiens iuste ⁊ pie viuere debeat ⁊ nullis opibus suis canonicis regulis contradicat. atqꝫ vt debitũ per oĩa honorẽ atqꝫ obsequij reuerẽtiam preeminenti sibi vnusquisqꝫ impẽdat hec ibi. Quinto p veritate inquirẽda. Vñ xiiij. q. ij. ca. quanq̃ sacerdotum testimoniũ credibile habeatur: tamen ipsis secularibus negocijs p cõficiendis instrumentis ad testimoniũ non rogentur. quia eos talibus rebus interesse non conuenit. si autez euentu aliquo cause interfuerint ⁊ aliquid viderint vel audierint vbi nulle idonee seculariũ inueniantur persone. ne veritas occultetur et malus vt bonus estimetur. in prouidentia sit episcopi. vt aut coram se ⁊ cõpetentibus iudicibus. aut aliter veritatem honorifice testificetur. hec ibi. Sexto pro damno dato vel dando. Unde. ij. q. i. ca. in primis dicitur sic. Gloriosus autẽ comitiolus quicquid ianuarius epus p violentiã atqꝫ insecutionẽ ipsius expendisse vel damnũ pertulisse: dato sacramento firmauerit eidez episcopo restituere cõdemnet. hec ibi. Unde versus. Pax ac fama fides reuerentia cautio dãni Defectus veri sibi poscũt sac tueri. Est autẽ iuramẽtũ scãdalosũ. qñ vba nõ debuiũt intẽtiõi Vñ dr. xxij. q. v. c. Humane aures talia verba

nostra iudicāt qualia foris sonāt. Diuina ve
ro iudicia talia foris audiūt qualia ex inti-
mis pferunt. Certe nonit ille q̄ intētionē τ
volūtatem alteri⁹ varijs verbis explicat. q̄
nō debet aliq̄s verba cōsiderare ſ; volūtatē
alteri⁹ τ intentionē: q̄ nō debet intētio ver
bis deseruire ſ; verba intentiōi. hec ibi. Naz
vtrūq; debet cum altero concordare: quia
q̄ illud iuramētū veritatē habet vbi nō ali-
ter sentit corde ꝙ iurat ore. Vn̄. xxij. q. v. c.
iuramēti dr̄ sic. Ois q̄ iurat ad hoc iurat vt
qd̄ verū est loquat. Et ido dn̄s int̄ iuramē
tū τ loquelā nostrā nullā vult esse distātiaz
sicut in iuramēto nullam cōuenit esse pfidi-
am: ita quoq; in verbis nostris nullū debet
esse mēdaciū: q̄ vtrūq; τ piuriū τ mēdaciū
diuini iudicij pena damnat dicente scriptu
ra. Os qd̄ mentit occidit aīam. Quisq̄s er
go vestrū loq̄tur iurat: q̄ scriptuz est. testis
fidelis nō mētiet. hec ibi. Quarto q̄ ē ob-
probriosum nō custodienti. Iuramētū em̄
pmissoriū obligat ad ppetuā obligationez
qm̄ iurās semp tenet obseruare q̄ pmittit.
ps̄. Iuraui τ statui custodire iudicia iusticie
tue. Cōtra qd̄ plures faciūt q̄ nō obseruant
iuramēta q̄ faciūt in infirmitate. Sup quo
ponat casus ꝙ quidaz timore mortis fecit
testamētū in quo iniuriā sibi factā a quodā
remisit in manu sacerdot̄. Postea conuale
scens voluit facere iterū actionē ↄtra illum
querit an possit: Videt ꝙ sic. q̄ pōt facere
aliud testamētū τ immutare illud qd̄ fecit in
pmo. xiij. q. ij. ca. placuit. §. sed aliud est vbi
dicit sic. Libera ē vltima volūtas cuiusq; ī
testamēto cōsiciendo. Vn̄ τ testamētuz ap
pellat: q̄ eo quisq; libere testat q̄d post suū
decessum de proprijs rebus fieri velit. hec ibi

Scd̄o q̄ timore mortis remisit τ sic non
valet. q̄ cessat causa. C. de nō numerata pe
cunia. l. indubitati. τ. ff. de donationi. causa
mortis. l. si mortis causa. Videt ꝙ nō q̄ re
nūciat iuri. vij. q. i. c. ꝙ periculosuz. Scd̄o q̄
qd̄ semel placuit ampli⁹ displicere non pōt
extra de regulis iuris. lib. xvi. Rn̄det ꝙ ille
qui iniuriam remisit potuit habere in corde
ante remissionē odiū aduersus illū τ sic te-
netur iuramētū seruare. vel desideriū corre-
ctionis illi⁹ τ sic nō tenet q̄ agere ad hoc vi
tia corrigant eīt op⁹ caritat̄ τ ad hoc infir-
mus nō debuit induci. q̄ iuramentū esset il
licitū τ nō obseruandū. Extra de sponsali. c.
ad audientiā. Nam iuramētū nō debet esse
vinculū iniq̄tatis. Quantū vero ad iuramē
tū licitū dr̄ ī ps̄: Que pcedūt de la. m. n. f. ir.

Quarto declarat eadē cō
clusio testimonio leḡ ecclesiastice. τ hoc q̄-
druplici ter. Primo beat⁹ Greg. sup illud
Mat. v. nō piurabis dic̄ sic. Nō penit⁹ iura
re phibuit: ſ; occasionē piurij qd̄ perfecti⁹ ē
euitare docuit. Secūdo beat⁹ Hiero. vt hr̄
xxij. q. i. c. Habem⁹ in lege dei scriptū nō p-
iurabis in noīe meo nec polllues nomē dei ī
vanū. Ideoq; admonēdi sunt oēs vt diligē
ter caueāt piuriū. nō solū in altari seu in san
ctoꝝ reliquijs: ſ; etiā ī cōmuni loq̄la. hec ille
Tertio beat⁹ Amb. lib. i. de officijs vt hr̄
xxij. q. iiij. c. vnusquisq;. dic̄ sic. Sepe pleriq;
cōstringūt se iurisiurādi sacramēto τ cū ipi
cognouerūt pmittendū nō fuisse: sacramē-
ti tn̄ contēplatōe faciūt qd̄ spoponderūt. Si
cut herodes q̄ saltatrici premiū turpit̄ pmi
sit: crudelit̄ soluit. Turpe ē ꝙ regnū p salta
tione pmittit. crudele ꝙ mors pphete pro
iurisiurādi religione donat. Quāto tolera-
bilius tali fuisset piuriū sacramēto si tn̄ piu
rium dici posset qd̄ ebri⁹ int̄ vina iurauerat
qd̄ iurat⁹ inter saltantiū choros pmiserat.
Infert disco pphete caput τ hoc estimatū
est fidei esse qd̄ amicitie fuit. hec ibi. Quar
to beat⁹ Aug. in sermone de decollatiōe san
cti iohānis baptiste dic̄. vt habet. xxij. q. iij.
c. Iurauit dauid temere ſ; nō impleuit iura
tionē maiori pietate. Ecce dauid sanct⁹ iura
mento quidē astrict⁹ nō fudit sanguinē ho-
minis. Sed eū falsuz iurasse negare q̄s po-
terit: De duobus pctīs minimū elegit: ſ; mi
nus fuit illud in cōparatōe pcioris. Nam p
seipm̄ apprehēsuz magnū malū ē falsa iura
re. hec ille. De isto iuramēto dr̄. ij. Reg. xij.
Viuit dn̄s qm̄ fili⁹ mortis ē qui fecit hoc. s.
occidit vriam. Quia vero circa iuramentuz
ex piurio. xl modis peccam⁹: ido. xl. dieb⁹ ab
stinem⁹ τ ieiunam⁹. Primo despiciēdo. s.
iurādo p mēbra dn̄i τ aliq̄n inhonesta. Si
em̄ ē cleric⁹ debet deponi. si laic⁹ debet ana
thematisari. Vn̄. xxij. q. i. c. Si q̄s p capilluz
dei vl̄ caput iurauerit vel aliquo modo blas
phemie ↄtra deū vsus fuerit si ex ecclesiasti
co ordine ē deponat. si laic⁹ anathematiset
Si q̄s talē hoīem nō manifestauerit: non ē
dubiū q̄n diuina cōdēnatione coerceat. hec
ibi. Et intelligit qn̄ cū irreuerētia sic iurat
τc. Secūdo defendendo. s. qn̄ vxor postq̄
fuit cōfessa sacerdoti iurat marito ꝙ nō est
culpabilis de adulterio. Poti⁹ em̄ debz oīa

a validiora sunt exempla quam verba

Quilibet homo sub pena peccati mortalis tenet̃ prebere ꝓximo formā vite exemplaris. Ratio est qꝛ religiosi ⁊ clerici deo dedicati tenent̃ edificare ꝓximū bonis exēplis. Mat. v. Sic luceat lux vestra corā hoīb' vt videant opa vestra bona ⁊c̃. Et de malis ꝑlatis dic̃ Greg. ꝙ tot mortib' digni sunt q̄t ad subditos ꝑditōis exēpla trāsmittūt. Dū clericū videm' admonend' est q̄tin' sic viuat vt exemplū vite secularib' prebeat ne si q̇d in illo rephendit̃ ex ei' officio ipa religionis nostre vita cōfundat̃. Nemo em̄ in ecclesia ampli' nocet ꝙ q̇ nomē sanctitat̄ hꝫ ⁊ cōtraria noīs sui operat̃. Seculares etiā tenentur circa oēs exemplū bonum exhibere. Tum ꝓpt̃ preceptū nature qȯ tibi fieri non vis: alteri ne feceris. Tum ꝓpt̃ ꝑceptū scripture diliges ꝓximū tuū sicut teipm̄. i. ad illud bonū ad qȯ teipm̄ diligis: etiā ꝓximuꝫ diligas ꝺm Aug. Tum ꝓpt̃ ꝟbū xp̄i. Mat. xviij. Quicūqꝫ scandalisauerit vnū de pusillis istis q̇ in me credūt: expedit ei vt suspendatur mola asinaria in collo ei' ⁊ demergatur in ꝓfundū maris. Et Greg. li. x. moral. dicit. Ego nullū consiliū meli' arbitror ꝙ si exēplo tuo fratrē tuū docere studeas q̇ oportet ⁊ q̇ nō oportet: sic ꝓuocās ad meliora ⁊ cōsulēs ei nō verbo vel lingua: ꝟ ope ⁊ veritate. Et leo papa dic̃. Validiora sunt exempla ꝙ verba ⁊ pleni' ē docere ope ꝙ verbo ⁊ sermone. Et cesarius in admonitiōib' dicit sic. Quātis exēpla vere humilitat̄ ac ꝑfecte caritat̄ ostenderis, cū tantis ⁊ ꝑ tantis eterna premia possidebis. Sicut etiā xp̄us fuit nostrū exemplar sanctitat̄ ⁊ ꝑfectiōis. qui dic̃ in euāgelio. Ego suꝫ lux mūdi. qꝛ est sapiētia patris. Si ergo volum' illuminari de supnis ipm̄ deꝑcemur assidue q̄m se exorantib' ⁊ diligentib' manifestat q̇ dic̃ in epistola. In tp̄e placito exaudiui te ⁊ in die salutis auxiliat' sum tui. Hec sal' est circa q̄ttuor ꝺm q̄ttuor ꝓprietates lucis. Pⁱo lux est purificatiua: sic xp̄s fuit tot' pur' ⁊ sine pctō ⁊ cū ad mētē venit purificat eā ab omi labe pctī ꝑ grām. iō dic̃ in euāgelio. Ego sū lux mūdi. i. mūdificās. ⁊ in ep̄la dic̃. Et seruaui te. s. purificādo in baptismo ꝑ innocētiā ⁊ post pcm̄ ꝑ pniam. Scd̄o lux ē virtutū celestiū ad terrā delatiua. qꝛ est vehiculū ꝟtutū corpoꝝ celestiū. sic xp̄s oīa bona celestia nobis detulit. s. bona nature q̄n naturā nostrā assumpsit. bona grē q̄n ꝟtutes ⁊ dona spūssancti nob̄ donauit. ⁊ bona glīe q̄n ianuā regni celoꝝ nobis aperuit. ideo dic̃ in euāgelio. Qui sequit̃ me. ⁊ ī ep̄la dr̃. Dedi te in fedus ppl̄i vt suscitares terrā. Tertio lux est discordiū vnitiua. vt pꝫ in element̄ q̄ cū sint ꝯtraria vniunt̃ in cōpositione mixti mediāte luce ꝺm ph̄m. sic ⁊ xp̄us oīa pacificauit. s. deū ⁊ hoīem. angelū ⁊ hoīem. hoīes inuicē. iō dic̃ in euāgelio. Non ambulat in tenebris. s. discordie ⁊ pctī. ⁊ in ep̄la dic̃. Ut possideres. i. pacificares hereditates dissipatas. s. ꝑ discordiā. Quarto lux est operantium letificatiua qꝛ luce aduenīete operarij letant̃. ps̄. Ortus ē sol ⁊ in cubilib' suis collocabunt̃: exibit hō ad op' suū. Sic xp̄o adueniente opa hoīs sunt meritoria vite eterne. iō dic̃ in euāgelio. Sꝫ habebit lumē vite. s. glorie ꝓ mercede suoꝝ operū. ⁊ in ep̄la dr̃. vt diceret his q̇ vincti sunt: exite ⁊c̃. Secunda ꝯclusio. Falsuꝫ testimoniū cū ꝑiurio punient̃ duplici supplicio. Patꝫ qꝛ peccatū mensurat̃ dupliciter. Unomodo vt ē quedaꝫ trāsgressio diuinoꝝ ꝑceptoꝝ: ⁊ sic illȯ pctm̄ qȯ est ꝯtra plura ꝑcepta ē grauī'. sicut furari rem alienaꝫ ex ꝯcupiscētia ꝑus habita ad illā sunt duo pctā. ꝑmo transgressio illi' ꝑcepti. s. nō cōcupisces rē ꝓximi tui. secūdo trāsgressio illi' ꝑcepti. s. nō furtum facies. Alio modo mensurat̃ pctm̄ ꝙtū ad actū exercitatū: ⁊ sic ē vnū pctm̄. qꝛ ē vn' act' furti ⁊ non plures. Cōsiderādo ꝑiuriū ꝑmo modo est duplex pctm̄: qꝛ ꝯtra duo ꝑcepta. Aliud em̄ ꝑceptū est. Non assumas nomē dei tui ī vanū qȯ est ꝑiuriū. ⁊ aliud ē. Non dicas cōtra ꝓximū tuū falsuꝫ testimoniū qȯ ē testificatio falsi. Sꝫ ꝙtū ad actū exercitatū ē vnum pctm̄: qꝛ vn' act'. Quia ꝟo pctā mensurant̃ duplici iudicio ad ea puniēda. iō falsuꝫ testimoniū cū ꝑiurio punient̃ duplici supplicio. Quo ad falsuꝫ testimoniū dr̃ in euangelio. Tu de teipo testimonium ꝑhibes. Quo ad ꝑiuriū dr̃ ibidē. testimoniū tuū nō est verū. ⁊ in ep̄la dr̃. Supꝟias pascent̃. s. qꝛ non dixerūt falsuꝫ testimoniū: ⁊ in oībus planis pascua eoꝝ. s. qui nō ꝑiurauert̃. Et qꝛ timuerunt offendere dei ꝑcepta timore filiali: mercedē habebūt in vita et̃na. iō sequit̃. Non esuriēt neqꝫ sitiēt ⁊ nō ꝑcutiet ⁊c̃. vsqꝫ ⁊ semite mee exaltabūt̃. Tertia ꝯclusio. Trāsgressio iuramēti mag̃ grauat̃ humano iudicio ꝙ voti derelictio. Patet. qꝛ sicut votum mag̃ obligat ꝙ iuramentū. qꝛ est factū deo iuramentū aūt hoī ⁊ mag̃ debet seruari fides deo ꝙ homī. iō trāsgressio voti ē mai'

b 4 sunt proprietates lucis

peccatū ꝙ̄ transgressio iuramēti. Nā obligatio voti causatᷣ ex fidelitate quā debemꝰ deo vt verificemꝰ qd̓ ꝑ nomē eiꝰ ꝓmisimꝰ: cuiꝰ transgressio infidelitatē ⁊ irreuerentiā cōtinet. Quicūqꝫ enī ē alicui infidelis est etiam irreuerens. Obligatio aūt iuramēti causatᷣ ex reuerētia quā debemꝰ deo vt verificemꝰ qd̓ ꝑ nomē eiꝰ ꝓmittimꝰ: cuiꝰ trāsgressio cōtinet irreuerentiā tm̄ qꝛ nō q̇cūqꝫ est irreuerens est etiā infidelis. Et sic trāsgressio voti est grauiꝰ pctm̄ apud deum ꝙ̄ trāsgressio iuramēti. Sed qꝛ homīes iudicāt solū illa q̄ sunt intᷣ eos habituata: in ꝑiurio apparet maxime ꝓmissionū infidelitas quā iudiciū hoīm magꝭ aggrauat, ideo magis ponderatᷣ ꝑiuriū apud hoīes ꝙ̄ violatio voti. Et hoc iudiciū rephendit xps in euangelio dicens Vos ſm carnem iudicatis ego non iudico quēq̄. Et in epl'a dr̄. Ecce isti de longe venient ⁊c̄. qꝛ iudiciū eoꝝ longe est a iudicio dei Laudate celi ⁊ exulta terra. s. iudicādo sicut deꝰ iudicat. Quarta cōclusio. Iuramentū quod cedit ad cōmunē vtilitatē non recipit vllā dispēsabilitatē. Patꝫ qꝛ illud qd̓ cadit sub iuramēto ꝓmissorio si sit manifeste peccatū vel maioris boni impeditiuū: puta iurasse nō ieiunare aut nō intrare religionem tale iuramentū dispensatiōe nō indiget vñ nec seruari debet. Si aūt sit dubiū vtrū sit licitū vel illicitū. ꝓficuū vl' nociuū. aut simpliciter. aut in aliq̊ casu. sicut si vxoꝛ iurasset vel vouisset dare oīni die vnū panē amore dei. aut ieiunare in pane ⁊ aqua oīb ꝰ vigilijs beate marie virginis. in hoc casu pōt dispensari vel cōmutari ꝑ episcopū vl' ꝑ aliū habētem auctoꝛitatē. Si vero ꝓmittitᷣ aliq̇d sub iuramēto qd̓ est oīno licitū ⁊ vtile. tūc in tali iuramēto nō habet locū dispensatio vel cōmutatio nisi aliq̇d meliꝰ occurrat faciendum ꝓ cōmuni vtilitate. Ubi aūt nō fit cōmutatio in meliꝰ nullomodo tale iuramētū est dispēsabile vel cōmutabile ⁊ q̇ petit exponit se periculo: qꝛ nō debet omittere maiꝰ bonum ꝓ minoꝛi bono signantᷣ circa reuerentiam dei ⁊ ea que sunt ad vtilitatē cōmunē fidei ꝓpterea dr̄ in euangelio. Neqꝫ me scitis neqꝫ patrē meū. Si me sciretis foꝛsitā ⁊ patrē meū sciretis. s. obseruando iuramēta licita ⁊ honesta. Et in epl'a dr̄. Nunq̇d obliuisci pōt mulier infantē suū ⁊c̄. qꝛ homo valde meretᷣ per talia iuramenta.

Secūdo declaratᷣ eadē cōclusio testimonio legis ap'lice.

⁊ hoc q̄druplicitᷣ. Primo beatus Petrꝰ. i. epl'a. iiij. ca. dicit. Si q̇s loquitᷣ. s. iurando. q̄si sermones dei. s. obseruet. vt in oīb ꝰ honoꝛificetᷣ deus ꝑ iesum xp̄m. Xp̄ianꝰ aūt nō erubescat: sed gloꝛificet deū in isto noīe. hec ille. Secūdo beatꝰ Paulꝰ. i. Thim̄. i. dic̄. Scimꝰ qꝛ bona est lex si q̇s ea legitime vtatᷣ. sciēs hoc quia iusto nō est lex posita: ſꝫ iniustis ⁊ pctoꝛibꝰ sceleratis ⁊ contaminatꝭ: mendacibꝰ ꝑiuris ⁊ si q̇d aliud sane doctrine aduersatᷣ. hec ille

Tertio beatꝰ Iacobꝰ in epl'a. v. dic̄. Ante oīa fratres mei nolite iurare: neqꝫ ꝑ celum neqꝫ ꝑ terrā: neqꝫ ꝑ aliud q̊dcunqꝫ iuramētum. Sit aūt sermo vester est est: non nō. vt nō sub iudicio decidatꝭ. hec ille. Cū dicit nolite iurare intelligitᷣ q̄druplicitᷣ. Prīo nolite iurare leuitᷣ ſꝫ ꝓpᷣ veritatē dicendā: ꝓpter cōcoꝛdiā intᷣ aliquos refoꝛmādā: ꝓpter pacem inter partes ꝯtrarias fiendā: ꝓpᷣ infamiā ꝓpꝛiā purgandā. Scd̓o nolite iurare faciliter: qꝛ qñ homo ex facili iurat: periculū ē de ꝑiurio. Tertio nolite iurare delectabilitᷣ Non enī debet homo iurare cū delectatōne quasi bonū aliq̊d faciēs. qꝛ iurare de se non est bonū. Quarto nolite iurare vituperabiliter. Credebāt enī quidā iuramentū ꝑ creaturas nō esse obligatoꝛiū nec trāsgrediendo incurrere ꝑiuriū qd̓ ē falsum. Tangit enī Uirgiliꝰ. ij. eneidos. ꝙ cū assariacꝰ vellet edificare troiam ⁊ vidēs ꝙ opꝰ istud vires ꝓpꝛias excedebat: inuocauit in auxiliū sui mineruā deam sapiētie ⁊ neptunū deū maris ꝓmittēs eis iuramēto ꝙ si eū in hoc tā grādi ope adiuuarēt singulis annis certa sacrificia eis offerret. Cui optime annuerūt. Minerua dans ei sapientiā ꝑ quā ciuitatē optime disponeret. Neptunꝰ dans ei poꝛtū marinum ꝑ quem in ꝑsonis ⁊ diuitijs ciuitas augmētaretᷣ. Sꝫ cū desisteret a sacrificijs q̄ soluere iurauerāt: isti dij ꝯcitauerūt grecos aduersus troyam q̇ eam funditꝰ deleuerūt ⁊c̄. Quarto beatꝰ Iohānes Apoc̄. xxi dic̄. Timidis aūt ⁊ incredulis ⁊ execeratis. i. false iurantibus ⁊ homicidis ⁊ foꝛnicatoꝛibꝰ pars illoꝝ erit in stagno ardenti igne ⁊ sulphure qd̓ est moꝛs secūda. hec ille. Ecce pena peierantium.

Tertio declaratᷣ eadē cōclusio testimonio legis canonice.

sciendū ꝙ periurium est detestandum quadruplicitᷣ Primo quia est iniuriosum deo prohi-

mala sustinere q̄ hoc iurare, q: nō est certa ꝙ culpa sit ei dimissa. Extra de purgatione canonica. c. accepimꝰ. Tertio deficiēdo. s. si res ī eodē statu nō ꝑmāserit. Unū si q̄s gladiuꝫ deposuit apud me ⁊ factꝰ furiosus repetit: nō teneor ei restituere etiā si iuraui. xxij. q. xi. c. ne q̄s. dr̄ sic. Si cuiq̄ gladiꝰ cōmendetur ⁊ ꝓmittat se redditurū, cū ille q̄ cōmendat poposcerit, si forte repetat gladiū suum furens: manifestū est nō esse reddendū ne vel se occidat vel alios donec sanitas ei restituat̄. hec ibi. Quarto diffidēdo. s. si fidē nō seruarit. Non seruanti enī fidē: fides frāgatur eidē. Unde si nō facis qđ mihi ꝓmisisti nō teneor. Extra de iureiurādo. ꝑuenit scđo. ⁊ c. sicut. Ideo si iuro tibi pecuniā reddere ad certū tempꝰ spe future numeratōis aut mutuatiōis ⁊ tu nō numerasti nec mutuasti mihi pecuniā: nō teneor. C. de nō numera. pecunia. l. indubitati. Quia nō extat conditio. Quinto absoluēdo. Nam si iuro tibi soluere ad certū tēpus ⁊ iudex cōtra ꝑcipiat: nō teneor: q: ius superioris semꝑ intelligit̄ exceptū. Extra de iureiurādo. c. venientes. §. i. in fine. Similiter etiā si ꝑ te fuerī absolutꝰ a tali absolutiōe nō obligor. Ibidē ca. i. ⁊. ca. sicut. Quia iuramentū est solutū ex parte tua. Sexto cōsequēdo. Nam si iuro tibi dare dotē ex nuptijs futuris que cōsecute non fuerint tuo defectu. quia nuptijs quoquo modo renūciasti: non obligor ad tale iuramentū. ff. de iure dotiū. l. stipulationē Septimo deponēdo. Nā si iuro tibi tanq̄ regi vel epō vel officiali vel rectori aliq̄d: te deposito nō obligor. Etiā si tu in dignitate iuras mihi aliq̄d: tūc te deposito nō teneris si ꝓ vtilitate officij ꝓmisisti. Octauo obediendo. Nam si iuro stare mādatꝭ tuis ꝓ offensa tibi vel tuis facta ⁊ tu ꝑcipias aliq̄d immoderatū iniustū ⁊ impossibile vel hmōi nō teneor. Extra de iureiurādo. c. veniēs. ⁊ ca. quintauallis. Nono reddendo. Nam si iuras mihi reddere vinū vel bladū obligaris ad reddendū ea equalis bonitatꝭ nō attendendo solū ad substantiā rei in se: ſ; etiā ad q̄litatē. ff. si certū petat̄. l. cū q̄d ⁊c̄. Decimo ꝓmittēdo. Nam si iuro dare tibi filiam meā in vxorē nō obligor ad aliud nisi vt bona fide laborē ꝙ ipam habeas: cū alienū factuꝫ ꝓmittere ꝑcise nō possim. Extra de spōsalibꝰ ca. ex litteris ⁊c̄. Undecimo tuendo nam si iuro alicui fidelitatē vel ꝙ nō ero cōtra eum ꝓcurādo vel cōsentiēdo ꝙ vitā vel membrum vel res suas ꝑdat nō tñ obligor me sibi exponere si me offendat vel coniunctos mihi: ſ; possum me tueri ne ipe mihi noceat. Extra de iure iurādo. c. pacto. ⁊. c. ego. Sicut patꝫ in feudo ⁊c̄. Duodecimo tenēdo. nam si q̄s iurauit tenere ostagia ī certo loco. nec habet ibi q̄d comedat vel vnde soluat. si tp̄e obligatiōis erat nō soluēdo: tenetur ostagia seruare. q: videt̄ ad hoc se obligasse ⁊ victū querat manibꝰ suis vel mendicando. si aūt tp̄e obligatōis erat soluēdo ⁊ nūc deuenit ad paupertatē si pōt mendicare sine verecūdia tenet̄. Si autē est nobilis ⁊ in dignitate subueniendū est ei beneficio iuris. Extra de iureiurādo. ca. querelā. ⁊. ca. breui. Quia dignitas interuenit ꝓ eo. Decimotertio soluēdo. Nam si debitor iurauit creditori se soluturū in certo termino ⁊ impeditꝰ nō pōt: si q̄n iurabat credebat se nō posse soluere vel nō habebat causaꝫ ꝓbabilem credendi: tūc vtroq; ꝑiurauit. q: in primo defecit veritas ⁊ in secundo iudiciū. Si vero ab initio credebat ꝓbabilit̄ se posse soluere tunc nō ꝑiurauit. maxime si fecit iuxta posse suū ⁊ multomagis excusat̄ si tp̄e debito misit pecuniā: sed casu ꝑdita est. Extra de iureiurando. c. q̄relā. Esset aūt ꝑiurus si nō ꝑsolueret ⁊ posset elapso termīo. Decimo quarto surripiēdo. nam si dn̄s facit familiā suam iurare ꝙ reuelabūt ei si quē sciunt vel audiūt surripuisse de bonis suis ⁊ sciāt istū dn̄m esse truculentū ⁊ ferū: nō tenent̄ iurare nec obseruare. si eū nouerint mansuetuꝫ ⁊ rōnalē ⁊ res ꝑtineāt ad custodiā eiꝰ q̄ iurauit tenet̄ obseruare iuramētū. aliter obligatur damnuꝫ restituere. Si vero illa bona nō pertineāt ad custodiam eiꝰ qui iurauit si pōt ꝓbare q̄s surripuerit debet reuelare. ⁊ si nō pōt ꝓbare: nō obligat̄ reuelare. Decimoq̄nto deferendo. nā si duo habētes mensuram vel staterā cōmunitatꝭ quā cōsueuerunt portare ad vendētes ⁊ inde mercedeꝫ recipere: iurauerunt inuicē ꝙ deinceps non portabunt. etiā si ex hoc multū damnificati sunt q: ꝓuisum ē de alia mēsura. nō pn̄t auctoritate ꝓpria venire cōtra iuramentū nisi forte ex hoc deuenirēt ad extremā necessitatem. nec vllomodo possent habere vnde viuerent. Episcopꝰ tamē in meliꝰ cōmutabit hoc iuramentū. Decimosexto, paciscēdo. nā si duo aliq̄d sibi adinuicē iurauerunt qđ ad honorē ⁊ cultū dei seu religionē ⁊ pietatem ꝑtineat. puta si iurent ꝙ intrabūt religionē

vel militabunt pro deo vltra mare, aut ꝙ de
lucro suo dabūt portionē suā fabrice alicuiꝰ
eccl'ie: nō possunt se inuicē absoluere: qꝛ pro
missio est facta ṗncipalit̃ deo ꝛ si vnꝰ non
seruat: aliꝰ tamē tenet̃ nisi forte dicant si illi
17 videbit̃ cui ꝓmittit̃. Decimoseptimo reci
piendo. nam licitū est recipere iuramentuꝫ
eius q̃ paratꝰ eīt ꝑ falsos deos vel per crea
turas nō cōcessas iurare nō tñ licet eū ad hꝰ
inducere vt ꝑ falsos deos iuret: sed si iurat
obligat̃ seruare. xxij q. i ca. mouet. Decio
18 octauo exigendo. nam si aliq̃s venditor iu-
rauit nō venire cōtra venditionē ꝛ nūc dic̃
se deceptū vltra dimidiū iusti precij. nō au-
dietur si est maior. secus si minor qꝛ per tale
iuramentū nō excludit̃ nisi beneficiū etatis
nō aūt ꝙ renunciet iuri cōmuni. Unde pōt
agere ad supplementū precij vel ad rescindē
dam venditionē. Extra de emptōe ꝛ vendi.
19 ta. cū causa. Decimonono regrediēdo. nā
pactū patri factū a filia dū nuptui traderet̃
ꝙ dote cōtenta nullum ad bona paterna re
gressuꝫ haberet: improbat lex ciuilis. Si tñ
iuramēto nō vi nec dolo prestito firmatum
fuerit: seruari debet. Extra de pact. ca. q̃uis
20 li. vi. nec licet ꝯtrauenire. Uigesimo cōsen
tiendo. nam si vxor iurauit non ꝯtrauenire
alienationi dotis tenet̃ obseruare iuramen
tum. Extra de iureiurādo. c. cū cōtingat. ꝛ. c.
licet. li. vi. Sed dos ꝛ donatio ꝓpt̃ nuptias
alienari nō pōt etiaꝫ cōsentiēte vxore. ff. de
fun. do. l. lex iulia. Quia ṗsumit̃ ꝙ circūuē
21 ta hoc faciat ꝛc̃. Uigesimopmo cōpellēdo
Nam qui cōpulsus ꝑ metū iurauit se aliq̃d
daturū quātūcunq ꝫ fuerit metꝰ. obligat̃ ob
seruare iuramentū si fuerit de re licita. secꝰ
de illicita. Extra de iureiurādo. c. si vero. ex̃
de eo ꝙ metꝰ cā. c. ad audientiā. Tamē qui
sic iurauit pōt ab ep̄o petere vt cogat illum
absoluere ip̄m a iuramēto. Extra de iureiu-
rando. c. ex administratiōis. si aūt hoc obti-
nere nō pōt soluat ꝛ postea repetat. Extra
de iureiurādo. c. debitores. qꝺ si etiā iurauit
nō repetere: tūc denūciet eccl'ie ſm formaꝫ
euāgelicā. Mat. xviij c. vt eccl'ia cōpellat il-
lum ad restitutionē. Si iurauit ꝙ nō denūci
aret nō est obseruandū cuꝫ sit illicitū. Extra
22 de iureiurā. c. quēadmodū. Uigesimosecū
do repetendo. Nam si debitor iurauit solue
re vsuras: pōt denūciare eccl'ie monitiōe p̄-
missa vt cōpellat illū ad relaxandū iuramen
tū vl' soluat vt satisfaciat iuramēto ꝛ postea
poterit repetere. etiā si iurasset nō repetere

Quia repetēdo nō venit cōtra iuramētū: ſꝫ
eccl'ia cōpellit eū ꝓpt̃ denūciationē criminis
vsurarij. Si aūt iurauit nō denūciare eccl'ie
nō tenet iuramētū cū sit illicitū ꝛ cōtra salu
tem ꝓximi. Extra de vsuris. c. tuas. Et in ca
pitulis ṗcedētibꝰ. Uigesimotertio ṗripiē- 23
do. Nā si q̃s ex impetu iurauit id qꝺ delibe
rate nō iurasset si licitū ē: ſuare tenet̃ q̃uis
ibi nō sit iudiciū .i. discreta deliberatio: tñ ē
iusticia. xxij. q. i. c. ita ḡ. vt pꝫ ꝛc̃. Uigesimo 24
q̄rto. Nā i decipiēdo iuramēto aliq̄n nō ē ea
dē intētio iurant̃ ꝛ recipient̃. si hꝰ ꝓuenit ex
dolo iurant̃ oportet iuramētū seruari ſm sa
num intellectū eiꝰ cui iuramentū prestat̃. vt
patuit de xp̄iano q̃ iurauit dolose iudeo ꝙ
reddiderat sibi pecuniā. vt habet̃ in legēda
scti nicolai ep̄i. Si ṽo iurans dolū nō adhi
buit: obligat̃ solū ſm suā intentionē: qꝛ iura
mētū nō claudicat vt cōstat ꝛc̃. Uigesimo 25
q̄nto deflectendo. Nā vir nō pōt irritare iu
ramētū vxoris nisi sit tale qꝺ vxor nō possit
implere sine scādalo viri ꝛ ṗiudicio. Nā ad
vnūquēq ꝫ ꝑtinet irritare iuramētum qꝺ a
subdit̃ factū ē circa ea q̄ subdunt̃ eiꝰ ꝑtāti.
sic pr̃ pōt irritare iuramētū puelle ꝛ vir vxo
ris. vt puer. dicit̃. Uigesimosexto tacendo 26
Nā iuramētū nō licitū sicut̃ loq̃ cū mr̃e vl' fr̃e
vl' hm̄oi nō obligat: qꝛ ē ꝯ caritatē ꝓximi. ꝛ
tales sunt absoluēdi cū magna pnīa. Extra
de iureiurā. ca. cū q̃dā. Uigesimoseptimo 27
astringēdo. Nā q̄n vniuersitas alicuiꝰ ciui-
tatis vel collegij iuramēto se obligauit ꝛ iu
rantes iā mortui sunt: successores ꝯtrafaciē
tes nō sunt ꝓpt̃ hoc ꝑiuri: qꝛ obligatio iura
menti ṗsonalis ē ꝛ nō trāsit ad successores.
Tenent̃ tñ ob quandā fidelitatē obseruare
qꝺ iuratū fuit. Extra de iure iurādo. verita
tis. Uigesimooctauo exequendo. Nā dñi 28
tēporalis: rectores: cōsules: potestates iurāt
oībꝰ facere iusticiā ꝛ obseruare statuta ciui
tatis vel loci ṗcipue licita ꝛ honesta. si autē
essent illicita ꝛ ipossibilia. aut libertati eccl'ie
obuiātia nō sunt talia iuramēta seruāda: ſꝫ
si nesciūt illa statuta aut ꝯsuetudines i spe-
ciali licet iurēt generalit̃: nō obligant̃. ex̃ de
iureiurā. c. ꝯtigit. li. vi. Idē ē de ep̄is. Uige 29
simonono ꝯfūdēdo. Nā si iuro aliq̃d ḡnalit̃
nō teneor ad specialia. qꝛ cū generalitas pa
riat obscuritatē: nō videor cogitasse de his
sup q̃bꝰ specialit̃ iuraturꝰ nō fuissem. Et sic
interp̄tādū ē iuramentū ſm intētionē iurā-
tis q̄n sine dolo q̃s iurat: iō tale iuramentū
nō obligat. Trigesimo cōpatiēdo. Naꝫ sal 30

tarij:cauallarij:p̄cones ⁊ officiales cōes iu
rant accipere bāna ⁊ pignora a delinquētī-
bus:tamē remittūt causa pietatꝪ paupibus
aut causa timoris diuitibꝰ qñ ex culpa coꝝ
inciderūt in bannuz. Possunt em̄ remittere
partē eos ꝯtingentē:nō aūt pñt partē alie-
31 nā. Trigesimop̄mo regendo. Nā tutores
q̄ alicuiꝰ orphani seu pupilli tutelā cuz iura-
mento suscipiūt ad fideliť gubernādū pupil
luz ⁊ bona ip̄ius:pluries velut infideles dis
sipant ⁊ surripiūt.lites graues cōtra eū mo
uent q̄si bona illiꝰ auxerint quē male cōtra-
32 ctauerūt vt cōstat. Trigesimosecūdo ꝑpo-
nendo. Nā si iuramentū sit de tēporalibꝰ q̄
etiā sine iuramēto hō facere teneť: obligať
obseruare illud. Nec pōt remitti qꝛ ꝑpť salu
tem animarū videť sic iuratū puta si carnifi
ces iurēt ꝙ nō vendēt carnes infectas p sa
nis.aut ꝙ nō sophisticabunt merces suas ⁊
33 hmōi ⁊c. Trigesimotertio subueniēdo. nā
si iuramētum sit de tp̄alibꝰ q̄ sine iuramēto
homo facere nō teneť tūc si obseruātia iu-
ramēti spectat tātū ad cōmodū vel incōmo
dū iurātiū pñt sibi inuicē remittere.puta si
q̄s iuret ꝙ faciet alteri librū vel domū ⁊ alť
ꝙ reddet ei mercedē.similiť qñ duo socij iu
rant de cōmunicādo sibi oīa lucra. Si autē
spectet ad cōmoduz alioꝝ iuramētū nō pñt
sibi remittere.puta si q̄ artifices iurēt ꝙ in
mercibꝰ.xx solidoꝝ nō accipiēt lucruz vltra
vnū solidū vel ꝙ nō vendēt opa nisi de ma
teria bñ parata:vel ꝙ nō trahēt pecias pan
34 ni vltra tantū ⁊ hmōi ⁊c. Trigesimoq̄rto
subtrahēdo. Nā quidā iurāt dānificare ꝓxi
mū puta sutores iurāt ꝙ certo tp̄e nō labo
rabūt ⁊ h̊ vt ꝑpť raritatē cariꝰ vendāt. Eti-
am carnifices iurāt ꝙ nō incidēt vel nō pa-
rabūt carnes vsq̄ ad certū nūerū. Preťea
q̄dā opifices iurāt ꝙ nō operabunť p mino
ri p̄cio q̄ᵽ tali ⁊ hmōi.q̄ quidē iuramēta nō
sunt obligatoria: tñ ꝓpria auctoritate non
pñt remitti:nisi auctoritate epī. Trigesimo
35 quinto ꝯtraueniendo. Nā si mľtitudo iurat
aliq̄d facere absolute ⁊ in oēm euentū aliq̄-
bus ꝯtrauenīētibꝰ nō pñt alij ꝯtrauenire:qꝛ
q̄libet teneť obseruare iuramētū.si ꝟo sub
cōditiōe vel ob determinatā causaz.puta si
alij seruarēt nō teneť q̄s nisi extante ꝯditio
ne. Extra de cōditiōe apposita.c.verū.ex̄ de
iureiurā.ca.ꝑuenit. Vñ si plures nō seruāt:
tunc alij absoluti videnť. si vero pauci non
seruāt:recurrendū est ad intentionē iurātiū
puta si intendebāt ꝙ quocūq̄ nō seruante
ipsi nō tenerenť.aut solū si multi essent qui
nō seruarēt. Et si de intentiōe nesciť tutius
est seruare iuramētum qꝛ nihil eos excusat.
Trigesimosexto assuefiēdo. Nam duplex 36
fuit causa institutiōis iuramēti. Una ꝑpter
infirmitatē nō credentiū.puta cū aliq̄bꝰ sua
detur aliq̄d bonū ⁊ nō credūt simplici ver-
bo illiꝰ:introductū ē vt possumꝰ iurare.xxij.
q.i.ca.nō est cōtra preceptū. Alia causa fuit
ꝑmissiua scꝫ ꝑpter idolatriā. Vñ permissuz
fuit iudeis iurare p deum ne p creaturas iu
rando in idolatriā inciderēt.xxij.q.i.c.consi
dera. Iuramentū em̄ ē licitū ⁊ meritorium
qñ p ip̄m ꝓximo subueniť. Non tñ ē assue-
scendū ad iuramentū ꝑpť periculuz ꝑiurij.
vñ nō nisi ꝑpť necessitatē vel vtilitatē ē iu-
randū.xxij q.i.ca.ita ergo. Trigesimose- 37
ptimo req̄rendo. Nam ille q̄ req̄rit iuramē-
tum vt priuata persona ab aliquo: quia ne-
scit vel dubitat de veritate: non peccat. sed
tamen humana temptatio est.id est ex infir
mitate nature ꝓcedit. Si aūt scit vel proba
biliter credit eum falsum iuraturum ⁊ cogit
iurare homicida est. Nam ſm Aug̃. ille de
suo periurio se interimit: sed iste manuz in-
terficiētis impressit. Si vero quis requirat
iuramentum tanq̄ persona publica serua-
uato ordine iuris non peccat qualitercūq̄
illе iuret. Trigesimooctauo maledicendo. 38
Nam qui iurat execrando indicendo aliquā
creaturā in qua diuinum iudicium exercea-
tur:grauiter peccat.sicut solet quis iurare p
caput suum.vel per filium:vel per animam
⁊ conscientiā suam ⁊ alia huiusmodi. Tri 39
gesimonono deridendo. Nam iuramentuz
nō debet prestari nisi a ieiunis. Unde.xxij.
q.v.ca. Honestum etiam videtur vt qui in
sanctis audet iurare:hoc ieiunus faciat cuz
omni honestate ⁊ timore dei.hec ibi. q̄d ta-
men non seruatur. Quadragesimo inten- 40
dendo. Nam in testimonio ferendo non de-
bet homo certum asserere de quo certus nō
est:sed dubium sub dubio proferre ⁊ certuz
pro certo dicere. Si autem propter labilita-
tem memorie debita sollicitudine recogitās
estimat se certum esse de eo q̄d falsum est:
non peccat mortaliter hoc asserēs. quia nō
dicit falsum testimonium hoc intendens: ſꝫ
contra id q̄d intendit. Si vero falsitatē intē
deret peccaret mortaliť:qꝛ facit ꝯtra iura-
mētū ⁊ ꝯtra iusticiā ⁊ teneť ad restitutionē
oīm q̄ ꝓximꝰ eiꝰ amiserit p eiꝰ testimoniū.
xiiij.q.v.c. Non sane. Et.ij.q.c notū. ⁊ sic pꝫ

Post hanc declarationē dixit sanctꝰ Tho. anime deuote. O aīa simplex iam potes intelligere grauitatē falsi iuramēti ⁊ piurij tā in cōmuni locutiōe ꝙ in testimonio ꝓferendo ꝓ vel cōtra aliquē. Quia vero testimonium facit plenā fidē de causa dubia. ꝓpterea lex ꝓuidit vt nō oēs admittanť ad testimonium ⁊ sunt decē. Primo seruꝰ. qꝛ metu dn̄i testimoniū supp̄mit veritat̄. C. de testibus. l. qm̄ liberi. ex̄ de ver. signi. forus. Scd̄o femina ⁊ hoc ī causa crimīali. vt habeť. xxxiij. q. v. mulierem. secꝰ in causa ciuili. xv. q. iij. §. ex eo. ⁊c̄. Tertio puer minor. xiiij. annis. iiij. q. iij. c. i. In crimīalibꝰ v̄o nō minor. xx. ānis iiij. q. iij. c. i. §. Itē. ⁊c̄. Quarto furiosus siue mente captus. iij. q. vij. §. tria. qꝛ nō est compos mentis. ff. qui testamentū facere p̄n̄t. l. qui testamēto. Quinto infamis. extra. de testibus cogendis. ca. p̄terea. Nec ꝓdest p̄nīa quia actꝰ legitimi sunt infamibꝰ interdicti. Sexto egenꝰ: qꝛ lucri causa hoc faceret. iiij. q. iij. ca. testes. §. Itē testimonioꝝ. ⁊ hoc ad iudicē spectat. Septimo infidelis siue iudeꝰ siue paganꝰ siue hereticꝰ nō admittiť cōtra fidelē. ij. q. vij. c. si hereticꝰ. Octauo amicꝰ vľ inimicꝰ: qꝛ facile deuiarēt a vero testimonio. iiij. q. iij. c. testes. §. Ideoqꝫ in ꝑsona. Nono incognitꝰ qui nō admittiť nisi cū tormētis vel verberibꝰ. vt in autentica de testibus. §. sancimꝰ. Decimo executor negocioꝝ seu ꝓcurator q̇ in ipsa causa fuerūt actores vel responsales. extra de testibꝰ. c. insuꝑ. Ne tm̄ belial glorietur in argutijs suis docebo te quo pacto illi respōdeas. Ad p̄mū dic ꝙ ille q̇ iurat se aliq̇d illicitū facturū iurādo incurrit ꝑiuriū ꝓpť defectū iusticie: ꝟ si non impleat qd̄ iurauit in hoc ꝑiuriū nō incurrit: qꝛ hoc nō erat tale qd̄ sub iuramēto cadere posset.

Ad secūdū dic ꝙ ille q̇ iurat se nō intraturum religionē vel nō daturū elemosynā vel aliquid hmōi: iurando ꝑiuriū incurrit ꝓpť defectū iudicij ⁊ id̄o qn̄ facit id qd̄ meliꝰ est nō ē ꝑiuriū: ꝟ ꝑiurio ꝯtrariū. Cōtrariū em̄ eiꝰ qd̄ facit sub iuramēto cadere nō poterat.

Ad tertiū dic ꝙ cū aliq̇s iurat vel ꝓmittit se facturū volūtatē alteriꝰ: intelligenda est debita cōditio. s. si id qd̄ ei mandat sit licitū ⁊ honestū ⁊ portabile siue moderatū. Ad quartū dic ꝙ iuramentū ē actio ꝑsonalis. ⁊ qꝛ ille q̇ de nouo fit ciuis alicuiꝰ ciuitat̄ non obligať q̄si iuramēto ad seruāda illa q̄ ciuitas se seruaturā iurauit: teneť tm̄ ex quadaꝫ fidelitate ex qua obligať. vt sicut fit sociꝰ bonorū ciuitat̄: ita etiā fiat particeps onerum. Canonicꝰ vero q̇ iurat se seruaturū statuta edita in aliquo collegio: nō teneť ex iuramēto ad seruandū futura nisi intēderit se obligare ad oīa statuta p̄terita ⁊ futura: ⁊ teneť tm̄. ea seruare ex vi statutoꝝ q̄ habet coactiuam virtutem. Tunc anima gratias agens deo ⁊ suis doctoribus abijt domum in pace. Amen.

Dn̄ica in passione Sermo. xxxiij.
De obseruantia voti.

Eipsum facis. Io

hānis. viij. Hodie aīa simplex fidelis ⁊ deuota saluti sue intēta accessit ad ecclīam ⁊ audiens missam tam ex lectione eplē Heb. ix. ꝙ ex euāgelio aduertit vnam ꝯclusionē valde notabilē. scꝫ. Opus factū ex voto est laudabilius ⁊ mag̃ meritoriū ꝙ ex simplici deuotione liberiꝰ ⁊ magis ꝓpriū. Ratio istiꝰ cōclusionis est illa. Nam oīe opꝰ virtut̄ ad religionē siue latriā ꝑtinet per modū imꝑij ꝟm ꝙ ad diuinā reuerentiā ordinať. qd̄ est ꝓprius finis latrie. ordinare aūt alios actꝰ in suuꝫ finē ꝑtinet ad virtutē imperātē ⁊ nō ad virtutes imꝑatas. ⁊ ideo ip̄a ordinatio actuū cuiuslibet v̄tut̄ in seruitiū dei: est actꝰ latrie ꝓpriꝰ. votū aūt ē ꝓmissio deo facta. q̄ ꝓmissio est ordinatio quedā eiꝰ qd̄ ꝓmittiť in eū cui ꝓmittiť. vnde votum est ordinatio q̄dā eoꝝ q̄ q̇s vouet in diuinū cultū seu obsequiū ⁊ sic ē opꝰ maxime meritoriū. Sciēdum ꝙ idē opus facere cū voto ē mag̃ meritoriū ꝙ sine voto triplici rōne. Prio quia nobilioris virtut̄ est opꝰ meliꝰ ⁊ mag̃ meritoriū. pꝫ qꝛ actꝰ inferioris v̄tutis ē melior ⁊ mag̃ meritoriꝰ ex hoc ꝙ imperať a suꝑiori virtute cuius actus fit ꝑ imperiū. sicut actꝰ fidei vel spei melior est si imꝑetur a caritate. Et ideo actꝰ aliarū virtutū moraliū puta ieiunare qd̄ est actus abstinentie ⁊ ꝯtinere qd̄ est actus castitatis sunt meliora ⁊ mag̃ meritoria si fiant ex voto: quia sic iam pertinent ad diuinū cultū q̄si quedaꝫ dei sacrificia ea magis pertineant ad diuinum cultū ꝙ si fierent sine voto. Unde Augu. lib. de virginitate dicit. Neqꝫ ipsa virginitas quia virginitas est sed quia deo dicata est honoratur quam vouet ⁊ seruat continentia pietatis. Secundo quia ille qui vouet aliquid ⁊ facit plus deo se subijcit ꝙ ille qui solum facit. subijcit em̄ se deo n̄ solū ꝙtū ad actū: ꝟ

etiã quãtũ ad potestatẽ. qꝛ decetero nõ põt
aliud facere. Sicut plus daret hoĩ q̃ daret
ei arborẽ cũ fructibꝰ q̃z q̃ daret ei fructũ tm̃
vt dicit Anselmꝰ libro de silitudinibꝰ. ⁊ in-
de est ꝙ etiaꝫ promittentibꝰ gratie agunt.

Tertio: qꝛ ꝑ votũ immobiliter volũtas fir
matur in bonũ. facere aũt aliq̃d ex volũta-
te firmata in bonũ ꝑtinet ad ꝑfectionẽ vir
tutis. vt dicit phs. ij. ethicoꝝ. Sicut etiam
peccare mente obstinata aggrauat pecca-
tũ. vnde dicitur peccatũ in spiritumsanctũ.
ideo laudabiliꝰ est facere opus aliquod ex
voto. His intellectis aĩa exiuit ab ecclĩa va
dens domũ cũ proposito adimplendi vota
sua. Et ecce belial intendens eã ab hoc pro
posito reuocare ait. O aĩa simplex ꝙ facile
decipis tã leuiter credendo: volo tibi osten-
dere ꝙ est magis meritoriũ facere aliq̃d si
ne voto q̃z cũ voto. Primo sic. ꝓsper lib.
de vita contemplatiua dicit. Sic abstinere
vel ieiunare debemꝰ vt non nos necessitati
ieiunãdi subdamꝰ ne iã non deuoti sed inuiti
rem volũtariã faciamꝰ. sed ille q̃ vouet ieiu
niũ subdit se necessitati ieiunandi: ergo me
lius esset si ieiunaret sine voto. Scḋo sic
Aplus dicit. ij. Coꝛ. ix. Unusquisq̃z ꝓut de
stinauit in corde suo non ex tristitia aut ex
necessitate. hylarẽ em̃ datorẽ diligit deus.
sed quidã ea que vouent ex tristitia faciũt.
⁊ hoc videtur ꝓcedere ex necessitate quam
votũ imponit. Necessitas em̃ ꝯtristans est
vt dicitur. v. methaph. ergo melius est ali-
quid facere sine voto ꝙ cuꝫ voto. Tertio
sic. Uotũ necessariũ est ad hoc ꝙ cõfirmet
voluntas hominis ad rem quã vouet: sed
nõ magis potest firmari volũtas ad aliq̃d
faciendũ ꝙ cũ actu faciat illud. ergo nõ me
lius est aliquid facere cũ voto ꝙ sine voto

Quarto sic. Ea que redũdant in detrimẽ
tũ vel que ad nihil sunt vtilia: nõ est merito
riũ facere. sed quandoq̃z aliqua vota fiunt
de imoderatis vigilijs vel ieiunijs: ⁊ de ali
quibus indifferentibꝰ ⁊ ad nihil valentibꝰ
puta de nõ pectinando caput die sabbati vel
de non comedendo de capite cuiusq̃z aĩalis
Non ergo votũ est laudabilius. Aĩa vero
abijt tristis querens ⁊ consulens legis do-
ctores. Cui mox obuiauit Moyses: a qua
cũ cognouisset causas mestitie sue ait. Ego
ostendam tibi conclusionem tuam esse ve-
ram testimonio quadruplicis legis: scꝫ.

Legis naturalis
Legis diuinalis
Legis prophetalis
Legis humanalis.

Primo testimonio legis
naturalis: ⁊ hoc quadruplr̃. s. ꝑ rõnes natu
rales: ꝑ phos morales: ꝑ poetas: ⁊ ꝑ exem
pla gentiliũ. Quãtũ ad rõnes naturales
sciendũ ꝙ actus factꝰ ex obediẽtia est ma-
gis meritoriꝰ ꝙ si fiat sponte: quadruplicit.
Primo: quia fundatur in acceptatione fer
uentioris cõsultationis. Qui em̃ acceptat
precepta dei opere adimplendo: meret vi-
tam eternã. Qui aũt simul acceptat cũ hoc
etiaꝫ consilia xp̃i actu in eis ex charitate se
extendendo magis meretur. vt patet Ma
thei xix. de illo iuuene q̃ dixit xp̃o. Magis-
ter bone quid faciã vt habeã vitã eternam
Cui xp̃us ait. Si vis ad vitã ingredi. serua
mandata. Dicit ei adolescens. Oĩa hec cu
stodiui a iuuentute mea: quid adhuc mihi
deest? Ait illi iesus. Si vis ꝑfectus esse: va-
de ⁊ vende oĩa que habes ⁊ da pauperibꝰ
⁊ veni ⁊ sequere me ⁊ habebis thesaurum
in celo. Hec ibi. Sed glosa super illud ps̃.
vouete ⁊ reddite: dicit ꝙ vouere volunta-
ti consulitur: sed consiliũ non est nisi de me
liori bono: ideo melius est facere aliq̃d opꝰ
bonũ ex voto q̃z sine voto. quia qui facit si
ne voto implet vnũ consiliũ. s. de faciendo.
qui aũt facit cũ voto implet duo consilia. s.
vouendo per acceptationẽ voluntatis: ⁊ fa
ciendo per feruorẽ charitatis. Uotũ enim
est promissio deo facta ad aliquid faciendũ
vel dimittendũ. promissio autẽ procedit ex
proposito voluntatis. propositũ aũt aliquã
deliberationẽ preexigit: cũ sit actꝰ deliberatꝰ
a voluntate. ⁊ sic ad votũ tria requirunt de
necessitate. Primo deliberatio. Scḋo ꝓposi-
tũ voluntatis. Tertio ꝓmissio in qua perfi-
citur ratio voti. Ideo dicitur Luce. x. Nemo
mittens manũ ad aratrũ ⁊ aspiciens retro
aptus est regno dei. Ille qui mittit manuꝫ
ad aratrũ iam aliquid facit. sed ille qui solũ
proponit nondũ aliquid facit: sed quãdo ꝓ
mittit iã incipit se exhibere ad faciendũ: lꝫ
nondũ impleat quod promittit. sicut ille q̃
ponit manũ ad aratrũ nondũ arat: iam tñ
apponit manuꝫ ad aratrũ. Scḋo: qꝛ funda-
tur in actiõe maioris charitatꝭ. Uñ Berñ.
li. de gradibꝰ obediẽtie dic̃ sic. Uirtꝰ obediẽ
ceteris añfert. ⁊ tãto q̃dẽ maior habet q̃z-
to maiori charitate ꝑficit ⁊c. Inter virtutes
em̃ morales tãto aliq̃ virtꝰ est maior: q̃zto

aliquod maius bonū deserit. Bona autem sunt tria. s. tpalia que sunt necessaria ad ciuilē vitā ⁊ vtilia ad corpis cōmoda que si pp̄ter deū deserant virtutis est magne cuz sit actus magnanimitatis illa deserere ⁊ nō appciare: sicut fecerūt philosophi. put etiā dixit beat⁹ Johānes euangelista Cratoni philosopho qui gēmas ⁊ quecunqꝫ pciosa frangi ⁊ pijci iubebat. Sunt insup ⁊ bona corpalia que ɔsistunt circa delectationē gustus ⁊ tactus, vt vxor filij familia serui ⁊c. que si pp̄ter deū deserant: maioris sunt meriti. Math. xix. Oīs qui reliquerit domum vel fratres aut sorores aut patrem aut matrem aut vxorē aut agros aut filios pp̄ter nomen meū: centuplū accipiet ⁊ vitā eternā possidebit. Sunt etiā bona naturalia. s. liberū arbitriū: intellect⁹: volūtas ratio ⁊c. Nihil eī̄ libertate natura dedit hoī pstantius: que si deserat propter deū ex obedientia vel ex voto: est maximi meriti. Greg⁹. Obediētia victimis iure pponit: qꝛ p victimas aliena caro. per obedientiā vero volūtas ppria mactat. Alia eī̄ opa virtutum intantū sunt meritoria inquantuz fiunt vt obediatur voluntati diuine. Martyriuz ⁊ elemosyna ieiuniū ⁊ oratio ⁊c. si ordinent ad implendū voluntatē diuinā sunt meritoria vite eterne. Tertio qꝛ fundat in executione pfectioris bonitatis. Unde Cassiodorus in epistolis dicit. Ubi opus laboriosum est: ibi maior est virtut occasio ⁊c. Uirtus eī̄ moralis est ad passiones frenādas Jō circa arduū ⁊ difficile ⁊ vbi maior difficultas est: maior est virt⁹. Nā maior est virtus fortitudinis in sustinendo martyrium ꝙ̄ temperantie in abstinendo a cibo. Sed nihil est difficili⁹ ad domandū ⁊ sub iugo rōnis subijciendū ⁊ regendū ꝙ̄ ppria volūtas. Exemplū de Alexandro qui domuit totū mundū preter seipm. vt habet Prou. xi. Cor regis in manu dñi: quocūqꝫ voluerit vertat illud. Hoc aūt fit p obedientiam que maxime apparet in voto. Quarto qa fundatur in perfectiōe plenioris veritatis. Greg. Obedientia sola virt⁹ est q ceteras ṽtutes mēti inserit. insertasqꝫ custodit ⁊c. Ad obediētiā eī̄ ptinēt oēs act⁹ virtutuz vt sunt in pcepto vel in ɔsilio cū obediētia tales act⁹ faciat adimplere. Naz si das elemosynā vel ieiunas: si parcis inimico: hoc facis vt obedias deo. Talē aūt obedientiā maxime ɔtinet votū emissum deo. ergo ⁊c.

Quantū ad philosophos morales sciendū ꝙ ɔueniens est vouere licita ⁊ honesta q̄druplr. Primo rōne honestatis. Un̄ Seneca epl'a. x. dicit sic. Quidā turpissima vota dijs insusurrāt. si qs admouerit aurem: pticescent. ⁊ qd scire hoīem nolūt: deo narrant. Sic viue cū hoib⁹: tanqꝫ de⁹ videat. sic loq̄re cū deo: tanqꝫ hoīes audiāt. Roga bonā mentē bonā valitudinē animi. Deinde corpis qd inter ista vota sepe facias. Audacter deū roga. nihil illū de alieno rogaturus es. Interdū aūt obnixe petim⁹ id quod recusarem⁹ si qs offerret. hec ille. Scdo rōne impetrabilitatis. Un̄ Cassiodor⁹ li. epistolarū dicit sic. Deo auctore oīa pspera nt dn̄s ɔsueuit casus asperos in pspera mutare. oīs puent⁹ est ad deitat̄ munera referendus: nec aliqd ɔstat esse bonum nisi qd ab ipo dinoscit esse collatū. quos supna ptegunt: adūsarios hr̄e nō pn̄t. hec ille. Tertio rōne necessitat. Un̄ Cecili⁹ firman⁹ li. iij. de beata vita dicit sic. Bn̄ficentia nulla est vbi necessitas non est. Perit q̄cqd gr̄e non indigentib⁹ tribuit. Hec ille. Quarto rōne exaudibilitat. Un̄ Boeti⁹ li. iij. de ɔso. dicit. Ut Platoni placet. In minimis quoqꝫ rebus diuinū dz auxiliū implorari. Inuocandū ergo cēses rerū oīm patrē quo ptermisso nullū rite fundat exordiū. In deo pces vestras ponite: q si recte sint inefficaces ē nō pn̄t. hec ille. Cui⁹ rōnem assignat Sen̄. epl'a. lxvi. dicēs sic. Non sunt dij fastidiosi. nō inuidi admittūt ⁊ ascēdētib⁹ manū porrigūt. Miraris hoīem ad deos ire: deus ad hoīes venit imo qd ē ppi⁹ in hoīes venit. Nulla sine deo mēs bōa ē. bon⁹ vir sine deo nemo ē. An pōt aliqs sup fortunā nisi ab illo adiut⁹ exurgere: ille dat ɔsilia magnifica ⁊ recta. In vnoquoqꝫ viroꝝ bonoꝝ qd nō incertū ē: de⁹ hītat. h ille. Quātū ad poetas sciendū ꝙ vota nr̄a sunt ad deū dirigēda q̄druplr. Primo pspe li. epygrāmatū dic. Hac desiderij de⁹ est pietate colēd⁹. Justicie et merces tota fit ipe de⁹. Optima vota deo q̄ ē dator ipe vouent. Hoc sursum dignū ē ire qd inde venit. Tales a dño q̄les formamur amamur. Nō q̄les nr̄is exttim⁹ merit. Quē aditū mūdi tot⁹ de⁹ iplet ⁊ ambit. Quē téplo cordis mēs pia semp hz. h ille. Pz ꝙ de⁹ exaudit vota nr̄a nō qꝛ mereamūr: s qꝛ ad ymaginē ei⁹ creati ab ipo diligim. Scdo Sedulī⁹ in carmine pascali li. iij. dic sic. Nil igit sine de se spātib⁹ vnqꝫ

difficile est ꝯferre deo. cui ꝓpria facultas Ardua planare ⁊ curua in directa referre. Et qcq̄d natura negat se iudice ꝓ̄stat. Quodq; deo facile est hoīes sperare ne pudet: Hic hō q̄ deꝰ ē spes ē antiqua piorū. Spes in fine pijs hic hō q̄ deus est. hec ille. Pꝫ ꝙ oīs spes hūana ad ꝯsequenda vota sua dꝫ esse in deo q̄ facile ꝯcedit qđ hoī videt̄ impossibile. Tertio Arator in hystoria actuū libro. i. dicit. Spūs almus Nescia mensure sunt p̄mia. plusq; ministrās q̄ꝫ spand erat p̄cedit gr̄a votū. Certe q̄ humanū trāscendunt gaudia votū. hoc facile est ꝓ̄stare deo. cui muneris vsus Hic potior quē nemo putat. hec ille. Pꝫ ꝙ plꝰ ꝯfert hoī deꝰ q̄ꝫ desiderare valeat. Quarto Galterꝰ in alexandreide dicit li. vi. sic. Ex merito patit̄ q̄ postulat vlteriꝰ q̄ꝫ Promeruit spes quā meritū non ꝑuenit a spe Deuiat ⁊ verū dat ei ꝓ̄sūptio nomē. hec ille. Qui em̄ vouēdo aliq̄d a deo petit cum magna fiducia petere dꝫ. Sen̄. in ypolito dic̄ sic. Rogātis aūt intrepida constent verba. Nā q̄ timide rogat docet negare. hec ille. Offerēda sunt g̊ vota ⁊c̄. Quātū ad exempla gentiliū sciendū ꝙ vota sūt ꝓ̄soluēda quadrupliciter. Primo Valeriꝰ libro. i. dicit ꝙ Marcellus cū quintū consulatū ageret rome vt obtineret victoriam de clastidio castro territorij papiensis ⁊ de siracusis ciuitate scicilie vouit deo honori ⁊ dee virtuti templū illis se facturū. qui victoria potitꝰ rediens romā voti debitū ꝓ̄soluēs duo edificauit templa ꝯsilio pōtificū: q̄ꝫuis nō obligaret̄ nisi ad vniꝰ templi fabricam. Scd̄o Valeriꝰ li. i. c. de omnibꝰ dicit ꝙ Camillus cū precaret̄ vt si cui deoꝝ nimia felicitas ppl'i romani videret̄ eius inuidia suo aliquo incommodo satiaret̄ subdito lapsu cecidit ex quo dānatione oppressus est. merito aūt de laude inter se ⁊ victoria ⁊ pia ꝑ̄catio amplissimi viri certauerūt. ex isto voto quo mortē optauit: victoriam de ciuitate veyos reportauit. Tertio idē Valeriꝰ libro v. c. x. dicit ꝙ Paulus emilius vouit filios suos dijs si populus romanꝰ libertate ⁊ victorijs potiret̄ dicēs in orōne quā apud populū habuit. Cū in maximo ꝓuentu felicitatis vestre quirites timerē ne q̄d mali fortuna moliretur: iouem optimū maximū iunonemq; reginā ⁊ mineruā precatus sum vt si quid aduersi populo romano imminneret totū in meā domuꝫ conuerteretur. quapropter bene se habet res. annuendo enim votis meis id egerunt vt vos potius meo casu doleatis ꝙ ego vestro ingemiscerem. quo voto duo eius filij mortui sunt ex victoria habita in macedonia cōtra persen regē. Quarto idem Valerius libro. ij. c. i. dicit ꝙ cū maxima pestis vastaret romā ⁊ territoriū eius: quidā valerius vir locuples habebat duos filios ⁊ vnā filiā vi morbi pestilētes. qui cuꝫ peterent a patre aquā calidam ⁊ ille saluti filiorū intendēs genibus flexis vouit dijs laribꝰ nocturnas hostias īmolare in honorē ipoꝝ ⁊ vouit plutoni ⁊ ꝓserpine tēpluꝫ edificare. restitutis itaq; pristine sanitati filijs qđ deuouerat ope compleuit arā ꝯstruēdo ⁊ ludos atq; sacrificia īplēdo.

Scd̄o declarat̄ eadē cōclo testimonio leg̃ diuinalis.

Sciendū ꝙ circa votū ⁊ eius obseruantiā attenduntur quattuor. Primo repletio tormentoꝝ votū efficit. Nā tribulationibus oppressi vouēt vt inde liberentur. sicut Jacob fugiens persecutionē fratris sui Esau votū vouit dn̄o dicens. si dominus deus meus fuerit mecū in via ista per quā ego ambulo ⁊c̄. decimas ⁊ hostias pacificas offerā ⁊c̄. Gen̄. xxviij. debellato israel ⁊ ablata preda ab eo ꝑ chananeū regē arath. Jsrael voto se obligans ait. si tradideris populū istū in manu mea delebo vrbes eius. exaudiuitq; dominꝰ preces eoruꝫ. Numeri. xxi. Secundo discretio vouendoꝝ votū afficit. Nā votū indiscretū non debet fieri: ⁊ si fiat non debet seruari. quedā em̄ sunt que in oēm euentū sunt bona: sicut opera virtutis ⁊ alia que absolute possunt cadere sub voto. quedā vero in omnem euentuꝫ sunt mala: sicut ea que ꝺm se sunt peccata. ⁊ hec nullo modo possunt sub voto cadere. quedā vero sunt quidē in se cōsiderata bona: ⁊ ꝺm hoc possunt cadere sub voto. possunt tamen habere malū euentuꝫ in quo non sunt obseruanda sicut accidit ī voto Jepte qui filiā innocētē occidit. vt dicitur Judicū. ix. Propt̄ votū qđ emiserat dicens. Si tradideris filios Amon in manꝰ meas quicunq; primus egressus fuerit de foribus domus mee: mihiq; occurrerit reuertenti in pace: eum offeram olocaustum domino. Hoc autem poterat malum euentum habere si occurreꝫ ei aliquod animal non immolandū: sicut asinus vl' homo. qđ ⁊ accidit. Hieronymus dicit ꝙ in vouēdo fuit stultꝰ: q2 discretioneꝫ nō adhibuit. ⁊ in

reddēdo impiꝰ. Premittit tñ ibidē ꝙ factꝰ est sup eū spūs dñi: qꝛ fides ⁊ deuotio ipiꝰ ex qua motꝰ fuit advouendū fuit a spūsctō ꝓpter qd ponit in catalogo sctōꝝ. vel etiaꝫ ꝓpter victoriā quā obtinuit. Etiā qꝛ ꝓbabile est eū penituisse de facto iniquo: quod tñ aliquod bonū figurabat. Pro indiscreta ⁊ mala cā vouit absalon volens rebellare patri suo. ij. Reg. xv. Tertio impletio ꝓmissorū votū ꝑficit. Vouentes enī debent vota sua implere: sicut Anna q̄ vouit ꝓ filio obtinendo: quo obtento statim votum perfecit. i. Reg. ij. Omnis populus post victoriā venit in hierusaleꝫ ⁊ obtulerunt olocausta ⁊ vota sua ⁊c̄. Judic. xvi. Letatus est populus cū votū sponte ꝓmitteret: quia toto corde q̊ vouerat dño offerebat. i. Paral. xxxi. Asa rex iuda que vouerat pater suus obtulit in domū dñi aurū ⁊ argentuꝫ. ij. Paral. xvi. Elyodorus flagellatꝰ per orōnem sanctus: hostias oblatas vot reddidit. ij. Machab. iij. Quarto irritatio subiectoꝝ votum inficit. Nā puella in domo patris si q̇d vouerit ⁊ pat ꝯtradixerit: nō tenebit obnoxia sponsioni. Uxor in domo viri si q̇d vouerit ⁊ maritꝰ ꝯtradixerit: nō tenebit ꝓmissiōis rea. vt habet Nume. xxx. Sed si quis virorū votū vouerit domino: similiter vidua ⁊ repudiata vota implebit.

Tertio declarat eadē cōclusio testionio leg ꝓpheralis.

Sciendū ꝙ simplex verbū ⁊ votū differūt sicut glacies ⁊ cristallus. Glacies eniꝫ primo fuit aqua ⁊ tñ faciliter resoluit ⁊ iterū redit in aquā. Cristallus vero in principio fuit aqua: sed tanta firmitate in substantiā cristalli ꝯuertitur ⁊ ꝯstringit ꝙ nunꝙ ampliꝰ in substātiam aque cōmutat. Sic simplex verbū est tanꝙ glacies qd supficialiter firmat ⁊ leuiter dissoluit absꝙ ꝑiudicio conscientie. Votū vero cristallus dicit: qꝛ liceꝫ a principio velut aqua fuerit facile ⁊ fluxibile seu liberū ad faciendū: postꝙ tñ emissum ⁊ firmatū ex deliberatiōe fuerit: nunꝙ amplius dissipat: imo necesse est ꝙ inuiolabiliter teneatur. Et circa votū concurrūt quattuor. Primo maturitas: qꝛ prudent ⁊ cū deliberatione dꝫ fieri votuꝫ. Leuit. xxvij. Homo qui votū fecerit ⁊ spospondeit deo aīaꝫ suā sub extimatione dabit preciuꝫ. Et loquitur de masculo ⁊ femina: de iuuene ⁊ sene: de diuite ⁊ paupere: de animalibus ⁊ possessionibus ⁊c̄. Et Prouerb. xx. Ruina est homini deuotare sanctos ⁊ post vota retractare ⁊c̄. Vota etiā que in tribulationibꝰ ⁊ angustijs fiūt sunt ꝑsoluēda. ps. Reddā tibi vota mea que distinxerūt labia mea. Et locutū est os meū in tribulatione mea. Secūdo libertas. Esa. ix. Et cognoscent egyptij dñm ⁊ colent eū in hostijs ⁊ in muneribꝰ ⁊ vota vouebunt dño ⁊ soluent. Et Malachie. i. Maledictus dolosus qui habet in grege suo masculum: ⁊ votum faciens immolat domino debile. Tertio necessitas. Quod eniꝫ prius fuerat voluntariū: postꝙ est emissum factuꝫ est necessariū. Jeremie xxxiiij. Confitemini domino exercituū quoniam bonus dominus: quoniam in eternū misericordia eius. ⁊ portantium vota in domum domini. Et Jone. ij. Ego auteꝫ in voce laudis immolabo tibi quecūꝙ voui reddam pro salute mea domino. Et. i. c. dicitur Et timuerunt viri timore magno dominū ⁊ immolauerunt hostias domino ⁊ vouerunt vota. Quarto celeritas. Deuter. xxiij. Cum votum voueris domino deo tuo: nō tardabis reddere: quia requiret illud dominus deus tuus. Et si moratus fueris: reputabit tibi in peccatū. Si nolueris polliceri absꝙ peccato eris. Quod autē semel egressum est de labijs tuis obseruabis: ⁊ facies sicut promisisti domino deo tuo: ⁊ propria voluntate ex ore tuo locutus es. hec ibi. Et Naum. ij. Redde vota tua: quia non adijciet vltra vt pertranseat in te belial sed vniuersus interijt. Et Eccl's. v. Si quid vouisti deo: ne moreris reddere. Displicet enim ei stulta ⁊ infidelis promissio: sed quodcūꝙ voueris redde. Multoꝙ melius est nō vouere: ꝙ post votum promissa non reddere. hec ibi. Hec enim necessario concurrunt ad completam rationem voti ⁊c̄.

Quarto declarat eadē

cōcl'o testionio leg hūanalis: ⁊ h̊ q̄druplr. Priō rōne obligatōis. Nā votū firmit obligat vouētē ad sui obseruātiā cū fuerit volūtariū. Ea enī q̄ ex necessitate fiūt nō ambulāt eqs passibꝰ cū eis q̄ fiūt ex volūtate. vt ff. de petitiōe hereditatis. l. in extimatiōibꝰ. Et. ff. de administrationibꝰ tutoꝝ. l. luciꝰ. §. Paulus. Quoniā ea que fiunt ex necessitate merent excusationē ⁊ pariunt exceptionem. Judicaretur eniꝫ vouens infidelis in promissione sua: quia nihil est tā ꝯgruū fi

Suscipiens em̄ baptismū debet habere ꝓ
positū vt non suscipiat aliter q̄ȝ ecclesia in-
stituit quo ad materiā ⁊ formaȝ baptismi.
Quarto virtus diuina que secretiꝰ opatur
salutē. Fictio aūt est cū aliquis ostendit di
cto vel facto qd̄ nō est in rei veritate. Et sic
quicunqȝ ad baptismū accedit: ostendit se
veteri vite abrenunciare ⁊ nouā inchoare.
Unde si voluntas baptisandi adhuc in ve
tustate vite remaneat: aliud ostendit q̄ȝ sit
in rei veritate: ⁊ ideo est fictio. Defectus er
go fidei specialiꝰ pertinet ad fictionē que est
in sacramentis: ⁊ defectꝰ deuotionis Amb.
Gratia dei in baptismo requirit fidē ⁊ cō-
tritionē: ⁊ defectus aliter celebrantis. Non
em̄ cōsequitur aliquis rem sacramenti: nisi
suscipiens sacramentū sit immunis a cul-
pa aliter celebrantis. Et contemptus quo
aliquis paruipendit sacramētū nō estimās
in eo esse efficaciā ad saluandū. Ideo talis
fictio impedit effectū baptismi in quo imp̄
mitur caracter qui est īmediata causa dispo
nens ad gratiā. Fictio autē cū non auferat
caracterē ipa recedente que effectū caracte
ris impediebat: caracter qui est presens in
anima incipit habere effectū: ⁊ sic etiā ba-
ptismus remittendo culpā ⁊ penā. ideo cō
tra ficte accedentes ad baptismū dicitur in
epistola: peramplīꝰ ⁊ perfectius tabernacu
lū non manu factū. Et de vere accedentibꝰ
dicitur in euangelio. Si veritatē dico: qua-
re vos non creditis mihi? Tertiū correla-
riū. Puer in materno vtero existens nō po
test baptisari: sed natiuitas eiꝰ ex vtero de-
bet expectari. Patet q̄ꝛ baptismus est actio
hierarchica: vt dicit Dyonisius. Unde per
ministros ecclesie conferendus est vl' eos
qui in necessitate vicē ministroꝝ obtinent.
Puer autem q̄ȝdiu est in materno vtero:
non potest subijci operationi ministroꝝ ec
clesie nec est hominibus notus: ideo tunc
baptisari non potest. Licet aūt sint in peri-
culo damnationis eterne: non tamen debȝ
imputari defectui diuine misericordie: ſ̄ eo
rū defectui: quia non sunt capaces illius re
medij per quod ſ̄m legeȝ cōem efficiantur
participes passionis christi a qua est remis
sio pctōꝝ: cū nō possint subijci opationi mi
nistroꝝ eccl'ie per quos talia remedia mini
strant̄. Nec dȝ mr̄ scindi ⁊ extrahi puer vt
baptiset̄: eo q̄ nō sūt faciēda mala vt inde
eueniāt bona: vt dr̄ Roma. iij. Jō hō dȝ po
tius dimittere infanteȝ: q̄ȝ ipse peccat homi-
cidij crimē in matre pueri cōmittēs. Expe-
ctanda vero est totalis egressio ex vtero ni
si piculū mortis timeat̄. Tūc em̄ egressa p
te pncipali. s. capite in q̇ aīe opatōes mag
manifestant̄: baptisari dȝ. Secꝰ est de ma
nu: pede: vel alijs partibꝰ. q̄ȝuis nō noceat
etiā si aspergent̄ ille ptes aqua baptismali
q̄ꝛ diuina mīa nō est artāda. Si tn̄ postea
nascat̄ plene nō est rebaptisandꝰ ſ̄m q̇sdā
ſ̄ nihil accidit piculi si ad maiorē cautelam
baptiset̄ sub hac forma. Si nō es baptisa-
tus ego te baptiso ⁊c. iō dr̄ in epl'a. Nō hu-
ius creatiōis. s. p spūalē regenerationē non
dȝ baptisari: q̄ꝛ nō subijcit̄ opationi mini-
stroꝝ eccl'ie. iō dr̄ in euāgelio. Qui ē ex deo
scȝ p baptismū. vba dei audit. s. plata a mi
nistro baptisante. Quartū correlariū. Pu
eri iudeorū ⁊ infideliū ante vsum liberi ar-
bitrij nō sunt īuitis pentibꝰ baptisandi. pȝ
q̄ꝛ repugnat iusticie naturali. filiꝰ em̄ est na
tural'r aliq̇d pr̄is ⁊ pmo q̇dē a pentibꝰ non
distinguit̄ ſ̄m corpꝰ q̄ȝdiu in vtero matris
ↄtinet̄. postq̄ȝ vero ab vtero egredit̄ anteq̄ȝ
vsum liberi arbitrij habeat: ↄtinet̄ sub cura
pentū sic̄ sub quodā spūali vtero. q̄ȝdiu eī
puer non hȝ vsum rōnis nō differt ab aīali
irrōnali. Un̄ sicut bos vel equꝰ est alicuiꝰ vt
vtat̄ eo cū voluerit sic̄ ꝓprio instrō ſ̄m ius
ciuile: ita de iure naturali est q̄ filiꝰ anteq̄ȝ
habeat vsum rōnis a cura parentū nō sub
trahat̄ vel de eo aliq̇d ordinet̄ inuitis pa-
rentibꝰ. Un̄ de pueris antiquoꝝ patruȝ dr̄
q̄ saluati sunt in fide parentū. nā ad paren
tes ptinet ꝓuidere filijs de sua salute: preci-
pue anteq̄ȝ habeant vsum rōnis. si em̄ pue
ri taliū nōdū vsum rōnis hn̄tes baptismū
susciperēt: postmodū cū ad pfectā etatē per
uenirent de facili possent a parentibꝰ indu
ci vt relinquerēt qd̄ ignorātes susceperunt
qd̄ vergeret in fidei detrimētū: de quibus in
euangelio dr̄. Propterea vos non auditis
q̄ꝛ ex deo nō estis. lȝ aūt ante aduentū xp̄i
in fide parentū saluarentur: non tn̄ modo
post diuulgationē euangelij. Ideo dicit̄ in
epl'a. neqȝ p sanguinē hircorū aut vitulorū
scȝ saluant̄. Quintū correlariū. Baptismꝰ
est dignior oīm sacramentoꝝ p quē nobis
aperitur ianua regni celoꝝ. Patet: quia ape
rire ianuam regni celestis nihil aliud ē q̄ȝ
amouere impedimentum quo aditus in re
gnū celeste toti nature humane ꝓhibebat̄
Hoc ergo impedimentū quantum ad oēs
absolute remotū fuit p sāguinē xp̄i effusuȝ

in passione. ꝭ illa remotio efficiẽter fit quo
ad istũ sensuz ꝙ fit ꝑticeps passiõis xp̃i iã
facte per baptismũ: ⁊ sic baptism⁹ quasi cã
instrumentalis aꝑit ianuã regni celestis q̊
ad istũ. Ideo dr̃ in ep̃la. ꝑ ꝓpriũ sanguinẽ
introiuit semel in scã: eterna redẽptiõe in-
uenta. vñ baptism⁹ passiõi xp̃i appropriat̃
qꝛ ꝑ imersionẽ in aqua quodãmõ xp̃o ꝯse
pelimur ⁊ xp̃o resurgẽti ꝯformamur q̃ntuz
ad nitorẽ q̃ resultat ex aqua: ⁊ ascẽdenti in
celũ inquãtũ eleuamur a sacro fonte. iõ ba
ptisando añ baptismi susceptionẽ põt dici
illud qđ dr̃ in euãgelio. Nõne bñdicimus
nos qꝛ samaritan⁹ es tu. i. infidelis ⁊ dãna
tus ⁊ demoniũ habes. s. principẽ super te. q̃
post baptismũ dicit illud qđ ponit̃ in euan
gelio. ego demoniũ nõ habeo: ꝭ honorifico
patrẽ meũ. Scđa ꝯclusio. Baptisat⁹ plus
tenet̃ patri spũali q̃ pr̃i carnali. Pꝫ: qꝛ pat̃
spũalis ꝑducit ipm ad statuz gr̃e ⁊ gl̃ie: ⁊
carnalis ꝑducit ipm ad esse nature. In cu-
ius figura. iij. Reg. iij. habet̃ ꝙ due mulie
res habitantes simul in eadẽ domo duos
habentes infantulos litigabãt coram salo
mone ꝑ eo ꝙ illa q̃ infantẽ suũ opprimen-
do occiderat viuũ infantẽ petebat q̃si suuz
inter quas salomon iuste iudicauit. Idem
habetur ex̃ de ꝓsumptionib⁹. c. afferte mihi
gladiũ ⁊c. Sic moraliter iste due mulieres
sũt carnalitas ⁊ spũalitas. ⁊ sicut ꝑ carnis
ꝓpagationẽ hõ accipit esse nature ⁊ est fi
lius naturalis: ita ꝑ sacra eccl̃ie accipit eẽ
spũale quo ad gr̃am ⁊ est fili⁹ spũalis. liti-
gabant ergo carnalitas ⁊ spũalitas cui ea
rũ poti⁹ debeat̃ esse fili⁹. Carnalitas eñi per
infectionẽ ⁊ oppressionẽ culpe originalis
occidit filiũ dãnando ipm. spũalitas vero
eundẽ generat ad vitã gr̃e ⁊ gl̃ie. Vñ salo
mon. i. xp̃s iudicat hanc esse verã matrẽ in
fantis baptisati: qꝛ sicut vinculũ qđ ex car
nis ꝓpagatiõe ꝯtrahit̃ est naturale hoĩ in
quantũ est q̃dã res nature: ita vinculũ qđ
ꝯtrahit̃ ex sacroꝝ susceptiõe est quodã mõ
naturale alicui inquantũ est mẽbrũ eccl̃ie.
De carnalitate dr̃ in ep̃la. Si eñi sanguis
hircoꝝ ⁊ vituloꝝ ꝑ q̃ aĩalia signant̃ carna
litas ⁊ sensualitas. De spũalitate dr̃ in euã
gelio. Amen amẽ dico vobis: si q̃s sermo-
nem meũ seruauerit. s. quẽ voto baptisma-
li ꝓmisit: mortẽ non videbit ineternũ. Po
natur ꝙ iste due mulieres hereditatem ha
bentes corã iudice ꝓ filio viuo hñdo placi
tent sicut ille fecerũt corã salomone: ⁊ ꝙ li
te pendente vtraq̃ꝫ moriat̃ querit̃ an noĩe
pueri hẽditas vtriusq̃ꝫ possit peti? Rñdet̃
ꝙ ei tñ succedet que erat in possessione: qꝛ
melior est ꝯditio possidẽtis. si vero neutra
possidebat filiũ viuũ ad hoc ꝙ succedat ali
cui earũ oportet ꝙ probet se esse filiũ ei⁹. ff.
de probatiõib⁹. l. ei qui. ⁊. vij. q. vlti. c. actor.
Sicut ergo ille habebit hereditatẽ illi⁹ ma
tris cũ qua est nutritus ⁊ inuent⁹ tꝑe mor
tis matris: sic innocẽtes deo adherentes ꝑ
innocẽtiã baptismalẽ habebũt hereditatẽ
celi. ps̃. Innocentes ⁊ recti adheserũt mi-
hi. Et iterũ. Nouit dñs dies imaculatoꝝ ⁊
hereditas eoꝝ ineternũ erit. fili⁹ aũt carna
litatis lꝫ possit petere hereditatẽ temporalẽ
que est cito dispergẽda ⁊ nõ ꝑmansura: qꝛ
in morte ipam relinquit. ideo dicit̃ in ep̃la
Et cinis vitule aspersus. i. hereditas tempo
ralis velut cinis vitule. i. carnalitatis. asper
sus. i. cito deficiens ⁊ nõ ꝑmanens. non tñ
põt petere hereditatẽ celestẽ: nisi ꝓbet se eẽ
filiũ spũalitatis ꝑ baptismũ aliter repellit̃.
sicut dicitur in euangelio. nunc cognouim⁹
qꝛ demoniũ habes: qm̃ tanq̃ꝫ illegitim⁹ he
res celi esse nõ põt: imo nec ãtiqui patres
ante aduentũ xp̃i: ideo dicitur in euãgelio
Abrahã mortu⁹ est ⁊ ꝓphete: qꝛ descende-
bant ad lymbũ vbi visiõe dei carebãt. Pri-
mũ correlariũ. Cognatio spũalis ad eã mu
lierẽ ꝑ virũ transiuit cũ qua carnaliter an-
tea coiuit. Patet: qꝛ q̃s põt fieri cõpater ali
cuius ꝑ actũ ꝓpriũ: puta cũ leuat filiũ alte
rius de sacro fonte ⁊ sic cognatio spiritual̃
transit ad vxorẽ quã iam carnaliter cogno
uit: nõ aũt si nondũ sit matrimoniũ ꝯsum
matũ: qꝛ nondũ sunt effecti vna caro: ⁊ hoc
est ꝑ modũ cuiusdã affinitatis. vñ etiã pa
ri rõne videt̃ transire ad mulierez que est
carnaliter cognita q̃uis nõ sit vxor. si eniꝫ
aliq̃s cognouit aliquã mulierẽ fornicarie ⁊
postea fit compater alicuius alterius: puta
leuat aliquẽ de sacro fonte. etiã illa mulier
fornicaria efficitur cõmater illius: vt habe-
tur. xxx. q. iiij. c. Si quis ex coniugio. Et in
glosa ibidem dicitur ꝙ per fornicariũ coi-
tum acquiritur compaternitas quia effecti
iã sunt vna caro. xxxij. q. iiij. c. ĩ eo. Et. xxxv.
q. iij. c. de incestis. ⁊. c. Non eam. ex̃ de eo qui
cognouit consanguineam. c. discretionem.
⁊. c. tue. Ideo in epistola dicitur. iquinatos
sanctificat. i. fornicarios spirituali cognati-
one colligat. quod non erat in circuncisiõe.
Ideo dicitur in euangelio. Nunquid tu ma

baptizat⁹ pl⁹ tenet pr̃i spũali q̃ carnali

dei hũane: ꝙ ea q̃ placuerunt custodire. vt
ff. de pactis. l. i. ⁊. C. de trãsactiõib⁹. l. nõ mi
norẽ. Et vt fidelitas ista obseruet aliq̃d cõ
cedit rõne voti: qd̕ aliter non ꝯcederet. vt
ff. de officio p̃fecti. l. illud. ⁊. ff. de ꝓcuratori⸗
bus. l. aut si valitudinẽ. ⁊. l. aut longa pere
grinatiõe. Scd̕o rõne deliberationis. Pro⸗
missio eñ facta sine cã nulli⁹ est momenti.
vt. ff. de exceptiõib⁹ doli. l. ij. §. si q̃s sine cã
ꝓmisit. s; q̃ vouet ꝓmittit ex magna cã: q2
volũtarie approbat. qd̕ aũt semel ẽ appro⸗
batũ ampli⁹ reprobari nõ põt. C. de inoffici
oso testõ. l. ꝑentib⁹. ⁊. ff. de inofficioso testõ.
l. penul. votũ aũt semel est approbatũ ꝑ de
liberationẽ bñplaciti. qd̕ eñ semel placuit:
ampli⁹ displicere nõ põt. vt insti. de excusa⸗
tionib⁹ tutoꝝ. §. sicut. Ideo votũ oĩo d;
obseruari: q2 qd̕ legitime factũ ẽ ex aliquo
euentu infirmari nõ d;. vt. C. de administ.
tutoꝝ. l. sancim⁹. ⁊ institu. q̃b⁹ nõ est ꝑmis⸗
sum facere testm̃. §. furiosi. Tertio rãtiõe
executiõis. Nã si vouẽs ĩpediat exeq̃ votũ
ĩportẽtia facti expectãdus ẽ donec cesset im
pedimẽtũ. vt. ff. de vacatiõe munerũ. l. vlti.
Nec interim est habẽdus voti trãsgressor.
arg. ff. q̃ satisdare cogunt. l. vlti. voti obliga
tione in suo robore ꝑdurãte: q2 difficultaq̃
cã ad incomodũ ꝓmissoris: non ad impedi
mentũ stipulatiõis ptinet. vt. ff. de ꝟborũ
obliga. l. ꝯtinu⁹. §. est aũt. Quarto rõne ĩ⸗
mutatiõis. quedã eñ vota nõ pñt cõmuta
ri: vt votũ ꝯtinẽtie: q2 castitas sola est que
põt cũ fiducia deo aĩas p̃sentare. vt in autẽ
tica de lenonibus. §. sctissimas. colla. ij. ⁊c̃.
Postq̃ vero moyses ꝓbauit ꝯclõnẽ p̃⸗
dictã ait aĩe deuote. Que ego noui fideliter
te docui. S; ecce hic est seruus Thomas de
aq̃no doctor noui testamẽti cui⁹ doctrina
in via testimonioꝝ dei delectaberis sic in oĩ
bus diuitijs. Ad quẽ astante moyse acces⸗
sit aĩa deuota ꝑ sue ꝯclonis clariori notitia
Cui sanctus Thomas ait. Ego ostendam
tibi conclusionẽ tuam esse verã testimonio
quadruplicis legis: sc;.

Legis euangelice
Legis apostolice
Legis canonice
Legis ecclesiastice.

Primo testimonio legis

euangelice. Sciendũ ꝙ xp̃us illã ꝓbauit
quadruplici testimonio. Primo testimo⸗
nio Mathei. xix. vbi apl̃i dicunt xp̃o. Ecce
nos reliquim⁹ oĩa ⁊ secuti sum⁹ te. quid er⸗
go erit nobis? Iesus aũt dixit illis. Amen
dico vobis ꝙ vos q̃ reliquistis oĩa ⁊ secuti
estis me: centuplũ accipietis ⁊ vitã eternã
possidebitis. hec ibi. Nã lic; nõ legat expres
se xp̃m aliq̃d vouisse vel etiã apl̃os: q2 xp̃o
nõ cõpetebat vouere s̃m se. tum: q2 de⁹ erat.
tũ: q2 inquantũ hõ habebat firmã volunta
tem in bono quasi comprehensor existens
ꝙuis ꝑ quandã similitudinez ex ꝑsona ei⁹
dicat in ps̃. s̃m glosã. Vota mea reddã in
ꝯspectu timẽtiũ eũ. loquit aũt ꝓ corꝑe suo
qd̕ est eccl̃ia. Apostoli tñ intelligunt vouis
se ptinentia ad ꝑfectiõis statũ: q̃ñ xp̃m re
lictis oĩbus sunt secuti. Scd̕o testimonio
Marc̃. x. Offerebant turbe ꝑuulos iesu vt
tangeret illos. discipuli aũt cõminaban. ar
offerentib⁹. quos cũ videret iesus indigne
tulit: ⁊ ait illis. Sinite paruulos venire ad
me ⁊ ne ꝓhibueritis eos: taliũ eĩ est regnũ
dei. hec ibi. Pueri eñ sicut nõ cogunt ad iu
randũ. xxij. q. i. c. pueri. ita nõ cogunt ad vo
uendũ. si tñ voto vel iuramẽto se astrinxe⸗
rint ad aliquid faciendũ: obligant quo ad
deũ si habent vsum rõnis: l; nõ obligentur
quo ad eccl̃ia; ante. xiiij. annũ. Tertio te
stimonio Luc̃. v. Ecce viri portantes in le⸗
ctulo hoĩem. qui erat paralytic⁹ querebant
eũ inferre ⁊ ponere ante iesum. ⁊ non inue
nientes qua parte eu; inferrent pre turba
ascenderũt supra tectũ ⁊ ꝑ tegulas submi⸗
serunt eũ cũ lecto in mediũ ante iesu;: quo
rũ fide; vt vidit dixit. homo remittunt tibi
peccata tua. Hec ibi. Põt eñ quis recta fi⸗
de ꝓ alio vouere: vt fecerũt isti ꝓ paralyti⸗
co ⁊c̃. Quarto testimonio Ioh̃. vi. Dixe⸗
runt ergo turbe ad iesum. q̃d faciem⁹ vt ope
remur opa dei? Respõdit iesus ⁊ dixit eis.
Hoc est opus dei vt credatis in eũ quẽ mi
sit ille. Hec ibi. Talis aũt fides habetur in
baptismo in quo vouet homo abrenũciare
dyabolo ⁊ pompis eius. ⁊ est votũ necessi⸗
tatis per quod homo absoluitur ab omni⸗
bus peccatis originali ⁊ actualibus si qua
habet: ⁊ mundus in conspectu dei apparet
vt dicere possit post tale votum emissum.
Quis ex vobis arguet me de peccato? vt
dicitur in euãgelio hodierno: in quo ponũ
tur quattuor ꝯclusiones ⁊ in epistola. Pri
ma conclusio. Sacramentũ baptismi quo
homo christo regeneratur est tã efficax ꝙ
sine ipsius voto nemo saluatur. patet: quia
sacramentũ baptismi potest alicui deficere

dupliciter. Uno mõ re τ voto: sicut contingit in illis q̃ nec baptisantur nec baptisari volunt. qđ manifeste ad ꝯtemptũ sacramẽti ꝑtinet quantũ ad adultos q̃ habẽt vsum liberi arbitrij. vñ tales nõ saluanꝭ q꞉ nec sacramentalr̃ nec mẽtaliter xp̃o incorporanꝭ ꝑ quẽ solũ ẽ salꝰ. Alio mõ sacr̃m baptismi alicui deficit re ſ nõ voto: sicut cũ q̃s baptisari desiderat: ſ aliquo casu ꝑueniꝭ morte anteq̃ȝ baptismũ suscipiat. talis aũt baptismo actualr̃ xp̃o nõ incorporaꝭ sacramẽtaliter: ſ mẽtalr̃ ꝓpter desideriũ baptismi qđ ꝓcedit ex fide ꝑ dilectionẽ oꝑante: ꝑ quaȝ deꝰ hoĩem interiꝰ sanctificat: cuiꝰ potẽtia sacramentis visibilibꝰ non alligaꝭ: ideo talis saluaꝭ. Unde Amb. dicit de valentiniano q̃ cathecuminꝰ mortuꝰ fuit: quẽ regeneraturus erã amisi. verũtamẽ ille grãm quã poposcit nõ amisit. Et Aug. sup Leuit. dicit inuisibilẽ sanctificationẽ q̃busdã affuisse τ ꝓfuisse sine visibilibꝰ sacramẽtis. visibilem vero sanctificationẽ que fit visibili sacramẽto sine inuisibili posse adesse: ſ non ꝓdesse. Ad illđ aũt oẽs teneñꝭ sine quo salutẽ cõsequi nõ p̃nt: ſ nullus salutẽ ꝯsequi põt nisi ꝑ xp̃m. Roma. v. Sicut ꝑ vniꝰ delictũ in oẽs hoĩes in ꝯdemnationẽ: sic ꝑ vniꝰ iusticiã in oẽs hoĩes in iustificationeȝ vite. Ad hoc aũt daꝭ baptismꝰ vt q̃s ꝑ xp̃m regeneraturus incorporeꝭ xp̃o facꝰ mẽbrũ ipius. Gal. iij. Quicũq̃ȝ in christo baptisati estis xp̃m induistis. Et Joh. iij. Nisi q̃s renatꝰ fuerit ex aqua τ spiritu non põt introire in regnũ dei. Et Aug. li. de ecc̃liastic̃ dogmatibus dicit. Baptisatis tm̃ iter salutis esse credimꝰ. Ideo in euãgelio dicitur. Quis ex vobis. s. vult saluari: oẽs dicent se velle saluari ergo baptiseꝭ vnusquisq̃ȝ vestrũ: quia xp̃s q̃ est vera salꝰ ꝑ baptismũ vobis aderit. ideo dicitur in ep̃la. Xp̃us assistens τc̃.

Primũ correlariũ. Xp̃s ſm ꝙ homo ĩ baptismo dimittit peccata baptisatis. Patet quia triplex est potestas abluendi a peccato in baptismo. Una est potestas auctoritatis. τ hec solius dei est: quia propria virtute peccata dimittit quasi principalis causa remissionis peccati. Esaie. xliij. Ego sum qui deleo iniquitates tuas proptꝭ me. Unde tali potestate christus peccata remittit ſm ꝙ deus. Et per miraculuȝ ostensum in sanatione paralytici hoc ꝓbauit ꝙ ipse homo erat deus: cui natura obediebat quasi proprio creatori. Math. xix. Alia est potestas ministerij que competit eis qui sacramenta dispensant: in quibus diuina virtus secretius operatur salutẽ. Tertia est potestas excellentie que christo cõpetit ex vnione ad deũ: vt scȝ imperio τ non prece mortuos suscitaret τ peccata condonaret. Attenditur aũt hec excellentia in xp̃o quantũ ad tria. Primo quantũ ad hoc ꝙ ex merito passionis eius baptismus efficaciã habet: non aũt ex merito alicuius alterius baptisantis. Unde non est melior baptismus a meliori baptisante datus. Secundo quantũ ad hoc ꝙ christus sine sacramento effectũ sacramentoꝝ cõferre poterat quasi dominus τ institutor sacramentoꝝ: quod de alijs non est veruȝ. Tertio quantũ ad hoc ꝙ ad inuocationeȝ nominis eius dabatur remissio peccatoꝝ in baptismo in ꝑmitiua ecclesia. Unde super illud Joh. v. Sicut pater suscitat mortuos τc̃. Aug. dicit. Judicat τ suscitat corpora non pater sed filiꝰ ſm humanitatis dispensationeȝ qua minor est patre τc̃. Ideo in epistola dicitur. pontifex futuroꝝ bonoꝝ scȝ christus redemptor amplioris glorie pre moyse qui nõ sicut seruꝰ τ minister sicut moyses in domo dei: sed sicut dominus τ heres. Heb. iij. Arguet me de peccato: vt dicitur in euangelio: id ẽ purgabit nos a peccato inquantũ per humilitatẽ passiõis sue nobis meruit remissioneȝ peccatoꝝ.

Secundũ correlariũ. Indispositio humane volũtatis per fictionẽ: baptismi effectũ tollit per sacramenti offensionẽ. Patet: quia ad baptismi effectũ consequẽdũ cõcurrunt quattuor. Primo fides: quia ad hoc vt aliquis consequatur effectũ alicuius agentis: oportet ꝙ sit debite dispositus ad causam agentẽ τ ad effectũ percipiendũ: ideo oportet ꝙ disponatur baptisandus adhibendo necessarium scȝ fidem que cor purificat. Naȝ in sacramentis precipue fides operatur: per quã sacramenta quodã modo continuantur sue cause principalit̃ agenti: τ etiã ipsi recipienti. Secũdo deuotio: que est voluntas consequendi baptismum totaliter τ quantũ ad sacramentũ τ quantũ ad rem sacramenti: scȝ gratiã τ ea que ad ipsam sequuntur: per que voluntas homĩs reparatur vt bene velit τ bene operetur. Et non capitur hic deuotio prout importat feruorẽ charitatis in reuerentia dei τ diuinorũ. Tertio ritus τ modus ecclesie scȝ celebrãdo baptismũ ſm formã ecclesie

ioꝛ es patre nostro abraá. scꝫ qꝛ tūc tpis nō
erat talis cognatio spūalis: ſꝫ solū carnalis.
ideo sequit̄. qui mortuus est ⁊ ꝓphete moꝛ
tui sunt apud q̊s poterat esse affinitas car-
nis: ſꝫ nō spiritꝰ. Secundū coꝛrelariū. Tan
tum ꝑ duo sacramenta cōtrahit̄ spūalis co
gnatio. que sunt baptismꝰ ⁊ ꝯfirmatio. Pꝫ
qꝛ sicut carnalis cognatio nō ꝯtrahit̄ nisi ꝑ
actū generatiōis cōpletū: sic spūalis cogna
tio nō ꝯtrahit̄ nisi ꝑ aliqđ sacramētū rege
neratiōis. Duplex aūt ē carnalis natiuitas.
Prima in vtero in qua id qđ natū est adeo
debile est ꝙ nō pōt extra exponi sine pericu
lo. Et huic natiuitati assimilat̄ regeneratio
per baptismū. in quo regenerat̄ aliq̄s quasi
adhuc fouēdus in vtero ecclie. Secūda est
natiuitas ex vtero quādo id qđ iam in vte-
ro natū erat ita roboꝛat̄: ꝙ pōt sine pericu-
lo exponi exterioꝛibꝰ que nata sunt coꝛrūpe
re. ⁊ huic assimilat̄ cōfirmatio ꝑ quā homo
roboꝛatꝰ exponit̄ in publicū ad cōfessionē
nōis xp̄i. ⁊ ita congrue ꝑ vtrūqꝫ illoꝝ sacra
mentoꝝ cōtrahit̄ spūalis cognatio. Idō dr̄
in ep̄la. Ad emūdationē carnis. Et in euā-
gelio dr̄. quē. id ē cōpatrē. teipꝫ facis. Et ta-
lis spūalis cognatio si precessit matrimoni-
um, impedit cōtrahendū: ⁊ dirimit iam con
tractū. Per cathecismū vero cōtrahit̄ spūa
lis cognatio que tantū impedit ꝯtrahendū
ſꝫ nō dirimit cōtractū. Extra de cognatione
spūali. c. Per cathecismū. li. vi. Nemo autē
pōt fieri cōpater alterīꝰ ꝑ ꝓcuratoꝛē. vt dic
Jo. an. Tertia cōclusio. Iudeꝰ xp̄m offen
dens a pena tēpoꝛali absoluet̄: si voto since
ro baptiset̄. Ponat̄ ꝙ iudeꝰ pungat violen
ter hostiā cōsecratā. ⁊ videns eam rubesce
re sanguine ex puncturis. viso miraculo pe-
tit baptismum ⁊ baptiset̄. querit̄ an debeat
puniri ꝓ isto delicto a iusticia publica: Rn̄
detur considerando duo. vnū ex parte deli-
cti. Aliud ex parte baptismi. Ex parte deli-
cti ꝯsiderāda sunt duo. Prīo aut pungebat
eam ex pura malicia. s. animo inferēdi cōtu
meliā christo quē xp̄iani colūt sub specie ho
stie: ⁊ sic grauissime peccauit contra legem
xp̄ianā. Aut pūgebat eā ex dubio. s. animo
experiendi ꝑ aliqđ signū: an talis sanctitas
sit ibi qualē dicūt xp̄iani. Et sic grauit̄ pec-
cauit temptādo deū. Vn̄ vtroqꝫ modo pu-
niendus est. Extra de iudeis. c. In nōnullis
Ex parte baptismi consideranda sunt duo.
Primo iudeus petens baptismū aut petit
solū ꝓpter calūniā: quia ꝓpter fugā moꝛtis

vult baptisari. ⁊ sic non est recipiendus ad
baptismū: sed ad penā trahēdus nisi euidē
tibꝰ signis appareret ip̄m vere cōuersum ⁊
nō timoꝛe. Secūdo aut petit baptismū mo
tus miraculo. ⁊ sic ē recipiēdꝰ ad baptismū.
qꝛ presumēdū est ip̄m vere cōuersum. vt pꝫ
de latrone in cruce. Centurione ⁊ paulo in
via. Neqꝫ post baptismū est puniendꝰ: quia
sic pro eo xp̄s satisfecit in passione cuiꝰ vir-
tute baptismꝰ operat̄. Ideo dr̄ in ep̄la. Sā
guis iesu xp̄i emūdauit cōscientias nostras
ab operibꝰ moꝛtuis. Etiā satisfecit ecclie in-
q̄tum sua bona volūtate se alligat ꝑpetuo
eiꝰ seruitio. idō dr̄ in euāgelio. Si ego gloꝛi
fico meipꝫ. s. ficte accedēs ad baptismū. glo
ria mea nihil est. s. quia nō euadā penā. Est
pat̄ meꝰ. s. celestis quē vos dicitis: qꝛ deus
vester est: ⁊ nō cognouistis eū. s. ex perfidia
ego aūt cognoui eū scꝫ ꝑ fidē quā sincere ⁊
libere ꝓtestatꝰ sum in baptismo. per cuiꝰ vo
tum sermonē eiꝰ seruo. Quarta cōclusio.
Votū terre sancte ⁊ religiōis ē plenarie re-
missionis. Patet qꝛ ꝑ assumptionē crucꝫ cō
sequit̄ q̊s plenariā remissionē oīm pctōꝛuꝫ
cū paratꝰ sit suscipere martyriū ⁊ moꝛi pro
fide iesu xp̄i si expediat. ideo dr̄ in euāgelio
Abraā autē pat̄ vester exultauit vt videret
diē meū ⁊c. vidit autē abraā diē xp̄i. i. passi
onis xp̄i in īmolatione filij sui isaac. Mag
aūt videt q̄ vouet peregrinationē terre san
cte cruce signatꝰ cū ꝓposito martyrij: quia
cōsequit̄ plenā remissionē oīm pctōꝝ suoꝝ
per mediatoꝛē xp̄m iesum. idō dr̄ in epistola
Et idō noui testamēti mediatoꝛ est ⁊c. Vo
tum autē religionis cū sit ꝑpetuū est maius
ꝙ sit votū peregrinatiōis terre sancte cum
sit tēpoꝛale. Et sicut Alexāder tertiꝰ dicit. ⁊
habet̄ extra de voto ⁊ voti redēptiōe. Reꝰ
fracti voti aliquatenꝰ nō habet̄ q̄ tēpoꝛale
obsequiū i ꝑpetuā noscit̄ religionis obser-
uantiā cōmutare. Rationabilit̄ etiā per in-
gressum religionis aliq̄s cōsequit̄ remissio
nem oīm pctōꝝ. Si eīm aliq̄bꝰ elemosynis
factis homo statim potest satisfacere ꝓ pec
catis suis. ſm illud Dan̄. v. Peccata tua ele
mosynis redime. multomagis. i. satisfactio-
nem pro oīmbꝰ peccatis suis sufficit ꝙ ali-
quis totaliter se diuinis obsequijs manci-
pet per religionis ingressum que excedit oē
genus satisfactionis etiam publice peniten
tie. vt habetur. xxxiij. q. ij. ca. Admonere. si-
cut etiam holocaustum excedit sacrificium.
vt dicit Gregoꝛius super Ezech. Unde in

vitis patrum legitꝫ tantā gratiā cōsequū tur ingrediētes religionē: quā cōsequūt baptisati. Si tn̄ ꝑ hoc nō absoluerent ab omī reatu pene: nihilominꝰ ingressus religionis vtilior est: ꝙ peregrinatio terre sancte q̄ntū ad ꝓmotionē in bonū que preponderat absolutioni a pena. ido dr̄ in ep̄la. Repromissionē accipiāt qui vocati sunt. s. ad religionē eterne hereditatis. Oportet autē vt religiosus habeat q̄nquaginta annos. i. q̄nquaginta cōditiones. Pr̄io sit cōuersatōe celestis Secūdo cōtemplatōe diuinꝰ. Tertio moribus ornatꝰ. Quarto populi ꝛ religionis ornamentū. Quīto sp̄ualis edificij fundamētum. Sexto lētus correptor. Septimo suauis exhortator. Octauo iusticie librator. Nono equitatis ponderator. Decimo sapientie splēdor. Undecimo caritatis amator Duodecimo benignitatis dulcor. Decimotertio formositatis decor. Decimoq̄rto fructuositatis arbor. Decimoq̄nto pomerium spiritualitatis Decimosexto vasculū sanctitatis. Decimoseptimo norma clementie. Decimooctauo speculū mundicie. Decimonono consilium prudentie. Uigesimo colūba innocētie. Uigesimoprimo ara pauperibus. Uigesimosecūdo horreū diuitibꝰ. Uigesimotertio omībꝰ habitaculū. Uigesimo quarto cunctis magisteriū. Uigesimoq̄nto intrinsecus apud se omībꝰ vilior. Uigesimo sexto extrīsecꝰ cunctis gloriosior. Uigesimoseptīo in secreto mestus. Uigesimooctauo in publico letus. Uigesimonono coram deo ꝛ homībꝰ rectꝰ. Trigesimo a cunctis vitijs alienus Trigesimop̄mo in hospitalitate sollicitꝰ. Trigesimosecūdo in consilio assiduus. Trigesimotertio ī feruore promptus Trigesimoquarto cōpassiōe liquidus. Trigesimoquinto miseratione largus. Trigesimosexto stans in seip̄o. Trigesimoseptimo proximo diffusus extra seip̄m. Trigesimooctauo deo eleuatꝰ supra seip̄m. Trigesimonono cunctis partitꝰ. Quadragesimo omībus oīa factꝰ. Quadragesimop̄mo egenis minister. Quadragesimosecūdo ignaris magister. Quadragemotertio dimicantibꝰ vexillifer. Quadragesimoquarto conflictis refugiū. Quadragesimoquīnto afflictis refrigeriū. Quadragesimosexto victoribꝰ nutrimentū. Quadragesimoseptimo crucifixus mundo. Quadragesimooctauo viuēs xp̄o Quadagesimonono moriens ꝓpter xp̄m. Quinquagesimo virtutibꝰ associatꝰ pergēs ad xp̄m. De religioso carente his cōditōibꝰ dicit in euāgelio. quinquaginta annos nōdum habes ꝛc̄. tamen laicus solutꝰ ab vxore potest votū hierosolimitanū emittere ꝛ obseruare. ido in euangelio dr̄. anteq̄ꝫ abraam fieret. i. ante cōiugiū ego sum. s. liber ad vouendū votū emissum implendū. si aūt vir timeat de incontinētia vxoris nō pōt facere votū hierosolimitanū. q̄ꝛ ea que sunt necessitatis non sunt pretermittēda ꝓpter ea que sunt volūtatis ꝓprie. Un̄ dn̄s Mat. xv. rep̄hendit phariseos q̄ dicebāt p̄termittendū mandatū de honoratione parentum vt alique voluntarie oblatiōes deo offerrētur. Ex necessitate autē viro imminet vt gerat curā vxoris: quia caput mulieris vir est. i. Cor. ij. sed ꝙ accipiat crucē ad transferendum se vltra mare subiacet ꝓprie volūtati vnde vir timens vxoris periculū meliꝰ facit non peregrinari: etiam ꝓ subsidio terre sancte. Et iste timor de incontinentia vxoris ꝛ impotentia vxoris ad sequendū virum suum. sunt lapides qui exterrent virū. de quibus in euangelio dicit. tulerunt lapides iudei vt iacerent in eum. vxor aūt etiam inuito viro potest votū hierolimitanū emittere sed si sit suspecta vel nimis iuuenis nō exequetur personaliter: sed votū redimet: q̄ꝛ inhabilis est ad eundū vel pugnandū. extra de voto. c. ꝙ super his. §. rursus. ideo dicitur in euangelio. Jesus aūt abscondit se. i. vxor remaneat domi si vero ꝓcesserit in diebꝰ suis ꝛ non sit suspecta. aut possit secū bellatores ducere: vadat nec votū redimat. ideo dr̄ in euāgelio. exiuit de templo. i. de domo ꝛc̄.

Secūdo declarat eadē cōclusio

Secūdo declarat eadē cōclusio testimonio legis ap̄l'ice. ꝛ hoc q̄d multipliciter. Primo beatꝰ Petrꝰ. i. ep̄la. v. c. dicit sic. Humiliamini sub potēti manu dei vt nos exaltet in tēpore visitatiōis. oēm sollicitudinē vestrā ꝓijcientes in eū q̄m ipsi cura est de vobis deꝰ omīs gratie ipse ꝑficiet cōfirmabit solidabitq̄ꝫ. hec ille. In necessitatibus em̄ ꝛ aduersitatibus nostris quibus nos deus visitat: volūtatē nostrā humiliare debemꝰ ipsi deo ꝑ votū: spem omnē ꝛ fiduciam in gr̄a ꝛ misericordia eiꝰ firmit iacientes q̄ vota nostra adimplebit ampliꝰ ꝙ̄ excogitemꝰ. Secūdo beatꝰ Paulus Heb. iiij dicit. Adeamus cū fiducia ad tronū gratie eius. s. per votū vt misericordiā consequamur ꝛ gratiam inueniamus in auxilio opor

timo.hec ille. Tertio beat⁹ Jacob⁹ in epi-
stola canonica.iiij ca.dic̄. Petitis ⁊ nō acci
pitis eo ꝙ male petatis.vt in cōcupiscētijs
vestris insinuatis.hec ille. votū em̄ factū de
malo ⁊ turpi nō exaudit̄ a deo:nisi forte ad
cōdemnationē vouētis. Quarto beatus
Johānes .i.canonica.v.ca.dic̄. Hec est fidu
cia quā habem⁹ ad deū.quia quodcūqꝫ pe-
tierim⁹ ſm volūtatē eius audit nos.⁊ scim⁹
quia audit nos quicq̇d petierim⁹.hec ille.lo
quitur de votorū petitione.

Tertio declarat̄ eadē cō
clusio testimonio legis canonice.sciendū ꝙ
ad votū concurrūt quattuor. Primo deli-
beratio. Un̄.xxvij.q.i.c.de viduis dr̄ sic. Sic
em̄ si se forsitan cōtinere nō possunt ſm apo
stolū nubere nullaten⁹ vetant̄:sic habita se-
cum deliberatiōe ꝑmissam deo pudicitie fi
dem debent custodire.hec ibi.quia votū si-
ue sit solēne:puta per sacri ordinis suscepti
onē siue p religionis ꝓfessionē. extra de vo
to ca.ꝙ votū.li.v.siue sit simplex:equalit̄ li-
gant apud deū.extra qui clerici vel vouen-
tes.c.rursus.⁊ apud deū rōnē reddet consci
entia ⁊ intentio. Secundo diligens obser
uatio. Ponatur ꝙ quis fuerit ordinat⁹ ad
omēs ordines sacros a nō episcopo quem
putabat episcopū: comperit postea ꝙ non
erat episcopus nunc autem vult matrimo-
nium contrahere ⁊ irritare votū castitatis
quod promisit deo quando reputabat se sa
crum ordinē recipere:querit̄ an possit:ꝙ sic
videt̄.p̄mo qꝛ p nō dato habet̄ qđ ab eo da
tur q̄ de iure dare nō potuit.Extra de dona
tionib⁹ inter virū ⁊ vxorē.c.nuper.Secūdo
qꝛ si ordo nō tenuit:ergo quicq̇d ex eo sequi
tur.vt ꝯtinentia ⁊ hm̄oi:tenere nō debet.C.
de legib⁹ ⁊ cōstitutionib⁹.l.nō est dubium.
Nam destructo p̄ncipali accessoria non te-
nebunt.extra de fide instrumentoꝝ.c.inter.
Tertio quia cessante causa cessare debet ef-
fectus.extra de appellationib⁹.ca.cessante.
Quarto quia veritate detecta opinio cedit
veritati.vt habet̄ dist.vij.per totum.ꝙ non
possit videtur.quia iste ab omib⁹ episcopus
putabat̄.ergo quod per eū actū fuit: est fir-
miter obseruandum.ff.de officio pretoris.
l.barbarus. Respondent iuriste.ꝙ iste tali
ter ordinat⁹ pōt cōtrahere.qꝛ illa cōditio fu
it subintellecta si ordo valeret. Argu. extra
de iureiurādo.c.quēadmodū. Sed cōtra il-
lam responsionem est illud.extra de conuer
sione coniugatoꝝ.ca. Quidā. vbi dicitur ꝙ
quidā intrauit religionē inuita vxore.⁊ iđo
ad petitionē vxoris ad ipsam redire tenet̄.
tamen nunꝙ potest debitū petere.nec ipsa
mortua aliam accipere.qꝛ votū tenere debꝫ
quo ad om̄ia que sunt in eius potestate.sic
in ꝓposito. Securi⁹ ergo videt̄ ꝙ iterū ordi
net̄. Nam extra de cōuersione ꝯiugatoꝝ.c.
Ex parte dicit̄ sic.ꝙ quidā in infirmitate cō
stitut⁹ consentiente vxore votū fecit castita
tis.⁊ habitū assumpsit monachalē.postmo
dum vero de infirmitate liberat⁹ vxorē reti
nuit qua defuncta aliā sibi tenere copulauit
De quo papa certificatus:precipit ꝙ cōpel
latur p excōicationē ⁊ ad monasteriū reuer
tatur:⁊ habitū assumat regularē. Ita multi
in infirmitatib⁹ alijsqꝫ aduersitatib⁹ clamāt
ad deū dicētes illud ps̄. Cor mūdū crea in
me deus. Et iterum. Fiat cor meū īmacula
tum: vt non confundar. ⁊ ꝓmittūt se velle
semp caste viuere.ſꝫ postea redeūt ad īmun
dicias solitas. Argumēta facta in cōtrariū
nō tenent:qꝛ impedimentuꝫ non prestat̄ ex
parte ordinis qui null⁹ fuit:sed ex parte vo
ti castitatis qđ precessit.vnde dr̄ dist.xxviij.
ca. Nullū facere subdiaconū presumant epi
scopi:nisi qui se castū victurū promiserit.qꝛ
null⁹ ad ministeriū altaris accedere debet:
nisi cui⁹ castitas ante susceptū ministerium
fuerit approbata.hec ibi. Tertio adimple
tio. Liberū em̄ est vouere:sed necessitatis ē
adimplere. Extra de voto.ca. Magne. intā
tum ꝙ si aliquis solenniter vouens intrare
religionē:si ante introitū eius in episcopuꝫ
eligatur:cogitur cedere ⁊ ordinēꝫ intrare.⁊
si post eligitur:poterit recipere. Extra de vo
to.ca. Per tuas. quia votū fuit generale.si-
ne quo nō est salus.sicut illud qđ vouemus
in baptismo.scꝫ renūciare diabolo.xvij.q.i.
ca. Sunt quedā que nō vouētes deberem⁹
quedā etiā q̄ nisi vouerim⁹ nō deberem⁹:ſꝫ
postꝙ ea deo ꝓmittim⁹:necessario reddere
constringimur.hec ille.siue sit speciale etiaꝫ
si nō exp̄mat̄ voce:ante deū obligat̄.xvij.q.
i.ca. Qui bona agūt si meliora agere delibe
rent.⁊ post deliberata nō faciunt:licet in bo
nis ꝑorib⁹ ꝑseuerent:in cōspectu tn̄ dei ceci
derūt ex deliberatiōe.hec ibi. Quarto ho-
nestatio. Votū em̄ incautū ⁊ inhonestū nō
est tenendū.xxij.q.iiij.p totū. Un̄ in tali vo
to ⁊ precipue quando fit ex leuitate potius
ꝙ ex discretiōis arbitrio facilior debet esse
dispensatio. Extra qui clerici.ca.ij. Episco-

pus enī etiā in licitis pōt dispensare. ⁊ com
mutare preterq̄ in voto peregrinatiōis ter
re sancte ⁊ perpetue ɔtinētie ⁊ religionis. in
quib⁹ sol⁹ papa dispēsat Extra de voto. c. i.
⁊ c. Non ē. Caute tn̄: qꝛ in dispensatiōe voti
attendēdus ē stat⁹ personarū. ⁊ cōpensatio
vtilior. ⁊ deo magis accepta. ibidē. Et q̄d li-
ceat ſm equitatē q̄d ſm honestatē. q̄d expe
diat ſm vtilitatē. Extra de voto ca. magne.
Item votū terre sancte redimit̄ p expēsas
quas faceret eundo ⁊ redeūdo. ⁊ ibi stādo
ad subsidiū terre sancte. ibidē. Similiter q̄
non est habilis subsidio terre sancte: meli⁹
est ei redimere votū: q̄ cōsumere expensas
Extra de voto. c. Ex multa. quales sunt pau
peres debiles mulieres: que nō p̄nt ducere
bellatores ⁊ clerici quib⁹ nō licet pugnare.
Extra de voto. c. Quod super est ⁊c̄.

Quarto declarat̄ eadē cō
clusio testimonio leg̃ ecclesiastice. ⁊ hoc q̄-
drupliciter. Primo beat⁹ Greg. in registro
dicit vt habet̄. xvij. q. i. c. Ananias deo pecu
nias vouerat: quas post diaboli vict⁹ suasi-
one subtraxit. Sed qua morte mulctat⁹ sit:
scis. Si ergo ille mortis periculo dign⁹ fuit
qui eos quos dederat nūmos deo abstulit:
considera quanto periculo dign⁹ eris in di
uino iudicio qui nō nūmos: sed temetipm̄
omīpotenti deo cui te sub monachico habi-
tu deuoueras subtraxisti hec ibi. Secūdo
beat⁹ Hierony. dic̄. vt habet̄ ibidē. c. Vouē
tibus nō solū nubere ſ etiā velle damnabi-
le est. Tertio beat⁹ Amb. lib. de offi. dic̄ vt
habet̄. xxij. q. iiij. c. vnusq̄sq; ⁊c̄. sic. Nihil p-
mittat inhonestū. aut si pmiserit: tolerabili
us est pmissuʒ nō facere: q̄ facere quod tur
pe sit. Meli⁹ est non vouere id quod sibi is
cui pmittit̄ nolit exolui. Non igitur pmissa
soluenda sunt oīa. deniq; ipē dn̄s sicut scri
ptura indicat: frequent̄ suā mutat sententiā
hec ibi. Quarto beat⁹ Aug. in ep̄la ad Ar
mentariū ⁊ paulinā dic̄ sic. Quia iam voui
sti: iam te astrinxisti: aliud tibi facere nō licet
Non talis eris si nō feceris quod vouisti: q̄
lis mansisses si nihil tale vouisses. Minor
enī tunc esses nō peior. modo autem quod
absit miserior: si fidē deo fregeris: quāto be
atior eris si persolueris. Non te vouisse pe-
niteat. imo gaude iam tibi nō licere qd̄ cum
tuo detrimento licuisset. Felix necessitas q̄
in meliora cōpellit hec ille. Quia vero con-
tra votū. xl. modis grauissime offendim⁹ ⁊
peccam⁹: ideo. xl. dieb⁹ abstinem⁹ ⁊ ieiuna-
mus. Primo in deliberatōe. nam ad votū
cōcurrit daliberatio: quod theologi diffini-
unt sic. votū est cōceptio melioris pposit̄
animi deliberatōne firmata. Et. xxvij q. i. c.
hec vero dr̄ sic. Nam si inter hoīes solent bo
ne fidei cōtract⁹ nulla rōne dissolui: quanto
magis ista pollicitatio quā cū deo pepigit:
solui sine vindicta nō debet. hec ibi. Expedit
enī vouere. dūmodo rationabilit̄ fiat votuʒ
qꝛ per hoc voluntatē nostrā īmobilit̄ appli
camus ad bonū. Scd̄o incircūspectione.
nam votū incautū nō est seruādū. Vn̄. xxij
q. iiij. nō semp pmissa oīa soluēda sunt. de-
niq; ipse dn̄s frequent̄ mutat sententiam.
sicut scriptura indicat. hec ibi. Sicut etiā nō
est seruandū iuramētū qd̄ incaute pmitti-
tur. vnde ibidē d̄. ca. Si aliq̄d forte nos in-
cauti⁹ iurare cōtigerit qd̄ quidē obseruatuʒ
peiorē vergat in exitū. libere illud salubriori
cōsilio mutandum nouerim⁹. Nam iurauit
Dauid per deū occidere nabal virū stultū ⁊
impiū atq; oīa q̄ ad eū pertinebant demoli-
ri: ſ ad pmā intercessionē abigail femīe pru
dētis mox remisit minas. reuocauit ensem
in vaginaʒ neq; aliq̄d culpe se p tali piurio
contraxisse doluit hec ibi. Et de voto Jepte
dicit Hiero. q̄ in vouēdo fuit stult⁹: qꝛ discre
tionē nō adhibuit. ⁊ in reddendo impi⁹. vt
pʒ Judic̄. xi. Tertio surreptōne. nam vota
que fiunt in angustijs puta mulieres in par
tu vouētes vel quicūq; alij in angustia: infir
mitate: periculo: si habeāt deliberatā inten-
tionem obligandi se: obligant talit̄ vouētes
Argumen. xvij q. iiij. c. sunt qui opes. Si au
tem subito ex oppressione violēta ⁊ indeli-
berate fiant: tunc nō obligant. Quarto du
bitatione. nam votū nō debet fieri de malo
neq; de indifferenti: sed tm̄ de bono ad qd̄
aliq̄s aliter nō tenet̄. Illud autē qd̄ in aliq̄
euētu ē bonū ⁊ in aliq̄ malū: nō obligat nisi
p euentu bono. vt votū Jepte. Judic̄. xi. ca.
qꝛ poterat sibi pmo occurrere aliq̄d ſm legē
sacrificandū ⁊ aliq̄d nō ⁊c̄. Quinto pmis-
sione. nam cū noxia pmissa cōplem⁹: dei ius
sa cōtēnim⁹. Vn̄. xij. dist. ca. duo sunt mala
licet cautissime omīno p̄cauēda. tn̄ si neces-
sitas periculi vnū ex his ppetrare obtulerit
id debem⁹ resoluere qd̄ minori nexu noscit̄
obligari. Quid aūt ex his graui⁹ q̄d ve leui⁹
sit: pure rōnis acumine inuestigem⁹. Etenī
dū peierare cōpellimur: creatorē quidē offē
dimus: ſ nos tātūmodo maculam⁹. Cū vo

notia ꝓmissa cōplemꝰ ⁊ dei iussa contēnimꝰ ⁊ ꝓximis impia crudelitate nocemꝰ ⁊ nosipsos crudeliori gladio trucidamus: illic em̄ duplici culparū telo perimimur. hic triplicit᷑ iugulamur. hec ibi. Sexto indiscretiōe. Nā vota stulta vt de nō pectinādo caput die sabbati vel nō comedere de capite vel nō extinguere cineres intra festa natalia ⁊ hmōi: potius sunt deridenda ꝙ̄ seruāda. etiā si ꝓ honore sanctoꝝ fiant: qꝛ similitudinē quādam habent cū ydolatria. Gentiles em̄ inspiciebant quidē om̄ia ī extis animaliū q̄ dijs sacrificabāt. Septimo maceratione. nam si nimia carnis maceratio voto ꝓmissa sit. puta ieiunare tot diebꝰ cōtinuis in pane ⁊ aq̄ ⁊ hmōi: implenda ā rationabilit᷑: ita vt natura non nimis grauet᷑. Sed qꝛ in his q̄ ad seipꝫ ꝑtinēt facilit᷑ homo fallit᷑. idō talia vota cōgruentiꝰ sm̄ arbitriū supioris sunt seruanda vel ptermittenda. ita ꝙ si magnum grauamen immineret ⁊ nō esset facultas recurrendi ad supiorē nō debet hō votū obseruare. qꝛ tūc necessitas nullis astringeret᷑ legibꝰ ⁊c̄. Octauo impetratiōe. nam quidā vidētes ꝙ vota sua nō sortiunt᷑ effectū: statim ptermittāt illa. Cōtra q̄s dist. l. ca. si q̄s prepostera dr̄ sic. Neqꝫ em̄ statim videri potest de diuina maiestate cōcessum qō fuerit humana pollicitatōe ꝓmissuꝫ. Nam ⁊ moyses ꝓ pctis ppl'i petijt: nec tn̄ peccantibus veniā cū petijsset accepit. hec ibi. Forte non sunt iusta nec licita nec expedientia nec sm̄ dei voluntatē talia vota. Nono adimpletione. nam si votū est absolutū tenet᷑ statim adimplere qō vouit nisi vouēdo aliud ī mēte habuerit. datur tn̄ ei tēpus ad arbitrium boni viri ad disponendū vt votū suū impleat. ps̄. Redde altissimo vota tua ⁊c̄. Decimo obligatōe. nam si aliq̄d cū vouet᷑ postea fiat impossibile: tollit᷑ obligatio. puta si q̄s diues vouerit edificare ecclesiā quā postea paupertate supueniente pficere nō pōt nō obligat᷑. Et si factꝰ est om̄ino impotens absolutus est a toto. Si aūt ex parte. tunc obligatur ad id qō pōt ⁊c̄. Undecimo conditione. nam votū factū sub cōditiōe semp obligat extante cōditōne. Duplex aūt ē cōditio vna generalis vt si vixero vel potero vel si deꝰ voluerit. que semp intelligunt᷑. etiam si nō apponant᷑. xxvij. q. ij. c. beata maria. Alia specialis. vt si filiꝰ meꝰ fuerit liberatꝰ faciaꝫ hoc vel illud ⁊ si talis cōditio nō extiterit: nō obligat᷑ ex voto. si aūt extiterit: tūc obligatur. xxij. q. viij. ca. nō solū. extra de cōditione apposita ca. verum. Si em̄ tota obligatio voti erat in cōditiōe apposita aut in euētu cōditiōis: tunc nō obligat᷑ nisi ꝓpt᷑ scandalum tollendū impleat᷑. extra de cōuersiōe cōiugatoꝝ. c. ex parte. circa finem. imaginor ego de votis sic. Deus vt ostēdat diuitias glorie sue in sanctis suis. ps̄. Mirabilis deꝰ in sanctis suis. deꝰ israel ipse dabit virtuteꝫ ⁊ fortitudinē plebi sue. s. per ostēsionē miraculoꝝ ⁊ ꝓdigioꝝ honorat ipos. vn̄ m'lta cōcedit interuētu ipoꝝ. que alit᷑ nō cōcederet. sicut pꝫ de moyse quē deꝰ exaudiuit orantē ꝓ pctō ppl'i sui. ⁊ de chananea cuiꝰ petitionem exaudiuit intercessione apl'oꝝ suorum. In curia celesti sunt duo libri. s. liber vite in quo scribunt᷑ omnes electi ⁊ que circa ipos occurrere pn̄t. Et liber morꝫ in quo scribuntur reprobi ⁊ que circa ipsos cōtingere pn̄t. Statuit deꝰ precibꝰ sctōꝝ succurrere casibꝰ humanis. Huiꝰ statuti fidē hoīes voto protestantur cuꝫ aliquo casu aduerso premunt᷑ se deuouēt alicui sanctoꝝ. Job. v. Uoca si ē qui tibi respōdeat ⁊ ad aliquē sanctoꝝ conuertere: munꝰ aliqō in signū beneficij cōpēsando. iuxta illud Ouidij. Munera crede mihi placāt hoīesqꝫ deosqꝫ. Cūqꝫ sanctꝰ ille cui hō se deuouet acceptauerit: michaelē interrogat vt videat in libro mortis aut vite quid deus circa deuouentē statuerit. quo cōperto supplicat diuine maiestati vt sui clientuli misereat᷑. ⁊ sic impetrat qō a deo exposcit. Duodecimo variatione. nam si q̄s vouit ex duabꝰ varijs causis. puta ire ad sctm̄ iacobū: qꝛ credebat ibi inuenire germanum suū ⁊ etiā ꝓpt᷑ redimenda pctā sua. licet sciat germanū suū decessisse anteꝙ̄ iter arripiat: nihilominꝰ tenet᷑ ire ꝓpt᷑ aliā causam ꝓpter quā intendit se obligare alit᷑ est in periculo. Decimotertio cōformatōe. nam si q̄s emisit duo diuersa vota quoꝝ vtrūqꝫ est cōpossibile: vtrūqꝫ debet seruare nisi forte auctoritate supioris vtrūqꝫ in aliq̄d meliꝰ cōmutet᷑. Si aūt ambo vota sint incōpossibilia. puta ꝙ ingrediat᷑ religionē ⁊ ꝙ seruiat tali hospitali: tunc debet seruare qō maiꝰ est ⁊ de minori secundū iudiciū prelati satisfacere. Decimoq̄rto indignatiōe. nam si q̄s vllo impetu passionis ire aut vindicte aut odij vouerit aliq̄d noxiū cōtra caritatē dei vel ꝓximi puta ꝙ nō portabit capuceū vel nō sedebit ad mensem donec vlciscat᷑ de ꝓximo nō debet obseruari: qꝛ est velut votuꝫ

amentis.extra de regularib⁹.c. porrectum.
Decimoqnto peregrinatiōe.nam pat̃ mo
riens nō pōt filio iniungere votū peregrinā
di.nisi fili⁹ cōsentiat ꝛ approbet.extra de vo
to.c.licet.Si aūt vult esse heres ꝛ hereditas
hoc patiat̃ ꝛ ipe sponte vota patris suscepe
rit tenet̃ adimplere.Satisfactionē aūt pecu
niariā eidē pōt iniungere.extra de vsuris.c.
tua.extra de solutōib⁹.c.i.Si aūt nō vult adi
re hereditatē:nō tenet̃ q̄ꝛ non est heres.Si
vero ꝑmisit tanq̄ heres ꝛ postea mutato
cōsilio ab hereditate abstineat:nō tenet̃.ex̃
de electiōe.c.Venerabilē.§.fi. Decimose
xto cōmissione.nam si q̄s fecit votū trāsma
rinū ꝛ impediat̃ morte vel aliq̄ impedimen
to satisfacere cogit̃ alteri cōmittere.ꝛ si nō
cōmittat: possunt heredes cōpelli vt vel ipi
cōpleāt vel subsidiū seu expēsas quas testa
toꝛ vel ipi facturi essent exhibeāt.Si q̄s au
tem vouit nō ꝑ subsidio s̃ ꝑ deuotiōe vidē
di terrā sanctā:supueniēte impedimēto: nō
tenet̃ ire nec mittere:ꝛ hoc rōnabilit̃. De
cimoseptimo p̄latione.nam ep̄us sine licen
tia pape non pōt votū emittere ꝑ qd̄ dissol
uatur vinculū qd̄ est int̃ ipm̄ ꝛ eccliam suā
extra de regularib⁹.c.licet.Etiā nō pōt voue
re aliq̄d ꝑ qd̄ graue p̄iudiciū fiat ecclīe.pu
ta longam peregrinationē.extra de voto .c.
magne. Votum tm̄ abstinētie ꝛ elemosyne
emittere pōt.ex̃ de testamētis.c.relatū.§.li
cet autē.Argumentū.viij.q.i.c.clemēs.Eo
dem modo de orōne ꝛ ope pietat̃. Decio
octauo subiectione.nam subiect⁹ volūtati ꝛ
potestati alteri⁹ nō pōt se firmiter voto obli
gare.Quicūq̄ʒ aūt est subiect⁹ alteri:nō est
sue potestat̃ quātū ad id in quo subiect⁹ est
iō n̄ pōt se voto firmit̃ obligare sine cōsensu
supioris.sicut filiusfamilias q̄ntū ad dispē
satione domesticā sine cōsensu patris eodē
modo nec filia.Si aūt puenit ad annos pu
bertatis ꝛ sit libere cōditiōis:cū sit sue pote
statis quātū ad ea que pertinēt ad suā ꝑso
nam quātū ad hoc vouere pōt.puta religio
nem vel matrimoniū vel aliq̄d hm̄ōi. De
cimono.gubernatiōe.nam pueri ante ānos
pubertat̃ nō possunt vouere duplicit̃. P̄rio
q̄ꝛ vt cōmunit̃ patiūt̃ rōnis defectū. licet in
quibusdā accelereť.Secundo q̄ꝛ sunt in gu
bernatione ꝛ potestate parentū vel tutoꝛuʒ
qui sunt eis loco parentū.ideo ipsoꝛū vota
nō hn̄t effectū.xxij.q.v.ca.pueri.ꝛ.xx.q.ij.c.
puella ꝛc̃. Vigesimo obseruatione. Nam
seruus cum sit in potestate dn̄i etiam quātū
ad personales operationes nō potest se vo
to obligare ad aliq̄d per quod ab obsequio
dn̄i abstraheret̃.puta ad religionē vel pere
grinationē ꝛ similia. Vigesimop̄mo reli
gatione.nam religiosus cū sit om̄ino subdi
tus potestati prelati ꝑ obedientiā nihil pōt
firmit̃ vouere sine cōsensu p̄lati. Et si voue
rit n̄ dʒ exeq̄ sine licētia p̄lati ne alij scādali
zent̃ sup eū si excedat coꝝ ꝯsuetudīes ꝛ ne
det̃ alijs occasio euagādi.xx.q.iiij.c.mōachū
.§.Verum ꝛc̃. Vigesimosecūdo ministra
tione.nam cleric⁹ q̄ habet ministrare in ec
clesia sua nō potest quicq̄ vouere ꝑ quod
oporteat ipm̄ relinquere eccliam suaʒ. puta
peregrinationē sine licētia prelati sui.extra
de renūciationib⁹.ca.Admonet.vota vero
religionis ꝛ caritat̃:abstinētie:orōnis:ꝛ hu
iusmodi pōt emittere,etiaʒ sine licentia sui
superioris ꝛc̃. Vigesimotertio copulatiōe
nam vxoꝛ nihil vouere pōt quod vergat in
scandalū ꝛ preiudiciū viri.puta abstinentiā
peregrinationē:continentiā:surgere ad ma
tutinas ꝛ hm̄ōi.Opera autē pietatis de bo
nis suis parafernalib⁹ ꝛ aliquā orōnē voue
re potest.nec marit⁹ talia vota irritare pōt.
Non tm̄ debet vxoꝛ vouere q̄ nō petet debi
tum.q̄ꝛ hoc esset offerre sacrificiū de alieno
nec q̄ nō adulterabit:q̄ꝛ ad hoc de iure obli
gatur. Vigesimoq̄rto reuocatiōe.naʒ si cō
iunx dedit licētiā alteri cōiugi vt voueat ca
stitatē expresse cōsentiendo: nō pōt votū a
coniuge emissum reuocare.xxxiij.q.§.finali.
Ille aūt qui dedit licentiā vouēdi si ipse nō
vouit nō impedit̃ exigere debitū.Argumē
tū.extra de cōuersione cōiugatoꝝ.c.i.Si au
tem vir ad temp⁹ dissimulat vxoris votum
demū habita deliberatione reuocat:mulier
nō tenet̃ implere.Alia vero vxoris vota in
quib⁹ req̄ritur ꝯsensus viri etiā postq̄ ꝯsen
sit pōt vir reuocare:licet peccet reuocando.
xxxiij.q.v.c.manifestū. Vigesimoqnto pa
rificatiōe.nam si ambo cōiuges pari cōsen
su vouerunt in domo cōtinentiā ꝛ maritus
velit frangere:ipsa instant̃ debet ꝑseuerare
in voto qd̄ fecit.xxxiij.q.v.ca.qd̄ deo. nō tm̄
alter sine altei⁹ licētia religionē debet intra
re ꝑpt̃ hoc. Vigesimosexto ꝑfectiōe.nam
in votis perficiendis vel dimittendis vir ꝛ
vxoꝛ ad paria iudicant̃.precipue in voto cō
tinentie.xxxij.q i.c.Quisq̄s vxorē. Quo ad
votū abstinentie pōt vir facere votū inuita
vxore nisi ex hoc fieret vxori p̄iudiciū i debi
to reddēdo.xxxij.q.v.ca.precepit.ꝛ.c.xp̄iani

sed in voto peregrinationis neuter cõiugũ potest altero inuito se obligare.xxvij.q.ij.c. qđ tu. Et si aliquãdo cõsentit potest reuocare licet peccet, quantũ ad modicã peregrinationẽ. In voto aũt hierosolimitano qđ fit ĩ fauorẽ terre sancte ⁊ defensionẽ fidei xpiane põt vir sine licentia vxoris votũ emittere ⁊ implere. vxor tñ debet cõsentire. extra de voto.c.ex multa. vel sequat̃ virũ. ibidẽ. ꝙ super. Uigesimoseptimo ordinatiõe. nam si marit⁹ accipit ordinẽ sacrũ in quo vouet cõtinentiã: inuita vel nesciẽte vxore: mortalit̃ peccat. sed non fit ꝓpt̃ hoc preiudiciũ vxori quia tenebit̃ ei ad redditionẽ debiti: licet nõ possit exigere. dist.xxviij.c.dyaconi.xxvij.q. ca.multoꝝ. etiã si sit fact⁹ episcop⁹ vel religiosus. si illa nõ põt induci ad cõtinentiã. vñ debet restitui vxori nec debet deferre coronam: nec habitũ clericalẽ cuꝫ scandalo vxoris. Si vero põt sine scandalo vxoris: tenet̃ deferre. Mortua cũ ista alia nõ põt cõtrahere. Uigesimooctauo religione. naꝫ alter coniugũ ante carnalẽ copulã potest ingredi religionẽ altero inuito. extra de cõuersione cõiugatoꝝ.c.verũ. ⁊ ca.ex publico. Post carnalem vero copulã si vir vult intrare religionem: tunc vxor vel intret religionẽ vel ꝓmittat ꝑpetuã cõtinentiã in seculo si nõ sit suspecta de incõtinẽtia. extra de cõuersione cõiugatoꝝ.c.cuꝫ sis ꝓditus. ⁊.ca.vxoratus. Idem ẽ de vxore volẽte ingredi religioneꝫ

Uigesimonono reclusione. nam alter coniugum nõ põt etiã ante carnalẽ copulã trãsire ad heremuꝫ vel reclusoriũ vel vouere in domo perpetuã cõtinẽtiã nisi obliget se ad obseruantiã regularẽ ⁊ ad illa tria vota que sunt in qualibet religione. s. obedientiã: paupertatẽ: ⁊ castitatẽ. Argumẽ. extra de ꝯuersione cõiugatoꝝ.ca.ex parte. in fine. Trigesimo. ratificatiõe. nam si vxor dedit viro licentiã intrandi religionẽ vi vel metu q̃ caderet in cõstantẽ virũ. puta ꝑ verbera ⁊ flagella nõ tenet talis licentia. xxxiij.q.v.ca.notifi casti. nisi forte post temp⁹ ipa ratificet. extra q̃ clerici vl' vouẽtes. ca. insinuãte. Idẽ est de volẽte ordinari. Trigesimopmo cõmutatione. nam votũ cõtinẽtie solẽne nõ põt cõmutari. Eccl'i.xxvi. Non ẽ equa ponderatio anime cõtinẽtis: qꝛ nõ põt aliq̃d meli⁹ inueniri in qđ fiat cõmutatio. Uotũ aũt cõtinẽtie simplex impedit matrimoniũ cõtrahendum: sed nõ dirimit cõtractũ. extra de voto ca. qđ votũ. lib.vi. Si persona que fecit tale votũ simplex querit an possit cõtrahere dt̃ ꝙ nõ. Si vlteri⁹ querat si cõtraxero nunq̃d tenebit matrimoniũ: nõ debet respõderi. aliter mortalit̃ peccat: qꝛ dat occasionẽ peccãdi mortalit̃. Quãdo aliud imponit̃ ꝓ voto dicit̃ cõmutatio ⁊c. Trigesimosecũdo dispensatiõe. Nam in votis dispẽsat eṗs dyocesanus. extra de voto.c.i. Exceptis q̃ttuor ĩ quib⁹ solus papa dispensat de cõmuni consuetudine curie. s. votũ cõtinẽtie: votũ terre sãncte. limina apostoloꝝ rome ⁊ beati iacobi in cõpostella. Trigesimotertio peruersione. nam si quis vouit ieiuniũ ⁊ mendicãs nõ inuenit vna hora quantũ sibi sufficiat: debet cũ eo dispẽsari. Etiã si vouit abstinentiam a vino ⁊ carnib⁹ ⁊ incurrit languorẽ ⁊c.

Trigesimoq̃rto cõsideratione. nam prelatus qui dispensat in voto vel cõmutat deꝫ considerare facultatẽ vouentis ⁊ expensas quas factur⁹ erat si votũ compleuisset ⁊ laborem ⁊ similia ⁊ in vsus pios conuertere. extra de voto.c.i. ⁊.c.scripture. Sed in voto hierosolimitano om̃ia sine diminutiõe mittantur. extra de voto.c.magne. Trigesimo quinto collatõne. nam si quis vouit aliquid offerre tali eccl'ie: nõ ẽ necesse mittere oblationẽ nisi de honestate. qꝛ nõ est illi ecclesie acquisitum aliquod ius. cũ illa ecclesia non acquisierit aliquã actionem per donationẽ vel stipulatam ꝓmissioneꝫ nec se obligauit taliter vouens alicui. sed tantũ deo. Fiat tñ auctoritate superioris. Trigesimosexto celebratõne. nam si quis vouit celebrare diem sabbati ob reuerentiam beate virginis festando vel ieiunare vigiliam alicui⁹ sancti aut festare diem ipsius obseruet nec querat cõmutationẽ nisi ꝓ magna causa. Trigesimoseptio susceptiõe. nam si q̃s suscepit votum ꝓ pr̃e ⁊ mr̃e: liberat̃ ꝑ ingressum religionis. qꝛ ex q̃ ingressus sufficit pro se: sufficit etiã ꝓ pr̃e vel mr̃e. q̃uis in ingressu nihil de hoc intendat. Trigesimooctauo solutione nã si q̃s vouit soluere magnã q̃titatẽ pecunie in subsidiũ terre sancte lꝫ ꝑ ingressuꝫ religionis absoluat̃ a labore eũdi vel mittẽdi nõ tamẽ quo ad pecuniã quã vouit: nisi per papã cũ eo dispensetur. Si autẽ constructionẽ ecclesie vel altaris vouisset: per ingressum religionis absoluit̃ ⁊c. Trigesimonono absolutiõe. nam om̃e votũ absoluit̃ per ingressum religionis: qꝛ cũ obediẽtia sit maximũ votoꝝ: sufficientissime ꝓ om̃i voto recõpensat. extra de regularibus. c. sane. xix. q.

ij.ca.due.ex̃ de voto.c.scripture. Quadra-
gesimo cõpensatione. Nam prelat⁹ ꝑ libito
suo nõ põt in votis dispensare. qꝛ sicut non
põt precipere malũ: ita nõ potest impedire
bonũ.s.opera virtutis. sed debet iudicare ⁊
cõpensare q̇d sit meli⁹ ⁊ deo acceptius. vñ
in manifestis bonis dispẽsatio prelati non
excusat a culpa. puta si dispẽsaret cũ aliquo
sup voto de ingressu religionis: nulla appa
rente causa. Vñ nõ approbo vota quorũdã
dicentiũ. ego voui filiuꝫ meũ tali religioni si
sibi placuerit cũ ad annos discretõnis ꝑue-
nerit. Neutrũ eoꝝ puto saluari nisi votũ per
soluant põ. Vota mea reddaꝫ in conspectu
timentiũ deũ. Post hanc declaratione dí-
xit sanctus Thomas aĩe deuote. O anima
simplex iam potes intelligere necessitatẽ ⁊
meritũ voti. Ne tñ belial glorief in argutijs
suis docebo te q̊ pacto illi respõdeas. Ad
primũ dic ꝙ auctoritas ꝓsperi intelligit de
necessitate coactionis que inuolũtariũ cau
sat ⁊ deuotionẽ excludit. ideo signant dicit.
ne nõ iam deuoti sed inuiti rem volũtariaꝫ
faciamus. Necessitas aũt voti est ꝑ imuta-
bilitatẽ volũtatis. vñ ⁊ volũtatẽ cõseruat ⁊
deuotionẽ auget. Ad secundũ dic ꝙ neces
sitas coactionis inquãtũ est cõtraria volũ
tati tristiciã causat ꝯm phm. Necessitas au
tem voti in his q̇ sunt bene dispositi inquã-
tum voluntatẽ in bono cõfirmat: nõ causat
tristiciã: ꝯ gaudiũ. Si tñ ipm op⁹ ꝯm se con
sideratũ triste ⁊ inuoluntariũ redderet post
votũ: dũmodo remaneat voluntas votum
adimplendi: adhuc ẽ magis meritoriũ q̃ si
fieret sine voto. qꝛ impletio voti est act⁹ reli
gionis que est potior virt⁹ q̃ abstinẽtia cu
ius act⁹ est ieiunare. Ad tertiũ dic ꝙ ille q̇
facit aliq̇d sine voto habet imobilẽ volũta-
tem respectu illi⁹ oꝑis singularis qd̊ facit ⁊
tũc quãdo facit. nõ aũt manet volũtas eius
omnino firmata in futurũ. sicut vouentis qui
suã voluntatẽ obligauit ad aliq̇d faciẽduꝫ
etiaꝫ anteq̃ faceret illud singulare opus ⁊
fortasse ad pluries faciendũ. Ad quartuꝫ
dic ꝙ maceratio ꝓprij corporis puta per vi
gilias ⁊ ieiunia non est deo accepta: nisi in-
quantũ est opus virtutis. s. vt cõcupiscentia
refrenet ⁊ natura nõ nimis grauet. ⁊ sic po
test cadere sub voto. Roma.xxi. Exhibeatꝭ
corpora vestra hostiam viuentẽ sanctã deo
placentẽ. rõnabile obsequiuꝫ vestrũ. Vota
vero que sunt de rebus vanis ⁊ inutilibus
sunt magis deridenda q̃ seruanda. Tunc
anima gratias agens deo ⁊ suis doctorib⁹.
abijt domũ in pace. Amen.

Feria secũda dñice in passione.
Sermo.xxxiiij. de satisfactõe pnĩe.

Vos non potestis
venire. Joh. vij. Hodie aĩa
simplex fidelis ⁊ deuota salu
ti sue intẽta accessit ad eccle-
siam ⁊ audiens missam tam ex lectione ꝓ-
phetie. Jone. iij. q̃ ex euãgelio aduertit vnã
cõclusionẽ valde notabilẽ. s. Verus penitẽs
deo satisfacere nõ põt ꝯm eq̇tateꝫ ꝑ oꝑa ab
ipso facta extra caritatẽ. Ratio isti⁹ ꝯclusio
nis ẽ ista. Nã hõ est debitor deo dupliciter.
Uno mõ rõe bñficij accepti ⁊ sic grãrũ actio
vel latria ẽ debitũ respectu bñficij accepti a
deo. Aliomodo rõne peti cõmissi: ⁊ sic satis
factio ẽ debitũ respectu peti cõmissi. Sed in
his honorib⁹ q̇ sunt ad deũ ⁊ ad parẽtes im
possibile ẽ reddere equalẽs ꝯm quãtitatem
vt dic̃ phus. sufficit aũt si hõ reddat qd̊ põt
cũ amicitia nõ exigat equalẽs: ꝯ qd̊ possibi-
le ẽ. ⁊ hoc ẽ eq̇le ꝯm ꝓportionalitatem. qꝛ sic̃
se hꝫ hoc qd̊ ẽ debitũ deo ad ipm deũ: ita h̊
qd̊ ille hõ põt reddere ad eũ ⁊ sic aliq̊ modo
forma iusticie ꝯseruat ⁊ similit ẽ aliq̊ modo
ex parte satisfactõis. vñ nõ põt hõ satisface
re ꝯm eq̇litatẽ quãtitat: ꝯ ꝯm eq̇litatẽ ꝓpor
tionis. ⁊ sicut hõ sufficit ad rationẽ iusticie:
ita sufficit ad rõnẽ satisfactiõis. Et qꝛ i satis
factõne oportet ꝙ amicitia restituat. q̃ resti
tuta iusticie eq̇litas habeat: cui⁹ ꝯtrariũ sol
uit amicitiã. vt dr̃. ix. ethicoꝝ. Eq̇litas autẽ i
satisfactiõe ad deũ nõ est ꝯm equalẽtiã: sed
magis ꝯm acceptationẽ ipi⁹. idõ oportet ꝙ si
offensa sit iã dimissa ꝑ ꝯtritionẽ ꝑcedẽte ꝙ
oꝑa satisfactoria sint deo accepta ꝑ caritatẽ
vñ oꝑa facta sine caritate nõ sunt deo satis
factoria. Prouer. x. vniũsa delicta operit cari
tas. satisfactiõis aũt ꝟtus ẽ delere delicta. ꝯ
sine caritate nõ habet suã ꝟtutẽ. Sciẽduꝫ
ꝙ cũ deus sit magis misericors q̃ homo: ni
hil precipit deus qd̊ sit homini impossibile.
Vñ Hieronĩ. dicit ꝙ qui dicit deum aliquid
impossibile precepisse anathema sit. Prece
pit autem deus satisfactionem dicẽs Luc.
iij. Facite fructus dignos penitentie. idõ ho
mo peccator potest per penitentiã deo satis
facere. Satisfactio enim est penaꝫ culpe ad-
equare. quia est quedã iniurie illate recõpẽ
satio. Videtur auteꝫ quattuor obstare satis
factioni que tamẽ non obstant. Primuꝫ est

offense infinitas. Nā offensa in deū cōmis-
sa est infinita: qꝛ quātitatē recipit ab eo cō
tra quē cōmittit cū plus offendat q̄ princi
pem pcutit ꝙ aliū quēcūqꝫ. satisfactio autē
hoīs est solū finita. Sꝫ istud non obstat: qꝛ
sicut offensa hꝫ quandā infinitatē ex infini
tate diuine maiestat: ita satisfactio hꝫ quā
daꝫ infinitatē ex infinitate diuine mīe, put
est grā informata p quā reddit acceptum
qd̄ hō reddere pōt. Secundū est seruitut
indignitas: qꝛ em̄ seruꝰ totū qd̄ hꝫ dñi est:
ideo nō pōt aliqd dño recōpensare. nos āt
serui dei sumꝰ ⁊ qcqd boni habemꝰ ab ipo
est. cū ergo satisfactio sit recōpēsatio offen
se pterite: videt ꝙ deo p culpis nr̄is satisfa
cere nō possumꝰ. Sꝫ illud nō obstat: qꝛ hō q
ad ymaginē dei factꝰ est aliqd libertatꝭ par-
ticipat inquantū est dñs suoꝝ actuū per li
bertatē arbitrij. ⁊ ideo ex hoc ꝙ p liberum
arbitriū agit deo satisfacere pōt. ⁊ q̄uis dei
sit put est a deo sibi ꝯcessum: tn̄ libere tradi
tū est vt eius dñs sit. qd̄ seruo non cōpetit.
Tertiū est solutiōis impossibilitas. Nā il-
le cuiꝰ totū qd̄ hꝫ nō sufficit ad vnū debitū
exoluendū nō pōt p alio debito satisfacere
ſ qcqd hō est ⁊ pōt ⁊ hꝫ nō sufficit ad sol-
uendū debitū creatiōis. Esa. xv. Ligna liba
ni nō sufficiūt ad olocaustuꝫ. Sꝫ illud non
obstat: qꝛ deo equiualens reddi non pōt lꝫ
satisfactio sufficiēs fieri possit. q̄uis em̄ hō
totū posse suū debeat deo: nō tn̄ deꝰ exigit ab
eo vt totū posse suū in aliqd vnū expendat
cū ipm oporteat circa multa sollicituꝫ esse.
ſ est quedā mēsura hoī adhibita q ab eo re
quirit. s. impletio mādatoꝝ dei. tn̄ sup ea po
test aliqd erogare vt satisfaciat. Licet eniꝫ
satisfacere sit debitū in se: tn̄ satisfaciēs in-
quantū volūtarie hoc opꝰ exequit: rōnem
gratuiti accipit ex pte opantis: ⁊ sic opās
facit de necessitate ꝟtutē. Ex h em̄ diminui
tur meritū: qꝛ necessitatē importat q volun
tati ꝯriat. vn̄ si volūtas necessitati assenti-
at: rō meriti nō tollet ab eo q facit. Quar
tū est tpis oportunitas. Quia em̄ hō totū
tp̄s suū dꝫ in dei seruitio expēdere: tp̄s aūt
amissuꝫ nō pōt recupari. ppter qd̄ grauis
est iactura tpis (vt Sene. dicit) ideo non
pōt hō recōpensationē facere de tpe. Sꝫ il-
lud nō obstat. qm̄ lꝫ hō nō possit tp̄s pteri-
tū recuperare: pōt tn̄ in futuro recōpensare
illud qd̄ in pterito facere debuisset: qꝛ nō de
buit debito pcepti totū qd̄ potuit. In satis-
factione siquidē principaliꝰ requirit emen
datio in futurū ꝙꝫ recōpensatio pteritoꝝ.
Vn̄ Aug. dicit. Satisfactio est pctōꝝ cās
excidere ⁊ eoꝝ suggestionibus aditū nō in
dulgere. g ⁊c. His intellectꝭ aīa exiuit ab
ecclīa vadēs domū cū pposito satisfaciēdi
deo p pctīs suis. ⁊ ecce belial intēdēs eam
ab h proposito reuocare ait. O aīa simplex
ꝙꝫ facile decipis tā leuiter credēdo: volo ti-
bi ondere ꝙ aliqs existēs extra charitatē
pōt satisfacere deo p pctīs suis. Prīo sic.
dixit daniel nabuchodonosor regi Daniel
iiij. Pctā tua elemosynis redime. ſ ipe ad
huc pctōr erat: vt sequēs pena demōstrat.
g existēs in pctō pōt satisfacere. Scdo sic
Nemo scit vtrū odio vel amore dignus sit.
Eccl ix. Si g satisfactio nō pōt fieri nisi ab
eo q est in charitate: tūc nullꝰ sciret se satis-
fecisse: qd̄ est incōueniens. Tertio sic. Ex
intentione quā hō hꝫ in principio totꝰ actꝰ
informat: ſ penitēs qn̄ pniam inchoat in
charitate erat. g tota satisfactio sequens ex
illa charitate intētionē eiꝰ informāte effica
ciā habebit. Quarto sic. Satisfactio cōsi-
stit in quadā adequatiōe pene ad culpā: ſ
talis adequatio pene pōt fieri etiā ab eo q
charitatē non hꝫ. g ⁊c. Aīa vero abijt tri
stis querens ⁊ cōsulēs legis doctores. Cui
mox obuiauit moyses: a q cuꝫ cognouisset
cās mestitie sue ait. Ego ondā tibi ꝯclōnē
tuā eē verā testimonio legꝭ qdruplicis: scꝫ.

Legis naturalis
Legis diuinalis
Legis prophetalis
Legis humanalis.

Primo testimonio legis

naturalis: ⁊ hoc quadruplr. s. p rōnes natu
rales: p phos morales: p poetas: ⁊ p exem
pla gentiliū. Quātū ad rōnes naturales
sciendū ꝙ charitas est necessaria ad satis-
factionē qdruplr. Prīo ppt offense abla
tionē. Cū em̄ p satisfactionē debeat tolli of
fensa pcedēs oꝫ ꝙ modꝰ satisfactiōis sit ta
lis vt cōpetat ad offensam tollēdā. Offen
se aūt ablatio ē amicicie restitutio. iō si ali-
qd sit qd̄ amicicie restitutionē ipediat: etiā
apd̄ hoīes satisfactio eē nō pōt. Cū g qdli
bet pctm̄ amiciciā charitatꝭ ipediat q ē hoīs
ad deū: impossibile ē ꝙ hō de vno pctō sine
alio satisfaciat. sic nec hō satisfaceret q p ala
pa sibi data se ei psterneret ⁊ aliā simlr da
ret. Scdo: qꝛ itegre nō satisfit. ꝙ em̄ hō re
cipiat solutionē vniꝰ debiti sine alio ꝯtingit

et hoc ꝙ in obligatiōe debiti nō est nisi in⸗
equalitas iusticie opposita:cū vnꝰ rē alteriꝰ
habeat. iō ad restitutionē nō exigiť nisi ꝙ
restituať equalitas iusticie qđ qdē pōt fie
ri de vno debito ⁊ nō de alio. Sꝫ vbi est of⸗
fensa.ibi est inequalitas. nō tñ iusticie op
posita:ſꝫ etiā amicicie. ⁊ iō ad hoc ꝙ ꝑ satis
factionē offensa tollať nō solū oꝫ ꝙ equa⸗
litas iusticie restituať ꝑ cōpēsationē equa
lis pene:ſꝫ etiā ꝙ restituať amicicie equali⸗
tas.qđ nō pōt fieri dū aliqđ supest qđ ami
ciciā impedit. Tertio:qꝛ grām aufert. Sa
tisfactio enī est medicina curās pctā p̄teri⸗
ta ⁊ p̄seruās a futuris.qꝛ ſm phm.ij. ethi⸗
coꝝ pene medicine sunt.pctā aūt nō pñt si⸗
ne grā curari cū ġ quodlibꝫ pctm̄ grām au
ferat.vñ ieiuniū coꝝ q̄ ad ꝯtētiōes ⁊ lites
ieiunabāt nō erat deo acceptū.Esa.lxxviij.
Gratia aūt charitatē secū adducit. iō sine
charitate satisfactio esse non pōt.vñ postqꝫ
oīa pctā alicui per ꝯtritionē remissa sunt si
ante satisfactionēꝫ pactā in pctm̄ mortale
decidat ⁊ in pctō existēs satisfaciat:talis sa
tisfactio ei non valet ad vitā eternā.imo si
in pctō illo moreref de illis pctis in inferno
puniref. Quarto:qꝛ satisfactio extra cha⸗
ritatē nō est vera satisfactio. Nā opa facta
in charitate q̄ dicunť viua sūt meritoria vi
te eterne ⁊ satisfactoria respectu pene dimit
tende.ſꝫ opa facta extra charitatē nō viuifi
cantur ꝑ charitatē sequētē. nec quantū ad
meritū vite eterne nec quantum ad hoc ꝙ
sint satisfactoria:qꝛ neutro modo sunt deo
grata.si tñ sequereť ꝯtritio q̄to fuit maior
ꝯtritio tāto magis diminuiť de pena. ⁊ q̄to
qs plura bona facit etiā in pctō existēs tā⸗
to magis se ad grām ꝯtritiōis disponit:vñ
minoris pene fit debitor.iō sacerdos dꝫ dis
crete cōputare vt ei minorem pniām iniun
gat inquantū inuenit eū meliꝰ dispositū:qꝛ
statim post pctm̄ ꝯtritꝰ fuit ⁊ fecit multa bo
na anteqꝫ ꝯfitereť. Nō est enī silr̄ de eo q̄
ficte accedit ad baptismū ⁊ q̄ in pctō satis⸗
facit:qꝛ baptismꝰ ex ip̄o opē operato iustifi
cat qđ est dei. satisfactio aūt ex opante qđ
est ip̄e hō. Quātū ad phos morales sciē⸗
dū ꝙ q̄ttuor sunt q̄ impediunt verā satisfa
ctionē. Prīo iniq̄tatis multiplicatio. Vñ
Tulliꝰ li.iij. de tusculanis q̄stionibꝰ dic̄ sic.
Natura quidē nobis paruulos dedit igni⸗
culos quos celeriť malis moribꝰ opinioni⸗
busqꝫ deprauatis sic restringimus vt nusqꝫ
nature lumē appeat. Sūt enī ingenijs no⸗
stris semina innata virtutū q̄ si adolescere
liceret:etiā ip̄a nos ad beatā vitam natura
ꝑduceret. Nūc autē simul vt editi in lucē ⁊
suscepti sumꝰ in oī ꝯtinua prauitate ⁊ opi⸗
nionū ꝑuersitate versamur. vt pene cū lacte
nutricis errorē suxisse videamur. hec ille. Ta
lis enī error aufert ab hoīe libertatēꝫ recte
viuendi.vñ li.de padoxis dic̄ sic. Oīs sapi⸗
ens liber:oīs stultꝰ seruꝰ. Quid ē libertas?
Potestas viuēdi vt velis. Quis aūt viuit
vt vult? Qui recte viuit:q̄ gaudet officio:q̄
nec legibꝰ quidē ꝓpter metū paret:ſꝫ eas se
quiť ⁊ colit.q̄ nihil facit:nihil dicit:nihil co
gitat nisi libēter ac libere. Soli igiť sapiēti
ꝯuenit vt nihil faciat inuitꝰ:nihil dolēs:ni⸗
hil coactꝰ:cū seruitꝰ sit fracti animi atqꝫ ab
iecti obediētia ⁊ arbitrio suo viuētis qs ne
get oēs leues oēsqꝫ iꝑbos eē ſuos. Nū⸗
qd ille liber est cui mulier iꝑat:cui leges iꝑo
nit:p̄scribit:iubet:vetat qđ ei videť:nec ille
imꝑanti aliqđ negare pōt vel audet recusa
re. Ego istū non mō seruū:ſꝫ etiā neq̄ssimū
seruū appellandū puto:lꝫ amplissima fami
lia natꝰ sit. Oīs animi debilitas ⁊ fracta ti⸗
miditas seruitꝰ est. O q̄ te beatū q̄ te florē⸗
tem putas:te miseria:te erūne p̄mūt.te tue
libidines torquēt:tu die noctuqꝫ cruciaris
cui nec satis est qđ est ⁊ idip̄m ne non diu
futurū sit times. Te ꝯsciē stimulāt malefi⸗
cioꝝ tuoꝝ:te metꝰ exagitāt iudicioꝝ atqꝫ le
gū. Cui libere imꝑabit q̄ nō pōt suis cupi⸗
ditatibꝰ imꝑare? refrenet primuꝫ libidines
sꝑnat voluptates:iracūdiā teneat:auari⸗
ciā coherceat:ceteras animi labes repellat:
tūcqꝫ incipiat imꝑare cū ipse iꝑbissimis
dñis dedecori ⁊ turpitudini parere desierit.
hec ille. Scđo voluptatꝭ incitatio. Est enī
voluptas cū lubrica suauitate quadā ad il
licita fede mētis inclinatio. vñ Lactātius
li.de falsa sapiētia dic̄. Voluptas est q̄ a cū
ctis appetiť:ſꝫ honesti vim nō hꝫ ⁊ satieta⸗
tē aufert ⁊ nimia nocet ⁊ ꝓcessu etatis mi
nuitur ⁊ multis nō ꝯtingit. Et li.de vero cul
tu dicit. Illecebre voluptatū arma sunt illiꝰ
cuiꝰ vnū opꝰ est expugnare virtutē. Scit eī
qꝛ mortis fabricatrix est voluptas. hec ille
Nā stoyci ꝯtra eos q̄ virtutes appetendas
ꝓpter voluptatē dicunt pingūt quandā ta
bulā in qua voluptas in sede regali q̄si de⸗
licata quedā regina ꝯsidet:eiqꝫ virtutes fa
mule subijciunť vt faciant qđ illa imꝑaue
rit. Iubetqꝫ prudentie vt vigilanter inq̄rat
quō voluptas regnet ⁊ salua sit. Iusticie vt

pstet bñficia q̄ pōt ad cōparandas amici-cias corporalib⁹ cōmodis necessarias. nulli faciat iniuriā ne offensis legib⁹ voluptas secura viuere non possit. Fortitudini iubet vt si dolor corpori acciderit q̄ nō cōpellat in mortē tenet dñam. s. voluptatē fortiter in animi cogitatiōe. Tempantie vt tantū capiat alimētor̄ vel alior̄ delectabiliū vt voluptas nō impediat. Tertio incorrigibilitatis obstinatio. vñ Socrates dic̄ sic. Qui multarū rerū potestatē h₃ pmū purgare cō sciētiā d₃: vt q̄ delicta corrigit nō admittat. Stultū est vt imperare q̄s velit cū sibi ipe impare nō possit. Quarto pusillanimitatis fractio. vñ Sene. li. de q̄ttuor virtutib⁹ dic̄. Timidū nō facit animū nisi rephensibilis vite cōsciētia. Et Juli⁹ celsus li. iij. Terror hoīb⁹ ↄsiliū mentēq₃ eripit ⁊ mēbra debilitat. hec ille. sic g̃ satisfactio impedit. Quātū ad poetas sciendū ꝙ satisfactio vt est virtus iusticie d₃ esse volūtaria ⁊ non coacta P₃ quadruplr. Primo Ouidi⁹ libro de ponto dicit. Sponte sua pbitas officiūq₃ iuuat Si desint vires tūc est laudāda volūtas. ⁊ libro. ij. de remedio amoris dic̄. Frigore soles Sole iuuant vmbre. grata fit vnda siti. Et que nō psunt singula multa iuuāt. propterea ↄcludit libro de ponto sic. Leta q̄ dē letus cecini. cano tristia tristis. Cōueniens opi tp̄s vtrūq₃ suū est. Scd̄o Orati⁹ li. epistolarū dicit. Oderūt peccare boni virtutis amore. Oderūt peccare mali formidine pene. Tertio Maximian⁹ dicit. Desertis vicijs fugit indignata voluptas. Nec q̄d nō possum: nō voluisse meū est. Interdū trahimur vicijs: trahimurq₃ volētes. Et q̄d non cupiūt pectora bruta volūt ⁊c̄. Quarto psper libro epygrāmatū dicit. Celestē ad patriā xp̄o redūnēte vocat⁹. Vitā labētis tēporis hospes agit. Dūq₃ ad pmissam reqe₃ p nō sua tēdit. Mūdane patiē multa pericla vie. Que nūc obsessa aduersis nūc plena secundis. Aut frangit trepidos obligat aut dubios. Inter quos laqueos currente₃ ad gaudia vera. Nō capiet mūdus cui via mūdus erit. Nō placeat vanis animū subuertere reb⁹. Pestiferisq₃ auidā mentē honorare cibis. Cor mūdū ⁊ sapiēs fructu virtutis alat. Et xp̄i in nostro pectore regnet amor. Quiq₃ ipm multa cū maiestate tremendū. Expectāt pingui lāpade puigiles. His sordēt terrena: patēt celestia: nec se. Captiuos seruos tp̄is hui⁹ agūt. Impia ⁊ fasces indocti mūera vulgi. Quasq₃ orbis scelerū semina seuit opes. Calcarūt scā celu₃ ambitiōe petētes. Querere nil cupiūt pdere nil metuūt. Esse volēs: gaudere optans: scire abdita querens. Ut te nō teneāt vltima summa pete. hec ille. Quantū ad exēpla gentiliū sciendū ꝙ pnia quantū ad satisfactionē pingebat sic. in tēplo dee veste erat quidā miles armat⁹ habens galeā: loricā: ⁊ scutū. in galea scribebat sic. Anchora sum saluās ⁊ stabiliēs hoīes ↄtra tēpestates ⁊ vndas peccati. in lorica scribebat sic. hō me deserēs rōne nō incedit. q̄m ego sum porta salutis ⁊ vite. in scuto scribebat sic. Omēs crucē pnie assumite: q₂ ego sum via gr̄e deducēs ad ianuā patrie. Spūalit pnia quantū ad satisfactionē pingebat ad modū militis: q₂ q̄diu viuim⁹ semp impugnamur a diabolo carne ⁊ mūdo. Job. vij. Militia est vita hoīs sup terrā. ⁊ Bern. dicit. Castrū aīe nostre in terra inimicor̄ situ est ⁊ vndiq₃ oppugnat. Interi⁹ pugnat cō cupiscētia carnis. ↄtra istā vigilet rigor disciplíne. supius est verū iudiciū dei. ↄ istud vigilet ↄfessiōis frequētatio. Retro psequitur mortifera delectatio ex pteritor̄ recordatione pctor̄. ↄtra istud vigilet mortis eterne memoratio. Añ venit instātia tēptationū. ↄtra istud vigilet hūilis orōnis frequētatio. A sinistris instat pximor̄ inqetatio Contra istud vigilet hūilis patiētia. A dextris insultat de bonis pximi emulatio. contra istud vigilet fraterna dilectio. Hec ille. vita em̄ hūana bñ custodita currit p quattuor rotas. in pma rota scribit. lego q̄d feci In scd̄a rota scribit. lego q̄d facio. in tertia rota scribit. lego q̄d faciā. in q̄rta rota scribitur. lego vnde veniā. q₂ breuiter maneo ⁊ breuiter trāseo. Sūt em̄ q̄ttuor stultitie in hoc mūdo. Prima: q₂ hō vult viuere in peccato ⁊ nō vult mori in eo. Scd̄a: q₂ hō querit q̄d nō pōt inuenire: ⁊ amittit q̄d pōt inuenire. Nā hō q̄rit diu viuē ⁊ nō pōt. amittit bñ viuere ⁊ pōt: s₃ nō vult. Tertia: q₂ hō nō cogitat q̄t mala in vita mala simul ↄcurrunt. Quarta: q₂ semp hō intēdit ⁊ pponit bñfacere: ⁊ tñ nunq₃ bñfacit. disponit corrigere vitam suam: ⁊ non corrigit.

Scd̄o declarat eadē cō-

cto testimonio leg̃ diuinalis. Sciendū ꝙ satisfactio debet fieri quadrupliciter. Primo austeritate imposita. Nam iudith habe

bat sup lūbos suos ciliciū ⁊ ieiunabat oī-
bus dieb⁹ vite sue p̄ter sabbata ⁊ neome-
nias. Judith.viij. Machabeus ⁊ qui cū eo
erāt dep̄cabant dn̄m aspgentes capita sua
terra: ⁊ lumbos accinctos cilicijs hn̄tes.ij.
Machab.x. Scḋo hūilitate disposita. Nā
roboā ⁊ p̄ncipes ei⁹ hūiliati sunt corā dn̄o
⁊ dn̄s auertit irā suā ab eis ꝑverbū semeie
ꝓphete.ij. Paral.xij. Nabuchodonosor hu
miliat⁹ recognouit pctm̄ suū ⁊ in pristinuz
statū reduct⁹ est. Dan̄.iiij. Tertio scītate
composita. Quis em̄ viri iusti amicos dei se
sentiāt: debēt tm̄ ꝓvenialib⁹ pct̄is in pn̄ia sa
tisfacere. sic̄ sanct⁹ iob dicebat. Ago pn̄iaz
in fauilla ⁊ cinere. Job.xlij. silr̄ etiā Thobi
as. Quarto benignitate ꝓposita. Nā ma-
nassen regez iuda q̄ ꝓpt̄ pctā sua duct⁹ fue
rat in babylonez qn̄ penituit: dn̄s benigne
ip̄z acceptauit ⁊ in gradū pristinū colloca
uit.ij. Paral.xxxij. ⁊ sic patet.

Tertio declarat̄ eadē cō

clusio testīonio legꝭ ꝓphetal: ⁊ h̄ q̄drupl̄r.
Prio Job.xxi.dic̄. Audite s̄mōes meos
⁊ agite pn̄iam: q̄ in diē ꝑditiōis s̄uat̄ ma
lus ⁊ ad diē furoris ducet̄. Scḋo salomō
Sap.xij.dic̄. Odibilia opa faciebāt p me-
dicamina ⁊ sacrificia iniusta: s̄ his tanq̄ ho
minib⁹ ꝑpcisti ⁊ dabas locū pn̄ie nō igno
rans qm̄ neq̄ est natio illoruz ⁊ naturalis
malicia ip̄oꝝ. Jō veniā dabas pct̄is illoꝝ
Et Ecc̄.ij. si pn̄iam nō egerim⁹ incidem⁹ in
man⁹ dei ⁊ nō hoīm. Tertio Jere.viij.dic̄
Attēdi ⁊ auscultaui: nemo qḋ bonū ē loq̄t̄
Null⁹ est q̄ agat pn̄iam sup pctō suo dicēs
q̄d feci? Oēs ꝯuersi sunt ad cursum suū q̄si
equ⁹ impetu vadens ad p̄liū. Q̄rto Eze-
chiel.xxxiij.dic̄. Si dixero ip̄io morte mori-
eris ⁊ egerit pn̄iam a pctō suo feceritq̄ iu-
diciū ⁊ iusticiā: pignusq̄ restituerit: rapinā
q̄ reddiderit: in mādatis vite ābulauerit:
nec fecerit q̄cq̄ iniustū: vita viuet ⁊ nō mo
rietur peccata eius nō imputabunt̄ ei ⁊c̄.

Quarto declarat̄ eadē

cōcl̄o testīonio legꝭ hūanalis. Sciendū q̄
satisfactio dꝫ fieri q̄drupl̄r. Primo cū iuris
eq̄tate. Nā sicut seru⁹ pignori dat⁹ non pōt
manumitti an̄ debiti satisfactionē. ff. de ma
numis. l. s̄u⁹. in. ff. nouo. li. ij. ita nec ille cui⁹
aīa ē impignorata p pctm̄ nisi satisfaciat.
Job.xxvij. Que est spes hypocrite si auare
rapiat ⁊ nō liberet de⁹ aīam illi⁹. Nunq̄d cla
morē ei⁹ audiet de⁹ cū venerit sup eū angu
stia: hec ille. Qui em̄ manumittit seruū suū
cā mortis sub tali ꝯditiōe q̄ si ꝯualuerit li-
ber esse desinat pōt hoc facere s̄m leges se-
culi. ff. de manumis. l. mortis cā. Tn̄ si q̄s
manumittat aīam suā sic corā deo nō valet
q̄ vt habet̄. ff. de manumis. l. in testamēto.
l. libertas. libertas q̄ in vltimo vite ꝯfertur
tp̄e violēter vt si moriaris tu liber esto. nul
lius momēti existimāda ē. vt volo q̄ seru⁹
me⁹ qn̄ moriet̄ sit liber. talis libertas nō va
let. Sic est de eo q̄ morit̄ in pct̄is ⁊ tūc vult
satisfacere nō ꝓdest. Heb.ij. Liberaret eos
q̄ timore mortis p totaz vitā obnoxij erāt
seruituti. Et. ff. de liberali cā. l. rectissime. ha
betur q̄ ꝓclamatio ad libertatē denegatur
ei q̄ sciēs se liberū dolo passus est se ꝓ ser-
uo venūdari. Sic de eo q̄ est liber libertate
gratie iterū redit in s̄uitutē pcti.ij. Coꝝ.v.
Sustinetis si q̄s in seruitutē vos redigit.

Scḋo cū tp̄is celeritate. q̄ sicut ille q̄ de
ficit vno die ī computo suo reddēdo eo q̄
omisit cōputāda pōt postea reddere ⁊ cor
rigere cōputū vsq̄ quo cōput⁹ sit clausus.
s̄ postea nō audit̄ in allegatiōe erroris sui
C. de errore calcu. l. vnica. li. ij. sic de illo q̄ nō
bene computauit culpas suas nec satisfecit
ratiocinio suo: postea nō audiet̄. Luce.xvi.
Redde rōnem villicatiōis tue. Jā em̄ nō
poteris villicare. Tertio cū sollicita recu-
ꝑabilitate. Sicut em̄ ille qui apud falsum
hoīem hꝫ pign⁹ impignoratū ⁊ nescit an po
terit vltimo die statuto illud recupare: stul
tus est si hoc nō faciat ante illū diē q̄ s̄m
legē totū illud tp̄s mediū ad soluendū libe
rū intelligit̄. ff. de soluti. l. qḋ in diē. in. ff. no
uo. li. viij. Sic ille multo stultior q̄ hꝫ aīam
suā falsissimo diabolo impignoratā facere
dꝫ. Quarto cū cordis hylaritate. Pecca-
tor em̄ an̄ satisfactionē multa bona perdit:
q̄ sicut illud qḋ plantat̄ vel seminat̄ in so-
lo alieno perditur seminanti. quoniā est il-
lius cuius est solū. vt institu. de rerū diui. §.
ex aduerso. Sic postq̄ hostis lucratus est
aīam pctōris ip̄e pctōr interim ꝑdit quic-
q̄d boni facit quousq̄ p pn̄iam letanter sa
tisfecerit. ⁊ sic patet. Postq̄ vero moyses
declarauit conclusionem predictam ait ani
me deuote. Que ego noui fideliter te docui
Sꝫ ecce hic est sanctus Thomas de aq̄no
doctor noui testamēti parat⁹ semp ad satis
factionē omni poscenti rōnem de ea que in
vob̄ est spe ⁊ fide. Ad quē astāte moyse ac

cessitate aīa deuota ꝑ sue ɔclusiōis clariori no
titia. Cui sanctus Thomas ait. Ego ostē
dam tibi conclusionem tuā esse verā testi
monio quadruplicis legis: s.

Legis euangelice
Legis apostolice
Legis canonice
Legis ecclesiastice.

Primo testimonio legis

euangelice. Sciendū ꝙ xp̄s illā ꝓbauit quadruplici testimonio. Primo Math. v. dicit. Esto consentiens aduersario tuo cito dū es in via. i. age pniam ⁊ satisfacias pro peccatis tuis ante mortē: ne forte tradat te aduersarius iudici. i. cōsciētia tua te accu set xp̄o ⁊ iudex tradat te ministro. i. dyabo lo. ⁊ in carcerē. s. inferni vel purgatorij mit taris. Amen dico tibi nō exies inde donec reddas nouissimū quadrantē. i. satisfacias etiā ꝑ minimis pctis. Scdo Marc. i. dic. Quoniā impletū est tempus. s. vite vestre ⁊ appropinquabit regnū dei. s. iudiciū mortꝭ vr̄e. Penitemini. s. satisfaciēdo ꝑ pctis ve stris ⁊ credite euāgelio. s. docēti vos opari iusta ⁊ meritoria vite eterne. Tertio Luce. xi. dicit. Uiri niniuite surgent in iudicio cū generatiōe ista. s. obstinatoꝝ nō satisfa cientiū ꝑ delictis suis ⁊ ɔdemnabūt illā: qꝛ penitētiaꝫ egerūt ad predicationē ione ⁊c.

Quarto Joh. vi. dicit. Opamini. s. satis faciendo ꝑ culpis vr̄is. nō cibū q̄ perit assi due querendo ꝓpter carnis delectationē: ſꝫ q̄ pmanet in vitā eternā quē filiꝰ hoīs vobꝭ dabit. s. ꝑ opa meritoria in charitate facta. vt patet in euāgelio hodierno ⁊ in ep̄la: in qbꝰ notant̄ q̄ttuor ɔclones. Prima ɔclo Qui ꝑ seipm volūtarie peccat ɔuenit vt ꝑ se sponte satisfaciat. Pꝫ: qꝛ duplex est effe ctus satisfactiōis. vnꝰ solutio debiti ꝑ pctis p̄teritis. alter est excisio causarū pcti futu ri. ⁊ quantū ad hūc secūduꝫ effectū nō pōt vnꝰ ꝑ pctō alteriꝰ satisfacere. quantū vero ad primū aut talis pctōr est impotēs satis facere. puta debebat ieiunare ⁊ egrotat. aut debebat dare elemosynā ⁊ est mendicꝰ effe ctus: ⁊ tūc aliꝰ qui est in charitate pōt ꝑ il lo satisfacere: qꝛ q̄ ꝑ aliū facit: ꝑ seipm face re videt̄. ex̄ de reg. iu. li. vi. Aut tal̄ pctōr est potēs satisfacere. puta sanꝰ ⁊ incolumis di ues ⁊c. ⁊ tūc oꝫ ꝙ ipemet ꝑ se satisfaciat. pōt tñ iuuari ꝑ alterū. Quis ħ nō sit pmit tendū. s. vt aliꝰ ꝑ eo satisfaciat. Jō qꝛ viri ni niuite ꝑ seipos peccauerāt: etiā ꝑ seipos sa tisfacere debebāt. ad q̄s missus est ionas ꝓ pheta vt dr̄ in ep̄la. Factū est v̄bū dn̄i ad ionā dicēs. Surge ⁊ vade in niniuē ciuita tē magnā: ⁊ p̄dica in ea p̄dicationē quam ego loquor ad te ⁊c. Qr v̄o pharisei vole bant ꝑ alios satisfacere nō fuerūt deo acce pti nec grām ꝓmeruerūt. vñ in euāgelio dr̄ Miserūt pn̄cipes ⁊ pharisei mistros vt ap p̄henderēt iesum. s. satisfaciēdo q̄bꝰ dictuꝫ est. Queritꝭ me ⁊ nō inuenietꝭ ⁊c. pōt tñ pe nitens iuuari ꝑ aliū: si aliqs defectꝰ appeat in ip̄o vel corꝑalis ꝑ quē sit ipotēs ad sus tinendū. vel sp̄ual̄ ꝑ quē sit ipotēs ad penā ferendā. qꝛ nullū erat nec in niniuitꝭ nec in phariseis vt pꝫ ex ep̄la ⁊ euāgelio. Scda ɔclo. Quāuis deꝰ in penis pctoꝝ nō delecte tur: ꝑ ip̄as tñ vult vt hō purget̄. Pꝫ: qꝛ sa tisfactio respicit culpā p̄teritā ꝑ q̄ recōpen satio fit ꝑ satisfactionē ⁊ respicit culpā fu turā a q̄ ꝑ satisfactionē p̄seruamur ⁊ respe ctu vtriusqꝫ dꝫ satisfactio fieri ꝑ opa pena lia. Nā recōpēsatio offense ip̄ortat adeq̄tio nē int̄ eū q̄ offendit ⁊ eū ꝯ quē offensa cō missa est. Adeq̄tio aūt in hūana iusticia at tendit̄ ꝑ subtractionē ab vno q̄ habuit plꝰ iusto ⁊ additionē ad alterū cui aliquid sub tractū est. Quis aūt nihil possit subtrahi a deo: tñ pctōr q̄tū in ip̄o est subtraxit a deo debitū honorē ⁊ reuerentiā. vñ ad ħ ꝙ re cōpensatio fiat oꝫ ꝙ aliqd subtrahat̄ a pec cante ꝑ satisfactionē qd̄ i honorē dei cedat ſꝫ ꝑ opꝰ bonū qd̄ est hmōi nō subtrahit̄ ali qd ab opante: ſꝫ magis ip̄m ꝑficit. Uñ sub tractio nō pōt fieri ꝑ opꝰ bonū nisi sit pena le. iō ad ħ ꝙ aliqd̄ opꝰ sit satisfactoriū oꝫ ꝙ sit bonū vt in honorē dei fit: ⁊ penale vt ali qd peccatori subtrahat̄. Sil̄r pena a culpa futura p̄seruat: qꝛ non facile hō ad pctā re dit ex q̄ penā exptꝰ est. vñ ſm phm. ij. ethi. pene medicine sunt. Et Greg. dic. Justū ē vt pctōr tāto maiora sibi inferat lamēta ꝑ pniam: quāto maiora intulit dāna ꝑ culpā Quo ad penā in ep̄la dr̄. Adhuc q̄dragin ta dies ⁊ niniue subuertet̄. Et in euangelio dr̄. Jn dispsiōne gentiū iturus est ⁊c. Ter tia ɔclo. Ad diuine offensiōis satisfactoriā placationē cōgruit hr̄e ieiuniū: elemosynā: ⁊ orōnem. Pꝫ: qꝛ satisfactio dꝫ esse talis vt aliqd a nobis subtrahamꝰ ad honorē dei. Nos aūt nō habemꝰ nisi tria bona. s. bona aīe: bona corporis: ⁊ bona fortune De bo nis aīe nihil subtrahimꝰ nobis quantū ad

essentiam vel quantū ad diminutionē ipso
rū: qꝛ per ipsa efficimur deo accepti. sed sa=
tisfacimus inquantū ea totaliter deo subij=
cimus. ⁊ hoc fit per orationē. De bonis cor
poralibus satisfacimus inquantū subtrahi
mus a nobis aliquid ꝑ ieiuniū. De bonis
fortune exterioribus ꝑ elemosynā. Distin=
ctius tamen satisfactio consistit in septem
Primo in feruore charitatis quē deus ma
gis acceptat ꝙ quodcunqꝫ opus laborio=
sum: quia supequiualet omī penoso. Ideo
in epl'a dicit̄. Et crediderūt viri niniuite in
dño. s. per charitatē. ⁊ in euangelio dicitur.
Stabat iesus ⁊ clamabat. s. ex charitate po
pulis predicando. Scdo in cōtritione cor=
dialis penalitatis quam deus intantū acce
ptat ꝙ totā penā relaxat. Ideo in epl'a dr̄.
predicauerunt ieiuniū ⁊ vestiti sunt saccis
a maiori vsqꝫ ad minorē. ⁊ in euangelio di
citur. Si quis sitit. s. eternā beatitudinē ve
niat ad me. s. per cōtritionē. ps. Quēadmo
dū desiderat ceruꝰ ad fontes aquarū ⁊c. vs=
qꝫ ante faciē dei. Tertio in ꝯfessione ꝑ pec=
catis que prouenit ex humilitate ꝓprie ab
iectionis recitādo corā hoīe tot vilia ꝓpter
deū: ⁊ hoc aufert magnā partē pene. Ideo
in epl'a dicitur. surrexit rex de solio suo ⁊ ab
iecit vestimentū suū a se. s. per peccatoꝝ cō
fessionē. ⁊ in euangelio dicitur. Qui credit
in me: s. deponit pristinā cōuersationē pecca
torū ⁊ induit nouū hoīem qui ƀm deū crea
tus est. Quarto in verecundia vetustatis.
q̄ etiā tollit magnā partē pene. de pe. di. i. §.
quem penitet. qꝛ lauāt lachryme delictū qđ
pudor est cōfiteri. Ideo in epl'a dr̄. Indutꝰ
est sacco ⁊ sedit in cinere. s. ꝑ verecūdia pec
catoꝝ. Vñ ex oculis eiꝰ fluebant lachryme
tanqꝫ flumina. ideo in euāgelio dr̄. flumia.
ps. Fuerūt mihi la. mee pa. die ac nocte ⁊c.
vsqꝫ effu. in me ani. meā Quinto in mace
ratione carnalis voluptatis: ⁊ hoc per ieiu
niū. Iō dr̄ in epl'a. hoīes ⁊ iumenta boues
⁊ pecora nō gustent quicqꝫ nec pascant̄ ⁊
aquā nō bibāt. Quia qñ magna tribulatio
īminet: tūc maior afflictio ad placādū deū
supaddēda est. ⁊ in euāgelio dicit̄. de vētre
eius. s. domādo ꝑ ieiuniū. Sexto in orōne
spiritualis ꝯtēplabilitatis. Nā oratio men=
talis ⁊ vocalis est satisfactoria si fiat ī cha
ritate cū habeat laborē ⁊ penam quandā ⁊
in ea maneat virtꝰ precedētis intētiōis que
duo ad opꝰ satisfactoriuꝫ reqrunt̄: ⁊ sic hꝫ
rōnem boni meritorij. ꝓpterea in epl'a dr̄.
hoīes ⁊ iumēta clamēt ad dñm in fortitu=
dine. s. ꝑ deuotā ⁊ feruidā orōem. ⁊ in euan
gelio dr̄. fluent. i. sonent orōnes. Septimo
in subuētiōe aliene necessitatis. s. ꝑ elemo=
synā. In satisfactōe em̄ principalior est bo
nitas actꝰ ꝙ penalitas. ⁊ qꝛ elemosyna plꝰ
hꝫ de rōne boni inquantū immediatiꝰ se hꝫ
ad charitatē ⁊ inquantū est singulare bo=
nū faciētis ⁊ inquantū est cōe bonū facien
ti ⁊ recipiēti elemosynā: ideo est satisfacto
ria. ꝓpterea in epl'a dr̄. Quis scit si ꝯuerta
tur ⁊ ignoscat deꝰ ⁊ reuertat̄ a furore ire sue
⁊ non peribunꝰ. Furor em̄ ire dei est tanqꝫ
ignis. Deut. xxxij. Ignis succēsus est in fu
rore meo. Aqua vero extinguēs istū igneꝫ
est elemosyna. qꝛ sicut aqua extinguit ignē
ita elemosyna resistit pctīs. Ideo dicit̄ in
euangelio. Aque viue. s. iraꝫ dei placātis ⁊
extinguentis. Quarta ꝯclusio. Cū diuine
ꝓuidentie īmutabilitate miseret̄ deꝰ pctōri
plena remissibilitate. Pꝫ: qꝛ aliud est muta
re voluntatē: ⁊ aliud est velle aliquarū re=
rū mutationē. Tunc em̄ volūtas mutat̄ qñ
incipit velle qđ priꝰ noluit: vel desinit velle
qđ priꝰ voluit. Qꝛ aūt nunc velit qđ priꝰ no
luit pōt ꝯtingere dupl'r. Uno mō qꝛ de no=
uo illud incipit esse sibi bonū. Exemplum.
adueniente frigore incipit esse bonū sedere
ad ignē qđ priꝰ nō erat. Adueniente fame
incipit esse bonū comedere qđ priꝰ nō erat
⁊ hoc arguit mutationem substātie. Scdo
mō qꝛ de nouo cognoscit illđ esse sibi bonū
cū priꝰ hoc ignorasset Exemplū qñ cōsilia
mus cū aliquo vt sciamꝰ quid nobis sit bo
nū ⁊ sic deꝰ est īmutabilis. Nume. xxiij. Nō
est deꝰ q̄si hō vt mētiat̄: nec vt filiꝰ hoīs vt
mutet̄. dixit ḡ ⁊ nō faciet: loquet̄ ⁊ non im
plebit̄. Velle aūt aliquarū rerū mutationē
est eadē volūtate īmobiliter ꝑmanēte vel=
le qđ nūc fiat hoc ⁊ postea fiat ꝯriū. Cū ei
voluntas dei sit prima ⁊ vniuersalis causa
nō excludit cās medias in q̄rū virtute ē vt
aliq̄ effectꝰ ꝓducāt̄. ſ; qꝛ cāe medie nō ade
quant virtuteꝫ cāe prime: iō multa sunt in
virtute ⁊ ꝓuidētia ⁊ volūtate diuina q̄ nō
ꝯtinent̄ sub ordie cārū inferioꝝ. Exēplū. re
suscitatio lazari ƀm cās inferiores nō pote=
rat fieri: ƀm cām vero supiorē poterat esse.
Et vtrunqꝫ hoꝝ deꝰ vult. s. ꝙ aliqđ qñqꝫ sit
futurū ƀm cās inferiores ex libertate arbi=
trij. puta ꝙ hō peccet ⁊ nō ƀm cām supio=
rē ⁊ ecōuerso. Etiā deꝰ ꝓnūciat aliqđ futuꝝ
ƀm ꝙ cōtinet̄ sub ordie cāꝝ inferioꝝ. puta

ẜm dispositionez nature ⁊ meritoꝝ q̄ tm̄
nō fit: q: alit̄ est in cā supiori diuina sicͭ cuz
ꝑdixit ezechie dispone domui tue q: morie
ris tu ⁊ nō viues. Esa. xxxviij. nec tamē ita
euenit: q: aliter ab eterno fuit in ꝓuidētia
⁊ volūtate diuina q̄ imutabil'ē. ppt̄ q̄ dicͭ
Greg. q̄ deꝰ mutat sniaz: ẜ nō ꝯsiliū. s. volū
tatꝫ sue. Et de illa snia Jere. viij. dr̄ ex psona
dn̄i. Repēte loq̄r adūsus gētē ⁊ adūsus re
gnū vt eradicē ⁊ destruā ⁊ dispdā illud. Sz
si pniam gens illa egerit a malo suo: agā ⁊
ego pniam sup malo q̄ cogitaui facere ei
Q̄ est methaphorice dictū. Nā hoies q̄n
nō implēt q̄ cōminati sunt penitere viden
tur. Et de pe. di. i. §. sufficiat. dr̄. Nouit dn̄s
mutare sniam si tu noueris emēdare deli-
ctū. Dicit suā mutare sniam nō in hoies: ẜ
in opera q̄ mutata sunt. Neq3 em̄ de hoibꝰ
irascit̄: ẜ vitijs. q̄ cū in hoie nō fuerint neq̄
q3 punit q̄ mutatū ē: hec ibi. Et de pe. dist.
iij. §. Niniuite q̄q3 q̄s dn̄s in euāgelio com
mendat pniam egerūt in ꝑdicatiōe ione ⁊
ex mīa dn̄i indulgētiā cōsecuti subuersiōis
interitū effugere meruerunt. hec ibi. Jō dr̄
in epl'a. Et vidit deꝰ opa eoꝝ: q: ꝯuersi sūt
de via sua mala: ⁊ misertꝰ est deꝰ sup maliciā
quā locutꝰ fuerat vt faceret eis ⁊ non fecit.
Et in euāgelio dr̄. Hoc aūt dixit de spū quē
accepturi erāt credētes in eū. Qui spūs in
spirauit eos ad verā satisfactionē. de pe. di.
iij. §. Niniuite. dr̄ sic. De niniuitꝫ aūt in pn-
cipio ione scribit Hiero. Sicut ait herodo-
tus hystoricꝰ. niniue a rege medoꝝ subuer
sa est regnāte apud hebreos iosia. vn̄ pz il-
lam ꝑdicāte iona ex pnia veniaz meruisse.
sed quia post ad vomitū redijt ex ira dei fuis
se subuersam. hec ibi. Est enim mutatio ex
parte volitorum ⁊ non ex parte volentis.

Scd̄o declarat̄ eadē cō-

clusio testimonio legis aplice: ⁊ h̄ q̄drupl'r
Primo beatꝰ Petrꝰ. i. epl'a. iiij. c. dicͭ. Xp̄o
igit̄ passo in carne ⁊ vos eadē cogitatione
armamini. Quia q̄ passus est in carne de-
sijt a peccatis vt iā nō hoim̄ desiderijs sed
volūtati dei q̄ reliquū est in carne viuat tē
poris. Itaq3 q̄ ẜm voluntatē dei patiunt̄ fi-
deli creatori cōmēdāt aīas suas in bn̄factꝫ.
hec ille. Si ǵ xp̄s passus ē ꝑ nob̄ satisfaciē
do ꝑ pctīs nr̄is: etiā nos ꝑ nob̄ debemꝰ sa-
tisfacere. Scd̄o beatꝰ Paulꝰ Actꝫ. xxiiij. di
cit. Sciens bono aīo ꝑ me satisfaciā: spem
habens in deū quā ⁊ hi ipi q̄ expectant re
surrectionē futurā iustoꝝ ⁊ iniquorū. Et h̄
ipē studeo sine offendiculo ꝯsciam habere
ad deū ⁊ ad hoies semp elemosynas factu
rus ⁊ oblatiōes ⁊ vota in q̄bꝰ inuenerunt
me purificatū in tēplo. hec ibi. Tertio be
atus Jacobus in epl'a. iij. c. dicit. Quis sa
piens ⁊ disciplinatꝰ inter vos? Ostēdat ex
bona ꝯuersatiōe opationē suā in māsuetu
dine sapientie. hec ibi. Quarto Johēs. ij.
epl'a. i. c. dicit. Videte vosmetipos ne pdatꝫ
q̄ opati estis: ẜ vt mercedē plenā accipia
tis. scientes q̄m̄ ois q̄ ꝓcedit ⁊ nō pmanet
in doctrina xp̄i deū nō hz. Qui āt pmanet
in doctrina eiꝰ: hic ⁊ filiū ⁊ patrē hz. hec il-
le. Doctrina xp̄i est satisfacere ⁊c̄.

Tertio declarat̄ eadem

ꝯclusio testionio legꝫ canonice ⁊ h̄ q̄drupl'r
Primo: q: pctōr tūc satisfacit dū pniam
iudicio eccl'ie impositā factis exequit̄. de pe.
dist. i. §. mediator dei ⁊ hoim̄ hō dn̄s iesus
xp̄s hāc prepositis eccl'ie tradidit ptātē vt
ꝯfitentibꝰ pnie satisfactionē darent ⁊ eadē
salubri satisfactiōe purgatos ad cōionem
sacramētoꝝ ꝑ ianuā recōciliatiōis admit-
terent. hec ibi. Scd̄o: q: sine satisfactione
reatꝰ pctī nō dimittit̄. de peni. dist. i. §. Qui
agit pniam nō solū diluere lachrymis pec-
catū dz: ẜ etiā emēdationibꝰ opire ⁊ regere
delicta supiora vt nō imputet̄ ei pctm̄. Re
nunciandū seculo est ⁊ ipi somno minꝰ in-
dulgendū est q3 natura postulet. interpellā
dū est gemitibꝰ: interrūpendū est suspirijs:
sequestrandū orōnibꝰ: viuendū ita vt vita
li huic moriat̄ vsui seipm̄ hō abneget ⁊ to
tus imutet̄. h̄ ibi. Tertio: q: ꝯfessio absq3
satisfactiōe nō valet. de pe. di. i. §. Itē grego
rius si pctm̄ dauid ⁊c̄. dr̄ sic. Sz ꝓculdubio
dn̄s delictū sine vltiōe nō deserit. Aut eniz
ipē hō in se hoc penitꝰ punit. aut em̄ deꝰ hoc
cū hoie iudicās ꝑcutit. Nequaq3 igit̄ pctm̄
parcit̄: q: nullatenꝰ sine vindicta laxatur.
Sic enim dauid audire post confessionem
meruit dn̄s transtulit peccatū tuū: ⁊ tamē
multis post cruciatibus afflictus, ac fugiēs
reatū culpe qua perpetrauerat exoluit. sicut
nos salutis vnda a culpa primi hominis
absoluimur: sed tamen reatū eiusdez culpe
diluentes absoluti quoq3 adhuc carnaliter
obimus. Quia delicta nostra siue per nos
siue per semetipsum secat: etiā cū laxat. Ab
electis enim suis iniquitatū maculā studet
tempo:ali afflictiōe tergere quam in eis in

ꝑpetuū nō vult videre.hec ibi. Quarto qꝛ
satisfactio dꝫ fieri p̄ncipalr̄ deo.de pe.di.i.§.
Itē Aug.in sermone de pnīa.Non sufficit
mores in meli⁹cōmutare ꝛ a p̄teritis ma-
lis recedere nisi etiaꝫ de his q̄ facta sunt sa
tisfaciat dño p pnīe dolorē: p humilitatis
gemitū.p ꝯtriti cordis sacrificiū:cooperanti
bus elemosynis ꝛ ieiunijs.hec ibi. Nam iu
das a venia exclusus nō fuisset si eā a xp̄o
petinisset.vñ de pe.dist.i.§.Itē his.dicit̄ sic.
Arbitror eñi ꝙ ꝛ iudas potuisset tanta mi
seratione dñi nō excludi a venia si pnīam
nō apud iudeos:ſ apud xp̄m gessisset. hec
ibi.Et de pe.dist.vi.§.Iudas eñi q̄ penitēs
iuit ad phariseos relinquens ap̄los nihil
inuenit auxilij nisi augmentū desperationis.
Dixerūt eñi.Quid ad nos:tu videris si pec
casti tibi sit:nō succurrim⁹:nō pctā tua cha
ritatiue suscipim⁹:nō cōportāda ꝑmittim⁹:
nec qualiter de pctis om⁹ deponas docem⁹
Quid eñi nobis ꝛ mīe:qui nec opa sequi-
mur iusticie. Isset ad fratres:isset ad illos
qui orauerāt p socru petri febricitāte q̄ cha
naneā improbā mīe obtulerāt.Interrogas-
set petrū p se effundere lachrymas:nō fu-
gisset mariā ꝛ marthā que vitā lazaro impe
trauerūt.Non turbā plorantē que vnicū fi
liū acquisierat vidue.Iuit ad diuisos ꝛ di-
uisus perijt.hec ibi.Qui ergo ꝯfitet̄ melio-
ri sacerdoti q̄ꝫ pōt confiteat̄.Laboret peni
tens in ecclesia esse ꝛ ad ecclesie vnitatem
tendere:vt vnitas ecclesie cōpleat qd̄ illi de
ficit.Pietas fidei exposcit credere ꝙ omēs
elemosyne toti⁹eccl̄ie ꝛ orōnes ꝛ opera iu
sticie ꝛ misericordie succurrant recognoscē
ti mortē suā ad cōuersionē.ideo pete melio
res vt te ad satisfaciendū iuuent.

Quarto declarat̄ eadeꝫ

ꝯcl̄o testiōnio leg̃ eccl̄iastice: ꝛ h̄ q̄drupl̄r.
Primo beat⁹ Greg.omel̄.xxxv.sup euan
gelia dicit sic. Cogitandū summope est vt
q̄ se illicita meminit ꝯmisisse a q̄busdā etiā
licitis studeat abstinere: q̄tinus p hoc ꝯdi-
tori suo satisfaciat vt q̄ cōmisit ꝓhibita si-
bimetipi abscindere dꝫ etiā cōcessa ꝛ se re
prehēdat in minimis quē meminit in ma
ximis deliq̄sse.hec ille. Scd̃o beat⁹ Hiero.
vt habetur de pe.dist.i.§. Itē hieronym⁹ in
malachia dicit sic. Peccator quē remordet
propria conscientia cilicio accingatur:plan
gat propria delicta ꝛ ingrediatur ecclesiam
de qua propter peccata fuerat egressus ꝛ cu
bet vel dormiat in sacco vt preteritas deli
tias per quas deū offenderat:vite austeri-
tas cōpenset.Si teipē emēdaueris:si teipē
correxeris:pius est dñs ꝛ misericors q̄ vin
dictā temperet ab eo q̄ illā p̄uenit peniten-
do.hec ille. Tertio beat⁹ Amb.in sermo-
ne in dñica de abrahā vt habet̄ de pe.dist.i.
dicit sic.Medicina misericordie tollit pec-
cata magna: habemus plura subsidia qui-
bus peccata nostra redimimus. Pecuniaꝫ
habes redime pctm̄ tuū. Nō venalis ē dñs
ſ tu ipē es venalis pctis tuis.Venundat⁹
es:redime te opib⁹ tuis:redime te pecunia
tua.Vilis est pecunia tua ſ p̄ciosa est mīa
Elemosyna inq̄t a pctō liberat.Crimina ꝗ
elemosynis redimunt̄.Fleat p te mater ec
clesia ꝛ culpā tuā lachrymis lauet.Videat
te xp̄us merentē ꝛ dicat.beati tristes: qꝛ ri
debitis.hec ibi. Quarto beat⁹ Aug.li.de
pe.vt hr̄ de pe.di.v.§.ꝯsideret.dicit sic. Po-
nat se oīno in ptāte iudicis in iudicio sacer
dotis nihil sibi reseruans sui vt eo iubente
parat⁹ sit facere p recupanda vita aīe q̄cū-
q̄ꝫ faceret p euitanda corpis morte ꝛ h̄ cū
desiderio:qꝛ vitā recupat infinitā q̄ de⁹ est.
Cuꝫ gaudio eñi facere dꝫ īmortalis futur⁹
q̄ faceret p differēda morte moritur⁹.semp
deprecet̄ deū cert⁹ de venia q̄ oīb⁹ modis ꝛ
sine tedio dubi⁹ rogaret ptātē terrenā. Ab
stineat a multis licitis q̄ in libertate arbi-
trij cōmisit illicita. Semp offerat deo men
tem ꝛ cordis ꝯtritionē. deinde ꝛ qd̄ pōt de
possessione:tūc qd̄ offert secur⁹ offerat.hec
ille.ꝛ sic pꝫ. Qꝛ vero ꝯtra satisfactionem
q̄dragin ta modis peccauim⁹:ideo q̄dragin
ta dieb⁹ abstinem⁹ ꝛ ieiunam⁹. Prīo emē
dando. Nā satisfactio dꝫ fieri p opa pena
lia:qꝛ p talia opa fit solutio emēde p culpa
preterita ꝛ fit p̄seruatio ab offensa futura.
Pene eñi quedaꝫ medicine sunt:vt dicitur
scd̃o ethicoꝝ.Verūtamen qñ pena satisfa
ctoria imponit̄ ad emendationē culpe pre-
terite:sic maiori culpe debet̄ maior pena.qñ
vero imponit̄ ad cautelā culpe future:sic ali
quando minori culpe imponitur maior pe-
na.Exemplūꝫ.Licet senex fornicans mag
peccet q̄ꝫ iuuenis: tamen iuuenis indiget
maiori retrahente. Scd̃o difficultando.
Nā sicut in satisfactiōe ꝯsiderat̄ penalitas
ita in merito quod est ex charitate conside
ratur difficultas. Potest autē diminui dif-
ficultas dupliciter. vel ex parte actus: ꝛ sic
diminuitur meritūꝫ ceteris paribus.vel ex

parte ꝓmptitudinis volūtatis ⁊ sic non di
minuit meritū sed auget. Siliter diminu=
tio penalitatis ex ꝓmptitudine voluntatis
qḋ facit charitas nō diminuit efficaciaȝ sa=
tisfactionis ſȝ auget. Tertio recusando. Nā
si flagella q̄ ꝑ pctis a deo infligūt acceptēt
ab eo qui offendit ad purgationē peccatoꝝ
patiēter eis vtens: sic sunt satisfactoria. Si
aūt eis oīno per impatiētiam dissentiat: sic
nō efficiūt aliquo mō ipsiꝰ offendentis ⁊
nō sunt ad satisfactionē ſȝ ad vindicationē
tantū ⁊c. Quarto murmurādo. Nam fla
gella respectū habēt ad culpā p̄teritā semꝑ
sed nō ad culpā persone semꝑ. sed ad culpā
nature. Si eñ in natura hūana nulla p̄ces=
sisset culpa: nulla fuisset pena: ſȝ qꝛ culpa in
natura p̄cessit: ideo alicui persone diuinitꝰ
pena infert sine culpa ꝑsone ad meritū vir
tutis ⁊ cautelā pcti sequētis. ⁊ hec duo etiā
sunt necessaria in satisfactiōe. Oportet eñ
esse opꝰ meritoriū vt honor deo exhibeat. ⁊
oportet esse ꝯtutū custodiā vt a futuris pec
catis p̄seruemur. ⁊ iō nō est murmurandū
Quinto peccando. Nā opa bona facta in
pctō mortali ⁊ extra charitatē nō sūt satisfa
ctoria. qꝛ satisfactio est amotio offense ⁊ re=
stitutio amicicie. hoc aūt non pōt fieri sine
gr̄a ⁊ sine charitate. i. Cor. xiij. Si distribue
ro in cibos pauperuȝ oēs facultates meas:
charitatē aūt nō habuero. nihil mihi ꝓdest
talia eñ opa nō sūt deo accepta. Licet autē
hō nō habeat certitudinē ꝙ sit in charitate
⁊ sic eē certꝰ nō possit de satisfactiōe ꝓpt qḋ
dꝛ Eccl. v. de ꝓpiciatu pctōꝝ. noli esse sine
metu. tñ sufficit certitudo ꝓbabilis cōiectu=
re. Sexto iterādo. Nā duplex ē satisfactio
Quedā est q̄ relinq̇t aliquē effectū in satis=
faciēte etiā postq̄ȝ actus satisfactiōis trāsijt
sicut ex ieiunio manet corpis debilitatio et
elemosynis largit substantie diminutio ⁊
tales satisfactiones etiā in pctis facte non
oportet ꝙ iterent: qꝛ quātū ad illud qḋ de
eis manet ꝑ sequentē pniām accepte fiunt
Alia est satisfactio q̄ nō relinq̇t aliquē effe
ctū in satisfaciente postq̄ȝ actꝰ transijt sicut
pȝ de orōne ⁊ talis satisfactio dȝ reiterari
suscipiēdo postea pniām ⁊ iterū satisfaciē=
do. nō tñ est imponenda ei tāta penitētia
acsi nulla fuisset imposita. ſȝ p̄sumendū est
ꝙ ꝓpter illa iniūcta q̄ fecit etiā extra chari
tatē maiorē cōtritionē deꝰ ei dedit in illa se=
quēti pnīa. Septimo spoliādo. Nā q̇ ab=
stulit aliq̇d iniuste ab alio; expedit ei vt re=
stituat. nā restitutio rei aliene ē pars satis=
factionis. xiiij. q. vi. c. Si res aliena. qꝛ non
tollit pctm̄ nisi restituat ablatū ⁊c. Octa=
uo recōpēsando. Naȝ ille elemosyne ad q̄s
q̇s aliter nō tenet p̄nt esse satisfactorie, cuȝ
sint opa bona ⁊ penalia qḋ exigit ad opus
satisfactoriū. Ille vero elemosyne ad quas
q̇s aliter tenet nō satisfaciūt. Nono dam
nificādo Nā aliq̇d illicite acq̇rit qḋ debet ei
a q̇ acceptū ē. siue trāsferat dñiuȝ vt ī vsura
siue nō trāsferat vt in furto et rapina. ⁊ de
tali nō pōt fieri satisfactio sic nec elemosy=
na ⁊c. Decimo vsurpādo. Nā aliq̇d illicite
acq̇rit qḋ est ꝯtra iusticiā dātis ⁊ acceptā=
tis vt in symonia vbi vterq̄ȝ ꝯtra legeȝ dei
agit. ⁊ tale dȝ in causas pias erogari ⁊ non
reddi ei q̇ dedit nec reseruari apud eū q̇ ac
ceptauit: ⁊ de tali symoniace acquisito non
pōt fieri satisfactio sicut nec elemosyna ⁊c.
Undecimo lucrādo. Nā aliq̇d illicite acq̇
ritur nō quia ipsa acq̇sitio sit illicita: sed qꝛ
modus est illicitꝰ ⁊ ex hoc transfert dñium
nec cōpetit repetitio sicut pȝ de eo qḋ mu=
lier acquirit ꝑ meretriciū ⁊ hoc vocat turpe
lucrum. ⁊ de tali nō fit satisfactio. qꝛ mulier
talis turpiter agit ⁊ cōtra legem. Duodeci
mo curādo. Nā satisfactio debet esse talis
vt curet ⁊ deleat offensam. Unde glo. Le=
uit. xxv. dicit sic. Quod gula peccauit: ieiu=
nium corrigat. Qḋ garrulitas admisit silē=
tiū deleat ⁊ sic contrarijs curet cōtraria ⁊c.
Tertiodecimo humiliādo. nam satisfactio
debet esse humilis ⁊ verecūda. vnde Glo.
sup ps̄. xliij. dicit sic. Cinis ⁊ cilicium arma
sūt penitētiū. nā tpe quadragesimali cinis
spargit sup capita penitentiū ob humilita
tem ⁊ fragilis cōditiōis memoriaȝ. hec ibi.
Memēto qꝛ cinis es. Quartodecimo re=
frenādo. nā satisfactio dȝ refrenare impetꝰ
⁊ pronitates ad peccādū. vnde Beda sup
Luc. dicit. Jeiunio cōcupiscētia carnis: ele
mosynis auaricia. p̄cibꝰ pellit iactantia. ſȝ
ille Quattuor modis peccamꝰ. s. ꝑ ignorā=
tiā cōtra hoc est orō. ꝑ fragilitatē ꝯtra hoc
est ieiuniū. ꝑ malignitatē ꝯtra hoc ē elemo
syna. ꝑ negligētiā ꝯtra hoc est vigilātia. pu
ta nō vadit ad ecclesiā satisfaciat eūdo. nō
celebrat festiuitates indictas ab ecclīa. nō
laboret ⁊ sic de alijs vt faciat fructꝰ dignos
pniē ⁊c. Quintodecimo adequādo. Nā sa
tisfactio exigit cōmēsurationē culpe ⁊ pene
Un̄ hiero. in epl̄a dicit. Grādi plage alta
⁊ ꝓlixa opꝰ est medicina. Grāde scelꝰ grau=

dem habet necessariā satisfactionē. hec ille.
vn̄ de paulo ꝑsequēte ecclīam dei dꝛ Act. x.
Ego ostendā illi quāta oportcat eū ꝓ noīe
meo pati. Sextodecimo opinādo. Nā qui
dam putāt ⁊ opināꝛ se posse saluari ex sola
passione xp̄i sine ꝓpria satisfactiōe. vn̄ Ri-
cardus in beniamin dicit. Qui post ꝑpetra
ta scelera sine satisfactiōe sibi de impunitate
blandiꝛ: nō tā spe erigiꝛ q̄ꝫ ꝑsumptiōe elidi
tur. hec ille. Per multas tribulatiōes oportꝫ
nos intrare regnū celoꝝ. Decimoseptimo
cōtinuādo. Nā satisfactio dꝫ esse cōtinua et
nō recidiua. vnde Bern̄. de sex alis seraphī
dicit. si in satisfactione minoꝛ est afflictio q̄ꝫ
fuerit in culpa delectatio: nō est dignꝰ fructꝰ
penitētie. Sed dicis mihi: quō scire possum
qn̄ digna sit penitētia mea? qꝛ scire h̄ nō po
tes meliꝰ est vt facias plus q̄ꝫ minꝰ. Idcir-
co esto sollicitus satagere dare operā vt cul
pa sit cū fine, deuotio vero sine fine. hec ille.
nō eñ satisfit de pctō qꝛ hō abstinet a pctō
ſ3 oportet bonū facere. Decimooctauo cō
dēnādo. nā pctōꝛ dꝫ seipsū cōdēnare ad sa
tisfaciendū. vn̄ Isid. li. ij. de sūmo be. c. xiij.
dicit. Ille pn̄iam digne ḡ q reatū suū satis-
factione legitima plangit cōdēnādo. scꝫ ac
deflendo que gessit. tāto deplorādo ꝓfundiꝰ
q̄ꝫto extitit in pctō ꝓcliuius ⁊c̄. Decimono
no abdicādo. Nā pctōꝛ dꝫ a se abdicare. et
remouere oīa que sibi fuerūt occasio peccā-
di. vnde Greg. in omel. dicit. Amicꝰ sponsi
nō solū fructꝰ penitētie: sed dignos fructꝰ pe
nitētie āmonet faciēdo. Aliud nāqꝫ est fru-
ctū penitētie facere: aliud fructū dignū peni
tētie facere. Unde eñ fructū dignū pn̄ie lo
qmur. Sciēdū est ꝙ quisqs illicita nulla cō
misit huic iure cōcediꝛ vt licitis vtatur. sicqꝫ
pietas opa faciat. vt tn̄ si noluerit ea q̄ mū-
di sūt nō relinquat. At si qs in fornicatiōis
culpa vel fortasse qō grauiꝰ est in adulterio
lapsus est tanto a se licita debet abscindere
q̄ꝫto se meminit illicita perpetrasse. neqꝫ eñ
particeps fructꝰ boni operis esse debet q̄ in
multis facinoribꝰ decidit. hec ille. Uigesi-
mo puigilādo. Nā satisfactio est cū penitēs
vigilat ne ad ꝑstina vitia redeat. vn̄ Cassia
nus li. collationū dicit. Indiciū satisfactōis
⁊ indulgētie est affectꝰ vitioꝝ de cordibus
nr̄is expulisse. Nouerit eñ vnusqsqꝫ nec dū
se a pctis ꝑstinis absolutū q̄ꝫdiu sibi satisfa
ctionē ⁊ gemitꝰ in culpam vel illoꝝ que egit
vel similiū criminū an̄ oculos imago prelu
serit, eorūqꝫ oblectatio ac etiā recordatio i-
festauerit mētis archana: Itaqꝫ tūc se is q̄
ꝓ satisfactiōe puigilat a criminibꝰ absolutū
cognoscat cū nequaqꝫ coꝛ suū eorūdē vitio
rū illecebris vel imaginatiōe senserit ꝑstrin
gi. hec ille. Uigesimoꝑmo saluādo. Nam
sine satisfactiōe vel in hoc mūdo vel in pur
gatorio pacta nemo pōt saluari. vn̄ Ansel-
mus li. i. cur deꝰ hō. xiiij. c. dicit. Sine satisfa
ctione. i. debita solutiōe spontanea nec deꝰ
pctm̄ pōt impunitū dimittere nec pctōꝛ pōt
ad btitudinē vel talē qualeꝫ habuit anteq̄ꝫ
peccaret ꝑuenire. Sꝫ qd est qō dicimꝰ deo:
dimitte nobis debita nr̄a. Si eñ soluimus
qō debemꝰ. cur oramꝰ vt deꝰ dimittat. sꝫ nō
satisfacis nisi reddas aliqd maius q̄ꝫ sit il-
lud ꝓ quo pctm̄ facere nō debebas ⁊c̄. Ui
gesimosecūdo sacrificādo. Nā in satisfactio
ne nō sufficit q̄liscūqꝫ pn̄ia nisi penitens se-
ipsū ex toto corde offerat deo. vn̄ Innoc. de
sacris dic̄. Nos igiꝛ assistētes ad offerendū
si recte diuidamꝰ nosipsos ad sacrificiū offe
ramꝰ. arietinā ꝓteruiā. hircinā libidinem sa
gacitatē taurinā iugulātes iuxta qō ps̄. ait.
Holocausta medullata offerā tibi cū incen
so arietū. offerā tibi boues cū hircis. in offe
rēdo simꝰ similes abel vt recte quidē offerē
tes nihilominꝰ recte diuidamꝰ qō qꝛ Caim
nō egit. peccauit. sua nāqꝫ recte cui debebat
obtulit scꝫ deo: sed retinēs sibi seipsū ⁊ coꝛ
suū auferēs a deo male diuisit. abel aūt acce
ptū deo intus in corde hoīem obtulit nō se
sibi retinuit ſ3 deo se totū subdidit ⁊ impen-
dit. ⁊ ideo dn̄s respexit ad abel ⁊ postea ad
munera qꝛ nō offerēs placuit a muneribꝰ ſ3
munera placuerūt ab offerēte ⁊c̄. Uigesi-
motertio recōciliādo. Nā in satisfactiōe re-
quiriꝛ ꝙ penitens reconciliet cū ꝓximo. vn̄
Chry. sup Math. dicit. Si offers munꝰ tuū
ante altare ⁊c̄. ecce a discordātibꝰ non vult
accipe sacrificiū. Hinc ergo ꝑpēdite q̄ꝫtū sit
malū discordie per quā abijciꝛ per qō culpa
relaxaꝛ. vide autē miam dei. qm̄ vtilitates
hoīum ampliꝰ aspicit q̄ꝫ suos honores. plꝰ
eñ diligit concordiā fideliū q̄ꝫ munera. qn̄
eñ fideles hoīes aliquā dissensionē habēt
munꝰ coꝝ nō suscipiꝛ. oratio nō exauditur.
Nemo eñ inter duos inimicos pōt eē fide
lis amboꝝ amicꝰ. ideo ⁊ deꝰ non vult eē fi
delium amicus q̄ꝫdiu inter se fuerint inimici.
qualis autē ꝑcessit offensio talis debet seq̄
reconciliatio. si cogitatu offendisti: cogita-
tu recōciliare. si verbis offendisti verbis re
cōciliare. si opibꝰ offendisti opibꝰ recōcilia-

re. Omne pctm̄ quō cōmittit eo mō de ipso
penitētia agit̄ ⁊c. Uigesimoq̄rto iudicādo
Nā si nosmetipsos iudicaremꝰ. non vtiq3 a
dn̄o iudicaremur. Quale aūt debeat esse iu
diciū nostrū ostendit Ber. in ẜmone quid
retribuā dn̄o: dicens Tria sūt que offerre de
bes: qꝛ deꝰ qui trinitas est nō nisi trino sacri
ficio placari pōt. Offer ergo iudiciū filio iu
dici. offer miām sancte charitati. Offer sol-
licitudinē patͥnitati. de his dicit̄ Mich. vi.
Indicabo tibi o hō quid sit bonū ⁊ q̄d dn̄s
requirat a te. Utiq3 facere iudiciū. diligere
miām et sollicitū te ambulare cum deo tuo.
Si iuste iudicas deū iudicē honoras. Si mi
sericordiā diligis eū cui plus est acceptabi
le sacrificio veneraris. Si sollicitꝰ in timore
dei ambulas: celestē patrē placas: quē pro
pctis tuis offensum tenebas. Triplex aūt
iudiciū facere debes. Primo de teipso. Se-
cūdo inter te ⁊ ꝓximū. Tertio de ꝓximo tuo
Teipsum iudicare debes hoc mō. Cōsidera
diligēter quid facias: ⁊ q̄d nō facias: q̄d fa-
cere debeas: ⁊ quid facere nō debeas. post
ea perpēde si idē est qō facis ⁊ qō facere de-
bes: qō nō facis ⁊ qō nō debes. Qō si ita in
ueneris: gaude. Si aūt idem perspexeris qō
facis ⁊ qō nō debes. aut qō nō facis et qō
debes: time. Inter te ⁊ ꝓximū hoc mō iudi
ca. vide quid facis ꝓximo ⁊ quid ille tibi fa
ciat. Si ille bonū tibi facit ⁊ tu illi bonū red
dis: malꝰ nō es. Si ille malū tibi facit ⁊ tu il
li malū reddis: malus es. Si ille malu3 tibi
facit ⁊ tu illi bonū reddis: bonus es De ꝓxi
mo hoc mō iudica. Uide q̄d faciat. si certu3
bonū. si certū malū. si dubiū bonū. si dubiu3
malū. Si certū bonū est paruū: magnū pu-
ta. magnū aūt maius existima. Si certum
malū est magnū: paruū puta: paruu3 minꝰ
iudica. Si dubiū est bonū: verū bonū puta
si dubiū est malū: bonum puta. hec ille. Sic
enī iudicādo satisfacis deo et ꝓximo quos
malo iudicio irritasti. Uigesimoq̄nto re-
uocando. Nam qui seduxit aliquā muliere3
ad fornicariū cōcubitū aut ad aliter peccan
dū. nō pōt saluari nisi conet̄ totis viribꝰ re-
uocare ipsa3 a pctō. Silr̄ si quis induxit
aliquē ad faciendā vsuram aut surripienda
bona alioꝝ nō sufficit sibi penitere. s3 iuxta
posse debet laborare vt quod indebite ab-
stulit restituat. vn̄ Chry. sup Matth. dicit.
Nō gaudēt martyres: qn̄ ex illis pecunijs
honorant̄ in quibꝰ paupes plorant. Qualis
est enim ista iusticia honorare mortuos ⁊
spoliare viuētes de sanguine miseroꝝ tolle
re ⁊ deo offerre. Istud non est deo offerre:
sed violētie sue deū sociū facere vt si oblatā
sibi pecuniā de pctō libenter accipiat etiam
ipso pctō ꝯsentiat. hec ille. Uigesimosexto
aggrauando. Na3 satisfactio pn̄ie qn̄q3 ni-
mis aggrauat̄ per ꝯfessorē. ⁊ tūc penitens
visa grauitate atq3 austeritate pn̄ie totam
satisfactionē reijcit. vn̄ Chry. sup Matth.
dicit. vt habet̄. xxvi. q. vij. ca. Alligāt. Sicut
enī si fascē sup humeros adolescētis quem
nō pōt baiulare posueris: necesse habet vt
aut fascē reijciat. aut sub pondere ꝯfringat̄
Sic et homo cui graue pondus penitentie
imponis: aut penitentiam reijciet: aut susci
piens dū sufferre nō pōt. scandalizatus am
plius peccat. Deinde ⁊ si erramꝰ modicam
pn̄iam imponētes: nōne meliꝰ est ꝓpter mi
sericordiā rationē reddere: q̄3 ꝓpter crudeli
tatē? Ubi enī paterfamilias largꝰ est: dispē
sator nō debet esse tenax. Si deꝰ benignus:
vt quid sacerdos eiꝰ austerꝰ vult apparere.
hec ibi. Nō est ergo grauādus penitēs. Ui
gesimoseptimo adhominādo. Nā in satisfa
ctione verꝰ penitens debet deū ⁊ eiꝰ legē di
ligere ⁊ iniquitatē odio habere. vn̄. xxvi. q.
vij. ca. Affectu3 illum in se recipiat penitēs
quē gerebat ille q̄ dicebat. Iniquitatē odio
habui ⁊ abhominatꝰ sum. legē aūt tuā dile-
xi. ẜm ea q̄ scripta sunt in sexto psalmo atq3
alijs q̄3 plurimis. vel ea que aplus dixit ad
eos qui ẜm deū cōtristati sunt. Quātā ope
ratā est inquit vobis sollicitudinē. sed excu
sationē: s3 indignationē sed emulatione3 s3
vindictā in oībꝰ exhibuistis cautos vos eē
negocio. S3 ⁊ in ipsis quibꝰ delinq̄t sit agēs
multa cōtraria sicut ⁊ Zacheꝰ. hec ibi. Ui
gesimooctauo cōuersando. Nā impeniten-
tes qui nolunt satisfacere: tanq̄3 ethnici ha-
beāt̄. vn̄. xxvi. q. vij. c. Erga eū qui pctā sua
nō punit tales esse debemꝰ sicut dn̄s p̄cepit
dicēs. Sit tibi sicut gētilis ⁊ publicanꝰ ⁊ sic̄
apl's docuit dicens. Subtrahite vos ab om
ni fratre ambulāte inordinate. ⁊ nō ẜm tra
ditionem quā tradidimus vobis. Hec ibi.
Uigesimonono remediādo Nā sacerdos
semper debet iniungere penitentiā contra-
riam peccato ꝓ satisfactione. puta superbo
iniungat humilē orationē. auaro elemosy-
narū largitionē. accidioso ꝑegrinationē seu
laborē. guloso abstinētiā. luxurioso carnis
macerationem. ⁊ quādoq3 loci mutationē.
Unde distinc. lxxxi. capi. Ualet interdum.

cōuersis ꝑ aīe salute mutatio loci. Plerūqꝫ
em̄ dū mutat̄ loc⁹: mutat̄ mētis affectus.
Congruū est ḡ inde etiā corꝑalit̄ euelli: vbi
q̇sqꝫ illecebris deꝑuiuit. Naz vbi praue q̇sqꝫ
vixit in aspectu mentis apponit qd̄ sepe ibi
vel cogitauit vel gessit. hec ibi. Cauere tn̄ de
bet ne ꝑ satisfactionē quā iniūgit alteri ꝑiu
diciū fiat. vt viro in ꝑiudiciū vxoris ⁊ fami
lie aut ꝑuo in ꝑiudiciuz dn̄i ⁊c. Tricesimo
obligādo. Nā siue sacerdos iniūgat pn̄iam
discrete siue nō: sꝑ remanet reat⁹ ad penam
q̄ztitat̄. ⁊ iō si penitēs nō implet eā hic: tunc
in purgatorio exiget̄. nec tn̄ ꝑpter hoc ↄfes-
sor peccat minorē pn̄iam imponēdo. ꝑpter
tria. Primo q: nō pōt determinate q̄ztitatem
pene cognoscere. Nā ↄsiderat ↄtritiōis q̄zti
tatē: meritū ↄfessiōis. ⁊ ptātē absolutiōis. ꝑ
que oīa aliq̇d de pena dimittit̄. ſ; q̄ztū dimit
tat̄ nescit. Scd̄o q: qn̄qꝫ ex industria mino
rē penā imponēs pl⁹ ꝑdest penitenti. Forte
em̄ magnitudine pene posset a pn̄ia pagen
da impediri. ⁊ iō ↄfessor negligit min⁹ dānū
vt mai⁹ euitet. Tertio q: paulatim ↄfortat̄
in penitēte diu⁹ amor ad plura pn̄ie opa ꝑ-
agēda. q̄ cū sint volūtaria sūt valde merito
ria ⁊ satisfactoria. Tricesimop̄mo recordā
do. Naz si hō ita est pcti oblit⁹. ꝙ nullo mō
recordat̄: nō tenet̄ ad pn̄iam nisi in gn̄ali. ſ;
tn̄ debet laborare ꝑ posse vt recordet̄. ⁊ si re
cordari pōt: penitere tenet̄. aliter sufficit pe
nitētia gn̄alis: sicut ⁊ cōfessio. q: ad impossi-
bile nemo tenetur. Satisfiat ḡ de pctis ob-
litis in gn̄ali. Tricesimosecūdo cōmutādo
Nā sacerdos pōt cōmutare pn̄iam ⁊ satis-
factionē quā iniūxit discrete tn̄. et ꝑpt̄ cām
⁊ circa subditos suos. siue sit idez sacerdos
q̇ iniūxit. siue successor eius: aut etiā suꝑior.
puta ep̄s. Si aūt ex leui causa. puta q: intē
dit negociationi aut arti mechanice: aut q̇a
intēdit alicui dissolutioni. nō dꝫ cū tali faci
liter dispēsari. nisi in mai⁹ bonū ⁊ vtili⁹ cō-
mutet̄. Tricesimotertio dispēsando. Nam
inferior nō pōt dispēsare vl' relaxare pn̄iam
⁊ satisfactionē iniūctā a suꝑiori q̇ sibi reꝑua
uit eā vel ad quē solū spectabat nisi vrgeat
necessitas aut suadeat vtilitas. Piū est em̄
interp̄tari ꝙ suꝑior in his casib⁹ cesserit in
feriori ptātē cōmutādi vel relaxādi. si vero
inferior ab initio poterat illi pn̄iam iniūge-
re: poterit tūc cōmutare vel relaxare. Tri-
cesimoq̄rto supportādo. nā si aliq̇s mortez
violēter illatā patiēter sustineat etiā si pro
alijs criminib⁹ sit illata: valet ad diminutio
nē pene ⁊ liberationē a tota pena ſm̄ q̄ztita
tē culpe ⁊ patiētie ⁊ cōtritiōis. etiā infirmi-
tates patiēter sustinēdo eūdē effectuz hn̄t.
Tricesimoq̇nto relaxādo. Naz indulgētie
valent q̄ztū ad forū eccl'ie. puta ad remissio
nē pene residue post ↄtritionē ⁊ ↄfessionē ⁊
absolutionē siue sit iniūcta a sacerdote siue
a iure eccl'ie siue nō. vt scꝫ. xl. dies indulgen-
tie valeant tātū q̄ztū. xl. dies pn̄ie ſm̄ taxa-
tionē factā siue a sacerdote siue a iure eccle
sie. ⁊ isti dies siue āni sūt anni mūdi ⁊ nō ce
li neqꝫ purgatorij. vn̄. xl. dies indulgētie va
lent. xl. dies q̇b⁹ in pn̄ia deberes te affligere.
si em̄. xl. dieb⁹ nō satisfecisti in pn̄ia ꝑ pctō
tuo. assume indulgētiā. xl. dieruz ⁊ illa pena
tūc erit relaxata aliter in purgatorio satisfa
cies ꝑ pena correspōdēte illis. xl. dieb⁹ q̇b⁹
penitere debebas. Valēt etiam indulgentie
q̄ztū ad iudiciū dei. q: si papa poneret gene
ralē indulgētiam: tūc q̇ in tali statu decedit
statim euolat. nec tn̄ sequit̄ ꝙ papa possit
pro suo arbitrio aīas a purgatorio liberare.
q: ad hoc ꝙ indulgētie valeāt req̇runt̄ duo
ex ꝑte dātis. s. auctoritas dispēsandi thesau
rū eccl'ie qui thesaur⁹ est suꝑabūdātia oper-
rū satisfactiōis. nā multi in opib⁹ iusticie su
pererogauerūt ad mēsurā debitoꝝ suoruz ⁊
multas etiā tribulatōes iniuste sustinuerūt
patiēter tn̄ per q̄s m'titudo penarū poterat
expiari ſ; eis deberet̄ quoꝝ meritoꝝ tanta
est copia ꝙ oēm penā debitā nūc viuētib⁹
excedūt: p̄cipue meritū xp̄i qd̄ sua infinita-
te sacroꝝ efficaciam excedit. p̄dicta merita
sunt cōia toti⁹ eccl'ie. illa vero q̄ sunt cōia ali
cui⁹ m'titudinis distribuūt̄ singulis de mul-
titudine ſm̄ arbitriū ei⁹ qui multitudini pre
est. vnde sicut aliq̇s cōsequit̄ remissionē pe
ne si ali⁹ ꝑ eo satisfaciat. ita si ei satisfactio
alteri⁹ distribuat̄ ꝑ eū qui pōt. Scd̄o requi-
ritur causa rōnabilis. s. pietas cause que cō
p̄hendit honorē dei. vtilitatē eccl'ie in gene
rali ⁊ vtilitatē ꝑximi. Requirunt̄ etiā duo
ex ꝑte recipiētis scꝫ charitas. q: sicut ille q̇
merebat̄ erat in charitate ita iste cui dispen
satur meritu3 dꝫ esse in charitate. vnde iste
qui indulgētiā suscipit nō absoluit̄ simplicit̄
a debito pene: sed dat̄ sibi vnde debitū sol-
uat ꝑ quanto pena vni⁹ alteri cōputat̄. exē
plū si debeo tibi centū ⁊ non habeā vnde sa
tisfaciam tibi. ali⁹ sua liberalitate donat mi
hi centū que ego do tibi tūc sum liber ab il-
la obligatione. Ideo indulgētia non valet
ei qui ē in mortali pctō. vnde in oīb⁹ indul-

gentijs fit mētio de vere cōtritis ⁊ cōfessis.

Secūdo reqrit ꝙ faciat illud ꝓ quo indulgentia dat. qꝛ indulgētia tantū valz q̄ztū cōtrahit ex forma. Et qꝛ ad hoc ꝙ indulgētia valeat reqrit cā rōnabil' ⁊ ꝯueniēs vt dictū est q̄ cā nō est ex p̄te ei⁹ qui ē in purgatorio nisi aliqs pro eo faceret qd̄ in ꝑuilegio continet. Trigesimosexto ꝑticipādo. naz opa satisfactoria vni⁹ p̄nt alteri cōputari nō solū ex vi caritatis. sz etiā ex intētiōe opantis aliq̄ mō directa ad ipsū siue in singulari sic̄ cū qs ꝓ alio satisfacit determinate ⁊ sic qlibz potest sua opa alteri cōicare. siue in speciali sicut cū quis orat ꝓ sua cōgregatione ⁊ familiarib⁹ ⁊ benefactorib⁹: ⁊ ad hoc etiaz ordinat sua opa satisfactoria: ⁊ sic ille qui congregationi preest pōt opa illa alteri cōicare applicādo intētionē illoꝝ q̄ sūt de sua cōgregatiōe ad istū determinate. Et si fiat cōicatio ꝑ hūc modū. facio te ꝑticipē meritorum hui⁹ cōgregatiōis vel hui⁹ ꝑsone. sic valet aliqd ad meredū illi q̄ est in pctō mortali non remissionē pene ſ impetrationē grē. Tricesimoseptimo orādo. Nā sacerdos non dz recipere pecuniā ꝓ missis celebrādis quas ipse iniūxit: qꝛ spēs mali est. extra de vita et hone. cleri. c. cū omni. sed vel ipse confessor gratis celebret vel oblatū hac occasiōe pauperib⁹ eroget. vel eas nō iniūgat vel faciat per aliū celebrari. Tricesimooctauo tardādo. Nā penitēti in extremis nō est imponēda q̄ztitas penitētie sed solū innotescendā. xxvi. q. vij. c. i. ne sibi clausa ianua pietat̄ videat. orōnib⁹ ⁊ cōsolationib⁹ ecclesiasticis subleuādus est. ꝙ si tali iniūcta fuerit pnīa ⁊ ante expletionē moriat liber erit ab inferno: sed non a purgatorio. Tricesimonono occupādo. Nā de penitēte in extremis valde dubitandū est. qꝛ tunc hō maxime occupatur circa filios. vnde Augu. vt habet de peni. dis. vij. §. quē penitet dicit. Timendūz est de penitēte sero maxime cū filij quos illicite dilexit sint p̄sentes. dicit enim. O filij quantū vos dilexi. laboraui sudaui die noctuqz in quātis periculis fui vt vos nutrirē ⁊ aliquā cōsolationē de vobis haberē ⁊ ecce morior. ve mihi misero nō ampli⁹ vos videbo: ꝑuor vobis q̄ estis vita mea cū vos dimittā orphanos sine matre sine attinentibus. quis curam vestri habebit? petenti panē quis porriget. ⁊ sic alia necessaria vite atqz doctrine? nō habeo pecuniā repositaz. nō domos; nō possessiōes. quis erit taz carus attinēs vel amic⁹ q̄ si subuenerit vobis per mēsem velit vos vltra videre. expellemini a domibus eoꝝ nudi. discalciati famelici vermib⁹ pleni. si diuitias vobis dimisero ⁊ in manib⁹ tutoꝝ: qualiter tractabunt bona vestra? male ꝓ vobis: bn̄ autem ꝓ se. eritis ipsorum famuli ⁊ male tractati. O filij mei cui vos dimittaz. eritis soli: lusores ribaldi fornicarij: tandem mala morte moriemini.

Quarto dissipādo. Nam penitēs in extremis vix aut nunq̄z veniet ad pctōꝝ satisfactionē. Unde aug. vt habet de peni. dis. vij. §. quē penitet. dicit. Timēdū est de penitēte sero: maxime cū mūdus ad se vocet. vxor ⁊c̄. dicit em̄. Heu miser magnificaui opera mea. feci mihi palatiū. pomeria em̄ possessiones. acquisiui diuitias ⁊c̄. vt fruerer et gauderem istis. ⁊ ecce morior bona mea dissipant. Attinētes video esse predones. bona mea deueniēt ad alienos qui mihi nūq̄z locuti fuerūt. O filij. o amici. o cōmissarij mei habeo tales debitores qui nō soluerūt mihi q̄cq̄z: exigite ab eis vt videbitis in tali libro ⁊c̄. O vexatio intolerabilis iste petit vnuz ille aliud ꝓ filia nubēda ⁊c̄. ego faciaz testamentū in quo multa suffragia legabo ecclesie. pauperib⁹ ꝓ satisfactione pctōꝝ meorū qm̄ tribulatio penarum prima est. sed inter cōmissarios non est q̄ me adiuuet. Ita possem instituere cōmissariū meū parietē istuz qui me nec videt; nec audit nec compatitur sicut nec isti. sed testamentum meum dissipant vt cōstat. Post hāc declarationē dixit sanct⁹ Thomas aīe deuote. O aīa simplex iam potes intelligere vtilitatē ⁊ necessitatem satisfactionis. Ne tn̄ Belial glorict in argutijs suis docebo te quo pacto illi respondeas. Ad p̄mū dic ꝙ cōsiliū Danielis intelligit ꝙ nabuchodonosor a peccato cessaret ⁊ peniteret. ⁊ sic ꝑ elemosynas satisfaceret. Ad secūdū dic ꝙ sicut hō nescit ꝓ certo vtrū charitatez habuerit in satisfaciendo vel habeat: ita etiam nescit ꝓ certo vtrū plene satisfecit. ideo dr̄ Eccī. v. De ꝓpiciatu pctōꝝ noli esse sine metu. Nec tamē exigit ꝙ ꝓpter hūc metū hō satisfactionez expletā iteret si ꝯsciam pctī mortalis nō hz q̄zuis em̄ penam nō expiet per hm̄ōi satisfactionē. tn̄ nō incurrit reatū omissiōis ex satisfactiōe neglecta. Sicut nec ille qui accedit ad eucharistiaz sine ꝯsciā pctī mortalis cui subiacet reatū indigne sumptiōis incurrit.

Ad tertiū dic ꝙ illa intētio interrupta est

per pctm̄ sequens. ⁊ ideo non dabit vim ali
quã operibꝫ post pctm̄ factis. Ad quartũ
dic ꝙ nõ põt fieri adequatio sufficiens, nec
ẜm diuinã acceptationẽ, nec ẜm equiualen-
tiã vt ꝯstat. Tunc aĩa grãs agens deo ⁊ su-
is doctoribꝫ ꝯsolata abijt domũ ĩ pace amẽ

Feria tertia dominice de passione.
Sermo. xxxv. De pctõ detractiõis.

Aratum/ nõ põt mũ

P dus odisse. Job. vij. Hodie aĩa
simplex fidelis et deuota saluti
sue intenta accessit ad eclesiã ⁊ audiẽs mis-
sam tã ex lectione epl'e Dañ. xiiij. ꝙ ex euã-
gelio: aduertit vnã cõclusionẽ valde notabi
lem. scꝫ. Inter res tẽporales q̃ʒto fama est
pciosior: tãto eiꝫ denigratio est grauior. Rõ
istius cõclusionis est Nã sicut facto aliquis
nocet alicui dupliciter. Primo manifeste
sicut in rapina vel quacũqꝫ violẽtia illata.
Secũdo occulte, sicut in furto pditione. et
dolosa pcussiõe, vt ptꝫ de Abner ⁊ Amasa
vt. ij. Reg. dr. sic etiã vbo aliq̃s ledit aliũm
dupliciter. Primũ manifeste, puta per cõtu
meliã inq̃ʒtũ hõ dãnificat̃ vel detrimentuꝫ
patit̃ q̃ ad honorẽ sui vel reuerentiã sibi ab
alijs exhibendã: vel cũ defectꝫ suꝫ dr coram
multis. puta si q̃s dicat alicui ꝙ sit fur aut
pditor. Secũdo occulte. puta p detractio-
nẽ inq̃ʒtũ quis de aliquo obloquit̃ eo absen
te: vt eiꝫ famã denigret. Auferre aũt alicui
famã valde graue est. qꝛ inter res tpales vi
det̃ fama esse pciosior p cuiꝫ defectũ hõ im
pedit̃ a multis bñ agẽdis. Eccle. xli. Curaꝫ
habe de bono noĩe. hoc eñ magis pmane
bit tibi: ꝙ mille thesauri magni ⁊ preciosi. ⁊
ideo detractio est grauissimũ pctm̄. Scien
dũ ꝙ bona in q̃bꝫ põt dãnificari pximꝫ sunt
in triplici genere. Primo sũt bona spũalia:
quibꝫ ipsa aĩa perficit̃. et directe ab ea tolli
nõ possũt nec auferri. qꝛ nihil est tã in ptãte
hoĩs: ꝙ honesta virtꝫ mẽtis vt Cassiodorꝫ
dicit. Indirecte tñ tollũt̃ vel per malam do
ctrinã. sicut vtutes intellectuales. vel p ma
lã conuersationẽ sicut vtutes morales. ps.
Cũ sancto sanctꝫ eris ⁊c. vsqꝫ peruerteris.
Secũdo sunt bona corpalia. sicut vita sa-
nitas pulchritudo fortitudo. ⁊ hec tollũt̃ di
recte tpe. Nã tpe tabescit corpus. vt dr. iiij.
phicoꝝ. iõ poete figurabant Saturnũ ex se
genitos deuorantem. quia tpe quecũqꝫ gi-
gnũt̃ cõsumũt̃. Tẽpꝫ eñ quasi quodam in
sensibili dente dũ fluit vniuersa extenuat et
cõsumit. Et sic graue pctm̄ est homicidiũ p
qd̃ tollit̃ vita pximi iã actu existẽs. Conse-
quẽter etiã adulteriũ qd̃ est cõtra debitũ or
dinẽ generatiõis hũane p quã ẽ introitꝫ ad
vitã. Tertio sũt bona tpalia inter q̃ fama
maxima pemĩnet. Quia ppter famaꝫ diui-
tie acquirũt̃: dñium querit̃. Nã honos alit
artes. oẽsqꝫ accendũt̃ ad studia vtutis: glo
ria. ppter famã plures se priuauerũt vita.
vt Achitophel. vt dr. ij. Reg. xv. Ideo dr
puer. xxij. Melius est nomẽ bonuꝫ: ꝙ diuitie
multe. Et ideo detractio ẜm suũ genꝫ ẽ gra
uius pctm̄ ꝙ furtũ. ⁊ ita tenet̃ hõ detractor
ad restitutionẽ fame quã denigrauit: sic ad
rem quã vsurpauit. His intellectis aĩa exi
uit ab ecclesia vadẽs domũ cũ pposito non
detrahẽdi cuiqꝫ. Et ecce Belial intendẽs eã
ab hoc pposito reuocare ait. O anima sim-
plex ꝙ facile decipis tã leuiter credẽdo. vo-
lo tibi ostẽdere ꝙ detractio nõ sit peccatuꝫ.
Primo sic. nullꝫ actꝫ vtutis est pctm̄. ẜ re-
uelare pctm̄ alicuiꝫ occulte qd̃ ptinet ad de-
tractionẽ est actꝫ vtutis ⁊ charitatis dum ali
quis pctm̄ fratris denũciat ad eiꝫ emenda-
tionẽ. Aug. in regula. Si eñ frater tuꝫ vul
nus habet in corpe qd̃ velit occultari dũ ti-
met secari nõne crudeliter a te sileret̃: ⁊ mi-
sericorditer indicaret̃ ⁊c. ergo detractio nõ
est pctm̄. Secũdo sic. Actꝫ iusticie nõ ẽ pec
catũ. ẜ reuelare pctm̄ fratris occultũ ipsum
accusando ẽ actꝫ iusticie. aliter seq̃rẽt̃ mlta
mala ĩ re publica. s. hereses. pditões. furta.
violẽtie ⁊c. g̃ detractio nõ est pctm̄. Tertio
sic. Nullũ pctm̄ mortale in toto gñe hũano
inuenit̃. quia multi abstinẽt a peccato mor
tali. sed detractio in toto genere humano
inuenit̃. vñ sup illud puer. xiiij. cũ detractori
bꝫ ne cõmiscearis dicit glo. Hoc spãlr vitio
piclitat̃ totũ genꝫ hũanũ. g̃ detractio nõ est
pctm̄ mortale. Quarto sic. aug. in omel. de
igne purgatorio int̃ pctã minuta ponit q̃n
cũ oĩ facilitate vl' temeritate maledicimꝫ. vt
habet̃ dis. xxv § alias. qd̃ ptinet ad detracti
onẽ. Aĩa vo abijt tristis q̃rẽs ⁊ ꝯsulẽs leg
doctores. Cui mox obuiauit moyses a q̃ cũ
cognouisset cãs mesticie sue Ego iq̃t oñdã tibi
ꝯclõnẽ tuã verã eẽ testĩonio q̃druplicis leg. s.

Legis naturalis.
Legis diuinalis.
Legis prophetalis.
Legis humanalis.

Primo testimonio legis

nālis. Et h' q̄druplicit̄er. s. p rōnes nāles. p
phos morales. p poetas. τ p exēpla gētiliū.
Quātū ad rōnes nāles Sciēdū q detra-
ctio est abhoīabilis q̄druplr. Primo rōne
insidiatiōis. Nam detractor assimilaſ cani.
Eccl'. xix. sagitta infixa femori canis. sic ver
bū in corde stulti. Canis eñ habēs sagittā
infixā femori nō q̄escit donec remouerit. sic
nec stult' q̄escere pōt donec malū v̄buz qd
de p̄ximo audiuit alteri rettulerit. detractor
eñ est custos gregis diaboli nō permittēs
vnā ouiculā inde auferri q̄n latret detrahē-
do. est canis nō solū carnes comedendo de
carnalib' hoīb' obloquēdo: sed etiā ossa ro-
dendo vitā sp̄ualiū hominū sua lingua per
uertēdo τ cōfringendo velut canis semp in
macello moraſ vt sanguini insidieſ: habēs
labia sanguinolēta. Prouer. i. Insidiemur
sanguini. Secūdo rōne dehonestationis
detractor eñ est tanq̄ porcus nō parcens
ori suo ab imūdicia sicut nec pedi suo. sz sp
versaſ in luto. Sap. i. A detractione parci-
te lingue. qui nō vult parcere ei cui detrahit:
saltē deberet parcere p̄prie lingue q̄ est mē-
brū nobile: τ inmundicia alieni peccati nō de
beret eam inq̄nare. si porcus ortū igrediaſ τ
ex vna p̄te videat pulcherrimos flores τ ex
alia stercora: nō curās flores currit ad ster-
cora τ ea in ore suo ponit. sic detractor si vi
deat in aliquo quedā honesta imitatiōe di-
gna que sūt flores τ quedā rep̄hensibilia q̄
sunt stercora: ipse in ore suo versat rep̄hensi
bilia de bonis nō curans. Propter hāc im
mūdiciā btūs Aug. exclusit detractores a
mēsa sua dicens versus quos fecerat scribi
in pariete scz. Quisq̄s amat dictis absentū
rodere vitā. hanc mensam indignā nouerit
esse sibi. τ Prouer. xxiiij. Cū detractoribus
ne cōmiscearis. periculosa est eoꝝ societas.
Tertio rōne p̄ditionis. detractor enim est
tāq̄ serpēs. Eccl. x. Si mordeat serpens in
silētio nihil eo minus hz q̄ occulte detrahit.
nā serpēs est aīal p̄ditiosum in silētio mor-
dens: sic detractor est p̄ditor. q2 illos mor-
det q̄s amare se simulat. s. q̄n sunt p̄sentes
Ibi aūt detrahit vbi de silētio cōfidit. Et si-
cut serpens v̄bis τ tumultib' hoīuz deterreſ
sic detractor timet q̄n videt eū venientē cui
detrahit. Sicut serpēs tortuose incedit sic de
tractor incipit a laude ei' cui vult detrahere
deinde subdit: sed tū: que est cōiunctio atte-
nuatiua. vel que est cōiunctio aduersatiua.
Serpēs māducat terrā; sic detractor qd ter
renū τ vile est in homīe versat in ore. Deut.
xxxij. dentes bestiarū īmittā in eos cū furo
re trahentiū sup terrā atq̄ serpentiū. τ Ie-
re. viij. ecce ego inmittā in vobis serpentes
pessimos quib' nō est incātatio. q2 detractor
nūq̄ cessat a detractiōe. Eccl. xxiij. Homo
assuet' v̄bis improperij: oīb' dieb' vite sue
nō erudieſ. Quarto rōne nutritiōis detra-
ctor eñ est velut ciconia que pasciſ aīalib'
venenosis. quia pctā sunt venena aīe. ps.
Sepulchrum patēs est guttur eoꝝ. linguis
suis dolose agebāt. venenū aspidum sub la-
bijs eoꝝ. quoꝝ os maledictiōe τ amaritudi
ne plenū est. Et bern quas de salute aīe il-
li fratri gratias agere possum q̄ mihi propi
nat fraterne detractiōis venenū: Naz in ec-
clesia malignātiū p suaui odore fetorē alie-
norū pctōꝝ hoīb' ingerūt. Quātū ad phi-
losophos morales Sciēdū q detractio est
detestabilis q̄druplicit̄er. Primo quintus
terculianus in apologetico suo dicit. Itaq̄
pleriq̄ clausis oculis in odiū alicui' impin-
gunt vt bonū ei ferētes testimonium admi
sceāt noīs exprobrationē. laudāt in eo que
sciūt: vituperāt q̄ ignorāt. cū iusti' sit occul-
ta de manifestis p̄iudicare q̄ manifesta de
occultis p̄dānare. hec ille. Secūdo sidoni'
in ep̄lari. lib. v. dicit. Est hec quedā vis ma
lis morib' vt innocētiā mltitudinis deuenu
stēt scelera paucoꝝ cū tū e diuerso bonoruz
raritas flagitia multoꝝ v̄tutib' cōicatis ne
queat excusare. τ quis est qui nō exacerbe
scat cū videat sordidari v̄tutez criminatiōe
vitioꝝ. hec ille. Tertio tulli' cōtra salustiuz
dicit. Sepe vidi graui' offendere aīos au-
ditorū. eos que aliena vitia apte dixerūt q̄
eos q̄ cōmiserūt. Et in rhetorica dicit. vitio
sum est artem aut scientiam vel studiuz vi-
tuperare propter illorum vitia qui in eo stu
dio sunt. Quarto Valeri' libro. iiij. dicit.
Nulla tam modesta felicitas est que mali-
gnitatis dentes vitare possit. Qui alienis
malis sicut suis bonis letantur. diuites sūt
alienis iacturis: locupletes calamitatibus
īmortales funerib'. hec ille. Et Eunodius
dicit. Male pertinax dens liuoris obloquē
di fomitem de loco glorie querit. Hec ille.
Et quia detractio est alterius glorie mi-
nuende mordax ad alterum delatio: ideo
est fugienda. Quantuz ad poetas Scien
dum q detractio est abhorrenda quadru-
pliciter. Primo Claudianus in maiori di
cit. Ne cunctos paucoruz crimine damnes

Et Juuenalis li.iij. dic. Lingua mali pars pessima serui. Et li.iiij. dicit. Torrẽs dicẽdi copia multis offuit. etiaz sua mortifera est facũdia. Secũdo ouidi⁹ li.i. de arte amandi dicit. Parcite paucoꝝ crimen diffundere in oẽs. Et lib.i. de remedio amoris dicit. Et mala sũt vicina bonis errore sub ipso. Pro vitio viri⁹ crimina sepe tulit. Et libro de ponto dicit. Ledere viuos Liuor et iniusto carpere dente solet. Tertio Auian⁹ in micologia dicit. Qui bene ꝓloq̄t coraz qui postea praue. Hic erit inuisus bina ꝙ ora gerat. Quarto ꝓsper li. epigrãmatũ dicit. Culpare in quoq; que nõ sunt nota malignũ est. Presertim si q̃ cognita sunt bona sũt. hec ille. Vitãda est ĝ fallax ⁊ ꝓditiosa detractio ⁊c. Quãtũ ad exẽpla gentiliũ. Sciẽdũ ꝙ detractio est abhominãda q̃druplici exemplo. Primũ ponit ouidi⁹ li.ij. methamorphoseos dicẽs. ꝙ Cadm⁹ seminauit dẽtes serpẽtinos ex quib⁹ statim nati sũt milites armati q̃ adinuicẽ cõtra se insurgẽtes se occiderũt. q: ex infamijs ⁊ morsib⁹ detrahentiũ brige seminant inter hoies. vñ mors sepe sequit. Gal.v. ꝙ si inuicẽ mordetis videte ne ab inuicẽ cõsumamini. ⁊ Ecci.l. denotatio pessima sup bilinguẽ. Nã ꝑm leges antiquas athenis talis cõtumelijs acerbis affecti occidebãt pẽ. dentes eoꝝ arma ⁊ sagitte ⁊ lingua eoꝝ gladi⁹ acutus. Quia non solũ sagittãt illũ quẽ infamãt ⁊ mordẽt ꝟ etiã sagittãt alios quos sepe cuz talib⁹ infamant ⁊ scandalizant. Secũdũ exẽplũ ponit Ualerius li.vij. dicẽs. Socrates dicẽte sibi quodã multos de eo male loqui. nõ desinis mihi inquit inaurib⁹ meis maledicere. Tertiũ exemplũ ponit idẽ dicens dyogenes cũ ei nũciasset amicus. te amici cũcti vituperãt oportet inq̄t sapientiã ab insipientib⁹ feriri esse eñi meliorez indicat mala lingua quem carpit. ideo Sene. de remedijs fortuitoruz dicit. Male de te opinant hoies. sed mali: mouerer si de me maxim⁹ si cato si lelius sapiens. si alter cato. si scipiones duo ista loq̄rent. Mouerer si hoc iudicio facerent. nunc aũt morbo faciũt. hec ille. Quartũ exẽplũ ponit idẽ dicẽs. Antitanes cuidã dicẽti sibi Maledixit tibi ille. Rñdit nõ mihi inq̄t: ꝟ illi q̃ in se q̃d ille culpat agnoscit. Sz ⁊ si mihi maledicere curet nõ curo: q: audit⁹ lĩgua dz esse robustior singulis hoib⁹ lingue sꝫ singule ꝟ aures bine. Aliquatenus tñ curo: q: eoipso me fateor esse supiorẽ. q: supioris ꝑsone vsus est ħ pati: inferioris facere. Gaudere itaq; nisi vrgẽte humanitati hoi cõparerer infelici. Tytus tacius maledicẽte sibi Metello. Facile est inq̄t in me dicere cũ nõ sim rñsur⁹. Tu iq̄t didicisti maledicẽ: ⁊ ego ɔsciã teste didici maledicta ɔtẽnere. ⁊ sic tu lingue tue. sic ego auriũ mearum sum dñs.

Secũdo declaratur eadẽ

cõclusio testimonio legis dĩnalis. Sciendũ ꝙ detractor habet q̃tuor pessimas cõditiones. Primo sanctitatꝭ malignationẽ. Nã viri pessimi detrahũt qñq; viris sanctis ex malicia: imponẽtes eis multa falsa cuz magna audacia. Sic dña cui fuiebat Joseph inique detraxit ei apud virũ suũ imponens ei ꝙ opp̃mere ipsaz voluisset. Geñ. xxxviij. Pharao detraxit Moysi dicens. Cui dubiũ est ꝙ pessime nõ cogitauerit ⁊c. Exo.x. Ancilla pessima detraxit ⁊ maledixit Sare imponẽs ei interfectionẽ viroꝝ. Thob.iij. Senes illi pessimi ꝓpter suã maliciã: innocentẽ Susannã turpiter diffamauerũt. Daniel.xiij. Symõ male loq̄bat de dura prouisione ciuitatꝭ ⁊ defensore gẽtis.ij. Mach.iiij

Secũdo felicitatis indignationẽ. Naz detractio est vitiũ singulariter inuidoꝝ q̃ alioꝝ felicitatib⁹ inuidẽtes diffamãt eos vt deprimãt: Sic ꝑncipes inuidẽtes Dauid detraxerunt ei apud Achis regem.i. Regũ.xix. Emuli edificantiũ Hierusalem scripserunt Artaxerxi detrahentes eis vt op⁹ facerent interrũpi.i. Esdre.iiij. Principes populi detraxerũt Jeremie apud Sedechiã regẽ inuidentes ei. Jere.xxxviij. viri caldei inuidia moti accusauerũt iudeos detrahentes eis corã rege Dañ.iij. Satrape darij inuidẽtes felicitati Danielis. detraxerunt ei corã Dario rege. Dañ.vi. Tertio iniquitatis occisionem. Nã detractio ⁊ accusatio est causa homicidioꝝ ⁊ multoꝝ maloꝝ. Nã occasiõe Doec ydumei referẽtis Sauli ꝙ Abymelech cõfortauit dauid: occidit Saul. lxxxv. viros indutos ephot. ⁊ mulieres ⁊ puulos interfecit.i. Reg.xxij. Principes filiorum amon detrahẽtes nũcijs dauid puerterunt purã intẽtionẽ ei⁹ ⁊ fuerũt cã guerre ⁊ discordie belli ⁊ homicidioꝝ mltoꝝ.ij. Reg.x Simon ꝑposit⁹ tẽpli suis malis relatõib⁹ faciebat tẽplũ dñi spoliari.ij. mach.iij. Quarto puersitatꝭ ambitionẽ. Nã detractio a supbia ⁊ ambitiõe pcedit: q: volẽtes se exaltare ⁊ alios deꝑmere: detrahũt eis. Sic absolõ

ambiēs regnū patris detrahebat ei dicens. habēti negociū nō est q̄ te audiat ↄstitut⁹ a rege. ij. Reg. xv. Aman sup̄bus q2 nō adorabat a mardocheo oib⁹ iudeis detraxit coram rege. Hester. iij. Alchuinus q2 volebat fieri summ⁹ sacerdos corā demetrio detrahebat Jude. i. Mach. vij.

Tertio declarat eadem

cōclusio testimonio legis ꝓphetalis et hoc quadruplicitér. Primo q2 maria locuta est detrahēs moysi modica occasione sumpta punita est pena lepre. vij. Numeri xij. dr. q̄re nō timuisti detrahere seruo meo moysi. Similiter oēs iudei qui egressi sunt de egypto mortui sunt peste in deserto. Unde numeri xiiij. dr. Oēs hoīes q̄ viderūt maiestatē meā in egypto nō videbūt terrā p̄ qua iuraui patribus eorū: nec quispiā ex illis qui detraxerunt mihi intuebit̄ illā. Et leuiti. xix. dr. Non maledices surdo nec corā ceco pones offendiculū sed timebis dn̄m deū tuū. glo. Surdo maledicit qui absenti detrahit. hō absēs minus pōt audire detrahentē: q̄ si surd⁹ eēt et ibidē dr. Nō eris criminator nec susurro ī ꝑplis. Criminator est detractor qui in alieno crimine delectat̄. Detractor em̄ cōparat̄ scabroni: q2 sicut scabro nō quiescit nisi ī stercoribus: sic detractor ī alienis pctīs quiescit. Exo. xxiij. Inimicorū tuorū coram te terga vtā emittā scabrōes p̄us duos. puer. xxiiij. dr. Qui cogitat mala facere stultus vocabit̄ cogitatio stulti pctm̄ est et abhominatio hominū detractor. Tertio. ps. dicit. Qui retribuūt mala p̄ bonis detrahebāt mihi: qm̄ sequebar bonitatē. Et iterū. detrahentē secreto p̄ximo suo hunc ꝑseq̄bar. Quarto Job xix. dicit Stulti quoq3 despiciebāt me. et cū ab eis recessissem: detrahebāt. mihi. Et ezechiel. xxij dr. Uiri detractores fuerunt in te ad effundendū sanguinē: scelus operati sūt in medio tui. Et sic patet.

Quarto declaratur eadē

conclusio testimonio legis humanalis. Sciēdum q̄ detractio h3 q̄tuor malos defectus. Primo est iniuriosa p̄cipiēti. Lex em̄ ē om̄e quod rōne cōstat qd̄ religioni ↄgruit: qd̄ saluti ꝓficit. et talis est oīno seruāda. vt. ff. q̄ et a q̄b⁹ mān. liberi nō fiāt. l. ꝓspexit legis actor. Sed cū tria sint legis p̄cepta. s. honeste viuere alterū nō ledere ius suū vnicuiq3 reddere vt instit̄. de iustitia et iure. li. i. ideo sūt ab oībus obseruāda. detractor aūt ledit famā alterius que est ī opinione hoim̄. et ad h̄ nitit̄. Plus vero est validū qd̄ est in opinione q̄ qd̄ est in veritate. vt. ff de acquirē. here. l. is qui heres in fine. Et. ff. de offi. p̄si. l. barbarius. ideo cū aliq̄s fuerit diffamatus: difficile recup̄at famā, q2 Quē semel horrēdis maculis īfamia nigrat: ad bene tergēdum multa laborat aqua. Unde nō p̄cipitāter d3 q̄s cōdēnari ex detractōe et infamia p̄cedere. Sanctius em̄ est ac melius nocētē absoluere: q̄ innocentē condēnare. vt. ff. de penis. le. absētem. Silr̄ p̄cliuiores esse debem⁹ ad nō nocendū. q̄ ecōtra. vt. ff. de periculo et conditi. rei vendi. li. i. § p̄terit et. ff. de seruis exporta. l. seruus. Quarto detractio est malitiosa loquēti. Facit em̄ detractorē falsum iudicē cu3 absentē nō vocatū iudicet et fama p̄uet. Et sicut op3 iudicē recusari an̄ litem inceptam vt. C. de iurisdi. om. iu. l. nemo. ita p̄dicti detractores tanq̄ iudices vite aliene recusabūtur anteq̄ in morte incipiāt litē. Talis detractor est nimis festinus in snīa sua qd̄ est cōtra legē. ff. de dam. infect. l. si finita § si forte vbi dr q̄ iudices nō debent esse festini. neq3 currētes. sed plena cū deliberatōe p̄cedere. Et p̄uerbiu3 dicit q̄ melior est iudex lēt⁹ q̄3 iudex currēs p̄cipue q2 iudex nō debet alligare aīm suū ad vnā spēm ꝓbatōis. vt. ff. d̄ testi. l. iij. § eiusdē q3 p̄ncipis. veritas enim p̄us exactissima cura inq̄rēda est et facultas ꝓbationū nō est angustāda: s3 impiguāda vt. C. de heret. et malefi. l. qm̄ in fine. detractor etiā facit se suspectū testē: q2 testis q̄ offert se ad testificandū nō req̄situs a parte ē suspectus et a iure reprobatus. extra de testi. ca. testimoniū. Multi em̄ vidētes hoīem in ꝑsecutione et odio cōtra aliquē adulant̄ persequēti narrantes ei de illo ↄplura falsa dicta et facta illius p̄uertētes et addētes de ꝓprio q̄ aliter nō saperēt et alia die videntes eū cui adulabant̄ esse in tedio etiā detrahūt de q̄bus. Job. viij. dr. Uos ex parte diaboli estis. Tertio detractio est p̄iculosa audiēti. detractor em̄ dr nō solu3 qui detrahit: sed etiā q̄ audit. xi q. iij. ca. Nō solu3 ille reus est qui falsum de aliquo ꝓfert: sed etiā is q̄ aurē cito criminib⁹ p̄bet et c. rō est. q2 nemo inuito auditore libēter loquit̄. vi. q. i. ca. ex merito. sepe etiā cōtingit q̄ auditor fit publicator. Aliq̄n em̄ detractor scribit cedulā cōtinēte3 īfamiā alteri⁹ et ꝓijcit eā ī loco vbi inueniat̄ et sic alius īfamat̄: iste vocat̄ libellus famo-

sus et talis ꝯficiēs merer̄ quadruplicē penā. Primo si agar̄ criminalr̄ ſm leges est pena capitis. tam cōtra illū q̄ facit q̄ ꝯ illū q̄ inuenit ⁊ nō corrupit vel inuētū alicui reuelauit. C. de libello famoso. l. vnica. ⁊. v. q. i. Si q̄s famosuʒ libellū siue domui sue siue in publico siue ī quocūq̄ʒ loco ignarus repererit aut corrūpat p̄usq̄ alter inueniat aut nulli fateatur inuentū. sin vero nō statim easdē cartulas vel corruperit vel igni ꝯbusserit: sed vim earū dolose manifestauerit: sciat se q̄si actorem hmōi delicti capitali sn̄ie subiugandū. Hmōi aūt libellus alterius opinionē nō ledat. hec ibi. Scd̄o si agar̄ ciuiliter scʒ actōe iniuriarū que nō publici sed p̄uati iudicij cōtinet querelā. C. de iniurijs. l. iniuriarū. sic punier̄ ſm iuramentū actoris ⁊ taxationē iudicis. vt insti. de iniurijs. §. pena. Tertio si agatur ſm canones sic qui libellū famosū cōficit flagellar̄ et excōicar̄. v. q. i. ca. Qui in alteri⁹ famā publice scripturā aut v̄ba contumeliosa cōfinxerit: reptus scripturā nō p̄bauerit: flagellet̄ et qui eā p̄us inuenerit rumpat si nō vult auctoris facti cām incurrere. hec ibi. Et potest deponi cuʒ sit graue crimē et dānatiōe dignissimū vt di. xxv. §. nūc aūt. Quarto in foro penitētiali nō absoluit̄ nisi p̄us famā restituat. v. q. i. ca. quidā maligni spūs consilio ⁊c. cū sit excōicatus. Quarto detractio est dānosa faciēti. q꞉ eīn melius ē nomē bonū q̄ diuitie multe. ff. de ver. ob. l. si quis stipulatus. in fine. p̄pterea nemo debʒ asseuerare quod ignorat ff. de edil. edic. l. si quis sit fugitiuus. §. vlt. silr̄ nō debʒ dānari quē culpa nō aggrauat. C. de modo multctarum. l. vlti. C. de penis. l. sancimus. detractō eīn est erronea. quia oīs accusatio debet eē ex caritate. s. vt vitia corrigant̄. xxiij. q. v. ca. p̄dest. ⁊ talis accusator nō debet dici maliuolus: sed beniuolus ⁊ amicus. ij. q. v. Non vos iudicetis. detractio aūt p̄cedit ex prauitate ⁊ inimicitia. quia publicat crimina que nō potest p̄bare ⁊ talis nō est corrector sʒ p̄ditor. ij. q. i. ca. si peccauerit. Et sicut stulte accusans obligar̄ ad talē penā qualē accusat⁹ sustineret si in accusatōne nō defecisset. ij. q. vi. ca. quisq̄s. ⁊ ca. q̄ nō p̄bat. sic detractor sustinebit illam penā qua iudicat dignū illum cui detrahit. ex. de calūniant̄. ca. cū dilectus. et ista est magna sui ipius cōdēnatio. Post q̄ vero moyses declarauit ꝯclusionē p̄dictā aut aīe deuote. que ego noui fideliter te doui. Sed ecce hic est sanct⁹ thomas de aquino doctor noui testamenti cuius doctrina corriges viā tuā in custodiēdo ſmones dei. Ad queʒ astante moyse accessit aīa deuota p̄ sue cōclusionis clariori notitia. cui sanct⁹ thomas ait. ego ostēdā tibi ꝯclusionē tuā eē veram testimonio quadruplicis legis. scʒ.

Legis Euāgelice.
Legis Apostolice.
Legis Canonice.
Legis eccl'iastice.

Primo testimonio legis

euāgelice. Sciendū q̄ xp̄s illā p̄bauit q̄drupl̄ici testimonio. Primo testimonio. math. vij. Attēdite a falsis p̄phetis i. adulatorib⁹ qui veniūt ad vos in vestimētis ouiū. intrinsecus aūt sunt lupi rapaces. scʒ detrahendo vobis in occulto. A fructibus eoꝝ cognoscetis eos. Non potest arbor mala fructus bonos facere. i. detractor nō potest de aliq̄ benedicere. omnis arbor que nō facit fructum bonū excidet̄ ⁊ in ignē mittet̄: q꞉ detractor nō faciēs sibi consciētiā de restitutōe fame condēnabit̄ ad ignē inferni. Scd̄o testimonio. Marci. i. Ille s. detractor cepit diffamare sermonē. ita vt iam nō posset. s. diffamat⁹ manifeste in ciuitatē introire: sed foras ī desertis locis eē. Tertio testimonio. Luc. vi. Bonus homo de bono thesauro cordis sui p̄fert bonū et malus homo. i. detractor de malo thesauro p̄fert malū. Quarto testīonio. Jo. vi. multi discipulorū eius abierunt retro et iam cū illo nō ambulabāt. s. quia ei detrahebant. vnde. ex. lxxij. discipulis p̄cise septem saluati sunt. ceteri aūt damnati p̄p̄t pctm̄ murmuris ⁊ detractionis q̄d est grauissimū pctm̄. quia patuʒ. i. quod est per detractionē iam ī mēte audiētis firmatū non pōt mūdus odisse. i. si ille cui semel detractū est faceret miracula sibi nō crederet̄ et mundus ip̄m nō diligeret. Unde tullius in epistolis dicit sic. Difficile est ex animis hoīm euellere eam opinionē que semel insederit. Huius detractōis p̄uersitas ponit̄ in euangelio ⁊ in ep̄l'a in quibus notant̄ q̄tuor conclusiones. Prima ꝯclusio. Proxim⁹ sic quo ad ꝯscientiā emendet̄ vt fama eius ꝯseruet̄ p̄ʒ q꞉ fama est vtilis quadrupl̄r. Primo q̄dem ipi peccāti nō solum in t̄palibus inq̄ntū ad multa homo patit̄ detrimentū amissa fama: sed etiā q̄tū ad spūalia: q꞉ p̄ timore ī famie multi a pctō retrahunt̄. vn̄ q̄n se infamatos ꝯspiciūt irrefrenate peccāt. Hiero⁹.

Corripiēdus est seorsum frater: ne si semel
pudorē aut verecūdiā amiserit: ꝑmaneat in
pctō. Scđo dʒ ꝯseruari fama fratris peccā-
tis ꝓpter alios q2 vno infamato alij infamā-
tur. Aug. in epl'a ad plebē yponensez dicit.
Cū de aliqb⁹ q̄ sanctū nomē ꝓfitent̄ aliq̄d
criminis vel falsi sonuerit vel veri patuerit. ī-
stant. satagūt. ambiūt: vt de oīb⁹ hoc credat̄
Tertio q2 pctō vnius publicato alij ꝓuocan-
tur ad pctm̄. Quarto q2 infamatus nititur
alios inducere ad infamiā: vt solaciū sibi sit
socios habere in infamia: aut ꝓterue defen-
dit pctm̄ suū. Aug. de smone dn̄i in monte
dicit. Studēs correctioni: parce pudori. For-
te eñ pre verecūdia incipit defendere pctm̄
suū: en quē vis facere meliorē facis peiorez
Tū vt iusti salubriter humilient̄: ꝑmittit de-
us vt detractores līguis suis aduersus eos
insurgāt. Unde. vi. q. i. ca. Sūt plurimi q̄ vi-
tam bonorū fortasse amplius ꝙ debēt lau-
dant. ꝛ ne qua elatio de laude subrepat: per-
mittit oīpotēs deus malos in obtrectatōe ꝛ
obiurgatōne ꝓrumpe: vt si qua culpa ab ore
laudantiū in corde nascit̄: ab ore vitupātiuz
suffocet̄. Hinc est etiā ꝙ doctor gentiū pau-
lus se in p̄dicatione currere testat̄ inter infa-
miā et bonā famā: qui etiā dicit: vt seducto-
res et veraces. hec ibi. De istis detractorib⁹
d2 in epl'a. Cōgregati sunt babylonij aduer-
sus regē ꝛ dixerunt. Iudeus factus est rex.
Propter detractionē aliorū nō dʒ iustus p̄-
termittere bonū opus inceptū: sed ꝓseq̄. vn̄
d2 in euāgelio. Ambulabat Iesus ī galileā.
Sil'r nihil ꝓdest ieiunare vel orare vel alia
bona facere. nisi mēs ꝑus a detractōe reuo-
cet̄. d ꝯse. dist. v. ca. Nihil ei iō d2 ī epl'a. Tra-
de nob̄ danielē. Et ī euā. d2. Nō ei volebat ī
iudeā ābulare. Itē detractores sūt peiores
raptoribus. vn̄. vi. q. i. c. Deteriores q̄ doctorū
vitā moresq3 corrūpūt his q̄ substātias alio-
rum atq3 p̄dia diripiūt. Ipsi eñ ea q̄ ex nos
sūt: l3 nr̄a sint auferūt. nostri q3 detractores
et morū ꝯtemptores nostrorū. siue q̄ aduer-
sus nos armant̄. ꝓpe nosip̄os decipiūt: et
ideo iuste infames sunt. et merito ab eccle-
sia extorres fiūt. h̄ ibi. Propterea d2 in euā-
gelio q2 querebāt eū iudei. s. ad detrahēduz
quorū detractōes ponūt̄ in epl'a. qui bel de-
struxit ꝛ draconē interfecit ꝛ sacerdotes occi-
dit. Preterea non minus periculū est alicui
detrahere: ꝙ sanguinē fundere. vt habet̄. xi.
q. iij. c. Nemo pitorū aut prudentiū putet ꝙ
minus sit periculū verbis lingua mentiendo
ꝙ manibus sanguinē fundēdo. Melius est
eñ ꝓ veritate pati suppliciū: ꝙ ꝓ adulatōne
recipe beneficiū. h̄ ibi. ꝛ. vi. q. i. ca. Sūma ini-
quitas est detrahere atq3 accusare. vn̄ scrip-
tum est. Ōis q̄ detrahit fratri suo: homicida
est: ꝛ oīs homicida nō h3 partē in regno dei
hec ibi. Et de peni. dist. i. ca. Homicidiorum
vero tria genera eē dicebat btūs Petrus ꝛ
penā eorū parilē fore docebat. Sicut eñ ho-
micidas īterfectores fratrū. ita detractorēs
eorꝝ. eosq3 odiētes homicidas eē manifesta-
uit. Or ꝛ q̄ occidit ꝛ q̄ odit frēm suū ꝛ q̄ de-
trahit ei: pariter homicida esse monstrat̄. h̄
ibi. Propterea in epl'a d2. Interficiemus te
et domū tuā. Et in euāgelio d2. interficere.
Secūda ꝯclusio. Bn̄dicus adulator magis
dʒ vitari ꝙ maledicus detractor. Patet q̄a
sicut detractor est qui detestat̄ bonū: sic adu-
lator est qui extollit vltra ꝙ dʒ bonū vel ma-
lum alterius. Tria eñ sunt vt ait Ambro. q̄
vitare debemus. Primo id quod cedit ad in-
iuriā dei. Secūdo id quod cedit ad turpitu-
dinē sui. Tertio id qđ cedit ad damnū ꝓxi-
mi. Rōne p̄mi debēt euitari pctā mortalia.
aliq̄n etiā bona ex quib⁹ sequit̄ iniuria dei:
puta correptio ꝓximi si efficiat̄ peior ex illa
vel si blasphemaret deū. Rōe secūdi debēt
vitari cause pctī et q̄bus verisil'r pctm̄ timet̄
sicut est honor. cibus. diuitie ꝛc. Rōne tertij
debēt vitari ca q̄ p̄bēt cām ruine ꝓximo: p̄ci-
pue illa q̄ faciliter ip̄m faciūt cadere ī pctm̄.
sicut infamatio. detractio ꝓximi. Adulatio
aūt magis tendit ad hoc: vt ꝓximus confor-
tet̄ in malo: aut vt mens eius efferatur ad
inanē gl'am. Et potest fieri tripliciť. Primo
rōe materie. puta cū q̄s laudat alicui⁹ pctm̄
h̄ aūt ꝯtrariat̄ dilectioni dei ꝛ est ad dei iīu-
riā ꝙ malū laudet̄: ꝛ ad iniuriā ꝓximi q̄ in
pctō fouet̄. Scđo rōe intētōis: puta cū q̄s
adulatur alicui vt ei fraudulēter noceat. vel
corporaliter vel sp̄ūaliter. ꝓuer. xxvij. Meli-
ora sūt vulnera diligētis: ꝙ fraudulēta oscu-
la odiētis. Tertio rōne occasionis peccādi
puta cū laus adulatōis sit alteri occasio pec-
candi etiā p̄ter adulatoris intentionē. Un-
de sup illud. ps̄. Oleū autē pctōris nō impi-
guet caput meū. dicit glo. Falsa laus adula-
toris mētes a rigore veritatis emollit ad no-
xia. Plus ei nocet adulator ꝙ detractor. vn̄-
de super illud ps̄. Conuertātur statim erube-
scentes. dicit glo. Plus nocet lingua adula-
toris: q3 gladius persecutoris: quia in potio-
ribus bonis. s. sp̄ūalibus nocet. Ideo dicit̄

in euāgelio: ꝙ ꝓpinqui xp̄i qui dicebantur
fratres eius: volebāt eū inducere vt iret ad
festū cū eis: sed talē adulationē reprehēdit
xp̄s dicens, vos ascēdite ꝛc. Et in ep̄la dicit
Uidēs aūt rex ꝙ irruerēt in eū ꝛc. vbi nota
tur excessus detractionis qui querit ꝯtrista-
tionē ꝓximi. Tertia cōclusio. Boni magis
sunt odio malis q̄ꝫ mali sint odio bonis. pꝫ
qꝛ sup illud Math. v. Audistis qꝛ dictū est
antiq̄s ꝛc. dicit ꝙ tria sunt in hoīe que p̄nt
diligi vel odiri. Primū est natura hoīs. scd̄ꝫ
est opatio ꝛ actus eius. Tertiū est vtrūqꝫ. s.
natura ꝛ opatio eius. Primū nō debꝫ odiri
a bono viro qꝛ est creatura dei, ꝛ vt sic semp
homo est bonus ꝛ diligēdus. scd̄m pōt odi-
ro a bono viro: qꝛ pctm̄ et mala opatio ho-
minis sic odit a deo, ps. Iniquos odio ha.
Diligit em̄ deus quod est suū. s. naturā nr̄aꝫ
et odit quod est nostrū. s. vitiū. Tertiuꝫ aūt
odiri nō pōt a bono viro. Malus autē odit
bonū virū inq̄ꝫtum est homo ꝛ bona opera
eius et simul ꝛ seorsum. Et sic qꝛ bonus nō
odit in malo nisi vnū. s. defectū. malꝰ autem
odit ī bono duo. s. actū bonū ꝛ naturā bonā
ꝓpterea malus plus odit bonos: q̄ꝫ bonus
malos. Ideo dꝛ in euāgelio. Ut aūt ascēde
rūt frēs eiꝰ ꝛc. Et de odio malorū ꝯ bonos
dꝛ in ep̄la. Qui miserūt Danielē in locū leo
nū ꝛc. Cui tm̄ deus mirabiliter ꝓuidit p aba
cuch ꝓphetā ferentē ei cibū ꝛc. Quarta cō
clusio. Nō minꝰ peccat detrahētē audiēs. q̄ꝫ
ipe detrahēs. pꝫ qꝛ homo pōt eē cā pcti ali-
cuius dupliciter. Uno modo directe. s. quan
do q̄s inducit aliū ad pctm̄. vel ei plꝫ pctm̄.
Alio modo īdirecte. s. qn̄ nō resistit pctō cū
tm̄ resistere possit. Si q̄s ḡ inducat aliquem
ad detrahendū vel placeat ei detractio ꝓpt
odiū eius cui detrahit nō minꝰ peccat ꝙ de
trahēs. īmo aliqn̄ magis. Rom. i. digni sūt
morte nō solū q̄ faciūt sed etiā q̄ faciētibus
ꝯsentiūt. ex̄ de regulis iur̄. li. vi. Agētes ꝛ cō
sentiētes par pena ꝯstringit. Et bern̄. detra
here aut detrahētē audire: q̄d horū sit dāna
bilius nō facile dixerim. Si xͦo pctm̄ detra-
ctōis nō placeat: sed nō resistit detrahēti vl'
ꝓpter reuerētiā detrahētis vel negligentiā
audiētis. vel ꝓpter timorē: peccat q̄dē sꝫ mi-
nus q̄ꝫ detrahēs. qn̄qꝫ mortalr̄ si ex officio
sibi incūbebat detrahentē corrigere vel ꝓpt
aliquod periculū ꝯsequēs vel ꝓpter radiceꝫ
timoris humani. qn̄qꝫ venialiter q̄a non sp
debet aliq̄s resistere detractori arguēdo eū
de falsitate maxime si sciat veruꝫ esse quod
dꝛ: sed debet eū verbis redarguere de hoc ꝙ
peccat fratri suo detrahēdo. vel saltē ōndere
p tristitiā faciei ꝙ detractio sibi displiceat.
ꝓuer. xxv. Uentus aq̄lo dissipat pluuias: ꝛ
facies tristis linguā detrahentē: ideo ī ep̄la
dꝛ. ꝙ rex vidēs danielē incolumē ꝛ innocētē
qꝛ ei ex officio incūbebat: detractores qui p
ditionis eius causa fuerāt intromisit in lacū
et deuorati sunt in momēto. Et in euāgelio
dꝛ ꝙ pharisei et scribe fuerūt reprehēsibiles
tanq̄ꝫ detractores ꝛ alij iudei qui ip̄os liben
ter audiebāt et nō resistebāt. q̄dā ei dicebāt
qꝛ bonꝰ ē. alij aūt dicebāt nō. sꝫ seduc̄ turbas.

Secundo declaratur ea
dem cōclusio testimonio legis aplice. ꝛ hoc
quadrupliciter. Primo btūs Petrus. i. epi-
stola. ij. dicit. Cōuersationē vestrā inter gen
tes habētes bonam vt in eo ꝙ detractāt de
vobis tanq̄ꝫ de malefactoribꝰ ex bonis ope
ribus vos considerātes glorificēt deū in die
visitationis. Et. iij. ca. dicit. Non reddentes
malū p malo vel maledictū p maledicto: sꝫ
ecōtrario benedicētes: qꝛ in hoc vocati estis
vt benedictionē hereditate possideat. Qui
em̄ vitam vult diligere ꝛ videre dies bonos
coherceat linguā suā a malo labia eiꝰ ne lo-
quāt dolū. declīet aūt a malo ꝛ faciat bonū
inquirat pacē ꝛ sequat eā. hec ille. Secūdo 2
btūs Paulus. Roma. i. Tradidit illos de-
us in reprobum sensum vt faciant ea q̄ non
conueniūt, repletos omni iniq̄tate, malitia
contentione, dolo malignitate, susurrones.
detractores, deo odibiles contumeliosos, in-
uētores malorū. absqꝫ federe. sine mīa. q̄ cū
iustitiā dei cognouissent. nō intellexerūt: qm̄
qui talia agunt digni sunt morte, hec ibi. Et
Galat. v. dicit. ꝙ si inuicem mordetis et co
meditis: videte ne ab inuicem consumami-
ni. Nam detractor aliquando comedit pa-
trem suum vel matrem spiritualem. Ezech.
decimo dicit dominus ad hierusalem. Ecce
patres comederūt filios suos in medio tui:
et filij comederūt patres suos. Et Jeremie
decimonono. Unusquisqꝫ carnes amici sui
comedet. detractor enim in quadragesima
comedit carnes non animaliū: sed hominū.
Unde quidam abbas dixit in vitas patrū.
Melius est comedere carnes et bibere vi-
num q̄ꝫ comedere in vituperatōe carnes fra
trum. Est em̄ detractor peior lupis huma-
narijs qui parcunt animalibus sue spēi cuꝫ
lupus non manducet carnes lupinas. detra

ctoꝛ vero nō parcit carnibus humanis. Job xix. Quare pſeqmini me ſicut deus ⁊ carnibus meis ſaturamini. Tertio btūs Jacobꝰ iij.ca. dicit. Si qs in vbo nō offendit. hic perfectus eſt vir. pōt etiā freno circūducere totum corpus. ſi aūt equoꝝ frenos in oꝛa mittimus ad cōſentiēdū nobis ⁊ oīe coꝛpus illoꝝ circūferimus. Et ecce naues cū magne ſint et a vētis validis minenꝫ. circūferūt autem a modico gubernaculo vbi impetus dirigētis voluerit. ita et lingua modicū quidē mēbꝛū eſt et magna exaltat. ecce q̄ꝑtꝰ ignis q̄ꝑ magnā ſiluā incēdit et lingua ignis ē vniuerſitas iniq̄tatis. Lingua cōſtituiꝫ in mēbꝛis noſtris q̄ maculat totū coꝛpus ⁊ inflāmat tota natiuitatꝭ noſtre inflāmata a gehēna. Omnes eīn nature beſtiarū ⁊ volucrū et ſerpentū ⁊ ceteroꝛum domanꝫ ⁊ domite ſunt a natura humana: linguā aūt nullꝰ hominū domare poteſt. Eſt eīn inq̄etū maluꝫ plena veneno moꝛtifero. h ille. Quarto beatus Job apoc. ix. dicit. Apuit puteū abyſſi ⁊ aſcēdit fumus putei ſicut fumus foꝛnacis magne et obſcuratꝰ eſt ſol ⁊ aer ⁊ de fumo putei exierūt locuſte in terrā. et data eſt illis ptās ſicut habent ptātē ſcoꝛpiones terre et cruciatus eoꝛū vt cruciatus ſcorpij cuꝫ ꝑcutit hoīem. hec ibi. Nam detractoꝛ aperit linguā ad diffamationē q̄ eſt fumus obſcurans viros ſpūales ⁊ carnales ⁊ generātur locuſte. i. credētes qui in faciē blandiunꝫ. et retro ſeu occulte pungunt. Difficile enim eſt euadere linguas detractoꝛū et adulatoꝛum vt ſatis patet.

Tertio declaraꝫ eadem

cōcluſio teſtimonio legis canonice. et hoc q̄druplīter. Primo qꝛ bonū eſt a detractōne linguaꝫ cuſtodire. qm̄ tales cūcta q̄ de alijs loquenꝫ ſua ſnīa iudicabunꝫ. vnde. vi. q. i. c. ex merito dꝛ ſic. Caueat vnuſquiſqꝫ ne aut linguā aut aures habeat pruriētes. i. ne aut alijs ipē detrahat aut alios detrahēte ſaudiat. ſedēs inquit aduerſus frēm tuū loquebaris detrahēdo ⁊ aduerſus filium matris tue ponebas ſcandalū. Parcāt ſinguli detractōni lingue cuſtodiātqꝫ ſermones ſuos. ſciant qꝫ quia cūcta quo de alijs loquenꝫ ſua ſentētia iudicabunꝫ. hec ibi. Scdo quia detractoꝛ ſeipm̄ excecat. vnde. xi. q. iij. ca. Inter verba dꝛ ſic. Quid eīn aliud detrahētes faciūt niſi q̄ꝑ puluerē ſufflant ⁊ in oculos ſuos terram excitant. vt vnde puluerē detractiōis pflant inde magis nil veritatis videāt. hec ibi. pš. Induanꝫ qui detrahūt mihi pudoꝛe ⁊ operianꝫ ſicut diploide cōfuſione ſua. Tertio qꝛ q̄ facilis ē ad detrahēdū nō admittiꝫ ad accuſandū vel teſtificanduꝫ. vnde dꝛ. iij. q. iiij. ca. Detractoꝛes qui diuina auctoꝛitate eradicandi ſunt et auctoꝛes inimicoꝛū ab epali ſubmouemus accuſatōe vel teſtimonio. hec ibi. Et. q. v. ca. Nullus ſeruus. nullus libertꝰ nullus infidus. nullus criminibus irretitus. nullus calūniatoꝛ. nullus qui inimicijs ſtudet. nullus frequēter litigans ⁊. ad accuſandum vel detrahendū facilis. nulla infamis pſona vel oīs quos ad accuſanda publica crimina leges publice nō admittūt epos accuſare pmitanꝫ. h ibi Quia ſacerdotibus qui populo benedicūt nō eſt detrahendum vnde. vi. q. i. ca. Sacerdotes qui pꝛopꝛio oꝛe coꝛpus dn̄i conficiūt ab oībus ſunt audiēdi et timēdi. nō dilacerādi aut detrahēdi. quia a quibus ſe domini populus benedici ſaluari et inſtrui cupit: nullatenus eos dꝫ arguere nec vulgus in eoꝝ accuſationē ſuſcipi. ⁊c. Quarto qꝛ detractoꝛ niſi ſe coꝛrexerit a vīdicibus flāmis exureꝫ Unde. ij. q. vij. ca. Accuſatio dꝛ ſic. Si detractoꝛes quoꝛūcūqꝫ grauiter vindicanꝫ. et in ꝑditionis laqueum cadunt: multomagis laceratoꝛes ⁊ detractoꝛes atqꝫ accuſatoꝛes famuloꝛū dei damnantur et in baratrū niſi ſe coꝛrexerint et ꝑ eoꝛū ſatiſſactionē condignā egerint pniam indubitāter cadūt ⁊ vindicibus flāmis exurunꝫ. hec ibi. Sed detractoꝛ dꝛ nō ſolū ille q̄ alijs detrahit. ſed etiā qui detrahētes audit. Uñ xi. q. iij. ca. Non ſolum ille reus eſt qui falſū de alio pfert: ſed etiā is qui aurē cito criminibus pbet. hec ille. Periculoſum eſt itaqꝫ detrahere aut detrahentē audire.

Quarto declaratur eadē

concluſio teſtimonio legis eccl'iaſtice. et hoc q̄druplicīter. Primo btūs greg. vt habeꝫ. xi. q. iij. ca. Inter verba laudātiū ſiue vituperātiū ad mentē recurrendū eſt. ⁊ ſi in ea nō inueniꝫ bonū quod de nobis dꝛ. magnā triſtitiā generare debet. Et rurſum. Si in ea non inueniꝫ malū quod de nobis hoīes loquentur: in magnā debemus letitiaꝫ pſilire. Qō ſi nō omnes laudāt: et cōſciētia liberos nos demōſtrat habemus Paulū dicentē. Glīa noſtra hec eſt: teſtimoniū conſciētie noſtre. Job quoqꝫ dicit. Ecce in celo teſtis meus. Si ergo eſt nobiſ teſtis in celo: teſtis ī coꝛde

dimittamus stultos foris loqui quod volũt
hec ibi. Et libro .xiiij. moraliũ dicit. Per salo
monẽ dr. Noli esse in cõuiuijs potatorũ: ne=
qз comedas cũ eis qui carnes ad vescẽdum
conferũt. carnes ad vescendũ conferre est ĩ
collocutione derogationis vicissim ꝓximoꝝ
vitia dicere. hec ille. Scdo btũs Hiero in
epistola ad celantiã dicit. Nulli vnq̄ omĩno
detrahas: vt aliorum vituperatione te lauda=
bilem videri velis. Magis tuã vitã ornare
disce: q̄ alienã capere. Memor esto scriptu
rẽ dicẽtis. Noli diligere detrahere: ne eradi=
ceris. Pauci enĩ sũt qui huic vitio renunci=
ant. Rarũqз inuenies qui irrepħensilẽ vitaз
suam exhibere velit: vt is nõ repħendat alie
nam: tantaqз hmõi mala libido mẽtes hoĩз
inuasit vt etiam qui ꝓcul ab alijs vitijs recess
serint: in istud tñ quasi in extraneũ laqueuз
diaboli incidãt. hec ille. Tertio btũs Am=
brosius li. de paradiso dicit sic. Bilinguis s
pens habet atqз letalis eo q̄ diaboli mini=
ster aliud lingua loquat: aliud corde medite
tur. hec ille. Quarto btũs aug. in glo. super
illud ps. Pro eo vt me diligerẽt detrahebãt
mihi. dicit. Plus nocẽt in mẽbris detrahen
tes xpo. q2 aĩas creditorũ ĩterficiũt. q̄ q̄ ei9
carnẽ mox resurrecturã ꝑemerũt. Hec ille.
Peior ei ẽ detractor: q̄ xpi crucifixor: vt pз
Quia vero pctõ lingue atqз detractionis q̄
draginta modis peccamus: ideo quadragin
ta diebus abstinemus et ieiunamus. Pri
mo simulatione. s. dum detractor simulat et
fingit diligere illũ cui detrahit. Unde bern.
sup cantica sermone .xxxiiij. dicit sic. Detra=
ctores aũt quodam simulate verecũdie fu=
co contemptã maliciã quã tetinere nõ pñt:
adumbrare conant. Videas a detractore al
ta pmitti suspiria. sicqз cum quadã grauita
te et tarditate vultu mesto: remissis supcilijs
et voce plangẽti egredi maledictionẽ: ꝛ qui
dem tanto psuasibiliorẽ: q̄to credit ab his
qui audiũt corde iuito: et magis cõdolẽtis
affectu q̄ malicióse pferri. Doleo inq̄t vehe
mẽter p eo q̄ diligo eũ satis. et nũq̄ potui
de hac re corrigere eum. Et alias mihi qui=
dem bene compertum fuerat de eo istud. sed
p me nũq̄ enotuisset. At qm̄ p alterũ pate=
facta res est: veritatẽ negare nõ possũз. Re
uera ita est. h ille. Grauis est iste mod9 de=
trahendi. Scdo corruptione. Nam sicut se=
pulchrũ recipit quodlibet corpus quãtũcum
qз putridũ: et si ñ claudit: exhalat magnũ fe=
torem: et corrumpit aerẽ: ꝛ inficit circũstãtes
ꝑsonas: sic mens detractoris est sepulchrũ
plenũ spurcitia q̄ recipit delectabiliter mala
aliorũ et lĩgua eius exhalat fetorẽ per detra
ctionẽ. vnde cõtingit corruptio circũstantiũ
p leuitatẽ credulitatis. et pcipue feminarũ
que habent odio illos cõtra quos dr. Unde
Hiero. ĩ epistola ad nepocianũ dicit. Caue
ne aut linguã aut aures habeas pruriẽtes.
i. aut ne ipe alijs detrahas: aut alios detra=
hẽtes ꝛc. Tertio stimulatione. Nam detra
ctor corrũpit auditores p scandalũ. q2 pro=
pter fragilitatẽ interdũ stimulant ad malũ
exemplo aliorũ vel ad excusationẽ suorum
vitioꝝ. vt dr Eccl. xxxij. Vitabit correptõnẽ
et iuxta voluntatẽ suam inueniet compara=
tionem. s. dicẽdo. talis ꝛ tantus homo sic ꝑ=
petrauit. et hoc ꝓcedit ex inuidia et maligni
tate antiqui hostis. Unde Hugo de sancto
victore dicit. Detractio est locutõ ex inuidia
ꝓcedẽs bona aliorũ denigrãs ꝛc. Quarto
delectatione. Nam detractor corrũpit audi
tores p contentamentũ. q2 contentat audi
re mala ꝓximorũ. et si ratõne deliberata pla
cet eis audire mala aliorũ: peccãt mortalit.
Unde Bern. libro de consideratione dicit.
Detractor et libẽs auditor vterqз diabolũз
portat in lingua ꝛc. Quĩto dissimulatione
Nam auditores detractionis quãdo nihil
dicunt cum debeãt repħendere detractores
ꝑcipue si eis ex officio incũbat: peccãt mor=
taliter: lз eis displiceat audire. sed debẽt fu=
gere aut corrigere detractorẽ. Unde glo. su=
per illud. ꝓuerbi. xxv. Ventus aq̄lo dissipat
pluuias dicit. Si hilari vultu detractorẽ au
dieris: tu illi das fomitẽ detrahẽdi. Si vero
tristi (vt ait quidã) discit nõ libẽter dicere
quod didicerit nõ libẽter audiri. h ibi. Diffi=
cilẽ oportet habere aurẽ ad crimina. Sexto
malignatione. Nam detractor ostendit int
dum dicere defectus aliorũ sub specie carita
tatis. vt detrahat ꝛ incipit interdũ benedi=
cere. vt sibi credat ideo assimilat serpenti.
quia sicut serpens pascit terra: sic detractor
defectibus aliorũ. sicut serpẽs est tortuosus
sic detractor sicut serpẽs subito declinat: et
detorq̄t viã quã ãbulat. sic detractor dũ inci
pit bñdicẽ detorq̄t viã ꝛ ĩcipit detrahere. ps
draco iste quẽ formasti ad il. ei. bern. in q̄dã
sermone dicit. Nunq̄d non vipera est lingua
detractoris ferocissima. Plane nimirum q̄
tam letaliter inficiat flatu vno. Nũquid nõ
lancea est lingua ista. pfecto acutissima que
tres penetrat ictu vno. Hec ille. s. detrahens

tem audientē ꝛ eū cui detrahit. ps̄. Lingua
eorum gladius acutus. Et iterum. Quia ex
acuerunt vt gladium linguas suas: intende
runt arcum rem amarā: vt sagittent in occul
tis immaculatū ꝛc. Septimo inscriptione
s. cum quis detrahit alteri p cantilenas vel
sonetos vel scedulas quas ponit ī loco pu⸗
blico ad infamiam alterius. ꝛ vocanť libelli
famosi. v. q. i. p totum vnde valerius episco
pus in quodam sermone dicit. Inuenimus
multos aliquotiēs vno atq̄ʒ codē sermone
dulcibus verbis venena miscere ꝛ fictis pa⸗
cis blandiţijs litiuʒ pugnas introire. Quid
istis infelicius quid periculosius esse potest
Fallacis lingue studio vite insidianť aliene
hec ille. Octauo intētione. s. cuʒ quis dicit
malum de altero false ꝛ sciēter vel etiam qn̄
nescit an sit verum cuʒ intētione vt tollat fa
mam ꝓximi vel etiam si absq̄ʒ intētione īfa
mādi diceret. dūmodo sit malū notabile. et
sic peccat mortaliter. vnde cassiodorus sup
ps̄. dicit. Dentes dicti sunt a demēdo. ideo
pulchre lingue detrahentiū dentes vocanť
quia sicut illi ciborū partes demūt: ita ꝛ isti
opiniones hoīm corrodūt. hec ille. Nam de
tractor est qui bona ꝓximi si potest minuit ꝛ
conterit suis ſmonibus. Nono additione
s. cum quis nō incipit dicere malū de alio sʒ
addit. tunc enī mortaliter peccat et teneť re
stituere famā sicut ṗncipalis detractor. Vn̄
Hiero. in ep̄la dicit. Vilium sane hoīm est ꝛ
suam laudē querentiū alios viles facere. q2
alterius vituperatione se laudari putāt qui et
si suo merito placere nō possunt: placere vo
lunt in comparatōe peiorum. hec ille. Dicūt
enī de tali facto aut dicto. talia. pleraq̄ʒ au⸗
diui nec tamē credidi quousq̄ʒ ego perscru⸗
tans oculis meis vidi ꝛ maiora horū. De⸗
cimo reuelatione. s. cum quis dicit malū al⸗
terius et cū veritate. tamen quia pctū̄ eius
est occultū detractor reuelat hoc fine. vt ille
infameť. ꝛ sic peccat mortaliter. vnde dͦ2. v.
q. v. ca. Qui ambulat frauduléter reuelat ar
chana. qui aūt fidelis est celat amici ꝯmissū
Verba impiorū insidianť sangui. Et. q. vi.
ca. Delatori aut lingua capuleť aut cōuicto
caput amputeť. Delatores sunt qui inuidia
ꝓdunt alios. hec ibi. Qui custodit os suum
nō leuiter aperiēdo custodit aīam suā. vt cō
stat. Undecīo manifestatōe s. cū quis dic̄
aliqͦd malū notabile ꝛ excessiuū de aliq̄ lʒ n̄
ad finē diffamādi illū. tn̄ peccat mortal'r si a
lijs erat occl'tū. q2 māifestauit qͦd ṗus nesci
ebať. vn̄. ij. q. i. c. si peccauerit. dͦ2 sic. Q2 ei se
cretū fuit qn̄ in te peccauit frater tu⁹: secre⸗
tum querere cum corrigis quod peccauit. Nā
si solus nosti q2 peccauit in te ꝛ eum vis co
ram omnibus arguere: nō eris correctoꝛ er⸗
roris: sed ꝓditor. Ipa corripiēda sunt secre⸗
tius que peccantur secretius ꝛc. Duodeci
mo vindicatione. scʒ cum quis accusat vel
denūciat crimen alterius in iudicio: nō ratō
ne iusticie: sed liuore vindicte peccat morta⸗
liter. Unde Berī. in quodam ſmone dicit.
Leuis quidē ſmo quia leuiter volat: sʒ gra⸗
uiter vulnerat. leuiter trāsit: sʒ grauiter vrit.
leuiter penetrat animū: sed non leuiter exit.
leuiter ꝓfertur sed non leuiter reuocať. facile
volat: ideo facile caritatē violat. h̄ ille. De⸗
cimotertio deprauatione. s. cum quis audiē
do bonū alterius dicit hoc nō esse verū: sed
deprauat bona illius sicut fecerunt pharisei
de xp̄o. Joh̄. vij. Dixerūt pontifices ꝛ phari
sei ad ministros. Quare nō adduxistis iesū
Responderūt ministri. Nunq̄ꝫ sic locut⁹ est
homo sicut hic homo loquiť. Dixerūt ergo
eis pharisei. Nunqd ꝛ vos seducti estis: nū
quid aliquis ex ṗncipibus aut ex pharise⸗
is credit in eum: Sed turba hec que nō no
uit legem maledicti sunt. scrutamini scriptu
ras et videte quia ꝓpheta a galilea non sur
get. hec ibi. Et Berī in quodā sermone dic̄.
Si pauper es vilem et abiectum: te reputat
si diues: ambitiosum auarū ꝛ cupidum: si af
fabilis: dissolutum. si ṗdicator vel doctor ho
noris et fauoris humani quesitorem: si ta⸗
cens inutilem. si ieiunās ypocritam: si come
dens voratorem hec ille. Ecce quāta hoīm
prauitas ꝛc. Decimoquarto inductione. s.
cum quis dicit bonū alterius coram īimico
illius et vt ip̄m inducat ad detrahēdum illi.
Unde cassiodorus super illud ps̄ Dixi cu⸗
stodiam vias meas. dicit sic. Quis enī hoiʒ
sic cautus est vt si inter emulos loquať: nul
lum verbū eius incurrat aliquā questionem
Nam menti furore ebrie omne quod rectuʒ
dͦ2 ꝑuersum videť. Difficilis res est linguaʒ
in lubrico fantiū constitutā veritatis rigide
tenere mensurā cui si incaute frena laxētur
frequēter ꝯtra se loquiť. Facilius enī culpa
tacēdo refugiť: q̄ꝫ loquēdo. Salomon dicit.
Ori tuo facias ostiū ꝛ serā ꝛ vbis tuis iugū
atq̄ʒ staterā. hec ille. Decimoquīto ꝑuersio
ne. s. cū q̄s dicit bonū alterius: sed mala intē
tione illud fecisse: puta ꝓpter vanā gl'iaʒ vel
ypocrisim. vn̄ criso⁹ li. ṗmo de compūctōne

cordis dicit. Ubi amicitia pmanet: nihil fa
cile credit nihil facile recipit quod dissidiuz
possit opari. Si vero inimicitie semel occu-
pauerint animos: omnia que fiũt: que dicũ
tur: ita accipiunt. ita intelligũtur vt ad ma-
iores ⁊ longiores proficiãt inimicitias. Si
quid eñi boni dicat de inimico: nõ creditur
si quid autẽ mali. hoc solum credit et confir
matur ⁊c. Decimosexto amissione. s. cum
quis diffamat alterũ vt pdat creditũ in ciui
tate ex quo despicit nec inuenit volẽtes si-
bi dare ad lucrandũ. Talis eñi tenet sibi re-
stituere famã. vnde hugo li. ij. de aĩa dicit.
Lingua dr qr lingit adulãdo. mordet detra
hẽdo. occidit mentiendo. ligat ⁊ ligari nõ po
test. sed labit et fallit: labit vt anguilla. pene
trat vt sagitta. tollit amicos. multiplicat ini-
micos. mouet rixas. seminat discordias. vno
ictu multos pcutit ⁊ interficit. blãda ẽ ⁊ sub
dola. lata et parata ad exhauriẽda bona et
miscẽda mala. Qui custodit linguã suã cu-
stodit aĩam suaz. qm̃ mors et vita in ptãte
lingue sunt posita. hec ille. Decimoseptimo
subuersione. s. cũ pximus diffamatus ẽ occa
sio ruine multis qui pus regebant suo consi
lio. dicũt ei nos estimabam⁹ talẽ esse virũ bo
nũ: deinceps nõ cõfidem⁹ de eo. ⁊ sic dimit-
tunt plura bona que faciebãt. Restituẽda ẽ
ergo illi fama bona: sic neqꝫ dz infamia faci
le credi. vnde. xi. q. iij. ca. In cũctis dr sic. Ni-
mie leuitatis est si quis mala grauia credere
studeat que pbari nõ pñt. et sctitas vr̃a de-
bet mentẽ suã a maledicorũ hoĩm rumorib⁹
atqꝫ obtrectationibus distinguere ⁊ sola q̃
interne vite sunt atqꝫ ad vtilitatẽ primoruz
pficiũt cogitare. h ibi. Absit a nobis ĩfamia
Decioctauo excecatõe. Naz quia hõ letat ĩ
sñia oris sui. puer. xv. inde est q̄ ille q̃ detra
hit incipit magis amare quod dicit et crede
re ⁊ p consequẽs pximũ magis odire. et sic
magis recedere a cognitione veritatis. Jdo
excecationẽ mẽtis inducit et suadet alijs vt
pximũ odiant atqꝫ condẽnẽt. Decimono-
no pdicatiõe. s. cũ qs detrahit pdicatori ve-
ritatis. Unde aug. in epl'a ad plebem ypo-
nensem dicit. Cum ipam scripture veritatẽ
criminari aut obscurare nõ possunt: hos per
quos pdicat inducũt in odiũ. de quib⁹ effin
gere quicq̃ in mentẽ venerit possunt. vnde
iam apostolice pphetie tempus videt insta
re. Erit eñi tempus cũ sanã doctrinã nõ su-
stinebũt: sꝫ ad sua desideria co. sibi m. p. au.
⁊c. Uicesimo auditõe. Nã cũ quis pcipit te

delectari aliorũ detractiõibus vt tibi mag
complaceat magis detrahit. Unde hiero
epl'a ad rusticũ monachum dicit. Nõ mir
auribus q̄ lingua fugias detractionẽ. Nam
detractor dum te videt nõ libẽter audire: n
facile potest detrahere. Et sicut sagitta si m
tatur contra duram materiã nõnunq̄ ĩ mi
tentem reuertit et vulnerat vulnerantẽ. it
detractor cum tristem faciẽ viderit audiẽti
immo nõ audiẽtis sed obturãtis aures sua
ne audiat sanguinem ilico conticescit palle
vultus: herent labia: saliua siccatur. hec ille
Fugiẽda est ergo detractio. Uicesimopri
mo puaricatõe. Nam fidei xp̄iane ⁊ auctor
tat sedis apostolice statutorum puaricato
res sunt infames qui vt puaricationẽ suan
defendant: illis detrahũt. sicut iudei xp̄iani
effecti et fidẽ xp̄i abnegãtes detrahũt eidẽ
vnde. q. vij. ca. alieni. dr sic. Infames oẽs
esse censemus qui suã fidẽ aut xp̄ianã legeȝ
puaricant: aut apostolicã vel regularẽ liben
ter postponũt auctoritatẽ. ⁊ ca. nõ potest di
citur sic. Judei ergo qui dudũ xp̄iani effecti
sunt ⁊ nũc in xp̄i fide puaricati sunt ad testi
moniũ dicendũ admitti nõ debent. q̄uis eẽ
xp̄ianos se annũciẽt. qr veritatis a se fidem
abiecerũt. hec ibi ⁊c. Uicesimosecũdo ob-
stinatione. s. cũ aliquis detrahit alteri vt ob
stinatius ⁊ liberius peccet. vñ. vi. q. i. §. ve-
rum hac auctoritate dr sic. Capite lãguescẽ-
te facilius reliqua corporis mẽbra inficiunt
Sicut scriptũ est in Esaia. Omne caput lã-
guidũ ⁊ oẽ cor merens a planta pedis vs
qꝫ ad verticem: nõ est ĩ eo sanitas. i. a subdi
to vsqꝫ ad p̄latum. Quapropter manifestũ
est diaboluȝ qui sicut leo rugiẽs circuit que
rens quẽ deuoret cordibus plebiuz suadere
vt doctoribus atqꝫ pastorbus suis detractõ
nes irrogent vel accusent vt plebes langue
scentes nõ tenẽtibus pastoribus frena eaȝ
lasciuiant atqꝫ in ima ruant: vt saltẽ sic peri
clitari possint. hec ibi. Magna eñi est ista v-
sutia impediẽs fraternã correctionẽ. Ui-
cesimotertio cõuersatione. i. cuȝ quis mala
sua cõuersatione detrahit alteri bone cõuer
sationis qui nõ est audiẽdus. vnde. ij. q. vij.
ca. Pagani vel heretici siue iudei nõ possũt
xp̄ianos accusare aut vocẽ infamatiõis eis
inferre. Unde generaliter colligit q̄ in accu
satione qualitas fidei conuersationis inter
accusantem et accusatum semp consideran
da est. vt is qui accusat vel par vel superior
inueniatur. Hec ibi. Uicesimoquarto corr

ptione. scꝫ cū quis est symonia corruptus: infamis efficitur. vnde. xv. q. iij. c. Sane quisqs hanc sanctā ꝛ venerādā antistitis sedē pecunie interuētu subisse: aut si qs vt alterū ordinaret vel eligeret aliqd accepisse detegitur: ad instar publici criminis ꝛ lese maiestatis accusatione ꝓposita a gradu sacerdotis retrahatur: nec hoc solū deinceps honore priuari ſ perpetue qꝫ infamie dānari decernim⁹ vt facin⁹ par quos coinqnat ꝛ equat: vtrosqꝫ filiis pena comitetur. Hec ibi. Idē habetur. C. de epi. l. Si quēqꝫ. in autētica de sanctissimis ecclesijs. Uigesimoqnto pollutione Nā incestuosi ꝛ polluti efficiūtur infames et alios accusare nō possūt. vnde. iij. q. iiij. c. cō sanguineorū dicitur sic. Qīs incesti macula pollut⁹ infamis est ꝛ accusare nō pōt. Non solū ergo hi pellendi sūt ꝛ infames efficiūtur: sed etiā oēs eis cōsentientes. Silr de raptorib⁹ vel eis q seniores impetūt fieri censemus. Hos enī leges seculi interficiūt sed nos mīa p̄eunte sub infamie nota ad penitentiā recipim⁹. hec ibi. Tales enī ꝛ si alijs detrahāt: sic se palliāt. Uigesimosexto susurratiōe. Nā susurro ꝛ detractor maluꝫ de p̄ximo dicit occulte. vñ sup illud Eccī. v. nō appelleris susurro dicit glo. i. detractor. Sꝫ detractor intēdit denigrare famā p̄ximi cuꝫ illa mala p̄cipue de p̄ximo p̄ferat ex quib⁹ infamari possit. vel saltē diminui ei⁹ fama Susurro aūt intēdit amiciciā separe. vnde glo. super illud Ro. i. susurrones detractores dic. Susurrones int amicos discordiā seminātes detractores q aliorū bona negāt vel minuūt. ꝛ p̄uer. xxvi. dr. Susurrone subtracto iurgia cōqescūt. vñ susurro talia mala p̄fert de p̄ximo que possūt cōmouere ꝯ ipsuꝫ animū audiētis Eccī. xviij. Uir pctōr cōturbabit amicos ꝛ in medio pacē habentiū imittit inimiciciā. iō susurro inqꝫtū dic maluꝫ de alio dr illi detrahere ꝛc̄. Uigesimoseptimo grauatiōe. Nā susurratio ē grauius pctm̄ qꝫ detractio q2 maius nocumētū infert p̄ximo. q2 melior est amicus qꝫ honor et amari qꝫ honorari. vt dr. viij. Ethi. Sine amicis enī null⁹ viuere pōt. Eccī. vi. c. Amico fideli nulla est comparatio. Fama aūt que tollitur p detractionē est necessaria vt hō ydoneus ad amiciciā habeatur. ideo susurratio est mai⁹ pctm̄ qꝫ detractio. ꝛ. v. c. denotatio pessima sup bilinguē susurratori autē odiū ꝛ inimicicia ꝛ cōtumelia. ꝛ Jaq. iiij. dr Nolite detrahere alterutruꝫ frēs mei. Qui detrahit fratri aut q iudicat fratrē suū: detrahit legi ꝛ iudicat legē. Si aūt iudicas legeꝫ: nō es factor legis ſ iudex. Un⁹ est enī legislator ꝛ iudex q pōt pdere ꝛ liberare. Tu aūt qs es q iudicas p̄ximū tuū: hec ille. naꝫ ille q detrahit fratri intm̄ videtur detrahere legi inqꝫtū cōtēnit p̄ceptū de dilectiōe p̄ximi. cōtra qd directi⁹ agit susurro q amiciciā disrūpere nititur ꝛ est pctm̄ ꝯtra deū q est dilectio p̄ima Job. iiij. ꝛ sic vitād⁹. Uigesimooctauo cōuiciatiōe. scꝫ cū quis alicui iniuriose dicit ipsum esse cecuꝫ aut furē aut dicēdo non solū vitiū corporis: sed etiaꝫ aīe dānificādo hoīeꝫ qꝫtū ad detrimentū sui honoris ꝛ reuerentie sibi ab alijs exhibende. Math. v. Qui dixerit fratri suo fatue: re⁹ erit gehenne ignis. ꝛ hoc est pctm̄ mortale nō minus qꝫ furtū vel rapina. Nō enī amat hō suū honorē min⁹ qꝫ rē possessaꝫ. Uigesimonono improperatiōe. puta cū qs impropat alicui defectū minoratiōis vel indigētie q etiā derogat honori ꝯsequēti quācūqꝫ excellētiā et ħ p v̄ba iproperij. qd p̄p̄e ē qn̄ aliqs iniuriose alteri ad memoriā reducit auxiliū vel beneficiū qd cōtulit ei necessitatē patiēti. Eccī. xx. exigua dabit ꝛ multa improperabit. Tricesimo cōtumeliatiōe. puta cū qs id qd est cōtra honorē alicui⁹ deducit in noticiā aliorū Jere. xx. Audiui ꝯtumelias in circuitu. Talis enī cōtumelia est repellenda ꝓpter duo

Primo ꝓpter bonū ei⁹ q cōtumeliā infert scꝫ vt audacia ei⁹ reprimatur ꝛ decetero talia facere nō attēptet. p̄uer. xxvi. Rñde stulto iuxta stulticiā suā ne sibi sapiens videatur.

Secūdo ꝓpter bonū multorū quorū p̄fectus impeditur per contumelias sibi illatas. vñ Greg. sup Ezech. dicit. Hi quorū vita in exēplū imitatiōis est posita: debēt si possūt detrahētiū sibi v̄ba cōpescere ne eorū p̄dicationeꝫ nō audiāt q audire poterāt ꝛ in prauis morib⁹ remanētes bene viuere cōtemnant. Moderate tm̄, audaciā cotumeliātis debet reprimere scꝫ ꝓpter officiuꝫ charitatis nō ob cupiditatē p̄uati honoris. p̄uer. xxvi Ne rñdeas stulto iuxta stulticiā suā: ne sibi similis videaris. vñ dn̄s cuꝫ suscepisset alapam dixit. qd me cedis: Joh. xviij. Tricesimoprimo cōtentione. puta cū qs impugnat veritatē cū cōfidentia clamoris. Nā homo debet declinare cōtentionē cū quinqꝫ generibus personarū. Primo cū hoīe potēte. Eccī. viij. Non litiges cuꝫ hoīe potente. ne forte incidas in man⁹ illi⁹. Scd̄o cuꝫ hoīe

locuplete. ibidē Non cōtendas cū hoīe locuplete: ne forte ecōtra cōstituat litē. multos enī ꝑdidit aurū ⁊ argentū. Tertio cū hoīe linguato ibidē. Nō litiges cum hoīe linguato neq̃ struas in ignē illiꝰ ligna. Quarto cū hoīe iracūdo. ibidem. Cū hoīe iracundo nō facias rixam. Quinto cū ꝓpria vxore Ex quo enī aliquis incipit litē cū ꝓpria vxore nō habebit quietē. Prouer. xix. Tecta iugiter perstillantia litigiosa mulier. i. sicut nō quiescit hō in domo iugiter perstillante: sic vir ⁊ vxor litigātes nō habēt quietē. Legit in vitis patrū ꝙ orante machario vox insonuit ad eū dicēs. Nondū ad mēsurā duarū mulierū peruenisti que habitāt in ꝓxima ciuitate. Cūq̃ quesiuisset machariꝰ intrans ciuitatem cōuersationē earum ab ipsis: dixerunt ꝙ erant vxores duorū fratrum ⁊ per quindecim ānos simul habitauerāt nec vnq̃ aliqua earum verbo vel facto aliam contristauerat, ⁊ statuerant in corde suo nunq̃ verbum seculare loqui vsq̃ ad mortem et libenter religionē introissent si viri earū permisissent. vnde meritū earum fuit q: nūq̃ litigauerūt. Tricesimosecūdo irrisione. puta cuz quis deridet ꝓximos volētes facere pniam ꝓ peccatis suis p̄teritis. Hec enim est vna de astutijs diaboli suffocare bonuz in germine sicut per serpentē suffocauit religionē inchoatā in paradiso. per pharaonē voluit destruere ppl'm isrl' submersione paruulorū. Exod. i. per herodē voluit occidere xp̄m paruulū. qđ vt faceret innocētes paruulos occidit. Math. ij. ꝑ thobiā amanitē irrisit iudeos edificantes ciuitatē hierusalē dicendo. si ascenderit vulpes: trāsiliet murū eorū lapideū. ij. Esdre. iiij. Ex quo enī aliq̃s est in mortali peccato: si oēs angeli ⁊ sancti dei orarent ꝓ eo ipse nō saluaret nisi penitentia ꝓ eo apud dñm intercederet. Nō est ergo irridēda, ⁊ hoc est valde nociuū: q: per hoc hoīes a bene agendo impediūt. Gregorius. Qui malorꝝ actibus exoriri bona cōspiciūt mox ea manu pestifere exprobrationis euellunt. Job. xij. Deridet iusti simplicitas ⁊c̄.

Tricesimotertio reportatione. puta cum q̃s reportat alteri qđ ille cōtra eum dixit in vituperiū ⁊ opprobriū ipsiꝰ. hoc enim est seminare discordias inter fratres. qđ vitium maxime detestat deus. Prouer. vi. Sex sūt que odit deꝰ ⁊ septimū detestat anima illiꝰ scȝ eū qui seminat inter fratres discordias Nam ex hoc semine sequunt ciuitatū subuersiones. Tricesimoquarto intētiōe. puta cū quis loquit malū de hoīe in eiꝰ absentia ⁊ bonū. in p̄sentia pretēdēs ꝙ bona intentione vel causa ludi dicat. cū eius sit mala intētio, ⁊ talis vocat bilinguis. Prouer. viij. Arrogantiā ⁊ superbiā ⁊ viā prauaȝ et os bilingue detestor. eiusdē. xviij. Verba bilinguis q̃si simplicia ⁊ ipsa perueniūt vsq̃ ad interiora cordis. Cauendū est a talibus

Tricesimoq̃nto murmuratiōe. puta cū q̃s obloquit indebite contra dictū vel factum ꝓximi aut etiā dei. Sap. i. Custodite vos a murmuratiōe que nihil ꝓdest. Nam hoīes murmurāt contra deū quadruplicit. Primo quia tēperies et tēpestates non tribuit eis scd̄m ipsorꝝ volūtates. Secūdo q: ꝓsperitatē ⁊ aduersitatē non distribuit iuxta merita ⁊ demerita hoīuȝ. Tertio quia deꝰ frequēter īmittit in hoīes tribulationes et infirmitates. Quarto q: deꝰ nō ita abundanter tribuit eis diuitias ⁊ bona tꝑalia sicut q̃busdā diuitibus. Iude. i. ca. hi sunt murmuratores querulosi ẛm desideria sua ambulātes quibꝰ ꝓcella tenebrarū ineternum ẛuat. Tricesimosexto litigatiōe scȝ cuȝ q̃s amat rumores vel incitādo vel accedendo vel approbādo. Ab hoc p̄cipue debēt cauere claustrales. vnde rumor numerat inter xij. abusiones claustri. Hugo. lib. ij. de claustro aīe dicit Duodecim sunt abusiōes claustri quibꝰ tota religionis sūma corrūpit. scȝ prelatꝰ negligēs. discipulꝰ inobediens: iuuenis ociosus. senex obstinatꝰ. monachus curialis: religiosus causidicus. habitꝰ p̄ciosus cibus exquisitꝰ. rumor in claustro. lis in capitulo. dissolutio in choro. ⁊ irreuerētia circa altare. hec ille. De abusionibꝰ seculi ibidē dicit. Duodecim sunt abusiones seculi. scȝ sapiēs sine opibꝰ. senex sine religione. adolescens sine obedientia. diues sine elemosyna. femina sine pudicitia. dñs sine v̄tute. xp̄ianus cōtentiosus. pauper superbꝰ: rex iniquus: ep̄us negligēs. plebs sine disciplina: ppl's sine lege. hec ille. ⁊c̄. Tricesimoseptimo reuelatiōe. scȝ cū q̃s reuelat alterius secreta. Si quis enī fuit infamatꝰ illa reuelatione: vix pōt illud dānū restitui. Prouer. xxvi. Que viderūt oculi tui ne ꝓferas in iurgio cito: ne forte emēdare nō possis. cum dehonestaueris amicū tuū. hec ibi. Vix enim fiet recōpensatio. Tricesimooctauo cōminatione. Nā cōminationibꝰ stultiores nos ostendimꝰ q̃ȝ sumus. q: cōminamur q̄ nūq̃

fumus facturi. esopus. Sepe min⁹ faciunt
hoīes qui magna minant. ꝛ Prouerb. xiiij.
Qui impatiēs est exaltat iusticiā suā Eccl.
xix. corripe amicū añq̄ꝫ cōmineris ꝛ da locū
timori altissimi ꝛc. Tricesimonono omis-
sione scꝫ cū ꝓpter linguas detrahētes cor-
rectio potestatis a p̄lato omittit. vnde dis.
xlv. ca. Sꝫ ꝛ illud nō ociose trāscurrēdū est
ꝙ vno peccāte. scꝫ achor. ira dei sup omnē
pplm venit. Hoc quō accidit? Qm̄ sacerdo-
tes q̄ pplo dei p̄sunt erga delinquētes beni
uoli videri volūt et verētes peccātium lin-
guas ne forte de eis male loquant: sacerdo
talis seueritatis imemores nolūt complere
qđ scriptū est. Peccantē corā oīb⁹ argue vt
ceteri metū habeāt. Et iterū. Auferte malū
de vobis ꝛc. Quadragesimo derogatione.
scꝫ cū inferior derogat suo supiori. vñ dist.
xxi. ca. Intātū hanc p̄sumptionē sancti pa-
tres apud calcedonā detestati sunt: vt dyo-
scorū alexandrinū antistitē inter cetera id-
circo potissimū sine vlla restitutiōe dānaue
rūt. qꝛ ponēs in celū os suū lingua ei⁹ trās-
iuit sup terrā. excōicationē in sanctū leonē
papā dictauit. p̄sumpsit em̄ excōicationē di
ctare aduersus sanctissimum archiepm̄ ma
gne rome ꝛc. Post hāc declarationē dixit
sanctus thomas aīe deuote. O aīa simplex
iā potes intelligere grauitatē pcti detractio
nis. Ne tm̄ belial glorief in argutijs suis do
cebo te q̄ pacto illi respondeas. Ad pmū
dic ꝙ reuelare pctm̄ occultū alterius ꝓpter
eius emēdationē denūciādo: non est detra-
here. Ad secundū dic ꝙ reuelare pctm̄ oc
cultū alicui⁹ ꝓpter bonū publice iusticie ac-
cusando nō est detrahere. Ad terciū dic ꝙ
glo. illa nō dicit ꝙ detractio in toto gñe hu-
mano iueniat: sꝫ dicit pene. tū qꝛ pauci am-
bulāt p viā salutis. tū qꝛ pauci sunt q̄ nō ali
qñ ex leuitate aliq̄d dicant: vñ leuiter fama
ei⁹ minoraf. Ad quartū dic ꝙ Aug. loq̄f
in casu illo q̄ aliq̄s dicit aliq̄đ leue malū de
aliq̄ nō ex intētione nocēdi sꝫ ex animi leui
tate. vel ex lapsu lingue. Jac. iiij. Si quis
in verbo non offendit: hic perfectus est vir.
Tunc anima gratias agēs deo ꝛ suis do
ctoribus abijt domum in pace. Amen.

Feria quarta dominice de pas-
sione. Sermo tricesim⁹ sextus.
De obedientia.

Iram eternā docis
Johā. x. Hodie anima simplex
fidelis ꝛ deuota saluti sue intenta accessit
ad ecclesiam ꝛ audiens missam tam ex le-
ctione eplē. Leuit. xix. q̄ꝫ ex euāgelio aduer
tit vnā cōclusionē valde notabilē. scꝫ Per
fidem iesu xpi fideles nō excusanf: qn suis
maiorib⁹ obedire teneāf. Rō isti⁹ cōclusio-
nis est illa. Sicut em̄ actiōes rerū nāliū p-
cedūt ex potētijs naturalib⁹. ita etiā opatio
nes humane ꝓcedūt ex humana volūtate.
oportuit aūt in rebus naturalib⁹ vt supiora
mouerēt inferiora ad suas actiōes p excel-
lentiā naturalis ꝟtutis collate diuinit⁹. vñ
oportꝫ etiā i reb⁹ humanis ꝙ supiores mo
ueant inferiores p suā volūtatē ex vi aucto
ritatis diuinit⁹ ordinate. Mouere aūt p ra
tionē ꝛ volūtatē est p̄cipere. ideo sic ex ipso
ordine naturali diuinit⁹ instituto inferiora
in reb⁹ naturalib⁹ necesse habēt subdi motio
ni supiorū. ita etiā in reb⁹ humanis ex ordi
ne iuris nālis ꝛ diuini tenēf inferiores suis
supiorib⁹ obedire. Cū aūt fides sit p̄ncipiuꝫ
iusticie et causa. ƀm illud Ro. iiij. Justicia
dei p fidē iesu xpi. qꝛ per fidē iesu xpi nō tol
litur ordo iusticie ſ; magis firmaf. Ordo ve
ro iusticie requirit vt inferiores suis supio-
ribus obediāt. Aliter em̄ nō posset huma-
narū rerū cōseruari status. ꝛ ideo per fideꝫ
xpi fideles nō excusanf qn suis maioribus
obedire teneanf. Sciendū ꝙ obediēdū est
quattuor generib⁹ hoīuꝫ. Primo guberna
toribus scꝫ p̄latis Deut. xvij. qui supbierit
nolens obedire sacerdotis imperio morief
Etiā p̄ncipib⁹ tēporalib⁹. Ro. xiij. Oīs aīa
ptātib⁹ sublimiorib⁹ subdita sit. Nō est po-
potestas nisi a deo. Que autē sunt a deo or
dinata sunt. Itaq̄ꝫ qui resistit potestati dei
ordinationi resistit. Qui autem resistūt dā-
nationem sibi acquirunt. Hec ibi. Etiaꝫ pa
rētib⁹ carnalib⁹. Eph. vi. Filij obedire pa-
rentibus vestris in dño. hoc enim iustū est
Secundo apostolis quos christ⁹ loco sui
constituit vt vices eius gererent. Matth.
x. ca. Qui vos audit me audit ꝛ q̄ vos sper
nit me spernit. et Eiusdem. xviij. cap. Que-
cunq̄ꝫ alligaueritis super terram erunt li-
gata ꝛ in celis: ꝛ quecunq̄ꝫ solueritis super
terrā erūt soluta et in celis. ꝛ Jo. xx. Accipi
te spm̄sanctū: quoꝝ remiseritis peccata re-
mittūf eis: ꝛ quoꝝ remiseritis retēta sunt.
Tertio successorib⁹ aploꝝ. Aliter em̄ chri
stus recessurus ab ecclesia non sufficienter
ordinasset de ea: si nō ordinauit de ea nisi p
tēpore quo apostoli viuerent. sicut si rex ali-

cuius regni iturus esset in perigrinationez
⁊ instituceret aliquem vicariū loco sui infra
certū tēp⁹ infra qḋ sciret se nō esse reditur ū
ipse nō sufficiēter ordinaret de regno. Cum
ergo xp̄us ascēsurus in celū sciret se nō esse
reditur ū ad eccl'iam añ vniūsale iudiciū. in-
sufficiēter ꝓuidit eccl'ie sue. qḋ est erroneū
dicere. Quarto malis ⁊ nō solum bonis.
Quia si solū bonis est obediēdū. tūc iurisdi
tio eccl'ie nihil haberet certitudinis. nescit
eñi quis sit bon⁹ vel malus. Eccs. ix. Sunt
iusti atq; sapiētes ⁊ opa eoꝝ in manu dei:
⁊ tñ nescit hō vtrū amore an odio dign⁹ sit:
ꝟ oīa in futuro seruant̄ incerta. Siliter iuris
ditio eccl'ie nihil haberet stabilitat. Ille eñi
qui est bon⁹ in momēto pōt fieri mal⁹. ⁊ sic
nō erit ei obediēduz. Preterea sicut pictor
fedus depingit statuā pulchrā: nec vitiū pi-
ctoris statuā deturpat: sic p̄lat⁹ malus pōt
facere p̄ceptū bonū. Nec est periculū his q̄
subiecti sunt si obediūt p̄lato malo in eis in
quib⁹ obedirēt p̄lato bono ex quo p̄lat⁹ ma
lus hꝫ ptātē. Joh. xix. dixit iesus ad pilatuz
Nō haberes in me ptātē vllā nisi datū esset
tibi desuper. Cōstat aūt pilatū fuisse maluz
⁊ precipue tunc. His intellectis aīa exiuit
ab eccl'ia cū ꝓposito obediendi suis maiori
bus. ⁊ ecce belial intēdēs eam ab hoc ꝓpo-
sito reuocare. sicut fecit circa p̄mos paren-
tes in statu innocētie ait. O aīa simplex q̄
facile deciperis tā leuiter credēdo. Uolo ti-
bi ostēdere ꝙ nō est obediendū hoī. Pri
mo sic Nil eñi est faciēdū cōtra institutionē
diuinā. ſꝫ hoc habet diuina institutio vt hō
suo cōsilio regat̄. scdm illud Ecci. xv. Deus
instituit hoīem ⁊ reliquit eū in manu cōsilij
sui. ergo non tenet̄ vnus hō alteri obedire.
Secūdo sic. Si q̄s cuiq; teneret̄ obedire:
oporteret ꝙ haberet volūtatem p̄cipientis
tāq; regulā sue actiōis. sola aūt diuina vo-
lūtas que semꝑ est recta est regula humane
actionis. ergo nō tenet̄ homo obedire nisi
deo. Tertio sic. Quāto seruitia sūt magis
gratuita tāto sunt magis accepta. q2 qḋ hō
ex debito facit nō est gratuitū. ergo si homo
teneret̄ ex debito alijs obedire in bonis opē
rib⁹ faciendis ex hoc ipso redderet̄ minus
acceptabile op⁹ bonuz quod ex obedientia
fieret. Quarto sic. Latronib⁹ q̄ per violen
tiā opprimūt hoīes obedire nō tenent̄: sed
Aug. iiij. de ciui. dei dicit. Remota iusticia
q̄d sunt regna nisi magna latrocinia. Cum
ergo dominia seculariū p̄ncipū plerūq; cuꝫ
iniusticia exerceant̄ vel ab aliq̄ iniusta vsur
patione p̄ncipiuꝫ sūpserint videt̄ ꝙ xp̄iani
nō debeat obedire p̄ncipibus secularib⁹. vt
eñi habet̄ extra de hereticis. ca. ad nostruz.
in clemētinis. hō in vita p̄senti tantū ⁊ talē
ꝑfectionis graduꝫ pōt assequi ⁊ acq̄rere ꝙ
reddet̄ penit⁹ impeccabilis ⁊ ampli⁹ in grā
ꝓficere nō valebit. Nā si quis posset in grā
semꝑ ꝓficere tūc posset aliq̄s perfectior xp̄o
inueniri. Et illi q̄ sūt in p̄dicto gradu ꝑfectio
nis ⁊ spiritu libertatis nō sūt subiecti alicui
obedientie humane nec tenent̄ ad aliq̄ p̄ce
pta ecclesie. quia vbi spūs dñi ibi libertas
vt dicit apl's. hec ibi. Justo eñi nō est lex po
sita. q2 lex ꝓpter trāsgressores. Anima xᵒ
abijt tristis querēs ⁊ ꝯsulēs legis doctores
Cui mox obuiauit moyses. a qua cū cogno
uisset cās mesticie sue ait. Ego ostendā tibi
conclusionem tuaꝫ esse verā ⁊ catholicā te
stimonio legis quadruplicis. scꝫ

Legis naturalis.
Legis diuinalis.
Legis prophetalis.
Legis humanalis.

Primo testimonio legis

naturalis. et hoc q̄druplicitur. s. per rōnes
nāles. per p̄hos morales. per poetas. ꝑ exē
pla gentiliū. Quantū ad rōnes naturales
sciendū ꝙ obediētia est amāda a fidelibus
velut mater eoꝝ. quā adiuuāt q̄ttuor. Pri
mo hūiliatio. Uirga eñi que ob exilitatē est
debilis ⁊ ferrū exile vel tenue flecti possunt:
sic exilitas humilitatis flectit hoīem ad obe
dientiā. vnde cantor parisiēsis posuit humi
litatē matrē obediētie. ⁊ Aug. li. de ciui. dei
dicit ꝙ obediētia est mater humiliuꝫ. Se-
cūdo assuefactio. Equus eñi assuescit circū
uolutionib⁹ vt facili⁹ ad voluntatē sessoris
flecti possit. Prouer. xxv. Equus parat⁹ ad
diē belli: dñs aūt salutē tribuet. Equ⁹ est fi-
delis christian⁹ vel religiosus cui imponen-
dū est frenū obediētie q̄ parād⁹ est ad obe-
dientiā ꝑ assuefactionē. vt nūc ad dexteraꝫ
ꝓsperitatis: nūc ad sinistrā aduersitat̄ ver-
tat̄. Aliter in die belli succūbet. scꝫ qñ aliq̄d
graue sibi iniūget̄. Tertiū calefactio. Me-
talla eñi ⁊ cera liquefiūt ⁊ flectūt̄ ad calefa
ctionē ignis. sic coꝛ flexibile est ad ignē di-
uini amoris. Luc. xij. Ignē: scꝫ diuini amo
ris veni mittere in terrā ⁊ quid volo nisi vt
accendat̄ ⁊ ardeat. Quartū sepatio scꝫ rei
aliene ab aliq̄ min⁹ flexibili cui adherebat.

vt patet in ceno adherēti ligno qꝺ flecti nō
pōt: nisi sepet a ligno. sic qui perfecte vult
obedire se ab omni re tēporali ⁊ se totū re
colligat: vt mandatū sup̄ioris faciat volun
tarius ⁊ non turbatus. Ps. Parat⁹ sum ⁊
nō sum turbat⁹ vt custodiam mādata tua.
Bern. Parat⁹ ad sublimia paratus ad vni
uersa quecūq̧ p̄ceperis. Inūgend⁹ ē vncti-
one grē vt coꝛ magis mobile fiat. Quātū
ad ph̄os moꝛales sciēdū ꝙ obediētia nō ē
virt⁹ theologica. qꝛ ei⁹ p se obiectū non est
de⁹. sꝫ p̄ceptū cuiuscūq̧ sup̄ioꝛis vel exp̄ssū
vel interp̄tatiuū. s. simplex v̄bū superioꝛis
ei⁹ indicās volūtatē cui obedit p̄mpt⁹ obe
diēs. s̄m illō. Titū. iij. Admone illos dicto
obedire. est aūt virt⁹ moꝛalis cū sit ps iusti
cie. ⁊ ē mediū int̄ sup̄fluū ⁊ diminutū. Attē
dit̄ autē ei⁹ sup̄fluū in q̄ꝫtū scꝫ aliquis obe
dit vel cui nō debꝫ vel in q̄b⁹ nō debꝫ vel qꝛ
subtrahit obediētie debitū superioꝛi volēs
implere p̄p̄riā volūtatē. Diminutū autē qꝛ
nō volūtarie obedit suo sup̄ioꝛi. Unde obe
dientia est sp̄ālis virt⁹. qꝺ ptꝫ q̄druplicitér
Primo didim⁹ ad alexandrū dicit. Nullū
v̄tutis initiū est id nancisci qꝺ mutari non
possit. Sed nec gloꝛia dicēda ē quā sibi q̄s-
qꝫ nō dederit. ergo nō in angustijs ⁊ egesta
te sꝫ in opulētia tēperāter vixisse laudādū ē
Alioq̄n cecitas ⁊ paup̄tas sole virtutū glo
riā soꝛtiunt̄. illa qꝛ nō videt vt cupiat. ista qꝛ
nō habet vt capiat. Nos autē qui nulli⁹ in-
edie lege p̄stringimur: ad bn̄ viuendū libe-
ro incitamur arbitrio. vt voluntariā cōtinē
tiam digna remuneratio consequat̄. Dedit
em̄ nobis multas natura blāditias q̄s ple-
rūq̧ virt⁹ cohibet. hec ille. Secūdo seneca
ep̄la. lxi. dicit. Da ergo operā. ne quid vnq̧
inuitus facias. Qui imperia libens excipit
partē acerbissimaꝫ seruitutis effugit facere
scꝫ qꝺ nolit. Nec q̄ missus aliq̄d facit miser
est. sꝫ qui inuit⁹. Itaq̧ sic animū compona
mus: vt quicq̄d res exigit id velim⁹. hec ille
⁊c̄. Tertio tulli⁹ li. i. de legib⁹ dicit. Iusticia
est obtemperatio legib⁹ scriptis ⁊ institutis
p̄p̄loꝝ. Et libꝛo. iiij. dicit. Et q̄ bene imperat
paruerit aliq̄n necesse ē: ⁊ qui modeste pa-
ret videt̄ ꝙ aliq̄n imperare dign⁹ esset. Si
inuit⁹ pares seru⁹ es. si volēs: liber. Quar
to salusti⁹ in Catilinario dicit. Quō te con-
ueniet in minoꝛi negocio timere legē. si eaꝫ
in maioꝛi neglexeris. ⁊ Cassiodoꝛus in epi-
stolari lib. iiij. dicit. Anim⁹ dolosus nō seq̄t̄
imperantis arbitriū; sed suas explicat volū
tates. Et sic patꝫ virtus obediētie. Quan
tum ad poetas sciendū ꝙ obediētia est ani
mi deliberati iuste iussionis effect⁹ seu iussi
pꝛo studio pꝛopꝛie voluntatis abnegatio et
volūtaria recusatio. Inobedientia vero est
ex duricia mentis obstinate cui debeas im-
peranti nolle obtēperare. qꝺ patꝫ quadru-
pliciter. Pꝛimo virgilius in geoꝛgicis lib.
iiij. dicit. Haud moꝛa continuo matris pꝛe-
cepta facessit. Secundo Terenti⁹ in adel-
phis dicit. Quid tu illic agas. vbi si q̄d bene
pꝛecipias: nemo obtēperat Et alibi. Quod
ius cogit voluntas imperat. Et in heauton
Nulla est tam facilis res: quin difficilis sit
si inuitus facias. Hec ille. Tertio hoꝛatius
libꝛo secūdo epistolaruꝫ dicit. Uel qꝛ turpe
putant parere minoꝛib⁹ et que Imberbes
didicere senes perdenda fateri. Et lucanus
dicit. Tu q̄cq̄d iubea re velis. Est itaq̧ am-
plectenda obedientia ⁊c̄. Quarto seduli⁹
in carmine pascali libꝛo p̄mo dicit. O iusti
mens sancta viri pietate remota. Plus pie
tatis habens cōtempsit vulnera nati: Am-
plexus pꝛecepta dei. Et loquit̄ de abꝛaham
circa imolationē ysaac filij sui. Quantum
ad exempla gentiliū sciendū ꝙ inobedien-
tia seuere fuit punita. qꝺ patꝫ quadruplici-
ter. Pꝛimū exemplū ponit valeri⁹ libꝛo. ij.
ca. iiij. dicens. ꝙ postumius dictatoꝛ habuit
filiū nomine anthoniū postumiū litteris: ⁊
armis doctissimū foꝛtem ⁊ patrie amantis-
simū. Cunq̧ reges expulsi vexarent romaꝫ
acerrimis bellis. iste anthonius postumius
cōtra mandatū patris sua sponte egressus
a custodia castroꝛum hostes deuicit ⁊ con-
flixit magnū repoꝛtans honoꝛem ex victo-
ria. Cunq̧ pater eius audiuisset propter in
obedientiā eum decapitari iussit. Secūdū
exemplū ponit ibidem. dicens. ꝙ manlius
toꝛquatus habuit filium militari disciplina
eruditissimū: cunq̧ in bello quod habebant
romani contra latinos toꝛquat⁹ esset prin-
ceps ⁊ consul: quidā genitius meti⁹ dux tu-
sculanoꝛū pꝛouocauit filiū toꝛquati ad di-
micandū sed succubuit. Ille filius toꝛquati
gloꝛiosam victoꝛiā ⁊ speciosa spolia rettulit
sed toꝛquatus filiū suū occidit. nō quia con
tra patriā. immo pꝛo patria pugnauit. sꝫ q̄a
imperiū patris pꝛeteriuit. ne plus mali esset
in exemplo imperiū cōtemni q̧ boni gloꝛia
hostis occisi. Tertiū exemplū ponit. iiij. ca.
dicens. ꝙ lex erat rome coercens conuiuio-
rum sumptus. quidaꝫ tribunus plebis noīe

duronius ascendit sedem tribunalē spectan
te populo ⁊ volens abrogare predictā legē
dixit. Freni sunt iniecti vobis quirites nul-
lo modo perpetiendi. Alligati et constricti
estis amaro vinculo seruitutis. Lex enim
lata est que vos esse frugi. id est parcos iu-
bet. scȝ vt non expendatis Abrogemus er-
go hanc horridā legē. Etenim quid opꝰ est
libertate: si volentibus luxu perire nō licet?
Sed marcus anthoniꝰ ⁊ lucius flaccus cen
sores priuauerūt duroniuȝ senatu. Quar-
tum exemplū ponit libro sexto. ca. iij. dicēs
ꝙ marcus curius consul imminēte necessi-
tate coactus est subito facere electionē mi-
litum. Unde cū requisiti nō cōparerent: sta
tim recurrit ad scriniū publicuȝ vbi notaue-
rat nomina requisitorū primū nomen reqsi
torū quod exiuit citatum est: quare cuȝ ille
nō cōpareret fecit ipsū ⁊ bona eiꝰ vendi di-
cens. Nō esse opꝰ eo ciue reipublice qui pa-
rere nesciret. Ex quo patet q̄ȝ grauiter in-
obedientia punita est; quia fas est parere
mandatis.

Secundo declaratur ea

dē cōclusio testimonio legis diuinalis. Sciē
dū ꝙ hō debet obedire q̄drupliciter. Pri-
mo nō differēdo mora composita. sicut noe
ꝓmpte obediuit in oībꝰ que p̄cepit ei circa
fabricationē arche. Gen̄. vij. Ad plationeȝ
assumpti debēt quantū possūt ex humilita-
te renuere: sed ad voluntatē maiorū obedi-
re. sicut moyses q̄nquies vocatus excusauit
se de ducatu ppl'i. sȝ postea humiliter obedi
uit. Exo. iij. et. iiij. ca. Filij israel ad preceptū
dñi figebant tētoria et tabernaculum ⁊ ad
eiꝰ imperiū dissipabant ⁊ ꝓficiscebāt ⁊ erāt
in excubijs dñi. Nūe. ix. Secundo magna
implēdo mēte disposita. Cū eni hō recessis-
set a deo per inobedientiā volens formare
ppl'm sibi acceptū. Esa. xliij. Populū istum
formaui mihi laudē meā narrabit. elegit si-
bi abrahā ex quo formaret sibi ppl'm electū
quē p̄us ꝓbauit p obediētiā ⁊ per eam sibi
placuit abrahā. Triplici aūt precepto ꝓba-
uit obedientiā eiꝰ. Primū fuit de desertio-
ne patrie dicēs. Egredere de terra tua ⁊ de
cognatiōe tua ⁊ de domo prīs tui ⁊c. Gen̄.
xij. Secūdū fuit de circūcisiōe eiusdē gen̄.
xvij. Tertiuȝ fuit de immolatione filij sui.
Gen̄. xxij. ⁊ istud fuit difficillimum propter
q̄tuordeci causas. Primo qꝛ ad p̄ceptū do
mini elegit re sibi charissima carere. Secū
do qꝛ voluit amicissimū occidi. Pōt eni ali-
quis ad mādatuȝ dñi velle filio suo carere:
sic ꝙ de cetero nunq̄ȝ eū videret q̄ tñ nollet
eū occidi. Tertio qꝛ voluit eū occidi in cō-
spectu suo, īmo ipsemet voluit occidere eū.
Nā aliq̄s sustineret ꝙ filiꝰ suus occideret:
nō tñ ipse hoc faceret aut ꝯspiceret. Quar
to quia filiꝰ ille vnigenitꝰ erat ex libera vxo-
re. Quīto qꝛ miraculose ipsuȝ habuerat. s.
ex vxore antiq̄ ⁊ sterili ⁊ ipse iam erat senex
Sexto qꝛ magna ꝓmissio sibi de ipso facta
fuerat. Septimo qꝛ erat vnicū solatiū ma
tri sue. dixit eni sara. risuȝ fecit mihi dñs: q̄-
cūq̄ȝ audierit corridebit mihi. Gen̄. xxi. Nā
si abrahā rediēs ab īmolatiōe dixisset. īmo-
laui filiū tuum quātū doloris passa fuisset.
Octauo qꝛ nō solū voluit eū occidi ſȝ etiā
incēdi. vñ dr̄ ibidē. Offer illū in holocaustū
qd̄ interp̄tat totū incēsum ⁊ sic noluit ei p-
cere viuo nec mortuo. Nono qꝛ voluit euȝ
ducere p triduū ad locū īmolatiōis glo. Nō
est iussus abrahā statim occidere filiū suū:
ſȝ per triduū ducere ad īmolationis locū vt
longitudine tp̄is tēptatio augeret ⁊ crescē-
tibus curis paterna viscera cruciaret. De
cimo qꝛ voluit innocētē occidi. vñ nō appa
rebat aliq̄ p̄cepti vtilitas. Undecimo q̄a
nullꝰ huic p̄cepto testis affuerat. vñ nō crede
ret ei si dixisset dñm sibi id mēdasse. Duo-
decimo qꝛ hoc erat rōni cōtrariū. vt pater fi
liū fidelē ⁊ iustuȝ occideret. Tertiodecimo
qꝛ nōdū in sanctis patribꝰ exēplū huiꝰ obediē
tie p̄cesserat. Uū caim punit: qꝛ fratrē suū
occidit. Eodem modo ⁊ lamech. Gene. iiij.
Quartodecimo qꝛ sibi scandalū immine-
bat apud omnes ad quorū noticiam factū
huiusmodi perueniret. Abrahā vero acce-
pto p̄cepto tam arduo tāq̄ȝ difficili non se
excusauit causaȝ precepti nō inquisiuit. nō
ꝑcrastinauit mādatū exequi. nulli consiliuȝ
dei reserauit. ne obedientie meritū amitte-
ret. filiū nō occidit deo aliter disponēte. Ex
quibꝰ patȝ ꝙ maius fuit meritū abrahe im
plentis p̄ceptū q̄ȝ meritū ysaac patientis ⁊
vltro se ad victimā offerētis. Similiter mi-
rabilē ⁊ difficilē obediētiā impleuerūt recha
bite. s. nō bibere vinuȝ: nō edificare domos
in sempiternū. sicut a patre ipsorū fuerat eis
imperatū. Iere. xxxvi. Tertio accipiēdo si-
bi reposita. Cū eni filij israel de mādato dñi
pugnauerūt: pauci de multis victoriā habue
rūt. Nūe. xxxi. Predixerat dñs salomoni ꝙ
si eiꝰ p̄cepta seruaret: poneret in sempiternuȝ

in israel thronū ei⁹. vt. iij. Regū dr. Quarto nō obsequēdo incidēs in mala exposita. Inobediētes em̄ grauiter puniunt. Primi parētes grauib⁹ penis sbijciūt ob trāsgressionē diuini pcepti. Gen. iij. Filij israel cōtra mādatū dn̄i ad terrā pmissiōis ascendētes vt bellarent: ab hostib⁹ superati sunt. Nūe. xiiij. Achor q2 ptra mādatū dn̄i tulit de anathemate hiericho: lapidat⁹ fuit a pplo. Josue. vij. Saul q2 ptra mādatū dn̄i agag regi ꝛ pncipib⁹ ac pinguib⁹ terre illi⁹ pepercit vt sacrificaret dn̄o fuit reprobat⁹. i. Reg. xiij. et. xv. Similiter ppheta ille addo qui cōtra mādatū dei comedit ꝛ bibit in domo alteri⁹ pphete occisus est a leone in via. iij. Reg. xiij. Jonas q2 refugiebat obedire voci dn̄i precipiētis ꝙ in niniuē predicaret, submersus est in mari. Jone. i. ca. ꝛc.

Tertio declaratur eadē

cōclusio testimonio legis pphetalis. Sciendū ꝙ obedientia est nobis necessaria q̄drupliciter. Primo hester vlti. dicit. Cognoscant oēs qui fideliter obediūt dignā pro fide recipe mercedē. qui aūt insidiant perire pro scelere. Omnis autē puīcia ꝛ ciuitas que noluerit scʒ obedire: gladio et igne pereat: ꝛ sic deleat vt non solis hominib⁹: sed etiam bestijs in via sit in sempiternū p exēplo contēptus ꝛ inobediētie. hec ibi. Secūdo ps̄. dicit. Popul⁹ quē non cognoui seruiuit mihi. in auditu auris obediuit mihi. Filij alieni mentiti sunt mihi ꝛc. Tertio salomon puer. xxi. dicit. Uir obediēs loquet victorias. Ecci. iij. Qui obedit patri refrigerat matrē. Quarto Jere. xxxvi. dicit. Hec dic̄ dn̄s exercituum deus israel. Uade ꝛ dic viris iuda ꝛ habitatorib⁹ hierusalē. Nunquid nō recipietis disciplinā vt obediatis verbis meis dicit dn̄s: Ego locutus suʒ ad vos de mane cōsurgens ꝛ loquens ꝛ nō obedistis mihi. misiq3 ad vos omnes seruos meos pphetas cōsurgens diluculo mittensq3 et dicens, Conuertimini vnusquisq3 a via sua pessima ꝛ bonas facite vias vestras ꝛ studia vestra ꝛ nolite sequi deos alienos neq3 colatis eos ꝛ non inclinastis aurē vestram neq3 audistis me. ppl's iste nō obediuit mihi. Idcirco ego adducā sup eos vniuersam afflictionē quaʒ locutus sum aduersus eos eo ꝙ locutus sum ad eos ꝛ nō audierūt, vocaui illos ꝛ nō responderūt mihi, hec ibi. Ecce grauitas inobedientie.

Quarto declaratur eadem

cōclusio testimonio legis hūanalis. et hoc quadrupliciter. Primo obediētia est tutamen vigoris, super quo pono casum ꝙ aliquis baro regis francie habeat guerram cū alio barone regni vicini, rex vero francie est in guerra cōtra regeʒ anglie baro pcipit omnib⁹ suis ꝙ iuuent eū cōtra aliū baronē rex vero mandat eisdem ꝙ seruiāt ei in bello cōtra anglicos, querit cui obedire tenet. Probat ꝙ baroni cui sūt dupliciter alligati scʒ rōne omagij ꝛ rōne dominij atq3 iurisditionis quā habet in eis tanq3 hoībus suis specialib⁹. Regi vero non alligant nisi per dominiū generale, sed due rationes superāt vnā quia p speciē generi derogat. extra de regulis iuris. in. vi. ca. generi. Probat ꝙ regi. Quia a rege vocant ad maius tribunal. ff. de re iudicata. l. contra pupilluʒ. ꝛ distinc. xviij. ca. Si episcopus. ergo tenent ei obedire. Respondit guil. durantis in speculo iudiciali. lib. iiij. de feudis ꝙ quia rex habet regni administrationeʒ vocat eos p cōmuni vtilitate vel pro regni ꝛ corone defensione. et ɓm philosophū. ij. Ethicoꝝ. bonū vniuersale est diuinius. ideo regi iure gentium tenent obedire. ff. de iusticia ꝛ iure. l. veluti. ꝛ distinc. i. ca. Jus gentiū. Si autem rex vocaret eos nō p cōmuni vtilitate sed p aliquo particulari negocio debent obedire baroni nisi forte ipse esset inobediēs deo aut eccl'ie aut excōmunicatus. Et sicut in hoc casu homo duoꝝ dn̄oꝝ tenet potius obedire regi ad bellū eūti p cōmuni vtilitate ita nos debemus semp esse obediētes deo vocāti nos ad bellum spūale cōtra vicia ꝛ viciosos. ps̄ Quis cōsurget mihi aduersus malignātes aut quis stabit mecū aduersus operantes iniq̄tateʒ: q̄3 cuicūq3 nos reuocanti q2 illud est p maxima oīuʒ ꝛ singuloꝝ vtilitate. ꝛc.

Secūdo obediētia est solamen dulcoris. Deo em̄ est obediendū in omni phibitione vitioꝝ. licet plures obediāt diabolo suggestori maloꝝ. cōtra qd̄ dr Eccl. xxxviij. Noli audire linguā nequā. q2 dicit lex ꝙ qui false aliū accusat nō ē audiēdus. ff. de rei vendi. l. ī fūdo. Et sic surd⁹ a natiuitate nō pōt manumittere seruū suuʒ. ff. qui de quib⁹ manumissi liberi nō sūt. l. i. in. ff. nouo. lib. ij. vbi sic dicit. Utilitatē gratia mutū surdū ita natuʒ māumittere nō posse ait celsus. Sic q̄ facit se surdū in his que ad deū pertinēt: non pos

kest animā suā manumittere nec deo ligare
Si aūt obturat aurē suā ne audiat linguaȝ
malā, bñ manumittit aiam suā. Sed qꝛ sur
dus ꝛ mutus nō pōt facere testamentū de
alijs reb⁹. insti͡tuta. quib⁹ nō permittit͂ face
re testamētū. §. Itē mutus. sic inobediens
nō potest disponere de aīa sua et reb⁹ suis
ꝑut vult. Prouer. xviij. Qui obturat aureȝ
suā ne audiat legē oratio eius erit execrabi
lis. Magnū ergo solamen est deo obedire.
Tertio obediētia est examen timoris. Nā
sicut quis cōtumax pōt esse inobediēs iudi
cio hūano tripliciter ita etiaȝ diuino. Pri
mo nō veniēdo ad iudiciū: siue qꝛ venire cō
temnit: siue q̄a maliciose se occultat ne au
diat citationē. ff. de re iudicata. l. contuma
cia. siue qꝛ impedit ne citatio possit ad ip̄m
peruenire. Hec tria habēt͂ extra. vt lite non
cōtestata. c. qm̄ frequēter. In p̄mo puncto
inobediēs est deo q̄ statim post peccatū nō
venit ad iudiciū cōfessionis ad qd̄ a deo vo
catur. Joh. xi. Lazare veni foras. sȝ dicit cū
pharaone. Exo. v. Quis est dñs vt audiā
vocē ei⁹. In secūdo puncto est q̄ latet in ta
berna vel alio loco seu retrahit se ne audiat
p̄dicationē vel peccatoꝝ suoꝝ reprehensio
nē in qua vocat͂ ad salutē aīe sue, sicut pri
mi parētes post pctm̄ suuȝ abscōderūt se a
deo volente ipsos rep̄hendere. Gen. iij. In
tertio pūcto est ille qui ꝑ minas vel iīurias
impedit ne veritas ei dicat͂. sicut pharao di
xit ad moysen. Exod. x. Recede a me: caue
ne vltra videas faciē meā. quocūq; die ap
parueris mihi: morieris. Secūdo est cōtu
max qui citat⁹ venit ad iudicium: s; nō vult
stare iuri. xi. q. iij. c. certuȝ. Sic multi audiūt
ꝑmissiones ꝛ cōminationes dei: sed nolūt
obedire legi: opere implēdo qd̄ v̄bo didice
runt. Tertio est cōtumax ille q̄ iussus a iu
dice nō vult emēdare. etiā si offensa sit ma
nifesta. extra de verbo. signifi. c. ex parte. in
fine. ꝛ talis est in ꝑiculo dathā ꝛ abiron: q̄s
terra absorbuit, dicētes illud Nūe. xvi. Non
veniemus. Propterea saul expulsus fuit de
regno. i. Reg. v. cui dixit samuel. quare nō
obedisti voci dñi ꝛc. Quarto obedientia
est iuuamen honoris. Nā sicut ille qui non
obedit p̄ncipi: est cōfusione ꝛ morte dign⁹.
extra de maio. ꝛ obe. c. Si q̄s venerit. ita il
le qui obedit: est honore ꝛ vita dignus. ꝛ sic
omnis mortaliter peccās: q̄a est deo inobe
diens: iuste damnat͂. Ex quo em̄ ille qui nō
obedit mādato p̄ncipis licȝ factū inobediē

tie quod facit sit licitum ꝛ gloriosum atq;
vtile. quia vincit hostes debet mori. ff. de re
militari. l. desertorē. § in bello. maiori rōne
ille qui est inobediēs faciēdo illicita ꝛ inho
nesta debet cōdēnari. ꝛ hoc iuste vt patet.
Postq; vero moyses declarauit cōclusio
nem predictā ait aīe deuote. Que ego noui
fideliter te docui. Sed ecce hic est sanctus
thomas de aquino doctor noui testamēti.
cui⁹ doctrina in via testimonioꝝ dei dele
ctaberis sicut in oīb⁹ diuitijs. Ad quē astā
te moyse accessit aīa deuota pro sue cōclu
sionis clariori noticia. Cui sanct⁹ thomas
ait. Ego ostendaȝ tibi conclusionem tuam
esse veram ꝛ catholicā testimonio quadru
plicis legis. scilicet.

Legis euangelice.
Legis apostolice.
Legis canonice.
Legis ecclesiastice.

Primo testimonio legis

Euangelice. Sciendū q̄ xp̄s ꝓbauit illam
testimonio quadruplici. Primo Matth.
xij. dixit iesu quidaȝ. Ecce mater tua ꝛ frēs
tui foris stant querētes te. At ipse rn̄dens
querenti sibi ait. Que est mater mea ꝛ qui
sunt fratres mei: Et extendēs manū in dis
cipulos suos dixit. Ecce mater mea ꝛ frēs
mei. Quicūq; em̄ fecerit voluntatē patris
mei q̄ in celis est: ipse me⁹ frater. mater ꝛ so
ror est. hec ibi. Secūdo testimōio. Mar
viij. Si quis vult me sequi neget semetipsū
tollat crucē suā ꝛ sequat͂ me. Qui em̄ volue
rit animā suam saluā facere: perdet animaȝ
suam. Qui autem perdiderit animā suam
propter me ꝛ euangeliū: saluam faciet eam
Hec ibi. Et loquit͂ de abnegatione proprie
voluntatis per obediētiā. Tertio testimo
nio. Luce. xij. Ille seruus qui cognouit vo
luntatem dñi sui ꝛ nō p̄parauit ꝛ non fecit
voluntateȝ eius: plagis vapulabit multis.
Qui autē nō cognouit ꝛ fecit digna: plagis
vapulabit paucis. Hec ibi. Quarto testi
monio. Jo. iiij. Me⁹ cibus est vt faciā volū
tatē ei⁹ qui me misit: vt ꝑficiā opus ei⁹. scȝ
obediēdo. Circa quā obedientiā in ep̄la et
in euāgelio notant͂ quattuor conclusiones.
Prima cōclusio. Sicut inter v̄tutes theo
logicas p̄cipue est charitas: ita inter v̄tu
tes morales maxima est obedientie sincerī
tas. Probatur qꝛ sic pctm̄ ꝯsistit in hoc q̄ hō cō
tēpto deo mutabilib⁹ reb⁹ inheret. ita meri

tum virtuosi actus consistit ecōtrario ī hoc ꝙ homo ꝯtemptis bonis creatis deo īheret ꝙ finis aūt potior est his que sunt ad finem. si ergo bona creata ꝓpter hoc ꝯtemnūtur vt deo inhereat. maior est laus ꝟtutis ex hoc ꝙ deo inheret ꝙ̄ ex hoc ꝙ bona terrena cō-temnit. Et ideo ille virtutes quibus scdm̄ se homo deo inheret. scilꝫ theologice sūt potiores virtutibus moralibus q̄bus aliquid terrenū cōtēnit vt deo inhereat. Inter ꝟtutes aūt theologicas p̄cipua est caritas .i. corint. xiij. maior hoꝝ est caritas. Ideo in epistola dr̄. Locutus est dn̄s ad moysen dicens. Loquere ad oēm cetum filiorū israel. scꝫ sermones caritate plenos. p̄cipue de caritate dei. Unde in euāgelio dr̄. facta sunt encenia in hierosolymis .i. cōsecratio anime ꝑ caritateꝫ et hyems euadit .i. quia anima erat prius frigida ꝑ iniquitatē. hiere. vi. Sicut frigidam facit cisterna aquā suam, sic frigidā facit malicia aīam ꝛc. Inter virtutes auteꝫ morales tanto aliqua potior est: quāto maius aliq̄d contemnit vt deo inhereat. Sūt autem tria genera humanorū bonoꝝ que homo potest contēnere ꝓpter deū. quorū infimū sunt exteriora bona. mediū aūt sunt bona corpis: supremū vero sunt bona aīe: inter que precipuū quodā modo est volūtas. s. inq̄tum ꝑ voluntatē homo oībus alijs bonis vtit. et ideo ꝑ se loquēdo laudabilior est obediētie virtus que ꝓpter deū contēnit ꝓpriā voluntatē ꝙ̄ alie virtutes morales que ꝓpter deū aliqua alia bona contēnūt. vnde gre. li. vlti. moral. dicit ꝙ obedientia victimis iure p̄ponitur qr̄ ꝑ victimas aliena caro: ꝑ obediētiā ꝟo volūtas ꝓpria mactat. vnde etiā q̄cūqꝫ alia virtutū opa ex hoc meritoria sunt apud deum: qr̄ fiūt vt obediat volūtati diuine. nā si quis etiā martyriū sustineret vel etiā oīa sua paupib⁹ erogaret: nisi hoc ordinaret ad īpletionē diuine volūtatis quod directe ad obedientiā ꝑtinet meritoria esse nō possent sicut nec si fierēt sine caritate q̄ sine obedientia esse nō potest. dr̄ eñ .i. ioh. ij. ca. Qui dicit se nosse deum ꝛ mandata eius non custodit mendax est. Qui autem seruat verba eius. vere in hoc caritas dei perfecta est. et hoc ideo est. quia amicitia facit idem velle ꝛ nolle. Et Gregorius libro vltimo moraliuꝫ dicit ꝙ obedientia non seruili metu sed caritatis affectu seruāda est: non timore pene sꝫ amore iustitie. Et sic ad obedientiā ꝑtinent omnes actus virtutum ꝓut sunt in p̄cepto.

Ideo dr̄ in euāgelio. Circumdederunt eum viri iudei. scꝫ vt raperēt ab eo vitam corporalem que est p̄ciosior rebus exterioribus. Contra quod dicitur in epistola. Non furtum facietis. sub furto comprehēdendo omnem contrectacionē rei aliene per fraudem et violentiā. Obedientia eñ ꝓcedit ex reuerentia que exhibet cultum et honorem superiori. et sic continet sub obseruantia quam ex simulatione p̄tendebant iudei: dicentes xp̄o in euangelio. Quousqꝫ aīam nostram tollis. Contra quos in epistola dicitur. Nō mentiemini. Procedit etiā obediētia ex deuotione que est principalis actus religionis ſm quem laudabilius est obedire deo ꝙ̄ sacrificium offerre. Hanc deuotionē fingebāt iudei dicentes in euangelio. Si tu es xp̄us: dic nobis palam. Cōtra quos in epistola dicitur. nec decipiat vnusquisqꝫ ꝓximum suuꝫ scꝫ quemadmodū isti volebāt facere. Si eñ dixerit se xp̄m ex semine dauid oriundum: clamabimus ip̄m sibi vsurpare regiam potestatem et sic trademus eum potestati presidis puniendū quasi qui contra augustū imperium sibi vsurpet. Procedit etiam obediētia ex actu fidei per quam nobis diuine auctoritatis sublimitas innotescit: ex qua competit ei potestas p̄cipiēdi et sic implere actū virtutis attēdendo ad p̄ceptum pertinet ad obedientiā quam fidem nō habebant iudei. ideo in euangelio dicitur. Loquor vobis et nō creditis mihi. Ex qua infidelitate sequit periurium: ꝑuertendo veritatem cognitam. ideo in epistola dicitur. Non periurabis in nomine meo. Procedit etiaꝫ obedientia ex infusione gratie et virtutuꝫ que disponit mē-tem hominis ad promptitudinē p̄cepti. ido in euāgelio dicit. Opera que ego facio ī nomine patris mei .i. ex gratia dei mouēte hec testimoniū ꝑhibent de me scꝫ volūtarie obediente. Hanc grām nōnulli abijciunt ꝑ peccatum mortale sequēs. Contra quos in epistola dicitur. Nec polluas nomen. id est gratiaꝫ dei tui. Secūda conclusio. Necessitate iustitie: debito obsequio: voluntas humana tenetur obedire diuino imperio. patet. quia ille qui obedit mouetur per imperium eius cui obedit: sicut res naturales mouētur per suos motores. Sicut autem deus est prim⁹ motor oīm que naturaliter mouentur: ita etiam est primus motor omniū humanaꝝ voluntatum. Et ideo sicut naturali necessitate oīa naturalia subdunt diuine motioni:

ita etiam quadaz necessitate iustitie omnes
voluntates humane tenent obedire diuino
imperio. vnde in euãgelio dicit. Oues mee
vocem meaz audiũt. scz quia homo semper
tenetur velle quod deus vult cum velle: qd
pcipue homini innotescit per diuinũ prece-
ptum. vnde tenet homo in omnibus pceptis
deo obedire. Non tamen homo semp tenet
velle quod deus vult. quia lz deus nihil pre
cipiat contra virtutẽ: tamen aliquãdo preci
pit aliquid contra consuetum modũ virtutis
sicut pcepit abrahe q filium innocentẽ occi
deret quod non fuit contra iustitiã, qz deus
est actor vite et mortis. Deut. xxxij. Ego oc-
cidam et ego viuere faciam etc. nõ tamen vo
luit q hoc semp fieret. Ideo i epistola dicit
Non facies calumniã p̃ximo tuo nec vi op-
primes eum. Nam calũniari est falsis crimi
nibus intendere. ij q. iij. ca. si quem. §. Notã
dũ. Similiter mandauit hebreis q res egy
ptiorum acciperent quia eius sunt omnia et
cui vult potest dare illa. ideo dr in euãgelio.
Et ego agnosco meas et sequũtur me. Non
tamen voluit q semper hoc fieret. quia hoc
fuit licituz iudeis tanq recuperãtibus mer-
cedẽ laboris sui quo affligebant ab egiptijs
in laboribus duris luti et lateris que merces
iniuste detinet. ideo in epistola dicit. Non
morabitur opus mercenarij tui apud te vsqz
mane. Dum em aliquis intẽdit facere ppaz
voluntatẽ: nõ meretur nisi apud semetipm
quia ab illo merces expectat cui seruitur et
cuius volũtas adimpletur. Homo autem si
deo seruiat p obedientiam ab ipso premia-
bitur. Gregorius. Sola obedientia est que
fidei meritum possidet. Et augu. Oportebat
vt homo sub dño positus ab aliquo phibe-
retur vt esset ei virtus merẽdi obediẽtia etc.
ideo in euãgelio dr. Et ego vitam eternam
do eis et non peribunt in eternũ etc. Qui er
go sunt surdi ab auditione mundi carnis
et diaboli audientes pcepta dei. ps. In au-
ditu auris obediuit mihi. non sunt maledi-
cendi. ideo dicitur in epistola. Non maledi-
ces surdo. Et quia virtus est circa difficile
eo q nomen virtutis a vi sumptuz videtur.
Difficillimũ est autẽ cõtra se agere quod fa
cit obediens. quia obedire est contra audi-
re. scz contra pprium sensum et otra ppriam
voluntatez. vnde poeta. Est virtus placitis
abstinuisse bonis. Est ei obediẽtia quoddã
martyrium quo verus obediens immolat se
deo. Grego. Tanto deum quisqz citius pla-
cat: quãto repressa arbitrij superbia: gladio
pcepti se immolat. Caput em suũ quod est
ppria voluntas sibi per obedientiã ampu-
tat. sicut fecit xpus. Joh. xiiij. Sicut manda
tum dedit mihi pater sic facio. ideo in euan-
gelio dicit. Pater quod dedit mihi maius
omnibus est etc. Per obedientiam em verus
obediens eruit sibi oculum pprie volũtatis
et sic efficitur cecus quasi voluntate precipiẽ
tis ducat. ps. Deduc me domine in semitaz
mandatorum tuorum: quia ipam volui. ido
dicit in epistola. Nec coram ceco pones of-
fendiculum. Sic excecatus saulus dicebat.
Domine: quid me vis facere actuũ. ix. Obe
dientia em est virtus perfectissima que per
ficit hominẽ ex parte nobilissimi obiecti qd
est deus sub quo est et respectu nobilissimi
actus qui est obseruatio diuini mãdati. Ec-
clesiastes vltimo. Deum time et mãdata ei9
obserua. hoc est omis homo. ideo in episto-
la dicitur. Sed timebis dñm deum tuum.
scz obseruando diuina pcepta p obedientiã
que vnit nos deo per grãm et gliam. Ideo i
euangelio dicitur. Ego et pater vnũ sumus i
eterna beatitudine. Tertia cõclusio. Licet
ex obedientia bona quãdoqz ptermittãtur:
nũq tamẽ mala peragant. Patet. quia du
plex est bonum. Quoddam ad quod facien
dum homo ex necessitate tenet sicut amare
deum et precepta prime tabule. et tale bonũ
nullo modo debet ppter obedientiã preter-
mitti. Est autez aliud bonũ ad quod homo
non tenet ex necessitate et tale bonuz debet
homo quãdoqz ptermittere ppter obedien-
tiam ad quã homo ex necessitate tenetur. si-
cut non fuit contra castitatez preceptum ad
osee factum: vt mulierẽ adulterã acciperet.
quia ipe deus est humane generationis au-
ctor et ordinator. et ille est debitus mod9 mu
lieribus vtendi quẽ deus instituit. Similiter
corrigere delinquentẽ: docere ignorantem:
etc. sunt aliquãdo ptermittenda ppter scan-
dalum. sicut apostolus seminãs spũalia tẽ-
poralia stipendia nõ accepit ne offendiculũ
daret euãgelio xpi. i. corin. ix. Vitabat enim
scandalũ quod pcedebat ex ignorantia gen
tilium qui non consueuerãt. et ideo ad tem-
pus abstinenduz erat vt prius instruerẽtur
hoc eẽ debitũ. Similiter ecclesia ptermittit
exigere decimas in terris in quibus non est
consuetum eas soluere. Nunq tamẽ debet
homo aliquod bonũ facere culpam incurrẽ
do. vnde greg. libro vltimo moralium dicit q

nunq̄ ꝑpter obedientiā debet malum fieri.
aliquando autē debet ꝑ obedientiā bonum
quod agitur intermitti. Qui ab vno quoq̄
bono subditos vocat: necesse est vt multa cō
cedat: ne obedietis mens funditus intereat
si a bonis omnibus penitus repulsa ieiunet
⁊ sic ꝑpter obedientiā ꝑ alia bona pōt dam
num vnius boni recompensari: nunq̄ tamē
debet malum fieri. Si em̄ aliquis dn̄s com-
pellat subditos suos laborare ⁊ operari die
bus festiuis: nō debent ei obedire. q2 opor-
tet magis obedire deo q̄ hominib⁹ actuū.
iiij. Sunt autem p̄cipue septem que nullo
modo lic3 fieri. Primū est persecutio bono
rum. ideo in epistola dicit᷑. Nō facies quod
iniquū est. Hec iniquitas declarat᷑ in euāge
lio. Sustulerūt lapides iudei vt lapidarent
iesum. Secundū est peruersio iudicij. Jdeo
in ep̄la d2. Nec iniuste iudicabis. Hec puer
sio fuit in iudeis contra quos xp̄us dicit in
euāgelio. Multa bona opera ostēdi vobis
ex patre meo: ꝑpter quod eorum opus me
lapidat᷑? Magnū em̄ miraculū diuinitatis
in xp̄o fuit vt iudeos ad furiam concitatos
sic represserit: vt nec manus mouere potue-
rint solo v̄bo quod hic dixit quasi dicat. Jn
hoc cognoscere potestis me verum filiū dei
esse: quia prauam voluntatē v̄ram detineo:
ne quod vultis faciatis. Tertiū est ꝑsonarū
acceptio. ideo in epistola dicit᷑. Nec conside
res ꝑsonam pauperis: nec honores vultū
potētis sed iuste iudica ꝓximo tuo. A qua
false se iudei excusabāt in euāgelio dicētes.
De bono ope nō lapidamus te. Quartum
est detractio ⁊ falsorum criminū impositio.
ideo in epistola d2. Non eris criminator et
susurro in populis. Hanc impositionē falsā
fecerūt iudei contra xp̄m dicentes. Lapida
mus te de blasphemia. quia tu homo cū sis
facis teip̄m deum. Quintū est falsa testifi
catio. Jdeo in epistola d2. Non stabis. i. nō
testificaberis contra sanguinem ꝓximi tui.
Quale testimonium perhibebāt iudei ad-
uersus christū quorū testimoniū reprobat
xp̄s in euāgelio dicēs. Nōne scriptum est ī
lege v̄ra. s. in ps̄. Ego dixi dij estis ⁊c. ⁊ vos
dicitis me peccatorē ⁊ blasphemū. quia dixi
me filiū dei. sed scriptura vestra vocat deos
ꝓphetas ⁊ sacerdotes qui sanctificantur a
deo vt nō consentiāt pctō. l3 rebellionē sen-
tiant: aut vt vitent om̄e mortale peccatum.
sicut Jere. aut vt vitent frequentiam etiam
venialiū peccatoꝝ. vt iohānes baptista. aut

vt vitent mortale ⁊ veniale ꝑ soporationē
fomitis. sicut beata virgo ī vtero multoma
gis illic vocat᷑ deus quē pr̄ scīficauit per im
possibilitatē peccandi ⁊ sctm̄ genuit ⁊ misit
in mundū: quia erat in gratia confirmatus.
vt pote viator ⁊ comp̄hensor. Sextum est
odij machinatio ideo in ep̄la d2. Ne oderis
frēm tuū in corde tuo ⁊c. Tale odiū hēbant
iudei contra xp̄m. Jdeo in euāgelio dicit᷑: si
nō facio opa patris mei nolite credere mihi
quasi dicat odio habetis me gratis. ꝑpt᷑ qd̄
deprauatis opa que ego facio et nō creditis
mihi. Septimū est iniuriarū vindicatio. id̄
in ep̄la d2. Non queras vltionem nec mēor
eris iniurie ciuiū tuorū. Talem iniustam vē
dicationē benigne arguit xp̄us in iudeis di
cens in euāgelio. si opa patris mei facio ⁊ si
mihi nō vultis credere: operibus credite. q2
s. ipa testimoniū ꝑhibent de me. Quarta
conclusio. Perfectio caritatis homini ī hac
vita p̄cipitur ꝑ quam offensa dei ⁊ ꝓximi ex
cludit᷑. P3 q2 sic mod⁹ p̄ntis vite nō patit᷑ vt
hō sꝑ actu ferat᷑ ī deū: ita ēt nō patit᷑ q̄ actu
ferat᷑ ī oēs ꝓximos sigillatī. s3 sufficit q̄ fera
tur cōmuniter in vniuersali ⁊ in singulos ha
bitualiter ⁊ ꝺm animi p̄parationem. Circa
ꝓximum attenditur duplex ꝑfectio. sicut et
circa dilectionem dei. Una siquidem sine q̄
caritas esse nō potest. s. vt nihil habeat in af
fectu quod sit contrariū dilectioni proximi.
Alia aūt sine qua caritas īueniri nō potest
que quidē attendit᷑ tripliciter. Primo q̄dem
ꝺm extensionē dilectionis. vt. s. aliquis non
solum diligat amicos ⁊ notos: sed etiā extne
os ⁊ vlterius inimicos. Hoc em̄ vt dicit au-
gu. in ench. est ꝑfectorū filiorum dei. Scd̄o
ꝺm intensionē que ostendit᷑ ex his q̄ homo
ꝑpter ꝓximum contēnit. vt. s. homo nō solū
contēnat exteriora bona ꝑpter ꝓximum sed
etiā afflictiones corporales et vlterius mor
tem ⁊c. ꝺm illud. ioh. xv. Maiorē dilectōem
nemo habet q̄ vt aīam suā ponat q̄s ꝓ ami
cis suis. Tertio q̄tum ad affectū dilectōnis
vt. s. ꝓximis impēdat nō solū tpalia benefi-
cia. sed etiam sp̄ualia. et vlterius seip̄m. ꝺm
illud apostoli. ij. Corin. xij. Ego autem liben
tissime impendar ⁊ superimpendar ip̄e pro
animabus vestris. Et math. v. dicitur. Esto
te perfecti sicut pater vester celestis perfe-
ctus est. ideo quātum ad perfectionem dile
ctionis proximorū in epistola dicit᷑. diliges
amicum tuum sicut teipsum. Et in euāgelio
dicitur. Cognoscatis. s. ꝓximū diligendum

Quantū vero ad dilectionē dei in epl'a dr.
Ego dñs leges meas custodite. Et in euan
gelio dr. Credatis qr in me est pater: ꝛ ego
in patre. scz per plenitudinez diuinitatis ꝛ ꝑ
supabundantiā caritatis.

Secundo declaratur ea

dem cōclusio testimonio legis aplice. ꝛ hoc
quadrupliciter. Primo btūs Petrus. i. epl'a
ij. ca. dicit sic. Subiecti estote omni humane
creature ꝑpter deum siue regi quasi pcellēti:
siue ducibus tanꝙ ab eo missis ad vindictā
malefactorū: laudē vero bonorum qr sic est
volūtas dei. deum ergo timete. regem hono
rificate. serui subditi estote in omni timore
dñis. non tm̄ bonis et modestis. sed etiam
discolis. hec ille. Scdo Paulus Col'. iij. di
cit. Filij obedite parētibus vestris ꝑ omnia
hoc em̄ placitum est in dño. Serui obedite
dñis carnalibus per omnia: nō ad oculum
seruiētes quasi hoibus placētes: sed in sim
plicitate cordis timētes dñm. Quodcunqꝫ
facitis ex animo operamini sicut domino ꝛ
nō hominibus: scientes ꝙ a dño accipietis
retributionē hereditatis: xp̄o domino serui
te. Dñi quod iustum est ꝛ equū seruis pstā
te: scientes ꝙ ꝛ vos dñm habetis in celo. h
ille. Tertio beatus Jacob' in epistola. iiij.
ca. dicit. Subditi estote deo: resistite autem
diabolo ꝛ fugiet a vobis. Appropinquate
deo per obedientiā scilz. et ipse deus appro
pinquabit vobis. scilz ꝑ gratiam. Quarto
beatus Johannes. i. epistola. i. ca. dicit. In
hoc scimus qm̄ cognouimus deum si māda
ta eius obseruemus. Qui dicit se nosse deū
et mādata eius non custodit: mendax est ꝛ
veritas in eo nō est. qui autē seruat verbum
eius: vere in hoc caritas dei pfecta est. In
hoc scimus qm̄ in ip̄o sumus. si in ip̄o perfe
cti sumus. Qui dicit se in illo manere: debet
sicut ille ambulauit et ip̄e ambulare. scz per
obedientiā. hec ille.

Tertio declarat eadem

cōclusio testimonio legis Canonice. Scien
dum ꝙ inobediētia est ab oībus detestāda
ꝑpter quatuor. Primo ꝑpter pcti deformi
tatem. quia vitium inobediētie est multum
deforme ꝛ magne prauitatis: cum sit pctm̄
ariolandi ꝛ scelus idolatrie nolle acqescere
dist. lxxxi. ca. si qui sūt. ꝛ disti. xlxij. §. porro
ad hoc. Et. viij. q. i. ca. Sciēduz vbi dr sic. Si
cm̄ quasi pctm̄ ariolandi est repugnare ꝛ q̄
si scelus idolatrie nolle acquiescere sola est
que fidei meritū possidz obediētia: sine qua
quisqꝫ infidelis ꝯuincit: etiā si fidelis esse vi
deat. hec ibi. Oms em̄ clerici qui nō obedi
unt suis ep̄is sunt acephali. i. sine capite. vñ
distin. xciij. ca. nulla. dr sic. Nulla rōne clerici
aut sacerdotes habendi sunt qui sub nullius
ep̄i disciplina aut ꝓuidentia gubernant. ta
les em̄ acephalos. i. sine capite: prisca ꝯsue
tudo nūcupauit. Qui suis ep̄is nō obediūt
indubitāter reprobi et rei existūt. Porro ipi
a deo donū summi muneris consequuntur
qui suis doctoribus qui recte episcopi intel
ligunt: libenter obediūt. hec ille. Inobedien
tes quippe sunt sine capite. quia caput bonū
cui semper est obediendum perdunt. Sicut
autem membra obediūt capiti sic nos deo
ij. Math. vij. Non obedio pcepto regis: sed
legis. quia vbi duo mandant opposita: infe
riori non est obediendū. vnde distin. viij. ca.
que. dr sic. Sicut em̄ in potestatibus societa
tis humane maior potestas minori ad obe
diendum pponitur ita deus omnibus. hec
ibi. Si autem mandātes ꝛ sentētiantes sūt
equales in potestate commissa in solidum
coniūctim ꝛ diuisim quorū vnus dicit excō
munico petrum: alius vero ꝑ eodem tempo
re dicit: ego absoluo eundē petrum. queritur
vtrum in petro cadat effectus sentētie excō
municationis et absolutionis? Item dicat
vnus istorum. ego excōmunico te: si socius
meus nō excōmunicat te: et alius cōsocius
dicat eadem verba ꝓtunc. querit vtrum pe
trus sit excōmunicatus aut nō. si dicis ꝙ nō
ergo vnus istorū iudicum nō excōicauit pe
trum: ergo alius socius excōicauit petrum ꝛ
sic petrus est excōmunicatus. si dicis ꝙ sic:
ergo petrus est excōmunicatus ab vno isto
rum iudicum ꝛ nō ab altero quod nō est ve
rum: quia vterqꝫ intulit illā conditionalem.
si dicis ꝙ excōmunicatus est ab vtroqꝫ hoc
nō est verum. quia tunc conditio esset fru
stra vtrobiqꝫ. Ad primū dicunt quidam ꝙ
nullius sentētia effectuz habet ꝑpter suam
contrarietatez. vt habet in glosa. xi. q. iij. ca.
Is qui preest. ꝛ ca. excellētissimus. et sic pe
trus nō est excōmunicatus. Ad scdm dicit
hugo ꝙ vterqꝫ illorū iudicū excōicat petrū.
quia intētio mandantis et excōmunicātiuz
est ꝙ petrus excōmunicet. Est ergo sensus
ego excōmunico te si socius meus nō excōi
cat te: i. nescio an socius meus excōmunicz
te vel non. Consimiliter pauci obediunt

deo in elemosinis vel suffragijs. Exemplum pone q duo habeant equale ius in pomo et vnus dicat puero. do tibi pomū si soci⁹ me⁹ nō dederit tibi illud et cōsoci⁹ dicat idem et inuenies q puer excludet a pomo. Sic etiā aliqui diuites excludūt paupes ab elemosinis cogitātes qñ vident paupere q ei aliqd darent si scirent q alij nil ei largirent. hoc idem alij dicūt et cogitāt et sic paup fame affligitur Per eandē fallaciā decipiunt defuncti inter amicos heredes et commissarios quo ad solutionē debitorū et auxiliū suffragiorū cōtra doctrinā. i. Petri. i. Animas vestras castificantes in obediētia caritatis. i. fraternitatis amore &c. Secūdo ppter periculi quātitatem. magnitudo inobediētie patet ex casu. Posito q vir mandauit vxori sue vt ad aliū locum se transferat ne violētiā patiatur ab exercitu transeūte illa in domo sua remāsit: et sic oppssa fuit querit an vir eam repellere possit quo ad thorū et mutuā seruitutem et quo ad necessariorū exhibitionē ppter eius inobedientiā. videt q sic. q2 fornicatio et occasio fornicationis est semp fugiēda. vt habet. dist. xxxv. ca vinolentū. et ca sexto die. in fine. Et sicut vir pōt dimittere vxorē suā q inuite fuit oppssa: a fortiori deus qui vult vitisci oēm inobedientiā potest relinqre aiā voluntarie fornicantē quod est periculosum valde. Tertio ppter pene seueritatē. Nam inobediēs paternis iussionib⁹: seuerioribus corrigi vindictis. xxij. q. iij. ca. Iustū est vt q diuina contēnunt mandata: et inobediētes paternis existūt iussionibus seuerioribus corrigant vindictis. quatenus ceteri talia committere timeāt et oīs gaudeāt fraterna cōcordia: et cūcti sumāt seueritatis atq bonitatis exemplū. Nā si quod absit ecclesiasticā sollicitudinē: vigoremq negligemus: pdit desidia disciplinā: et aiabus fidelium pfecto nocebit. hec ibi. Etiā inobediētia pseuerāte: seueritas est custodiēda. ij. q. v. ca. Quanto. dr sic. In ptumacia psistētibus seueros nos esse cōuenit. Et Deut. viij. dr. Peribitis si inobediētes fueritis. Sed pono q sit lex in aliqua ciuitate q nullus pegrinus ascēdat murum eius ppter timorē pditionis: contingit q quidā pegrini videtes hostes ascendere ad muros vt ciuitatem capiāt nec vidēt aliquem defendentē. ascēdūt et hostibus expulsis locum custodiūt: nūquid isti sunt capite puniēdi: Dicitur q non: quia illud quod isti fecerūt hostes inuadendo et sic contra preceptum nō fuit psumptionis. nec presumptionis supbe voluntatis sed fuit defensionis et necessitatis. Illi eñ inuaserūt: et isti vim repulerūt quod est necessarium. Eadem quippe necessitas excusat istos murum ascendētes qualis apud Sene. excusauit li. v. declamationum a sepulchri violatione eū qui de sepulchro viri defuncti arma capiēs ciuitatem defendit. nec ob hoc videt puniendus. quia necessitas nō habet legem. i. q. i. ca. Remissionem. §. Si ergo sacramenta. vbi dicit sic. Necessitas nō habet legem: sed ipsa sibi facit legem. hec ibi. Sed in alijs casibus inobediēs est puniēdus pena ecclesiastica et temporali. Extra de dolo et cōtumacia. ca. Cū frequēter. Quarto ppter mentis puersitatem Nam vera obediētia requirit pncipaliter duo. Primo festinantiā. vnde dist. xciij. ca. Si inimicus. dr sic. Vnusquisq q in culpa est dum cupit oīm vestrum amicitias habere festinet quātocius recōciliari ei qui omnibus preest. et p hoc redeat ad salutē. cum obedire ceperit monitis psidentis. Hec ibi. Quia distin. lxi. ca. Miramur. dicit sic. Integritas eñ peminentiū salus est subditorum et vbi est incolumitas obedientiū: ibi sana est forma doctrine. Hec ibi. Secūdo sapientiam. quia subditus debet sapiēter obedire scz vt qntum potest obediat menti pcipiētis Extra de regulis iuris. libro. vi. Certum est q is cōmittit in legem: qui legis verba complectens: contra legis nitit volūtatem. Glosa ponit exemplū sub his verbis. Est inquit phibitum ne psides puinciarū vel alij qui puincias regūt accipiāt a subditis munera sz pmissum est vt accipiant esculēta et poculenta: que si ad munerū trahunt qualitatem: videnf verba legis amplecti: sed offendunt volūtatē. vnde faciūt fraudem legi. Sic q menti et intētioni legis nō paret aut pcipiētis: tūc nō obedit sicut pcipiēs eum obedire intendebat: vt satis constat.

Quarto declaratur eadē conclusio testimonio legis ecclesiastice. et hoc quadrupliciter. Primo btūs Grego⁹. libro xxxv. moraliū dicit sic. Obedientia sola virtus est que menti virtutes ceteras inserit: insertasq custodit. Melior est obediētia q victime. obediētia iure victimis pponit. quia per victimas aliena caro. per obedientiam vero voluntas propria mactatur. Obedientia non seruili metu; sed caritatis affectu ser-

uanda est non timore pene: sed amore iusticie. Hec ille. Secūdo beatus hieronymus in quadam epistola dicit sic. Nō ideo putes aliqua contēnenda esse mādata: quia leuiora sunt. Tam enī maxima illa q̄ȝ minima imperata sunt. et contemptus cuiuscūq̄ȝ precepti precipiētis iniuria est. In quouis ꝓposito in quouis gradu equale peccatum est vel prohibita admittere vel iussa nō facere. hec ille. Tertio beatus Ambrosius libro de paradiso dicit sic. Si quid addas vel detrahas preuaricatio videt̄ esse quedam mandati. Simplex enī et pura mādati forma tenēda est vel testimonij series intimāda. Nihil igitur quod bonum videt̄ addendū est. Si q̄s vnum mandatū custodit et aliud p̄uaricat̄: nihil ei prodest. Hec ille. Quarto beatus Augustinus. sup ps̄. Non potuit deus perfectius demonstrare quātum sit bonuȝ obedientie nisi cuȝ ꝓhibuit ab ea re que nō erat mala. Sola ibi obediētia tenet palmā. sola inobedientia inuenit penam. Tu qui veram requiem que post hanc vitam ꝓmittit̄ xp̄ianis queris: etiaȝ hic eam inter amarissimas vite huius molestias. suauē iocūdamq̄ȝ gustabis: si eius qui eam ꝓmisit precepta dilexeris. Hec ille. Sic. ergo patet necessitas virtutis obediētie in omnibus fidelibus. Quia vero contra obediētiā quadraginta modis delinquimus: ideo quadraginta diebus abstinemus ⁊ ieiunamus. Primo ꝑuersitate. scȝ non libēter obediēdo, quia voluntatem suam ⁊ non p̄cipiētis vult facere. Augustinus libro decimo confessionū dicit sic. Optimus minister tuus est qui non magis intuetur hoc a te audire quod ip̄e voluerit sed potius hoc velle quod a te audierit. Et bernardꝰ. Quisq̄ȝ occulte satagit: vt quod vult ip̄e habere iniūgat ip̄e se seducit si forte sibi quasi de obedientia blandiatur. Neq̄ȝ enim in ea re ip̄e prelato sed magis ei p̄latus obedit. Sed nec dubium q̇n ampliorē gratiam mereatur qui paratum se exhibet ante mādatum q̄ȝ qui obedire satagit post mādatū. Hec ille. Requirit enī deus oblationes voluntarias. ps̄. Volūtarie sacrificabo tibi domine ⁊c. Secūdo grauitate, p̄cipue siquideȝ laudabile est obedire: quādo grauia iniūgūtur. Unde glosa Gregorij sup illud. i. Reg. xv. Melior est odiētia. dicit. Obedientia si aliq̄n aliq̇d de suo hȝ. aliq̄n nulla est: nimia est si suuȝ aliquid nō habet. Cum enī locus superior imperat̄; obedientie virtutem sibi euacuat: qui ad hūc ꝓp̄o desiderio anhelat. Cum vero ꝓbra contumelie impetrant̄ nisi hoc ex semetip̄o animus appetat: obedientie sibi meritum minuit qui ad hoc inuitus descendit. Hinc moyses p̄ncipatum populi humiliter recusat. Paulus aūt audacter dicit. ego nō solum ligari in hierusalem. sed etiam mori paratus sum. hec ibi. Inobediētia in difficilioribus grauior est ⁊ obediētia gratior vt patet. Tertio facilitate. In facilioribus enim inobedientia multū deo displicet Unde Bern̄. libro de p̄cepto ⁊ dispensatione dicit. Inobediēdi ratione hec generalis regula teneatur: vt in difficilioribus q̇buscūq̄ȝ agendis obeditio gratior q̄ȝ preuaricatio grauior iudicetur et in facilioribus minusq̄ȝ onerosis contemptus damnabilior q̄ȝ actus laudabilior extimet̄. hec ille. Et Augustinꝰ libro. xiiij. de ciuitate dei dicit. In paradiso tanto maior inobedientia fuit: q̄̄to id quod p̄ceptum est nullius difficultatis fuit. Ubi enī magna est inobediētie pena preposita ⁊ res a creatore facilis imperata. Quis nam satis explicet q̄̄tum malum sit nō obedire ī re facili ⁊ tante potestatis imperio et tanto terrēte supplicio: hec ille. Grauiter fuit punita eius inobediētia. Quarto multiplicitate verus enī obediens obtemperat simpliciter sed multos videmus post p̄cipientis imperium multas facere questiones ⁊ sepius ingeminare: quare dicentes. vnde hoc venit. quis hoc consilium inuenit: inde ꝓcedit murmuratio. excusatio impossibilitatis. simulatio. amicorū aduocatio. Ad simplicitatem obedientie ꝑtinet nō iudicare quid vel quare sibi precipiatur. Unde Bern̄ libro de cōsideratione dicit. Omnibus nobis in ꝯuersionis īitio nulla magis virtus est necessaria q̄ȝ simplicitas humilis et grauitas verecunda. Perfecta obediētia est maxime in incipiente: nō discernere quid vel quare incipiat̄. sed vt fideliter ⁊ humiliter fiat quod a maiore precipitur. Quīto variabilitate. verus enī obediēs nihil plus nihil minus nihil aliud q̄ȝ imperatū sit facit. Deut̄. xij. Que precipio tibi hec tm̄ facias nec addas q̇cq̄ȝ nec minuas. Nam cum Julius cesar in domandis hostibus q̇nq̄ȝ annorū spacium sibi permissum petrāsisset: licet gloriose triūphassȝ honor tamen sibi debitus denegatꝰ est: nec vrbem ingredi ꝑmissus est eo q̄ȝ vltra t̄minum sibi prefixum morā traxisset: vt dicunt historiographi. Sexto instabilitate, verus

em̄ obediens hilariter et alacriter mādatis
obtemperat. Bern̄. Serenitas in vultu: dul
cedo in sermonibus: multū colorant obedi
entiam obsequētis nubilosa vero corporis
compositio ⁊ facies tenebris tristitie ob fu-
scata. deuotionē ad omnia recessisse signifi-
cat Quis em̄ libenter homini imperat tristi
tiam efflanti. hec ille. Eph. vi. Omnia facite
sine murmurationibus. obediētia murmurā
tium est similis obedientie demonū qui ad
preceptum domini exibant a multis claman
tes. vt dr̄ in euangelio. Similes sunt simoni
cireneo inuite portanti crucem. Septimo
tarditate. verus em̄ obediens velociter obe
dit. Luc. xix. dictum est zacheo. Festinans
descēde. et subdit remuneratio. hodie salus
huic domui facta est. Et math. iiij. dicit de
petro andrea iacobo et iohāne. At illi conti
nuo relictis rhetibus et patre secuti sunt ie-
sum ⁊c. Valde gratum est principibus cum
precepta eorum velociter adimplent. prouerb.
xxij. Vidisti hoīem velocem in opere suo co
ram regibus stabit: nec erit ante ignobiles.
Octauo defectibilitate verus em̄ obediens
viriliter implet mandatuꝫ. Bern̄. Manum
tuam misisti ad fortia. agendū est instanter
et constanter obediendū nec inter aspitatē
verberum tam regalis est semita relinquen
da. hec ille. Hanc semitam xp̄s perambula-
uit qui ne perderet obediētiā: perdidit vitā
Non est enim magni meriti obediētia: si sub
ditus implet quod multis expetierat votis:
sed illa est magni meriti que terret animum
audientis grauis ad implendū: grauior ad
tenendum ⁊c. Nono contemptibilitate. ve
rus em̄ obediens humiliter implet iussa. sed
inobediēs ex superbia mandata et supiores
contemnit. vnde hugo de. xij: abusionibus di
cit. Inobediētie morbus ex supbie tumore
procedens sicut sanies ex vlcere. sic ex supbia
contemptus emanat. Hec autē tribus mo-
dis mederi solet. videlꝫ emplastro. vnguēto
et ferro. id est exemplo boni operis. vbo ex
hortationis ⁊ disciplina correctionis. Cum
em̄ vlcus non emittit per confessionē saniē
vel ex commonitione nō pmittit emendatō
nem restat vt ferri recipiat in. isionem. i. cor
rectionem discipline. Hec ille. humilitas est
nobis necessaria. Decimo instabilitate. ve
rus em̄ obediēs indesinēter obedit. quia p-
seuerantia est singularis filia summi regis.
Quid ergo prodest currere ⁊ ante cursus me-
tam deficere? i. Corinth. ij. Sic currite vt cō-
prehendatis ⁊c. Unde Bern̄. in epl'a dicit.
Absqꝫ perseuerātia nec qui pugnat victori-
am: nec palmam victor consequit. Nutrix ē
ad meritum: mediatrix ad premiū. soror pa
tientie. constantie filia. amica pacis. amiciti
arum nodus. vinculū vnanimitatis. sancti
tatis propugnaculum. Tolle perseuerantiam
nec obsequiū mercedem habet. nec benefici
um grām. nec laudem fortitudo. sola est cui
eternitas redditur. vel potius que eternitati
hoīem reddit. dicente domino. qui perseue-
rauerit vsqꝫ in finem hic saluus erit. hec ille.
Obediētia debet esse perseuerās. Undeci
mo obliquitate. verus em̄ obediens habet
rectam intentionē ad supioris mandatum.
Inobediēs autem habet maculam terrene
intētionis eorum autē qui habēt terrenam
intentionem in religione mens nō dirigitur
ad deum per obediētiam. sed iacet obliqua-
ta super terram vel potius reflectitur ad in-
fernum: Eccl'iastes. iiij. Custodi pedē tuum
ingrediens domum domini. i. pedem inten-
tionis. Bern̄. Quisquis occulte vel aperte
satagit vt quod habet in volūtate hoc ei spi
ritualis pater iniūgit. ip̄e se seducit ⁊ sibi q̄si
obediensia blanditur: neqꝫ ip̄e in ea re pre-
lato. sed magis ei prelatus obedit. hec ille.
Simplex intentio ad obedientiaꝫ exigitur.
Duodecimo sensualitate. verus enim obedi
ens imitatur rationem rectam ⁊ nō sensuali
tatem: que magis creature obedit q̄ deo.
Eccl'i. x. Pecunie obediunt omnia. vñ Ber-
nardus libro de dispensatione et precepto.
dicit. Melius est obedire deo q̄ hoibus ⁊
ipsis melius magistris q̄ discipulis. Porro
in magistris melius nr̄is: q̄ extraneis. Qui
bus autē constat melius obedire: ipsis pro-
culdubio non obedire est detestabilius ⁊c.
Multi em̄ potius obediūt carni que impat
delectabilia ⁊ vtilia mūdi: q̄ anime q̄ impat
consilia dei. Sicut equus videns nō est ido
neus ad molam: sic qui habet proprium sensū
non est aptus volubilitati obediētie. Exem
plum relinquendi proprium sensum ostendit
nobis christus qui descendit cum parētibus ⁊
venit Nazareth. ⁊ erat subditus illis. Luce
secundo. Quis non erubescat obstinatus
esse in consilio suo: quando suum sapientia
ipsa deseruit? Decimotertio viciositate. sci
licet cum ex remissione superioris et ceruis
cositate inferioris accidit q̄ ille qui debet
imperare obedit. et ille imperat qui dꝫ obe-
dire. et ille est supra qui debet esse infra.

Et mēbrum supra verticē se extollit. puerb.
xxx. Per tria mouet terra. et quartum quod
nō pōt sustinere: p seruū cū regnauerit. Pi-
gitur enī gallus sub caueola pullina ꝛ tacet
supra quā stat gallina et cantat. Scribit aūt
prouerbium sic. Non placet illa domus vbi
iussa silētia gallus Seruat: ꝛ ad nutū galliā
mouet sibi cantū. Consilr si vxor in domo p̄
cipiat: et vir tacēs obediat: nō bene regit do
mus nec familia. Decimoquarto maligni-
tate. scꝫ cū aliquis suo superiori in malo obe
dit. Vñ. xi. q. iij. ca. Si quis eps aut abbas
p̄sbr̄o monacho suo iusserit missas p hereti
cis cātare: nō lꝫ. Nō ei expedit obedire eis.
Et ca. Quid ergo. dr sic. Sciendū tamē est
nunq̄ p obedientiā malū fieri. Aliqñ autē
debet p obedientiā bonū quod agit intmit
ti. Neqꝫ enī mala arbor in paradiso extitit:
quā deus homini ꝯtingere interdixit. Sꝫ vt
melius p obediētie meritū homo bene cōdi
tus cresceret: dignū fuerat vt etiā a bono p-
hiberet: quatenus tanto verius hoc quod a
geret virtus eēt. quāto ꝛ a bono cessans au
ctori suo se subditū humilē exhiberet. h ibi.
Decimoq̄nto fragilitate. s. cum obedit cōcu
piscētijs carnis. Roma. vi. Non regnet pec
catum in vestro mortali corpe. vt obediatis
ꝯcupiscētijs eius. Unde Bern. s̄mone. ix. su
per cantica dicit. Uiscus quidē praui deside
rij ꝛ delectationis terrene aīam volare non
patit. et citius retrahit mentē si forte aliquā
do subleuat. Hec ille. Et Augustinus libro
de spū ꝛ lr̄a dicit. Nescio quomodo hocip̄m
quod concupiscit fit iocūdius: dum vetatur
Nam qui viderit mulierē ad ꝯcupiscendum
eam. id est hoc fine ꝛ hoc animo vt eam con
cupiscat: iam mechatꝰ est ꝛc. Decimosexto
volūtate. Propria enī volūtas facit seruuꝫ
diaboli. Eccl. xviij. Post concupiscētias tu-
as nō eas ꝛ a volūtate tua auertere. si p̄stes
anime tue concupiscentias eius faciet te in
gaudiū inimicis tuis. Propa enī voluntas
meritū euacuat. Esaie. lviij. Quare ieiunaui
mus ꝛ nō aspexisti? Et sequit rn̄sio. Ecce in
die ieiunij vestri inuenit volūtas vestra. Et
Bern. sup cantica dicit sic. Grande malum
pp̄ia volūtas. qz fit vt bona tua tibi bona
non sint. Quē enī modū sibi ponit humana
cupiditas? Nōne qui p vsurā acq̄rit pecuni
am modicā. silr mundū lucrari conaret vni-
uersum si nō deesset possibilitas si suppete
ret volūtati facultas. Cesset ppria volūtas:
et īfernus nō erit. In quē enī deseuiet ignis
nisi in ppriam volūtatē? Nam ppria volun-
tas deum impugnat ꝛ aduersus eum extol-
litur. Ipsa est que paradisuꝫ spoliat: infernū
ditat: sanguinē xp̄i euacuat. et ditioni diabo
li mūdum subiugat. hec ille. Osee. x. Cōfun-
detur israel ī volūtate sua ꝛc. Decimosepti
mo psuasibilitate. s. p quam malus obedit
lingue iniq̄ ꝛ adulatorie. Unde glosa super
illo v̄bo. adulari. dist. xxxi. §. alias ea demū.
distinguit triplicē adulationē. Prima ē qua
quis adulat tribuēdo bonū alicui quod nō
habet. Secūda est nimiū extollēdo bonum
quod habet. et vtrūqꝫ istorum est veniale.
Tertia est approbando malū quod habet. ꝛ
istud est mortale. Ideo puer. i. dr. Fili mi si
te lactauerint peccatores ne acquiescas eis
Si dixerint veni nobiscum insidiemur san-
guini. abscōdamus tendiculas contra inson
tem frustra: deglutiamus eum sicut infernꝰ
viuentē ꝛ integrum quasi descendentē in la
cum. oēm preciosam substantiā reperiemus
implebimus domos nostras spolijs: sorteꝫ
mitte nobiscum. marsupiū vnū sit omnium
nostrum. Fili mi ne ambules cuꝫ eis. phibe
pedem tuū a semitis eorū. Pedes enī eorū
ad malū currūt: et festinant vt effundāt san
guinem. Ipsi contra sanguinē suum insidiā
tur et moliunt fraudes contra animas suas
ꝛc. Decimooctauo familiaritate. Nam fa-
mulus aut seruus obediens domino suo in
malum excusat a tanto quia seruus. et non
a toto. vnde distin. lxxxvi. ca. Quid prodest.
dr sic. An putatis illuꝫ ieiunare fratres: qui
primo diluculo nō ad ecclesiam euigilat: nō
beatorū martyrum sancta loca perquirit: sꝫ
surgēs conducit seruulos: disponit retia: ca-
nes producit: saltus siluasqꝫ plustrat. Ser-
uulos inquā secum pertrahit fortasse ad ec-
clesiam magis festinātes ꝛ voluptatibus su
is peccata accumulat aliena: nesciens se re-
um futurum tam de suo delicto. q̄ de perdi
tione malorum. hec ibi. Idem habetur. xxij.
q. v. ca. qui compulsus ꝛc. Decimonono in
ferioritate. scꝫ quādo subditus obedit inferi
ori contra mandatū superioris potestatis.
Unde super illud. Roma. xiij. Qui resistūt
ꝛc. dicit glosa. Si quid iusserit curator nun-
quid faciendum est si contra consulem iube-
at. Rursus si proconsul aliquid iubeat ꝛ ali-
ud imperator: nūquid dubitatur isto ꝯtem-
pto illi esse seruiendum. ergo si aliud impera
tor aliud deus iubeat: contempto illo obedi
enduꝫ est deo. Hec ibi. Idem habet. xi. q. iij.

ca. Qui resistit. Super quo dicit glo. Inferiores nō solū obedire nō debent qn̄ preceptū est iniustū: sed etiam cuz est inhonestū. Exemplū de aplīs quibꝰ sacerdotes et magistratus templi ꝛ pharisei cōminabanť: ne ampliꝰ predicarēt Jesum. sed illi dixerunt. Si iustū ē in cōspectu dei vos potiꝰ audire ꝙ deū iudicate. Vicesimo dubietate. Nā si subditus dubitat vtrum quod precipiť sit contra deum: debet obedire. nisi esset tale in quo nullo mō ignorantia excusaret scz contra articulū fidei. p̄cepta vel ꝓhibitiōes dei vel cōtra generale statutū ecclesie. aliter aūt in dubijs obediendū est. extra de tēporibꝰ ordinationum. c. Ad aures. ꝛc. Vicesimo p̄mo prauitate. Nā obedientia est quadruplex. Prima est que debeť ex necessitate. sicut illa que debetur deo. Act. v. Obedire oportet deo magis ꝙ hoībꝰ. Secūda est que debeť ex natura. sicut illa que debetur parentibꝰ carnalibus. Eph. vi. Filij obedite parentibꝰ vestris in dn̄o. hoc enī iustuz est.

Tertia est que debeť ex volūtate nō libera sicut illa quā debet seruus dn̄o. Col. iij. Serui per omnia obedite dn̄is vestris. Quarta est que debetur ex libertate. sicut illa que debeť prelato a subdito vel ab vxore viro. Heb. xiij. Obedite prepositis vestris ꝛ subiacete eis. ipsi enim peruigilāt quasi rōnem pro animabus vestris reddituri. Et eph. v. Mulieres subdite sint viris suis in omnibꝰ et Gen̄. iij. dicit mulieri: sub viri potestate eris. Aliqn̄ ex hoꝝ prauitate ꝯtingit ꝙ nō obediāt qbꝰ debēt ꝛ ī qbꝰ debēt ꝭm rectū ordinez iusticie. Vicesimoscdo libertate. Nā inferior nō teneť obedire suo superiori si ei aliquid p̄cipiat in quo nō subijciť sibi. obedire aūt ei debet in quo sibi subijcitur. Dicit enim seneca libro. iij. de beneficijs. Errat si quis extimat seruitutē in totū hominē descēdere. pars enim melior excepta est. corpora obnoxia sunt ꝛ astricta dn̄is. mens quidez sui iuris est. ꝛ ideo in his que pertinent ad interiorem motū volūtatis homo nō teneť obedire: sed in his que exterius sunt agēda per corpus in quibus tamen ꝭm ea que ad naturam corporis pertinēt homo homini obedire non teneť: sed soli deo. quia omnes homines nō sunt pares. vnde non tenenť serui dominis nec filij parentibꝰ obedire de matrimonio cōtrahēdo vel virginitate conseruanda aut aliquo huiusmodi: sed in his que pertinēt ad dispositionē actuum ꝛ rerū mundanaruz: teneť subditus suo superiori obedire ꝭm rōnem superioritatis sicut miles ducī in his que pertinēt ad bellum. ꝛ seruus dn̄o in his que pertinet ad seruilia opera ꝛ filius patri in his que pertinēt ad disciplinam vite ꝛ curā domesticā. Vicesimotertio iniquitate. Naz christiani tenenť obedire potestatibꝰ secularibus ꝓut ordo iusticie requirit. si autē non habeāt iustum principatū. sed vsurpatū vel si iniuste precipiāt: non tenenť eis subditi obedire. vnde. xi. q. iij. ca. qui potestati. dicit sic. Julianꝰ extitit infidelis imperator: nonne extitit apostata iniquus idolatra: milites christiani seruierunt imperatori infideli vbi veniebant ad causam christi nō agnoscebant nisi illū qui in celo erat. quādo volebat vt idola colerēt ꝛ thurificarent: p̄ponebant illi deū. quādo autē dicebat producite aciem ite cōtra illaz gentem: statim obtēperabant ꝛ distinguebant deū eternū a dn̄o temporali. Hec ibi.

Vicesimoquarto diuersitate. Nam laici tenentur obedire prelatis ecclesiasticis in his ad quorū obseruantiā se in baptismo obligauerunt scilicz vt teneant veraz fidē cum operibꝰ ꝛ abrenunciēt sathane et omnibꝰ pompis ꝛ operibꝰ eius: ꝛ sic ad omne peccatum vitandū ꝛ spirituale bonū ꝓsequendū In alijs autē actibus nō subduntť eis: nisi inquātū ad ista pertinere seu reduci possūt et hoc ꝓpter diuersitatem status. Vicesimoquinto vsurpabilitate. Nā clerici temporalibꝰ dominis nō sunt subiecti. nec eis obedire tenenť. Laicis enim nec de clericis nec de rebꝰ ecclesiasticis disponēdi aliquid est facultas. vnde distinc. xcvi. ca. bene quidez. in fine dicit sic. Modis omnibꝰ in sinodali cōuentu: prouida beatitudinis vestre sententia eneruari conueniebat ꝛ in irrituz deduci ne in exemplū remaneret p̄sumendi quibuslibet laicis ꝗuis religiosis vel potentibꝰ in quacūqꝫ ciuitate quolibet modo aliq̄d decernere de ecclesiasticis facultatibus quaruz solis sacerdotibꝰ disponendi indiscusse a deo cura cōmissa doceť. Hec ibi. Et extra de cōstitutionibus cap̄. ecclesia. aliter sibi vsurpant qd̄ non cōgruit. Vicesimosexto ꝓbabilitate. Naz si episcopus mādet sacerdoti ꝛ excōmunicet illum quē ipse reputat innocentez. hoc potest esse dupliciter. Aut enim mandat sacerdoti solaz denunciationem excōmunicatiōis ꝛ sic teneť denuntiare ex parte episcopi. Aut precipit ꝙ sacer-

dos ipsum excōmunicet ⁊ tūc si est notoriū
illum esse innocentē debet coram epō alle-
gare ⁊ ꝓbare illius innocentiā ⁊ si deficiat
in ꝓbando debet obedire licet nouerit eius
innocentiā. si vero legitime ꝓbet. non debet
obedire. sed recurrere si oportet ad supiorez
potestatē. si autē sit dubiū tūc tenet obedi-
re. vnde. xxiij. q. i. ca. quid culpat. dicitur sic.
vir iustus si forte sub rege homīe sacrilego
militet: recte potest illo iubēte bellare: vice
pacis ordinē seruās quod sibi iubet vel nō
esse contra dei preceptū certū est. vel vtruz
sit certum nō est ita vt fortasse reum faciat
regē iniquitas imperandi. innocentē autez
militē ostendat ordo seruiendi. hec ibi. Eo-
dem modo est de epō ⁊ sacerdote. Vicesi
moseptimo ꝓprietate. Nam si epūs p̄cipit
capitulo vel alteri clerico vt det libros pro-
prios suo nepoti id est episcopi vel vt renū
ciet beneficio. quia vult alteri cōferre vel ali
quid huiusmodi: tūc nec capitulum nec cleri-
cus tenent obedire episcopo. qz hoc nō per
tinet ad episcopū. Clericus em̄ nō tenet ad
obedientiā de suis rebꝰ dandis sine causa.
Argumentū extra de censibꝰ ca. Cū aposto
lus. §. Iubemus. et. xvi. q. i. ca. predicator.
p̄cipue si tales res nō sunt acquisite de bo-
nis ecclesiasticis. extra de testamētis. cap.
Requisisti. extra de iure patronatꝰ. ca. Cuz
dilectus. § nos igit. si vero de bonis eccle-
siasticis libri acquisiti sunt ⁊ sunt inepti tali
clerico ⁊ epūs precipiat vt cōmodet clerico
bone indolis vt in studio ad qd̄ ipsum mit-
tit proficiat: tūc obedire tenet. quia nō mo
uet episcopū carnalitas: sed cōmunis eccle
sie vtilitas. vij. q. i. ca. quia frater. Et extra
de magistris. ca. super specula. talis cōitas
est obseruanda. Vicesimooctauo tolera-
bilitate. Nam omnibꝰ superioribꝰ dūmodo
nō sint heretici licz alias sint mali q̄diu ec-
clesia eos tolerat: est eis obediendū. vnde
ij. q. vij. ca. Sacerdotes ⁊ reliqui ecclesie mi
nistri. omnisqz plebs episcopos suos dili-
gere debet. ⁊ eorū preceptis obedire. etiam
si ipsi aliter quod absit agant. nisi in fide er
rauerint. hec ibi. Licet enī eorū vita sit ma-
la: si tamen doctrina sit bona obediendum
est doctrine ⁊ nō vite. vt dicit Math. xxiij.
ca. Omnia quecūqz dixerint vobis seruate
⁊ facite. scd̄m opera vero illorū nolite face
re. Et distinc. lxxxij. ca. Nihil. §. Quāq̄z sa-
cerdotē tam a suis q̄z ab alienis criminibꝰ
oporteat esse immunē; tamē si aliorsum se
habuerit: nō ideo verba sue predicationis
debent cōtemni. Sic em̄ Hieronymꝰ dicit:
vt lixiuia per cinerem humidū fluens lauat
⁊ nō lauatur: ita bona doctrina per maluz
doctorē: animas credentiū lauat sordibꝰ pec
catorū. Vicesimonono emunitate. Nam
dñi tēporales qui subditis suis interdicunt
ne prelatis seu ꝑsonis ecclesiasticis quicq̄z
vendant vel emant. vel ipsis bladuz molāt
coquāt panē. aut alia huiu smodi obsequia
exhibere presumāt: eoipso sūt excōmunica-
ti. nec tenent eis obedire. Extra de emuni-
tate ecclesiarū. cap. Eos qui. li. vi. Tricesi
mo necessitate. Nam bona spūalia sunt du
plicia. Quedā sunt de necessitate salutis q̄
p̄termitti nō possunt sine peccato mortali.
Nullus debet mortaliter peccare: vt alteriꝰ
peccatū impediat: quia quilibet tenet plus
sibi q̄z alteri. ⁊ ideo ea que sunt de necessita
te salutis: pretermitti nō debent ꝓpter scan
dalum alterius vitandū. Exemplu. Puer
iudeus postq̄z peruenit ad annos discretio
nis nō debet p̄termittere baptismū ꝓpter
scandalū parentū. Similiter cōcubina non
debet pretermittere confessionē peccatoruz
suorum ⁊ penitentiā de eis ꝓpter scanda-
lum concubinarij. Neqz vxor debet neglige
re confessionē delictorū suoruz ꝓpter scan
dalum viri sui. Quedaz sunt bona spūalia
que non sunt de necessitate salutis sicut in-
gressus ad religionē. correptio fraterna p̄-
dicatio ⁊c. Et talia possunt pretermitti ad
tempꝰ: quousqz scandalum cesset. dūmodo
nō procedat ex malicia. vt habet extra de
voto. ca. magne. Et extra de renūciationibꝰ
ca. Nisi cum pridem. extra de regulis iuris.
Qui scandalizauerit. Tricesimoprimo par
uicacitate. Nam bona tēporalia sunt dupli
cia. Quedā sunt nobis cōmissa. sicut bona
ecclesie cōmittunt prelatis. et bona cōmu-
nia reipublice cōmittunt rectoribus. ⁊ depo
sita ⁊ cōmissarie fidelibus. ⁊ aliū conserua-
tio iminet de necessitate his quibꝰ cōmissa
sunt. ⁊ talia nō sunt propter scandalum di
mittenda. sicut nec bona que sunt de neces
sitate salutis. Unde beatus Thomas can
tuariensis repetijt res ecclesie cum scanda-
lo regis anglie. Quedaz sunt bona tēpora-
lia quorū nos sumus domini. vel dimitte-
re ea tribuendo si penes nos habeamꝰ. vel
non repetendo si apud alios sunt. Et talia
dimittere propter paruicacitatē ⁊ maliciaz
aliorum nō est bonū. Primo quia hoc nos-

teret bono cõmuni eo ꝙ daref malis occa
sio rapiendi. Secũdo noceret ipsis rapiẽti
bus. quia retinendo aliena in peccato ꝑma
nerent. ⁊ nunq̃ formarent sibi conscientiã
restituendi. ⁊ sic tandẽ ad infernũ dãnaren
tur. Tricesimosecũdo falsitate. Nam circa
doctrinaz sacram cõsiderant duo. Primo
veritas que docef ⁊ hoc est de necessitate sa
lutis. scz vt veritatẽ ſm exigentiã temporis
⁊ personarũ ille cui ex officio incũbit propo
nat. Math. vlti. Euntes docete oẽs gẽtes
Et Marci vlti. Predicate euangeliũ omni
creature. Et ideo per nullũ scandalũ qd̃ se
qui videaf debet homo pretermissa verita
te falsitatẽ docere. Secundo cõsideraf act⁹
docendi qui interduz intermittif: vel occul
tando vel differẽdo ꝓpter scandalũ pusillo
rum ⁊ ignorantiũ. Tricesimotertio obno
xietate. Naz opera misericordie sicut imple
tio consiliorũ. largitio elemosynarũ in his
qui nouerũt consilia ⁊ in his quib⁹ ex debi
to imminet defectib⁹ aliorum subuenire seu
in temporalib⁹ vt pascere esurientẽ. sicut pa
tet in hospitalarijs: seu in spiritualib⁹. puta
docere ignorantẽ: quia eis incũbit ex iniun
cto officio. vt prelatis. seu propter necessita
tem indigentiũ. talia sunt de necessitate sa
lutis. ⁊ nõ sunt pretermittenda ꝓpter scan
dalum. Si autẽ nõ sunt de necessitate salu
tis: interduz possunt occultari vel differri
vsq̃ ad certũ temp⁹. Tricesimoquarto vti
litate. Nam cibus nõ est totaliter dimitten
dus ꝓpter scandalũ: quia sumere cibuz est
de necessitate salutis ⁊ est in precepto. Ge
nesis. ij. ca. De omni ligno quod est in para
diso comede. Ita enĩ peccasset homo trans
grediens preceptuz istud affirmatiuũ sicut
peccauit transgrediẽs preceptũ negatiuuz
scilicet de ligno sciẽtie boni ⁊ mali ne come
das. cum illud esset ad cõseruationẽ indiui
dui. Sed talis cibus. puta esus carniuz est
ꝓpter scandalũ dimittẽdus. ſm illud ꝑma
Corinth. viij. ca. Non mãducabo carnes in
eternũ: ne fratrem meũ scandalisem. Extra
de noui operis nũciatione. ca. ij. ante finez.
Et hoc modo nõ est transgressio mandati
per inobedientiaz. Tricesimoquinto lega
litate. Nam si quis habet aliquid de tuo et
non potes rehabere nisi per iudiciũ foren
se aut per litigiũ scd̃m diffinitionez legis: si
ex hoc oriaf scandalũ ꝓpter ignorantiã vel
infirmitatẽ pusillorũ: tunc monendus est de
tentor: si ꝓpter maliciã: nõ est dimittendũ
iudiciuz legis. Nec obstat qd̃ domin⁹ dicit
Math. v. Volenti tecum in iudicio conten
dere ⁊ tunicã tuam tollere. dimitte ei ⁊ pal
lium. Et illud. i. Corinth. vi. Jamquidẽ om
nino delictũ est in vobis qui iudicia habetꝭ
inter vos: quare nõ magis iniuriã accipitis
quare nõ magis fraudez patimini: Iste au
ctoritates vt dicit Augustinus intelligunf
scd̃m preparationẽ animi. scz vt homo pri⁹
paratus sit iniuriã pati vel fraudẽ. q̃ȝ iudi
cium subire. si hoc expediat in a'iquo casu
vt constat. Tricesimosexto. regularitate.
Nam religiosi tenenf obedire episcopis in
his que nõ sunt ꝯtra deũ ⁊ ordinẽ suum sal
uis semper priuilegijs ⁊ cõstitutionib⁹ eoꝝ.
Extra de simonia. ca. Ne dei. Unde si epi
scopus precipiat ꝑlato eorum vel subdito
ꝙ vadat ad papã vel regẽ vel ꝙ recipiat cõ
missiones causarũ aut visitationes aut exe
cutiones testamẽtoꝝ ⁊ alia huiusmodi nõ
tenef obedire: licet alios clericos possit epi
scopus ad illa cogere. Tricesimoseptimo.
remissibilitate. Nam monachus iniuriã si
bi factaz remittere nõ potest nec contra in
iuriatorẽ agere sicut nec seruus. nec filiusfa
milias: sed actio de ꝑdictis competit mona
sterio. dño. patri. ff. de pactis. l. in persona.
ar. extra de sentẽtia excõ. ca. parrochianos.
vbi de hoc in glosa. sz nũquid. ff. de iniurijs
l. i. § vsq̃. Etiã sine licentia abbatis mona
chus nec agere nec respondere permittif.
extra de iudicijs. ca. causaz. et. xvi. q. i. c. Mo
nachi a monasterio foras egrediẽtes ne ali
qd̃ ministeriũ ecclesiasticũ ꝑsumant agere
ꝓhibemus nisi forte cum abbatis imperio.
Similiter vt nullus monachoruz forensis
negocij susceptor vel executor existat nisi id
qd̃ mõasterij exposcit vtilitas abbate nihi
lomin⁹ sibi impãte. hec ibi. Tricesimoocta
uo trãsgressibilitate. Nã in religiõe ordinis
nostri fratrũ ꝑdicatoꝝ trãsgressio vl' omis
sio eoꝝ que sũt in regula ex suo genere non
obligat ad culpã neq̃ȝ mortalẽ neq̃ȝ venia
lẽ: ſȝ solũ ad penã taxatã sustinẽdã: q2 ꝑ hũc
modũ ad talia obseruãda frẽs nr̃i obligant
qui tñ possent venialiter vel mortaliter pec
care ex negligentia vel libidine vel cõtem
ptu. Tunc autem transgredif aliquis con
temptu quando voluntas eius renuit sub
ijci ordinationi legis vel regule: et ex hoc
procedit ad faciendum contra legez vel re
gulaz. quando vero propter cõcupiscentiaz
vel iram vel aliã particularem causam fa

tit cōtra statuta regule vel legis nō peccat
ex cōtēptu ⁊c. Tricesimonono celebritate.
Nā sacerdos celebrās aliq̄ die habēte mis
sam specialē de aliquo sctō qui tūc nō est pec
cat p inobediētiā. q₂ ſm cōgruētiā dierum
missarū sūt solēnia celebrāda. extra de cele.
mis. c. quidā. et. c. Cū creatura. Qui em̄ trās
gredit̄ cōsuetudinē ecclesie approbatā: pec
cat mortaliter: aut etiā cōstitutionē que ob
ligat in foro ↄsciētie. vt habet̄ dis. ix. ca. qui
cūq₃ ⁊c. Plures em̄ dicūt missas bti Gre
gorij ꝑtermisso ordine ⁊ statuto eccľie p ad
inuentionē quorūdā q̄stuarioꝝ ⁊ ceretano
rū. Insup ⁊ missas de tribulatiōe seu de gr̄a
impetrāda in quibꝫ die dñica dicūt missam
de passione in ramis palmarū: quos morta
liter peccare certū est: cū illa missa nō con
gruat tēpori. nā si occurreret vt die resurre
ctionis dñice aut penthecostes diceret̄ illa
missa de ramis palmarū: scandalū orireṫ in
ecclesia. qd̄ si tūc nō licet nec alijs dñicis li
cet. Si laici cōueniāt ad missas fratrū men
dicātiū in ecclesijs ipsoꝝ q̄uis epus aut su
perior ꝑlatꝰ ꝓhibuerit: nō peccat. vñ extra
de excessibꝰ ꝑlatoꝝ. c. frequēs. in clemētinis
dr̄ sic. Quidā xo p grauiū impositionē pe
narū impediūt ne aliq̄ missas eoꝝ audiant
vniuersis itaq₃ ꝑlatis ecclesiarū districte p
cipiēdo mādamꝰ quatinꝰ ipsi a ꝑdictis gra
uaminibꝰ oīno cessantes ⁊ cessare etiā suos
subditos faciētes: viros religiosos ꝑuile
giatos exēptos ⁊ nō exēptos. mēdicātes ⁊
nō mēdicātes charitatiue tractēt ⁊ foueant
sua iura ⁊ ꝑuilegia eis seruēt. hec ibi. Sȝ cō
stat huiusmodi mēdicātes ꝑuilegiatos esse.
Quadragesimo vniūsalitate. Nā id qd̄ ca
dit sub ꝑcepto: diuersimode pōt impleri. iō
nō efficit̄ trāsgressor ꝑcepti aliq̄s ex hoc q
optimo mō implet: ſ sufficit q quocūq₃ mō
impleat illud. ꝑfectio aūt dilectōis qua dr̄:
diliges dñm deū tuū ex toto corde tuo ⁊c.
Deut. vi. ⁊ Math. xxij. vliter q̄dē cadit sub
ꝑcepto cuiꝰ transgressionē euadit q̄ q̄cunq₃
mō ꝑfectionē diuine dilectiōis attingit. scȝ
vt nihil supra eū aut cōtra eū aut equaliter
ei diligat. Et sic pȝ. Post hāc declarationē
dixit sanctus thomas aīe deuote. o aīa sim
plex iam potes intelligere grauitatē pcī in
obedientie. Ne tñ belial glorieṫ in argutijs
suis: docebo te quo pacto illi r̄ūdeas. Ad
1 ꝑmū dic q deꝰ reliquit hoīem in manu cōsi
lij sui: nō q₂ liceat ei facere oē qd̄ vult: sed q₂
ad id qd̄ faciendū est non cogit̄ necessitate
nature: sicut creature irrōnales: ſ libera ele
ctione ex ꝓprio cōsilio ꝑcedēte. Et sicut ad
alia faciēda debȝ ꝓcedere ꝓprio cōsilio. ita
etiā ad hoc q obediat suis supioribꝰ. Dicit
em̄ Greg. lib. vlti. moral. q dū aliene volū
tati hūiliter subdimur nosipsos in corde su
peramꝰ. Ad secūdū dic q diuina volūtas 2
est regula ꝑma qua regulāt̄ oēs volūtates
rōnales cui vna mag̃ appropinquat q̄ alia
ſm ordinē diuinitꝰ institutū: ⁊ ideo volun
tas vniꝰ hoīs ꝑcipientis pōt esse q̄si secūda
regula volūtatis alteriꝰ obediētis. Ad ter 3
tiū dic q aliquid pōt iudicari gratuitū du
pliciter. vno mō ex parte ipsiꝰ opis. quia scȝ
hō ad hoc nō obligat̄. Alio mō ex pte ope
rantis: q₂ scȝ libera volūtate hoc facit. Opꝰ
aūt reddit̄ xtuosum laudabile ⁊ meritoriū
ꝑcipue ſm q ex volūtate ꝓcedit. ⁊ iō q̄uis
obedire sit debitū si prompta voluntate ali
quis obediat: nō ꝓpter hoc minuit̄ eiꝰ meri
tū: maxime apud deū q̄ nō solum exteriora
opera: verūetiā interiorē voluntatē videt.
Ad quartū dic q ꝑncipibꝰ secularibꝰ si nō
habēt iustū ꝑncipatū. ſ vsurpatū vel si iniu
sta ꝑcipiant: nō tenent̄ subditi obedire: nisi
ꝓpter vitandū scandalū vel periculū. Qd̄
aūt adducit̄ de ꝑfectione hoīs ⁊c. hoc est er
ror cō dēnatꝰ ibidē tanq̄ heresis pestifera.
Tunc aīa gratias agens deo ⁊ suis docto
ribꝰ cōsolata abijt domū in pace. Amen.

Feria quinta dominice de passione.
Sermo. xxxvij. De contritione.

Ulier que tāgit eū

m peccatrix ē. Luc. vij. Hodie aīa
simplex fidelis et deuota saluti
sue intēte accessit ad ecclesiā ⁊ audiēs mis
sam tā ex lectiōe eplē Dañ. iij. q̄ ex euange
lio aduertit vnā ↄclusionē valde notabilē.
scȝ De pctōꝝ actuali cōmissiōe nō ē speran
da salꝰ absq₃ illoꝝ spāli cōtritiōe. Rō istius
ↄclusiōis est ista. q₂ initiū oīs pcī ē supbia
p quā hō sensui suo inherēs a mādatis diui
nis recedit. et iō oportet q illud qd̄ destruit
peccatū faciat hominē discedere a sensu
suo. Ille aūt q̄ in sensu suo ꝑseuerat p quā
dā silitudinē rigidus ⁊ durꝰ vocat̄. Vñ et
frāgi aliq̄s dr̄: q̄n a sensu suo diuellit̄. Sȝ in
ter fractionē ⁊ cōminutionē siue cōtritionē
in rebꝰ materialibꝰ. vñ hec noīa ad spūalia
trāsferūt̄ hoc interest. vñ dr̄. iiij. Methaph.
q frāgi dicūt̄ aliq̄ q̄ in magnas partes diui
dūt̄. ſ cōminui vel cōteri q̄n hoc qd̄ in se so

lidū erat ad ptes minimas reducit. Quia vero ad dimissionē pcti reqrit φ hō totaliter affectū pcti dimittat p quē quādā soliditatē ꝛ ptinuitatē in suo sensu hēbat. iō act⁹ ille quo pctm̄ remittit dr ꝯtritio per quādā silitudinē. Ois enī actualis culpa ex h̄ contingit. φ volūtas nr̄a legi dei nō cedit vl' eā transgrediēdo vel obmittēdo vel pter eam agēdo. Et qꝛ durū est qd̄ hꝫ potētiā vt nō facile patiat: ideo in oī actuali pctō est qdaꝫ duritia voluntatis. Et ppter hoc sī dꝫ pctm̄ curari oportꝫ φ p cōtritionē cōminuētē remittat. Nā pnīa est medicina ꝯtra oīa pctā actualia. Sꝫ nō pōt esse vera pnīa aliqͣꝫ qrū nō sit cōtritio q est pma pars ei⁹. g̃ de oib⁹ pctīs dꝫ esse ꝯtritio. Sciēdū φ circa ꝯtritionē cōsiderat qtuor. Primo ipa substātia act⁹. ꝛ sic ꝯtritio est dolor p pctīs volūtarie assūpt⁹ cum pposito ꝯfitēdi ꝛ satisfaciēdi. Nā act⁹ cōtritionis est act⁹ ꝟtutis. ꝛ est ps pnīe sacr̄alis. iō in diffinitiōe pdicta ponit gen⁹ eius. s. dolor. qꝛ pctm̄ pteritū dolorē excitat inqꝫtū pncipaliter in memoria manet sic etiā memorando pterita tristicia in eis afficimur ac si in pn̄ti essent vel qꝫtū ad reatū vel maculā vel etiā dānū tpis qd̄ nūq̄ pōt recupari vel amissionē dignitatis innocētie ad quā nūq̄ pctōr redire pōt per quā dicē potuisset nō rephēdit me cor meū in oī vita mea. Ponit etiā ei⁹ obiectū cū dr p pctīs qꝛ qꝫuis pctā qn̄ acciderūt fuerint volūtaria tn̄ qn̄ de eis cōterimur nō sūt volūtaria eo φ nūc vellem⁹ φ nūqꝫ fuissent. Ponit etiā electio voluntaria q reqrit ad actū ꝟtutis cū dr volūtarie assūpt⁹. Et qa ordinat ad alias ptes pnīe sacr̄alis qꝛ contritio nāliter pcedit ꝯfessionē. n̄ φ aliqn̄ sequat ē ex defectu penitētꝫ: ꝛ tūc etiā dꝫ habere ppositū cōfitēdi si aliqd mēorie occurrerit qd̄ pri⁹ cōfessus nō fuerit. ideo dr cū pposito ꝯfitēdi. Secūdo in cōtritiōe cōsiderat mod⁹ agēdi. ꝛ sic. Isidor⁹ dicit φ cōtritio ē cōpūctio ꝛ hūilitas mētꝭ cū lachrymis veniens de recordatione pctī ꝛ timore iudicij. Nā sicut p supbiā aliqs in sensu suo rigid⁹ reddit: ita φ p hoc sensu suo cōtrit⁹ recedit hūiliat. Tertio in cōtritōe cōsiderat pncipiū ei⁹. Et sic Greg. dicit: φ contritio est hūilitas spūs adnihilās pctm̄ inter spem ꝛ timorē. Et ponit duas cās pncipales. scꝫ timorē ꝛ spem sine q timor desperationē facere posset. Quarto in cōtritione cōsiderat effect⁹ ipsius. ꝛ sic dicit Aug. φ cōtritio est dolor remittēs pctm̄. In ꝯtritiōe enī est duplex dolor de pctō: vn⁹ in pte sensitiua q est passio. ꝛ hic est effect⁹ ipsi⁹. qꝛ sicut virt⁹ penitētie exteriorē penā suo corpori infligit ad recōpēsandā offensam q in deū cōmissa est officio mēbrorū: ita etiaꝫ ꝛ ipsi cōcupiscibili penā infert doloris pdicti eo φ ipsa etiā ad pctm̄ coopabat. Ali⁹ dolor est in volūtate q nihil aliud est qꝫ displicētia alicuius mali s̄m φ affect⁹ voluntatꝭ noīat p noīa passionū. Et talis ꝯtritio fuit sp eodē mō in qlibꝫ lege ꝛ veteri ꝛ noua: qꝛ sicut futurū pctm̄ sp oportuit vitare: ita sp de cōmisso dolere. Sꝫ s̄m φ importat ordinē ad alias pnīe ptes nō sp fuit eodē mō: qꝛ alie ptes non sp fuerūt eodē mō vt satis cōstat. His intellectꝭ aīa exiuit ab ecclīa cū pposito cōterendi de oib⁹ ꝛ singulis pctīs suis. Et ecce belial intendēs eā ab hoc pposito reuocare ait. O aīa simplex qꝫ facile decipis tā leuiter credēdo. volo tibi ostēdere φ nō de oī actuali peccato cōmisso ab hoīe debeat ꝯteri. Primo sic. Cōtraria cōtrarijs curant. Sed quedā pctā cōmittūt p tristiciā vt accidia inuidia ergo medicina eorū nō dꝫ esse dolor contritiōis n̄ gaudiū. Scdo sic. Cōtritio est act⁹ volūtatꝭ q nō pōt eē de eo qd̄ cognitioni nō subiacet. Sꝫ qdā pctā fugiūt cognitionē nostrā sic oblita. ergo de oblitis pctīs non pōt esse cōtritio. Tertio sic. Per volūtariā cōtritionē delent illa q p volūtatē cōmittunt n̄ ignorātia tollit volūtariū. vt dr. iij. Ethi. ergo de his q p ignorātiaꝫ accidūt nō debet esse cōtritio. Quarto sic. De illo nō dꝫ esse cōtritio qd̄ p cōtritionē nō tollit. Sꝫ quedā pctā puta venialia p cōtritionē nō tollunt: qꝛ adhuc post cōtritiōis grām manēt. ergo nō de oib⁹ pctīs pteritis dꝫ esse cōtritio. Sꝫ nō est dicendū φ ppter hoc de⁹ desistat iustificare ꝛ saluare pctōrē. Aīa vero abijt tristis querēs ꝛ cōsulens legis doctores. Cui mox obuiauit Moyses a qua cū cognouisset causas mesticie sue cōfortans eaꝫ dixit. Ego ostendā tibi cōclusionē tuā esse veraꝫ testimonio quadruplicis legis scꝫ.

Legis naturalis.
Legis diuinalis.
Legis prophetalis.
Legis humanalis.

Primo testimonio legis

naturalis. ꝛ hoc quadrupliciter. scꝫ p rōnes naturales. per philosophos morales. p poe

tas. per exẽpla gentiliũ. Quãtũ ad rõnes naturales sciẽdũ ꝙ vera cõtritio nõ potest esse de quattuor. Primo nõ põt esse cõtritio de penis puta de morte de priuatiõe virtutũ q̃ cõsecute sunt ex pctõ p̃mi hoĩs. Rõ est: q꞉ contritio importat alicuiꝰ duri ⁊ integri cõminutionẽ, hec aũt integritas ⁊ duricia inueniẗ in malo culpe. q̃a volũtas q̃ est causa culpe in eo q̃ male agit stat in suis terminis, nec p̃cepto legis cedit. ideo huiꝰ mali displicentia diciẗ cõtritio per quãdã similitudinẽ que nõ potest adaptari ad malum pene. q꞉ pena simpliciter diminutionẽ dicit ⁊ ꝓpter hoc de malis pene potest eẽ dolor. ẜ nõ cõtritio inq̃ntũ ad ꝑ ctã ex infirmitate huiꝰ vite deducimur. etiã inquãtũ per pctm̃ amisimꝰ virtutẽ. Secũdo nõ põt esse cõtritio de pctõ originali. ratio est. q꞉ cõtritio est dolor cõminuens volũtatis duriciẽ, ⁊ ideo solũ de illis peccatis esse põt que ex duricia nostre volũtatis in nos ꝑueniũt ⁊ q꞉ pctm̃ originale nõ est inductũ nostra volũtate. ẜ ex vitiata nature origine cõtractũ ⁊ ideo de ipso nõ põt esse cõtritio. sed displicentia vel dolor. Tertio nõ potest esse cõtritio de peccato futuro. ratio est. quia in oĩbꝰ motoribꝰ ⁊ mobilibꝰ ordinatis ita est: ꝙ motor inferior habet motũ ꝓpriũ ⁊ preter hũc sequiẗ in aliquo motũ sup̃ioris motoris, sicut pꝫ in motu planetarũ qui p̃ter motos ꝓprios sequũẗ motũ primi orbis. In oĩbꝰ aũt ṽtutibus moralibꝰ motor est ipsa prudẽtia que est auriga ṽtutũ. ⁊ ideo quelibet virtꝰ moralis cum motu ꝓprio habet aliq̃d de actu prudẽtie adiunctũ. Cũ ergo pñia sit virtus moralis tãqꝫ pars iusticie, cũ actu ꝓprio sequiẗ motũ prudentie. ꝓpriꝰ aũt actus pñie est in obiectũ ꝓpriũ qd̃ est pctm̃ cõmissum ideo actꝰ eius p̃ncipalis q̃ est cõtritio respicit tm̃ pctm̃ p̃teritũ. ⁊ ꝓpter hoc ille q̃ ꝯteriẗ dolet de pctõ p̃terito, nõ est aũt cõtritio de pctõ futuro ẜ magis cautio q̃ est pars prudentie cõtritioni adiũcta. Quarto ꝯtritio nõ põt eẽ de pctĩs alienis, ratio est q꞉ illud idẽ cõteriẗ qd̃ p̃us durũ ⁊ integrũ fuit, vñ oportet ꝙ cõtritio ꝓ pctõ sit in eodẽ in quo pctĩ duricia p̃cessit; ⁊ sic de alienis pctĩs nõ est cõtritio. lꝫ aũt ꝓpheta petierit indulgentiã de alienis pctĩs. ps̃. Ab alienis .p.ẜ.t.h̃ fuit inquãtũ et cõsortio pctõꝝ aliq̃s ꝑ consensuꝫ imũdiciã cõtrahit. sic̃ scriptũ est. Cũ ꝑuerso ꝑuerteris. lꝫ de pctĩs alioꝝ doleamꝰ nõ tm̃ ꝯterimur ꝓprie. Quãtum ad ph̃os morales sciẽdũ ꝙ ad cõtritionẽ cõcurrunt. q̃tuor. Prĩo pctõrũ mẽoria. vñ sene. li. vij. de natu. q̃sti. dicit. Obijciat sibi senectꝰ annos inter studia vana cõsũptos ⁊ dãna etatis male exẽpte. labor sarciat occupatõẽs recidanẗ. p̃timonij longe cura soluaẗ, si enim totꝰ animꝰ vacet ad cõtẽplationẽ sui saltẽ in ipso fine respiciat. faciet ac sibi instabit ⁊ q̃ti die breuitatẽ t̃pis metiẽs: q̃cq̃d amissuꝫ est diligẽti vite p̃ntis vsu recolligit. fidelissimꝰ enĩ ad honestissima transitꝰ ex pñia. Itaqꝫ iuxta poetã. tollimꝰ ingẽtes aĩos ⁊ maxia paruo T̃pe molimur. faciamꝰ igiẗ ⁊ qd̃ itinere fieri solet. qui tardiꝰ eximus velocitate pensantes morã festinemꝰ. Magnũqꝫ opꝰ absqꝫ etatis excusatiõe tractemus. Crescit animꝰ q̃tiẽs cepti magnitudĩe oñdit ⁊ cogitat q̃ntũ ꝓposito: nõ q̃ntũ sibi supersit. h̃ ille Et lib. iij. de libero arbi. dicit. Animꝰ q̃tidie ad rõnẽ reddẽdã est vocãdus. faciebat sextꝰ vt cõsũmato die cũ ad nocturnã q̃etẽ se recepisset. iterrogabat aiuꝫ suũ qd̃ hodie malum tuũ sanasti cui vitio obstitisti. q̃ parte melior es, desinet ira vel moderatior erit q̃ sciet se q̃tidie ad iudicẽ veniẽdũ. quid ergo pulchriꝰ hac cõsuetudine excutiẽdi totũ diẽ qualis ille somnꝰ post recognitionẽ sui seq̃ẗ qꝫ trãquillꝰ. qꝫ altus, qꝫ liber. hec ille. Secũda factoꝝ intelligẽtia. vñ Tull. li. de offi. dicit. Preclara eq̃bilitas in oĩ vita scꝫ vt sit idẽ semꝑ vultꝰ eadẽqꝫ frons. sicut de socrate dictũ est. Queadmodũ ergo in oratione cõstanti. sic in vita oĩa apta sint inter se et cõuenientia et que parua videnẗ eẽ delicta nec a multis intelligi ab his diligẽtiꝰ est declinanduꝫ. Si enĩ in organis musicis q̃uis paululũ discrepẽt. vitatur tñ ne quid in eis discrepet: multomagis ordinis oĩmoda cõueniẽtia in actionibꝰ nr̃is adhibẽda est: q̃a maior ⁊ melior est actionũ qꝫ sonoꝝ accentus. Hec ille. Et lib. iij. de offi. dicit. Certe si oẽs deos hoĩesqꝫ celare possemus: nihil tñ auare nihil iniuste. nihil libidinose faciẽdũ est. Bonꝰ nihil nõ mõ facere: ẜ nec cogitare quidẽ audebit quicqꝫ qd̃ nõ audeat p̃dicare. hec ille. Tertio purgãdoꝝ ꝯsciã et hoc nõ solũ in subditis: ẜ etiã in maioribꝰ. vnde socrates dicit. Qui multarũ rerũ p̃tãtẽ habet p̃mũ purgare ꝯsciam debet: vt q̃ delicta corrigit nõ admittat. Stultũ est vt imparet q̃s velit: cũ sibiipsi imparet nõ possit. hec ille. Quarto erroꝝ indulgẽtia, nõ enĩ est leuitas a cognito ⁊ damnato errore discedere.

Nō est turpe cū re mala mutare cōsiliū. vñ
vale. li. ix. dicit. Temeritati pxim⁹ est error
⁊ ad ledendū par cui tñ q̄s facili⁹ ignoscat.
q̄: nō sua sponte ſ̄ cōcitat⁹ vanis imagini-
bus culpe se implicat. hec ille. facile em̄ in-
dulgētiā cōseq̄mur pctōꝝ si seculū istud cō-
tēnam⁹. vñ in pphemio li. de vegetabilib⁹ dr̄
Tria sūt vt ait empedocles in tota rerū va
rietate p̄cipua: que excellētissime munificē-
tie domū extollūt magnifice scꝫ mobilis af-
fluentie cōtēptus. future felicitatis appetit⁹
mētis illustratio. quoꝝ p̄mo nihil honesti⁹
secūdo nihil felicius. tertio nihil ad amboꝝ
cōpendiosam adeptionē efficacius. hec ibi.
Hec em̄ sunt valde nobis necessaria ad pfe
ctā cōtritionē vt est virt⁹. Quātū ad poe-
tas Sciēdū q̄ ad ꝯtritionē cōcurrūt q̄tuor
Primo dolor de pctō nō solū cōmisso. sed
etiā pposito. vñ Juuenalis li. v. satyra. i. di
cit. has patit̄ penas peccādi sola volūtas.
Nā scelus intra se tacitū: qui cogitat vllum
Facti crimē habet. cedo si conata peregit:
hec ille. sic ergo pctm̄ est volūtariū sic cōtri
tio pcti est pena volūtaria. Nō em̄ in purga
torio vel in inferno pōt esse cōtritio. q̄: illa
pena p pctō debita nō est voluntaria. vnde
Martialis coc⁹ dicit. Ibis ad occultos tra
mites. loca deuia mūdi. Pctm̄ tecū est cō-
scia culpa comes. Alteri⁹ censor ⁊c̄. Secū-
do horror ⁊ displicētia volūtaria ⁊ timor fi
lialis: q̄: offendisti deū. Unde ouidi⁹. lib. ij.
sine titulo dicit. Multa miser timeo: q̄: feci
multa pterue. Exemplicꝫ metu terreor ipse
mei. Urbib⁹ obsessis clause munimina por-
te Prosunt. in media pace q̄d arma times
hec ille. Per cōtritionē em̄ de⁹ pacē facit cū
aīa nostra. vnde nō debem⁹ timere seruili ti-
more. vnde Uirgilius eneidos libro. i. dicit
sic. Reuocate animos mestumcꝫ timorem
Mittite. Et lib. iiij. Degeneres aīos timor
arguit. Et Lucanus libro secūdo dicit. Li-
ceat sperare timenti. Et libro. vi. Degene-
res trepidāt animi: peioracꝫ versant. Et li.
vij. Multos in sūma pericula misit venturi
timor ipse mali fortissim⁹ ille ē Qui prom-
ptus metuenda pati si cominus instēt. hec
ille. Timor enim penarū peccatis debitarū
deduxit multos ad desperationeꝫ. Tertio
pudor ⁊ fletus pro pctō cōmisso. vnde sedu
lius li. i. dicit. Culpa fugit cedūt lachrymis
delicta p fusis. Et dulcē veniā flet⁹ genera
tis amari. Hec ille. Sꝫ plures magis flent
rerū tp̄aliū amissionē: q̄ꝫ scelerū cōmissionē
vñ Juuenal. li. v. dic̄. Maiore tumultu Plā
gūt̄ nūmi q̄ꝫ funera Fingit in occasuꝫ sum-
mā deducere vestē. Cōtētus vexare oculos
humore coacto. Plorat̄ lachrimis amissa
pecunia veris. hec ille. Quarto amor rede
undi ad deū. Uñ psper lib. epigrāmatū di
cit. Qñ pcti merito man⁹ oīpetētis. Omnia
cōcludens artat vbicꝫ reuꝫ. Unū cōfugiuꝫ
tutū est de⁹ ipse timēti. A q̄ discedēs ne per
eat redeat Cōuerti nācꝫ ad dñm certissima
vita est. Et pacem offensi q̄rere sola salus.
Qui terret pcit: q̄ pcutit ipse medet̄. Uiue-
re vis illi subdere quē metuis. hec ille. Per
contritionē em̄ hō conuertit̄ ad deū suum.
Quātū ad exēpla gentiliū declarat̄ q̄dru-
pliciter. Primū exēpluꝫ ponit dñs Petr⁹
de palude patriarcha Hierosolimitan⁹ ordi
nis p̄dicatoꝝ li. iiij. sniarū dicēs: q̄ in ciui-
tate Lugduni reptū est a fodientib⁹ funda
mētū cuiusdā palacij vnū caput: cui⁹ os la-
bia ⁊ lingua ⁊ dentes erāt recētia ⁊ viua: ⁊
audierūt ab eo vocē dicētē. Ite ad epm̄ vt
huc veniat ad saluādū vnā aīam. q̄ȯ caput
vidētes ⁊ vocē audiētes: admirati sūt val-
de. Adierūt ad epm̄ referētes q̄ȯ viderant
⁊ audierūt. Ep̄s ꝟo veniēs ad locū: interro
gauit q̄s esset ⁊ q̄d vellet. Caput respondit.
Ego fui iudex legum ⁊ vixi ꝟtuose put co
gnoui debere ⁊ circa officiū grad⁹ mei nemi
nē offendi. q̄: nullū cōsiliū falsuꝫ dedi: nūq̄ꝫ
feci ꝯtra iusticiam: nūq̄ꝫ legem extorsi: gen-
tilis fui. absq̄ꝫ fide christi decessi. in fine vite
mee dolui de oībus pctis meis. ⁊ q̄ ad me
nō puenerit lex illi⁹ dei p quā possem salua
ri. ppter q̄ȯ misericors de⁹ aīam meā reser-
uauit in hoc capite. nunc aūt p̄cor ex q̄ tēp⁹
aduenit vt miserearis mihi: dādo sacrū ba-
ptisma. q̄ suscepto aīa mea volabit ad celū
⁊ hoc caput rediget̄ in pulueres. Statiꝫ ve-
ro ep̄s cū clero suo afferri iussit aquā bapti
smi: ⁊ predictū caput baptizauit. aīa. vero il
la ad celū volauit: ⁊ p̄dictū caput in cineres
redactū est. Secūdū exēplū est phoꝝ na-
turaliū dicētiū q̄ Arpia est auis hñs faciē
quasi hoīs. ⁊ est auis mltū crudelis ⁊ ferox
adeo q̄ aliq̄ñ fame stimulante hoīem inua
dit ⁊ occidit. q̄ sitiēs volat ad aquam vt bi-
bat: vbi faciē suā intuēs ⁊ sibi similē nuper
occidisse recolēs. tāto dolore cōpatit̄: q̄ ex
inde q̄ñcꝫ morit̄. Sic pctōr ī q̄ relucet ima
go dei. ps. Signatū est sup nos lumē vult⁹
tui dñe. tanta libdine fertur in peccatuꝫ q̄
aīam suam occidit. sed cum volat ad aquā

cõtritõnis recolit oīa pctā sua: flet amarissi
me: ita ꝙ moriꝛ taliter pctō ꝙ nunꝗ̄ redit
ad ipsū. ps. Fuerūt mihi lachrymę mee pa
nes die ac nocte ꝛc̄. Tertiū exēplū est in li.
de ꝓprietatibꝰ rerū. vbi dr. ꝙ est quedā auis
q̄ vocaꝛ auis ꝑadisi ob insignē eiꝰ pulchritu
dinē cuiꝰ pēne sunt mirabiles: adeo vt nullꝰ
eis color desit: vox adeo dulcis ꝙ ī hoīe gau
diū ꝛ deuotionē excitat. Hec auis captiua-
ta: irremediabiliter plangit ꝛ gemit: nec an
tea cessat ꝙ̄ libertati doneꝛ. Sic aīa homīs
dū est in grā est auis ꝑadisi pulcherrima. q̄
si capiaꝛ a demone laqueo pctī. ps. Abscon
derūt supbi laqueū mihi dꝫ plorare ꝑ cōpū
ctionē cordis quousq̄ libereꝛ. Quartū ex-
emplū ponit Ouidiꝰ li. iij. Methamorpho
seos dicēs ꝙ narcissus puer tāte fuit speciei
ꝛ pulchritudinis: vt statiꝫ natꝰ ab oībꝰ ama
reꝛ. Parētes ergo admirātes tātā eiꝰ pul-
chritudinē cōsuluerunt quēdā vatem si iste
puer ꝑueniet ad senectutē. ꝛ an diutius vi-
uet? Ille rn̄dit diu viuet si semetipsū nō no
uerit. Itaq̄ puer adultꝰ ꝛ factꝰ iaꝫ iuuenis
tātā accepit de suo decore supbiā ꝙ oīuꝫ cō-
tēpsit amorē tam iuuenū ꝙ̄ puellarū. Qua
dā die fatigatꝰ ex venatiōe diuertit ad quē-
dā fontē purissimū cā sedāde sitis. ꝛ duꝫ bi-
beret imaginē sue faciei vidit in aq̄: miraꝛ ꝛ
speciē vise imaginis considerat. cuiꝰ amore
captꝰ alloquiꝛ imaginē extendit brachia vt
eā apphendat ꝛ nihil inuenit nisi aquā. of-
fert oscula ꝛ imago videꝛ sibi reddere. Ri-
det puer ꝛ illa corridet. Lachrymaꝛ et illa
plorat. Sic ergo exardescēs in amore sui de
fecit ꝛ in florē sui noīs cōuersus est Sic aīa
nostra pulcherrima est in baptismo. Cant.
iiij. Quā pulchra es amica mea ꝙ̄ pulchra
es ꝛ decora. Sꝫ post baptismū in superbiaꝫ
erigiꝛ. vt fecit Lucifer ꝛ primi parentes se-
ipsos cognoscētes ꝛ dei mādatū cōtēnētes
ps. Uerūtn̄ in imaginē ptrāsit hō ꝛ in aq̄s
delitiarū se speculaꝛ que sūt nihil. ps. Nihil
inuenerūt oēs viri diuitiarū in manibꝰ suis
ideo cōuertiꝛ in florē vanitat. Esa. xl. Oīs
glīa eiꝰ quasi flos agri. Speculaꝛ autē se in
aquis cōtritionis: ꝛ tūc cōuerteꝛ in florē bo
nestatis. Cant. ij. Ego flos cāpi. scꝫ ecclesie
militantis. Cuius odorē suauitatis adora
biꝛ dn̄s in campo celestis felicitatis.

Secundo declaratur ea

dē ꝯclusio testīonio legis dīnalis. Sciēdū
ꝙ hoīes lachrymāꝛ ꝛ plorāt ex cōtritione
pctōꝝ suoꝝ q̄druplicit. Prīo qn̄ angelꝰ 1
dn̄i improꝑauit filijs isrł dei bn̄ficia ꝛ pctā
q̄ corā deo cōmiserāt: eleuauerūt vocē vna-
nimiter ꝛ fleuerūt. Iudic. ij. Scdo cū au- 2
disset Iosias rex iuda cōminatōes scriptas
in libro legis dn̄i ꝓpter pctā scidit vestimē
ta sua ꝛ fleuit. qd̄ multum placuit dn̄o. iiij.
Reg. xx. Tertio fleuit Esdras ꝛ vniūsus 3
ppl's isrł ꝓpter cōmixtionē ppl'i iudaici inꝛ
gētes: ducētes vxores alienigenas ꝛ filios
ex eis ꝓcreātes. i. Esdre. ix. Quarto fleuit 4
Dauid ꝓ pctō suo. ij. Reg. xij. dicēs in ps.
Lauabo per singulas noctes lectū meū la
chrymis meis stratum meum rigabo.

Tertio declaratur eadē

ꝯclusio testimonio legis ꝓphetalis. Scien
dū ꝙ cōtritio est nobis necessaria q̄drupli-
citer. Primo Iudith. viij. dr. Humiliemus
deo aīas nr̄as in spū cōtrito ꝛ hūiliato ser-
uiētes illi dicamꝰ dn̄o flētes vt s̄m volūta-
tem suā sic faciat nobiscū misericordiā suā:
vt sicut cōturbatū est cor nr̄m in supbia: ita
etiā de nr̄a hūilitate gloriemur. Nos alium
deuꝫ nescimꝰ p̄ter ipsum: expectemꝰ hūiles
cōsolationē eiꝰ ꝛ exq̄ret sanguinē nr̄m de af
flictionibꝰ inimicoꝝ nostroꝝ. hec ibi. Se-
cūdo Esa. lvij. dr sic. Qui fiduciaꝫ hn̄t mei:
hereditabūt terrā ꝛ possidebūt montē san-
ctū meū ꝛ dicā. Uiā facite. ꝑbete iter decli-
nate a semita: auferte offendicula de via: q̄
hoc dicit dn̄s: in scō habito ꝛ cū cōtrito et
humili spū vt viuificē spm̄ hūiliū ꝛ viuificē
cor cōtritoꝝ. Tertio Iere. xv. dr. Deducāt
oculi mei lachrymas ꝑ diē ꝛ noctē ꝛ nō ta
ceant. qm̄ cōtritione magna cōtrita ē ꝟgo
filia mea. cognoui dn̄e iniq̄tates meas: q̄a
peccaui tibi. Tu em̄ es deꝰ meus quē expe-
ctaui. Et. xxiij. Cōtritū est cor meū ī medio
mei cōtremuerūt oīa ossa mea. ꝛ Thren. ij.
Magna est velut mare ꝯtritio tua. Quar
to Ezechias vt habeꝛ Esa. xxxviij. dicit. Re
cogitabo tibi oēs ānos meos ī amaritudi-
ne aīe mee. vbi ponit septē cōditiōes neces-
sario req̄sitas ad veram ꝯtritionē. Primo
cōtritio dꝫ esse recogitata. ideo dicit. recogi-
tabo. Debemꝰ em̄ in mane recogitare dīna
bn̄ficia. ps. Memor fui operū dn̄i ꝛ ab ini-
tio mirabiliū tuoꝝ. Et iterū Mane astabo
tibi ꝛ videbo. In sero aūt debemꝰ cogitare
pctā ꝓpria ps. Qm̄ iniquitatē meā ego co
gnosco. Et iterū. Meditatꝰ sum nocte cum
corde meo ꝛ exercitabar et scopebā spiritū

meũ. Et sic miaz dei debemus inuocare ꝛc. Secũdo cõtritio debet esse secreta. ideo dic. tibi. s. deo. math. v. Intra in cubiculũ tuum ꝛ clauso ostio sup te ora prẽm tuũ in abscõdito ꝛ pater tuus q̃ videt in abscõdito reddet tibi. Et ps̃. Tibi soli peccaui ꝛ malũ corã te feci. sicut filiꝰ ꝓdigus fecit. Luc. xv. In se autem reuersus dixit. Surgam ꝛc. Magni enĩ et sapiẽtes viri cum tractãt magna negocia cõiter se claudũt in camera ꝛ cogitant facta sua solitarij: ne ab alijs extrinsecis in sua cogitatione impediant. sic cõtritus agere debz qꝛ magnã rẽ tractat cũ salutẽ aĩe sue tractet Audeo dicere ꝙ de maioribus factis q̃ deꝰ tractat cũ hoĩe est salus aĩe. osee. ij. Ducam eam in solitudine ꝛ loquar ad cor eius ꝛc. Tertio cõtritio debet esse integra. ideo dicit oĩs. Sicut enĩ ille q̃ vult implere aliq̃d vas p̃cioso liquore: lauat ipz aqua ꝛ effundit eã vsq3 ad minimã guttam. sic cõtritus debet lauare aqua cõtritionis consciam suaz quo ad singula pctã mortalia et venialia. iere. ij. Effunde sicut aquã cor tuũ ꝛc. Quarto contritio debet esse ordinata. ideo dicit. annos. qꝛ de anno in annũ: de mense in mẽsem: de die in diem ꝛc. ps̃. Anni nostri sicut aranea meditabunt. sophonie. i. Frustra iacit rethe ante oculos pẽnatorũ. Si enĩ ordinate recogitabimus pctã nostra. frustra diabolus rethia tẽtationũ tendit ad capiẽduz nos. quia cum eius cõfusione p dei grãm saluabimur ps̃. Anima nostra sicut passer erepta est de laqueo venantiũ. La. ꝯtri. est. ꝛ nos li. sumꝰ. Quĩto cõtritio dz esse appropãta. ideo dicit meos. Non enĩ debemꝰ meditari aliena peccata: sed nostra. ps̃. Cõmouisti terrã. i. aĩam et ꝯturbasti eam p cõtritionẽ. sana eã. s. aĩaz ꝓpter cõtritiões eius. in plurali. qꝛ ꝯmota ẽ. Quo ad aliẽa pctã dr. leuit. xix. Nec memor eris iiurie ciuiũ tuorũ. s. ad vlciscẽdũ. Sexto cõtritio dz esse amaricata. ideo dicit in amaritudine. Nam cõtritus amare lachrymatur p delictis suis. ps̃. Lachrymis meis stratũ meũ rigabo. Sed timendũ est ne nobis accidat sicut illis de q̃bus ps̃. dicit. Veruntñ in diluuio aquarũ multarũ ad deũ nõ approximabũt. Sũt enĩ. vij. genera hoĩm qui lachrymant ꝛ nõ approximãt ad deũ. Aliq̃ lachrymant p amissione bonorũ tpaliũ. ꝛ isti non approximãt ad deũ. Aliqui lachrymant ꝓpter penã corporalẽ quã sustinẽt. sicut latro aut homicida. sic plures lachrymant in fine vite sue ꝓpter penas inferni q̃s sibi iminere conspiciũt. Aliqui lachrymant ꝓpter diuitias que crescũt ꝛ diminuũtur cupiẽtes vt sp augeant: quod si nõ fiat lachrymant. Aliq̃ lachrymant p pctĩs p̃teritis ꝛ alia ꝯmittere ꝓponũt. quod ẽ crudũ laterẽ lauare. q̃ q̃to magis lauat: tanto magis aquam lutosam reddit. Aliqui lachrymant p morte suorum carorũ. nõ p illorũ culpa. sed p ipsorũ absentia. Aliqui lachrymant p falsa doctrina qui credũt ꝙ deus saluabit bonos ꝛ malos vel ꝙ deus saluabit misericordes lz sint vsurarij quia multa bona faciunt vel si debẽt saluari saluabunt. qꝛ passio xp̃i est efficax ad oĩs saluãdos. Et isti lachrymant qꝛ in fine vite sue inueniũt se deceptos in hac opinione. Aliqui lachrymant p offensione dei q̃ deliquerũt in legẽ eius. cupiẽtes emẽdare vitaz suam ꝛ indulgentiã pctõruz suorũ obtinere. Refert ouidius. lib. ij. methamorpho. ꝙ yo v̾go pulcherrima fuit cõmutata in vaccam albissimã que furijs agitata p mũdũ discurrebat. sed tandẽ veniẽs ad fluuiũ nili dei miseratione iterũ in v̾ginẽ pulcherrimã fuit immutata. quã iupiter inter celestia numĩa honorauit. Sic aĩa intellectiua pulcherrima rõne imaginis diuine in ea impsse p peccatuz in vaccã. i. peccatricẽ carnali albedine ornatur ꝛ furia concupiscẽtie effrenis ad mũdanas lascinias vndiq3 exponit. Iere. xlvi. Vitula elegãs atq3 formosa est egyptus. Ista vacca qñ venit ad egyptũ. i. obscuritatẽ contritionis ꝛ vsq3 ad niluz. i. ad fluuiũ pn̄alis absolutõis ꝛ lachrymose compũctiõis. tunc in albissimã v̾ginẽ p innocentiã ꝯuertit et a deo in celorũ gaudijs reponit in numero sãctorũ angelorũ. Septimo cõtritio debet esse intrinseca. ideo dicit. aĩe mee. vt sicut p peccatũ aĩa ledit: sic p contritionẽ medeat. ps̃. Exitus aquarũ deduxerũt oculi mei: qꝛ non custodierũt legẽ tuã. Aq̃ enĩ lachrymarũ est velut mare eneũ in q̊ ingressuri tabernaculũ dei p̃mo manus ꝛ pedes lauabãt. Exo. vlti. ꝛ iij. reg. vij. sic volẽtes ĩgredi vitã celestez debẽt p̃mo lauari aq̃ ꝯtritiõis. trenorum. ij. Magna est velut mare ꝯtritio tua ꝛc.

Quarto declaratur eadẽ

conclusio testimonio legis humanalis. Sciendum ꝙ ꝯtritio est necessaria q̃druplicter. Primo rõne libertat. Nã vt habet. ff. de iure ĩmunitatis. l. semp. § negociatores. in. ff. nouo. libro. xi. Negociatores publici nõ grauentur pedagijs. ꝛ hmõi exactõnibus. dum

occupant̄ circa negocia reipublice. Sic deus
vult omnes saluos fieri ⁊ ꝙ nullus soluat
vectigal diabolo pro negocijs aīe sue si occu
pet̄ ꝑ ↄtritionē circa negocia ꝓprie salutis:
que sunt ad augmentū reipublice celestis.
Et sicut ille q̄ ponit in naui sua magistrum
⁊ gubernatorē vel in negociatōe sua mīstrū
suū vt negociet̄: tenet̄ rn̄dere de ↄtractibus
factis cū ministro suo ⁊ ꝓ rebus ei traditis.
Nam in p̄mo casu exercitor, i. dn̄s nauis te-
net̄ actione exercitoria. ff. de actōe exercito-
2 ria. l. i. §. exercitorē. In secūdo casu aget̄ con
tra dn̄m actōe institoria. ff. de actōe instito.
l. i. ⁊ tenet̄ rn̄dere ꝓ defectib⁹ serui sui si quē
decepit in emptione ⁊ vēditōe. vel nō reddi
tione vel quocūq; alio ↄtu ꝓ quo cōtractu
dn̄s suus posuit eum ibi. Sic deus agit con-
tra peccatorē cui tradidit grās ⁊ virtutes et
dona spūssancti dicēs. negociamini dum ve
nio. Si ergo vult recte rn̄dere ↄputet singl'a
2 pctā sua ꝑ ↄtritionē. Secūdo rōne legalitat̄.
Nam sicut ille cui domus locat̄ nō resistens
q̄ntum potest volenti ostia asportare vel fe-
nestras vel domū ↄburere tenet̄ de toto dā
no. ff. locati ⁊ ↄducti. l. Item qualiter q̄. exer
citu in. ff. veteri li. xix. Sic illi q̄bus dn̄s loca-
uit aīam: grās ⁊ v̄tutes ⁊ dona si nō obstite
rint tētationibus diaboli: rn̄debunt de toto
dāno. Ponat̄ ꝙ petrus accepit a quodā vi-
neam excolēdā ꝓ salario ↄpetenti. Qui mer
cede accepta cū vineā colere incepisset: inue
nit multas labruscas ⁊ vites siluestres ⁊ spi
nas ⁊ vepres quarū tedio affectus voluit vi
neam deserere ⁊ salariū retinere. Ille autē
vult salarium rehabere: querit̄ an possit? Ar
guit̄ ꝙ non. q2 de labruscis ⁊ spinis nihil fuit
actum nec cogitatū: sed de vinea fructifera.
ergo ab hoc pacto nō est recedendū: ff. de le
gatis. l. nō aliter. Arguit̄ ꝙ sic. Paciscentes
partim de vitibus etiā de ceteris arboribus
pacti sunt vt pars ponat̄ ꝓ toto. ar. ff. de le-
gatis. l. vxor. Item absq; hoc vinee cultura
nullā habebit vtilitatē nec fructuū redditio
nem. ergo illud fuit subintellectū. ar. ff. ad. l.
aquiliā. l. illud. ergo est ↄpellendus ꝙ pactū
teneat nociua auferēdo. vel ꝙ salariū reddat
et puniat̄. q2 pactū nō tenuit. ⁊ hoc est verū.
Sic homo in vita p̄nti accepit a deo animā
excolendā v̄tutibus ⁊ bonis opibus eradi-
cando spinas et vepres vitiorū ꝑ ↄtritionē
quod si non fecerit p̄uabit̄ salario mercedis
3 eterne. Tertio rōne recuꝑabilitatis. Contri
tio eūi corrigit delinquentē; resuscitat mor-
tuum fetentē et restituit ei oīa bona q̄ prius
ꝑdiderat peccādo ⁊ domū celi quam perdi
dit peccans. recuꝑat penitens. ff. de legib⁹.
l. ex his. in. ff. veteri. li. i. vbi glo. querit. vtrū
resuscitatus sicut lazarus debeat possessiōes
habere quas p̄us tenuit an filius qui statim
eas occupat patre mortuo? Et videt̄ magis
tenere cum patre et recte. q2 p̄nceps cōcessit
ei p̄ncipale. i. vitā. ergo ⁊ accessoria intelligū
tur. ff. de iurisditōne oīm iudicum. l. x. Sic ei
quem deus resuscitat ad vitā grē ꝑ ↄtritōē
reddit oīa bona spūalia que habuit anteq̄
peccaret. Nā vt habet̄ leuit. xxv. in anno iu
bileo. i. tpe pn̄ie ⁊ remissionis peccatorū ho
mo reuertet̄ ad possessionē suā ⁊ vnusquisq;
ad familiā suā redibit. p̄s. Benigne fac i bo
na volūtate tua syon vt edificent̄ muri hie-
rusalem. Quarto rōne vtilitatis. Nam sicut
ille qui habet tutorē apte malū ⁊ dilapidato
rem bonorū suorū. hoc ꝓbato coram iudice
potest eū amouere. ff. de ꝓbationibus. l. q̊ui-
ens. §. qui dolo, sic pctōr qui habet diabo-
lum tutorē suū. debet corā xp̄o iudice ꝑ verā
contritionē ꝓbare dissipationē suorū bonoꝝ
naturaliū ⁊ gratuitoꝝ. vt qui p̄us ꝑ peccatū
depauꝑatus dixit illō. p̄s. dereliq̄t me v̄tus
mea. s. naturalis. ⁊ lumē oculorū meorum. s.
gratie ⁊ ip̄m nō est mecū. Amici mei. s. āge-
li custodes ⁊ ꝓximi mei. s. iusti fideles aduer
sum me appropinquauerūt et steterunt ⁊c.
Postea ditat⁹ virtute dicat illud. iudith. xiij.
Nobiscum est deus qui facit virtutem ma-
gnam in israel. Qui eīm perdidit arma virtu
tum in bello spūali est in magno periculo.
Cuius periculū patet. ff. de re militari. l. de-
sertorē. §. miles. ⁊ in. ff. nouo. li. ij. vbi habe-
tur ꝙ qui in bello arma amisit vel aliter illi-
cite alienauit: capite puniat̄: sic tali pena est
dignus qui gratis a se ꝓiecit arma virtutum
ꝓpter malum lucrū vel carnalē delectatōnē.
Dicat ergo peccator illud p̄s. In deo facie-
mus v̄tutem. s. ꝑ contritionē cordis ⁊ ip̄e ad
nihilū deducet inimicos nostros. s. demōes.
Postq̄ vero moyses declarauit cōclusionē
p̄dictam ait anime deuote. Que ego noui fi
deliter te docui: sed ecce hic est sanctus tho-
mas de aquino doctor noui testamēti cuius
doctrina diriget̄ cor tuū ad scienda iudicia
iustie dei. ad quē astante moyse accessit aīa
deuota ꝓ sue cōclusiōis clariori notitia. Cui
sanctus thomas ait. Ego ostendā tibi con-
clusionem tuā esse verā testimonio quadru
plicis legis scilicet.

Legis Euãgelice.
Legis Apostolice.
Legis Canonice.
Legis eccl'iastice.

Primo testimonio legis euãgelice. Sciendū ꝙ xp̄s ꝓbauit illã testi-
monio q̄druplici. Primo math. xi. Tunc ex
probrare cepit ciuitatibus in q̄bus facte sūt
plurime ꝟtutes eius. q2 nõ egissent pniam.
Ve tibi corozaim. ve tibi bethsaida. quia si
in tyro ⁊ sydone facte essent ꝟtutes q̄ facte
sunt in vobis olim in cinere ⁊ cilicio pniam
egissent. verūtamẽ dico vobis tyro ⁊ sydoni
remissius erit in die iudicij. hec ibi. Ex q̄ ptꝫ
ꝙ q2 ille ciuitates nõ habuerūt cõtritionem
pctõꝝ suoꝝ vt compūgerent̃ corde: g̃uissi-
me punient̃ in die iudicij. Scdõ mar. iij. Lꝫ
aiaꝫ saluã facere an ꝑdere. Et circū spiciens
phariseos cū ira: ꝯtristatus iesus sup cecita
tem cordis eoꝝ dixit homini .s. pctõri. Extẽ
de manū tuã .i. aĩam tuã ad compūctionẽ ⁊
ꝯtritionẽ. Et restituta est .s. ad gr̃aꝫ manus
illi⁹ .i. aĩa pctõris ad salutẽ. Tertio. Joh. vij.
si q̄s sitit .s. sacietatẽ btĩtudinis eterne. veni
at ad me .s. ꝑ ꝯtritionẽ pctõꝝ suoꝝ ⁊ bibat.
s. aquã gratie salutaris. Qui credit in me scꝫ
fide informata caritate flumina de vẽtre ei⁹
i. aque lachrymarū de consciã eius. fluẽt aq̄
viue .s. q2 lachryme cõtritõis sunt aque ꝑdu
centes ad vitã eternã. Quarto testimonio.
Luc. xv. Non egẽt q̄ sani sunt medico: sed q̄
male habẽt. Nõ em̄ veni vocare iustos: sed
pctõres in pniam .i. ad cõtritionẽ peccatoꝝ
suoꝝ. de qua fit mẽtio in euãgelio sub exẽ-
plo marie magdalene. In quo ⁊ in epistola
notant̃ q̄tuor ꝯclusiones. Prima cõclusio
Solū tp̄s vite p̄ntis est cogitatus ꝯtritiõis
aĩe penitẽtis. Patet q2 in ꝯtritõe est duplex
dolor. vnus in ip̄a volūtate q̄ est essentialiṫ
ip̄a cõtritio q̄ nihil aliud ẽ ꝙ displicẽtia pctĩ
p̄teriti. Alius est in p̄te sensitiua q̄ causatur
ex p̄mo dolore vel ex ncẽitate nature ẜm ꝙ
vires inferiores sequūtur motū superioꝝ
vel ex electõe ẜm ꝙ homo penitẽs ꝑ hūc do
lorẽ excitat̃ vt de pctĩs doleat. Et q̄tum ad
vtrūqꝫ dolorẽ tp̄s vite p̄ntis est tp̄s ꝯtritio
nis. Quãdiu em̄ aliq̄s est in statu hui⁹ vite
detestat̃ incõmoda q̄bus a p̄uẽtiõe ad t̃mi-
nū vie impedit̃ vel retardat̃. vñ cum ꝑ pctm̄
p̄teritū cursus vie nr̃e in deū retardet̃. quia
tp̄s illud quod erat deputatū ad currẽdū re-
cuꝑari nõ potest. ideo opꝫ ꝙ semꝑ in tẽꝑe
huius vite status ꝯtritiõis maneat q̄tū ad
pctĩ detestationẽ. Sil'r etiã q̄tuꝫ ad sensibi-
lem dolorẽ qui vt pena a volūtate assumit̃.
Quia em̄ peccãdo penã eternã meruit ⁊ cõ
tra eternū deū peccauit. debet pena eterna ĩ
tp̄alẽ mutata .s. dolor in aliquo eterno hoĩs
remanere: quod est status huius vite. Ideo
hugo de scõ victore dicit ꝙ deus absoluens
hoĩem a culpa ⁊ pena eterna. ligat eū vincu
lo ꝑpetue detestatõis pctĩ. ⁊ aug. li. de pnĩa
dicit. Ubi dolor finit̃: deficit pnĩa. vbi defi-
cit pnĩa: nihil relinquit̃ de venia. Sed nõ est
bonū cõcessam veniã ꝑdere: ideo opꝫ semꝑ
de pctõ dolere. Ad hūc dolorẽ ꝯcurrunt. vij.
Primo recogitatio. Debet em̄ pctõr cogita
re pctã ꝯmissa quibus deū offendit: deum ꝫ
se ꝓuocauit ⁊ inhonorauit. xp̄ꝫ redemptorẽ
ꝯtempsit. legẽ eius despexit merit̃ passionis
xp̄i ⁊ sanctoꝝ se p̄uauit. angelos ꝯturbauit
celum sibi obserauit. diabolū letificauit. dia-
bolū sibi p̄fecit ⁊ suo dñio se subiugauit. se ĩ
feris sociauit. gr̃am spūssancti amisit. ei⁹ do
na neglexit. ad mortẽ eternã seip̄m condem
nauit. ꝓpter que oĩa debet orare dicẽs. Eri-
pe me de inimicis meis dñe ad te confugi:
doce me facere voluntatẽ tuaꝫ deus meus.
Ideo in ep̄l'a dr̃. Orauit daniel. Et in euan
gelio dicit̃. rogabat. Scdõ verecūdatio. Ad
pctĩ em̄ cognitionẽ sequit̃ verecūdia ꝓpter
prauitatẽ eius ⁊ infectioneꝫ. Cum q̄s est in
ceno vel luto vel fece obuolutus erubescit in
ter hoĩes appere: quãto magis macula pctĩ
infectus dꝫ erubescere. q2 fetet corã deo qui
asꝑnat̃ talẽ. ideo in ep̄l'a dr̃. dñe deus. et in
euãgelio dr̃. iesū. corã q̄b⁹ dꝫ pctõr ruere ꝓpṫ
fetorẽ pctĩ. Tertio vilificatõ. nã hõ ex pctõ fa
ct⁹ est vilissim⁹. ꝓ nihilo em̄ se diabolo vẽdi-
dit. q2 ꝑ esu pomi. iere. ij. ꝙ vil' fcã es. Cuius
vilitas ẽ ex seꝑatõe ei⁹ a deo. ps. Hõ cum in
honore eẽt nõ intellexit: ꝯpat⁹ ẽ iumẽt̃ insi-
piẽtib⁹ ⁊c. ideo in euãgelio dr̃. q̄dã pharise⁹
i. diuisus. Reducat ergo se ad vnionẽ cū dõ
dicẽs in ep̄l'a. Ne despicias ppl'ꝫ tuū .s. pctõ-
rẽ. Quarto vulneratio. Nã intellect⁹ ꝑ pctm̄
obscurat̃ erroꝛib⁹ ꝑ ignorãtiã. volūtas et li-
libertas arbitrij dep̄uat̃ ꝑ electõem mali ⁊ ĩ
iusti. concupiscibilis deuastat̃ vanitatibus ⁊
voluptatibus carnalibus. irascibilis inflam
mat̃ vltionib⁹: ⁊ sic natura humana suis vi-
ribus destituta dꝫ anxiari. vt reformet̃ ꝟtus
et ꝑfectio sua. ideo in euãgelio dr̃. vt mãdu-
caret. ps. Fuerūt mihi lachryme mee panes
die ac nocte. Sed debet orare dic̃ ĩ epistola.

Nec auferas miam tuã a nobis dñe deus
noster. Quito vindicatio p pctm̃ em̃ homo
pctõr incurrit seueritatẽ extremi iudicij. Ro
ma. v. Stipẽdia pcti mors. qr cũ diabolo et
angelis eius ibit ad ignẽ eternũ. math. xxv.
Ideo in euãgelio dr. cũ illo. Debz em̃ timere
hanc societatẽ ⁊ compũgi de pctis vt habe-
at societatẽ illorũ de quibus in epl'a dicitur
ppter abrahã dilectũ tuũ ⁊ ysaac seruũ tuũ
et israel scm̃ tuũ. Sexto confortatio p spem
indulgẽtie de peccato: qr in quacũq3 hora in
gemuerit pctor p pctis suis: deus accepta-
bit lachrymas eius grãm sibi infundendo ⁊
ipm a pctõ iustificãdo. Nam pmo deus añ
oẽm actum meritoriũ grãm peccatori infũ-
dit: qua infusa: culpa remouet ⁊ in partem
dei trãsit. Secũdo est actus liberi arbitrij. s.
deum gratuite diligere. qr ipm a pctõ libera
uit. Tertio est dolor de pctõ cõmisso dei of-
fensiuo. Ideo in euãgelio dr. Et ingressus
domũ pharisei. i. consciam pctõris ipam iu
stificãdo. Et in epl'a dr. Pollicẽs q multipli
cares semen eorum. i. grãm iustificantẽ pec-
catoribus infunderes. Septimo firmatio. i.
firmũ ppositũ habere nunq̃ recidiuãdi. flen
do cõtinue peccata cõmissa. Ideo in euãge-
lio dr. Discubuit. Hec firmitas dz assimilari
firmitati stellarũ celi. Ideo in epl'a dicitur.
Sicut stellas celi. Scd̃a cõclusio. Perfecta
contritio de pctis nõ potest esse in aĩabus a
corpore separatis. Patet. qr in cõtritõne tria
considerant. Primũ est cõtritionis genus. s.
dolor. Scd̃m est cõtritionis forma. s. actus v
tutis grã informatus. Tertiũ est cõtritõnis
efficacia. qr est actus sacramẽtalis meritori
us ⁊ satisfactorius. Anime que post hãc vi-
tam sunt in pãria nõ possunt habere cõtritio
nem. qr carent dolore ppter gaudij plenitu-
dinẽ. Anime vo que sunt in inferno nõ pñt
habere contritionẽ: qr et si dolorẽ habeãt: de
ficit tamẽ eis grã dolorẽ informãs. Anime
aũt q̃ sunt in purgatorio nõ hñt cõtritionez
qr lz habeãt dolorẽ grã informatũ: nõ tamẽ
meritoriũ cũ nõ sint in statu merẽdi. Alie cõ
iũcte corporibus in hac vita talẽ cõtritionẽ
de pctis habere pñt. sicut habuit magdalẽa.
Cuius cõtritio fuit salutaris ppter. xij. circun
stantias signatas p. xij. portas hierusalem.
Sicut em̃ p. xij. portas intrabat in ciuitatez
hierl'm. sic p. xx. circũstãtias signatas p illas
magda. puenit ad plenã remissionẽ suorum
pctõrũ ⁊ ad eternã btĩtudinẽ. apoc. vi. Vidi
ciuitatẽ scãm hierl'm habentẽ portas. xij. ⁊c.

Prima porta vocabat porta stercorũ. et no
tat vtutẽ humilitatis q̃ facit vt cõtritus cõside
ret vilitatẽ pcti que signat p mulierẽ. mich.
vi. Humiliatio tua in medio tui. Ideo i euã
gelio dicit. Et ecce mulier. s. que fuit origo ⁊
pncipiũ pcti. ⁊ i epl'a dicit. Imminuti sum⁹
plusq̃ oms gentes. s. ppter pctã nr̃a. Scd̃a
porta vocabat gregis. ⁊ hec signat benigni-
tatẽ p quã discordes recõciliant ⁊ ardor vin
dicte refrigerat. iõ in euãgelio dr. q̃ erat. s pa
rata ad benignitatẽ. Signũ em̃ cõtriti cordis
est promptitudo ad recõciliationẽ. iõ i epl'a
dicit. sumusq3 humiles. i benigni in vniuer-
sa terra. s. ad recõciliandũ. Tertia porta vo-
cabat pisciũ. ⁊ hec signat simplicitatẽ. qr pi-
scis est aĩal simplex vt patz. qñ faciliter a pi
scatoribus capit. sic vere cõtritus hz cor sim
plex versus deum ⁊ pximũ. ideo in euangelio
dicit. in ciuitate. i. ciuiũ vnitate. qr toto corde
ad deũ conuertit. ⁊ in epl'a dicit. ⁊ nõ est in
tpe hoc pnceps. s. demõ diuidẽs nos a deo.
Quarta porta vocabat vetus. ⁊ hec signat
detestabilitatẽ que lasciuos motus luxurie
refrenat sanguinẽ iracũdie tempat: sicut ve-
tera facile frãgunt: sic cõtritio pctã frangit.
ideo in euãgelio dicit. peccatrix. Prim⁹ em̃
sua or pcti fuit malus ppheta dicẽs. geñ. iij.
Nequaq̃ moriemini. sed eritis sicut dij. aq̃ ẽ
oĩno recedendũ. math. v. Attẽdite a falsis p
phetis. ⁊ in epl'a dr. in tpe hoc. s cõtritionis
nõ est ppheta scz malus. audiẽdus q̃ suadet
contritionẽ pcti: pmittens miam dei in fine
vite ⁊ longã vitam ⁊ his similia. Quĩta por
ta vocabat vallis: ⁊ hec signat puritatẽ quo
ad verecundiã de pctis spem venie ⁊ timo-
rẽ gehẽne. ideo in euãgelio dicit. Vt cogno
uit q iesus accubuisset in domo simonis le-
prosi qui iam mũdatus fuerat a lepra. et in
epistola dicit. In tpe hoc. s. cõtritionis nõ
est dux. i. sensualitas ducẽs rõem ad cõsen-
sum pcti. Sexta porta vocabat sterquilinij
et hec signat firmitatẽ boni ppositi ad eua-
cuãdas feces pctõrum ⁊ inducẽdas merces
bonorũ operũ. ideo in euãgelio dicit. Attu-
lit alabastrũ vnguẽti. s. quo vngimus deum
math. vi. Vnge caput tuũ offerẽdo volũta-
tez nr̃am deo p verã obediẽtiã. ⁊ in epl'a dr.
In tẽpe h. s. cõtritõis nõ est holocaustũ. id ẽ
obediendũ diabolo vt fecim⁹ peccãdo sz de
bemus incendere p caritatẽ volũtatẽ nr̃am
deo. Septima porta vocabat fontis. ⁊ hec
signat honestatẽ memorãdo pctã preterita:
prouocationẽ diuinã, statum a quo cecidit:

tentationē cui succubuit: humane fragilitatꝭ deiectionē: beneficia q̄ a deo accepit: lapsus facilitatē ⁊ sic currere debet ad fontē grē gen. xxiiij. Ecce ego sto ꝓpe fontē aque. ido in euāgelio dr. Et stans retro .i. stans circa fontē gratie memorādo q̄ posuerat retro. et sic se offerat in sacrificiū deo. ps. Sacrificiū deo spūs ꝯtribulatus cor contritū ⁊ hu. deꝰ nō despicies. et in epl'a dr. Neqꝫ sacrificium
8 in pctīs offert. Octaua porta vocabat eq̊z. ⁊ hec signat velocitatē. s. obediētie. sicut em̄ equus freno regit ad nutū equitātis: ita cō tritus regit a deo freno mandatorū ipsius. ps. Memores sunt mandatorū ipius ad faciendū ea. Naꝫ ꝑ obedientiā illuc ducitur q̊ spūs dn̄i eū duxerit. ps. Ut iumentū factus sum apud te. ⁊ ego semꝑ tecum. ideo in euā gelio dr. secus pedes eius. volūtarie sibi subijciēdo se totū. ⁊ in epl'a dr. neqꝫ oblatio. scꝫ volūtatis ad ꝑficiēda opa meritoria deficiet ꝯtrito. ps. Uolūtarie sacrificabo tibi. s. obe-
9 diendo. Nona porta vocabat aquarū ⁊ hec signat lachrymositatē. geñ. viij. Rupti sunt oēs fontes abyssi magne ⁊ cataracte celi aꝑte sunt ⁊ facta est pluuia sup terrā. vbi ponit duplex locus generatōis aquarū. Supior cū dr. cataracte celi. Inferior cū dr. Rupti sunt oēs fontes abyssi. Sic in aīa duplex est pars. supior qua cōcipiunt supna ⁊ inferior qua cōcipiunt pene infernales. ⁊ vtraqꝫ pars est locus gn̄atōnis aquarū lachrymarꝫ. qꝛ cū aīa penitēs cōcipit bona eterna q̄ amisit ꝑ pctm̄: resoluit in lachrymas ⁊ tunc aperiunt cataracte celi. Cū em̄ cōcipit pēas eternas quas meruit. erumpūt lachryme et tūc rūpunt fontes abyssi ⁊ in hoc diluuio lachrymarū delet oīs caro. i. carnalis affectō volucrū quo ad ambitionē: bestiarꝫ quo ad cupiditatē. reptiliū quo ad lasciuā delectatōnem: hoīm corruptorū quo ad mundanam curiositatē. ideo in euāgelio dr. Lachrymis cepit rigare pedes eius. He lachryme ꝓfluētes a caliditate deuotōis redolēt in ꝯspectu dei velut incensum. ideo in epl'a dr. neqꝫ incēsum. s. deuotōis deficiet in contritōe pctōris
10 ꝓ pctō lachrymātis. Decima porta vocabatur collis. ⁊ hec signat oꝑositatēꝫ. s. bona opa faciēdo ⁊ in caritate s. auertēdo se a malitia ⁊ ꝯuertēdo se ad deum: carnē mortificādo: mādata dei amplectēdo: se in omnibus humiliādo oīa patiēter sustinēdo: semꝑ bona opa multiplicādo. eccl. iij. Sapiēs cor et intelligibile abstinebit se a pctīs ⁊ in opibus iustitie successus habebit bonos. Isti enim sunt capilli de quibus in euāgelio dr. capillis capitis sui tergebat. Ista em̄ opa sunt ꝑmitie offerende deo. vnde in epl'a dr. Neqꝫ locꝰ ꝑmitiarū coram te. s. a cōtritis subtrahetur.
Undecima porta vocabat iudicialis. ⁊ hec 11
signat caritatē ꝑ quā deus remittit contrito oēm offensam sua dona largiter ei tribuēdo quibus ꝑ cōcordie vnitatē cū bonis conuersatur inseparabil'r. Talis caritas facit vt deo recōciliatꝰ osculet ipm. ideo in euāgelio dr. osculabat pedes eius. ⁊ in ꝑl'a dr. Possumꝰ inuenire mīam. s. apud deum. Duodecima 12
porta vocabat regalis. ⁊ hec signat sctītatēꝫ quo ad tria. s. quo ad ꝯsciām: quo ad iugem pn̄iam: quo ad ꝯuersationis redolentiam. Hec sanctitas est vnguentū quo deū nosipsos ⁊ ꝓximū inungimus. ideo in euāgelio dr Et vnguēto vngebat. i. sctītate vite. impetramus aūt hanc sanctitatē a deo ꝑ contritōnē animi ⁊ humilitatē spūs: ideo dr in epl'a. In animo ꝯtrito spū humilitatis suscipiamur. Hec em̄ sūt vnguēta suauitatis ⁊c. Tertia conclusio. Licet baptismus simul oīa peccata deleat nouā vitā inducēdo: nō tm̄ cōtritio illa aufert nisi sigillatim de oībus conterēdo Patet qꝛ contritio dupl'r ꝯsiderat. vel ꝙtuꝫ ad sui ꝑncipiū. i. cogitationē qua q̊s cogitat de pctō ⁊ dolet ⁊ si nō dolore cōtritōis: saltē dolore attritionis. ⁊ sic opꝫ ꝙ fit de singulis pctīs que q̊s in memoria hꝫ: qꝛ ꝙuis omīa pctā mortalia ꝯueniant in auersione a deo. tm̄ differūt in causa ⁊ modo auersionis ⁊ ꝙtitate elongatōis a deo. ⁊ hoc est sm̄ diuersitatem auersionis. Alio modo ꝯsiderat contritio ꝙtum ad sui terminū. s. qn̄ iam dolor ille grā informat. ⁊ sic sufficit ꝙ sit vna cōis ꝯtritio de oībꝰ pctīs. Tūc em̄ ille motꝰ agit in vi oīm dispositōnū ꝑcedentiū. Baptismꝰ agit in ꝟtute meriti xp̄i quod habuit īfinitā ꝟtutē ad deletionē oīm pctōrū: ideo vnꝰ sufficit ꝯ oīa. Cōtritio vltra meritū xp̄i requirit actū liberi arbitrij nostri. ideo opꝫ ꝙ singl'is pctīs rn̄deat sigillatim cū nō habeat īfinitā ꝟtutē ad ꝯtritionē ⁊ alias sui ptes. Si enim pctōr ꝑ ꝯtritionē debet volare ad celū oportet ꝙ habeat sex alas. sicut seraphin totꝰ ardēs in dei amore. Esa. vi. Seraphin stabāt sup illud. sex ale vni. Quarū due velabāt caput due velabant pedes: ⁊ duabꝰ volabant Prima ala est ꝯtritio que morbi occasionē inuestigat. apostema pungit et conturbat. Hec ala habet qnqꝫ pennas. Prima ē pcti

3 ala

abrenūciatio que ianuā diabolo claudit. iō dr in euāgelio. videns. quia ꝯtritio illumīat intellectū ad cognoscēdam pcti feditatem. τ in epl'a dr. Sicut in holocausto arietum. Qr qui sunt xpi ꝑ contritionē carnē suam cruci figunt cum vitijs τ cōcupiscētijs. Secunda pena est lachrymarū effusio que peccatorū vulnera lauat: mūdificat: tergit τ siccat. ideo in euāgelio dr. phariseus. s. q mūdatus fuerat a lepra τ in epl'a dr. τ ramorum. p quos significant pctā p quib' penitēs lachrymant Tertia penna est carnis maceratio: q vulnera exprimit: ne sanies pctī in aīa remaneat. ideo in euāgelio dr. qui vocauerat eū. s. iesuz ꝑ castigationē corporis ipm in seruitutem redigendo. τ in epl'a dr. in milibus agnoruz pinguium. quia per contritionē fit penitens velut agnus pinguis in ꝯspectu dñi offerendus. Quarta est elemosynarū largitio. que contrita alligat. fracta ꝯsolidat τ sanat. ps. Qui sanat cōtritos corde: τ alligat contritōnes eorum. ideo in euangelio dr. Ait. i. alijs hilariter tribuēdo iuxta tres lras huius vbi ait. τ in epl'a dr sic. fiat. s. elemosina ad redimenda pctā. Quīta pena est orōnis deuotio. que sanata conseruat. Non em̄ in publico est ꝑ hypocrisim faciēda sz in secreto cordis Ideo in euangelio dr. intra se. τ in epl'a dr. Sacrificiū nostrū hodie. Scđa ala est confessio. s. criminis. τ nō laudis. ps. Cōfitebor aduersum me iniustitiā meā. Hec ala habz qnqz pēnas. Prima ē veritas que excludit oēm simulationē. Confessio em̄ dz eē vera nō ficta nec simulata. ideo in euāgelio dr. h Ista nota. h habet similitudinē mulieris p̄gnantia parere cupiētis. sic aīa plena pctīs debet parere ꝑ confessionē. Ista littera. I. ē minima inter vocales τ signat humilitatez ꝯfessionis ꝑ quā nō solum maiora sed etiaz minima pctā debemus ꝯfiteri. Ista lra. c. significat confessionē esse cordialē. ita ꝙ toto corde deserēdi pctā fiat. Ideo in epl'a dr. vt placeat tibi. Secūda pēna est integritas. Confessio em̄ debet eē integra. nō decurtata: quia si aliqd sibi reseruat nō diuisa: q2 sic nō omīa vni reuelat. Ideo dr in euāgelio. si esset ꝓpheta. Quia ꝓpheta fatur quod nouit. sic confitēs debet oīa pctā fari: neqz ꝓpt turpitudinem debet celare. Ideo in epl'a dr. qm̄ nō est confusio. Tertia pēna ē firmitas Confessio em̄ debet esse fortis τ firma. sine dubitatōe. sine desperatōe venie. ideo ī euāgelio dr. sciret vtiqz. s. se indulgētiā obtinere

Ideo in epl'a dr. confidētib' in te. s. qui pctā hoīm in tribulatōe dimittis. Quarta penna est humilitas. Mens em̄ confitentis debet esse prompta ad singula pagenda que sibi iniūcta fuerint. Ideo in euāgelio dr. que τ qualis est. Nam cōfessio debet esse ꝓpria. ideo dicit. que. debet etiā exponere circūstātias pctōrum ideo dicit qualis. τ in epl'a dr nūc seqmur te in toto corde. Quīta penna est simplicitas. vt. s. ꝓpriam accuset malitiā nihil defendēs nihil excusans. nihil attenuans. Ideo in euāgelio dr. quia peccatrix est Quod em̄ nūc occultamus deus in iudicio manifestabit. Ideo in epl'a dr. τ timem' te. s. ꝓpter ptātē iudicij tui. Tertia ala est puritas mētis. Hec ala habz qnqz pēnas. Prima pēna est rectitudo effectus. Desideriuz enim τ appetitus noster debet esse sincerus τ rectus. vt scilicet appetamus eo modo quo vtus honestatis suadet. Ideo in euangelio dr. Duo debitores erāt. s. appetitus rectus sensitiuus τ appetitus sincerus intellectiu' qui debēt oīno tendere in deū. ideo in epl'a dr. τ querimus faciē tuā. Scđa est delectatio mētis in deo. ps. Delectare in dño et dabit tibi petitiones cordis tui. hanc format vtus ꝯtemplatōis qua ī deū eleuamur. Ideo in euāgelio dr cuidā feneratori. s. deo qui nobis fenerat grām iustificantē τ saluātem ex sui mīa. Ideo in epl'a dicit. ſm multitudinē mīe tue. Tertia pēna est cogitatio munda τ ordinata. vt oīs cogitatus noster sit in dño. ps. Iacta cogitatū tuū in dño et ipe te enutriet. Ideo in euāgelio dicit. Vn' debebat. s. quia mēs nostra debet tota colligi in deū ꝑ vnitatē caritatis τ nō spargi ad mūdialia ꝑ vnitatē carnalitatis que nos cōfundit. Ideo in epl'a dicit. ne ꝯfundas nos Quarta pēna est pacificatio mētis cū deo. quia angeli pacē de celo attulerūt hominibus bone voluntatis. Ideo in euāgelio dr. denarios qngētos. Acqrimus pacē cum deo per obseruantiā mandatorū eius in numero denario τ ꝑ obseruantiā consiliorū in lege xpi significata ꝑ centū. math. ix. Vos qui secuti estis me centuplū accipiet τc. virtute meriti passionis xpi in qnqz plagis eius quibus factus est nobis māsuetus. Ideo in epl'a dicit. Fac nobiscū iuxta mansuetudinē tuam s. qua nos redemisti. Quīta pēna est intentio pura τ simplex. de qua dicitur. luc. xi. Si oculus tuus fuerit simplex: totū corpus. id ē opus tuū lucidū erit. Si volumus impetra

re oīm pctōꝝ remissionē: sit pura ⁊ simplex
nostra intētio. ideo ī euāgelio dicit᷑. ⁊ alius
q̄nq̄ginta. qui est numerus iubilei ⁊ remissi-
onis plene ⁊ integre restōnis ideo ī ep̄la dꝛ
ſm multitudinē mīe tue erue nos in mirabi
libus tuis ⁊c. Quarta ala est carnis mūdi
cia. vt. s. sicut exhibuimus mēbꝛa nr̄a seruire
immūdicie ⁊ iniq̄tati ad iniq̄tatē: ita nūc ex
hibeamus ea seruire iustitie in sc̄ificationē.
Hec ala habꝫ q̄nq꜡ penas. Prima pena est
cōtinētia visus. ps̄. Auerte oculos meos ne
videāt vanitatē. ideo in euāgelio dicit᷑. Nō
habētibus illis vnde redderēt. i. deo satisfa-
cerent. debemus a deo petere illud. ps̄. Illu
mina oculos meos ne vnq̄꜡ obdoꝛmiam in
moꝛte: neq̄n dicat inimicus meus preualui
aduer. euꝫ. ideo dicit᷑ in ep̄la. da gl'iaꝫ. Secū
da pena est continētia auditus. seu castimo
nia. s. ne caste aures vocem obtrectātis aut
aliquid obscenū recipiāt: sꝫ solū que dei sūt
ps̄. Audiam quid loquat᷑ in me dn̄s deus.
ideo in euāgelio dicit᷑. donauit vtrisq꜡. s. sui
noīs ⁊ maiestatis notitiā eccl'. iij. Plurima
supꝛa sensum hoīs ostensa sunt tibi. ideo in
ep̄la dꝛ. nomini tuo. Tertia pena est olfact᷒
modestia. Si q̄s odoꝛē cupit bonū: ex operi
bus mīe odoꝛē suauissimū requirat. quibus
deus pctōꝛes ad se traxit. cant. i. In odoꝛē
vnguētoꝝ tuoꝝ currim᷒ post te. ideo ī euā
gelio dicit᷑. Quis ergo eū plus diligit. s. do-
minū. Certe q̄ plus mīe ab ip̄o accepit. Nō
ēm ex opibus iustitie q̄ fecimus nos. sꝫ ſm
suā miām saluos nos fecit. Qui ergo nō di
ligunt ip̄m confusionē accipiēt in meritoꝝ
retributōe. de quibus in ep̄la dꝛ. Cōfundan
tur oēs. Quarta pena est gustus temperā
tia ꝑ quā gustamus dulcedinē dei. ps̄. Gu-
state ⁊ videte q̄m suauis est dn̄s. cuius sua-
uitas est vt ꝑ paruo seruitio btītudinē etnā
acquirant. ps̄. Inebꝛiabunt᷑ ab vbertate do
mus tue ⁊ toꝛrēte voluptatis tue potab eos
q̄m apud te est fons vite. ideo in euangelio
dicit᷑. Estimo qꝛ is cui plus donauit. s. bono
rum gratuitoꝝ in hoc statu ꝑ que suauitatē
dn̄i gustat. ideo in ep̄la dicit᷑. Qui ostendūt
saturitatē in celesti beatitudine. Math. v.
Beati q̄ esuriūt ⁊ sitiūt iustitiā: q̄m ip̄i satu-
rabunt᷑. Quīta pena est tactus sc̄timonia. ꝑ
quā ip̄m deū nūc tenemus in spe. iuxta illō
tenui eū nec dimittā. Ip̄e ēm poꝛrigit ma-
nū suā in recte operādo. ps̄. Tenuisti manū
dexterā meā ⁊ in volūtate tua deduxisti me
⁊ cū gl'ia assumpsisti me. Cū manu dextera
confert nobis bona. ideo in euāgelio dicitur
Recte iudicasti. Cū manu sinistra aufert a
nobis mala. ideo ī ep̄la dicit᷑. seruis tuis ma
la scꝫ culpe ⁊ pene libere ꝑdonas ⁊c. Quī-
ta ala est dilectio ꝓximi. iuxta illud. Exo. xx.
Diliges ꝓximū tuū sicut teip̄m. Hec ala ha-
bet q̄nq꜡ penas. Prima pena est v̄tus inno
centie s. nulli nocere. v̄bo nec ope. iō in euā-
gelio dꝛ. Uides hanc mulierē: non debes ei
nocere nec insultare. Secūda penna est om
nibus ꝓdesse. qꝛ quecūq꜡ vultis vt faciāt vo
hoīes ⁊ vos eadē facite illis. ideo in euange
lio dicit᷑. intraui domū tuam. s. vt tibi v̄bo ⁊
ope ꝓdessem. Tertia penna est reruꝫ ꝓpter
amicū detrimentū nō sentire: sed liberaliter
⁊ foꝛtiter ferre: qꝛ qui negligit damnū ꝓpter
amicū: iustus est. iō in euāgelio dicit᷑. Aquā
pedibus nō dedisti. i. pedes meos ⁊ affect᷒
meos nō lauisti q̄n etiā tibi subuēire. Quar-
ta pena est animā ꝓ fratre ponere. i. ꝑ tpali
salute ꝓximi ꝓꝑam voluntatē deserere ⁊ in
articulo necessitatis ꝓ eterna ꝓximi salute
moꝛtis discrimina subire. Joh. xv. Maioꝛē
hac dilectionē nemo hꝫ q̄ꝫ vt aīam suam po
nat q̄s ꝓ amicis suis. ideo in euāgelio dicit᷑
hec aūt lachꝛymis rigauit pedes meos: seip
sam exponēs ꝓ seruitio meo. Quīta penna
est in his ꝑseuerare: qꝛ finis ⁊ nō pugna co-
ronat. ideo in euangelio dicit᷑. ⁊ capillis suis
tersit. in q̄bus notat᷑ longitudo ꝑseuerantie
⁊c. Sexta est dilectio dei. Exo. xx. Diliges
dn̄m deū tuū ex toto coꝛde tuo ⁊ ex omnibus
viribus tuis. Hec ala hꝫ q̄nq꜡ penas. Pria
penna est nihil aliud q̄ꝫ deū ꝯcupiscere. ps̄.
Cōcupiuit aīa mea desiderare iustificatōes
tuas in omni tpe. ideo ī euāgelio dicit᷑. oscu
lum mihi nō dedisti. i. desideriuꝫ alterius rei
p̄terq̄ꝫ mei nō habuisti. Secūda pena est ꝓ-
pter deū oīa bona sua paupib᷒ tribuere. ps̄.
Dispsit dedit paupibus iustitia eius manet
in sc'lm seculi. ideo in euāgelio dicit᷑. hec aūt
nō cessauit osculari pedes meos. i. subuenire
paupibus meis. Tertia pena est ꝓpter deuꝫ
nihil sibi retinere. sed oīa bona sua relinq̄re.
Math. xix. Ecce nos reliq̄mus omnia ⁊ se-
cuti sumus te. ideo in euāgelio dicit᷑. oleo ca
put meum nō vnxisti. i. nihil tibi reseruasti.
Quarta pena est ꝓpter deū seip̄m abnega-
re. math. xix. Si q̄s vult post me venire ab-
neget semetip̄m ꝓꝑiā voluntatē deserēdo
et dei voluntatē adimplendo. ideo in euāge
lio dicit᷑. hec autē vnguēto vnxit pedes me-
os. s. meā voluntatē faciēdo. ps̄. Deduc me

in semitã mandatorũ tuorũ quia ipaꝫ volui
Quĩta pena est nunq̃ꝫ deũ deserere ſꝫ sem-
per cũ eo esse. iuxta illud. Cupio dissolui ⁊ eẽ
cuꝫ xpo. ꝓpter deum oĩa opprobria ⁊ aduer
sitates tolerare. ideo in euãgelio dr. Remit
tunt ei pctã multa: qm̃ dilexit multum. Cari
tas em̃ est causa remissionis pcti. qꝛ caritas
operit multitudinẽ pctõrũ. vbi est maior ca-
ritas: ibi est maior remissio pctõrum. et vbi
minor caritas: minor est remissio. ideo ĩ euã
gelio dr. Cui minus dimittit minus diligit.
Qui em̃ est obligatus alteri: quãto maiora
debita gratis ⁊ libere dimittunt ei: tãto ma
gis obligat diligere suũ benefactorẽ: vt con
stat. Quarta ꝯclusio. Deus pncipalr pctã
ꝯdonat: q̃uis instrumẽtaliter ꝯtritio dispo
nat. Patet. qꝛ ꝯtritio inq̃tuꝫ est pars sacra
menti pnĩe operat ad remissionẽ peccati in
strumentaliter sicut alia sacramẽta ecclesie
disponẽdo aĩam ad receptionẽ gr̃e quã deꝰ
pncipaliter infundit. Esa. xliiij. Ego suꝫ qui
deleo iniq̃tates tuas ꝓpter me. ideo in euã-
gelio dr. Quis est hic qui etiã pctã dimittit?
Sed hec v̾tus erat a xpo inq̃tũ est deus si-
cut a pncipali agente. ideo dr remittunt tibi
pctã. Et a passione xpi sicut a cã meritoria ⁊
a sacramẽto ꝯtritionis sicut a cã instrumen
tali que p fidẽ eccl̃ie refert ad deũ ⁊ ad passi
onem xpi. ideo in euãgelio dr. Fides tua te
saluã fecit. vade in pace. ⁊ in ep̃la dr. Cõfun
dant .i. deleant pctã in omĩpotẽtia tua. ecce
agens pncipale: ⁊ robur eorũ conterat. ecce
agens instrumẽtale: vt sciant qꝛ tu es dñs
deus solus et gloriosus sup orbem terrarũ.
s. quẽ redemisti merito passionis tue. ecce cã
meritoria. ps. Redemisti me domine deus
veritatis ⁊ iustitie ⁊c.

Secũdo declaratur eadẽ

cõclusio testimonio legis apostolice ⁊ hoc q̃
druppliciter. Primo btũs Petrus pma epi-
stola. iiij. ca. dicit: Xpo igit passo in carne et
vos eadẽ cogitatiõe armamini: qꝛ q̃ passus
est in carne. s. p dolorẽ ꝯtritõnis desijt a pec
catis vt iam nõ hoĩm desiderijs ſꝫ volũtati
dei quod reliquũ est in carne viuat tpis. hec
ille. Scd̃o btũs Paulus. ij. thimoth. ij. dicit.
Sollicite cura teipm ꝓbabileꝫ exhibere deo
operariũ incõfusibilem recte tractantẽ v̾bũ
veritatis. ꝓphana aũt ⁊ inaniloq̃a deuita.
Si quis emũdauerit se ab istis. s. p ꝯtritõeꝫ
erit vas in honore sanctificatũ. h ille. Sunt
q̃ pigre ⁊ in senectute seipos emũdãt p ꝯpũ
ctionẽ a pctis. contra quos dicit. Sollicite
cura teipm. Sũt qui cõfusibiliter ⁊ negligẽ-
ter compũgunt. ꝯ quos dicit. opariũ incõfu
sibilem. Sũt qui nõ recte compungunt: sed
circũstantias multas omittũt. ꝯ quos dicit.
recte tractantẽ ⁊c. Tertio btũs Jacobꝰ in
ep̃la. iiij. ca. dicit. Emũdate manus pctõres
s. p aquã lachrymose ꝯtritionis ⁊ purificate
corda duplices animo: miseri estote ⁊ luge-
te: risus vester in luctũ vertat ⁊ gaudium in
merorẽ. h ille. Quarto btũs Johes. i. ep̃la
ij. ca. dicit. Scribo vobis filioli qm̃ remittũt
vobis pctã vestra. s. p ꝯtritionẽ cordis. scri-
bo vobis p̃res: qm̃ cognouistis eũ q̃ ab ĩitio
est. s. p aquã clarã ꝯpũctõis. scribo vob ado
lescẽtes: qm̃ vicistis malignũ. s. p amaritudi
nem ꝯtritionis. scribo vobis infantes: q̃niã
cognouistis p̃rem. s. p lachrymas ꝯtritõnis
scribo vobis iuuenes: quoniã fortes estis ⁊
verbum dei manet in vobis. s. perseuerandi
in contritione ⁊c.

Tertio declaratur eadeꝫ

ꝯclusio testimonio legis canonice. Sciendũ
q̃ ꝯtritio facit quatuor. Primo feditatẽ pcti
extergit. Naꝫ sicut amarissima lachryma pe
tri lauit pctm̃ negatõis ⁊ dleuit. vt dist. l. ca.
põderat. vbi dr. Btũs q̃ꝫ petrꝰ amarissimas
lachrymas fudit qñ deũ negasse penituit. h
ibi. sic etiã ꝯtritio amara qꝛ sine ꝓposito cõ-
fitẽdi ⁊ deserẽdi pctm̃ ⁊ satisfaciẽdi p illo nõ
emũdat q̃s a delicto. vñ de pnĩa di. i. §. pfe-
cta pnĩa cogit pctõrẽ oĩa libẽter sufferre. In
corde eius sit ꝯtritio. in ore confessio. in ope
tota humilitas h est fructifera pnĩa. h ibi. ⁊
ca. Mensurã. dr sic. Negationẽ nanq̃ꝫ petri
secuta satisfactio lachrymarũ ⁊ trina ꝯfessio
dñice dilectõnis q̃ penitꝰ deleuit pctm̃ trine
negatõis. h ibi. Scd̃o acerbitatẽ inferni ex
tiguit. Lachryme em̃ q̃ ex v̾a ꝯtritõe pfluũt
et̃ni rogi incendia extiguũt. vñ de pe. dist. i.
§. Porro illi quorũ pctã humanã notitiaꝫ
latẽt: nõ ab ipis ꝯfessa nec ab alijs publica-
ta: si ea ꝯfiteri vel emẽdare noluerint: deum
quẽ hñt testẽ ipm habituri sunt ⁊ vltorem.
Et q̃d eis ꝓdest humanũ vitare iudiciũ cuꝫ
si in malo suo pmanserint ituri sũt in eternũ
deo retribuẽte suppliciũ? q̃ si ipsi sui iudices
fiãt ⁊ veluti sue iniquitatis vltores in se vo
lũtariã penã amarissime ⁊ seuerissime aiad-
uersionis exerceãt tpalibus penis mutabũt
eterna supplicia ⁊ lachrymis ex vera cordis
ꝯpunctõe fluẽtibus: restringẽt eterni ignis i

cendia. hec ibi. Ignis em̄ inferni ē magn⁹ ꝛ amarissim⁹. ꝑpterea opoꝛꝫ ꝙ pctōꝛis cōtritio que dꝫ ignē illū extinguere fit magna et amarissima. Esa. xxxviij. Ecce in pace. i. salute amaritudo mea. s. ꝯtritiōis amarissima.

Tertio fructuositatē orōnis attingit. naꝫ vbi nō est cōtritio ꝫ cordis duricia. de⁹ orōnes ꝑ talib⁹ nō audit. vñ de pe. dis. i. §. q̄ꝫob rem. dꝛ sic. Tu q̄ tibi cōsci⁹ es amic⁹ erroꝛis q̄ꝫto tpe errasse te nosti: q̄ꝫto tpe deliquisti: tāto tpe hūilia teipsum deo et satisfacito ei in ꝯfessione pnīe. non expectes vt hūiliet te cusarsaton et inuito necessitas extoꝛqueat pniam: ꝫ ipse ꝑueni toꝛtoꝛis ipsi⁹ duriciam. Quia si te ipse emēdaueris: si te ipse correxeris: pi⁹ est dñs ꝛ misicoꝛs: q̄ vindictā tēperet ab eo q̄ illā penitēdo ꝑuenit. Sꝫ etiā illud ꝯsiderem⁹. qꝛ donec seruierūt cusarsaton hi q̄ traditi ꝑ delict̄ suis fuerāt ꝛ nō clamauerūt ad dñm nemo suscitat⁹ est q̄ saluare eos posset. Cū vo clamauerūt ad dñm: tunc suscitauit dñs saluatoꝛē isrl̄ ꝛ saluauit eos. h̄ ibi. Quarto eternitatē celi ꝑtingit. Nā ꝯtritio ꝑducit ad regnū celi. vñ de pe. di. iij. §. ꝯtinue dolendū est. dꝛ sic. Ubi em̄ doloꝛ de pctō finit: deficit ꝛ pnīa. Si autē pnīa finit: q̄d relinq̄t de venia: Tādiu enim gaudeat ꝛ speret de grā: q̄ꝫdiu sustentat a pnīa. Dicit em̄ dñs. Uade ꝛ ampli⁹ noli peccare. Nō dixit. ne pecces: ꝫ in te volūtas peccādi nō oꝛiat. Qō quō ꝯuabit nisi doloꝛ in pnīa ꝯtinue custodiat: Hinc sp doleat ꝛ de doloꝛe gaudeat ꝛ de doloꝛis pnīa si cōtigerit sp doleat. ꝛ non sit satis ꝙ doleat ꝛ ex fide doleat. h̄ ibi. Circa ꝯtritionē vidēdū est q̄d dꝫ esse ꝯtritū cū q̄ ꝛ ꝑpter q̄d. Primo coꝛ dꝫ esse ꝯtritū. Joel. ij. Scindite coꝛda vestra.

Scdo dꝫ cōteri int̄ duas molas. s. inferiorē q̄ est timoꝛ dei ꝛ supioꝛē q̄ est spes venie. Apoc. x. Uidi angelū descēdērē de celo ꝛ posuit pedē dextrū sup mare ꝛ sinistrū sup trā. id ē vos q̄ estis in aduersitatib⁹ ꝛ vos q̄ estis in ꝓsperitatib⁹. nolite desperare de venia propter timoꝛē. neqꝫ ꝓsumere de venia propter miam. ꝫ state in vtroqꝫ. s. in timoꝛe ꝛ spe. O impenitētes. o vsurarij. o luxuriosi. nolite dicere speramus in mīa dei nisi habueritis timoꝛē de iusticia ipsi⁹ vt sic cōteramini de pctīs vrīs. Tertio debem⁹ cōteri. qꝛ coꝛ est lect⁹ aīe q̄ cū sit multū delicata vult lectū valde minute reuolutū ꝛ valde mūdū ab imūdicijs pctoꝝ. ꝛ lintheamīa. i. intellect⁹ ꝛ volūtas debet frequēter lauari cuꝫ lixiuio foꝛti lachꝛymarū. ꝛ cultra. i. ꝯscia debet esse nitida ꝛ purificata a oībus scelerū tam venialium q̄ꝫ moꝛtaliū. hec enim scelera sunt pulices pungentes animam ꝛc̄.

Quarto declaratur eadē cōclusio testimonio legis eccl̄iastice. ꝛ h̄ quadruplicit̄. Pꝛīo beat⁹ greg. li. viij. moraliū dicit. Alia ē cōpūctio q̄ per amoꝛē nascit̄. alia q̄ nascit̄ ꝑ timoꝛē. qꝛ aliud ē supplicia fugere. aliō pmia desiderare. Sepe enī ꝙ toꝛpētes latuit. flētib⁹ innotuit ꝛ afflicta mēs certi⁹ īuenit malū qō fecerat ꝛ reatum suū cui⁹ secura nō meminit hic in se cōmota dephēdit. h̄ il. Scdo beat⁹ hiero⁹. in epl̄a. dicit. O lachꝛyma hūilis. tua ē potētia tuū ē regnū. tribunal iudicis nō vereris. amicoꝝ tuoꝝ accusatoꝛib⁹ silētiū iponis. nō est q̄ te accedē vetet. si sola ītres. vacua nō redibis. magis crucias diabolum q̄ꝫ pena infernalis. Quid plura. Uincis īuincibilē ligas omnipotentē. inclinas filiū vginis. hec ille. Tertio btūs Ambꝛo sup lucā dic̄. Lachꝛymas petri lego. satisfactionē nō lego. ꝫ qō defendi nō pōt. ablui pōt. Lauent lachꝛyme delictū qō voce pudoꝛ est confiteri. Lachꝛyme veniā postulāt ꝛ merent̄. Fleuit amare vt lachꝛyme lauarēt delictuꝫ. tu fili lachꝛymis dilue culpā. Nō inuenio q̄d dixerit: sꝫ ꝙ fleuerit. hec ille. Quarto btūs aug. li. ꝯfessionū dicit. Cogebar ploꝛare didonē moꝛtuā ob amoꝛē. cū interea meipsū in his a te moriente de⁹ vita mea siccis ferrē oculis miserrim⁹. Quid eni miseri⁹ misero nō miserāte seipsuꝫ. hec ille Quia vo ꝯtra cōtritionē. xl. modis peccam⁹. ideo. xl. dieb⁹ abstinem⁹ et ieiunam⁹. Primo inpisciplinatiōe. nā sūt q̄dā qui habēt coꝛ fatuū ꝛ indisciplinabile. Job. xvij. Coꝛ eoꝝ longe fecisti a disciplina ꝛ tale coꝛ est inhabile ad ꝯtritionē. qꝛ inducit pꝛonitatē ad malū. Gen̄. viij. Sensus et cogitatio coꝛdis humani pꝛona sūt ad malū. Inducit facilē cōsensum ad pctm̄. Ozee vij. Applicuerūt quasi clibanū coꝛ suū cum insidiaret̄ eis. Inducit mētis instabilitateꝫ Ecci. xiij. Qui minoꝛat̄ coꝛde. cogitat inania. Inducit ꝯscīe remoꝛsū. Prouer. v. Cur detestat⁹ suꝫ disciplinā ꝛ increpatiōib⁹ nō acquieuit coꝛ meū. Propter istos q̄tuoꝛ defectus coꝛ nō emollit̄ ad ꝯtritionē. Secūdo infatuatiōe. Nā sūt quidā q̄ habēt coꝛ infatuatū. Prouer. xviij. Nō recipit stult⁹ vba prudentie. Nisi ea dixeris q̄ vsant̄ in coꝛde

suo. Istud cor ꝓuocat stulticiam. ꝓuer. xij.
Cor stultoꝝ prouocat stulticiaȝ. Istud cor
nullā retinet sapiāȝ. Ecci. xxi. Cor fatui q̄si
vas cōfractū. Istud cor q̄rit leticiā carnalē.
Ecci. xij. Cor stultoꝝ vbi leticia. Quia tale
cor nō intelligit q̇d agit nec q̇d sibi cōtinge-
3 re possit. Tertio elatiōe. Naȝ sunt q̇dā qui
habēt cor eleuatū. Judith. v. Exaltatū ē re-
gnū nabuchodonosor ⁊ eleuatū est cor ei⁹.
Istud cor inducit dei obliuionez. Deut. iij.
Nō eleuet̄ cor tuū: vt obliuiscaris dñi dei tui
Istud cor inducit aīe ꝓprie cōtaminationē
Prouerb. xxiij. quō si argēto sordido velis
ornare vas fictile sic labia tumētia cū corde
pessimo sociata. Tale fuit cor luciferi. vt pȝ.
4 Quarto elongatiōe. Nā sunt q̇dā q̇ habēt
cor elōgatū a deo per diuersa pctā. Math.
xv. Cor aūt eoꝝ longe est a me. Ecci. x. Ab
eo q̇ fecit illū recessit cor ei⁹. Sicut pȝ de hy-
pocritis q̇ nūq̄ hn̄t verā cōtritionē. Quin
to grauatione. Nā sunt q̇daȝ qui habēt cor
grauatuȝ tpalib⁹ negocijs ⁊ ad increpatio-
nē male dispositū. ps. Filij hoīuȝ vsq̄ q̄ gra
ui corde: vt q̇d diligitis vanitatē ⁊ queritis
mendaciuȝ. Nō em̄ possunt ab his dissolui.
6 Sexto deprauatiōe. Nā sūt q̇dā q̇ habent
cor deprauatū. s. rixosum: iracūdū ⁊ ꝯtētio
sum. ps. Nō adhesit mihi cor prauū. Istud
cor inducit inobedientiam. Jere. xvi. Ecce
vnusquisq̄ abijt post prauitatez cordis sui
mali vt me nō audiat. ⁊ Prouer. xi. Abho-
minabile corā dño cor prauū. Et sic nō cōte
7 ritur. Septimo variatiōe. Nā sūt q̇dā qui
habēt cor variatū ⁊ diuisum ꝑ prauas cogi-
tatiōes ⁊ opiniones. Ozee. x. diuisuȝ est cor
coꝝ nūc interibūt. Istud cor abscōdit consi
lium suū. Esa. xxix. Ve q̇ ꝓfundi estis cor-
de: vt a dño abscondat̄ cōsiliū. quoꝝ sunt in
tenebris opa ⁊ dicūt q̇s videt nos: peruer-
sa est hec vestra cogitatio. hec ibi. Est enim
fraus ⁊ dolus in tali corde. Ecci. i. Cor tuuȝ
8 plenuȝ est dolo ⁊ fallacia. Octauo dubita-
tione. Nā sūt quidā q̇ habent cor dubiū q̇ō
vult ⁊ nō vult habere deuȝ hospitē. sic petr⁹
dixit. Luc. v. Exi a me dñe: q̄ hō pctōr sum
⁊ centurio q̇ dixit. Math. viij. dñe nō sum
9 dign⁹ vt intres sub tectū meū. Nono dissolu
tiōe. Nā sūt q̇dā q̇ habēt cor dissolutū a pa-
ce sociali fraterne charitat̄ abstractū q̇ ostē
dūt verbo facere pacē cuȝ ꝓximo suo ⁊ cor-
de ꝓponūt vindictā ps. Qui loquūt̄ paceȝ
cū ꝓximo suo: mala aūt in cordib⁹ coꝝ. sicut
fecit abner versus amasā. ij. Reg. ij. et iu-
das cū xp̄o. Math. xxvi. Decimo gemina 10
tione. Nā sunt quidā q̇ habēt cor geminatū
q̄ faciūt mala ⁊ sperāt bona. etiā habēt du
plicitatē in rn̄dendo. Ecci. i. Ve duplici cor
de ⁊ terrā ingredienti duab⁹ vijs. Eiusdē. iij.
Cor ingrediēs duas vias nō habebit succes
sus bonos. q̄ habet maliciā in excusando.
Undecimo obduratiōe. Nā sūt q̇dā q̇ ha- 11
bent cor obduratū. Job. xli. Indurabit̄ cor
ei⁹ quasi lapis. Istud cor nō recipit gratiā.
Luc. viij. Aliud cecidit supra petrā. i. cor du
rū ⁊ natuȝ aruit. q̄ nō habebat humorē. scȝ
gratie. ⁊ tale fuit cor pharaonis. Exod. x.
Induratū est cor pharaonis. Duodecimo 12
insensatiōe. Nā sunt quidā q̇ habent cor in-
sensatū. q̄ bonitatē dei ⁊ dulcedinē nō sen-
tiunt. Ecci. xiiij. In his oīb⁹ insensatū ē cor
illoꝝ scȝ diuinis suauitatib⁹ ⁊ melleis distri
butionib⁹ atq̄ interiorib⁹ inspirationibus.
ideo dr̄ Sap. i. Sentite de dño in bonitate
⁊ in simplicitate cordis querite illū. Exem-
plū de nabuchodonosor. Dan̄ iiij. Cor fere
det̄ ei ⁊ septē tpa mutent̄ ⁊c. Tertiodeci- 13
mo malignatiōe. Nā sūt q̇dā qui habēt cor
malignū. ps. Quid gloriaris in malicia qui
potēs es iniq̄tate. Tota die iniusticiā cogi-
tauit lingua tua ⁊c. Talis fuit cogitatio sau
lis cōtra dauid vt traderet eū in man⁹ phi-
listinoꝝ. i. Reg. xx. ⁊ cogitatio fratrū cōtra
ioseph. Geñ. xxxvij. Qui cū vidissent eum ꝓ
cul an̄q̄ accederet ad eos cogitauert̄ eū oc
cidere. Etiā esau cogitauit occidere fratrem
suū iacob dicēs. Venient dies luct⁹ pr̄is mei
⁊ occidam iacob fratrē meum. Geñ. xxvij.
Quartodecimo ambitiōe. Nā sūt q̇dā qui 14
habēt cor ambitiosum sicut absalon q̇ am-
biebat regnū patris: cui⁹ cogitatio frustra-
ta est. Joab em̄ trāsfixit cor ei⁹ trib⁹ lanceis
nec contritus est de pctis suis. ij. Reg. xv.
Aman suspēsus est in cruce quā parauerat
mardocheo. Hester. vi. nec cōtrit⁹ ē vt pȝ.
Deciōq̇nto dilatatiōe. Nā sūt q̇dā qui ha- 15
bent cor vanū. ps. Dñs scit cogitatiōes ho
minū: q̄m vane sunt. Cogitatiōes hominū
mūdanoꝝ vel sunt de tpaliū ꝓuidētia sicut
ille diues q̇ cogitabat dilatare horrea sua.
Lu. xij. cui⁹ aīam nocte sequenti demones
rapuerūt. Vel sunt de differēda penitētia sic
amon fili⁹ manasses q̇ vitā malā patris sui
cogitās ⁊ miām dei sibi finaliter concessaȝ
deliberauit iuuētutē suā in pctis ducere et
tandē more pr̄is penitere. Sed illa cogita-
tio fuit vana. q̄ in medio malicie sue a ser-

uis ꝓprijs interfect⁹ fuit. iiij. Reg. xxi. Pe-
riculosum est contritionē de pctis differre.
Esa. lv. derelinq̄t impi⁹ viā suā ꝛ vir iniqu⁹
cogitationes suas ꝛ reuertatᷣ ad dn̄m ꝛ mi
16 serebitᷣ ei⁹. Decimosexto ꝑuersione. Nam
sunt q̄dā q̄ habēt cor ꝑuersū ꝑ impietatē.
Gen̄. xxix. Os putei grandi lapide claude-
batᷣ. Hoīes em̄ q̄ nō habēt pietatem ad ꝓxi
mū nō inueniūt deū sibi m̄ificordē. ideo cor
da eoꝝ sunt vt petra durissima. Job. xij. Si
ꝯtinueris aq̄s oīa siccabūtᷣ. Propterea ne-
cesse est vt v̄ga dei ꝑcutiantᷣ: sꝫ aq̄ lachrymā
rū dꝫ ab eis exire. ps. percussit petrā ꝛ fluxe
17 rūt aque. Decimoseptimo arefactiōe. Nā
sūt q̄dā qui hn̄t cor aridum. q̄ nō cōpūgūtᷣ
ps. Aīa mea sicut terra sine aq̄. de illa cōpū-
ctione dicit Greg. li. iij. dyalogoꝝ. Cōpun-
ctionis duo sūt genera. q̄ aīa deū sitiēs pri⁹
timore cōpūgitᷣ. post amore. Pri⁹ em̄ in la-
mētis se afficit. q̄ dū maloꝝ suoꝝ recolit ꝓ
his perpeti supplicia eterna pertimescit. At
vero cū longo meroris sui amaritudine fue-
rit formido ꝯsumpta: q̄dā iam de p̄sūptiōe
venie securitas nascitᷣ ꝛ in amore celestiū
gaudioꝝ anim⁹ inflāmatᷣ ꝛ q̄ prius flebat ne
duceretᷣ ad suppliciū: postea flere incipit. q̄
differtᷣ a regno. vn̄ scribitᷣ ꝙ asa filia caleph
petiuit terrā irriguam. dedit aūt ei pater irri
guum inferi⁹ ꝛ irriguū superi⁹. Irriguū su-
peri⁹ accipit aīa: cū sese ī lachrymis celestis
regni desiderio affligit. Inferi⁹ accipit: cum
inferni supplicia flendo ꝑtimescit. Hec ille.
Hoc mō irrigatᷣ aīa per cōpūctionē. Deci-
18 moocrauo obliuione. Nā sūt q̄dā q̄ habent
cor obliuiosū. eo ꝙ nō recordātᷣ bn̄ficioꝝ
dei ꝑ ingratitudinē. Ingrati nūq̄ cōpūgūtᷣ
Ideo bern̄. sup cantica ſmone. xi. dic̄. Sua-
deo vobis amicis nūc reflectere pedē a mo
lestia anxia recordatōe viarū vestrarū ꝛ va
dere in itinera planiora serenioris memorie
bn̄ficioꝝ dei vt qui vmbra cōfūdimini ipsi⁹
intuitu respiretis. Et q̄dē necessari⁹ ē dolor
ꝓ pctis. sed si nō sit cōtinuus sane interpel
letur letiore recordatiōe diuine benignitatꝭ
ne forte ꝑ tristicia induretᷣ cor ꝛ desperatio
ne pl⁹ pereat. Misceam⁹ absinthio mel: vt
salubri⁹ amaritudo salutē dare possit. Ma-
ior em̄ est dei pietas q̄ꝫ quis iniq̄tas. ideo iu
stus nō ꝯtinue ſꝫ tm̄ in ꝓncipio accusator ē
sui. Postmodū autē in dei laudes extrema
ſmonis claudere cōsueuit. hec il. Decimo-
19 nono trāsfusione. Nā sunt q̄dā q̄ habēt cor
transfusum ad delicias hui⁹ seculi. iude. i. c.

subintroierūt em̄ quidā hoīes q̄ olim p̄scri-
pti sūt in hoc iudiciū impij. dei nostri gratiā
trāsferentes in luxuriā. vn̄ Chry. li. de cōpū-
ctione dicit. Sicut impossibile ē vt ignis in
flāmetᷣ in aq̄: ita impossibile ē cōpūctionem
cordis vigere in delitijs. Cōtraria em̄ ſꝫ sibi
inuicē sūt ꝛ pereptoria. Illa em̄ mr̄ flet⁹: hec
mater risus. hec cor astringit: ista dissoluit.
Illa aīe alas inuitit ꝛ volare ad deū facit:
hec em̄ plūbi pōdus imponit ꝛ in infernū
demergit. hec il. Qui em̄ delitijs assueuerūt
nūq̄ꝫ cōpūgūtᷣ: nisi raro. Vicesimo occupa 20
tione. Nā sūt q̄dā qui habēt cor occupatū
circa res diuitias ꝛ possessiōes tp̄ales. ꝛ sic
ꝑ multa dispergitᷣ ꝙ vix aut nūq̄ꝫ cōpungitᷣ
vn̄ Ben̄. in q̄dā ſmone dicit. Cor meū q̄n
futurū nō curat gaudiū: implicatᷣ amore ter
restriū. Cūq̄ꝫ illis inuoluitᷣ: vanitas decipit.
curiositas deducit. voluptas inficit. cupidi-
tas afficit. luxuria inq̄nat. torquet inuidia.
cruciat tristicia. turbat iracundia. sicq̄ꝫ mise
ris casib⁹ vitijs oīb⁹ ꝛ q̄si ꝑ multa mēs dis-
pergitᷣ. q̄rit nec inuenit vbi requiescere possit.
hec ille. Taliter occupatū cor nō pōt ad se
redire ꝑ sui cognitionē. Vicesimoprimo ex- 21
cecatiōe. Nā sūt q̄dā q̄ habēt cor excecatū
per maliciā. Sap. ij. Excecauit eos malicia
eoꝝ. vn̄ Greg. sup Ezech. dicit. Sic ignis
amoris mētē erigit ita ignis malicie inuol-
uit: q̄ ꝛ spūssanct⁹ cor q̄d replet eleuat: ꝛ ar
dor malicie ad inferiora ſp incuruat. hec il.
Et li. xij. moral. dic̄. Mēs praua ſp in labo-
ribus ē. q̄ aut molitᷣ mala q̄ inferat. aut me
tuit ne hec sibi ab alijs inferantᷣ. ꝛ q̄cq̄d cō-
tra ꝓximos excogitat hoc cōtra se cogitari
a ꝓximis formidat. hec il. Exēplū. pharisei
debuerūt timē deū ex ꝯfusiōe saduceoꝝ. ſꝫ ma
licia effecti ſꝫ priores ꝛc̄. Vicesimoscd̄o ob 22
fuscatōe. Nā ſꝫ q̄dā q̄ hn̄t cor obscuratū per
ignorātiā nō itelligētes q̄ dei sūt. vn̄ Greg.
libro. xxvij. moral. dicit cū mentē de⁹ ingre-
ditᷣ: constat ꝓculdubio ꝙ mox penitētie
gemitus sequatᷣ. vt ei iam salubriter flere li
beat qui pri⁹ in iniq̄tatib⁹ flenda iocūditate
gaudebat. Sꝫ quo vberi⁹ culpa fletur: eo al-
tius agnitio veritatis attingitᷣ. quia ad vi-
dendū lumē interne bonitatis polluta dū-
dum cōscientia lachrymis baptizata reno-
uatur. hec ille. O mala obscuritas. Vicesi 23
motertio gloriatiōe. Nā sunt q̄dā q̄ habent
cor cruentatū per cōplacētiā vicioꝝ q̄ letātᷣ
cū malefecerint ꝛ exultant in reb⁹ pessimis
Ad cōtritionē em̄ requiruntᷣ tria. Primo

gaudiũ de grã recuperata vel gaudiũ de do
lore p quẽ grã recupatur. Secũdo pudor
q̃ est ingloriatio, q̄ verecũdia. ſm phm est
timor gloriatiõis Tertio dolor de peccato
cõmisso: grego. li. xx. moral. dicit. Qui nescit
lugere qd̄ grauat. nõ valet pferre qd̄ suble
uat. Vis cõpũctiõis poros cordis aperit et
pẽnas virtutũ fundit. Cũq3 se studiose mẽs
pigra de vetustate redarguit. alacri nouita-
te iuuenescit. h il. Felix inq3 lucr⁹. Vicesiõ
24 quarto iordinatiõe. Nã cõtritio naturaliter
pcedit cõfessionẽ. s3 q aliquãdo sequat̃ ẽ p
accidẽs ex defectu penitẽtis q̃ cõfitet̃ et nõ
hab3 cõtritionẽ de pctĩs. vñ iordinate peni
tet. q̄ lic3 cõtritio sit a deo q̃tũ ad grã3 qua
informat̃. tñ quãtũ ad substãtiã actus ẽ ex
libero arbitrio. Tamẽ etiã cũ aduenit cõtri
tio d3 habere ppositũ cõfitendi si aliqd me-
morie occurrat qd̄ pus cõfessus non fuerit.
aut cõfiteri qd̄ negligẽs fuerit. Vigesioqn-
25 to estimatõe. Nã nõ sufficit sola cõtritio. nisi
assit cõfessio et satisfactõ. Quãuis eni tota pe
na debito pctõ possit p cõtritionẽ dimitti. tñ
adhuc necessaria ẽ cõfessio et satisfactio. Tũ
q̄ hõ nõ põt eẽ cert⁹ de sua cõtritiõe q fuerit
sufficiẽs ad totũ reatũ tollẽdũ. Tũ q̄ cõfes
sio et satisfactio sũt i pcepto. vnde transgres-
sor cõstitueret̃. si nõ cõfiteret̃ et satisfaceret
Falsa eni extimatone seipsum deciperet etc.

26 Vigesimosexto remissiõe. Nam in motu
subitaneo cõtritõis q̃uis nõ possit inuen iri
actualit̃ distinctio intẽtiõis rñdẽs diuersis
pctĩs. tñ distictio pctõr virtute manet i illo
inq̃tũ cõtrit⁹ h3 ppositũ ãnexũ cogitãdi de
singlis pctĩs. Singula eni pctã ordinẽ hñt
ad offensã dei. qd̄ in illa generali cõtritione
dolẽdũ occurrit. Qui eni aliqd̄ bonũ diligit
vl̃ appetit postea etiã diligit ptes ei⁹ q̃uis
nõ actu s3 ſm q habẽt ordinẽ ad totũ. quas
dã plus quasdã min⁹. sicut q̃ aliquã cõitatẽ
diligit. virtute singulos diligit. plus et min⁹
ſm ordinẽ ad bonu3 cõe. Cõsilit̃ q̃ dolet de
hoc q deũ offendit. de diuersis iplicite dolet
diuersimode ſm q pl⁹ vl̃ min⁹ deũ offendit
q̄ q̃uis qd̄lib3 mortale pctm̃ deũ offendat
et gratiã tollat: tñ qd̄dã plus elõgat q̃ aliõ
inq̃tũ h3 maiorẽ dissonãtiã ex sua iordina-
tiõe ad ordinẽ diuine bonitatis. Iste feruor
doloris p q̃litate pctõr exigit̃ ad verã cõtri
tionẽ et ei⁹ remissio impficit eã. Vigesimo
27 septio cõtrariatiõe. Nã q̃ aliqd̄ bonũ op⁹ fa-
cit si ẽ in pctõ mortali et illud bonũ faciat in
reuerẽtiã dei et pctõr suor remissionem. in
generali dolens de pctĩs suis. illud op⁹ erit
meritoriũ q̄ fides cũ tali displicẽtia pctõr
generali facit vt illud bonũ sit acceptũ deo.
Nã elemosyne et orationes cornelij accepte
fuerũt corã deo. Act. x. q̄ nõ erat infidelis.
alioqn opa ei⁹ accepta non fuissent deo cui
sine fide null⁹ põt placere. habebat eñi fidẽ
implicitã nõdũ manifestata euãgelij verita
te. Qui vero cõtrariat̃ huic fidei et generali
cõtritioni pctõr sicut qui pponit pseuerare in
pctĩs aut actualiter facit cõtrariũ ei⁹ qd̄ ppo
nit: nõ meret̃ apud deũ ex illo bono ope. vt
pt3 p singula pctã discurrẽdo. Vigesimo- 28
octauo multiplicatiõe. Nã pctã aliqñ intã-
tũ multiplicant̃ q hõ diffidit se posse habe-
re cõtritionẽ. vñ Aug. li. de decẽ chordis dic.
Nolite contẽnere venialia q̄ minima sũt: s3
timete q̄ plura. Plerũq3 eñi bestie minute
multe necant. Nũqd minutissima sũt grana
arene et tñ si arena ampli⁹ imittat̃ in nauim
mergit illam vt pereat; q̃ minute sunt gutte
pluuie: nõne flumina implent: et domos de-
ijciũt. Timẽda est ergo ruina multitudinis nõ
magnitudinis. hec il. Vigesimonono gra- 29
uatione. Nã pctõr magnitudo et turpitudo
sepi⁹ impediũt cõtritionẽ. q̃si nõ possit illa de
lere. S3 intẽtio cõtritiõis põt attẽdi dupli
citer. Vno mõ ex pte charitat̃ q̃ displicẽtiã
causat: et sic cõtingit tñ intẽdi charitatem in
actu q cõtritio inde sequẽs merebit̃ nõ solũ
culpe amotionẽ s3 etiã ab oi pena absolutio
nẽ. q̃uis eñi dolor cõtritionis q̃ est displicen
tia pctĩ cõmissi sit finit⁹ q̃tũ ad intẽsionẽ. si
cut etiã pena mortali pctõ debita finita est.
habet tñ infinitã virtutẽ ex charitate q̃ infor
mat̃. et ſm hoc põt valere ad deletionẽ culpe
et pene. sicut fuit in magdalena. Luc. vij. di-
missa sũt ei pctã multa: qm̃ dilexit multum.
Alio mõ ex pte doloris sensibilis: quẽ volũ
tas in cõtritiõe excitat. et q̄ iste dolor etiam
pena q̃dã est intm̃ põt intẽdi q sufficiat ad
deletionẽ culpe et pene: sicut pt3 de latrone in
cruce: cui dictũ ẽ. Lu. xxij. Hodie mecũ eris
in padiso. p vnũ pnĩe actũ. Tricesimo dele 30
ctatione. Na3 reminisci de pctĩs dimissis et
delectari se illa commisisse maxime impedit
cõtritionẽ. vñ Aug. in epl̃a ad quẽdã comi-
tem dicit. Nullũ scelus corã deo tã abhoia-
bile sit q̃ pterita pctã vniuiq3 nrm dimis-
sa reminiscẽdo gaudere et inde exultare. hec
ille. Vitanda est illa delectatio. Tricesimo 31
pmo diuisione. Nã q̃ sequit̃ partialitates
et diuisiones aut odiu3 in corde retinet siue

odiū in corde firmiter tenet vlciscēdi iniuriā
ad verā vix veniet cōtritionē. vñ Greg. in
pastorali dicit. Discordes tādiu nullū boni
opis sacrificiū deo imolāt. q̄zdiu a p̄ximoꝝ
caritate discordāt. hec ille. Trigesimosecū
do iterpolatiōe. Nā q̄uis p penitētiā pctōr
redeat ad grām p̄stinā τ imunitatē a reatu
pene. nūq̄z tñ redit ad p̄stinā dignitatē ino
cētie. de q̄ gloriabat̃ fili⁹ senior dicēs patri.
Ecce tot ānis šuio tibi τ mādatū tuū nūq̄z
p̄teriui. Luc. xv. et. iō semp ex pctō p̄terito
aliq̄d in ip̄o manet. vñ semp absq̄z iterpola
tiōe doleat. Et sicut nō sūt faciēda mala vt
veniāt bona. ita pctōr nō debet gaudere de
malis. q2 ex eis puenerūt occasionalit̃ bo-
na diuina puidētia agēte. q2 illoꝝ bonoꝝ cā
nō fuerūt pctā s3 magis ipedimēta. s3 diuina
puidētia ea causauit. τ de eis deb3 hō gau
dere. de pctīs aūt sp̄ dolere. l3 ex ɔtritiōe pec
cator aliqñ recupet aliq̄d mai⁹ q̄z fit inocen
tia. Tricesimotertio cōplexiōe Nā sūt q̄dā
tā grauis τ indisposite cōplexionis q̄ nullo
mō pñt flere: š aduertāt q̄ si lignū viride et
humidū ex vna pte ponat̃ in igne: statim ca
lefactū ex alia pte emittet spumā3: sic pctōr
si ligna pctōrū ex consideratiōe posuerit ad
ignē inferni: mox p illis dure flebit. vñ Hu-
go de sctō victore dic. Cōtritio est cōpūctio
animi cū lachrymis oriēs ex recordatione
pctī τ timore iudicij ⁊c. et innocēti⁹ de vilita
te cōditiōis hūane dic. Sciat se culpabiliter
durū τ dure culpabilē. q̄ corporalē amici sui
mortē deplorat τ spūalē aīe sue mortē nō de
flet. Tricesimoq̄rto excusatiōe. Nā q̄ excu-
sat pctm̄ suū nō cōterit̃. Supb⁹ vult videri
τ credi se esse ɔstantē: pdig⁹ liberalē: auar⁹
diligētē: temerari⁹ fortē: inhūan⁹ parcū: gu-
losus hūanū: ignau⁹ q̄etu3: timid⁹ cautū. vñ
Señ. lv. ep̄la dicit Nemo se auarū intelligit
esse. nemo cupidū. Ceci ducē q̄rūt: nos sine
duce erram⁹ τ dicim⁹. Nō ego ambitiosus
su3: š nemo aliter viuere rome pōt. Nō ego
sūptuosus sū: š vrbs ip̄a magnas exigit im
pēsas. Nō est meū viciū q̄ iracūd⁹ su3: ado
lescentia hoc facit. Quid nos decipim⁹: Nō
est extrinsec⁹ malū nostrū: intra nos est: in
viscerib⁹ ipsis sedet: τ iō difficulter ad sani-
tatē venim⁹. q2 nos egrotare nescim⁹. h̄ ille
Sicut ille q̄ est in camera obscura nō videt.
imūdicias ⁊c. Tricesimoq̄nto pigritatiōe.
Nā q̄ nō leuat cor suū ad deū p deuotione3:
nō cōterit̃. vñ Aug. sup ps. lxxv. dicit. Nō
putrescit cor si leuet̃ ad deū. Frumētū si ha-
beres in inferiorib⁹: ne putresceret leuares
illud ad supiora. Frumēto tuo mutare q̄ris
locū τ cor pmittis infra putrescere: Frumē
tū leuares ad supiora: cor leua in celum. Et
vñ inq̄s possu3: q̄ funes: q̄ machine: q̄ scale
op⁹ sunt: Gradus affect⁹ est: iter tuū volun
tas tua est: amādo ascēdis negligēdo descē
dis: stās in terra in celo es: si diligis deu3. h̄
ille. Tricesimosexto cogitatōe. Nā dū mēs
ad ɔtritionē pctōꝝ suoꝝ se reducit: varie co
gitatiōes se ingerūt q̄ illā ad malū deducūt
vñ Greg. li. xiiij. moral. dicit. Cū reproboꝝ
mētib⁹ occasio ppetrādi pctī deest: desiderio-
rū cogitatiōes eoꝝ cordib⁹ nullaten⁹ desunt
Et cū diabolū nō sp̄ sequant̃ in ope: valde
tñ se illi obligāt in cogitatiōe. hec ille. Men
tē em̄ nō interpolari cogitatiōib⁹ ipossibile
est ⁊c. Tricesimoseptimo tēptatiōe. Nam
dū se q̄s ad ɔtritionē parat diaboli tētamē-
ta necesse est pferat. vñ Greg. li. iiij. moral.
dicit. Hostis noster q̄to magis nos sibi re-
bellare cōspicit: tāto ampli⁹ ex pugna cōten
dit. Eos em̄ pulsare negligit q̄s q̄eto iure se
possidere sentit. h̄ il. Fortiter ei⁹ tētatiōib⁹
resistēdū est. Tricesimooctauo restitutiōe
Nā pctōr q̄ cognoscit se p vsurā: rapinā: fur
tū vel alias illicite aliq̄d a p̄ximo surripuis-
se nō pponēs aut nō volēs restituere nō cō
terit̃ de pctīs sciēs q̄ nō dimitteret̃ ei pctm̄
nisi restitueret ablatū. Est em̄ de rigore iusti
cie vt tribuat̃ vnicuiq̄z q̄d suū est. Tricesi-
monono afflictiōe. Nā sūt q̄dā q̄ cōsiderāt
austeritatē pñie τ ɔtritionis τ iudicātes h̄
esse sibi onus grauissimū τ importabile: nō
cōterūt̃. Cōtra quos Ber. in q̄dā šmone di
cit. Fugite de medio babilonis τ saluate ani
mas vr̄as. Conuolate ad vrbes refugij vbi
possitis τ de p̄teritis agere pñiam τ in p̄sen
ti obtinere grām τ futurā gloria3 fiducialit̃
p̄stolari. Nō vos retardet ɔscīa. q2 vbi sup-
abūdauit delictū: supabūdare ɔsueuit τ grā
nec pñie austeritas ipsa deterreat. Nec eni3
cōdigne sūt passiōes hui⁹ tpis ad p̄teritam
culpā q̄ remittit̃: non ad p̄sentis ɔsolatiōis
grām que imittit̃: nō ad futurā gl̄iam q̄ re-
promittit̃. Si v̄bis nō creditis: opib⁹ credi-
te: exēplis acq̄escite plurimoꝝ. Currunt vn
diq̄z pctōres ad pñiam τ natura pariter et
ɔsuetudine delicati. Nil credētib⁹ impossibi-
le: nil amātib⁹ difficile: nil asperū mitib⁹: nil
humilib⁹ arduū reperit̃: q̄b⁹ τ grā fit in auxi
liū τ obediēdi deuotio lenit imperiū. hec il.
Quadragesimo opinione Nā sūt q̄dā qui

De fama

sequunt famã mũdi ꝑpter quã adipiscẽdã nõ cõterunt de pctis. de ista fama. virgili⁹. li. iiij. eneidos dicit. Fama malum quo non aliud veloci⁹ vllũ. Mobilitate viget viresqꝫ acqrit eũdo. Parua metu ꝑmo, mox sese attollit ĩ auras Ingrediturqꝫ solo et caput inter nubila cõdit. Illã terra parẽs, ira irritata deoꝝ. Extremã (vt ꝑhibẽt) Ceo enceladoqꝫ sororẽ Progenuit pedib⁹ celerẽ ⁊ pernicibus alis. Monstrũ horrendũ ingẽs cui quot sũt corꝑe plume. Tot vigiles oculi subter (mirabile dictu) Tot lingue, totidez ora sonant. tot surrigit aures. Nocte volat celi medio, terreqꝫ ꝑ vmbras Stridẽs. nec dulci declinat lumĩna sõno. Luce sedet custos aut sũmi culmine tecti. Turrib⁹ aut altis, et magnas territat vrbes. Tã ficti prauiqꝫ tenax: qꝫ nũcia veri. hec ille. Fallax fama quã oẽs cupiunt impedit verã ꝯtritionẽ pctõꝝ vt cõstat. Post hãc declarationẽ dixit sanctus thomas aĩe deuote. O aĩa simplex iaz potes intelligere necessitatẽ ⁊ vtilitatẽ contritiõis Ne tñ belial glorief in argutijs suis docebo te quo pacto illi rñdeas.

1 Ad primũ dic ꝙ ꝯtritio opponit pctõ ex illa parte qua ex electiõe volũtatis nõ sequẽtis imperiũ diuine legis ꝓcedit. nõ aũt ex pte ei⁹ qđ est materiale in pctõ ⁊ hoc est illud super qđ cadit electio. ſꝫ electio volũtatis cadit nõ solum sup act⁹ aliarũ viriũ qb⁹ vtit voluntas ad suũ finẽ ſꝫ etiã sup actũ ꝓpriũ ipsi⁹. nam volũtas vult se velle aliqđ ⁊ sic electio volũtatis cadit supra dolorẽ illum seu tristiciã q̃ inuenitur in pctõ inuidie et accidie. siue ille dolor sit in sensu siue ĩ volũtate. ⁊ ideo illis pctis dolor cõtritionis opponit.

2 Ad secũdũ dic ꝙ obliuio de aliquo põt esse dupliciter. Uno mõ qꝛ totaliter a memoria excidit ⁊ sic nõ põt aliqs inqrere illud. Alio mõ qꝛ partim a memoria excidit ⁊ partim manet sicut recolo me audiuisse aliqd in generali: ſꝫ nescio qđ in speciali ⁊ tũc reqro in memoria ad recognoscẽdũ. sic ergo aliqđ pctm̃ potest esse oblitũ dupliciter. vno mõ ꝙ in generali maneat ĩ memoria: ſꝫ nõ ĩ speciali. et sic homo dꝫ recogitare ad inueniẽdũ pctm̃. qꝛ de quolibet pctõ mortali tenef homo specialiter conteri ſm ꝙ in noticia tenef. et dꝫ homo nõ solũ de pctõ: ſꝫ etiam de obliuione dolere que ex negligẽtia cõtigit. Si aũt peccatũ oĩno a memoria exciderit tũc ex impotentia faciẽdi excusaf a debito. ⁊ sufficit generalis cõtritio de oĩ eo in quo deũ offendit sed qñ impotentia tollif sicut cũ ad memoriam pctm̃ reuocaf: tũc tenef homo specialiter conteri. Sicut etiã est de paupere q̃ nõ põt soluere qđ debet: excusaf ⁊ tñ tenef cuz ꝑmo potuerit.

De quibus pctõ dz homo specialiter conteri

Ad tertiũ dic ꝙ si ignorãtia oĩno tollat volũtatẽ male agendi: excusat ⁊ nõ est pctm̃. ſꝫ quãdo nõ totaliter tollit voluntatẽ tũc non excusat a toto ⁊ ideo de peccato per ignorãtiã cõmisso debet hõ cõteri. 3

Ad quartũ dic ꝙ post cõtritionẽ de mortali põt remanere veniale: ſꝫ nõ post cõtritionẽ de veniali: ⁊ ideo etiã de venialib⁹ debet esse contritio: eo mõ quo ⁊ penitẽtia. Tũc anima gratias agens deo ⁊ suis doctorib⁹ consolata de tam nobili declaratione: abijt domum in pace. Amen. 4

Feria sexta in Passione domini. Sermo tricesimusoctauus. De Consilio.

f Ilios dei cõgregaret in vnũ. Ioh. xi. Hodie anima simplex fidelis ⁊ deuota saluti sue intẽta accessit ad ecclesiã ⁊ audiens missaz tã ex lectione ꝓphetie. Iere. xviij. qꝫ ex euãgelio aduertit vnã cõclusionem. scꝫ. Qui bonũ dat consiliũ ꝑsentis vite habet subsidiũ: ⁊ eterne remuneratiõis premiuz. Ista cõclusio habef. xij. q. ij. c. Bone rei date consultũ. vt ꝑsentis vite habeaf subsidiũ ⁊ eterne remuneratiõis expectare cernif ꝑmiũ. hec ibi. Ratio isti⁹ cõclusionis est illa rectũ ꝯsiliũ in hoc cõsistit ꝙ vis cognoscitiua apphẽdat rem aliquã ſm ꝙ in se est. qđ quidẽ ꝓuenit ex recta dispõne ꝟtutis apprehensiue. sicut in speculo si fuerit bñ dispositũ imprimũt forme corporũ ſm ꝙ sũt. si ꝟo fuerit speculũ male dispositum. apparẽt ibi imagines distorte ⁊ praue se habentes. ꝙ aũt virt⁹ cognoscitiua sit bñ disposita ad recipiendũ res ſm ꝙ sũt cõtingit qđẽ radicaliter ex natura, cõsũmatiue autẽ ex exercitio vel ex munere gr̃e. et hº q̃druplicif. vno mõ directe ex pte ipsi⁹ cognoscitiue ꝟtutis: puta qꝛ nõ est imbuta prauis cõceptiõib⁹. sed veris ⁊ rectis. Alio modo ĩdirecte ex bona dispõne appetitiue ꝟtutis ex qua sequif ꝙ hõ bñ iudicet de appetibilib⁹ ⁊ sic bonũ virtutis iudiciũ consequif habit⁹ ꝟtutũ moraliũ circa ea que sunt ad finẽ ⁊ circa ipsuz finẽ. de rõne autẽ ꝟtutis hũane est ꝙ faciat actũ hoĩs bonũ. Inter ceteros ꝟo act⁹ hominis ꝓpriũ est ei ꝯsiliari; quia importat

quādā rōnis inq̄sitionē circa agēda in q̄b⁹ cōsistit vita hūana. Adinuenire aūt q̄ agenda sunt ꝑ rectā rōnē est ꝟtutis bn̄ cōsiliatiue ⁊ p̄cipue in his que ordināt̄ in finē vite eterne. ideo tale ꝯsiliū meret̄ vitā eternam.

Sciendū ꝙ ꝯsiliū est triplex sicut triplex ē prudētia. Primū est cōsiliū falsuꝫ. Cū enim cōsultor prudēs sit q̄ bn̄ disponit ea que sūt agēda ꝓpter aliquē bonū finē. ille q̄ ꝓpter maluꝫ finē aliqua dsponit cōgruētia illi fini false ꝯsulit inq̄ꝫtū illud qđ accipit ꝓ fine nō est vere bonū. ſ; ſm silitudinē. sicut aliquis dr̄ bon⁹ latro ⁊ hoc mō pōt ſm silitudinē dici prudēs latro q̄ conuenietes vias adinuenit ad latrocinādū ⁊ talis prudētia est in solis pctōrib⁹ qui sūt bn̄ cōsiliatiui ad aliquē malū finē. de hac prudētia dr̄ Roma. viij. Prudentia carnis mors est scꝫ q2 finē vltimū cōstituit in delectatiōe carnis. ⁊ hec non est vera prudētia in cōsulēdo. q2 prudentia est ꝯsiliatiua bonoꝝ operū ⁊ rectoꝝ qđ nō couenit nisi existēte rōne et appetitu recto. Ideo phs li. vi. Ethi. dicit. Impossibile est prudētē esse nō entē bonū. Secūdū est cōsiliū bonū ſ; impfectū bonū quidē q2 adinuenit vias accōmodas ad finē vere bonū: sed est imperfectū duplici rōne. Primo q2 illud bonū qđ accipit ꝓ fine nō cōis finis totius hūane vite: sed alicui⁹ specialis negocij: puta cuꝫ aliq̄s adinuenit vias accōmodas ad negociādū vel ad nauigādū dicit̄ prudens negociator vel nauta. Secundo q2 deficit in p̄ncipali actu prudētie: q2 licet bn̄ cōsiliet̄ ⁊ recte iudicet de his que pertinent ad totam vitā: nō tn̄ efficaciter p̄cipit. Et talis prudētia est cōis bonis ⁊ malis. ſ; ꝓpter defectuꝫ p̄ncipis act⁹ q̄ est p̄cipere nō est nisi in malis. Tertiū est ꝯsiliū bonū ⁊ pfectū q̄ q̄s cōsiliat̄ ad bonū finē toti⁹ vite ⁊ cōsiliū ad effectū pducit. Et tale consiliū nō est nisi virtuosorum. Dicit eīm Greg. li. ij moral. ꝙ cetere ꝟtutes nisi ea q̄ appetūt prudēter agāt ꝟtutes nequaq̄ꝫ esse possūt. Ideo q̄ bonuꝫ ꝯsiliū hoc mō dat: hꝫ grām dei. ⁊ meret̄ vitā eternā. His intellect aīa exiuit ab eccl'ia cū ꝓposito sequēdi bonū ꝯsiliū. Et ecce belial intēdēs eā ab hoc ꝓposito reuocare ait. O aīa simplex: q̄ꝫ facile deciperis tā leuiter credēdo. Volo tibi ostēdere ꝙ bonū ꝯsiliū nō deducit eū q̄ dat ad vitā eternā. Primo sic Virtutib⁹ nemo male vtit̄. vt dic̄ Aug. li. de libero arbitrio. Sꝫ ꝯsiliatiua aliq̄ male vtūt̄ vel q2 astuta ꝯsilia excogitant ad malos fines cōsequēdos. vl' aliq̄ pctā ordināt ad bonū finē. puta q̄ furat̄ vt elemosynā det. ergo nō oē ꝯsiliū deducit ad vitā eternā. Secundo sic. Virtutes sunt cōnexe ad inuicem vt nō possit haberi vna sine altera. Sꝫ virtus ꝯsiliatiua nō est cōnexa alijs virtutibus: q2 multi pctōres sūt bn̄ ꝯsiliatiui ⁊ multi iusti sunt in ꝯsilijs tardi. ergo ⁊c̄. Tertio sic. dr̄ iij. Thopicoꝝ. ꝙ iuuenes nō sūt cōsiliatiui nec prudētes: ſ; multi iuuenes habēt grām ergo ⁊c̄. Quarto sic. Precepta dāt̄ de his que sūt de necessitate salut. consiliū aūt dat̄ de his q̄ nō sunt de necessitate salutis. g̃ ⁊c̄. Et sic videt̄ ꝙ licet aliq̄s det bonū cōsiliuꝫ nō tn̄ ꝓpter hoc dꝫ ꝓmereri vitam eternā.

Aīa vero abijt tristis q̄rēs ⁊ cōsulens legis doctores. Cui mox obuiauit Moyses. a qua cum cognouisset causas mesticie sue ait. Ego ostēdā tibi ꝯclusionē tuā esse verā testimonio quadruplicis legis scꝫ.

Legis naturalis.
Legis diuinalis.
Legis prophetalis.
Legis humanalis.

Primo testimonio legis

Naturalis. ⁊ hoc q̄druplr. Primo ꝑ rōnes nāles. Secūdo ꝑ phos morales. Tertio ꝑ poetas. Quarto ꝑ exēpla gētiliū ex q̄b⁹ apparebit veritas intēta. Quantū ad rōnes nāles sciēdū ꝙ in bono ꝯsilio remouenda sūt q̄tuor. Prīo p̄cipitatio. nā p̄cipitatio in actib⁹ aīe methaphorice dr̄ ſm silitudinē a corpali motu acceptā. dr̄ aūt p̄cipitatio ſm corpalē motū ꝙ a supiori in una peruenit ſm impetū quēdā ꝓprij mot⁹ vel alicui⁹ impellētis nō ordinate incedēs ꝑ grad⁹ Sūmū aūt aīe est ipa rō. imū ꝟo ē opatio ꝑ corp⁹ exercita. grad⁹ aūt medij ꝑ q̄s oportet ordinate descēdere sūt mēoria p̄teritoꝝ: intelligētia p̄ntiū: solertia in ꝯsiderādis futuris euētib⁹: rōcinatio ꝯferēs vnū alteri: et docilitas ꝑ quā aliq̄s acq̄escēs sentētijs maiorū. ꝑ q̄s q̄dē grad⁹ aliq̄s ordinate descēdit recte ꝯsiliādo. Si q̄s aūt ferat̄ ad agēdū ꝑ impetū volūtatis vel passiōis ptrāsiēs hmōi gradib⁹ dr̄ p̄cipitatio. In inq̄sitione consilij multa pticularia sūt attēdēda. Jō phus. vi. Ethicoꝝ dicit: ꝙ oportet cōsiliari tarde. vn̄ nō est p̄cipitāduꝫ. Secūdo incōsideratio. Cōsiliū eīm ē circa pticularia opabilia in q̄bus cum sint quasi infinite diuersitates nō possunt ab vno homīe oīa cōsiderari suffi-

cienter:nec per modicū temp⁹:sꝫ per tēporis diuturnitatē Vñ i ꝯsilio expedit vocare multos ꝛ ꝑcipue senes q̄ sanū intellectū adepti sūt circa fines oꝑabiliū. Vñ phs. vi. Ethi. dicit.ꝙ oportꝫ in cōsilio attēdere expertorū ꝛ senioꝝ prudētiā ꝓpter experiētiaꝫ.Documētis em̄ ꝛ cōsilijs maioꝝ debem⁹ insistere: vt nō negligam⁹ ea ꝑ ignauiā:nec ꝯtēnam⁹ ꝑ suꝑbiā. Tertio imꝑfectio. Nā cōsiliatiua siue sit acq̄sita siue infusa: dirigit hoīeꝫ in inquisitione cōsilij. ſm ea que rō cōphendere pōt. Vñ hō per cōsiliatiuā fit bñ cōsiliatiu⁹ vel sibi vel alijs. Sed qꝛ hūana rō non pōt cōphēdere singularia ꝛ cōtingentia q̄ occurrere possūt: fit ꝙ cogitatiōes mortaliū sunt timide ꝛ incerte ꝓuidētie nr̄e. vt dꝛ Sap. ix Ideo indiget hō in inq̄sitione ꝯsilij dirigi a deo q̄ oīa cōphendit qđ fit per donū cōsilij per qđ hō dirigit̄ q̄si consilio a deo accepto. sicut ꝛ in reb⁹ hūanis q̄ sibiipsis nō sufficiūt in inq̄sitione cōsilij:a sapientib⁹ cōsiliū ꝑ qđ dirigāt̄ exquirūt. Expedit em̄ vt hō a deo cōsiliū habeat q̄d fieri oporteat in his que sūt necessaria ad salutē Mēs naqꝫ hoīs monetur a deo in agēdis ꝑ hoc ꝙ sedat̄ anxietas dubitatiōis in eo ꝓcedēs. Quarto incircūspectio. Nā ad cōsiliū ptinet q̄rere ordinare aliq̄d in finē. qđ quidē recte nō fit nisi finis sit bon⁹. ꝛ id qđ in finē ordinat̄ sit etiaꝫ bonū ꝛ couueniens fini. ꝛ sic ad gubernationeꝫ pacifici stat⁹ alicui⁹ regni vel ciuitat̄ circa q̄nqꝫ cōsiliari oportꝫ. Primo circa ꝓuent⁹ ꝛ introit⁹ ciuitat̄. ne scꝫ vsurpent̄ iniuste ab aliq̄. ꝛ ne onera grauiora imponāt̄ paupib⁹ ꝛ leuia diuitib⁹: ſꝫ expendant̄ in subsidiū et ꝓmotionē cōis boni. verūtñ in aliq̄b⁹ casibus pōt dñs tp̄alis exigere vltra cōsuetum vel cōe statutuꝫ. ꝑmo ꝓ defensiōe terre sue. Ad hoc em̄ tenēt̄ oēs nō solū de reb⁹:ſꝫ etiā corporaliter laborare vt sic seipsos saluent. xxiij. q. iij. ca. fortitudo. Extra de emunitate eccl̄iarū. c. ꝑuenit. Secūdo si dñs vult ire in exercitū indictū ab ecclesia vel ꝑncipe cōtra paganos vl̄ hereticos. nec sufficit ad expensas:pōt a subditis petere moderatū auxiliū. Tertio si in bello ex pte sua iusto fuit captus ab hostibus nec sufficit se redimere absqꝫ graui damno. Quarto si vult ire ad ꝑncipē ꝓ obtinēdo ꝑuilegio ꝓtectiōis specialis ꝓ se ꝛ subditis:ꝛ non pōt cōmode expensas ad hoc necessarias facere. Quinto ad refectionē pontium ꝛ viarū. Sexto qñ maritat filiā. Nā acq̄rit sibi affines ꝛ amicos. Septimo qñ facit filiū militē. Octauo qñ accipit feudū qđ erat suū. Nono qñ nouū feudū acq̄rit. Decimo qñ est depauperat⁹ vel obligat⁹ dū tñ semꝑ exigat moderate. x. q. iij. c. Vnio. Extra de cēsib⁹. ca. cum apl̄s. §. ꝓhibem⁹. xxij. q. v. c. de forma fidelitatis. Scđo cōsiliari oportꝫ de alimētis scꝫ frumēto vino oleo sale carnib⁹ ꝛ alijs necessarijs ad victū hoīs. Tertio cōsiliari oportꝫ de custodia ciuitat̄ scꝫ vt malefactores non suscitēt lites iurgia scādala discordias ꝛc̄. ꝛ artes mechanice vtiles ꝓuehāt̄. ꝛ agri possessiones vinee dom⁹ ꝛc̄. reformēt̄ ꝛ colāt̄

Quarto ꝯsiliari oportet de pace aut bello cū extraneis. Quinto de legib⁹ ferēdis ſm quas ciuitatis stat⁹ [illegible]cifice regat̄:ſm varietatē tēpoꝝ ꝛ negoc[illegible]ꝝ ꝛc̄. Quātū ad philosophos morales sciēdū ꝙ ꝯsiliū bonū est necessariū q̄drupliciter. Primo Tull̄. li. i. de officijs dicit sic. Fortis animi ꝛ cōstātis est nō perturbari in reb⁹ asperis, nec tumultuantē de gradu deijci. ſꝫ presenti aīo ꝛ consilio vti nec a rōne discedere. Illud etiaꝫ magni ingenij est cogitatiōe futura ꝑcipe ꝛ aliq̄ cōstituere q̄d euenire possit et q̄d agēdū sit cū euenerit. Et in li. de senectute dicit. Non virib⁹ aut velocitate corꝑis res magne gerunt̄. ſꝫ ꝯsilio auctoritate ꝛ sn̄ia. Et philippica. xi. dicit. Maioris ꝯsilij est ꝓuidere ne q̄d triste accidat. ſꝫ animi nō minoris fortit̄ ferre si euenerit. Secūdo seneca epl̄a. xxiij. dicit viri boni auiditas tuta est q̄ subit ex bona ꝯsciā. ex honestis ꝯsilijs. ex cōtēptu fortuitoꝝ. Pauci sūt q̄ ꝯsilio se suaqꝫ regāt. Ceteri eoꝝ more q̄ fluminib⁹ innatāt nō eunt: ſꝫ ferūt̄. Et xxvij. epl̄a dicit. Turpe ē nō ire ſꝫ ferri ꝛ subito in medio turbine rerū stupētē q̄rere:huc ego quemadmodū veni. Et socrates dicit. Oriēte sole cōsiliū: occidēte cōuiuiū cogitato. Tertio q̄ntilian⁹. li. ij. dicit Plurimū in consilijs valet auctoritas, naꝫ ꝛ prudētissim⁹ ꝛ optimus haberi debet qui sentētie sue de vtilib⁹ atqꝫ honestis credere oēs velit. Et lib. viij. dicit. Nouit q̄sqꝫ se nec tm̄ ex cōib⁹ ꝑceptis. ſꝫ ex natura sua ꝯsiliuꝫ capiat formāde actiōis. Quarto apulei⁹ lib. de deo socratis dicit. Quidā ꝑ angiporta tēptātes cōsilia nō ex suo corde sed alienis vocibus colligūt ꝛ vt ita dixerim: nō aīo ſꝫ auribus cogitāt. hec ille. Et salustius in catilinario dicit. Priusqꝫ incipias cōsulto. at vbi consulueris mature op⁹ est facto. Et ex ꝓuerbijs sapientū. Diu deliberandū est qđ

statuendū est semel.⁊c. Quātū ad poetas vtilitas recti ꝯsilij pꝫ q̄druplr. Prio stati⁹ in thebaiđ.li.x.dicit. Nō frena.aio pmitte calē ti.Da spaciū tenuēqꝫ moram:male cūcta ministrat Impetus.Et li.xi.dicit. Hic miseris furor est instare pi̅clo.h ille. talis p̄cipitatio nocet consilio. Scđo o Catho li.de morib⁹ dicit. Consiliū archanum tacito ꝯmitte sodali Utile consiliū dn̄s nec despice serui. Nulli⁹ sensum si ꝓdest spreueris vnq̄. Tertio Terentius in adelphis dicit. Istud est sape nō modo quod ante pedes est videre:sed etiaꝫ illa que futura sūt ꝓspicere. Quarto gaufredus in poetria noua dicit. Gressum p̄currāt oculi p̄cōsule mentē. Et vires metire tuas. si fortis es aude Grandia.si fragilis humeris impone minora. Si doleas sine teste dole mentisqꝫ dolorē Ignoretfacies. si forsan posse sit arctū Dilates aīm.si corpus debile mēs sit Fortis.⁊ exiguas vires supplere memēto Spe grandi.si vis bene duci: te certo ꝯmitte duci:h ille. Quantū ad exempla gētilium. Sciendū ꝙ rectū consiliuꝫ semꝑ fuit commēdabile quod pꝫ q̄druplici exemplo.

Primū exemplū ponit valerius li.ij.ca.i. dicens ꝙ adeo magna caritate patrie tenebātur romani:vt archana cōsilia pr̄m ꝯscriptorum multis seculis:nemo senatorū nūciauerit. Cū semel in consilio determinatū eēt de tertio bello sumēdo cōtra Cartaginē.q̄ntus fabius maximus ꝑ imprudētiā rus petens narrauit publio Crasso domū reuertēti q̄d ī consilio deliberatū fuerat.ꝙuis honestus error fuerit fabij: tn̄ g̃uissime a cōsulib⁹ obiurgatus est. Et subdit.nunq̄ em̄ taciturnitatē optimū ac tutissimū administrādaꝝ rerum vinculū labefactari volebāt. Fidum erat et altum reipublice pectus. cura silentijqꝫ salubritate munitū ⁊ vallatū vndiqꝫ. Cui⁹ limē intrātes abiecta ꝓuata caritate publicaꝫ induebāt. Itaqꝫ nō dicā vnū:sed neminēꝫ audisse crederes qđ tam multorū auribus fuerat ꝯmissū.h ille. Et ca iiij.dicit. Quid em̄ ꝓdest foris eē strēnuū si domi male viuit: Expugnent lꝫ vrbes.corripiant gētes. regnis manus iniȷciant.nisi foro ⁊ curie officiuꝫ ac verecundia sua ꝯstiterit:partarū rerum celo cumulus equatus sedem stabilē nō habebit Hec ille. Officiū fori erat iudicare.curie ꝓo consilia agere. Scđm exemplū ponit valerius libro.iij.ca iij.dicēs.ꝙ Pompeius legatus a Genitio rege Illiricorū intercept⁹ cuꝫ cogeret ꝓdere ꝯsilia senatus; ardēti lucerne digitum cremandū apposuit:cuius ꝓbitatē videns rex cognouit ꝙ Pompeius parat⁹ erat tormēta ꝑferre.ꝙ consiliū vllum patefacere.quare petiuit rex in amicitiaꝫ populi romani recepi. Tertiū exemplū ponit valerius.li.vij.ca.iiij.dicens. ꝙ q̄ntus metellus gerens bellū in hyspania cōtra celtiberos ⁊ nō valēs expugnare Trebiā ciuitatē fortissimā viribus:debellauit eaꝫ consilio.discedēs em̄ ab obsidione trebie :ficte ⁊ simulate ibat ad expugnādas alias ciuitates. Cūqꝫ amātissimus sibi q̄dam quereret ab eo cur sic vagaret:ait.desiste querere. Nam si hmōi consilij mei interiorē tunicā consciam esse sensero cōtinuo eam cremari iubebo. Sicqꝫ tādiu exercitū suū ⁊ totā celtiberiā incertam reddidit cū alio cursum direxisset.subito trebiā incautam ⁊ inopinatā oppressit ⁊ expugnauit Silr cū puer quidā ingressus esset senatum et consilio interfuisset.rediēs domū interrogatur a matre quidnā actū in consilio foret. diuertit indole mētis aliorsum sermoneꝫ ꝙ gestum erat.diffinitum inq̄t est vt mulieres duos habeant viros.quod factū vt ꝯperit senatus ꝓbitatē adolescētis in reticēdo ꝯsilio plurimū laudauit. Quartū exemplū ponit valerius libro.vi.ca.v.dicēs ꝙ themistodes dux atheniensiū cū debellasset Xerxē ⁊ exercitū ei⁹ ⁊ expulisset eū a grecia ac ruinas patrie in ꝓstinū statū reformassꝫ in ꝯsilio athenarum dixit publice se habere consiliū ꝑ qđ ciuitas athenarū dn̄aret toti grecie. sed hoc nō erat passim vulgādū. postulauitqꝫ vt aliquis ei daret cui illud tacite significaret. Cūqꝫ dat⁹ ei foret Aristides dixit ꝙ q̄ classis lacedemoniorū erat maximū q̄d in grecia q̄ erat in littore sicco apud frigeū locum:ipam volebat incēdere.qua ꝯsumpta dn̄atio maris atheniēsibus ꝓueniret. Aristides regressus ad senatū ait.vtile quidem themistodis consiliū s3 minime iustū. tūc senatus dixit: qđ nō iustū est nec expedit fieri.

Secundo declaratur ea

dē cōclusio testimonio legis diuinalis. Sciēdum ꝙ est acquiescēdum consilijs quatuor generū ꝑsonarum. Primo angelorū vtilit erudiētium. Nam angeli dederūt bonū consilium loth ⁊ vxori eius quod quia vxor nō seruauit in statuam salis diuino iudicio ꝯsa est. Gen̄.xix. Angeli dederūt bonum consilium Loth: vt statim ascēderet in monteꝫ.⁊ quia non mox obediuit duplicem incestum

commisit. qꝛ cum duabus filiabus cõcubuit.
Geñ. xix. Scdo ꝯsanguineorũ humilr ãmo
nentiũ. Nam loth sanũ consiliũ dedit gene-
ris suis vt fugerẽt de sodomis. qꝛ vero non
acqeuerunt cũ sodoma ꝯsumpti sunt. Geñ.
xix. Rubẽ consuluit fratribus suis ꝙ redde
rent ioseph patri suo. ⁊ qꝛ nõ crediderũt ma
le successit eis. Geñ. xxxvij. ⁊. xlij. Tertio pe
ritorũ salubriter instruẽtium. Nam moyses
peritus sapiens cõsiliũ dedit filijs israel dic̃.
Non ascẽdatis. qꝛ nõ est deus vobiscũ ⁊ qꝛ
illi nõ crediderũt: ideo victi ⁊ occisi fuerunt.
Nume. xiiij. Roboam. qꝛ nõ tenuit ꝯsilium
sapientũ et senũ sed iuuenũ: ideo diuisũ fuit
regnũ ei⁹. iij. Reg. xij. Daniel bonũ ꝯsiliũ de
dit Nabuchodonosor regi: vt pctã elemosy-
nis redimeret. ⁊ qꝛ nõ credidit: ideo ĩ bestiã
mutatus est. Dani. iiij. Quarto sociorũ fide
liter consulentiũ. Nam achior fidele ꝯsilium
dedit Holoferni cũ quo erat in exercitu: ⁊ qꝛ
nõ credidit a femina interijt. Judit. v. Go-
dolias qꝛ nõ credidit consilio Jeremie vt si
bi caueret: morte incurrit Jere. iiij. Cõsiliũ
malũ ꝓcedit a quatuor generibus ꝑsonarũ
Primo a feminis decipientibus. Nam eua
male consuluit ⁊ ꝑsuasit viro ꝙ de ligno ve
tito mãducaret. Geñ. iij. Dña cui seruiebat
Joseph: male cõsulebat ei vt ꝑderet castita
tez. Geñ. xxxix. Mulieres suis ꝑsuasionib⁹
ꝑuerterunt cor sapiẽtissimi Salomonis. iij.
Reg. xi. Stultũ consiliũ dabat Job vxor ei⁹
cui iob nõ acquieuit. Job. ij. Scdo a subdit[is]
cõtradicẽtibus. Nam ppls israel male cõsu-
luit Aaron vt eis faceret vitulũ aureũ quez
adorarẽt p deo. Quibus aaron acquieuit ⁊
scandalũ ei fuit. Exodi. xxxij. Artaxerses p-
suasus a subditis emulis iudeorũ ꝓhibuit fi
eri opus templi. i Esdre. iiij. Filij Amon ma
le suggesserũt regi suo: vt dehonestaret nũci
os dauid. ꝓpter quod inter ipos reges fuit
scandalũ ⁊ odiũ exortũ. ij. Regũ. x. Tertio a
reprobis male loquẽtibus. s. vt faciãt alios
cadere in periculũ ⁊ pctm̃. Sicut balaam cõ
suluit balach ꝙ filios israel faceret fornicari
cum Madianitis. ⁊ ita incurrerẽt iram dei.
Num. xxiiij. Benadab iniquũ cõsiliũ dedit
Amon: vt violaret Thamar sororem suam
ij. Reg. xiij. Amici Aman ꝑuerse cõsuluerũt
ei: vt pararet suspendiũ Mardocheo. Hester
v. Quarto a satrapis vana docẽtibus. sic ne
fandũ cõsilium dedit Achitopel Absaloni.
ij. reg. xvi. Consiliarij pharaonis dederũt in-
sipiens consiliũ. Esaie xix. Rectores popu-
li ⁊ sapiẽtes ꝯsuluerũt sedechie vt occideret
Jeremiam. Jere. xxxvi. Satrape regis per-
sarum malũ suaserunt. Dañ. vi.

Tertio declarat eadem cõclusio testimonio legis diuinalis ꝭm illõ
ꝓuer. iiij. Omni custodia serua cor tuũ. qm̃
ex ipo vita ꝓcedit. Senatus em̃. i. collectio
consiliariorũ tenet locuz cordis in corpe rei
publice ꝭm Plutarcũ. Senatus est nomen
officij dictum a senectute qui fundauit ⁊ au
xit rẽpublicã romanã. Senes em̃ a romulo
electi fuerũt qui ob etatẽ senes vl' senatores
ob silitudinẽ cure p̃res appellati sũt. Sena-
tus officium est consilio ciuitatẽ iuuare. vt
ait Papias. Athenis etiã erat Ariopagus
in quo erãt sapiẽtes cõsules quẽ Ariopagũ
constituit Solon vt eius consiliũ ꝓdesset ci-
uitati quo consilio leges atheniensiũ ⁊ ma-
ioꝝ instituta seruarent. Propterea locũ illũ
Aripagum vocauerũt: eo ꝙ in loco toti⁹ po
puli virtus cõsisteret. ⁊ cũ ab eis p̃clara plu-
rima inuẽta fuerit. nil salubrius nil gloriosi
us institutũ est: ꝙ̃ senatus. Ibi exercebãtur
iudicia: ibi exercitatio ingenij. ibi corpis so-
lertia. quid em̃ nobilius cetu senuz: qui a cõ-
silijs ad regiminis officia transibãt. eoq3 sa
pientie magis apti negocijs quo ĩ exercitijs
corporis minus possent. Itaq3 iporum tan
tus honor fuit: vt duces reipublice nunq̃3 ꝓ
cederent: nec aliquid egregium agerẽt: quod
senes instituti nõ iudicerẽt: aut approbarẽt.
Ab initio em̃ vrbis romane condite: nomia
senatoꝝ lr̃is aureis conscripta sunt. Ipsi q3
p̃res cõscripti ab oĩbus appellati sunt. q alios
etate sapiã ⁊ affectu paterno p̃cedebãt.
penes quos erat auctoritas oĩm publice ge
rendorum. Nam parua sunt foris arma: nisi
consiliuz sit domi. Sic ergo in corpore natu
rali a corde ꝓcedit vita vigor ⁊ regiminis ori-
go: sic a consilio sapientũ reipublice salus.
ꝓuer. xxiiij. ca. Ibi salus vbi multa consilia.
Nam consiliuz Solonis plus ꝓfuit ciuitati
Atheniensiũ. qꝛ ab illo erant leges eorum ⁊
instituta: ꝙ̃ valuerit victoria Themistodis
quia bellum fuit gestũ consilio senatus qui
a Solone fuerat cõstitutus Et sen. libro. de
tranq̃llitate animi dic̃. Nõ is solus reipubli
ce ꝓdest qui tuet̃ res ⁊ de pace belloq3 cẽset
ꝭ qui iuuẽtutẽ exhortat̃. quasi que bonoruz
p̃ceptorum inops ꝟtutibus instituit. q a pe-
cunia luxuriaq3 mẽtes retrahit. Et si em̃ mo
retur in ꝑuato: publicuz tñ negociũ agit. Et

Tullius li. de senectute dicit: ꝙ dantes con-
silium in republica plus agunt q̄ȝ alij. Sunt
eñ sicut gubernātes in naui. alij sentinā ex-
hauriūt. alij malos extendūt. Ille ṽo tenēs
clauū ⁊ quietus sedens in puppi multo ma
iora ⁊ meliora facit. Non viribus aut veloci
tatibu s. aut celeritate corpis res magne ge
runť: sed auctoritate cōsilio ⁊ sapiā. hec ille.

Sciēdum ꝙ consiliarij debēt hr̄e quatuor
Primo vite ꝓbitatē. Unde eccl'. vi. ca. dicit.
Cōsiliarius sit tibi vnus de mille. Nam āte
oīs eligēdus est deus. Thobie. iiij. Omni
tp̄e benedic deuȝ: ⁊ pete ab eo vt vias tuas
dirigat. ⁊ oīa tua cōsilia in eo ꝑmaneāt. Ip̄e
eñ dirigit ꝯsilium hoīs. Querēti quomodo
possit viuere rn̄det. Job. xij. Qui amat ani-
mam suā. i. vitā. ꝑdet eam. Querēti quomo
do posset ditari: respōdet Math. xix. Uade
⁊ vēde oīa que habes ⁊ da paupibus: ⁊ ha-
bebis thesauruȝ in celo. Querēti quō possit
exaltari. rn̄det Luce. xiiij. Cū inuitat⁹ fueris
ad nuptias: recumbe in nouissimo loco ⁊c.
Scd̄o iudicij veritatē. Eccl'. xxxvij. Cor boni
consilij statue tecū. aīa viri sancti annūciat
vera: q̄ septem circūspectores sedētes in ex
celso ad speculandū: ⁊ in his oībus depcare
altissimū vt dirigat in veritate viā tuā. An-
te oīa ṽbum verax p̄cedat te ⁊ ante omnem
actum cōsilium stabile. h̄ ibi. Nam falsi ami
ci ꝑ consilio adulationē afferūt. ⁊ vna est eo
rum contētio quis blādissime fallat. Unde
Juuenal' dic̄. Nihil est qd̄ credere de se Nō
possit cū laudať dijs equa ptās. Exempluȝ.
Xerxes cū grecis belluȝ indiceret. vnus fami
liarium eius dixit greciam nō vinci: ſ3 obrui
mole exercitus. Alius dixit timendū esse ne
vrbes desertas ⁊ vacuas inueniret. Ali⁹ di-
xit. vix illi naturā rerū sufficere: angusta esse
classibus maria militibus castra. explicādis
copijs. eq̄stribus campestria. vix celū patere
sagittis. Dum in hūc modum regē nimia ex
ultatōe concitaret dixit damarus. Multitu
do ista q̄ tibi placet metuēda est. Ueruȝ est
eñ quod ōr nō diu posse durare: quod regi
nō potest: nihil tam magnū: quod ꝑire non
possit. Atq̄ȝ vt dixit damarus: euenit q̄r deui
ctus fuit. Nam in eius exercitu equa peperit
leporē. quod est aīal fugacissimū. vt dicit va
le. li. i. ca. iiij. Tertio experiētie ꝑspicacitatē
Eccl'ia. xxv. q̄ speciosum canicie iudiciū et a
p̄sbyteris cognoscere cōsiliū. q̄ speciosa ve
terani sapiā ⁊ gloriosus intellectus ⁊ consi-
lium. Ideo p̄cepit dn̄s moysi. Nume. xi. Cō
grega mihi de senioribus israel. lxx. viros q̄s
tu nosti ꝙ senes populi sint ac magistri: et
duces eos ad ostiū tabernaculi: vt auferam
de spū tuo tradamq̄ȝ eis ⁊ sustentent tecum
onus ppli: ⁊ nō tu sol⁹ grueris ⁊c. Quarto
rōnis firmitatē scȝ. vt non moueanť amore
odio. timore. vel cupiditate in cōsilijs dādis
Eccl'. xxxvij. A consiliario malo conſua ani
mam tuā. ꝑus scito que sit illius necessitas.
ne forte dicat tibi bona est via tua ⁊ stet ecō
trario videre quid tibi eueniat. hec ibi. Ille ē
malus consiliarius qui p̄ponit commoduȝ
temporale ⁊ ꝓprium vtilitati cōmuni vel fa
ctum hoīs facto dei. Semp eñ exquirēdus
est timēs deum. Eccl'. xxv. nouē insuspicabi-
lia cordis magnificaui. ⁊ dicam decimum in
lingua hoībus. Homo qui iocundať in filijs
viuēs ⁊ videns subuersionē inimicorū suoꝝ.
Beatus qui ambulat cū muliere sensata. et
qui lingua sua nō est lapsus ⁊ qui nō seruiuit
indignis se. Beatus qui inuenit amicū verū
et qui enarrat iusticiā auri audiēti: q̄ magn⁹
qui inuenit sapiam ⁊ sciam. sed nō est sup ti
mētē dn̄ȝ. Timor dei sup oīa supposuit. Be
eatus cui donatū est hr̄e timorem dei h̄ ibi.

Quarto declaratur eadē

conclusio testimonio legis humanalis. Sciē
dum ꝙ consiliū bonū exigit. iiij. Primo sem
per est exhibēdum. Nam vbi expediat bonū
consilium p̄bere: nullus debet silere ob timo
rem ne offendat. Esaie. vi. Ue mihi q̄r tacui
nec consiliū malum debet dare. q̄r in vtroq̄ȝ
casu teneť talis de damno quod sequiť per
rōem legis. C. de periculo tutorū vel curato
rum. l. i. li. v. Casus legis est ille. Pater in te
stamēto duos viros prudētes et locupletes
filijs cōtutores dedit. ⁊ quia ipsi non noue-
rant facultates: adiūxit eis duos consiliari-
os coadiutores seu supintēdētes. nō ideo vt
ministrarēt sed vt alios in ministratione in-
struerēt. ⁊ quod ab eis gereref: inspicerent
Postmodū tutela neglecta vel fraudulēter
administrata tenenť isti sicut ⁊ illi: q̄r dissimu
lauerūt vel fraudē adhibuerūt vel cum illius
participauerūt. Sic dn̄i ⁊ p̄lati in mult̄ casi-
bus sūt ignari vel scioli. ſ3 min⁹ volūtarij. Si
ḡ ꝯsiliarij ꝓfessores assessores ꝯmēsales eos
in agēdis negligēter informēt: eorūq̄ȝ volun
tatē ꝯsilio legibus ⁊ rōe nō informēt ⁊ regu
lent: sunt in eadē dānatōe culpe ⁊ pene cum
eis. Et est ad hoc in parte lex. ff. qd̄ quis iu
re in alium statuit. l. hoc edicto. in. ff. veteri.

libro.x.vbi sic dr. Si assessoris imprudentia
aliter dictũ sit ꝙ oportuerit:nõ hoc debꝫ ma
gistratui officere:sed ipsi assessori.qꝛ ipse te-
net legẽ scire.Et ideꝫ est scire ⁊ scire debere.
ff.de fideiussoribus.l.si seyus.ergo iste tene
tur.Scdo libẽter est audiendũ.Nam dñs ⁊
ꝓlatus qui potest habere copiã iurisperitoꝝ
et nõ vult eos audire nõ excusat ꝑ ignoran
tiaꝫ.ff.de iuris ⁊ facti ignorãtia.l.i.qꝛ noluit
intelligere vt bene ageret in ps.Cõtra illud
Esa.xvi.ini consiliũ.coge consiliũ.Hoc autẽ
potest cõtingere vel qꝛ cupidos consiliarios
et ministros eligit vel adiutores.vel insuffi
ciẽtes habere voluit.in quo casu illoꝝ malũ
consiliuꝫ facit eum reum damni sequẽtis.ꝑ
l.ff.ad legẽ aquiliã.l.si seruus.in.ff. veteri.li.
ix.que dicit.Si ille qui fornacẽ accẽdit ⁊ ca-
lefacit:obdormiendo villã incẽdit:dominus
fornacis de iniuria tenet si fuit negligens in
eligẽdo ministros.⁊.ff. de administratione
bonorũ ad ciuitatẽ ptinẽtium.l.filiusfamili-
as.in.ff.nouo.libro.xij..vbi habet ꝙ si filius
familias volẽte patre magistratuꝫ gesserit:
pater de dãno quod ꝑ eum acciderit tenet.
Tertio sapiẽter est ꝓuidendum.Nam dñs ⁊
ꝓlatus debent cauere ne ponant indignos ĩ
aliquo statu vel officio.⁊ etiã rogãtes ꝙ po
nant.quia errat qui tradit custodiã reorum
tyroni.i.nouo militi.ff.de custodia ⁊ exhibi-
tione reorum.l.nõ facile.in.ff.nouo. libro.x.
Ideo dr parali.xxij. Ipsi fuerũt consiliarijs
in interitũ suum. Quarto prudẽter est exe-
quẽdum. Nemo em̃ debet sequi consilium
cupidorũ ⁊ eorum qui dant consilia pericu-
losa siue in cõfessione siue extra. sicut faciũt
quidam dicentes.ꝯsilium meũ dicit mihi ꝙ
possum sic facere.quod si verum sit:tamen
ꝯsilium istorũ nõ est sequẽdum.qꝛ tale consi
lium nullũ obligat ad ipm seruãdum:immo
si faciat nõ est a pctõ excusatus cũ possit ab
alijs qui plus sciunt de lege dei explorari an
expediat ff.de vi bonoꝝ raptorũ.l.i.in fine.
Et quia constitutões ꝑncipum nullus debꝫ
ignorare vel dissimulare.vt.C.de iuris ⁊ fa-
cti ignorãtia.l.constitutões:quãtomagis le
ges diuinas.In oĩbus ergo sequendum est
ꝯsilium dei qui ẽ cõsiliarius noster. Postꝙ
vero moyses declarauit ꝯclusionẽ ꝑdictam
ait aĩe deuote: q̃ ego noui fideliter te docui.
Sed ecce hic est sanctus Thomas de aqno
doctor noui testamẽti cuius ꝯsiliũ est tanq̃
cõsilium dei ad custodiẽdas iustificationes
suas in oĩ tpe.Ad quẽ astãte Moyse acces
sit aĩa deuota ꝓ sue conclusionis clariori no
titia.Cui sanctus Thomas ait.Ego ostẽdã
tibi conclusionẽ tuã esse veraꝫ testimonio q̃-
druplicis legis.scꝫ.

Legis Euãgelice.
Legis Apostolice.
Legis Canonice.
Legis eccl'iastice.

Primo testimonio legis

euãgelice.Sciendũ ꝙ xp̃s ꝓbauit illã testi-
monio q̃druplici.Primo testimonio.math.
xij.Pharisei ꝯsilium faciebãt aduersus iesũ
quomodo eũ ꝑderẽt.iesus aũt sciẽs recessit
inde.⁊ secuti sunt eũ multi.⁊ curauit eos ⁊c.
h ibi.Scdo testimonio.Mar.iij. Pharisei
cum herodianis cõsilium faciebãt aduersus
Jesum quõ eũ ꝑderẽt.Et iesus cũ discipl'is
suis secessit ad mare ⁊ turba multa a galilea
⁊ iudea secuta est eũ:audiẽtes q̃ faciebat. h
ibi.Tertio testĩonio.Luce.vij.Pharisei aũt
et legispiti cõsilium dei spreuerũt in semetip
sos nõ baptisati ab eo.Cui ergo dicaꝫ sil'es
hoĩes gñatõnis hui⁹ ⁊ cui sil'es sunt: Sil'es
sunt pueris sedẽtibus in foro ⁊ loquẽtibus
adinuicẽ ⁊ dicẽtib⁹.Cãtauim⁹ vobis tibijs
⁊ nõ saltastis.lamẽtauim⁹ ⁊ nõ plorastis. h
ibi.Quarto testimonio.Joh.xviij.Erat aũt
Caiphas q̃ ꝯsiliũ dederat iudeis.qꝛ expedit
vnũ hoĩem mori ꝓ ppl'o ⁊c.De quo consilio
agit in euãgelio ⁊ in epl'a hodierna in q̃bus
manifestat malignitas iudeoꝝ cõspirãtiuꝫ
ꝯ xp̃m.ps.Consiliũ malignãtiũ obsedit me
In quo cõsilio nõ fuit deus.ps.Nõ sedi cuꝫ
cõsilio vanitatis ⁊c.vbi notant quatuor cõ-
clusiones. Prima cõclusio.Cõsilio iudeoꝝ
ĩproba ꝯgregatio:fuit ipoꝝ ruinosa ꝑcipita
tio. Sciẽdũ ꝙ istõ ꝯsiliũ fuit ꝓuisũ a q̃tuor
ꝓphis. Priõ a Jacob p̃riarcha.Geñ.xlix.
Simeõ ⁊ leui frẽs vasa iniq̃tatꝫ bellãtia ĩ cõ
silio eoꝝ nõ veniet aĩa mea.qꝛ ĩ ira sua suffo
derũt murũ.⁊ in furore suo occiderũt virum
dicit hiero.ꝙ de Simeõ descẽdert pharisei:
⁊ de leui sacerdotes q̃ fuert in isto ꝯsilio.iõ ĩ
euãgelio dr.Collegerũt põtifices ⁊ pharisei
ꝯsiliũ.Scdo Job.xxi.dicit.Dixerũt deo:rece
de a nobis sciaꝫ viarũ tuarũ nolum⁹.Quid
ẽ oĩpotẽs vt seruiam⁹ ei:Et q̃d nobis ꝓdest:
si adorauerim⁹ illum:Verũtñ qꝛ nõ sunt in
manu eorũ bõa sua:cõsiliũ eoꝝ lõge sit a me
Tertio Salomon.puer.xxi.dic.Nõ ẽ sapia
nõ est prudẽtia:nõ est ꝯsilium contra dñm.
Equus parat ad diẽ belli;dñs autẽ salutem

tribuet. Et eccl'. xxvij. dicit. Qui in altū mit=
tit lapidē: sup caput eius cadet. Qui foueaʒ
fodit in illam incidet. ⁊ qui statuit lapideʒ p
ximo: offendet in eo. ⁊ qui laqueū alij parat
peribit in illo. Facienti nequissimū consilium
sup ipm deuoluet: ⁊ nō agnoscet vnde adue
niet illi. Laqueo peribūt qui oblectant casu
iustorū. dolor aūt ꝯsumet illos anteꝙ mori
ant. hec ibi. Quarto Esaias. xxix. dicit. Per
ibit sapiētia a sapiētibus ppl'i huius: ⁊ itel=
lectus prudentiū eius abscondet. Ve qui p
fundi estis corde: vt a dño abscōdatis con=
siliū: quorū sunt in tenebris opera. ⁊ dicunt
quis videt nos: puersa est hec vr̄a cogitatō
Et. xxx. dicit. Ve filij desertores dicit dn̄s vt
faceretis consiliū nō ex me. ⁊ ordiremini te=
lam et nō p spm̄ meū: vt adderetis peccatū
sup pctm̄. Ideo in ep'la d̄r. dn̄e deus oīs q̄
te derelinquūt ꝯfundent: recedentes a te in
terra scribent. quoniā dereliquerūt venam
aquarum viuentiū dn̄m. s. in consilio suo tra
ctantes mortē xp̄i: que fuit eis in ruinam lʒ
alijs fuerit mors xp̄i in salutē. Ideo sequit.
Sana me dn̄e. s. tua passione ⁊ sanabor. sal
uum me fac. s. tuo sanguine me redimendo:
et saluus ero qm̄ laus mea tu es. s. tua glo'io=
sa resurrectōe me sanctificando: p fidē tuam
quā p̄dicabo in gētibus vt couertant. Se=
cunda cōclusio. Modus improuide ꝯsiliatō
nis demonstrat fraudē callide machinatōis
Sciendū ꝙ modus istius consilij fuit preui
sus a quatuor pphis. Primo a Dauid i ps̄.
Quare fremuerūt gētes. ⁊ populi meditati
sunt inania. Astiterūt reges terre: ⁊ p̄ncipes
couenert in vnū aduersus dn̄m: ⁊ aduersus
xp̄m eius. Scd̄o Iere. xi. dicit. Sup me cogi
tauerūt consilia dicētes. Mittamus lignum
in panē eius. ⁊ eradamus eū de terra viuen
tium: et nō memoret nomen eius amplius.
Tertio Ezechiel. vij. dicit. Terra plena est iu
dicio sanguinū: ⁊ ciuitas plena est iniq̄tate:
qm̄ lex perijt a sacerdote: ⁊ consiliū a senior
bus. Et. xi. Hi viri cogitāt iniq̄tatē ⁊ tractāt
cōsilium pessimū in vrbe ista. Quarto Salo
mon Sapīe. ij. dicit. Circūueniamus iustuʒ.
qm̄ inutilis est nobis et cōtrarius operibus
nostris: improperat nobis pctā legis. ⁊ diffa=
mat in nos pctā discipline nr̄e. pmittit se sci
entiā dei habere: filiū dei se noīat. factus est
nobis in traditionē cogitationū nostrarum
grauis est etiā nobis ad videndū: qm̄ dissi=
milis est alijs vita illius: ⁊ immutate sunt vie
eius. Tanꝙ nugaces estimati sum⁹ ab illo ⁊
abstinet se a vijs nostris tāꝙ ab īmūdicijs
⁊ prefert nouissima iustorū: ⁊ gl'iat patrem
deū se habere. Videamus ergo si sermones
illius veri sunt: ⁊ temptemus que vētura sūt
illi. ⁊ sciemus que erūt nouissima illius. Si
enī est verus filius dei suscipiet illū ⁊ libera=
bit eum de manu cōtrariorū. Contumelijs
⁊ tormēto interrogemus eum: vt sciam⁹ re=
uerentiā ipsius: ⁊ pbemus patiam illi⁹. mor
te turpissima cōdēnemus illū. Erit enī rect⁹
ex sermonibus illius. Hec cogitauerūt ⁊ er=
rauerūt. Excecauit enī illos malitia eorum:
⁊ nescierūt sacramēta dei. h' ibi. ideo in euan
gelio d̄r. dicebāt. Quid facim⁹: q2 hic homo
multa signa facit. Si dimittimus eū sic oēs
credēt in eū: et venient romani ⁊ tollent locū
nr̄m ⁊ gentem. Et in ep'la d̄r. Ecce ipi dicūt
vbi est verbum dn̄i: veniat: ⁊ ego non sum
turbatus tu pastorē sequēs ⁊ diem hoīs nō
desideraui: tu scis. Ecce quāta malignat⁹ est
inimicus in sancto ⁊ gl'iati sūt q̄ oderūt te.
⁊c. Tertia conclusio. Homicide dicunt q̄o=
rum diffinitōe ⁊ consilio hoīes extinguūtur
Patet q2 de pnīa dist. i. cap. Periculose dic̄
btūs aug. sic. Periculose se decipiūt q̄ existi
mant eos tm̄ homicidas esse: qui manibus
hoīem occidūt: ⁊ nō potius eos p quorū cō
silium ⁊ fraudē ⁊ exhortationē hoīes extin=
guūtur. Naʒ iudei dn̄m nequaꝙ ppriјs ma
nib⁹ interfecerūt. Sicut scriptum est. Nobis
nō licet interficere queꝙ. Sed tm̄ illis mors
dn̄i imputat. q2 ipsi eū lingua interfecerunt
dicētes. Crucifige crucifige eum. Unde vn⁹
euāgelista dicit dn̄m crucifixuʒ esse hora ter
tia. Alius sexta. q2 iudei crucifixert eū hora
tertia lingua. Milites hora sexta manibus
Qui ergo hoīem tradidit ille interfecit eum
dn̄o dicēte. maius pctm̄ habet qui tradidit
me tibi. vnde ps̄. Filij hoīm dentes eorum
arma ⁊ sagitte ⁊ lingua eorū gladius acut⁹
Subijciāt ergo se pnīe quorū ꝯsilio sanguis
fundit si veniam pmereri voluerint. hec ibi.
Et quia Cayphas qui erat summ⁹ sacerdos
intendebat vt xp̄s occideret. ideo in euāge=
lio d̄r. Unus aūt ex ipsis Caiphas nomine
cum esset pontifex anni illius: dixit eis. Vos
nescitis quicꝙ nec cogitatis. q2 expedit vo=
bis vt vnus homo moriat p populo ⁊ nō to
ta gēs peat. Verū enī dixit Cayphas tāꝙ
minister dei licet iniuste. Unde. i. q i ca. dn̄s
declarauit. d̄r sic. Ut sit q̄sq3 verus sacerdos
oportet vt nō solū sacramēto sed iustitia q̄ʒ
induat. Sicut scriptū est. sacerdotes tui īdu

anť iustitia. Qui antē solo sacramēto sacer⸗
dos ē sic fuit pōtifex Cayphas psecutor vni
us τ verissimi sacerdotis: quāuis ipē verax
nō est: quod dat tamē verū est si nō suū det
sed quod dei est. h̄ ille. Ideo in euāgelio d̄r.
Hoc aūt a semetipō nō dixit. sed cū essz pō
tifex anni illius pphetauit. q2 Jesus moritu
rus p erat gēte vt filios dei qui erant dispsi
scz p infidelitatē cōgregaret in vnū. s. baptis
ma τ vnitatē fidei. τ in epl'a d̄r. Quod egres
sum est de labijs meis rectū in ɔspectu tuo
fuit. Naz in reuelatōe pphetica mouetur mēs
pphete a spū sancto: sicut instrumētū defi⸗
ciens respectu pncipalis agētis. Mouetur
aūt mens pphete nō solum ad aliquid app̄
hendendū: sed etiā ad aliquid loquēduz: vel
ad aliquid faciendū. τ q̄nqz quidē ad omīa
tria sil'. sicut dauid. ij. reg. xxiij. ca. Spūs dn̄i
locutus est p me. Et Hieremias q̄ abscōdit
lumbare in eufrate. Jere. xiij. Q̄nqz autē ad
duo horū. sicut pharao qui visionē habuit de
septem bobus pinguibus τ septē macilētis
quē ioseph enarrauit: sed nō intellexit eius si
gnificationē. Q̄nqz vero ad vnū tātū. sicut
Nabuchodonosor qui statuā vidit: sed nō in
tellexit. nec enarrare sciuit. sicut asina q̄ locu
ta est Balaā. sicut milites diuidentes vesti
mēta xpi. τ nō intelligebāt quid significaret
sicut Cayphas nō intellexit quid spūs scūs
p illa v̄ba intenderet. Et ideo verus ppheta
nō fuit. solum pmo modo aliq̄s d̄r verus p⸗
pheta τ nō scōo nec tertio. Quarta ɔclu
sio. Grauissimū pctm̄ iudei cōmiserūt q̄ xpz
iustum occidere diffinierūt. Patet. quia in
pensanda grauitate pcti magis est cōsiderā
dum illud quod est p se: q̄ illud quod est p
accidens. Unde ille qui occidit iustū g̃uius
peccat: q̄ ille qui occidit petōrē q̄druplicite͛
Primo q2 deū magis cōtēnit. Luce. x. Qui
vos spernit me spernit. Scōo q2 iniuriā in⸗
fert ei qui est minus dignus: τ ita magis cō
tra iustitiā agit. Exodi. xxiij. Innocentem τ
iustum nō occides. Tertio q2 nocet ei quem
plus debet diligere. τ ita magis ɔ caritatem
agit. Quarto quia puat cōmunitatē maiori
bono. Et q2 iudei diffinierunt mortē christi
iusti τ innocētis: de cuius iustitia dicit Pila
tus. nullaz cām mortis inuenio in hoīe isto.
vxor pilati dic̄. Quid tibi τ iusto illi: Judas
dicit peccaui tradēs sanguinē iustū. Cēturio
dicit. vere hic homo iustus erat. In euange
lio d̄r: Ab illo ergo die cogitauerunt iesuz in
terficere. Quia vero pctm̄ eorū fuit grauiss⸗
mū. ideo in epl'a d̄r. Cofuudanť qui me pse
quūť τc. vt patet.

Secūdo declaratur eadē

cōclusio testimonio legis apostolice. Scien
dum q̄ consiliū semp debet esse fundatū in
timore dei. quod pz quadrupliciter. Primo
btūs petrus epl'a. i. ca. iiij. dicit. Si q̄s loquiť
quasi s̄mones dei. Si q̄s ministrat tanq̄z ex
v̄tute dei quā ministrat: vt in oibus honori
ficeť deus p iesum xp̄m cui est gloria τ ipe⸗
riuz τ v̄tus in secula seculorū. h̄ ille. Triplex
eñ est ɔsilij capiēdi deliberatio. Prima ē de
honesto tm̄. scōa de vtili. tertia de conflictu
vtriusqz. Dubitamus eñ vtrū honestuz an
turpe sit factū. deinde de duob9 hōestis qd̄
est honestius. sil'r de duobus vtilibus quod
est vtilius. sil'r de pugna vtilis τ honesti. In
qua examinatōe honestū est p̄ponēdū vtili
et bonū cōe ppo. τ quod est ad honorez dei
cōmodo humano. Crudele eñ nō est vtile.
vt dic̄ Tullius li. iij. de officijs. arguēs athe
nienses qui pollices p̄ciderūt eginarijs qui
classe valebāt: ne postea valerēt. Sil'r quod
est inhumanū: nō est consulēdū nec faciēdū
sicut expellere pegrinos de ciuitate vt ait ibi
dem. Scōo btūs Paulus Ephes. iiij. dicit.
Non ambuletis sicut gentes ambulāt in va
nitate sensus sui: tenebris obscuratū haben
tes intellectū: alienati a via dei p ignorātiā
que est in illis ppter cecitatē cordis ipozuz.
Et. v. dicit. Nolite fieri imprudētes: s intelli
gentes que sit volūtas dei. Tertio btūs Ja⸗
cobus in epl'a. v. c. dicit. In die occasiōis ad
duxistis. s. consiliū malum. Occidistis iustū
et nō restitit vobis. Ecce iudex añ ianuam
assistit. s. ad condēnādū vos. Quarto beat9
Job. i. epl'a. iij. ca. dicit. Oīs qui in deo ma
net nō peccat. τ oīs qui peccat nō vidit eum
nec cognouit eū. Filioli mei nemo vos sedu
cat. s. male cōsulēdo. Qui facit iustitiā. scilicz
recte cōsulēdo iustus est sic̄ τ ille iustus ē. q̄
facit pctm̄. s. inique consulēdo: ex diabolo ē.
qm̄ ab initio diabolus peccauit. s. qñ maluz
consiliū dedit pmis parētibus nostris.

Tertio declaratur eadez

ɔclusio testimonio legis canonice. Sciendū
q̄ ad consiliū cōcurrūt q̄tuor. Primo q̄ hō
in dubijs req̄rat cōsiliū pborū. vñ dis. xx. ca.
de q̄bus causis d̄r sic. Si oibus inspectis q̄
stionis qualitas nō lucide inuestigať: senio⸗
res puincie ɔgrega: τ eos interroga. Facili9

nā𝥃 inuenit̄: quod a pluribus seniorib⁹ q̄ri
tur. hec ibi. Et. xi. q. iij. ca. excellētissimus. Et
xvi. q. ij. ca. visis lr̄is. Sc̄d̄o q̄ homo reqrat
consiliū eorꝝ q̄ sunt ḡues moribus ꝛ exptorꝝ.
vnde. i. q. i. ca. Estote. d̄r sic. eorū em̄ q̄ in sa-
cro ordine sunt collocādi: p̄us vitā mores𝥃
discutite. ꝛ vt dignos huic officio adhibere
possitis. nō vobis potentia aut supplicatio
q̄rūlibet surripiat p̄sonarꝝ. Qm̄ igit̄ tractari
de his necesse est: ḡues exptos𝥃 viros con-
silij nostri adhibete p̄ticipes. ꝛ cuꝫ eis cōi b̄
deliberatōe pensate. Hec ibi. Tertio q̄ꝛ poti
us ↄsulendū est vtilitati q̄ volūtati malorꝝ.
Unde. xxiij. q. i. capitulo. Paratus. dicit̄ sic.
Sunt ergo p̄cepta patiētie semp̄ in cordis
p̄paratōe retinēda. at𝥃 ip̄a quo𝥃 beniuo
lentia ne reddat̄ malū p̄ malo semp̄ in volū
tate complēda. Agēda sunt autē multa etiā
cuꝫ inuitis q̄dā benigna asp̄itate plectēdis.
quorū potius vtilitati ↄsulēduꝫ est q̄ volun
tati. Nam in corripiēdo filiū asp̄e nunq̄ p̄fe
cto p̄mus amor amittit̄: fiat tn̄ quod nolitꝛ
doleat: qui etiā inuitus videt̄ dolore sanan
dus. h̄ ibi. Quarto. q̄ꝛ merito arguit̄ q̄ ↄsilia
sapiētū ꝛ recte suadētiuꝫ nō vult accip̄e. vn̄
dist. lxxxiiij. p̄uenit d̄r sic. Et quod adhuc est
ḡuius dici consilia sapiētum ꝛ recta suaden
tium nulla patit̄ rōne suscip̄e: vt quod p̄ se
nequit attendere: ab altero saltem possit ad
discere. Hec ibi. Quod ergo ex nobis non
agnoscimus: ab aliorum p̄uidenti consilio
discamus vt patet.

Quarto declaratur eadē

conclusio testimonio legis eccl'iastice. et hoc
q̄drupliciter. Primo btūs Greg. in moral.
dicit. Ualde fortitudo destruit̄: nisi p̄ ↄsiliuꝫ
fulciat̄. q̄ꝛ quo plus se posse ↄcipit. eo v̄tus
sine moderamīe deterius in p̄ceps ruit. mēs
q̄ intus sedē cōsilij p̄didit: foras se p̄ deside-
ria innumerabil'r spargit. h̄ ille. Sc̄d̄o btūs
hiero. li. de. hoīe p̄fecto dic̄. Om̄s sumus in
minimis cauti. in maximis negligentes. Hoc
ita𝥃 fit. q̄ꝛ vbi vera vita sit ignoram⁹. h̄ ille
Non sūt ↄsilia reqrēda in minimis. sꝫ in maxi-
mis rebus. Tertio btūs Ambro. li. ij. de offi
cijs dicit. Aduertēdū q̄ in acq̄rēdis cōsilijs
plurimū valet vite p̄bitas. v̄tutum p̄rogati
ua: vsus beniuolētie: facilitatis gratia. Quis
em̄ in ceno fontē requirat: q̄s de turbida aq̄
potum petat? Ita𝥃 vbi luxuria est: vbi intē
perātia est: vbi vitiorū confusio: q̄s inde sibi
aliquid exhauriendū existimet? Quis vtileꝫ
aliene cause iudicet: quē videt inutilem vite
sue? Quomodo em̄ potero iudicare eū cō-
silio superiorē: quē video morib⁹ inferioreꝫ
Supra me debet esse cui me ↄmittere paro.
An eum idoneū putabo q̄ mihi det ↄsilium
quod nō dedit sibi? ꝛ mihi eū vacare credā:
q̄ sibi nō vacat. cuius aīm voluptates occu-
pāt. libido deuicit: auaritia subiugat: cupidi
tas p̄turbat. h̄ ille. Quarto btūs Aug. in epi
stola ad hieronymū dicit. Qui vera virtute
fortis est. nec temere audet: nec incōsulte ti-
met. hec ille. q̄ꝛ consiliū bonū diriget gressus
hoīs ne offendat ꝛc. vt pꝫ. Q̄ꝛ v̄o cōtra bo
nitatē consilij. xl. modis peccamus ideo. xl.
diebus abstinemus ꝛ ieiunam⁹. Qui modi
sunt isti. Primo est ↄsiliū tentātiū. Plures
em̄ grādia tēptāt p̄cipitāter sine ↄsilio. deut.
xxxij. Gēs absq̄ ↄsilio ꝛ absq̄ prudētia. vti
nā saperēt ꝛ intelligerēt: ac nouissima p̄uide
rēt. Exempluꝫ. vn̄. i. Mach. v. d̄r. In illa die
ceciderūt sacerdotes in bello: dū volūt forti-
ter facere. dū sine ↄsilio exeūt in preliū. Eccl.
xxxij. Fili sine cōsilio nihil facias. q̄ꝛ forsitan
male succedet tibi. Sc̄d̄o idignātiū. Pluresq̄
em̄ indignant̄ h̄re ↄsiliū alterius. puer. xix.
Qui festin⁹ est pedibus offendit. vn̄. ij. reg.
ij. d̄r. q̄ Asael nō credidit ↄsilio abner: vt de
sisteret eū p̄sequi ip̄m p̄sequens lancea fuit
trāsfossus. puer. xxiiij. Erit salus vbi multa
ta ↄsilia sūt. Aliter p̄ditio sequit̄. Tertio eli-
gētiū. Plures em̄ exq̄rūt ↄsilia ab hoīb⁹ mū
di ꝛ nō a deo: nō cogitātes an illorū consilia
sint s̄ꝫ deū. Exēplū. Quis vult intrare religi
onē si petat ↄsiliū ab hoībus mūdi dissuade
būt ei. Si v̄o a viris dei: suadebūt ei. thobie
iiij. Oī t̄pe benedic deū ꝛ pete ab eo vt vias
tuas dirigat ꝛ oī tēp̄e ↄsilia tua in ip̄o p̄ma
neāt. Eccl. xxix. In orōne ↄfitebit̄ dn̄o: ꝛ ip-
se diriget cōsiliū eius. Eiusdē. xxxvij. In his
oībus dep̄care altissimū: vt dirigat in verita
te viā tuam ꝛc. Quarto cogitantiū. Plures
em̄ habēt diuersas cogitatōes q̄ multiplicit̄
torquēt cor. Job. xvij. Cogitatōes mee dissi
pate sunt torquētes cor meū: quas opꝫ dili-
genti consilio examinare. an expediāt vl' nō
p̄uer. xv. Dissipant̄ cogitatiōes vbi non est
consiliū. Ubi vero sunt plures consiliarij: cō
firmant̄. p̄uer. xx. Cogitationes consilijs ro
borantur ꝛ gubernaculis tractāda sūt bella.
Per cogitationes intelligunt̄ p̄posita q̄ con
cipiunt̄: que consilijs perficiunt̄. Sic Nabu
chodonosor vocauit omnes maiores om-
nes𝥃 duces bellatores suos ꝛ habuit cū eis

misteriū cōsilij sui Dixitq; cogitationē suaz
in eo esse: vt oēm terrā suo subiugaret impe
rio. Judith.ij. ꝓuer.xi. Ubi nō est guberna⸗
tor corruit populus. Quinto peccantium.
Consiliū em̄ debet requiri a viro ꝓbo ⁊ bo⸗
no ⁊ nō a pctōre. Eccl.xxxvij. Cor boni con⸗
silij statue tecū: ⁊ cū viro sācto assiduus esto
quēcūq; cognoueris obseruantē timorē dei
Anima viri sancti citius ānnūciat aliqn̄ vera
ꝙ septē circūspectores sedētes in excelso ad
speculandū. Sexto deuiātiū. Consiliuz em̄
nō debet requiri ab eo ꝗ deuiat a bono ope
sed ab eo ꝗ dirigit ad bonū faciendū. Eccli.
xxxvij. Cū viro irreligioso tracta de sanctita
te ⁊ cū iniusto de iustitia. ⁊ cum muliere de
his qui emulaꝫ. cū timido de bello. cū nego⸗
tiatore de traiectōe. cū emptore de vēditōe.
cum viro liuido de gratijs agēdis. cū impio
de pietate. cuz inhonesto de honestate. cum
oꝑario agrario de oī opere. cū oꝑario ānua⸗
li de ꝯsummatōe anni cū seruo pigro de mł
ta oꝑatiōe. Hec ibi. Sic ergo cū hoīe deuio
tractandū est taliter vt in bonū opus redu⸗
caꝫ. Septimo gloriantiū. Consiliū em̄ iuue
nū qui gloriant in ꝓsperitate iuuētutis sepi
us est ruinosum. vñ .iij. reg. xij. habeꝫ ꝙ Ro
boā qꝛ accepit consiliuz a iuuenibus amisit
partē regni sui. Jere. vi. Effunde sup puuluz
foris ⁊ sup consiliū iuuenū simul. i. cū his nō
habeas consiliū tuū. Eccl.xxv. Quā specio⸗
sa veterani sapia. ⁊ gloriosus intellectꝰ ⁊ cō⸗
silium. Hos consule. Octauo amātiū. Cō⸗
siliū em̄ nō est habendū cū hoīe de negocio
quod eū tangit ꝑcipue si nimis diligit. Ecc.
xxxvij. Noli cōsiliari cū socio tuo ⁊ a zelātibꝰ
te absconde consiliū tuū. Naz zelātes dicūꝫ
nimis amātes. Cū pr̄e vxoris tue noli con⸗
siliari de aliquo quod videaꝫ ꝯtra vxorē tuā
nec cum amicis carnalibus de his ꝗ videnꝫ
ꝯtra carnē. Michee. vij. Nolite credere ami
co ⁊ nolite ꝯfidere in duce. Ab ea ꝗ dormit ī
sinu tuo custodi claustra oris tui qꝛ ꝯtume⸗
liaz facit filius patri. Filia ꝯsurgit aduersus
mr̄em suam. nurus ꝯtra socrū suā. Inimici
hoīs domestici eius. vnde Geñ. xxxi. dicitur
ꝙ Jacob ignorāte laban socero suo recessit
cum filijs ⁊ filiabus atq; pecoribus suis. de
Mesopotamia in terrā Chanaā. Et iudic.
xix. habeꝫ ꝙ Leuita quidā qui credidit soce
ro suo vt cū eo tribus diebus maneret ī via
amisit vxorem suā a Gabaonitis oppssam.
Unde strages magna populi secuta est ⁊c.
Nono negociantiū. Consiliū em̄ nō est re⸗
quirendū a mercatoribus de eadē negocia⸗
tiōe. qꝛ ipsi te deciperēt. Jere. ix. Unusq̄sq;
a ꝓximo suo se custodiat. ⁊ ideo in oī fratre
suo ñ hēat fiduciā. qꝛ oīs frater supplantās
supplātabit. ⁊ oīs amicus fraudulēter ince⸗
dit. ⁊ vir fratrē suū deridebit. ⁊ veritatē non
loqueꝫ ⁊c. Decimo mediantiū. Consilium
em̄ nō est requirēdū a mediatore alicuiꝰ ne⸗
gocij qui vulgariter dꝛ sensalis: qꝛ semꝑ con⸗
sulit ꝓ parte eius a quo munera accepit. ps̄.
Saluū me fac dn̄e qm̄ defecit sanctus. qm̄ā
diminute sunt veritates a filijs hoīm. Uana
sunt locuti vnusq̄sq; ad ꝓximū suū. labia do⸗
lose in corde ⁊ corde locuti sunt. Hec ibi. Ha
bitatio em̄ talis mediatoris est in medio do
li a quo cauendū est. Undecimo iactantiū
Consiliū em̄ supboruz est de eo quod facere
nō possunt. ps̄. Cogitauerūt cōsilia ꝗ nō po
tuerūt stabilire. sicut anthiochus ꝗ cogitauit
facere hierłm congeriē sepulchri iudeorū iō
dꝛ in ps̄. Dn̄s dissipat consilia gentiū. repro
bat autē cogitatōnes populorū: ⁊ reprobat
cōsilia ꝑncipū. Sepius em̄ qui cogitāt ascē⸗
dere ad magnuz statum dn̄ij ⁊ honoris aut
se reputāt stare: corruūt. Duodecimo simu
lantiū. Consiliū em̄ nō est requirendū ab hy
pocritis fingētibus sanctitatē vite. nec a fin
gentibus amicitiā tecū. Math. vij. Attēdi⸗
te a falsis ꝓphetis qui veniūt ad vos in ve⸗
stimētis ouiū: intrinsecus autē sunt lupi ra⸗
paces. Et Esa. xxix. Ue qui ꝓfundi estis cor
de vt abscōdatis a dn̄o consiliū quorū sunt
in tenebris oꝑa. De his dꝛ in ps̄. Tota die ī
iustitiaz cogitauit lingua tua. sicut nouacula fec.
dol. Decimotertio aduersantiū. Ubi enim
aduersarius noster cognouerit ꝯsiliuz nr̄m
subito est mutandū. Unde vegecius lib. iij.
de re militari dicit. nulla cōsilia meliora sūt:
sicut illa que ignorauerit aduersarius anq̄
facias. Cuz igiꝫ consiliū tuū cognoueris ad
uersarijs ꝓditū: dispositōez mutare te ꝯueit.
Quid fieri debeat: tractato cū multis: quid
vero facturus sis: cū paucissimis ac fidelissi
mis vel potius ipe tecū. h̄ ille. Et Bern̄. in
epł'a ad senoñ. dicit. Oīs iuxta ꝑceptū dn̄i
etiā inimici diligaꝫ. sed ad ꝯsiliū soli amici
eligantur qui et prudētes esse videanꝫ ⁊ be⸗
niuoli. Propterea dn̄s ⁊ imprudentis disci
puli ⁊ fratrū infidele ꝯsiliū refutabat. r̄ndēs
improuido. nō sapis que dei sunt. ⁊ maliuo⸗
lis vos ascēdite ad diem festum. Nec istorū
malitie: nec illius imprudentie se credenduz
putabat. Hec ille. Raro inuenies ista duo

nō suspicaꝛ sed cauet. Cuiuscūqꝫ facti cām
require. ꝛ cū initia inueneris: exitus cogita
hec ille. De p̄terito enī ꝛ presenti nō est cō-
siliū: sed de futuro. sicut fecit Joseph tpe fa
mis. vñ Amb. li. ij. de officijs dicit. Quāto
vtilius ꝙ regē pharaonē Joseph consilio ꝓ
uidentie iuuit: qꝫ si pecuniā contulisset. Pe
cunia enī vniꝰ ciuitatis vbertatē nō redime
ret: ꝓspiciētia Joseph totiꝰ egypti per quin
quēniū famez reppulit. Facile aūt pecunia
cōsumiꝛ: consilia exhauriri nesciūt. Hec vsu
augenꝛ. pecunia minuiꝛ ꝛ cito deficit vt quo
pluribꝰ largiri volueris: eo paucioꝛes adiu-
ues. ꝛ sepe tibi desit: qꝺ alij conferendū pu-
taueris. Consilij autē operisqꝫ collatio quo
pluries diffundiꝛ: eo redundātioꝛ manat et
in suū fontē recurrit. hec il. Tricesimo offi
ciantiū. Jn consilio enī non debet esse aliq̄
passio. qꝛ sicut gladios deponūt corpoꝛeos
qui ad consilia accedūt: sic nudos passioni-
bus decet eos accedere: vt nō amoꝛe: timo-
re. cupiditate inuidia turbatione ꝛc. mouea
tur. vnde Valeriꝰ li. vi. ca. v. dicit. ꝙ carun-
da legislatoꝛ de ciuitate tyri in asia. vñ fuit
dido fecerat legez ꝙ q̄cūqꝫ poꝛtaret arma
in cōtione. i. in concilio: statim trucidareꝛ.
Transacto certo tpe ex rure longinquo re-
diens imemoꝛ gladij quo erat accinctus in-
trauit ad consiliuz. Qui admonitꝰ ab eo iu-
xta quē sedebat dixit. ego obseruabo legem
ꝛ accepto gladio seipꝫ occidit. ne vlla fraus
iusticie fieret. Et salustiꝰ in Catilinario di-
cit. Omnes hoīes qui de rebꝰ dubijs cōsul-
tant ab odio: amicicia: ira atqꝫ mīa vacuos
esse decet. Haud facile animꝰ verū prouidet:
vbi illa officiūt. Neqꝫ quisqꝫ hoīuz libidini
simul ꝛ rōni paruit. Ubi intēderis ingeniū
valet. Si libido possidet: ira dñaꝛ: animꝰ ni-
hil valet. hec ille. Purgādus est animus ab
his affectibꝰ. Tricesimop̄mo reuelantiū.
Consiliū enī debet esse secretū. ad qꝺ obser-
uandū cōsiliarij iuramēto se obligant. vnde
reuelādo peccant moꝛtaliter. Señ. ij. parte
eplarū epla. ij. dicit. Quidā q̄ tm̄ amicis cō
mittēda sunt narrant oībꝰ: ꝛ in quaslibꝫ au-
res quicq̄d illas exurit exonerant. Quidam
etiam charissimoꝛū conscientiā refoꝛmidāt
ꝛ si possint ne sibi quidem credituri: intꝰ pre
munt omne secretū. Neutrū enim faciendū
est. vtrumqꝫ vicium est ꝛ omnibꝰ credere ꝛ
nulli. Sed alterū honestius dixerim vitiuz
alteruz tutius. Sepultus sit sermo apud te
quē solus tu audieris. Consilio melius vin
ces: ꝙ iracundia. hec ille. Reuelās consiliū
facit cōtra legē fidelitatis. Tricesimosecū
do obfirmantiū. Cōsilio enim maxime no-
cet obstinatio ꝛ firmitas ꝓpositi in maluz.
Prouerb. i. Non est sapiētia. nō est cōsiliuz
nō est prudētia contra dñm Jn dispendijs
ꝛ iacturis ita desperāt pleriqꝫ vt nolint cu-
iusqꝫ audire consiliū. vnde petrꝰ rauennas
in quadā epla dicit. Ubi publica iactura est
ꝛ comune dispēdiū sicut doloꝛ in vniuersita
tem se poꝛrigit: ita cōmuni cōsilio ꝛ auxilio
est vtendū. hec ille. Tricesimotertio erran
tium. Jn consilio enī salutis anime nō sunt
audiendi heretici scismatici ꝛ infideles. vn-
de. iiij. Reg. i. arguiꝛ ochozias qui cū infir-
mareꝛ misit nūcios ad consulēdū deū acha-
ron. imo etiam in infirmitatibꝰ xpianoꝝ nō
sunt aduocandi medici iudeoꝝ. xxviij. q. i. c.
nullus. et. c. omnes. Tricesimoq̄rto asper-
nantiū. Juuenes enī qui nō sunt experti in
factis nō sūt aduocādi ad cōsiliū: quia ipsi
indigent senioꝝ consilio. qꝺ si spreuerint vi
tuperanꝛ si perq̄siuerint laudanꝛ. vñ Cassio
doꝛus in eplis dicit. Plurimū laudis iuue-
nes moꝛibꝰ suis applicāt quotiēs de nego-
cioꝝ meritis ambigētes ad peritoꝝ cōsilia
decurrūt. hec ille. Tricesimoq̄nto tardan-
tium. Qui enī negligit aut habere consiliuz
aut exequi. facile in dānuz incurrit. vñ Cas-
siodoꝛus in eplis ait. Consiliū quippe imi-
tari negligit improuidus. sapientiā vero ille
querit in altero penes quem est scientie ma
gnitudo. hec ille. Sapiens consiliū non est
abijciendū. Tricesimosexto angustiantiū.
Jn magnis enī angustijs cōsilia req̄renda
sunt ꝛ p̄cipue in aduersitatibus: vt foꝛtune
imperꝰ refreneꝛ. vñ petrꝰ rauēnas in quadā
epla dicit. Jn magnoꝝ discriminum angu-
stijs vbi domestica consilia remediū non in
ueniunt eoꝝ suffragia imploꝛanꝛ quoꝝ pru
dentia in altioꝛibꝰ negocijs experiētia diu-
turnioꝛ approbauit hec ille. Jn necessitati-
bus nāqꝫ succurrēdū est. tū consilio. tū auxi
lio ꝛc. Tricesimoseptimo ꝓsperātiū. Pro
speritas enī foꝛtune maxime indiget cōsilio
cū semper dubia ꝛ incerta hoīem imparatū
inueniat. vnde Señ. in eplis dicit. Tunc cō
silia salutaria aduoca: cum tibi alludat vite
pꝛosperitas. Tunc te velut in lubꝛico retine
bis: nec tibi dabis impetus liberos: sed cir-
cumspicies quo eundū sit et quousqꝫ. Tri
cesimooctauo vacillantiū. Plures enī vacil
lāt inter duo ꝓposita nesciētes quid eligāt.

ideo necessariū est sapiens consiliū quo de-
termineť ad meliꝰ. vñ Señ epl'a.lxxiij.dic.
Non disponit singula nisi cui iam vite sue ꝓ
posita suma est. Nemo ꝗuis paratos ha-
beat colores silitudine reddet. nisi iam con
stet ꝗd velit pingere. Scire dꝫ quid petat il
le qui sagittaꝫ vult mittere ⁊ tūc dirigere ac
moderari manu telū. Errāt ꝯsilia nostra: qꝛ
nō habēt quo diriganť. Ignorāti quē portū
petat nullꝰ suus ventꝰ est. Necesse est multū
in vita nr̄a sit casus, qꝛ viuimꝰ casu. hec ille.
Consilio ergo obuiādū est casibꝰ. Tricesi
monono obstātiū. In ꝯsilio enim ꝓuidēda
sūt ꝗ nobis obstare pñt. vñ Señ. epl'a. xxij.
dic. In equo aūt ē amisse rei dolor ⁊ timor
amittēde. Nec ideo tibi ꝑcipio negligentiā
tu ꝟo metuēda declina. Quicꝗd ꝯsilio ꝓspi-
ci pōt ꝓspice qꝺcūꝗ lesurum ē multo añꝗ
accidat: speculare ⁊ aduerte. ⁊c. Quadra
gesimo offendētiū. In ꝯsilio em̄ ꝓuidenda
sunt ꝗ nos offendere pñt: vt sic cito illis oc-
curramꝰ. vñ Señ. dicit. Recta ꝯsilia capere
possumus si ꝗ nos ledere potuerint agnosca
mus. Si sollicitꝰ fueris iudiciū ꝓuenies. Il-
lustratio mentis est si bono ꝯsilio vtaris: si
malo: caligo. hec ille. Et sic patet. ⁊c. Post
hāc declarationeꝫ dixit sanctꝰ Thomas aīe
deuote. O aīa simplex iam potes intelligere
ꝗ̄ sit meritoriū dare bonū cōsiliū. Ne tamē
Belial gloriet in argutijs suis docebo te ꝗ
pacto illi rn̄deas. Ad primū dic ꝙ non est
bonū ꝯsiliū. siue aliꝗs malū finē sibi in con
siliando ꝯstituat: siue etiā ad bonū finē ma
las vias adinueniat. Sicut etiā in speculati
uis nō est bona rōcinatio. siue aliꝗs falsum
cōcludat. siue etiā cōcludat verū ex falsis. qꝛ
nō vtiť conueniēti medio. ⁊ ideo vtrūꝗ p-
dictorū est cōtra rationeꝫ boni cōsilij. Ad
secundū dic ꝙ in nullo pctōre inꝗtuꝫ hmōi
est bonū consiliū. cū omne pctm̄ sit ꝯtra bo-
nā cōsiliationē. Requiriť em̄ ad bene con
siliandū nō solū adinuentio vel excogitatio
coꝝ que sūt oportuna ad finē: ꝫ etiā alie cir
cūstātie scꝫ tempꝰ cōgruū. vt nec nimis tar-
dus nec nimis velox sit in cōsilijs. Et modꝰ
cōsiliādi. vt scꝫ sit firmꝰ in suo consilio ⁊ alie
hmōi circūstātie debite quas pctōr peccādo
nō obseruat. Quilibꝫ aūt ꝟtuosus est bene
cōsiliatiuꝰ in his ꝗ ordinanť ad finē ꝟtutis
licꝫ forte in aliꝗbꝰ particularibꝰ negocijs nō
sit bn̄ cōsiliatiuꝰ. puta in mercatiōibꝰ vel re
bus bellicis vl' in aliꝗ hmōi. Ad tertiū dic
ꝙ prudentia acquisita causať ex exercitio
actuū. vñ indiget ad sui generationē experi
mēto ⁊ tpe. vt diciť. ij. Ethi. ideo nō pōt eē
in iuuenibꝰ nec ꝫm habitū nec ꝫm actū. sed
prudētia gratuita causať ex infusione dīna.
vñ in pueris baptizatis nōdū habētibꝰ vsuꝫ
rōnis: ē prudentia ꝫm habitū: ꝫ nō ꝫm actū
sicut ⁊ in amētibꝰ. In his aūt qui iā habēt
vsum rōnis est etiā ꝫm actum: ꝗtū ad ea ꝗ
sunt de necessitate salutis: ꝫ per exercitium
mereť augmētū quousꝗ ꝑficiať sicut ⁊ ce-
tere ꝟtutes. vñ apl's dicit. Heb. v. ꝙ ꝑfecto
rū est solidus cibꝰ ꝗ per ꝯsuetudinē exercita
tos habēt sensus ad discretionē boni ⁊ ma-
li ⁊c. Ad quartū dic ꝙ consiliuꝫ ꝫm ꝙ est
donuꝫ spūssancti dirigit nos in oībꝰ ꝗ ordi-
nanť in finē vite eterne: siue sit de necessita
te salutis siue nō. Utilia aūt ad vitā eternā
sunt opa mīƀicordie. i. Thy. iiij. Pietas ad
oīa vtilis est. ⁊ Aug. dicit in lib. de ƀmone
dn̄i in monte. Cōsiliū cōuenit mīƀicordibꝰ.
qꝛ vnicū remediū est de tātis malis erui. di-
mittere alijs ⁊ dare. ⁊ ideo cōsiliū respōdet
opibꝰ mīƀicordie. Tūc aīa grās agens deo
⁊ suis doctoribꝰ de tā notabili declaratione:
consolata abijt domū in pace. Amen.

Sabbato in passione domini.
Sermo. xxxix. De oratione.

Go pro eis rogo.

e Ioh. xvij. Hodie aīa simplex fi
delis ⁊ deuota saluti sue intēta
accessit ad ecclesiā ⁊ audiēs missam tā ex le
ctione ꝓphetie. Iere. xix. ꝗ̄ ex euāgelio ad-
uertit vnā cōclusionē valde notabilē scilicꝫ.
Immobilitas dīne ꝑordinatiōis non ex-
cludit fructū deuote oronis. Rō est qꝛ non
ad hoc oratio ad deū fundiť vt eterne ꝓui-
dētie dispositio īmuteť. hoc em̄ impossibile
est: ꝫ vt aliꝗs illud qꝺ desiderat assequať a
deo. Pijs em̄ desiderijs rōnalis creature cō
ueniens est ꝙ deꝰ assentiat: nō tāꝗ̄ deside-
ria nostra moueāt īmobilē deū: ꝫ ex sua bo-
nitate ꝓcedit. vt cōueniēter desideria perfi-
ciat. Cū em̄ naturaliter oīa bonū desiderent
vt dr. i. Ethicoꝝ. ad supeminētiā diuine bo
nitatis ꝑtinet ꝙ esse et bn̄ esse oībꝰ ordine
quodā distribuat. ⁊ sic ꝫm suā bonitatē pia
desideria que ꝑ orone explicāť adimpleat.
Sciendū ꝙ circa oroneꝫ triplex fuit anti-
quorū error. Primꝰ fuit error epicureoruꝫ
qui dixerūt nullū esse orationis fructū: quia
res humane nō regunť diuina ꝓuidentia.
Iob. xxij. Quid em̄ nouit deꝰ: Nubes lati-

in consilio.scꝫ beniuolētiā fidelē ⁊ prudētiā
vt ꝯstat. Decimoquarto ꝓuocātiū. Consi
liū em̄ non est reqrendū ab eo q̄ ꝓuocat ad
malū. sicut q̄dā iuuēcule aliq̄n credūt consi
lijs quarūdā vetularum que suadēt eis tur
pia ⁊ inhonesta. Eccl'ia.xxxvij. A ꝯsiliario
malo serua aiaꝫ tuā: priꝰ scito que sit illiꝰ ne
cessitas. ⁊ Ambro.li.ij.de officijs dic. Talis
dꝫ esse q̄ consiliū dat: vt seipsuꝫ formā alijs
ad exēplū bonoꝝ operū exhibeat in doctri-
na. in integritate. in grauitate. vt sit eiꝰ s̄mo
salubris atqꝫ irrep̄hensibilis: ꝯsiliū vtile: vi-
ta honesta sentētia decora. hec ille. Quin-
todecimo subtrahentiū. Plures em̄ sūt qui
si viderēt ꝓximū in maximo periculo: ⁊ pos-
sent eum suo consilio adiuuare: nō facerēt.
vn̄ Ambro.lib.ij.de officijs dicit. Quid tibi
ꝓdest habere sapiām: si ꝯsiliū neges. si con
sulēdi copiā includas. clausisti fontē: vt nec
alijs influat: nec tibi ꝓsit. hec ille. Magnuꝫ
est hoc malū Decimosexto malignantiuꝫ.
Plures em̄ sunt qui ex malignitate ⁊ inui-
dia impediūt ne q̄s adipiscat̄ aliq̄d b̄n̄ficiū
vel officiuꝫ in ciuitate. aut si adeptus fuerit
conāt̄ vt deponat̄. vel si ex suspitiōe: condē-
natur exilio. vel priuatione bonoꝝ suoꝝ. ⁊
alij velint illi indulgeri et sua sibi restitui:
laborant totis viribꝰ: ne vnq̄ꝫ in grām reci
piat̄. Job.xxi. Consiliuꝫ impioꝝ longe sit a
me. Supueniet eis inundatio ⁊ dolores di
uident furoris sui. Erūt sicut palea ante fa-
ciem venti. ⁊ sicut fauilla quā turbo disper
git. deꝰ seruauit filijs suis dolorem patris: ⁊
cū reddiderit tūc sciet. videbunt oculi eiꝰ in-
terfectionē suā: ⁊ de furore oīpotentis bibet
Certe noui cogitatiōes vestras sententias
iniquas. ⁊c̄. Decimoseptimo p̄cipitantiū.
Plures em̄ sunt q̄ p̄cipitanter oīa faciūt ⁊
sine cōsilio. ꝓpterea male illis succedit. vn̄
Petrus rauēnas in q̄dā ep'la dicit. Quidā
ea sp̄ differūt que differri nō expedit. ibiqꝫ
sūt p̄cipites: vbi res saniori consilio indige
ret. Quidā oīa imprudēter agūt: ⁊ ipsis ꝓ
voto succedit. q̄dā oīa cō silio se suaqꝫ dispo
nūt. ⁊ semp̄ in ꝯtrariū eis cedūt. h̄ ille. Ma
gna ē hec diuersitas. vt pꜫ. Decimoctauo
p̄sumentiū. Plures em̄ confidunt in sensu
suo vt p̄sumant se nō indigere alios ꝯsule-
re. sicut p̄ncipes ⁊ dn̄i terrarū. vn̄de Cassio
dorus in ep̄lis dicit. Magna em̄ est ⁊ infi-
nita prudētia: quā nemo sic assequit̄ vt eam
non necessario per alios q̄rere videat̄. Se-
nes ipsi consilijs sapientiā discūt. ⁊ a matu
ris in cōmune querit̄ q̄d ꝓ vtilitate tractat̄
Solaciū curarū frequēter sibi adhibēt ma
turi reges. ⁊ hinc meliores estimant̄: si soli
omnia nō p̄sumunt. hec ille. Talis presum-
ptio multū nocet vt pꜫ. Decimonono. de
testantiū. Plures em̄ detestant̄ audire con-
siliū inferioris se cuꝫ tn̄ in scrineis vilioribꝰ
thesauri preciosi reponant̄. cuiꝰ tn̄ consiliū
est acceptandū si sit salubre ⁊ vtile. Exem-
plo Moysi qui audiuit consiliuꝫ ietro qui
erat eo inferior dignitate ⁊ lumine sapiētie
Exo.xviij. vn̄ Hierony. in originali dicit.
Greci poete laudabilis sentētia. Primum
est beatū ꝙ per se sapiat. Secūdū ꝙ sapiē
tem audiat. Qui aūt vtroqꝫ caret hunc in-
utilē tā sibi esse q̄ꝫ alijs romani p̄ncipes cō
sules appellati sunt vel a consulendo ciuita
tibus. vel a regendo cūcta cū consilio. Hec
ille. Nā congregatio cōsulū senatꝰ dicebat̄.
Vicesimo exprobrantiū. Consiliū em̄ est
rep̄hensibile tripliciter. Primo ex p̄te pe-
tentis auxiliū scꝫ q̄n habet intellectū nimis
superbuꝫ. puta suo sensui nimis credendo.
Ber. oīa illis desunt: qui sibi nihil deesse pu
tant. Aug. vbi dixisti sufficit: ibi defecisti.
vbi tibi placuisti: ibi perijsti. Prouer.xxvij
Vidisti sapiētē sibi videri: magis illo spem
habebit insipiens. Secūdo ex parte cōsu
lentis. scꝫ q̄n nō habet sensum nimis ꝓfun
dum in quo debet esse discretio ꝓuida ⁊ in
concussa iusticia. vn̄ Ambro.li.ij.de officijs
dicit. Secure salutē nostraꝫ illi cōmittimus
viro: qui sit iustꝰ ⁊ prudens. Facit em̄ iusti-
cia: vt nullus sit fraudis metus. facit prudē
tia: vt nulla sit erroris suspicio. Tertio ex
parte rei de qua cōsulit̄ debet esse vtilitas
⁊ necessitas q: cō siliū nō debet esse de rebꝰ
superuacuis. Ecci.iij. in supuacuis rebꝰ noli
scrutari multipliciter. nec de rebꝰ vanis. ps.
Non sedi cū consilio vanitatis Nec de rebꝰ
prauis ꝑpetrādis. Job.v. Consiliū prauoꝝ
dissipat. Sed de rebꝰ vtilibus ⁊ necessarijs
iij. Reg.i. Accipe cō siliū meuꝫ: ⁊ salua ani
mā tuam. Vicesimop̄mo delirantiū. Con-
siliū em̄ nō debet requiri ab insipiente ⁊ fa
tuo. Ecci.xviij. Cū fatuis nō habeas consi-
liū. q̄m nō potuerūt diligere: nisi q̄ ipsis pla
cent. Ista est differētia inter cōsiliariū fa-
tuū ⁊ sapientē. quia fatuus non respicit nisi
principiū facti. sapiens vero respicit finem
⁊ ea que sunt ad finē. Unde in quodā foro
in loco eminēti p̄hus quidā residens dixit
se velle vēdere sensum. Princeps aūt q̄dā

regionis illius misit nūcios cū auro vt eme
rent ꝓ eo sensum. Ille ꝟo accepto ꝑcio scri
psit in cedula. Si qd agis prudēter agas: ⁊
respice finē. Ferre minora volo: ne grauiora
ferā. Qd̄ cū nuncij deriderent: ⁊ cedulā vel
lent ꝓijcere: ait. Secure portate ad dn̄m ve
strū, qꝛ bn̄ valet preciū. Quā cū ꝑnceps ac
cepisset: lr̄is aureis in palacij sui ostio fecit
hos versus scribi. Post multū ꝟo tēporis
inimici eiꝰ cū Barbario cōuenerūt vt eū in
gularet. Qui cū per ostiū intraret. ⁊ ꝟsus il
los legeret: cepit pauere ⁊ tremere. Quo vi
so ꝑnceps eū iussit capi ⁊ minis ⁊ tormētis
veritatē ab eo exq̄rēs pepercit sibi. ſ; aucto
res sceleris interfecit ⁊c̄. Vicesimosecūdo
adulantiū. Cōsiliū eñ dꝫ esse verax. iuxta il
lud. ꝟbū verax ꝑcedat te. vnde adulatores
⁊ bilingues nō sūt vocandi ad consiliū. Nā
Chusi suo cōsilio decepit Absalon. ij. Reg.
xvi. Mathatias eñ vidēs filiū suū simonē
virū ꝓbū: reliquit eū pro consilio fratribus
suis. i. Mach. ij. Vicesimotertio affectan
tiū. Cōsiliū eñ nō dꝫ requiri ab auaro ⁊ cu
pido qui sectat̄ lucra ₜpalia. Exēplū de Ba
laam q̄ malū dedit cōsiliū regi Balach con
tra filios israel de mulieribꝰ exponēdis: ⁊ ipē
etiā fuit occisus. Venerat eñ ad ipsi consu
lendū cōductus mercede ⁊ precio vt habet̄.
Nūe. xxiiij. Vicesimoq̄rto alienātiū. Con
siliū eñ nō est requirēdū ab alienis ⁊ extra
neis. Eccī. viij. Corā extraneo nō facias cō
siliū. Nescis eñ q̄d tibi crastina dies pariat
Non oī hoī cor tuū manifestas: ne forte in
ferat tibi grām falsam. ⁊ cōuiciet̄ tibi. ħ ibi.
Nō oī spiritui est facile credendū. ⁊c̄. Vi
cesimoq̄nto colligātiū. In cōsilio eñ aliq̄n
vna pars ciuiū sic se colligat ⁊ firmiter vnit
vt quicq̄d velit obtineat. quorū consiliū est
impiū. ps̄. Btūs vir q̄ nō abijt in cōsilio im
piorū: ⁊ in via pctōꝝ nō stetit: ⁊ in cathe. pe
sti. nō sedit. Qui eijciēdi sunt de cōsilio. iō se
quitur. Non sic impij nō sic: ſ; tanq̄ꝫ puluis
quē ꝓijcit ventꝰ a facie terre. Neq̄ꝫ pctōres
in consilio iustoꝝ. Iter impioꝝ peribit. ⁊c̄.
Vicesimosexto prodētiū. Consiliū eñ nō
est req̄rendū a ꝓditoribꝰ. sicut fecit. Iudas
ꝓditor q̄ abijt ad principes sacerdotū. q̄ ꝓ
miserūt ei pecuniā se daturos: si xp̄m daret
in manibus eorū. Ecclesiastici. xxvij. faciē
ti nequissimū consiliū super illū deuoluet̄ ⁊
non agnoscet vnde veniet illi. Sicut duces
exercitus ꝓ pecunia recepta a parte aduer
sariorum: prebent talia consilia ꝙ totus ex
ercitus confligit̄: cum tamē ipsi sint concor
des cū inimicis. Eodē modo capitanei ca
strorū aut cōmunitatū prodūt inimicis for
tilitia eis credita: dicētes inuadētibꝰ Prius
volo facere honorē meū requirēdo dominū
meū ⁊c̄. Vicesimoseptimo vindicātiū. Cō
siliū eñ nō est req̄rendū ab offensis qui ex
ira tacita cupiunt vindicari. Nā ira impedit
animū: ne possit cernere verum. Ideo dixit
socrates. Oriēte sole ꝯsiliū: occidēte ꝯuiuiū
cogitato: velox consiliū sequit̄ pn̄ia. Maxi
meq̄ꝫ cōsilio ꝯtraria: festinatio ⁊ ira. hec il.
Et greg. in registro dicit. ira si semel mentē
possidere ceperit: iustū esse deputat: qd̄ etiā
crudeliter fit. ⁊ Orosi. li. i. de hormesta mū
di dicit: ꝙ falaris siculus agrigētinos arre
pta tyrannide depopulabat̄. Qui crudelis
mente: tormētis crudelior: oīa nefarie in in
nocētes agēs: inuenit aliq̄n quē iuste puni
ret iniꝰ. Nā Perillus quidā eris opifex
affectās tyrāni amiciciā aptū munus ratꝰ
crudelitati illiꝰ eneū thaurū fecit: cui fabri
ce ianuā ex latere cōposuit: que ad intrudē
dos dānatos receptui foret: vt cū inclusus
ibidē subiectis ignibꝰ torrerēt: sonū vocis ex
torte capacitas ꝯcaui eris augeret: pulsuq̄ꝫ
ferali cōpetēs imagini: murmur emitteret.
nefarioq̄ꝫ spectaculo mugitꝰ pecudis nō ho
minis videret̄. Sꝫ falaris factū amplexus
factorem execrans vltioni materiā prebuit
⁊ crudelitati. Nā ipsuꝫ opificē sua inuētiōe
punīuit. hec il. Vicesimooctauo debilitan
tium. In consilio eñ nūq̄ꝫ dꝫ despici pars
aduersa despectiue loquēdo. ſ; dꝫ tota veri
tas dici et pars aduersarij potiꝰ fortificari
q̄ꝫ debilitari. sicut fecit achior corā holofer
ne Iudith. v. Sꝫ iudei in cōsilio cōtra xp̄m
despectiue dicūt: hic hō. Nō dicunt hic dn̄s.
vel propheta. vel magister Debebant nāq̄ꝫ
ipsum excellēti noīe noīare ꝓpter excellētia
opa que fecit ⁊ faciebat. sicut ipsi dicūt: mul
ta signa facit. Esaie. liij. vnde nec reputaui
mus eū. Si nō reputauerūt eum: quare ad
uersus eū tā grande ꝯsiliū collegerūt. vnde
stulti et fatui reputāt̄. i. Reg. xxvi. Cur per
sequit̄ dn̄s meꝰ pulicē vnū ⁊c̄. Vicesimo
nono fraudantiū. In consilio eñ dꝫ attēdi
futura. Seneca de quattuor ꝟtutibus dicit
Si prudēs esse cupis in futura ꝓspectū in
tende. ⁊ que possūt cōtingere: aīo tuo cun
cta ꝓpone. Nihil tibi subitū sit: sed totū añ
ꝓspicias. Nā qui ꝓuidens est nō dicit: non
putaui hoc fieri: qꝛ nō dubitat sed expectat:

bulū eius: nec nostra considerat circa cardi
nes celi ꝑambulat. hec il. Etiā q̄dā perypa
theticoꝝ res humanas diuine ꝓuidentie sub
trahebāt. Secūdus fuit error stoicoꝝ po-
nētiū oīa in reb⁹ humanis ex necessitate cō
tingere. siue ex imutabilitate diuine ꝓuidētie:
siue ex necessitate stellarū: siue ex cōnexiōe
causarū. Malach. iij. Dixistis inq̄t. van⁹ est
qui seruit deo ⁊ qđ emolumētū q꞉ custodiui
mus p̄cepta ei⁹: ⁊ q꞉ ambulauim⁹ tristes co
ram dn̄o exercituū. Tertius est error egy
ptioꝝ ponentiū res hūanas diuīa ꝓuidētia
regi ⁊ ꝙ res hūane nō ꝓueniūt ex necessita
te. s꞉ ꝙ dispositio diuine ꝓuidentie est variabi
lis: ⁊ ꝙ orōnib⁹ ⁊ alijs sacrificijs: seu q̄buſ-
dā imaginib⁹ suffumigatiōib⁹. siue incanta
tionibus: dispositio diuine ꝓuidentie ver-
tebatur. Ad cui⁹ cōfirmationē sunt multa in
sacris scripturis. Dicitur enī Esa. xxxviij. ꝙ
esaias ex mādato dei dixit ezechie regi Hoc
dicit dn̄s. Dispone domui tue: q̄a morieris
tu ⁊ nō viues. Et tn̄ post orōnez ezechie fa
ctū est ꝟbū dn̄i ad esaiā dicēs. Vade ⁊ dic
ezechie. Audiui orationē tuā ⁊ vidi lachry-
mā tuā: ecce adijciā sup annos vite tue an-
nos q̄ndecim. ⁊ Jere. xviij. dr̄ ex ꝑsona dn̄i
Repēte loquar aduersus gentē ⁊ aduersus
regnū: vt eradicē ⁊ destruā ⁊ disperdā illud
Si pn̄iam egerit gens illa a malo suo qđ
locut⁹ sum aduersus eā: agam ⁊ ego pn̄iam
sup malo qđ cogitaui vt facerē ei. ⁊ Johel.
ij. dr̄. Cōuertimini ad dn̄m deū nr̄m: q̄a be-
nign⁹ ⁊ mi̇ꝯicors est. Quis scit si cōuertatur
⁊ ignoscat de⁹. He auctoritates si s̄m supfi
ciem intelligātur ad incōueniēs ducūt. Seq̄tur
enī p̄mo ꝙ volūtas dei sit mutabilis. Se-
cūdo ꝙ aliq̄d ex tp̄e deo adueniat. Tertio
ꝙ aliqua tp̄aliter q̄ in creaturis sūt: sint cā
alicui⁹ existentis in deo. S꞉ ista aduersantur
sacre scripture q̄ infallibilē ⁊ exp̄ssam cōti-
net veritatē. Dicitur enī Nūe. xxiij. Nō ē de⁹
quasi hō vt mentiatur nec vt fili⁹ hoīs vt mu
tetur. dixit ergo ⁊ nō faciet: locut⁹ est ⁊ non
implebit? et. i. Reg. xv. Triūphator in isrł
nō parcet ⁊ penitudine nō flectetur. neq꞉ enī
hō est vt agat pn̄iam. ⁊ Malach. iij. c. Ego
de⁹ ⁊ nō mutor. S꞉ isti errores ꝓuenerunt:
q꞉ nō attenderūt differētiā inter vniuersalē
ordinē rerū ⁊ ꝑticularē. Cū enī oēs effect⁹
ordinē adinuicē habeāt s̄m ꝙ in vna causa
ꝯueniūt: oportꝫ tāto esse cōmuniorē ordinē
q̄to est vniuersalior cā. Unde ab vniūsali
causa q̄ est de⁹ ordo ꝓueniēs necesse est ꝙ

oīa cōplectatur. Nihil ḡ ꝓhibet aliquē ꝑticu-
larē ordinē. vel per orōnē. vel ꝑ aliquē aliū
modū imutari. Est enī extra illū ordinē ali-
q̄d qđ pōt ipsum ꝑticularē ordinē imutare
ideo nō est mirū si egyptij reducētes rerū
hūanarū ordinē in corpa celestia posuerūt
fatū ex stellis ꝓueniēs aliq̄b⁹ orōnib⁹ ⁊ riti
bus posse imutari. Nā extra celestia corpa
⁊ supra ea ē deus q̄ pōt celestiū corpoꝝ im-
pedire effectū q̄ in istis inferiorib⁹ ex illorū
imp̄ssiōe secutur⁹ erat. Sed extra ordinē cō
plectētē oīa non pōt poni aliq̄d ꝑ qđ possit
ordo ab vniuersali cā dependēs euerti. ꝓpter
qđ stoici q̄ in deū sic i vniuersalē cāꝫ oīm re
ductionē ordis rerū considerabāt. ponebāt
ꝙ ordo istitut⁹ a deo nulla ratiōe posset im-
mutari. S꞉ illa ꝯsideratio fuit defectiua. q꞉
ponebāt orationes ad nihil vtiles esse. acsi
volūtates hoīm ⁊ eoꝝ desideria ex q̄b⁹ ora
tiones ꝓcedūt. sub illo vniuersali ordine nō
cōp̄hēderentur. Cū enī dicit ꝙ siue orōnes fiāt
siue nō nihilomin⁹ idē effect⁹ sequitur in reb⁹
ex vniuersali ordine eoꝝ. patet manifeste ꝙ
sequestrāt vota orātiū ab illo vniuersali or-
dine. Si enī oratiōes sub illo ordine cōp̄hē
dantur. tūc sic ꝑ alias cās. ita ꝑ orōnes ex di-
uina ordinatiōe aliq̄ effect⁹ sequuntur. Idē
ergo erit excludere orōnis effectū ⁊ omniū
aliarū cārū. Ergo si alijs causis imobilitas
diuini ordinis effect⁹ nō subtrahit: neq꞉ ora
tionū efficaciā tollit. Itaq꞉ orōnes valent
nō quasi ordinē eterne dispōnis imutātes:
s꞉ quasi sub tali ordine etiā ipse existentes.
Nihil tn̄ ꝓhibet ꝑ orōnū efficaciā aliquē ꝑti
cularē ordinē alicui⁹ inferioris cause imuta-
ri deo faciēte q̄ oēs supgreditur causas. vnde
sub nulla necessitate ordinis alicuius cause
continetur. s꞉ ecōuerso oīs necessitas ordinis
inferioris cause continetur sub ipso q̄si ab eo
institut⁹. Inq̄ꝫtū ergo per orōnē imutatur ali
q̄d de ordine inferiorū cārū instituto a deo
ꝓpter orōnes pioꝝ dr̄ de⁹ cōuerti vel peni-
tere nō ꝙ eterna ei⁹ dispositio mutetur. sed q꞉
mutatur aliq̄s ei⁹ effectus. vn̄ Greg. dicit ꝙ
de⁹ nō mutat cōsiliū q̄uis q̄nq꞉ mutet sen-
tentiā. nō illā q̄ exprimit dispōnē eternā: s꞉
illam sententiā q̄ exprimit ordinē inferiorū
causarū s̄m quē ezechias erit moriturus vł
gens aliqua ꝓ pctīs suis punienda. Talis
aūt sn̄ie imutatio dr̄ trāsumptiue dei pn̄ia
inquātū de⁹ ad penitētis silitudinē se habꝫ
cui⁹ est mutare qđ fecerat. per quē modum
dicitur methaphorice irasci inq̄ꝫtū puniendo

facit irascentis effectū. His intellectis aīa exiuit ab ecclesia cū ꝓposito deinceps feruēter ⁊ deuote orādi. Et ecce belial intendēs eā ab hoc ꝓposito reuocare ait. O aīa simplex q̄ꝫ facile deciperis tā leuiter credendo Uolo tibi ostēdere ꝙ nō sit cōueniens orare. Primo sic. Necessitas orōnis est ad hō ꝙ intimemꝰ ei a quo petimꝰ id quo indigemus. sꝫ Matth. vi. dicit. Scit pater vester celestis qꝛ his oibꝰ indigetis. ergo nō est cōueniēs deū orare. Secūdo sic. Per oratiōnē flectit animꝰ eius qui oratur vt faciat qđ ab eo petit. sed animꝰ dei est imutabilis ⁊ inflexibilis ꝺm illud. i. Reg. xv. porro triumphator in israel: non parcet nec penitudine flectetur. ergo nō est cōueniens ꝙ deū oremus. Tertio sic. Liberalꝰ est dare aliquid nō petēti q̄ꝫ dare petenti. qꝛ sicut dic̄ Sen̄. Nulla res carius emit: q̄ꝫ que p̄cibꝰ empta est: sed deꝰ est liberalissimꝰ. ergo nō est conueniens deū orare. Quarto sic. Quicūq̄ꝫ aliq̄d ab alio petit: nitit animū illiꝰ inclinare ad illud qđ ipse petit ⁊ vult. sed homo nō debet tēdere ad hoc ꝙ deus velit id qđ ipse homo vult: sꝫ magis vt homo velit qđ ipse deus vult. vt glo. dicit sup illud ps̄. exultate iusti in dn̄o. Ex hoc em̄ aliquis est iustꝰ. q̄a cōformat voluntatē suā volūtati diuine. vn̄ etiam xp̄s dicit. ego veni nō vt faciā voluntatē meam: ſ eiꝰ qui misit me. ergo videt ꝙ nō sit cōueniens deū orare. vt patet. Anima vero abijt tristis querens ⁊ cōsulens legis doctores. Cui mox obuiauit moyses. a qua cū cognouisset causas mesticie sue: ait. Ego ostendam tibi conclusionem tuaꝫ esse veram ⁊ catholicam testimonio quadruplicis legis. scilicet.

Legis naturalis.
Legis diuinalis.
Legis prophetalis.
Legis humanalis.

Primo testimonio legis

naturalis. ⁊ hoc q̄druppliciter sꝫ per rōnes naturales. per pħos. per poetas. ⁊ ꝑ exempla gentiliū. Quantū ad rōnes naturales sciendū ꝙ magna est vtilitas orōnis quadrupliciter. Prima rō est ex motione. Nā ad mouētē ꝑtinet vt id qđ mouet perducat ad finem. vnde per eandē naturā aliq̄d mouet ad finem ⁊ cōsequit finem ⁊ in eo quiescit. Omne autē desiderium est quidā motus ad bonū qui nō potest rebꝰ inesse: nisi a deo q̄ est ꝑ essentiā suā bonꝰ ⁊ fons bonitatis. Oē em̄ mouens est ad simile sibi. Ad deū ergo ꝑtinet ꝺm suā bonitatē ꝙ desideria nostra cōuenientia q̄ per orōnē explicāt ad effectū cōueniētē perducat. Secūda rō est ex appropinq̄tione. Nā q̄ꝫto aliqua sūt propinquiora mouēti: tāto efficacꝰ impressionē mouētis assequūt. Exēplū. que ꝓpinquiora sūt igni magis ab ipso calefiunt. substantie autē intellectuales ꝓpinquiores sūt deo q̄ꝫ substātie naturales inaīate. efficacior est igit impressio diuine motionis in substantijs intellectualibꝰ: q̄ꝫ in substātijs mere naturalibꝰ. Corpa vero naturalia intātū participant de diuina motiōe inq̄ꝫtū naturalē appetitū boni cōsequūt. Ex eo etiā appetitus cōplet in eis duꝫ ꝓprios fines cōsequunt. Multo ergo magis intellectuales substantie desiderioꝝ suoꝝ que per suas orōnes offerunt: impletionē cōsequūt. Tertia ratio est ex dilectione. De rōne enim amicicie est ꝙ amās velit impleri desiderium amati inquātū vult eius bonū ⁊ ꝑfectionē. cū amatorū sit idē velle. sꝫ deꝰ amat creaturā ⁊ tanto magis vnāquāq̄ꝫ quāto plus de bonitate participat. qđ est primū ⁊ p̄ncipale amatū ab ipso. vult ergo impleri desideria rōnalis creature que ꝑfectissime diuinā bonitatē participat que per orōnē explicite proponunt. Quarta rō est ex deuotiōe. Bonuꝫ em̄ creature deriuatū est ꝺm quandā similitudinē a bonitate diuina. Hoc aūt maxime cōmēdabile est in hoibꝰ vt iuste ⁊ deuote petentibꝰ assensum nō denegent. qꝛ ex hoc vocant liberales: clemētes. misericordes ⁊ pij Ergo etiā ad dn̄ā bonitateꝫ ꝑtinet vt pias orationes exaudiat. ps̄. Uolūtateꝫ ti. se fa. ⁊ de. e. ex. ⁊ sal. fa. eos. Quātum ad pħos morales patꝫ q̄druplíciter. Primo plato in thimeo dic. Cū oibꝰ sit mos ⁊ quasi quedā religio q̄ vel de maximis vel de minimis rebꝰ aliq̄d acturi sunt: precari ad auxiliū diuinitatē quāto nos equiꝰ est qui vniuersitatis nature substātieq̄ꝫ rationeꝫ p̄straturi sumus inuocare diuinaꝫ opem nisi plane scio quodam furore atq̄ꝫ implacabili raptamur amētia. Sit ergo meis p̄cibꝰ cōprehensum maxime quideꝫ vt ea dicant a nobis q̄ placeant deo. hec ille. ⁊ Boetiꝰ de cōso. li. iij. dicit. Ut platoni placet in minimis q̄q̄ꝫ rebꝰ diuinū debet implorari auxiliū. Inuocādū ergo censes omniū rerū patrem quo preter misso nullū rite fundat exordiū. In deo pre

c̄tes vestras ponite que si recte sūt ineffica-
ces esse nō possūt. hec ille. Secūdo valeriꝰ
li. vij. dicit. Socrates humane sapiē q̄si ter-
restre quoddā oraculū nil vltra petendum
esse a dijs īmortalibꝰ arbitrabat̄: q̄ꝫ vt bona
retribuerēt eo ꝙ hi scirēt q̇d vnicuiqꝫ vtile
foret. nos vero plerūqꝫ id votis expetere ni
timur qd̄ meliꝰ foret nō impetrasse. En den
sissimis tenebris inuoluta mortaliū mens
in q̄ꝫ patentē errorē leta c̄ecas precationes
tuas spargis: diuitias appetis que multis
exitio fuerūt. Honores cōcupiscis qui ple-
rosqꝫ pessundederūt. Regna tecū ipsa vol-
uis quoꝝ exitꝰ sepenumero miserabiles cer-
nunt̄. Splēdidis coniugijs manꝰ inijcis at
hec vt aliq̄n illustrāt ita nōnūq̄ꝫ domos fū-
ditus euertūt. Desine ergo stulta malorum
tuoꝝ causis quasi felicissimis rebꝰ inhiare ⁊
te totā celestiū arbitrio cōmitte qꝛ qui bona
facile tribuere solent: etiā eligere aptissime
possunt. hec ille. Tertio didimꝰ ad alexan
drū dicit. Verbo deꝰ ꝓpiciat̄ orantibꝰ qd̄ ei
solū est cū hoīe: suaqꝫ silitudine delectatur
Et athenodorus stoicus dicit. Tūc scito te
oībus cupiditatibꝰ esse solutuꝫ: cū eo perue-
neris vt nihil deū roges: nisi qd̄ possis ro-
gare palā. Quarto Porphyriꝰ dicit. Deꝰ
vtpote oīuꝫ pater nulliꝰ indiget. sꝫ nobiscuꝫ
bn̄ est cū ꝑ iusticiā ⁊ castitatē eū adoramꝰ
ipsam vitā precē ad eū fundētes per imita
tionē ⁊ inq̇sitionē de ipso. Inq̇sitio em̄ pur
gat. imitatio deificat affectionē ad ipsū ope
rando. hec ille. Quāta sit oratiōis vtilitas
ostēdit valeriꝰ in ꝓlogo dicēs. Prisci ora
tores a ioue optimo maximo bn̄ orsi sunt.
Excellentissimi vates a numine aliq̇ princi
pia traxerūt. Quātū ad poetas patꝫ q̄dru
pliciter. Primo Iuuenalis li. iiij. dic̄. Orā
dū est vt sit mens sana in corꝑe sano. For-
tē posce animū. mortis terrore carētē. Se
cūdo ouidiꝰ de arte amādi. li. i. dicit. Flectit̄
iratꝰ voce rogante deꝰ. Facile est oīa posse
deo. ⁊ li. de pōto dicit. Cōfugit interdū tēpli
violator ad arā. Nec petere offensi numīs
horret opē. Tertio martialis coquꝰ dicit.
Paru a rogas magnos: s̄ nō dāt h̄ q̄ꝫ ma-
gni Vt leuiꝰ pudeat te matho magna roga
Quarto ꝓsper li. epigrāmatuꝫ dic̄. Laus
vera in dn̄m depromit̄ ore p̄cātis. Si q̄ vo
ce fluūt intima cordis habent. Qui dedit vt
q̄ras addit vt inuenias. Cū deꝰ effectū p̄ci-
bus nō p̄stat iniq̇s. Multū cōcedit ꝙ noci
tura negat. Nā iratꝰ fineret qd̄ ꝓhibet placi
dus. Cū pia mens in laude dei supata labo
ras. Gaude ⁊ tātū te bn̄ vincit opꝰ. Quere
bonū sine fine. bono ⁊ ꝑsiste repto. Quere-
re nō habeāt talia vota modū. Nā q̇ se nul
lo iā munere credit egere. Crescere non cu-
piēs ꝑdit adepta tepēs ⁊c̄. Quātū ad exē
pla gētiliū pꝫ q̄druppliciter. Primū exēplū
ponit Valeriꝰ. li. i. c. i. dicēs. ꝙ post cānēsem
cladē romanoꝝ senatꝰ decreuit ne matrone
vltra trigesimū diē luctꝰ suos extēderēt: sed
magis veneratiōi: sacrificio ⁊ oroni dee ce-
reris ꝑsisterēt Itaqꝫ matres: filie: cōiugate
⁊ sorores nuꝑ interfectoꝝ abstersis lachry-
mis depositisqꝫ doloris insignibꝰ nobilit̄ ve-
stite venerūt in tēplū dee vt sacrificarent et
orarēt. ⁊ assignat causam dicēs. Qua q̇dē
cōstantia obtinēde religionis magnꝰ celesti
bus iniectꝰ est rubor vlteriꝰ aduersus eā se-
uiēdi gentē que nec iniuriarū q̇dē acerbita-
te ab eoꝝ cultu absterreri potuerit. Secun
dū exēplū ponit valeriꝰ. li. ij. ca. i. dicēs. ꝙ si
aliq̄n intercessisset aliq̇d iurgij inter viruꝫ ⁊
vxorē ambo veniebant ad tēplū dee viripla-
ce. i. veneris sic nomiāte. qꝛ viros placabat
vxoribꝰ ⁊ ibi faciebāt solēnia sacrificia ⁊ p̄-
cipuas orationes. ⁊ post ista colloquebant̄
mutuo vt sic cōtentione deposita concordes
domū redirēt. Tertiū exēplū ponit valeriꝰ
li. v. ca. x. dicēs ꝙ oratius puluillus tertius
cōsul romanꝰ post valeriū publicolam cū in
capitolio ioui optimo maximo edem ponti
fex dedicaret. interqꝫ nuncupationē solen-
nium verboꝝ postem tenēs filiū suum mor-
tuū audisset neqꝫ manū a poste remouit ne
tāti tēpli dedicationē interrūꝑet nec reuoca
uit orōnē quā īcepat nec recessit a capitolio
nec vultū a publica religiōe ad ꝓuatū dolo
rē flexit. vt p̄ris magꝭ q̄ꝫ pōtific̄ ꝑtes egisse
videret̄. Quartū exēplū ponit ibidē dicēs.
ꝙ xenophon magnꝰ ph̄s dū faceret solēne
sacrificiū ⁊ orōnē. audiuit filiū suū maioreꝫ
mortuū ee apud māthineā ī bello qd̄ athe-
niēses hēbāt cū epaminūda duce thebano:
nec ob h̄ a sacrificio ⁊ orōe destitit Aliꝰ remo
uisset hostiaꝫ: abiecisset altaria: lachrymis
asꝑsa thura disiecisset. xenophont̄ corpꝰ reli
giōne īmobile stetit ⁊ animꝰ in consilio pru
dentie stabilis mansit neqꝫ dignū duxit do
lore succumbere morte denūciata.

Secundo declaratur ea

dem ꝯclusio testimonio legis dīnalis Sciē
dum ꝙ digne orātes ⁊ petētes a dn̄o obti-

nent quattuoꝛ. Primo petõꝝ remissionē. Nā per orōnē moysi dicētis, aut dimitte eis hāc noxā aut dele me de libro tuo: ad eiꝰ orōnē dñs pplo suo petm̄ dimisit. Exod. xxxij. ꝓpter orationē moysi absorptꝰ est ignis q̄ deuoꝛabat castra murmurantiū pꝛe laboꝛe. Nūe. xi. Maria soroꝛ moysi ꝓpter peccatū suū facta est leprosa: que ad orōnē moysi restituta est ꝓstine sanitati. Nūe. xij. Pro afflicto pplo ab ignitis serpētibꝰ orauit moyses ⁊ salubꝛe cōsiliū atq3 remediū habuerunt. Nūe. xxi. Secūdo filioꝝ adeptionē. Oꝛatio em̄ impetrat filios his q̄ ꝺm naturā ex sterilitate nō possūt ꝓcreare. Nā ysaac depcatꝰ est dñm ꝓ vxoꝛe sterili ⁊ filios obtinuit. Gen̄. xxv. Anna siliter deuote dñm exoꝛabat ⁊ cū lachꝛymis ⁊ filiū a dño pꝛecibus impetrauit. i. Reg. i. Heliseus hospite sue sterili impetrauit a dño filiū: quē similiter suis ꝑcibꝰ suscitauit. iiij. Reg. iiij. Tertio oratio obtinet aduersarioꝝ superationē Nā in bello filioꝝ israel cōtra amalech plꝰ fecit moyses orādo q̄ȝ iosue pugnando. vt dr Exo. xvij. Pugnaturi filij israel ꝯtra philisteos rogauerūt samuelē vt oraret ꝓ eis: vt victoriā obtinerēt. i. Reg. vij. Josaphat rex iuda timoꝛe perterritꝰ ob multitudinē q̄ venerat cōtra eū totū se cōtulit ad orandū. ij. Paral. xx. Judith. qn̄ disposuit decapitare olofernem dñm ꝓ victoria exoꝛauit. Judith. xiij. Quarto demonioꝝ expulsionē Raphael angelꝰ monuit thobiā vt tribus diebꝰ abstineret ad vxoꝛe ⁊ taȝ ipse q̄ȝ ipsa pariter orarēt: ne in eos diabolꝰ haberet potestatē. Thobie. vi. Et sic patet ⁊c.

Tertio declaratur eadē

cōclusio testimonio legis ꝓphetalis. et hoc q̄drupliciter. Primo Job. xl. dr. Job ſuꝰ meꝰ oꝛabit ꝓ vobis faciē eiꝰ suscipiā vt non vobis imputet stulticia. Neq3 enim locuti estis corā me rectum: sicut seruꝰ meus Job dñs quoq3 cōuersus est ad pniam Job. cū oraret ille pro amicis suis. Hec ibi. ij. Ecci. viij. dicit. Nō impediaris orare semꝑ ⁊ nō verearis vsq3 ad moꝛtē iustificari: qm̄ merces dei manet ineternū. Ante orationē pꝛepara aīam tuā ⁊ noli esse quasi hō q̄ tēptat deū. hec ibi. Tertio Esa. lvi. dr. Adducam ad mōtē sanctū meū ⁊ letificabo eos in domo orationis mee. Holocausta eoꝝ ⁊ victime eoꝝ placebūt mihi super altare meū: qꝛ domus mea domꝰ orōnis vocabit cunctis populis ait dñs deꝰ qui cōgregat dispersos israel. hec ibi. Quarto Jere. xxvij. dr. Micheas demoꝛastim fuit ꝓpheta in diebꝰ ezechie regis iuda ⁊ ait ad oēm pplm iude dicens. Hec dicit dñs exercituū. Syon quasi ager arabit ⁊ hierusalē in aceruū lapidum erit ⁊ mons domꝰ dñi in excelsa siluarum: Nūq̄d moꝛte cōdēnauit eū ezechias rex iuda ⁊ oīs iuda? Nūq̄d nō timuerunt dñm et depcati sūt faciem dñi ⁊ penituit dñm mali qd locutꝰ erat aduersus eos. Itaq3 non faciamꝰ malum grāde cōtra aīas nostras. Et xxx. dr. Querite pacē ciuitatis ad quā trāsmigrare vos feci ⁊ orate ꝓ ea ad dñm, qꝛ in pace illiꝰ erit pax vobis dic̄ dñs exercituū.

Quarto declaratur eadem

cōclusio testimonio legis humanalis. Sciendū ꝙ orō vt exaudiat a deo dȝ habere quattuoꝛ cōditiōes. Primo puritatem. sc3 coꝛdis ⁊ opis. Nullꝰ em̄ indignꝰ dȝ pꝛincipem salutare. C. de desertoribꝰ. l. cū introissent. lib. xij. maioꝛi ergo rōne nō dȝ salutari per orōnē ille. de quo phs dicit. xij. Methaphisice. vnꝰ ergo ꝑnceps. Quia ex q̄ ꝺm iura seruꝰ dñi terreni nō reputat dignꝰ vt pꝛeces poꝛrigat impatoꝛi terreno. C. de ꝑcibꝰ impatoꝛi offerēdis. l. lic3 seruꝰ cōditioni. A foꝛtioꝛi qui est seruꝰ diaboli ⁊ peti. imo tot demonioꝝ quot vitioꝝ non exaudit a deo. Esa. i. Cū mꝉ'tiplicaueritis orōnes vestras nō exaudiā. manꝰ em̄ vestre sanguine plene sunt. Hec em̄ orōnis puritas. facit vt nihil petat nisi sit cōgruum ⁊ rōnabile. Quia nulle ꝑces audiēde nec offerēde sūt impatoꝛi nisi rōnabiles. C. de ꝑcibꝰ impatoꝛi offerendis. l. nec dānosa. Sicut ḡ opoꝛt3 orātē esse dignū: ita ille ꝓ quo orat debet habere exauditiōis rōnabilitatē. Peccatoꝛ em̄ nō capit nec detinet in petis inuitus. cū nemo inuite peccet. Pōt tn̄ ipsemet petōꝛ ꝺuitutē illā euadere cōfitendo ⁊ dicēdo. Ego libertatem ꝓclamo. qꝛ dolo ⁊ calliditate diaboli in seruitutē redactꝰ fui. ff. de libero hoīe exhibēdo. l. ij. Secūdo quātitatē sc3 rei petite. Ne incidamꝰ in legē. extra de plus petitionibꝰ. ca. ij. vbi habet ꝙ homo pōt petere aliter q̄ȝ debet quattuoꝛ modis. re. tēpoꝛe. loco ⁊ causa. Re vt si sint. x. debita ⁊ petant xx. tūc petitio est irrōnabilis. Talis est petitio vsurarij ⁊ cuiuscūq3 petōꝛis q̄ cū habeat terrena lucra ⁊ delectabilia: petit celū. Tꝑe vero male petit. vt si ante diē vel cōditionē

petiꝝ debitũ: puta ꝓmiſi.x.ad annũ ⁊ tu pe-
tis añ. vel ꝓmiſi ſi imꝑatoꝛ italiã intrauerit
et tu vis habere ante conditionẽ extantem.
ſic eſt de illo qui petit mercedẽ bonoꝛũ ope-
rum in hac vita vel etiã ſine cõditione bone
vite quã deus nõ dabit niſi in alio ſeculo et
ꝓ iuſtis opibus. Loco etiã male petiꝝ. puta
ꝓmiſi tibi ſoluere in vno loco et tu petis in
alio. vt. ff. de eo qꝺ certo loco. l. ij. ſic ẽ de illo
qui diuitias delitias ⁊ honores quos deus
ꝓmiſit in aula celi petit hic in carcere huius
mundi. Cauſa inſuꝑ male petiꝝ: puta ꝓmiſi
tibi equũ vel. x. in optione mea ⁊ tu petis p̄-
ciſe vnũ iſtoꝛũ. vel vtrũqꝫ ſimul: petitio ẽ ir-
rationabilis. vel ꝓmiſi ob certũ opus vel ob
certam cãm ꝓ certa mercede ⁊ tu nõ faciẽdo
ſalarium petis: male petis. ſic eſt de illo cui
deus vult dare mercedẽ eternã vel terrenaꝫ
ꝓ bonis operibus ſuis. Sapiẽ. ij. Reddidit
deus mercedẽ laboꝛũ ſanctoꝛũ ſuoꝛũ. Ter-
tio maturitatẽ. ſ. reuerẽtie ⁊ honoꝛis. exẽplo
illius qui vult aliquid petere a dño terreno
vel iudice. exemplo etiã libertoꝛũ ꝗ magnaꝫ
reuerentiã teneꝝ ſuis manumiſſoꝛibus in
omnibus exhibere. C. de in ius vocãdo. l. i. li.
iij. Sic tu qui oꝛas aliquid a deo petẽdo hu-
militer ⁊ reuerẽter oꝛa. Eccl. xxxv. Oꝛo hu-
miliãtis ſe nubes penetrat. Judith. ix. Hu-
miliũ ⁊ manſuetoꝛũ ſemꝑ tibi placuit depre-
catio. Quarto caritatẽ. ſ. fraterni amoꝛis. ſi-
cut em̃ p̄ces nõ ſunt p̄ncipi offerẽde que in
alterius p̄iudiciũ p̄canꝝ. C. de p̄cibus impe-
ratoꝛi offerendis. l. nec damnoſa. ſic nec deo
oꝛatio eſt poꝛrigẽda que eſt ꝯtra cuiuſcũqꝫ
caritatẽ. vnde male rogat qui oꝛat deum vt
vindictã capiat vel malũ cuicũqꝫ. Debet er-
go eſſe p̄cantiũ cõcoꝛdia ⁊ vnitas. qꝛ vt ha-
betur. C. de diuerſis reſcriptis. l. vniuerſa. in
fine. Si ſchola: aut officiũ: vel curia: vel ciui-
tas: ꝓuĩcia: vel vniuerſitas quedam hoĩm
fuderit p̄ces ꝓ republica manare decreuimꝰ
Sic quãdo cõcoꝛditer multi oꝛant deum: fa-
ciˡe obtinent ⁊ impetrant. Et ſic patet ⁊c.

Poſtꝙ̄ vero moyſes declarauit concluſio-
neꝫ predictã: ait anime deuote. Que ego no-
ui fideliter te docui Sed ecce hic eſt ſanctus
thomas de aq̇no doctoꝛ noui teſtamẽti cuiꝰ
doctrina diriget greſſus tuos vt nõ dñeꝝ tui
omnis iniuſtitia. Ad quẽ aſtãte moyſe ac-
ceſſit anima deuota ꝓ ſue cõcluſionis clario-
ri notitia. Cui ſanctꝰ thomas ait. Ego oſten-
dã tibi concluſionẽ tuã eſſe verã teſtimonio
legis quadruplicis. ſcꝫ.

Legis Euãgelice.
Legis Apoſtolice.
Legis Canonice.
Legis Eccl'iaſtice.

Primo teſtimonio legis
euãgelice. Sciendũ ꝙ xp̄s ꝓbauit illã teſti-
monio quadruplici. Primo math. vi. vbi di-
citur. Cum oꝛatis nõ eritis ſicut hypocrite
qui amãt in ſynagogis ⁊ in angulis platea-
rum ſtantes oꝛare vt videanꝝ ab hoĩbus.
Amen dico vobis receperũt mercedẽ ſuam.
Tu aũt cum oꝛaueris intra in cubiculũ tuuꝫ
⁊ clauſo oſtio tuo oꝛa p̄rem tuũ in abſcõdito
⁊ p̄r tuus qui videt in abſcõdito reddet tibi.
Oꝛantes aũt nolite multuꝫ loqui ſicͭ ethnici
faciũt. Putant em̃ ꝙ in multiloquio exaudi-
anꝝ. nolite ergo aſſimilari eiſ. Scit em̃ pater
veſter celeſtis quid opus ſit vobis anteꝙ̄ eũ
petatis. hꝰ ibi. Sc̄do marci. xiiij. vbi dꝛ. Vi-
gilate ⁊ oꝛate: vt nõ intretis in temptatõeꝫ
Sp̄us quidẽ promptus eſt. caro aũt ĩfirma.
Tertio luce. xi. vbi dꝛ. Ego aũt dico vobis.
Petite ⁊ accipietis querite ⁊ inuenietis. pul-
ſate ⁊ aperieꝝ vobis. Omnis em̃ ꝗ petit ac-
cipit ⁊ qui querit inuenit ⁊ pulſanti aperieꝝ.
Quarto ioh. xvi. vbi dꝛ. Amẽ amẽ dico vo-
bis. ſi q̇d petieritis p̄rem in noĩe meo: dabit
vobis. Vſqꝫ modo nõ petiſtis quicꝙ̄ in no-
mine meo. Petite ⁊ accipietis vt gaudiũ ve-
ſtrum ſit plenuꝫ. Ip̄e em̃ pater amat vos. hꝰ
ibi. De petitiõe poꝛrigẽda deo ꝑ oꝛonem ſit
mentio in euãgelio. In quo ⁊ in ep̄la decla-
ranꝝ q̄tuoꝛ cõcluſiones. Prima concluſio.
Neceſſe eſt vt homo ratõnabilr̄ ſe diſponat
p̄uſqꝫ oꝛonem ſalubꝛiter deo ꝓponat. Patꝫ
qꝛ oꝛo eſt actus rõnis inducẽtis ⁊ oꝛdinantis
affectũ oꝛantis in deũ. vñ ph̄s. i. ethicoꝛũ di-
cit ꝙ ad optima dep̄caꝝ rõ. Hec aũt diſpoſi-
tio ſeu p̄paratio multũ valet ad hoc vt oꝛatio
exaudiaꝝ. pš. p̄parationẽ coꝛdis eoꝛũ audi-
uit auris tua. Huius p̄paratõis figura eſt p̄-
paratio quã facit ſacerdos celebraturus: in-
duẽdo ſe ſacris veſtibus. Prĩo ponit ami-
ctum qui ſignat multitudinẽ deſiderij. Nam
dilatatio deſiderij eſt p̄paratio coꝛdis vt ſit
capax eiꝰ quod petiꝝ pš. Viã mandatoꝛuꝫ
cucurri cũ dilataſti coꝛ meuꝫ deuꝝ. iiij. Cum
q̄ſieris dñm deũ tuũ: inuenies eũ. ſi tñ toto
coꝛde q̄ſieris eũ. Iere. xxix. Cũ q̄ſieritis me
in toto coꝛde vr̄o inueniar a vobis. Magni-
tudo deſiderij eſt clamoꝛ quẽ deus exaudit:
de q̊ clamoꝛe dꝛ. Exo. xiiij. Quid clamas ad

me: ait dñs ad moysen. Et daniel. xiij. excla
mauit voce magna susanna. Et augu. dicit
Cur petere: querere pulsare nos cõpellit: qui
nouit qd nobis sit neccariũ priusq̃ petamus:
nisi qr voluit exerceri nrm desideriũ in orõ
nibus quo possim⁹ cape quod pparat dare
h ille. Feruor itaq; deuotiõis ꝛ magnitudo
desiderij est amictus: quẽ orans debet capi
ti suo supponere. Scdo ponit camicẽ albũ
q̃ signat candorẽ vite spũalis. Vñ grego. in
moral. dicit. Sũt nõnulli intra ecclãm qui
plicas ad deũ pces hñt: sed vitã depcãtiuz
nõ habẽt. Clamorẽ tpe angustie dñs nõ au
dit: qr tranqllitatꝪ tpe in preceptis suis ipe
orans dñm clamantẽ nõ audiuit. Hec ille.
puer. i. Vocaui ꝛ renuistis: extẽdi manũ me
am ꝛ nõ fuit q̃ aspiceret. despexistis oẽ cõsi
lium meũ ꝛ increpatiões meas neglexistis.
Ego quoq; in interitu vrõ ridebo ꝛ subsan
nabo cum vobis quod timebatis aduenerit
cũ irruerit repẽtina calamitas et interit⁹ q̃si
tempestas ingruerit: qñ venerit sup vos tri
bulatio ꝛ angustia: tũc inuocabũt me ꝛ non
exaudiã mane consurgẽt ꝛ nõ inueniẽt me:
eo q̃ exosam habuerint disciplinã ꝛ timorez
dñi non susceperint. nec acqeuerint consilio
meo ꝛ detraxerint vniuerse correptioni mee
h ibi. ꝛ Isidorus dicit. Non põt hrẽ precum
certam fiduciã: q̃ adhuc in pceptis dei pigri
tat ꝛ quẽ peccãdi recordatio delectat. Qui
a pceptis dei auertit: quod in orõne postu
lat non meret nec impetrat ab illo bonũ qd
poscit: cuius legi nõ obedit. ps. Oculi domi
ni sup iustos: ꝛ aures eius in pces eorum.
Tertio ponit cingulum quo cingit et ligat
amictũ cũ camice ꝛ signat gemitũ cũ lachry
mis p considerationẽ suijpsius. vñ Isidor⁹
dicit. Cum deo assistimus gemere ꝛ flere de
bemus reminiscẽtes q̃ grauia sunt q̃ cõmisi
mus. q̃q; dira inferni supplicia q̃ timemus
Nã exo. ij. dr. Vidẽs vidi afflictionẽ populi
mei ꝛ gemitũ eorũ audiui. ꝛ de iacob dicit.
osee. xij. In vtero supplãtauit frẽz suũ ꝛ ĩ for
titudine sua directus est cũ angelo ꝛ inualu
it ad angeluz ꝛ cõfortatus est ꝛ fleuit ꝛ roga
uit eum. h ibi. Et eccl. xxxv. dr. Nõ despiciet
pces pupilli nec viduã si effundat loquelaz
gemitus. Nõne lachryme vidue ad maxillã
descẽdũt ꝛ exclamatio eius sup deducẽtem
eas: A maxilla eni descẽdũt vsq; ad celum
et dñs exauditor est et in illis delectabitur.
h ibi. Et iudith. viij. Indulgẽtiaz illius fusis
lachrymis postulemus. Quarto ponit ma
nipulũ in manu sinistra ꝛ signat elemosynã
Qui eñi elemosynã dat in pñti vita que est
sinistra: qr misericors pximo existit: dñi sui
miam inuenit. Mat. v. Beati misericordes:
qm ipsi miam cõsequent. ꝛ Esa. lviij. Frãge
esurienti panẽ tuũ ꝛc. tũc inuocabis ꝛ dñs ex
audiet. clamabis ꝛ dicet. ecce adsum: qr mi
sericors sum dñs deus tuus. h ibi. Qui eniz
vult aliqd ab aliquo impetrare: pmittit mu
nera vt facilius impetret Eccl. xxix. Cõclu
de elemosynã in sinu pauperis ꝛ h exorabit
p te. Et sicut manipul⁹ hz duas ptes sic orõ
reqrit duas alas. s. elemosynam ꝛ ieiuniuz.
Unde cũ thure in quo signat orõnis deuo
tio obtulerũt magi aurũ ĩ quo signat elemo
syna. ꝛ mirrã ĩ quo signat maceratio carnis
que est p ieiuniũ. He sũt due ale orõnis. tho
bie. xij. Bona ẽ orõ cũ ieiunio ꝛ elemosyna
Potior est eñi orõ debite assumpta q̃ ieiu
niũ ꝛ elemosyna. qr oratio est respectu eius
quod est sup nos. s. respectu dei. elemosyna
vero ꝛ ieiuniũ est respectu eius qd est iuxta
nos: vel infra nos. vñ cũ oratio ad digniorẽ
ordinet: in hoc videt eẽ potior. Preterea fa
cilitas eius ostẽdit inexcusabilitatẽ homĩs.
Si eñi dicat alicui q̃ det elemosynã vel ie
iunet: põt se excusare: cũ nõ semp habeat hõ
facultatẽ ad ista: qr nõ semp habet argentũ
nec sanitatẽ corpis. Sed ab orõne nemo po
test se excusare. ps. Apud me oratio deo vi
te mee. Quĩto ponit stolã. q̃ qr pendet ab
humeris vsq; ad genua: signat pseuerantiã
orationis. Est eñi orandũ pseuerãter. hz q̃
dñs ostẽdit. Luce. xi. Exemplo amici q̃ pa
nes necessarios accõmodauit ĩ pbitate ami
ci depcantis deuictus: ꝛ exemplo iudicis ini
qui deum nõ timẽtis: nec hoĩes reuerẽtis q̃
improbitate vidue vict⁹: vindictã fecit ei de
aduersario ipsius. Luce. xviij. Apostoli etiã
pseuerãtes in oratõe spmsanctũ meruerunt
accipe. actu. i. Precipue aũt trib⁹ horis oran
dum est scz mane. ps. Qm ad te orabo dñe
mane: exaudies vocẽ meã. Mane astabo ti
bi. Et marci. i. Diluculo valde surgens iesus
abijt in desertũ locũ. ibiq; orabat. Job. viij.
Si diluculo cõsurrexeris ad deũ ꝛ oĩpotẽtez
fueris depcatus statim euigilabit ad te. Si
cut eñi filij israel mane colligebant manna.
Exo. xvi. Sic benedictionẽ dei ꝛ dulcedinẽ
spũssancti mane debemus pquirere: vt fece
rũt apli. Sapie. xvi. Opz puenire solem ad
bñdictionẽ tuaz. Consueuerũt nãq; diuites
elemosynaz dare pauperi q̃ in mane primo

eis occurrerit. Item orandū est vespe. ps̄.
Dirigatᷓ oratio mea sicut incensum in cōspe
ctu tuo eleuatio manuū mearum sacrificiū
vespertinū. Et mat. xiiij. Dimissa turba ascē
dit iesus in montē solus orare. vespere autē
facto solus erat ibi. Preterea orādū est me-
dia nocte. ps̄. Media nocte surgebā ad con
fitendū tibi. ⁊ lu. vi. Exijt iesus in montē ora
re ⁊ erat pnoctās in oratōe dei. Sexto po
nit casulam aureā que signat caritatē. Ora-
tio em̄ ad amorē et caritatē dei accendit et
inflāmat. vnde. iiij. re. i. dr̄ ꝙ ignis descēdit
de celo ad orationē helie. ⁊ spūssanctus ī si-
militudinē ignis descendit sup apostolos.
Dicitᷓ em̄. Inuenit eos ꝯcordes caritate ⁊ il
lustrauit eos inūdās diuitias deitatꝭ. ⁊ mat.
xviij. dr̄. Si duo ex vobis ꝯsenserīt sup terrā
de omni re quācūqꝫ petierint fiet illis a pr̄e
meo qui in celis est. Necessaria est ergo ꝟtꝰ
caritatis oranti. Propterea math. v. dr̄. Si
offers munus tuū ad altare ⁊c. vade p̄us re
cōciliari fratri tuo. Septimo accedēs ad ec
clesiā ad orandū ꝯfiteatᷓ pctā sua: saltē in ge
nerali cū deuota ꝯtritōe: sicut sacerdos cele-
braturus p̄mittit generalē ꝯfessionē iaco. v.
Confitemini alterutrū pctā vestra ⁊ orate p
inuicē vt saluemini. Et iij. reg. viij. dixit salo
mon templo edificato. Si quis cognouerit
plagā cordis sui ⁊ extēderit manus suas in
domo hac: tu exaudies ī celo ⁊c. Ideo ī euā
gelio dr̄. Subleuatis iesus oculis in celū di-
xit. Pater clarifica filiū tuū. i. mūda animā
meā vt filius tuus clarificet te. i. vt aīa mea
in oratione laudet te. Sicut dedisti ei ptātē
oīs carnis. i. feruēs desideriū q̊ ad amictum
vt omē quod dedisti ei s. candorē ⁊ mūditiā
vite quo ad camicē det eis vitam eternā. s.
ꝑ gemitu ⁊ lachrymis quo ad cingulū. Hec
est aūt vita eterna. s. dare elemosynam. quo
ad manipulū. vt cognoscāt te verū deū. s ꝑ
pseuerantiā oronis quo ad stolā. ⁊ quē misi
sti iesum xp̄m. s. ꝑ caritatē quo ad casulam.
Cōfiteamur ergo pctā nostra: vt ab ipso in
orone exaudiamur. Cōtra quod fecerūt ipij
iudei dicētes in epl'a. Venite et cogitemus
cōtra iustum cogitatōes. ideo ipoꝝ orones
fuerūt a deo reprobate. Secūda conclusio
Pura ⁊ deo deuota oro nō solum est ꝑ pec
catis satisfactoria: sed etiā regni celestis est
meritoria. Patet qꝛ satisfactio respicit culpā
p̄teritā. ꝑ cuius offensa recōpensationē facit
⁊ culpā futurā cōtra quam est medicina sal-
uans ⁊ hec duo oroni competūt. Initiū em̄

peccati ⁊ radix est supbia. ⁊ ideo ꝑ hoc ꝙ hō
spm̄ suū humilr̄ deo subdit in orone: nō solū
ꝓ supbia p̄cedētis offense satisfacit: sʒ etiā
aditū future culpa aufert radicē ei amputās
⁊ sic oro est satisfactoria. Nam oro vocalis
quia exteriorē hʒ laborē ⁊ sic penā quādam.
⁊ inqꝫtum in ea manet ꝟtus p̄cedētis inten
tionis: si fiat in caritate est satisfactoria: nō
quasi sonus vocis recōciliet deo: sed ꝑut ma
net in ipa pure intētionis efficacia. vn̄ isido
rus dicit. Recōciliat deo nō sonus vocis: sʒ
pura ⁊ simplex mētis intētio. Ideo in euan-
gelio dr̄. Ego te clarificaui sup terrā. s. orone
vocali in caritate satisfaciēdo. Et in epl'a dr̄
Nō em̄ ꝑibit lex a sacerdote i. oro a sacerdo
te iniūcta pctōri sm̄ legem dei nō peribit qꝛ
erit satisfactoria. Silr̄ etiā oro mētalis eius
qui est in caritate est satisfactoria. q̄uis em̄
habeat iocunditatē. hʒ tn̄ etiā penā admixtā
qꝛ vt greg. dicit. Orare est amaros gemitꝰ
in compūctione resonare vel ꝑ pctīs vel pro
patrie celestis dilatōe. ps̄. Heu mihi qꝛ inco
latus meus ꝓlōgatus est. Preterea ipa mē
tis eleuatio est carnis afflictio: sed afflictio
carnis redūdat in mentē inquātū ei vnita ē
Ideo in euāgelio dr̄. Opus ꝯsummatū sup
terrā quod dedisti mihi vt faciā. Ex hoc em̄
ipo ꝙ aliqs ab hoīe humilr̄ petit: aīm offen
si hoīs humilr̄ placat multo fortiꝰ misericor
dis dei hoc opus debemus facere ꝑ oronē
mentalē. ideo in epistola dr̄. neqꝫ consilium
a sapiēte peribit. Oratio etiā si fiat in carita
te dicitur esse meritoria. quia oratio habʒ du
plicem ꝟtutem respectu futuri effectus. scilʒ
ꝟtutem merēdi ⁊ virtutem impetrandi. Ha
bet em̄ efficaciam merendi inquātum proce
dit ex radice caritatis cuius ꝓprium obiectū
est bonum eternū cuius fruitionē meremur.
Procedit tamē oratio a caritate mediante
religione cuius actus est oratio. concomitā-
tibus humilitate ⁊ fide: que ad bonitatē ora
tionis requiruntᷓ. Ad religionē em̄ pertinet
offerre deo ipā orōē. Ad caritatē ꝟo ꝑtīet
desideriū rei cuius complemētum oro petit.
Fides autē est necessaria ex parte dei quem
oramus. s. vt credamus nos ab eo posse ob
tinere quod petimus. Humilitas etiam est
necessaria ex parte ipsius petētis qui suam
negligentiā recognoscit. Deuotio etiā est ne
cessaria. quia est volūtas quedam prompte
tradendi se ad ea que ꝑtinent ad dei famu-
latum: et prompte faciendi quod ad dei ser-
uitium pertinet. Efficaciā autem impetrādi

habet ex gratia dei quē oramus q̄ etiā nos
ad orandū inducit. Criso. nunq̄ orāti bene-
ficia denegat qui vt orantes nō deficiāt sua
pietate instigat. Ideo in euāgelio dr̄. Clari
fica me tu pater apud temetipm̄. scȝ merito
orationis mee retribue mihi mercedē et̄nā.
claritate quā habui p̄usq̄ mūdus esset apō
te. ⁊ hoc habui ꝑ eternā p̄destinationē. Et ī
ep̄l'a dr̄. nec s̄mo. i. oratio a ꝓpha pibit ⁊c.
Tertia conclusio. Pctōris oratio lȝ non sit
meritoria: est t̄m alicuius effect⁹ īpetratoria
Patet. q̄r in pctōre sunt duo. s. natura quam
diligit deus ⁊ culpa quā odit. Si ergo pctōr
aliquid petit inq̄tum pctōr. i. s̄m desideriū
peccati: in hoc a deo nō exaudit ex mīa: sed
q̄nq̄ audit ad vindictā dum deus permittit
peccatorē adhuc amplius ruere in pctm̄. de⁹
em̄ quedā negat ꝓpitius q̄ concedit iratus.
vt aug. dicit. Tales erant pctōres de q̄b⁹ in
ep̄l'a dr̄. Venite ⁊ ꝑcutiamus eum lingua ⁊
nō attendamus ad vniuersos s̄mones ei⁹.
Orationē ṽo pctōris ex bono nature deside-
rio ꝓcedentē deus audit. nō quasi ex iustitia
q̄r pctōr hoc nō meret̄: sed ex pura mīa. obs̄
uatis t̄m q̄tuor cōditionibus. p̄mo vt petat
pie. Si em̄ illud quod aliq̄s petit ꝓ seipo nō
sit ei ad beatitudinē vtile: nō meretur illud.
sed q̄nq̄ hoc petēdo ⁊ desiderando meritū
amittit: puta si petit a deo complementum
alicuius peccati. quod est non pie orare. De
pietate illa orandi dr̄ in euāgelio. Manife-
staui nomē tuū hoībus ⁊c. Scd̄o vt petat
saluti necessariū. Q̄nq̄ em̄ cōtingit q̄ orās
petit quod nō est necessariū ad salutem nec
manifeste saluti ꝯtrariū: ⁊ tūc lȝ orās possit
orādo mereri vitā eternā nō t̄m meret̄ obti-
nere illud quod petit. vnde aug. dicit. li. sentē
tiarū ꝓsperi. Fideliter supplicās deo pro ne
cessitatibus huius vite: ⁊ misericorditer au-
dit̄ ⁊ misericorditer nō audit̄. Quid em̄ in-
firmo sit vtile magis nouit medicus q̄ egro
tus. ⁊ ꝓpter hoc paulus nō est exaudit⁹ pe-
tens a se amoueri stimulū carnis quia non
expediebat. De illa necessitate in euangelio
dr̄. Tui erant ⁊ mihi eos dedisti ⁊ sermonē
tuū s̄uauerūt. s. petēdo necessaria ad salutē.
Tertio vt petat pro seipo. Si vero id quod
petit̄ sit vtile ad b̄titudinē hoīs q̄si ꝑtinens
ad eius salutē meret̄ illud nō solum orando
sed etiā alia bona opa faciēdo. ⁊ ideo indu-
bitāter accipit quod petit: sed quādo debet
accipe: quedā em̄ negant̄ sed vt ꝯgruo dent̄
tp̄e differunt̄. vt aug. dicit sup iob. debet er-
go homo orare pro se. ideo ī euāgelio dicit̄.
Et nūc cognouer̄t q̄r omnia que dedisti mi-
hi ⁊c. dedi eis. Ad hoc aūt vt petat ꝓ seipso
oportet q̄ dimittat offensas ⁊ iniurias pro
xīmo. Quarto vt petat ꝑseuerāter. potest
em̄ quis impediri ab exauditōe oratiōis. q̄r
in petendo nō ꝑseuerat. vnde basilius dicit.
Ideo quādoq̄ petis ⁊ nō accipis quia per
peram postulasti vel infideliter: vel leuit̄: vl'
non conferentia tibi, vel destitisti. Et de illa
ꝑseuerātia in euāgelio dr̄. Ipsi acceperūt et
cognouerūt vere q̄r a te exiui. i. oratio ad cō
spectū dei ingressa est: ⁊ crediderūt q̄r tu me
misisti. i. q̄ oratio ꝑseuerās fuit accepta deo
ꝑ gr̄aȝ quā in mēte orantis misit ad ei⁹ salu
tem. Quarta cōclusio ꝓpter diuine iustitie
conformitatē inimicorū orant sancti penali
tatem. Patet. quia orare ꝓ alio est caritatis
Eo ergo modo quo tenemur inimicos dili-
gere: tenemur etiā ꝓ eis orare. Sic autē te
nemur inimicos diligere. s. vt ī eis diligam⁹
naturā nō culpam. vnde diligere inimicos ī
generali est p̄ceptum. math. v. Orate ꝓ per
sequētibus ⁊ calumniātibus vos. Diligere
aūt inimicos in spāli s̄m p̄parationē animi
scȝ vt homo sit paratus etiā inimicū dilige-
re ⁊ eum iuuare in necessitatis articulo. vel
sibi veniā petere ⁊ q̄ a cōibus nostris ora-
tionibus quas ꝓ alijs facimus: inimicos nō
excludamus. h̄ est de ꝑfectione consilij. Orā
dum est tamē contra inimicos. vt. s. tēpalia
mala eis a dn̄o īmittant̄: Vel ad correctio-
nem ip̄orū vt compescant̄ a pctīs q̄d cedit
ad bonū ip̄orū. vel vt ꝯformādo volūtatem
suā diuine iustitie orent damnationē ꝑseue
rantiū in pctō. sicut ieremias in ep̄l'a dicit.
Attende domīe ad me ⁊ audi voces aduer
sariorū meorū. Vsq̄ in finē. Et xp̄s in euā-
gelio dic. Ego ꝓ eis rogo: nō ꝓ mūdo ⁊c.

Secūdo declaratur eadē

conclusio testimonio legis apostolice et hoc
q̄druplr̄. Primo btūs petrus. i. ep̄l'a. iiij: dic.
Estote itaq̄ prudētes ⁊ vigilate in orōnib⁹
Añ oīa aūt mutuā ī vobismetipsis caritatē
habētes ꝯtinuā. q̄r caritas opit multitudīē
pctōrū: hospitales inuicē sine murmuratiōe
h̄ ille. vbi ponit duo nccāria ad exauditionē
oratōis. s. caritatē ꝓximi ⁊ ꝯcordiā cū eo ⁊ re
missionē iniuriarū. Et opa mīe sine quibus
oratio nō exaudit̄. Scd̄o btūs paul⁹. col'. i.
dicit. Non cessamus ꝓ vobis orātes et po-
stulātes; vt impleamini agnitōe volūtat̄ ei⁹

ħ ille. Orādū est ergo feruēter ꝛc. Quarto
insipienter. Qui em̄ in ꝑncipio feruētissime
orat: ꝑ postea tepide ac remisse: insipiēs iudi-
caṫ. ps̄. Ascēdūt vsqꝫ ad celos ꝛ descendūt
vsqꝫ ad abyssos. aīa eorū in malis tabesce-
bat. Turbati sunt ꝛ moti sunt sicut ebrius: ꝛ
oīs sapīa eorū deuorata est. Et aug. sup ps̄.
lxv. dicit. Multi languescūt in orādo ꝛ ī no
uitate cōuersionis sue feruēter orāt: postea
languide. postea frigide. postea negligēter.
q̄ quasi securi sunt desipiūt. Uigilat hostis
tu ꝟo dormis. ħ ille. hic modus ad p̄cipitiuꝫ
tendit. paulus. q̄ se existimat stare videat ne
cadat. Nil adeo nocet orāti ꝙ firmitatē sibi
spōdere. Quīto īdecēter. s. qn̄ nō petiṫ ex
pediēs. vn̄ aug. dicit. Credis habere melius
forum ꝙ filius dei. Indiscretio nēpe fuit in
oratōe bersabee q̄ cōtra honestatē petebat.
hec ille. Dictū est filijs zebedei petētibus re
gnū a xp̄o. nescitis quid petatis. Math. xx.
et bersabee petebat a salomōe dari abisach
vxorē adonie. iij. reg. ij. et paulo petēti amo-
tionem stimuli que sibi nō expediebat dictū
est. sufficit tibi gratia mea. Nam ꝟtus in in-
firmitate ꝑficiṫ. Ideo frequēter ecclesia nō
audiṫ a deo: petēdo amotionē tribulationū
Esa. xxvi. Misereamur impio ꝛ nō discet fa
cere iustitiam. Jacobi. iiij. Petitis ꝛ non ac
cipitis eo ꝙ male petatis. Sicut paruuli q̄
ne in scholis vapulēt deum exorant. sed nō
exaudiunṫ. q2 impedit talis exauditio ad ꝑ-
fectum. Sexto multiplr̄. Non em̄ exigit de
us longas ꝛ plixas orōnes quasi orāt intē-
tionē nō agnoscat: sed breues. vn̄ aug. ī glo.
math. vi. dic̄. Orō paucis ꝟbis res multipli
ces comp̄hendit: vt siccito simplicitas fidei
sufficientiā sue salutis addisceret ꝛ prudētia
ingeniosorū ꝓfunditate misteriorū stupesce
ret. ħ ille. Loquiṫ aūt de orōne dn̄ica. scꝫ pa
ter nr̄: que post om̄s horas semp est dicēda
vnde de ꝯse. dist. v. ca. Jd semp placuit obſ
uari: vt oībus diebus ꝛ ipost matutinas ꝛ ve
speras orō dn̄ica ꝓferaṫ. ħ ibi. et math. xxiij.
dr̄. Ue vobis scribe ꝛ phareisei hypocrite: q̄
comeditis domos viduaruꝫ orōnes lōgas
orantes: ꝓpter hoc amplius accipietis iudi
cium. ꝛ augu. ad ꝓbam dicit. Dicunṫ frēs in
egypto crebras q̄dem orōnes habere: ſꝫ eas
breuissimas ꝛ raptim quodaꝫ modo iacula-
tas. ne illa vigilās que oranti plurimum ne-
cessaria est: ꝑ ꝓductiores moras euanescat
atqꝫ labaṫ intētio. ħ ille. Jdeo ordo noster
p̄dicatorū īstituit: officiū breuiter ꝛ succīcte
dicaṫ. Septimo fallibiliter. Oratio em̄ por
rigiṫ alicui duplr̄. Uno modo quasi ꝑ ipsuꝫ
implēda. ꝛ sic soli deo orationē porrigimus:
quia om̄s oratōes nostre ordinari debēt ad
gr̄am ꝛ gl̄iam consequendā que solus deus
dat. ps̄. Gr̄am ꝛ gl̄iam dabit dn̄s. Alio mo
do sicut ꝑ ip̄m impetrāda. ꝛ sic oratōeꝫ por-
rigimus sanctis angelis ꝛ hoībus. nō vt per
eos dn̄s nostras petitiones cognoscat. sed
vt eorum p̄cibus ꝛ meritis oratōnes nostre
sortianṫ effectū. ꝛ ideo dr̄ Job. v. Uoca si ē
qui tibi rn̄deat ꝛ ad aliquē sanctorū conuer
tere. ꝛ apoc̄. viij. dr̄. ꝙ ascēdit fumꝰ aromatū
i. oratōes sanctorū de manu angeli corā do-
mino. ꝛ hoc pꝫ ex ip̄o modo quo eccl̄ia orat
Nam a sancta trinitate petimꝰ vt nostri mi-
sereaṫ: ab alijs aūt sanctis q̄buscūqꝫ vt ipsi
orent ꝑ nobis. Qualiter aūt sancti orēt pro
nobis. sciendū ꝙ sancti ꝯsiderata eorū natu
rali conditōe nō cognoscūt ea que in ħ mun
do agunṫ. vn̄ aug. li. de cura ꝓ mortuis agen
da dicit. Nesciūt mortui etiā sancti q̄d agāt
viui etiā eorū filij. Sed vt grego. dicit lib. xij.
moral. Beatis in ꝟbo manifestaṫ illō quod
decet eos cognoscere de eis q̄ circa nos agū
tur: etiā ꝙtum ad interiores motus cordis.
Maxime aūt eorū excellentiam decet: vt co
gnoscant petitiones ad eos factas: vel voce
vel corde. ꝛ ideo petitōnes q̄s ad eos dirigi
mus: deo manifestāte cognoscūt. i. cori. xiiij.
Orabo spū ꝛc. Octauo particulariṫ. Sunt
em̄ quedā bona quibus homo male vti non
pōt: que malū euentū hēre nō p̄nt. Hec aūt
sūt ꝑ q̄ saluamur ꝛ q̄bꝰ btītudinē meremur.
que quidē sancti orādo absolute petunt. ps̄.
Ostēde faciē tua ꝛ salui erimus. ꝛ iterū. De
duc me in semitā mādatorū tuorū. Et ꝙuis
homo ex se scire nō possit q̄d orare debeat.
Roma. viij. Quid oremus sic̄ opꝫ nescimꝰ.
Spūs tn̄ vt ibidem dr̄ adiuuat infirmitateꝫ
nostrā ꝙ inspirādo nobis sctā desideria re-
cte postulare nos facit. vn̄ dn̄s dicit ioħ. iiij.
Ueros adoratores orare opꝫ in spū ꝛ veri-
tate: q̄s petitōnes in orōne dn̄ica dn̄s docu
it. Math. vi. vt ꝯstat. Nono ṫpaliter. sicut
em̄ aug. dicit in li. de orādo deum ad ꝓbam.
Hoc lꝫ orare quod lꝫ desiderare. Temꝑalia
aūt lꝫ desiderare: nō quidē p̄ncipaliter vt in
eis finē cōstituamus: sed sicut quedā ammi
nicula quibus adiuuamur ad tendenduꝫ in
beatitudinē. s. inquātum ꝑ ea vita corꝑalis
sustentaṫ ꝛ inquatum nobis organice deſ-
uiūt ad actus ꝟtutū. vt etiam pħs dic̄. i. ethi

torum:⁊ ideo ꝓ tpalibus licʒ orare. Et ideo
augu. dicit ad ꝓbam. Sufficientiā vite non
indecenter vult: quisquis eam vult ⁊ nō am
plius. Que quidē nō appetit ꝓpter scipsam
sed ꝓpter salutē corporis ⁊ congruentē habi
tum ꝑsone hoīs: vt nō sit incōueniēs eis cū
quibus viuēduʒ est. Ista ergo cū habent vt
teneant: cum nō habent: vt habeant orādū
est. puer. xxx. Mendicitatē ⁊ diuitias ne de
deris mihi tribue tm̄ victui meo necessaria
ne forte satiatus illiciar ad negādū ⁊ dicam
quis est dn̄s ⁊ egestate compulsus furer et
ꝑiurē nomen dei mei. h ibi. Qn̄ enim mēs
nostra temporalibus intēdit rebus vt in eis
requiescat: remanet in eis depssa. sed quādo
intēdit eis in ordine ad beatitudinē ꝯsequē-
dam nō ab eis depmit: sed magis eam ele
uant sursuʒ. qꝛ eas petimus vt nobis conce
dant ſm ꝙ expediūt ad salutē ⁊c. Decimo
singulariter. Non solū em̄ debemus orare ꝑ
nobis singulariter: sed etiā ꝑ alijs cōiter. hoc
em̄ ꝑtinet ad rōem dilectionis quaʒ proximis
debemus impēdere. ⁊ ideo caritas hoc req-
rit vt ꝑ alijs oremus. vnde criso. sup math.
dic. Pro se orare nccitas cogit. ꝓ altero aūt ca
ritas fraternitatis hortat. Dulcior ē aū deū
oratio nō quā necessitas transmittit: ſ quā
caritas fraternitatis commēdat. ⁊ cypan⁹
li. de orone dn̄ica dicit. Ideo nō dicimus pr̄
meus: sed pater noster ⁊ nō da mihi: ſ nobis
qꝛ vnitatis magr̄ noluit ꝑuatim precē fieri.
vt. s. quis tm̄ ꝑ se precet. Unū em̄ orare pro
oībus voluit quo modo in vno om̄s ipe por
tauit. iac. v. Orate ꝓ inuicē vt saluemini. Et
Greg. lib. xxv. moral. dic. Quisquis ꝓ alijs
intercedere nitit sibi potius ex caritate suf-
fragat ⁊ ꝓ tanto citius exaudiri meret q̄to
deuote ꝑ alijs intercedit. h ille. Undecimo
obstinabilr. Contingit em̄ qn̄qꝫ ꝙ oratio ꝓ
alio facta nō impetrat etiā si fiat pie ꝑseuerā
ter ⁊ de ꝑtinētibus ad salutē ꝓpter impedi-
mētum quod est ex parte eius ꝑ quo oratur
ſm illud iere. xv. Si steterint moyses et sa-
muel corā me. nō ē aīa mea ad pplm istū. et
xi. ca. Noli orare ꝑ populo isto ⁊ nō assumas
ꝓ eis laudem ⁊ oronem. qꝛ nō exaudiam te
Nihilominus tm̄ oro erit meritoria oranti q̄
ex caritate orat. ps. Oratio mea i sinu meo
conuertet. glo. i. si eis nō ꝓfuerit: ego tamen
nō suʒ frustratus mea mercede. Obstinatio
ergo eius ꝓ quo oratur: impedimētuʒ pstat
Duodecimo damnabiliter. Pro pctorib⁹
em̄ orandū est vt cōuertant. nō tm̄ ꝓ oībus
pctōribus orantes exaudiunt: sed ꝑ q̄busdā
Exaudiunt em̄ ꝑ pdestinatis: nō aūt ꝓ pre-
scitis ⁊ dānatis finaliter. sicut etiā correctio
qua fratres corrigimus effectū habet in pre
destinatis. nō aūt in reprobatis. ſm illud ec
clesiastes. vij. Nemo potest corrigere quem
deus despexerit. ⁊ ideo dr̄ i. Ioh. v. Qui scit
frēm suū peccare pctō nō ad mortē. petat et
dabit ei vita peccāti pctō nō ad mortē. Sed
sicut nulli q̄diu hic viuit subtrahendum est
correctionis beneficiū. qꝛ nō possum⁹ distin
guere pdestinatos a reprobatis. vt aug. dic
libro de correctiōe ⁊ grā: ita etiā nulli ē dene
gandū orōnis suffragiū. nisi forte hoc eccle-
sia ꝓhiberet. sicut de his qui seipos occidūt
vnde. xiij. q. v. ca. Placuit vt hi qui sibijpsis
volūtarie aut ꝑ ferrū: aut ꝑ venenū: aut per
pcipitium: aut ꝑ suspendiū. vel quolibet mo
do inferūt mortem: nulla ꝓ illis in oblatōne
commemoratio fiat ⁊c. Decimotertio pre
sumptibiliter. Plures em̄ psumunt ꝙ ꝓ iu-
stis nō sit orandū qui tamen orone indigent
triplr. Primo q̄dem qꝛ multorū pces faci-
lius exaudiunt. Unde sup illud Roma. xv.
Adiuuetis me in orombus vestris dic glo.
bene rogat apostolus minores ꝓ se orare.
Multi em̄ minimi dum congregant vnani
mes. fiunt magni. ⁊ multorū pces impossi-
bile est nō exaudiri. s. illud quod est impetra
bile. Scd̄o vt ex multis grē agantur deo de
beneficijs que confert iustis q etiā in vtilita
tem multorū vergūt. vt pꝫ ꝑ aplm. ij. cori. i.
ca. Tertio vt maiores nō supbiant dum ꝯsi
derant se minorū suffragijs indigere: licet ꝑ
seipsis aliqn̄ exaudiant. Decimoquarto ii
micabiliter. Oro em̄ dn̄ica ꝓfert ex persona
totius eccl'ie. ⁊ ideo si aliq̄s ex inimicitia no
lēs dimittere debita proximo dicat orōnē dn̄i
cam nō mentit. q̄uis hoc quod dicit non sit
verū q̄tum ad psonā suā. Est em̄ verū q̄tū
ad psonam eccl'ie extra quā est merito. ⁊ iō
fructu oronis caret. Qn̄qꝫ tamē aliqui pctō
res parati sūt debitoribus suis remittere. et
ideo ipsi orātes exaudiunt. Eccl'. xxviij. Re
linque proximo tuo nocēti te. ⁊ tunc depcanti
tibi peccata soluent. Et ibidē homo homini
seruat iram ⁊ a deo querit medelā. Et marci
xi. Cū stabitis ad orandū: dimittite si quid
habetis aduersus aliquē vt ⁊ pater vester q̄
in celis est: dimittat vobis peccata vestra.
ꝙ si non dimiseritis: nec pater vester celestis
dimittet vobis pctā vestra. ⁊ Augu. i sermo
ne de quadragesima dicit. Due sunt due ale

in oī sapiētia ⁊ intellectu spiritali: vt ambulētis digne deo ꝑ oīa placētes: in oī ope bono fructificātes ⁊c. Tertio btūs iacobꝰ in epi. v. dicit. Multum em̄ valet depcatio iusti assidua. helias homo erat silis nobis passibilꝭ et orōnē orauit vt nō plueret sup terrā ⁊ nō pluit annos tres ⁊ menses sex. Et rursū orauit ⁊ celum dedit pluuiā ⁊ terra dedit fructū suū. Tristat aliqs vr̄m. oret equo aīo ⁊ psallat ⁊c. Quarto btūs Joh̄. i. epl'a. v. ca. dicit Hec est fiducia quaȝ habemus ad deum vt quodcūqȝ petierimus ꝯm volūtatē eius audiat nos. Et scimus qꝛ audit nos quicqd petierimus. Scimus qm̄ habemus petitōnes quas postulamꝰ ab eo ⁊c. ⁊ iude. ij. dic̄. Vos aūt carissimi supedificātes vosmetipos sanctissime vr̄e fidei in spūsancto orātes ipsos vos in dilectōe dei seruate: expectātes mīaȝ dn̄i nostri iesu xp̄i in vitam eternā. Hec ille. Ecce quāta est ꝟtus orōnis si pure ⁊ sincere deo offeratur.

Tertio declaratur eadeȝ

ꝯclusio testimonio legis canonice. Sciendū ꝙ orō est commēdabilis qdruplic̄iter. Pri̇o qꝛ est deo audiēti gratū sacrificiū: cum sit ex pio animi affectu ꝓcedēs. vn̄ cypanus dicit vt habet de ꝯse. dist. i. c. Qn̄ aūt stamus ad orōnem fratres dilectissimi inuigilare et incūbere ad pces toto corde debemus. Cogitatio hoīs carnalis ⁊ secularis abscedat: ne quicq̄ timeamus ꝙ id solū cogitet qd̄ pcat. Ideo ⁊ sacerdos ante orōnē pfatiōne premissa: parat fratrū mētes: dicēdo. sursuȝ corda: vt dum rn̄deat plebs: habemus ad dn̄ȝ: admonet nihil aliud se q̄ dn̄m cogitare debere. Claudat cōtra aduersantia pectus et soli deo pateat. nec ad se hostē dei tpe orōis venire patiat. h̄ ibi. Et de cōse. dist. v. ca. non mediocriter. hiero. dicit. Nunqd ꝟborū flecti multitudine deus vt homo potest. Nō eniȝ ꝟbis tm̄: sed corde orādus est deꝰ. Quapropter melior est qnqȝ psalmorū cantatio cum cordis puritate ⁊ serenitate ⁊ spūali hilaritate: q̄ psalterij modulatō cū anxietate cordis atqȝ tristitia h̄ ibi. Scd̄o qꝛ est homini orāti magnū auxiliū. Prelati em̄ pcipue debent esse intēti orōni qꝛ nō tm̄ ꝓ se: verūetiā pro subditis suis tenent orare. vnde hiero. dicit. vt habet dist. xxxvi. c. Si quis vult pontifex nō taȝ nōne q̄ merito esse: imitet moisen et aaron. Quid em̄ dr̄ de eis? Quia nō discedunt de tabernaclo dn̄i. Erat ergo moyses indesinēter in tabernaculo dn̄i. Quid autem ei opus erat? Ut aut a dn̄o aliquid disceret: aut ipē ppl'm doceret. Hec duo sunt pontificis opa: vt a dn̄o discat legēdo scripturas diuinas ⁊ sepius meditādo ppl'm doceat. Sȝ illa doceat que ipē a deo didicit: nō ex ꝓprio corde: vel ex humano sensu: sed q̄ spūssanctꝰ docet. Est ⁊ aliud opus quod facit moyses. Ad bella nō vadit: nō pugnat contra inimicos. Sed quid facit? Orat ⁊ donec orat: vincit populus eius. Si relaxauerit ⁊ demiserit manus: ppl's eius vincit ⁊ fugat. Oret ergo sacerdos eccl'ie indesinēter vt vincat ppl's qui sub eo ē hostes inuisibiles amalechitas qui sunt demones impugnātes eos qui pie volūt viuere in xp̄o. hec ibi. Scd̄o clerici et religiosi pcipue debēt orare. vnde. xij. q. i. c. Duo sunt genera xp̄ianorū. Est autē vnum genus quod mancipatū diuino officio ⁊ deditum cōtemplationi ⁊ orationi: ab oī strepitu temporaliū cessare cōuenit. vt sunt clerici et deo deuoti videlicȝ cōuersi. h̄ ibi. Tertio debēt intēdere orōni illi qui de elemosynis viuūt ⁊ nutriunt. vnde. x. q. i. ca. Or sacerdotes ꝓ oībus debēt orare quorū elemosynas et oblatōes accipiūt. qua fronte presumunt laici oblatōes quas xp̄iani ꝓ pctīs suis offerūt vel ipsi comedere vl' alijs ꝯcedere: cū ipi nō debeant ꝓ populo orare? Ob hoc papaȝ gloriose mittere oportet illos ꝓsumptores in excōmunicationē ꝑpetuā: vt ceteri metuȝ habeāt. ⁊ hec amplius in eccl'ia non fiant. hec ibi. Tertio est depcanti liberale beneficium. Oratio em̄ est vtilis ad multa. primo ad peccatorū purgamētū. i. q. i. ca. Ipsi sacerdotes ꝓ ppl'o interpellāt ⁊ peccata populi comedūt. qꝛ suis pcibꝰ eu delēt ⁊ consumūt qui quāto digniores fuerint: tanto faciliꝰ in necessitatibus ꝓ quibꝰ clamant exaudiunt. hec ibi. Scd̄o est societatis cum deo oblectamentū. Nam sicut inter hoīes ꝯhit societas ꝟbis inter pn̄tes. ff. ꝓ socio. l. societatem. sic cum deo orādo. i. ioh̄. i. Sic societas nostra cum patre. Tertio diuina secreta reuelant. viij. q. i ca. Si ergo. vbi habet ꝙ nullꝰ debet eligi gubernator ppl'i: nisi deus reuelauerit. Ideo dr̄ sic. Quis erit qui se idoneū ad constituēdū ppl'i pncipē iudicet: nisi si h̄ cui orāti ⁊ penitēti a dn̄o reuelet? Quarto homīes viui ⁊ mortui iuuant. xiij. q. ij. ca. nō estimemus. Non solū em̄ ille qui iudicat: sed etiam amicus eius pōt appellare ꝓ illo qui ducit ad mortē ⁊ ipȝ ad vitā reuocare. ff. de appel

lationibus.l.nō tm̄. Sed de appellatōe quā
iust⁹ facit p pctōre ducto ad infernū ī orone
appellat a deo irato ad deū placatū.iaco.v.
Oratio saluabit infirmuz ⁊ si in peccato est
remittet ei. Quarto est diaboli impediētis
letale suppliciū. Diabolus em̄ vidēs predi⸗
ctas oronum vtilitates nitit oīmode ipsas
impedire faciēdo ꝙ orans sit distract⁹ ⁊ de
alijs cogitans cōtra legez ecclie. que vult ꝙ
cuilibet ṽbo oronis cōcordet sensus cogita⸗
tōis.de cōse.dist.v.ca.nunꝙ.dr sic. Dicatur
ad ṽbum oro sine intermissione vigilet sen⸗
sus:nec vagis cogitatōib⁹ patēs corpus pa⸗
riterqꝫ anim⁹ tendat ad dn̄m. Hec ibi ⁊c.

Quarto declaratur eadē

cōclusio testimonio legis ecclesiastice..⁊ hoc
q̄druplr. Primo btūs grego.li.ij.moral.dic.
Ille deo veram oronem exhibet q̄ semetipz
ꝙ puluis sit videt humilr:qui nil sibi ṽtutis
tribuit.qui bona que agit esse de mia ꝯdito⸗
ris agnoscit.Tūc cor in orone fiduciam acci
pit:cum sibi vite nulla prauitas contradicit.
⁊c. Scd̄o beatus Hiero.in eplis dic.Egre
dientes de hospitio armet oratio.regredien
tib⁹ de platea occurrat anteꝙ sessio.nec prius
corpusculū requiescat:ꝙ aiam pascat. Ter
tio btūs ambro.sup illud.luce.xi. pater nr̄ q̄
es in celis.dicit sic.Uide ꝙ breuis est oro ⁊
oīm plena ṽtutum. Primus sermo ꝙre est
gratie.O homo faciē tuā nō audebas ad ce
luz attollere.oculos tuos in terrā dirigebas
et subito accepisti grām xpi.omnia peccata
dimissa sunt tibi ex malo factus es bon⁹ fili
us.Ideo p̄sume nō de opatione tua: sed de
gratia dei.Gratia em̄ dei saluati estis.apls
dicit. Non ergo hec arrogātia est: sed fides.
Predicare ꝙ acceperis nō est supbia:sz de⸗
uotio . ergo attolle oculos ad prem qui te p
lauacrū genuit ad prem qui te p filium rede
mit ⁊ dic pater noster.Bona p̄sumptio:sed
moderata.prem dicis q̄si filius:sed noli tibi
aliquid spāliter vēdicare. Solius xpi est pa
ter spāliter:omibus nobis in cōi est pr.Qui
illū solum genuit.qui nos creauit. Hec ille.
Quarto btūs Aug.in quodā smone dicit
Oratio est aie sancte presidiū angelo bono
solatium.diabolo suppliciū.gratū deo obse⸗
quiū ⁊ pfecte religionis laus tota. perfecta
gloria.spes certa.sanitas incorrupta. h ille.
Quia ṽo cōtra pfectionē oronis.xl. modis
peccamus.ideo.xl.diebus abstinemus ⁊ ie⸗
iunam⁹.q̄ modi sunt. Primo sceleriter.pctm̄
em̄ orantis impedit oronem.ps. Iniq̄tatez
si aspexi in corde meo:nō exaudiet dn̄s.esa.
lix. Pctā vestra abscōderūt faciē eius a vob
ne exaudiret.trenorū.iij. Nos iniq̄ egimus ⁊
ad iracundiā te puocauimus.idcirco inexo⸗
rabilis es. Nam pctōr nō potest pie orare q̄
si eius oratio ex habitu ṽtutis informetur.
potest tm̄ oratio eius esse pia ꝙtum ad hoc
ꝙ petit aliq̄d ad pietatē ptinet.sicut ille qui
nō hz habitū iustitie potest aliq̄d iustū velle
et ꝙuis eius oro nō sit meritoria : pōt tamē
esse impetratiua qr meritū initit iustitie:sed
impetratio īnitit gratie.vnde Aug.dicit su⸗
per Iob. Si pctōres nō exaudiret deus fru
stra publicanus dixisset. propitius dn̄e esto
mihi pctōri.Sed pctōr inquātū pctōr nō ex⸗
audit.vnde criso.sup math. dicit. Colonus
dei consiliū diaboli nō querit. Colonus aūt
diaboli ⁊ si auxiliū dei querit.nō inuenit.vn̄
fur orat vt psperet in furto ⁊ fornicator sibi
signū crucis facit vt nō comphendat ⁊ tāto
citius capit qr nescit diuina iustitia patroci
niū dare criminibus.h ille.Et cassiodor⁹ su⸗
per illud.ps.Ad dn̄m cum tribularer clama
ui.dicit.Dn̄s nescit differre quez compūcto
corde sibi senserit supplicare.hec ille. Scd̄o
infideliter.Infidelitas em̄ orantis impedit
oronem.Iaco.i. Postulet autē in fide nihil
hesitans.Qui em̄ hesitat silis est fluctui ma
ris qui a vento mouet ⁊ circūfert. Non ergo
extimet homo ille ꝙ accipiat aliquid a dn̄o.
hec ille.Et bern̄.dicit. Indignus celesti bn̄⸗
dictione esse conuincit qui deū dubio querit
affectu.Qn̄ fidelis humilis ⁊ feruēs oratio
fuerit.celum sine dubio penetrabit.vnde cer
tuz est ꝙ vacua redire nō possit ⁊c. Tertio
negligēter.Oratio em̄ negligētis seu tepide
orantis nō exaudit.Ambro.super ps.dicit.
Despiciunt oroes leues:diffidētes inutiles
seculi curis ⁊ anxietatis plene ⁊ rerū corpo⸗
raliū implicite:bonorū operū fructib⁹ infecū
de.h ille.Et criso.sup math.dicit. Petentis
negligētia rephendit:vbi de dantis mia nō
dubitat. Et sen̄.li.i. de bn̄ficijs dicit . Quis
vestrū contētus fuit aut leuiter rogari aut se
mel? Quis nō cū aliq̄d a se peti suspicatus
est:frontē abducit:vultū vertit occupatōes
simulat longis smonibus ⁊ industria nō in⸗
uenietibus rei exitum occasionē petēdi ab⸗
stulit ⁊ varijs artibus nccitates elusit? In
angusto vero compssus aut negauit:aut di⸗
stulit:aut pmisit:sed difficulter:h supductis
supcilijs:sed malignis ⁊ vix exeūtibus ṽbis

em̄ petit̄ ordinate ab eo qui nō h̄z. vnde cū
btā vita sit que in orando petit̄ ad illos so⸗
los oratio dirigi pōt: q̄ btām vitā habēt. nō
aūt ad illos q̄ in mūdo sunt. neq̄z ad illos q̄
in purgatorio sūt. Sz in miraculis p̄cipue
attendit̄ fides ⁊ deuotio orātis. vn̄ etiā do⸗
min⁹ mulieri quā sanauit: dixit Math. ix. fi
des tua te saluā fecit. Et qr Pascasius qui
post mortē miraculū fecit reuelat⁹ est beato
Germano capuano ep̄o in purgatorio esse
vt Greg. li. iij. dialo. dicit ꝓpter excellētiaz
meritoꝝ credebat̄ esse in p̄ria. ideo orabat̄
⁊ talis oro ꝓpter fidē orātiū exaudiebat̄ ⁊
vt vita illi⁹ approbaret̄. nō q̄ ille ꝓ alijs in
purgatorio existēs oraret cū nō ēēt in statu
merēdi. erat em̄ in statu afflictiōis. ideo in⸗
digebat q̄ aliq̄s viuēs ꝓ ipso oraret ⁊c̄. qr
scti nō orāt ꝓ nobis nisi inq̄ztū sūt in plena
p̄ticipatiōe diuitat̄ scz inq̄ztū sūt in eterna
beatitudine. Vicesimosexto remissibiliter
Scd̄m innocētiū missa dz oī die in eccl̄ia ce
lebrari ꝓpter q̄nq̄z. Prima rō est qr opor⸗
tet sp̄ medicinā esse patā ɔtra q̄tidiana pec
cata. Scd̄a ē vt lignuz vite sp̄ sit in medio
padisi. Tertia ē vt nobis xp̄s q̄tidie vniat̄
sacralit̄er ⁊ nos ei sp̄ūalr̄. Quarta ē vt sit
apud nos iugis memoria passiōis christi.
Quinta est vt xp̄o agno loco typici q̄tidie
vtamur quē iudei ad vesperā couertēdi esu
rient. s̄m illud ps̄. couertent̄ ad vesperā ⁊ fa
mē patient̄ vt canes. Qui ḡ remissi sūt sal⸗
tem in ecclesijs couētualib⁹ vnā missam oī
die celebrare fraudāt pplm̄ ꝓ q̄ tenēt̄ orare
⁊c̄. Vicesimoseptimo culpabiliter. dic̄ em̄
Greg. q̄ cū crescūt dona: rōes etiā crescūt
donoꝝ. Ideo cū sacerdoti sit data ptās no
bilissima reus negligentie erit ⁊ imputabit̄
sibi ad culpā nisi illa vtat̄ sibi ad honorē dei
⁊ salutē suaz ⁊ alioꝝ viuoꝝ ⁊ mortuoꝝ. s̄m
illud. i. Pet. iiij. vnusq̄sq̄z sicut accepit grām
in alterutrū illā administrātes. nisi forte ex
familiari instinctu sp̄ūscti dimittēt. sic legit̄
de q̄dā scō p̄re in vitispatrū q̄ ordinat⁹ nūq̄z
postea celebrauit. vn̄ ⁊ sacerdotib⁹ p̄ceptū ē.
i. Coꝝ. xi. h̄ facite in meā cōme. Tenet̄ eniz
celebrare saltē i p̄cipuis festiuitatib⁹. ⁊ ma
xime illis dieb⁹ i q̄b⁹ fideles cōicare ɔsueue
runt scz natiuitat̄. pasche. penthecostes ⁊c̄.
Vicesimooctauo crimīaliter. Qui em̄ cele
brāt missaz nōdū dict̄ matutinis mortalit̄
peccāt cū h̄ sit cōtra ḡnalē ⁊ approbatā con
suetudinē. Qui aūt celebrat an̄q̄z dicat pri⸗
mā: nō peccat mortalit̄ nisi sit ɔtra p̄ceptuz
vel statutū. Vicesimonono cōpabilit̄. Exi
stēs em̄ in purgatorio mag̃ optat vt sanct⁹
hō viuēs dicat vnā missaz ꝓ eo: q̄z mille ma
li. ꝓpter duo. p̄mo qr legit̄. iij. Reg. xviij.
q̄ de⁹ nō exaudiuit octingētos ⁊ q̄nq̄ginta
sacerdotes malos ⁊ ꝓphetas sacrificātes ⁊
orātes a mane vsq̄z ad vesperaz. qr pctōres
nō exaudit de⁹. Job. ix. ⁊ solū Heliā statim
exaudiuit. Scd̄o qr null⁹ dz optare nec ali
quē cōducere nec pascere nec retinere ad fa
ciēdū aliq̄d op⁹ q̄d sit cōtra honorē dei ⁊ ad
maiorē dānationē operātis. Sed sic faceret
qui optaret q̄ sacerdos imūdus celebraret
missaz vel in missa ꝓ eo oraret cū ps̄. dicat
Oro ei⁹ fiat in pctm̄. qr oro deū amantis ex⸗
audit̄. vn̄ de ɔse. dis. v. c. Non mediocrit̄. dic̄
hiero. Melior est q̄nq̄z psalmoꝝ cātatio cū
cordis puritate ⁊ serenitate ⁊ etiā sp̄ūali hi
laritate: q̄z psalterij modulatio cū anxietate
cordis atq̄z tristicia. Cū igit̄ ꝓ cētū aīabus
psalm⁹ vel missa dr̄: nihil min⁹ q̄z si ꝓ vno q̄
libet ipsoꝝ diceret̄ accipit̄. Hec ille. vn̄ hie⸗
ro. facit ibidē cōpatione inter orone seu mis
sam dictā a bono sacerdote ⁊ a ꝓphano. et
p̄fert orone iusti cui i⁹iusticia cōpēsat ⁊ equi
ualet oronib⁹ ⁊ missis dict̄ a multis ꝓpter
meritū ipsi⁹ orātis ⁊c̄. Tertio couētionalit̄
Sacerdos em̄ debet celebrare missaz de die
cōcurrēte. ⁊ nō de sctis quoꝝ festiuitates nō
sunt ꝓ tūc. aut de feria nō cōcurrēte. quia vt
habet̄ extra de cele. mis. c quidā. et. c. cū crea
tura. s̄m cōgruentiā dierū sunt missaruz so⸗
lēnia celebrāda etiā laic⁹ ꝓpter missaz pecu
liarē vel sp̄alē alicui⁹ scti vel alteri⁹ ferie nō
dz p̄termittere q̄n audiat missaz ꝓpriā illi⁹
diei si h̄z missam ꝓpriā. Extra de cele. mis. c.
ij. Sz q̄ q̄dā laicoꝝ oī die volūt missam de
trinitate vel de sācto Michaele ⁊ huiusmo
di: grauiter peccant. nec hoc facere debent
nisi suis diebus vt ibidem dicit̄. Nam eccle
sia sic consueuit agere missas. die dominica
de trinitate. die lune pro mortuis. die mar⸗
tis pro peccatis. die mercurij de angelis. die
iouis de spiritusancto. die veneris de cruce.
die sabbati de beata virgine. quando sunt
ferie vacantes. possūt tamen alie misse dici
s̄m deuotionē. ⁊c̄. Tricesimop̄mo irregu⸗
lariter Sine lumine nō dz regulariter missa
celebrari. extra de cele. mis. ca. vlti. Et q̄zuis
duo debeant esse presentes quādo missa di
citur. vt habet̄ de ɔsecra. distinc. i. c. Hoc q̄z
statutū est vt null⁹ presbyteroꝝ missarū so⸗
lēnia celebrare presumat. nisi duob⁹ p̄senti⸗

bus sibiq3 rn̄dentibus: ipse tertius habeat.
Quia cū pluraliter d̄r ab eo dn̄s vobiscū, ⁊
illud in secretis, orate ꝓ me fratres: aptissi
me cōuenit vt eiꝰ rn̄deat salutatiōi. hec ibi.
tn̄ in casu sufficit vnꝰ. Ar. extra de v̄bo. sig.
ca. que sūt. Tricesimosecūdo inobediēter.
Missa em̄ debet celebrari in die ⁊ nō in no
cte. q2 hoc sacr̄m ptinet ad tēpꝰ gratie qd̄ p
diē significat. Ro. xiij. nox ꝑcessit, dies aūt
appropinquauit. Dies aūt indicat nō solū
ab ortu solis: s3 ex quo incipiūt orituri solis
signa mōstrari ꝑ aliquā aeris illuminatio-
nē. Vn̄ si sciēter añ diē q̄s celebrat cū sit cō
tra generalē cōsuetudinē eccl'ie: mortaliter
peccat tanq3 infidelis, nisi sup hoc dispenset
per epm̄ in casu necessitatis, puta si q̄s infir
marēt ad mortē ⁊ nō possit aliter haberi eu
charistia ⁊c. S3 de nocte natalis dn̄i ⁊ dn̄ice
resurrectiōis nihil d̄r. q2 eccl'ia priuilegiauit
has duas noctes. Et ego mgr̄ Leonardus
de vtino ordinis p̄dicatoꝝ. sacre theologie
doctor. huiꝰ opis cōpilator. dū essem in stu-
dio Bonon̄. vidi in p̄ma hora noct̄ pasche
celebrari missam. cū illa orone deꝰ qui hāc
sacratissimā noctē ⁊c. in eccl'ia sancti Johā
nis in monte in qua sūt canonici regulares
⁊ placuit mos ille ⁊c. Tricesimotertio irre
uerenter. Missa em̄ a ieiunis celebrari deb3
Quilibet aūt cibꝰ vel potꝰ vini vel aque vel
alteriꝰ liquoris: q̄ntumlibet minimꝰ impedit
celebrari missam. vij. q. i. c. Nihil dicit̄ nullꝰ
post cibū potūq3 q̄ntūlibet minimū sumptū
missas facere ꝑsumat. Si quis aūt ꝑsūpse-
rit excōicationis sniam sustinebit. Hec ibi.
Soluit̄ em̄ ieiuniū nature qd̄ oīno in sanis
requirit̄ ad cōionē. S3 q̄dā post matutinū3
bibūt aquā vel aliū liquorē3. deinde vadunt
dormitū ⁊ post dormitionē celebrant. aut si
sūt laici cōicant: q̄ grauissime peccāt. q2 dor-
mitio nihil facit ad ieiuniū3. nec nature nec
eccl'ie. Lic3 em̄ aqua in se nō nutriat: tn̄ cō-
mixta nutrit. In stomacho autē3 opor3 ꝙ
alijs humoribꝰ admisceat̄. et ideo in nutri-
mentū cedit. ⁊ sic soluit̄ ieiuniū nature quo
quis ieiunus dicit̄ ante quālibet cibi ⁊ potꝰ
sumptionē illa die. Unde q̄libet cibi vel po-
tus sumptio hoc ieiuniū tollit. ⁊ sic securius
est ꝙ post aque potū corpus xp̄i nō sumat
ille nec celebret. Tricesimoq̄rto imaginali
ter. Dicūt em̄ q̄dā ecclesiā idolatrare. q̄a in
ea ponit imagines scōꝝ quas venerat̄ ⁊ co
lit. Et habēt ꝑ se q̄tuor auctoritates vete-
ris testamēti. Prima exod. xx. Nō facies

tibi sculptile nec oēm similitudinē ⁊c. vsq3 nō
adorabis ea neq3 coles. Secūda ē Dauid
in ps̄. Cōfundant̄ oēs q̄ adorāt sculptilia,
⁊ qui gloriant̄ in simulachris suis: adorate
deū oēs angeli eius. Tertia est Hester. iij.
Mardocheꝰ solus nō flectebat genua. nec
adorabat Aman cū omnes serui regni hoc
facerent. Quarta est Dan̄. iij. Tres pueri
noluerūt adorare statuā Nabuchodonosor
⁊c. Apoc. vlti. dixit angelꝰ Johāni cum ceci
disset ad pedes eiꝰ vt eum adoraret. Uide
ne feceris. Cōseruus em̄ tuꝰ sum. ⁊ fratrum
tuoꝝ. S3 ille error dānatꝰ est ab eccl'ia. vn̄
de ꝯse. dis. iij. c. perlatu3 ad nos fuerat. ꝙ in
considerato zelo succensus scōꝝ imagines
sub hac quasi excusatiōe: ne adorari debuis-
sent cōfregeris. Et q2 quidē eas adorari ve
tuisses oīno laudauimꝰ. fregisse v̄o rep̄hen
dimꝰ. Dic tu frater a quo factum sacerdote
aliq̄n est auditū qd̄ fecisti: Aliud est em̄ pi-
cturā adorare: Aliud ꝑ picture historia3 q̄d
sit adorandū addiscere. Nā qd̄ legētibꝰ scri-
ptura: hoc idiotis p̄stat pictura cernētibꝰ.
Quia in ipsa ignorātes vidēt q̄d sequi de-
beant. In ipsa legūt qui lr̄as nesciūt. vnde ⁊
p̄cipue gentibꝰ ꝓ lectiōe pictura est. hec ibi.
Et. c. venerabiles imagines. xp̄iani nō deos
appellant. nec seruiūt eis vt dijs. neq3 spem
salutis ponūt in eis. neq3 ab eis spectāt futu
rum iudiciū. s3 ad memoriā ⁊ recordationē
p̄mitiuoꝝ: venerant̄ eos ⁊ adorāt. sed non
seruiūt eis cultu dīno: nec alicui creature. h̄
ibi. Et est decretū in. vij. sinodo. Depingunt̄
aūt angeli in figura hūana. q2 in assumptis
corpibꝰ apparuerūt sanctis patribꝰ in specie
humana puta abrahe. Loth. thobie. manue
⁊c. Ad argumēta dicēdū ꝙ in illis auctori
tatibꝰ ꝓhibent̄ imagines adorari adoratio
ne latrie: que est cultꝰ soli deo debitꝰ. Ad il
lud Joh. dicendū: ꝙ angelꝰ illud ꝓhibuit ꝓ
pter sublimitatē hūane nature in xp̄o eleua
te. vn̄ Greg. dicit. Timet angelꝰ adorari ab
humana natura quā videt in deo sublimatā
Uitupabile tn̄ videt̄ ꝙ cū missa celebrat̄ i
ecclesia in altari nō est lumē ⁊ ad imagines
scōꝝ est multitudo luminariū. Ante corpꝰ
xp̄i est vna lampas ⁊ ad alia altaria ē mul-
titudo lampadū ⁊ cereoru3. Ad imagines
fiunt genuflectiones, ⁊ ad corpꝰ christi nul-
la fit reuerētia nec deuotio. Tricesimoq̄n-
to simpliciter. q2 enim angelꝰ sathane trans-
figurat se in angelū lucis vel in specie xp̄i: si
cut apparuit btō Martino. si appareat ali-

orationis qb⁹ hō volat ad deū. ſi illud qd̄ cō mittit ignoſcit delinquēti: ⁊ donat egēti. hec ille. Decimoquīto vocaliter. duplex eīn eſt ōro ſcʒ cōis ⁊ ſingularis. Cōis quidē oratio eſt q̄ per miniſtros eccl'ie in pſona toti⁹ fidelis ppl'i deo offert. ⁊ ideo oportʒ ꝙ talis ōro innoteſcat toti ppl'o ꝓ quo ꝓfert. qd̄ nō poſſet fieri niſi eſſet vocalis. ⁊ ꝓpter hoc rōnabiliter inſtitutuʒ eſt vt miniſtri eccl'ie hmōi oratiōes etiā alta voce ꝓnūciēt: vt ad noticiam oīum poſſint ꝑuenire. Oratio vo ſingularis que offert a ſingulari pſona q̄cūqʒ ſiue ꝑ ſe ſiue ꝓ alijs orāte nō neceſſario exigit vocē. Adiungit tn̄ vox tali ōroni ꝓpter tria. Primo ad excitationē: qꝛ excitat interior deuotio qua mēs orātis eleuat in deū. Nā ꝑ exteriora ſigna vocū ſiue etiā aliquorū actuū: mouet mens hoīs ſm̄ apphenſionē. ⁊ per cōſequēs per affectionē. vn̄ Aug. dicit ad ꝓbam. ꝙ vbis ⁊ alijs ſignis ad augēdū ſanctū deſideriū noſipſos acrius excitamus. Secūdo ad ſatiſfactionē. Adiūgitur eīn vox ōroni ad redditioneʒ debiti. ſcʒ vt hō deo ſeruiat ſm̄ totū illud qd̄ ex deo habet id eſt nō ſolū mēte ſ; etiā corꝑe qd̄ p̄cipue cōpetit ōroni ſm̄ ꝙ eſt ſatiſfactoria. vn̄ dꝛ Ozee xiiij. Oēm aufer rubiginē ⁊ iniq̄tatem ⁊ accipe bonū ⁊ reddem⁹ vitulos labiorū nr̄oꝝ. Secūdo ad affectioneʒ. Adiūgit eīn vocalis oratio ex quadaʒ redūdātia ab aīa in corp⁹ ex vehemēti affectione. ps̄. Letatū eſt cor meū. ⁊ exultauit lingua mea. et iterū. voce mea ad dn̄m clamaui: voce mea ad dn̄m deprecat⁹ ſum. effūdo in cōſpectu ei⁹ orationē meā ⁊c̄. Decimoſexto apparēter. In ſingulari oratiōe tantuʒ eſt vbis et ſignis vtendū quātū ꝓficit ad excitādū interius mentē. Si vo per hoc mēs diſtrahat vl' qualitercūqʒ impediat: eſt a talib⁹ ceſſandū: qd̄ p̄cipue cōtingit in illis: quoꝝ mens ſine hmōi ſignis eſt ſufficienter ad deuotionē ꝑata. vn̄ ps̄. dicebat. Tibi dixit cor meū exquiſiuit te facies mea ⁊c̄. ⁊ de Anna legit i. Reg. i. ꝙ loq̄bat in corde ſuo. ⁊ Chry. ſuper illud Math. Tu aūt cuʒ oraueris intra in cubiculū tuū dicit. Eo ꝓpoſito dn̄s vetat in cōuentu orare vt a cōuentu videat. vnde orans nihil nouū facere debet qd̄ aſpiciant hoīes vel clamando vel pect⁹ percutiendo vl' man⁹ expandēdo. Nec tn̄ (vt dicit Aug. lib. de ſermone dn̄i in mōte) videri ab hoībus nefas eſt. ſed ideo hoc agere vt ab hoībus videaris; Decimoſeptimo defectibiliter. Effect⁹ eīn ōronis eſt mereri ꝓut informat charitate. Et ob hūc effectū nō eſt neceſſariū ꝙ oratiōi aſſit intētio per totā oratiōnē. ſʒ vis p̄me intētiōis qua q̄s ad orandū accedit: reddit totā orationē meritoriaʒ ſicut in alijs actibus meritorijs accidit. Eſt etiam alius actus oratiōis ſcʒ impetrare. et ad hūc effectū ſufficit p̄ma intētio quā de⁹ p̄ncipaliter attēdit. Si autē p̄ma intētio deficit ōro nō eſt meritoria. neqʒ impetratiua. illā eīn ōronē de⁹ nō audit: cui ille q̄ orat nō intēdit. vt Greg. dicit. Ali⁹ effect⁹ oratiōis eſt quedā ſpūalis refectio mētis. ⁊ ſic neceſſario reqrit attētio. i. Cor. xiiij. Si orem lingua mens mea ſine fructu eſt. Triplex attētio requirit ad ōronē vocalem. Prima qua attēdit ad vba ne q̄s in eis erret. Secūda qua attendit ad ſenſum verboꝝ. Tertia q̄ attendit ad finē ōronis ſcʒ ad deū ⁊ ad reʒ ꝓ qua orat. que q̄dē eſt maxime neceſſaria ⁊ hanc habere etiā poſſunt ydiote. Et qn̄qʒ intm̄ abūdat hec attentio q̄ mēs fert in deū vt etiā oīum alioꝝ mens obliuiſcat vt dicit Hugo de ſctō vic. nō ergo dʒ hō deficere ab hac attentiōe: Decimooctauo euagabilit. mens eīn hūana ꝓpter infirmitatē ſue nature diu in alto ſtare nō pōt. Pōdere ſiq̄dē infirmitatis hūane deprimit aīa ad inferiora. ⁊ ideo qn̄ cōtingit ꝙ mens orātis accedit in deū per ꝯtēplationē: ſubito euagat ex quadā infirmitate. Sed ſi q̄s ex ꝓpoſito in oratiōe mente euaget: hoc pctm̄ eſt ⁊ impedit oratiōis fructū. Videt eīn deridere eum ſicut ſi alicui hoī loqueret. ⁊ nō attenderet ad ea que ipſe ꝓferret. vn̄ Baſili⁹. dicit. Eſt diuinū auxiliū implorādum nō remiſſe nec mēte huc ⁊ illuc euagāte. eo ꝙ talis nō ſolū nō impetrabit qd̄ petit ſʒ magis deū irritabit Cōtra hoc dicit Aug. in regula. pſalmis ⁊ hymnis cū oratis deū: hoc vſet in corde qd̄ ꝓfert in ore. Euagatio vero mētis q̄ ſit p̄ter ꝓpoſitū ōronis fructū nō tollit. Unde Baſili⁹ dicit. Si debilitat⁹ a pctō neq̄s fixe orare q̄ʒtūcūqʒ potes: teipſū cohibeas ⁊ de⁹ ignoſcit. eo ꝙ nō ex negligentia: ſʒ ex fragilitate nō potes vt oportʒ aſſiſtere corā ipſo Nā ⁊ ſancti viri qn̄qʒ orātes euagationem mentis patiūt ſm̄ illud ps̄. Qm̄ circūdederūt me mala quoꝝ nō eſt numer⁹ ⁊c̄. vſqʒ ⁊ cor meū dereliq̄t me. Decimonono perſeuerabiliter. Dicit eīn dn̄s Luc. xviij. oportʒ ſꝑ orare ⁊ nō deficere. et. i. Theſſal. v. Sine intermiſſiōe orate. Qd̄ pōt intelligi q̄drupl'r.

Primo sic. Aliquis cõtinue orat ꝓpter cõtinuitatẽ desiderij. Causa enĩ orationis ẽ desideriũ charitatis. ex quo ꝓcedere dꝫ oratio qͦ qdẽ in nobis dꝫ esse cõtinuũ vel actu vl' ꝟtute. Manet enĩ virtꝰ desiderij in oĩbꝰ que ex charitate facimꝰ. oĩa aũt debemꝰ in glĩaꝫ dei facere. vt dr. i. Cor. v. Et ẜm hoc oratio dꝫ esse cõtinua. vñ Aug. dicit ad ꝓbam. In ipsa fide spe ꝛ charitate cõtinuato desiderio sempꝰ oramꝰ. Licet ipsa oĩo ẜm se cõsiderata nõ possit esse assidua. qꝛ oportꝫ etiã alijs rebꝰ occupari. tñ hoc desideriũ põt ꝑseuerare qͦ qui negligit peccat. Et sicut Aug. dic̃ ad ꝓbã. Nõ est hoc orare in multiloquio si diutius oretur. Aliud est ẜmo multꝰ. aliud diuturnꝰ affectꝰ. Nã ꝛ de ipso dño scriptum est: ꝙ ꝑnoctauerit in orãdo. ꝛ ꝓlixius orauerit vt nob̃ ꝓberet exẽpluũ. ꝛ postea subdit Absit ab oratiõe multa locutio sed nõ desit multa precatio: si feruens ꝑseuerat intẽtio. Nã mltũ loqui in orãdo est rem necessariã ꝟbis supfluis agere. Plerũqꝫ enĩ hoc negocium plus gemitibꝰ qꝫ sermonibꝰ agit̃. Secũdo sic. qꝛ nõ intermittit quin tẽporibꝰ statutis oret. Tertio sic ꝓpter effectũ siue in ipso orãte qui etiã post oĩonẽ remanet magis deuotꝰ. siue etiã in alio: puta cũ aliquis suis bñficijs ꝓuocat aliũ vt ꝓ se oret etiam qñ ipse ab orãdo qescit. Quarto sic. Semper orat q sempꝰ bñ agit. vt dicit glo. ibidem Justus enĩ nũqꝫ desinit orare nisi desinat iustus esse. vñ Berñ. ad fratres de monte dei dicit. Charitas que nũqꝫ deficit ipsa est sine intermissiõe oratio. Est enĩ qdã iugis bonitas mẽtis ꝛ bñ cõpositi animi. ꝛ ad patrem deũ in filijs dei bonitatis quedaꝫ silr̃itudo. h̃ ille. Vicesimo labilit̃. Multitudo enĩ malarũ cogitationũ impedit fructũ orationis. Eccl̃s. x. Musce moriẽtes perdũt suauitatẽ vnguẽti. Et ideo tales cogitatões pellende sunt aut nõ cõsentiẽdo eis. aut dolendo ꝙ sic eueniãt. vñ Geñ. xv. dicit̃. ꝙ Abraham abigebat muscas ꝛ volucres a sacrificio Nõ est enĩ cogitatio in ꝑtãte nostra cũ sit de primis motibꝰ qui nõ imputant̃ nobis ad peccatũ nisi ꝓpter morã pertractã in eis: vel delectationẽ cuꝫ cõsensu. Vñ Greg. in omel. dicit. Ecce stat qui ante me trãsibat. qꝛ duꝫ adhuc turbas fantasmatũ in oratione patimur: Jesum aliquatenꝰ transeuntẽ sentimꝰ Cum vero oratiõi vehementer insistimus: stat iesus vt lumẽ restituat: qꝛ deꝰ in corde figit̃: ꝛ lux amissa recuperat̃ ꝛc̃. Vicesimo ꝑmo cõtẽptibilit̃. Qui enĩ ꝯtẽnit diuã legẽ inutiliter orat. Prouer. xxviij. Qui declinat aurẽ suã ne audiat legẽ: oratio eius erit execrabilis. ꝛ Jsidorus li. iij. de sũmo bono dic̃. Duobꝰ modis oratio impedit̃ ne impetrare qsqꝫ valeat postulata. hoc est si aut quisqꝫ adhuc cõmittit mala. aut si delinquenti sibi debitũ nõ dimittit. Talis est sicut iudei qui xp̃o genuflectebãt ꝛ surgẽtes ipsum alapis cedebãt. Math. xxvi. Vicesimosecũdo impatiẽter. Petentis enĩ impatiẽtia impedit fructũ oĩonis. i. Reg. xxviij. dr. ꝙ Saul cõsuluit dñm q nõ rñdit ei. dixitqꝫ Saul. querite mihi mulierẽ habẽtẽ phitonẽ ꝛc̃. vnde hiero. sup Abacuch dicit. Dñs noster sciẽs clemẽtie sue põdera atqꝫ mẽsuras. interdũ nõ exaudit clamãtẽ vt eum ꝓbet ꝛ magis ꝓuocet ad rogandũ. ꝛ quasi ad ignẽ excoctũ: iustiorẽ ꝛ puriorẽ faciat. hec ille. ꝛ sic ꝑtꝫ ꝛc̃.

Vicesimotertio rep̃hensibiliter. Sũt qui ꝑuipendũt orationẽ quasi inefficax videat̃ vnde Berñ. dicit. Nemo vestrũ paruipendat oĩonẽ suam. Dico enĩ vobis ꝙ ipse ad quẽ oramꝰ nõ paruipendit eã postqꝫ ab ore vestro egressa fuerit. Ipse scribit eã in libro suo. ꝛ vnã ex duobꝰ sperare indubitãter possumꝰ. Qm̃ aut dabit qͦ petimꝰ. aut qͦ nouit vtilius. hec ille. ꝛ Boetiꝰ li. v. de cõsolatione dicit. Manet speculator desup cũctorũ prescius deꝰ: bonis p̃mia: malis supplicia dispẽsans Nec frustra sunt in deo posite spes precesqꝫ. que cuꝫ recte sũt. inefficaces esse nõ possũt. Aduersamini ergo vicia: virtutes colite. Ad veras spes animũ subleuate. humiles p̃ces excelso porrigite. Magna vobis est si dissimulare non vultis. indicta necessitas ꝓbitatis: cuꝫ ante oculos agitis iudicis cũcta cernẽtis. hec ille. Nõ est itaqꝫ despicienda oĩo ꝛc̃. Vicesimoq̃rto leuit̃. Cũ quis leniter orãs videt ad votũ se non exaudiri a deo: mox ab oratiõe desistit. Vñ Greg. xxvi. moral. dicit. Sepe vox nr̃a eo perficit̃ quo differt̃. ꝛ cũ superficietenꝰ peticio negligit̃ vota nostra altiꝰ in cogitationũ radice solidãt̃. Sicut ꝛ semina messium gelu p̃ssa solidant̃. ꝛ quo ad supficiẽ tardiꝰ exeunt: eo ad frugẽ multipliciora ꝯsurgunt Desideria vtiqꝫ nr̃a dilatiõe extendunt̃ vt ꝓficiãt. ꝓficiũt vt ad hoc qͦ p̃ceptura sunt cõualescãt. Excitant̃ in certamĩe vt maioribus cumulent̃ p̃mijs. In tribulatiõe labor ꝯtrahit̃ pugne: vt crescat corona victorie. h̃ ille. Vicesimoq̃nto inordinabiliter. Nihil

cui in tali specie, ⁊ nō constet ei cui apparet ꝙ sit angelꝰ vel xp̄us: adorare pōt xp̄m simpliciter. vbicūq̨ ipse sit. recognoscēdo eum filiū dei eternū oīpotentē. nō tñ debet adorare eū in eo qui ei apparet. nisi sub cōditione scȝ si ipse est xp̄s. Math. xxiiij. Si q̄s vobis dixerit ecce hic est xp̄us aut illic nolite credere. Silr̄ pōt exhibere reuerentiam beatis angelis vbicūq̨ sint. ſ; illi q̇ ei apparet sub cōditiōe scȝ si est de btīs angelis dei. Tricesimosexto cōcupiscibiliter. Orōnes em̄ hoīum luxuriosoꝝ deꝰ acceptat ſ; reprobat. Aug. Plus placet deo latratꝰ canū: mugitus boum. grunitꝰ porcoꝝ: q̄ȝ cantus luxuriantiū clericoꝝ. ⁊ Greg. li. xij. moral. dicit. Quecūq̨ alia fuerint bona opera si luxurie zelus nō abluit̄: imēsitate huiꝰ opis obruunt̄. Missa em̄ et oratio sacerdotis cōcubinarij notorij nullomō est audienda. siue sit notorius q͛ dānatus est de illo: siue q͛ sponte in iure confessus est. siue ꝑpter euidentiā facti qd̄ nulla tergiuersatione pōt celari. puta tenet mulierē multū suspectā, ⁊ hoc facit publice. Aut q͛ apparēt inde argumenta gradietia sup terrā. Extra de coha. cle. ⁊ mu. ca. quesitū. imo nec sacra cōio est ab eo recipienda. Tricesimoseptimo lachrymaliter. Orō em̄ lachrymosa facile a deo exaudit̄. vnde Chry. dicit. Nemo ad deū aliq̄n flens accessit: qui nō qd̄ postulauit accepit. Nullꝰ ab eo bñficia dolēter optauit: qui nō impetrauit. Ipse em̄ est q̇ cōsolat̄ flētes. dolētes curat: penitētes informat. hec il. Sic em̄ fecit magdalena. Tricesimooctauo purgabiliter. Oratio em̄ deuota mentē purgat ab oī inq̇namēto. vnde Beda de tēplo Salomonis dicit. Multū iuuat orōnis puritas: si in oī loco vel tp̄e nos ab actibꝰ tēperemꝰ illicitis si semꝑ ab ociosis sermocinationibꝰ auditū pariter castigemꝰ ⁊ linguā. Quecūq̨ enim sepius agere loqui vel audire solemꝰ eadē necesse est sepiꝰ ad animū quasi solitā propriāq̨ recurrant ad sedē. ⁊ sicut volutabra sues palustria colūbe limpida solēt frequentare flueta. Itaq̨ cogitatiōes impurā mētem īmūde ꝑturbāt: castā spūales sanctificant. hec ille. Bn̄ em̄ orare est mentē ab immundicia purgare. Tricesimonono discrepabiliter. In oratiōe em̄ vox ⁊ opus bonū debēt ꝯcordare. vñ Cassiodorꝰ sup ps. dicit. Ipsa est suauissima vtꝰ armonie q̄n vox cognoscit̄ opibꝰ ꝯsonare. Nā si he due res discrepabili sibi varietate sentiāt. nequaq̄ possūt psalmodiā tēꝑatā efficere cātilenā: nec ad aures dñi venit: qd̄ se mutua contrarietate ꝯfundit. hec ille. Male viuere ⁊ voce orare. est deū ꝯtra se irritare. Quadragesimo tēptabiliter. In tēptatiōibꝰ em̄ ad orōnē confugiēdū est. vñ Isid. li. de sūmo bono dicit. hoc est remediū ei qui vitioꝝ tēptamentis estuat: vt quotiēs q̄libet mō tangit̄ totiens orōnē fundat. q͛ frequēter orō impugnationē vitiorū extinguit. hec ille. Vñ in oī casu orōnis suffragiū est impetrādū. Si q̄s enim de nocte timet incursus fantasmatū: oret ꝑ mortuis vel dicat illū psalmū. Deꝰ in adiutoriū meū intēde: dñe ad adiuuādū me festina. cōfundant̄ ⁊ reuereant̄ ⁊c̄. vsq̨ ī finē.

Post istā declarationē dixit sanctus Thomas aīe deuote. O aīa simplex iā potes intelligere necessitatē ⁊ vtilitatē orōnis deuote que etiā cōmēdabilis est a multiplici suo effectu vt patȝ discurrēti ꝑ oīa. Primo infirmitatē corporis sanat. Eccī. xviij. Fili in tua infirmitate ne despicias teipsū: sed ora deū ⁊ ipse curabit te. Iac. v. Infirmat̄ quis in vobis inducat p̄sbyteros ecclie ⁊ o. sup eū et or. fi. sa. infir. Secūdo vitā prolōgat. patȝ de Ezechia rege. Esaie. xxxviij. Audiui orōnē tuā ⁊c̄. ⁊ adiecit vite sue annos. xv.

Tertio ab opprobrio liberat. ptȝ de Sara filia raguelis, cuiꝰ orōnē dñs exaudiuit q̄n dixit. peto dñe ⁊c̄. Tob. iij. Quarto a mortis ꝑiculo releuat. ptȝ de susanna ad mortē ꝯdēnata. q̄ orauit dñm ⁊c̄. Dan. xiij. Quinto a ꝑncipe iniquo saluat. pȝ de petro q̇ liberabat̄ a carcere eccl'ia sine intermissione ad deū ꝓ ipso orāte. ideo Baruch iiij. dr̄. Clamate ad dñm ⁊ ipse eripiet vos de manu ꝑncipū iniquoꝝ. Sexto morbos spūales eradicat. Hiero. super Mar. dicit. Ieiunio passiōes corꝑis orōne pestes sanāde sunt mētis. Septimo in bello corꝑali triūphat patet de moyse orāte ꝓ ꝑplo dei ꝯtra amalech. Iudiā. iiij. Memores estote moysi serui dei qui amalech nō ferro pugnādo ſ; precibꝰ sanctꝭ deiecit. Et glo. sup Numeri. dicit. Plus valet vnꝰ sanctꝰ orādo q̄ȝ inumeri peccatores p̄liando. ve illis q̇ sctōs ꝑsequunt̄ in necessitatibꝰ ⁊c̄. Octauo celū penetrat plus acq̇rit de celo vna hora vna vetula orādo: q̄ȝ mille armati acq̇rāt de terra lōgo tp̄e p̄liādo. Math. xj. regnū celoꝝ vim patit̄. ⁊ violēti rapiūt illud ⁊c̄. Nono hostes spūales ꝑsundat. Nam q̇ molestat̄ luxuria vel alio q̄libet pctō certū numerū genuflectio-

ad actu

nũ cũ letania sibi cõstituat. Fidelis em̃ est deꝰ qui nõ patiet̃ vos tẽptari supra illud qđ potestis ⁊c̃. Decimo demones fugat. Marci.ix. hoc genꝰ demonioꝝ nõ eijcit̃ nisi in orõne ⁊ ieiunio vt pꝫ in exẽplo. Undecimo demones cruciat. vñ clamabat q̃dã demonio plenꝰ. Bartholomee apl̃e incẽdũt me orõnes tue. Duodecimo mentẽ illuminat. vñ sup illud Act.x. erat petrꝰ in Joppe orãs. dic̃ Aug᷒. orõne meliꝰ soluũt̃ dubia q̃ȝ inq̃sitiõe alia. ps. Declaratio ꝫmonũ tuoꝝ illuminat ⁊ intel. d. p. q̃r os meũ aperui. scȝ in orõneȝ. Tertiodecimo ad amorẽ dei inflãmat. iiij. Reg᷒.i. descẽdit ignis de celo ad orõnẽ helie ⁊ tertiꝰ q̃nquagenariꝰ accẽsus est ad amorẽ dei. Eccl̃ia apl̃i orãtes inflãmati sunt a spũ sancto in cenaculo in quo residebãt. Quartodecimo ꝯsciam mũdat. pꝫ de publicano q̃ orãs hũiliter descẽdit iustificatꝰ in domum suã ⁊c̃. Quintodecimo pauerẽ cõfortat. pꝫ de xp̃o cui oranti in agonia apparuit angelus de celo cõfortãs eũ. Luc.xxij. Sextodecimo trãq̃llitatẽ aduocat. Ptꝫ de chananea cuiꝰ vita post orõnẽ sil̃ cũ filia fuit trãquilla. Math.xv. Decimoseptimo Celũ reserat. Patꝫ de btõ Stephano q̃ in martyrio deuꝫ dep̃cans vidit celos apertos ⁊c̃. Act.vij. Decimooctauo deũ mitigat. Patꝫ de helya ad cuiꝰ orõnẽ placatus est dñs pp̃lo terre. ⁊ dedit pluuiã ⁊c̃. iij. Reg᷒.xviij. Patꝫ de moyse qui orãs placauit deũ sup idolatria pp̃li ne deleret eos de terra. Exo.xxxij. Decimonono celestẽ curiã delectat. Apoc̃.v. habebant phialas plenas odoramẽtoꝝ. q̃ sũt orõnes sctõꝝ. Uicesimo efficaciter impetrat Joh.xvi. petite ⁊ accipietis. p̃cipue sc̃õs orando vt interpellent ꝓ nobis. q̃uis em̃ supiores sancti sint magis deo accepti q̃ȝ inferiores: tñ vtile est etiã minores sc̃õs orare. ⁊ hoc ꝓpter q̃nq̃ȝ rõnes. Primo ex hoc ꝙ aliquis habet maiorẽ deuotionẽ ad minorẽ sanctuȝ q̃ȝ ad maiorẽ. ex deuotiõe aũt depẽdet maxime orõnis effectꝰ. Secũdo ꝓpter fastidiũ tollendũ. q̃r assiduitas vniꝰ rei fastidiũ parit. Per hoc aũt ꝙ diuersos sctõs oramꝰ quasi in singulis nouꝰ feruor deuotiõis excitatur. Tertio q̃r q̃busdaȝ sanctis datũ est in aliq̃bꝰ spãlibꝰ causis p̃cipue patrocinari sicut btõ anthonio ad ignẽ infernaleȝ ⁊ btõ Dñico patri nostro in febribꝰ sedandis. et btõ Petro martyri ad casus v̾ginũ tollendos. Quarto vt oĩbꝰ honor debitꝰ exhibeat̃ a nobis. Quinto q̃r plurĩ orõnibꝰ q̃ñq̃ȝ impetrat̃ qđ vniꝰ orõne non impetraret̃. Ne tñ belial in argutijs suis glorieẗ: docebo te quo pacto illi r̃ñdeas. Ad p̄mũ dic ꝙ non est necessariũ nos deo p̃ces porrigere: vt ei nr̃as indigẽtias vel desideria nr̃a manifestemus. ſ; vt nosipsi cõsideremꝰ in his ad diuinũ auxiliũ esse recurrẽdũ sine quo nihil facere possumꝰ. Ad secũdũ dic ꝙ oratio nostra nõ ordinat̃ ad mutationẽ diue dispositiõis sed vt obtineat̃ nr̃is precibꝰ qđ deꝰ disposuit. Ad tertiũ dic: ꝙ multa nobis deꝰ prestat ex liberalitate etiã nõ petita. Sed ꝙ aliqua vult p̄stare nobis petẽtibꝰ: hoc est ꝓpter nostrã vtilitatẽ scȝ vt fiduciã quandã accipiamus recurrẽdi ad eũ. ⁊ vt cognoscamꝰ eum esse bonoꝝ nostroꝝ auctorẽ. vñ Chry. dicit Cõsidera quanta est tibi concessa felicitas: quãta gl̃ia attributa: orõnibꝰ fabulari cum deo: cũ xp̃o miscere colloquia: optare qđ velis: qđ desideras postulare. Ad quartũ dic ꝙ cũ orãdo petimꝰ aliqua que pertinẽt ad nr̃am salutẽ: cõformamꝰ voluntatẽ nostraȝ diue volũtati. de qua dicit̃.i. Thy.ij. ꝙ vult oẽs hoĩes saluos fieri. Tunc anima gratias agens deo et suis doctoribus de tam nobili declaratione consolata: abijt domuȝ in pace.

Dominica in ramis palmarum.
Sermo.xl. De restitutione.

Confestim dimittet eos. Math.xxi. Hodie aĩa simplex fidelis ⁊ deuota saluti sue intẽta: accessit ad ecclesiã ⁊ audiẽs euangeliũ qđ legebat̃ post bñdictionẽ ramorũ oliuarũ ⁊ palmarũ aduertit vnã cõclusionem valde notabileȝ scȝ. Restituere id qđ iniuste est alicui ablatũ: necessariũ est ad vitandũ gehẽne reatũ. Ratio istiꝰ cõclusionis est illa. Sicut recipere rem alienã est pctm̃ cõtra iusticiã: ita detinere eam. q̃r per hoc ꝙ aliq̃s detinet rem alienã inuito dño illiꝰ rei impedit eum ab vsu rei sue. ⁊ sic facit ei iniuriam Cõstat aũt ꝙ nec per modicũ tẽporis lȝ in pctõ morari. sed quilibet tenet̃ statim pctm̃ deserere. Eccl.xxi. Quasi a facie colubri fuge peccatum. nõ ꝙ teneatur statim confiteri peccatum: sed tenetur statim habere cõtritionem cum ꝓposito nõ cõmittendi amplius peccatũ: ⁊ cum ꝓposito cõfitendi tempore statuto ab ecclesia. ⁊ sic deserit̃ peccatum. ⁊ cum tali intentiõe talis est in statu salutis. ⁊ opera eius sunt meritoria ad vitã

eternã. Cũ ergo pctõr teneat statim desere re pctm̃: tenere aũt rem alienaꝫ inuito dño est peccatũ, ideo statiꝫ habita opoꝛtunitate opoꝛtꝫ restituere rẽ ei cui⁹ est. vñ Leuit. xix. dr. nõ morabit̃ op⁹ mercenarij tui apud te vsqꝫ mane. Si aũt nõ põt statĩ restituẽ: petat dilationẽ ab eo cui⁹ est res, aliter nõ est in statu salutis. Sciendũ ꝙ restitutio est ad salutẽ necessaria ꝑpter q̃ttuoꝛ. Primo rõe legis diuinalis. Precepit enĩ de⁹ in veteri testamẽto. Exo. xxi. et Leuit. xxiiij. ꝙ si quis dãnificaret ꝑximuꝫ in aliquo: deberet restituere: vt aĩal ꝑ aĩali. iumentũ ꝑ iumento ⁊ nõ solũ in simplũ: ſꝫ in quadruplũ. ergo ⁊c̃.

Secũdo rõne legis charitatis fraternalis Quilibet enĩ tenet̃ diligere ꝑximũ sicut seipsum. Exod. xx. ſꝫ q̃libet sic diligit seipsum vt nolit dãnificari iniuste. ⁊ nolit res suas ab alio possideri. cũ ad illũ ius rerũ nõ pertineat. ſꝫ vult rem suã ab alio iniuste detentã sibi restitui: ⁊ de dãno sibi recõpensationeꝫ fieri. ergo idẽ debet facere ꝑximo suo. Tertio rõne legis naturalis. Sũt enĩ duo precepta hui⁹ legis. Unũ negatiuũ. ſcꝫ. Qđ tibi nõ vis fieri: alteri ne feceris. Aliud affirmatiuum ſcꝫ. Oĩa que vultis vt faciant vobis hoĩes: ⁊ vos eadẽ facite illis. que lex est oĩno seruãda. Sꝫ qui detinet rem alienã facit alteri qđ sibi nollet fieri. ergo sicut vellet sibi restitui rem suã ab alio detentã sic ⁊ ipse dꝫ restituere rem alienã quã iniuste detinet

Quarto rõne legis moralis. Cũ enĩ seruare iusticiã sit de necessitate salutis ⁊ act⁹ ei⁹ quantũ ad iusticiã cõmutatiuã consistat in quadã equalitate. ⁊ per iteratã exhibitionẽ eius qđ ablatuꝫ est ista equalitas reparet̃ Ideo restitutio est de necessitate salut̃. His intellectis aĩa exiuit ab eccl'ia vadẽs domũ cũ ꝑposito restituẽdi omnia que ab aliquo surripuit. sciens ꝙ iniuste detinẽdo rem alterius incurrit reatũ gehẽne. Et ecce belial intendẽs eam ab hoc ꝑposito reuocare. q̇a per pctm̃ iniuste detentiõis maximã multitudinẽ lucrat̃: ait. O aĩa simplex q̃ꝫ facile decipieris tam leuiter credẽdo. Uolo tibi ostẽdere ꝙ nõ est necessaria ad saluteꝫ talis restitutio. Primo sic. Quicq̃d tu habes: iniuste acq̃siuisti ⁊ ex malo lucro. Si g̃ dedes oĩa restituere: q̃d remanebit tibi? Non poteris tenere eq̊s ⁊ famulos et facere tibi vestes ⁊ calciamẽta ⁊ familie tue: sicut status tu⁹ requirit. Et sic verificabit̃ illud ps. Deiecisti eos dum alleuarent̃. Hoĩes vero imputabũt hoc iniq̃tati tue. Uñ sequit̃. Quõ facti sunt in desolationẽ subito defecerũt perierũt ꝑpter iniq̃tatẽ suã. Secũdo sic. Si necessario cuncta q̃ abstulisti restituis: maxia verecũdia ⁊ cõfusio tibi eueniet. q: si voles viuere oportebit te redire ad artẽ tuã pristinã ⁊ ꝑgenitoꝝ tuoꝝ. Et sic verificabit̃ illud ps. Et ego fact⁹ sum opprobriũ illis: viderũt me ⁊ mouerũt capita sua. Sꝫ nullus debet tẽptare cõfusionẽ suã. ergo ⁊c̃. Tertio sic. Paruuli ⁊ vir ⁊ alij attinẽtes tui q̇bus subueniebas: petent a te panem ⁊ necessaria vite sue: q̇b⁹ succurrere nõ poteris Treñ. vlti. Paruuli ei⁹ petierũt panẽ. ⁊ non erat q̇ frangeret eis. Sꝫ illa est maxima impietas. q: vt dicit apl'us. Qui suoꝝ ⁊ maxime domesticoꝝ curam nõ habet: fidẽ negauit: ⁊ est infideli deterioꝛ. Quarto sic. Si restitues oĩa tunc dabis alijs occasionẽ murmurãdi ⁊ detrahẽdi de te. ⁊ sic indignaberis cõtra illos. ⁊ ꝓuocaberis ad rixas ⁊ cõtumelias. vnde sequũt̃ dissensiones. discoꝛdie. lites. homicidia. ⁊ alij scient facta tua ⁊ male iudicabũt de te ⁊ iniuste. Uidisti enim talẽ trahi ad carceres ⁊ vendi omnia bona sua ꝑpter pauca debita. etiã nõ posse intendere arti sue. nisi tu ipsũ adiuuisses: nec posse familiã suã gubernare cui ne totaliter deficeret succurristi pecunia vl' reb⁹. ⁊ ex inde grã recõpensationis ille tibi aliq̃d ampli⁹ dedit q̃ꝫ a te acceperit. quare opoꝛtꝫ te istud restituere? Non videt̃ iustuꝫ quia iste iuisset ad iudeũ ⁊ impignoꝛasset oĩa bona sua. ⁊ in fine anni iste ꝑdidisset oĩa: si non resoluisset. Tu autem expectas eũ per annos ⁊ tempora ⁊ non perdit bona sua, ergo nõ est equũ ꝙ tu restituas. Aĩa vero abijt tristis querens ⁊ consulens legis doctores. Cui mox obuiauit Moyses. a qua cum cognouisset causas mesticie sue ait. Ego ostendã tibi cõclusionem tuam esse veram testimonio quadruplicis legis scilicet.

Legis naturalis.
Legis diuinalis.
Legis prophetalis.
Legis humanalis.

Primo testimonio legis

naturalis. ⁊ hoc q̃druplicĩter ſcꝫ per rõnes naturales. per pħos moꝛales. per poetãs. ꝑ exẽpla gentiliũ. Quãtum ad rõnes nãles Sciẽdũ ꝙ restitutio ẽ necessaria q̃druplicit̃ Primo rõne recõciliatiõis. Nã si hõ debet

ſaluari oportꝫ ꝙ recōcilieť deo ⁊ ꝓximo. Vi
demus eñ in rebꝰ naturalibꝰ ꝙ non poſſunt
diu in eſſe cōſeruari. niſi ꝑtes a qbꝰ ꝓcedit
eſſe ⁊ vita earū reducāť ad quādā eq̄litateꝫ
ꝓportionis. Eodē mō nihil cōſeruať in eſſe
ciuili ⁊ politico, niſi eq̄bilitas q̄dā inueniať
inter eos qui ſiľ cōuiuere debēt. Sꝫ per reſti
tutionē rei aliene detētoꝛ recōciliať deo ⁊ ꝓ
ximo cui debeť. ergo reſtitutio ē neceſſaria
Secūdo rōne ſatiſfationis. qđ eñ ſubtra
hiť ab aliq̄ re nāli qđ eſt de integritate ꝑfe
ctionis eiꝰ nālis: eſt pctm̄ in natura. vt đ. ij
Phico. in. c. de mōſtris ꝑ defectū nature. pu
ta cū hō naſciť cū tribꝰ digitis tm̄ in manu.
Et ſi natura poſſet ſatiſfacere huic integri
tati indefectibiliter ⁊ cōplete faceret. qꝛ ſatiſ
factio ꝑ cōtrariū pcti fit. ſicut ꝑ ieiuniū ſatiſ
faciūꝰ de gula. Sꝫ cōtrariū pcti male abla
tiōis eſt reſtitutio. ergo ad integritateꝫ vite
ciuilis neceſſaria eſt rei male ablate reſtitu
tio. Tertio rōne vitationis. Natura enim
ſꝑ intēdit qđ meliꝰ eſt ſm ꝓportionē et ordi
nē ad finē. ſicut potētias aīe ordinat ad actꝰ
ſuos ſm ꝓportionē ad cōſeruationē viuen
tis. Vitat aūt ea que hūc ordinē impediūt
aut diſſoluūt. Sꝫ in vita ciuili oēs ciues or
dinanť ad pacē ciuilitatꝭ ſi oēs re ſua vtanť
ꝓpterea. i. politicoꝝ reprobať opinio illoꝝ
qui voluerūt oīa eſſe cōia. q̄ꝫdiu aūt q̄s alie
nū inuito dn̄o rei detinet: ꝑturbat pacē ciui
litatis qđ eſt oīno vitandū. ergo neceſſaria
eſt reſtitutio rei aliene. Quarto rōne repa
rationis. Nā inequalitas iuſticie duobꝰ mo
dis cōtingit. vno mō in rebꝰ exterioribꝰ. ſcꝫ
qn̄ vnus detinet rem alteriꝰ. Alio modo in
actionibꝰ ⁊ paſſionibꝰ. ſcꝫ cū q̄s aliū per vio
lentiā verberat. Reparatio aūt equalitatis
iuſticie dupliciter cōtingit. Nā reꝑatio ineq̄
litatis exiſtētis in rebꝰ exterioribꝰ diciť reſti
tutio. Reꝑatio aūt inequalitatis exiſtētis
in actionibꝰ ⁊ paſſionibꝰ: diciť ſatiſfactio. ⁊
talis ſatiſfactio eſt qn̄qꝫ ſine reſtitutiōe ſcꝫ
cū q̄s ꝓximo ſe humiliat de aliq̄bꝰ cōtume
lijs ei dictis: qn̄qꝫ vero eſt econuerſo ſcꝫ re
ſtitutio ſine ſatiſfactiōe. qn̄qꝫ vero ambo cō
iungūť. ſcꝫ cū q̄s per violentiā alicui rē ſuaꝫ
ſubtrahit. per quē modū hō deū ⁊ ꝓximuꝫ
offendit qđ eſt reꝑandū. Quātū ad phos
morales Sciēdū ꝙ ad reſtitutionē nos in
ducunt quattuor. Primo liberalitas. Eſt
eñ liberalitas virtꝰ per quā liber animꝰ in
largitiōe poſſeſſoꝝ nulla neceſſitate coartať
vn̄ didimꝰ ad alexādrū dicit. Libera eñ eſt
res cōicata ⁊ neſcia pati diſpēdiū cū in alte
rū ꝑticipata trāſfundiť. ſicut ex vna face ſi
lumina plura ſuccēderis: nullū dānū princi
pali materie generabit. que q̄dē facultatem
accipit plus lucēdi: quotiēs cauſas accipit
plus ꝑſtādi. hec ille Si ergo liberalitas cōi
cat ſua ⁊ ad hanc v̄tute morali hō tenetur.
que eſt mediū inter auariciā ⁊ ꝓdigalitatē:
a fortiori teneť hō reſtituere aliena. Juſtiꝰ
eñ pōt hō retinere ſua q̄ꝫ aliena. Cū igitur
hō ex virtute debeat elargiri ſua ꝓpria: mul
to magis debet reſtituere aliena. Secūdo
humanitas que nulla ip̄robitate quietē ani
mi cuiuſq̄ꝫ perturbat. Surripiēdo aūt vľ de
tinendo alienū: detētoꝛ ꝓuocat animū eiꝰ a
quo violēter ſurripuit. Jdeo boetiꝰ. lib. ij. de
ꝯſola. dicit. Diuitie magis effundēdo q̄ꝫ co
aceruādo nitēt. Tūc eñ p̄cioſa eſt pecunia
cū trāſlata in alios largiendi vſu deſinit poſ
ſideri. Auaricia ſemꝑ odioſos: claros largi
tas facit. hec ille. Tertio ſocietas que cōi
tatē hoīuꝫ ſeruat quadā iuſticie rectitudine
Hāc ſocietatē cōturbat iniuſtꝰ detentoꝛ alie
ni. vn̄ Tulliꝰ lib. i. de officijs dicit. Optime
aūt ſocietas hoīuꝫ cōiūctioq̄ꝫ ſeruabiť: ſi vt
quiſq̄s erit cōiūctiſſimꝰ: ita in eū benignita
te plurimū cōferať. Sꝫ que nature p̄ncipia
ſunt cōitatis ⁊ ſocietatis humane: repeten
dū videť altiꝰ. Eſt eñ primū qđ cerniť vni
uerſi generis humani ſocietate. Eius auteꝫ
vinculū eſt rō ⁊ oratio que docēdo diſcēdo
cōicando diſceptādo iudicādo cōciliat inter
ſe hoīes cōiungitq̄ꝫ quadā naturali ſocieta
te. Neq̄ꝫ eñ vlla re longiꝰ abſumꝰ a natura
feraruꝫ: in quibꝰ ineſſe fortitudinē dicimus
vt in equis ⁊ in leonibꝰ iuſticiā ⁊ equitateꝫ
nō dicimꝰ. Sūt eñ rōnis ⁊ orōnis expertes.
Ac latiſſime quideꝫ eſt patens hoībꝰ inter
ipſos oībꝰ. inter oēs ſocietates hec eſt: in q̄
oīuꝫ rerū quas ad cōem hoīuꝫ vſum natu
ra genuit ſeruanda eſt cōitas. vt que deſcri
pta ſunt legibꝰ ⁊ iure ciuili. hec ita teneanť
vt eſt conſtitutū. Ex quibus ipſis cetera ſic
obſeruenť: vt in grecoꝝ prouerbio eſt: ami
coꝝ omnia eſſe cōmunia. Omnia aūt cō
munia hoīm videnť: que ſunt generis eiuſ
dem. Quod eſt ab Ennio poſitū in vna re:
transferri in multas poteſt. Homo q̄ erran
ti comiti viā monſtrat: qua ſi lumē accēdat
ſuo lumine facit vt nihilominꝰ ipſi luceat cū
illi accenderit. Vna eñ ex re ſatis precipit:
vt quicquid ſine detrimēto cōmodari poſ
ſit. id tribuatur vel ignoto. Ex quo ſunt illa

cõia.nõ ꝓhibere aquã ꝓfluentẽ.pati ab igne ignẽ capere. Si qs velit consiliũ fidele deliberanti dare que sunt his vtilia q̃ accipiunt. qui nõ dant ꝯ molesta. Quare ⁊ his vtendum est ⁊ semꝑ aliquid ad cõem vtilitatem afferendũ hec ille. Si ergo ad fuandã societatem hoim̃ debem⁹ nostra ꝓpria libere cõdonare ⁊ cõicare: multomagis ad iustitiam pertinet alienum nõ detinere ẜ restituere.

Quarto moralitas.s.ẜm rõem viuere ⁊ bonos mores. ne sibi vitiũ aliquod imputetur vnde Seneca.lxxxvij.dicit sic. Nunq̃ maior est animus: ꝙ vbi alienũ se posuit ⁊ fecit sibi pacem nihil timẽdo. fecit sibi diuitias nihil cõcupiscendo.hec ille. Qui aũt alienum iniuste detinet: mores bonos deprauat.ergo expedit vt restituat. Quantũ ad poetas Sciendũ ꝙ rebus alienis inhiamus ꝓpter prauitatẽ desiderij nostri ⁊ falsam rerũ ponderatiõẽ.que opiniõe nostra care sũt: ꝑcio aũt sunt viles. Nescimus estimare res de q̃bus nõ cum fama: sed cum rerũ natura deliberãdũ est. Nihil habẽt ista magnificũ quo mentes in se turbãt: ꝑter hoc ꝙ mirari ea cõsueuimus. ⁊ ideo si recte estimarem⁹ ea ẜm veram virtutẽ nõ tanti faceremus ea. vt rapina furto insidijs dolis fraudib⁹ vteremur ad extorquẽda ipa a ꝓximis: q̃bus omnino restituere tenemur. quod si nõ facimus: q̃uiter peccamus. Quod pȝ quadrupli͛r. Primo Oratius libro carminũ dicit sic. Nõ possidẽtem multa vocaueris recte beatũ. Rectius occupat nomẽ beati q̃ deorũ muneribus sapienter vti: durãq̃ callet pauperiẽ pati. ẜ ille. Sed nõ sapiẽter vtit͛ q̃ alienũ detinet cum iniuste agat. Virtus aũt est vitio contraria Scd̃o q͛ si ẜm naturã viuis nunq̃ eris pauper. si aũt ad opiniõnẽ nũq̃ eris diues. Exiguum natura desiderat opinio immẽsuȝ. vñ Gaufredus ĩ poetria dicit. Liber is ẽ vitijs q̃ nõ inseruit: abundãs Cui satis est qd̃ habet. paupꝛ qui plus cupit ẜ ille. Et catho lib. de morib⁹ dicit. Infantẽ nudũ cũ te natura creauit. Paupertatis onus patiẽter ferre memẽto. Quod vile est carũ: quod carũ vile putato. Quod nimiũ ẽ fugito: paruo gaudere memẽto. Cõmoda nature nullo tibi tempꝛe deerũt Si ptẽt⁹ eo fueris qd̃ postulat vsus ẜ ille. ⁊ Galterus in alexãdreide. li. viij. dic. Animũ nullius egentẽ Non res efficiũt sed sufficiẽtia. Quis Sit modicũ: si sufficiat nullius egebis ⁊c. Tertio q͛ desiderata nõ hita magnifiũt. habita vilescũt. vnde ouidius. li. ij. sine titulo dicit. Quod lȝ ingratũ ẽ: quod nõ lȝ acrius vrit. Quod sequit͛ fugio quod fugit ipe sequor. Nitimur in vetitũ semꝑ: cupimusq̃ȝ negata. sic ĩterdictis imminet eger aquis. Quicq̃d seruat͛ cupit͛: magis ipsaq̃ȝ furẽ Preda vocat pauci: qd̃ sinit alt͛ amant Quod refugit multi cupiũt: odere qd̃ instat ẜ ille. Quarto Prudẽtius dicit. Sũma q̃es nil velle suꝑ quã postulat vsus Debitus: vt simplex alimonia. vestis vt vna Infirmos tegat. aut recreet mediocriter artus. Expletumq̃ȝ modũ nature nõ trahat vltra. hec ille Et sic necessaria est restitutio. Quantũ ad exempla gentiliũ. Sciẽdum ꝙ antiq̃ grauit͛ ferebant vt q̃s iniuste ⁊ violẽter aliena surriperet: ⁊ instabãt vt q̃ꝓprimũ restituerentur. Quod pȝ quadruplici exemplo. Primũ ponit valerius. li.i.ca.ij. dicens: ꝙ Fuluius flaccus dum esset censor transtulit tegulas marmoreas ex Junonis locrine templo in templum dee fortune equestris qd̃ faciebat Rome. Quia vero nõ lȝ destruere vnã ecclesiaȝ vt construat͛ alia: statim post hoc factũ pre nimio dolore ⁊ angustia animi audita morte duorũ filiorũ in sclauonia expirauit. Cui⁹ casum dum Senatus ꝯperisset tegulas locris reportãdas decreuit. Locris est ciuitas in calabria. Si͛r scipio africanus maior cum misisset postumiũ leuiniũ legatũ ad senatuȝ romanũ ꝓ stipẽdio militũ: audito ꝙ iste rediens in Africam spoliasset suo thesauro tẽplum ꝓserpine: remisit eum iterum romam vinctũ quẽ senatus posuit in carcerẽ. vbi caro eius cõsumpta est ꝟmibus: ⁊ mortuus ẽ miserabili͛r. pecuniã autẽ duplicatã senatus restituit ꝑdicto templo. Si͛r cum prefectus classis regis Massinisse peruenisset melitam insulã abstulit dentes eburneos eximie magnitudinis a templo Junonis q̃s regi massinisse donauit. Quod factũ vt rex comperit subito remittere ad ꝑdictum templũ curauit ⁊ restituit. Si͛r Thimasitheus ꝑnceps ĩsule Liparis. cũ ciues sui exercerẽt artẽ pirrhaticorum ⁊ a templo Apollinis phitij subtraxissent Craterã aureã magni ponderis quã Camillus vouerat se daturũ eidem nomine decimarũ si victoriã obtineret cõtra ciuitatẽ Veyentanã. predictus ꝑnceps vt comperit iussit restitui eidem templo craterã. Scd̃m exemplũ ponit valerius li.iij.ca.vij. dicit. ꝙ senat⁹ roman⁹ voluit vt Lucius scipio Asiaticus redderet rõem octingentarũ librarum argenti: q̃ ipe habuerat in bello cõtra regeȝ

Anthiocū. lz superauerit regē τ Asiam imperio romano subiecerit. Et cuz nō haberet vnde solueret: adiudicatus est carceri Silr scipio african⁹ frī ei⁹ ppt ꝯsimilē cām exulauit sponte in linternis ciuitate Apulie paruula. Tertiū exemplū ponit valerius libro vi. ca. v. ꝙ senatus roman⁹ audiēs ꝙ Claudius consul iniuste vēdidisset camerinos in campania et pecuniā erario romano deputasset. vt comperit iniustitiā voluit ꝙ pdicti redimerenť. vnde ciues romani decreti sunt et possessiones eis restitute in monte auētino habitauerūt. Quartū exempluz ponit valerius ibidez dicēs. ꝙ cū quidā tribunus Quītius cotta nomīe nollet satisfacere creditoribus suis: collegiū tribunorū decreuit. vt vel pecuniā redderet vel fideiussorē inueniret. Nō eī maiestas publica ꝑuate pfidie debz obtētui esse. Itaqz coactus est suis creditoribus satisfacere.

Secundo declaratur eadē

cōclusio testimonio legis diuinalis. Sciēdum ꝙ iustuz est τ acceptum deo nō deuastare nec auferre aliena: sed restituere ablata τ remittere ei cui⁹ sūt. Quod pz q̄druplr. Primo. Nume. xx. dr ꝙ moyses misit ad regem edom obsecrās vt liceret ei ꝯducere populum israel p terras suas dicēs. Nō ibim⁹ p agros tuos nec p vineas nō bibem⁹ aq̄s de puteis tuis: sed gradiemur via publica: nec ad dexterā nec ad sinistrā declinātes: donec transeamus terminos tuos. Et si biberimus aquas tuas nos τ pecora nr̄a dabim⁹ quod iustū est nulla erit in ꝑcio difficultas: tm̄ velociter transeamus. Quod cū rex Edō nō ꝯcederet: diuertit ab eo israel. Scđo habetur. ij. reg. ix. ꝙ dauid dixit. Miphiboseth filio Jonate de domo Saul. Ne timeas, q̄a faciā in te m̄iam ppter Jonatā patrē tuum. et restituā tibi om̄s agros patris tui Saul. τ tu comedes panē in mēsa mea semp. Vocauit itaqz rex Dauid sibam puer[..]m saul et dixit ei. Omnia quecūqz fuerūt Saul τ vniuersaz domū eius: dedi filio dn̄i tui. Opare igiť ei terrā tu τ filij tui τ inferes filio dn̄i tui cibos vt alať. Tertio habeť. iiij. reg viij. ꝙ mulier sunamitis tpe famis vna cū filio suo quez suscitauerat heliseus habitauit in terra philistijm. q̄ p⁹ annos septē reuersa est. τ ingressa est ad regē vt interpellaret eum p domo sua τ p agris suis. Quā cū audisset rex: dedit ei eunuchū vnū τ ait. Restitue ei oīa que sua sunt. τ vniuersos redditus agroruz a die qua reliqt terrā vsqz ad pn̄s. Quarto habeť. i. Esdre. i ꝙ rex cirus ptulit vasa templi que tulit Nabuchodonosor de hierl'm. et posuerat ea in templo dei sui. Omnia vasa aurea τ argētea. cccccxl τ iussit ea reportari ī hierusalem. τ reddi templo dn̄i edificādo in hierusalem.

Tertio declarať eadem

cōclusio testimonio legis pphalis. τ hꝫ quadruplr. Primo. Exo. xxi. dr. Si rixati fuerint viri τ pcusserit alter pximū suū lapide vl' pugno τ ille mortuus nō fuerit sed iacuerit in lectulo: si surrexerit τ ambulauerit foris sup baculū suū: innocēs erit qui pcusserit. ita tamen vt opas eius τ impēsas in medicos restituat. Et xxij. ca. dr. Si quis furatus fuerit bouē aut ouē τ occiderit vel vēdiderit: qnqz boues p vno restituet. et q̄tuor oues p vna oue. Et Leuiť. v. dr: Anima q̄ peccauerit et cōtempto dn̄o negauerit depositum pximo suo qđ fidei eius creditū fuerat. si ex eo furtū vel vi aliq̄d extorserit: aut calumniā fecerit siue rem pditā inuenerit: τ inficiēs insup periurauerit et quolibet aliq̄d ex plurib⁹ fecerit in quibus peccare solēt hoīes cōuicta delicti reddat oīa que p fraudē voluit obtinere integra. τ q̄ntam insup partē dn̄o cui damnum intulerat. hꝫ ibi. Scđo thobie. iiij. dr. Quicūqz aliq̄d tibi opatus fuerit: statim mercedez ei restitue τ merces mercēnarij tui apud te omnino nō maneat Quod ab alio odis fieri tibi: vide aliqñ ne tu alteri facias. Indico tibi fili mi dedisse me decē talēta argēti dum infantulus esses: Gabelo in rages ciuitate Medorū. τ cyrographū ei⁹ apđ me habeo. τ ideo pquire quō ad eū pueniās τ recipias ab eo sup memoratū pondus argēti. τ restituas ei cyrographū suū. hꝫ ibi. De q̄ restōne habeť plenius ca. ix. Tertio Job. xxiiij. dr. Alij terminos transtulerūt: diripuerūt greges τ pauerūt. Asinū pupillorū abegerunt: τ abstulerūt p pignore bouē vidue. subuerterūt pauperū viam: τ oppresserūt pariť mansuetos terre. Alij q̄uasi onagri ī deserto egrediunť ad opus suuz vigilātesqz ad predam pparant panē liberis. Agrum nō suū demetūt. τ vineā eius quē vi oppsserāt: vindemiant. Nudos dimittūt hoīes: indumēta eorū tollētes: q̄bus nō est operimentū in frigore: quos ymbres montiū rigant: τ nō habētes velamen amplexanť lapides. Vim fecerūt

depredātes pupillos:ꝛ vulgū pauperū spo-
liauerūt. Nudis ꝛ incedētibus absq₃ vestitu
et esuriētibus tulerunt spicas inter aceruos
eorū meridiati sunt: q̇ calcatis torcularibus
sitiūt. de ciuitatibus fecerūt viros gemere. ꝛ
anime vulnera eorū clamabāt. ꝛ deus inultū
abire nō patiť. Maledicta sit pars eorū₃ in
terra. Ad nimiū₃ calorē transibūt ab aquis
niuiū: ꝛ vsq₃ ad inferos pctm̄ illorū: oblini-
scať eorū mīa: dulcedo illorū vermes: nō sint
in recordatōe sed ꝯteranť quasi lignū infru
ctuosum. h̄ ille. Quarto eccľ. viij. dꝛ. Noli fe-
nerari homini fortiori te: qm̄ si feneraueris
quasi pditū habes. Non spondeas sup virtu
tem tuā: ꝙ si sposponderis: quasi restituens
cogita. ꝛ. xx. ca. dꝛ. Est q̇ multa redimat mo-
dico pcio. ꝛ est restituēs ea in septuplū. hec
ibi. Restituēda sunt ergo oīa male ablata ꝛ
iniuste detenta.

Quarto declaratur eadē

cōclusio testimonio legis humanalis. ꝛ hoc
quadrupľr. Primo qꝛ debitū pprīū discrete
soluēs se fidelē demonstrat. Debitū eni̅ nō
diminuiť: sed augeť si alteri ꝙ creditori sol-
uať. ex̄ de iureiurādo. ca. Ea te credim⁹. vn̄
homo nō liberať a debito rei male ablate si
scit cui est restituēda ꝙuis dct pauperib⁹ vľ
indulgētiarijs. Et b̄m glosa₃ pdicte decreta
lis. alij ꝙ vero creditori soluēs pctm̄ auget.
qꝛ ille qui recipit. furtū committit. ff de furt
l. falsus. Nisi verus creditor ratum habeat.
Unde plus peccat latro q̇ partiť spolia cu₃
latrone socio suo: ꝙ q̇ non diuidit. xij. q. iiij.
ca. si ad pctm̄: qꝛ partē dando socio suo: ma
le vtiť re aliena sc₃ dando vni quod dandū
est alteri nec aliqua cōtrahiť obligatio. nec
pactū est tenendū in turpibus. vt. ff. de verbo
rum obligatōnib⁹. l. gn̄alľr. nec societas. ff. p
socio. l. ꝙ aūt. ꝛ l. sequēti. Ratio est qꝛ mīn⁹
malū est spoliato habere vnū debitorē. cu₃
facilius possit vnus pduci ad restitutōnē ꝙ
duo. Scd̄o qꝛ alienū reddēs ipm̄ exonerat
Nam ratiocinijs mūdialibus obligatus rō
ne pcurationis vel administratōis: nō deb₃
religionē intrare. nec ad sacros ordines pro
moueri. anteq̄ ratiocinia reddiderit. C. de
epis ꝛ clericis. l. Officiales ratōales si exhi
bitōne cursus seu pmipili necessitate negle
cta interuersa etiā rōne fiscali: ad clericatus
honorē putauerint transeundū. ad pore͂
ꝯditionē retrahanť. h̄ ibi. Si ergo obligat⁹
ad computū ex causa licita. puta qꝛ pecuniā
habēs alicuius vel aliud quod recepit ꝛ bn̄
expēdit quousq₃ habuerit quietationem re-
pelli debet a sacris ordinibus: multomagis
repelleny ab ordinibus angelorū q̇ nō red-
diderint ratiocinīū male ablatorū. Tertio
qꝛ succedēs a debito se liberat. Nam ad re-
stitutionē obliganť successores male acqui-
sitorū. sicut ex rapīa. furto et hmōi. p parte
que ad eos puenit si lis nō fuerit cōtestata
viuēte patre. Si vero fuerit cōtestata viuente
patre obliganť in toto: qꝛ in hoc casu eode₃
genere liganť: quo pater. C. vt ex delictis de
functorū inquātum heredes conueniant. l.
post litis cōtestationē eo q̇ vim fecit vel cō-
cussione₃ intulit. vel aliq̇d deliq̇t defuncto.
successores eius insolidū teneny. Alioq̇n in
quātum ad eos puenit ꝯueniri. iuris est ab
solutissimi: ne alieno scelere diteny. hec ibi.
Huic cōcordat illud. Extra de vsuris. ca. tua
nos. vbi papa req̇situs ab his ad quorū ma
nus bona puenerāt vsurariorū: an restitue-
re teneanť vsurarijs iam defunctis. Respō
det ꝙ sic: ac si illi viuerēt. qꝛ res semp transit
cum onere suo. Quarto qꝛ detinēs aliena
pn̄iam simulat. Nam plures confiteny: sed
nō reddūt quod debent: false impotentiā re
stitutionis allegātes. Nec mirū si sint tanto
impotētiores: quāto diutius in pctō pmān-
serūt. vn̄ pus debēt restituere ꝛ postea ab-
solui. Qꝛ dicit lex: ꝙ his q̇ in fraudē credito
rum seruū manumittit. nihil agit. vt institu-
ta: q̇bus ex causis q̇s manumittere pōt. § i.
Quod si absoluanť ꝛ nō restituāt: nō pcipi-
unt fructū absolutōnis: qꝛ ficte accesserunt.
Sed spūssanctus discipline effugiet fictum
Sapīe. i. Si cōmunicant in dānationē ani-
me sue cōmunicāt. vnde pn̄iam agūt in cor
pore sed pctm̄ detinēt in aīa. qꝛ satisfacere
vellent de rebus male aq̇sitis p pn̄iam ele-
mosynas dando. vel orādo. vel ieiunādo vľ
ecclīas ꝛ capellas edificādo. nō aūt restiuē
Sed hoc nō sufficit p legē. ff. quibus modis
pignus vel hypotheca soluiť. l. iterū liberať
§ ij. nam quousq₃ totū sit solutū: semp re-
manet obligatus ff. de re iudicata. l soluisse
Qui eni̅ vult ire ad aliquā ciuitatē et deuiat
a via p. x. miliaria. si debeat pueīre ad ciuita
tem oportet ꝙ redeat per totidem: aliter nō
perueniret. Esaie. lviij. Solue fasciculos
deprimentes et omne onus disrumpe ꝛc.

Postq̄ vero moyses declarauit conclusio
nem pdictam: ait anime deuote: q̇ ego noui
fideliter te docui. Sed ecce hic est sanctus

ad restitutionem obligantur successores

Thomas de aq̄no doctor noui testamenti.
cuiꝰ doctrina inclinabis cor tuū ad faciēdas
iustificatiões dei, ꝓpter eternā retributionē.
Ad quē estāte moyse accessit aīa deuota ꝑ
sue cōclusionis clariori notitia. Cui sanctus
Thomas ait. Ego ōndā tibi ꝯclusionē tuaꝫ
esse verā testimonio q̄druplicis legis. s.

Legis Euāgelice.
Legis Apostolice.
Legis Canonice.
Legis Eccl'iastice.

Primo testimonio legis

euāgelice. Sciendū ꝙ xp̄s ꝓbauit illā testi-
monio q̄druplici. Primo math. xviij. Obla
tus ē regi vnus qui debebat decē milia talē
ta. Cuꝫ aūt nō haberet vnde redderet: iussit
eū venūdari. ⁊ vxorē eiꝰ ⁊ filios ⁊ oīa q̄ hē-
bat ⁊ reddi. ⁊ tradidit eū tortoribꝰ. q̄ adusq̄
redderet vniuersum debitū. Scdo testimo
nio. mar. xij. Reddite que sūt cesaris cesari:
et q̄ sūt dei deo. Tertio testimonio. Lu. xix.
Stans aūt zacheus dixit ad dñm. Ecce di-
midiū bonorū meoruꝫ dñe do paupibus, et
si quid aliquē defraudaui reddo quadruplū
Ait iesus ad euꝫ. Qr hodie salꝰ huic domui
facta est a deo. Quarto testimonio. Job. x.
Omnes quotq̄t venerūt fures sunt atq̄ la
trones. Fur nō venit nisi vt furet ⁊ mactet ⁊
ꝑdat. ego veni vt vitā habeāt. scꝫ restituēdo
vt pꝫ in euāgelio hodierno. in quo fit mētio
de restōne honoris fcti xp̄o ab vniuersa tur
ba. Ubi notant quatuor cōclusiones. Pria
cōclusio. Usurpatōnis alieni p̄ncipal' actor
restōnis debet esse singularis satisfactor. pꝫ
qr ille qui peccauit tenet satisfacere. s restō
ad satisfactionē ꝑtinet. ergo ille qui abstulit
tenet ad restōnem. Circa eū qui rē alienaꝫ
accipit. duo considerant. s. ipsa res accepta.
et ipa acceptio. Rōne rei accepte tenet eaꝫ
restituere q̄diu eam apud se hꝫ. qr quod ha
bet vltra quod suum est: debet ei subtrahi ⁊
dari ei cui deest ꝫm formā cōmutatiue iusti-
tie. Ideo in euāgelio dr. Cū appropinq̄sset.
s. ad equalitatē iustitie. Sꝫ ipsa acceptio rei
aliene pōt se habere tripl'r. Qñq̄ eñ est in
iuriosa. s. e. q̄ñs cōtra voluntatē eius qui do-
minꝰ est. vt pꝫ in furto ⁊ rapina. ⁊ tūc tenet
ad restōneꝫ nō solum rōne rei: ꝫ etiam rōne
iniuriose actōis: etiam si res apud ipm non
remaneat. Sicut eñ q̄ ꝑcutit aliquē tenetur
rēcōpēsare passo iniuriā q̄uis apō ipꝫ nihil
remaneat; ita etiaꝫ qui furat vel rapit tenet
ad recompēsationē damni illati. etiā si nihil
inde habeat. ⁊ vlteriꝰ ꝑ iniuria illa dꝫ puniri.
Ista recompensatio signat ꝑ hierosolymā
que interp̄tat visio pacis. q̄m non ꝫuat pax
politica: nisi ꝑ recōpensationē iniuriarū. Jō
in euāgelio dr. Jerosolimis. Alio mō aliq̄s
accipit rem alterius in vtilitatē suā absq̄ in
iuria cuiusq̄. sed cū volūtate eius cuiꝰ est res
sicut pꝫ in mutuis. ⁊ tunc ille q̄ accipit tenet
ad restōnē eius qd̄ accepit. nō solū rōne rei
ꝫ etiā rōne acceptōis. etiā si rē amiserit. ⁊ te
net ei recōpensare qui gr̄aꝫ fecit. Qd̄ nō fit
si ꝓpter hoc damnū icurrat. Jō in euāgelio
dr. et vēisset betfage. Tertio modo aliq̄s ac
cipit alterius rē absq̄ iniuria ⁊ nō ꝑ sua vti-
litate. sicut pꝫ in depositis. ⁊ tūc ille q̄ sic ac-
cipit in nullo tenet rōne acceptōnis. q̄nīmo
accipiēdo impēdit obsequiū. tenet aūt rōne
rei. ⁊ ꝓpter hoc si ei subtrahat res absq̄ sua
culpa. nō tenet ad restōnē. Secus aūt esset
si cū magna sua culpa rē depositā amitteret
Jō in euāgelio dr: Ad montē oliueti. Uiso
q̄s dꝫ restituere: videndū est q̄d dꝫ restituē
Sciendū ꝙ q̄cūq̄ dānificat aliquē videtur
ei auferre illud in quo ipm dānificat. Dānū
eñ dr ex eo ꝙ aliq̄s minꝰ hꝫ q̄ꝫ habere debꝫ
ꝫm phm. v. ethico. ⁊ ideo tenet ad restōnē
eius a quo aliquē dānificauit. Sed aliquis
dānificat dupl'r. Uno modo qr aufert ei
illud quod actu hēbat. ⁊ tale damnū semꝑ ē
restituēdū ꝫm recōpensationē eq̄lis. puta si
q̄s dānificet aliquē diruēs domū eius: tene-
tur ad tm̄ q̄tum valet domus. Alio mō dā-
nificat aliq̄s ab aliq̄ impediēte ipm ne adi-
piscat quod erat in via habēdi. ⁊ tale dānuꝫ
nō opꝫ recōpēsare ex equo. qr minꝰ est hēre
aliq̄d in ꝟtute: q̄ꝫ habere actu. Qui autē est
in via adipiscendi aliquid: habet illud soluꝫ
in ꝟtute vel potētialit. ⁊ ideo si redderet ei
haberet quasi hoc actu: restitueret ei qd̄ est
ablatum nō simplū sed multiplicatū. qd̄ nō
est de necessitate restōnis. Tenet tm̄ aliquā
recompensationē facere ꝫm conditionē per
sonarū ⁊ negociorum. Isti duo modi dam-
nificandi sunt duo discipuli de quibꝰ in euā
gelio dicit. Tunc misit duos discipulos di-
cens eis. Ite in castellum. scilꝫ restitutionis
quod contra vos est. s. ꝑ damnificationem
quam intulistis. ⁊ statim inuenietis. s. abso-
lutionem a culpa. Uiso quid debꝫ restitui
videndum est cui debꝫ restitui. Nam restitu
tio est reductio ad equalitatem commutati-
ue iustitie; que consistit in rerum adequa-

et audiuit gemitū eorum ꝛc. Tertiū est defraudatio mercedis mercenarioꝝ: vt modo dicit btūs iacobus. Quartū est pctm̄ hoīz sodomiticorū. Gen. xviij. Clamor sodomoꝝ et gomorreorū multiplicatus est ꝛ peccatuꝫ eorum aggrauatū est nimis. Quītum est pctm̄ sortilegoꝝ. Exo xxxij. Non est clamor adhortantiū ad pugnā, neqꝫ vociferatio cōpellentium ad fugam: sed vocem cantantiū ego audio. ꝛ loquitur de ydolatris. Quarto beatus iohānes. i. epistola. v. ca. dicit. Mundus totus in maligno positus est, sciłꝫ damnificationis.

Tertio declaratur eadeꝫ

cōclusio testimonio legis canonice. ꝛ hoc q̄druplr̄. Primo est quedā acceptio onerosa et sine vtilitate. puta homo accipit de dono illius quē credit esse dn̄m rei collate ꝛ nō est vt cōtingit qn̄ quis occupat domū magnaꝫ iniuste ꝛ tn̄ creditur esse dn̄s, qui multa dat monasterijs ꝛ ecclesijs tunc illa acceptio est onerosa ꝛ sine vtilitate. qꝛ veritate detecta oportet ꝙ sic collatū vero dn̄o restituat̄. q̇a ꝓ nō dato habet̄ quod ab eo datur q̇ de iure dare nō debuit. extra de donationib⁹ iter virum ꝛ vxoreꝫ. ca. nup. Si tn̄ sic sit datum ecclesie ꝛ ꝯsecratū, p̄ciū restituat̄. xiiij. q. vlt̄. ca. Comperimus nullā extitisse cām, ꝑ q̄ res eorum potuissent ratōnabilr̄ occupari atqꝫ eas incōsulte ac temere consecrari. Idcirco experientie tue p̄cipimus vt qꝛ quod semel consecratū est eis nō valet vltra restitui: studij tui sit. vt ip̄e ep̄s debeat p̄cium dare. hec ibi. Secūdo est quedā acceptio p̄iculosa ꝛ cum p̄uitate. ꝛ illa est multiplex. Prima cuꝫ quis accipit bona sp̄ūalia indigne sicut ordinem sacrum vel sacramentū corpis xp̄i. Qꝛ vbi interuenit error ꝑsone totū factū irritat̄ xxix. q. i. ca. i. puta ordinat̄ ab eo queꝫ credit esse ep̄m qui tamen est laicus, talis non est ordinatus. ꝛ. ff. de iurisditione oīm iudicum l. si ꝑ errorem. Secūda cū quis petit req̇rit vel extorquet ab illo quem scit nō esse dn̄m rei. Quia nullus debet cū aliena iactura lucrum querere. ff. de petitione hereditatis. l. plane. Tertia cū quis oblata capit a male fidei possessore scienter. Qꝛ nemo pōt plus iuris in aliū transferre: ꝙ ip̄e dinoscit᷑ possidere ff. de regulis iuris. l. nemo plus. ꝛ extra de donatiōibus. ca. pastoralis. Quarta cū quis rem a male fidei possessore ad censum seu ad redditum capit. vel ad cōmodū illius illam scienter colit: conseruat: gubernat: vel administrat. qꝛ nō est dubiū q̇n iniusta detētione posset dare detētori consiliū: auxilium vel fauorē. ꝑpter quod ille eēt ꝓnior ad male faciendū ꝛ tardior ad restituendū et iust⁹ distantior ad ius suū recuperandū. et male Quia nō debet alteri ꝑ alterū iniqua conditio afferri. extra de regulis iuris. ca. nō debꝫ Quīta cum quis nō vult sine munere facere quod de iure facere dꝫ: vel qui aliquid capit ne noceat. vel qui dono malefactorē supportat: vel qui ꝯbis factis vel gestis veritatem occultat causa lucri. Quia veritas reruꝫ non debet gestorum errore vitiari. ff. de officio presidis. l. illicitas. §. veritas. Et qui aliquid capit ꝑ furtū: vsuram vel rapinā: cū faciat cōtra legem nūe illa etiaꝫ carebit. Qꝛ frustra legis implorat auxiliū: qui in legē cōmittit. extra de vsuris. ca. frustra. Sexta cū quis defraudat eum cui dat vel cōtemplatōne ꝓmissionis aliq̇d capit ꝛ ꝓmissum nūme obseruat. xv. q. vi. ca. i. Quia ꝯctus inuit⁹ nullus est ip̄o iure. ff. de dolo. l. eleganter. Tertio est quedā acceptio infructuosa ꝛ sine stabilitate. s. cum quis intrat beneficiū ecclesiasticum ꝑ preces armatas ꝛ ꝑ potentiā se intrudit. de quo dꝛ extra de p̄bendis. ca. cū qui li. vi ꝙ qui beneficiū cui animaꝝ cura imminet vi occupat vel sciēter iniuste se intrudit: eodeꝫ ip̄o iure p̄uatus est ꝛ beneficio quod consimili causa p̄mitus obtinebat. qꝛ inuasor nō debet esse melioris conditionis ꝙ is qui iuste ingredit̄. Item violenti qui temere occupant dignitates ꝑsonatus aut alia quecūqꝫ beneficia ecclesiastica: eoip̄o ius suum quod in ipsis eis competebat amittūt. Quidam beneficiorū ꝑmutatione circūueniūt ꝛ decipiūt mutantē vel resignantē. Quidā impetrāt vnū beneficiū subticētes illud qđ h̄nt que impetratio nō valet. extra de p̄bendis. ca. nō potest. Quarto ē acceptio defectuosa cum calamitate. Nā cū res restitui nō pōt in aliquo equalēti dꝫ fieri restō. ex. vt lite pēdente. ca. eccl'ia. Cū aūt oīno sit quis impotēs ad restōnem: nō est cogēdus nisi in futurum si poterit. Qꝛ inanis est actio creditoris: quaꝫ excludit inopia debitoris. extra de restōne spoliatorū ca. olim nobis. ꝛ extra de vsuris. ca. cū tu. §. i. Celeriter ergo est restituendū ꝑpter aīe salutem.

Quarto declaratur eadē

cōclusio testimonio legis ecclesiastice. ꝛ hoc

quadrupliciter. Primo btũs greg. vt habef
xiiij.q.v.ca. Elemosyna redemptoris nostri
oculis illa placz que nõ ex illicitis ꝛ iniqtate
congerif: ß que de rebus cõcessis ꝛ bene acq
sitis impendif. h͛ ille. Uictime em̃ iniquorũ
detinẽtiũ aliena abhoĩabiles sũt deo. neqꝫ
elemosyne facte de substãtia aliena quicꝙ̃
ꝓsunt. Licet em̃ ille cui benefacis benedicat
tibi. tñ ille qui cognoscit detineri a te bõa sua
maledicit tibi. Secũdo hiero. in leuit. dicit.
habef. xiiij.q.v. Multi sine pctõ putãt esse si
alienũ quod inuenerint teneãt ꝛ dicũt. deus
mihi dedit. Cui habeo rñdere? Discant ergo
peccatũ sif͛e esse rapine. si q̃s inuẽta nõ red-
dat. Hec ille. Si ergo q̃ inuenit alienũ obli-
gatur ad restitutionẽ. quãtomagis qui vsur-
pat alienũ obligaf reddere. Tertio ambro.
libro de officijs dicit. vt habef. xiiij.q.v.ca.
Deniqꝫ si nõ potest alteri subueniri nisi alter
ledaf: commodius est iuuari neutrũ: ꝙ̃ gua
ri alterũ. Hec ille. In detẽtõne alieni maxĩe
grauaf is cui restitutio debet fieri. ꝓpterea
ex eo quod est alterius nemo iuuari potest.
Quarto btũs aug dicit. vt habef. xiiij.q.v.
ca. Forte aliquis cogitat ꝛ dicit. Multi sunt
xp̃iani diuites auari cupidi: nõ habeo pctm̃
si suũ illis abstulero ꝛ paupibus dedero. vn-
de em̃ illi nihil boni agũt mercedem habere
potero: sed hmõi cogitatio ei diaboli callidi
tate suggerif. Nam si totũ tribuat qõ abstu
lerat addit potius pctm̃ ꝙ̃ minuat. Hec ille.
Dona iniquorũ non ꝓbat altissimus: nec re
spicit in oblationes iniquorũ nec eorũ ꝓpi-
tiaf pctis. Quia ṽo circa dãnificationẽ ꝓxi-
mi nõ restituẽdo ablata. xl. modis peccam⁹
ideo. xl. diebus ieiunamus. Primo muti
lando. Nam damna illata in ꝑsona alicuius
sũt maxima. Hmõi aũt damna nõ pñt resti
tui vt ablatio vite vel ṽginitatis vel mutila-
tio alicuius mẽbri. q2 restitutio ꝑncipaliter
est inuẽta in damnis que inferunf in bonis
fortune que restitui pñt. In dãnis aũt natu
re alicuius ꝑsone sufficit recõpẽsatio qualis
possibilis est. In quibusdã em̃ nõ põt recõ
pensari equiualẽs ꝛ in talib⁹ sufficit ꝙ recõ
pensef quod possibile est. sicut pz de honori
bus q̃ sũt ad deũ ꝛ parẽtes. vt dicit ph̃s. viij.
ethicorũ. In quibusdã aũt id quod ablatum
est nõ est restituibile ꝑ aliquod equale vt de
vita: ṽginitate: mẽbro dictũ est: ꝛ tũc debet
ei recompẽsari ĩ pecunia: puta si erat artifex
habẽs pascere paruã ꝛ nõ industriosam fa-
miliã. s. filios paruos ꝛc. vel in aliquo hono-
re cõsiderata cõditione vtriusqꝫ ꝑsone ad ar
bitriũ ꝓbiviri. Et hoc sufficit ei ad absolutio
nem a pctõ. De iure aũt ciuili secus est dicẽ-
dum ꝛc. Secũdo diffamãdo. Nam aliquis
põt alicui famaz auferre tripl'r. Uno modo
verum dicẽdo ꝛ iuste. puta cũ q̃s crimẽ alte
rius ꝓdit. ordine debito ſuato ſm regulam
xp̃i de correptõe fraterna. ꝛ tũc nõ tenef ad
restitutionẽ fame. Secũdo modo falsum di
cendo ꝛ iniuste: ꝛ sic tenef restituere famaz
ꝯfitẽdo se falsum dixisse. Tertio modo verũ
dicẽdo: sed iniuste puta cũ quis ꝓdit crimen
alterius cõtra ordinẽ debitũ ꝛ tunc tenef ad
restitutionẽ fame ꝙ̃tum põt sine mendacio
vt pote ꝙ dicat se male dixisse. vel iniuste ip
suz diffamauit. vel aliter ei recompẽsef si nõ
potest famã restituere. Tertio iniuriãdo. nã
actio cõtumelia inferẽtis nõ põt fieri vt non
fuerit cuz alicui auferf honor sue ꝑsone ex h͛
ipõ ꝙ passus est aliquo iniuste ipm vitupe
rante. potest tñ fieri vt eius effectus. s. dimi-
nutio fame et dignitatis ꝑsone in opinione
hoim reparef ꝑ exhibitionez reuerẽtie. quia
quilibet carpẽdet honorẽ suũ. Quarto im
pediẽdo. Nam aliq̃s põt impedire alium ne
habeat p̄bendã multipl'r. Uno modo iuste
puta intendẽs honorem dei vel vtilitatẽ ec-
clesie vt ꝓcuret ꝙ def digniori. ꝛ sic nõ tene
tur ad restitutionẽ nec ad vllã recõpensatio
nez. Alio modo iniuste. puta si intẽdit eius
nocumẽtũ quẽ impedit ꝓpter odium vel vin
dictam aut aliq̃d hmõi. ꝛ tunc si impedit ne
detur digno. consulẽs ꝙ nõ def anteꝙ̃ sit fir
matũ ꝙ ei def: tenef quidẽ ad recompensa-
tionẽ aliquã. pensatis ꝯditionibus ꝑsonarũ
et negocij ſm arbitriũ sapiẽtis: nõ tñ tenef
ad eq̃le: q2 ille nondũ fuerat adept⁹ ꝛ pote-
rat multipliciter impediri. Si ṽo iã firmatũ
ꝙ̃ alicui def p̄benda ꝛ aliq̃s ꝓpter cãm ĩde-
bitam ꝓcuret ꝙ reuocef idẽ est ac si iã habi-
tam auferret. ꝛ ideo tenef ad restitutionem
eq̃lis ſm facultatẽ suã. Scd̃o ꝯdẽnãdo. nã
iudex iuste ꝯdẽnando aliquẽ põt aliq̃d am-
plius accipe q̃ꝫ alter debeat dare loco emen
de. puta iuste aufert ab eo q̃ furatus est pl⁹
ꝙ̃ furatus est ꝑ emẽdatõe delicti ꝛ pũitõe
quod tñ anteꝙ̃ cõdẽnaref nõ debebat. s. ne
videaf ex cupiditate hͦ fecisse aut improbi-
tate. Sexto effodiẽdo. Nã ꝯtingit aliqñ ꝙ
q̃s aliũ dãnificauit in eo qõ habiturus erat.
Puta cũ effodit semiñ: dãnificat eũ q̃ semi-
nauit ĩ tota messe futura. aut cũ vinee florẽt
q̃s destruit germina earum; nõ tamen tenef

tione. Huius aūt adequatio fit per hoc ꝙ ei
q̄ min⁹ hꝫ ꝙ̄ quod suū est: supplet̄ qd̄ deest.
Et ad hanc suppletionē faciendā necesse est
ꝙ ei fiat restitutio a quo acceptū est. Cum
aūt aliq̄s iniuste accepit rem alienā: duo sūt
ibi. Primū est ineq̄litas ex parte rei ꝙ q̄n̄q̃
est sine iniustitia: vt pꝫ de mutuis. Secūdū
est culpa iniustitie: que pōt esse etiā cū equa
litate rei. puta cū aliq̄s intēdit inferre violen
tiam alicui: sed nō valet. Quātū ad primuꝫ
adhibet̄ remediū p̱ restitutionē inquātuꝫ p̱
eam equalitas reparat̄ ad quod sufficit ꝙ
tm̄ restituat q̄tum accepit de alieno. Quan
tum ad scd̄m s. culpā adhibet̄ remediū p̱ pe
nam. cuius inflictio p̱tinet ad iudicem. et iō
anteq̄ fit condēnatus p̱ iudiciū nō tenetur
plus restituere ꝙ̄ accepit. sed postq̄ ꝯdēna
tus est tenet̄ penā soluere. Hi duo modi si-
gnificant̄ p̱ asinā ⁊ pullū de quibus in euā-
gelio dr̄. Asinam ⁊ pullū soluite: ⁊ adducite
mihi. Si q̄s vobis aliq̄d dixerit s. parētum
⁊ amicorū vestrorū dicite. q̄ dn̄s his. s. reb⁹
sibi ablatis opus hꝫ: cuꝫ re sua iuste p̱uari p̱
detentores nō debeat. Secūda cōclusio p̱
dilationē restitutōis auget̄ pctm̄ iniuste de
tentionis. Patet q̄ eadē ratio est in oībus
que sunt restituēda: sed ille qui ꝯducit opere
mercēnariū: nō potest differre restitutioneꝫ
vt dr̄ Leuitici. xix. Non morabit̄ opus mer-
cēnarij tui apud te vsq̄ mane. ergo nec in
alijs restitutionibus faciēdis potest fieri di
latio sed statim restituere opꝫ. Et q̄uis pre-
ceptuꝫ de restitutiōe faciēda ſm formā vi-
deat̄ affirmatiuū quod nō obligat ad semp̱
sed p̱ loco ⁊ tp̱e tm̄ implicat p̄ceptū negati
uum quo p̱hibemur rem alterius detinere.
Ideo in euāgelio dr̄. Cōfestim dimittet eos
id ē subito restituet eis q̄bus tenet̄ restitue
re. Sed q̄n̄ aliquis nō potest statī restituere
ip̄a impotētia absoluit eū ab instāti restitu
tione faciēda. Sicut etiā a restōne totaliter
absoluunt̄ si oīno sint impotētes. Iō in euā
gelio dr̄. Hoc aūt totū factū est. i. relaxatum
est p̱pter impotentiā restituēdi. Tn̄ debꝫ re-
missionē vel dilationē petere ab eo cui debꝫ
vel p̱ se vel p̱ alium. Ideo in euāgelio dr̄. vt
adimpleret̄ quod dictū est. s. licentiando ⁊c.
Sunt em̄ tres rōnes quare alienū dꝫ subito
reddi. Prima est quia q̄libet tenet̄ eē ī gra
tia ⁊ sine pctō mortali quod nō fit si detine-
atur alienū. Ideo ī euāgelio dr̄. Ecce rex tu⁹
Nam li ecce est aduerbium demōstrandi in
p̄nti tempore. Debes em̄ esse rex tuus regē-
do te per lumen gratie. vt subito restituas.
Secūda ratio est q̄ eadem iniuria fit p̱xio
detinēdo res eius illicite que est in accipien
do: immo est maior. q̄a p̱ximus leuiter p̱cit̄
ꝙ tu fueris ei furatus bona sua sed nō sic ꝙ
teneas illa si reddere potes. Ideo in euāge
lio dr̄. Uenit tibi. s. ad restituēdū māsuetus
Tertia rō est q̄ p̄ceptuꝫ negatiuū obligat̄
ad semp̱. s. p̱ omni loco: ⁊ p̱ omni tēpe. Sed
p̄cipit̄ exodi. xx. Non furtū facies. Dicit̄ aūt
fur nō solū qui aufert violēter iniuste rem al
terius: sed etiā qui possidet illicite detinēdo
alienū. Ideo in euāgelio dr̄. Sedēs sup̱ asi-
nam et pullū filiū subiugalis. Si aūt deten-
tor nō potest reddere vel nō hꝫ cōmoditatē
reddendi. debet petere licentiā ⁊ libere obti-
nere ab eo cuius est res. si vult esse in gr̄a et
a pctīs absolui. Licet em̄ aliq̄ possent resti-
tuē. tamē timēt ne suas artes possint bn̄ ex-
ercere et sic vellēt aliqualē dilationē: aliq̄ p̱-
pter magnā infamiā desistūt a restitutione.
Aliqui p̱pter paucitatē bonorū tempaliuꝫ.
Est em̄ triplex licētia p̄ma est mēdicata ⁊ li
bere cōsecuta. si q̄s em̄ sit diues ex vsuris vel
rapina ⁊ velit reddere sed non statim vellet
omnia restituere si ab eo cui debet obtinet li
beram licentiā p̱ certū spacium tp̱is de toto
vel de parte potest restōnē differre. Ideo ī
euāgelio dr̄. Euntes aūt discipuli. i. detento
res alieni eūtes ad petēdā licentiā dilatōis.
Quatuor impediūt licentiā ne sit libera. s.
timor. puta quis hꝫ denarios alienos quos
secum deferēs vadit ad illū cui debet restitu
ere dicēs. Amice obligor tibi restituere hos
denarios ⁊ narrādo necessitatē suam dic̄ se
maximū damnū incurrere: nisi cōcedat ei di
lationem: tunc si p̱ hec simplicia ⁊ humilia v̄
ba p̄stat ei dilationē: ille hꝫ liberā licentiam
si aūt minaret̄ ei p̱ se vel p̱ aliū: ille coactus
timore si p̄stet dilationē: nō erit libera licen-
tia. Secūdo impedit verecūdia. puta si illuꝫ
sic stimularet ꝙ verecūdaret̄ nō consentire.
Tertio impedit desperatio. puta desp̱at se
vnq̄ aliq̄d habiturū. Quarto impedit spes
alicuius lucri. puta ille p̱mittit in futurum ei
seruire vel aliquid in recompensationē dare
ista non est libera licētia. Ideo in euāgelio
dr̄. Fecerūt sicut p̄cepit illis. Secūda est licē
tia libere petita. puta si quis potest reddere
sed habens magnā familiā reddēdo rema-
neret in magna necessitate. Debet tūc pete-
re licentiā restituēdi certam partem annua-
tim quam ⁊ si ille nolit concedere. tamen sic

petens habet licentiã ſm conſciam: niſi for
te denegãs eſſet in cõſimili vel maiori neceſ
ſitate. Ideo in euãgelio dr. Et adduxerunt.
i. reſtituerunt aſinã ⁊ pullum. i. q̃ obligabãt
reſtituere. Tertia eſt licẽtia impetrata. puta
ſi ꝑpter detentionẽ alieni eueniret detẽtori
maius incõueniẽs: tamẽ habet ꝓpoſitum re
ſtituẽdi: tũc poteſt taceri petitio licẽtie. Ta-
lia ꝟo incõueniẽtia ſeu pericula ſunt q̃tuor.
ſ. periculũ ſcandali. periculũ infamie. ꝑiculũ
vite periculũ peccati mortalis. Si autẽ iſta
pericula euenirẽt ꝓximo cui debet fieri reſtõ
tunc ſtatim debet ei reddi quod ſuũ eſt. Iõ
in euãgelio dr. Impoſuerũt ſuper eos veſti
menta ſua. Si ꝟo ꝑpter reſtõnem inſtantez
incidat quis in aliquod grauius periculũ. ſ.
ſcandali. infamie. vite vel pcti mortalis ĩ qȯ
ille cui debet reddi nõ incidit: nõ tenetur re-
ſtituere ꝙdiu imminet hmõi periculũ. Ideo
in euãgelio dr. et eum deſuꝑ ſedere fecerũt:
i. in his periculis poteſt detẽtor ſupſedere a
reſtõne: niſi forte ille cui debet reddi eſſet in
conſimilibus ꝑiculis. Tertia cõcluſio. Caute
la diligẽs eſt adhibẽda vbi ꝑſona ſit cui reſti
tutio eſt facienda. Patet. q2 circa reſtõnem
rei aliene quatuor attenduntͬ. Primo ſi ille
cui debet fieri reſtõ ſit omnino ignotus, de
bet homo reſtituere ſm ꝙ poteſt. ſcz dando
elemoſynas ꝓ ſalute ip̄ius. ſiue ſit mortuus
ſiue ſit viuus. p̄miſſa tamẽ diligẽti inq̃ſitiõe
de ꝑſona eius cui reſtõ eſt faciẽda. Ideo in
euãgelio dr. Plurima aũt turba ſtrauerunt
i. reſtituerũt: veſtimẽta ſua. i. bona aliena in
terra. in via. i. in pauꝑes viatores. Secũdo
ſi ille ſit mortuus cui reſtitutio eſt facienda.
tũc debet reſtitui eius heredi qui computatͬ
quaſi vna ꝑſona cum ip̄o velut ramus cum
arbore. Ideo in euãgelio dr. Alij cedebant
ramos de arboribus. i. computabãt heredeſ
ꝓ p̄ncipalibus recipe debẽtibus in reſtõne
Tertio ſi ſit multũ diſtans debet ei trãſmit-
ti quod ei debetͬ. ⁊ p̄cipue ſi ſit res magni va
loris ⁊ poſſit cõmode tranſmitti. Ideo ĩ euã
gelio dr. ⁊ ſternebãt in via. i. ꝓponebãt trãſ
mittere: lꝫ via eſſet multũ longa. Quarto ſi
res nõ ſit magni valoris ⁊ nõ poſſit ꝯmode
tranſmitti niſi cum expenſa: tũc debet in ali-
quo tuto loco reponi vt ꝑ eo conſeruetͬ ⁊ do
mino rei ſignificari. Ideo in euangelio dicitͬ
Turbe que p̄cedebant. i. que habebant alie-
num. ⁊ que ſequebantͬ. i. penes quas conſer
uabantur bona aliena. clamabãt. i. ſignifica
bãt p̄ncipali dño. Quomodo aũt fieri debꝫ
reſtitutio. q2 nullus tenetͬ crimen ſuum dete
gere. ſed aliq̃n quis crimen ſuũ detegit reſti
tutionẽ faciẽdo. vt patet in furto. Sciendũ
ꝙ homo ⁊ ſi nõ teneatͬ crimen ſuũ detegere
hoibus. tenetͬ tamen detegere deo in ꝯfeſſi-
one. ⁊ ita ꝑ ſacerdotẽ cui confitetͬ poteſt re-
ſtitutionẽ facere rei aliene. Ideo in euange-
lio dr. Oſanna filio dauid. Filius dauid fuit
xp̄s verus ſacerdos: loco cuius ſũt ſacerdo-
tes noue legis a quibus detẽtor confitẽs ꝑe
tit abſolui ⁊ ſaluari. q2 oſãna. i. obſecro ſalua
ſ. me ꝑ te reſtõnem adimplendo vt conſtat.

Quarta concluſio. Nemo a ieſu xp̄o bene-
dicitͬ niſi ꝑ quem alienũ reſtituitͬ. Patet. q2
xp̄s eſt iuſtus dñs ⁊ iuſtitias dilexit. equita
tem vidit vultus eius. Reſtitutio autez eſt
iterato aliquẽ ſtatuere in poſſeſſionẽ vel do
miniũ rei ſue ⁊ ita in reſtõne attenditͬ equa
litas iuſtitie cõmutatiue. ſ. ſm recompenſati
onem rei ad rem. quod ꝑtinet ad iuſtitiã cõ-
mutatiuã. vnde reſtitutio eſt actus iuſtitie
cõmutatiue. ſ. quãdo res vnius ab alio habe
tur vel ꝑ voluntatẽ eius: ſicut in mutuo. vel
depoſito vel cõtra eius voluntatẽ. ſicut in ra
pina vel furto. Talis autez ſic reſtituẽs reci
pit benedictionẽ a ieſu xp̄o. Ideo in euãge-
lio dr. Benedictus qui venit in nomĩe dñi.
Et ſaluatͬ in altiſſimis.

Secũdo declaratur eadẽ

concluſio teſtimonio legis apoſtolice et hoc
quadruplr. Primo btũs Petrus epl'a. i. ca.
iiij dicit. Nemo veſtrũ patiatͬ quaſi homici-
da: aut fur: aut maledicus: aut alienorũ ap-
petitor. hec ille. His quatuor modis q̃s po-
teſt damnificari. ſ. mutilatione membrorꝫ.
furto. fraude ⁊ rapina. Secũdo btũs paulꝰ
Roma. xiij. ca. dicit. Reddite ergo omibus
debita. Cui tributũ: tributum. Cui vectigal:
vectigal. Cui timorẽ: timorẽ. Cui honorem:
honorez. Tertio btũs Iacobus in epl'a. v.
ca. dicit. Ecce merces operariorũ q̃ meſſuerũt
regiones veſtras que fraudata eſt vobis cla
mat ⁊ clamor eorũ in aures dñi ſabaoth in-
troiuit. hec ille. Quinq꜡ pctã clamãt ad de
um ꝑ vindicta. Primũ eſt pctm̃ homicidij.
Gen. iiij. Ecce vox ſanguis fratris tui abel
clamat ad me de terra. ⁊ dr iob. xvi. Ne ope-
rias ſanguinẽ meũ neq꜡ inueniat in te locũ
latendi clamor meus. Scõm pctm̃ eſt ini-
qua oppreſſio pauperũ. exo. ij. Ingemiſcen
tes filij iſrael ꝑpter opera: vociferati ſunt.
aſcendit clamor eorũ ad deum ab operibus

Quinq꜡ pcta clamant
ad deum

restituere totũ. qꝛ ille q̇ sparsit semẽ in agro nõ habet messem in actu: ſ; solũ in ꝟtute. tenetur tñ aliquaʒ recõpensationẽ facere ſm cõditionẽ ꝑsonarũ ⁊ negocioꝝ ⁊ iuxta proportionẽ seminis iacti. Septimo detinẽdo Nã ille q̇ detinet pecuniã creditoris vltra terminũ ꝓfixũ videt̃ euʒ dãnificare in toto eo qd̕ lucrari de pecunia potuisset. sʒ qꝛ talis creditor de illa pecunia nõdũ habet lucrum in actu. sed solũ in ꝟtute ⁊ põt multipliciť impediri sufficit si ei aliqualis recõpẽsatio fiat ꝓportionabiliter. Octauo reseruãdo. Naʒ si quis auferat gladiũ a furioso volente vulnerare vel occidere ꝓximũ suũ vel aufert pecuniã ab eo qui vult ire ad ludendũ aut vult dare meretricibꝰ vt fornicet̃, quia res restituenda apparet grauiter noxia ei cui restitutio faciẽda est vel alteri nõ debet ei tũc restitui, qm̃ restitutio ordĩnat̃ ad vtilitateʒ eius cui restituit̃. Oĩa enĩ que possident̃ sub ratione vtilis cadũt. Nec tñ debet ille qui detinet rem alienã sibi appropriare: ſ; reseruare vt cõgruo tpe restituat vel etiaʒ alij tradere tutiꝰ cõseruandã. Nono acquirẽdo. Nam ille q̇ illicite aliq̇d dedit nõ meret̃ aliq̇d recuperare. Qd̕ contingit dupliciter. Uno mõ qñ illa datio est illicita ⁊ ꝯtra legẽ. sicut ptʒ in eo q̇ simoniace aliq̇d dedit ⁊ talis meret̃ amittere qd̕ dedit ⁊ sic nõ debet ei restitutio fieri. Et qꝛ etiã ille q̇ accepit cõtra legẽ accepit: nõ dʒ sibi retinere: sʒ in pios vsus cõuertere. Alio mo aliq̇s illicite dat qꝛ ꝓpter reʒ illicitã dat, licet ipsa datio nõ sit illicita. sicut cũ quis dat meretrici ꝓpter fornicationem. vñ mulier põt sibi retinere qd̕ datũ ẽ. ⁊ si superflue aliq̇d ꝑ fraudẽ vel dolũ extorsisset: tenet̃ ei ad restitutioneʒ a quo illicite extorsit atq; indebite. Decimo subueniẽdo. Nã de hoc qd̕ est sibi ꝓpriũ debet q̇s satisfacere ⁊ subuenire parẽtibꝰ vel his a q̇bus accepit maiora bñficia. Nõ aũt debet aliq̇s recõpensare bñfactori de alieno. qd̕ cõtingeret si qd̕ debet vni restitueret alteri. nisi forte in casu extreme necessitatis in quo deberet aliquis auferre aliena vt subueĩret parẽtibꝰ. Undecimo surripiẽdo. Nã ꝓlatus põt rẽ ecclesie surripere tripliciter. vno mõ si rẽ ecclesie nõ sibi deputatã ſ; alteri sibi vsurparet. puta si eps̃ vsurparet rẽ capituli. ⁊ sic planum est ꝙ dʒ restituere ponẽdo in manꝰ eoꝝ ad quos de iure ꝑtinet. Alio mõ si rem ecclesie sue custodie deputatã in alteriꝰ dominium transferat. puta cõsanguinei vel amici. ⁊ sic ecclesie restituere debet ⁊ sub sua cura habere vt ad successorẽ ꝑueniat. Alio mõ põt ꝓlatꝰ surripe rẽ ecclesie solo aĩo. scʒ cũ incipit habere animũ possidẽdi eã vt suã ⁊ nõ noĩe eccl̕ie. ⁊ sic dʒ restituere talẽ animũ deponẽdo. Eodẽ mõ dicendũ est de officiali respectu bonorum alicuiꝰ cõis ⁊c̃. Duodecimo fraudãdo. Nã vsurpatio rei cõis ẽ grauissima ſm anselmũ. qꝛ nõ solũ offendit̃ vna ꝑsona: sed oẽs ꝑticipãtes in illo cõi. qꝛ q̇libet ledit̃ in vsurpatione eiꝰ qd̕ est suũ sicut alterius. Exemplũ de corpe a quo si auferas alimentũ vel ꝑtẽ alimẽti sibi necessariã nõ solũ ipsum corpꝰ in cõi ſ; qd̕libet mẽbrũ per se ledet̃. ⁊ est graue pctm̃ talis vsurpatio. quia pauci nullã aut paruã sibi faciũt ꝯsciam circa restitutionẽ talis boni ablati. Tertiodecimo mutãdo. Nã circa naturã rei fit fraus qñ res ponit̃ extra naturã ꝓpriã sicut in trãsmutatiõe speciei scʒ faciẽdo de aqua vinum vel de metallo aurũ ⁊ argẽtũ. Esa. i. Argentũ tuũ ꝟsum est in scoriã ⁊ vinũ tuũ mixtuʒ est aqua. Et ad hoc reducit̃ fraus artiũ vẽdentiũ vinũ: aromata: cerã farinã: ⁊ mixtores metalloꝝ qui falsificãt monetas. Forte dicis. Ego pono aquã in vino vt sit clarius ⁊ meliꝰ ꝓ tpe ⁊ magis conseruet̃. Rñdeo ꝙ in venditiõe debes apire emptori qd̕ fecisti. Qd̕ si nõ vis ꝓpter cõseruandã famã tuaʒ debes subtrahere tãtũ de precio q̃tũ est augmẽtũ: ⁊ sic dico etiã de alijs. Quartodecimo auferẽdo. Nã ille q̇ abstulit rem aliquã alicui. licet deuenerit ad manꝰ alteriꝰ: tenet̃ tñ ad restõneʒ. Quia restitutio nõ ordĩnat̃ ꝑncipaliter ad hoc ꝙ ille qui plus hʒ q̃ʒ debet habere desinat. ſ; ad hoc ꝙ ille q̇ minꝰ hʒ suppleat̃. Uñ in his q̄ vnꝰ põt ab aliquo accipere sine eiꝰ detrimẽto: nõ hʒ locũ restitutio. puta cũ aliq̇s accipit lumẽ a cãdela alterius. ⁊ ideo q̃uis ille q̇ abstulit non habeat id qd̕ accepit ſ; in aliũ sit trãslatum: qꝛ tñ alter priuat̃ re sua: tenet̃ ei ad restitutionẽ ille q̇ rem abstulit rõne iniuriose actõis ⁊ ille q̇ rem hʒ rõne ipsiꝰ rei. Decimoquinto accipiẽdo. scʒ ab eccl̕ia seu a ꝑsonis ecclesiastícis. Põt enĩ accipi aliq̇d a ꝑsona ecclesiastica quadruplicíter. Primo turpiter. sicut focarie ⁊ alie huiusmodi turpes persone. ⁊ tenent̃ restituere ipsi ecclesie: nisi forte fuerit eis datũ causa elemosyne in extrema necessitate. qꝛ tũc fuit debitũ. vt habet̃ dis. lxxxvi. ca. pasce. Secũdo frauduleter. sic diuites ⁊ potẽtes qui recipiũt ꝑ fraudẽ: minas ⁊ im

portunitatẽ ꝛ hmõi. ꝛ sic tenent. Cleric⁹ aũt
qui dedit redimẽdo vexationẽ suaꝫ excusat
extra de simonia. c. dilect⁹. Et debẽt restitue
re clerico q̇ dedit vel ecclie. Ar. xvij. q. iiij. ca.
si q̇s in atrio. Tertio mĩbicorditer. s. ꝓpter
cãm honestã. puta hospitalitatꝭ vl' elemosy
ne, ꝛ sic nõ tenent restituere. Ar. xi. q. iij. ca.
qm̃ multos. ꝛ dis. xlij. c. quiescam⁹. Quar
to rõnabiliter scꝫ si merebãt ꝛ erãt honeste
ꝑsone. ꝑsertim q: impẽderãt ecclie seruitiũ
defendẽdo: vel patrociniũ in cã ꝑstãdo: aut
elemosynas cõferẽdo ꝛ hmõi. q: ecclia te-
net talib⁹ repẽdere. xij. q. ij. ca. q̇cũqꝫ suffra-
gio. ꝛ ca. ecclasticis ꝛc. Sextodecimo deci
piẽdo. Nã si induxi te simulatis vijs vt ven
deres qd̓ alias venditur⁹ nõ eras: nõ solum
male ago imo cõtract⁹ nõ tenet. puta si q̇s
nosset facta ciuitatis secreta: est cert⁹ ꝙ de
frumẽto nõ ꝓuidebit ꝛ per hoc vult sibi ꝓui
dere ꝓ trib⁹ mẽsib⁹ futuris ibit ad illũ q̇ ha
bebit frumẽtũ suadebit ei ꝙ vendat q: mul
tũ frumẽti expectat in breui. Ille aũt circũ-
uent⁹ v̓bis isti⁹ vendit frumentũ ꝓ vili pre
cio qd̓ nũc currit. Iste aũt emens est cert⁹
ꝙ carius vendet fuit cã damni illi⁹ ꝛ tenet
ad restõneꝫ. Silr̄ mercatores auisati ꝙ
erit charistia quarũdã merciũ: dabũt vocẽ
oppositã scꝫ ꝙ galee venetoꝝ veniunt cum
multis speciebꝰ ꝛ portãt multũ zucari. vt ha
bentes vendãt qd̓ habent ꝓ vili precio ꝛc.

Decimoseptimo anticipãdo. Nã si q̇s in
ducat aliquẽ ad vendẽdũ qd̓ nõ ẽ nec ꝑcio
subiacet: tenet ad restõnẽ. puta rusticus se-
minauit plurimũ frumẽti in agro suo ꝛ pu-
tauit vineas suas: timens duci ad carceres
ꝓpter debita sua petit a te mutuo certã q̃ti
tatẽ pecunie: tu vero nõ vis ei mutuare nisi
vendat tibi frumẽtũ ꝛ vinũ futurũ de posses
sione sua. Qui coact⁹ vendit longe minori
precio q̃ꝫ tũc sit valiturũ scꝫ tpe messis. talis
emptio anticipata ẽ viciosa ꝛ teneris ad re
stitutionẽ. Decimooctauo ꝑncipiãdo. Nã
diuitie male acquisite nõ possũt legari alteri
cũ nõ sint legãtis. neqꝫ legatarij pauperes
aut cõsanguinei possũt equo iure possidere:
ſꝫ tenent illas restituere. Si v̓o essent de iu
sto patrimonio aut ex licitis mercimonijs
acq̇site: secus esset. q: possunt iuste ꝑdictis
legari ꝛc. Decimonono dissimulãdo. Naꝫ
ꝑncipes ꝛ dñi terrarũ si nõ ꝓhibẽt ꝑdones
raptores ꝛ seditiosos a terris suis: obligãt
ad restõnẽ eoꝝ qui spoliati sũt in territorio
suo. Tenent aũt custodire iusticiã in terris
suis: nec ꝑ suũ defectũ debẽt ꝑmittere latro-
nes crescere. Quia reddit⁹ quos habẽt sũt
stipẽdia ad hoc instituta. Obligant em̃ ad
restõnẽ nõ ille q̇ nõ manifestat latronẽ aut
qui nõ obstat aut q̇ nõ rep̄hẽdit: ſꝫ solũ ille
cui incũbit ex officio. sicut ꝑncipib⁹ terre q̇-
bus ex hoc nõ imminet ꝑiculũ mortis sicut
ꝑuatis ꝑsonis. Propter hoc em̃ ptãs pu-
blica ponit. vt sit iusticie custos pro oĩb⁹ ꝛc.

Uicesimo ꝑcipiẽdo. Nã ad restõnẽ tenet
aliq̇s nõ solũ rõne rei aliene quã accepit: ſꝫ
etiã rõne iniuriose actionis. ꝛ ideo quicũqꝫ
est causa iniuste acceptionis tenet ad resti
tutionẽ. Ille aũt q̇ iubet ẽ ꝑncipaliter mo-
uẽs. Uñ ipe tenet ꝑncipaliter ad restõneꝫ
Ro. i. Digni st̄ morte nõ solũ q̇ faciũt etiã
q̇ ꝯsentiũt ꝛc. Uicesimoꝑmo ꝯsulẽdo Nã
qui inducit aliquẽ ad recipiẽdũ bona alte-
rius. cõsulẽdo. cõsentiẽdo. vel laudãdo ipsũ
quasi strẽnuũ de hoc ꝙ aliena accepit sine
quib⁹ rapina fieri nõ põt. qñ ꝓbabiliter po
test estimari ꝙ ex hmõi causis fuerit iniu-
sta acceptio subsecuta: tũc tenet etiam ipsi
ad restõnẽ. Uicesimosecũdo receptando.
Nã ille q̇ receptat latronẽ vel qualitercũqꝫ
ei auxiliũ ꝑbet ꝛ ei patrociniũ ꝑstat. semper
obligat ad restõnẽ. q: qui cãm dãni dat: dã
nũ dedisse videt. extra de iniurijs ꝛ damno
dato. c. vlti. Uicesimotertio participãdo.
Nã q̇ est particeps furti vel rapine quasi so
cius maleficij tenet ad restõneꝫ. Quilibet
em̃ tenet qui ex culpa sua dãnũ dedit vel q̇
iniuriã irrogauit: vel qui opem tulit. nec ex
cusat ignorãtia. Extra de iniurijs ꝛ damno
dato. ca. vlti. Uicesimoquarto occultãdo.
Nam qui põt impedire furtum ꝛ rapinam
ꝛ nõ impedit vel ꝑ preceptũ vel ꝑ cõsilium:
vel suo auxilio obsistẽdo: vel occultãdo post
factũ: tenet ad restõnẽ. Uno tñ restituẽte
illi qui passus est iniuriã vel dãnũ: ali⁹ eidẽ
restituere non tenet. sed ei q̇ restituit ꝛ hoc
ꝓ rata sua. Uicesimoquinto aduocando.
Nã illicitũ ẽ alicui coopari ad ma lũ acien
dũ. siue cõsulendo. siue adiuuãdo. siue qua-
litercũqꝫ ꝯsentiẽdo. ij. Paral. xix. Impio ꝑ
bes auxiliũ: ideo iram dñi merebaris. Ad
uocatus aũt auxiliũ ꝛ cõsiliũ prebet ei cui⁹
cause patrocinat. Uñ si sciẽter iniustã cau-
sam defenderit: absqꝫ dubio grauiter peccat
ꝛ ad restitutionẽ tenet eius damni qd̓ con
tra iusticiam per eius auxiliuꝫ altera pars
incurrerit. Secus si ignorãter. Uicesimo-
sexto testificãdo. Nam testis falsus peccat

mortaliter inꝗ̄tū periur⁹ est. q2 testes non
admittūt nisi iurati ⁊ inꝗ̄tū facit cōtra iu/
sticiā tanq̄ de quo ē speciale ꝑceptū in deca
logo. Exo. xx. Nō loqueris cōtra ꝓximum
tuū falsum testimoniū. Ille eni contra ꝓxi/
mū suū false loquit q̄ ei suo falso testimo/
nio suā iusticiā tollit. Et talis indubitanter
tenet ad restitutionē omniū que ꝓximus
ei⁹ amiserit ꝑ eius testimoniū. ij. q. i. c. notū
vt ibidē dicit. Vicesimoseptimo falsificā/
do. Notarii⁹ eni qui scienter falsificat instru
mēta aut legata cuiusq̄. aut ea detinet oc/
culte: ne ad man⁹ eoꝝ quib⁹ de iure debent
ꝑueniant. tenet satisfacere ꝑ omni damno
qd illi incurreret. Si eni per falsa instrumē/
ta sentētia cōtra aliquem ferat pōt vsq3 ad
xx. annos reuocari. extra de exceptionibus.
ca. cū venerabiles. Vicesimooctauo indu
cendo. Nā si quis induxerit aliquē ad faciē
dū vsuram, nō sufficit ei penitere nisi etiam
inducat ipsum ad restituendū. Silr si qs
induxerit mulierē ad peccandū aut ecōtra:
nō pōt saluari nisi inducat eandē ꝑsonam
ad satisfaciēdū de peccato suo ⁊ vt deinceps
abstineat a tali genere pcti honeste ⁊ vtuo
se cōuersando ⁊c. Vicesimonono retrahē
do. Nam quidā dicunt ꝙ decime nō sūt cle
ricis dande: q2 leuitis in veteri testamento
dabant qui nō habebāt vllā partē in posses
sionib⁹ populi. vt habet Nūe. xviij. Sed cle
rici in nouo testamēto habēt possessiones
patrimoniales. interdū etiā ecclesiasticas.
recipiūt insuper pmitias ⁊ oblationes pro
viuis ⁊ mortuis. ideo supfluū est eis dare
decimas. Ista ratio nō valet. q2 in veteri le/
ge speciales quedā decime deputabant sub
uentioni pauperū. sed in noua lege decime
clericis dant nō solū ꝓpter sui sustentatio/
nē: sed etiā vt ex eis subueniāt pauperib⁹.
⁊ ideo nō superfluūt. sed ad hoc necessarie
sunt possessiōes ecclesiastice ⁊ oblatiōes ⁊
pmitie simul cū decimis. Laudabiliter tn̄
ministri ecclesie decimas nō requirunt vbi
sine scandalo requiri nō possunt ꝓpter dis/
suetudinē vel aliā causam. Nec sūt in statu
dānationis qui nō soluūt in locis illis in q̄/
bus ecclesia nō petit: nisi forte ꝓpter obsti
natiōnē animi habētes voluntatē nō soluē
di etiā si ab eis peterent. qd fieri non debet
Tricesimo errādo. Nā si quis vellet dare
aliquā rem petro ⁊ daret iohāni credens
ipsum esse petrū: tūc iohānes tenet redde/
re illi cū sibi cōstiterit de errore dantis: nec
debet sibi asscribere quasi simpliciter sibi da
tum. Tricesimoprimo credēdo. Nā pōt ali/
qn̄ cōtingere error circa fortunā male opi/
nando. Exemplū. Volo dare vni paupi ele
mosynā ⁊ video mendicārē quē credo pau
perem qui tn̄ est ditior me: licet ipse fingat
se pauperē. tunc si ille capiat elemosynā te/
net restituere aut mihi aut pauperib⁹ non fi
ctis. vt patz. Tricesimosecūdo decipiendo.
Nam pōt aliquādo cōtingere error circa cō
ditionē adiunctā. puta aliqs vadēs ad san/
ctum iacobū elemosynando cū sit diues: te
net dare tot pecunias vel elemosynas pau
perib⁹: quot sunt elemosyne quas accepit.
Similiter si dares vni certā quantitatē pe
cuniarū vt iret ꝓ te ad sanctū iacobū ⁊ al/
ter dat huic eidē totidē pecunias vt vadat
ꝓ ipso: tunc iste sic accipiens tenet ire bis
ad sanctū iacobū ⁊ non pōt satisfacere pro
ambob⁹. etiam si ipsi cōsentiant ꝙ si ambo
cōueniant cū isto peregrino dādo medieta
tem pecuniarū ꝓ quolibet vt vadat ꝓ eis
ad sanctū iacobū cū tn̄ q̄libet sigillatim te/
nerent mittere vnū. tūc vltra istū oportet ꝙ
mittāt vnū aliū. aliter nō satisfaciūt debito
suo. vt patz ⁊c. Tricesimotertio resistēdo.
Sūt quidā qui dicūt ꝙ si iudex ferat senten
tiā cōtra aliquē vt decapitet. si reus fugiat
mortaliter peccat. sz tenet redire ⁊ mortem
pati sicut fuerat cōdēnat⁹. aliter saluari non
poterit. Sz illa opinio est falsa. Quia nulli⁹
ita cōdēnat ꝙ ipse sibi inferat mortē. sed ꝙ
mortē patiat. ⁊ ideo non tenet facere id vn
mors sequat qd est manere in loco vñ du/
catur ad mortē. vt habet Ecci. ix. Longe esto
ab hoīe habēte ptātē occidendi ⁊ nō viuifi
candi. Tenet tn̄ nō resistere agēti quin pa/
tiatur qd iustum est eum pati. Sicut etiam
si aliquis sit cōdemnatus vt fame moriatur
non peccat si cibum occulte ministratū su/
mat quia non sumere esset seipsum occide/
re. Sed non debet aliquis liberare seipsum
a morte defendendo se contra iusticiam.
Hoc enim esset iudicem ipsum iuste con/
demnantem impugnare et ex parte ipsius
esset bellum iniustum. Tricesimoquarto.
emendo. Nam si quis scienter emat res fur
to vel rapina sublatas vel credit ꝓbabiliter
esse huiusmodi. puta emit ab armigero ca/
licem ⁊ hoc improba cupiditate acquirendi
sibi. sc3 vt habeat vel vendat alteri: tūc tene
tur ad restitutionē nec liberat alienādo al/
teri. vel si res pereat: vel ei quocūq3 modo

auferat. q2 ipse furtū cōmisit rē cōtractādo alienā inuito dn̄o. ff. de furtis. l. i. Nec҃ p̄ciū qd̄ dedit pōt repetere ab eo cui⁹ est res. Et si restituit rem deteriorē q҃ ad ipsuz p̲uenit: nō liberat a restitutiōe. vt ptz. Tricesimo q̇nto grauādo. Naz si q̇s emit res furtiuas vel raptas bona fide. scz credēs iuste fuisse acq̇sitas: postea cōp̲it res esse alienas ⁊ iniuste acq̇sitas: tenet eas restituere nec pōt petere a dn̄o rerū p̄ciū qd̄ dedit nec vllo mō pōt ipsuz grauare. C. de furto. l. in ciuilem. Sz aget cōtra venditorē. Tricesimosexto ignorādo. Naz si quis habet p̲sciam ꝙ res quā emit iuste vendebat postea cōp̲it rem esse viciosaz. scz ex furto vel rapina. si fatue credebat vl̓ inuestigare negligebat vl̓ ignorabat: tūc tenet ad restitutionez rei. Si tn̄ rem meliorauerit: pōt retinere expensas q̄s bona fide fecit. ff. de acq̇rē. rerū do. l. bone fidei. nec tenet de fructib⁹ tp̄e medio p̲ceptis Extra de in integ. resti. ca. req̇siuit. Tricesimoseptimo minuēdo Nā si q̇s furat⁹ ē rem q̄n plus valuit vel mutuat⁹ ē ab aliquo frumētū vinū vel aliud q̄n plus valuit ⁊ nunc restituit q̄n min⁹ valet: nō satisfacit nisi lucrū tp̄is in quo pl⁹ valuit apponat: q2 nō dānificauit eū solū iure: ſ3 etiā in p̄cio qd̄ tunc p̲ illa re currebat. Tricesimooctauo deficiēdo. Nā si res rapta p̲erit q̇cūq҃ casu raptor tenet ad restitutionez. q2 fuit in mora restituēdi ⁊ tenet p̄stare extimationez ei⁹ ſm illud tēp⁹ in quo pl⁹ valuit. q2 si nō fuit in mora. puta q2 obtulit rez dn̄o tp̄e debito ⁊ dn̄s neglexit recipe: nō tenet de casu. ff. de cōditione furti. l. in re. Tricesimonono quietando. Nā q̇dā ponūt se in man⁹ creditor̄ non intētione restituēdi: ſ3 sperāt ꝙ p̲ nihilo vel p̲ modico quietabūt alias nō se ponerēt si creditor p̲pria volūtate dimiserit: nō tenet ampli⁹ restituere. si aūt decept⁹ vel coact⁹ vl̓ desperauit se vnq҃ aliq̇d habiturū tenebitur iste oīno restituere nec absoluet. Quadragesimo legādo. Nā nō sufficit legare spoliato tn̄ q҃tū ab eo recepit sicut aliq̇ faciūt per legē eccl̓ie. extra de vsu. ca. q҃q҃. in q̄ cōtinet ꝙ licz vsurari⁹ manifest⁹ mādet satisfieri et restitui vsuras: nō tn̄ ē sepeliēdus in cimiterio donec plenarie satisfactū sit. si tn̄ suppetūt facultates. tūc illis q̇b⁹ fiēda ē restitutio si p̄ntes sint: vel eis absentib⁹ ep̄o aut sacerdoti parrochiali corā fide dignis sufficiens cautio p̄stet de restitutione faciēda ⁊ exprimat q҃titas restituēdor̄ q҃tū possibile ē. aliter nō recipiat ad sepulturā nisi satisfecerit Et null⁹ recipiat eos ad cōfessionē: nec absoluat eos: nec testamētis eor̄ intersit: nec testamēta eor̄ aliter facta valent. q2 nō dimittit pctm̄ nisi restituat ablatū. xiiij. q. vi. ca. si res aliena ⁊c. Nec҃ confessor potest illis dare dilationem restituēdi sine licentia creditor̄ ⁊c. Post hāc declarationez dixit sanct⁹ thomas aīe deuote. O aīa simplex iā potes intelligere necessitatē restōnis rei aliene. Ne tn̄ belial gloriet in argutijs suis: docebo te q̄ pacto illi r̄ndeas. Ad p̄muz dic ꝙ si habet aliqua de iusto pōt de illis viuere si vero nō habet talia q̇rat sibi victū aliūde vel ab amicis: vel cōsanguineis: vel op̲ādo vel etiā elemosynas querēdo. Ad secūdū dic ꝙ ē quedā cōfusio que adducit gloriam vt Ecc̄i. habet. Sicut ergo nō erubuisti peccare: ita nō debes erubescē corrigere ⁊ emēdare. Dicit in vitis patrū ꝙ btūs machari⁹ semel vidit diabolū in ecclesia discurrentez inter viros ⁊ mulieres: quē cum adiurasset q̇d faceret r̄ndit. Reddo qd̄ abstuli. q2 scz cū peccabāt: abstuli eis verecūdiā: cū confitent: reddo eis: ne dicāt nec҃ restituāt. Nihil eniz ampli⁹ timet demon q҃ restōnē male ablator̄. Ad tertiū dic ꝙ nō sunt faciēda mala vt veniāt bona. Si aūt pueri eēnt in extrema necessitate: possent tūc de rapina viuere. q2 necessitas nō habet legē. de p̲sec. dis. v. c. Discipulos ⁊c. Ad quartuz dic. ꝙ nos nō sum⁹ iudices p̲sciarū extranearum. vn̄. i. Cor̄. iiij. d2. Nolite ante tēp⁹ iudicare: ſ3 gloria nr̄a hec ē testimoniū p̲scīe nostre. Discutiam⁹ ergo rumores ⁊ murmura cōscientiarū nostrarū que sūt grauiora ⁊ animā nr̄am cōdēnantia. Preterea maior est nobis infamia detinēdo alienū q҃ restituendo. q2 illi quib⁹ obligamur cōtinue cōq̄runt restituēdo aūt quietam⁹ eos. Tunc anima gratias agens deo ⁊ suis doctorib⁹: abijt domum in pace. Amen.

In festo annunciationis beate virginis. Sermo. xli.

Inuenisti grā3 apud deū. Lu. i. Hodie aīa simplex fidelis ⁊ deuota saluti sue intēta accessit ad eccl̓iam ⁊ audiēs missaz ex lectiōe euāgelij aduertit illā p̲clusionē. Verbū eternū incarnādū btīssimā matrē suaz repleuit grā p̲ quā excusaret ab oī infamia. Rō cōclusiōis ē illa. Quāto eīn aliq̇d mag̲ appro

pinquat pͣcipio in q̃libet genere: tanto ma
gis pticipat effectũ illi⁹ generis seu pͥncipij
vñ Dionysi⁹. iiij. celestis hierarchie dicit ꝙ
angeli q̄ sũt ppinquiores deo magis parti-
cipãt de bonitatib⁹ diuinis q̃ȝ hoĩes. Christus
aũt est pͥncipiũ gratie ẜm diuinitatẽ quidẽ
auctoritatiue: ẜm humanitatẽ vbo instrumẽ
taliter. vñ Joh. i. dicit. Gratia ⁊ veritas p
iesum xp̄m facta est. Btã aũt vgo maria p
pinquissima xp̄o fuit ẜm humanitatẽ. q᷑ ex
ea tãq̃ȝ ex matre accepit naturã humanã. et
ideo pre ceteris maiorẽ obtinuit gratie ple
nitudinẽ. vñ Hiero. in ẜmone de assũptiõe
dicit. Bñ gratia plena. q᷑ ceteris p partes
prestat. marie vo se totã simul infudit grẽ
plenitudo. Sciẽdũ ꝙ aliq̄s potest habere
grãm dei tripliciter. Primũ q̃ȝtũ ad gratie
intẽsionẽ scȝ dũ q̄s habet grãm in tãta pfe-
ctione inq̃ȝtũ nata est haberi. ⁊ sic sol⁹ xp̄us
habuit hoc mõ grãm que vocat grã psona-
lis vnionis quã habuit natura humana as-
sumpta a vbo. ps. Btũs quẽ elegisti ⁊ assũ
psisti. Hãc grãm habuit btã vgo pticipati-
ue. q᷑ sicut xp̄s habuit grãm psonalis vnio
nis: sic beata vgo pticipauit hãc grãm. dũȝ
in ei⁹ vtero ex suo sanguine purissimo facta
est ista mirabilis vnio. Secũdo q̃ȝtum ad
gratie cõicationẽ. Nã sicut xp̄s habuit gra
tiam vt ipsam in alios trãsfunderet ps. In
sole posuit tabernaculũ suũ. i. diuinitati hu
manitatẽ cõiũxit: vt nõ sit q̄ se abscõdat a ca
lore ei⁹. Hanc grãm habuit btã vgo. vnde
Ber. super cant. ẜmone. lxxxviij. dicit Ma-
ria oĩb⁹ oĩa facta est. sapientib⁹ ⁊ insipienti-
bus copiosissima charitate debitricẽ se fecit
oĩb⁹ misericordie sinũ aperuit: vt de plenitu-
dine eius accipiãt vniuersi. captiu⁹ redẽptio
nẽ. infirm⁹ curationẽ. tristis cõsolationẽ. pec
cator veniã. iustus grãm. angel⁹ leticiã. fili⁹
dei carnis hũane subam. Hec ille. Tertio
q̃ȝtũ ad gratie extensionẽ. Nã btã virgo ha
buit grãȝ oĩs vtutis. Eccĩ. xxiiij. In me grã
vite ⁊ vtutis. habuit enĩ charitatẽ. vñ xp̄s
loq̄t ad eã. Cãt. ij. dicẽs. Ueni pxima mea
q᷑ hyems iam abijt. vbi glo. dicit. Añq̃ȝ dei
vbũ vgo cõcipet hyems erat: at vbi vbuȝ
dei recepit facta ẽ estas. deniq̃ȝ feruore san
ctispũs vaporata: flos cepit esse et spirare
odorẽ. Ideo fuit figurata per rubũ quẽ vi-
dit moyses incõbustũ. q᷑ cũ vginitate con
iũcta fuit charitas. Habuit etiã spem cũ di-
xit. Lu. i. Fiat mihi ẜm vbũ tuũ. Habuit fi
dem. de qua dicit elizabeth. Lu. i. btã q̄ cre
didisti: qm̃ pficient in te que dicta sũt tibi a
dño. Tpe passionis xp̄i in ea sola fides per
mãsit: q᷑ fugiẽtib⁹ discipulꝭ: ipsa stetit iuxta
crucẽ. Joh. xviij. O felix mater. Quia enim
mũdus sil' cepit esse cũ fide mediatoris: qñ
adã dixit. hoc nũc os ex ossib⁹ meis ⁊c̃. vbi
btũs paul⁹ dicit. Sacrm̃ hoc dico magnum
in xp̄o iesu ⁊ in ecclesia ppterea mũdus sil'
finiet cũ fide. Lu. xviij. Cũ venerit fili⁹ hoĩs
putas iueniet fidẽ in terra. quasi dicat. Nõ.
Uñ nisi tpe passiõis xp̄i pmãsisset fides i
btã vgine: mũdus tũc finiuisset. O benigni
tas vginis que sua fide mũdũ tenuit. sua fi
de mũdũ seruauit. sua fide discipulos xp̄i a
dãnatione liberauit. Etiã habuit sapientiã
q̃ȝtũ ad dei cõtẽplationẽ. Lu. ij. Maria aũt
cõseruabat oĩa vba hec conferens in corde
suo. Nã si moyses post ieiuniũ. xl. dierum vi
dit deũ facie ad facieȝ ⁊ paulus post sui hu-
miliationẽ rapt⁹ est ad tertiũ celũ: q̃ȝto ma
gis btã vgo pbito humili cõsensu in conce
ptione filij dei. aut certe in suaui partu. di-
uinitas vnita humanitati in vtero suo sibi
ostensa fuit. Eccĩ. xxiiij. Ego mater pulchre
dilectiõis ⁊ timoris ⁊ agnitiõis ⁊ sctẽ spei.
Habuit etiã donũ sciẽtie que dei filiũ gere-
bat in ventre q̄ est lux vera q̄ illuminat oẽm
hoĩeȝ. Joh. i. Cũ ipsa plene cognouerit oĩa
que ad bñ viuẽdũ sũt necessaria vt excellẽ-
ter donũ pphetie habuerit qñ dixit. Luce. i.
btãm me dicẽt oẽs generatiões. Habuit et
iusticiã ad quã ptinet oĩs act⁹ vtutis. vnde
Ambro. li. ij. de vginitate dicit. Uirgo erat
nõ solũ corpe sȝ etiã mente. corde humilis.
vbis grauis. aĩo prudẽs. loquẽdi peritior.
studio legẽdi firmior. intẽta operi. verecun
da ẜmone. arbitrio mẽtis nõ hoĩeȝ sed deũ
q̄rere. nullũ ledere oĩb⁹ bñ velle. maioribus
assurgere. equalib⁹ nõ inuidere. iactãtiã fu-
gere. rõnẽ sequi. vtutẽ amare. Qñ ista deri
sit humilẽ: qñ fastidiuit inopem: qñ vitauit
debilẽ: Nihil in oculis toruũ. nihil in verbis
pcax. nihil in actu inuerecũdũ. Non gestus
fractior. nõ incessus solutior. nõ vox petulã-
tior. vt ipsa corpis spẽs simulachruȝ fuerit
mẽtis figura pbitatis. In ipsa enĩ velut in
speculo refulget forma virtutis. Talis fuit
maria vt eius vni⁹ vita oĩuȝ fuerit discipli-
na. hec ille. Et sic pȝ ꝙ btã vgo fuit cõue-
niẽter mater dei in hac gratiosa filij dei con
ceptiõe. His intellectis aĩa exiuit ab eccle
sia cũ pposito honorãdi ⁊ imitãdi hãc virgi
nẽ tanq̃ȝ dei matrẽ pelectam. Et ecce belial

intendēs eam ab hoc ꝓposito reuocare ⁊ fi
dem incarnatiōis filij dei ab ea euellere ait.
O aīa simplex q̄ȝ facile deciperis tā leuiter
credēdo. Uolo tibi ostēdere ꝙ nō fuit cōue
niēs deū incarnari ⁊ nasci ex femina. Pri-
mo sic. Incōueniēs est vt q̄ excedit magna
cōtineaꝶ in minimo ⁊ qui eminet cure ma-
gnoꝝ ad parua se trāsferat. sȝ deꝰ qui totiꝰ
mūdi curā gerit: sic est magnꝰ ꝙ tota vniū-
sitas mūdi eū cape nō sufficit. ergo videtur
incōueniēs ꝙ intra corpusculū vagiētis in
fantie lateat: cui parū putaꝶ tota mūdi vni
uersitas ⁊ tā diu a sedibꝰ suis absit ille regna
tor atq̧ ad vnū corpusculū totiꝰ mūdi cura
trāsferaꝶ. vt volusianꝰ ad augustinū scribit.
Secūdo sic. Ea que in infinitū distant in-
cōueniēter cōiungūꝶ. sicut incōueniēs esset
si quis pingeret imaginē in qua hūano ca-
piti ceruix iungereꝶ equina. sȝ deꝰ ⁊ caro in
infinitū distāt cuȝ deꝰ sit simplicissimꝰ. caro
aūt cōposita. ⁊ p̄cipue humana. ergo incon-
ueniens fuit ꝙ deꝰ incarnareꝶ. Tertio sic.
Ad salutē hoīs p̄cipue ꝑtinet vt ad deum
reuertaꝶ. vn̄ diciꝶ Malach. i. Si ego domi
nus vbi timor meꝰ: si pater: vbi honor meꝰ
Sed ex hocipso hoīes deū magis reuerenꝶ
ꝙ eū cōsiderant super oīa eleuatū ⁊ ab ho-
minū sensibꝰ remotū. vnde in ps. diciꝶ. Ex-
celsus sup oēs gen. do. ⁊ sup ce. gloria eius
Quis sicut dn̄s deꝰ noster. Qd̄ ad reueren
tiā ꝑtinet ergo nō conuenit humane saluti
ꝙ deꝰ fictis nobis fieret per incarnationem.
Quarto sic. Ad reparationē hūane natu-
re que per pct̄m collapsa erat nihil aliud re
quiri videbaꝶ: nisi ꝙ hō satisfaceret ꝓ pctō
Non eīm deꝰ ab hoīe debet plus req̄rere: q̄
hō possit. cū pronior sit ad miserēdū q̄ȝ ad
puniēdū. Sȝ sicut hoī īputat ad penā pctī
actū: ita etiā videꝶ ꝙ ei imputet ad deletio-
nē pctī actū cōtrariū. nō ergo fuit cōueniēs
deū incarnari ꝓpter hoīem. Anima vero
abijt tristis querēs ⁊ consulēs legis docto-
res. Cui mox obuiauit moyses. a qua cum
cognouisset cās mesticie sue ait. Ego osten
dam tibi conclusionem tuam esse veram
⁊ catholicam testimonio legis quadrupli-
cis. scilicet.

Legis naturalis.
Legis diuinalis.
Legis prophetalis.
Legis humanalis.

Primo testimonio legis

naturalis. ⁊ hoc q̄druplicitet scȝ ꝑ rōnes na
turales. ꝑ pħos morales. ꝑ poetas. ꝑ exem
pla gentiliū. Quātuȝ ad rōnes naturales
sciendū ꝙ cōuenientissima fuit incarnatio
filij dei ad humane nature reꝑatiōnē ꝓpter
iiij. Primo rōne bonitatis dei. qm̄ non de-
spexit ꝓprij plasmatꝭ infirmitatē. Nam vni
cuiq̧ rei cōueniens est illud qd̄ cōpetit sibi
ſm rōnē ꝓprie nature. sicut hoī cōueniens
est ratiocinari. q: hoc conuenit sibi inq̄ȝtuȝ
est rōnalis ſm suā naturā. Ipsa aūt natu-
ra dei est ipsa bonitas. vt patȝ ꝑ Dionysiū
i. ca. de diuinis noibꝰ. vnde quicq̄d pertinet
ad rōnē boni: deo cōuenienti attribuiꝶ. ꝑti-
net aūt ad rōnē boni vt se alijs cōicet. vt pȝ
per Diony. iiij. ca. de diuinis noībus. vnde
ad rationē summi boni ꝑtinet ꝙ sūmo mō
se creature cōmunicet. qd̄ quidem maxime
fit per hoc ꝙ naturā creatā sic sibi cōiungit
vt vna ꝑsona fiat ex tribꝰ naturis scȝ verbo
aīa ⁊ carne. sicut dicit Aug. li. xiij. de triniꝶ.
ergo cōueniens fuit deū incarnari. Secū
do rōne equitatis dei. qm̄ in hoīe victo non
aliū facit vincere tyrānuȝ. Nā liberādo ho-
minē a seruitute pctī maxima iusticia debe
bat deꝰ vti. vn̄ Aug. li. xiij. de trinita. Fieri
sic debuit vt diabolꝰ iusticia hominis iesu xp̄i
supareꝶ. Qd̄ factū est xp̄o satisfaciēte ꝓ no
bis. Homo aūt purꝰ satisfacere nō poterat
ꝓ toto humano genere. cū nō posset adeq̄-
re oēm eiꝰ perfectionē ⁊ bonitatē. deꝰ auteȝ
satisfacere nō debebat q̄ nō peccauerat. vn-
de oportebat deū ⁊ hoīem esse iesum xp̄m q̄
satisfaceret. vnde leo papa in ſmone de na
tiuitate dn̄i dicit. Suscipiꝶ a maiestate hu-
militas. a v̄tute infirmitas. ab eternitate
mortalitas: vt qd̄ nostris remedijs cōgrue-
bat vnꝰ atq̧ idē dei ⁊ hominū mediator et
mori ex vno ⁊ resurgere posset ex altero. Ni
si enim esset verus deꝰ: non afferret reme-
diū. nisi esset verus hō nō p̄beret exemplū
hec ille. Tertio rōne difficultatis. Quāto
eīm aliquid est difficiliꝰ ad inueniendū: tāto
maior exigiꝶ sapientia ad soluendū. cuȝ sa-
pientia sit difficillimoꝝ. xp̄us aūt in miste-
rio incarnatiōis inuenit difficillimi solutio
nem precij valde decentissimā. Nā cōueniē
ter vniunꝶ ea que sunt similia. Ipsius aūt
persone filij qui est verbū dei attendiꝶ vno
quidem modo cōmunis cōueniētia ad to-
tam creaturā. quia verbū artificis id est cō
ceptus eius est similitudo exemplaris coꝝ
que ab artifice fiunt. Unde verbum dei qd̄

est eternꝰ cõceptus eiꝰ est similitudo exem-
plaris totius creature. ⁊ ideo sicut p parti-
cipationẽ huiꝰ similitudinis creature sũt in
ꝑprijs specieb⁹ iusticie ⁊ mobiliter ita per
vnionẽ verbi ad creaturã nõ participatiuã
sed ꝑsonalẽ cõueniens fuit creaturã repari
ad immobilẽ ⁊ eternã perfectionẽ. Nã ⁊ ar
tifex per formã artis cõceptã qua artificia-
tum cõdidit: ipsum si collapsũ fuerit restau
rat. Cũ ergo verbũ sit cõceptꝰ eterne sapien
tie a qua omnis sapiẽtia hoĩum deriuatur.
ideo homo per hoc in sapiẽtia ꝑficit que est
eiꝰ perfectio ꝑpria ꝑut est rõnalis ꝙ parti
cipat ṽbũ dei. sicut discipulꝰ instruit per hoc
ꝙ recipit verbuȝ magistri. Ecc. i. Fons sa-
pientie verbũ dei in excelsis. ⁊ ideo ad con-
sũmandã hominis ꝑfectionẽ cõueniẽs fuit
vt ipsuȝ verbũ dei humane nature ꝑsonali-
ter vniret. Quarto ratiõe potestatis. qm̃
ṽtutis infinite potestas est vt maxima fa-
ciat. nihil aũt maius in natura fieri põt ꝙ̃
deũ fieri hominẽ. dicit em̃ Aug. in epistola
ad volusianũ. In rebꝰ mirabiliter factis to
ta ratio facti est potẽtia faciẽtis: incarnatio
aũt filij dei est opus maxime mirabile. Vñ
Ambro. li. de incarnatiõe dicit. Multa ꝰm
naturã inuenies ⁊ vltra naturã. ꝰm condi-
tionẽ enim nature in vtero feminei corpis
fuit. sed supra conditionẽ virgo cõcepit. vir
go generauit: vt crederes qȝ deus erat q̃ in-
nouabat naturã ⁊ homo erat q̃ ꝰm naturã
nascebat ex homine. Et Aug. dicit in ep̃la
ad volusianũ. Si omnipotẽs deꝰ hominẽȝ
vbiqȝ formatuȝ nõ ex materno vtero crea-
ret. sed repẽtine inferret aspectibꝰ: nõne opi
nionẽ cõfirmaret erroris. nec hominẽ verũ
suscepisse crederet. ⁊ dũ omnia mirabiliter
facit: auferret qđ misericorditer fecit. Nunc
ṽo ita inter deũ ⁊ hominẽ mediator appa
ruit: vt in vnitate persone copulans vtrãqȝ
naturã ⁊ solita sublimaret insolitis ⁊ insoli
ta solitis tẽperaret. Hec ille. ergo cõueniẽs
fuit deũ ex femina nasci. Quantũ ad secũ
dũ scȝ pħos morales sciendũ ꝙ gentiles ⁊
pagani multa predixerũt de mysterio redẽ
ptionis humane ꝑpter incarnationem filij
dei. qđ patȝ quadrupliciter. Primo albu-
masar. li. vi. introductorij sui in astrologia
ꝰma translationẽ hermãni secũdi dicit sic.
Orit in p̃mo ṽginis decano puella. lingua
persica: sedios darȝama. qđ arabes interp̃-
tant ad cenedepha. ⁊ apud nos sonat vir-
go munda residẽs super soliũ aureatũ ma-
nu geminas aristas tenẽs: puerũ nutriẽs ⁊
iure pascens in loco cui nomen hebrea. pue
rũ aũt nominauit iesum. hec ille. Secundũ
vero translationẽ iohãnis yspalensis dicit
sic. Ascendit in prima facie virginis puella
quam vocamus cochil dirastol. ⁊ est virgo
pulchra atqȝ honesta ⁊ munda. ꝑlixi capil
li ⁊ pulchra facie. habẽs in manu sua duas
spicas ⁊ ipsa sedet suꝑ sedem stratam ⁊ nu
trit puerum dans ei ad comedendũ ius: lo
co qui vocat vel vbi dictuȝ est aue: ⁊ vocat
ipsum puerũ querens iesum. Et ascẽdit cuȝ
ea vir sedens super ipsam sedẽ: nec eaȝ tan
gens: ⁊ ascendit cũ ea stella ṽginis. hec ille
Sciendũ ꝙ imagines signorũ sunt mille-
narij annoꝝ quibꝰ mũdus ꝑficiscit. Primꝰ
enim millenarius debet arieti. secũdꝰ thau
ro. tertius gemini. quartꝰ cancro. quintꝰ leo
ni. sextꝰ ṽgini. In hoc sexto millenario vir-
go debuit ꝑficisci. cum in p̃mo eius decano
iesus ad ortum ꝑficiscebat. Decanus enim
est tertia pars signi. scȝ deceȝ graduũ. Quili
bet gradus valet. xxxiij. annos ⁊. iiij. men-
ses. Et qm̃ ṽginẽ lactantẽ que ascẽdit cum
p̃ma facie virginis. rectiꝰ in medio ipsiꝰ fa-
ciei ꝙ̃ in p̃ncipio vel in fine ipsiꝰ censemus
ascendisse. quinti gradus eiusdẽ faciei fineȝ
⁊ sexti gradus p̃ncipiũ saluatoris ortui de-
putamus. Nata est ergo btã ṽgo maria in
fine quinti gradus. i. in vera medietate pri
me faciei virginis. transactis ab initio mũ-
di q̃nqȝ millibꝰ. clxxviij. scȝ. xxiiij. ãno iꝑerij
cesaris augusti ⁊ in annis sexto gradui de-
bitis. anno scȝ. xlij. imperij eiusdem peperit
saluatorẽ. ⁊ sic btã ṽgo tũc erat ãnoꝝ. xviij.
Et hoc voluit dicere albumasar vbi supra.
Secũdo hermes trimegistus ad asclepiũ
ita loquit. vt recitat beatꝰ Aug. li. viij. de ci.
dei. ca. xxiij. Et qm̃ de cognatiõe ⁊ cõsortio
hominũ deorũqȝ nobis indicit sermo. ho-
minis potestatẽ o asclepi vimqȝ cognosce-
re. dñs ⁊ pater vel qđ est sũmũ deꝰ. vt effe-
ctor est deoꝝ celestium. ita homo factor est
deoꝝ qui in tẽplis sunt humana ꝑximitate
detenti. ita humanitas semꝑ memor natu-
re ⁊ originis sue in illa diuinitatis imitatio
ne ꝑseuerat. vt sicut pater ac dñs vt sui si-
miles essent fecit deos eternos: ita hũani-
tas deos suos ex sui vultus similitudine fi
guraret. An ignoras o asclepi ꝙ egyptus
imago sit celi aut quod est verius transla-
tio aut descensio oĩum que gubernant aut
exercent in celo: At si dicendum est verius

terra noſtra totiꝰ mūdi eſt tēplū. Et qm̄ pre
ſcire cūcta prudentē decet illud nos ignora-
re fas non eſt. Futurū tēpꝰ eſt: cū appareat
egyptios in caſſum pia mēte diuinitatē ſedu
la religiōe ſeruaſſe. qm̄ proaui noſtri i mltuz
errabāt circa deoꝝ rōnē increduli ⁊ nō ani
mū aduertētes ad cultū religionēq; diuinaz.
Tūc terra iſta ſanctiſſima ſedes delubroꝝ
atq; tēploꝝ mortuoꝝ erit ſepulchroꝝq;
pleniſſima. hec ille. In qbꝰ ꝟbis cōcludit ꝙ
religio xp̄iana quanto erit veracior et ſan-
ctior: tanto vehemētius ⁊ liberiꝰ cūcta falla
cia ſ̄gmēta ſubuertet. vt gr̄a ſaluatoris li
beret hoīez ab eis quos deos facit homo ⁊
illi deo ſubdat a quo factꝰ eſt hō. vn̄ in xp̄o
idola ſpernent̄ p̄dicatiōe ſcōꝝ martyrū ibi
dē ſepultoꝝ: q̄rū tēpla idoloꝝ tēplis ſucceſ-
ſerūt. Tertio ethicus pħs in cōmētario ſu
per illo ꝟbo boetij de diſciplina ſcholariuz.
ſcz platonis ꝓbata diuinitas dicit ꝙ in tūba
platonis inuēta fuit lamina aurea ſuper pe
ctus eiꝰ in qua ſcriptū erat. Credo in ieſum
xp̄m naſciturū de ꝟgine paſſurū p̄ humano
genere ⁊ tertia die reſurrecturū. ⁊ merebūt̄
iuſti videre dn̄m deū ſuū xp̄m regēq; ſuum
ꝟbū patris atq; p̄ncipiū cū eo cūcta compo
nens. Hec ille. Hoc idē etiā teſtat̄ Hieroꝰ.
Quarto machometꝰ in alchorano ſuo di-
cit ſic. Dixerūt angeli ad mariā. Deꝰ elegit
⁊ purificauit te: ⁊ p̄elegit te ſup oēs mulie-
res mūdas. Cole igit̄ deū: adora eū: genua
ei curua cū illis q̄ deo inclināt. O maria ſci-
to ꝙ deꝰ euāgelizauit tibi ꝟbū nomīe ieſus
xp̄s. Marie p̄mas erit p̄clarus in hoc ſecu
lo ⁊ in futuro ⁊ erit de illis qui ad deū appro
pient ⁊ loquet̄ infantulꝰ de cunabilis. ⁊ erit
vir. ⁊ erit de ſanctis ⁊ iuſtis. Maria q̄ ſe ſe-
gregauit a ſuis ⁊ ſe receptauit in loco ꝟſus
oriētē ⁊ occultauit ſe ab eis. Et nos miſimꝰ
ad eā ſpiritūſanctū ⁊ apparuit ei angelꝰ in
ſilitudine viri ⁊ dixit maria territa. inuoco
miſericordē deū. Et dixit. Ego ſū nūciꝰ dei
tui Gabriel donabit̄ tibi filiꝰ inocēs ⁊ purꝰ
Dixit aūt maria. erit mihi filius ⁊ non tan-
get me vir ⁊ generabo? Et dixit ille. Si de-
creuerit deꝰ tuus hoc leue erit ⁊ faciemus ſi-
gnum hoībus ⁊ miſericordiā a nobis ⁊ eſt
res diffinita. hec ille. Sybille etiā quedā p̄-
dixerunt de incarnatiōe xp̄i quod patz qua
druplicitur. Primo ſibilla erithrea dixit ſic
In vltima etate humiliabit̄ deꝰ. humiliabi
tur ꝓles diuina: vniet̄ hūanitati diuinitas.
iacebit in feno agnus ⁊ puellari officio edu
cabit̄ deꝰ ⁊ homo. Secūdo ſibilla tiburti-
na dicit ſic. In diebꝰ illis exurget mulier de
ſtirpe hebreoꝝ noīe maria: habens ſpōſuz
ioſeph ⁊ ꝓcreabit̄ ex ea ſine cōmixtione viri
de ſpū̄ſancto filius dei nomīe ieſus. Et ipſa
erit virgo in partu ⁊ poſt partuz. Qui ergo
ex ea naſcet̄ erit verꝰ deus ⁊ verus hō. ſicut
omnes ꝓphete p̄dicauerūt ⁊ ꝑmanebit re-
gnuz eius in ſecula ſeculoꝝ. Tertio ſibilla
cimica in italia dicit ſic. Naſcet̄ xp̄s in beth
leem. annūciabit̄ in nazareth: regnāte thau
ro pacifico. O felix illa mater cuiꝰ vbera illū
lactabūt. Quarto ſibilla delphica dicit ſic.
De excelſo celoꝝ habitaculo proſpexit dn̄s
humiles ſuos ⁊ naſcet̄ in diebꝰ nouiſſimis
de virgine hebraica in cunabilis terre. Pre
miū virginis erit ſalus gentiū ⁊c. ⁊ ſic patz
Quantū ad poetas ſciendum ꝙ incarna-
tio ꝟbi preuiſa fuit ab eis quadruplicitur.
Primo virgiliꝰ libro buccolicoꝝ egloga. v.
dicit ſic. Vltima cumei iaz venit carminis
etas. Iam redit ⁊ ꝟgo redeūt ſaturnia re-
gna. Et noua progenies celo demittit̄ alto.
Secūdo ouidiꝰ libro. iij. de mutatione vite
qui inſcribit̄ de vetula dicit ſic. Vna quidez
talis felicis tēpore nuper. Ceſaris auguſti
fuit. anno bis duodeno. A regni nouitate
ſui q̄ ſignificauit. Poſt annuz ſextum naſci
debere ꝓphetā. Abſq; maris coitu de ꝟgine
cuiꝰ habet̄ Tempꝰ. vbi plus mercurij vis ſi-
gnificat̄ Cuius erit cōcors complexio p̄ma
future Secte. nam nuſq; de ſignis ſic dn̄at̄
Mercurius. ſicut in ſigno ꝟginis. illic Eſt
eius domus exaltatio. triplicitaſq; ⁊c. Ter
tio ſene. tragedia p̄ma. Sollicita tanti p̄cia
natales habent. Semperq; magno cōſtitit
naſci deū. Quarto ſibilla cumana dicit ſic
Iudicij ſignū tellus ſudore madeſcet. E ce-
lo rex adueniet p̄ ſecla futurꝰ. Scilicz in car
ne p̄ſēs vt iudicet orbē. Vn̄ deū cernēt in
credulꝰ atq; fidelis. Et ſic ꝓſequit̄ miſteriū
humane redēptionis in tot verſibꝰ ꝙ ipſoꝝ
capita ſimul cōiuncta faciūt ieſus chriſtus
dei filius ſaluator. Dicūt ptholomeus. albu
maſar alchabicius ⁊ meſſala ⁊ omnes aſtro
logi concorditer ꝙ iupiter ex ſua cōiunctio
ne cū alijs planetis ſignificat ſuper ſectam
religionū ⁊ fidei. ⁊ quia ſunt ſex planete q̄-
bus cōplecti ⁊ cōiugi poteſt ꝓpterea dicūt
in mundo eſſe debere ſex ſectas p̄ncipales.
Nam ſi iupiter cōiungat̄ ſaturno: ſignat ſe-
ctam iudaicā que eſt antiquior ⁊ prior alijs
ſicut ſaturnꝰ eſt primꝰ planetarū. Quia ꝟo

oīs plan ete coniūgunť saturno ꝛ ipē nulli
ꝓpter tarditatē sui motus: sic oēs secte apo
diant se secte iudaice a qua oīs alie aliqđ
genus testimonij sumpserūt. Si vero iupiť
coiūgať marti: signat legem ꝛ sectā caldaicā
que adorat ignē. cuius nature mars ē in po⸗
tentia ꝛ in effectu. Si iūgať soli signat sectā
egyptiā que colit militiā celi: cuiꝰ pnceps ē
sol. Si coniūgať veneri: signat sectā sarace⸗
norum que est tota voluptuosa et venerea.
Et lȝ machometus legē in scriptis eis tradi
derit multo tpe post xp̄m: ip̄a tū̄ habebať ī
vsu a suis cultoribus: quemadmodū ouidiꝰ
libro de vetula dicit. In qua silebat quodcū̄
qȝ licere putať. Scripta litet sup hoc nondū̄
lex inueniať. Si vero iupiter coniūgať mer⸗
curio. signat legē xp̄i. qꝛ mercurius habet re
spectum ad deitatē ꝛ oracula ꝓphetarum ꝛ
fidem et orōnem ꝛ hec est lex ꝓphete nasci⸗
turi de virgine. Si vero iupiter coiūgať lu⸗
ne: signat legē corruptionis et immūditie q̄
est lex nigromātica ꝛ mendosa. ꝛ hec erit lex
antixp̄i que nō multū durabit. qꝛ luna velo
citer mutať a luce ꝛ figuratōe sua ꝛc. Quā
tum ad exempla gentiliū sciēdū ꝙ apud gē⸗
tiles inueniunť. xl. dñe valde celebres et fa⸗
mose quas tamen beata ꝟgo supat cū in eis
inueniať macula pcti a qua immunis et in⸗
sons extat vt patet. Prima fuit semiramis
insignis atqȝ vetustissima assiriorū regina fi
lia neptuni dei maris: vt fingūt poete q̄ nu⸗
psit Nino regi assiriorū ꝛ ex eo niniā filium
vnicū peperit. Sed pctm̄ huius regine fuit
maximū. Nam sue libidini miscuit crudelita
tem vt quos ad explendū sue libidinis votū
aduocasset vt occultareť facinus cōtinuo pꝰ
coitum iubebat necari. tandē cū incidisset in
desideriū filij iam etate ꝓuectū in suos ꝓuo
cauit amplexus. ꝓpter quod volēs quādaȝ
astutia occultare suā lasciuiā legē fecit vt cir
ca venerea q̄sqȝ ageret quod placeret. Btā
ꝟgo nata ex stirpe regia vere fuit regina. iux
illud. Regali ex ꝓgenie maria exorta reful⸗
get. Et de semine dauid. iuxta illud. Natiui⸗
tas gloriose ꝟginis marie ex semine abrahe
orta de tribu iuda clara ex stirpe dauid. Fili⸗
um vnicū habuit. s. xp̄m iesum non ex virili
semine: sed mistico spiramine. virgo in ptu
virgo post partū semp ꝑmansit. iuxta illud.
Beata mater ꝛ intacta virgo gloriosa regiā
mūdi. ꝛ iterum. Mundi pnceps ꝛ regina so
la ꝟgo ꝛc. Scđa fuit Opis filia Vranij po⸗
tentissimi hoīs ꝛ veste coiugis eius. Hec
muliebri astutia liberauit iouem neptunuȝ.
plutonem fratres a morte. cum titan frater
eius desponsasset eam saturno. que nō solū
regina: sed etiā dea a mortalibus habita est
Sȝ pctm̄ istius regine fuit: qꝛ saturni regis
soror pariter ꝛ coniūx fuit ob lasciuiā carna⸗
lem. Beata ꝟgo liberauit mūdū a potestate
diaboli ꝛ pena mortis. Iuxta illud. Ex te ei
ortus est sol iustitie xp̄us deus noster. q̄ sol⸗
uens maledictionē dedit benedictionē ꝛ cō
fundēs mortē. donauit nobis vitam sempiť
nam. Que nupsit Joseph viro iusto ꝛ ꝟgini.

Tertia fuit Juno filia saturni ꝛ opis q̄ celi
regina ꝛ dea ab antiq̄s venerata est. ꝓ eo ꝙ
nupsit Joui cretensi regi magno. Sed pctm̄
huius regine fuit: qꝛ cum esset soror Jouis
eodem partu genita coniunx eius effecta in
odium iouis ꝛ herculis exarsit ꝛ nunꝙ paci
ficata fuit. Beata ꝟgo regina celi ab angelꝭ
venerata est cum dicūt. Regina celi letare.
Et iterū. Aue regina celorū. aue dña ange⸗
lorum. salue radix sancta. ex qua mūdo lux ē
orta ꝛc. Quarta fuit ceres filia saturni ꝛ ci
beles ac vetustissima siculorū regina. q̄ tāto
ingenio valuit vt siculos docuerit agrorum
culturam: boues domuit: iugo assuefecit: et
adiumēto aratro ꝛ vomere terrā ꝓscidit se⸗
minare: spicas colligere: lapidibȝ terere: fer⸗
menta conficere: panē coquere instruxit: cuȝ
ṗus hoīes glandibus ꝛ pomis vescerentur
Sed pctm̄ huius regine fuit incestꝰ: qꝛ ex cō
cubitu iouis fratris sui filiā habuit ꝓserpinā
Beata ꝟgo ex sanctissimis parētibus orta:
regina mūdi electa: de spūsancto ꝯcepit atqȝ
in vtero suo formauit panē celestem. i. iesuȝ
xp̄m filiū dei patris qui dicit: Ego sū panis
viuus qui de celo descēdi. si quis mādicaue
rit ex hoc pane viuet in eternū. Quīta fuit
minerua seu pallas ex iouis cerebro genita
et e celo lapsa dr̄. que ꝑpetua ꝟginitate flo⸗
ruit. a qua vulcanus deus ignis. i. ꝯcupiscen
tie feruor post diutinā luctā supatus ē. Hec
olei vsum ꝛ lanificiū ꝛ artē textrinam ṗmo
edocuit. Sed pctm̄ istius ꝟginis fuit: qꝛ fer⸗
rum in arma conuertit: armis corpus ꝯtexit
acies bellātiū ordinauit: leges pugnādi edo
cuit. Beata virgo ī vtero sanctificata ṗusꝙ
ex vtero nasceretur: ꝑpetua virginitate deo
placuit. Iuxta illud. Sancta maria ꝟgo vir⸗
ginum: mater ꝛ filia regis regum oīm. cuius
sancta et immaculata fuit virginitas. Que
fuit lana mūdissima: ex qua fctā ē vestis pur
purea iesu xp̄o. ps. Descendet sicut pluuia ī

vellus ⁊ pacem attulit mundo. Sexta fuit ysis inachi pⁱmi regis argiuorũ filia: egyptiorum regina ⁊ dea: que vagos ⁊ siluestres hoĩes in vnuz redegit: ⁊ datis legibus ciuili more viuere docuit atq̃ lr̃arum caracteres adinuenit. Sed pctm̃ istius regine fuit: quia ob venustatẽ forme placuit ioui ⁊ ab eo oppressa genuit epaphuz. qui egyptijs postea pfuit atq̃ ob scelus ꝑpetratum ip̃a a patre aufugit. Beata virgo regina celorũ mr̃ fuit regis angelorũ. Juxta illud. Aue regina celorũ mater regis angelorũ. o maria flos virginum. velut rosa vel liliũ. ydolatras in vnã fidem veri dei conduxit: legem gr̃e adduxit: lr̃as q̃bus mũdus verum deum intelligeret edocuit: cuius mẽs sic cõfirmata erat ĩ dño: vt nunq̃ peccauerit. Septima fuit europa agenoris regis phenicũ filia: valde formosa ⁊ mirabil' ꝟtut̃. ꝓpt̃ qđ meruit vt tertia ps orbis suo noĩe nuncuparet̃. Sed huiꝰ regine pctm̃ fuit: qꝛ ob sui formositatẽ rapta fuit a Joue dum armẽta patris sequeret̃ ⁊ lenocinio ꝟborum mercurij decepta. vnde peperit filios minoẽ radamantũ ⁊ sarpedonẽ cretẽses. Beata ꝟgo mire formositat̃ fuit. cant̃: iiij. Tota pulchra es amica mea ⁊ macula ñ est in te: a qua vniuersus orbis denomiatur xp̃ianus ꝓ eo ꝙ genuit iesum xp̃m. de q̃ dr̃. Uirgo maria: nõ est tibi simil' nata in mundo inter mulieres florens vt rosa: fragrãs sicut lilium quã venerant̃ oĩs nationes: vt satis constat. Octaua fuit marpesia mart̃ dei bellorũ filia ⁊ amazonũ regina fuit. q̃ cuz militari disciplina esset insignis cum paucis viris debellauit latrones. q̃ infestabãt tirios et occidit eos atq̃ patriã suã libertati dedit. Sed pctm̃ huius regine fuit: qꝛ statuit vt cõiuges occiderent viros suos. quo facto mulieres ad successionẽ consequendã vicissim finitimis adherebãt ⁊ cum cepisset mares occidebãt. mulieribus seruatis quas ad militiã ĩstruebãt. Beata ꝟgo vt oẽz diaboli potestatẽ auferret ab humano genere ꝑ suã ꝟginitatẽ ⁊ humilitatẽ ip̃m deuicit. gen. iij. Jpa conteret caput tuũ ⁊ hereticos diaboli sequaces conflixit. Juxta illud. Gaude maria ꝟgo cũctas hereses sola interemisti ĩ vniuerso mũdo. Sicq̃ pacẽ ⁊ libertatẽ populis xp̃ianis attulit ⁊c. Nona fuit niobe tãtali nobilissimiꝰ regis filia. ⁊ soror pelopis fuit: que amphioni thebarum regi nupsit. tuz qꝛ iouis ples: tum qꝛ p̃cipua valebat facũdia. que septẽ peperit filios ⁊ totidem filias. Sꝫ pctm̃ huius regine fuit: qꝛ cum thebani sacrificarẽt lathone matri apollinis et dyane. sicut iusserat mantho filia tiresie vatis niobe inuidia ⁊ odio agitata dicebat potius sibi esse sacrificandũ. cuz. xiiij. genuisset filios q̃ lathone que ex adulterio duos tm̃ enixa est. Btã ꝟgo de tribu iuda nobilissima: multa p̃stabat facũdia: que potest vere dicere illud. Eccl'. xxiiij. Jn me gr̃a oĩs vite ⁊ veritatis: in me omnis spes vite ⁊ ꝟtutis. Ego mater pulchre dilectionis ⁊ timoris ⁊ agnitionis ⁊ sancte spei. Que noluit sibi sacrificari: sed deo vero. cum etiam in nuptijs dixerit mĩstris. Quodcũq̃ dixerit vobis facite: honorem deferẽs filio suo deo viuo. Decima fuit Jsiphile. thoantis regis lẽniadum filia que maxima pietate insignis fuit. Nam cuz mulieres lẽnij regni deuenissent in hanc sententiam vt oĩs viros occiderẽt: siue p̃res siue filios: siue maritos seq̃nti nocte gladijs ꝑemerunt oĩs masculos. Jsiphile vero ad consiliũ ꝑus vocata mota pietate aduersus p̃rem eo in nauim demisso: chium effugere suasit. que mox igne succenso p̃ris funebre finxit se ꝑagere officiũ: quod cũ credeṙ a cunctis patrio imposita throno tanq̃ regina ab impijs mulieribus creata est. Sed peccatuz huius regine fuit: quia dum iason cum argonautis in insulã cholcõ ꝑgeret: a casu deuẽit in littora lẽnij qui susceptus ab ea hospitio. eadem nocte cõcubuit cum iasone ⁊ cõcepit geminos filios. Beata ꝟgo maxima pietate ⁊ mĩa floruit. q̃ dicit. eccl'. xxiiij. ca. Transite ad me oĩs qui cõcupiscitis me ⁊ a generationibus meis adimplemini. spũs em̃ meus sup mel dulcis ⁊ hereditas mea sup mel ⁊ fauũ. Quãta pietate mouebat̃ q̃ cõtinue pro liberatõne sanctorum patrum precabatur. dicens illud ps̃. Bñdixisti domine terram tuam auertisti captiuitatem iacob ⁊c.

Undecima fuit orithia marpesie filia post mr̃em amazonum regina: que sup alias virginitate ꝑpetua insignis commendat̃ ⁊ tm̃ disciplina militari valuit: vt euristeus mecennarum rex dixerit ipsam esse amplius q̃ herculẽ. Sed pctm̃ huius ꝟginis fuit crudelitas: qꝛ cũ audisset ꝙ theseus socius euristei in bello asportasset hyppoliten sororẽ anciope ⁊ menalippe: mox orithia aduersus greciaz bellũ mouit in quo plurimos grecorum interemit. Btã virgo ꝑpetuã ꝟginitatẽ cum fecũditate seruauit. de qua dr̃. Beata mater ⁊ intacta virgo gloriosa regina mũdi

que docuit militare aduersus demones: q̄a
nō est nobis colluctatio aduersus carnem
⁊ sanguinē sed aduersus p̄ncipes ⁊ potesta
tes tenebrarū harū. docuit etiā nos bellare
aduersus eos qui seducūt aīam sororē no-
strā. Duodecima fuit Medusa phorci re-
gis ditissimi filia ⁊ regina: que tam admirā
de fuit pulcritudinis: vt plurimi allicerēt ad
videndū eam et quos benigne respiciebat
vigore oculorū eius immobiles ⁊ quasi in-
sanos reddebat. ⁊ sic pulcritudine opulētia
et sagacitate in amplissimā famā euasit. Sȝ
pctm̄ huius regine fuit: qꝛ ī templo Miner
ue cōcubuit cum Neptūno. ⁊ pepit pegasuȝ
i. equū alatum. Beata v̄go admirabilis fuit
pulchritudīs. de qua dꝛ. Cant. vij. Pulchra
es ⁊ decora filia hierl'm. Et maximarū diui-
tiarum thesauraria. qꝛ portauit iesum xp̄m
in quo sūt om̄s thesauri sapīe ⁊ scientie dei
abscōditi. de qua dꝛ. puer. vl. Multe filie cō
gregauerūt diuitias: tu supgressa es vniuer.
⁊c. Deciatertia fuit yole Euriti regis etho
lie filia virgo speciosissima inter mulieres re
gionis illius. quā Hercules domitor orbis
amauit. ⁊ eam in cōiugem optauit. Sȝ pec
catū huius regine fuit: qꝛ cū Eurithus post
nuptias p̄missas suasu filij sui eā denegassȝ
tandēq̄ ab hercule interemptus: ip̄a herculi
nupsit magis affectu vindicte: q̄ꝫ sponsi dile
ctione que tandē se vindicauit. Beata virgo
speciosissima fuit. De qua dꝛ. Speciosa fctā
es ⁊ suauis in delitijs virginitatis sācta dei
genitrix: quā vidētes filie syon vernantē in
floribus rosarum ⁊ lilia cōualliū beatissimā
p̄dicauerūt ⁊ regine laudauerūt eā q̄ nupsit
Joseph viro castissimo: nō ad vindictā. sed
iussu ⁊ timore dei. Eccl'iastici. xxiiij. Ego ma
ter pulchre dilectōis ⁊ timoris ⁊ agnitionis
⁊ sancte spei s. future beatitudīs. Decima-
quarta fuit deianira oenei Etholorū regis
filia: que tante formositatis virgo extitit. vt
ob eius nuptias p̄sequēdas orirēt certamē
inter Acheloum ⁊ Herculem. sed qꝛ Hercu
les vicit. ideo sibi cessit in matrimoniū. Sed
pctm̄ huius regine fuit: qꝛ cum amaretur a
Nesso cētauro ip̄a odio yoles trāsmisit her
culi camisiam venenatā quam a Nesso acce
perat: quam cum hercules induisset v̄sus in
rabiem se igni comburendū vltro concessit.
Beata v̄go sponsa dei electa de qua dicitur
Sapie. viij. Quesiui eam mihi spōsam assu-
mere. ⁊ amator factus sum forme illi⁹ semp
secuta est deum sanctitate vite sue ⁊c. De-
cimaquinta fuit Nicostrata filia yonij regis
Archadum que regni fulgore fuit insignis
⁊ grecarum l'rarum doctissima magni ⁊ sub
tilis ingenij vt etiam vates efficeret notissi
ma: ⁊ l'ras latinas p̄mo adinuenit. Sed pec
catum istius regine fuit. qꝛ cū nupsisset Pal
lanti archadico: genuit ex Mercurio euan-
drum regem archadum. Beata v̄go edocta
ab angelo l'ras dum esset in templo vsq̄ ad
tempus quo nupsit sanctissimo Joseph se-
ni: planam intelligentiā habuit scripturarū
quam sp̄ūssanctus docuit modum incarna-
tionis filij dei: quē nulla creatura p̄ter ip̄aȝ
nouit in cuius vtero celebrabat. Decima- 15
sexta fuit Argia greca mulier ab antiq̄s ar-
giuorum regibus generosam ducēs originē
Adrasti regis filia spectabilis pulchritudīs
⁊ integerrimū posteris cōiugalis amoris te
stimoniū linquēs que Pollinici filio edippi
regis Thebarum nupsit. Sed pctm̄ hui⁹ re-
gine fuit: quia p̄rem iaȝ senē exorauit lachry
mis ⁊ precibus: ⁊ armauit aduersus Ethio
clem occupantē regnum Thebarum. Beata
v̄go p̄clarissimū exemplum cōiugalis casti
tatis omnibus xp̄ianis p̄posuit: Cui testio-
nium affert Joseph vir eius. qui cū esset iu-
stus noluit eam traducere. sed occulte dimi
sit: donec certificatus ab angelo fuit. q̄m q̄d
in ea natum est de sp̄ūsancto est: que nō bel
lum cū genere humano p̄parauit: sed pacem
et reconciliationē ⁊c. Decimaseptima fuit 17
Mantho tiresie maximi Thebanorū vatis
filia que sub patre magistro prompti ac ca-
pacis fuit ingenij: ⁊ virginitatem constan-
ti proposito vsq̄ ad mortem seruauit. Sed
peccatum huius virginis fuit quia piroman
tiam. id est flammarum motus. colores et
murmura diabolica quadam arte exercuit:
immo spiritus diabolicos respōsa dare coe
git. Beata virgo maria dedicauit virginita-
tem suam deo vero. non vt arti diabolice o-
peram daret quam semper abhorruit: sed vt
fallacias diaboli ab humano gener' extirpa
ret. Decimaoctaua fuit Panthasilea vir 18
go. amazonum regina mirabilis pulchritu-
dine et viribus corporis ac disciplina mili-
tari validissima ingenio. que securis vsum
omnibus seculis antea incognitum adin-
uenit. Sed peccatum huius virginis fuit:
quia hectoris troiani audita p̄bitate descen
dit in auxiliū troianorū cōtra grecos cū ma
ximo exercitu vt p incestū ⁊ nō p verū cōiu-
gium ex eo susciper p̄leȝ: que tamē fraudata

fuit desiderio suo: eo ꝙ in acie cõtra grecos
ꝓ troianis in quorũ auxiliũ venerat: interijt
Beata ꝟgo fuit pulcherrima. Iux̄ illud. Cã-
tico. vi. Pulcra ee amica mea suauis ⁊ deco
ra filia hierl'm. terribilis vt castrorum acies
ordinata. Eius acies fuerũt in subsidiũ ele-
19 ctorum cõtra demones. Decimanona fuit
Policena Priami regis troianorũ ex Hecu
ba mr̃e filia ꝟgo tante pulchritudinis: vt in-
duceret Achillẽ fortissimuz grecorum in sui
amorẽ. que constãtis et fortis animi extitit
ad mortẽ ꝑferendã cũ ad tumulũ Achillis
iugulãda esset deducta. Sed pctm̃ hui⁹ virgi
nis fuit. qꝛ duxit eũ soluz nocte in templum
Apollinis fraude vt ip̃e occideretur. Beata
ꝟgo tam admirabilis fuit pulchritudinis ⁊
ꝟginitatis: ꝙ filiũ dei fortissimũ in sui amo
rem inflexit: vt ex ea nasceret̃ ad recõciliatõ
nez humani generis cũ deo. Iux̄ illð. Sapi.
xviij. Cuz em̃ quietũ silentiũ contineret oĩa
et nox in suo cursu mediũ iter haberet: oĩpo
tens ſmo tuus dñe a celo exiliẽs a regalib⁹
sedibus venit durus debellator in mediam
exterminij terram ꝓsiliuit ⁊c. que tñ vsq̃ ad
crucẽ xp̃i fidelis ⁊ fortis ꝑseuerauit. Vice
20 sima fuit Cassandra Priami regis troiano-
rum filia que sp̃m ꝓphetandi habuit. vnde
rapinã Helene, audaciã Paridis. aduẽtum
Tindari longã troie obsidionem. ⁊ Priami
atq̃ Ilij vltimã desolationẽ longe ante pre
dixit. Sed pctm̃ hui⁹ virginis fuit: qꝛ cum ab
Apolline diligeret̃. ꝯsensit in eius cõcubitũ
si futurorũ notitiã sibi p̄staret: quã cũ ab eo
impetrasset. Postea negauit ei ꝓmissũ. ꝓpt̃
quod Apollo ĩdignatus fecit vt nũꝙ fides
adhiberet̃ ꝟbis eius q̄ postea nupsit cuidaz
Corhebo nobili iuueni. demũ Agamẽnoni
in sortẽ cessit. Beata ꝟgo sp̃m ꝓphetandi a
deo accepit cũ dixit. Magnificat aĩa mea
dñz in quo filij dei incarnationẽ generis hu
mani redemptionẽ, regni diaboli euersiõez
p̄dixit: cũ ĩ mõtana cõscẽdit vt visitaret Eli
21 zabet. Vicesimap̄ma fuit clitemestra Tin
dari regis ebalie ex Leda filia q̄ ꝟgo nupsit
Agamẽnoni Micenarũ regi ⁊ ex eo plures
filios magni valoris genuit. Sed pctm̃ hu-
ius regine fuit. qꝛ adulteriũ cũ Egisto cõmi
sit ⁊ virum ꝓp̄um interfecit. Beata virgo lꝫ
vnicum naturalẽ filiũ genuerit de sp̄ũsancto
scꝫ Iesuz xp̄m. multos tñ filios adoptiuos
genuit. s. oĩs xp̄ianos: cum caritate ⁊ fide:
22 Vicesimasecũda fuit Helena Tindari re-
gis ebalie ex leda filia q̄ nupsit Menelao re-
gi Lacedemoniorũ: cuius tanta fuit pulcri-
tudo vt bellum maximũ ortũ fuerit inter gre
cos ⁊ troianos postꝙ Paris ip̄am rapuit.
⁊ troiã deduxit. Sed pctm̃ hui⁹ regine fuit:
quia Paridi cõsensit in amorẽ ⁊ partez the
saurorum Menelai surripuit: ⁊ volens cum
Paride aufugit. Beata ꝟgo sua pulchritu-
dine ⁊ virtutum honestate deo placuit. ps̄.
Astitit regina a dextris tuis in vestitu deau
rato circũdata varietate, que reliquit domuz
paternã vt ſuiret deo viuo in templo sancto
ideo sequit̃. Audi filia ⁊ vide ⁊ inclina aurẽ
tuã ⁊ obliui po. tuũ ⁊ domũ pa. tui. ⁊ ꝯcup.
rex decorẽ tuũ ⁊c. Vicesimatertia fuit Ca-
milla Methabi regis volscorũ antiquissimi
ex Casmilla filia: que cũ puella sine matre re
mansisset: ꝟginitatẽ suã ꝑpetuo cõseruauit
quemadmodũ pater eius ipsam deuouerat
Dyane. Sed pctm̃ huius ꝟginis fuit: qꝛ ar-
tem bellãdi edocta in bello quod erat inter
Eneã ⁊ Turnũ partib⁹ turni fauẽs multos
teucrorũ occidit. ⁊ nouissime Corebũ quen
daz cibelis sacerdotẽ insequẽs, auiditate ar
morũ eius ab arũte quodã ex hostib⁹ vulne
rata interijt. Beata ꝟgo in tenella etate ꝟgi
nitatẽ suã deo deuouit. Cant̃ iiij. Ortus cõ
clusus soror mea spõsa ⁊c. q̄ ꝑti p̄destinato-
rũ fauẽs: inijt certamẽ cũ demone ei⁹ regnũ
disrũpẽs in filij dei ꝯceptiõe. Vicesimaq̄r-
ta fuit Penelope ycari regis filia ⁊ Vlixis
strẽnuissimi viri coniũx. q̄ castitat̃ exemplũ
ceteris matronis p̄buit. cũ diu virum suũ a
troiano bello redeũtẽ expectasset. Sꝫ pctm̃
hui⁹ regine vt licofron poeta refert: fuit. q̄a
suasionibus nauplei senis ꝓpter vindictam
palamedis filij sui. cũ fere oĩs ꝯiuges gre-
corũ in meretriciũ deduxisset: etiã Penelope
cũ quodã ex suis ꝓcuratoribus in amplexus
⁊ ꝯcubitũ tandẽ ruit. Beata ꝟgo ꝙtum ad
virginitatẽ nõ habuit sibi sil'em. Iuxta illð.
O ꝟgo virginũ quomodo fiet istud: qꝛ nec
p̄mã sil'em visa es nec habere sequẽtẽ. De q̄
dꝛ Cant̃. iiij. Fons ortorũ puteus aquarum
viuentiũ: que fluũt impetu de libano. Vice
simaq̄nta fuit Dido Beli phenicũ regis fi-
lia mirabilis pulchritudinis ⁊ castitatis exẽ
plum. q̄ Sicheo sacerdoti Herculis nupsit.
inter quos castissimus amor fuit apud quã
decus castitatis ⁊ pudicitie tm̃ valuit vt p⁹
edificatã Cartaginẽ: cũ rex musitanorũ libi
dinosus in concupiscẽtiã eius exardesceret:
seipsam gladio interemit: ne famã sue casti
tat̃ labefactaret. Sꝫ pctm̃ hui⁹ regine fuit.

qꝛ thesauros fratris sui Pignaleonis fugi-
ens surripuit ⁊ fraude tm̄ terre apō Afros
mercata est q̄tum coriū bouis ꝑtēdi posset
quod in partes ꝯcisum amplius q̄ vendito
res crederēt completa est. vbi edificauit car
taginem. Beata v̄go templū dñi sacrarium
spūssancti. sola sine exemplo placuit dño. in
qua xp̄s coriū nostre humanitatis sumpsit
⁊ in cruce ꝑ frusta et vulnera cōcidit: vt ciui
tatem celestē ꝑdestinatis edificaret thesau
ros diuinitatis velut thesauraria continēs.
De qua dr̄. In quo habitat oīs plenitudo
diuinitat̄ corꝑalr̄. Vicesimasexta fuit Laui-
nia latini regis ⁊ Amate ꝯiugis vnica filia
Laurentū regina a saturno cretensi ducēs
genus quā Turnus rutulorū rex ꝑpter dec⁹
formositatis et successionē regni ardentissi-
me cupiebat in coniugē cui etiā amata mat
eius ꝑmiserat. Verū pater eius latinus au-
guriandi ꝑitissimus oraculo acceꝑat: filiam
extero duci tradendā. Cūq̃ a Troia eneas
ꝑfugus aduēisset. Latinus eā sibi tradidit.
tum ob generis claritatē. tum ob oraculi ve-
ritatem: quā ob rem bellū graue ortum est ī
ter Eneam ⁊ Turnū. Sed pct̄m hui⁹ regine
fuit. qꝛ timore Ascanij indignatā secessit in
siluas. vbi pepit Iuliū siluiū. Beata virgo
nō extero sed sue tribus viro nupsit. ꝑpter
diuinū oraculū quo reuelatū fuerat vt singu
le tribus afferrent virgas aridas cū noībus
earum inscriptis in templū in sctāsanctorū
⁊ cuius virga mane floruisset. ille sibi btām
mariā desponsaret. Itaq̃ cessit in sortē Io-
seph. nō ad bellū excitandū: s; ad pacē. Iux̄
illud. virga yesse floruit v̄go deum ⁊ hoīem
genuit. pacem deus reddidit ⁊c. Vicesima
septima fuit Nicaula dicta regia Sabba seu
regina candacis. que in meroe īsula Nili re
gnauit. Nam deficiētibus pharaonib⁹: ipsa
obtinuit regnū egyptiorū ⁊ arabum. tū diui
tiarum copia maxima. tum sapīa mirabili.
Et sicut reges egyptiorū an̄ vocabant̄ pha
raones: sic postea vocati sūt Cādaces. Hec
venit hierl'm audire sapīam Salomonis vt
dr̄. iij Reg. x. ca. Sed pct̄m huius regine fu-
it ydolatria. qꝛ cum egyptijs colebat idola.
Beata v̄go sapiētissima sup oīs mulieres
mūdi extitit: edocta ꝑ spm̄scm̄ oīa secreta
celestia ⁊ ꝑcipue misteriū incarnatiōis filij
dei. Iuxta illud. Spūssanctus supueniet in
te. s. ad tibi soli manifestādū ⁊c. Vicesima
octaua fuit Rhea ilia v̄go vestalis Numito
ris regis Albanorū filia. Verū cū amulius

frater iunior numitoris expulisset ipsum a
regno ⁊ lausum eius filiū occidisset: fuauit
rheā quā vestalibus v̄ginibus addidit ⁊ ꝑ-
petuā v̄ginitatē ꝑfiteri coegit. Sed peccatū
huius v̄ginis fuit. qꝛ stimulis agitata vene
reis ꝯcepit ex incestu ⁊ pepit duos filios. s.
Remū et Romulū cōditores vrbis rome.
Beata v̄go nō coacta sed volēs v̄ginitatem
vouit deo. ⁊ sine vllo stimulo carnis ꝯcepit.
Iesum xp̄m mūdi saluatorem. Iuxta illud.
Benedicta ⁊ venerabilis es v̄go maria que
sine tactu pudoris inuēta es mr̄ saluatoris.
⁊c. Vicesimanona Lucrecia Lucrecij Ro
manorū clarissimi filia: q̄ dux pudicitie egre
gia inter matronas romanas atq̃ sctissimū
ꝑcimonie decus censet̄ ⁊ collatino Tarqno
nupsit: atq̃ lanificio vacans nullo exornata
cultu ab oībus romanis laudabilior iudica-
ta est. Sed pct̄m huius matrone fuit. quia
Sextus tarqni supbi filius fraude ac vi ea;
nocte oppssit ob quod scelus corā pr̄e suo et
viro cū lachrymis ait. Ego me si pctō absol
uo supplicio nō libero: nulla deinceps impu
dica Lucrecie viuet exēplo. ⁊ educto gladio
seipam pemit. Beata v̄go ab infantia serui
uit deo in templo sancto cui angelus ꝑ sin-
gulos dies cibū afferebat. orōnibus ⁊ lectio
nibus sanctarū scripturarū semp intēta: quā
nullus vnq̄ voluptate venerea aspicere po
tuit. qnimmo si quis lubricus in faciē v̄ginis
intēdiss;: mox ab omni petulētia carnis libe
rabat̄. Tricesima fuit Elelia insignis virgo
romana claris parētib⁹ nata. vt generositas
animi eius testat̄. ꝑpter qō romani nobiles
statuā equestrē ei dedicauerūt. S; peccatū
huius v̄ginis fuit: qꝛ cū obses simul cū alijs
v̄ginibus mitteret̄ ad Porsenā regē ob con
cordiā factā cū romanis. deceptis custodib⁹
ipā equū conscēdit: et reliq nas v̄gines cum
magno earū ꝑiculo fugere compulit. l; rex
audacie ⁊ v̄tuti hoc deputauerit. Btā virgo
seipam obsidē dedit ꝑ recōciliatiōe generis
humani cum nō ꝑ deceptionē s; ꝑ caritatiuā
dilectionē mediatricē se cōstituit inter deu;
⁊ hoīes. Que dicit illud. Cant. vi. Dilectus
meus descēdit in hortulū suū ad aureolam
aromatū. vt pascat̄ in hortis ⁊ lilia colligat:
Ego dilecto meo ⁊ dilectus meus mihi ⁊c.
Tricesimaprima fuit Vecturia nobilis Ro
mana Gnei coriolani mr̄ que aīm filij amo-
uit ab obsidione romana sua orōne cū dux
volscorū ꝯtra romanos factus esset. S; pec
catū huius matrone fuit. qꝛ impetrauit a se-

natu vt hoīes mulierib⁹ assurgerēt et ī via
cederent. ⁊ ꝙ mulieres auro insignirentur ⁊
purpurea veste: aureisq̄ fibulis ⁊ armillis ⁊
hereditates ꝯsequerent̄. Beata v̄go suis p̄ꝫ
cibus ⁊ assiduis orōnib⁹ a deo impetrauit:
vt filiū suū mitteret ad reparationē generis
humani: Unde ipa dicit. Qꝛ respexit humiꝫ
litatē ancille sue ecce eīm ex hoc btām me diꝫ
cēt oīs gn̄atōes. Qꝛ fe. mi. mag. q̄ po. ē ⁊c.
Tricesimasecūda fuit Claudia ex generoꝫ
so sanguine romanorū ꝓcreata ⁊ v̄go vesta
lis multa religione ⁊ pietate clarissima. Sꝫ
pctīm huius v̄ginis fuit, qꝛ cū pater ei⁹ curru
triumphāti duceret̄ in capitoliū: ⁊ vnus triꝫ
bunorū plebis currum euoluere vellet mox
claudia oblita honestatis se mediaꝫ iniecit:
⁊ ascensum patri p̄stari iussit. Beata v̄go a
deo p̄electa nunꝙ de sui gloria aut electōne
supbiuit. immo vt dꝛ. Cui⁹ dn̄s humilitateꝫ
respiciēs: angelo nuntiāte ꝯcepit redempto
reꝫ mūdi. Magis eīm placuit deo humilita
te: ꝙ v̄ginitate. Tricesimatertia fuit virgiꝫ
nea auli viri patricij romani filia que Lucio
volumio plebeio homini ꝙuis cōsuli nupsit
⁊ p̄ter nobilitatis insignia castitatis decus
matronis romanis fuit. ac templū paruū in
honorē pudicitie plebeie cōstruxit, ad quod
nulli matrone plebeie licebat accedē nisi spe
ctate pudicitie ⁊ que vni viro tīm nupsisset.
Sed pctīm huius matrone fuit: qꝛ p̄sumpsit
accedere ad templum pudicitie patricie. ad
quod nulli mulieri accedere licebat nisi viro
patricio nupsisset que īdignata breui orōne
altricata est cū matronis patricijs eā a tem
plo p̄dicto repellētib⁹. Btā v̄go lꝫ nobilis
genere nupsit Joseph viro plebeio vtpote
fabro diuina reuelatōe que cum esset mater
dei electa nunꝙ de se p̄sumsit: sed ancilllaꝫ
dn̄i se vocari iussit. Tricesimaquarta fuit
Martia varronis filia ꝑpetua v̄go sua spō
te nō supioris coactione: qꝛ nec veste alligaꝫ
ta. nec diane vota: seu alterius ꝓfessionis ob
noxia: sed sola mētis integritate supauit car
nis illecebras. Sed pctīm huius v̄ginis fuit
qꝛ ex inuidia quā gerebat aduersus sopoliꝫ
⁊ dionysiū sue etatis pictores famosissimos
supare ꝓponēs, studio picture se dedit. Btā
v̄go sculptores oīs supauit: qn̄ figurā hūa
nitatis tāta gr̄a diuinitati coaptauit. vt idē
esset verus deus ⁊ verus homo. Ideo dicit̄
Uirgo dei genitrix quē tot⁹ nō capit orbis:
In tua se clausit viscera factus hō. ⁊ hoc est
mirabile. Tricesimaqnta fuit Sculpitia
Seruij patriculi filia matronarū rome dec⁹
sua etate castimonie. que fuluij flacci cōiunx
fuit. Cū senatus romanus visis libris Syꝫ
bile decreuisset vt templū veneris v̄ticordie
consecraret̄ a muliere castissima: inter cētū
castas hec vna fuit delecta, īter decē castas
hec sola fuit electa que sola digna fuit conseꝫ
crare templū veneris. Sed pctīm huius ma
trone fuit: qꝛ cōsueuerāt romani sicut ⁊ alie
natōes mittere v̄gines suas ad littora vt fo
rensiuꝫ vterent̄ cōcubitu ⁊ sic future castita
tis sue libamēta ꝓsoluerēt veneri. quod Sul
picie cōtigit. Beata virgo nō dedicauit caꝫ
stitatē suā mulieri meretrici sed deo veraci.
De qua dꝛ. Sancta ⁊ immaculata v̄ginitas
quibus te laudibus referā nescio: qꝛ quem
celi capere nō poterāt: tuo gremio cōtulisti.
vnde carnis petulentiā nunq̄ sensit. Trice
simasexta fuit tertia emilia ex clara emilioꝝ
familia oriūda que scipioni Africano iunio
ri nupsit. suo tp̄e castissima ⁊ subtilis īgenij
mulier. Sed pctīm huius matrone fuit quia
dum clare nosceret virū suū in dilectioneꝫ ⁊
concubitū ancille sue pluries ire: sustinuit q̄
si adulteriū viri sui approbās. Beata v̄go si
mul cū Joseph viro suo v̄ginitatē suam deo
v̄o ꝯsecrauerūt p⁹ celebratas nuptias sicut
et ante seorsum quisq̄ vouerat nec fallacia
vlla ex parte vtriusq̄ eorū interuenit. Ideo
dꝛ. Caste parētis viscera celestis intrat graꝫ
tia ⁊c. Tricesimaseptima Sempronia titij
sempronij gracchi nobilis viri filia, q̄ Scipi
oni emiliano nupsit. Cunq̄ post cesos frēs
suos. s. Tiberiū ⁊ Caium Gracchos a tribu
no plebis cogeret̄ deosculari. Equiciū firma
nū tanꝙ nepotē suū ⁊ filiū Tiberij gracchi
constāti animo ⁊ acri vultu illū reiecit ⁊ geꝫ
nerosi animi mulier laudata ē. Sꝫ peccatuꝫ
huius matrone fuit: qꝛ tam indomite erat
ceruicis: vt quicq̄d aduersus iudicium suuꝫ
fieret mox vlcisceret̄. Beata v̄go nō vltōis
mater: sed mīe fuit Juxta illud. Maria ma
ter gratie mr̄ mīe tu nos ab hoste ꝓtege ⁊c.
Que in familiam Jesu christi filij sui beniꝫ
gne suscipit q̄s a pctīs resipiscere ꝯspicit ⁊c.
Tricesimaoctaua fuit Claudia q̄nta roma
na ꝑpetua virgo. Cū eīm e pessinūte Cibelꝫ
les mater deorū romā deduceret̄ ꝑ nauim:
contigit vt volentibus nautis littori tiberis
appropinquare: nauis vado fluminis hesit
immobiliter. Claudia vero virgo vidēs mlꝫ
titudinē iuuenū fatigari frustra: flexis geniꝫ
bus dee simulacrū exquisiuit: vt si se castam
arbitraret̄: cingulū suū sequeret̄ q̄ dicto staꝫ
tim nauis secuta est illam quo eam duceret.

Sed pctm̄ huius virginis fuit: q2 assiduo τ vario τ accurato vtebat̄ ornatu: τ faciei nimio cultu splēdida incedebat. Beata virgo humilitati virginitatē suam coniūxerat. qa sciebat ꝙ eua lȝ fuisset ꝟgo: tamē ob supbiā de paradiso eiecta fuerat. ideo humanuȝ genus p ꝟginitatē coniūctaȝ humilitati ad paradisum redire debebat. Juxta illud. Deposuit potētes de sede. s. Luciferum et Adam supbos. τ exaltauit humiles. s. xpm τ mariā

Tricesimanona fuit Portia marci catonis vticēsis filia. que viuēte patre nupsit Bruto quē integre τ caste dilexit: vt aliū nunꝗ nouerit virum. Sed pctm̄ huius fuit. q2 semel nouacula tonsoris se iugulare voluit. Post mortē vero viri sui carbonibus succensis in guttur traiectis seipam interemit. Btā ꝟgo virum suū castissime dilexit: qui domus pudici pectoris templū repēte τc. Quadrasima fuit Hortensia Quinti hortensij egregij oratoris filia. q orandi facundiā τ pnūciādi maximo vigore seruauit. pcipue corā triūuiris p multitudine matronarū que nimiuȝ grauabant̄ ad soluendā pecuniā p nccītate reipublice. Sed pctm̄ huius fuit supbia cum ydolatria in orādo. Beata ꝟgo q̄ȝ prudēter locuta est angelo nūciāti incarnationeȝ filij dei: cum ait. Quomodo fiet istud: qm̄ viruȝ nō cognosco. Non q̄si dubia de oraculo: sed nescia de modo. vt pȝ in euāgelio hodierno

Secūdo declaratur eadē

conclusio testimonio legis diuinalis. Sciendum ꝙ in veteri testamēto sunt. xl. domine valde honorabiles que habuerūt speciales grās et benedictōes: q2 tamē nulla earū immunis fuit a pctō: ideo nulla ipsarū inuenit grām redemptiōis generis humani preter btām ꝟginē que hoc pmeruit. Prima fuit Eua in benedictōe gnatōnis. Nam in paradiso terrestri eua habuit. iiij. pulegia. pmo de viro innocēte et iusto formata est a deo. Scđo factum est matrimoniū castissimum inter Euam τ Adam qbus benedixit deus Geñ. ij. Tertio. Jn paradiso eua in gnatōe plis permansisset ꝟgo. q2 nō fuissent fracta claustra pudoris. vt dicit btūs aug. lib. xiiij. de ciuitate dei. Quarto. Jn paradiso eua et quelibet mulier fuisset sine grauedine gnida sine pena puerpa: τ genuisset sine culpa: immo cum originali iustitia. Sȝ illa priuilegia eua p pctm̄ amisit. ppter quod cū tota posteritate sua eiecta ē de paradiso. Btā ꝟgo ampliora pulegia est a deo cōsecuta. Nam eua de osse viri in carnē est formata. i. signū future corruptōnis τ infirmitatis: qm̄ costa dura τ fortis: transmutata est in carnē mollem τ fragilē. eo ꝙ homo ab illo forti statu inocētie erat casurus in statum mortalitatis Jn beata virgine de femina sine viro fctūs est vir pfectissimus Jesus xpus: in signum recuperāde ꝟtutis: q2 sanguis mollis τ delicatus transmutatus est in ossa solida Jesu xpi: q2 p hanc incarnationē sanctissimā homo mollis pctō reformādus erat ad statuȝ ꝟtuose fortitudinis: etiaȝ Eua fuisset virgo corpore sed nō mente: q2 ɔsensit in carnaleȝ delectationē. quā postea fuit expta. Jn btā ꝟgine fuit ꝟginitas corpis τ mētis cū pposito nō consentiēdi: nec experiēdi carnalē copulam. Siſr matrimoniū eue fuit ad replendum terrā: sed matrimoniuȝ ꝟginis fuit ad replendū celū que concepit sine corruptiōe: portauit in vtero sine grauitate. peperit sine dolore: genuit filiū absq3 pctō: qui venerat delere pctā. Secūda fuit vxor Noe in benedictione saluationis. Nam ipa cum viro suo habuit quatuor pulegia. Primo fuerūt iusti τ pfecti añ deum. Secūdo patiētes in fabricatōe arche p quā saluatū est gen9 humanū. Tertio prudētes in gubernatōe aīalium in archa. Quarto feruētes caritate in emissione corui τ columbe. cōstructōe altaris τ sacrificiorū immolatōe ad deū. Sed illa puilegia nō fuerūt tante grē τ ꝟtutis: vt gen9 humanū redimerēt a pctō. ppter peccatum vtriusq3. Noe inebriatus est τ maledixit Canaā filio filij sui Cam. vxor aūt Noe plus ceteris filijs suis dilexit Cam. quē audiens irrisisse prēm nō corripuit. Beata ꝟgo nō ex lignis sed ex purissimis sanguinibus formauit archā corpis xpi p quē saluatū τ redemptum est genus humanū q emisit corp9 suū ad sepulchrū tanꝗ coruū. quod nūꝗ redijt ad psonam filij dei: cū dedecore τ nigredie passibilitatis mortalitatis grauitatis: sȝ cuȝ dotibus gloriosis. ps. Refloruit caro mea. emisit columbā. i. sanctissimā aīam ad visitādos sanctos patres in limbo: que ramū virentis oliue detulit: q2 sanctos prēs ide eduxit. ps. Ascēdisti in altuȝ: cepisti captiuitatē seipm oblationē. τ hostiā deo patri obtulit i ara crucis. Tertia fuit Sara in benedictione gratificationis. Nam ipa habuit q̄tuor priuilegia. Primo fidelitatis. quia cum vidisset Jsmahelem filium Agar ancille sue

2 uxor noe

3 Sara

deducerẽt Isaac filiũ suũ ad ydolatriã: dixit
ad Abrahã. Eijce ancillã ⁊ filiũ eius. Geñ.
xxi. Scd̃o hospitalitatis. q2 angelos dei li-
bẽter recepit hospitio: qñ abraham dixit ei.
Accelera: tria sata sile cõmmisce: ⁊ fac subci
nericios panes. Geñ. xviij. Tertio humili-
tatis. q2 virum suũ abrahã ꝑmo vocauit do
minũ dicens. Dñs meus vetulus est. ibidez
Quarto caritatis rõne cuius deus dixit ad
Abrahaz Sarai vxorẽ tuã nõ vocabis Sa
rai: sed sara: ⁊ benedicã ei. ⁊ ex illa dabo tibi
filiũ cui benedicturus sum. eritq3 in natões
⁊ reges populorũ orient ex eo. Geneſ. xvij.
Sed ista ꝑuilegia nõ fuerũt tante gr̃e. vt re-
demptorẽ adducerẽt ꝓpter pctã Sare. Deri
sit eñ vbũ annũtiãtis ei conceptũ Isaac. et
mẽtita est se nõ risisse. Geñ xviij. Beata vir
go vltra ista ꝑuilegia habuit vginitatẽ abs-
q3 omni pctõ. ꝓpter que meruit vt ex ea dei
filius nascere: ⁊ de suo vtero ꝓferret mũdi
saluatorẽ. Quarta fuit Rebecca in bñdictiõ
ne ꝑdestinatõis. Nam ipa habuit. iiij. ꝑuile-
gia. Primo electõnis. q2 ex volũtate dei ele
cta est vxor Isaac. geñ. xxiiij. Scd̃o ꝯfirma-
tionis. q2 fratres eius ꝯfirmauerũt hanc vo
luntatẽ dei dicẽtes. A dño egressus ẽ sermo
et nõ possumus extra placitum eius quicq̃
aliud tecũ loqui. vt d2 ibidẽ. Tertio inuiola-
tionis. q2 erat puella decora nimis virgoq3
pulcherrima: ⁊ incognita viro. vt dicit ibidẽ
Quarto exauditõis. q2 deꝑcatus est Isaac
dñm ꝓ Rebecca vxore sua: eo ꝙ esset steril
qui exaudiuit eũ. ⁊ dedit cõceptũ Rebecce.
Geñ. xxv. Sed illa ꝑuilegia nõ ꝓmeruerunt
redemptorẽ: eo ꝙ peccauerat astutia sua ꝑ-
uans Esau benedictõe ꝑmo geniture ibidẽ
xxvij. ca. que etiã dixit. tedet me vite mee ꝓ-
pter impatientiã. Btã vgo electa a domio
iuxta illud. Elegit eã deus ⁊ ꝑelegit eam. et
habitare facit eã in tabernaculo suo ⁊c. con-
firmauit voto vginitatẽ suã subdens illam
diuino beneplacito. que cũ oraret ꝓ redẽptõ
ne generis humani. dicẽs illud. ps. Benedi
xisti dñe terrã tuã. auertisti captiuitatem ia
cob mox exaudita est. Quĩta fuit lya in bñ
dictione actõnis. Nam ipa habuit quatuor
ꝑuilegia. Primo humiliatiõis cũ dixit. vidit
dñs humilitatẽ meã. Scd̃o exauditõis cum
dixit. qm̃ audiuit dñs haberi me cotemptui
dedit mihi filiũ. Tertio dilectõnis cũ dixit. h
ꝓ benedictõe mea. beatã q̃ppe me dicẽt om
nes gñatões. Quarto ꝯfessionis ⁊ gr̃arum
actionis cũ dixit. modo ꝯfitebor dño. vt ha-
betur. Geñ. xxix. ⁊ xxx. ca. Sed ista ꝑuilegia
nõ ꝓmeruerũt redemptorem: qm̃ lya lippis
erat oculis ⁊ vir eius Jacob despexit eam.
vt d2 ibidem. Btã vgo vltra illa ꝑuilegia fu
it pulcherrima. Cat. vi. Pulcra es amica su
auis et decora. Quã deus maxima caritate
dilexit. Cant. iiij. Vulnerasti cor meũ soror
mea sponsa mea. vulnerasti cor meũ in vno
oculorũ tuorũ. Ideoq3 ꝓmeruit ꝯcipe salua
torem seculorũ que sola sine exemplo placu
it dño vt constat. Sexta fuit Rachel in be
nedictõe ꝯtemplatõis. Naz ipa habuit. iiij.
ꝑuilegia. Primo affinitatis q2 erat ꝯsobrĩa
Jacob quã ipe osculatus est. Geñ. xxix. Se
cũdo diligibilitatis. q2 Jacob suiuit Laban
xiiij. annis. vt ipam haberet vxorẽ. Geneſ.
xxix. Tertio formositatis. q2 Rachel erat de
cora facie ⁊ venusto aspectu. vt dicit ibidez
Quarto impetrabilitatis. q2 cũ eẽt sterilis:
exaudiuit dñs vocez eius dans ei filiũ. geñ.
xxx. Sed illa ꝑuilegia nõ ꝓmeruerũt redem-
ptorem. qm̃ cernẽs Rachel ꝙ infecũda eẽt
inuidit sorori ⁊ ait marito suo. Da mihi libe
ros: alioqn moriar. ecce inuidia ⁊ impatien
tia eius. Geñ. xxx. Beata vgo fuit ex eadez
tribu cum iesu xpo q̃ cupiebat eius osculum
dicẽs illud. Cant. i. Osculet me osculo oris
sui. Etiã seruiuit deo in templo. xiiij. annis:
vt deus digiaret mittere saluatorẽ mundi.
Cuiꝰ pulchritudo inestimabilis erat nimis
Cuius orõnem exaudiuit deus cũ angelus
dixit ei. Ecce cõcipies ⁊c. Septima fuit ar
seneth in benedictõe dignificatõis. Nam ip
sa habuit q̃tuor ꝑuilegia. Primo nobilitatꝭ.
q2 erat filia Puthifaris sacerdotis ⁊ princi
pis exercitus pharaonis. Geñ. xli. Secũdo
vginitatis. q2 vgo nupsit Joseph. Tertio
cõsolabilitatis. q2 tantã cõsolationẽ habuit
cum viro suo: vt oĩm obliuisceret dolorũ ⁊
laborꝝ suorꝝ. vt d2 ibidẽ. Quarto ditabilitatꝭ
q2 deus eam fecit crescere ĩ magnis diuitijs
in terra paupertatis sue vt d2 ibidẽ. Sed illa
ꝑuilegia nõ ꝓmeruerũt redẽptorẽ qm̃ non
erat ipsa de pplo dei electo. sed gẽtilis ydol
seruiẽs. filia egyptij hoĩs. cuius mr̃ stuprũ
petebat a Joseph. cui nõ consentiẽs: detru-
sus est in carcerẽ ꝑ bienniũ. Geñ. xxxix. Be
ata vgo vltra illa ꝑuilegia nesciẽs virũ con-
cepit ⁊ genuit saluatorẽ seculorum que fuit
de populo dei electo. cuius mater Anna sã-
ctissima dña fuit vt pz. Octaua fuit dina in
benedictõe electõis: Nam ipa habuit quatu
or ꝑuilegia. Primo vginitatis. q2 erat inco-

gnita viro. Secũdo formositatis. q2 erat pulchra ⁊ decora. Tertio amabilitatis. quia Sichem fili⁹ Emor. pncipis ciuitatis Salem. vidẽs eam adamauit valde. Quarto vnitatis. q2 ꝓpter eam ppl'us ciuitatis Salẽ elegerũt fieri vn⁹ ppl's cũ hebreis circũcidẽtes oẽs masculos. vt habet Gen. xxxiiij. c. Sz illa ꝑuilegia nõ ꝓmeruerũt redẽptorẽ. q2 ex curiositate egressa est dina a domo iacob patris sui vagabũda ⁊ sola: vt videret mulieres regionis illi⁹. que rapta oppressa fuit ab illo Sichẽ. ⁊ ꝓpter eã subuersa fuit illa ciuitas vt ibidez d2. Btã v̓go vltra illa ꝑuilegia illibata v̓go ꝑmãsit ⁊ secreta domi ꝑstitit. aspectũ viri fugiẽs: que etiaz ad aspectũ angeli in forma hoĩs ꝑtimuit.

9 Nona fuit Thamar in bñdictione defensiõis. Nã ipa habuit. iiij. signa defensiõis sue que dedit ei Judas fili⁹ Jacob scz anulũ. armillam. baculũ. ⁊ hedũ. Sz illa nõ ꝓmeruerũt redẽptorẽ. q2 Thamar q̃ erat nurus Jude: scortũ ꝑpetrauit cũ socero suo Gen. xxxviij. Btã v̓go habuit anulũ legitime desponsationis cũ viro suo Joseph. habuit armillaz pudicitie ⁊ castitatis: habuit baculũ diuine ꝑtãtis. habuit hedũ innocẽtis humanitatis. vt ꝑz.

10 Decima fuit Ethiopissa vxor moysi in bñdictiõe dilectiõis. Nam ipsa habuit iiij. ꝑuilegia. Primo affabilitatis. quia cũ Moyses fil' cũ egyptijs expugnaret ethiopiam. visa affabilitate Tharbis filie regis Ethiopũ: mox destitit ab obsidiõe. Secũdo affinitatis. q2 ꝑdicta tharbis ꝓmisit se daturã ciuitatẽ si Moyses eam duceret in vxorẽ qd̓ ⁊ factũ est. Tertio libertatis. q̇a interuẽtu ꝑdicte Tharbis: ciuitas liberata est ab obsidione egyptiorũ. Quarto amicabilitatis. q2 cũ moyses redire vellet ĩ egyptũ: ꝑ magnitudine amoris vxoris sue nõ poterat. Vñ moyses duas imagines sculpsit in gẽmis: quarũ vna memoriaz: altera obliuionez adduceret. quas inseruit duob⁹ anulis oĩno parib⁹. Anulũ obliuionis dedit vxori sue q̃ cepit obliuisci viri sui. ⁊ sic regressus est libere in egyptũ. vt dicit mgr̄ hystoriarũ sup exodũ. rubrica q̇nta. Sz pctm̄ istius tharbis impediuit ne ista ꝑuilegia ꝓmereret̄ redẽptorẽ. q2 ꝓditorie dedit ciuitatem Moysi inscio patre suo. a qua etiaz recessit Moyses ꝓpter idolatriã. Beata virgo fecit sanctissimũ matrimoniũ inter naturã diuĩã ⁊ turpissimã naturã hũanã. q̃ dicit Cant. i. Nigra suz ꝟ formosa; diuinitas nãqz descẽdit in vterũ v̓ginis vt deliberet gen⁹ humanũ ab hostibus. i. a demonib⁹.

11 Sephora

Undecima fuit Sephora in bñdictiõe circũspectionis. Nã ipsa habuit. iiij. ꝑuilegia. Primo retributiõis. q2 cũ Moyses ꝓhibuisset pastores ab iniuria v̓ginũ filiarũ Jetro ⁊ adaquasset greges earũ: rogauit Sephora patrem suũ ne bñficiũ Moysi retributiõe priuaret̄. Exo. ij. Secũdo refectionis. q2 cuz esset Moyses ꝑegrin⁹ in terra Madian. ipsa rogauit patrẽ suũ vt ipsũ reciperet in domo ⁊ alimẽta necessaria ei ministraret qui dixit. vocate eũ vt comedat panez. vt d2 ibidem. Tertio copulatiõis. q2 Moyses iurauit habitare cũ Jetro ⁊ accipe Sephorã in vxorẽ qd̓ ⁊ fecit vt d2 ibidez. Quarto liberatiõis. q2 cũ Moyses rediret in egyptũ ⁊ esset in diuersorio vt comederet: angelus dñi euaginato gladio volebat eũ occidere: eo ꝙ nõ circũcidisset filiũ suũ: tulit ilico Sephora petrã acutissimã: ⁊ circũcidit ꝑpuciũ filij sui ⁊ liberat⁹ est Moyses a cõminatiõe angeli. Sz illa ꝑuilegia nõ ꝓmeruerunt redẽptorẽ. q2 post circũcisionẽ pueri indignata ⁊ irata moysi ait. Nunq̇d ex cõiugio tuo debeo fũdere sanguinẽ filij mei. ⁊ ipsa recessit ab eo. Exo. iiij. Btã v̓go vltra illa ꝑuilegia mr̄ dei effecta nunq̃ a viro suo Joseph discessit: nec ꝓpter circũcisionẽ xp̄i nec ꝓpt̓ ꝑsecutõres herodis.

12 soror Aaron Maria

Duodecima fuit Maria soror Aaron in bñdictiõe ꝓphationis. Nã ipsa habuit. iiij. ꝑuilegia. Primo v̓ginitatis. q2 nũq̃ fuit a viro cognita. Scd̓o intelligibilitatis. q2 fuit ꝓphetissa. Tertio ꝑmitatis. q2 fuit de tribu leui: q̃ erat dignissima inter alias trib⁹. Quarto laudabilitatis. q2 fuit ꝑma inter mulieres hebreas. q̃ deũ in cantico laudaret. Exod. xv. Sz illa ꝑuilegia nõ ꝓmeruerunt redẽptorẽ. q2 ipsa murmurauit cõtra Moysen. ꝓpter qd̓ effecta est leprosa. vt d2 Nũe. xij. Btã v̓go fuit de tribu leui. q2 cognata Elizabeth q̃ erat de filiab⁹ aaron Lu. i. Et canticũ fecit quo deum laudauit. dicẽs. Magnificat aĩa ⁊c.

13 raab

Terciadecima fuit Raab ĩ bñdictiõe acceptionis. Nã ipsa habuit. iiij. ꝑuilegia. Primo miseratiõis. q2 ex mĩa recepit in domũ suã viros israel exploratores. Secũdo ꝓtectionis. q2 cuz rex Jericho misisset ad domum Raab vt occideret illos exploratores. ipsa abscõdit eos. Tertio cognitiõis. q2 non erat spũ scto reuelãte ꝙ dñs tradiderat ciuitatẽ Jerico in manib⁹ Josue ⁊ ppl'i iudaici.

Quarto copulationis. qa Salomon ꝓnceps iuda duxit eã vxorẽ. vt habetur Joſue. ij. Sz illa ꝓuilegia nõ ꝓmeruerũt redẽptorez. qꝛ ipſa fuit meretrix vt dꝛ ibidez. Btã ỽgo vltra iſta ꝓuilegia nupſit Joſeph viro iuſto de tribu iuda: que ꝑpetuã ỽginitatẽ cõſeruauit. qꝛ nõ humano ſemine. ſz miſtico ſpiramine filium concepit. Quartadecima fuit Aſa filia Caleph in bñdictiõe irrigationis. Nã ipa habuit qtuoꝛ ꝓuilegia. Primo ỽginitatis. qꝛ erat puella incognita viro. Secũdo dotabilitatis. qꝛ habuit ciuitatẽ dabir. i. ſcriptoꝝ in dotẽ. Tertio flebilitatis. qꝛ vt ſedebat in aſino ſuſpirauit ⁊ fleuit. Quarto vbertatis. qꝛ pater ei9 Caleph dedit ſibi irriguũ ſuperi9 ⁊ inferius. i. agros irriguos ad oriẽtẽ ⁊ occidẽtẽ vt dꝛ Joſue. xv. illa ꝓuilegia nõ ꝓmeruerũt redẽptorẽ. qꝛ fratri pr̄is ſui nupſit. Lex aũt ꝓhibebat m̃rimoniũ cũ filia fratris. vñ nõ legim9 ipſam habuiſſe filios. Btã ỽgo integritatẽ carnis ⁊ mentis ſuauit: dotẽ celeſtẽ accepit: flebat ꝓ redemptione generis hũani q̃ redẽptionẽ excelſorũ ꝓmeruit: ⁊ redẽptionẽ ſil' oĩum pctõꝝ.

Quintadecima fuit Delbora in bñdictõe liberatõis. Nã ipſa habuit qtuoꝛ ꝓuilegia. Primo ꝓphatiõis. qꝛ erat ꝓphetiſſa cui de9 futura reuelabat. Secũdo iudicatiõis. qꝛ filij iſrael aſcẽdebãt ad eã ad oẽ iudiciuz ꝗrendũ. Tertio orõnis. qꝛ vadẽs ad ꝓliũ ꝯtra ciuitatẽ aſeroth gentiũ. cõtra regẽ Jabin ipſa ſtante in mõte thaboꝛ ad orõnẽ: ⁊ Barach viro ei9 pugnãte: ciuitas fũdit9 euerſa eſt. Quarto laudatiõis. qꝛ fecit canticũ dño in quo hortatur victores ad bñdicendũz dño. Jud. iiij. ⁊ v. ca. Sz illa ꝓuilegia nõ ꝓmeruerũt redẽptorẽ. qꝛ volũtaria iuit ad ꝓliũ. vt effũderet ſãguinẽ. btã ỽgo ſpm̃ ꝓphetandi a dño accepit q̃ iudicia dei ꝯſeruabat cõferens in corde ſuo: orans aſſidue ꝓ liberatione pctõꝝ. dicẽs illũ pš. Qui regis iſrael intẽde q̃ deducis velut ouẽ Joſeph ⁊c. vſq3 ad finẽ. Laudauit deũ in cantico ſuo dicens Magnificat aĩa mea dñm: declarãs decem magnalia ipſi9 dei ĩ illo. Sextadecima fuit Jahel vxoꝛ Aber cinei in bñdictõe ꝓtectionis. Nã ipſa habuit qtuoꝛ ꝓuilegia. Priõ tranquillitatis. qꝛ erat pax inter Jabin regem Aſoꝛ ⁊ domũ Aber cinei. Scdo hoſpitalitatis. qꝛ egreſſa Jahel in occurſum Siſare ꝓncipis exercit9 Jabĩ. dixit ad eũ. Jntra ad me dñe mi: ne timeas. Tertio ꝯfortabilitatis. vñ bñdicta Jahel inter mulieres q̃ aquã petenti: lac dedit. Quarto defenſabilitatis. qꝛ operuit illũ pallio. ⁊ ſtetit añ oſtiũ tabernaculi: ne qs igrederetur ad capiẽdũ illũ Judic. iiij. et. v. c. Sz illa ꝓuilegia nõ ꝓmeruerũt redẽptorẽ. qꝛ tulit clauũ tabernaculi ⁊ malleũ ⁊ ingreſſa abſcõdite ⁊ cũ ſilẽtio: poſuit ſuꝑ tẽp9 capitis Siſare clauũ. ꝑcuſſũq3 malleo defixit cerebro illi9: ⁊ mortu9 eſt. vt dꝛ ibidem. Btã ỽgo pacẽ ꝓcurauit generi hũano cum deo pr̃e hoſpitiũ ventris ſui ꝓparauit ỽbo dei ipſũq3 lactauit vbere de celo pleno: ⁊ operuit ipſũ pallio noſtre hũanitatis in vtero: ⁊ pannis ipſũ inuoluit in ꝓſepio. ⁊ a ꝑſecutiõe herodis ipſũ ꝓtexit fugiẽs in egyptũ. Decimaſeptima fuit filia Jepte in bñdictiõe oblatõis. Nã ipſa habuit qtuoꝛ ꝓuilegia. Primo ſanctitatis. qꝛ iepte pr̃ ei9 habuit ſpm̃ ſcm̃.

Scdo religioſitatis. qꝛ pr̃ ei9 vouit eã ſacrificare deo viuo. Tertio ỽginitatis. qꝛ fuit virgo incognita viro. Quarto flebilitatis. quia duob9 mẽſib9 fleuit ỽginitatẽ ſuã in mõtib9 vt dꝛ Judic. xi. Sz illa ꝓuilegia nõ ꝓmeruerũt redẽptorẽ. qꝛ ipſa cõſenſit in mortẽ ꝓpriã dicẽs. Fac mi qdcũq3 pollicit9 es. ꝯceſſa tibi vltione atq3 victoria vt dꝛ ibidẽ. Obtulit enĩ Jepte holocauſtũ. nec legitimuz. nec deo carũ. Fuit enĩ in vouẽdo ſtult9: ⁊ in ſoluẽdo impi9. Btã ỽgo ſctĩficata fuit a ſpũ ſctõ in vtero. pš. Sctĩficauit tabernaculum ſuũ altiſſim9. Vouit ỽginitatẽ ſuaz deo: flebat aſſidue ꝓ redẽptõe generis hũani. iuxta illud Job. xxx. Flebã ſuꝑ eo q̃ afflict9 erat.

Decimaoctaua fuit vxoꝛ manue in bñdictiõe ſctĩficatõis. Nã ipa habuit qtuoꝛ ꝓuilegia. Primo viſiõis. qꝛ apparuit ei ãgel9 dñi. Secũdo fecũdatiõis. qꝛ cũ eẽt ſterilis ⁊ abſq3 liberis. dixit ei angel9. ꝯcipies ⁊ paries filiũ. Tertio ſctĩficatiõis. qꝛ puer erit nazaren9 dei ab infantia ſua ⁊ ex m̃ris vtero ⁊ ipe liberabit iſrl'. Jſte puer dict9 ẽ Sãſon.

Quarto oblatõis. qꝛ tulit edũ de capris et panes ⁊ obtulit holocauſtũ dño Judic. xiij. Sz illa ꝓuilegia nõ ꝓmeruerũt redẽptorez. qꝛ cõtriſtat9 eſt Manue cũ audiſſet vxorez ſuã indicantẽ ei viſionẽ: coq3 zelotes erat: vñ etiã diffidit dicẽs. Morte moriemur. qꝛ vidim9 dñm. Btã ỽgo erat aſſueta viſionibus angeloꝝ cui angel9 nũciauit ꝯceptionẽ xpi. ſctĩficationẽ ſpũſſancti. q̃ ſeipſaz obtulit tãq3 ancillã humilẽ. Decimanona fuit Noemi in bñdictiõe repletiõis. Nã ipa habuit qtuoꝛ ꝓuilegia. Priõ cognatiõis. qꝛ fuit vxoꝛ Elimelech iudicis ⁊ ſacerdotis. Se-

cũdo venustationis. q2 erat pulcherrima in
ter mulieres bethleemitas. vñ ppli dicebãt
hec est illa Noemi. Tertio ditatiõis. q2 di-
cebat egressa suz plena. Quarto deductio
nis. q2 nurũ suã Ruth que erat moabitꝭ. de
duxit ab idolatria ad cultũ veri dei. vt dicit
Ruth. i. Sz illa ꝑuilegia nõ ꝑmeruerũt re-
dẽptorẽ. q2 velut impatiẽs aduersitatꝭ dice-
bat. Nolite me vocari noemi. i. pulchrã. sed
vocate me mara. i. amarã. q2 valde me ama
ritudine repleuit oĩpotens. vt dr ibidẽ. Btã
ṽgo vltra illa ꝑuilegia fuit patiẽtissima di
cẽs. Esuriẽtes impleuit bonis τ diuites di-
misit inanes. Attulit eñ panẽ celestẽ ꝑ mũ
di vita τc̃. Uicesima fuit Ruth ĩ bñdictõe
desponsatiõis. Nã ipa habuit q̃tuor ꝑuilegia
Primo charitatꝭ. q2 socrũ suaz scz Noemi
redeũtẽ in patriã suã iuda noluit ex charita
te derelinq̃re dicẽs. Sola mors sepabit me
a te. Scdo veritatꝭ. q2 pplm suũ idolatrãtẽ
reliq̃t: τ verũ deũ coluit dicẽs. Pplus tuus
pplus meꝰ: τ deus tuus deus meꝰ. Ruth. i.
Tertio gratiositatꝭ: q2 ĩuenit grãm coram
Booz potẽtissimo τ ditissimo hoĩe. ibidẽ. ij.
ca. Quarto affinitatꝭ. q2 copulata ẽ booz
in cõiugẽ. ibidẽ. iiij. c. Sz illa ꝑuilegia nõ ꝑ
meruerũt redẽptorẽ. q2 anq̃z desponsaret a
booz. venit abscõdite τ discooꝑto a pedibꝰ
eiꝰ pallio ipsa se ꝓiecit ad pedes eiꝰ. Et ecce
nocte iã media expauit hõ τ cõturbatꝰ est.
ibidẽ. iij. ca. Btã ṽgo floruit maxĩa charita
te que dic̃. Ordinauit ĩ me charitatẽ. Cãtꝭ.
i. Floruit ṽitate. ps. Propter veritatẽ τ mã
suetudinẽ τ iusticiaz. τ deducet te mirabilit̃
dextera tua. maximã grãm ĩuenit apud deũ
que ṽginitatẽ suã deo ꝯsecrauit pura mente
Uicesimaꝑma fuit Hester in bñdictõe su
peratõis. Nã ipsa habuit q̃tuor ꝑuilegia.
Primo eligibilitatꝭ. q2 ĩter cet̃as puellas
tradita est egeo eunucho regꝭ Assueri que
placuit ei. τ ĩuenit grãm in cõspectu illius.
Secũdo formositatꝭ. erat eñ formosa val-
de τ incredibili pulchritudine. Tertio gra
tiositatꝭ. q2 oĩuz oculis gratiosa τ amabilis
videbat̃. et amauit eam rex plusq̃z omnes
mulieres. habuitq̃z grãm τ mĩam coraz eo
super omnes mulieres. τ posuit dyadema
regni in capite eius. Quarto benignitatꝭ.
q̃a vadens ad regem vt peteret liberationẽ
populi iudeorum rex extendit contra eam
virgam auream quaz tenebat in manu que
accedens osculata est summitatẽ virge eiꝰ
quod signum clementie monstrabat̃. vt dr
Hester. ij. iiij. et. v. ca. Sed illa ꝑuilegia non
ꝑmeruerũt redẽptorẽ. q2 ipsa petiuit inter-
necionẽ Aman τ filiorꝝ eius. ibidẽ. iiij. τ. v.
ca. Beata ṽgo sup omnes mulieres a deo
electa: florẽs vt rosa: fragrãs sicut liliũ sup
salutẽ τ oẽm pulchritudinẽ dilecta ẽ a dño
τ regina celorꝝ vocata. τ ĩpetrauit benigni-
tatẽ τ clementiã dei sup salute generis hu-
mani. Uicesimasecũda fuit Judith ĩ bñdi
ctione gubernatõis. Nam ipsa habuit quat
tuor ꝑuilegia. Prĩo austeritatꝭ. q̃a habuit
super lumbos suos ciliciũ. Secũdo doma
bilitatꝭ. q2 ieiunabat oĩbus diebꝰ vite sue p̃-
ter sabbata τ neomenias τ festa domꝰ isrl̃.
Tertio venustatꝭ. q̃a erat eleganti aspectu
nimis τ habebat diuitias multas. Quar-
to sctĩtatꝭ. q̃a erat in oĩbus famosissima τ ti
mebat deũ valde. nec erat q̃ loqueret̃ de illa
verbũ malũ. Judith. viij. Sed illa ꝑuilegia
nõ ꝑmeruerũt redemptorẽ. q2 abstulit a se
ciliciũ. τ exuit se vestimẽtuz viduitatꝭ sue. et
lauit corpus suũ. τ vnxit se myrrho optimo
τ discrimĩauit crinem capitꝭ sui τ ĩposuit mi-
tram sup caput suuz. τ induit se vestimentꝭ
iocũditatꝭ sue τ oĩbus ornamentꝭ suis orna
uit se vt deciperet Holofernẽ τ ꝓuocaret euz
ad cõcupiscentiã sui. ibidem. xiij. Btã ṽgo
asperioribꝰ indumentꝭ vestiebat̃: cõtinue ie-
iunans: pulchra sup oẽs mulieres: quã oẽs
miro venerabant̃ affectu τc̃. Uicesimater
tia fuit Anna mater Samuelis ĩ bñdictõe
deuotõis. Naz ipsa habuit q̃tuor ꝑuilegia.
Prĩo patiẽtie. q2 cũ eam affligeret emula
eiꝰ τ vehemẽter angeret multꝭ opprobrijs:
ipa flebat. etiã cũ helcana vir ipsiꝰ ꝯcessisset
vt iret ĩ sylo ad orandũz: hely sacerdos esti
mauit eam ebriã: que tamẽ humiliter se ex-
cusauit. Secũdo reuerentie. q̃a cum esset
amaro animo orauit dñm et votum vouit
pro filio impetrando. Tertio sapie. q̃a con
cepto filio immolauit dño hostiam solen-
nem. τ ipsa et helcana puerum obtulerunt
Heli ĩ seruitium dñi. i. Reguz. i. Quarto
prudẽtie ĩ cantico quod ipsa fecit ꝑ grãruz
actione. i. Regũ. ij. ca. Sed illa ꝑuilegia nõ
promeruerũt redemptorẽ. q̃a propter emu
lationem alterius socie: non capiebat cibuz
quasi animo indignaretur contra illam. vt
dicit̃ ꝑmo. Regum. i. ca. Beata virgo vltra
illa priuilegia fuit innocentissima ab omni
labe pcti. Uicesimaq̃rta fuit Michol in
benedictione saluationis. Nam ipsa habuit
quatuor ꝑuilegia. Primo affinitatꝭ. q̃a fuit

filia Saul regis. Scḋo vnitatis. qꝛ fuit da
ta dauid regi ⁊ ꝓphete in cõiugez. Tertio
amabilitatꝭ. qꝛ Michol diligebat dauid. i.
Reg. xviij. Quarto saluabilitatꝭ. quia cuz
Saul obsedisset domũ dauid vt euz occide
ret: Michol deposuit eũ ꝑ fenestrã vt ipsuz
saluaret. ibidẽ. xix. Sꝫ illa ꝓuilegia nõ ꝓme
ruerũt redẽptorẽ. qꝛ ipsa delusit patrẽ ⁊ mẽ
tita est sibi. i. Reg. xix. Etiã cũ dauid intro
duceret archã dñi in ciuitatẽ suã: Michol
ꝓspiciẽs ꝑ fenestrã despexit eũ ĩ corde suo
ij. Reg. vi. Btã ꝟgo regali ex ꝓgenie orta
diuino miraculo cessit in cõiugẽ Joseph qui
erat de domo Dauid sꝑ venerata est viruz
suũ quẽ amore castissimo ⁊ ꝟgineo dilexit
atqꝫ gen⁹ humanũ suo interuẽtu saluauit ĩ-
27 munis ab omni pctõ. Uicesimaqnta fuit
Abigail in bñdictiõe hũiliationis. Nã ipsa
habuit. iiij. ꝓuilegia. Primo speciositatꝭ. qꝛ
ipsa fuit speciosa valde. Scḋo affabilitatis
qꝛ fuit prudẽtissima in loquẽdo. Tertio re
mũerabilitatꝭ. qꝛ dona ⁊ munera ꝓ̃sentauit
dauid vt auerteret iram eius a domo sua.
Quarto copulabilitatis. qꝛ dauid accepit
eã in vxorẽ. i. Reg. xxv. Sꝫ illa ꝓuilegia nõ
ꝓmeruerũt redẽptorẽ. qꝛ detraxit viro suo ⁊
adulata est ipsi dauid. vt pꝫ ibidẽ. Btã vir
go fuit prudẽtissima, quasi aurora ꝯsurgẽs
pulchra vt luna: electa vt sol: seipsam obtu
26 lit deo in ancillam humilẽ. Uicesimasexta
fuit Achinoen ĩ bñdictiõe copulatõis. Nã
ipsa hũit q̃ttuor ꝓuilegia. Prĩo nobilitatꝭ
qꝛ fuit de ꝓ̃ncipalioribꝰ iezrahel. Scḋo assũ
ptibilitatꝭ. qꝛ dauid eã sumpsit ĩ vxorẽ sibi.
Tertio dignitatꝭ. qꝛ ipsa genuit ꝓ̃mogeni
tũ inter oẽs filios. Dauid. Quarto chari-
tatis, qꝛ dauid ipsaz valde dilexit. Sed illa
ꝓuilegia nõ ꝓmeruerũt redẽptorẽ. qꝛ ꝓpter
eã dauid amisit ꝓ̃mã vxorẽ suaz Michol:
quã ĩ adolescẽtia sortit⁹ erat. ij. reg. ij. Btã
ꝟgo vltra illa ꝓuilegia neminẽ vnqꝫ offen
dit: qm̃ ꝓ̃ter istã nũqꝫ Joseph aliã vxorem
habuit. q̃ ꝟginitatẽ suam deo ꝯsecrauerat.
21 Uicesimaseptima fuit Bersabee in bñdi
ctione obseruatiõis. Nã ipsa habuit q̃tuor
ꝓuilegia. Primo decoris, quia erat mulier
pulchra valde. Scḋo amoris. qꝛ dauid in-
troduxit eã in domũ suã: ⁊ facta est ei vxor
ij. Reg. xi. Tertio valoris. qꝛ genuit filiũ.
⁊ vocauit nomẽ ei⁹ Salomon ⁊ dñs dilexit
eũ ibidẽ. xij. c. Quarto honoris. qꝛ veniẽs
ad regẽ Salomonẽ: surrexit rex in occursũ
ei⁹. adorauitqꝫ eã: ⁊ sedit sup thronum suũ
positusqꝫ est thron⁹ mr̃is regis: que sedit ad
dexterã ei⁹. iij. Reg. ij. Sꝫ illa ꝓuilegia non
ꝓmeruerũt redẽptorẽ. qꝛ ipsa cõmisit adul-
teriũ cũ dd̃ ⁊ fuit cã mortꝭ viri sui. ij. Reg. xi
Btã ꝟgo ab eterno fuit electa vt esset mr̃
dei. ꝓpter qḋ in plenitudine scõꝝ fuit deten-
tio ei⁹ in cui⁹ vtero requeuit diuina sapiã: a q̃
illuminata est. Uicesimaoctaua fuit Tha- 28
mar soror Absalonis in bñdictiõe cõforta
tionis. Nã ipsa habuit q̃tuor ꝓuilegia. Pri
mo venustatis. qꝛ erat speciosissima. Se-
cũdo ꝟginitatꝭ. qꝛ induta erat talari tunica.
seu collobio manicato: quo vtebãt filie regꝭ
ꝟgines. Tertio honestatꝭ. qꝛ difficile erat
vt ipsa quicqꝫ inhoneste faceret. Quarto
firmitatꝭ. qꝛ firmiter corripiebat fratrẽ suuz
Amon. ij. Reg. xiij. Sꝫ illa ꝓuilegia nõ ꝓ-
meruerũt redẽptorẽ ob stuprũ cõmissum cũ
frẽ suo Amon: quã vi oppssit. vt dꝛ ibidem
Btã ꝟgo inter mulieres speciosissima deo
amabilis nũqꝫ ab vllo potuit hoĩe ꝯcupisci.
quã si q̃s aspexisset ab oĩ ꝯcupiscẽtie motu
mox frenabatꝰ. Uicesimanona fuit The- 29
cuites in bñdictiõe meditatiõis. Nam ipsa
habuit q̃ttuor ꝓuilegia. Primo sapiẽ. quia
Joab misit thecuã ⁊ tulit inde mulierez sa-
pientẽ. Secũdo reuerẽtie. qꝛ ingressa ad re
gẽ dauid: cecidit corã eo sup terrã: ⁊ adora-
uit eũ. Tertio eloquẽtie. qꝛ sic ornate locu-
ta est: vt immutaret cor regꝭ dauid ad Absa-
lon. Quarto indulgẽtie. qꝛ fuit cã reducen
di absalon ad impetrãdã veniaz a patre. ij.
Reg. xv. Sꝫ illa ꝓuilegia nõ ꝓmeruerũt re
dẽptorẽ. qꝛ ꝟbis adulatorijs immutauit cor
Dauid nũc vocãs eum angelũ dñi: nũc ver
ba ei⁹ dicẽs esse sacrificia dei. Btã ꝟgo ple-
na sapiã dei eloquẽtissima: indulgẽtiã ⁊ ve-
niã obtinuit ꝑ hũano gñe: quã ãgeli sũma
deuotiõe venerabanꝰ. Tricesima fuit Abe 30
lana ĩ bñdictiõe ꝓuisionis. Nã ipa habuit
q̃tuor ꝓuilegia. Primo ꝯsultatiõis. qꝛ mu
lier erat magni ꝯsilij. Scḋo correptiõis. qꝛ
dure corripuit Joab dicẽs. tu q̃ris euertere
matrẽ ciuitatũ isrl̃. Tertio verificationis.
vñ dixit. Ego sum q̃ rñdeo ꝟitatẽ in israel.
Quarto pacificatiõis. qꝛ dixit in lege scri-
ptũ est: vt isrl̃ ꝑ̃us offerat pacez hostibꝰ: qꝫ
aggrediaꝰ eos. vt habeꝰ. xi. Reg. xx. Sꝫ il-
la ꝓuilegia nõ ꝓmeruerũt redẽptorẽ. qꝛ tali
ter locuta est ad pplm̃: ꝙ abscissum caput
Sybe filij bocri ꝓiecerũt ad ioab. vt dꝛ ibi-
dẽ. Btã ꝟgo fuit magni ꝯsilij. qꝛ cogitabat
qualis eẽt salutatio angeli ad eã ⁊ prudẽter

dixit. Fili qd fecisti nobis sic. sup oia veritatē meditabat᷑: ⁊ pacē attulit generi hūano sine pctō. Tricesimaprima fuit Abisach sunamit᷑ in bñdictōe ablactatōis. Nā ipsa habuit q̄ttuoꝛ ꝓuilegia. Pꝛio cōdecentie. qa erat puella pulchꝛa nimis. Secūdo cōfidētie. qꝛ erat v̄go ⁊ doꝛmiebat cū rege dauid q̄ nō cognouit eā. Tertio cōsistētie. qa stabat corā rege ⁊ fouebat eū. Quarto ꝯgruētie. qꝛ mīstrabat ei ⁊ calefaciebat eū. iij. Regū. i. Sꝫ illa ꝓuilegia nō ꝑmeruerūt redemptorē. qꝛ ꝓpter eam Salomon fecit occidi adoniā frēm suū. iij. Reg̃ ij. Btā v̄go tāq̄ꝫ regina astitit a dextris dei in vestitu deaurato. que deo mīstrauit in habitatōe sctā. ⁊ cū de⁹ esset frigidus erga gen⁹ humanū tanto igne charitat᷑ eū accēdit: ꝙ hō fact⁹ est ⁊c̄.

Tricesimasecūda fuit Sareptana in bñdictione susceptiōis. Nā ipsa habuit q̄ttuoꝛ ꝓuilegia. Pꝛio castitat᷑. qa caste vixit post moꝛtē viri sui. Secūdo pauꝑtat᷑. qꝛ colligebat duo ligna vt faceret sibi panē de farinula modica q̄ꝫtū pugill⁹ capere pōt. Tertio hospitalitat᷑. qꝛ Helyā ꝑus pauit q̄ꝫ seipsaꝫ. Quarto ꝓsperitat᷑. qꝛ farina nō defecit in idria ei⁹ nec lechit⁹ olei est īminut⁹. iij. Regū. vij. Sꝫ illa ꝓuilegia nō ꝑmeruerūt redēptorē. qꝛ ꝑ impatiētiā dixit ad Heliā: qd mi ⁊ tibi vir dei: Ingressus es ad me vt rememoraref iniq̄tates mee ⁊ interficeres filiū meū: quē tñ ꝓpheta suscitauit. vt dꝛ ibideꝫ. Btā v̄go xp̄m recepit hospitio. queꝫ lactabat vbere de celo pleno. nō habēs aliūde q̄ ipsum aleret quē laboꝛe manuū suarū aluit vsq̄ꝫ ad tricesimū ipsi⁹ xp̄i ānū. Tricesima tertia fuit vxoꝛ abdie ꝓphete in bñdictione infusionis. Nā ipsa habuit q̄ttuoꝛ ꝓuilegia.

Primo associationis. quia ipsa fuit vxoꝛ Abdie ꝓphete. iiij. Reg̃ iiij. Secūdo subuentionis. qꝛ ipsa ⁊ vir ei⁹ q̄ erat ꝓcuratoꝛ dom⁹ Achab reg̃: pauit centū ꝓphas dñi pane ⁊ aqua. Tertio liberationis. qꝛ ipsa abscōdit eos ī duab⁹ speluncis q̄nquagenos ⁊ q̄nquagenos ꝓpter qd̄ spū ꝓphetie Abdias donat⁹ est. Quarto satisfactiōis. qa cū Abdias ꝓpheta moꝛtu⁹ esset ⁊ oppssus ere alieno ꝓpter alimoniā ꝓphetarū: creditoꝛ venit ad mulierē vt tolleret duos filios ei⁹. cui Helyseus post miraculū olei multiplicari dixit. Uende ⁊ redde creditoꝛi tuo. iiij. Reg̃ iiij. Sꝫ illa ꝓuilegia nō ꝑmeruerūt redēptorē. qꝛ habitabat ī domo Achab idolatre ⁊ seq̄bat᷑ idola eius. Btā v̄go fuit associata Joseph viro iusto ⁊ timēti deū q̄ pascit totū gen⁹ humanuꝫ pane ⁊ sanguine xp̄i ⁊ liberauit eū a ꝑtāte demonis. ⁊ īpetrauit nob̄ oleū mīe ⁊ clemētie dei q̄ vncti sum⁹ ꝑ̄s. Unxit te de⁹ oleo ⁊c̄. Tricesimatertia fuit Sunamit᷑ in bñdictōe fecūdatōis. Nā ipsa habuit quattuoꝛ ꝓuilegia. Pꝛio abūdantie. qꝛ erat mulier magna: nō taꝫ coꝛpe q̄ꝫ diuitijs. Secundo sapie. qꝛ erat mulier magne sapie. Tertio bñficentie. qꝛ fecit heliseo cenaculū paruū ⁊ posuit ī eo lectulū ⁊ mēsam ⁊ lucernā. Quarto cōueniētie. qꝛ ī medio ppl̄i sui habitabat. i. vallata erat ꝓpinq̄s. ita ꝙ nemo ipsaꝫ inq̄etabat. iiij. Regū. iiij. Sꝫ illa ꝓuilegia nō ꝑmeruerūt redēptorē. qꝛ cū esset moꝛtu⁹ filius eius quē pꝛecibus helysei obtinuerat. dixit impatiēter. nūq̄d petiui filiū a dño meo: Nūq̄d nō dixi tibi. ne illudas me: vt dꝛ ibidē. Beata v̄go affluens diuitijs grārū ⁊ donoꝝ spūssancti. fecit cenaculū idest sctificauit vterū suum ī q̄ req̄euit filius dei nō ex v̄tute nature: sꝫ ex operatōe ⁊ v̄tute dīna: vt dixit ei angelus.

Tricesimaq̄nta fuit Anna vxoꝛ Thobie ī bñdictōe cōfoꝛtationis. Nā ipsa habuit q̄ttuoꝛ ꝓuilegia. Pꝛio operositat᷑. qꝛ ibat ad textrinū opus quotidie Thob. ij. Secūdo frugabilitat᷑. qꝛ de laboꝛe manuū suaꝝ victū quē conseq̄ potuisset deferebat. ibidē. Tertio flebilitat᷑. qꝛ Thobias ⁊ Anna vxoꝛ ei⁹ flebant: eo ꝙ die statuto filius coꝝ non reuerteref ad eos. Ibidē. x. Quarto expectabilitat᷑. qꝛ sedebat secus viā quotidie ī supcilio mont᷑ vt specularef aduentum filij sui. Ibidē. xi. Sed illa ꝓuilegia nō ꝑmeruerūt redēptorē. qꝛ dixit viro suo. Manifesta vana facta est spes tua ⁊ elemosyne tue modo apparuerūt. atq̄ꝫ his ⁊ alijs huiuscemodi verbis exꝓbꝛabat ei. Ibidē. ij. Silr̄ cūꝫ filius eius ꝓfect⁹ esset. dixit viro. Baculum senectut᷑ nostre tulisti ⁊ trāsmisisti a nobis. Nūq̄ꝫ esset ipsa pecunia ꝓ qua misisti eum. Ibidē. v. ca. Beata v̄go textrinū opus exercuit: de manu angeli cibū sumpsit ꝓ salute humani generis fleuit expectans redemptionē eius. Tricesimasexta fuit Sara filia Raguel ī bñdictiōe moꝛtificatiōis. Nā ipsa habuit quattuoꝛ ꝓuilegia. Pꝛio coꝛreptiōis. qꝛ cū audiret impꝛoperiuꝫ ab vna ex ancillis patris sui ꝓ culpa sua īcrepauit puellam. Thob. iij. Secūdo orōnis: qꝛ perrexit ī superi⁹ cubiculū dom⁹ sue ⁊ trib⁹ diebus ac noctib⁹ nō mādu cauit neq̄ꝫ bibit. sꝫ

in orõne persistens lachꝛymis depcabatur
dñm. Tertio copulatõis.qꝛ tradita ẽ ꝟgo
thobie filio maioris Thobie cõsilio angeli
Raphaelis.ibidẽ.vi.c. Quarto bñdictio-
nis.qꝛ Raguel pater ei⁹ bñdixit ei dicens.
Angelus dñi sit ĩ itinere vestro.ꝑducatqꝫ
vos incolumes ĩ terrã vestrã ⁊c. Ibidẽ.x.c.
Sꝫ illa ꝑuilegia nõ ꝓmeruerũt redẽptorez.
qꝛ tradita est septẽ viris ⁊ mortui sũt. Ibi
dem.vi.c.Btã ꝟgo peruigilãs ĩ orõne tra-
dita est ioseph quã dñs bñdixit.⁊ angelus
Gabriel eã cõcepturã filiũ dei ꝓdixit. Tri-
cesimaseptima fuit Susanna filia Melchie
in bñdictõe iudicatõis. Nã ipsa habuit q̃t-
tuor ꝑuilegia. Pꝛĩo delicatõis.qꝛ erat deli-
cata nimis ⁊ pulchꝛa spẽ. Secũdo timora
tionis.qꝛ parẽtes eius cũ essent iusti docue
rũt filiã suam timere deũ ẜm legem moysi.
Tertio castificatõis.qꝛ poti⁹ elegit ĩnocẽs
⁊ casta mori ꝙ̃ adulteriũ comittẽ. Quar
to obsecratõis.qꝛ cõdẽnata iniuste ad mor
tem:orauit vt demõstraretur ĩnocentia sua.
Dañ.xiij. Sꝫ illa ꝑuilegia nõ ꝓmeruerũt re
dẽptorẽ.qꝛ cũ eẽt in pomerio misit puellas
ad afferendũ smigma.i.decoctionẽ ordei cũ
palea ad nitorẽ faciei.ꝓpter qd̃ senes vidẽ
tes eã exarserũt ĩ cõcupiscentiã ei⁹.q̃ etiam
cõdẽnati fuerũt ad mortẽ.ibidẽ. Btã virgo
ab infantia timẽs deũ tertio etat̃ sue anno
dedicauit se cũ ceteris ꝟginib⁹ tẽplo dñi ad
seruiẽdũ deo que nũqꝫ sensit stimulum car-
nis.sed ĩnocẽs ꝑseuerauit. Tricesimaocta
ua fuit Machabea ĩ bñdictõe exhortatõis
Nã ipsa habuit quattuor ꝑuilegia. Pꝛimo
tolerãtie qꝛ supꝛa modũ mater mirabilis ⁊
bonoꝝ mẽoria digna percũtes septẽ filios
sub vni⁹ diei tpe ꝯspiciẽs. bono aĩo fereba
ꝓpt̃ spem quã ĩ deũ habebat. Scd̃o sapiẽ.
qꝛ singulos filioꝝ hortabat̃ patria voce for
titer repleta sapia.⁊c. Tertio sustinẽtie.qꝛ
minorẽ filiũ cõfortabat vt sustineret mortẽ
Quarto cõfidẽtie. qꝛ in dño cõfidẽs post
filios etiã ipsa cõsũmata est.ij. Mach.vij.
Sed illa ꝑuilegia nõ ꝓmeruerũt redẽptorẽ.
qꝛ fili⁹ dei debebat nasci de ꝟgine añ partũ ĩ
partu ⁊ post ptũ. Btã ꝟgo tot filios spũal'r
genuit: quot fuerũt scti ꝓ lege filij sui mar-
tyria passi ⁊c. Tricesimanona fuit Anna
filia phanuel de tribu asser ĩ bñdictõe reue
latiõis. Nã ipsa habuit quattuor ꝑuilegia.
Pꝛimo castitat̃.qꝛ vixerat cũ viro suo an
nis septẽ a ꝟginitate sua. Secũdo longeui
tatis.qꝛ h̃ vidua erat vsqꝫ ad annos.lxxxiiij
Tertio sanctitat̃.qꝛ nõ discedebat de tem
plo. Quarto austeritat̃ qꝛ ieiunijs ⁊ obse-
cratõib⁹ seruiẽs deo nocte ac die. Lu.ij. Sꝫ
ista ꝑuilegia nõ ꝓmeruerũt redẽptorez.q̃a
ꝓmissio de xp̃o venturo erat facta tribui iude
Geñ.xlix. Nõ auferet̃ sceptrũ de iuda:⁊ dux
de femore ei⁹:donec veniat q̃ mittẽdus est.
Btã ꝟgo vltra illa ꝑuilegia fuit de tribu iu-
da. Quadragesima fuit Elizabeth de tri-
bu Aaron ĩ bñdictõe ꝓnũciatõis. Nã ipsa
habuit q̃ttuor ꝑuilegia. Pꝛĩo iustificatio-
nis.qꝛ ipsa ⁊ vir ei⁹ zacharias erant ambo
iusti añ deũ.incedẽtes ĩ oĩb⁹ mãdat̃ ⁊ iusti
ficatõib⁹ dñi sine q̃rela. Secũdo cõsolatio
nis.qꝛ filium dedit ei dñs.⁊ abstulit obpro-
briũ eius ĩter hoĩes. Tertio visitatõis.qꝛ
btã ꝟgo visitauit ⁊ salutauit eã.cũ qua mã
sit quasi mẽsib⁹ trib⁹. Quarto sctificatõis.
qꝛ repleta est spũsctõ.⁊ exclamauit dicens.
Bñdicta tu ĩter mulieres. Lu.i. Sꝫ illa ꝑui
legia nõ ꝓmeruerũt rẽdẽptorẽ.qꝛ ipsa erat
sterilis ⁊ ꝓcesserat ĩ dieb⁹ suis. Btã ꝟgo ex
ercebat̃ ĩ iustificatõib⁹ dñi quã angeli quo-
tidie visitabãt ⁊ ei colloq̃bãt̃.quã spũssan-
ctus in vtero matris sctificauit:vt iam non
peccaret mortaliter nec venialiter.ps̃. Do-
mum tuam decet sanctitudo domine.ita vt
nulla sanctarum mulierũ veteris testamen
ti preter istã esset digna mater xp̃i.

Tertio declaratur eadẽ

cõclusio testĩonio leg̃ ꝓphetalis. Sciendũ
ꝙ ĩ veteri testõ pleno mysterijs celestib⁹ ꝓ
cipue sunt.xl. prophetie prenũciãtes grãm
electõis btẽ ꝟgĩs ad hoc vt esset digna mr̃
filij dei ⁊ ĩ ea celebraret̃ incarnatio ꝟbi dei.
Pꝛima ꝓphetia habet̃ Geñ.i.ĩ lucis pro
ductiõe. vbi dr̃. dixit de⁹. fiat lux ⁊ facta est
lux.⁊ vidit de⁹ lucẽ ꝙ esset bona: ⁊ diuisit lu
cem a tenebris. Ista lux ꝑma die mũdi crea
ta fuit nubes q̃dã clarissima causans diem
sui ꝑsentia ⁊ noctẽ tenebrosaꝫ sui absentia.
Et de ista luce ẜm mgr̃m sñiarũ.li.ij.di.xiij
format⁹ est sol quarta die. Per hanc lucez si
gnat̃ beata ꝟgo que ꝑma die grẽ repatõis
mũdi creata est.de qua format⁹ est sol iusti
cie xp̃s iesus ꝑ sui ineffabilẽ incarnationẽ
Hec inqꝫ btã ꝟgo mox vt aĩa ei⁹ creata est
⁊ corpi vnita: diuisa est a tenebris pctõꝝ
qꝛ sctificata est ab oĩ pctõ:vt deinceps pecca
re nõ posset.vñ Beda in ẜmone de natiui-
tate btẽ ꝟginis dic̃ sic. Pꝛimo die dixit de⁹
Fiat lux ⁊ facta est lux.que materiaꝫ infor-

mem ⁊ fluidã nõ sicut erat tenebrosam reli
quit: ſ in formis rerũ pulcherrime diſtinxit
O imẽsa diuine miſeratiõis viſcera q̃ pmos
parẽtes oẽmqꝫ poſteritatẽ eoꝝ: enormita-
tem vitioꝝ tenebroſam: informẽ ⁊ fluidam
luce ſue cognitõis, natiuitate genitricis dei
mirabiliter decorauit, hec ille. Secũda pro
2 phetia habet Geñ. ij. in paradiſi plãtatiõe
vbi dr. Plantauerat aũt dñs deꝰ paradiſuꝫ
voluptatꝭ a pucipio, in quo poſuit hominẽꝫ
quem formauerat. Iſta paradiſus ſignat
btãm vginẽ, qꝛ ſicut in padiſo corpali poſi
tus fuit pmus Adã vt opareꝭ illic ⁊ cuſto-
diret illam: ſic in paradiſo vginali ſecũdus
Adã ſcꝫ ieſus xpus poſitus eſt opere totiꝰ
trinitatꝭ: nõ generatꝰ humano ope neqꝫ hu-
mano ſemĩe. Et ſicut ibi facta eſt femina de
viro ſine muliere: ſic ĩ paradiſo vginali de
femĩa incorrupta ſine viro factꝰ eſt vir pfe-
ctiſſimus ieſus xp̃s, vñ Berñ. in ſmone de
btã vgine dic̃ ſic. Uere paradiſus dei tu es
btã dei genitrix vgo que quaſi lignum vite
mũdo ptuliſti. de quo q̃ mãducat: viuet in-
eternũ, hec ibi. Ieſus enĩ xp̃s eſt lignũ vite
3 in padiſo vginali. Tertia pphetia habeꝭ
Geñ. iij. in ſerpentꝭ cõtritione. vbi dr. Ipſa
cõteret caput tuũ. Et loqꝭ de btã vgine ſic
exponit btũs Ambro. in ſmone de natiuita
te btẽ vginis dicẽs ſic. Btã vgo caput ſer
pentis cõtriuit: in eo ꝙ vginitatẽ ⁊ humili-
tatẽ deo ſctĩficauit. Uirginitate nãqꝫ ſuata
pbaꝭ extinxiſſe cõcupiſcẽtiã carnis, hũili-
tas aũt q̃ facit pauperẽ ſpũ: cõcupiſcentiaꝫ
mẽtis. Sicqꝫ pncipali ſuggeſtione diaboli
victa: viciosum caput, vtutis pede cõtriuit,
nõ tñ hoc ſolo, ſed eo ꝙ marie triũphauit,
qꝛ de ſua mundiſſima carne generata ſapĩa
vicit maliciaꝫ. Quarta pphetia habetur
Geñ. ij. in fontꝭ exuberatione, vbi dr. Fons
aſcẽdebat de terra irrigãs vniuerſam ſupfi
ciem terre, q̃ diuidiꝭ in q̃ttuor capita. Iſte
fons ſignat btãm vginẽ cuiꝰ vita fuit in deũ
aſcenſio pſ. Aſcẽſiones in corde ſuo diſpo
ſuit, ex cuiꝰ plenitudine ſanctitatꝭ: oẽs ordi-
nes ſanctoꝝ perficiũꝭ. Eccĩ. iiij. In plenitu
dine ſctõꝝ detentio mea. Ab ipſiꝰ plenitudi
ne charitatꝭ egrediũꝭ q̃ttuor flumina. De q̃-
bus Berñ. in ſermone, tempꝰ loquẽdi, dicit
ſic. Quis mĩe ſue O benedicta longitudinẽ
latitudinẽ ſublimitatẽ ⁊ pfundũ inueſtiga-
re queat? Nam longitudo eius vſqꝫ in no-
uiſſimũ diem inuocantibꝰ eã ſubuenit vni-
uerſis, Latitudo eiꝰ replet orbem terraruꝫ:
vt tua quoqꝫ mĩa plena ſit oĩs terra. Sic ⁊
ſublimitas eiꝰ ciuitatꝭ ſupne inuenit reſtau-
ratiõnẽ Profundũ eiꝰ ſedentibꝰ in tenebris
⁊ vmbra mortꝭ obtinuit radẽptionẽ Per te
enĩ celum repletũ eſt infernꝰ euacuatus: in-
ſtaurate ruine celeſtis hieruſalẽ: expectãti-
bus miſeris vita perdita data, hec ille. Pri
mus fluuius vginalis fontis eſt fluuiꝰ timo
ris: quo ad expiationẽ eoꝝ qui ſunt in infer
no, Secũdus eſt fluuius pietatꝭ: quo ad con
ſolationẽ eoꝝ q̃ ſunt in purgatorio. Tertiꝰ
eſt fluuiꝰ grẽ: quo ad ſubleuationẽ eorum q̃
ſunt ĩ iſto mũdo, Quartꝰ fluuius eſt glorie:
quo ad pmiationẽ eorum q̃ ſunt in celi pa-
latio. Quinta pphetia habeꝭ Geñ. ij. in li 7
gni vitalꝭ pductiõe, vbi dr. Produxitqꝫ dñs
deus lignuꝫ vite: ĩ medio paradiſi. Iſtud
lignũ ſignat beatã vginẽ que pducta eſt in
medio ſanctiſſime trinitatꝭ. ⁊ ſcõꝝ angelorũ
iuxta illud Eccĩ. xxiiij. Et radicaui in pplo
honorificato ſcꝫ ſctõꝝ angeloꝝ. ⁊ in partes
dei mei hereditas illius, vñ Berñ. in ſermo
ne de aduẽtu, Audimiꝰ ſuadẽte ⁊c̃. dic̃ ſic.
O vgo vere planta celeſtis ⁊ planta pcio-
ſior cũctis: ſanctior vniuerſis, O vere lignũ
vite qd̃ ſolũ dignũ fuit portare fructũ ſalutꝭ
O vgo vga ſublimis q̃ꝫ ſublime verticem
ſanctũ erigis: vſqꝫ ad dñm maieſtatꝭ. Neqꝫ
mirũ cũ in altũ mittas radices hũilitatꝭ, hec
ille. Sexta pphetia habeꝭ Geñ. ix. in vni-
uerſali bñdictõe, vbi dr. Bñdixitqꝫ deꝰ noe
⁊ filijs ſuis ⁊ dixit ad eos, Creſcite ⁊ multi-
plicamini: ⁊ replete terram. Iſta terra bñ
dicta ⁊ ſctĩficata a dño in Noe ⁊ filijs ſuis
ſignat beatam virginẽ, de qua beatus Am
broſius in ſermone de natiuitate beate vir
ginis dicit ſic. Niſi fallimur: iã terra illa be-
nedicebaꝭ: in cuius medio dñs ſaluteꝫ ope-
raretur: ex qua veritas orireꝭ. Superne de-
niqꝫ benedictioni preparabaꝭ terra in ho-
mineꝫ procreata: ex qua naſcitura eſſet glo
rioſiſſima virgo que celeſti benedictiõe ſin-
gulari replẽda erat puilẽgio, En Noe a do-
mino benedicĩꝭ: ⁊ in filios Sem ⁊ Iaphet
paterna eius benedictio dirigiꝭ. Sanctiſſi-
mum nanqꝫ dei genitricis Marie corpus:
ante ſeculum ad generandũ dei filiũ prede-
ſtinatũ ppe finem mundi naſcituruꝫ. iaꝫ in
his quos prediximus patribus ſub quadã
imagine benedicebatur: ex cuius medio ſa-
lus mundi oriretur. Nunquid non tibi be-
nedicebaꝭ humanitatis caro: cũ inde naſce
reris glorioſa vgo? Tibi profecto bñdicen-

da erat caro humana in tuis ꝓgenitoribus
que ex castissimis visceribꝫ ỽgo beata illũ
eras paritura pctoribꝫ, q̇ est super oĩa bñdi
7 ctus, hec ille. ꝛ sic patz. Septima ꝓphetia
habeẗ Geñ. xij. ĩ abrahe electione, vbi diciẗ
Egredere de terra tua ꝛ de cognatõe tua et
de domo patris tui ꝛ veni ĩ terrã quã mon-
strauero tibi, faciãq; te ĩ gentẽ magnã ꝛ bñ
dicã tibi, atq; in te bñdiceẗ vniuerse cogna-
tiones terre. Ista electio cõuenit btẽ ỽgini
vñ Ambro. vbi supra diᷓ sic. Cõstãtissima
ꝓculdubio Abrahe fides audire meruit ꝙ
in semine eius bñdicerenẗ oẽs gentes. In
hoc igiẗ dignitas humane cõditõis reparã
da monstraẗ. cũ purificaẗ caro a cõtagione
originalis peti ꝑ circũcisionẽ. Dĩne itaq; di
gnatõis prerogatiua ꝑpurgabaẗ quedam
stirps iudaica. ex qua celestis lumĩs porta
nasцereẗ ỽgo marie, quã eterna dei dispõne
vnigeniti filij dei matrẽ futurã certissime sci
mus ꝑordinatã. hec ille In semĩe marie qđ
8 est xp̃s bñdictꝰ est mũdus. Octaua ꝓphe
tia habeẗ Geñ. xiiij. in clibani apparitione.
vbi dr̃. Apparuit clibanꝰ fumãs: ꝛ lampas
ignis trãsiens ꝑ diuisiones illas. Iste cli-
banus fumãs signat vterũ beate ỽgĩs spũ-
sancto sctificatũ. Lu. i. Spũssanctus sup. in
te: ꝛ ỽtus altis. ob. ti. Per lampadẽ intelli
gitur xp̃s. Esa. lxij. Saluator eiꝰ vt lampas
9 accendaẗ ꝛc. Nona ꝓphetia habeẗ Geñ.
xviij. ĩ farine cõmixtõe, vbi dr̃ Accelera tria
sata sil'e cõmisce ꝛ fac subcinericios panes.
Ista mulier signat btãm ỽginẽ. vñ Ber.
li. v. de cõsideratõe diᷓ sic. Mulier euangeli
ca que cõmiscuit tria sata farine, fuit beata
ỽgo que ĩ incarnatõe filij dei fermẽto fidei
sue cõmiscuit tria sata nouũ antiquũ ꝛ eter
nũ scz aĩam de nouo creatã: corpꝰ de natura
Adã ꝛ eternuz in vnione dĩnitat̃. Hec ille.
10 Decima ꝓphetia habeẗ Geñ. xxv. ĩ affini
tatis ꝓmotõe. vbi dr̃. Soror nostra es cre-
scas ĩ mille millia ꝛ possideat semẽ tuũ por-
tas ĩimicoꝝ suoꝝ. Btã ỽgo est soror nostra
cuiꝰ semen scz xp̃s filiꝰ eius cõtriuit portas
inferni. ps̃. Cõtriuit portas ereas ꝛ vectes
ferreos ꝯfregit. Sicut eñ rebecca fuit electa
ab abrahe vernaculo: sic btã ỽgo fuit ꝑele
cta a dei filio. vñ Bern. sup missus est. dicit
sic. Felix maria cui nec humilitas defuit nec
ỽginitas. His nimirũ ỽgo regia gemmis
ornata ỽtutum spẽ sua ꝛ pulchritudĩe sua
in celestibus cognita: ciuiũ celestiũ in se pro
uocauit aspectus itavt ꝛ reg̃ animũ ĩ sui cõ
cupiscentiã inclinaret ꝛ celestẽ nũciũ ad se
de supernis educeret. O admirandã et oĩ
honore dignissimã ỽginẽ sanctã mẽte ꝛ cor
pore, nec fortuitu: nec nouiter iuentã sz a se
culo electã: ab altissimo ꝑcognitã ꝛ sibi pre-
paratã, ab angelis seruatã, a patribꝰ ꝑsigna
tam, a ꝓphet̃ ꝓmissam. hec il. Undecima 11
ꝓphetia habeẗ Geñ. xxviij. ĩ scale sublima-
tione, vbi dr̃. Uidit iacob in somnijs scalaz
stantẽ sup terrã ꝛ cacumẽ illius tangẽs ce-
lum, angelos quoq; dei ascendẽtes ꝛ descen
dentes per eam ꝛ dñm innixũ scale. Ista
scala signat beatã ỽginẽ de qua Ioh. dam.
de natiuitate btẽ ỽgĩs diᷓ sic. Intellectua-
lis scala est beata ỽgo Ex terra enĩ habz na
tiuitatẽ, caput aũt ad celũ. Oĩs q̇ppe muliẽ
ris caput est vir. sed hec qm̃ virũ nõ cogno-
uit. caput habet deũ quoq; ꝛ patrẽ q̇ cõtra-
xit ĩ spũsancto ꝛ tanq; dĩuũ adhibuit filiuz
suũ q̇ portat oĩa verbo ỽtut̃ sue. Uolũtate
eñ patris nõ naturali cõtactu de spũsancto
ꝛ maria semper ỽgine ꝑter naturã verbuz
caro factũ est. hec ille. Duodecima ꝓphe- 12
tia habeẗ Geñ. xxx. ĩ humilitat̃ benedictõe
vbi dr̃. Uidit dñs humilitatẽ meam: nunc
amabit me. Hoc ꝑ bñdictõe mea. Beataz
q̇ppe me dicent omnes generatõẽs. Ista
verba dixit beata ỽgo ĩ cantico suo, Quia
respexit humilitatẽ ancille sue: ecce eñ ex hᷓ
beatã me dicent omnes generatõẽs. vnde
Ambro. ĩ sermone de natiuitate beate ỽgi-
nis diᷓ sic. Humilitas huius ỽgĩs in tanto
ỽtut̃ culmine excreuit: vt quod eue temeri-
tas fecit ĩpossibile: huius mitissima lenita-
te fieret perfacile. Illa superbiente hoĩ illuc
ituro celum claudiẗ: huiꝰ humilitate dĩna se
preueniẽte grã sicut ante secula prefinitum
est vt ad nos dñs veniat iuxta optant̃ vati
cinia prophete celuz disrumpiẗ. Humilitas
quoq; marie digne tm̃ posse dr̃ quam dñm
respexisse eiusq; spm̃ ĩ deo salutari suo ex-
ultasse gratanter ipsa fateẗ. Respexit dñs
inq̇t humilitatez meam ꝛ fecit ĩ me magna
q̇bꝰ non facile sint reperiẽda maiora. Hec il
le. Tertiadecima prophetia habeẗ Geñ. 13
xx. ca. ĩ obprobrij ablatione. vbi dr̃. Iudica-
uit me dñs ꝛ exaudiuit vocem meaz: dans
mihi filiuz ꝛ abstulit deus opprobriũ meũ.
Ita deus pater exaudiuit orõnem meam
beate ỽginis dicent̃ illud ps̃. Uerba mea
auribus percipe dñe: intellige clamorẽ meũ
Intende voci orationis mee: rex meus et
deus meus. Cui dedit filiũ suũ iesum xp̃m

q̃ abstulit obprobriũ mundi. Unde Maxi-
mus in ſmone dicit sic. Eua posteros ex sua
carne nascẽtes transmisit ad inferos: bene-
dicta maria ex sua ꝓle natos dirigit ad celos
Ex carne Eue nati dicunt filij hoĩm: ex bea
te marie filio renati dicunt filij dei. Cedat ꝗ
improperiũ eue: quia vniuersi sumus leti p
partum sancte ꝟginis marie ꝛ vita quã de-
struxerat eua: reparat p btãm mariã. h ille.
Decimaquarta ꝓphetia habet geñ. xl. in
vitis ꝓpagatione, vbi dr. Videbam coram
me vitem in qua erant. iij. ꝓpagines crescẽ
paulatim in gẽmas ꝛ post flores vuas ma-
turescere. Ista vitis signat btãm virginẽ in
qua fuerũt tres ꝓpagines. i. tres gñationes
s. carnalis p quã descẽdit a sanctis pñibus.
Secũda spũalis p quã in vtero sanctificata
est ab omni immũditia culpe. Tertia diuina
lis. p quam filiũ dei mistico spiramine non
ex virili semine cõcepit: que creuerũt in gẽ
mas ꝛ flores redemptõnis humane. vñ ful-
bert⁹ eṗs ĩ ſmõe de beata ꝟgine dic̃ sic. Be
atissima virgo descẽdit a radice illius fide p̃
clari abrahe. cui supne ꝓmissa bñdictio fue-
rat oĩm gentiũ in semine suo ꝛ a stirpe da-
uid quẽ egregia laude sublimauit dicẽs. In-
ueni hoĩem ſm cor meum. De regali nempe
tribu simul ꝛ sacerdotali duxit originez que
summũ regem atq3 pontificẽ erat paritura.
cuius anima ꝛ caro quã elegit ꝛ fecit habi-
taculum sibi sapiã dei pñs: ab omĩ malitia
ꝛ imũdicia purissima fuit affirmãte scriptu-
ra: qm̃ in maliuolã aĩam nõ introibit sapiã.
nec habitabit in corpore subdito pc̃tis. Hec
auctorem suũ cõcipiẽs edidit in tp̃e puberẽ
quẽ habuerat ante tempora cõditorẽ. h ille.
Et sic p3. Decimaq̃nta ꝓphetia habet exo
di. iij. in rubi inflammatõe, vbi dr. Apparu-
it aũt dñs in flamma ignis de medio rubi ꝛ
rubus ardebat ꝛ nõ comburebat. Iste rub⁹
incombustus signat ꝟginitatem illibatã btẽ
marie in cõceptione xp̃i iuxta illud. Rubuz
quem viderat moyses incombustũ cõserua
tam agnouimus tuã laudabilẽ virginitatez
dei genitrix. vnde richardus sup apocal. lib.
i. dicit sic Quidnã accipimus p flammã: ni
si spũssancti grãm. Quid p rubum arborem
paruulã: asperã floridã ꝛ viridez: nisi btãm
virginẽ p sui cõtemptũ humilẽ. p exercitium
vrtutum asperã cum mollicie. viridẽ p fidẽ
floridam p castitatẽ? Deo itaq3 apparente
in rubo: flãma rubum nõ lesit. ꝛ filio dei car-
nem in virgine sumẽte: obumbrãte spũsscti
gratia pudor illesus ꝟginalis permansit ꝛc.
Decimasexta ꝓphetia habet exo. xvi. ĩ mã-
ne creatione. vbi dr. Ecce ego pluam vobis
panẽ de celo. Vespere scietis ꝙ dñs eduxe-
rit vos de terra egypti ꝛ mane videbitis glori
am dñi. Iste panis signat xp̃m. ioh. vi Ego
sum panis viuus qui de celo descẽdi. Terra
aũt in quã descẽdit iste panis est vterus ꝟgi
nalis. vnde iohãnes dama. in ſmone de as-
sumptione beate ꝟginis dicit sic. Ex te enim
deitatis flamma: ꝟbum pñs manna celeste
dulcissimũ: nomẽ sup omne nomen: eternuz
lumen ꝛ inaccessibile celestis panis vite. fru
ctus absq3 cultu: corꝑaliter ex te pullulauit.
hec ille. Per hunc panẽ liberati sumus a te-
nebris ĩferni. Decimaseptima ꝓphetia ha
betur exodi. xix. in mõtis sanctificatõne. vbi
dr. Iam aduenerat dies tertius et mane in-
claruerat. ꝛ ecce ceperunt audiri tonitrua ac
micare fulgura ꝛ nubes densissima operire
montẽ. Totusq3 mons synai fumabat eo ꝙ
descẽdisset dñs sup eum in igne. Iste mons
signat vterum beate ꝟginis succensum igne
spũssancti in quem descẽdit filius dei. vnde
iohãnes dama. in ſmone de natiuitate bea
te ꝟginis dicit sic. Edita est ei nobis mr̃ dei:
de qua nasci voluit agnus dei qui tollit pec-
cata mũdi. Notissimus enĩ mons dei nascit
qui p̃cellit omni colli omniq3 humano cacu
mini ac pẽminẽtie nature angelice. Sãctior
synai sublimitas quã nec fumus: nec caligo
nec ꝓcella: nec terribilis ignis: sed spũssãcti
splendor lucifluus tetigit ꝛc. Decimaocta-
ua ꝓphetia habetur exo. xxiiij. ca. in tabula-
rum descriptõe, vbi dr. Operuit nubes mon
tez ꝛ habitauit gloria dñi sup synai ꝛ dedit
duas tabulas lapideas scriptas digito dei.
In beata ꝟgine spũssanctus purissimo san
guine fabricauit corpus iesu xp̃i. vnde iohã
nes dama. vbi supra dicit sic. Ibi enĩ verbũ
dei scripsit in tabulis lapideis digito. i. spũ-
sancto. In hac autem beatissima virgine ex
spũsancto eiusq3 sanguine idem ꝟbũ incar-
natum est ꝛ tradidit seip̃m nature nr̃e effe-
ctiuum salutis anthidotũ. hec ille. Decima
nona ꝓphetia habet exo. xxv. in arche fabri
catione. vbi dr. Archaz de lignis sethim cõ-
pingite ꝛ deaurabis eam auro mundissimo
intus ꝛ foris ponesq3 in archa testificatõem
quam dabo tibi. Ista archa est beata ꝟgo ĩ-
corrupta ꝛ sanctificata in qua est xp̃s testifi
catio dei patris. vnde iohãnes damascenus
vbi supra dicit sic. Agnoscat se virgo beata

archam incõparabilẽ. Archa eñ vndiq; au-
ro coopta: manna in se habẽs lagena aurea
mensa: ⁊ omnia vetera in figura huius tanq;
veri ꝑmitiui vmbra venerabãt. hec ille. Vi
cesima ꝓphetia habet exo. vlt. in tabernacli
erectione. vbi dr. Erexit moyses tabernacu
lum testimonij ⁊ operuit nubes illud ⁊ glia
dñi impleuit illd. Istud tabernaculũ signat
btãm ꝟginem quã spũssanctus obũbrauit ⁊
filius dei impleuit vterũ eius sua diuinitate
vnde iohãnes dama. vbi supra dicit sic. Ce-
dat tipicuz tabernaculũ quod ꝯstruxit moy
ses in deserto e ꝓciosis lapidibus: multimo
da materia ⁊ ante illud abrahe tabernaclm
Hoc eñ tabernaculũ. s. beatissima ꝟgo non
arte humana varioq; labore artificũ factuz
dei tabernaculũ ac receptaculũ: filiũ dei ĩ se
suscepit. Hec ille. Nam illud fuit figura hu⁹
Vicesimaꝑma ꝓphetia habet nume. xvij.
in virge floritione. vbi dr. Germinauit ꝟga
aaron in domo leui ⁊ turgẽtibus gẽmis eru
perant flores: qui folijs dilatatis in amigda
las deformati sunt. Ista ꝟga florens signat
btãm ꝟginem. vnde ambro. in ſmone de na
tiuitate beate ꝟginis dicit sic. Accepte sũt a
sancto moyse singule virge de singulis tribu
bus israel. noĩbus earum inscripte iubente
dño: ⁊ posite in tabernaculũ eius. Inter q̃s
vna que fuerat aarou sequẽti die germiasse
floruisse: frõduisse ac peperisse amigdala re-
perit. Sciens ergo dñs hoc opus suum ma
gni esse misterij: iussit ſuari ꝟgam ad moni
mentũ. Monebant filij israel ꝑñtia virge q̃-
rere sollicite q̃d significaret tam mirabile fa
ctum. Sicut eñ illa virga sine quolibet natu
re adminiculo fructificauit: ita ꝟgo maria si-
ne cõiugali ope filiũ ꝓcreauit: filiũ sane flo-
re designatum ⁊ fructu: flore ꝓpter spẽm. fru
ctu ꝓpter vtilitatẽ. Est eñ speciosus forma
ꝑ filijs hoĩm ⁊ vitalis refectio nõ solũ hoĩm
sed etiam angelorũ. h̃ ille. Et sic patet ⁊c.
Vicesimascda ꝓphetia habet nume. xxiiij.
in stelle apparitione. vbi dr. Orietur stella ex
iacob ⁊ consurget ꝟga de israel ⁊ ꝑcutiet du
ces moab. Ista stella signat btãm ꝟginez q̃
emisit radiũ suum. i. filium suũ absq; sui cor
ruptõe. vnde ber. sup missus est. dicit. Ma-
ria interꝑtat stella maris: ⁊ virgini couenie
tissime aptat. Ipa nãq; syderi aptissime cõ
parat. Quia sicut sine sui corruptõne sydus
suũ emittit radiũ: sic absq; sui lesione ꝟgo pe
perit filium. Nec syderis radius suã minuit
claritatẽ. nec ꝟginis filius suã integritatem

hec ille ⁊c. Vicesimatertia ꝓphetia habet
deut. vlt. in synai benedictõe. vbi dr. dñs de
synai venit ⁊ de seyr ortus est nobis. Appa
ruit de mõte pharan ⁊ cum eo sanctorũ mi-
lia. Iste mons synai signat btãm ꝟginẽ de
qua natus est iesus xp̃s q̃ benedictionẽ dei
toti attulit mũdo. vnde iohãnes dama. in ſ
mone de natiuitate btẽ ꝟginis dicit sic. Bñ
dicta que placuisti dño. ad quẽ semꝑ tua in
tentio. ad quẽ tuũ semꝑ desideriũ. Viuebas
eñ nõ tibi: neq; eñ ꝓpter te nata es: ſ viue-
bas deo ꝓpter quẽ in hũc mundũ venisti. vt
salutẽ afferres mũdo vt antiquũ dei consili
um. s. incarnatiõis ꝟbi nostreq; saluationis
compleret. cuius affectus diuinis inuigila-
bat colloquijs. h̃ ille ⁊c. Vicesimaquarta
ꝓphetia habet iosue. x. in solis fictione. vbi
dr. Stetit sol in medio celi ⁊ nõ festinauit oc
cumbere spacio vnius diei. Iste sol est xp̃us
celũ est beata virgo in cuius vtero stetit xp̃s
decem mensibus. sicut sol tꝑe Iosue stetit ĩ
medio celi decẽ horis. vnde sapi. vij. dr. In
ventre matris mee figuratus sum caro decẽ
mensiũ. Et sic pz ⁊c. Vicesimaq̃nta ꝓphe-
tia habet iudicũ. ij. in terre irrigatõe. vbi dr.
Asa dixit patri suo. Da mihi benedictionẽ:
quia terrã arentẽ dedisti mihi: da ⁊ irriguaz
aquis. Qui dedit ei irriguũ suꝑius ⁊ irrigu-
um inferius. Ista asa signat btãm virginem
cui deus dedit carnẽ aridã ab omni humore
infectõnis pcĩ originalis. vñ ber. in episto-
la ad canonicos lugdunenses dicit sic. Ego
puto ꝙ copiosior sanctificatõis bñdictio in
eam descẽderit: q̃z in alijs sanctis ab vtero
sanctificatis fuit: que nõ solum ipius ortum
sanctificaret: sed ⁊ vitã eius ab oĩ deinceps
pctõ immunẽ cõseruaret. Petiuit aũt beata
virgo a deo patre irriguũ suꝑius ⁊ inferius
i. ꝑmanentiã ꝟginitatis cũ assensu fecũdita
tis. vt esset virgo ⁊ mater. virgo complectẽs
xp̃i diuinitatẽ ⁊ mater ꝯcipiẽs xp̃i humani
tatem. vnde aug. in quodã ſmone dicit sic.
Felix mater ꝑ quã nr̃i generis reparata est
vita que de celo dei suscepit ꝓlem et mundo
genuit liberatorẽ: ⁊ a pctis ⁊ morte saluato
rem. Electa quippe est virgo integra cui fe-
cunditas mr̃is daret ⁊ facta est fecũda ma
ter in qua ꝟginis integritas ſuaret q̃ celos
innouauit: mundũ purificauit: paradisũ ape
ruit: ⁊ aĩas sanctorũ ab inferis liberauit. h̃
ille. Vicesimasexta ꝓphetia habet iudicũ.
vi. in velleris irroratione. vbi dr. Factũ ẽ vt
ros in solo vellere fuerit ⁊ ĩ oĩ terra siccitas

et rursum in solo vellere fuerit siccitas ⁊ ros
in omni terra. Istud vellus siue lana signat
beatã virginẽ. vnde petrus rauẽnas dic̃ sic.
Vellus cũ sit de corpe: nescit corpis passio-
nes. sic virginitas cũ sit in carne vitia tamẽ
carnis ignorat. Celestis ergo ymber. s. dei fi
lius ĩ vgineũ vellus placido descẽdit illapsu
et tota deitatis vnda bibulose nostre carni
descẽdebat in vellere: dõec eximio ptu emis
sam in terris oĩbus pluuiã salutis effũderet
⁊c. Vicesimaseptima pphetia habet̃ iudic.
xiij. in nazarei cõceptõe. vbi d̃r. Concipies ⁊
paries filiũ et erit nazareus dei ab infantia
sua ⁊ ex vtero m̃ris et ipse incipiet liberare
isrl' de manu philistinorũ. Ista mr̃ ɔcipiens
nazareũ est btã virgo que cõcepit xp̃m ĩ na
zareth. luce. i. Hic aũt nazareus est xp̃s. vñ
augu. dicit sic. Dñs ac saluator nr̃ p suscepti
corpis sacramentũ septiformis spũs gr̃a in
quo celata diuinitas hĩtauit extinctis demo
nibus ppl'm suũ de morte ppetua liberauit.
ruptis inferni obicibus: aptoq3 sepulcro re-
cepto corpe a morte regredit̃. h ille. Vice-
simaoctaua pphetia habet̃ ruth. iij. in merce
dis retributõe. vbi d̃r. Pro eo q̃ reliq̃ris pa
rentes tuos ⁊ terraz in qua nata es reddat
tibi dñs p ope tuo ⁊ plenã mercedem recipi
as a dño deo israel ad quẽ venisti ⁊ sub cui⁹
cõfugisti alas. Benedicta es a domino filia
⁊ porẽ miam posteriore supasti. Scit en im
oĩs populus mulierẽ te esse virtutis. Bene
dictus dñs qui nõ est passus vt deficiat suc
cessor familie tue ⁊ vocet̃ nomẽ eius in isrl'
et habeas qui consolet̃ aĩam tuã. Hec ibi.
Ista mulier sic bñdicta sic remunerata a do
mino cui natus est fili⁹: signat btãm vginez
que pepit xp̃m ⁊c. Vicesimanona pphe-
tia habet̃. i. reg. xij. in salutis obtẽtõe. vbi d̃r
Nunc state ⁊ videte rem istã grandẽ quã fa
ctur⁹ est dñs in ɔspectu ur̃o. Inuocabo dñz
⁊ dabit voces et pluuias ⁊ scietis ⁊ videbit̃
q2 hodie fecit dñs salutẽ in isrl'. Nunq̃d non
messis tritici est hodie. Btã virgo iuocat de
um p messe tritici. i. p ɔceptione saluatoris
vnde gregorius in s̃mone dicit sic. Thesau-
rus gr̃arum et mĩe aptus est: fontes exube
rant pietatis: hodie ad nos missus est filius
dei cũ plenitudine gratiaꝝ. Currite currite: ĩ
plete sinus. h ille. Tricesima pphetia habe
tur in ps̃. in salutis opatõe. vbi d̃r. De⁹ autẽ
rex noster ante secula opatus est salutẽ ĩ me
dio terre. Ista terra signat btãm vginẽ. vn-
berñ. in s̃moẽ de spũsancto dicit. In medio
terre. in vtero videlz vginis marie q̃ mirabi
li ppetate mediũ terre d̃r. Ad illaz eñi sicut
ad mediũ: sicut ad archanũ dei: sicut ad rerũ
cãz sic ad negociũ scloꝝ respiciũt ⁊ q̃ in celo
hĩtãt ⁊ q̃ ĩ iferno: ⁊ q̃ nos pcesseñt ⁊ nos q̃ su
m⁹ ⁊ q̃ nos sequũt̃ ⁊ nati natorũ ⁊ q̃ nascẽt̃
ab ill'. Illi q̃ sũt ĩ celo. vt resarciãt̃. q̃ ĩ iferno
vt eripiant̃ qui pcesserũt pphete: vt fideles
inueniant̃. qui sequunt̃ vt glorificentur ⁊c.
Tricesimap̃ma pphetia habet̃ in ps̃. in spõ 31
si egressione. vbi d̃r. In sole posuit do. tab.
suũ ⁊ ip. tan. spon. p. de tha. suo. Iste sol est
beata vgo in cuius vtero deus pater posuit
tabernaculũ. i. filiũ suũ ⁊ ip̃e pcessit ex vtero
vginis tanq̃ sponsus coniũgẽs sibi naturã
humanã velut sponsam. Unde Maximus
in s̃mone dicit sic. O admirabilis thalam⁹
de quo speciosus pdijt sponsus. lux gentiuz.
spes fideliũ. tabernaculũ glorie. templũ cele
ste. hec ille: Tricesimasecũda pphetia ha- 32
betur. pu̾er. vl. c. in mulieris inq̃sitõe. vbi d̃r
Mulierẽ fortẽ q̃s inueniet: procul ⁊ de vlti-
mis finibus p̃cium eius. Ista mulier fortis
est beata vgo. vnde berñ. sup missus ẽ dicit
sic. Quam vero aliã salomõ reqrebat q̃ be
atam vginem cum dicebat. Mulierẽ fortez
q̃s iueniet: Nouerat q̃ppe vir sapiẽs hmõi
sexus infirmitatẽ fragile corpus: lubricã mẽ
tem. ⁊ tñ legerat deũ pmisisse ⁊ ita videbat
cõgruere: vt q̃ vicerat p feminã: vinceret̃ per
ip̃am. vehemẽter admirãs aiebat. mulierez
fortẽ q̃s inueniet: quod est dicere. Si ita de
manu femine pẽdet ⁊ n̄ra oĩm salus ⁊ ĩno-
centie restauratio ⁊ de hoste victoria: fortis
oĩno necesse est vt p̃uideat̃ que ad tm̃ opus
possit esse idonea. Sed mulierẽ fortẽ q̃s iue
niet: Ac ne hoc quesisse videret̃ desperãdo:
pphetãdo subdit. pcul ⁊ de vltimis finibus
p̃ciũ eius. Hoc nõ vile. nõ paruũ. nõ medio-
cre. nõ deniq3 de terra: sed de celo. nec de ce
lo primo terris p̃ciũ hui⁹ mulieris fortis: s
a summo celo egressio eius. h ille. Hoc p̃ciũ
est ip̃e xp̃s iesus. vt p3. Tricesimatertia p 33
phetia habet̃. cant. iiij. c. in orti cõclusiõe. vbi
d̃r Ortus ɔclusus soror mea sponsa. ortus
ɔclusus fons signatus. Iste ortus signat be
atã virginẽ. vñ ber. in s̃moẽ de btã vgine dic̃
sic. Ort⁹ cõclusus es tu dei genitrix: ad quẽ
deflorandũ manus petõris nunq3 introiuit
Tu sanctorũ areola aromatũ: a celesti ɔsita
pigmẽtario. virtutum oĩm speciosis florib⁹
delectabiliter vernas. inter quos triuni in te
miramur excellentiã. Hi sunt quorum odore

suauissimo totã domũ dei reples.o maria vi
ola humilitatis.liliũ castitatis.rosa patiẽtie
et caritatis, Merito de tali areola flos ille
speciosus forma p̄ floribus paradisi egressꝰ
est sup quẽ spũssanctus reqeuit. h̄ ille. Est
etiam fons gratiarũ ⁊c. Tricesimaquarta
ꝓphetia habet.cant.vi.in aurore ꝓgressiõe
vbi dr̄.Que est ista que ꝓgredit q̄si aurora
consurgẽs:pulchra vt luna·electa vt sol ter-
ribilis vt castrorũ acies ordinata.Sup quo
berñ.vbi supra dicit sic.Que est ista q̄ ꝓgre
dit sic vt aurora valde rutilans. o maria in
mundũ ꝓgressa es que veri solis splẽdorem
tanto sanctitatis iubare p̄cucurristi: vt diez
vere salutis:diem ꝓpitiatiõis:diẽ quaz fecit
dñs:a tua claritate dignũ fuerit initiari Fe-
lix aurora que felicis dei nũtia extitisti. Tu
pulchra vt luna diceris:cuiꝗ nõ immerito cõ
pararis. Illa enĩ astrorum oĩm sola soli sil'i
ma ⁊ candore venusta argẽteo ceteris in ce-
lo p̄eminet syderibus:tu veri solis imago ex
pressiua inter milia astrorũ deo assistentiuz
virginali puritate in celis gloriosa p̄fulgẽs.
Illa transfuso solari lumine noctẽ illuminat
tu ꝟtutum a deo tibi inditarũ magnificis ex
emplis ad imitationẽ tui nos ꝓuocas. Tu
electa vt sol immo vt solis cõditor. Ille enĩ
electꝰ ex milibꝰ viroꝝ:tu electa ex milibꝰ feĩa
rũ. Ille electꝰ ex oĩbꝰ q̄ sũt. tu electa ex oĩbꝰ
que p ip̄m sunt. Tu terribilis vt castrorum
acies ordinata. An non horruerũt p̄ncipes
tenebrarũ quã viderũt p̄ter morẽ instructaz
omni armatura fortiũ cõtra se ꝓgredi femi-
nam fortẽ hec ille. Tricesimaqnta ꝓphetia
habet cant.vi.in pulchritudinis laudatõne
vbi dr̄. Una est columba mea pfecta mea:
vna est matris sue electa. Uiderũt eam filie
syõ ⁊ beatissimã p̄dicauerũt ⁊ regine lauda
uerũt eam.Sup quo iohes dama. in s̄mõe
de assumptõe btẽ ꝟginis dicit sic.O immen
sa dei benignitas.O diffusior inuestigatõne
caritas qui vocat ea q̄ nõ sunt tanꝗ ea que
sunt.qui adimplet celũ ⁊ terrã cuiꝰ sedes ce
lum terra vero scabellũ pedũ eius. fecit sibi
ancille sue vterũ habitationẽ diffusaz ⁊ pfe
cit in ea misteriũ oĩbus seculis ĩauditũ Deꝰ
enĩ existẽs fit homo. O ꝟginalis gl'ia hoĩe
maior:viderũt te filie syon.i.eccl'ie ⁊ beataz
dixerũt regine.i.iustoꝝ aĩe ⁊ in secula lauda
bunt te hec ille. Tricesimasexta ꝓphetia hẽ
tur iudith.xiiij.in populi ḡtulatõe.vbi dr̄.bñ
dicta tu es filia a dño de excelso pre omni-
bus mulieribus sup terrã.qui hodie nomen

tuũ ita magnificauit:vt nõ recedat laus tua
de ore hoĩm Tu gloria hierl'm:tu letitia isra
el:tu honorificẽtia populi nostri qr fecisti vi
riliter ⁊ confortatũ est cor tuũ: eo ꝙ castita-
tem amaueris ideo manus dñi confortauit
te ⁊ ideo benedicta eris ĩ eternũ.Benedictꝰ
dñs qui creauit celũ ⁊ terrã qui te direxit in
vulnera capitis p̄ncipis inimicorũ nostrorũ.
Sup quo ber.dicit sic. Cui hec s̄uata est vi-
ctoria nisi marie? Ip̄a pculdubio caput con
triuit venenatũ q̄ omnimodã maligni sug-
gestionẽ tam de carnis illecebra q̄ꝫ de men
tis supbia deduxit ad nihilũ.h̄ ille. Tricesi
maseptima ꝓphetia habet.Esa.vij.in ꝟgis
cõceptiõe vbi dr̄.Ecce ꝟgo cõcipiet ⁊ pariet
filium ⁊ vocabit nomẽ eius emanuel.Sup
quo dicit iohãnes dama.in s̄mone de nati-
uitate beate ꝟginis sic.Hodie arrideat virgi
nitas qm̄ nata est virgo quã Esaias p̄dixit
ꝙ habebit in vtero ⁊ pariet filiuz ⁊ vocabit
nomen eius emanuel i.nobiscum deus. Nõ
homo:nõ angelus sed ip̄e dñs veniet ⁊ sal-
uabit nos. Benedictus qui venit in nomĩe
dñi.deus dñs ⁊ illuxit nobis ⁊c. Tricesima
octaua ꝓphetia habet.iere. xxxij. i viri circũ
datione.vbi dr̄.Creauit dñs nouũ sup terrã
Femina circũdabit viruz. Sup quo berñ.in
s̄mone sup missus est dicit sic. Que est hec
femina? Quis iste vir? Nunq̄d nõ facile ẽ ti-
bi agnoscere feminam circundantem viruz?
cum mariã videas.virum approbatũ a deo
iesum suo vtero circumplectentez. Uir erat
iesus nõdum natus:sed sapiã.nõ etate: ani-
mi vigore:nõ corporis.maturitate sensuum
nõ corpulẽtia membroruz. Femina itaqꝫ cir
cundãs virum ergo est cõcipiẽs deũ ⁊ hoĩez
spũsancto plenũ.hec ille. Tricesimanona p
phetia habet ezech.xliiij. in porte clausione
vbi dr̄· Uidi portã in domo dñi clausaz. Et
dixit dñs ad me. Porta hec clausa erit in et
num:⁊ vir nõ transibit p eam:qm̄ dominus
deus israel ingressus est p cam. Super quo
beatus augu.in sermone dicit sic. Quid est
porta in domo domini clausa nisi ꝙ maria
semper erit intacta? Et quid est homo non
transibit per eaz:nisi ꝙ ioseph nõ cognoscet
eam? Et quid est dominus solus ingreditur
per eam nisi q̄ꝫ spũssanctus impregnauit eã
et angelorum dominus nascetur per eam?
Hec ille. Quadragesima prophetia habe
tur danielis.ij.in lapidis abscisione.vbi dici
tur. Lapis abscisus est de monte sine mani
bus:qui factus est mõs magnus ⁊ impleuit

vniuersam terrã. Sup quo iohãnes dama.
in sermone de assumptõe beate ꝟginis dicit
sic. Quid mõs danielis de quo abscisus est
lapis angularis xp̃us sine viri instrumẽto?
Nonne tu sine semine pariẽs ⁊ iterum ꝟgo
ꝑmanens? Hec ille.

Quarto declaratur eadẽ

cõclusio testimonio legis humanalis. Sciẽ-
dum ꝙ incarnatio xp̃i ex ꝟgine fuit necaria
quadruplr. Primo ad nature humane repa
rationem. Nam ruina que fuit facta ꝑ ange
los in celo supmo angelo peccante debebat
reparari ꝑ hoiem, cum aũt homo ꝑ culpam
peccauerit originalẽ debuit hoc natura hũa
na reparare. Esa lviij. Edificabunt in te de
serta seculorũ: fundamẽta gñationis ⁊ gene
rationis suscitabis: ⁊ vocaberis edificator.
Si eñ locaui tibi aream meã eo pacto vt in
ea domũ edificares in qua me recipes qñ-
cunqꝫ ad te declinarez. Tu edificasti ⁊ in ea
me recepisti postea incẽdio vel alio casu di-
ruta te cõuenio: vt iteruz reedifices. Querit
an possum. Videt ꝙ sic qꝛ in hoc mecũ cõ-
uenisti vt quãdiu locatio duraret: ibi ꝯstru-
cta esset domus in qua recipes locatorem.
Ar. ff. de seruitutibus villanorũ. l. cum preci
pue cum ruina cõtigerit vitio opis ⁊ nõ soli
ff. locati ⁊ conducti. l. vlt. Nam nõ bene edi
ficatum videt ⁊ constructũ quod dirutũ est
ff. de legatis. l. qui concubinã. Nõ eñ suffi-
cit semel recepisse locatorẽ: nisi iterato ipm
recipiat quousqꝫ locatio durat. Ar. ff. de ꝟui
tutibus vrbanorũ ꝑdiorum. l. ꝟuitus. ⁊. ff. d
postulãdo. l. cui. C. si ꝟuus exportãdus veni
at. l. i. ad ꝓpositũ. Deus locauit paradisum
homini vt ibi edificaret domũ. i. mulierẽ de
qua ipe de⁹ nasceret. ps. Hic habitabo qm̃
elegi eam. Sed ista domus edificata ꝟtuti-
bus ⁊ gratijs ornata ꝑ culpã ipsi⁹ mulieris
cecidit ⁊ corruit. stante igit locatiõe celi ad
hoiem: necesse fuit vt noua domus. s. noua
mulier edificaret tãte dignitatis vt in ea fi-
lius dei reciperet. hec aũt fuit btã ꝟgo de q̃
ps. dicit. Fundamẽta eius in mõtibus scis
homo natus in ea ⁊ ipe fundauit ea altissi-
m⁹. Et iterũ. Domũ tuã dñe decet scitudo.
Secũdo ad nature humane legitimatõem.
Nam ideo naturã nostrã deus assumere vo
luit ꝑ sui incarnationem vt genus humanũ
legitimaret. qꝛ puer natus extra matrimoni
um nõ potest esse aptus ad hereditatẽ. nisi
legitimet ꝑ illũ qui habet ptãtez legitimãdi
vel ꝑ matrimoniũ sequẽs. Quia igit totuz
gen⁹ humanũ quod fuit natũ añ nature hu
mane spũalez despõsatõnẽ que fuit facta in
incarnatione xp̃i in thalamo ꝟginis: oẽs na
ti fuerũt inepti ad hereditatẽ celi. ps. Ego ꝟ
uus tu⁹ ⁊ filius ãcille tue: q̇ nõ est apt⁹ ad hẽ
ditatẽ filij legitimi. eph. ij. Eram⁹ nat͛a filij
ire. Vt igit oĩs ex natura ire natos et post
nascituros legitimaret: fecit iter se ⁊ naturã
humanã spũale matrimoniũ vt adoptionez
filiorũ dei recipemus. gal. iiij. ⁊ sic qui prius
erant illegitimi facti sunt legitimi. vt in autẽ
tica. q̇bus modis filij naturales efficiunt legi
timi. colla. vi. circa ꝑncipiũ. et gal. iiij. Itaqꝫ
nõ sumus ancille filij: sꝫ libere. qua libertate
donauit nos xp̃s. Tertio ad nature hũane
liberationẽ. Cum eñ serpẽs fraude primos
parẽtes nostros decepit. qua in seruitutẽ ei⁹
redacti sumus nõ semꝑ vinculis ei⁹ detineri
debebamus. qm̃ dolus siue calliditas alicu-
ius nõ debet sibi patrocinari. vt exinde ꝑmi
um assequat vnde pati dꝫ penã. vt. ff. de do-
lo. l. i. ⁊. l. ne ex dolo suo lucret. Qꝛ mẽdacia
ñ debent remanere ĩpunita. C. de accusatio
nibus. l. accusatõis ordine. ⁊. ff. de rei vẽdica
tione. l. vlt. Non eñ debet q̇s cõsequi emolu
mẽtum de mẽdacio suo. vt. ff. de natalib⁹ te-
stamẽtis. l. i. ⁊ ff. si et nõ tali causa agatur. l.
iij. § ij. Ergo maleficia serpẽtis nõ debẽt re-
manere impunita. ne impunitas delicti inui-
tet alios ad malignandũ. ff. ad legẽ aquiliã
l. ita vulnerat⁹. C. de furtis. l. si q̇s. in fine.
Quia vero deceptis ⁊ nõ decipiẽtibus iura
subueniũt. vt. ff. ad velleianũ. l. ij. § verba. ⁊
ff. de in integrũ restõne § fi. Propterea cuz
serpẽs decepit mulierẽ ornatã ꝟtutibus; vir
ginem innocentẽ ⁊ fecundã: ideo ipe debet
vinci ⁊ supari ꝑ beatam mariã plenam grã:
innocentẽ ꝑ sanctificationẽ in vtero, ꝟginez
⁊ fecundã spũsancto, vt sic natura humana
liberet a noxa ꟙuitutis qua ꝑ serpentẽ opp-
mebat. Quarto ad nature humane exalta
tionẽ. Posito ꝙ vnus vendat oĩs arbores
nemoris sui cuz solo vna tm̃ arbore excepta
cum area ab eadẽ occupata: quo facto omi-
bus alijs arboribus ab emptore ꝓstrat͛ de
radicibus arboris excepte ceperũt noue ar-
bores excrescere ex omni parte et oĩs radi-
ces antique arboris ⁊ nouarũ ceperũt se di-
latare ad fortificandũ illam cõtra ventum ⁊
tẽpestates ⁊ sicut vndiqꝫ se dilatabãt sic vn
diqꝫ nouas arbores ꝓducebãt. Emptor vult
ꝓsternere illas sicut fecit alias. queritur an

possit? Rn̄det ꝙ si he noue arbores pullu-
lauerūt de radicibus arboris excepte post-
ꝙ ipa fuit desiccata: om̄s ꝑtinent ad empto
rez. Si vero arbor excepta nō fuit desiccata.
emptor nihil habebit de his que nate sūt ex
ea: sed de alijs que nō apparēt sup terrā aut
quarū origo nō apparet. Quia que sup trāz
apparēt censent vna: sed alie nequaꝙ. vt. ff.
arborū furtim cesaruz. l. si semina. Et cum ex
eisdez radicibus ꝓdierint: remanet ipaꝝ
idētitas. ff. de iudicibus. l. ꝓponebant. Ad
ꝓpositū ꝑmus parēs nr̄ vēdidit oēs hoīes
Esa. lij. Gratis venūdati estis: excepta bea
ta ꝟgine de qua dr̄ daniel. iiij. Magna ar-
bor ꝛ fortis ꝛ ꝓceritas eius attingēs celum
de cuius radice ꝓcessit xp̄s. Esa. xi. Egredi-
etur ꝟga de radice iesse ꝛ flos de radice eius
ascēdet. Ab ista radice ꝓcesserunt fideles in
xp̄m credētes. exaltati sup terrā vsqꝫ ad celū
Eccl. xxiiij. Et radicaui ī populo honorifica
to ꝛ in plenitudine sanctorū detentio mea.
Et sic pz. Postꝙ ꝟo moyses declarauit cō-
clusionē ꝑdictam: ait anīe deuote. Que ego
noui fideliter te docui. Sed ecce h̄ est sanct⁹
thomas de aq̄no doctor noui testamēti q̄ ꝓ
fert ꝟmones rectissimos ꝛ oī ꝟitate plenos
Ad quē astāte moyse accessit aīa deuota ꝓ
sue cōclusionis clariori notitia. Cui sanctus
Thomas ait. Ego ondā tibi ꝯclusionē tuaz
esse verā testimonio q̄druplicis legis. s.

- Legis Euāgelice.
- Legis Apostolice.
- Legis Canonice.
- Legis Ecclīastice.

Primo testimonio legis

euāglice. Sciendū ꝙ xp̄us ꝓbauit illā testi-
1 monio quadruplici. Primo testimonio ma
thei. i. dicēs. Cum esset despōsata mater iesu
maria ioseph anteꝙ cōuenirēt inuēta est in
vtero habēs de spūsancto. Quod enī in ea
natum est de spū sancto est. Hoc aūt totum
factū est vt adimpleret quod dictū ē a dn̄o
ꝑ ꝓphetam dicentē. Ecce ꝟgo in vtero habe
bit ꝛ pariet filiū: ꝛ vocabit nomē eius ema-
nuel: quod interp̄tatū est nobiscū deus. hec
ibi. Sup quo iohānes dam̄. in ꝟmone de na
tiuitate beate ꝟginis dicit sic. Hodie filius
fabri qui fabricatus est aurorā ꝛ solē: ꝟbum
patris ꝑ quod oīa facta sunt forte brachiuz
altissimi dei digito suo. s. spūsctō naturaz no
stram iam habentē sue diuinitati copulauit
O admirabile misteriū. O ꝟgo deo gratissi
ma templū dei. sacrariū spūssancti. tricliniū
trinitatis. quod spūalis salomō ꝑnceps pa
cis cōstruēs inhabitauit. Secūdo testimo
nio mar. i. Ecce ego mitto angelū meū ante
faciem tuā qui ꝑparabit viā tuā an̄ te. Sup
quo aug. in ꝟmone dicit sic. Erā inq̄t maria
in domo mea puella iudea ex semine regis
dauid generata: adulta facta sum ꝛ despōsa
ta ꝯiugi ꝛ placui alteri nō interueniēte adul
terio: sed intercedēte spūsancto. Despōsata
sum homini iudeo ꝛ placui homini deo. De
sponsauit me vir iudeus: adamauit me xp̄s
deus. Ignorauit quidē ioseph sponsus me⁹
ꝙ me adamasset deus me⁹ ꝛ putauit ꝙ ad
ulterio imp̄gnatus eēt vēter meus. Nanqꝫ
ignorāte ioseph spōso meo. venit ad me qui
dam magn⁹ xp̄i paranimphus nō p̄riarcha
ꝑmus aut ꝓpheta egregius. sed gabriel an-
gelus facie rutilās: veste choruscās: incessu
mirabilis aspectu terribilis visitauit me ꝛ ꝑ
turbauit: salutauit: dixitqꝫ mihi. Aue gratia
plena dn̄s tecū. hec ille. Tertio testimonio 3
ioh. v. Angelus dn̄i descēdebat in piscinam
ꝛ mouebat aqua. ꝛ qui ꝑor descēdebat ī pi-
scinam post motionē aque sanus fiebat a q̄
cūqꝫ detinebat infirmitate. Hec ibi. Super
quo iohānes dama. in ꝟmone de natiuitate
beate marie ꝟginis dicit sic. Gaude ꝓbatica
piscina beatissima ꝟgo maria q̄ nō vt quon
dam semel in anno recipiebas angeluz dn̄i
mouentē aquā aut vnū sanātē ꝛ ab infirmi-
tate qua detinebatur liberantē sed multitu
dinem ꝟtutum celestiū habēs nobiscū te col
laudantiū. Tu miraculorū pelagus. tu fons
sanitatis totius orbis. tu nō ministrū ange-
lum suscipis: sed ip̄m magni consilij angelū
qui nō descēdit cū aliquo strepitu: sed tanꝙ
benignitatis pluuia in vellus oēm naturam
languidā ꝛ ad corruptionē ꝓcliuē ad salutez
ꝛ ad vitā erigit. h̄ ille. Quarto testimonio 2
luce. i. Benedicta tu inter mulieres: ꝛ bene-
dictus fructus vētris tui. Et vn̄ h̄ mihi vt ve
niat mr̄ dn̄i ad me? Et beata que credidisti.
qm̄ ꝑficient in te que dicta sūt tibi a dn̄o. h̄
ibi. Sup quo btūs aug. libro de bono virgi-
nitatis dicit sic. Beatior fuit maria ꝑcipiēdo
fidem xp̄i ꝙ cōcipiēdo carnē xp̄i. Nam ma
terna ꝓpinq̄tas nihil marie ꝓfuisset: nisi fe-
licius xp̄m corde ꝙ carne gestasset. h̄ ille. vt
patz in euāgelio hodierno. In quo remouēt
xl. modi diffamādi aliquā ꝟginē q̄b⁹ nō po
tuit sugillari btā ꝟgo. vt pz sigillatī. ꝑmo exi
gēdo. Cuz enī puella exigit a parētib⁹ nube

re: signũ lubricitatꝭ est ĩ ea q̃ ꝟginitatẽ nolit
ꝟuare. Non eñ ipa p̃mo debet virũ in cõiu
gem exigere sed nũtiũ ipam exigentẽ expe⸗
ctare. Btã ꝟgo nunq̃ꝫ virũ exegit q̃ ꝟginita
teꝫ suã deo deuouit ꝫ ꝑ nũtium a deo missũ
req̃sita est. ideo in euãgelio dꝛ missus. vnde
ãbꝛo. libꝛo de virginitate dicit sic. Custodi
ꝟgo vias tuas vt nõ delinq̃s in lingua tua
qꝛ ꝛ bõa loq̃ plerũq̃ꝫ crimen est ꝟgini Clau
dat oꝛa ꝟginis pudoꝛ: debilitatẽ excludat re
ligio instituat naturã cõsuetudo. ꝫ ille. Se
cũdo cõuersando. Cum eñ puella vagaꝛ ex
tra domũ patnã: sicut fecit dyna filia iacob:
signũ est lasciuie ꝛ vanitatis in ea. Btã vir⸗
go domi secreta ꝑmansit. ideo in euangelio
dꝛ. ẽ. vnde ambꝛo. vbi supra dicit sic. Virgo
que xp̄m req̃rit nõ debet esse vulgaris nõ in
foꝛo. nõ in plateis: nõ debet esse voce q̃rula
gressu lubrica: auditu facilis: vilis aspectu.
Discite ꝟgines exemplo marie nõ circũcursi
tare alienas edes. nõ demoꝛari in plateis.
nõ aliquos in publico miscere ꝟmones. Fre
quẽtius in publico videri displiceat: quam
aliena domus nõ alliciat. ꝫ ille. Tertio col⸗
loq̃ẽdo. Cuꝫ eñ puella sola cũ solo iuuene
colloquiꝛ: signũ est petulãtie carnalis. Non
eñ casta iudicaꝛ mẽte que lasciuos libenter
audit ꝟmones. Unde hiero. in ep̄la dicit sic
Sit in te moꝛũ grauitas: honestas admira⸗
bilis: stupẽda verecũdia: mira patiẽtia: ꝟgi⸗
nalis incessus: ꝛ vere pudicitie habitus ser⸗
mo modestus suo t̄pe ꝑferẽdus. ꝫ ille. Bea
ta virgo nõ cum hoĩe sed cũ angelo loquiꝛ.
ideo in euãgelio dꝛ angelus. vnde hiero. in
ꝟmone de assumptione beate ꝟgĩs dicit sic.
Bene angelus ad ꝟginem mittiꝛ. qꝛ semꝑ
est angelis cognata ꝟginitas. Profecto in
carne p̄ter carnẽ viuere nõ terrena vita est:
sed celestis. Unde in carne angelicã gl̃iam
acq̃rere maioꝛis est meriti: q̃ꝫ habere. Esse
eñ angelũ felicitatis est. esse ꝟo virginẽ vir
tutis dei. Hoc obtinere viribus nitamur cũ
gr̃a: quod angelus habet ex natura. Utrũq̃ꝫ
eñ ꝛ esse virginẽ ꝛ angelũ diuini muneris
est officiũ: nõ humanũ. hec ille. Et beda in
omel. hodierna dicit sic. Aptum ꝑfecto hũa
ne restauratõnis p̃ncipiũ: vt angelus a deo
mitteretꝛ ad virginẽ partu consecrandã diui
no: qꝛ p̃ma ꝑditionis humane fuit causa cũ
ꝟpens a diabolo mittebaꝛ ad mulierẽ spiri
tu supbie decipiendã: immo ip̄e in serpente
diabolus veniebat qui genus humanũ de⸗
ceptis parentibus p̃mis immoꝛtalitatꝭ gl̃ia
nudaret. Quia ergo moꝛs ĩtrauit ꝑ feminã
apte rediit ꝛ vita ꝑ feminaꝫ. Illa a diabolo
seducta ꝑ serpentẽ: viro gustum necis obtu
lit. hec a deo edocta ꝑ angelũ: mũdo salutis
auctoꝛẽ edidit. ꝫ ille. Quarto mittẽdo. Cũ
eñ nũtius despectus et minimus ad puellã
mittiꝛ: ꝛ illa ad ꝟba nũtii facile inclinatur: si
gnũ est lasciuie carnalis in ea. vnde ambꝛo.
sup luc. dicit sic. Uirginũ est ad oĩs viri in⸗
gressus pauere. oĩs viri affatus vereri. Di
sce virgo verboꝛũ vitare lasciuiã. ꝫ ille. Btã
virgo nõ cũ infimi oꝛdinis angelo loquiꝛ: ꝫ
cum sup̄mo ĩ oꝛdĩe archãgeloꝛũ. ideo ĩ euã
gelio dꝛ gabꝛiel. Unde dionysius in li. cele⸗
stis gerarchie dicit sic. Diuinũ benignitatis
iesu misteriũ angeli p̃mũ sunt edocti: ꝛ ꝑ ip⸗
sos cognitõis gratia in nos transiuit. Sic ꝫ
diuinissimus gabꝛiel zachariã q̃dẽ docebat
ꝓphetã ex ip̄o futurũ. Mariã autẽ quomo⸗
do in ip̄a fieret thearticũ ineffabilis dei foꝛ⸗
matõnis misteriũ. hec ille. Et gregoꝛius in
omel. dicit. Summũ angelũ venire dignum
fuit: qui summũ oĩm nuntiabat. Et beda in
omel. hodierna dicit sic. Raro legim⁹ q̃ꝫ ap
parẽtes hoĩbus angeli designentꝛ ex nomĩe.
Uerum quotiẽscunq̃ꝫ fit ideo vtiq̃ꝫ fit: vt eti
am nomine ip̄o quid ministraturi veniãt in
sinuent. Gabꝛiel nanq̃ꝫ foꝛtitudo dei dꝛ. Et
merito tali noĩe ꝑfulget q̃ nascituro ĩ carne
deo testimoniũ ꝑhibet. de quo ꝓph̄a in ps.
Dñs inq̃t foꝛtis ꝛ potẽs dñs potẽs in p̄lio
Illo nimirũ in p̄lio in quo ꝑtãtes aereas de
bellaret ꝛ ab earũ tyrãnide mũdũ veniebat
eripe. hec ille. Quĩto assentiẽdo. Cuꝫ eñ
puella facile audit ꝟba mittẽtis cuius digni
tatem: moꝛes ꝛ vitam nũq̃ꝫ nouit. ĩmo poti
us potest p̄sumere illius inhonestatẽ: signũ
est lasciuie carnalis in ea. Unde ambꝛosius
li. ii. de ꝟginitate dicit sic. Puella quedã no⸗
bilis ait parẽtibus. Quid agitis vos ꝓpĩq̃.
Quid exquirẽdis adhuc nuptiis sollicitatis
aĩm: Jam dudum ꝓuisas habeo. Spõsum
offertis: melioꝛem reperi. Quaslibet exagi⸗
tate diuitias nobilitatẽ iactate: potentiam
p̄dicate. Habeo ei cui nemo se comparet: di
uitem mũdo: potentẽ impio: nobilem celo.
Si talẽ habetis nõ refuto optionẽ. Si non
repitis: nõ ꝓuidetis mihi parẽtes ꝫ inuidetꝭ
hec ille. Beata virgo angelũ benigne audit:
sed mittẽtis excellentiã expauescit: vñ ber⸗
nardus sup missus est dicit. Nimirũ ꝟgo re
gia gemmis oꝛnata: ꝟtutum geminoq̃ꝫ mẽ
tis pariter ꝛ coꝛpis decoꝛe ꝑfulgidã: specie

ñia et pulchritudine sua in celestibus cogni
ta celi ciuiū in se ꝓuocauit aspectus: vt regis
sim in sui cōcupiscentiā inclinaret ⁊ celestē
nuntiū ad se de supis educeret. ⁊ hoc est qđ
nobis euāgelista ꝯmēdat. cū angelū ꝑhibꝫ
a deo destinatū ad ꝟginem. A deo inqͭ ad
ꝟginē. s. a celso ad humilē. a dn̄o ad ancillā
a creatore ad creaturā. Quāta dignatio dei
quāta excellētia ꝟginis. Instat nāqꝫ tēpus
quo iam tollaᷓ obprobriū: nec habeat vir qđ
6 causeᷓ aduersus feminā. hec ille. Sexto co
habitando. Cum em̄ puella habitauerit ī lo-
cis suspectis siue publicis siue ꝑuatis. signū
est lasciuiētis carnalitatis. Unde hierony. i
ep̄la dicit. Si tibi de ꝑrogatiua virginitatis
blandiris. memento Adam et Euā ꝟgines
deliqsse: nō integritate corꝑis: peccantibus
ꝯfuisse. h̄ ille. Si isti in paradiso loco sāctissi
mo peccauerūt: qđ faciet puella ī loco suspe
cto? Beata virgo a tertio etatis sue anno cō
tinue fuit ī templo diuinis vacās obsequijs
Decimoquarto aūt anno nupsit diuinitꝰ Io
seph siue nō habitauit in loco infami: sed in
loco honesto. Ideo dr̄ in euāgelio. in ciuita
tem galilee. Unde ambro. li. de ꝟginitate di
cit. Attēde tibi virgo vt tm̄ insistas orōni ⁊
vultus tuus assidua pauescat obsecratōe: et
ante orōnē ꝑpara aīam tuā vt nō videaris
temptare deuꝫ cū depcaris: vt id quod oras
mores tui loquanᷓ: fides adiuuet: opa com
7 mendent. h̄ ille. Septimo ꝑsumēdo. Cum
em̄ puella nimis de se ꝑsumit quasi alias cō
sodales fastidiens: signū est leuitatis mētis
⁊ ꝓnitatis ad malū. Unde ambro. li. ij. de ꝟ-
ginitate dicit sic. Uirgo sancta nihil dꝫ ha
bere toruū in oculis: nihil in ꝟbis ꝓcax nihil
in actu verecundū. Non gestus fractior: nō
incessus dissolutior: nō vox petulātior: vt ip
sa corꝑis spēs simulachrū sit mētis ⁊ figura
ꝓbitatis. h̄ ille. Beata ꝟgo nūꝙ̄ de sua pul-
chritudine supbiuit nec aliā mulierē cōtem-
psit. sed ꝟtutibus intēta: floridā etatē suā ꝑ
humilitatē fecit. Ideo in euāgelio dr̄. cui no
men nazareth. vnde bern̄. sup missus ē dicit
sic. In nazareth nūciaᷓ xp̄s nasciturus. qđ a
in flore speraᷓ fructus ꝓcessurus. Bonꝰ ita
qꝫ fructus xp̄s est qui manet in eternū. Flos
8 suauissimus ꝟgo est ⁊c. Octauo cōuiuēdo
Cum em̄ puella est vinolēta aut cōmēsatrix
signū est impudicitie ⁊ lubricitatis. vnde cri
so. sup math. dicit sic. Omnis mulier q̄ vino
lenta est ⁊ commēsatrix meretrix est. Beata
ꝟgo ab infantia deum timēs cibo celesti ab
angelo sibi delato vescebaᷓ: nec vsqꝫ ad. xiiij.
etatis sue annū cibum ab hoīe allatū sum-
psit ne virginitatē suā viri aspectu coinqna-
ret. ideo in euāgelio dr̄. ad virginē. vn̄ criso.
vbi supra dicit sic. Commensatrix aut vino-
lenta nunꝙ̄ fuit maria. nō leuis nō iocosa.
nō ꝑconctatrix nō turpiū ꝟborū amatrix. si-
cut solēt plerūqꝫ puelle que libēter talia aut
loquunᷓ aut audiūt. nō sup virū oc̄los suos
extulit aut infixit aspectum. hec ille. Et bern̄.
sup missus est. dicit sic. Ista virgo vtiqꝫ san
cta. virgo sobria. virgo deuota. Nunqđ tu ca
stior illa? Nunqđ tu deuotior? Nunqđ tu for
te pudicitia gratior castitate marie? Expedit
tibi virginē nō esse qꝫ de ꝟginitate insolescē
hec ille. Nono lasciuiēdo. Cum em̄ puella 9
reperiᷓ pregnās sine viri noīe cum sit despon
sata. signū est lasciue carnalitatis. deuᷓ. xxij.
Si nō est in puella inuēta ꝟginitas eijcient
eam extra fores domus patris sui ⁊ lapidi-
bus obruēt eam viri ciuitatis eius ⁊ morieᷓ
qm̄ fecit nephas in israel vt fornicareᷓ ī do
mo patris sui. hec ibi. Beata ꝟgo prius fuit
despōsata viro ꝙ̄ cōceptu plena. Ideo ī euā
gelio dr̄. desponsatā viro. ambro. sup luc. dic̄
sic. Maluit dn̄s aliqͣs de suo ortu ꝙ̄ de ma-
tris pudore dubitare. Sciebat em̄ teneram
virginis verecūdiā et lubricā famā pudoris
nec putauit ortus sui fidē matris astruendā
iniurijs. Seruatur itaqꝫ sancte marie sicut
pudore integra ita inuiolabilis opinione ꝟ
ginitas hec ille. Quare aūt fuerit despōsata
hiero. sup math. dicit sic. Quare non de sim-
plici sed de desponsata ꝟgine xp̄s concipiᷓ.
ꝑmo vt ꝑ generationē Ioseph origo marie
monstraretur. scđo ne lapidareᷓ a iudeis vt
adultera. tertio vt in egyptū fugiēs haberet
mariti solatiū. quarto vt partus celareᷓ dia
bolo dū eum putat nō de virgine: s̄ de vxo-
re generatū. hec ille ⁊c. Decimo repudiādo 10
Cum em̄ puella anteꝙ̄ ducaᷓ velut ꝑgnās
et alio a sponso suo repudiaᷓ: signū est adul
terij iam ꝑ ipsam ꝑpetrati. deuᷓ. xxij. Si puel
lam ꝟginem desponderit vir ⁊ inuenerit eaꝫ
aliquis in ciuitate ⁊ ꝯcubuerit cū illa: educeᷓ
vtrūqꝫ ad portam ciuitatis illius ⁊ lapidibꝰ
obruenᷓ. Puella quia nō clamauit cuꝫ esset
in ciuitate. vir quia humiliauit vxorē ꝓximi
sui. ⁊ auferes malū de medio tui. h̄ ibi. Btā
virgo iam ꝑgnans anteqꝫ duceret: defensa
ta fuit ꝑ iustitiam ioseph: ideo in euangelio
dr̄. cui nomen erat ioseph. Qui potius volu
it eā dimittere ꝙ̄ leuiter diffamare. math. i.

nec cōmisceat stirpē generis sui vulgo gentꝫ
sue. qꝛ ego dñs q̄ sanctifico eū. hec ibi. Btā
v̄go electa a dño in sponsam vt esset mater
filij sui iesu xp̄i nō recusauit sed benigne cō
sensit. ideo in euāgelio dꝛ. Que cū audisset
vnde Ber. vbi supra dicit sic. Bñdicta tu in
mulierib⁹ que illā generalē maledictionem
eua sisti de q̄ dictū est. In dolore paries fili=
os. ꝛ nihilomin⁹ illā que secuta est. maledi=
cta sterilis in israel. ac singulariter cōsecuta
es bñdictionē. vt nec sterilis maneas: nec
cū dolore parias. O graue iugū sup omnes
filias eue que si parturiūt cruciant̄: ꝛ si non
parturiūt maledicūt̄. ꝛ dolor p̄hibet parere
ꝛ nō parere maledictio. Quid facies virgo
que hoc audis q̄ hoc legis? Si p̄turis: angu
stiaris. si sterilis maneas: malediceris. Quid
eligis prudēs v̄go? Angustie inq̄t mihi sūt
vndiqꝫ. Meli⁹ est inq̄t mihi maledictum in
currere ꝛ castā p̄manere. q̄ꝫ p̄us quidē cōci
pere p̄ cōcupiscentiā ꝛ merito postea cū do
lore parturiā. Hinc em̄ video maledictū: ſꝫ
nō pctm̄: illinc vero ꝛ pctm̄ sil' ꝛ cruciatum.
Deniqꝫ hec maledictio q̄d aliud ē q̄ꝫ hoīuꝫ
exprobratio? Neqꝫ ob aliud sane dꝛ sterilis
maledctā, nisi q̄ obprobrio ꝛ ꝯtēptui sit ha
benda tāq̄ꝫ inutilis ꝛ infructuosa. ꝛ h̄ in isrl'
tm̄. Mihi aūt p̄ minimo est q̄ hoīb⁹ displi
ceo: dū me possim v̄ginē castam exhibere
xp̄o. O v̄go prudēs o v̄go deuota. q̄s te do
cuit deo placere p̄ virginitatē? Que lex. que
iusticia. que pagina veteris testamēti. vl' p̄=
cipit vel cōsulit vel hortat̄ in carne non car=
naliter viuere ꝛ in terris angelicam vitā du
cere? Ubi legeras btā v̄go sapientia carnis
mors est ꝛ curā carnis ne feceritis in desi=
derio? Ubi legeras de v̄ginib⁹ que cantāt
cāticū nouū q̄d nemo ali⁹ cantare pōt: ꝛ se=
quūt̄ agnū quocūqꝫ ierit? Ubi legeras lau
datos esse q̄ se castrauerūt p̄pter regnum
dei? Ubi legeras in carne ambulātes non
ſm carnē militam⁹. Qui m̄rimonio iungit
v̄ginē suā. bñfacit. ꝛ qui nō iungit meli⁹ fa
cit. Ubi audieras volo vos esse sic̄ meipsū
ꝛ bonū ē hoī si sic p̄māserit ſm cōsiliū meū.
De v̄ginibus inquit preceptū dñi non ha=
beo. cōsiliū aūt do. Tu vero nō dicam pre=
ceptū: ſꝫ nec cōsiliū nec exēplū habuisti. nisi
q̄ vnctio docebat te de oīb⁹ his ꝛ sermo dei
efficax ꝛ viuus ante tibi fact⁹ est magr̄ q̄ꝫ
fili⁹ p̄us instruxit mentē q̄ꝫ indueret carnē.
Xp̄o ergo deuoues te v̄ginē ꝛ nescis q̄ ipi
te exhibere oporteat matrē? Eligis in israel

esse cōtēptibilis ꝛ vt illi placeas cui te p̄ba=
sti maledictum incurrere sterilitat̄. Et ecce
maledictio bñdictione cōmutat̄. sterilitas
fecūditate recōpensat̄. Aperi v̄go sinū. ex=
tende gremiū. prepara vterū: qꝛ factur⁹ est
tibi magna qui potēs est. vt p̄ maledictiōe
israel btām te dicant oēs generatiōes. Nec
suspectā habeas prudēs virgo fecūditatē.
qꝛ nō aufert tibi integritatem. hec ille. Ista
inquā audiuit ꝛc̄. Decimonono r̄ndendo 19
Cū em̄ puella r̄ndet p̄sumptuose vel impu=
denter sine p̄uia meditatione: signū est au=
dacis temeritatis ꝛ lasciuiētis carnalitatis
vnde Ambro. lib. i. de officijs dicit sic. Pul=
chra virt⁹ est verecūdia ꝛ gr̄a suauis. gratia
que nō solū in factis. sed etiā in ipsis specta
tur sermonib⁹. Nec modum p̄grediaris lo=
quendi. ne q̄d indecoꝝ sermo resonet tuus.
Speculū em̄ mentis plerūqꝫ in v̄bis reful=
get. Ipsum vocis sonū librat modestia: ne
cuiusqꝫ offendat auditū vox fortior. Deni=
qꝫ in ipso canēdi genere p̄ma disciplina est
verecūdia. hec ille. Beata v̄go ad vocē an=
geli ꝛ salutationē eius animo cōsternata stu
pet ꝛ mirat̄. ideo in euangelio dꝛ. turbata ē
in ſmone eius. Sup quo Ambro. dic̄. Per
turbamur ꝛ a nr̄o alienamur affectu: quādo
restringimur alicui⁹ sup̄ioris p̄tātis occursu
Trepidare v̄ginū est ad oēs viri ingressus
pauere. oēs viri affatus vereri. hec ille. Ani
mo em̄ humili ꝛ pudico nihil est mirabili⁹
q̄ꝫ audit⁹ sue excellētie. idō Ber. sup missus ē
dicit sic. Solēt v̄gines que vere v̄gines sūt
sp̄ esse pauide ꝛ nūq̄ꝫ secure. ꝛ vt caueāt ti=
mēda: etiā tuta p̄timescere sciētes se i vasis
fictilib⁹ thesaurū portare p̄ciosum ꝛ nimis
arduū esse inter homines viuere vt angelū
ꝛ in terris more celestiū cōuersari ꝛ in car=
ne celibē agere vitā. Ac p̄inde q̄cq̄d nouū
quicq̄d subitū fuerit ortū suspectas habere
insidias. totū contra se extimare machina=
tum. idcirco turbata est maria in ſmone an
geli. Hec ille. In hoc apparet cōtinentia vir
ginalis cū humilitate ꝛc̄. Uicesimo preci= 20
pitando. Cum em̄ puella laudib⁹ suis inten
dit dū iuuenis quispiā grādia de illa loquit̄
nec secū mente cogitat versutias blādiloq̄:
signū est corrupte mētis ꝛ lasciuientis car=
nalitatis. Ideo Ualeri⁹ maximus ait. Ue=
recundia parens est omnis honesti consilij
tutela omniū solēnium officiorum. via gra=
ta innocentie. cara proximis. accepta alie=
nis. omni loco. omni t̄pe fauorabilē p̄re se

referēs vultū. hec ille. Btā v̄go tam excelsa
de se audiēs ab angelo añq̄ daret r̄n̄sionez
prudenter atq̄ hūiliter intra se cogitauit. iō
in euāgelio d̄r. ꝛ cogitabat q̄lis esset illa sa-
lutatio. vñ Ber. sup missus est dic̄ sic. Tur-
bata est: s̄ nō ꝑturbata est. Turbat⁹ suz in-
quit dauid ꝛ nō sum locut⁹: s̄ cogitaui dies
antiquos ꝛ annos eternos in mēte habui.
Ita ergo ꝛ maria turbata est ꝛ nō est locu-
ta: s̄ cogitabat q̄lis esset illa salutatio. Q̄d
turbata est verecūdie fuit v̄ginalis. q̄ non
ꝑturbata fortitudinis: q̄ tacuit ꝛ cogitauit
prudētie. Cogitabat aūt q̄lis esset ista salu
tatio. Sciebat prudēs v̄go q̄ sepe angelus
sathane trāsfigurat se in angelum lucis. Et
q2 nūnirū simplex ꝛ hūilis erat nihil tale pe
nitus a scō angelo sperabat. ꝛ iō cogitabat
q̄lis esset illa salutatio. hec ille. Uicesimo-
p̄mo minādo. Cū em̄ puella sedet domi q̄e
ta ꝛ honesta: tūc ꝓcus insidians honestati
sue minat̄ q̄ si ei nō ꝯsentiat: diuulgabit eā
ꝑ ciuitatē tanq̄ meretricē. Illa v̄o hoc ti-
mens cōsentit ꝓco. Sz bona iuuenis faciat
sicut fecit susanna. de qua Amb. li. i. de offi-
cijs dic̄ sic. Tacebat ī ꝑiculis susanna ꝛ gra
uius verecūdie q̄ȝ vite dānū putabat nec ar
bitrabat̄ ꝑiculo pudoris tuendā salutē: deo
soli loquebat̄ cui poterat casta verecundia
loq̄. refugiebat ora intueri virorū. hec ille.
Btā v̄go arbitrabat̄ iā quasi paratas sibi
insidias. ꝓpterea timebat verecūde pudici-
tie sue quā angel⁹ cōfortans dixit vt in euā
gelio d̄r. Ne timeas maria. Sup quo Ber.
sup missus est dicit sic. Angel⁹ intuitus vir-
ginē ꝛ varias secū voluere cogitatōes facil
lime deꝑhendens pauidā cōsolat̄. ꝯfirmat
dubiā ꝛ familiariter vocās ex nomīe ne ti-
meat persuadet, ne timeas inq̄t maria. nihil
hic doli. nihil hic fallacie est. Nullā circūuen
tionē. nullas hic suspiceris insidias. Nō suz
hō. s̄ȝ spūs. nō sathane: sȝ dei angel⁹. Ne ti-
meas maria. hec ille. ꝛ Origenes sup Lu.
dicit. Apparēs angel⁹ sciēs hāc esse hūanā
naturā. p̄mū ꝑturbationi hūane medet̄. vñ
tam zacharie q̄ȝ marie post turbationē dic̄.
ne timeas. Nō em̄ difficilis est bonoꝝ spiri
tuū maloꝝūq̄ȝ discretio. Si em̄ post timorē
successit gaudiū a dn̄o venisse sciamus auxi
liū. q2 securitas aīe p̄sentis maiestat̄ indi-
cium est. Et sic patz. Uicesimosecūdo rixā
do. Cū em̄ puella desp̄osata ē viro suo rixo-
sa in domo cū alienis aūt ē pacifica ꝛ beni
gna. signū ē lasciuiētis carnalitat̄. vñ Dyo-
genes ph̄s dicit. Nulla est vxor taz bona in
qua nō iuenias q̄d cōq̄raris. Sicut nihil su
perius benigna cōiuge: ita nihil infesta mu
liere crudeli⁹. Quāto sapiēs vitaz suam ꝓ
viri salute opponit: tāto maligna ad mariti
mortē etiā vitā suā reputat. Nihil ergo mu-
liere molesti⁹ que q̄to viro cōiūctior: tanto
disiūctior alienoꝝ dulcedine: aut felle mali-
cie. Mulier speciosa tēplū est edificatū sup
cloacā. hec ille. Btā v̄go nō est dedignata
viro suo subesse: licet angel⁹ ad sublimiora
ipsaz electā edocuerit. ideo in euāgelio d̄r.
Inuenisti grām apud deū. vñ Ber. sup mis
sus dicit. O si scires q̄tū tua hūilitas altis-
simo placeat: quāta te apud ipsum sublimi
tas maneat: angelico te indignā nec alloq̄o
iudicares, nec obseq̄o. Ut q̄d em̄ indebitaz
tibi dixerim grām apud deū? Inuenisti q̄d
q̄rebas. inuenisti q̄d nemo añ te iuenire po
tuit. Inuenisti grām apud deū. Quā grāz?
Dei ꝛ hoīuz pacē, mortis destructionē. vite
repationē. Hec est grā quā iuenisti. hec ille.
Uicesimotertio ꝓmittēdo. Cū em̄ puella
cōsentit alicui ꝓmittēti se illā ducere vxorē.
s̄ cū viderit illā grauidā: mox recusat eā acci
pere: violata ꝑmanēs ī publicū diffamat̄.
Si em̄ q̄spiā ꝓmiserit eā accipe in vxorez ꝛ
secuta fuerit copula carnalis: tenet̄ ad pro-
missionē factaz, ꝛ si aliā ceperit nō erit eius
vxor: s̄ meretrix. vñ ipsaz retinēs nullo mō
pōt saluari, ꝛ si ipse iterficeret hāc fictaz, vt
illā cui p̄mo ꝓmiserat acciperet: nūq̄ȝ posset
eā habere. Nā ꝯiugalis pactio nō v̄ginalis
defloratio ꝯiugiū facit. vñ Amb. li. de v̄gini
bus dic̄ sic. vt habet̄. xxvij. q. ij. Cū initiatur
ꝯiugiū cōiugij nomē asciscit̄. Nō defloratio
v̄ginitat̄ facit cōiugiū: s̄ pactio cōiugalis.
hec ibi. Et ca. sequēti. Cōiuges veri⁹ appel-
lant̄ a p̄ma desponsatōis fide: q̄uis adhuc
ignoret̄ iter eos cōiugalis cōcubit⁹. hec ibi.
Btā v̄go certificat̄ ab angelo de cōceptu ꝑ
quo nō erat a deo abijciēda. ideo ī euāgelio
d̄r. Ecce cōcipies ī vtero. Hec em̄ cōceptio
licet nō fuerit celebrāda ꝑ ioseph: nō tñ ꝓ-
hibet̄ q̄n iter ipsam btām v̄ginem ꝛ ioseph
fuerit verū matrimoniū. q̄m btūs Aug. li.
de bono ꝯiugali dic̄. vt habet̄. xxvij. q. ij. Cō
iuunx vocat̄ a p̄ma desponsatōis fide: quaz
cōcubitu nō agnouerat. Joseph nec fuerat
cognitur⁹ nec peierarat. nec mēdax māserat
cōiugis appellatio: vbi nec fuerat nec futu-
ra erat carnalis illa cōmixtio. ꝓpter q̄d fi-
dele cōiugiū ambo parētes xp̄i vocari me-

Joseph aũt cum esset vir iustus ⁊ nollet eã traducere.i.in publicũ diffamare.voluit occulte dimittere eãȝ. Sȝ si sic fuisset domi dimissa: tũc infamia ꝓdijsset in publicũ.quia oẽs fuissent mirati ꝙ nõ duceretur a viro. Cui a dño ꝓuisum est per angelũ conceptũ ꝟginis declarantẽ atqȝ dicentem. Joseph noli timere accipere mariã cõiugem tuam. Quod em̃ in ea natum est de spũsancto est Math.i. Et sic duxit eã. Undecimo cõmiscendo. Cum em̃ puella vult nubere iuxta beneplacitum sui ⁊ nõ ad voluntatẽ patris sui aut matris sue: signum est lubricitatꝭ carnalis. vnde Nũe.vlt.dr. Omnes viri ducẽt vxores de tribu ⁊ cognatione sua ⁊ cũcte femine maritos de eadẽ tribu accipient. vt hereditas permaneat in familijs nec sibi misceant̃ trib⁹.sed ita maneant vt a dño separate sunt.hec ibi. Btã maria nupsit ioseph de cui⁹ tribu erat.ideo in euãgelio dr de domo dauid. vnde Ber.sup missus est.dic̃ sic. Uere em̃ de domo dauid.vere de regia stirpe descendit vir iste ioseph.nobilis genere: monte nobilior. Plane filius dauid non degenerãs a patre suo dauid Prorsus inquã filius dauid: nõ tãtũ carne: sed fide. sed sanctitate sed deuotione. quẽ tanqȝ alterũ dauid dñs inuenit ꝭm cor suum cui tute cõmitteret secretissimum ac sctissimũ sui cordis archanum. cui tanqȝ alteri dauid incerta ⁊ occulta sapiẽ sue manifestauit ⁊ dedit illi nõ ignarum esse mysterij quod nemo ꝑncipũ hui⁹ seculi agnouit. Nõ solum autẽ ioseph sed maria descendisse credẽda est de domo dauid. Alioqn non fuisset desponsata viro de domo dauid: si non esset ⁊ ipsa de domo dauid. Ambo igit̃ erant de domo dauid. sȝ in altera cõpleta est veritas quã iurauit domin⁹ dauid. De fructu ventris tui ponam super sedẽ tuam. altero tamẽ consilio ⁊ teste adimplete ꝓmissionis. hec il. Ecce decor vtriusqȝ in veritate agnita. Duodecimo ledendo. Cum em̃ puella ledit aut scandalizat aliquẽ verbis vel factꝭ: signũ est lasciue carnalitatꝭ. vnde beat⁹ Augustin⁹ libro de virginitate dicit sic. Dñica ꝟgo nec ornatu capitis.nec habitu come.nec oculis erectis aut letis sed crinibus ad terram cum vultu demisso ꝓcedat.ne in se viles inducat amores ⁊ si nõ pereat alijs causa perditiõis nõ existat. Dñica ꝟgo sermone garrula: aut loquacitate verbosã vel curiositate superflua: casta nõ põt iudicari: imo ꝓstituta ⁊ ad luxuriã magis accedi. hec ille. Btã ꝟgo nũqȝ aliquẽ lesit nec scãdalizauit. vnde Ambro. lib.ij. de ꝟginitate dic̃ sic. Quid nobili⁹ dei matre?: qd splendidi⁹ ea quã splendor elegit etern⁹?: qd casti⁹ ea que corp⁹ sine cõtagiõe corpis generauit?: ⁊ vt de ceteris ꝟtutibus eius taceã ꝟgo erat nõ solũ corpe: sed etiaȝ mente. corde hũilis. verbis grauis. aĩo prudens. loquẽdi parcior. legẽdi studiosior. nõ in incerto diuitiarũ: ſ in pce pauperũ spem reponẽs. intẽta operi. verecũda ſmone. Nouerat arbitrũ mentꝭ nõ hoiem sȝ deũ qrere. nullũ ledere. oĩb⁹ bene velle. maiorib⁹ assurgere. equalib⁹ nõ inuidere iactantiã fugere. rõnẽ sequi. ꝟtutẽ amare. Qñ ista fastidiuit humilẽ?: qñ risit debilẽ?: qñ vitauit inopem? Talẽ hanc euãgelista monstrauit cũ ait. Et nomẽ ꝟginis maria. q̃ digna fuit ex qua dei fili⁹ nasceret̃. hec ille. Tredecimo discurrẽdo. Cũ puella discurrit ꝑ vicos. per plateas ciuitatꝭ ꝑ domos alioꝝ: signũ est lasciue carnalitatꝭ. Prouer.vij. Ecce mulier occurrit iuueni ornatu meretricio. ꝑparata ad capiẽdas aĩas: garrula ⁊ vaga ⁊ quietꝭ impatiẽs nec valens in domo consistere pedib⁹ suis. nũc foris. nũc in plateis. nũc iuxta angulos insidiãs. Et augꝰ.li. de ꝟginitate dic̃. Dñica ꝟgo ꝑmiu⁹ publicos debet vitare cõspectus ⁊ plateaꝝ frequẽtiã deuitare atqȝ in domo posita operi lanifico insistere vel lectiõi diue Ab oĩ verecũdo sermone vel risu dȝ se penitus abstinere ⁊ cũ silẽtio ⁊ disciplina omnẽ vitã suã ornare. hec ille. Btã ꝟgo nõ discurrebat ꝑ alienas edes: sȝ domi se occultabat. vñ in euãgelio dr. Et ingressus angel⁹ ad eã. Sup quo Ber. dic̃ sic. Quo igressus ad eam?: puto in secretarium pudici cubiculi vbi illa clauso super se ostio. orabat patrem suũ in abscondito. Suspicandũ ergo nõ est ꝙ apertũ iuenerit aneglus hostiolũ ꝟginis cui nimirũ in ꝓposito erat hoĩuȝ fugere frequẽtias. vitare colloq̃a. vel ne orantꝭ perturbaret̃ silentiũ. vel cõtinentꝭ castitas teptaretur. Clauserat itaqȝ illa hora suum sup se cubiculum prudentissima ꝟgo: sed hoĩb⁹ non angelis. sicqȝ ingredi potuit ad eaȝ angel⁹ sed nulli hoĩuȝ facilis patebat accessus. hec ille. Quartodecimo cogendo. Cum enim puella vi rapit̃ sine consensu suo efficit̃ infamis: vt nullus velit eaȝ ducere. vñ Deut. xxij. dicit̃. Si repperit vir puellaȝ in agro q̃ sponsata est ⁊ vi apprehendẽs cõcubuerit cũ illa: ipse morieẽt̃. qm̃ sicut latro consurgit

cõtra fratrẽ suũ ⁊ occidit eum ⁊ aĩam eius
ita puella ꝑpessa est. hec ibi. Btã ꝟgo nõ
vim patiť ab angelo; sed deuotissime saluať
cum dicit. Aue. vt habeť in euãgelio. Licet
eñ. ipsa haberet expressam fidẽ incarnatio
nis future: tñ ob humilitatẽ nõ alta de se sa
piebat, ideo sup hoc erat instruẽda, vt ser-
uareť congruus ordo cõiũctiõis filij dei ad
ꝟginẽ scz vt mens eiꝰ ꝑus de ipo instrueret
q̃ȝ carne ipsuȝ cõciperet. ꝓpterea reddit eam
angelꝰ attentã cuȝ salutat dicẽs. Aue. vnde
Chry. in sermone dič sic. Hec salutatio ĩ sa-
crario trinitatꝪ nata est. Digito dei scripta ẽ.
⁊ cũ in cõsistorio celestis palatij annotatiõe
maiestatꝪ sumpsisset originez: vni de fortissi
mis palatij celestis ad deferenduȝ est dele-
gata. Gabriel nãqȝ dei fortitudo interp̃tať.
Mittiť itaqȝ gabriel angelꝰ ⁊ egrediť de re-
ge ad reginã. de imꝑatore ad imꝑatricẽ. de
cubꝰ celi ad dñam palatij. Jngrediť ad ꝟ-
ginẽ regi p̃electaȝ ⁊ eo forte alacrius: vt cũ
angeli ꝑus regẽ haberẽt: habituri essent et
reginã, vt ad supplẽdos nũeros angelici or
dinis: etiã pctõres possent ingredi ⁊ mater
mĩe regina angelorum porta fieret celi. Jn-
gressus ergo angelꝰ inq̃t. Aue. hec il. Quin
17 todecimo obediẽdo. Cũ eñ puella post req̃
sitũ cõsensuȝ matrimonij a bono ⁊ prudẽti
viro postmodũ reuocat ꝓpositũ suũ nõ con
sentiens ĩ ea: signũ est inhonestatꝪ ꝑpetrate
ab ipsa. vñ Deuť. xxiij. dr̃ sic. Si accepit hõ
vxorem ⁊ habuerit eã ⁊ non ĩuenerit grãm
añ oculos eiꝰ ꝓpter aliquã feditatẽ: scribet
libellũ repudij ⁊ dabit ĩ manu illiꝰ ⁊ emittet
eã de domo sua. hec ibi. Btã ꝟgo a p̃re eter
no semꝑ dilecta fuit: ideo in euãgelio diciť.
Gr̃a plena. Sup quo hieroꝰ, in ꝟmone de
assũptiõe dicit sic. Talibꝰ nãqȝ decebat vir-
ginẽ oppignerari muneribꝰ vt esset gr̃a ple
na: que dedit celis gl'iam. terris deũ paceqȝ
refudit gentibꝰ. finem vitijs. vite originez.
moribus disciplinam. Ceteris ꝟginibꝰ ꝑ-
partes prestať gr̃a marie ꝟo se totam infu
dit gr̃e plenitudo que fuit in christo. q̃ȝq̃ȝ
aliter ⁊ aliter. q̃a in xp̃o fuit plenitudo gr̃e
tanq̃ȝ in homine ꝑsonaliter diffinito: ĩ ma-
ria vero vt in templo singulariter cõsecrato
Jn christo fuit plenitudo gratie sicut in ca-
pite influente: in maria vero sicut in collo
transfundente. Hec ille. Per ipsam gratia
16 emananit. Decimosexto separando. Cum
eñ puella separať a viro suo per diuortiuȝ
ne simul cohabitẽt; signũ est perpetrate cul-
pe per ipsam. vñ. xxxiij. q. iij. c. Quos deꝰ cõ
iunxit hõ nõ separet: queris quõ: subaudi:
violẽter sine lege. absqȝ rõne. quos deꝰ cõiũ-
xit hõ nõ separet. Nõ eñ separat q̃s pena
dãnat, quos reatꝰ accusat. quos maleficium
coartat. hec ibi. Btã ꝟgo nullã talẽ causam
diuortij aut separationis a viro suo habuit
vtpote cũ qua erat dñs. ideo in euãgelio dr̃
dñs tecũ. vñ Ber. sup missus est. dič sic. Q̃ȝ-
uis dñs sit cũ oĩbꝰ sanctis. specialiter cũ ma
ria cũ qua vtiqȝ tãta cõsensio fuit: vt eiꝰ nõ
solũ volũtatẽ ꝟȝ etiã carnẽ sibi ꝯiungeret ac
de sua ꝟginisqȝ substãtia vnum xp̃m effice
ret. vel potius vnꝰ xp̃s fieret. q̃ ⁊ si nec totꝰ
de deo nec totꝰ de ꝟgine: totus tñ dei ⁊ totus
ꝟginis esset. nec duo filij: ꝟȝ vnꝰ vtriusqȝ filiꝰ
Ait itaqȝ dñs tecũ. Pater inquã tecum. q̃
suũ filiũ facit ⁊ tuũ. Filiꝰ tecũ: q̃ ad cõdẽdũ
mirabile sacramentũ miro mõ ⁊ sibi reserat
genitale secretũ: ⁊ tibi seruat ꝟginale signa
culũ. Spũssanctꝰ tecũ. q̃ cũ patre ⁊ filio tuũ
sanctificat vterũ. hec ille. Decimoseptimo 17
ꝓuando. Cũ eñ puella ꝑ sterilitatẽ ꝓuať ꝓ
le nõ diligiť a viro suo. ⁊ hoc p̃cipue tpe le-
gis antique: qñ patres imitabãť illã bñdi-
ctionẽ diuinã. Crescite ⁊ multiplicamĩ. Geñ.
ij. ideo dr̃ Exo. xxiij. Nõ erit infecunda nec
sterilis ĩ terra tua. Btã ꝟgo nõ habuit ma-
ledictionẽ sterilitatꝪ, ideo in euãgelio dr̃. bñ
dicta tu in mulieribꝰ. Diuina eñ bñdictio de
dit mulieri ꝟtutẽ multiplicãdi. que ꝟtꝰ ma-
xime fuit in btã ꝟgine ꝑ quã genuit nõ so-
lum hoĩem ꝟȝ deũ ⁊ hoĩem nõ in pctõ. ꝟȝ sine
pctõ. nõ cũ grauitatꝪ penalitate: ꝟȝ cũ suaui-
tate. vñ Ber. sup missus est. dicit sic. O vir-
go bñdicta: cõcipies quidẽ: sȝ sine pctõ. gra
uida eris: ꝟȝ nõ grauata. ꝑies: ꝟȝ nõ cuȝ tristi
cia. Nescies virũ ⁊ paries filiũ. Qualẽ filiũ?
Jllius filij eris mater. cuiꝰ deꝰ est pater. Fi-
lius paterne claritatꝪ erit corona tue castita
tis. sapiẽtia paterni cordiſ erit fructꝰ ꝟginalis
vteri. deũ deniqȝ paries ⁊ de deo. cõcipies.
Cõfortare igiť ꝟgo fecũda: casta puerꝑa
mater intacta. qr̃ nõ eris in isrl' maledicta.
neqȝ inter steriles deputata. sȝ in terris ab
angelo bñdicta ⁊ a cũctis generatiõibꝰ. hec
ille. Decimooctauo despiciẽdo. Cum eniȝ 18
puella req̃sita a magno ⁊ potenti viro in cõ
iugem: illo despecto viliorẽ assumit: signuȝ
est lasciue carnalitatꝪ. Sicut de puella requi
sita a sacerdote. Leuiť. xxi. dr̃. Virginẽ du-
cet vxorem: viduã repudiatã ⁊ sordidã atqȝ
meretricẽ nõ accipiet. sȝ puellã de pp̃lo suo

ruerūt. nō solū illa mater verū etiam ille pater eiꝰ. sic̄ ⁊ cōiunx. matris eiꝰ vtrūqȝ mēte nō carne. Hec ibi. Nō tñ ꝓuata est cōceptu.

Uicesimoqrto ꝓcurādo. Cū enī puella ꝯcipiens in vtero ex alio ꝙȝ ex viro suo ꝓcurat aborsū occidēdo puerpiū. diffamaᷣ grauiᷣ cū ī publicū traduciᷣ. Vñ magr̄ sentētiarū li. iiij. dist. xxxi. ca. iiij dicit sic. Qui vero venena sterilitatis ꝓcurāt cōiuges nō sūt. sȝ fornicarij. vñ augu. Aliquando eo vsqȝ ꝑuenit hec libidinosa crudelitas vl' libido crudelis vt etiā venena sterilitatis ꝓcuret ⁊ si nichil valuerīt. cōceptos fetus ītra viscera aliquo mō extingat vel fundat. volendo suā ꝓlem ꝑus interire ꝙȝ viuē. Aut si in vtero viuebat occidi āteꝙȝ nasci. Hec ibi. Btā virgo ab angelo certificaᷣ de ꝓle pariēda. cū ī euāgelio diciᷣ. Et paries filiū. vñ beatꝰ aug. li. de bono cōiugali dicit. vt habeᷣ. xxvij. q. ij. ca. omne itaqȝ nuptiaꝝ bonū īpletū ē in illis parētibꝰ xpi. ꝓles. fides. sacramentū. Prolē accipimus ipm dñz. fidē: qꝛ nullū adulteriū. sacramētū: qꝛ nullū diuortiū. Solus ibi nuptialis cōcubitꝰ nō fuit. qꝛ ī carne peccati fieri nō poterat sine pudēda cōcupiscētia carnis que accidit ex peccato sine q̄ cōcipi voluit q̄ futurꝰ erat sine peccato. Hec ibi. Hic partus erat mirabil'. sola fide ꝯcipiēdꝰ.

Uicesimoquīto accusādo. Cū enī puella seducitur ab aliquo ꝓco dicēte ⁊ iurāte ꝙ si cōsētiat ei. tale negociū nemī vnꝙȝ patefaciet et cū nulla alia cōmisceb iᷣ. caueat tūc sibi. qꝛ post exactā copulā carnalē ne cogaᷣ eā ducē vxorē diuulgabit eā ꝑ ciuitatē ⁊ diffamabit qualiᷣ est publica meretrix ⁊ ad eā accessit tāꝙȝ ad publicā meretricē. Vñ crisoꝰ. sup matth. dic̄ sic. Sexꝰ muliebris īcautꝰ ⁊ mollis ē. Incautus. qꝛ nō omnia q̄ videt ⁊ audit cū rōne cōsiderat. Mollis qꝛ facile flectiᷣ a bono ī malū ⁊ a castitate ī lubricitatē. Hec ille. Beata virgo nichil tale ꝑpessa ē. cū nulli vnꝙȝ viro ꝯsenserit nec tāꝙȝ lubrica accusata fuerit. iō in euāgelio dꝛ. Et vocabis nomē eiꝰ iesum. Vñ ber. sup missꝰ ē dic̄. Intellige prudens virgo ex noīe ꝓmissi filij quātā ⁊ ꝙȝ specialē gratiā īueneris apud deū ⁊ vocabis inquit nomē eiꝰ iesū. Rationē eiꝰ vocabuli aliꝰ euāgelista ponit. āgelo inᷣpretāte sic. Ipse enī saluū faciet populū suū a pc̄tis eorū. Duos iesus lego in typo huiꝰ quē nūc in manibus habemꝰ ꝑcessisse. ambos pplis ꝑfuisse. q̊rū vnꝰ suū pplm de babylone eduxit. alter suuȝ in terrā ꝓmissiōis introduxit. Et illi quidē illos q̄bꝰ ꝑerāt ab hostibꝰ defendebāt: sȝ nequaꝙȝ a pc̄tis eoꝝ sanabāt. Is aūt nr̄ iesus ⁊ a pc̄tis saluat pplm suum ⁊ introducit in terrā viuentiū. hec ille.

Uicesimosexto fingendo. Cū enī puella seduciᷣ ab aliq̊ dicente se velle ipsam habere coniugē ⁊ ꝙ ipse sit nobilis aut diues et filiꝰ talis dñi aut talis magni mercatoris. ipsa ꝟo imprudenter h̊ credēs ꝯsentit in cōiugiū eiꝰ. demū aduertit hoc nō esse veruȝ ⁊ sic in publico diffamaᷣ. qꝛ nō pōt dissolui tale cōiugiū. vñ. xxix. q. i. ca. ꝯsensus dꝛ sic. Error fortune ⁊ qualitatis nō excludit ꝯsensum. veluti si q̇s cōsentiret in ꝑlaturā alicuiꝰ eccl'ie quā putaret esse diuitē ⁊ illa esset minus copiosa. ꝙȝuis hic deciperetᷣ errore fortune: nō tñ posset renūciare ꝑlature accepte. Sil'r que nubit pauperi putās illū esse diuitē. nō pōt renūciare ꝑori cōditione: ꝙȝuis errauerit. h̊ ibi. Btā ꝟgo nō est passa hmōi fictionē ex ꝟbis angeli cum eius filiꝰ sit futurꝰ magnꝰ nobilitate ⁊ diuitijs. puta in q̊ sūt oēs thesauri sapiē ⁊ scientie dei. Iō in euangelio dꝛ. Hic erit magnus Sup quo Ber. ait. Bñ hic magnꝰ erit. quia magnꝰ hō. magnꝰ doctor. magnus ꝓpheta. Sic enī de eo in euāgelio dꝛ. qꝛ ꝓpheta magnus surrexit ī nobis ⁊ a minori q̇dā ꝓpheta magnꝰ idē ꝓpheta ꝓmittiᷣ. Ecce veniet inq̇t ꝓpheta magnꝰ ⁊ ipse renouabit hierl'z Et tu q̇dē ꝟgo paruulū paries. paruulū nutries. paruulū lactabis. sȝ vidēs paruū: cogita magnū. Erit enī magnꝰ. qꝛ magnificabit eū deus in cōspectu regū. vt adorēt eū oēs reges. oēs gentes seruiāt ei. Magnificet ergo aīa tua dñm. qꝛ hic erit magnꝰ ⁊ magna faciet tibi q̄ potens est. ⁊ sanctū nomē eiꝰ. hec ille.

Uicesimoseptimo negādo. Cū enī puella sedet domi quieta ⁊ casta: seduciᷣ a ꝓco q̄ dicit. numq̇d tu vis es sancta? Nulla mulier vnꝙȝ fuit bona nec casta: qꝛ si omēs essent caste: mūdus finiret. Deꝰ mr̄imoniuȝ instituit ad ꝓcreationē filioꝝ: tu vis eē deo contraria. vnde Aug. libro de bono cōiugali dicit sic. Murmurāt q̇dā dicētes. Quid si inquiūt omnes hoīes velint ab omni cōcubitu ꝯtinere. vñ subsisteret genꝰ humanuȝ? Utinā hoc oēs vellent dūtaxat in charitate. Multo citius dei ciuitas impleretᷣ ⁊ accelerareᷣ seculi terminus. Quid enim aliud optabat Paulus cū diceret. Volo aūt oēs hoīes esse sicut meipsuȝ. hec ille. Et sic puella credens ꝓco consentit ⁊ in publicū diffamaᷣ. Btā ꝟgo nō sic decepta est ꝑ angelū

q̄si negauerit alias esse castas ⁊ honestas:
sed ad cōceptũ inducit̄ ꝓlis eius famositate
⁊ fide cũ in euangelio d̄r. ⁊ filius altissimi
vocabit̄. Sup quo Bern̄. dicit. Neq3 enim
altissimi filius rapinā arbitrat̄ equalē se esse
deo. Ille merito arbitrādus est cogitasse ra
pinā: qui cu3 in angelica forma fact⁹ fuisset:
factori suo se cōparās: vsurpauit sibi quod
filij altissimi ꝓpriũ est. qui vtiq3 in forma
dei nō factus s3 genit⁹ est. Altissimus em̄ pa
ter q̄uis oīpotēs sit. nō potuit tñ vel equa
lem sibi cōdere naturā vel inequalē gigne
re filiũ. Fecit itaq3 angelũ magnũ: sed non
quant⁹ ipse est. ⁊ ideo nec altissimũ. Solum
aũt vnigenitũ quē nō fecit: sed genuit oīpo
tens omnipotentē. altissim⁹ altissimũ. eter
nus coeternũ sibi per oīa voluit cōpari. nō
rapinā sibi existimās fieri: nec iniuriā. q̄ tā
magnus q̄3 altissimus. hec ille. Vicesimo
28 octauo ꝓuādo. Cũ enim puella est oīno ste
rilis tam cũ viro suo q̄3 cum alio: ⁊ ipsa sub
mittit sibi alienũ partũ ignorante viro: cu3
res fuerit detecta partus repellit̄. puella pri
uatur copula viri matrimoniũ dissoluitur. ⁊
ipsa in publicu3 diffamat̄. q2 est ꝓuata mu
nere nuptiarũ. Maximũ em̄ mun⁹ femina
rũ est cōcipe ⁊ tueri cōceptũ. vt. ff. de edilitio
edicto. l. cōquerit̄. §. i. Ad hoc enim natura
mulieres ꝓgenuit: vt part⁹ ederent. ⁊ maxi
ma in eis cupiditas in hoc constituta est. vt
C. de iudicio viduitat̄. l. ij. ancille. Etiam ad
hoc cōparant̄ vt pariāt. vt. ff. de petitiōe he
reditat̄. l. ancillarũ. vñ. xxxiij. q. i. c. Si q̄s ac
ceperit vxorē. §. ecce. d̄r sic. Impossibilitas
reddēdi debitũ vinculũ soluit cōiugij. s3 hoc
de naturali impossibilitate statutũ est. hec
ibi. Btā v̓go nō fuit hoc modo sterilis licet
nō cōceperit ex viro. neq3 alienũ partũ sibi
supposuit. Ideo in euangelio d̄r de xp̄o filio
eius. Et dabit illi dn̄s de⁹ sede3 dauid p̄ris
eius. Super quo Bern̄. dicit. q̄ de stirpe da
uid originem duxerit dn̄s iesus nemo dubi
tat. Tūc sane dedit illi deus sedē dauid pa
tris sui. q̄n cōstitut⁹ est rex ab eo super syon
sanctũ ei⁹. Hic ꝓpheta de quo regno dixerit
expressius aperuisse videt̄ in eo q̄ nō ī syō
posuit: sed sup syon. Nā ideo fortassis dictũ
est sup: q2 in syon q̄dē regnauit dd̄. sup syō
v̓o ē regnũ ipsi⁹ de q̄ dictũ est ad dauid. De
fructu vētris tui ponā super sedē tua3 De q̄
dictũ est per aliũ ꝓphetā. Sup soliũ dauid
⁊ super regnũ ei⁹ sedebit. Dabit ergo ei dn̄s
deus sedē dauid patris sui; nō typicā s3 ve
ram: nō t̄palē sed eternā nō terrenā sed cele
stem. hec ille. Et sic patet. Vicesimonono 29
hereditādo. Cũ em̄ puella suscipit ꝓlem ex
adulterio ipsa priuatur dote sua. vt. C. de re
pudijs. l. cōsensu. ⁊. l. iubem⁹. ⁊. ff. soluto ma
trimonio. l. ad libitũ etia3 oībus bonis viri
debet ꝓuari. nō obstāte cōtraria cōsuetudi
ne. Silr̄ q̄ ex adulterio nat⁹ est: nō est ca
pax hereditat̄. q̄m̄ vt habet̄. xi. q. i. ca. filue
ster Indignis hereditas legib⁹ auferat̄: nec
eis liceat hereditatē cape. vt. C. de fidei cō
missis. l. vlti. Et tā puella q̄3 fili⁹ efficiũt in
fames. vt habet̄ dis. lvi. ca. Si gens angloꝝ
vbi d̄r sic. Spretis legalib⁹ cōnubijs adulte
rando fedā vitā ducũt. De tali cōmixtione
meretricũ existimādũ est degeneres ppl'os
⁊ ignobiles ⁊ furētes libidine fore ꝓperan
dos. ⁊ ad extremũ vniuersam plebe3 ad de
teriora ⁊ ignobiliora vergentem: ⁊ nouissi
me nec bello seculari fortē: nec in fide stabi
lem nec honorabilē hoībus: nec deo amabi
lem esse ventura3. hec ibi. Beata v̓go cum
nō ex virili semine s3 mistico spiramine xp̄m
sit cōceptura nō spoliat̄ dote gr̄e: nec xp̄s
hereditate glorie. Ideo in euangelio d̄r. Et
regnabit in domo iacob in eternũ. Super q̄
Ber. dicit sic. Solos em̄ q̄ in fide Jacob in
ueniēdi sunt ꝑfecti reputa in domo Jacob
vel ipsos poti⁹ noueris fore sp̄ualē ⁊ eternā
domũ Jacob in qua regnabit dn̄s iesus in
eternũ. Querēda est igit̄ dom⁹ eterna Ja
cob in q̄ xp̄us regnet in eternũ. h̄ ille. Tri 30
cesimo emācipādo. Cũ enim puella ꝑcipue
nouerca: est causa vt pater emācipet ꝑores
filios suos aut filios quos ex ipsa suscipit.
diffamat̄ in vulgo. q2 parētes sepe cōsueue
rũt exhereditare filios instigationib⁹ nouer
carũ. vt. ff. de inofficio. test. l. iij. in fine. Mu
lieres em̄ sũt sagaciores ⁊ auariores hoīb⁹
vt. ff. de donationib⁹ inter virũ ⁊ vxorem. l.
hec ratio. Tñ pater nō pōt cogi emācipare
filios suos regulariter. vt insti. quib⁹ modis
ius patrie potestatis solu. §. vlti. nisi forsan
iusta causa intercedat. vt institutu de ado
ptionib⁹. §. itē nō aliter. q̄m̄ patria potestas
potius consistit in pietate q̄3 in atrocitate.
vt. ff. ad legē pōpeianā. l. diuus adrian⁹. in
fine. Beata virgo tāq̄3 vera ⁊ vnica mater
Jesu christi nō vult filium suũ exhereditari
aut emācipari a patre eterno. ideo in euan
gelio dicit̄. Et regni eius nō erit finis. Su
per quo Bern̄. dicit. O q̄3 gloriosum est re
gnũ illud in quo reges cōgregati sũt ⁊ cōue

nerūt in vnū ad laudandū ꝛ glorificādum eū qui est sup oēs reges rex regū ꝛ dn̄s dominātiū. De cuiꝰ splendidissima cōtēplatione fulgebūt iusti sicut sol in regno p̄ris eoꝝ
31 hec ille. Tricesimop̄mo interrogādo. Cuz eni puella interrogat An vir seu spōsus eiꝰ possit ꝭm legē dimitti: signū est lasciuie carnalis. vn̄ Chry. sup illud Matth. xix. quos deus cōiunxit. dicit: queādmoduz si videas hoīem assidue amicicias medicoꝝ colentez ex hoc statim intelligis q2 infirmus est. sic cū videas siue virū siue mulierē de dimittēdis vxoribꝰ aut viris legē interrogātes cognosce: q2 vir ille lasciuꝰ est ꝛ mulier illa meretrix. hec ille. Beata ꝟgo nō interrogat angelū quasi lasciua: nec quasi icredula de oraculo: sed quasi admirās de ꝓdigio. cum in euāgelio dicit: quō fiet istud: scz ꝙ sim mater ꝛ ꝟgo. Sup quo Ambro. dicit. Non dubitauit de effectu: sȝ qualitatē effectꝰ q̄siuit. non eni dubitat esse faciēduz qȯ quō fieri possit inq̄rit: hec ille. Sic cōfortata: ꝛ bn̄ pre
32 meditata interrogat. Tricesimosecūdo reuocādo. Cū eni puella vouet deo perpetuā ꝟginitatē: postea cōsentit in cōiugiū viri: signum est instabilitatꝭ boni ꝓpositi ꝛ cordis ad virū lubrice animositatꝭ. q2 mulieres sūt incōstātes ꝛ earū volūtas momētanea dr. vt. C. si minor se. ma. di. l. penl'. ꝛ. C. si aduersus ven. l. i. Btā ꝟgo nunq̄ȝ mutauit ꝓpositū ꝟginitatis: ideo in euāgelio dicit: q2 virum nō cognosco. Sup quo Bern. dic. Cuz sciat dn̄s meus testis cōsciētie mee votum esse ancille sue nō cognoscere virū. qua lege quo ordine placebit ei vt fiat istud: sȝ si oportuerit me frangere votū vt pariā talē filiuz: gaudebo de filio: ꝛ dolebo de proposito. fiat tn̄ eius volūtas. sin vere ꝟgo cōcipiā: ꝟgo ꝛ pariam. qȯ vtiq̄ȝ si placuerit ei: impossibile nō erit. tūc scio vere ꝙ respexit humilitatē ancille sue. hec ille. Et vt habet. xxvij. q. ij. § beata maria ꝛc. Aug. dicit sic. Btā maria ꝓposuit se cōseruaturā votū ꝟginitatis in corde. sȝ ipsuz votū ꝟginitatis nō expressit ore. Subiecit se dīne dispositioni dum ꝓposuit se ꝑseueraturā ꝟginē: nisi deꝰ aliter ei reuelaret. Cōmittens ergo ꝟginitatē suā dīne dispositioni: cōsensit in carnalē copulā nō illam appetendo: ſȝ dīne inspirationi in vtroq̄ȝ obediendo. postea vero filiū genuit ꝛ qȯ corde cōceperat simul cū viro labijs expressit: ꝛ vterq̄ȝ in ꝟginitate ꝑmāsit. hec ibi
33 ꝛc. Tricesimotertio obseruādo. Cū enim puella obseruat cū viro suo castitatem. ꝛ ex alio q̄ȝ viro ꝓprio suscipit ꝓlis fecunditatē signū est adulterij ꝛ lasciuie carnalitatꝭ. Leuit. xx. Si mecharꝰ quis fuerit cū vxore alterius ꝛ adulteriū ꝑpetrauerit cū cōiuge ꝓximi sui: morte moriat ꝛ mechus ꝛ mecha siue adultera. sanguis eorum sit sup eos. Et Deut. xxij. Si dormierit vir cū vxore alteriꝰ vterq̄ȝ moriet ꝛ adulter adultera. ꝛ auferes malū de isrl'. Btā ꝟgo cōcepit xp̄m non ex ioseph sponso suo: nec ex alio viro: sȝ ex spū sancto. ideo in euāgelio dr. Spūs sanctꝰ superueniet in te. Sup quo Bern. dicit. non ideo simpliciter dixit veniet in te. sed addidit sup: q2 ꝛ prius q̄dē in ea fuit ꝑ multā grām. sed nūc superuenire nūciat. ꝓpter abundantioris grē plenitudinē: quā effusurus est super eā. Et por quidē grā eiꝰ tm̄ repleuerat mentem. sequēs vero etiā ventrē ꝑfundere debȝ quatinꝰ plenitudo dīnitatꝭ que an̄ in illa sicut ꝛ in multis sctōꝝ spūaliter habitabat corporaliter etiam in ipsaȝ habitare incipiat. hec ille. Tricesimoq̄rto exprobrādo. Cū enim puella ꝓtendit sanctitatē ꝛ religionē exteriꝰ ꝛ sub hoc velo putat se tute cū hoībꝰ cōuersari posse. ꝛ hac cōfidentia fornicat cum aliquo tūc grauia scandala insurgūt aduersus eam. vnde Aug. de cohabitatiōe clericorū ꝛ mulieruz. dicit sic. Grauē inimicū fortita est castitas. cui nō solū resistēdū: ſȝ dimisso freno longius fugiendū. Nec eo minꝰ femine timēde sunt. q2 religiose vident. nā q̄ȝto religiosiores: tāto citius alliciunt ꝛ sub pretextu pietatis latet viscus libidinose prauitatis. Experto crede coram deo nō mētior. Cedros libani: duces greguȝ sub hac peste cecidisse repperi. hec ille. Beata virgo sanctitatē quā exteriꝰ exhibuit. etiaȝ interiꝰ retinuit vt neminē vn̄q̄ȝ ad libidinē ꝯcitauerit. imo ꝯcupiē stimulos suo aspectu ab alijs effugauerit. iō in euāg. dr. Et ꝟtꝰ altissimi obumbrabit tibi. Sup q̄ Ber. dic. Quid ē virtus altissimi obūbrabit tibi: q̄ pōt capere capiat. Quis eni excepta fortassis illa q̄ hoc sola felicissime in se meruit experiri. intellectu capere. ratiōe discernere possit: qualiter splēdor ille inaccessibilis: ꝟgineis sese infuderit visceribꝰ ꝛ vt illa qȯ inaccessibile est: accedere ad se ferre potuisset. de portiuncula eiusdem corporis cui se animare cōtēperauerit relique masse obumbraculum fecerit: Et ꝓpter hoc forte dictū est. obūbrabit tibi. quia res nimirū in sacramento erat. et

qḋ sola per se trinitas in sola ⁊ cū sola virgi-
ne voluit operari. soli datū est nosse, cui soli
datū est experiri. dicat̄ ergo spūssanctꝰ sup-
ueniet in te, qui vtiqȝ fecūdabit te sua poten
tia. ⁊ virtus altissimi obūbrabit tibi hoc est
illū modū quo de spūsancto cōcipies dei vir
tus ⁊ dei sapiā xp̄s sicut in suo secretissimo
cōsilio obumbrando conteget ⁊ occultabit.
quatinꝰ ⁊ sibi notus habeat̄ ⁊ tibi. Ac si an
gelus r̄ndeat ad v̾ginē. Quid a me reqris
qḋ in te mox experieris: scies scies ⁊ felici
ter scies. ab illo doctore quo ⁊ actore, ego au
tē missus sū nūciare v̾ginalē cōceptū: non
donare. Nō pōt doceri nisi a donāte, nec po
35 test disci: nisi a suscipiente. hec ille. Tricesi-
moqnto violādo. Cū em̄ puella sub noīe
matris spūalis assumit sibi aliquē adolescē
tem in filiū spūalē: signū est lasciuie carna
lis. Vñ hieroꝰ. ad rusticum monachū dicit.
Noui ego quasdā iam maturioris etatis et
plerasqȝ generis libertini: adolescentibꝰ de
lectari. ⁊ filios querere spūales. paulatimqȝ
pudore superato per ficta matrū noīa: erum-
pere in licentiā maritalē. hec ille. Btā virgo
hanc infamiā euasit. que vero matris noīe
nō de ficto filio spūali: sȝ de spūsancto filiū
dei cōcepit, ideo in euāgelio dr̄. qḋ em̄ ex te
nasceť sanctū. Sup quo Ber. dicit. Attēde
queso: q̄ȝ diligēter ⁊ q̄ȝ reuerēter dixerit. qḋ
nasceť ex te sanctū. vt qd em̄ ita simpliter di
xit sanctū: ⁊ absqȝ additamento: Credo qr
nō habuit qd pprie qdue digne noīaret il-
lud eximiū. illud magnificū. illud reuerendū
qḋ de purissima v̾ginis carne cū sua anima
vnico patri erat vniendum. Si diceret, san
cta caro, vel sanctꝰ homo, vel sanctꝰ infans.
quicqd tale poneret: parū sibi dixisse videreť
posuit ergo indefinite sanctū. qr quicqd tale
illud sit qḋ genuit v̾go: sanctum pculdubio
⁊ singulariter sanctū sit: per spūs sanctifica
tionē ⁊ per v̾bi assūptionē. Hec ille. In hoc
apparuit sanctitas maxima beate v̾ginis.
36 Tricesimosexto assimilando. Cū em̄ puel
la genuit filiū oīno dissimilē patri ⁊ similē
alieno ⁊ extraneo: signū ē fornicatiōis ⁊ ad
ulterij. vñ btūs Hiero. in qōnibꝰ sup Geñ.
refert. q̄ quedam mulier suspitiōe adulterij
erat punienda. qr pulcherrimū peperat pue
rū: vtriqȝ parēti dissimilē. pptērea Geñ. v.
dr̄. Adā genuit filiū Seth ad silitudinē suā
Btā v̾go genuit filiū vita moribꝰ sapiētia
⁊ v̾tute dissimilē hoībꝰ carnalibꝰ ⁊ silē deo
patri. Ideo in euāgelio dr̄. vocabiť filiꝰ dei.

Sup quo Berñ. dicit. Nō solū q de sinu pa-
tris in vterū tuū veniēs obūbrabit tibi; sed
etiā id qḋ de tua substātia sociabit sibi. ex h̾
iam vocabiť filiꝰ dei. quemadmodū ⁊ is q a
patre est añ secula genitꝰ, tuꝰ quoqȝ mō re-
putabiť filiꝰ dei. Sic aūt ⁊ qḋ ex ipso natū
est: erit tuū, ⁊ qḋ ex te nasceť erit eius. vt tñ
nō sint duo filij sed vnꝰ. licet quidē aliud ex
te ⁊ ex illo sit iam: nō tñ aliꝰ eius ⁊ tuꝰ filiꝰ
sed vnꝰ vtriusqȝ erit filiꝰ. Ideoqȝ qḋ nasceť
ex te: sanctū vocabiť filiꝰ dei. hec ille. Idem
em̄ suppositū est filiꝰ vtriusqȝ. Tricesimo 37
septimo cōcipiēdo. Cū em̄ puella genuerit
filiū malū ex legitimo mr̄imonio: reddiť in-
famis a suis, quasi talis filiꝰ nō sit de stirpe
⁊ pgenie ipsoꝝ. vñ Hiero. in ep̄la ad Ru-
finū dicit. Sicut boni filij adulteroꝝ nulla
est defensio adulterij: sic mali filij ꝯiugatoꝝ
nullū crimē est adulterij: qr nō in seminibꝰ
sȝ in volūtate nascentis causa vitioꝝ ē atqȝ
v̾tutū. hec ille. Btā v̾go de tribu iuda exor-
ta: ꝯceptū Elizabeth q erat de tribu leui ab
angelo est edocta et valde gauisa ē audiēs
tam bonū filiū scȝ Iohem baptistā nō na-
turali potētia, cū esset mater eiꝰ senex: nec ex
adulterio cū esset sterilis ab diuina peunti grā
iam fore pgenitū. Ideo in euāgelio dr̄. Et
ecce elizabeth cog. tua ⁊ ip. cōce. fi. in se. sua.
⁊ hic men. est sextꝰ illi que voca. sterilis. Su
per quo Ber. dicit. Ideo sterilis cognate cō
ceptus v̾gini nūciať: vt dū miraculū mira-
culo addiť gaudiū gaudio cumuleť. Porro
necesse erat nō modico leticie ⁊ amoris p-
ueniēte inflāmari incēdio q filiū paterne di
lectiōis cū gaudio sanctispūs mox erat cō-
ceptura ⁊c. Tricesimooctauo delectando. 38
Cū em̄ puella magis delectať in ostensione
pulchritudinis corpis ⁊ ornatꝰ. aut in com-
mēdatione horū potius q̄ȝ de honestate et
ꝯtinētia. signū ē lasciuie carnalis. vñ hiero.
in ep̄la ad matrē ⁊ filiū dic. De industria
dissuta sit tunica: vt aliquid intꝰ appareat.
Opiť qḋ fedū est: ⁊ apiť qḋ formosum est
Crispāti cingulo angustū pectꝰ artať capilli
in frontē vl' in aures defluūt. palliolū inter-
dū cadit. vt cādidos nudet hūeros, ⁊ qsi vi-
deri noluerit, celat festine qḋ detexerat vo-
lēs. Aliud polliceť: aliud ondit Lingua pso
nat castitatē. ⁊ totū corpꝰ pfert ipudiciciā.
vix est ita turpis senio ꝯfecta q nō gaudeat
⁊ libēter audiat si dicať esse pulchra. Dele-
ctāt castas etiā pconia forme. hec ille. Btā
v̾go nesciebat se pulchrā negligebat forme

bonū. ꝛ pcedēs in publicū. non pectus ꝛ col
la denudabat: nec pallio denudato ceruicez
apiebat. sed faciez occultabat vix vno oculo
qui vie necessarius erat patēte pficiscebaꝛ:
nō alta de se sapiebat. sed vilem. pauperem.
abiectā se cogitabat ꝛ cū tam magnifica an
gelus ei pmitteret: diuine dispositioni ɔmit-
tebat. Jdeo in euāgelio dꝛ. Qm̄ nō erit im-
possib. a. de. om. ꝟbum. Sup quo Ber. dicit
Uide ne hec tam magnifica q̄ ab angelo au
dis pnunciata: ab ipo desperes pficiēda. A
quo si queris: ipm angelū audi. qꝛ nō erit im
possibile apud deū om̄e ꝟbum. Tanq̄ si di-
ceret. Hec que ego tam fidelr̄ pmitto. nō de
mea sed de illius q̄ misit me virtute p̄sumo.
qꝛ nō est impossibile apud deū oē ꝟbū. h̄ ille
Tricesimonono inobediēdo. Cū em̄ puella
fuerit inobediens viro suo, alijs aūt obedi-
ens signum est puicacie ꝛ lasciuie carnalis.
Nam ɔtumelia viri est vxoꝛ inobediēs. vn̄
i pu̇erbijs pꝛ̄oꝝ dꝛ. Socrates cū q̄dā ex ei⁹
doctrina meriti discipuli ad eū descenderēt
rogātes vt aliquod p̄ceptū ordināde suscipe
rent vite: in suū eos diuersoriū fecit secū ve-
nire. vxorēq̄ꝫ suā Xancipem in supioꝛib⁹ cō
stitutā vocauit: iussitq̄ꝫ vasa oleo ꝛ melle ple
na vt eijceret. Admirātibusq̄ꝫ discipulis ait.
Si hanc in domibus vr̄is rerū ptātem ha
bueritis: benedictā vitam disponetis. h̄ ibi.
Btā ꝟgo tam prudēs q̄ꝫ humilis apuit cor-
da fidei labia cōfessioni: viscera creatori: di-
cens illō qō in euāgelio habeꝛ. Ecce ancilla
dn̄i. Sup quo Ber. dicit. Semp solet eē grē
diuine familiaris ꝟtus humilitatis. De⁹ em̄
supbis resistit. humilibus aūt dat grām. hu
militas r̄ndeat vt sedes grē p̄pareꝛ. Ecce in
quit ancilla dn̄i: que est hec taz sublimis hu
militas: que cedere nō nouit honorib⁹: inso-
lescere glia nescit. Mater dei eligiꝛ: ꝛ ācillaz
se noiat. Nō magnū est esse humilē in abie-
ctione magna: prorsus ꝛ rara ꝟt⁹ humilitas
honorata. Quadragesimo alliciēdo Cum
em̄ puelle aliq̄d magnū allectiue pmittiꝛ et
post ɔsensum decipiꝛ: infamis efficiꝛ. Nam
prudēs ɔsideratio id querit quod pōt inue-
niri: id discit quod pōt sciri: id optat qō opta
ri corā oibus pōt: nec altiori rei se igerit in q̄
sibi mox descendendū sit. vnde Sene. li. de
copia ꝟborum dicit. Prudētis est examiare
ɔsilia: ꝛ nō facili credulitate ad falsa plabi.
de dubijs nō diffinias: sed suspēsaz tene sen
tentiā nihil affirmās: Si prudēs esse cupis:
in futura pspectum intēde: ꝛ oia q̄ possunt
ɔtingere: aīo tuo ppone. Nihil tibi subditū
sed totū an̄ ɔspicies. Prudēs fallere nō vult
falli nō poterit. h̄ ille. Beata ꝟgo prudētissi
mo cōsilio fidē ꝟbis angeli p̄buit: q̄ in nullo
temere decepta ɔsensum exhibuit. cū in euā
gelio dicat. Fiat mihi s̄m ꝟbum tuū. Super
q̄ Bern̄. dicit. Uerbū quod erat in p̄ncipio
apud deū. fiat caro de carne mea s̄m ꝟbum
tuū. Fiat obsecro mihi ꝟbuz nō platū quod
ptranseat sed ɔceptū quod pmaneat. carne
videlꝫ indutū nō aere. Fiat mihi nō tantuz
audibile auribus: sed visibile oculis palpabi
le manibus gestabile humeris. Fiat mihi n̄
ꝟbum scriptū ꝛ mutū. sed incarnatū ꝛ viuū
Nolo vt fiat mihi aut declamatorie p̄dicatū
aut figuraliter significatū: aut imaginatorie
somniatū: sed silēter inspiratū psonalr̄ incar
natum: corpaliter inuisceratū: ꝟbum quod i
se nō poterat fieri nec indigebat: digneꝛ in
me ꝛ mihi fieri s̄m ꝟbuz tuū. Fiat quidē ge
neraliter oi mūdo: sed spālr̄ mihi s̄m ꝟbum
tuū. h̄ ille. Et sic patet.

Secūdo declaratur eadē

conclusio testimonio legis apostolice. ꝛ hoc
quadruplr̄. Primo btūs petrus. i. epl'a. i. ca.
dicit sic. De salute aīarum vestrarū exq̄sierꝛ
atq̄ꝫ scrutari sunt pphē qui de futura in vob
grā pphetauerūt. scrutātes quod vel quale
tempus significaret in eis spūs xpi: quib⁹ re
uelatum est qꝛ nō sibi ipsis vobis aūt mistra
bant ea que nūc nūtiata sunt vobis p eos q̄
euāgelizauerūt vobis: spūsancto de celo mis
so. in quē desiderāt angeli pspicere. Hec ille.
Hec aūt grā est gratia incarnatōnis filij dei
de quo paulo infra dicit. Precogniti quidez
ante constōnem mūdi: manifestati aūt no-
uissimis tpibus ppter vos ꝛc. De hac autez
incarnatōe ꝟbi p virginē multa p̄dixerūt p-
phete vt pꝫ supra. Scdo paulus. Gal. iiij.
dicit. At vbi venit plenitudo tpis misit de⁹
filium suū natū ex muliere factuz sub lege vt
eos qui sub lege erant redimeret: vt adoptio
nem filioꝝ reciperemus h̄ ille. Tertio beatus
Jacobus in epl'a. v. c. dicit. Patiētes igitur
estote fratres vsq̄ꝫ ad aduentum dn̄i. Ecce
agricola expectat p̄ciosum fructū terre: pati
enter ferens: donec accipiat temporaneū et
serotinū. hec ille. Jsti agricole fuerūt patres
veteris testamēti qui expectabāt messiā pre
ciosuz fructū terre vteri ꝟginalis. ps. Etem̄
dn̄s dabit benignitatē ꝛ terra nostra. i. bea-
ta virgo dabit fructū suū. s. iesum xpꝫ. luc i.

Bñdictꝰ fructꝰ vẽtris tui. Quarto ioħ. apoca. xij. ca. Signũ magnũ appuit ĩ celo. Mulier amicta sole ⁊ luna sub pedibus eius et ĩ capite eius corona stellaruꝫ duodecim. et in vtero habens ⁊ pepit filiũ masculũ qui recturus erat oĩs gẽtes. ħ ille. Sup quo verbo Berñ. in ſmone dicit. Nimirũ btã virgo ea mulier est que xp̃m velut alterũ solẽ induit sibi: vt quẽadmodũ ille sup bonos ⁊ malos indifferẽter oritur: sic ipa quoqꝫ nõ discutit merita: sed oĩbus se exorabilẽ: oĩbus clemẽtissimã prebet oĩm deniqꝫ necessitates amplissimo quodã miseref affectu. Nam defectus oĩs sub ea est ⁊ quicq̃d fragilitatis seu corruptõis est: excellentissima quadã sublimitate excedit supgredif btã ṽgo creaturas omnes: vt merito sub pedibus eius luna eẽ credaf. hec ille. Corona duodecim stellaruꝫ fulget in capite eius ppter duodecim p̃rogatiuas gratie singl'aris in ea. s. regali gñatõe. quia ex regibus est orta. Angelica salutatione: qꝛ reuerẽter est ab angelo salutata. Spiritussancti supuẽtione. qꝛ de spũsancto concepit. Filij dei conceptõe: qꝛ ṽbum dei tẽporaliter cõcepit. Uirginitatis illibatõne. quia virgo illibata pmansit. Fecũda sine corruptione. qꝛ nesciẽs mater ṽgo virum peperit saluatorẽ mũdi. Grauida sine grauatiõe. qꝛ genuit sine dolore iesum xp̃m. Puerpa sine sigilli fractione. qꝛ tanq̃ sponsus pcessit de thalamo suo. Discreta in locutõe. qꝛ septem ṽba locuta est. duo ad angelũ. tertiuꝫ ad elizabeth quartũ ad deum magnificandũ. q̃ntum ad filiuꝫ in nuptijs. sextũ ad ministros nuptiarũ. septimũ ad filiũ ipm in templo q̃rendo. Mansueta humiliatione. qꝛ respexit humilitatẽ ancille sue. Fidei deuotõne. quia beata que credidit dño. Martyrij ppessiõe quia tuã ipius aĩam ptransiuit gladius. Cũ eñ xp̃s in cruce fuisset mortuus: miles q̃dã lancea latus eius pforauit: ⁊ cõtinuo exiuit sanguis ⁊ aqua. In hac transfixione xp̃s nõ sustinuit penã: sed hec pena fuit solius beate ṽginis que tam vehemẽs in corde ṽginis fuit etiã sensibiliter citra mortẽ quãta fuissꝫ in xp̃o corpaliter si supuixisset: p̃ nimio dolore ipam ilico obijsse credẽduꝫ est. nisi diuino miraculo ⁊ ṽbo xp̃i ad eã quo dixit. Mulier ecce filiꝰ tuꝰ p̃seruata fuisset: vt fides xp̃i in mẽtibꝰ apl'orũ p eã ↄfirmaref.

Tertio declaratur eadeꝫ

cõclusio testimonio legis canonice. Sciendum q̃ beata ṽgo hodie fecit quatuor circa natura humanã. cui inuenit grãm apõ deũ.

Primo naturã humanã cuꝫ natura deitatis copulauit. Est eñ quoddã matrimoniũ spũale inter rectorẽ spũalem et eccl'iam. vij. q. i. ca. Sicut vir nõ debet adulterare vxorẽ suã ita nec ep̃s eccl'iam suã. i. vt illã dimittat ad quã ↄsecratus est. Ep̃m eñ opꝫ opportune ⁊ importune atqꝫ sine intermissione eccl'iaꝫ suã docere. eãqꝫ prudẽter regere ⁊ amare vt a vitijs se abstineat ⁊ salutẽ consequi possit eternã: ⁊ illa cũ tãta reuerẽtia eius doctrinã debet suscipe. eumqꝫ amare ⁊ diligere. vt legatuꝫ dei ⁊ p̃conẽ veritatis. hec ibi. extra de translatõne. ca. inter spũalia. Sed matrimoniũ inter naturã diuinã ⁊ humanã in vtero ṽginis est maioris excellẽtie. dignitatꝭ. reuerentie ⁊ sanctitatis. cũ natura diuina ⁊ humana eidem copulata sint sanctiora. Est eñ quoddã matrimoniuꝫ spũale inter deum et aĩam fidelẽ. xxvij. q. i. c nuptiarũ dꝛ sic. Xp̃i ↄiugiũ dicunf eligere: q̃ xp̃iana scitate ñ nubunt. Ip̃m eñ habẽt nõ carnal'r: sed spũalif virũ: cui eccl'ia ipa cuius mẽbra sũt coniũx est. que fidei spei ⁊ caritatis integritate: tota virgo est de quibus apl's dicit. Aptaui vos vni viro virginẽ castam exhibere xp̃o. ħ ibi. Sed aĩa xp̃i quã in vtero ṽginis cũ natura humana suscepit ⁊ sibi desp̃osauit fuit sãctior quacũqꝫ aĩa fideli: qꝛ p ipam natura hũana fuit coniũcta suo p̃ncipio. Tũc eñ vnum quodqꝫ pfectũ est. qñ finis coniũgif suo p̃ncipio. vnde dist. xxxv. ca. Ab exordio dicif sic Postq̃ xp̃s venit in fine temporũ. o. ad. a. reduxit. i. extremitatẽ retraxit ad p̃ncipium. hec ibi. qꝛ. o. quod est grecorũ vltima littera i. naturã humanã que est vltima creaturarũ Geñ. i. copulauit in seip̃o cũ natura diuina: que est p̃ncipium oĩm rerum sicut. a. est p̃ncipium oĩm l'rarum. Apoc. i. Ego suꝫ alpha et. o. p̃mus ⁊ nouissimus. Ista aũt reductio nature humane ad diuinã fuit facta ĩ vtero virgĩs qꝛ dist. lvi. c. nasci dꝛ sic. Ip̃e xp̃s est dei ṽtus ⁊ dei sapiã que in vtero ṽginis marie edificauit sibi domũ. Hec ibi. Eccl'. xxiiij. Qui creauit me req̃euit in tabernacl'o meo.

Secũdo nos sua caritate in dei filios adoptauit. Nam vbi pbaf matrimoniũ esse legitimum: filij ex illo matrimonio nati legitimi iudicanf. extra. qui filij sunt legitimi. ca. per venerabilẽ. Illos eñ qui fuerunt ante istud matrimoniũ in lege nature ⁊ moysi bene viuẽtes p istud matrimoniũ sequẽs legitima

uit ad hereditatē celi.q₂ matrimoniū seq̄ns legitimat filios.ex̄ qui filij sunt legitimi.ca.tanta. Etiā si matrimoniū nō fuerit in facie ecclie ꝯtractum. Ibidē.ca.ꝑ tuas. Sed natura humana fuit diuinitati matrimonialiter copulata in ꝟgine vt essemus filij dei legitimi. Joh.i. Dedit eis ptātem filios dei fieri qui ex deo nati sunt. Cuius rōnem assignat dicens. Et ꝟbum caro factū est ⁊ hītauit in nobis.i.nos in eo manētes. Tertio nos lectione fidei et veritatis informauit.s.in h̄ ꝙ caute quesiuit de modo veritat̄ dicēs. Quomodo fiet istud. Unde glo.sup hoc dicit. ꝙ lȝ interrogaret.nō tñ dubitauit de ꝟbis āgeli:sed de modo quo posset fieri. vt sint due ꝑtes.s.quo modo.q₂ de modo dubitauit non de facto.q₂ ꝑposuerat castitatē vouere ⁊ virginitatem obseruare:nisi deus aliter reuelaret:ideo ꝯtraxit matrimoniū deo reuelante. Nam in omni voto intelligit̄ excepta auctoritas sup̄ioris maiestatis. Extra de iureiurādo.ca.veniētes. Sil'r intelligit̄ si res in eodē statu ꝑmanet.xxij.q.ij.ca.si quis. Et.ff.de solutionibus.l.cū quis. Et si tibi ꝟuatur fides. ex̄ de iureiurādo.ca.ꝑuenit.⁊ alie ꝯditiones honeste ⁊ possibiles. Ibidē.ca.quēadmodū ⁊ alie generales.vt si deus voluerit. si potero. Spāles aūt nō explorant̄.xxij.q.xiij.ca. Non solū.in glo.ex his patȝ ꝙ verū fuit matrimoniū inter Mariā ⁊ iosepb. vtroq₃ tñ i ꝟginitate ꝑmanēte.xxvij.q.ij.ca.i. Nec xp̄s commēdando btām ꝟginem Johāni.vt habetur ioh̄.xix.ca.facit diuortiū inter ip̄am et Joseph.vnde btūs Ambro. vt habet̄.xxvij.q.ij.ca.quod aūt dicit sic. Joseph nunq̄ cognouit eā. Nam si vir iustus eā cognouisset nunq̄ a se discedere passus fuisset. Nec dñs qui vxorē ꝑceperat a viro nō discedere nisi causa fornicationis commēdās eā discip'lo: auctor diuortij fuissȝ. Ecce ꝯmēdatio marie Johāni.⁊ detractio Joseph negat̄ fuisse diuortium.q₂ ioseph nō cognouerat eaȝ.h̄ ibi. Utrū aūt beata ꝟgo post hanc ꝯmēdatōeȝ ꝑmanserit cū viro suo ioseph: Dico ꝙ non. sed cum ap'lis. vnde hiero. in ꝟmone cogit̄ me ⁊c.dicit sic. Ceterū ad exemplū humane vite ꝯuersatio eius cum ap'lis fuit: quousq₃ disꝑgerent̄.sicut lucas innuit dicēs. Hi oēs erant cum Maria mr̄e eius ⁊ fratrib⁹ eius. Conuersat̄ cū testibus resurrectōis ⁊ ip̄a testis.conuersat̄ cum senatoribus celi infra curiam paradisi sub sp̄ūssancti disciplina ⁊ magisterio totius diuine maiestatis. Hec ille.

Quarto nos ad virtutē stabilitatis aīauit.s.in eo ꝙ postq̄ oēs discipuli fugerūt. Mar.xiiij. Tūc stabat iuxta crucē Jesu mater eius Joh̄.xix. vnde Criso.in ꝟmone de passione xp̄i dicit sic. In passione xp̄i duo videbant̄ altaria.vnuȝ in pectore marie.aliud in corꝑe xp̄i. Xp̄s carnē.maria immolabat animam. Optabat quidē ip̄a ad sanguinē aīe.carnis sue addere sanguinē: ⁊ eleuatis in cruce manibus cum filio suo sacrificiū vesꝑtinū.⁊ cū dño Jesu corꝑali morte redemptōis nostre ꝯsummare misteriū. Sed hoc solius summi sacerdotis erat ꝑuilegiuȝ:vt de sanguīe suo viuus in sancta inferret. Nec poterat h̄ consors esse cū aliquo dignitas.ideo in reparatione hoīs nullius angeli nulli⁹ hoīȝ eē potuit cum eo cōis auctoritas. Cooperabat̄ tñ plurimū ꝟm modū suū ad ꝑpitiandū deum. ille mr̄is affectus ꝙ mr̄ peteret.fili⁹ ꝑbaret. pater donaret.diligebat pr̄ filiū ⁊ fili⁹ pr̄em mr̄ vero post vtrūq₃ ardebat. simulq₃ complectebant̄ caritas ⁊ bonitas.mr̄e supplicāte filio interpellāte patre ꝑpitiāte.filius ad pectus ⁊ vbera mr̄is.pr̄ ad crucē ⁊ vulnera xp̄i respiciebat.h̄ ille. Ei⁹ itaq₃ exēplo ꝑseuerātia est nob̄ nec̄aria:vsq₃ ad finē tribulationū sustinēdo.vij.q.i.ca.suggestū. Et sic pȝ.

Quarto declaratur eadē

cōclusio testimonio legis ecclesiastice.⁊ hoc quadrupl'r. Prio btūs Greg .li.viij moral'. dicit sic. Deus pater vnicū filiū suū in vtero virginis humane nature coniūgens: deum ante secula sibi coeternū fieri voluit hoīeȝ in fine seculorū.⁊ quē sine tp̄e genuit saluādis hoībus cū tp̄e ostēdit.vt q₂ ꝑ yma nr̄a longe distamus a summis in ip̄o vno iūgeret yma summis atq₃ ex eo nobis via redeūdi fieret quo summis suis yma nr̄a copularet.h̄ ille. Scdo btūs hiero.in ꝟmone de assumptōne dicit sic. Quod natura nō habuit:vsus nesciuit ignorauit rō:mens nō capit humana:pauet celum stupet terra:creatura oīs etiā celestis mirat̄. Hoc totū est qd̄ ꝑ gabrielē marie diuinitus nūtiat̄ ⁊ ꝑ xp̄m implet̄. Nō est in mūdo locus altior nec dignior vtero ꝟgīali in quo dei filiū maria suscepit:nec in celis regali solio quo mariā dei fili⁹ sublimauit. Si diligēter attēdas:nihil est ꝟtutis:nihil splēdoris:nihil gratie:nihil cādoris: qd̄ nō resplēdeat in ꝟgine gl'iosa.hec ille. Tertio btūs Ambro.sup luc̄.dicit sic. Non mirū si redempturus dñs mūdum operationē suam tunc

ĩchoauit a maria. vt ꝑ quā salus oībus parabaṫ eadem ꝑma fructū salutis hauriat ex pignore. disce ꝟginem moribus: disce ꝟginem verecūdia: disce virginē oraculo: disce misterio. Solam in penetralibus quā nemo virorum viderat solus angelus reꝑit solam sine comite: solā sine teste: ne quo digne dānareṫ affatu hec ille. Quarto btūs aug. in ſmone de assumptiōe dicit sic. O vere btā hūilitas que deum hoībus peꝑit: vitā mortalibꝰ edidit: celos innouauit: mūdum purificauit: paradisum apuit: aīas ab inferis liberauit. O vere gloriosa marie humilitas q̄ porta paradisi efficiṫ scala celi constituiṫ. Facta ē certe maria scala celestis ꝑ quā descēdit deꝰ ad terras. Quā magna fecit tibi deus gloriosa virgo vt dici btā merēris: vt creatura creatorem famula dñm generares: vt ꝑ te deus mūdum redimeret: ꝑ te illuminaret: ꝑ te ad vitam reuocaret ꝑ te nos ad amorē dei accēderet. Hec ille. Post hanc declarationē dixit sanctus Thomas aīe deuote. O aīa simplex iā potes intelligere veritatē dñice īcarnatōis quā deus pr̄ in ꝟgīe celebrauit absq꜖ macula ⁊ infamia gl'iose ꝟginis marie. Ne tñ belial gloriet̄ in argutijs: docebo te q̄ pacto illi respōdeas. Ad ꝑmū dic cum Augustino in epl'a ad volusianū. Non hꝫ h̄ xpiana doctria ꝙ ita sit deꝰ īfusus carni hūane vt curā gubernāde vniuersitatis: vl' deseruerit: vel amiserit vel ad illud corpusculū transtulerit. Hoīm eī est iste sensus nihil nisi corpora valentiū cogitare. Deus aūt nō mole: sed virtute magnus est. Unde magnitudo ꝟtutis eius nullas in angusto sentit angustias. Non est igiṫ incredibile vt si ꝟbum hominis transiēs simul audiṫ a multis ⁊ a singulis totū: ꝙ ꝟbum dei ꝑmanēs simul vbiq꜖ sit totū. vnde nullū incōueniens sequitur deo incarnato. Ad scōm dic ꝙ vniri deo ī vnitate ꝑsone: nō fuit conueniēs carni hūane ſm conditionē sue nature. q꜠ hoc erat supra dignitatē ipsiꝰ. Cōueniēs tñ fuit deo ſꝫ excellentiā bonitatis eius vt sibi eam vniret ꝓ salute humana. Ad tertium dic ꝙ deus assumēdo carnē nō minuit suā maiestatē ⁊ sic n̄ minuiṫ reuerētia ad ipm: sed potiꝰ augeṫ ꝑ augmentū cognitōis eius. Ex h̄ autē ꝙ nobis appropinq̄re voluit ꝑ carnis assūptionē magis nos ad se cognoscendū attraxit. Ad quartū dic ꝙ aliqua satisfactio potest dici sufficiens dupl'r. Uno modo q̄a est cōdigna ꝑ quandā adequationē ad recompensationē cōmisse culpe: ⁊ sic hoīs puri satisfactio esse nō potuit ꝓ pctō. Tum q꜠ tota humana natura erat per pctm̄ corrupta. nec bonū alicuius ꝑsone vel etiā pluriū: poterat ꝑ eq̄parantiā totius nature humane recompensare. Tum etiā q꜠ pctm̄ contra deū commissum quandaꝫ infinitatem habet ex infinitate diuine maiestatis. Tanto eñ offensa est grauior q̄nto maior est in quē delinq̄ṫ. Unde oportuit ad condignā satisfactioneꝫ vt actio satisfaciētis haberet efficaciā infinitam: vtputa dei ⁊ hoīs existēs. Alio modo potest dici satisfactio sufficiēs imꝑfecte. scꝫ ſm acceptationē eius q̄ est ea contētus: q̄nuis nō sit condigna. ⁊ hoc modo satisfactio puri hoīs est sufficiēs. Et q꜠ oñe imꝑfectuꝫ ꝓsupponit aliquod ꝑfectū a quo sustenteṫ: inde est ꝙ oīs puri hoīs satisfactio efficaciam habet in satisfactōne xpi. Tunc anima gr̄as agens deo ⁊ suis doctoribus consolata super misterio redēptōnis humane. abijt domum in pace.

Feria secūda in ramis palmarum. De dignitate ac nobilitate aīe humane. Sermo. xlij.

Turbata est anima meā. Joh. xij. Hodie aīa simplex fidelis ⁊ deuota salutisue intēta accessit ad eccl'iaꝫ. ⁊ audiēs missam. tam ex electione ꝓphetie. Esa. l. ꝙ ex euāgelio aduertit vnaꝫ conclusionē valde notabilē. s. Aīa humana est a deo creata in tanta dignitate ꝙ omnē creaturā excedit sua nobilitate. Ratio huiꝰ ꝯclusionis est. quia anima ad sil'itudinē totius sapīe facta in se oīm gerit similitudinem. Nam similis est terre ꝑ sensum. sil'is aque ꝑ imaginationē. aeri ꝑ rōnem. firmamēto celorum ꝑ intellectū. ⁊ celo ꝑ intelligētiā. sil'is lapidibus ꝑ essentiā. arboribus ꝑ vitā. aīalibus ꝑ sensum ⁊ imaginationē. hoībus ꝑ rationē angelis ꝑ intellectū. deo ꝑ intelligētiā. Ex quo apparet ꝙ aīa est oīꝫ sil'itudo. Preterea confirmaṫ subtilius q꜠ aīa ad sil'itudineꝫ totius sapīe facta est in qua residet oīm exemplaritas. ⁊ ideo aīa est oīm similitudo. Cum eñ in arce summe sapīe sit exēplar rei corꝑalis ⁊ rei spūalis. natura solum corporalis nō rep̄sentat totalitatē exemplaris. vt elemēta ⁊ mixta. similiter nec natura solum spūalis vt angelus nisi in parte q꜠ nō rep̄ntat exemplar nature corporalis. Sola itaq꜖

ostēdere ꝙ nō sis sil'is deo nec ad imaginez
dei. Primo sic ꝛ logice. Sil'itudo est ꝯpara
tio quedā. sed inter ea que sunt diuersorum
generū nō est ꝯparatio, qꝛ nō dicim⁹ ꝙ dul-
cedo sit sil'is albedini. Nulla aūt creatura ē
eiusdē generis cū deo cū deus nō sit in gene
re. ergo creatura nō est sil'is deo. Scd̄o me-
taphisice sic. In sil'ib⁹ est mutua sil'itudo. nā
simile est simili simile vt pꝫ. v. metha. si ergo
aliqua creatura esset sil'is deo: etiā deus eēt
sil'is alicui creature quod est cōtra illō. Esa.
xl. Cui similē fecistis deū: aut quā imaginez
ponetis ei. Tertio moraliter sic. null⁹ est ad
imaginē dei nisi p̄destinatus. Roman. viij.
Quos deus p̄sciuit ꝯformes fieri imaginis
filij sui. hos ꝛ p̄destinauit: sed nō oēs hoīes
sunt p̄destinati. qꝛ p adam pctōres cōstituti
sunt multi. pctm̄ aūt fecit hoīem deo dissimi
lē. ergo tales nō sūt sil'es deo. Quarto theo-
logice sic. dꝛ in ps̄. Nō est sil'is tui in dijs do
mine: sed inter creaturas excellētiores sūt q̄
dicunt dij participatione. multo ergo min⁹
alie creature p̄nt dici sil'es deo. Aīa vero abijt
tristis q̄rēs ꝛ ꝯsulēs legis doctores. cui mox
obuiauit Moyses: a q̄ cū cognouisset causas
mestitie sue ait. Ego ostendā tibi ꝯclusionē
tuam esse verā et catholicā testimonio qua-
druplicis legis. scꝫ.

Legis naturalis.
Legis diuinalis
Legis ꝓphetalis
Legis humanalis.

Primo testimonio legis

naturalis ꝛ h̄ quadrupl'r. s. p rōnes natura-
les. p phos morales. p poetas. p exempla
gentiliū. Quātū ad rōnes naturales. Scien-
dum ꝙ nobilitas aīe cognoscit quadrupl'r.
Nam vt aristo. dicit li. i. de aīa. Omnino et
penitus difficillimorū ē accipe q̄d sit aīa: tm̄
phi ab ip̄a veritate coacti descripserūt eam
diuersimode ſm ꝓpetates ip̄ius essentialez
ꝑfectionē demōstrātes. Sūt autē duodeciz
ꝓpetates eius iuxta. xij. phos. Plato enim
dixit ꝙ aīa est essentia vel numerus seip̄m
mouens. ex. iiij. numeris ꝯposita. s. vnitate.
dualitate. t'nario ꝛ q̄ternario. Vocabat vni
tatē intellectū. dualitatē sciam. ternariū opi
nionē q̄ternariū sensuꝫ. nā intellect⁹ fert in
simplicē rei naturā q̄ de se ē vna. Scia est de
subiecto seu natura p h'itudinē ad ꝓpetates
eius q̄ sūt duo. Opinio est circa duo ꝯdicto
ria. cū formidine ꝛ incertitudine alteri⁹. Sē
sus exteriores sūt q̄tuor. s. sensus cōis. fātasia.
cogitatiua. ꝛ memoratiua. Etiā sub velami
ne voluit intelliegere plato ꝙ aīa ē vna ſm
substātiā. ꝛ essentiā est duplex: qꝛ hꝫ essētiā
et eē seu ꝯponit ex potētia ꝛ actu. est triplex
ꝓpter eius triplicē potētiā. s. memoriā intel
lectū ꝛ volūtatē hꝫ q̄s ē ad imaginē dei. Est
q̄druplex. qꝛ informat ꝯpositū ex q̄tuor ele-
mētis. Democritus dixit ꝙ est sub̄a compo
sita ex athomis sphericis que videntur in
aere in radijs solis. In aere q̄dē sūt athomi
sꝫ n̄ vident nisi ad p̄ntiā solis: sic aīa cog-
sci n̄ pōt nisi adueniēte lumīe grē diuie sic nec
colores vident in domo nisi p lucē. Magna
ē nobilitas aīe q̄ a nullo itellectu creato co-
gnosci pōt nisi deus reuelauerit. Qꝛ q̄ sūt dei
nēo nouit nisi spūs dei. nobis aūt reuelauit
p spm̄sctm̄. i. corin. ij. ſꝫ aīa est dei: qꝛ oēs aīe
mee sūt vt hēt ezech. xviij. Empedocles di
xit ꝙ aīa est sub̄a ꝯposita ex igne, aq̄, aere ꝛ
terra, lite ꝛ amicitia. Est eīm aīa ex igne ꝓpt
feruorē dilectōis: ex aq̄ ꝓpt limpiditatē co-
gnitōis. ex aere ꝓpt subtilitatē penetratōis.
s. oīs ꝑticulas corpis viuificādo, ex terra p
pter soliditatē opatōis, ex lite ꝓpt fugabili
tatē vitiorū ꝛ errorū. ex amicitia ꝓpter appe
tibilitatē v'tutum. Eraclitus phisicus dixit
ꝙ aīa est scintilla stellaris essentie: qꝛ ex sua
origine ab ip̄o deo est solūmō creata in cōfi-
nio sub̄arū separatarū. vt dꝛ in li. de causis.

Eraclit⁹ pōticus dixit ꝙ aīa est lux. qꝛ aīa
est de essentia angelorū. h' excepto ꝙ est for
mal'r vnibilis corpi. sic ip̄a cōstituat. x. ordi-
nē āgelorū: q̄ p lucē intelligūt. Gen̄. i. Dixit
deus fiat lux. s. natura āgelica. ꝛ saluator de
mōstrauit aīam eē. x. dragmā pditaꝫ luc. xv.
ca. quā in ara crucis inuenit vbi oīa euertit.

Seneca dixit ꝙ aīa est spūs intellectualis
ad btitudinē in se ꝛ in corpe ordīnat⁹: qꝛ bn̄
operās beatificat in morte hoīs ꝛ corpus ī
q̄ bona gessit beatificat in vltimo iudicio.

Aristoteles dixit ꝙ aīa ē endelechia. id ē
actus p̄mus corpis organici potētia vitam
habētis: qꝛ est in se vita quedā īmortal' dās
corpori eē vitale. Pictagoras dixit ꝙ aīa
est armonia quedā corpis: qꝛ regit ꝛ mouet
corpus sine tedio. sine labore cū quadā ꝯso-
nātia ꝛ tempamēto: corpori regēdo accom-
modata. Dyogenes dixit ꝙ aīa est aer te-
nuissimus. qꝛ homo sine aere viuere nō pōt
Nam p aerē ꝯtinue attrectatū cōſuat corpꝭ
vitā ꝛ hoc ꝓpter sui puritatem Yparcus di-
xit ꝙ anima est igneus vigor: qꝛ sicut ignis

suo vigore oĩa ad se ↄuertit: sic aĩa suo vigo⸗
re oĩm rerũ spẽs ꝛ naturales silitudines ad
se cognoscibilr adducit. Unde dr. iij. de aĩa.
ꝙ anima est locus specierũ. Ipocras dixit
ꝙ anima est spũs tenuissimus p oẽ corpus
dispsus: quia sui spũalitate est tota in toto
ꝛ tota in qualibet parte: cum nõ sit magis ĩ
vna parte q̃ʒ in alia: sed vbiqʒ ꝛ vndecunqʒ
omnia sentit. cuius exẽplũ ponit Calcidiꝰ
sup thimeũ platonis dicens de aranea que
sedens in medio sue tele: quãtulũcunqʒ mo
tum eius vndecũqʒ sentit ꝛ etiam existẽs ex
medium. Pampilonius dixit ꝙ anima est
ydea. quia est exemplar oĩm rerum cũ in se
habeat oĩm rerum silitudines. eo ꝙ est oĩa
facere p intellectũ agentẽ: ꝛ est oĩa fieri per
intellectũ possibilẽ. vt dr. iij. de anima. Ecce
pfectio anime ꝛc. Secũdo mundiali cõple
xione. Homo em̃ in se complectit totũ mun
dum vnde vocat microcosmus. i. minor mũ
dus. Job. i. Mũdus eum nõ cognouit. Ha
bet em̃ homo rotũditatẽ quandã in toto ca⸗
pite ad similitudinẽ celi spherici ꝛ circlaris.
Ceruix em̃ hoĩs rotũda velut celum cõtinet
oẽm motũ ꝛ sensum hoĩs. Decem sunt celi.
lune lucide. mercurij gratiosi. veneris amo⸗
rose. solis luminosi. martis vigorosi. Jouis
pluuiosi. saturni tempestuosi. stellarũ fixaꝝ.
cristallinũ ꝛ empireũ. In capite hominis sũt
duo oculi velut sol ꝛ luna. sunt due aures ve
lut mars ꝛ mercurius. sunt due nares velut
saturnus ꝛ iupiter. vnũ os velut venus. Il⸗
la sydera mundũ illuminãt ꝛ gubernãt. hec
membra totum corpus hoĩs ordinant ꝛ de
corant. Celum stellatũ est in ṽtice capitꝭ ho
minis: cuius stelle sũt capilli q̃ ad decus ho
minis ptinent: quia calui turpes videntur.
Celum cristallinũ est in anteriori parte ca⸗
pitis vbi viget sensus cõis. Celũ empireum
est in posteriori parte capitis vbi viget me⸗
moria. In figura capitis totus celestis orna
tus cõtinet. Sicut em̃ de celo ad terrã descẽ
dũt rores: impssiones: ꝛ calor naturalis qui
bus mũdus cõtinue gubernat: sic in homĩe
est caput a quo oms vires corpis defluunt
ppterea interrogatus anaxagoras: quid ẽ
homo: rñdit mẽsura oĩʒ rerũ. vt dr. x. meth.
et Pithagoras interrogatus ad q̃d eẽt natꝰ
rñdit causa videndi celũ: vt dicit Lactãtius
iij. institutionũ. xi. ca. Tertio sphericali refle
ctõe. Nam aĩa est distincta ad modũ sphe⸗
rarum celestiũ sicut voluit plato in Thimeo
suo. de quo Aristo li. i. de aĩa dicit sic. Thi⸗
meus phisologizat aĩam mouere corpꝰ. In
eo em̃ ꝙ est moueri ipsam ꝛ corpus mouet
ppter id ꝙ complexa est ad ipm ꝛ vt omne
ferat bm consonãtes motus: aspectũ rectuʒ
reflexit in circulũ. ꝛ diuidẽs ex vno in duos
circulos duplr coordinatos: iterum vnũ di⸗
uisit in septem circulos tanq̃ essent celi mo
tus: aĩe motus. h ille. In motu celesti reperi
unt quatuor. Primo aspectus rectus q̃tuʒ
ad axes ꝛ lineas. Nam axis est linea trãsi⸗
ens de polo artico ad polum antharticum
circa quos voluit celũ. Scdo est reflectio rõ
ne circulatõis ppetue. Tertio est ibi duplex
coordinatio circulorũ vel cursuũ ppter diuer
sitatẽ polorũ mũdi. Nam poli mũdi distãt
a polis aliarũ spherarũ fere. iiij. gradibꝰ. ita
ꝙ bm alios ꝛ alios fiũt reuolutões ecõuer⸗
so. Quarto est ibi idẽtitas rõne pmi mobil
quod semp vniformiter mouet. diuersitas
ṽo rõne aliarũ septẽ spherarũ q̃ mouentur
difformiter. s. ab occidẽte in orientẽ. Eodeʒ
modo illa q̃tuor reperiunt in aĩa. Primo in
aĩa est aspectꝰ rectꝰ q̊ naturas respicit suorũ
obiectorũ. Scdo est ibi reflectio p quã refle
ctit ad seipam cognoscẽdã. Exit em̃ a se di⸗
recte ad alia intuẽda. q̇bus cognitꝭ redit ad
seipam intelligẽdã. Tertio est in ea duplex
coordinatio respectu modi cognoscẽdi. vnꝰ
est sensual cũ ↄditõibꝰ materie respectu sin⸗
gulariuʒ. Aliꝰ est intellectualis abstrahẽdo
a ↄditõibꝰ materie respectu vniuersaliũ. q̇a
rõ est vniuersaliũ. sensus vero singulariũ. vt
dr. i. phisicorũ. Quarto est ibi idẽtitas rõne
potẽtiarũ intellectiuarũ: q̃ simplices ꝛ ima⸗
teriales sũt. diuersitas ṽo rõne potẽtiarũ se
sitiuarũ q̃ organice ꝛ multiplices sũt q̃ diui⸗
dunt in septẽ ꝛ sunt iste. s. Sensus exterior
puta visus. auditꝰ. olfactus. gustus: ꝛ tactꝰ.
Scdo ẽ sensus cõis in quo vniunt. v. sẽsus
exteriores. Tertio fantasia. Quarto estima
tiua seu cogitatiua. Quito mẽoratiua. Sex
to irascibil. Septimo ↄcupiscibil. Et sic mo⸗
tꝰ aĩe est silis motui celesti. Quarta corpa
li dispositõe nã caput hoĩs est sic dispositũ:
vt in ptibꝰ eiꝰ clare legas hõ dei. Nota aspi⸗
ratõis. h. ẽ cũ ab extremitate lõgitudis nasi
ptrahit virgula transiẽs a supficie nariũ vs
qʒ ad os. deinde legis. o. in oculo dextro q̃
hʒ silitudinẽ. o. deĩde legis. m. cũ duobꝰ sup
cilijs cõiũctis cuʒ lõgitudine nasi. deĩde legꝭ
o. in oculo sinistro. vlterius legis. d. in aure
sinistra que illius pfert similitudinẽ. legis. e.
in aure dextra. legis. i. in lõgitudine nasi. Ex

aīa est humana ad similitudinē totius sapiētie: q2 in ipa repītat vt in imagine exemplaritas rei corpalis τ spūalis. Habet enim aīa rōnalis potentiā ad suscipiēdas silitudines corpales. puta sensum τ hʒ potētiā ad suscipiēdas silitudines spūales puta intellectum. τ sic ei soli cōuenit vt sit silitudo oīm rerū τ p hoc attendit gradus sue nobilitatꝭ. Sciendū φ aīa est ad imaginē dei tripl'r. Primo rōne dignitatꝭ que attendit i septē. Primo vt habeat dñium cunctorū corporalium habēde dignitatis. Nam sicut deus est dñs cunctorū visibiliū τ inuisibiliū: ita fact⁹ est homo cūctorū corpaliuʒ dñs vniuersal'. Gen̄.i. Dñamini piscibus maris τ volatilibus celi τ vniuersis aīantib⁹ que mouētur sup terrā. ps. Constituisti eū sup opa manuum tuarū. Oīa subiecisti sub pedibus eius τc. Scōo vt hoim pncipiū sit ex sese descēdētium grate fecūditatis. Nam sicut de⁹ ē pncipiū oīm rerū p creationē. sic homo oīʒ hominū est pncipiū p pductionē. Naʒ mulier fuit pmo pducta ex viro: deiceps oēs hoies sequētes descēderūt ab eo p ppagationem. Gen̄.ij. Crescite τ multiplicamini τ replete terrā. Tertio vt oīm vestigiū eēt pducibilium mirāde venustatis. Nam sicut deus hʒ ꝯuenientiā cū oībus. vnde dr̄ mūdus archetipus .i. maior. vnde Boe. dicit. Tu cūcta superno ducis ab exemplo. Mundū mēte gerens similiqꝫ imagine formans. Sic homo hʒ cōueniētiā cū oībus creaturis: cū corpalibus p esse. cum arboribus p viuere: cū aīalibus p sentire: cū angelis p intelligere vt grego. dicit in omel. sup illud. pdicate euāgeliū oī creature. Quarto vt esset finis oīm sensibiliū pducte quidditatis. Nam sicut deus est oīm rerū finis Apoc.i. Ego sum alpha τ o. pncipiū τ finis: sic homo est finis oīm rerum creatarum. Unde postremus omniuʒ creatus est. i. Corin.iij. Omnia em̄ nr̄a sunt siue paulus. siue apollo. siue cephas. siue hic mūdus. Omnia em̄ nr̄a sunt: nos autē xpi: xps aūt dei. Quīto vt circa corpus ppriium demōstret esse regimē diuine maiestatꝭ. Naʒ sicut deus est vbiqꝫ totus in vniuerso: pn̄tialiter essentialiter τ potētialiter: sic aīa in toto corpe: qm̄ est tota in toto corpe: τ tota in qlibet eius parte. vt dicit aug. Sexto vt mai⁹ celi soliū post pmū sumat gaudiū iocūde claritatis. Nam sicut deus gloriosior τ beatior est omī alio glorioso τ beato: sic homo fact⁹ est vt gloriosior τ beatior sit oī alio spū btō

Cum em̄ de solio suo cecidisset lucifer: qui si pmansisset: fuisset gloriosior τ beatior reliqs angelis ad cuius soliū null⁹ ali⁹ angel⁹ erat ascēsur⁹: sic hō fact⁹ est ad repandum ruinā angelicā τ sic ad illud soliū implendū. math: xvij. Erūt hoies sicut angeli dei in celo. Septimo vt vilissimorū penetraret infima mūde stabilitatis. Nam sicut deus dū stat in ceno τ in alijs rebus immūdis nō deturpat: sic aīa nostra dum stat in corpore immūdo nō coinqnat. Est em̄ tanφ sol lucidissim⁹: q nō maculat nisi forte ppt pctm̄ qd̄ sordidat aīam. Secūdo rōne pprietatis. Deus enim hʒ quatuor pprietates pncipales quas aī rōnali cōicauit. Est em̄ spūs. Joh.iiij. Sps ē deus. Sic aīa nr̄a est spūs. Dan̄.iij. Benedicite spūs τ anime iustorū dño. Et ps. Ois spūs laudet dñm. Item deus est inuisibilis Exo.iij. Non videbit me homo τ viuet. Et i.ioh.i. Deū nemo vidit vnφ: sic aīa nostra est inuisibilis. Unde Cirus maior moriens dixit. Neqꝫ em̄ cū adhuc essem vobiscū aīm meū videbatis: sed ex eis reb⁹ qs gerebam adesse intelligebatis. Eundē ḡ eē creditote: etiā si nullū videritꝭ. vt Cicero li. de senectute dicit. Preterea deus est immortalis. i. thimo.i.ca. Regi seculorū immortali inuisibili soli deo honor τ gloria. Sic aīa rōnalis est immortalis. Aug. Immortalis est aīa ne ipsa silitudinis sui creatoris discrepare videt Non em̄ eius imago eē posset si mortis termīo clauderet. Adhuc deus est impalpabil' Job.xx. Spūs carnē τ ossa nō hʒ. Nam medium in tactu est caro. vt dr̄.ij. de aīa. sic aīa rōnalis palpari nō pōt cū sit incorpea. Attēdamus igit aīam rōnalem esse imaginē τ similitudinē dei. ppter .v. Primo vt intelligētes exprssam silitudinē nostrā ad prem celestem eum tenerius amemus. Nam lʒ naturalis amor sit inter prem τ filiū. tn̄ tenerior solet esse cuʒ filius est simil' patri. Augusti. Amādus est generator. sed pponendus est creator. Secūdo vt cognito tanto beneficio p eodem grās agamus. Sed quidam non itelligētes magnitudinē huius beneficij qd̄ deus rōnali creature spāliter fecit. facti sunt similes bestijs. ps. Homo cū in honore eēt nō intellexit. comparatus est iumētis insipientibus et similis factus est illis. Bernard. Humane nature ista cōditio est: vt tūc tātū ceteris excellat: cum se cognoscit. in eadē tn̄ redigat. i. i bestias cuʒ se nōsse desierit. sicvt sese non cognoscēdo egregie rōnis munere

creatura, irrationabiliū gregibus icipiat ag-
gregari. Hec ille. Deberet igit attēdere q̄tū
est istud beneficiū: q̄ꝛ capacē aīam fecit eter
ne btītudinis. Tertio vt imagini dei in nob
debitā reuerentiā exhibeamus. Eccl. x. In
mansuetudine ſua aīam tuā. ꝛ da ei hono-
rē ſm meritū suū ꝛ dignitatē suā. Indignū
est vt creatura rōnalis in hoc deū ihonoret,
in quo deus ipsam p̄ ceteris honorauit. Si
nefas est imaginē xp̄i deuastare q̄ nefas ē
imaginē trinitatis immūditia pc̄ti inq̄nare.
Aug. sup illud. ps. In ciuitate tua imaginē
ipoꝛū ad nihilū rediges. dicit. Merito ima
ginem ipoꝛū ad nihilū rediget deus in cele-
sti ciuitate: q̄ꝛ ipsi i terrestri sua ciuitate ima-
ginē ei⁹ ad nihilū redegerūt. Quarto ꝑpter i
terioꝛē pulchritudinē. Valde ꝯtemptibilis
illa pulchritudo est q̄ necesse habꝫ pellibus
muriū ꝛ stercoꝛibus vermiū adiuuari: s nō
sic est de pulchritudine aīe: qm̄ oīs glīa ei⁹
ab intus in fimbrijs aureis circūamicta vari
etatib⁹: vbi pulchra est vt luna: electa vt sol
Quīto vt ei cui similes sumus natura: siles
efficiamur gratia ꝛ glīa in q̄ ꝑfectio nature
consistit. ps. Signatū est sup nos lumē vul
tus tui dn̄e. Sup quo glo. dicit. Q̄ꝛ imago
p quā homo deo silis factus est: p peccatū
deformata est: ꝑpter quod ꝛ deo dissimilis
factus est, ideo hanc deus voluit per grām
reparare. que grā imago dꝛ recreatiōis que
mēti reparande infundit. ꝛ h grā hic lumen
dꝛ. Lumē ergo vult⁹ dei est grā iustificatōis
qua imago creata insignit. Hoc lumē est to
tum ꝛ verū hoīs bonū quo signat vt denari
us imagine regis. Homo em̄ fact⁹ ad ima-
ginē dei quā peccādo coꝛrūpit: s renascēdo
signat. vn̄ dn̄s in euāgelio. Reddite q̄ sunt
cesaris cesari: ꝛ q̄ sūt dei deo. s. suā imaginē
aīam inquā lumine vultus eius illustratam
et signatā. Signatū est igit. i. rōni impssum
sicut sigillū cere. Ephe. i. Signati estis spiri-
tu ꝑmissionis scō. sup vos. i. in supioꝛi parte
anime. s. in mēte nō inferioꝛi. i. in sensualita-
te. lumen vultus tui. i. grā illumiatiua rōnis
q̄ est quasi vultus seu facies, in nobis diuie
silitudinis. hec glo. Tertio rōne entitatis.
Homo em̄ factus est ad imaginē dei sꝫ ani
mā. q̄ꝛ sicut in deitate sunt tres psone in vna
essentia: sic in vna aīa sunt tres potētie eq̄li
ter se habētes, sicut pr̄ ꝛ filius ꝛ spūssanctus
Nam sicut pater generat filiū et pr̄ ꝛ filius
spirant spm̄ sanctū. sic memoria que ē pma
potētia aīe intellectiue generat intellectum
qui ē secūda. Unde aug. dicit q̄ memoria ē
mr̄ itelligētie. Intelligētia eī nihil cogsceꝛ
nisi memoria sibi influeret. Et sicut spūssan
ctus ꝑducit a patre ꝛ filio: sic volūtas que ē
tertia potētia ꝑducit a memoria ꝛ intelligē
tia. volūtas em̄ nihil vellet nisi memoria et
itelligētia sibi pn̄taret. Sed deus dedit ani
me hāc imaginē vt i ea veluti i domo q̄dā p
quādam appropatiōne hitaret. Pater enīꝫ
habitat in memoria p iugē beneficioꝛūꝫ dei
recoꝛdationē. s. q̄ꝛ dedit nobis esse. ps. Ipse
fecit nos ꝛ nō ipsi nos. Dedit nobis bn̄ esse
s. grām. ps. Grām ꝛ glīam dabit dn̄s. De-
dit nobis tpalia. ps. Oculi oīm in te sperāt
do. ꝛ tu da. il. es. in. tem op. ape. tu ma. tu. ꝛ i.
om. ani. benedictione. Dedit nobis filiū suū
Joh. iij. Sic deus dilexit mūdū: vt filiū suūꝫ
vnigenitū daret. Dedit nobis regnū suum.
Math. xxv Possidete paratū vobis regnūꝫ
ab oꝛigine mūdi. Dedit nobis coꝛpus suūꝫ
in refectionē. i coꝛin. xi. Accipite ꝛ comedite
hoc est coꝛpus meū. Per taliū bn̄ficioꝛum
recoꝛdationē pater eternus hitat in mēoꝛia
nostra. ps. Hic hitabo qm̄ elegi eam. Filius
hitat in intelligētia p sapīam cum sit sapīa
pr̄is. Hec sapīa ꝯsistit in duob⁹: s. in cognitō
ne dei ꝛ cognitōe sui. vnde Aug. dicit. Dn̄e
deus nouerim te, nouerim me. Nouerim te
quāte sis maiestatis vt timeā te: q̄te digni-
tatis vt adoꝛē te. Quāte bonitatis vt sperē
in te. Nouerim me quāte sim fragilitatꝫ: quā
te vilitatis: quāte iniq̄tatis vt digne possis
in me hitare: vt merito de me dicat. Sapīa
edificauit sibi domū. puer. ix. Spūssanctus
hitat in volūtate p dilectōnē. vn̄ postq̄ xp̄s
dixit. ioh. xiiij. Si q̄s diligit me smonē meū
suabit ꝛc. Subdit. ad eum veniem⁹ ꝛ māsio
nem apud eū faciemus: s. p caritatē. vn̄ aug.
dixit. Procedat spūssanctus in medio ꝛ di-
cat amatoꝛi suo, vis me frui? volo. Contēne
quod terrenū est. Contēpsi. Parum fecisti.
q̄d amplius? Contēne q̄d delectat. Cōtem-
psi. Parū fecisti. q̄d amplius. Contēne teip
sum. Cōtempsi. Multū fecisti. Sic me inue
nisti h ibi. Ideo caritas dei diffusa est i coꝛ
dibus nostris p spm̄ scm̄ q̄ datus est nobis.
His intellectis aīa exiuit ab eccl'ia vadens
domū cum ꝑposito custodiēdi se in hac no-
bilitate vt deus eam inhitet p grām ꝛ ima-
ginē dei sibi impssam illabatā ꝯseruaret. Et
ecce Belial intēdēs eam ab hoc ꝑposito re-
uocare ait. O aīa simplex q̄ facile deciperis
tam leuiter credēdo q̄ sis silis deo; volo tibi

quo patet ꝙ in capite hoīs legis hō dei. Sꝫ
qꝛ ista nō est orō pfecta: datuꝫ est os. labia.
dentes. palatum. lingua. guttur. ⁊ pulmo ve
lut instrumēta naturalia qbꝰ vox ⁊ loquela
formeť p armoniā ⁊ cōsonantiā laudis di-
uine. ps. Dn̄e labia mea ape. et os me. an.
lau. tu. Ideo ex his formať hoc vbū lauda
Quia vō os habet silr̄itudineꝫ figure circu-
laris ī qua nō est pncipiū nec finis: ideo hō
debet sp laudare deū. ps. Lau. ani. m. d. lau.
de. in vi. me. psal. de. me. qꝫdiu fuero. In fron
te aūt q̄ est in supiori pte capiť lata ⁊ aper
ta vbi nihil est scriptū neqꝫ depictū: designa
tur sedes dei tāqꝫ ppiciatoriū tēplū dei qua-
si ibi nihil legas nisi deuꝫ. Cōstituiť itaqꝫ ex
dispōne capitis humani hec orō pfecta scꝫ
hō dei lauda deū. Ad hoc eīm creatꝰ ē homo
vt continue laudet ⁊ cōtēpleť, ⁊ oret deum.
ecce nobilitas hoīs ⁊ humane aīe. Quan
tū ad phōs morales Sciendū: ꝙ nobilitas
⁊ dignitas aīe hūane declarať quadruplici
ter. Primo Aristo. li. xvi. de aīalibꝰ dič sic
Intellectꝰ rōnis. i. aīa rōnalis intrat corpꝰ
embrionis extrinsecus ⁊ ipse solus est diui-
nus. qm̄ eiꝰ opatio nō habet cōicationē aliq̄
mō cū opatōe corpali hec il. vbi apparet ꝙ
aīa pduciť a deo ⁊ infūdiť corpori. ⁊ sic ptici
pat aliqd dīnitatꝫ. scꝫ qꝫtū ad actū intelligē-
di. Secūdo Gēnadius. li. ecclesiasticorūꝫ
dogmatū dicit sic. Aīas hoīuꝫ nō esse credi
mus ab initio inter ceteras intellectuales
creaturas nec siľ creatas vt Origenes fin-
git. nec p coitū seminari cū corpibꝰ vt Ciril-
lus: sed corpꝰ tm̄ in vulua coagulari cōpin-
gi atqꝫ formari. Corpe vō iā formato ani-
mā a sūmo deo creari. ⁊ infundi vt hō viuat
in vtero. hec ille. Apuleiꝰ li. de deo Socratꝫ
dicit sic. Sūt eīm hoīes rōne plaudētes: ora
tione polētes īmortalibꝰ animis: sꝫ moribū
dis mēbris, lenibꝰ ⁊ anxijs mentibꝰ. brutis
⁊ obnoxijs corpibꝰ dissimilibꝰ moribus. hec
ille. Tertio Seneca. lxxx. epľa dič sic. Sur
sum animum vocāt initia sua. Erit aūt illic
etiā anqꝫ hac custodia exoluať si vitia sua
deseruerit. purusqꝫ ac leuis in cogitatiōes
dīnas emicuerit. Id cuiqꝫ optimū esse debꝫ
cū nasciť quo censeť. In hoīe optimū qdeꝫ
est rō. hac āncellit aīalia: deos seqť: rō ergo
pfecta ppriū hoīs bonū est. hec il. Quarto
Salustius in Catelinario. in pnci. dicit sic.
Oīs hoīes q̄ studēt sese pstare ceteris aīa-
libꝰ sūma ope niti decet ne vitā silētio transi
gāt. veluti pecora q̄ natura pna atqꝫ obediē
tia ventri finxit. Sed oīs nr̄a vis in aīo et
corpe sita est. animi imperio: corpis seruitio
magꝫ vtimur. Alterū nobis cū dijs. alteruꝫ
cū beluis cōe est. quo mihi rectiꝰ eē videť in
genij qꝫ viriū opibꝰ gľiam qrere. hec il. Li-
cet aūt aīa ⁊ hō sint tāte dignitatꝫ. tm̄ p pec-
catū deuenit in maximā vilitateꝫ ⁊ deiectio-
nē. qꝛ hoc nomē hō habuit qntuplicē dimi-
nutionē s̄m Priscianū in. iij. maioris. An-
tiquitꝰ eīm declinabať hō homonis. iuxta il-
luū Ennij. Vulturis in siluis miserū māde
bat homonē. Secūda diminutio fuit ho-
moculꝰ. Tertia fuit homūtio. Quarta fu-
it homulꝰ. Quinta fuit homolulꝰ. Prima
diminutio solū fuit ī obliquo ⁊ nō in recto.
Alie vō fuerūt in recto ⁊ nō in obliq̄. Rō
est. qꝛ natura hūana in pncipio sue creatio-
nis fuit diminuta in obliq̄ ⁊ nō in recto: eo
ꝙ mulier pma creata fuit obliq̄. qꝫuis nō fu
erit ita pfecta sič vir. Et hec diminutio fuit
in pctō Eue. Secūda diminutio fuit in re
cto. i. in Adā. qꝛ p pcm̄ suū tota natura hu
mana fuit dānata. Tertia diminutio fuit
qn̄ Adā pctō suo incurrit mortē corporis ⁊
aīe. Quarta diminutio fuit qn̄ adā suo pec
cato incurrit maledictionē. In sudore vultꝰ
tui vesceris pane tuo maledicta terra in ope
re tuo. spinas et tribulos germinabit tibi.
Quinta diminutio fuit qn̄ adā fuit expul
sus de padiso: vbi collocauit deꝰ cherubin ⁊c̄.
Quātū ad poetas. Sciēdum ꝙ nobilitas
hoīs ptꝫ q̄druplicite. Primo Ouidiꝰ li. i.
methamorph. dicit. Pronaqꝫ cū spectēt aīa
lia cetera terraꝫ Os hoī sublime dedit: celū-
qꝫ videre. Iussit ⁊ erectos ad sydera tollere
vultꝰ. hec ille. Hoc exponēs btūs Augꝫ. su-
per Gen̄. ad lr̄am. li. vi. dicit. In hoc etiam
hō bestijs excellētior est ꝙ ad imaginē dei
creatꝰ est. nō tm̄ hoc s̄m corpꝰ: sꝫ s̄m intelle-
ctū mētis: qꝫuis ⁊ in ipō corpe habeat quā-
dā pprietatē q̄ hoc indicet ei ꝙ erecta statu
ra factꝰ ē: vt hoc ipso admoneret nō sibi ter
rena esse sectāda. vt sūt pecora quorū volu
ptas oīs ex tr̄a est. vn̄ in aluū cūcta pna at
qꝫ pstrata sūt. Cōgruit ergo ⁊ corpꝰ eiꝰ aīe
rōnali nō s̄m figuras ⁊ lineamēta mēbro-
rū: sꝫ potiꝰ s̄m id ꝙ in celū erectū ē ad intuē
da que in corpe ipsiꝰ mūdi supna sunt. sicut
aīa rōnalis dꝫ erigi in ea q̄ in spūalibꝰ natu
ra maxime excellūt vt q̄ sursum sūt sapiat:
nō q̄ sup terrā. hec ille. Secūdo Ber. silue
ster in microcosmo dicit sic. Itaqꝫ Velle dei
formať hō. cui corpꝰ ab ymis A supis ani-

mus superinfluat. Velle dei mixtura modũ
moderatio nexũ. Nexus amiciciã pariat sa-
cer. Ne pigeat mentem cecas habitare tene
bras. Hospitiũ qȝ pati graue corpis. Nec ꝓ
pria de carne queat fecisse querelã Spiritꝰ
imperijs subiectior. Mirari libet in celo sta
bilita ꝓfunde mẽtis ⁊ argute ꝑmipotentis
opꝰ. Mentẽ de celo, corpꝰ trahit ex elemẽtis
Vt terras habitet corpe: mẽte polũ. Mẽs
corpus diuersa licet iungũt ad vnũ. Vt sa-
cra cõplacitũ nexio reddat opus. Diuꝰ erit
terrenus erit, curabit vtrũqȝ. Cõsilijs mun-
dũ, relligione deũ. Naturis poterit sic rñde
re duabꝰ. Et sic ꝑncipijs cõgruus esse suis.
Cũ superis cõe bonũ rõnis habebit. Distra
het a superis linea parua hoĩez hec il. Ter
tio dyogenes (vt refert in libello d̉ nemore
q̃ ouidio ascribitur) dicit sic. Nã genus hu
manũ: satis est ab origine clarũ. Nec natu
ra parũ dedit illi diuitiarũ. Nobilitas hoĩs
mens ⁊ deitatis imago. Nobilitas hoĩs ṽtu-
tũ clara ꝓpago. Nobilitas hoĩs humilez re-
leuare iacentẽ. Nobilitas hoĩs mentẽ frena
re furentẽ. Nobilitas hoĩs nature iura tene
re. Nobilitas hoĩs nisi turpia nulla timere.
hec ille. Quarto Boetiꝰ lib. iij. de cõsolatio
ne dicit sic. Omne hoĩuz genus nulli seruit
ab ortu. Vnꝰ enĩ rerũ pater est q̃ cũcta mini
strat Ille dedit phebo radios ⁊ cornua lune
Ille clausit mẽbris aĩos celsa sede petitos.
Mortale genus cunctos edidit nobile ger-
men. hec ille. Quantũ ad exẽpla gentiliũ
Sciendũ ꝙ nobilitas aĩe humane patet ex
quadruplici exẽplo. Primo exẽplo sapien
tie. Recitat enĩ Apuleius platonicus lib. i.
florꝝ. ꝙ in Scithia versus orientez est vna
secta hominũ qui vocant̃ Gynosophiste q̃
nesciũt aurũ colere, nec colare, nec equũ do
mare, nec thaurũ iugo subijcere. solũ hono-
rant sapiam ⁊ eam colunt. tam magistri se-
niores q̃ȝ discipuli iuniores. At vbi mensa
posita fuerit anteq̃ȝ cibaria ponant̃ omnes
discipuli ex diuersis locis ⁊ officijs ad men
sam cõueniũt quos sigillatim mgr̃i interro
gant q̃d boni a lucis ortu vsqȝ ad illã horã
quisqȝ fecerit. tũc quisqȝ cõmemorat q̃d bo
ni egerit. Vnꝰ dicit se tractasse pacem inter
discordes, alius obedisse ⁊ succurrisse parẽ-
tibus. Ille sua speculatiõe scientificũ aliq̃d
inuenisse. Ille aliq̃d didicisse. aliꝰ insciũ do-
cuisse. Et sic tanq̃ȝ meriti ad mẽsam ponũt
qui aũt se illa die nihil fecisse demõstrat: im
pransus ad opꝰ foras excludit̃. Propterea

ex ꝓuerbijs sapiẽtũ d̉r. Rem maximã tibi
sapia promittit vt te reducat tibi. q̃ꝛ vt dicit
Aristo. in prologo methaph. ꝓprietates sa
pientie sũt sex. Prima est oĩa cognoscere.
Secũda difficillima inuestigare. Tertia
in eorꝝ cognitione certissimũ esse. Quarta
mirabiliũ causas assignare. Quinta alios
ordinare ⁊ nõ ordinari. Sexta seipsum co
gnoscere scȝ a quo ꝑncipio processerit et q̃d
ab eo acceperit ⁊ sic nobilitatẽ ⁊ dignitatez
sui inuestigabit. Secũdo exẽplo scie. Fert̃
enĩ de socrate ꝙ nũq̃ȝ voluit vt scia scribere
tur. q̃ꝛ scia est res mũda ⁊ pura. ⁊ ideo solis
animis puris cõdenda est ⁊ nõ chartis vel
pellibꝰ mortuis. ideo nũq̃ȝ voluit librũ scri-
bere. ⁊ hoc didicit a suo magr̃o thimeo qui
interrogatꝰ a socrate puero quare nõ scribe
ret libros rñdit quõ capietis pelles mortu-
as si ingenia viuorꝝ nõ capitis? Noluit ergo
sciam ob sui dignitatez posse saluari nisi in
mẽte que multo maioris est dignitat̃. Vn-
de deꝰ dedit in creatione aĩe humane natu-
rale desideriũ scie. sicut Aristo. in ꝑnci. me-
thaph. dicit. Oẽs hoĩes natura scire deside
rãt. Tertio exẽplo ꝓuidentie. Recitat enĩ
Apuleius libro de magia. sequẽs Platonẽ
ꝙ si capiat̃ puer ꝓuidus corpe decorꝰ atqȝ
integer. aĩo solers, ore facũdus ita ꝙ in eo
appareat diuina ptãs ⁊ cũ odore herbarũ so
piatur iam efficit̃ terrenorꝝ oblitꝰ. ⁊ paulisꝑ
remota corporis memoria redigit̃ ad natu
ram suã que est diuina ⁊ ĩmortalis: tũc velut
quodã sopore nature que vidit animꝰ a sen
sibus abstractꝰ iam excitatꝰ põt futura ⁊ oc
culta ꝑcicere. Maior est igit̃ dignitas aĩe
q̃ȝ angeli. q̃ꝛ ex cõditione sue nature hõ pre
dicit futura: angelꝰ vero solũ ex reuelatione
diuina. Quarto exemplo prudẽtie. vt refert
ouidius lib. methamorph. ꝙ Athalãta fuit
ṽgo speciosissima a dijs ꝓgenita cursu ve-
locissima de qua fuit data sentẽtia ꝙ si vnq̃ȝ
nuberet mox decapitaret̃: quã si q̃s in cõiu
gem peteret priꝰ cũ ea curreret: ⁊ si iuuenis
in cursu deficeret ita vt ab ea in cursu supe-
raret̃ tũc iuuenis decapitaret̃ si puella supã
ret̃ tũc efficeret̃ illiꝰ vxor: ꝫ ilico decapitaret̃
Athalãta ṽo huiꝰ sentẽtie timida morabat̃
in siluis. q̃ cũ a multis in cõiugẽ exposceret̃:
⁊ illi pariter cũ ea currerẽt. ab ipsa victi cur-
su decapitabãt̃. tãdẽ venit q̃dã iuuenis noĩe
ypomenes filiꝰ Meleagri vt curreret cũ ea
ꝫ cogitãs agilitatem puelle ꝓposuit astutia
vincere quã velocitate supare nõ poterat.

⁊ fecit fieri tria poma aurea valde pulchra ⁊ portauit ea in sinu. cū itaq; currerēt sil' athalanta ibat pari cursu cū iuuene: nolēs ipsū pterire: tandē pcessit eū. tūc ypomenes vnū pomū extra viam in campo an oculos puelle piecit. Illa vero delectata pomi pulchritudine veloci cursu campū intrauit ⁊ pomum recepit. interim iuuenis pcucurrit: sʒ illa concito cursu ipsum pcessit. Ille scdm pomum iterū piecit ⁊ puella auida ipsū recepit. sicq; iuuenis ipsā in cursu anteceſſit. Cumq; illa ad ipsū peruenisset ⁊ eū post se reliquisset. tertiū pomū proiecit. illa hmōi pomi cupida ab itinere diuertit ⁊ pomū recepit. q grauata pomoꝝ pondere nō potuit ad terminū sil' cū iuuene puenire. sicq; ei desponsata fuit a dijs decapitata. Spūaliter athalanata est aīa humana creata virgo purissima ab ipso deo libertate arbitrij velocissima que soli deo desponsata. Ozee. ij. Despōsabo te mihi in fide. si p inobedientiā alteri consentiret. mox decapitaret. Gen. ij. In quacūq; die comederitis ex eo: morte moriemini. Cumq; serpens diabol' conaret libertatē arbitrij eius flectere in malū tēptās eā piecit tria poma aurea scʒ iuuentutē cū sapīa dicens. Eritis sicut dij. Scdo fortitudinē cū prudētia dicens. sciētes bonū ⁊ malū. Tertio māsuetudinē dei cuʒ mīa dicens. nequaq; moriemini. His trib' decepta aīa humana amisit dignitatē suam quo ad quattuor. Primo vbi intellect' eius dirigebat ad verū cognoscendū. facta est ignorās. vbi volūtas eius dirigebat ad bonū cupiendū: facta est debilis p maliciā. vbi vis irascibilis ei' dirigebatur ad bonū arduū: facta est debilis per infirmitatē. vbi vis concupiscibilis ei' dirigebat in bonū moderatū rōne: facta est debilis p cōcupiscentiā superantē rōnē. Hec em̄ sunt vulnera nature scʒ ignorantia. malicia. infirmitas ⁊ concupiscētia. que abstulerunt aīe nobilitatē. vt patet ⁊c.

Secundo declaratur eadem

ꝯclusio testimonio legis dīnalis Sciēdum q dignitas aīe rōnalis habet attendi circa q̄tuor. Primo qꝛ ē ab vno scʒ a deo q eā inspirat. vñ. ij. Mach. vij. dixit illa sancta machabea filijs suis cuʒ neci traderent sic. Neq; em̄ ego spm̄ ⁊ aīam donaui vobis et vitā. Singuloꝝ mēbra non egoipsa cōpegi: sʒ mūdi creator q formauit hoīs natiuitatē quiq; pncipiū hoīuʒ inuenit ⁊ originē ⁊ spm̄ vobis iterū cū mīa reddet ⁊ vitam. hec ibi. Ex hoc infero q̄tuor conclusiōes. Prima cōclusio. Animal brutū in imagine deiʒ nō imitat. Rō est. qꝛ ad rōnē imaginis cōcurrūt quattuor scʒ silitudo. vñ Aug. li. lxxxiij. questionū dicit. q vbi est imago est ptinuo etiaʒ silitudo. Secūdo expressio ex altero. Imago em̄ dr ex eo q agit ad imitationeʒ alterius. vnde ouum q̄tucūq; alteri ouo sit sile ⁊ equale. qꝛ nō est expssum ex illo nō dr ei' imago. Tertio pfectio. Si em̄ silitudo sit bm genus tantuʒ vel bm aliqd accidens cōe: nō ppter hoc aliqd dicet esse ad imaginē alteri'. Quāuis em̄ vermis oriat ex homine: nō tn̄ est imago ei' ppter silitudinem in genere cū ambo sint aīalia. Etiaʒ si aliqd fiat albū ad silitudinē alteri': nō ppter hoc est ad imaginē ei'. qꝛ albuʒ est accidēs cōe plurib' specieb'. Quarto determinatio scʒ bm spēm vel bm aliqd accidēs ppriū speciei pcipue bm figuram. sicut imago regis est in filio suo. vel sicut imago hoīs est in cupro vñ Hilari'. li. de synodis dicit q imago est species indifferēs Et sic creature irrōnales nō sunt ad imaginē dei licʒ aliquaʒ silitudinē dei participēt. vñ Diony. li. de di. no. dic q causata habēt suarū causaruʒ cōtingētes imagines. i. inq̄tū ea cōtingit hr̄e aliquam silitudinē ⁊ nō simpliciť imaginē. Neq; corpora celestia sūt ad imaginē dei. qꝛ caret dignitate nature itellectualis. lʒ radi' solis habeat silitudinē dīne bonitat q̄tū ad causalitatē. vt Diony. dicit. iiij. de diui. no. Nec totū vniuersum est ad imaginē dei. licʒ sit perfecti' in bonitate q̄ʒ itellectualis creatura extēsiue ⁊ diffusiue: sʒ intēsiue ⁊ collectiue silitudo dīne pfectiōis magis īuenit in creatura intellectuali q est capax sūmi boni Neq; mūd' ē ad imaginē dei capiēdo mūduʒ pro creaturis inaīatis ⁊ insensibilib'. licʒ in eis sit aliq̄lis silitudo dīne pfectiōis vel quo ad esse. vt lapides. vl' quo ad viuere. vt plante.
Scda ꝯclusio. Angel' ē mag ad imaginē dei simplr q̄ʒ hō. Rō ē. qꝛ imago bm supradicta attēdit bm itellectualē naturā q est pfectior i angelis. Ezech. xxiij. Tu signaculū silitudinis perfect' decore. Sup quo Greg. dicit q in angelo silitudo diuine imaginis magis insinuat expressa. Tertia cōclusio. Vir ē mag ad imaginē dei bm qd q̄ʒ āgel'. Rō ē. qꝛ in imagine cōsiderat qdā silitudo imitatiōis que ē magis in hoīe q̄ i angelo inq̄tū scʒ homo est de hoīe sicut de' de deo. ⁊

inquātū aīa hoīs est vna in suba ⁊ trina in potentijs ⁊ inq̄ztū aīa est tota in toto corꝑe ⁊ tota in q̄libet parte ipsiꝰ. sicut deꝰ hꝫ se ad mūdū. ⁊ sic Aug. in ſmone de imagine dicit. ꝙ deꝰ nulli alij creature dedit vt sit ad imaginē eiꝰ: nisi hoī. ⁊ li. lxxxiij. questionuꝫ dicit ꝙ hō ita est ad imaginē dei vt nulla interposita creatura formet̄ a deo. ⁊ ita nihil est ei cōiūctius. Quarta ꝯclusio. Vir ē magis ad imaginē dei q̄ꝫ mulier. Rō est. qꝛ licꝫ in muliere sit imago dei q̄ztū ad intellectualē naturā sicut in viro. Gen̄. i. Ad imaginē dei masculū ⁊ feminā creauit eos. tn̄ q̄ztū ad aliq̄d imago dei ē in viro q̄ nō est in muliere. Naꝫ vir est ꝑncipiū mulieris ⁊ finis. sic deꝰ ē ꝑncipiū ⁊ finis totiꝰ creature. qꝛ mulier est formata de costa viri ⁊ etiā ꝓpter hoīeꝫ. Gen̄. i. Faciamꝰ ei adiutoriū sile sibi. vn̄ cū aplus dixisset. ꝙ vir imago est ⁊ gloria dei. mulier aūt est gl̄ia viri. statim ondit quare h̄ dixerat subdēs. Nō eni vir ē ex muliere: ſ; mlier ex viro. ⁊ vir nō est creatꝰ ꝓpter mulierē: sꝫ mulier ꝓpter virū. Secūdo qꝛ habꝫ esse in vno scꝫ corꝑe hūano qd̄ viuificat. Gen̄. ij. Inspirauit in faciē eiꝰ spiraculū vite ⁊ factꝰ ē hō in aīam viuētē. vbi notāda sūt quatuor.

Prīo ꝙ siľ formatū est corpꝰ hoīs ⁊ aīa ei infusa. Rō est. qꝛ cōtra rōnē ꝑfectiōis ꝑme institutiōis rerū est ꝙ deꝰ vel corpꝰ sine aīa vel aīam sine corꝑe fecerit. cū vtraq; sit ꝑs hūane nature. Secūdo notandū ꝙ ad dignitatē hoīs ꝑtīet ꝙ corpꝰ eiꝰ imediate fuit a deo ꝓductū absq; misterio angelorū. Rō est. qꝛ lꝫ angeli aliqd̄ misteriū deo exhibeāt in his q̄ circa corꝑa oꝑat̄: aliq̄ tn̄ deꝰ in creatura corꝑea facit que nullo mō angeli facere possūt sic ꝙ suscitat mortuos. ꝙ illumiat cecos. ſm quā ꝟtutē deꝰ corpꝰ ꝑmi hoīs de limo terre formauit. Eccl. xvij. Deꝰ de terra creauit hoīeꝫ. Tertio notandū ꝙ ꝑmū miraculū qd̄ fecit deꝰ post creaturarū ꝓductionē est formatio corꝑis hūani. Rō est. qꝛ licet motꝰ celi sit causa trāsmutationū naturaliū: nō tn̄ trāsmutationū que fiūt ꝑter nature ordinē ⁊ sola ꝟtute dīna. sicut ꝙ mortui suscitant̄. ꝙ ceci illumināt̄: q̄bꝰ est siľe ꝙ hō de limo terre format̄. Nō eni corpꝰ humanū ante fuerat. cuiꝰ ꝟtute per viam generatōis aliud simile in spē formaret̄: vt sic transmutatio eius ex motu celestis corporis qui est ꝑmus motuū: causaret̄. ideo necesse fuit vt corpus hoīs īmediate formaret̄ a deo ꝑter nature ordinē. Quarto notādū ꝙ conuenientissimū fuit vt corpꝰ hoīs haberet staturam rectā. Rō est. qꝛ sensus dati sūt hoī nō solū ad vite necessaria ꝓcurāda. sicut alijs aīalibꝰ sꝫ etiā q̄ztū ad cog̃scēdū. Vn̄ cū cet̄a aīalia non delectent̄ in sensibꝰ nisi ꝓpter cibos ⁊ venerea: solus hō delectat̄ in ipsa pulchritudine sensibiliū ſm seipsam. Et qꝛ sensus ꝑcipue vigent in facie: alia aīalia habēt faciē pronā ad terrā quasi ad cibū querēdū ⁊ ꝓuidendū sibi de victu. hō vero habet faciem erectā. vt ꝑ sensus ⁊ ꝑcipue per visum qui est subtilior ⁊ plures rerum differētias ostendit: libere possit ⁊ ex oī parte sensibilia cognoscere ⁊ celestia ⁊ terrena: vt ex oībus intelligibilē colligat veritatē. Tertio habet tēdere ad vnū scꝫ sūmū bonū qd̄ ipsaꝫ quietat. sicut viator ad terminuꝫ. Deut. vi. Diliges dn̄m deū tuū ex toto corde tuo ⁊ ex tota aīa tua ⁊ ex tota fortitudine tua. vn̄ Cassiodorꝰ sup illud ps. Inquirētes autē dn̄m nō deficiēt omni bono dicit sic. Cū diligimꝰ dn̄m. oīa in ipso reperimꝰ. Vnꝰ est q̄ q̄rit̄: sed in quo oīa ꝯtinent̄. O lucrū mirabile. o cōpendiū singulare. Cur nos ꝑ diuersa fatigamus? Ad ipsuꝫ ergo vnanimiter festinemus: post quē bona vltra nō querimꝰ: sꝫ tenemus. hec ille. Quarto habꝫ recedere ab vno scꝫ a pctō qd̄ ipsaꝫ coinq̄nat. Quia mūdana ⁊ tēporalia debet respuere ⁊ bn̄dictionē dei ꝓquirere. In cuiꝰ figurā dr̄ Josue. xv. ⁊ Judic. i. ꝙ caleph dedit filiā suā asa vxorem othoniel: que cuꝫ iret ad virū ⁊ sederet sup asinū suspirauit. Et īterrogata a patre q̄d vellet rn̄dit vt persuasuꝫ sibi fuerat a viro. Da mihi bn̄dictionē. Et pater. Quid tibi vis filia? Nōne tibi dedi dotem? At ipsa. Terrā inquit australē ⁊ arentē ⁊ inferioreꝫ dedisti mihi. iunge ⁊ irriguā. Et dedit ei irriguū inferiꝰ ⁊ superiꝰ. hec ibi. Hāc figuram exponit btūs Greg. lib. xi. moral. dicens. ꝙ asa sig̃t animā humanā que est spōsa dei patris sedēs ⁊ habitans in hoc corꝑe mortali penalitatibꝰ ⁊ tribulatōibꝰ exposito q̄ nullis īferioribꝰ delectat̄. qꝛ nō organa: nō cātꝰ: nō pulchritudo vestiū nō flores capit̄ nō monilia ꝑciosa: nō turba sequētiū: q̄ spōsaꝫ decorant: eā quietāt. imo ipsa suspirat dicēs cuꝫ augustino lib. i cōfessionuꝫ. Fecisti nos dn̄e ad te ⁊ inquietū est cor nr̄m donec req̄escat in te. Superna igit̄ appetit aīa hūana q̄ sūt velut irriguum superius ⁊ eternalis benedictio. ps. Conuertere anima mea in requieꝫ tuam quia dn̄s benefecit tibi ⁊c̄.

Tertio declaratur eadē

cōclusio testimonio legis ꝓphetalis. Sciē-
dū ꝙ dignitas hoīs declarat̄ q̄druplicit̄er.
Primo salomon. Ecci. xvij. vbi dr̄ sic. Deꝰ
creauit de terra hoīem ⁊ ſm imaginē suam
fecit illū ⁊ iterū cōuertit illū in ipsam ⁊ ſm
se vestiuit illū ꝟtute. Numerū dierū ⁊ tēpꝰ
dedit illi: ⁊ dedit illi ptātez eoꝝ q̄ sūt sup ter-
ram. Posuit timorē illiꝰ sup omnē carnez ⁊
dn̄atꝰ est bestiarū ⁊ volatilium. Creauit ex
ipso adiutoriū sibi sil'e. Cōsiliū ⁊ linguam ⁊
oculos ⁊ aures ⁊ cor dedit illis excogitādi.
⁊ disciplina ⁊ intellectu repleuit illos. Crea
uit in illis sciam spūs: sensu impleuit cor il-
loꝝ: mala ⁊ bona ostēdit illis. Posuit ocu-
lū ipsoꝝ sup corda illoꝝ: vt ostenderet illis
magnalia operū suorū ⁊ nomē sctificatiōis
⁊ collaudēt gloriari in mirabilibꝰ eiꝰ: vt ma
gnalia enarrarēt operū eiꝰ. Addidit illis dis
ciplinā ⁊ legē vite hereditauit illos. Testm̄
eternū constituit cū illis ⁊ iusticiā ⁊ iudicia
sua ostēdit illis. hec ibi. vbi ponūt̄ decez di-
gnitates hoīs scz q: in ꝑncipio creatōis ha
buit oēs ꝟtutes habuit imortalitatem: ha-
buit dn̄iuz sup oēs creaturas: habuit aucto
ritatē sup mulierē: habuit sciam oīuz reruz:
habuit cognitionē sensitiuā rerū sensibiliū:
habuit cognitionē angeloꝝ: habuit fidez de
incarnatione ꝟbi habuit spm̄ sanctū: habuit
legē qua ꝓficeret in merito operū suorū per
grām. de q̄bꝰ dixi supra in ſmone de gr̄a dei.
Scd̄o Job. xxxiij. dic̄ sic. Spūs dei fec̄ me
⁊ spiraculū oīpotētis viuificauit me. Ecce ⁊
me sicut ⁊ te fecit deꝰ ⁊ de eodē luto ego q̊z
formatus sum. Aperit aures viroꝝ ⁊ eru-
diens eos instruit disciplina. Ecce hec oīa
opat̄ deus. Oculi em̄ eius sup vias hoīuz ⁊
oēs gressus eoꝝ cōsiderat. hec ille. Tertio
Ezechiel. xviij. dicit sic. Viuo ego dicit dn̄s
deꝰ. Ecce oēs aīe mee sūt. vt aīa patris ita
⁊ aīa filij mea est. Hec ille. Et. xxxi. dicit sic.
Cui sil'is factꝰ es in magnitudine tua? Ecce
quasi cedrꝰ in libano: pulcher ramis ⁊ fron
dibꝰ nemorosus excelsusq; altitudīe Eleua
ta est altitudo tua sup oīa ligna regionis ⁊
multiplicata sunt arbusta tua et eleuati ra-
mi tui. Cedri nō fuerūt altiores illo in para
diso dei. abietes nō adequauerūt sūmitatē
eiꝰ ⁊ platani nō fuerunt eque frondibꝰ eius
Omne lignū paradisi dei nō est assimilatū
illi ⁊ pulchritudini eiꝰ: qm̄ speciosum feci eū
hec ibi. Ex hoc apparet dignitas hoīs etiāz
super angelos. In statu em̄ innocētie aliq̄d
ministeriuz in formatiōe corpis ade angeli
exhibuerūt. sicut exhibebūt in vltima resur-
rectione pulueres colligēdo. ita in formati-
one corpis ade angeli exhibuerūt terrā de
qua formaret̄. Silr̄ ad ostendēdū dn̄iuz
hoīs super aīalia terre angeli congregaue-
rūt ea ⁊ adduxerūt ante hoīem. vn̄ Aug. ix
sup Gen̄. ad lr̄am dicit. ꝙ mīsterio ageloꝝ
aīalia sūt adducta ad adā vt noīa eis impo-
neret. Etiā hō tūc ita iuisset aucupatū sicut
nūc cum falconibꝰ ⁊ accipitribꝰ. ideo phs. i.
politicoꝝ dicit. ꝙ venatio aīaliū siluestrium
est iusta ⁊ naturalis. q: per eam homo sibi
vendicat q̄d est naturaliter suū. Etiā tūc mi
nistrasset homo falconibꝰ carnes galline in
cibū sicut nūc ⁊ sic de alijs. Ad cognoscēdū
altitudinē anime humane sciendū ꝙ nulla
res creata pōt satiare replere aut quietare
aīam rōnalē. Rō est. q: res diuersarū figu-
rarū vna nō pōt aliam replere. Exēplū. Si
sit vna cupa triāgularis ⁊ vnū pomū rotun
dū. si ponat̄ pomū intra cupā: non replet̄. q:
figura spherica nō replet figurā triāgularē
nec ecōuerso. Posito em̄ pomo spherico in-
tra cupā triangularē adhuc tres anguli eiꝰ
vacui remanēt. Sed res eiusdez figure vna
aliā pōt implere. Cōsil'iter aīa hūana lz nō
habeat figurā corpalē. habz tm̄ figurā spūa
lem q: ad imaginez trinitat̄ est formata. iō
est figure triangularis. cuiꝰ tres anguli sunt
memoria. intelligētia ⁊ volūtas. Mūdꝰ ha
bet figurā sphericā ſm phm lib. i. de celo et
mūdo. Terra aqua. aer. ignis ⁊ oēs celi. pla
nete ⁊ stelle habēt figurā sphericā ⁊ rotun-
dā. oīa illa sunt quasi vnū pomū sphericuz.
Itaq; si ponat̄ totus mūdus in corde ho-
minis seu in aīa hūana ita vt hō sit dn̄s to
tius mūdi sicut fuit alexāder. adhuc cor ho
minis nō est repletū. imo tres anguli sūt ad
huc vacui scz mēoria. intellectꝰ ⁊ voluntas.
Deꝰ aūt est eiusdē figure cū aīa hūana. q: ē
vnꝰ in subā ⁊ trinꝰ in psonis. sic aīa est vna
in subā ⁊ trina in potentijs. ideo solus deꝰ
pōt replere satiare ⁊ q̄etare aīam humanā
Pater implet mēoriaz. filiꝰ intellectū spūs-
sanctꝰ volūtatez. ideo inter creaturas nulla
est altior aīa hūana. Preterea deꝰ in nulla
creatura plene quiescit: nisi in hoīe. Ratio
est. q: licet ꝑma die creauerit lucē ⁊ naturaz
angelicā: nō tm̄ in ea q̄euit. imo secunda die
creauit firmamētū. nec in eo q̄euit. ⁊ sic de ce
teris q̄usq; sexta die formauit hominez ad

imaginē ⁊ silitudinē suā ⁊ tūc in eo quieuit
q; cessauit a nouis creaturis cōdēdis valde
cōplacens sibi in tā nobili creatura. ideo di-
cit ꝓuer. viij. Delitie mee esse cũ filijs hoīz
⁊ Job admirās dicebat. Quid est hō quia
magnificas eũ aut qd apponis erga euz cor
tuũ: Uisitas eũ diluculo ⁊ subito ꝓbas illũ
Quarto ps. dicit. Quid est hō ꝙ memor
es eius aut fili9 hoīs qm̄ visitas eũ: Minui
sti eũ paulominus ab angelis gloria ⁊ ho-
no. eũ ⁊ cōsti. eũ sup opera ma. tuarũ. Oīa
subie sub pe. eius ⁊c̄. vsqꝫ semitas maris.
Tāta est celsitudo hoīs vt ꝑuenerit vsqꝫ ad
altitudinē dei. quatin9 eadē ꝑsona esset ver9
homo ⁊ ver9 deus. Mūdus eñ non fuisset
totaliter perfect9. nisi homo fact9 esset deus.
Rō est. q; illud est ꝑfectũ cui non pōt fieri
additio. nec a parte ꝑncipij nec a ꝑte finis.
Linee aũt circulari nō pōt fieri talis addi-
tio. cũ cōiūgat finē ꝑncipio. ideo est ꝑfectis-
sima. Sꝫ mundus ante incarnationē verbi
erat velut quedā linea recta distincta ꝑ sex
palmos. i. per sex genera rerũ. Nā ꝑma die
creauit de9 lucē. secūda die firmamentũ. ter-
tia die discooꝑuit terrā ⁊ fecit mare. quarta
die fecit luminaria celi. q̄nta die ꝓduxit pi-
sces. aues. iumenta ⁊ alia animantia. sexta
die formauit hoīez ad imaginē ⁊ silitudinē
suā fecit hoīez scꝫ adā. ⁊ ex eo fecit mulierē.
Itaqꝫ ꝑncipiũ mūdi fuit deus. finis mundi
fuit mulier. Uolēs igiꝰ de9 dare mūdo per
fectionē debitā ⁊ de linea recta facere circu-
lum seipsum mūdi ꝑncipiũ cōiunxit mulie-
ri fini mundi quando in ventre virginis ma
rie deus homo fact9 est ⁊ tunc ꝑfectus est
mūd9. Et sic pꝫ nobilitas ⁊ dignitas hoīs

Quarto declaratur ea-

dem cōclusio testimonio legis humanalis.
Sciendũ ꝙ dignitas aīe humane cōsistit in
quattuor: Primo ī gratiosa sanctitate. Nā
nobilitas ꝓuenit qñqꝫ a ꝓgenitorib9. qñqꝫ
a loco originis. qñqꝫ a largitate muneris.
qñqꝫ ab excellētia regiminis. qñqꝫ ab hone
state morũ. qñqꝫ a sctitate gr̄e dei aīam san
ctificātis. vt dis. xl. c. illud aũt. ⁊. c. sequēti ha
beꝰ. Oib9 his modis aīa fit nobilis. scꝫ ge-
nere. cũ a deo creeꝰ. vñ Aristo. li. xvi. de aīali
bus dic̄ sic. Nobilissim9 ⁊ altissim9 aīalium
apud nos notior ac magis fix9 est hō. cuius
etiā ꝑtes ꝑncipaliꝰ causate sūt ⁊ posite ꝓm
creationē ⁊ situũ toti9 mūdi hec il. Itē fit no-
bilis a loco. q; ī ꝑadiso fuit hō posit9. Geñ.
ij. Preterea a largitate muneris. q; ī statu
innocētie adā genuisset filios cũ iusticia ori
ginali. sicut in statu culpe genuit filios cum
pctō originali q̄ iusticia fuisset gratuita ve-
lut merēdi ꝑncipiũ. nō tñ ꝓpter hoc fuisset
gr̄a naturalis. q; nō fuisset trāsfusa ꝑ ꝟtutē
seminis sꝫ fuisset collata hoī statim cum ha
buisset aīam rōnalē. sicut etiā stati cũ corp9
est dispositũ: infūdiꝰ a deo aīa rōnalis. q̄ tñ
nō est ex radice. vñ Anselm9 de cōceptu ꝟgi
nali dicit ꝙ sil' cũ haberēt aīam rōnalē iusti
essent quos generaret homo si nō peccasset
Radix aũt iusticie originalis in cui9 rectitu
dine fact9 est hō ꝯsistit in subiectiōe supna-
turali rōnis ad deũ q̄ est ꝑ grām gratuz fa-
cientē. Nō tñ pueri in statu innocentie nati
essent in iusticia tali ꝯfirmati. sicut neqꝫ pa-
rētes ipsoꝝ. Quādiu eñ parētes eoꝝ fuis-
sent in statu gn̄atiōis: nō fuissent in tali iu-
sticia ꝯfirmati. Rō est. q; hō ꝯfirmaꝰ ī gr̄a
ꝑ hoc ꝙ efficiꝰ btūs. ꝑ apertā dei visionē. cui
viso nō pōt nō adherere. cũ ipse sit ipsa es-
sentia bonitatꝭ a qua null9 pōt auerti. cuz ni-
hil desidereꝰ ⁊ ametur: nisi sub rōne boni.
Quācito aũt hō ad illā visionē peruenisset
efficereꝰ spũalis mente ⁊ corꝑe. ⁊ sic aīalis
vita cessaret in qua sola vsus gn̄atiōis ꝑfi
cit. Tñ ex spāli ꝑuilegio gr̄e btē ꝟgini mr̄i
dei cōcessum est vt esset in gr̄a dei ꝯfirmata
ꝑ apertā dei visionē ⁊ genuerit xp̄m. q̄a hoc
est factũ operāte spũsctō. Etiam nobilitas
hoīs patꝫ ex regimine ⁊ dñio sup alios. q̄a
in statu inocētie hō direxisset alios ad pro-
priũ bonũ illoꝝ vel ad bonũ cōe. Uixissent
eñ hoīes socialiter. socialis aũt vita multo-
rũ nō posset esse nisi aliq̄s ꝑsideret q̄ ad bo
nũ cōe intēderet. multi eñ ꝑ se intendūt ad
multa: vn9 vero ad vnũ. ideo dr̄. i. politicoꝝ
ꝙ qñcūqꝫ multa ordinanꝰ ad vnũ sp̄ inue-
niꝰ vnũ vt ꝑncipale ⁊ dirigēs. Et Aug. li.
xix. de ciui. dei dic̄ ꝙ iusti nō dñandi cupidi-
tate imperāt. sꝫ officio cōsulēdi. Insup nobi
litas hoīs fuit ex morũ honestate. q; adam
habuit ꝑfectionē oīuz ꝟtutũ inq̄ztũ rō erat
deo subiecta ⁊ inferiores vires aīe rationi ⁊
corp9 aīe. Uirtutes autē nihil aliud sunt q̄ꝫ
ꝑfectiōes quedā quib9 rō ordinaꝰ in deũ et
inferiores vires aīe disponũꝰ ꝓm regulā rō-
nis ⁊ in hoc ꝯsistit honestas moꝝ. iō Aug.
li. xiiij. de ci. dei dicit ꝙ in eis erat amor imꝑ-
turbat9 in deũ scꝫ caritas. Adhuc nobilitas
q̄ est ꝑ grām sanctificantē aīam fuit ī hoīe
q; subiectio corꝑis ad aīaz ⁊ inferioꝝ viriũ

ad ratioņē ⁊ rōnis ad deū ƀm quā attende-
baſ rectitudo pˀmi status nō erat naturalis
alioqn remāsisset post pctm̄.cū etiam in de
monib⁹ data naturalia post pctm̄ pmanse
runt.vn̄ Dionysi⁹,iiij.ca.de diui.no.dic.ideo
illa rectitudo iusticie originalis erat supna-
turalis grē donū.Nō em̄ pōt effect⁹esse po-
tior:q̄ȝ causa.vn̄ Aug.li.xiij.de ciui.dei dicit
postea q̄ȝ pcepti facta est trāsgressio:confe
stim grā deserēte dīna de corpoꝝ suoꝝ nudi
tate cōfusi sunt.Senserūt em̄ motus inobe
dientis carnis sue tāq̄ȝ reciprocā penaȝ in-
obediētie sue.Hec ille.Talis em̄ gratia fuit
data pˀmo hoī,nō ad pctī remissionē nec ad
infirmitatꝫ sustētationeȝ sicut mō post pctm̄
ƀ ad vite eterne ꝯsecutionē,q̄ est pncipalis
necessitas grē ⁊ ad meriti augmētationeȝ.
Nā efficaciora fuissent opa hoīs ad meren
dum in statu innocētie;q̄ȝ mō post pctm̄.qꝛ
tunc copiosior fuisset grā nullo obstaculo in
natura humana inuēto,Etiā hō maiora fe
cisset opera,qꝛ fuisset maioris ꝟtutis.Et in
his ꝯsistit aīe sctificatio,Et sicut vxor sortiꝭ
nobilitatē ex psona viri ⁊ eodē gaudet pˀui
legio intātuȝ q̄ sicut cleric⁹ cōiugat⁹ nō pōt
ꝯueniri corā iudice seculari ƀ eccl'iastico: sic
nec vxor eius legitima,vt.ff.de iurisdictiōe
oīuȝ iudicū.l.cū qdē,Et idē ē de filio clerici,
vt.C.de epīs ⁊ clericis.l.ij.vbi dꝛ sic,Oīb⁹
clericis hmōi pˀrogatiua succurrat:vt coniu
ges clericorū ac liberi quoq̄ȝ ⁊ ministeria.i.
mares pariter ⁊ femine eorū q̄ȝ etiā filij im
munes semp ab hmōi munerib⁹ pseuerent.
Hec ibi.Sic corp⁹ qd̄ regiꝭ aīa rōnali velut
bona vxor assūmptū fuit ad nobilitatē aīe,
qꝛ glorificabiꝭ israel cuȝ aīa ⁊ exaltabiꝭ sup
oēs celos.Esa.xxxiij.Regem in decore suo
videbūt oculi ei⁹cernēt terrā de longinquo,
Respice syon ciuitatē solēnitatꝫ nr̄e.Oculi
tui videbūt hierusalē habitationē opulentā
tabernaculuȝ qd̄ nequaq̄ȝ trāsferri poterit,
hec ille. Secūdo operosa pbitate.Geñ.ij.
Tulit dn̄s de⁹ hoīeȝ ⁊ posuit eū in paradisū
voluptatis vt opareꝭ ⁊ custodiret illū.Hoc
pōt intelligi dupliciter.Uno mō vt ipse de⁹
opareꝭ.i.iustificaret hoīem influēdo ei gra-
tiam suā ⁊ custodiret ipsuȝ a corruptione ⁊
malo.Alio modo vt ipse homo operareꝭ io
cunde pˀpter experientiā virtutis nature.qꝛ
pˀimus homo fuit institutus vt pater ⁊ in-
structor totius generis humani.Non enim
pueri in statu innocētie fuissent nati in sciē-
tia pfecti;sed eā pcessu tpīs absq̄ȝ difficulta
te acquisiuissent:vel inueniēdo:vel ab alijs
discendo.Et vt ipse hō custodiret sibi para
disum:ne ipsum peccando amitteret pˀpter
hanc operositatē debebat sibi mercedē acq̄
rere.i.Cor.iij.Unusquisq̄ȝ pˀpriā mercedeȝ
accipiet ƀm pˀpriū laborē.Nā ei qui operaꝭ
merces imputaꝭ.Sȝ qꝛ homo nō opabaꝭ
in paradiso ideo non habita mercede inde
fuit eiect⁹.Posito em̄ q̄ quedā ptās p cer-
to salario quandā ciuitatē per annū regere
pmisisset.vel q̄ qdaȝ magister obligauerit
se ad legendū scholarib⁹ eodē mō p tāto tē
pore ƀ ante finē anni vult aliuȝ substituere:
nō cōsentientib⁹ ciuibus vel scholarib⁹ ⁊ pe-
tit salariū.querit an dare debeāt:Uideꝭ q̄
sic.qꝛ si detꝭ certus tutor alicui si tutelā non
per se sed p aliū admīstret non imputaꝭ ei,
cū ipse administrare videaꝭ.ff.de admīstra
tione tutoꝝ.l.ita tūc.§.gessisse.Preterea si
societatē cū aliquib⁹ contraxi ⁊ oporteat me
abesse possum eque idoneuȝ substituere.ff.
p socio.l.ibidē.qꝛ erat.Preterea votū quo
quis psonaliter deo obligaꝭ per alium pōt
adimplere.Extra de voto ⁊ voti redēptiōe.
ca.licet.Rn̄deꝭ q̄ nō possūt petere salariū,
vt.C.de caducis tollēdis.l.vna.§.si ꝟo ta-
lis.vbi dꝛ q̄ si heredi ⁊ legatario on⁹ impo
situ fuerit discipline scȝ vt filios suos regat
gubernet aut instruat nō pōt illud p alium
adimplere.qꝛ eligēdo industriaȝ psone non
vult q̄ p aliū fiat.qꝛ nō videꝭ sibi q̄ p aliū
eque bn̄ fiat.Cōfirmaꝭ.qꝛ si qs a se domuȝ
edificandā vel nauē fabricandā pmiserit li
cet fideiussor velit adimplere nō cōsentien-
te stipulatore non liberaꝭ reus qui nō facit
quod pmisit.ff.de solutionib⁹.l.inter artifi
ces.Item per illū stetit.q̄ nō personaliter
deseruiret.ergo salariuȝ petere non potest.
ff locati.l.qui operas.Preterea personali-
ter pactum fuit cum eo.ergo ad alias perso
nas extendi non debet.ff.de pactis.l.q̄ in
duobus.§.personale pactuȝ.Preterea epi
scopus nō potest petere pcurationem nisi
personaliter visitet.x.q.i.relatum.Extra de
censibus.capi.pcuratorium.ps.Labores
manuū tuarum quia manducabis.Cuȝ er-
go deus posuerit hominem in paradiso vt
operaretur pro salario mercedis eterne.ipe
autem laborare noluit neq̄ȝ visitauit vxo-
rem suam post transgressionem suam ip-
sam increpando ⁊ corrigendo:sed in pecca
tum cum ea consensit:ideo mercede celesti
priuatus est et de paradiso eiectus fuit.

Tertio fructuosa volūtate. Nā in oī opere honesto ⁊ fructuoso vbi speratur merces necessaria est ꝑseuerātia. qꝛ etiaꝫ cauda hostie iubeṫ in sacrificio offerri. vt oē bonū qđ incepimꝰ ꝑseuerāti fine cōpleamꝰ. ideo. ij. Paral. xxviij. dꝛ. Firmabo regnū eiꝰ si ꝑseuerauerit facere ꝓcepta mea ⁊c̄. Nā sicut stipendiū qđ ꝓmittiṫ militibꝰ in fine militie non debet eis solui: nisi finita militia. C. de his q̄ nō expletis stipendijs. l. ij. lib. x. Quia nihil crediṫ esse actū: dū aliq̄d supest ad agendū C. de his qui. vt indig. l. penl̄. li. vi. Et plus delinq̄t q̄ publicā cām dimittit. q̄ꝫ qui nūq̄ꝫ ad illā ꝑuenit. In autētica de litigantibꝰ. §. omne. coll̄. viij. Opus eñ bonū esse nō pōt sine ꝑseuerātia q̄ est necessaria in bono ꝓposito ⁊ ope bono incepto obseruādo. xvi. q. i. ca. Vos aūt. Primꝰ aūt homo hanc dignitatē habuit vt esset īmortalis si nō peccaret ⁊ viriliter tēptationi diaboli resisteret. Vñ lignū vite semel ab eo comestuꝫ ꝑseruasset a corruptiōe vsq̄ꝫ ad determinatū tēpꝰ quo finito homo trāslatꝰ fuisset ad spūalē vitam in gloria celesti in aīa sil̄ cū corꝑe. vñ Aug. li. de q̄stionibꝰ noui ⁊ veteris testamēti dicit sic. Deꝰ fecit hoīeꝫ q̄ q̄ꝫdiu nō peccaret īmortalitate vigeret vt ipe sibi auctor eēt aut ad vitā vel ad mortē. Nō eñ erat corpꝰ indissolubile ꝑ aliquē indissolubilitatis vigoreꝫ in corꝑe existentē. sed inerat aīe nature vis q̄dam supnaturaliter data ꝑ quā poterat corpus ab oī corruptione ꝑseruare q̄ꝫdiu ipsa subiecta deo māsisset. Preterea si hō viriliṫ tēptationi obuiasset vtiq̄ꝫ meruisset: ex quo creatꝰ erat in grā. ꝑseuerantiā aūt qua quis eligit ꝑseuerare in bono habuit p̄mꝰ hō: sed continuationē v̄tutis absq̄ꝫ interruptione amisit ꝑ sequēs pctm̄ cui cōsensit. Quarto imperiosa libertate Posito eñ ꝙ dñs dicat vni seruo suo. Si obuiaueris huic liber esto Alteri vero dicat. si obuiaueris libero: liber esto: ipsis duobꝰ sibi obuiantibꝰ; queriṫ an vnꝰ illoꝝ sit liber: aut ambo aut neuter. Videtur ꝙ vterq̄ꝫ sit liber in fauorē libertatis. ff. de rebꝰ dubijs. l. si fuerit. in infortiato. lib. xxiiij. vbi habeṫ ꝙ si dñs dat libertatē ancille ꝓgnāti. si p̄mo pariat masculū. aut si postea pariat masculuꝫ ꝙ sit libera ⁊ filiꝰ ⁊ filia etiā sint liberi. Cōtingit aūt ipsam vno partu parere masculū ⁊ feminā ⁊ nesciṫ q̄s corum primo natꝰ est. puta qꝛ erat in loco obscuro ⁊ secreto: tūc ambo erūt liberi. quia in ambiguis rebꝰ humaniorē oportꝫ seq̄ sniaꝫ. Videṫ aūt ꝙ solus p̄mꝰ sit liber cui dictum est. si obuiaueris seruo liber esto. Nā in primo pūcto obuiatiōis vterq̄ꝫ fuit seruꝰ. ergo ille est liber ⁊ nō alter. qꝛ nō obuiauit libero sed seruo: sꝫ post p̄mū pūctū obuiationis alter est liber. qꝛ obuiauit libero. Spūaliṫ iste dñs est deꝰ oīpotens. duo serui sūt angelꝰ ⁊ hō. sꝫ qꝛ ipse angelꝰ peccauit: factꝰ est huꝰ pcti. qꝛ qui facit pctm̄ seruus est pcti. Dixit aūt deus hoī. si obuiaueris. i. restiteris temptationi diaboli liber esto. scꝫ libertate glīe filioꝝ dei dicēs. Geñ. ij. De ligno sciētie boni ⁊ mali ne comedas In quacūq̄ꝫ die comederitis ex eo: morte moriemini. Et qꝛ homo nō obuiauit. i. nō restitit tēptationi diaboli: ꝓpterea perdidit libertatē glīe celestis. Licet eñ deus sciret ꝙ homo in pctm̄ erat deijciēdus: ita etiam sciebat ꝙ ꝑ liberuꝫ arbitriū resistere poterat tēptatori. hoc autem req̄rebat cōditio nature ipsiꝰ vt ꝓprie volūtati relinquereṫ. Ecci. xv. Deꝰ ab initio cōstituit hoīem ⁊ reliq̄t eū in manu cōsilij sui. et adiecit mandata ⁊ ꝓcepta sua. Si volueris mādata cōseruare. cōseruabūt te ⁊ in perpetuū fidē placitā facere. Apposuit tibi aquā ⁊ ignē: ad qđ volueris porrige manū tuam Ante hoīeꝫ vita ⁊ mors: bonū ⁊ maluꝫ: qđ placuerit ei dabiṫ illi. Et Aug. xi. sup Geñ. ad lrām dicit. Nō mihi videṫ fuisse futuruꝫ hoīem magne laudis si propterea posset bñ viuere. qꝛ nemo male viuere suadebat ei cū etiā in natura posse ⁊ in ptāte haberet velle nō cōsentire suadenti. hec ille. Et sic ptꝫ ⁊c̄.

Postq̄ꝫ moyses declarauit cōclusioneꝫ ꝓdictā ait anime deuote. Que ego noui fideliter te docui. Sꝫ ecce hic est sanctꝰ thomas de aquino doctor noui testamenti cuiꝰ adipe ⁊ pinguedine sciētie ⁊ doctrine replebiṫ anima tua ⁊ labijs exultationis deū laudabit os tuū. Ad quem accessit anima deuota astante moyse ꝑ sue cōclusionis clariori noticia. Cui sanctꝰ thomas ait. Ego ostendaꝫ tibi cōclusionē tuā esse veraꝫ fidelē ⁊ catholicam testimonio quadruplicis legis scꝫ.

Legis euangelice.
Legis apostolice.
Legis canonice.
Legis ecclesiastice.

Primo testimonio legis

euāgelice. Sciēdū ꝙ xp̄s ꝓbauit illā q̄drupliciter. Prīo testīonio Math. q̄ ponit. iiij dignitates aīe seu hoīs ꝑ quas hō excedit

angelū. Prima est filiationis.v.c. Sitis fi
lij patris vestri q̄ in celis est. Mercedē habe
bitis apud patrē vestrū qui in celis est. Se
cūda est sanctificatōnis.vij.ca. Si vos cum
sitis mali: nostis bona data dare filijs vr̄is:
quāto magis pr̄ vester celestis dabit spiritū
bonū petētibus se. Tertia est cognationis
xij.ca. Qui fecerit voluntatē pr̄is mei qui in
celis est: ipe meus frater soror ꝛ mater est.
Quarta est illuminatōis.xiij ca. Fulgebūt
iusti sicut sol in regno pr̄is eorum. Secūdo
testimonio mar. ponētis q̄tuor hoīs digni
tates. Prima est remissionis.s.a pctīs.ij.ca.
Sciatis qm̄ filius hoīs habet potestatez in
terra dimittēdi pctā. Hec aūt ptās est soli⁹
dei. Esa.xliij. Ego sum q̄ deleo iniquitates
tuas ꝓpter me. Quā ptātez solis hominibus
cōmunicauit.ioh̄.xx. Accipite spm̄sanctum
quorū remiseritis pctā: remittūt eis ꝛc. hāc
ptātem nō habēt angeli. Scōa est curatio
nis.iij.ca. Et dedit illis ptātem curādi infir
mitates ꝛ eijciēdi demonia. Tertia est im
mutationis.s. miraculose immutādo creatu
ras.xi.c. Quicūqꝫ dixerit mōti huic tollē et
mittere in mare ꝛ nō hesitauerit in corde suo
sed crediderit qꝛ quodcunqꝫ dixerit fiat: fiet
ei. Quarta est īcorruptionis.qꝛ homo erit
ꝟgo sicut angelus.ij.ca. Cuz em̄ a mortuis
resurrexerint: neqꝫ nubēt neqꝫ nubent: ſ; sūt
sicut angeli dei in celis. Tertio testimonio
luc. ponētis q̄tuor hoīs dignitates. Prima
est glorificatōis.vi.c. Beati paupes spū: qꝛ
vr̄m est regnū dei. Beati q̄ nūc esuritis: quia
saturabimini. Beati qui nunc fletis: quia
ridebitis. Beati eritis cū vos oderint homi
nes ꝛ cū separauerint vos ꝛ exprobrauerint
et eiecerint nomē vestrū tanq̄ malū ꝓpter
filiuz hoīs. Gaudete ꝛ exultate ecce eī mer
ces vestra multa est in celo. Scōa est prede
stinationis.x.ca. Ecce dedi vobis ptātē cal
candi supra ſpentes ꝛ scorpiones et supra
oēm ꝟtutem inimici. Veruntm̄ in hoc nolite
gaudere: qꝛ spūs vobis subijciunt. Gaude
te qꝛ noīa vr̄a scripta sunt in celis. Tertia ē
exaltatōis.xiij.c. Et vēiēt ab oriēte ꝛ ob occi
dente. ab aq̄lone ꝛ austro ꝛ accumbēt in re
gno dei. Et ecce sūt nouissimi qui erant pmi
ꝛ sunt pmi qui erāt nouissimi ꝛc. Quia ho
mo nouissim⁹ creatōne factus est pmus in
ꝟbi incarnatōe. Quarta ē cognitōis.xxi.c.
Ego em̄ dabo vobis os ꝛ sapiam cui nō po
terunt resistere ꝛ ꝯdicere oēs aduersarij vr̄i.
Quarto testimonio Joh̄. ponētis quatuor
dignitates hoīs. Prima est adoptiōis.i.ca.
Dedit eis ptātem filios dei fieri his qui cre
dunt in noīe eius q̄ nō ex san. neqꝫ ex volun.
car. neqꝫ ex volū. viri: sed ex deo nati sūt ꝛc.
Hec aūt adoptio fit ꝑ spūalē regeneratōem
in sacramēto baptismi in quo ꝓfitemur fidē
iesu xp̄i. Secūda est dotatōis.v.ca. Qui ꝟ
bum meū audit ꝛ credit ei q̄ misit me habet
vitam eternā ꝛ in iudiciū nō venit: qꝛ trāsiet
a morte in vitam ꝛc. Dos immortalitatis ē
magnū ꝓuilegium homini collatū quod ha
bebit in vniuersali resurrectiōe. Tertia ē cō
firmatōis.x.ca. Oues mee vocē meā audiēt
ꝛ ego agnosco eas ꝛ sequunt me ꝛ ego vitā
eternā do eis ꝛ nō ꝑibunt in eternū ꝛ nō ra
piet eas quisq̄ de manu mea. Quarta est
impetratōnis.xiiij ca. Qui credit in me opa
que ego facio ꝛ ipe faciet ꝛ maiora horū fa
ciet. Et quodcūqꝫ petieritis pr̄em in nomīe
meo hoc faciā. vt pꝫ in euāgelio in quo siml̄
cum epl̄a notant q̄tuor ꝯclusiones circa di
gnitatē aīe humane. Prima cōclusio. Aīa
succensa flāma ꝛ ardore caritatiue dilectōis
ardet in mansione odorifere deuotōis. Sciē
dum ꝙ xp̄s fecit septem māsiones cum aīa
spūali ꝛ deuota in q̄bus refecit eā ardentissi
ma caritate. Prima māsio fuit cū matheo
thelonario. luce.v.ca. Vidit iesus publica
num noīe leui sedentē ad theloneū ꝛ ait illi.
sequere me. Et relictꝭ oībus surgēs secutus
est eū: ꝛ fecit ei cōuiuiū magnū in domo sua
ꝛc. In hoc cōuiuio fuit gustus saporose de
uotōis ex odore volūtarie pauptatis. q̄ odor
ascēdit ad deū sub spe brē retributōis math̄.
v. Beati paupes spū: qm̄ ipozū est regnum
celorū. Secūda māsio fuit cū simōe phari
seo. Luce.v. Rogabat iesuz q̄dā phariseus
vt māducaret cū illo. Et īgressus domū pha
risei discubuit. Et ecce mulier que erat in ci
uitate peccatrix. vt co. ꝙ iesus accu. in do. si.
leprosi attu. ala. vng. ꝛ ste. re. se. pe. ꝛc. In h̄
cōuiuio fuit gust⁹ saporose deuotōis ex odo
re ꝓfunde humilitatis. vt pꝫ in gestis marie
magdalene. q̄ odor ascēdit ad deū sub spe re
tributōis. math̄.v.ca. Beati q̄ lugēt: qm̄ ipsi
ꝯsolabunt. Tertia māsio fuit cum martha
sorore lazari ꝛ marie magdalene. luce.x. In
trauit iesus in quoddā castellū ꝛ mulier q̄dā
martha noīe excepit illū in domū suā. Mar
tha aūt satagebat circa frequēs ministeriū.
In hoc cōuiuio fuit gustus saporose deuoti
onis ex odore hospitalis benignitatis ꝛ mā
suetudinis. q̄ odor ascēdit ad deum sub spe

retributiōis. Math. v. Beati mites: qm̄ ipsi
possidebūt terrā. ps. Mansueti aūt heredi-
tabūt terrā. et math. xxv. Venite bn̄dicti pa
tris mei ꝑcip. pa. vo. re. a ꝯsti. mū. Esuriui eī
⁊ dedistis mihi mādūcare ⁊c. Quarta mā
sio fuit cum ꝓncipe phariseorū. Luce. xvij.
Cū intraret iesus in domū cuiusdā ꝓncipis
phariseoꝝ sabbato mādūcare panē ⁊ ipsi ob
seruabāt eū. Quibus dixit. Cū facis ꝯuiuiū
voca paupes: debiles: claudos: cecos ⁊c. In
hoc cōuiuio fuit gustus saporose deuotōis
ex odore melliflue misꝫationis ⁊ pietatis. qꝛ
sanauit ydropicū positum ante se. math. ix.
Euntes aūt discite qd est mīam volo ⁊ non
sacrificiū. qui odor ascēdit ad deū sub spe re
tributiōis. Math. v. Beati misꝫicordes. qm̄
ipsi mīam consequent. Quīta mansio fuit
cum zacheo. Luc. xix. Ingressus iesus pam-
bulabat hierico: ⁊ ecce vir noīe zacheus ꝓn-
ceps publicanoꝝ ⁊ ipe diues. Et dixit illi do
minus. Hodie in domo tua oportet me ma
nere. At ille. Suscepit eum gaudens in do
mum suam. In hoc cōuiuio fuit gustus sa-
porose iustitie ⁊ eq̄tatis. qꝛ stans aūt zache
us dixit ad dñm. Ecce dimidiū bonorū me-
orum dñe do pauperibus. Et si qd aliquem
defraudaui reddo q̄drnplū. Qui odor ascē
dit ad deum sub spe retributōnis. Math. v.
Beati qui esuriūt ⁊ sitiūt iustitiā: qm̄ ipsi sa-
turabunt. Sexta māsio fuit cū lazaro susci
tato vt dr̄ in euāgelio hodierno. Ante sex di
es pasche venit iesus bethaniā vbi fuerat la
zarus mortuus: quē suscitauit iesus. Fecerūt
aūt ei cenā ibi: ⁊ martha mīstrabat. Lazarꝰ
vo erat vnus ex discumbētibus cum eo. In
hoc cōuiuio fuit gustus saporose iocūditatꝭ
ꝓpter mūdiciā cordis. Qꝛ tota familia iocū
dabatur cū iesu viso miraculo qđ nullo mo
do calūniari poterat. ideo dicit in euāgelio.
Cognouit ergo turba multa ex iudeis: qꝛ illic
esset ⁊ venerūt nō ꝓpter iesum tm̄: sed vt la
zarum viderēt quē suscitauit a mortuis. Mi
raculū eñi puelle suscitate fuit ī breui spacio
tpis ⁊ secretū. qꝛ in domo. Miraculū adole
scētis fuit in breui tp̄e. ideo poterat vtrumqꝫ
calumniari. Poterat eñi dici ꝙ adolescens
erat mortificatus vigore infirmitatis. sicut q̄
dam soporant ꝓfundissime haustu opij. licꝫ
hoc nō fuerit verum in his miraculis. Istud
tñ miraculū nō poterat calūniari. qꝛ si viuus
fuisset clausus lazarus in sepulchro nō vixis-
set ꝑ quatuor dies sine respiratōe aeris. Eti
am fuit publicū corā magna multitudīe. In

signū letitie ⁊ iocūditatꝭ maria accepit librā
vnguēti nardi pistici ꝓciosi ⁊ vnxit pedes ie
su ⁊ extersit capillis suis pedes eius ⁊ domꝰ
impleta est ex odore vnguēti. vt dr̄ in euāge
lio. Qui erant mūdo corde gaudebant. Qui
autē erant malicia pleni dolebāt. sicut iudas
qui murmurauit cōtra dñm de effusione vn
guenti dicēs. Quare hoc vnguētum nō ven
ditur trecētis denarijs ⁊ datum est egenis?
Quē dñs arguit dicens. Sinite illā: vt ī diē
sepulture mee suet illud ⁊c. Dolebāt etiā ꝓn
cipes iudeorum. qꝛ cogitauerūt ꝓncipes sa-
cerdotū vt lazarū interficerēt: qm̄ multi ꝓpt
illum abibāt ex iudeis ⁊ credebāt in iesum. vt
dr̄ in euāgelio. Sed dauid in spū iocūdabat
audiēs hoc miraculū. Cantabo dño in vita
mea: psallam deo meo q̄diu sum. Iocundū
sit ei eloquiū meū: ego vero delectabor ī do-
mino. Deficiāt pctōres a terra ⁊ iniq̄ ita vt
nō sint. Benedic aīa mea dño. Silr. Esa. in
ꝓphetia hodierna letat ista miracula audi-
ens. vnde dicit. Dñs deus apuit mihi aurē
ego aūt nō ꝯdico: retrorsum nō abij. s. calum
niādo magnalia dei. Qui odor ascēdit ad de
um sub spe retribūtōis. Math. v. Beati mū
do corde: qm̄ ipsi deum videbūt. Septima
māsio fuit cū discipulis suis in cena. lu. xxij.
Venit aūt dies azimoꝝ in quo necesse erat
occidi pascha ⁊ misit petrū ⁊ iohānē dicēs.
Euntes parate nobis vt mādūcemꝰ pascha
Euntes aūt fecerūt sicut dixit illis ⁊ paraue
runt pascha. ⁊ cū facta esset hora discubuit ⁊
duodecim discipuli cū eo. Et ait illis. Deside-
rio desideraui hoc pascha mādūcare vobiscū
anteq̄ patiar. In hoc cōuiuio fuit gustus sa
porose caritatis in q̄tuor. s. corporis sui conse
cratōe calicis seu vini in sāguinē suū trāsub
stantatione. pedū ablutōe. s̄monis exhorta
tione. Qui odor ascēdit ad deū sub spe retri
butionis. Math. v. Beati pacifici: qm̄ filij
dei vocabūt. Ecce quāta familiaritas dei ad
hoīem ꝯtritumqꝫ pctōrem: ex qua apparet
dignitas hoīs. Scd̄a ꝯclusio. Dilecta aīa
ꝑ diuersitatē meritorū ꝑducit ad pascua re-
gni celorū. Sciendū ꝙ vnaq̄qꝫ aīa deuota
inuenit sibi secretū cum sponso suo iesu xp̄o
vt dicat illud. Esa. xxiiij. Secretum meū mihi
ꝑut sibi paratū est a deo pr̄e frui grata sui
sponsi p̄ntia. Ioh. xv. Nō vos me elegistis
sed ego elegi vos ⁊ posui vos vt eatis ⁊ fru
ctū afferatis ⁊ fructus vester maneat. Sūt
autē sex genera hoīm seu aīarum q̄ diuersi-
mode ad xp̄m introducunt. Primo quidā

admittunt ad dulce secretū dñi iesu i domū
sancte compūctionis. vt maria magdalena
in domū simonis. Luce. vij. Multi eñi pec
catorū suorū memores dum supplicia eterna
ptimescūt: lachrymis maculas lauāt: carnē
p abstinentiā macerāt. nullis se actōnib⁹ hu
ius mūdi miscēt. indigētibus tribuūt que ha
bent. nec cōcupiscūt habere quod nō habēt.
corpa sua castigāt. semetipsos quotidie per
lamentū compūctionis mactāt τ in sacrifici
um deo offerunt. quotidianis lachrymis se
affligūt. plangunt mala que fecerūt τ incen
dunt vitia compūctōnis igne: quorū adhuc
suggestiones patiunt in corde. De his dicit
in euāgelio. Turba multa cum audisset q̄a
venit iesus hierosolymā: acceperunt ramos
palmarū τ pcesserūt obuiā ei τ clamabant.
Osanna bñdictus qui venit in noīe dñi rex
israel τc. Isti recte figurant p palmas. q2 ex
equalitate palmarū designat pficiens vita
ipsorum qui nequaq̄ sunt in terrenis deside
rijs fortes, τ in celestibus debiles sed tanto
studio se deo exhibēt: quāto seculo fuisse me
minerūt. ps. Justus vt palma florebit in do
mo dñi. Et apl's dicit: Sicut exhibuistis mē
bra vestra seruire immūditie τ iniq̄tati ad ini
quitatem: ita nūc exhibete mēbra vestra serui
re iustitie in sanctificationē. quasi dicat. Si
nequaq̄ amplius potestis saltē tales estote
in fructu bonorū operū: quales fuistis dudū
in actōe vitiorū. Nec debiliores vos habeat
sancta libertas aeris in cōuersatione celesti
quos in carne validos habuit vsus terrene
volūtatis. ideo in epl'a dr. Corpus meū de
di pcutiētibus. Scđo quidā admittunt ad
dulce secretum dñi iesu in palacium sancte
meditationis. vt dauid qui ait in ps. Medi
tatio cordis mei in conspectu tuo semp. Et
iterum. In matutinis meditabor in te quia
fuisti adiutor meus. Et hugo in meditatio-
nib⁹ suis dic. Tria sunt genera meditationū
Unū in creaturis. vnū in scripturis. vnū in
moribus. Primū surgit ex admiratōe Se
cundū ex lectione. Tertiū ex circūspectōne.
Admiratio generat questionē. questio inue
stigationē inuestigatio inuentōnē. lectio ad
agnoscendā veritatē materiā ministrat. me
ditatio coaptat. orō subleuat. opatio compo
nit τ ɔtemplatio in ipa exultat. Circūspectō
in moribus duplici consideratōne discurrit:
intus τ foris: intus ad consciam: foris ad fa
mam: vt q̄d expediat et quid deceat. deceat
ad exemplū. expediat ad meritum. nobis ad
meritū. pximis ad exemplū. hec ille. Medi
tationis est pscrutari occulta. ideo in euāge
lio dr. Et inuenit iesus asellū τ sedit sup illū
sicut scriptū est. Noli timere filia syon Ecce
rex tu⁹ venit sedēs sup pullum asine. Nam
asellus signat carnē que est subiugāda. iesus
sedēs sup asellū est spūs ɔtemplatiuus ps.
Meditatus sum no. cū cor. meo τ exerci. et
sco. spi. meū. Et in epl'a dr. Genas meas de
di vellētibus. Quia gene que sunt i facie ho
minis sūt vellēde ab exterioribus actōibus
et reducēde ad interiorē meditationē. Ter
tio quidā admittunt ad mensas dulcis refe-
ctionis vt petrus. vnde pma petri. ij dr. De-
ponētes oēm maliciā τ oēm dolum τ simu-
lationes τ inuidias τ oēs detractōnes sicut
modo geniti infantes ratōnabiles. sine dolo
lac ɔcupiscite vt in eo crescatis i salutē: si tn̄
gustastis qm̄ dulcis est dñs. h̄ ille. Hanc dul
cedinē nō gustauerūt apostoli an̄ passionē
xpi q2 oms relicto eo fugerūt. ps. Longe fe
cisti notos meos a me. Ideo in euāgelio dr
hoc nō cognouerūt discipuli eius pmū: s̄ qn̄
glorificatus est iesus τc. Post missionē vero
spūssancti inebriati ab vbertate domus dei
et torrēte gratie spiritalis potati gustato spū
fortes facti sunt in pdicatiōe vbi dei. Ideo i
epl'a dr. Faciem meā nō auerti ab increpāti
bus τ conspuētibus in me. Quarto quidā
admittunt ad cubiculū solitarie cōtemplati
onis. vt paulus raptus vsq3 ad tertiū celum
vbi audiuit arcana vba que nō l3 homini lo
qui. i. corin. xij. Et stephanus cum ait. Ecce
video celos aptos τ iesum stantē a dextris
virtutis dei. Actu. vij. Unde hugo libro. iij.
de anima dicit sic. Frustra enī cordis erigit
oculū ad videndū deum qui nōdum ydone
us est ad videndū seips3. Prius eñi est vt co
gnoscas inuisibilia spūs tui: q̄ possis eē ido
neus ad cognoscēda inuisibilia dei. Et si nō
potes cognoscere te: non psumas cognosce
re inuisibilia que sunt supra te. Precipuu3 τ
pncipale speculum ad videndū deum ē ani-
mus rōnalis inueniēs seipm. Redi ergo ad
cor tuū τ discute teipm. Cōsidera vn̄ venis.
quo tendis. quomodo viuis. q̄d agis. quid
amittis. quantū quotidie pficis. vel q̄ntū de
ficis. quibus cogitatōnibus magis incursa
ris. quibus affectibus frequētius tangeris.
vel quibus temptationū machinis a mali-
gno spiritu acrius impugnaris. Et cū totu3
interioris τ exterioris hominis statum τ ha
bitum q̄ntum possibile est agnoueris. τ non

soluz qualis sis. verūetiā qualis eē debeas
De cognitione tui poteris subleuari ad con
templationē dei. hec ille Talem cognitionē
non habuerūt pharisei; de q̄bus in euāgelio
dr. Pharisei vero dixerūt ad semetipos. Ui
detis q: nihil pficimus. Ecce mūdus totus
post eum abijt. Qui vero vult ad cognitōez
sui puenire: speret auxiliū a deo: sicut in epi
stola dr. Dñs de⁹ auxiliator me⁹. Quīto q̄
dam admittunt ad lectulū mētalis quietati
onis. vt iohānes euāgelista quiescēs sup pe
ctus dñi: vbi reuelata sūt sibi secreta celestia
ioh. xiij. ꝛ. xx. ca. Cōuersus petrus vidit illuz
discipulū quē diligebat iesus sequentē qui ꝛ
recubuit in cena sup pectus eius ꝛc. Hec au
tem quies haberi nō pōt, nisi iesus diligēter
querat. Esa. lv. Querite dñz dū inueniri po
test. inuocate eū dum ppe est. ps. Prope est
dñs oībus inuocātibus eū in veritate. Que
rēdus est in veritate ꝛ in bonitate, q: tria sūt
que expellūt hoīem de domo ꝛ nō sinūt euz
quiescere in domo. s. fumus. q: pctā que ex
carnis ɔcupiscētia oriunt mentē abtenebrāt;
stillicidiū. q: pctā que aliūde pfluūt ex mole
stia mūdi aut temptatōe demonis. mala vx
or. q: mala consciā que ratōni repugnat. vel
sapiā carnis que inimica est deo s̄m quā iu
das xp̄m quesiuit vt vēdēt: nō vt possideret
Non sic sancte mulieres: sed xp̄m quesiuerīt
vt vngerēt p deuotionē. Et gētiles vt vide
rēt ad ɔuersionē. de quibus in euāgelio dici
tur. Erant aūt q̄dam gētiles ex his q̄ ascen
derant vt adorarēt in die festo. Hi g̊ accesse
runt ad philippū ꝛ rogabāt eū dicētes. Do
mine volumus iesum videre. Qui autez sic
querūt xp̄z illuminant ab ipo. ps. Accedite
ad deū ꝛ illuminamini ꝛ facies vestre non
ɔfundent. ideo in epl'a dr. Ideo nō sum con
fusus. Sexto quidā admittunt ad ample
xus amorose vnionis. vt spōsa q̄ dicit. Can
ticoꝝ. ij. Sub vmbra illius quē desideraui se
di, ꝛ fructus eius dulcis gutturi meo. Intro
duxit me rex in cellā vinariā: ordinauit ī me
caritatē. Fulcite me floribus. stipate me mal'
q: amore langueo. Leua ei⁹ sub capite meo
ꝛ dextera illius amplexabit me. h ibi. Sup
quo dicit Beda. Multū quidē vexat hoīez
cum relinquit amor seculi multo ampli⁹ eū
cruciat cū calcat amor sui. Uerū mihi super
oīa transfigit ꝛ penetrat cor hoīs et excoq̊t
desideriū estibus amor dei. Unde ē illa vox
Fulcite me floribus: stipate me malis. quia
amore langueo. h ille. Exclamat aūt ber. li.
de diligēdo deum sic. O iugū sancti amoris
q̄ dulciter capis: gl'iose laqueas: suauiter p̄
mis: delectāter oneras: fortiter stringis: pru
dēter erudis. O felix amor ex quo orit stre
nuitas morū: puritas affectionū: subtilitas
intellectuū: sanctitas desideriorum: claritas
operū: fecūditas ꝟtutum: dignitas meritoꝝ
sublimitas p̄miorū. hec ille. Tali amore suc
censi erant philippus ꝛ andreas. de quibus
in euāgelio dr. Uenit philippus ꝛ dicit an
dree. Andreas rursum ꝛ philippus dixerūt
iesu. iesus aūt dixit eis. Uenit hora vt clarifi
cetur filius hoīs ꝛc. s. p vnionē amoris cum
suis q̄bus oñdit faciē gloriose sue diuinitatꝭ.
vt in epl'a dr. Posui faciē meā vt petram du
rissimā. s. p soliditatē ꝛ firmitatē beatitudīs
anime dilecte. que etiā dic. Scio q̄m nō con
fūdar. Tertia ɔclusio. Freno erubescētie vir
tuose dirigitur aīa in viam salutis gloriose.
Pater eccl'. xxxij. Ante grandinē p̄ibit cho
ruscatio ꝛ ante verecundiā p̄ibit grā ꝛ p re
uerētia accedet tibi bona gratia. Hec ibi. Ex
hac enī honorata verecūdia pfluunt septem
mirabiles splēdores illuminātes animam.
Primus splēdor est mali cognitio. vñ bern.
Initiuz salutis est cognitio suiipsius. et ps.
Qm̄ iniquitatē meaz ego cognosco: ꝛ pctm̄
meum cōtra me est semp: tibi soli peccaui ꝛ
malū corā te feci. Et cū ipe dauid rephende
ret a nathā ppheta de pctō ppetrato contra
vriam compūctus dixit. peccaui. ꝛ statim p
pheta subiūxit transtulit dñs pctm̄ tuū a te.
nō morieris. ij. reg. xi. Et iuuenis pdigus in
se reuersus dixit. Surgā ꝛ ibo ad p̄rem meū
ꝛ dicā illi. Pater peccaui in celū ꝛ corā te.
ꝛc. Et p̄r mia motus dixit ad s̄uos suos. Ci
to pferte stolā p̄mam ꝛ date anulū ꝛc. Luc.
xv. ꝛ de magdalena. lu. vij. ca. dr. Et ecce mu
lier que erat in ciuitate peccatrix: vt cogno.
q̄ iesus accu. ī domo simonis leprosi. Ex co
gnitione nāq3 status sui peruenit facile in
cognitionem dei. Roma. i. Inuisibilia dei p
ea que facta sunt intellecta conspiciunt. sem
piterna quoq3 ꝟtus eius ꝛ diuinitas, ita vt
sint inexcusabiles. Et daniel'. xiij. Sic fatui
estis filij israel non iudicantes: neq3 quod
verum est cognoscentes: condemnastis fili
am israel ꝛc. Ideo in euangelio dicitur. Ni
si granum frumenti. id est anima humana
cadens in terra. id est rediens ad cognitio
nem sui mortuum fuerit. scilicet per mortifi
cationem carnis. ipsum solum manet. scz de
relicta a deo in tenebras exteriores absq3

misericordia. Per cognitõnẽ aũt sui peccati
iustificat a deo. vnde in epl'a dr. Iuxta ẽ qui
iustificat me. Ad hanc iustificationẽ aie pec
catricis cõcurrũt sex. duo ex parte dei. s. iusti
tia ꝛ mĩa. duo ex parte pctõris. s. dolor de pec
cato ꝛ amor celestis patrie. duo ex parte ec-
clesie. s. meritũ passionis xpi ꝛ oĩm sanctorũ
et vsus ptãtis clauiũ quo ad sacerdotem ab
soluentẽ. Secũdus splẽdor est boni delibe
ratio. Ex quo eñi pctõr suũ pctm̃ cognoscit:
statim debet deliberare a vitijs abstinere ꝛ
se in vtuosis actibus exercere. Esa. vij. Bu
tyruz ꝛ mel comedet: vt sciat reprobare ma
lum ꝛ eligere bonũ. Nam butyruz ex carnis
adipe descẽdit: opa aũt carnis sũt reprobã
da. de qbus dr gal. v. Manifesta sunt opera
carnis: que sunt fornicatio: immũdicia: aua
ritia: luxuria ꝛ his silia. qm̃ qui talia agũt re-
gnũ dei nõ possidebũt. Mel aũt descẽdit ex
manna seu rore celesti ꝛ signat opa spũs. de
qbus dr gal. v. Fructus autẽ spũs ẽ caritas
gaudiũ: pax: patiẽtia: lõganimitas: bonitas
benignitas: mansuetudo: spes: fides mode-
stia: cõtinẽtia castitas. Aduersus hmõi nõ
est lex: qui aũt sunt xpi carnẽ suã crucifixerũt
cũ vitijs ꝛ cõcupiscẽtijs. Isti fructus pueni
unt a celo. Iaco. i. Oẽ datũ optimũ ꝛ oẽ
donum pfectum desursum est descẽdens a
patre luminũ. Isti fructus sunt eligẽdi. Exẽ
plum de magdalena q̃ attulit alabastrũ vn-
guẽti quasi mentẽ suã in seipam recolligẽs:
reprobauit malũ ꝛ elegit bonum. iõ in euan
gelio dr. Si autẽ mortuũ fuerit multum fru
ctum affert. i. p electionẽ boni. Et cuz homo
se firmauerit in electione boni nihil ei noce-
bit. Ideo in epl'a dr. Quis cõtradicet mihi.
Tertius splẽdor est sui humiliatio. ita q̄ co-
gnitis suis vitijs ꝛ deliberata electõe boni:
aia humiliet sub potẽti manu dei p veram
confessionẽ. ps. Humiliatus sum ꝛ liberauit
me. Conuertere aia mea in requiẽ tuã: quia
dñs benefecit tibi. Quia eripuit aĩam meã
de morte: oculos meos a lachrymis pedes
meos a lapsu. Placebo dño: in regione vi-
uorum. Exemplũ de achab. iij. reg. xxi. Fact⁹
est smo dñi ad heliã tesbitẽ dicẽs. Nõne vi-
disti achab humiliatũ corã me? Quia igitur
humiliatus est mei causa. nõ inducã malum
in diebus eius: sed in diebus filij sui afferaz
malum domui eius. Exemplũ etiã de nabu
chodonosor q̃ humiliatus corã deo salu⁹ ex
titit. daniel. iiij. Ideo in euangelio dr. Qui
suuat aĩam suam pdet eam. Qr supbis de⁹
resistit. humilibus aũt dat grãm. ꝛ Grego.
li. xxxv. moral. dicit. Quãto qs maioris grẽ
lumen pcipit. tanto amplius rephensibilem
se esse cognoscit. h ille. Nam ex cognitiõe sui
orit humilitas ꝛ timor dñi: ex qbus puenit
salus hoim. Ideo in epl'a dr. Stem⁹ simul. s.
cũ deo p humilitatẽ. Math. xi. Discite a me
quia mitis sum ꝛ humilis corde. Quartus
splẽdor est cordis compũctio que ex antece-
denti humiliatõe pcedit. vnde grego. li. xxiij.
moral. dicit. Quatuor sũt q̃litates quib⁹ vi-
ri iusti aia in compũctione vehemẽter affici
tur. s. cum aut malorũ suorũ reminiscit consi
derãs vbi fuit. Aut iudiciorũ dei sniam me-
tuens ꝛ secum querẽs cogitat vbi erit. Aut
mala vite pñtis attẽdẽs merẽs ꝯsiderat vbi
est. Aut cum bona supne patrie ꝯtemplatur
que qr nõdum adipiscit lugẽs conspicit vbi
nõ est. Aliter etiã quisq₃ compũgit: cũ interi
ora intuẽs malorũ suoꝝ pauore terret. Aut
cum gaudia supna ꝯspiciens: spe quadam ꝛ
securitate roborat. Illa cõpũctio afficiẽtes
ac tristes: hec vero letas lachrymas mouet.
Hec ille. ps. Commouisti terrã ꝛ ꝯturbasti
eam sana ꝯtritõnes eius qr ꝯmota est. Ostẽ
disti populo tuo dura: potasti nos vino cõ-
pũctõis: Talis eñi compũctio deducit ad vi
tam. Ideo in euãgelio dr. Qui odit animaz
suã in hoc mũdo. s. p compũctionẽ cordis: i
vitã eternã custodit eã. Pctã eñi nrã aduer
sant nobis ꝛ nihil tam nobis nocet sicut pec
catũ. de quo in epl'a dr. Quis est aduersari⁹
meus. Et hoc est eijciendũ p ꝯpũctionẽ. ps.
Irascimini. ꝛ no. pec. que di. in cor. ve. et in
cu. ve. com. Quĩtus splẽdor est vite emen-
datio Sapiẽ. xi. Per que qs peccat: p hec ꝛ
torquet. Oẽs siquidẽ sensus ꝛ mẽbra vitijs
assueta ꝯuertẽda sunt ad vtutẽ. Nam sicut p̄
buit oculos vanis aspectibus: ita nũc pbeat
lachrymis ꝛ gemitibus. sicut aures inhone-
stis ꝛ vanis fabulis: ita nũc diuinis sermo-
nibus: sicut linguã laxauerat turpib⁹ vbis ꝛ
illicitis gustibus: ita nũc salutiferis ꝛ mode
ratis: sicut nares ingesserat vanis odorib⁹:
ita nũc fundat vnguẽtũ deuotionis dñi pe-
dibus. sicut manus ptẽderat illicitis tactib⁹
ita nũc offerat diuinis obsequijs. sicut pedes
explicuerat vanis pgressibus ita nũc tradat
xpi suitijs. sicut cor exultauerat lasciuis gau
dijs. ita nunc doleat suis flagitijs. sicut totũ
corpus inuoluerat malis opibus: ita nũc p
veram pniãm se totũ exhibeat sanctis actio
nibus ꝛ se totum incẽdat in sacrificium deo.

pš:Sacrificate sacrificiū iustitie et sperate ī
dño.Et roma.v.ca.Lex subintrauit vt abun
daret delictū.vbi aūt supabūdauit delictum
supabūdauit ꝛ gr̄a:vt sicut regnauit peccatū
in morte:ita ꝛ gr̄a regnet p iustitiā in vitaꝫ
eternā.Ideo in euāgelio dr. Si qs mihi mi
nistrat me sequat.De tali ministrante dicit
dñs in ep̄la.Accedat ad me.s.mores in me
lius commutādo. Sextus splendor est mē
tis deuotio:quā homo demōstrat in aliquo
signo humilitatis.sicut magdalena ī hoc ꝙ
osculabat pedes iesu.quod pcedebat ex ma
gna deuotōe.Cant.viij. Quis det te fratrē
meū vt inueniā te foris ꝛ deosculer te ꝛ iam
nemo despiciat. Unde iacob ꝛ ioseph obui
antes sibi inuicē inter amplexus fleuerūt:et
cum ioseph recognouisset beniamin ꝛ alios
frēs inter amplexus ꝛ oscula fleuit ex deuo-
tione ꝛ letitia spūali.vt Gen̄.xlv.habet.Est
aūt deuotio feruor volūtatis bone quā mēs
cohibere nō valens certis manifestat indi-
cijs.vt dicit hugo de sancto victore.De qua
ber.sup cantica dicit sic. Non oībus eodem
modo data est gratia ista.s.deuotio. Porro
thomas in latere.iohānes in pectore.petrꝰ
in sinu prīs. paulus in tertio celo secreti hu-
ius gr̄aꝫ sunt assecuti. Prior mulier.s.maria
strauit sibi in tuto humilitatis. posterior.scꝫ
magdalena in solio spei.Thomas in funda
mēto fidei.iohānes in lato caritatis.paulus
in intimo sapie. petrus in luce veritatis. sic
apud sponsum mānsiones multe sūt.hec ille.
Propterea de tali deuoto in euāgelio dicit.
Ubi sum ego:illic ꝛ minister meus erit. Et
in ep̄la dr. Ecce dñs deus auxiliator meus
s.retribuēs mihi p deuotōe mea. Septimꝰ
splendor est aīe sanctificatio q̄ est velut q̄dā
vnctio.Ungere em̄ ptinet ad sanctificatōeꝫ
vt pꝫ in sacramēto baptismi.confirmatōnis
sacerdotij.extreme vnctionis et sceptri. In
baptismo mūdamur.in ꝯfirmatiōe robora
mur.in sacerdotio informamur. in extrema
vnctione innouamur. in sceptro exaltamur:
De q̄bus.pš.dicit. Dilexisti iustitiā.quo ad
baptismū.et odisti iniq̄tatē quo ad ꝯfirma-
tionem.ppterea vnxit te deus deus tuus:q̊
ad sacerdotalē īformationē. oleo letitie:quo
ad extremā vnctionē.p cōsortibus tuis quo
ad eternā exaltationē.Has vnctōes cōfecit
nobis xp̄s.Eccl.xxxviij. In his curās miti-
gabit dolorē ꝛ vnguētarius faciet pigmēta
suauitatis ꝛ vnctiones ꝯficiet sanitatis ꝛc.
Ista sunt q̄ sanctitatis cā obfuādā sūt.s. pu
dicicia corpis. castitas aīe.veritas doctrīe.
De tali sanctificato in euāgelio dr. Si quis
mihi ministrauerit:honorificabit euꝫ pater
meus.Et securus de sctītate dicit illud qđ ī
epistola habet. Quis ē q̄ condēnet me:ꝛc.
Quarta ꝯclusio aīa rōnalis ex infinita bo
norū capacitate a pncipio sue creatōnis est
insignita donorū celestiū sublimitate. Patꝫ
eccl̄iastes.i.ca. Oīa flumina intrāt mare:q̄
si dicat.oīs gr̄e.collate.angelis condonate
sunt aīe rōnali. Gratie em̄ illorū sunt velut
flumina que letificāt ciuitatē dei.Et sicut.ix.
flumīa egregia intrāt mare.sic ppetates.ix.
ordinū angelorū collate sūt aīe rōnali. Pri-
mo aīa hꝫ caritatē seraphin.qr data est ei vo
lūtas cuius obiectū est amor. Sicut em̄ eu-
frates fluuius exiēs de paradiso ītrat mare
qui est copiosissimus ꝛ vberrimus q̊ ad fru
ges sic aīa est intēta labori ob amoreꝫ lucri:
siue tpalis siue eternalis.Quo ad lucrū tem
porale valde turbatur ꝛ anxiatur. pš. An-
xiatus est in me spiritus meus in me cōtur-
batum est cor meum. Ideo in euāgelio dici-
tur. Nunc anima mea turbata ē. Quo ad lu
crum eternale valde solatur. Ideo ibidem
subdit. Pater saluifica me ex hac hora: sed
ppterea veni in hanc horā.s.huius mūdi vt
gl̄iaꝫ regni celestis acquirerē:nō vt diuitijs
tpalibus insistereꝫ.de q̄bus in ep̄la dr.Ecce
oīs quasi vestimentū cōterent. Scđo aīa
hꝫ sapiam cherubin:qr datus est ei ītellectꝰ
vt sciat ꝛ sapiat que dei sūt.Sicut em̄ fluuiꝰ
gyon de paradiso egrediēs atq̄ vniuersam
ethiopiā cingēs.i.obscuritatē remouēs ꝛ to
tum egyptū irrigās.vbi antiq̄tus fuerūt sa-
piētes est nobilissimus. sic aīa est mare et
fons ymbriū quo sibi discrepātes ppl̄i copu
lant. Nature creatarū rerū sunt ab inuicē di
uise sed in intellectu oīs sunt adunate.etiā
p sapiaꝫ ꝯcordant diuisa: ꝛ sic nomē dei glo
rificat in terris.ideo in euāgelio dr. Pr̄ clari
fica nomen tuū.Et ipsa aīa clarificat a deo.
ideo subdit. Uenit ergo vox de celo dicens.
Et clarificaui ꝛ iterū clarificabo. Qui auteꝫ
p sapiam nō cōcordāt.damnant in inferno
ideo in ep̄la dr.Tinea comedet eos. Ter-
tio aīa hꝫ iudiciū thronoꝝ. qr data est sibi
rō ad iudicandū ꝛ discernēdum q̄d est eligē
dum ꝛ q̄d respuēdum.Sicut em̄ fluuius ior
danis q̄ interptat riuus iudicij. oriēs sub li-
bano puritatis diuidit iudeaꝫ ab arabia:sic
aīa p discretionē rōnis separat crimina a vir-
tutibus.ideo in euangelio dr.Turba ergo q̄

audierat dicebat tonitruū factū eē.s. ꝓpter
remotionē malorū ⁊ vitiorum. Alij aūt di-
cebāt.āgelus ei locutus est.i.rō sic indicauit
et hoc ꝓpter timorē dñi.ideo ī epl'a dr.quis
ex vobis timet deū. Quarto aīa hꝫ liberta
tem dñationū qr data est sibi libertas arbi-
trij dulcis bona: ⁊ suauis. Sicut enī fluuius
caspiu fluens in mare hꝫ aquas adeo dulces
vt ꝑsidis reges ex eo sibi pocula querant eo
ꝙ circa ripas ipoꝝ fluat: sic aīa in actōni
bus suis semꝑ querit libertatē arbitrij vt ser
uitutē fugiat.ideo in euāgelio dr. Nunc iudi
ciuꝫ est mūdi: nūc pnceps hui⁹ mūdi eijcie-
foras. Quia mūdus ⁊ diabolus subiugaue-
rant sibi anime libertatē ne posset qd̄ vellet
ideo in epl'a dr. Audiēs vocem ſui sui.s. ꝓ
libertate clamātis ꝑs. Custodi me a laqueo
quē statuerūt mihi. Quīto aīa hꝫ ducatuꝫ
reducēdi oīs inferiores ad suuꝫ regem vel
pncipē vel platuꝫ cū pncipatibus angelicis
qr data est sibi synderesis que est rō supior.
Sicut enī fluuius danubius q̄ est ī europa
celeberrim⁹ q̄ sexaginta fluuios ad mare du
cit: quod intrat ostijs septē. sic aīa ꝑ syndere
sim docet septem ꝟtutibus capere celum. scꝫ
tribus theologicis ⁊ q̄tuor cardinalibus. de
qua synderesi in euāgelio dr. Ego si exalta-
tus fuero a terra: oīa traham ad meipꝫ. Est
enī synderesis velut lumē toti aīe in actōib⁹
suis. de qua in epl'a dr. Quis ambulauit in
tenebris ⁊ nō est lumē ei⁹. Sexto aīa habꝫ
cum ptātibus angelicis ꝟtutē ꝯtra potenti-
as demonū: qr datum est ei ingeniū qd̄ su-
perat vires quod a fonte rōnis ꝓcedit et in
fantasia vel imaginatiua suū facit hospitiū.
Sicut enī fluuius ꝑsidis semꝑ de nocte con
gelat: ita vt hoīes ⁊ pecora suꝑ eum trāsire
valeāt de die ꝟo semꝑ in aquas resoluit: sic
aīa ꝟtute dotata ex alto in nocte obsessoꝝ
multorū ita rigere facit demones vt possint
a pctōribus calcari ⁊ in die diuine gratie nō
possint quouis modo nocere. exodi xiiij.ca.
Castra posita sūt suꝑ mare. ⁊ ī euāgelio dr.
Nos audiuimus ex lege ꝙ xp̄s.i.fidelis aīa
manet in eternū.s. superādo diuina potētia
demonū malitiā. Unde mirātes ingenium
hoīs dicūt illud quod subdit. Quis est iste
filius hoīs? qui s. tam potēti ꝟtute aduersat
nobis. Ideo aīa volēs ipos demones sup-
peditare speret in noīe dñi. vt in epl'a dicit.
Septimo aīa hꝫ vt miracula opetur cum
ꝟtutibus angelicis. qr ad imaginē dei facta
est. ideo ex spāli dispositōe ⁊ ꝯcessione diui-
na virtutes miracl'osas opari potest. Sicut
enī elsę est fluuius in tuscia q̄ paleas ꝯuertit
in lapides vt dicit dātes. vlti. ca. de purga-
torio. sic aīa pōt vnā rem in aliā conuertere
De ista septima dignitate aīe dr. iij. regum
xviij. In septima vice ecce nubecula parua q̄
si vestigiū hoīs ascēdebat de mari. Anima
itaqꝫ in se retinēs splendorem imaginis dei
est tanqꝫ lumē in conspectu dei ꝑ peccatum
autē obtenebrat. Mirū videt cū demones
fugiāt signū crucis iuxta illud. Ecce crucem
dñi fugite partes aduerse: cur in inferno nō
timeāt animas fideliū insignitas caractere
indelebi i sancte crucis torqre ⁊ punire. Dici
tur ꝙ hūc caracterē nō videt ꝓpter denigra
tionem ⁊ velamen pctī. Trenorū iiij. Deni-
grata est suꝑ carbones facies eorū ⁊ nō sūt
agniti in plateis. Ideo ad hoc euitanduꝫ in
euāgelio dr. Adhuc modicū lumen in vobis
est. Ambulate dum lucem habetis: vt nō te
nebre vos comꝑhendant. s. infernales ⁊ ex
teriores. Et in epl'a dr. Et innitat. i. firmet ī
luce imaginis dei. Octauo aīa hꝫ annūtia
re ⁊ ꝑdicare ⁊ docere mandata dei grandia
cum archāgelis: qr habet memoriā retinētē
diuina ꝑcepta. Sicut enī fluuius boetis tin
git lanā pulchro colore ⁊ decurrēs facit dul-
cem ⁊ suauē sonum. de quo martial' dicit sic
Boetis oliuifera crinem redimite corona.
Aurea qui nitidis vellera tingit aquis ⁊c.
sic anima tingitur colore puritatis peccato
fugato ī leui sono dulcis loquele. Qui ergo
libenter audit ſmones dei ambulat in luce
veritatis. ꝑs. Lucerna pedibus meis ꝟbum
tuum. et lumen semitis meis. Qui vero non
audit ꝟbum dei: ambulat ī obscuro falsitat̄ ⁊
peccati. Ideo in euāgelio dr. Qui ambulat ī
tenebris nescit quo vadat: quoniam mitti-
tur in tenebras exteriores. ꝑs. Fiant vie illo
rum tenebre ⁊ lubricum et angelus domini
persequens eos. Et hoc quia peccauerunt
contra deum. Ideo in epistola dicitur. Su-
per deum. scilicet se extollendo per supbiam
et lubricitatem peccati. ꝑs. Superbia coruꝫ
qui te oderunt ascendit semper. Nono ani
ma habet annunciare parua cum angelis.
quia data est sibi contemplatiua cum ima-
ginatiua dicendorum. Sicut enim fluuius
syrie vocatus oriens flantibus zephiris suo
impetu totam antbiochiā in momēto refri-
gerat fugato omī calore: sic anima flāte gra
tia diuina suo eloquio fugat omnem ignem
concupiscentie. de quo ꝑs dicit. Supcecidit

ignis et nō viderūt solem. Ideo in euāgelio d̄r. Dum lucē habetis credite in lucē: vt filij lucis sitis. In hac em̄ ꝯtemplatōne velut in mari aīa lauat. ij. paral. iiij. c. In mari sacerdotes lauabant. ⁊ hoc ꝓpter v̄bum dei. ps̄. Misit v̄bum suū ⁊ sanauit eos. donec veniat anima ad quietē suauitatis eterne et regnum dei de quo in ep̄la d̄r. Sunt. s. ad ꝑpetuo possidendū ⁊c.

Secundo declaratur eadē cōclusio testimonio legis ap̄lice. ⁊ hoc q̄druplr.

Primo btūs petrus. ij. ep̄la. i. ca. dic sic. Vobis oīa diuine v̄tutis sue q̄ ad sanctitatem ⁊ pietatē donata sunt ꝑ cognitionem eius q̄ vocauit vos ꝓpa gloria ⁊ v̄tute: per quē maxima ⁊ p̄ciosa vobis ꝓmissa dōauit: vt per hec efficiamini diuine ꝯsortes nature fugiētes eius que in mūdo est ꝯcupiscentie corruptionē. h̄ ille. Scd̄o btūs paul⁹. ij. corin. iij. dicit sic. Nos autē oēs reuelata facie gl̄iam dn̄i speculātes in eandem imaginem transformamur: a claritate in claritatē tāq̄ a dn̄i spiritu. Hec ille. Glosa. Nos dic̄ sp̄ūs glorificati. nō iam ꝑ speculū ⁊ in enigmate. s; reuelata facie. s. expedita rōne. ꝑ speculum. s. rōnis gl̄iam dn̄i speculātes. i. deū gloriosum in eandē imaginē trāsformamur. vtiq; imaginem dei vult intelligi. eandēq; vero dicēs illā ip̄am vult intelligi quā speculamur. quia eadē est imago dei ⁊ gloria dei. i. imaginē ⁊ gl̄iam dei. ideo accipit. transformamur. id ē de forma in formā mutamur ⁊ transim⁹ de obscura forma in lucidā formā. Tertio beatus iacobus. i. ca. dicit. Volūtarie em̄ genuit nos v̄bo veritatis sue vt simus initiū aliq̄d creature eius ⁊c. Quarto btūs ioh̄. i. ep̄la iij. dic. Nūc filij dei sumus ⁊ nōdū apparuit q̄d erimus. Scimus q̄m cum apparuerit similes ei erimus ⁊ videbimus eū sicuti ē ⁊c. Glo. Similes ei erimus s̄m corpus: impassibiles: immortales sicut ip̄e filius. Eū eniz icōmutabilis ⁊ eterne deitatis sit: ꝑfruemur illo immortales ⁊ eterni. In illo erimus nō idē quod ip̄e. sed sil̄es ei. q; creature. Videbimus eum sicuti est: q; eum in ipsa deitate sue subs̄tātie contemplabimur quod in hac vita nulli conceditur.

Tertio declarat eadem cōclusio testimonio legis canonice. ⁊ h̄ quadruplr.

Primo in b̄ndictōe. Nā sic in tēpluz dei materiale b̄ndicit quo ad sex: ita templū sp̄ūale q̄d est aīa b̄ndicit et sc̄tificat a deo q̄ ad ꝯsilia. Primo nauis eccl̄ie cū muris interius ⁊ exterius b̄ndicit. de ꝯse. dis. i. in ꝑnci. d̄r sic. Tabernaculū em̄ moysen dn̄o p̄cipiēte fecisse ⁊ sacrasse cū mēsa ⁊ altari eius et ereis vasis ⁊ vtēsilib⁹ ad diuinū cultū explēdū legim⁹ ⁊ olei sc̄i vnctōe plinisse nouim⁹ h̄ ibi. Sic ēt vita n̄ra d; eē talis vt sit digna b̄ndictōe ⁊ sc̄tificatōe dei: q; nō sufficit sola b̄ndictio in crucib⁹ factis ex̄ in pariete: s; op; q̄ b̄ndicat etiā interius. ita nō sufficit vt q̄s ostēdat se x̄pianū ꝑ cruces q̄s sibi facit i frōte ⁊ ꝑ nomen ⁊ h̄itū ⁊ alia signa exteriora. nisi h̄eat sc̄itatē interius. al̄r em̄ esset vas vacuū sed signatū: sicut denari⁹ falsus h̄ns crucem deargētatā. Apoc. xxij. Qui sc̄tūs ē sc̄tificet adhuc. i. sicut exterius ꝑ apparētiā: sic iteri⁹ ꝑ realē exn̄tiā. ps̄. B̄ndic aīa mea dn̄o ⁊ oīa q̄ intra me sūt. Scd̄o sicut eccl̄ia in q̄ iacet pagan⁹ sepultus nō d; sc̄tificari donec illud cadauer fetidū sit eiectū. de ꝯse. dis. i. c. Ecclesiam vbi pagan⁹ sepulus est nō lic; ꝯsecrari nec missa; in ea celebrare: sed iactare foras ⁊ mūdari op;. h̄ ibi. Sic n̄ b̄ndicit nec sc̄tificatur aīa: nisi eiecta fuerint pc̄tā ⁊ sordes pc̄tōrū. Deut. xxviij. Si custodieris oīa mādata q̄ ego p̄cipio tibi hodie veniēt sup̄ te oēs b̄ndictōes iste. benedict⁹ eris ingrediēs ⁊ egrediēs. i. intus ⁊ extra. Tertio altare quod ē ītra eccl̄ia; b̄ndicit: vt sit dignū ꝑ dei s̄uitio de ꝯse di. i. c. Altaria placuit nō solū vnctōe crismatis sed etiā sacerdotali b̄ndictōe ꝯsecrari. h̄ ibi. Sic aīa n̄ra q̄diu est corꝑi cōiuncta d; sanctificari. ps̄. Aīa eius in vita ip̄ius b̄ndicet. Salomō fecit altare aureū. ⁊ Moyses fecit altare. de lignis. Sethim que sunt īputribilia vt dicit glo. sup̄ illō. Altaria si nō sūt lapidea ⁊c. Ita aīa d; eē mūda sic aurū ⁊ sine pc̄ti putredīne. aliter destrueret. sicut Judas machabe⁹ destruxit altare q̄d ꝓphanatū erat. ij. mach̄. iiij. Et de ꝯse. dis. i. ca. Ecclesias vel altaria. puer xi. Aīa q̄ b̄ndic. sc; deū: īpinguabit: s. b̄ndictōib⁹. Quarto pallia alba ⁊ b̄ndicta ponūt sup̄ altare. sine q̄b⁹ nō ē aptū ꝑ dei s̄uitio in missarū celebratōe de ꝯ. dis. i. c. Altaris pallia ⁊c. Sic op; vt aīa n̄ra supuestiat v̄tutib⁹. s. mundicia. iustitia. castitate. caritate ⁊c. sine q̄b⁹ nō b̄ndicitur a deo. ps̄. Innocēs ma. ⁊ mū. cor. q̄ nō acce. i va. a. su. nec iu. in do. ꝑ. suo. h̄ acci. be. a dn̄o. Quīto calix i q̄ sacrificiū deo offert: d; eē de mūda materia. de ꝯse. dist. i. ca. Et calix dn̄i et patena si nō ex auro: oīmodo ex argento

fiat. Sic cor nostrũ debet esse solidũ ꝛ mundum. ps. Cor mũdũ crea in me de⁹ ꝛ spi. re. ꝛc. Et sicut calix cooperit͛ pãno lineo. i. corporali ne in eũ cadat vlla immũdicia: ita oportet corda nostra timore dei cooperire q̃ expellit pctm̃. Sicut em̃ seruus timẽs dñm in presentia ipsi⁹ nil loquit͛ aut agit qḋ ipm offendat: ita nec timens deũ. ps. Ecce sic benedicetur hõ qui timet dñm. Sexto cimiterium vbi xpianoꝝ corpora req̄escũt: benedicit͛ ꝛ sanctificat͛. ps. Bñdixisti dñe terrã tuã. sic aĩa nostra ꝛ cor nostrũ debꝫ esse sctm̃ in q̃b⁹ corpus xpi req̄escit ꝑ deuotã cõmunionẽ ꝛ feruẽtẽ deuotionẽ. Propterea nos fratres p̄dicatores cõmunicam⁹ cũ manu sinistra. q: in ea parte ẽ cor. etiã q: manipul⁹ q̃ designat indissolubilẽ colligatõnẽ cordis nostri cũ iesu xpo. ponit͛ in manu sinistra ob feruẽtem ꝛ cordialẽ caritatẽ nostri ad ipm. vt declaraui in s̃monario aureo de sanctis. in sermone de sctõ Dñico patre nostro. Preterea vxor in signũ illibate fidei ꝛ cordialis amoris: gestat anulũ in manu sinistra. Insuper nobiles ꝛ magni p̄ncipes insignia sua que vulgarit͛ dicunt͛ diuise: deferũt ex parte sinistra. Milites insigne suũ aureũ ferũt in latere sinistro. Ad abolenda ergo pctã que regnant in corde nostro. Math. xv. De corde exeunt cogitatiões male ꝛc. medicina superponenda ẽ cordi. Cant. viij. Pone me sicut signaculũ super cor tuũ. Ratio litteralis est ista. In p̄ncipio ordinis nostri insurrexit q̃dam heresis asserẽs nõ esse verũ corp⁹ xpi in altari nisi q̃diu eleuat͛. Cuius opinionis fuit mag͛ Johes vicleph. ordo aũt noster ꝑualuit cõtra hãc heresim miris modis eã cõfutando. In cui⁹ signũ datũ est ordini nr̃o vt in missa post agn⁹ dei ante cõmunionem teneret hostiã eleuatã sup calicẽ: vt sic adoraret͛ ab vniuerso populo tanq̃ verũ corp⁹ ꝛ sanguis xpi. ꝛ ne deponeret͛ vsq̧ ad communionẽ inclusiue. Quia ṽo cum manu dextra habet sacerdos: tundere pect⁹ suũ tanq̃ verũ deũ adorãs hostiã: oportuit vt cũ manu sinistra teneret: ꝛ sic cõicaret. ꝑpt͛ hanc causam plures fratres nostri martyrio coronati sunt ab hereticis. Et dũ essem in concilio Ferrariensi tpe dñi Eugenij pape q̃rti relatũ ẽ plures cõuent⁹ ordinis nostri funditus euersos ab vssonistis in Bohemia: ꝛ frẽs trucidatos ab eisdẽ ꝑpt͛ hanc heresim quã ipi vssoniste sequebant͛. tandem heresi abiurata: ad gremiũ eccl'ie catholice redier͛t

Ordo noster valde insudauit ad extirpationem heresiꝫ p̄cipue circa sacrm̃ corpis xpi. vt patꝫ. ideo miris ꝛ excelsis ꝑuilegijs dotatus est extra de statu regulariũ. c. q dei timorem. Vñ prelati ordinis nr̃i nõ dant͛ a diocesanis nec ɔfirmant͛. extra de excessib⁹ prelatoꝝ. ca. nimis iniq̃. etiã fratres nostri non visitant͛ a diocesanis. nec ad statuta ipsoꝝ obligant͛. extra de excessib⁹ p̄latoꝝ. c. nimis praua. Insup fratres nostri p̄nt electionib⁹ episcopoꝝ interesse. extra de electiõib⁹. c. cũ in veteri. Preterea fratres nr̃i p̄nt vbiq̧ super viaticũ celebrare episcopis irreq̄sitis sine p̄iudicio parrochialiũ ecclesiarũ. extra de ꝑuilegijs. ca. in his. Adhuc fratres nr̃i p̄nt elemosynas ab excõicatis recipere. extra de snĩa excõicatiõis. c. cũ volũtate. Ratio oĩm istoꝝ est. q: officiũ p̄dicatoꝝ ẽ pcipuũ in ecclesia dei. extra de hereticis ca. cũ ex iniũcto Est em̃ officiũ xpi ꝛ aploꝝ. Luc. x. ꝛ Mar. xvi. Secũdo in cõseruatiõe. Sicut em̃ ecclesia materialis conseruat͛ quo ad sex: ita aĩa hũana q̃ est eccl'ia sp̄ualis cõseruat͛ quo ad sex. Prĩo eccl'ia materialis habꝫ subiectionem. cum subijciat͛ alicui p̄lato soluẽdo sibi cathedraticũ. x. q. iij. c. placuit. ꝛ ca. priscis. ꝛ ca. vnio. Sic aĩa debet esse subiecta deo per hũilitatẽ ꝛ obedientiã. q: tunc viuit vita g͛re ꝑpt͛ deũ. de pe. dist. i. §. hoc idẽ pbat͛ ꝛc. d͛ sic. Cũ em̃ de⁹ sit vita aĩe: aĩa vero vita corporis. sicut corp⁹ nõ põt viuere aĩa absente ita nisi deo p̄sente aĩa viuere nõ valet. Habet itaq̧ aĩa deũ sibi p̄sentẽ ꝑ g͛raꝫ q̃ viuẽs pctm̃ suũ ɔfiteat͛. eamq̧ vitã q̃ de⁹ ẽ inhabitat quã inhabitãdo viuere facit. Si aũt illã inhabitat. q̃ tẽplũ sctĩ sp̃us facta ẽ. Illumiata est q̃ a tenebris pctoꝝ. expiata ẽ: q̃ tẽplũ diabli eẽ desijt q̃ ad lucẽ venit cui⁹ respect⁹ tenebras fugat. hec ibi. Scḋo eccl'ia materialis hꝫ mũdationẽ: q: dꝫ seruari munda vt resplẽdeat. dist. lxxxvi. ca. pulchra. vbi d͛ sic. Maxie sacerdotib⁹ cõuenit ordinate dei tẽpla ornare honore cõgruo vt etiã cultu aula dei resplẽdeat. hec ille. Sic aĩa dꝫ ornari virtutib⁹. ps. Dñe dilexi decorẽ do. tu. ꝛ lo. ha. glo. tue. de pnĩa dist. ij. §. Romanos d͛ sic. Illa aĩa a deo pingit͛ q̃ hꝫ in se xtutũ g͛ram retinentẽ splẽdoreq̧ pietat. Illa aĩa bñ picta est q̃ elucet diuine opatiõis effigies. Illa aĩa bñ picta ẽ in q̃ est splẽdor g͛lie ꝛ patne imago substãtie. s̃m hãc imaginẽ q̃ refulget pictura p̄ciosa ẽ. s̃m hanc imaginẽ ante depict⁹ fuit adã. hec ibi. Tertio eccl'ia ma-

terialis habet dotationē. qꝛ ille q̄ fundat ec
clesiā debet eā dotare. de cōse. dist. i. c. nemo
dr̄ sic. Ante diffiniat q̄ edificare vult eccl'iā
q̄ ad luminaria ⁊ custodiā ⁊ stipēdia custo-
dum sufficiāt ⁊ ostensa donatiōe: sic domū
edificet. hec ibi. Et. xvi. q. viij. c. placuit. idem
dr̄. sic aīe deꝰ dedit in baptismo lumē grē ⁊
virtutū ⁊ cibū spūalē: corpꝰ ⁊ sanguinē xp̄i
⁊ alia sacramēta ꝓ ipsius aīe spūali sustēta
tione. Luc. i. Illuminare his q̄ in tenebris ⁊
in vmbra mortis sedent ⁊c̄. Mat. xvi. Sup
hanc petrā. s. fidei edificabo eccl'iam meā. s.
aīam dotatā sacramentꝭ ⁊ porte inferi non
p̄ualebūt aduersus eā. Quarto eccl'ia ma
terialis habet possessionē: qꝛ bona eccl'ie nō
debent alienari. xij. q. i. c. res eccl'ie. ⁊. c. nulli
episcopoꝝ liceat. sic aīa ꝓ quacūqꝫ necessita
te aut delectatiōe nullo mō debet alienari a
deo. i. Coꝝ. xi. eccl'iam dei cōtemnitis. Qui
eñ diligit iniq̄tatē odit aīam suā. Quīto
eccl'ia materialis hꝫ defensionē. qꝛ in ea nō
debēt fieri furta nec homicidia. xij. q. ij. c. de
viro nephando. extra de ap. ca. an sit defen-
dendū. sic aīa debet defendi vt nō cōmittat
pctm̄ mortale: ⁊ si cōmiserit nō defendit a
pena eterna. In eccl'ia nō debēt fieri placita
nec iudicia sanguīs. Extra de emunitate ec
cle. c. i. ⁊. c. eccl'ia. sic in aīa nō debēt esse scis-
mata: cōtentiōes: emulatōes: ire: rixe: discor
die: odia: detractōes. i. Ioh. iij. Qui odit fra
trem suū homicida est. Sexto eccl'ia mate
rialis habet vindicationē: qꝛ inuasor eccl'ie
vel defraudator velut homicida iudicat. xij.
q. ij. ca. Qui xp̄i pecunias vel ecclesie aufert
fraudat ⁊ rapit: vt homicida in cōspectu iu
dicis deputabit. Et ca. Qui abstulerit patri
vel matri aliq̄d. dicetqꝫ hoc pctm̄ nō esse ho
micidij particeps est. Pater noster sine du-
bio deꝰ est q̄ nos creauit. mat ꝟo nr̄a eccl'ia
est q̄ nos in baptismo regenerauit. ergo qui
xp̄i pecunias ⁊ eccl'ie rapit: aufert ⁊ fraudat
homicida est. hec ibi. sic apud deū q̄ spoliat
aīam mūdicia vel ꝟtute tanq̄ homicida cō
demnatur. ij. Coꝝ. xiij. Eccl'iam spoliaui ⁊c̄.
Tertio in dilectione. Nam aīa ē corpori p̄
ponenda. vt habet dist. xxxviij. c. sedulo. idō
medicꝰ nō debet egro aliq̄d cōsulere de salu
te corporis qd̄ vertat in detrimētū aīe. ex de
peni. ⁊ remissionibꝰ. c. cū infirmitas. qꝛ ꝓpt
egritudinē aīe sepiꝰ flagellat corpꝰ ⁊ egritu
do aīe piculosior est. Mat. vi. Aīa plus est
q̄ corpꝰ. idō q̄libet debet aīam suā sic dilige
re. vt nō sequat desideria corpis ad aīe de-
trimentū. Mat. vi. Quid ꝓdest homī si mū
dum vniuersū lucret. aīe vero sue detrimē
tum patiat. Sꝫ heu nō dilexerūt hoīes ani-
mas suas. Apoc. i. quas tm̄ multo plꝰ debēt
diligere. Tū qꝛ aīa ē ipoꝝ p̄ncipalior pars.
ex de cele. missarū. ca. in q̄dā. Tū qꝛ habitat
in corpe q̄si cōseruās vitā corpis cū nō pos-
sit dici esse in eo corpe qd̄ sensu caret. xxxij.
q. ij. c. qd̄. idō nō pōt stare corpꝰ sine aīa. sic
idolū stat recedēte spiritu. ne credat esse in
hoīe sicut spūs in idolo. qꝛ nō dr̄ in sicco: sꝫ ī
sanguīe hoīs habitare. xxxij. q. ij. c. si q̄s per-
cusserit. Quarto in honoratiōe cū sit deo
cōsecrata. qd̄ aūt deo ꝯsecratū ē sanctū san
ctorū erit dño. xij. q. ij. ca. nulli liceat. nec ad
vsus hūanos reuerti debet. de ꝯse. dist. i. c. li
gna. ⁊ qd̄ dño ꝯsecrabit nō vendet. vt habe
tur Leui. sic dꝫ esse de aīa qꝛ est dei. Ezech.
xviij. Sic aīa patris ita aīa filij mea ē: oēs
aūt aīe mee sunt. sicut aūt bona dñi tradita
in serui custodia diligent sunt custodienda
etiā si res tradita sit viua sicut proles. Sic
aīa est in honore oīmbꝰ filijs ꝓprijs p̄ferē-
da. Cōtingit aūt q̄ infidelis custos rerū ali
enarū eo citiꝰ vendit vel alienat eas. cogitā
do q̄ dñs rerū ipas recupabit ⁊ ipse aliq̄d
bonū reportabit. Sic multi tali p̄sumptiōe
sunt ꝓniores ad vendendū aīas diabolo ꝓ
malo lucro vel delectatiōe p̄sumētes q̄ deꝰ
nō vult aīas ꝑdere q̄s redemit p̄cioso suo
sanguīe. Sed decipiunt qꝛ sicut res ex man
dato meo empta: nō p̄us fit mea nisi q̄n est
mihi tradita. ff. de acq̄rendo rerū dñio. l. res
sic aīe ex mādato dei p̄ris redempte xp̄i san
guine nō ita sunt dei q̄n possint perire q̄usqꝫ
ei tradant vel ad gloriā vel ad purgatoriū.
Nam vsqꝫ ad illud tempus pōt dicere illud
ps. Anima in manibꝰ meis. i. in potestate
mea ad vendendū eam diabolo si voluero.
Ecc̄. iiij. aīam suā venalē habet. Idō Luce
xij. dr̄. Si venerit ad me ⁊ non oderit aīam
suā nō pōt esse meꝰ discipulꝰ. Sup quo bea
tus Greg. omel. xxvij. dic̄ sic. Tūc aīam no
stram bene odimꝰ cū eius carnalibꝰ deside
rijs nō acq̄escimꝰ: cū eiꝰ appetitū frangimꝰ
cū eiꝰ voluptatibꝰ reluctamur. sic q̄ odit ani
mam suā in vitā eternā custodit eam. hec il
le. Aīa eñ illoꝝ in malis tabescit ⁊c̄.

Quarto declarat eadē cō

clusio testimonio leg̃ ecclesiastice. ⁊ hoc q̄-
druplicit. Prīo beatꝰ Greg. li. iiij. moral.
dic̄ sic. Ad hoc homo positꝰ erat ī paradiso

vt ſi ſe ad cōditoris ſui obedientiā vinculis
caritatis aſtringeret:ad celeſtē angelor̄ pa
triam qn̄q̄ ſine carnis morte trāſiret. ſic cō
diti mirabilit̄ ſum⁹ vt ratio aīam:ꝛ aīa poſſi
deat corp⁹. vis vero anime a corpis poſſeſ
ſione repellit̄:ſi nō ṗus aīa a rōne poſſidet̄
Sic nāq̄ īmortalis eſt hō cōdit⁹ vt ſi non
peccaret:nō mori potuiſſet:atq̄ ex merito li
beri arbitrij beatitudinē illi⁹ regionis attin
geret:in qua vel peccare vel mori nō potuiſ
ſet. Ita etiā poſt pctm̄ hūana fragilitas nō
deſperet vnigeniti dei ſanguinē cōſideret:ꝛ
pctō ſuo aſpiciat ꝙ magna eſt q̄ tm̄ valet.
hec ille. Scdo beat⁹ Hieroñ. ſup Math.
dic̄ ſic. Magna ē dignitas animarū vt vna
queq̄ habeat ab ortu natiuitatꝭ in cuſtodiā
ſui angelū deputatū. pš. Angelis ſuis deus
mandauit de te:vt cuſtodiant te in om̄ibus
vijs tuis. Heb. i. Om̄es ſunt adminiſtrato-
rij ſpūs in miniſteriū miſſi ꝓpt̄ eos q̄ here-
ditatē capiūt ſalutis. Tertio beat⁹ Amb.
ad ſabinū. vt habet̄ de penitē. diſt. ij. §. Ro
man⁹. dic̄ ſic. Quādo adā ſolus erat nō eſt
preuaricat⁹:qꝛ mēs ei⁹ adherebat deo. Pri
mus homo recēs dei op⁹:cōfabulator aſſi-
duus ſcrōꝝ cōplantat⁹ erat ꝟtutib⁹. Simi-
lem eſſe dei ē hr̄e iuſticiā:ſapientiā:ꝛ in ꝟtu
te eſſe ꝑfectū. Mentis nāq̄ hec ſunt inter-
na velamina:q̄ nemo alius pōt auferre niſi
cū aliq̄ culpa ſua eū diſpoliat. Deniq̄ ſic ſpo
liatus Adam nudus inuent⁹ eſt:ſ nec ṗus
nudus erat:quē innocentia veſtiebat: vt co
gnouerūt qꝛ nudi eſſent ꝛ ante quidē nudi
erant:ſ nō ſine ꝟtutum tegumēto. hec ille.
Quarto beat⁹ Aug. omel. xi. dic̄ ſic vt al-
legat̄ ibidē. Princeps oīm vitiorꝝ dū vidit
adā de limo terre ad imaginē dei factū pu-
dicicia ornatū:temperātia cōpoſitū: carita-
te ſplendidū:ṗmos parentes illis donis ac
tantis bonis expoliauit pariter ac peremit
Nāq̄ cū hoī abſtuliſſet pudiciciā ꝛ cōtinen
tiam ſuo dn̄io eū ſubiugauit. Adā amiſſa
temperātia intēperās fact⁹ eſt:ꝑdita carita
te malus inuēt⁹ eſt. hec ille. Quia vero hāc
nobilitatē ꝛ dignitatē aīe. xl. modis amitti-
mus:ideo. xl. dieb⁹ per ieiuniū ꝛ abſtinētiā
in penitētia caſtigam⁹ carnē ꝛ affligimus.
Primo inobediendo. Nam adā per inobe
dientiā pctm̄ graue commiſit:ꝛ a dignitate
ſua eiectus fuit. vn̄ Bern̄. in quodā ſermo-
ne dicit ſic. Per obedientiā nūꝙ debet ma
lum fieri. aliquando autē per obedientiam
debet bonū q̄ agitur intermitti; neq̄ em̄
arbor mala in paradiſo extitit q̄ quā de⁹ hoī
ne contingeret interdixit:ſed vt per obediē
tie meritū homo bn̄ cōdit⁹ creſceret:dignū
fuerat vt hunc etiā a bono ꝓhiberet:q̄ten⁹
tanto verius hoc qḋ ageret virt⁹ eſſet:q̄nto
ꝛ a bono ceſſans auctori ſuo ſe ſubditū hūi
liter exhiberet. Sed notandū ꝙ illic dr̄ ex oī
ligno paradiſi edite. de ligno aūt ſciētie bo-
ni ꝛ mali ne tetigeritis. Qui em̄ ab vno quo
libet bono ſubiectos vetat neceſſe ē vt mul
ta ꝓcedat. ne obediēs mēs fundit⁹ intereat
ſi a bonis om̄ib⁹ repulſa ieiunet. Om̄es em̄
paradiſi arbores ad eſū cōceſſit. tm̄ ab vna
ꝓhibuit vt creaturā ſuā quā nolebat extin-
gui:ſ ꝓuehi tanto facili⁹ ab vno reſtrīgeret
quāto ad cuncta lati⁹ relaxaret. hec ille. Si-
cut em̄ ad dignitatē hoīs pertinebat vt oīa
ei ſubiecta forent ac etiā obedirēt: ſic ad mi
ſeriam eius ꝛ penā pertinet vt multa q̄ nō
pōt velit ꝛ voluntati ſue caro nō obtempe-
ret ꝛ anim⁹ eius turbet̄ ꝛ caro doleat: inue
tereſcat ꝛ moriat̄. atq̄ animalia eidē inſidi
entur vt pereat ꝛc̄. Secūdo dubitando. nā
eua in paradiſo amiſit dignitatē anime:qꝛ
verbis dei non credidit. Unde Hugo lib. i.
de ſacramētis dicit ſic. Deus dixit quocūq̄
die comederitꝭ ex eo morte moriemini. De-
inde mulier dixit. ne forte moriamur. noniſ-
ſime ſerpēs intulit:nequaꝙ moriemini. De
us affirmauit. mulier dubitauit. diabol⁹ ne-
gauit. Nequaꝙ autē diabol⁹ corā muliere
ꝟba dei negare ꝑſumpſiſſet:ſi nō ṗus ipā
mulierē dubitātē īueniſſet. h̄ ille. Quia deo
non credidit cōminanti:penam incurrit iu-
dicanti. Tertio preſumēdo. Nunꝙ homo
debet preſumere qḋ non licet. Primi em̄ pa
rentes preſumpſerunt vetita:ideo perdide
runt ſibi exhibita. vn̄ Aug. li. xi. ſuper Gen̄.
ad litterā dicit ſic. Nec arbitrandū eſt ꝙ ho
minē poſſit deijcere ipſe temptator:niſi pre
ceſſiſſet in animo homīs quedā elatio vt ꝑ
humiliationem poſtea diſceret ꝙ falſo de ſe
ꝑſumpſit. Quomodo mulier credidit a bo-
na ꝛ vtili re ſe fuiſſe prohibitos niſi iam in-
eſſet menti eius amor ille proprie poteſta-
tis ꝛ quedam de ſe ſuperba preſumptio que
per illam temptationem conuincenda ꝛ hu
milianda erat. hec ille. Reprimenda eſt ſu-
perba preſumptio. Quarto contemnen-
do. Nam quia primi parentes rebellaue-
runt deo:ideo concupiſcentia carnis rebel-
lauit contra rationem. Unde Auguſtinus
ſuper epl̄am Job. omel. iiij dicit ſic. Adam

in paradiso positus p̄ceptū dei contēpsit ⁊
ceruicē erexit. velut ī potestate cupiēs esse
⁊ nolens subdi voluntati dei. ideo ab altitu
dine lapsus ē. hec ille. Qui sequit̄ ꝓpriā vo
luntatē cōtra dei mādatū: ignobilitat aīam
Quinto estimando. Qui em̄ false estimat
deū sibi esse inimicū ⁊ inuidere felicitati sue
amittit splēdorē ⁊ nobilitatē aīe sue. Vn̄
Raban⁹ sup Gen̄. dicit sic. Eritis sicut dij
Quid hinc intelligit̄ nisi ꝑsuasuz esse vt sub
deo esse nollent: ꝟ in ptāte poti⁹ sine deo. vt
legez ei⁹ nō obseruarēt q̄si inuident̄ sibi ne
ipi regnarēt. hec ille. O q̄ falsa fuit ista opi
nio. Sexto dissimulādo. Licet em̄ de⁹ ali
quādo dissimulet penā debitā pctō nr̄o nō
tn̄ dat nobis spaciū peccādi: ꝟ vt ostēdat se
proniorē ad miserendū q̄ ad puniendū. vn̄
Aug. sup Gen̄. li. xi. dic̄ sic. Mulier nō cre
didit se posse inde mori. Arbitror em̄ ꝙ pu
tauit deū significatiōis cuiuspiā causa dixis
se. si māducauerit̄ morte moriemini. Atq3
ideo tulit ⁊ comedit. deditq3 viro suo fortas
se cū v̄bo ꝑsuasorio. qđ sc̄ptura tacēs intel
ligendū dereliq̄t. ac forte nec suaderi iā op⁹
erat viro: quādo illā ex cibo mortuā nō esse
cernebat. hec ille. Septimo suadendo. Cū
em̄ q̄s videt se iam deliquisse suadet amico
culpā cō similē: ne solus ꝯfusione dign⁹ red
datur. vn̄ Amb. li. de paradiso dic̄ sic. Mu
lier sciēs ꝙ post culpā in paradiso esse non
posset: metuit ne sola de paradiso eijceret̄.
Excludendā igit̄ se esse cognoscēs cōsortio
viri quē diligebat: fraudari noluit. ideo sua
sit vt comederet cibū vetitū. hec ille. Octa
uo inuidēdo. Qui em̄ inuidet glorie alteri⁹
q̄si eam sibi vsurpare ꝓponēs: grauissime of
fendit. vn̄ Bern̄. in ep̄la ad Senonen. dicit
sic. Inuidebāt filio dei altitudinē quā habe
bat apud patrē ⁊ angelus ⁊ femina. Ille po
tentie: ista sciētie. hec ille. Potētia dei nō est
cōicabilis creature: sciētia vero sic. Ideo gra
uius peccauit angel⁹ ⁊ irremediabilit̄. non
sic aūt mulier. Nono mltiplicādo. Qui em̄
adijcit peccatū peccato: grauius offendit q̄
qui simplex peccatum cōmittit. vn̄ Aug. in
Enchiridion dic̄ sic. In pctō ade pn̄t simul
plura pctā intelligi. Nam ⁊ supbia illic ē, q2
homo poti⁹ in sua potestate q̄ in dei esse di
lexit. Et sacrilegiū: q2 deo nō credidit. Et ho
micidiū: q2 se in mortē p̄cipitauit. Et forni
catio sp̄ualis: q2 itegritas ment̄ hūane ser
pentina suasione corrupta est. Auaricia. q2
qđ plus illi sufficere debuit: appetijt. Furtū

q2 cibus ꝓhibitus vsurpat⁹ est. hec ille. ps.
Iniq̄tates mee supergresse sunt caput ⁊c̄.
Refert petr⁹ alphonsus ꝙ quidā versifica
tor obtinuit a quodā rege ꝓ munere vt esset
ianitor cuiusdā ciuitatis: cū isto lucro vt pos
set recipere vnū denariū ꝓ qualibet macu
la quā sup se haberet ingrediens. accidit vt
quidā gibbosus intraret a quo portari⁹ pe
tijt denariū. ille negat. ⁊ q2 erat balbutiēs pe
tit duos denarios. Cūq3 ille nollet soluere:
portari⁹ abstulit ab eo caputiū ⁊ tūc appa
ruit monoculus. ianitor petit tres denarios
ille aūt volēs recuperare caputiū apparuit
carens vna manu ⁊ scabiosus. ⁊ sic oportu
it ipm̄ soluere q̄nq3 denarios: q̄ p̄mo noluit
soluere vnū. Sic adā in paradiso cōstitut⁹
sub hac lege soluēdi penā ꝓ qualibet culpa
ibidē cōmissa qn̄ de⁹ dixit ei de ligno scien
tie boni ⁊ mali ne comedas. In q̄cunq3 die
comederitis ex eo morte moriemini. Post
hoc cōmisit pctm̄ gule comedēs ex eo. q̄ nō
penitēs abscondit se a deo ⁊ culpā suā in de
um retorsit ⁊c̄. Decimo accusando. q̄ em̄
accusat deū q̄si ip̄e sit autor ⁊ causa peccati
grauissime offendit deū. vn̄ Hugo li. de clau
stro aīe dic̄ sic. Adam cōtra patrē: eua ꝯtra
filiū: diabol⁹ cōtra sp̄m̄sctm̄ peccauit. Adaz
patris bonitatē: eua filij sapientiaz: diabol⁹
sp̄ūsscti benignitatē accusauit. adā accusa
uit pr̄is bonitatē cū diceret. mulier quā dedi
sti mihi, sociā seduxit me. Eua filij sapientiā
redarguit ꝙ nō sapient̄ egerit. q2 posuit ser
pentē ī paradiso a quo decepta est. diabol⁹
aūt sp̄ūssancti benignitatē accusat dū despe
rando de venia in delicto maximo ꝑseuerat
hec ille. Undecimo offendendo. q̄ em̄ non
timet deū offendere: ne offendat amicū gra
uissime peccat. vn̄ Aug. li. xi. sup Gen̄. dicit
sic. Postq̄ seducta mulier de ligno ꝓhibito
manducauit viro quoq3 dedit. vt simul ede
rent. Noluit eam ꝯtristare quā credebat pos
se sine suo solatio cōtabescere si ab ei⁹ alie
naretur aīo ⁊ oīno illā interire discordia nō
quidē carnis vict⁹ cōcupiscētia quā nōdū
senserat: ꝟ amicabili quadā beniuolentia. q̄
plerūq3 fit vt offendat̄ de⁹: ne hō ex amico
fiat inimic⁹. ꝗ aliq̄ alio modo ⁊ ip̄e decept⁹
est: ꝟ nō illo serpentino. hec ille. Duodecīo
experiendo. q̄ em̄ vult aliq̄d experiri credēs
ex hoc nihil mali sibi accidere. p̄cipue in re
bus ꝓhibitis: grauissime peccat. vn̄ Aug. li.
xi. sup Gen̄. dic̄ sic. Sed ⁊ hoc virū propter
aliquā ment̄ elationē sollicitauit aliq̄ expe

riendi cupiditas. cum mulierẽ videret ex ca pta illa esca nõ esse mortuã. hec ille. Nõ eñ subito punit deᵘ pcm̃ ⁊ ex hoc homo facili ter peccat. Decimotertio sciendo. qui enim peccat ex ignorantia meret veniã. qui autẽ ex certa sciẽtia cognoscẽs illud eẽ pctm̃: gra uissime peccat. qꝛ seruus sciẽs volũtatẽ dñi sui ⁊ nõ faciẽs plagis vapulabit. vñ Isido. li. ij. de summo bono. ca. xviij. dic̃ sic. Eua pec cauit ex ignorãtia. Uñ apl's. vir nõ est sedu ctus: ſ mulier seducta fuit. Adã vero pecca uit ex industria: qꝛ nõ seducṫᵘ: sed sciẽs pec cauit. hec ille. mulier eñ nõ habuit pceptuꝫ a deo: ſ adã. vñ Amb. li. de paradiso dic̃ sic diabolᵘ nõ pmo est adã adorsus: ſ adã per mulierẽ circũscribere conatᵘ ẽ. nõ adorsus est eũ q̃ corã acceperat celeste mandatũ: sed eam adorsus est que a viro didicerat q̃d ob seruaret. Neqꝫ eñ habes ꝙ mulieri dixit de us ſ ꝙ ade dixit. ⁊ ideo per adã cognouisse mulier estimanda est. hec ille. per virũ enim cognouit mulier preceptũ. Decimoq̃rto cõ sentiendo. Qui eñ cognoscit errorẽ alicuiᵘ ⁊ nõ obuiat: ſ cedit. q̃si ꝯsentire videt̃. quia error cui nõ resistitur approbat̃. vñ Aug̃ li. xiiij. de ciui. dei. c. xi. dic̃ sic. diabolᵘ pmo ag gressus ẽ feminã nõ estimãs virũ facile cre dulũ errando posse decipi. sed dũ alieno ce dit errori. Sicut eñ aaron erranti pp'lo ad idolũ fabricandũ nõ ꝯsensit inductᵘ sed ces sit constructᵘ. Nec salomonẽ credibile ẽ er rasse putando idolis esse seruiendũ: ſ blan dicijs femineis ad illa sacrilega fuisse com pulsum. ita neqꝫ credendũ est illũ virũ femi ne tanꝙ verũ loquẽti seductũ: ſ solũ neces situdini paruisse. Non eñ frustra dixit apo stolus. adã non est seductᵘ: mulier aũt sedu cta est. nisi qꝛ illa q̃ serpens ei locutᵘ fuerat tanꝙ verũ esset accepit: ille aũt ab initio no luit consortio dirimi. vñ sciuit esse pctm̃: sed inexpertᵘ diuine seueritatꝭ in eo falli potuit vt veniale crederet esse cõmissum. hec ille. Decimoq̃nto nõ resistẽdo. Qui eñ nõ re sistit tẽptatiõi cũ possit grauit̃ peccat: qꝛ fi delis est deᵘ q̃ nõ patiet̃ vos tẽptari sup id q̃ potestis: ſ faciet etiã cũ temptatõe ꝓuẽ tum. vñ Anselmᵘ. li. Cur deᵘ ho. c. xix. dic̃ sic Si pmi hoĩes tẽptationẽ vicissent ita cõfir mati fuissent cũ ꝓpagine sua vt vltra pecca re nõ possent. queadmodũ qꝛ victi peccaue runt sic infirmati sunt: vt q̃tũ in ipsis est: si ne pctõ esse nõ possint. Quis eñ audeat di cere plus valere iniusticiã ad ligandũ in ser uitute hoĩem in pma inuasione sibi cõsen tientẽ: ꝙ valeret iusticia ad cõfirmandũ eũ in libertate sibi in eadẽ pma temptatõe ad herentẽ. hec ille ⁊c̃. Decimosexto timẽdo. q̃ eñ timet ne diuina ꝓuidentia sibi succurrat in necessitatibᵘ vehement̃ errat. vñ Ansel mus. li. de cõceptu virginali. c. x. dic̃ sic. Que ritur cur sepiᵘ ⁊ specialiᵘ pctm̃ quo damna tum est genᵘ humanũ imputet̃ ade ꝙ eue. cũ tñ prior illa peccauerit ⁊ adã post ⁊ per il lam. q̃ ideo fieri estimo: qꝛ duoꝝ copula to ta intelligit̃ in hoĩe ꝓncipante. sicut sepe per partẽ totũ significat̃ vt quoniã adã cũ costa sua q̃uis edificata in mulierẽ dici poterat adam sicut legit̃. qꝛ deᵘ masculũ ⁊ feminaꝫ creauit eos ⁊ vocauit nomen eorum adam Aut idcirco si nõ adã: ſ sola eua peccasset. nõ necesse erat totũ genᵘ humanũ perire: ſ solã euã. Poterat nãqꝫ deᵘ de adã in quo se men oĩm creauerat aliaꝫ facere mulierẽ per quã de adã ꝓpositũ dei ꝑficeret̃. hec ibi. Nõ ergo adã debuit cõsentire mulieri in pctm̃. timẽs ne ab ea separatᵘ deficeret ꝓpagatio generis hũani. licet eñ foret copulatᵘ in ma trimonio ad generationẽ prolis. qꝛ deᵘ ꝓui disset. Decimosexto false iudicando. Qui eñ male de deo sentit ⁊ iudicat: grauissime delinquit ⁊ peccat. vñ Hugo li. i. de sacramẽ tis dic̃. Mulier nõ solũ similitudinẽ dei inor dinate appetijt cũ sciẽtia boni ⁊ mali. ſ etiã in tantã ꝓlapsa ẽ ꝑuersitatẽ: vt crederet deũ ex inuidia lignũ sciẽtie boni ⁊ mali vetuisse ne hõ ex eo gustãdo ad equalitatẽ dei ꝑfice ret. Uolũtaria ḡ malicia se ꝯtra deũ erexit: ꝑuerse ꝯtra ipm volẽdo ⁊ impie de deo sen tiendo. Adã ṽo nõ est seductᵘ. qꝛ q̃ diabo lus ꝓmisit: falsuꝫ esse sciuit. Neqꝫ idcirco ꝓ mũ vetitũ comedit: ꝙ ꝑ illiᵘ comestionẽ deo parificari vellet: ſ tm̃ ne mulierẽ cõtristaret maxie qꝛ putauit se mulieri moreꝫ gerere. ⁊ postea ꝑ pniam ⁊ venie postulationẽ posse deũ placare. Miniᵘ ḡ peccauit: qꝛ de pniã ⁊ miã cogitauit. peccauit tñ qꝛ peccãti ꝯsensit ⁊ peccantẽ nõ correxit. hec ille. Peccare eñ sub spe venie ẽ presumere ⁊ iudicare ꝙ deᵘ nõ puniat peccãtẽ q̃ est ꝑiculosuꝫ. Decio octauo appetẽdo. Qui eñ appetit sibi ꝓhi bita ⁊ ꝑcipue cõtra ꝑceptũ nature: grauissi me peccat. vñ Hugo. li. i. de sacramentꝭ dicit sic. In originali pctõ tria vicia fuerũt. inobe dientie due ⁊ pctm̃ vnũ. Tria vitia fuerũt. s. superbia: auaricia: ⁊ gula. due inobedientie. vna in ꝑcepto nature. alia i ꝑcepto discipli

ne. Et hec om̄ia q̄꞉ in actu vno cōpleta sunt
vnum pctm̄ dicunt. In vitijs p̄mo fuit sup
bia. secūdo auaricia. tertio gula. Mulier ve
ro p̄mo ꝓmissam excellentiā ꝑ supbiā appe
tijt. deinde ꝓmissam scientie abundantiam
que talem excellentiā decebat: per auariciā
cōcupiuit. Postremo vt hec duo ꝓ voto ob
tinere mereret: cibū vetitū gule vicio gusta
uit. In supbia ⁊ auaricia fuit inobedientia
de precepto nature. Nusq̄ eñ de⁹ legit ꝓ-
hibuisse homi̅ similitudinē diuinitatis vel
scientiā boni ⁊ mali appeteret: s3 ratio natu
ralis hec sibi nō esse appetēda dictauit. In
gula autē fuit inobedientia de p̄cepto disci
pline q̄꞉ ꝓhibuit de⁹ homi̅: ne illud lignum
tangeret: hec ille. Qd̄ ergo expresso manda
to est ꝓhibitū: nō est appetendū. Decimo
nono trahendo. Cū eñ quis trahit rōnē ꝓ-
priam ad ꝯsentiēdū pctō ꝓpt delectationē
deū grauit offendit. vñ Hugo li. i. de sacra-
mentis dic̄ sic. Tria sunt in hoīe: sapientia:
prudentia: sensualitas. Sapiētia hec est rō
ad diuina prudētia est ratio ad hūana: sen-
sualitas est appetit⁹ ad terrena. E quibus
ratio regebat tm̄ ⁊ nō regebat. sensualitas
regebat ⁊ nō regebat. media vero rō a sup
riori regebat ⁊ inferi⁹ regebat. Erat igitur
vir sapiētie imago. femina forma prudētie.
sensualitas aūt similitudo bestie. Sicut ser
pens pctm̄ suadendo decepit: femina vero
decepta: virū ad cōsensum inclinauit: sic cō-
cupiscentia prudentie carnis p̄mo delecta-
tionē pcti suggerit. deinde prudentia carnis
ꝑ delectationē pcti decepta rōnē ad cōsen-
sum iniq̄tatis trahit. hec ille. Plures eñ tra
huntur ad pctm̄ ꝓpt delectationē viciosaz.
Uigesimo eligendo. Qui eñ eligit peccare
⁊ deliberat ex arbitrij libertate: grauit pec-
cat. vñ Anselm⁹ lib. de grā ⁊ libero arbitrio
dic̄ sic. Deus fecit hoīem beatū sine om̄i in-
digentia. Simul eñ rōnalis natura accepit
⁊ voluntatē beatitudinis ⁊ beatitudinē ⁊
voluntatē iusticie ⁊ rectitudinem que est in
ip̄a iusticia ⁊ liberū arbitriū sine quo iusti-
tiam seruare nō valuit. hec ille. hoc aūt libe-
rum arbitriū deserta iustitia: elegit maliciaz
vñ Damascen⁹. li. iiij. c. xij. dic̄ sic. Fecit de⁹
hoīem innocentē rectū virtuosum. sine tri-
sticia. sine sollicitudine om̄i virtute decora-
tum. om̄ib⁹ bonis ornatū velut quendā mū
dum secundū. in magno paruū. aliū angelū
regem eoꝝ que sunt sup terrā: simul celestē
⁊ terrestrē. temporalē ⁊ immortalē. visibilē ⁊
intelligibilē. Fecit aūt de⁹ eū impeccabilē
nō quidē vt nō suscipientē pctm̄. Solus eñ
de⁹ ē pcti insusceptibilis s3 naturā nō habē
tem peccare. In electiōe vero mag̃ potesta
tem habentē manere ⁊ ꝓficere in bono diui
na operante grā. similit ⁊ in malū verti ꝑ li
berū arbitriū. hec ille. Uigesimop̄mo excu
sando. Qui eñ excusat pctm̄ suū q̄ ꝯfitēdo
veniā impetrat: grauit peccat. vñ Greg̃. li.
vij. moral. dic̄ sic. Primi parētes adhoc re-
q̄siti fuerūt: vt pctm̄ qd̄ trāsgrediēdo cōmi-
serant: cōfitēdo delerēt. vñ ⁊ serpēs ille per-
suasor q̄ nō erat reuocādus ad veniā: nō est
de culpa req̄sit⁹. Interrogat⁹ itaq3 ē hō vbi
esset vt ꝑpetratā culpā respiceret ⁊ cogno-
sceret q̄ longe a cōditoris sui facie abijsset.
S3 adhibere sibimet vtiq3 defensionis so
lacia mag̃ q̄ cōfessionis elegerūt. Cūq3 ex
cusare pctm̄ voluit vir ꝑ mulierē ⁊ mulier
per serpentem: auxerūt culpam quam tueri
conati sunt obliq̄. adā deū tangēs q̄ ip̄e pec
cati eoꝝ auctor extiterit q̄ mulierem fecit ⁊
eua culpā ad deū referēs q̄ serpentē in para
diso posuisset. Qui eñ ore diaboli fallentis
audierāt eritis sic dij: q̄꞉ similes deo i deita
te esse neq̄uerūt ad erroris sui cumulū: deū
sibi similē in culpa facere conati sunt. hec il
le. Uigesimosecūdo obdurando. Qui eñ
indurat cor suū ne cōfiteat pctm̄ suum: aut
nunq̄ penitet de pctō: aut nūq̄ vult recōci
liari ꝓximo: aut nunq̄ subuenit pauperi ele
mosynā petēti: grauissime offendit. Unde
Amb. li. de paradiso dicit sic. Dixit mulier
serpēs decepit me. venialis ē culpa quā seq̄
tur cōfessio delictoꝝ. Ideo nō desperat mu
lier q̄ nō reticuit deo: s3 mag̃ cōfessa ē pctm̄
q̄si medicabilis snīa ei⁹. Bonū ē cōdēnari i
pctō ⁊ flagellari in delicto: vt cū homib⁹ fla
gellemur. Deniq3 caim q̄ voluit crimē nega
re indign⁹ ē q̄ puniret in pctō: s3 remissus ē
sine rescriptione pene ⁊ accusatori diabolo
ei⁹ accusatio reseruata est: vt cū angelis ei⁹
flagellet: q̄꞉ cū hoīb⁹ noluit flagellari hec il-
le. Legit q̄ q̄dā sanct⁹ pat vidit tres demo
nes teterrimos quos diuina virtute coegit
vt indicarēt noīa ⁊ officia sua. quoꝝ p̄m⁹ di
xit. ego vocor sera cor. i. cor durū. Secūdus
dixit. ego vocor sera buccā. i. os mutū. Ter-
tius dixit. ego vocor sera bursaz. i. marsupiū
clausuz. Prim⁹ dixit. officiū meū est ꝑsuade
re hoīb⁹ mala desideria: mundi solatia: car
nis delitias: ostēdendo maximā dei miseri
cordiā: ⁊ tp̄s futurū ad pniaz: q̄꞉ nō ē aliqd̄

tam graue pctm̄ de quo si peccator doleat:
q̄n deꝰ indulgeat ⁊ remittat. Cū qꝫ annue-
rint suasioni mee ostēdendo cōplacentiā ⁊
dulcorē vitioꝝ. dicēs illud Sap. ij. Exiguū
⁊ cū tedio ē tempꝰ vite nostre ⁊c̄. vsqꝫ sors
nr̄a. Ergo ante pctm̄ cogitanda ē diuina iu
sticia vt timeamꝰ peccare ⁊ post pctm̄ cogi
tanda ē diuina misericordia ne velimꝰ de ve
nia desperare. Rom̄. ij. An ignoras qm̄ be
nignitas dei ⁊c̄. Uigesimotertio negādo.
Qui em̄ negat diuinā ꝓuidētiā gubernare
actꝰ nr̄os ⁊ ista inferiora: grauit̄ peccat. ps̄.
Dn̄e in celo mīa tua ⁊ veritas tua vsqꝫ ad
nubes. Job. xxij. Nubes latibulum eiꝰ circa
cardines celi ꝑambulat nec nr̄a ꝯsiderat. iō
habet os mutū a laude dei ⁊ cōfessione pec
catoꝝ suoꝝ sicut adā. de q̊ dic̄ ps̄. Homo cū
in honore esset nō intellexit: cōparatꝰ est iu
mentis insipientibꝰ: ⁊ similis factꝰ est illis.
qd̄. verbū declarat Bern̄. sup cātica sermōe
xxxvi. dicēs sic. Homo habitabat in paradi
so ⁊ ī loco voluptatꝭ. cōuersatio eiꝰ nihil mo
lestie nihil indigētie sentiebat. odoriferis sti
patus malis fulcitꝰ floribꝰ: gloria ⁊ honore
coronatꝰ: ⁊ ꝯstitutꝰ sup oꝑa manuum plas
matoris. Magis autē ob insigne diuine si-
militudinis ꝑcellebat ⁊ erat illi sors ac soci
etas cū plebe angeloꝝ ⁊ cū om̄i militia cele
stis exercitꝰ: s̄ mutauit istā gloriā in simili-
tudinē vituli comedentꝭ fenū. hec ille. q̄ nō
laudauit deū de tanto beneficio ꝑcepto gra
tis: nec pctm̄ suū ꝯfessus ē cū a deo reqreretur. Sic faciūt multi q̄ habēt os mutū dicē
tes ꝙ q̇s nō debet allegare turpitudinē suā
ff. de cōditionibꝰ ob turpē causaꝫ ꝑ totū li.
ij. Et. C. de iureiurādo. l. i. ⁊. ij. Propterea il
le sanctꝰ pat̄ coegit secundū demonē vt re-
uelaret officiū suū. Qui respōdit. Cū hoīes
peccāt aperio os eoꝝ ad blasphemias: ꝑiu-
ria: falsa testimonia: mēdacia: verba vana
⁊ inhonesta: murmuratiōes: detractiones:
susurrationes ⁊c̄. de quibꝰ ne ꝯfiteant̄ clau
do valde stricte ora eoꝝ: Esa. lvi. Canes mu
ti nō valentes latrare. ps̄. Obmutui ⁊ hūi-
liatꝰ suꝫ ⁊ silui a bonis ⁊ dolor meꝰ renoua
tus ē. ergo iuuādꝰ est pctōr ⁊ exhortandus
cū ps̄. Populꝰ eiꝰ ⁊ oues pascue eiꝰ introi-
te portas eiꝰ in cōfessione: atria eiꝰ in hym-
nis confitemini illi. ⁊c̄. Uigesimoq̄rto re-
tardando. Qui em̄ tardat confiteri ⁊ agere
pn̄iam de pctō suo ⁊ satisfacere restituēdo
qd̄ male surripuit ⁊ iniuste abstulit: grauit̄
deum offendit. sicut fecit adam qui abstulit
ab arbore pomum ⁊ deo restituere aut satis
cere noluit. Ita etiam multi cum vsurpaue
rint ⁊ rapuerint contra conscientiam bona
aliena non restituūt. quibus si dicatur. red-
de quod debes. Mat. xviij. mox respondēt
Fodere nō valeo: mendicare erubesco. Lu
xvi. ideo non remittitur eis peccatū. xiiij. q.
vi. ca. si res aliena Et extra de regulis iuris
regula. peccatū. li. vi. ideo ille sanctus pater
coegit tertium demonem vt reuelaret offici
um suum. qui respondit. Ego suadeo homi
nibus vt rapiant aliena ⁊ congregent. quia
in posterum reddent ⁊ sic facio eos tardare
vsqꝫ ad mortem. in qua grauabunt suos he
redes ad restituenduꝫ conficiendo testamē
tum ⁊ claudo bursas talium ne satisfaciant
seu ne per restitutionem saluari fiant. Pro-
pterea ps̄. Rapinas nolite ꝯcupiscere. diui
tie si affluant nolite cor apponere. Uigesi
moquinto erubescendo. Qui em̄ erubescit
bona facere: timens ne ab alijs derideatur
aut erubescit confiteri peccatum suum ne
malus reputetur. aut erubescit satisfacere ꝑ
peccato suo ne peccatum reueletur: graui-
ter deum offendit sicut fecit Adam qui ab
scondit se in latibulis arborum nolens ma-
nifestare peccatum suum. Unde Augusti-
nus de ciuitate dei lib. xiij. dicit sic. Homini
se abscondenti deus dixit. Adam vbi es?
non vtiqꝫ ignorando querens: sed increpā
do monens vt attenderet vbi esset in quo
deus non esset. hec ille. Propterea Ecc̄. iiij.
dicitur. Pro anima tua nō confundaris di
cere verum. Est em̄ confusio adducens pec
catum: ⁊ est confusio adducens gloriam ⁊
gratiam. Non confundaris confiteri pecca
ta ⁊ ne subijcias te homini pro peccato. hec
ibi. Legitur ꝙ Karolus magnus dum cō-
fiteretur peccata sua beato Egidio pre ve-
recundia occultauit vnum graue peccatum
sed beato Egidio pro eo celebranti angelꝰ
detulit in quadam cedula scriptum peccatū
Karoli. qui mox notificauit regi ⁊ rex con-
fessus est. qualit̄ proposuerat in animo suo
nunq̄ꝫ confiteri illud peccatum ꝙdiu viue-
ret ⁊c̄. Uigesimosexto apostatando.
Qui enim recedit a deo dicitur esse aposta
ta: ⁊ grauiter peccat. Unde Gregorius su-
per Ezechielem omelia nona dicit sic Du-
obus modis homines a deo apostate fi-
unt. cum aut fide a deo recedunt: aut o-
pere. Sicut enim is qui fide a deo recedit
apostata est: ita etiam qui per aduersum

opus qȯ deseruerat redit: apostata reputa-
tur. hec ille. Sic adam deserto mandato dei
pctm̃ cõmittẽs apostata effect⁹ est. ideo ad
euitandã ⁊ occultandã confusionẽ suã con
fugit ad folia ficus. vñ Aug. sup Geñ. li. v.
dic̃ sic. Non arbitror eos aliq̇d cogitasse in
illis folijs q̄si talibus ꝯgrueret cõtegi mem
bra prurientia. ꝭ occulto instinctu ad hec il-
la ꝑturbatõe cõpulsi sunt: vt etiã talis pene
sue signatio a nescientib⁹ fieret. q̄ facta pec-
catorẽ cõuinceret ⁊ scripta lectorẽ doceret.
hec ille. Timor em̃ ⁊ pusillanimitas resistẽ-
di diabolo ⁊ mũdana relinquẽdi ⁊ spũalia
operãdi. ⁊ penã ꝓ pctı̃s debitã subeundi fa
ciunt hoı̃em apostatare a deo. ps̄. Trepida
uerunt timore vbi nõ erat timor. Jdo cõfor
tatus Paulus Phil. iiij. dic̃. Omnia possum
in eo q̇ me cõfortat. Et ps̄. Dñs mihi adiu-
tor: ⁊ ego despiciaꝫ inimicos meos. fortitu-
do mea ⁊ laus mea dñs: ⁊ fact⁹ est mihi in
salutẽ. Mat. xix. Omnis q̇ reliq̇rit domũ aut
agrũ ꝓpt nomẽ meũ c. a. ⁊. vi. e. po. Uige
simoseptimo ꝓsperãdo. Qui em̃ ꝓsperat i
hoc mũdo leuit deũ offendit ps̄. Noli emu
lari in eo q̇ ꝓsperat in via sua: ⁊ in hoı̃e fa-
ciente iniustitias. sicut adam de quo Bern̄.
sup cantica sermone. xxxvi. dicit sic. Heu tri
stis ⁊ lachrymosa mutatio vt hõ paradisi
accola terre dñs: celi ciuis. domestic⁹ dñi sa
baoth. frater beatoꝝ spirituũ ⁊ celestiuꝫ co
heres virtutũ repẽtina ꝯuersione se inuenit
⁊ ꝓpt infirmitatẽ iacentẽ in stabulo ⁊ ꝓpt
pecorinã similitudinẽ indigentẽ feno. ⁊ ꝓpt
indomitã feritatẽ alligatã ꝑsepio. sicut scri-
ptum est. Jn chamo ⁊ freno maxillas eorũ
cõstringe q̇ nõ approximãt ad te. Agnosce
o bos possessorẽ tuũ. ⁊ tu o asine ꝑsepe dñi
tui. hec ille. Prosperitas em̃ seculi ꝓmittit
sibi longã vitã. sicut ille diues q̇ dicebat Lu
ce. xij. Anima mea habes multa bona repo
sita in annos plurimos: sede: gaude ⁊ epu
lare. Hic aũt diues fuit ille idem q̇ indueba
tur purpura ⁊ bysso: ⁊ epulabat quottidie
splendide vt cõiter dicũt doctores. de quo
hr̃ Luc̃. xvi. Jbi dicit. Stulte hac nocte repe
tent aı̃am tuã a te ⁊c̃. Hic autẽ dr̃. Mortu⁹
est diues: ⁊ sepult⁹ est in inferno. Licet em̃
longe sit dies iudicij: ꝓpe tamẽ ẽ dies mortꝭ
Uigesimooctauo desperando. Qui em̃ de
sperant se posse abstinere a pctõ ꝓpt assue
factionẽ peccatoꝝ: grauissime peccãt: q: põ
derant diuinã iusticiã que nunq̃ parcet eis
ideo fugiũt a misericordia dei. sicut fecit adã
⁊ eua de quib⁹ Aug. lib. yponosticon dicit
sic. Adam ⁊ eua post pctm̃ videntes se nu-
dos cõfusi sunt: atq̃ folia ficus cõsuerunt.
Jam em̃ nudati anime carnisq̃ pace: mo-
tum quẽdam turpissimũ atq̃ precipitẽ no-
uerant accidisse. vnde confusi ad fici folia
cucurrerunt. ⁊ his libidinis pudore genita-
lia contexerunt. hec ille. Consimiliter despe-
rantes de propria salute imbecilles ⁊ fra-
giles ad omne opus bonum contabescunt.
Prouerb. xxiiij. Si desperaueris lapsus in
die angustie minuetur fortitudo tua. ve mi-
sero peccatori qui nõ desistit a peccatis. Je
remie. ij. dixisti desperaui: nequaq̃ faciam.
Adamaui quippe alienos: ⁊ post eos am-
bulabo. Et. xix. dixerunt. desperauimus. post
cogitationes enim nostras ibimus ⁊ vnus-
quisq̃ post prauitatẽ cordis sui mali facie-
mus. Ephe. iiij. Ambulant in vanitate sen-
sus sui. tenebris obscuratum habentes in-
tellectũ. alienati a via dei per ignorantiam
que est in illis propter cecitatẽ cordis ipso-
rum. qui desperantes semetipsos tradide-
runt impudicitie: in operatõnẽ oı̃s immũ
dicie. in auaricia. Job. vij. Elegit suspendiũ
anima mea ⁊ mortem ossa mea. desperaui
nequaq̃ vltra iam viuam. Uigesimono-
no simulando. Qui em̃ fingit se iustuꝫ cum
sit impius: grauiter peccat. Prouer. xxviij.
Qui abscondit scelera sua non dirigetur. ⁊
ij. Coꝛ. xi. dicit. Timeo aũt ne sicut serpẽs
seduxit euam astutia sua: ita corrumpantur
sensus vestri. ⁊ excidant a simplicitate que ẽ
in xp̄o iesu. Nam pseudo apostoli operarij
subdoli transfigurant se in apostolos xp̄i ⁊
nõ mirũ. Jpse em̃ sathanas transfigurauit
se in angelum lucis. Non est ergo mirum si
ministri eius transfigurentur velut ministri
iusticie. quorum finis erit ꝫm opera ipsorũ
hec ibi. Serpens em̃ qui decepit euam ostẽ
dit faciem virgineam: occultans formã ser
pentis. quem Eua credidit fore creaturam
a deo missam. ideo dixit. serpẽs decepit me
in quo apparet pestifera simulationis ma-
chinatio. Jta pleriq̃ simulant exterius vite
sanctitatem: qui tamen interius velut sepul
chra sunt pleni immundicia. Trigesimo cõ
placendo. Qui em̃ sibiipı̃ complacet ⁊ appe
titui suo carnali per voluptates ⁊ illecebras
carnis: grauiter deum offendit. sicut fecit
Eua de qua dicitur Geneꝭ. iij. ca. Cum vi-
disset mulier lignũ qȯ esset bonũ ad vescen
dũ ⁊ pulchrũ ocul' aspectuq̃ delectabile tulit

de fructu illiꝰ ⁊ comedit:deditqꝫ viro suo q̃
comedit. hec ibi. Propterea Greg. li. v. mo
raliũ dicit sic. Homo si preceptũ seruare vo
luisset: etiaꝫ carne spiritualis futurus erat.
peccando aũt factus est etiã mente carna-
lis. hec ille. Qui eñi labitur ad luxuriã: diffi
culter resurgit ad verã pñiam: ⁊ a mulieris
pulchritudine ⁊ osculo meretricis quasi vi-
sco conglutinat̃ ⁊ capit̃ adeo vt vix cogita
re de celestibꝰ ⁊ spiritualibꝰ valeat. Osee. v.
Fornicarij nõ dabunt cogitatiões suas vt
ꝯuertant̃ ad deũ suũ: qꝛ spũs fornicationũ
in medio eoꝝ ⁊ dñm nõ cognouerũt. Exẽ-
plũ de senibus qui exarserũt in ꝯcupiscẽtiã
susanne. Dañ. iij. Nihil valuit potentia san
sonis: nihil innocẽtia dauid: nihil sapiẽtia
salomonis ꝓpter amorẽ venereũ. Quia vt
xxxij. q. i. c. Connubia. dr̃ sic. Non tñ tpe illo
quo ꝯiugales actꝰ gerunt̃: p̃sentia spũssan
cti dabitur etiã si ꝓpheta videatur qui offi
cio generatõis obsequit̃. hec ibi. Et Bern̄.
in meditationibꝰ dicit sic. O aĩa insignita
dei ymagine: decorata similitudine: despon
sata fide: dotata spiritu: redẽpta sanguine:
deputata cum angelis: capax beatitudinis:
heres bonitatis: rõnis particeps: quid tibi
cũ carne? Nunq̃d viliꝰ sterquiliniũ inueni-
sti? hec ille. Quid indecentiꝰ qꝫ curuũ recto
corpe gerere animũ. Trigesimoprimo er
rando. Naꝫ infidelis ⁊ hereticꝰ ꝓpter erro-
rem incredulitatis grauiter peccat: ⁊ non
põt placere deo. Heb. xi. Sine fide impossi
bile est placere deo. Credere eñi oportet ac
cedentẽ ad deũ qꝛ deꝰ est: ⁊ inquirentibꝰ se re
munerator sit. Uñ humanũ genꝰ post pec
catũ subiectũ est erroribꝰ: qꝛ mendose cepit
errare ipe adam cũ se excusauit de culpa re
torquendo illã in deũ. Uñ Aug. libro. xiij.
de ciuitate dei dicit sic. Deꝰ creauit hominẽꝫ
rectũ naturarũ auctor non vitioꝝ: s̃ sponte
deprauatꝰ iusteqꝫ dãnatꝰ deprauatos dãna
tosqꝫ generauit. Oẽs eñi fuimꝰ in illo vno
qñ oẽs fuimꝰ ille vnꝰ. hec ille. Differentia ẽ
inter infidelitatẽ: heresim: ⁊ errorẽ. Nã in-
fidelitas est illoꝝ quibꝰ predicat̃ fides: sed
audire nolunt. Et isti semper sunt in pecca
to mortali qꝫuis nullũ aliud malũ operent̃
eo ꝙ ipsa infidelitas est mortale peccatuꝫ
tanqꝫ virtuti fidei repugnans. Heresis au
tem est quedam species infidelitatis cũ sit
falsa electio circa fidẽ creditã, cuius oppo
site rationes in ipsa fide videntur. ⁊ sic nul
lus est hereticus nisi christianus: ⁊ omnis

talis est in mortali pctõ. Error vero est ha
bitus vel actus deceptiuus ex opinione si-
ue auditu procedens: ⁊ talis error nõ sem-
per est peccatũ mortale. sicut error infideliũ
qui nunqꝫ aliquid audiuerunt de christo: s̃
sequuntur suas sectas putantes beneface
re ⁊ non videntes rationes ad oppositum
sicut Aristoteles ponens mundũ fuisse ab
eterno li. viij. phisicoꝝ. ⁊ Plato ponẽs ani
mas ab eterno simul creatas in suo Thi-
meo. ⁊ Pithagoras ponẽs animas huma-
nas migrare a corpore hominis in corpus
equi aut asini aut porci aut leonis ⁊c. vt re-
citat Ouidiꝰ libro. xv. methamorphoseos ĩ
principio. Et Xenophanes ponẽs in orbe
lune esse aliũ mundũ vt narrat Lactantiꝰ
li. vij. diuinarũ institutionũ li. s. de vita bea-
ta: ⁊ isti nõ damnantur propter istos erro
res: sed propter alia peccata q̃ sine fide tol
li non possunt. Joh. xv. Si non venissem ⁊
locutus eis fuisseꝫ peccatũ non haberẽt ⁊c.
Trigesimoscdo proteruiendo. Qui enim
aliquid operatur vel nulla ratione motꝰ vel
etiã contra verã rationẽ: siue ipam cogno-
scat siue non: dicitur esse stultꝰ ⁊ proteruus
quia non habet ducẽ animũ vel rationem.
Unde Aug. li. de vita beata dic̃. Stultitia
est animi egestas. Et Therẽtiꝰ ĩ adelphis
dicit. Hoĩe imperito nihil stultius qui nihil
rectũ putat nisi qd̃ ipse fecerit. Est ergo sũ
ma stultitia non cognoscere malũ suum ⁊
nolle sequi ducẽ dirigentẽ. sicut fecit adam
de quo Aug. li. iij. de libero arbitrio. c. xlvi.
dicit sic. Queritur vtrũ stultitia primꝰ hõ re
cesserit a deo: an recedẽdo stultus factꝰ sit?
si stultitia recessisset a sapientia: ergo stultꝰ
fuit anteqꝫ recederet a sapiẽtia: vt stultitia
esset illi causa recedendi. si autẽ recedendo
stultus factus est: aut ergo stulte aut sapiẽ
ter fecit ꝙ recessit. si fecit sapienter: ergo ra
tiõe fecit ⁊ nihil peccauit. si stulte: ergo erat
in eo stultitia q̃ factũ est vt recederet. Non
enim stulte aliquid facere sine stultitia po
terat. Ex quo apparet aliquod esse mediuꝫ
quo ad stultitiã a sapientia transitur quod
neqꝫ stulte neqꝫ sapienter fieri dici potest:
quod ⁊ continuo datur intelligi. Sicut eñi
nullus mortalium fit sapiẽs nisi a stultitia
transeat in sapientiã: ipse autem transitus
nec fit stulte: quia tunc non fieret bene ne
qꝫ sapienter anteqꝫ transeat ad sapientiaꝫ
Jta cum primus homo transiuit a sapien
tia ad stultitiam: ipse transitus nec sapiẽs

nec stultus fuit. hec ille. diu tamen cogita-
re debuit. Trigesimotertio expellendo. Di
uerse enim ⁊ multiplices sunt vie ad ambu
landũ in via dei. etiã varia sunt impedimen
ta que preponuntur a dyabolo. Sic enĩ le-
gimus de beato Augustino. volebat enim
ↄferenti estus suos vt proferret quis esset
apt⁹ modus viuendi. sic affecto vt ipẽ erat
ad ambulanduz in via dei in qua alius sic:
alius sic ibat. Vie eniz sunt varie ⁊ diuerse
ad sequendũ deũ. ⁊ ista varietas facit pauo
rem: cũ nemo sciat que sit tutior. aliqui enĩ
saluantur in religione: ⁊ ibidẽ multi dãnan
tur. Inter omnes autẽ religiones nulla est
tutior ꝓfessiõe ordinis nostri predicatorũ.
Unde in ꝓlogo ↄstitutionũ nostrarũ dicit
sic. Ut ergo vnitati ⁊ paci toti⁹ ordinis ꝓ-
uideamus: volumus ⁊ declaramus vt ↄsti
tutiones nostre nõ obligent nos ad culpã
sed ad penã tñ nisi ꝓpter preceptũ vel ↄtẽ
ptũ. hec ibi. Siliter in militia quidã saluan
tur: vt Dauid. Machabei. Abrahã: Centu
rio. ⁊ ibidẽ multi dãnantur. Mercatorꝝ plu
res saluantur: ⁊ plures in inferno crucianẗ
Audiuim⁹ meretricẽ saluari: puta Magda
lenã. Mariã egyptiacã ⁊ heremitã dãnari
vt patet de illo qui. xx. annis in quadã arbo
re fecerat pniam: ⁊ derelicto bono ꝓposito
descendens ab ea male interijt. Uidimus
latronez saluari ⁊ aplm dãnari. Hi nanq̃
inspiratiões sanctas ꝓpter dubietatẽ mo-
di viuẽdi expellũt ⁊ suffocãt. ⁊ sic remanẽt
ociosi ⁊ pigritantes ac nullũ bonuz facien
tes. Sic etiã deus loquebatur primo hoĩ in
trinsecus: qui tñ inspirationes dei expulit ⁊
suffocauit. Unde Aug. super Geñ. li. xi. di
cit sic. Ante pctm̃ deus fortasse intrinsecus
⁊ ineffabilibus modis cũ primis parenti
bus loquebatur. sicut etiã cũ angelis loqui
tur: ipa incommutabili veritate illustrans
mentes eorꝝ vbi ⁊ intellectus simul nosce-
ret: quecũq̃ per tpa non fiunt simul. Forte
itaq̃ sic cũ eis loquebat̃: ⁊ si nõ tãta parti
cipatione diuine scientie quantã capiũt an
geli fortasse etiã illo quo fit ꝑ creaturã. siue
in extasi corꝑalib⁹ ymaginib⁹. siue ipis cor
poreis sensib⁹ aliqua specie ꝑ̃sentata vl' ad
iudiciũ. sicut in angelis suis solet videri de⁹
vel sonare ꝑ nubẽ. hec ille. Trigesimoq̃r-
to amittẽdo. Si enĩ q̃s nũc sit in pctõ mor
tali ⁊ det elemosynã: ieiunet: vel aliq̃d boni
faciat: dubitatur vtrũ isti labori correspon
deat aliquod bonũ: ⁊ quod est illud: Mul

ti dicũt hmõi bona nihil ꝓficere facienti. ꝓ
pterea quia credunt amittere ⁊ perdere fru
ctũ illorꝝ: desistunt a bono ⁊ perseuerant in
malo. Licz ad istud fuerint multa dicta su
perius: tamen ꝓnunc dico q̃ cũ de⁹ nullum
bonũ irremuneratũ relinquat: omnẽ actuz
bonũ etiã factũ in pctõ mortali nõ ad finẽ
peccati: sed ꝓpter charitatẽ dei ⁊ ꝓximi de⁹
premiat. sed quia existens in peccato mor-
tali mortuus est quo ad deũ ⁊ spiritualia:
ideo premiũ q̃d deus dat nõ est eternũ. ne-
q̃ vnq̃ erit eternũ ꝓ tali actu: sed solũ tẽ-
porale. puta quia liberabit facientẽ elemo-
synã vel ieiunanten bona intentiõe: qui tñ
est in pctõ mortali ab aliqua infirmitate vl'
a periculo mortis vel morte subitanea: vel
ab aliqua adũsitate vel ab aliquo casu for
tuito vel hmõi. Etiaz augebit bona tꝑalia
⁊ defendet ne perdantur. Exemplũ de obste
tricibus que noluerunt obedire pharaoni
mandãti q̃ oẽm masculũ hebreorꝝ occide-
rent: sed timẽtes deũ ⁊ naturali quadã pie-
tate pepercerunt eis. vnde bene fecit deus
obstetricibus ⁊ edificauit eis domos. s. ma
teriales ad habitandum tanq̃ ꝓprias. vel
etiã dando eis filios ⁊ familiã multam vt
dicit Aug. li. de locutionibus. Siliter sibillis
que pagane erãt deus dedit gratiã ꝓphetã-
di merito virginitatis: vt Hieronymus di
cit libro. i. ↄtra Iouinianũ. Ergo exeunduz
est cito a pctõ mortali vt bona fiant in gra
tia ⁊ detur ꝓ eis vita eterna. tamen ex tali
bono facto in mortali pctõ dũ deus auget
tibi vitã: ex ↄsequẽti forte ↄuerteris ad deũ
⁊ sic saluaberis. aut aliquã bonã inspiratio
nẽ infundet tibi deus vt peniteas. Aut ali⁹
ꝓ tali bono exorabit ꝑ te: ⁊ sic ꝑ ↄtritionez
doleas de pctõ. Sicut patet de traiano im-
peratore qui ob pietatẽ ⁊ iusticiã quã ser-
uauit mulieri vidue: meruit vt beatus Gre
gorius oraret ꝓ ipo: ⁊ sic saluatus est. Siliter
Constantinus imperator qui pepercit neci
puerorꝝ ob naturalẽ pietatẽ: ⁊ preposuit vi-
tã infantiũ sue sanitati: vñ a dei nuncio ad
monitus est vt pergeret ad sanctũ siluestrũ
⁊ baptisaretur ab eo: quo facto recepit sani
tatẽ mentis ⁊ corporis. Concludo itaq̃ q̃
bona opera facta in pctõ mortali licz nõ va-
leant per se immediatẽ ⁊ directe ad p̃miuz
vite eterne: tñ vere ↄtrito post mortale pec-
catũ quicquid boni fecerit etiã ante actua
lem ↄfessionem si decedat in statu gratie: cu
mulabitur sibi ad premiũ eterne retributio

nis. Primū patet quarto sententiarū. dist. xiiij. ⁊ de pe. di. iij. §. Hinc. Augustin⁹ ait in enchiridion. Sane cauendū est ne quisq̄ existimet infanda illa crimina qualia q̄ agūt regnū dei nō possidebunt quotidie ꝑpetranda ⁊ elemosynis quotidie redimenda. In melius quippe vita est mutanda ⁊ per elemosynas de peccatis preteritis est ꝓpiciandus deus: non ad hoc emendus quodāmō vt ea semper liceat impune cōmittere. Nemini eñ dedit laxamentū peccādi q̄uis miserando deleat iā facta peccata si nō satisfactio ꝯgrua negligatur. hec ibi. Secundū patet: quia ꝓnior est deus ad miserēdū q̄ ad puniendū. sed solo actu cordis ꝯsentiendo pctō deus subtrahit gratiā: ergo multo fortius sola cordis ꝯtritio infundit grām. Nō eñ est extra charitatē qui hꝫ veraꝫ cordis ꝯtritionē. ⁊ mortalia per ꝯtritionē fiunt venialia. vt li. iiij. sen. di. xvij. Et de pe. di. i. §. Quē penitet. habetur sic. Deus nāq̄ salutis auctor ⁊ sanctitatis largitor plerūq̄ ꝑbet hanc sue piē medicinaꝫ inuisibili administratiōe. Glo. i. sola ꝯtritiōe. ibidem in fine distinct. In cuius signū licet Adā foret in pctō mortali: tñ per bona opera facta ex cōtritiōe meruit saluari. Unde Anselm⁹ li. ij. Cur deus hō. c. xvi. dicit sic. Non est credendum ex quo factus est hō vlluꝫ tp̄s fuisse q̄ mundus sic vacuus fuisset vt nullus esset in illo ex humano genere ad beatitudineꝫ pertinens. Unde adā ⁊ euā ad illā primis se redemptionē dubiū nō est: q̄uis hoc auctoritas diuina aperte nō ꝓnunciet. hec ille Semper itaq̄ faciendū est bonū. Trigesimoq̄nto ꝑuertendo. Recitat eñ phus. iij. celi ⁊ mundi. c. xiiij. q̄ Democrit⁹ ⁊ Empedocles dixerūt generationē esse attendendam circa principiū ⁊ nō circa finē. Quam opinionē ostendit esse falsam. Sic etiā generatio spiritualis nō est circa principium attendenda: sed circa finē. Quot eñ sunt q̄ bene incipiūt ⁊ male finiūt dies suos? Naꝫ adaꝫ creatur manu celsifica immediate ab ip̄o deo fit totus simul. vt nullā imꝑfectionē patiaṫ ponitur in loco nobili. s. in paradiso. de terra pura ⁊ virgine ⁊ nondū corrupta ꝓducitṫ: daṫ sibi aīa ex celesti domicilio decoratur dei ymagine pulchritudine multiformi: dotaṫ immortalitate: fit oīm dn̄s: cūctorū rector: sapientia naturali illustraṫ: vt ſm vniuscuiusq̄ animalis ꝓprietatē nomē imponat: theologia fecundatur qui deum ⁊ angelos presentiali cognitione videbat. vt dicit mgr̄ sn̄iaꝝ li. ij. dist. xxiij. Bonū habuit initiū. sed finē malū. quia ꝓpter peccatum eiect⁹ est de paradiso ⁊ ꝓuatus illis donis ⁊ gratijs. Bonū principiū habuit salomon sed nō ꝯstat de bono fine. Bene incepit iulianus apostata: sed male finiuit. Bona initia habuerunt cōplures quoꝝ exit⁹ peruersi fuerunt: vt in vitis patrū legitur. Hi deformauerunt dei ymaginē. Unde Anselm⁹ in orōne ad sanctū Johannē baptistā dic̄ sic. Heu qualē me feci? In peccatis erā ꝯcept⁹ ⁊ nat⁹: ſꝫ abluisti me dn̄e: ⁊ ego peiorib⁹ sordidaui me. Reformasti ī me amabilē imaginē tuā: ⁊ ego superinduxi odibilē ymaginē. Heu heu cui⁹? O cur nō odi ei⁹ imitationē: cui⁹ sic horreo nomē? Ille sponte cecidit ego volēs sordui. ſꝫ ille nulla p̄cedēte delicti vindicta sup̄biēs peccauit: ego visa ei⁹ pena ꝯtemnens ad pctm̄ ꝓperaui. Ille semel in innocentia ꝯstitut⁹: ego restitut⁹. Ille ꝯtra eū q̄ se fecit: ego ꝯtra eū qui me fecit ⁊ refecit. Ille fugit deū permittentē: ego fugi deū ꝑsequentē. Ille ꝑstat in malicia deo reprobante: ego cucurri in illā deo reuocāte. Ille obduratus ad punienteꝫ: ego obdurat⁹ ad blandientē. Et si ambo ꝯtra deū. ille contra requirentē se: ꝯtra morientē ꝑ me. O infelix cuius ecce ymaginis horrebā horrorē: in multis me aspicio horribiliorem. Reforma dn̄e faciē quā fedaui: restaura innocentiā quaꝫ violaui. hec ille. Quāta ꝑuersitas est nō ꝯiungere finē bonū bonis ⁊ sp̄ualibus initijs. Trigesimosexto obscurando Nā sol oriṫ q̄ttuor mōis. Primo cū multa claritate: sicut in viris iustis. Judic. iiij. Qui diligūt te sic̄ sol in ortu suo splendet. ita rutilent. Et Ecc̄. xxvij. Hō sanctus in iustitia manet sicut sol. In cuius signū beat⁹ pater noster Dominic⁹ oriṫ mūdo cū stella micāte in fronte ⁊ in ore faculam accensam gestans. Et sanctus Thomas de aq̄no apparuit beato Alberto de brixia solē in pectore gestans qui totam ecclesiā illustrabat. De quo dicitur. Ex monili fulgoris celici: lux emissa mundo diffunditur. Quid dicemus de Adam cuius corpus in statu innocentie splendebat sicut sol ex refulgētia iusticie originalis: quia post peccatum cognouerūt se esse nudos: sc̄ꝫ primi parētes. Scd̄o oritur sol cū circulo descripto in nube rubea: ⁊ tunc de proximo signat magnam pluuiam ⁊ regularē. sic plures post peccatū efficiunṫ

soles cũ nube rubea charitatis ⁊ pnĩe in q̇bus sequif pluuia lachrymaꝝ ⁊ gratie. Patet de Ezechia rege. Esaie. xxxviij. Patet de Magdalena Luce. vij. Tertio orif sol cuȝ circl'o descripto in nube crocea: ⁊ tũc signat multas ⁊ subitas tẽpestates. Plures post peccatũ oriunf cũ nube crocea ꝓmpte obedientie: ⁊ tũc statim sequif immẽsa tempestas. Patet de Paulo in cuiꝰ pectore virus neq̇cie ac ꝑsecutionis fideliũ efflabat: ⁊ tamen oritur deo cũ obedientia dicens. Dñe quid me vis facere: ⁊ subito circũfulsit euȝ lux de celo. Sequif ip̄m tempestas valida: quia cadens in terrã apertisq̃ȝ oculis nihil videbat. Facta est tempestas synagoge admirantis ⁊ ecclesie dubitantis: quia stupebant oẽs qui eũ audiebant. Act. ix. Quarto obtenebratur sol interpositiõe nebule. s. peccati ⁊ superbie. vt patet in primis parẽtibus. aut interpositiõe lune. s. cupiditatis ⁊ auaricie. aut occasu sub terra concupiscibilitatis ⁊ lasciuie. ps̃. Supcecidit ignis ⁊ nõ viderũt solẽ. Et Esa. xiij. Obtenebratus ẽ sol in ortu suo. Et Apocal'. vi. Sol factꝰ est niger tanq̃ꝫ saccus cilicinꝰ. Trigesimoseptimo affluendo. Qui eñ affluit delicijs nimis comedendo ⁊ nimis delicata sumẽdo grauiter deũ offendit. sicut fecit diues epulo. Luc. xvi. Nã abbas pastor ait. Nisi q̇es gule ⁊ ventris in aĩam venerit nunq̃ꝫ mẽs pugnans cõtra inimicũ corruerit. Dicit auctor de ꝓprietatibus rerũ q̇ꝫ serpens astutus volẽs cũ elephãte ꝯgredi primo aggreditur euȝ ⁊ incitat ad pugnã stans semꝑ a longe atq̃ȝ ip̄m circundans: qđ ideo facit vt elephas calefactꝰ ⁊ agitatꝰ absconso serpente querat sibi flumen vel fontẽ. serpens aũt a longe sequif eũ ⁊ videns eũ grauatũ statim pugnat cũ eo. elephas vero pre grauedine ventris ineptꝰ ad pugnaȝ succũbit. Eodẽ mõ dyabolus aggressus est primos parẽtes in exordio mũdi. Nã in forma serpentis aggressus est mulierẽ: cunq̃ȝ de infinitis peccatis potuisset eã temptare solam gulã ꝓ suis armis assumpsit. Potuit enim eã ad homicidiũ animare: cuȝ esset sola debilior viro q̃ a nullo poterat iuuari nec resistere sibi. Potuit eã ad luxuriã ꝓuocare cũ esset nuda ⁊ speciosa ⁊ iuuencula valde: ⁊ sic ꝯsĩter ad oẽ aliud malũ ad qđ nos quotidie tẽptat: ꝫ ꝑnoscẽs q̇ꝫ si vngeret gulam demũ ad om̄e aliud malũ ip̄am ꝓtraheret: ideo ip̄am incitauit diuersis reuolutionibꝰ ad hoc vt sumeret cibũ vetitũ. Nã cũ dixit. Eritis sicut dij scientes bonũ ⁊ malũ. non ad superbiã inuitabat sed ad ꝓmũ. qđ pȝ: quia habito intento ⁊ ipsa vẽtre pleno serpens abscessit nec vltra hoĩem temptauit. Hinc supbia: homicidia: auaricia: inuidia: ⁊ cetera vitia sumpserũt originẽ. Ista sunt arma dyaboli ꝯtra aĩam nostrã. Trigesimooctauo q̇escẽdo. Nã nimia quies: ociuȝ sine labore: lecti mollicies: ⁊ similia: grauif offendũt deũ. Siquidẽ noe post laborẽ diluuij habita quiete inebriatꝰ est. Populus isrl' in labore egypti clamabat ad dominũ ꝓ mĩa: sed in quiete ocij murmurabat contra deuȝ ꝓ abundantia. Sanctus dauid in labore ꝑfectus: in ocio adulter ꝓditor ⁊ homicida est effectus. Subactis inimicis in ocio superbus: numerari populũ iubet: ⁊ occidunf peste a mane vsq̃ȝ ad tertias septuaginta milia viroꝝ. ij. Reg. vlti. Dicunt hebrei q̇ꝫ in tribus diebus simul cũ masculis ⁊ feminis ⁊ pueris mortui sunt trecenta milia. Ratio est. tuȝ quia dauid superbe populũ numerauit. tuȝ q2 multitudo numeratoꝝ nõ reddidit pecuniã dño: sicut scriptuȝ erat in lege dñi. Salomõ occupatꝰ in guerris ⁊ templi edificatiõe cũ deo optime ambulauit: ꝫ in pace firmatꝰ ⁊ templo edificato reprobꝰ factꝰ est. Quies ociosa inducit sumptuositatẽ nimiã vestiũ. Jeremie. xxxi. Usq̃ȝquo delitijs dissolueris filia vaga: Inducit luxuriã. vnde Lactantius li. iij. institutionũ. c. viij. dicit sic. Aristippo ne respondendũ quidẽ duco quẽ semper corporis voluptatẽ tenẽtẽ nihilq̃ȝ aliđ q̇ꝫ ventri ⁊ veneri seruientẽ: nemini dubiũ est hoĩem nõ fuisse. Sic eñ vixit vt nihil inter eũ pecudẽq̃ȝ distaret nisi vnum q̇ꝫ loquebatur. Inducit etiã risum: iocũ: choreas: cantilenas: instrumentoꝝ musicoꝝ sonũ: lasciuias: crapulas ebrietates: somnolentias ⁊c̃. Trigesimo nono fucando. Si enim mulier se coleret vt pulchritudinẽ quã natura vl' nature auctor nõ dedit: picture figmẽtis oñdat. nõ ẽ absq̃ȝ graui pctõ: maxime qñ fit in dei ꝯtẽptũ: vl' vt alios ad lasciuiã ꝓuocet. Uidẽs eñ eua se turpẽ ⁊ nudam ꝓpter culpã: folijs ficꝰ voluit occultare turpitudinẽ suaȝ. Uñ Amb. in exameron dicit sic. Pictus es o homo a deo tuo: bonum habes artificem atq̃ȝ pictorem. Noli bonam delere picturam non fuco ꝫ veritate fulgentẽ. nõ casu expressam: ꝫ gratia. deles picturã mulier si vultũ tuũ ma

teriali colore linias. si acquisito rore ꝑfun-
das. istā pictura vitij non decoris est. frau
dis nō simplicitatis: q̄ tuo displicet aucto-
ri. q̄ videt opꝰ suū esse deletū. dic mihi si sup
artificē inducas alterū q̄ sup opꝰ illiꝰ nouis
opibꝰ adijciat nōne indignat̄ ille q̄ opꝰ suū
adulteratū esse cognouerit. Noli tollere pi
cturā dei ⁊ picturā meretricis assumere. ꝙ
si q̄s adulterat opꝰ xp̄i: graue crimē admit
tit. Graue em̄ crimē vt putes ꝙ melius se
hō q̄ꝫ deꝰ pingat. hec ille. Nā Hiezabel vxor
Achab regis israel audito aduētu hieu de
pinxit oclos suos stibio ⁊ ornauit caput su
um vt forte ip̄z aspectu meretricio decipet.
sed hoc parū sibi valuit: q2 mox ip̄am de fe
nestra p̄cipitari iussit: cuiꝰ carnes iux̄ v̄bū
dn̄i canes cōederūt. iiij. Re. ix. Quadrage
simo vouēdo. Qui em̄ vouet aliq̄d ꝯ chari
tatē dei vel ꝓximi: grauiter peccat. Sic fecit
Adā: de quo glosa Gen̄. iiij dicit sic. Fert̄
post mortē Abel vouisse Adā se vltra vxo
rē nō cogniturū nec filios generaturuꝫ: sed
deo iubēte fregisse votū vt dei filiꝰ de eo na-
sceretur ⁊ hō reducereẗ. De stirpe em̄ caym
nasci nō debuit. Vn̄ ante Seth nullū legit̄
genuisse. Post eū vero dicit̄ ꝙ genuit fili-
os ⁊ filias. hec ibi. Sic multi sunt q̄ vouent
nunq̄ꝫ se recōciliaturos cū inimico: nec sub
uenire tali etiaꝫ in extrema necessitate: nec
illi loqui ⁊c. immo vouēt facere vindictā ⁊
alia mala. Volūt em̄ seruare vota sua sacri
lega ⁊ dei mādata ꝯtēnere: cū tn̄ maior sit
obligatio mādati q̄ꝫ voti. sicut fecit Adam
qui noluit obseruare mandatū dei an̄ pctm̄
ad qd̄ ꝯuandū tenebat̄. ⁊ post pctm̄ voluit
obseruare votū ad qd̄ nō obligabat̄. Si ei
obseruasset mandatū suis posteris multū
ꝓfuisset: q̄ obseruādo votū toti generi hu-
mano nocuisset. Vn̄ Hugo de sacramentis
libro primo p̄te sexta. c. xxi. dicit sic. Querit̄
si sola primi hoīs obediētia ꝓbata oībꝰ po-
steris ex eo nascituris ad merituꝫ sufficere
debuisset: aut si singuli quiq̄ꝫ post eū tp̄ibꝰ
suis qd̄ Adā ip̄e ꝓbatꝰ est siue in eiusdē si
ue in alteriꝰ mandati obediētia obseruāda
ꝓbati fuissent. Et pōt fortasse credi ꝙ ideꝫ
mandatū qd̄ presenti datū est: posteri q̄q̄ꝫ
eiꝰ obseruare debuerūt vt singuli ꝓpria obe
dientia ꝓbarent̄ ⁊ ꝓ suis meritis digna re-
tributione glorificarentur. primā tamē obe
dientiā seruatā causam fore gratie adiutri
cem in omnes sequentes ⁊ ip̄am obedien
tiā obediendo seruantes. hec ille. Vera em̄
obedientia est in obseruatione mandatoꝝ
dei vt patet. Post hanc declarationē dixit
sanctꝰ Thomas anime deuote. O anima
deuota iā potes intelligere dignitatē anime
rationalis que ad tantā sublimitatē deue-
nit vt vniretur dei verbo per vnionē perso
nalē ⁊ semper frueretur eo ⁊ super choros
angeloꝝ ad dexterā patris collocareẗ. licet
adā ignobilitauerit eā his q̄draginta mo-
dis iā dictis. Ne tamen belial glorietur in
argutijs suis docebo te q̄ pacto illi respon-
deas. Ad primuꝫ dic ꝙ deus ⁊ creatura
non sunt res diuersoꝝ generū: sed deus est
primū principiū omniū creaturarū: ⁊ sic as
similantur deo inquantū sunt entia ab ip̄o
tanq̄ꝫ a primo ⁊ vniuersali principio totiꝰ
esse. s. per quādā eius participationē. Ad
secundū dic ꝙ licet concedatur ꝙ creatura
sit aliquo modo similis deo: nullatenus ta-
men conceditur ꝙ deus sit similis creature
Nā vt dicit Dyonisius ix. c. de diuinis no-
minibus. in his que vnius ordinis sunt re-
cipitur mutua similitudo: non aūt in causa
⁊ causato. Dicimus em̄ ꝙ ymago est simi
lis homini: non aūt econuerso. sic creatura
est similis deo: non aūt deus est similis cre-
ature. Ad tertium dic ꝙ licet presciti non
sint ad ymaginē dei per gratiā: quia soli p̄
destinati sunt ad ymagineꝫ dei hoc modo
tamen sunt ad ymaginē dei propter natu-
ralē aptitudinē ad intelligendū ⁊ amandū
deū. ps̄. Veruntamen in ymagine pertran-
sit homo. Ad quartū dic ꝙ nulla corpora
lis ymago ab homine fabricata est similis
deo: sed deus posuit in homine spiritualem
ymaginē. Tunc anima gratias agēs deo
⁊ suis doctoribus de tam solenni declara-
tione consolata abijt domū in pace. Amē.

Feria tertia in ramis palmarum
Sermo. xliij. de peccato luxurie.

Hic est sanguis me
us. Marc. xiiij. Hodie anima
simplex ⁊ deuota atq̄ꝫ fidelis
saluti sue intenta accessit ad
ecclesiā ⁊ audiens missam tam ex lectione
euangelica q̄ꝫ ex epistola Jere. xi. aduertit
vnā conclusionē valde notabilē: scꝫ. Inter
omnia christianoꝝ certamina nullū est for
midolosius q̄ꝫ carnis luxuria que genꝰ hu-
manum deijcit periculosius. Ratio huius
conclusionis est: quia beatus Augustinus
libro de agone christiano dicit sic. Int̄ oīa

xp̄ianoꝝ certamina duriora sunt prelia castitatis: vbi est quotidiana pugna ⁊ raravictoria. Et Jsidorus libro de summo bono dicit sic. Magis per carnis luxuriā humanū genus subditur dyabolo ꝙ̄ per aliquid aliud. quia. s. difficilius est vincere vehemētiā huius passionis. Et Aug. libro soliloq̄orū dicit. Nihil esse sentio quod magis ex arce rationis deijciat animū virilē ꝙ̄ blandimenta femine corporūq̄ꝫ ille contactus.

Sciendū ꝙ luxuria est grauissimū peccatū propter tria. Primo deū offendit. Nam apl's. i. Coꝝ. vi contra luxuriā loquens dicit. Neqꝫ fornicarij neqꝫ adulteri neqꝫ molles neqꝫ masculorū concubitores regnum dei possidebūt. Omne peccatū quodcunqꝫ fecerit homo extra corpus est. Qui aūt fornicatur in corpus suuꝫ peccat. An nescitis quia membra vestra templuꝫ sunt spiritussancti qui in vobis est quē habetis a deo. Empti enim estis precio magno: glorificate ⁊ portate deū in corpore vestro. Hec ille. Ex eo itaqꝫ ꝙ aliquis inordinate suo corpore vtitur per luxuriā: iniuriā facit deo qui est principalis dn̄s corporis nostri. Unde Aug. libro de decē chordis dicit sic. Deꝰ qui gubernat seruos suos ad vtilitatē illoꝝ nō suā: hoc precepit ne ꝑ illicitas voluptates corruat templū eius quod esse cepisti. Secundo bonū cōmune subuertit. Naꝫ peccatū in humanis actibus est quod est contra ordinē rationis. habet autē rationis ordo vt ordinet singula in suū finē. ⁊ ideo nō est peccatū si per rationē homo vtatur aliquibus rebus modo ⁊ ordine conuenienti ad finē ad queꝫ sunt: dūmodo ille finis sit aliquod vere bonū. Sicut aūt est vere bonuꝫ ꝙ seruetur corporalis natura vnius indiuidui: ita etiā est quoddā bonū excellens qd̄ conseruetur natura speciei humane. Quanto aūt aliquid est magis necessariū: tanto magis oportet vt circa illud ordo rationis seruetur. ⁊ magis est viciosum si ordo rōnis pretermittatur. vsus aūt venereorū est valde necessarius ad bonū cōmune quod est cōseruatio humani generis. ⁊ ideo maxime circa hoc debet attendi rationis ordo Et si quid fiat p̄ter id quod ordo rationis habet: valde vitiosum erit. hoc aūt pertinet ad luxuriā vt ordinē ⁊ modū rationis excedat circa venerea: ⁊ sic ē grauissimū pctm̄.

Tertio rōnem ꝑuertit. qn̄ enī inferiores potētie vehement̄ afficiunt̄ ad sua obiecta tunc sup̱iores vires impediunt̄ ⁊ deordinant̄ in suis actibꝰ. ꝑ viciū aūt luxurie appetitus ꝯcupiscibilis vehement̄ intēdit̄ in re delectabili ꝓpter vehementiā delectatiōis. ideo ꝑ luxuriā maxime deordinant̄ vires superiores. s. ratio. Sūt aūt q̄ttuor actꝰ rōnis in agēdis. Primꝰ simplex intelligētia que apphendit aliquē finē vt bonuꝫ. ⁊ hic actꝰ impedit̄ ꝑ luxuriā q̄ꝫtū ad cecitatē mentis. Dan̄. xiij. Species decepit te: ⁊ ꝯcupiscētia subuertit cor tuū. Scd̄s actꝰ est ꝯsiliū de agēdis ꝓpter finē. ⁊ hic impedit̄ ꝑ ꝯcupiscentiā luxurie. Un̄ Therentiꝰ in eunucho loquēs de amore libidinoso dicit. Que res in se neqꝫ ꝯsiliū neqꝫ modū hꝫ vllū: eā cōsilio regere nō potes. Tertiꝰ actꝰ est iudiciū de agēdis. ⁊ hic impedit̄ ꝑ luxuriā ꝓpter incōsiderationē. Dan̄. xiij. loquēs de senibꝰ luxuriosis dic̄. Auerterūt sensum suū vt non recordarent̄ iudicioꝝ iustoꝝ. Quartꝰ actꝰ est p̄ceptū rōnis de agēdis. ⁊ hic impeditur ex ip̄etu ꝯcupiscētie: ne exequat̄ illud qd̄ decreuit esse faciendū. Un̄ Therentiꝰ vbi. s. dic̄ de quodā q̄ dicebat se recessurū ab amica. hec verba vna falsa lachrymula restringet ⁊c̄. Cū ḡ luxuria ista tria grauissime offendat: ideo est grauissimū pctm̄. His intellectis aīa exiuit ab eccl'ia cū ꝓposito fugiendi totalit̄ pctm̄ fornicatiōis ⁊ luxurie ⁊ ecce belial intēdens eā ab hoc ꝓposito reuocare ait. O aīa simplex ꝙ̄ facile decipis tā leuiter credēdo: volo tibi on̄dere ꝙ fornicatio non sit mortale pctm̄. Primo sic. Nullū pctm̄ mortale p̄cipit̄ a deo: ſ; Osee. i. precepit dn̄s osee dicēs. Uade ⁊ sume tibi vxorē fornicariā ⁊ fac tibi filios fornicationum. ergo fornicatio nō est pctm̄ mortale.

Secūdo sic. Nullū pctm̄ in sacra scriptura cōmemorat̄ absqꝫ reprehensiōe: ſ; fornicatio cōmemorat̄ in scriptura ab antiq̄s patribus absqꝫ rep̄hensiōe. sicut Gen̄. xvi. de abrahā qui accessit ad ancillā suā agar. Et xxx. c. de Jacob qui accessit ad ancillas vxorū suaruꝫ. Et xxxviij. c. de iuda q̄ accessit ad thamar quā estimauit meretriceꝫ. ergo fornicatio nō est pctm̄. Tertio sic. Om̄e peccatū mortale ducit ad ꝑditionē eternā. sed fornicatio nō ducit ad ꝑditionē eternā. vn̄ Amb. sup illō. i. Thimoth. iiij. Pietas ad oīa vtilis est. dicit sic. Oīs summa xp̄iane discipline in mīa ⁊ pietate est: quā aliq̄s sequēs si lubricū carnis patit̄ sine dubio vapulabit: ſ; nō peribit. ergo fornicatio nō est

mortale pctm̄. Quarto sic. Aug. libro de
bono cõiugali dicit. Quod est cibus ad sa⸗
luté corporis hoc est concubitus ad saluté
humani generis. sed non omnis inordina
tus vsus ciboꝝ est pctm̄ mortale. ergo nec
omnis inordinatus concubitus est pecca⸗
tũ mortale. cũ nõ sit directe contra deũ nec
contra proximũ: quia per hunc aliquando
nulli homini fit iniuria. Anima vero abijt
tristis querens ⁊ consulens legis doctores
Cui mox obuiauit moyses: a q̄ cum cogno
uisset causas mestitie sue ait. Ego ostendã
tibi conclusionem tuã esse veram testimo⸗
nio legis quadruplicis: scʒ.

Legis naturalis
Legis diuinalis
Legis prophetalis
Legis humanalis.

Primo testimonio legis

naturalis: ⁊ hoc quadruplr̄. s. p rõnes natu
rales: p phos morales: p poetas: ⁊ p exem
pla gentiliũ. Quãtũ ad rõnes naturales
sciendũ ꝙ fornicatio ⁊ luxuria est detestabi
lis quadruplr̄. Primo: quia natura nihil
facit frustra aut inuanũ. vt dicit. i. de celo ⁊
mundo. sed natura creauit mulieré in adiu
toriũ viri quã voluit sibi esse vxoré. Geñ. ij.
Non est bonũ esse hoiem solũ: faciamus ei
adiutoriũ simile sibi. Etiaʒ ppter istã cãm
deus deduxit alia animalia ad adã. Unde
Amb. libro de paradiso dicit sic. Cur deus
tantũmodo bestias agri ⁊ volatilia celi ad
duxit ad adã ⁊ non pecora: Respondeo: qꝛ
indomite bestie ⁊ volatilia celi diuina pote
state deducenda erant. De pecoribus auteʒ
domitis congregandis homo habuit pote
staté. Itaqꝫ hoc diuine operationis fuit: il⸗
lud humane diligentie. Simul accipe ꝙ ea
causa deducta sunt ad adã vt in omnibus
videret vtroqꝫ sexu substantiã constare na
ture. s. ex masculo ⁊ femina ⁊ exemplo co⸗
gnosceret necessariũ sibi fuisse consortium
mulieris. hec ille. Ideo visa muliere dixit.
Hoc nunc os ex ossib⁹ meis ⁊ caro de car⸗
ne mea: quapropter relinquet homo patré
⁊ matré ⁊ adherebit vxori sue ⁊ erunt duo
in carne vna. Et sic per matrimoniũ repro⸗
bata est fornicatio ⁊ luxuria. Scdo: quia
oĩa a fine ⁊ ppter finé appellari iustũ est vt
dr̄. ij. de aĩa. ⁊. i. methaph. Sed finis copule
carnalis est pductio legitime plis. Geñ. ij.
Crescite ⁊ multiplicamĩ ⁊ replete terrã. p⸗
les aũt nõ est legitima nisi ex matrimonio
Reprobatur aũt politica platonis qui vo⸗
luit oĩa esse cõia ⁊ etiã mulieres: vt pʒ ij. po
liticoꝝ. quia magnũ generaretur humano
generi preiudiciũ: cũ nullus vere cognosce
ret cuius esset filius: ⁊ sic nec esset legitim⁹
Tertio quia finis in vnoquoqꝫ debʒ esse
optimus: vt dr̄. vi. topicoꝝ. sed optimũ ge⸗
neratiõis est legitimatio: eo ꝙ natura dat
id quod melius est: vt dicitur. ij. de somno ⁊
vigilia. Esse aũt legitimũ melius est ꝙ eé
naturalé tm̄ vel spuriũ. Quod eniʒ magis
impedit virtuté est magis fugiendũ: vt di⸗
citur. ij. topicoꝝ. fornicatio aũt magis impe
dit virtuté ꝙ̃ matrimoniũ: cũ in fornicatio
ne desit honestas que est ex tribus bonis. s.
bono vtili: delectabili: ⁊ honesto. Nã forni⸗
catrix est cui⁹ corpus publicũ ⁊ vulgare est
que sub arcuatis loc̄ pstrabatur. talia aũt
loca fornices dicebantur. Fornix eniʒ dicit
lupanar: quia sub arcu lapideo prosterne⸗
batur. ff. ad legé aquiliã. l. si seruus seruum
. §. si fornicari⁹. Silr̄ focaria dr̄ q̄si foco ar⸗
dens. ex̄ de testibus. c. ex parte a. presbyte⸗
ri. Glosa dicit ꝙ focaria sumitur pro forni
caria: quasi forma nitoris carés. Meretrix
aũt dicitur eo ꝙ preciũ libidinis mercatur
quia vt dicitur. xxxij. q. iiij. c. Meretrices di
cũtur quarũ publice venalis est turpitudo
⁊ que mulroꝝ libidini parent. vbi dicit glo
sa super. c. vidua. meretrix est que admiserit
plures ꝙ̃ vigintitria milia hoim. pellex ve⸗
ro dr̄ concubina q̄ falsa pelle decipit: qꝛ pelle
vult⁹ ⁊ pectoris decipit lasciuos iuuenes. fo
ris em̄ vt fallat arridet: ꝫ neq̄ciã int⁹ gerit.
vñ glo. in. c. layci. dist. xxxiij. dicit. pellicé vo⸗
cat quã q̄s hʒ cã saturãde libidinis. luxuria
vero é ex imũdis desiderijs veniés lubrica
métis ⁊ carnis pstitutio. ꝫ hec oĩa dicũt in
honestateʒ. g̃ fornicatio est pctm̄ mortale.
Quarto: qꝛ ars imitat̃ naturã inq̄ntũ po
test: vt dr̄. ij. phisicoꝝ. ⁊. ij. methaph. ꝫ natu
ra a pncipio ordinauit matrimoniũ ad co⸗
pulã carnalé. ergo natura reprobauit forni
cationé. Cũ em̄ remediũ adhibitũ pericl̄o
sit obseruandũ in forma vt periculũ euitet̃
Pro euitando autem periculo fornicatio⸗
nis est secundo matrimonium confirmatũ
vt patet Geneb. ij. ideo. ij. Coꝝ. vij. dicitur.
Unusquisqꝫ habeat vxorem suam propter
fornicationem. s. euitandam vt dicit glosa.
Qui enim concedit vnum oppositorum vi
detur negare alterũ. ex̄ de psumptionib⁹. c.

Nonne. ꝛ. c. cū ap̄lica. ex̄ de his que fiunt a
p̄lato sine ꝯsensu capituli. ꝛ. i. q. i. c. ꝑ esaiā.
ꝛ dist. xxv. c. qualis. ergo fornicatio est om-
nino a natura ꝓhibita. Quantū ad pħos
morales sciēdū ꝙ luxuria ē inordīata car-
nis ꝑtulantia: dulce venenū: importuna lu
es: ꝑiculosa potio: que corpus humanū de
bilitat ꝛ virilis animi robur eneruat: illece
brosa voluptas: adulterina iocunditas: ha
bens mel in ore: fel in corde: aculeū in dor-
so: subiectūqꝫ necesse vt peniteat. Cuius de
testatio apparet q̄druplicíter. Primo Va
lerius maxim⁹ li. ix. dicit sic. Blandū malū
luxuria quā accusare aliquādo facilius est
q̄ꝫ vitare que inuictū hannibalē armis: ille-
cebris suis cōplexa vincendū romano mi
liti tradidit. Illa ducem vigilantissimū: illa
exercitū acerrimū dapibus largis: abūdan
ti vino: vnguentoꝝ fragrantia: veneris vsu
lasciuiore ad somnum ꝛ delitias euocauit.
Quid his ergo vitijs fedius? quid etiā dā
nosius? quibus virtus atteritur: victorie re
languescunt: sopita gloria in infamiā ꝯuer
titur: animi ꝛ corporis vires expugnantur:
adeo vt nescias an ab hostibus an ab illis
capi ꝑniciosius habendū sit. hec ille. Se
cundo Seneca ep̄la. xxviij. dicit sic. Quis
hostis in quenqꝫ tā contumeliosus fuit q̄ꝫ
in quosdā voluptates sue? Quidā se volu
ptatibus mergunt quibus in cōsuetudinē
adductis carere non possunt. Ob hoc mi-
serrimū est ꝙ eo ꝑuenerint vt illis que su
ꝑuacua fuerint: facta sint necessaria. Ser
uiunt itaqꝫ voluptatibus: nō fruunt̄ ꝛ ma
la sua qđ maloꝝ vltimum est amant. Indu
randus est itaqꝫ animus ꝛ a blandiment̄
voluptatis procul abstrahēdus. Vina hā-
nibalē hiberna soluerunt ꝛ indomitū illuꝫ
niuibus atqꝫ alpibus tutuꝫ eneruauerunt.
fomēta campania armis vicit: vicijs vict⁹
est. Nobis quoqꝫ militandū est eo quideꝫ
genere militie quo nunq̄ꝫ ocium datur. De
bellande sunt in primis voluptates que vt
vides seua quoqꝫ ingenia rapuerūt. Si vo
luptati cesserim⁹: cedendū est dolori. cedē-
dū est labori: cedendū est pauꝑtati. ħ ille.
Et declamationū li. i. dicit sic. Nihil est tam
mortiferum ingenijs vt luxuria. Luxuria
blanda pestis: victrix orbis: imensas opes
auaris manib⁹ vt ꝑdat: rapit ꝛc. Tertio
Boeti⁹ li. iij. de ꝯsol. dic̄ sic. Quid aūt de cor
poris voluptatib⁹ loq̄r? q̄rū appetētia q̄deꝫ
plena ē satietaꝫ: satietas vero pnīe quaruꝫ
mot⁹ quid habeat iocūditatis ignoro. Tri
stes vero esse voluptatū exit⁹ quisq̄s remi
niscitur libidinū suarū itelliget. q̄ si beatos
explicare p̄nt: nihil cāc est q̄n pecudes q̊qꝫ
beate esse dicant̄. Nihil ḡ dubiuꝫ est q̄n ad
beatitudinē deuia quedā sint: nec ꝑducere
quenq̄ꝫ eo valeāt: ad qđ se ꝑducturas esse
ꝓmittūt. hec ille. Et de disciplina scholasti-
ca dicit sic. Est eñ meretrix iniquitatis via
inferni ianua: ꝑcussio scorpionis: viscariuꝫ
sceleris: pute⁹ interit⁹. Quarto Fulgenti⁹
libro. iij. mithologiaruꝫ dicit sic. Quāuis in
oībus libidinis amor turpis sit: nunq̄ꝫ tn̄
deterior q̄ꝫ cū se honorato miscuerit. Libi-
do eñ honestatis nouerca dū qđ expediat
nescit: semper est maiestati ꝯtraria. Amor
cū ꝑiculo sepe ꝯcordat ꝛ dū ad illud solū
vocat qđ diligit: nunq̄ꝫ videt qđ expedit. ħ
ille. Tulli⁹ libro. i. de officijs ꝯfirmat hoc idē
dicens sic. Luxuria cū oī etati turpis sit: se
nibus maxime fedissima est. Et libro de se
nectute dicit sic. O preclaruꝫ mun⁹ etatis.
Siquidē aufert nobis qđ est in adolescen
tia viciosissimū. s. libidinē corporis. hec ille.
Ecce grauis offensio luxurie. Quantū ad
poetas sciendū ꝙ fomenta luxurie sunt q̄t
tuor. Primo ociū cū gulositate. Vñ Oui
dius li. i. de remedio amoris dicit sic. Ocia
si tollas: ꝑiere cupidinis arcus. Cōtēpteqꝫ
iacent ꝛ sine luce faces. Quā platan⁹ riuo
gaudet: q̄ꝫ ꝑp̄lus vnda. Et q̄ꝫ limosa cāna
palustris humo. Tā ven⁹ ocia amat. hec il
le. Therenti⁹ in andria dicit sic. Ingeniuꝫ
oīm hoīm est ab labore ꝓcliue ad libidinē.
Et in eunucho dic̄ sic. Sine cerere ꝛ bacho
friget ven⁹. Catho libro de moribus dic̄ sic
Cū te detineat veneris damnosa voluptas
Indulgere gule noli: que ventris amica ē.
Galterus in alexandreide libro. i. dicit sic.
Te nō emolliat vicijs ꝓdiga luxuries. Nec
fortia ꝑctora frāgat. mentis morb⁹ amor.
Si bacho venerīqꝫ vacas q̄ cetera subdis
Sub iuga venisti. perijt delira vacātis Li-
bertas animi. veneris flagrante camino.
Mens ebet interi⁹. rixasqꝫ ꝛ bella moueri
Imꝑat. ꝛ suadet rōnis vile sepulchrū Ebri
etas. rigidos eneruāt ħ duo mores. ħ ille.
Scđo gaudiū cū ꝓsꝑitate. vñ Oui. li. i. de
arte amādi dicit sic. Mens erit apta capi:
tunc cū letissima rerū Et seges in pingui lu
xuriabit humo. Pectora dum gaudent nec
sunt attrita dolore: Ipa patēt blanda tūc
subit arte ven⁹. Et li. ij. dic̄ sic. Luxuriāt ani

mi rebus plerūq; secundis. Nec facile est equa cōmoda mēte pati. Et li. de ponto dicꝭ sic. Ueneris dānosa libido Non solet ī mestos sepe venire thoros. Tertio aspectus cū formositate. vn̄ Ouidiꝰ li. i. de remedio amoris dicꝭ sic. Decipimur cultu gēmis auroq; teguntꝭ Oīa: pars minima ē ipsa puella sui. Et Juuenalis li. iiij. dicꝭ sic. Rara ē cōcordia forme Atq; pudicicie. Ennodius dicit sic. Tingite candentes roseo de murice vultꝰ. Atq; fidē morū pandite de facie. ⁊ Tulliꝰ li. iij. de tusculanis questionibꝰ dicit sic. Flagitij pͥncipiū est vt ait enniꝰ intꝭ ciues nudare corpora. Quarto cantꝰ cū sonoritate. vn̄ Ouidiꝰ li. iij. de arte amandi dicꝭ sic Res est blanda canor. Pro facie multꝭ vox sua lena fuit. Ignoti nulla cupido est. Mora semꝑ amātes incitat. Et Tibullus li. ij. dicit sic. Ne vos decipiāt pendentia brachia collo. Nec rapiat blanda sordida lingua ꝑte. hec ille. Quales autē sint effectꝰ luxurie nota hos versus. Femina corpꝰ: opes: aīaz vim: lumina: vocem. Polluit: annihilat: necat: eripit orbat: acerbat. Corpus: opes animam: cōsortia: federa: famā: debilitat: perdit necat: odit: destruit: aufert. Redde singula singulis ⁊c̄. Quantū ad exempla gentiliū sciendū ꝙ luxuria damnatꝭ q̄druplici exemplo. Prīo vt dicꝭ Ualeriꝰ li. iiij. c. iij. sophocles etate iam senior cū ab eo quidā q̄reret an etiā nūc rebus venereis vtereꝭ. dic melioꝛa inq̄t. Libenter em̄ istinc tanꝙ̄ e furiosa quadā dn̄atiōe ꝑfugi: ideo Sen̄. in declamationibꝰ. li. ij. dicꝭ sic. Adolescens luxuriosus peccat: senex luxuriosus insanit. Que malā faciē habent impudice sunt. Non em̄ deest illis animꝰ: ſ; corruptor. hec ille. Secundo Helynandꝰ dicꝭ. Quid hic dicā̄t nostri: q̄bꝰ quicq̄d extra oblectamentū libidinis occurrit offensio est. Accusent igiꝭ nō tp̄a: ſ; theatra in quibꝰ ad arā luxurie virtutū victime trucidantꝭ. Demosthenes stomachū laydis nobilissime meretricis iocando suppalpās ⁊ queritans hoc quanti: Cumq; illa diceret mille denarijs. rn̄dit. Ego precio tanto dolorē nō emo. Propterea Boetiꝰ li. iij. de cōsolatione dicꝭ euripidis ꝓbo sniām q̄ carētē libidinis infortunio dixit eē felicē. Tertio beatꝰ Augꝰ. li. i. de ciuitate dei dicitꝭ. Scipio nassica ꝓhibuit senatū cōstruere theatrum ꝑsuadens oɼone grauissima: ne grecā luxuriam virilibꝰ patrie moribꝰ paterentꝭ obrepere. Dij ꝓpꝭ sedandā corpoꝝ pestilentiaz ludos sibi scenicos exhiberi iubebāt. pontifex autē ꝓpꝭ cauendā animoꝝ pestilentiaz ipsam scenā cōstrui ꝓhibebat. Neq; em̄ censebat ille felicē fore rempublicā stantibꝰ menibus: ruētibꝰ moribus. Propterea Salustius ī Catilinario dicꝭ sic. Multos pessima ac diuersa intꝭ se mala luxuria atq; auaricia vexant. Quarto Ualeriꝰ li. iij. c. v. ꝙ hortē sius corbis q̄ fuit nepos q̄nti hortensij: licet a pͥncipio fuerit homo magne auctoritatꝭ ⁊ grādis eloquētie. qꝛ eloquentia sua seduxit plebez de ianiculo ⁊ recōciliauit senatui. tn̄ duxit vitā suā viliorē ⁊ turpiorē om̄ibꝰ scortis. ad vltimū vero ꝯuertit linguā suā ⁊ eloquentiā ad libidinē cunctoꝝ intꝭ lupanaria qꝛ fuit leno cuiꝰ q̄stū fecit. Propterea Ouidius li. de ponto dicꝭ. Res īmoderata cupido est. Et Juuenalis li. ij. dicꝭ. Est eadē summis paritꝭ minimisq; libido. Et sic pꝫ ꝙ̄ graue malū sit luxuria que ebetat sensus ⁊c̄.

Secūdo declaratꝭ eadē cōclusio testimonio legꝭ diuinalis.

Sciēdū ꝙ in lege dei fornicatio ⁊ luxuria ꝓhibetꝭ q̄druplicitꝭ. Prīo qꝛ si de quo minꝰ videtꝭ inesse inest ⁊ id de quo magꝭ vt dr̄. ij. topicoꝝ. Sꝫ minꝰ videtꝭ inesse ꝙ cōcupiscētia sit mortale pctm̄ ꝙ̄ fornicatio. Nam cōcupiscētia in solo animi appetitu cōsistit: que tn̄ recepta in mēte cū deliberatione est pctm̄ mortale. Exo. xx. Non cōcupisces domum ꝓximi tui nec desiderabis vxorē eiꝰ: nō seruū nō ancillam: nō bouē: nō asinū: nec oīa que illiꝰ sunt Et Leuitꝭ. xx. Si mechatꝰ q̄s fuerit cū vxore alteriꝰ: morte moriatꝭ ⁊c̄. Patꝫ etiā ex ꝓhibitione diuine legis. Exod̄. xx. Non mechaberis. In quo precepto ſm̄ oēs catholicos doctores ꝓhibetꝭ etiā simplex fornicatio. ⁊ oīs species luxurie. Unde hereticū ē dicere fornicationē simplicē nō esse pctm̄. Scd̄o ex ꝓhibitione meretricij vn̄ Deutꝭ. xxiij. dr̄ sic. Non erit meretrix de filiabꝰ israel. neq; scortator de filijs israel. Non offeres mercedem ꝓstibuli. hec ibi. Nomīe meretricis oīs fornicaria intelligitꝭ. iuxta illud Ecc̄. ix. Om̄is mulier que est fornicaria quasi stercꝰ in via cōculcabitꝭ. Speciem mulieris aliene multi admirati reprobi facti sunt. Colloquiū em̄ illiꝰ q̄si ignis exardescit. Cū aliena muliere ne sedeas om̄ino nec accumbas cū ea super cubitū ⁊ nō altriceris cū illa in vino: ne forte declinet cor tuū in illā ⁊ sanguine tuo labaris in perditionem. hec ibi. Ex quo patet ꝙ

om̄is fornicatio ⁊ cōcubinatꝰ est pctm̄ mortale. Tertio ex improperio facto p sacram scripturā de fornicatōne.vn̄.iiij.Reg.ix.dr̄ Dixit hieu ad ioram. Adhuc fornicatōes iezabel matris tue ⁊ veneficia eiꝰ multa vigēt Porro hieu tetendit arcū suū ⁊ pcussit iorā int̄ scapulas ⁊ egressa est sagitta per cor eiꝰ Et.ij.paralip.xxi.dr̄ sic. Allate sunt aūt iorā littere ab helia pphēta in quibꝰ scriptū erat Hec dicit dn̄s deus dauid patris tui. Quoniam nō ambulasti in vijs iosaphat patris tui ⁊ in vijs asa regis iuda:sed incessisti per iter regū israel ⁊ fornicari fecisti iudā ⁊ habitatores hierl̄m.imitatꝰ fornicationē domus achab ecce dn̄s percutiet te plaga magna cū populo tuo ⁊c̄. Quarto ex punitiōe ⁊ periclitatione magnoꝝ viroꝝ ppt̄ mulieres.vt pꝫ in.xxv.exemplis sacre scripture ex quibꝰ cōuincit̄ ꝙ nō est multū cōfidendum in mulieribꝰ. Pr̄io adā fuit seductꝰ ab eua in esu pomi vetiti.ppt̄ qȯ fuit expulsus de paradiso.Gen̄.iij. Scd̄o Loth inebriatꝰ a filiabꝰ incestū cōmisit cū eis.⁊ vxor eiꝰ conuersa est in statuā salis:qꝛ cōtra pceptū dn̄i cōuertit se vt videret ciuitates sodomoꝝ cōburi Gen̄.xix. Tertio dina filia iacob vagans violata fuit a sichē ex quo ip̄e ⁊ pater eiꝰ rex sichē ⁊ om̄es quotquot erant in ciuitate masculini sexus interfecti fuerūt a simeone ⁊ leui.Gen̄.xxxiiij. Quarto iudas deceptus fuit a thamar nurusua ostendēre se fore meretricē que cōcepit ex scorto. Gen̄. xxxviij. Quinto ioseph sanctꝰ carceratꝰ fuit tribꝰ annis:qꝛ noluit cōmisceri impudice vetule vxori phutifaris dn̄i sui ob castitatē illibatā quā ꝯseruabat.Gen̄.xxxix. Sexto multa milia hoīm ex ppl̄o israel perierūt in bello.qꝛ se cōmiscuerūt mulieribꝰ moabitis ad suggestionē balaā emissis ad castra. Numeri.xxv. Et multi etiā interfecti fuerunt ex mādato moysi cui dixit dn̄s. Tolle cūctos pncipes ppl̄i ⁊ suspende eos contra solē in patibulis Dixitqꝫ moyses ad iudices israel Occidat vnusquisqꝫ pximos suos q̇ imitati sunt beelphegor. Et phinees occidit adulterum ⁊ adulteraꝫ simul ⁊ placatꝰ est dn̄s. vt dr̄ ibidē:immo ex prefatis adulterijs tota ciuitas moab depopulata fuit a patria.

Septimo ex predictis adulterijs occisus fuit balaam suggestor eorūdem facinorum cum om̄ibus masculis ⁊ feminis moabitis seruatis dūtaxat virginibus que virum nō cognouerunt q̄ fuerunt numero.xxxij.milia Numeri:xxxi.⁊.xxxij.capitul̄. Considera numeruꝫ mortuoꝝ ex residuo virginū. Octauo sysara dux famosus deceptꝰ ⁊ mortuus fuit a iahel vxore aber cynei cū psequeretur eum barach. Nam cū ille postularet aquam ad bibendū:illa mulier vtrē aque sibi dedit Cumqꝫ dormiret illa perforauit clauo tempus eius ⁊ mortuus est. Judic̄.iiij. Nono abimelech interfectus fuit a quadā muliere que proiecit mortariū desuper tecto. Judic̄. ix. Decimo samson deceptus fuit a dalila ex quo semetipsum ⁊ plures philistinorum interfecit. Judic̄.xvi. Undecimo tribꝰ beniamin quasi tota fuit deleta propter adulterium violenter commissum cum vxore leuite.ex quo interfecti fuerunt.lxxx. milia hominuꝫ ob punitionem sceleris. Judic̄.xix.⁊ xx.capitul̄. Duodecio Hely sacerdos ⁊ filij eius ophni ⁊ phinees interfecti fuerunt a philisteis ⁊ archa domini capta fuit:quia filij eius dormiebant cuꝫ mulieribus quas obseruabant ad ostium tabernaculi.i.Reg ij.⁊.iiij.capitul̄. Decimotertio David afflictus est in morte filij quē genuerat ex adulterio cum bersabee cōmisso ex quo pditionem ⁊ homicidiū perpetrauit cōtra vriam fidelissimū militē suū.ij.Reg.xi. Decimoq̄rto Amon filius dauid occisus fuit a fratre suo absalon ppt̄ thamar sororē suā quā vi oppresserat.ij.Reg.xiij. Decimoquinto absalon interfectꝰ fuit a ioab pncipe militie tribꝰ lanceis:quia fedauerat cōcubinas patris sui volens se ꝯstituere regem.ij.Reg. xvi.⁊.xviij.ca. Decimosexto adonias frater salomonis regis qꝛ concupiuit abisach sunamitē vt se faceret regem hierl̄m fuit interfectus in templo ad qȯ confugerat iussu salomonis.iij.Reg.ij. Decimoseptimo salomon sapientissimꝰ allectus mulierū amore idolatra effectus:apostatauit a cultu veri dei.iij.Reg.xij. Ex quo damnatꝰ credit̄.vt dicit Innocentiꝰ extra de constituti.c.ne innitaris. Decimooctauo sibba ad cōsultationem mulierū in ciuitate abella decapitatꝰ fuit.ij.Reg.xx. Decimonono helias pphēta multas persecutiōes passus est a iesabel regina vxore regis achab ⁊ naboth eius consilio interfectus fuit ⁊ multi prophete occisi fuerunt.iij.Reg.xix. Uigesimo athalia interfecit omne semen regium ⁊ ipa cum filijs occisa fuit.iiij.Reg.x.⁊.xi.ca. Uigesimoprimo holofernes pnceps militie regis nabuchodonosor decapitatus fuit a iudith

Adam

Loth

Egypto

Salomon ... damnatus

Patet.xij.ca. Uigesimosecundo Aman
suspensus fuit ob suspitionē violationis re
gine Hester.vt patet.vij.ca. Uigesimoter
tio duo senes iudices exardentes in susan⸗
nam occisi fuerunt iussu danielis. Ptꝫ.xiij.
ca. Uigesimoquarto tempore regis antio
chi occisi fuerunt trecētatrigintaquinqꝫ mi⸗
lia hominū.quia templum luxuria ⁊ comes
sationibꝰ erat plenū ⁊ scortātiū cū meretrici
bus.ij.Mach.vi.vsqꝫ ad fi.li. Uigesimo⸗
quinto Johannes baptista decollatus fuit
in carcere ad instantiam herodiadis cum
qua herodes cōmiserat incestum. Mar.vi.
Fugienda est ergo fornicatio ⁊c̄.

Tertio declarat̄ eadē cō⸗

clusio testimonio legis ꝓphetalis.⁊ hoc q̄⸗
druplicater. Primo sic.Salomon Prouer.
vij dicit sic.De fenestra domꝰ mee per can
cellos prospexi ⁊ video paruulos.Conside
ro vecordem iuuenem qui transit per plate
am iuxta angulum ⁊ prope viam domꝰ mu
lieris extranee graditur in obscuro aduespe
rascente die in noctis tenebris ⁊ caligine.
Et ecce mulier occurrit illi ornatu meretri⸗
cio preparata ad capiendas animas garru
la ⁊ vaga ⁊ quietis impatiens. nec valens
in domo cōsistere pedibus suis.nunc foris:
nunc in plateis:nunc iuxta angulos insidi⸗
ans.Apprehensum quoqꝫ deosculatur iu⸗
uenem ⁊ procaci vultu blanditur dicēs.Ui
ctimas pro salute voui.hodie reddidi vota
mea.Idcirco egressa sum in occursum tuuꝫ
desiderans te videre ⁊ repperi. Intexui fu
nibus lectū meum straui tapetibus pictis
ex egypto: consperſi cubile meum mirra ⁊
aloe ⁊ cinamomo. Ueni inebriemur vberi
bus donec illucescat dies ⁊ fruamur cupitꝭ
amplexibus. Non est eīm vir in domo sua:
abijt via longissima:sacculum pecunie secū
tulit.in die plene lune reuersurus in domū
suam.Irretiuit eum multis sermonibus ⁊
blandicijs labiorū protraxit illum. Statim
eam sequitur quasi bos ductus ad victimā
⁊ quasi agnus lasciuiens ignorans ⁊ nescit
ꝙ ad vincula stultus trahat̄; donec transfi
gat sagitta iecur eius. velut si auis festinet
ad laqueuꝫ ⁊ nescit quia de periculo anime
illius agitur. Nunc ergo fili audi me ⁊ attē⸗
de verba oris mei. Ne abstratur in vijs illi⸗
us mens tua neqꝫ decipiaris a semitis eius.
Multos enim vulneratos deiecit ⁊ fortissi
mi quiqꝫ interfecti sunt ab ea. Uie inferi do
mus eius penetrātes inferiora mortis.hec
ibi. Secūdo Ezechiel.xvi.dicit̄ sic. Et ha⸗
bens fiduciā in pulchritudīe tua fornicata
es in noīe tuo ⁊ exposuisti fornicationē tuā
omi transeunti vt eius fieres. Et edificasti
tibi lupanar ⁊ fecisti tibi prostibulū in cun⸗
ctis plateis.Ad omīe caput vie edificasti si⸗
gnum prostitutionis tue ⁊ abominalē feci⸗
sti decoreꝫ tuū.Nec facta es quasi meretrix
⁊ fastidiosa augens preciū sed quasi mulier
adultera que super virum suuꝫ inducit alie
nos.Omībus meretricibꝰ dant̄ mercedes
tu autē dedisti mercedes cunctis amatori⸗
bus tuis ⁊ donabas eis: vt intrarent ad te
vndiqꝫ ad fornicandū tecū factumqꝫ est in
te contra consuetudinē mulierū in fornica⸗
tionibꝰ tuis. Propterea meretrix audi ver
bum dn̄i.Hec dicit dominꝰ deus.Quia effu
sum est es tuū ⁊ reuelata est ignominia tua
in fornicatōnibus tuis sup amatores tuos
ecce ego cōgregabo omēs quibus cōmixta
es ⁊ omēs quos dilexisti ⁊ nudabo ignomi
niam tuam coram eis ⁊ videbunt omnem
turpitudinē tuā ⁊ iudicabo te iudicijs adul
terarum ⁊ dabo te in sanguinem furoris ⁊
zeli: ⁊ dabo te in manus eorum ⁊ destruent
lupanar tuum ⁊ demolientur prostibulum
tuum ⁊ denudabunt te vestimentis tuis et
auferent vasa decoris tui ⁊ derelinquent te
nudam plenāqꝫ ignominia ⁊ adducent sup
te multitudinē ⁊ lapidabunt te lapidibus ⁊
trucidabunt te gladijs suis ⁊ comburent do
mos tuas igni ⁊ facient in te iudicia in con
spectu mulierum plurimarum ⁊ requiescat
indignatio mea in te:eo ꝙ non fueris recor
data dierū adolescētie tue.hec ille. Tertio
Osee.ij.dicit̄ sic. Iudicate matrē vestraꝫ: vt
auferat fornicatōes suas a facie sua ⁊ adul
teria sua de medio vberū suoꝝ:ne forte expo
liem eā nudā ⁊ statuā eam ſm diē natiuita
tis sue ⁊ filioꝝ illiꝰ nō miserebor qm̄ filij for
nicationū sunt:qr fornicata ē mat̄ eoꝝ ⁊ cō
fusa ē q̄ ꝯcepit eos q̄ dixit.Uadā post ama⸗
tores meos q̇ dant panes mihi:aquā:lanā:
linū ⁊ oleū. Propt̄ h̄ ecce ego sepiā viā tuā
spinis.Et nūc reuelabo stulticiā eiꝰ ī oculis
amatorū eius. ⁊ vir nō eruet eam de manu
mea ⁊c̄. Quarto Naum.iij.ca.dicitur. Ue
ciuitas sanguinum:non est finis cadaueruꝫ
in te propter multitudinem fornicationum
meretricis speciose ⁊ grate ⁊ habentis ma
leficia que vendidit gentes in fornicationi⸗
bus suis. Ecce ego reuelabo pudēda in fa⸗

cie tua ⁊ ostendã gentib⁹ nuditatẽ tuã ⁊ re-
gib⁹ ignominiã tuã ⁊ ꝓijciã sup te abomina
tiones tuas ⁊ ꝯtumelijs te afficiã ⁊ ponã
te in exemplũ. hec ille. Et Tho. iiij. dr̃. Attẽ-
de tibi fili mi ab omĩ fornicatiõe ⁊ pret̃ vxo-
rem tuã nũꝗ̃ patiaris crimẽ. Et Dauid in
ps. Om̃es q̃ elongãt se a te peribũt: pdidi
sti oẽs q̃ fornicanť. Et iterũ. Et interfecta ẽ
terra in sanguinib⁹ ⁊ cõtaminata est in ope
ribus eoꝝ ⁊ fornicati sunt in adinuẽtionib⁹
suis. Et irat⁹ est furore dñs in ppl'm suũ ⁊
abhominat⁹ est hereditatẽ suã. Ecce quãta
detestatio: q̃t improperia: q̃les abhomĩatio
nes: cõminationes: terrores: plage ꝓmisse
sunt cõtra fornicatiões. Nisi eñ esset horrẽ
dum mortale ⁊ dãnabile pctm̃ illa nõ ꝯcur-
rerent.

Quarto declarať eadẽ cõ
clusio testimonio leg' hũanalis. Sciẽdũ ꝙ
vitiũ cõtra naturã qd̃ est viciũ sodomiticũ
sic vulgariť appellatũ: est grauissimũ. Circa
qd̃ vidẽda sunt q̃ttuor. Primo quib⁹ noib⁹
appelleť hoc pctm̃. Notandũ ꝙ decẽ grauis
simis noib⁹ appellať hoc pctm̃. Primo ap-
pellať pctm̃ simpl'r cõtra naturã. Patet in
autẽtica. vt nõ luxurienť cõtra naturã. colla
tione. vi. extra de excessib⁹ platoꝝ. c. clerici.
⁊ xxxij. q. vij. c. adulterij. vbi dr̃. pessimũ ẽ qd̃
ꝯtra naturã fit. hec ille. Non eñ pñt nũc nec
poterũt in die iudicij sodomite vllo modo se
excusare p ignorantiã: cũ natura legẽ docue
rit ⁊ dederit nõ solũ hoib⁹: ſ etiã omib⁹ bru
tis. quã bruta animalia seruãt ⁊ isti trãsgre-
diunť. vt. ff. de iusticia ⁊ iure. l. i. §. ius natu
rale. vbi dr̃. Jus naturale ẽ qd̃ nã oĩa aĩalia
docuit. Nam ius istud nõ solũ hũani gene-
ris ꝓpriũ est: ſ oĩm animaliũ q̃ in celo: que ĩ
terra: que in mari nascunť. oĩm quoqꝫ com
mune est. Hinc descendit maris atqꝫ femi-
ne cõiugatio: quã nos matrimoniũ appel-
lam⁹. Hinc liberoꝝ ꝓcreatio. hinc educatio
Videm⁹ eñ cetera quoqꝫ aĩalia fera etiã
istius iuris peritia censeri. Itẽ instituta de
iure naturali in ꝑncipio idẽ dr̃. Et dist. i. ca.
ius naturale dr̃ sic. Jus naturale est cõmu
ne oĩm nationũ: eo ꝙ vbiqꝫ instinctu natu-
re nõ constitutiõe aliq̃ habeť. vt viri ⁊ femi
ne cõiũctio liberoꝝ successio ⁊ pueroꝝ edu
catio. Et in autẽtica. quibus modis natura
les efficiať legitimi. §. liceat. vbi ſm ius na
turale coit⁹ est coequalis. Idẽ dic̃ phs. i. po
liticoꝝ. ꝙ necessariũ ẽ hoiem ⁊ feminã com
misceri nõ ex electõe: ſ a natura. Propter-
ea viciũ sodomiticũ dicit ꝯtra naturã. Se
cũdo appellať flagitiũ sodomiticũ seu sodo
mitarũ. Pꝫ. di. iiij. c. qd̃ ait. vbi dr̃ sic. Om̃
loth ꝯstituere volebat filias suas hac com
pensatõe vt viri hospites ei⁹ nihil a sodomi
tis tale pateref. hec ibi. Et. xxxij. q. vij. c. Fla
gitia que cõtra naturã vbiqꝫ ac semp repu-
dianda atqꝫ punienda sunt: qualia sodomi
tarũ fuerunt. Et. xxxij. q. iij. §. hoc autẽ. dici
tur sic. Relicto naturali vsu cõtra naturam
more sodomitico fornicamur. hec ibi. Ter
tio appellať stuprũ. Patet. ff. de officio ꝑsi
dis. l. finali. ff. de postulando. l. i. §. remouet
ff. qd̃ metus causa. l. isti quidẽ. §. penultimo
ff. de adulterijs. l. qui domũ. ⁊. l. sequẽti. ⁊. l.
mariti lenociniũ. §. finali. ⁊. l. stuprũ. §. i. Et
ff. de extraordinarijs criminib⁹. l. i. §. qui pu
ero. ff. ad legẽ iuliã de vi pu. l. iij. §. i. Et de pe
nitentia. dist. i. §. qui puero stuprũ abducto
vel corrupto comite ꝑsuaserit aut mulierẽ
aut puellã interpellauerit. q̃due impudicitie
gr̃a fecerit ⁊ domũ ꝑbuerit precium ve quo
his ꝑsuadeat dederit: ꝑfecto flagitio puniť
capite. imꝑfecto ẋo in insulã deportať. hec
ibi vt pꝫ. Quarto appellať vitium ꝓpť qd̃
venit ira dei in filios diffidẽtie. Patꝫ in au
tentica. vt nõ luxurienť ꝯtra naturã. collati-
one. vi. ⁊ de cõse. dist. i. c. in sancta. ⁊ extra de
vita ⁊ honestate clericoꝝ. c. vt clericoꝝ mo-
res in meli⁹ reformenť cõtinenť ⁊ caste vi-
uere studeãt vniuersi: presertim in sacris or
dinibus ꝯstituti ab oĩ libidinis vitio ꝑcauẽ
tes: maxie illo ꝓpť qd̃ venit ira dei in filios
diffidẽtie. hec ibi. Extra de excessib⁹ platoꝝ
ca. clerici q̃cunqꝫ illã incõtinẽtiã q̃ cõtra na
turã est ꝓpť quã venit ira dei in filios diffi
dentie ⁊ quinqꝫ ciuitates igne consumpsit:
deprehensi fuerint laborare ⁊c̃. Quĩto ap
pellať virũ nubere in feminã. Patet. C. de
adulterijs. l. cũ vir. glo. cũ vir supponit se in
officiũ femine. Sexto appellať aliquẽ in
corpe suo muliebria pati. Patet. ff. de postu
lando. l. i. §. remouet ⁊c̃. Septimo appel-
latur nephanda libido. Pꝫ instituta de pu
blicis iudicijs. §. Item lex iulia ⁊c̃. Octa-
uo appellať nephandũ crimẽ. qd̃ noĩare tur
pissimũ est. ne dicẽtis os ⁊ aures audienti-
um polluanť. xxxij. q. v. ca. in eo fornicator.
vbi dicit sic. In veteri lege de nefandis cri-
minib⁹ que in occulto sunt. q̃ nomiare etiã
turpissimũ est. ne dicentis os ⁊ aures audi
entium pollueref. generaliť est cõplexa di

tens verecundos vel verentes facie filios
israel ab omi immūdicia.hec ibi. Nono ap
pellatur grauissima luxuria. Patet in auten
tica.vt nō luxurient cōtra naturā. collatiōe
vi.⁊c. Decimo appellat fetidissima neq̄tia
Patet.C.de adulterijs.l.fetidissimā earum
neq̄ciā que pudorē suū alienis libidinibus
ꝓsternūt:necnō etiā earū que ꝑ vim stupro
comprehense sunt:irreprehensa volūtate le
ges vlciscunt.hec ille. Et hoc qñ mulier cū
alia muliere corrumpit.vel qñ abuti se pati
tur a viro ꝓprio vel ab extraneo. vt dicunt
doctores.ff.de adulterijs.l.si vxor ⁊c. Se
cundo videndū est ꝙ pctm̄ cōtra naturā est
crimē exceptatū tanq̄ maximū ⁊ sceleratis
simū. Nam Guillerm⁹ in speculo de accusa
tore in fi.ponit ista crimina exceptata.s.cri-
men lese maiestatis.crimē ꝑduellionis. qđ
est sub crimine lese maiestatis.crimen here
sis.crimen simonie.crimē sacrilegij.crimen
fraudati census.crimē fraudate annone.cri
men dilapidatiōis. Ego vero addo hoc ma
ledictū scʒ crimē cōtra naturam.qđ declaro
quattuor rationib⁹. Prima ratio est maio
ris displicētie ⁊ offensionis dei:q2 nullū ali
ud pctm̄ tantū displicet deo ⁊ offendit deū
sicut istud pctm̄ maledictū.vñ Geñ.xviij.di
citur. Homīes sodomite erant pessimi pec-
catores coram deo nimis. Et.xviij.dic̄ dñs
Clamor sodomoꝝ ⁊ gomorre multiplicat⁹
est ⁊ pctm̄ eoꝝ aggrauatū est nimis.descē-
dam ⁊ videbo vtrū clamorē opere cōpleue-
rint.super quo Gregori⁹ dic̄. Nouim⁹ tante
⁊ inaudite turpitudinis quasi admirationē
que dubitationē parit in audiētes. dñs em̄
quasi admirās suꝑ tanto scelere dicit.descē
dam ⁊ videbo.q̄si dicat. Incredibile videt
hoīes tantū flagitiū ꝑpetrasse. vnde.ij.q.i.
ca.Deus omīpotēs vt nos a p̄cipitāde sen-
tentie ꝓlatiōe cōpesceret:cū oīa nuda ⁊ ap-
ta sint oculis eius:mala tn̄ sodome noluit
audita iudicare priusq̄ manifeste cognosce
ret que dicebant.vñ ait ip̄e.Descendā ⁊ vi
debo vtrū clamorē q̄ venit ad me opere cō-
pleuerit. An nō est ita vt sciam? Deus omī-
potens cui nihil est absconditū:ſʒ oīa ei ma
nifesta sunt anteq̄ fiant nō ideo hec ⁊ alia
multa ꝑ se inquirere dignat⁹ est ꝙ ea igno
raret:ſʒ vt nobis exemplū daret ne p̄cipites
in discutiēdis ⁊ iudicādis negocijs essem⁹
⁊ ne mala ꝓximoꝝ p̄us quisq̄ p̄sumat cre-
dere q̄ probare. Cuius exemplo monemur
ne ad ꝓferendā sententiaʒ vnq̄ precipites
simus aut temere indiligēterq̄ probata in-
discussa quoquo modo iudicem⁹. Si em̄ de⁹
oīm cognitor sodomoꝝ mala quoꝝ clamor
vsq̄ ad celū ꝑuenerat oīa sciens pri⁹ nec
credere nec iudicare voluit:q̄ ip̄e ea cum fi
delib⁹ testib⁹ diligent inuestigās q̄ audierat
opere cōprobaret:nos qui sumus homines
⁊ peccatores quib⁹ incognita sunt occulta
iudicia dei:hoc precauētes nullū ante verā
iustamq̄ ꝓbationē iudicare aut condemna
re debem⁹.hec ibi. Nam isti maledicti sodo
mite sunt aduersarij dei ⁊ toti⁹ curie celestis
ac destructores humani generis:quia con-
seruatio generis humani nō potest esse:nisi
per generationē ⁊ liberoꝝ ꝓcreationeʒ que
nō pōt fieri absq̄ viro ⁊ muliere:ex ipsoruʒ
naturali cōiunctione.vt habet.C.de indicta
viduitate tollenda.l.finali.C.de liberis pre
teritis.l.maximū. Et instituta de exheredā-
dis liberis.§.⁊ hoc quideʒ. Et in autentica
de triennio ⁊ semis.§.i.collatiōe.iij. Natu-
ra em̄ vtrunq̄ corp⁹ maris ⁊ femine edidit
vt maneat suis virib⁹ imortale ⁊ alterū alte
rius auxilio semꝑ egeat ⁊ vno semoto:alte
rum corrumpat.C.de legitimis heredib⁹.l.
lege.xij tabularū. Propterea ph̄s.i.politico
rū ⁊.ij.de anima ibi naturalissimū operum
dicit ꝙ oīa etiā viuentia naturaliter appe
tunt cōtinuationē sui in esse.quod nō potest
fieri:nisi ꝑ generationē que nō est sine com
mixtione actiui ⁊ passiui.xxxij.q.vij.c.flagi-
tia.dr̄ sic. Diuina lex nō sic fecit hoīes vt se
vterent modo contra naturā. Violat quip
pe illa societas que cū deo nobis esse debet
cū eadē natura cui⁹ ip̄e est auctor:libidinis
peruersitate polluit.hec ibi. Et in autentica
vt nō luxurient cōtra naturā.collatione.vi.

Secunda ratio est maioris vindicte ⁊ vlti
onis. Nam pctm̄ ꝯtra naturā fuit p̄ma cau
sa diluuij. Geñ.vi. Vidēs aūt de⁹ ꝙ multa
malicia hoīm esset in terra ⁊ cuncta cogita-
tio cordis intenta esset ad malū omī tempo
re penituit eū ꝙ hoīem fecisset in terra ⁊ pre
cauens in futurū ⁊ tactus dolore cordis in-
trinsecus delebo inquit hoīem quē creaui a
facie terre. Corrupta est autē terra corā deo
⁊ repleta est iniquitate. Cumq̄ vidisset de⁹
terram esse corruptā:omīs quippe caro cor
ruperat viam suā corā dño suꝑ terrā. dixit
deus ad noe. Finis vniuerse carnis venit
coraʒ me. Repleta est terra iniquitate a fa
cie eorum ⁊ ego disperdam eos cum terra.
Post dies septem ego pluam super terram

quadraginta diebꝰ ⁊ quadraginta noctibꝰ
⁊ delebo omnē substantiā quā feci de super
ficie terre. Cumq̄z transissent septem dies:
aque diluuij inūdauerūt sup terrā. ruptiq̄z
sunt om̄es fontes abissi magne ⁊ cataracte
celi aperte sunt. ⁊ facta est pluuia super ter
ram quadraginta diebꝰ ⁊ quadraginta no
ctibus ꝯsumptaq̄z est om̄is caro que moue
batur super terrā. vniuersi homīes ⁊ cuncta
in quibꝰ spiraculuz vite est: in terra mortua
sunt. hec ibi. Propter hoc pctm̄ subuerse fu
erunt quinq̄z ciuitates. Geñ. xviij. Igit̄ do
minus pluit sup sodomā ⁊ gomorram sul-
phur ⁊ ignē de celo ⁊ subuertit ciuitates has
⁊ omnē circa regionē vniuersos habitato-
res vrbium ⁊ cuncta terre virentia. hec ibi.
Et tangit̄ in autentica vt nō luxurient̄ con
tra naturā. Et de pnīa dist. i. §. Sed ⁊ conti
nuo qui dixerat sicut adoame faciam te ⁊
sicut seboim. que due ciuitates ex vicinia
sodomoꝝ parilis excidij atq̄z incendij traxe
re consortiū. Conuersum est inquit cor me-
um in meipso. Conturbata est anima mea
vt faciam ſm iracundiā furoris mei. Nōne
ergo apparet ꝙ ideo nobis peccantibꝰ in
dignatur dn̄s iesus vt indignatōis sue nos
terrore cōuertat: hec ibi. Et glo. ibidem enu
merat has quinq̄z ciuitates. scilꝫ sodoma ⁊
gomorra: adoame: seboim: segor que est ba
le. ex quibus factum est mare mortuū. cuiꝰ
aqua nec nauigabilis neq̄z potabilis est. ibi
ferrum natat ⁊ pluuia mergitur. ibi sunt po
ma in arboribus pulcherrima exterius: inte
rius aūt sunt plena fauilla ⁊ cineribꝰ. Tam
horrendum fuit hoc pctm̄ vt vltio peruene
rit vsq̄z ad necem filioꝝ suoꝝ ne de origine
ipsoꝝ aliq̄d signū remaneret. Non em̄ solū
illata est vltio in auctores scelerū: verūetiaz
in ꝓgeniē dampnatoꝝ. xv. q. vlti. c. Cum mul
te. Et ita hi q̄ nō peccauerūt perierūt: q̄r se-
pe perit iustus cū impio. ex̄ de his que fiūt
a maiori parte capituli. ca. ij. Et vno peccan
te ira dei sup oēm pplm̄ venit. dist. xlv. ca. ſ
illud nō ociose. Et vxor loth respiciēs retro
vt videret subuersionē illā: statim cōuersa ē
in statuā salis marmoreā. que manet vsq̄z ī
hodiernū diem. Qd̄ em̄ iste q̄nq̄z ciuitates
igne ⁊ sulphure consumpte sunt: signant ꝙ
om̄es qui hoc tale scelus peragunt: qui sen-
sibus quinq̄z sui corporis libidinose conta-
minauerint seipsos: in illo futuro incendio
concremandi sunt. Naz quia dux exercitus
romanoꝝ in templo deorum cōmisit hoc
scelus tempore hānibalis apud cānas: pro-
pterea romani turpissime deuicti sūt. Ter
tia ratio est maioris grauitatis ⁊ pollutio-
nis. Nam hoc peccatū contra naturā est ne-
phandissima libido instituta de publicis iu
dicijs. §. Item lex iulia de adulterijs coercē
dis: que non solum temeratores aliaruz nu
ptiarum gladio punit. sed etiam eos quicū
masculis nephandā libidinem exercere au-
dent. hec ibi. Et in autentica. vt non luxuri-
entur contra naturam. dicit iustinianus sic
collatiōe. vi. Igitur quidam diabolica insti
gatione comprehēsi ⁊ grauissimis luxurijs
semetipsos inseruerunt ⁊ ipsi nature cōtra
ria agunt ⁊ istis iniungunt̄ sensibꝰ accipere
dei timorē ⁊ futurū iudiciuz ⁊ abstinere ab
huiusmodi illicitis ⁊ diabolicis luxurijs: vt
non per huiusmodi impios actus ab ira dei
iusti inueniantur ⁊ ciuitates cum habitanti
bus earum pereant. Docemur em̄ a diuinis
scripturis ꝙ ex hmōi impijs actibus ⁊ ciui-
tates cū homībꝰ parit̄ perierūt. ꝓpterea er
go om̄ibꝰ homībꝰ huiuscemodi ꝑcipimꝰ a
predictis delictis abstinere ⁊ dei timorē in
cordibꝰ ꝑcipere ⁊ sequi eos q̄ bn̄ viuūt. Pro
pter talia em̄ delicta ⁊ fames ⁊ terremotus
⁊ pestilētie fiunt. ꝓpterea admonemꝰ absti
nere ab hmōi illicitꝫ predictꝫ: vt nō suas per-
dāt aīas. hec ibi. Qd̄ aūt ista nūc dicta eue
niāt notat̄. xxxij. q. vij. c. flagitia. in glo. Hoc
em̄ pctm̄ ē grauiꝰ: ꝙ̄ cū matre cōcūbere. vn̄
xxxij. q. vij. c. adulterij malū vincit fornicati-
onē: vincit̄ aūt ab incestu. Peius ē em̄ cum
mr̄e ꝙ̄ cū aliena vxore cōcūbere: ſ oīm hoꝝ
pessimū ē qd̄ ꝯtra naturā fit. hec ibi. Et. c. vsꝰ
naturalis ⁊ licitꝰ ē. sic in ꝯiugio: ⁊ illicitꝰ sic
in adulterio. cōtra naturā xͦo semꝑ illicitꝰ. ⁊
ꝓculdubio flagitiosior atq̄z turpior quē san
ctus apl's ⁊ in feminis ⁊ in masculis argue
bat. dānabiliores volēs eos intelligi: ꝙ̄ si ī
vsu naturali adulterādo vel fornicando pec
carēt. hec ibi. Dictū apl'i habet̄ Rom̄. i. q̄ si
ꝑ totū. Preterea pctm̄ ꝯtra naturā apd̄ deū
grauiꝰ est homicidio: q̄r homicidiū occidit
corpꝰ. pctm̄ cōtra naturā occidit aīam. īmo
duas aīas. s. suā ⁊ eiꝰ in quē cōmisit. sicut dr̄
de illo q̄ ꝓuocauit aliquē ad iurandū sciēs
ipm̄ falsuz iuraturū. q̄r piuriū vincit homici
diū. xxij. q. v. c. ille q̄. Hoc etiā videt̄ satis ex-
pressum. xxxiij. q. iij. §. hoc aūt. vbi postq̄ di
xit de penitentia adulterij ⁊ homicidij: sub-
dit. vel criminū magnitudo vulgarē consue
tudinē excedēs veluti dū ꝯtra naturā more

sodomitico humane societatis ⁊c̄. Est em̄
hoc pcm̄ grauiꝰ ꝙ ꝓstituere ꝓprias filias
Exemplo sancti Loth. Gen̄. xix. Et hr̄ dist.
xiiij. c. ꝙ ait sodomitis loth. Sūt mihi due
filie que nondū nouerūt viros: ꝓducā illas
ad vos. vtimini illis sicut placuerit vobis.
tantū in viros istos ne faciatis iniquū. ꝓsti
tuere volebat filias suas. hac compensatiōe
vt viri hospites eius nihil a sodomitis tale
paterent̄. hec ibi. Sed nunquid loth potest
excusari ꝙ bene fecerit: Aug. in questioni-
bus super Gen̄. dicit ꝙ nemo debet minus
malū cōmittere vt alter euitet maius malū
Nimirū periculosissime admittit̄ hec com-
pensatio flagitiorū vel quorūcunq̄ pctōꝝ:
vt nos faciamꝰ mali aliquid ne alius grauiꝰ
malū faciat. Amb. li. de p̄triarchis vt hr̄. xxxij
q. vij. c. offerebat. cōmēdat loth dicēs. Offe
rebat sctūs loth filiarū pudorē. Nā ⁊ si illa
q̄q̄ flagitiosa impunitas erat: tm̄ minꝰ erat
ſm naturā coire: ꝙ aduersus naturaʒ delin
quere. Preferebat domꝰ sue verecundie ho
spitalem gratiā etiam apud barbaras gen-
tes inuiolabilē. hec ibi. Sed Aug. conside-
rauit delictū filiarum loth. Amb. autē pieta
tem quaʒ habuit ad hospites. Sed quia nō
tollitur delictū filiarū ꝓpter illam pietatem
ideo loth non bene fecit. Simile habet̄ Iu
dic̄. xix. de hoīe sene qui cū suscepisset hospi
tio adolescentē leuitā cum vxore sua: nolēs
vt viri belial cōmitterent hoc scelus ait. ha-
beo filiā virginē ⁊ hic homo habet concubi
nam: educam eas ad vos vtamini eis ⁊ ve
stram libidinē cōpleatis. tantuʒ obsecro vt
scelus contra naturaʒ non operemini in vi-
ros ⁊c̄. Quarta ratio est maioris asperita
tis ⁊ locutōnis. Nam lex nō loquit̄ ita aspe
re cōtra aliquos criminosos sicut cōtra hoc
pcm̄. vt patet. C. de adulterijs. l. cum vir nu
bit in feminā vires porrecturā: quid cupiat
vbi sexus perdidit locū vbi scelus est id qđ
nō proficit scire. vbi venꝰ mutat̄ in alteram
formā: vbi amor querit̄ nec videt̄ iubemus
insurgere leges. armari iura gladio vltore.
vt exquisitis penis subdantur infames qui
sunt vel futuri sunt rei. hec ibi. Et in autenti
ca. vt nō luxurient̄ ꝯtra naturā. collatōe. vi.
in fine dic̄ iustinianꝰ impator sic. Si aūt ⁊
post nostrā hāc admonitionē inueniant̄ ali
qui in talibꝰ ꝑmanētes delictis. ꝑmū quidē
indignos semetipsos faciunt dei misericor
dia: post hoc autem ⁊ legibus constitutis
subijciuntur tormentis. Precipimꝰ enim ⁊
prefecto gloriosissimo regie ciuitatis. ꝑma-
nentes in predictis illicitis ⁊ impijs actibꝰ
⁊ post hanc nostram admonitionē compre
hendere ⁊ vltimo subdere supplicio: vt non
ex contemptu taliū inueniat̄ ⁊ ciuitas ⁊ res
publica per hos impios actus ledi. Si em̄ ⁊
post hanc nostram suasionē quidā tales in-
uenientes hos subtercelauerint similiter a
dn̄o deo condemnabunt̄ ⁊ ipe em̄ gloriosis
simus prefectus si inuenerit quosdam tale
aliq̄d delinquentes ⁊ vindictā i eos nō in-
tulerit ſm nostras leges: ꝑmū quidem obli
gatus erit dei iudicio: post hoc autē nostrā
indignationē sustinere. hec ibi. O detestabi
le peccatū. O inauditū sacrilegiū. O ineffa
bile viciuʒ de quo nunq̄ homo debet loqui
quia obturat aures iusti audientis tam ab-
hominabile peccatū. Non em̄ solum actus:
sed etiam ipsa prolatio os loquentis aures
audientis ⁊ ipsa quodā modo polluit ele-
menta. Nam angelus bonus tantū se elon-
gat a colloquentibꝰ de hoc vicio. licet nō ad
peccandum: sed ad detegendum quantum
sonus vocis protendit̄. Demon etiā postq̄
conduxit homīes ad peccandum hoc vicio
contra naturā: retro se voluit ne illud videat
sicut vxor loth ex sola visione vindicte huiꝰ
peccati conuersa est in lapidem salis ⁊c̄.

Tertio videndum est ꝙ licet hoc viciuʒ cō
tra naturam attemptetur a diuersis multi-
pliciter: omnes tamen tenentur rei equali-
ter. Sciendum ꝙ vicium contra naturaʒ di
citur ꝙ quocunq̄ modo exercetur preterq̄
inter virum ⁊ feminam ordinate in vase na
turali ad hoc debito. Tale em̄ vicium quan
doq̄ est attemptatū ⁊ non perfectū. ⁊ tunc
attemptantes non tenent̄ hoc crimine: sed
iniuriarū. ff. de iniurijs. l. sed est questionis.
§. finali. ⁊ l. sequenti. Et de penitentia dist.
i. §. Si quis tam masculum q̄ feminam: si-
ue ingenuos siue libertinos impudicos fa-
cere attemptauerit: iniuriarū tenebitur. ⁊ si
serui pudicicia attēptata sit: iniuriarū locū
habet. Attēptari pudicicia dr̄ cū id agit̄: vt
ex pudico impudicꝰ fiat. hec ibi. Quandoq̄
autē taliter attemptantes in insulam depor
tantur. ff. de extraordinarijs criminibus. l. i.
§. qui puero. de penitentia dist. i. §. qui pue
ro stuprū abducto ab eo vel corrupto comi-
te persuaserit aut mulierē aut puellaʒ inter-
pellauerit. quid ve impudicicie gr̄a fecerit:
vel domū prebuerit: precium ve quo his per
suadeat dederit: ꝑfecto flagitio punit̄ capite

imperfecto vero in insulam deportatᷣ.corru
pti comites summo supplicio afficiuntᷣ. hec
ibi.Quandoqꝫ aũt hoc viciuꝫ est ꝑfectũ:⁊
tunc hoc flagitio tenentᷣ plures. Prĩo agẽ-
tes principales. Patet instituta de publicis
iudicijs. Item lex iulia. C.de adulterijs .l.cũ
vir ⁊c. Secũdo patiẽtes. Pater.ff.de postu
lando.l.i.§.remouet auteꝫ a postulando ꝓ
alijs.etiã euꝫ q̃ corꝑe suo muliebria passus
est.glo.dicit.⁊ hic est infamis ip̃o iure.C.de
adulterijs.l.cũ vir. Tertio mascułꝰ cũ mascu
lo. Patet.ff.de extraordinarijs criminibꝰ.l.
i.§.qui puero:⁊.xxxij.q.vij.c.vsus naturał.
Quarto femina cũ femĩa. Patꝫ.C.de adul
terijs.l.fedissimã.glo.dicit ibi. Cum femina
agit vt vir.⁊ ecõuerso vir vt femina. Nã mu
lieres in vesaniã verse supergrediuntᷣ femi
nas abutentes eis. Quinto vir abutens fe
mina. Pone ꝙ quis stuprauerit virginem
immaturã nondũ viri potentẽ. puta mino-
re duodecim annis:qua pena debet puniri
Dicũt quidã ꝙ debet decapitari:qꝛ abstulit
virginitatẽ que nũꝙ̃ resuscitatᷣ.C de raptu
virginũ.l.vna. Contra.istã nõ viri potenteꝫ
nõ deflorauit ſ; corrupit.ergo debet depor-
tari. Casus est.ff.de penis.l. si q̃s aliq̃d .§.
qui nondum. Ideo dico ꝙ talis aut deflora
uit eam auferendo sibi virginitatẽ.qȯ põt
esse etiã si sit minor duodecim annis : quia
hic nõ attenditᷣ etas:ſ; potentia naturalis.
extra de desponsatõe impuberũ.c.puberes
⁊ sic tenetᷣ pena capitali.ꝑ legẽ allegatam.
Aut nõ deflorauit eam:qꝛ non erat viri po
tens.⁊ tunc aut polluit eam extra naturalia
⁊ sic cõmisit in ip̃am viciũ sodomiticũ con
tra naturã ⁊ debet puniri pena huiꝰ delicti
Aut polluit eam circa naturalia. non tamẽ
intra:qꝛ nõ attigit claustra pudoris: ſ; in cir
cuitu palpitabat:vel ꝓptᷣ teneritatẽ etatis.
ex̃ de sponsalibꝰ.c.iuuenis.ex̃ de despõsati-
one impuberũ.c.cõtinebatᷣ.vel ꝓptᷣ artatio
nem mulieris.ex̃ de frigidis.c.fraternitat.⁊
tunc aut ex affectu matrimoniali ⁊ sic excu
satur:qꝛ ꝓptᷣ consensum ⁊ nõ ꝓptᷣ factũ vi-
detur affinitas ꝯtracta q̃ impedit matrimo
nium cũ consanguinea illiꝰ. vt ptꝫ in dictis
capitulis allegatis. Et.xxxv.q.iij.c.extraor-
dinaria. Aut nõ ex affectu matrimoniali.⁊
sic cõmittit viciũ sodomiticũ.⁊ talis pollu-
tio est criminosa ⁊ damnabilis ex qua nul-
la cõtrahitᷣ affinitas.⁊ tunc punitᷣ pena re-
legationis.per.§.qui nondũ.cũ iura nõ cor
rigantᷣ:nisi exp̃sse dicatᷣ.C.de appellatõibꝰ
l.p̃cipimꝰ in fine. Et ita pꝫ grauis excessus
in defloratiõe mulieris virginis ⁊c. Sexto
vir cũ vxore ꝓpria abutẽs ea. Patet.xxxij.
q.vij.c.adulterij.vbi dᷣ sic. Si vir membro
mulieris nõ ad hoc ꝯcesso vti voluerit vsus
eñ naturalis si vltra modũ ꝓlabitᷣ in vxo-
re quidẽ veniale est.in meretrice vero dam-
nabile.sed iste q̃ est cõtra naturã execrabili
ter quidẽ fit in meretrice:sed execrabilius ĩ
vxore. Tantuꝫ valet ordinatio creatoris ⁊
ordo creature vt in rebꝰ ad vtendũ cõcessis
etiã cũ modus exceditᷣ longe fit tolerabiliꝰ
ꝙ̃ in eis q̃ cõcessa nõ sunt. vel nullus vel ra
rus excessus.hec ibi. Graue itaqꝫ pctm̃ est.
Septimo cõmittentes lenociniuꝫ ad tale
scelus perpetrandũ. Tale lenociniũ est par
crimini adulterij.ff.de adulterijs.l.ij.§.leno
cinij. Et.ff.de publicis iudicijs.l.is qui reꝰ.ĩ
glosa magna in fine.ff.de accusationibꝰ.l.le
uia. In autẽtica.vt iudices sine quoquo suf
fragio.§.eos. Et puniuntᷣ eadẽ pena qua ⁊
ip̃m stuprũ ⁊ adulteriũ.ff.de adulterijs.l.ij.
.§.lenocinij.⁊.l.si quis adulteriũ.C.de adul
terijs.l.castitati.⁊.l.sine metu.⁊ hoc ĩdo qꝛ
causaꝫ p̃buerũt delicto. Octauo prebẽtes
domũ ad tale scelus cõmittenduꝫ scientᷣ.ff.
de adulterijs.l q̃ domũ.⁊.l.matᷣ.§.i.⁊c.ꝑ do
muꝫ intelligitᷣ q̃libet habitatio.dicta.l. q̃ do
mũ.in fi.⁊.l.sequẽti dᷣ sic. Et si amiq̃ q̃s do
mũ p̃buisset tenetᷣ.ſ; ⁊ si q̃s in agro suo alie
no ve stuprũ fieri p̃buisset:cõprehẽdi debet
Sꝫ ⁊ si ĩ domũ aliquã soliti fuerint cõueni
re ad tractandũ de adulterio ⁊ si eo loco ni
hil admissũ sit:verũtamẽ videtᷣ is domũ suã
vt stuprũ adulteriuꝫ ve cõmitteretᷣ p̃buisse
qꝛ sine colloquio adulteriũ nõ cõmittitᷣ.hec
ibi. Isti eñ sunt comites corrupti.ff.de iniu
rijs.l.item apud.§.comitem. Nono accipi
entes precium pro comperto stupro tenen-
tur de lenocinio.ff.de adulterijs.l.mater.§.
i.⁊.l.mariti.lenocinium.§.i. Et ideꝫ in quo-
cunqꝫ qui accepit aliquid ob consciẽtiã stu-
pri.dicta.l.mariti lenociniuꝫ.§.i. Etiam ma
ritus pro adulterio vxoris.ff.de adulterijs
l.is cuius ope:consilio:dolo malo:factuꝫ est
vt vir femina ve in adulterio deprehensi pe
cunia alia ve quauis pactione se redimerẽt
eadem pena damnet que constituta est in
eos qui lenocinij crimine damnantur. hec
ibi. Etiam vxor pro adulterio viri.ibidẽ.l.si
quis adulterium. Decimo prestantes cõsi
lium:auxiliũ: operã:⁊ fauorem ad hoc scełꝰ
cõmittendũ. Iohel.iiij.c.dicit dominꝰ. Con

gregabo oēs gentes: ⁊ adducā eas in valle iosaphat ⁊ disceptabo cū eis q₂ posuerūt puerū in ꝓstibulo ⁊ puellā vendiderūt pro vino ⁊c̄. Undecimo ꝑsuadentes hoc crimen. ff. de adulterijs. l. hec ꝟba legis. ne q̄s post hoc stuprū adulteriū ve factū sciēs dolo ve malo ⁊ ad eū qui persuasit ⁊ ad eum q̄ stuprū vel adulteriū intulerit: ꝑtinēt ⁊c̄.

Duodecimo celantes tales criminosos. Patet in auten. vt nō luxurient ꝯtra naturā ibi. Si eñ ⁊ post hanc nostrā suasionez quidā tales inuenientes hos subintercelauerint sil'r a dño deo ꝯdemnabunt̄. hec ibi. Sicut dicit̄ de occultātibꝰ latrones ⁊ alios criminosos. C. de his qui latrones. l. i. ⁊c̄.

Decimotertio rectores nō punientes inuentos in tali scelere. Patet in autētica vt non luxurient̄ ꝯ naturā. in fine. ibi. precipimus eñ ⁊ ꝑfecto gloriosissimo regie ciuitatis ⁊c̄. vt dictū est. s. in quarta rōne. Licet aūt ista lex non declaret q̄ sit pena rectoris hoc delictū nō punientis vnde videt̄ esse arbitraria. ff. de effractoribꝰ ⁊ expilatoribus. l. i. §. finali. Tamen est par pena cū ipo delinquente. ex̄ de vita ⁊ honestate clericorū. c. vt clericoꝝ. §. ꝑlati vero q̄ tales ꝑsumpserint in suis iniquitatibꝰ sustinere: maxime obtentu pecunie vel alteriꝰ cōmodi tꝑalis pari subiaceāt vltioni. hec ibi. Nō eñ excusantur sola ignorantia. q₂ debēt purgare ꝓuinciā suā malis hoībus. ff. de officio presidis. l. iij. Excusarent̄ aūt inquisitione generali quā solent facere in ꝑncipio sui regiminis: nisi esset eis denūciatū vel aliter scirēt. ff. de custodia reoꝝ. l. diuus. Quarto vidēdū est de ꝓcessu seruando ꝯtra hmōi criminosos. Sciendū ꝙ in hoc crimine ꝓceditur ꝑ accusationē inquisitionē seu denūciationem summarie ⁊ de plano sine strepitu ⁊ figura iudicij. vñ rector principalis vel dñs dʒ ordinare vnū vel duos vel plures ad libitum denūciatores qui diligenter inuestigent ⁊ ꝑquirāt de hmōi sodomitis ꝑstito illi vel illis sacramēto de diligēti inuestigatione ⁊ inq̄sitione ⁊ inuētos denūcient dato etiā ꝑmio ꝓ quolibet inuēto: vt rōne ꝑmij sint magis solliciti. C. de accusationibꝰ. l. ea quidē. C. de exactionibꝰ tributoꝝ. l. apparitores. C. de curiosis. l. i. ff. de officio ꝑfecti vrbis. l. i. §. quies. ff. de iudicijs. l. cū ꝑtor. ff. de rebꝰ eoꝝ. l. mag̃ puto. §. illud q̄ri. ff. de cust. reoꝝ. l. diuꝰ. ij. Probat̄ aūt hoc nequissimū crimē ꝑsumptiue. s. ꝑ ea q̄ sunt ꝑcedētia veneris: puta q₂ fuerūt deprehēsi in ipis rebꝰ veneris. ff. de adulterijs. l. qđ ait lex. in principio. Hec aūt sunt apparatꝰ colloq̄a. ibidē l. ⁊ si amicis. Locꝰ ꝯstitutꝰ: ꝯuiuia: basia: tactus. Nā ab his argumētis scelꝰ inducitur. vt dicit Cicero in topicis. Et glo. sup illa. l. qđ ait lex dicit sic. Uisus ⁊ alloquiū tactus post oscula factū. Cū eñ opꝰ nō plene pateat visui sufficit ferri testimoniū de eo qđ inducit violentā ꝑsumptionez que sufficit in hoc casu. ex̄ de ꝑsumptionibꝰ. c. litteris. ⁊ c. tertio loco. Et. xxxij. q. i. c. dixit dñs. Iste ꝑsumptōes sunt in. c. litteris. puta visus fuit solus cū sola: nudus cū nuda in eodē lecto iacentes: multis secretis locis: latebris ad hoc cōmodis ⁊ horis electis. Alie presumptiones sunt in. c. tertio loco. puta visi fuerunt simul ꝑ plana ⁊ nemora: vias ⁊ inuia pluries ꝯuagantes ⁊ testimonium vicinie tunc iudex secularis vel eccl'iasticꝰ dʒ tales multiplici pena punire. Pria ē pena ignis q₂ ꝟm statuta ciuitatū sodomite debēt concremari igne. sicut habet̄ Geñ. xviij. de iure diuino. vñ Rabanꝰ ibidē dic̄. Cū dñs scelera punire decreuisset: q̄litate vltiōis innotuit macula criminis. Sulphur fetet ignis ardet. Qui g̃ ad ꝑuersa desideria carnis fetore exarserūt: iure sulphure ⁊ igne ꝑierūt. hec ille. Jō ꝟm q̄litatē crimīs dʒ imponi pena. vt. C. de penis. l. sancimꝰ. ff. de his q̄ vt indigni. l. rescriptū. ex̄ de his q̄ fiūt a maiori ꝑte capituli. c. ij. vt saltē acerbitate pene retrahantur a scelere. Scđa pena est gladij. C. de adulterijs. l. cū vir. Et instituta de publicis iudicijs. §. itē lex iulia. Tertia pena est capitis. ff. de extraordinarijs criminibꝰ. l. §. q̄ puero. ex̄ de exce. prela. c. clerici. in glo. Quarta pena est mortis: que est vltimū suppliciū ff. de penis. l. vltimū q̄litercūq₃ ferat̄. Quinta pena est infamie: quaȝ incurrit ipo iure cōmittens hoc crimē. ff. de postulādo. l. i. §. remouet. Sexta pena est intestationis: q₂ sodomite nō possunt facere testamentum. sicut nec dannati ob crimen famosum. ar. ff. de testamentis. l. is cui. Quia vt habetur C. de adulterijs. l. cū vir. Insurgūt leges armantur iura ꝯtra eos ⁊ infames efficiunt̄ ipso iure. Nā leges eis non patrocinantur.

Septima pena est repulsionis: q₂ repellūtur a postulando ⁊ ab honoribꝰ cū sint infames. Octaua pena est spoliatiōis: quia clerici inuenti in hoc crimine spoliantur beneficijs suis. vt habetur dist. lxxxi. c. si quis

amodo.vel ab officio suspendunt.eadē di.
c.eos.⁊.c.sequenti.⁊ sic a bñficio.ex͞ de offi
cio ordinarij.c.ad reprimendū.⁊ ibi est no
tabilis glo.ex͞ de vita ⁊ honestate clericoꝝ.
c.vt clericoꝝ.vbi dr̄ sic. Ne vero facilitas ve
nie incentiuū tribuat delinquēdi:statuim⁹
vt q̄cūq꞉ cōprehēsi fuerint incōtinētie vitio
laborare ꝓut magis aut min⁹ peccauerint
puniant̄ ſm canonicas sanctiones q̄s effi
cacius ⁊ districti⁹ precipim⁹ obseruari.vt
quos dei timor a malo non reuocat:tpalis
saltē pena a pctō cohibeat.si quis ḡ hac de
cā ꝑsumpserit suspensus celebrare diuina:
nō solū eccl̄iastic̄ bñficijs spoliet̄:verūetiā
ꝓ duplici culpa ꝑpetuo deponat̄.hec ibi.In
laycis aūt oīa bona sua debent ꝯfiscari: q꞉
sic est in crimine heresis. ex͞ de hereticis.c.
cū ſm leges.li.vi. In cui⁹ exēplū de⁹ noster
omīps puniēdo istud crimen extinxit perso
nas ⁊ bona ⁊ cūcta terre virētia ꝯsumpsit.

Nona pena est remotiōis:q꞉ clerici labo-
rantes hoc crimine a clero remouent̄ ⁊ ad
agendā pnīam in monasterijs detrudunt̄
Layci vero excōicant̄ ⁊ a societate fideliū
segregant̄.ex͞ de excessib⁹ prelatoꝝ.c.clerici.
in fine.vbi dr̄ sic. Si clerici fuerint: reijcian
tur a clero: vel ad agendā pnīam in mona
sterijs detrudant̄. Si layci:excōicatiōi sub
dantur ⁊ a cetu fideliū fiāt penit⁹ alieni.h̄
ibi. Iste pene nō sunt arbitrarie:ſ᷑ iuridice.

Decima pena est degradatiōis. Clericus
eñī hoc vitio laborans pōt a suo iudice ec-
clesiastico degradari:⁊ sic tradi curie secu-
lari puniēdus legib⁹ impialib⁹. Cū hoc cri
men sit grau⁹ heresi ⁊ crimine lese maiesta
tis ⁊ symonia ꝓ obtinēdo epātu ⁊ falsifica
tione litterarū apl̄icarū ⁊ calūnia seu ꝯtu-
melia ꝯtra epm̄ suū:in quib⁹ casib⁹ clericus
delinquēs degradat̄. Et in dicto.c.clerici.dr̄
deponant̄.qd̄ nō pōt fieri nisi degradentur:
q꞉ hoc verbū deponit̄.i.priuet̄.q.i.c.reperiū-
tur. Et deponit̄.i.careat.i.q.iij.c.vlti. Et depo
nitur.i.a gradu sacerdotij retrahatur. C. de
epis ⁊ clericis.l.ſ᷑ quenq꞉.in fine. Ita vult
glo.ex͞ de symonia.c.licet hely. Et glo.xv.q.
iij.c.sane. Et sic patet ꝙ fornicatio est gra-
ue pctm̄. Ideo Exod̄.xx.dr̄. Non mechabe
ris.i.fornicaberis. Postq̄ vero moyses
declarauit ꝯclusionē predictā ait aīe deuo-
te. Que ego noui fideliter te docui. Sed ec
ce hic est sanct⁹ Thomas de aq̄no doctor
noui testamenti qui intellectū tibi dabit ⁊
instruet te viā qua ad dn̄m gradiaris ⁊ ne
labaris in vllā fornicationē:firmabit super
te oculos suos. Ad quē astante moyse ac-
cessit aīa deuota ꝓ sue ꝯclusiōis clariori no
titia. Cui sanct⁹ Thomas ait. Audi filia ⁊
vide ⁊ inclina aurē tuā: quoniā ego osten-
dam tibi conclusionem tuam esse veram te
stimonio quadruplicis legis: scꝫ.

Legis euangelice
Legis apostolice
Legis canonice
Legis ecclesiastice.

Primo testimonio legis

euangelice. Sciendū ꝙ xp̄s illā ꝓbauit q̄
druplici testimonio. Prīo testīonio Ma-
thei.v. Audistis q꞉ dictū est antiquis. Nō
mechaberis. Ego autē dico vobis q꞉ oīs q̄
viderit mulierē ad ꝯcupiscendū eā: iā me-
chatus est in corde suo.hec ibi. Sed min⁹
est videre mulierē cuꝫ ꝯcupiscentia q̄ꝫ actu
fornicari cū ea. cū ergo illud sic pctm̄ mor-
tale:etiā hoc erit pctm̄ mortale. Scd̄o te-
stimonio Luc̄.xvi. Oīs qui dimittit vxorē
⁊ ducit alterā mechat̄. Et q̄ dimissam a vi-
ro ducit mechat̄. Et.xvij.c. Sicut factū est
in dieb⁹ noe ita erit in dieb⁹ filij hoīs. Ede-
bant ⁊ bibebant:vxores ducebāt ⁊ daban
tur ad nuptias:vsq꞉ in diē qua intrauit noe
in archā:⁊ venit diluuiū ⁊ ꝑditiones. Silr̄
sicut factū est in dieb⁹ Loth. Edebant ⁊ bi
bebant:vendebāt ⁊ emebāt: plantabant ⁊
edificabāt. Qua die aūt exijt Loth a sodo
mis:pluit ignē ⁊ sulphur de celo:⁊ oēs per
didit. Memores estote vxoris Loth.h̄ ibi.

Tertio testimonio Ioh̄.iiij. dicit iesus sa
maritane.vade voca virū tuū ⁊ veni. Re-
spondit mulier ⁊ dixit. Nō habeo virū. Di-
xit ei iesus. Bene dixisti:q꞉ nō habeo virū.
Quinq꞉ eñī viros habuisti:⁊ nunc quē ha
bes nō est tu⁹ vir.hoc vere dixisti. Dicit ei
mulier. Domine video q꞉ ꝓpheta es tu ⁊c̄.

Quarto testimonio Marc̄.vij. Oīe ex
t. insec⁹ introiens in hoīem nō pōt eū coin
q̄nare:q꞉ nō introiuit in cor ei⁹ ſ᷑ in ventrē
⁊ in secessum exijt purgās oēs escas. Que
aūt de hoīe exeūt:illa coinq̄nāt hoīem. Ab
int⁹ eñī de corde hoīm cogitatiōes male ꝓ-
cedūt:adulteria:fornicatiōes:neq̄cie:impu
dicitie:oculus malus:stultitia: oīa hec ma-
la ab int⁹ ꝓcedūt ⁊ coinquināt hoīem. hec
ibi. Circa pctm̄ fornicatiōis notantur in
epl̄a ⁊ in euangelio quattuor cōclusiones.
Prima ꝯcl̄o. Fornicatores ⁊ cōcubinarij

in tali vitio ꝑseuerātes cū securitate salutꝭ absolui nō sunt existimātes. Patet ex̄ de penitē. ⁊ remis. c. ꝙ quidā ad ꝯfessionem de criminibꝰ veniūt. q̄uis cōfiteri velint: se tñ asserūt abstinere nō posse. Cōsultatiōi tue taliter rn̄deo ꝙ eoꝝ ꝯfessionē recipe debes ⁊ eis ꝯsiliū de criminibꝰ exhibere. q2 lꝫ non sit vera hmōi pn̄ia: tñ est admittenda eoꝝ ꝯfessio ⁊ crebris ⁊ salubribꝰ monitis est penitentia indicēda. hec ibi. Sup quo glo. dicit. Talis pn̄ia non est vera. i. fructuosa ad vitā eternā. licet pn̄ia huiꝰmodi valeat ad minꝰ suppliciū tolerandū ⁊ ad bona tpalia ⁊c̄. Nā sine vera charitate nō est salus. i. ad Coꝛ. xiij. Si tradidero corpꝰ meū ita vt ardeā: charitatem aūt nō habuero nihil mihi pdest. Et de pe. dist. ij. §. Charitas est recta volūtas ab oībus terrenis ac presentibus prorsus auersa: iūcta deo inseparabil'r ⁊ vnita igne quodā spūssancti a quo est ⁊ ad quē refert incensa. inquinamenti oīs extranea corruptiōis nescia: nulli vitio mutabilitatis obnoxia: sup omīa que carnaliter diligunt excelsa: affectionū oīm potentissima: diuine ꝯtēplatiōis auida: in oībꝰ semp inuicta. summa actionū bonarū: salus morū: finis celestiū preceptoꝝ: mors criminū: vita virtutū: virtꝰ pugnantiū: palma victorū: aīa sanctarū mentiū: cā meritoꝝ bonorum: premiū perfectoꝝ: sine qua nullus deo placuit: cū qua nec potuit aliqs peccare nec poterit: fructuosa in penitentibꝰ: leta in pficientibꝰ: gloriosa in pseuerantibꝰ: victoriosa in martyribꝰ: operosa in oībus oīno fidelibus ex qua quicquid est boni opis viuet. Hec ibi. Sꝫ tales intendentes in vitio pseuerare sunt sine charitate cum sint in pctō mortali. ergo inutilis est eis talis ꝯfessio ad salutē eternaꝫ. De his pseuerātibꝰ in pctō dr̄ in euāgelio. Erat pascha. i. transitꝰ ad ꝯfessionē ⁊ azima. i. sincera ⁊ fructuosa. post biduū. s. spei ⁊ charitatis. Sꝫ fornicatores nō habēt tale ppositū bonū: q2 querebant summi sacerdotes ⁊ scribe. s. ꝯcubinarij quō iesum dolo tenerēt ⁊ occiderēt ⁊c̄. Et in ep̄la dr̄. Dn̄e demonstrasti mihi. s. tales fornicatores ⁊ ꝯcubinarios ficte ad ꝯfessionē accedere. Preterea cōfessio dꝫ esse integra q̄ ad numerū pctōꝝ: q2 cū aliqd deficit de ptibus totiꝰ: res nō est integra. ex̄ de electione. c. cū in cūctis. ⁊ c. vbi periculū. §. si vero. in glo. que incipit vide mirabile de electione. li. vi. ⁊ C. mandati. l. mandatū. Etiā nihil dicit actū cū aliqd restat ad agendū. ex̄ de sacra vnctiōe. c. i. in glo. iij c. maiores. Sꝫ ad integritatē ꝯfessionis vt sit salubris requirit integritas cōtritiōis. Johel. ij. Cōuertimini ad me in toto corde vr̄o. Sꝫ q̄ intendit pseuerare in fornicatiōe vel ꝯcubinatu: nō est vere ⁊ integre penitēs. de pe. di. iij. §. Irrisor ē ⁊ nō penitēs q̄ adhuc agit qd̄ penitet: nec videt deū poscere subditꝰ: sꝫ subsannare supbus. Multi enim lachrymas indesinenter fundunt ⁊ peccare non desinunt. hec ibi. Et Greg. vt habetur dist. eadeꝫ dicit sic. Qui admissa plangunt: nec tamen deserunt cōsiderare sollicite sciāt quia flendo inaniter se mundant qui viuendo se nequiter inquinant: cū idcirco se lachrymis lauant vt mundi ad sordes redeant. Qui admissa plangit nec dū deserit: pene grauiori se subijcit: quia ipam quā flendo impetrare potuit: veniaꝫ ꝯtempnit. hec ibi. De tali fictione sub figura dicit in euāgelio. Et cū esset bethanie in domo symonis leprosi ⁊c̄. vbi habetur ꝙ discipuli indignabant ꝯtra mulierē que effudit p̄ciosum vnguentū dicentes. vt quid pditio ista vnguenti facta est: per qd̄ signat ficta confessio. que si esset integra: valuissꝫ trecentos denarios. i. fuisset fructifera salutis eterne. per centum signatur vita eterna Mathei. xix. Centuplum accipiet ⁊ vitam eternam possidebit. Per denarium designatur merces celestis. Mathei. xx. Ex denario diurno conuenisti mecum. Verus autē penitēs hoc cognoscit. Ideo in epistola dicitur. ⁊ cognoui. Preterea aut patet sacerdoti fictio confitentis: quia ipsemet se fictū ⁊ non verū penitentē confitetur. puta cum dicit se a peccato abstinere nolle: vel nō posse cū nolit resistere: ⁊ tunc sacerdos nō dꝫ eū absoluere sciens oppositum sacramenti cū peccare ⁊ penitere sint opposita. Natura nanqꝫ respuit vt queqꝫ contraria simul iūgantur. Uanum est enīꝫ dicere quēpiā posse absolui dū est in proposito delinquendi. Tales autē fornicarij sunt huiusmodi. In quoꝝ figura in euāgelio dr̄. Et iudas scariothis abijt ad summos sacerdotes vt pderet iesum illis. Ficte enim accessit cupiens habere beneficiū solutionis: ⁊ pmiserūt ei. sed hoc fuit in perniciem sui ⁊ illorū. Ideo in ep̄la dr̄. Tu ostendisti mihi. Aut nō patet sacerdoti talis fictio cum ipe confitens non se talē confiteatur. ⁊ sic non confitet fictionē suā. Et quia non confitetur oīa pec-

cāta sua cōnexionē habentia a nullo absol
uitur: nec aliq̄d ei dimittit̄ cū ꝯfessio nō fit
integra nec legitima. ḡ recedendū est a tali
fictione: ꝛ iterū ꝯfitenda sunt om̄ia pctā q̄
prius fuit ꝯfessus: ꝛ ꝯfitēda est etiā fictio.
In cuiꝰ figurā q̄rentibꝰ discipulis vbi debe-
rent parare pascha. i. qualiter deberēt ꝯfite-
ri cū securitate salut̄. Xp̄s dans modū mit
tit duos discipulos suos. i. pctā ꝛ fictionez
dicens. Ite in ciuitatē. i. eccl'iam militantez
ꝛ occurret vobis hō. i. catholicꝰ ꝛ deuotꝰ sa-
cerdos lagenā aque baiulās: sequimini eū.
In lagena signat̄ clauis potestatis. In aq̄
signat̄ clauis scientie. hic sacerdos demon
strat cenaculū grande stratuz. s. p̄mia cele-
stia: tormenta gehennalia: grauamina cri-
minalia: ꝛ sic cōfitens parat sibi pascha. i.
transitū a vitijs ad virtutes vt dr̄ in euan-
gelio. Et in ep̄l'a dr̄. Studia coꝝ ꝛc̄. Se-
cunda ꝯclusio. Fornicatores ꝛ cōcubinarij
publici sic ꝑmanentes non possunt cōicare
veraciter: nisi penitētes ab inuicē separent̄
totaliter. Patet: q̄ꝛ quilibꝫ existens in mor
tali pctō tādiu dꝫ ab eucharistie ꝑceptione
desistere donec veraciter peniteat. i. Coꝝ. xi.
Probet aūt seip̄m homo ꝛ sic de pane illo
edat. Hec aūt ꝓbatio fit ꝑ sufficientē exa-
minationē pctoꝝ: ꝑ verā ꝯtritionē cōmisso
rū: ꝑ integrā ꝯfessionē delictoꝝ. ꝑ sinceram
ꝛ cordialē recōciliatiōez inimicoꝝ: ꝑ satisfa
ctionē perpetratoꝝ. Sed tales fornicarij ꝛ
ꝯcubinarij nō vere penitent cū sint semꝑ in
mortali pctō. Nā in actu naturalis genera
tionis nō solū intenditur prolis generatio
ſ3 etiā ip̄ius ꝓlis educatio vsq3 ad statū ꝑ-
fectū ꝑfectione naturali ꝛ morali. q̄ꝛ nō tm̄
habemꝰ a parentibꝰ naturā: sed etiā educa-
tionē ꝛ disciplinā. vt habet̄. viij. ꝛ. ix. ethico.
Concubitus aūt fornicarius oppon̄it pri-
mo fini: q̄ꝛ cōmuniter fit causa delectatiōis
libidinose ꝛ nō causa liberoꝝ ꝓcreandorū.
Et si quis in tali ꝯcubitu prolem intendat
non tamen ꝓlis educationē: quia ꝯcubina
tus excludit a parentibus debitā curā ꝓlis
educande. que requirit diuturnam cum pa
rentibus mansionez que non interuenit in
ꝯcubinatu ꝛ sic a secundo fine repellit. ergo
est ꝯtra ius naturale ꝛ sic pctm̄ mortale. vt
patet dist. viij. c. que ꝯtra mores. violat em̄
fedus ꝛ ordinē pertinentē ad prolez quasi
ad proximū qui diligendus est tanq̄3 ipse-
met. Deut̄. vi ꝛ Math̄. xxij. De talibus for
nicatoribus ꝛ ꝯcubinarijs in mortali pctō

cōmunicantibꝰ in euangelio dr̄. Mandu-
cantibus illis ait iesus. Amen dico vobis:
q̄ꝛ vnꝰ ex vobis tradet me q̄ manducat me
cū ꝛc̄. Et xp̄us ꝯquerens de talibꝰ maxime
ꝯcubinarijs sacerdotibꝰ ꝛ notorijs indigne
celebrantibꝰ in ep̄l'a dic̄. Et ego quasi agnꝰ
mansuetꝰ qui portat̄ ad victimā ꝛc̄. Cōcu-
binarius em̄ sacerdos si est notoriꝰ est sus-
pensus quo ad se ꝛ quo ad alios ꝛ cōicare
nō pōt. vnde dist. xxxij. c. Preter hec aūt ꝑ
cipiendo mandamꝰ vt nullꝰ missam audiat
presbyteri quē scit ꝯcubinam indubitanter
habere vel subintroductā mulierē. hec ibi.
vocatur aūt mulier subintroducta que sub
specie ꝛ p̄textu habitatiōis cum sacerdote
commorat̄. cuiusmodi sunt agapite q̄ sub
obtētu ꝯuersiōis: imo ꝑuersiōis presbyte-
ris cohabitant. Si aūt sacerdos est ꝯcubi-
narius occultꝰ: tūc est suspensus quo ad se:
nō aūt quo ad alios. vn̄ in sui periculū cōi
cat. ideo in euāgelio dr̄. vnꝰ ex duodecim q̄
intingit manū mecū in catinū. ve hoī illi ꝑ
quē filiꝰ hoīs tradet̄: bonū erat ei si natus
nō fuisset hō ille ꝛc̄. Quia q̄ mādūcat ꝛ bi-
bit indigne iudiciū sibi mā ducat ꝛ bibit. i.
Coꝝ. xi. Ideo de tali ꝯcubinario occulto in
ep̄l'a dr̄. ꝛ nō cognoui. s. ip̄m. bn̄ aūt cōicat
in alioꝝ salutē. ex̄ de cohabita. cleri. ꝛ mulie
ruꝫ. c. vr̄a. ꝛ. c. tua. ꝛ dist. xxxij. c. p̄ter hec. §.
verū. dr̄ sic. Nō horreat colūba ministeriuꝫ
maloꝝ: respiciat dei p̄tātē ꝛc̄. Si aūt penite
at ꝛ non ꝑseueret in crimīe: tūc sibi ꝛ alijs
recte cōicat. dist. l. c. fidelior. Preterea ius
naturale dictat. qd̄ tibi fieri non vis: alteri
nec feceris. Thob. iiij. Sꝫ nemo sane mē-
tis vellet se eē illegitimū potiꝰ q̄3 legitimuꝫ
in statu suo. ḡ potiꝰ dꝫ q̄rere hr̄e filiū legi
timū q̄3 per ꝯcubinatū. Vn̄ in veteri testa
mento ꝯcubinatꝰ fuit ꝓhibitꝰ nec dispensa-
bilis cū esset ꝯtra legē nature vt dictū est.
Nā ꝯcubitꝰ cū ea q̄ non est ꝑ matrimoniū
iūcta: est oīno incōueniens actꝰ ad bonum
ꝓlis. ſ3 habere ꝯcubinā vt vxorē: fuit aliqn̄
licitū ꝛ dispensabile: ꝛ sic habuerunt ꝯcubi
nas antiqui patres tanq̄3 vxores ꝛ nō tā-
q̄3 fornicarias. vn̄ aliq̄d habebant de rōne
vxoris. s. principalē finē: puta generationē
prolis ex quo coniungebantur. vt patet in
Abraham. Geneſ. xviij. Tulit saray agar
ancillam suam ꝛ dedit illam viro suo vxo-
rem ꝛc̄. habebant etiaꝫ aliquid de concubi-
natu: quod erat p̄uatio hereditatis. Gen̄.
xxi. Eijce ancillā ꝛ filiaꝫ eiꝰ. Non enim erit

heres filius ancille cū filio libere. In nouo etiā testamento ꝯcubinatꝰ est oīno ꝓhibitus tanq̄ꝫ pctm̄ mortale. Nā pctm̄ mortale est omne pctm̄ qd̄ cōmittit̄ cōtra vitam hoīs directe. fornicatio autē ⁊ ꝯcubinatus importat inordinationē que vergit in nocumentū vite eius qui est ex tali ꝯcubitu nasciturus. videmus eniꝫ in oībus animalibꝰ in quibus ad educationē ꝓlis requirit̄ cura maris ⁊ femine ꝙ in eis nō est vagꝰ cōcubitus. sed maris ad certā feminā vnā vl' plures. sicut patet in omnibꝰ auibus. secus aūt est in aīalibus in quibꝰ sola femina sufficit ad educationē fetꝰ in quibꝰ est vagus ꝯcubitus. vt patet in canibꝰ ⁊ in alijs hmōi animalibꝰ. Manifestū est auteꝫ ꝙ ad educationē hoīs non solū requiritur cura matris a qua lactat̄: sed multomagis cura patris a quo est instruendus ⁊ disciplinādus ⁊ in bonis tā exterioribꝰ q̄ꝫ interioribus ꝓmouendus. ⁊ ideo ꝯtra naturā hoīs est ꝙ vtatur vago ꝯcubitu: sed oportet ꝙ sit maris ad determinatā feminā cū qua permaneat nō per modicū tp̄us. sed diu. puta per totā vitā. ideo naturale est maribꝰ in specie humana sollicitudo de certitudine ꝓlis. q: eis īminet ꝓlis educatio. hec aūt certitudo tolleretur si esset vagus ꝯcubitus. determinatio vero certe femine vocatur matrimonium. ideo est de iure naturali. vagus aūt cōcubitus cū sit ꝯtra ius naturale est peccatū mortale: ideo ꝑseuerās in tali pctō nō pōt digne cōicare. De talibus in euangelio dr̄. Oēs vos scandalū patiemini in me in ista nocte. s. culpe fornicatiōis. Et in ep'la dr̄. cogitauerunt super me. i. ꝯtra me. Aduertendū ꝙ si quis laycus habeat vnicā ꝯcubinā alteri nō alligatam matrimonio ipiusmet vnici ⁊ soluti quā maritali tenet affectu vsq̄ꝫ ad mortē licite pōt cōicare. Patꝫ illa cōclusio dist. xxxiiij. c. Is qui nō habet vxorē ⁊ ꝓ vxore ꝯcubinā habet a cōione nō repellatur: dū tamen vnius mulieris aut vxoris aut concubine sit communione contentus. Idē dr̄. c. xp̄iano. Nā in tali ꝯsuetudine nō ꝯcubinatꝰ: ſ; nuptie intelligunt̄. vt. ff. de nuptijs l. in libere. Qualr̄ aūt vocet̄ ꝯcubina hr̄ dist. xxxiiij. §. Cōcubina aūt hic intelligitur ea q̄ cessantibꝰ legalibꝰ instrumētis vnica est: ⁊ ꝯiugali affectu accisc it̄. Hāc ꝯiugē facit affectꝰ quā ꝯcubinā lex noīat. Sup q̄ glo. dic̄ sic. Cocubinā. i. nō solēniter ductaꝫ ſ; tm̄ maritalis īteruenit affectꝰ. Vn̄. xxxij. q. ij. c. Solet q̄ri cū masculꝰ ⁊ femina. nec ille maritꝰ nec illa vxor alteriꝰ sibimet nō filiorū pcreādoꝝ cā: ſ; incōtinētie sue soliꝰ ꝯcubitus cā copulant̄ ea fide media vt nec illa cū altero nec ille cū altera id faciat: vtrum nuptie sint vocande. Et pōt quidē fortasse nō absurde hoc appellari ꝯnubiū si vsq̄ꝫ ad morteꝫ alicuiꝰ eoꝝ id inter eos placuerit ⁊ ꝓlis generationē q̄uis nō ea cā ꝯiūcti sūt nō tm̄ vitauerint vt vel nolint sibi nasci filios vel etiā ope aliquo malo agāt ne nascātur. Ceterū si vel vtrūq̄ꝫ vel vnū hoꝝ desit non inuenio quēadmodū has nuptias appellare possimꝰ. Etenī si aliquā sibi ad tp̄s adhibuerit: donec aliā dignā honoribꝰ vel suis facultatibꝰ inueniat quā in ꝯiugem ducat aīo ip̄o adulter est. nō cū illa quā cupit inuenire: ſ; cū ista cū qua sic cubat vt cū ea nō habeat maritale cōsortiū. hec ibi. Quia vt ibidē. c. Cōnubia. dr̄ sic. Cōcubine ad tēpus adhibite: nec etiā si cā filiorū ꝯcubant iustū faciūt ꝯcubinatū suū. hec ibi. Matrimoniū em̄ nō pōt cōtrahi ad tp̄s: sicut nec lex nouit filiū tp̄alem. ff. de adoptionibus. l. si quis. Patet itaq̄ꝫ ꝙ talis ꝯcubina pro vxore tenta lꝫ nō solenniter ducta est velut sponsa clandestine desponsata. qd̄ licet ꝓhibitū sit: tm̄ veꝝ ⁊ legitimū remanet ꝯiugiū. ex̄ de clandestina desponsatiōe. c. Inhibitio circa principiuꝫ. c. Quod vobis. in fine. ibi. verū si ꝑsone ꝯtrahentiū hoc noluerint publicare nisi rōnabilis causa prepediat: ab ecclesia recipienda sunt ⁊ cōprobanda: tāq̄ꝫ a principio in ꝯspectu ecclesie ꝯtracta. Ecce ꝙ talis inhibitio impedit cōtrahendū: ſ; nō dirimit iā ꝯtractū. ⁊ sic dicta ꝯcubina ⁊ ꝯcubinarius post absolutionē licite possunt cōicare. Ita tm̄ ꝙ si iurauit velle eā perpetuo tenere secū nisi dicat ꝙ velit eā retinere in vxorē legitimā: nō erit matrimonium. vt in autentica. Quibus modis naturales filij efficiantur legitimi. §. penultimo. ⁊ ibi. Si quis diuinis. De talibus ꝯcubinarijs ī euangelio dicitur. Ecce filius hominis tradetur in manus peccatoꝝ. s. indigne cōmunicando. ergo beatus vir qui non abijt in consilio impioꝝ. i. concubinarioꝝ. quoniaꝫ cogitauerunt consilia q̄ non potuerunt stabilire. De quibus in epistola dicitur. consilia: scꝫ peruersa. Tertia conclusio. Qui ꝑseuerant̄ volunt fornicari: indubitanter nō possunt saluari. Patet: quia decedēs in peccato mortali damnatur. Roma. vi. Cū em̄

serui essetis pctĩ:liberi fuistis iusticie. Quẽ
ergo fructũ tũc habuistis:in quibꝰ nũc eru
bescitis? Nã finis illoꝝ mors est. Stipen-
dia eñi pctĩ mors hec ibi. Pctm̃ eñi primi
parentis introduxit morte in orbẽ terrarũ
scꝫ tpalẽ ꝛ eternã iuxta diuinã cõminatio
nẽ. Quacũqꝫ die comederitis ex eo:morte
moriemini. Geñ.iij. ꝛ Roma.v. Sicut p
vnũ hoĩem pctm̃ intrauit in hunc mundũ
ꝛ per pctm̃ mors:ita ꝛ in oẽs hoĩes mors
pertransijt in quo oẽs peccauerũt. Talis ğ
fornicariꝰ coitꝰ est cũ pctõ mortali. pctm̃ au
tem mortale cũ ꝯsummatũ fuerit: generat
mortẽ. vt dicit Jac i. ꝛ i. Joh.v. dicit. Qui
scit fratrẽ suũ peccare peccatũ nõ ad mortẽ
petat ꝛ dabitur ei vita peccanti nõ ad mor
tem. Est pctm̃ ad mortẽ:nõ ꝓ illo dico vt ro
get quis. quasi dicat. Pro decedentibus in
mortali pctõ:nullus oret cũ sint dãnati. ꝓ
dãnatis aũt nõ est orandũ. xiij q.ij.c. Pro
obeũtibus quippe ꝯsuluisse cognosceris si
liceat ꝓ eis oblatiões offerri. Sancta sic te
net ecclesia vt quisqꝫ ꝓ mortuis vere xpia
nis offerat oblatiões: atqꝫ presbyter eorũ
faciat memoriã. Et q̃uis pctĩs oẽs subia-
ceamus:ꝯgruit vt sacerdos ꝓ mortuis ca-
tholicis memoriã faciat ꝛ intercedat. non
tñ ꝓ impijs:q̃uis xpiani fuerint tale quid
agere licebit. Sup quo dic glo. ꝙ si est eui
dens aliquẽ decessisse in mortali: ꝓ illo nõ
est orandũ. xxiij.q.v.c. Placuit vt hi q̃ sibi-
ipis volũtarie aut per ferrũ aut per venenũ
aut per precipitiũ aut per suspendiũ: vl' quo
libet modo inferũt mortem:nulla ꝓ illis in
oblatiõe cõmemoratio fiat ꝛc̃. vñ si aliq̃s
occisus est in ebrietate nõ est orandũ ꝓ il-
lo. ex̃ de reliquijs ꝛ veneratione sanctoꝝ.c.
audiuimꝰ. Ergo multo minꝰ est orandũ ꝓ
fornicario quẽ ꝯstat dũ viueret nõ se eme-
dasse nec pnĩe signũ aliquod demonstrasse
Tales eñi sunt velut iudas scariotis q̃ ve-
nit tradere xpm̃ q̃ dedit signũ dicẽs. Quẽ
osculatus fuero:ipse est tenete eũ. vt dicit
in euangelio. Contra quos dicit xp̃s. Tã-
q̃ ad latronẽ existis cũ gladijs ꝛ lignis cõ
prehendere me. Qui etiã dicũt in epistola
Mittamus lignũ in panẽ eiꝰ ꝛ eradamus
eũ de terra viuentiũ ꝛc̃. Isti eñi sunt ꝓdito-
res christi ꝛ animarum suarum vt constat.

Quarta conclusio. Fornicatores in tali
peccato permanentes carere debent eccle
siastica sepultura morientes. Patet: quia
corpora damnatoꝝ debent carere ecclesia-
stica sepultura. Jere.xxiij. Sepultura asini
sepelit putrefactꝰ ꝛ piectꝰ extra portas hie
rusalẽ. Et Aug. xiij.q.ij.c. Quibꝰ peccata di
missa nõ sunt a sacris locis post mortẽ ad-
iuuari non possunt. qꝛ quos pctã grauiora
deprimũt si in sacris locis se sepiliri faciunt
restat vt de sua ꝑsumptiõe iudicent: quate
nus eos sacra loca nõ liberãt:ſ culpa teme
ritatis accusat. hec ibi. Qñ ğ euidenter ap-
paret tales fornicarios ꝯcubinarios in ta-
li pctõ decessisse nec se ante mortẽ legitimo
matrimonio desponsasse:nec se ab inuicem
separi voluisse:nõ sunt absoluẽdi neqꝫ cõi-
candi: neqꝫ sepeliendi cũ catholicis tanq̃
dãnati ꝛ mortui in pctõ mortali. iõ in epi-
stola dr̃. Tu aũt dñe sabaoth q̃ iudicas iu-
ste ꝛ ꝓbas renes ꝛ corda videã vltionem
tuã ex eis. Et de tali sic decedente dr̃ in euã
gelio. Quid vobis videt. q̃ oẽs ꝯdemnaue
runt eũ esse reũ mortis: ꝛ ceperũt cõspuere
ĩ eũ ꝛ velare faciẽ eiꝰ tanq̃ reprobatũ a deo.

Scdo declarat eadẽ cõ-
clusio testimonio legis aplice: ꝛ h̃ q̃drupl'r

Primo beatꝰ Petrꝰ. ij. epl'a.ij.c. dicit sic.
Deꝰ originali mũdo nõ pepercit:ſ octauũ
noe iusticie ꝑconẽ custodiuit. diluuiũ mun
do impioꝝ inducẽs. Et ciuitates sodomo
rũ ꝛ gomorreoꝝ in cinerẽ redigẽs:euersio-
ne dãnauit. exẽplũ eoꝝ q̃ impie acturi sunt
ponens. Et iustũ Loth oppressum a nefan
dorũ iniuria ac luxuriosa ꝯuersatiõe eripu-
it. aspectu eñi ꝛ auditu iustꝰ erat habitans
apud eos q̃ de die in diẽ aĩam iustã iniq̃s
opibus cruciabãt. Nouit dñs pios de tem-
ptatione eripere:iniquos vero in die iudicij
cruciãdos reseruare. magis aũt eos q̃ post
carnẽ ambulãt in ꝯcupiscẽtiã imũdicie. hec
ille. Scdo beatꝰ Paulꝰ Eph.v. dicit. Hoc
aũt scitote intelligẽtes ꝙ omis fornicator
aut imundus aut auarꝰ qd̃ est ydoloꝝ ser
uitꝰ: non hꝫ hereditatẽ in regno xp̃i ꝛ dei.
Et Gal'.v. Manifesta aũt sũt opa carnis
q̃ sunt fornicatio ꝛ imũdicia ipudicicia lu-
xuria ꝛ his sil'ia. qm̃ q̃ talia agũt: regnũ dei
nõ ꝯsequunt. Et.i. Coꝝ.vi. An nescitis qꝛ
iniq̃ regnũ dei nõ possidebũt: nolite errare.
Neqꝫ fornicarij neqꝫ adulteri neqꝫ molles
neqꝫ masculoꝝ ꝯcubitores regnũ dei possi-
debũt. Et Roma.i. Nã femine eoꝝ imuta
uerũt naturalẽ vsum in eũ vsum q̃ est ꝯ na
turã. Sil'r aũt ꝛ masculi relicto naturali vsu
femine exarserũt in desiderijs aĩe sue in inui-

cem masculi in masculos turpitudinē operan
tes. ppterea tradidit eos deus in reprobum
sensum vt faciāt ea q̄ nō ꝯueniūt. repletos
oī iniq̄tate malicia fornicatōe: q̄ cū iusticiā
dei cognouissent non intellexerūt. q̄m q̄ ta
lia agūt digni sunt morte. nō solū q̄ faciunt
ea: ſ etiā q̄ cōsentiūt faciētibus. Et Coll. iij.
Mortificate mēbra vr̄a q̄ sunt super terrā
fornicationē: imūdiciā: libidinē: ꝯcupiscen
tiam malā: ppter q̄ venit ira dei in filios in
credulitatis. Sed nemo excludit a regno dei
nisi ppter pctm̄ mortale. q̄ ꝛc. Tertio bea
tus Jacobus vt dr̄ Act. xv. dic. Judico nō in
q̄etari eos q̄ ex gentibus ꝯuertunt ad dn̄m:
ſ scribere ad eos vt abstineāt se a ꝯtamina
tionibus ydolorū ꝛ fornicatione ꝛ suffocatis
ꝛ sanguine tūc placuit aplis ꝛ senioribus cū
oī ecclia. Et Judas in epl'a. i. c. dic. Sodo
ma ꝛ gomorra ꝛ finitime ciuitates simili mō
exfornicate ꝛ abeūtes post carnē alteram
facte sunt exemplū ignis eterni penā susti
nentes. similr ꝛ hi q̄ carnē quidē maculāt. hec
ille. Quarto beatus Johes Apocal. ij. dic.
Permittis mulierē Jezabel q̄ dicit se esse
propheten: seducere ꝛ docere seruos meos
fornicari. Et dedi illi tp̄s vt pniām ageret
ꝛ nō vult penitere a fornicatōe sua. Et ecce
mittā eā in lectū ꝛ q̄ mechant cū ea in tri
bulatione maxima erūt: nec pniām egerūt
ab opibus suis: ꝛ filios eius interficiā in morte
Et. xvij. c. dr̄. Ueni ostendā tibi dānationē
meretricis magne q̄ sedet sup aquas mul
tas cū qua fornicati sunt reges terre. Et vi
di mulierē sedentē sup bestiā coccineā ha
bentē poculū aureū in manu sua plenū im
mūdicia ꝛ abominationū fornicatiōis eius
hi odient fornicariā ꝛ desolatā facient eā ꝛ
nudā: ꝛ carnes eius manducabunt ꝛ ipaꝫ
igni cremabunt ꝛc.

Tertio declarat eadem

ꝯclusio testimonio legis canonice ꝛ h' q̄druplr
Primo: q2 fornicatio est odibilis deo p
hibenti. Nā Exod. xx. de eā phibuit dicens
Nō mechaberis. Sup quo Jsidorus vt ha
betur. xxxij. q. v. dic sic. Non mechaberis. i.
nec quisq̄ preter matrimonij federa alijs
feminis cōmisceat ad explendā libidinem
Et. q. iiij c. meretrices. beatus Augustinus dic
sic. vtrū oīs fornicatio mechia dici possit in
scripturis sanctis nō mihi occurrit locutio
nis exēplū: ſ si oīs fornicatio etiā mechia
dici non potest vbi sit in decalogo phibita
illa fornicatio quā faciunt qui vxores non
habent cū feminis que viros non habent:
an inueniri possit ignoro. ſ furti nōie bene
intelligit omis illicita vsurpatio rei aliene.
Nō em̄ rapinā pmisit q̄ furtū phibuit. sed
vtiq3 a parte totū intelligere voluit q̄cq̄d
illicite rerū pximi aufert. Profecto nomi
ne mechie oīs illicitus ꝯcubitus atq3 illorū mē
brorū nō legitimus vsus phibitus dꝫ intelligi.
hec ille. Et. q. vij. Jsidorus dic sic. Nō soluꝫ
de cōmissa fornicatiōe pctm̄ regnat in hoīe
sed si adhuc delectatur atq3 animū teneat
proculdubio regnat. fornicatio em̄ carnis
adulteriū est: fornicatio animi seruitus est
ydolorū. Est autē ꝛ spūalis fornicatio de q̄
dn̄s ait. Qui viderit mulierē ad ꝯcupiscen
dū eā: iā mechatus est illā in corde suo. oīs
immūda pollutio fornicatio dicitur. Quis
quisq3 diuersa turpitudinis voluptate pro
stituatur. Ex delectatōe em̄ fornicādi varia
gignuntur flagitia quibus regnū dei claudit
vt hō a deo separetur. Jnt cetera septē vitia
fornicatio est maximū scelus: q2 p carnis im
mūdiciā templū dei violatur. hec ibi. Et. ij.
Machab. vi. dicit. Templuꝫ aūt luxuria ꝛ
comessationibus erat plenū ꝛ scortantiū cuꝫ
meretricibus. Scdo est placabilis dyabo
lo informanti. Naꝫ vt dicit glo. sup Leuit.
Cū de oī pctō mortali gaudeāt maxime de
fornicatiōe doleāt. Rō est: q2 templuꝫ dei
violat. Un̄. xxxij. q. iiij. dr̄. Jn eo fornicator
est criminis maioris: q̄a tollit mēbra xp̄i ꝛ
facit ea mēbra meretricis. Erūt quippe duo
in carne vna. Qui nō est fidelis nec credit
in xp̄o sua mēbra facit mēbra meretricis.
Ecōtrario infidelis in fornicatiōe sua vtrū
violet an edificet tēplū ydolo: nescio. p vi
tia q̄ppe vel delectatiōes colunt. hoc vnum
scio q̄ q̄ post fidē xp̄i fornicat: violat tem
plū dei ſm opus carnis: imūdicia nūcupatur
ꝛ eā comes luxuria sequit. hec ibi. Jn nul
lo em̄ pctō tot aīas lucrat dyabolus sicut in
luxuria: q2 duas simul. vir em̄ tot mulieres
cū quot peccat ꝛ tot alios quot suo exem
plo facit audaciores ad peccandū ducit ad
infernū. Et mulier tot quot ad peccandum
secum ducit gestu vel ornatu vanitatis. Si
cut enim illi grauiter delinquunt qui expo
nunt infantem ad ostium ecclesie ꝛ ipsum
ibi permittunt iacere. ex de infantibus. c. i.
sic grauius delinquunt qui vnum vel plu
res exponūt ad ostiū inferni ꝛ tādiu tenēt
eos in luxuria donec in infernū detrudant.

Deut.xxxij. Immolauerũt filios suos ⁊ filias suas demonijs. Nec credãt pctm̃ suum fore secretũ: qꝛ idẽ demon q̃ ꝓmittit esse secretũ anteq̃ꝫ peccent vt sint ad peccandum audaciores: faciet postq̃ꝫ peccauerint ad illorũ opprobriũ publicari. qꝛ nihil occultum quod nõ reuelet: neqꝫ absconditũ qd̃ non sciat. Luc.xij. Quoniã que in tenebris dixistis: in lumine dicent. ⁊ quod in aure locuti estis in cubilibꝰ: predicabitur in tectis vt dicit ibidẽ. Tertio est flebilis misero cõmittenti. Nã fornicatio perdit famaz: diminuit substantiã: ⁊ multipliciter vexat ↄsciẽtiam. Ideo.xxvij.q.i.c.nubendi.dicitur sic. Fornicatio aũt nulli impune ↄceditur ⁊c̃. vnde dicentes fornicationẽ non esse pctm̃ tanq̃ꝫ heretici sunt censendi.ex̃ de hereticis c.ad nostrũ.in clemen.dicitur sic. Actꝰ autẽ carnalis cũ ad hoc natura inclinet nullũ est pctm̃: ⁊ maxime cũ talẽ actũ exercens de hoc temptatur. prauitas heretica est sic asserere ⁊ pertinaciter defensare. Causa est vt dicit glo. qꝛ dicit ↄtra precepta dei. Exo.xx. Nõ mechaberis. Vñ.xxij.q.i.c. predicãdũ. fornicatio cõputatur inter mortalia pctã. vbi dr̃ sic. Qui etiã fideles nosse debẽt talẽ de periurio pñiam debere imponi: qualez de adulterio de fornicatione ⁊ de homicidio ⁊ de ceteris criminalibus vicijs. hec ibi. Apocalipß.xxi. Timidis aũt ⁊ incredulis ⁊ execratis ⁊ homicidis ⁊ fornicatoribꝰ pars illoꝝ erit in stagno ardenti igne ⁊ sulphure qd̃ est mors secũda. Septẽ sunt cause luxurie. Prima est pactio. Qñqꝫ enĩ vtriqꝫ parti placet fornicatio. ⁊ talia pacta sunt irritanda. C. de pactis.l.ij. vbi dr̃ sic. Pacta q̃ ↄtra leges vel ↄtra bonos mores fiũt: nullam vim habere indubitati iuris est. Secunda cã est vinolẽtia. i. ad Coꝝ.vi. Nolite inebriari vino in quo est luxuria. ⁊ talis cã semp est fugienda. dist.xxxv.c. Luxuriã facit ⁊ nutrit vini perceptio nimia non natura ⁊c̃. Exemplũ de Loth quem filie inebriauerũt q̃ duplicẽ incestũ cõmisit. Eadẽ dist. c. sexto die. §. legimꝰ etiã. Tertia cã est cogitatio. qꝛ vbi cogitatiões nõ reprimuntur cogitatiões ibi dñant. di.xlvi.c. Hinc etenĩ supna. dr̃ sic. Quia si cordis tẽptatio vsqꝫ ad opationẽ ꝓsilit: nimirũ feruor intimus vsqꝫ ad cutis scabiẽ ꝓrũpit: ⁊ foras iã corpus sauciat. qꝛ duz in cogitatiõe voluptas nõ reprimit: etiã in actiõe dñat. Quasi enĩ cutis pruriginẽ Paulꝰ curabat abstergere cuz dicebat ad Corinthios. Tẽptatio vos nõ apprehẽdat nisi hũana. Ac si apte diceret. Humanũ quidẽ est in corde cogitatiõnẽ ꝑpeti: demoniacũ vero est tẽptatiõis certamine in opatõe supari. hec ibi. Quarta cã est cõsensus mẽtis vel tactꝰ corpis. Vñ xxxij.q.v.c. nec solo tactu ⁊ affectu: ꝯ aspectu quoqꝫ appetit ⁊ appetit ↄcupiscẽtia feminarũ. nec dicatis vos hr̃e animos pudicos si habetis oculos impudicos: qꝛ impudicus oculꝰ impudici cordis est nũcius. Et cũ se inuicẽ sibi etiã tacente lingua ↄspectu mutuo corda nunciant impudica. ⁊ ꝯm cõcupiscẽtiã carnis alterutro delectant ardore. etiã intactis ab immũda violatione corporibꝰ: fugit castitas ipsa de moribꝰ. hec ibi.

Quinta cã est cohabitatio. Lex enĩ ciuilis ꝓhibet viros ⁊ mulieres in vno carcere simul esse. C. de reoꝝ custodia.l.qm̃ vnum. Et hoc est ꝓpter periculũ pcti. Lex diuina etiã ꝓhibet ne monachi ⁊ monache simul in eodẽ monasterio cohabitent.xviij.q.ij.c. diffiniuimꝰ. dr̃ sic. Nõ habitẽt ĩ vno monasterio monachi ⁊ monache. Adulteriũ enĩ intercipit cohabitationẽ: qꝛ scandaluz id ⁊ offendiculũ multis efficit. hec ibi. q̃ꝫ si tam lex diuina q̃ꝫ humana reputat tã ꝑiculosaz cohabitationẽ predictoꝝ quos religio vel carceris angustia deberet a pctõ luxurie refrenare: nõ est dubiuz qñ multo ꝑiculosior sit inter eos in quibꝰ nõ est tale impedimẽtũ. Immo beatꝰ Aug. aduertẽs hoc ꝑiculũ nolebat sororẽ suã secũ cohabitare. dist. lxxxi.c. legitur. Sexta cã est nimia mulieꝝ familiaritas. q̃ oĩno ꝓhibet: qꝛ vbi ẽ nimia familiaritas cũ mulieribꝰ: ibi nõ desunt stimuli dyaboli. di.lxxxi.c. oꝫ. dr̃ sic. Sacerdotes cũ feminis hĩtare ↄspicio qd̃ nefarium est dicere vel audire. ⁊ ↄ̃ sanctoꝝ canonuz sancita. Vbi enĩ taliũ fuerit cõmorantium cohĩtatio: antiq̃ hostis stimuli nõ desunt. ⁊ di.xxxij.c. Hospitiolũ tuũ aut raro aut nũq̃ꝫ mulierũ pedes terãt: qꝛ nõ põt toto corde hĩtare cũ deo q̃ feminarũ accessibꝰ copulatur. Femina ↄsciam secuz parit hĩtantis exurit. Nũq̃ꝫ de mulierũ formis disputes: femine nomẽ tuũ nesciãt. Feminã quã bene videris cõuersantẽ mẽte dilige: nõ corpali freq̃ntia. Si bonũ est mulierẽ nõ tãgere: ergo malũ ẽ tãgere. hec ibi. Huiꝰ exẽplũ ponit.c. Presbyt̃ q̃daz cõmissam sibi regebat ecclesiã cũ magno timore dñi: q̃ ex tp̃e accepti ordinis presbyterã suã vt sororẽ diligẽs: ꝯ

quasi hostē cauens ad se propius accedere
nō sinebat. eamq; sibi appropinquare nul-
la occasione ꝑmittebat ab ea sibi funditus
cōmunionē familiaritatis abscidit. hec ibi.
Eccli. xxv. Cōmorari leoni ⁊ draconi mag[is]
placebit ꝙ habitare cum muliere neq̄ ⁊c.
Septima causa est malū ꝯsiliū ꝑ qd̄ sedu-
citur vir vel mulier seu inflammat̄ ad luxuri
am. Un̄. xxxiij. q. iiij. ca. vir cū ꝓpria. dr̄ sic.
Cū vero nō amor ꝓcreande sobolis ſ; vo-
luptas dominat̄ in ope cōmixtionis: habēt
cōiuges etiā de cōmixtione sua qd̄ defleant
hec ibi. ps̄. Incenderūt igni sanctuariū tuū
in terra polluerunt tabernaculū nomīs tui.

Quarto est vituperabilis viro sapiēti. Ne
cesse em̄ est vt quilibet a fornicatiōe se cohi
beat si velit saluari: q2 pauci sunt sine luxu-
ria. dist. l. ca. q2 tua. in fi. dr̄ sic. Quid em̄ gra
uius est aut carnale delictū admittere sine
quo pauci inueniunt̄. aut dei filiū iureiuran
do negare: hec ibi. Et ideo multi sunt voca-
ti: pauci vero electi. Luce. xiiij. Ratio est: q2
luxuria pene oēs inuoluit. Primo sapiētes
Exemplū de Salomone. xxxij. q. iiij. c. Salo
mon quippe īmoderato vsu atq; assiduita-
te mulierū ad hoc vsq; perduct9 est: vt tem
plum idolis fabricaret. ⁊ q̄ pri9 deo templū
cōstruxerat: assiduitate libidinis ⁊ perfidie
subtract9: idolis cōstruere templa nō timu-
it. hec ibi. Scd̄o potētes. Exemplū de dauid
de peni. dist. iij. §. Dauid quoq; ingressus ē
ad vxorē vrie ⁊ a nathan ꝓpheta correpꝰ ē
hec ibi. Tertio vincentes. Exēplū de samso
ne q̄ ob amorez dalile capt9 est a philisteis.
Judic̄. xvi. Fornicatōnes em̄ sequunt̄ dele-
ctationes carnis. ps̄. dimisit eos ſm deside
ria cordis eoꝝ. ibunt in adinuētionib9 suis.

Quarto declarat̄ eadē cō

clusio testimonio leg[is] ecclesiastice. ⁊ hoc q̄-
druplicit̄. Prio beat9 Greg[orius]. li. xxi. moral.
dic̄ sic. Quelibet alia fuerint bona opa si lu
xurie scelus nō abluit̄ immensitate hui9 cri
minis obruunt̄. Malū luxurie aut cogitati
one ꝑpetrat̄: aut ope. Callidus em̄ aduersa
rius noster cū ab effectu opis expellit̄: secre
ta cogitatione polluere nitit̄. Ex quo aūt lu
xuria semel mentē occupauerit vix eā bona
desideria cogitare ꝑmittit. Sunt em̄ viscosa
desideria: q2 ex suggestione orit̄ cogitatio:
ex cogitatōe affectio: ex affectōe delectatio
ex delectatiōe cōsensus: ex cōsensu opatio:
ex operatōe cōsuetudo. ex ꝯsuetudine despe
ratio: ex desperatiōe pctī defensio: ex defen
sione gloriatio: ex gloriatiōe dānatio. hec il-
le. Scd̄o beat9 Hierony. in epl̄is dic̄. Qui
luxuriat̄ viuēs mortu9 est. etiā ferreas men
tes libido domat q̄ maiorē in virginib9 pa
titur famē dū dulci9 putāt omē qd̄ nesciunt
O ꝙ acerb9 fruct9 luxurie amarior felle: cru
delior gladio. Libido em̄ transacta semper
sui relinquit penitudinē. anxiat̄ ⁊ nunq̄ sa
tiatur. extincta reaccendit̄: vsu crescit ⁊ defi
cit: nec rōni paret q̄ ipetu ducit̄. O ignis in
fernalis luxuria cui9 materia gula. cui9 flam
ma sup̱bia cui9 scintille praua colloquia. cu
ius fum9 infamia. cui9 cinis inopia. cuius fi
nis gehenna. hec ille. Tertio beat9 Amb.
li. de abel ⁊ caim dic̄ sic. Libido velut festu-
ca cito accendit̄ ꝓpe cōsumit̄. Seuus crimi
num stimul9 libido est q̄ nūq̄ manere q̄eta
tum patit̄ affectū: nocte feruet: die anhelat.
Samson validus ⁊ fortis leonē suffocauit
ſ; amorē suū suffocare nō potuit: vincula sol
uit hostiū ſ; suarū nō soluit nexus cupidita-
tum: messes incendit alienas: ſ; vni9 ipe mu
lieris accēsus igniculo messem sue virtutis
amisit. Janua diaboli: via iniquitat[is]: scorpi-
onis ꝑcussio nociuūq; gen9 est femīa. Lux
proximat stimulat: ignē incendit. flāmigero
igne ꝑcutit ꝯscientiā parit̄ habitant[is]. exurit
fundamēta montiū. si cū viris femine habi
tent: viscarium non deerit diaboli. hec ille.
Quarto beat9 Aug[ustinus]. li. de sermone dn̄i in
mōte dic̄ sic. Qui viderit mulierē ad cōcupi
scendū eā. i. hoc fine ⁊ hoc aīo attenderit vt
eā ꝯcupiscat. qd̄ iam nō ē delectatiōi carnis
ſ; plane cōsentire libidini ita vt nō refrenet̄
illicit9 appetit9: ſ; si facultas fuerit satiet̄: hic
mechat9 ē. Sic em̄ de carbonib9 scintille dissi
liūt. de ferro rubigo nutrit̄. morbos aspides
sibilant: ita mulier diffundit cōcupiscētie pe
stilētiā. nūc in risuz dissoluit̄. nūc blādicias
exhibet: ⁊ qd̄ venenosius ē sup̱ cūcta psalle
re delectat̄. aut canere. cui9 cantu tolerabili9
est audire basiliscū sibilantē. Memēto tha
mar ꝙ ab amon fratre suo corrupta est. vbi
em̄ ē vni9 tabernaculi cōuersatio: carnis nō
facile tollit̄ delectatio. hec ille. Quia xo. xl.
modis ꝑ luxuriā peccam9: id̄o. xl. dieb9 ieiu
nam9. Prio suggestione. nam diabol9 sug
gerit pctm̄ luxurie queadmodū beat9 Aug[ustinus].
li. de ꝯflictu vitioꝝ dic̄ sic. Cur te in volupta
te tua modo ī dilatas cū te q̄d sequat̄ igno
ras. Acceptū tp̄s in desiderijs ꝑdere nō de
bes. q2 ꝙ citi9 ptrāseāt nescis. Si em̄ deus

misceri hoīem in voluptate carnis nollet:in
ipso humani generis exordio masculū ⁊ fe-
minā nō fecisset.hec ille. Propterea curruz
luxurie Bern̄.sup cantica describit dicens.
Luxurie currus q̄driga voluitur s.ingluuie
ventris:libidine coit⁹:mollicie vestiū. ocij ⁊
soporis resolutōe. Trahit equis duob⁹ psp̄e
ritate vite ⁊ rerū abūdantia. Et q̄ his presi
dent duo.ignauie torpor:⁊ infida securitas
hec ille.hoc curru aggredit diabol⁹ animaz
Scd̄o fornicatōe que est int solutū ⁊ solu
tam:⁊ vocat cōcubinat⁹.nā desideriū natu
rale parentū est vt filij succedāt eis.ff. de in
officioso testamēto.l nā ⁊ si. Nati aūt ex cō-
cubinatu nō succedūt eis. Gen̄.xij. Nō em̄
erit heres fili⁹ ancille ⁊c. dist.lxxxviij.ca.for
nicari hoīb⁹ semp nō licet.i.nunq̄. Et.xxxij.
q.iiij.ca nemo.dicit sic. Nulli licet scire mu-
lierē pret vxorē. Ideoq̄ cōiugij tibi datum
est ius ne ī laqueū incidas:⁊ cū aliena mu
liere delinquas.hec ibi. Quod aūt sit mag
pctm̄:an fornicari cū pulchra:an cuz defor-
mi. Respondet Hierony.,vt habet.xiiij.q.
vlt.c.furtū.dicēs sic. In fornicatiōe nō idcir
co diuersa est fornicatio. si mulier pulchra
aut deformis.ancilla vel ingenua:paup vel
opulenta: s qualiscūq̄ illa fuerit vna ē for-
nicatio.hec ibi. Sed intēsiue mai⁹ pctm̄ est
cū pulchra:q: mag voluptuose cognoscitur
plura em̄ sunt que suadēt cōmiscen pulchre
sc; pulchritudo:libido. Cū deformi aūt ma-
gis est reprehensibile:q: min⁹ incentiuū ha
betur vt cōstat. Tertio defloratiōe que p-
prie cōmittit cū v̄gīe ⁊ vocat stuprū.xxxvi.
q.i.c.i.⁊ est grauior q̄ simplex fornicatio.q:
ex hoc pctō in dynam cōmisso filij iacob de
populati sunt vrbem sichē. Gen̄.xxxiiij. Au
fert em̄ virginitatē cui attribuit fruct⁹ cente
simus. Luc.viij.⁊ Mat.xiij. Et q: q̄ causaz
dāni dat dānū dedisse videt.vt in c.fi.de in
iurijs ⁊ dāno dato.ḡ qui deflorat v̄ginē illi
cite cū det v̄gini causaz fornicādi:tenet ip̄e
de oīb⁹ fornicationib⁹ ei⁹ q̄s nō cōmisisset
nisi p̄us ille ip̄am deuirginasset. Tales em̄
sic deflorate cū sciatur nō iueniūt maritū ni-
si vilē:q: pdiderūt coronā v̄ginitat. Mat.
v. Ad nihilū valet vltra nisi vt mittat foras
⁊ cōculcet ab hoīb⁹.⁊ Thren̄.vl.dr. Mulie
res in sion hūiliauerūt ⁊ v̄gines in ciuitati
bus iuda.p̄ncipes manu suspensi sunt faci-
es seniū nō erubuerūt.adolescentib⁹ impu-
dice abusi sunt:⁊ pueri in ligno corruerunt.
Senes de portis defecerūt:iuuenes de cho
ro psallentiū. Defecit gaudiū cordis nostri.
versus est ī luctū chorus noster. Cecidit co-
rona capitis nostri.ve nobis q: peccauim⁹
Pena aūt hui⁹ crimīs ponit extra de adul-
terio ⁊ stupro.c.i.⁊.ij.scilicet q̄ aut eam do-
tet ⁊ recipiat in vxorē:aut retrudat in mo-
nasterio ad pn̄iam ppetuo pagēdā. Quar
to ligatiōe. Quādo em̄ sol⁹ vir est vxorat⁹ ⁊
mulier soluta.vel mulier est cōiugata ⁊ vir
solut⁹ ⁊ simul cōmiscent:tūc ē simplex adul
teriū ⁊ est cōtra legē nature q̄ dicit. Qd̄ tibi
fieri nō vis alteri fecisse cauebis.vt ptz To
bie.iiij. s nemo sane ment vellet aliquē cum
vxore sua cōmisceri:īmo nulla pestis maior
marito q̄ audire de vxore sua aliqd̄ inhone
stum.ff.de adulterijs.l.marito.multi em̄ sūt
qui poti⁹ subijcerent se morti q̄ adulterium
vxoris paterent. vn̄ Lucresia a filio tarq̄ni
supbi violata:seip̄am gladio peremit ex do
lore amisisse pudicicie cōiugalis.id̄o Deut.
xxij.dr. Si dormierit vir cum vxore alteri⁹:
vterq̄ moriat.i.adulter ⁊ adultera: ⁊ aufe-
res malū de israel hec ibi. Quinto violati
one.nam si vterq̄ ē ligat⁹ m̄rimonio.s.vir ⁊
mulier ⁊ cōmisceāt:est duplex adulteriū:q:
duplex m̄rimoniū violatū est:⁊ graue pctm̄
xxxij.q.vij.c. Quid in oīb⁹ pctīs ē adulterio
graui⁹ pctm̄. Secūdū nāq̄ in penis obtinet
locū.qd̄ quidē p̄mū illi habent q̄ aberrāt a
deo:etiā si sobrie vixerint.hec ibi. Sequunt
em̄ multa mala ex adulterio.s.incestus. pu-
ta cū cōcepta ex adulterio:recipit in vxorē
a pprio germano cū nesciat q̄s sit ei⁹ pat.
Quīq̄ fili⁹ pject⁹ infantul⁹ recipit forte vel
agit turpit cū ppria m̄re:cū nesciat q̄ sit ei⁹
mat. Sexto abusione.nam q̄ fornicat cuz
vxore p̄ris sui vel auūculi sui:grauissime pec
cat. Leuit.xx.qui coierit cū vxore p̄ris sui vl
auūculi sui ⁊ reuelauerit ignominiā cogna-
tionis sue:portabūt ambo pctm̄ suū absq̄ li
beris morient. vn̄ Judas scarioth discipu-
lus ⁊ pditor iesu xp̄i accepit ppriā matrē in
vxorē.ps̄. Fiant filij eoꝝ orphani ⁊ vxor ei⁹
vidua. Nutantes trāsferant filij ei⁹ ⁊ mēdi.
⁊ eijci.de ha.suis. Septio cognitiōe. naz q̄
cognouerit eādē mulierē cū p̄re suo:grauis
sime peccat.q: etiā ptrahit affinitas seu p-
ximitas psonarū ex carnali copula pueni-
ens in fornicario coitu sicut in m̄rimoniali.
xxxv.q.iij.c.nec eā. Et.xxx.q.iiij.c. Si q̄s vn⁹
ex piugio. Et.xxxiiij.q.ij.c:quidā fornicat⁹ ē
⁊c. Ita etiā q̄ nouercā vxorē p̄ris sui cogno
uerit:grauit punit. Leuit.xx. Qui dormie-

rie cū nouerca sua ⁊ reuelauerit ignominiā patris sui: morte moriant̄ ābo. sanguis eoꝝ sit sup eos. Et. i. Coꝝ. v. Omnino audit̄ int̄ vos fornicatio: ⁊ tal' fornicatō q̄lis nec int̄ gētes ita vt vxorē p̄ris sui aliq̄s habeat. Et vos inflati estis: ⁊ nō mag̃ luctū habuistis vt tollatur de medio vestrū q̄ hoc op⁹ fecit. Ego q̄dem absens corpe: presens aūt spū: iam iudicaui vt p̄sens eū q̄ sic operat⁹ est. In noīe dn̄i nostri iesu xp̄i congregat̄ vobis ⁊ meo spū cū virtute dn̄i iesu tradere hm̄ōi sathane in interitū carnis: vt spūs saluus sit ī die dn̄i nostri iesu xp̄i. hec ibi. Et. xxxv. q. iij. ca. de incestis cōiunctionib⁹ dr̄ sic. Incestos vero nullo modo ꝯiugij noīe deputādos hos esse censemus. Si q̄s nouercam duxerit ⁊c.

Octauo cognatiōe. nam si q̄s habeat filiam alicui⁹ ī vxorē ⁊ carnalit̄ cognoscat matrem vxoris sue: grauissime peccat. Leui. xx. Qui sup vxorē filiā duxerit matrē ei⁹: scel⁹ operat⁹ est: viuus ardebit cū eis: nec ꝑmanebit tantū nefas in medio vestri ⁊c. debet eñ exhibere honorē socrui sue sicut mr̄i sue vn̄ si ap̄li orauerūt simul cū petro ꝓ sanitate socrus petri. Luc. iiij. Sic talis debꝫ honorare socrū. vn̄. xxxv. q. iij. ca. Si q̄s cū matre ⁊ filia fornicat⁹ est ignorante matre de filia ⁊ filia de matre: ille nunq̄ accipiat vxorem Ille vero si voluerint maritos accipiāt. Si aūt hoc scierint ip̄e femīe: absq; maritis ꝑpetuo maneāt. hec ibi. xxxiiij. q. ij. c. Si q̄s cū matre ⁊ filia ⁊c. Nono cōmaculatiōe. naꝫ si q̄s pat̄ cognosceret nurū suā: grauissime peccaret. Leuit̄. xx. Si q̄s dormierit cū nuru sua: vterq; moriat̄: q: scel⁹ operati sunt. Sanguis eoꝝ sit sup eos. hec ibi. Et. xxxv. q. iij. c. Si vir ⁊ vxor iam nō duo sed vna caro sunt: nō aliter nurus est deputanda q̄ filia. hec ibi. Nurus vocant soceros suos patres. Decimo deturpatione. nam si quis eiusdem consanguinitat̄ carnalit̄ cognosceret materterā vel amitā suā: grauissime peccaret. Leuit̄. xx. Turpitudineꝫ matertere ⁊ amite tue non discooperies. Qui hoc fecerit: ignominiam carnis sue nudabit. ⁊ portabunt ambo iniquitatē suam. hec ibi. Tales eñ gradus etiam a coniugio ꝓhibiti sunt ꝯm legem dei vt cōstat ⁊c. Undecimo coequatione. Nam si quis fornicat⁹ fuerit cum sorore sua seu ex parte p̄ris seu er parte matris. aut duxerit eam vxorē: grauissime peccat. Leuit̄. xx. qui accepit sororē suā filiā patris sui vel filiā matris sue. ⁊ viderit turpitudinem eius. illaq; conspexerit ignominiam eius fratris: nefariā rem operati sunt. Occidentur in cōspectu ppl'i ambo eo q̄ turpitudinē suaꝫ mutuo reuelauerint ⁊ portabunt iniquitatē suā. hec ibi. Et. xxxv. q. i. §. his ita respondet̄. Consanguineoꝝ cōiunctōes, alias causa necessitatis ꝑmisse. alias causa iuste rationis inueniunt̄ imperate. Cum eñ vnus vir ab initio atq; vna ex latere ei⁹ mulier a deo formaret̄: necessario sorores fratribus copulabant̄. Qd̄ autē necessitate cogēte fit: cessante necessitate parit̄ cessare oportet. Tanto igit̄ nunc damnabilius vsurpat̄ consanguineoꝝ coniunctio q̄to min⁹ necessaria probatur. Unde huiuscemodi copia postea lege prohibita inuenit̄ dn̄o dicente per moysen. Turpitudinē sororis tue nō reuelabis. hec ibi. Leuit̄. xviij. Turpitudinē sororis tue ex patre siue ex mr̄e que domi vel foris genita est: nō reuelabis. Turpitudinē filie vxoris patris tui quā peperit patri tuo ⁊ est soror tua: nō reuelabis. hec ibi. Duodecimo reuelatione. nam si quis cognosceret carnaliter filiam filij sui: grauissime peccaret Leuit̄. xviij. Turpitudinē filie filij tui: vel neptis ex filia: nō reuelabis: quia turpitudo tua est. Et. xxxv. q. iij. c. de his qui se incesti pollutione maculant: placuit quousq; in ipso detestando illicito carnis contubernio perseuerant: vsq; ad missam tantuꝫ cathecuminoꝝ in ecclesia admittant̄. Cū quibus etiā nec cibū sumere vlli xp̄ianoꝝ (sicut apostolus iussit) licebit. hec ibi. Et. c. nec eā. Cathecumini eñ erant in ecclesia vsq; ad euangelium: ⁊ tunc excludebantur. Decio tertio occultatione. nam si quis habens fratrem carnalē coierit cū aliqua muliere quā alius frater duxerit vxorem ignorans scel⁹ perpetratū: grauissime peccat. xxxv. q. iij. ca. Si quis cuꝫ matre, dicitur. Si homo fornicatus fuerit cū muliere ⁊ frater ei⁹ nesciens eandem duxerit vxorem: frater eo q̄ fratri crimen celauerit: septem annis peniteat: et post penitentiam nubat alij. mulier autem vsq; ad mortē peniteat. ⁊ sine spe coniugij maneat. hec ibi. Iste aūt secundus ignorās nubat alteri: q: nō debet esse peioris conditionis q̄ prior frater. Mulier autem innupta maneat: quia scienter cuꝫ secundo contraxit. Decimoquarto coniunctione. nulli enim licet accipere vxorem de cognatione sua propria vsq; ad quartum gradū inclusiue. xxxv. q. iij. c. Coniūctiōes cōsanguineoꝝ

fieri sunt ꝓhibite:q꞉ has ⁊ diuine ⁊ seculi ꝓ-
hibent leges. Leges ergo diuine ⁊ hoc agē-
tes ⁊ eos q̄ ex eis ꝓdeūt:nō solū eijciūt:sed
etiā maledictos appellant. Leges vero se-
culi infames tales vocant ⁊ ab hereditate
repellunt.hec ibi. Et.ca.de ꝓpinquis dr̄ sic.
Qui ꝓpinquā sanguinis vxorē ducūt sepa
rant ⁊ nō licebit eis alias vxores sibi in cō
iugio sociare q̄diu viuūt.hec ibi. Ego vero
semꝑ detestatꝰ sum quorūdā abusionē qui
ꝑmittunt cōsanguineos dormire simul in
eodē lecto etiaȝ in pueritia. Decimoq̄nto
mixtione.nam filiꝰ ⁊ filia duoꝝ fratruȝ vel
duarū sororū nullo modo debent cōmisceri
xxxv.q.iij.c. Quedā lex romana ꝑmittit vt
siue fratris ⁊ sororis.seu duoꝝ fratrum ger
manoꝝ seu duarū soroꝝ filiꝰ ⁊ filia misceā
tur sed experimēto didicimꝰ ex tali cōiugio
sobolē nō posse succrescere. hec ibi. sunt eñ
in tertio gradu cōsanguinitatꝭ. xxxv.q.v.§.
tertio gradu. Decimosexto stupratiōe.nā
si q̄s cognouerit carnalit̄ duas sorores:gra
uissima est fornicatio.xxxiij.q.ij.c. Si q̄s cū
duabꝰ sororibꝰ fornicatꝰ fuerit ⁊ soror soro
rem ab eodē stupratā nescierit:vel se sororē
eiꝰ quā antea stuprauerat nesciuit:si digne
penituerit ⁊ se cōtinere nō valuerit:post an
nos septē cōiugia illis nō negent̄.si aūt nō
ignorauerint vsq̄ȝ ad mortē se a cōiugio ab
stineant.hec ibi. Et.xxvij.q.ij.c.qui dormie-
rit cū duabꝰ sororibꝰ. Et Leuit̄.xviij. Soro-
rem vxoris tue in pellicatū illius nō accipi
es.nec reuelabis turpitudinē eiꝰ ⁊c̄. Deci
moseptimo confederatione. nam si mulier
post obitū prioris viri trāsierit ad secūdas
nuptias ⁊ filij p̄oris viri cōmisceant̄ filiabꝰ
secundi viri:aut ecōuerso grauissime peccāt
xxxv.q.x.c. Si qua mulier ad secūdas nupti
as transierit ⁊ ex eis sobolē genuerit: nullo
modo pōt ad cōsortiū cognationis prioris
viri ꝑtingere.hec ibi. Et ca. si cuiꝰ patruus
idem dr̄. Decimooctauo copulatiōe.nam
si frat̄ duxerit vxorē fratris sui: grauissime
peccat. Leuit̄.xviij. Uxorē fratris sui nullus
accipiat. Turpitudinē vxoris fratris tui nō
reuelabis:quia turpitudo fratris tui est.hec
ibi. Et.xx.c.dr̄. Qui duxerit vxorē fratris sui
rem facit illicitā.turpitudinē fratris sui re-
uelauit:absq̄ȝ liberis erūt.hec ibi. Et.xxxv.
q.iij.c.de incestis.dr̄ sic. Si q̄s relictā fratris
que pene ꝓus soror extiterat carnali cōiun-
ctione polluit̄:incestū deputamꝰ ⁊c̄. Et.iij.q.
iiij.c.ꝯsāguineoꝝ. Et instit̄.de nuptijs. De
cimonono ꝯnexiōe.si q̄s eī post mortē vxo
ris sue duceret aliquā vel fornicaret̄ cū aliq̄
de cōsanguinitate vxoris sue:grauissime pec
caret.xxvij.q.ij.ca.qui despōsatā dr̄ sic. Si-
cut nulli xp̄iano licet de sua cōsanguinitate
vel quā cognatꝰ habuit in matrimonio assu
mere.ita de cōsanguinitate vxoris sue. hec
ibi. Et.xxxv.q.iij.c.nullū.dr̄ sic. Sicut nō licȝ
cuiq̄ xp̄iano de sua consanguinitate:sic nec
etiā licet de cōsanguinitate vxoris sue cōiu-
gem ducere ꝓpter carnis vnitatē.hec ibi.q꞉
oīs homo ad ꝓximā sanguinis sui nō acce
dat. Leuit̄.xviij. Et ca. ⁊ hoc quoq̄ȝ constitu
tum est. ⁊ ca.equalit̄. ⁊ ca.sane consanguini
tas. Idē ī his dr̄. Uigesimo passiōe. Si q̄s
eñ coierit cū muliere mēstruata:grauit̄ pec
cat. Leuit̄.xviij. Ad mulierē que patit̄ men-
strua nō accedes:nec reuelabis feditatē eiꝰ
Et.xx.ca. Qui coierit cū muliere ī fluxu mē-
struo ⁊ reuelauerit turpitudineȝ eiꝰ: ipsaq̄ȝ
aperuerit fontē sanguīs sui:interficient̄ am
bo de medio ppl'ī sui.hec ibi. Nam cū vir im
portune petit debitū ⁊ est indiscretꝰ:vxor nō
peccat mortalit̄ reddens debitū:ne vir laba
tur in maiꝰ periculū.nec ē tutū q̄ mulier sꝑ
notificet viro suā passionem:ne forte vir in
discretꝰ cōciperet abhominationē. Si potest
bono modo subterfugere ⁊ caute se excusa-
re allegādo infirmitatē in genere ⁊ precibꝰ
exorando q̄tuȝ pōt vt sine viri periculo ne
reddat debitū iuste facit.q꞉ valde ꝑiculosuȝ
est tali tꝑe mulierē cognoscere. Nā ex men-
strui sanguīs cōtactu:fruges nō germinant
arescunt arbusta:moriuntur herbe.arbores
amittūt fructꝰ.corrumpit̄ aer. pallet vitruȝ
canes inde comedētes efficiunt̄ rabidi:fetꝰ
cōcepti cōtrahūt vitiū seminis:vt leprosi aut
elephātici nascant̄ aut cito efficiant̄.vt Isi-
dorꝰ li.xij.ethimol'.dic̄. Et ph̄s li.i.de somno
⁊ vigilia dic̄.q̄ si mulier mēstruata in specu
lo aspiciat:fit suꝑficies speculi sicut nubes
sanguinea:⁊ non facile abstergit̄. Uigesi-
mo p̄mo delectatiōe.nam vir pōt cognosce
re vxorē suā triplicit̄.s. aut causa prolis ad
cultū dei ampliādū. Geñ.ij. Crescite ⁊ mul
tiplicamini: ⁊ talis coitꝰ est pietatꝭ. Aut cau
sa reddendi debitū.i. Coꝝ.vij. Uir vxori sue
debitū reddat ⁊ vxor viro.talis coitꝰ est eq̄
tatis. Aut causa vitandi fornicationē.scȝ in
vxore.i. Coꝝ.vij. Unusq̄sq̄ȝ vir suā vxorem
habeat. ⁊ vnaqueq̄ȝ mulier virū suū ꝓpt̄ for
nicationē.s.euitandā. ⁊ talis coitꝰ est caute
le. Et his modis nō est pctm̄ mortale si stet̄

intra terminos ratõis & matrimonij. si aũt
fiat causa delectationis & amoris carnalis
qui preponat deo: tunc est pctm̃ mortale. si
autẽ postponat sic est pctm̃ veniale. vñ dist.
xxv. §. alias dicit sic. Quotiẽs excepto filio
rum desiderio: vxorẽ suã cognouerit int mi
nuta pctã computat. Uigesimosecũdo ex
saturatione. nam impetuosus coit est q ex
sola libidine pueniens: metas rõnis & ho-
nestatis transcẽdit. puta si fiat causa saturan-
de libidinis p blandicias meretricias si in-
tra limites matrimonij sistat: qz id cuz aliena
nõ ageret sic ẽ pctm̃ veniale si autẽ excedat
intantũ qp idẽ ageret cũ aliena: qz sic ẽ act
meretricius: oĩno ẽ pctm̃ mortale. xxxij. q. iiij.
ca. Origo quidẽ honesta erat amoris: sz ma
gnitudo deformis. nihil aũt interest ex qua
honesta causa qs insaniat. vñ Sext in sen-
tentijs. Adulter ẽ inqt in suã vxorẽ amator
ardẽtior. In aliena quippe vxore omnis
amor turpis est: in sua minus sapiens. Iu-
dicio debet amare coniugem: non affectu.
Non regnet in eo impet volũtatis nec pre-
ceps ferat ad coitũ. Nihil est fedi qp vxorẽ
amare vt adulterã. hec ibi. Cuz em̃ talis im
petuositas pponat caritati dei pptera est
pctm̃ mortale &c. Uigesimotertio frustra
tione. Si em̃ vir vtat vxore sua cõtra natu
ram pprium vas ptermittẽdo sic est pctm̃
mortale. qz facit cõtra pceptũ apl'i dicentis
i. Tessa. iiij. Sciat vnusqsqz suũ vas posside
re in sanctificatõe & honore. frustrat em̃ to-
taliter intẽtio nature cũ proles seq nõ possit
ex tam inordinato modo nature ɔtra id qd
de in pncipio instituit. Uigesimoqrto p
uersione. A natura em̃ institutuz est: vt vir
sit agens tanqp caput matrimonij. Eph. v.
Mulieres viris suis subdite sint sicut domi
nis: qm̃ vir caput ẽ mulieris. sic xps caput
est eccl'ie. Si g cõtra hũc modũ vir agat ra-
tione carnalis ɔcupiscẽtie: tunc tanto ẽ gra
uius pctm̃ qto magis a naturali dispositiõe
recedit. Si autẽ dispositio corpalis aliũ mo
dũ nõ patit. vel ppt infirmitatẽ: vel ppt cõ
ditionẽ psone: vl' ppt piculũ suffocãdi puer
periũ in vtero: vl' ppt aliã rõnabilẽ causam:
tũc põt eẽ aut nullũ aut veniale pctm̃. Ui-
gesimoqnto phibitiõe. Si em̃ vir reddat de-
bitũ vxori sue aut exigat tpe infirmitatis: gra
uiter peccat. Sil'r si ex nimia freqntia talis
coit alter ipoz incurrat infirmitatẽ vl' mor
tem vel acceleratõnẽ mortis: peccat mortalit
qz nulla honestas inde puenit. Uigesimo

sexto obseruatiõe. Cũ em̃ sit traductio spon
se tẽporib phibitis. s. dieb notatis. ex de ferijs
ca. Capellan. sic ẽ mortale pctm̃. Si em̃ qs
coit cũ vxore die solẽni aut die ieiunij exact
nõ peccat reddendo nisi caute & sine piculo
posset differri. petẽs aũt peccat magis & mi
nus sm deordinationẽ ɔcupiscẽtie: Uñ exi-
gens aliq infirmitate ɔcupiscẽtie: peccat ve
nialit i. Cor. vij. Nolite fraudare inuicẽ nisi
forte ex ɔsensu ad temp vt vacetis orõni: &
postea reuẽtimini i idipz ne tẽptet vos satha
nas ppt incõtinẽtiã vrãm. Et. xxxiij. q. iiij. c.
qtiens. c. frẽs. c. Si causa. c. xpiano. A forti-
ori his dieb nõ licet tenere pstibula aperta
ad fornicatiões & meretricia explẽda. Pro-
uer. i. Despexistis oẽ ɔsiliũ meũ. Uigesimo
septimo dispositiõe. nam tpe debito ad com
munionẽ & pceptõnẽ corpis xpi etiã ɔiuga
ti debẽt abstinere. xxxiij. q. iiij. c. Sciatis fra
tres carissimi qm̃ qcũqz vxori debitũ reddit
vacare nõ põt orõni: nec de carnib agni cõ
edere dz. Si em̃ panes ppositiõis ab his q
vxores suas tetigerãt comedi nõ poterãt qp
to magis panis ille q de celo descẽdit nõ põt
ab his q ɔiugalib pauloante vxoris adhe-
sere amplexib violari atqz ɔtingi. Nõ qp nu
ptias ɔdẽnem: sz qp eo tpe q manducaturi
sum carnes agni: vacare a carnalib opib
debeam. hec ibi. Et de ɔsecra. dist. ij. ca. oĩs
hõ. Et. xxxiij. q. iiij. c. vir. cũ ppria. dr qp sunt
suo iudicio relinqndi. Uigesimooctauo p
gnatione. nam si vir accedit ad vxorẽ pgnã
tem vicinã partui & imineat piculũ aborsus
mortalit peccat. Quia matrimoniũ pncipali
est institutũ in officiũ suscipiẽde prolis: qp i
remediũ fornicatiõis. Qd si piculũ nõ immi-
neat: excusat a mortali. iiij. sniarũ. dist. xxxij.
Uigesimonono purificatõne. Tẽpore em̃
purificatõis post partũ nõ licet viro accede
re ad vxorẽ suã. Uñ dist. v. c. Ad ei vo con
cubitũ vir suus accedere nõ debet qusqz qd
gignit ablactet. Pe aũt q filios suos ex pra
ua ɔsuetudine alijs ad nutriẽdũ tradũt: nisi
pus purgatiõis tps trãsierit: viris suis nõ
debẽt admisceri. hec ibi. Hoc aũt tpe si acces
serit vir ad vxorẽ ɔsiderand ẽ finis intẽtio
nis agentis. Illud aũt capitulũ loquit de ho
nestate & ɔsilio. Agẽs aũt ɔtra cõsiliũ dñi:
nunqp est immunis a culpa. Contẽnens autẽ
admonitiões dei: peccat. dist. x. vt pz. Tri-
gesimo sanctificatione. nam act coĩugalis
semp reqrit debitã reuerẽtiã deo & honesta
tem pximo precipue in loco sacro. Ideo nõ

est talis actus in ecclesia cõmittẽdus: ⁊ qui
faceret in cõtẽptũ: mortalit̃ peccaret. si q̃ tñ
diu tenerent̃ in loco sacro captiui vl' alia cã
ibidẽ inclusi ꝑsisterent: tũc reddẽs debitũ
non peccaret: ⁊ exactꝰ reddere teneret̃. exi-
gens aũt plꝰ vel minꝰ peccaret iuxta motũ
rõnis exigẽtie. Si occultꝰ esset talis actꝰ nõ
oporteret locũ reconciliari. vel organa diña
suspẽdi sicut in loco violato. de cõse. dist. i. c.
ecclesijs. Si aũt actꝰ fuisset publicꝰ ⁊ notus
debet locꝰ recõciliari ꝓpt̃ seminis effusionẽ
ꝓpt̃ honestatẽ ⁊ exemplũ ꝓximi ne q̃s scan
dalizet̃. vñ talis actꝰ nõ ẽ publice cõmitten
dus. Mat. xviij. Ve homĩ illi ꝑ quẽ scanda
lum venit: nã peccat mortalit̃. Trigesimo
ꝑmo actione. nam in sacramẽto baptismi ⁊
cõfirmatiõis ⁊ cathecismi: ꝯtrahit̃ cõpater
nitas ⁊ cognatio spũalis. Vñ si pat̃ forni-
cetur cũ cõmatre: grauit̃ peccat. xxx. q. i. §. i.
dr̃ sic. Nulla auctoritate ꝑmittit̃ vt q̃s cõma
tri sue carnalit̃ copulet̃. Et. c. ꝑuenit. in fine
dr̃ sic. Nullꝰ xp̃ianꝰ cõmatrẽ suã in cõiugem
sumere debet. Et q̃ presumpserit tãdiu ana
thematis vinculo religet̃: donec pniam di-
gne egerit. hec ibi. Filij aũt cõpatris pñt co
pulari ꝑ cõiugiũ filiabꝰ cõmatris. excepta il
la ꝑsona ꝑ quã ꝯtracta ẽ cognatio spũalis.
vt pꝫ. Trigesimosecũdo adoptõe. nam co
gnatio legalis tam ꝑ adoptionẽ ꝙ ꝑ arro-
gationẽ: impedit mr̃imoniũ int̃ adoptiuos
⁊ legitimos vel naturales filios durãte ado
ptione: ⁊ dirimit iam cõtractũ. xxx. q. iij ca.
ita diligere. vbi dr̃ sic. Nec int̃ eos q̃ natura
⁊ eos q̃ adoptiõe filij sunt: venerãde roma
ne leges mr̃imonia contrahi ꝑmittũt. Et si
int̃ eos nõ cõtrahit̃ mr̃imoniũ q̃s adoptio
iungit: q̃to potiꝰ a carnali int̃ se oportet con
tubernio cessare: q̃s ꝑ celeste sacramẽtũ re-
generatio sanctispũs iunxit. hec ibi. Et. c. pi
ctatiũ. dr̃ sic. Si q̃s tali facinore mixtus mi
nime restrinxerit frena luxurie. vñ etiã oẽs
cauẽdi sunt a tali sceleris cõmixtiõe ne imꝑ
petuũ pereãt ne in irã diuine examinatõis
incidãt. hec ibi. Trigesimotertio sceleratõe
naꝫ si q̃s cognoscat fornicario coitu aliquã
mulierẽ: ⁊ illa efficiat̃ cõmat̃ alicuiꝰ: ille for
nicariꝰ efficit̃ cõpat̃ eiusdẽ. Et talis cõpat̃-
nitas ⁊ cõmat̃nitas ꝓhibet deinceps forni
cationẽ int̃ eos. xxx. q. iiij. c. Si q̃s vnꝰ ex cõ
iugio filiũ aut filiã alteriꝰ de sacro fonte sus
ceperit. aut ad crisma tenuerit: vel xp̃ianita
tis misteriũ dederit: ambo ⁊ vir ⁊ vxor com
patres existunt parentibus infantꝭ: q̃ꝛ vir ⁊
mulier caro vna effecti sunt. hec ibi. Si ergo
iste fornicator coierit cũ illa muliere cuiꝰ for
nicaria cõmat̃ effecta est: grauit̃ peccaret. ⁊
filij fornicatoris non possent accipere in cõ-
iugẽ illã ꝑsonã ꝑ quã ꝯtracta est cõpat̃ni
tas seu cõmat̃nitas. xxx. q. iij. ca. nõ oportet
Doctores seculares dicũt ꝙ ꝑ fornicarium
coitũ nõ trãsit cõpat̃nitas: sicut ꝑ coitũ ma
trimonialẽ. Ratio ipoꝝ ẽ: q̃ꝛ mr̃imoniũ int̃
xp̃m ⁊ eccl'iam rep̃sentat̃ ꝑ legitimũ matri
monium viri ⁊ vxoris. Eph. v. Viri diligite
vxores v̈ras: sicut xp̃s dilexit eccl'iam. Cuꝫ
ergo cõpat̃nitas sit vinculũ spũale nõ trãsit
ꝑ fornicariũ coitũ. Itẽ adducũt glo. sup illõ
ca. In eo. xxxij. q. iiij. que dic̃. Quidã tñ vo-
lunt dicere ꝙ ꝑ fornicariũ coitũ nõ ꝯtrahit̃
cõpat̃nitas cũ cõpat̃nitas sit vinculũ spũa
le. hec ibi. sed verior est opinio Innoc̃. in. c.
martinꝰ. ex̃ de cognatiõe spũali. Et Johan
nis andree in ca. nedũ. ex̃ de cognatõe spũa
li. li. vi. in glo. ij. nec ẽ verũ ꝙ mr̃imoniũ xp̃i
⁊ eccl'ie nõ rep̃sentet̃ ꝑ coitũ fornicariũ. vñ
beatꝰ Hiero. sup Math. ibi. Judas aũt ge
nuit phares ⁊ zaram de thamar. dic̃ sic. No
tãdũ in genealogia saluatoris nullã sancta
rum assumi feminarũ: ſꝫ eas quas scriptura
rep̃hendit. vt qui ꝓpt̃ pctõres venerat: de
pctõribꝰ nascens oim pctã deleret. Et. lvi.
dist. ca. dñs noster iesus xp̃s voluit nõ solũ
de alienigenis: ſꝫ etiã de adulterinis cõmixti
onibꝰ nasci nobis magnã fiduciã prestans
vt qualicũqꝫ modo nascamur tantũ vt eius
vestigia imitemur. ab ipsiꝰ corꝑe nõ separe
mur: cuiꝰ ꝑ fidẽ mẽbra effecti sumꝰ ⁊c̃. Si ḡ
xp̃s dignatꝰ est ex adulterinis cõmixtioni-
bus deriuatiue nasci: q̃to magis dignabit̃
suũ mr̃imoniũ cũ eccl'ia ex fornicario coitu
rep̃sentari. Et licet cognatio spũalis assimi
letur cognationi carnali: hoc nõ est ꝑ modũ
idemptitatꝭ: ſꝫ ꝑ modũ cuiusdã denoĩatiõis
vñ cũ cõpat̃nitas ꝯtrahat̃: q̃ꝛ vir ⁊ vxor ef-
fecti sunt vna caro: ꝑ coitũ aũt fornicarium
efficiunt̃ fornicãtes vna caro. Nam q̃ adhe
ret meretrici vnũ corpꝰ est cũ ea. xxxij. q. iiij.
ca. In eo. vbi enĩ est par ratio: par debꝫ esse
sentẽtia. ⁊ vbi ẽ eadẽ ratio ibi idẽ est ius. ex̃
de cõstitutõnibꝰ. c. translato. ff. ad legẽ aqui
liam. l. illud. §. sequit̃. Sed ratio assignata
ꝑ canonẽ est q̃ꝛ sunt effecti vna caro que rõ
est etiã in fornicario coitu: ergo idẽ esse de-
bet ius. Trigesimoquarto concubinatiõe
Nam qui tenet concubinã preter legẽ ma-
trimonialem ⁊ fornicatur cũ ea: grauissime

peccat: sicut clerici cōcubinarij. ex eo eñi ꝙ
clerici suscipiūt sacrū ordinē intelligunt ta-
cite fouere castitatē. ex̄ de vita ꝛ honestate
clericoꝝ. ca. vt clericoꝝ mores. ex̄ de cohabi
tatione cleri. ꝛ mulierū. c. Si autē. ꝛ ca. fina
li. votū autē seruari debet. ex̄ de voto ꝛ voti
redemptiōe. ca. licet. Habēs cōcubinā nō de-
bet promoueri ad ordinem clericalē: nec eti-
am ad accolitatum. vt manifestissime patz
xxxiij. dist. c. si q̄s post acceptū. ꝛ sic pz. Tri
gesimoquinto velatōne. Nam qui fornicat
cuz moniali velata: grauissime peccat. extra
de cōsanguinitate in clementinis. ca. Eos q̄
diuino timore postposito in suarū animaruz
periculū scient in gradibꝰ cōsanguinitatis
vel affinitatis cōstitutiōe canonica interdi
ctis aut cū monialibꝰ matrimonialit coniū
gi nō verent. necnō religiosos ꝛ moniales
ac etiā clericos in sacris ordinibꝰ ꝯstitutos
matrimonia contrahentes refrenare pene
metu: ab huiusmodi eoꝝ temeritatis auda
cia cupiētes: ipsos excōmunicatiōis senten
tie ipso facto decernimꝰ subiacere: precipiē
tes ecclesiarū prelatis vt illos de quibꝰ eis
cōstiterit talit ꝯtraxisse excōmunicatos pu-
blice tādiu denūcient seu a suis faciāt nūcia
ri: donec suū humilit cognoscētes errorem
separent abinuicē; ꝛ absolutionis obtinere
beneficiū mereātur. hec ibi. De fornicatiōe
ipsarū cum clericis vel laicis diffuse habet
xxvij. q. i. c. nec aliqua putet ca. si qua mona
chorū. ca. Eos autē qui in mulieres. Et q̄si
p totā illam questionē. Et. xviij. q. ij. ca. diffi
nimus. ca. In decima. Trigesimosexto re
ligione. nam in voto castitatis qd̄ solēnisat
per professionē alicuiꝰ religionis: nullomo-
do potest dispensari. Eccli xxvi. Omis pon
deratio nō est digna anime cōtinētis. ex̄ de
statu monachoꝝ. ca. cum ad monasterium.
in fine dicit sic. Abdicatio ꝓprietatis sicut
etiam custodia castitatis adeo annexa est
regule monachali: vt cōtra eam nec summꝰ
pōtifex possit indulgere. Debituz eñi conti
nentie est essentiale statui religionis p quē
hō totaliter abrenunciat seculo: dei seruitio
mancipatus. vnde etiam nomen monachi
ab vnitate sumitur. Quia ergo nō potest cū
religioso dispensari in voto castitatis: ergo
religiosus fornicarꝰ grauissime peccat. Et
nevllo modo contaminētur familiaritatibꝰ
mulierum: salubriter statutū est ne religiosi
querant compaternitates ꝛ ne acceptent.
xviij. q. ij. ca. peruenit ad nos ꝙ in monaste
rio tuo passim mulieres ascendant ꝛ ꝙ gra
uius est monachos tuos sibi cōmatres fa-
cere ꝛ ex hoc incautam cuz eis cōmunionē
habere. Ne igit hac occasione hūani gene-
ris inimicus sua eos quod absit calliditate
decipiat; ideo huiusmodi te precepta scire
cōmonemꝰ: vt nequaꝙ mulieres in mona-
sterio tuo deinceps qualibet occasione per-
mittas ascendere. neqꝫ monachos tuos si-
bi cōmatres facere. Nam si hoc denuo ad
aures nostras quocunqꝫ modo peruenerit
sic te seuerissime noueris vltioni subdendū
vt emēdationis tue qualitate ceteri sine du
bio corrigantur. hec ibi. Ex quo patz ꝙ pre
lati religiosoꝝ non possunt dare eis licenti-
am vt fiant compatres. de conse. dist. iiij. c.
Nō licet abbati vel monachis de baptismo
suscipere filios nec cōmatres habere. Et ca.
Monachi sibi compatres cōmatres ve nō
faciant nec osculētur feminas. hec ibi. Ista
autez sunt precepta negatiua que non reci-
piunt dispensationem: cuz obligent semper
ꝛ ad semper: nisi tales essent promoti ad cu
ram animarum. Trigesimoseptimo effu-
sione. Nam qui semen virile voluptate ve-
nerea quasi quadam mollicie ꝛ immundi-
cia effundit in terram: grauissime peccat.
Genes. xxxviij. dixit Judas ad onan filiuz
suum. Ingredere ad vxorem fratris tui ꝛ so
ciare illi vt suscites semen fratri tuo. Ille sci
ens non sibi nasci filios: introiens ad vxo-
rem fratris sui semen fundebat in terram:
ne liberi fratris nomine nascerentur. Idcir
co percussit eum dominꝰ: eo ꝙ rem detesta
bilem faceret. hec ibi. Ecce ꝙ graue pecca-
tum. Trigesimooctauo pollutione. Nam
pollutio nocturna prouenit quādoqꝫ ex par
te corporis. puta ex superfluitate cibi vel po
tus: et sic est peccatum. quandoqꝫ prouenit
ex parte anime. puta ex cogitatione carna-
lium vitiorum que sunt cum concupiscen-
tia ꝛ animali delectatione. sic est peccatum
mortale vt dicit Augustinꝰ. xij. super Geñ.
ad litteram. Trigesimonono coinquina-
tione. Nam vitium contra naturam quali-
tercunqꝫ qd̄ dicit sodomia est grauissimuz.
Leuit. xx. Qui dormierit cuz masculo coitu
femineo vterqꝫ opati sunt nefas: morte mo
riat. Sanguis eoꝝ sit sup eos ꝛc̄. In nocte
natiuitatꝫ dñi oēs sodomite ī vniuerso orbe
extīcti sūt. imo dñs iesꝰ ppt h̄ scelꝰ fere desijt
incarnari. Et qd̄ plꝰ ē. stetit xp̄s ī vētre glo-
riose mr̄is sue tribꝰ diebꝰ vltra debitū nature

ordinē: ne tantū scelus ī suo ortu inueniret in mūdo ⁊ hūanā naturā quā assumpserat sic fedatā ꝯspiceret. Est eñ tante abomina tionis ⁊ horribilitatꝭ vt postꝙ demon cōdu xerit hoīes ad seinuicē ꝑ sodomiā coinq̄nā dos: mox fugit ne rem tam detestabilē aspi ciat ⁊c̄. Quadragesimo corruptōne. nam pctm̄ bestialitatꝭ vbi non seruat̄ debita speci es in coeūdo est grauissimū. Leuit. xx. Qui cū iumēto ⁊ pecore coierit: morte moriatur pecꝰ q̄qꝫ occidite. Mulier q̄ succubuerit cui libet iumēto simul interficiet̄ cum eo. Sanguis eoꝝ sit sup̱ eos ⁊c̄. vn̄ sup̱ illud Gen̄. xxxvij. Accusauit fratres suos crimīe pessimo. dic̄ glo. ꝙ cum pecoribꝰ miscebant̄. vnicuiqꝫ tm̄ indiuiduo magꝭ est cōiuncta natura speciei ꝙ q̄ocūqꝫ aliud indiuiduū. ⁊ ideo hoc pctm̄ ē grauissimū. Post hāc declaratione dixit sctūs Tho. aīe deuote. O aīa deuota iam potes intelligere grauitatē pcti luxurie q̄ sic multipliciť vexat genꝰ hūanū. Ne tm̄ belial gloriet̄ in argutijs suis: taliť r̄nde.

Ad p̄mū dic ꝙ osee nō peccauit fornicando ex p̄cepto diuino: nec talis ꝯcubitꝰ dicit̄ ꝓprie fornicatio. vn̄ Augꝰ. dic li. iij. ꝯfes. Cū deꝰ aliq̄d cōtra mores vel pactū quodlibet iubet ⁊ si nunꝙ factū sit: faciēdū tm̄ est. Sic eñ in potestatibꝰ societatꝭ hūane maior potestas minori ad obediendū p̄ponit̄: ita deꝰ omībꝰ. Ad secunduꝫ dic ꝙ abraā ⁊ iacob nō accesserūt ad ācillas suas q̄si fornicario cōcubitu, vt sup̱ dictū est. De osee ꝓpħa hr̄ xxxij. q i ca. Non est culpādus osee ꝓpħa: si meretricē quā duxerit ad pudiciciā ꝯuertit: s; potiꝰ laudādus ꝙ ex mala bonā fecit. Nō eñ q̄ bonꝰ ꝑmanet polluit̄. si societ̄ malo. s; qui malꝰ est in bonū ꝯuertit̄: s; boni exēpla sectet̄. Ex q̄ intelligimꝰ nō ꝓphetā ꝑdidisse pudiciciā fornicarie copulatū: s; fornicariaꝫ assumpsisse pudiciciā quā nō habebat. hec ibi. De abraā hr̄. xxxij. q. iiij. §. His ita r̄ndetur. ⁊. c. dixit sara. De iacob hr̄ ibidē. c. obiciuntur iacob q̄ttuor vxores ⁊c̄. Judā aūt nō est necesse a pctō excusare. q̄ etiā auctor fuit venditionis ioseph cū alijs. Ad tertiū dic ꝙ ꝑ opa pietatꝭ ille q̄ lubricū carnis patit̄: liberat̄ a ꝑditōe eterna inq̄tū ꝑ hmōi opa disponit̄ ad hoc ꝙ grām cōsequat̄ ꝑ quā peniteat ⁊ inq̄tū ꝑ hmōi opa satisfacit de lubrico carnis cōmisso. Non aūt ita ꝙ si in lubrico carnis perseueret impenitēs vsqꝫ ad mortē: ꝑ pietatꝭ opa liberet̄. de pe. dist. v. ca. falsas pnīas. Ad quartū dic ꝙ ex vno cōcubitu pōt vnꝰ homo generari. ⁊ ideo inordinatio concubitꝰ que impedit bonum ꝓlis nasciture: ex ipso genere actꝰ est pctm̄ mortale ⁊ nō solū ex inordinatōe ꝯcupiscētie. ex vna aūt comestione nō impedit̄ bonū totiꝰ vite vniꝰ hoīs: ⁊ idō actus gule ex vno genere non est pctm̄ mortale. esset tm̄ si q̄s scient̄ cibuꝫ cōmederet q̄ totā cōditionē huiꝰ vite immutaret. vt ptꝫ de adam. Nec tm̄ fornicatio est minimū pctōꝝ q̄ sub luxuria cōtinentur. Minꝰ eñ est cōcubitꝰ cū vxore q̄ fit ex libidine. Tunc aīa grās agens deo ⁊ suis doctoribꝰ de tam ꝓfunda declaratiōe cum ꝓposito abstinendi a luxuria abijt domum in pace Amen.

Feria q̄rta in ramis palmarū. Ser. xliiij. de obligatione legis humane.

Lcurret vobis homo. Luc. xxij. Hodie anima simplex fidelis ⁊ deuota saluti sue intenta accessit ad eccl'iam ⁊ audiens missaꝫ tam ex lectōe ꝓpħie Esa. liij. ꝙ ex euāgelio aduertit vnā cōclusionē. scilꝫ Lex positiua p̄cipiēs iusta ⁊ v̄tuosa ad sui obseruantiā obligat sibi subiectoꝝ ꝯsciētiā. Ratio istiꝰ ꝯclusionis est. Naꝫ vt dic̄ apl's Rom̄. xiij. Omīs ptās hūana ē a deo. ⁊ idō q̄ potestati resistit in his q̄ ad ordinē ptātis ꝑtinent: dei ordinatiōi resistit. ⁊ s̄m hoc efficitur reꝰ q̄tū ad ꝯsciam. Leges eñ hūanitꝰ posite habēt vim obligādi in foro ꝯscie a lege etña a q̄ deriuant̄. s̄m illud. Prouer. viij. Per me reges regnāt ⁊ leguꝫ cōditores iusta decernūt. Cuꝫ eñ lex hūana ordinet̄ ad bonū cōe: idō p̄cipit oēm v̄tutē ordinabilē ad bonū cōe. vel imediate sic̄ cū aliq̄ directe ꝓpť bonū cōe fiūt. vł mediate sic̄ cū aliq̄ ordinant̄ a legislatore ꝑtinētia ad bonā disciplinā ꝑ quā ciues informant̄ vt cōe bonuꝫ iusticie ⁊ pacis ꝯseruēt. Sciendū ꝙ leges hūane dicunt̄ iuste tripl'r. Prīo ex fine. scꝫ q̄n ordinant̄ ad bonū cōe. Cū eñ aliq̄s p̄sidēs iponit leges onerosas subditꝭ nō ꝑtinētes ad cōe bonū seu ad vtilitatē cōitatꝭ: sed magis ad cupiditatē. vt tyranni. vel ad gloriam vt ambitiosi. talis lex nō obligat in foro conscientie. Secundo ex actore. scꝫ q̄n lex lata nō excedit potestatem ferentis. Cū eñ aliquis legem fert vltra potestatem sibi cōmissam sicut leges tyrannoꝝ inducentes ad idolatriā vel ad quodcūqꝫ aliud q̄ sit ꝯtra diuinū honorē. talis lex nullo modo

est obseruãda. Act.iij. Obedire oꝫ deo magis ꝙ̃ hoib⁹. Tertio ex forma.s. qñ ꝓprie ſm equalitatẽ ꝓportiõis imponunt̃ subdit̾ onera in ordine ad bonũ cõe. Cũ eñ vnus hõ sit pars multitudĩs q̇libet hõ hoc ipsum qḋ est ⁊ qḋ hꝫ est multitudĩs. sicut ⁊ q̇libet ꝑs id qḋ est: est toti⁹. vñ ⁊ natura aliqḋ detrimentũ infert ꝑti: vt saluet totũ. Et ſm h̊ leges onera inferentes ꝓportionabil̄r sunt iuste ⁊ obligant in foro ↄsciẽtie. si aũt ineq̄liter hmõi onera dispensent̃ etiã si ordinentur ad bonũ cõe magis sunt violentie ꝙ̃ leges. q2 sicut dicit Aug̾.li.de libero arbitrio. Lex esse nõ videt̃ que iusta nõ fuerit. vnde tales leges nõ obligãt in foro cõsciẽtie nisi ꝑ accidẽs: puta ꝓpter vitandũ scandalum vel turbationẽ ꝓpter qḋ hõ etiã dꝫ iuri suo cedere ſm illud Math.v. Qui te angariauerit mille passus: vade cum eo ⁊ alia duo. Et q̇ abstulerit tibi tunicã: da ei ⁊ pallium.

His intellect̾ aĩa exiuit ab eccl̄ia vadens domũ cũ ꝓposito ⁊ intentione obseruãdi leges hũanas iuste positas: Et ecce belial intendens eã ab hoc ꝓposito reuocare ait. O aĩa simplex ꝙ̃ facile deciperis tã leuiter credendo: volo tibi oñdere ꝙ lex hũana ꝙ̃tũcũqꝫ iusta non obligat ↄscientiã ad sui obseruantiã. Prĩo theologice sic. Judicium ↄsciẽ maxime depẽdet ex dĩnis mãdat̾. ps̄. A mandat̾ tuis intellexi: propterea odiui oẽm viã iniq̇tat̾. Sꝫ q̄nqꝫ diuina mãdata euacuant̃ ꝑ leges hũanas. Math.xvij. Irritũ fecistis mandatũ dei ꝓpter traditiões v̄ras. g̊ lex hũana non imponit necessitatẽ hoĩ q̇ntuꝫ ad ↄsciam. Scḋo canonice sic. Urbanus papa vt habet̃.xxx.q ij. dicit sic. Qui lege ꝓ̇uata ducit̃: nulla rõ exigit vt publica cõstringat̃. Sꝫ lege ꝓ̇uata spũssancti ducunt̃ oẽs viri spũales q̇ sunt filij dei. Roma.viij. Qui spũ dei agunt̃: hi filij dei sunt. Et.i. Thimoth.i. Justo nõ est lex posita. g̊ lex hũana non obligat tales in foro ↄsciẽ.

Tertio iuridice sic. Jurispitus dic̄ ꝙ p̊nceps legib⁹ solut⁹ est. Qui aũt solut⁹ est a lege: non obligat̃ ad ei⁹ obseruantiã ꝙ̃tũ ad ↄsciam. g̊ ⁊c̄. Quarto moral̄r ⁊ politice sic Leges hũane frequent̃ ingerũt calũniam ⁊ iniuriã hoib⁹ ſm illud Esa.x. Ue q̇ ↄdũt leges iniq̄s ⁊ scribentes iniusticias scripserunt vt opprimerẽt in iudicio pauperes ⁊ vim facerẽt cãe humiliũ ppl̄i mei. Sꝫ licitũ est vnicuiqꝫ oppressionẽ ⁊ violentiã euitare. g̊ leges hũane nõ imponũt necessitatem ꝙ̃tũ ad ↄsciam. ⁊ sic pꝫ ⁊c̄. Aĩa vero abijt tristis querẽs ⁊ ↄsulens leg̾ doctores. Cui mox obuiauit moyses: a q̇ cuꝫ cognouisset cãs mesticie sue ait. Ego ostẽdã tibi ↄcl̄onem tuã esse verã testĩonio q̇druplic̾ leg̾.s.

Legis naturalis
Legis diuinalis
Legis prophetalis
Legis humanalis.

Primo testimonio legis

naturalis: ⁊ hoc quadrupl̄r.s. ꝑ rõnes naturales: ꝑ phos morales: ꝑ poetas: ⁊ ꝑ exempla gentiliũ. Quãtũ ad rõnes naturales sciendũ ꝙ necessariũ fuit ad pacẽ hoĩm ⁊ v̇tutẽ vt leges ponerent̃ ꝓpt̃ q̇ttuor. Prĩo rõne admonitionis. Nã hoĩ natural̄r inest quedã aptitudo ad v̇tutẽ. ſ3 ipa v̇tut̾ perfectio necesse est ꝙ hoĩ adueniat ꝑ aliquam disciplinã vel admonitionẽ. sicut etiã videmus ꝙ ꝑ aliquã industriã subuenit̃ hoĩ in suis necessitatib⁹: puta in cibo ⁊ vestitu q̊rꝫ initia quedã hꝫ a natura.s. rõnẽ ⁊ manus. nõ aũt ipm cõplementũ sicut cetera aĩalia q̇bus natura dedit sufficienter nutrimentũ cibũ ⁊ tegumentũ. Ad hanc aũt disciplinã nõ de facili inuenit hõ sibi sufficiẽs: q2 ꝑfectio v̇tut̾ p̄cipue ↄsistit in retrahẽdo hoĩeꝫ ab indebit̾ delectationib⁹ ad q̄s p̄cipue homines sunt proni. ⁊ maxime iuuenes circa q̊s efficacior est disciplina. ⁊ iõ oꝫ ꝙ hmõi disciplinã ꝑ quã ad v̇tuteꝫ ꝑueniat̃ hoĩes ab alio sortiant̃. Et q̇dem ꝙ̃tũ ad illos iuuenes q̇ sunt ꝓni ad actus virtutũ ex bona dispositione nature vel ↄsuetudĩe vel mag̾ diuino munere: sufficit disciplina paterna q̄ est ꝑ monitiões. Sꝫ q2 inueniunt̃ q̇dã ꝓterui ⁊ ad vitia ꝓni q̇ verbis de facili moneri nõ p̄nt: necessariũ fuit vt ꝑ vim ⁊ metũ cohiberent̃ a malo. vt saltẽ sic male facere desistẽtes etiã alijs q̇etam vitã redderẽt. ⁊ ipsi tandẽ ꝑ hmõi ↄsuetudinẽ ad hoc ꝑducerent̃ ꝙ volũtarie facerẽt q̄ pri⁹ metu implebant: ⁊ sic fierẽt v̇tuosi. Hmõi aũt disciplina cogẽs metu pene est disciplina legũ. Vñ necessariũ fuit ad pacẽ hoĩm ⁊ v̇tutẽ vt leges ponerent̃. q2 sicut phs dic̄.i. politicoꝝ. sicut hõ si sit ꝑfect⁹ v̇tute est optimũ aĩaliũ: sic si sit separat⁹ a lege est pessimũ aĩaliũ. Quia homo habꝫ arma rõnis ad expellendas concupiscẽtias ⁊ seuitias q̄ nõ hñt alia animalia. Et Jsidorus libro ethimol̄. dicit. Facte sunt leges vt earũ metu huma

na coercereť audacia. tutaqꝫ sit inter ipro⸗
bos innocẽtia vt in ipsis improbis formi⸗
dato supplicio refreneť nocẽdi facľtas. Sꝫ
hec sunt maxime necessaria hũano generi.
iõ necessariũ fuit ponere leges ad quarum
obseruantiã hõ obligareť ẜm ꝯsciam. Se
cũdo rõne ordinatiõis. Nã sicut phs dic.i.
rethorice. Melius est oĩa ordinari lege: ꝙ̃ di
mittere iudicũ arbitrio ꝓpter tria. Prĩo q̃
dẽ: qꝛ facilius est inuenire paucos sapiẽtes q̃
sufficiũt ad rectas leges ponẽdas: ꝙ̃ mul⸗
tos q̃ reqrerenť ad recte iudicãdũ de singu
lis. Scdo: qꝛ illi q̃ leges ponũt ex multo tẽ⸗
pore ꝯsiderãt q̃d lege ferẽdũ sit. Sꝫ iudicia
de singularibꝰ factis fiũt ex casibꝰ subito ex
ortis. Faciliꝰ autẽ ex multis ꝯsideratis põt hõ
videre q̃d rectũ sit ꝙ̃ solũ ex aliquo vno fa
cto. Tertio: qꝛ legislatores iudicant in vni
uersali ⁊ de futuris. ẜ hoĩes iudicijs p̃siden
tes iudicãt de p̃sentibꝰ ad q̃ afficiunť amo
re vel odio vel aliq̃ cupiditate: ⁊ sic eoꝝ de
prauať iudiciũ. Quia igiť iusticia aĩata iu
dicis nõ in multis inueniť ⁊ qꝛ flexibilis est:
ideo necessariũ fuit vt quibuscũqꝫ est pos⸗
sibile legẽ determinare q̃d iudicandũ sit vt
paucissima hominũ arbitrio cõmitterenť.
Melius est ergo regi lege ꝙ̃ rege. Tertio
rõne ꝯditiõis. Nã vniuscuiusqꝫ rei q̃ est ꝓ⸗
pter finẽ necesse est ꝙ forma determinetur
ẜm ꝓportionẽ ad finẽ. sicut forma serre ta⸗
lis est qualis ꝯuenit sectioni. vt dr. ij. phisi⸗
coꝝ. Quelibet aũt res regulata ⁊ mẽsurata
oꝫ ꝙ hẽat formã ꝓportionalẽ sue regule ⁊
mensure. Lex aũt hũana vtrũqꝫ hꝫ: qꝛ ⁊ ẽ
ordinata ad finẽ ⁊ est regulata ⁊ mẽsurata
lege dĩna ⁊ naturali. vñ Ysidorꝰ li. ethimoľ.
dic sic. Lex erit om̃e q̃ȯ rõne ꝯstiterit dũta
xat q̃ȯ religioni ꝯgruat: q̃ȯ discipline cõue
niat: q̃ȯ saluti ꝓficiat. Erit lex honesta: iu⸗
sta possibilis: ẜm naturã: ẜm ꝯsuetudinem
patrie: loco tẽporiqꝫ ꝯueniẽs: necessaria: vti
lis: mãifesta quoqꝫ ne aliq̃d ꝑ obscuritatẽ
in captiõe ꝯtineat nullo p̃uato cõmodo: ẜ
ꝓ cõi vtilitate oĩm ꝯscripta. hec ille. Sꝫ ea
q̃ ꝓcedũt a lege diuina ⁊ a lege naturali ⁊
ea q̃ ꝯtinẽt oẽs istas ꝯditiões obligãt con
scientiã ad sui obseruantiã. ideo lex hũana
obligat ꝯsciam. Quarto rõne intentiõis
Nã oĩs lex ordinať ad cõem hoĩm salutẽ
⁊ intãtũ obtinet vim ⁊ rõnem legis. ẜm ve
ro ꝙ ab hoc deficit: virtutẽ ⁊ potestatem obli
gandi nõ habet. vñ iurisꝑitus dicit ꝙ nul
la iuris rõ aut eq̃tatis benignitas patiť vt
q̃ salubriter ꝓ vtilitate hoĩm introducunť:
ea nos duriori interpretatiõe ꝯtra ipoꝝ cõ
modũ ꝑducamꝰ ad seueritatẽ. Cõtingit ãt
multotiẽs ꝙ aliq̃d obseruari in cõi saluti ẽ
vtile vt in pluribꝰ: q̃ȯ tñ in aliq̃bus est ma
xime nociuũ. Quia igitur legislator nõ põt
oẽs singulares casus intueri: ꝓponit legẽ
ẜm ea que in pluribꝰ accidũt: ferẽs intẽtio
nem suã ad cõem vtilitatẽ. Vñ si emergat
casus in quo talis legis obseruatio sit dam
nosa cõi saluti: non est obseruanda. sicut si
in ciuitate obsessa statuať lex ꝙ porte ciui⸗
tatis maneãt clause: hoc est vtile cõi saluti
vt ĩ pluribꝰ. Si tñ ꝯtingat casus ꝙ hostes
insequantur aliq̃s ciues ꝑ quos ciuitas cõ
seruatur dãnosissimũ esset ciuitati nisi eis
porte aꝑirenť. ⁊ ideo in tali casu essent por
te aꝑiende ꝯtra verba legis vt seruareť vti
litas cõis quã legislator intẽdit. ⁊ tũc non
agerent ꝯtra ꝯsciam: qꝛ necessitas talis nõ
subijciť legi vt pꝫ. Quantũ ad phos mo
rales sciendũ ꝙ in quocũqꝫ statu sit hõ si⸗
ue ꝟtuoso siue vitioso: indiget rectore. Au
gustinꝰ suꝑ ps. xxxij. dic sic. Oĩa indigent
dño ⁊ misera ⁊ felicia: qꝛ sine illo miser nõ
subleuať ⁊ felix non regiť. hec ille. Rector
aũt cõitatis alicuiꝰ dꝫ p̃ncipalr attẽdere vt
nõ solũ regat felices: ẜ etiã vt ipẽ nõ sit mi
ser. Quãuis eñ ꝓtegat pplm ab hostibus
patentibꝰ: tñ ipẽ ampliꝰ latẽti hosti patet.
vñ Greg. li. iij. moraľ. dic sic. Oĩs q̃ dispẽ⸗
sandis rebꝰ terrenis p̃sidet: occulti hostis
iaculis latiꝰ patet. Debet g̃ rector tam se ꝙ̃
alios bñ regere. qꝛ vt dic Ysidorus li. iij. de
summo bono. Reges a recte agẽdo vocati
sunt ⁊ recte faciẽdo regis nomẽ tenetur ⁊
peccãdo amittiť. Reges vocãť q̃ tã semet⸗
ipos ꝙ̃ subiectos bene regẽdo modificare
nouerũt. Ad hoc exigunť q̃ttuor. Primo
regere seipm rõnabilr. Qui eñ vult p̃nci⸗
pari dꝫ p̃us sub p̃ncipe fuisse. ẜ hõ nõ põt
ꝯduci meliori principatu ꝙ̃ ꝓprie rõnis q̃
refrenanť passiões sine quarũ refrenatiõe
nemo bñ regit seipm nec pplm. vñ Tulliꝰ
libro de paradoxis dic sic. O q̃ te beatũ: qui
te florentẽ putas: te miserie te erũne p̃mũt
te tue libidines torquent. Tu die noctuqꝫ
cruciaris cui non sat est q̃ȯ est ⁊ idipm ne
nõ diu futurũ sit times. Te ꝯscientie stimu
lant malefactoꝝ tuoꝝ: te metꝰ examinãt iu
dicioꝝ atqꝫ legũ. Cui libere imꝑabit q̃ non
põt suis cupiditatibꝰ imperare: Refrenet
primũ libidines spernat voluptates. iracũ⸗

diā teneat: auariciā coerceat: ceteras animi
labes repellat: tūcq3 incipiet alijs impare
cū ipe improbissimus dn̄us dedecori actur-
pitudini parere desierit. hec ille. Et Socra-
tes dicit. Qui multarū rerum potestatē h3:
primū purgare ɔsciam d3: vt q̄ delicta corri
git nō admittat. Stultū est vt impare alijs
velit: q̄ sibi impare neq̄t. hec ille. Si enī pn̄
ceps est seru9: nō poterit rēpublicā in liber
tate ɔseruare. vn̄ Cassiodor9 li. iij. epl'arum
epl'a. xij. dic̄. Facili9 est q̄ppe si dicere fas est
errare naturam q̄3 ꝙ dissimilē sui pn̄ceps
possit formare rempublicā. Publici decoris
mater est mens regentis ⁊ q̄le fuerit dn̄an
tis arbitriū: talē parit libertat aspectu3. Is
ḡ pōt bene regere q̄ se studet sub decore tra
ctare. Nō caret regia ptāte q̄ corpi suo no-
uerit rōnabil'r impare. hec ille. Propterea
Nero nō fuit ver9 rex: q2 carnales mot9 rō-
ni nō subdidit. q̄ vt dic̄ Orosi9 li. vij. ita libi
dinibus agitat9 est: vt nec a matre nec a so
rore nec ab vlla psona sue cōsanguinitatis
abstinuerit. virū in vxorē duxit ⁊ ipe a viro
tanq̄3 vxor cognit9 est. Tante fuit seuitie ⁊
crudelitatis vt plurimā partē senatus occi
derit. equestrē pene ordinē deleuerit. matrē:
fratrē: sororē: vxorē: vniuersam cognationē
suam interfecit. ⁊ teste Suetonio cadauer
matris interfecte diligēter inspexit ⁊ mem
bra ɔtractauit. quedā laudans quedā vitu
perans. Et vt Eutropi9 refert tāto dedecore
se ɔstituit: vt saltaret ⁊ cantaret habitu tra-
gico. vrbē q̄q3 romā incēdit vt spectabili ci9
ymagine cerneret q̄le olim troia capta in-
cendiū arserat. Senecā magistrū suū mori
iussit. Hic legē statuit vt xp̄iani aut ydola
venerarent aut trucidarent. vt p3 de beat
Petro ⁊ Paulo. q̄ lex nō obligabat ɔscien
tiā. Scd̄o d3 regere seipm innocēter Na3
pħs li. ij. ethi. dic̄ ꝙ volūtas cuiuslibet legis
latoris est vt hoīes faciat bonos. Virt9 enī
est que bonū facit habentē. Duplex aūt est
virt9. s. acq̄sita ⁊ infusa. ad vtrāq3 opat ali-
quo mō operum assuetudo: s3 diuersimode.
Nā virtutē acq̄sita3 causat: eo ꝙ lex p̄cipit
act9 virtutū. vt dr̄. ij. ethicoꝝ. Ad virtutē āt
infusam disponit ⁊ eā ia3 habitā ɔseruat ⁊
pmouet. Cū aūt lex ad hoc detur vt dirigat
actus humanos inquātū act9 humani ope
rantur ad ꝟtutē intantū lex facit hoīes bo
nos: ideo dr̄ li. ij. politicoru3 ꝙ legislatores
assuefaciētes faciūt bonos. Si enī intētio
ferentis legē tēdat in verū bonū q̄d est bo

nū cōe sm̄ diuinā iusticiā regulatu3: seq̄tur
ꝙ p leges fiāt hoīes boni simpl'r. Si vero
intētio legislatoris ferat ad id q̄d nō ē bo-
nū simpl'r: s3 vtile vel delectabile sibi vel re-
pugnās iusticie dīne: tūc nō facit lex hoīes
bonos simpl'r: s3 sm̄ q̄d. s. in ordine ad tale
regnū. Bonitas aūt cuiuslibet ptis ɔsidera
tur in pportiōe ad suū totū. vn̄ Aug. dic̄. i.
ɔfessionū. Turpis est ps q̄ suo toti nō con
gruit. Cū ḡ quilibet hō sit ps ciuitat: impos
sibile est ꝙ aliq̄s hō sit bon9 nisi sit bn̄ pro
portionat9 bono cōi. Nec totū pōt bn̄ cōsi-
stere nisi ex ptib9 sibi pportionat. vn̄ ipos-
sibile est ꝙ bonū cōmune ciuitatis bene se
habeat: nisi ciues sint virtuosi. ad minus il
li quibus conuenit principari. Sufficit au-
tem quantū ad bonum cōmunitatis ꝙ alij
intantū sint virtuosi ꝙ principū mandatis
obediāt. ⁊ ideo pħs dic̄ iij. politic̄. ꝙ eadē ē
virt9 p̄ncipis ⁊ boni ciuis. iō p̄nceps p̄mō
d3 esse bon9 quo ad duo. Prīo legē bonā
statuēdo. vn̄ Tull'. li. i. de legib9 dic̄ sic. Lex
est rō summa insita nature que iubet ea q̄
facienda sunt, phibetq3 ɔtraria. Lex est re-
cta rō imperandi ac prohibendi quam qui
ignorat: iniustus est. siue scripta sit vspiam
siue nusq̄3. Justicia est obtemperatio legi-
bus script institutisq3 ppl'oꝝ. hec ille. Se
cundo ipemet legē obseruādo. Justū ē enī
p̄ncipē legib9 obtēpare suis: vt sic iura sua
ab omnibus custodiēda existimet quando
⁊ ipse illis reuerentiā prebet. Principes le-
gibus teneri suis nec ī se posse dānare iura
q̄ in subiectis cōstituūt equū est. Justa est
enim vocis coꝝ auctoritas si q̄d ppl'is p-
hibēt sibi licere nō patiantur. vnde Virgili9
in buccolicis dicit. Pallas quas cōdidit ar
ces Ipsa colat. Et in georgicis dicit. Est le
gum seruanda fides. Et Catho. Patere le
ge3 quā tuipe tuleris. Et Cassiodor9 li. xij.
epistola. ij. dicit. Sit in nobis frons libera
vt alioꝝ possim9 emendare peccata. Equat
crimen oēs quos inquinat ⁊ dissimilis ab
accusato debet esse qui iudicat. hec ille. Vi
uat ergo p̄nceps innocēter. Tertio d3 sa
pientes ɔsulere frequēter. Nā pħs. i. retho-
rice dicit. Principes oportet sapere. Quia
Ecc̄. x. dicitur. Rex insipiens perdet popu
lum suum: principatus sensati stabilis erit
Et Boetius in libro de consolatione dicit.
beatas fore respublicas. plato sanxit: si eas
vel studiosi sapientie regerent vel si earu3
rectores studere sapīe ɔtigisset. Et vegeti9

li.i.de re militari.c.i.dic̄. Non quēq̄ mag̃ de
cet vel meliora scire vel plura q̄ p̄ncipem
cui⁹ doctrina oib⁹ pōt p̄desse subiectꝭ. Sed
ponam⁹ q̄ p̄nceps sit insensat⁹ aut sensat⁹
ꝫ inexpt⁹: q̄d faciet talis vt regat felicit̃ po
pulū suū: Dico q̄ ciuitates tūc bn̄ regunt̃
cū fortiores virib⁹ necessarijs insistūt opi-
bus ⁊ seniores maiori prudētia prediti de
his q̄ agenda sunt salubrit̃ ꝯsulūt. Impos-
sibile est em̄ vt salubrit̃ disponat p̄ncipatū
q̄ nō agit̃ ꝯsilio sapientū. Vn̄ Policrat⁹ li.
v.c.ix.dic̄ sic. Cordis locuꝫ autore plutarco
senat⁹ obtinet. Senat⁹ vero sicut maiorib⁹
placuit officij nomē est: ⁊ hꝫ etatis notam
Siq̄dē sic dr̄ a senectute. Cū vero atheniē-
ses ariopagū dicebāt eo q̄ in illi⁹ ꝯsilio to-
tius ppl̄i v̄tus ꝯsisteret. Et cū ab eis p̄cla
ra multa sint inuenta: nihil salubrius nihil
gloriosi⁹ institutū est q̄ꝫ senat⁹. Quid enim
nobili⁹ est cetu senū quo emeriti a vulgari-
bus officijs ad ꝯsilij ⁊ regiminis officiū trāſ
eunt ⁊ in marcido corpe exercent vires mē
tis: eo sapiētie magis apti negocijs quo in
exercitijs corpis min⁹ p̄nt. Eoꝝ vtiq̄ꝫ tan
tus honor extitit apud grecos vt duces rei
publice nusq̄ꝫ p̄cederēt nihil egregiū agere
tur q̄d senes instituti nō inducerēt aut ap-
probarēt. Et q̄d magis est: ab initio vrbis
ꝯdite nomina eoꝝ aureis lr̄is scripta sunt.
Ip̄siq̄ꝫ patres ꝯscripti ab oib⁹ appellati sūt
q̄ alias sapiētia: etate: affectu paterno p̄ce
debant. penes istoꝝ ꝯsiliū erat auc̄tas oīm
publice agēdoꝝ. hec ille. Tales igit̃ haben
di sunt. Quarto dꝫ officia distribuere cō-
decenter. Sicut em̄ in corpe est vnū caput
quo cuncta mēbra mouent̃: sic in republica
dꝫ esse vn⁹ princeps a quo oēs gubernent̃
Or sicut mēbra sine capite ꝯfusa sunt: sic ci
ues sine p̄ncipe. Vn̄ Cassiodor⁹ li.vij.epl̄a
rū epl̄a.xvi.dic̄. Oīa sine p̄ncipe ꝯfusa sūt
⁊ dū vnusq̄sq̄ꝫ iuxta voluntatē suā cogitat
viuere: regulā cognoscit̃ amittere disciplīe
Decet regalis apicis curā generalitatꝭ hr̄e
custodiā. Utile inq̄ꝫ est semp eligere cui re
liqui debeāt obedire: q2 volūtas diuersoruꝫ
vaga relinq̄tur: ⁊ ꝯfusio culparū amica ge-
neratur. Qui reipublice statum ⁊ generale
cupit stare fastigiū ad vniuersa dꝫ esse sol-
licit⁹: q2 nō est sal⁹ in corpe nisi quā ⁊ mem
bra potuerint obtinere. hec ille. Tūc autem
princeps bene regit quando officia reipu-
blice bene disponit. Unde Policratus libro
primo dicit, Tunc reipublice corpus robo-
ris sui integritate vigebit. tūc optime cōpo
sitionis specie venustabitur ⁊ eleganꝭ pul-
chritudinis decorē induit si singula quē lo-
cū teneant sortiant̃ decent̃. si fuerit officio
rū nō cōfusio: ꝫ distributio ⁊c̄. Et Apulei⁹
de dogmate platonis dicit. Hec est iusta ⁊
ex eq̄tate veniēs p̄titio vt meliores sp̄ pre-
ferantur: pessimi aūt ciues vel min⁹ boni lu
ce careāt dignitatꝭ. Quantū ad poetas sci
endū q̄ ad hoc vt princeps iustas īponat
leges q̄ obligēt ꝯsciam ad sui obseruātiam
dꝫ hr̄e q̄ttuor. Prio v̄tuositatē. s. vt sit or-
natus v̄tutib⁹. Vn̄ Sydonius in epl̄ari li.
v.dic̄. Multa in te genera v̄tutum sup̄no
munere cōgesta gaudem⁹. Siquidē agere
narraris sine sup̄bia nobilē: sine inuidia po
tentē: sine sup̄stitiōe religiosum: sine iactā-
tia litteratū: sine ineptia grauē: sine studio
facetū: sine asp̄itate ꝯstantē: sine ppl̄aritā-
te cōem. hec ille. Principes enim solent va
rijs implicari vitijs. Prio sup̄bia. Lucan⁹
in p̄mo. Nulla fides regni socijs. oīsq̄ꝫ pote
stas Impatiēs ꝯsortis erit. Et Sen̄. in tra
gedijs dic̄. Nec regna sociū ferre nec thede
sciūt. Scd̄o inuidia. Stati⁹ in thebaide li.i.
gētiles aīos subijt fragor egraq̄ꝫ letis. In-
uidia atq̄ꝫ parēs odij met⁹ inde regēdi. Sē
sus amor rupteq̄ꝫ vices iurisq̄ꝫ scd̄i. Am-
bitus impatiens ⁊ summo dulci⁹ vnū Sta
re loco socijsq̄ꝫ comes discordia regnis.
Tertio ira. Ouidi⁹ li. epl̄arū. Imperat heu
ppl̄is. tumide nō impat ire. Possidet ⁊ vi
cijs regna minora suis. Itē. An nescis lon
gas regib⁹ eē man⁹. Quarto auaricia. Gal
ter⁹ in alexādreide li.i. Cū semel obtinuit vi
tioꝝ nr̄ in aula Pestis auaricie q̄ sola in-
carcerat oēs Uirtutū species sp̄reto mode
ramine iuris. Currit̃ in facin⁹. nec leges cu
ria curat. Et Petroni⁹ dic̄. Ad p̄dā strepi-
tūq̄ꝫ lucri suffragia v̄tit. Uenal̄ ppl̄s. vena
lis curia p̄mū. Ip̄aq̄ꝫ maiestas auro corru
pta iacebit. Quinto iniusticia. Oui. li.ij. fine
titulo. Curia paup̄ib⁹ clausa ē. dat cēsus ho
nores. Inde quis iudex: inde seuer⁹ eques.
Oīa pessundāt illis cāpusq̄ꝫ foruq̄ꝫ Seruit
⁊ hi pacē crudaq̄ꝫ bella gerūt. Et Lucan⁹ li.
viij. Sceptroꝝ vis tota p̄it. si pēdere iusta
Incipit. euertitq̄ꝫ artes resp̄ect⁹ hōesti. Itē
Exeat aulā Qui vult eē pi⁹. virt⁹ ⁊ summa
ptās Nō coeunt sp̄. metuet quē seua pude
būt. Sexto lasciuia. Ouidi⁹ li.ij. methamor
pho. Non bene conueniūt nec in vna sede
morant̃. Maiestas ⁊ amor. Scd̄o placa

bilitatẽ.s.vt sit piꝰ ⁊ clemẽs atq; benignꝰ.
Therẽtius in adelphis. Ut hõ est:ita mo-
res geras. Nã q̃d tu hic agas vbi si q̃d bñ
ꝑcipias nemo obtẽꝑerat. Errat lõge a mea
sniã q̃ impiũ credit esse grauiꝰ aut stabiliꝰ
vi qđ fit: ꝙ illud qđ amicicia iũgit. ⁊ Clau
dianus in maiori. Sis piꝰ in primis. naꝫ si
vincamur in omĩ Munere: sola deos equat
clementia nobis. Pax maiora docet: pagit
tranq̃lla ptãs. Qđ violẽta nequit: mãdata
q; fortius vrget. Impiosa q̃es. Nũq; liber
tas gratior extat q; sub rege pio. Et Gal-
terus in alexandreide li.i. Instabile est re-
gnũ qđ nõ clementia firmat. Tertio tole
rabilitateꝫ.s.vt sit patiens in suis iniurijs.
Señ. in troade: Quo plura possis plura pa
tienter feras. Uiolẽta impia nemo diu ꝯti
nuit: moderata durãt. ⁊ Galterꝰ in alexan
dreide li.i. Uindictaꝫ differ donec ptranse-
at ira Nec meminisse velis odij post vbera

Quarto exẽplaritatẽ. Naꝫ hec est ꝯditio
supioꝝ vt q̃cq̃d agãt ꝑcipe videant̃: ⁊ per-
niciosissimuꝫ est q̃sq̃s male rei est actor. iõ
principes debẽt esse honesti ⁊ exemplares.
Ouidiꝰ de fastis li.vi. Sic agit̃ cẽsura ⁊ sic
exẽpla parant̃. Cuꝫ iudex alios qđ monet
ipe facit. Et li.ij. sine titl'o. Qđ decuit reges
cur mihi turpe putẽ? Iuuenal' li.iij. Oẽ ani-
mi vitiũ tãto ꝯspectiꝰ in se Crimẽ hꝫ: quãto
q̃ peccat maior habet̃. Et Claudianꝰ in ma
iori. Cõponit̃ orbis Regis ad exẽpluꝫ. nec
sic inflectere sensus Hũanos edicta valent
q; vita regentis. Mobile mutat̃ semꝑ cũ
principe vulgus ⁊c̃. Talis princeps iustas
statuet leges ⁊ obseruandas ab omnibus.

Quantum ad exempla gentilium scien-
dũ ꝙ leges humane obligant ꝯscientiã ad
sui obseruantiã quando pretendũt bonuꝫ
cõe ⁊ iusticiã que est ꝑclarissima virtutum
ĩmo oĩm virtutũ splendor. sicut sol inter lu
minaria celi. vnde phi dixerunt iusticiã ha
bere vultũ aureũ. Ad quas exigunt̃ quat-
tuor. Primo diligẽtia in obseruãdo. Unde
Cassiodorꝰ in ep̃l'is dicit sic. Quid eñ po
test esse meliꝰ q; hoĩes de bonis legibꝰ cõfi-
dere ⁊ casus reliquos non timere. Iura pu
blica certissima sunt hũane vite solatia: in-
firmoꝝ auxilia: potentũ frena. vñ ⁊ securi-
tas venit ⁊ ꝯscientia ꝑficit. hec ille. Dic̃ eñ
trogus pompeius li.iij. ꝙ cũ statuisset lace-
demonijs licurgꝰ rex q̃sdã leges q̃ dure vi-
debant̃ auctorẽ ipaꝝ apollinẽ delphicũ fin
xit ⁊ simul se ꝓficisci ad ipius oraculũ. obli
gauitq; ciuitatẽ vt nihil mutarẽt de illis le-
gibꝰ donec ipse reuerteret̃. Quo facto iuit
cretã in exiliũ ꝑpetuũ: moriensq; iussit ossa
sua iactari in mari ne si reportarent̃ extima
rent lacedemonij se liberos ⁊ solutos a iu
ramento q̃ obnoxij erãt ad earũ obseruan-
tiã. Que leges sunt iste. Prima lex ppl'm
in obsequiũ principũ ⁊ ꝑncipes ad iusticiã
ĩpioꝝ sanxit ⁊ voluit deputari. Scđa lex
ꝑcimoniã oĩbꝰ suasit: extimãs laborẽ mili-
tie assidua fragilitatis ꝯsuetudine facilio-
rẽ fore ac debiliorẽ. Tertia lex singul' nõ
pecuniã: ꝟ expẽsarũ meritũ iussit. Quarta
lex auri ⁊ argenti vsum velut oĩm sceleruꝫ
⁊ maloꝝ materiã ⁊ fomentum sustulit ⁊c̃.

Quinta lex admĩstrationẽ reipublice di-
uisit. s. regibꝰ ptãtẽ belloꝝ: magistratibꝰ iudi
cia ⁊ annuas sanctiões: senatui custodiaꝫ
legũ ppl'o creãdi quos velit magistratꝰ fa-
cultatẽ ꝑmisit ⁊c̃. Sexta lex fundos oẽs
inter hoĩes equalit̃ diuisit: vt eq̃ pr̃imonia
neminẽ alijs potẽtiorẽ redderẽt. Septia
lex cõuiuari oẽs publice statuit: ne cuiusq;
diuitie vel luxurie in occulto essent. Octa
ua lex iuuenes nõ ampliꝰ q; vnica veste to
to anno vti ꝑmisit vt fortiores fierẽt. No
na lex pueros paupes nõ in foꝝ: ꝟ in agrũ
deduci voluit vt primos annos nõ luxu: ꝟ
opi darẽt. Decima lex virgines absq; do
te nubere censuit: ne virtꝰ sperneret̃ ⁊ auari
cia amplexaret̃. Undecima lex vxores di
ligere viros suos ⁊ viros diligere vxores
suas cũ honestate sanxit. Duodecima lex
maximũ honorẽ ꝓ gradu etatis deferri se-
nibus voluit: non potẽtie aut diuitijs. Se
cundo vigilãtia in admĩstrando. vñ Señ.
libro de q̃ttuor virtutibꝰ dic̃ sic. Quisq̃s iu-
sticiã sectari desideras: priꝰ deũ time ⁊ ama
vt ameris a deo. Amabis eñ deũ si in hoc
illũ imiteris vt velis oĩbꝰ ꝓdesse: nulli no-
cere: ⁊ tũc te virũ iustum appellabũt oẽs se
quentur venerabunt̃ ⁊ diligẽt. Iustꝰ eñ vt
sis nõ solũ nõ nocebis: ꝟ etiã nocẽtes ꝓhi-
bebis. Nã nihil nocere nõ est iusticia: ꝟ alie
ni abstinẽtia. hec ille. Helynãdus in gestis
romanoꝝ narrat ꝙ cũ traianꝰ equũ ascen-
disset ad bellũ ꝓfecturꝰ vidua quedã appre
henso pede illiꝰ mirabil'r lugẽs iusticiã sibi
admĩstrari petijt de his q̃ filiũ suũ innocẽtẽ
occiderant dicẽs. Ut q̃d auguste impas ⁊
ego tã atrocẽ iniuriã patior? Cui impator.
Cũ rediero tibi satisfaciã. Cui illa. Quid si
nõ redieris? Successor inq̃t meꝰ tibi satisfa

ciet. Et illa. Quid tibi prodest si aliꝰ bñ fece
rit: Tu meꝰ debitor es ꝫm merita receptu⸗
rus. Et fraus vtiqꝫ est nolle reddere qꝺ de
betur. Successor tuꝰ iniuriā patientibꝰ iusti
ciā ꝓ se reddet te nō liberabit iusticia alie⸗
na. bñ aget cū successore tuo si se liberaue⸗
rit. His verbis motꝰ imꝑator descendit de
equo ⁊ cām examinauit ꝑsentialiter ⁊ cō⸗
digna satisfactiōe ꝯsolatꝰ est viduā. vñ ⁊ in
foro statua imꝑatoris posita est: represen⸗
tans quō in expeditiōe positꝰ viduā libera⸗
uit ⁊ in senatu exclamatū fuit. Nō alter fe⸗
licior augusto: nec melior traiano. Et hꝰ ꝓ⸗
pter administrationē iusticie. Tertio pa⸗
tientia in sustinendo. s. si principes arguan
tur. Finis em̄ intentꝰ in regimine ciuitatis
est pax. Esa. xxxij. Erit opꝰ iusticie pax. ps̄.
Justicia ⁊ pax osculate sunt. Talis aūt fi⸗
nis corrumpit dū iusticia legalis nō serua
tur. Cū em̄ plures legē que est iusticie lega
lis ꝑceptiua frangūt ⁊ ad statuta cōia nō
attendūt: ꝫ vnusquisqꝫ qꝺ sibi placet agit ⁊
bono priuato vtile credit: ordo politie per⸗
uertitur. Ideo Auicen. li. methaphisice sue
dicit. Necesse est vt sit hō q̄ nō ꝑmittat ho
mines suas sequi sñias discernendo q̇d sit
iusticia: q̇d iniuria: cuiꝰ esse magis necessa⸗
riū est ꝙ necessitas supcilij ⁊ palpebraruꝫ
⁊ q̄ꝫ multa alia vtilia. Esse vero hoīem aptū
ad instruendū ⁊ exequēdū iure necessariū
est. Hec ille. Nā remota iusticia q̇d sunt re
gna nisi magna latrocinia. Exēplū de dyo
nide pyrata ⁊ Alexandro rege. vt li. iij. de
nugis phor̄ dr. Cū em̄ pyrata esset cōpre⸗
hensus ⁊ alexander eū interrogaret q̄re ha
beret mare īfestū: r̄ndit libera ꝯtumacia ꝓ
pter qꝺ ⁊ tu orbē terrarū: ꝫ qr id facio vno
nauigio latro vocor. ⁊ qr tu id fac̄ magna
classe: diceris imꝑator. Si solus sit captus
alexander latro est. si ad nutū dyonidis po
puli famulent: dyonides est imꝑator. Me
fortune iniq̇tas ⁊ rei familiaris angustia.
te fastus intolerabilis ⁊ inexplebilis auari
cia furē fecit. Si fortuna mea mansuesce⸗
ret: forte melior fierē. at tu quo fortunatior
nequior eris. Miratꝰ alexāder ꝯstantiā hoīs
cū merito arguētis: expiar inq̇t an futurus
sis melior. Fortunā nāqꝫ mutabo. nō eniꝫ
amodo cū deliqueris: fortune ꝫ tuis mori⸗
bus ascribetur. Eūqꝫ fecit ascribi militie vt
posset exinde saluis legibꝰ militare. Ne ḡre
gna fiāt hoīm latrocinia: iusticia seruanda
est. nō solū a subditꝭ: ꝫ etiā a ꝑsidētibus vt
pax seruet. Quarto beniuolētia in guber
nando. Cū em̄ aliq̄ diuersa sub vna virtu⸗
te cōtinent nec ordinant ab ea ꝫm diūsas
ꝓportiōes: totꝰ ordo eor̄ q̄ regunt dissipat
⁊ corrumpit. vt pꝫ in armonia musicali vbi
chorde nisi a ꝟtute manꝰ ꝫm earū diuersas
dispositiōes ꝓportionabilit dirigant sonū
inordinatū ⁊ ꝯfusum relinquūt ⁊ reddūt.
⁊ sic ꝯsonātia armonica rūpit. Sic etiā in
multitudine vbi sunt multi diuersarū ꝯdi⸗
tionū ⁊ meritor̄: nisi ꝓportionabilit hono⸗
res: dignitates ⁊ officia: labores ⁊ expense
eis a ꝑsidente distribuant: mirabilis disso
nantia int simul hītantes orit ⁊ totꝰ ordo
politie rūpit. Jō Tull. li. ij. officiorū dic̄ sic.
Nemo iustꝰ eē pōt q̄ mortē q̄ dolorē vl ege
statē timet aut ea q̄ his ꝯ̄ria sunt eq̇tati an
teponit. Tāta ē iusticie vis vt nec illi q̄ ma⸗
leficio ⁊ scelere pascunt: sine vlla eiꝰ pticl̄a
viuere possint. Nā ⁊ ꝑnceps latronū nisi eq̄
liter ꝑdā dispartiat: aut interficiet a socijs
aut relinquet. hꝰ ille. Exēplū de rege Philip
po patre Alexādri q̄ semꝑ int q̇tidianas ra
pinas erat inops. Nā rapina ⁊ mīa quam
alijs distribuebat pariter erant sibi dilecte.
Tantū em̄ diligebat raꝑe: q̄ꝫtū rapta alijs
dispēsare. Et qr in latrocinio quadā rectitu
dine vtebat: diu ꝯseruatū est regnū eiꝰ: licꝫ
tamen hoc reprehensibile foret ⁊c̄.

Scd̄o declarat eadē cō⸗

clō testimonio leg̃ diuinalis. Sciendū ꝙ
ad hoc vt lex obliget in foro ꝯsciē: oꝫ ꝙ sit
regulata rectitudīe iusticie. Ad quā cōcur⸗
runt q̄ttuor. Prīo vt ꝑmerētibꝰ ꝯueniētia
reddant. Nā iusticia reddit vnicuiqꝫ quod
suū est. ⁊ talis iusticia orit a lege dei eterna
ps̄. Semel locutꝰ est deꝰ duo hec. audiui qr
ptās dei ē ⁊ tibi dñe mīa: qr tu reddes vni⸗
cuiqꝫ iuxta opera sua. Pꝫ triplici exemplo.
Prīo exēplo Jacob: q̄ cū eēt defraudatus
a Laban auūculo suo ꝓ mercede q̄ ꝫuierat
ei xx. annis ꝓ rachele ait. Sepa oēs greges
tuos ⁊ oues ⁊ qꝺcūqꝫ ruffum ⁊ maculosū
variūqꝫ fuerit taꝫ in ouibꝰ ꝙ in capris erit
merces mea. Rñdebitqꝫ mihi cras iusti⸗
cia mea qñ placiti tp̄us aduenerit corā te.
Et oīa q̄ nō fuerint varia ⁊ maculosa ⁊ ruf
fa tā in ouibꝰ q̄ꝫ in capris furti me argues.
Dixit laban. Gratū habeo qꝺ petis. Geñ.
xxx. Scd̄o exēplo Moysi ad quē accesse
runt filie Salphaad dicētes. Pr nr mortuꝰ
est in deserto nec fuit in seditione q̄ ꝯcitata

est ꝯtra dn̄m sub chore: hic non habuit ma
res filios. cur tollit nomē illi⁹ de familia tua
q̄r nō hꝫ filiū? Date nobis possessionē inter
cognatos p̄ris nostri. Retulitq̄ꝫ Moyses
cām earū ad iudiciū dn̄i q̄ dixit hoc ad eū.
Iustā rē postulāt filie salphaad. Da eis pos
sessionē īnt cognatos patris sui ⁊ ei in he-
reditate succedāt. Nume. xxvij. vbi ponitur
lex de successiōe hereditatis. Tertio exem
plo Dauid q̄ dixit ad Saul. Dn̄s retribuat
vnicuiq̄ꝫ s̄m iusticiam suā ⁊ fidē. Tradidit
enim te dn̄s hodie in manu mea ⁊ nolui le
uare manū meam in xp̄m dn̄i. Et sicut ma
gnificata est aīa tua hodie in oculis meis:
sic magnificet aīa mea in oculis dn̄i ⁊ libe
ret me de oī angustia. i. Reg. xxvi. Scd̄o
vt succedentib⁹ cōia diuidant. Nā bona cō
munia hereditat debent diuidi sic ꝙ maior
diuidat ⁊ minor eligat. Abrahā eñ volēs
sepˀari a Loth dedit ei optionē vt eligeret
partē quā vellet. Gen̄. xiij. Cōstituit dauid
⁊ habitū est ꝑ legē ꝙ equa esset portio eun
tium ad bellū ⁊ remanentiū ad sarcinas. i.
Reg. xxx. Tertio vt ab egētib⁹ aliena nō
rapiant. Qui eñ indiget alieno: non furet
nec violēter accipiat: s̄ ꝯueniēti p̄cio emat
Dauid noluit gratis accipe areā quā vole
bat a Iebuseo: s̄ eā iusto p̄cio emit. ij. Re
gū. xxiiij. Thobias audiēs edū balantē ait
Uidete ne furtū sit: s̄ reddite ip̄m dn̄is su
is: q̄r nō lꝫ nobis aliq̄d ex furto comedere.
Thob. ij. Quarto vt delinquentib⁹ equa
remetiant. Iustū est eñ vt malis equa ma
la retribuant. vn̄ adonizebech cū esset rep̄-
hensus a iudeis: cesis manuū ac pedū sum
mitatib⁹ dixit. Septuaginta reges ampu-
tatis manuū ac pedū summitatib⁹ comede
bant sub mensa mea ciboꝝ reliq̄as. sic feci
ita reddidit mihi de⁹. Iudic. i. Aman suspē
sus est in eo patibulo q̄d ꝑauerat mardo-
cheo. Hester. vij. Et hostes iudeoꝝ occisi
sunt illa die q̄ iudeos occidere decreuerant.
Hester. viij. Uiri babylonij q̄ miserūt Da-
nielē in lacū leonū ⁊ ipsi missi in eundē fue
runt ⁊ deuorati a leonib⁹. Dan̄. xiiij. Senes
q̄ iniuste ꝯdēnauerūt susannā: iuste ꝯdem
nati sunt. Dan̄. xiij. In eodē loco in quo an
donicus fecit occidi Oniā ⁊ ipse occisus ē
iussu regis Anthiochi. ij. Machab. iiij. Ia
son insepultus iacuit: quia sic fecerat alijs.
ij. Machabeoꝝ. v. ⁊c̄.

Tertio declarat eadē cō

clusio testimonio leg̃. ꝓphetal: ⁊ h̄ q̄drupl̄r.
Primo Sap. i. dr̄ sic. Diligite iusticiā q̄
iudicatis terrā. Sup̄ quo dubitat q̄d ē ma
gis expediens ad gubernationē reipublice
vel prudētia vl̄ iusticia? Rn̄det ꝙ iusticia
ꝑꝑ tria. Prīo: q̄r hita iusticia: cōit hn̄t oēs
ꝟtutes. Un̄ Amb. in examerō dic̄. Ubi ē
prudētia: ibi ē iterdū malitia. vbi fortitudo
ibi iracūdia vbi ꝑ̄ātia ibi īpatiētia. plerūq̄ꝫ
ēt alia vitia. vbi āt iusticia: ibi ceteraꝝ ꝟtu
tū ꝯcordia. Scd̄o: q̄r sine iusticia nō p̄t bn̄
regi respublica. Un̄ Aug. li. iiij. de ci. dei dic̄
Remota iusticia: q̄d sunt regna nisi latro-
cinia? Tertio: q̄r oꝑatōes q̄ sunt hoīs ad se
ip̄m: sufficiēter rectificant ⁊ rectificari p̄nt
rectificat passionib⁹ per alias ꝟtutes mo-
rales. s̄ oꝑatōes q̄ sunt ad alterū indigent
speciali rectificatiōe. nō solū ꝑ cōꝑationem
ad oꝑantē: s̄ etiā ꝑ cōꝑatōnē ad eū ad quē
sunt. q̄ rectificatio fit per ꝟtutē iusticie. Iō
Tull. li. i. de offi. dic̄. Iusticie ea rō est q̄ so-
cietas hoīm inter ip̄os ⁊ vite cōitas ꝯtine
tur. Scd̄o Esa. x. dr̄ sic. Ue q̄ ꝯdunt leges
iniquas ⁊ scribentes iniusticiā scripserunt
vt opprimerēt in iudicio pauꝑes ⁊ vim fa
cerent cāe humiliū ppl̄i mei vt essent vidue
p̄da eoꝝ ⁊ pupillos diriperēt. Quid facied
in die visitationis ⁊ calamitat de longe ve-
nientis? Ad cuius fugiet auxiliū: ⁊ vbi de-
relinquetis gloriā vestrā? vt incuruemini
sub vinculo ⁊ cū interfectis cadatis. Et. i.
c. dr̄ sic. Quiescite agere peruerse: discite be
nefacere: querite iudiciū: subuenite oppres-
so: iudicate pupillo: defendite viduā: ⁊ veni
te ⁊ arguite me dicit dominus. Quomodo
facta est meretrix ciuitas fidelis plena iu-
dicij. iusticia habitauit in ea: nunc autē ho
micide. argentū tuū versum est in scoriam
⁊ vinū tuū mixtū est aqua. p̄ncipes tui in-
fideles: socij furū omēs diligūt munera: se
quunt retributōes: pupillo nō iudicāt: ⁊ cā
vidue non ingreditur ad eos. propter hoc
ait dominus exercituum fortis israel. Heu
consolabor sup̄ hostibus meis ⁊c̄. Et pau-
loante dr̄ sic. ve genti peccatrici ppl̄o gra-
ui iniq̄tate. semini neq̄ꝫ: filijs scelerat. De-
reliquerunt dominū: blasphemauerūt san-
ctū israel: abalienati sunt retrorsum. Terra
vr̄a deserta: ciuitates vestre succēse igni: re
ligionē vestrā corā vobis alieni deuorant
⁊ desolabitur sicut in vastitate hostili ⁊c̄.
Tertio Iere. xxij dr̄ sic. Hec dic̄ dn̄s. Faci
te iudiciū ⁊ iusticiā ⁊ liberate vi oppressuꝫ

de manu calũniatoris ⁊ aduenã ⁊ pupillũ ⁊ viduã nolite cõtristare: neqꝫ opprimatis inique ⁊ sanguinẽ innocẽtẽ ne effundatis in loco isto. Si nõ audieritis verba hec in memetipso iuraui dic̃ dñs: qꝛ in solitudinẽ erit domꝰ hec ⁊ sanctificabo sup eã interficientẽ virũ ⁊ arma eiꝰ. Ue q̃ edificat domũ suã in iniusticia ⁊ cenacula sua nõ in iudicio: amicũ suũ opprimet frustra ⁊ mercedẽ eiꝰ nõ reddet ei. Qui dic̃. edificabo mihi domũ latã ⁊ cenacula spaciosa: q̃ aperit sibi fenestras ⁊ facit laq̃aria cedrina pingitqꝫ synopide. Nunq̃d regnabis: qꝛ oculi tui ⁊ cor ad auariciã ⁊ ad sanguinẽ innocẽtẽ fundẽdũ ⁊ ad calũniã ⁊ ad cursum mali opis cõuersi sunt. Sepultura asini sepeliet putrefactus ⁊ piectꝰ extra portas hierl̃m. Tũc cõfunderis ⁊ erubesces ab oĩ malicia tua. hec ibi. Quarto Amos. v. dr̃ sic. Hec dic̃ dñs deꝰ vrbs de qua egrediebant̃ mille: relinquẽtur in ea centũ. ⁊ de qua egrediebant̃ centũ: relinquent̃ in ea decẽ in domo isrl̃. quia ꝯuertitis in absinthiũ iudiciũ ⁊ iusticiã in terra relinq̃tis. Odio habuerũt corripiẽtez in porta: ⁊ loquentẽ pfecte abominati sunt. Idcirco p eo ꝙ diripiebatis pauperẽ ⁊ p̃dã electã tollebatis ab eo: domos quadro lapide edificabitis ⁊ nõ habitabitis in eis: qꝛ cognoui multa scelera vr̃a ⁊ fortia pctã vr̃a. Odite malũ ⁊ diligite bonũ ⁊ ꝯstituite in porta iudiciũ: si forte misereat̃ vr̃i deꝰ. h̃ ibi.

Quarto declarat̃ eadẽ

cõcl'o testĩonio legis hũanalis. Sciendũ ꝙ verꝰ iudex siue laycus siue eccl'iasticꝰ dꝫ in se habere quattuor. Primo dꝫ eẽ sincerus amator iusticie ⁊ veritatis. Naz verꝰ iudex nõ debꝫ iudicare p̃cio nec fauore nec odio nec furore. vt habet̃. xi. q. iij. c. ep̃s. §. si g̃ iniuste. vbi p̃mo dr̃ ꝙ nõ dꝫ iudicare ꝓpt̃ p̃ciũ nec ꝓpt̃ lucrũ t̃pale. Qui em̃ dat pecuniã iudici vt iuste iudicet grauiter peccat. ⁊ qualitercũqꝫ dat nõ repetit: qꝛ voluit corrũpere iudicẽ. ff. de ꝯditiõe ob turpẽ cãm. l. ij. Et venales sñie false sunt ⁊ nulle. C. ad legẽ iuliã repetẽdoꝝ. l. Sãcimꝰ eiusmõi viros ad ꝓuincias regẽdas accedere q̃ ad honoris insignia nõ ambitiõe vel p̃cio: s; ꝓbate vite solẽt testimonio ꝓmoueri. Ita sane vt quibꝰ hi honores p sedis tue vel nostram fuerint electionez cõmissi: iurati inter gesta depromãt se p administrationibus sortiendis neqꝫ dedisse quippiã neqꝫ daturos vnq̃ postmodũ fore: siue p se siue p interpositã psonaz in fraudẽ legis sacramẽtiqꝫ: aut donatiõis venditõis ve titulo: aut alio velamento cuiuscũqꝫ ꝯtractꝰ. Si q̃s ausus fuerit p̃bita sacramẽta negligere: nõ mõ aduersus accipientẽ: s; etiã aduersus dantem accusandi cũctis tanq̃ crimen publicũ cõcedimꝰ facultatẽ quadruplici pena eũ q̃ cõuictus fuerit modis oĩbus feriẽdo. hec ibi. vñ ille q̃ diffidẽtia iuste sñie in pecunie corruptela spem ponit: amittit actionẽ suã in q̃cunqꝫ cã. C. de pena iudicis qui male iudicauit: vel eiꝰ qui ad iudicẽ vel aduersarium corrũpere curauit. l. Cõstituit in quacũqꝫ cã siue priuata siue publica siue fiscali vt cuicunqꝫ data fuerit pecunia vel iudici vel aduersario: amittat actionẽ is q̃ diffidẽtia iuste sñie in pecunie corruptela spem negocij reposuerit. hec ibi. Si g̃ est ꝯtra legẽ ⁊ ꝯtra rõnem vt quicq̃ det̃ vel recipiat̃ vt recte iudicetur: q̃tomagis est ꝯtra legẽ si p iniquo iudicio quicq̃ ꝯferat̃ vel acceptet̃: qꝛ cupiditas est radix oĩm maloꝝ ⁊ occasio p̃ncipiũ ⁊ terminꝰ. In auten. vt iudices sine q̃quo suffragio iudicẽt. colla. xi. §. cogitatio. Cupiditas em̃ facit vt nõ solũ iudicium iustũ vendat̃: s; etiã iniustũ cõmittat̃: ⁊ ꝙ pena corpalis mutet̃ in pecunialẽ. C. de transactionibꝰ. l. trãsigere. vbi dr̃ ꝙ in criminibus publicis que penã sanguis nõ ingerũt non licet trãsigere. i. inter se cõponere ne reꝰ pena debita puniat̃: qꝛ nullã culpã pertimescit reus quã munꝰ redimere estimat. xi. q. iij. c. paup. Res em̃ nõ sunt puniẽde p delictis psonarũ. vt in auten. de mandatis p̃ncipũ. colla. iij. qꝛ solus fustiũ ictꝰ grauior est oĩ pena pecuniaria. ff. de penis. l. dũ seruoꝝ. in fine. Et impunitas culpe viã facit delinquendi. xiij. q. xix. c. loci. Et paup qui nõ hꝫ vnde offerat nõ solũ audiri ꝯtẽnit̃: s; etiã contra veritatẽ cõdemnat̃. xi. q. iij. c. paup. Scd̃o iudex nõ debet iudicare propter fauorẽ. vñ ad euitandũ fauorẽ ⁊ psonarũ acceptionẽ que fit causa consanguinitatis vel affinitatis de laudabili obseruantia quarũdã ciuitatum ytalie semper iudex constituitur extraneus. Cui concordat lex ciuilis. ff. de assessoribus. l. an eadem. Quia iudex potest recusari si sit actoris consanguineus. ex. de appellationibus c. postremo. Deut. xvi. Iudices ⁊ magistros cõstitues tibi vt iudicẽt populũ iusto iudicio nec in alteram partez declinent. Non accipies personã nec mune

ra. q2 munera excecāt oculos sapiētū ⁊ mutant verba iustoꝝ. hec ibi. Tertio iudex nō debet iudicare ꝓpt̄ furorē. Nam in quibusdam executio sñie est expectāda: vt cū princeps ex iracūdia seueri⁹ tulit sñiam. C. de penis. l. vindicet̄. Et qñ sñia lata est ꝯtra mulierem pregnantē: differt̄ executio vsq3 post temp⁹ part⁹. ff. de penis. l. pregnantē. Et qñ sñia lata ē cōtra seruū: differt̄ executio vsq3 dño suo ratiocinia reddiderit. C. de bonis presbyteroꝝ. l. i. Et qñ qs ē cōfessus de crimine: differtur executio donec appareat si post modū velit in cōfessione ꝑseuerare. C. de custodia reoꝝ. l. v. Quarto iudex nō dʒ iudicare ꝓpt̄ odiū. xi q. iij. c. Quicūq3 aut cōsanguinitate aut amicicia vel hostili odio vel inimicicijs in iudicādo ducit̄: ꝑuertit iudiciū xp̄i q est iusticia ⁊ fructū illi⁹ vertit in dānatōis amaritudinē. hec ibi. Secūdo iudex debet esse rigidus expugnator malicie ⁊ prauitatꝭ. s. vt sciat ⁊ possit ordines rerum distinguere. iij. q. vij. c. iudicet dr̄ sic. Bonus iudex nihil ex arbitrio suo facit ⁊ domestice ꝓprietate voluntatꝭ: ſ3 iuxta leges ⁊ iura ꝓnunciat. Si qs statutꝭ iuris obtēperat nō indulget ꝓprie volūtati nihil paratū ⁊ meditatum de domo defert: ſ3 sicut audit ita iudicat ⁊ sicut se habet natura rei decernit. obsequitur legib⁹. nō aduersat̄. examinat cause merita: nō mutat. Discite iudices seculi quē in iudicādo tenere debeatꝭ affectū. quā sobrietatē. quā sinceritatē. Qui iudicat non voluntati sue obtēperare debet: ſ3 tenere qd̄ legum est. In iudicādo cordi magꝭ est custodia veritatꝭ ꝙ obediētia voluntatis. hec ibi. Iudex eñ ex ignorātia falsam ferēs sñiam tenet̄ ad restitutionē parti lese. C. de pena iudicis q male iudicauit. l. De eo q p̄cio deprauat⁹ aut grā: ꝑperā3 iudicauerit ei vindicta quē leserit: nō solū extimatiōis dispēdij: sed etiā litis discriminis ꝓbeat̄. hec ibi. Et. C. qñ ꝓuocare necesse nō est. l. venales sñias q vt mercede a corruptꝭ iudicib⁹ ꝓferunt̄ ⁊ citra interposite ꝓuocatōis auxiliū. iam pride3 a diuis p̄ncipib⁹ infirmas esse decretū est. hec ibi. Et. ff. de iudicijs. l. si fili⁹. ⁊. C. de ꝓximis sacroꝝ. l. in sacris. Iudex etiā nō debet exardescere aduersus eos quos malos putat. ff. de officio p̄sidis. l. obseruandu3. imo debet ipsos ⁊ ipsoꝝ aduocatos pacifice audire. ⁊ intelligere ⁊ beniuolā audiētiā prestare. C. de iudicijs. l. iudices. ⁊. xxx. q. v. c. Iudicantē oportet cūcta rimari ⁊ ordinē rerū plena inquisitione discutere. interrogādi ⁊ respōdēdi obijciendiq3 prebita patiētia ab eo. vt ibi actio ambarū partiū illuminata sit pleniter nec litigātibus iudex sua velit sñia obuiare p̄us. nisi qñ iam pactis omib⁹ nihil habeāt in q̄stione qd̄ ꝓponāt ⁊ tādiu actio ventilet̄ quousq3 ad rei veritatē ꝑueniāt. hec ibi. Iudices eñ nō debēt esse currētes neq3 festini ſ3 cū plena deliberatiōe ꝓcedere. ff. de dāno infecto. l. si finita. §. si forte. ⁊ C. de repudijs l. non dubiū. ideo Ecc. vij. dr̄. Noli q̄rere fieri iudex: nisi valeas virtute irrūpere iniq̄tates ne forte extimescas faciē potentꝭ ⁊ ponas scādalū in agilitate tua. hec ibi. Ne forte excludaris a celo: q2 iudex iniquus ē suspēsus in eccl'ia militāte. ex̄ de sñia ⁊ re iudicata. c. Cū eterni tribunalis. vbi ꝯtinet̄ ꝙ q̄cūq3 iudex ꝯtra iusticiā in grauamīe alteri⁹ partis ī iudicio quicꝙ fecerit: ab executōe officij se nouerit ꝑ annū suspēsu3 ad estimationē partꝭ quā leserat nihilomin⁹ cōdēnand⁹. Si vero durāte suspēsione: diuinis se iniecerit: irregularitatꝭ laqueo se suspēdit atq3 inuoluit: a q nisi ꝑ summū pontificē liberari non poterit. Sic a fortiori talis suspēdit̄ ab eccl'ia triumphante. Tertio iudex debet esse sincerus gubernator sibi credite potestatꝭ. Na3 sicut cec⁹ corꝑe nō pōt esse tutor: cū non possit res pupilli ꝑ se gubernare. ff. de excusatiōib⁹ tutoꝝ. l. post litem. Sic neq3 ceci sp̄ualit̄ q oculos habēt ⁊ nō videbūt non sunt apti custodes nec rectores alioꝝ. Eccl'i. xiiij. Qui sibi neq̄ est: cui alij bon⁹ est: Tales eñ nō custodiūt subditos: ſ3 corrumpūt. Quēadmodum eñ tutor tenet̄ custodire ⁊ defendere pupillum ab omī lesione. ff. si seruit⁹ vendicet̄. l. alti⁹. sic p̄ncipes ⁊ rectores ciuitatū obligant̄ defendere ciues suos ⁊ bona ipsoꝝ. iij. re. xx. c. Custodi virū istū q si elapsus fuerit de manibus tuis: erit aīa tua ꝓ aīa illi⁹. Et sicut tēpore pacis iusticia legib⁹ obseruat̄: ita tp̄e iusti belli iniuria armis vindicat̄. Vñ lex ista duo cōnectit. instituta in ꝓhemio vbi dr̄ sic Imperatoriā maiestatē nō solu3 armis ornatā: ſ3 etiam legib⁹ oportet esse armata3 vt vtrūq3 temp⁹ belli videlic3 ⁊ pacis possit recte gubernari. Sup quo dicit glo. Arma cōnectit legib⁹. quia nec leges sine armis nec ecōuerso bñ gubernant̄. Sed heu hodie inualuit illud Señ. tragedia. i. Prosperu3 ac felix scelus virtus vocat̄. Sontibus parent boni ius ē in armis. Opprimit leges timor sc3 armoꝝ. ⁊ Sap. ij. Opprimam⁹ pauperē

iustū ⁊ nō parcamꝰ vidue nec reuereamur
canos mľti tpis. sit aūt fortitudo nr̄a lex iu-
sticie. Hec aūt declarat. i. Reg. viij. dixit sa-
muel ad ppľm. Hoc erit ius regis q̇ regna-
turus ē sup vos ⁊ imperaturꝰ est vobis. Fi-
lios vestros tollet ⁊ ponet in curribus suis
facietq̃ sibi equites ⁊ p̄cursores quadri-
garū suarū ⁊ cōstituet sibi tribunos ⁊ cētu-
riones ⁊ aratores agroꝝ suorū ⁊ messores
segetū ⁊ fabros armoꝝ ⁊ curruū suoꝝ. Fili-
as quoq̃ vestras faciet sibi vnguētarias ⁊
focarias ⁊ panificas. Agros quoq̃ vr̄os ⁊
vineas ⁊ olíueta optima tollet ⁊ dabit ser-
uis suis: ſ ⁊ segetes vestras ⁊ vinearū red-
ditꝰ addecimabit vt det eunuchis ⁊ famu-
lis suis. Seruos etiā ⁊ ancillas ⁊ iuuenes
vestros optimos ⁊ asinos auferet ⁊ ponet
in opere suo. greges quoq̃ vr̄os addecima-
bit vosq̃ eritis ei serui ⁊c. hec ibi. Quarto
iudex debȝ esse verꝰ obseruator politice eq̇-
tatis. Naȝ qd̓ legislator ore dicit. ope imple-
re debet ⁊ nō solū leges q̄s ipe statuit: ſ q̄s
p̄ores sanxerūt obseruare debet. C. de legi-
bus ⁊ cōstitutionibꝰ. l. digna vox maiestate
regnantꝭ legibꝰ alligatū se p̄ncipem pfiteri.
adeo de auctoritate iuris nostra pendet au-
ctoritas ⁊ reuera maiꝰ imperio ē legibꝰ sub-
mittere p̄ncipatū ⁊ oraculo p̄sentꝭ edicti qd̓
nobis licere nō patimur indicamꝰ. hec ibi.
Et. C. de testamētis. l. ex impfecto testamē-
to nec impatorē hereditatē vendicare sepe
cōstitutū est. Licet enī lex imperij solēnibꝰ
iuris impatorē soluat: nihil tn̄ tam ppriū
imperij ē ꝙ legibꝰ viuere. hec ibi. vn̄ imperia
⁊ regna impatores ⁊ reges legibꝰ ⁊ nō abu-
sibus nec pprijs volūtatibꝰ debēt guberna-
re. Quia leges nō debēt submitti p̄ncipati-
bus ſm glosaȝ. Nam leges diuino nutu sūt
ꝓlate. C. de longi tpis p̄scriptiōe. l. finali. ⁊
glo. ostēdit ꝙ conuenientiꝰ est vt id qd̓ in for-
tuna situ est vt imperiū sit sub illo qd̓ a deo
est. Curare debet iudex ne q̇s opp̄mat potē-
tia cuiusq̃. ff. de officio p̄sidis. l. titiꝰ. l. ma-
gistratꝰ. C. de officio p̄toris ꝓuincie. l. ij. C.
ne liceat potētioribꝰ. l. vna in fine. Similiter
nec ipe iudex dȝ sua potētia alios opp̄mere
qꝛ equū est ipm pati legē quā ipe tulerit. ff.
qd̓ q̇sq̃ iure in alterū statuit. l. i. iu siurādū.
§. Si vis. Etiā ipe iudex obseruare debȝ ne
malicia remaneat impunita. ff. ad legē aq̇-
liam. l. ita vulneratꝰ. Quia impunitas deli-
cti inuitat hoīes ad malignādū. C. de furtꝭ. l.
si q̇s. in fine. Leges enī facte sunt vt hūana
coerceat audacia ⁊ innocētia tueat. vt ha-
betur. dist. iiij. c. facte sunt leges. ⁊. xxiij. q. v.
ca. Nō frustra sunt instituta potestas regis
cognitoris ius vngule carnificis. arma mili-
tis disciplina dominātis. seueritas etiā bo-
ni p̄ris. Habēt ista oīa modos suos: causas
rationes: vtilitates. Hec cum timētur ⁊ ma-
li coercent ⁊ boni quieti inter malos viuūt
hec ibi. Tales enī leges cum sint iuste obli-
gant in foro conscientie. Postq̄ vero
moyses declarauit ꝯclusionē predictam ait
aīe deuote. Que ego noui fideliter te docui
Sȝ ecce ħ est sctūs Tho. de aq̇no doctor no-
ui testamenti cuiꝰ doctrina pronunciat elo-
quia dei ⁊ legꝭ hūane eq̇tatē. Ad quē astāte
moyse accessit aīa deuota ꝓ sue ꝯclusionis
clariori noticia. Cui sanctus Tho. ait. Ego
ostēdā tibi cōclusionē tuā eē verā ⁊ catholi-
cam testimonio q̄druplicꝭ legis scȝ.

Legis euangelice.
Legis apostolice.
Legis canonice.
Legis ecclesiastice.

Primo testimonio legis

euāgelice. Sciēdū ꝙ xp̄us ꝓbauit illā q̄dru-
plici testimonio. Prio testimonio Math.
v. Beati q̇ esuriūt ⁊ sitiūt iusticiā qm̄ ipi sa-
turabunt. Et. xv. c. Quare ⁊ vos trāsgredi-
mini mandatū dei ppt̄ traditiōes vestras?
Nam deꝰ dixit. Honora patrē tuū ⁊ matrē
tuā. Et q̇ maledixerit patri vel matri: morte
moriat. Uos aūt dicitis. Quicunq̃ dixerit
p̄ri vel m̄ri munꝰ quodcūq̃ est ex me tibi p-
derit ⁊ nō honorificabit patrē suū aut ma-
trem suā ⁊ irritū fecistis mandatū dei ppt̄
traditionē vestrā. Hypocrite bene ꝓpheta-
uit de vobis Esaias dicēs. Populꝰ hic la-
bijs me honorat: cor aūt coꝝ lōge est a me.
Sine causa colunt me docētes doctrinas ⁊
mādata hoīm. hec ibi. Ideo leges hūane q̄
sunt ſm legē dei obligāt in foro ꝯsciē. Mat.
v. Non veni soluere: ſ adimplere. Secūdo
testimonio Mar. vij. Interrogabāt iesum
pharisei ⁊ scribe dicentes. Quare discipuli
tui nō ambulāt iuxta traditionē senioꝝ: sed
cōmunibꝰ manibꝰ māducāt panē. At ille re-
spondēs dixit eis. Bene ꝓphetauit de vobis
hypocrite Esaias sicut scriptū est. Populꝰ
hic labijs me honorat: cor aūt eoꝝ longe est
a me. inuanū aūt me colunt: docētes doctri-
nas ⁊ p̄cepta hoīm. Relinquētes enī mā-
datū dei: tenētes traditōnē hoīm: baptismꝰ

ta vrceoꝝ ⁊ calicū ⁊ alia similia his facitis
multa ⁊ dicebat illis. Irritū fecistis prece-
ptū dn̄i vt traditionē vestrā seruetis. Moy-
ses eīm dixit. Honora patrē tuū ⁊ matrē tu-
am. qui maledixerit patri vel mr̄i morte mo
riatur. Uos aūt dicitis. Si dixerit homo pr̄i
vel mr̄i corbā qd̄ ē donū quodcūq̄ʒ ex me ti
bi ꝓfuerit ⁊ vltra nō dimittitis eū quicq̄ꝫ fa
cere patri aut mr̄i: rescindētes verbū dei ꝓ-
pter traditionē vestraʒ quā tradidistis ⁊ si-
milia hmōi multa facitis. hec ibi. Tertio te-
stimonio Joh. vij. Nōne moyses dedit vo-
bis legē? ⁊ nemo ex vobis legē facit. Nolite
sm̄ faciē iudicare: ſꝫ iustū iudiciū iudicate.
Sed turba hec q̄ nō nouit legem: maledicti
sunt. Nunq̄d lex vestra iudicat hoīem nisi
ꝓus audierit ab ipō ⁊ cognouerit q̄d faciat
hec ibi. Quarto testimonio Luc. xviij. Iu
dex quidā erat in quadā ciuitate q̄ deū nō
metuebat ⁊ hoīem nō reuerebatᷣ. vidua aūt
quedā erat in illa ciuitate ⁊ veniebat ad eū
dicens. Uindica me de aduersario meo. Et
nolebat ꝑ multū tēpus. Post hoc aūt dixit
intra se. Et si deū nō timeo nec hoīes reue-
reor: tn̄ q̄ꝛ molesta est mihi hec vidua: vindi
cabo illam ne in nouissimo veniēs suggillet
me. Ait aūt dn̄s. Audite q̄d iudex iniq̄tatis
dic̄. de⁹ aūt nō faciet ⁊ vindictā electoꝝ suo
rum clamātiū ad se die ac nocte ⁊ patiētiā
habebit i illis? Dico vobis q̄ꝛ faciet cito vin
dictam illoꝝ. hec ibi. Istud notatᷣ in euāge-
lio ⁊ in ep̄la hodierna. in quib⁹ ponuntᷣ q̄r-
tuor cōclusiones circa iusticiā exercendam.

Prima conclusio. Princeps gloriosa ma
gnanimitate ꝓcurauit famā cum suauitate
Patet q̄ꝛ vt dr̄ Roma. xij. Prouidētes bo
na nō tm̄ corā deo: ſꝫ etiā corā oīb⁹ hoīb⁹
Ratio est: q̄ꝛ vt habetᷣ. xij. q. i. c. nolo. cōsciē-
tia nostra nobis necessaria est ꝓpt nos: fa
ma nr̄a nō pollui: ſꝫ pollere debet in vobis.
Due res sunt. cōsciētia ⁊ fama. Cōsciētia ē
necessaria tibi: fama tua ꝓximo tuo. Qui fi
dens cōsciētie sue negligit famā suā: crude-
lis ē. hec ibi. Uiri ḡ ⁊ femie q̄ cū rephendū
tur de aliq̄ negligētia ꝑ quā in malā veniūt
suspitionē nō curant: valde rephensibiles
sunt. vt̄. xi. q. iij. c. Non sunt audiēdi siue vi-
ri siue femine q̄ qn̄ rephenduntᷣ in aliq̄ ne-
gligētia ꝑ quā fit vt in malā veniāt suspitio
nem inde suā vitā longe abesse sciūt: dicunt
corā deo sufficere sibi cōsciētiā. existimatio-
nem hoīm nō solū impudentᷣ: verūetiā cru
delitᷣ cōtēnentes cū occidāt aīas alioꝝ siue
blasphemātiū viam dei quib⁹ sm̄ suā suspi
tionē q̄ casta est q̄si turpis displicet vita san
ctorū. vel etiā cū excusatōne imitantiū non
qd̄ vidētᷣ ſꝫ qd̄ putāt. Proinde quisq̄s a cri
minib⁹ flagitioꝝ atq̄ʒ facinoꝝ vitā suā custo
dit sibi benefacit. Quisq̄s aūt etiā famā: in
alijs misericors est. Nobis etem̄ necessaria
est vita nostra: alijs fama nr̄a. hec ibi. Prin
ceps ergo magnanim⁹ volēs sibi ⁊ subditis
ꝓficere habebit curaʒ de bono nomīe q̄nq̄ʒ
modis. Primo custodiēdo populi securi-
tatē. Cassiodor⁹ li. iij epistolarū ep̄la. xxviij
Principis opinionem longe lateq̄ʒ dissemi
nat subditoꝝ custodita securitas. Hāc secu
ritatē ꝓcurabat xp̄s in populo suo fideli ꝑ
transitum a seruitute in libertatem. ideo in
euangelio dicitᷣ. Appropinquabat auteʒ di
es festus azimoꝝ qui dicitur pascha. Et in
ep̄la. i. Esa. lxij. dr̄. Dicite filie syon. ecce sal-
uator tuus venit. ecce merces eius cū eo ⁊
opus illius corā illo. Et in ep̄la. ij. dicitᷣ. Do
mine quis credidit auditui nostro? ⁊ brachi
um dn̄i cui reuelatū est. ſcʒ de securitate no-
bis reddita per xp̄m. Secūdo abijciendo
pecunie cupiditatē. Cassiodorus li. i. ep̄larū
ep̄la xvij. Regnantis facultas tunc fit diti
or cū remittit ⁊ acquirit nobiles thesauros
fame: neglecta vtilitate pecunie. Incliti ani
mi est famam diligere ⁊ cōmodum ⁊ lucra
odisse. Nam qui affectat fame cōmoda: pe-
cunie negligit augmenta. hec ille. Propter
inuidiam em̄ fame sanctitatis ⁊ miraculo-
rum xp̄i ⁊ cupiditatem quam summopere
detestabatur dicitᷣ in euangelio. Querebāt
principes sacerdotum ⁊ scribe quomō iesuʒ
interficerent. De populo autem gubernato
a tali principe in ꝓma epistola dicitᷣ. Et vo-
cabunt eos populus sanct⁹ redempti a do-
mino. Et in. ij dicitur. Et ascendet sicut vir
gultum coram eo. Quia talis populus pro
ficiet sub tali principe. Tertio defendendo
ꝓpriam dignitatem. ſcʒ pugnando non so-
lum contra feras nemoruʒ: sed etiam cōtra
bestias viciorum. Hugo li. iij. de anima. So
lus is qui deposito cordis imperio: legibus
rationis ordinat totam familiam motuum
interioꝝ ⁊ exterioꝝ. Si cōsurgit leonina ra
bies: punitᷣ ꝑ patiētiā. si petulātia hirci: ꝑ ab
stinētiā. si ferocitas apri: ꝑ māsuetudineʒ. si
supbia vnicornis: ꝑ hūilitatē. hec ille. ideo in
euāgelio dr̄ Timebāt vero plebē. s. vicioruʒ
insidiātiū. De ciuitate vero gubernata tali
ꝓncipe dr̄ in ep̄la. i. Tu autē vocaberis que

ſita ciuitas ⁊ nō derelicta. Et in ep̄la.ij. Et
aſcendet ſicut radix de terra ſitiēti. Quar-
to modificabit ſuā liberalitatē .ſ. hilaritate.
Caſſiodor⁹ li.de amicicia.c.xxij.dic̄. Hilari
vultu:ſerena facie ⁊ ſermone iocūdo cōdire
ſtudeas munificentiā tuā. Quicq̄d largiris
cū hilaritate largire. Sed vt dic̄ Iſido.li.iij.
de ſummo bono. Magnū ſcel⁹ eſt pauperū
opes preſtare diuitib⁹ ⁊ de ſumptib⁹ inopū
acq̄rere fauores potentū, arenti terre aquā
tollere ⁊ flumina q̄ nō indigēt irrigare. Non
gaudēt martyres q̄n ex ex illis pecunijs ho
norant̄ quib⁹ paupes ſpoliant̄. Nō enī ꝓba
tur largitas ſi qđ alteri exhibeat: alteri q̇s
extorqueat. ſi qđ iniuſte querit: diſpēſandū
putat. hec ille. In hoc grauit̄ peccauerūt ſa-
cerdotes iudeoꝝ q̇ pro traditione xp̄i pacti
ſunt pecuniā dare iude ideo in euāgelio dr̄.
Intrauit autē ſathanas in iudā ⁊c̄. vſq₃ vt
traderet eū ſine turbis. Propt̄ hāc traditio
nē dr̄ de xp̄o in ep̄la.i. Quis eſt iſte q̇ venit
de edom tinctis veſtib⁹ de boſra? Et in epi
ſtola.ij. Non ē ei ſpecies neq₃ decor. Qui
to parādo animū ad magnanimitatē. Caſ-
ſiodorus li.ij.epiſtolarū ep̄la.ij. Celſos cur-
rus niſi ꝯfidētia magna nō appetit. genero
ſi animi ē obtinere qđ ſummū ē. Libertas
animi volūtatē ꝓpriā ſemꝑ oſtēdit. hec ille
Princeps magnanim⁹ vitat puſillanimita
tem: ne ex animi paruitate ſe a magnis re-
trahat timore deficiēdi. Sen̄.li.v.ep̄la.x.dic̄.
Habet hoc in ſe optimū generoſus anim⁹
q̄ cōcitat̄ ad honeſta. Neminē excelſi inge-
nij viruʒ humilia delectāt ⁊ ſordida. Debet
ergo princeps facere talia q̄ ſunt honore di
gna. idō in euāgelio dr̄. Et miſit petrū ⁊ io-
hannē ⁊c̄. vſq₃ ⁊ parauerūt paſcha.. De tali
ꝑncipe magnanimo dr̄ ī ep̄la.i. Iſte formo
ſus in ſtola ſua gr̄a.in mul, fortitudinis ſue.
Dicit enī ph̄us.iiij.ethicoꝝ. q̄ magnanimi-
tas ē ornat⁹ oīm v̄tutū cū ſit circa magnos
honores. Tamē ꝓ honore adipiſcēdo nihil
incōueniēs faciet. nihil niſi honeſtū paget.
vn̄ Sen̄.li.de q̄ttuor v̄tutib⁹ dic̄. Magna-
nimitas ſi ſe extra modū ſuū extollat: faciet
virū minātē: inflatū: turbidū: inquietū: ⁊ in
quaſcūq₃ excellētias dictoꝝ atq₃ factoꝝ ne
glecta honeſtate feſtinuʒ de q̄ in ep̄la.ij.dr̄.
Vidim⁹ eū ⁊ nō erat ei aſpect⁹.ſ. honeſtat̄
Sexto demōſtrādo virtut̄ maturitatē per
q̇nq₃ ſigna. Primo q₂ nō delectat̄ accipere
ab alijs bn̄ficia q̇n eis maiora recōpenſet.
qđ ꝑtinet ad grauitatē in cui⁹ actu vult ſu
perexcellere. ideo in euāgelio dr̄. Deſiderio
deſide. hoc paſ. mā. vobiſ. anteq̄ patiar. Se
cundo q₂ nō deficit operari ea q̄ ſibi cōueni
unt nō quecūq₃: ſ₃ magna qualia ipm̄ decēt
ideo in euāgelio dr̄. Dico enī vobis. q₂ ex h̊
nō mādu cabo illud donec impleat̄ ī regno
dei. Tertio q₂ nō totā magnitudinē ſuā de-
monſtrat q̊ ad inferioreʒ multitudinē: ſ₃ ad
eos q̇ in dignitate ſunt. ideo in euāgelio dr̄.
Et accepto calice ⁊c̄. vſq₃ q̇ ꝓ vobis funde-
tur. Quarto q₂ nō ꝯuiuit familiarit̄ cū ami
cis: cuʒ vitet adulationē ⁊ ſimulationē que
ꝑtinēt ad animi paruitatē. cōuiuit tn̄ oīb⁹
⁊ magnis ⁊ paruis ſm̄ q̄ oportet. iō in euā
gelio dr̄. Verūtamen man⁹ tradētis me ⁊c̄.
vſq₃ q̇ hoc factur⁹ eſſet. Quinto diligit bo
na ⁊ honeſta fructuoſa: q₂ in oīb⁹ ꝑponit
honeſtateʒ vtili tanq̄ q̇d mai⁹ ad occurrē-
dum defectui. idō in euāgelio dr̄. Facta ē ⁊
cōtētio int̄ eos ⁊c̄. vſq₃ q̇ miniſtrat. De hac
maturitate in ep̄la.i.dr̄. Ego q̇ loquor iuſti
ciam. ⁊ in ep̄la.ij.dr̄. Et deſiderauim⁹ euʒ.
Septimo amādo conſtanter veritatem. ⁊
hoc nō ſolū in alijs: ſ₃ etiā in ſeipo: nō tm̄ in
ꝓſperitate: q̇n etiā in aduerſitate. debet enī
pncēps amare veritatē cordis recta intēti-
one. oris veridica locutione. operis abiecta
ſimulatione. Non enī eſt magnanim⁹ neſci
ens ꝓuidere ſine cordis duplicitate: neſciēs
caute loq̇ ſine falſitate: neſciēs cōuerſari cō
realitate: neſciēs idē ꝑſeuerare in ꝓſperita
te ⁊ aduerſitate. vn̄ Tulli⁹ li.i. de officijs dic̄
Viros fortes magnanimos eos eſſe volu-
mus veritat̄ amicos: minimeq₃ fallaces. ⁊
Sen̄.li.de q̄ttuor virtutib⁹ dic̄. Magnani-
mitas ſi iſit animo tuo: cū magna fiducia
viues. idō ī euāgelio dr̄. Vos eſtis q̇ ꝑmā-
ſiſtis mecū ⁊c̄. vſq₃.xij.trib⁹ iſrael. Et in epi
ſtola.i.dr̄. ꝓpugnator ſum ad ſaluandū. de
ꝑncipe aūt ſimulatore ⁊ deceptore in ep̄la
ij.dr̄. deſpectū ⁊ nouiſſimū viroꝝ. Octauo
firmādo ſeipm̄ ſecuritate. Tulli⁹ li.i. de offi
cijs dic̄. Magnanimitas eſt virt⁹ ſpōtanea
difficiliū aggreſſio ⁊ rōnalis. dr̄ aūt rōnal̄:
q₂ non d₃ hr̄e ſeuitatē beſtialē. vn̄ Sen̄. lib.
de q̄ttuor virtutib⁹ dic̄. Magnitudo animi
ſi a cōmunitate hūana ſit remota: feritas q̄-
dam fit ⁊ īmanitas. Propterea Tulli⁹ li.i.
de offi. dic̄. Ad magnū virū ꝑtinet ea q̄ vidē
tur acerba ita ferre: vt nihil a ſtatu nature
diſcedat: nihil a dignitate ſapiēt̄. ⁊ Sen̄ li.
de q̄ttuor virtutib⁹ dic̄. Eris magnanim⁹ ſi
pericula nō appetas vt temerari⁹: nec formi

des vt timidus ⁊c̄. Securitas .i. sine cura eo-
rum q̄ timere nõ oportet: cõseruãdo seip̄m
sine culpa. Job .ij. Si iniquitatẽ que in ma-
nu tua est abstuleris securus dormies. Erit
ergo secur⁹ si curabit resistere vicijs ⁊ tem-
ptationib⁹ ⁊ intẽdere ꝟtutib⁹ .ij. Thimo .ij.
Sollicite cura teip̄m ꝓbabilẽ exhibere deo
scꝫ ꝑ deuotã orõnẽ ⁊ fidei defensionẽ. ideo
in euangelio dr̄. Symon ecce sathanas ⁊c̄.
vsq3 fratres tuos. Et in ep̄la .i. dr̄. Quare ergo
rubrũ est indumentũ tuũ: id ẽ securitas tua
est succẽsa ad pugnã inimicoꝝ. Et ĩ ep̄la .ij.
dr̄. Virũ dolorũ ⁊ sciẽtez infirmitatẽ aduer
sariorũ. Nono p̄parãdo se contra fortuita
virtute. vñ Señ. ep̄la .lxxij. dic̄. Magnani-
mus stat rect⁹ sub quolibet põdere. Nulla il
lum res minorẽ facit nil illi coꝝ q̄ ferẽda sũt
displicet. quicq̄d cadere in hoĩem põt in se
cecidisse nõ queritur. vires suas nouit. vincit
fortunã virtute. Felix q̄ ad meliora impetũ
animi dedit. ponet se extra conditionẽ fortu
ne. ꝓspera temptabit. aduersa cõminuet ⁊
alijs admirãda despiciet. In imperiali loco
stat anim⁹ q̄ externa deseruit. inexpugnabi
lis est quẽ fortuna multis machinis lacessi-
tum nõ transit. Ideo dixit petr⁹ tanq̄ p̄n-
ceps. vt in euãgelio dr̄. Dñe te. pa. sum ⁊ in
car. ⁊ in mor. ire ⁊c̄. vsq3 nosse me. ⁊ in ep̄la
.i. dr̄. Vestimẽta tua sicut calcantiũ in torcu-
lari. ⁊ in ep̄la .ij. dr̄. q̄si absconditꝰ vult⁹ eius
cõtra fortunã aduersam sustinẽdo patienter
aduersa. Decimo sustinẽdo cõtumelias cle
menti bonitate. vñ Señ. li. de q̄ttuor virtu-
tibus. Si magnanim⁹ fueris: nunq̄ iudica-
bis tibi contumeliã fieri. De inimico dices.
Non nocuit mihi: sꝫ animũ nocendi habuit.
⁊ cũ illũ in potestate tua videris: vindictaꝫ
iudicabis vindicare potuisse. Scito enĩ no-
bile magnũ ⁊ honestũ vindicte genus esse
ignoscere. hec ille. Et claudian⁹ vt habetur in
Policratico. li. iiij. ca. iiij. Sis pius in p̄mis.
nã cũ vincamur in omĩ Munere: sola deos
equat clẽmẽtia nobis. Hui⁹ exemplũ habetur
a romanis. Nam cũ Anchises post mortem
suã apparuisset Enee filio suo: ait. Tu rege-
re imperio populos romane memẽto. He ti
bi erũt artes: paciq3 imponere mores. Par
cere subiectis ⁊ debellare sup̄bos. Virgili⁹
lib. vi. eneydos. Ergo p̄nceps nõ erit sicut
Lucius sylla q̄ nobilitate ciuitatis defensa
crudeliter totã vrbem deleuit. vt dic̄ Valeri⁹
li. ix. ⁊ Orosi⁹. ⁊ Eutropi⁹ lib. v. sꝫ sic Caius
cesar q̄ quos armis subegit: clementia vicit
vt dicit Suetoni⁹. Nõ erit p̄nceps sicut ne-
ro crudelissim⁹: sꝫ sicut august⁹. qui turbas
bella simultates execrat⁹ fuit. Non erit sicut
Domitian⁹ q̄ interfecit nobilissimos sena-
tores ⁊ xp̄ianos. sꝫ sicut Thitus vir oĩm vir
tutũ laude p̄stãtissim⁹: offensarũ ⁊ iniuria-
rũ indulgentissim⁹. iđo in euãgelio dr̄. Qñ
misi vos sine sacculo ⁊c̄. vsq3 satis est. Et in
ep̄la .i. dr̄ sic. Torcular calcaui sol⁹: ⁊ de gen
tibus nõ ẽ vir mecũ. Et in ep̄la .ij. dr̄. Unde
nec reputauim⁹ eũ .s. velle vindicare. Un-
decimo decorando regimẽ suũ equitate. scꝫ
potentiã suã regulãdo vt nõ abutatur illa. vñ
Policrat⁹ li. iiij. c. x. dic̄. Sic potẽtes potenter
tormẽta patientur: sic ⁊ iusticie premijs fruã-
tur pleni⁹: si recte exercuerĩt potẽtatũ: ⁊ tan
tam in futuro pre subditis habebũt gloriam:
quanta virtute eos in magna delinquẽdi li-
centia p̄cesserũt. Potuit enĩ trãsgredi ⁊ nõ
est transgressus: potuit facere mala ⁊ nõ fe
cit. iđo stabilita sunt bona illi⁹ in dño. hec il
le. Ad iusticiã enĩ p̄ncipis reputatur: cũ se tẽ-
perat ab iniurijs inferẽdis. ⁊ facultas delin
quendi: cum tñ nõ exequatur: est sibi materia
meriti. Nam declinare a malo magnũ est ĩ
p̄ncipe. etiã si mag bona ñ faciat dũ tñ sub-
ditos ĩdulgẽtia maloꝝ ñ ꝑimat. iõ ĩ euãgel.
dr̄. Et egressus .s. a malo declinãdo ibat sꝫm
ꝯsuetudinẽ in montẽ oliuarũ. .s. ppl'm a ma-
lo coercẽdo. Et in ep̄la .i. dr̄. Calcaui eos in
furore meo .s. puniẽdo delicta. Et in ep̄la .ij.
dr̄. Vere dolores nostros ip̄e portauit: q2 pe
nas et̄nas in tẽporales cõmutauit. Duo-
decimo faciẽdo bonum sublata ꝑuersitate.
Istud bonum est vt p̄nceps viuat honeste
abũdantiã ꝓcuret ppl'o suo ⁊ iusticiã faci-
at equaliter om̄ib⁹ ꝑ merito cuiusq3. ꝓuerbia
liter dr̄. Honestate senza ĩ pazzo. abũdãtia
al pouolazzo. rason in palazzo. Ideo in euã
gelio dr̄. Secuti sunt eũ discipuli ei⁹ .i. ppl's
secut⁹ est p̄ncipem. Et in ep̄la .i. dr̄. Cõculca
eos in ira mea .i. faciẽtes iniuriã ⁊ calũniã
ppl'o. Et in ep̄la .ij. Languores nr̄os ip̄e tu
lit .i. defect⁹ nr̄os sua equitate abstulit. His
modis p̄nceps ẽ famosus. Secũda cõclu-
sio. Respublica bñ gubernabitur si pacis trã
quillitas obseruatur. Patꝫ per Aug. li. de ver
bis dñi. Pax ẽ serenitas mentis: tranq̄llitas
animi: simplicitas cordis: vinculũ amoris:
consortiũ caritatis. Hec est q̄ simultates tol-
lit: bella cõpescit: cõponit iras: superbos cal
cat. humiles amat: inimicos cõcordat: cun-
ctis est placita: nescit extolli: nescit inflari,

Hanc q̄ accepit teneat:qui perdidit repetat
qui amisit exq̄rat. Quoniā q̄ in eadē nō erit
inuent⁹:a p̄re iudicabit:a filio exheredabit
a spūsctō alien⁹ deputabit.nec ad heredita
tem dñi poterit ꝑuenire:q̄ testamētū pacis
noluerit custodire.hec ille. Pax em̄ ciuitat̄
est ordinata imperādi atq̄ȝ obediēdi cōcor
dia ciuiū. Princeps autē pacifice rempubli
cam gubernabit:si hec q̄ttuor diligent̄ ob-
seruabit. Primo fidelitatē obseruando.ps̄.
Inquire pacē:ꝛ ꝑsequere eā. Ille aūt ꝑseq̄
tur pacē q̄ per oīa querit eam.s.corde ip̄am
amādo:ope ꝑpt̄ celestē mercedē ip̄am ꝓcu
cando. Si em̄ pax hūana tam dulcis ē ꝓ tē
porali salute:q̄to dulcior ē pax diuina p eter
na beatitudīe. Itaq̄ȝ hostē pugnantē neces
sitas deꝑmat nō volūtas.vt dr̄.xxiij.i.c.no-
li ꝛc̄. Vn̄ p̄nceps volendo remouere oppu
gnantia pacis:sp̄ debet tenere pacē ī volū-
tate etiaȝ si necessitate cōpellit̄ bellū exerce-
re.vn̄.xxiij.q.i.c.noli dr̄ sic. Pacē habere vo
luntatis;bellū aūt debet esse necessitat̄:vt li
beret deus a necessitate:ꝛ cōseruet in pace.
Non em̄ pax querit̄ vt bellū exerceat̄.ſ bel
lum gerit̄ vt pax acq̄rat̄. Esto ergo bellādo
pacific⁹ vt eos quos expugnas ad pacis vti
litatē vincendo ꝑducas. Beati em̄ pacifici
ait dn̄s:q̄m filij dei vocabunt̄.hec ibi. Et iō
p bellū p̄nceps inq̄rendo pacē:debet fidem
obseruare oīb⁹.q̄ꝛ.xxiij.q.i.ca.noli.dr̄ sic. Fi
des q̄n ꝓmittit̄:etiā hosti seruāda est cōtra
quē bellū gerit̄:quāto magis amico ꝓ quo
pugnat̄. Et sicut bellanti ꝛ resistenti violen
tia reddit̄:ita victorijs capto misericordia iā
debet̄.maxime in quo pacis ꝑturbatio non
timet̄.hec ibi.ergo capto inimico misericor-
diter tractabit̄.nō tn̄ p hanc misericordiā tol
litur quin malefactor puniat̄.q̄ꝛ sic nō esset
mīa:ſ impietas.xxiij.q.i.c.parat⁹.dr̄ sic. Nā
cui licētia impietat̄ eripit̄:vtili⁹ vincit̄:q̄m
nihil est infelici⁹ felicitate peccantiū qua pe
nalis nutrit̄ impunitas ꝛ mala volūtas:ve
lut interior hostis roborat̄.hec ibi. Et ibidē
ca. Apud veros dei cultores etiā ipsa bella
pacata sunt:que nō cupiditate aut crudeli-
tate:ſ pacis studio gerunt̄ vt mali coerceā-
tur ꝛ boni subleuent̄.hec ibi. Si v̄o p̄nceps
cōsperexit q̄ ꝑturbādo malos nō est pax ſ
maior ē ꝑturbatio,tūc cū discretione debet
ip̄os ꝑuersos tolerare.xxiij.q.iiij.ca. Tu bo
nus tolera malū. Nam ꝛ xp̄s iudā cū sciret
furē esse tolerauit:ꝛ ad predicandum misit.
eiq̄ȝ cū alijs eucharistiā dedit.hec ibi. Et in
euangelio dr̄. Adhuc eo loquēte ꝛc̄.vsq̄ȝ po
testas tenebrarū. Et in ep̄l'a.i.dr̄. Aspersus
est sanguis coꝝ super vestimēta mea. Et in
ep̄l'a.ij.dr̄. Et nos putauim⁹ eū q̄si leprosuȝ
ꝑcussum a deo ꝛc̄. Sc̄do equitatē amādo
puta ciuiū cōcordiā.ꝛ abhominādo dissensi
ones:ꝛ destruendo partialitates:firmādo
iudicia iudiciū:ip̄os coartādo ad iustitiā:vt
sic oēs habēdo q̄d suū est pacifice quiescāt.
vn̄ Cassiodorus li.i.ep̄l'arū.ep̄l'a.i.dic̄. In
hoc gr̄a regis extollit̄ ꝛ seruat̄ si in equitate
pacis populū dirigat ꝛ in iusticie vigore cō
seruet. Hec em̄ bonarū artium mat̄ decora
hec mortalium gen⁹ reparabili successione
multiplicat facultates ꝓtendit mores exco
lit ꝛ tantarū rerū ignar⁹ cognoscit̄ quo eaȝ
minime quesisse sentit̄. Decet regalis apic̄
curā generalitat̄ custodire cōcordiā ad lau
dem regnantis trahit̄ si ab omib⁹ pax ame
tur. Quid em̄ est q̄ p̄ncipē meli⁹ ꝑdicet q̄
quiet⁹ pp̄l's.ꝛ cōcors senat⁹ ꝛ tota respubli
ca morū honestate vestita.hec ille ergo p̄n-
ceps debet cōseruare iusticiā que est amica
pacis.ps̄. Iustitia ꝛ pax osculate sunt. Pro
pterea int̄ iudeos ꝛ xp̄m nō erat pax q̄ꝛ nō
amabant iustitiā. Petr⁹ nō habuit pacē cuȝ
iudeis.q̄ꝛ iusticiā cōdēnabant.vn̄ in euāge
lio dr̄. Comprehēdentes aūt iesum ꝛc̄.vsq̄ȝ
ter me negabis. Tertio vnitatē ꝓcurando
Res em̄ publica debet gubernari exēplo ci
uitatis celestis in qua oēs electi sunt vnuȝ.
Ioh.xvij.volo pater vt ipsi sint vnū sicut ꝛ
nos vnū sum⁹:ido p̄nceps in republica vni-
tatē ꝓcuret vt rex celestis in medio cōsistat
ꝛ petita cōtribuat.vn̄ Hilari⁹ sup Matth.
dic̄ Intantū hūane pacis xp̄s studuit ꝯcor
die vt vnitatis merito om̄ia q̄ a deo peten-
da sunt impetrāda esse cōfirmet.ꝛ vbi duo
vel tres pariter spū ꝛ volūtate collecti sunt
ibi se mediū coꝝ polliceat̄ futurū.hec ille.q̄ꝛ
vero vt plurimū in reipublice cōsortio repe
riunt̄ discoli ꝛ discordie amatores:minores
nō exhibent reuerētiā maiorib⁹:nec officia
fidelit̄ administrant̄.ido in euāgelio dr̄. Et
viri q̄ tenebāt eū illudebāt ꝛc̄.vsq̄ȝ blasphe
mantes:dicebāt in eū. Et in ep̄l'a dr̄.oīa in-
dumēta mea inq̄naui.i.maledicta iudeorū
ego xp̄s sustinui. Et in ep̄l'a.ij.dicit̄. Ip̄e au
tem vulnerat⁹ ē ꝛc̄.vsq̄ȝ scelera nr̄a. Quar
to bonitateȝ ꝑseruando. Nam in republica
debet p̄nceps custodire om̄es ꝛ oīa sibi cō
missa.s.fidē catholicā.xxiij.q.iiij.ca. Quādo
vult deus cōcitare potestatē aduersus here

ticos.aduerſus ſciſmaticos:aduerſus diſſi⸗
patores eccleſie:aduerſus exufflatores xp̄i
aduerſus blaſphematoreſ baptiſmi xp̄i nō
mirenꝫ oīes:q₂ ſic cōmonenꝫ p̄tates chri⸗
ſtiane.ſi nō mouerenꝫ quō redderēt rōnez
deo de imperio ſuo:hec ibi.ideo in euāgelio
dr̄.Et vt fact⁹ eſt dies ⁊c̄.vſq₃ de ore eius.
Itē p̄nceps debet tueri eccleſiā dei.vn̄ diſt.
lxiij.c.valētinian⁹.in fine dr̄ ſic.Noli timere
q₂ ⁊ de⁹ q̄ te elegit ſemꝑ te adiuuabit ⁊ ego
adiutor ⁊ defenſor tuus vt meū ordinē de⸗
cet ſemꝑ exiſtā.hec ibi.⁊.xxiij.q.v.c.p̄ncipeſ
.§.Sepe nāq₃ ꝑ regnū terrenū ⁊c̄.⁊ idō in
epl'a.i.dr̄.dies em̄ vltionis ī corde meo.Itē
princeps debet tueri ꝑſonas eccleſiaſticas.
vt diſt.lxxxvi.ca.boni.dr̄ ſic.⁊ viduas ⁊ pu
pillos.vt habeꝫ.xxiij.q.v.ca.admīſtratores
idō in epl'a.ij.dr̄.Diſciplina pacis noſtre ſu
per eū cui⁹ liuore ſanati ſum⁹.q₂ nos ⁊ nr̄a
ſeruata ſunt. Tertia cōcluſio p̄nceps rem
publicā bene gubernabit:ſi equitatē ⁊ iuſti⸗
ciam obſeruabit.Patet q₂ vt.xij.q.ij.c.Lux
deuotiſſimā dicitꝫ.Sūmuz in reb⁹ bonū eſt
iuſticiā colere ac ſua cuiq₃ iura ſeruare:⁊ in
ſubiectos nō ſinere qd̄ p̄tatis eſt fieri:ſ₃ qd̄
equū eſt cuſtodiri.hec ibi.ideo p̄nceps deb₃
hanc virtutez pre oculis habere.alias eſſet
inutilis reipublice.qm̄ ſicut ſine virib⁹ non
acquirunꝫ regna:ſic abſq₃ iuſticia nō retinē
tur.Iuſticia em̄ eſt pax populoꝝ:īmunitas
plebis.munimentū gētis.cura languorum
gaudium hoīm temperies aeris:ſerenitas
maris.terre fecunditas.ſolaciū pauperum.
hereditas filioꝝ.ſpes future beatitudinis.
preclariſſima v̄tutū ⁊ nec heſperus nec luci
fer tam admirabilis que fit nō puniēdi fine
ſed corrigēdi.Ad hanc obſeruādā exigunꝫ
ſeptē. Primo miſericorditꝫ iudicādo.Naz
vt habeꝫ.xlv.diſt ca.vera iuſticia cōpaſſio⸗
nem habet:falſa dedignationē ꝙuis ⁊ iuſti
ſoleant recte pctōrib⁹ indignari:ſ₃ aliud eſt
qd̄ agiꝫ tipo ſuꝑbie aliud qd̄ geriꝫ zelo di⸗
ſcipline.dedignanꝫ em̄ ⁊ non dedignantur
At cōtra hi de falſa iuſticia ſuꝑbire ſolent.
ceteros q̊ſq₃ deſpiciūt.nulla īfirmātib⁹ mīa
ꝯdeſcēdūt.⁊ q̄ ſe pctōres eē n̄ credūt eo dete
ri⁹ pctōres fiūt.h̄ ibi.Et Iob.xxix.Cūq₃ ſe⸗
derē q̄ſi rex circūſtāte exercitu.erā tn̄ merē⸗
tium ꝯſolator:ſuper quo Gregori⁹ vt habe
tur diſt.xlv.c.diſciplina.dicit ſic:ſedere quip
pe circunſtante exercitu.vigor eſt diſcipline
regiminis.merentiū vero corda ꝯſolari:mi
niſteriū pietatis eſt.hec ibi.vn̄ concluditur

eadem diſt.c.licet nōnumꝙ ſic.Plus erga
corrigendos agat beniuolētia ꝙ ſeueritas
plus cohortatio ꝙ cōmotio.plus caritas ꝙ
poteſtas.hec ibi.Contra hunc morē fecerūt
p̄ncipes iudeoꝝ.de quib⁹ in euangelio dici
tur.Et ſurgens oīs multitudo eorum ⁊c̄.
vſq₃ regem eſſe.Erant em̄ abſq₃ vlla miſeri
cordia contra ieſum armati.Ideo in epl'a
p̄ma dicitꝫ.Circūſpexi ⁊ non erat auxiliator
Propterea cōuenienter dicere poterant il⸗
lud qd̄ in epl'a.ij.dicitur.Oīes nos quaſi
oues errauimus.quia.ſ.crudeliter abſq₃ mi
ſericordia in xp̄m exarſimus. Secundo rē
publicam augere curando.Nam vt macro⸗
bius lib.i.de ſomnio ſcipionis dicit.Sine
iuſticia non ſolum reſpublica nec etiam exi⸗
guus hominū cetus nec quidem parua do⸗
mus conſtabit.Labore em̄ ⁊ iuſticia reſpu
blica creſcit.hec ille.Contra bonuz republi
ce egit pilatus de quo dicitur in euangelio.
Pilatus autem interrogauit eum ⁊c̄.vſq₃
Tu dicis.quomodo em̄ pilatus iudicabat
eum quem nouerat auxiſſe rempublicam
iudeorum:ſignis:miraculis:infirmos cu⸗
rando.turbas paſcendo:populos docendo
quem cum voluiſſent facere regem non acq̄e
uit.idō in epiſtola.i.dicitur.Queſiui ⁊ non
fuit qui adiuuaret.id ē defenderet cauſam
meam:ex omnibus quibus bene feci.Et in
epiſtola.ij.dicitur.Vnuſquiſq₃ in viam ſuā
declinauit ſcil₃ me relicto. Tertio rempu
blicam iuſte defenſando.Vnde xxiij.q.iij.
ca.Fortitudo que bello tueꝫ a barbaris pa
triam vel domi defendit infirmos:vel a la⸗
tronibus ſocios plena eſt iuſticia.hec ibi.⁊
ca.ſi quis fortitudinem latronis vel pyrate
eneruat ⁊ infirmos reddit:prodeſt illis ſua
infirmitas.Debilitata em̄ mēbra q̄b⁹ prius
nō bene vtebanꝫ:a malo oꝑe ceſſabūt.hec
ibi.ſic em̄ pilat⁹ debilitabat accuſationē iu⸗
deoꝝ aduerſus xp̄m.vt dr̄ in euāgelio.Ait
aūt pilat⁹ ad p̄ncipes ſacerdotum ⁊ turbas
⁊c̄.vſq₃ ī hoc homīe.Et ī epl'a i.dr̄.ſaluauit
mihi brachiū meū.i.defenſionē meā.⁊ l₃ ſic
defenſareꝫ nihil tn̄ ſibi ꝓfuit:q₂ non ꝓ pctō
ſuo.ſ₃ ꝓ pctīs toti⁹ mūdi purgādis patiebaꝫ
idō in epl'a.ij.dr̄.dn̄s poſuit in eo iniq̄tates
oīm noſtroꝝ.Quarto impios puniēdo:iu⸗
ſtos premiando.Vn̄ Caſſiodor⁹.li.ij.epl'a
rum dic̄ ſic Nimis abſurdū ē vt quos pena
meruit cōſumere:etiā ſibi lucra valeāt vēdi
care.ſatis abſurdū ē vt affligaꝫ dānis:q̄ cō
moda poti⁹ habet actiōis.Magni em̄ pcti

genꝰ est:alienis debitis aliū pregrauare.sua
igiẗ queq̄ꝫ dāna respiciāt.Tanta eq̄tate pol
lere oportet pncipē:vt cū Theodorico rege
dicat ꝑ eq̄tate seruāda nobis patimur con
tradicere cui etiā obedire oportet. Justicia
oēs clarificat q̊s sui participatiōe sublimat
oīm laude decoraẗ qui iustꝰ est.hec ille.Jdo
in euāgelio dr̄.Herodes viso iesu gauisus ē
valde ⁊c̄.vsq̄ꝫ nihil rn̄dit.Et in epl'a.i.diciẗ.
Indignatio mea.i.iusticia:ipa auxiliata est
est mihi.Et ī epl'a.ij.dr̄.Oblatꝰ ē q̄ꝛ ip̄e vo
luit.s.ppẗ iusticiā dei.⁊ nō aperuit os suuꝫ.
scꝫ herodi.Quinto a muneribꝰ se īmunē cō
seruando.Nam.xi.q.iij.c.Non licet iudiciū
vendere iudici:⁊ si liceat aduocato vēdere
iustū patrociniū ⁊ iuriscōsulto rectum cōsi-
liuꝫ.Et.xiiij.q.v.c.nō sane.dr̄ sic. Sꝫ nō ido
debet iudex vēdere iustū iudiciuꝫ aut testis
verū testimoniū:q̄ꝛ vendit aduocatꝰ iustuꝫ
patrociniū ⁊ iurisperitꝰ verum cōsiliū. Jlli
eñi inter vtrāq̄ꝫ partē ad examē adhibenẗ.
isti vna parte cō sistūt.hec ibi.Herodes au-
tem percepto enxenio a iudeis male iudica
uit de xp̄o.vñ in euāgelio dr̄.stabāt pncipes
sacerdotū ⁊c̄.vsq̄ꝫ erant inimici ad inuiceꝫ.
Et in epl'a.i.dr̄.Et cōculcaui populos in fu
rore meo.s.ppẗ munera suscepta male iudi
cando.Et in epl'a.ij.dr̄.Sicut ouis ad occi-
sionē duceẗ.s.paup q̄ dū nō habet q̊d offe-
rat:cōtra veritatē oppmiẗ ⁊ cito violaẗ au
ro iusticia.xi.q.iij.ca.paup. Sexto ab ira ⁊
passionibꝰ se purgādo. Nam dr̄.xi.q.iij.ca.
Jlla p̄positoꝝ sollicitudo vtilis ē:illa caute-
la laudabilis in quo totū ratio agit ⁊ furor
nihil sibi vendicat.Restringēda ē sub rōne
ptās nec q̄d agendū est pus q̄ꝫ cōcitata ad
tranq̄llitatē mens redeat.nā cōmotionis tē
pore iustū putat oīe q̊d fecerit. hec ibi. Et
ca.Jra sepe etiā innocētes ad crimen addu
cit.q̄ꝛ dū iusto amplꝰ irascimur ⁊ volumus
aliena pctā coercere grauiora cōmittimus.
hec ibi.Jdeo snīe date a pncipibꝰ nō subito
ab executoribꝰ sunt implēde ꝟ differēde.vt
habeẗ.C.de penis.l.si indictū.Cōtra hoc fe
cerunt iudei vt dr̄ in euāgelio.Pilatꝰ auteꝫ
cōuocatis pncipibꝰ sacerdotū ⁊c̄.vsq̄ꝫ por-
tare post iesum. Et in epl'a.i.dr̄. Jnebriaui
eos in indignatiōe mea.Et in epl'a.ij.dr̄.de
xp̄o quasi agnꝰ corā tondēte se obmutescet
⁊ nō aperiet os suuꝫ. Septio ciues bonos
cōgregādo debet eñi pnceps populū rege-
re in deuꝫ.Qualis ē iusticia hoīs q̄ ip̄m ho
minē auertit a deo:que vicijs:voluptatibꝰ:

ludis:inhonestatibꝰ:scortis lupanaribꝰ:de-
monijs penalitatibꝰ subijcit.Jdeo in euan
gelio dr̄.Sequebaẗ aūt illū turba multa po
puli ⁊c̄.vsq̄ꝫ in arido q̄d fiet.Et in epl'a.i.dr̄
Et detraxi ī terra virtutē eoꝝ.s malorꝝ.Et ī
epl'a.ij.dr̄.de angustia ⁊ de iudicio sublatꝰ ē
scꝫ p grām dei in qua viri boni ꝯgregāẗ ⁊
cōfortanẗ ⁊c̄. Quarta cōclusio.Principē
dignitas potestatꝫ a celesti gloria nō exclu-
dit quē virtutꝫ excellētia cū deo cōcludit.vñ
Policratꝰ.li.iiij.ca.x.dic̄ sic. Jmpossibile di
cunt q̄dā ⁊ hic florere cū mūdo:⁊ in eternū
florere cuꝫ xp̄o.Quoꝝ snīa vera est si inter
mundi flores reputes lenocinia viciorum.
Atq̄ꝫ ⁊ reges florere pñt ⁊ mūdialiū florū
dulcissimos ⁊ vtilissimos in eternuꝫ capere
pñt fructꝰ.Quid aūt beatiꝰ est:q̄ꝫ si de diui
tijs ad diuitias de delicijs ad delicias.de glo
ria ad gloriā pncipes transferanẗ.de tēpora
libus ad eterna:hec ibi.debet aūt tria face-
re.Primo honorē dei pcurare.Nam pnci-
pes pagani q̄ꝫ maxime venerabanẗ deos su
os.vñ Valeriꝰ maximꝰ.li.i.dic̄.q̄ꝫ Tarqui-
nus voluit vt sicut parricida in sacculo de
corio demergereẗ:sic dei cōtemptor.Et na-
buchodonosor decreuit vt quicūq̄ꝫ blasphe
maret deū celi:punireẗ.xxiij.q.iiij.c.Nō inue
nitur.ps̄.Et nūc reges intelligite erudimini
qui iudicatis terrā:seruite dn̄o in timore:⁊
exultate ei cū tremore.s.leges iustas ordinā
do.Sꝫ hodie fit q̊d habeẗ dist.ix.c.Jmpera
tores q̄ñ p falsitate ꝯ̄ vitatē ꝯstituūt malas
leges:pbanẗ bene credentes:coronanẗ pse
uerantes.Quādo aūt p veritate cōtra fal-
sitatē cōstituūt bonas leges:terrenẗ seuien
tes ⁊ corriguntẗ.hec ibi.Cōtra honorē dei fe
cit pilatꝰ ⁊ iudei.De quibꝰ in euangelio dr̄.
Ducebanẗ aūt ⁊ alij duo neq̄ꝫ ⁊c̄.vsq̄ꝫ alte-
rū a sinistris.Et in epl'a.ij.dr̄.Qui abscisus
est de terra viuētiū ⁊c̄.vsq̄ꝫ ⁊ cū sceleratꝫ re-
putatꝰ ē.Ecce obprobriū dei ⁊c̄. Scd̄o hūi
liter virtuosa amare.vñ Augꝰ.li.vij.de ciui.
dei.c.xxiiij.dic̄ sic.Felices eos dicimꝰ si iuste
imperāt:si inẗ linguas sublimiẗ honorātiuꝫ
⁊ obseq̄a munꝰ hūiliẗ laudātiū nō extolluntẗ
ꝟ se hoīes eē meminerit si suā ptātē ad dei
cultū maxīe dilatādū:maiestati eiꝰ famulā
faciūt si deū timēt diligūt colūt.si plꝰ amāt
illud regnū vbi nō timēt hr̄e cōsortes:si tar
dius vindicant:si facile ignoscūt:si eandem
vindictā p necessitate regēde tuendeq̄ꝫ rei
publice non pro saturandis inimiciciarum
odijs exercent:si candē veniam non ad im

punitatē iniq̄tatis: s3 ad spem correctionis
indulgēt si qd aspere cogunt᷑ plerūq3 decer
nere: mīe lenitate ⁊ bñficiorū largitate com
pescant: si luxuria tanto eis est castigatior:
q̄to possit esse liberior. si malūt cupiditati
bus prauis q̄3 q̄buslibet gentib⁹ imperare.
Et si hec oīa faciūt nō ꝓpter ardorē ianis
glīe: s3 charitate felicitatis eterne. si ꝓ suis
pctīs hūilitat᷑ ⁊ miseratiōis ⁊ orōnis sacri
ficiū deo suo vero imolare nō negligūt. hec
ille. Has virtutes demōstrauit pnceps no
ster xp̄s iesus: de quo i euāgelio dr̄. Jesus
aūt dicebat: pater dimitte illis ⁊c. vsq3 ex
pirauit. Et in ep̄la. ij. dr̄. Et ipe pctā multo
rū tulit ⁊ ꝓ transgressorib⁹ orauit. Et sic p3

Tertio in suis actibus laudē eternā affe
ctare. Nō em̄ d3 q̄rere dn̄ium ꝓpter glīam
q2 vt ait Aug. li. v. de ci. dei. c. xix. Qui glīa3
ꝯcupiscit aut vera via nitit᷑: aut certe dolis
⁊ fallacijs ꝯtendit: volēs bonus videri esse
qd nō est. ⁊ ideo virtutes hn̄ti magna vir
tus est ꝯtenere glīam: q2 ꝯtempt⁹ ei⁹ in cō
spectu dei est. iudicio aūt nō apitur hūano.
Jdeoq3 instat ardēter vt poti⁹ ille laudetur
a quo h3 hō quicq̄d in eo iure laudat᷑. h᷑ ille
Princeps ergo vera pietate in deū quē di
ligit d3 credere ⁊ sperare ⁊ sibi ipsi nihil d3
tribuere nisi eius mīe cui metuit displicere.
ideo in euangelio dicitur. videns aūt Cen
turio ⁊c. vsq3 ad finē. Et in epistola. i. dicit᷑
Miserationum domini recordabor.

Scd̄o declarat᷑ eadē cō
clusio testimonio legis aplīce: ⁊ h᷑ q̄drupl'r
Pr̄io beat⁹ Petr⁹ ep̄la. i. c. ij. dic̄ sic. Oēs
honorate: fraternitatē diligite: deū timete:
regē honorificate: serui subditi estote in oī
timore dn̄is: nō tm̄ bonis ⁊ modestis: sed
etiā discolis hec ille. Scd̄o Paul⁹. i. Thi
moth. vi. dic̄ sic. Quicūq3 sub iugo sunt ser
ui dn̄os suos oī honore dignos arbitrent᷑:
ne nomen dn̄i ⁊ doctrina blasphemet᷑. qui
aūt fideles hn̄t dn̄os nō ꝯtemnant: q2 frēs
sunt: s3 magis seruiāt. q2 fideles sunt ⁊ dile
cti. q2 bñficij dei pticipes sunt hoc doce ⁊ ex
hortare. hec ibi. Et Roma. ij. dicit sic. Qui
cunq3 sine lege peccauerūt: sine lege pibūt.
⁊ q̄cunq3 in legē peccauerūt: ꝑ legē iudica
buntur. nō em̄ auditores leg̃ iusti sunt apd̄
deū: s3 factores legis iustificabunt᷑. Cū em̄
gentes que legē nō hn̄t natural'r ea q̄ leg̃
sunt faciūt: eiusmodi legē nō hn̄tes ipi sūt
sibi lex qui ostendunt opus legis scriptum
esse in cordib⁹ suis: testimoniū illis redden
te ꝯscientia ipoꝝ ⁊ inter se inuicē cogitatio
nū accusantiū aut etiā defendētiū in die cū
iudicabit de⁹ occulta hoīm. hec ibi. Tertio
beat⁹ Jacob⁹ in ep̄la. ij. c. dic̄ sic. Si em̄ legē
pficitis regalē: diliges ꝓximū tuu3 sicut te
ipm bñfacitis. si aūt psonas accipitis: pec
catū opamini. redarguti a lege q̄si trāsgres
sores. sic loq̄mini: sic facite sicut ꝑ legem li
bertatis incipiētes iudicari. hec ibi. Quar
to Act. xxiij. dr̄ sic. paul⁹ ait principi sacer
dotū. Tu sedens iudicas me s᷑m legē ⁊ cō
tra legē iubes me pcuti. hec ibi. Dubitat᷑
que sit mag̃ necessaria reipublice vel iusti
cia vel amicicia? Rn̄det᷑ q᷑ iusticia est du
plex. s. legalis per quā hō ꝯcordat legi ordi
nanti act⁹ oīm virtutū in bonū cōe: ⁊ talis
iusticia est pclarior inter oēs virtutes mo
rales inq̄ntū bonū cōe ꝓeminet bono sin
gulari vni⁹ psone. ⁊ sic Tulli⁹ li. de officijs
dic̄ q᷑ iusticia virtutis splēdor est maxim⁹
qua viri boni nominant᷑. Et talis iusticia ē
magis necessaria reipublice. sicut totu3 est
meli⁹ sua pte. Alia est iusticia pticularis q̄
versat᷑ circa ea que ptinent ad cōicatione3
vite: ⁊ hec īmediate ordinat hoīem ad bo
nū alteri⁹ singularis psone vl' ꝑ cōmutatio
nes. puta vn⁹ hō indiget pecunia ⁊ abūdat
frumēto: alter abūdat pecunia ⁊ īdiget fru
mento. iusticia pticularis est vt fiat cōmu
tatio. s. vt vn⁹ tantū det frumenti ⁊ accipiat
pecuniā: ⁊ alter tantū det pecunie ⁊ accipiat
frumētū. Et sic amicicia est magis necessa
ria reipublice. Vn̄ Tulli⁹ li. de amicicia dic̄
sic. Amicicia oīb⁹ reb⁹ hūanis ꝓponēda est
Nihil enim est tam nature aptū tamq3 cō
ueniens ad res secundas vel aduersas.

Tertio declarat᷑ eadem
ꝯclusio testīonio leg̃ canonice. Sciendū q᷑
lex hūana vt sit bñ edita ⁊ vt obliget in fo
ro ꝯscīe requirunt᷑ q̄ttuor. Pr̄io d3 eē rō
nabilis. Nā vt habet᷑ distinc. i. c. ꝯsuetudo.
Lex est oē qd rōne ꝯstat dūtaxat qd reli
gioni ꝯgruit: qd discipline ꝯuenit: qd saluti
pficit. h᷑ ibi. Cōsuetudo em̄ aut constitutio
scripta habens ista est lex. di. i. c. lex. Et di.
vij. c. moyses. Tales instituūtur ⁊ promul
gantur. distin. iiij. c. in istis. Ad quas tenen
das non solum subditi: sed etiam legis con
ditor obligatur. quia licet solutus sit a lege
honestum tamen est vt pre ceteris s᷑m le
ges quas statuit viuat. vt habet᷑. xxv. q. i. c.

ↄfidimꝰ.⁊.c.ideo.ꝑ totū.Math.v. Non ve
ni soluere legē:ſ adimplere.Et in talibꝰ le-
ges seculi debent canones sequi:vt habet
ij.q iij.c.cuthemiū.in fine.vbi dicitur sic.le-
ges seculi sacros canones nō dedignantur
imitari ⁊c̄. qꝛ lex que obuiat sacris scriptu-
ris ⁊ decretis pape ⁊ bonis moribꝰ nullius
debet esse momenti.dist.x.c.non licet. Lex
enī diuina ⁊ canonica est superior legibus
seculi.dist.x.c.lege.vnde qđ legibꝰ diffinitū
est p̄cipue eccl'asticis est tenendū.vi.q.iiij.
c.ſi inter ep̄os.Cuius ratio ponit.xi.q.iij.c.
summope.vbi dr̄ sic.Sꝫ causis priꝰ diligen
ter ventilatis cū res que ignorabat plenit
ad notitiā venerit:tūc diuina ⁊ hūana lex
reuoluat ⁊ ſm ꝙ ibi ↄstitutū est remota ꝑ
sonarū acceptione diffinitiua ꝓferat snīa.
hinc est ꝙ moyses querelas populi semꝑ
ad dn̄i tabernaculū ingressus referebat ⁊
iuxta ꝙ dn̄s impabat iudicia ꝓponebat.h
ibi.Hoc aūt est ↄtra illos q̇ dicūt ꝙ non te
nentur ad decreta vel ad decretales vel ad
ↄstitutiōes papales vel ꝓuinciales:qꝛ non
ↄuenit iudicare de legibꝰ ſ ſm legē.dist.iiij.
c.erit.§.ꝓximū.⁊.c.sequenti.Nā vbicunqꝫ
lex est a deo ad moꝝ cōpositionē ⁊ ad culpe
refrenationē:ibi p̄uaricatio legis est a dya
bolo.dist.xxxv.c.sexto die.Scđo dꝫ esse ꝓ-
babilis.Nā oīs lex ⁊ ↄstitutio ligat postq̄
ꝑuenit vel ꝑuenire potuit ad notitiā subdi-
torū.ex̄ in nouella innocētij de ↄcessione p̄-
bende.c.i. Si aūt q̇s dicat ꝙ vult vti vanis
vel illicitis:qꝛ sunt ab hoībꝰ solita.Respon
detur ꝙ non excusat a pctō:qꝛ ꝓpter bone
vite trāsgressores lex posita est ⁊ nō ꝓpter
iustos.Iustis enī nō est lex posita.ex̄ de re-
gularibꝰ.c.licet. Quia q̇ lege priuata ducit
nulla rō exigit vt lege publica ↄstringat:vt
ibidē dr̄.Et.xix.q.ij.c. due sunt inq̇t leges.ī
fine.Nec obstat ꝙ pōtifices romani ⁊ alij
nouas leges ↄdunt ⁊ antiquas reuocant:
qꝛ precedentiū reuocatio ⁊ nouarū ordina
tio fit occasione malorū emergentiū.vnde
xxv.q.ij.c. Posteaq̄.§. sancta romana ec-
clesia.Exemplū de serpēte eneo:de quo Jo.
iij.c.dicit.sicut moyses exaltauit serpentē
in deserto ⁊c̄.qui fuit factꝰ iubente deo,quē
cū postea coleret populus:ezechias rex ius-
su dei destruxit.nō solū aūt lex diuina:ſ etiā
lex humana obligat in foro ↄscientie etiam
si nullus sit qui transgressorē puniat.Vn̄
glosa ex̄ de concessione prebende.c.detestā-
da.libro.vi.dicit ꝙ qui scienter facit contra
ꝓhibitiōes canonū siue ↄtra p̄cepta mor
taliter peccat.ꝓbat:qꝛ dr̄.i.q.vij.c. Si quis
oēm traditionē ecclesiasticā siue scriptā si
ue non scriptā violat anathema sit.vnde
Iohes ⁊ Laurentiꝰ dicūt ꝙ traditio eccle
sie obligat vt p̄ceptū.Idē dicit Hostiensis
ex̄ de maioritate ⁊ obediētia.c.v.Lex enī
ecclesie ⁊ lex ciuilis concordant cū lege dei.
institu.de iusticia ⁊ iure.vbi dicit. Iusticia
est honeste viuere:alterū nō ledere:ius su-
um vnicuiqꝫ tribuere.⁊ lex dei dicit.Sobrie
iuste ⁊ pie viuamꝰ in hoc seculo.Thitū.ij.
Circa ꝓhibitiōes homicidij:furti:adulterij
lex diuina ⁊ humana ↄcordant.Exo.xx.Et
xxij.q.v.c.nō mechaberis.Concordāt etiā
in punitionibꝰ:qꝛ omēs leges puniūt delin
quentes.Concordant etiā in ꝑmissionibꝰ
qꝛ sub omni lege multa permittunt que tn̄
nō approbant.xxxi.q.i.c.hac rōne.Omnis
enī lex aut precipit aut vetat aut punit aut
ꝑmittit.dist.iij.c.oīs lex. Tertio dꝫ esse vti
lis.Nā lex dꝫ statui ꝓ cōi vtilitate ⁊ non ꝓ
priuato cōmodo.dist.iiij.c.erit. Lex enī dꝫ
esse honesta:qꝛ in iure nō solū ↄsiderat iu-
sticia:ſ etiā honestas. Itē dꝫ esse iusta. Nō
enī est ius nisi sit iustū. Itē dꝫ esse possibil.
qꝛ si ex impossibilitate legis q̇s transgredi-
atur:nō imputat ei ad penā.xv.q.i.c.nō est
Quarto dꝫ esse amabilis.Nullꝰ enī diligit
opa meritoria nisi ꝓpria volūtate:que si cō
tra legē facta sint:ꝓ infectis habent.xxv.
q.v.c. Imperiali ↄstitutiōe sancitū est apte
vt que ↄtra leges fiūt non solū inutilia:sed
etiā ꝓ infectis habenda sunt.⁊c̄.Et vt dicit
dist.iiij.c. facte sunt leges vt humana coer-
ceatur audacia ⁊ innocētia tueatur.Vn̄ le-
ges obligant conscientiā ad sui obseruātiā

Quarto declarat eadē

conclusio testimonio legis ecclesiastice: ⁊
hoc quadrupliciter. Primo beatus Gre-
gorius vt habetur dist.xij.c. Preceptis apo
stolicis non dura superbia resistatur:sed ꝑ
obedientiā qua a sancta romana ecclesia
⁊ apostolica auctoritate iussa sunt salutife-
re impleantur:si eiusdem dei ecclesie que ē
caput vestrum omnium communionē ha-
bere desideratis. Non nouum aliquid pre-
senti iussione p̄cipimꝰ:ſ illa q̄ olim indulta
vident firmamꝰ cū nulli dubiū sit ꝙ nō so
lū pontificalis causatio:ſ oīs sancte religio
nis relatio ad sedē apostolicā q̄si ad caput
eccl'iarum dꝫ referri ⁊ inde normā sumere

vñ sumpsit exordiũ nec caput institutionis videat omitti. Cui⁹ auctis sãctionẽ oẽs retineant sacerdotes q̃ nolũt ab aplice petre sup quã xp̃s vniuersalez fundauit eccl'iam soliditate diuelli. Si q̃s hec aplice sedis p̄cepta nõ obseruauerit: pcepti honoris hostis esse non dubitet. hec ibi. Scd̃o beat⁹ Hieronym⁹ ad Lucianũ vt habet ibidẽ. c. Illud breuiter te admonendũ puto traditiones eccl'iasticas q̃ fidei nõ officiant: ita obseruãdas vt a maiorib⁹ tradite nec aliorũ ꝯsuetudine ecõtrario alioꝝ more subuerti. hec ibi. Tertio beat⁹ Amb. li. de officijs dicit sic. Male se rectũ putat q̃ regulã summe rectitudinis ignorat. Iusticia est q̃ nil alienũ vendicat: q̃ cuilibet tribuit qd̄ suum est: q̃ negligit ꝓpriã vtilitatẽ vt seruet cõez eq̃tatẽ. ſm quã prima iusticia est in deum: scd̃a in patriã: tertia in ꝑentes: q̃rta in omnes. hec ille. Quarto beat⁹ Aug. ad Bonifaciũ vt habet dist. ix. c. q̃cunqꝫ legib⁹ imperatoꝝ q̃ ꝓ dei veritate ferunt obtempare nõ vult: acq̃rit grande suppliciũ. Quicũqꝫ ẽ legib⁹ impatoꝝ q̃ ꝯtra dei voluntatẽ ferũtur obtẽpare nõ vult: acq̃rit grande p̄miũ. hec ibi. Ecce quõ leges hũane obligant cõscientiã ad ipsarũ obseruantiã. Quia vero ꝯtra leges hũanas q̃ sunt ſm dei volũtatẽ xl. modis peccam⁹. ideo. xl. dieb⁹ ieiunam⁹.

Prio copulãdo. Nã ſm leges impiales q̃ nũc vigent: fili⁹ vni⁹ generi põt copulare matrimoniũ cũ filio alteri⁹ generi. vt in auten. de nuptijs. §. int eas. ⁊ C. de nuptijs. l. memini. Sꝫ iste casus est illicit⁹ ⁊ ſm deuꝫ ⁊ ſm aĩam nõ seruandus: imo tales debẽt penit⁹ separi. vt hr̃. xxxv. q. iij. c. pgeniẽ. Et ex̃ de ꝯsanguinitate ⁊ affinitate. c. nõ debꝫ. Scd̃o rapiẽdo. Nam ſm leges impiales puella rapta nõ põt ꝯtrahere matrimoniũ cũ suo raptore. C. de raptu virginũ. l. vnica. ⁊ idẽ erat olim ſm antiquos canones. Sꝫ hodie põt si rapta velit ꝯtrahere cũ raptore. ex̃ de raptorib⁹. c. accedẽs. ⁊ c. fi. Tertio fornicãdo. Nã ſm leges impiales licitũ est hoĩ soluto tenere solutã mulierẽ in concubinã. vt in autẽ. q̃b⁹ modis. §. si q̃s aũt. Sed ſm deũ ⁊ ꝯsciãꝫ oĩs fornicatio etiã simplex mortale pctm̃ est ⁊ excludit a regno dei: vt dic aplſ. i. Cor. vi. ⁊ s̃. dictũ ẽ. Q̃rto occidendo. Nã ſm leges ĩpiales licitũ est viro occidere adulterũ vxoris deprehensum in adulterio si ẽ psona vilis cui nõ dꝫ reuerẽtiã. ff. de adul. l. marito. ⁊ l. si adulterũ. ⁊ C. de adul. l. grach⁹. Silr̃ licet patri q̃ hꝫ filiã in ptãte occidere adulterũ filie in domo suã: ⁊ generi occidere filiã. ff. de adulte. l. pr̃. ⁊ l. nec in ea. ⁊ l. qd̄ ait. Silr̃ latronẽ siue pplatorẽ agroꝝ. C. q̃ñ. l. i. ⁊ ij. Sꝫ ſm deũ ⁊ conscientiã nihil hoꝝ licet: imo ꝓhibent cũ p̄cipitur Exodi. xx. Non occides ⁊c̃. Quinto adulterãdo. Nã ſm leges ĩpiales dãnãtur q̃ dep̄hensaꝫ in adulterio tenẽt in vxorẽ. C. de adul. l. crimẽ. ⁊ l. castitati. Sꝫ ſm deũ ⁊ iura canonica põt tenere sine vlla pena dummõ ip̃a velit ab adulterio recedere. xxxi. q. i. §. subaudit. in. c. illõ vero. ⁊ sic pꝫ. Sexto repudiãdo. Nã ſm leges ĩpiales in multis casib⁹ licitũ est vxorẽ repudiare ⁊ matrimoniũ rite ꝯtractũ dissoluere. Sꝫ ſm legẽ diuinã ⁊ ꝯsciam nõ ꝯcedit. vt notat di. x. c. lege. vbi dr̃. Si inq̃t religiõis cã dissolui debere vincula m̃rimonij dicant: sciẽdũ ẽ ꝙ ⁊ si lex hũana h̃ ꝯcessit: lex t̃ñ diũa ꝓhibuit ⁊c̃. Et. xxvij. q. ij. c. Sũt q̃ dicunt religiõis grã cõiugia debere solui. Verũ sciendũ est q: si lex humana hoc ꝯcessit: t̃ñ lex diuina ꝓhibuit. per se enim veritas dicit. Quos deus coniunxit homo non separet. Qui etiã ait. Non licet dimittere vxorem: excepta causa fornicationis ⁊c̃. Septimo nubendo. Nã ſm leges imperiales mulieres mortuo viro nubẽtes infra tp̃s luct⁹. s. vni⁹ anni sunt infames: ⁊ incurrũt multas penas. C. de secundis nuptijs. l. i. ⁊ ij. Sꝫ ſm deũ ⁊ ꝯsciãꝫ vt aplſ dic: nubat libere cui vult ex̃ de secũdis nuptijs. c. fina. Et ſm Innocentiũ oẽs ille pene que sibi debentur remittunt ei. Secus si idẽ ꝑueniat ad alios. Octauo alendo. Nã ſm leges imperiales filius spurius ex dãnato coitu om̃i beneficio excludit. C. de naturalib⁹ libe. l. licet aũt. Sed ſm deum ⁊ ꝯscientiã interest ep̃i facere ꝙ vterqꝫ parentum talibus liberis necessaria subministrent ſm ꝙ facultates suppetunt. ex̃ de eo q̃ duxit in matrimoniũ quã polluit ꝑ adulteriũ. c. cũ haberet. Nono hereditãdo. Nã ſm leges imperiales heres si nõ fecerit inuentariũ tenet ad oĩa debita defuncti: non t̃ñ tenet de maleficio defuncti testatoris nisi quantum ad ip̃m peruenit: vel nisi cũ testatore fuerit lis ꝯtestata. sed ſm deũ ⁊ canones ⁊ ſm ꝯscientiã heres quilibet tenetur ad omnia debita defuncti siue fuerint ex contractu siue ex maleficio vel quasi: ⁊ siue res peruenit ad heredem siue nõ: ⁊ siue lis fuerit contestata siue non. xvi. q. vi. ca. Si

ep̃us qͦ absit.extra de pignorib⁹.c. ex pre-
sentiũ. ex̃ de solutionib⁹.c.i. Decimo soluẽ
do. Nã si hereditas nõ est sufficiẽs ad oĩa
debita testatoris ꝑsoluenda:tũc in iudicio
aĩe etiã si nõ fecit inuentariũ nõ tenet nisi
ꝓ quanto hereditas sufficit:ſ debita tenet
sine diminutiõe ꝑsoluere.Si tñ hereditas
nõ extendit vltra debita siue fuerint ex con
tractu siue ex maleficio vel quasi: nil dꝫ da
ri legatarijs donec satisfactũ fuerit credito
ribus. Undecimo testãdo. Nã ſm leges
impiales id qͦ relinquit in vltima volũta
te nõ valet nisi hẽat septẽ vel q̃nq; testes.
institu.de testi.§.finali.Et.C.de testa.l.hac
ↄsultissima.Sꝫ ſm deũ ⁊ canones ⁊ ↄscien
tiã his que relinquunt ad pias cãs sufficit
vn⁹.ex̃ de testa.c.cũ oẽs.⁊.c.relatũ. Duo-
decimo ꝓmittẽdo.Nã ſm leges impiales
si ꝓmitto aliq̃d nudo pacto non teneor:qꝛ
nõ orit inde actio.ff.de pactis.l.iuris.ſ ſm
deũ ⁊ canones:mortaliter peccat recedens
a pacto. ex̃ de pactis.c.i. vñ ex nudo pacto
siue ꝓmissiõe orit actio ꝓut notat eodẽ.c.
Decimotertio mercãdo.Nã ſm leges im
periales inter vendentes ⁊ emẽtes ↄcedit
deceptio: qꝛ lex hũana multa ꝑmittit impu
nita.punit aũt soluꝫ qñ est magn⁹ excessus
in emptiõe ⁊ vẽditiõe.puta si q̇s deceptus
sit vltra dimidiũ iusti p̃cij.tũc enĩ cogit ad
restitutionẽ:ſ ſm legẽ diuinã nihil impuni
tũ relinquit. Uñ ſm legẽ diuinã illicitũ re
putat si in emptiõe ⁊ venditiõe nõ sit ob-
seruata equalitas iusticie ⁊ tenet ille q̇ pl⁹
hꝫ recõpensare dãnificato.ex̃ de donationi
bus.c.ꝑ tuas. Decimoq̃rto emẽdo. Nam
ſm leges imperiales nõ licet emere iura ⁊
actiões q̄ q̇s hꝫ ↄtra aliũ ꝓ minori precio
ꝙ̄ sit principale debitũ:al's nõ valꝫ emptio
nec peti poterit nisi vsq; ad id qͦ solutũ ẽ.
nec etiã possunt talia iura ꝓ ꝑte vendi ⁊ ꝓ
ꝑte donari.C.mandati.l.ꝑ diuersas.⁊.l.ab
anastasio.ſ ſm deũ ⁊ ↄsciaꝫ nil ꝓhibet me
emere iura ↄtra aliquẽ pro minori p̃cio ꝙ̄
sint ip̃a iura: dũmõ hec nõ faciã in fraudẽ
vsure.ſ ꝓpter interesse meũ aut laborẽ qui
forsan erit in rehabẽdo:seu qꝛ dubito ne de
bitor fugiat aut ad pauꝑtatẽ veniat. De
cimoq̇nto p̃scribẽdo.Nã ſm leges imperi-
ales in longissimo tp̃e possessor male fidei
prescribit:quia requiritur bona fides in p̃-
scriptione.x.vel.xx.annoꝝ.C.de prescriptio
ne xxx.vel.xl annoruꝫ.l.non requiritur.ſm
deũ ⁊ canones aliter est. ex̃ de regulis iuris.
l.professor.libro.vi.Et.xvi.q.iij.§.potest.ex̃
de prescriptionibus.c.vigilanti. Decimo
sexto cogitando.Naꝫ ſm leges imperiales
maleficia cogitatiõis regulariter nõ puniũ
tur.ff.de penis.l.cogitationis.sed ſm deũ ⁊
ↄscientiã oĩs cogitatio mala vel a deo vel ꝑ
pnĩam est punienda.xxxiij.q.ij.c.oĩs iniqui
tas ⁊ oppressio ⁊ iniusticia: iudicium san-
guinis est ⁊ licet gladio nõ occidas: volun
tate tamẽ interficis. hec ibi. Decimosepti
mo diuinando.Nã ſm leges impiales licꝫ
diuini incantatores magi ⁊ malefici puni
antur:tñ qui hoc faciũt ↄtra ymbres ven-
tos grandines p̄miant.C.de malefi.l.eoꝝ.
ſ ſm deũ ⁊ ↄsciẽtiã nullo mõ etiã sic facere
licet:sed pctm̃ grauissimuꝫ est. Leuit.xxix.
Aĩa q̄ declinauerit ad magos ⁊ ariolos ⁊c̃.
interficiã illã de medio ppl̃i mei.xxvi.q.v.ꝑ
totũ. Decimooctauo corrũpendo.Nã ſm
leges imperiales licitũ est in causa sangui-
nis corrumpere accusatorẽ.ff.de preuarica-
toribus.l.fi.sed ſm deuꝫ ⁊ conscientiã non
licet:quia inducit euꝫ ad illicitũ. Decimo
nono ꝑmittendo.Nã ſm leges imperiales
vsura ꝑmittit.C.de vsuris ⁊c̃. ſ ſm deũ ⁊
ↄsciam oĩno ꝓhibet.ps̃.q̇ pecuniã suã non
dedit ad vsurã.Luc.vi.date mutuũ ⁊c̃. Ui
gesimo trãsgrediẽdo. Nã si vniuersitas vel
collegiũ approbatũ faciat ↄstitutiões oẽs
de illo collegio obligantur ad illa statuta in
foro ↄscientie.ex̃ de ↄstitutionib⁹.c.q̄ in ec-
clesiarũ.⁊.c.litteris.Ex quo patet ꝙ illi qui
sunt in aliqua ↄfraternitate statutoꝝ obli-
gantur ad sua statuta:puta ꝙ visitent infir
mos:ꝙ sepeliãt mortuos: ꝙ teneant iura
sui hospitalis ⁊c̃. Uigesimoprimo nesciẽ-
do. Nã cõiter loquẽdo oẽs eiusdẽ cõitatis
tenent scire ⁊ obseruare statuta ⁊ cõstitu
tiones cõitatis sue.insti.de iure naturali.§.
i.⁊.ij.Tñ a sententijs ꝓlatis ꝑ statuta ordi
narioꝝ excusant ignorãtes:qꝛ nõ ligantur
illis nisi eoꝝ ignorantia fuerit crassa aut su
pina.ex̃ de ↄstitutionib⁹.c.vt aĩarũ.li.vi.vt
pꝫ ⁊c̃. Uigesimoscd̃o artãdo. Nã general
ↄstitutio incipit artare suos subditos post
duos mẽses a tp̃e publicatiõis. In auten.
vt noue ↄstitutiões facte.vñ Berñ.⁊ Joh.
andree dicunt sic. Cũ istud sit iure ciuili ex
pressum ⁊ iure canonico ↄtrariũ nõ sit cau
tũ:illud seruabim⁹ quinetiã roboratũ vide-
tur.extra ne clerici vel monachi.c.vlti. ⁊ ex̃
de sñia excõicatiõis.c.nouit.nisi ip̃a ↄstitu
tione aliud caueatur.Inferioꝝ autẽ cõsti-

tutio incōtinēti ligat facta ꝓmulgatōe. ꝺm
Host. vtputa capitulo⁊ ⁊ vniuersitatū. ni/
si forte absentes ⁊ ignorantes quibꝰ neqꝫ
tp̄s daẜ neqꝫ limitaẜ: ꝫ iudicis arbitrio re/
linquitur. ex̄ qui matrimoniū accusare pn̄t.
c. fi. post hoc tp̄s peccant nō obseruātes ⁊c̄.
Vigesimotertio exigēdo. Nā qui faciunt
leges ⁊ statuta vt nō solū layci: ꝫ etiā eccle
siastici soluant cabellā seu pedagiuꝫ ꝓ reb⁹
suis quas nō cā negociatiōis deferūt vel de
ferri faciūt ꝫ ꝓ victu suo. si sunt persone sin
gulares: sunt excōicate ip̄o facto. si collegi/
um vel vniuersitas vel castrum vel ciuitas
talia statuta fecerit: ip̄o facto subijciẜ inter
dicto. Nec a predictis absolui possunt nisi
satisfecerint ⁊ plene restituerint. vt notaẜ
ex̄ de censib⁹. c. q̄ꝫ ꝙ. li. vi. vt pꝫ ⁊c̄. Vigesi
moquarto statuēdo. Nā si q̄s statuat leges
ꝯtra ecclie mādata: puta ꝙ liceat facere sy
monias aut alienare fundum eccliasticum
⁊ hmōi: ip̄o iure nō valent. dist. viij. c. q̄ con
tra mores hoiꝫ. Et. xxxij. q. vij. c. flagicia. ex̄
de ꝯstitutionib⁹. c. que in eccliarū. imo faci/
entes ⁊ seruantes peccāt mortalr̄. ex̄ de sy/
monia. c. cū in ecclia. ⁊. c. nō satis. ⁊ si q̄ dā/
nificati sunt occasiōe talis legis: tūc ꝯdito/
res ⁊ heredes ip̄o⁊ teneñẜ ad restitutionē
plenariā. Vigesimoq̄nto suadēdo. Nā il
li q̄ ꝯduxerūt ꝯditorē ad talē legē faciendā
teneñẜ in solidū. Et silr̄ oēs seruātes tenē/
tur ad restitutionē oīm eo⁊ que occasione
talis legis lucrati sunt vel etiā alios dam/
nificauerūt: q2 agētes ⁊ ꝯsentiētes par pe/
na ꝯstringit. ex̄ de regul' iuris. li. vi. Vigesi
mosexto onerādo. Nā cū aliq̄s dn̄s vel p̄si
dens tp̄alis leges imponit onerosas subdi
tis nō ꝑtinentes ad cōem vtilitatē: ꝫ mag̃
ad gl'iam vel cupiditatē ꝓpriā. puta si vel
let ludere vel ad vanitatē expendere: vel si
in bello q̄ꝺ ex ꝑte sui iniustū erat cogaẜ se
redimere: tūc si q̄d ꝑ eū vel ꝑ officiales su/
os a subditꝭ exactū est ⁊ ad dn̄os ip̄os per
uenit: teneñẜ restituere illis a q̄b⁹ exactū ē
si sciunẜ. al's in pias cās vel vtilitatē cōem
Si aūt ad ip̄os nō ꝑuenit: debēt officiales
suos ad restitutionē cōpellere. Vigesimo
septimo ꝯcutiēdo. Nā p̄nceps ꝓ bono rei/
publice dꝫ statuere ne officiales publici q̄
publicani vocanẜ exactōis p̄tereāt statutū
vt sunt datiarij: cabellarij: iurati ciuitatum
Vn̄ Policrat⁹ li. vi. c. i. dic̄ sic. Est officium
publicani exigere ⁊ recip̄e q̄ꝺ statutuꝫ est.
Quicq̄d ampli⁹ est: a malo est exigentis ⁊
accipiētis. Publicano⁊ aūt oīum a maxi/
mo vsqꝫ ad minimū cer⁹ ꝯcussiōi nūc poti⁹
ꝙ iusticia vacat: ⁊ ita in populū debachanẜ
vt q̄ꝺ relicq̄t vn⁹ alij non moreñẜ auferre. vt
aūt eis maior fit licētia nocēdi: vnus in se
plura coaceruat officia: vt q̄ꝺ ab vno non
accepit officio tollat ab alio. vtiqꝫ iam fiūt
ista palā. nec eos p̄sides aut ꝓconsules ꝓ/
hibent: q2 vt dici solet. Opib⁹ lupi ꝯgratula
tur coruus: ⁊ mīstro iniq̄tatis ip̄ius iudex
applaudit. ꝑfecto factio isto⁊ nō iusticiam
exequiẜ: ꝫ illudit. legē nō implet: ꝫ euacuat
licet nōnulli seua p̄rogatiua verbo⁊ aduer
sus mentē legis suū fraudulēter tueanẜ er/
rorē. hec ille. Et beat⁹ Laurēti⁹ mediolanē/
sis ep̄s dic̄ sic. Quid est publican⁹: Caput
rapine: lex violētie: p̄do sine pudore: medi
cus exterminij. Nempe imanior ē furib⁹ pu
blican⁹. Fur nanqꝫ nō nisi timēs furaẜ. hic
aūt delinq̄t ꝯfidenter. Fur laqueos legis ti
met. hic aūt q̄cq̄d fecerit: legē putat. Lex fu
rem deterret ab illicitis: hic ad iniquū mali
cie sue compendiū legē trahit. Quis eo ini
quior: q̄ verbis iusticie iusticiaꝫ dānat ⁊ ar
mis innocentie spoliat: vulnerat occidit in
nocentes. lege itaqꝫ legeꝫ ꝑimit. ⁊ dū alios
vrget ad legē: exlex est. hec ille. Cum em̄ pu
blicani venissent ad Johannē baptistā vt
baptisarenẜ ⁊ dicerēt. Magister q̄d facie/
mus: Ille rn̄dit. Nihil ampli⁹ q̄ꝫ ꝯstitutum
est vobis exigatis. Luc. iij. Isti em̄ cū ban/
nis ⁊ alijs vadūt ꝑ territoriuꝫ: vt ministri
reipublice ꝯcutiēdo delinquētes ⁊ exigēdo
penas ⁊ infligēdo. Vigesimooctauo in/
iuriando. Nā p̄ncipes plerūqꝫ statuunt vt
nemo aucupeẜ aut veneẜ vt sibi soli aucu/
pia ⁊ venatiōes reseruēt: subditos suos pri
uando talib⁹. ⁊ si ꝯtra fecerint: grauib⁹ pe/
nis afficiūt. Tenent em̄ histriones q̄b⁹ ali/
q̄d dare imane vitiū est: non virtut. lxxxvi.
dist. c. donare. Et hoc cā vane gl'ie ꝓ exerci
tio officij sui. Tenēt meretrices ꝯcubinas:
q̄b⁹ donāt in p̄iudiciū aīarū suarū in q̄bus
nō attendūt naturā op̄is dei: ꝫ nequiciam
op̄is hūani. dist. lxxxvi. c. qui. Tenēt cytha/
ristas ⁊ alios varijs instrumētis vtentes:
q̄bus aliq̄d dare ad voluptatē vel luxuriaꝫ
nō licet. Quia deū manib⁹ stimulat q̄ popu
lū vocibus delectat. dist. xcij. c. in sancta. nisi
forsan cā recreatiōis. puta debilitat vel in/
firmitatis. Tenent venatores quibus non
licet quicꝙ donare. dist. lxxxvi. c. qui. Tri/
plex est venatio. quedā est oppressiua: que

illicita est. de qua dr̄ dist. vi. c. nō est pctm̄. i fine sic. Ip̄e nembrot simul cū alijs alios cepit opprimere: alij sua imbecillitate ditioni eoꝝ ceperūt esse subiecti. Vn̄ legit̄ de eo. Cepit nembroth robust⁹ esse venator corā deo. i. hoīm oppressor ⁊ extinctor. quos ad edificandam turrim allexerat. hec ibi. Quedā est venatio arenaria. s. cū q̄s pugnat in arena cum bestia dedentata: ⁊ ad hoc locat operas suas. Qui hanc exercet: peccat mortaliter ⁊ infamis est. nisi forte gr̄a viriū experiendarū. ff. de postulādo. l. i. §. Itē senat⁹ Qui aūt extra casum istū stat ad videndū peccat mortalr̄. vt dicit glo. sup ver. q̄ venatoribus. dist. lxxxvi. Quedā est venatio saltuosa q̄ fit in siluis ⁊ saltib⁹ que licita est. s; nō in quadragesima ⁊ dieb⁹ ieiunioꝝ. dist. lxxxvi. c. Quid ꝓdest. ꝑ totū. vt p; ⁊c̄. Vigesimonono appetēdo. Nā sunt quidā qui nō diligūt iusticiā. volūt tm̄ videri iusti. arguunt delinquentes: vituperāt vicia: docent virtutes: puniūt sine mīa: tm̄ cū intentione corrupta. s. vt honorificent̄ ab hoīb⁹ ⁊ videantur iusticie zelatores. quales fuerūt scribe ⁊ pharisei. Math. vij. Trigesimo pretendendo. Nā sunt quidā q̄ p̄tendūt se eē amatores iusticie ⁊ non sunt. s. vindicatiui rancoris ⁊ impatiētie. Sicut enim iusticia vult vīdicare delicta: sic ⁊ ira iniuriā. Irat⁹ ante vindictā dolet q̄si patiēs aliq̄d iniustū. s; tm̄ parū delectat̄. Nā inter passiones malas que in principe aut iudice esse possunt: ira ē vna de peiorib⁹. Ira em̄ excogitat cās calūniandi. ⁊ vbi culpa nō subest ira in penis mediū nescit tenere. vn̄ Sen̄. li. i. de ira dicit sic. O q̄; sollers iracūdia ad fingendū cās furoris. Mz em̄ iracundia hoc malū ꝙ nō vult regi. Trigesimoprimo cupiendo. Nā sunt q̄dā q̄ p̄tendūt iusticiā: cupientes pecuniā sicut iudas xp̄m vendidit. Tales em̄ sunt mercatores iusticie ⁊ non amatores: nō curātes cui vendāt merces suas. nisi vt ille habeat iusticiā q̄ pl⁹ offert de pecunia. Esaie. xxxiij. Qui excutit man⁹ suas ab oī munere habitabit in excelsis. Trigesimoscd̄o dissimulādo. Nā iusticia ⁊ lex vult ꝙ culpe r̄ndeat pena. Esopus. Pena vestigat scel⁹ sic medicina morbū. S; q̄dā dissimulant scelera ⁊ nō corrigunt̄. ⁊ talis compassio est poti⁹ impietas sicut mater q̄n̄q; nō sustinet filiū verberari vt corrigat̄. nec filiā aduri vt senet̄. Vn̄ Aug. in quadam ep̄l'a dicit sic. Molest⁹ est medic⁹ furenti frenetico ⁊ pater indisciplinato filio. Ille ligādo: iste corrigendo. Si aūt illos negligant ⁊ perire ꝑmittāt: talis falsa māsuetudo crudelitas ē ⁊c̄. ps̄. Beati q̄ custodiūt iudiciū ⁊ faciūt iusticiā in oī tp̄e ⁊c̄. Trigesimotertio miserēdo. Qn̄ em̄ iudex iniuste misaretur aut q̄s iurat ꝯtra iusticiā ⁊ ꝯscientiā in causa paupis: grauissime peccat. xxiij. q. iiij. c. Ne amisso iudicio sis paupi in mala cā misericors. cuius si ꝑcis saccello: ꝑcutis cor. ⁊ tāto nequiorē reddis: q̄nto iustū tibi fauere videt̄. hec ibi. Duo sunt q̄ officiunt iudicio. s. nimia seueritas ⁊ nimia remissio. dist. xlv. c. disciplina. Trigesimoq̄rto iudicando. Nā qn̄ q̄s ꝑ imprudētiā male iudicat grauissime peccat ⁊ de damno tenetur. vt institu. de obligationib⁹ que ex q̄si delicto nascunt̄. §. ibi. vt satis ꝯstat. Trigesimoq̄nto fraudando. Nā q̄ retinet mercedē vel lucrū vel stipendiū opari sui vel min⁹ dat q̄ꝫ ei ꝯueniat vel tardat sibi soluere vel ip̄z cogit ad iudiciū ꝓ habēda mercede ꝯtra legē ⁊ ꝯtra ꝯsciam facit. iuxta illud. Non manebit opus mercēnarij tui apud te vsq; ad mane. Et Math. xx. Voca oparios ⁊ redde illis mercedē suā. Et Iaco. v. Ecce merces oparioꝝ vestroꝝ q̄ messuerūt regiōes vr̄as q̄ fraudata est a vobis clamat ⁊ clamor eoꝝ in aures dn̄i introiuit. Trigesimosexto vendēdo. Nā q̄ habēt pignora ꝓximoꝝ ⁊ vendūt ea min⁹ q̄; valeāt peccant ꝯtra iusticiā. Pluries accidit ꝙ rem maioris p̄cij min⁹ iusto vendūt ⁊ sic fraudat̄ debitor a pignore suo. Etiā multi damnant liuellariū affictū ꝓpter hoc ꝙ si tu debes recipere super domo mea vel sup possessione mea vnā marcā denarioꝝ ꝓpt̄. xx. marcas q̄s a te accepi ⁊ infra triennium nō solui tibi pensionē: tu facis vendere domū meā que erat p̄cij q̄nquaginta marcaꝝ ꝑ. xx. marcis q̄s mihi dedisti. Cur debeo pati damnū illarū triginta marcarū. ego etiā nō video ꝙ si lex aut statuta ciuitatis suffragentur tibi ꝓ credito tuo ꝙ iuste possis tibi vendicare id qd̄ est vltra creditū tuū. nō em̄ oē qd̄ datur de legis positiue licentia pōt retineri cū bona ꝯscia. Trigesimoseptimo spoliādo. Nā tyrāni aliq̄n surripiūt bona vni⁹ cuius sine rōnabili cā opponētes ei falso aliqd̄ crimē ⁊ accipiūt ꝓ se vl' dāt alteri amico suo. Sicut fecit rex achab occidēs naboth ꝯ iusticiā: vt auferret ab eo vineā. Trigesimooctauo tractādo. Nā sunt q̄dā q̄ h̄nt ꝓ solacio ma-

le tractare vxores suas.s. qȝ q̄runt sibi fieri
dōatione ab vxorib⁹ de aliq̄b⁹ reb⁹.q̄ dōatio
est ꝓhibita a iure ciuili.ff.de donatiōib⁹.l.i.
nec valet int̄ eos remissio alicui⁹ debiti aut
assignatio cuiuscūqȝ debitoris. hec em̄ oīa
donatiōes sunt. Sic n̄epe amor honest⁹ ⁊
debiti redditio q̄ debēt esse inter ꝯiuges pre
cio ꝯciliari videren̄t.ff.de donationib⁹.l.iij.
Etiā inter eos donatio valet etiā si fiat ꝑ
interpositā ꝑsonā ff.de donatiōib⁹.l si spon
sus.§.general̄r. Prohibet̄ aūt talis dona
tio iure canonico.extra de donatiōib⁹.c. do
natio. Aut male tractāt eas ⁊ verberant ꝓ
pter ebrietatē vel ꝓpter suspitionē adulte-
rij vel ꝓpt̄ zelotipiā ipoꝝ. Trigesimono-
no occidēdo. Nā sūt q̄dā q̄ seipos occidūt
putātes aliā vitā feliciorē.vt fec̄ Terrebro-
tus phs vt dicit Tulli⁹ li.i.de tusculanis q̄-
stionib⁹.vel ꝓpter pctā q̄ cōmiserūt:vt fec̄
Lucresia.vel timore peccādi ꝓpria vel alie
na ꝯcupiscētia:sicut fecerunt q̄dā matrone
vt dicit beat⁹ Aug̃.li.i.de ci.dei.c.xxvi. Non
em̄ coinquinat̄ corp⁹ nisi de ꝯsensu mentis
dixit beata Lucia pascasio.vel ꝓpter mole
stiā carnis timens ne ruat in ꝯsensum pcti
vel ꝓpter miserias ⁊ advsitates hui⁹ vite
effugiēdas:vt fecit Catho vticēsis. Tales
em̄ faciūt ꝯ legē politicā eo ꝙ iniuriā faciāt
cōitati cui⁹ sunt ꝑs vt dicit phs li.v.ethico.
Quadragesimo recedēdo. Qui ei statuit
legē ꝑ quā hō recedit a deo vel ꝑ ydolatriā
vel ꝑ artē magicā vel ꝑ abnegationē fidei
catholice grauissime peccat. puta credētes
arti notorie. clauicule salomonis aut alijs
expimentis ad thesaurū inueniēdū:ad fur
tū:ad amorē ⁊c̄. Si em̄ tales volūt obtine
re q̄ querūt oȝ ꝙ abnegēt fidē xpi ⁊ sacri
ficent ydolis ⁊ demonijs sic fec̄ Salomon
Deut̄.xxxij. Immolauerūt filios suos ⁊ fi-
lias suas demonijs ⁊ effuderūt sanguineȝ
innocētē ⁊c̄. Immolauerūt demonijs ⁊ nō
deo:dijs q̄s ignorabant. Hi sunt ydolatre
pessimi inimici xpi. Post hāc declaratio
nē dixit sctūs Thomas aīe deuote. O aīa
simplex iā poteris intelligere obligationeȝ
ꝯscie ad obseruantiā leg̃ hūane si nō sit ꝯ
legē diuinā nec ꝯ iusticiā. Ne t̄m belial glo-
rietur in argutijs suis docebo te q̄ pacto il-
li r̄ndeas. Ad primū dic ꝙ nō videt̄ esse
lex q̄ iusta nō fuerit vt Aug̃. dic̄ li.i.de libe-
ro arbitrio.⁊ q̄ȝtū hȝ de iusticia:tantū hȝ de
virtute legis. In reb⁹ aūt hūanis dr̄ esse ali
q̄d iustū ex eo ꝙ est rectū ƀm regulā rōnis
Rōnis aūt p̄ma regula est lex nature. vn̄
oīs lex hūanit⁹ posita intantū hȝ de rōne le
gis inq̄ntū a lege nature deriuat̄. Si vero
in aliquo a lege nature discordet:iā nō erit
lex:ƀ legis corruptio. Vn̄ Tulli⁹ in rethori
ca dic̄. Res a natura ꝓfectas ⁊ a ꝯsuetudi
ne ꝓbatas:legū met⁹ ⁊ religio sanxit. Et sic
lex hūana deriuat̄ a lege dei eterna. sic̄ bea-
tus Aug̃.li.xix.de ci.dei dic̄. Nullo mō aliq̄d
legib⁹ summi creatoris ordiationiqȝ subtra
hitur a quo pax vniuersitatꝗ admīstrat̄ ⁊c̄.
leges aūt hūane q̄ sunt ꝯ mādata dei nihil
auctoritatꝗ nihil rōnis ꝯtinēt:iō nō sunt ob
seruāde ƀm ꝯsciam. Ad secūdū dic̄ ꝙ lex
spūsscti est superior oī lege hūanitus posita
⁊ iō viri spūales ƀm hoc ꝙ lege spūsscti du
cuntur:nō subdunt̄ legi q̄ȝtū ad ea q̄ repu-
gnant ductiōi spūsscti:t̄m hocipm̄ est de du
ctione spūsscti ꝙ hoīes spūales legib⁹ hūa
nis subdant̄:nō t̄m cogunt̄. Ad tertiū dic
ꝙ p̄nceps solut⁹ est lege q̄ȝtū ad vim coa-
ctiuā legis. nullus em̄ ꝓprie cogit̄ a seipo.
lex aūt nō hȝ virtutē coactiuā nisi ex princi
pis ptāte. Sic ḡ p̄nceps dr̄ solut⁹ a lege:qȝ
null⁹ pōt in ipm̄ iudiciū ꝯdēnatōis ferre si
ꝯtra legē agat. Unde sup illud ps̄.tibi soli
peccaui dicit glo. ꝙ lex non habet hominē
q̄ sua facta dijudicet.ƀ q̄ȝtū ad vim directi-
uā legis p̄nceps subdit̄ legi ꝓpria volūta-
te.ex̄ de ꝯstitu.c.cū oēs. Qd̄ q̄sqȝ iure in al-
terū statuit:ipē eodē iure vti dȝ. Est etiam
princeps supra legē inquantū si expediens
fuerit:potest legē mutare ⁊ in ea dispensa-
re pro loco ⁊ tempore. Ad quartuȝ dic ꝙ
lex que infert grauamen iniustum subditis
non obligat in foro conscientie:⁊ ad hoc or
do potestatis diuinitus concessus nō se ex
tendit. vnde neqȝ in talibus homo obliga
tur vt obediat legi si sine scandalo vel ma-
iori detrimento resistere possit. Math.xxiij.
Alligant onera grauia ⁊c̄. Tunc aīa gra
tias agens deo ⁊ suis doctoribus cōsolata
abijt domum in pace. Amen.

Sermo de cōmunione in cena domi
ni die iouis hebdomade sctē. Ser.xlv.

c Ena facta. Ioh.
xiij. Hodie aīa simplex fidel̄
⁊ deuota saluti sue intēta ac-
cessit ad ecclesiaȝ: ⁊ audiens
missam tam ex lectōne epistole.i.Corinth.
xi. q̄ȝ ex euangelio aduertit vnam cōclusio
nem valde notabileȝ.s. Sacr̄m eucharistie

ꝯuenienter hac die instituit̃ in quo sanctifi
cationis nr̃e pign⁹ realiter nobis ꝓponitur.
Rō isti⁹ cōclusionis est ista: q̃ in quolibet
genere actionū in quo inueniuntur plures
actiones ordinate: diuersis agentib⁹ ordi-
natis distribute: oȝ ꝙ principalis illarum
actionū attribuat̃ principali agenti cui⁹ vir
tute secūdarij agentes operant̃ secūdarias
actiōes. Exemplū in artib⁹ que sub inuicez
ꝯtinent̃: vt militaris: equestris: frenoꝝ fa-
ctrix. Et q̃ in sacramentis inuenim⁹ diuer-
sas actiōes sacramētales diuersis sacramē
tis distributas q̃ in virtute verbi incarnati
agūt: oȝ ad ꝑfectionē actionū sacramenta-
liū esse aliquā sacramentalē actionē q̃ ipsi-
met principali agēti attribuat̃ qđ est v̄buȝ
incarnatū. Ideo oportuit esse sacr̃m eucha-
ristie qđ ipm verbū incarnatū ꝯtineret: ce-
teris sacramentis tm̃ virtute ip̄ius agenti
bus. Et ideo ꝯuenienter in figura cibi hoc
sacr̃m institutū est: q̃ inter alios sensus so
lus tact⁹ est cui suū sensibile realiter ꝯiun-
gitur: sili̇tudinib⁹ tm̃ sensibiliū ad alios sen
sus ꝑ mediū ꝑuenientib⁹. gust⁹ aūt quidā
tact⁹ est. ſ; inter alia q̃ ad tactū ꝑtinent: so-
lus cib⁹ est q̃ agit ꝑ ꝯiunctionē sui ad ciba
tū: q̃ nutriens ⁊ nutritū fit vnū. Alia vero
tangibilia agunt efficiēdo aliq̃s impressio
nes in eo qđ tangit̃. sicut pȝ de calido ⁊ fri
gido ⁊ hmōi. Et ideo cū om̄e sacr̃m in figu
ra alicui⁹ rei sensibilis ꝓponi debeat: ꝯueniē
ter sacr̃m in quo ip̄m verbū incarnatū no-
bis ꝯiungendū ꝯtinet̃. ꝓponit̃ nobis in fi-
gura cibi nō quidē ꝯuertendi in nos ꝑ suā
ꝯiunctionē ad nos: ſ; poti⁹ sua ꝯiūctiōe nos
in seip̄m ꝯuertens ſm ꝙ Aug. ex persona
verbi incarnati dič. nō tu me mutabis in te
sicut cibū carnis tue. ſ; tu mutaberis in me
1 vn̄ hoc sacr̃m cōio vocat̃. Sciendū ꝙ cir
ca hoc sacr̃m cōsiderant̃ q̃ttuor. Prīo hoc
sacr̃m nō debuit institui a principio mūdia
lis creatiōis. Licet em̄ xp̄s ab initio mūdi
esset caput iustoꝝ: tm̄ nō habebat actu con
formitatē in natura cū mēbris eccl̃ie incar
natione nō ꝑfecta ſ; solū ſm fidē incarna-
tionē expectantiū. ⁊ ideo ꝯiunctio corporis
mistici ad suū caput ꝑ tp̄e illo non poterat
fieri ꝑ aliqđ sacr̃m realiter cōtinens ipsum
caput mēbris ꝯforme ſ; poterat ꝑ aliqua sa
2 cramenta figurari. Secundo hoc sacramē
tum non debuit institui tempore legalis ꝓ-
missionis. Nā in hoc sacramento ipse chri-
stus q̃ est sanctificationis p̄ncipale agens
realiter nob̃ pponit̃. In veteri aūt lege non
exhibebat̃: ſ; ꝓmittebat̃ incarnatiōe nōdū
facta. ⁊ iō in veteri lege hui⁹ sacramenti in
stitutio esse nō potuit. Uñ sacramēta vete
ris legis habebāt se ad modū sensibilium
q̃ ꝑ mediuȝ cognoscunt̃. q̃ quidē realit̃ sen
tienti non ꝯiungunt̃: ſ; suas sili̇tudines ad
sensus a longinquo transmittūt. Et q̄uis
antiqui patres in via essent tēdētes ad pa
triā: nō tm̄ erāt in statu ꝑueniendi ante xp̄i
incarnationē. ⁊ iō nō cōpetebat ꝓ tp̄e illo
viaticū esse quo statim ad patriā ꝑducim̄.
3 Tertio ordo institutionis. Baptism⁹ eniȝ
xp̄i fuit institut⁹ ante passionē ei⁹. Nā q̄tū
ad materiā fuit p̄mo istitut⁹ baptismo xp̄i
Tunc em̄ vim regeneratiuā aquis ꝯtulit ⁊
aliquo mō fuit forma figurata ꝑ p̄sentiam
triū ꝑsonarū in signo visibili. q̃ pater appa
ruit in voce: fili⁹ in carne: spūssanct⁹ in colū-
ba. Et sil̇r finis baptismi ibi p̄figurat⁹ fuit
q̃ celi apti sunt sup eū. Sȝ necessitas eius
fuit declarata Ioh. iij. vbi dr̃. Nisi q̃s renat⁹
fuerit ex aq̃ ⁊ spū ⁊c̃. Usus ei⁹ fuit inchoa-
tus qñ xp̄s misit discipulos suos ad p̄di-
candū ⁊ baptisandū. Math. x. Efficaciam
vero q̄tū ad aptionē ianue habuit ex pas-
sione xp̄i. Diuulgatū aūt fuit q̄tū ad oēs
natiōes post passionē ⁊ resurrectionē xp̄i.
Math. vlti. Eūtes docete oēs gētes bapti
santes ⁊c̃. vn̄ nō oȝ ꝙ sit idē ordo institu-
tionis sacroꝝ ⁊ ꝑceptiōis. q̃ ad finē q̃ no-
bis p̄stituit̃ vltimo ꝑuenim⁹. Eucharistia
ē quodāmō finis baptismi: q̃ ꝑ baptismū
aliq̃s ꝯsecrat̃ ad eucharistie ꝑceptionem.
Quarto hoc sacr̃m nō debuit institui post
tp̄s letalis passiōis. Nā imminēte passiōe
corda discipuloꝝ mag̃ erāt affecta ad pas-
sionē q̄ȝ passiōe iā pacta. qñ iā erāt īmemo
res p̄ssure passiōis ꝓpt̃ gaudiū resurrectio
nis. ⁊ iō mēoriale passionis mag̃ erat eis
p̄ponendū ante q̄ȝ post. nec tūc erat mēoria
le: ſ; instituebat̃ vt in mēoriā in posterū ce
lebrandū cū dixit. h̃ facite in meā cōmemo
rationē. Uis intellect̃ aīa exiuit ab eccle-
sia cū ꝓposito se disponēdi ad ꝑceptionem
hui⁹ sacramēti in die pasche. Et ecce belial
intendens eā ab hoc ꝓposito reuocare ait.
O aīa simplex q̄ facile decipis tā leuit̃ cre-
dendo: volo tibi ōndere ꝙ hoc sacr̃m non
fuerit ꝯuenienter institutū. s. vt sumat̃ per
modū māducatiōis. Prīo sic. Qđ mādu 1
cat̃ ꝑ os intrat. oē aūt qđ ꝑ os intrat in vē
trē vadit ⁊ ꝑ secessum emittit̃. Math. xv.

qđ dignitati corpis xpi nõ cõpetit, ergo nõ debet p modũ manducatiõis sumi. Scđo sic. Qđ manducat in substãtiã mãducantis cõuertit. Sed nos nõ trahimus xpm conuertendo ipm in nos. vt dic Dionysi⁹. iiij. c. de diui. noib⁹. sȝ mag̃ nos in deũ trahimur. Joh. xij. Oĩa trahã ad meipm. g̃ nõ possumus deo cõiungi p modum mãducationis.

Tertio sic. Hoc sacramentũ ordinat ad refectionẽ mẽtis: sȝ refectio mẽtis q̃ erit in patria erit p visionẽ. i. Joh. iij. videbim⁹ eum sicuti est. ps. Satiabor cũ apparuerit gloria tua. g̃ corp⁹ xpi deberet dari ad videndum ⁊ nõ ad manducandũ. Quarto sic. Pueri baptizati salutẽ cõsequunt: cũ grã in baptismo detur. sȝ eis nõ dat corp⁹ xpi ad mãducandũ: ergo mãducatio p̃dicta nõ est de necessitate salutis. Similiter amentib⁹ ⁊ furiosis nõ datur corp⁹ xpi ad mãducãdũ: ergo.

Anima vero abijt tristis querens ⁊ consulens legis doctores. Cui mox obuiauit moyses a qua cũ cognouisset causas mesticie sue ait. Ego ostẽdã tibi ɔclusionẽ tuã cẽ verã testimonio q̃druplicis legis scȝ.

Legis naturalis.
Legis diuinalis.
Legis prophetalis.
Legis humanalis.

Primo testimonio legis

naturalis. ⁊ hoc q̃druplicit. s. per rõnes naturales. p phõs morales. p poetas. p exempla gentiliũ. Quãtuȝ ad rões naturales Sciendũ q hoc sacramẽtũ debuit institui ĩ cena ista die ⁊ nõ ante nec post ppt q̃ttuor rões. Prima rõ ẽ ex necessitate hui⁹ sacramenti. nam ad pfectionẽ nostrã exigebatur vt caput etiã realit cõiungeret nobis tanq̃ mẽbris. ⁊ iõ q̃diu xps sub ppria spẽcie conuersat⁹ est cũ hoib⁹ nõ oportebat hoc sacramentũ institui: sȝ qñ ei⁹ corpali p̃sentia destituenda erat eccl'ia p hoc aũt sacramẽtũ mẽbra eccl'ie suo capiti cõiungunt. vñ Joh. vi. dr. Qui mãducat meã carnẽ ⁊ bibit meum sanguinẽ in me manet ⁊ ego in eo. Et de cõse. dist. ij. dic. Eusebi⁹ ca. Quia corp⁹ assumptum ablatur⁹ erat ab oculis fideliũ ⁊ syderibus illatur⁹ necessariũ erat vt in die cene sacrm̃ nobis corpis ⁊ sanguis sui ɔsecraret vt coleret iugit p misteriũ qđ semel offerebatur in p̃ciuȝ vt q: quotidiana ⁊ indefessa currebat p oĩm salute redẽptio: p̃petua essȝ redẽptiõis oblatio ⁊ p̃enis illa victima viueret in memoria ⁊ semp p̃sens esset ĩ grã hec ille. Secũda rõ est ex figura hui⁹ misterij. xps eñ q̃diu ĩ mũdo conuersat⁹ ẽ: figuras legis obseruare voluit. fact⁹ sub lege: vt eos q̃ sub lege erant redimeret. Et q: veniẽte veritate cessat figura: iđo nõ debuit hoc sacrm̃ institui nisi xpo abscedẽte p mortem qñ figure veteris legis terminãde erãt. Nã sm̃ Dionysiũ nr̃a ierarchia ẽ media int celestem ⁊ eã que ĩ veteri lege erat. Tempore eñ legis veteris erat veritas pmissa tm̃: sȝ in statu noue legis est veritas inchoata per iesuȝ xpm. in patria aũt erit veritas cõsummata ⁊ iđo in veteri lege figure sine rebus pponebant: in noua autẽ pponunt figure cũ reb⁹. in patria vero res sine figuris. vnde orat eccl'ia. vt qđ nunc spe gerim⁹ in via: rerum veritate capiam⁹ in patria. Et Leo papa in sermone de cena dñi dic. vt vmbre cederent corpori antiqua obseruãtia nouo excludit sacramẽto. hostia ĩ hostiã trãsit sanguis sanguine aufertur ⁊ legalis festiuitas dũ mutat implet. hec ille. Tertia rõ est ex p̃sentatiõe hui⁹ sacramẽti. est eñ repsentatiuum dñice passionis ⁊ iõ iam passione ĩminente instituit. vñ de cõse. di. ij. c. Iterat q̃tti die. dr sic. Iterat hoc misteriũ ob cõmemorationẽ passionis xpi sicut ipe ait. hec quotienscunq̃ȝ agitis in meã cõmemorationeȝ facite. Quotienscũq̃ȝ ergo hũc panẽ sumitis ⁊ bibitis hũc calicẽ: morteȝ dñi annũciabitis donec veniat. hoc itaq̃ȝ nõ sic accipiendũ ẽ donec mors xpi veniat: q: iam vltra nõ moritur: sȝ donec ipe dñs ad iudiciũ veniat. Interim aũt est semper mors xpi p seculi vita posteris nũcianda vt discãt qua caritate dilexit suos q̃ p eis mori dignat⁹ est. Cui oẽs vicem debem⁹ rependere caritati. q: ad hoc nos p̃mordialit dilexit cũ essem⁹ gehẽne filij vt diligerem⁹ eũ iam a morte liberati. hec ibi. Quarta rõ est ex ritu quo frequẽtandũ est hoc misteriũ vt vltimo traditũ mag̃ memorie cõmendaret. Illa eñ firmi⁹ memorie imp̃munt qñ affectõis mot⁹ ad dicentẽ maior sentit. Quãto aũt aliq̃s cũ amico diutius ɔuersat: fit maior dilectio ⁊ quãdo ab amico separat sentit mot⁹ dilectiõis feruẽtior ppt dolorẽ separatiõis ⁊ iđo v̂ba amicorũ a nobis recedentiũ finalit dicta: mag̃ memorie imp̃munt. iđo Aug̃. in li. respõsionum ad ianuariũ dic vt habet de ɔse. dist. ij. ca. liq̃do apparet ⁊c. sic. nãq̃ȝ saluator quo vehementi⁹ cõmendaret misterij illi⁹ altitu

dinē vltimū hoc voluit infigere cordibus ꝛ
memorie discipuloꝝ a quib⁹ ad passionem
digressur⁹ erat. hec ille. Reliquit eñ eis cor
pus suū sub sacramēto tanq̄ iocale p̄ciosis
simū ꝛ iocundū. Quantū ad phos mora-
les sciendū ꝙ sub vmbra veritas manifesta
batur eoꝝ que in noua lege declarāda erant
ꝑ xp̄m ꝛ hoc q̄druplicit̄. Prīo quo ad con-
templationē dei. vñ Señ. li. v. de naturalib⁹
questionib⁹ dic̄. Tunc quidē grās ago cum
rem nō ab hac parte video q̄ publica est: ſ;
cuȝ ei⁹ secretiora intraui ꝛ disco q̄ vniuersi
materia sit q̇s autor aut custos q̇d sit deus
an ꝛ ad nos aliq̄ñ respiciat. Quid eñ ē cur
in numero viuentiū positū me esse gaudeā.
O q̄ ꝯtempta res est hō nisi sup̄ hūana se
erexerit. virt⁹ eñ quā affectam⁹ magnifica
est q̄ animū p̄parat ad cognitionē celestiuȝ
dignūq; efficit q̇ in cōsortiū dei veniat. hec
ille. summa aūt ꝯtemplatio ē in hac vita pos
se videre corp⁹ xp̄i in sacramēto visibili. scȝ
sub hostia cōsecrata qᵒ intellectus viatoris
nullo modo pōt videre cū nullū ordinē ha-
beat ad p̄ncipia naturalit̄ cognita que sunt
p̄ncipia scientiarū. nec sensus videre pōt q̇
nō habet iudicare de substātia rei ꝓpterea
summa ꝑfectio viatoris ē sola fide id tene-
re q̄ deū intuet̄ in hoc sacramento tanq̄ in
speculo ꝛ ī enigmate i. Coꝛ. xiij. videm⁹ ꝛc̄.
Scd̄o q̇ ad meditationē animi. vñ Arist.
li. i. ethicoꝝ dic̄. Optim⁹ ē q̇ a seip̄o oīa in-
telligit. bon⁹ aūt ꝛ rursus ille q̇ bñ dicēti ob
audit. q̇ aūt neq; ip̄e intelligit neq; aliū au
diens in mente iacit: hic inutilis videt̄. hec
ille. Quia vero naturali cognitiōe nō possu
mus scire corp⁹ xp̄i esse sub sacramēto visi-
bili īmo nec angeli naturali cognitione: qm̄
oīa q̄ sūt fidei sup̄ naturalē ip̄oꝝ cognitōnē
Misteria eñ fidei dicunt̄ esse abscōdita a
seculis in deo. Eph̄. iiij. id̄o naturali cogniti
one nō vidēt angeli corp⁹ xp̄i sub sacramē
to ſ; solū beatifica q̄ vidēt ea de q̇b⁹ ē fides
ꝑ beatificā cognitionē in verbo. multo min⁹
possum⁹ nos videre nisi ꝑ reuelationē fidei
ꝑ verbū xp̄i. Tertio quo ad religionē xp̄i.
vñ Lactanti⁹ li. de falsa sap̄ia dic̄. virt⁹ cuȝ
sciētia cōiuncta sap̄ia est. Naturā eñ hoīs
de⁹ hanc esse voluit vt duarū rerū cupidus
ꝛ appetēs esset. s. religionis atq; sapie. Sȝ
hoīes id̄o fallunt̄: qm̄ aut religionē suscipi-
unt omissa sap̄ia aut sapie soli studēt religi-
one omissa cū alterū sine altero verū eē nō
possit. ꝛ sicut ī itinere celebrādo nihil ꝓdest
viam nosse. nisi conat⁹ ac vires suppetant
ambulādi: ita veri ꝯscia nihil ꝓdest si virt⁹
ꝓpria deficiat. Sciētia ē deū nosse: virt⁹ co
lere. hec ille. Cū eñ comp̄hensores beati nō
videant corporali visione corpus xp̄i sub sa
cramēto: vidēt tñ visiōe intellectuali plena
vidēdo diuinā essentiā. non mirū ꝗ si neq;
nos videre possum⁹ nisi ꝑ lumē fidei nobis
infusuȝ a deo ꝑ religionē xp̄i quā ꝓfessi su-
mus ī baptismo. Quarto quo ad inq̇sitio-
nem veri. vñ Tulli⁹ li. ij. de natura deorum
dic̄. Quid tam ꝑspicuū cū celestia ꝯtempla
mur: q̄ esse aliqᵈ numē p̄stantissime ment̄
quo hec regant̄? Ad ꝯsiderādū aūt q̄lis sit
natura deoꝝ nihil difficili⁹ q̄ a cōsuetudie
oculoꝝ aciē ment̄ abducere. hec ille. Si eñ
ocul⁹ glorificatus videre nō pōt corp⁹ xp̄i
sub sacramēto. qꝛ si ocul⁹ xp̄i esset extra spe
cies sacramēti: nō videret substātiā suā in-
fra species cōtentā ex natura glorie: nisi mi
raculose. sic nec ocul⁹ glorificat⁹ videt nisi ꝑ
miraculū. sic neq; viatoꝛ videre pōt nisi mi
raculo adiuuet̄. Quādo eñ videbat̄ corp⁹
xp̄i ī specie panis erāt q̄dā dimēsiones sub-
sistentes ꝛ in illis alia accidentia sensibilia
fundabant̄. ita ille eedē dimēsiones manēt
ꝛ eis alia accidētia sensibilia supducunt̄ di
uina virtute q̄ speciē carnis p̄tendūt. ꝛ in hᵒ
edificat̄ fides ꝛ excitat̄ deuotio: qꝛ illa acci
dentia sunt similia oīno accidētib⁹ carnis
xp̄i vere. q̄uis nō sint ip̄amet accidētia cor
poris xp̄i. ꝛ sic ab eo q̇ videt adorat̄. Quā
tū ad poetas sciendū ꝙ in enigmate v̇itatē
hui⁹ sacramēti effigiabāt lȝ nō intelligerēt.
ꝛ hoc q̄drupl̄r. Prīo Virgili⁹ varijs locis
dic̄. Deuexo interea ꝓpioꝛ fit vesper olimpo
Tūc victu reuocāt vires fusiq; ꝑ herbā Da
pib⁹ mēsas onerāt ꝛ pocula ponūt. Postq̄
prima quies epulis menseq; remote. Ipse
int̄ p̄mos genitoꝛ: instaurat honores. Sus
piciēs celū tūc facta silētia linguis. Dat ma
nib⁹ fruges dulcesq; a fontib⁹ vndas. Im
pleuitq; mero paterā ritusq; sacroꝝ Edocet
immiscetq; p̄ces ac talia fatur. Audite o ꝓ
ceres ait ꝛ sp̄es ducite certas. Nemo ex hoc
nūero mihi nō donat⁹ abibit. Promissisq;
p̄ris vr̄a inq̇t munera vobis Certa manēt
pueri ꝛ palmā mouet ordine nemo. hec ille
Apte loquit̄ de hora cene. de tipico pascha
celebrato ꝛ nouo sacr̄o instituto. de māda-
to xp̄i facto ap̄lis. de scandalo eoꝝ futuro ꝛ
sp̄ūscō mittēdo. ſ; tñ hec verba nō eo ordi
ne sunt a virgilio posita. ſ; varijs in locis ha

benẽ:⁊ de varijs negocijs tractant. Scđo
Sen̄.tragedia.ij.dic̄. Ip̄e ē sacerdos. Stat
ip̄e ad aras.attēdit ip̄e.nulla pars sacri pe
rit. Stetit sui secur⁹ ⁊ nō est p̄ces perire fru-
stra passus Sūma votorū attigit. bene est.
abunde est.satis est. Jam satis mensis da-
tum est. Redeāt vult⁹ ad leta boni.hec ille.
Loquit̃ de institutione sacrificij. p̄dictione
passionis.reuelatione ꝓditoris: cōsumma-
tione redēptiōis hūane. Tertio sedulius
in carmine paschali. Annua tunc sacre cele
brans ꝑ munera cene. Paschales ex more
dapes humileq̃ ministrū Se faciēs ⁊ gra-
ta suis exēpla reliquēs Assurgit. famulisq̃
libens famulat̃. Qui panis tradēdus erat.
nam corpis atq̃ Sanguinis ille sui postq̃
munera sanxit. Atq̃ cibū potūq̃ dedit.q̊ ꝑ
pete nūq̃ Esuriēt sitientq̃ anime. hec ille.
Quarto versificator ait. Rex sedet in ce-
na turba cinct⁹ duodena. Se tenet in mani
bus.se cibat ille cibus.hec ille. Quantū ad
exempla gentiliū sciendū q̄ sacrificia eorū
semꝑ magna reuerētia ⁊ honore celebrata
sunt.qđ pꝫ q̄druplici exēplo. Primū exem
plū ponit Valeri⁹ li.v.c. vi.dicēs q̄ themi-
stodes fact⁹ dux belli a xerse rege persarum
ne ꝯtra patriā suā veniret sacrificauit thau
rum dijs suis hausitq̃ sanguinē thaurinū
cū calice immiscens q̄d mortiferū.⁊ sic sua
morte patriā liberauit.hec ille. Xp̄s factus
dux belli cōtra diabolū a deo p̄re vt gen⁹ hu
manū liberaret sacr̄m corpis ⁊ sanguīs sui
hodie sacramentalit̃ sumpsit: p̄signans sua
morte liberandum gen⁹ humanū.i.Cor.xi.
Quotiēscūq̃ mādncabitis panē hūc ⁊ calicē
bibetis: mortē dn̄i annūciabitis. Secūdū
exemplū ponit Lactanti⁹.li.i.de falsa religi
one dicēs.q̄ apud cypros hūanā hostiam
ioui theucrus immolauit. Id gen⁹ sacrificij
posteris tradidit.hec ille. Quasi iupiter non
acceptaret hostias aīaliū nisi sacrificaretur
ei caro hūana ⁊ sanguis human⁹.sic de⁹ p̄r
nō delectabat̃ sacrificijs bestiarū.ps. Non
accipiā de domo tua vitulos neq̃ de gregi
bus tuis hircos. Nunq̄d mādncabo carnes
thaurorū aut sanguinē hircorū potabo: Sic
enī hō peccauerat q̄ creat⁹ fuerat a deo vt ei
sacrificaret.ita cōueniens erat vt hō seip̄m
deo sacrificaret in redēptionē p̄uaricatōnis
sue.ideo subdit̃. Sacrificiū laudis honorifi
cabit me ⁊ illic iter quo ostendā illi salutare
dei. Tertiū exemplū ponit Lactanti⁹ ibidē
dicēs q̄ erat lex apud thauricos inhūanā
⁊ ferā gentē vt diane hospites īmolarētur
Et id sacrificiū multis temporib⁹ celebratū
est.hec ille. Sic de⁹ pat̃ voluit vt xp̄s tanq̄
ꝑegrin⁹ Luc.vl. Tu sol⁹ ꝑegrin⁹ es in hieru
salē seip̄m in sacrificiū offerret quo ꝓpicia-
retur hūano generi.ps. Acceptabis sacrifi-
cium iusticie. Quartū exēplū ponit Lactā
tius ibidē dicēs q̄ carthaginenses saturno
humanas hostias soliti sunt īmolare. Etiā
latialis iupit̃ sanguine colebat̃ hūano. hec
ille. Sicut enī sanguis human⁹ innoxius in
statu innocentie creat⁹ fuit a deo vt purū ⁊
mūdū sacrificiū deo p̄ri offerret qui postea
obnoxius pc̄tō indignas offerebat hostias
Esa i. Ne offeratis vltra sacrificiū frustra:
incensum abomīatio est mihi. sic oportebat
ad placandū deū vt sanguis innocēs ⁊ īma
culat⁹ sibi offerret̃: nō ad expiādas sui ma-
culas: ſ; toti⁹ generis humani. Heb.vij. Ta
lis enī decebat vt esset nobis pontifex: san-
ctus: innocens impollut⁹: segregat⁹ a pecca
toribus: excelsior celis fact⁹: qui habet quo-
tidie necessitatem quēadmodū sacerdotes
p̄us ꝓ suis delictis hostias offerre. deinde
ꝓ populo. Hoc enī fecit semel. se offerēdo.
hec ibi. Ecce dignitas sacrificij xp̄i ⁊c̄.

Secūdo declarat̃ eadē cō

clusio testimonio legis diuinalis. Sciēdū q̄
a p̄ncipio mūdi vsq̃ ad finē salus hoīs de-
pendet ex perceptiōe sacramēti eucharistie
vel re vel voto aut in veritate aut in figura.
vn̄ i Cor.x dr̄. Patres nostri oēs eandem
escam spiritalē mādncauerūt ⁊ oēs eundē
potū spiritalē biberūt. Isti patres q̄ in figu
ra cōmunicauerūt tam salutifero sacramen
to sunt in quadruplici differentia. Primi
fuerūt p̄riarche. Na in statu innocētie posi-
tū fuit lignū vite ī medio paradisi qđ causa
bat īmortalitatē.⁊ hoc significabat sacr̄m
corpis xp̄i ps. Erit tanq̄ lignū qđ planta-
tū est sec⁹ decursus aquarū qđ fructū suum
dabit ī tp̄e suo. Et de isto gustauit adā solū
in voto: ſ; nō ī re: q: solū illi q̄ sūt absq̃ pc̄tō
p̄nt cōicare huic sacr̄o. Post pc̄tm̄ abel cō-
municauit ī eo q̄ sacrificiū mūdum obtulit
qđ significabat sacrificiū corpis xp̄i.vn̄ pia
fide ⁊ mēte deuota offerēdū ē. Post diluuiū
noe cōicauit cū edificauit altare dn̄o ⁊ ď mū
dis aīalib⁹ obtulit sup illud holocausta. Ja
cob cōicauit qn̄ edificauit altare dn̄o cui ap
paruit dn̄s ī summitate scale.id ē corp⁹ xp̄i ī
sacramēto altaris ⁊ vidit āgelos ascēdētes

⁊ descendētes ꝑpť p̄sentiā angeloꝝ in con
secratione hostie in altari. Joseph inuitauit
fratres suos vt comederent secū panē. in q̊
pane figurabať corp⁹ xp̄i. ps̄. Panē celi de
dit eis: panē angeloꝝ māducauit hō. Secū
di fuerūt sacerdotes. Naȝ tp̄e legis scripte
mādauit de⁹ moysi ⁊ aaron sacerdotibus.
ps̄. Moyses ⁊ aaron in sacerdotib⁹ ei⁹ vt
offerrent agnū. i. cōmemorationē bn̄ficij li-
berationis ab egypto ⁊ vniuersus popul⁹
israel māducaret ip̄m. Exo᷒. xij. Circa hui⁹
agni māducationē notanť sex q̄ in cōmuni-
one corpis xp̄i obseruari debēt. Primū est
carnis castitas: ido᷒ dr̄. renes vestros accin-
getis. Secūdū est mētis sanctitas. ido᷒ dici
tur. calciamenta habebitꝭ in pedib⁹ vestris.
Tertiū est boni ꝓpositi firmitas. s. a pctō re
cedendi ⁊ in bono ꝓficiēdi. ido᷒ dr̄. baculos
tenētes ī manib⁹. Quartū est fidei veritas
scȝ credendo in hostia esse diuinitatē carnē
⁊ aiam. ido᷒ dr̄ caput cū pedib⁹ ⁊ intestinis
vorabitis. Et qꝛ nō est inuestigandum quō
hoc possit esse. ido᷒ dr̄. ⁊ comedeť festinanť.
Quintū est operū sinceritas. ido᷒ dr̄. cū azi-
mis panib⁹. Sextū est pctōꝝ lachrymabili
tas. s. cōtritionē habēdo de pctīs. ido᷒ dr̄. cū
lactucis agrestib⁹. Etiā tp̄e quo ppl's israel
fuit in deserto. xl. annis pauit eos dn̄s de⁹
māna q᷒ figurabat corpus xp̄i quo ad sex.
Prīo quo ad naturā. Illud eñ māna in ra
dio solis liquefiebat ⁊ ad ignē indurabatur
sic corp⁹ xp̄i in cordib⁹ vanis euanescit: sed
in cordibus ignitis ꝑ caritatē ꝑdurat ⁊ in
celū deducit. Secundo quo ad descensum:
qꝛ cū māna descendebat de celo: descēdebat
pariť ⁊ ros celi. sic corp⁹ xp̄i si digne sumať
cōfert grām ⁊ virtutes. Tertio quo ad colo
rem. Māna eñ erat in modū niuis candi-
dum. sic cōmunicās debet hr̄e coꝛ mūdū ⁊
purū. ps̄. Coꝛ mundū crea in me de⁹. Quar
to quo ad delectamētū. Māna eñ habebat
oñe delectamentū cibi terrestris. sic corpus
xp̄i hȝ oñe delectamētū cibi celestis. Quin
to quo ad saturitatem. Māna eñ satiabat
gustū quo ad oēm saporē ꝓut quisq̧ desíde
rabat. sic dulcedini hui⁹ sacramenti null⁹ sa
poꝛ assimilať. Sexto quo ad collectioneȝ. q̄
eñ de māna pl⁹ colligebāt nō plus q̄ȝ vnuȝ
gomoꝛ inueniebāt. q̄ aūt min⁹ colligebant
ad mensurā vni⁹ gomoꝛ reperiebāt. sic com
municās q̄ plures hostias sumit: nō pl⁹ acci
pit q̄ȝ ille q̄ vnā tm̄ hostiā sumit. Et q̄ parti-
culā hostie sumit: tm̄ accipit quātū ille q̄ in-
tegram hostiā sumit. Tertij fuerunt reges.
Nam dauid veniēs ad abimelech sacerdo-
tem dixit ei. Nūc igiť si q̄d habes ad manū
vel q̄nq̧ panes da mihi. Et rn̄dit sacerdos
⁊ ait illi. Nō habeo panes laicos ad manū
ꝟ tm̄ panē sctūm. si mūdi sint pueri: maxime
a mulierib⁹ māducent. Et rn̄dit dauid sacer
doti ⁊ dixit ei. Et quidē ꝟ de mulierib⁹ agiť
cōtinuim⁹ nos ab heri ⁊ nudiustertī⁹ quan
do egrediebamur ⁊ fuerūt vasa puerorum
sancta. Dedit ḡ eis sacerdos sanctificatum
panē. vt dr̄. i. Reg. xxi. Iste panis sctūs fi-
gurabat verū corp⁹ xp̄i q᷒ nō nisi a mūdis
debet sumi. Etiam melchisedech rex ⁊ sacer
dos obtulit panē ⁊ vinū abrae redeūti a ce
de q̄ttuoꝛ regū. Sic xp̄s recedens a discipu
lis ꝑ passionē: obtulit hodie in cena corp⁹ ⁊
sanguinē suum sub speciebus panis ⁊ vini.
Quarti sunt ꝓphete. Nam vt dr̄. iij. Reg.
xix. Helias ꝓrexit in desertū viam vni⁹ diei
Cumq̧ venisset ⁊ sederet subter vnā iunipe
rum: petiuit aīe sue vt moreretť ⁊ ait. Suffi
cit mihi dn̄e. tolle aīam meā. neq̧ eñ meli-
oꝛ sum q̄ȝ patres mei. ꝓiecitq̧ se ⁊ obdormi
uit in vmbra iuniperi. Et ecce angel⁹ dn̄i te
tigit eū: dixitq̧ ei. Surge ⁊ comede. Respe
xit ⁊ ecce ad caput suū subcinerici⁹ panis ⁊
vas aque. Comedit ḡ ⁊ bibit ⁊ ambulauit
in fortitudine cibi illi⁹. hec ibi. Iste panis fi
gurabat corp⁹ xp̄i q̊ viatores in hoc seculo
ꝯfortati facile ꝑueniūt ad mōtē btītudinis
et̄ne. sic ergo in lege diuinali figurabať cor-
pus xp̄i diuersimode.

Tertio declarať eadē cō-

clusio testimonio legis ꝓphetalis. ⁊ hoc q̄-
druplicať. Primo Hester. i. dr̄. In dieb⁹ as-
sueri regis tertio anno imperij sui fecit grā-
de cōuiuium: cūctis p̄ncipib⁹ ⁊ pueris suis:
fortissimis persarū ⁊ medoꝝ inclitis ⁊ pre
fectis ꝓuinciarū corā se: vt ostēderet diuiti-
as glīe regni sui ac magnitudinem potētie
sue. Cumq̧ implerenť dies ꝯuiuij: inuitauit
oēm ppl'm. hec ibi. Assuer⁹ est xp̄s q̄ tertio
anno. i. tp̄e legꝭ grē instituit magnū cōuiuiū
cōsecrādo panē in corp⁹ suū ⁊ vinū in san-
guinem. cūctis p̄ncipib⁹. i. ap̄lis ⁊ pueris. i.
xp̄ianis. in quo sacramēto cōcurrit oīs potē
tia dei. Secūdo Job. xxxi. dr̄. Dixerūt viri
tabernaculi mei: q̄s det de carnib⁹ ei⁹ vt sa-
turemur. Tertio dauid in ps̄. dic̄. Memo
riam fecit mirabiliū suoꝝ: misericors ⁊ mi-
serator dn̄s: escā dedit timētib⁹ se. Quarto

Salomon Prouerb.xxiij.dic̄.Quādo sederis ad mensaȝ vt comedas cū ꝑncipe:diligēter attēde ꝗ posita sunt añ faciē tuā. ⁊ Cāti. v.dr̄.Comedite amici mei ⁊ bibite ⁊ inebriamini carissimi.Ecce inuitatio ad cenā xp̄i.

Quarto declarat̄ eadē cōclusio testimonio leg̃ hūanalis. Sciēdū ꝙ sacratissima cōmunio habȝ q̄ttuoꝛ effectus mirabiles. Primo est medicamentū sanatiuūꝯ infirmitatē.ps̄.Misit v̄bū suū ⁊ sanauit eos ⁊ eripuit eos de īteritōibꝰ eoꝝ.Illis enī ē medicina sanatiua ꝗ priꝰ acceperūt ꝑparatiuā vel purgatiuā. Ponat̄ ꝙ aliquis medicꝰ conueniat cū infirmo ꝓ certa mercede vt ip̄m sanet:ꝟ post liberationē suam ad breue tp̄us recidat in infirmitatē querit̄ an medicꝰ ꝓ eodē salario teneat̄ infirmū curare:Rn̄det̄ ꝙ si ex īfirmi culpa rediit īfirmitas: medicꝰ nūme obligat̄ nisi ꝓ noua mercede ⁊ nouo pacto.alioq̄n tenet̄.ff de regul' iuris.l.ꝙ si ꝗs ex culpa sua. sic spūalit̄ h° sacro tp̄e pctōres ꝯueniūt cū xp̄o medico animarū.ps̄.Qui sanat oēs infirmitates tuas ꝗ redimit de interitu vitā tuā.vt ip̄os sanet ꝓ mercede pnīe cōfessionis ⁊ operū caritatis.ꝗ oīa dant deo ꝓ sua sanitate quos xp̄s curat cōmunione sui sacratissimi corporis.si igit̄ culpa sua cadāt iterū in infirmitatē spiritualem:nō vult eos curare nisi ꝓ nouo pacto ⁊ noua mercede.ps̄.Medici suscitabūt ⁊ cōfitebunt̄ tibi. Scd̄o est munimentum ꝯseruatiuū cōtra debilitatē. Qui enī cito in egritudinē relabit̄:nō videt̄ plene fuisse sanatus:q2 infirmitas nō recessit ꝗ in cōtinenti reuersa est.ff.de diuortijs.l.diuortium.Et ff.de in rem verso l.ꝓ parte.§.versuȝ.Causa est.vel q2 nō ostēdit oīa inducētia in egritudinē. Ponat̄ ꝙ ꝗs conuenit cū cirurgico de vna plaga sanāda cū plures habeat.queritur an teneat̄ curare alias q̄s ei nō ostendit:cū illa que ostendit̄ nō possit sanari sine illis. Videt̄ ꝙ sic:q2 v̄ba sunt cū effectu intelligēda.ff.ꝙ quisq̄s iure.l.i.§.hoc aūt. sed nil actū credimꝰ dū aliq̇d supest ad agendū C.quibꝰ vt indignis.l.penul.Cōtra.obligatio nō debet in infinitū extēdi.ff.de periculo ⁊ cōmodo.l.si ꝗs vina.circa finē.Respōdetur ꝙ nō videt̄ cogitatū int̄ eos de alijs plagis sanādis idō de illis non tenet̄.ff.de contrahenda emptiōe ⁊ venditiōe.l.rutilia.Et ff.de pactis.l.tres fratres.Ex quo pȝ ꝙ tam in plagis corporalibꝰ q̄ꝫ spūalibꝰ oportet ꝙ omēs ostēdant̄ ad hoc vt oēs sanent̄. Alia causa relapsus ē q2 aliena nō restituit: ⁊ nō dimittit̄ pctm̄ nisi restituat̄ ablatū.extra de regulis iuris.li.vi.vel q2 nō habuit volūtatē semꝑ pctā deserendi ⁊ bene viuendi.Talis enī est insipiēs. Nemo enī est ꝗ nō libenter acciperet ⁊ diligent̄ custodiret pixidē electuarij seu medicine ꝑ quā semꝑ ꝓseruaret̄ ab egritudine:ꝑiculo:morte ⁊ debilitate:ꝟ talis medicīa ē istud sacramētū. Tob.x. Oīa simul bona in te vno habētes ⁊c̄. Tertio ē vestimentū ornatiuū cōtra nuditatē. Nihil enī est qd̄ ita ornet aīam sapiētia ⁊ virtutibus ⁊ gr̄a sicut sacr̄m cōmunionis. Naȝ.C. de postulādo.l.ꝓuidendum.li.ij.habet̄ ꝙ si aliq̇ aduocati debēt eligi ad postulanduȝ in aliqua curia aliq̇ vellent eligi ꝓpt̄ diuitias. aliq̇ ꝓpt̄ nobilitatē generis.aliq̇ ꝓpt̄ sapiētiam.tūc sapiētes debēt ꝑeligi:q2 int̄ omēs fortunas sapiētia plus ornat.sic deꝰ ꝑelegit ad celū eos ꝗ sunt ornati sapiētia.i.ꝗ cōicauerūt digne corpori xp̄i ꝗ est sapiētia dei patris.Ecc̄.i.Fons sapiētie verbū dei in excelsis.et Prouer.xviij. Torrēs redūdās fons sapiētie.Sapiētia enī cōparat̄ aque ꝓpter eiꝰ copiositatē:q2 sicut aqua ē oīmbꝰ comunis.ff.de rerū diuisione.l.nemo.sic corpꝰ xp̄i in quo ē plenitudo sapiētie ⁊ sciētie dei pro oīmbꝰ offert̄ in eccl̄ia ꝓ viuis ⁊ mortuis vt oīmbꝰ profit qd̄ ē ꝓ salute oīm institutum. Et sicut nihil debȝ mitti in flumē ꝓpt̄ quod eiꝰ cursus ꝑpetuus impediat̄.⁊ si factū fuerit:debet tolli.ff.ne quid in flumīe ripa ve eiꝰ fiat.l.i.sic in aīa vel cōsciētia nr̄a nihil debet esse vel terrene occupatiōis:vel lucri tēporalis:vel carnalis delectatiōis.vel alteriꝰ malicie:ꝗ retardet̄ a digna sumptiōe taȝ celeberrimi sacramenti.Ecc̄.xxiiij.Ego sapīa effudi flumina. Quarto est iuuamētū mūdatiuū cōtra feditatē.Bona enī nature fortune ⁊ gr̄e nobis dant̄ a deo.Sap.vij. Venerūt mihi oīa bona pariter cū illa.Et sicut datur nob̄ certꝰ victꝰ in monasterio quē victū legiste corrodiū vocāt.⁊ pōt ꝯtingere ꝙ ille victꝰ cōcedat̄ alicui sub certo pacto.s.ꝙ domꝰ sua ⁊ q̇cq̇d habet sit monasterij: dum ab illo alitur:sic deꝰ ꝯcedit nobis bona predicta bonūq3 clementie dīne.Luc̄.xi.Dabit spm̄ bonū.s.si dimittimꝰ eum hr̄e domū aīe nostre terrāq3 corꝑis nr̄i ⁊ oꝑa nr̄a ꝑ verā obedientiam.Si autē domꝰ ⁊ alie res ꝑereant:q2 ip̄e grat̄ ignē posuit combussitq3 domū ⁊ totū:tūc moasteriū nō tenet̄ eū alere,

qꝛ vbi volũtarie cessat cã:cessat etiã effect⁹.
vt dr̃.i.q.i.c.cũ ꝓ necessitate.⁊.q.vij.c.ꝙ pro
remedio.sic nec ille a deo alit̃ de iure.lꝫ de fa
cto ꝑdicta recipiat.q̃ ponit ignẽ ĩ domo aĩe
quã deo dedit ⁊ qui se a seruitio dei retrahit
seruitq́ꝫ diabolo ⁊ grat̃ ꝑdit seipm̃ male vi
uendo.nec esset iustũ ꝙ a deo aleret̃ vel di⸗
taret̃.qꝛ vt hr̃.ff.de manumissis in testamẽ
to.l.testõ:qñ dñs legat seruis nõ offendẽti
bus libertatẽ:offendẽtes libertatẽ amittũt
qꝛ q̃libet priuat̃ illo bono ꝯtra qḋ agit.ff de
penis.l.pene.lib.x.in.ff.nouo.sicut q̃ peccat
contra rẽpublicã:ꝑ mortẽ vel ꝑ exiliũ repu
blica priuat̃.qꝛ facit se indignũ illo bono.sic
peccãs qꝛ ẽ ingrat⁹ cõtra deũ ⁊ cõtra dei do
na subtrahẽs habitationẽ dom⁹ aĩe ipi deo
ꝑ cõmunionẽ:quia nõ vult cõmunicare.aut
nõ se disponit ad dignã cõmunionẽ debet
omnib⁹ bonis ꝑuari. Osee.ij. Ego dedi ei
frumentũ:vinũ ⁊ oleũ ⁊ argẽtũ multiplica⸗
ui ei ⁊ aurũ quo fecerũt baalim.idcirco ⁊ su
mam frumentũ meũ in tp̃e suo ⁊ vinũ meũ
in tempore suo ⁊ reuelabo stulticiã eius in
oculis amatorum eius ⁊c̃. Postq̃ vero
moyses declarauit ꝯclusionẽ predictam ait
aĩe deuote. Que ego noui fideliter te docui
Sꝫ ecce h̃ est sctũs Tho.de aq̃no doctor no
ui testamenti cui⁹ doctrina emittit lucẽ ⁊ ve
ritatẽ dei que te deducẽt in montẽ sctũ dei
⁊ in tabernacula ei⁹ ⁊ introibis ad altare dei
ad deuꝫ q̃ letificat iuuentutẽ tuã ꝑ dignam
cõionẽ corp̃is ⁊ sãguis xp̃i. Ad quẽ astãte
moyse accessit aĩa deuota ꝑ sue ꝯclusionis
clariori noticia. Cui sanctus Tho.ait. Ego
ostẽdã tibi cõclusionẽ tuã eẽ verã ⁊ catholi
cam testimonio q̃druplicĩ legis scꝫ.

Legis euangelice.
Legis apostolice.
Legis canonice.
Legis ecclesiastice.

Primo testimonio legis

euãgelice. Sciẽdũ ꝙ xp̃us ꝓbauit illã q̃dru
plici testimonio. Prĩo testimonio Math.
xxvi.vbi dr̃. Cenantib⁹ aũt eis accepit iesus
panẽ ⁊ benedixit ac fregit deditq́ꝫ discipul̃
suis ⁊ ait. Accipite ⁊ comedite:hoc ẽ corp⁹
meũ. Et accipiẽs calicẽ grãs egit ⁊ dedit il⸗
lis dicẽs. Bibite ex hoc oẽs Hic ẽ sanguis
me⁹ noui testamẽti q̃ ꝓ multis effundet̃ in
remissionẽ pctõꝝ.hec ibi. Secũdo testimo
nio Marc̃.xiiij.vbi dr̃. Vespere autẽ facto
venit iesus cũ duodecĩ ⁊ discũbẽtib⁹ illis ⁊
mãducantib⁹ accepit iesus panẽ ⁊ fregit ac
dedit illis ⁊ ait. Sumite:hoc est corp⁹ meũ.
⁊ accepto calice grãs agẽs dedit eis ⁊ bibe
runt ex eo oẽs ⁊ ait illis. Hic ẽ sanguis me⸗
us noui testamẽti q̃ ꝓ multis effundet̃.hec
ibi. Tertio testimonio Luc̃.xxij.vbi dicit̃.
Et cũ facta eẽt hora:iesus discubuit ⁊ duo⸗
decim discipuli cũꝫ eo ⁊ ait illis. Desiderio
desideraui hoc pascha mãducare vobiscum
anteq̃ patiar. Et accepto pane gratias egit
ac fregit ⁊ dedit eis dicẽs. Hoc ẽ corp⁹ meũ
qḋ ꝓ vobis tradet̃. Hoc facite in meã com
memorationẽ. Similit̃ ⁊ calicẽ postq̃ cena
uit dicẽs. Hic est calix noui testamẽti in san
guine meo.q̃ ꝓ vob̃ fundet̃.hec ibi. Quar
to testimonio Joh.vi.vbi dr̃. Amen amen
dico vobis:nisi mãducaueritis carnem filij
hoĩs ⁊ biberitĩ ei⁹ sanguinẽ:nõ habebitĩ vitã
in vob̃. Hic ẽ panis q̃ de celo descẽdit. Qui
mãducat hũc panẽ viuet in et̃num. Hec ibi
Circa hanc sacratissimã cõmunionẽ notan
tur in ep̃la ⁊ in euãgelio q̃ttuor ꝯclusiones

Prima cõclusio. Cũꝫ iuda xp̃m tradit cru
cifixorib⁹ q̃ ad xp̃i mẽsam accedit plen⁹ vi⸗
cioꝝ sordib⁹. Pꝫ qꝛ.xvi.vicia reddũt hoĩem
indignũ ad offerendũ hoc sacrificiũ vel ad
suscipiendũ ip̃m.vt habet̃ in leuitico. Prĩo
ignorantia q̃ signat̃ ꝑ cecũ. vñ.xlix.dist.ca.
hinc etenĩ.dr̃ sic. Cec⁹ q̃ppe est q̃ supne lucẽ
ꝯtẽplatiõis ignorat q̃ ꝑsentis vite tenebris
pressus dũ venturã lucꝫ nequaq̃ diligẽdo
cõspicit q̃ gressus op̃is porrigat nescit. Hic
etenĩ ꝓphetãte ãna dr̃ ĩ libro regũ. Pedes
sanctoꝝ suorũ seruabit.⁊ impij in tenebris
cõticescent.hec ibi. Jdeo dr̃ in ep̃la.cõueniẽ
tib⁹ vob̃.s.ꝑ supnã ꝯtẽplationẽ. Hec enĩ sci
entia diuina ꝑexigit̃ ad dignã sumptionem
hui⁹ sacramẽti.idõ in euãgelio dr̃ ante. Se
cundo instabilitas q̃ signat̃ ꝑ claudũ.vnde
xlix.dist.c.hinc etenĩ.dr̃ sic. Claud⁹ ṽo ẽ qui
q̃dẽ q̃ ꝑgere dꝫ aspicit:ſ ꝑ infirmitatẽ men
tis vite viam ꝑfecte nõ valet tenere quã vi
det.qꝛ videlꝫ q̃s ad ṽtutũ statũ dũ fluxa cõ
suetudine nõ erigit̃ q̃ desideriũ innitit̃:illuc
gressus op̃is efficacit̃ nõ sequit̃. Hinc etenĩ
paul⁹ dic̃ ad Heb̃. Remissas man⁹ ⁊ disso
luta genua erigite ⁊ gressus rectos facite pe
dibus vr̃is vt nõ claudicãs erret. mag̃ aũt
sanet̃.hec ibi. Jdõ ĩ ep̃la dr̃. in vnũ.s.firmũ
gressuꝫ q̃ fit ſm deũ. Jdõ in euãgelio dr̃.di
em:qꝛ q̃ ambulat in die nõ offendit. Tertio
indiscretio q̃ signat̃ ꝑ nasuꝫ tortũ. vñ eadẽ
dist.§. Paruo naso est q̃ ad tenendã mẽsu⸗

ram discretiōis idone⁹ nō est. Recte ergo
p nasum discretio exp̄mit̄: per quā v̄tutes
eligim⁹: delicta reprobam⁹: q: tempramēta
p discretionē cōspicim⁹ ꝛ vētura viciox bel
la ex alto dep̄hendim⁹. hec ibi. Jdō in ep̄la
dr̄. Jam nō est. s. exercēdus anim⁹ i q̄busdā
inq̄sitionib⁹ pl⁹ q̄ necesse ē, ne ex nimia sub
tilitate fallat̄. Et in euāgelio dr̄. festū. s. in q̄
seruāda ē subtilitas, moderata que si pl⁹ q̄
decet excreuerit actionis sue rectitudinē ipa
cōfundit. Quarto pusillanimitas. q̄ signat̄
p pedē fractū. vn̄ eadē dist. §. Fracto autez
pede vel manu est q̄ viā dn̄i pergere om̄ino
nō valet atq̄ bonis actib⁹ funditus exsors
vacat q̄tin⁹ hoc non vt claud⁹ saltē cū infir
mitate teneat. s̄ ab his om̄ino alien⁹ existat
hec ibi. Jdeo in ep̄la dn̄icā cenā mādicare
scz p quā virtutes mentis fortificent̄. Et in
euāgelio dr̄. pasche. i. transit⁹. q: dicit̄ q̄ he-
lias roborat⁹ virib⁹ ambulauit in fortitudīe
cibi illi⁹. ps. Etem̄ benedictionē. s. panis sa-
cramētalis dabit legislator. ibūt de virtute
in virtutē ꝛc. Quinto sup̄fluitas. s. amoris
terrenox q̄ signat̄ p gibbū. vn̄ dr̄ eadē dist.
§. gibbus vero ē quē terrene sollicitudinis
pondus dep̄mit ne vnq̄ ad sup̄na respiciat
s̄ solū his q̄ infimis calcant̄ intēdat. Qui ꝛ
si quādo aliq̄d ex bono patrie celestis audi
erit: ad hoc nimirū p̄uerse ꝯsuetudinis pon
dere p̄grauat⁹ cordis faciē nō attollit q̄ co
gitatiōis statū erigere nō valet quē terrene
sollicitudīs vsus curuū tenet. Ex cox q̄ppe
specie psalmista dic̄ in ps. xxvij. Jncuruat⁹
sum ꝛ humiliat⁹ sum vsq̄quaq̄. Quox cul
pam quoq̄ p semetip̄az veritas reprobās
ait in luca. Semē aūt qd in spinis cecidit hi
sunt q̄ audierūt ꝛ a sollicitudinib⁹ ꝛ diuitijs
ꝛ voluptatib⁹ vite euntes suffocant̄ ꝛ non
referūt fructū. hec ibi. Jdō i ep̄la dr̄. Vnus-
quisq̄ em̄ suā cenā p̄sumit ad mādicādūz
id ē suo desiderio delectat̄. Et in euāgelio dr̄
sciens iesus q: venit hora ei⁹. i. xp̄s cogno-
scit hos indignos ad sacrā cōmunionē. Se
xto prauitas. i. p carnalē affectū ingeniū ob
scurat̄ q̄ signat̄ p oculos lippos. vn̄ dr̄ eadē
dist. §. Lippus v̄o est cui⁹ quidē ingenium
ad cognitionez veritat̄ emicat: s̄ tn̄ hoc car
nalia op̄a obscurāt. Nam sunt nōnulli quo-
rum sensus, carnalis vite op̄atio sauciat q̄ vi
dere recta subtilit̄ p ingeniuz poterāt: s̄ vsu
prauox actuū caligant. Lippus itaq̄ ē cui⁹
sensum natura exacuit: s̄ cōuersatiōis pra-
uitas ꝯfundit. Cui b̄n per angelū dr̄ in apo

calipsi. Colirio inunge oculos tuos vt vide
as. Colirio quippe oculos vt videam⁹ inun
gimus cū ad cognoscendā veri luminis cla
ritatem intellect⁹ nostri aciem medicamine
bone operatiōis adiuuam⁹. hec ibi. Jdeo i
ep̄la dr̄. Et ali⁹ quidē esurit. s. cognitionem
dei de qua in euāgelio dr̄. Transeat ex hoc
mūdo ad patrē. s. cognoscēdū. Septimo ar
rogantia. s. estimando se hr̄e opera bona iu
sticie. que signat̄ per albuginē in oculo. Vn̄
eadem dist. dicit̄. §. albuginē vero habet in
oculo q̄ veritatis lucē videre nō sinit̄ q̄ arro
gantia sapientie seu iusticie cecat̄. Pupilla
nāq̄ oculi nigra videt. Albuginē tolerans
nihil videt. quia videlicet sensus humane cō
ditionis si stultū peccatorēq̄ se intelligit: co
gnitionem intime claritatis apprehendit.
Si aūt sibi candorem iusticie seu sapientie
tribuit: a luce superne cognitiōis se excludit
ꝛ eo claritatem veri luminis nequaq̄ pene-
trat quo a se apud se p arrogantiaz exaltat.
Sicut de quibusdam dicitur in epistola ad
romanos. Dicentes em̄ se esse sapiētes stul
ti facti sunt. hec ibi. Jdeo in epistola dicitur
Alius autem ebrius est. scilz qui multa sibi
arrogat que non habet. ꝛ in euangelio dici-
tur. Cum dilexisset suos. scz actus proprios
iusticie ꝛ sapientie. Octauo luxuria que si-
gnatur per iugem scabiem. Unde eadem
dist. dicitur. §. Jugem vero habet scabiem
cui carnis petulantia sine cessatione domi-
natur. Jn scabie etenim feruor viscerūz ad
cutem trahitur per quam recte luxuria desi-
gnatur. Quia si cordis temptatio vsq̄ ad
operationem prosilit: nimirum feruor inti-
mus vsq̄ ad cutis scabiem prorumpit ꝛ fo
ras iam corpus sauciat. Quia dum in cogi
tatione voluptas non reprimitur etiam in
actione dominatur. Quasi em̄ cutis pruri-
ginem paulus curabat abstergere cum dice
bat. i. ad Corinth. x. Temptatio vos nō ap
prehendat nisi humana. Ac si ap̄te diceret.
Humanum quidem est in corde temptatio
nem perpeti: demoniacum vero est tempta
tionis certamine in operationem superari.
ideo in ep̄la dr̄. Nunq̄d domos nō habetis
ad mādicandū ꝛ bibendū. s. ad ꝯsolatiōes
spūales suscipiēdas: quib⁹ petulātiā carnis
cōpescat̄. ꝛ i euāgelio dr̄. q̄ erāt i mūdo. s. ce-
lesti. Phil. iij. Nostra ꝯuersatio i celis ē. No
no auaricia q̄ signat̄ p impetiginē. vn̄ eadē
dist. dr̄. §. Jmpetiginē q̄ppe hz i corpe q̄sq̄s
auaricia vastatur in mēte q̄ si in paruis nō

compescit͛:nimiru in ... nēsura dilatat͛. Im
petigo quippe sine dolore corp⁹ occupat ⁊
absq̄ȝ occupati tedio excrescēs mēbroꝝ deco
rem fedat:qꝛ ⁊ auaricia capti animū dū q̄si
delectat exulcerat. ⁊ dū adipiscēda queq̄ȝ co
gitatiōi obijcit:ad inimicicias accēdit ⁊ do
lorē in vulnere nō facit:qꝛ estuāti animo ex
culpa abundātiā ꝑmittit. Sȝ decor mēbro-
rum ꝑdit͛:qꝛ aliarū quoq̄ȝ v̄tutū ꝑ hāc pul-
chritudo deprauat͛ ⁊ q̄si totū corp⁹ exaspe-
rat:qꝛ ꝑ vniūsa animū supplātat. paulo at-
testāte q̄ ait ad thimotheū. Radix oīm ma
loꝝ est cupiditas.hec ibi. Ideo in ep̄la d͛r.
Aut eccl̄iam dei cōtēnitis.s.ꝑ auariciā rapi
endo bona alioꝝ quos diligere deberēt ex
caritate. Ideo in euāgelio d͛r. In finē dilexit
eos.s.se ⁊ sua caritatiue alijs cōmunicādo.
Decimo mala cogitatio q̄ signat͛ ꝑ pōde-
rositatē.vn̄ d͛r eadē dist.§. Ponderosus ve
ro est qui turpitudinē oꝑe non exercet:ſȝ ab
hac cogitatōe cōtinua sine moderatiōe gra
uatur in mēte. Qui nequaq̄ꝫ quidē vsq̄ȝ ad
op⁹ nephariū rapit͛:ſȝ ei⁹ anim⁹ voluptate
luxurie sine vllo repugnatiōis stimulo dele
ctatur. Viciū quippe pōderis est cū humoꝛ
viscerū ad virilia labit͛ que ꝑfecto cū mole-
stia dedecoris intumescūt. Ponderosus ꝗ̄
est q̄ totis cogitatiōib⁹ ad lasciuiā defluens
pondus turpitudinis gestat ī corde:⁊ q̄uis
mala nō exerceat oꝑa. ab his tn̄ nō eleuat͛
mente nec ad vsum boni oꝑis in aperto va
let assurgere:qꝛ grauat hūc in abditis pōd⁹
turpe.hec ibi. Ideo in ep̄la d͛r. Et cōfunditis
eos q̄ nō habēt.s.mentē subleuatā in deum
has cogitatiōes deꝑmēdo. Et in euāgelio
d͛r. Et cena facta.s.cū xp̄o ꝑ sp̄ualē cōsolati
onē. Apoc̄.iij. Ego sto ad hostiuȝ ⁊ pulso si
ape.mi.intra.ad illū ⁊ cenabo cū illo. Un-
decimo infidelitas. Nam accedēs ad hoc sa
cramētū debet h̄re rectā fidē de incarnatōe
passione ⁊ alijs misterijs iesu xp̄i.q̄ fides de
signatur ꝑ amictū.ps̄. Confessionē ⁊ deco
rem induisti amict⁹ lumine.s.fidei. ⁊ Rom̄.
x. Corde credit͛ ad iusticiaȝ:ore aūt cōfessio
fit ad salutē. Apoc̄.x. Vidi angelū dei fortē
id ē fidē descēdentē de celo.amictū nube:qꝛ
scȝ fides ē de nō apparētib⁹. Heb.xi. Ideo
in ep̄la d͛r. Quid dicā vobis:scȝ q̄ nō credi
tis vt fides catholica suggerit:nisi q̄ꝛ diabo
lus coꝛ vestrū possidet. Ideo in euāgelio d͛r.
Cū diabol⁹ iam misisset in coꝛ iude. Duo-
decimo obstinatio. Nam accedēs ad sacr̄m
debet habere nouitatem vite. Ad Eph.iiij.
Deponētes veterē hoīem cū actib⁹ suis:in-
duite nouū hoīem q̄ ſm deū creat⁹ est in iu
sticia ⁊ sanctitate veritat̄.hec mūdicia signa
tur ꝑ camicē seu vestem lineā. De ista obsti
natione in ep̄la d͛r. Laudo vos in hoc:non
laudo. Et in euāgelio d͛r.vt traderet eū iu-
das simonis scariothis. q̄ obstinate ꝑcura
uit mortem xp̄i. Decimotertio iniusticia.
Due em̄ sunt partes iusticie quas debet ha
bere q̄ digne vult cōicare. ps̄. Declina a ma
lo ⁊ fac bonū:inq̄re pa. ⁊ perse.eā. Hec iusti
cia signat͛ ꝑ cingulū. Esa.xi. Et erit iusticia
cingulū lumboꝝ eius. Ideo in ep̄la dicitur.
Ego em̄ accepi a dn̄o.s.iusticiā. Et ī euāge-
lio dicit͛. Sciens qꝛ oīa dedit ei pat͛ in ma-
nus.s.totū gen⁹ humanū qd̄ xp̄s ex iusticia
redemit. Decimoq̄rto tediuȝ boni oꝑis.
Exigitur em̄ sollicitudo bonoꝝ operū ad di
gnam cōmunioē.ij. Thim̄.ij. Sollicite cura
teip̄m ꝑbabilē exhibere deo.operariū incō
fusibilē recte tractantē verbū veritat̄.s.latēs
in hoc sacramēto. Hec sollicitudo signat͛ ꝑ
manipulum.ps̄. Venietes autē ve.cū exul.
portan.ma.suos. Ideo in ep̄la dicitur. Qd̄
⁊ tradidi vobis.s.ꝑfectum boni oꝑis. Qui
em̄ tedio ꝑficere negligit:a deo recedit. Ideo
in euangelio d͛r. ⁊ qꝛ a deo exiuit. Decimo
quinto inobedientia. Accedens em̄ ad hoc
sacramētū:debet esse obediēs volūtati dei
sicut ⁊ xp̄s. Ioh.xv. Sicut mandatuȝ dedit
mihi pat͛:sic facio. Hec em̄ obediētia signa-
tur ꝑ stolā que collū circundat ⁊ ꝑtenditur
vsq̄ȝ ad genua.qꝛ xp̄s fact⁹ est obediēs vsq̄ȝ
ad mortē. Sic ⁊ nos diuinis mādatis obe-
dire debem⁹.ps̄. A mādatis tuis intellexi.
Ideo in ep̄la d͛r.qm̄ dn̄s iesus.s.fuit obedi
ens deo pr̄i. Et in euāgelio d͛r. Et ad deum
vadit ꝑ obedientiā. Phil.ij. Propt͛ quod ⁊
deus exaltauit illum. Decimosexto inui-
dentia per quā non potest inuidus felicita-
tem ⁊ prosperitatē proximi sui videre. Ac-
cedens em̄ ad dignaȝ cōmunionē:debet in-
dui veste caritatis que signatur per casulaȝ
De inuidia in epistola dicit͛. In qua nocte
tradebatur.scȝ a iudeis per inuidiā. Math.
xxvij. Sciebat em̄ q̄ꝛ per inuidiam tradidis-
sent eū. De caritate in euangelio dicit͛. Sur
git scȝ vt ministret discipulis suis Secun
da conclusio. A mensa celesti om̄ino repu-
diatur qui sacramentū corporis christi reci
pere inficiatur. Patet quia Numeri.ix.dici
tur. Homo q̄ fuerit inmūdus sup aīa siue in
via ꝑcul in gente vestra faciat phase dn̄o.

mense.ij.xiiij.die mensis ad vesperā. Si q̄s
aūt nō fecerit phase: exterminabitur aīa il-
la de medio ppl'i sui: qꝛ sacrificiū dn̄o non
obtulit in tp̄e suo. Peccatū suū ipse porta-
bit. hec ibi. Immūdus sup aīa dicebat qui
immūdus erat ex ꝯtactu mortui. Et Joh.
vi. dr̄. Nisi manducaueritis carnē filij hoīs
⁊ biberitis ei⁹ sanguinē nō habebitis vitā
in vobis. Multū eñ dolere dʒ q̄ ad min⁹
semel in anno corpus dn̄i non suscipit ꝓpt̄
septē cās. Primo rōne diuine offensionis
Nā de illis q̄ nō receperūt discipulos xp̄i dr̄
Luc.x. Amē dico vobis ꝙ sodome remis-
sius erit in die illa q̄ꝫ illi ciuitati que nō re-
cepit vos. Si eñ tantū offendit deū q̄ nō
recipit discipulos xp̄i quantū offendit qui
nec ip̄m xp̄m recipit. Joh.i. In ꝓpria venit
⁊ sui eū nō receperūt. Vn̄ Origenes dicit.
Domos hospitales ingressi sunt angeli. s.
domū abrahe ⁊ loth. domos vero hospiti-
bus clausas ignis ⁊ sulphur succēdit. ideo
in ep'la dicit̄. Accepit iesus panē. i. xp̄ian⁹
cōicauit. Et in euangelio dr̄. A cena. s. xp̄i.
Scd̄o rōne indispositionis. Quidā sibi ap-
plaudunt dicētes ꝙ meli⁹ est corp⁹ xp̄i nō
sumere q̄ꝫ indigne cōicare. Licꝫ eñ hoc sit
verū: qꝛ nō est bonū sumere panē filioꝝ. i.
angeloꝝ ⁊ hoīm iustorū ⁊ mittere canib⁹.
Math.v. Tales tn̄ debent vehementer cō
tristari ꝙ sunt canes ⁊ receptacula imūdi-
cie ⁊ vasa mortis ⁊ ire q̄ deberent esse ta-
bernacula gratie ⁊ templa vite. Osee.viij.
Israel est q̄si vas imūdū in nationib⁹ ps̄.
Inueniā. s. i me locū dn̄o: tabernaculū deo
iacob. Ideo in ep'la dr̄. Et grās agens fre
git. s. indispositionē. ⁊ in euāgelio dr̄. Et po
nit vestimēta sua. i. deponit vanā ꝯuersatio
nē. Tertio rōne fraudatiōis. Magnā vtili
tatē ꝯsequitur digne cōicans. Joh.vi. Qui
māducat hunc panē viuet ineternū. q̄ frau
datur q̄ nō cōicat. iō in ep'la dr̄. Accipite ⁊
māducate. ⁊ in euangelio dr̄. Et cū accepis
set lintheū precinxit se. s. candore mūdicie.
Quarto rōne subiectionis. Qui eñ ꝑseue
rat in pctō subijcit̄ dyabolo ⁊ expellit xp̄m
quē nō vult in se regnare: cui⁹ p̄sentia ē no
bis cā salutis. Nā zache⁹ in domū suā xp̄m
recipiēs audiuit. Hodie salus huic domui
a deo facta est. Luc.xix. Raab saluata est:
qꝛ nuncios dn̄i recepit hospitio. Josue vi.
ideo in epistola dicitur. hoc est corp⁹ meū
quod pro vobis tradetur. ⁊ in euangelio di
citur. Deinde misit aquā in peluim. i. abun
dantiā gratiarū in mente cōicantis: vt nō
deficeret in spiritualib⁹ bonis: sic nec vidua
q̄ helyā suscepit defecit in farina ⁊ oleo.iij.
Reg.xvij. Quinto rōne dilectiōis. Volēs
eñ xp̄s relinquere eccl'ie ⁊ toti mūdo me-
moriale signū amoris sui ad nos: ait quod
in epistola dicit̄. Hoc facite in meā cōme-
morationē. Ve illi qui non habet tale me-
moriale. Orandus est ergo xp̄s vt mūdet
corda nostra. ps̄. Ampli⁹ laua me ab iniq̄-
tate mea ⁊c̄. ideo in euangelio dr̄. Et cepit
lauare pedes discipuloꝝ suoꝝ. Sexto rōne
ꝓtectiōis. Ambulās eñ viaꝫ periculosam
valde dolet si non habeat ꝓtectorē. ps̄. Si
ambulauero in medio vmbre mortis non
timebo mala qm̄ tu mecū es. Parasti in cō
spectu meo mensam aduersus eos q̄ tribu
lant me. Qui eñ cōicat hꝫ se ꝓtegentē ⁊ in
labore itineris reficientē. ps̄. Calix me⁹ ine
brians q̄ꝫ preclar⁹ est. ideo in ep'la dr̄. Hic ca
lix nouū testamentuꝫ est in meo sanguine.
Et si pedes suos quandoqꝫ luto pcti inqui
nauerit: mox xp̄s mūdat ideo in euāgelio
dr̄. Et extergere lintheo. s. sue gratie ⁊ mīe.
Septimo rōne exclusiōis. Qui eñ dn̄o ho
spitiū negat: merito regni celestis ianuā si-
bi obserat. vn̄ Luc.ix. dr̄. Qui me erubuerit
hunc fili⁹ hoīs erubescet cū venerit in ma-
iestate sua. ideo in ep'la dr̄. Quotienscunqꝫ
manducabitis panē hūc vel calicē bibetis:
morteꝫ dn̄i annūciabitis. s. ꝓ redemptione
vestra. Et illa est armatura sp̄ualis de qua
in euangelio dr̄. quo erat p̄cinctus. Est eñ
hoc sacramētū munimentū ⁊ pign⁹ quo in
vitā eternam ingredimur. Tertia ꝯclusio.
Digna p̄paratio ad dn̄icaꝫ cenā in mente
p̄exigit̄: qua fruct⁹ eterne dulcedinis ꝑcipi
tur. Sciēdū ꝙ in cena mūdiali cōiter ob-
seruantur duodecim que digne cōicans ob
seruare tenetur. Primū est hora obscura.
sic cōicans intantū dʒ philocapi de deo vt to
tus mūdus sibi obscur⁹ videat̄. Dʒ eñ redi
re ad cor suū ꝑ pctōꝝ cogitationē ⁊ intelli-
gere in quanta cecitate mētis fuerit. ps̄. Il-
lumina oculos meos ne vnq̄ꝫ obdormiam
i morte. ⁊ iterū. Quia tenebre nō obscura-
buntur a te ⁊ nox sicut dies illuminabitur
sicut tenebre ei⁹ ita ⁊ lumē ei⁹. ideo in euā-
gelio dr̄. Venit ergo. s. hora. Secundū est
aula quadrata. Sic cōmunicans debet ha
bere aulam: scꝫ conscientiā quadratā id est
quattuor virtutibus cardinalibus informa
tam: scꝫ prudentia quo ad memoriam pre

teritoꝝ bñficioꝝ dei:quo ad intelligẽtiã p̄-
sentiũ pctõꝝ:quo ad ꝓuidentiã futuroꝝ bo
norũ. Deut.xxxij. Utinã saperent ⁊ intelli-
gerent ac nouissima ꝓuiderent. Itẽ iusticia
in declinãdo a malo ⁊ faciẽdo bonũ. Item
fortitudine ad puniẽda pctã. Itez tꝑantia
ad viuendũ ꝯtinẽter. Apl's. Sobrie iuste ⁊
pie viuamꝰ in hoc seculo ⁊c̃. iõ in euãgelio
dr̃ ad symonẽ petrũ. Per firmitatẽ em̃ obe
dientie preꝑatur aula ꝯsciẽ. Tertiũ est ta
bula rotũda in medio aule. Sic cõicans dʒ
ponere cor suũ integraliter ⁊ p̄bere ip̄m deo
ꝑ puritatẽ fidei spei ⁊ charitatis:q̄ sunt ve-
lut tres pedes q̇bꝰ cor nostrũ sustentat̃ co-
rã deo. Sap̄.i. Fili p̄be mihi cor tuũ. ideo in
euangelio dr̃. dixit ei petrꝰ. i. aperuit cor suũ
corãm deo. ps̄. Nolite obdurare corda vr̃a.

Quartũ est tobalea alba q̄ desuꝑ tabulã
extendit̃. Sic cõicans dʒ ponere ꝯtritionẽ
verã mundantẽ pctã:ꝑ quã habet̃ puritas
mentis. Nã corpus xp̄i in syndone mũda
inuolutũ positũ fuit in sepulchro. Sic in syn
done mũda xp̄m inuoluit q̇ pura mẽte ip̄ʒ
suscipit. Ideo in euãgelio dr̃. Dñe tu mihi
lauas pedes. Quintũ est gladiꝰ cũ quo in
ciduntur que apponunt̃. Sic cõicans debet
ponere gladiũ ꝯfessiõis qua diuiduntur di
stincte ⁊ sigillatim pctã. Deut.xxxij. Gla-
dius meus. i. ꝯfessio deuorabit. i. manifesta
bit carnes. i. pctã que in carne gessi. ideo in
euãgelio dr̃. qd̊ ego facio tu nescis modo.
Per ꝯfessionẽ em̃ delent̃ pctã que deꝰ obli-
uiscitur. Sextũ est seruitor qui diuidat ci
bos inter cõuiuas. Sic cõicans dʒ ponere
satisfactionẽ que restituit vnicuiqʒ s̃m de-
bitũ iusticie distributiue. ideo in euangelio
dr̃. scies aũt postea. s. quõ satisfaciendũ sit.

Septimũ est sal ꝓ ꝯdiendis cibis si sapo
rem nõ habuerint. Sic cõicans dʒ ponere
sal discretiõis vt sciat discernere hunc cibũ
ab alijs cibis. Alij cibi incorporant̃ nobis
s; nos incorporamur xp̄o in hoc cibo. ideo
in euãgelio dr̃. Nõ lauabis mihi pedes ine
ternũ. i. nõ delebis ab intellectu meo doctri
nã euangelicã vt de hoc sacramento aliter
q̄ʒ xp̄us ⁊ eccl'ia tradit vnq̄ credã. Octa
uum est panis ⁊ vinũ. ps̄. Panis cor hoĩs
ꝯfirmet ⁊ vinũ letificet cor hoĩs. Unũ em̃
ꝯfirmat ⁊ aliud letificat. Sic cõicans debet
ponere panẽ ⁊ vinũ. i. lachrymas cõpũctio
nis ⁊ deuotiõis. ps̄. Fuerũt mihi lachryme
mee panes die ac nocte. Et iteruʒ. Potasti
nos vino cõpunctionis. ideo in euangelio

dicitur. si nõ lauero te nõ habebis partem
mecũ. Nonũ est candela duplex. vna que
stet ꝯtinue in mensa ⁊ cũ alia fiant seruitia
Sic cõicans debet ponere candelã in men-
sa. i. charitatem. Luc̃.xij. Ignẽ veni mittere
in terrã:⁊ quid volo nisi vt ardeat. ꝑ quam
deponit inuidiã:irã:odiũ:⁊ vindictã. Aliam
candelã debet habere ad seruitia peragen
da. i. timorẽ dei. Ecc̊ ij. Qui timent dñm p̄
parabunt corda sua ⁊ in ꝯspectu illiꝰ sancti
ficabunt aĩas suas. ideo in euangelio dicit̃
manꝰ ⁊ caput. Decimũ est lotio manuuʒ.
ꝯtra qd̊ Math.xv. dr̃. Nõ em̃ lauant manꝰ
suas cũ panẽ manducant. Sic cõicans de
bet emendare vitã suã. Prou̇.xxvi. Manũ
suã misit ad fortia. Et ps̄. Lauabo inter in
nocentes manꝰ meas ⁊ circundabo altare
tuũ dñe. Ideo in euangelio dr̃. Qui lotus
est:nõ indiget nisi vt pedes lauet ⁊ est mũ
dus totꝰ. Undecimũ est manducatio cõ-
uiuarũ ⁊ carniũ appositio. Sic cõicans de-
bet sumere corpus xp̄i figuratũ per carnes
agni nõ crudũ nec coctũ aqua:s; assum tm̃
igni. Ille crudũ comedit qui indeuote acce
dit. ille coctũ aqua comedit q̇ in delitijs hu
ius seculi viuit. ille assum igni comedit qui
dñicam passionẽ cuius signũ est hoc sacra
mentũ diligenter recolit:ita vt in mediatio
ne eiꝰ exardescat ignis vt dicit̃ in ps̄. ideo
in euangelio dr̃. Et vos mũdi estis:s; non
oẽs ⁊c̃. Duodecimũ est gratiaruʒ actio ꝓ
suscepto beneficio. Sic cõicans dʒ esse gra
tus deo. Uenit em̃ diuina maiestas visita-
re hoĩem in sacramento altaris cũ plenitu
dine carismatũ. Unde eucharistia vocatur
hoc sacramentuʒ:⁊ miser homo non timet
ei ꝯtumeliã inferre quẽ pro posse suo debe
ret honorare. O diuinã bonitatẽ. O hũa-
nam peruersitatẽ. Ecc̊.xxix. Pascet ⁊ pota-
bit ingratos. Ideo in euãgelio dr̃. Sciebat
em̃ quisnã esset qui traderet eũ. propterea
dixit. Non estis mũdi oẽs. De tali prepara
tione cene in epl'a dicit̃. Probet aũt seip̄m
hõ ⁊ sic de pane illo edat ⁊ de calice bibat.
Et sic patet. Quarta ꝯclusio. Graue sup-
pliciũ diuino iudicio merent̃ q̇ saluatorem
susceptũ per contumeliã expellere non verẽ
tur. Sciendũ ꝙ grauitas huiꝰ cõtumelie
ꝯsiderat̃ quadrupl'r. Prĩo rõne expulsio-
nis. Fit em̃ ꝯsciã hoĩs post cõiõnẽ habita-
culũ xp̄i. Apl's. xp̄m habitare ꝑ fidẽ in cor
dibus vestris. s; turpiꝰ eijcit̃ ꝙ nõ admitti-
tur hospes. ideo in euangelio dicitur. Itaq̄ʒ

quicūqꝫ māducauerit panē vel biberit calicem dn̄i indigne: reꝰ erit corpis ⁊ sanguinis dn̄i. Et in euāgelio dr̄. Accepit vestimenta sua .i. talis rediȷt ad pristinā vitioꝝ ꝯsuetudinē. Scd̄o rōne ꝑditiōis. Talis em̄ similis est iude: q̄ postqꝫ accepit buccellā introiuit in eū sathanas vt xp̄m traderet hostibꝰ suis. Nā latrones timēt inferre ꝯtumeliam his ad quoꝝ mensam sederūt. ideo in ep̄la dr̄. Qui em̄ manducat ⁊ bibit indigne. Et in euāgelio dr̄. scitis q̄d fecerim vobis: vos vocatis me magister ⁊ dn̄e ⁊ bn̄ dicitis: sū etem̄. Tertio rōne ꝑuersiōis. Talis em̄ ē similis ꝑuersis iudeis q̄ in dn̄ica palmarū p̄cedenti xp̄m susceperūt honorifice quem postea cū magna ꝯtumelia eiecerunt. sic talis septē hebdomadibꝰ ꝓ dn̄o suscipiendo hospitiū p̄parat: suscepto vero reuerentiaꝫ nō exhibet. imo ꝯtumelijs affectū exire cōpellit. ꝯtra quē Bern̄. dic̄. q̄d minꝰ p̄senti qꝫ futuro debet̄: q̄d minꝰ reuerētie tp̄s resurrectionis ꝙ passiōis exigit̄. Petit em̄ barrabā latronē cū iudeis dimitti ⁊ iesum saluatorem cruci affigi. iō in ep̄la dr̄. iudiciū sibi man. ⁊ bibit. ⁊ in euāgelio dr̄. si ego laui pedes ve. do. ⁊ ma. ⁊ vos de. alter alte. lauare pe. s. charitatē mutuā obseruādo. Quarto rōne obstinatōis q̄ meret̄ gehennā. ps̄. Si inimicꝰ meꝰ maledixisset mihi: sustinuissem vtiqꝫ ⁊c. tu vero hō vnanimis dux meus ⁊ notꝰ meꝰ: q̄ simul mecū dulces capiebas cibos in domo dei ambulauimus cū ꝯsensu. Veniat mors sup illos ⁊ descendāt in infernū viuentes. Et iteruꝫ. Qui edebat panes meos magnificauit super me supplantationē. tu aūt dn̄e resuscita me ⁊ retribuā eis. Ideo in ep̄la dr̄. Nō dijudicans corpꝰ dn̄i scꝫ cui facit iniuriā. ⁊ in euāgelio dr̄. Exemplū dedi vobis. s. grās agendi de bn̄ficio. vt quēadmodū ego feci vobis. s. ꝯtinuā charitatē ⁊ pacē vobiscū s̄uando: ita ⁊ vos faciatis. s. nemini īiuriādo: īuidēdo: vīdicādo ⁊c̄.

Scd̄o declarat̄ eadē cō-

clusio testimonio legis ap̄lice: ⁊ h̄ q̄drupl'r.

Prīo beatꝰ Petrꝰ .i. ep̄la .ij. c. dicit. Vos estis genꝰ electū: regale sacerdotiū: gēs sancta: pp̄ls acq̄sitiōis: vt virtutes eiꝰ annūcietis q̄ de tenebris vos vocauit in admirabile lumen suū. Qui aliq̄n nō pp̄ls: nūc autē pp̄ls dei: q̄ nō ꝯsecuti miam: nūc aūt miam ꝯsecuti. Scd̄o beatꝰ Paulꝰ .i. Coꝝ .x. dic̄. Patres nr̄i oēs sub nube fuerūt ⁊ oēs mare trāsierūt ⁊ oēs in moyse baptisati sunt: in nube ⁊ ī mari ⁊ oēs eandē escā spiritalē māducauerūt: ⁊ omnes eundem potū spiritalē biberūt. Biberūt aūt de spiritali cōsequēte eos petra. Petra autē erat xp̄s. Hec aūt oīa in figura ꝯtingebant illis. Calix benedictiōis cui bn̄dicimꝰ nōne sanguis xp̄i est: Et panis quē frāgimꝰ nōne ꝑticipatio corpis dn̄i est: Qm̄ vnꝰ panis vnū corpus multi sumꝰ oēs q̄ de vno pane ⁊ de vno calice participamꝰ. hec ille. Tertio beatꝰ Jacobꝰ in ep̄la i. dic̄. Om̄e datū optimū ⁊ oē donū ꝑfectū desursum est: descendēs a p̄re luminū apud quē nō est trāsmutatio nec vicissitudinis obumbratio. Volūtarie em̄ genuit nos verbo veritatis vt simꝰ initiū aliquod creature eiꝰ. hec ille. Hoc aūt donuꝫ est corpus dn̄i in altari ꝯsecratū. Quarto Johes Apocal' .xix. dic̄. Audiui vocē tube magne sic vocē tonitruoꝝ magnoꝝ dicentiū alleluya: q̄m regnauit dn̄s deꝰ nr̄ omp̄s Gaudeamꝰ ⁊ exultemꝰ ⁊ demꝰ gl'iam ei: qꝛ venerūt nuptie agni ⁊ vxor eiꝰ p̄ꝑauit se: ⁊ dixit mihi. Scribe. Beati qui ad cenam nuptiarū agni vocati sunt. Et dixit mihi Hec ṽba dei vera sunt. Et vidi vnū angelū stātem in sole ⁊ clamauit voce magna dicens oībꝰ auibꝰ que volāt ꝑ mediū celū. Venite ⁊ congregamini ad cenam dei magnam vt manducetis carnes. Et omnes aues saturate sunt. hec ille. Et sic patet.

Tertio declarat̄ eadem,

ꝯclusio testīonio leg̃ canonice. Sciendū ꝙ circa eucharistiā sūt obs̄uāda q̄ttuor. Prīo ē cū mūdicia sumēda. Nā ꝯiugati q̄ p̄nt simul ꝯuenire sine pctō tribꝰ aut q̄ttuor diebus debēt abstinere a ꝓpria vxore añ cōionē. vn̄ dr̄ de ꝯse. di. ij. c. Oīs hō añ sacrā cōionē a ꝓpria vxore abstinere dꝫ tribꝰ aut q̄ttuor aut sex diebꝰ. Nec int̄ catholicos enumerabit̄ q̄ in istis videlꝫ tp̄ibꝰ pascha: penthecoste: natali dn̄i nō cōicauerit. h̄ ibi. Et xxxiij. q. iiij. c. Sciat̄ frēs charissimi ꝙ vxori q̄cūqꝫ debitū reddit vacare nō p̄t orōni nec de carnibꝰ agni cōedere dꝫ. Si ei panes ꝓpositiōis ab his q̄ vxores suas tetigerāt cōedi non poterant: quantomagis panis ille qui de celo descendit non potest ab his qui coniugalibus vxoris pauloante hesere complexibus violari atqꝫ contingi. Non ꝙ nuptias condemnemus: sed ꝙ eo tp̄e quo manducaturi sumꝰ carnes agni vacare a carnali

bus opibꝰ debemꝰ.hec ibi. Rō est:qꝛ ſicut
nō ſufficit ꝙ eccl'ia materialis que ideo fit
vt in ea deo mūde ſeruiat̄ ſit mūda: ſ etiaꝫ
ꝙ ſit ſanctificata.ita etiā non eſt ſatis ꝯiu⸗
gatis ⁊ alijs bonis xp̄ianis q̇ ſunt templū
dei ſpūale ꝙ ſint mūdi niſi etiā ſint ſanctifi
cati.Exo.xix.Qui accedūt ad dn̄m ſanctifi
centur.Exemplū de ioſia rege hieruſalē.ij.
Paral'.xxxiiij.vbi dr̄.Locutꝰ eſt Joſias di
cens.Miniſtrate in ſanctuario ꝑ familias
turmaſqꝫ leuiticas ⁊ ſanctificati īmolate
phaſe ⁊c̄. Et Eſa.i.dic̄. Lauamini mundi
eſtote ⁊c̄ Eccl'ia em̄ materialis ſanctifica
tur ꝓpter tria ꝓpter que aīa nr̄a dꝫ ſancti⸗
ficari. Pīo ꝓpt dignā euchariſtie ꝯſerua⸗
tionē. Sic etiā debꝫ cor noſtrū ſanctificari.
Nume.xviij. Qui mūdus eſt veſcet̄ eo:nō
aūt aliꝰ.Et de ꝯſe.diſt.ij.c.Qui diſcordat a
xp̄o nec mādncat carnē eiꝰ nec ſanguinem
eiꝰ bibit:⁊ ſic tante rei ſacr̄m ad iudiciū ſue
ꝑditionis quotidie accipit.hec ibi.Scd̄o ꝓ
pter miſſarū auditionē ⁊ dei viſionē:qꝛ ibi
miſſa ꝯgruētiꝰ audit̄ ⁊ deꝰ in ea ꝯuenientiꝰ
adorat̄.Si ḡ locꝰ exterior ſic ſanctificatur:
q̄to magis cor ſanctificari dꝫ.Quia eucha
riſtia bona gr̄a interpretat̄.vn̄.i.q.i.c.mul⸗
ti.dr̄ ſic.Jd̄o ſacramēta fructuoſe penes ec
cleſiā fiūt:qꝛ ſanctꝰ in ea manēs ſpūs eun⸗
dē ſacramentoꝝ latent̄ oꝑatur effectū cu⸗
ius panis ⁊ caliċ ſacr̄m grece euchariſtia
dr̄:latine bona gr̄a īterpretat̄. Et q̇d meliꝰ
corꝑe ⁊ ſanguīe xp̄i:hec ibi. Tertio ꝓpter
orati nū exauditionē:qꝛ deꝰ ibi citiꝰ audit
orōnes deprecantiū ij. Paral'.vi. Si depre
cati fuerīt ī loco iſto:tu exaudies de celo ⁊c̄.
Sic audit illū q̇ eſt mūdus.pſ̄.Tūc imma
culatꝰ ero ⁊ emūdabor a delicto maximo.i.
a mortali pct̄ō.Et.iij.q.vij.c.Jn grauibus.
dr̄ ſic. Longe eſt dn̄s ab impijs ⁊ orōnes
iuſtoꝝ deꝰ exaudiet.hec ibi. Scd̄o eſt cuꝫ
reuerētia frequētanda ⁊ honorāda in ſum
ptione ⁊ in miſſarū celebratiōe:qꝛ ſicut il
le q̇ diligit vitā ſuā frequēter accipit medi⸗
cinā:ſic in ꝓpoſito.de ꝯſe.di.ij.c.vtrū dr̄ ſic.
Jterat̄ em̄ quotidie hec oblatio licet xp̄us
ſemel paſſus ſit:qꝛ quotidie peccamꝰ pct̄is
ſine q̇bꝰ mortal' infirmitas viuere nō pōt.
⁊ ideo qꝛ quotidie labimur: quotidie xp̄s
miſtice ꝑ nobis immolat̄ intra catholicam
eccl'iaꝫ in miniſterio corꝑis xp̄i ⁊c̄.hec ibi.
Nā euchariſtie ſumptio eſt venaliū remiſ⸗
ſio.de ꝯſe.diſt.ij.c.Cū om̄e crimen atqꝫ pec
catū oblatis deo ſacrificijs deleat̄.hec ibi.

qꝛ ſicut plaga ingraueſcit cui non apponit̄
ſana medicina:ſic in ꝓpoſito vt habet̄ diſt.
lxxxij.c.preſbyter. Tertio eſt cū ꝑſeueran
tia cuſtodiēda:qꝛ eſt ſignū mercantiū.Sic
em̄ mercātes accipiūt ſignū ſue mercatio⸗
nis aliter ꝑdūt:ſic q̇ vendūt pctā ſua ꝓ pe⸗
nitentia q̄ licet ſit moneta dura: tn̄ eſt bo⸗
na.qꝛ poſt mortē plus valet ꝙ totū aurum
mūdi.in paſcha accipiūt euchariſtiā ꝑ mo
dū ſigni huiꝰ mercationis.Et ſicut oportet
mercantes cuſtodire ſigna ſua quouſqꝫ ad
examinationē veniāt:ita oportet cuſtodire
ꝑſeueranter gr̄aꝫ acceptā ex digna cōione
Math.xxvij.Jte cuſtodite ſicut ſcitis. Ne
dicatis illud pſ̄.Signa nr̄a nō vidimꝰ. Si
em̄ reliquie ſctōꝝ debēt diligēter cuſtodiri.
ex̄ de reliquijs ⁊ veneratione ſctōꝝ.c.i.⁊.ij.
multo magis ſctūs ſctōꝝ. Eſt etiā acq̇eta⸗
tio ſoluentiū. Sicut em̄ ſoluētes oꝫ bn̄ cō⸗
ſeruare inſtrumentū acquietatiuū de ſolu⸗
tione pecunie:ita etiā illos q̇ ſoluūt debitū
pn̄ie in quadrageſima habere inſtrumētū
cōionis quietatiuū in paſcha. aliter viuēs
ab ingreſſu eccl'ie arcebit̄ ⁊ moriens eccle⸗
ſiaſtica carebit ſepultura.ex̄ de penitentijs
⁊ remiſſionibus.c.omnis.Jnſuper eſt ſala
riū bene operantiū quibus deus dat iſtud
ſacr̄m tanq̄ꝫ argentū mercedis eterne ⁊ bo
norū operū gratie.Joh.vi.Qui manducat
hunc panē viuet ineternū. Quarto eſt cū
diligētia recuꝑanda. Si q̇s em̄ ꝑdidit gra
tiā quā a deo accepit in ſumptione tanti ſa
cramenti dꝫ hr̄e tria.ſ.dolorē de perditiōe.
ſollicitudinē de recuperatiōe.⁊ diligentiam
in ꝯſeruatiōe. Nā ciuitas tp̄e guerre debet
die ac nocte diligenter cuſtodiri tā a cleriċ
q̄ꝫ a laycis: nec aliq̇s in hoc excuſat̄. ex̄ de
emuni.eccle c.ꝑuenire.Quia expedit reipu
blice plures habere defenſores. vt.ff.de no⸗
ui oꝑis nūciatōe.l.nā rei.Sic ī ꝓpoſito ⁊c̄.

Quarto declarat̄ eadeꝫ
cōcluſio teſtimonio legis eccleſiaſtice: ⁊ h̄
quadrupl'r. Primo beatꝰ Greg.li.iiij.dya
logoꝝ dic̄ ſic.Hec nāqꝫ ſingl'ariter victima
ab eterno interitu aīas ſoluit q̄ illā nobis
mortē vnigeniti rēperat q̇ lꝫ ſurgens a mor
tuis iaꝫ non moritur ⁊ mors illi vltra non
dominabit̄.tn̄ in ſeipo immortal'r atqꝫ in⸗
corruptibiliter viuēs ꝓ nobis iteruꝫ in hoc
myſterio ſacre oblationis immolat̄.Eiꝰ q̇p
pe ibi corpus ſumit̄:eius caro in ſalutē po⸗
puli partit̄:eius ſanguis nō iā in manꝰ inf

deliũ:ꝫ in ore fideliũ fundiẗ. Hinc ġ pensemus q̃le sit ꝑ nobis illud sacrificiũ qđ ꝓ ab
solutiõe nr̃a vnigeniti filij dei passionē sem
per imitaẗ. hec ille. Scđo beat⁹ Hiero. su
per Luc. dic̃ sic. Biberũt ex eo oẽs. O ebrie
tas felix. O satietas salutaris q̃ quãto co
piosius sumiẗ: tanto sobrietatē sumentib⁹
donare dignaẗ. Et iudas bibit: ꝫ non satu
ratur: ꝫ sitim extinguit ignis eterni: q̃ʒ indi
gne sumit mysteria xp̃i. Merito nr̃e recon
ciliationis cã hoc sacrificiũ cõstitutũ est vt
si sacrificij p̄cepta cõtẽpseris: remediũ sen
tire nõ poteris. hec ille. Tertio beat⁹ Am
brosi⁹ in orõne dicit sic. Quãta enĩ cordis
ↄtritione ⁊ lachrymarũ fonte: quãta reue
rentia ⁊ tremore: quãta corpis castitate at
q̃ʒ animi puritate istud diuinũ ⁊ celeste my
steriũ est celebrandũ dñe de⁹: vbi caro tua
in veritate sumiẗ: vbi sanguis tu⁹ in verita
te bibiẗ: vbi summis ima humanis diuina
iunguñ: vbi adest sanctoꝝ p̄ñtia angeloꝝ
vbi tu es sacerdos ⁊ sacrificiũ mirabiliter
⁊ ineffabiliter. Quis digne hoc celebrare my
steriũ põt nisi tu de⁹ oĩpotens offerentē fe
ceris dignũ: hec ille. Quarto beat⁹ Aug.
sup Math. vt habeẗ de ↄse. dist. ij. c. accipi
te. dicit sic. Postq̃ typicũ pascha fuerat cõ
pletũ ⁊ agni carnes cum aplĩs comederat
assumpsit panē q̃ cõfortator est hoĩs ⁊ ad
veruʒ pasche transit sacramentũ vt quõ in
p̄figuratiõe ei⁹ melchisedech panē ⁊ vinuʒ
offerens fecerat ipse quoq̃ʒ in veritate sui
corpis ⁊ sanguis p̄sentaret. hec ille. Quia
vero circa tantũ sacramentũ. xl. modis pec
camus: ideo. xl. dieb⁹ abstinem⁹ ⁊ ↄtinue ie
iunam⁹. Pr̃io transgrediẽdo. Nã vt habe
tur ex̃ de pe. ⁊ re. Omis vtriusq̃ʒ sex⁹ fidelis
postq̃ ad annos discretionis puenerit: oĩa
sua sol⁹ pctã saltē semel in anno fideliẗ con
fiteatur ꝓprio sacerdoti ⁊ iniunctã sibi pe
nitentiam ꝓprijs virib⁹ studeat adimplere.
Suscipiens reuerenter ad min⁹ in pascha
eucharistie sacr̃m nisi forte de ꝓprij sacer
dotis ↄsilio ob aliquã rõnabilē cãm ad tē
pus ab ei⁹ p̄ceptiõe duxerit abstinendum.
Alioq̃n ⁊ viuens ab ingressu ecclĩe arceaẗ
⁊ moriens ecclĩastica careat sepultura. hec
ibi. Si quis tñ voluerit cõicare in cena dñi
nõ est ꝓhibendus ꝓpter hoc qđ habeẗ de
ↄse dist. ij. c. In cena dñi a q̃busdã p̄ceptio
eucharistie negligiẗ. Que qñ in eadeʒ die
ab oĩb⁹ fidelib⁹ exceptis his q̃b⁹ ꝓ grauib⁹
criminib⁹ inhibitũ est p̄cipiẽda sit ecclĩasti
cus vsus demonstrat. Cum etiã penitentes
eadē die ad p̄cipiẽda corpis ⁊ sanguis do
minici sacramẽta recõcilienẗ. hec ibi. Et lʒ
istud videaẗ reuocari p̄ supius caplm̃ hic
allegatũ: tñ deuotio fideliũ est poti⁹ ampliã
da q̃ʒ restringenda. Plures enĩ cõicant in
cena dñi: q̃ʒ liberi⁹ vacant diuinis illa die ⁊
sctõ die pasceues qđ nõ faciũt die pasche.
Intendit enĩ ecclĩa inducere fideles ad de
uotã sumptionē hui⁹ sacramenti. Hãc intē
tionē adimplent cõicantes die cene. ġ non
sunt ꝓhibendi vt ↄstat. Scđo delinquen
do. Nã q̃ accedit ad sacraʒ cõionē cũ ↄscia
pctĩ mortalis peccat mortalr̃: q̃ʒ abutiẗ sa
cramento. ⁊ quãto sacramẽtũ est dignius:
tanto abusus est p̄iculosior. Peccat enĩ tri
pliciter. Pr̃io: q̃ʒ cib⁹ nõ cõpetit nisi viuẽti.
vñ cũ hoc sacr̃m ꝓponaẗ in modũ cibi si ca
rens vita spũali p̄ pctm̃ mortale accipiat hoc
sacr̃m abutiẗ ip̃o. Scđo: q̃ʒ xp̃s q̃ sumitur
in hoc sacramẽto est sctũs sctõruʒ. vñ rece
ptaculũ ei⁹ dʒ esse sctm̃. ⁊ iõ si aliq̃s cũ con
trario sctĩtatis corp⁹ xp̃i sumat: sacr̃o ipso
abutiẗ. Tertio: q̃ʒ ex hoc ipso q̃ aliq̃s ad hoc
sacr̃m accedit. signat se ad vnitatē corporis
mistici tēdere. vñ si pctm̃ in ↄscia teneat p̄
qđ a corpe mistico sepaẗ: fictiõis culpã in
currit: ⁊ sic abutiẗ sacr̃o. De⁹ enĩ magis hor
ret sordes spũales. s. pctã q̃ʒ sordes corpa
les. Sʒ peccaret q̃ corp⁹ xp̃i in lutũ ꝓijceret
iõ grauiter peccat q̃ corp⁹ xp̃i in corp⁹ suuʒ
pctõ infectũ intromittit. i. Coꝝ. xi. q̃ mã. i. i.
sibi. mã. Tertio ꝓponẽdo. Nã hñs ↄsciaʒ
pctĩ mortalis qđ dimittere nõ ꝓponit aut
qđ cõmittere ꝓponit: peccat accedēs ad su
mendũ corp⁹ xp̃i duplr̃. Primo: q̃ʒ indigne
accedit. Scđo: q̃ʒ nõ accedit tp̄e ab ecclĩa
ↄstituto: q̃ʒ inobediens est. Nõ tñ est p̄ple
xus cũ possit se ab hoc dubio eripe dimittē
do ꝓpositũ pctĩ. nihilomin⁹ tñ remanente
ꝓposito pctĩ: min⁹ peccat nõ sumẽdo q̃ʒ su
mẽdo. q̃ʒ illđ qđ ē malũ ꝭm se est mai⁹ ma
lũ q̃ illud qđ est malũ q̃ʒ ꝓhibituʒ. vñ pri⁹
dʒ dimittere se excõicari q̃ cũ ꝓposito pctĩ
corp⁹ xp̃i sumere ⁊c̃. Quarto nesciendo.
Nã ille q̃ est in pctõ mortali q̃uis non ha
beat ↄsciam pctĩ mortalis: peccat sumendo
corp⁹ xp̃i nisi adhibeat debitaʒ diligentiã. i.
Coꝝ. iij. Nihil mihi ↄsci⁹ sum: ꝫ non in hoc
iustificat⁹ sum. põt tñ haberi aliq̃ ↄiectura
q̃ aliq̃s sit in grã p̄ q̃ttuor signa vt Bern̄.
dic̃. Pr̃io si deuote ṽba dei audit. Joh. viij.
Qui ex deo ē ṽba dei audit. Scđo si prom

ptū sciuenit ad bū opandū. Greg. pbatio
dilectiōis exhibitio ē opis. Tertio si pposi
tū abstinēdi a pctis in futurū hz. Qrto si de
pterit dolet. In his eni vera pnia ↄsistit vt
dic Greg. vñ si qs p hmōi signa facta di⸗
ligenti discussiōe sue ↄsciē q̄uis forte non
sufficienti ad corp⁹ xpi deuote accedat aliq̄
pctō mortali in ipo remanēte qd ei⁹ cogni⸗
tionē pterfugiat nō peccat: imo mag ex vi
sacri pcti remissionē ↄsequit. vñ Aug. dic
in quodā smone q qñ corp⁹ xpi māduca⸗
tur viuificat mortuos. Eccs. xi. Nemo scit
vtrū odio vel amore dign⁹ sit τc. Quīto
ↄtēnendo. Nā q̄ttuor modis ↄtēnit deus.
Pmo in seipo. s. p pctm̄ infidelitatis τ blas
phemie. Scdo in sacro. s. per pctm̄ indigne
cōicantis. Tertio in mēbris suis. s. p pctm̄
oppressionis iustoꝝ: vindicte τ homicidij.
Quarto in pceptis suis: qd est cōe oī pctō
mortali. vñ sup illud Math. xxvi. ve hoī il
li τc. dic glo. ve hoī illi q ad mēsam dñi ac
cedit indigne. Iste eni exēplo iude filiū ho
minis tradit τ est re⁹ sanguis dñi. Sexto
nō discernēdo. Nā pueris carētib⁹ vsu rōis
q non pñt distinguere inter cibū corpalē τ
spūalē nō dz dari eucharistia: q̄uis qdam
greci ↄtrariū teneant. irronabilr aūt: qz ad
eucharistie sumptionē exigitur actualis de
uotio quā tales pueri habere nō pñt. Pue
ris aūt iā incipiētib⁹ habere discretiōis ma
turitatē etiā ante pfectā etatē: puta cū sint
decē vel vndecim annoꝝ aut circa hoc pōt
dari si in eis appareāt signa discretionis τ
deuotiōis. Consulerē tñ q expectaret tpus
a iure statutū: nisi ipi ante illud sponte pete
rent. Septimo deficiēdo. Nā amētes qui
nunq̄ habuerūt vsum rōnis: s sic a natiui
tate pmāserūt nō debēt ad hoc sacrm̄ acce⸗
dere: qz in eis nullo mō pcessit hui⁹ sacri de
uotio. Amētes aūt siue stolidi q debilē mē⸗
tem hñt τ tñ sunt aliquo mō docibiles eo
rū que ad fidē τ deuotionē hui⁹ sacri perti⸗
nent pñt accedere ad hoc sacrm̄. xxvi. q. vi.
c. q recedūt. dr sic. Amētib⁹ etiā q̄cūq̄ pie⸗
tatis sunt ↄferēda sunt. h ibi. Octauo fu⸗
rendo. Nā furiosus aut hz lucida interual⸗
la: τ tūc pōt cōicare. aut nō: τ tūc aut fuit p
petuo furiosus. s. a natiuitate: τ sic non dz
cōicare. Aut ad tps ex aliq̄ infirmitate in
cidit in frenesim: τ tūc si ante petierat τ p⸗
sumitur posse accipe sine piculo derisionis
vomit⁹ vel exputiōis vel hmōi dz dari: alit
nō. xxvi. q. vi. c. Is q in infirmitate pniam

petit si casu duz ad eum inuitat⁹ sacerdos
venit oppressus in infirmitate obmutuerit
vel in frenesim ↄuersus fuerit: dent testimo
niū q eū audierūt τ accipiat pniam τ si cō
tinuo credit moritur⁹: recōciliet p man⁹ im
positionē τ infundat ori ei⁹ eucharistia. hec
ibi. Ad susceptionē eni hui⁹ sacramēti req̄⸗
ritur fides τ deuotio vt pz. Nono torquē
do. Nā arrepticij siue demoniaci q energu⸗
mini dicunt si nō sunt baptisati τ ī eis nō
dū est vis demonis extincta que viget ī eis
ppter originale pctm̄ nō pñt cōicare. Sed
de baptisatis q corpaliter ab imūdis spiri⸗
tibus torquent τ vexantur p aliq̄ crimine
qd quidē certū est: tūc est eis cōio denegan
da. Si aūt nō torqueantur aliquo ipoꝝ cri
mine nō dz eis cōio denegari. vñ Cassian⁹
dicit. Eis q ab immundis vexant spiritib⁹
cōionē sacrosanctā a seniorib⁹ nostris nun
q̄ meminim⁹ interdictā. Decimo non cre
dendo. Nā infidelis ppter pctm̄ infidelita⸗
tis qd fundit⁹ sepat hoīem ab eccl'ie vnita
te simplr loquēdo maxime reddit ineptus
ad susceptionē hui⁹ sacramēti: qd est sacra
mentū eccl'iastice vnitat. vñ graui⁹ peccat
infidelis accipiēs hoc sacrm̄ q̄ fidelis pec
cator τ magis ↄtēnit xpm sm q est sub h
sacramēto: psertim si nō credat xpm sub h
sacramento vere esse. qz quantū est in se di
minuit sanctitatē hui⁹ sacramēti τ virtutē
xpi opantis in hoc sacramēto: qd est ↄtem
nere ipm sacrm̄ in seipo. Fidelis aūt q cū
ↄscia pcti sumit ↄtēnit hoc sacrm̄ non in se
ipo: s q̄tū ad vsum indigne accipiēs. i. Co
rinth. xi. Nō dijudicās corp⁹ dñi τc. Vn⸗
decimo puertēdo. Nā hereticis nō sunt dā
da sacramenta eccl'ie a viris catholicis. vñ
xxiiij. q. ij. c. nec q̄sq̄. in fine dr sic. Cū nullo
psus eoꝝ pticipare debetis mēse dñice pu
ritatē quā maiores nostri semp ab hereti⸗
ca magnope seruauerūt pollutiōe discretā.
hec ibi. Sunt eni precisi ab ecclesia. Duo
decimo seducēdo. Nā sortilegi incātatores
carminatrices τ diuini sunt priuandi cōio⸗
ne eccl'iastica. vñ. xxvi. q. v. c. si qs cleric⁹ mo
nachus vel secularis diuinationē vel augu
ria crediderit obseruanda vel sortes quas
mentiunt esse sanctoꝝ: qbuscunq̄ putaue⸗
rint intimādas cū his q eis crediderint ab
eccl'iastica cōione pellant. hec ibi. Etiā illi
q credūt se ire de nocte cū herodiana q̄ diu
sunt hoc errore detēti nō debēt cōicare. xxvi.
q. v. c. epi. p totū. τ alijs capl'is sequentib⁹.

Decimotertio patefaciēdo. Nā pctōꝛ pu-
blicus nō est facile cōicandus. Si enī sacer
dos nouit pctm̄ illi⁹ aut illō nouit ꝑ ꝯfessio
nē vel alio quolibet mō: ⁊ sic aut est occul-
tū aut manifestū. Si est occultū aut ille pe
tit eucharistiā in occulto aut in manifesto.
Si in occulto: dꝫ ei denegari ⁊ moneri ne ī
publico ꝑtat. Si aūt in manifesto petit: dꝫ
ei dari. vt dr̄ de ꝯse. dist. ij. c. Nō ꝓhibeat dis-
pensatoꝛ pingues terre mensam dn̄i man-
ducare: ſꝫ exactoꝛē moneat timere. hec ibi.
Et hoc ꝓpter quattuoꝛ rōnes. Pͥo: qꝛ pro
pctō occulto ꝑnā publicā inferens est reue
latoꝛ ꝯfessionis vel ꝓditoꝛ criminis. Scd̄o
qꝛ q̄libet xp̄ian⁹ hꝫ ius in ꝑceptōe sacramē
ti eucharistie nisi illud ꝑ peccatū mortale
amittat. vn̄ cū in facie eccl'ie nō ꝯstet istuꝫ
amisisse ius suū nō dꝫ ei in facie eccl'ie dene
gari: al's daret̄ facultas malis sacerdotib⁹
ꝓ suo libito punire maxima ꝑna quos vel
lent. Tertio ꝓpter incertitudinē stat⁹ sumē
tis: qꝛ spirit⁹ vbi vult spirat. vn̄ subito pōt
esse cōpunct⁹ ⁊ a pctō mūdat⁹ ⁊ diuina in
spiratione ad sacr̄m accedere. Quarto: qꝛ
esset scandalū si denegaret̄. Si vero pctm̄
sit manifestū dꝫ ei denegari: siue occulte si-
ue publice ꝑtat ne alij ex hoc sumant occa
sionē peccādi. Decimoquarto fenerando.
Nā vsurarij publici sunt ipso iure excōicati
quo ad duo. Primo: qꝛ nō debēt recipi eoꝝ
oblationes. Scd̄o: qꝛ nō debēt recipi ad ec
clesiasticā sepulturā si in hoc pctō decesse-
rint. ex̄ de vsuris. c. qꝛ in oīb⁹. Ne videat̄ ap
probari vsura. Decimoquinto ioculādo.
Nā magis ⁊ histrionib⁹ sacra nō debent cō
ferri mysteria. vn̄ de ꝯse. dist. ij. c. Pro dile-
ctione tua ꝯsulendū me existimasti: q̄d mi
hi videat̄ de hystrione ⁊ mago illo q̄ apud
vos ꝯstitut⁹ adhuc in artis sue dedecore ꝑ-
seuerat ⁊ magister ⁊ doctoꝛ nō erudiendo
rū: ſꝫ ꝑdendoꝝ pueroꝝ id qd̄ male didicit
ceteris quoqꝫ insinuat. An talib⁹ sacra cōio
cū ceteris xp̄ianis debeat dari aut nobiscū
nō debeat cōicare. Puto nec maiestati diui
ne nec euangelice discipline ꝯgruere vt pu
doꝛ ⁊ honoꝛ eccl'ie tā turpi ⁊ infami cōta-
gione fedetur ⁊c̄. Decimosexto ꝯfitendo.
Nā nō sufficit volenti cōicare ꝙ sit solū cō
tritus: imo si hꝫ copiā sacerdotis q̄ eū pos-
sit absoluere: peccat sine ꝯfessiōe cōicando
Si non habeat copiā ⁊ imineat necessitas
cōicandi vel celebrandi puta qꝛ timet̄ scan
dalū ppl'i vel iā incipit ministeriū sacramē
ti vel aliquis infirmus amisit loquelā ⁊ est
in proposito confitendi q̄ꝫcitius poterit: nō
peccat communicando. Sufficit enim pro
tunc votū. Decimoseptimo comedendo.
Nā corpus xp̄i a ieiunis tm̄ debet percipi
triplici rōne. Primo propter reuerentiam.
vn̄ de cōse. dist. ij. c. liquido. dicitur sic. Pla-
cuit spiritui sancto vt in honoꝛe tanti sacra
menti pri⁹ in os xp̄iani corpus dominicuꝫ
intraret q̄ꝫ ceteri cibi. hec ibi. Scd̄o ꝓpter si
gnationē: vt. s. xp̄s qui est res huius sacra-
menti ⁊ charitas eius primo fundet̄ in coꝛ
dibus nostris. Mathei. vi. Primū querite
regnū dei ⁊ iusticiā eius. Tertio propter ꝑe
riculū. s. vomitus vel ebrietatis: que quan
doqꝫ contingunt si homines inoꝛdinate ci
bo ⁊ potu vtantur. i. Coꝝ. xi. Et alius qui-
dē esurit: alius aūt ebri⁹ est. Secus est de in
firmis qui etiā post cibū possunt cōmunica
re. de conse. dist. ij. c. presbyter statim infir-
mum cōmunicet ⁊c̄. Decimooctauo fran
gendo. s. ieiuniū nature. Nā ecclesia diē na-
turaleꝫ incipit a media nocte: ⁊ ideo si post
mediā noctē aliquis sumpserit aliquid per
modū cibi vel potus: nō pōt ea die corpus
dn̄i sumere: potest vero si ante mediam no
ctem. Nec refert vtrū post cibū vel potū doꝛ
mierit aut etiā digestū sit quantū ad ratio
nem precepti. Refert aūt quantū ad ꝑtur
bationē mentis quā patiuntur homines ꝓ
pter indigestionē vel insobrietatē ex quib⁹
si mens multū ꝑturbetur: homo redditur
inept⁹ ad sumptionē hui⁹ sacramēti qd̄ req̄
rit mentē tranquillā. Decimonono dissol
uendo. Nā post factā cōmunionē non licet
statim comedere propter deuotionē que in
suscipiente requirit̄. Sicut enī in missa oꝛa
tiones ad gratiarū actiones req̄runt̄: ita q̄
cōicant priuatas oꝛōnes dicant ⁊c̄. Vige
simo continuando. Nā in recipiente hoc sa
cramentū duo requiruntur. s. desideriū con
iunctiōis ad xp̄m quod facit amoꝛ: ⁊ reue-
rentia sacramenti quā facit timoꝛ. Primū
incitat ad frequentationē huius sacramē-
ti quotidianā. Secundū vero retrahit. vn-
de si quis experiretur ex quotidiana frequē
tatione feruoꝛem amoꝛis in se augeri ⁊ re
uerentiā nō minui: talis posset quotidie cō
municare. Si vero sentiat feruoꝛē non au
geri ⁊ reuerentiā minui: debet interdū absti
nere: vt cū maioꝛi reuerētia postea accedat
ſꝫ relinq̄nd⁹ est tal' iudicio suo. Vigesimo
pͥmo iterādo. Nō enī licꝫ cōicare pluries in

dle ƀ tm̄ semel vt representet᷑ vnitas dn̄ice
passiōis ⁊ sic reuerētia sacr̄o exhibeat᷑. Sa
cerdos aūt q̄ꝛ nō solū ꝓ se: ƀ etiā ꝓ alijs ce⸗
lebrat cū sit persona publica: necessitate co
gente pōt pluries in die celebrare: puta di⸗
cere vnā missam de die ⁊ aliā ꝓ defunctis. si
ue defunct⁹ sit p̄sens siue nō. Et ꝓpter bene
dictionē ꝑegrinoꝝ. Et ꝓpter necessitatem
cōicantiū infirmoꝝ. Et ꝓpter necessitatem
nuptiarū. Ita tm̄ ꝙ in prima missa non su⸗
mat ꝓfusionē: q̄ꝛ tūc nō posset. Uigesimo
scd̄o p̄cidēdo. Nā interdicti: suspēsi: excōi⸗
cati etiā iniuste nō debent cōicare: q̄ꝛ in ta⸗
libus est defect⁹ rei signate. s. vnitatis corpo
ris mistici a quo ꝑ prelatū eccl'ie sunt p̄cisi
Vn̄ grauit᷑ puniunt᷑ ꝯtra faciēdo. Uige⸗
simotertio cōmiscēdo. Nā coit⁹ ꝯiugalis si
fiat sine pctō. s. cā ꝓlis generāde vel cā red
dendi debitū nō impedit cōionē nisi ꝓpter
immūdiciā corꝑalē ⁊ mentis distractionē
Relinquendi sunt tm̄ cōiuges suo iudicio.
Si autē voluptate dn̄ante cōmisceant᷑ de
bent ꝓhiberi ab hoc sacramēto. xxxiij. q. iiij.
c. vir cū ꝓpria. Etiā post cōionē illa die nō
debēt cōmisceri nec exigere nec reddere de
bitū nisi cū magna difficl'tate. Uigesimo
q̄rto in disponendo vel cogitādo. Nā pollu
tio nocturna q̄ ꝯtingit ex sola indispositio⸗
ne nature ⁊ nō ex p̄cedēti cogitatiōe imū⸗
diciā corꝑalē adducit: ⁊ impedit cōionem
⁊ celebrationē ꝓpter hebetudinē mentis.
Et etiā pollutio nocturna q̄ ꝯtingit ex p̄ce⸗
denti cogitatiōe: puta cū q̄s disputando de
turpib⁹ actib⁹ oꝫ ꝙ loquēs cogitet vel si de
lectatio ⁊ affectio sequat᷑ vel si ꝯsensus ad
iungat᷑ ⁊ dubitat᷑ an ꝓuenerit ex pctō: īpe⸗
dit cōionē: ⁊ est oīno abstinendū ꝓpter re⸗
uerentiā sacramēti. Uigesimoq̄nto replē
do. Nā pollutio nocturna q̄ ꝯtingit ex cibo
vel potu p̄cedēte impedit cōionē: q̄ꝛ aufert
eleuationē mētis ad deū ꝑ actualē deuotio
nē ꝓpter euagationē mētis ad illicita. Tu⸗
ti⁹ est em̄ abstinere a cōione in his trib⁹ ca
sib⁹ nisi nc̄c̄itas incūbat. Et vt cōiter dr̄ dꝫ
abstinere ꝑ. xxiiij. horas: q̄ꝛ in tanto spacio
natura q̄ ꝑ imūdiciā vl' mētis hebetudinē
inordiāta fuerat reordinat᷑. Uigesimose
xto illudēdo. Nā pollutio nocturna q̄ ꝯtin⸗
git ex illusiōe cui⁹ cā in nob̄ p̄cessit impedit
cōionē. Si aūt ꝯtingat dyabolo ꝓcurante
nō īpedit: vt hr̄ li. de collatiōib⁹ patrū de mo
nacho cui dyabol⁹ illudebat ꝑ nocturnam
pollutionē: ꝯsultū fuit ꝙ cōicaret: ⁊ sic illu⸗
sio cessauit ⁊ euanuit. Uigesimoseptimo
experiendo. Nā corp⁹ xp̄i non dꝫ dari alicui
ad sumēdū aliqd̄ expimētū siue ꝓpter ali⸗
quā purgationē infamie ⁊ hmōi: q̄ꝛ tales
purgatiōes sunt ꝓhibite. ex̄ de purga cano.
c. ex tuarū. Uigesimooctauo suspicando.
Nā corp⁹ xp̄i nō dꝫ dari suspecto de crimīe:
⁊ tali suspitiōe q̄ ꝑ facto habeat᷑: vt si inue
niat᷑ suspect⁹ cū suspecta ī eodē loco ⁊ hmōi
Si tal' suspitio ꝓcedit ex publica fama nō
dꝫ tali dari cōio nec in publico nec in secre
to. Si aūt sit soli sacerdoti nota: dꝫ dari in
publico: ƀ nō in occulto. Uigesimonono
rapiēdo. Nā raptorib⁹ rerū eccl'ie cōio non
dꝫ dari. vn̄. xij. q. ij c. indigne ad altare dn̄i
ꝓperare ꝑmittit᷑ q̄ res eccl'iasticas audet
īuadere aut īiuste possidere aut iniq̄ vel in
iusta defensiōe in eis ꝑdurare. ƀ ibi. Et. c. de
viro nefando ⁊c̄. Magna pn̄ia talib⁹ indi⸗
citur. Trigesimo fornicādo. Nā pctm̄ luxu
rie: fornicatōis: adulterij: bestialitatꝭ: ⁊ ꝯ na
turā maxīe īpedit cōionē. q̄ꝛ ꝑ pctm̄ luxurie
p̄cipue mēs hūana deprimit᷑ vt ad superna
ferri nō possit: cū etiā in actu mr̄imoniali spi
ritus sanct⁹ corda ꝓpbaꝝ nō tāgat vt Hiero.
dic̄. ⁊ ƀm pħm. vij. ethi. Impossibile ē hoīeꝫ
aliq̄d intelligē in ip̄a delectatiōe coit⁹. Pec
catū em̄ sumentiū corp⁹ xp̄i in pctō luxurie
existētiū cōpat᷑ pctō iude. vn̄ Hiero. dicit.
Quid tibi cū feminis q̄ ad altare cū deo fa⸗
bularis: Dic sacerdos: dic clerice: q̄lit᷑ eisdē
labijs filiū dei oscl'aris: q̄b⁹ osculat⁹ es filiā
mētriq̄. O iuda osculo filiū hoīs tradis ⁊c̄.
Trigesimop̄mo festinādo. Nō em̄ ē ꝯsu⸗
lendū alicui ꝙ stati post pctm̄ mortale etiā
ꝯtrit⁹ ⁊ ꝯfessus ad eucharistiā accedat: sed
dꝫ (nisi magna nc̄c̄itas vrgeat) ꝑ aliqd̄ tē⸗
pus ꝓpt᷑ reuerentiā sacr̄i abstinere: q̄ꝛ ꝯfes
sio purgat maculā mētis: nō tm̄ imundiciā
corꝑalē ⁊ hebetudinē q̄ ꝯtingit in mēte ex
dep̄ssiōe ip̄i⁹ ad carnē. Trigesimoscd̄o di⸗
uinando. Nā sortilegi: diuini: ⁊ malefici q̄ꝫ
diu ꝑseuerāt in hac arte debēt oīno a cōio⸗
ne cessare. Q̄ꝛ ꝟo maleficia q̄dā ꝯ ꝓximos
faciūt durātibus illis maleficijs neq̄ꝫ ꝑn̄t
cōicare nisi illa dissoluant aut dissolui ꝓcu
rent: q̄ꝛ semꝑ sunt in pctō. Trigesimoter
tio odiēdo. Nā ꝑtialis q̄ sequit᷑ sectas in ci
uitate aut odit aliquē ⁊ odiū nō deponit: de
bet a cōione cessare. vn̄ distin. ix. c. Neq̄ꝫ ad
caym neq̄ꝫ ad munera ei⁹ respexit de⁹ neq̄ꝫ
hr̄e pacatū deū poterat q̄ cū fratre nō pacē
sed zeli discordiā habebat. Quā sibi igitur

pacē ꝑmittūt inimici fratrū: Que sacrificia celebrare se credūt emuli sacerdotū. hec ibi. Trigesimoqrto opꝑmēdo. Nam oppressores pauperū nisi restituāt dāna q̄ illis intulerūt: nō pñt nec debēt cōmunicare. q2 oblationes taliū nō acceptant a deo. vnde dist. lxxxx. c. Eoꝝ q̄ paupes opꝑmunt dona a sacerdotib⁹ sunt refutanda. hec ibi. Zacheus enī nō ante meruit dñm suscipere hospitio: ꝙ pauperib⁹ satisfecit. Luc. ix. Ecce dimidium bonoꝝ meoꝝ do pau. ⁊ si q̄d aliquē defrau. red. quadru. Trigesimoq̄nto meretricando. nam meretrix ꝑmanēs in turpitudine pcti carnis: nō debet cōmunicare: cuius oblationē eccl'ia respuit: ne videaf viciū approbare. Vñ. xxxij. q. iiij. c. Meretrices esse ⁊ ad meretrices accedere ꝓhibet dñs quarum publice venalis est turpitudo. hec ibi. Est enī tam detestandū pctm̄: vt cuilibet ꝓhibeaf quicꝙ donare meretrici. vt ptꝫ dist. lxxxvi. c. qui venatōnib⁹. imo nec miles pōt. C. de donationib⁹ inf virū ⁊ vxorē. l. si ancillam ⁊c. Trigesimosexto violādo. Nam qui emunitateꝫ ecclesie violauerit ⁊ emendare noluerit: cōicare nō debet. vñ. xvij. q. iij. c. miroꝝ. dr̄ sic. Eccl'ie igif illesum reuoca. quē irreligiosissim⁹ rapuisti. Oblatio vero dom⁹ tue a clericis ne suscipiaf interdixi: donec ꝑacta ꝓ ausib⁹ vel errore a me diffinita tibimet pnīa tēpore cōdonato ꝓ hoc facto: corde cōtrito ⁊ hūiliato: dignū offeras sacrificium deo. hec ibi. Et loquif de eo qui rapuit hoīem de eccl'ia ꝑ violentiā ⁊c. Trigesimo septimo infringendo. Nam incēdiari⁹ ⁊ fractor eccl'ie nō debet cōicare cū sit excōicat⁹ ipō iure. xi. q. iij. c. Canonica. Et. xvij. q. iiij. c. oēs eccl'ie. extra de sen. ex. c. cōquesti. Trigesimooctauo occidēdo. nam q̄ dat venenū mulieri pregnāti vt fiat aborsus puerperio iam formato: debet a sacra cōione cessare: etiaꝫ a ministerio sacramēti si sit sacerdos: q2 volūtarie ꝓcurauit homicidiū. Trigesimonono. concūbendo. nam cōcubinari⁹ siue sit sacerdos siue cōiugat⁹: q2 faciūt iniuriam statui suo nō debēt sacrā cōmunioneꝫ ꝑcipere donec ab hoc pctō totalit resipiscāt Etiā cōcūbētes cū monialib⁹ deo sacratis. vt habef. xxvij. q. i. ca. si eps ⁊c. q2 sunt oīno excōicandi. Quadragesimo exigēdo. nam q̄ faciūt exactiones indebitas in clericos ⁊ ecclesias ⁊ admoniti nō desistūt: sunt excōicati. ex de īmunitate ecclesiarū. c. nō minus. Et q̄ faciūt statuta cōtra libertatē eccl'ie vt potestates: ꝯsules: rectores: cōsiliarij locoꝝ ⁊ scriptores: sunt excōicati. Ibidē. c. nouerit ca. grauē: nec pñt cōicare donec resipuerint ⁊ ab eccl'ia recōciliati fuerint ⁊ plene satisfecerint. Post hanc declarationē dixit sanctus Tho. aīe deuote. O aīa simplex iam potes intelligere necessitatē ⁊ vtilitatē sacratissime cōmunionis. Ne tm̄ belial glorief in argutijs suis docebo te quo pacto illi respōdeas. Ad pmū dic ꝙ cibus q̄ ordīnaf ad refectionē corpis in ventrē vadit quē oportet digeri ⁊ sic in mēbra cōuerti separato impuro qd̄ per secessuꝫ emittif: s; iste cibus dñici corpis ordīnaf ad refectōnē ment̄. vt Bernar. dic. Non vadit in secessuꝫ: s; ascendit in excelsuꝫ. Illuc deducit hoīem vñ traxit imaginē. Ad secūdū dic ꝙ de rōne māducationis ē ꝙ aliq̄d introrsuꝫ sumaf. Sꝫ eē intalif sumif ī spūalib⁹ ⁊ alif ī corpalib⁹. Nā ī corporalib⁹ qd̄ est ītꝯtinef sic locatū ī loco. In spūalib⁹ aūt qd̄ est intꝯtinet sic aīa corp⁹: ⁊ idō ꝯuenienf cib⁹ corpis trahif ad corp⁹ vt ꝯtentū ad cōtinēs: cib⁹ aūt ment̄ trahit ad se mentē vt ꝯtinēs cōtentū. Propf qd̄ Augustin⁹ dic sibi dictū. Nec tu me mutabis ī te sicut cibū carnis tue: tu mutaberis in me. Ad tertiū dic ꝙ res visa beatificās ꝑ essentiam suā ꝯiungef vidēti in patria qd̄ quidē nō accidit in visione corporali. Et q2 oportebat hanc ꝯiunctionē significari ꝑ aliqd̄ sensibile signū oportuit tale sensibile ad hoc assumi qd̄ realit coniūgaf ⁊ vniaf. In patria aūt signis sacramentalib⁹ op⁹ nō erit: nihilomin⁹ ꝓpf similitudinē ad ea q̄ nūc geruntur frequenf illa beata visio nob̄ ꝑ figuram māducatōis in scriptura sacra expmif. Luce. xxij. Ego dispono vob̄ sicut disposuit mihi paf me⁹ regnū vt edatis ⁊ bibatis super mensam meā in regno meo. Ad quartum dic ꝙ pueri ex gratia baptismi habent quādam abilitatem in voto ad sumendum corpus xp̄i. ꝑ illo tp̄e ab eccl'ia statuto q̄ actualem deuotionē ꝯcipiēt ad hoc sacrm̄. Tūc aīa gr̄as agēs deo ⁊ suis doctorib⁹ abijt domum in pace Amen.

Feria vi. in pasceue Ser. xlvi. de passione xp̄i. ⁊. l. signis diuinitat̄ ⁊ hūanitat̄ xp̄i.

Portuit xp̄m pati ⁊ ita intrare ī gloriā suā. Luce xxiiij. Hodie aīa simplex fidelis ⁊ deuota saluti sue intenta accessit ad eccl'iam ⁊ ꝓ sua deuotione iesu

christi dilecti sui passionē cōtemplās: inspexit vulnera pendētis. sanguinez morientis. preciū redimentis: caput habēs inclinatum ad osculandū. cor apertū ad diligendū. brachia extensa ad amplexandū. totū corp⁹ positū ad redimēdū. pedes fixos ad nobiscuz manendū. dorsum plagis liuidū ad satisfaciendū. coronā spineā ad pctā nostra purgandum. Hec oīa in statera cordis sui appēdēs cū dilecto suo plangēte plangebat: cū dolente gemebat. iuxta crucē assistebat vt tot⁹ ei figeref in corde q̄ tot⁹ p ea fixus fuit in cruce. Cui xp̄s dicebat illud Cant. viij. Sub arbore malo suscitaui te. Pone me vt signaculum sup cor tuū. que contēplans xp̄i passionem aduertit vnā cōclusionē valde deuotā scʒ. Cōueniēt p xp̄i meritoriā passionē genus hūanū obtinuit satisfactoriā redemptionem. Ratio est qr impossibile ē falli dei p̄scientiā ⁊ preordinatōnē. ij. Thīm. ij. Si nō credim⁹. ille fidelis pmanet ⁊ seipm negare nō pōt. Sed de⁹ pat̄ preordinauerat passionem xp̄i ad redemptōnē generis hūani. vn̄ Aug. li. xiij. de tri. dic̄. Istū modū quo nos p mediatorē dei ⁊ hoīm iesum xp̄m de⁹ liberare dignat̄: asseram⁹ bonū ⁊ diuine cōgruum dignitati. Et li. xiij. de ciui. dei dic̄. Sanāde nostre miserie cōuenientior ali⁹ modus nō fuit q̄ p xp̄i passionē ⁊c̄. Sicut em̄ dr̄ in ps̄. vniuerse vie dn̄i misericordia ⁊ veritas. Hoīem autē liberari p passionē xp̄i cōueniens fuit ⁊ iusticie ⁊ mīsicordie ei⁹. Justicie quidē qr per passionē suā xp̄s satisfecit pro pctō hūani generis ⁊ ita hō p iusticiā xp̄i liberat⁹ ē. Esa. xlv. Numq̄d nō ego dn̄s: ⁊ nō est vltra de⁹ absq̄ me. de⁹ iust⁹ ⁊ saluās nō est pret̄ me. Misericordie vero qr cū homo p se satisfacere nō posset p pctō toti⁹ hūane nature: de⁹ ei satisfactorē dedit filiū suū. Roman. iij. Justificati gratis p grām ipsius. p redemptionē q̄ est in xp̄o iesu quez pposuit deus ppiciatorē p fidē ip̄i⁹. Et hoc fuit abūdātioris misericordie q̄ si pctā absq̄ satisfactione dimisisset. vn̄ dr̄ Eph. ij. de⁹ q̄ diues est in mīa ppt̄ nimiā caritatē q̄ dilexit nos cū essem⁹ mortui pctis cōuiuificauit nos in xp̄o. Et Joh. iij. dr̄. sicut moyses exaltauit serpentē in deserto: sic exaltari oportet filiū hoīs vt oīs q̄ credit in ip̄m nō pereat̄ s̄ habeat vitā eternā. Ideo vulgarit̄ dr̄. Per leuar lexcelso del homo rio. Conuenne mori or figliuol di dio. Chino il padre cū lhomo far pace, Laspra morte di xp̄o verace. Sciēdum q̄ tanto est cōuenientior mod⁹ ad assequendū finē aliquē: quāto p ip̄m plura cōcurrunt que sunt expedientia fini. Per hoc aūt q̄ homo p xp̄i passionē ē liberat⁹ multa cōcurrerūt ad salutē hoīs expediētia preter liberatōnē a pctō. De qua liberatōe ego magister Leonardus de vtino ordinis predicatoꝝ hui⁹ operis cōpilator plixius dixi ī passione q̄ incipit. Acaz exemplū meū. vbi enumeraui. xl. pctā ade p q̄b⁹ satisfecit xp̄s in passione sua quaz venecijs predicaui. Si em̄ voluisset de⁹ absq̄ om̄i satisfactione hominē a pctō liberare: cōtra iusticiā nō fuisset. Ille em̄ iudex nō pōt salua iusticia culpam sine pena dimittere q̄ habet punire culpam in aliū cōmissaz. puta vel in aliū hoīem vel in totā rempublicā siue in superiorē p̄ncipē. Sed de⁹ nō habet aliquē supiorē cum ipse sit supremū ⁊ cōmune bonū toti⁹ vniuersi. Et idō si dimittat pctm̄ qd̄ habet rationez culpe ex eo q̄ cōtra ip̄m cōmittit̄: nulli faceret iniuriā. Sicut q̄cunq̄ homo remittit offensam in se cōmissaz absq̄ satisfactiōe misericordit̄ ⁊ nō iniuste agit. Jdō David misericordiā petēs dicebat in ps̄. Tibi soli peccaui. q̄si dicat. potes sine iniusticia mihi dimittere. supposita xō prescīētia ⁊ p̄ordinatione dei s̄m quā ordinatuz erat: vt fructus hūane salut̄ nō sequeret̄: nisi xp̄o patiente. Joh. xij. Nisi granū frumēti cadēs in terra mortuū fuerit ip̄m solū manet. Si aūt mortuū fuerit: multū fructū affert. vbi Aug. dic̄ q̄ xp̄s seip̄m granū dicebat. Et Mat. xxvi. dicit. Pater si non pōt hic calix. s. passionis transire a me nisi bibā illū scʒ qr sic ab et̄no disposuisti: fiat volūtas tua. Et in ps̄. In capite libri scriptū est de me: vt facerē volūtatem tuā: de⁹ me⁹ volui ⁊c̄. In qua passione sustinuit xp̄s q̄nquagīnta dolores. quos declaraui ego idē magister Leonard⁹ de vtino in sermone q̄ incipit. O vos om̄es qui trāsitis p viā. ⁊c̄. quē predicaui florētie tp̄e dn̄i Eugenij pape q̄rti q̄ cuz tota curia sua ibidē residebat āno millesimo q̄drīgētesimo trigesimo q̄nto. Prīo em̄ ex passiōe xp̄i hō cognoscit q̄ntū de⁹ ip̄m hoīem diligat. ⁊ per hoc puocat̄ ad deū diligēdū. in q̄ pfectio salutis hūane cōsistit. Rom. v. Cōmēdat deus caritatē suā in nob: qm̄ cuz inimici essemus deo: xp̄s p nob mortuus est. Et David in ps̄. Propt̄ miseriā inopū ⁊ gemitū pauperum: nūc exurgā dic̄ dn̄s. Ponā in salutari. Et genus humanū respondet. Fiducialiter agam in eo. Scd̄o per hoc nobis dedit exēplum obediētie humilitat̄: cōstantie: iusticie

⁊ ceterarū virtutū in passione xpi ostēsarū
q̄ sunt necessarie ad salutē humanā .i. Pet.
ij. Xp̄s passus ē ꝓ nobis: vobis relinquēs
exemplū: vt seq̄mini vestigia ei⁹. Tertio q̄r
xp̄s ꝑ suā passionē nō solū hoīem a pctō li-
berauit: s̄ etiā grām iustificantē ⁊ gloriam
beatitudinis ei ꝓmeruit. Nā clausio ianue
regni celestis erat obstaculū q̄dā ꝓhibēs
hoīes ab ingressu regni celestis. ꝓhibebant̄
aūt homīes ab hmōi ingressu ꝑ pctm̄ Esa.
xxxv. via illa sancta est, ⁊ nō transibit ꝑ eā
vir pollut⁹. Est aūt duplex pctm̄ impediēs
ab ingressu regni celestis. vnū quidē cōe to-
ti nature humane qd̄ ē pctm̄ ꝑmi parentis
⁊ per hoc pctm̄ ꝑcludebat̄ homī adit⁹ regni
celestis. vn̄ legit̄ Gen̄. iij. ꝙ post pctm̄ Ade
collocauit dn̄s de⁹ cherubin ⁊ flāmeū gla-
diū atq̄ versatilē ad custodiēdā viam ligni
vite. Aliud aūt est pctm̄ spāle vniuscuiusq̄
ꝑsone qd̄ per ꝓpriū actū vniuscuiusq̄ hoīs
cōmittit̄. ꝑ passionē aūt xpi liberati sumus
nō solū a pctō cōi toti⁹ hūane nature ⁊ q̄ntū
ad culpā ⁊ q̄ntū ad reatū pene ip̄o soluente
preciū ꝓ nobis: s̄ etiā a pctīs ꝓprijs singu-
lorum q̄ cōicāt ei⁹ passioni ꝑ fidē ⁊ caritatē
⁊ fidei sacramēta. Et iō ꝑ passionē xpi aper
ta est nobis ianua regni celestis. Et hoc est
qd̄ apl's dic̄ Heb. ix. Xp̄s assistens pōtifex
futuroꝝ bonoꝝ ꝑ ꝓpriū sanguinē introiuit
semel in sancta eterna redēptione inuenta.
Et hoc signat̄ Nūeri. xxxv. vbi d̄r ꝙ homici
da manebit in ciuitate refugij: donec sacer-
dos magn⁹ q̄ oleo sancto vnct⁹ est moriat̄.
quo mortuo poterit in domū suam redire.
Quarto q̄r hoc ad maiorē hoīs dignitatē
cessit. vt sicut hō vict⁹ fuerat ⁊ decept⁹ a dia
bolo: ita ⁊ hō esset q̄ diabolū vinceret. Et si-
cut hō mortē meruit: ita hō moriēdo mortē
superet. vt d̄r .i. Coꝝ. xv. Absorpta ē mors
in victoriā. Ubi ē mors victoria tua? vbi est
mors stimul⁹ tuus? Stimul⁹ aūt mortꝭ pctm̄
est. virt⁹ vero pctī lex. Deo aūt grās q̄ dedit
nobis victoriā ꝑ iesum xp̄m dn̄m nostrum
hec ibi. Quāuis em̄ diabol⁹ iniuste inuase-
rit hominē: tamē hō ꝓpt̄ pctm̄ iuste erat de-
relict⁹ a deo sub seruitute diaboli. Et idō cō
uenientius fuit ꝙ homo a seruitute diaboli
eriperet̄ xp̄o satisfaciēte pro ipso ꝑ suā pas
sionē. Fuit etiā cōueniens ad vincendā su-
perbiā diaboli q̄ est desertor iusticie ⁊ ama
tor potentie: vt christus diabolum vinceret
⁊ hominē superaret: nō per solā potentiam
diuinitatis: s̄ etiā per iusticiā ⁊ humilitatē
passionis. vt dicit Augu. xiiij. de trinitate.
His intellectis aīa exiuit ab eccl'ia vadēs
domū cū ꝓposito meditandi passionē xpi.
ps̄. Respice in faciem xpi tui. Et ecce belial
intendēs eam ab hoc ꝓposito reuocare ait
O anima simplex ꝙ facile deciperis tam le
uiter credendo. Uolo tibi ostendere ꝙ non
fuit necessariū xp̄m pati ꝓ humani generis
redemptōne. Primo sic. Angelica natura
est excellentior ꝙ humana. p̄z per Dionysi
um. iiij. c. de diuinis nomīb⁹. Sed pro repa
ratione angelice nature que peccauerat xp̄s
nō est passus. ergo etiā nō fuit necessarium
eum pati ꝓ salute humani generis. Secū
do sic. Nulli satisfit per maiorē offensam: s̄
maxima offensa fuit perpetrata in xpi pas-
sione: quia grauissime peccauerūt qui xp̄m
occiderunt. ergo per passionem christi non
potuit deo satisfieri. Tertio sic. Sicut Au
gustin⁹ li. xiij. de trini. dicit. Diabolus a chri
sto iusticia superandus fuit: sed hoc exigit
iusticia: vt ille qui inuasit dolose rem alienā
priuetur ea. Extra de regulis iuris. Fraus ⁊
dolus nemini debent patrocinari. in lib. vi.
Cum ergo diabolus hominē dolose decepe
rit ⁊ sibi subiugauerit. videtur ꝙ non debu
it homo per modum redemptionis ab eius
potestate eripi. Quarto sic. Quicūq̄ emit
aut redimit aliquid preciū soluit ei qui pos
sidebat. Sed christus non soluit precium
sanguinis sui qui erat precium humane re-
demptionis diabolo qui genus humanum
captiuū tenebat. Nō ḡ fuit ꝯueniēs xp̄m ꝓ
hoīe pati ⁊c̄. Aīa v̄o abijt tristis q̄rēs ⁊ cō
sulens legis doctores. Cui mox obuiauit
moyses a qua cū cognouisset causas mesti
tie sue ait. Ego ostēdā tibi ꝯclusionē tuā eē
verā testimonio q̄druplicis legis scz.

Legis naturalis.
Legis diuinalis.
Legis prophetalis.
Legis humanalis.

Primo testimonio legis

naturalis. ⁊ hoc q̄druplicit̄. s. per rōnes na-
turales. ꝑ ph̄os morales ꝑ poetas. ꝑ exēpla
gētiliū. Quātū ad rōes naturales sciēdū ꝙ
passio xpi causauit nr̄ā salutē q̄drupl'r. Pri
mo ꝑ modū meriti. nā xp̄o data ē grā nō solū
sicut singulari ꝑsone: s̄ inq̄ntū ē caput eccl'ie
scz vt ab ip̄o redūdaret ad mēbra: ⁊ iō opa
xpi hoc mō se habēt tam ad se ꝙ ad sua mē
bra; sicut se habēt opa alicui⁹ hoīs in gratia

cōstituti ad ipm̄. quicūq; aūt in grā ꝯstitu
tus ꝓpt̄ iusticiā patit̄: ex hoc ipo meret̄ sibi
salutē ſm illud Mat. v. Beati q̄ ꝑsecutiōez
patiunt̄ ꝓpt̄ iusticiā ⁊c̄. Vn̄ xp̄s ꝑ passio-
nem suā nō solū sibi ſ etiā oīb9 mēbris su
is meruit salutē. Vn̄ sup illud Phil. ij. ꝓpt̄
qd̄ ⁊ de9 exaltauit illū. dic̄ glo. Aug. Humi
litas passiōis: claritatis est mediū. claritas
humilitatꝭ est premiū. xp̄s aūt clarificat9 est
nō solū in seipo ſ in suis fidelib9 ſm qd̄ ipe
dicit. Ioh. xvij. Et clarificat9 sū in eis ergo
⁊c̄. Scd̄o ꝑ modū satisfactiōis. Ille em̄ ꝓ-
prie satisfacit ꝓ offensa q̄ exhibet offēso qd̄
eque vel magꝭ diligit ꝙ oderit offensā. xp̄s
aūt ex caritate ⁊ obediētia patiēdo: magis
aliq̄d deo exhibuit ꝙ exigeret recōpensatio
toti9 offense hūani generis. p̄mo quidē ꝓpt̄
magnitudinē caritatꝭ ex qua patiebat̄ vt. s.
innocēs ⁊ innoxius mortꝭ ⁊ pene pateret̄ ⁊
moreret̄. scd̄o ꝓpter dignitatē vite sue quā
ꝓ satisfactiōe ponebat q̄ erat vita dei ⁊ ho
minis. Secūdo ꝓpt̄ generalitatē passionis
⁊ magnitudinē doloris assumpti. vn̄ ex per
sona ei9 dr̄ in ps̄. Que nō rapui tūc exolue-
bam. Et id̄o passio xp̄i fuit sufficiēs ⁊ super
abūdans satisfactio ꝓ pctīs hūani generis
i. Ioh. ij. Ipse est ꝓpiciatio ꝓ pctīs nostris
nō ꝓ nostris tm̄ ſ etiam ꝓ toti9 mundi ⁊c̄.
Tertio ꝑ modū redemptiōis. nam ꝑ pctō
hō dupliciṫ obligat9 erat. p̄mo quidē serui-
tute pcti. q2 q̄ facit pctm̄ seru9 est pcti. vt dr̄
Ioh. viij. Et. ij. Petri. ij. A quo q̄s superat9
est huic seruus addict9 est. Quia igit̄ diabo
lus hoīem superauerat: inducendo ipm̄ ad
pctm̄ hō ſuituti diaboli addict9 erat. Scd̄o
q̄tū ad reatū pene quo hō erat obligat9 ſm
dei iusticiā. Et hoc est seruit9 quedā. Ad ser-
uitutē em̄ ꝑtinet ꝙ aliq̄s patiat̄ qd̄ nō vult
cū liberi hoīs sit vti seipso vt vult. Quia igi
tur passio xp̄i sit sufficiēs ⁊ suꝑabūdans sa
tisfactio ꝓ pctō ⁊ reatu generis hūani: pas-
sio ei9 fuit quoddā preciū ꝑ quod liberati
sum9 ab vtraq; obligatōe. Nam ipa satisfa
ctio qua q̄s satisfacit siue ꝓ se siue ꝓ alio pre
ciū q̄ddā est quo se redimit a pctō ⁊ a pena.
ſm illud Dan̄. iiij. Peccata tua elemosynis
redime. Christus aūt satisfecit nō quidē pe
cuniā dando aut aliq̄d hmōi: ſ dādo id qd̄
fuit maximū. s. seipm̄ ꝓ nobis. i. Petri. i. Nō
corruptibilib9 auro vel argēto redēpti estis
de vana vestra cōuersatiōe paterne traditi
onis: sed precioso sanguie quasi agni ima-
culati ⁊ incontaminati iesu xp̄i. Et Gal. iij.
dicitur. Christus nos redemit de maledicto
legis: fact9 ꝓ nobis maledictū. s. inq̄tū pas-
sus est ꝓ nobis in ligno. id̄o passio ei9 dicit̄
nostra redēptio. Quarto ꝑ modū sacrificij
Dicit̄ em̄ sacrificiū aliq̄d factū in honorem
ꝓprie deo debitū ad eū placādū. id̄o Aug.
dic̄. x. de ciui. dei. ꝙ verū sacrificiū est oē op9
qd̄ agit̄ vt sancta societate inhaeream9 deo.
relatū ad illū finē boni quo veraciṫ beati eē
possim9. xp̄s aūt seipm̄ obtulit in passione
ꝓ nobis. Eph. v. Tradidit semetipm̄ ꝓ no-
bis oblatōnē ⁊ hostiā deo in odorē suauita
tis. Et hoc ipm̄ op9 qd̄ volūtarie passionē
sustinuit: fuit maxime acceptū vtpote ex ca-
ritate ꝓueniens. Quantū ad ꝓbos mora
les Sciendū ꝙ passio xp̄i fuit ꝓphetata a
gentilib9 q̄druplicit̄. Prīo a dario rege ꝑ
sarum q̄ vt habet̄. i. Esdre. vi. dic̄ sic. Cyrus
rex decreuit vt dom9 dei q̄ est in hierusalem
edificaret̄ ⁊ ne impediat̄ op9 illud. Om̄is
hō q̄ hāc mutauerit iussionē: tollat̄ lignū de
domo ei9 ⁊ erigat̄ ⁊ ꝯfigat̄ in eo dom9 aūt
ei9 publicet̄. Ego dari9 statui decretū qd̄ stu
diose implere volo. hec ibi. Surrexerūt autē
duo falsi testes tp̄e passionis xp̄i q̄ false im
posuerunt xp̄o ꝙ dixerit. possum destruere
templum dei ⁊ in triduo reedificare illud.
Mat. xxvi. ꝓpt̄ qd̄ xp̄s ꝯdēnat9 est ad mor
tem crucis. ⁊ iniuste. q2 non dixit xp̄us: ego
dissoluā: ſ dixit. Soluite tēplū hoc ⁊ loque-
batur de tēplo corꝑis sui vt dr̄ Ioh. ij. Se
cundo Iob. xvi. dicit sic. Nunc aūt oppressit
me dolor me9 ⁊ in nihilū redacti sunt om̄es
artus mei. ruge mee dicūt testimoniū cōtra
me ⁊ suscitat̄ falsiloquus aduersus faciem
meā cōtradicēs mihi. Collegit furorē suum
in me ⁊ cōminās mihi: infremuit cōtra me
dentib9 suis. Hostis me9 terribilib9 oculis
me intuit9 est. aperuerunt suꝑ me ora sua ⁊
exprobrātes ꝑcusserūt maxillā meā: satiati
sunt penis meis. Conclusit me deus apud
iniquū ⁊ manib9 impioꝝ me tradidit. Ego
ille quondā opulent9 repēte cōtrit9 sum. te
nuit ceruicem meā. cōfregit me ⁊ posuit me
q̄si in signū. Circūdedit me lanceis suis cō-
uulnerauit lumbos meos. concidit me vul-
nere suꝑ vuln9. irruit in me q̄si gigas. Faci-
es mea intumuit a fletu ⁊ palpebre mee ca
ligauerunt. hec passus sum absq; iniquitate
manus mee cū haberē mūdas ad deū pre-
ces. Terra ne operias sanguinē meū neq;
inueniat locum in te latendi clamor meus.
hec ibi. Tertio Sibilla cumana vt recitat

beat⁹ Aug.li.xviij.de ciuita.dei.xxiij.c.dicit
sic. In man⁹ infideliũ postea veniet.dabũt
autẽ deo alapas manib⁹ incestis ꝛ impura
to ore expuent venenatos sputos.dabit ve
ro adverbera simplex sanctũq; dorsuz ꝛ co
laphos accipiẽs tacebit ne q̇s agnoscat qꝺ̄
verbũ vel vnde venit vt inferis loquat̃ ꝛ co
rona spinea coronet̃. Ad cibuz aũt fel ꝛ ad
sitim acetũ dederũt. Inhospitalitatis hanc
mõstrabũt mensam. Ipa em̃ insipiens deũ
tuũ nõ intellexisti.sed spinis coronasti. Tẽ-
pli vero scindetur velũ ꝛ medio die nox erit
tenebrosa nimis trib⁹ hõris ꝛ morte morie
tur trib⁹ dieb⁹ somno suscepto.h̃ ibi. Quar
to Sibilla erithea dicit sic. In vltima etate
humiliabit̃ de⁹.humanabit̃ ꝓles diuina.iũ
getur hũanitati diuinitas. Jacebit in feno
agn⁹ ꝛ puellari officio educabit̃ de⁹ ꝛ hõ.
Eritq; habẽs pedes trigintatres ꝛ sex digi
tos. Et morte propria mortuos suscitabit ꝛ
mortẽ in iram ꝓpinquabit.eũq; mãcipabit
viuet ꝛ.regnabit ꝛc̃. Quãtũ ad poetas sci
endũ ꝙ passio xp̃i fuit preuisa ab eis i figu-
ra ꝛ enigmatice q̄druplicit̃. Prio Virgili⁹
diuersis li.eneydos dicit sic. Sol medi⁹ celi
cõscẽderat igne⁹ orbẽ. Cuz subito acciri oẽs
populosq; patresq; exposcũt.fariq; iubent
quo sanguĩe cretus. Quid ve petat: quid ve
ip̃e ferat.predamq; tuẽtes. Facta viri nimi
ũs dolor ꝛ stupor vrget inertes. Nescia mẽs
hoĩm certãt illudere capto. Tunc vero capt̃
ꝯcurrũt vndiq; telis. Tollit̃ in celũ clamor.
cunctiq; repẽte Corripuere sacrã effigiem
manibusq; cruentis Ingentẽ quercũ deci-
sis vndiq; ramis Constituũt.spinisq; ligãt
ingentib⁹ illũ. Tendebãtq; man⁹.pedib⁹ ꝑ
mutua netis. Triste ministeriũ sequitur q̇s
cetera pubes Ausi om̃es imane nefas.au-
soq; potiti. Ille autẽ impauidus: quo vincu
la nectitis inq̇t. Tanta nevos generis tenu
it fiducia vestri: Post mihi nõ simili pena
cõmissa luetis. Talia perstabat memorãs:
fixusq; manebat.hec ille. Secũdo Seneca
tragedia.i.dic̃ quo ad honorẽ exhibitũ xp̃o
in ramis palmarũ sic. Dẽsa: sed lento venit
Clamore turba.frontib⁹ laurũ gerẽs. Ma-
gniq; meritas herculis laudes canit.hec ibi
Et de sole obscurato in passione xp̃i ibidez
dic̃ sic. Sz q̇d hoc: mediũ diẽ Cinxere tene-
bre phebus obscure meat. Sine nube vultu
Quis diẽ retro fugat. Agitq; in ortus: vñ
nox atrũ caput Ignota prefert.hec ille. Et
de passione xp̃i ibidez dic̃ sic. Lugeat ether.
magnusq; parẽs etheris alti tellusq; ferax.
Et vaga poti mobil̃ vnda. Tuq; ante oẽs
q̇ per terras Tractusq; maris fundis radi-
os. Noctẽq; fugas ore decoro. Feruide ty-
tã obit⁹ parit̃ Tecuz alcides vidit ꝛ ortus.
Nouitq; tuas vtrasq; domos.hec ille. Ter
tio Prosper lib. epigrãma.dic̃ sic. Ferre pa
rans xp̃s penã.mortẽq; ꝓpiquã Inuictãq;
suis ingenerare fidẽ. Cũ prece sanguineas
fundebat corꝑe guttas. Et preciũ mũdi su-
dor erat dñi. Nec crucis asperitas poterat
terrere volentẽ. Que regratura gl'ia carnis
erat.hec ille. Quarto Sedulius in carm.
pasc.dic̃ sic. Proximus in patuli suspensus
culmine ligni. Relligione pia mutãs discri
minis iram. Pax cruc̃ ip̃e fuit.violẽtaq; ro
bora mẽbris. Illustrãs ꝓprijs penã vestiuit
honore. Suppliciũq; dedit signũ mag̃ esse
salutis. Ipsaq; sanctificãs in se tormẽta be
auit. Ne ve q̇s ignoret spẽm crucis esse colẽ
dam. Que dñm portauit ouãs rõne potẽti.
Cunctaq; de mẽbris viuit natura creantis
Et cruce cõplexũ xp̃s regit vndiq; mũdum
hec ille: Prudenti⁹ etiã dic̃ sic. Vinct⁹ i his
dñs stetit edib⁹.atq; colũna Adnexus ter-
gum dedit.vt seruire flagellis Prestat ad-
huc templũ qꝺ̄ hz venerãda colũna. Nosq;
decet cũctis imunes viuere flagris. Traie-
ctus ꝑ vtrũq; latus laticẽ atq; cruorẽ. Stil-
lat sanguis ẽ victoria.limpha lauacrũ. Tũc
duo discordant crucifixi hincinde latrones
Continue necat ille deũ.fert ille coronã.hec
ille Satis clare loquunt̃ isti de xp̃i passiõe
ꝛc̃. Quãtũ ad exẽpla gẽtiliũ sciẽdũ ꝙ pas-
sio xp̃i fuit in gentilib⁹ ꝑfigurata q̄druplici
exẽplo. Primũ exẽplũ ponit Valeri⁹ li.iij.
ca.ij dicẽs ꝙ Epaminũdas maxĩa tebaruz
felicitas ꝓ defensione ciuitat̃ sue pugnans
cõtra lacedomonios: habita victoria cõtra
eos traiect⁹ hasta sanguĩe ꝛ spũ deficiẽs cũ
quidã accessissent ad recreandũ ip̃m: reipu
blice magis intẽdẽs q̃ ꝓprie saluti: interro
gauit si clipe⁹ suus saluus esset ꝛ an penit⁹
fusi hostes forẽt. Qꝺ̄ cũ cõperisset ait.nõ fi
nis cõmilitones vite mee: ſ; meli⁹ ꝛ aptius
aduenit initiũ. Nũc em̃ vester Empaminũ
das nascit̃.q2 sic morit̃ Thebas ductu ꝛ au
spicijs meis caput grecie factas video ꝛ for
tis ꝛ animosa ciuitas spartana iacet. Ar-
mis nostris abiecta amara dominatõe gre
cia liberata est.orbus quoq; nõ tñ sine libe
ris morior. Tunc deducta hasta ex corpore
suo illo vulnere expirauit.hec ibi. Sic xp̃us

gloria regni celoꝝ. Heb. i. Qui cuȝ sit splen
dor glie ꝯtra demones dimicaturꝰ: campū
huiꝰ mūdi ingressus. ps. Exultauit vt gigas
ad currēdā viā: a sūmo celo egressio eiꝰ: ha-
bita victoria ꝯtra demonē. Joh. xij. Nūc iu
diciū est mūdi nūc pnceps huiꝰ mūdi eijcie
tur foras. Traiectꝰ fuit hasta: qꝛ vnꝰ militū
lancea latꝰ eiꝰ aperuit. ⁊ cōtinuo exiuit san-
guis ⁊ aqua: liberauit hoīem a vinculis infer
ni ⁊ ptāte demonū. Secūdū exemplū po
nit Valeriꝰ li. v. c. vi. dicēs. ꝙ Codrus de tra
chia rex Atheniēsiū vltimꝰ cū haberet diffi-
cillimū bellū cū Dorensibꝰ: misit ad apolli-
nem delphicū ꝓ ꝯsilio. cui respōsuȝ fuit ꝙ ci
uitas Athenarū esset victrix si ipe Codrus
moreref in prelio. Codrus vero ꝓ caritate
patrie sue volēs mori: transformauit se in vi
lissimū habitū. Cumqȝ ꝑuenisset inf quosdā
ex hostibꝰ: fingēs se herbā incisurū quēdam
percussit. q statim euȝ peremit. cuiꝰ interitu
athene saluate sunt. hec ibi. Sic xp̄s volens
saluare genꝰ humanū: assumpsit habitū vi-
lissimuȝ hūanitatꝭ nostre. in q a iudeis ꝑrē-
ptus liberauit hoīem a seruitute demonis.
Phil. ij. Semetip̄m exinaniuit formā serui
accipiēs ⁊ habitu inuentꝰ vt hō. Tertium
exemplū ponit Valeriꝰ li. vi. c. iij. dic̄ ꝙ Lu
cius domitiꝰ cū in Sicilia pretor esset: aper
eximie magnitudinis ei p̄sentatꝰ est: q iussit
ad se adduci pastorē cuiꝰ manu occisus fue
rat. Cumqȝ cognouisset ꝙ iste pastor vena-
bulo aprū occidisset: iussit pastorē crucifigi:
qꝛ cōtra edictū fecerat. hec ibi. Sic deꝰ pr̄ vi
dens ꝙ demon q significaf per apruȝ infe-
stasset genꝰ hūanū in vniuerso mūdo: iussit
crucifigi xp̄m q erat pastor. Joh. x. Ego suȝ
pastor bonꝰ: qꝛ venabulo nostre hūanitatis
abstulit ab eo potestatē sup hoīes. Quar
tum exēplū ponit Lactantiꝰ li. iij. c. xviij. dic̄
Nō eñ gabianā crucē describimꝰ: quā mar
cus tulliꝰ eloquētie sue neruis ac viribꝰ ve-
lut effusis totiꝰ ingenij fontibꝰ ꝓsecutꝰ est fa
cinus indignū esse ꝓclamās ciuē romanuȝ
cōtra oēs leges i crucē esse sublatū. q ꝗuis
innocēs fuerit ⁊ illo supplicio indignꝰ: mor
talis tamē ⁊ ab hoīe scelesto q iusticiā igno
raret affectꝰ est. Quid de iesu xp̄i crucis in-
dignitate dicemꝰ: in qua deꝰ a cultoribꝰ dei
suspēsus ē atqȝ crucifixus. hec ille.

Secūdo declaraf eadē cō
clusio testimonio legꝭ diuinalis. Sciēdū ꝙ
ea que fiebāt in veteri testamēto erant figu
re eoꝝ q fiebāt seu fieri debebāt in nouo te-
stamento. Veritas aūt licet respōdeat figu
re ꝗtū ad aliqd: nō tñ ꝗtū ad oīa: qꝛ opor
tet ꝙ veritas figurā excedat. Et iōo conueni
enter figura sacrificij xp̄i q caro offerf ꝓ no
bis: fuit caro nō hoīm: ſȝ alioꝝ aīaliū signifi
cantiū carnē xp̄i que ē perfectissimū sacrifici
um q̄druplicif. Pri͂o qꝛ cōgrue ꝓ hoībꝰ of-
fertur cū sit caro hūana ⁊ ab hoībꝰ sumatur
sub sacramento. ps. Nunqd mādacabo car-
nes tauroꝝ aut sanguinē hircoꝝ potabo: im
mola deo sacrificiū laudis. Tale aūt sacrifi
cium qd debebat laudare deū: est homo. ps.
Sacrificiū deo spūs cōtribulatꝰ. Scd̄o qꝛ
caro xp̄i erat apta imolationi eo ꝙ erat pas
sibilis ⁊ mortalis. dignitas eñ carnis xp̄i
nō est estimāda solū ſm carnis naturā: sed
ſm ꝑsonā assumētē inꝗtū scȝ erat caro xp̄i
dei ex quo habebat dignitatē infinitaȝ ⁊ sic
erat sacrificiū acceptissimū. Tertio qꝛ caro
xp̄i erat sacrificiū efficax ad emūdanda pec
cata generis hūani: qꝛ erat sine pctō. Heb.
ix. Si eñ sanguis hircoꝝ aut vituloꝝ aut ci
nis vitule aspersus inquinatos sanctificat
ad emundationē carnis. ꝗto magꝭ sanguis
xp̄i emūdauit cōsciētias nostras ab operi-
bus mortuis. Quarto qꝛ caro ip̄iꝰ offerē-
tis erat accepta deo ꝑpf caritatē ip̄iꝰ offerē
tis. Vñ Augꝰ. li. iiij. de trini. dic̄. qd tam con
gruenf ab hoībꝰ sumeref qd ꝓ eis offerref
ꝗ caro humana: Et qd tam aptū huic imo
lationi ꝗ caro mortalis: Et qd tam mūdū
ꝓ emūdandis vitijs mortaliū ꝗ sine carna-
lis cōcupiscētie caro nata in vtero virginali
Et qd tam grate offerri ⁊ suscipi possit ꝗ
caro sacrificij nostri corpꝰ effectuȝ sacerdotꝭ
nostri: hec ille. Debebat eñ xp̄s mori in cru
ce: qꝛ hoc genꝰ mortꝭ maxie ꝯueniēs erat sa
tisfactioni ꝓ pctō p̄mi parētis qd fuit ex eo
ꝙ ꝯtra mādatū dei pomū ligni vetiti sum-
psit. ⁊ iōo ꝯueniēs fuit ꝙ xp̄s ad satisfaciē-
dum ꝓ pctō illo seip̄m pateref ligno affigi
q̄si restituēs qd adā sustulerat ſm illud ps.
Que nō rapui tūc exoluebā. vñ Augꝰ. in q̄-
dam sermone de passione dñi dic̄. Cōtēp̄sit
adā p̄ceptū accipiēs ex arbore pomuȝ: ſȝ q c-
qd adā ꝑdidit xp̄s in cruce inuenit. De dilu
uio aquarū: hūanū genꝰ archa lignea libera
uit. De egypto dei ppl'o recedente moyses
mare virga diuisit ⁊ pharaoneȝ ꝓstrauit ⁊
ppl'm dei redemit. Idem moyses ligṅuȝ in
aquā misit: ⁊ amarā aquā in dulcē cōmuta
uit. Ex lignea virga de spiritali petra saluta

ris vnda ꝓfertur. ⁊ vt amalech vinceret cō
tra virgā moyses expāsis manibꝰ extendit
⁊ lex dei arche testamenti credit lignee vt
his oībꝰ ad lignū crucis q̄si ꝑ quosdā gra
dus veniat. hec ī le. Etiā altare holocausto
rum in quo sacrificia aīaliū offerebant erat
factū de lignis. vt habet Exodi. xxvi.

Tertio declarat eadē cō-
clusio testimonio legis ꝓphetalis Sciendū
ꝙ de arbore crucis multiplicit ꝓphetatū ē.
Prīo Adam cui dictū est vt comederet de
ligno vite. Geñ. ij. ꝓduxit dn̄s deꝰ lignū vi
te ī medio paradisi. vocat eñ crux xp̄i lignū
vite: q̄ ex ea triplicē vitā colligimꝰ. s. vitam
nature in cuius signū xp̄o crucifixo mortui
surrexerūt ad vitā nature. Et vitā grē in cu-
ius signū xp̄o orante in cruce multi cōuersi
sunt ꝑcutiētes pectora sua. Itē vitā glorie ī
cuiꝰ signū xp̄s dixit latroni hodie mecū eris
in paradiso. similiter de ligno sciētie boni ⁊
mali dr̄ Geñ. iij. Cūq̄ vidisset mulier lignū
pulchrū visu ⁊ ad vescēdū suaue: tulit de fru
ctu eiꝰ ⁊ dedit viro suo. i. hūana natura trās
grediēs p̄ceptū dei quo sibi ꝓhibitū fuerat
ne de illo ligno sumeret dedit xp̄o ad gustā
dum dū eū in ligno cōfixit. Sicut eñ adam
manꝰ ad istud lignū extēdit: sic xp̄s in cruce
manꝰ suas expādit. Adā pedibꝰ huic ligno
appropinquit: ⁊ xp̄s in ligno pedes firma-
uit. Adam fructum ligni corde cōcupiuit: ⁊
xp̄s lancea cor suū in ligno aperuit. Adam
oculis aspexit lignū delectabile. xp̄s oculis
fleuit lachrymas fundens in cruce ꝓpt pec
catū hoīs detestabile. Adā gustauit cū dul-
cedine: xp̄s potatꝰ ē cū amaritudine. Adā
oīa mēbra corporis sui in ligno coinq̄nauit
xp̄s totū corpꝰ suū ꝓ hoīs redemptiōe in li
gno colligauit. Scd̄o Noe cui dictū ē Ge
nes. vi. Fac tibi archam de lignis leuigatis
māsiunculas in ea facies: ⁊ bitumine linies
eā. hec archa significat crucē xp̄i: q̄ vtraq̄
fuit lignea. per archā saluatū ē genꝰ hūanū
temporalit: per crucē xp̄i sp̄ūaliter. In archa
erat ostiū in latere deorsū: in corpe xp̄i fuit
latꝰ apertū. Tertio Abel occisus ē a fratre
suo ligno. Geñ. iiij. ⁊ xp̄s occisus ē a popu-
lo suo ī ligno crucis: ille innocēs ex inuidia
occidit: iste sine pctō ex liuore iudeorū cru
cifigit. ille in agrū ducit: iste in mōte calua-
rie morit. Quarto abraham q̄ dixit Geñ.
xviij. requiescite sub arbore. i. quies hūani
generis a demonū vexatione debet esse ex
arbore crucis. Quinto Isaac de quo dicit
Geñ. xxij. ꝙ portabat fascē lignoꝝ sup hu-
meros suos vt īmolaret: ⁊ xp̄s baiulabat si
bi crucē vt crucifigeret. Sexto Jacob q̄ di
xit Geñ. xxxij. In baculo meo trāsiui iorda
nē istū ⁊ nūc cū duabꝰ turmis regredior. xp̄s
ꝑ baculū crucis mare huiꝰ mūdi ꝑtransijt
⁊ duas turmas. s. angeloꝝ ⁊ hoīm secū ad
vitā deduxit. Septio Joseph q̄ vt dicitur
Geñ. xl. vidit tres ꝓpagines in vite. i. xp̄m
in cruce in quo sunt tres ꝓpagines. s. diuini
tas: anima: ⁊ caro. Octauo Judas q̄ dicit
Geñ. xlix. alligans ad vitem pullū suū laua
bit in vino stolā suā: ⁊ in sanguine vue palli
um suū. q̄ xp̄s alligauit cruci corpꝰ suū cru
entatū sanguine suo. Nono Moyses cui
dicit Numeri. xxi. Fac serpentē eneū ⁊ pone
eum in ligno ꝓ signo quē cū percussi aspice
rent: sanabant. Sicut eñ ille serpēs habebat
verā similitudinē serpent: carebat tñ vene-
no: sic xp̄us similitudinē veri hoīs habe-
bat ⁊ erat sine pctō: ille configit in ligno ⁊
xp̄us configit in cruce. per illiꝰ aspectū per-
cussi sanabant: per istius sanguinē pctōres
saluant. Decimo Esdras de quo dicitur. ij.
Esdre. viij. Stetit esdras sup gradū ligne-
um quē fecerat ad loquēdū ⁊ aperuit esdras
librum corā oīm populo. Super vniuersū
quippe populum eminebat. Sic christus in
cruce stans septē verba locutus est pro be-
nedictione generis hūani. Undecīo He
ster. vij. dr̄. Suspensus est itaq̄ amā in pati
bulo ⁊ regis ira quieuit. sic suspenso christo
in cruce: cessauit furor dei patris contra ge-
nus humanum. Duodecimo Job. xiiij. di-
cit. Lignum habet spē si precisum fuerit rur
sum virescit ⁊ rami eius pullulant: sic lignū
crucis dedit spem salutis humano generi
in quo christus precisus id ē mortuus: tan-
dem resurrexit ⁊ populus christianus pul-
lulauit ⁊ creuit. Decimotertio Dauid in
ps̄. dicit. Erit tanq̄ lignum quod plantatū
est secus decursus aquarum qd̄ fructum su
um dabit in tempore suo, sic lignum crucis
plantatum in iudea dedit fructum salutife-
re redēptiōis in tpe diffinito a pr̄e. Decioq̄r
to Salomon cui dr̄ Cant. viij. Sub arbore
malo suscitaui te. ibi corrupta ē mat tua. ibi
violata ē genitrix tua. sic eñ sub arbore scie
boni ⁊ mali peccauit eua: sic sub arbore cruc
in q̄ passꝰ ē xp̄s mala pene: suscitatū ē genꝰ
hūanū. Decioq̄nto Esaias cui dr̄. lxv c. ꝭm
dies ligni: erūt dies ppl̄i mei. q̄ oēs electi ab

Abel vsqȝ in finē seculoꝝ qui dicunt popu
lus dei: venerati sunt lignū crucis xp̄i. De
cimosexto. Jeremī. xi. dic̄. Mittamꝰ lignū in
panē eius: ꝛ eradamꝰ eū de terra viuentiū
ꝛ nomē eiꝰ nō memoret āpliꝰ. Xp̄s em̄ q̄ ē
panis viuus q̄ de celo descendit: missus est
in lignū. Decioseptio Ezech. cui dr̄. xxxvij.
Et tu fili homis sume tibi lignū vnū: ꝛ scri⸗
be sup illud nomē iude ꝛ socijs eiꝰ ꝛ filioꝝ
israel. ꝛ dices ad eos. Hec dicit dn̄s deꝰ. Ec
ce ego assumā filios israel de medio natio⸗
num ad quas abierant. ꝛ faciā eos gentem
vnā in terra. ꝛ rex vnꝰ erit oībꝰ imperans. ꝛ
erit tabernaculū meū in eis. ꝛ ero eis deus:
ꝛ ipsi erūt mihi ppl's. hec ibi. Decimoocta
uo Daniel. iiij. dic̄. Ecce arbor in medio ter⸗
re. ꝛ altitudo eiꝰ nimia: magna arbor ꝛ for⸗
tis. ꝛ pceritas eiꝰ ꝯtingēs celū: latitudo eiꝰ
erat vsqȝ ad terminos vniuerse terre. folia
eiꝰ pulcherrima ꝛ fructꝰ eiꝰ nimius: ꝛ esca
vniuersoꝝ in ea. subter eā habitabāt aīalia
ꝛ bestie. in ramis eiꝰ cōuersabant volucres
celi ꝛ ex ea vescebat oīs caro. hec ibi. Crux
xp̄i fuit in medio terre: vt oēs saluaret. ps.
Operatꝰ est salutē in medio terre. Fuit al⸗
tissima: cōtinēs filiū dei. Fuit magna. qꝛ de
supplicio latronū transijt ad frōtes impera⸗
toꝝ. Fuit fortis: qꝛ ꝯtriuit portas ereas in⸗
ferni: ꝛ vectes ferreos confregit. Fuit recta
qꝛ celū aperuit. Fuit lata in virtute ꝛ pote⸗
state: qꝛ per totū mūdū extēsa. Fuit pulcher
rima verbis ꝛ exēplis i ea ostēsis. Fuit fru
ctifera in redēptiōe. Fuit necessaria in sub⸗
uentiōe. Fuit secura in ptectiōe ꝛ defensio
ne: religiosoꝝ ꝛ laicoꝝ. Fuit iocūda in cōtē
platione ꝛ deuotiōe. Fuit dulcis in cōsola⸗
tione ꝛ tribulationū passione. Decionono
Osee. iiij. dr̄. Populꝰ tuus sicut hi q̄ cōtradi
cunt sacerdoti ꝛ corrues hodie ꝛ corruet eti
am ppħa tecū: ppl's tuus in ligno suo inter⸗
rogauit. Quia ppl's iudaicꝰ cōtradixit xp̄o
tanq̄ sacerdoti. ps. Tu es sacer. ine. ꝛ xp̄us
hodie corruit q̄ erat verissimꝰ ppħa ꝛ inter
rogatꝰ in ligno crucis. Uigesimo Johel. ij.
dic̄. nolite timere aīalia regionis: qꝛ germi⸗
nauerūt speciosa deserti: qꝛ lignū attulit fru⸗
ctum suū filij syon. exultate ꝛ letamini in do
mino deo vestro: qꝛ dedit vobis doctorē iu
sticie. Et laudabit nomē dei vr̄i qui fecit vo
biscum mirabilia. hec ibi. Uigesimoprimo
Amos. ix. dic̄. vidi dn̄m stantē sup altare li
gneū ꝛ dixit. pcute cardinē: ꝛ cōmoueātur
superliminaria. Ecce oculi dn̄i sup regnū pec

cans: ꝛ cōterā illud a facie terre ꝛc̄. Uige
simosecūdo Abdias. i. dic̄. Auditū audiui⸗
mus a dn̄o. ꝛ legatū ad gentes misit. Sur⸗
gite ꝛ cōsurgamꝰ aduersus eū in preliū. Ec
ce paruulū dedi te in gentibꝰ cōtēptibilis tu
es valde. Oēs viri federis tui illuserūt tibi
inualuerūt aduersū te viri pacis tue q̄ com
edūt tecū: posuerūt isidias subter te. Nō ē pru⸗
dentia i eo. hec ibi. Uigesimotertio Jone
i. dr̄. Tollite me ꝛ mittite in mari: ꝛ cessabit
mare a vob̄. Scio em̄ ego qm̄ ppt̄ me tēpe
stas hec grādis orta ē sup vos. Uigesimo
q̄rto Micheas. vij. dic̄. Quis deꝰ silis tui: q̄
aufers iniq̄tatē: ꝛ trāsis pctm̄ reliquiarū he
reditatꝭ tue. Nō imittet vltra furorē suū. qm̄
volēs miām ē. reuertet ꝛ miseret nr̄i. depo⸗
net iniq̄tates nr̄as: ꝛ pijciet in pfundū ma
ris omia pctā nr̄a. hec ibi. Uigesimoq̄nto
Naum ppħa dic̄. Bonꝰ dn̄s ꝛ ꝯfortās i die
tribulatiōis ꝛ sciēs sperātes i se: ꝛ i diluuio
eiꝰ ptereūte ꝯsūmationē faciet loci illiꝰ ꝛ ini
micos eiꝰ psequent tenebre. Quid cogitatꝭ
ꝯtra dn̄m: ꝯsūmationē ipe faciet. Ex te em̄
exibit cogitās ꝯtra dn̄m maliciā: mēte ptra
ctās puaricationē: ꝛ nūc cōterā virgā eiꝰ. s.
ptāte diaboli de dorso tuo. ꝛ vincula tua dis
rumpā. hec ibi. Uigesimosexto Abacuch.
i. dic̄. Dn̄e in iudiciū posuisti eū. s. xp̄m. ꝛ for
tem vt corriperes: fundasti eū. Mundi sunt
oculi tui ne videas malū: ꝛ respicere ad ini
quitatē nō poteris. Quare nō respicis super
iniq̄ agētes: ꝛ taces deuorāte impio iustio⸗
rem se. hec ibi. Uigesimoseptio Sophoni
as. iij. dic̄. Pricipes eiꝰ in medio eiꝰ q̄si leo⸗
nes rugiētes. iudices eiꝰ lupi vespe nō relin
quebant in mane. Sacerdotes eiꝰ polluerūt
sctm̄: iniuste egerūt ꝯtra legē pphe eiꝰ vesa
ni viri infideles. dn̄s iustꝰ i medio eiꝰ nō fa
ciet iniq̄tatē. mane iudiciū suū dabit. hec ibi
Uigesimooctauo Aggei ij. dr̄. In die illo
dic̄ dn̄s exercituū: assumā te ꝛ ponā te q̄si si
gnaculum. qꝛ elegi te. Uigesimonono Za
charie. xiij. dr̄. Nō agricola ego sū. qm̄ adā
exemplū meū ab adolescētia mea ꝛ dicet ei
Quid sunt plage iste in medio manuū tua⸗
rum ꝛ dicet. His plagatus sū in domo eo⸗
rum qui diligebant me. Framea suscitate su
per pastorem meum. percute pastorem: ꝛ
dispergētur oues. hec ibi. Trigesimo Ma
lachie. ij. dr̄. Trāsgressus ē iuda: ꝛ abomina
tio facta ē in israel ꝛ hierl'm. qꝛ cōtaminauit
iudas sanctificatōnē dn̄i quā dilexit. Disper
dat dn̄s virū q̄ fecerit h̄. Et sic patet ppħie.

Quarto declarat̃ eadez
cõclusio testimonio leg̃ hũanal'. Sciẽdũ ꝙ
passio ⁊ mors xp̃i effecit nob̃ q̃tuor. Pri-
mo hereditatẽ celi nob̃ recupauit. Vñ Ro
ma.v.dr̃. Cõmendat deꝰ charitatẽ suã in no
bis. qm̃ cũ adhuc pctõres essemꝰ: xp̃s pro
nob̃ mortuꝰ est. s. vt sua morte heredes celi
essemꝰ. Nã sic pater filiũ heredẽ instituẽdo
⁊ ei suuz substituẽdo sic ꝙ si filiꝰ pmoriat̃
seruꝰ ei succedat: tũc filio mortuo seruꝰ est li
ber ⁊ heres. C. de necarijs suis heredibꝰ in
stituẽdis. l. cũ q̃d. sic deꝰ pr̃ instituit xp̃m he
redẽ suũ. Heb. i. quẽ ꝯstituit heredẽ vniuer
soꝝ. nos aũt suos eiꝰ necessarios. p morte
xp̃i substituit heredes celi. Roma. viij. He
redes q̃dẽ dei: coheredes aũt xp̃i. Per pas
sionẽ aũt xp̃i facti sumꝰ liberi. Gal'. iiij. Ita
ꝙ nõ sumꝰ ancille filij: s̃ libere. qua liberta
te donauit nos xp̃s. Silr̃. C. de inofficioso
testamẽto. l. si mr̃. vbi habet̃ ꝙ si mr̃ duobꝰ
filijs in testõ heredibꝰ institutis tertio filio
post testm̃ suscepto si in puerpio decesserit
mr̃: lex ei cũ fratribꝰ hereditatez largit̃. Or
ex ꝓsumptiõe leg̃ eũ cũ duobꝰ alijs heredẽ
instituisset nouũ testm̃ ꝯdendo. Nõ eñ so-
let mr̃ iuniorẽ filiũ pterire: sic deꝰ q̃ gerit ad
nos affectũ maternũ. Esa. lxvi. Quõ sicut
mr̃ blandiat̃ filio suo: ita ⁊ ego consolabor
vos. duos filios elegit heredes celi: vnũ tẽ
pore legis nature. Ecc̃. xliij. Testamẽta se
culi posita sunt apud illũ. Aliũ tẽpore legis
moysi Ecc̃. xlv. Statuit illi testm̃ eternum
Post istos duos supuenit deꝰ ⁊ adeptꝰ est
tertiũ filiũ. s. ppl'm gentilẽ. ps̃. Pro patribꝰ
tuis nati sũt tibi filij ꝯstitues eos pncipes
sup oẽm terrã. Ecc̃. xlix. Natꝰ ẽ hõ pnceps
fratrũ firmamẽtuz gẽtis ⁊c̃. Cui ppl'o fecit
nouũ testm̃. Iere. xxxij. Ecce dies veniunt
dic̃ dñs ⁊ feriã domui isrl' ⁊ domui iuda: fe
dus nouũ nõ s̃m pactũ qd̃ pepigi cũ patri
bus vr̃is in die q̃ apprehẽdi manũ eorũ vt
educerẽ eos de t̃ra egypti ⁊c̃. Et Heb. viij.
dr̃. Ecce dies veniũt dic̃ dñs ⁊ ꝯsummabo
sup domũ isrl' ⁊ sup domuz iuda testm̃ no
uũ. nõ s̃m testm̃ qd̃ feci patribꝰ eorũ in die
q̃ apphẽdi manũ illoꝝ vt educerẽ illos de
terra egypti ⁊c̃. Per h̃ testm̃ vendicat sibi
ppl's gẽtilis seu xp̃ianꝰ hereditatẽ celi. ps̃.
Cũ dedit dilect̃ suis somnũ. i. aĩe ⁊ corpi p
separationem ipsorum in morte christi. ec-
ce hereditas domini filij merces fructꝰ ven
tris. Secundo firmitatem testamenti eter
ni nobis certificauit. Nã testamentũ debet
esse signatũ probatũ ⁊ confirmatũ. Testa-
mentũ eñ debet signari. ff. de testa. l. ad te-
stamentũ. in fine. in infortiato li. iiij. vbi di-
citur. signatas tabulas esse oportet. Testa
mentũ etiã debet esse probatũ per testes.
Ibidẽ. l. si testm̃. Has ꝯditiones habuit no
uũ testamentũ excellentiꝰ ꝙ vetus: q: vetꝰ
testm̃ fuit signatũ sanguine hircoꝝ ⁊ vitu-
lorũ ⁊ aĩaliũ brutoꝝ. Heb. ix. s̃ nouũ testm̃
fuit signatũ sanguine agni ĩmaculati ⁊ in-
contaminati iesu xp̃i. Heb. ix. Hic est san-
guis testamenti qd̃ mandauit ad vos ⁊c̃.
Vetus testamentũ fuit probatũ per vnuz
solũ testẽ. s. per moysen. Exo. xix. Vocauit
dñs moysen in cacumine montis ⁊c̃. s̃ no
uum testamentũ probatũ est per duodeciz
testes. s. per duodecim apl'os. Act. i. Eritis
mihi testes in omni iudea ⁊ hierl'm ⁊ vsq̃
ad vltimũ terre. Et sicut notariꝰ ad maiorẽ
certitudinẽ ponit nomen ⁊ signũ suũ in in-
strumento scripto ab eo: sic iohannes euã-
gelista in fine euangelij sui dicit Ioh. vlti.
Hic est discipulꝰ ille qui testimoniũ phibet
de his ⁊ scimus quia verũ est testimoniuz
eius. qui aũt scribit testamentũ etiã potest
esse testis. ff. de testa. l. domitius. Testamẽ-
tũ debet ꝯfirmari p mortẽ testatoris. Heb.
x. vbi est testamẽtũ: mors necesse est vt in-
terueniat testatoris. Testamentũ enim in
mortuis ꝯfirmatũ est. vetus testamentum
non potuit ꝯfirmari morte testatoris: quia
actor eiꝰ deꝰ ptũc fuit ĩmortalis. ergo nõ po
tuit tũc ꝯfirmari. ⁊ sic iudei p illud non po
tuerunt sibi celũ vendicare. Vt ergo posse-
mus celũ nobis vendicare oportuit deũ fie-
ri hoĩem mortalẽ vt morte ipius intercedẽ
te in redẽptionẽ earũ pũaricationũ q̃ erãt
sub pori testamẽto repromissionẽ accipiãt
q̃ vocati sunt eterne hereditat̃. Heb. ix. Et
intantũ melioris testamẽti sponsor factꝰ est
iesus. Heb. vij. Tertio xp̃s ad ip̃m ꝯfugiẽ
tes saluauit. Statua eñ imparatoris in altũ
erecta: potuit ad ip̃am ꝯfugientes saluare.
C. de statuis ⁊ ymaginibꝰ. l. q̃ ad statuas.
A fortiori passio ⁊ ymago dei viua. q: vt
dr̃ Ezech. xxxij. De lignũ padisi nõ est assĩ
milatũ ei. Ioh. vi. Eũ qui venit ad me non
eijciã foras. Qr̃to ad g̃ras reddẽdas nos
obligauit. Xp̃s eñ moriẽdo p nob̃ obliga
uit nos ad debitã g̃titudĩs redditionẽ vt pz
per rõnẽ leg̃. ff. de obseq̃o a liberto patrono
debito. per totũ. grati ergo simꝰ iesu christo.

Postq̄ vero moyses declarauit ꝯclusio-
nem p̄dictā ait aīe deuote. Que ego noui fi
deliter te docui. Sz ecce hic est sanct⁹ Tho
mas de aquino doctor noui testamēti cui⁹
doctrina initio cognosces de testimonijs
passiōis xp̄i q̄ ineternū ipse fundauit. Ad
quē astante moyse accessit aīa deuota pro
sue ꝯclusiōis clariori noticia. Cui sctūs tho
mas ait. Ego ostendā tibi ꝯclusionē tuam
esse verā testimonio quadruplicis legis. s.

Legis euangelice
Legis apostolice
Legis canonice
Legis ecclesiastice.

Primo testimonio legis

euangelice. Sciendū ꝙ xp̄s illā ꝓbauit q̄-
druplici testimonio. Pr̄io testimonio Ma
th. xvi. Cepit iesus oñdere discipulis suis
q2 oporteret eū ire hierosolymā ⁊ multa pa
ti a seniorib⁹ ⁊ scribis ⁊ p̄ncipib⁹ sacerdo-
tum ⁊ occidi: ⁊ tertia die resurgere. Et assu
mens eū Petr⁹ cepit increpare illū dicens
Absit a te dn̄e. Nō erit tibi hoc q̄ ꝯuersus
dixit petro. vade post me sathana: scandalū
mihi es: q2 nō sapis ea q̄ dei sunt ⁊c̄. Se-
cundo testimonio Marc̄. xij. Coloni autē
vinee dixerūt adinuicē. hic est heres venite
occidam⁹ eū ⁊ nr̄a erit hereditas: ⁊ appre
henderūt eū ⁊ occidētes eiecerunt extra vi
neā ⁊c̄. Tertio testimonio Luc̄. xij. Ignē
veni mittere in terram ⁊ q̄d volo nisi vt ac
cendaꝫ. Baptismo āt hēo baptisari ⁊ quō
coartor vsq3 dū ꝑficiaꝫ ⁊c̄. Et loquiꝫ de cha
ritate ꝓpter quā patiebaꝫ ꝓ hoīe. Quar-
to testimonio Joh. xij. Nūc iudiciū est mū-
di: nūc princeps hui⁹ mūdi eijcieꝫ foras: ⁊
ego si exaltatus fuero a terra: oīa trahā ad
meip̄m. Hoc autē dicebat significans qua
morte esset moritur⁹. Et. iij. c. dic̄. Sic̄ moy
ses exaltauit serpentē in deserto: ita exalta-
ri oz filiū hoīs vt oīs q̄ credit in ip̄m non
ꝑeat: sed habeat vitā eternā. Sciendū ꝙ
xp̄s fuit passus quadruplici cā. Primo ex
mādato. Xp̄s eñ accepit mādatū a p̄re vt
pateref ꝓ salute generis hūani. dr̄ eñ Jo.
x. Ptātem habeo ponēdi aīam meā ⁊ iterū
sumēdi eā: ⁊ h̄ mādatū habeo a p̄re meo. s.
ponēdi aīam ⁊ sumēdi. Ex q̄ vt Criso. dic̄.
Nō ē intelligēdū vt pri⁹ expectauerit audire
⁊ op⁹ ei fuerit obedire: ſ voluntariū mōstra
uit ꝓgressum ⁊ ꝯrietatē ad patrē suspitionē
destruxit. Qz tñ in morte xp̄i lex vet⁹ ꝯsum
mata ē ſm illud qd̄ ip̄e moriēs dixit Joh.
xix. ꝯsummatū est: pōt intelligi ꝙ patiēdo
oīa veteris legis p̄cepta ip̄leuit. primo mo-
ralia inq̄ntū. s. ex dilectione p̄ris passus est
ſm illud Joh. xiiij. Ut cognoscat mūdus
q2 diligo patrē sicut mādatū dedit mihi p̄r:
sic facio. Surgite eam⁹ hinc. s. ad locū pas-
sionis. Etiā ex dilectione ꝓximi passus est
ſm illud Gal. ij. Dilexit me ⁊ tradidit se-
metip̄m ꝓ me. Scd̄o cerimonialia p̄cepta
ip̄leuit q̄ ad sacrificia ⁊ oblationes p̄cipue
ordinanꝫ. s. inq̄ntū oīa antiq̄ sacrificia fue-
runt figure isti⁹ veri sacrificij qd̄ xp̄s obtu
lit ꝓ nob̄ patiēdo ⁊ moriēdo. vñ dr̄ Col. ij.
Nemo vos iudicet in cibo: aut in potu: aut
in ꝑte diei festi: aut neomenie q̄ sūt vmbra
futurop. s. corꝑis xp̄i. q2 xp̄s cōpaꝫ ad illa
sicut corp⁹ ad vmbrā. Tertio iudicialia p̄-
cepta legis q̄ p̄cipue ordinanꝫ ad satisfaciē-
dū iniuriā passis impleuit xp̄s sua passiōe.
qm̄ vt dr̄ i ps̄. q̄ nō rapuit exoluit. ꝑmittēs
se ligno affigi ꝓ pomo qd̄ de ligno hō rapue
rat ꝯtra mādatū dei. Scd̄o xp̄s fuit passus
ex obediētia. Cōueniētissimū ei fuit vt xp̄s
pateref ex obediētia. Pr̄io rōne hūane iu-
stificatiōis. vt sic̄ ꝑ vni⁹ hoīs inobedientiā
pctōres ꝯstituti sunt multi: ita ꝑ obediētiā
vni⁹ hoīs iusti ꝯstituerenꝫ multi. vt dicitur
Roma. v. Scd̄o rōne recōciliationis. s. dei
ad hoīes ſm illud Roma. v. Recōciliati
sum⁹ deo ꝑ mortē filij ei⁹. iq̄ztū. s. ip̄a mors
xp̄i fuit quoddā sacrificiū acceptissimū deo
ſm illud Eph. v. Tradidit semetip̄m ꝓ no
bis oblationē ⁊ hostiā deo in odorē suaui-
tatis. Obediētia vero oib⁹ sacrificijs ante
ferꝫ. i. Reg. xv. Melior est obediētia q̄z vi
ctime. Et iō ꝯueniēs fuit vt sacrificiū mort
⁊ passionis xp̄i ex obediētia ꝓcederet. Ter
tio rōne triūphatiōis. Cōueniens eñ fuit
ei⁹ victorie q̄ de morte ⁊ actore mort triū-
phauit. Nō eñ miles vincere pōt nisi obe-
diat duci. Et sic hō xp̄s victoriā obtinuit ꝑ
h̄ ꝙ deo fuit obediēs. ſm illd̄ Prou. xxi. vir
obediēs loqueꝫ victorias. ⁊ Phil. ij. Fact⁹
est obediēs p̄ri vsq3 ad mortē. Tertio ex di
uina p̄ordinatione. Nā de⁹ p̄r tradidit xp̄m
passiōi tripl̄r. Pr̄io ſm qd̄ sua eterna volū
tate p̄ordīauit passionē xp̄i ad hūani gene
ris liberationē. ſm illd̄ Esa. liij. Dn̄s posuit
in eo iniq̄tates oīm nostrū: dn̄s voluit eū
ꝯterere in infirmitate. Scd̄o inq̄ztū inspira
uit ei volūtatē patiēdi ꝓ nob̄ infundēdo ei
charitatē. Esa. liij. Oblat⁹ est: q2 ip̄e voluit

Tertio nō ꝓtegēdo eū a passiōe: ſ exponē-
do ip̄m ꝑſequētibꝰ. Vn̄ legit Math. xxvi.
ꝙ xp̄s pendēs in cruce dicebat. Deꝰ meus
vt qd dereliq̄sti me. q. ſ. ꝑtāti ꝑſequētiū eū
exposuit vt Aug. dicit. Tradere em̄ hoīem
innocentē ⁊ iustū passiōi ⁊ morti ꝯ eiꝰ vo-
luntatē: est iniquū ⁊ crudele. Sic aūt deꝰ pr̄
nō tradidit xp̄m passiōi ⁊ morti: ſ inspirā-
do ei volūtatē patiēdi ꝓ nob. In q̄ ondit
⁊ dei seueritas q̄ pctm̄ sine pena dimittere
noluit. Qd̄ significat apl̄us Roma. viij. di
cens. proprio filio suo nō pe. d. Et bonitas
eiꝰ in eo ꝙ cū hō sufficiēter satisfacere non
posset ꝑ aliquā penā quā pateret: ei satisfa
ctorē dedit. qd̄ significauit apl̄s dic̄ ibidem
ſ ꝓ nob oī. tra. illū. Et Roma. iij. dic̄. quē
ſcz xp̄m ꝓpiciatorē ꝑ fidē ꝓposuit deꝰ in san
guine ip̄iꝰ. Quarto ex charitate. Poterat
em̄ xp̄s passionē ⁊ mortē suā impedire tri-
pliciter. Primo aduersarios reprimēdo. ſ.
vt eū aut nō vellēt aut nō possent interfice
re sicut fecit qn̄ volebāt eū iudei lapidare.
Joh. viij. ⁊ qn̄ eie. ven. ⁊ emē. de tē. Joh. ij.
Scd̄o: q2 sp̄us eiꝰ habebat ꝑtātē ꝯseruādi
naturā carnis sue ne a quocūq3 lesiuo infli
cto oppimeretur. qd̄ quidē habuit aīa xp̄i
ex hoc ꝙ erat verbo vnita in vnitate ꝑsone
vt dic̄ Aug. li. iiij. de trinitate. Tertio: q2 vt
dr̄ li. iij. sniarū. Xp̄us veniēs in hūc mūdū
de quolibet statu hoīs aliq̄d accepit. de sta-
tu beatoꝝ fruitionē quo ad aīam. de statu
innocētie ipassibilitatē a lesiuo extrinseco
ꝯtra eiꝰ volūtatē. de statu pcti similitudinē
carnis pcti ⁊c̄. Quia igit aīa xp̄i nō repu-
lit a ꝓprio corꝑe nocumētū illatū: ſ voluit
ꝙ natura corꝑalis illi nocumento succūbe
ret: iō ex charitate legitur passus. ſm illud
Ephe. v. Ambulate in dilectiōe sic̄ ⁊ xp̄us
dilexit nos: ⁊ tradidit semetip̄m ꝓ nob. vn̄
ꝓceptū de passiōe ⁊ morte sicut ex obedien
tia: sic ex charitate ⁊ dilectione impleuit.

Scd̄o declarat eadē cō-
clusio testimonio legis aplīce: ⁊ h̄ q̄drupl̄r
1 Prīo beatꝰ Petrꝰ canonica. i. c. iij. dic̄. Xp̄s
semel ꝓ pctis nr̄is mortuꝰ est: iustꝰ ꝓ iniu-
stis vt nos offerret deo. mortificatos q̄dē
carne: viuificatos aūt sp̄ū ⁊c̄. Cōueniēs ei
erat xp̄m mori ad satisfaciēdū ꝓ hūano ge
nere qd̄ erat morti adiudicatū ꝓpt pctm̄.
ſm illud Gen̄ ij. Quacūq3 die comederis
ex eo: morte moriemini. Modꝰ aūt satisfa-
ciendi ꝓ alio est ꝯueniens cū aliq̄s subijcit
se pene quā aliꝰ meruit. Et iō xp̄s mori vo-
luit vt moriēdo ꝓ nobis satisfaceret. i. Pet.
ij. Tradebat aūt iudicanti se iniuste q̄ pctā
nr̄a ip̄e ꝑtulit in corꝑe suo sup lignū vt pec
catis mortui: iusticie viuamꝰ cuiꝰ liuore sa-
nati sumꝰ. Scd̄o beatꝰ Paulꝰ Heb. ij. dic̄
Cōicauit carni ⁊ sanguini vt per mortē de
strueret eū q̄ mortis hēbat impiū: ⁊ libera
ret eos q̄ timore mortis ꝑ totā vitā obno-
xij erāt ſuituti ⁊c̄. Sic ḡ xp̄s mori voluit vt
nos a timore mortis liberaret. q2 xp̄s per
mortē suā nos ꝑduxit ad vitā: q2 sua mor-
te mortē nostrā destruxit. sicut ille q̄ penam
ꝓ alio sustinet: remouet penā eiꝰ. Tertio
beatꝰ Jacobꝰ. ij. dic̄. Abrahā ex opibꝰ iusti
ficatꝰ est: offerēs filiū suū ysaac sup altare.
Ex opibꝰ em̄ fides eiꝰ ꝯsummata est ⁊ iple
ta ē scr̄ptura dic̄. Credidit abrahā deo ⁊ re-
putatū ē illi ad iusticiā ⁊c̄. In abrahā erāt
duo repugnantia. ſ. ꝓmissio ⁊ iussio. Ex ꝓ
missiōe intelligebat xp̄m nasciturū ex semi
ne ysaac. Ex iussiōe q̄ mādabat immolari
ysaac: intelligebat ꝓmissionē non impleri.
Sz beatꝰ Aug. li. xvi. de ci. dei. c. xxxij. dicit.
Nūq̄ꝙ sane crederet abrahā ꝙ victimis deꝰ
delectaret hūanis: q̄uis diuino intonāte ꝓ
cepto obediēdū sit nō disputādū. Verūta
men abrahā cōfestim filiū cū fuisset imola
tus: resurrecturū credidisse laudandus est.
Hāc ḡ ꝓmissionē pr̄ piꝰ fidel̄r tenēs q2 per
hūc oportebat ipleri quē deꝰ iubebat occidi
nō hesitauit ꝙ sibi reddi poterat imolatus
q̄ dari potuit non speratꝰ. hec ille. Quarto
beatꝰ Johes Apocal. i. dic̄. Jesus xp̄s dile
xit nos ⁊ lauit nos a pctīs nr̄is in sanguie
suo ⁊c̄. Nam passio christi est propria cau-
sa remissionis pctōꝝ. Adā em̄ obligauerat
totū sanguinē humanū peccato: cū ipse fo-
ret initium generis humani. oportebat er-
go vt iste sanguis liberaretur ab hac obli-
gatione peccati per sanguinem innocentē ⁊
innoxiū qui esset tante virtutis vt ꝑ ipsum
deus placaret quo ad offensam ⁊ macula
vniuersaliter amoueret: ita vt restitueret il
li innocentie in qua creatus primo fuerat.
requirebatur autem virtus infinita ex im-
mensitate charitatis quo ad obiectū ⁊ im-
mensitate potestatis quo ad subiectū. obie
ctū erat deꝰ offensus. subiectū erat hūanū
genus offendens. Passio autē xp̄i causat
hanc remissionē pctōꝝ ꝑ modū redēptiōis
cū ip̄e sit caput eccl̄e ꝑ passionē ei suā quā
ex charitate ⁊ obediētia sustinuit: liberauit

nos tanq̄ mēbra sua a pctīs q̄si p̄ciuz sue passiōis. Sicut si hō p̲ aliqđ opꝰ meritoriū qđ manu exercet redimat se a pctō qđ pedibus cōmisit. sicut eñ corpus naturale est vnū ex mēbroꝝ diuersitate ꝯsistens: ita tota ecclīa que est misticū corpꝰ xp̄i: cō putaꝛ quasi vna p̲sona cū suo capite qđ est xp̄s. sanguis aūt xp̄i quē effudit in sua passiōe fuit instrumentū diuinitatis ex quo eiꝰ passio op̲abaꝛ ad remissionē pctī virtute infinita diuinitatis. lꝫ eñ illa passio fuerit corporalis: sortiꝛ tñ quandā sp̄ualē virtutē ex diuinitate cui caro vnita est ex qua possent quecūqꝫ pctā q̄ncūqꝫ remitti vl' p̄terita vl' p̄sentia vl' futura. sicut si medicꝰ faciat medicinā ex qua p̄nt q̄cūqꝫ morbi sanari etiā in futurū. Applicaꝛ autē nobis passio xp̄i per fidem formatam charitate: per baptismum: per ecclesie sacramenta.

Tertio declaraꝛ eadem

ꝯclusio testīonio leg̃ canonice. Sciendū q̄ passio xp̄i q̄ttuor magna fecit. Prio potestatē dyaboli ꝯfregit. Nā serui vendentes dñm suū sunt capitali pena puniendi. C. si seruꝰ exportādus veniat. l. moueor. Sic iudas ꝛ iudei ꝛ dyabolꝰ vendētes dñm suū iesum xp̄m meruerūt hāc penā. Judas eñ vendidit xp̄m. xxx. argēteis: dyabolꝰ ipsuꝫ ad hoc instigauit. Joh. xiij. Cū dyabolꝰ iā misisset in cor vt traderet eū iudas ꝛc̄. Judei ip̄m tradētes pylato. Joh. xix. q̄ tradidit me tibi maiꝰ pctm̄ hꝫ. Jō iudas abiens laqueo se suspēdit. xxiij. q. v. c. si nō lꝫ. dr̄ sic Naꝫ si iude factū merito detestamur: cūqꝫ veritas iudicat cū laqueo se suspēdit: scelerate illiꝰ traditiōis auxisse potiꝰ q̄ꝫ expiasse cōmissum dyabolꝰ etiā cū excesserit modū p̄tātis sibi a deo tradite: machinādo ī morte xp̄i q̄ nō hēbat meritū morꝭ cū eēt absqꝫ pctō. iō p̲ passionē xp̄i amisit p̄tātē quā super hoīem hēbat. Vn̄ Aug. li. xiij. de trini. dic̄. Justicia xp̄i dyabolꝰ victꝰ ē: q̄ cū in eo nihil dignū morte inueniret: occidit tñ euꝫ ꝛ vtiqꝫ iustū ē vt debitores q̄s tenebat liberi dimittanꝛ in eū credentes quē sine vllo debito occidit. Judei aūt ius ꝛ dñium perdiderūt: ꝛ diebꝰ lamētationū nō debent fenestras domuū suarū ap̲ire. ex̄ de iudeis. c. q: sup̲ his. Nec debēt ornati publice incedere. ibidē. §. in nōnullis ꝛc̄. Scđo xp̄s sua passiōe p̲ nobis satisfecit. Maximā eñ benignitatē ostendit nobis deꝰ moriēdo pro nobis. q: ff. de penis. l. si seruorū. in fine. dr̄ sic. Solus fustiū ictꝰ grauior est omī pecuniarū dānatione. q̄ꝫ tomagis in p̄ncipe nr̄o iesu xp̄o q̄ posuit aīam suā redēptionē pro nobis. vn̄. vij. q. i. c. suggestū. dr̄ sic. Cōsiderate quāta p̲ absolutiōe nostri ꝛ liberatione creator noster dñs ac redēptor p̲tulerit q̄bus nō se ꝯtumelijs affligendū tradiderit vt nos a vinculis p̄tātis dyabolice liberaret: ꝯstituit ecclīam quā acq̄siuit p̲prio sanguine ꝛc̄. Tertio xp̄s sua passiōe in sacrificiū seip̄m p̲ nobis obtulit. vn̄ p̲sp̲er de ꝯse. di. ij. c. Semel īmolatꝰ est xp̄s: q: in manifestatione sui corpis: in distinctione suorū mēbroꝝ oīm verꝰ deꝰ ꝛ verꝰ hō: semel tñ in cruce pependit offerens patri seip̄m hostiā viuā ꝛ passibilē mortalē: viuoꝝ ꝛ defunctorū redēptōis efficacē: coꝝ. s. quos altitudo diuini ꝯsilij redimēdos iudicauit. p̄sciuit p̄destinauit: vocauit modis atqꝫ t̄p̲ibus quibus id fieri ꝯgruebat. hec ibi. Eadē dist. c. In calice. dr̄ sic. De latere xp̄i fluxit sāguis ꝛ aqua. Aqua vt mundaret: sanguis vt redimeret. Quare de latere: q: vnde culpa: inde gratia. Culpa p̲ feminā: gratia p̲ xp̄m. eterna deitas: passio t̄p̲alis. illa creauit: hec redemit. hec ibi. Quarto xp̄s sua passiōe nos saluauit. vn̄ in clemē. de sum. trini. ꝛ fi. catholica dr̄ sic. Fidei catholice fundamento p̄ter qđ (ap̄lo teste) nemo p̄ōt aliud ponere firmiter inherentes: aperte cuꝫ sancta matre ecclesia confitemur vnigenitū dei filiū in his in quibus deus pater existit: vna cū patre eternaliter subsistentē: partes nostre nature simul vnitas ex quibꝰ ipse in se verꝰ deꝰ existens fieret verꝰ hō: hūanū videlicet corpꝰ passibile ꝛ aīam intellectiuā seu rōnalem ip̄m corpus vere ꝛ per se essentialiter informantē assumpsisse ex t̄p̲e ꝛ ex virginali thalamo ad vnitatem sue yp̲ostasis ꝛ persone. Et quia in ipsa assumpta natura ipsum dei verbū pro omniū operanda salute nō solū affigi cruce ꝛ in ea mori voluit sed etiam iam spiritu emisso: perforari lancea sustinuit latus suū vt exinde profluentibus vndis aque scꝫ ꝛ sanguinis formaretur vnica ꝛ immaculata ecclesia ꝯiunx xp̄i sicut de latere primi hominis soporati eua sibi in coniugē est formata vt sic certe figure primi ꝛ veteris ade qui s̄m apostolū est forma futuri ade. in nostro nouissimo adā id est xp̄o veritas responderet. hec ibi. Et sic patet effectus passionis christi.

Quarto declarat̃ eadē
ɔcl'o testīonio leḡ eccl'iastice: ⁊ h̄ q̄drupl'r.
Primo beatꝰ Greḡ. li. ij. moral'. dicit sic.
Cū eī deus posset nobis etiā nō moriēdo
succurrere: voluit tn̄ hoībꝰ moriendo subue
nire. q: videlic; nos minꝰ amasset: nec vim
sue dilectiōis nobis ostēderet nisi hoc qd̄
a nobis tolleret ad tp̄s ip̄e sustineret. hec
ille. Scd̄o beatꝰ Hiero. sup Math. dic̄ sic
Oīs creatura cōpatit̃ xp̄o morienti: sol ob-
scuratur: terra mouet̃: petre scindunt̃: velū
templi diuidit̃: sepulchra apiunt̃: solus mi
ser hō nō cōpatit̃: p quo solo xp̄s patitur.
Conspui voluit vt nos lauaret. Velari vo
luit vt velamen culpe ⁊ ignorantie a cordi-
bus nostris auferret. In capite pcuti volu-
it vt caput nostrū. i. adā sanitati restitueret
Colaphis cedi ⁊ verbis derideri voluit vt
nos ei labijs ⁊ manibꝰ. i. ṽbis ⁊ opibꝰ ap
plaudamꝰ. hec ille. Tertio beatꝰ Amb. su-
per beati īmaculati: dic̄ sic. Noli tantū amit
tere bn̄ficiū o hō. Propterea xp̄s dn̄atio-
ni mortis se subdidit vt te a iugo dn̄atiōis
erueret: ille suscepit mortis seruitutē vt tibi
tribueret vite eterne libertate;. Doles dn̄e
nō tua vulnera: s̄ mea. nō tuā mortē: s̄ no-
strā infirmitatē. hec ille. Quarto beatus
Auḡ. in quodā s̄mone dic̄ sic. Multos fi-
lios deꝰ fecit vnicꝰ filiꝰ dei sibi frēs redemit
sanguine suo: ꝓbauit reprobatꝰ: redemit vē
ditus: honorauit iniuriatꝰ: viuificauit occi-
sus: venditis rebꝰ nostris nullū maius pre
ciū accipimꝰ q̄ nosipos: q: talibꝰ implicati
nostri nō eramꝰ. Fusus est sanguis medi-
ci ⁊ factꝰ est medicamentū frenetici. Ut er
go a pctō sanemur xp̄m crucifixu; medite-
mur ⁊c̄. Quia vero xp̄s in passiōe sua erat
mediator inter deū ⁊ hoīem. i. Thimot. ij.
Unus est mediator dei ⁊ hoīm hō xp̄s ie-
sus. Mediatoris aūt officiū ꝓpriū est ɔiū
gere ⁊ vnire eos inter quos est mediator.
Nā extrema vniunt̃ in medio. Unire autē
hoīes deo ꝑfectiue quidē ɔuenit xp̄o p quē
hoīes sunt deo recōciliati. s̄m illud. i. Cor.
v. Deꝰ erat in xp̄o mundū reconciliās sibi.
Ideo solus xp̄s est ꝑfectꝰ dei ⁊ hoīm medi
ator inquantū p suā mortē genꝰ hūanū deo
recōciliauit. vn̄ cū apl's dixisset. Mediator
dei ⁊ hoīm hō xp̄s iesus. subiūxit q̄ dedit se
metipm redēptionē p oībꝰ. Mediator aūt
d; habere aliquid cōe cū vtraq; pte. s. vt sit
amicꝰ vtriusq;. Xp̄us aūt habuit cū deo cō

munē beatitudinē: cū hoībꝰ vero mortalita
tē. Propterea leo papa in sermone de nata
li dn̄i dicit. Suscipit̃ a maiestate hūilitas
a virtute infirmitas: ab eternitate mortali
tas: vt qd̄ nostris remedijs ɔgruebat: vnꝰ
atq; idē dei ⁊ hoī; mediator ⁊ mori ex vno
⁊ resurgere posset ex altero. Nisi eī ess; ve
rus deꝰ non afferret remediū. nisi esset verꝰ
hō non p̄beret exemplū. hec ille. Ostendit
aūt xp̄s. l. signa hūanitatis ⁊ diuinitat̄ in
passione. Primū signū fuit resuscitatiōis
Nā in eo q̄ xp̄us fleuit lazarū ad miserias
huiꝰ vite reuocandū: signū est hūanitatis ī
xp̄o. In fletu eī corꝑali sunt duo: quorum
vnū est lachrymarū resolutio in qua ē hu-
moris generatio q̄ ꝑ lachrymas distillat.
Aliud est quedā comotio ⁊ turbatio capit̄
⁊ oculoꝝ. Ideo Ioh. xi. dr̃. Lachrymatꝰ est
iesus. que quidē lachryme nō fuerūt ex ne
cessitate: sed ex pietate ⁊ cā. Erat eī fons
pietatis: ⁊ ideo flebat vt ostēdat nō esse re
p̄hensibile si q̄s ploret ex pietate. Ecc̄. viij.
Fili sup mortuū deduc lachrymas. Fleuit
etiā ex cā vt doceret hoīem ꝓpter peccatu;
fletibus indigere. ps̄. Laboraui in gemitu
meo lauabo p singulas noctes lectū meu;
lachrymis meis stratū meu; rigabo. Ecce
statim sequit̃ signū diuinitat̄: q: iesus vo-
ce magna clamauit dicēs. Lazare veni fo-
ras. Ioh. xi. Uox eī xp̄i dr̃ magna ꝓpter
virtutis eiꝰ magnitudinē. Nā tanta virtus
eiꝰ fuit q̄ suscitauit lazarū a morte quēad-
modū suscitat̃ dormiens a somno. ps̄. De
dit voci sue vocē virtut̄. Nō eī orādo aut
deꝑcādo: s̄ imꝑando h̄ fecit q̄si ꝓpria ptāte
Nā doctrinā q̄ se deū dicebat veris miracu
lis cōfirmabat diuina ṽtute fact̄. Iō dicit̃
Mar. i. Quenam doctrina hec noua: q: in
ptāte spiritibꝰ immūdis imꝑat ⁊ obediūt.
Et nūc cū imꝑio clamat. lazare veni foras
Quē iō ex ꝓprio noīe vocat: q: tanta erat
ṽtꝰ voc̄ q̄ piter oēs mortui cogerent̃ exire
nisi p expssionē noīs ṽtutē suā ad vnū de-
terminasset. vt Auḡ. li. de ṽbis dn̄i dic̄. Et
tāta fuit ṽtꝰ voc̄ xp̄i vt absq; tp̄is dilatiōe
ɔtriuerit portas ereas ⁊ vectes ferreos cō-
fregerit ⁊ lazarꝰ ad vitā redierit. Qua ṽtu-
te stupefactꝰ sathan: mox apud patrē ɔque
stus ē dicēs. Ecce hō q̄dā noīe iesus nitit̃
ptātē tuā infringere atq; iusticiā tu ī ꝑuer-
sa p̄sumptiōe subuertere. Violētia temera
ria vinctū lazarū quē infernꝰ detinuit ab in-
feris abstraxit ⁊ ad vitā reuocauit. Si hūc

impu nitū relinqs: totū infernū spoliabit τ
tandem iusticia tua peribit. Cur me posuisti
mīstrū iusticie tue si fortior me spolia mea
diripiat? Cui de⁹ pr̄ ait. Que custodie tue
mādata sunt firmit̄ obserua: alioqn rōnez
reddes de negligentia tua. Tūc sathan ad
mundū rediēs ↄcitauit pncipes sacerdotū
τ phariseos adūsus iesum vt ↄgregato cō-
silio eū morti traderēt. Ab ista ergo dievi
so miraculo cōmoti spū dyabolico firmo p
posito determinauerūt xp̄m occidere. Ista
suscitatio lazari fuit pmo figurata in susci-
tatōne filij mulieris sareptane quē helyas
orōne ad dn̄m fusa suscitauit. iij. Reg. xix.
Scdo in suscitatiōe filij mulieris sunamitē
quē helyse⁹ suscitauit ponēs baculū suū su-
per puerū. iiij. Reg. iiij. Tertio in suscitati-
one homīs quē latrūculi sepelierāt in sepul
chro helysei ad cui⁹ tactū surrexit. iiij. Re.
xiij. Secundū signū fuit cōsecratiōis. Nā
pceptū erat Exo. xij. vt vnaq̄q; trib⁹ iudeo
rū tolleret agnū τ comederet: τ de sanguīe
agni linirent postes domoꝝ in q̄b⁹ habita
bant in signū q̄ de⁹ liberaret eos de seruitu
te egyptioꝝ τ angel⁹ dn̄i pcutiēs pmoge-
nita egyptioꝝ videns signū thau in supli-
minarib⁹ domoꝝ in q̄b⁹ habitabant hebrei
ptransiret τ sic exirēt egyptū τ ptrāsirent
mare rubrū. In signū itaq; liberatiōis de
egypto voluit de⁹ vt. xiiij. luna pmi mensis
īmolaret̄ agn⁹ τ comederet̄ ab vniuerso is
raele. Xp̄s aūt q̄ venerat nō soluere legem
ꝯ adīplere. Math. v. die iouis. s. luna. xiiij.
voluit comedere agnū paschalē cū discipu
lis suis dic̄. Desiderio desideraui h̄ pascha
mādučare vobiscū anteq̄; patiar. τ sic in ce
naculo cū eis mādučauit. ecce signū huma
nitatis. Et statim sequit̄ signū diuinitatis
quia celebrato typico pascha iesus accepit
panē in man⁹ suas τ bn̄dicēs ↄsecrauit in
corp⁹ suū τ vinū in sanguinē suū. vn̄ Hiero.
sup Math. vt habet̄ de ↄse. di. ij. c. accipite.
dicit sic. Postq̄; typicū pascha fuerat com
pletum τ agni carnes cū apl̄is comederet:
assumpsit panē q̄ ↄfortator est hoīs τ ad
verū pasche transit sacr̄m: vt quō in p̄figu
ratione ei⁹ melchisedech panē τ vinū offe
rens fecerat: ip̄e q̄q; in veritate sui corpis
τ sanguis p̄sentaret. hec ibi. Et. c. q̄ corp⁹.
dr̄ sic. Vere vnica τ pfecta hostia fide exti-
manda: nō specie neq; exteriori cēsenda vi
su: sed interiori affectu. vn̄ celestis ↄfirmat
auctas: q̄ caro mea vere est cib⁹ τ sanguis
me⁹ vere est pot⁹. Recedat ḡ oē infidelitat̄
ābiguū: qm̄ q̄dē q̄ auctor ē mūeris ip̄e etiā
est testis v̄itatis. nā τ inuisibilis sacerdos
visibiles creaturas in substātiā corpis sui
τ sanguīs v̄bo suo secreta ptāte ↄuertit di
cens. Accipite τ comedite: hoc ē corp⁹ meū
cū sctificatiōe repetita. Accipite τ bibite: h̄
est sanguis me⁹. Sic ḡ ad nutū p̄cipientis
dn̄i repente ex nihilo substiterūt excelsa ce
loꝝ: profunda fluctuū: τ vasta terrarū: pari
ptāte in spiritalibus sacramētis: vbi p̄cipit
virt⁹: seruit effect⁹. hec ibi. Fuit aūt figura-
tū istud sacrificiū corpis xp̄i primo in obla
tione melchisedech q̄ panē τ vinū obtulit.
Gen. xiiij. Scdo in sacrificio expiationis
qn̄ pontifex intrabat semel in anno cū san
guine in sancta sanctoꝝ. Exo. xxx. Tertio ī
manna qd̄ habebat in se oīs saporis suaui
tatē. Sap. xvi. Quarto in agno paschali p
cui⁹ sanguinē ptecti sunt filij isrl̄ a deuastan
te angelo. Tertiū signū est institutionis.
Nā imminēte passiōe voluit iesus xp̄s pe-
des discipulorū suorū lauare. Jō Joh. xiij.
dr̄. Surgit a cena τ ponit vestimenta sua: τ
cū accepisset lintheū precinxit se: deinde mi
sit aquā in peluim τ cepit lauare pedes dis-
cipuloꝝ τ extergere lintheo q̄ erat p̄cinct⁹
vbi ponunt̄ sex signa hūanitat̄ xp̄i. Primo
volūtas subueniēdi humano generi: q̄ sur
git a cena. ps̄. Exurge dn̄e adiuua nos. Se
cundo nr̄e hūanitat̄ assumptio: q̄ ponit ve
stimenta sua. Esa. xlv. Vere tu es de⁹ abscō
ditus. Tertio nr̄e mortalitat̄ exinanitio: q̄
p̄cinxit se lintheo. Thren. iij. Ego vir vidēs
pauptatē meā in v̄ga indignationis eius.
Quarto ad obsequij genu inclinatio: q̄ mi
sit aquā in peluim. Quinto obsequij digna
tio: q̄ cepit lauare pedes discipuloꝝ suorū.
Sexto modi obsequēdi appropriatio: quia
extersit lintheo nō alioꝝ subsidio: ꝯ p seip̄;
Statim aūt ponit̄ signū diuinitat̄ in eo q̄
xp̄s v̄tute sue diuinitat̄ apl̄os instituit sa-
cerdotes dicēs. Hoc facite q̄tiēscūq; sume
tis in meā cōmemorationē. vn̄ disti. xxi. §.
decret̄ ḡ romanoꝝ pōtificū. dr̄ sic. Simplr̄
vero maioꝝ τ minoꝝ sacerdotū in nouo te
stamēto discretio ab ip̄o xp̄o sumpsit exor
diū q̄ duodecim apl̄os tāq̄ maiores sacer
dotes τ. lxxij. discipulos q̄si minores sacer
dotes instituit. Petrū vero quē in summū
sacerdotē elegit: ei p oīb⁹ τ p̄ oīb⁹ claues re
gni celoꝝ tribuit τ a se petra sibi petri nomē
iposuit atq; p ei⁹ fide se specialr̄ rogasse te-

status est. h ibi. Uirtute em̄ diuina h factū
est. Quartū signū ē pnūciatiōis. Nā xpo
imīnebat passio ⁊ mors quā naturalr refu
git natura hūana ⁊ cū eā sentit sibi īmine
re: tristat tanq̄ de malo ⁊ nociuo sibi pn̄te.
vt g̊ xps ondat se verā naturā hūanā hre:
voluit turbationis affectū ex iudicio rōnis
q̄tū ad ipam aīam pati. ſm illud Jo. xiij.
Jesus turbat⁹ est spū. Uidebat em̄ q̄ pdi
tor ille iudas exitur⁹ erat vt iudeos a qb⁹ p
pditionē pecuniaꝝ acceperat: adduceret vt
ipm xpꝫ caperēt ex q̄ sepabat a ꝯsilio ⁊ col
legio sctoꝝ. de q̄ pditione dr in ps. Qui ede
bat panes meos magnificauit sup me sup
plantationē. Et Zach. xi. Et appenderunt
mercedē meā triginta argēteos pcio q̄ ap
pciat⁹ sum ab eis. Istud ꝯsiliū fuit pfigura
tū pmo in ꝯsilio fratrū ioseph q̄ tractauerūt
ipm vendere ismahelitis. Scdo in ꝯsilio qd
habuit absalon cū achitophel ꝯ dauid pa
trē suū. ij. Reg. xv. Statī aūt ponit signū
diuinitatis in eo q̄ xps cognoscit cogitatio
nes cordis dicēs aplis. Amē amē dico vo
bis: q: vn⁹ ex vob tradet me. Joh. xiij. Re
uelat aūt pditorē dicēs iohāni secrete. Ille
est cui intinctū panē porrexero. Et cū intin
xisset panē: dedit iude symonis schariothis
⁊ dixit ei iesus. Qd facis fac citi⁹. Hec ver
ba ita obscura ⁊ pfunda fuerūt ⁊ hūanū in
tellectū trāscenderūt vt nec q̄sq̄ aploꝝ in
tellexerit: nisi is cui reuelauit. Prouer. xxv.
Gl'ia dn̄i est celare ỽbū. Longū aūt ſmo
nē fec xps post h in q̄ mlta pdixit ⁊ docuit
ptinētia ad charitatē dei ⁊ pximi. Quintū
signū est clarificatiōis. Nā cū iudas exisset
accepta buccella dixit iesus. Nunc clarifica
tus est fili⁹ hoīs: q: iuda exeūte ad ducēdū
milites negociū passionis xpi p quā clarifi
candus erat inchoabat. ⁊ surgens iesus vt
ondat se volūtarie pati vadit ad ortū: vide
bat aplos formidare ⁊ pter tpus: q: nox
pfunda erat. ⁊ pter locū in q̄ erant: ita vt
semp circūuoluerēt oculos ad ostiū q̄si ex
pectantes ipos inuadentes. iō nō attende
bant his q̄ dicebant. Ut g̊ meli⁹ ỽba q̄ di
cturus erat intelligerēt: ducit eos in aliud
locū secretuꝫ vbi extimātes se fore securos
attenti⁹ audiāt que diceret. Osee. ij. Ducaꝫ
eā in solitudinē ⁊ loquar ad cor ei⁹. ideo di
cit. Ut cognoscat mundus q: diligo patrē
sicut mādatū dedit mihi pater. s. moriendi
pro salute hominis: sic facio. s. morior. Sur
gite hinc ⁊ eamus ad locū vbi tradendus
sum vt cognoscatis quia non ex necessitate
sed ex obedientia ⁊ charitate morior. Job
xxxix. Audacter in occursum pergit armat.
Statim aūt ponit signuꝫ diuinitatis in eo
q̄ xps pdixit scandalū aploꝝ dicēs. Oēs
vos scādalū patiemini in me in ista nocte
Scriptū est em̄ Zach. xiij. Framea suscita
re super pastorē meū ⁊ sup virū coherentē
mihi dicit dn̄s exercituū. percute pastorē ⁊
dispergent oues. hec ibi. Predicit penā iu
de futurā. Fili⁹ inq̄t hoīs vadit sic scriptuꝫ
est de eo. Ue aūt homini illi per quē tradet
Melius erat ei si natus non fuisset homo
ille. Sicut em̄ scriptū est in ps. Cōstitue su
per eū peccatorē ⁊ dyabolus stet a dextris
eius ⁊c. vsq̄ sicut zona qua semp precingi
tur. vbi ponuntur. xxx. maledictiones cōtra
iudā. Predixit negationē fiendā per petrū
dicens. Amen dico tibi: non cantabit gall⁹
donec ter me neges: sicut accidit. Sextuꝫ
signū est firmatiōis. Nā xpus triplicē fecit
orationē, ad patrē ſm quā ostendit veram
humanitatē. Primo em̄ orauit p se dicēs.
Transeat a me calix iste inquantum ratio
orando proposuit deo quod erat in appeti
tu sensitiuo: ⁊ sic xps orauit ſm sensualita
tem inquātū scꝫ ratio eius exprimebat sen
sualitatis affectū tanq̄ sensualitatis aduo
cata vt ostenderet se verā hūanitatē assum
psisse cū omnibus naturalibus affectibus
scꝫ vt timor bibendi calicis nō eū perturba
ret: ⁊ q̄ mors eū non deterreret. Scdo ora
uit pro apostolis eundē sermonem dicens.
Trāseat a me calix iste. i. pro his oro q̄ pas
suri sunt p me: vt quō a me bibit calix pas
sionis: ita ab his bibat sine spei diffidētia:
sine sensu doloris: sine metu mortis. vt Hyla
ri⁹ sup Math. dic. Tertio orauit p oib⁹ fide
lib⁹ q̄ credituri erāt in ipm eūdē ſmonē di
cēs. Trāsfer calicē hūc a me. i. effect⁹ passio
nis mee trāseat ad eos q̄ sunt pdestinati vt
p me vitā ꝯsequant eternā. Fuit aūt pfigu
rata xpi oratio. Primo in oratione Dauid
qui sentiens persecutiōes saulis: cadens p
nus in terraꝫ adorauit tertio. vt habetur. i.
Reg. xx. Secundo in oratione danielis: q̄
tribus tēporibus i die flectebat genua sua
⁊ adorabat: ꝯfitebaturq̄ corā deo suo. Da
niel. vi. Statim aūt ponitur signū diuinita
tis in eo q̄ christus dicit. veruntamen non
mea voluntas: sed tua fiat. Nam ex quadā
dispensatione filius dei ante suam passio
nem pmittebat carni agere ⁊ pati q̄ sunt ei

ꝓpria. ⁊ silr ꝑmittebat oībꝰ viribꝰ aīe age-
re que sibi erāt ꝓpria. Manifestū est autē
ꝙ volūtas sensualitatis refugit naturalit
dolores sensibiles ⁊ corpis lesionē. Et silr
etiā volūtas ⁊ natura repudiat ea q̄ natu-
re sunt cōtraria ⁊ ea que sunt mala ſm se:
puta mortē ⁊ alia hmōi nociua. s. vstionez
decapitationē suspensionē ⁊c̄. Volūtas aūt
dei erat vt xp̄s dolores passiōes ⁊ mortem
pateret. nō ꝙ ista essent a deo volita ſm se
ſꝫ ex ordine ad finē humane salutis. ps̄. Ut
facerē voluntatē tuā deꝰ meꝰ volui ⁊ legem
tuā ī medio cordis mei. vn̄ xp̄s volebat vt
volūtas pr̄is īpleret: nō aūt ſm volūtatē
sensualitatꝭ cuiꝰ motꝰ nō se extēdit vsqꝫ ad
volūtatē diuinā. Cū em̄ xp̄s sic oraret ap-
paruit ei angelus de celo genuflexꝰ corā eo
porrigēs ei duas cedulas. In prima cedula
quā gerebat manu sinistra erāt scripta oīa
pctā hoīm ⁊ pene ꝓ illis debite. ⁊ hic textꝰ
scribebat ibi. Per vnū hoīem pctm̄ in hūc
mundū intrauit ⁊ ꝑ pctm̄ mors. vniꝰ em̄ de
licto multi mortui sunt. igit ꝑ vniꝰ hoīs de
lictū in oēs hoīes in ꝯdēnationē. Roma.
v. In secunda cedula quā gerebat manu de
xtra erat scriptū meritū xp̄i sicut in capite
totiꝰ ecclesie cui oīa mēbra vniūtur cuiꝰ me
ritū se extēdit ad oēs hoīes. ps̄. Nō est qui
se abscōdat a calore eiꝰ. Et hic textꝰ scribe-
batur ibi. Multomagis gr̄a dei ⁊ donuꝫ in
gr̄a hoīs vniꝰ iesu xp̄i in plures abūdabit.
Multomagꝭ abūdantia gr̄e ⁊ donationis
iusticie: accipiētes in vita regnabūt ꝑ vnuꝫ
iesum xp̄m. Per vniꝰ iusticiā in oēs hoīes
in iustificationē vite. Per vniꝰ hoīs inobe
dientiā pctōres cōstituti sunt multi ita per
vniꝰ hoīs obedientiā iusti ꝯstituent multi
Xp̄us his ꝑlectis ait. Nō sicut ego volo: ſꝫ
sicut tu ⁊c̄. Septimū signū est ſupatiōis.
Nā delectatio ꝯtēplatiōis diuine ita ꝑ dis-
pensationē virtut diuine tenebat in mente
xp̄i ꝙ nō deriuabat ad vires sensitiuas: vt
ꝑ hoc dolor sensibilis excluderet. Sic autē
dolor sensibilis est in appetitu sensitiuo: ita
tristitia. sed differentia est ſm motiuū siue
ſm obiectū. Nam motiuū doloris est lesio
sensu tactꝰ ꝑcepta: sicut cū aliq̇s vulnerat.
Motiuū tristitie est nocumentū siue malū
interiꝰ apprehensum ꝑ rōnem siue ꝑ ima-
ginationē: puta cū q̇s tristatur de amissiōe
gratie vel pecunie. Anima autem christi ap
prehendit interius aliquid vt nociuū: puta
passio: mors ⁊ huiusmodi quantum ad se.

quo ad alios, vero peccatū discipulorꝝ: pec
catū iudeorꝝ occidentiū ip̄m. vt dicit Ma
thei xxvi. Tristis est aīa mea vsqꝫ ad mor
tē. Et Amb. libro. iij. de trinitate dicit. Sus
cepit tristitiā meā vt homo tristitiā habuit
Confidenter tristitiā nomino qui crucem
predico. Et Marc. xiiij. Cepit iesus paue-
re ⁊ tedere. Sicut eniꝫ tristitia causatur ex
apprehensione mali preteriti: ita timor ex
apprehensione mali futuri. Licet aūt xp̄s
potuerit vitare mala futura ſm virtutē di-
uinitatis: erat tamen non de facili euitabil
ſm infirmitatē carnis. Fuit auteꝫ figurata
ista tristitia. Primo in Jacob timēte Esau
Gen̄. xxxij. Secundo in Helya timēte Hie
zabel. iij. Reg. xix. Statim autē ponitur si-
gnuꝫ diuinitatis in eo ꝙ factus in agonia
prolixius orabat ⁊ factus est sudor eius si
cut gutte sanguinis decurrentis in terram.
Super quo dicit glo. Per terraꝫ sanguine
irrigatā declaratur quia affectū sue precis
iā obtineret vt fidē discipulorꝝ quā terrena
adhuc fragilitas arguebat suo sanguīe pur
garet ⁊ quicquid illi scandali de morte eiꝰ
pertulissent hoc totū ip̄e moriendo deleret
sed ⁊ totū mundū peccatis mortuū ad vi
tam resuscitaret. hec ibi. Agonia enim non
fuit in christo quātū ad partē anime ratio
nalē. s. ſm ꝙ importat concertationē volū
tatū ex diuersitate rationū procedentē. pu-
ta cū aliquis ſm ꝙ ratio considerat vnum
vult hoc: ⁊ ſm ꝙ considerat aliud vult cō-
trariū. Hoc em̄ contingit propter debilitatē
rationis que non potest iudicare q̇d sit sim
pliciter melius. Quod in christo non fuit:
quia per rationē suā iudicabat simpliciter
esse melius ꝙ per eius passionē impleretur
volūtas diuina circa salutē generis huma
ni. Fuit tn̄ in xp̄o agonia quantū ad partē
sensitiuā ſm ꝙ importat timorē infortunij
īminētis vt dic̄ Dama. li. ij. vn̄ ex illa ago-
nia sudor fuit ex vehemētia anxietat ſꝫ gut
te sanguīs nō naturalr ſꝫ miraculose fluxe-
runt ex virtute diuinitatis ip̄ius. In cuiꝰ fi
gurā primo iacob luctat cū angelo orans.
Gen̄. xxxij. i. hūanitas cū diuinitate. Scd̄o
liber testamēti aspergit sanguīe. Exo. xxiiij.
Tertio amasa iacet in terra cōspersus san
guine. ij. Reg. xx. Octauū signū est obui 8
ationis. Nā iudas postꝙ tractauerat ꝓditi
onē cū ꝑncipibꝰ q̄rebat oportunitatē quō si
ne turbarū tumultu traderet eū. ⁊ iō voluit
eū in secreto īuenire ⁊ in nocte: q2 sꝑ in die

circa turbarū instructionē occupabaᵗ. Sed
qꝛ in nocte poterat impediri vel ꝓpᵗ subdi-
tum cōcursum turbarū vel ꝓpᵗ tenebras q̇-
bus posset vel eripi vel euadere de manibꝰ
eoꝝ: idō cōtra turbas muniuit se armis: cō
tra tenebras muniuit se laternis ⁊ facibus
Sed qꝛ de turba aliq̇ poterant sibi resistere
per potentiā ppl'i. idō ꝯtra hos accepit co-
hortem. nō iudeoꝝ: ꝟ militū a preside. vt sic
seruato ordine legitime ꝑtātis nullus ei au
deret obsistere. Insuꝑ aliq̇ ex iudeis zelo le
gis ducti p̄sertim qꝛ a gentilibꝰ capiebatur
eis fortasse resistere voluissent: ideo accepit
etiā a pontificibꝰ ⁊ phariseis ministros ⁊
venit ad iesum. Job. xv. Tetendit aduersus
deū manū suā ⁊ ꝯtra oīpotentē roboratꝰ
est. Cucurrit aduersus eū erecto collo ⁊ pin
gui ceruice armatꝰ est. Concepit dolorē ⁊
peperit iniq̄tatē ⁊ vterꝰ eiꝰ preparat dolos
hec ibi. Statim autē poniᵗ signū diuinitat̄
in eo ꝙ xp̄s excitauit discipulos suos dicēs
Dormite ⁊ req̄escite. Ecce appropinquabit
hora ⁊ filiꝰ hoīs tradeᵗ in manꝰ pctōꝝ. Sur
gite eamus: ecce appropinq̄bit q̄ me tradet
Et Joh. x. dic̄. Propterea me diligit paᵗ. qꝛ
ego pono aīaz meā vt iterū sumā eam. Ne-
mo tollit eam a me: ꝟ ego pono eā a meipso
Potestatē habeo ponēdi eā ⁊ ꝑtātē habeo
iterū sumēdi eam. hec ibi. Cū eñ vnio aīe ⁊
corꝑis sit naturalis: separatio etiā eoꝝ est
naturalis. Et licet causa huiꝰ separatiōis ⁊
mortis possit esse voluntaria: tamē mors in
hoībꝰ semꝑ ē naturalis. In nullo aūt puro
hoīe natura subdiᵗ volūtati: cū sic volūtas
ita ⁊ natura sit a deo. ⁊ idō mors cuiuslibet
puri homīs oportet ꝙ sit naturalis. In xp̄o
aūt natura sua ⁊ tota alia natura subditur
volūtati eiꝰ sicut artificiata volūtati artific̄
⁊ idō ꝟm volūtatis sue placitū potuit aīam
ponere cū voluit ⁊ iterū eā resumere. qȯ nul
lus purꝰ hō facere pōt: lꝫ volūtarie causam
mortis sibi possit inferre. Inde est ꝙ centu-
rio vidēs eū non naturali necessitate mori:
ꝟ sua sponte dū clamās voce magna emisit
spm̄: recognouit in eo diuinā virtutē dicēs.
Uere filiꝰ dei erat iste. Esa. xlix. Equidē ca-
ptiuitas a forti tolleᵗ ⁊ qȯ ablatuꝫ fuerit a
robusto saluabiᵗ. Et sciet oīs caro qꝛ ego
dn̄s saluās te ⁊ redēptor tuꝰ fortis. hec ibi
In cuiꝰ figurā saul certꝰ mortī sue occurrit
philisteis .i. Reg. xxxi. Nonū signū est iu-
stificationis. Nam eadē actio diuersimode
iudicaᵗ in bono vel in malo ꝟm ꝙ ex diuer
sa radice ꝓcedit. Paᵗ eñ tradidit xp̄m pas-
sioni ⁊ ip̄e xp̄s seip̄m ex caritate. ⁊ idō lau
datur. Judas aūt tradidit xp̄m ex cupidita
te. ⁊ idō vituperaᵗ ꝟm illud Joh. vi. Unus
ex vobis diabolꝰ est. dicebat aūt de iuda si-
monis scariothis. Hic eñ erat eū traditu-
rus cū esset vnꝰ ex duodecī. Et Mat. xxvi.
diciᵗ. Ecce vnꝰ de duodecim venit ⁊ cuꝫ eo
turba multa cū gladijs ⁊ fustibꝰ: missi a ꝑn-
cipibꝰ sacerdotū ⁊ seniorībꝰ ppl'i. Qui autē
tradidit eū dedit eis signū dicēs. Quēcūqꝫ
osculatꝰ fuero ip̄e est tenete eū. Et cōfestim
accedens ad iesuꝫ dixit. Aue rabbi. ⁊ oscula
tus est eū. idō Prouerb. xxvij. dr̄. Meliora
sunt vulnera diligent̄. i. patris q̄ fraudulen
ta oscula odiēris. i. iude. in cuiꝰ figurā abner
⁊ ioab osculo occisi sunt. Statim aūt poniᵗ
signū diuinitat̄ ī eo ꝙ xp̄s nō repulit iudā
a iustificatiōe ⁊ remissiōe pctī: ꝟ paratꝰ erat
ip̄m ad grām recip̄e. Esa. xliij. Ego sum qui
deleo iniq̄tates tuas ꝓpᵗ me. vñ dicit. Ami
ce ad q̇d venisti: Licꝫ eñ offensa tua sit gra
uissima: tñ maior est caritas mea patientis
q̄ malicia tua me ad crucifigendū tradent̄
idō plꝰ possum satisfacere mea passione q̄
tu ⁊ cōplices tui iniuriosa offensione. vnde
passio mea est sufficiēs ⁊ suꝑabūdās satis-
factio ꝓ pctīs me crucifigentiū: si tñ incorpo
rabunᵗ mihi tanq̄ mēbra capiti ꝑ fideꝫ in-
formatā caritate. idō dicit. Amice. i. cōuerte
re ad me ⁊ ne desꝑeres. qm̄ hec passio ē opꝰ
mīꝟicordie ⁊ caritat̄. O benigna inuitatio.
O suauis consolatio. O profunda dilectio
O infelix deosculatio. Tu iuda ip̄m magi-
strum vocas ⁊ ip̄e te amicū. Si est tibi ma
gister: esto eiꝰ discipulꝰ: ⁊ ip̄e erit tibi amicꝰ
Tu ip̄m salutando prodis ⁊ ipse tibi obui
ando in grām suscipere proponit. Sicut eñ
ip̄iꝰ crucifixores hoīes fuerūt: ita ⁊ xp̄s oc-
cisus. Maior autē ē caritas xp̄i patiētis q̄
iniq̄tas occisoꝝ: ⁊ idō passio xp̄i magis va
let ad recōciliandū deū toti humano gene-
ri q̄ ad ꝓuocādū iram. vñ dicit tibi. Ad q̇d
venisti. Si ad recōciliatōnē iam es amicus
Si ad infidelē ꝑditionē: ad q̇d venisti: Naꝫ
vt dr̄ Osee. xiij. Perditio tua ex te israel: tā-
tūmodo in me auxiliū tuuꝫ. Tu es velut tri-
phon q̄ venit ad viros iuda ⁊ israel vt loq̄re
tur eis in dolo ⁊ caperet eos. ij. Macha. xij.
Uoluit eñ xp̄s passionē suā sicut deꝰ pater
voluit: iniquā tñ actionē iude ⁊ iudeoꝝ no
luit. ⁊ ideo occisores xp̄i ab iniusticia nō ex-
cusanᵗ. vnde ille q̄ occidit hoīem iniuriam

facit nō soluȝ homi͂: ſ; etiā deo ⁊ reipublice. ſicut ille q̄ occidit ſeipm̄. vt dr̄. v. ethicorum vn̄ Dauid dānauit illū ad mortē q̄ nō timuerat mittere manum vt occideret xp̄m dn̄i ꝙuis eo petēte. vt habet. ij. Reg. i. ⁊c.
10 Decimū ſignū eſt ꝓſtratiōis. Naȝ iudas venit cū hoſtib⁹ armat̄ cū gladijs ⁊ fuſtib⁹: ieſus autē ſine armis: ſine hūano ſubſidio in occurſum ei⁹ venit. Jlli tanꝙ gigātes feroces cōtra eū venerāt ad ligandū: trahendū: crucifigendū. q̄ſi ſua poteſtate vti poſſent quaſi de malefactore ⁊ inimico reipublice. quemadmodū in cōſilio eoꝝ diffinitū fuerat. expedit vt vn⁹ hō moriat̄ ꝓ populo ⁊ nō tota gens pereat. Eſtimabāt etiā ip̄m fugiſſe ex ciuitatem. Propterea magna multitudo armatoꝝ exijt ad ip̄m capiendū. Statim aūt ponit̄ ſignū diuinitat̄ in eo ꝙ cum quereret ab eis ieſus. quē queritis? nō ex ignorātia: ſ; ad cōuincēdā eoꝝ maliciā ⁊ illi reſpondiſſent ieſuȝ nazarenū: humili voce ⁊ benigno animo dixit. Ego ſum. Quo verbo audito mox ceciderūt retrorſum in terrā velut mortui. O demētes iudei: q̄d vobis ꝓdeſt tanta multitudo? vno enī verbo mitiſſimo tam viliter iacetis ꝓſtrati. vbi ſunt veſtra cōſilia nōne videt̄ ꝓſtrata tot milia? vbi ē armatura vr̄a terribilis: nonne vno v̄bo perterrita reddit̄ vobis inutilis? Hec ꝓſtratio fuit figurata. Prio ī Joſue q̄ ad ſonū tubarū ꝓſtrauit muros ciuitat̄ ierico. Joſue. vi. Secūdo in ſamſone q̄ cū mādibula aſini occidit mille viros. vt habet̄ Judic. iij Jn ſangar q̄ cuȝ vomere occidit ſexcentuȝ viros. Judic. iiij. Quarto in Dauid qui vno impetu occidit octingentos viros. ij. Reg. xxiij. Et ne hec ꝓſtratio armatoꝝ videret̄ caſu facta: ieſus oſtenſa potētia ⁊ victoria ſue diuinitat̄ ait. Si ergo me q̄ritis ſurgite. Cumq; illi ſurrexiſſent: iterū placido ſermone dixit eis. quē queritis? At illi reſpōderūt. Jeſum nazarenum. ⁊ ſic secūdo ⁊ tertio ceciderūt retrorſū audito hoc noīe ego ſum q̄d eſt nomen dei. Exod. iij. Ex quo videt̄ ꝙ nō poſſent eū tenere nec capere ſi vellet reniti. Volens enī patiebat̄ ⁊ nō niſi data licentia capiebatur.

11 Undecimū ſignū ē ſanatiōis. Nam ſimō petr⁹ habēs gladiū eduxit eū ⁊ ꝑcuſſit pontificis ſeruū ⁊ abſcidit ei⁹ auriculā dexterā. Erat autē nomē ſeruo malcus. Dixit ḡ ieſ⁹ petro q̄ttuor verba ꝑtinētia ad hūanitatem eius. Primū fuit iſtud. Mitte gladiū tuum in vaginā. ſ. q: nūc nō eſt tp̄s defenſionis: ſ; future redemptiōis. Secūdū fuit iſtud. Calicem quē dedit mihi pat̄ nō vis vt bibā illum. ſ. q: ſic diffinitū ē a patre meo celeſti vt ꝑ paſſionē meā redimat̄ gen⁹ hūanū ⁊ poteſtas diaboli auferat̄. ps̄. Jbi ꝯfregit potētias: arcū ſcutū gladiū ⁊ bellū. arcū ꝑ̇ncipū ſcutū iudeoꝝ. gladiū paganoꝝ. bellū demonioꝝ. Tertiū fuit iſtud. An putas q: nō poſſum rogare patrē meū ⁊ exhibebit mihi modo pl⁹ ꝙ duodeci legiones angeloꝝ? Quartum fuit illud. Quomodo ḡ implebunt̄ ſcripture? q: ſic oportet fieri. Quantū ad ꝑ̇muȝ v̄buȝ dr̄ Job. xix. Fugite a facie gladij. q̄m vltor iniq̄tatū gladi⁹ eſt. Figura habet̄ Numeri xxv. c. de phinees q̄ zelat⁹ ꝓ deo ſuo arrepto pugione cōmot⁹ eſt ꝯtra zambri ⁊ ꝑfodit eū: q: ſcortabat̄ cū matianitide. ſic petrus ex zelo dn̄i ſui ꝑcuſſit malcū ſeruū pōtificis. Secūda figura fuit de Helia q̄ occidit ꝓphetas baal. iij. Reg. xviij. vn̄ dixit. Zelo zelat⁹ ſum ꝓ dn̄o deo exercituū. q: dereliquerunt pactū dn̄i dei iſrael. ibidē. xix. Quantū ad ſecūdū verbū nō eſt reſiſtenduȝ his que ex diuina ꝓuidētia diſponūt̄. Job. ix. Quis reſtitit ei ⁊ pacē habuit? Et ps̄. Calicē ſalutaris accipiā ⁊ nomē dn̄i inuocabo. Quantum ad tertiū v̄bū habet̄ figura Eſa. xxxvij ꝙ vnic⁹ angel⁹ ꝑcuſſit. lxxxv. milia aſſirioꝝ. Quot ergo milia ꝑcuteret duodecim legiones angeloꝝ? Nā vna legio ē ſex milia ſexcēti ſexagintaſex. Secūda figura fuit de angelo q̄ ꝑcuſſit. lxx. milia viroꝝ de iſrael tp̄e dauid. ij. Reg. vlt. Quantū ad quartū verbū dr̄ Oſee. xij. Et locut⁹ ſuȝ ꝑ ꝓphetas ⁊ ego viſionē multiplicaui eis ⁊ in manu ꝓphetarum aſſimilat⁹ ſuȝ. Statim aūt ponit̄ ſignū diuinitat̄. Luc. xxij. Rn̄dens aūt ieſus ait. Sinite vſq; huc. Et cū tetigiſſet auriculam ei⁹ ſanauit eū. vn̄. i. q. i. c. quod de xp̄o dr̄ ſic vendit⁹ reſtituit xp̄s auriculaȝ malco ⁊ fecit miracula: q: eis qui neſciētes aderāt dona ſue gr̄e cōtulit ꝓ quib⁹ etiā in cruce ſupplicauit. Et. xxiiij. q. i. c. ſi petr⁹ dr̄ ſic. Legit̄ paſſio dn̄i ſi ad diuinitatē ei⁹ referim⁹ infirmitatē corporee paſſionis: excidat̄ auricula. Excidit̄ a petro q̄ nō eſt paſſus xp̄m ꝓphetā eſtimari: ſ; dei filiū docuit fideli ꝯfeſſione ſignari ⁊c.

12 Duodecimū ſignū eſt captionis. Nā circa xp̄m tria ꝑagunt̄. Primo enī comphenditur: q: cohors militū ⁊ tribun⁹ ipſorū ⁊ miniſtri iudeoꝝ cōprehenderūt ieſum vt adimplerent̄ due prophetie. Prima eſt ps̄. Deus dereliquit eum: perſeq̄mini ⁊ compre

hendite eum: quia nō est q̇ eripiat. Secūda
est Threñ. iiij. Spiritꝰ oris nostri xp̄s dn̄s
captꝰ est in pct̄is nostris. i. ꝓpt̄ pct̄a nostra
vt nos ab eis liberaret. Figura. i. Reḡ. iiij.
Archa dn̄i capta est a philisteis. Secundo.
xp̄s ligat̄: qꝛ ligauerunt eū vt adimplerent̄
due ꝓphetie. Prima est ps̄. Dirupisti vincu
la mea: tibi sacrificabo hostiā laudis. Scd̄a
est Prouer. vij. Sequit̄ eam q̄si bos ductꝰ
ad victimā: ignorans ꝙ ad vincula trahat̄:
donec transfigat sagitta iecur eius. Figura
samson voluntarie ligat̄ a philisteis. Judic̄.
xv. Tertio duciᵗ iesus ad domū anne p̄mū
Timentes eīm iudei ne excitaret̄ tumultus
ppl̄i ⁊ iesus de manibꝰ eoꝝ eriperet̄. decli
nauerūt ad domū anne q̇ in via posita ꝓpin
quior erat ⁊ sic ab ip̄o cōdēnaret̄. O insen
sati iudei: xp̄m ꝑdere q̄ritis q̇ ad vos venit
vt deduceret in viā salutis. vñ implet̄ ꝓphe
tia Prouer. i. Pedes illoꝝ ad malū currūt
⁊ festināt vt effundāt sanguinē. Et ps̄. Ve
loces pedes eoꝝ ad effundendū sanguinē
Statim aūt ponit̄ signum diuinitatꝭ: qꝛ erat
annas socer cayphe q̇ erat pōtifex āni illiꝰ.
Erat aūt cayphas q̇ cōsiliū dederat iudeis
qꝛ expedit vnū hoīem mori ꝑ ppl̄o. vñ per
aduersarioꝝ ꝓphetias ostēdit̄ ꝙ xp̄s nō ex
infirmitate aut ex impotētia sua captꝰ est ⁊
mortuus: s ꝓpt̄ salutē ppl̄i. s. vt nō tota gēs
pereat: s etiā vt filios dei dispersos cōgrega
ret in vnū. s. in vnā fidē: qd̄ quidē facere nō
potuisset: nisi verꝰ deꝰ ⁊ verꝰ homo fuisset.
Et sic implete sunt due ꝓphetie. Prima est
ps̄. In manꝰ tuas cōmēdo spm̄ meū: rede.
me do. deꝰ ve. i. tu dn̄e deꝰ veritatꝭ redemisti
me in xp̄o clamāte in cruce. in manꝰ tuas cō
mendo spm̄ meū. Secūda est Esa. lix. Ecce
nō est abbreuiata manꝰ dn̄i: vt saluare neq̄
at. In his apparet diuinitas xp̄i. Decimū
tertiū signū ē negatiōis. Cū eīm petrꝰ sede
ret in atrio foris accessit ad eū vna ancilla
dicens. Et tu cū iesu galileo eras. At ille co
ram oīmbꝰ negauit dicēs. Nescio q̇d dicis.
O infirmitas petri. O debilis occasio nega
tionis. Nō armatꝰ miles: nō admirādꝰ pon
tifex: nō mulier nobilis ⁊ libera: nō p̄nceps
iudicās: nō tortor verēdus: s mulier ancilla
⁊ ostiaria te interrogat. Quid times fateri
te xp̄ianū? Numq̇d ip̄a vocat magistrū tuū
reipublice ꝑditorē? Nōne vocat eū oīm sal
uatorē? qm̄ dicit cū iesu. Cur mentiris: illa
verū dicēte? illa cōfitet̄ iesum: ⁊ tu ip̄m ne
gas. dicis eīm nescio an sit iesus. Fidem tuā
hūano timore abnegasti, cur aggrauas pec
catum tuū: affirmās iuramento te non no
uisse iesum. Alia eīm ancilla te exeunte ianu
am loquit̄ nō tibi: s ministris dicēs. Et hic
erat cum iesu nazareno. Aduerte petre qm̄
iste due cōfitent̄ fidē quā tu negas. Prima
cōfitet̄ opꝰ redemptiōis humane ꝑ mortē
xp̄i. qꝛ dic̄. cū iesu galileo. ꝓpt̄ transmigrati
onē a vita in mortē. a terra in crucē. a cruce
in sepulchrū. Secūda confitet̄ opꝰ resurre
ctionis xp̄i: qꝛ dicit. cū iesu nazareno. i. flori
do. ps̄. Refloruit caro mea. s. in resurrectōe
O petre nō petra firma ꝑ fidei cōfessionē
s petra frigida ⁊ dura ꝑ mētis obduratio
nem cur teipsum detestaris ⁊ anathemati
zas dicens te nō nouisse hoīem? Alij cōfitē
tur xp̄i diuinitatē ⁊ tu eius negas humani
tatem. O petre vide qꝛ peior es diabolo q̇
ait. iesu fili dauid: q̇d tu venisti ante tempꝰ
perdere nos? Mar. i. ceteri apl̄i fugiunt ab
eo ne ip̄m negent. tu vero xp̄m sequeris vt
eum neges. In cuiꝰ figurā chusi arachites
amicꝰ dauid negauit eū. ij. Reḡ. xvi. Et sic
implent̄ tres ꝓphetie. Prima ꝓphetia est
Job. xix. Fratres meos longe fecit a me ⁊
noti mei q̄si alieni recesserūt a me. Dereliq̄
rūt me ꝓpinq̇ mei ⁊ q̇ me nouerāt obliti sūt
mei. Inquilini domꝰ mee ⁊ ancille mee q̄si
alienum habuerūt me ⁊ q̄si peregrinꝰ fui in
oculis eoꝝ. hec ibi. Secūda est Dauid ī ps̄.
Lumē oculoꝝ meoꝝ. i. apl̄i ⁊ ip̄m nō ē me
cum. Amici mei ⁊ ꝓximi mei aduersū me
appropīquauerūt ⁊ steterūt. Et q̇ iuxta me
erant de longe steterūt. Et in alio ps̄. Lon
ge fecisti notos meos a me: posuerunt me
abhominationē sibi. Tertia est Zacha. xiij.
Percute pastorē ⁊ dispergent̄ oues. Veri
ficantur etiā due figure. Prima est de samso
ne cuius caput radit̄ postq̄ ligatus fuit. Ju
dic̄. xvi. Secūda ē de sedechia rege q̇ postq̄
fuit comprehensus ⁊ ligatus a caldeis: oēs
q̇ erant cū eo sunt dispersi. iiij. Reḡ. xxiiij.
Statim aūt ponit̄ signū diuinitatꝭ: qꝛ conti
nuo gallus cantauit. Et conuersus dn̄s re
spexit petrum ⁊ recordatus est petrus ver
bi iesu qd̄ dixerat. prius q̄ gallus cantaret
ter me negab̄. Et egressus foras fleuit ama
re. vbi designantur quattuor pertinentia ad
diuinitatē christi. Primo conuersio domini
ad petrum per mīsicordiā. ideo dicitur. con
uersus dominꝰ. Threñ. vlti. Conuerte nos
domine ad te ⁊ conuertemur. Et ps̄. Deus
tu conuersus viuificabis nos. Secundo

visio dñi ꝑ benignitatē. ïdo dr̄. respexit pe-
trū. ps̄. Dñs de celo ꝓspexit sup filios ho-
minū vt videat si est intelligēs aut reqrens
deū. Tertio immissio cōtritionis ꝑ iusticiaȝ
ideo dr̄. ꝛ recordat⁹ est petr⁹. s. peccati sui de
quo valde doluit. ps̄. Scd̄m multitudinem
doloꝝ meoꝝ in corde meo: cōsolatiões tue
letificauerūt aīam meā. Quarto iustificatio
per gr̄am satisfactiōis. ideo dr̄ fleuit amare
ps̄. Lauabo ꝑ singulas noctes lectū meuȝ
lachrymis meis stratū meū rigabo. Unde
Gallus diuina virtute mot⁹ cātauit: vt pe-
trū excitaret ad cognitōnē pcti. Job. xxxviij.
qs dedit gallo intelligētiā? Decimūqrtum
signū est attestatōis. Nam pncipes sacerdo
tum cōgregati in domo cayphe ꝛ oē ꝯsiliū
querebāt falsum testimoniū cōtra iesum vt
eū morti traderēt ꝛ nō inuenerūt cuȝ multi
falsi testes accessissent. vn̄ implete sunt tres
ꝓphetie. Prima est Jere. ix. Docuerūt lin-
guā suā loq̄ mēdaciū: vt inique agerēt labo
rauerūt. Secūda est Job. xvi. Ruge mee te
stimoniū dicūt cōtra me ꝛ suscitatur falsilo
quus aduersus faciē meā cōtradicēs mihi.
Tertia est Dauid in ps̄. Insurrexerūt ī me
testes iniq̄: ꝛ mentita est iniq̄tas sibi. Nam
duo falsi testes venerūt ꝛ dixerūt. hic dixit.
Possum destruere tēplū dei ꝛ post triduuȝ
reedificare illud. ideo Osee. vij. dr̄. Ego re-
demi eos ꝛ ipi locuti sūt ꝯtra me mēdacia
Non enī xp̄s dixit. Possum destruere tēplū
dei: ſ dixit. soluite tēplū hoc. Figura de fal-
sis testib⁹ quos ꝓduxit iezabel aduersus na
both vt eū interficeret. iij. Reg. xxi. ꝓpterea
adducūt testimoniū de tēplo. q2 vt habet. i.
Esdre. vi. Omis homo q̄ hāc mutauerit ius
sionē. s. vt destruat templū dei tollat lignū
de domo ei⁹ ꝛ erigat ꝛ cōfigat in eo: dom⁹
autē ei⁹ publicet. Statimq3 ponit signū di-
uinitat xp̄i cū dicit. Soluite tēpluȝ hoc ꝛ in
trib⁹ dieb⁹ excitabo illud. vbi ponunt tria si-
gna diuinitat xp̄i. Primo ī mortificatōe: q2
mors ei⁹ nō fuit natural. s. ꝑ incinerationē
ꝛ putrefactionē sicut ē alioꝝ hoīm. ps̄. Nō
dabis sctm̄ tuū videre corruptionē. licet aīa
fuerit separata a corpe ꝛ sanguis separat⁹
a corpe. Per ei⁹ enī mortē solut⁹ est homo
a pctō. Esa. xliij. Ego sum q̄ deleo iniq̄tates
tuas ꝓpt me. Etiā a pena pcti. Esa. liij. Ue
re languores nr̄os ipe tulit ꝛ dolores nr̄os
ipe portauit. Figura huius habet Gen̄. iij.
Collocauit dñs de⁹ cherubin ꝛ flāmeū gla
dium atq3 versatilē ad custodiendaȝ viam
ligni vite. q2 per gladiū mortis xp̄i moriend
ꝓpt caritatē custodit homini via paradisi.
Heb. x. Habem⁹ fiduciā in introitu sanctoꝝ
id ē celi in sanguine xp̄i. ïdo dic̄ xp̄s. Solui
te vt sit verbū ꝛ ꝓnomē. Tertio in cohabi
tatione: q2 in alijs sanctis de⁹ cohabitat so
lum in aīa spiritualit. i. Coꝛ. iij. templuȝ dei
sctm̄ qd̄ estis vos: ſ in corpe xp̄i diuinitas
habitat etiā corporalit. Col. ij. In quo habi
tat oīs plenitudo diuinitat etiā corporalit.
In sanctis habitat de⁹ solū ꝑ gr̄am ps̄. Do
min⁹ in templo sancto suo. In xp̄o aūt habi
tat ſm vnionē ꝑsonalē. ps̄. In sole. i. in diui
nitate posuit dñs tabernaculū suū. i. corpus
suū. ïdo dic̄ templū hoc: q2 dicebat de tēplo
corporis sui. Joh̄. ij. Tertio in resurrectione
q2 maxime ostendit virt⁹ sue diuinitat in re
surrectiōe. Non enī puri hoīs ē vt se a mor-
tuis excitet: ſ soli⁹ xp̄i. ps̄. Factus sum sicut
homo sine adiutorio int mortuos liber. Ni
hil enī mirabili⁹ fieri potuit: q̄ꝫ ꝙ de⁹ fact⁹ ē
hō ꝛ ꝙ hūanitas in xp̄o post ei⁹ resurrectio
nem immortalitat diuine particeps effecta ē
Rom̄. vi. Xp̄us resurgens ex mortuis ꝛc̄.
Ido dic̄. ꝛ in trib⁹ dieb⁹ excitabo illud. Hoc
enī fuit maximū signū diuinitat in xp̄o. scȝ
resurrectio ei⁹ immortalis. Quindecimuȝ
signū est adiuratōnis. Cū enī iesus taceret
ante caypham. ps̄. Fact⁹ sum sic̄ hō nō au-
diens ꝛ nō habēs in ore suo redargutōnes
ꝛ Esa. liij. Sicut ouis ad occisionē ducet ꝛ
q̄si agn⁹ corā tundente se obmutescet ꝛ nō
aperiet os suū. Sciebat enī xp̄us ꝙ quicq̄d
respōdisset in calūniā vertissent. Et pnceps
sacerdotū ait illi. Adiuro te ꝑ deuȝ viuū vt
dicas nobis si tu es xp̄s fili⁹ dei viui. O im
pijssime sacerdotū: q̄d adiuras q̄ nō vis at-
tendere veritatē: ſ calūnie malignitatē. O
sceleratissime caypha: quid adiuras? aut vt
accuses aut vt credas. Si vt accuses alij ar
guent te cōdemnare tacentē. Si vt credas:
quare cōfitenti ꝛ publice predicāti credere
noluisti? Statim aūt ponit signū diuitatis
xp̄i in duplici verbo ei⁹. Primo cū dicit. Tu
dixisti. O caypha q̄d me adiuras q̄ in scri-
pturis ꝓphetarū legisti me verū filiū dei. ps̄
Dñs dixit ad me fili⁹ me⁹ es tu: ego hodie
genui te. Et Esa. vij. Ecce virgo concipiet ꝛ
pariet filiū ꝛ vocabit nomē eius emanuel
Quid me adiuras q̄ cōtra cōsciētiā tuā lo-
queris? In eo enī ꝙ cogitatiōes cordis tui
cognosco: potes scire me esse deum. i. Reg.
xvi. Deus autē intuet coꝛ. Et ps̄. Scrutās

corda ⁊ renes deꝰ.Ideo dicit.Tu dixisti.se
cũdo cũ dicit.Amodo videbitis filiuꝫ hoĩs
sedentẽ a dextris virtut̾ dei ⁊ veniẽtẽ in nu
bibus celi.O caypha licet me nunc tã igno
miniose tracteris:tñ cognosceṫ me verũ fili
um dei ꝑ gloriosam ascensionẽ meã in celũ
ps̃.Dixit dñs dño meo:sede a dextris meis
⁊ per aduẽtũ mei ad iudiciũ.Dañ.vij.Aspi
ciebã in visu noctis ⁊ ecce in nubibꝰceli filiꝰ
hoĩs veniebat.⁊ Zacha.xij.Aspiciẽt ad me
quẽ cõfixerũt.⁊ Esa.ij.Stat ad iudicandũ
dñs ⁊ stat ad iudicãdos populos:dñs ad
iudiciũ veniet cũ senatoribꝰ ppl'i sui. Deci
mũsextuꝫ signũ est illusionis.Cayphas eñi
audito respõso xp̃i scidit vestimẽta sua q̃si
iniuriã dei nõ sustinẽs ⁊ ait alta voce.Blas
phemauit.O indurate caypha:vt q̇d scidis
vestimẽta tua:scinde colligatões impietat̾
cordis tui.Audi ꝓphetaꝫ Johel'.ij.te incre-
pantẽ.Scindite corda vestra ⁊ nõ vestimẽ-
ta vestra ⁊ cõuertimini ad dñm deũ vestrũ
Cecitas cordis tui ꝑ maliciã ꝓhibet te au-
dire testimoniũ.ideo clamas.q̇d egemus te
stibus:ecce nũc audistis blasphemiã:q̇d vo
bis videt̾:O insensati iudei cum legis p̃ce
pta vos obseruare arbitramini.cõtra legis
precepta iudicatis.Dñs dicit in Dañ.xiij.
Innocentẽ ⁊ iustũ nõ condẽnabis.vos au
tem clamat̾.reus ẽ mortis.⁊ q̊d grauiꝰ ẽ ex
puistis in faciẽ eiꝰ.Statim aũt ponit̾ signũ
diuinitatis xp̃i cũ nihil respondeat ad ea q̃
isti aduersus ipꝫ gerũt vt impleant̾ q̃ttuor
ꝓphetie.Primũ est Dauid in ps̃.Posuerũt
me abominationẽ sibi.Secũda ẽ Salomo
nis.Sap̃.ij.Excecauit eñi illos malicia eoꝝ
⁊ nesciẽrũt sacramẽta dei neqꝫ mercedẽ spe
rauerũt iusticie nec iudicauerũt honorẽ ani
marũ sanctarũ.Tertia est Esa.l.Corpꝰ me-
um dedi ꝑcutientibꝰ ⁊ genas meas vellen-
tibus.Faciẽ meã nõ auerti ab increpantibꝰ
⁊ cõspuentibꝰ in me.Quarta est Job.xxx.
Nunc in eoꝝ canticuꝫ versus sum ⁊ factus
sum eis ꝓuerbiuꝫ.Abominant̾ me ⁊ longe
fugiũt a me ⁊ faciẽ meã cõspuere nõ veren
tur.Verificat̾ etiã figura de semei q̇ maledi
cebat dauid.ij.Reg̾.xvi.O gratũ beneficiũ
xp̃s ꝯspuit̾ ⁊ nos mũdamur:q꞉ dilexit nos
⁊ lauit nos a p̃ctis nostris in sanguĩe suo.
Apocal'.i.Sanguis ade macularꝰ p̃ctõ nos
polluit.sanguis xp̃i purus ⁊ innoxiꝰ ab im
mũdicia nos purgauit.Sputa iudeoꝝ sunt
immũdicie ⁊ p̃ctã eoꝝ.sanguis xp̃i est laua
crum oĩm p̃ctoꝝ. Decimũseptimũ signum
est velationis.Nam postq̃ spuerũt in faciẽ
xp̃i iudei velauerũt faciẽ eiꝰ.O indurati iu
dei:faciẽ plenã gratiarũ velat̾.de q̃ Hester.
vlti.dr̃.Vidi te dñe q̃si angelũ dei ⁊ cõtur-
batũ est cor meũ pre timore glorie tue.val-
de eñi mirabilis es dñe ⁊ facies tua plena
est gratiarũ.hec ibi.Sic eñi implent̾ tres ꝓ
phetie.Prima est Ezech̃.xij.Faciẽ tuã vela
bis ⁊ non videbis terrã:q꞉ portentũ dedi te
domui israel.Dux in medio eoꝝ in caligine
egrediet̾ ⁊ facies eiꝰ operiet̾ vt non videat
oculo terrã ⁊ oẽs q̇ circa eũ sunt in presidiũ
eius dispergam.Secũda est dauid ĩ ps̃.Et
in velamẽto alarũ tuarũ exultabo.Tertia ẽ
salomonis.Sap̃.x.Fuit illis in velamento
diei.Hec quidẽ velatio fuit triplicit̾ figura-
ta.Prima figura est Exod̊.xxiiij.Moyses
posuit velamẽ sup̲ aciẽ suã cũ nõ possent filij
israel intendere in faciẽ eiꝰ.vñ.ij.Coꝝ.iij.dr̃
Moyses ponebat velamen sup̲ faciẽ suam
cũ nõ intenderẽt filij israel in faciẽ eiꝰ ꝓpter
gloriã vultꝰ eiꝰ.Secũda figura est Numeri
iiij.de archa testamẽti.vbi dr̃.Archã testa-
menti dei inuoluẽt velamine.Tertia figura
est de muliere q̃ expandit velamẽ sup̲ os pu
tei.ij.Reg̾.xvij.Statim autẽ ponit̾ signuꝫ
diuinitat̾ xp̃i.Cũ eñi introgaret̾ a caypha
tu es xp̃s filiꝰ dei benedicti:Jesus dixit illi.
Ego sum quod est ꝓpriũ nomẽ dei.vt habe
tur Exo.iij.Velat̾ aũt facies xp̃i ꝓpt̾ q̃ttu-
or.Prĩo quia passio xp̃i erat ignota iudeis
q̃tũ ad misteriũ redẽptõis Luc.ix.Dixit ie
sus ad discipulos suos.Ponite in cordibꝰ
vestris sermones istos.Filius eñi hoĩs fu-
turum est vt tradat̾ in manus hoĩm.At illi
ignorabãt v̊bũ istud ⁊ erat velatuꝫ añ eos
vt nõ sentirẽt istud ⁊ timebant interrogare
euꝫ de hoc verbo.hec ibi.Secũdo q꞉ passio
xp̃i auferebat velamẽ culpe ab humano ge-
nere.In eo eñi q̃ adã peccauit:cooperuit
⁊ velauit turpitudinẽ suã folijs ficulnee.si ḡ
hoc velamẽ p̃cti debebat auferri:oportebat
vt xp̃s velaret̾.ij.Coꝝ.iij.Cum legit̾ moy-
ses velamẽ est positũ sup̲ cor ipsoꝝ.cũ autẽ
conuersus fuerit ad dñm:auferet̾ velamen
qm̃ dei sp̃us est.hec ibi.Tertio q꞉ passio xp̃i
nouã vitã nobis inchoabat:ideo ꝯgruebat
vt veteris hoĩs vita velaret̾.Heb̃.x.Habẽ
tes itaqꝫ fratres fiduciã ĩ introitu sanctorũ
in sanguine xp̃i q̇ initiauit nobis viã bonaꝫ
⁊ viuentẽ.per velamẽ.i.carnẽ suã ⁊ sacerdo
tem magnũ sup̲ domuꝫ dei accedamꝰ cum
vero corde in plenitudine fidei.aspersi cor-

dā a cōsciētia mala ⁊ abluti corpus aqua mūda. hec ibi. Quarto q: velauerunt iudei faciē xp̄i nō vt eoꝝ scelera nō videret: ſ vt a se sicut quondā moysi fecerāt grām cognitionis eius absconderēt. Si enī crederēt moysi. crederēt ⁊ dn̄o. Hoc velamen vsq; hodie manet sup̱ corda eoꝝ: ſ credentibꝰ est ablatum. cuȝ illo moriēte velū tēpli scissum ē. O sceleratissimi iudei: scinditis vestimēta vr̄a ⁊ nō aufertis velamē malicie a cordibꝰ vestris. i. Pet. ij. quasi liberi ⁊ nō q̄si velamen habētes malicie libertatē: ſ sic serui dei ⁊c̄.

18 Decimūoctauū signū est colaphizatiōis Nam colaphis eū ceciderūt. Alij aūt palmas in faciē eiꝰ dederūt. Et sic implent q̄tuor ꝓphetie. Prima est Esa. l. Corpꝰ meū dedi ꝑcutientibꝰ ⁊ genas meas vellentibꝰ. Secūda est Jere. Threñ. iij. Dabit ꝑcutiēti se maxillā saturabit obprobrijs. Tertia est Job. xvi. Exprobrātes ꝑcusserūt maxillam meā. satiati sūt penis meis. Cōclusit me deꝰ apud iniquū ⁊ manibꝰ impioꝝ me tradidit Quarta est Michee. v. Jn virga ꝑcutiens maxillā iudicis israel. Jn huiꝰ figurā micheas derisus ꝑcutit in maxilluȝ. iij. Reg. xxij. Similit cū helias descēderet de bethel pueri occurrerūt q̄ illudebāt ei quos maledixit ⁊ duo vrsi occiderūt eos. iiij. Reg. i. O peruersi iudei: nunq̄d audistis salomonē dicentem Prouer. xvij. Nō ē bonū dannū inferre iusto nec ꝑcutere ꝑncipē q̄ recta iudicat. Statimq; ponit signuȝ diuinitat̄ xp̄i i eo ꝙ dicūt. ꝓphetiza nobis xp̄e: q̄s est q̄ te ꝑcussit. vbi ponūt duo signa diuinitat̄ eiꝰ. Prio cū dicūt. ꝓphetiza. si enī ꝓphetauerit ⁊ euenerit: nunq̄d ip̄m verū ꝓphetā ꝓbabit̄. Audite q̄d moyses de ip̄o dicat. Deutero. xviij Prophetā suscitabo eis de medio fratrum suoꝝ similē tui ⁊ ponā verba mea in ore eiꝰ loq̄nturq; ad eos oīa q̄ precepero illi. Qui aūt verba eiꝰ q̄ loquet in noīe meo audire noluerit: ego vltor existā hec ibi. Sȝ ip̄e dixit Luc. xix. Hierusalē veniēt dies in te. circūdabūt te inimici tui vallo ⁊ circūdabūt te ⁊ coangustabūt te vndiq; ⁊ ad terrā prosternēt te ⁊ filios tuos q̄ in te sunt. ⁊ nō relinquent i te lapidē sup̱ lapidē: eo ꝙ nō cognoueris tp̄s visitationis tue. Hoc aūt fuit impletū tēpore tyti ⁊ vespasiani imperatoꝝ q̄ velut duo vrsi ciuitatē hierl'm subuerterunt Sic enī implete sunt due ꝓphetie. Prima ē Esa. i. Cognouit bos possessorē suū ⁊ asinꝰ presepe dn̄i sui. israel aūt me nō cognouit ⁊ populus meꝰ nō intellexit. Terra vestra deserta ⁊c̄. Secūda est Jere. viij. Miluꝰ in celo cognouit tempꝰ suū. turtur ⁊ yrundo ⁊ ciconia custodierūt tempus aduentꝰ sui: populus aūt meꝰ nō cognouit iudiciū dn̄i. Cōfusi sunt: q: abhominationē fecerūt. Venerunt pugnatores ⁊ deuorauerūt terrā: vrbē ⁊ habitatores eiꝰ. hec ibi. Secūdo cuȝ dicūt xp̄e. O indurati iudei: si ip̄e est xp̄s. i. messias vester: cur ip̄m nō recipitis? de quo ps̄. dic̄. Unxit te deꝰ deus tuus. ſ ip̄e vobis dixit. Job. v. Ego veni in nomīe patris mei ⁊ nō accepistis me.

Decimūnonū signū est flagellatōnis. Cū enī illusissent xp̄o iudei ⁊ colaphis eū cecidissent: deduxerūt eū in tēplum in quo ml'ta miracula fecerat ⁊ doctrinam bonā p̄dicauerat ⁊ ibi diutiꝰ eū flagellauerūt. nudū ad colūnā templi ligauerunt vbi alij euellebāt capillos de capite eiꝰ. alij pilos a barba. alij fustibꝰ eū cedebāt. alij scuticis plūbat̄ dorsum eiꝰ plectebāt. Et sic implete sunt due ꝓphetie. Prima ē Job. xvi. Collegit furorē suū in me ⁊ cōminās mihi infremuit cōtra me dentibꝰ suis. Hostis meus terribilibꝰ oculis me intuitꝰ est. Conclusit me deꝰ apud iniquū ⁊ manibꝰ impioruȝ me tradidit. Circūdedit me lanceis suis: cōuulnerauit lumbos meos. cōcidit me vulnere sup̱ vulnꝰ. Jrruit in me q̄si gigas. hec ibi. Secūda est Dauid in ps̄. Congregata sunt sup̱ me flagella ⁊ ignoraui. Qm̄ ego in flagella paratꝰ suȝ ⁊ dolor meꝰ in ꝯspectu meo semp̱. Complete sunt etiā due figure. Pria est de duabꝰ vxoribꝰ lamech q̄ ip̄m affixerūt ⁊ mirabilit deriserūt vsq; ad mortē. vt dicit magister historiarū sup̱ Gen̄. iiij. Secūda est de helyodoro q̄ ingressus templū dei in hierl'm fuit flagellatus sine intermissione ⁊ vulneratꝰ. vt habet. ij. Mach. iij. Statimq; apparet signuȝ diuinitat̄ in eo ꝙ tēplū fuit illuminatū tanq̄ lumine diei. Nam iesus in templo multa docuerat. ps̄. Annūciaui iusticiā tuā in eccl'a magna. Et Esa. xlv. Non in abscondito locutꝰ sum in loco terre tenebroso. Ego dn̄s loquēs iusticiā annuncians recta. Jn signū ꝙ doctrina xp̄i totū mūduȝ p̱ apl'os debebat illumiāre. ps̄. Nox illuminatio mea in delitijs meis: quia tenebre nō obscurabūt a te ⁊ nox sic̄ dies illumiābit. Licȝ ei xp̄s diu i tēplo fuisset flagellatꝰ. ps̄ Et fui flagellatꝰ tota die ⁊ castigatio mea i matutinis: tn̄ ab oculis eiꝰ ꝓcessit q̄daȝ radius virtute diuinitatis eius q̄ illuminauit

totū templū ⁊ exterruit oēs q̄ aderāt vt p-
strati iacerēt in terra. sicut qn̄ fecit flagellū
de funiculis ⁊ eiecit oēs vendētes de tēplo
Sapīe. xvij. Apparebat autē illis subitane-
us ignis: timore plen⁹ ⁊ timore pcussi illius
que nō videbat̃ faciei languebāt. Et subita
neus illis ⁊ insperatus timor supuenerat.
Item Job. iij. Nox illa non sit in recordati
one nec illustret̃ lumine. Sit nox illa solita
ria nec laude digna. obtenebrent̃ stelle cali
gine ei⁹. expectet lucē ⁊ nō videat nec ortuȝ
surgētis aurore: q2 nō abstulit mala ab ocu
lis meis. Uigesimū signū est incarcerati-
onis. Nam iudei flagellantes xp̄m exterriti
lumine pcedēte ab oculis xp̄i velut fulgura
Zacha ix. Exibit vt fulgur iaculum ei⁹. ps̄.
Fulgura multiplicauit ⁊ conturbauit eos.
Non tamen ppter hoc destiterūt a rabie fu
roris sui. Sȝ retractis radijs sue lucis: xp̄s
restituit eos pristine libertati eoꝝ. Qui sur
gentes solutū iesuȝ a colūna ligatū reduxe
runt ad cayphan cui⁹ mādato ip̄m in carce
rem vsq̄ȝ ad mane ꝯcluserūt. s. in fundo tur
ris vbi erat aqua limosa. Et sic implete sūt
quattuor pphetie. Prima est Dauid in ps̄.
Saluum me fac deus qm̄ intrauerūt aque
vsq̄ȝ ad aīam meā. Infixus sum in limo p-
fundi ⁊ nō est substātia. Laboraui clamās
rauce facte sunt fauces. Cōfortati sunt qui
persecuti sunt me inimici mei iniuste q̄ non
rapui tūc exoluebā. Secūda est salomonis.
Sap̄. xvij. Custodiebat̃ in carcere sine ferro
reclusus. Tertia est Jere. xxxviij. Irati pn̄ci
pes contra ieremiā: cesum eū miserūt in car
cerem. Itaq̄ȝ ingressus ē ieremias in domū
laci ⁊ ī ergasculū carceris. Quarta est Eze-
chiel. xix. Miserūt eū in carcerē vt nō audi
retur vox ei⁹. Uerificate sunt etiā q̄ttuor fi-
gure. Prima figura est de Joseph q̄ a fratri
bus suis missus est in cisternā veterē. Gen̄.
xxxvij. Secunda figura est de samsone quē
philistijm vinctū cathenis clauserūt in car-
cerem. Tertia est de Michea quē iussit rex
israel mitti ī carcerē. iij. Reg. xxiij. Quarta
est de Osee rege israel quē rex assirioꝝ com
prehēdit ⁊ vinctū misit in carcerē. Statiq̄ȝ
apparet signū diuinitatꝭ in eo ꝙ scti p̄res q̄
erāt in limbo viderūt magnā lucē p quā in-
tellexerūt se cito liberādos a carcere inferni
ps̄. Exortū est in tenebris lumen rectis cor
de: misericors ⁊ miserator ⁊ iustus dn̄s. Et
Esa. ix. Populus q̄ ambulat in tenebris vi-
dit lucē magnā. Habitātib⁹ in regione vm-
bre mortis lux orta est eis. ⁊. xlij. c. Dedi te ī
fedus ppl'i ⁊ in lucē gentiuȝ vt educeres de
conclusione vinctū de domo carceris: sedē-
tem in tenebris. et Dauid ī ps̄. Eduxit eos
de tenebris ⁊ vmbra mortis ⁊ vincula eoꝝ
disrupit. Quia contriuit portas ereas ⁊c̄.
Uigesimūprimū signū est consultationis
Nam mane facto consiliū inierunt oēs pn̄-
cipes sacerdotū ⁊ seniores populi aduers⁹
iesum vt eū morti traderēt. O indurati iu-
dei solliciti ad malū tota nocte vigilastis: vt
homicidiū facerētꝭ. laborastis vt inique age
retis. O pedes veloces ad effundendū san
guinē. Sic implete sunt quattuor pphetie.
Prima ē Gen̄. xlix. Simeon ⁊ leui fratres
vasa iniq̄tatis bellantia in cōsiliū eoꝝ nō ve
niat anima mea q2 in ira sua suffoderūt mu
rum ⁊ in furore suo occiderunt virum. Naȝ
de leui pcesserunt sacerdotes ⁊ de simeon
pharisei. Secunda est Jerem̄. xxiiij. A pro-
phetis hierusalem egressa est pollutio super
oēm terrā. Si stetissent in cōsilio meo ⁊ no
ta fecissent verba mea ppl'o meo: auertisseȝ
vtiq̄ȝ eos in via sua mala ⁊ a pessimis cogi-
tationib⁹ suis. Et. xi. c. dicit. Cogitauerūt su
per me cōsilia dicētes. Mittam⁹ lignū ī pa
nem ei⁹ ⁊ eradam⁹ eum de terra viuentiū ⁊
nomē eius nō memoret̃ ampli⁹. Tertia est
Job. xxi. Dixerūt deo: recede a nobis sciētiā
viarū tuarū nolum⁹. Quid est om̄ipotēs vt
seruiam⁹ ei: Et q̄d nobis prodest si adora-
uerim⁹ illū: Uerūtamen q2 nō sunt in ma-
nu eoꝝ bona sua: cōsiliū eoꝝ longe sit a me.
Certe noui cogitatiōes vestras ⁊ sentētias
cōtra me iniquas. Quarta est salomonis.
Sapīe. ij Dixerūt impij apud se nō recte co
gitantes. Circūueniam⁹ iustum quoniā in-
utilis est nobis ⁊ cōtrari⁹ operib⁹ nostris:
improperat nobis pctā legis ⁊ diffamat in
nos pctā discipline nostre. pmittit se sciētiā
dei habere ⁊ filiū dei se nominat. factus est
nobis in traductionē cogitationū nostrarū
grauis est etiā nobis ad videndū. qm̄ dissi-
milis est alijs vita illi⁹ ⁊ immutate sunt vie
eius: tanq̄ȝ nugaces estimati sum⁹ ab illo ⁊
abstinet se a vijs nr̄is tanq̄ȝ ab immūdicijs
⁊ prefert nouissima iustoꝝ ⁊ gloriat̃ patrē
se habere deuȝ. Uideam⁹ ergo si sermones
illius sunt veri ⁊ temptemus que ventura
sunt illi ⁊ sciem⁹ que erunt nouissima illius
Si em̄ est ver⁹ filius dei: suscipiet illū ⁊ libe
rabit eū de manib⁹ ꝯtrarioꝝ. Cōtumelijs ⁊
tormēto interrogem⁹ eū: vt sciam⁹ reuerētiā

ipsius ⁊ probemꝰ patientiā illiꝰ. Morte tur
pissima cōdēnemꝰ illum. hec ibi. Verificate
sunt etiā q̄ttuor figure. Prima ē de fratribꝰ
Joseph q̄ vidētes eū a longe dixerūt ad in
uicem: Ecce somniator venit, venite occida
mus eum ⁊ videamꝰ quid illi ꝓsunt somnia
sua ⁊c̄. Gen̄. xxxvij. Secūda est de senioribꝰ
iudicibꝰ israel q̄ cogitauerūt consiliū aduer
sus susannā vt eam morti cōdēnarēt. Dan̄.
xiij. Quarta figura ē de achitophel q̄ malū
dedit cōsilium absaloni aduersus dauid vt
ipm̄ occideret. ij. Reg. xvij. Statimq̄ po-
nitur signū diuinitat xp̄i eo q̄ diabolus co-
gnouit in hoc cōsilio se ꝑditurum dominiū
mūdi qd̄ acq̄sierat ꝑ consiliū habitū cū eua
⁊ adam in paradiso terrestri. ps̄. Astiterūt
reges terre ⁊ p̄ncipes cōuenerūt in vnū ad
uersus dn̄m ⁊ aduersus xp̄m eiꝰ. Et sequit̄
Postula a me ⁊ dabo tibi gētes hereditatē
tuā ⁊ possessionē tuā terminos terre. Joh.
xij. Nunc iudiciū est mūdi: nūc p̄nceps huiꝰ
22 mūdi eijciet̄ foras. Vigesimū secundū si
gnū est p̄sentationis. Nā iudei post cōsiliū
vinctū iesum adducunt a caypha in pretori
um pilati vt eū morti traderet. O indurati
iudei: ligatis eū q̄ soluit compeditos. Nesci
tis quoniā vias pctōꝝ disperdet. Tanta ne
potuit in vobis esse nequicia vt nulla mora
interponeret̄ q̄n occidendū traderetis pila
to? Erat eīm mane quādo ipm̄ p̄sentastis
ꝓ iudicio mort: sic adīplete sunt due ꝓphie
Prima est Job. xxiiij. Ipsi fuerūt rebelles
lumini nec scierant vias eiꝰ nec reuersi sunt
per semitas illiꝰ. Mane p̄mo ꝯsurgit homi
cida interficit egenū ⁊ pauperē. Secūda est
Mich. ij. Ve q̄ cogitat malū ⁊ operamini
malū in cubilibus vestris. in luce matutina
faciūt illud. q̄m ꝯtra deū est manꝰ eoꝝ ⁊ ca
lūniabant̄ virū ⁊ domū eiꝰ ⁊ hereditatem
eiꝰ. Verificate sunt etiā due figure. Prima
est de samsone quem philistei tota nocte cu
stodiētes ⁊ cū silentio p̄stolātes: facto ma-
ne egredientē occidere volebāt. Judic̄. xvi.
Secūda figura ē de dauid. i. Reg. xix. Mi
sit saul satellites suos nocte illa ad domum
dauid vt custodirēt eū ⁊ interficeret̄ mane.
Statimq̄ apparuit signū diuinitat in xp̄o
vt dic̄ Nichodemꝰ in euāgelio suo. Cū eīm
pilatꝰ misisset domicellū suū vt deduceret ie
sum in pretoriū ⁊ venisset cum multitudine
vexilloꝝ: mox vt xp̄s cepit iter incuruauer̄t
se vexilla ⁊ vexilliferi vsq̄ ad terram. Esa. l
Incuruabit̄ hō ⁊ hūiliabit̄ vir, ⁊ oculi subli

mium deꝑment̄ ⁊ exaltabit̄ dn̄s exercituū
in iudicio ⁊ sanctificabit̄ in iusticia sanctus
Et Jere. vi. Confortamini filij beniamin in
medio hierusalē ⁊ eleuate vexillū. q2 maluz
visum ē ab aq̄lone ⁊ ꝯtritio magna. hec ē ci
uitas visitatiōis. Vigesimūtertiū signum 23
est cōdēnatiōis. Cū eīm ptās occidendi ma
lefactores a iudeis esset ablata ꝓpt̄ domini
um qd̄ amiserant bn̄ poterāt ꝯdēnare illos
ad mortē sm̄ legē suā: nō tn̄ occidere. Pro-
pterea p̄usq̄ p̄sentarēt xp̄m pilato ipm̄ ad
iudicauerūt morti dicētes. Reus ē mortis.
Et sic adīplete sunt q̄ttuor ꝓphetie. Prima
est Job. xxxiiij. Quō tu eū q̄ iustꝰ est ī terra
ꝯdēnas? Scd̄a ē Dauid ī ps̄. Sanguinem
innocētē ꝯdēnabūt. Tertia ē Prouer. xvij.
Qui ꝯdēnat iustū abominabilis ē apud de-
um. Quarta ē Sap̄. xij. Ipm̄ q̄ nō dz puni-
ri cōdēnas. Verificate sunt etiā due figure.
Prima est de moyse ꝯtra quē murmurauit
oīs multitudo filioꝝ israel ⁊ orta ē seditio ⁊
tumultꝰ aduersus eū. Nūe. xvi c. ⁊. xx. c. Se-
cūda figura ē de iepte ꝯtra quē in ephrasim
orta ē seditio. Judic̄. xij. Statimq̄ apparu
it signū diuinitat in xp̄o. q2 iudas vidēs q̄
iesus damnatꝰ esset ad mortē: p̄nīa ductꝰ ret
tulit. xxx. argēteos p̄ncipibꝰ sacerdotū ⁊ se-
nioribus dicens. Peccaui tradēs sanguinē
iustū. Vide veritatē vndiq̄ fulgētē. ꝓditor
de seipo dat testimoniū dic̄. peccaui. ⁊ iudeo
rum obstruit ora dicēs tradēs sanguinē iu-
stum. O insensati p̄ncipes iudas facit peni
tentiā de pctō ꝯtra deū cōmisso: ⁊ vos cōti
nue in deū petis. Jere. v. Indurauerūt faci
es suas sup̄ petrā ⁊ noluerūt reuerti ibo igr̄
ad optimates ⁊ ecce hi mag̃ simul ꝯfregerūt
iugū ⁊ m̄ltiplicate sunt p̄uaricatōes eoꝝ ⁊
ꝯfortate sūt auersiones eoꝝ. h ibi. Et abiēs
laqueo se suspēdit. Job. vij. Elegit suspēdiū
aīa mea, ⁊ mortē ossa mea. Despaui neq̄q̄
vltra iā viuā. Figura de aman q̄ suspēsꝰ fuit
ī patibulo qd̄ ꝑauerat mardocheo. Hest. v.
Figura de achitophel q̄ vidēs q̄ n̄ fuerat fa
ctū ꝯ siliū suū suspēdio interijt. vt hr̄. ij. Reg.
xvij. Vigesimūq̄rtū signū ē accusatōis. nā 24
iudei cepert iesuz accusare apd̄ pilatū dicen
tes. Hūc īuenimꝰ subuertētē gētē nr̄am ⁊ ꝓ
hibentē tributū dari cesari ⁊ dicentē se xp̄m
regē esse. O rabidi iudei: nō illū: s3 vos ipsos
accusatis. Xp̄s iesus docuit populū ⁊ a pri
stini tēpor ignauia docēdo cōmouit. suaq̄
doctrina a galilea vsq̄ iudeā ⁊ totā repro-
missionis terram a finibus vsq̄ ad finem

trāsisse nō criminis: s̄ ꝟtut̄ est iudiciū. Deni
q̄ȝ pylat⁹ nec interrogandū saluatorē de h̄
putauit: s̄ magis data occasiōe liberū iudi
candū a se cupit. O mēdaces iudei: pylat⁹
audire potuit q̄d de tribut̄ xp̄s vob̄ r̄ñderit
Reddite q̄ sunt cesaris cesari. Propterea
h̄ q̄si mendaciū aptū vilipendit. O ingrati
iudei. Nunq̄d xp̄s ptrāsijt p hunc mundū
bñfaciēdo τ sanādo oppressos a dyabolo.
Sȝ vt impleant̄ q̄ttuor ꝓphie sic inualuistis
adūsus xp̄m. Pr̄ia est Amos. v. Odio ha
buerunt corripientē in porta: τ loquentē p
fecte abominati sunt. Scd̄a ē Michee. vij.
Oēs in sanguīe insidiant̄ τ vir fratrē suuȝ
venat̄ ad mortē: malū manuū suarū dicūt
bonuȝ. Inimici hoīs domestici ei⁹. Tertia
est Abacuch. i. Lacerata est lex τ non pue
nit vsq̄ȝ ad finē iudiciū. Quia impi⁹ pualet
adūsus iustū: ꝓpterea egredit̄ in iudiciū p
uersum. Quarta est Sopho. iij. Sacerdo-
tes ei⁹ polluerūt sctm̄: iniuste egerūt contra
legē: dn̄s iust⁹ in medio ciuitat̄. Uerificate
sunt etiā q̄ttuor figure. Prima figura ē de
Joseph q̄ fuit accusatus iniuste a dn̄a sua
apud phutifarē dn̄m suū: ꝓpter q̄d carceri
fuit adiudicat⁹. vt Gen̄. xxxix. dr̄. Scd̄a est
de Susanna q̄ iniuste fuit accusata a sacer
dotib⁹. Dan̄. xiij. Tertia figura est de iuda
machabeo q̄ fuit accusat⁹ corā demetrio re
ge. vn̄. i. Machab. vij. dr̄. Uenerūt viri im-
pij τ iniq̄ ex isrl̄ τ alchim⁹ dux eoꝝ q̄ vole-
bat fieri sacerdos τ accusauerūt iudā apd̄
regē dicētes. pdidit iudas amicos tuos τ
nos disp̄sit in terra nr̄a. Quarta figura est
de miphiboseth filio saul quē accusauit fal-
so siba seru⁹ ei⁹ corā rege dauid. ij. Reguȝ
xix. Statimq̄ȝ appet signū dīnitat̄ in xp̄o.
Qm̄ vt ponit nichodemus in euāgelio suo
dū sic accusaret̄ iesus in medio platee: sur-
rexit p̄mo cecus a natiuitate τ ptestat⁹ est
miraculū de illuminatiōe sua dicēs. Nisi h̄
hō esset a deo: non potuisset facē q̄cq̄. surre
xit lazar⁹ τ ptestat⁹ est miraculū de suscitati
one sua. surrexit adolescēs τ ptestat⁹ est mi
raculū simul cū mr̄e sua vidua de suscitatio
ne sua. surrexit lāguid⁹. xxxviij. annis infir-
mus τ ptestat⁹ est miraculū de sanatōe sua
surrexerūt demoniaci: ceci: claudi: leprosi: τ
alij ab eo curati ptestātes miracl̄a grādia
q̄ iesus fecerat eis: ex q̄b⁹ patebat ei⁹ diui-
nitas. Tum ex specie operū. tum ex modo:
q̄r non orando s̄ imperando faciebat. Luce
vi. Uirtus de illo exibat τ sanabat oēs. tuȝ

ex doctrina qua se deū demōstrabat. que ni
si vera esset: nō ꝯfirmaretur miraculis diui
na virtute factis. vnde sufficienter ostēdit
se esse deū. Uigesimūquintū signū est in-
terrogatiōis. Nā pylat⁹ vt iust⁹ iudex τ oīa
exquisite ptractans: nō statim acq̄euit ac-
cusationi iudeoꝝ. Exod̄. xxiij. Nō sequaris
turbā ad malū faciēdū. introiuit in ptoriū
τ vocauit iesum seorsum eo q̄ de ip̄o ma-
gnā haberet suspitionē τ interrogauit euȝ
dicens. Tu es rex iudeoꝝ? Et xp̄s versavi
ce interrogando nō tanq̄ ignorans: s̄ tan
q̄ pylat⁹ cognoscat quā opinioneȝ habent
iudei τ gentiles de ip̄ius regno. Ideo dicit.
a temetip̄o hoc dic̄: an ali⁹ tibi dixit de me?
Pylat⁹ aūt r̄ñdit se a iudeis hoc nouisse di
cens. Gens tua τ pontifices tui tradiderūt
te mihi. s. de hoc te accusauerunt. Quid feci-
sti? Magna eñi cā mouit eos ad sic te ac-
cusandum. O pylate: cur nō recordaris q̄
quando iudei voluerunt ip̄m rapere vt fa-
cerent eū regē: aufugit ab oculis eoꝝ. Sic
enim adimplete sunt quattuor prophetie.
Pr̄ia est Jere. xxi. Audiui ꝯtumelias mul-
toꝝ τ terrorē in circuitu. persequimini τ p-
sequemur eū ab oībus viris qui erant pa-
cifici mei τ custodientes latus meū si quo
mō decipiat̄ τ pualeam⁹ aduersus eū τ cō
sequamur vltionē ex eo. Dn̄s aūt mecuȝ ē
q̄si bellator fort̄. Scd̄a ē Esa. lix. Cognoui
mus peccare τ mētiri ꝯtra dn̄m τ auersi su
mus ne irem⁹ post tergū dei nr̄i vt loq̄remur
calūniā τ trāsgressionē. Cōcepim⁹ τ locuti
sum⁹ de corde ꝟba mēdacij τ ꝯuersum est
retrorsuȝ iudiciū τ iusticia lōge stetit. Ter
tia est Michee. iij. Principes dom⁹ iacob
τ iudices dom⁹ isrl̄ abominamini iudiciuȝ
τ oīa recta puertitis: edificat̄ syon in san-
guinibus τ hierl̄m in iniq̄tate. Nunq̄d nō
dn̄s in medio vestruȝ? Quarta est Zacha.
vij. Sacerdotes noluerūt attēdere: s̄ auer
terunt scapulā recedentes τ aures suas ag
grauerunt ne audirēt: τ cor suuȝ posuerunt
vt adamantē ne audirēt legē τ ꝟba q̄ mi-
sit dn̄s exercituū in sp̄ū suo p manū ꝓphe-
tarū nō audierūt. Uerificate sunt etiā due
figure. Pr̄ia figura ē de samuele q̄ dixit sau
li regi. q̄d me interrogas cuȝ dn̄s recesserit
a te. i. Reg. xxix. Scd̄a figura est de matha
tia q̄ cōstanter stetit ante regē antiochuȝ τ
dixit. Nō est nob̄ vtile relinq̄re legē τ iusti-
cias dei. i. Machab. ij. Statim aūt ponitur
signū diuinitat̄ in xp̄o cū dixit pylato. Re

gnū meū nō est de hoc mūdo: qꝛ ꝑtās ꝛ au ctoritas mea qua sum rex nō hꝫ originē ab electione hoīm: ſ3 a deo pr̄e. Dan̄. vij. Ptās eiꝯ ptās eterna ꝗ nō auferet ꝛ regnū eius qđ nō corrūpet. ps̄. Ego aūt ꝯstitutꝰ sū rex ab eo ꝛc̄. Regnum em̄ terrenū exigit mini stros terrenos ad sui ꝓtectionē. xp̄s autē hꝫ angelos mīstros. ps̄. Qui fac̄ angelos suos spūs ꝛc̄. Uigesimūsextū signū est cōmotiōis. Nā ꝑncipes sacerdotū timētes ne absolueret xp̄m pylatꝰ inualescebāt di centes. Cōmouit pplm̄ docēs ꝑ vniuersaꝫ iudeā: incipiens a galilea vsq3 huc. O ceci iudei nō suffertis veritatē quā xp̄s publice docuit ꝗ dicebat vobis. Mea doctrina nō est mea: ſ3 eiꝰ qui misit me patris. Sic enim adimplete sunt quattuor ꝓphetie. Prima est Job. vi. Quare detraxistis sermonibus veritatis cū e vobis nullꝰ sit ꝗ possit argue re me: Ad increpandū tm̄ eloq̄a ꝯcinnatis ꝛ in ventū verba ꝓfertis. Super pupillū ir ruistis ꝛ subuertere nitimini amicū vestrū Uerūtamē qđ cepistis explete. Nō em̄ in uenietis in lingua mea iniq̄tateꝫ. Scđa est Esa. lix. Corruit in platea veritas ꝛ eq̄tas non potuit ingredi. Et facta est veritas in obliuiōe: ꝛ nō est iudiciū. Tertia est Dan̄. viij. Usq3 ad fortitudinis principē magni ficatus est. s. ppl's iudeorū. Robur aūt da tū est ei ꝓpter pctā vt ꝓsterneret veritas ī terra: ꝛ diriget dolꝰ in manu eiꝰ: ꝛ cor suū magnificabit ꝛ ꝯtra principē principū con surget. Quarta est Osee. iiij. Non est veri tas nō est mīa ꝛ nō est sciētia dei in terra. Maledictū ꝛ mendaciū ꝛ homicidiū ꝛ fur tū ꝛ adulteriū inundauerūt: ꝛ sanguis san guinē tetigit. Populus em̄ tuꝰ sicut hi ꝗ cō tradicūt sacerdoti: ꝛ corrues hodie. Uerifi cate sunt etiā quattuor figure. Prima figu ra est de Jonatha quē Saul pater suꝰ lan cea ꝑcutere voluit: quia veritatē sibi dixit. i. Reg. ij. Scđa est de michea ꝓpheta quē rex Achab iussit mitti in carcerē vt occide retur: qꝛ veritatē ei predixit. iij. Reg. xxij. Tertia est de Anani ꝓpheta: quē rex Asa iussit mitti in carcerē vt occideret eū ꝓpt veritatē quā dixit ei. ij. Paral. xvi. Quarta est de Zacharia filio Joade sacerdot quē rex Joas occidit ꝓpter veritatē quā ei pre dixit. ij. Paral. xxiiij. Statimq3 ponit signū diuinitatis in xp̄o cū dixit pylato. Ego in hoc natus sum. s. natiuitate eterna a patre sicut deus ex deo. ps̄. Ego hodie genui te. ꝛ sicut rex ex rege. ps̄. Deus iudiciū tuū re gi da: ꝛ iusticiā tuā filio regis. Et ad hoc ve ni in mundū. s. natiuitate temporali: vt testi moniū perhibeā veritati. s. docendo ꝛ pre dicando in mūdo veritatē dei patris. Pro uerb. viij. Ueritatē meditabit guttur meū ꝛ labia mea detestabuntur impiū. Omnis qui est ex veritate audit vocē meā. Uige simūseptimū signū est ligatiōis. Nā pyla tus vt cognouit ꝙ iesus de herodis potesta te esset: remisit eū ligatū ad herodē. Qui ꝛ ip̄e hierosolymis erat illis diebꝰ. O peruer si iudei. Pylatus ne ꝯ insontē iesum quē ꝑ inuidiā sibi traditū nouerat sniam dare co gatur herodi audiendū mittit vt a suo te trarcha vel absoluatur vel damnetur. Sic em̄ implete sunt quattuor ꝓphetie. Prima est Osee. v. Misit ad regē vltorē: ꝛ ipse nō poterit saluare vos: nec poterit soluere vin culū a vobis. ꝛ. vij. c. In malicia sua letifica uerunt regē: ꝛ in mendacijs suis principes Secunda est Jone. ij. Circumdederunt me aque vsq3 ad aīam meā. Abyssus vallauit me: pelagus operuit caput meū. Ad extre ma montiū descendi. Qui custodiunt vani tates frustra: mīam derelinquent. Tertia ē Michee. ij. Nōne verba mea bona sunt cū eo qui recte graditur: ꝛ ecōtrario ppl's me us in aduersariū ꝯsurrexit. Quarta ē Aba cuch. ij. Repente ꝯsurgent qui mordeāt te excitabuntur lacerantes te: ꝛ in rapinā eis eris. hec ibi. Nā herodes qui natu ꝛ religio ne iudeꝰ erat: q̄d de xp̄o sentiat ostendit: vt vtraq3 regio. s. iudea in qua natꝰ est xp̄s ꝛ galilea in qua nutritꝰ est in eiꝰ necē conspi rasse mōstrent. Uerificate sunt etiā due fi gure. Prima figura est de dauid ꝯtra quē philistijm in presentia regis Achis multa mala dixerūt: cū tm̄ rex achis plurimū com mendasset ip̄m. i. Reg. xxix. Sic iudei cō tra xp̄m apud herodē multa mala dixerūt cū tm̄ esset innocēs. Scđa figura est de Da niele cōtra quē principes ꝛ seniores multa dixerunt apud Dariū regē persarū: vt dicit Dan̄. vi. Statim aūt ponit signū diuinitatis in xp̄o. Nam herodes viso iesu gauisus est valde. Erat em̄ ex multo tp̄e cupiens vide re eū eo ꝙ audierat multa de eo: ꝛ sperabat signū aliquod ab eo videre fieri. In duobꝰ protestabat herodes diuinitatē in xp̄o. s. in doctrina ꝛ miraculis. Doctrina enim xp̄i fuit ad salutē totius mundi. Esaie. xlix. Pa rū est mihi vt sis seruus ad suscitandas tri

bus iacob ⁊ feces israel ꝯuertendas. Ecce dedi te in lucē gentiū vt sis salus mea vsq͡ꝫ ad extremū terre. Potestas em̄ xp̄i in docendo attenditur quantū ad miracula per que doctrinā suā cōfirmabat. ⁊ quantū ad efficaciā ꝑsuadendi. ⁊ quantuꝫ ad auctoritateꝫ loquentis: qꝛ loquebat̄ quasi dn̄ium habens supra legē cū diceret. Ego autē dico vobis. ⁊ quantū ad virtutē rectitudinis quā in sua ꝯuersatiōe monstrabat sine peccato viuendo. Miracula etiā ostendebant diuinitatē in xp̄o. vn̄ ipse dicit Joh. xv. Si opa non fecissem in eis que nemo aliꝰ fecit excusationē haberent de peccato suo. Nam multa vitia ⁊ malas valitudines vexationesq͡ꝫ mortaliuꝫ magna potestate sanauit quia iubendo saluos singulos fecit. ⁊ quotquot tangebant eū: salui fiebant. Hoc autē nullus alius fecit vt ꝯstat. Uigesimūoctauum signū est despectiōis. Nā sacerdotes ⁊ scribe stabant coraꝫ herode ꝯstanter accusantes eū. Interrogauit auteꝫ illū herodes multis sermonibꝰ. At iesus nihil respōdit. Spreuit autē illū herodes cū exercitu suo. Seniores em̄ iudeoꝝ accusabant iesum de quattuor. Primo ꝙ de fornicatiōe natꝰ esseꝫ qꝛ nō est natus ex ioseph. Scd̄o ꝙ ip̄e fuit causa necis tot infantiū in bethleē. Tertio ꝙ ioseph nō audebat stare in iudea ꝓpter ip̄m sed fugit in egyptū timens faciē herodis patris tui. Quarto ꝙ maleficꝰ est: quia herodes p̄r tuus illusus fuit a magis ꝓpt̄ ip̄m. sed duodecim viri venerabiles filij iudeoꝝ illic stātes. s. lazarꝰ: hysteriꝰ: antoniꝰ: iacob: iamnes: azarias: samuel: raguel: phinees: crispus: agrippa: ioachim ⁊ iudas ad oīa ista r̄ndentes. Prīo ꝙ Maria mr̄ iesu fuit despōsata ioseph in tēplo ⁊ publice corā tribubꝰ iudeoꝝ. iō nō est natꝰ ex fornicatione: cū ambo fuerint iusti ⁊ sine vlla rep̄hensione. Scd̄o ꝙ cū iesus tunc esset puer nō fuit cā mortis iudeoꝝ: potiꝰ herodes debuit ip̄m adorare tanq̄ messiā in lege promissum sic ꝑ̄ncipes sacerdotū ⁊ scribe dixerunt ei. Tertio fugit Joseph in egyptū: qꝛ sic ꝓphetauerat Osee ꝓp̄ha. xi. Ex egypto vocaui filiū meū. Quarto signa q̄ fecit non nisi a deo fieri p̄nt: ⁊ iō sꝑabat herodes aliq̄d signū videre ab eo fieri. Sic em̄ implete sunt q̄ttuor ꝓp̄hie. Prīa ē dauid ī ps̄. Om̄ lūbi mei ipleti sūt illusiōibꝰ: ⁊ nō ē sanitas ī carne mea. Afflictꝰ sū ⁊ hūiliatꝰ sū nimis rugiebā a gemitu cordis mei. Scd̄a ē Esa.

i. Filios enutriui ⁊ exaltaui: ip̄i aūt spreuerunt me. Tertia est Jerem. Thren̄. i. Oēs amici eiꝰ spreuerūt eā: ⁊ facti sūt ei inimici. Oēs qui gl̄ificabāt eā spreuerūt illā: q̄m̄ viderunt ignominiā eiꝰ. Et loquit̄ de ꝑsona xp̄i. Quarta est Abdie. i Oēs viri federis tui illuserūt tibi: inualuerūt adūsum te viri pacꝭ tue: q̄ comedūt tecū ponēt insidias subter te: nō ē prudētia ī eo. Uerificate sūt etiā tres figure. Prīa figura ē de Ezechia rege iuda quē spreuit Senacherib rex assyrioꝝ. iiij. Regꝭ xix. vbi dr̄. Spreuit te ⁊ subsannauit te o v̄go filia syō post tergū tuū mouet caput filia hierl̄m. Cui exprobrasti ⁊ queꝫ blasphemasti: ꝯ quē exaltrasti voceꝫ: Cōtra scm̄ isrl̄ ⁊ exprobrasti dn̄o ⁊c. Scd̄a figura est de sansone cui illudebāt philistei eruētes oculos eiꝰ ⁊ vinctū cathenis molere fecerūt. Judic. xvi. Tertia figura ē de Amon q̄ dehōestauit nūcios dauid. ij. Reg. x Statim aūt ponit̄ signū dīnitatꝭ in xp̄o in eo ꝙ herodes induit eū veste alba. Et ip̄e iesus nihil r̄ndebat. ꝙ cū in alba veste sꝑnit̄ ⁊ illudit̄: signat ꝙ p totiꝰ mundi pctīs in carne casta īmaculatꝰ agnꝰ est passurꝰ ⁊ sepeliēdus. Ezech. ix. Uir vnꝰ erat in medio eorū vestitꝰ lineis ⁊ gl̄ia dei isrl̄ assumpta est. Et dixit dn̄s ad eū. Trāsi p mediā ciuitatē in medio hierl̄m ⁊ signa thau sup frōtes virorū gemētiū ⁊ dolētiū sup cūctꝭ abomīatio nibꝰ q̄ fiūt in medio eiꝰ. Et Dan̄. vij. Aspiciebā donec throni positi sunt ⁊ antiquꝰ dierū sedit ⁊ vestimētū eiꝰ q̄si nix cādidū. tacuit aūt iesus ⁊ nihil fecit miraculi: qꝛ herodis incredulitas nō merebat̄ audire diuina: ⁊ dn̄s iactātiā declinabat. tacet: qꝛ defensione nō indiget. Ambiāt defendi q̄ timent vinci: nec accusationē tacēdo ꝯfirmat: ſ; despicit refellēdo: qꝛ melior ē cā q̄ nō defendit̄ ⁊ ꝓbat̄. susanna tacuit ⁊ vicit. Uigesimū nonū signū ē reductiōis. Nā herodes remisit iesum ad pylatuꝫ. Et facti sunt amici in ip̄a die herodes ⁊ pylatꝰ. nā antea inimici erāt adīuicē. O nephādū fedꝰ q̄d herodes ⁊ pylatꝰ ī occidēdo xp̄m ꝑpigerūt. O crudelissimi iudei ⁊ gētiles gn̄e ⁊ religione ac mēte sp diffidiꝭ ⁊ nūc in ꝑimēdo xp̄m īnocētē ꝯuenitꝭ. Sic em̄ iplete sūt q̄tuor ꝓp̄hie Prīa ē Job. xl. Cōcidēt eū amici ⁊ diuidēt illū negociatores. Secūda est dauid in ps̄. Alienigene amici facti sunt. Tertia est Ecclesiasti. xli. Caue ab amicis de s̄monibus improperij. Quarta est Thren̄. i. Omnes

amici ei⁹ spreuerūt eā ꝛ facti sunt ei inimi-
ci. Uerificate sunt etiaʒ due figure. Prima
figura est de iosaphat rege q̇ amicicia iun-
ctus ē achab: cui dixit hieu ꝓpheta. Impio
p̄bes auxiliū ꝛ his q̇ oderūt dn̄m amicicia
iūgeris ꝛ iō irā quidē dn̄i merebaris. ij. Pa
ral. xix. Scd̄a figura est de bachide ꝛ alchi
mo q̇ iuncti sunt amicicia adūsus iudā ma
chabeū ꝛ filios isrl̄. i. Machab. vij. Statim
q̄ʒ ponit̄ signū diuitat̄ in xp̄o in eo ꝙ pyla
tus dicit. Herodes remisit iesum ad nos
ꝛ ecce nihil dignū morte actū est ei. Nā ad
herodē mittit̄: ad pylatū remittit̄. ſ vterq̄ʒ
xp̄m nō esse reū ꝓnūciat. O indurati iudei
si xp̄s non meret̄ suo pctō mori ꝛ vos ip̄ʒ
vultis mori. ḡ cognoscite ꝙ ꝑ pctō vr̄o mo
ritur. Attēdite q̇d Esa. liij. dicat. Propt̄ sce
lus ppl̄i mei ꝑcussi eū ꝛ iniq̇tatē nō fecerit
neq̄ʒ dolus fuerit inuent⁹ in ore eius: ſ ipse
pctm̄ multoꝝ tulit. i. abstulit. ſ nō potuisset
auferre pctā hoīm nisi fuisset ver⁹ de⁹ Esa.
xliij. Ego sum ip̄e q̇ deleo iniq̇tates tuas ꝓ
pter me. O pylate cur aliene iniq̇tat̄ stimu
lis obseq̇ris? Quenā lex suadet vt innocē-
tem ꝯdēnes? Si ad exprobrandā duriciem
iudeoꝝ vel gentiliū fateris nec te nec hero
dem aliq̇d in occidēdo vel illudēdo xp̄o in
uenisse: cur aliene crudelitat̄ clamorib⁹ ob-
tempas? Cur nō absoluis iesuʒ quē ꝓbas
insonteʒ? ſ vt impleant̄ scripture absoluis
quidē iudicio quē crucifigis misterio. Tri
gesimū signū est liberatiōis. Per diē enim
solennē ꝯsueuerat pylat⁹ nō impiali legis
sanctione: ſ annua gētis cui ꝑ talia gaude
bat placere deuict⁹ ꝯsuetudīe dimittere eis
vnū vinctū quē voluissent. hēbat aūt vnuʒ
vinctū insignē q̇ dicebat̄ barrabas. Cōgre
gatis aūt iudeis dixit illis pylat⁹. Quē vul
tis dimittā vob̄ barrabā an iesuʒ q̇ dr̄ xp̄s
Data optiōe eligēdi quē vellēt: pontifices
ꝯcitauer̄t turbā vt mag̃ peterēt barrabā. O
q̄ʒtū fuit studiū pylati ad liberandū iesum
Prīo illis accusantib⁹ dic̄ se nihil cāe in eo
inuenisse. Scd̄o in incepto ꝑsistentib⁹ mit
tit ip̄m ad herodē vt exploret an ille aliq̇d
in eo sceleris inuenire possit: an dimittēdū
decernat. Tertio herodis volūtate agnita
nec inuēto ī iesu facinore: etiā plebis sn̄iaʒ
q̄rit cui vnū in pascha oʒ dimitti ꝛ ip̄m vo
lens dimitti interrogat. ſ q̄ʒto curiosi⁹ di-
mittere q̄rit: tāto crimiosiores ad ei⁹ mor-
tem inuenit. Exclamauit aūt vniuersa tur-
ba dicens. Tolle hunc ꝛ crucifige ꝛ dimit-
te nobis barrabā. O perfidi iudei ꝓ iesu la
tronē: ꝓ saluatore interfectorē: ꝓ datore vi
te ademptorē eligit̄. O ceci iudei q̇d facit̄?
salutē ꝑditis ꝛ vitā latrociniis ꝛ seditioni
bus infectā sumit̄. Patriā ꝛ regnū vestrū
xp̄o p̄fertis ſ libertatē amittitis atq̄ʒ in ex
tremā dānationē vos ꝯfertis. Sic em̄ im-
plete sunt q̄ttuor ꝓphetie. Prīa est Jacob
Geñ. xxxi. Fera pessima deuorauit filiū me
um ioseph. i. inuidia. Ita etiā pylat⁹ sciebat
ꝙ ꝑ inuidiā iudei tradidissent iesuʒ. Secū
da est Esa. iij. Lingua eoꝝ ꝛ adinuētiōes
eoꝝ ꝯtra dn̄m vt ꝓuocarent oculos maie-
statis eius. ppl̄m meū exactores sui spolia
uerunt: pctm̄ suū quasi sodoma p̄dicauer̄t
nec absconderūt. Tertia est Jere. xij. Frēs
tui ꝛ dom⁹ patris tui ip̄i pugnauer̄t aduer
sus me ꝛ clamauerūt plena voce. Reliqui
domū meā: dimisi hereditatē meā: dedi dile
ctā meā in manu inimicoꝝ ei⁹: facta ē mihi
hereditas mea quasi leo in silua: dedit ꝯtra
me vocē. Quarta est Threñ. iij. Aperuer̄t
sup me os suū oēs inimici mei. Uerificate
sunt etiaʒ tres figure. Prima figura est de
duob⁹ hircis quorum vn⁹ occidebat̄ ꝛ ali⁹
emittebat̄. Leuit. xvi. Scd̄a figura est de
ppl̄o abiiciente deū ꝛ petente regē hoīem.
i. Reg̃. viij. Tertia figura est de siba q̇ occi-
ditur ꝛ vrbs dimittit̄. ij. Reg̃ xx. Statim
q̄ʒ ponit̄ signū diuinitat̄ in xp̄o in eo ꝙ ꝓcu
la vxor pylati misit ad eū dicēs. Quid tibi
ꝛ iusto illi? multa em̄ passa sum ꝑ visum ꝓ
pter eū in ista nocte. O rabidi iudei pater
vester dyabolus nūc intelligēs ꝑ cruc̄ xp̄i
mysteriū ab eo auferri spolia hūane natu-
re nitit̄ passionē ei⁹ per mulierē impedire: ꝛ
vos passionē eius ꝛ cruceʒ festinatis. dya-
bolus cognoscit eū iustū: mulier cognoscit
eum iustum. Pylatus cognoscit eum iustū
ꝛ vos nitimini tanq̄ʒ iniustuʒ condemna
re. ps̄. Captabant in animaʒ iusti ꝛ sangui
nem innocentem condemnabunt. Et Esa.
liij. Justificabit ipse iustus seruus me⁹ mul
tos. ꝛ iniquitates eorum ipse portabit. O
impii iudei hoc est scelus grauissimum a
quo non potestis conuerti. Amos. ij. Su-
per tribus sceleribus israel ꝛ super quartū
non conuertam eum pro eo ꝙ vendiderit
pro argento iustuʒ. Et Abacuch. i. Impi⁹
preualet aduersus iustum: propterea egre-
dietur iudiciū peruersum. Trigesimū pri-
mū signū est ꝓclamatiōis. Nā iudei insta-
bant vocib⁹ magnis postulātes vt crucifige

retur:⁊ inualescebãt voces eoꝝ. Nos eniꝫ
legẽ habemꝰ ⁊ ſm legẽ dꝫ mori:q2 filiũ dei
se fecit. O seua impioꝝ ꝑfidia. O dira ꝑfi-
doꝝ crudelitas.que nõ solũ innocentẽ occi
dit:ſ3 pessimo mortis genere trucidauit. O
q̃ꝫta crudelitas nõ solũ occidere: ſ3 etiã cru
cifigere querũt vt pedibꝰ ⁊ manibꝰ ad lignũ
ꝯfixis morte vexaret̃ ꝓducta ne dolor citiꝰ
finiretur ⁊ in cruce diu videret̃. Sic eñ im
plete sunt q̃ttuor prophetie. Prima est ps̃.
Circũdederunt me vituli multi: thauri pin
gues obsederũt me. Apuerũt sup me os si
cut leo rapiẽs ⁊ rugiẽs. Scd̃a est Esaie.v.
Uinea dñi exercituũ domꝰ isrl̓ est. Expecta
ui vt faceret iudiciũ: ⁊ ecce iniq̃tas. ⁊ iusti-
ciã ⁊ ecce clamor. Tertia Job.xxxi. Aduer
sum me terra mea clamat. Quarta ẽ Esa.
lvij. Super quẽ dilatastis os ⁊ eiecistis lin
guã: Nunq̇d nõ vos filij scelesti ⁊ semẽ mẽ
dax: Uerificate sunt etiã tres figure. Pri-
ma figura est de archa dei.que cũ venisset in
castra: vociferatꝰ est oĩs isrl̓ clamore gran-
di ⁊ ꝑsonuit terra: ⁊ audierũt philistijm vo
cem clamoris. i. Reg.iiij. Scd̃a figura est
de gabaonitis q̇ clamauerũt ad dauid dicẽ
tes. Dent̃ nobis septẽ filij saul: ⁊ crucifiga-
mus eos dño. Et ait dauid. Ego dabo. Et
dedit eos in manꝰ gabaonitarũ q̇ crucifixe
runt illos in monte coraꝫ dño.ij. Reg.xxi.
Tertia figura est de daniele ꝯtra quem cla
mauerũt babylonij ad regẽ dicẽtes. Trade
nobis danielẽ: alioq̇n interficiemꝰ te ⁊ do-
mũ tuã. Uidit ergo rex ꝙ irruerẽt in eũ ve
hemẽter ⁊ necessitate compulsus tradidit
eis danieleꝫ. Dañ.xiiij. Statimq3 ponit̃ si-
gnũ diuinitat̃ in xp̃o in hoc ꝙ iudei dicũt
ip̃m esse filiũ dei. Clamant eñ ad pylatum
dicẽtes. Nos legẽ habemꝰ ⁊ ſm legẽ dꝫ mo
ri:q2 filiũ dei se fecit. O ceci iudei. Si habe
tis legẽ: nõne lex vr̃a ꝓphetat de xp̃o ꝙ sit
verꝰ filiꝰ dei: ps̃. Dñs dixit ad me filiꝰ meus
es tu: ego hodie genui te. ⁊ Esa.lxvi. Nũq̇d
ego q̇ alios parere facio: ip̃e nõ pariã dicit
dñs: Si ego generationem tribuo ceteris:
sterilis ero: dicit dñs deꝰ O insensati iudei
si ſm legẽ dꝫ mori: ergo agnoscite ip̃m esse
xp̃m. De quo Dañ.ix. dr̃. Et post hebdoma
das.lxij. occidet̃ xp̃s: ⁊ non erit eis ppl̓s q̇
euꝫ negaturꝰ est. O indurati iudei si filium
dei se fecit: nõne multis argumentis hoc vo
bis probauit: Joh̃.x. Etiã multis miracul̓
⁊ p̃cipue in suscitatiõe lazari voƀ vidẽtibꝰ
demõstrauit. Dixit eniꝫ pater scio q2 semꝑ
me audis. ⁊ in confirmationẽ huius dixit.
Lazare veni foras. ⁊ statim ꝓdijt qui erat
mortuꝰ. Itẽ apparet ĩ xp̃o diuinitas: quia
pylatꝰ cũ audisset hos sermones magis ti-
muit. ſ3 nõ de humanitate: ergo de diuinita-
te. Itẽ pylatꝰ dixit iudeis. Ego nõ inuenio
in eo cãm. Ergo iudicat ip̃m innocentem:
⁊ ita filiuꝫ dei. Preterea pylatꝰ exinde.s.ne
occideret eũ: q̃rebat aĩo ꝯstanti ip̃m dimit
tere. Abacuch.iij. Dñe audiui au.tu. ⁊ ti.

Trigesimũsecundũ signũ est alligatiõis.
Nã pylatꝰ tradidit iesum militibꝰ flagellan
dũ qui velauerũt faciẽ eiꝰ ⁊ ligauerunt euꝫ
ad columnã in medio pretorij: ⁊ percusser̃t
eũ flagellantes. Sic eñ implete sunt quat
tuor ꝓphetie. Prima est Job.ix. Cõmouet
terrã de loco suo: ⁊ columne eius concutiun
tur. Scd̃a est Cãti.v. Inuenerũt me custo
des qui circuierunt ciuitatẽ ꝑcusserunt me
⁊ vulnerauerunt me: tulerũt mihi pallium
meũ. Crura illius colũne marmoree. Ter-
tia est Jere.i. Ego quippe dedi te hodie in
columnã ferreaꝫ regibꝰ iuda ⁊ principibus
eius ⁊ sacerdotibꝰ eiꝰ ⁊ omni ppl̓o terre: ⁊
bellabunt aduersum te. Quarta est.i. Ma
chaƀ.xiij. Circũposuit colũnas magnas: ⁊
sup colũnas arma ad memoriã eternã Ue
rificate sunt etiã quattuor figure. Prima ẽ
de moyse q̇ velat̃ facie. Exod̃.xxxiiij. Scd̃a
figura est de altari olocaustoꝝ qd̃ purpu-
reo palleo erat ꝯtectũ. Nume.iiij. Tertia fi
gura ẽ de Achior ligato ad arborẽ. Judith
vi. Quarta figura est de sansone quẽ phili
stei ligauerũt duobꝰ nouis funibꝰ ad ꝑtrã.
Judicũ.xv. Statim aũt ponit̃ signũ diuini-
tatis in xp̃o. Cuꝫ eñ pylatꝰ dixit ei. Nescis
q2 ꝑtãtẽ habeo dimittere te ⁊ crucifigere te
Rñdit iesus. Nõ haberes in me ꝑtãtẽ vllã
nisi datũ esset tibi desuꝑ. Cũ eñ adã esset
in paradiso: extẽdit manũ suã vt acciperet
de fructu sciẽtie boni ⁊ mali: alligatꝰ fuit pe
ne mortis: funiculo reatꝰ sui. Nõ poterat au
tẽ solui ab hac pena ⁊ obligatiõe nisi ꝑ alli
gationẽ xp̃i innocẽtis ad colũnã ps̃. Dñs
soluit cõpeditos: dñs illumiãt cecos. Et Je
re.lij. Cũq3 cõpleueris legere librũ istũ.i.ac
cusare iesum xp̃m: ligabis ad eũ lapidem ⁊
ꝓijcies eũ in mediũ ⁊ dices. Sic submerge
tur babylon.i. tollet̃ ꝑna mort̃: ⁊ non ꝯsur
get a facie afflictõis.i. terre dãnatõis: ſ3 dis
soluet̃.s. ꝑtãs dyabolice dñatiõis. Et Eze-
chiel̓.iij. Et tu fili hoĩs: ecce data sũt sup te
vincula: ⁊ ligabũt te in eis: ⁊ linguã tuã ad

herere faciã palato tuo ⁊ eris mutꝰ nec q̃ſi
vir obiurgãs: qꝛ domꝰ exaſperãs eſt. Et Da
nielis. iij. Ligatis manibꝰ ⁊ pedibꝰ miſerũt
eũ in fornacẽ ignis ardẽtis. ſ. ꝑ flagellatio
nem durã xp̃i. Itaq; deſuꝑ fuit datũ. i. p̄de
ſtinatũ vt pena mortꝪ ꝓ debito pctĩ diſſolue
retur ab hoĩe ꝑ alligationẽ xp̃i q̇ venit de
ſuꝑ. i. a p̃re. Trigeſimũtertiũ ſignũ eſt co
ronationis. Nã milites plectẽtes coronaꝫ
de ſpinis impoſuerũt capiti ieſu ⁊ veſte pur
purea circũdederũt eũ. Et dabãt ei alapas
Exijt ergo ieſus portãs coronam ſpineã ⁊
purpureũ veſtimentũ: ⁊ dixit eis pylatus.
Ecce hõ. Sic eñ implete ſunt q̃ttuor ꝓphe
tie. Prima eſt Job. xxxi. Pro frumento. ſ.
miraculoꝝ oriť mihi tribulus: ⁊ ꝓ ordeo. ſ.
doctrine ſpina ſcꝫ corona ſpinea. Scd̃a eſt
Canti. iij. Egredimini filie ſyon ⁊ videte re
gem ſalomonẽ in dyademate. ſ. corona ſpi
nea q̊ coronauit eũ mater ſua. ſ. ſynagoga
Tertia eſt Ezech. xxviij. Erit domꝰ iſrľ of-
fendiculũ amaritudĩs ⁊ ſpina dolorẽ infe-
rens vndiq; ꝑ circuitũ eoꝝ q̇ aduerſanť ei.
Quarta eſt Eſa. vi. Indumẽto iuſticie cir-
cundedit me q̃ſi ſponſum decoratũ corona.
Uerificate ſunt etiaꝫ q̃ttuor figure. Prima
figura eſt de ariete inter vepres in ſacrificio
abrahe. Geñ. xxij. Scd̃a figura ẽ de dauid
quẽ ſaul ⁊ viri eiꝰ cinxerũt in modũ corone
vt occiderẽt eũ. Tertia figura ẽ de hur quẽ
iudei ſuffocabant ſputis: vt dic̃ mgr̃ hyſto
riarũ. Quarta eſt ſemei q̇ maledixit dauid
⁊ ſuꝑ eũ ſpuit proijciẽdo lapides lutũ ⁊ li-
gna. ij. Reg. xvi. Statim aũt poniť ſignuꝫ
diuinitatꝪ in xp̃o. Tum: qꝛ iudei veniebant
ad euꝫ ⁊ genuflectebãt ei dicẽtes. Aue rex
iudeoꝝ. lꝫ eñ deriſorie genuflecterẽt ante ie
ſum: qꝛ tñ ip̃e non erat fatuꝰ nec intellectu
priuatꝰ niſi eſſꝫ verꝰ deꝰ nõ ꝑmitteret ſe ado
rari adoratiõe latrie. Tũ etiã qꝛ ſi nõ fuiſſꝫ
verꝰ rex iudeoꝝ corripuiſſet eos de falſitate
qꝛ hõ iuſtꝰ nõ tolerat falſa dici de ſe. Tũ eti
am qꝛ pylatꝰ exiuit ad iudeos foras ⁊ dixit
eis. Ecce adduco eũ vobis foras vt cogno-
ſcatis qꝛ in eo nullã cãm inuenio. Et ſic ap
paret ꝙ iſtis teſtimonijs nullũ pctm̃ fuit ĩ
xp̃o: g̊ fuit deꝰ. Trigeſimũquartũ ſignũ ẽ
lauatiõis. Nã pylatꝰ vidẽs ꝙ nihil ꝓficeret
ad liberationẽ ieſu: ſed magꝪ tumultꝰ fieret
accepta aq̃ manus lauit corã pplo q̃ſi ꝓte
ſtans ſe inuite xp̃m ꝯdẽnare. O pylate per
uerſe ſi potes eũ oĩno liberare qꝛ nullã cãm
in eo inueniſti. ſꝫ neq; herodes: etiaꝫ qꝛ po

teſtatẽ habes dimittere ip̃m: cur lauas ma
nus tuas ad ip̃m ꝯdẽnandũ? Nũq̇d carior
eſt tibi fauor pplĩ iudeoꝝ ad effundẽdum
ſanguinẽ innocẽtẽ q̃ꝫ fauor xp̃i ad te in ce
lis introducendũ? Quid lauas manꝰ appa
renter q̃s coinq̇nas in ſanguine xp̃i vehe-
menter? Sic eñ ĩplete ſunt q̃ttuor ꝓphie.
Prima eſt Deut. xxi. Lauabũt manꝰ ſuas
ſuꝑ vitulã ruffam. i. xp̃m. ⁊ dicẽt. manꝰ nr̃e
nõ effuderunt hũc ſanguinẽ. Scd̃a eſt ps̃.
Manꝰ ſuas lauabit in ſanguĩe videlꝫ xp̃i.
Tertia eſt Prouẽ. xxx. Eſt gñatio q̇ ſibi mũ-
da videť ⁊ nõ eſt lota a ſordibꝰ ſuis. Quar
ta eſt Ezech. xvi. Aqua non es lota in ſalu
tem. Uerificate ſunt etiã due figure. Prĩa
figura ẽ de rege achis q̇ a ſe expulit dauid
ſe excuſando. i. Reg. xxix. Scd̃a ẽ de dauid
qui ſedens in cathedra ſe excuſat de morte
abner corã pplo. ij. Reg. iij. Statim auteꝫ
poniť ſignũ diuinitatꝪ in eo ꝙ pylatꝰ dixit.
Innocẽs ego ſum a ſanguine iuſti huiꝰ. O
pylate ſi xp̃s eſt iuſtꝰ vt tu dicis: cur non li
beras eũ q̇ iniuriã a iudeis patiť? Si tu es
miniſter legꝪ cur iuſtũ ꝯdẽnas? qm̃ lex ꝓpť
trãſgreſſores poſita ẽ. Job. xxix. Cõterebã
molas iniq̇ ⁊ de dentibꝰ illiꝰ auferebã p̄daꝫ.
O ꝑuerſe pylate ſi tu es innocẽs: quõ au-
des mittere manũ in xp̃m dñi? Un̄ dauid
i. Reg. xxvi. dic̃. Quis eñ extẽdet manum
ſuam in xp̃m dñi ⁊ innocẽs erit? viuit dñs
qm̃ filij mortis eſtis vos q̇ non cuſtoditis
dñm vr̃m xp̃m dñi. hec ibi. Sic eñ implẽ-
tur q̃ttuor ꝓphie. Prĩa eſt Joſue. xx. Loq̇-
tur corã ſenioribꝰ ea q̇ ſe cõprobẽt innocẽ-
tem. Scd̃a ẽ ps̃. Effuderũt ſanguinẽ inno
centẽ. Tertia eſt Jere. ij. Dixiſti abſq; pctõ
ego ſũ innocẽs ego ſũ. Ecce ego iudicio cõ
tendã tecuꝫ eo ꝙ dixeris nõ peccaui. Q̃rta
ẽ Johel. iij. Iniq̇ egerũt in filios iuda ⁊ ef-
fuderũt ſanguinẽ innocẽtẽ in terra ſua. Ec
ce q̊ mõ ab inimicꝪ dr̃ iuſtꝰ ⁊ innocẽs. Tri
geſimũquintũ ſignũ ẽ imꝓcatiõis. Tũc ei
rñdẽs vniũſus ppl̃s dixit. Sãguis eiꝰ ſuꝑ
nos ⁊ ſuꝑ filios nr̃os. O iniq̇ iudei veſtra
vox ſanguinẽ innocẽtẽ fundit. O indurati
iudei crudelẽ hereditatẽ filijs vr̃is relinq̇tꝪ.
Audite q̇d dñs dicat ꝑ ꝓphetã Oſee. xij.
Ad iracũdiã me ꝓuocat effraim in amari-
tudinibꝰ ſuis: ſanguis eiꝰ ſuper eũ veniet ⁊
opprobriũ eiꝰ reſtituet ei dñs deꝰ ſuꝰ. O ce
ci iudei quõ dicitꝪ pylatũ ĩnocẽtẽ in effuſio
ne ſanguĩs xp̃i in cuiꝰ p̄toriũ ingredi nolui
ſtis ne ꝯtaminaremini ſꝫ mãducaretꝪ paſcha

Si ē innocēs cur innocētiam eiꝰ nō appro
batis? Sāguis xp̄i in remissionē pctoꝝ ef-
fundēdus ē vt pꝫ ꝑ q̄ttuor ꝓphias. Pria ē
Esa. lxiij. Aspsus ē sanguis coꝝ sup vesti-
menta mea ⁊ oīa indumēta mea inq̄naui.
dies eñ vltionis in corde meo. s. ꝯ iudeos.
annꝰ redēptiōis mee venit. s. ꝓ fidelibꝰ. Cir
cūspexi ⁊ nō erat auxiliator. q̄siui ⁊ nō fuit
ꝗ adiuuaret. Scd̄a ē Jere. xxvi. Locuti sūt
sacerdotes ad p̄ncipes ⁊ ad oēm pplm̄ di-
centes. Judiciū mortꝭ ē viro huic: qꝛ ꝓphe-
tauit adūsum ciuitatē istā sic̄ audistis auri
bus vr̄is. Et ait Jeremias ad oēs p̄ncipes
⁊ vniūsum pplm̄ dicēs. Dn̄s misit me vt ꝓ
phetē ad vniūsam ciuitatē hāc. Ecce ego ī
manibꝰ vr̄is sum: facite mihi qđ bonū ⁊ re
ctuꝫ est. verūtn̄ scitote ⁊ recognoscite ꝙ si
occideritꝭ me sanguinē innocentē tradetꝭ ꝯ
vosmetipsos. Jn veritate eñ misit me dn̄s
Tertia est Ezech. xxiiij. Ve ciuitati sangui
nū. Sāguis eñ in medio eiꝰ est sup limpi-
dissimā petrā effusus ē ne operiet̄. Ve ciui
tati sanguinū cuiꝰ ego grandē faciā piraꝫ.
Quarta est Jone. i. Quesumꝰ dn̄e ne peā-
mus in aīa viri istius ⁊ ne des sup nos san
guinē innocentē: qꝛ tu dn̄e sic̄ voluisti feci-
sti. Verificate sunt etiā q̄ttuor figure. Pri-
ma figura est de Joseph. de q̊ dr̄ Gen̄. xlij.
En sanguis eiꝰ exq̄rit̄. nā frēs eiꝰ ob īuidiā
q̄rebāt sanguinē eiꝰ effundere. Scd̄a figu-
ra est de agno paschali cuiꝰ sanguis debe-
bat effundi ⁊ poni super vtrū q̄ꝫ postē domꝰ
electoꝝ in signū saluatiōis eoꝝ ⁊ reproba
tionis egyptioꝝ infideliū. Exo. xij. Tertia
figura est de vitulo offerēdo in sacrificiū cu
ius sanguis debebat poni sup altare vt dr̄
Leuit̄. i. Quarta figura ē de amalechite de
q̊ dixit dauid. Quare non timuisti mittere
manū tuā ⁊ occidere xp̄m dn̄i: sanguis eiꝰ
sup caput tuū. Os eñ tuū locutū ē adūsuꝫ
te. Statim aūt ponit̄ signū diuinitatꝭ in xp̄o:
qꝛ mox vt iudei imp̄cati sunt sibiipis vin-
dictā sanguis xp̄i: fuerūt in ꝓfluuio sangui
nis. vn̄ emittebāt sanguinē viuū: ⁊ sic dein
ceps ista die patiunt̄ fluxū sanguis tā viri
q̄ꝫ mulieres ipsoꝝ. Ecc̄. xxvij. Effusio san-
guis in rixa supboꝝ: ⁊ maledictio illoꝝ au
ditus grauis. Cōpleta ē etiā ꝓphia q̄ poni
tur Ezech. vij. Fac ꝯclusionē: qm̄ terra ple-
na ē iudicio sanguinū: ⁊ ciuitas plena iniq̄
tate. Et adducā pessimos de gētibꝰ: ⁊ possi-
debūt domꝰ eoꝝ: ⁊ q̄escere faciā supbiā po
tentiū ⁊ possidebūt sanctuaria eoꝝ. Angu-
stia supueniēte req̄rēt pacē: ⁊ nō erit. Con-
turbatio sup cōturbationē veniet: ⁊ auditꝰ
sup auditū. Et q̄rēt visionē a ꝓpheta ⁊ nō
erit. ⁊ lex pibit a sacerdote: ⁊ ꝯsiliū a senio
ribꝰ. Rex lugebit: ⁊ principes induent̄ me
rore: ⁊ manꝰ ppl'i terre ꝯturbabunt̄. Scd̄m
viā eoꝝ faciā eis: ⁊ ſm iudicia eoꝝ iudica-
bo eos. Et sciēt qꝛ ego dn̄s. ⁊ factū ē. h̄ ibi.

Trigesimūsextū signū ē diffinitiōis. Ju- 36
dei autem clamabāt ad pylatū dicētes. Si
hūc dimitt̄ꝭ nō es amicꝰ cesaris. Oīs eñ q̄
se regē fac̄ ꝯdicit cesari. Pylatꝰ g̊ cū audis-
set hos ſmones adduxit foras iesum ⁊ se-
dit ꝓ tribunali: deditq̄ꝫ sn̄iam adūsus iesuꝫ
dicēs. Gens tua ⁊ pontifices tui iesu xp̄e
multipl'r ꝓbauerūt te voluisse vsurpare do
miniū ⁊ regnū iudeoꝝ vt esses rex ipsoꝝ q̄
dicūt se nō h̄re regē nisi cesarē. Et qꝛ ꝯ de-
creta p̄ncipū romanoꝝ fecisti. ppterea iu-
dico te p̄mo ⁊ sentētio eleuari ī cruce extra
ciuitatē hierl'm in loco caluarie: donec com
plete moriaris: ꝑ quā mortē respublica iu-
deoꝝ salua fiat. Sil'r tecū parit̄ duos cruci
figi latrones ꝯuictos in sceleribꝰ suis q̄ sūt
Dismas ⁊ Gesmas. Dismas a dextris: ⁊
Gesmas a sinistris. Tu vero tanq̄ꝫ rex in
medio ipoꝝ ī cruce resideas. Lata ē h̄ sn̄ia
ī loco q̄ dr̄ lycostratos ī pasceue pasche ho
ra q̄si sexta. Tūc g̊ tradidit illū eis vt cruci-
figeret̄. O insatiabil' furor sacrilegoꝝ non
cessatꝭ: ſz magꝭ instatꝭ. Nūq̄d accusatiōes q̄s
ꝯ iesum attulistis sollicita īterrogatiōe py
lati euacuatas audistis? O īpudici iaꝫ ad
solas p̄ces redit: vt postulādo ⁊ vociferan
do ꝑficiatꝭ qđ crimināndo neq̄tis. O pylate
q̄d cāe in xp̄o īuenisti ꝙ petitiōi iudeoꝝ fie
ri satꝭ voluisti? Vn̄ illū regē iudeoꝝ cōpro-
basti: quē tā turpit̄ ꝯdēnasti? Sic eñ īple-
te sunt q̄ttuor ꝓphie. Pria est Job. xiij. Si
fuero iudicatꝰ: scio ꝙ iustꝰ inueniar. Quis
ē q̄ iudicet̄ mecū? Veniat. Et. xxxiij. Quis
est vir qui bibit subsannationē q̄si aquam?
Qui gradit̄ cum operantibus iniquitatē: ⁊
ambulat cū viris impijs. Secūda est Esa.
liij. Tradidit in mortem animam suam: ⁊
cum iniquis reputatus est. Tertia est Jere
mie. v. Circuite vias hierusalē: aspicite ⁊ cō
siderate ⁊ q̄rite in plateis eiꝰ an inueniatis
virum querentem fidem ⁊ facientem iudi
cium. Multiplicate sunt preuaricationes
eorum: confortate sunt auersiones eorum.
Negauerunt dominum ⁊ dixerunt. Nō est
ipe. Recesserūt ⁊ abierūt ⁊ iudiciū paupis

non iudicauerunt. Quarta est Abacuch.i.
Dñe in iudiciũ posuisti eũ ⁊ fortem vt corri
peres fundasti euȝ. Mũdi sunt oculi tui ne
videas maluȝ: ⁊ respicere ad iniq̃tatẽ non
poteris. Quare nõ respicis sup iniqua agẽ
tes ⁊ taces deuorãte impio iustiorẽ se. Ve-
rificate sunt etiã tres figure. Prima figura
est de Johel ⁊ Abia filijs Samuelis pphe
te q̃ declinauerũt post auariciã: acceperũtq̧
munera ⁊ peruerterũt iudiciũ.i. Reg.viij.
Sic fecit hodie pylat⁹ aduersus iesum. Se
cunda figura est de Juda q̃ iudicauit Tha-
mar esse cõburendã: qꝛ credidit eã fuisse cũ
alio viro fornicatã: nec inquisiuit veritatẽ.
Gen.xxxviij. Tertia figura est de dauid q̃
male iudicauit cõtra Miphiboseth.s. vt si-
ba haberet oẽs possessiones ei⁹: nec reuoca
uit sñiaȝ cognita ỽitate.ij. Reg.xvi. ⁊ xix.
Statim aũt ponit̃ signũ diuinitatis in xpo
qꝛ ptãtem dyaboli sup hoĩes abstulit. Nã
qꝛ hõ peccãdo deum offenderat: iõ iuste hõ
ptãte dyaboli subdit⁹ fuerat. Sȝ in sñia p-
lata ꝯtra xp̃m dyabol⁹ excessit modũ ptãtꝭ
sibi tradite a deo: machinãdo in mortẽ xp̃i
q̃ nõ habebat meritũ mortis cũ esset absq̧
pctõ. iõ iusticia xp̃i dyabol⁹ vict⁹ est: qꝛ cuȝ
in eo nihil dignũ morte inueniret: tñ suasit
pylato vt diffiniret ei⁹ morteȝ. Propterea
iustũ fuit vt debitores quos tenebat liberi
dimitterent̃. Joh.xij. Nũc iudiciũ est mũdi
nũc p̃nceps hui⁹ mũdi eijciet̃ foras. ⁊ Esa.
lij. Gratis venũdati estis ⁊ sine argento re
dimemini. ⁊ ps̃. Verũtamen deus redimet
aĩam meaȝ de manu inferi cũ acceperit me
Et Jere.xxxi. Redimet dñs iacob ⁊ libe-
rabit eũ de manu potẽtioris. Trigesimũse
ptimũ signũ est deportatiõis. Judei aũt sus
ceperũt iesum cũ militib⁹ ⁊ eduxerũt. Et ba
iulans sibi crucẽ exiuit in euȝ q̃ dr̃ caluarie
locũ. Cũ aũt ducerẽt eũ apphẽderũt symo
nem quẽdã cyrenẽsem venientẽ de villa: ⁊
ĩposuerũt illi crucẽ portare post iesum. p̃mo
dñs crucẽ portauit: postea symoni ĩposita ẽ
quẽ exeuntes obuiã habuerũt. O indurati
iudei nõ cõpulistis symonẽ portare cruceȝ
iesu vt penã ei⁹ alleuiaretꝭ: ſ; vt mortẽ ei⁹ in
cruce accelerarẽtꝭ. Seq̃bat̃ aũt illum multa
turba ppl'i. ſ; nõ eadẽ mẽte: qꝛ mali seq̃bãt̃
vt moriẽtẽ leti aspicerẽt. mulieres aũt plã-
gebãt ⁊ lamẽtabant̃ moriturũ quẽ viuere
desiderabant. O scelerati iudei aspicite la-
chrymas mulierũ ⁊ viroꝝ dolentiũ: emolle
scat cor vestruȝ. Quis vobis erit medic⁹ in
sanatiõe languoꝝ? Sic eñi implete sunt q̃t-
tuor pphetie. Prima est Job.xxxi. Hume-
rus me⁹ a iũctura sua cadit: ⁊ brachiũ meũ
cũ suis ossib⁹ ꝯfrangat̃: pondus dñi.i. crucẽ
ferre non potui. humero meo portaui illud.
Scd̃a est Ecc̃.vi. Subijce humerũ tuum ⁊
porta illã.s. crucẽ: ⁊ ne accidieris in vincul'
eius. In nouissimis eñi inuenies requiẽ in
ea: ⁊ ꝯuertet̃ tibi in oblectationẽ. Decor ei'
vite est in illa ⁊ vincula illius alligatura sa
lutaris. Tertia est Esa.xxij. Dabo clauem
(id est crucẽ) dom⁹ dauid.i. padisi. sup hu-
merũ ei⁹: ⁊ apiet ⁊ nõ erit q̃ claudat ⁊ clau
det: ⁊ nõ erit q̃ apiat: ⁊ figã illuȝ paxillũ in
loco fideli: ⁊ erit soliũ gl'ie domui p̃ris sui:
⁊ suspendã super eũ oẽm gl'iam dom⁹ p̃ris
ei⁹. Quarta est Jere.x. Ve mihi sup cõtri
tione mea: pessima plaga mea. Ego autem
dixi: hec infirmitas mea est ⁊ portabo illã:
omẽs funiculi mei dirupti sunt. Verificate
sunt etiã q̃ttuor figure. Prima figura est de
ysaac q̃ portauit ligna sup humeros suos:
sup q̃ debebat imolari. Gen.xxij. Scd̃a fi-
gura est de filijs isrl' q̃ eũtes ad p̃liũ contra
philisteos: portabãt archam federis dñi.i.
Reg.iiij. Tertia figura ẽ de vidua sarepta
na q̃ portabat sup humeros duo ligna.iij.
Reg.xvij. Quarta figura est de viris q̃ por
tauerũt palmitẽ cũ vua. Nume.xiij. Statiȝ
aũt ponit̃ signũ diuinitat' in xp̃o: qꝛ cõuer-
sus ad ml'ieres dixit. Filie hierusalẽ nolite
flere sup me: ſ; sup vosip̃as flete ⁊ sup fili-
os vr̃os: q̃m ecce veniẽt dies in q̃b⁹ dicet̃
beate steriles ⁊ vẽtres q̃ nõ genuer̃t ⁊ vbe
ra q̃ nõ lactauerũt. tũc incipiẽt dicere mon
tib⁹ cadite sup nos: ⁊ collib⁹ opite nos: qꝛ si
in viridi ligno h̃ faciũt: in arido q̃d fiet? Nã
cũ dñs nouerit q̃ sunt ei⁹: p̃termissa furentꝭ
ppl'i turba ad amãtes ⁊ plãgẽtes se femi-
nas oculos ⁊ ora ꝯuertit dicẽs. Ne lamẽte
mini me moriturũ cui⁹ cito resurrectio mor
tem soluere põt cui⁹ mors ⁊ ip̃am mortẽ ⁊
ipsi⁹ mortis auctorẽ destruet: vos poti⁹ ve-
strasq̧ ꝓgeniẽ dignis lachrymarũ fonti-
bus abluite ne cũ pfidis dãnemini in vltio
ne mee cruc̃.s. die romane obsidiõis ⁊ ca-
ptiuitatꝭ. tũc eñi ĩminente hostili clade erũt
q̃ aufugere q̃rãt ⁊ alta q̃q̧ vel abdita refu
gia q̃b⁹ abscõdant̃ exq̃rãt. Si eñi ego q̃ suȝ
lignũ viride sine peccato de hoc mũdo absq̧
igne passionis non exeo: quid erit de vob
impijs qui estis lignum aridum absq̧ hu
more gratie? Esa.ix. Factus est principat⁹

super humerũ eius ⁊c̄. Tricesimũoctauuz signũ est crucifixionis. Nã postq̄ȝ venerunt in locũ q̇ vocat̄ caluarie ibi crucifixerũt euȝ ⁊ cũ eo duos latrones vnũ a dextris ⁊ alterũ a sinistris. O execrabilis iniq̄tas iudeoꝝ que quasi latronẽ crucifigit oĩuȝ redẽptorẽ. Christus enĩ nõ in tẽplo aut in ciuitate: sed extra portaȝ passus ⁊ crucifixus est: vt veritas rñderet figure. Naȝ vitulꝰ ⁊ hircꝰ qui in solẽnissimo sacrificio ad expiationeȝ totius multitudinis offerebant̄ extra portã cõburebant̄ vt precipit̄. Leuit. xvi. Unde dicit̄ Heb. xiij. Quoꝝ aĩaliũ offert̄ sanguis pro pctõ in scã ꝑ pontificẽ hoꝝ corpa cremant̄ extra castra ꝓpter qd̄ ⁊ iesus vt sanctificaret per suũ sanguinẽ ppl'm extra portã passus est. Extra portã vrbis hierusalẽ erãt loca vbi truncabant̄ capita dãnatoꝝ ⁊ caluarie. i. decollatoꝝ sumpserunt nomẽ. ꝓpterea ibi crucifixꝰ est xp̄s: vt vbi priꝰ erat area dãnatorũ ibi erigeret̄ vexillũ saluandoꝝ. Sic enĩ implete sunt tres ꝓphetie. Prima est Gen̄. xl. Suspẽdet te in cruce. Secũda est Hester. viij. Ipsum affigi cruci iussit. Tertia est. i. Esdre. vi. Crucifigat̄ in ligno. Uerificate sunt etiã quattuor figure. Prima figura est de serpẽte eneo suspenso in palo ad cuiꝰ aspectũ liberabãt̄ oẽs ꝑcussi a serpẽtibꝰ Nũe. xxi. Secũda figura est de v̄ga Moysi per quã ppl's israel egrediẽs de egypto ꝑ diuisioneȝ maris rubri saluatꝰ est ⁊ pharao cũ egyptijs submersus est. Exo. xiiij. Tertia figura est de virga contra quaȝ Moyses expãsis manibꝰ extendit̄ vt amalech vinceret̄. Exod. xvi. Quarta figura est de archa noe ꝑ quaȝ saluãt̄ q̇ ingressi sunt in ea: ⁊ illi qui foris sũt diluuio ꝑierũt. Gen̄. ix. Siliter Isaac est sup struẽ lignoꝝ sup altari ⁊ abraham extẽdit manũ cũ gladio vt occidat euȝ Gen̄. xxij. statim aũt ponit̄ signũ diuitatꝭ in xp̄o. q: cuȝ inter latrones crucifigit̄, accipit iudiciariã ptãtẽ a deo patre. naȝ duo latrones vnꝰ ad dexterã ⁊ aliꝰ ad sinistrã cũ xp̄o crucifigunt̄ vt in ipsa patibuli spẽ: demonstraret̄ illa que in iudicio ipsiꝰ oĩuȝ hoĩuȝ facienda est discretio. Ipsa enĩ crux tribunal fuit in medio cuiꝰ iudice cõstituto vnꝰ q̇ credidit liberatꝰ: alter q̇ insultauit dãnatus est significabat q̇d facturꝰ est de viuis ⁊ mortuis. alios positurꝰ ad dexterã ⁊ alios ad sinistrã. Job. xxxvi. Causa tua q̄si impij iudicata ẽ ꝓpterea iudiciũ cãmq̄ȝ recipies. quia enĩ pro dei iusticia pugnauit ⁊ vicit ⁊ iniuste iudicatꝰ est: ideo ex merito obtinuit vt ꝫm dei iusticiã iudex esset. Apoc̄. iij. Ego vici et sedi in throno patris mei. in throno autẽ intelligit̄ iudiciaria ptãs. ps̄. Sedet sup thronũ ⁊ iudicat iusticiam. Et dan̄. vij. dr̄. Antiquus dierũ sedit ⁊ filiꝰ hoĩs ꝑuenit vsq̄ȝ ad antiquũ dierũ ⁊ dedit ei ptãtẽ ⁊ honorẽ ⁊ regnum. vñ auctoritas iudicãdi est apud patrem a quo filiꝰ accepit ptãtem iudicandi.

Tricesimũnonũ signũ est orõnis. Naȝ iesus in cruce p̄mũ v̄bũ ad patrem ꝓtulit dicẽs Pater ignosce illis: q: nesciũt q̇d faciũt O indurati iudei iesus tãq̄ȝ sacerdos ꝓ vobis orat. Zach. iij. Ostẽdit mihi dñs iesum sacerdotẽ magnũ q̇ stat coram angelo dñi. nec frustra orat sȝ ꝓ eis qui passionẽ suam crediderint impetrat. O ꝑfidi iudei nõ orat ꝓ vobis q̇ per inuidiã ⁊ superbiã queȝ filiũ dei intellexistis negastis ⁊ crucifixistis. sed ꝓ his qui ȝelũ dei habẽtes. sȝ nõ ꝫm sciam: nesciũt q̇d faciũt. Nõ orat ꝓ oĩbꝰ crucifixoribus neq̄ȝ etiã ꝓ oĩbꝰ qui erãt crediturí in eũ sed ꝓ his qui erãt p̄destinati vt ꝑ ipsũ vitã cõsequerent̄ eternã. Sic enĩ implete sũt q̄tuor ꝓphetie. Prima est Gen̄. xi. Quia ꝓpheta est orabit ꝓ te ⁊ viues. Secunda est Tob. iij. Ingemuit ⁊ cepit orare cum lachrymis. Tertia est Esaie. liij. Ipse pctm̄ multorum tulit ⁊ ꝓ trãsgressoribus orauit.

Quarta est ps̄. Pro eo vt me diligerẽt detrahebãt mihi ego aũt orabam. Uerificate sũt etiã q̄tuor figure. Prima est de moyse qui orauit ad dñm vt tolleret serpẽtes a populo suo ⁊ exauditꝰ est. Nũe. xxi. Secunda figura est de dauid q̇ fleuit absolon licet fuisset ꝑsecutꝰ ab eo vsq̄ȝ ad mortẽ. ij. Reguȝ. xviij. Tertia ẽ de Heliseo q̇ orauit ad dñm ⁊ aperuit oculos pueri ponẽs baculũ super ipsum. iiij. Reg̃. vi. Quarta figura est de Esdra quo orãte ⁊ plorãte collectꝰ est ad eũ cetus grãdis. i. Esdre. x. Statim autẽ ponit̄ signũ diuitatꝭ in xp̄o in eo ꝙ oĩs turba coꝝ qui sil' aderãt ad spectaculũ istud ⁊ videbãt signa q̄ fiebãt: ꝑcutiẽtes pectora sua reuertebãt̄. ꝙ enĩ ꝑcutiũt pectora in signũ pñie ⁊ lucꝰ dupliciter põt ĩtelligi. vel ꝙ illi q̇ eũ in vita dilexerãt ĩiuste occisum dolebãt. vel ꝙ illi q̇ eiꝰ mortẽ impetrauerãt: hunc in morte ampliꝰ glorificatũ tremebãt. Sȝ gẽtiles mõriẽte xp̄o deũ timẽtes: aperte ꝯfessiõis voce deũ glorificãt dicẽtes. Uere filiꝰ dei erat hõ iste. Iudei vero solũ ꝑcutiẽtes pectora: silẽtes domũ reuertebãt̄ q̇ in die pẽthecostes

ad p̄dicationē petri cōuersi sunt ad xp̄m ⁊
baptizati sunt q̄ fuerūt tria milia. Actuū.ij.
Quadragesimū signū est diuisiōis. Nam
milites cū crucifixissent iesum: acceperūt ve
stimēta eiꝰ: ⁊ fecerunt q̄tuor ptes vnicuiqꝫ
militi ptē ⁊ tunicā: erat aūt tunica incōsuti-
lis desup cōtexta p totū. Dixerūt ergo adin-
uicē, nō scindamꝰ eā s; sortiamur de illa cuiꝰ
sit. Et milites q̄dē hoc fecerūt O milites ra
pacissimi. quid vilitat̄ in Jesu inuenistis: vt
ipsuꝫ nuduꝫ crucifigeret. Latronibꝰ vestes
reliq̄stis ⁊ hūc innocentē denudastis. Cōtē-
ti esse debet̄ stipēdijs vestris: vt neminē cō-
cutiatis, ⁊ ecce pauperē spoliat̄. Sic em̄ im-
plent̄ q̄tuor ꝓphetie. Prima ē Job.xxxiij.
Tabescet caro eiꝰ ⁊ ossa que tecta fuerāt nu
dabūt̄. Secūda est ps̄. Diuiserūt sibi vesti
mēta mea: ⁊ sup vestē meā miserūt sorteꝫ.
Tertia est Amos.ij. Robustꝰ corde inter
fortes nudus fugiet in die illa. Quarta est
Michee.i. Sup hoc plangā ⁊ vlulabo. va-
dā scꝫ in crucē spoliatꝰ ⁊ nudus. Faciā plan
ctū velut draconū ⁊ luctū q̄si strutionū. Ve
rificate sunt etiaꝫ q̄ttuor figure. Prima fi-
gura est de noe inebriato ⁊ nudato in taber-
naculo suo. Gen̄ ix. Secūda figura est de
pp̄lo israel quē moyses viderat spoliatuꝫ ⁊
nudū. Spoliauerat em̄ eos Aaron. Exodi.
xxxij. Tertia figura est de dauid spoliato ⁊
nudo ante archā dei.ij. Reḡ.vi. Quarta ē
de Josue q̄ t̄rā chanaā sorte diuisit filijs isrl̄
Josue.xiiij. ⁊ Nūe.xxxiiij. Statim aūt ponit̄
signū diuinitatis in xp̄o, q2 tenebre facte sunt
in vniuersa terra a sexta hora vsqꝫ ad horā
nonā. ⁊ obscuratꝰ est sol. Tūc enim p̄cipue
oportebat in xp̄o diuinitatē p miracula osten
dere: q̄ñ in eo maxime apparebat infirmi-
tas s̄m humanā naturā. Et ideo in xp̄i na
tiuitate stella noua in celo apparuit. vnde
Maximꝰ in s̄mone de natali dicit. Si prese
pe despicis: nouā stellā in celo ꝑtestantem
mūdo natiuitatē dn̄icā cōtuere. In passiōe
aūt adhuc maior infirmitas circa humani
tatē xp̄i apparuit: ⁊ ideo oportuit: vt maio
ra miracula ostēderent̄ circa p̄ncipalia mū
di luminaria, vñ sol radios suos retraxit: ne
aut pendenteꝫ dn̄m videret: aut impij blas-
phemātes sua luce fruerent̄. Diuina em̄ ꝟtu
te factū est: vt solis radij ad terrā nō pueni-
rēt. Occurrerūt em̄ tūc q̄nqꝫ miracula vt po
nit sanctꝰ thomas.iij. pte.xliiij. ar.ij. ad secū-
dū dicēdū. Sic em̄ implete sūt q̄ttuor ꝓphe
tie. Prima ē Job.v. Per diē incurrent te-
nebras, ⁊ q̄si in nocte sic palpabūt in meri-
die. Secūda est Esa.l. Induā celos tene-
bris: ⁊ saccū ponaꝫ operimētuꝫ eoꝝ. Tertia
est Joel.ij. A facie eiꝰ cōtremuit terra. moti
sūt celi ⁊ sol ⁊ luna obtenebrati sunt. ⁊ stelle
retraxerūt splendorē suū. ⁊ dn̄s dedit voceꝫ
suā añ faciē exercitꝰ sui. Quarta ē Amos.
viij. Et erit in die illa dicit dn̄s: occidet sol
meridie: ⁊ tenebrescere faciā terrā in die lu-
minis. Naꝫ sicut moyses induxit tenebras
super totā terrā egypti: ita vt hoīes se mo-
uere nō possent a locis in q̄bꝰ erāt per tres
dies: ita hodie facte sūt tenebre horribiles
super vniuersam terram per tres horas ⁊c̄.
Quadragesimūp̄mū signū ē blasphema-
tionis. Nā p̄tereūtes pagani. iudei pontifi
ces blasphemabāt euꝫ mouētes capita sua
⁊ dicētes. Vach qui destruit templū dei ⁊ i
triduo illō reedificat. Salua teipsū. Si filiꝰ
dei es descende de cruce. Alios saluos fecit
seipsum non pōt saluū facere. Si rex israel
est descēdat nūc de cruce: ⁊ credimꝰ ei. Confi
dit in deo: liberet eū nūc si vult. Dixit em̄ q2
filiꝰ dei sum. O stulti ⁊ ceci greges. Nunq̄d
ei est impossibile descēdere de paruo ligni sti
pite: qui descēdit a celoꝝ celsitudine? Nūq̄d
vestra vincula possent eū tenere: quē celi nō
possūt capere? O insensati greges nō venit
vt se liberaret q̄ sub seruitute nō erat: sed vt
nos de s̄uitute redimeret. O mira stulticia
si filiꝰ dei est: impleat p̄ris obediētiā demon
stret patientiā qua se volūtarie in cruce ob-
tulit. si rex israel est: sceptrū crucis nō dimit
tat. baculū quo pugnat ꝓ isrl̄ non abijciat.
Si rex isrl̄ est: hostibꝰ israel nō cedat. O fi-
lij diaboli p̄r vester vos captiuos tenet ⁊ to
tū genꝰ humanū. si descendit de cruce: āplior
erit ptās diaboli quā p cruceꝫ cognoscit sibi
surripi. Sic em̄ implete sūt q̄tuor ꝓphetie.
Prima est Job.xij. Deridet̄ iusti simplici
tas lāpas cōtēpta apud cogitatiōes diuitū
Abūdāt tabernacula p̄donū: ⁊ audacter ꝓ
uocāt deū, cū ipse dederit oīa in manibꝰ eorū
Secūda est ps̄. Oēs vidētes me deriserūt
me: locuti sūt labijs. ⁊ mouerūt caput spera
uit in dn̄o eripiat euꝫ: saluū faciat eum q̄ñ
vult eū. Tertia ē Jere.xiiij. Quare futurꝰ
es velut vir vagus ⁊ fort̄. q̄ nō pōt saluare.
Quarta ē Ezech.v. Et dabo te in desertuꝫ
⁊ obprobriū gentibꝰ q̄ in circuitu tuo sūt in
ꝯspectu oīs p̄tereūtis. ⁊ eris obprobriuꝫ et
blasphemia. exēplū ⁊ stupor in gentibꝰ que
in circuitu tuo sūt cuꝫ fecero in te iudicia in

furore ꝛ in indignatione mea. Verificate sunt etiã q̃ttuoꝛ figure. Prima figura est de noe. quẽ cũ vidisset Cam fili⁹ eius: derisit eũ. Geñ. ix. Secũda figura ẽ de michol q̃ despexit virũ suũ dauid psallẽtẽ corã archa dñi. ij. Reg. vi. Tertia figura est de vxore thobie exprobrabat ei bona q̃ fecerat dicẽs nunc manifeste vana facta est spes tua ꝛc̃.

Quarta figura est de sanabalach ꝛ thobia ꝛ alijs paganis q̃ subsannabant iudeos reedificãtes muros hierl̃m. ij. Esdre. iiij. Statim aũt ponit̃ signũ dĩnitatis ĩ xp̃o in eo ꝙ scripsit titulũ pilat⁹ ꝛ posuit sup crucẽ. Erat aũt scriptũ. Jesus nazaren⁹ rex iudeorum: Hũc ergo titulũ multi legerũt. q: ꝓpe ciuitatẽ erat loc⁹ vbi crucifixus est Jesus. Et erat scriptũ hebraice. grece. ꝛ latine. Dicebant ḡ pilato põtifices iudeoꝝ. Noli scribere rex iudeoꝝ. ſ; q: ipse dixit. Rex suꝫ iudeoꝝ. Rñdit pilat⁹. Qd̃ scripsi scripsi. O puersi iudei nõ est hoc casu factũ: ſ; diu ante ꝓphetatuꝫ. Nũq̃d psalmi ptinẽtes ad passioneꝫ xp̃i vt Miserere mei de⁹ miserere mei: qm̃ in te cõfidit aĩa mea. Et si vere vtiq; iusticiã loquimini ꝛc̃. ꝛ Eripe me de inimicis meis ꝛc̃. sic intitulãt̃. Ne corrũpas tituli inscriptionem. O põtifices stulte clamat̃: q: nõ põt corrũpi qd̃ v̾itas dixit. sup oĩa eñ vincit veritas O indurati iudei intelligite v̾tutẽ crucis ꝑ quã facta est sal⁹ vobis. q: Jesus. Intelligite patiẽtis ĩnocẽtiã q: nazaren⁹. Intelligite patiẽtis potẽtiã. q: rex iudeoꝝ. Intelligite vobis collatã plenã indulgẽtiã. Nã ꝑmũ J. designat. x. hec lr̃a. N. designat. xiij hec littera. R. designat. xvij. hec lr̃a. J. designat. x. qui numeri sil' collecti designãt. l. qui est numer⁹ iubilei. Preꝑate itaq; vos ad iubileũ ꝛ plenariã remissionẽ pctõꝝ vobis in cruce collatã. Esa. lxi. Spũs dñi sup me vt mederer cõtritis corde ꝛ p̃dicarẽ captiuis indulgentiã ꝛ annuꝫ pla. dño ꝛc̃. Quadragesimũsecũdũ signũ est dep̃catiõis. Nã vnus de suspensis latronib⁹ noĩe yesmas dixit ad iesum si tu es xp̃s saluũ fac temetipsuꝫ ꝛ nos alter aũt noĩe dismas rñdit increpãs euꝫ ꝛ dixit. neq; tu times deũ q̃ in eadeꝫ dãnatiõe ꝛ iudicio es. ꝛ nos q̃dẽ iuste. Nam digna factis recipim⁹. hic vero nihil mali gessit. ꝛ cõuersus ad xp̃m dixit. Memẽto mei dñe dũ veneris in regnũ tuũ. Magna equideꝫ gr̃a in hoc latrone eminet. nullũ mẽbrũ a supplicio habet liberũ p̃ter coꝛ ꝛ linguã. totuꝫ qd̃ liberũ habꝫ offert xp̃o. Credit corde. lingua confitet̃. fidẽ habet. q: regnaturũ credit quẽ secũ morientẽ videt spem habet: q: aditum ad regnũ postulat. Charitatẽ firmiter tenet q: cõsociũ latronẽ de sua iniq̃tate arguit et vitã quaꝫ cognouerat ei p̃dicauit. Magna v̾tus cõstantie hui⁹ latronis. cõfiteri deuꝫ quẽ videt humana infirmitate morientem ꝑcipue qñ apl̃i negabãt deuꝫ quẽ viderant miracula dĩna facientẽ. sic eñ implete sunt quattuoꝛ ꝓphetie. Prima est ps̃. ſm misericordiã tuã memẽto mei tu ꝓpter bonitatẽ tuã dñe: ꝓpter nomẽ tuuꝫ dñe ꝓpiciaberis pctõ meo multũ est eñ. Secũda ẽ thobie. i. Qm̃ memoꝛ fuit dñi in toto corde suo dedit illi de⁹ grãm. Et. iij. c. nũc dñe memẽto mei ꝛ ne vindictã sumas de pctĩs meis. neq; reminiscaris pctã mea. qm̃ traditi sumus in mortẽ ꝛ in fabulã ꝛ in improperiuꝫ oĩb⁹ nationib⁹. ꝛ nũc dñe ſm voluntatẽ tuã fac mecũ ꝛ p̃cipe in pace recipi spm̃ meuꝫ.

Tertia est Baruch. iij. Memẽto man⁹ tue ꝛ noĩs tui in tẽpore isto. q: tu es dñs deus noster ꝛ laudabim⁹ te dñe. q: dedisti timorẽ tuũ in cordib⁹ nr̃is ꝛ vt inuocem⁹ nomẽ tuũ ꝛ laudemus te in captiuitate nr̃a. Quarta est Esa. xxxviij. Obsecro dñe memẽto quesso quõ ambulauerim nũc corã te in veritate ꝛ corde perfecto. ꝛ fleuit fletu magno. Verificate sunt etiã due figure. Prima figura est de pincerna cui dixit ioseph. Memento mei cũ bene tibi fuerit. Geñ. xl. Secũda figura est de vasti regina. i. iudeorum synagoga que cõtẽpsit venire ad regẽ assuerum. ideo ꝑuata est regno ꝛ hester. i. latro intrauit regnũ. Hester. i. Statim aũt ponit̃ signum dĩnitatis in xp̃o in eo ꝙ dixit latroni. amen dico tibi hodie mecũ eris in paradiso. O pulcherrimũ affectãde ꝯuersatiõis exẽplũ. tã cito latroni venia cõdonat̃ ꝛ vberioꝛ gr̃a ꝙ̃ p̃catio demõstrat̃. Sẽꝑ eñ dñs pl⁹ tribuit ꝙ̃ roget̃ ille roget memento mei dñe dũ veneris in regnũ tuũ ꝛ dñs ait. hodie mecũ eris ĩ ꝑadiso Cito ignoscit dñs. q: cito ille ꝯuertit̃. Nõ eñ de ꝑadiso t̾restri corporeo ꝓmissionẽ accipit latro quẽ nõ petiuit ſ; de ꝑadiso spũali ꝛ empireo in q̊ eẽ dicunt̃ q̃cũq; dĩna gl̃ia ꝑfruũt̃. hoc eñ est regnum qd̃ petiuit. ideo oñdit illi regnuꝫ dei. Sap. x. Quadragesimũtertiũ signum est cõmẽdationis. Nam stabat iuxta cruceꝫ iesu mater eius et soroꝛ matris eius maria cleophe et maria magdalene. contemplabat̃ enim mater eius maria minorem in passione ꝙ̃

ĩn incarnatione dñ̄ in illa deus ⁊ hō̄ vnit̄:in
ista deꝰ ⁊ homo morit̄.vñ̄ lamētabat̄ plorā-
do dicēs: O fili mi dilectissime in tui incar-
natiōe deꝰ ⁊ hō de spū̄sancto cōcipit̄:in pas-
sione spū̄ nequitie sanguis tuꝰ fūdit̄. In illa
sanguis tuꝰ a ꝟgine nupta ꝑparat̄:in ista a
nouerca adultera a te sepat̄. In illa exultat
baptista in vtero latens in ista insultat iu-
deus apparēs.ps̄. Aduersum me loq̄bant̄
q̄ sedebāt in porta ⁊ in me psallebāt q̄ bibe-
bāt vinū̄. In illa sctē mulieres semutuo sa-
lutāt:in ista lachrymāt̄ ⁊ plorāt. In illa ad
mulierē mittit̄ angelus visibiliter.in ista ad
mulierez mittit̄ diabolꝰ inuisibiliter. In illa
aue.i.sine ve dr̄:in ista mulieribꝰ ve ꝑdicit̄.
O fili dulcissime q̄z es minoratꝰ nūc in pas-
sione ab eo quo fuisti exaltatꝰ in natiuitatꝭ
ostensione. In illa te peperi in stabulo:ĩ ista
peris in caluarie loculo. In illa te reclinaui
in ꝑsepio:in ista cōfigeris in crucis patibu-
lo. In illa pānis fuisti inuolutꝰ: in ista a iu-
deis pānis in cruce exutus. In illa fuisti in
medio duoꝝ aīaliū̄:ĩ ista es in medio latro-
nū̄ exitialiū̄. In illa infantia tua a me lacta
bat̄: in ista sanguine tuo crux cruentat̄. In
illa angeli in celo te collaudāt: in ista iudei ĩ
terra te blasphemāt. In illa pastores te be-
nedicūt:in ista legis doctores te maledicūt
In illa magi gētiles tibi munera tribuūt:in
ista serui gētiles te crucifigūt. In illa sol me
dia nocte radios influit ⁊ diescit: in ista sol
radios subtrahit ⁊ tenebrescit. In illa mun
dus cōmouet̄ ad te vidēdū̄: in ista gēs ꝑfi-
da cōcitat̄ ad te perdendū̄. O fili vnigenite
q̄z es minoratꝰ in passione ab eo quo fuisti
eleuatꝰ in vite cōuersatione. In vita em̄ pa
rū̄ sanguis circūcisus effudisti.in morte ve
ro totū̄ qd̄ in te est sanguis in ꝑciū̄ dedisti.
In illa sup altare fuisti positꝰ in templo ad
sctōꝝ cōsolationē.in ista sup crucē positꝰ fui
sti in publico ad iudeoꝝ petitionem. In illa
gladius doloris mihi ꝑdicit̄. in ista gladio
meroris aīa mea trāsfigit̄. In illa moriunt̄
ĩnocentes.in ista vita tua morit̄ ꝓpter no-
centes. In illa nutu angeli in egyptū̄ fugiē-
do latitasti.in ista cōfortatꝰ ab angelo ĩ hie
rusalē te ꝑsentasti. In illa te ꝑditū̄ ĩ medio
doctoꝝ ĩueni.in ista te derelictum in medio
pctōꝝ suscepi. In illa a iohāne baptista fui-
sti baptizatꝰ.in ista ab impijs cruētatꝰ. In
illa spū̄ssanctus in baptismo apparuit.vox
patris intonuit in ista te a patre derelictum
vox tua insonuit. In illa diabolꝰ in deserto
te nō supauit.in ista vsq̄z ad crucē te exalta
uit.in illa ĩ vinū̄ aquā cōuertisti.in ista san-
guinē ⁊ aquā fil' effudisti. In illa te vt deum
adorāt.in ista te vt pctōrē spinis coronant
In illa cū̄ publicanis manducas ⁊ bibis.in
ista latroni padisum ꝓmittis. sic em̄ imple-
te sūt q̄tuor ꝓphetie. Prima est Thob.x.
Flebat igit̄ mater eiꝰ irremediabilibꝰ lachry
mis atq̄z dicebat. Heu me fili mi.vt quid te
misimꝰ ꝑegrinari lumē oculoꝝ nr̄oꝝ: bacu-
lū̄ senectutꝭ nr̄e.solatiū̄ vite nr̄e.spem poste-
ritatis nr̄e:oīa fil' in te vno habētes:te non
debuimꝰ dimittere a nob̄. Secunda est ps̄.
Ascensiones in corde suo disposuit in valle
lachrymaruz. Tertia est Iere.ix. deducant
oculi mei lachrymas ⁊ palpebre mee deflu-
ant aquā. q: vox lamētatiōis audita est de
syon.xiiij.ca. deducāt oculi mei lachrymas
ꝑ diē ⁊ noctē ⁊ nō taceāt.qm̄ cōtritione ma
gna ꝯtrita est ꝟgo filia ppl̄i mei. ⁊ Treñ.i.
Plorās plorauit in nocte ⁊ lachryme eiꝰ in
maxillis eiꝰ. Nō est q̄ ꝯsolet̄ eā ex oībꝰ caris
eiꝰ. Oēs amici eiꝰ spreuerūt eā. ⁊ facti sūt ei
ĩimici. Et.ij.c. Defecerūt p̄ lachrymis oculi
mei: cōturbata sūt viscera mea deduc quasi
torrētē lachrymas ꝑ diē ⁊ noctē. Nō des re
q̄e tibi.neq̄z taceat pupilla oculi tui. Quar
ta est Ezech.xxvij. Plorabūt te in amaritu
dine aīe ploratu amarissimo.⁊ assumēt sup
te carmē lugubre: ⁊ plāgent te. Nūc cōtrita
es a mari in ꝓfūdis aquarū̄ ad nihilū̄ dedu
cta es. Uerificate sūt etiā quattuor figure.
Prima figura ē de Agar q̄ ꝓiecit filiū̄ suū̄
subter vnā arboꝝ ⁊ exclamās fleuit nolens
videre filiū̄ moriētē. Geñ.xxi. Secūda fi-
gura ē de Abrahā q̄ venit plorās vt videret
Sarā vxorē suā defūctā. Geñ.xxij. Tertia
figura est de Iacob q̄ inconsolabiliter fleuit
Ioseph:credēs ipm mortuū̄. Geñ.xxxiij.c.
Quarta figura est de dauid q̄ multū̄ fleuit
super morte Ionathe dilecti sui.ij. Reg.i.
Statim aūt ponit̄ signuz dīnitatꝭ in xp̄o.q:
cū̄ vidisset iesus matrē ⁊ discipulū̄ stantem
quē diligebat dic̄ mr̄i sue. Mulier ecce filiꝰ
tuꝰ. Deinde dic̄ discipulo. Ecce mr̄ tua. Ex
illa hora accepit eā discipulꝰ in sua. scz offi-
cia mīstrāda. Ecce filiꝰ tuus demōstrato io-
hāne.ſ nō vt ego ex te de spū̄sctō cōceptꝰ:ſ
ſm silitudīnē gr̄e. Sz non vt miraculose ex
te ꝟgine stāte cōceptꝰ. Sed nō vt deꝰ sicut
ego q̄ in ꝑmo instanti mee cōceptionis fui
btūs ⁊ cōprehēsor.ps̄. Btūs quē elegisti ⁊
assūpsisti.⁊ habitabit in atrijs tuis.sed non

eterna emanatiōe: sic ego de patre sine ma-
tre. Sz nō ſm ꝟtutē seminalez sicut ego de
ꝟgine. qꝛ porta hec clausa erit in eternū ⁊c̄.
Ezech. xlij. Sed nō ſm ꝑgenie regalē. qꝛ ex
ꝑgenie dauid exortꝰ sū. Sed nō ꝑ nouā ge-
nerationē. Sed nō per fidei vnionē ⁊ gratie
infusionē. Sed nō ꝑ sacramētoꝝ collationē
sz nō per euāgelij instructionē. Sed ecce fi-
lius tuꝰ ꝑ adoptionez inq̄ztū ip̄m facio ido
neū ꝑ munꝰ gr̄e ad hereditatē celestē perci-
piendā. homo autē nō facit idoneū illū quē
adoptat: ſ3 potiꝰ iaz idoneū factū: elegit ado
ptando. O qualis cōmutatio ꝑ filio dei vir-
go mater suscipit filiū Zebedei. Plorat aūt
filiū suuz Jesum: sicut Noemi plāgit corpa
filioꝝ suoꝝ corā se posita. Ruth. i. Sz chri-
stus cōmēdat matrē suā Johāni sic. Dauid
rex cōmēdat matrē suā regi moab. vt habet
i. Reg. xxij. Quadragesimūquartū signū
est derelictionis. Nā circa horā nonam cla
mauit iesus voce magna dicēs. Hely hely
lamazabatani. hoc ē deus meꝰ deꝰ meꝰ. vt
quid dereliquisti me. Quidaz autē de circū
stantibꝰ dicebāt. Helyā vocat iste. Quasi di
ceret. nō ꝑtegis me a passione sz potestati
persequentiū me exposuisti. Sic em̄ implete
sunt q̄ttuor ꝓphetie. Prima ē ps̄. Deꝰ deꝰ
meus respice in me: quare me dereliq̄sti: deꝰ
meꝰ clamabo per diē ⁊ nō exaudies. dicit̄ ꝙ
Christus in cruce legit. ps̄. ab isto vsq3 ad.
In te dn̄e speraui. ⁊ vsq3 ad ver. In manꝰ
tuas dn̄e cōmēdo ⁊c̄. Et iterū. Deꝰ dereliq̄t
eū. ꝑseq̄mini ⁊ cōp̄hendite eū: qꝛ nō est qui
eripiat. Humana natura em̄ erat derelicta
suis infirmitatibꝰ ⁊ nō dīna. Secunda est
Esa. liiij. dixit dn̄s deꝰ tuus. Ad pūctū ī mo
dico dereliq̄ te. ⁊ in miseratiōibꝰ magnis cō-
gregabo te. In momēto indignatōis abscō
di faciē meā parūper a te ⁊ in mīa sempiter
na misertꝰ sum tui: dixit redēptor tuus dn̄s.
Tertia ꝓphetia est Dan̄. x. Dn̄e mi disso-
lute sunt cōpages mee: ⁊ nihil in me reman
sit viriū ſ3 halytus meꝰ intercludit̄. Quar-
ta est Baruch. iiij. A multis derelictꝰ sum so
lus ꝑpter pctā filioꝝ meoꝝ qꝛ declinauerūt
a lege dei. Uerificate sūt etiam due figure.
Prima figura est de vria cōtra quē scripsit
dauid ep̄lam dicēs. Ponite vriaz ex aduer-
so belli vbi fortissimū est p̄liū. ⁊ dereliquite
euz: vt ꝑcussus intereat. ij. Reg. xi. Secū-
dā figura est de Helia. q̄ ꝑpter persecutiōes
iezabel fugit extra ciuitatē in desertum. ⁊ se
dens subter vnā iuniperū: clamauit dicens
Derelictꝰ sum ego solꝰ ⁊ querūt aīam meaz
vt auferāt eā. iij. Reg. ix. Statim aūt ponit̄
signū dīnitat̄ in xp̄o in eo ꝙ clamauit voce
magna. Illi em̄ q̄ ab alijs occidūt̄: paulatī3
debilitata natura deficiūt. ⁊ maxime hoc ap-
paret in crucifixis. qꝛ longa cruciant̄ morte
in ligno suspēsi. xp̄s aūt vt ostēderet ꝙ pas-
sio illata ꝑ violentiā eiꝰ aīam nō eripiebat:
naturā corꝑalē in sua fortitudine reseruauit
vt etiā ī extremis positꝰ voce magna clama-
ret. ꝙ īter alia miracula mortis eiꝰ cōputat̄
vn̄ dr̄ Math. xxvij. vidēs aūt centurio q̄ ex
aduerso stabat ꝙ sic clamās expirasset: ait.
vere filiꝰ dei erat hō iste. Ideo dic̄ Job. xvi.
Terra ne opias sanguinē meū nec iueniat
locū in te latēdi clamor meꝰ. ⁊ Esa. xxvi. do
lens clamat in doloribꝰ suis. ⁊ Ezech. xxi. c.
Clama ⁊ vlula fili homīs ⁊c̄. Quadragesi
mūq̄ntū signū est potatiōis. Nā sciens ih̄s
qꝛ oīa iaz cōsūmata sunt: vt cōsūmaret̄ scri-
ptura dixit. Sitio. vas ergo positū erat ace-
to plenū. Illi aūt spongiā plenā aceto yso-
po circūponētes obtulerūt ori eiꝰ. Sic enim
implete sūt q̄ttuor ꝓphetie. Prima est ps̄.
Dederūt in escā meā fel ⁊ in siti mea pota-
uert me aceto. Secūda ē Esa. li. Bibisti de
manu dn̄i calicē ire eiꝰ. vsq3 ad fūdū calicis
saporis bibisti ⁊ potasti vsq3 ad feces. Ter
tia est Jere. xxiij. Cōtritū est cor meū ī me-
dio mei cōtremuerūt oīa ossa mea. Factus
sum q̄si vir ebriꝰ. ⁊ q̄si hō madidꝰ vino qꝛ h̄
dicit dn̄s. Ecce ego cibabo te absinthio ⁊ po
tabo te felle. Quarta est Ezech. xxiij. Cali
cem sororis tue sc3 synagoge bibes ⁊ eris in
derisum ⁊ subsannationē. ebrietate ⁊ dolore
repleberis ⁊ calicē meroris ⁊ tristicie bibes
⁊ potabis vsq3 ad feces. ⁊ Job. xviij. Tene-
bit̄ plāta illiꝰ laqueo ⁊ exardescet cōtra euz
sitis. ⁊ Tren̄. iij. Factꝰ sum in derisum oī po-
pulo meo. cāticū eoꝝ tota die. Repleuit me
amaritudinibus. Inebriauit me absinthio.
Recordare pauꝑtatis mee absinthij ⁊ fel-
lis. Uerificate sūt etiā q̄ttuor figure. Pria
figura est Judic̄. iiij. de Sisara q̄ intrās do-
mū Jael petiuit ab ea dicēs. Da mihi obse-
secro paululū aque qꝛ valde sitio. q̄ cū dedis-
set ei bibere occidit eū. Secūda figura ē de
samsone qui sitiēs valde clamauit ad dn̄m
Judic̄. xv. Tertia figura est de dauid ad
quē cū attulissēt viri sui aquā de cisterna no
luit bibere. ij. Reg. xxij. Quarta figura ē
de esdra q̄ stās ante domū dei panē nō cō-
edit ⁊ aquā non bibit. lugebat em̄ in trans-

gressione coꝝ qui de captiuitate venerant.i.
Esdre.x. Statim aūt ponit signuz dīnitatis
in xp̄o in eo ꝙ cōsūmauit sacꝛm hūane re-
dēptionis sustinēdo passionē in oībꝰ eis in
qbꝰ hō potest pati. Primo pōt hō pati ab
hoībꝰ ⁊ sic xp̄s passus est a iudeis ⁊ gentili
bus. a masculis ⁊ feminis. vt pꝫ de ancillis
accusantibꝰ petruz. A ꝓncipibꝰ ⁊ ministris
⁊ popularibꝰ. ps̄. Quare fremuerūt gētes ⁊
ppl'i meditati sunt inania. Astiterūt reges
terre ⁊ ꝓncipes cōuenerūt in vnū aduersus
dn̄m ⁊ aduersus xp̄m eiꝰ. A familiaribꝰ et
notis vt patz de iuda eū ꝓdente ⁊ petro eū
negante. Secūdo passus est xp̄s in rebus
scz ab amicis discipulis eū deserētibus. In
fama ꝑ blasphemias cōtra eum ꝓlatas. In
honore ⁊ gloria ꝑ irrisiones ⁊ contumelias
ei illatas. In vestibꝰ ei ablatis. In socijs la-
tronibꝰ ei associatis. Tertio passus est xp̄s
in mēbris ꝑ vulnera ⁊ flagella. in capite per
coronā pungentiū spinarū in manibꝰ ⁊ pe-
dibus ꝑ fixionē clauoꝝ. in facie per alapas
⁊ sputa. in toto corꝑe ꝑ disciplinas ⁊ flagel
la. Esa.liij. Disciplina pacis nostre super eū
cuiꝰ liuore sanati sumꝰ. Quarto passus ē
xp̄s ſm oēs sensus corꝑis. Scd̄m tactū q-
dem flagellatꝰ ⁊ clauis cōfixus. Scd̄m olfa
ctū in loco fetido mortuoꝝ scz caluarie pati
bulo appensus. Scd̄m auditū: vocibꝰ blas-
phemātiū ⁊ irridentiū lacessitꝰ. ſm visū ma
trem ⁊ eiꝰ discipulū quē diligebat flentes in
tuitꝰ. ſm gustū: felle ⁊ aceto potatꝰ. Thren.i.
Attendite ⁊ videte si est dolor filis sicut do
lor meꝰ. Naz ꝓ oībꝰ pctīs humani generis
sua passiōe satisfaciebat. vnde ea quasi sibi
ascribit dicēs. Vba delictoꝝ meoꝝ. de quibꝰ
pctīs dixi valde ꝓlixe in illo ſmone. Adam
exēplū meū. Etiā tātū dolorē in sua passiōe
xp̄s assūpsit ꝓ pctīs oīuz alioꝝ hominū q̄
sufficeret ſm naturā humanā ad tantā satis
factionē. Esa.liij. vere languores nr̄os ipse
tulit ⁊ dolores nr̄os ipse portauit. de quibꝰ
doloribꝰ dixi in sermone illo. O vos oēs q̄
transitis ⁊c. ideo cuz xp̄s accepisset acetum
dixit. Cōsūmatū est. qꝛ in morte ipsiꝰ lex ve
tus cōsūmata est: eo ꝙ patiēdo oīa veteris
legis ꝓcepta impleuit in q̄ztuz passus est ex
dilectione patris. Joh.xiiij. Ut cognoscat
mūdus qꝛ diligo patrē sicut mādatū dedit
mihi pater sic facio. surgite eamus hinc. scz
ad locū passiōis. Etiā ꝯsūmatū est oē genꝰ
sacrificij ꝑ sacrificiuz corꝑis sui qđ in cruce
obtulit ꝓ nobis moriēdo. Siliter ꝯsūmatū
est omne genꝰ iniurie qđ hō passus est pro-
pter iniurias quas xp̄s ꝑtulit. Quadrage
simūsextū signū est redditionis. Nam iesus
clamās voce magna dixit. pater in manus
tuas cōmēdo spm̄ meū. qꝛ ꝓciū nr̄e redem-
ptionis homo xp̄s soluit imediate. sꝫ de mā
dato patris tanq̄ꝫ primordialis actoris. O
perfidi iudei nūc intelligite qm̄ patrem in-
uocans. se filiū dei declarat spm̄ cōmēdās
nō defectū v̄tutis. sed cōfidentiā eiusdē cuz
patre p̄tātis insinuat. Amat em̄ gloriā da-
re patri: vt nos informet gloriā dare creato
ri. Sic em̄ implete sunt quattuor ꝓphetie.
Prima est Thob.iij. Et nūc dn̄e ſm volū-
tatē tuā fac mecū ⁊ ꝓcipe in pace recipi spi
ritū meū. Secunda est Job.xij. In manu
dn̄i aīa oīs viuētis ⁊ spūs vniuerse carnis
hoīs. Tertia est ps̄. Educ de custodia ani
mā meā ad cōfitendū noī tuo; me expectāt
iusti donec retribuas mihi. Et iterū. Exibit
spūs eius ⁊ reuertet in terraz suā in die illa
peribūt oēs cogitationes eorū. Quarta ē
Baruch.iij. Et nūc dn̄e oīpotens deꝰ israel
aīa mea in angustijs et spūs anxiꝰ clamat
ad te. Uerificate sunt etiā due figure. Pri
ma figura est de dauid q̄ vadēs vt cōgrede
ret cū goliath philisteo: surrexit mane ⁊ cō-
mendauit gregē suū custodi. i. Reg.xvij. sic
iesus xp̄s cōgressus cū demone cōmēdauit
fideles q̄ credituri erant in ipsū deo patri. ⁊
hi sunt spūs eius. qꝛ qui adheret deo vnus
spūs est cū eo. Secunda figura est de Job
qui ꝑ singulos dies cōmēdabat filios suos
deo in sacrificijs ne ipsi peccarēt. Job.i. Sta
tim autē ponit signū dn̄itatis in xp̄o in eo
ꝙ terra mota est. Factꝰ est terremotus ma-
gnus in voce xp̄i fortiter clamātis. Sicut fa
cta sunt signa in celo ꝑ eclypsim luminariū
sic facta sunt signa in terra ꝑ terremotum.
Sūt equidē implete q̄ttuor ꝓphetie. Pri-
ma est Job.ix. Cōmouet terrā de loco suo ⁊
colūne eiꝰ cōcutient. Secūda est ps̄. Com
mota est ⁊ cōtremuit terra: fūdamēta mon
tium cōturbata sūt ⁊ cōmota sunt. qm̄ iratꝰ
est eis. Tertia est Esa.xiij. Ecce dies dn̄i
veniet crudelis ⁊ stelle celi ⁊ splēdor earum
nō expandēt lumē suū. obtenebratꝰ est sol
in ortu suo ⁊ luna nō splendebit in lumine
suo. Sup hoc turbabo celum ⁊ mouebitur
terra de loco suo. Quarta est Naum ꝓmo.
Montes cōmoti sunt ab eo ⁊ colles desola
ti sunt: ⁊ cōtremuit terra a facie eius ⁊ or-
bis ⁊ omnes habitantes in eo. O indurati

iudei: cur nō cōmouemini a tremitu terre?
Quadragesimūseptimū signū est expira-
tionis. Nam iesus inclinato capite tradidit
spm̄. Inclinat caput ꝓpter patris obedien-
tiā. tradit spiritū. qꝛ sponte moriť ⁊ nō per
violentiā. Esa. liij. Oblatꝰ est qꝛ voluit. mo-
ritur em̄ vt satisfaciat ꝓ hūano genere qḋ
erat morti adiudicatuȝ ꝓpter pct̄m. Gen.
ij. In quacūqȝ die cōmederitis ex eo: morte
moriemini. Modꝰ aūt satisfaciēdi ꝓ alio ē
cōueniēs cū q̄s subijcit se pene quā aliꝰ me
ruit. ⁊ iō xp̄s mori voluit vt sic ꝓ nob̄ satisfa
ceret. sic em̄ implete sūt quattuoꝛ ꝓphetie.
Prima est Thobie. iij. Expedit mihi mori
magis q̄ȝ viuere. Secūda est Job. xxi. Iste
moriť robustꝰ ⁊ sanꝰ. diues ⁊ felix. Et. xxix.
In nidulo meo moriar. ⁊ sicut palma multi
plicabo dies gloria mea semper innouabiť.
Tertia est Jere. xxxiiij. Nō morieris ī gla-
dio: sȝ in pace morieris. Quarta ē Ezech.
xij. Dux q̄ est in medio eoꝝ in caligine egre-
dieť. facies eiꝰ operieť vt non videat oculo
terrā. ibiqȝ morieť. Uerificate sunt etiā q̄t-
tuoꝛ figure. Prima figura est de samsone
qui apprehēsis duabꝰ colūnis domus. dixit
moriať aīa mea cū philisteis. Judic. xvi. sic
xp̄s apprehēsis cornibꝰ crucis ꝑcussit demo
nes ⁊ cōfregit potentias eoꝝ. Abacuch. iiij.
Cornua in manibꝰ eius. Ibi abscondita est
fortitudo eiꝰ ante faciē eius ibit mors Egre
dieť diabolꝰ an̄ pedes eiꝰ. Secūda figura
est de rege achab q̄ stabat in curru suo cōtra
syros ⁊ mortuꝰ est vespere. iij. Reguȝ. xxiij.
Tertia figura est de duce sup̄ quē manu in
cūbebat rex israel quē cōculcauit turba ī in
troitu porte ⁊ mortuus est. iiij. Regum. v.
Quarta figura est de aaron q̄ mortuus est
in supcilio montis hoꝛ. Nūe. xx. Statim au-
tem poniť signū dīnitatis in xp̄o. quia ipso
moriēte velū tēpli scissum est in duas ptes
a sūmo vsqȝ deorsum. ad ostendendā rese-
rationē mysterioꝝ leg. vn̄ ⁊ voces angeloꝝ
audite sunt. transeamꝰ ab his sedibꝰ. Petre
etiā scisse sūt ad ostendēdū ꝙ lapidea ho-
minū corda per eiꝰ passionē emollirenť ⁊ ꝙ
totꝰ mūdus v̄tute passionis eiꝰ erat in me-
lius cōmutādus. Quadragesimūoctauū
signū est transfixionis. Nam vnꝰ militū lan
cea latus eius aperuit. Sic eni implete sūt
quattuoꝛ prophetie. Prima est Job. xvi.
Circūdedit me lanceis suis. conuulnerauit
lumbos meos. Non pepercit ⁊ effudit in ter
ram viscera mea. Concidit me vulnere sup
vulnus: irruit in me quasi gigas. Secūda
est ps̄. Quē quē tu ꝑcussisti ꝑsecuti sunt ⁊ su
per dolorē vulnerū meoꝝ (scȝ manuū ⁊ pe-
dum) addiderūt scȝ vulnꝰ lateris. Tertia
est salomonis. Prouer. xxvi. Noxiꝰ ē q̄ mit-
tit sagittas ⁊ lanceas in mortē. ⁊ Sapiē. v.
Acuet durā iram in lanceā ⁊ pugnabit cuȝ
illo. Quarta ē Zach. xij. Et aspiciēt ad me
quē cōfixerūt. Et. xiij. Quid sunt iste plage
in medio manuū tuaruȝ? Et dicet. His pla-
gatus sum in medio eorū q̄ diligebant me.
Uerificate sunt etiā quattuoꝛ figure. Pri-
ma figura est de archa noe in cuiꝰ latere erat
ostium quo intrauerūt aīalia nō ꝑitura di-
luuio. Gen. vij. Secūda figura est de da-
uid quē saul visus est ꝑcutere lancea ⁊ con-
figere in pariete. i. Reg. xix. Tertia figura
est de ionatha quē saul arrepta lancea vo-
luit ꝑcutere. i. Reg. xx. Quarta figura est
de absalon quē suspensum ad arborē ꝑ ca-
pillos post mortē serui ioab trāsfigūt tribꝰ
lanceis. ij. Reg. xviij. Statim aūt poniť si-
gnum dīnitatis in xp̄o in eo ꝙ velociꝰ mor-
tuus fuit alijs qui simili pena affligebanť.
vnde diciť Job. xix. ꝙ eorum qui cum xp̄o
erant milites fregerunt crura vt cito more-
renť. Ad iesum aūt cū venissent inuenerūt
eum iam mortuū. ideo nō fregerunt eiꝰ cru-
ra. Michee. iij. Comederūt carnem populi
mei ⁊ pellē eorū desuper excoriauerūt ⁊ ossa
eoꝝ cōfregerunt ⁊ cōciderunt sicut in lebete
De xp̄o aūt diciť Exo. xij. Os nō cōminue
tis ex eo. Mirabať etiam pilatus si iam ob
ijsset. Sicut em̄ eiꝰ voluntate natura corpa-
lis ꝑuata ē in suo vigore vsqȝ ad extremuȝ:
sic etiā q̄n voluit subito cessit nocumēto illa
to. Xp̄s em̄ siľ violētiā passus ē vt moreret
⁊ tm̄ volūtarie mortuꝰ fuit. qꝛ violētia corpi
eiꝰ illata tantū corpori eiꝰ ꝑualuit: q̄ȝtū ipse
voluit. Similiter etiā continuo post morteȝ
eiꝰ ex ꝑcussura lateris exiuit sanguis ⁊ aq̄.
Est em̄ valde miraculosuȝ vt de corꝑe mor
tui in quo sanguis cōgelatꝰ est sanguis viuꝰ
exundet. Nā ꝑ passionē xp̄i plenā absolutio
nē cōseq̄mur. a pctīs quidē ꝑ sanguinē qui
est p̄ciū nr̄e redēptiōis. ⁊ a maculis ꝑ aquā
que est lauacrū regenerat̄iōis. Ezech. xxxvi
Effundā super vos aquā mundā ⁊ mūda-
bimini ab omnibus inquinamētis vestris.
⁊ Zach. xiij. ca. In die illa erit fons patens
domus dauid ⁊ omnibꝰ habitātibꝰ hierusa-
lem in ablutionem peccatoris ⁊ mēstruate.
Sicut em̄ de latere ade dormiētis formata

est eua, ita de latere xp̄i in cruce pendētis flu
xit sanguis ⁊ aqua ex qbꝰ cōsecrat̄ ecclesia.
Aqua ꝓpter sacr̄m baptismi. sāguis ꝓpter
sacr̄m eucharistie, vt ptz. Quadragesimū=
nonū signū est depositiōis. Nā vir qdā noīe
ioseph q erat decurio: nobil': diues: vir bonꝰ
⁊ iustꝰ q nō cōsenserat cō silio ⁊ actibꝰ iudeo
rūz ab arimathia ciuitate iudee. i. ramatha
ciuitate helchane ⁊ samuel. i. Reg. i. q erat
discipulꝰ iesu occultꝰ: expectās videre regnū
dei. hic accessit ad pilatū ⁊ petijt corpꝰ iesu ⁊
ipsum deposuit de cruce. O nobile donum
cūctis p̄ciosius. O felix ioseph: cui donata
est diuinitas cuz corpore xp̄i. Sic em̄ implete
sunt quattuor ꝓphetie. Prima est Nūe. i.
Deponēt leuite tabernaculū. quisq̄s exter=
norū accesserit occidet̄. Et. ij. c. Quō erigit̄
ita ⁊ deponet̄. Secūda est Josue. viij. Re
gē q̄z eiꝰ suspēdit in patibulo vsq̄ ad vespe
ram ⁊ solis occasum: precepitq̄ ac deposue
runt eū ⁊ cadauer eiꝰ de cruce. Et. x. Cūq̄ oc
cūberet sol: iosue p̄cepit socijs vt deponerent
eos de patibulis. Tertia est Esa. xxij. Ex=
pellam te de statione tua ⁊ de ministerio tuo
deponā te. Quarta est Trenoꝝ. i. Deposi=
ta est. scz humanitas xp̄i vehemēter: nō ha
bens cōsolatorē. Verificate sūt etiā q̄ttuor
figure. Prima est Gen̄. xxiiij. de rebecca q̄
deposuit ydriam suā. Secūda est Nūe. iiij
de velo qd̄ dependebat ante fores qd̄ debe=
bat deponi. Tertia est de dauid quē michol
deposuit per fenestrā. i. Reg. xix. Quarta
est de helia q deposuit puerū mortuū de ce=
naculo in inferiorē domuz ⁊ tradidit matri
sue. iij. Reg. xvij. Statim aūt ponit̄ signuz
diuinitatis in xp̄o in eo q multa corpora san
ctoꝝ qui dormierāt surrexerūt ⁊ exeūtes de
monumētis post resurrectionē eiꝰ venerūt
in sanctam ciuitatē ⁊ apparuerunt multis.
Aperta em̄ sūt monumēta ad ostendēduz
q per eiꝰ mortem mortuis vita daret̄. Si
em̄ per cōtactū corpis helisei ꝓphete surre=
xit qui p̄us in sepulchro mortuꝰ fuerat: ma=
ius miraculū est q multa corpa sanctorum
ꝓphetarū surrexerint absq̄ vllo cōtactu cor
poris xp̄i sola eiꝰ diuinitate. Quinq̄gesimuz
signū est sepelitiōis. Nā ioseph deposito cor
pore iesu de cruce īuoluit illud syndone mū
da. Venit aūt ⁊ nichodemꝰ q venerat ad ie
sum nocte p̄mū, ferēs mixturam myrrhe et
aloes q̄si libras centū. Acceperūt ergo corpus
iesu ⁊ ligauerūt eū lintheis cū aromatibꝰ sicͣ
mos ē iudeis sepelire. Erat aūt in loco vbi
crucifixꝰ est ortꝰ ⁊ in orto monumētū nouuz
in quo necdū q̄sq̄ positꝰ fuerat. Ibi ergo ꝓ=
pter parasceuē iudeoꝝ. q: iuxta erat monu
mētū posuerūt iesuz. Xp̄s em̄ fuit in orto ca
ptus: in orto crucifixꝰ: in orto sepultꝰ. q: per
sue passiōis v̄tutez liberati sumꝰ a pc̄tō qd̄
adā in orto delitiarū cōmisit ⁊ ꝑ ipsaz ecclia
cōsecrat̄ q est ortꝰ ꝯclusus: ⁊ sicut nascendo
ex vtero v̄ginis nemo an̄ eū nemo post eū
in illo fuit: sic moriēdo sepelit̄ in monumen
to nouo in q nec ante nec post quisq̄ positꝰ
fuit. Sic em̄ implent̄ q̄ttuor ꝓphetie. Pri
ma ē. iiij. Reg. xxi. Dormiuitq̄ manasses
⁊ sepultꝰ est in orto domꝰ sue. Secūda est
Cant. vi. Quo abijt dilectꝰ tuꝰ o pulcherri=
ma mulierū: quo declinauit dilectꝰ tuꝰ: Dile
ctus meꝰ descendit in ortū suū. Tertia est
Deut. xxi. Qui appensus fuerit in patibulo
nō ꝑmanebit cadauer eiꝰ in ligno: sꝫ eadem
die sepelict̄. Quarta ē. ij. Paral. xxvi. Dor
miuit ozias ⁊ sepelierūt eū in agro. Verifi=
cate sūt etiā q̄tuor figure. Prima figura ē
de ioseph q sepeliuit iacob patrē suū. Gen̄. l.
Secūda figura est de iona q fuit sepultꝰ in
ventre ceti tribꝰ diebꝰ ⁊ tribus noctibꝰ. Jo=
ne p̄mo. Tertia figura ē de abner quez dd̄
fecit sepeliri in ebron ⁊ fleuit sup tumulū eiꝰ
ij. Reg. iij. Quarta figura ē de ioas quez
occiderūt serui sui ⁊ mortuꝰ est. sepelierūtq̄
eū in ciuitate dauid: sꝫ nō in sepulchris regū
ij. Paral. xxiiij. Statim aūt ponit̄ signū di=
uinitatis in xp̄o. q: xp̄s in sepulchro ostēdit
se int̄ mortuos liberū fuisse i hoc q ꝑ inclu
sionē sepulchri nō potuit impediri qn ab eo
resurgēdo exiret. ps. Factꝰ sum sicut hō sine
adiutorio inter mortuos liber. ⁊ Esa. xl. Et
erit sepulchrū eiꝰ gloriosum. Et sicut mors
xp̄i sufficiēter opata est nostrā salutem: ita
etiā eiꝰ sepultura. Esa. liij. Dabit impios ꝓ
sepultura. i. gētes q sine pietate erāt. deo pa=
triq̄ dabit. q: mortuꝰ ⁊ sepultꝰ eas acq̄siuit
Etiā voluit sepeliri vt daret hoībꝰ spem re=
surgēdi. Post hāc declarationē dixit sctūs
thomas aīe deuote. O aīa simplex. iā suffi=
ciēter potes intelligere quō genꝰ hūanū re=
dēptū est ꝑ passionē xp̄i. Ne tn̄ belial glriet̄
in argutijs suis docebo te q pacto illi rn̄de=
as. Ad p̄mū dic q pc̄m̄ angeli nō fuit re=
mediabile sicut pc̄m̄ hoīs. vt dr. sniarū. iij.
dis. i. Ad secūdū dic q maior fuit charitas
xp̄i q̄z offensa ⁊ malicia crucifigētiū ipsū. ⁊
ideo plus potuit xp̄s satisfacere sua passio
ne q̄z crucifixores offendere ipsū occidēdo.

vñ ẽt passio eius fuit sufficiẽs ꝛ supabũdãs
ad satisfaciendũ ꝑ peccatis crucifigẽtium ipm
Ad tertiũ dic ꝙ hõ peccando obligatus erat
deo et diabolo. Quantũ em̃ ad culpã deũ of
fenderat ꝛ diabolo se subdiderat: ei ꝯsentiẽs
vnde rõne culpe nõ erat factus seruus dei:
sed potius a dei ſuitute recedẽs diaboli ser
uitutẽ incurrerat. deo iuste hoc ꝑmittẽte ꝑ
pter offensam in se ꝯmissam. sed q̃ntum ad
penã ꝑncipal'r homo erat deo obligatus. si
cut summo iudici. diabolo tanq̃ tortori ſm
illud math. v. Ne forte tradat te aduersarius
iudici ꝛ iudex tradat te ministro. i. angelo pe
narum crudeli. vt dicit crisostom⁹. Quãuis ꝙ
diabolus iniuste q̃ntum in ipo erat hominez
sua fraude deceptũ sub sua ſuitute teneret ꝛ
q̃tuz ad culpã ꝛ q̃ntum ad penã, tñ iustum
erat hoc hoiem pati deo ꝑmittẽte q̃ntum ad
culpam ꝛ ordinate q̃ntum ad penam. ꝛ ideo
q̃ntum ad deum iustitia exigebat ꝙ hõ redi
meret. nõ aũt q̃ntum ad diabolũ. Ad q̃rtũ
dic ꝙ q2 redemptio nõ requirebat ad hois
liberationẽ ꝑ respectũ ad diabolũ. ideo pre-
ciũ nõ erat soluẽdum diabolo: ſ3 deo. ꝑpterea
xp̃us sanguinẽ suum qui est p̃ciuz nostre re
demptionis nõ debuit obtulisse diabolo: sed
deo. Tũc aĩa gratias agẽs deo ꝛ suis docto
ribus de tam celebri meditatione abijt do-
mũ in pace. Amen.

Sabbato sancto de descensu xp̃i
ad inferos. Sermo. xlvij.

P Re timore aũt eius

exterriti sunt custodes. Math.
xxviij. Hodie aĩa simplex fidelis
ꝛ deuota vt ꝯtẽplaret passionẽ
ꝛ sepulturã xp̃i accessit ad ecc'iam ꝛ audiẽs
missã tã ex lectõe ep'le. col. iij. q̃ ex euãg. ad
uertit vnam ꝯclusionẽ. s. Ut nos eriperet de
ꝑtãte tenebrarũ ꝯgruũ fuit xp̃m descẽdẽ ad
inferos aĩarum. Ratio istius ꝯclusionis est
quia passio xp̃i fuit quedã causa vniuersalis
humane salutis tam viuorũ q̃ defunctorũ.
Causa vero vniuersalis applicat ad singla-
res effectus ꝑ aliq̃d singulare. vnde sic v̾tus
passionis xp̃i applicat viuẽtibus per sacra
mẽta configurãtia nos passioni xp̃i: ita etiã
applicata est mortuis ꝑ descẽsum xp̃i ad in
feros. ꝑpter q̃d signãter dr. zach. vi. ꝙ edu-
xit vinctos de lacu in sanguine testamẽti sui
i. ꝑ v̾tutẽ passionis sue. Sciẽdũ ꝙ ꝯgruuz
fuit xp̃m ad infernũ descẽdere ꝑpter tria. Pri
mo rõne liberatõis. Xp̃s em̃ venerat penaz
nostrã portare vt nos a p̃ea eriperet. Esa. liij.
Uere lãguores nr̃os ipe tulit ꝛ dolores no
stros ip̃e portauit. Ex pctõ aũt homo incur
rerat nõ solum mortẽ corpis. sed etiã descẽ-
sum ad inferos. ꝛ ideo sicut ꝯueniẽs fuit eũ
mori: vt nos liberaret a morte: ita cõueniẽs
fuit eum descẽdere ad inferos vt nos a de-
scẽsu ad inferos liberaret. osee. xiij. Ero mors
tua o mors. ero morsus tuus inferne. Secũ
do rõne triũphatõis. Conueniẽs em̃ erat vt
victo diabolo ꝑ triumphũ sue passionis vin
ctos eius eriperet qui detinebant in inferno.
ſm illud zach. ix. Tu quoq3 in sanguie testa
mẽti tui vinctos tuos emisisti de lacu i quo
nõ erat aqua. Et col. ij. Expoliãs p̃ncipat⁹ ꝛ
ꝑtãtes traduxit ꝯfidenter. s. aĩas sanctorum
qui detinebant cõclusi ꝛc. Tertio rõne illu-
minatõis. Sicut em̃ ondit xp̃s ꝑtãtem suã
in terra viuẽdo ꝛ moriẽdo: sic etiam ꝑtãtem
suam ostẽdere debebat in inferno ip̃m visitã
do ꝛ illuminãdo. ps. Tollite portas p̃ncipes
vestras. glo. i. o p̃ncipes inferni auferte pote
statẽ vr̃am qua vsq3 nunc hoies in inferno
detinebatis. Et sic in noie iesu om̃e genu fle
ctat. cele. terre. ꝛ infer. phil. ij. His intellectis
aĩa exiuit ab ecc'ia: meditãdo ꝛ ꝯtemplãdo
descensum xp̃i ad inferos et q̃d ibi egerit et
quomodo sanctos patres visitauerit ꝛ quo
modo demones ꝑterruerit. Et ecce belial in
tendẽs impedire hanc deuotissimã eius con
templationẽ ait. O aĩa simplex q̃ facile deci
peris taz leuiter credẽdo. Uolo tibi ondere
ꝙ nõ fuit cõgruũ xp̃m descẽdere ad infernũ
Primo sic. Anima xp̃i nõ potuit simul eẽ in
diuersis locis: sed xp̃s in die mortis sue fuit
in paradiso. q2 latroni dixit pendẽs in cruce.
Hodie mecũ eris in padiso. luc. xxiij. ꝙ illa
die nõ fuit i inferno. Scdo sic. Sicut ꝑ pctm̃
q̃s a celo excludit: ita ꝑ emũdationẽ a pctõ
q̃s ab inferno liberat: sed sancti p̃res statim
ꝑ passionẽ xp̃i fuerũt emũdati a pctõ. ꝙ stati
ab inferno fuerũt liberati. nõ ergo fuit cõue
niens xp̃z ad infernũ descẽdere. Tertio sic
Xp̃s nõ descẽdit in mũdum: nisi vt mũdum
liberaret. Joh. iij. ca. Ego veni vt vitã hẽant
sed ꝑ passionẽ suã nõ solum liberauit eos q̃
in mũdo erant. sed etiã eos qui in inferno de
tinebant captiui. ps. Cepisti captiuitatẽ so-
luto p̃cio ꝑ pctõ ꝑ quo detinebãt. ergo xp̃s
nõ debuit ad infernũ descẽdere. Quarto sic
Descẽdere ad infernũ importat penã dam-
natõis ꝑ pctõ sed xp̃s nullũ habuit peccatũ
ergo nec vlla dãnatio ei competit. ergo de-

scēdere ad infernū nō debuit. Alia vero abijt
tristis querēs ⁊ ꝯsulens legis doctores Cui
mox obuiauit moyses: a qua cū cognouisset
causas mestitie sue ait. Ego ōndam tibi con
clusionē tuaz esse veram testimonio quadru
plicis legis, scilicet.

Legis naturalis.
Legis diuinalis
Legis ꝓphetalis
Legis humanalis.

Primo testimonio legis

naturalis. ⁊ hoc quadruplr. s. ꝑ rōnes natu-
rales. ꝑ pħos morales. ꝑ poetas. ꝑ exēplu
gentiliū. Quantū ad rōnes naturales scien
dum ꝙ xp̄s descēdit ad infernū sctōꝝ p̄rm
quadruplici rōne. Primo ratione amicitie
naturalis. Nam lex amicitie reqrit ꝙ amic⁹
debeat visitare amicū in tribulatōe. vn̄ pħs
ix ethic. querit vtrū homo debeat vocare a
micū qn̄ est in statu ꝓsperitatis vel aduersi
tatis. Rn̄det dicēs ꝙ magis vocandus est
amicus ad ꝓsperitatē. qꝛ cū amicus sit alter
ip̄e: homo debet amicū diligere quasi seip̄m
et ideo qn̄ in ꝓsperitate vocatᷣ: gaudiū aug-
mentatᷣ. cū homo naturalr gaudeat de pro-
speritate quā hꝫ ⁊ gaudet cū videt amicum
sibi cōgaudere. In aduersitate aūt nō debet
amicū vocare, nisi aduersitas supexcellat et
nō possit sine magna angustia amici ei⁹ ad
iutorio subleuari. Ecōuerso aūt est de eunti
b⁹ ad amicos. qn̄ homo magis debet ire ad
amicū tp̄e aduersitatis q̄ ꝓsperitatis. T p̄e
nāqꝫ ꝓsperitatis debet ire remisse. ne incur-
rat vllā infamiā male opinionis, s. ꝙ vadat
ꝓpter aliquā vtilitatē sui. In aduersitate au
tem dꝫ ire prompte. Cum enī aduersitas sit
pondus graue qn̄ amicus videt amicū suū
sibi compatiētē: portat pōdus leuius. Exem
plum. Pondus si ab vno portatᷣ: portās ni-
mis grauatᷣ, si vero a duob⁹: facilius portatᷣ
Etiaꝫ homo in aduersitate existēs videndo
amicū sibi compatiētē cognoscit se hr̄e ami
cum. ⁊ hoc est sibi valde gratiosum. Cū aūt
gaudiū tristitie opponatᷣ maxime ex p̄ntia
amici gaudiū augmētatᷣ ⁊ tristitia diminuitᷣ
Cū ergo xp̄s fuerit verus amicus. qꝛ de⁹ fi-
delᷣ ⁊ absqꝫ vlla iniqtate, deut, xxxij. Et ami
cus fidelis est ꝓtectio fortis, eccl. vi. Conue
niēs fuit ⁊ legi amicitie cōsonū: vt xp̄s ami
cos in infernū descendēs ꝑsonalr visitaret.
Et hoc est quod petebat zach. ꝓpħa. luce. i.
Per vis. mi. dei no. in q. vi. nos. o. ex alto. Illu. his q̄ in tene. ⁊ in vm. mor. sedēt. Nā pre
sentia sue diuinitatis expulit obscuras tene
bras. Et h̄ est qd̄ petebāt sācti. eccle, xxxvi.
Ostēde nobis dn̄e lucē miserationū tuaruꝫ
Scd̄o rōne iustitie generalis. Nam iustitia
cōueniēter reqrit ꝙ qn̄ aliqs ꝓ aliquo male
ficio detinetᷣ. cū soluitᷣ p̄cium a carcere absol
uatᷣ. Sancti aūt p̄res detinebantᷣ in carcere
ꝓ pctō humane nature ꝓ quo xp̄s soluit pre
cium in passione sua dando sanguinē suum
innoxiū. ideo reqrebatᷣ ꝙ sicut ip̄e p̄ciū sol-
uit quod nullus alius potuit soluere ita per
semetip̄m eos de carcere iferni educeret. ps̄
Eduxit eos de tenebris et vmbra mortis et
vincula eorū disrupit. Tertio rōne victorie
triumphalis. Tūc enī ꝑfecte aliqs triūphat
de aliquo qn̄ nō solū vincit eū in campo: sed
etiā qn̄ aufert ei sedē regni sui ⁊ domū suaꝫ
Sed xp̄s vicit diaboluꝫ in deserto. math. iiij.
Tūc reliqt eū diabolus ⁊c. Etiā vicit euꝫ in
crucis patibulo. Joh. xij. Nūc iudiciū ē mun
di. nūc p̄nceps hui⁹ mūdi eijcietᷣ foras. s. de
mūdo. Proptea vt ꝑfecte triūpharet de eo:
voluit eū vincere in inferno ⁊ descēdit ad in
fernū ⁊ ligauit diabolū ⁊ abstulit ei p̄dā suā
ps̄. Cōtriuit portas ereas ⁊ vectes ferreos
ꝯfregit. Suscepit eos. s. scōs p̄res de via iniq
tatis eorū. Quarto rōne regule exēplaris
Descēdit enī xp̄s ad inferos: p̄bens nobis
exemplū vt sepius descēdamus ⁊ ꝯsiderem⁹
penas eternas. Naꝫ hoīes mūdi in ciuilib⁹
cauēt sibi a maleficijs ꝓpter penas tēpales
q̄s timēt incurrere, ideo multomagis debēt
sibi cauere ꝓpter penas infernales quarum
meditatio hoīes retrahit a pctō. Eccli. vij.
ca. Memorare nouissima tua ⁊ in eternū nō
peccabis. Pħs enī. v. phisicoꝝ ponit motuꝫ
attractus ⁊ impulsus. Trahimur enī ad deū
ꝯsideratiōe glie. Impellimur aūt ad deum
ꝯsideratōe gehēne. Quatuor enī sūt nouissi
ma, s. mors, iudiciū, pena inferni, glia para-
disi. Exemplo xp̄i instruimur descēdere ad
infernū meditādo. Quantū ad pħos mora
les sciendū ꝙ diabolus nititᷣ de corde hoīm
fidē de inferno auferre: vt hoīes faciat libe
rius in pctm̄ ꝓlabi. vn̄ tales dicūt illō. Sap.
ij. Nō ēst agnitus q̄ reuersus sit ab inferis:
Qd̄ tn̄ infern⁹ sit ꝓbatᷣ. Primo sic. In deo
est mīa ⁊ iustitia. ps̄. Ptās dei est tibi dn̄e
mīa qꝛ tu reddes vnicuiqꝫ s̄m opa sua. Sic
aūt iustitia sine mīa est crudelitasᷣ. ita mīa si
ne iustitia est fatuitas. vt habetᷣ dist. xlv. ca.
disciplina quorū vtrūqꝫ absurduꝫ est dicere

de deo. Ergo sicut deus remunerat bonos ꝑ
miam eẜnaliter. ita punit malos sempiẜnali
ter in inferno. vñ plato in phedone dicit sic.
Cũ ꝑuenerint defuncti in eũ locuꝫ q̃ demon
vnũquẽqꝫ portat. ꝑmo illic iudicanẜ ꝛ q̃ iu
ste pieqꝫ vixerint ꝛ qui secus si ꝗ mediũ cõ
perianẜ in vita tenuisse. sua quisqꝫ vehicula
ascẽdẽtes ꝛ suꝑ his delati ad paludẽ ꝑueniũt
acheruſiã ibiqꝫ hĩtãt iniuriarũ penas dãtes
et cũ purificati sũt absoluunẜ ꝛ recte factoꝝ
digna ꝑmia reportãt. si q̃ aũt ꝓpter magni
tudinẽ pccõꝝ insanabiles esse ꝯpiunẜ q̃ sa
crilegia mlta ac magna: q̃ sedes nepharias
ꝯtra leges. q̃ alia istorũ affinia ꝑpetrauerĩt
hos q̃dẽ oẽs ꝯueniẽs sors in tartarũ abijcit
vñ nunq̃ egrediunẜ. Qui aũt egregia pieta
te vixisse inueniunẜ: hi sũt q̃ et his terrenis
locis tanq̃ e carceribꝰ liberati ad alta ꝯscen
dunt puraqꝫ suꝑ terrã loca inhabitãt. Horũ
vero ipoꝝ q̃cunqꝫ phia purificati sunt sine
corꝑibus in eternũ viuũt ꝛ domicilia quoqꝫ
pulchriora q̃ ceteri nãciscunẜ. hec ille. Se
cũdo q̃ncunqꝫ inuenitẜ vnũ quod in se ꝯtine
at duo opposita si vnũ illoꝝ inuenitẜ seorsuꝫ
ꝛ ꝑ se: opꝫ etiã q̃ alterũ inueniatẜ seorsuꝫ et
ꝑ se. sed in mũdo isto sensibili in quo habita
mus inuenitẜ abundãtia ꝛ indigẽtia. leticia
et tristitia. sanitas ꝛ infirmitas. claritas ꝛ ob
scuritas. Cũ ꝗ in celo vbi est vita btã inueni
atur abundãtia sine indigẽtia. leticia sine tri
stitia. sanitas sine egritudĩe. claritas sine ob
scuritate. opꝫ q̃ in aliquo loco inueniatẜ ĩdi
gentia: tristitia: infirmitas ꝛ obscuritas sine
vllo boni remedio. ꝛ h̃ locus dicitẜ infernus
vñ hermes trimegistus ad asclepiũ dicit sic
Cum fuerit aĩa humana a corꝑe separata ꝛ ip
sorum facta discessio tũc examẽ meritiqꝫ eiꝰ
arbitriũ trãsiet ꝛ sũma detinebitẜ ꝓtãte. Isqꝫ
cum eã piã iustãqꝫ ꝓuiderit sibi ꝯpetẽtibꝰ lo
cis manere ꝑmittet. si aũt delictorũ illã ma
culis vtcũqꝫ obligatã viderit desuꝑ ad ima
deturbans. ꝓcellis aeris ignis ꝛ aq̃ inter se
discordãtibꝰ tradet. Et sic inter celũ ꝛ terraꝫ
mũdanis fluctibꝰ ꝛ diuersis semꝑ eternis ꝑe
nis agitata aptabitẜ: vt in hoc aĩe obsit eẜni
tas q̃ sic in mortali sñia eẜno supplicio subiu
gatẜ. h̃ ille. Tertio si in natura ẽ vnũ opposi
torum: est etiaꝫ reliquum. sed inuenitẜ locus
vbi est bonũ sine aliq̃ malo ꝛ amor sine vllo
timore seruili. ergo inuenitur locus vbi est
malũ pene sine aliquo bono gr̃e ꝛ vbi est ti
mor sine amore. Et hic locus est infernꝰ. vñ
ysaac in libro diffinitionũ dicit. Hoĩes non
colẽtes iustitiã ꝛ obscenis actibus deditι re
trahunẜ sub orbẽ tristẽ ꝛ tenebrosũ ꝛ erũt in
tristitia sempiterna. Et plato in phedone di
cit sic. Animꝰ inuisibilis ꝑs hoĩs in aliũ abi
ens locũ purũ silr ꝛ generosum ꝛ inuisibileꝫ
ad vere bonũ ꝛ prudẽtẽ deũ: quo si deo placꝫ
paulopost in eoqꝫ aĩo migrãduꝫ est. cũ ipse
talis sit atqꝫ ita a natura ꝯstituꝰ statim vt
corꝑe liberatꝰ fuerit. dissipabitẜ atqꝫ interibit
vt vulgo putãt? Minime q̃dẽ: sed magis il
lud est vt si q̃dẽ purus egrediatẜ a corꝑe nihil
corꝑeũ trahẽs. vepote q̃ nihil spõte sua cum
illo cõicarit in vita sed fugerit illud sꝑ vt ipe
ꝑ se sit meditatꝰ qd̃ q̃dẽ nihil est aliud q̃ rctẽ
phari ꝛ in veritate mortẽ appetere. Nõne ẽ
ita? prorsus. Animꝰ ergo ita ꝯstitutꝰ ad sui
silẽ abit. ad inuisibile. diuinũ. ĩmortale. pru
dens. Quo cũ venerit. ab errore stultitia. me
tu durisqꝫ amoribꝰ. cũctis deniqꝫ humanis
vitijs liberatꝰ. ꝛ queadmodũ dici solet. reli
quũ tp̃s vere cũ dijs agẽs btũs est. Si vero
pollutus atqꝫ ĩpurus egrediẽs animꝰ. vtpo
te corpꝰ ãplectẽs calẽsqꝫ amaris eiꝰ volupta
tibꝰ. cupidinibꝰ q̃si veneficijs q̃busdã delini
tus ꝛ vsqꝫ adeo captꝰ vt nihil putet eẽ verũ
nisi qd̃ corꝑeũ sit. qd̃ videri qd̃ tãgi possit qd̃
bibat qd̃ edat. qd̃ venereis vtatẜ. Alia ṽo q̃
ocul' q̃dẽ obscura sũt ꝛ cerni nõ ꝑñt. tñ phĩa
ꝯphẽsibilia ꝛ ĩtelligibilia: odio hr̃e ꝯsuetus
tremẽ ꝛ fugere. Ita ꝯstitutũ aĩm putas ipꝫ
ꝑ se purũ ac sincerũ euadẽ? Nullo mõ. Sed
infectũ a corꝑea specie quã cõsuetudo atqꝫ
vsus ꝓpter diuturnũ cultũ frequẽtẽqꝫ assistẽ
tiam ꝯciliauit sibi atqꝫ ꝯcreuit. põderosum.
ꝗue ꝛ visibile eẽ id existimare opꝫ qd̃ secum
animꝰ trahit. Itaqꝫ ab eo ꝗuatẜ ꝛ trahitẜ ad
visibilẽ locũ inferni motu inuisibili. h̃ ille. Et
macrobiꝰ in fine scd̃i libri suꝑ somnio scipio
nis dicit. Nocẽtũ aĩe in easdẽ penas sepe re
uolute. sero de tartaris ꝑmittunẜ emergere
ꝛ ad nature sue ꝑncipiũ qd̃ est celũ: tãdẽ im
petrata purgatiõe remeare. Necesse est eniꝫ
oẽm aĩam ad originis sue sedẽ reuerti. Sꝫ q̃
corpꝰ tãq̃ ꝑegrine incolũt: cito post corpꝰ ve
lut ad p̃riaꝫ reuertunẜ. Que ṽo corꝑis illece
bris vt suis sedibꝰ inherẽt: q̃to ab ill' violẽ
tius separanẜ. tãto ad supa serius reuertũẜ.
hec ille. Quarto in igne sunt due q̃litates. s.
splendor ꝛ calor. sed in celo est splẽdor siue
calore. ꝗ opꝫ aliũ locuꝫ esse vbi sit calor sine
splendore ꝛ hũc dicimus infernũ. vñ tullius
lib. i. tusculanarũ questionũ dicit sic. Socra
tes diffinit duas eẽ vias duplicesqꝫ cursus

animoꝝ e corpe excedētiū. Nam q̇ se huma
nis vitijs atq꜒ flagitijs cōtaminassent et se
totos libidinibus dedissent q̇bus cecati ve-
lut domesticis vitijs atq꜒ flagitijs se inq̄nas
sent vt ad publica violāda fraudes inopina
biles cōcepissent. his demū quoddā iter esse
seclusum a consilio deorum. Qui aūt se inte
gros castosq꜒ ꝯuassent, q̇busq꜒ fuisset mini-
ma corpis contagio. seseq꜒ ab ipsis semper
cauissent essent in corpibus imitati iter deo
rum. his ad illos ꝓfectis reditū facile patere
hec ille. Et sic p꜒ ꝙ inferni pena imponitur.
Quantū ad poetas sciendū ꝙ infern⁹ po-
nit̄ p̄cipue a q̄tuor. Primo a sen̄. tragedia
i. actu. iij. vbi ponit reuersionē herculis ab i-
ferno. ibi. vtrū ne visus ⁊c. Nam ibi determi
nant̄ quatuor questiones. Prima est de via
ꝑ quā itur ad infernū. vbi. s. est. Et rn̄det so
cius hercl'is. s. theseus dicēs sic. Sprtana tel
lus nobile attollit iugū. Densis vbi eq̄r te-
narus siluis p̄mit. Hic ora soluit ditis īmic̄
domus. Hyatq꜒ rupes alta ⁊ immēso specu
Ingens vorago faucibus vastis p꜒. Latum
q꜒ pādit oībus ppl'is iter. Nō ceca tenebris
incipit ꝑmo via. Tenuis relicte lucis a tergo
nitor. Fulgorq꜒ dubi⁹ solis afflicti caput Et
ludit aciē. Hinc ampla vacuis spacia laxant̄
locis. Inq꜒ om̄e mersum ꝑeat hūanū gen⁹:
Nec ire labor est: ip̄a deducit via ⁊c. Scd̄a
q̄stio est de q̄litate huius vie. s. an in hac via
nascat̄ frumētū vinū ⁊ alij fructus. Rn̄det
theseus dicēs sic. Nō prata viridi leta facie
germināt. Nec adulta leni fluctuat zephiro
seges. Non vlla ramos silua pomiferos h꜒.
Sterilis ꝓfundi vastitas squalet soli. Et fe-
da tellus torpet eterno situ ⁊c. Tertia q̄stio
est de dn̄o inferni ⁊ iudicio eius suꝑ aīas.
Rn̄det theseus dicēs sic. Est in secessu tar
tari obscuro locus. Quē grauibus vmbris
spissa caligo alligat. Cingitur duplici vado.
aduersa ditis regia atq꜒ igēs domus. Vm-
brāte luco tegit̄. Hinc vasto specu Pendēt
tyrāni limina. hoc est vmbris iter Hec ē por
ta regni. campus hāc circa iacet In q̊ super
bo digerit vultu sedēs. Animas recētes: di-
ra maiestas deo. Frons torua. fratrū que ra
men specimen gerat. Gētisq꜒ tante vult⁹ est
illi iouis. Sed fulminātis. magna ꝑs regni
trucis. Est ip̄e domin⁹. cuius aspectū timet
Quicq̇d timet̄. Nō vnus alta sede q̄sitor se-
dens. Iudicia trepidis fere sortit̄ reis. Au-
ditur illo gnosius minos foro. Rhadaman
tus illo. thetidis ac audit socer. Quod q̄sq꜒
fecit patit̄. Auctorē sceleris. Repetit suoq꜒
p̄mit̄ exemplo nocēs ⁊c. Quarta q̄stio est
de duratōe penarū. s. an pene inferni sint ꝑ-
petue. Rn̄det theseus dicēs sic. Graduq꜒
retro flectere haud vnq̄ sinūt Vmbre tena
ces. intus immēso sinu Placido q̇eta labit̄
lethes vado. Demitq꜒ curas. ne ve remean-
di amplius Pateat facultas, flexibus mult̄
grauē Inuoluit amnē. Sera nos illo referat
senectus. Nemo ad id sero venit. vn̄ nunq̄
Cu꜒ semel venit: potuit reuerti. Quid iuuat
duru꜒ ꝓperare fatū? Ois hec magnis vaga
turba terris Ibit ad manes: facietq꜒ inerti
Vela cocito. tibi crescit om̄e Et quod occa-
sus videt ⁊ quod ortus. Parce vēturis tibi
mors paramur. Sis l꜒ segnis ꝓperam⁹ ipsi.
Prima que vitā dedit hora capsit ⁊c. Et vlti
ma tragedia in fine dicit sic. Nunq̄ stigias
fert̄ ad vmbras Inclita v̇tus. Viuite fortes
Nec letheos seua per amnes. Vos fata tra
hent. Sed cū summas exiget horas consum
pta dies. Iter ad supos gl'ia pandet. hec ibi
Scd̄o virgilius eneydos li. vi. dicit sic. Faci
lis descēsus auerni. Noctes atq꜒ dies patet
atri ianua ditis. Sed reuocare gradū supas
q꜒ euadere ad auras. Hoc opus h̄ labor est
Item. Quisq꜒ suos patimur manes: exīde
ꝑ āplū. Mittimur elisiū ⁊ pauci leta arua te
nemus. Donec lōga dies ꝑfecto tēpis orbe
Concretā exemit labē. puruq꜒ reliq̇t Ethe-
reum sensu꜒ atq꜒ aurai simplicis ignē. h̄ ille
Et iterū dicit sic. Hinc via tartarei que fert
acherōtis ad vndas. Turbidus hic ceno va
staq꜒ voragine gurges Estuat: atq꜒ omne꜒
cocito eructat arenā. Portitor has horrēd⁹
aq̄s ⁊ flumina ꝯuat. Terribili squalore cha-
ron. cui plurima mēto Canicies inculta iac꜒
stant lumina flāme. Sordidus ex humeris
nodo depēdet amictus. Ip̄e ratē cōto subi-
git velisq꜒ mīstrat. Et ferruginea subuectat
corpa cymba. Iam senior. sed cruda deo vi-
ridisq꜒ senectus. Huc oīs turba ad ripas ef̄
fusa ruebat. Mr̄es atq꜒ viri defunctaq꜒ cor
pora vita. Magnanimū heroū pueri inup-
pteq꜒ puelle Impositiq꜒ rogis iuuenes an̄
ora parētū Stabāt orātes. ꝑmi trāsmittere
cursū. Tendebantq꜒ manus ripe vlterioris
aōre. Nauita sed tristis nūc hos nūc accipit
illos. Ast alios lōge sūmotos arcet arena.
Ergo exercent̄ penis veterūq꜒ maloꝝ Sup
plicia expēdūt. ali e pādunt̄ inanes Suspen
se ad vētos alijs sub gurgite vasto Infectu꜒
eluit̄ scel⁹. aut exurit̄ igni. h̄ ille. Tertio ouidi

us li.iiij.methamorpho.dicit sic.Est via de=
cliuis funesta nubila taxo.Ducit ad īfernas
ꝑmuta silētia sedes. Stix nebulas exalat in
ers vmbreq; recētes.Descēdūt illac simula=
chraq; functa sepulchris . Pallor hyemsq;
tenēt late loca senta.nouiq; Qua sit iter ma
nes stigiā quod ducit ad vrbē Ignorāt vbi
sit nigri fera regia ditis. Mille capax adit⁹
et aptas vndiq; portas Urbs habet. vtq;
fretum de tota flumina terra.Sic oīs aīas
locus accipit ille nec vlli. Exiguus pplo est
turbam ve accedere sentit Errāt exangues
sine corpore ⁊ ossibus vmbre.Parsq; forū
celebrāt pars imi tecta tyrāni. Pars aliq̄s
artes antique imitamina vite. Sustinet ire
illuc.h̄ ille. Quarto lucanus introducit deū
vocatum demogorgon q̄ elegit sibi māsionē
in infimis terre dic̄ sic. At ille compellēdus
erat q̄ nunꝙ terra vocata.Non cōcussa tre=
mit:qui gorgona cernit aptū. Uerberibus
q; suis trepidā castigat erinim.Indespecta
tenet nobis q̄ tartara cuius.Nos supi sum⁹
et stigias qui peierat vmbras.hec ille. Qd̄
autē xp̄us descēderit ad inferos p; sub me
thaphora poetarū. Primo sen̄.tragedia.i.
dic̄ sic.Natus euristeus.i.xp̄s ꝑꝑerāte par=
tu.Iusserat mundi penetrare fundū.i.infer
num.Deerat hoc solū numero laborū.Ter
tie regē spoliare sortis. Ausus est cecos adi
tus iire.Ducit ad manes via qua remotos
Tristis ⁊ silua metuēda nigra.Tanta ꝑ cā=
pos agit̄ silētes turba: pars tarda gradiēs
senecta.Tristis ⁊ longa satiata vita(.i.anti
qui sācti p̄res)Pars adhuc currit melioris
eui. Uirgines nōdum thalamis iugate. Et
comis nōdum positis ephebi. Mr̄is et no=
men modo doctus infans. His datū solis
minus vt timerēt Igne ꝑlato releuare no=
ctem.Ceteri vadūt ꝑ opaca tristes Qualis
est nobis animus remota Luce. cū mestus
sibi quisq; sensit. Obrutū tota caput eē ter=
ra.hec ille.Cunq; sancti p̄res vidissēt xp̄m:
letātes dixerūt illud quod ponit sen̄.eadem
tragedia dicēs sic. Euincas vtinā iura fere
stigis.Parcarūq; colos nō reuocabiles.Fa
tum rumpe manu tristis ⁊ inferis. Prospe=
ctus pateat lucis ⁊ inuius Limes det faci=
les ad supos vias.hec ille.Xp̄s aūt r̄ndit di
cens illud quod ponit sen̄.eadē tragedia sic
Uidi inaccessa omibus.Ignota phebo que
q; deterior polus.Obscura diro spacia con
cessit ioui.Et si placerēt tertie sorꝫ loca Re
gnare potui.noctis eterne chaos.Et nocte

quiddā grauius et tristes deos.Et fata vici
morte cōtempta redij.Quid restat aliud:vi
di ⁊ on̄di inferos.s.educēdo sanctos petres
ab inferis ⁊c Secundo Uirgilius varijs
locis dicit sic. Ex templo comites herebi de
sedibus ingēs. Umbre ibāt tenues.tellusq;
et flumina pōti. Signa dabāt.sistūt amnes
terreq; dehiscūt.Quin ip̄e stupuere domus
atq; intima leti Tartara ⁊ vmbrose penitus
patuere cauerne.Sol quoq; ⁊ exoriēs.cūcti
se scire fatent̄.Tūc caput obscura nitidū fer
rugine texit.Hec ille.Sic ergo p; ꝙ xp̄us de
scendit ad inferos vt spoliaret partē inferni
⁊c. Quantū ad exempla gētiliū sciendū ꝙ
locus inferni est infra terrā.vt Aug. dicit in
libro retractationū.De inferis videt̄ magis
dicere debuisse ꝙ sub terris sint ꝙ̄ rōeꝫ red
dere cur sub terris esse dicant̄. De hoc tamē
nihil mihi temere asserendū videt̄.precipue
cū augu.neminē arbitret̄ scire ī quo loco sit.
Non tn̄ extimo ꝙ sit in centro terre.q; ille lo
cus est quo naturalr̄ grauia ferunt̄. nec vi=
detur intētione frustrari ꝯt̄er dici quod seq̄
retur.Tamē si ad centrū corpa grauia nō ꝑ
uenirent ⁊ iterū naturalr̄ terra circa centrū
esset ꝯcaua nō posset assignari causa q̄ totū
pondus terre sustineret ne ꝑueniret ad cen
trum.si aūt hoc dicat̄ miraculose fieri diuīa
v̄tute nulla subest miraculi ratio.Prepara=
tio aūt inferni ab initio mūdi fuit:ſm illud.
Esa.xxx. Preparata est eīn ab eritophet ſꝫ
expositionē glose.In p̄ma rerū institutōne
nō est ꝯsiderandū q̄d deus facere possit:sed
q̄d rerū natura h̄eat.vt fiat sic augu.dicit.ij.
sup gen̄ ad lr̄am.Non aūt d̄r xp̄s descēdis=
se ad infimas partes terre:sed ad inferiores
ad cuius veritatē sufficit qualit̄cūq; nobis
inferiores dicant̄.Ubi tamē sit infern⁹ vtrū
circa centrū terre vel circa supficiem nihil ar
bitror ad doctrinā fidei ꝑtinere.⁊ supfluum
est de talibus sollicitari.vel asserēdo vel im
probando .Gentiles tn̄ posuerūt infernum
in locis inferioribus terre.vn̄ Uirgil.lib.vi.
eneydos introducit eneā inuenisse didonē
in inferno cui sic loquit̄.Infelix dido:veris
mihi nūtius ergo Uenerat.extictā ferroq;
extrema secutā.Funeris heu tibi causa fui ꝑ
sydera iuro.Per superos et si qua fides tel=
ture sub yma est.Inuitus regina tuo de lit=
tore cessi ⁊c.Et ouid.li.x methamorpho.in=
troducit orpheū descēdisse ad infernū dic̄.sic
ait.o positi sub t̄ra numina mūdi.In quem
decidimus quicq̄d mortale creamur ⁊c. Et

Sen̄.tragedia.i.introducit theseū sic inuocā
tem. Fas om̄e mūdi teq̄ʒ dn̄antem ꝑcoꝛ re-
gno capaci. Teq̄ʒ quaʒ tota irrita. Quesiuit
ethna mr̄ vt iura abdita Et opta terris lice-
at impune loqui ⁊c. Hoc autē declarat q̄-
druplici exemplo illoꝝ qui puniunt ī infer-
no. Primū exemplū est de innocētibꝰ ⁊ phi
locaptis. de q̄bus virgiliꝰ in.vi. eneydos di
cit sic. Cōtinuo audite voces: vagitꝰ ⁊ ingēs
Infantūq̄ʒ aīe flētes in limine ꝑmo. Quos
dulcis vite exortes et ab vbere raptos. Ab-
stulit atra dies ⁊ funere mersit acerbo. Hos
iuxta falso damnati crimine mortis. Nec ve
ro he sine forte date sine iudice sedes. Que-
sitoꝛ minos vrnā mouet ille silentū. Consili
umq̄ʒ vocat vitasq̄ʒ ⁊ crimina discit. Proxi
ma deinde tenēt mesti loca q̄ sibi letū Insō
tes peperere manu lucēzq̄ʒ ꝓsi: Proiecere
aīas. ꝙ vellēt ethere in alto Nūc ⁊ paupiēz
et duros ꝑferre labores. Fata obstāt. tristis
q̄ʒ palus innabilis vnde Alligat. ⁊ nouies
stix interfusa coercet. Nec ꝓcul hinc partem
fusi monstrant in oēm Lugētes campi. sic
illos noīe dicūt. Hic quos durus amoꝛ cru
deli tabe ꝑedit. Secreti celāt calles ⁊ mirtea
circum Silua tegit. cure nō ip̄a in morte re-
linquūt. Hec ille. Scd̄m exemplū est de ꝓ-
ditoribus. vnde Seneca tragedia.i. dicit sic.
Certus inclusos tenet locus nocentes. vtq̄ʒ
fert fama impios supplicia vinclis seua ꝑpe
tuis domāt. hec ille. Unde sisiphus fuit q̄dā
hospes q̄ suos hospites mactabat vel ī cos
saxa ruinabat. ideo missus in infernū semꝑ
voluit saxum nūc impellēs nūc trahēs illud
ad se. ideo sen̄. ibidem dicit sic. Ceruice saxū
grāde sisiphea sedet. Et ouid. lib. iiij. metha-
morpho. Aut petis aut vrges ruiturum sisi
phe saxum. Etiā belus genuit danaū ⁊ egy-
ptum q̄bus diuisit regnū suū hoc modo. s. si
quis eoꝝ haberet filios masculos: heredita
ret totū regnū: si femīas nihil haberet. Quo
mortuo. danaus habuit. l. filias. egyptꝰ vō
l. filios. Orta est aūt guerra inter danaum ⁊
egyptū: tandē composuerūt pacē inter se h̄
modo: vt filie danai nuberēt filijs egypti. ce
lebratis itaq̄ʒ nuptijs h̄ pacto vt viri dormi
rent in domo vxoꝝ. danaus dedit cuilibet fi
liarū suaꝝ vnū gladiū vt iugularēt viros su
os. Qđ ⁊ fecerūt ꝑter ypmestrā q̄ suasit viro
suo lino vt aufugeret. Tūq̄ʒ ille obijsset: mis
se sunt in infernū que patiunt hanc penam
ꝙ quelibet habet duas situlas sine fundo ⁊
debent implere vnū doliū aqua omni die. et

si impleuerint fustigant cum situlis. iō Sen̄.
ibidē dicit sic. Urnasq̄ʒ frustra danaide ple
nas ferunt. Et oui. li. iiij. methamoꝛ. dicit sic
Molirīq̄ʒ suis letū patruelibus ause. Assi-
due repetūt quas ꝑdunt belides vndas ⁊c.
Belides autē fuerūt neptes beli. Tertium
exemplū est de luxuriosis. Nam yxion fuit q̄
dam gigas q̄ petiuit iunonē de stupro: quo-
tidie insequēs eam. q̄ꝓpter iuno formauit
quandā nubē in specie sua. quā cum videret
yxion ꝯcubuit cū ea ⁊ genuit inde cētauros
Post hoc missus est in infernuʒ suꝑ rotam
quā ꝯtinue voluit quidā demō ideo sen̄. vbi
supra dicit sic. Rapit volucri tortus yxiō ro
ta. Et oui. li. iiij. methamoꝛ. dicit sic. voluitur
yxion ⁊ se sequit q̄ʒ fugitq̄ʒ. Etiā titiꝰ gigas
quidā voluit ꝯcūbere cum lathona mr̄e apol
linis. vn̄ apollo sagittauit eū ⁊ tādē missus ī
infernū occupat nouē iugera sua magnitudi
ne ⁊ semꝑ vult stat suꝑ eū corrodēs coꝛ eiꝰ.
Unde sen̄. vbi supra dicit sic. Prebet volucri
titius eternas dapes. Et ouid. li. iiij. metha-
morpho. dicit sic. Uiscera ꝑbebat titiꝰ laniā
da nouēq̄ʒ Iugeribꝰ distractus erat. Quar
tum exemplū est de auaris. Nam tantalus
dispēsatoꝛ iouis occidit filiū suū pelopeʒ vt
lucraret vitulū: loco cuius dedit filium suuʒ
ad manducādū dijs quos iupiter inuitaue-
rat ad prandiū. ꝓpter quod in inferno pati-
tur hanc penā: q2 semꝑ famescit ⁊ sitit. Stat
eñi in medio flumis ⁊ ꝯtinue crescit aq̄ vsq̄ʒ
ad os eius ad labiū inferius: ⁊ cū vult bibe-
re statim effugit aq̄. ⁊ suꝑ caput ip̄ius pen-
det arboꝛ plena pulcherrimis fructibus. que
ꝯtinue inflectit ad os eius vsq̄ʒ ad labiū su-
perius ⁊ cū vult excerꝑe pomū. ilico euane-
scit ⁊ eleuat sursū. Ideo Sen̄. vbi supra dicit
In amne medio faucibꝰ siccis senex Secta-
tur vndas. abluit mentū latex. Fideq̄ʒ cū iā-
sepe decepto dedit. Perit vnda ī ore poma
destituūt famē. Et oui. li. iiij. methamoꝛ. dic̄
sic. Tibi tātale nulle. Deꝑndunt aq̄: queq̄ʒ ī
minet effugit arboꝛ ⁊c. Fuerūt autē tres q̄
redierunt ab inferno. Primus fuit orpheꝰ q̄
ob amorem vxoris descēdit ad inferos et re
dijt. vnde Sen̄. tragedia. i. dic̄ sic. Immites
potuit flectere cātibus Umbrarū dn̄os ⁊ ꝓ
ce supplici Orpheus euridicē dū recipit suā
Tandē mortis ait vincimur arbiter. Et va-
de ad suꝑos ⁊c. Et oui. li. x. methamorpho.
dicit sic. Ad stiga tenarea est ausus descen-
dere porta. Perq̄ʒ leues ꝑplos simulachra
q̄ʒ functa sepulchro. Persephonem adijt; in

a menaq3 regna tenētē. Umbrarū dominū.
Esse deos herebi crudeles q̄stus in altam.
Se recipit rodopen ꝛc. Sed xp̄s descēdens
ad inferos ob amorē nature humane quaz
sibi fide iustitia ꝛ mīa despōsauerat ī passio
ne secū reduxit ad supos maiori potētia et
ꝟtute q̄ꝫ orpheus suaz euridicē. Scd̄s fuit
thiestes q̄ emissus fuit de inferno vt deplo⸗
raret scelera domus pelopee de q̄ erat. vnde
Señ. tragedia. viij. s. in agamēnone dicit sic
Opaca linquēs ditis inferni loca. Adsum
ꝓfundo tartari emissus specu. Incert⁹ vtras
oderim sedes magis. Fugio thiestes īferos
supos fugo. En horret animus ꝛ pauor mē
bra excutit. S3 xp̄s in cruce defleuit scelera
nature humane ꝑ q̄bus satisfecit, iō descēdit
ad inferos vt ꝑpacatā naturā humanā cū deo
pr̄e reduceret ad supos. Tertia fuit agripi
na mr̄ neronis q̄ fuit emissa ab inferis vt de
fleret nuptias filij sui cū popea, relicta octa⸗
uia ꝛ p̄dicēs multa mala futura filio suo. vñ
Señ. tragedia. ix. s. octauia. dicit sic. Tellure
rupta tartaro gressum extuli. Stigiam cruē⸗
ta p̄ferēs dextra facem. Thalamis scelestis
nubat his flām̄is meo popea nato iūcta. q̄s
vindex man⁹ dolorq3 mr̄is ꝟtet ad tristes
rogos. Maēt inter vmbras impie cedis mi
hi. Semꝑ memoria manib⁹ nostris grauis.
Adhuc multis: reddita ꝛ meritis meis Fu⸗
nesta merces ꝛc. Xp̄s autē regressus est ab
inferis: vt suos discipulos ꝯfirmaret in fide
exponens eis scripturas incipiens a moyse
et ꝓphetis et psalmis quas toti mundo pre
dicare debebant.

Secundo declaratur ea

dē cōclusio testimonio legis diuinalis. Sciē
dum q̄ꝫ descēsus xp̄i ad inferos fuit necessa⸗
rius ꝓpter q̄tuor. Primo rōne triūphatiōis
Nam xp̄s supauit diabolū ꝛ ꝓstrauit ip̄m.
In cuius figurā banaias intrat cisternā ad
leonē: quē cū suo baclo interfecit i. paral. xi.
ca. Sic xp̄us in medio inferni occidit diabo
lum: auferēdo p̄tātem eius sup hoīem. vtiq3
ayoth regē eglon pinguissimū īterfecit in ꝓ
prio cenaculo. iudic. iij. Silr̄ samson occidit
leonē. iudic. xiiij. Preterea dauid occidit go⸗
liath cū fuste ꝛ q̄nq3 lapidibus ī funda. i. reg.
xvij. Sic xp̄s baculo crucis ꝛ q̄nq3 vulneri⸗
bus in corꝑe suo abstulit dn̄iu3 diaboli sup
hoīes. Scd̄o rōne ꝯsolatōis. Descēdit enim
xp̄s ad inferos vt sanctos pr̄es visitaret et
ꝯsolaret ip̄os. In cuius figurā abacuch ictu
oculi transfert a iudea in babilonē: vt ꝯsola
ret danielē: cui existēti ī lacu leonū fert cibū.
danie. xiij. Etiā deus audiēs afflictōnē ppl̄i
sui in egypto: misit moysen q̄ cōsolatus est
eos ob grauē ip̄orum ꝟuitutez. Exo. iij. Sic
xp̄s descēdit ad inferos vbi erat ppl̄s suus
electus vt eripet ip̄3 a graui tyrānide demo
niorū. Tertio rōne liberatōis. Nam xp̄s de
scēdit ad inferos vt inde liberaret scōs pr̄es
In cuius figurā dū caldei adorarēt ignē: de
us liberauit abrahā cū tota familia sua ab il
lo igne. geñ. xv. Etiā ppl̄s isrl̄ intrauit mare
rubrū in nocte: colūna ignea p̄cedēte ꝛ moy
se cū ꝟga ppl̄m sequēte. Exo. xiiij. Silr̄ ange
lus dn̄i intrauit sodomā ꝛ īde liberauit loth
cū familia sua ab igne sodomorū. Preterea
pullus strutionis est in vase vitreo et strutio
vngit vitrū cū sanguine vermiculi ꝛ sic libe⸗
rat filiū suū. vt dicit magr̄ hystoriarum. Ita
xp̄s suo sanguīe liberauit ppl̄m suū a fauci⸗
bus diaboli. Quarto rōne exclusionis. Nā
xp̄s descēdēs ad inferos opat⁹ est in ꝟtute
sue passionis. ꝑ passionē aūt xp̄i liberatū est
gen⁹ humanū nō solū a pctō: sed ēt a reatu
pene. Duplr̄ aūt hoīes erāt astricti reatu pe
ne. Uno mō ꝑ pctō actuali. qd̄ q̄lib3 ī sua ꝑ
sona ꝯmiserat. Alio mō ꝑ pctō toti⁹ hūane
nature qd̄ a p̄mo parēte in oēs originalr̄ ꝑ⸗
uenit. Cui⁹ q̄dē pctī pēa est mors corꝑalis ꝛ
exclusio a vita glīe. vt p3 ex his q̄ dn̄r. gene.
ij. ꝛ. iij. ca. De⁹ eñi hoīem de ꝑadiso p⁹ pctm̄
eiecit: cui añ pctm̄ mortē fuerat cōminat⁹ si
peccaret: ꝛ iō xp̄s descēdēs ad inferos ꝟtu⸗
te sue passionis ab hoc reatu scōs absoluit
quo erant a vita glīe exclusi vt nō possent de
um ꝑ essentiā videre: in quo ꝯsistit perfecta
hoīs btītudo. Per hoc aūt sancti pr̄es deti⸗
nebant in inferno q̄ꝫ eis ad vitā glīe ꝓpter
pctm̄ p̄mi parētis adit⁹ ñ patebat. ꝛ sic xp̄s
descēdēs ad inferos scōs pr̄es īde liberauit
et obstaculū amouit ꝛc.

Tertio declarat eadem

cōclusio testimonio legis ꝓphetalis. Scien
dū q̄ꝫ descēsus xp̄i ad inferos fuit ꝓphatus
q̄druplr̄. Primo iob. xxvi ca. dic̄ sic. Ecce gy
gātes gemūt sub aq̄s. i. demones in inferno
ꝛ q̄ hītāt cū eis. Nudus est infern⁹ corā illo.
s. iesu xp̄o. ꝛ nullū ē opimētū ꝑditioni. Colū
ne celi ꝯtremuscūt. i. scti pr̄es in limbo. ꝛ pa⸗
uēt ad nutū ei⁹. h̄ ille. Nō ei fuit sepata diui⸗
nitas xp̄i ab aīa ei⁹. q2 aīa vnita ē ꝟbo dei ī⸗
mediati⁹ ꝛ ꝑ p̄us q̄ꝫ corp⁹. cū corp⁹ sit vnitū

verbo dei mediāte aīa. In morte autem xp̄i
nō fuit separata diuinitas a corpe in sepul-
chro nec a sanguine fuso in cruce ⁊ in terra,
ergo nec etiā ab aīa, ideo demones expaue-
runt ad p̄ntiam xp̄i in inferno. Scđo dauid
in ps̄. dicit sic. Qm̄ nō derelinq̄s aīam meā
in inferno nec dabis scm̄ tuū videre corru-
ptionē. Et iterum. Quia mīa tua magna est
sup me et eruisti aīam meā ex inferno inferi
ori. Et sancti p̄res in limbo dicūt. Verunta-
men deus redimet aīam meam de manu in
feri cū accepit me. s. merito sue passionis. Il
lud em̄ quod p gr̄am dei concedit nunq̄ abs-
q̄ȝ culpa reuocat. Maior autē est gr̄a vnio-
nis p quā diuinitas est vnita carni in psōa:
q̄ȝ gratia adoptōis qua aliqui sanctificātur
et etiā magis pmanēs ex sui rōne. Sed gr̄a
adoptionis nunq̄ pditur sine culpa. Cū er-
go in xp̄o nullū pctm̄ fuerit. impossibile fuit
q̄ solueret vnio diuinitatis a carne. ⁊ sic mł
to minus ab aīa. Tertio. Esa. xxiiij. dic̄ sic.
Cōgregabunt in ꝯgregationē vnius fascis
in lacū ⁊ claudent ibi in carcere ⁊ post mul-
tos dies visitabunt. Et erubescet luna ⁊ cō-
fundet sol. s. p eclipsim in die passionis chri-
sti cum regnauerit dn̄s exercituū in monte
syon ⁊ in hierl'm ⁊ in conspectu senū suorum
fuerit gloriosus. s. p descensū eius ad limbum
sanctorum p̄rm. Et Jeremias treno. iij. dic̄
sic. Lapsa est in lacū vita mea (scȝ aīa mea)
et posuerūt lapidē sup me (scȝ quo ad corpꝰ
in sepulchro) Inuocaui nomē tuū domīe de
lacu nouissimo. vocem meā audisti. s. vt edu
cerē ide iustos. Quarto osee. xiij ca. dic̄ sic
Hic filiꝰ meꝰ sapiēs. Nūc ei nō stabit in ꝯtri
tōe filiorum. De manu mort liberabo eos. de
morte redimā eos. Ero mors tua o mors. ero
morsꝰ tuꝰ īferne ⁊c. Sic̄ ei q̄s mordēs pomū
n̄ totū absorbet: sed aliquā particulā abscin-
dit. Sic xp̄us nō oms̄ de inferno liberauit. s̄
tm̄ sanctos p̄res qui erant in limbo inferni.
Dicit em̄ xp̄s ecc̄. xxiiij. Penetrabo omnes
inferiores partes terre ⁊ inspiciā oēs dormi
entes ⁊ illuminabo omnes sperātes in dn̄o
Nam xp̄s ad infernū descēdēs nō stati scōs
ibi existētes eduxit de loco inferni sed in in-
ferno eos luce sue glorie illustrauit. Latro
em̄ loco quidē cū xp̄o ad infernū descendit.
vt cū xp̄o esset in paradiso. s. p̄mio. q: diuini
tate xp̄i fruebat sicut alij sancti. ps̄. Sedētes
in tenebris ⁊ vmbra mortis et vincula eorum
disrupit. quia contri. por. ere. ⁊ vec. fer. confr.
Sus. e. de via ⁊c.

Quarto declaratur eadē

cōclusio testimonio legis humanalis Sciē-
dum q̄ xp̄s descendēs ad inferos operatus
est in v̄tute sue diuinitatis ⁊ passionis. ⁊ iō
descensus eius ad inferos solū illis liberatō
nis fructū cōtulit qui fuerūt passioni xp̄i cō-
iūcti p caritatē fide formatā p quā peccata
tollunt. Illi autē qui erāt in inferno damna
torum aut penitus fidē xp̄i nō habuerunt. si
cut infideles. aut si fidē habuerūt nullā con-
formitatem habebāt ad caritatē xp̄i patiētis
vnde nec a pctīs suis erant mūdati ⁊ pp̄ter
hoc descēsus xp̄i ad inferos nō contulit eis
liberationē a reatu pene infernalis. Sol' aūt
sctīs patribus qui detinebant in limbo con
clusi ꝯfractis vectibus ferreis luce admirabi
li apparuit. Qui p̄ gaudio ⁊ exultatōne pru
perunt in vocem laudis dicētes. Benedictꝰ
qui venit in noīe dn̄i deus dn̄s ⁊ illuxit nob
Nam lux ista est auctoris lumīs sempiterni
qui nobis pmisit mittere coeternū lumē suū
Damnati autē qui erant in inferno clama
bant ad xp̄m dicētes. Miserere nostri oīm de
us ⁊ ostende nobis lumē miserationū tuarū
respice nos ⁊ libera nos. Ad h̄ em̄ te īducūt
quatuor rōnes. Prima est ratio sapie. Nā
potētia tua ⁊ mīa semp regulat ordine sapi
entie. Ad sapiam aūt artificis ptinet vt ma
teriam quā ad aliq̄d p̄parauit ad effectum p̄
conceptū pducat immo potius frustraretur
ordo sapie sue. si diligēter aliquā materiam
p̄parasset que postea ad effectum intentum
nō perueniret. Exemplū. Ad q̄d em̄ carpētari
us ligna dolaret: ex q̄bus nullū artificium cō
strui posset. Ad q̄d agricola vineā plātaret
vel arborē ex q̄bus nullus fructus nasceret
Cū ergo rōales creaturas creaueris s̄m ordinē
sapie tue vt beatitudinē cōsequerent ⁊ nos
damnati simus in ordine illarū. ergo nō debes
nos in his atrocibus penis derelinq̄re. Sa-
piētia em̄ ꝯparat aque pp̄ter eius copiosita
tem: q: sicut aqua est oībus cōis. ff. de rerum
diuisione l. nemo. ita sapia q̄ foris predicat
⁊ in plateis dat vocem suā. puer. i. dic̄ Ego
sapia effudi flumina. Eccl'. xxiiij. Etiam com
parat aque pp̄ter eius vtilitatē ⁊ perpetuita-
tem. Quedā em̄ flumina sunt perennia. q̄dam
v̄o deficiētia. sicut torrētia que in hieme flu
unt. ff. de fluminibus. Et ne q̄d in flumīe pu
blico fiat. l. i. in. ff. nouo. Sic sapia vera attin
git a fine. i. a terra vsq̄ȝ ad finē. i. vsq̄ȝ ad ce-
lū. Sap. viij. Et sicut nihil dꝫ mitti in flumīe

ꝓpter qđ eius cursus perpetuꝰ impediaƚ. et si factũ fuerit debet tolli ⁊ amoueri. vt. ff. ne quid in flumine ripa ve eius fiat. l. i. sic sapientia dei in nulla occupatiõe terrena vel lucro vel delectatiõe vel alicuiꝰ malicia deƀ retardari. qꝛ sapiẽtia vincit maliciaꝫ. Sap. vij. Et sicut riuꝰ q̇ solebat esse apertꝰ nõ dꝫ t̃ra coopiri. qꝛ sic cõmodũ eius auferreƚ. ff. de riuis. l. labio. sic nec sapiẽtia. qꝛ quasi fluminis impetꝰ sapiã. Eccĩ. xlvij. Licꝫ ergo ex maxima nr̃a malicia sumꝰ dãnati: nullo tñ mõ melius vinciƚ q̃ꝫ parciƚ ⁊ ignosciƚ. vnde Ro. xij. dꝛ. Noli vinci a malo: ſꝫ vince in bono malũ. Vinciƚ aũt a malo q̇ ex alteriꝰ malicia aut illata iniuria ꝓuocaƚ ad iraꝫ ⁊ moueƚ ad vindictã. vincit vero maluꝫ in bono q̇ ex benignitate ⁊ patiẽtia inferẽti maliciã ⁊ iniuriã parcit. Decet ergo vt tu deꝰ nr̃ maxima sapiã tua culpã indulgeas ⁊ penã relaxes. Rñdet xp̃s dicẽs. Frustra legꝫ inuocat auxiliũ q̇ in eã cõmittit. vt. ff. de mino. l. auxiliũ. in fine. ⁊. C. de epi. audiẽ. l. iij. C. de iuris deliberatiõe. l. vlti. § iiij. vos aũt dãnati sapiam meã imploratꝫ que in nullo vobis suffragaƚ. Non eñ sapiẽ medici derogaƚ si nõ oĩbꝰ infirmis sanitas cõferaƚ. qꝛ plerũqꝫ cõtingit ex malo regimine infirmi si moriaƚ vnde nec medicꝰ sp sanabit. Medicꝰ eñ nõ teneƚ gratis curare diuitẽ siue supuixerit siue moriaƚ. vt. ff. de nego. gest. l. põponiꝰ. et. l. ſꝫ an alteriꝰ. Eodẽ mõ nõ est cõtra ordinẽ sapiẽ mee si nõ oẽs hoĩes btĩtudinẽ cõsequãƚ. qꝛ nõ ex defectu sapiẽ mee: ſꝫ ex malicia ꝓpria illoꝝ. Ozee. xiij. Perditio tua ex te isrl̃. tãtũmodo in me auxiliũ tuum. Dedi eñ omni hoĩ leges ꝑ quas possent saluari. ps̃. Signatũ est sup nos lumẽ vultꝰ tui dñe Leges aũt nõ sũt habẽde ludibrio. vt. C. de bonis q̄ liberis. l. vl. § finali. ⁊. ff. de adoptionibꝰ. l. adoptionẽ. Oĩs eñ artifex eruditꝰ ⁊ sapiẽs operaƚ in materia disposita. qꝛ vt dꝛ. ij. de aĩa. Actꝰ actiuoꝝ sũt in patiẽte disposito. Nã latomꝰ nõ oẽm lapidẽ eq̃liter polit ⁊ dolat. nec eris opifex ex oĩ metallo vniformiter vasa format. Licꝫ ḡ sapiã vincat oẽꝫ maliciã: nõ tñ eq̃liter. Malicia penitentiuꝫ vinciƚ ignoscẽdo ſꝫ malicia desperãtiũ ⁊ obstinatoꝝ vinciƚ eternaliƚ puniẽdo. q̄lis est malicia vestra. Cõtumacia eñ puniẽda est vt. ff. de re militari. l. oẽ delictũ § cõtumacia. ⁊. ff. de penis. l. relegati. in fine. vbi dꝛ ꝙ cõtumacia penã acumulat. Et sic pꝫ p̃ma ratio.

Secũda rõ est indulgẽtie. Nã mĩa tua est tãta ꝓ penitẽtibꝰ ⁊ dolentibꝰ de pc̃tis suis indulget ⁊ remittit. qꝛ sapiẽtis interest suuꝫ cõsiliũ in meliꝰ ꝑmutare. vt. C. de furtis. l. mãifestissimi iuris est § ſꝫ cũ in secũdã dubitationẽ. ⁊. ff. de seruis exportãdis. l. Si vẽditor § vlti. vbi dꝛ. Sꝫ in contrariũ me vocat sabini sentẽtia ⁊c̃. Auctẽtica. vt falsus filij. in p̃ncipio vbi dꝛ. Nr̃as q̇dẽ leges emendare non piget. Sꝫ de nobis dãnatis diciƚ Sap. v. Intra se pniãm agẽtes ⁊ pre angustia spũs gementes. Vñ caim cognoscens grauitatẽ pc̃ti sui doluit dicens. Maior est iniq̇tas mea q̃ꝫ vt veniã merear. Et esau cũ lachrymis q̄siuit pniãm ꝓ reatu suo et alij plures. Cuꝫ ergo maior sit mĩa tua q̃ꝫ pc̃tã nostra. qꝛ superexaltat mĩa iudiciuꝫ. Jaco. ij. Quia ꝑne potiꝰ sunt emolliẽde ꝙ exasꝑãde. vt. ff. de ꝑnis. l. interp̃tatione legũ. ergo debes nos dñe deꝰ tua mĩa ab his penis infernalibꝰ eripere: vt cõfiteamur noĩ sancto tuo ⁊ gloriemur in laude passionis tue. Respondet xp̃s dicẽs. Ante oculos equitateꝫ ⁊ equalitatẽ ⁊ iusticiaꝫ iudex debet habere. vt. ff. de eo ꝙ certo loco dari oportet. l. ꝙ si ephesi petaƚ § in sui re. Pniã aũt quaꝫ habetis in inferno nõ est ꝓpter turpitudinẽ ⁊ detestationẽ pc̃tõꝝ vestroꝝ: ſꝫ ꝓpter penam tantũ. ⁊ ista nõ mereƚ veniã. qꝛ talis ẽ etiaꝫ in brutis aĩalibꝰ. Maior autẽ est mĩa mea q̃ꝫ iniq̇tas vestra. qꝛ citra cõdignũ affligimini. Sentẽtia eñ diffinitiua mutari non põt vt. C. de sentẽtia ex ꝑiculo reci. l. ij. ⁊. ff. de re iudicata. l. q̇ iussit. in fine. Sꝫ interlocutoria sic. vt. C. de sentẽtijs. l. post sniãm. Sententia aũt est mãdãda executioni iudicis officio. vt. C. de executione rei iudicate. l. ij. ⁊. iij ⁊ penul. Ideo sentẽtia cõtra vos data permanet.

Tertia rõ est iusticie. Nã ſm iusticiã pena nõ debet excedere culpã. Nũe. xxv Scdm̃ mensurã delicti erit ⁊ plagarũ modus. Pena eñ nõ debet ꝓgredi vltra q̃ꝫ delictũ reperiaƚ. ſꝫ est imponẽda ei q̇ deliquit ꝓ mõ ⁊ qualitate delicti ⁊ ꝑsonarũ. vt. C. de penis. l. sancimus. ⁊. ff. de vulgari ⁊ publica sustentatiõe ex facto § iul. longinquꝰ. ff. de penis. l. respiciendũ. ſꝫ pc̃tã nostra fuerũt tẽporalia ⁊ breuibꝰ momentis siue horis fuerũt perpetrata. ḡ pena vr̃a deƀ esse t̃palis ⁊ nõ sempiterna. Maxime qꝛ multi ꝓposuerũt agere penitentiã ꝓ delictis suis ⁊ fecissent nisi repentina mors ipsos intercepisset Tu eñ dixisti. Geñ. vij. Nõ ꝑmanebit spiritus meꝰ. i. indignatio mea in hoĩe ĩeternũ.

quia caro est. Sz que maior indignatio tua
q̄z ista qua nos ineternuz affligēdos in his
penis derelinquis. Rn̄det xp̄s dicēs. Que
cūq̄z mortalis culpa ad quā nō sequit̄ peni
tentia licz sit actu tpalis ⁊ finita: est tm̄ volū
tate eterna. ideo ad magnā iusticiā iudican
tis ptinet vt nūq̄z careāt supplicio qui nūq̄z
voluerūt carere pctō. Nā in maleficijs volū
tas ⁊ nō exit⁹ inspicit̄. vt. C. ad. l. corneliam.
de siccarijs. l. i. et. l. is qui cū telo ambulant.
⁊. ff. eodē. l. i. §. diu⁹ adrian⁹. Et. C. de epis
⁊ clericis. l. Si quis nō dicā rapere. vbi sol⁹
affect⁹ ⁊ volūtas punit̄. q̄uis null⁹ fuerit se
cutus effect⁹. C. de furtis. l. si q̄s suo alieno.
Et. ff. de extraordinarijs cognitionibus. l. i.
Qd̄ autez pposuerint facere pniam plerīq̄z
pctōres hoc nō videt̄ verū. qꝛ potuerūt face
re pniam ⁊ nō fecerūt. Manifestatio nāq̄z
voluntatis est in adimpletione opis. Ideo
em̄ cū fine deliquistis. qꝛ cū fine vixistis. vo
luissetis quippe sine fine viuere: vt sine fine
potuissetis in iniq̄tatib⁹ pmanere. Licz aūt
pena ciuil̄ nō sit ppetua qꝛ morte rei iudiciū
soluit̄. vt. ff. ad. l. turpill̄. l. senatus cōsul. sup
morte rei. Cū mors sit termin⁹ vite. Si enz
hō semp̄ viueret pena exilij vel seruitut̄ quā
lex ciuilis infert ppetuo maneret. Indigna
tio aūt mea sup toto hūano genere ob pec
catū p̄morꝝ parētū nō durauit ineternuz. qꝛ
per passionē meā ⁊ mortē ipsum gen⁹ hūa
nū deo patri recōciliaui. cui⁹ recōciliationis
capaces sūt q̄ mihi iungūt̄ p fidē ⁊ charita
tem ⁊ p verā delictorꝝ suorꝝ pniam. quorum
nullū in vobis video. ppterea ab his penis
nō eripiemini: s̄ ineternū affligemi. Quar
ta ratio est mīe. Nā iudex non debet exarde
scere aduersus eos q̄s malos putat. vt. ff.
de officio p̄sidis. l. obseruandū. Iudices em̄
nō debēt esse currentes neq̄z festini: s̄ plena
cū deliberatione pcedere. vt. ff. de dā. infec.
l. si finita. §. si forte. Prouerbialiter aūt dr̄.
Melior ē iudex lent⁹ q̄z iudex currēs. Que
em̄ fiūt cū deliberatiōe ⁊ iuris firmitate iusti
cie innitūt̄. vt. C. de repudijs. l. nō dubiū. De
te aūt dn̄e de⁹ noster dr̄ in ps̄. Nūq̄d ineter
nū pijciet de⁹ aut nō apponet vt cōplacitior
sit adhuc. aut in fine mīam suā abscindet a
generatione in generationez. aut obliuiscet̄
misereri de⁹ aut continebit in ira sua mīas
suas. Hic sunt multi q̄ cōmiserūt multa pec
cata ⁊ grauia. alij vero pauca ⁊ leuia. Cum
ergo in eis sit tāta differētia pctōrꝝ nō debēt
oēs equaliter ppetuo hic puniri. Si q̄ autē
debent hic ppetuo pmanere: meli⁹ esset scd̄m
mīam tuā vt in nihilū eos redigeres sic de
nihilo eos creasti q̄z in eterna miseria viue
re. Sic em̄ dixisti de iuda pditore. Meli⁹ illi
erat si nat⁹ nō fuisset. Nēpe si nos ab his pe
nis eripueris: nō facies cōtra iusticiā tuam
cū nō sit cōtra iusticiā si is qui est ver⁹ dn̄s
rei donet rem suā cui voluerit q̄uis illi cui
donat nō debeat̄ ex iusticia. Silr̄ nō est
cōtra iusticiā: si offensus remittat iniuriam
offendenti. Tu ergo cū sis omniū nostrum
creator ⁊ tibi peccauerim⁹ ⁊ te offenderim⁹
suata iusticia tua potes nos ⁊ penas istas
acerbissimas relaxare. Et hoc obsecramus
qꝛ nō est addenda afflictio afflicto. vt. ff. de
officio p̄sidis. l. diuus marcus. Et. ff. actiōe
emptionis ⁊ venditiōis. l. ex ēpto. §. vlti. et
C. de epāli auctoritate. §. penl̄. Respon
det xp̄s dicēs. Maleficia nō debēt remane
re impunita. vt. ff. ad legē aquiliā. l. ita vul
neratus. Nā impunitas delicti inuitat homi
nes ad malignādū. vt. C. de furtis. l. si quis
in fine. Et. C. de epāli auctoritate. l. iij. in fi.
Etiā negligentia iudicis est puniēda. vt. C.
de iudicijs. l. pperandū. §. sinaūt. ⁊. l. sanci
mus. et. C. de officio p̄fecti oriētis. l. si quos
vnde nō possuz vos dānatos per mīam to
taliter liberare: s̄ aliq̄d vobis relaxare. Ne
q̄z em̄ vos totaliter pieci. cū nec vos in nihi
lum redegerim: s̄ citra cōdignū vos puniue
rim. qꝛ nō dixit ppheta. aut cōtinebit ab ira
sed in ira sua mīas suas. vt scz in his penis
aliq̄d de mīa sentiatis. Aliquis em̄ in ciui
tate sic peccat: vt perpetuo exilio relegetur.
alius vero leui⁹ peccat. ⁊ sic leuius punitur.
Sic decedentes cuz pctō mortali puniūt̄ in
inferno ppetuo. decedentes aūt cū peccato
veniali puniūt̄ in purgatorio. Neq̄z vos in
nihilū redigere volo. qꝛ nulla est tāta culpa
vt tollat esse. q̄uis hoc iuste meremi. qꝛ iu
ste beneficiū amittit q̄ incōgrue bn̄factorez
offendit. Plura em̄ delicta plures penas exi
gunt. vt. ff. de actionibus ⁊ obligationib⁹. l.
plura delicta: ⁊. l. qui seruum. §. vlt. Et. ff. de
priuatis delictis. l. ij. vbi dr̄ q̄ vnū delictum
nō minuit̄ ob aliud delictū. Vobis aūt pos
sem dare vitā eternaz de potētia absoluta:
nō tm̄ de potētia ordinata: qꝛ hoc esset cōtra
ordinē presciētie mee que iusticie innititur.
Et sic reliq̄t eos. Postq̄z vero moyses de
clarauit conclusionē p̄dictā ait aīe deuote:
Que ego noui fideliter te docui. Sed ecce
hic est sctūs thomas de aquino doctor noui

testamenti: cuiꝰ doctrina illuminabit vultuȝ tuū: vt cognoscas in terra infernali viā xp̄i ⁊ in sanctis patribꝰ salutare ipsoꝝ. Ad quē astante moyse: accessit anima deuota pro sue conclusionis clariori noticia. Cui sanctus thomas ait. Ego ostendam tibi cōclusionem tuam esse verā testimonio quadruplicis legis scilicet.

Legis euangelice.
Legis apostolice.
Legis canonice.
Legis ecclesiastice.

Primo testimonio legis

euāgelice. Sciendū ꝙ xp̄s illā ꝓbauit quadruplici testimonio. Primo testimonio Joh. x. Oues mee. i. sancti patres detenti in limbo vocē meā audiūt. scȝ qn̄ descendens ego in infernū dixi. tollite portas p̄ncipes vestras ⁊ eleuamī porte eternales ⁊ introibit rex glie Et ego agnosco meas scȝ qn̄ cū eis locutꝰ sum de redēptione generis humani. ⁊ sequunt̄ me scȝ qn̄ eduxi eos in spe glorie celestis. Et ego vitā eternā do eis scȝ ascendēs in celū. ⁊ nō p̄ibūt ineternū scȝ in tenebris inferni ꝑmanēdo. ⁊ nō rapiet eas q̄sq̄ȝ de manu mea scȝ q: supabo ꝑtātē diaboli ⁊ inferni ⁊c̄. Secūdo testimonio Luce. iiij. Intrauit iesus die sabbati. i. quietis sue in sepulchro. in synagogā. i. in limbū sanctoꝝ patrū. Et traditꝰ est illi liber Esaie ꝓphete scȝ in quo sancti p̄res ꝓ cōsolatiōe sua ⁊ refrigerio legebāt. Et vt reuoluit librū: īuenit locū vbi scriptū erat. Spūs dn̄i sup me scȝ in cōceptione mei. q: de spūsancto cōceptꝰ ꝓpter qd̄ vnxit me scȝ in ꝓphetā sacerdotē ⁊ regē. euāgelizare paupibꝰ misit me s. duodecim ap̄lis q̄bꝰ datū est nosse mysteriū regni dei. sanare cōtritos corde scȝ relaxando coꝝ pc̄tā. p̄dicare captiuis indulgentiaȝ scȝ pc̄tōribꝰ in hoc mūdo ⁊ cecis visuȝ. i. infidelibus fidē ꝑ quā saluēt̄: dimittere cōfractos in remissionē. i. liberare a purgatorio plene purgatos. p̄dicare annū acceptū dn̄i ⁊ diē retributiōis. i. mercedis laboꝝ vestroꝝ qui estis in h̄ limbo. Et oīm in synagoga oculi erāt intēdētes in eū scȝ p̄ admiratiōe sue diuinitatis. Cepit aūt dicere ad illos scȝ scōs p̄res: q: hodie impleta est hec scriptura in auribꝰ vestris. Et oēs illi testimoniū dabāt scȝ q: oēs ipsoꝝ ꝓphetie ⁊ scripture verificate ⁊ implete sūt. sicut ipse dixit ī cruce. Cōsūmatū est. Et mirabāt̄ in v̄bis grē q̄ ꝓcedebāt de ore ipsiꝰ scȝ ꝓpter lumē glīe. ps̄. In lumine tuo scȝ diuitatis. videbimꝰ lumē scȝ cognoscemꝰ veritatē scripturaruȝ quas nobis ꝑ spm̄ scm̄ tuū reuelasti. ps̄. Satiabor cū appuerit glīa tua. Tertio testiōnio mar. iij. Nemo pōt vasa fortis ingressus ī domū diripere nisi priꝰ fortē alliget. ⁊ tūc domum eiꝰ diripiet. i. xp̄s cōgrue ⁊ iuste nō poterat vasa scȝ sctōs patres a forti demone ingressus ī limbū eripe nisi p̄us ipse in cruce moriens potentiā diaboli supare ps̄. Ibi confregit potētias. arcū: scutū: gladiū ⁊ bellū: illuminās tu mirabiliter scȝ scōs p̄res in limbo tua p̄sentia. a montibꝰ eternis. i. associatus cū sanctis angelis. turbati sunt oēs insipiētes corde. i. oēs demones. Abacuch. iij. Egressus est dia ante pe. eiꝰ. Quarto testimonio Math. xij. Sicut fuit ionas in vētre ceti tribꝰ diebꝰ ⁊ tribus noctibꝰ: sic erit filius hoīs in corde terre tribꝰ diebꝰ ⁊ tribꝰ noctibus scȝ cū corpe in sepulchro. cū aīa ī limbo diuitas em̄ xp̄i fuit cōiuncta corpi in sepulchro. fuit cōiūcta aīe in limbo. fuit cōiuncta sanguini effuso in cruce ⁊ in terra. p̄seruatꝰ em̄ fuit ille sanguis ne a bestijs lamberet̄ ⁊ ne pedibꝰ īmūdoꝝ hoīuȝ ꝯculcaret̄. De isto aūt descensu xp̄i ad inferos tā in euangelio q̄ȝ in ep̄la notāt̄ q̄ttuor ꝯclusiōes. Prima cōclusio. Cōgrue xp̄us in sepultura mentis nr̄e sepelit̄: si ad eucharistie cōionem digne munit̄. Patȝ q: in cōione obseruāda sūt q̄ in sepultura xp̄i cōmēdant̄. que fuerūt. viij. p̄mo ioseph inuoluit corpꝰ iesu in syndone mūda. vt d: Math. xxvij. Per hoc signat̄. vt Hiero. dicit. ꝙ ille ī syndone mūda īuoluit iesū q̄ mēte pura suscipit. ⁊ hoc ꝑ ꝯtritionē. Secūdo nichodemꝰ venit ferēs mixturā myrrhe. Joh. xix. Myrrha em̄ ꝓpter sui amaritudinē signat pn̄iam quo ad cōfessionē ꝑ quā aliquis purgat se a corruptiōe peccati. Tertio allata ē aloe q̄ ē valde odorifera. q: odor aromatū signat bonā famā quā q̄s acq̄rit ꝑ satisfactioneȝ. Quarto sepelit̄ in orto. q: mens nostra dȝ esse ortꝰ delitiarū ⁊ virtutū ꝑ cōtinentiā ⁊ castitatē. Quinto sepelit̄ in sepulchro alieno. q: si quid alieni habemꝰ illud restituere debemus. Sexto sepelit̄ in sepulchro nouo. q: omnes pristinos mores corruptos deponere debemꝰ ⁊ nouā vitam inchoare. iuxta illud apostoli. deponentes veterem hominē cum actibus suis: induite nouum homineȝ qui s̄m deum creatꝰ est: in iusticia ⁊ sanctitate ⁊ veritate.

Septimo sepelit in monumento exciso in
petra quia patientiā: cōstātiā: fidē firmā et
firmitatem boni propositi tenere iubemur.
Octauo aduoluit saxū magnū ad ostium
monumēti. q2 timor dei d3 nos inducere ad
fortē deuotionē: meditationē τ orōnē τ au-
ferre duriciē obstinatiōis a mētib9 nostris.
Ideo in euāgelio d2. Vespere autē sabbati
que lucescit in p̄ma sabbati venit maria ma
gdalene τ altera maria videre sepulchrum.
Qui em̄ digne vult cōicare debet habere du
plicē amaritudinē designatā per duplicē ma
riā sc3 amaritudinē p p̄senti miseria τ pro
dilatione a celesti glīa. Et hoc signat in epi
stola vbi d2. Si cōsurrexistis cū xp̄o. sc3 do
lendo de p̄senti miseria, que sursu3 sūt q̄rite
sc3 dolēdo de tardatiōe a celesti gloria. ps̄.
Heu me q2 incolat9 meus plongat9 est. ha-
bitaui cū habitātib9 cedar. Dubitat an cō
munio possit fieri a laicis xp̄i fidelibus alia
die q3 die pasche: stante statuto cōcilij. Ōis
vtriusq3 sexus, extra de peni. τ remis. Quia
in euāgelio d2. Vespe sabbati q̄ lucescit in
p̄ma sabbati. i. in p̄ma die septimane q̄ est
dies dn̄ica. videt ꝙ nō. Primo sic. Aug.
nō laudat nec vituperat quotidie cōionem
accipe: hortat tm̄ vt die dn̄ico suscipiat. de
ꝯsec. dis. ij. c. quottidie. Decrescēte aūt deuo-
tione fideliū: statuit eccl'ia vt saltē ter in an
no sc3 in pascha: pēthecoste: τ natali dn̄i sus
cipiat. vt de ꝯsec. dis. ij. c. Et si nō frequētius
Quia vero adhuc magis decreuit deuotio fi
deliū respectu mutationis humane. Extra
de ꝯsangui. τ affini. c. nō debet. diminuit ec-
clesia ex illis trib9 dieb9. τ vnū diem statuit
sc3 diē pasche. Extra de peni. τ remis. c. Ōis
vtriusq3 sexus. ergo solū die dn̄ica pasche li
cet laicis cōicare. Secūdo sic. Per pascha
intelligit dies dn̄ica. vt p3. xxxiij. q. ij. c. Ad
monere. circa mediū. vbi p̄cipit ꝙ existens
in pn̄ia vinū τ siceram nō bibat: carnes vl-
lo tpe nūq3 comedat. p̄terq3 in pascha. τ in
die natalis dn̄i. Cōstat aūt ꝙ per pascha in
telligi nō pōt dies cene dn̄i: q2 carnes nō de
bent comedi in quadragesima. vt de ꝯse. di.
v. ca. Quadragesima. ergo τc̄. Tertio sic.
Seculares debēt cōicare in die pasche p ca-
pitulū. oīs vtriusq3. de penitē. τ remis. q2 vt
habet de ꝯsec. di. ij. c. Et si nō frequētius. sal
tem ter in anno hoīes cōicent in pascha vi-
delicet τ in pēthecoste. τ natali dn̄i. S3 illa
dictio saltē diminuit ab expressis. ergo dies
pasche est p̄cepti p notata in ca. Nā concu
piscentiā. Extra de cōsti. τ in ca. cū cōtingat.
Extra de iureiurādo. Per butriū τ ceteros.
Quarto sic. Extra ferijs. ca. ij. d2 sic. ꝙ ge-
nuū flectio nō debet fieri inter pascha τ pen
thecosten. S3 si dies iouis itelligat pascha
falum erit illud capl'm. q2 fit genuūflectio
die veneris τ die sabbati. Idē d2 dis. xxx. ca.
Si quis p̄sbyter. Quinto sic. A iure tradi
tū est vt in tota quadragesima debeam9 ie-
iunare. vt in. c. quadragesima. de ꝯsec. dis. v.
sed post pascha vsq3 ad penthecosten non
est ieiunādū. dis. lxxvi. ca. Post pascha vsq3
ad penthecosten traditio eccl'iarū abstinen
tie rigorē prādij vsu relaxauit. τc̄. Hoc aūt
mō dies iouis cene dn̄i nō est pascha. imo
ipsa die ieiunam9 τ duobus dieb9 post. vt de
ꝯsec. dis. iij. ca. Non licet. τ ca. Non oportet.
S3 nō debem9 iura corrigere. vt in. c. Cū ex-
pediat. Extra de ele. Cu3 aūt hoc sit in iure
expressum generaliter. ergo nō licet hoc mu
tare. vt in. c. Sane. §. Cū aūt gn̄aliter legib9
hoc eis permissum inueniat: nisi q̄s spāliter
aliq̄ lege hoc p̄hibitū ōnderit: ei9 distinctio
locū nō habebit. Et vt dicit Archidiacon9
in ca. Nolite timere. xi. q. i. Nulli doctori q3-
uis magno est credendū: nisi dictū suū pro-
bet p auctenticā scripturā. Sexto sic. dist.
lxxv. ca. Dō a patrib9 nostris ppensiori cu-
ra nouim9 esse seruatū: a nobis quoq3 volu
mus custodiri τc̄. S3 ab antiq̄s seruatū est
vt in die pasche fieret cōio τ tpe apl'or τ tē
pore cōcilior. ergo a nobis debet obseruari
Nec obstat si dicat ꝙ per dissuetudine3 lex
abrogat. q2 hoc est veru3 in his legib9. que
que si nō seruant: nō inducunt pctm̄ morta
le. Secus in his que inducūt mortale pctm̄
Ista aūt lex p dissuetudinē nō abrogat. q2
maior pars ppl'i xp̄iani in pascha cōmuni-
cat. Septimo sic. Ista dictio ad minus est
dictio diminutiua q̄ diminuit ab exp̄ssis in
iure. q2 de iure antiq̄ erat vt hoīes saltē ter i
anno cōicarēt. τ cum hoc nō fieret ius post
modū p̄uidit: vt ex illis trib9 solēnitatib9 ad
minus fieret in pascha. τ licet fiat cōmunio
quottidie ex deuotione: nō tm̄ p̄termittenda
est dies pasche. Octauo sic. Licet sit cōces
sa libertas sacerdoti vt laicus possit proga
re temp9 cōionis a iure statutū in dicto ca.
Ōis vtriusq3. non tm̄ minuere pōt. q2 vt d2
in. c. ij. Extra de sortilegijs. Qn̄cūq3 temp9
est determinatū a iure: minister iuris tēp9
nō pōt minuere. Ad idē est glosa in ca. Cū.
P. māconella. extra de accusatio. in glo. vl.

Nono sic. Licet in ca. In cena dñi. de ɔse.
dis. ij. dicatur ꝙ in cena dñi possit fieri cōio
tñ illud decretū fuit correctū per caplm. Li-
quido. eadez dis. Et ꝙuis glosa dicat illud
intelligi debere de monachis: tñ vltra hoc
etiā die pasche cōicāt publice ꝛ cōmuniter.
Decimo sic. Quāuis enī in obligatiōe so-
lutionis rei tpalis possim anticipare temp⁹
vtputa teneor tibi dare. x. vsqꝫ ad pascha ꝛ
antea tñ tibi soluo: nō sum deinceps tibi ob-
noxius soluere. vt in ca. vno. Extra de plus
petitionib⁹. qꝛ hoc est respectu cōmodi pri-
mi. ꝛ hec est volūtas legis: vt vsqꝫ ad talez
diē fiat. aliter teneret̃ pena ibi notata. Ter-
minus tñ cōionis sacre nō pōt breuiari. sed
bñ ꝓrogari. qꝛ auctoritate iuris. De ista di-
ctione saltē nota in ca. Statutū in glosa in
ꝟbo saltē. § Cū vero. in versu. si in duob⁹.
Et in clemēti. ca. Causam. de electionib⁹. er-
go cōio sacra debet fieri oīno die pasche. s.
in dñica resurrectionis. Videt̃ aūt ꝙ possit
alio tpe fieri. Primo sic. Intētio legislato-
ris in hoc statuto est inducere pplm xpia-
nū ad deuotionē ꝛ reuerētiā sacramenti eu-
charistie. vt in ca. Quia corp⁹ assumptū. in
fine. ꝟ. Et cū ad reuerendū altare ꝛc̃ de con-
secra. dis. ij. Sꝫ ante pascha fidelis pōt ha-
bere talē deuotionē. puta in die cene. ergo tunc
cōicando satisfacit statuto. nec obligat̃ die
pasche cōicare. Secūdo sic. Illud statutū
oīs vtriusqꝫ. nō solū determinat temp⁹ cōio-
nis ꝑcipiende. sꝫ etiā determinat tēp⁹ cōican-
tis cū dicit. cū ad annos discretionis perue-
nerit. sed ante hoc tēp⁹ scꝫ. xiiij. annoꝝ. per
glosam. Si in. xi. anno appareret in aliquo
signa deuotionis debet ei petenti dari sacra
cōmunio. vt dicūt theologi. ergo añ pascha
iuste nō trāsgrediēdo preceptū ecclesie: pōt
fieri sacra cōmunio. Nā malicia supplet eta-
tem. vt. C. si minor maiorem se dixerit. l. si
alteri⁹ circūueniēdi causa: circa ꝑncipiū. Et
theologi dicunt si fuerit doli capax. Tertio
sic. Illud statutū ꝓrogat temp⁹ cōionis ꝓ-
pter deuotionē cōicantis. vt patꝫ in ca. oīs
vtriusqꝫ: ergo anticipatio tēporis ob deuo-
tionē cōicantis nō debet denegari. Fauores
enī ampliandi sunt. odia vero restringēda ꝛ
coartāda. ff. de liber. ꝛ post. l. et. l. cū ꝗdā. Sꝫ
hoc statutū est in fauorē deuotionis populi
xpiani. ergo est poti⁹ ampliandū. qꝛ nō est
verisimile ꝙ aliquis sit imemor ꝓprie salu-
tis. C. ad. l. iuliā repetundarū. l. vlti. Quar-
to sic. Casus talis est. Promisisti mihi decē
pure hinc ad pascha. postea feci tibi pactuꝫ
ꝛ cōuenit inter me ꝛ te: ꝙ ante pascha mihi
enearis elapso pascha: aut mihi teneris
et obligaris: aut non. apparet ꝙ tenearis
ex ꝓmissione tua. quia temp⁹ non est mo-
dus tollende obligationis. ff. de actionib⁹ et
obligationib⁹. l. obligationū. § Placet. Tū
obstaret mihi agenti cōtra te exceptio pacti
vel doli. qꝛ vt arguūt doctores ꝛ bene. Sic
temp⁹ nō est modus tollēde obligationis.
sic imo multo forti⁹ neqꝫ inducende. ar. ff.
de actionib⁹ ꝛ obligationib⁹. l. Arrianus. ꝛ
ff. de regulis iuris. l. fauorabilib⁹. ꝛ. ff. de ver-
borū obli. l. eū qui ita. § qui ita. ꝛ hoc ꝓbat̃
manifeste. C. de pactis. l. si certis. C. de vsu-
ris. l. creditor. Taciturnitas aūt ꝛ desidia et
patiētia sola cū tpe ꝓereant ꝛ inducūt exce-
ptionē ita ꝙ obligatio ipsa tollit̃ cū effectu
spacio tpali. vt. ff. de seruitutib⁹ rusticoꝝ ꝑ-
dioꝝ. l. i. § traditio. Eodē mō est de tpe cō-
munionis: qꝛ est redditio ꝓmissionis facte
in baptismo. vt dicūt theologi. Quinto sic
ecclesia nūqꝫ claudit gremiū redeūtib⁹ ad se
vt. C. de sum. tri. l. redeūtes. sed est mr̃ oīuꝫ
pauperū. vt. xiiij. q. ij. ca. sup. Ergo qñ fide-
lis xpian⁹ redit ad ecclesiā per deuotionem:
nō debet sibi denegari cōio: stante illo statu-
to. nimis enī durū eēt aut sibi denegari aut
ipsum astringere ad dilationē cōionis vsqꝫ
ad pascha. Sexto sic. qđ in fide alicui⁹ reli-
ctū est si illud ꝑficiat nō sibi imputādū nec
culpabile est. sed sacra cōmunio stat in fide
ꝛ deuotione fideliū. vt in. c. quottidie. de cō-
secra. dis. ij. dicit̃ § asserit quispiā nō quoti-
die accipiendā eucharistiā ali⁹ affirmat ꝗti-
die. Faciat vnusquisqꝫ qđ ꝺm fidez suā pie
credit esse faciendū. Et inducit̃ exemplū de
Zacheo centurione ꝛ māna. Septimo sic.
sicut nō comedentes carnes a pascha vsqꝫ
ad quinquagesimā nō cōdēnant̃. nisi ꝓ exe-
cratione ꝛ detestatione ꝛ cōtemptu escarū
vt in ca. si quis ꝑsbyter. dis. xxx. dꝛ § si quis
aūt. nō ꝓ abstinentia: sꝫ ꝓ execratione esca-
rū abstinet placuit sancto cōcilio vt pregu-
stet ꝛ si sic vult abstinere abstineat. si autez
spernit ita vt olera cocta cū carnib⁹ non de-
gustet: iste nō obediēs nec suspitionē here-
sis a se remouens deponat̃ de ordine cleri-
catus. hec ibi. sic anticipans temp⁹ sacre cō-
munionis absqꝫ contēptu diei pasche. soluꝫ
ꝓ deuotione sua non est cōdēnandus si ea
die nō cōmunicauerit. Octauo sic. Quāto
magis homo se ꝑparat ꝛ disponit ad dignā

sumptionez eucharistie tanto est magis cõmẽdandus.ij.Cor.xi. Probet aũt seipsum homo ⁊ sic de pane illo edat.vt ponit in ca. Qui scelerate.de ↄsec.dist.ij. Sz hõ magis disponit ad deuotionez cõicando die cene. q: die mercurij die iouis die veneris est in officijs ecclesiasticis:⁊ occupat in reb⁹ diuinis qui sunt dies dñice passionis ⁊ cũ intẽdat ieiunijs ⁊ macerationib⁹ corpis ⁊ a ppria vxore abstineat vt pcipit de ↄsecra.dis.ij.ca.omnis hõ.⁊ ca.trib⁹ gradib⁹.§.hinc ⁊ dauid. ergo qui in cena dñi cõicauerit non est reprobãdus. Nono distractio ⁊ alienatio mẽtis a deo est maxime timẽda in sacra cõione per quã counimur xp̃o.vt in.c. Qui passus est.de ↄsec.dis.ij.d:. Sed plures distrahunt a deuotione ob magnã frequentiã populoꝝ cõmunionẽ.q: diligũt solitudinez ⁊ quietez mentis in deo que scandalizat et alienat. Hoc aũt cõtingit die pasche ⁊ nõ in die cene. g nõ est reprobãdus qui die cene cõicat. Decimo post dñicaz sumptionẽ in deuotione psistendũ est ⁊ nõ subito ad lux⁹ ⁊ lasciuias pcedendũ.sed in die cene cõicando ab his retrahit ppter ieiuniũ. in die aũt pasche ad ista puocat ob ciboꝝ mutationẽ vnde mens atterit dum corp⁹ lasciue reficitur. ergo qui die cene cõicat nõ est reprobandus. Propter huiusmodi rõnes dñs eugenius papa quartus in cõsistorio determinauit vt qui vellent cõicare die cene non phiberent sed hoc faciẽdo intelligerent satisfecisse mãdato eccl'ie. Secũda cõclusio. scrõs patres in limbo qb⁹ xp̃us illuxit: alijs in inferno relictis ad vitã reduxit. Sciendũ q infern⁹ est quadruplex. Prim⁹ est infernus dãnatoꝝ in quo sunt tenebre ⁊ q̃tum ad carentiã gratie:⁊ q̃tũ ad carentiaz diuine visionis ⁊ est ibi pena sensibilis. ⁊ ab isto inferno nullũ liberauit. q: pena nõ potest tolli manente culpa. Illi aũt qui sũt dãnati in inferno: sunt obstinati in malicia sicut demones: ⁊ ideo a pena liberari nõ potuerunt et hoc nõ fuit ex insufficiẽtia liberãtis : sed ex indispositione ipsoꝝ. Nam hoĩes q̃diu viuunt possũt ad fidẽ ⁊ charitatẽ cõuerti: qã in hac vita nõ sũt hoĩes cõfirmati in bono vel in malo sicut post exitũ ab hac vita. Unde xp̃us descẽdens ad hos inferos eos de sua incredulitate ⁊ malicia confutauit. ideo in euãgelio d:. Et ecce terremot⁹ factus est magnus sc3 in voce xp̃i perterrefaciẽtis dãnatos. Secũdus est infernus supra istum in quo sũt tenebre. tũ ppter carentiã diuine visionis. tum ppter carentiã grẽ. sed nõ est ibi pena sensibilis. ⁊ d: limbus pueroruz. et ab isto inferno xp̃s nullũ liberauit: q: redẽptio xp̃i nõ habuit locum nisi in illis q fuerunt mẽbra xp̃i. vnde cum pueri q erant in limbo nunq̃ fuerũt membra xp̃i neq3 p fidem ppriaz. neq3 per fidei sacramentũ qd nũc est baptismus. tunc autẽ erat circũcisio vel sacrificiũ vel fides parentũ quã prestabãtur aliquo istorũ. ideo descensus xp̃i ad inferos non liberauit hos pueros ab inferno. Preterea sancti patres ab inferno liberati sunt. q: sunt ad gloriã diuine visionis admissi ad quã nullus potest puenire nisi per grãm ƀm illud Roma.vi. Gratia dei vita eterna. Cum ergo pueri cũ originali pctõ decedentes grãm nõ habuerint: ideo nõ sunt ab inferno liberati: sed ineternũ ibi pmansuri. ideo in euangelio d:. Angelus autem dñi descendit de celo. id est pueri q per gratiam poterant esse angeli dei: ppter peccatuz originale in quo decesserũt descenderũt de celo in infernũ. Terti⁹ infern⁹ est supra hunc in quo est carentia diuine visionis: sed nõ carentia gratie. est tñ ibi pena sensus et d: purgatoriũ. Et xp̃us descẽdit ad inferos vt liberaret eos qui erant coniuncti sibi per grãm ꝟtute passionis ei⁹. passio autem xp̃i nõ habuit ꝟtutẽ tpalẽ ⁊ transitoriã: sz sempiternaz. Heb.x. vna oblatione cõsũmauit sanctificatos ineternũ. ⁊ sic nõ habuit tunc maiorẽ efficaciã q̃3 nũc. vñ illi q fuerũt tales quales nũc sunt qui in purgatorio detinent nõ fuerũt a purgatorio liberati per descensum xp̃i ad inferos. Si q aũt inuẽti sũt tales quales etiã nũc ꝟtute passiõis xp̃i a purgatorio liberant tales nihil phibet per descensum xp̃i ad inferos a purgatorio fuisse liberatos. ⁊ sic illi qui iam sufficiẽter purgati erant. vel q cũ adhuc viuerẽt per fidem ⁊ deuotionẽ ad mortẽ xp̃i meruerant vt eo descendẽte liberarent a pena tpali purgatorij hoc bñficiũ pceperũt. iõ in euangelio d:. Et accedẽs reuoluit lapidez. id est christus accedens ad purgatorium : purgatis dedit spem cõsequende glorie. ⁊ sedebat super eũ. id est non excludebat purgatos a gloria celesti. Quartus infernus est supra oĩa alia in quo sũt tenebre quantũ ad carentiam diuine visionis. sed non q̃tum ad carentiam gratie. nec est ibi pena sensibilis. ⁊ hic ẽ limbus scrõꝝ patrũ. ⁊ in hunc tantũ descendit

xp̄s quantũ ad locũ. sed nō q̄ꝫtum ad tenebrarũ experientiā. Ideo in euangelio dicit̄ Erat autē aspectus eius sicut fulgur. id est xp̄s a patribus q̄ erant in limbo: oēs tenebras interiores expulit quo ad demonstrationē sue dīuitatis. Et vestimēta eius sicut nix. id est per p̄sentiā sue humanitatis q̄ꝫtū ad animā: etiā tenebras exteriores ab eis exclusit locũ illũ illuminādo. Et in ep̄l'a d̄r. Que sursum sũt sapite. nō que sup̱ terram id est vos sancti patres amodo sapietis et gustabitis in gl'ia celesti que sũt dīuitatis ⁊ nō penam dāni que est in limbo sup̱ terraꝫ infernalē. Tertia cōclusio. Potestatē diaboli xp̄s alligauit quē in cruce maxima virtute ꝓstrauit. Sciendũ ꝙ vt refert Nichodemꝰ in euāgelio suo. Carinꝰ ⁊ Leuciꝰ surgētes a mortuis cũ xp̄o: venerũt in synagogā iudeorum vbi erāt p̄ncipes sacerdotũ ⁊ magistratus populi ⁊ adiurati dixerunt. Nos cum essemꝰ in ꝓfunda caligine tenebrarũ cũ patribꝰ nostris. subito factus est solis color ⁊ regalis lux illustrās nos. Mox pater generis humani Adaꝫ cũ oībꝰ patriarchis ⁊ ꝓphetis exultauerũt dicētes. Lux ista est auctoris luminis sempiterni. q̄ nobis trāsmisit eternũ lumen suũ. Esaias vero exclamauit dicens. Hec est lux de qua ꝓphetaui Populus qui sedebat in tenebris vidit lucem magnā habitantibꝰ in regione vmbre mortis lux orta est eis. Symeon aũt venit ⁊ exultans ait. Glorificate dñm Jesuꝫ christum filiũ dei. q2 ipsum suscepi infantem in manibꝰ meis in templo. Et edoctus a sp̄ũ sancto dixi ad eum. Nunc di. ser. tuũ do. sm verbũ tuuꝫ in pa. q̄ꝫ. vsq3 isrl'. Hec audiēs omnis multitudo sanctoꝝ ampliꝰ exultauerũt. Heremicola quidā sup̱uenit. q̄ interrogatus ab oībus: quis es tu? Rñdit ego suꝫ Johānes baptista p̄cco ⁊ propheta altissimi q̄ p̄eiui ante faciē eius parare vias eiꝰ: ad dandā sciam salutis plebi eius in remissionē petōꝝ coruꝫ. de quo dixi. Ecce agnus dei: ecce qui tollit peccata mũdi. ⁊ baptizaui eũ in iordanis flumine. ⁊ vidi sp̄m̄ sanctũ super eũ in specie colũbe. ⁊ audiui vocē de celo dicētē. Hic est filiꝰ meus dilectꝰ in quo mihi bñ cōplacui. Et nũc descendi annũciare vobis q2 in ꝓximo visitabit nos. Tũc Adam vocauit ad se filium suuꝫ seth ⁊ dixit. narra filijs tuis patriarchis ⁊ ꝓphetis oīa que a cherubin audiuisti. qñ te ad portas paradisi misi: vt daret tibi de oleo arboris mīe: vt perũgeres corpꝰ meũ cũ essem infirmꝰ. Tũc seth ait. Cũ peruenissem ad portā paradisi ⁊ deprecarer dñm ꝓ oleo mīe: venit ad me angelꝰ dicēs. Noli laborare lachrymis orādo ꝓ ligno olei mīe obtinēdo. q2 nemo accipere poterit nisi in nouissimis tēporibꝰ. qñ amātissimꝰ filius dei iesus veniet super terram qui vnguet oēs credentes in se. Tunc descendēs in terrā introducet patrē tuũ in p̱adisuꝫ mīe. Que oīa audiētes sc̄ti patriarche ⁊ ꝓphete exultauerũt gaudio magno. Tunc sathan p̄nceps inferni ⁊ dux mortis ait ad inferuꝫ. Prep̱a te suscip̱e xp̄m qui se gloriat̄ filiũ dei esse: s3 homo est timēs mortem. dicēs. Tristis est aīa mea vsq3 ad mortem. ⁊ multũ aduersarꝰ est mihi: eijciēs me a corp̱ibꝰ hoīum. ⁊ plures quos ego cecos claudos curuos leprosos feci: solo v̄bo curauit. ⁊ quos ego mortuos ad te p̱duxi: ad se viuos traxit. Rñdit inferus dicēs. Quis est iste tam potēs cuꝫ sit homo timēs mortem? Omnes potētes terre mee p̄tāti subiecti tenent̄ quos tu subiectos perduxisti tua potētia. Si ergo tam potēs es tu: qualis est hō ille iesus qui timēs mortem potētie tue aduersat̄? Si tam potēs est in humanitate vere dico tibi. q2 potens est etiā in diuinitate et potentie eius nemo resistere pōt. Cuꝫ aũt dicit se timere mortē capere te vult. ⁊ ve tibi erit in sempiterna secula. Respondet sathā p̄nceps tartari dicēs. Quid dubitas et times suscip̱e illũ iesum aduersariũ nr̄m? Ego eñ tēptaui illũ. ⁊ pp̄lm meũ antiquuꝫ iudaicũ excitaui zelo ⁊ ira ⁊ aduersus eum lanceā exacui ad passionē eius fel ⁊ acetuꝫ miscui. ⁊ feci ei dari poculũ: ⁊ ligнuꝫ p̄p̱aui ad crucifigendũ eũ. ⁊ in ꝓximo est mors eiꝰ vt perducā eum ad te ⁊ subijciā ipsũ nobis Respondēs inferus ait. Tu mihi dixisti. q2 ipse est qui mortuos a me subtraxit. Multi eñ fuerũt hic a me detēti q̄ dũ vixerũt in terris a me mortuos abstulerũt. nō sua potentia sed dīna v̄tute et p̄cibꝰ. Quis ergo est iste iesus q̄ mortuos a me suo v̄bo ⁊ sine p̄cibus subtraxit? Nũq̄d iste est qui Lazaruꝫ quadriduanũ feten teꝫ ⁊ dissolutũ quē mortuũ tenebam reddidit viuũ? Rñdit sathan p̄nceps mortis ⁊ dixit. Ille est Jesus. Hoc audiens inferꝰ ait. Coniuro te per virtutes tuas ⁊ meas ne p̱ducas illũ ad me. Quando audiui imperium verbi eius: cōtremui p̱ territꝰ pauore. ⁊ oīa impia officia mea pariter cōturbata sũt. nec ipsũ lazarũ tenere po-

tui sed excutiēs se ꝛ omni celeritate exiliens
exijt a nobis. ꝛ ipsa terra q̄ tenebat Lazari
corpꝰ statim reddidit eū viuū. Certe nūc scio
qꝛ ille q̄ h̄ potuit facere est deꝰ fortis impio:
potēs in humanitate: ꝛ saluator generis hu
mani. quē si ad me ꝑduxeris: oēs q̄ hic sunt
crudeliter clausi ꝛ incarcerati ꝛ vinculis pec
catoꝝ cōstricti soluet: ꝛ ad gloriā sue dīnita
tis ꝑducet. Cūq3 sathan ꝛ inferus sic collo-
q̄rent̄: facta est vox vt tonitruū ꝛ grādis cla
mor. Tollite portas ꝑ̄ncipes vestras: ꝛ ele-
uamini porte eternales: ꝛ introibit rex glīe.
Hoc audiens inferus: dixit ad Sathā. Re
cede a me exi a meis sedibꝰ: si fortis es pu-
gnator: pugna cum rege glorie. q̄d tibi cu3
illo? Tunc inferus eiecit sathan foras de
sedibꝰ suis ꝛ dixit inferus ad impia officia
sua. Claudite portas ferreas ꝛ vectes ferre
os supponite ꝛ fortiter resistite. ne captiue-
mur tenentes captiuitatē. Hoc audiēs mul
titudo sanctoꝝ cū voce increpatiōis dixerūt
ad inferū. Aperi portas tuas vt intret rex
glorie. Dauid aūt exclamauit dicens. Cōfi-
teant̄ dn̄o misericordie eiꝰ: ꝛ mirabilia eius
filijs hominū. qꝛ cōtriuit portas ereas ꝛ ve-
ctes ferreos confregit. Suscepit eos de via
iniq̄tatis eoru3. Esa. quoq3 dixit. Et ego in
terris degēs ꝓphetaui dicēs. Exurgēt mor
tui ꝛ resurgēt qui in monumētis sunt ꝛ exul
tabūt q̄ in terris sūt. qm̄ res q̄ est a dn̄o sa-
nitas est illi. Ozee ꝓpheta dixit. vbi est acu
leus tuꝰ. o mors. vbi est infernꝰ victoria tua
Hec audiētes oēs sancti dixerūt ad inferū.
Aperi portas tuas. qꝛ victꝰ infirmus ꝛ im-
potens eris. Subito facta est vox magna
iterū vt tonitruū dicēs. Tollite portas ꝑ̄nci
pes vestras ꝛ ele. por. eter. ꝛ introi. rex glīe
Audiens inferus bis hāc vocē terribilē q̄si
ignorās dixit. Quis est iste rex glīe? dauid
autem ait. Dn̄s fortis ꝛ potēs: dn̄s potens
in ꝑlio dn̄s ꝟtutū ipse est rex glorie. Nunc
em̄ dn̄s de celo ꝓspexit vt audiret gemitus
cōpeditoꝝ ꝛ solueret filios interēptoꝝ. Ape
ri portas tuas fedissime inferne vt ītret rex
glorie. ꝛ ecce mox superuenit rex in forma ho
minis. dn̄s maiestatis ꝛ eternas tenebras
illustrauit ꝛ vincula sanctoꝝ disrupit ꝛ visi
tauit nos sedētes in tenebris ꝛ vmbra mor
tis. Hoc vidēs inferus ꝛ impia eiꝰ officia ex
pauerūt ad tātā lumīs claritatē. Cūq3 vidis
sent xp̄m tam grandi potētia terminos re-
gni sui introeūtē exclamauerūt dicētes. Vi
cti sumꝰ a te. Quis es tu q̄ tāta ꝟtute demō

stras ꝯfusionē nostrā? Quis es tu tam ma
gnus ꝛ potēs. hūilis ꝛ excelsus. miles ꝛ im-
perator ꝛ in forma serui admirabilis prelia
tor rex glorie viuꝰ ꝛ mortuꝰ quē crux porta-
uit occisu3. mortuꝰ iaces in sepulchro ꝛ viuꝰ
ad nos descēdis in tua morte oīs terra tre-
muit ꝛ creatura. vniuersa cōmota sūt syde-
ra. ꝛ nūc factꝰ es inter mortuos liber ꝛ regi-
ones nr̄as conturbas? Quis es tu q̄ pctō
originali apud nos detentos absoluis. ꝛ in
ꝑ̄stinā libertatē reuocas? Quis es tu q̄ pec
catoꝝ tenebris excecatos dīna luce perfun
dis? oēs aūt legiones tartaree ꝑterrite: vna
voce exclamauerūt dicētes. Quis es tu ta3
fortis. tam splēdidꝰ maiestate. tā ꝑclarꝰ sine
macula. mūdus sine crimīe? Ille em̄ mūdꝰ
qui sꝑ nobis subiectꝰ fuit. q̄ nostris vsibꝰ tri
buta ꝑsoluit nūq3 nobis talē mortuū desti-
nauit. nūq3 talia munera inferis transmisit
Quis es tu qui nr̄os fines tā intrepidꝰ in-
gressus es nō solū vincula nr̄a nō vereris:
sed ꝛ oēs de nr̄is vinculis auferre conaris.
Nunq̄d tu es ille iesus de quo sathan dice-
bat ꝙ ꝑ mortē crucis totiꝰ mūdi ꝑtātē acci-
peres? Ideo in euāgelio dr̄. Pre timore aūt
eiꝰ exterriti sunt custodes sc3 inferni ꝛ facti
sūt velut mortui. Tūc rex glīe dn̄s maiesta
tis: apphendēs mortē ꝛ sathā tradidit eum
inferi ꝑtāti ꝛ attraxit Adā ꝛ sanctos pr̄es
ad suā claritatē. Inferꝰ aūt suscipiēs sathan
increpādo ait. O ꝑ̄nceps ꝑditiōis ꝛ dux ex
terminationis. derisio angeloꝝ. spurcicia in
storū. q̄d hic facere voluisti? regē glorie cru-
cifixisti in cuiꝰ morte tāta spolia nobis ꝓmi
sisti: ignorās insipiēter egisti. Ecce iste ih̄s
dīnitatis sue fulgore fugat om̄es tenebras
mortis cōfirmat lucē. ima carceris cōfregit.
eiecit captiuos. soluit vinctos ꝛ oēs qui no
stris solebāt suspirare tormētis insultāt no
bis ꝛ dep̄catiōibꝰ eoꝝ expugnāt̄ impia nr̄a
ꝛ regna nr̄a vincūt̄ ꝛ oēs hoīes valide no
bis cōminātur. O ꝑ̄nceps sathan q̄d hic face
re voluisti? Qui em̄ a ꝑ̄ncipio vsq3 nūc fue-
rūt desperati a salute ꝛ vita: nullꝰ eoꝝ hic ge
mitꝰ. nullū in eoꝝ facie lachrymarum vesti
giū īuenit̄. O ꝑ̄nceps sathan possessor infe
roꝝ: illas tuas diuitias quas ꝑ lignū ꝑ̄uari
catiōis acq̄siuisti: nūc per lignū redēptiōis
amisisti. perijt omnis leticia tua du3 regem
glorie suspendisti aduersum te ꝛ aduersum
me egisti. iam eterna supplicia patieris. de
buisti priꝰ causam mortis in isto iesu inq̄re
re ꝛ nō iniuste ꝛ sine rōne crucifigere. Inno

centem ⁊ iustū ad nr̄as sedes ꝑduxisti ⁊ totius mūdi ius ꝓdidisti. Cūq̃ sic afflicte inferus loqueret̃ ad sathan: tunc rex glorie dixit ad inferum. Erit sathan princeps sub ptāte tua in sempiterna secula. Et extēdēs manuz suam dixit dn̄s iesus. Venite ad me sci̅ mei om̄s qui habetis imaginē ⁊ similitudinē meam. qui ꝑ lignū diaboli morte damnati fuistis. modo ꝑ lignū crucis diabolū morte dānastis. Statim om̄s sancti sub manu xp̄i cōgregati sunt. Xp̄s autē tenēs manū dexterā Ade dixit. Pax tibi ⁊ omnibus filijs tuis iustis meis. Adam v̄o gaudens voce magna dixit. Exaltabo te domine qm̄ suscepisti me nec delectasti inimicos meos sup me. domine deus clamaui ad te ⁊ exaudisti me. eduxisti ab inferis aīam meā salua me a descendētib⁹ ī lacū. psallite dn̄o om̄s sancti eius et con. me. san. eius. qm̄ ira in indi. ei. s et vita in volūtate eius. Similiter om̄s sancti ad deum dicebāt. Aduenisti redemptor mundi sicut ꝑ legem tuaz ⁊ ꝓphetas p̄dixisti: ita nūc factis ꝑfecisti. Redemisti nos ꝑ crucē tuaz et ꝑ mortem crucis ad nos descēdisti vt maiestate tua nos ab inferis eripias. dn̄e sicut posuisti titulum glorie tue in celo et erexisti titulū redemptōis nostre ⁊ crucis tue in terris: sic pone signum victorie tue in īferis ne mors amplius dn̄etur nostri. Eleuās autez dn̄s manū suam dexterā sup Adam ⁊ sanctos eius: fecit signū crucis et benedixit eis et ait sicut in epistola. Mortui em̄ estis ⁊ vita vestra abscondita est cum xp̄o in deo. Et apprehēsa dextera ade: ascēdit ab inferis et om̄s sancti cum eo. q2 ascēdisti in altū. cepisti captiuitatē. dauid aūt psallens ait. Cātate dn̄o canticū nouum q2 mirabilia fecit. saluauit sibi dextera eius ⁊ brachiū sanctū eius notum fecit dn̄s salutare suū in ꝯspectu gentium reuelauit iustitiā suam. Omnis autem multitudo sanctorū ait. Gloria hec est omnibus sanctis eius. Et sic exierūt cū xp̄o iesu.

Quarta cōclusio. Verus penitēs ⁊ si aliqn̄ austeritate pn̄ie exterreat̃: tamē ab angelo dn̄i confortat̃. Pz quia aliqui venietes vidē sepulchrū dn̄i. i. penitētes in q̇bus xp̄s est sepultus ꝑ pn̄iam terrent̃ ꝓpter austeritatem visam sed angelus dn̄i. i. gratia dei consolatur eos dicēs illud quod ponit̃ in euāgelio. Nolite timere. Et ne penitēs timeat ex ista austeritate pn̄ie debet habere septē. Primo veram vnde in euāgelio dr̄. Scio em̄ ꝙ Jesum qui crucifixus est: queritis. Jesum eniz crucifixum querit qui in nomine xp̄i pn̄iam agit. Quidam em̄ querunt pn̄iam ⁊ Jesum sed nō inueniūt q̇ nō q̄rūt crucifixū. i. ī cruce Osee. v. ca. In gregibus suis ⁊ in armentis suis. i. terrenis possessionibus vadēt ad querendum dn̄m ⁊ nō inuenīēt. Secūdo firmā. Sepelit̃ em̄ dominus in nobis ꝑ baptismū vt simus firmi ⁊ stabiles in gratia iam percepta. sed ꝓpter lapsum ⁊ lubricum peccati fugit a nobis. Ideo in euāgelio dr̄. Surrexit nō est hic. scz qui p̄us hic fuerat posit⁹. Job. xxij. Non inuenit̃ in terra suauiter viuētium. Tertio cōtinuā. Locus em̄ vbi xp̄s positus fuerat: est anima que decidit per peccatuz a gratia dei. Hunc locum expedit sepe videre considerādo miserias pctōrum: vt ex ꝯtinua meditatione illorum corrigat homo actus suos. Ideo in euāgelio dr̄. venite. scilz affectu cordis informato ꝑ ardorem caritatis. Quarto illuminatā. Qui em̄ habet intellectum illuminatū ad cognitionē dei ⁊ lucidū ad cognoscendā gl'iam dei que reuelabit̃ in nobis potest cognoscere vbi xp̄s manet: et vbi nō. Apostolus. spūalis homo dijudicat omnia. Ideo in euāgelio dr̄. Et videte locū vbi positus erat dominus. Et in epistola dr̄ Cum em̄ xp̄s apparuerit vita vestra. Quinto velocitatem. Non em̄ est pn̄ia tardanda ꝓpter incertitudinē vite. sed velociter sumēda. Ideo in euāgelio dr̄. Cito euntes. Et in epistola dr̄. Tunc ⁊ vos apparebitis. Sexto ꝓgressium. Qui em̄ vere penitet non fugit a xp̄o sed cum ip̄o ꝑmanet in tribulatione et aduersitate. Ideo dr̄ in euangelio. Dicite discipulis eius: quia p̄cedet vos in galileam. Nō sunt em̄ xp̄i discipuli qui retro respiciūt nec quos curiositas vite familiaris detinet illecebris captos: ⁊ spīne retrahūt scandalorum: sed illi qui cum xp̄o ꝑgunt ad crucem. Ideo in epistola dicit̃. Cum ip̄o. Septimo conformitatē. Penitētia em̄ nostra debz eē conformis passioni xp̄i: quia sicut xp̄us per passionem intrauit in regnū celorū. Luc. vl. sic ⁊ nos sperare debemus nos visuros xp̄z in gloria ꝑ verā ⁊ fortem pn̄iam. Plures g̃dus v̄tutū demonstrauit xp̄s in sua passiōe scz humilitatis pauptatis obediētie ꝯstātie caritatis quos apphendere debemus. Idō in euangelio dicitur. Ibi eum videbitis. ecce p̄dixi vobis. Et in epistola dicit̃. in gloria. s. beata et eterna ⁊c.

Secūdo declaratur eadē

concluſio teſtimonio legis apoſtolice. ⁊ hoc
quadrupl̄r. Primo beatus petrus.i.epiſto-
la.iij.dicit ſic. Xp̄s his qui in carcere erāt cō
cluſi ſpūaliter veniēs p̄dicauit his qui incre
duli fuerant aliquādo.hec ille.id eſt his q̄ in
carcere concluſi erant in inferno.ſpū.id ē ƀꝫ
aīam.xp̄s veniens p̄dicauit his qui incredu
li fuerāt aliquādo. Unde Damaſcenus lib.
iij.ſententiarū dicit ꝙ ſicut his qui in terra
ſunt euāgeliſauit.ita ⁊ his qui erant in īfer-
no.nō quidē vt incredulos ad fidē conuerte
ret:ſed vt eorū incredulitatē confutaret.qꝛ ⁊
ip̄a predicatio nihil aliud intelligi poteſt:q̄ꝫ
manifeſtatō diuinitatis eius que manifeſta
ta eſt infernalibus ꝑ v̄tuoſum deſcenſuꝫ xp̄i
ad inferos. Et Athanaſius in epiſtola ad e
pytectum dicit ſic. Chriſti corpus fuit in ſe
pulchro poſitum:quādo ipſe ꝑrexit p̄dicare
his qui in cuſtodia erant ſpiritibus ſicut di-
xit Petrus. Secūdo beatus paulus. Ephe.
iiij.dicit ſic. Aſcendēs in altū captiuaꝫ duxit
captiuitatē. Quod autē aſcēdit:quid eſt niſi
quia ⁊ deſcēdit p̄mum in inferiores partes
terre? Qui deſcēdit ip̄e eſt ⁊ qui aſcēdit ſuꝑ
omnes celos vt adimpleret omnia. Super
quo dicit gloſa. Conſtat ꝙ ƀm humanitatē
xp̄s deſcēdit ⁊ aſcēdit.quia deſcēſus eius lo
calis in inferiora terre:competit xp̄o ƀm cō-
ditionem humane nature. Tertio btūs Jo-
hannes. Apoca.xx.dicit ſic. Uidi angelū de
ſcendentē de celo habentē clauem abyſſi et
cathenam magnā in manu ſua. ⁊ apph̄ēdit
draconem ſerpentē antiquū q̄ eſt diabolus
et ſathanas.⁊ ligauit eum ꝑ mille annos.⁊
miſit eum in abyſſum:⁊ clauſit ⁊ ſignauit ſu
per eum vt nō ſeducat amplius gētes donec
conſummenť mille anni.hec ille. Quarto ac
tuū.ij.ca.d̄r ſic. Jeſum nazarenū deus ſuſci
tauit ſolutis doloribus inferni iuxta qd̄ im-
poſſibile erat teneri illum ab eo.hec ibi. Dolor
inferni eſt duplex.vnuſ ꝓ pctō actuali ꝓ quo
patiunť penam.ps̄. Dolores inferni circum
dederunt me. Alius eſt dolor de dilatōe ſpe
rate glorie.puer.vij.ca. Spes que differtur
affligit aīam.quem quidē dolorē etiam pati
ebanť ſancti patres in inferno. Ad quod ſi-
gnandū Aug.in ſmone dn̄i dicit.ꝙ lachry-
mabili obſecratōne xp̄m orabant. Utroſq̄ꝫ
autē dolores xp̄s ſoluit ad infernū deſcēdēs
aliter tamen ⁊ aliter. Nam dolores penarū
ſoluit p̄ſeruādo ab eis. ſicut medicus d̄r ſol
uere morbū a q̄ p̄ƀuat ꝑ medicinā. Dolores
autē cauſatos ex dilatiōe gl̄ie: actual̄r ſoluit
gl̄iam p̄bendo vt ſatis conſtat.

Tertio declaratur eadeꝫ
cōcluſio teſtimonio legis canonice.⁊ hoc q̄
druplicit̄er. Primo extra de ſumma trinita-
et fide catholica.ca. Firmiter.§.hec ſcrā tri-
nitas d̄r ſic. Unigenitus dei filiꝰ Jeſus xp̄s
ꝓ ſalute generis humani in ligno crucis paſ
ſus ⁊ mortuus deſcēdit ad inferos. hec ibi.
Secūdo qꝛ ſocij paſſionuꝫ debent eſſe ſocij
conſolationū.ex teſtamēto militis.l.i. in in-
fortiato. li.iiij. in qua continet ꝙ q̄ in bello
cum militibus eadē pericula experiunť.licꝫ
milites nō ſint.ſed hoīes alterius conditio-
nis tamen eiſdem iuribus ⁊ p̄uilegijs gau-
debunt:quia vbi eadē ratio:idem ius. Sed
ſancti patres qui erāt in limbo paſſi ſunt ꝑ-
ſecutiōes ꝓ xp̄o in hoc mūdo ⁊ hic nō habu
erunt mercedē laborum ſuorū ſicut mali ꝓ
paucis bonis hic remuneranť de peni. diſt.
iij.§. Quanq̄ꝫ ergo etiā boni iuſte p̄miātur.
xxij.q.ij.c. Si quelibet culpa ſolet pia opera
tione purgari:quātomagis hec facile abſter
gitur quā mater boni operis pietas ip̄a co-
mitať. Fuit ergo conueniēs:vt xp̄s ad infe-
ros deſcēderet ⁊ ſanctos p̄res inde educereꝫ
Tertio quia qui ſpoliať rebus vel beneficio
ſuo ab aduerſario ante litis ingreſſum reſti
tuiť.quia ſpoliatus ante omnia debet poni
in poſſeſſione.ij. q.ij.ꝑ totū.⁊.iij q.i.ca. Epi
ſcopus. Item ſpoliatus a iudice nō ſuo.ſta-
tim reſtituiť.iij.q.vi.hoc q̄ppe. Sed genus
humanū iniuſte fuerat hereditate celi ſpoli-
atum ꝑ fraudē ⁊ rapinā diaboli.ideo conue
niēs fuit ꝙ ꝑ ieſuꝫ xp̄m tanq̄ ꝑ verū iudicē
reſtitueret quod quidē factū eſt qn̄ xp̄s ad
inferna deſcēdit ⁊ inde ſanctos p̄res eduxit
vnde.ff.de officio p̄fecti auguſtalis.l.vnica
habeť.ꝙ ille quē imꝑator vult p̄fectū de no
uo facere in alexandria q̄ eſt ciuitas metro-
politana egypti:iſte intrans p̄ponit et ho-
noratur ⁊ alius qui p̄us fuerat deponitur ⁊
humiliať. Sic xp̄s a deo p̄re factus eſt prin
ceps ⁊ dn̄s terreſtriū ⁊ inferiorū.hodie in-
trauit ciuitatē inferni in qua depoſuit demo
nes potētes de ſede ⁊ exaltauit ſcōs patres
humiles educēdo ip̄os de carcere inferni ⁊c.

Quarto quia ſancti p̄res vtputa patriar-
che placuerunt deo ꝓpter hoſpitalitatē. Un̄
Criſoſto. vt habeť diſt.xlij.c.qeſcanus.dicit
ſic. Abraham ſe hoſpitalē circa om̄s oſtēde
bat. Si ſcrutator eſſet circa refugiētes ad ſe
nunq̄ angelos hoſpitio recepiſſet. fortaſſis

em̄ nō putasset eos angelos: nec hospitio re
cepisset cum reliquos repelleret. sed qm̄ oēs
recipiebat. suscepit ꝛ angelos. Non em̄ exvi
ta eorum quos accipis mercedē tibi retribu
turus est deus: sed ex volūtate ꝛ honorificē
tia multa ex mīa ꝛ bonitate. Hec ibi. Pro-
phete ꝰo placuerūt deo. qꝛ pplm̄ dei ꝑpter
maliciā nō dimittebāt. sed arguebāt. Unde
aug. vt habet. xxiij. q. iiij. c. tolerandi. dicit sic
Non em̄ ꝑphete pplm̄ suū dimiserūt. sed in
ter eos quos increpabant habitabāt. vnum
templū cum eis intrabāt. eadem sacramēta
celebrabāt ħ ibi. Sed tal' hospitalitas est di
gna remuneratōe apud deum ꝛ ꝓmeret vi-
taꝫ eternā quā nō habebāt sancti patres in
limbo. ergo cōueniēs fuit xp̄m ad inferna de
scēdere vt inde ip̄os educeret.

Quarto declaratur eadē

cōclusio testimonio legis ecclesiastice. ꝛ hoc
q̄druplicit. Primo Beatus Greg. li. iij. mo
raliū dicit sic Dux cōditor ac redemptor no
ster claustra inferni penetrās: electorū exin
de animas eduxit. nos illuc ire nō patit' vn-
de iam alios descēdēdo liberauit. ħ ille. Se
cūdo btūs hiero. sup illo ꝟsu psalterij. Qm̄
nō derelinqs aīam meā in inferno dicit sic.
Non dereliqt qui ꝑpterea illuc descēdit vt
electos suos exinde eijceret ꝛ diabolū liga-
ret. diabolus antea se taliter iactabat vt oīa
regna mūdi haberet. sed modo nō solū illuꝫ
tenere nō potuit. sed potius a xp̄o ligatus ꝓ
hibetur. hec ille. Tertio Ambrosius li. de
īcarnatiōe. ꝟbi dicit sic Xp̄s ī inferno posit⁹
lumē vite fundebat eterne. radiabat illic lux
vera sapiē: illuminabat infernū sed in infer
no nō claudebat' ꝛc. Quarto btūs Augu.
in ep'la ad Eunodiū dicit sic. Si ī illū Abra
he sinuꝫ xp̄m mortuū venisse sacra scriptu-
ra dixisset nō nominato inferno. eiusqꝫ dolo
ribus miror si quisq̄ ad inferos cum descen
disse asserere auderet. ħ qꝛ euidē in testimo-
nia ꝛ infernū commemorāt ꝛ dolores. nulla
causa occurrit. cur illo credat' venisse salua-
tor vt ab eisdem doloribus saluos faceret:
sed vtrum oīs quos in eisdem inuenit: an
quosdē quos illo beneficio dignos iudicauit
adhuc requiro? Tamen fuisse xp̄m apud in
feros ꝛ in eorū doloribus cōstitutis ħ bene
ficium ꝓstitisse nō dubito. ħ ille. Et sic patet
Quia ꝟo xp̄s electos sanctos pr̄es ab infe-
ris eduxit: reprobos ꝛ dampnatos ibidem re
linquendo q̄ diuersas patiunt' penas in īfer
no iuxta qualitatē criminū q̄ in hac vita cō-
miserūt. ideo iuxta numerū pctōrum de qui-
bus tractatū est in hac quadragesima decla
rabo penas inferni pctis illis correspōden-
tes. Primū pctm̄ fuit gule. ꝑ qua gulosi pa
tiunt' hāc penā in inferno. Nam a Cerbero
cane infernali hn̄te tres fauces ferocissimas
plenas dētibus. cōtinue rabide comedunt'.
et suis manibus in frusta lacerant' ꝛ degluti
unt'. vnde horribil'r ipsis aīabus clamātib⁹
idem cerberus crudeli⁹ discerpit et deglutit
ac fecibus fetidissimis inuoluit. qm̄ in ħ mū
do tanq̄ porci vixerūt De isto cane cerbero
Sen̄. tragedia. i. dicit sic. Hic seuus vmbras
territat stigius canis. Qui terna vasto capi
ta concutiēs sono. Regnū tuet'. sordidū ta-
bo caput. Lambūt colubre viperis horrent
iube. Ecce latratu graui. Loca muta terret.
sibilat totos minax Serpēs ꝑ armos vocis
horrende fragor. Per ora missus terna. feli-
ces quoqꝫ exterret vmbras. ħ ille. Abstinen
tia autē in moduꝫ cuiusdā pulcherrime dn̄e
ab angelis honorat' cuius faciē ꝯtemplant'.

Scd̄m pctm̄ fuit infidelitatis. ꝑ q̄ heretici ꝛ
incātatrices patiūtur hanc penā in inferno.
Nam heretici sūt in sepulchris fetidissimis
plenis ſpētibus ignitis ex quib⁹ sepulchris
dum aperiunt' exhalat tantus fetor q̄ totus
infernus mugit ꝛ vlulat: vnde clamāt claude
claude. qꝛ heresis ꝑ maxime fetet. ps̄. Sepul
chrum patens est guttur eorū: linguis suis
dolose agebāt. venenū aspidū sub labijs eo-
rum quorū os maledictione ꝛ amaritudine
plenū est ꝛc. Incātatrices autē assant' ī fri-
xorio ꝛ cū vncinis acutissimis cōtinue vol-
uunt'. vn̄ vlulat⁹ magni exeūt. ps̄. Ossa mea
sicut cremiū aruerūt. Fides aūt velut dn̄a pul
cherrima induta albo. hꝫ man⁹ extensas ad
deū ꝛ cor in deo. vn̄ a celi ciuibus honorat'.

Tertiū pctm̄ fuit odij. ꝑ q̄ odiētes patiunt'
hāc penā in inferno. Nam cū odiētes mali-
ciose ꝓuocēt pp'los ad rumores ꝯ statuꝫ rei
publice vel dominorum vel alicuius ꝑsone
ꝓuate ideo continue in quodā cāpo ignito
pleno magnis serpentibus. faucibus aptis
plenisqꝫ dentibus acutissimis qui in fauces
ipsorum proijciuntur et degluttiuntur in ven
tres eorꝫ plenos aspidib⁹: ꝛ buffonib⁹ q̄ vul
garit' dn̄r rospi vbi mirabil'r cruciant': demū
euomunt' ꝛ iterum vt ꝓus deglutiunt'. ps̄.
Dextera tua inueniat omnes qui te oderunt
pones eos vt clibanum ignis in tempe vul
tus tui. dominus in ira sua conturbabit eos

et deuoꝛabit eos ignis. Sup̲ quo hiero. dic̄.
Sicut clibanus intrinſecus ardet: ſic illoꝛuꝫ
conſciā intrinſecus ardebit eo ꝙ bona non
fecerīt. Recōciliatio aūt ⁊ ſcā vnio velut do
mina valde lucēs ſplēdoꝛe mirabili a ſup̲nis
ſpiritibꝯ valde honoraꝛ ⁊ maxime a xp̄o cuꝫ
p̲ eam reconciliauerit mūdum deo patri ⁊c.
Quartum pcc̄m̄ fuit deſperatōnis ꝑ q̄ de-
ſperati patiunꝛ hanc penā in inferno. Nam
ipoꝛum anime a demonibus p̲ manus ⁊ pe
des capiunꝛ ⁊ in partes dilacerātur: ac alijs
demonibus ad comedendū ꝓijciuntur et in
furcis ſuſpēdunꝛ. Unde cum nō habeāt re-
quiem p̄ maximis doloꝛibus vlulant et cla-
mant. Michee. i. Sup̲ hoc plangam ⁊ vlula
bo vadam ſpoliatus ⁊ nudus. Faciā plāctū
velut draconū ⁊ luctum quaſi ſtrutionū, q̄a
deſperata eſt plaga. Et pſ̄. Conſtitue ſuper
eum pctōꝛem: ⁊ diabolus ſtet a dextris eius
Spes aūt velut v̄go pulcherrima: coronata
roſis ⁊ floꝛibus ſuauiſſimis cuius oculi ſem
per ſunt intēti ad dn̄m ad contuēdā diuinaꝫ
maieſtatē a tota celeſti curia recipiꝛ ⁊ vene
ratur. Quintū pcc̄m̄ fuit idolatrie pꝛo qua
idolatre patiunꝛ hanc penā in inferno. Naꝫ
in ꝓfundo inferni iuxta luciferū a parte ſini-
ſtra cōtinue anime idolatrātium fruſtatim
in caldarijs ponunꝛ plenis putredine cada
uerum aīalium que coluerūt ⁊ a demonibus
ſparſim ꝓijciūꝛ hincinde in illo ꝓfūdo igneo
fetidiſſimo. Unde hoꝛribiliꝛ vlulāt ⁊ luciferū
adoꝛant. quod ē eis acerbiſſima pena. Eſa.
lxv. Populus qui ꝓuocat me ad iracūdiam
ante faciē meam ſemp̲. Qui immolāt in oꝛtꝭ
et ſacrificāt ſup̲ lateres. Qui habitāt ī ſepul
chꝛis: ⁊ in delubꝛis idoloꝝ doꝛmiūt. Iſti fu-
mus erunt in furoꝛe meo: ignis ardens tota
die. Ecce ſerui mei letabunꝛ. ⁊ vos cōfunde
mini. Ecce ſerui mei laudabunt p̄ exultatōe
coꝛdis: ⁊ vos clamabitis p̄ doloꝛe coꝛdis: ⁊
pꝛe ꝯtritōe ſpūs vlulabitis. h̄ ibi. Latria v̄o
ſeu p̲fecta adoꝛatio dei ⁊ cultus diuinus ve
lut regina coronata lapidibus p̄cioſis ac in
duta veſtimētis aureis: ſedet ad dexterā ma
ieſtatis in excelſis quaꝫ ſup̲ni ciues ſumme
veneranꝛ. pſ̄. Aſtitit regina a dextris tuis ī
veſtitu deaurato ⁊c. Sextum pcc̄m̄ fuit in-
diſcutōnis generalis iudicij in quo mali pa
tiunꝛ hanc penā in inferno. Nam gloſa ſup̲
pſ̄. xx. dicit ſic. Sophonias dic̄. A p̄ma poꝛ
ta erit clamoꝛ, a ſecūda vlulatus q̄ſi due poꝛ
te ſunt viſus ⁊ auditus. A p̄ma ergo poꝛta
que eſt viſus erit clamoꝛ cum impij viderint
omnia mala ſua ꝓpꝛijs conſciētijs eos accu
ſantibus. A ſecūda vero poꝛta. i. ab auditu:
erit vlulatus. i. doloꝛ vehemēs cum hanc ſen
tentiaꝫ damnationis audierint. Ite maledi
cti in ignem eternū ⁊c. hec ibi. Et Ber. ī me
ditationibus dicit ſic. In inferno nihil aliud
audiꝛ: niſi fletus ⁊ planctus gemitus ⁊ vlu-
latus: meroꝛes atqꝫ dentium ſtridoꝛes. Ni-
hilqꝫ ibi videꝛ. niſi vermes ⁊ beluales facieſ
toꝛtoꝛum atqꝫ teterrima monſtra demonio
rum: vermes crudeles moꝛdebūt intima coꝛ
dis ardebūt miſeri in igne eterno in eternuꝫ
⁊ vltra. In carne cruciabunꝛ p̲ ignem: in ſpi
ritu per conſciētie vermem. Ibi erit doloꝛ in
tolerabilis. fetoꝛ incomparabilis: timoꝛ hoꝛ
ribilis. Hoꝛreo vermē moꝛdacē et moꝛtem
viuacem. hoꝛreo incidere in manus moꝛtis
viuentis ⁊ vite moꝛiētis. Hec ille. Boni au
tem a dextris xp̄i aſſiſtētes videbūt gloriaꝫ
diuine maieſtatis: ⁊ audiēt illam vocē ſua-
uiſſimā. venite benedicti p̄ris mei ⁊c. Septi
mū pcc̄m̄ fuit iniuſte mercatōis ꝑ qua mer
catoꝛes patiunꝛ hanc penā in inferno. Naꝫ
falſi mercatoꝛes ⁊ ſymoniaci cum pedibus
ligatis ad pedes demonū magna velocita-
te ⁊ impetu currentiū trahunꝛ p̲ campū igne
um latum ⁊ ſpacioſum plantatuꝫ ex vtraqꝫ
parte acutiſſimis raſorijs vnde ex oppoſito
vna anima cōtra aliam trahiꝛ impetuoſe.
In p̲ſecutione aūt dum vna obuiat alteri p̄
doloꝛe coꝛdis clamat dicēs. quare falſā mer
cantiā vendidiſti. quare beneficiū venale fe
ciſti. Altera vero r̄ndet: cur falſa emiſti: cur
beneficia ꝑ pecunia queſiuiſti. ⁊ ſic cōtinue
in illo ignito campo puniunꝛ. Apoc̄. xviij.
Negociatoꝛes terre flebūt ⁊ lugebunt ꝓpter
timoꝛem toꝛmentoꝛū ⁊ fumuꝫ incendij. q̄m
merces eoꝝ nemo emet amplius. Et clama
uerunt vidētes locum incēdij dicētes. ve ve
q̄m vna hoꝛa venit iudiciū tuum ⁊c. Pietaſ
autem patrie et eccl̄ie velut regina ſuo lacte
indigētes nutrit ⁊ ad p̲fectioneꝫ deducit ab
vniuerſis populis benedicitur. ꝓuer. xi. Qui
abſcondit frumenta ſua: maledicetꝛ in popu
lis. benedictio autē ſup̲ caput vendentium
⁊c. ⁊ ſic ipa a deo valde honoꝛatur. Octa-
uum pcc̄m̄ fuit obſtinationis contra p̄niam
ꝑ qua obſtinati patiuntur hanc penam in ī
ferno. Nam inter lapides ignitoſ anime ob
ſtinatoꝛum vehemēter comp̄muntur: q poſt-
modum ab alto ſup̲ ſaxa grandia exiſtentia
in vno lacu pleno ſpurcitia ꝓijciunꝛ et ſup̲
illis ſaxis colliſe conteruntur et in lacu ſub-

mergunt̃.demũ extrahunt̃,ꝛ fit vt sup̃.Job
xxviij.Lapis solutus calore in es conuertit̃
tp̃s posuit tenebris ꝛ vniuersorũ finem ip̃e
ꝯsiderat.Lapidẽ quoqꝫ caliginis ꝛ vmbraꝫ
mortis diuidet.Ad silicẽ extẽdit manũ suaꝫ
subuertit a radicibus mõtes:in petris riuos
scidit ꝛc.Et.xxxix.ca. In petris manet et in
p̃ruptis silicibus commorat̃ atqꝫ inaccessis
rupibus.inde ꝯtemplat̃ escã et de lõge oculi
eius ꝓspiciũt ꝛc.Uera pnĩa velut dñ̃a in ce
lo associat̃ ad oẽm locũ glorie sctõꝝ ꝛ vbiqꝫ
recipit̃ cũ maximo honore ꝛc. Nonũ pctm̃
fuit Mendacij.ꝑ quo mẽdaces patiunt̃ hãc
penam in inferno.Nam aĩe mẽdaces ĩ vno
luto fetido supine iacẽt,ꝛ a demonibus cuꝫ
graffis ad pedes suppeditant̃:ꝛ ꝑ linguam
in illo luto trahunt̃. De quo luto orabat ps̃
dicẽs.Eripe me de luto vt nõ infingar.libe-
ra me ab his qui oderunt me:ꝛ de ꝓfundis
aquarum.Et iterũ.Eduxit me de lacu mise
rie ꝛ luto fecis.Et Esa.x.ca.Ponam illũ in
cõculcationẽ quasi lutũ platearũ.ip̃e autem
nõ sic arbitrabit̃ ꝛ cor eius nõ ita extimabit
ꝛc.Ueritas aũt velut dñ̃a coronata palma
quia nunq̃ꝫ flectit̃: sed semper vincit a xp̃o
maxime honorat̃ quã tota curia celestis gra
tiose venerat̃ ꝛc Decimũ pctm̃ fuit accidie
ꝓ quo negligentes ꝛ pigri patiunt̃ hanc pe
nam in inferno.Nam aĩe accidiosoruꝫ sunt
plene muscis.i.demonibus ad illorũ silĩtudi
nem:grossis ip̃as pũgẽtibus ꝛ cruẽtãtibus
sanguine.Et cum illis muscis mõ ꝓijciũtur
ad aquã frigidã modo ad igneꝫ sine quiete.
Sapie.xvi.Illos eñ̃ locustarũ ꝛ muscarum
occiderũt morsus ꝛ nõ est inuẽta sanitas aĩe
illorum.qꝛ digni erant ab hmõi exṫminari.
Et Esa.vij.In die illa sibilabit dñ̃s musce q̃
est in extremo fluminũ egypti.Sollicitudo
aũt velut regina decorata omni ṽtute.cum
sit earũ mater ꝑmaxime honorat̃ Undeci
mũ pctm̃ fuit vane glorie ꝓ qua vaneglĩosi
patiunt̃ hanc penã in inferno.Nam in eo ẽ
vallis ꝓfunda:putrida ꝛ tenebrosa cuius ꝓ
funditas videri nõ potest.sonitus tñ̃ sulphu
rei fluminis ꝛ vlulatus in eo patientiũ audi
ri potest.fumus ṽo de cadaueribus ꝛ de sul-
phure fetido exit.in hac valle est tabula lon-
gissima ab vno mõte ad aliũ porrecta ĩ mo
dum pontis:habẽs mille passus in longitu
dine.habẽs in latitudine vnũ pedẽ tñ̃. sup
hunc pontem ambulãt vanegloriosi.ꝛ quia
non possunt transire demergunt̃ in hãc val
lem horribilẽ quia nõ ꝓpter deuꝫ:sed ꝓpter

mũdi fastum omnia faciunt.Esa.xxij.Dies
eñ̃ interfectionis ꝛ conculcationis ꝛ fletuũ
a domino deo exercituũ in die visionis.Et
lacũ fecistis inter duos muros ꝛ de longe ñ
vidistis.et vocabit dñ̃s deus exercituum in
die illa ad fletum ꝛ ad planctũ ꝛc.Reuerẽ-
tia aũt dei velut regina coronat̃ a xp̃o ꝓpt̃
quam omnia flẽda sunt. Duodecimũ pec-
catum fuit irreuerẽtia diei dñ̃ice ꝛ diei festi ꝓ
qua laborãtes die dñ̃ica ꝛ die festo patiunt̃
hanc penam in inferno.Nam bestia incredi
bilis magnitudinis ꝛ horroris intolerabilis
que vocat̃ acharon.maior omni mõte cuius
oculi quasi colles igniti.os valde patens et
aptum capiẽs nouem milia hoĩm armatoꝝ
habẽs in ore duos ꝑsitos gigãtes ṽsis ca-
pitibus hincinde ꝛ incompositos: quorum
vnus hꝫ caput sursum ad sup̃iores dẽtes be
stie ꝛ pedes deorsum ad inferiores dentes.
alter vero ecõuerso hꝫ caput deorsum ad in
feriores dentes ꝛ pedes ad sup̃iores et sunt
quasi colũne in ore eius.hi gigãtes os illud
in tres portas diuidũt.flãma inextinguibiľ
ex hoc ore ꝓcedit que in tres partes ꝑ illas
portas diuidit̃ ꝛ ꝯtra ip̃am flammã aĩe nõ
seruãtes diem festũ intrare cogunt̃.Fetor q̃
q̃ꝫ intolerabilis de ip̃o ore exibat ꝛ planctus
multitudinis de ventre eius ꝑ illud os audi
tur.In quo sunt multa milia virorũ ac mu-
lierum dira tormẽta sustinentiũ.ante qd̃ os
immũdorũ spirituũ multitudo astat cogẽtiũ
intrare violatores festiuitatũ quos diris tor
mẽtis affligunt anteq̃ꝫ ingrediant̃.Osee.ij.
Cessare faciã oñ̃e gaudiũ eius.solẽnitatem
eius.neomeniã eius.sabbatũ eius ꝛ omnia
festa temporũ eius ꝛ ponã eam in saltum ꝛ
comedet eam bestia.s.inferni ꝛc.Reuerẽtia
aũt diuina in celebritate festorũ velut regĩa
induta auro coronata corona aurea exp̃ssa
signo sanctitatis.a sup̃nis ciuibus sũme ve-
nerat̃ que maxima quiescit ꝛ viget trãquilli
tate ꝛ pace. Decimũtertiũ pctm̃ fuit ĩuidie
ꝓ qua inuidi patiunt̃ hanc penã in inferno.
Nam inuidi stant in quodã lacu fetidissimo
in quo ꝯtinue trahunt̃ ꝛ suffocant̃ ꝛ si volũt
ꝑ modicũ exhalare.statim baculis ferreis a
demonibus flagellant̃.De domo eñ̃ ĩuidie
ouidius li.ij.methamorpho.dicit sic Dom⁹
est ymis in vallibus huius Abdita.sole ca-
rens.nõ vlli peruia vento.Tristis et ignaui
plenissima frigoris ꝛ que Igne vacet semꝑ.
caligine semꝑ abũdet.ꝛ paulo post.videt in
tus edentẽ.vip̃eas carnes vitiorũ alimenta

suorum Inuidiã, visaq; oculos auertit. at il
la Surgit humo pigre, semesarũq; reliquit
Corpora serpentũ. passuq; incedit inerti. h̃
ille. Hilaritas autẽ ⁊ complacẽtia velut do-
mina ornata floribus suauissimis: omnibus
se amabilẽ ⁊ obsequiosaʒ reddit quaʒ vene-
rantur. Decimũquartum pctm̃ fuit ypocri
sis ꝑ qua ypocrite patiunt̃ hanc penam ĩ in
ferno. Nam anima ypocrite induta cappa
plumbea posita ĩ igne liquefiebat in frusta
ad liquefactionẽ plumbi. In corpore autem
ypocrite erãt tres aspides. vna ad cor. alia
ad epar. alia ad splenẽ ꝯtinue ipm̃ cruciãtes
quia ypocrita se cruciat aut ex vana glia aut
ex cupiditate aut ex concupiscẽtia. Job. xx.
Gaudium ypocrite ad instar pũcti. Si ascẽ
derit in celum sup̱bia eius ⁊ caput eius nu-
bes tetigerit quasi sterquiliniũ in fine ꝑdet̃.
Ossa eius implebunt̃ vitijs adolescẽtie ei⁹.
Panis eius in vtero illius vertet̃ in fel aspi
dum intrinsecus. Caput aspidum suget ⁊ oc
cidet eum lingua vipe. Luet que fecit om̃ia:
nec tamen consumet̃. Iuxta multitudinem
adinuentionũ suarum sic ⁊ sustinebit. vadẽt
et veniẽt sup̱ eum horribiles. deuorabit eum
ignis qui nõ succendit̃. hec ille. Realitas au
tem velut domĩa coronata violis omnibus
placet in cuius fronte splẽdet lapis rubin⁹.
quia cupit omnibus apparere cum honore
quam om̃s digne colũt. Decimũquĩtũ pec
catum fuit sup̱bie ꝑ qua sup̱bi patiunt̃ hãc
penã in inferno. Nã sunt ibi rote plene acu
tissimis nouacul' sibijnuicẽ opposite int̃ q̃s
anime sup̱borum sunt posite ⁊ velocissimo ĩ
petu rotarum cruciant̃ cuʒ maximo eiulatu
et sunt in maxima putredine tanq̃ rote mo
lendinorũ. Iere. xlvij. Clamabũt homines ⁊
vlulabunt om̃s habitatores terre a strepitu
pompe armatorũ eius ⁊ bellatorũ ⁊ a com-
motione quadrigarũ eius. ⁊ multitudine ro
tarum eius. Humilitas aũt velut regina ele
uatur ab oĩbus celi ciuibus sup̱ choros an-
gelorum ad societatẽ xp̃i et beate virginis
Marie. Decimũsextum pctm̃ fuit auaritie
ꝑ qua auari patiũtur hanc penã in inferno.
Nam anime auarorũ in caldarijs metalloꝝ
buliũtur in q̃bus auro et argẽto potantur et
de vna caldaria ad aliã ꝑ manus demonuʒ
magnis flagellis ꝓijciunt̃. Iacobi. v. Agite
nũc diuites ⁊ plorate vlulãtes in miserijs ve
stris que aduenient vobis. diuitie vestre pu-
trefacte sunt ⁊ vestimẽta vestra a tineis co-
mesta sunt. Aurum ⁊ argẽtum vr̃m erugina
uit. ⁊ erugo eorum in testimoniũ vobis erit
et mãducabit carnes vestras sicut ignis. the
saurisastis vobis iraʒ in nouissimis diebus
hec ille. Caritas aũt ⁊ liberalitas siue subuẽ
tio ꝓximi velut dñ̃a pulcherrima gratiose su
per om̃s laudat̃ ⁊ a diuina maiestate super
om̃s ꝟtutes extollit̃. Decimũseptimũ pec-
catum fuit vsura ꝑ qua vsurarij patiunt̃ hãc
penam in inferno. Nam in inferno est stag
num amplũ ⁊ tempestuosum cuius fluctus
intm̃ eleuant̃ q̃ nõ potest videri celum. sup̱
stagnũ est pons strictus vnius palmi tm̃:
longus vero ꝑ duo miliaria. hic pons ẽ ple-
nus clauis ferreis acutissimis insertis ꝑ to-
tum qui oĩm transeuntiũ pedes ꝑforãt. sup̱
isto ponte transit aĩa cuiusdã vsurarij cum q̃
dam vacca indomita quã ex vsuris lucrifece
rat. ⁊ quia pons est strictus. aliquãdo vacca
cadit de ponte ⁊ dum eam vult trahere sur-
sum ipe vsurarius cadit de põte. cũq; veni-
unt ad mediũ pontis: occurrũt alij cum ma-
nipulis tritici ⁊ saccis plenis rerum quas fe
nore acquisierant: mutuo se impediũt ab iti-
nere ⁊ cruentatis plãtis. tandem pariter in
stagnum submergunt̃. Apoc. xx. Missi sunt
in stagnũ ignis ⁊ sulphuris. hec est mors se
cunda ⁊ qui nõ est inuẽtus in libro vite scri
ptus missus est in stagnũ ignis ⁊ cruciabũ-
tur die ac nocte in secula seculorũ. Equitas
autẽ velut dñ̃a honorabilis coronat̃ corõa
lapidum p̃ciosoruʒ a diuina maiestate. ps̃.
Posuisti in capite eius coronã de lapide p̃-
cioso. Decimũoctauũ pctm̃ fuit ꝓsperitas
mũdane ꝑ qua sectãtes ꝓsperitatẽ munda
nam patiunt̃ hanc penã in inferno. Nam in
inferno est quidã puteus quadratus in quo
habitãt demones nigerrimi sicut carbones
⁊ oculi eorũ vt lampades ignis ardẽtis qui
cum flamma ignis ascẽdunt de puteo ⁊ ani
mas sectãtes ꝓsperitatem mũdi demergũt
in puteuʒ. In hoc puteo p̃nceps tenebrarũ
iacet sup̱ cratem ferreã cui suppositi sũt car
bones igniti in maxima multitudine et pre
angustia vertit se ab vno latere in aliud lat⁹.
et extẽdit manus suas ⁊ apprehẽdit animas
illas ⁊ eas tam vehemẽter comp̃mit vt vna
p̃cutur capite. alia manibus. alia pedib⁹ ⁊c.
Et suspirãs sufflat ⁊ spargit illas animas in
diuersas partes gehẽne. Statimq; de puteo
egredit̃ flamma fetidissima ⁊ cũ trahit ad se
anhelitũ: tunc om̃s illas animas quas p̃us
sparserat cuʒ fumo ⁊ sulphure in os eius ca
dẽtes deuorat. ps̃. Nõ me demergat tempe

stas aque neqꝫ absorbeat me ꝓfunduȝ neqꝫ vrgeat sup me puteus os suũ. Felicitas aũt eterna velut regina celi supnos ciues beatificat ⁊ in locis suis collocat. Decimũnonũ pctm̃ fuit discordie ⁊ partialitatis ꝑ qua seditiosi patiũtur hanc penã in inferno. Nam ĩ inferno positi stant sicut signa sagittarioꝝ plantati in fustibus ignitis cõtra quos demones bellant: alij lanceis eos ꝑforant: alij arcubus. alij balistis eos sagittãt clamãtes. Gibelline vicisti. partialitates fouisti. tales fruct⁹ meruisti. ergo recipe vt voluisti. Guelfe alios expulisti. aduersarios tuos cõfregisti. caput partis te constituisti. ergo percipe retributionẽ quam dilexisti. Deut. xxxij. Inebriabo sagittas meas sanguine ⁊ gladi⁹ meus deuorabit carnes de cruore occisorum ⁊ de captiuitate nudati inimicoꝝ capitis. Et Esa. vij. Cum sagittis ⁊ arcu ingrediens illuc. Vepres enĩ ⁊ spine erũt in vniuersa terra. Pax autẽ ⁊ cõcordia velut regina coronata oliua induta viridi ab angelis in excelso eleuaꝝ dicẽtibus. Gloria in excelsis deo ⁊ in terra pax hominibus bone volũtatis ⁊c.

Vicesimũ pctm̃ fuit ire, ꝑ qua irati patiũtur hanc penam in inferno. Nam demones tortores cum ignitis forcipibus quoruȝ ꝓnceps est vulcanus capiunt animas igne ire succẽsas ⁊ ꝓijciũt eas in caminũ ignis ardẽtis et sufflabãt follibus velut fabri quousqꝫ liquesceret velut ferrum ⁊ tridẽtibus ferreis posite sup incudem malleabanꝝ ꝓcipue circa cor qḋ emolliri nõ poterat: dõ ec in laminaȝ planã redigerenꝝ. Esa. liiij. Ego creaui fabrum sufflantẽ in igne prunas ⁊ ꝓferentẽ vas iuxta opus suum. Et ego creaui interfectorem ad disperdendũ omne vas quod factum est contra te. Et zach. i. Ostẽdit mihi dñs quatuor fabros ⁊ dixi. quid isti veniũt facere? Qui ait. Hi sunt qui ventilauerũt iudam ꝑ singulos viros ⁊ nemo eorũ leuauit caput suum. Simplicitas autẽ ⁊ puritas cordis velut regina coronata corona aurea ad omne opus fortitudinis prompta gloriam et honorem ab omnibus reportat. Vicesimũprimũ pctm̃ fuit dissimulationis ꝑ q̃ nõ corripiẽtes ꝓximum patiunꝝ hanc penaȝ in inferno. Nam lingua dissimulatorũ ⁊ adulatorum confortantium ad pctm̃ ꝑ griffones ignitos cũ rostris ꝑ vim extrahiꝝ et cor eoꝝ vnguibus dilaceraꝝ ⁊ miserabiliter crucian tur. ꝓuer. xxviij. Qui corripit hoĩem postea grãm inueniet apud eum magis q̃ ille qui per lingue blandimẽta decipit. Benignitas autẽ in corripiẽdo velut dña honorabiliter ab angelis in similitudinẽ columbarũ albarum suscipitur. qm̃ ipe felle caret ⁊ gratiosã se cunctis ꝓbet ⁊c. Vicesimũsecundũ peccatuȝ fuit rebellionis ꝑ qua filij rebelles prĩ et matri patiunꝝ hanc penã in inferno. Naȝ in verubus succẽsis velut carnes assande ponuntur ad ignẽ inferni ⁊ cõtinue voluũtur a demonibus. alij vero ꝑ demones igne ⁊ putredine fetoris intolerabilis tanq̃ lardone pungunꝝ: ⁊ cuȝ graffis ignitis ꝑforãtur. vñ pre dolore clamãt eiulatu maximo. Job. xxi. Deus ꝯnauit filijs illius dolorẽ prĩs ⁊ cum reddiderit tũc sciet. videbũt oculi eius interfectionem suam ⁊ de furore omnipotẽtis bibet. viscera eius plena sũt adipe ⁊ medullis ossa illius irrigãnꝝ. Honor ⁊ reuerẽtia parentum velut ꝟgo decora ⁊ pulchra cum beata ꝟgine sup choros angelorum ad celestia regna exaltaꝝ. Vicesimũtertiũ pctm̃ fuit conscientia mala, ꝓpter quam sensualitatẽ seqnẽtes patiunꝝ hanc penã in inferno. Nam sensuales qui sequunꝝ appetitũ sensualẽ ⁊ precipue ludẽtes ad ballã seu pilam vt fit in prĩa forijulij stant in quodã campo latissimo pleno puteis putridis in quo sunt demones cũ vnguibus accutissimis q̃bus iactant aĩas hincinde ad instar balle que aĩe cõtinue infigunꝝ in vnguibus asperrimis demonũ clamantes cum maxima pena. O balla o balla que tandem cadunt in illos puteos plenos igne sulphure ⁊ putredine sicut cadit balla ⁊ demones simul cũ eis ipas flagellãdo. ⁊ exeuntes de puteis illis iterũ redeũt ad pristinum ludum cum eiulatu maximo. Jere. xv. Ignis succensus est in furore tuo ⁊ sup nos ardebit. Tu scis dñe recordare mei ⁊ visita me ⁊ erue me ab his qui ꝑsequũꝝ me. Non sedi in cõsilio ludentiũ: sed gloriatus sum a facie manus tue solus sedebã: qm̃ ꝯminatõe replesti me. hec ille. Veneratio diuina ꝑ bonam ꝯsciaȝ velut regina a tota trinitate glorificatur quã supni ciues veneranꝝ. cui⁹ mũditia deum vident facie ad faciẽ ⁊ penetrãt vsqꝫ ad secreta diuine maiestatis. Vicesimũquartuȝ pctm̃ fuit ingratitudinis ꝑ qua ingrati recipiẽtes grãm dei ⁊ nõ laudantes deum patiunꝝ hanc penã in inferno. Naȝ ingrati ligãnꝝ ad columnã igneaȝ ⁊ demones cum rasoribus acutissimis abscindũt carnes eorũ minutim. buffones aũt venenosi comedunt illas carnes cum sanguine. Job. xxxiij.

Tabescet caro hoīs ⁊ ossa q̄ tecta fuerāt nu
dabunt appropinq̄bit corruptioni aīa eius
et vita illius mortiferis. Cōsumpta est caro
eius a supplicijs. h̄ ille. Gratitudo aūt velut
regina sedēs in cathedra in celo empireo a
supnis celi ciuibus honorat. q2 deo ⁊ homi
nibus est valde grata p̄ pceptis bn̄ficijs.
Vicesimuq̄ntum pctm̄ fuit adulteriū p̄ q̄
adulteri patiunt hanc penā in inferno. Naz
adulterantes inuoluunt in luto fetidissimo
cum s̄pētibus horribilibus ⁊ ignitis a q̄bus
lacerant ⁊ toxicant ⁊ a demonibus grauissi
me flagellant spoliati ⁊ nudi. Osee. ij. Aufe
rat adulteria sua de medio vberū suoruz ne
forte expoliē eā nudā ⁊ statuā eam s̄m diez
natiuitatis sue ⁊ ponā eā quasi solitudinē ⁊
statuā eam velut terrā inuiā ⁊ interficiā eā
hec ibi. Matrimoniū aūt seu fides mr̄imo-
nialis iuxta btām v̄ginem collocat ⁊c. Vi
cesimūsextum pctm̄ fuit impietatis p̄ q̄ ipij
patiunt hāc penā in inferno. Nam impij ar-
dent in inferno pre anxia siti ⁊ a canibus fe
rocissimis vsq3 ad viscera lacerant ⁊ oīa ite
stina coꝝ dissipant: q2 nulli fuerīt compassi
et sic etiā eis nō miseret. Job. xxxvi. c. deus
nō saluat impios et si fuerint in cathenis et
vinciant funibus paupratis. si nō audierīt
vocem dn̄i transibūt p̄ gladiū ⁊ cōsumen t
in stultitia. hec ille. Pietas autē seu mīa ve-
stita varijs pulchrisq3 coloribus sui affabili
tate cōuertit oculos ciuiū supnoꝝ ad cōtuē-
dum eā. Vicesimūseptimū pctm̄ fuit rapi
ne p̄ qua raptores patiunt hanc penam in
inferno. Naz raptores assassini ⁊ robatores
stratarū ī vasis lapideis ignitis velut herbe
cōtinue incidunt sine mīa. q2 ipsi ꝯtra oēm
iustitiā ⁊ pietatem circa domesticos ⁊ adue
nas religiosos ⁊ dei s̄uos: inhumaniter se
habuerūt. Sap. xix. Juste eīm patiebant s̄m
suas neq̄rias. Eteīm detestabiliorē hospitali
tatem instituerūt. Alij q̄dem ignotos nō re
cipiebāt aduenas. Alij aūt bonos hospites
in s̄uitutē recipiebāt ⁊ seuissimis afflixerunt
doloribus. Fidelis autez hospitalitas velut
dn̄a induta veste mirabili ab oībus in celo
venerat. Vicesimūoctauū fuit suspitionis
p̄qua temerarie iudicātes patiunt hanc pe
nam in inferno. Nam falsi iudices mali ad-
uocati ⁊ alij male iudicātes sunt fixi in palis
ferreis ignitis a capite vsq3 ad pedes. supra
cuius pali summitatē est vnū artificiū pfo-
ratum. rasorijs plenū adintra quod cū im-
petu magno trahit a demonibus inferi⁹ su-
per illas aīas palis infixas. quod instrumē-
tum cōtinet aīam aduocati palus animam
iudicis ⁊ in illa pcussione clamat aduocatus
cōtra iudicē quare male iudicasti? Et iudex
rn̄det. Quare male ꝯsuluisti ⁊ sic ꝯtinue tra
hunt inferius ⁊ supius cuz magno vlulatu.
Amos. ij. Et mittā ignem in Moab ⁊ deuo
rabit edes ⁊ dispdam iudicē de medio eius
⁊ oēs p̄ncipes eius interficiā cū eo dicit do-
minus. Justitia autē velut regina coronata
lapidibus p̄ciosis. sedet in solio deaurato ⁊
ab omnibus venerat et colit. quia p̄ ipsam
omnia rectificant ⁊ conseruant ⁊c. Vicesi
mūnonum pctm̄ fuit blasphemie pro q̄ blas
phemi patiunt hāc penā ī inferno. Nā cor ⁊
viscera ⁊ lingua blasphematoris minutim ī
cisa in frixorio assant viua ⁊ a demonib⁹ mā
ducant. deinde reintegrantur ⁊ fit vt prius.
Apoca. xvi. Datum est angelo affligere ho
mines estu ⁊ igni ⁊ estuauerūt homīes estu
magno: ⁊ blasphemauerūt nomē dei habēt
ptātē sup has plagas ⁊ māducauerīt pre do
lore linguas suas ⁊ blasphemauerūt deum
celi pre doloribus suis ⁊ vulneribus. hec ibi
Laus dei velut regina coronata rosis redo-
lentibus a tota curia celesti sociatur cū assi-
duo cantu dicētium Alleluya. Laus et ho-
nor ⁊ v̄tus deo nostro ⁊c. Tricesimū pec-
catum fuit improbitatis p̄ qua improbi cō-
missarij non mandātes executioni testamē
ta ⁊ impediētes ⁊ male consulētes ⁊ perfidi
notarij patiunt hanc penam in inferno. Nā
istorum viscera cor ⁊ epar ⁊ similia a demo-
nibus vi extrahunt ⁊ in frixorijs plenis pu-
tredine bulienti concremant. canes v̄o ip-
sorum dilacerant cum magno eiulatu ⁊ cla-
more. puer. xxv. Dēs putridus ⁊ pes lapsus
qui sperat sup infideli ī die angustie ⁊ amit-
tit pallium in die frigoris. Danielis. xi. Jm-
pij in testamento simulabūt frauduletēr et
ruent in gladio ⁊ in flamma ⁊ in captiuitatē
et in rapinam ducent. Probitas autem seu
fidelitas testamentoruz velut domina coro
nata floribus contextis margaritis. habēs
in manu anulum magne p̄ciositatis. ab an-
gelis ⁊ ab alijs spiritibus beatis summe ho
noratur. quia fidelitas p̄ualet omni thesau-
ro p̄cioso. Tricesimump̄mum peccatum
fuit indiscretionis p̄ qua nolētes cōfiteri pa
tiuntur hanc penam in inferno. Nam q̄ nun
q̄ volunt cōfiteri nec etiam in morte: habēt
ora clausa et suta ⁊ sunt multum inflati ⁊ bu
liunt in caldareis sulphureis et a demonib⁹

cum tridentibꝫ acutissimis perforant ⁊ vol
uunt cõtinue in illis caldarijs ⁊ in illa perfo
ratione grauissime vlulãt ⁊ mugiũt: sed ore
nihil dicere possũt. ps. Q̃m nõ est in morte
qui memor sit tui. in inferno aũt q̃s cõfite-
bit tibi. Non mortui laudabũt te dñe: neq̃
omnes qui descendũt in infernũ. Confessio
aũt velut dña coronata floribus: amicta lu-
mine sicut vestimẽto: stat in consilio iustoꝝ
⁊ cõgregatione a quibꝫ veneratur ⁊ colitur.
Tricesimũ secũdũ pctm̃ fuit periurij ꝓ quo
falsi testes patiunt hanc penam in inferno
Naz in duas ptes scindũt a capite vsq̃ ad
pedes super quos continue lapides igniti
pluunt ⁊ sic iugiter lacerant. Prouerb. xix.
Testis falsus nõ erit impunitꝰ ⁊ q̃ menda-
cium loquit nõ effugiet. Testis falsus non
erit impunitꝰ ⁊ qui loquit mendaciũ pibit.
Prouidẽtia autez recte discussionis velut
dña magne intelligentie: pulchrior angelis
apparet ⁊ ab omnibꝫ magno desiderio coli
tur. Tricesimũtertiũ pctm̃ fuit indiscretio
nis. ꝓ qua nõ persoluentes vota deo facta
patiũt hanc penã in inferno. Nã indiscrete
vouẽtes in latissimã ⁊ ꝓfundissimã foueaz
putridam cum violẽtia ꝓijciunt: a qua exi
lientes cum tãto fetore intolerabili iterum
in eandẽ demergunt ⁊ pre anxietate gemẽ
tes petũt sibi dari aliquantaz requiẽ: quam
nunq̃ obtinere possunt. Malach. i. Intuli
stis de rapinis claudum ⁊ languidũ ⁊ intu-
listis munus. Nũquid suscipiaz illud de ma
nu vestra dicit dominꝰ: Maledictus dolo-
sus qui habet in grege suo masculũ ⁊ votũ
faciens ĩmolat deo debile. hec ille. Discre-
tio aũt velut dña prudentissima cum hono
re ⁊ gloria coram deo assistit: que preterita
presentia futura cõsiderat ⁊ suauiter dispo
nit omnia ⁊ ordinat. Tricesimumquartũ
peccatuz fuit remissionis. pro qua renuen-
tes satisfacere ꝓ peccatis suis in hoc secu-
lo patiunt hãc penam in inferno. Nam ca-
merarij fraternitatũ batutorũ nõ seruãtiuz
statuta sua ⁊ iuramẽta nõ distribuẽtes pau
peribus elemosynas quas debent ⁊ tenent
⁊ alij nõ satisfaciẽtes ꝓ culpis suis vt in cõ
fessione fuit eis iniunctũ stringunt in tabu-
lis ligneis plenis acutissimis clauis perfo-
rantibꝫ viscera vsq̃ ad cor. demũ per demo
nes cum serris iste tabule secant. vnde vlu-
latus magnꝰ exit p̃ dolore istarũ animarũ.
q2 nõ bene distribuerũt bona pauperũ: sed
ꝓ se ⁊ ꝓ suis acceperũt. Prou. xx. Neq̃ enĩ
qḋ habendũ erat directo sensu distribuit: si
militer ⁊ quod non erat habendũ. Recta
vero distributio velut dña affluens bonis
ab omnibꝫ venerat. ⁊ maxime a filio dei qui
recte distribuit indigentibꝫ tã bonis q̃z ma-
lis. Tricesimũquintũ peccatũ fuit infamie
ꝓ qua detractores patiunt hanc penã in in
ferno. Nã viscera cor ⁊ alia intestina detra-
ctorum a leonibꝫ. lupis vrsis ⁊ canibꝫ extra-
hunt ꝑ violentiã ⁊ dilacerant. qm̃ ipsi om
nes in fama et honore lacerãt ⁊ dispergũt
Eccl. x. ꝓpter iniusticias ⁊ iniurias ⁊ cõtu-
melias ⁊ diuersos dolos cuz morit homo:
hereditabit serpentes ⁊ bestias ⁊ vermes.
Fama vero velut dña cuz vno iocali sma-
ragdino ab omnibꝫ pre admiratiõe laudat
⁊ aspicitur. quia bona fama omnes inducit
ad bonũ ⁊ ad seq̃lã ꝓpter eternã memoriã
Tricesimũsextũ pctm̃ fuit inobediẽtie. pro
qua inobediẽtes patiunt hãc penã in infer
no. Nã in paradiso terrestri mulier fuit pri-
mo punita pena mortis: postea vir deinde
nos oẽs Sz in inferno inobediẽtes ꝯtinue
sup carbones ignitos cum vncinis ferreis
ignitis voluũt ⁊ verberãt. ij. Thessal. i. Iu
stum est apud deũ retribuere de celo cũ an
gelis ꝟtutis eiꝰ in flãma ignis dantis vin-
dictã his q̃ nõ nouerũt deũ ⁊ q̃ nõ obediũt
euangelio dñi nostri iesu xp̃i qui penas da
bũt in interitu eternas a facie dñi ⁊ a facie
glorie ꝟtutis eius. Obediẽtia vero velut
dña valde honorabilis sedet in throno glĩe
Cum em̃ abbas quidã p̃ciperet vni mona-
cho suo vt nõ recederet ab oratione donec
ipsuz vocaret ⁊ monachꝰ tota nocte orasset
q2 ex obliuione abbas ipsum nõ vocauerat
vidit in somnis abbas thronũ altuz in celo
p̃ciosissime ornatũ: angelis festinãtibꝰ circũ
datum ⁊ vox insonuit. Hic apparatꝰ est ta-
lis monachi ex obediẽtia. Tricesimũ septi
mũ peccatũ fuit obdurationis. ꝓ qua illi q̃
sequunt dños et tyrannos mundi vt gau-
deant ⁊ habeant vn de viuant in hoc seculo
⁊ qui nõ habẽt deũ pre oculis patiũt hanc
penã in inferno. Nam cõtinue transeũt per
vnũ campũ plenuz tridentibus acutissimis
ignitis in quos cadũt qui surgẽtes ⁊ eũtes
per vnũ passum iterũ ⁊ demones ipsos fla
gellant vt surgant. Heb. iij. Non obduretur
quis ex vobis fallacia peccati. quoniã dicit
Hodie si vocẽ eius audieritis nolite obdu-
rare corda vestra. Quidã em̃ audiẽtes ex-
acerbauerũt quibꝰ iurauit nõ introire in re-

quiem ipsius. ⁊ videmꝰ qꝛ nō potuerunt in-
gredi in requiē ipsius ꝓpter incredulitatē.
hec ille. Cōformitas aūt diuine volūtatis ve-
lut dn̄a que cū oībꝰ cōuenit ⁊ in oībus con
tentat̄ valde a supnis ciuibꝰ venerat̄ ꝙ con
formauerūt voluntatē suā cū deo. Tricesi
mūoctauū petm̄ fuit mali cōsilij ꝓ quo dn̄i
crudeles ⁊ mali cōsiliarij patiūt̄ hāc penaꝫ
in inferno. Naꝫ iuxta idolatras ⁊ ꝓditores
puniūt̄. qꝛ fuerūt causa destructiōis paupe-
rū: orphanoꝝ: viduarū. fuerūt causa incen-
sionis guerrarū: homicidioꝝ ⁊c̄. Sūt enim
ligati ad colūnas igneas ⁊ tanq̄ꝫ boues in
macello excoriāt̄: aperiūt̄ ⁊ frustatim ꝑ mē-
bra laniant̄ que canibꝰ: lupis: leonibꝰ ⁊ vr-
sis ꝓijciunt̄ a quibꝰ miserabiliter lacerant̄
quoꝝ quilibet recipit ꝑtem suā dentibꝰ. Cla
mant aūt ⁊ dicūt. Sat est satis est. ad queꝫ
clamoreꝫ ille bestie acrius dentibꝰ vnguibꝰ
⁊ pedibus eos cruciāt. qꝛ ⁊ ipsi crudelissimi
fuerūt nō curātes bonū cōmune ⁊ publicū
sed suū ꝓpriū cōmodū. Job. xviij. Reputa
ti sumus vt iumēta. Lux impij extinguetur
nec splendebit flāma ignis eius. Lux obte-
nebrescet in tabernaculo suo ⁊ lucerna que
sup eum est extinguet̄. Artabūt̄ gressus vir
tutis eius ⁊ ꝓcipitabit eū cōsiliū suum vn-
diq̄ꝫ terrebūt eū formidines ⁊ inuoluēt pe-
des eius. hec ille. Sapiētia vero velut regi
na coronata septē stellis lucidissimis scꝫ tri
bus ꝟtutibꝰ theologicis ⁊ quattuor morali
bus. ex quibꝰ optima ꝓcedūt cōsilia a sūma
trinitate multū honorabat̄. vnde ipsa dice
bat. Ego sapiētia ex ore altissimi ꝓdij. Tri
cesimūnonū petm̄ fuit murmuratōis. pro ꝙ
susurrones ⁊ seminatores discordie in po-
pulis. ꝓcipue inter virū ⁊ vxoreꝫ: p̄rem ⁊ fi-
lium. ⁊ attinētes patiūt̄ hāc penā in inferno
Nā a volatilibꝰ ⁊ a feris lacerant̄ ⁊ hinc in-
de cū vlulatu magno dispergūt̄ ⁊ deuorant̄
i. Coꝝ. x. Neq̄ꝫ temptemꝰ xp̄m sicut quidam
eoꝝ temptauerūt ⁊ a serpētibꝰ perierūt. Neq̄ꝫ
murmurauerītis sicut quidā eoꝝ murmura
uerūt ⁊ perierūt ab exterminatore. Ora-
tio vero velut dn̄a pulcherrima ab angelis
suscipit̄ ⁊ deo p̄sentat̄. Quadragesimum
petm̄ fuit retentionis alieni. ꝓ qua detinen-
tes aliena patiūt̄ hāc penaꝫ in inferno. Nā
in igne cum instrumēto ferreo ac ligneo et
lapidibus percutiūt̄ ⁊ pre anxietate sitien-
tes dat̄ eis a demonibus sanguis calidissi-
mus ad bibendū dicēdo. Sanguineꝫ sitisti:
sanguinē bibe. Ecci. xxxiiij. Panis egentiū

vita paupis est qui defraudat illū: hō san-
guinis est. ⁊ Apoc. xvi. Sanguinē scōꝝ ⁊ ꝓ
phetarū fuderūt: ⁊ sanguinē dedisti eis bi-
bere: vt digni sūt. Humanitas ꝟo ⁊ restitu-
tio velut dn̄a comitata angelis a curia cele
sti honorat̄. Quadragesimūp̄mū peccatū
fuit vanitatis. ꝓ qua mulieres pingētes fa
cies suas ⁊ se ornātes ꝓpter vanitatem in
petīs patiūt̄ hāc penam in inferno. Naꝫ in
luto fetidissimo cum capitibꝰ euersis ad spa
tulas plenis vermibus ⁊ duobꝰ serpētibꝰ ad
mamillas ⁊ crinibꝰ serpētinis velut medea
ipsarū doctrix a demonibꝰ lacerātur. ita vt
nō videāt̄ habere facias humanas nec cor
pora ostēdētes turpissimos dētes ⁊ sic trās
formate volutāt̄ in illo fedissimo ⁊ horrēdo
luto. Jeremie. ij. Elongauerūt se a me ⁊ am
bulauerūt post vanitatē ⁊ vani facti sūt per
terrā sitis ⁊ imaginē mortis. Quid tibi vis
in via egypti vt bibas aquā turbidā: Verti
sti ad me tergū ⁊ nō faciē. Cōtriuit dn̄s cō-
fidentiam tuā ⁊ nil habebis ꝓsperū. hec ibi
Jmago vero naturalis velut dn̄a pulcherri
ma induta veluto pulcherrimo et precioso
cuius faciē oēs celi ciues admirant̄ in celo
a dn̄o benedicit̄ ⁊ honorat̄. Quadragesi-
mūsecūdū petm̄ fuit luxurie pro qua lasciui
patiunt̄ hāc penam in inferno. Nā solute ⁊
domicelle decepte ꝓmissionibꝰ virorū ponū
tur in igne ꝑ quē a demonibꝰ cōpellunt̄ cur
rere a quibꝰ flagellis ferreis ignitis ꝯtinue
verberant̄. Jtē sacerdotisse cōcubine cleri-
corum tāq̄ꝫ eque horribiles habētes facies
mulierū ⁊ coronas clericales sup earū capi
ta a multis demonibꝰ in forma clericorum
equitant̄ et atrociter calcaribꝰ ignitis pur-
gentur ⁊ flagellis cedūt̄ ad quarū caudas
anime clericorū trahūt̄ ꝑ loca lutosa ⁊ feti-
da ⁊ a demonibꝰ trucidant̄. Jtē fratesse que
cōcubuerūt cū fratribꝰ ⁊ monachis tāq̄ꝫ ca-
pre habentes in cornibꝰ multa demonia et
clericas ⁊ facies mulierū quas equitabant
demones ad quarū caudas trahebant̄ pre
dicti cum trucidatiōe horribili ⁊ deturpatio
ne in illo luto fedissimo. Jteꝫ mulieres que
cōcubuerunt cum abbatibus: episcopis: pa
triarchis: cardinalibus tāq̄ꝫ asine habētes
facies mulierum cum infulis in capite ple-
nis demonibus que durius premunt̄ cal-
caribus q̄ꝫ alie ad quarum caudas predicti
trahunt̄ vt supra. Jtem moniales que cū
clericis aut laicis concubuerunt que tanq̄ꝫ
scroffe seu porce horribiles ⁊ putride habē-

tes clericas vel infulas equitant a demoni⸗
bus cum calcarib⁹: baculis. flagellis: cū ma
xima pena ad quarū caudas p̄dicti trahūt
⁊ dētibus lacerant more porcino ac in luto
vilissimo obuoluūt. Itez deceptores ⁊ deflo⸗
ratores v̄ginū a demonib⁹ conculcant ⁊ in
luto inuoluūt ⁊ corrodūt sicut ipsi corrose⸗
runt v̄gines ipsas decipiēdo ⁊ ad vituperiū
deducēdo. Item sodomite in quadā fouea
horribili puniūt qui p̄ petras incidūt ⁊ cuz
serpētibus: buffonib⁹: porcis: vrsis ac alijs
imūdissimis animalib⁹ cōmiscent ⁊ rodun
tur. ⁊ quia horribiliter clamāt: impellunt a
demonib⁹ in vnū puteū fetidissimuz ⁊ tota
natura aduersat eis. cuz fuerint inimici na⸗
ture. v̄sus. Hostes nature deus ictu fulmi⸗
nis vre. Qui maris in crure fundūt germē
geniture. Hi pereant ⁊ eant ad tartara nō
redituri. Qui teneros pueros p̄ cōiuge sūt
habituri. Honestas aūt siue v̄ginalis siue
vidual' siue mr̄imonialis velut regina coro
nata lapidib⁹ p̄ciosis ⁊ florib⁹ odoriferis a
sūma trinitate ⁊ a btā v̄gine valde honora
tur. q2 in quolibet statu predicto honestatē
seruauit. Quadragesimūtertiuz pctm̄ fuit
deceptionis. p̄ qua deceptores cōmunitatū:
pupilloꝝ: viduarū: mercatoꝝ patiunt hanc
penam in inferno. Nā in quodam p̄fundo
baratro caliginoso pleno stanni et plumbi
ignitoꝝ ⁊ liquefactoꝝ inuoluūt cū vncinis
ferreis acutissimis transuerberantib⁹ ipsos
vnde vlulatus magnos emittunt. ⁊ si aliqn̄
velint respirare: a demonib⁹ trucidant ⁊ co
gūtur descendere in p̄fundum. Apoc. xxi.
Pars illoꝝ erit in stagno ardenti igne ⁊ sul
phure. quod est mors secūda. Cōmunitas
aūt ⁊ bn̄ficentia velut dn̄a preclarissima ab
omnib⁹ diligit ⁊ acceptat: que facile nobis
impetrat deum ⁊ cōseruationem ciuitatis.
Quadragesimūquartū peccatū fuit imū⸗
dicie. pro qua mali sacerdotes et temerarij
seculares sumētes corpus xp̄i in pctō mor⸗
tali patiunt hāc penam in inferno. Nā po⸗
nunt in medio serpentū magnorum habē⸗
tium alas ⁊ vngues maximos ⁊ acutos in
pedibus ⁊ alis qui stāt sup̄ dictas animas
mordētes eas dentib⁹ ⁊ vnguibus laceran⸗
tes. In ore autem dictarum animarū sunt
aspides venenantes linguas earum ⁊ im⸗
mundicias facientes. Tandē demones per
ora ipsarū transmittunt carbones ignitos
vsq3 ad intima cordis et pre dolore tanq3
lupi vlulant horribiliter. i. Coꝝ. xi. Quicūq3
manducauerit panem vel biberit calicem
dn̄i indigne: iudicium sibi mādučat ⁊ bibit
nō dijudicans corpus dn̄i. Puritas vero
conscientie velut regina in celo in thalamo
preciosissimo collocat ⁊ a cunctis celi ciui⸗
bus collaudat ⁊ venerat. Post hāc decla⸗
rationē dixit sanctus thomas aīe deuote.
O anima simplex iā sufficiēter potes intel⸗
ligere causam descensus xp̄i ad inferos. Ne
tamē belial glorieť in argutijs suis docebo
te quomō respondeas. Ad primum dic q̄
paradisus est triplex sc3 corp̄alis terrestris
in quo adam positus est. Alius corporalis
celestis sc3 celum empyreuz ad quod xp̄us
ascendit. ps̄. Ascendit super celum celi ad
orientem. Tertius sp̄ualis sc3 gloria de vi
sione dei. Et de isto paradiso intelligitur qđ
domin⁹ latroni dixit. Quia statim peracta
passione: ip̄e latro ⁊ omnes iusti qui in lim
bo patrū erant. deum p̄ essentiā viderūt. q2
dīnitate christi fruebāť sicut angeli scti. ps̄.
Satiabor cum apparuerit gloria tua. ⁊c.
Ad secundū dic q̄ christus statim ad infer
num descendēs sanctos ibi existentes libe
rauit nō quidez statim educendo eos de lo
co inferni: sed in ipso inferno eos luce sue
glorie illustrando. vnde conueniens fuit vt
tādiu anima eius esset in inferno. q3diu cor
pus eius manebat in sepulchro. sicut ⁊ de
alijs ante eius resurrectionez fuit. Ad ter
tiū dic q̄ p̄ passionē xp̄i solutū erat p̄ciū. vñ
remotū erat impedimētū q̊ scti p̄hibebāť a
visione dei. ⁊ iō statum deū viderūt. Sed tm̄
oportuit q̄ in infernum localiter descēderet
q3tū ad liberationem coꝝ a loco penali. Et
iterū vt in se oēs defect⁹ accipet. Ad q̄rtuz
dic q̄ p̄ut nomē inferni importat penā sen⸗
sus vel dāni: sic xp̄s nō dr̄ ad infernū descen
disse s̄ scd̄m q̄ tātū locū noīat ad quē descē
dit scd̄m q̄ nr̄e liberationi expediebat vt p3
Tūc anima grās agēs deo ⁊ suis doctori⸗
bus de tam p̄funda cōtēplatione abijt do⸗
mum in pace. Amen.

In die sancto pasche. Sermo. xlviij.
De resurrectione iesu christi.

Viderunt iuuenē se⸗
dentē in dextris. Mar. xvi. Ho
die aīa simplex fidelis ⁊ deuota
saluti sue intēta accessit ad ecclesiam ⁊ au⸗
diens missam tā ex lectione euāgelij q3 epi⸗
stole. i. Coꝝ. v. aduertit vnā conclusionē sc3.
Nūq3 homo in gloriam celestē introisset;

nisi xp̄s a morte resurrexisset. ¶Rō est, quia q̄uis ꝑ passionē xp̄i ꝓprie loquendo sit facta reparatio q̄tū ad amotionē mali: tn̄ ꝑ resurrectionē oportuit ꝙ cōsūmaret q̄tuȝ ad ꝑfectionē in bono. Nā in iustificatione aīe duo cōcurrunt scȝ remotio culpe ⁊ nouitas vite ꝑ grām. Quantū ad efficiētiaȝ que est per v̄tutē diuinā taȝ passio xp̄i q̄ȝ resurrectio est cā iustificatiōis quo ad vtrūq;. Sȝ quo ad cām meritoriā passio xp̄i est effectiua iustificatiōis aīarū, q2 nihil meremur in actionib9 nostris nisi ex merito passionis christi Apoc. i. Lauit nos a pctīs nostris in sanguine suo. Quo aūt ad exēplaritatē resurrectio est cā nouitatis vite nostre q̄ est ꝑ grāȝ siue ꝑ iusticiā. ¶Ro. iiij. Tradit9 ē scȝ in mortem ꝓpter delicta nr̄a tollenda, ⁊ resurrexit ꝓpter iustificationē nostrā q̄ nihil aliud est q̄ȝ resurrectio aīarū. Et sup illud ps̄. Ad vesperā demorabit fletus, dicit glo. ¶Resurrectio xp̄i est cā resurrectiōis nr̄e ⁊ aīarū in p̄senti ⁊ corporū in futuro. Sciēdū ꝙ resurrectio xp̄i est cā iustificatiōis aīarū nr̄aruȝ ⁊ introit9 in gl'iam celestē tripliciter. Primo effectiua. Nā hūanitas xp̄i ſm quaȝ resurrexit est quodāmō instr̄m diuinitatis ipsi9 ⁊ opat in v̄tute ei9, ⁊ ideo sicut alia q̄ xp̄s fecit vel passus est in sua hūanitate ex v̄tute diuinitatis ei9 sunt nobis salutaria: ita ⁊ resurrectio xp̄i est cā efficiēs nr̄e resurrectōis v̄tute diuina cui9 ꝓpriū est mortuos viuificare. Cū ergo resurrectio xp̄i agat v̄tute diuinitatis que q̄dē se extēdit nō soluȝ ad resurrectionē corporū: sȝ etiā ad resurrectionē aīarū. A deo em̄ est ⁊ ꝙ aīa viuit ꝑ grām ⁊ ꝙ corp9 viuit ꝑ aīam. ⁊ ideo resurrectio xp̄i hȝ instrumētalē v̄tutē. nō solū respectu resurrectiōis corporū ſȝ etiā respectu resurrectiōis aīarū. ps̄. Apud te est fons vite, ⁊ in lumīe tuo videbim9 lumē. Et Joh. v. Sicut pater suscitat mortuos ⁊ viuificat: sic ⁊ fili9 q̄s vult viuificat. Secūdo exēplatiua. Nā sicut resurrectio corpis xp̄i ex eo ꝙ corp9 illud ꝑsonaliter est v̄bo vnitū est p̄ima tpe: ita etiaȝ est prima dignitate ⁊ ꝑfectiōe. ⁊ glo. dicit. i. Cor. xv. Semp aūt id qd̄ est ꝑfectissimuȝ ē exēplar min9 ꝑfecti qd̄ ipsuȝ imitat ſm suū modū. ⁊ ideo resurrectio xp̄i ē exēplar nr̄e resurrectōis, cū nos oporteat illi9 resurrectioni cōformari. Phil. iij. Reformabit corpus humilitat nr̄e cōfiguratuȝ corpori claritatis sue. Sic etiaȝ hȝ rōnē exēplaris respectu resurrectionis aīarū nostrarū: q2 xp̄o resurgēti debem9 ſm aīam cōformari. Ro. vi. Quō xp̄s resurrexit a mortuis ꝑ gloriā p̄ris: ita ⁊ nos in nouitate vite ambulem9. Ita ⁊ vos existimate vos q̄dē mortuos esse pctō: viuētes aūt deo in xp̄o iesu dn̄o nr̄o. vn̄ efficacia resurrectiōis xp̄i ꝑtingit ad aīam, nō ꝑ propriā v̄tutē ipsi9 corporis resurgētis: sȝ ꝑ virtutē diuinitatis cui ꝑsonaliter vnit. Tertio repatiua. Nā iusticia dei est p̄ma causa nr̄e resurrectiōis, resurrectio aūt xp̄i est cā secūdaria ⁊ instrumētalis. Licet aūt v̄tus p̄ncipalis agentis nō determinet ad hoc instrumētū determinate: tn̄ ex hoc ꝙ ꝑ instrumētū hoc opat instrumētū illud est cā effect9. Sic ergo diuina iusticia quātū est ex se nō est obligata ad resurrectionē nr̄am causandaȝ ꝑ resurrectioneȝ xp̄i potuit em̄ alio mō nos de9 liberare q̄ȝ ꝑ passionē xp̄i ⁊ resurrectionē. Ex quo tn̄ decreuit hoc mō nos liberare sic resurrectio xp̄i est cā nr̄e resurrectionis. vnde mors xp̄i ſm quā recessit a vita mortali: est causa destructiōis mortis nr̄e. resurrectio v̄o eius ꝑ quā inchoauit vitam immortalē est causa reparatiōis vite nr̄e. ⁊ sic resurrectio xp̄i se extēdit solū ad bonos qui sunt facti cōformes filiationis ipsi9. ⁊ sic resurrectio xp̄i est cā iustificatiōis aīarū ⁊ introitus earū in regnū celeste. His intellectis aīa exiuit ab ecclesia meditādo resurrectionē xp̄i ⁊ apertionē ianue regni celestis. Et ecce belial intendēs eā ab hac contēplatione reuocare ait. O aīa simplex q̄ȝ facile decipis tā leuiter credēdo. Uolo tibi ostendere ꝙ nō fuit cōgruū xp̄m a mortuis resurgere. Primo sic. ¶Resurrectio est ei9 quod cecidit ⁊ dissolutum est iterata surrectio, vt Damascen9 dicit li. iij. sȝ xp̄s nō cecidit per pctm̄. Job. viij. nec corp9 eius dissolutū est. ps̄. Nō dabis sanctū tuū videre corruptionē. ergo xp̄o nō cōgruit resurrectio. Secūdo sic. Aug. dicit ꝙ v̄buȝ dei fit resurrectio aīarū: ꝑ v̄buȝ incarnatū fit resurrectio corporū. Sȝ v̄bū caro factū est in incarnatiōe Luce. i. Fiat mihi ſm v̄bū tuū. ergo nō fuit necessaria resurrectio xp̄i neq; ad resurrectionē corporū nr̄oꝝ, neq; ad resurrectionem animarū. Tertio sic. Post vltimā cōsummationē nō est aliq̄d necessariū. sed vltima cōsummatio facta est in passione, q2 tūc dixit xp̄s. Cōsummatū est Joh. xix. ergo non oportuit postea xp̄m resurgere. Quarto sic Xp̄s ideo naturā nostrā assumpsit vt ipsaȝ restauraret, sed plena restauratio facta est

in passione ipsi⁹: quia tunc liberati sumus a pctō. a pena pcti. a fuitute diaboli et ianua celi apta est. ergo nō oportuit vt xp̄s iterato corp⁹ humanū assumeret. Alia vo abijt tristis querens ⁊ cōsulens legis doctores. Cui mox obuiauit moyses a q̄ cū cognouisset cās mesticie sue: ait. Ego ostendā tibi cōclusionem tuā esse verā testimonio quadruplicis legis scilicet.

Legis naturalis.
Legis diuinalis.
Legis prophetalis.
Legis humanalis.

Primo testimonio legis

naturalis. ⁊ hoc q̄druplicit sc3 per rōnes naturales. p phos morales. p poetas. per exēpla gētiliū. Quantū ad rōnes naturales sciendū φ cōgruum fuit xp̄m resurgere quadruplici rōne. Primo rōne cōditiōis. sc3 nature assumpte. Nā corp⁹ ⁊ aīa sūt partes hūane nature. Oīs aūt pars est impfecta respectu toti⁹: vt pz p phm. iij. phicoꝝ. vnde nec corpi sine aīa nec aīe sine corpore pōt inesse oīs pfectio quā nata sūt habere. Quia vo nature assumpte debebat oīs perfectio quā cōtingit in natura repire: ideo ei debebat φ corp⁹ sp esset cōiūctū aīe. φ aūt ad tēp⁹ sepata fuerint hoc fuit ppter necessitatē nr̄e redēptionis. vn̄ voluit mori vt satisfaceret p humano genere qd̄ erat morti adiudicatū. Geñ. ij. Quacūq3 die comederitis ex eo: morte moriemi. Mod⁹ aūt satisfaciendi p alio est ꝯueniēs: cū aliqs subijcit se pene quā alius meruit. ⁊ ideo xp̄us mori voluit: vt moriēdo pro nobis satisfaceret. i. Pet. iij. Xp̄s semel p pctīs nostris mortu⁹ est. Diuinitas aūt erat carni xp̄i vnita vniōe psonali. nō autē vnione integrali nature sic aīa vnit corpi vt forma ad cōstituendū humanā naturā. ideo cōgruū fuit vt corp⁹ xp̄i vniret aīe vt sc3 p resurrectionē pmoueret in altiorē statū nature. nō aūt in altiorē statum psone. Secūdo rōne exaltatiōis. Nā ex merito ⁊ humilitate passiōis meruit gloriā resurrectiōis. Meritū eīn est opatio ei⁹ q̄ iusticiā patit bm quā facit suū3 id qd̄ sibi reddēdū est. Nō aūt dat aliqd alicui qui h3 illud eo mō quo habet. nec aliqs facit suum illud qd̄ suū est eo mō q̄ suū est. Ad meritū aūt simpliciter cōcurrūt q̄ttuor. Primo φ illud sit de ptinentib⁹ ad btitudinē. Scd̄o φ illud sit nō habitu3 qd̄ p meritum acqrit reddēdu3 iusticia mediāte. Tertio φ illud sit nō debitū qd̄ merēdo qs sibi debitū facit. Quarto φ illud qd̄ qs mereri dr̄ seqt ad min⁹ ordine nature ad ipsū meritū. vn̄ gra q̄ est pncipiū merēdi ⁊ alia naturalia q̄ exigūt ad meritum sub merito nō cadūt. Hec aūt q̄tuor in xp̄i īmortalitate inueniūt. q̄a est de his q̄ ptinēt ad btitudinē corpis. Itē nō fuit ab eo semp habita. q2 a pncipio corpus mortale assūpsit. Itē nō fuit sibi debita rōne nature: q3uis esset debita rōne persone Itē īmortalitas nō exigit ad merēdū. ideo meruit īmortalitatē p resurrectionē. vn̄ nō solū in seipso btificat⁹ est: s3 ad pfectionem sue btitudinis cōueniēs fuit vt sua btitudo etiā alijs ostenderet. ⁊ bm hoc dr̄ exaltationē meruisse. que q̄dē exaltatio in trib⁹ consistit sc3 in noticia cordis. bm φ dr̄ nomē super oē nomē accepisse. q2 nomē de re noticiā facit. Itē in reuerētia corpis sc3 q̄tū ad genuflectionē. quia dr̄ in noīe iesu oē genu flectat. Itē in cōfessione oris. ⁊ hoc ē qd̄ dicit apl̄s. Et oīs lingua cōfiteat ⁊c. Ista autē habuit xp̄s p gloriā resurrectiōis. Tertio rōne inchoatiōis. vt sc3 in capite gl'iosa resurrectio inchoaret q̄ in mēbris futura erat Illud eīn qd̄ est vltimū in opatiōe oportet esse pmū in intētiōe. vt dr̄. ij. phicoꝝ. vn̄ cōueniēs est vt resurrectionē quā in fine seculi cōseqmur pmo intēdam⁹. Intētio aūt ⁊ dirigit ⁊ excitat ⁊ roborat ex inspectione alicui⁹ exēplaris in quo finis bm rem pcedat. vn̄ sicut intētio nr̄a qua intēdim⁹ in gl'iam aīe: excitat ex inspectiōe diuine glorie q̄ ē exēplar nostre btitudinis future. ita oportuit φ gloria resurrectōis in aliquo exēplari nobis pponeret: ad cui⁹ cōformitatē tenderemus. ⁊ hoc ē resurrectio xp̄i. Phil. iij. Reformabit corp⁹ humilitat nr̄e cōfiguratum corpi claritatis sue. Quarto rōne visiōis vt sc3 illi q̄ sūt in patria habeāt gl'iam non solū in visione diuinitatis s3 etiā in visiōe humanitatis glorificate in xp̄o q̄tū ad corp⁹ ⁊ q̄tū ad aīam. Quāuis eīn p passionē pprie loquēdo sit facta repatio q̄tū ad amotionē mali: tñ p resurrectōe3 oportuit φ cōsūmaret q̄tū ad pfectionē in bono. Quātū ad phos morales sciēdū φ de resurrectione q̄druplicit pdixerūt. Primo Sene. epla. xvi. dicit sic. Desinūt ista nō pereūt. ⁊ mors quā ptimescim⁹ ac recusamus intermittit vitam nō eripit Veniet iterū ille qui nos in lucem reponet dies. equo aīo debe-

mus redituri exire obserua orbem terrarū
in se remeantiū. Estas abijt. ſ alter illā an
nus adducit: hyems cecidit. referūt illaꝫ sui
mēses. Solem nox obruit: ſꝫ ipsam statim
dies abigit. hec il. Secūdo sibilla erithrea
dicit sic. Morte ꝓpria suscitabit mortuos ꝛ
cū mactabit᷑ viuet ꝛ regnabit ꝛc̄. Tertio si
billa tyburtina dicit sic. Cōuenient oēs sacer
dotes hebreoꝝ cōtra iesum. qꝛ multa signa
faciet ꝛ cōp̄hendēt eū. In manꝰ infidelium
postea veniet. Dabūt aūt deo alapas mani
bus incestis ꝛ in vultu sacro impurato ore
expuēt venenata sputa. Dabūt v̄o ad v̄be
ra simpliciter dorsum scm̄ ꝛ colaphos acci
piens tacebit: ne q̇s agnoscat ꝙ verbum sit
vel vnde venit vt inferis loquat᷑ ꝛ corona
spinea coronet᷑. Ad cibuꝫ aūt fel ꝛ ad sitim
acetū dabūt. In hospitalitate hāc mōstra-
būt mensam. Ipsa em̄ insipiēs gens deum
tuū nō intellexisti ludentē mortaliū menti-
bus: ſ spinis coronasti ꝛ horridū fel miscui
sti ꝛ suspendēt eū in ligno ꝛ occidēt. Tēpli
vero velū scindet᷑ ꝛ medio die nox erit tene
brosa nimis tribꝰ horis ꝛ morte morief᷑ tri-
bus diebꝰ somno suscepto. Et tunc ab infe-
ris regressus ad lucē veniet primꝰ: resurre
ctionis p̄ncipio vocatis ostēso et ostēdet
se discipulis suis. hec ibi. Quarto solinꝰ li
bro de mirabilibꝰ mūdi dicit sic. Tracibꝰ bar
baris inest cōtēptus vite ꝛ ex quadā natu-
rali sapientie disciplina cōcordāt oēs ad in
teritū volūtariū: dū nōnulli eoꝝ putant ob
euntiū aīas reuerti. alij nō extingi. ſꝫ btās
fieri magis. Apud plurimos luctuosa sunt
puerperia. deniqꝫ recens natū: fletu parēs
excipit. Ecōtra leta sūt funera adeo vt exē-
ptos gaudijs ꝓsequāt᷑. Fenix auis illa p̄cio
sa resurrectiōis nos edocet iura q̄ nobilita-
tem generis sui nō a parētibꝰ accepit. nō li-
beris tradit. Ipsa est sibi vterqꝫ sexus. ipsa
oīs affectus. ipsa genꝰ. ipsa finis. ipsa p̄nci
piū. Nō ex coitu nascitur nec officio alieno
nutrit᷑. nō inuita nec imprudēs morit᷑: ſ cū
maturū leti tēpꝰ aduenerit: a semetipsa in-
uitatis sacris ignibꝰ cōcremat᷑. Sepulchrū
nidus est illi. fauille nutricis ignis ꝓpagan
di corpis semē. mors natalicꝰ dies. Deni-
qꝫ post momētū festo exultat in tumulo nō
vmbra: ſ veritas. nō imago: ſ fenix. nō alia
ſ q̄uis melior alia: tn̄ prior ipsa. Hec il. Ec
ce quō ad sil'itudinē fenicis resurrectio xp̄i
verissime demōstrat᷑ q̄ ad singula. Quārū
ad poetas sciendū ꝙ resurrectio xp̄i ꝓbat᷑
quadrupliciter. Primo Sene. tragedia. i.
dicit sic. Thebis leta dies adest. Aras tan-
gite supplices. Pingues cedite victimas.
Permixte manibꝰ nurus Solēnes agitent
choros. Cessent deposito iugo Arui fertilis
incole. Pax est herculea manu Aurorā int᷑
ꝛ hesperū Et q̄ sol mediuꝫ tenēs Umbras
corporibꝰ negat. Quodcunqꝫ abluit᷑ solum
Longo tethios ambitu Alcide domuit la-
bor. Trāsuectꝰ vada tartari Placatꝫ redijt
inferis. Iam nullꝰ super est timor. Nil vltra
iacet inferos. hec ille. Secūdo virgiliꝰ va-
rijs locis dicit sic. Tertia lux gelidā celo di-
mouerat vmbrā. Iāqꝫ pedē referēs supas
transibat ad auras. Cū subito ante oculos
ingēti mole sepulchrū. Corpꝰ vbi exanimuꝫ
posituꝫ. nec claustra nec ipsi Custodes suf-
ferre valent: cōuullaqꝫ saxis Saxa vident.
latis laterū cōpagibꝰ artis. Fit sonꝰ. ingēti
cōcussa est pōdere tellus. Horror vbiqꝫ. pa
uor sil' ipsa silentia terrent. hec ex illo. Ter
tio seduliꝰ in carmine paschali dicit sic. Ce-
perat interea post. hec sacra sabbata. felix
Irradiare dies. culmē qui noīs alti A dn̄o
dn̄ante trahit. p̄musqꝫ videre Promeruit
nasci mūdū atqꝫ resurgere xp̄m. septia tūc
nobis genesis cū sabbata clarent. Hūc or-
bis capit esse diem quē gloria regis Nunc
etiā ꝓprij donās fulgore trophei. Resplen
dere dedit terras hoc luminis ortu. Uirgo
parēs. alieqꝫ sil'. cū munere matres. Mes-
sis aromatice votū venere gemētes Ad tu
mulū. vacuūqꝫ cito videre sepulchrū Sed
pleno v̄tute locū. nā missus ab astris An-
gelus amoti residebat vertice saxi. Flāmeꝰ
aspectu niueo p̄clarus amictu. Qui gemīa
spē terrorē ꝛ gaudia portans Cordaqꝫ dis-
turbās custodibꝰ igne minaci. Uenerat in
formā xp̄m q̄rētibꝰ albā. Ille igit᷑ dn̄m cal-
cata viuere morte Angelica didicere fide.
ꝑterritꝰ aūt Miles. in ācipiti retinet discri-
mine vitaꝫ. Deserta statione fugax restisqꝫ
timoris Uera refert gratꝫ. postqꝫ data mu-
nera fallit. hec ille. Quarto ꝓsper lib. epy-
grāmatū dicit sic. Est ꝛ in hac vita requies
multꝫ data sanctꝫ. Quoꝝ aīos mūdꝰ non te-
net occiduꝰ. Quos desiderijs nullis pitura
fatigāt. Et q̇bꝰ oē bonū est xp̄s ꝛ oīs honor
Celestē ad patriā xp̄o redimente vocatus.
Cor mūdū ꝛ sapiēs fructu v̄tutis alat᷑. Et
xp̄i i nr̄o pectore regnet amor. Qui credūt
veros verū cecinisse ꝓphetas. Et q̇ nō dubi
tant v̄ba manere dei. Qui xp̄m passum pe-

nas crucis vltima mortis In toto celsi pa-
tris honore vidēt. Quicꝫ ipsuꝫ multa cum
maiestate tremēdū Expectāt pingui lāpa-
de puigiles. hec ille. Quātū ad exēpla gē-
tiliū sciendū ꝙ resurrectio xp̄i ꝓbaṫ q̄dru-
pliciter. Primo exēplo pelopis. Nā cū iu-
piter cōuocasset oēs deos ad prandiū: p̄ce-
pit tantalo suo pincerne vt emeret carnes.
Tātalus aūt adeo auar⁹ fuit. vt filiū suū pe
lopem occiderit: ne pecuniā amitteret. Ip̄m
aūt decoctū apposuit mense deoꝝ. q̄ oēs ob
stupuerūt vidēdo carnes hūanas p̄ter cere
rem gulosam q̄ nō tā cito perpendēs ob fa
mē quā patiebaṫ comedit humerū sinistrū
Dij v̄o collegerūt oīa mēbra sil᷑ ⁊ reuiuifica
uerūt eū. Et q̄ꝛ deficiebat ei humer⁹ sinister.
fecerūt ei humerū eburneū. vñ ouidi⁹ li. vi.
methamorph̄. diċ sic. Manib⁹ mox cesa pa
ternis. Mēbra ferūt iūxisse deos alijsꝙ re
pertis. Qui loc⁹ est iuguli medi⁹. sūmiꝙ la-
certi Defuit impositū ē nō cōparētis invsuꝫ
Partis ebur factoꝙ pelops fuit integer il-
lo. hec il. Ista resurrectio deficit a resurrecti-
one xp̄i. q̄ꝛ non est integra q̊ ad oīa mēbra
sicut fuit resurrectio xp̄i. Scd̄o exēplo eso
nis patris iasonis queꝫ valde senē medea
suis incātatiōib⁹ ⁊ succis herbarū extracto
ꝓus senili sanguine suscitauit eū in etatem
iuuenilē. vñ Ouidi⁹. li. vij. methamoꝛ. dicit
sic. Stricto medea recludit Ense senis iugu
lū. veterēꝙ exire cruoꝛeꝫ Passa: replet suc-
cis q̊s postq̄ꝫ cōbibit eson Aut oꝛe exceptos
aut vulnere barba comeꝙ Canicie posita.
nigrū rapuere coloꝛē. Pulsa fugit macies.
abeunt palloꝛꝙ situsꝙ Eiectoꝙ caue sup-
plenṫ sanguīe ruge. Mēbraꝙ luxuriāt. mi-
raṫ eson ⁊ oli Añ q̄ter denos nō se remīsciṫ
āños Viderat ex alto tāti miracula mōstri
hec il. Sꝫ ista resurrectio deficit a xp̄i resurre
ctiōe. q̄ꝛ ista renouatio fit incātatiōib⁹ demo
nū ⁊ succis herbarū. xp̄i auteꝫ renouatio fit
v̄tute dīuitatꝭ et ad vitā imoꝛtalē. Tertio
exēplo esculapij filij apollinis q̄ cognoscens
q̄sdā herbas liberabat hoīes ab egritudīe
⁊ cū eisdē moꝛtuos suscitabat. Cū. n. semel
obuiasset duob⁹ serpētib⁹ adīuicē p̄liātib⁹ et
vn⁹ aliū occidisset: mox accepit q̄ndā herbā
⁊ iponēs sup̱ os moꝛtui suscitauit eū. Escu-
lapi⁹ v̄o notauit illā herbā ⁊ cū ipsa suscita-
uit tres moꝛtuos. s. filiū regꝭ minoys: ypoli-
tū filiū thesei ⁊ quēdā aliū: vt ponit ouidi⁹ li.
xv. methamoꝛ. ibi nec nisi apollinee valido
medicamīe ꝓlis. Reddita vita foꝛet quam
postq̄ꝫ foꝛtib⁹ herbis. Atq̄ꝫ ope peonia. dire
īdignāte recepi ⁊c̄. Quarto exēplo feniq̄ q̄
suscitat seipsā vt pōit oui. li. xv. methamoꝛ.
ibi ex dictꝭ pitagoꝛe. Nec tñ ex alijs gn̄is ⁊c̄.

Secūdo declaratur eadē

ꝯclusio testīomo legꝭ dīnalis. Sciēdū ꝙ q̄-
druplicē resurrectionē iuenim⁹ in scriptura.

Prima est de filio mulieris sareptane quē
helias ꝓph̄a suscitauit a moꝛtuis. vt habeṫ
iij. Regꝭ. xvij. Et sic helias mēsus ē trib⁹ vi
cib⁹ sup̱ puerū: ita xp̄s trib⁹ dieb⁹ iacuit ī se-
pulchro ⁊ die t̄tia resurrexit. Scd̄a ē de fi-
lio mulieris sunamitꝭ quē helise⁹ ꝓph̄a susci
tauit a moꝛtuis. iiij. Regꝭ. iiij. Et sic helise⁹
insufflauit ī os pueri septies: ita xp̄s septeꝫ
v̄ba dixit ī cruce: ex q̄b⁹ instituit septē sacr̄a
vt declaraui in passiōe de. l. doloꝛib⁹ xp̄i ī pas
sione sua ꝓpter q̄ gen⁹ hūanū suscitatū est.

Tertia ē de cadauere hoīs moꝛtui posito ī
sepulchro helisei qd̊ cū tetigisset ossa helisei
reuixit hō ⁊ stetit sup̱ pedes suos. iiij. regꝭ. xiij
sic xp̄o posito ī sepulchro mlᷓta coꝛpa scōꝝ q̄
doꝛmierāt surrexerūt. Quarta ē de iuda q̄
misit. xij. milia dragmas argēti hierosolymā
offerri eas ꝓ pctō moꝛtuoꝝ: iuste ⁊ religiose
de resurrectiōe cogitans. Nisi em̄ eos q̄ cec-
derāt resurrecturos speraret. sup̱fluū vide-
reṫ ⁊ vanū oꝛare ꝓ moꝛtuis. ij. Mach̄. xij.

Tertio declaratur eadē

cōclusio testīonio legꝭ ꝓph̄alis. Sciēdū ꝙ
natura hūana hodie valde mane venit ad
monumētū xp̄i sꝑās ip̄sū resurrecturuꝫ et
magno eiulatu clamabat dicēs illō ps̄. Exur
ge q̄re obdoꝛmis dn̄e: exurge ⁊ ne repellas
scꝫ me in finē. i. differēdo resurrectionē tuā
vsꝙ in finē scl᷑oꝝ. Quare faciē tuā auertꝭ. s.
nō exaudiēdo me. obliuisceris inopie nr̄e ⁊
tribulatiōis nr̄e. s. quā patim̄ a iudeis. Qm̄
hūiliata ē in puluere aīa nr̄a. s. aīa tua ꝑ des-
censuꝫ ad inferos cōglutinat⁹ ē in t̄ra ven
ter nr̄ scꝫ coꝛp⁹ tuū iacēs in sepulchro. Exur
ge dn̄e adiuua nos scꝫ ꝑ v̄tutē tue dīuitatꝭ
⁊ redime nos ꝓpter nomē tuū. s. resurgēdo
a moꝛtuis. Et ecce quattuoꝛ dn̄e valde ve-
nerabiles apparuerūt nature humane que
cōsolabanṫ eā super moꝛte xp̄i scꝫ iusticia fi
des. spes. charitas. quarū cōsilio deus cun-
cta peragit que audacter introierunt ad pa
trem celestem postulātes christi resurectio-
nem. Prima fuit iusticia. vñ ps̄. Justicia
ante eum ambulabit ⁊ ponet in via gressus

suos, que sic locuta est. Iustꝰ es dñe ⁊ rectū
iudiciū tuū. Ad iusticiā aūt ptinet exaltare
illos qui se ꝓpter deū humiliāt. Luce .i. De-
posuit potētes de sede ⁊ exaltauit humiles.
Cū ergo xp̄s ꝓpter charitatē ⁊ obedientiā
dei se humiliauerit vsqꝫ ad mortez crucis: ergo
debet exaltari a deo vsqꝫ ad gloriosam resur
rectionē eiꝰ sup quo adduco mecū duos ꝓ
phetas: Primꝰ est dauid in ps̄. dicēs. Tu
cognouisti sessionē meā, i. tu approbasti hu
militatē ⁊ passionē meā: debes etiā appro
bare resurrectionē meā. i. glorificationē. sic
glosa exponit. Secūdus est Micheas. vij
dicēs. Ego aūt ad dñm aspiciā ⁊ expectabo
deū saluatorē meū. Audiet me dñs deꝰ. Ne
leteris inimica mea sup me qꝛ cecidi: cōsur-
gam. Cū sedero in tenebris: dñs lux mea ē.
Iram dñi portabo: qm̄ peccaui ei. donec iu-
dicet cām meā ⁊ faciat iudiciū meum. Edu
cet me in lucē: videbo iusticiam eiꝰ. Et aspi
ciet me inimica mea ⁊ opief cōfusione que
dicit ad me. vbi est dñs deꝰ tuus? oculi mei
videbūt in eā: nūc erit in cōculcatōez vt lu
tum platearū. hec ille. ⁊ loquif de synagoga
iudeoꝝ que fuit inimica iesu xp̄i. Secūda
fuit fides que sic loquif dicēs. Dñe deꝰ meꝰ
necessaria est xp̄i resurrectio ad cōfirmati-
onem fidei tue per quaz saluare decreuisti
genꝰ humanū. Fides autē est de diuinitate ⁊
humanitate xp̄i. Nō eñi sufficit alterū sine
altero credere. ⁊ ideo vt cōfirmef fides de
diuinitate xp̄i oportet ipsum resurgere ⁊ non
differre vsqꝫ ad finē mūdi. ij. Co. xiij. Et sic
crucifixus est ex infirmitate nostra: sꝫ viuit
ex ꝟtute dei. ⁊ .i. Coꝝ. xv. dr. Si xp̄us nō re-
surrexerit: inanis ē fides nr̄a. inanis est ⁊ ꝑ
dicatio nr̄a. Sup quo adduco mecuz duos
ꝓphetas. Primꝰ est dauid in ps̄. dicens.
Ad te dñe clamabo ⁊ ad deū meuz depre.
Que vtilitas in sanguine meo. i. in effusiōe
sanguinis mei, dū descēdo in corruptionem
scꝫ quasi ꝑ quosdā gradus maloꝝ quasi di-
cat nulla. Nūquid cōfitebif tibi puluis aut
annūciabit veritatē tuā? Si eñi statim nō
resurgo corruptūqꝫ fuerit corpꝰ meū nemi-
ni annūciabo diuinitatē filij tui. nullum lucra
bor. vt glosa exponit. Secūdus fuit Ozee
ꝓpheta. vi. dicit. In tribulatione sua mane
cōsurgēt ad me: venite ⁊ reuertamur ad do
minū, qꝛ ipse cepit ⁊ sanabit nos: ꝑcutiet et
curabit nos, viuificabit nos post duos dies
in die tertia suscitabit nos ⁊ viuemꝰ in con-
spectu eius. sciemꝰ sequemurqꝫ vt cognosca

mus dñm. Quasi diluculū paratꝰ est egres-
sus eiꝰ ⁊ veniet quasi imber tēporaneꝰ ⁊ se-
rotinus quasi nubes matutina ⁊ quasi ros
mane ꝑtransiēs. hec ille. Fides aūt descen-
dens ad socias ait. Audiuit dñs ⁊ miser-
tus est mei: dñs factꝰ est adiutor meꝰ. Con-
uertisti planctū meū in gaudiū meū: cōcidi
sti saccum meum ⁊ circūdedisti me leticia.
Ut cantē tibi gloria mea ⁊ nō cōpūgar do
mine deꝰ meꝰ in eternū cōfitebor tibi. Ter
tia fuit spes que sic loqf dicēs. Dñe deꝰ dū
videmꝰ xp̄m resurgere qui est caput nostrū
speramꝰ ⁊ nos resurrecturos. i. Coꝝ. xv. Si
xp̄us predicaf ꝙ resurrexit a mortuis quō
quidā in vobis dicunt qm̄ resurrectio mor-
tuorū nō est? Sup quo duxit secū duos pro
phetas. Primꝰ est Iob. xvi. Scio scꝫ ꝑ cer-
titudinē fidei ꝙ redēptor meꝰ. i. xp̄s. viuit.
scꝫ a mortuis resurgēs. ⁊ ideo i nouissimo
die de terra resurrecturꝰ sum. Reposita est
hec spes mea in sinu meo. Secundus fuit
Amos. ix. dicēs. In die illo suscitabo taber-
naculū dauid. i. xp̄m. qđ cecidit scꝫ ꝑ mortē
⁊ reedificabo aperturas muroꝝ eiꝰ. i. glorifi
cabo plagas corpis sui ⁊ ea que corruerant
instaurabo. i. corpꝰ ⁊ aīam ipsius reuniam
que ꝑ mortē xp̄i separata fuerūt abinuicez. et
reedificabo euz sicut a diebꝰ antiquis. i. erit
verus hō in resurrectiōe sic fuit in incarna-
tiōe. eo ꝙ inuocatū sit nomē meū sup eos:
dicit dñs faciēs hoc. hec ille. Spes autē re-
diens ad socias ait. Propter hoc letatū cor
meū ⁊ exultauit lingua mea. insuper ⁊ caro
mea requiescet in spe. Qm̄ non derelinques
aīam meaz in inferno. i. xp̄i. nec dabis scm̄
tuū scꝫ corpꝰ xp̄i videre corruptionem. No-
tas m̄ fecisti vias vite. s. gl'iose resurgēdo.
adimplebis me leticia cū vultu tuo dele. in
dex. tu. vs. in finē. Quarta fuit charitas q̄
sic loqf dicēs. Dñe deꝰ ad cōplemētū salutis
hūane sic xp̄s ꝑ hoc ꝙ mala sustinuit mo-
riēdo vt hoīez liberaret a malis: ita glorifi-
catꝰ est resurgēdo vt ꝓmoueret ipsū ad bo-
na. Ro. iiij. Traditꝰ est ꝓpter delicta nr̄a et
resurrexit ꝓpter iustificationez nr̄am. Sup
quo duxit secū duos ꝓphas. Primꝰ fuit aba-
cuch. ij. dicēs. Lapis de pariete clamabit. i.
xp̄s q̄ est lapis āgularis clamabit qꝛ terra
tremuit ⁊ quieuit cū exurgeret in iudiciū deꝰ
⁊ lignū qđ inf iuncturas edificioꝝ ē. i. lignū
scē crucis in q̄ xp̄s ꝑpēdit rn̄debit. i. mani-
festabit caritatē xp̄i. Secūdꝰ fuit sophoni-
as. iij. di. Expecta me i die resurrectōis mee

in futurū dicit dn̄s qꝛ iudiciū meū est vt cō-
gregem gētes ⁊ colligā regna, qꝛ tūc reddaꝫ
pplis labiū electū vt vocēt om̄s in noīe dn̄i
et seruiāt ei humero vno.i.vna caritate. h il-
le. Deus pr̄ aduocauit sapiam cuius cōsilio
cūcta pagit cui pponit an iesus xp̄s debeat
resurgere a mortuis, an iacere in sepulchro
vsqꝫ in finē mūdi. Que prudēter locuta ē di-
cens illud. ps̄. Omnia in sapia fecisti imple
ta est terra possessione tua. Congruētius est
vt xp̄s resurgat q̄ in sepulchro delitescat. vt
verificent figure ⁊ pphetie. Prima figura ē
de samsone q̄ media nocte portas ciuitatꝭ ga
zam apuit ⁊ illesus ciuitatē exiuit. vt habet
iudic. xvi. Sic xp̄s portas inferni cōfregit et
cum sanctis prībus gl̄iose resurrexit ⁊ de se
pulchro in tactis sigillis pauefactis custodi
bus exiuit. Secūda figura est de iona q̄ ter
tia die de ventre ceti exiliit ione. ij. Sic xp̄s
tertia die a mortuis resurrexit. Tertia figu
ra est de noe qui excitatus a sonno maledi
xit chanaam filio chā q̄ denudatū in tabna-
culo derisit prēm suū. geñ. ix. Sic xp̄s male-
dixit filios iudeoꝝ ip̄m deridētium in cruce
denudatū. Implete sunt etiā tres pphetie.
Prima est osee. xiij. Ipse filius nō sapiens.
Nūc em̄ nō stabit in cōtritōne filioꝝ. De ma
nu mortis liberabo eos: de morte redimam
eos. Secūda est Esa. xi. In die illa radix ies
se qui stat in signū pplorū ip̄m gētes depre
cabunt ⁊ erit sepulchrū eius gloriosum. Et
leuabit signū in nationes ⁊ ꝯgregabit pfu-
gos isr̄l ⁊ dispsos iuda colliget a q̄tuor pla-
gis terre. Hec ille. Tertia est dauid in ps̄.
Lapidē quē reprobauerūt edificātes: hic fa
ctus est in caput anguli. A dn̄o factū ē istō
⁊ est mirabile in oculis nr̄is. Sic xp̄s q̄ fuit
reprobatus in sua passione factus est lapis
angularis in sua resurrectōe, qꝛ tūc duos pa
rietes. s. iudeos ⁊ gentiles in vnā ecclesiā co
aptauerit. De isto lapide angulari nota ī hi
storia scholastica. Tūc deus pr̄ clamauit ad
filiū in sepulchro iacentē dicēs. Exurge glo-
ria mea exurge psalteriū ⁊ cythara. Christ⁹
aūt rn̄dit. Exurgā diluculo. Toto natura hu
mana exhilarata dicit. Exaltare sup celos
deus ⁊ super omnē terrā gloria tua: vt libe-
rent dilecti tui ⁊c.

Quarto declaratur eadē

cōclusio testimonio legis humanalis. Sciē-
dum q̄ resurrectio xp̄i fuit nobis necc̄aria p
pter quatuor. Primo ppter celestē heredi-
tatem. Nam sicut fuus alien⁹ potest ī testa
mēto heres institui cū erit liber. ff. de ꝯditio
nibus institutionū. l. fu⁹. Et in hoc casu ca-
rens libertate caret hereditate, qꝛ nō erit he
res filius ancille cū filio libere. gal. iiij. ppt-
ea festināter debꝫ homo querere hāc liberta
tem. qꝛ si aū̄ moriat pdit hereditatē. ibidē. l.
si in testa. §. si duo fui. Eodē modo adā fa-
ctus fuus diaboli cū tota sua posteritate n̄
poterat eē heres celi: nisi pus fieret liber. ha
buit autē hanc libertatē p resurrectionē xp̄i
⁊ ideo qui moriebant aū̄ resurrectionē xp̄i
descendebāt in infernū. ps̄. Sicut oues in i-
ferno positi sūt. ⁊ iterū. Uerūtn̄ de⁹ redimet
aīam meā de manu inferi cū accepit me. scꝫ
in sua resurrectōe. Non tn̄ om̄s facti sūt he-
redes celi: qꝛ si duo legant in testamēto. non
pōt vnū acceptari sine altero. ff. de acq̄rēda
hereditate. l. i. in infortiato. vbi sic dr̄. Si q̄s
ex pluribus ptibus in eadē hereditate insti-
tutus sit. nō pōt quasdā ptes repudiare ⁊ q̄s
dam retinere. vnde math. xx. Potestis bibe
re calicē quē ego bibiturus sum. Calicē q̄dē
meū bibetis: sedere aūt ad dexterā meā est
q̄bus paratū est a prē meo. Cū ergo deus le
gauerit electꝭ suis duo. s. pceptorū obfuātiā
quod est laboris ⁊ celestē hereditatē, q̄ est
mercedis. eccl̄. xxiiij. Legem mādauit moy
ses in pceptis iustitiarū ⁊ hereditate dn̄i ia-
cob ⁊ israel pmissiones ⁊c. Damnati nō hn̄t
hereditatē celestē, qꝛ noluerūt obfuare diui
na pcepta. Neqꝫ etiā ex ope xp̄i eā acq̄sierūt.
quia. C. p quas psonas nobis acquirit. l. i. ⁊
ff. de opibus publicis. l. pecuniā. si q̄s. in. ff.
nouo. Ubi senatus censuit q̄ de alieno ope
nullus nomē sibi ascribat. Et gal. vi. Opus
suū pbet vnusq̄sqꝫ. Sic p opus xp̄i nō salua
tur homo: nisi p baptismū eidē incorpet p
grām vt opus xp̄i videat eē opus hoīs bap
tisati. Secūdo ppter militarē strēnuitatem
Nam milites debēt hr̄e. vij. cōditōnes q̄ no
tant. ff. quibus ex causis maiores. l. vl. Et in
stituta. de testamēto militari. ⁊ in glo. Pria
est vt sit de genere militātiū. C. de negocijs
gestis. l. ne imūctum. Scd̄a est q̄ examine
tur. C. de his q̄ militare pn̄t vel nō. l. i. Ter-
tia est q̄ pstet iuramentū de nō vitāda mor
te p re publica. ff. de his q̄ notant infamia. l.
miles. Quarta est q̄ ense cingat. ff. de te-
stamēto militari. l. penul. Quita est q̄ stig
ma. i. nota publica brachijs eius inscribat. i.
signū distinctū p quod miles cognosci pōt.
sicut nūc cognoscimur p calciamēta ⁊ calca-

rła.C.de fabritiẽtibus,l.iij. Sexta est ꝙ in
numero alioꝝ militũ inscribať.ff.de testamẽ
to militari.l ex co tẽpe. Septima est mẽtis
⁊ corpis promptitudo, In cuius signũ lex ꝓ
hibet ne milites agrum emãt in terra seu ꝓ-
uincia in qua debẽt opa bellica pagẽ ne stu
dio agriculture a militia reuocenť. ff. de re
re militari.l.milites. Quia summa laus mili
tie est cõi vtilitati intẽdere.xxiij.q.i c sũma.
⁊c. Xps in hũc mũdum veniẽs fuit de gene
re hoim militantiũ. Job.vij. Militia est vita
hois sup terrã. Item fuit examinat⁹ i domo
anne de doctrina ⁊ discipulis suis. Itẽ non
vitauit mortẽ ꝓ redemptõe hois cũ diẽ disci
pulis suis. Surgite eamus. Ecce appropinq̃
bit q̃ me tradet. Item fuit accinct⁹ ense quã
do ligat⁹ fuit ad columnã. Itẽ habuit signuz
in manib⁹ ped:bus ⁊ in latere cordis. Item
in numero militũ fuit ascriptus: qñ in cruce
mortuus postea sepultus ⁊ cũ aĩa in ĩfernũ
descẽdit. Item habuit promptitudinẽ aĩe ⁊
corpis: qñ virtute ꝓpa resurrexit a mortuis.
nõ vt possideret hunc mũdum: sed glãm ce
lestem ⁊c. Tertio ꝓpter spiritalẽ libertatez
Nam sicut pr̃ filiũ instituẽdo heredẽ ⁊ ei ser
uũ substituẽdo: ita ꝙ filius ꝓmoriať: su⁹ ei
accedat, tũc filio mortuo, suus est liber ⁊ he
res. C.de necessarijs suis heredib⁹ instituẽ-
dis.l.cũ quid. Deus p̃ iesum xp̃m heredez
instituit vniuersorũ. nos aũt velut suos inu
tiles ⁊ necessarios p mortẽ xp̃i heredes celi
sibi instituit. Roma.viij. Heredes quidẽ dei
coheredes autẽ xp̃i. Si autẽ istud ius amit-
tamus ꝓpter pctm̃ sequẽs: possum⁹ p pñiaz
istud ius recupare: renouãdo societatẽ cum
xp̃o. ff. queadmoduz suitutes amittanť.l.si
coem.in.ff.veteri lib. viij. vbi ponit lex ꝙ si
duo habeãt suitutẽ indiuisibilẽ transeũdi p
fundũ alicuius vel aquã ducẽdi vel alicuius
alterius suitut. vno illoꝝ exñte mĩoris etat
in qua nõ est suitute sua vsus, ali⁹ vo ꝓpter
defectũ suitutez suã pdit: si alius veniat ad
etatẽ legitimã ⁊ ius suũ obtĩeat etiã isti ius
suũ restituiť ꝓpter bonã societatẽ. Sic xp̃s ⁊
nos in statu grẽ habemus ꝙ simul possim⁹
ire ad celũ. Et sicut vn⁹ illoꝝ pdidit ius suũ:
⁊ illud recupauit p sociũ: sic homo peccãdo
pdit ius celi qd recupat penitẽdo. Videbať
eñi ꝙ xp̃s amisisset glãm eternã p ei⁹ mor
tem. ⁊ visus est ipam recupasse p resurrectõ
nem. sic homo p pctm̃ amittit hereditatẽ ce-
lestem quã recupat resurgẽdo p pñiaz. heb.
v. Surge q̃ dormis ⁊ exurge a mortuis ⁊ il-
luminabit te xp̃s. Et. ff. de ꝯhenda emptõne.
l.hec vẽditio. habeť ꝙ ꝯditionalis tũc ꝑfici
tur cum cõpleta fuerit ꝯditio. Sic xp̃us qui
emit te vt habeas celũ, ꝯditionẽ apposuit di
cens. math.xix.ca. si vis ad vitã ingredi. ser
ua mandata. Quia in societate mercantiuz
vnus qñqz ponit p̃cium ⁊ alter opam. vt.ff.
ꝓ socio.l.vera. sic xp̃s in mercatõe heredita
tis celi posuit p̃cium sanguis sui quẽ in re-
surrectõe sua resumpsit. nos autẽ debemus
ponere opam resurgẽdo a dormitõne pcti.
ij. thimo.ij. si sustinemus etiã cõregnabim⁹
Quarto ꝓpter tpalem penalitatẽ. Nam filij
tpaliter puniũtur ꝓ pctis parentũ. vt in cri-
mine lese maiestatis.vi.q.i.ca.verũ. Etiam
filij ꝓpter pr̃is ingratitudinẽ rediguntur in ser
uitutẽ. C.de libertis ⁊ eoꝝ liberis.l.ij. sic to-
tum genus humanũ subijciť morti ꝓpť pec-
catum ꝓmi parẽtis. Culpa tñ pr̃is innocẽti
filio nocere nõ debet eternalr̃: nisi sit patni
pcti imitator, xxiiij. q.iij.§.i. p⁹ mediũ. ⁊.ff.
de decurionibus.l.ij. nullũ ff. de penis.§.cri-
men. Et sic nullus dz alieno odio repudiari
C. de inofficioso testamẽto.l. si quis suo. ff.
de iure patronatus.l.diui frẽs. Et sic scti pa
tres ⁊ ceteri iusti nõ debebãt eternalr̃ ꝓuari
gloria celesti ꝓpter pctm̃ ꝓmorũ parentum.
deuť.xxiiij. Nec occidenť pr̃es pro filijs nec
filij ꝓ pr̃ibus: sed vnusq̃sqz pro facto suo mo
rieť. Ideo xp̃s hodie debuit resurgere a mor
tuis ⁊ iustos a penis eruere ⁊c. Postq̃ ve
ro moyses declarauit cõclusionẽ p̃dictã: ait
aĩe deuote. Que ego noui fidelr̃ te docui. s
ecce h̃ est sanct⁹ thomas de aq̃no doctor no
ui testamẽti cuius doctrina misteriũ resurre
ctionis xp̃i abscõdituz manifeste tibi apiet
vt ĩtelligas scripturas. Ad quẽ astãte moy
se accessit aĩa deuota ꝓ sue cõclusiõis clario
ri notitia. Cui sctũs thõas ait. Ego oñdã ti
bi ꝯclusiõez eẽ verã testĩonio q̃druplici leg.s.

Legis euangelice.
Legis apostolice.
Legis canonice.
Legis ecclesiastice.

Primo testimonio legis

euãgelice. Siendũ ꝙ xp̃us illã ꝓbauit q̃dru
plici testimonio. Primo math.xxviij. ange
lus dixit mulieribus. Nolite timere. scio eñi
ꝙ iesum q̃ crucifixus est queritis. Nõ est h̃.
surrexit eñi sicut dixit. Venite ⁊ videre locũ
vbi positus erat dñs ⁊c. Scdo testimonio
Luc.xxiiij.c. Una sabbati valde diluculo ve

nerũt mulieres q̃ secute fuerãt iesũ a galilea
portãtes que parauerãt aromata ⁊ inuene
runt lapidem reuolutum a monumẽto et in
gresse nõ inuenerũt corpus dñi iesu. Et factũ
est dum mẽte ꝯsternate essent de isto. Ecce
duo viri steterũt secus illas in veste fulgẽti.
Cum timerẽt autẽ ⁊ declinarẽt vultũ ĩ terrã:
dixerũt ad illas. Quid q̃ritis viuẽtẽ cũ mor
tuis? Non est hic sed surrexit. Recordamini
q̃liter locutus est vobis cũ adhuc in galilea
esset dicẽs. q2 op3 filiũ hoĩs tradi in manus
pctõrum hoĩm ⁊ crucifigi ⁊ die tertia resur-
gere. ⁊ recordate sunt vboꝝ eius. h̃ ille. Ter
tio testimonio. Joh. xx. Una sabbati maria
magdalena venit mane cum adhuc tenebre
essent ad monumẽtum ⁊ vidit lapidẽ subla
tum a monumẽto. Cucurrit ergo ⁊ venit ad
simonẽ petrum ⁊ ad aliũ discipulũ quẽ dili-
gebat iesus ⁊ dixit eis. Tulerũt dñm de mo
numẽto ⁊ nescimus vbi posuerũt eũ. Exijt
ergo simon petrus ⁊ ille alius discipulus et
venerũt ad monumẽtũ. Nondũ eñi sciebãt
scripturã. q2 oportuerat eũ a mortuis resur-
gere. hec ille. Quarto testimonio mar. xvi.
ca. Surgens autẽ iesus mane p̃ma sabbati:
apparuit p̃mo marie magdalene de q̃ eiece
rat septẽ demonia. Illa vidẽs nũtiauit his
qui cũ eo fuerãt: lugẽtibus ⁊ flẽtibus. vt p3
in euãgelio hodierno in quo notant̃ sil' cum
ep̃la quatuor cõclusiones. Prima ꝯclusio
Xp̃i resurrectio gloriosa est a nobis celebrã
da vnctione fructuosa. Patet q2 pctõres q̃ñ
peccant iterũ xp̃m crucifigũt quãtũ ad. xxv.
modos passionis eius. Primo iudei offen-
derũt xp̃i humanitatẽ. sed pctõres offendũt
xp̃i diuinitatẽ: q̃ñ illi videbãt xp̃m in terris
ꝯuersantẽ ⁊ pctõres credũt xp̃m in celis re-
gnantẽ. Scdo xp̃m inuadũt et vulnerãt q̃
sine timore peccãt vel de pctõ suo se iactant
Tertio crucẽ xp̃i dolãt ⁊ fabricãt q̃ ad pctã
ꝯmittenda ꝯsilia ⁊ auxilia p̃stant. Quarto
dorso xp̃i crucẽ imponũt q̃ pctã sua deo attri
buũt. Quĩto in faciẽ xp̃i ꝯspuũt q̃ de colla-
tis gratijs ⁊ donis deo nõ retribuũt s. grãs
nõ reddũt. Sexto colaphis xp̃m cedunt q̃
ꝓximo detrahũt. Septimo faciẽ xp̃i ꝑcutit
qui ꝓximũ vitupat ⁊ cõfundit. Octauo ca-
put xp̃i spinis cruentãt ⁊ ꝯp̃mũt q̃ bona ec-
clesiarũ rapiũt aut viris eccl'iasticis iniurias
parãt ⁊ inferũt. Nono ocl'os xp̃i velãt ⁊ ob
struũt q̃ malũ ꝓ bono deo vel ꝓximo reddũt
Decimo vestimẽta xp̃i diuidũt q̃ res eccl'ia
rũ vl' religiosoꝝ vel q̃rũcũq3 ꝓximoꝝ eis in
uicẽ distribuũt. Undecio xp̃m cũ iuda dolo-
so corde osculant̃ q̃ ꝓxio suo fraudulẽt̃ adu-
lant̃. Duodecimo xp̃m cũ iuda dolose salu-
tat q̃ ꝓximo suo ꝓmittit qd̃ s̃uare nõ ĩtẽdit.
Decimotertio xp̃m cũ iudeis deridet ⁊ sb̃sã
nat q̃ ꝓ laude hũana largit̃ elemosynas vl'
publice orat. Decimoq̃rto loculos xp̃i cũ iu
da fure asportare ꝯprobat̃ q̃ de reb9 sibi cõ-
missis aliq̃d subtrahit vel furat̃. Decimoq̃n
to pedes xp̃i clauis ferreis ꝑforãt q̃ magis
theatra: spectacula. ludos ⁊ tabernas visitãt
q̃3 ad eccl'ias ⁊ diuina officia accedãt. Deci
mosexto crucẽ cũ simone cyreneo portãt q̃
nõ volũtarie s̃ coacte bona opant̃ ⁊ accep-
tãt. Decimoseptio clauos crucis xp̃i fabri
cãt q̃ ĩter ꝓximos discordias seminãt. Deci
moocrauo xp̃3 sb̃sannãt cũ iniq̃ latrone q̃ fi
cte ꝯfitent̃ vl' mẽtiũtur in ꝯfessiõe. Decimo
nono cũ iuda semetipos suspẽdũt q̃ venia3
de pctĩs nõ petũt nec satisfacẽ ĩtẽdũt. Uice
simo man9 xp̃i funib9 ligãt q̃ nõ credũt q̃ᵽ de
us possit eis necc̃aria ministrare vl' hesitãt. Ui
cesimop̃mo man9 xp̃i ꝯfigũt ⁊ vulnerãt q̃ de
bonis a deo sibi dat̃ elemosinas nõ erogãt.
Uicesimoscd̃o xp̃m cu3 iuda ꝓ tempali pe
cunia vendunt: q̃ bona sua ꝓ tp̃ali subsidio
vel ꝓ mũdi gl'ia expendũt. Uicesimotertio
vinũ mirratũ dño potãdũ exhibẽt q̃ hereses
sub pallio v̈itat̃ docẽt. Uicesimoq̃rto acetũ
felle mixtũ dño ꝓpinãt qui de male acq̃sitis
dño sacrificãt. Uicesimoq̃nto xp̃3 cũ iuda
osculo tradũt q̃ cũ mortali pctõ ad sũptõe3
eucharistie vadũt. Istd̃ ẽ vet9 fermẽtũ pctõ
rũ de q̃ in ep̃l'a d̃r. Expurgate vet9 fermẽtu3
Quatuor eñi sũt q̃ mũdi homĩes appetũt
Primo delitias greg. Corꝑales delitias hu
mana caro cõcupiscit: q2 in eis velut in ꝓ̈p̃o
amenitatis q̃escit. Ideo in euãgelio d̃r. ma
ria magdalene. s. q̃ corpus suũ delitijs expo
suit. Scd̃o honores. Aug. Humanũ hono-
rem homo naturaliter appetit. q2 ꝑ ip̃m ma
gnificat̃ ⁊ excellit. Ideo in euãgelio d̃r. ma-
ria iacobi. s. q̃ petiuit a xp̃o vt iacobus et io-
hãnes sederẽt vnus ad dexterã ⁊ ali9 ad si-
nistrã in regno suo. Tertio vitã. Job. ij. Pel
lem ꝓ pelle ⁊ cũcta q̃ h3 homo dabit ꝓ aĩa. i.
vita sua. Ideo in euãgelio dicitur. et salome
Quarto diuitias. Esa. i. Om̃s diligũt mu-
nera: sequũtur retributões. Ideo in euãge-
gelio d̃r. emerũt aromata. Ista sunt q̃ indu-
cũt hoĩes ad pctm̃ quod est vetus fermẽtu3
Tales pctõres nõ possunt colere gl'iosã xp̃i
resurrectionẽ. Xp̃s eñi ꝓbauit suã resurrecti

onem.vij.modis. Primo testimonio āge-
li.vt pꝫ in hodierno euāgelio. Secūdo per
apparitionē corū qui surrexerūt cum christo
Tertio p ostēsionē vulnerū. Quarto per
sensus corpis.s.p visum ꝛ tactū. Quīto per
dulcē conuersationē ꝛ locutōem cū apostol.
Sexto p esum piscis ꝛ faui mellis. Septi
mo p ingressum domus ianuis clausis. Il-
li ergo possunt celebrare gl'iosaꝫ xp̄i resurre-
ctionē q̄ hodie cū xp̄o resurrexerūt istis. vij.
modis. Primo p testimoniū angeli i. ꝑprie
conscīe. Quia sicut angelus nescit mētiri sic
nec ꝑpria conscīa vera et recta vt habet. ij.
corin.i. Gloria nr̄a hec est.testimoniū ꝯscie
nostre. Ideo in ep̄l'a d̄r ꝛ in euāgelio vt.qđ
aduerbiū sil'itudinis ē.qꝛ inter āgelū ꝛ cōsciē
tiam bonā est ꝑfecta sil'itudo. Scđo p appa
ritionē sanctorū.sic qn̄ aliq̄s studet liberare
et educere ꝓximos a pctō:tūc signū est ꝙ ta
lis resurrexit a pctō. Ideo in ep̄l'a d̄r.sitis.et
in euāgelio d̄r.veniētes.i. sitis liberatores.
veniētes educere alios a pctō. Tertio per
ostensionē vulnerū.sic qn̄ aliq̄s oñdit mor-
tificationē ꝑprie carnis:signū est ꝙ spūalit
resurrexit. Ideo in ep̄l'a d̄r.noua. et in euan
gelio d̄r.vngerēt. Nam p vnctionē spūssācti
fit vita nr̄a noua.paulus. Ego stigmata dn̄i
iesu in corpore meo porto Quarto p sensus
corpales. Sic qn̄ aliq̄s custodit sensus suos
signū est ꝙ cū xp̄o resurrexit. Ideo in ep̄l'a
d̄r. Conspsio.ꝛ in euāgelio d̄r iesum. Qn̄ ei
sensus nostri ꝯspergunt salute p grām iesu
xp̄i tūc resurgimus cū xp̄o. Quīto p dulceꝫ
ꝯuersationē ꝛ locutionē.sic qn̄ aliquis mu
tauit ꝯuersationē suā ꝛ locutionē in edifica-
tioneꝫ sanctā ꝓximoꝝ.signū est ꝙ xp̄s resur
rexit cū illo.vnde in ep̄l'a d̄r sicut ꝛ in euāge
lio d̄r. Et valde mane:qꝛ sic exhibuistis mē
bra vr̄a seruire immūditie ꝛ iniq̄tati ad iniq̄-
tatem.ita nūc exhibete mēbra vestra seruire
iustitie in sanctificationē.nō tardādo.s; val-
de mane incipiēdo. Sexto p esum piscis et
faui mellis. sic qn̄ aliq̄s cogitat de passione
xp̄i ꝛ de eius resurrectōe signū est ꝙ cū xp̄o
resurrexit.ideo in ep̄l'a d̄r.estis.ꝛ in euange-
lio d̄r vna sabbatorū venīūt ad monumētū
Quia vos estis cū xp̄o surgētes gloriose cū
venitis ad monumentū:cogitātes de morte
xp̄i ac victoriosa ipsius resurrectōe. Septio
p ingressuꝫ dom⁹ ianuis clausis: Sic qn̄ q̄s
studet humilitati ingredit ianuas regni ce-
lorū.luce vl. Sic.i.p humilitatē oportuit xp̄ꝫ
pati ꝛ intrare gl'iam suā.iō in ep̄l'a d̄r.azimi.

i.humiles. Et in euāgelio d̄r.orto iam sole.s.
p resurrectionē iesu xp̄i ꝛc. Scđa cōclusio
Resurrectio xp̄i admirabilis ꝛ gaudiosa fu
it humano generi amabilis ꝛ gratiosa. Pꝫ
qꝛ ad verū ꝛ bonū dn̄iū ꝯcurrūt q̄tuor.de q̄
bus d̄r puer.xx. Mīa ꝛ v̄itas custodiunt re
gem ꝛ firmabit clemētia thron⁹ eius. Sup
quo btūs greg.in moral'. dicit ꝙ q̄tuor sunt
necessaria ad cōe bonū ciuitat̄. Primo po-
tētia.vt ab inimicis ꝓtegat. Scđo mīa. vt
grauaminib⁹ nō astringat. Tertio iustitia.
vt bonus p̄miet ꝛ malus puniat. Quarto
pax ꝛ ꝯcordia vt vnus ciuis cū alio vniat. H̄
em̄ sunt q̄ rōanos magnos fecerūt.vt beat⁹
aug.in li.de ciuitate dei docet. Quādiu fue-
rūt potētes:misericordes:iusti ꝛ cōcordes:
fuerūt dn̄i mūdi.sic genus humanū vsq; ad
resurrectionē xp̄i fuit infirmū ꝛ impotēs.qꝛ
nullus ꝗuis iustus poterat intrare in regnū
dei. Fuit sine mīa.qꝛ vnus alteri nō subuēie
bat. Fuit sine iustitia.qꝛ hoīes erāt infideles
socij furum. Fuit sine pace:qꝛ ꝑsequebant se
mutuo. Xp̄s aūt hodie a mortuis resurgēs
et vidēs generis hūani impotētiā vt in euā
gelio d̄r.et dicebāt adinuicē. Quis reuoluet
nobis lapidē ab ostio monumenti? amouit
hāc impotētiā ꝛ restituit ei magnā potētiā.
vn̄ in ep̄l'a d̄r. Pasca:qđ interp̄tat transitus
s.ab infirmitate ad v̄tutē. Itē vidēs generis
humani miseriā.restituit ei mīam.vn̄ i euan
gelio d̄r. Et respiciētes viderūt reuolutū la-
pidē.s.nr̄e miserie ꝛ frigiditat̄. Et in ep̄l'a d̄r
nostrū.s.iuuamētū p mīam ꝛ benignitatem
Itē vidēs generis humani iniq̄tatē:ꝓpt iu
stitiā recupandā voluit in cruce mori. vn̄ in
ep̄l'a d̄r īmolat⁹ est. Et hodie a mortuis re-
surgere magna iustitie remuneratiōe. Ideo
in euāgelio d̄r. Erat q̄ppe magn⁹ valde. Itē
vidēs generis humani discordiā cū deo pa
tre:p ꝓpium sanguinē pacificauit vtrūq;.iō
in ep̄l'a d̄r.xp̄s.i.vnctus sanguine suo. Et in
euāgelio d̄r. Et intro.in mo.vi.iuue. sedē.in
dex.coo.sto.cā.ꝛ obstu. Ad hanc pacem cō-
currunt.ix. Primo dilectio.iō d̄r introeūtes
Scđo spes.ideo dicit in monumētū. Tertio
obediētia.ideo d̄r:viderūt. Quarto humili-
tas.iō d̄r iuuenē. Quīto volūtat̄ bone cum
deo conformitas.ideo d̄r sedentē Sexto re-
gularitas.s.sensuuꝫ sub rōne.ideo dicitur in
dextris. Septimo benignitas.s.subueniēdo
ꝓximo:etiā inimico: ideo dicitur cooptum.
Octauo placabilitas.s. remittēdo iniurias
ideo d̄r.stola. Nono cōuersabilitas.s.loquē

do: comedẽdo: bibẽdo sua cõicando ꝓximo. ideo dicit̃ candida. Et q2 raro cõtingit ꝙ homines hoc modo habeãt pacem inuicẽ. idõ dr̃. et obstupuerũt. si autẽ taliter pacẽ hẽant hoĩes inuicẽ tunc xp̃s resurgẽs apparet eis dicẽs. Resurrexi tanq̃ pugnator fortissim9 Resurrexi tanq̃ ꝓtector misericordissimus Resurrexi tanq̃ iudex iustissimus. Resurrexi tanq̃ mediator equissimus ad cõponẽdam pacẽ inter vos ⁊ deũ prẽm: inter vos ⁊ naturã ãgelicã. Tertia cõclusio. Xp̃i resurrectio fuit p̃or aliorũ suscitatõne dignitate. quia resurrexit ꝓpria diuinitate. Patet. quia xp̃s fuit p̃mus qui resurrexerit ad vitam immortalem. Nam resurrectio est reparatio a morte ad vitam. Duplicit̃ aũt aliq̃s erigit̃ a morte ad vitam. Uno modo a morte actuali. s. vt aliq̃s ĩcipiat viuere qualitercũq3 post q̃ mortuus fuerat. ⁊ sic talis resurrectio est ĩmꝑfecta. q̃diu aliq̃s viuit subiectus necessitati moriẽdi. quodã modo mors ei dñatur Roma. viij. Corpus quidẽ mortuũ est ꝓpt̃ pctm̃. illõ etiã quod possibile est ñ eẽ: dr̃ esse ẜm quid. i. potẽtialr̃. Alio modo vt aliquis liberet̃ nõ solum a morte. sed etiã a necessitate ⁊ possibilitate moriẽdi. ⁊ sic talis resurrectio est vera ⁊ ꝑfecta. Et hoc modo xp̃s ẽ p̃mus resurgẽtium. q2 ip̃e resurgẽdo p̃mus ꝑuenit ad vitã penitus immortalẽ. Roma. vi. Xp̃s resurgẽs ex mortuis iam nõ morit̃ Unde l3 alij surrexerint añ xp̃m. ñ tamẽ ad hanc dignitatẽ. sed solum ad p̃monstrandũ quasi in quodã signo resurrectionẽ ip̃ius. sicut Helias et Heliseus qui suscitauer̃t mortuos in veteri testamẽto ⁊ xp̃s tres mortuos suscitauit ante passionẽ suã qui tamẽ sic redierũt ad vitam vt iterũ morerent̃. Xp̃us autẽ vt esset immortalis de cuius resurrectione in euãgelio dr̃. Nolite timere. Et in epistola dr̃. Itaq3 epulemur. s. in delitijs ĩmortalibus. De his aũt qui surrexerũt cum xp̃o dicit Aug. ꝙ redierint ad vitam tanq̃ iterũ morituri. Unde in ep̃la ad Ennodiũ dic̃ sic Scio quibusdã videri morte dñi nostri iesu xp̃i iam talẽ resurrectionẽ p̃stitam iustis: q̃lis nobis in fine mũdi ꝓmittit̃. qui tamẽ iterum depositis corꝑibus dormierũt. Quod ꝓbat quatuor rõnibus. Prima est illa. nã i. corin. xv. dr̃. Xp̃s resurrexit a mortuis primitie dormiẽtiũ. glo. quia p̃us tp̃e ⁊ dignitate surrexit. Si ergo in illa resurrectõe tot precesserũt xp̃m quomodo intelligit̃ xp̃s p̃mogenitus a mortuis. Rñdent quidã ⁊ dicunt

ꝙ in illo terremotu tempore passionis xp̃i monumẽta apta intelligunt̃ nõ ꝙ tũc iustorum corpora resurrexerint. sed cũ ille p̃or resurrexisset. Secũda ratio est ista. Quomodo petrus nõ de dauid ẜ de xp̃o asseruit essẽ ꝓphetatum. Non dabis sanctũ tuu3 videre corruptionẽ. ꝑ hoc ꝙ apud iudeos erat monumentum dauid. Et sic nõ ꝯuincebat illos si corpus dauid ibi iam nõ erat. q2 ⁊ si ante ĩ recenti sua morte resurrexisset. nec caro eius vidisset corruptionẽ posset illud monumentum manere. Durum autẽ videt̃ ꝙ dauid ñ fuerit in illa iustorũ resurrectõe: si eis iã eterna vita donata est ex cuius semine xp̃s natus commendat̃. Tertia ratio est illa. quia ꝑiclitabit̃ illud quod ad heb. xij. de iustis antiquis dr̃. Et hi om̃s testimonio fidei ꝓbati nõ acceperũt repromissionẽ: deo ꝑ nobis aliquid melius prouidẽte vt nõ sine nobis consummarent̃. si iam in illa resurrectõis incorruptione constituti sunt que nobis ꝑficiendis in fine mũdi ꝓmittit̃. Quarta ratio est illa. Quia hieronymus dicit suꝑ math̃. ꝙ sicut lazarus resurrexit: ita ⁊ multa corꝑa sanctorum resurrexerũt vt dominũ ostenderent resurgẽtem. Et ideo ea que sunt glorie siue quãtum ad aĩam. sicut ꝑfecta dei fruitio. siue quãtum ad corpus. sicut gloriosa resurrectio prius debuer̃t esse ĩ xp̃o sicut in auctore glorie. vnde in euãgelio dr̃. Scio em̃ ꝙ iesũ queritis nazarenũ crucifixum: surrexit nõ ẽ hic. Ecce locus vbi posuerũt eum. Illi autẽ qui suscitati sunt in veteri testamẽto ⁊ a xp̃o sic redierũt ad vitam vt iterum morerentur

Quarta conclusio. Xp̃i resurrectio ineffabilis vtilitatis cõueniẽter reuelata fuit testibus a deo p̃ordinatis. Patet quia xp̃i resurrectio nõ debuit ab omnibus immediate videri: sed ordine quodã. Primo em̃ fuit nota angelis. quia cum mulieres quererẽt xp̃3 in sepulchro audiuerunt ab angelo. surrexit nõ est hic. Unde hilarius suꝑ math̃. dicit sic Ideo angelus p̃mus resurrectionis ẽ index vt quodã famulatu paterne volũtatis resurrectio nunciaret̃. Ratio est. quia que a deo sunt: ordinata sunt. Roma. xiij. Est autem hic ordo diuinitus institutus vt ea que sup̃ homines sunt: reuelent̃ hominibus ꝑ angelos. vt dicit dionysius. iiij. ca. celestis gerarchie. Christus autem resurgẽs nõ redijt ad vitam cõmuniter omnibus notam. sed ad vitam quãdam immortalem ⁊ deo ꝯformẽ Roma. xi. ꝙ enim viuit: viuit deo. Ideo an

gelus dn̄i descēdit de celo ⁊ accedens reuol
uit lapidē ⁊ sedebat sup eū. Scd̄o fuit nota
mulieribus.s. vt mulier que p̄mo meritum
mortis ad hoīem detulit. p̄ma etiā vitā xp̄i
resurgētis in gl̄ia nūtiaret. vnde cirillus dic̄.
Femina que quodāmodo fuit p̄ma mortis
ministra: venerāde resurrectōis mysterium
p̄ma ꝑcepit ⁊ nūtiat. Adeptū est igit̄ femi-
neum genus ⁊ ignominie absolutionē ⁊ ma
ledictionis repudiū. Etiā vt ōnderet̄ ꝙ quā
tum ad statum glorie nullū detrimentū sexꝰ
femineus patiet̄. Sed sicut maiori caritate
feruebūt: sic etiam maiori gloria ex visione
diuina potient̄. Item q: mulieres dominū
acrius amauerūt: ita vt ab eius sepulchro di
scipulis recedētibus nō recederēt viderūt p̄
mo xp̄m in gloria resurgentē. Tertio fuit no
ta discipulis. actuū.x.c. Dedit eū manifestū
fieri: nō omni pp̄lo: sed testibus p̄ordinatis
a deo nobis qui mādncauimus et bibimus
cū illo postꝙ̄ resurrexit a mortuis. Aposto
li eñi testificati sunt xp̄i resurrectionē de vi-
su. q: xp̄m post resurrectionē oculata fide vi
derūt viuentē quē mortuū sciuerant. Sicut
autē ad visionē btām ꝑuenit̄ ꝑ auditū fidei
ita etiam ad visionē xp̄i resurgētis ꝑuenerūt
apl̄i ꝑ ea que ab angelis audierūt. vn̄ i euā-
gelio d̄r. Ite dicite discipulis eius ⁊ petro q:
ꝑcedet vos in galileā. Ibi eū videbitis sicut
dixit vobis. Quarto fuit nota oībus homi
nibus. Nam sicut resurrectio xp̄i est ordina
ta ad cōem oīm salutē ita ad cōem oīm noti
tiam ꝑuenit nō quidē sic vt immediate om-
nibus manifestaret̄. sed quibusdam ꝑ quos
eius notitia deferret̄ ad oēs qui tn̄ sincera
fide id appꝛhēderēt. vnde i ep̄la d̄r. Nō i fer
mēto veteri.s. iudeorū corrumpentiū scriptu
ras. Neqꝫ in fermēto malitie.s. erroris paga
norū ⁊ neq̄tie.s. prauitatis hereticorū sed in
azimis sinceritatis ꝯsciētie ⁊ veritatis fide-
liū xp̄ianorū: cognoscit̄ xp̄i resurrectio gl̄io-
sa ad vitā immortalē ⁊c.

Secundo declaratur eadem

cōclusio testimonio legis ap̄lice. Scien
dum ꝙ resurrectio xp̄i declarat̄ q̄druplicit er
Primo btūs petrus.i. ep̄la cano.i.ca. dic̄ sic.
Nō corruptibilibus auro vel argēto redēpti
estis de vana vestra cōuersatione pr̄ne tra-
ditionis sed p̄cioso sanguine agni incōtami
nati ⁊ immaculati iesu xp̄i p̄cogniti quidē
ante cōstōnem mūdi. manifestati autē in
nouissimis t̄pibus ꝓpter vos qui per ipsum
fideles estis in dn̄o qui suscitauit eū a mor-
tuis ⁊ dedit ei gl̄iam sempiternā vt fides ve
stra et spes esset in dn̄o ꝑ resurrectionē iesu
xp̄i qui est in dextera dei: deglutiēs mortē:
vt vite eterne heredes efficeremur ⁊c. Scd̄o
beatus paulus.i. corin.xv. dicit sic. Tradidi
eñi vobis in p̄mis quod et accepi. qm̄ xp̄us
mortuus est ꝓ p̄ctis nr̄is ſḿ scripturas ⁊
qm̄ sepultus est ⁊ qm̄ surrexit tertia die ſḿ
scripturas. qm̄ quidē ꝑ hoīem mors ⁊ ꝑ ho-
minē resurrectio mortuorū. Et sicut in adā
oēs moriunt̄: ita ⁊ i xp̄o oēs viuificabūt̄ ⁊c.
Tertio btūs iacobꝰ ep̄la cano.ca.ij. dicit sic.
Abraham pr̄ vr̄ nōne ex opibus iustificatꝰ
est: offerens ysaac filiū suū sup altare. vides
qm̄ fides cooperabat̄ opibus illius ⁊ fides
ex opibus cōsummata est ⁊ impleta est scri
ptura dicēs. Credidit abrahā deo ⁊ reputa-
tum est illi ad iustitiā ⁊ amicus dei appella
tus est hec ille. Duo eñi valde opposita erāt
in mēte abrahe.s. ꝓmissio ꝙ ex semie ysaac
debebat nasci xp̄us ⁊ ꝙ abrahā ante imple
tam ꝓmissionē occideret ysaac filiū suū. vtri
horum satisfaceret: hesitabat. sed cū sic lucta
retur deliberauit immolare ysaac. credēs et
sperās ꝙ post immolationē suscitaret filiū
suum. ⁊ adimpleret̄ ꝓmissio de semine bene
dicto. vnde fuit p̄mus qui credidit resurre-
ctionē xp̄i. Quarto btūs ioh̄. apoc̄.v. dic̄ sic.
Et vidi ⁊ ecce in medio throni ⁊ q̄tuor aīali
um ⁊ in medio seniorū agnū stantē q̄si occi-
sū ⁊ cātabāt canticū nouū dicētes: dignus
es dn̄e deus accipe librū et soluere signacl̄a
eius. qm̄ occisus es ⁊ redemisti nos deo i sā
guine tuo ex oī tribu ⁊ lingua ⁊ pp̄lo ⁊ natō
ne ⁊ fecisti nos deo nr̄o regnū. Et audiui vo
cem angelorū dicētiū. dignus est agnus qui
occisus est.s. in passione accipe v̄tutē ⁊ diui
nitatem ⁊ sapiam ⁊ fortitudinē ⁊ honorē et
gl̄iam ⁊ bn̄dictionē.s. ⁊ gl̄iosam resurrectio
nē. Et sic p3 q̄ꝫ ꝯgrua fuit resurrectio xp̄i ad
salutē generis humani.

Tertio declarat̄ eadem

cōclusio testimonio legis canonice. Sciēdū
ꝙ resurrectio xp̄i fuit ad magnā gl̄iam xp̄ia
norū quadruplr̄. Primo ex ꝓbatōne que fit
septē modis. Primo ꝑ testes. dubiū eñi ꝓba
ri potest ꝑ testes. Extra de ꝓ. signi. ca. forus
sic resurrectio christi ꝓbata ē testimonio an-
gelorū qui mētiri nō p̄nt ⁊ testimonio ap̄lo
rum. de q̄bus d̄r. actuū i. Eritis mihi testes
in omni iudea ⁊ hierusalē ⁊ samaria ⁊ vsqꝫ

ad vltimũ terre.xi.q.iij.ca.estimãt.i fine. nã
vtute magna reddebãt apl'i testimoniũ re-
surrectõnis iesu christi. Scdo p scripturã. sic
resurrectio christi pbata est p sacrã scripturã
Luce vl. Incipiẽs a moyse ⁊ oĩbus pphetis
intpretabat illis in oĩbus scripturis que de
ipso erant. tũc aperuit illis sensum vt intelli
gerẽt scripturas dixitq; eis. qm̃ sic scriptum
est ⁊ sic oportebat christũ pati ⁊ resurgere a
mortuis die tertia et predicari in noĩe eius
pniam ⁊ remissionẽ pctõrũ in om̃s gentes.
Tertio p famã iiij.q.iij.§. Item. Sic resurre
ctio xpi pbat p publicã famã. Quarto p p̃-
sumptionẽ.ex̃.de presumpt.ca. puenit. Sic
resurrectio christi presumit. qz in sepulchro
nihil inuẽtũ est nisi lintheamina ⁊ sudariuz.
Joh.xx. Quĩto p instrumẽtũ notarij.xv q.
iij.ca.põt. Et ex̃. de fide instru.ca.ij. Sic resur
rectõ christi pbat p iohãnẽ euãgelistã nota
riũ dei qui scripsit hoc.i.ioh i. Qd audiuim⁹
⁊ quod vidimus oculis nr̃is ⁊ man⁹ nr̃e cõ
tractauerũt de vbo vite: testamur ⁊ annũtia
mus vobis vitã eternã. Aduocatũ hẽmus
apud prm iesum christũ iustũ ⁊ ipse est ppi
ciatio p pctis nr̃is. Sexto p aspectũ corpis
xxvij. q.i. nec aliq̃ sicut magdalena cui chri-
stus post resurrectionẽ apparẽs dixit. Noli
me tangere. Joh.vl. pbauit resurrectionem
christi. Etiã mulieres qb⁹ christus occurrẽs
ait. Auete Tũc accesserũt ⁊ tenuerũt pedes
eius. Ibidẽ. Silr apl'i qui dixerũt thome. vi
dimus dñm. Thomas etiã qui misit manũ
in latus christi ⁊ tetigit loca clauorũ. ioh vl.
Septimo p rei euidentiã qz est ita notoriuz
q nulla tergiuersatõe celari põt.ij.q i.c.ma-
nifesta. extra de cohabi.ca.vr̃a.⁊ ca.seq. Sic
resurrectio fuit pbata p illos duos discipl'os
quib⁹ xp̃s appuit in forma pegrini q̃ cogno
uerũt eum in fractõe panis. Et p discipl'os
qbus xp̃s dixit. pueri habet aliq̃d qd mãdu
cet. Joh vl. Scdo ex argumẽtatõne. vt de
cõse. dist ij.ca. Reuera. ex̃. de cele. missarũ.c.
in quadã. sic xp̃s pbauit resurrectionẽ suam
Actuũ.i. Quibus p̃buit scipm viuũ in mul
tis argumẽtis p dies quadraginta apparẽs
eis et loquẽs de regno dei. Unde ioh ij. dr.
dixit iesus iudeis. Soluite templũ hoc ⁊ in
tribus diebus excitabo illud. dixerũt g̃ iudei
Quadraginta ⁊ sex annis edificatũ est tem
plum hoc ⁊ tu in tribus dieb⁹ excitabis illd.
Ille autẽ dicebat de templo corpis sui. Cuz
g̃ resurrexisset a mortuis: recordati sũt disci
puli eius qz hoc dicebat de corpe suo. et cre-
diderũt scripture ⁊ smoni quẽ dixit iesus. h
ibi. Fuit em̃ reedificatũ tẽplũ corpis xpi ad
gl'iam immortalitat.xlvi. horis. qz xp̃us ia-
cuit in sepulchro.xl.horis: ⁊ ab hora p̃ntatõ
nis xpi pilato vsq; ad mortẽ ipius fluxerũt
sex hore. qz hora nona dñs iesus expirauit.
vt dr math.xvij. Tertio ex cõfutatiõe. sicut
em̃ dicũt xp̃iani xp̃m resurrexisse. sic infide-
les dicũt ipm nõ resurrexisse. negatiua autẽ
nõ põt pbari directe. ex̃ de electõibus. ca. bo
ne memorie. qz licz sm iura ciuilia negatiua
possit pbari in actu psonali q̃ nõ põt fieri p
pcuratorẽ. vt. ff. de itinere actuq; puato. l ij.
vbi habet q pbari põt q aliqs nõ fecit sui-
turẽ pbãdo q fuit ibi tota die ⁊ nõ vidit euz
ibi sicut etiã pbat q aliqs nõ dixerit missam
tali die vel loco. qz cõtinue fuit cũ eo i mari
vel in alio loco vbi nulla missa fuit. Sed de
facto quod põt fieri p pcuratorẽ negatiua p
bari nõ põt. qz si pbet me debitũ nõ soluisse
creditori tali die p hoc q cõtinue fuit mecuz
vel p hoc q fui in tali loco ppter qd psonali
ter nõ potui soluere nihil pbat. qz pcurator
me⁹ hoc facere potuit. Recte g̃ sicut vbi ali
quid põt fieri multis modis si factuz neget
et pbet negatiua q̃ negat vnũ modũ tm̃ ni-
hil pbat sicut pz p p̃fatã solutionem debiti.
Sic quia resurrectio xpi potuit ita bene cõ-
tigisse vigilãtibus queadmodũ dormiẽtib⁹
aut ecõuerso. lz ergo possint sufficiẽter pba-
re q nõ surrexit dũ ipsi vigilauerũt. tñ p hoc
nõ pbant q discipuli furati fuerint ipm duz
dormieret nec q nõ surrexit ipsis dormiẽtib⁹
hanc negatiuã impossibile est pbare. Qz vo
fuerunt veraces dicẽdo q dormierũt ⁊ tunc
fuit verum quod dixerũt ⁊ sic nescierunt q̃d
circa eos agebatur. an. s. surrexit vel an disci
puli ipm furati fuerint. ergo si fuerũt testes
fideles in testificatõe pprij status scz dicen-
do q dormierũt nõ potuerũt esse veraces p
illo tempore phibẽdo testimoniũ de facto a
lieno. Sicut nemo dormiẽs potest testifica
ri de eo q circa eum agit. Unde testimoniũ
infideliũz nõ valet cõtra fideles. ij q. vij. ca.
nõ potest. Et. iij. q. v. ca. scriptos. ⁊ sic testio
nia militũ custodientiũ sepulchrũ xpi cõtra
eius resurrectõnẽ nõ sunt cõueniẽtia. Quar
to ex restitutõne. Nam in resurrectõe a mor
te ad vitam: homo restituet in integrũ quia
cum p̃nceps terrenus in integrũ restituit. in
famiã tollit. xij q. iij in fine. Qz q̃ plene resti
tuit ac libere in p̃stinũ statum reponit. ex̃ de
vsuris. ca. vl. ⁊ nõ solũ his q̃ nũc sũt s etiam

his qui nascituri sunt ꝑ rõnem legis.ff.de re
bus dubijs.l.vtruȝ possumus.vbi habet ꝙ
qui facit heredē suum hoīem iam natum et
alium nasciturū si plures ei filij vel filie post
ea nascant de vxore sua que tūc est ꝑgnans
quilibet habebit partem suā. qꝛ possibile est
ꝙ mulier vna vice plures filios pariat.sicut
vna mulier vno partu septem liberos enixa
est. Sicut aūt talis hereditas debet diuidi ī
ter natum ⁊ nasciturū:sic celū dabit nō solū
his quibus xp̄s dixit.Ego dispono vobis re
gnum vt edatis ⁊ bibatis sup mensam meā
sed etiam cuicūqꝫ postea nascituro.ps̄.Pro
pr̄ibus tuis nati sunt tibi filij cōstitues eos
ꝑncipes sup oēm terrā.Et.C.de cōmissaria
libertate.l.cū inter veteres.vbi habet ꝙ ho-
mo potest dare libertatē nō solum nato sed
etiā nascituro.Et si dn̄s fecerit fetum liberū
qui est in vētre matris ancille si plures pari
at vna vice om̄s sunt liberi: lȝ mentionē nō
fecerit nisi de vno:matre ī seruitute remanē
te ⁊ sic liber pōt nasci de nō libera.sic deꝰ mlꝭ
tis natis de iudaismo ⁊ paganismo:dedit li
bertatē grē ⁊ glīe filiorū dei. sinagoga ⁊ gē-
tilitate in ꝟuitute remanētibus.Hoc aūt fu-
it in resurrectōe iesu xp̄i.

Quarto declaratur eadē

cōclusio testimonio legis ecclīastice ⁊ hoc q̄
druplr̄. Primo btūs greg.li.xiiij.moral.dic̄
sic.Redemptor nr̄ suscepit mortē ne mori ti
meremus. oñdit resurrectionē vt nos posse
resurgere ꝯfidamus,hec ille. Scd̄o beatus
hiero.in epl̄a ad heliodoruȝ dicit sic. Cerne
manus iudee quas fixeras.Cerne latus ro-
mane quod foderas.videte corpus an idem
sit quod dicebatis clam nocte tulisse discipu
los.hec ille. Tertio btūs Ambro.in episto
la de misterio pasce dic̄ sic.Hec est dies quā
fecit dn̄s.quis inquit dies? Nempe ille qui
tribuit viuēdi ꝑncipiū.lucis exordiū. auctor
luminis ipse dn̄s iesus xp̄s q̄ de semetipso
ait.Ego sum inq̄t dies qui ꝑ diem ambulat
nō offendit.Est eñ pasca vere anni ꝑncipi-
um.ꝑmi mensis exordiū.nouella germinum
reparatio,ac tetre hiemis nocte discussa.pri
mi veris restituta iocūditas.hec ille. Quar
to btūs aug.in ꝟmone de pasca dicit sic. In
hac die petōr de indulgētia desperare nō de
bet.si eñ latro paradisum meruit:cur nō me
reatur veniā xp̄ianus? Et si illi dn̄s dū cru-
cifigit miseret: multomagis huic miserebit
cū resurgit. Nam si passionis humilitas deū

prestitit confitēti resurrectōis gloria quātū
tribuet depcanti? Largior eñ solet esse ad
ꝑstandū victoria ꝙ addita captiuitas.h̄ ille
Et sic patet glīa xp̄i resurgētis ⁊c.Quia vo
tota ista quadragesima cū xp̄o abstinuimꝰ
et ieiunauimꝰ ne mercedē nr̄i laboris amit-
tamus.videamus quadraginta triumphos
quos xp̄s in sua resurrectōe habuit.vt sic cū
illo pariter gaudeamus. Primus triūphus
fuit vnionis. Nam in morte xp̄i fuit sepatio
carnis ab anima ꝑpter quā nō poterat dici
homo.qꝛ ad hoc ꝙ aliquis sit homo requiri-
tur ꝙ habeat corpus ⁊ aīam intellectiuā silꝭ
coniūcta.vnde athanasius dicit.Maledictꝰ
oīs qui totū hoīem quē assumpsit dei filius
denuo assūptū vel liberatū tertia die a mor
tuis resurrexisse nō confitet ⁊c. vbi nō vult
ꝙ totus homo denuo sit assumptus a xp̄o.i.
om̄s partes eius quasi vbum dei ptes natu
re humane deposuerit ad mortē,sed ꝙ itera
to totalitas humane nature assumpte sit ī re
surrectōe reintegrata ꝑ iteratā vnionē aīe ⁊
corpis. Sicut ergo vbum dei suscepit animā
⁊ carnē vnitā in incarnatōe ꝑ quā susceptio
nem fecit deum hoīem ⁊ hoīem deum quod
erat dignitatis in xp̄o. in morte aūt xp̄s nō
fuit homo.qꝛ lȝ nō cessauerit illa susceptio ꝑ
separationē vbi ab aīa vel a carne: cessauit
tñ vnio carnis ⁊ aīe.vt igit homo restituere
tur integraliter ad ꝑstinā dignitatē ꝯueniēs
fuit xp̄m resurgere ⁊ illa reunire. Scd̄s tri-
umphus fuit ꝯsecratōis. nam eē sacerdotem
ꝯuenit cū xp̄o.nō ꝟm ꝙ deus sed ꝟm ꝙ hō
Duo sunt officia sacerdotis. Primū est esse
mediatorē inter deū ⁊ pplm̄ inquātū.s.diui-
na pplo tradit.vñ sacerdos dr̄ q̄si sacra dās
malac.ij.Legē req̄rēt ex ore dei.s.sacerdotes
Scd̄m est ꝑces ppli deo offerre ⁊ ꝑ peccatis
eorū aliqualiter satisfacere.heb.v.Oīs pon
tifex ex hoībus assumptus ꝑ hoībus consti
tuit in his que sunt ad deū vt offerat dona
⁊ sacrificia ꝑ pctīs.hec duo maxime ꝯuenie
bant xp̄o. Primo eñ ꝑ ip̄m diuina dōa sūt
hoībus collata.ij.petri.i.ꝑ quē.s.xp̄m maxīa
⁊ ꝑciosa nobis ꝑmissa donauit vt ꝑ h̄ effici-
amini diuine cōsortes nature.Scd̄o huma-
nū genꝰ deo recōciliauit.col.i.In xp̄o com-
placuit oēm plenitudinē inhabitare ⁊ ꝑ eum
recōciliare oīa. Licet aūt esse sacerdotē ꝯue
niat homini rōne aīe in q̄ est ordīs caracter
ꝑ quē hō nō ꝑdit ordinē sacerdotalē ⁊ mlꝭto
minꝰ xp̄s ī morte sua q̄ ē totiꝰ sacerdotij ori
go.tñ iteglr̄ ⁊ ꝯplete ñ fuit tūc sacerdos cū

nō esset hō, ideo cōueniēs fuit xp̄m resurge
re vt integraliter et perfecte esset sacerdos,
Heb. iiij. Habem⁹ pontificē q̄ penetrauit ce
los: iesū xp̄m filiū dei, s̄ nisi resurrexisset nō
penetrasset celos, de q̄ in ps̄. d̄r. Tu es sacer
dos ineternū ꝛc. Terti⁹ triūph⁹ fuit libera
tiōis. Nā licet vnū oppositoꝝ nō ducat p se
ad aliud: qn̄qꝫ tn̄ p accidēs ꝯtingit. sic frigi
dū qn̄qꝫ per accidēs calefacit. ꝛ sic xp̄s per
morte suā nos ꝑduxit ad vitā: q꞉ sua morte
nostrā mortē destruxit.. sic ille q̄ penā p alio
sustinet: remouet penā ei⁹. sic xp̄s moriēdo
ꝓ nobis: nos a timore mortꝫ eripuit. Heb.
ij. Cōicauit carni ꝛ sanguini vt p mortē de-
strueret eū q̄ mortꝫ habebat impiū ꝛ libera-
ret eos q̄ timore mortꝫ p totā vitā obnoxij
erāt ſuituti: s̄ nisi resurrexisset nō liberasset
gen⁹ humanū a timore mortꝫ. q꞉ ipse fuisset
astrict⁹ vinculis mortis. ps̄. Estimat⁹ sū cū
descendētib⁹ in lacū: fact⁹ sum sic hō sine ad-
iutorio int̄ mortuos liber. iō fuit cōueniens
xp̄m resurgere. Joh. x. Ego veni scꝫ a mor-
te ad vitā p resurrectionē: vt hoīes vitā ha-
beāt scꝫ grē ꝛ abūdāti⁹ habeant scꝫ glīe ꝛc.
Quart⁹ triūph⁹ fuit exaltatiōis. Nā meri-
tū importat quādā eq̄litatē iusticie Unde
apl's dicit. Ei q̄ opat̄ merces imputat̄ ſm
d̄bitū Cū āt aliq̄s ex sua iniusta volūtate sibi
attribuit pl⁹ q̄ꝫ debeat̄ ei: iustū ē vt diminua
tur etiā q̄ꝫtū ad id q̄ꝺ sibi debet̄. sic cū furat̄
q̄s vnā ouē reddet q̄tuor. vt d̄r Exo. xxij. Et
hoc d̄r mereri in q̄ꝫtū per hoc punit̄ ei⁹ iniq̄
volūtas. Ita etiā cū aliq̄s sibi ex iusta volū
lūtate subtrahit q̄ꝺ debebat hr̄e meret̄ vt si-
bi aliq̄d ampli⁹ supaddat̄ q̄si merces iuste
volūtatis. Et inde ē q̄ꝺ sic d̄r Lu. xviij. q̄ se
hūiliat exaltabit̄. xp̄s aūt in sua passione se
hūiliauit infra suā dignitatē q̄ꝫtū ad passio
nē ꝛ mortē cui⁹ debitor nō erat. ꝛ iō p suam
passionē meruit exaltari q̄ꝫtū ad gloriosaꝫ
resurrectionē. ps̄. Tu cognouisti sessionem
meā. i. hūilitatē mee passiōis ꝛ resurrectio-
nē meā. In passiōe nāqꝫ meruit suā exalta-
tionē p modū cuiusdā recōpēsatiōis ex pte
corpis. Iustū em̄ erat vt corp⁹ q̄ꝺ fuerat ex
charitate passiōi subiectū: accipet in gloria
recōpēsationē. vn̄ an̄ passionē glīa aīe xp̄i
nō redūdabat ad corp⁹ ei⁹ quadā dispensa-
tione: vt corp⁹ hr̄et glīam honorabili⁹ si eaꝫ
per passionē meruisset. Quint⁹ triūph⁹ fuit
adoratiōis. nā xp̄s in passiōe sustinuit con
fusionē ꝛ obprobria. ps̄. Lūbi mei impleti
sūt illusionib⁹. Et q̄ inq̄rebāt mala mihi lo-
cuti sūt vanitates ꝛ dolos to. die me. ꝛ iō
ꝯueniēs fuit vt manifestaret̄ dīnitas ipsi⁹.
Esa. lij. Exaltabit̄ ꝛ eleuabitur ꝛ sublimis
erit valde. sic obstupuerūt sup eū multi: sic
inglori⁹ erit int̄ hoīes aspect⁹ ei⁹. Et phi. ij.
Fact⁹ ē obediēs vsqꝫ ad mor. m. a. c. ꝓpter
q̄ꝺ ꝛ de⁹ exaltauit illū ꝛ donauit illi nomen
q̄ꝺ est sup oē nomē: vt in noīe iesu oē genu
flectat̄. vt scꝫ ab oīb⁹ noīet̄ de⁹ ꝛ oēs sibi re-
uerētiā exhibeāt sic deo. Hoc em̄ nomē ih̄s
nō adorat̄ adoratiōe latrie s̄ ꝑsona q̄ signi
ficat̄ hoc noīe q̄ est v̄bū incarnatū. sic ado-
rare vestē regis: est adorare regē vestitum.
Per hoc nomē iesus duo possum⁹ intellige-
re scꝫ ꝑsonā cui honor exhibet̄. cū g̊ in xp̄o
sit vna tm̄ persona: dīne ꝛ hūane nature: iō
vn⁹ honor sibi exhibet̄ ꝛ rōne hui⁹ genufle-
ctim⁹ ad hoc nomē iesus. Secundo p hoc
nomē possum⁹ intelligere cām honoris: q̄a
est nomē hūanitatis ꝑfecte oī mūere grār̄ū
ꝛ sic hoc nomē adorat̄ adoratione dulie sic
hūanitas xp̄i. Sext⁹ triūph⁹ fuit supatio-
nis. Nā xp̄s vna sua morte scꝫ corpali que
fuit lux ꝓpter iusticiam duas nr̄as mortes
destruxit scꝫ corpis. q꞉ resurgēdo a mortuis
v̄tutē sue dīnitatis oñdit qua mortē supe-
rauit ꝛ nobis spem resurgēdi dedit. Job. x.
Scio ꝙ redēptor me⁹ viuit ꝛ in nouissimo
die de terra resurrectur⁹ sum ꝛc. Destruxit
etiā mortē aīe nostre. q꞉ corpaliter morien-
do silitudini pctī. i. penalitati daret nobis
exēplū moriēdi spūaliter pctō. Rom. vi. ꝙ
em̄ mortu⁹ est pctō mortu⁹ ē semel. q̄ꝺ autē
viuit viuit deo. ita ꝛ vos existīate vos mor
tuos q̄dē esse pctō: viuētes aūt deo. Iō vna
die integra ꝛ duab⁹ noctib⁹ fuit in morte vt
dicit Aug. iiij. de trini. Xp̄s em̄ nulla neces
sitate mortis tenebat̄ astrictus: s̄ erat inter
mortuos liber. Un̄ aliq̄ꝫdiu in morte māsit
nō quasi detēt⁹: s̄ ꝓpria volūtate q̄ꝫdiu iudi
cauit hoc esse necessariūꝫ ad instructionē fi-
dei nr̄e. Math. xx. Et tertia die resurget ꝛc.
Septim⁹ triūph⁹ fuit illumīatiōis. Nā sic
p̄mi dies ꝓpter futurū hoīs lapsum a luce
in noctē: ita isti ꝓpter hoīs reparationeꝫ a
tenebris ad lucē cōputāt̄. Un̄ xp̄s resurre-
xit circa diluculū illuscescēte iā die ad signā-
dū ꝙ de⁹ qui dixit de tenebris lumen clare
scere p grām noui testamēti ꝛ ꝑticipationē
resurrectionis xp̄i: audirem⁹. Fuistis aliq̄n
tenebre. nunc aūt lux in dn̄o. vt dicit Aug.
iiij. de trini. ꝛ ps̄. Nox illumīatio mea in de-
litijs meis. Et nox sicut dies illumīabit̄ si-

8 cut tc.ciꝰ ita ⁊ lumē eius. Octauꝰ triūphꝰ
fuit glorificatiōis. Nā per resurrectionē xp̄i
tertiū tēpꝰ incipiebat. Primū fuit añ legem
ab adā vsq̄ʒ ad moysen. Secūdū fuit sub le
ge a moyse vsq̄ʒ ad xp̄m. Tertiū fuit gr̄e a
xp̄o vsq̄ʒ ad finē mūdi. Incipit etiaʒ in xp̄i
resurrectione tertiꝰ status scoꝝ. Primꝰ em̄
fuit sub figuris veteris legis. Secūdꝰ fuit
sub veritate fidei. Tertiꝰ erit in eternitate
glorie: quaʒ xp̄s resurgēdo inchoauit. Nā p
resurrectionē suā nos ad lucē glorie induce
bat. sicut mortuꝰ est aduesperascēte die ⁊ re
cedēte in tenebras: ad ostendēdū q̄ p suaʒ
mortē destrueret tenebras culpe ⁊ pene. ⁊ sic
9 nos purgatos luce gl̄ie illustraret. Nonus
triūphꝰ fuit reassūptionis. Nā p mortē xp̄i
nō fuit sepata diuinitas nec ab aīa nec a car
ne ipsiꝰ. Pōt igit̄ tā aīa xp̄i mortui q̄ʒ eius
caro cōsiderari dupliciter. Uno mō rōne di
uinitat̄. Alio mō rōne ipsiꝰ nature. Sm̄ ergo
v̄tutē diuinitatis vnite ⁊ corpꝰ resūpsit aīam
quā deposuerat ⁊ aīa resumpsit corpꝰ. Uñ
xp̄s Joh̄.x. dicit. Nemo tollit aīam meaʒ a
me: s̄ ego pono eā ⁊ iterū sumo eam. Et .ij.
Coꝝ. vlt̄. dr̄. q̄ si xp̄s crucifixus est ex infir
mitate nostra: s̄ viuit ⁊c̄. si aūt cōsideremus
corpꝰ ⁊ aīam xp̄i mortui sm̄ v̄tuteʒ nature
create: sic nō potuerūt sibijnuicē reuniri: sʒ
oportuit xp̄m a deo resuscitari sm̄ q̄ ipse in
quātū hō orando petijt a patre vt dicit ps̄.
Tu aūt domine miserere mei ⁊ suscita me.
Unde ex humilitate passiōis meruit gloriā
10 resurrectionis ⁊c̄. Decimus triūphus fuit
verificationis. Naʒ vt damascenus lib. iiij.
dicit. Resurgere dicit̄ qd̄ cecidit inquantuʒ
scʒ fuit ab eo aīa sepata que erat eiꝰ forma
lis pfectio. vñ oportuit ad hoc q̄ esset vera
resurrectio vt idem corpꝰ xp̄i iterato eidem
aīe vniret̄. Et q2 veritas corporis est ex for
ma. ideo corpꝰ xp̄i post resurrectionē ⁊ verū
corpꝰ fuit ⁊ eiusdē nature cuiꝰ erat priꝰ. Lu.
vlti. Uidete manꝰ meas ⁊ pedes meos q̄a
egoipse sum si aūt eius corpꝰ fuisset fanta
sticū nō fuisset vera resurrectio sʒ apparēs.
11 Undecimus triūphus fuit penetrationis
Nā corpꝰ xp̄i post resurrectionē nō ex mira
culo s̄ ex cōditiōe glorie ad discipulos clau
sis ianuis introiuit ⁊ priꝰ et tumulo intact̄
signaculis exiuit. Nō em̄ ex natura corporis
sʒ potiꝰ ex virtute diuinitatis vnite illud cor
pus ad discipulos licet verū est ianuis clau
sis introiuit. vnde Aug̃ in quodā sermōe
paschali dicit sic. Quidā sic disputāt. si cor
pus erat si hoc surrexit de sepulchro qd̄ pe
pendit in ligno quō per ostia clausa intra
re potuit: ⁊ respōdet si cōprehendas modū
nō est miraculū. vbi deficit ratio: ibi est fidei
edificatio. Et super Johem dicit. Sic moli
corporis vbi diuinitas erat ostia clausa non
obstiterūt. Ille quippe eis nō apertis intra
re potuit quo nascēte v̄ginitas matris in
uiolata pmāsit. ⁊ Greg̃. in omelijs de octa
ua pasche dicit sic. Quō post resurrectioneʒ
corpꝰ dn̄icū verū fuit: qd̄ clausis ianuis ad
discipulos ingredi potuit: Sciendū nobis
est q̄ diuina operatio si ratione cōprehendit̄
nō est admirabilis. nec fides habet meritū.
cui hūana ratio prebet experimētū. sed hec
ipsa redemptoris nostri opa que ex semet
ipsis cōprehendi nequeūt ex alia eiꝰ opera
tione pensandi sunt. vt rebꝰ mirabilibus fi
dem pbeant facta mirabiliora. Illud enim
corpꝰ dn̄i intrauit ad discipulos ianuis clau
sis qd̄ ad humanos oculos p natiuitatem
suā clauso exiuit vtero v̄ginis. q̄d ergo mi
rum si ianuis clausis post resurrectionem
suā ineternū iam victurꝰ intrauit qui mori
turus veniēs nō aperto vtero v̄ginis exiuit
Hec ille. Duodecimus triumphus fuit do 12
tationis. Nā xp̄s resurrexit ad īmortalem.
glorie vitā. hec aūt est dispositio corpis glo
riosi vt spūale sit. i. spiritui subiectū. vt apl̄s
dicit. i. Coꝝ. xv. Ad hoc aūt q̄ corpꝰ sit om
nino spiritui subiectuʒ requirit̄ q̄ oīs actio
corporis subdat̄ voluntati spūs. q̄ aūt ali
quid videat̄ fit per actionē visibilis in visuʒ
vt dicit̄. ij. de aīa. Et ideo quicūq̄ʒ habet cor
pus glorificatū: in potestate sua habet vide
ri ⁊ nō videri. hoc tm̄ xp̄s habuit nō solū ex
cōditione corpis gloriosi: sed etiā ex v̄tute
diuinitatis per quā fieri pōt vt etiaʒ corpora
nō gloriosa miraculose nō videant̄. Sicut
pstitū fuit miraculose beato bartholomeo
vt si vellet videret̄: nō aūt videret̄ si nō vel
let. Sic etiam xp̄us ab oculis discipulorū ⁊
mulieruʒ aliqñ euanuit nō q̄ corrumperet̄
aut dissolueret̄ in aliqua inuisibilia: sʒ quia
sua volūtate desijt ab eis videri vel eo pre
sente vel etiam eo absente per dotem agili
tatis. Luce vlti. Et ipse euanuit ab oculis
eorū. Tertiusdecimꝰ triūphus fuit clarifi 13
cationis. Nam vt seuerianus dicit in smo
ne paschali. Nemo putet christū sua resurre
ctione sui vultus effigiem cōmutasse, quod
est intelligendū quantū ad lineamenta mē
broꝝ. quia nihil inordinatū ⁊ deforme fue

rat in corpore xp̄i per spiritū sanctū cōcepto qd̄ in resurrectiōe corrigendū esset. accepit tn̄ in resurrectione gloriā ⁊ dotē claritatis. vnde ibidē subdit. Sꝫ mutatꝰ effigies dum efficitꝰ ex mortali imortale. vt hoc sit acquisiuisse vultꝰ gloriā: nō vultus substātiā perdidisse. nec tn̄ discipulis in spē gloriosa apparuit. sed sicut in ptāte eiꝰ erat vt corpꝰ suum videretꝰ vel nō videretꝰ: sic in ptāte eiꝰ erat vt ex eius aspectu formaretꝰ in oculis intuētiū vel forma gloriosa vel non gloriosa. aut etiam cōmixta vel qualitercūqꝫ se habens. Modica tamē differētia sufficit ad hoc ꝙ aliquis videatur in aliena effigie apparere.

Quartusdecimꝰ triūphꝰ fuit incorruptionis. Nam licet corpus xp̄i fuerit palpabile. Luce. vlti. Palpate ⁊ videte. qꝛ spūs carnē ⁊ ossa nō hꝫ sicut me videtis habere. Greg. in omel. dicit. Necesse est corrūpi qd̄ palpatur: ⁊ palpari nō pōt qd̄ nō corrumpitꝰ. non tn̄ corpus xp̄i fuit corruptibile post resurrectionē eius. Corpꝰ em̄ dicitꝰ palpabile: nō solum rōne resistentie: sꝫ etiā ratione sue spissitudinis. Ad rarū aūt ⁊ spissum sequitꝰ graue ⁊ leue. calidū ⁊ frigidū ⁊ alia hm̄ōi cōtraria que sunt pn̄cipia corruptionis corporuꝫ elemētariū. vnde corpꝰ qd̄ est palpabile humano tactu: est naturalitꝰ corruptibile. si aūt sit aliqd̄ corpꝰ resistēs tactui qd̄ nō sit dispositū fm̄ p̄dictas qualitates que sunt ꝓpria obiecta tactꝰ humani sicut est corpus celeste tūc tale corpꝰ nō pōt dici palpabile. Corpꝰ autē xp̄i post resurrectionē fuit vere cōpositū ex elemētis: habens in se tangibiles qualitates fm̄ ꝙ requirit natura corporis hūani: ⁊ ideo naturalitꝰ erat palpabile. et fuisset naturalitꝰ corruptibile si nihil aliud habuisset supra corpis hūani naturā. habuit autē aliqd aliud qd̄ ipsū incorruptibile reddidit nō quidē naturā celestis corpis: sed gloriaꝫ redundantē ab anima btā. vn̄ Aug. in ep̄la ad dyoscoꝝ dicit. Tā potēti natura deꝰ fecit aīam vt ex eiꝰ plenissima btītudine redūdet in corpꝰ plenitudo sanitatis. i. incorruptiōis vigor. ⁊ Greg. dicit. Ibi ostenditꝰ corpꝰ xp̄i post resurrectionē eiusdē fuisse nature: sꝫ alterius glorie. hāc incorruptionē habuit corpus xp̄i non ante sed post resurrectionem.

Quītusdecimꝰ triūphꝰ fuit corroborationis. Naꝫ vt Aug. xxij. de ciui. dei dicit. Saluator noster post resurrectionē. iam qdē in spūali carne sꝫ tn̄ vera: cibū ⁊ potū cū discipulis sumpsit nō alimentoꝝ indigētia: sꝫ ea qua hoc poterat ptāte. Et beda sup luc. dicit Aliter absorbet aquā terra sitiēs. alitꝰ solis radiꝰ calens. illa indigētia: iste potētia. xp̄s ergo māducauit post resurrectionē: non q̄si cibo indigens: sꝫ vt hoc mō naturā corpis astrueret. sicut em̄ āgeli frequēter ī effigie hūana se hoībꝰ ostenderūt ⁊ cū eis loq̄bātꝰ ⁊ cōuersabātꝰ ⁊ cū eis comedebāt ac si veri hoīes fuissent. Geñ. xviij. de angelis quos abrahā hospitio accepit. ⁊ de angelo thobie qui eū duxit ⁊ reduxit. Thob. xij. sic christus post resurrectionē: verū hoīem se discipulis demōstrauit ⁊ cū eis māducauit: tn̄ xp̄us aliter māducauit: et aliter angeli. qꝛ em̄ corpa ab angelis assūpta nō erāt corpa viua nec animata: nō erat vera comestio licꝫ esset vera cibi attritio ⁊ traiectio in interiorē ptem corpis assūpti. vn̄ ⁊ angelꝰ dixit. Thobie. xij Videbar quidē vobiscū māducare ⁊ bibere sꝫ ego cibo ⁊ potu inuisibili vtor: sꝫ qꝛ corpꝰ xp̄i vere fuit aīatū: vera fuit eiꝰ cōmestio. Ut em̄ Aug. dicit. xiij. de ci. dei. nō ptās sed egestas edēdi: corpibꝰ resurgētiū auferetur Et beda dic. ꝙ xp̄s māducauit ptāte n̄ egestate.

Sextusdecimꝰ triūphꝰ fuit reintegrationis. Nā corpꝰ xp̄i in resurrectiōe fuit eiusdē nature: sꝫ alteriꝰ glīe. vn̄ q̄cq̄d ad naturā corpis hūani ptinet totuꝫ fuit in corpe xp̄i resurgētis. Ad naturā aūt hūani corpis ptinēt carnes ossa sanguis ⁊ alia membra. ⁊ iō ista oīa in corpe xp̄i resurgētis fuerūt ⁊ integraliter absqꝫ oī diminutiōe. alioq̄n nō fuisset pfecta resurrectio: nisi fuisset reintegratū q̄cq̄d per mortē ceciderat. Sic em̄ dn̄s ꝓmisit discipulis dicēs Math. x. vestri aūt capilli. capit̄ oēs nūerati sūt. ⁊ Lu. xxi. dr. Capillus de capite vestro nō pibit. Dicere aūt ꝙ corpꝰ xp̄i carneꝫ ⁊ ossa ⁊ alia hm̄ōi nō habuerit q̄ ad naturā corpis hūani pertinent: ptinet ad errorē euthicij cōstātinopolitane vrbis ep̄i q̄ dicebat ꝙ corpus nr̄m in illa resurrectionis gloria erit impalpabile ⁊ ventis aereqꝫ subtilius: ⁊ ꝙ dn̄s post cōfirmata corda discipuloꝝ palpātiū oē illud qd̄ in eo potuit palpari in subtilitatē aliquā redegit qd̄ est falsum: qꝛ corpꝰ xp̄i post resurrectionē immutatū non fuit. Luce. vlti. Spiritus carneꝫ ⁊ ossa nō habet sicut me videtis habere. Sicut em̄ incōueniēs est vt xp̄s alterius nature corpꝰ in sua cōceptiōe accipet scꝫ celeste queadmoduꝫ valentinꝰ asseruit: multomagis incōueniēs ē ꝙ in resurrectōe alteriꝰ nature corpus reassūpserit: quia in

resurrectiōe reassumpsit corpꝰ ad vitā immortalē: qđ in cōceptiōe acceparat ad vitā mortalē. Decimusseptimꝰ triūphꝰ fuit cōtēꝑatōis Nā in corꝑe xp̄i resurgētis fuerūt .iiij. hūores scȝ fleumia: colera: melācolia ⁊ sanguis q̇bꝰ hūoribꝰ naturā tpare medicine disciplina testaṫ: ita xp̄i resurgētis potētia ab his corruptionē abstulit ne sanitatē corrūperēt. vñ Aug. ad ꝯsentiū. li. de resurrectione carnis dicit. valet dīna potentia de ista visibili atqȝ tractabili natura corpoꝝ: q̇busdaȝ manētibꝰ auferre q̄s voluerit q̄litates vt absit labes scȝ corruptionis. adsit effigies. adsit motio. absit fatigatio. hec ille. Et sic patet.

Decimusoctauꝰ fuit viuificatiōis. Nā totꝰ sanguis xp̄i q̇ fuit in passiōe eiꝰ effusus pro redēptiōe hūani generis: in resurrectiōe ad corpꝰ eiꝰ rediit triplici rōne. Primo qꝛ xp̄s passus ē in ꝑfectissima etate in q̄ maxīe ea q̄ in hoīe inueniūṫ ad veritatē hūane nature ꝑtinere videṫ tanq̄ȝ ad maximā ꝑfectionē adducta. Vñ ex etate xp̄i patiētis: cōueniēs fuit vt sanguis ille effusus in cruce ad corpꝰ rediret in eiꝰ resurrectione. Secūdo ex merito passiōis. Si em̄ scōꝝ martyrū ille ꝑtes in q̇bꝰ passionē ꝓ xp̄o sustinuerunt: quedā ꝓuilegiatū fulgorē in resurrectōe habebūt. vt Aug. dic. xxij. de ci. dei. multomagis sanguis xp̄i quē ꝓ salute hūani generis in cruce effudit ad gl'iosaȝ resurrectionē reparatus est cuȝ fuerit de v̄itate hūane nature. et d̄r sacer ꝭm illud. queȝ sacer cruor perunxit fusus agni corꝑe. Tertio ex ip̄a v̄tute passionis. Sanguis em̄ xp̄i in passiōe hūanuȝ genꝰ sctificauit. Heb. vlt. Jesus vt sanctificaret ꝑ suū sanguinē ppl'm extra portā passus est. Hūanitas aūt xp̄i salutiferā v̄tutē habuit ex virtute v̄bi sibi vniti. vt Damas. dicit. iij. li. Vñ sanguis xp̄i in passione effusus in cruce q̇ maxime fuit hūano generi saluber. fuit dīuitati vnitꝰ. iō oportuit ꝙ in resurrectiōe iungereṫ alijs hūanitatꝭ partibꝰ. Sanguis aūt xp̄i q̇ in q̇busdā ecclesijs vsqȝ hodie reseruaṫ ⁊ oñdiṫ vel fuit sanguis nutrimētalis. i. q̇ ex cibis generaṫ ⁊ nō ꝑtinet ad v̄itatē hūane nature. cū ergo xp̄s ante passionē comederit ⁊ biberit: nihil ꝓhibet in eo fuisse aliquē sanguinē nutrimētaleȝ q̇ ad v̄itatē hūane nature nō ꝑtineret: ⁊ queȝ nō oporteret ad corpꝰ eiꝰ in resurrectiōe redire. vl' etiā sanguis ille reꝭuatꝰ fluxit ex quadā imagine xp̄i ꝑcussa ⁊ hoc miraculose. sanguis auteȝ in cruce xp̄i effusus erat dīuitati vnitꝰ ⁊ ab angelis custoditꝰ ne conculcareṫ pedibꝰ. Decimusnonꝰ triūphꝰ fuit ꝑfectōis Nā xp̄us resurrexit cuȝ eisdē vulneribꝰ q̄ in cruce habuerat: ꝭ illa aꝑtura vulneruȝ licet sit cū quadā solutiōe cōtinuitatꝭ tm̄ totū hoc recōpēsaṫ ꝑ maiorē decorē glorie vt corpus nō sit minꝰ integrū: ꝭ magis ꝑfectuȝ. Unde Beda sup Lucā dicit. ꝙ nō ex impotētia curādi cicatrices ꝭuauit: ꝭ vt in ꝑpetuū victorie sue circūferat triūphuȝ. Nisi em̄ vulnera ꝭuasset nūq̄ȝ corda discipuloꝝ circa fidem sue resurrectiōis cōfirmasset. Naȝ thomas nō solū vidit xp̄m ꝭ etiā vulnera eiꝰ tetigit. Joh. xx. Infer digitū tuū huc. affer manum tuā ⁊ mitte in latꝰ meū. sup q̊ Leo papa dic̄ suffecit sibi ad fidē ꝓpriam vidisse: ꝭ nobis oparꝰ est vt tangeret vulnera q̄ videbat ⁊c̄. Vñ illa vulnera nō ꝑtinent ad corruptionē vel defectū: sȝ ad maiorē cumulum gl'ie inquātuȝ sūt quedā v̄tutis insignia: ⁊ in illis locis vulnerū q̇daȝ spūalis decor apparet. vt Aug. xxij. de ci. dei declarat etiā de vulneribus sctōꝝ martyrū. Vicesimꝰ triūphꝰ fuit cōsolatiōis. Nā circa resurrectionē xp̄i duo erāt discipulis declarāda scȝ ipsa v̄itas resurrectiōis: ⁊ gloria resurgētis. Ad veritatē aūt resurrectiōis manifestādam sufficit ꝙ xp̄s eis pluries apparuit ⁊ cū eis familiariter locutꝰ est ⁊ comedit ⁊ bibit ⁊ se eis palpandū p̄buit. Ad gloriā aūt resurgētis manifestādā noluit cōtinue cōuersari cū eis sic̄ priꝰ fecerat: ne cōsolationeȝ eis daret in hac vita quā de sua corꝑali p̄ntia in alia vita ꝓmisit. Joh. xvi. Iterū videbo vos ⁊ gaudebit cor vestrū ⁊ gaudiuȝ vestrū nemo tollet a vobis. Cōsolatiōes em̄ huiꝰ vite sunt breues ⁊ momētanee ac multꝭ anxietatibus et amaritudinibꝰ resperse. Vicemusprimus triūphꝰ fuit subtractiōis. Dubitaṫ q̇d fuisset meliꝰ discipulis an ꝙ xp̄s cōtinue cōuersareṫ cū eis an ꝙ aliq̄n subtraheret se ab eis Rñdeṫ ꝙ nō debuit cōtinue ꝯuersari cū eis sicut priꝰ fecerat: ne videreṫ ad talē vitā resurrexisse qualē priꝰ habuerat. vñ Lu. vlt. dicit eis. Hec sūt v̄ba q̄ locutꝰ sum ad vos cū adhuc essem vobiscū. tūc q̇dē erat cū eis p̄sentia corꝑali sȝ ante cū eis fuerat nō soluȝ corꝑali p̄sentia: ꝭ etiā ꝑsentia mortalitatis. Vñ Beda supradicta v̄ba exponit dicens: Cū adhuc essem vobiscū. i. cū adhuc essem in carne mortali in qua estis ⁊ vos. tunc q̇dem in eadeȝ carne resuscitatꝰ erat: sed cum illis in eadē mortalitate nō erat. Sic ergo

cōuersatio continua potuisset eos ducere in errorē vt ad similē vitā eū resurrexisse crederent quā pri⁹ habuerat. Incognitū autē est quib⁹ in locis intermedio tpe corporaliter esset cū hoc scriptura nō tradat ⁊ in oī loco sit dñatio ei⁹. Hic xpo sctōꝝ q̄ de limbo exiuerāt semp comitabāt cū eo in cui⁹ fruitione btitudo earū consistebat sicut latroni dictum est, hodie mecū eris in paradiso. nec ē asserendū qꝫ fuerint in paradiso terrestri. qm̄ Apoc. xix. dicit. Exercit⁹ q̄ sunt in celo sequebant eū ⁊c. Vicesimussecūdus triūphus fuit apparitiōis. Nā xps vt veritatez cōfirmaret sue resurrectionis: decies apparuit. Primo marie magdalene peccatrici: sed penitenti. Ista apparitio fuit figurata. Exod. xvi. vbi dicit. Apparuit aūt māna in solitudine minutū ⁊ quasi pilo tonsum in similitudine pluuie sup terraz. i. māna diuine grē apparuit penitēti. minuto in cōtritione tonso in cōfessione. quasi pluuia in satisfactione. Secūdo xps apparuit mulieribus redeūtib⁹ a monumēto cū quib⁹ erat etiam magdalena. Ista apparitio fuit figurata. Geñ. xviij. vbi dr̄. Apparuit aūt dñs abrahe in cōualle mābre sedēti in ostio tabernaculi sui in ipso feruore diei. i. dñs apparet viro iusto existenti in duplici hūilitate scʒ cordis ⁊ corporis q̄ pducit ad perspicuitatē celestis glorie. cōsiderāti ingressum sue natiuitatis et egressum sue mortis cū magna cōpūctione cordis. Tertio dñs apparuit petro. Ista apparitio fuit figurata Jere. xxxi. vbi dicit. dñs apparuit mihi. In charitate ppetua dilexi te: ideo attraxi te miserās rursumqꝫ edificabo te. id ē dñs apparet amare flenti pctā sua cui charitatē infūdit ⁊ reedificat seu renouat ad vitaz glorie. Quarto dñs apparuit duob⁹ discipulis euntibus in emaus. Ista apparitio fuit figurata. Geñ. xxvi. vbi dr̄. Descēdit ysaac bersabee vbi domi⁹ apparuit ei. i. dñs apparet ei qui habꝫ charitatē dei ⁊ pximi. qr̄ charitas est quidā puteus aque viue saliētis in vitā eternam. Quinto dñs apparuit discipulis congregatis: absente thoma cū ianuis clausis Ista apparitio fuit figurata Nūe. xvi. vbi dicitur Moyses ⁊ Aaron fugerūt ad tabernaculū federis qd̄ postqꝫ ingressi sūt opuit nubes tabernaculū ⁊ apparuit gloria dñi. i. dominus apparet eis q̄ sunt clausi sensib⁹ corporis ⁊ mentē eleuant ad cōtemplationē dei. Sexto dñs apparuit discipulis cōgregatis thoma p̄sente de cui⁹ corde abstulit oēm dubietatē. Ista apparitio fuit figurata Leuit. ix. vbi dicit. Apparuit gloria dñi oī multitudini. ⁊ ecce ignis egressus a dño deuorauit holocaustū: qd̄ cū vidissent turbe laudauerūt dñm. i. dñs apparet illis qui fidez habent in eū qui ipsum cōfitent verū deum ⁊ verū hoiem. Septimo dñs apparuit discipulis piscantib⁹ ad mare tyberiadis. Ista apparitio fuit figurata. Judic. xiiij. Appuit catul⁹ leonis seuus rugiens ⁊ occurrit ei, irruitqꝫ sp̄us dñi in samson. i. apparet doctoribus ⁊ pdicatorib⁹ q̄s sp̄ūsanct⁹ implet diuina sapia. Octauo dñs appuit discipulis in monte thabor qui est in puincia galilee. Ista apparitio fuit figurata. Nume. xij. vbi dicit. Stetit dñs in introitu tabernaculi et dixit Si q̄s inter vos fuerit ppheta dñi in visione apparebo ei. i. dñs apparet his qui transeūt a culpa ad grām ⁊ cōfitent peccata sua quasi pphetātes ⁊ vidētes corrigenda in seipsis. Nono dñs apparuit discipulis recūbentib⁹ in cenaculo. Ista apparitio fuit figurata. iij. Reg. iij. vbi dicit. Apparuit salomoni dñs dicens. Quia postulasti tibi sapiam ad discernendū iudiciū. ecce dedi tibi cor sapiēs ⁊ intelligens. i. dñs apparet eis qui digne cōicant ⁊ sumūt corp⁹ xpi ista die. Decimo dñs apparuit discipulis in mōte oliueti ⁊ bñdixit eis: ⁊ vidētib⁹ illis eleuat⁹ est in celū. Ista apparitio fuit figurata. Exod. iij. vbi dr̄. Apparuit dñs moysi in flāma ignis de medio rubi ⁊ videbat qꝫ rubus arderet ⁊ nō cōbureret. i. dñs apparet viro iusto habēti miam pximo suo tribulato ⁊ afflicto ex ardēti affectu ⁊ cōpassione mentis. Luce. xij. Ignē veni mittere in terrā. Vicesimustertius triūphus fuit transmigratiōis. Nā xps ante passionē suā discipulis dixerat. Matth. xxvi. Postqꝫ resurrexero pcedā vos in galileā. qd̄ etiā angelus post resurrectionē dixit mulieribus. Mar. xvi. pcedet vos in galileā. Galilea eīn trāsmigratio dicit. Fuit aūt quadruplex christi transmigratio. Prima liberationis. Unde Chry. exponens illud. precedam vos in galileā dicit. Nō ī longinquā quandā regionem vt eis appareat vadit. sed in ipsa gente ⁊ in ipsis fere regionibus quibus cuʒ eo plurimū fuerant conuersati vt ⁊ hinc crederent quoniā qui crucifixus est ipse est et qui resurrexit ⁊ ppter hoc in galileam se ire dicit vt a timore iudeorum liberarent. Se-

cunda impletionis. vnde Ambro. sup Lucam dicit. Dn̄s mādauerat discipulis vt in galileā irent ⁊ ibi eū viderēt. sed illis ob metum intra cōclaue residentibꝰ: p̄mū ipse se obtulit nec hoc est ꝓmissi trāsgressio: sȝ potius festināta ex benignitate impletio. postea vero cōfirmatis animis illos galileā petisse. Tertia est dn̄ationis. priꝰ em̄ discipulis in hierusalem latitantibꝰ. semel aut bis visus est ad eoꝝ cōsolationē. In galilea vero nō clam aut semel aut bis: s̄ cū multa potestate ostēsionē sui fecit: p̄bens se eis viuētem post passionē in ml'tis signis vt Lucas testat̄ in actibꝰ. i. Quarta est p̄parationis. Nā vt Aug. li. de cōsensu euāgelistarū dicit Qd̄ a dn̄o ⁊ ab angelo dictū est p̄cedet vos in galileā ꝓphetice accipiēdū est. q2 de pp'lo isrl' trāsmigraturi erāt ad gentes que apl'is p̄dicantibꝰ nō crederēt nisi ipse viā in cordibus hoīuȝ p̄pararet: ⁊ sic est intelligēdū precedet vos in galileā. Aliter galilea interp̄tat̄ reuelatio: ⁊ sic nō in forma serui: sȝ ī ea qua eq̄lis est patri quā ꝓmisit dilectoribꝰ suis discipulos p̄cessit in gl'ia celesti quam eis p̄parauit. Vicesimusquartꝰ triūphus fuit trāsformatōis. nā duobꝰ discipulis euntibus in emaus ostēdit se in alia effigie quia resurrectio xp̄i manifestāda erat hoībꝰ per modū quo eis diuina reuelant̄. Innotescunt aūt diuina hoībꝰ s̄m q͂ sunt affecti ⁊ dispositi illi em̄ q̄ habēt mentē bn̄ dispositā ꝑcipiunt diuina s̄m veritatē. illi aūt q̄ habēt mentē nō bn̄ dispositā ꝑcipiūt diuina cū quadā cōfusione dubietatis vel erroris. i. Coꝝ. ij. Aialis hō nō ꝑcipit ea que sūt spūs dei. Et iō xp̄s quibusdā bn̄ dispositis ad credenduȝ post resurrectionē apparuit in sua effigie. Illis aūt in alia effigie apparuit q̄ iam videbant̄ circa fidē tepescere. vn̄ dicebāt. Nos sperabamꝰ q2 ipse redēpturus esset isrl'. ⁊ Greg. in omel. dicit. Talē se eis exhibuit in corpore: qualis apud illos erat in mēte. Quia em̄ adhuc in eoꝝ cordibꝰ ꝑegrinus erat a fide: ire se longiꝰ finxit. i. ac si esset peregrinꝰ. Talis autē fictio fuit sine mēdacio. q2 dicta et facta fingi possūt sine mēdacio qn̄ ordināt̄ ad aliquā rem significādā q̄ū figure veritatis ⁊c̄. Vicesimusquintꝰ triūphus fuit supꝑationis. Nā vt Aug. li. de ꝯsensu euāgelistarū dicit. Dn̄s poterat trāsformare carnem suā vt alia reuera effigies eēt ab illa quā solebāt intueri. sicut ⁊ an̄ passionē suā trāsformauit in monte vt facies eiꝰ clarescceret sicut sol. Nunc aūt qn̄ apparuit duobꝰ discipulis euntibꝰ in emaus: nō trāsformauit carnem suā. sȝ sathan impediuit oculos eoꝝ ne ipsū agnoscerēt. Lu. vlti. Oculi aūt eoꝝ tenebāt̄ ne eū agnoscerēt. Sed xp̄s ꝑmisit vt p̄dicto mō oculi eoꝝ tenerent̄ vsq3 ad sacr̄m panis vt virtute corꝑis eius participata remoueretur impedimentū inimici vt xp̄us posset agnosci. vn̄ ibidē subdit̄. ⁊ aperti sunt oculi eoꝝ ⁊ cognouerūt eum in fractione panis. Nō em̄ intelligit̄ q͂ ante clausis oculis ambularēt. sed inerat aliq̄d qd̄ nō sineret agnoscere ipsuȝ quē videbāt. qd̄ quidē caligo vl' aliq̄s humor solet efficere. Ita etiam nemo potest cognoscere xp̄m in patria: nisi cōmunicauerit. De die autem cōionis dubitatio magna oriri solet: an solum in die pasche cōmunicare debeant fideles qd̄ videt̄ ex concilio agathensi. de consecra distinc. ij. ca. Seculares qui in natali dn̄i: pascha: penthecoste: nō cōmunicauerint: catholici nō credantur nec inter catholicos habeantur. Hec ibi. An alia die cōicare possint. qd̄ videt̄: quia ibidē dicit̄ ca. In cena dn̄i a quibusdā perceptio eucharistie negligit̄. Que qm̄ in eadem die ab omnibꝰ fidelibꝰ: exceptis his q̄bus ꝓ grauibus criminibꝰ inhibitū est ꝑcipienda sit ecclesiasticus vsus demonstrat. cum etiam penitētes eadē die ad percipienda corporis ⁊ sanguinis dominici sacramēta recōciliēt̄. hec ibi. Respondet̄ q͂ dn̄s eugenius quartus in quadam decretali habita in consistorio determinauit sic. Fide digna relatione percepimꝰ in ciuitate licij nō paruā ꝑ hec tp̄a excitatā fuisse cōmotionē de die debita ꝑceptionis sacratissimi corporis dn̄i nostri iesu xp̄i ⁊ q͂ per aliquos religiosos sit affirmatū nō cōicātes actualiter in die resurrectionis dn̄ice mortaliter peccare: etiā si in die iouis scā ⁊ alijs q̄buscunq3 diebus infra annū pluries ⁊ frequētatis vicibus cōicassent. quod pijs auribꝰ est audire molestū. Recolimꝰ alias ꝑ quoddā nr̄m breue scripsisse venerabili fratri nostro ep̄o lucēsi q͂ intelligebamꝰ satisfactū esse si paulo ante vel paulo post diē resurrectiōis dn̄i quis cōicet. Mirati sumꝰ q͂ postmodū noua cōtrouersia reuixerit. Sȝ inimicꝰ hō supseminauit zizaniā. Nos igit̄ cupiētes purgatū triticū in horreū dn̄i cōgregare ⁊ inutilibꝰ cōtentionibꝰ finē dare: attēdētes iuxta doctrinam sancti augustini q͂ solent circūstantie scripturarū illumiāre substantiā ve-

ritatis: ꝛ nõ solũ adiacẽtia: sed etiã pcedẽtia ꝛ subsequẽtia vba sunt ꝯsiderãda prudẽtius. Cum dicat canon ecclie. omnis vtriusqȝ sexus fidelis saltem semel in anno confiteat ꝛ infra. suscipiens ad minus in pascha reuerẽter eucharistie sacramentũ. Et sequit nisi de pprij sacerdotis consilio ob aliquam rõnabilẽ cãm ad tps ab ei⁹ pceptõe duxerit abstinendũ. dicimus expsse nõ esse intẽtõis legislatoris aĩas illaqueare fidelium sub culpa mortali ad cõicandũ pcise in die resurrectionis dñice: sed terminũ posuisse a pascha in pascha cuȝ dicit. semel in anno ꝛ infra ad minus in pascha ꝛc. Mens em̃ magis qȝ vborum sonus est attendẽda discrete. Intelligimus itaqȝ optimo iure satisfactũ esse canoni si in ebdomada sancta vel ĩfra octauã pasche resurrectõis dñice ẽm meliorẽ dispositionem consciẽtie ꝛ aptiorẽ mẽtis deuotionem. fideles pparatõe debita sanctũ eucharistie pignus accipiãt ꝛ cũ domino pascha celebrẽt ad salutẽ. Et huic consciẽtie omnes volum⁹ acqescere. Quare deuotioni tue cõmittimus vt pdicta vbi oportere intelligas pplis nota facias. Datum rome ꝛc. Uicesimusſextus triumphus fuit testificationis. Nam triplex est gradus in credẽdo. Prim⁹ est vt qs rõnem transcendẽs paratus sit assentire his que homo nõ videt nec sensu nec rõne: ꝛ sic adminiculant fidei miracula que ex eo ꝙ humana rõne nõ cõphẽdunt. ostẽdunt aliquid supra rõnem esse ꝛ incomphensibile. Huc gradum ascẽdũt qui de nouo ad fidem cõuertunt. ꝛ ideo signa infidelib⁹ data sũt. i. corin. xiiij. Et sic apostoli inducti sũt ad credenduȝ resurrectionẽ xpi p miracula. vt patuit qñ exiuit clauso sepulchro ꝛ in captura pisciũ. Joh. xxi. Secũdus gradus ẽ vt homini ea que credẽda sunt determinent: ꝛ quia fides innitit veritati pme. ideo ꝙtuȝ ad hoc auctoritas adminiculat fidei p quaȝ ostẽdit diuinitus esse dictũ. Hunc gradum ascendũt qui in fide instruendi sunt ꝛ iõ eis fides ex auctoritate firmat. Et sic cũ apostoli essent testes fidei instructi sunt p auctoritatem. vt pȝ in discipulis eũtibus in emaus quorũ corda nõ erant disposita ad hoc ꝙ de facili fidem resurrectõis acciperẽt. Luce vlt. O stulti ꝛ tardi corde ad credendũ. et mar. xvi ca. Exprobrauit incredulitatẽ eorũ ꝛ duritiam cordis. ideo pbauit resurrectionẽ suã p auctoritatẽ sacre scripture. luce vlt. Oportet impleri oĩa que scripta sunt in lege moy si et psalmis et pphetis de me. Tertius gradus est ut fidem quã habet alijs testificet. et quãtum ad hoc requirit sensibilis cognitio eorum que testificãda sunt. alias nõ eẽt ydoneũ testimoniũ. Et sic apostoli p visibiles apparitões ydonei testes effecti sunt i. ioh. i. Quod audiuimus ꝛ vidimus ꝛc. Uicesimusſeptimus triũphus fuit conditionis Nam ꝙ fuerit vera resurrectio xpi quantuȝ ad conditionẽ humane nature ipe discipl'is ostendit p tria. Primo ꝙ corpus suũ eẽt verum ꝛ solidũ ꝛ nõ corpus fantasticũ vel rarum sicut est aer. ꝛ hoc ostẽdit p hoc ꝙ corpus suum palpabile pbuit luce vlt. ca. Palpate et videte ꝛc. Palpatio em̃ pertinet ad sensum tactus inquãtum est discretiuus calidi ꝛ frigidi ꝛ hmõi cõtrariorũ que fuerunt in corpe xpi glorioso quãtum ad substantiã sed nõ quãtum ad actionẽ sic ꝙ vnũ agat in alteruȝ. Continebant em̃ p formã glorie ne agerẽt in inuicẽ sicut continent p formã naturalẽ ne dissoluãt coniũctum. Sȝ inquãtuȝ tactus est discretiuus corporũ solidorũ que habẽt potentiã naturalem resistẽdi diuidẽti. sic soliditas fuit in corpe xpi glorioso qȝ corpus gloriosum potest resistere cuilibet alteri corpori ꝛ sic põt palpari qñ vult. Scdo oñdit ꝙ corpus suũ esset humanũ oñdẽdo eis verã effigiẽ quã oculis cernerẽt. Tertio oñdit eis ꝙ esset idẽ numero corpus quod pus habuerat: oñdẽdo vulnera q̃ erãt signa mortis ei⁹: ꝛ ẽm hoc p accidẽs oñdebat ꝙ ille idẽ qui mortu⁹ fuerat resurrexit q̃ remãserũt in eo in signũ victorie sue. Uicesim⁹ octaus triũphus fuit animatõis. Nam xps oñdit discipulis veritatẽ sue resurrectõis ex pte aĩe iterato corpori vnite. ꝛ hoc p opa triplicis anime seu vite. Primo quidẽ p opus vite nutritiue in hoc ꝙ cũ discipulis mãducauit ꝛ bibit. Luc vl. Unde fuit ibi comestio quãtum ad diuisionẽ cibi ꝛ quãtum ad traiectionẽ in ventrẽ. nõ aũt quãtũ ad digestionem nec quãtum ad ꝯuersionẽ in humores. Cibus aũt ille vt dicit aug. in spũalẽ naturã cõuersus est i. in vaporẽ resolutus sicut aq̃ p radiũ solis Secũdo p opa vite sensitiue i hoc ꝙ discipulis ad interrogata rñdebat et pñtes salutabat. in quo ostẽdebat se videre ꝛ audire. Tertio per opa vite intellectiue in hoc ꝙ cũ eis loquebat ꝛ de scripturis disserebat. Luce vlt. Tũc aperuit illis sensum vt intelligerent scripturas ꝛc. Uicesimusnonus triũphus fuit confessionis. Nã cõfessio

fidei xp̄i quo ad diuinitatē ꝛ humanitatē ip
sius fuit necessaria in oī lege. In domo ade
abel ꝓtestatus est vtrāq; naturā in xp̄o in
sacrificio suo. q2 fuit sacerdos: virgo ꝛ mar-
tyr. ideo saluus est. Caim vtranq; negauit.
q2 frēm suū in agro cū baculo ex inuidia oc-
cidit. sic ppl's iudeorū xp̄m extra ciuitatez in
ligno ex īuidia crucifixit. In domo noe sem
et iaphet ꝓtestati sunt fidē xp̄i sicut btā ꝟgo
et cēturio in passione xp̄i. Illi reuerebantur
prēm suū nudū in tabernaculo. isti ꝓfiteban
tur dignitatē xp̄i nudi pēdētꝭ in ligno. Cam
vero deridēs prēm suū negauit hanc fidem
ꝓpter quod in filio maledictus est. sic iudei
negātes xp̄m dicētes. nō habemus regē ni-
si cesarē: maledicti sunt a deo in ficulnea que
aruit. In domo abrahe ysaac ꝓtestabat̄ fi
dem xp̄i: q2 portauit struē lignoꝝ suꝑ q̄bus
ex obediētia dei se collocauit vt immolaret̄.
sic xp̄s baiulās sibi crucē in ea se affigi ꝑmi-
sit ex obediētia. vt gen⁹ humanū redimeret̄
Ysmael aūt hanc negauit: ꝯuersus ad ydo-
latriaz ꝓpter quod a domo eiectus est: sic iu
dei petētes vindictā sanguīs: ꝑ mūdū disp-
si sunt. In domo ysaac iacob ꝓtestabat̄ fidē
xp̄i q̄ ꝑsecutus fuit a fratre suo. sed in baclo
transiuit iordanē sic xp̄s crucifixus fuit a po
pulo suo ꝛ ꝑ lignū transiuit ex hoc mūdo ad
prēm. Esau aūt negauit fidē xp̄i. ideo bene-
dictionē amisit ꝛ iacob illā acq̄siuit. sic ppl's
iudeorū negās xp̄m ꝑdidit hereditatē celi:
quā popl's gētilis possidet. In domo iacob
ioseph ꝓtestatus est fidē xp̄i: q2 a fratribus
vēditus fuit ysmaelitis. ꝓpter qđ dn̄s egy
pti ꝯstitutus est. sic iudas vēdidit xp̄m iude
is quē deus pr̄ ꝯstituit heredē vniuersorum
F̄rēs ioseph negauerūt fidē xp̄i. q2 tradide-
rūt ioseph ad occidendū sic iudei tradideřt
xp̄m gētibus ad illudendū ꝛ flagellanduz ꝛ
crucifigendū. In domo moysi popl's israel
ꝯfessus est fidē xp̄i in ꝯstructōe tabernacli.
obseruātia legis ꝛ sacrificiorū. sic ppl's gētil'
in ꝯstructōe ecclīarū. obseruātia legis xp̄ia-
ne ꝛ sacramētorū. Chore aūt datan ꝛ abirō
negauerūt fidē xp̄i. q2 insurrexerūt adůsum
moysen: timētes ne dn̄aret̄ eis sic pōtifices
et pharisei collegerūt ꝯsiliū ꝛ dicebāt. q̄d fa-
cimus? q2 hic hō multa signa facit. si dimitti
mus eum sic oīs credēt in eū. In domo re
gum dauid ꝯfessus est fidē xp̄i. q2 q̄nq; lapi
dibus interemit goliath. sic xp̄s q̄nq; vulne
ribus ꝓstrauit sathanā ꝛ deuicit. Saul autē
negauit hanc fidē. q2 nō obediuit voci dn̄i.

ideo abiectus est a regno: sic ppl's iudaicus
inobediēs legi xp̄i ꝑuatus est regno. In scho
la xp̄i thomas apl's vidēs xp̄m surrexisse a
mortuis ꝯfessus est fidez christi dicēs. Dn̄s
me⁹ et deus meus. Judas aūt negauit hāc
fidem. q2 eū tradidit morti ꝛ in resurrectōne
christi abiēs laqueo se suspēdit. In passione
xp̄i latro a dextris ꝯfessus est fidē xp̄i dicēs
Neq; tu times deū q̄ in eadē damnatōe es
ꝛc. Memēto mei dn̄e dū veneris in regnuz
tuū. Latro aūt a sinistris negauit hanc fidē
q2 blasphemabat xp̄m ꝛc. Tricesimus triū
phus fuit exauditōis. Nam orō christi semꝑ
fuit exaudita. Joh. xi. Ego aūt sciebā ꝙ sem
per me audis. Et heb. v. Cum clamore vali
do ꝛ lachrymis orās exauditus est pro sua
reuerētia. Orauit aūt ꝓ se dicens. Joh. xvij.
Pater clairfica filiū tuū. Cui dictum est. Et
clarificaui. s. in transfiguratōe. ꝛ iterū clarifi-
cabo. s. in resurrectōne. vn̄ aug. ad orosiū dic̄
Clarificata carne dn̄s resurrexit. sed noluit
in ea clarificatiōe discipulis suis apparere.
q2 nō possent oculis talē claritatez aspicere.
Si eni anteꝙ moreret̄ ꝓ nobis ꝛ resurgeret
qn̄ trāsfiguratus est in mōte: discipuli sui eū
videre nō potuerūt: quāto magis clarificata
carne dn̄i eū videre nō possent. Orauit etiā
dicēs. math. xxvi. Trāsfer calicē hūc a me. i.
fructū mee passionis: transfer etiā ad gētes
qui fuit exauditus. ps̄. Postula a me et da-
bo tibi gētes hereditatē tuā. Et augu. super
ioh. dicit. Hoc quod dn̄s dicit. noli me tāge
re: nōdū ascēdi ad prēm meū. In illa femina
figurabat̄ ecclesia de gentibus que in xp̄m
nō credidit: nisi cū ad patrem ascendit. Ora
uit etiam pro crucifixoribus suis. Luce. xxiij.
Qui fuit exauditus nō ꝓ omnibus crucifi-
gentibus ip̄m neq; etiam ꝓ omnibus credē
tibus in eum: sed ꝓ predestinatis ad vitam
eternam: sicut orauit volūtate consequente.
non antecedēte. Tricesimusprimus trium-
phus fuit preparationis. Nam in cena dn̄i
christus misit duos discipulos in hierusalez
vt pararent ei vt manducaret cum discipu-
lis suis pascha. In via autem predixit eis
multa de passione sua: sed non intellexerūt
verba christi. In cena illa duo fecit. Primo
sacramentum corporis sub specie panis cō-
secrauit ꝛ hoc nō cognouerūt. vt patet de iu
da in cuius cor introiuit sathanas vt trade-
ret iesum. Secundo omnes apostolos sa-
cerdotes ordinauit dicēs. hoc facite in meā
ꝯmemorationē. Hodie duo ex discipul' iesu

vadūt in castellū emaus vt pararēt ⁊ eme-
rēt sibi cibos: q̇bꝰ obuiauit xp̄s in forma pe-
grini ⁊ apuit eis sensum vt intelligerēt scrip
turas. illi aūt coegerūt ip̄z dicētes. Māe no
biscū: qm̄ aduespascit: ⁊ inclinata est iā dies:
sed ip̄i nō cognouerūt eū ex interiori eorum
dispositōe: q꞉ n̄ credebāt eū resurrexisse. vn̄
nō ponebāt se ad ꝑquirēdū indicia ꝓp̄a qui
bus possent ip̄z cognoscere. sicut etiā si vide
remꝰ aliquē quē mortuū crederemꝰ: nō cog̃
sceremꝰ eū q̄uis nobis notus fuisset. ⁊ ma-
xime si videremus illū in alio habitu. vn̄ q̄
cito. ōn̄dit eis signū fractōis panis qd̓ erat
sp̄ale sibi cog̃uerūt eū ꝓpter sp̄alē modū frā
gēdi: cuiꝰ fractio erat sil̓is fractioni cultelli.
Item post resurrectōnē suā cū eēt in medio
discipuloꝝ suoꝛuꝫ: insufflauit in eos ⁊ dixit.
Accipite sp̄m̄ sanctū: quoꝛū remiseritis pctā
remittunť eis ⁊ q̊ꝝ retinueritis: retēta sunt.

Tricesimussecūdus triūphus fuit coaduna
tōis. Nam sicut in corꝑe naturali reperiť q̄
druplex vnio mēbroꝝ adinuicē. Prima est
ꝯm ꝯformitatē nature inquantū oīa mēbra
ꝯstant ex eisdē sil̓ibus ꝑtibus ⁊ sūt vniꝰ rō-
nis. sicut manus: pes: ex osse ⁊c. Et sic dicūť
mēbra vnū gn̄e vel specie. Sic in corꝑe xp̄i
mistico qd̓ est eccl̓ia ē talis ꝯformitas inq̄ꝫ-
tuꝫ vniunť adīuicē ꝯm diuinā p̄destinatōeꝫ
Licet aūt nō om̄s p̄destinati sint actu. sunt
tn̄ in potētia reducēda ad actū sicut patꝫ de
magdalena ⁊ paulo qui nō actu vniebātur
xp̄o ⁊ alijs fidelibus ꝓpter delicta ip̄oꝛū tn̄
erāt vnibiles ꝓpter ꝯuersioneꝫ eoꝝ. Scd̓a
ꝯo vnio est ꝑ colligatōnē mēbroꝝ adinuicē
ꝑ neruos ⁊ iūcturas. ⁊ sic dicunť vnū conti-
nuatiōe. Talis vnio est in corꝑe xp̄i mistico
inquātū fideles colligati sūt adinuicē ꝑ fidē
q꞉ sic copulanť in vno credito ⁊ sic antiq̇ pa
tres seruādo legalia sacramēta ferebanť in
xp̄m ꝑ fidē ⁊ dilectionē. eandē oīno q̄ ⁊ nos
in xp̄m ferimur. ⁊ ita p̄res antiq̇ ꝑtinebant
ad idē corpus eccl̓ie ad quod nos ꝑtinemꝰ.

Tertia vnio est ꝯm q̄ diffundiť vital̓ sp̄s
et vires aīe ꝑ totuꝫ corpus. Talis vnio est ī
corꝑe xp̄i mistico inquātū fideles viuificāť
ꝑ grām ⁊ caritatē que hꝫ duo fundamēta. s.
ꝟtutē xp̄i ⁊ libertatē arbitrij. i. thimoth. iiij.
Speramꝰ in deū viuū qui est saluator oīm
hoīm ⁊ maxime fideliū. Quarta vnio ē ꝯm
q̄ oīa mēbra ꝑficiunť ꝑ aīam q̄ est vna nu-
mero in oībus mēbris. Talis vnio est ī cor-
pore xp̄i mistico ꝯm q̄ in oībus fidelibꝰ est
sp̄ūssanctus qui est vltima ꝑfectio ⁊ p̄ncipa
lis totius corꝑis mistici inquātū oēs replet
quod erit ī gl̓ia. ephe. v. Xp̄s dilexit eccl̓iam
⁊ tradidit semetip̄m ꝓ ea vt exhiberet ip̄e si
bi gloꝛiosam eccl̓iam nō habentē rugam ⁊c.
Esse aūt eccl̓iam gloꝛiosam nō habentē ma
culā est vltimꝰ finis ad quē ꝑducunť fideles
ꝑ resurrectionē xp̄i. vn̄ hoc erit in statu p̄rie
nō autē in statu vie ī quo si dixerimus quia
pctm̄ nō habemꝰ nosip̄os seducimꝰ. i. ioh̄ i.
Infideles ꝟo qui nō sūt a deo predestinati
nullo modo sunt mēbra xp̄i: nisi in potētia
remotissima.

Tricesimustertiꝰ triūphꝰ fuit
mediatōis. Nam mediatoris officiū est con
iūgere ⁊ vnire eos inter quos est mediatoꝛ.
quod ꝓprie cōuenit xp̄o. i. thimo. ij. Vnꝰ est
mediatoꝛ dei ⁊ hoīm homo xp̄s iesus. Fuit
aūt mediatoꝛ q̄drupliciter. Primo precepta
dando. Ioh̄. xv. Hoc mādo vobis vt diliga
tis inuicē. Scd̓o ꝓ hoībus ad deū satisfaciē
do ⁊ sic fuit mediatoꝛ ꝑ suā passionē. Tertio
dona hoībus exhibēdo. Quarto ꝓ hoībus
interpellādo. ⁊ sic fuit mediatoꝛ ꝑ suā resur-
rectionē. vn̄ semꝑ stetit in medio. Primo in
medio trinitatis. Ioh̄. i. Medius vr̄m stetit
quē vos nescitis. Scd̓o in medio vteri virgi
nalis. Esa. xxxviij: Exulta ⁊ lauda habitatio
syon. q꞉ magnꝰ in medio tui sanctus israel.
Tertio in medio aīaliū. abacuch. iij. In me-
dio anīaliū cognosceris. Quarto in medio
doctoꝛū. luce ij. Inuenerūt illū in medio do-
ctoꝝ. Quīto in medio moysi ⁊ helie. math.
xvij. Sexto in medio latronū in cruce. Ioh̄.
xix. Septimo in medio discipuloꝛū. luce vlť.
Stetit iesus in medio discipuloꝛuꝫ suoꝛum.
Octauo in medio beatoꝛū in patria. Apoc.
vij. Agnus q̇ in medio throni est reget eos.

Tricesimusquartus triūphus fuit adoptio
nis. Nam aliq̇s homo adoptat sibi aliqueꝫ
hoīeꝫ in filiū inquātū ex sua bonitate admit
tit euꝫ ad participationē sue hereditatis ex
grā cui nō ꝯpetit ꝑ naturā. hereditas auteꝫ
hoīs d̓r illa qua homo diues ē. Id aūt quo
deus diues est d̓r fruitio eius q̄ seipso fruiť
⁊ btūs est ⁊ h̓ ē hereditas eius. vn̄ inquātū
hoībus q̇ ex naturalibus ad illam fruitionē
ꝑuenire nō possunt deus dat grām ꝑ quam
homo illā beatitudinē mereť: vt sic cōpetat
ei ius in illa hereditate. ꝯm hoc deus diciť
adoptare hoīem in filiū. Et sic sumꝰ adopta
ti a deo p̄re ꝑ iesum xp̄m inquātū ꝑ ip̄m de
us pater multos filios in gl̓iam adduxit. vt
d̓r heb. ij. Cōicatio em̄ quoꝛūcūq꞉ bonoꝛum
nō sufficit ad rōnē adoptationis: ſ꞉ cōiūctio

hereditatis inꝗ̄tū facit hoīes in seipo ꝗescē
Facit aūt xp̄s hanc coniūctionē ꝑ sui glīosā
resurrectionē. Joh.x. Ingrediet̄ ⁊ egrediet̄
⁊c. Tricesimusquītus triūphus fuit p̄desti
nationis. Nam p̄destinatio ſm effectum ⁊
terminū eiꝰ implet̄ in nobis ꝑ resurrectōnē
xp̄i. qꝛ ip̄e est filiꝰ naturalis dei p̄ris. nos au
tem p̄destinamur ad filiationē adoptionis
que est quedā participata silitudo filiatōis
naturalis. Roma.viij.c. Quos p̄sciuit hos
et p̄destiauit ꝯformes fieri imaginis filij sui
Consequimur aūt istud bonū ꝑ grām que in
xp̄o fuit excellētissime. de cuius plenitudine
nos oēs accepimus. Joh.i. Sic enī deꝰ pre
destinauit nr̄am salutē nos ab eterno p̄de=
stinādo vt ꝑ resurrectionē iesu xp̄i ꝯpleret̄.
Ephe.i. Predestinauit nos in adoptionem
filiorū ꝑ iesum xp̄m. Sub p̄destinatione enī
eterna nō solū cadit id quod est fiēdū in tp̄e
sed etiā modus et ordo ſm ꝙ complēdū est
ex tp̄e. Initiū enī nr̄e salutis fuit ex incarna
tione v̄bi dei. Complemētū autē fuit ex re=
surrectōne ipsius gloriosa ꝑ quā intrauit in
gloriā. Tricesimussextus triumphus fuit
transmutatōnis. Nam aīa xp̄i ſm ꝓpriā na
turam ⁊ v̄tutē siue naturalē siue gratuitam:
potentiā habuit ad illos effectus faciendos
q̄ sunt aīe conuenīētes. puta gubernare cor
pus ꝓpriū. ⁊ ad disponēdos actus hūanos
et etiam ad illuminādū ꝑ grē ⁊ sciētie pleni
tudinē oēs creaturas rōnales ab eius ꝑfe=
ctione deficiētes. Scd̄m aūt ꝙ est instrumē
tū v̄bi diuini sibi vniti habuit instrumētalē
v̄tutē ad oēs immutatōes miraculosas fa
ciēdas. s. instaurādo oīa siue que in celis sūt
siue que in terris sunt ⁊ resuscitationē ꝓprij
corpis. math.vl. Data est mihi ptās in celo
et ī terra. Sup quo hiero dicit Illi ptās da=
ta est qui paulo añ crucifixus ⁊ sepultus in
tumulo qui postea resurrexit. i. xp̄o ſʒ ꝙ hō.
Triplicē ptātem xp̄s a deo accepit. vnā ap=
propatōis. s. nasci de v̄gine. mori qñ voluit.
resurgere a mortuis. ascēdere in celū. Aliam
iussionis. s. saluos singulos facere ei occurrē
tes. vitia ⁊ malas valitudines fugādo ꝓpa
iussione ⁊ ptāte. Tertiā collationis in eo ꝙ
ap̄lis ⁊ martyribus ptātem ꝯtulit vt mira=
cula facerēt. Joh.xiiij.c. Qui credit ī me ope
ra que ego facio ⁊ ip̄e faciet. Et sic patet ⁊c.
Tricesimusseptimus triūphus fuit iudica=
tionis. Nam sicut glīa corpis resurgētis de=
bita fuit xp̄o ꝓpter conueniētiā ⁊ congruen
tiam diuinitatis eius ⁊ ꝓpter glīam aīe ⁊ ex
merito humilitatis passionis. Sic iudiciaria
ptās homini xp̄o cōpetit. Propter diuinā
ꝑsonā: ꝓpter capitis dignitatē. ꝓpter pleni=
tudinē grē habitualis ⁊ ex merito sue passio
nis eam obtinuit. vt s. ſm dei iustitiā iudex
esset qui ꝑ dei iustitia pugnauit ⁊ vicit ⁊ in=
iuste iudicatus est. Job.xxxvi. Causa tua q̄=
si impij iudicata est: iudiciū causamqꝫ recipi
es. Et apoc.iij. Ego vici ⁊ sedi in throno pa
tris mei. In throno aūt intelligit̄ iudiciaria
ptās ſm illud ps̄. Sedet sup thronū ⁊ iudi=
cat iustitiā. Et augu. li. de v̄bis dn̄i dicit. Se
debit iudex q̄ stetit sub iudice. damnabit v̄o
reos qui falso factus est reus. Et ioh.v. De=
dit ei ptātem iudiciū facere: qꝛ filius hoīs ē.
Tricesimusoctauus triūphus fuit iustifica
tionis. Nam sicut ꝑ fidē xp̄i vēturi antiq̄ pa
tres saluati sunt ita ⁊ nos saluamur ꝑ fidē
xp̄i iam nati ⁊ passi. Sunt aūt sacramēta q̄
dam signa ꝓtestātia fidē qua hō iustificat̄.
Oportet aūt alijs signis significari futura:
p̄terita ⁊ p̄ntia. Ut enī aug. dicit li.xix. ꝯtra
faustum. Eadē res aliter enūciat̄ facienda ⁊
aliter facta sicut ista v̄ba passurus et passus
nō silr̄ sonāt. ⁊ ideo oportuit alia quedā sa=
cramēta in noua lege institui q̄bus significē
tur ea que p̄cesserūt in xp̄o p̄ter sacramenta
veteris legis q̄bus p̄nunciabant̄ futura. vñ
aug. li.xix. cōtra faustū dicit. Sacramēta ve
teris legis sunt ablata. qꝛ impleta. ⁊ alia sūt
instituta: virtute maiora: vtilitate meliora:
actu faciliora: numero pauciora. Sacramen
ta aūt ordinant̄ ad hoīm iustificationē. ſm
illud. i. cori. vi. Abluti estis ⁊ iustificati estis
Iustificatio attribuit̄ passioni xp̄i rōne t̄mi
ni a quo. s. ꝙtū ad dimissionē culpe. qꝛ xp̄s=
liberauit nos a pc̄tis nr̄is ꝑ suā passionem
efficiēter: meritorie ⁊ satisfactorie. Attribui
tur tñ resurrectioni rōne termini ad quē q̄ū
est nouitas vite ꝑ grām. Roma.iiij. Resur
rexit ꝓpter iustificationē nostrā. Sacramen
ta enī noue legis hn̄t efficaciā ex mandato
xp̄i. Xp̄us aūt mandatū baptisandi dedit di
scipulis post resurrectionē suā quo nō solū
iudeis: sed etiā gētilibꝰ necessitatē baptismi
imposuit dicēs. Eūtes docete oēs gentes:
baptizātes eos in noīe p̄ris ⁊ filij ⁊ spūsscti
math.vlt. Tricesimusnonus triūphus fuit
eleuatōis. Dubitat̄ q̄d fuit humano generi
vtilius: an p̄ntia xp̄i ſm humanitatē in t̄ris
an exaltatio eius in celis. qꝛ filius dei huma
nam naturā assumpsit ad nr̄am salutē. vnde
in simbolo patrū dr̄. Qui ꝓpter nos hoīes ⁊

ꝑpter nostrã salutẽ descẽdit de celis. Sꝫ magis fuisset salutare hoībus ꝙ xp̄s semꝑ conuersaref nobiscū in terris. luc. xvij. Uenient dies q̄n desiderabitis videre vnū diem filij hoīs ⁊ non videbitis. Rñdef ꝙ subtractio p̄ntie corporalis iesu xp̄i magis fuit vtilis nobis q̄ p̄ntia eius corporalis fuisset. q2 p hoc dirigimus affectuꝫ in celestia. vñ col. iij. Que sursuꝫ sunt querite. vbi xp̄s est in dextera dei sedens. q̄ sursum sunt sapite nō q̄ sup terrã. Et q2 sp̄ussanct⁹ est amor nos in celestia rapiens. ideo dñs dixit discipulis suis. Joh. xvi. Expedit vobis vt ego vadã. Si eñ non abiero: paraclitus nō veniet ad vos: si autẽ abiero: mittã eū ad vos. Qd̄ exponẽs augu. sup ioh. dicit. Non potestis cape sp̄m q̄diu ꝫm carnẽ nosse psistitis xp̄m. Joh. xx. Ascẽdo ad p̄rem meū ⁊c. Quadragesimus triūphus fuit sessionis. Nã xp̄s post resurrectionem suã sedet ad dexterã p̄ris. Mar. vl. Sedet a dextris dei. Et heb. i. Ad quẽ aliq̄n dixit angelorū sede a dextris meis. Et ps̄. Dixit dñs dño meo sede a dextris meis. Per dexterã potest intelligi ip̄a glīa diuinitatis ꝫm quã xp̄s est equalis p̄ri ⁊ habet eandeꝫ naturã cū p̄re. ideo honor diuinus sibi debetur. Potest etiaꝫ intelligi btitudo eterna ꝫ quã xp̄s est beatior alijs creaturis. cū sit in excellẽtiori possessione diuinorꝫ bonorꝫ pre ceteris creaturis. Potest etiã intelligi p̄tãs regalis. Apoc. i. habẽs in vestimẽto ⁊ in femore suo scriptū rex regum ⁊ dñs dñantiuꝫ

Post hãc declarationẽ dixit scũs thomas sic deuote. O aīa simplex iam sufficienter potes intelligere sacramentū resurrectionis iesu xp̄i ⁊ causas necessitatis ⁊ vtilitatis ei⁹ quod est maximū fundamẽtū fidei n̄re. Ne tū belial glorief i argutijs suis: docebo te q̄ pacto illi rñdeas. Ad p̄mū dic ꝙ lꝫ xp̄s n̄ ceciderit p peccatū tñ cecidit p mortẽ. q2 sicut pctm̄ est casus a iusticia: ita mors est casus a vita. Et lꝫ corpus xp̄i nō fuerit dissolutum p incinerationẽ. ip̄a tamen separatio anime a corpe dissolutio quedã fuit. Ad scdm̄ dic ꝙ ꝟbum caro factū nō est p̄xima dispositio ad resurrectionẽ n̄ram: sed ꝟbū caro factum et a morte resurgẽs: illa fuit ad vitã mortalem: ista ad vitã gloriosam. Ad tertiuꝫ dic ꝙ in morte xp̄i facta est ꝯsummatio oīm eorum q̄ exigebanf ad satisfactioneꝫ: q̄ quidẽ p resurrectionẽ nō est facta: sed mag̃ noue vite inchoatio vt in xp̄o gloriosa resurrectio inchoaref. Ad quartū dic ꝙ passio xp̄i operata est salutẽ nostrã quãtū ad remotioneꝫ malorū ꝓprie loquẽdo. resurrectio aūt q̄tuꝫ ad inchoationẽ ⁊ exemplar bonorū. vt deposita vetustate peccati: renouemur sp̄u mẽtis nostre. Tūc aīa grãs agẽs deo ⁊ suis doctoribus consolata abijt domū in pace. Amen.

Ascensius lectoribus salutem.

Linquite celestes animi mortalia scripta
Et legite egregij dogmata sancta viri.
Omnia scrorū venerãda volumina patrū:
Necnon cesarios canonicosqꝫ libros:
Addite sacrorū diuina oracula vatum:
Rhetoricos flores et bona consilia:
Denicqꝫ sicq̄d hn̄t veterū monumẽta virorꝫ
Utile ad hanc vitam ꝑpetuãve docens:
Sublimi de vtino leonardus lumie fretus
Demonstrat vobis dexteritate noua.
En quadraginta ꝫmonibus: omnia iuris
Utriusqꝫ: anime dat documenta bone.
Tantū igif leto munus comprẽdite vultu
Ingratiqꝫ notam ferre timete viri.
Non ere exiguo nec sollicitudine parua
Obtinet impssum tã bene Trechsel opus.
Ualete.



Sermones quadragesimales de legibus eximij sacre theologie pfessoris fratris Leonardi de vtino ordinis fratrū p̄dicatorū finiunf feliciter. Impressi Lugduni. Anno dñi M. cccc xciiij. nonis Junij.

Sit omnipotenti deo gloria.

Senca de naturalibus questionibus
Balkus in alexandreide li. vi
Beru scribit in Microcosmo de religione

12 [illegible] dei [illegible] sermone 26 [illegible] de lege [illegible]
[illegible] bonum molestam 2
[illegible] sermone xiii

[illegible] dada est elemosina sermone [illegible] in modo [illegible]

[illegible] non reddere est sicut rapina sermone [illegible] in modo 22
non [illegible] bellum habemus cum [illegible] [illegible] [illegible] cum viciis [illegible] sermone
[illegible] in modo 12

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] non dicit [illegible] aberunt [illegible] [illegible] [illegible]
Sermone de [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] religionis

Fulgencius ii li. mithologiarum de fornicacione [illegible] [illegible]

uocatione hui⁹ oblati
onis hostiã · ꝛ ꝑ eã nos

In ur̃ t̃: Ascendit angl̃s.
Off. Stetit angl̃s iuxta arã · Sec.

dño. V Bndic aia mea dño.

intende p̄spere p̄cede ⁊ regna. Alla. V Veni electa mea ⁊ ponā

cā dn̄e nō calūpniātur me sup̄bi ad oīa mandata tua dirigebar

[illegible] otes perant in ordine aliqui in ore ymate missas
[illegible] Leonardus fuit [illegible] ff v domine de
[illegible]
[illegible] l. [illegible] donantes ravecant fuit xy in loco
membro

